BIBLE

Ilagano Lya Kale na Ilagano Ipya

Sukuma Language

Sukuma - All Bible

Old Testament		Nahum	1.728
Wandijo	3	Habakuki	1.732
Kūfuma	112	Zefania	1.737
Bagabīji	203	Hagai	1.742
Kūbala	272	Zakalia	1.746
Kūshokeela	368	Malaki	1.763
Yoshwa	445	**New Testament**	
Balamuji	497	Matayo	1.768
Luzi	548	Maliko	1.844
1 Sang'weli	555	Luka	1.891
2 Sang'weli	622	Yohana	1.971
1 Batemi	680	Shītwa sha Batung'wa	2.027
2 Batemi	749	Balumi	2.099
1 Mihayo ya Shikū	813	1 Bakolinto	2.131
2 Mihayo ya Shikū	881	2 Bakolinto	2.162
Ezila	954	Bagalatia	2.182
Nehemia	976	Baefeso	2.193
Esita	1.008	Bafilipi	2.204
Ayubu	1.024	Bakolose	2.212
Zabuli	1.089	1 Batesalonike	2.219
Sumo	1.242	2 Batesalonike	2.226
Nomeji	1.296	1 Timoteo	2.230
Lyimbo lya ng'wa Solomoni	1.313	2 Timoteo	2.239
Isaya	1.323	Tito	2.245
Yelemia	1.428	Filimoni	2.249
Ng'hūngū	1.539	Bahebulania	2.251
Ezekia	1.549	Yakobo	2.274
Danyeli	1.649	1 Petelo	2.282
Hosea	1.680	2 Petelo	2.291
Yoeli	1.695	1 Yohana	2.296
Amosi	1.701	2 Yohana	2.304
Obadia	1.713	3 Yohana	2.305
Yona	1.715	Yuda	2.307
Mika	1.719	Kūkundūlūlwa	2.310

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Sukuma - All Bible

Wandijo

Wandijo 1

Kūseema kwa ng'wa Mulungu

1A ha wandījo wa kūseema, ū Mulungu akaseema igūlū na sī.

2Ī sī yalī dalali, yalī ītī na shose shose sha kwīyīta ībeelele Nīyo yalī ītingatilwe minzī, hama yalī mu giiti shitaale. Alīyo ū Moyo wa ng'wa Mulungu walī a higūlya ya minzī.

3Hūna ū Mulungu ūhaya gīkī, "Ni lībizage ho isana ng'hana lyūbiza ho isana."

4Ū Mulungu ūbona yabeelela ū kūbiza ho ī lisana; ī lisana ūlīlekanya nī giiti.

5Ū Mulungu ūliitana ī lisana "līīmi," ī giiti ūshiitana "būjikū." Yūbiza mhīndī, yūbiza dilū, lūshikū lwa kwandīja.

6Hangī ū Mulungu ūhaya gīkī, "Ni gūbizage ho ng'wanya gwa kūgalekanya a minzī."

7Ū Mulungu ūbeeja ng'wanya gwa kūgalekanya a minzī. Gangī gūbiza kwigūlya, a gangī kū sīlīlī ya ng'wanya gwenūyo.

8Ū Mulungu ūgwitana ū ng'wanya gwenūyo "igūlū." Yūbiza mhīndī, yūbiza dilū, lūshikū lwa kabīlī.

9Hūna ū Mulungu ūhaya hangī gīkī, "A minzī ayo galī ha sīlīlī y'igūlū gikuminge hamò, yilonge sī nyūmu;" ng'hana yūbiza gīko.

10Ī lipandī lya sī īyo ītī na minzī, ū Mulungu ūlitana "Sī nyūmu;" alīyo a minzī ayo gakikuminga ūgitana "Nyanza." Ū Mulungu ūbona yabeelela.

11Na lūūlū ū Mulungu ūhaya gīkī, "Ī sī ni īzwishage sha kūzwa, Ībize ho mitī, na mbika jose ja shikolo sha kūzwa, īsho shilī na matwajo ga mbīyū ja kūzwa." Ng'hana yūbiza gīko.

12Ī sī yūbiza na būdūla wa kūzwisha shikolo; yūzwa mitī ya būlī mbika, na būlī shose īsho shilī na mbīyū ja kūzwa na kūtwaja matwajo. Ū Mulungu ūbona yabeelela.

13Yūbiza mhīndī, yūbiza dilū, lūshikū lwa kadatū.

14Ū Mulungu ūhaya hangī gīkī, "Ū mu ng'wanya gwigūlū shibize ho shikolo sha kūfunya isana, shiyūgalekanya a makanza ga līīmi na a ga būjikū; na koolekeja makanza ga chū na jidikū, hamò na kagalūkīle ka myaka na shikū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Nīyo shibize sha kūtūūla isana ū mu ng'wanya gwigūlū, na kwītwimīla ī sī.”
Ng'hana yūbiza gīko.

16Ū Mulungu ūbeeja shikolo shitaale shibīlī sha kūfunya isana. Ī shimò shitaale,
shene līīmi, shūbiza sha kūsuga makanza ga līīmi. Ī shido shūsuga makanza ga
būjikū, gwene ng'weji; hūna ūbeeja na sonda.

17Ū Mulungu ūshitūūla ī shikolo shenīsho ū mu ng'wanya gw'igūlū, gīkī
shiyūyītwimīl'ī sī.

18Na gīkī shigasuge a makanza ga līīmi na a ga būjikū, na kūshilekanya ī giiti nī
lisana. Ū Mulungu ūbona yabeelela.

19Yūbiza mhīndī, yūbiza dilū lūshikū lwa kanè.

20Hanuma ya henaho ū Mulungu ūhaya hangī gīkī, “A minzī gookale shiseeng'wa
shipanga sha būlī mbika; na noni ja būlī mbika jibize ho, jiyūlala a higūlya ya sī
ū mu ng'wanya gwigūlū.”

21Hūna ū Mulungu ūseema shiinū nhaale nhaale ja mu nyanza, nī shiseeng'wa
shingī pyī ī shipanga, īsho shokalile mu minzī, īsho shikaselemaga; nī noni ja
kūlala ūjiseema ja būlī mbika. Ū Mulungu ūbona yabeelela.

22Ī shiseeng'wa shenīsho ūshifuuha alīhaya gīkī, “Ibyalanagi mukwīle,
mugookaje pa a minzī ga mu nyanza; nī noni jookale hose pyī ū mu sī.”

23Yūbiza mhīndī, yūbiza dilū, lūshikū lwa katanò.

24Ū Mulungu ūhaya hangī gīkī, “Ī sī īfunye shiseeng'wa shipanga sha mbika na
mbika; jibize ho ndimu ja būlī mbika. Na shiinū ja kwigweesa ha sī, na būlī mbika
jose ja shiinū ja mu matogolo.” Ng'hana yūbiza gīko.

25Ū Mulungu ūbeeja mbika na mbika ja shiinū ja mu matogolo; nī ndimu ja būlī
mbika jose pyī ūmo jigelelile, pyī nī shiinū ījo jikigweesaga ha sī ja būlī mbika. Ū
Mulungu ūbona yabeelela.

26Hūna ū Mulungu ūhaya gīkī, “Tūbeeje na munhū mu suso yise, abize wa
kūtwikola. Bajisuge ī ndīlo ja mu nyanza, nī noni ja higūlya, pyī nī ndimu; babize
basugi bayo ī sī, nī shiinū ja kwigweesa ha sī pyī ī jose.”

27Hūna ū Mulungu ūnseema munhū mu suso yakwe, mu suso yakwe ū Mulungu
ūnseema, ūbaseema ngosha na nkīma.

28Ū Mulungu ūbafuuha alīhaya gīkī, “Ibyalanagi mukwīle, ng'wīyookaje ī sī
ng'wīsuge. Nī ndīlo ja mu nyanza mujisuge, pyī nī noni ja hape; nī shiseeng'wa
shipanga ī shose īsho shilī mu sī.”

29Hanuma ū Mulungu ūbawīla gīkī, “Nang'winhaga pyī ī sha mu sī īsho
shikazwaaga na kūtwaja matwajo, nī mitī ya shisuumo pye ī yose. Shikūbiza
shilīwa shing'we,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

30būlī ntī gwa madūūtū, nī shinīlīzu shose shose īsho shikazwaaga, nashītaga kūbiza shilīwa kūlwa shiinū jose ja mu sī, nī noni ja higulya, nī shiseeng'wa sha kwigweesa ha sī; kūlwa shose pyī ī sha mu sī īsho shilī na myūyī ya būpanga." Ng'hana yūbiza gīko.

31Hūna ū Mulungu ūbona gīkī, pyī īsho akashibeeja shilī shawiza no. Yūbiza mhīndī, yūbiza dilū, lūshikū lwa katandatū.

Wandijo 2

Lūshikū lwa mpungatī

1Hūna lūūlū, ī ligūlū nī sī shūbiza shamala ū kūbeejiwa, na a mabità gose ayo galīmo.

2Ū mu lūshikū lwa mpugatī, ū Mulungu ūsangwa wamalile ū kūtūmama; hūna lūūlū wifuula ī milīmo yakwe pyī ī yose.

3Ū Mulungu ūlūfuuha ū lūshikū lwa mpungatī, ūlweeja; nguno ū mu lūshikū lwenūlo akifuula pyī ī milīmo yakwe īyo akabeeja mu kaseemele kakwe.

Munhū kūtūūlwa mu ngūnda

4Ū būsombooji ūbū būlī bo mihayo ya shiseeng'wa sha ng'wigūlū na mu sī gīt'umo shikabeegejiwa. Ū SEEBA Mulungu aho wamala kūseema ī sī nī ligūlū,

5shaalī shitīho sha kūzwa mu matogolo; ī sī yalī ītī na ntī nūūlū gūmò, nguno ū SEEBA Mulungu walī ataalī ū kwīyīta ī mbula ītūle a ha sī. Hama nīyo walī atīho munhū wa kwīlīma ī sī.

6Kwike jalīho nzwīlo jenhaga minzī kūfuma mu gatī ya sī, bobiza ho būdoto a ha sī.

7Hūna lūūlū ū SEEBA Mulungu ūmeeja munhū kūfuma mu malongo ga ha sī; ūng'haahīla myūyī ya būpanga ū mu mūūlū gakwe ū munhū ng'wenūyo, ūbiza mpanga.

8Ū SEEBA Mulungu walī wagolanya ngūnda ipandī lya kīya, mu Edeni; ūntūūla ng'wenūmo ū munhū ūyo akamūmba.

9Na lūūlū, ū SEEBA Mulungu wīyinha ī sī būdūla bo kūzwisha mitī ya būlī mbika; mitī misoga kūlola, na yawiza kūlyiwa. A ha gatī ya ngūnda ūtūūla ho ntī gwa būpanga, na ntī gwa kūmana misoga na mibi.

10Mongo gwahūūmaga kūfuma ū mu Edeni gwitīīla minzī ū mu ngūnda. Nīyo ū mongo gwenūyo gwalī gūgabanīkile matambī anè, kwīngīīla haho henaho yilonga myongo īnè.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Ū go kwandya ū mu myongo yenīyo ī lina lyago gwalī Pishoni, gwalī gūbītīlile mu sī ya Havila, sī ya zahabu; gūūbīta ū mu sī yenīyo gūkūtūlaga kuluba, kūshisha gūūkafuma.

12Ī zahabu ja mu sī yenīyo jalī niza no, jalīmo na delamu na lapisi lazuli.

13Ū go kabīlī gwitanagwa Gihoni, nū gwene gwalī gūjile gūkūtūlaga kuluba kūbītīla mu sī ya Kushi

14Ū gwa kadatū gwitanagwa Hidekeli, ū goyi gūtūlile kuluba kūja kīya ya sī ya Ashulu. Lelo ū gwa kanè gwalī Flati.

15Ū SEEBA Mulungu ūnsola ū munhū, ūntūūla ū mu ngūnda gwa Edeni gīkī ayūgūlīma na kūgūlang'hana.

16Hūna ū SEEBA Mulungu ūnagīla ū munhū alīhaya gīkī, "Ūdūgije kūlya matwajo ga ntī gose gose ū mu ngūnda.

17Alīyo yaya ū kūgalya a matwajo ga ntī gwa kūmana misoga na mibi; nguno ūlū ūūgalya ūkūcha gete!"

Ngosha kūpandīka nke

18Hūna ū SEEBA Mulungu ūhaya gīkī, "Ītī yawiza ū ngosha ikale iyene, nakūmeegeja ng'wiye wa kūngunanha."

19Ū SEEBA Mulungu walī wamala kūbeeja kūfuma mu malongo ga ha sī, pyī ī shiinū ja mu matogolo, nī noni ja higūlya. Hūna lūūlū wandya kūjenha ū kūlī Adamu gīkī abone a mina ayo akūjinha; ū Adamu ūmo akashitanīla būlī shiseeng'wa, ī lyenīlo hū līkabiza lina lyasho.

20Na ng'hana ū Adamu ūjinha mina pyī ī mitugo, nī noni ja hape, hamò nī ndimu, nī shiinū ja mu matogolo. Alīyo ū Adamu atapandīkile ng'wiye wa kwigeleelwa kūngunanha.

21Hūna ū SEEBA Mulungu ūnaalīkīja ū Adamu tūlo nhaale. Aho alaalile ūng'wīngīja iguha līmò lya mu lūbazu, ūtūūla maanda a ha ng'wanya ūyo gūkalekwa.

22Ū SEEBA Mulungu ūlībeeja nkīma ī liguha lya lūbazu īlo akang'wīngīja ū Adamu, hūna ūng'wenha ū nkīma a halī Adamu.

23Ū Adamu ūhaya gīkī, "Ūyū ng'wene iguha lya mu maguha gane, na mīlī gwane nene ng'wenīkīlī gete; akwitanwa 'nkīma;' nguno afumile mulī ngosha."

24Kūlwa nguno yenīyī, ū ngosha akūbaleka a ba ise na nina adimane na nke wakwe; ū mu būbīlī wabo bakūbiza mīlī gūmò.

25Ū Adamu nū nke baalī dūūhū, alīyo baalī batī na minala.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Wandijo 3

Munhū kūgwa mu shibi

1Kwike ī nzoka yalī masala sala kūjiheeba pyī ī shiinū ja mu matogolo ī jingī, ījo walī wajibeeja ū SEEBA Mulungu. Yūmūja ū nkīma gīkī, “Angū ng'hana gete ū Mulungu wahaya, ‘Mutizūlya matwajo ga ntī gose gose ū mu ngūnda?’”

2Nang'hwe ū nkīma wīwīla ī nzoka gīkī, “A matwajo ga mitī ya mu ngūnda tūdūgije ū kūgalya.

3Alīyo ū Mulungu wahaya gīkī, ‘Yaya ū kūlya a matwajo ga ntī ūyo gūlī ha gatī ya ngūnda; yaya nūūlū kūgakuumya, nguno mukūcha!’”

4Ī nzoka yūnshokeja ū nkīma gīkī, “Ndūhū gete, mutūcha!

5Ū Mulungu amanile dūhū gīkī ūlū ng'ūlya, a miso ging'we gakūkundūlīlwa, mubize gīt'umo alī ū Mulungu, ning'we mukwīmana ī misoga nī mibi.”

6Ū nkīma aho wabona gīkī a matwajo ga ntī gwenūyo gawiza ū kūshilīwa, nū mu miso galībeela, nīyo gashikile kūng'winha munhū masala, ūtonola ūlya. Nū ngoshi, nū ng'wene ūng'winha ūlya.

7Hūna a bose būbīlī wabo a miso gabo gūkundūlīlwa, bideeba gīkī balī dūūhū; būtunganīja madūūtū ganti ntiini, gīkī bibeegeje shizwalo.

8Kwimanīla mu makanza ga līīmi lyaheeha, ū Adamu nū nke būliigwa ī lilaka lya ng'wa SEEBA Mulungu akūyeelaga ū mu ngūnda. Ū Adamu nū nke būng'wibisa ū SEEBA Mulungu, mu mitī ya mu ngūnda.

9Alīyo ū SEEBA Mulungu ūng'witana ū Adamu gīkī, “Ūlī halī?”

10Nang'hwe ūhaya, “Naaliigwa ī lilaka lyako ū mu ngūnda nogoha nibisa, nguno nalī dūūhū!”

11Ū SEEBA Mulungu ūng'wīla, “Nani ūyo wakūwīlaga gīkī ūlī dūūhū? Wagalyaga a matwajo ga ntī ayo nakakūlemeja kūgalya?”

12Ū Adamu ūhaya, “Ū nkīma ūyo waninhile gīkī ikale hamò naane, h'ūyo walī waninha nūlya!”

13Hūna ū SEEBA Mulungu ūng'wīla ū nkīma gīkī, “Bebe mhayo kī ū gwenūyū wagwītaga?” Nang'hwe ū nkīma ūhaya, “Lyalī lyanilemba ī liyoka nūlya!”

Kūzung'wa Kwa Nzoka

14Ū SEEBA Mulungu wīwīla ī nzoka gīkī, “Ū bebe īkī wītaga mhayo gūlī gīko, wazumagwa kūtinda pyī ī ndimu, na kūtinda shiinū jose ja mu matogolo! Ūkūyūsholomela nda, hama ī shilīwa shako shabizaga lūbuubu pyī ī shikū ja būlamu wako.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Nīyo nakūtūūla wanishi a ha gatī yako nū nkīma, na a ha gatī ya myalwa wako nū wakwe. Ū myalwa wakwe akūgūtobagūla Ū ntwe gwako, nang'ho ūkūngulaaja ishiigina lyakwe."

Kūzung'wa kwa banhū

16Ū Mulungu ūng'wīla ū nkīma gīkī, "Nakūbongeja ū būsaatu wa būsūngū wako ū ng'wikanza lya kūbyala baana, ūkūyūbyala mu kūsaatwa kūtaale no. Hama ū kwikūmva kwako kūkūbiza kūlī ngoshi wako; nīyo akūkūsuga ū bebe."

17Lelo ū Adamu ū ng'wene ūng'wīla, "Īkī walī waliigwa ī lilaka lya nke wako ūzunya kūlya ū ntī ūyo nakakūlemeja nūkūlagīla gīkī, 'Yaya ū kūgūlya;' ī sī yazumagwa kūlwa nguno yako, pyī ī shikū ja būlamu wako ūkūyūkoyakoya hū wapandīka ī shilīwa.

18Ī sī īkūkūzwisīja ming'hwa na magwaata, nīyo ūkūyūlya sha kūzwa mu matogolo. Mu Lūyīlo lwa būshū bako, ūkūyūlya

19Ūkūyūyīla tame hū wapandīka Ī shilīwa shako. Kūshisha ūkūshoka ha sī, nguno h'aho ūfumile. Ū bebe ūlī malongo, na lūūlū ūkūshoka mu malongo!"

Munhū kūpeejiwa mu ngūnda

20Ū Adamu ūng'wilīka ū nke wakwe lina lya Eva, nūlūgīkī, Hawa, nguno h'uyo akabiza nina wa bapanga bose.

21Hūna ū SEEBA Mulungu ūbabeegeja shizwalo sha makūnza ū Adamu nū nke, ūbazwīka.

22Hanuma ū SEEBA Mulungu ūhaya gīkī, "Ī haha ū munhū wabizaga gītī ūmò wise, wīmanaga ī misoga nī mibi. Na lūūlū ītigeleelilwe agasole na a matwajo ga ntī gwa būpanga agalye, abize mpanga welelo bose."

23Hūna lūūlū ū SEEBA Mulungu ūmpeeja ū mu ngūnda gwa Edeni; ūūkabiza nīmi wayo ī sī īyo akabeejiwa kūfuma muyo.

24Aho wampeeja ūtūūla bamalaika Balang'hani akakitanagwa makelubi ū kū kīya ya ngūnda gwa Edeni, na līlūshū lya moto lya kwikala līkūgalūkaga hose hose būlī kwene, kwīlang'hana ī nzīla ya kūja ha ntī gwa būpanga.

Wandijo 4

Kaini kūmūlaga Abeli

1Hūna ū Adamu ūlaala nū nke ū Eva, nūlūgīkī, Hawa ūbūūcha nda ūmyala Kaini; ūhaya gīkī, "Ū SEEBA wanigunanha nabyala ng'wana ngosha."

2Hanuma ūmyala na Abeli, nzunaye wa ng'wa Kaini. Ū Abeli akabiza ndīīmi, alīyo ū Kaini ūbiza nīmi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Ikanza ilebe ū Kaini ūkamfunīja manong'ho ū SEEBA kwīngīīla ū mu matwajo ga mu ngūnda gwakwe.

4Nang'hwe ū Abeli ūfunya manong'ho ga mbyalwa ja kwandya ja mu mitugo jakwe, na mazezele gajo. Ū SEEBA ūng'wanukūla na būyegi ū Abeli, na a manong'ho gakwe.

5Alīyo atanyegelile ū Kaini, na a manong'ho gakwe; ū mhayo gwenūyo gūnsaayīcha no ū Kaini, ūyikala amining'halile.

6Ū SEEBA ūng'wīla ū Kaini gīkī, "Nibūlī wasaayile gīko? Mhayo kī gūlīkwenheleja kwikala ūmining'halile?

7Ī gīsī ū bebe ūlū wīta yawiza, ūtanukūlwa? Alīyo ūlū ūtatūngīlīgije managa gīkī, shilīho shibi a ha nyango gwako shikulindilile, nīyo shikūkūmbūlile no; kwike īkwigeleelilwe ūshipyene!"

8Lwise lūmò ū Kaini ūng'wīla ū nzunaye gīkī, "Tūjage kū ngūnda." Aho balī mu ngūnda, kwimanīla ū Kaini wang'ūbūkīla ū nzunaye ū Abeli, ūmūlaga!

9Hūna ū SEEBA ūmūja ū Kaini gīkī, "Alī halī ū nzunayo ū Abeli?" Nang'hwe ūshosha alīhaya, "Natamanile; ū nene nalī nang'hani wa nzuna wane?"

10Ū SEEBA ūng'wīla, "Wītaga mhayo kī? Managa gīkī a mininga ga ng'wanong'wing'we galīnilīlīīla kūfuma a ha sī.

11Na lūūlū ī haha, ū bebe wazumagwa; wapeejiagwa ūyīngīle ī sī īyo yanukūlaga mininga ga nzunayo kūfuma mu nkono gwako.

12Ūlū wīlīma ī sī ītūkwinha matwajo gose gose; ūkūbiza nyūngi sagala ū mu sī, wa kwikala wibakīla nūūlū ndūhū mhayo!"

13Ū Kaini ūng'wīla ū SEEBA gīkī, "Ū nsango gwane gwanididohela no, gūkūnilemeela ūmo nagūbūūkīje.

14Īkī wanipeeja ī lelo ū mu sī, nū kūnilola ūtūnilola; nabizaga munhū wa kūja akūyūngaga sagala ū mu sī, nīyo nakūyikala nogohaga, nguno ose ose ūyo ūnibona adūgije kūnibūlaga!"

15Alīyo ū SEEBA ūng'wīla gīkī, "Yaya ītī gīko; munhū ose ose ūyo ūmūlaga Kaini, akūlīpīlwa shiilī ng'hangala mpungatī." Hūna ū SEEBA ūntūūlīla lūmeng'ho ū Kaini, lwa koolecha gīkī ūyo ūmona atizūmūlaga.

16Na lūūlū ū Kaini wīnga ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA, ūūkazenga mu sī ya Nodi, kīya ya Edeni.

Shibyalīlwe sha ng'wa Kaini

17Ū Kaini ūlaala nū nke wakwe, ūbūūcha nda ūmyala Enoka; ū mu shikū jenījo ū Kaini wazengaga nzengo nebe, ūgwitana lina lya ng'witūnja wakwe Enoka.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Ū Enoka akamyala Iladi, ū Iladi ūmyala Mehuyaeli; ū Mehuyaeli ūmyala Metushaeli, ū Metushaeli ūmyala Lameki.

19Ū Lameki akatoola mhalī, ūmò wa bake bakwe witanagwa Ada, ū ūngī Zila.

20Ū Ada ūmyala Jabali, ū ng'wenūyo h'ūyo akabiza ise wa badīīmi, abo bakikalaga mu numba ja maheema.

21Ū nzunaye witanagwa Jubali, ū ng'wene ūbiza ise wa bose a batūji ba ndono na a bafuuji ba mbilūlū.

22Ū Zila nang'hwe ūbyala ng'wana ngosha, lina lyakwe Tubali-kaini; ū ng'wene akabiza nsuji wa shiseme sha būlī mbika, kūfuma mu chūma shaaza na shapi. Ū Tubali-kaini walī n'ilūmbūye witanagwa Naama.

23Lwise lūmò ū Lameki ūbawīla a bake bakwe gīkī, "Bing'we Ada na Zila, nidegelekagi; bake ba ng'wa Lameki īdegelekagi ī mihayo yane. Naabūlagaga munhū kūlwa kūnichūūbūla, nsūmba walī waniminya.

24Ū Kaini ūlū walīpīlwa shiilī ng'hangala mpungatī, al'ū Lameki ū ng'wene angū numho ng'hangala makūmi mpungatī na mpungatī!"

25Ū Adamu akalaala hangī nū nke wakwe ūbyala ng'wana ngosha, ūng'wilīka ī lina lyakwe Seti. Nguno akahaya gīkī, "Ū Mulungu waninha ng'wana ūngī a ha ng'wanya gwa ng'wa Abeli, ūyo Kaini akamūlaga."

26Ū Seti nang'hwe ūbyala ng'wana ngosha, ūng'wilīka ī lina lyakwe Enoshi, ū mu shikū jenījo a banhū hū bandya kūlīkumūcha ī lina lya ng'wa SEEBA.

Wandijo 5

Kwandīja kūlī Adamu kūshisha kūlī Noa

1Īyī yene mihayo ya kwihela kwa shibyalīlwe sha ng'wa Adamu. Ū Mulungu aho wanseema ū munhū, akaameeja mu suso yakwe wei ng'wenīkīlī.

2Ūbaseema ngosha na nkīma; aho wamala kūbaseema ūbafuuha, ūbinha lina lya munhū.

3Ū Adamu aho washisha būlamu bo myaka igana na makūmi adatū (130), ūbyala ng'wana ngosha wa kūng'wikola we, mu suso yakwe; ī lina lyakwe ūng'wilīka Seti.

4Kūfuma a ha kūbyalwa kwa ng'wa Seti, ū Adamu akikala ho myaka magana anaane (800); ūbyala na bitūnja bangī, hamò na bashīke.

5Ī myaka ya būlamu bo ng'wa Adamu ī yose yalī magana kenda na makūmi adatū (930), hūna ūcha.

6Ū Seti aho washisha myaka igana n'ītanò (105), ūmyala Enoshi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Kūfuma a ha kūbyalwa kwa ng'wa Enoshi, ū Seti akikala ho myaka magana anaane na mpungatī (807). Ūbyala na bitūnja bangī, hamò na bashīke.

8Ī myaka ya būlamu bo ng'wa Seti ī yose yalī magana kenda n'ikūmi n'ībīlī (912), hūna ūcha.

9Ū Enoshi aho washisha myaka makūmi kenda (90), ūmyala Kenani.

10Kūfuma a ha kūbyalwa kwa ng'wa Kenani, ū Enoshi akikala ho myaka magana anaane n'ikūmi n'ītanò (815). Ūbyala na bitūnja bangī, hamò na bashīke.

11Ī myaka ya būlamu bo ng'wa Enoshi ī yose yalī magana kenda n'ītanò (905), hūna ūcha.

12Ū Kenani aho washisha myaka makūmi mpungatī (70), ūmyala Mahalaleli.

13Kūfuma a ha kūbyalwa kwa ng'wa Mahalaleli, ū Kenani akikala ho myaka magana anaane na makūmi anè (840). Ūbyala na bitūnja bangī, hamò na bashīke.

14Ī myaka ya būlamu bo ng'wa Kenani ī yose yalī magana kenda n'ikūmi (910), hūna ūcha.

15Ū Mahalaleli aho washisha myaka makūmi atandatū n'ītanò (65), ūmyala Yaledi.

16Kūfuma a ha kūbyalwa kwa ng'wa Yaledi, ū Mahalaleli akikala ho myaka magana anaane na makūmi adatū (830). Ūbyala na bitūnja bangī, hamò na bashīke.

17Ī myaka ya būlamu bo ng'wa Mahalaleli ī yose yalī magana anaane na makūmi kenda n'ītanò (895), hūna ūcha.

18Ū Yaledi aho washisha myaka igana na makūmi atandatū n'ībīlī (162), ūmyala Enoka.

19Kūfuma a ha kūbyalwa kwa ng'wa Enoka, ū Yaledi akikala ho myaka magana anaane (800). Ūbyala na bitūnja bangī, hamò na bashīke.

20Ī myaka ya būlamu bo ng'wa Yaledi ī yose yalī magana kenda na makūmi atandatū n'ībīlī (962), hūna ūcha.

21Ū Enoka aho washisha myaka makūmi atandatū n'ītanò (65), ūmyala Matusela.

22Kūfuma a ha kūbyalwa kwa ng'wa Matusela, ū Enoka ūmala myaka magana adatū (300) akūshimīzaga hamò na Mulungu. Ūbyala na baana bangī bagosha na bakīma.

23Ī myaka ya būlamu bo ng'wa Enoka īkabiza magana adatū na makūmi atandatū n'ītanò (365).

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24Ū mu shimīzīle yakwe ū Enoka wikalaga hamò na Mulungu, hūna kwimanīla oya ū kwilonga, nguno ū Mulungu akansola.

25Ū Matusela aho washisha myaka igana na makūmi anaane na mpungatī (187), ūmyala Lameki.

26Kūfuma a ha kūbyalwa kwa ng'wa Lameki, ū Matusela akikala ho myaka magana mpungatī na makūmi anaane n'ībīlī (782). Ūbyala na bitūnja bangī, hamò na bashīke.

27Ī myaka ya būlamu bo ng'wa Matusela ī yose yalī magana kenda na makūmi atandatū na kenda (969), hūna ūcha.

28Ū Lameki aho washisha myaka igana na makūmi anaane n'ībīlī (182), akabyala ng'wana ngosha;

29Ūng'wilīka ī lina lyakwe Noa; ūhaya gīkī, "Akūtūlūngūja ū mu katūmamīle kise nū būdito wa milīmo ya makono gise, īyo tūlī nayo kūlwa makoye ga sī īyo SEEBA wīzuma."

30Kūfuma a ha kūbyalwa kwa ng'wa Noa, ū Lameki akikala ho myaka magana atanò na makūmi kenda n'ītanò (595). Ūbyala na bitūnja bangī, hamò na bashīke.

31Ī myaka ya būlamu bo ng'wa Lameki ī yose yalī magana mpungatī na makūmi mpungatī na mpungatī (777), hūna ūcha.

32Ū Noa aho washisha myaka magana atanò (500), ūbabyala ba Shemu, Hamu na Yafeti.

Wandijo 6

Ng'holò ya ng'wa SEEBA kūpīnīhala

1A banhū aho bakwīla ū mu sī, būbyala na baana bakīma bingī,

2a baana ba ng'wa Mulungu būbabona a bashīke ba banhū gīkī basoga; bandya kūyūbatoola gīt'umo baalī batogelilwe boi benīkīlī.

3Hūna ū SEEBA ūhaya gīkī, "Ū moyo gwane gūtikala gūkwilwishaga na munhū shikū jose, nguno ū wei alī mīlī gwa kūcha; ī shikū ja būlamu bokwe jikūbiza myaka igana na makūmi abīlī (120)."

4Ū mu shikū jenījo nī ja kū būtongi baalīho Banefili ū mu sī; a baana ba ng'wa Mulungu bajaaga kūbatoola bashīke ba banhū babyala hamò nabo. A Banefili benabo baalī banhū ba nguzu, na bakumūku kūfuma kale na kale.

5Ū SEEBA ūbona gīkī ī nhūngwa ja ng'wa munhū jilī ja malofu no ū mu sī, na gīkī pye a maganiko ga ng'holò ya ng'wa munhū galī masoso būl'ikanza.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Ū mhayo gwenūyū gūkampīnīhaja no ū SEEBA, gūminya ū mu ng'holò, kūlwa nguno ya kūmeeja na kūntūūla mu sī ū munhū.

7Hūna lūūlū ū SEEBA ūhaya gīkī, "Ū munhū ūyo nameeja nakūmpyaagūla agaye gete ū mu sī. Bakūshila pye a banhū nī shiinū, pyī nī sha kwigweesa ha sī, nī noni ja higūlya; nguno nalī na būpīna no īkī nakashibeeja!"

8Alīyo walīho Noa, ū ng'wene ūbalīlwa wiza ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

Noa abeeje ngalaba

9Īyī yene mihayo ya mu shikū ja ng'wa Noa. Ū Noa walī munhū ntūngīlīja ū mu banhū ba shibyalīlwe shakwe; walī atī na shisembo, nīyo washimīzaga mu kūng'wigwa Mulungu pye a makanza.

10Ū Noa ng'wenūyo walī na bitūnja badatū, ba Shemu na Hamu na Yafeti.

11Ali lūūlū, ū kū būtongi bo ng'wa Mulungu ī sī yalī yabiipa no; yalī yokala wiboneeji.

12Ū Mulungu akabona gīkī ī sī yakenaagūkile; nguno ī nhūngwa ja banhū ba mu sī pye a bose, jikabiza ja malofu no!

13Hūna lūūlū ū Mulungu ūng'wīla ū Noa gīkī, "Lyashikaga ikanza lya kūbayagaja pye a banhū, nguno ī sī yokalile wiboneeji kūlwa nguno yabo. Nakūbakenaagūla a boi hamò nī sī.

14Hūna lūūlū, ū bebe beejaga ngalaba ya ntī gwa gofa; ū mu gatī wītūūlīle masenge ībize na chumba, hūna wīteleleje na laami ū mu gatī nī hanze.

15A kabeegeje kayo kalī gīkī, Ī ngalaba yenīyo ū būlīhu wayo būkūbiza makono igana na makūmi anè, ū būgalī galī wayo makono makūmi abīlī n'idatū, ū būgūngūhu makono ikūmi n'idatū na nusu.

16Ūkwīkundīkīja ū kwigūlya, alīyo ī likundīkījo līlekeele ng'wanya gwa būgalī bo nusu nkono (0.5). Ū ng'wanya gwenūyo gwīpīndīlīje pyī ī yose, kūlwa kwingīja būpe ū mu gatī. Ū nyango ūkwītūūlīla mu kabazu; nīyo wīyīte ībize na golofa ibīlī.

17Nakwenha ihūūma lya minzī ū mu sī līshiyagaje pyī īsho shilī na myūyī ya būpanga. Shose na shose ī sha būpanga īsho shilī ha sīlīlī y'igūlū shikūcha.

18Alīyo ū bebe nakūkwinha ilagane lyane īlo nakūlyīta lībize na nguzu. Ū bebe kwingīla ū mu ngalaba na a bitūnja bako, nū nke wako; na a bīnga bako bakūbiza hamò nang'ho.

19Ū mu shiseeng'wa shose ī shipanga, ūkwenha ū mu ngalaba shibīlī shibīlī, ng'hosha na ng'hīma; shilang'hanwe ng'wenūmo hamò nang'ho, shiikale shipanga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Pyī ī shiseeng'wa shikūbiza shibīlī shibīlī, mbika jose na jose ja noni na ja shiinū, pyī nī ja kwigweesa ha sī, jikwiza ū kūlī bebe jilang'hanwe jikale mhanga.

21Ūkūsola na shilīwa sha būlī mbika, sha kūlya ū bing'we, nī shiseeng'wa īsho shilī hamò nang'ho; na shingī ūlatūūle kūlwa shikū ja kū būtongi."

22Ū Noa wīta būlī mhayo gīt'umo akalagīlīlwa na Mulungu.

Wandijo 7

Kwingīla mu ngalaba

1Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Noa gīkī, "Ingīlaga lūūlū ū bebe ū mu ngalaba, hamò nī kaya yako; nguno ū mu shibyalīlwe shenīshi, ū bebe naakūbonile ūlī ntūngīlīja.

2Būlī mbika ja ndimu janaga mpungatī pungatī, ng'hosha na ng'hīma. Alīyo ī shiinū, ī jene janaga ibīlī bīlī, najo ng'hosha na ng'hīma ja būlī mbika.

3Nī noni ja būlī mbika, najo mpungatī pungatī, ng'hosha na ng'hīma; kūlwa kūlang'hana būlī lūnūngū lwikale lūpanga hose pyī ū mu sī.

4Ūlū jilashile shikū mpungatī kūfuma lelo īyī, nakwenha mbula ū mu sī, ītūle shikū makūmi anè, līīmi na būjikū; ī shiseeng'wa shipanga sha mu sī īsho naashibeeja, nashiyagaje shishile pye."

5Na ng'hana ū Noa wīyīta pyī īyo akalagīlwa na SEEBA.

6Ī lihūūma lya minzī aho līliza mu sī, ū Noa walī na būlamu bo myaka magana atandū.

7Ū Noa wingīla ū mu ngalaba hamò na a bitūnja bakwe, nū nke na a bīnga bakwe, būpīla ī lihūūma lya minzī.

8Ndimu ja būlī mbika, nī shiinū; pyī nī noni ja mbika jose, jikiza ibīlī ibīlī, pyī ī shiseeng'wa sha mu sī, nī shiinū ja kwigweesa ha sī.

9Jose pye jiza ū kūlī Noa, jilī ng'hosha na ng'hīma, jūyūshika jingīla ū mu ngalaba gīt'umo ū Mulungu walī wanagīīlīla ū Noa.

Kwiza kw'ihūūma

10Aho jashikaana ī shikū mpungatī, a minzī g'ihūūma giza ū mu sī.

11Ī lihūūma līkandya mu ng'waka gwa magana atandatū ū mu myaka ya būlamu bo ng'wa Noa. Lwalī lūshikū lw'ikūmi na mpungatī mu ng'weji gwa kabīlī; ū mu lūshikū lwenūlo, pyī ī nzwīlo ja minzī ī ja mu gatī ya sī jūlugūlīlwa; nī myongo ya minzī ū kwigūlū yūlekelwa.

12Hūna ī mbula yūtūla ītūlile a ha sī, kūshisha shikū makūmi anè, līīmi na būjikū!

13Ū lūshikū lwenūlo ū Noa akingīla ū mu ngalaba alī hamò na a bitūnja bakwe a ba Shemu na Hamu nū Yafeti; pyī nū nke na a bake ba bitūnja bakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Bakingīla mo nī shiinū ja būlī mbika, nī ndimu ja mbika na mbika, pyī nī shiinū ja kwigweesa ha sī; nī noni, nī shingī pyī īsho shikalalaga.

15Ī shiseeng'wa shose īsho shilī na myūyī ya būpanga, shikiza ū kūlī Noa shilī shibīlī shibīlī, shingīla ū mu ngalaba.

16Pyī ī shiseeng'wa īsho shikingīla, shaalī ng'hosha na ng'hīma; kūlenganīla nū mumo ū Mulungu walī wanagīilīla ū Noa, hūna ū SEEBA ūnugalīla.

17Ī mbula īkamala shikū makūmi anè īkūtūlaga a ha sī; aho gakwīla a minzī, gībūūcha ī ngalaba yeleela higūlya, yīnga a ha sī.

18A minzī gongeja ū kūkwīla a higūla ya sī, nayo ī ngalaba īlīho dūhū a ha minzī īkweleelaga.

Shose na shose kūlibījiwa

19A minzī gakakwīla no a ha sī, kūshisha būlī lūgūlū lūlīhu a ha sīlīlī y'igūlū lūlibījiwa.

20A minzī gongeja ū kūkwīla a ha sī, nose nī ngūlū ī ndīhu no no no jūlibījiwa ī jose; a minzī gūbiza higūlya yajo būlīhu bo kwegeela makono mpungatī.

21Būlī shiseeng'wa shipanga īsho ng'anda ng'anda ha sī, shūshila kūcha, noni, ndimu, shiinū, nī ja kwigweesa ha sī ī jose ūmo jigelelile; pye na a banhū.

22Pyī ī sha ha sī nyūūmu, īsho shikesheemelaga mu mūūlū shikashila kūcha!

23Pyī ī shiseeng'wa shipanga shūpyagūlwa gete shūshila ū mu sī, banhū, ndimu, shiinū, pyī nī ja kwigweesa ha sī; nī noni ja higūlya ī jose, jūshila ho gete. Noa iyene dūhū ūsaaga, na a babo walī nabo ū mu ngalaba; nī shiseeng'wa ī shingī īsho shaalīmo.

24A minzī gakīkundīkīja ī sī kūshisha lyūbīta ikanza lya shikū igana na makūmi atanò.

Wandijo 8

Kūkama kwa minzī

1Alīyo ū Mulungu walī ang'wizūkilwe dūhū ū Noa; nī shiinū, pyī nī ndimu ījo jalī hamò nang'hwe ū mu ngalaba. Hūna ūtūma nyaga lwīhuuyembela ī sī, gandya kūgeha a minzī.

2Ī nzwīlo ja mu gatī ya sī jūlugalwa, nī myongo ya minzī ū kwigūlū yīmīchiwa, nī mbula yoya ū kūtūla.

3A minzī gongeja kūgeha a ha sī; aho jilīshika ī shikū īj'igana na makūmi atanò, gūsangwa gaagehile.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Lūshikū lw'ikūmi na mpungatī ng'weji gwa mpungatī, ī ngalaba īkashika h'igūlya ya ngūlū ja Alalati; yūlembeela henaho.

5A minzī nago gongeja ū kūkama; mu ng'weji gw'ikūmi, lūshikū lwa kwandya ū mu ng'weji gw'ikūmi gwenūyo jandya kūloleelwa ī ngūlū ū kū neno.

Kūtūng'wa kwa noni

6Jūbīta shikū makūmi anè, ū Noa ūlīlugūla ī lidilisha īlo walī wītūūlīla ī ngalaba.

7Ūfunya ng'hūngūūlū, alīyo yikala kwenūko īkūjaaga yūlala ūko na ūko, kūshisha gūūkama a minzī a ha sī.

8Nose ūtūma mhunda īkalole ūlū gaakamile a minzī a ha sī.

9Kwike ī mhunda ītapandīkile a ha, nguno pye a ha sī gaalī gataalī ho minzī. Na lūūlū ī mhunda yenīyo yūshoka kūlī Noa, ū mu ngalaba; ūfunya nkono ūyanukūla wīyingīja mu ngalaba ūmo walī ū wei.

10Ūlindīīla jūbīta shikū mpungatī, wīfunya hangī ī mhunda ū mu ngalaba.

11Ī mhunda yenīyo yūshoka makanza ga mhīndī, īlumile kū nomo idūūtū lya nzeituni īlo yalī yatonola. A henaho ū Noa ūdeeba gīkī a minzī gaakamukile a ha sī.

12Alīyo ūlembeela hangī shikū jingī mpungatī, hūna wīfunya hangī ī mhunda yenīyo; lelo ītashokile hangī ū kūlī we.

Kwīnga mu ngalaba

13Aho lūlīshika lūshikū lwa kwandya ng'weji gwa kwandya, ng'waka gwa magana atandatū na gūmò mu būlamu bo ng'wa Noa, a minzī gūsangwa gaakamile a ha sī. Hūna ū Noa ūlyīnja ī likundīkījo lyayo ī ngalaba, wandya kūlola ūko na ūko; ūbona gīkī ī sī yakamukile.

14Ū kūshika mu lūshikū lwa makūmi abīlī na mpungatī ng'weji gwa kabīlī, ī sī yūsangwa yūmile gete.

15Hūna ū Mulungu ūng'wīla ū Noa gīkī,

16“Fumaga lūūlū ī haha ū mu ngalaba, ū bebe nū nke wako, hamò na a bitūnja bako, na a bake babo.

17Shifunyage hanze nī shiseeng'wa shipanga pyī īsho shilī hamò nang'ho, pyī ī noni nī ndimu, nī shiinū ja kwigweesa ha sī; jandye kwibyala ū mu sī, jiiyongeje jikwīle, jīyokaje ī sī.”

18Ng'hana ūfuma ū Noa nū nke, hamò na a bitūnja bakwe na a bake babo,

19nī ndimu jūfuma; pyī nī shiinū ja kwigweesa ha sī, nī noni ī jose, pyī ī shiseeng'wa īsho ng'anda ng'anda ha sī nyūmu, shūfuma ū mu ngalaba shiitonja tonjaga shikwikūūbījaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Hūna ū Noa ūbeeja ng'walīlo, ūsola ndimu na noni jimò na jimò, ī jawiza; ūjisīnza ūfunya shitambò sha kūpemva a ha ng'walīlo gwenūyo.

21Aho gwampandīka ū SEEBA ū ng'waso gwa shitambo shenīsho, ūhaya gīkī, "Natalayīzuma hangī ī sī kūlwa nguno ya ng'wa munhū, nūūlū īkī pye a maganiko ga ng'holò yakwe galī gabūbi kwīngīīla ha būdo wakwe. Natalashiyagaja hangī ī shiseeng'wa shipanga ī shose, gīt'umo nītīlile.

22"Aho sī ītaalī īlīho, gatalaleka kūbiza ho malīma na a magesa, shiyaga sha mbeho na shikū ja līīmi isebu, chū na jidikū, nī līīmi nū būjikū."

Wandijo 9

Mulungu kūbeeja Ilagane na Noa

1Hūna ū Mulungu ūmfuuha ū Noa na a bitūnja bakwe; ūbawīla gīkī, "Ibyalagi mukwīle muyokaje ī sī."

2Pyī ī shiinū ja mu sī nī noni ja higūlya, nī ja kwigweesa ha sī, nī ndīlo; jikūng'ogoha na kūdetema. Jose pye jatūūlagwa mu makono ging'we.

3Būlī shiseeng'wa shipanga īsho ng'anda ng'anda, shikūbiza shilīwa shing'we. Ūmo nakang'winhīla sha kūzwa shose, nī haha nang'winha pyī ī shose.

4Alīyo ī nyama yaya ū kwīlya na mininga gayo, nguno ū wenūbo būpanga wayo.

5Ī mihayo ya mininga ga banhū kwitwa ū mu bing'we, ībize ya kwenhelejiwa na shiinū ījo jikabūlagaga banhū, nūūlū ya kwītwa na banhū a babūlagi ba bichaabo, nakwīdīlīla nene. Munhū ose ose ūlū ūkenaagūla būpanga bo ng'wiye, nene ng'wenekīlī nakūntonda afunye būsomboji kūlwa mhayo gwenūyo.

6Ose ose ūyo wita mininga ga munhū, nang'hwe a mininga gakwe gakwitwa na munhū; nguno ū Mulungu akameeja ū munhū mu suso ya ng'wa Mulungu.

7Alīyo a bing'we ibyalagi gete, mukwīle no no no; ng'okale ū mu sī mubize bingī mo.

8Ū Mulungu ūng'wīla ū Noa na a bitūnja bakwe gīkī,

9"Ī haha nalībeeja ilagane ha gatī yane na a bing'we, hamò nī shibyalīlwe shing'we īsho shikwiza ha numa ying'we;

10pye nī shiseeng'wa shipanga īsho shilī hamò ning'we, noni, ndimu, shiinū; ī shose īsho ng'wafumile nasho mu ngalaba; pyī ī shiseeng'wa shipanga īsho shilī mu sī.

11Ī lilagane lyane īlo nalībeeja ning'we nalīlyīta lībize lya kūshinga ho, Gūtaliigela hangī gwa kūyagaja būpanga bose mu nzīla y'ihūūma lya minzī; lītalabiza ho hangī ihūūma lya kwīkenaagūla ī sī."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Hūna ū Mulungu ūhaya gīkī, “Ūlū h'ū lūmeng'ho lw'ilagane īlo nalībeeja ha gatī yane na a bing'we, nī shiseeng'wa pyī īsho shilī hamò ning'we; īlo līkūbiza kūlwa shibyalīlwe shose ū mu shikū ījo jiliza.

13Naatūūlaga ità lya baashi lyane ū mu malunde, īlo līkūbiza lūmeng'ho lw'ilagane ha gatī yane nī sī.

14Būl'ikanza ūlū nūyenhela ī sī malunde ga mbula, hūna lichaamīka ità lya baashi ū mu malunde,

15nakūlizūkwa ī lilagane lyane a ha gatī yane na a bing'we, nī shiseeng'wa shipanga sha būlī mbika. A minzī gatīko kūshika mu mbika y'ihūūma lya kūkenaagūla shose pyī ī sha mibīlī.

16Būl'ikanza ūlū lichaamīka ità lya bashi ū mu malunde, nakūlībona nalizūkwe ī lilagane lya welelo bose, īlo līlīho ha gatī ya ng'wa Mulungu na shiseeng'wa shose sha būlī mbika.”

17Ū Mulungu ūng'wīla ū Noa gīkī, “Ū lwenūlū hū lūmeng'ho lw'ilagane īlo nabeejaga ha gatī yane na a bose a ba mibīlī abo balī mu sī.”

Bitūnja ba ng'wa Noa

18A bitūnja ba ng'wa Noa abo bakafuma ū mu ngalaba baalī ba Shemu, Hamu na Yafeti. (Ū Hamu walī ise wa ng'wa Kanaani).

19A benaba h'a bitūnja ba ng'wa Noa, abo kūfuma mubo bakigela banhū ba kūsambaala hose pyī ū mu sī.

20Ali lūūlū īkī ū Noa walī nīmi, akalīma ngūnda ūgūhamba mizabibu.

21Lūshikū lūmò aho wang'wa divai ya mu ngūnda gwakwe ūleewa, ūkalaala ng'wiheema lyakwe alī dūūhū.

22Ū Hamu, ū ise wa ng'wa Kanaani wībona ī minala ya dūūhū ya ng'wa ise, ūfuma hanze kūjūbawīla a baana ba ng'wawe būbīlī wabo.

23Hūna a boi, ū Shemu nū Yafeti, būsola nguto gwa ng'wenda, bagūbūūcha kū mabega gabo bagūgoloolile, būja nago shigongwa numa, būūkashika būnkudīkīja ū saabo ī minala ya dūūhū yakwe. Ū būshū wabo batikībūkile kū numa kūnola ū saabo aho alī dūūhū.

24Wa kanoga ūmisha nose ū Noa, nū būleewa būbiza bong'wīngaga. Aho wadeeba īyo akang'wītīla ū ng'wtūnja wakwe ū ndo,

25Ūhaya gīkī, “N'azumagwe ū Kanaani! Akūbiza nsese wa basese ū kū baana ba ng'wawe.”

26Ūhaya na gīkī, “Akumīlīijwe ū SEEBA, ū Mulungu wa ng'wa Shemu! Ū Kanaani abize nsese wa ng'wa Shemu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

27Ū Mulungu n'ayīgalīhyage ī sī ya ng'wa Yafeti; nīyo apandīke ha kwikala ū mu maheema ga ng'wa Shemu. Ū Kanaani abize nsese wakwe."

28Kwīngīīla h'ikanza lya kūbīta ī lihūūma, ū Noa akikala ho myaka magana adatū na makūmi atanò (350),

29Ī myaka ya būlamu bo ng'wa Noa ī yose, yalī magana kenda na makūmi atanò (950), hūna ūcha.

Wandijo 10

Shibyalīlwe sha ng'wa Noa

1Īyī yene mihayo ya bitūnja ba ng'wa Noa, aba Shemu, Hamu na Yafeti; aho lyabīta ī lihūūma nabo bakabyala bitūnja.

Shibyalīlwe sha ng'wa Yafeti

2A bitūnja ba ng'wa Yafeti baalī: Gomeli, Magogi, Madai, Javani, Tubali, Mesheki na Tilasi.

3A bitūnja ba ng'wa Gomeli baalī: Ashikenazi, Lifati na Togama

4A bitūnja ba ng'wa Javani baalī: Elisha, Talishishi, Kitimu na Dodanimu.

5A banhū abo bakabiza bikaji ba mu sī ja kū mbalama ya nyanza, bakasambaala kūfuma mu benaba. Būdimana ng'anda ng'anda, būlī bene mu sī yabo n'ihanga lyabo, kūlenganīla na ndīmi jabo.

Shibyalīlwe sha ng'wa Hamu

6A bitūnja ba ng'wa Hamu baalī: Kushi, Mizilaimu, Puti na Kanaani.

7A bitūnja ba ng'wa Kushi baalī: Seba, Havila, Sabūta, Laama, Sabūtega. A bitūnja ba ng'wa Laama baalī: Sheba na Dedani.

8Ū Kushi walī ise wa ng'wa Nimulodi, ūyo walī wa kwandya ū mu sī kūbiza munhū wa būdūla būtaale.

9Ū munhū ng'wenūyo walī ng'hīīgi nhaale ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA; h'ī nguno yene lūlīho na lūsumo lūhayile gīkī, "Gīt'umo alī Nimulodi, ng'hīīgi nhaale kū būtongi bo ng'wa SEEBA."

10Ū būsugi wakwe walī būkūbanīgije sī ningī, Babeli, Eleki, Akadi, na Kaline ya mu sī ya Shinaali.

11Aho alī mu sī yenīyo akajūdima sī ya Ashulu, ūzenga ko mizengo ya Ninawi, Lehoboti-ili, Kala,

12na Leseeni, ūyo gūlī ha gatī ya Ninawi na Kala, nīyo hū nzengo ū ntaale.

13Ū Mizilaimu walī nkūlūgenji wa banhū ba: Ludi, Anami, Lehabi, Nafutuhi,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Patilusi, Kasiluhi ūmo Bafilisti bakafuma na Kafitoli.

15Ū Kanaani walī ise wa ng'wa Sidoni, hū myalwa wakwe wa kwandya. Hama h'ūyo akamyala na Heti.

16Ū ng'wenūyo hū nkūlūgenji wa: Bayebusi, Baamoli, Bagiligashi,

17Bahīvī, Baaliki, Basinai,

18Baalivadi, Bazemali na Bahamati. Hanuma ya henaho ī ng'anda ja Bakanaani jikasambaala,

19Ī mbīmbī jabo jūgalīha, jūkikuumya na sī ya Sidoni, hihī na Geela kūja Gaza. Hūna kūjīīlīla Sodoma, Gomola, Adima, na Zeboimu, kūjūkashika Lasha.

20A benaba h'a banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa Hamu, ūmo bikalīlaga ū mu sī ja mahanga gabo, kūlondeela ng'anda na ndīmi jabo.

Shibyalīlwe sha ng'wa Shemu

21Ū Shemu, ū nkūlūye wa ng'wa Yafeti, nang'hwe akabyalīlwa bitūnja. Hū ng'wene ū nkūlūgenji wa banhū ba būbyīle bo ng'wa Ebeli.

22A bitūnja ba ng'wa Shemu baalī: Elamu, Ashulu, Apakishadi, Lūdi na Alamu.

23A bitūnja ba ng'wa Alamu baalī: Ūzi, Hūlū, Geteli na Mesheki

24Ū Apakishadi akamyala Shela, Ū Shela ūmyala Ebeli.

25Ū Ebeli akabyalīlwa bitūnja babīlī: Ūmò wabo witanwa Pelegi, nguno ū mu shikū jakwe ī sī īkalekana. Walī na ng'wana wa ng'wawe witanagwa Yokitani.

26Ū Yokitani walī ise wa ba: Alimodadi, Shelefu, Hazamaveti, Yeela,

27Hadolamu, Ūzali, Dikīla,

28Obali, Abimaeli, Sheba,

29Ofili, Havila na Yobabu. Pye a benaba baalī bitūnja ba ng'wa Yokitani.

30Ī litogolo lya sī īyo bikalaga lyalī līkūbanīgije mapandī ga kwandīja Mesha kūjīlīīla kīya, kū magūlya ga sī ya Sefali.

31Ī shenīshi h'ī shibyalīlwe sha bitūnja ba ng'wa Shemu, kūlenganīla nū mumo jalī ng'anda na ndīmi jabo, ūmo bikalīlaga mu sī ja mahanga gabo.

32Pyī ī shenīshi shibyalīlwe sha bitūnja ba ng'wa Noa, gīt'ūmo jalī jiihelelile ī ng'anda jabo, ū mu mahanga gabo. A mahanga ga banhū gakasambaala pye a hose ū mu sī kwandīja mu banhū benaba, kwīngīīla aho lyabīta ī lihūūma lya minzī.

Wandijo 11

Nzengo gwa Babeli

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Ali lūūlū, ī sī aho ītaalī na lūlīmi lūmò na kalūngalūngīle ka mbika īmò,

2a banhū bajaga bakūsaama saamaga kūjīlīīla mhandī ja kīya. Nose būūkashika mu mbūga ngalī ya Shinaali, būtūūla ng'hambī būzenga henaho.

3Hūna biwīla gīkī, “Bing'we tūbeejagi madafaali tūgapembe mu moto gagūlūngīle.” Ī shikū jenījo batūmamīlaga madafaali a ha ng'wanya gwa mawe, na laami a ha ng'wanya gwa būlongo.

4Bakiwīla, “Twibeegejagi nzengo, tūzenge mo numba ndīhu ya kūkuumya kū malunde; twipandīkīle lina, tūtizūsalang'hana sagala sagala hose pye ū mu sī.”

5Ū SEEBA wiza kūgūlola ū nzengo gwenūyo, nī numba ī ndīhu īyo babeejaga a banhū.

6Ū SEEBA ūhaya gīkī, “A banhū benaba balī na būmò, na bakūlūngalūngaga lūlīmi lūmò. Hūna lūūlū īkī bandyaga kwīta mihayo īlī gīkī, gūtīho gwa kūbalemeela ūyo balahaye kūgwīta.

7Ī gete tūjagi tūkabayuugagūlīle ū lūlīmi lwa kalūngalūngīle kabo, boye ū kwiyigwa ūlū balīyomba.”

8Hūna ū SEEBA ūbasambaaja, bīnga ho a henaho; būja bakūzengaga hose hose ū mu masī, gūcha ū nīmo gwa kūgūzenga ū nzengo gwenūyo.

9H'ī chene ī lipandī lyenīlo līkitanwa Babeli, nguno a henaho h'aho ū SEEBA akalūyuugagūlīla ū lūlīmi lwa kalūngalūngīle ka mu sī hose pye. Ū SEEBA ūbasalang'hanya ho a henaho, bīnga ūbasambaaja kūja mu masī gose pye.

Būbyīle wa ng'wa Shemu

10Īyī yene mihayo ya būbyīle wa ng'wa Shemu. Aho yabīta myaka ībīlī kūfuma a h'ihūūma, ū Shemu akamyala Apakishadi; a makanza genayo wasangwa alī na myaka igana (100).

11Ū Shemu aho wamyala ū Apakishadi, akikala ho myaka magana atanò (500); ūbyala na bitūnja bangī hamò na bashīke.

12Ū Apakishadi aho washisha myaka makūmi adatū n'ītanò (35), ūmyala Shela.

13Hūna ū Apakishadi aho wamyala ū Shela, wikala ho myaka magana anè n'idatū (403); ūbyala na bitūnja bangī hamò na bashīke.

14Ū Shela nang'hwe aho washisha myaka makūmi adatū (30), ūmyala Ebeli.

15Ū Shela aho wamyala ū Ebeli, wikala ho myaka magana anè n'idatū (403); ūbyala na bitūnja bangī hamò na bashīke.

16Nang'hwe ū Ebeli aho washisha myaka makūmi adatū n'īnè (34), ūmyala Pelegi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Ū Ebeli aho wamyala ū Pelegi, wikala ho myaka magana anè na makūmi adatū (430); ūbyala na bitūnja bangī hamò na bashīke.

18Ū Pelegi aho washisha myaka makūmi adatū (30), ūmyala Leu.

19Ū Pelegi aho wamyala ū Leu, wikala ho myaka magana abīlī na kenda (209); ūbyala na bitūnja bangī hamò na bashīke.

20Ū Leu aho washisha myaka makūmi adatū n'ībīlī (32), ūmyala Selugi.

21Ū Leu aho wamyala ū Selugi, akikala ho myaka magana abīlī na mpungatī (207); ūbyala na bitūnja bangī hamò na bashīke.

22Ū Selugi nang'hwe aho washisha myaka makūmi adatū (30), ūmyala Naholi.

23Ū Selugi aho wamyala ū Naholi, akikala ho myaka magana abīlī (200); ūbyala na bitūnja bangī hamò na bashīke.

24Ū Naholi aho washisha myaka makūmi abīlī na kenda (29), ūmyala Teela.

25Ū Naholi aho wamyala ū Teela, akikala ho myaka igana n'ikūmi na kenda (119); ūbyala na bitūnja bangī hamò na bashīke.

26Ū Teela aho washisha myaka makūmi mpungatī (70), ūbabyala ba Abulamu na Naholi, na Halani.

Būbyīle wa ng'wa Abulamu

27Īyī yene mihayo ya būbyīle wa ng'wa Teela, ū Teela ūyo akababyala ba Abulamu na Naholi, na Halani. Ū Halani ūmyala Lutu,

28kwike ū Halani ng'wenūyo akazumalīka, ūneka ū ise ū Teela ataalī mpanga. Akazumalīkīla mu sī ya Ūlū ya Bakalidayo, ūko walī wabyalīlwa.

29A ba Abulamu nū Naholi būtoola būbīlī wabo; ū nke wa ng'wa Abulamu witanagwa Salai, ū wa ng'wa Naholi Milika. Ū Milika walī na nsīzaye witanagwa Iska; a babīlī benaba ū saabo walī Halani.

30Alīyo ū Salai walī atī na baana, nguno walī ngūmba.

31Hūna ū Teela ūsaama ū mu sī ya Bakalidayo, ī Ulu; wīnga nū ng'witūnja wakwe ū Abulamu, būsaama kūja Kanaani. Baalī nū ng'wizūkūlū wakwe ū Lutu, ū ng'wana Halani, hamò nū Salai ū ng'wīnga wakwe, ū nke wa ng'wa Abulamu. Alīyo aho bashika Halani, būpandīka nzengo, bikala ng'wenūmo.

32Ū Teela ūshisha būlamu bo myaka magana abīlī n'ītanò (205), hūna ūzumalīkīla mu sī ya Halani.

Wandijo 12

Kwitanwa kwa ng'wa Abulamu

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Ū SEEBA walī wamala kūng'wīla ū Abulamu gīkī, “Saamaga ū mu sī ya ng'wing'we, ūlekane nabo a badūgūyo, wīnge ū mu kaya ya ng'wa so; ūje kū sī īyo nalakoolekeje.”

2Nakūkwīta ūbize ihanga itaale, na nakūkūfuuha; Ī lina lyako nakūlyīta lībize itaale, nīyo ūkūbiza mbūūkī ya mbango.

3Abo bakūkūlombela mbango nakūbafuuha, alīyo abo balakūzume nakūbazuma. Na būlī kwene ū mu sī, a banhū bakwīlūkīlwa mbango kūlwa nguno yako.

4Hūna lūūlū ū Abulamu wīnga, gīt'umo walī wang'wīlīla ū SEEBA, nū Lutu ūja hamò nang'hwe. Ū Abulamu aho alīnga ī Halani, walī na myaka makūmi mpungatī n'ītanò (75),

5akansola nū nke wakwe ū Salai, nū ng'witūnja wa nzunaye ū Lutu, nī sabo jabo. Aho balī mu sī ya Halani baalī bapandīka basese, būbasola nabo; būbūūka bajile Kanaani. Aho bashika ko,

6Ū Abulamu wandya kwīyeleela ī sī yenīyo. Nose ūshika mu Shekemu, ipandī ilebe hitanagwa Mole, na ntī ntaale gwalīho; ūtūūla ng'hambī henaho. Ū mu shikū jenījo bikalaga bana Kanaani ū mu sī yenīyo.

7Hūna ū SEEBA ūng'wilongela ū Abulamu ūng'wīla gīkī, “Ū būbyīle wako, nalīwinha ī sī yenīyī.” Ū Abulamu ūbeeja ng'walīlo kūlwa ng'wa SEEBA ūyo akang'wilongela.

8Kwike akasaama a henaho, ūsegeja ūja kū lūgūlū lwalī kīya ya nzengo gwa Beeseli. Ūtūūla ng'hambī yakwe kwenūko, ha gatī ya Beeseli na Ai; ī Beeseli yūbiza ng'weli, ī Ai kīya. A henaho ūbeeja ng'walīlo kūlwa ng'wa SEEBA; ūlīkumīlīja ī lina lya ng'wa SEEBA.

9Ū Abulamu ūsegeja hangī, wīnga a henaho ūjīlīīla Negevu.

Abulamu kūpeelela Misili

10Kwimanīla yagwa nzala nhaale ū mu sī yenīyo, ū Abulamu ūpeelela sī ya Misili, gīkī akikale kwenūko ū ng'wikanza lya nzala, nguno īkabiza ng'halī no.

11Aho wegeela kūshikīīla ī Misili, ūng'wīla ū nke wakwe ū Salai, “Namanile gīkī ūlī nkīma w'ihanga isoga ū kūlola.

12A bana Misili ūlū balakūbone bakūhaya, ‘Ū ng'wenūyū nke wakwe.’ Na lūūlū bashikile kūnibūlūga ū nene, būkūleka ū bebe.

13Ali lūūlū, ūlabawīle gīkī ūl'ilūmbū lyane. Ūlū ūhaya gīko bakūnigaliila kūlwa nguno yako, nū būpanga bone ūkūbūpīja.”

14Na ng'hana ū Abulamu aho washika ī Misili, a bana Misili būmona ū nkīma ng'wenūyo gīkī walī nsoga no ī lihanga lyakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15A bana ng'oma ba ng'wa Falao aho bamona būkankumīja ū Falao; haho na haho
ū nkīma ng'wenūyo ūsolwa ūtwalwa ng'wikūlū.

16Ū Falao ūngaliila chiza ū Abulamu kūlwa nguno yakwe ū Salai; ūng'winha
mitugo, ng'holo na ng'ombe. Ūng'winha na nzobe ng'hosha na ng'hīma, na
ngamīla; hamò na batūmami bagosha na bakīma.

17Alīyo ū SEEBA akangwisīja makoye ū Falao nī kaya yakwe pyī ī yose, kūlwa
nguno ya ng'wa Salai, ū nke wa ng'wa Abulamu.

18Ū Falao ūng'witana ū Abulamu ūmūja, "Bebe wanīītīlile mhayo kī ū gwenūyo?
Nibūlī ūtaniwīlile gīkī nke wako?

19Nibūlī ūkahaya, 'Ū ng'wenūyū ilūmbūyo,' kūshisha nose nūnsola abize nke
wane? Ali lūūlū, ūūyo ū nke wako; nsolage ūje!"

20Hūna ū Falao ūbalagīla a banhū ba ha ng'wakwe, būnshindīkīla ū Abulamu nū
nke, hamò nī shose īsho walī nasho.

Wandijo 13

Abulamu na Lutu kūlekana

1Ū Abulamu wīnga ko ī Misili alī nū nke, ūja Negevu nī shikolo shakwe pyī ī
shose; walī nang'hwe nū Lutu.

2Ū Abulamu akajikwīja no ī mitugo nī hela, hamò nī zahabu.

3Nī Negevu atadīlile koi, wīnga ūja akūsaama saamaga, nose ūkashika Beeseli,
ūja hangī ūko yalī ng'hambī yakwe kwandya, a ha gatī ya Beeseli na Ai;

4Ūko walī wabeeja ng'walīlo. Aho washika ko ūlīkumīlīja ī lina lya ng'wa SEEBA.

5Nū Lutu walī nsabi, nang'hwe walī na madaale mataale ga mitugo na maheema
mingī. Alīyo nang'hwe wajaga akūsaama saamaga hamò nū Abulamu.

6Kwike nose īkabagehela ī sī; būlemeelwa ū kwikala hamò. Nguno a madaale ga
mitugo jabo gakakūla no, kūshisha yūbiza shilambu ū kwikala hamò.

7Yūbūūka yombo a ha gatī ya badīīmi ba mitugo ja ng'wa Abulamu, na a ba
mitugo ja ng'wa Lutu; būyikala bakūyogaga. Nīyo a makanza gene bikalaga
Bakanaani ū mu sī yenīyo, hamò na Bapelizi.

8Hūna ū Abulamu ūng'wīla ū Lutu gīkī, "Bebe ītī yawiza ībūūke yombo a ha gatī
yako nū nene, nūūlū a ha gatī ya badīīmi bako na a bane; nguno a bise tūlī ba
lūdūgū lūmò.

9Ī gīsī ūlībona kinehe, tūhaya ī sī yīyī īlī kū būtongi wako īkulindīlīle?
Tūlekanage; ū bebe ūlū ūsola kūja kū nkono gwa lūmoso, ū nene nakūja kū gwa

© 2015 Bible Society of Tanzania.

būlyo. Alīyo ū bebe ūlū ūsola kūja kū nkono gwa būlyo, ū nene nakūja ū kū gwa lūmoso."

10Ū Lutu ūbūūcha a miso gakwe kūgalola a matogolo, ūlībona ī lilago lya kū mongo gwa Yolodani ūmo lyalī ū būnīlīzu. Ū SEEBA aho ataalī kūjikenaagūla sī ja Sodoma na Gomola, ī litogolo lyenīlo lyalī gītī ngūnda gwa ng'wa SEEBA, nūūlū gītī sī ya Misili, kūjīlīīla Zoa.

11Hūna lūūlū ū Lutu wisolela ī mbūga ya kū mongo gwa Yolodani, wīnyama pye ī yose yūbiza yakwe. Hūna ūsaamya ī ng'hambī yakwe kūjīlīīla kīya, būbiza balekana a banhū benabo:

12Ū Abulamu wikala mo ū mu sī ya Kanaani. Alīyo ū Lutu ūkigasha hamò nabo a banhū ba mu mizengo ya kū mbūga ja ng'wilago, ī ng'hambī yakwe wīyiheja na nzengo gwa Sodoma.

13Kwike a bana Sodoma baalī na nhūngwa ja malofu no; baalī na shītīle shabūbi no ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

14Aho wasaama ū Lutu, ū SEEBA ūng'wīla ū Abulamu gīkī, "Būūchaga lūūlū a miso gako wīlole ī sī ū kūfuma aho ūlī henaho; lolaga ī sukuma nī dakama, nī kīya nī ng'weli.

15Pyī ī sī īyo ūlīyībona yenīyī nalīkwinha bebe na būbyīle wako, shikū ja welelo na welelo.

16Ū būbyīle wako nakūbūkwīja no, būkwīle gītī lūbuubu lwa ha sī; ūlū ose ose ūdūla kūlūbala lūbuubu lwa ha sī, hū kūhaya akūdūla nū kūbūbala ū būbyīle wako.

17Yeela yeelaga lūūlū ū mu sī yenīyī, nguno nalīkwinha bebe; īlolage wībone ū būlīhu wayo, nū būgalī galī wayo."

18Hūna ū Abulamu ūsaamya ī ng'hambī yakwe a henaho, ūja Hebuloni ūkazenga hihī na mitī ya Mamule. Ūbeeja ho na ng'walīlo kūlwa ng'wa SEEBA.

Wandijo 14

Abulamu kūnguna Lutu

1Ū mu shikū jenījo, ntemi Amulafeli wa Shinaali, na Alioki ntemi wa Elasa, na Kedolaoma ntemi wa Elamu, hamò na Tidali ntemi wa Goyimu,

2bakamba būlūgū kwilwisha na ntemi Beela wa Sodoma, na Bilisha ntemi wa Gomola, na Shinabi ntemi wa Adima, na Shemeba ntemi wa Zeboyimu, hamò na ntemi wa Bela (h'ī Zoa).

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3A batemi benaba ū wa Sodoma, wa Gomola, wa Adima, wa Zeboyimu, nū wa
Bela būgasangūlīla a mabità gabo, būūkihela mu sī ya ntubīlo gwa Sidimu (h'ī
Nyanza ya Munhu).

4Baalī ha sīlīlī ya būsugi bo ntemi Kedolaoma, būshisha myaka ikūmi n'ībīlī
bakūntūmamīlaga, alīyo ū mu ng'waka gw'ikūmi n'idatū būngomela.

5Ū mu ng'waka gw'ikūmi n'īnè, ū ntemi Kedolaoma na a batemi abo walī
wiyigwile nabo būja kwilwisha būlūgū na a banishi babo būbapyena, Balefaimu
būbapyenela Ashiteloti-kanaimu, Bazuzimu būbapyenela Hamu, Baemimu
būbapyenela Shaveni-kiliataimu,

6hamò na Bahooli, a bene būbapyenela mu sī ya magūlya ya Seili; būūkashika na
Eli-palani, kūjīlīīla kw'itogolo līti na banhū.

7Hūna būgalūka, būbasanga bana Eni-mishipati (h'ī Kadeshi); būyīpyena pyī ī sī
ya Baamaleki, na a Baamoli abo bikalaga mu Hazezoni-tamali.

8Nabo a batemi ba Sodoma, Gomola, Adima, Zeboyimu, nū wa Beela (h'ī Zoa)
būkuminga mabità gabo. Būbūūka bajile kū sī ya ntubīlo gwa Sidimu, būūkamba
būlūgū

9kwilwisha nū Kedolaoma ū ntemi wa Elamu, nū Tidali ū ntemi wa Goyimu, nū
Amulafeli ū ntemi wa Shinaali, hamò nū Alioki ū ntemi wa Elasa, batemi bane
benabo kwilwisha na batanò.

10Ū mu sī ya ntubīlo ī ya Sidimu, gaalīho machongo mingī ga laami; na lūūlū aho
baheewa a batemi ba Sodoma na Gomola, bahayūpeela bamò ba banhū babo
būyūgwīla ū mu machongo genayo, bangī būpeelela kū ngūlū.

11A bapyeni būshisola pyī ī shikolo sha bana Sodoma na a bana Gomola, nī
shilīwa shabo būduta bajile.

12Nū Lutu, ū ng'witūnja wa nzunaye wa ng'wa Abulamu būnsola, hamò nī sabo
jakwe, nguno wikalaga mu Sodoma.

13Ūmò wa banhū abo bakapūlūgūka wiza ū kūlī Abulamu ū Ng'hebulania, aho
washika ūng'winha ī yenīyo. Ī kaya ya ng'wa Abulamu ī shikū jenījo yalī hihī na
mitī ya ng'wa Mamule muna Amoli, ndūgūye wa ng'wa Eshikoli na Aneli; a bose
baalī banwani biye ū Abulamu.

14Ū Abulamu aho wigwa gīkī ū ndūgūye wadimagwa nding'wa, ūsolanhya
bagosha ba mbagashūūla magana adatū n'ikūmi na banaane (318), ba kūbyalīlwa
ha kaya yakwe; pye baalī balangilwe kalwīīle ka būlūgū. Ūkūūbīja kūshisha
ipandī lya Dani.

15Mu makanza ga būjikū ū Abulamu ūbagaba a banhū bakwe mu magele, hū
būbadumīla a banishi, būbaheeba būpeela. Būbakūūbya kūshisha Hoba, sukuma
ya Damasko.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16Ūshipīja pyī ī shikolo īsho shalī shasolwa; ūnshosha nū ndūgūye ū Lutu, nī sabo jakwe, hamò na a bakīma, na a banhū a bangī.

Melikizedeki na Abulamu

17Ū Abulamu aho washoka kūfuma ū kū būlūgū ūbo akampyena ntemi Kedolaoma hamò na a batemi abo walī wiyigwile nabo, ū ntemi wa Sodoma ūja kwibona nang'hwe, ūnsangīla mu mbūga ya Shave (makūlū gaho sī ya ntemi).

18Melikizedeki, ntemi wa Salemu, nang'hwe wiza, ū ng'wene wenha migatī na divai. Ū wei walī ngabīji wa ng'wa Mulungu ūyo alī Higūlya no.

19Hūna lūūlū aho washika ūmfuuha ū Abulamu, alīhaya gīkī, "Ū Abulamu īīlūkīlwe mbango na Mulungu ūyo alī Higūlya no, ū Nseemi w'igūlū na sī.

20Nīyo akumīlījiwe ū Mulungu Ūyo alī Higūlya no, ūyo wabatūūlile a banishi bako mu nkono gwako." Hūna ū Abulamu ūng'winha īmò ya ng'wikūmi ya shikolo shose.

21Ū ntemi wa Sodoma ū ng'wene ūng'wīla ū Abulamu gīkī, "Ninhage nene a banhū, ū bebe ūtwale ī shikolo."

22Alīyo ū Abulamu ūng'wīla ū ntemi wa Sodoma gīkī, "Ū nene naamalile kūlahīla kūlī SEEBA, ū Mulungu ūyo alī Higūlya no, ū Nseemi w'igūlū na sī.

23Naahayile gīkī natūdūla kwanukūla shikolo shako shose shose, yaya nūūlū kalūgoye, nūūlū ni katungījo ka shilaatū dūhū yaya gete; ūtizūpandīka nzīla ya kūhaya gīkī, 'Nansabije ū Abulamu.'

24Natanukūlaga shose shose, ūlū ītī īsho baalyile dūhū a banhū bane, nī shisho bigeleelilwe kwanukūla a banhū abo baalī baajile hamò nane, a ba Aneli, Eshikoli, na Mamule; a bene ni basolage īsho baanogelile."

Wandijo 15

Ilagane lya ng'wa Mulungu kūlī Abulamu

1Hanuma ya yenīyī ū mhayo gwa ng'wa SEEBA gūng'wizīīla ū Abulamu mu koolechiwa; ūng'wīla gīkī, "Ūtogohage Abulamu. Ū nene nalī Lūmūūda lwako; nīyo nal'inong'ho itaale no ū kūlī bebe."

2Alīyo ū Abulamu ūhaya, "Ee SEEBA wa būdūla bose, ūkūninha kī? Īkī ū nene nalīshila alīyo hū natī na ng'wana; hama ū wa kwīyingīla ī kaya yane alīho Elieza muna Damasko!"

3Ū Abulamu ongeja kūhaya, "Ūtaalī kūninha baana, na lūūlū ū ng'wingīji wane atūbiza ūngī ūlū atī nsese wa kūbyalīlwa mu kaya yane!"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4A henaho ū mhayo gwa ng'wa SEEBA gūng'wizīīla gūlīhaya, “Ū ng'wenūyo atūbiza ng'wingīji wako yaya, ū ng'wingīji wako akūbiza ng'witūnja wako wa kūbyala bebe gete.”

5Hūna ū SEEBA ūmfunya hanze ū Abulamu, ūng'wīla gīkī, “Alilolaga ū kwigūlū; jibalage ī sonda ūlū ūdūgije kūjibala.” Ūng'wīla, “Ū būbyīle wako būkūbiza gīko!”

6Ū Abulamu ūgūzunya ū mhayo gwa ng'wa SEEBA, nang'hwe ūng'wisaabīla būtūngīlīja.

7Hūna ūng'wīla, “Ū nene nalī SEEBA ūyo nakakwīnja mu Ulu, sī ya Bakalidayo, nūkwenha kūūnū gīkī nakwinhe ī sī yenīyī, wīdime ībize yako ya wikomangīle.”

8A henaho ū Abulamu ūshosha gīkī, “Alīyo lūūlū SEEBA Mulungu, nakūmana ginehe gīkī ī sī yenīyī īkūbiza yane?”

9Hūna ū SEEBA ūng'wīla, “Nenhelage ndogoosa ya ng'ombe na mbūli ng'hīma, hamò na ng'ondi; ī jose jibize ja myaka idatū datū, na mhunda, na ng'hune ya ng'hūūlū.”

10Ūng'wenhela ī shose shenīsho; būlī yene wītandūla ha gatī, gūbiza mapingili abīlī. Hūna a mapingili genayo ūgiheja būlī lyene na lyichalyo. Alīyo ī noni atajitandūlile habīlī.

11Ū Abulamu wikala henaho alīlang'hana, ayūjipeeja ī noni ījo jikalyaga nyama jitizūgwa hoi.

12Ī līīmi aho līlīsalalīja, kūjīlīīla mu ka munhū ūyo, ū Abulamu ūtindwa tūlo ndito; na giiti shitaale sha kogohya shūngwīla.

13Ī likanza lyenīlo, ū SEEBA ūng'wīla, “Managa hape gīkī, a banhū ba būbyīle wako bakūbiza balobeji mu sī ītī yabo, bakwītwa kūbiza basese na kūluhiwa kūshisha ikanza lya myaka magana anè.

14Alīyo ī lihanga īlo līkūbīīta kūbiza basese lyenīlo, nakūlyinha nsango; hanuma bakūfuma mo balī na sabo ningī.

15Kwike ū bebe ng'wene ūkūcha ūjīkwe, ūje kū bakūlūgenji bako mu mhola; mu būnamhala bowiza, bo shikū ningī.

16A banhū ba būbyīle wako bakūshoka hangī ū mu sī īyī mu shibyalīlwe sha kanè; nguno ū būbi wa Baamoli būtaalī ū kūshika a ha būkalīkījo wabo.”

17Aho lyalibīla ī līīmi nī giiti shūkūbanīja, kwimanīla lilonga lya kūbiza gītī lyahulīlo lya moto līkūzuukaga lyochi, na chenge shikūligimaga moto; ī shikolo shenīsho shūbīta a ha gatī ya mabudīka ga mibimba ya mitugo genayo.

18Ū mu lūshikū lwenūlo ū SEEBA ūbeeja ilagane nū Abulamu, ūhaya gīkī, “Ū būbyīle wako nalīwinha ī sī yenīyī, kwandīja kū mongo gwa Misili kūkaja kū mongo gwa Flati.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Ī yoi ī haha īlī sī ya Bakeni, Bakenuji, Bakadimoni,

20Bahītī, Bapelizi, Balefai,

21Baamoli, Bakanaani, Bagiligashi na Bayebusi."

Wandijo 16

Salai na Haagali

1Kwike ū Salai ū nke wa ng'wa Abulamu walī atīnamyalīla baana ū ngoshi, alīyo walī na nsese nkīma muna Misili, witanagwa Haagali.

2Lūshikū lūmò ūng'wīla ū Abulamu gīkī, "Bebe ū SEEBA wanilugalīla ū nene ū būbyīle, ni walaala nang'hwe ū nsese wane; hamo nadūgije kūpandīka a baana mu nzīla yakwe."

3Hūna lūūlū ū Abulamu aho washisha myaka ikūmi al'ū mu sī ya Kanaani, ū nke wakwe Salai ūnsola ū nsese wakwe ū Haagali, ū muna Misili; ūng'winha ū ngoshi gīkī antoole.

4Ū Abulamu ūlaala nag'hwe ū Haagali, ūngeta nda; ū nkīma ng'wenūyo aho wabona gīkī wabiza nda, ūndalaha ū nina būgonzo.

5A henaho ū Salai ūng'wīla ū Abulamu gīkī, "Yene yako lūūlū, a makoye aya galīnigwīla genaya wagenhelegije bebe. Nguno ū nene nakakwinha ū nsese wane gīkī ūntoole, hūna aho wabona gīkī wabiza nda, ūnidalaha. Ū SEEBA ni abizage namuji a ha gatī yane nū bebe!"

6Ū Abulamu ūhaya, "Ū nsese wako alī mu nkono gwako, ng'wītīlage mhayo gose gose ūyo ūlīgūbona gīkī gūng'wigeleelilwe." Hūna ū Salai ūnuhya ū Haagali, nose ūpeela wīnga ho.

Haagali na malaika wa ng'wa SEEBA

7Malaika wa ng'wa SEEBA ūmona ū Haagali ha lwinzī, lwalī hihī n'ipanda lībītile ng'witogolo kūja sī ya Shuuli.

8Ūhaya, "Bebe Haagali nsese wa ng'wa Salai, ūlīfuma halī, na ūjile hei?" Nang'hwe ūshosha, "Nalīmpeela mayū būgonzo, Salai."

9Ū Malaika wa ng'wa SEEBA ūng'wīla gīkī, "Shokaga ū kūlī noko būgonzo, ūkabize ng'widohya ū kūlī we."

10Ū Malaika ongeja kūhaya gīkī, "Nīyo ū būbyīle wako nakūbūkwīja no, kūshisha būtūdūla kūbalwa."

11Ū Malaika ng'wenūyo ūhaya na gīkī, "Ī haha ū bebe ūlī nda, Ūkūbyala ng'wana ngosha. Ī lina lyakwe ūkūng'wilīka Ishimaeli, nguno ū SEEBA wagabonile a makoye gako.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Akūbiza gītī nzobe ya mu matogolo; nīyo akūbiza ng'wilwisha na banhū bose, hama pye a banhū bakwilwisha nang'hwe. Ū mu kikalīle kakwe, akwilemeelwa nabo pye a badūgūye."

13Ū nkīma ng'wenūyo ūng'winha lina ū SEEBA ūyo akayomba nang'hwe; ūhaya, "Ū bebe ūlī Mulungu ūyo akanibonaga;" kūnū aliwīla gīkī, "Ī lelo namona Ūyo akanibonaga."

14H'ī nguno yene ū lwinzī lwenūlo lūkitanwa lina lya, "Beeli-lahai-loi;" nī lelo īyī lūtaalī lūlīho aho lwalī, a ha gatī ya Kadeshi na Beledi.

15Aho lyashika ī likanza, ū Haagali ūmyalīla ū Abulamu ng'wana ngosha; ū Abulamu ūng'winha lina lya Ishimaeli ū ng'wana ūyo Haagali akamyala.

16Ū nkīma ng'wenūyo aho alīmyala ū Ishimaeli, ū Abulamu walī na myaka makūmi anaane n'ītandatū.

Wandijo 17

Ilagane mu nzīla ya kūsaalwa

1Ū Abulamu aho washisha myaka makūmi kenda na kenda (99), ū SEEBA akang'wilongela ūng'wīla gīkī, "Ū Nene nalī Mulungu wa būdūla bose, shimīzaga mu kūniigwa nene, hangī ūbize ūtī na shilingo.

2Nakūbeeja ilagane a ha gatī yane nū bebe; nīyo ū būbyīle wako nakūwīta būbize būtaale."

3Ū Abulamu ūgwa achimīgije; ū Mulungu ūng'wīla gīkī,

4"Ī lilagane lyane ū kūlī bebe līlī gīkī, Ūkūbiza ise wa mahanga mingī.

5Nīyo ūtitanwa Abulamu hangī; ī lina lyako lyabizaga Abulahamu, nguno naakwītaga kūbiza ise wa mahanga mingī.

6Nakūkwīta ūbize na būbyīle būtaale, nabeeje mahanga mingī kūfuma mulī bebe; na batemi bakūfuma ū mulī bebe.

7Nakūlīguzuhya ī lilagane lyane, lībize ilagane lya welelo na welelo ū kūlī bebe, nū būbyīle wako shibyalīlwe na shibyalīlwe īsho shikwiza ha numa yako; ū nene nabize Mulungu wako, na Mulungu wa būbyīle wako ūbo būkwiza ha numa yako.

8Ī sī ya Kanaani īyo ūkwikalaga mo gītī nobeji, pyī ī yose nakūkwinha bebe hamò na būbyīle wako ūbo būkwiza ha numa yako. Īkūbiza yako ya wikomangīle, shikū jose ja welelo na welelo; na nakūbiza Mulungu wabo."

9Hūna ū Mulungu ūng'wīla ū Abulahamu gīkī, "Īkwigeleelilwe ūlīlang'hane ī lilagane lyane ū bebe ng'wenīkīlī, pyī nū būbyīle wako, shibyalīlwe na shibyalīlwe īsho shiliza ha numa yako.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Ī lilagane lyane īlo nalīlītūūla ha gatī yane nū bebe, hamò nū būbyīle wako ūbo
būkwiza ha numa yako, īlo ūkūlīlang'hana līlī gīkī, Būlī ngosha ū mu bing'we
akūsaalwa.

11Hūna lūūlū mukūyūsaalwa; ū būsaalwa wenūbo hū lūkūbiza lūmeng'ho
lw'ilagane a ha gatī yane nū bing'we.

12Ū mu shibyalīlwe shing'we ī shose īsho shiliza, būlī ng'wana ngosha ū mu
bing'we ūlū ūshisha shikū inaane asaalwe; abize wa kūbyalīlwa ha kaya, nūūlū
wa kūgūlwa na hela kūfuma kū babisa, ūyo atī wa kūfuma mulī bebe.

13Būlī ng'wene ū wa kūbyalīlwa ha kaya yako shiigelile asaalwe, pyī nūūlū wa
kūgūlwa bo hela jako. Ī lilagane lyane līkūbiza mu mīlī gwing'we; līl'ilagane lya
welelo na welelo.

14Ngosha ose ose ūyo atasaalilwe, ūyo mīlī gokwe gūtasaalilwe, akūkomanyiwa
īnjiwe ū mu banhū bakwe; nguno ū ng'wenūyo nkenaagūji w'ilagane lyane."

Saala kwisagījiwa kūbyala ng'wana

15Hūna ū Mulungu ūng'wīla ū Abulahamu na gīkī, "Ū nke wako ū Salai, oyaga ū
kūng'witana Salai; ī lina lyakwe lyabizaga Saala.

16Nīyo nakūmfuuha, hama nakūkwinha ng'wana ngosha kūbītīla mulī we.
Nakūmfuuha abize nina wa mahanga, na batemi ba banhū bakūfuma mulī we."

17Ū Abulahamu ūgwa matuja nzwi, achimīgije; hūna ūseka kūnū aliwīla gīkī, "Ū
munhū wa myaka igana nang'hwe adūgije kūbyalīlwa ng'wana gete? Ū Saala na
būgikūlū bokwe wenūbo ūbyala ng'wana!"

18Hūna ū Abulahamu ūng'wīla ū Mulungu gīkī, "Hambū hambū ū Ishimaeli ūlū
ni okūla akahangama kū būtongi wako!"

19Ū Mulungu ūhaya, "Ūlītūngīlīja; alīyo ū nke wako gete ū Saala, h'ūyo
akūkūbyalīla ng'wana ngosha, nang'ho ūkūng'wilīka ī lina lyakwe Isaka. Ū
ng'wenūyo h'ūyo nakūbeeja nang'hwe ī lilagane lyane, lībize ilagane lya welelo
na welelo, kūlwa nguno ya būbyīle wakwe ūbo būkwiza ha numa yakwe.

20Nī ya ng'wa Ishimaeli īyo ūlīyīhaya nayigwaga nayo; nang'hwe
nakūng'wīlūkīla ī mbango. Nakūng'wīta abize na būbyīle būtaale, na akūbiza na
mabità mataale no no no; abize ise wa basugi ikūmi na babīlī; nīyo nakūng'wīta
kūbiza ihanga itaale.

21Alīyo ī lilagane lyane nakūlībeeja na Isaka, ūyo Saala akūkūbyalīla ha ng'waka
makanza gīt'aya."

22Ū Mulungu aho wamala kūlūngalūnga nū Abulahamu, wīnga ho.

23Ū mu lūshikū lwenūlo, ū Abulahamu ūnsola ū ng'witūnja wakwe ū Ishimaeli,
na a basese abo baalī baagūlwa bo hela jakwe, na a ba kūbyalīlwa a ha kaya

© 2015 Bible Society of Tanzania.

yakwe, pye a ba gosha ba ha ng'wakwe ūbasola, ūbasaala gīt'umo Mulungu akang'wīlīla.

24Ū wei ū Abulahamu aho alīsaalwa, walī na myaka makūmi kenda na kenda (99).

25Alīyo ū ng'witūnja wakwe ū Ishimaeli, walī na myaka ikūmi n'idatū aho alīsaalwa.

26Ū Abulahamu nū Ishimaeli ū ng'witūnja wakwe, bakasaalwa lūshikū lūmò būbīlī wabo.

27Na būlī ngosha ū mu kaya ya ng'wa Abulahamu ūsaalwa hamò nang'hwe mu lūshikū lwenūlo; abize wa kūbyalīlwa ha kaya, nūūlū wa kūgūlwa bo hela kūfuma kū babisa.

Wandijo 18

Abulahamu na bageni badatū

1Lūshikū lūmò makanza ga līīmi lyasebaga, ū Abulahamu walī igashije ha nyango gw'ihema lyakwe, bbihī na mitī ya ng'wa Mamule; kwimanīla ū SEEBA wang'wilongela.

2Ū Abulahamu wahayūbūūcha a miso gakwe, ūbona bagosha badatū bīmīīlaga bbihī nang'hwe. Aho wababona ūbūūka a ha nyango gw'iheema lyakwe, ūpeela ajile kūbasūng'wanha; ūshika winama kūshisha ha sī.

3Ūhaya gīkī, "Baba ūlū nīlūkīlagwa kū būtongi wako, nalīng'wikūmbīlīja mutizūmītīīla ū nsese wako.

4Genhwe minzī magehu ng'oje mhambala jing'we, ng'wifuule a ha ntī gwenūyū.

5Nīyo īkī ng'wizaga ha kaya ya nsese wako baba, namubeegeje na shakūlya mupandīke nguzu, hū muje ūko mujile." Nabo būng'wīla, "Magatū gwītage dūhū ūyo ūlīgūhaya!"

6Hūna ū Abulahamu wingīla wangū ū ng'wiheema ūmo walī ū Saala. Ūshika ūng'wīla gīkī, "Bebe gelekaga wangū ngele idatū ja būsu bo ngano ūkangīlīje kūbeeja migatī!"

7Wīnga a henaho, ūpeela kūja kwidaale lya mitugo, ūkasola mūūga ya ng'ombe ūng'winha ntūmami wakwe ībeeja wangū wangū, hūna yūzugwa.

8Hanuma ya henaho ūbatengela a bageni bakwe ī shilīwa; wenha na mashishanga hamò na mabeele gasegeesile, nī nyama yenīyo. Aho bandya kūlya ū wei wīmīīla bbihī nabo ū mu mbeho ya ntī gwenūyo.

9Kwimanīla bamūja gīkī, "Bebe alī halī ū Saala ū nke wako?" Nang'hwe ūshosha, "Ūūyo alī ng'wiheema ūmo."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Ū SEEBA ūhaya gīkī, “Nakwiza nakūyeleele hangī a ha ng'waka makanza gītī genaya, ū nke wako ū Saala akūbyala ng'wana ngosha.” Ī likanza lyenīlo nang'hwe ū Saala akasangwa alīdegeleka, ishīkīgije ha numa ya nyango gw'iheema.

11Ū Abulahamu nū Saala baalī bakwīja ī myaka ya būlamu wabo; nīyo ū Saala walī wabīta nū ng'wikanza lya kūdūla kūbyala.

12Na lūūlū ū Saala wandya kūkumya wei iyene kūnū akūsekaga būnugu nugu, akwiwīlaga, “Ū būgikūlū ūmo bonikobagūlīlile ūmu, nū ngoshi one nang'hwe namhala kuu kuu ku gīkī, nakūdūla gete ū kūyega?”

13Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Abulahamu gīkī, “Nibūlī alīseka ū Saala kūnū wiwīla gīkī, ‘Ng'hana nadūgije kūbyala ng'wana nū būgikūlū bose ūbū?’

14Gūlīho mhayo kī gose gose nambu gwa kūnemeela na SEEBA? Nakūkūyeleela hangī ū ng'wikanza īlo līhelilwe, hūna ū Saala akūbyala ng'wana ngosha.”

15Alīyo ū Saala akogoha, ūlomaloma akūlemaga alīhaya, “Natasekile.” Nang'hwe ū SEEBA ūhaya, “Bebe wasekaga.”

Abulahamu kwīlombela Sodoma

16A banhū benabo aho baabūūka kūja, būtūngīīla Sodoma; nang'hwe ū Abulahamu ūja nabo, alībashindīkīla.

17Hūna ū SEEBA ūhaya gīkī, “Namise gete ū Abulahamu ū mhayo ūyo nalīhaya kūgwīta,

18alīyo ū būbyīle bo ng'wa Abulahamu būkūbiza ihanga itaale lya nguzu, na a mahanga pye ayo galī mu sī gakwīlūkīlwa mulī we?

19Nguno ū ng'wenūyū nansolile kūbiza wa kūbatonga a baana bakwe nī kaya yakwe ū mu shibyalīlwe īsho shikwiza ha numa yakwe. Badūle kwīlang'hana ī nzīla ya ng'wa SEEBA, mu kwīta īyo yigeleelilwe na ya būtūngīlīja. Ū mu gīko ū SEEBA anshikīlīgīje ū Abulahamu pyī īyo wang'wisagīja.”

20Hūna lūūlū ū SEEBA ūhaya gīkī, “Ū kūlīla kwa bana Sodoma na a bana Gomola kūlī kūtaale no, nī shibi shabo shilī sha malofu no.

21Ali lūūlū, nalīja ko nakīlole īyo bakwīyītaga, nabone ūlū īlenganīlile nī ng'hūngū īyo yanichibije matū. Ūlū ītī chene, nakūbona.”

22Hūna a banhū benabo būgalūka, bandya kūshimīza batūngile ī Sodoma. Alīyo ū Abulahamu wikala henaho īmīīlile kū būtongi wa ng'wa SEEBA.

23Nose ū Abulahamu wegeela; ūhaya gīkī, “Na a batūngīlīja ūkūbakūbanīja ū mu babūbi ūbamalanīje hamò?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24Nguno hamo badūgije kwigela mo banhū makūmi atanò a batūngīlīja;
ūkūgūpyagūla pye ū nzengo; ndūhū ū kūgūlekeja kūlwa nguno ya banhū
makūmi atanò abo balīmo?

25Yaya gete, ū gwenūyo gūtizilonga kūfuma kūlī bebe, a batūngīlīja batizūyagala
hamò na bakenaagūji, gīkī ūbabale a batūngīlīja kūbiza batikīlile na bakenaagūji.
Ū bebe ūtīko kwīta mhayo gūlī gīko! Ū namuji wa sī yose, aleke kwīta īyo
yigeleelilwe?"

26Ū SEEBA ūhaya, "Ūlū nūbona ū mu nzengo gwa Sodoma banhū makūmi atanò
batūngīlīja, nakūgūlekeja kūlwa nguno yabo."

27Ū Abulahamu ūhaya hangī gīkī, "Ali lūūlū naagima ū kūyomba nū SEEBA, hene
natī shikolo shose shose, nalī lūbuubu na mabu dūhū!

28Al'ī lisaabu lya batūngīlīja ūlū lyūleba ho banhū batanò, gūkūja kinehe?
Ūkūgūkenaagūla ū nzengo kūlwa kūgaya banhū batanò?" Nang'hwe ūshosha,
"Ūlū nūbona mo banhū makūmi anè na batanò natūgūkenaagūla."

29Ūhaya hangī, "Al'ūlū bigela mo makūmi anè, īkūja ginehe?" Nang'hwe ūhaya,
"Natūgūkenaagūla kūlwa nguno yabo a banhū makūmi anè benabo."

30Hūna ūhaya, "Ū Seeba ni atizagūsaaya, leka nayombe hangī. Al'ūlū bigela mo
makūmi adatū dūhū?" Nang'hwe ūhaya, "Ūlū nūbona mo makūmi adatū,
natūgwītīla mhayo gose gose."

31Ū Abulahamu ūhaya, "Ī haha lūūlū naagimaga ū kūyomba nū SEEBA; hīmba
īkūja ginehe ūlū bigela mo makūmi abīlī dūhū?" Nang'hwe ūshosha,
"Natūgūkenaagūla ūlū būbiza balīmo makūmi abīlī."

32Hūna ūyomba hangī gīkī, "Ū SEEBA ni atizagūpelana; leka nayombe lūkangala
lūmò hangī. Al'ūlū bilonga mo banhū ikūmi dūhū?" Ūshosha, "Natūgūkenaagūla
ūlū balīmo banhū ikūmi."

33Ū SEEBA aho wamala kūyomba nū Abulahamu ūja, Abulahamu nang'hwe
ūshoka kū kaya yakwe.

Wandijo 19

Sodom na Gomola kūkenaagūlwa

1A bamalaika a babīlī būja ī Sodoma, būshika koi makanza ga līīmi lya mhīndī. Ū
Lutu ūsangwa wigashaga ha mita gwa nzengo; aho wababona ūbūūka
kūbasūng'wanha, ūshika winama kūshisha ha sī.

2Ūbawīla, "Tūlīho bababa, yīyī numba ya ntūmami wing'we nzūgi ng'wingīle mu
kaya, ng'oje na mhambala ng'wifuule ū būjikū wa lelo. Būkweela, ntondo dilū
mukūbūūka muje." Būshosha, "Mm! Yaya tūkūlaala dūhū nūūlū hanze h'kūūwa
aha."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Alīyo akabikūmbīlīja no, kūshisha nose būzunya ū kūja nang'hwe; bingīla nang'hwe ū mu numba yakwe. Ūbabeegeja shilīwa, ūbeeja migatī ya wangū wangū ītī na shibimbya, būlya.

4Aho bataalī kūlaala, kwimanīla pye a bagosha ba mu nzengo gwa Sodoma biza, bataale na bado; baalī bikobya kūfuma hose pyī ū mu nzengo gwenūyo. Būshika bīpīndya ī numba yenīyo.

5Būlinhya kūng'witana ū Lutu, balīng'wīla, "Bebe balī halī a banhū abo baalī biza mhīndī mhīndī ha ng'wako? Bafunyage aha twize tūbigushe!"

6Ū Lutu ūfuma, ūja a hanze aho baalī; aho wafuma ūgūlugala ū nyango.

7Hūna ūbawīla, "Yaya lekagi ī gīko badūgū bane, mutizūgwīta ū mhayo gwenūyū, gwa malofu no!

8Ū nene nalī na bashīke bane babīlī bataalī kūsanja na ngosha ose ose, hambū hambū nang'wenhele bene, mubīītīle gīt'umo mutogelilwe. Alīyo a banhū benaba yaya mutizūbīītīla mhayo gose gose; nguno bizaga ha ng'wane kwifuula."

9Nabo būnshokeja, "Bebe tūlekage a bise!" Nīyo bongeja na kūhaya gīkī, "Ū ng'wing'wana ng'wenūyū wasaamīlile haaha haaha ū ng'wenūmu, wandyaga na kūyūtūlomeleja ī ya kwīta. Lembeshaga lūūlū, ū bebe hū tūkūkwītīla yabūbi kūtinda ūmo twalūhayaga kūbīītīla a benabo!" Būnkandīkīja ū Lutu, kūnū balīkooba nzīla ya kūgūpagūla ū nyango.

10Alīyo a banhū abo baalī ū mu kaya būnduta ū Lutu, būng'wingīja mu numba, būgūlugala ū nyango.

11Hanuma ya henaho būbatūla būbboku a banhū abo baalī ī hanze ya numba, a ha nyango. Pye, bado na bataale, bandya kūbbaabbaasha balīgūkooba ū nyango, alīyo batagūpandīkile.

12Hūna a banhū a babīlī benabo būng'wīla ū Lutu gīkī, "Ūlī na banhū bangī bose bose ū mu nzengo gwenūyū? Hamo bakwīlīma, nūūlū bitūnja na bashīke bako; nūūlū munhū ūngī ose ose, ūyo ūlī nang'hwe būdūgū! Bīnjage ū mu nzengo gwenūyū.

13Nguno tūlīlīkenaagūla ī lipandī lyenīlī; ī mihayo ya malofu īyo īkwītagwa ū ng'wenūmu yenhelegije kūlīla kūtaale no ūyo gwashikile mu matū ga ng'wa SEEBA. Na lūūlū watūtūmaga kwiza kūlīkenaagūla ī lipandī lyenīlī."

14Hūna ū Lutu ūfuma ūja kūbawīla bakwīlīma bakwe gīkī, "Bing'we twīngagi ū ng'wenūmu, nguno ū SEEBA alīgūkenaagūla ū nzengo gwenūyū." Alīyo ū kū bakwīlīma bakwe akabiza gītī akūmelanaga dūhū.

15Ū būjikū aho boyūjīlīīla kwangalūka, a bamalaika būnkomeleja ū Lutu balīhaya, "Kangīlījaga ūnsole wangū ū nke wako, na a bashīke bako a babīlī abo

© 2015 Bible Society of Tanzania.

balīho aha, ng'wīnge ū mu nzengo gwenūyū, mutizūsangwa mulīmo, gūkamupyagūla na a bing'we ū nsango ūyo gūliza!”

16Alīyo akandya kwigedya gedya, nose a bamalaika benabo būndima nkono ū wei, nū nke, na a bashīke bakwe, būbafunya hanze ya nzengo kūlwa kūbapīja; nguno ū SEEBA akabachīla shigongo.

17Bahayūbafunya ī hanze ūmò wabo ūhaya, “Peelagi ng'wipīje; yaya ū kwikībūka, nūūlū kwilendeja hose hose ū ng'witogolo lyenīlo. Peelelagi kū ngūlū; ūlū ītī chene mukūpyagūlwa.”

18Nang'hwe ū Lutu ūhaya, “Ka yaya baba,

19wanoolekejaga wiza būtaale no, a ha kūnichīla shigongo kūbūpīja ū būpanga bone. Kwike natūdūla ū kūpeelela ū kū ngūlū, ū nsango gūkūnipandīka nachīīle mu nzīla.

20Kako kanzengo aho, a kene kalī bbihī nūūlū kūpeelela mo. Nalīkwikūmbīlīja ūnizunīlīje napeelele ng'wenūmo; nguno nīyo a koi kalī kadoololo dūhū gīt'umo ūlīkabonela. Ū mu gīko hū būkūpīla ū būpanga bone.”

21Ūng'wīla, “Ītaga gīko, naakūzunīlījaga nū mhayo ūyo ūlīgūlomba gwenūyo; natūgūkenaagūla ū nzengo ūyo ūlīgūhaya.

22Peelaga wangū lūūlū ūje ko, nguno natīko kwīta mhayo gose gose aho ūtaalī kūshika ko.” (H'ī nguno yene ū nzengo gwenūyo gūkitanwa Zoa).

23Ū Lutu aho alīshika ī Zoa, ī līīmi lyūsangwa hū lyafuma dūhū.

24Hūna ū SEEBA wīyitīīla ī Sodoma nī Gomola moto na būgota wa shibiliti kūfuma ng'wigūlū kūlī SEEBA.

25Wīkenaagūla gete ī mizengo yenīyo, na a mabbaala a gose a ga mapandī genayo; na a bikaji pye a bose a ba mu mizengo yenīyo; nī shose īsho shikazwaga ha sī.

26Ū nke wakwe ū Lutu wanondeelaga a ha numa, alīyo ū ng'wene akikībūka kūlola kū numa, ūgalūka kūbiza ng'hīngī ya munhu.

27Ū Abulahamu ūbūūka ī dilū, ūja ū kwipandī īlo walī wīmīīla kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

28Wahayūponya a miso kūlola ī Sodoma nī Gomola, gīkī agalole pye a mabbaala ga kū ntubīlo gwa kwenūko, ūbona lyochi itaale gītī lya būpī līlīdundumūka kūfuma ha sī, kūja ng'wigūlya.

29H'ūmo īkajīla, ū Mulungu aho wahaya kwīkenaagūla ī mizengo ya mu sī ya ntubīlo gwenūyo, akang'wizūkwa ū Abulahamu, ūng'wīnja ū Lutu ū mu makoye ayo gakīkenaagūla ī mizengo ya mu sī īyo wikalaga ū Lutu.

Lutu na bashīke bakwe

© 2015 Bible Society of Tanzania.

30Ū Lutu na a bashīke bakwe a babīlī bakīnga ī Zoa, būja kū ngūlū būkigasha kwenūko; nguno akogoha ū kwikala ī Zoa. Ūyikala ng'wipilinga hamò na a bashīke bakwe būbīlī wabo.

31Kwimanīla ū ntaale wang'wīla ū nzunaye gīkī, “Bebe a henaha atīho ngosha wa kūlaala nise ūmo shilī shīmīle sha banhū bose ū mu sī, hama ū sīswe ī haha wanamhalile.

32Ali lūūlū, tūng'wishage walwa ū sīswe aleewe tūlaale nang'hwe, tūdūle kūlūlang'hana ū lūbīyū lwise mu nzīla ya ng'wa sīswe.”

33Ū būjikū wenūbo būng'winha walwa ū saabo, ūng'wa kūshisha ūleewa. Ū nshīke ū ntaale ūja ūkalaala nang'hwe. Walī atimanaga nūūlū hado, kwandīja aho alīlaala ho ū nshīke wakwe, kūshisha wīnga ho.

34A ha ntondo yaho ū ntaale ūng'wīla ū nzunaye gīkī, “Ū nene nakalaala nang'hwe ū baba ī igolo; nī lelo tūng'wishage, nang'ho ūlakalaale nang'hwe, tūlūlang'hane ū lūbīyū lwise mu nzīla ya ng'wa sīswe.”

35Na ng'hana nū būjikū wenūbo būng'winha walwa ū saabo, ūng'wa kūshisha ūleewa. Ū nshīke ū ndo nawe ūja ūkalaala nang'hwe. Walī atimanaga nūūlū hado, kwandīja aho alīlaala ho ū nshīke wakwe, kūshisha wīnga ho.

36Hūna lūūlū a bashīke ba ng'wa Lutu būbīlī wabo būbiza nda mu nzīla ya ng'wa saabo.

37Ū ntaale ūbyala ng'wana ngosha, ūng'wilīka ī lina lyakwe Moabu. Ū ng'wenūyo hū nkūlūgenji wa Bamoabu ba lelo.

38Ū nshīke ū ndo nang'hwe ūbyala ng'wana ngosha; ūng'wilīka ī lina lyakwe Ben-ammi, ū ng'wene hū nkūlūgenji wa Baamoni ba lelo.

Wandijo 20

Abulahamu na Abimeleki

1Hūna ū Abulahamu ūsaama, wīnga aho walī, ūja ūkazenga ipandī lya Negevu, ha gatī ya Kadeeshi na Shūūlī. Ikanza ilebe ūsegeja kwīnga na a henaho, ūkikala Geela.

2Aho alī kwenūko ūyūng'haya ū nke ū Saala gīkī, “Ilūmbū lyane.” Kwimanīla Abimeleki, ū ntemi wa Geela, watūma banhū kūnjīla ū Saala; ūnsola.

3Alīyo ū Mulungu ūng'wizīīla ū Abimeleki mu nzīla ya shilooti makanza ga būjikū, ūng'wīla gīkī, “Ū bebe ūlī mfu, kūlwa nguno ū nkīma ūyo wansolaga ng'wenūyo atoolilwe.”

4Alīyo ū Abimeleki akasangwa ataalī ū kūng'wegeela; na lūūlū ūhaya, “SEEBA, ūkūkenaagūla ihanga nūūlū līti na shilingo?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Tūhaya waniwīlile wei ng'wenīkīlī gīkī, 'Ū ng'wenūyū ilūmbū lyane;' nū nkīma nang'hwe atahayile gīkī, 'Ū ng'wenūyū nsīza wane?' Ū mhayo gwenūyū nagwītaga mu būtūngīlīja na ng'holò yape gete."

6Ū Mulungu ūng'wīla ū mu shilooti shenīsho gīkī, "Ūlīhaya gwa ng'hana, namanile gīkī ū mhayo gwenūyū wagwītaga mu ng'holò yape, h'ī nguno yene natakūlekile ūnkuumye; nene ng'wenekīlī naakūhangījaga ūtizūnihūba.

7Ali lūūlū, nshoshage ū nkīma ng'wenūyo ū kūlī ngoshi; īkī ū wei ng'hangi, akūkūlombela ūbize mpanga. Alīyo ūlū ūtanshokije, managa hape gīkī ūkūcha, ū bebe ng'wenekīlī na a ba mu ng'wako."

8Ū Abimeleki aho wamisha ī ntondo yaho ī dilū, ūbitana a bana ng'oma bakwe, ūbasomboolela pyī ī yenīyo. A banhū benabo bakogoha no!

9Hanuma ya henaho ū Abimeleki ūng'witana ū Abulahamu, ūng'wīla, "Mhayo kī ū gwenūyū watwītīlile? Naakūkenije kī nose ūnenhela būbi būtaale gīko ū nene hamò nū būtemi wane? Ū bebe wanīītīlile mihayo īyo ītigelile kwītwa!"

10Ū Abimeleki ongeja kūmūja ū Abulahamu, "Ī gete kī īsho shikakwenheleja nose wīte gīko?"

11Ū Abulahamu ūshosha, "Nakabona gīkī, a ha ipandī lyenīlī lūtīīho ū loogohano lwa ng'wa Mulungu, bakūnibūlaga kūlwa nguno ya nke wane."

12Hama a higūlya ya henaho, ū wei ī chene ng'hana ilūmbū lyane, nūūlū īkī nke wane; nguno tūsangīlile ū sīswe, tūūlekana a baniniswe.

13Na lūūlū ū Mulungu aho wanīnja ū mu numba ya ng'wa baba, ūnīīta kūbiza wa kūja nakūsaama saamaga, nakang'wīla gīkī, "Ū būtogwa wako ūmo ūnitogelilwe ū nene, ūkūyūboolecha mu nzīla īyī, būlī kwene ūko tūkūja nihayage gīkī, 'Ū ng'wenūyū sīza wane.'"

14Hūna ū Abimeleki wenha ng'holo na ng'ombe, na basese bagosha na bakīma; ūng'winha ū Abulahamu, ūnshokeja nū nke wakwe ū Saala.

15Ū Abimeleki ūng'wīla ū Abulahamu gīkī, "Ī sī yane yīyī kū būtongi wako īkūlindile; igashaga hose hose aho ūlasole bebe ng'wenekīlī."

16Nū Saala ūng'wīla, "Ū nsīzayo nang'winha shekeeli shihūmbī shimò sha feza, kūlwa kūkundīkīja būhūbi ūbo walī wītīlilwe bebe kū būtongi wa banhū bose; ī haha ūlī wape."

17Aho yashila ī yenīyo, ū Abulahamu ūnombela ū Abimeleki nū nke, na a basese ba ha ng'wakwe a bakīma; būbiza na būdūla wa kūbyala hangī.

18Nguno ū Mulungu akasangwa wabalugalīla ū būbyīle pye a ba mu kaya ya ng'wa Abimeleki, kūlwa nguno ya ng'wa Saala, ū nke wa ng'wa Abulahamu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Wandijo 21

Kūbyalwa kwa ng'wa Isaka

1Ū SEEBA ūngeniha ū Saala gīt'umo walī wang'wisagīgīja; na ng'hana ū SEEBA ūng'wītīla ū Saala ūmo walī wisagīgīja.

2Hūna ū Saala ūbūūcha nda, ūmyalīla ū Abulahamu ng'wana ngosha mu būnamhala bokwe, ng'wikanza īlo Mulungu walī wang'wīla.

3Nang'hwe ū Abulahamu ūng'wilīka ī lina lya Isaka ū ng'wana ūyo Saala akamyalīla.

4Ū Abulahamu ūnsaala ū ng'witūnja wakwe ū Isaka aho washisha shikū inaane, gīt'umo Mulungu walī wanagīīlīla.

5Ū Abulahamu walī na myaka igana (100) aho alībyalwa ū ng'witūnja wakwe ū Isaka.

6Ū Saala ūhaya, "Ū Mulungu wanenhelile seko, na būlī ng'wene ūyo alagwigwe ū mhayo gwenūyū akūseka hamò nane."

7Ongeja hangī kūhaya, "Nani ūyo walī ashikile kūng'wīla Abulahamu gīkī, 'Nū Saala adūgije konhya baana?' Alīyo ī haha angū ūūyū namyalīla ng'wana ngosha mu būnamhala bokwe!"

Haagali na Ishimaeli kwīnjiwa

8Ū nīgīnī ūkūla kūshisha ūgijiwa; ū mu lūshikū lwa kūgijiwa, ū Abulahamu akabeeja shigukulu shitaale.

9Alīyo ū Saala ūbona gīkī ū ng'witūnja ūyo Haagali muna Misili walī wamyalīla ū Abulahamu, alī n'ibengwe.

10Hūna ūng'wīla ū Abulahamu gīkī, "Ng'wīnjage a henaha ū nsese ng'wenūyū nū ng'wtūnja wakwe; nguno ū ng'witūnja wa nsese ng'wenūyū atīko kūbiza na wingīji hamò nū ng'witūnja wane ū Isaka."

11Ū mhayo gwenūyo gūkankoya no ū Abulahamu, kūlwa nguno ya ng'wana wakwe.

12Alīyo ū Mulungu ūng'wīla gīkī, "Ūtakoyage no kūlwa nguno ya ng'witūnja wako nū nina. Ū Saala ng'wigwage mu yose īyo alīkūwīla; nguno ū būbyīle wako būkūbalwa kūbītīla mulī Isaka.

13Nū būbyīle wa ng'witūnja wa nkīma ū nsese, nakūwīta kūbiza ihanga, guno nang'hwe ng'witūnja wako."

14Kū ntondo yaho ū Abulahamu wipuuna dilū, ūsola shilīwa na minzī ng'wibūūkījo, ūng'winha ū Haagali ūshibūūcha; hūna ūnshindīkīla. Ū Haagali

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ūbūūka ajile alī hamò nū nyanda; ūja akūyūngaga hose hose ng'witogolo lya Beeli-sheba.

15A minzī gūshila ū ng'wibūūkījo al'ū ng'witogolo ng'wenūmo; ūntūūla ū nyanda mu mbeho y'isaka līmò lyaho.

16Hūna ū wei wīnga ho ūkigasha katanaalo, gītī bū kūle bo kūluuta kawe, wandya kūlīla ng'hūngū; kūnū akwiwīlaga wei ng'wenekīlī gīkī, "Natūdūla ū kūng'wiloleela ū nyanda alīshilīlīkīīla kūcha!"

17Ū Mulungu ūng'wigwa ū nyanda alīlīla, hūna Malaika wa ng'wa Mulungu ūng'witana ū Haagali kūfuma ng'wigūlū, ūng'wīla gīkī, "Haagali ūlīkoyiwa kī? Ūtoogohage; ū Mulungu wang'wigwaga ū nyanda ūmo alīlīlīla aho alambalalile henaho.

18Jaga ūkandime ū nkono gwakwe ū nyanda, ūngūngūmūle; nguno nakūng'wīta kūbiza ihanga itaale."

19Hūna ū Mulungu ūgakundūlīla a miso gakwe, ūbona itaba lya minzī; ūja ho ūkalyokaja minzī ī libūūkījo lyakwe, wiza ūng'winha ū nyanda ūng'wa.

20Ū Mulungu walī hamò nū nyanda ng'wenūyo, kūshisha ūkūla. Akabiza ng'wikaji wa ng'witogolo, ū nīmo gwakwe gwalī būlasi;

21Ūyikala ng'witogolo lya Palani, ū nina ūja Misili ūkankoobela nkīma ūtoola.

Abulahamu na Abimeleki kwiyilahīlīla

22Ū mu shikū jenījo, ū Abimeleki hamò na Pikoli, ūyo walī ntaale wa bashilikale bakwe, būng'wīla ū Abulahamu gīkī, "Ū bebe ū Mulungu alī hamò nang'ho mu yose īyo ūkwītaga.

23Na lūūlū nilahīlīlage kū būtongi bo ng'wa Mulungu, gīkī ūtalizūniiboneela mu mhayo gose gose, ū nene ng'wenīkīlī na a baana bane, nū būbyīle wane ūbo būkwiza ha numa yane. Ūmo naakwītīlile yawiza ū bebe, nū nene nīītīlage gīko, pyī nī sī yane, ūmo ūkwikalaga gītī nobeji."

24Nang'hwe ū Abulahamu ūhaya, "Nalīkūlahīlīla."

25Hūna ū Abulahamu wibūūla ū kūlī Abimeleki kūlwa lwinzī lwakwe ūlo batūmami ba ng'wa Abimeleki baalī balwidaatya.

26Alīyo ū Abimeleki ūhaya, "Ū nene natandeebile ūyo wagwīta ū mhayo gwenūyū, walī ūtaalī kūniwīla; lelo hū naagwigwa."

27Na lūūlū ū Abulahamu wenha ng'holo na ng'ombe wiza ūng'winha ū Abimeleki; ī likanza lyenīlo a banhū benabo biyilahīlīla.

28Ū Abulahamu ūkomanya ndogoosa mpungatī ja ng'holo kūfuma ū ng'widaale,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

29Ū Abimeleki ūmūja gīkī, “Ī ndogoosa ja ng'holo ī mpungatī jenīji wajikomanya, ja mbika kī?”

30Ū Abulahamu ūnshokeja, “Ī ng'holo mpungatī jenīji jafumaga mu nkono gwane, janukūlage kūlwa būkanhīji gīkī hū nene naalūsīmba ū lwinzī lwenūlū.”

31Na lūūlū ī lipandī lyenīlo litanwa Beeli-sheba, kūlwa nguno a banhū benabo bakiyilahīlīla a henaho.

32Aho bamala ū kūlagana ū mu shilahīlo shenīsho, ū Abimeleki nū Pikoli, ū ntaale wa bashilikale, būshoka kū sī ya Bafilisti.

33Ū Abulahamu ūhamba nshishi ī Beeli-sheba; a henaho ūlīkumīlīja ī lina lya ng'wa SEEBA, ū Mulungu wa welelo na welelo.

34Ū Abulahamu akashinga shikū ningī ū mu sī ya Bafilisti.

Wandijo 22

Abulahamu kūgeng'wa na Mulungu

1Ikanza ilebe ū mu shikū jenījo, ū Mulungu ūngema ū Abulahamu. Ūng'witana, “Abulahamu!” Nang'hwe widīka, “Kalame Baba!”

2Ūng'wīla gīkī, “Nsolage ū ng'witūnja wako; ū ng'witūnja wako ūyo ūmò wike ū Isaka, ūyo ūntogilwe, ūje nang'hwe kū sī ya Molia, ūkamfunye kū lūgūlū lūmò ūlo nalakoolekeje, abize shitambo sha kūpemva.”

3Mu dilū makīngo aho weela, ū Abulahamu ūbūūka kūgolanya nzobe yakwe. Ūbamisha na basūmba babīlī batūmami bakwe, hamò nū Isaka; bandya kūpandagūla ng'hwi ja ha ng'walīlo gwa shitambo. Aho bamala būbūūka bajile ū kwipandī īlo Mulungu walī wanagīīla.

4Kū lūshikū lwa kadatū lwaho wahayūbūūcha miso ū Abulahamu, ūlīloleela kūle kū būtongi ī lipandī lyenīlo.

5Hūna ūbawīla a batūmami bakwe gīkī, “Ikalagi henaha nī nzobe, ū nene nū nyanda tūje ūko tūkalamye, tūkūshoka hangī tūmusange aha.”

6Ū Abulahamu ūjisola ī ng'hwi ja shitambo sha kūpemva, ūnseseja ū ng'witūnja wakwe ū Isaka. Ū wei ūgūbūūcha ū mooto nū lūshū. Aho balīshimīza būbīlī wabo gīko,

7Ū Isaka ūnyombya ū ise ū Abulahamu alīhaya, “Baba!” Ū Abulahamu widīka, “Ni kinehe ng'wanone!” Ū Isaka ūhaya, “Ū moto tūlī nago, nī ng'hwi jiiji; al'ī ng'holo ya shitambo sha kūpemva, ī yene īlī halī?”

8Ū Abulahamu ūhaya, “Ī ng'holo ya shitambo sha kūpemva, Mulungu akūtūpandīkīla ng'wanone.” Hūna būja nalo ū lūgendo balī babīlī dūhū gīko.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Aho bashika a h'ipandī īlo Mulungu walī wanagīīla, ū Abulahamu ūbeeja ho ng'walīlo, ūjihela chiza chiza nī ng'hwi a ha ng'walīlo. Hūna ūntunga ū ng'witūnja wakwe ū Isaka; ūnaalīkīja a ha ng'walīlo, a higūlya ya ng'hwi.

10Wibeeja beeja, hūna ūlūdima ū lūshū mu nkono gwakwe, gīkī ansīnze ū ng'witūnja wakwe.

11Alīyo malaika wa ng'wa SEEBA ūng'witana kūfuma ng'wigūlū; ūhaya, "Abulahamu Abulahamu!" Widīka, "Kalame Baba!"

12Ūng'wīla, "Ūtizūnkuumya ū nyanda! Lekaga ū kūng'wītīla mhayo gose gose. Ī haha naamanaga lūūlū gīkī ūng'ogohile ū Mulungu, nguno ūtaniimile ū ng'wana wako, ū ng'witūnja wako ūyo ūmò wike!"

13Kūbūūcha miso ī gīkī ū Abulahamu, ūbona ng'ondi ya ng'holo, yigwasanyaga a mapembe gayo ng'wisaka. Wījīla ho wiza wīfunya kūbiza shitambo sha kūpemva, a ha ng'wanya gwa ng'witūnja wakwe.

14Ū Abulahamu ūlitana ī lipandī lyenīlo gīkī, "SEEBA akabapandīkīlaga." Kūshisha nī lelo gūtaalī gūkūhayiagwa gīkī, "A ha lūgūlū lwa ng'wa SEEBA hū hene bakapandīkīlaga."

15Ū Malaika wa ng'wa SEEBA ūng'witana ū Abulahamu lūkangala lwa kabīlī kūfuma ng'wigūlū.

16Ūhaya gīkī, "Nene ng'wenekīlī nalitonga kū lina lyane, alīhaya SEEBA; īkī wagwīta ū mhayo gwenūyū, waleka kūngugīla ū ng'wana wako, ū ng'witūnja wako ūyo ūmò wike,

17Ū nene nakūkūfuuha no no no. Ū būbyīle wako nakūbūkwīja būbize gītī sonda ja ng'wigūlū ū wingī waho, nūūlū gītī maseni ga ha nyanza. Na būkūbiza na būdūla wa kūbapyena banishi, na kūbataaja mizengo yabo.

18Na hangī īkī waligwaga ī lilaka lyane, pye a mahanga ga mu sī gakwīlūkīlwa mu nzīla ya būbyīle wako."

19Hūna ū Abulahamu ūja ūkababītīla a basūmba ba ha ng'wakwe, ūshoka nabo Beeli-sheba.

Bitūnja ba ng'wa Naholi

20Hanuma ya makanza malebe, ū Abulahamu ūwīlwa gīkī, "Ū Milika nang'hwe wamyalīla bitūnja ū ndūgūyo ū Naholi.

21Ū wa kwandya Huzi, bangī ba Buzi, Kamueli (ise wa ng'wa Alamu),

22Kesedi, Hazo, Pilidashi, Jidilafu na Betueli."

23Ū Betueli akamyala Lebbeka. A bitūnja a banaane benaba h'abo Milika akamyalīla ū Naholi, ū ng'wanong'wawe na Abulahamu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24Walī na nkīma ūngī witanagwa Leuma, nang'hwe ūbyala bitūnja; ba Teba, Gahamu, Tahashi, na Maaka.

Wandijo 23

Kūcha kwa ng'wa Saala

1Ū mu būlamu bokwe ū Saala, akashisha myaka igana na makūmi abīlī na mpungatī (127);

2hūna ūcha, balī Kiliati-alaba (h'ī Hebuloni) mu sī ya Kanaani; ū Abulahamu akalīla no, alīnīla ū Saala.

3Hanuma y'ikanza ū Abulahamu ūbūūka, wīnga aho wanīlīlaga ū nke, ūūkahooya na Bahītī.

4Ūhaya, "Ū nene nalī nshimīzi, nizile kwikala mu sī ying'we; nijingījagi ipandī lya sī a henaha, napandīke ha kūnjīka ū nke wane ūyo wazumalīkaga."

5A Bahītī būnshokeja ū Abulahamu gīkī,

6"Baba tūdegelekage; gīkī ū bebe ūlī munhū ntaale no ū mu bise, ū ng'wenūmu tūlī na mapandī gise gawiza no, ūmo tūkajīkīlaga; njīkage dūhū ng'wenūmo ū munhū wako. Atīho nūūlū ūmò ū mu bise wa kūkwima ipandī lya kūjīkīla, nūūlū wa kūkūlemeja ūtizūnjīka ū munhū wako."

7Ū Abulahamu ūbūūka, winama n'ikūjo ū kū būtongi wa banhū ba mu sī yenīyo, a Bahītī.

8Ūbawīla, "Ūlū mulīzunya nanjīke ū munhū wane, nidegelekagi. A bing'we nilombelagi ū kūlī Efuloni, ū ng'wana Zohali;

9anijingīje ī lipilinga lyakwe ī lya Makipela, īlo līlī kū mhelo y'ilaale lyakwe. Nīyo anijingīje mu mpango gwalyo gete ūmo gūlī, nane nabize n'ipandī ū mu bing'we, lyane nane lya kūyūjīkīla."

10Ū Efuloni ū Ng'hītī, nang'hwe walī igashije hamò nabo a banhū ba lūganda lwakwe; hūna ūnshokeja ū Abulahamu, badegelekile pye a Bahītī abo baalī biza a ha mita gwa nzengo.

11Ūhaya gīkī, "Ali lūūlū baba, niigwage gete; nalīkwinha ī lilaale nī lipilinga īlo līlīmo, nalīkwinha mu būtongi wa banhū bane aba; njīkage ū munhū wako."

12A henaho ū Abulahamu winama hangī ū kū būtongi wa banhū ba sī yenīyo.

13Ūng'wīla ū Efuloni, pye badegelekile; ūhaya gīkī, "Baba niigwage, ūlū ūlīzunya, ū nene nakwinhe ī sabo ya kūlenganīla nū mpango gwalyo ī lilaale lyenīlo; anukūlaga naje nakanjīke ū munhū wane."

14Ū Efuloni ūnshokeja ū Abulahamu alīhaya,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15“Baba nidegelekage; ū mpango gw'ilaale gūlī shekeli magana anè ja feza, ī shenīsho nasho shikolo kī a ha gatī yako nū nene? Solaga baba ūnjīke ū nyagi wako!”

16Ū Abulahamu ūgūzunya ū mpango gwa ng'wa Efuloni, ūmpimīla ū būdito wa sabo īyo akīhaya; ūng'winha kū būtongi wa Bahītī. Jalī shekeli magana anè ja feza, kūlenganīla nū būdito ūbo botūmamīlagwa na basūlūja ū mu shikū jenījo.

17Na lūūlū ī lilaale lya ng'wa Efuloni īlo lyalī Makipela ya Mamule, lyūlolwa chiza ī mbīmbī jalyo ūmo jalī jigelelile; ī lilaale lyenekīlī lyūmanīka, nī lipilinga īlo lyalīmo, pyī nī mitī īyo yalī īzwile moi.

18Hūna lyūtūūlwa mu makono ga ng'wa Abulahamu, kū būtongi wa Bahītī, pye abo baalī biza a ha mita gwa nzengo.

19Hanuma ya henaho ū Abulahamu ūnjīka ū nke wakwe ū Saala, ū ng'wipilinga īlo lyalī ng'wilaale lya Makipela hihī na Mamule (ya Hebuloni) mu sī ya Kanaani.

20A Bahītī būbiza balītūūla mu makono ga ng'wa Abulahamu ī lilaale lyenīlo nī lipilinga lyamo, lībize ipandī lyakwe lya kūjīkīla banhū.

Wandijo 24

Isaka kūkoobelwa nkīma

1A makanza genayo ū Abulahamu akasangwa wakūla, ī myaka ya būlamu bokwe yūsunang'hīla. Alīyo ū SEEBA walī wang'wīlūkīla mu būlī mhayo.

2Lūshikū lūmò ūng'wīla ū ntūmami wa ha ng'wakwe, ūyo walī ntaale wa shikolo shakwe shose; ūhaya gīkī, “Tūūlaga ū nkono gwako ha sīlīlī y'itango lyane aha.

3Natogilwe ūnilahīlīle mu lina lya ng'wa SEEBA, ū Mulungu w'igūlū na sī; gīkī ūtūgima kūnsolela nkīma wa kūtoola ū ng'witūnja wane, kūfuma mu bashīke ba bana Kanaani, abo nakwikalaga hamò nabo ūmu.

4Alīyo ūkūja kū sī ya ng'wise, sī ya badūgū bane; kwenūko h'ūko ūkūjūnsolela nkīma wa kūtoola ū ng'witūnja wane ū Isaka.”

5Ū ntūmami ūbūja, “Al'ū nkīma ng'wene ūlū ūlema ū kwiza hamò nane ū kū sī īyī, gūkūja kinehe? Nadūgije kūnshosha ū ng'witūnja wako ū kū sī ya fumo yako?”

6Ū Abulahamu ūshosha, “Yaya gete kūgima kūntwala kwenūko ū ng'witūnja wane.

7Ū SEEBA, ū Mulungu wa ng'wigūlū, ūyo akanīnja mu numba ya ng'wa baba na mu sī ya ng'wise, ūyo akayomba nane ūniisagīja mu kwilahīla alīhaya gīkī, ‘Ī sī yenīyī nalīyinha būbyīle wako;’ hū ng'wene akūtūma malaika wakwe atonge ko.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Ū ng'wenūyo h'akūkwinha būdūla wa kūmpandīkīla nkīma ū ng'witūnja wane kūfuma ko ū kwenūko.

8Ū nkīma ng'wenūyo ūlū ūlema ū kwiza hamò nang'ho, ū bebe ūkūbiza weelaga, wīngaga ū mu būtungwa wa shilahīlo shako ū kūlī nene. Ū mhayo ntaale gūlī gīkī, yaya gete ū kūntwala kwenūko ū ng'witūnja wane."

9Na lūūlū ū ntūmami ng'wenūyo, ūtūūla ū nkono gwakwe a ha sīlīlī y'itango lya ng'wa ise būgonzo ū Abulahamu, ūng'wilahīlīla ū mu mhayo gwenūyo.

10Hanuma ya henaho, ū munhū ng'wenūyo ūsolanhya ngamīla ikūmi kūfuma mu ngamīla ja ng'wa ise būgonzo, ūsola na shikolo shisoga kūfuma ū mu shikolo sha ng'wa ise būgonzo, hūna ūbūūka ajile kū sī ya Alamu-nahalaimu, ūūkashika kū nzengo ūmo wikalaga Naholi.

11Hanze ya nzengo gwenūyo lwalīho lwinzī; aho washika a ha lwinzī lwenūlo ūjihamīla ī ngamīla jakwe jūtuja mazwi.

12Ū wei ūnomba Mulungu alīhaya, "Ee SEEBA, Mulungu wa ng'wa baba būgonzo Abulahamu, nīlūkīlage ī lelo yenīyī; ūnchīle shigongo ū baba būgonzo ū Abulahamu.

13Ūlībona gīkī ī haha nīmīīlaga a ha lwinzī lwenūlū, na baana ba banhū ba mu nzengo ūmu bandyaga kwiza kūdaha minzī.

14Na lūūlū nalīlomba ībize ū ng'wanikī ūyo nalang'wīle gīkī, 'Mayū nikūlīlagwe ūtūūle ha sī ū lūzoga lwako ūnigunaane minzī nang'we;' nang'hwe ahaye gīkī, 'Ng'waga dūhū baba, nī ngamīla jako najidahīle.' Nalīlomba abize hū ng'wene ūyo ūnsolelile ū ntūmami wako ū Isaka. Ū mu gīko hū nakūdeeba gīkī wanchīlaga shigongo ū baba būgonzo."

Lebbeka kwiza ha lwinzī

15Aho ataalī ūhaya gīko, wiza ng'wanikī abūūkije Lūzoga lwakwe. Witanagwa Lebbeka, nshīke wa ng'wa Betueli, ūyo nina walī Milika nke wa ng'wa Naholi, ng'wana wa ng'wawe na Abulahamu.

16Ū ng'wanikī ng'wenūyo walī nsoga no, hangī walī ataalī kūsanja na ngosha nūūlū ūmò. Ū lwinzī lwalī lūshimu; na lūūlū wika kūdaha minzī, ookaja ū Lūzoga lwakwe ūfuma mo.

17Ū ntūmami wa ng'wa Abulahamau wihuuta kūja ho ūkang'wīla, "Mayū nigunanhage minzī magehu ū mu Lūzoga lwakwo nang'we."

18Ū ng'wanikī atakwīgije mihayo, ūlwicha ū Lūzoga lwakwe ūng'winha a minzī; kūnū alīng'wīla, "Ng'waga dūhū baba."

19Aho wang'winha a minzī, ūng'wīla na gīkī, "Nī ngamīla jako najidahīle jing'we jimale noota."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Ng'hana ū ng'wanikī wandya kūtūmama kalakala, ūgītīla ng'wibbīīnhī a minzī, wika mo hangī ū mu lwinzī ūkadaha. Wiza ūgasaamīja ū ng'wibbīīnhī, ūjidahīla pyī ī ngamīla kūshisha jūng'wa jūmala ī noota.

21Ī likanza lyose lyenīlo, ū munhū ng'wenūyo walī wīmīīla sele sele, ankalalīlile ū ng'wanikī ng'wenūyo, akūnolaga abone ūlū gīkī hamo ū SEEBA walwīlūkīlaga ū lūgendo lwakwe, nūūlū yaya.

22Ī ngamīla aho jamala ū kūng'wa, ū munhū ng'wenūyo ūfunya sīīlī ya zahabu ya būdito wa nusu ya shekeeli, na migufu ībīlī ya zahabu ya būdito wa shekeeli ikūmi.

23Hūna ūmūja, "Ū bebe mayū ūlī nshīke wa ng'wa nani? A ha kaya ya ng'wing'we gūdūgije kwilonga ng'wanya gwa kūlaala ū nene na a bichane?"

24Ūnshokeja, "Nalī nshīke wa ng'wa Betueli, ūyo Milika akamyala kūfuma mulī Naholi."

25Ongeja kūhaya, "Nīyo a ha kaya yise galīho na a maswa ga kūlya ī mitugo, na mashikolo gangī gangī galīho ayo gadūgije kūlyiwa mitugo; nū ng'wanya gwa kūlaala ū būjikū a bing'we gūlīho."

26A henaho ū munhū ng'wenūyo winama kū būtongi bo ng'wa SEEBA ūlamya.

27Ūhaya gīkī, "Akūmīlījiwe ū SEEBA, ū Mulungu wa ng'wa baba būgonzo Abulahamu, ūyo ataalī kūlekana nabo ū wiza bokwe, nū būsanyiwa bokwe ū kūlī baba būgonzo. Nū nene wanoolekeja wiza būtaale; nguno wanitonga ī nzīla, naashika kū kaya ya badūgū ba ntaale wane."

28Ū ng'wanikī wīnga ho, ūpeela nhambo ajile kūlī nina ūkang'wīla pyī ī mihayo yenīyo.

29Ū Lebbeka walī na nsīzaye witanagwa Labani; ū nsūmba ng'wenūyo wimeema nhambo ajile ū kūlī munhū ng'wenūyo, ū kū lwinzī.

30Akaja ko nguno akībona ī sīīlī ya kū nindo īyo akinhwa ū ilūmbūye, nī migufu ya zahabu; wīyigwa nī mihayo īyo akīhaya ū ilūmbūye ū Lebbeka, īyo walī wawīlwa nū munhū ng'wenūyo. Na lūūlū ūja ū kūlī munhū ng'wenūyo, ūnsanga wīmīīlaga nī ngamīla jakwe haho bbihī nū lwinzī.

31Ūng'wīla, "Nzūgū kūūnū baba, nguno ū bebe ūlī na kūfuma kūlī SEEBA, nibūlī wīmīīlaga hanze? Naamalaga kūgolanya a ha kwikala, pyī nī numba ya ngamīla."

32Na lūūlū ū munhū ng'wenūyo ūshikīīla a ha kaya, ī ngamīla jichiwa ī miligo, jinhwa na maswa ga kūlya, hamò na mashikolo gangī ayo jidūgije kūlya. Ū munhū ng'wenūyo wenhelwa minzī ga kooja mhambala, ī jakwe nī ja banhū abo walī nabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

33Aho batengelwa shilīwa, ū wei ūlema ū kūlya; ūhaya, “Natūlyaga ī shilīwa, kūshisha namuwīle ūyo gwanenhaga kūūnū.” Ū Labani ūhaya, “Tūwīlage!”

Būsombooji bo ntūmami

34Hūna ūhaya gīkī, “Ū nene nalī ntūmami wa ng'wa Abulahamu.

35Ū SEEBA waang'wīlūkila ningī ū baba būgonzo, ī haha nsabi ntaale no. Wang'winha madaale ga ng'holo na ng'ombe ningī, nī hela nsabi, pye nī zahabu. Na batūmami bingī bagosha na bakīma alī nabo; būyaga na ngamīla, pyī nī nzobe alī najo.

36Ū nke wa ng'wa baba būgonzo witanagwa Saala; wamyalīla ng'witūnja kū būnamhala bokwe. Na lūūlū pye ū būsabi wenūbū wang'winhile we, nguno hū ng'wene ū ng'wingīji.

37Ali lūūlū, ū baba būgonzo wanikomelegije mhayo, nīyo ūniilahīja; ūniwīla gīkī, ‘Ū ng'witūnja wane ūtizūgima kūnsolela nkīma wa kūtoola kūfuma mu bashīke ba bana Kanaani, abo nakwikalaga hamò nabo ūmu.

38Alīyo jaga kū sī ya ng'wise, sī ya badūgū bane; kwenūko h'ūko ūkūja ūkansolele nkīma wa kūtoola ū ng'witūnja wane.’”

39Aho namūja gīkī, “Al'ū nkīma ng'wene ūlū ūlema ū kwiza hamò nane ū kū sī īyī, gūkūja kinehe?”

40Akashosha gīkī, “Ū SEEBA ūyo akanitongeelaga ū mu kashimīzīle kane shikū jose, akūntūma malaika wakwe aje hamò nang'ho. Ū ng'wenūyo h'ūyo akūkwinha būdūla bo kūmpandīkīla nkīma ū ng'witūnja wane, kūfuma mu lūganda lwane na numba ya ng'wa baba.

41Ūlū ūshika ū kū banhū ba lūganda lwane, ūkweela wīnge ū mu būtungwa wa shilahīlo. A boi nūūlū būlema ū kūnzunīlīja kwiza hamò nang'ho, ū bebe ūkūbiza weelaga; ūkwīnga ū mu būtungwa wa shilahīlo shane.”

42Alīyo lūūlū ī lelo aho nashika a ha lwinzī, naalī nahaya gīkī, “Ee SEEBA, Mulungu wa ng'wa Abulahamu baba būgonzo, lwīlūkīlage ū lūgendo ūlo nashimīzaga kwiza kūūnū.

43Ūlībona gīkī ī haha nīmīīlaga a ha lwinzī lwenūlū; na lūūlū ūlū ng'wanikī alize kūdaha minzī, nane nang'wīle, Mayū nigunanhage minzī magehu ū mu Lūzoga lwakwo nang'we,

44hūna nang'hwe aniwīle gīkī, Ng'waga dūhū baba, nī ngamīla jako najidahīle. Nalīlomba abize hū ng'wene ūyo SEEBA ansolelile ū ng'witūnja wa ng'wa baba būgonzo.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

45Aho nataalī kūkalīcha ū kūlomba kwa mu ng'holò yane, wiza ū Lebbeka abūūkije Lūzoga lwakwe; wingīla ū mu lwinzī kūdaha. Hūna nūnomba gīkī, “Mayū nigunanhage minzī nang'we.”

46Atakwīgije mihayo, ūlwicha ū Lūzoga lwakwe ūninha a minzī; kūnū alīniwīla, “Ng'waga dūhū baba, nī ngamīla jako najidahīle.” Ng'hana nūng'wa nī ngamīla jane ūjing'wisha.

47Hanuma nūmūja, “Ū bebe mayū ūlī nshīke wa ng'wa nani?” Ūhaya, “Nalī ng'wana Betueli ng'witūnja wa ng'wa Milika kūfuma mulī Naholi.” Hūna nūntūūlīla lūūlū ī sīīlī ya kū nindo, nūnzwīka nī migufu ya mu makono.

48Hanuma ninama kū būtongi bo ng'wa SEEBA kūlamya. Nūnkumīlīja ū SEEBA, ū Mulungu wa ng'wa baba būgonzo Abulahamu, ūyo wanitongeelaga mu nzīla ya kūnishisha kūlī ndūgūye wa ng'wa baba būgonzo, kwiza kūnsola ng'wizūkūlū wakwe akabize nke wa ng'witūnja wakwe.

49Na lūūlū ūlū mulīng'wanukūla ū baba būgonzo mu būyegi na ng'hana nūūlū yaya, niwīlagi nabone ipandī līngī ī lya kūgalūkīla.

50Ū Labani nū Betueli būhaya, “Ū mhayo gwenūyū angū gūfumile kūlī SEEBA, a bise tūtī na gwa kūkūwīla; tūtīko kūzunya nūūlū kūlema.

51Ū Lebbeka ng'wenīkīlī ūūyū aha; nsolage muje, akatoolwe nū ng'witūnja wa ng'wa so būgonzo, gīt'umo SEEBA ahelelile.”

52Ū ntūmami wa ng'wa Abulahamu aho wigwa ūmo bakahayīla, winama kū būtongi bo ng'wa SEEBA, kūshisha ha sī.

53Hūna ū ntūmami ng'wenūyo ūfunya shikolo shingī sha būlenji, sha zahabu na sha feza, na myenda mingī; ūng'winha ū Lebbeka. Ū nsīzaye wa ng'wa Lebbeka hamò nū nina, nabo ūbinha shikolo shingī sha mpango ntaale.

54Hanuma ya henaho būlya na kūng'wa; ū munhū ng'wenūyo na a biye būlaala ho ū būjikū wenūbo. Ī dilū aho weela ūhaya, “Nizunīlījagi lūūlū ū nene nabūūke ī haha, naje kūlī baba būgonzo.”

55Ū nsīzaye wa ng'wanikī nū nina būhaya gīkī, “Ni walenda lenda ho ū ng'wanikī, tūshikū nūūlū ikūmi gīkī, nūūlū alīja shi lūūlū.”

56Nang'hwe ūbashokeja, “Bing'we mutanidījagi ū nene, mulībona gīkī ū SEEBA wanigoloolelile ī nzīla. Nizunīlījagi nabūūke naje kūlī baba būgonzo.”

57Būhaya, “Tūng'witane ū ng'wanikī twize tūmūje.”

58Būng'witana ng'hana ū Lebbeka būmūja gīkī, “Ūkūja nū munhū ng'wenūyū?” Ūshosha, “Najile.”

59Hūna lūūlū a bang'wawe ū Lebbeka būnzunīlīja kwīnga na ngunanhi wakwe, ūbūūka ajile nū ntūmami wa ng'wa Abulahamu, hamò na a banhū abo walī nabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

60Būmfuuha ū Lebbeka balīng'wīla gīkī, “Ng'wanabo ng'wise jaga ūkabyale baana bingī; ūbize nina wa banhū mashihūmbī na mashihūmbī. Ū būbyīle wako būbapyene banishi, na kūbataaja mizengo yabo.”

61Na lūūlū ū Lebbeka na a basese bakwe bigolanya, aho bamalīīla būdamhīla ngamīla, būbūūka bajile nū munhū ng'wenūyo. Ū ntūmami wa ng'wa Abulahamu ūbiza wansola ū Lebbeka, ūja nang'hwe.

62Ū Isaka wikalaga Negevu, ūsangwa wafuma hado ī Beeli-lahai-loi;

63Ūja kū malaale kūgoloola magūlū. Gaalī makanza ga līīmi lya mhīndī, wahayūponya a miso ūbona ngamīla jiliza.

64Ū Lebbeka nang'hwe aho waponya a miso ū kū būtongi ūnoleela ū Isaka, wika a ha ngamīla.

65Hūna ūmūja ū ntūmami wa ng'wa Abulahamu gīkī, “Nani ū munhū ng'wenūyo alīshimīza ng'wilaale kwiza kūtūsūng'wanha?” Ū ntūmami ūhaya, “Baba būgonzo.” Ū ng'wanikī ūsola ng'wenda mbūūpu, wifīkīja ū kū būshū.

66Hūna ū ntūmami ūnsomboolela ū Isaka pyī īyo walī wayīīta.

67Ū Isaka ūng'wenha ū Lebbeka ng'wiheema lya ng'wa nina Saala, ūbiza nke wakwe. Akantogwa no, nīyo hangī ūlūngūjiwa nū ng'wilundu lya kūchīlwa nina.

Wandijo 25

Kūcha kwa ng'wa Abulahamu

1Ū Abulahamu akatoola nkīma ūngī, lina lyakwe witanagwa Ketula.

2Ū nkīma ng'wenūyo ūmyalīla ū Abulahamu ba Zimulani, Yokishani, Medani, Midiani, Ishibaki na Shua.

3Ū Yokishani akababyala ba Sheba na Dedani; a bitūnja ba ng'wa Dedani baalī ba Ashulimu, Letushimu na Leumimu.

4A bitūnja ba ng'wa Midiani baalī ba Efa, Efeli, Hanoki, Abida na Elida; a bose benaba baalī ba būbyīle bo ng'wa Ketula.

5Kwike ū Abulahamu akang'winha Isaka pyī ī sabo yakwe.

6Alīyo a bitūnja ba kūbyalwa na bakīma bakwe a bangī, akabagabanhya manoong'ho; hama aho ataalī kūcha, ūbasaamya bīnga a halī ng'witūnja wakwe ū Isaka; ūbasaamīja kū sī ya kīya.

7Ī myaka ya būlamu bo ng'wa Abulahamu ī yose yalī igana na makūmi mpungatī n'ītanò (175).

8Hūna ū Abulahamu ūzumalīka mu būnamhala bowiza; ūjīkwa, wisangīja na bang'wawe alī namhala wa myaka mingī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9A bitūnja bakwe a ba Isaka nū Ishimaeli būnjīkīla ū ng'wipilinga lya Makipela, īlo līlī hihī na Mamule, ng'wilaale lya Ng'hītī, ū Efuloni ng'wana Zohali.

10H'ī lilaale īlo Abulahamu akalīgūla kūfuma kū Bahītī. Ū ng'wenūmo h'ūmo akajīkīlwa ū Abulahamu hamò nū nke ū Saala.

11Ū Abulahamu aho wacha, ū Mulungu ūng'witīīla ningī no ū ng'witūnja wakwe ū Isaka. Ī shikū jene wasangwa akwikalaga Beeli-lahai-loi.

Shibyalīlwe sha ng'wa Ishimaeli

12Īyī yene mihayo ya ng'wa Ishimaeli, ng'witūnja wa ng'wa Abulahamu, ūyo Haagali muna Misili, ū ntūmami wa ng'wa Saala, akamyalīla Abulahamu.

13Aya mina ga bitūnja ba ng'wa Ishimaeli, gīt'umo kwihela kwa kūbyalwa kwabo kwalī kūlī, Ū ng'witūnja wa kwandya kūbyala ū Ishimaeli walī Nebaioti; hūna wiza Kedali, Adibeeli, Mibusamu,

14Mishima, Duma, Masa,

15Hadadi, Tema, Jetuli, Nafishi, Kedema.

16A benaba hū baalī bitūnja ba ng'wa Ishimaeli; hama nīyo a genaya ha mina ga basugi ba ng'anda ikūmi n'ibīlī, kūlenganīla na mizengo, hamò na ng'hambī jabo.

17Ī myaka ya būlamu bo ng'wa Ishimaeli ī yose yalī igana na makūmi a adatū na mpungatī (137). Ūzumalīka, ūjīkwa, wisangīja na bang'wawe.

18Ī shibyalīlwe shakwe shikazenga ng'wipandī lya kwandīja Havila kūja Shuuli, bbihī na lūbīmbī lwa sī ya Misili, kūjīlīīla Ashuli. Kwike bikalaga na wanishi ū kū bichaabo pyī ī shikū!

Kūbyalwa ba Esau na Yakobo

19Īyī yene mihayo ya ng'wa Isaka, ng'witūnja wa ng'wa Abulahamu; ū Abulahamu akamyala Isaka.

20Ū Isaka aho alīntoola ū Lebbeka walī na myaka makūmi anè. Ū Lebbeka walī ng'wana Betueli, muna Alamu wa Padani-alamu; na walī ilūmbūye lya ng'wa Labani muna Alamu.

21Ū Isaka akanombela ū nke nguno walī ngūmba; ū SEEBA ūng'wigwa, ūbūcha nda.

22A baana aho balī ū mu nda būyūnkoya ū ninabo; kūshisha nose ūhaya, “Nibūlī nalīkoya gīkī?” Ūja kūmūja SEEBA ū mhayo gwenūyo.

23Ū SEEBA ūng'wīla, “Ū mu nda yako galīmo mahanga abīlī, Ū mu būbyīle wako jikwilonga ng'anda ibīlī Ījo jitī na būsangī. Ū lūmò lūkūbiza na nguzu kūtinda ū lūngī; ū ntaale akūntūmamīla ū ndo.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24Ū mu nda yakwe baalīmo baana bagosha babīlī ba mabasa; aho lyashika ī likanza lya kūbyala,

25Ūyo akwandya kūfuma walī waza, nīyo ū mīlī gwakwe gwalī gītī igoodi lya booya; na lūūlū būng'witana Esau.

26Ū nzunaaye ūkūūbīja haho na haho, wiza andimile kwishiigina ū Esau; ū mhayo gwenūyo gūng'wenheleja kwitanwa Yakobo. Ū Lebbeka aho alībabyala a baana benabo, ū Isaka walī na myaka makūmi atandatū (60).

Esau kūjinja būbyalwa bo kwandya

27A bayanda benabo aho bakūla, ū Esau akabiza ng'hīīgi kalalamba; ūyūdīla kū matogolo. Lelo ū Yakobo ūbiza munhū nembeezu wa kwikala ha kaya.

28Ū Isaka walī atogilwe nyama ja ndimu, na lūūlū akantogwa no ū Esau; alīyo ū Lebbeka ūntogwa ū Yakobo.

29Lūshikū lūmò ū Yakobo walī wazuga shihele sha ndīngū; ū Esau wiza atuubile kīngī nasho, ū kūfuma ū kū matogolo ūko wadīlaga.

30Ūng'wīla ū Yakobo, “Alinisabūlīlage ho a banashihele a baaza benabo nalye, naakatuubaga!” (H'ī nguno yene akitanwa Edomu).

31Nang'hwe ū Yakobo ūnshokeja, “Nijingījage tame ū būbyalwa wako wa kwandya.”

32Ū Esau ūshosha alīhaya, “Bebe lekaga ī liguusha, ū nene nalībūlagwa lūtuubo, būkūnigunanha kī ū būbyalwa bo kwandya?”

33Ū Yakobo ūng'wīla, “Nilahīlīlage tame!” Wilahīla ng'hana; ūnjingīja Yakobo ū būbyalwa wakwe wa kwandya.

34Hūna ū Yakobo ūng'winha ū Esau ngatī na shihele sha ndīngū, ūlya. Aho wamala kūlya ūng'wa, hūna ūbūūka ūfuma ūja. Ū Esau ūbiza wabūdalaha ū būbyalwa wakwe wa kwandya!

Wandijo 26

Isaka na Abimeleki

1Ali lūūlū, yīkagwa nzala hangī ū mu sī yenīyo, kūleka ī nzala ya mu shikū ja ng'wa Abulahamu. Ū Isaka ūja Geela kūlī Abimeleki, ntemi wa Bafilisti.

2Ū SEEBA ūng'wilongela ū Isaka ūng'wīla gīkī, “Ūtizūja Misili, ikalaga mu sī īyo nalīkūwīla kwikala.

3Ikalaga ū mu sī yenīyī ikanza ho, nakūbiza hamò nang'ho; na nakūkūfuuha. Nguno pyī ī sī jenīji nakūkwinha, jibize wingīji wako hamò na shibyalīlwe shako; na nakūgūshikīlīgīja ū mhayo ūyo nang'wilahīlīla so Abulahamu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Ī Shibyalīlwe shako nakūshīta shibize na banhū bingī gītī sonda ja ng'wigūlū. Nīyo nakūbinha pyī ī sī jenīji, hama pye a mahanga ga mu sī gakwanukūla mu nzīla ya būbyīle wako.

5Nguno ū Abulahamu walī aniigwile, washimīzīlaga mu katongeelele kane; na a malange gane walī agadimile, pye na a kahelele nī shilagīlo shane."

6Hūna ū Isaka wikala Geela.

7Alīyo a banhū ba kwene ūlū bamūja ī mihayo ya nke wakwe, wabawīlaga gīkī, "Ilūmbū lyane," nguno oogohaga ū kūhaya gīkī, "Nke wane." Wiganikaga, "A banhū ba kūūnū bakūnibūlaga kūlwa nguno ya ng'wa Lebbeka, nguno nsoga no ī lihanga lyakwe."

8Ū Isaka aho wikala ī lipandī lyenīlo shikū ningī, lūshikū lūmò ū Abimeleki walī mu kaya yakwe walolaga kūbītīla ng'widilisha, ūmona ū Isaka alīhooya nū Lebbeka na kwigusha nang'hwe mu būtogwa.

9A henaho ū Abimeleki ūng'witana ū Isaka ūng'wīla gīkī, "Bebe angū gashi nke wako ū nkīma ng'wenūyo! Hama nibūlī ūkūhayaga gīkī, 'Ilūmbū lyane?'" Ū Isaka ūshosha, "Nakogohaga gīkī natizūbūlagwa kūlwa nguno yakwe."

10Nang'hwe ū Abimeleki ūng'wīla, "Mhayo kī ū gwenūyū watwītīlile? Nguno ngosha ose ose ū mu bise ūmu walī ashikile kūshihya nū nke wako, ūtwingīja mu makoye a bise!"

11Hūna lūūlū ū Abimeleki ūbahūgūla pye a banhū alībawīla gīkī, "Ose ose ūyo ūgima kūng'wītīla ya būbi ū munhū ng'wenūyū, nūūlū ū nke wakwe; tambala shilanga akūbūlagwa."

12Ū ng'waka gwenūyo ū Isaka aho walīma, ī shilīwa īsho akahamba shikaponeka no, nguno ū SEEBA walī amfuuhile no no no.

13Ū munhū ng'wenūyo ongeja ū kūsaba, kūshisha ūbiza nsabi ntaale no;

14Ūkūja madaale ga mitugo, na a ha kaya ūkwīja no a batūmami; kūshisha nose a Bafilisti būng'wītīla wilu.

15Ī nzwinzī ījo jalī jasīmva na batūmami ba ng'wa ise mu shikū ja ng'wa ise Abulahamu, a Bafilisti būjikandīīla, būjichiba pyī ī jose.

16Hama ū Abimeleki ūng'wīla ū Isaka gīkī, "Bebe ī gete saamaga ūtwīngīle ū ng'wenūmu, nguno watūkīlīīlile no!"

17Ng'hana ū Isaka ūsaama aho wikalaga, ūja kwikala mu sī ya ntubīlo, mumo Geela ng'wenūmo.

18Ī nzwinzī ījo jalī jasīmva mu shikū ja ng'wa ise Abulahamu, ījo Bafilisti bakajikandīīla aho wazumalīka ū ise ū Abulahamu, ū Isaka ūjifukūūla hangī; ūjinha na a mina ayo walī wajinha ū ise.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19A batūmami ba ng'wa Isaka bakasīmba lwinzī ū mu sī ya ntubīlo yenīyo, būpandīka lwa nzwīlo ja minzī ga kūyūpumunhīka dūhū.

20Alīyo a badīīmi ba mu Geela būbikoloosha a badīīmi ba ng'wa Isaka; būbayoja balībawīla gīkī, "A minzī genaya gise." Na lūūlū ū lwinzī lwenūlo, ū Isaka ūlwilīka lina lya Eseki, nguno bakamūūkīja yombo.

21Būsīmba lūngī, alīyo biza na a ha lwenūlo kūbayoja; ū lwene ūlwitana Sitina.

22Ūsegeja wīnga a h'ipandī lyenīlo, ūūkasīmba lūngī; lelo atigelile munhū wa kūbikoloosha a ha lwenūlo. Ū lwene ūlwitana Lehoboti, ūhaya gīkī, "Ī haha lūūlū ū SEEBA watwinha ng'wanya gwa kwigalīhīja, na kūkwīla mu sī."

23Alīyo akīnga na a henaho, ūsaamīla Beeli-sheba.

24Ū mu būjikū wa lūshikū lwenūlo ū SEEBA ūng'wilongela; ūng'wīla gīkī, "Ū nene nalī Mulungu wa ng'wa so Abulahamu; yaya ū kogoha nguno nalī hamò nang'ho. Nakūkūfuuha, na a banhū ba shibyalīlwe shako nakūbongeja bakwīle no no no, kūlwa nguno ya ntūmami wane Abulahamu."

25Ū Isaka ūbeeja ng'walīlo a henaho; ūlīkumīlīja ī lina lya ng'wa SEEBA; ūtūūla ho na ng'hambī yakwe. A batūmami bakwe būsīmba lwinzī ho.

26Kwimanīla ū Abimeleki wiza kūfuma Geela; walī na Ahuzati ngunanhi wakwe mu būsugi, na Pikoli ūyo walī ntaale wa bashilikale bakwe.

27Ū Isaka ūmūja gīkī, "Ni ginehe ng'wanikūūbīja, tūhaya mukanikolwa ng'ūnipeeja nūng'wīngīla?"

28Būnshokeja balīhaya, "Twabonile hape gīkī ū SEEBA alī hamò nang'ho, na lūūlū tūhaya gīkī, 'Shiigelile twiyilahīlīle.' Hū kūhaya twizunīlīje a ha gatī yise nū bebe;

29gīkī ūtūtwītīla mhayo gose gose gwabūbi, gīt'umo na a bise tūtakūkoyije mu mhayo gose gose. Alīyo pye a makanza ayo walī hamò nise twakūgunanhaga chiza, nose lyūshika ikanza lyako lya kūtwīngīla, wīnga mu mhola dūhū. Al'ī haha angū ūūyū ūlī na ja ng'wa SEEBA."

30Ū Isaka ūbabeegeja shigukulu, būlya na kūng'wa.

31Ha ntondo yaho a bose bizunīlīja mu kwilahīla, hūna ū Isaka ūbafunya kūbashindīkīla, bīnga būja mu mhola.

32Ū lūshikū lwenūlo, a batūmami bakwe ū Isaka būng'wenhela mhola ja lwinzī bakasīmba; būng'wīla, "Twapandīkaga minzī."

33Ū Isaka ūlwitana ū lwinzī lwenūlo, Shiba. Kūshisha na lelo īyī ī lina lya nzengo gwenūyo līmanīkile Beeli-sheba.

34Ū Esau aho washisha myaka makūmi anè akantoola Yudisi, nshīke wa Ng'hītī witanagwa Beeli; na Basemati, nang'hwe nshīke wa Ng'hītī witanagwa Eloni.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

35A bakīma benabo bakenha būpīna no ū kū ba Isaka nū Lebbeka.

Wandijo 27

Yakobo kūfuuhwa

1Ū Isaka aho wanamhalala no no no, kūshisha a miso gakwe goya ū kūbona, lūshikū lūmò ūng'witana ū ng'witūnja wakwe ū ntaale, ū Esau; ūng'wīla, "Ng'wanone!" Nang'hwe widīka, "Kalame baba!"

2Ūhaya, "Ūlībona gīkī ī haha naakūlaga, hama ū lūshikū lwa kūcha kwane natamanile lūkūbiza nanalī.

3Ali lūūlū, solaga ī shilanga shako, ū ntana nū būta wako; ūje kū matogolo ūkanibūlagīle ndimu.

4Wībeeje chiza, ūnizugīle shilīwa shawiza, īsho nashitogilwe, ūnenhele nize nalye, nakūfuuhe aho nataalī kūcha."

5Ali lūūlū, ū Lebbeka wandegelekaga ū Isaka aho alīng'wīla ū ng'witūnja wakwe ū Esau. Hūna ū Esau wīnga, ūja ū kū matogolo kūhīīga ndimu gīkī enhe.

6Nang'hwe ū Lebbeka ūng'wīla ū ng'witūnja wakwe ū Yakobo gīkī, "Bebe nang'wigwaga ū so alīng'wīla ū nkūlūyo ū Esau; gīkī,

7'Jaga ūkahīīge ndimu, wize ūnibeegeje shilīwa shawiza; nalye nakūfuuhe kū būtongi bo ng'wa SEEBA aho nataalī kūcha,'

8Hūna lūūlū ng'wanone, nidegelekage gete, wīte ūmo nalīkūlagīīlīla:

9Jaga ū kwidaale lya mitugo, ūkanenhele tūbūli tūbīlī tūsongi, nize nameegeje ū so shilīwa shawiza, īsho ashitogilwe;

10Ūkantengele alye, akūfuuhe bebe aho ataalī kūcha."

11Ū Yakobo ūng'wīla ū nina gīkī, "Angū nahene ū nkūlū wane, ū Esau, ū mīlī gokwe gūlī na mabooya, ū nene nalī n'ikoba isheeku.

12Ū baba ūlū ūnikuumya natūmanīka dūhū gīkī nalīnemba, niyenheleje kūpandīka izumo a ha ng'wanya go kwanukūla mbango?"

13Ū nina ūng'wīla, "Ng'wanone ī lizumo ni līnigwīlage nene; ū bebe ītaga dūhū ūmo nalīkūwīlīla, jaga ūkanenhele!"

14Ng'hana ūja ūkajenha, wiza ūng'winha ū nina ūbeeja ī shilīwa ī shawiza īsho wal'atogelilwe ū ise.

15Hūna ū Lebbeka wīsola ī myenda ya ng'witūnja wakwe ū ntaale, ū Esau, ī yawiza gete īyo walī amīkīlile; ūnzwalīkīja ū ng'witūnja wakwe ū ndo, ū Yakobo.

16Na a makono gakwe ūgakumba makūnza ga mbūli, pye nī nhingo ū mu sheeku.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Hanuma ūng'winha ū ng'witūnja wakwe ū Yakobo ī shilīwa shawiza īsho walī wazuga, nū ngatī ūyo walī wagūbeeja.

18Ūja nasho ū kūlī ise; aho washika ūng'wīla, “Baba.” Namhala widīka, “Nalīho ng'wanone; nani ū ng'wenūyo?”

19Ū Yakobo ūnshokeja ū ise gīkī, “Nalī Esau ng'witūnja wako, ū wa kwandya kūbyalwa; naagwīta ūyo walī waniwīlaga. Gūngūmūkaga lūūlū baba ūlye ī nyama ya ndimu īyo naakūbūlagīlaga, ūnifuuhe na kūnifuuha.”

20Ū Isaka ūmūja, “Ni kinehe lelo wangūha gīkī ū kūpandīka ng'wanone?” Nang'hwe ūshosha, “Ū SEEBA Mulungu wako, hū ng'wene wanīīlūkīla kupandika waagu!”

21Ū Isaka ūng'wīla, “Al'egeelaga aha ng'wanone nakūkuumye, namane ūlū ng'hana h'ūlī bebe ū ng'witūnja wane ū Esau nūūlū yaya.”

22Ū Yakobo wegeela a halī ise ū Isaka; aho wankuumya ūhaya, “Ī lilaka lya ng'wa Yakobo, alīyo a makono a gene ga ng'wa Esau gete.”

23Ūlemeelwa ū kūng'witegeleja, nguno a makono gakwe gaalī na booya gītī ga nkūlūye ū Esau; hūna lūūlū ūmfuuha.

24Kwike akankomela kūmūja hangī gīkī, “Ū bebe h'ūlī ng'wene gete ū ng'witūnja wane ū Esau?” Ūshosha, “Nalī nene gete baba.”

25Hūna ūhaya, “Ng'wanone nenhelage aha lūūlū ī ndimu yako nalye nakūfuuhe.” Ū Yakobo ūng'wenhela ūlya, ūng'wenhela na divai, nayo ūng'wa.

26Hūna ū ise ū Isaka ūng'wīla, “Nzūgū aha lūūlū ng'wanone ūnibbipe.”

27Na ng'hana ūja ho ūkambbipa. Ū Isaka aho gwang'wingīla ū ng'waso gwa myenda yakwe ūmfuuha alīhaya gīkī, “Ee ūyū gwene ng'waso gwa ng'witūnja wane, gūbange gītī ng'waso gw'ilaale Īlo SEEBA ng'wenekīlī alyīlūkīlile mbango.

28Ū Mulungu akwinhe lūme kwīnga kwigūlū, na shizeeze kūfuma mu būsabi bo ha sī; na mhona ya shilīwa na wingī wa divai.

29Mahanga ga banhū gakūtūmamīle, na ng'anda ja banhū jiiname kū būtongi wako; Ūbize ntaale kū baana ba ng'wing'we, a baana ba ng'wa noko biiname kū būtongi wako. A bose abo bakūkūzuma bagwīlwe izumo; na a babo bakūkūfuuha nabo bīīlūkīlwe mbango.”

30Ū Isaka aho wamala kūmfuuha ū Yakobo, ū Yakobo ūfuma hanze wīnga ū mulī ise. Lītakūlile ikanza ūshika nū nkūlūye ū Esau, afumile ū kwihīīga.

31Nangwe ūng'wenhela ū ise ī shilīwa shawiza īsho walī wameegeja. Aho washika ūhaya, “Baba gūngūmūkaga lūūlū ūlye ī nyama ya ndimu īyo naakūbūlagīlaga, ūnifuuhe”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

32Ū ise ū Isaka ūbūja, “Nani hangī?” Nang'hwe ūshosha, “Nalī ng'witūnja wako, ng'witūnja wako, ū Esau, ū wa kwandya kūbyalwa.”

33Ū Isaka ūdetema no; kūnū alīyomba gīkī, “Nani lūūlū ūyo wahīīgaga ndimu ūnenhela nūlya? Naamalaga kūlya, nūmfuuha aho ū bebe ūtaalī kwiza; na ng'hana ū ng'wenūyo wafuuhagwa!”

34Ū Esau aho wigwa ī mihayo ya ng'wa ise ūtandūka kūlīla ng'hūngū n'ilaka lya higūlya, kūnū alīng'wīla ū ise gīkī, “Nifuuhage nū nene baba, nifuuhage nane!”

35Alīyo ūnshokeja alīhaya, “Ū nzunayo wizaga mu masala sala ūjisola ī jako.”

36Ū Esau ūhaya, “Ū ng'wenūyo batantūngīlīgije ū kūng'wilīka gīkī Yakobo? Nguno washisha ng'hangala ibīlī lūūlū ī haha akūninyeekejaga. Akandya ūnitaaja būbyalwa wane wa kwandya, ī haha ūūyū wajisola nī jane!” Hūna ūbūja, “Ūtanilekeelelile nūūlū hado nane ī mbango?”

37Ū Isaka ūhaya, “Nang'wītaga kūbiza ntaale ū kūlī bebe; na a badūgūye pye naabīītaga kūbiza basese bakwe. Nī mhona ya shilīwa, nū wingī bo divai nang'winhaga wei; numho lūūlū nakūkwītīla gūlī kinehe ng'wanone?”

38Ū Esau ūng'wīla ū ise gīkī, “Ūlī na lūbango lūmò dūhū baba? Baba nifuuhage nane” Ū Esau ūlīla no n'ilaka lya higūlya!

39Ū ise ū Isaka ūng'wīla gīkī, “Ū wikalo wako būkūbiza kūle nī shizeeze sha kūfuma mu būsabi bo ha sī; kūle na lūme lwa kwīnga kwigūlū.

40Ūkūyūlya sha kwikoobela na līlūshū, nīyo ūkūbiza nsese ū kūlī ndūgūyo. Alīyo ūlū ūdūla kwihuluguma, Ūkūlīponya ī lijooki lyakwe lītizikala līkūkandīkīgije.”

Būpelanu bo ng'wa Esau

41Ū Esau akankolwa no ū Yakobo kūlwa nguno ya ījo ise akamfuuha. Ūng'wikanwa ū mu ng'holò yakwe; wiwīla gīkī, “Ī shikū ja kūnīla ū baba jilī hihī no, nakūmūlaga dūhū ū nzuna wane ū Yakobo.”

42Ū Lebbeka ūwīlwa īyo akīhaya ū ng'witūnja wakwe ū ntaale, ū Esau. Ūtūma nhūng'wa ū kūlī ng'witūnja wakwe ū ndo, ū Yakobo; wahayiza ūng'wīla, “Managa gīkī, ū nkūlūyo ū Esau alī n'iganiko lya kūkūbūlaga hū yike ī ng'holò yakwe.

43Ali lūūlū ng'wanone, ītaga gīt'umo nalīkūwīlīla, peelaga wangū ūje Halani kūlī nsīza wane Labani.

44Jaga ūkikale kwenūko kū ng'wakwe kūshisha ikanza lībīte, ū būpelanu wa nkūlūyo wike.

45Ū būpelanu ūbo akūpelanīlile ū nkūlūyo ūlū būshila, nī yīyo wang'wītīlile yenīyī wīyīība, nakūkūtūmīla ko nhūng'wa ūshoke kaya. Nibūlī munichīle būbīlī wing'we mu lūshikū lūmò?”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

46Hūna ū Lebbeka ūng'wīla ū Isaka gīkī, “A bakīma a Bahītī benaba baaninogije ū nene, nīyo nū būpanga bone natūbūlūmbaga. Ī gīsī ūlū nū Yakobo ūtoola kūfuma ū mu bashīke ba Bahītī gītī aba, a bakīma ba mu sī īyī, numho ū būpanga bone būkūbiza būlī na solobo kī lūūlū?”

Wandijo 28

Yakobo kūja kū ng'wa Labani

1Hūna ū Isaka ūng'witana ū Yakobo ūmfuuha, ūng'hūgūla alīng'wīla gīkī, “Yaya gete ū kūtoola nkīma wa mu Kanaani ūmu.

2Jaga Padani-alamu kū ng'wa gūkūyo Betueli, ūkatoolele kwenūko; ū nkīma ūkūpandīkīla ha ng'wa mamiyo Labani, ū nsīzaye wa noko.

3Ū Mulungu Ndūjū wa shose, wei ng'wenekīlī akwīlūkīle mbango, na akwīte kūbiza na būbyīle būtaale, hangī akongeje no no no, kūshisha ūbize ihanga lya banhū bingī.

4Akwinhe ī ja ng'wa Abulahamu, ū bebe hamò nū būbyīle wako; wīdime ī sī īyo Mulungu akang'winha Abulahamu, īyo ūkwikalaga muyo gītī ūlī nobeji, ībize yako ya wikomangīle.”

5Na lūūlū ū Isaka ūnaga ū Yakobo, ūbūūka ajile Padani-alamu kū ng'wa Labani ng'witūnja wa ng'wa Betueli muna Alamu, ū nsīzaye wa ng'wa Lebbeka, ū nina wa ba Yakobo na Esau.

6Ū Esau ūbona gīkī ū Isaka wamfuuha ū Yakobo, ūntūma Padani-alamu kūjūtoolela kwenūko, ūmfuuha alīnagīla akūng'wīlaga, “Ūtizūtoola nkīma wa Kanaani.”

7Ūmona wabiigwa a ba ise nū nina, ūja ng'hana ī Padani-alamu.

8A henaho ū Esau ūdeeba hape gīkī, a bakīma ba Kanaani baalī batanyegije ū ise, ū Isaka.

9Nang'hwe ūja kū ng'wa Ishimaeli ng'witūnja wa ng'wa Abulahamu, ūkantoola Mahalati, nshīke wa ng'wa Ishimaeli; ūyo wal'ilūmbūye wa ng'wa Nebaiyoti. Ūbiza ongeja nkīma ūngī a bake abo walī nabo kūfuma kale.

Shilooti sha ng'wa Yakobo

10Ū Yakobo ūbūūka kwīnga ī Beeli-sheba, ūgumha ajile Halani.

11Ūshika ipandī ilebe ūlenda henaho, nguno ī līīmi līkagwa; aho wila ū būjikū ūsola iwe lyalī bbihī henaho ūlītūūla ū kū ntwe ūliisagūja gītī nsago, ūlaala.

12Kwimanīla waloota shilooti alībona ngaji ītūūlilwe ha sī, alīyo īkuumije ng'wigūlū; na bamalaika ba ng'wa Mulungu bakwītūmamīlaga kūlinha na kwika.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Ū kwigūlya ya ngaji yenīyo, walīko ū SEEBA īmīīlile; ūhaya gīkī, “Ū nene nalī SEEBA, Mulungu wa ng'wa Abulahamu ntaale wako, na Mulungu wa ng'wa so Isaka. Ī sī yenīyī aho walaalaga nakūkwinha bebe hamò nū būbyīle wako.

14Ū būbyīle wako būkūbiza na banhū bingī gītī lūbuubu lwa ha sī, hama ūkūtana ūsambaale hose hose, ng'weli, kīya, sukuma na dakama. Pye a banhū ba mu sī bakwanukūla kūbītīla mulī bebe na būbyīle wako.

15Nakūbiza hamò nang'ho, nīyo nakūkūlang'hana būlī kwene ūko ūkūja. Hanuma nakūkūshosha hangī ū mu sī yenīyī. Natīko kūkūleka, kūshisha nīshikīlīje īyo nalīkwisagīja.”

16Ū Yakobo aho wabbamhuka ū mu tūlo yakwe, wandya kwiganika gīkī, “Ī gete ū SEEBA alīho a h'ipandī lyenīlī, nūūlū īkī naalī natamanile ū nene.”

17Akogoha no; ūhaya, “Ī lipandī lyenīlī līlī na lyoogohya itaale; ī lyenīlī lītūbiza ipandī līngī lyose lyose, ūlū ītī numba ya ng'wa Mulungu, a henaha hū a ha mita gwa kwingīlīla ng'wigūlū!”

18Ī ntondo yaaho ī dilū, ū Yakobo ūbūūka ūlīsola ī liwe īlo walī walītūūla kū ntwe ūliisagūla; ūlyīmīlīja gītī ng'hīngī, hūna ūliitīīla maguta a higūlya.

19Ī lipandī lyenīlo ūlitana Beeseli nūūlū īkī ū nzengo gwa kwenūko gwitanagwa Luzi.

20Hūna ū Yakobo ūlahīla alīhaya gīkī, “Ū Mulungu ūlū ūbiza hamò nū nene, ūnilang'hana nū mu lūgendo ūlo nalīīja lwenūlū, ūninha na shilīwa hamò na shizwalo sha kūzwala,

21kūshisha nashoke kū kaya ya ng'wa baba nalī mhola, ū SEEBA akūbiza Mulungu wane.

22A h'iwe īlo naalītūūla lyīmīīla gītī ng'hīngī lyenīlī, īkūbiza ho numba ya ng'wa Mulungu; nū mu shose īsho ūkūninha, nakūkwinha īmò ya ng'wikūmi.”

Wandijo 29

Yakobo kūshika Halani

1Hūna ū Yakobo ūja nalo ū lūgendo lwakwe, ūūkashika kū sī ya bana kīya.

2Aho alīlola ūko na ūko, ūūbona lwinzī ng'witogolo, na madaale adatū ga ng'holo jalaalaga hihī nalo, nguno ī mitugo jang'wisījiagwa a ha lwinzī lwenūlo. Kwike lyalīho iwe itaale lya kūkundīkīja a higūlya ya lwinzī.

3A badīīmi bilindīīlaga, a madaale ūlū gikuminga, baaliibūmbaga ī liwe baalīpilingitya kūlyīnja a ha nomo gwa lwinzī, hū bajing'wisha ī ng'holo. Ūlū bamala baalīshosha a ha nomo gwa lwinzī likala līkundīkīgije gīko.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Na lūūlū ū Yakobo ūbabūja a badīīmi gīkī, “Bing'we badūgū bane, mulī bana halī?” Būng'wīla, “Tūlī bana Halani.”

5Ūbabūja, “Mukūlīmana ling'wana lī Labani lya kū ng'wa Naholi?” Būhaya, “Tūlīmanile.”

6Ū Yakobo ūbabūja, “Līlī mhola?” Būshosha, “Ee līlī mhola, nīyo na nshīke walyo Laheli ūūyo aliza na ng'holo jakwe.”

7Hūna ūbawīla, “Nibūlī ng'wajitūūjaga ī mutigo, alīyo lītaalī ī līīmi ū kūshika a h'ikanza lya kūtūūja? Jing'wishagi mujitwale jikadīīme.”

8Būnshokeja balīhaya, “Tūtūūdūla tūkalindaga gibilinga pye a madaale, hūna ī liwe lyapilingitiwa kwīnga a ha nomo gwa lwinzī, twajing'wisha ī ng'holo.”

Yakobo na Laheli

9Aho ataalī ūyomba nabo, ūshika ū Laheli alī nī ng'holo ja ng'wa ise, nguno hū walī ndīīmi wajo.

10Ū Yakobo aho wamona ū Laheli, ū nshīke wa ng'wa mamiye Labani, ū nsīzaye wa nina, nī ng'holo ja ng'wa Labani, ūja a ha lwinzī ūkalīpilingitya ī liwe lyīnga a ha nomo gwa lwinzī, ūjing'wisha ī ng'holo ja ng'wa mamiye.

11Hūna ū Yakobo ūmbipa ū Laheli, ūlīla n'ilaka lya higūlya.

12Ūng'wīla ū Laheli gīkī walī ndūgūye kū lwandī lwa ng'wa ise; ng'wana wa ng'wa Lebeka. Na lūūlū ū ng'wanikī ūpeela kūjūng'wīla ū ise.

13Ū Labani aho wajiigwa ī mhola ja ng'wa Yakobo ū ng'witūnja wa ng'wilūmbūye, wihuuta ajile ko kūnsūng'wanha. Ūshikīla kūng'wibuga mu shikuba; ūmbipa, hūna wiza nang'hwe ha kaya. Aho bashika ū Yakobo ūnsomboolela pyī ī mihayo.

14Ū Labani ūng'wīla, “Ū bebe ūlī mīlī gwane na mininga gane gete.” Ū Yakobo akikala nū mamiye ikanza lya ng'weji ngima.

Yakobo kūtoola ha ng'wa mamiye

15Hūna ū Labani ūng'wīla gīkī, “Ū bebe hū wikale ūkūnitūmamīlaga dalali dūhū, shitange īkī ūlī ng'wipwa wane? Niwīlage ī mheela īyo ūtogilwe kwanukūla.”

16Ali lūūlū, ū Labani walī na bashīke babīlī; ū ntaale witanagwa Leya, ū ndo Laheli.

17Ū Leya walī na miso mooba, alīyo ū Laheli walī nsoga no ī lihanga lyakwe ū kūlola.

18Ī shikū jenījo ū Yakobo akasangwa wantogilwe ū Laheli; na lūūlū ūhaya, “Nakūkūtūmamīla myaka mpungatī kūlwa kūmpandīka ū nshīke wako ū ndo, ū Laheli.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Ū Labani ūng'wīla, “Hambū hambū ūnsole bebe, kūtinda munhū ūngī; igashaga
henaha lūūlū hamò nane.”

20Hūna ū Yakobo ūhedekwa, ūtūmama ikanza lya myaka mpungatī kūlwa
kūmpandīka ū Laheli. Alīyo īkī walī antogilwe īkashila wangū no, ū kūlī wei
yūbiza gītī shikū ngehu dūhū.

21Hūna ū Yakobo ūng'wīla ū Labani gīkī, “Ninhage lūūlū ū nke wane, nguno
lyashikaanaga ī likanza; natogilwe natoole.”

22Ū Labani ūbitana pye a bagosha b'ipandī lyenīlo, ūbeeja shigukulu sha kūlya
na kūyega.

23Aho wila ū būjikū, ūnsola ū nshīke wakwe ū Leya ūng'winha ū kūlī Yakobo;
ūlaala nang'hwe.

24Ū Labani ūsola nsese wakwe nkīma, witanagwa Zilipa, ūng'winha ū nshīke
wakwe gīkī ayūntūmamīla milīmo.

25Aho weela ī dilū, gashi Leya! Ū Yakobo ūng'wīla ū Labani gīkī, “Wanīītīlaga
masala kī a genaya? Tūhaya naakūtūmamīlile myaka mpungatī gīkī nansole
Laheli, hama nibūlī ūnilembe?”

26Nang'hwe ū Labani ūshosha alīhaya, “Ū gwa kūtooja nshīke ndo ūnkīlanhya ū
ntaale gūtī gwise; tūtajaga chene a bise ū kūūnū.

27Malaga nang'hwe nyuma ū ng'wenūyū, ūshikīlīje ūmo shilī ī shīmīle;
tūkūkwinha nū ūngī kūlwa būtūmami bo myaka yīngī mpungatī.”

28Ū Yakobo wīta ng'hana ūmo akawīlīlwa; wīmala ī nyuma alī nang'hwe ū Leya.
Hūna ū Labani ūng'winha nū nshīke wakwe ū Laheli gīkī nang'hwe abize nke.

29Ū Labani ūsola hangī nsese wakwe nkīma, witanagwa Biliha, ūng'winha ū
nshīke wakwe ū Laheli gīkī ayūntūmamīla milīmo.

30Ū Yakobo ūntoola nū Laheli, ū ng'wene ūntogwa kūtinda ū Leya. Na lūūlū
ūntūmamīla ū Labani myaka yīngī mpungatī.

Baana ba ng'wa Yakobo

31Ū SEEBA aho wabona gīkī ū Leya ahenilwe, ūnugūlīla būbyīle; alīyo ū Laheli
ūbiza ngūmba.

32Ū Leya ūbūūcha nda, ūbyala ng'wana ngosha, ūng'wilīka ī lina lyakwe Lubeni.
Nguno akahaya gīkī, “Ū SEEBA wagabonile a makoye gane. Nalībona lūūlū ī haha
ū ngoshi wane akūnitogwa.”

33Ūbūūcha nda hangī; aho wabyala ng'wana ūngī ngosha ūhaya, “Īlī kūlwa nguno
ū SEEBA wigwile ī gīkī nahenilwe, hī chene waninha nū ng'wenūyū.” Ū ng'wene
ūng'winha lina lya Simioni.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

34Ūbūūcha nda yīngī hangī; aho wabyalī nyanda nī hangī ūhaya, “Ī haha lūūlū ū ngoshi wane akūniyegela; nguno nashisha baana bagosha badatū nalīmyalīla.” Ū ng'wene winhwa lina lya Lawī.

35Wahayūbūūcha nda yīngī hangī ūbyala ngosha; ūhaya, “Ū lūkangala ūlū nankumīlīje SEEBA.” Na lūūlū ū ng'wene ūng'wilīka Yuda; hūna wīma ū būbyīle.

Wandijo 30

Biliha na Zilipa kūbyala baana

1Ū Laheli aho wabona gīkī atūmyalīlaga baana ū Yakobo, ūng'wītīla wilu ū nkūlūye; ūng'wīla ū Yakobo gīkī, “Ninhage baana; ūlū ītī chene nakūcha.”

2Ū Yakobo akapelana no; ūng'wīla, “Bebe ū nene nalī ha ng'wanya gwa ng'wa Mulungu ūyo wakūhangīja ūleke kūbyala baana?”

3Hūna ū Laheli ūhaya, “Ūūyū aha lūūlū ū Biliha ū nsese wane. Laalaga nang'hwe anibyalīle nane baana, napandīke kaya kūbītīla mulī we.”

4Na lūūlū ūng'winha ū Biliha ū nsese wakwe gīkī antoole. Ū Yakobo ūlaala nang'hwe ng'hana;

5Ūngita nda, ūmyalīla ng'wana ngosha.

6Ū Laheli ūhaya, “Ū Mulungu oolecha gīkī natī ng'hūbi; wigwa ū kūlīla kwane ūninha ng'wana ngosha.” Kūlwa nguno yenīyo ū ng'wana ūng'wilīka ī lina Dani.

7Ū nsese wa ng'wa Laheli ūbūūcha nda hangī, ūbyala ng'wana ngosha wa kabīlī.

8Ū lūkangala lwenūlo ū Laheli ūhaya, “Nalī na wilwisha būtaale no nū nkūlū wane; nose natinda.” Ū ng'wana ūng'wilīka Nafutali.

9Ū Leya aho wabona gīkī ooya ū kūbyala, ūnsola ū nsese wakwe ū Zilipa, ūng'winha ū Yakobo abize nke.

10Ū nsese wa ng'wa Leya ū Zilipa ūmyalīla ū Yakobo ng'wana ngosha.

11Ū Leya ūhaya, “Lyūba mbande;” ūng'wilīka Gadi.

12Ū nsese wa ng'wa Leya ū Zilipa ūmyalīla ū Yakobo ng'wana wa kabīlī ngosha.

13Ū Leya ūhaya, “Nalī na būyegi no ī haha; a bakīma bakūyūnihaya nalī na mbango.” Ūng'wilīka ī lina lyakwe Asheli.

14Mu makanza g'igesa, ū Lubeni akaja kū malaale, ūkabona dūdai ūng'wenhela ū nina ū Leya. Ū Laheli ūnomba ū Leya alīhaya, “Ninhage nane shi ī dūdai ja ng'wana wako!”

15Ū Leya ūng'wīla gīkī, “Ū bebe ūtaalī ūnikūūbīlīja dūhū gashi, ū ngosha wanitaaja, nī dūdai ja ng'wana wane ūtogilwe ūsole!” Ū Laheli ūnshokeja gīkī,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

“Ka nahene ndūhū ū mhayo shi lūūlū, nizunīlījage nasole ī dūdai, ū būjikū bo lelo akūlaala mu ng'wako.”

16Ī mhīndī ya lūshikū lwenūlo aho wiza ū Yakobo kūfuma ū kū malaale, ū Leya ūnsūmbīīla akūng'wīlaga, “Ī lelo ūlīlaala mu ng'wane naakūgoodishaga na dūdai ja ng'wanone.” Ng'hana ū lūshikū lwenūlo ūlaala mu ng'wa Leya.

17Ū Mulungu ūng'wigwa, ūbūūcha nda, ūmyalīla ū Yakobo ng'wana ngosha wa katanò.

18Ū Leya ūhaya, “Ū Mulungu waninong'ha kūlwa kūng'winha ū nsese wane kūlī ngoshi wane.” Na lūūlū ūng'wilīka ī lina Isakaali.

19Ū Leya ūbūūcha nda hangī, ūmyalīla ū Yakobo ng'witūnja wa katandatū.

20Ū Leya ūhaya, “Ū Mulungu waninha inong'ho lya mpango no; nalībona lūūlū ū lūkangala ūlū ū ngoshi wane akūnikondela, nguno nashisha baana batandatū nakūmyalīlaga.” Na lūūlū ūng'witana Zabuloni.

21Hanuma y'ikanza ūbyala na ng'wanikī, ūng'wilīka ī lina lyakwe Dina.

22Hūna ū Mulungu ūng'wizūkwa nū Laheli; ūng'wigwa ūnugūlīla būbyīle.

23Ūbūūcha nda ūbyala ng'wana ngosha; ūhaya gīkī, “Ū Mulungu wanīngīja ū būdalahwa.”

24Ūng'wilīka ī lina lyakwe Yosefu; ūhaya gīkī, “Ū SEEBA ni anongejage ng'wana ūngī ngosha.”

Būsabi bo ng'wa Yakobo

25Ū Laheli aho wamyala ū Yosefu, ū Yakobo ūng'wīla ū Labani gīkī, “Nizunīlījage lūūlū nane naje kaya kū sī ya ng'wise.

26Ūninhe na a bake bane, abo naabapandīka kūlwa kūkūtūmamīla; pye na a baana bane, naje kaya. Bebe wīmanile ī milīmo īyo naakūtūmamīla.”

27Alīyo ū Labani ūng'wīla, “Ūlū ūlizunīlīja nū būlombi wane, igashaga hamò nane. Nguno naawīlilwe na balagūji gīkī ū SEEBA akūnīīlūkīlaga ī jenīji kūlwako.”

28Ongeja kūhaya gīkī, “Hayaga ī mheela īyo ūtogilwe, nakūkwinha.”

29Ū Yakobo ūng'wīla, “Bebe ng'wenekīlī ūmanile ūmo naakūtūmamīlile, nū mumo jakwīlīlile ī mitugo jako kūlwa nguno ya būlang'hani wane.

30Aho naliza jalī ngehu no, alīyo ī haha jilī ningī; būlī kwene ūko nakūpīndīlaga ū SEEBA akūkwinhaga mbango. Ali lūūlū ī gīsī, ū nene nakwīlonja nanalī ī mihayo ya kaya yane?”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

31Ū Labani ūbūja, “Ī gīsī ūlībona nakwinhe kī?” Ū Yakobo ūshosha, “Ūtizūninha kīnhū shose shose, alīyo ūlū ūnīītīla gūyū mhayo gūmò, nakongeja kūkūdīīmīla nū kūgalang'hana a madaale ga mitugo jako.

32Nizunīlījage ī lelo nabīte ū mu madaale, naje nakūjisolanhyaga pyī ī ng'holo ja mabbado nī ja būgondo būgondo, na a baana ba ng'holo a bapi. Nī mbūlī ī ja mabbado nī ja būgondo būgondo. Ī yenīyo h'ībize mheela yane.

33Ū būtūngīlīja wane būkūnikaanīla nūūlū kū shikū ja kū būtongi, ūlū wiza kūniloja ī mheela yane īyo ūlīninha. Ūlū yīlonga mo mbūli yose yose ītī ya mabbado nūūlū ītī ya būgondo būgondo, īkūbalwa gīkī ya kwiba, pye nūūlū ng'wana wa ng'holo dūhū ūyo atī wapi.”

34Ū Labani ūshosha, “Nazunyaga n'ījage gīt'umo wahayīla.”

35Alīyo ū lūshikū lwenūlo, ū Labani ūjīsolanhya pyī ī ng'hulyati nī mbūli ī ng'hīma ī ja mabbado nī ja būgondo būgondo (nī ja mabbado gaape), pyī nī ng'holo ī japi. Ūjīsaamya, ūjitūūla mu makono ga bitūnja bakwe bajilang'hane.

36Ūjilekanya nī ja ng'wa Yakobo, ūjitwala būūkūle bo lūgendo lwa kūshimīza shikū idatū; ī mitugo ījo jikasaaga jikala mu makono ga ng'wa Yakobo, akūndīīmīlaga ū Labani.

37Hūna ū Yakobo ūbbuta matambī mado mado ga mitī ya magobeko na milozi na migude. Aho gataalī madoto būl'itambī ūlyītīla mabbado mabbado gape, akūlībbatūlaga a magūūla gwigela ū ntī ū mu gatī.

38Hūna a matambī genayo ūyūgatūūla ū mu malambo ga kūng'wisīja, gaabiza kū būtongi wajo ī mitugo ūlū jilīng'wa minzī. Ījo jilī ng'wikanza lya kūpandwa,

39jūyūpandwa bbihī na a matambī genayo. A baana ūlū jabyala babiza ba mikwanga mikwanga, ba mabbado na ba būgondo būgondo.

40Ū Yakobo ūyūjikomanya ījo jilībyalwa, wajitūūla heeke. Hama pyī ī ja ng'wa Labani wajikangīīlaga ū kū ja mikwanga mikwanga nī japi, ījo jalī ū ng'widaale. Nang'hwe ūpandīka idaale lya mitugo jakwe mu gīko, ūyūjitūūla ipandī lyajo heeke, walī atajisangījaga nī ja ng'wa Labani.

41Būl'ikanza lya kūpandwa ī mitugo ī ngīlīng'hanu ūlū lyashika, ū Yakobo wagatūūlaga a matambī genayo ū mu malambo, gīkī ūlū jilipanda jibize hihī nago.

42Alīyo ī mitugo ūlū jilī nyagokolo, walī atagatūūlaga mo a matambī genayo. Ū mu gīko ī mitugo ī ngokolo jūbiza ja ng'wa Labani; alīyo ī ngīlīng'hanu jūbiza ja ng'wa Yakobo.

43Ū munhū ng'wenūyo ūsaba kīngī nasho, ūbiza na madaale mataale ga mitugo, na basese bagosha na bakīma; hamò na ngamīla na nzobe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Wandijo 31

Yakobo kwiganika kūshoka kaya

1Kwimanīla ū Yakobo wandya kwigwa gīkī, a bitūnja ba ng'wa Labani bakūhayaga, "Ū Yakobo wīsolile pyī ī sabo ya ng'wa sīswe; nīyo pyī ū būsabi ūbo alī nabo wenūbū wabūpandīkile kūfuma mu shikolo sha ng'wa sīswe."

2Hama nīyo ū Yakobo wandya kūmona ū Labani gīkī wagalūkile; ū būyegi bokwe ū kūlī we boshilile.

3Nū SEEBA nang'hwe ū mu shikū jenījo ūng'wīla ū Yakobo gīkī, "Shokaga kū sī ya babyaji bako, na badūgūyo; nane nakūbiza hamò nang'ho."

4Hūna ū Yakobo ūbitana a ba Laheli nū Leya, bize ū kū madīīmīlo, ūko gaalī a madaale gakwe.

5Ūbawīla, "Nandije kūbona gīkī ū sīng'we wagalūkile ī haha, ū būyegi bokwe ū kūlī nene boshilile. Alīyo ū Mulungu wa ng'wa baba alī hamò nū nene.

6Mumanile ūmo nakūntūmamīlaga ū sīng'we na nguzu jane jose;

7alīyo ū sīng'we wakwījaga ī ng'hangala ja kūninyeekeja ī mheela yane; jashikaga a h'ikūmi! Kwike ū Mulungu atang'wiloleelile dūhū gīkī anīītīle yabūbi."

8Nguno walūbizaga ūlū wahaya gīkī, "Ī ja mabbado hū jikūbiza mheela yako; pyī ī lidaale lyabyala ja mabbado. Ūlū wahaya gīkī, 'Ī ja mikwanga mikwanga hū jikūbiza mheela yako,' hangī na a hene pyī ī lidaale lyabyala ja mikwaga.

9Hū kūhaya ū Mulungu wantaagije ū sīng'we ī mitugo, ūninha nene."

10Mu shikū ījo mitugo jikipandaga no no no, ikanza ilebe nakaloota; ū mu shilooti shenīsho aho nabūūcha a miso nūjibona ī ng'hulyati ījo japandaga, jalī ja mikwanga mikwanga na ja mabbado na ja būgondo būgondo.

11Malaika wa ng'wa Mulungu akanitana aho nalī ū mu shilooti; ūhaya, Yakobo! Nane nidīka, "Nene aha."

12Ūniwīla, "Alibūūchaga a miso ūlole ū ng'widaale; ūlījibona ī ng'hulyati ījo jilīpanda gīkī pye jilī na mikwanga mikwanga na mabbado na būgondo būgondo! Nguno pyī īyo akūkwītīlaga ū Labani nībonile.

13Ū nene nalī Mulungu wa Beeseli, ūko ūkitīīla maguta h'iwe ūtūūla na shilahīlo ūlīniilahīlīla nene. Na lūūlū, īngaga wangū ū mu sī īyī; ūje kū sī ya ng'wing'we."

14Hūna a ba Laheli nū Leya būnshokeja balīhaya, "A bise tūtaalī na ngabo kī ū mu wingīji wa sabo ya ng'wa sīswe?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Ī gīsī ī haha atūtwisaabaga gītī tūlī babisa dūhū? Nguno atagelelile ha kūtūjinja dūhū, alīyo nī sabo ja būkwiwa wise wajimalile pye.

16Hū kūhaya gīkī pyī ī sabo īyo Mulungu wang'wīngīgije ū sīswe, h'īyo īlī wingīji wise, hamò na baana bise. Ītaga dūhū ū bebe būlī mhayo ūyo Mulungu wakūwīlile kūgwīta."

Yakobo kūntoloka Labani

17Ū Yakobo atadīlile, ūbadamhīja ha ngamīla a bake bakwe na a baana bakwe; ūbūūka lūgendo.

18Ūjitula pyī ī mitugo jakwe, ūsola nī shikolo ī shingī pyī īsho walī wapandīka mu Padani-alamu; ūja kūlī ise Isaka mu sī ya Kanaani.

19Ū Labani wasangwa atīho ī shikū jenījo; walī waja kūbbutīla ng'holo jakwe booya. Ū Laheli wiba shikolo sha ng'wa ise, sha kwilamīlīgīja ha kaya.

20A higūlya ya henaho ū Yakobo nang'hwe ūbiza wang'wijomboka ū Labani ū muna Alamu; nguno ataamanije ī gīkī alīhaya kwīnga.

21Na lūūlū ū Yakobo ūbiza watoloka.

22Ha lūshikū lwa kadatū lwaho, ū Labani ūwīlwa gīkī ū Yakobo watolokile.

23Nang'hwe ūbilinga badūgūye, ūbūūka nabo būnkūūbīja ū Yakobo; kūshisha ikanza lya shikū mpungatī, nose būūkampandīkīla kū ngūlū ja Gileadi.

24Alīyo ū Mulungu ūng'wizīīla mu shilooti sha būjikū ū Labani ū muna Alamu; ūng'wīla gīkī, "Ilang'hange ūtizūng'wīla mhayo gose gose ū Yakobo; gūbize gwawiza nūūlū gwabūbi."

25Ū Yakobo walī wakoma ng'hambī yakwe ū mu ngūlū ja Gileadi aho alīmpandīka ū Labani. Ū Labani na a badūgū bakwe nang'hwe ūtūūla henaho ī ng'hambī yakwe.

26Hūna ū Labani ūng'wīla ū Yakobo gīkī, "Mhayo kī ū gwenūyū wagwītile? Nibūlī wanitolokile, na a bashīke bane ūbasola gītī banhū ba kūding'wa mu būlūgū!

27Ni kinehe wīngile mu wiba wiba ūnitoloka? Nibūlī ūtanimanije, ninakūlagile mu būyegi na mbina, hamò na ng'oma na ndono jikūtūlagwa?

28Ūtaninhile nūūlū ng'wanya gwa kūbalaga na kūbabbipa a bizūkūlū bane, na a bashīke bane! Ū mhayo ūyo wagwītile gwenūyū gwa nyabbūūlī no.

29Ū nene nalī nabo gete ū būdūla wa kūkwītīla ī yabūbi, alīyo ū būjikū ūbo wachaaga wenūbū, ū Mulungu wa ng'wa so walī waniwīla gīkī, 'Ilang'hange ūtizūng'wīla mhayo gose gose ū Yakobo; gūbize gwawiza nūūlū gwabūbi.'

30Ī haha ūūyū ūlīja kū kaya ya ng'wing'we, nguno wakūmbūlile kūja kūlī so. Hama lūūlū nahene nibūlī wanibile ī shikolo shane sha kwilamīlīgīja?"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

31Ū Yakobo ūnshokeja ū Labani gīkī, “Nakogoha nguno nakiganika gīkī ūkūnitaaja a bashīke bako bo nguzu.

32Alīyo ī ya shikolo shako sha kwilamīlīgīja, ūlū ūlampandīke ose ose alī nasho atikala mpanga. Lolaga kū būtongi wa badūgū bise baba aha; ūlū nalī na shikolo shako shose shose a henaha, shisolage.” Kwike ū Yakobo walī atamanile gīkī ū Laheli walī washisola ī shikolo shenīsho.

Būlomolomo bo ng'wa Laheli

33Hūna lūūlū ū Labani ūja ū ng'wiheema lya ng'wa Yakobo, nī lya ng'wa Leya, nū mu maheema ga bakīma a basese a babīlī; atabonile moi shose shose. Aho wafuma ū ng'wiheema lya ng'wa Leya, wingīla mu lya ng'wa Laheli.

34Hūna lūūlū, ū Laheli h'ūyo walī washisola ī shikolo sha kwilamīlīgīja ha kaya, ūshibunga mu myenda ya kūtūūla ha ngongo gwa ngamīla kūlwa kwigasīja, hūna ūshigasīja. Ū Labani akakundagūla hose pyī ū ng'wiheema akūlolaga, alīyo atashibonile.

35Ū Laheli ūng'wīla ū ise gīkī, “Baba ūtizūsaaya īkī nigashaga dūhū; naalemeelagwa ū kūbūūka mu miso gako, nguno nalī ng'wikanza lya bakīma.” Na lūūlū ongeja kūlola lola mo pye a hose, alīyo atashibonile ī shikolo sha kwilamīlīgīja shenīsho.

36Ū Yakobo ūsaaya no, ūng'oolomya ū Labani alīng'wīla gīkī, “Ī gete mhayo kī ūyo naakūkenije? Naakūhūbile kī, kūshisha nose ūlīnikūūbīlīja gīkī?

37Īkī ī haha ūūyū wafunangūla pyī ī shikolo shane; wapandīka shikolo kī lūūlū ī shako? Shitūūlage ha ng'wape kū būtongi wa badūgū bako na bane aha batūloje.

38Ū nene nikalile hamò nang'ho ikanza lya myaka makūmi abīlī; ū ng'wikanza lyose lyenīlo ī ng'holo nī mbūli jako jitagemile kūtaaj nūūlū hado. Natalyile ng'ondi nūūlū īmò dūhū kwīngīīla ng'widaale lyako.

39Nī ja kūlyiwa mashiinū natizile nakwilīja lījaga, ū būjimīīja wenūbo nabūbūūchaga nene dūhū. Nī jijo jibagwa, ībize līīmi nūūlū būjikū, wanihadīkījaga kūjilīpa nene.

40H'ūmo yajīīlaga ī mihayo yane; a makanza ga līīmi, h'ūmo līsebele ī līīmi, lyanigatīīlaga. Ī mbeho ya būjikū nayo yanidīkīla pyī ūmo īgelelile, kūshisha nī tūlo yatalaga ū mu miso gane.

41H'ūmo kaalī a kikalīle kane aho nakūkūtūmamīlaga ū ng'wikanza lya myaka yose makūmi abīlī, aho nalī mu kaya yako. Naamala myaka ikūmi n'īnè nakūkūtūmamīlaga kūlwa bashīke bako, na myaka ītandatū kūlwa mitugo jako. Washisha ng'hangala ikūmi ūkūgalūchaga ī mheela yane.

42Ūlū ni atī ū Mulungu wa ng'wa baba, ū Mulungu wa ng'wa Abulahamu, ūyo alī lyogohya lya ng'wa baba Isaka; ūlū ni atī hamò nane ū ng'wenūyo, tambala

© 2015 Bible Society of Tanzania.

shilanga ni wanipeegije makono dalali gete. Alīyo ū Mulungu abūbonile ū būluhi bone nū būdimu bo milīmo īyo naalūtūmamaga na makono gane. H'ī nguno yene walī wakūhama ū būjikū bo lelo."

Kūlagana Yakobo na Labani

43Ū Labani ūnshokeja ū Yakobo gīkī, "Ū bebe ūmanile gete, gīkī a bakīma benaba bashīke bane, na a baana bane, nī lidaale lya mitugo nī lyene lyane; īsho ūlīshibona a henaha pyī shane dūhū. Alīyo nahene ī lelo yenīyī nadūgije kūbīītīla mhayo kī a bashīke bane aba, nūūlū a baana abo bababyala?

44Ali lūūlū nahene, twīmalage nyagosha; tūtūūlage ilagane a ha gatī yako ū bebe nū nene, lībize būkaanīji a ha gatī yise."

45Hūna ū Yakobo ūsola iwe ūlīsīmbīla lyīmīla gītī ng'hīngī.

46Hama ūbawīla a badūgū bakwe gīkī, "Kumingagi mawe;" būkuminga mawe būgatūūla hamò lyūbiza itūūgo. Hanuma ya henaho bigasha kūlya shilīwa haho bbihī nī litūūgo lyenīlo.

47Ū Labani ūlitana "Jegaali Sahadusa," ū Yakobo ūlitana "Galeedi.".

48Hūna ū Labani ūhaya, "Ī lelo yenīyī ī litūūgo īlī līlī būkaanīji ha hagatī yako nū nene." H'ī nguno yene līkitanwa "Galeedi."

49Na hangī līkitanwa "Mispa" nguno akahaya gīkī, "Ū SEEBA ni ayīlolage na welwa ng'holò ūmo īlī ī mihayo a ha gatī yise, ū bebe nū nene ūlū tūlalekane.

50Ūlū ūbaluhya a bashīke bane, nūūlū ūtoola bakīma bangī, managa gīkī ū Mulungu alī nkaanīji wise; nūūlū ūbiza atīho munhū ūngī."

51Ū Labani ūng'wīla ū Yakobo gīkī, "Angū ūlībona naatūūla itūūgo lya mawe na ng'hīngī a ha gatī yako nū nene ī lelo yenīyī.

52Ī litūūgo nī ng'hīngī shilī būkaanīji, gīkī ū nene natīko kūlīkīlanhya ī litūūgo lyenīlī kwiza kūlī bebe kūkwikoloosha. Nū bebe yaya ū kūlīkīlanhya ī litūūgo lyenīlī nī ng'hīngī īyī, kwiza kūlī nene kūniikoloosha.

53Ū Mulungu wa ng'wa Abulahamu, na Mulungu wa ng'wa Naholi; ū Mulungu wa bakūlūgenji babo ni abizage namuji wise." Hūna ū Yakobo witonga mu lina lyakwe, ūyo alī Lyogohya lya ng'wa ise Isaka.

54Ūfunya shitambo ū mu lūgūlū ng'wenūmo, ūbitana a badūgūye kwiza kūlya ī shilīwa. Būlya ng'hana, hūna bikala ū mu lūgūlū lwenūlo kūshisha weela ū būjikū.

55Ntondo yaho dilū ū Labani ūbabbipa a bizūkūlū bakwe na a bashīke bakwe akūbalagaga, hūna ūshoka kaya.

Wandijo 32

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Yakobo kūng'ogoha Esau

1Ū Yakobo nang'hwe ūja na lūgendo lwakwe, bamalaika ba ng'wa Mulungu
būmanhya nang'hwe.

2Ū Yakobo aho wababona ūhaya, "Ī gete ī yenīyī ng'hambī ya ng'wa Mulungu."
Hūna ī lipandī lyenīlo ūlitana "Mahanaimu."

3Ū Yakobo ūtūma banhū kūja Seili, mu sī ya Edomu, ū kūlī nkūlūye ū Esau.

4Ūbakomeleja alībawīla, "Ūlū mulashike ū kūlī ntaale wane, ū nkūjiwa Esau,
mukūhaya, 'Ū nsese wako ū Yakobo alīhaya gīkī, Naalī kū ng'wa Labani, h'ūko
naalikalaga kūshisha makanza aya.

5Ī haha nalī na mitugo, ng'ombe, nzobe, ng'holo, na mbūlī; hama nalī na basese
bagosha na bakīma. Na lūūlū nalītūma ī nhūng'wa jenīji ū kūlī nkūjiwa ntaale
wane, gīkī napandīke kwanukūlwa ū kū būtongi wako.'"

6A banhū abo akabatūma ū Yakobo aho bashoka būhaya, "Twashika ū kūlī
nkūlūyo ū Esau, ī haha alī mu nzīla aliza na banhū magana anè, kūlwa
kūkūsūng'wanha."

7Ū Yakobo oogoha no, hama ūzwangana kīngī nasho; a banhū abo walī nabo
ūbagabanhya mabità abīlī, pye na a madaale ga mitugo nī ngamīla.

8Nguno akiwīla gīkī, "Ū Esau ūlū ūlīkenaagūla ī libità ī līmò, ī lingī līshikile
kūpūlūgūka lyūpeela."

9Hūna ū Yakobo ūlomba alīhaya, "Ee Mulungu wa ng'wa baba Abulahamu,
Mulungu wa ng'wa baba Isaka. Ū bebe h'ūlī SEEBA ūyo ūkaniwīla gīkī, 'Shokaga
kaya kū sī yako na kū badūgūyo, nakūkūbeegeja yawiza.'

10Ū nene nsese wako natigeleelilwe ū bebe ūnīītīle ū wiza bose wenūbo, nūūlū
kūnoolekeja ū būtogwa wenūbū. Nguno aho nalīgūkīla ū mongo gwenūyū naalī
iyene dūhū na nang'ha gwane, alīyo ī haha nalī na mabità abīlī!

11Nalīkūlomba ūnipīje ū mu nkono gwa nkūlū wane ū Esau, nguno naloogoha;
akwiza anidumīle anikenaagūle ū nene na a baana, na a baninabo.

12Alīyo bebe ng'wenekīlī ūkahaya hape gīkī, 'Nakūkūbeegeja yawiza;' na gīkī,
'Nakūbīīta a banhū ba būbyīle wako babize bingī gītī maseni ga ha nyanza, ayo
gatūdūla kūbalwa.'"

Manong'ho ga ng'wa Yakobo kūlī Esau

13Ū būjikū wa lūshikū lwenūlo ūbūmalīla henaho; ū mu shikolo īsho walī nasho,
ūsolanhya shimò na shimò sha kūūnong'ha ū Esau.

14Akasola mbūli magana abīlī na ng'hulyati makūmi abīlī, ng'holo magana abīlī
na ng'ondi makūmi abīlī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Ūsola na ngamīla ng'hīma makūmi adatū na baana bajo, ng'ombe makūni anè
na nzagamba ikūmi, nzobe ng'hīma makūmi abīlī na nzobe ng'hosha ikūmi.

16Aho wajisolanhya ūjitūūla mu makono ga basese bakwe; būlī idaale lyūbiza
iyene. Hūna ūbawīla a basese bakwe gīkī, "Tongelagi kwike ng'wilekela
ng'wanya a ha gatī y'idaale n'idaale."

17Ū wa kūbūtongi ūnagīīla ī ya kūhaya; ūng'wīla, "Ū nkūlū wane ū Esau ūlū
alakūpuunīle akūbūje gīkī, 'Ū bebe ūlī wa ng'wa nani? Nū kūko ūjile halī?' Na gīkī,
'Ī mitugo jose jenīji ūlījiswaga ja ng'wa nani?'

18Ng'wīlage, 'Ja nsese wako Yakobo; inong'ho lya kūng'winha nkūjiwa ntaale
wakwe Esau, nū wei alīho a ha numa aliza.'"

19Nū wa kabīlī ūnangīīla gīko, nū wa kadatū, kūshisha pye a bose abo baswagaga
madaale; ūbawīla gīkī, "Būlī ūmò wing'we ūlū ūmanhya nū Esau, hayagi mihayo
yenīyo dūhū.

20Izūkagwi gete ū kūhaya ī gīkī, 'Nū wei ū nsese wako ū Yakobo alīho a ha numa
aliza.'" Nguno wiganikaga gīkī, "A manong'ho aya nalīntūmīla genaya
gakūmpoja, hama naliganika nū nene akūnanukūla ūlū nibona nang'hwe."

21Hūna a manong'ho ga ng'wa Yakobo gūtonga, ū wei ng'wenekīlī wikala a ha
ng'hambī ū būjikū wenūbo.

Yakobo kwifuka na Munhū būjikū pe

22Ū mu būjikū wenūbo, ū Yakobo ūbūūka ūbasola a bake bakwe na a bakīma a
basese, hamò na a bitūnja bakwe abo ikūmi na ūmò, ūbakīja ū mongo gwa
Yaboki.

23Aho wamala kūbakīja ū mongo, ūshikīja nī shikolo shakwe pye.

24Ū wei ūsaaga iyene ko; munhū nebe wifuka nang'hwe kūshisha būjikū pe.

25Ū munhū ng'wenūyo aho wabona gīkī atūng'heebaga ū Yakobo ū mu lifuka,
ūnkuumya h'iguha lya lūnyonga lwa lūkunu lwakwe; ū lūnyonga lwa lūkunu
lūtyūka.

26Hūna ū munhū ng'wenūyo ūhaya, "Nilekelage naje, weela ū būjikū." Alīyo ū
Yakobo ūshosha, "Ndūhū natūkūlekelaga kūshisha ūnifuuhe!"

27Ū munhū ng'wenūyo ūmūja, "Ī lina lyako ūlī nani?" Nang'hwe ūhaya, "Nalī
Yakobo."

28Ū munhū ng'wenūyo ūng'wīla, "Ī lina lyako ūtitanwa hangī Yakobo, ūlī Isilaeli;
nguno wilwishije na banhū nū Mulungu, ūbiza ntindi."

29Hūna ū Yakobo ūhaya, "Nalīkūlomba ūniwīle ī lina lyako." Nang'hwe
ūnshokeja, "Lyakī ī lina lyane ūlīlībūja?" Hūna ūmfuuha aho balī henaho.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

30Ū Yakobo ūlitana ī lina ly'ipandī lyenīlo gīkī, “Penieli;” ūhaya, “Nguno nibonaga na Mulungu būshū kū būshū, alīyo nūchīlwa shigongo, nī haha nataalī nalīho nalī mpanga.”

31Aho līlīfuma ī līīmi nang'hwe ūshimīza kwīnga ī Penieli, akūlibagīlaga kūlwa nguno ya lūkunu lwakwe.

32H'ī nguno yene kūshisha lelo īyī a Baisilaeli batalyaga ī nyama ya ha lūge ūlo lūlūnganije ha lūnyonga lwa lūkunu. Nguno ū lūnyonga lwa lūkunu lwa ng'wa Yakobo lūkakuumiwa bbihī nū lūge lwenūlo.

Wandijo 33

Yakobo kūmanhya na Esau

1Ū Yakobo aho wabūūcha a miso, ūmona ū Esau aliza na a banhū bakwe abo magana anè. Ūbagaba a baana bakwe kūlenganīla nū mumo baalī a bake bakwe, a ba Leya, nū Laheli, na a bakīma a basese.

2A bake a basese na a baana babo ūbatonja kū būtongi, hanuma wiza ū Leya na a baana bakwe; ū kū numa ūbiza ū Laheli nū Yosefu.

3Hūna ū wei ūtongela ū kū būtongi wa bose; wandya kūshimīza ajile kūmanhya nū nkūlūye, kūnū akwinamaga ha sī kūshisha ng'hangala mpungatī, alīng'wegeela.

4Alīyo ū Esau ūpeela nhambo alīnsūng'wanha ū Yakobo, ūshikīla kūng'witūla mu shikuba, ūnkumbatīla kūnū alīmbipa. A bose būbīlī wabo būlīla.

5Ū Esau wahayūbūūcha a miso ūbabona a bakīma na a baana; ūbūja, “Aba ūlīnabo benaba banani?” Ū Yakobo ūshosha, “A benaba baana bane nene nsese wako, abo Mulungu waninha kūlwa kūnichīla shigongo.”

6Hūna a bakīma na a baana babo begeela kūngīsha, būtonga a basese na a baana babo, būshika binama kūshisha ha sī.

7Ūkūūbīja Leya na baana bakwe, nang'hwe winama; hūna wiza nū Yosefu nū Laheli, nabo binama.

8Hanuma ya yenīyo ū Esau ūbūja gīkī, “Ūlī na makūlū kī ū mu madaale gose ayo namanhyaga nago mu nzīla?” Nang'hwe ūhaya, “Nalīkwinha kūlwa kūnichīla shigongo; na kūnanukūla baba ntaale wane.”

9Ū Esau ūhaya, “Bebe nzuna wane, ū nene nalī nasho shingī no sha kūnigela. Ī shikolo shako ikalaga nasho bebe shikūkūgunanha.”

10Ū Yakobo ūhaya, “Yaya gete, nalīkūlomba ūshisole ūlū ūlīnanukūla mu būyegi. Ī lyenīlo inong'ho lyane lyanukūlage; nguno ū kūbūbona ū būshū wako īlī gītī kūbona būshū bo ng'wa Mulungu, īkī wananukūlaga mu būyegi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Nalīkūlomba wanukūle ī shakwinha īsho wenhelagwa; nguno ū Mulungu wanīītīla yawiza no ū nene, kūshisha nalī na shiigunaanīlo sha kūniigela." Ū Yakobo ūng'wikūmbīlīja no ū Esau, kūshisha ūshanukūla.

12Hanuma ya henaho ū Esau ūhaya, "Tūjagi lūūlū, naje nūkūtonga nī nzīla."

13Ū Yakobo ūng'wīla, "Baba nkūjiwa, ūlībabona a banīgīnī benaba gīkī bataalī bado, hama ūmanile nī gīkī īlī chiza najiswage bo kūjilang'hana ī ng'holo nī ng'ombe ījo jilī na baana. Nguno ū kūjikiling'himya lūshikū lūmò jikūcha ī ndīlanha, na a baana ba ng'holo.

14Na lūūlū nalīkūlomba baba nkūjiwa ūtonge dūhū, ūnileke ū nene nsese wako nakūjaga hado hado nago a madaale, na a banīgīnī abo nalī nabo; kūshisha nane nakūshika dūhū ī Seili, ū kūlī ntaale wane ū baba."

Yakobo kūja Shekemu

15Ū Esau ūhaya hangī gīkī, "Nakūlekele lūūlū nahene nūūlū bamò ba banhū abo balī hamò nane aba." Ū Yakobo ūnshokeja, "Nibūlī kwīta gīko; ū ntaale wane ū baba, ka ni wananukūla dūhū ūmo nalī chenīkī!"

16Na lūūlū ū Esau ūnyamuka lūshikū lwenūlo, wandya lūgendo lwa kūshoka Seili.

17Ū Yakobo ū ng'wene ūbūūcha lūgendo lwa kūja Sukoti; aho washika ko ūtūūla ng'hambī, ūbeeja maheema kūlwakwe, na ngūtū ja kūlaala mitugo. H'ī nguno yene ī lipandī lyenīlo līkitanagwa Sukoti.

18Ū Yakobo aho washoka kūfuma ī Padani-alamu, akashika ū mu sī ya Kanaani alī mhola no; ūja kū nzengo gwa Shekemu, ūkatūūla ng'hambī yakwe bbihī nū nzengo gwenūyo.

19Ūgūla itogolo lya sī kūfuma kū bitūnja ba ng'wa Hamoli, ise wa ng'wa Shekemu. Ī litogolo lyenīlo ūlīfunīja shipande igana sha feza, ūkoma ho iheema lyakwe.

20Ūbeeja ho na ng'walīlo ūgwitana "Mulungu Mulungu wa Isilaeli."

Wandijo 34

Shekemu kūng'wikūmva Dina

1Lūshikū lūmò ū Dina ūyo Leya walī wamyalīla Yakobo, ūja kūbagīsha bashīke ba ng'wigūngūli.

2Shekemu, ng'witūnja wa ng'wa Hamoli, ūyo walī nsugi wa Bahīvī, ūmona ū ng'wanikī ng'wenūyo; ūndutanja ūja kūlaala nang'hwe bo nguzu.

3Hūna ī ng'holò yakwe yūdimana no nū Dina, ū nshīke wa ng'wa Yakobo. Kwīngīīla henaho, ū nsūmba ng'wenūyo ūntogwa no ū ng'wanikī, būbiza na mahooya gawiza.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Hūna ū Shekemu ūng'wīla ū ise ū Hamoli gīkī, “Nilūngījage baba ū ng'wanikī ng'wenūyū nantoole.”

5Ū Yakobo ūwīlwa gīkī ū nshīke wakwe wasosohajiagwa, kwike a bitūnja bakwe baalī lūgundīīga, badīmaga mitugo; na lūūlū ūhuumūla dūhū kūshisha biza kaya.

6Ū ise wa ng'wa Shekemu ū Hamoli ūja ū kū ng'wa Yakobo kūhooya nang'hwe.

7Bahayūkashoka a bitūnja ba ng'wa Yakobo ū kūfuma ū kū madīīmīlo ga mitugo, aho bayiigwa īyo yalī yilonga yenīyo, bakapīnīhala hangī būpelana no. Nguno ū Shekemu akīīta mhayo gwa soni no ū kū Baisilaeli, ū gwa kūlaala na nshīke wa ng'wa Yakobo; mhayo ūyo gūtigelile kwītwa nūūlū hado.

8Kwike ū Hamoli akabibūūlīla ūbawīla gīkī, “Ū ng'witūnja wane ū Shekemu ī ng'holò yakwe īlī ū kūlī nshīke wing'we gete. Nalīmulomba mung'winhe abize nke wakwe.

9Itooleelagi dūhū na a bise; twinhagi a bashīke bing'we, na a bing'we muyūsola a bashīke bise.

10Mudūgije ū kwigasha hamò nise ūmu; ī sī yīyī īlī kū būtongi wing'we īmulindile. Zengagi mo, musūlūje na kūpandīkīla mo sabo.”

11Hūna ū Shekemu ūng'wīla ū ise wa Dina na a basīzaye, “Nanukūlagi nakūng'winha shose shose īsho mulanilombe.

12Nipangīlagi ī sabo ja kūkwa, gīt'umo mulabonele, nūūlū na ja nsango ūlū jilīho, nakūfunya dūhū; ū mhayo ū ntaale a bing'we ninhagi ū ng'wanikī abize nke wane.”

13A bitūnja ba ng'wa Yakobo aho bakūhooyaga nū Shekemu hamò nū ise ū Hamoli, batūmamīlaga būlomolomo; nguno ū ilūmbū lyabo ū Dina walī wasosohajiwa.

14Būbawīla, “Tūtūdūla a bise ū kūgwīta ū mhayo gwenūyo, tūtūdūla kūntooja ū ilūmbū lise kūlī ng'wing'wana atasaalilwe. Ū mhayo gwenūyo ū kū bise gūkūbiza gwa soni no.

15A bise tūkūmuzunīlīja ūlū ng'ūzunya mhayo gūyū, gīkī mubize gīt'umo tūlī a bise; būlī ngosha ū mu bing'we asaalwe.

16A henaho lūūlū hū tūkūyūng'winha a bashīke bise, na a bise tūkūyūbasola a bashīke bing'we. Ūlū ng'wīta gīko tūkūzenga hamò ning'we, tūkūbiza bamò bing'we.

17Alīyo ūlū mūtūzunyaga ū kūsaalwa, a bise tūkūnsola ū ilūmbū lise tūje.”

Bana Shekemu kūbūlagwa

18Ū mhayo gwabo gūnona ū kūlī Hamoli nū ng'witūnja wakwe ū Shekemu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Nīyo ū nsūmba ng'wenūyo walī akūjiwe no ū mu kaya ya ng'wa ise; na lūūlū
īkī walī wadutwa no nū nshīke wa ng'wa Yakobo, atadīlile wandya kwigeya geya,
kwīta ūmo bakahayīla.

20Hūna ū Hamoli nū ng'witūnja wakwe ū Shekemu būja ū kū mita gwa nzengo,
ūko bamanhījaga na a bichaabo, būūkahooya na a banhū ba mu nzengo gwabo.
Būbawīla gīkī,

21"A banhū benaba batūyegelile no; tūbazunīlījagi dūhū bazenge ū mu sī yise, nī
būsūlūja bīīte. Nguno ī sī ngalī noi, īkūbigela dūhū nabo. Na a bashīke babo
tūkūyūbatoola, na a boi babatoola a bashīke bise.

22Kwike a bagosha bakūzunya ū kwikala ng'wenūmu na kūbiza bamò bise ūlū
tūzunya kwīta mhayo gūmò, a bagosha ū mu bise basaalwe babize gīt'umo balī
a boi.

23Angū mulībona kinehe, ī mitugo jabo jitūbiza jise, nī sabo jabo ī jingī, nī shikolo
ī shingī īsho balī nasho? Na lūūlū tūbazunīlījagi ū mhayo ūyo balīgūhaya,
bazenge ng'wenūmu!"

24Pye a bagosha abo baalī baja ū kū mita bizunīlīja nū Hamoli, hamò nū
ng'witūnja wakwe ū Shekemu; na ng'hana pye a bagosha ū mu nzengo gwenūyo
būsaalwa.

25Aho jabīta shikū idatū, būsangwa bataalī balwaagije, nīyo balīyūsaatwa kībi
no, bitūnja babīlī ba ng'wa Yakobo, ba Simioni na Lawī, a basīzaye ba ng'wa Dina,
būsola mapanga gabo. Būbasanga ko a banhū benabo mu shībya, būbabūlaga
pye a bagosha.

26Būmūlaga ū Hamoli nū ng'witūnja wakwe ū Shekemu, būng'wīnja ū ilūmbū
lyabo ū Dina ū mu numba ya ng'wa Shekemu, būduta bajile.

27A bitūnja ba ng'wa Yakobo būja ū kū nzengo ūyo banhū baalī baabūlagwa;
būūkashisola ī shikolo sha mu nzengo gwenūyo, ūmo ilūmbū lyabo walī
wasosohagījiwa.

28Būgaswaga pye a madaale ga mitugo jabo, ng'holo, ng'ombe, nī nzobe; būlī
shikolo īsho shaalī ū mu nzengo nī sha kū malaale, būsola būtwala.

29Pyī ī sabo jabo būjisola, pye na a bakīma na a baana babo; pyī nī shikolo sha
mu kaya būshisola.

30Hūna ū Yakobo ūbawīla a ba Simioni nū Lawī gīkī, "A bing'we ng'wanenhelaga
iyanga ī lyenīlī, nguno ng'wanibilaga inyīma ū kū benīkīlī sī īyī, a Bakanaani na a
Bapelizi, a bazengi ba ng'wenūmu. A bise tūlī bagehu no; a boi ūlū bisangīja
hamò hūna būnidumīla, bakūnikenaagūla kamò na kamò ū nene nī kaya yane."

31Alīyo būnshokeja ū saabo balīhaya gīkī, "Nibūlī walī wangemile ū ilūmbū lise
kūbiza malahya?"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Wandijo 35

Yakobo kūshoka Beeseli

1Hūna ū Mulungu ūng'wīla ū Yakobo gīkī, "Jaga Beeseli lūūlū ī haha ūkazenge kwenūko, ūbeeje na ng'walīlo koi kūlwa ng'wa Mulungu, ūyo akakwilongela aho wampeelaga nkūlūyo Esau."

2Ū Yakobo ūbawīla a ba mu kaya yakwe, na a bose abo bikalaga hamò nang'hwe, "Galekagi a mashikolo ga kwilamīlīgīja ga mahanga ayo mulī nago; ng'wiyeeje, nī myenda muzwale yīngī.

3Nguno tūlīnga a henaha tūje Beeseli, ūko nalīkazenga ng'walīlo kūlwa ng'wa Mulungu, ūyo akaniidīka aho naalīlaga ng'wikanza lya makoye gane; ūyo nīyo alī hamò nane būlī kwene ūko nakūjaga."

4Na lūūlū būng'winha Yakobo pye a mashikolo ga kwilamīlīgīja gabo, a ga mahanga ayo baalī nago, pye nī heleeni ja kū matū gabo. Ū Yakobo ūgajīka ha sī, ng'witina lya līntī mu Shekemu ng'wenūmo.

5Hūna būbūūka bajile, ī lyogohya lya ng'wa Mulungu lyalī lyabagwīla pye a banhū ba mu mizengo ī ya bbihī bbihī, atigelile nūūlū ūmò wa kūbūūbūkīla aho balī mu lūgendo.

6Ū Yakobo aho washika ī Luzi (h'ī Beeseli) ū mu sī ya Kanaani,

7Ūzenga ng'walīlo. Hūna ī lipandī lyenīlo ūlitana El Beeseli; nguno a henaho h'ī lipandī īlo Mulungu akiyoolecha ū kūlī we aho wampeelaga nkūlūye.

8Ī likanza lyenīlo ūzumalīka Debola, walī ntūmami wa ng'wa Lebbeka; ūjīkwa ha sīlīlī ya ntī gūmò gwaho gwa Beeseli. Ū ntī gwenūyo gwinhwa lina lya Aloni Bakuti.

9Ū Yakobo aho washoka kūfuma Padani-alamu, ū Mulungu akang'wilongela hangī ūmfuuha.

10Ū Mulungu ūng'wīla gīkī, "Ī lina lyako ūlī Yakobo, alīyo ūtikala ūkwitanagwa Yakobo; ī lina lyako līkūbiza Isilaeli," na lūūlū ūng'wilīka lina lya Isilaeli.

11Na hangī ū Mulungu ūng'wīla gīkī, "Ū Nene nalī Mulungu wa būdūla bose; ibyalagi, mukwīle mubize bingī. Ihanga līkūfuma ū mulī bebe, na ng'anda ja mahanga ga banhū; nīyo na batemi bakūfuma ū mu mīlī gwako.

12Nī sī īyo nakang'winha Abulahamu na Isaka nalīkwinha bebe; nīyo ī sī yenīyī nakūshinha ī shibyalīlwe shako īsho shikūbiza ho a hanuma yako."

13Hūna ū Mulungu wīnga ho, ūneka henaho aho walūngalūngīlaga nang'hwe.

14Ū Yakobo ūsīmbīla ng'hīngī y'iwe a h'ipandī īlo Mulungu akayomba nang'hwe; hūna wita a higūlya yalyo shitambo sha kūng'wiwa, hamò na maguta.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Ū Yakobo ūlitana ī lipandī īlo Mulungu akayomba nang'hwe gīkī Beeseli.

Kūcha kwa ng'wa Laheli na Isaka

16Hūna būbūūka kūsaama ī Beeseli; aho bataalī kūshikīīla Efulata, kaasaaga kalūgendo hoi gete, ū Laheli wandya kūlung'wa būsūngū wa kūbyala; ū būsūngū būnkoya no.

17Aho wabyala, ū nkīma ū ng'witūūja ūng'wīla gīkī, "Ūtoogohage nguno wapandīka ng'wana ngosha hangī."

18Alīyo akazumalīka; kwike aho ataalī adūgije kūyomba, ū ng'wana ūng'wilīka lina lya "Beni-oni." Kwike ū Ise wa ng'wana ūng'witana "Benjamini."

19Ū Laheli ūbiza wazumalīka, ūjīkwa; baalī mu lūgendo bajile Efulata (h'ī Betelehemu).

20A h'ishigo lyakwe, ū Yakobo ūzenga shiizūkījo; īsho na haha shoolekije aho walaala ū Laheli.

21Ū Isilaeli ongeja kūsegeja, ūūkatūūla ng'hambī yakwe kū nkīlo gwa Migidali-edeli.

22Aho alī mu sī yenīyo ū Isilaeli, ū Lubeni akang'wingīlīīla ū nina ng'wīnga, ū Biliha, ū nke wa ng'wa ise, ūlaala nang'hwe; ū mhayo gwenūyo ūgwigwa ū Isilaeli. A bitūnja bakwe ū Yakobo a bose baalī ikūmi na babīlī.

23A ba ng'wa Leya baalī: Lubeni, myalwa wa kwandya wa ng'wa Yakobo; hūna wiza Simioni, Lawī, Yuda, Isakaali, Zabuloni.

24A ba ng'wa Laheli baalī: Yosefu na Benjamini.

25A ba ng'wa Biliha ū nsese wa ng'wa Laheli baalī: Dani na Nafutali.

26A ba ng'wa Zilipa ū nsese wa ng'wa Leya baalī: Gadi na Asheli. A benaba hū bitūnja ba ng'wa Yakobo abo akabyalīlwa aho alī mu sī ya Padani-alamu.

27Hūna ū Yakobo ūshikīīla kaya kūlī ise Isaka, ūko wikalaga ī Mamule, bbihī na Kiliati-alaba (h'ī Hebuloni). Ū wenūbo hū walī wikalo wa ba Abulahamu nū Isaka.

28Ī myaka ya būlamu bo ng'wa Isaka īkashika igana na makūmi anaane.

29Hūna ūzumalīka alī namhala wa myaka mingī, ūjīkwa wisangīja na bang'wawe. A bitūnja bakwe, a ba Esau nū Yakobo būnjīka.

Wandijo 36

Shibyalīlwe sha ng'wa Esau

1Īyī yene mihayo ya shibyalīlwe sha ng'wa Esau, (hū ng'wene ū Edomu).

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Ū Esau akatoola a bake bakwe kūfuma mu bakīma ba Kanaani, Ada, nshīke wa ng'wa Eloni Ng'hītī, na Oholibama, nshīke wa ng'wa Ana, ng'witūnja wa ng'wa Zibeoni, ūmò wa Bahīvī.

3Nke ūngī wa ng'wa Esau walī Basemati, nshīke wa ng'wa Ishimaeli, n'ilūmbūye wa ng'wa Nebaioti.

4Ū Ada akamyalīla ū Esau Elifazi, ū Basemati ūmyala Leueli;

5Ū Oholibama ūmyala Jeushi, Jalamu, na Koola. A benaba hū baalī bitūnja ba ng'wa Esau abo akabyalīlwa mu Kanaani.

6Ū Esau akabosola a bake bakwe na a bitūnja bakwe na a bashīke bakwe, ī kaya yakwe ī yose; nī mitugo jakwe, nī ndimu ī jingī ījo walī ajisugile. Ūjisola nī sabo jakwe pyī ī jose ījo walī wapandīka aho alī Kanaani; hūna wisunda ūng'wīngīla ū nzunaye ū Yakobo, ūsaamīla kūle.

7Ū būsabi wabo būkakwīla no, yūbiza shilambu ū kwikala hamò; ī sī īyo bikalaga īkabagehela, yūbiza shilambu ū kūbigela būbīlī wabo, nguno ya būsabi wabo.

8Na lūūlū ū Esau (hū ū Edomu) ūja kwikala Seili, sī ya magūlya.

9Īyī yene mihayo ya shibyalīlwe sha ng'wa Esau, ū nkūlūgenji wa Baedomu, abo baalī bikaji ba mu sī ya magūlya ga Seili.

10Aya galī mina ga bitūnja ba ng'wa Esau: Elifazi, ng'witūnja wa ng'wa Esau mulī nke Ada; na Leueli, ng'wana Basemati, nke wa ng'wa Esau.

11A bitūnja ba ng'wa Elifazi bene: Temani, Omali, Zefo, Gatamu, na Kenazi.

12Ū Elifazi ng'witūnja wa ng'wa Esau walī na nkīma ūngī, witanagwa Timuna; Ū ng'wene akamyalīla ng'witūnja lina lyakwe Amaleki. A benaba baalī bizūkūlū Esau, kūfuma mulī nke wakwe Ada.

13A bitūnja ba ng'wa Leueli bene: Nahati, Zeela, Shama, Miza. A benaba baalī bizūkūlū Esau, kūfuma mulī nke wakwe Basemati.

14Ū nke wa ng'wa Esau, ū Oholibama nshīke wa ng'wa Ana, ng'witūnja wa ng'wa Zibeoni, akabyala baana bagosha ba: Yeushi, Yalamu, na Koola. A benaba h'abo Oholibama akamyalīla ū Esau.

15Ū mu banangwa ba Edomu a ba shibyalīlwe sha ng'wa Esau, baalīho na bahilya Elifazi, ū tangī wa ng'wa Esau. Ū mu benaba a banangwa baalī: Temani, Omali, Zefo, Kenazi,

16Koola, Gatamu, na Amaleki. A benaba baalī bahilya Elifazi, bizūkūlū ba ng'wa Ada.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Baalīho na bahilya Leueli, ng'witūnja ūngī wa ng'wa Esau; ū mu benabo, a banangwa baalī: Zeela, Shama, Miza; h'a bahilya Leueli, bizūkūlū Esau, mulī nke wakwe Basemati. Nabo baalī banangwa ū mu Edomu.

18A bitūnja ba nke wa ng'wa Esau Ū Oholibama, abo baalī banangwa ba: Yeushi, Yalamu na Koola. A benaba hū baalī banangwa, ba kūfuma mulī Oholibama, Ū nshīke wa ng'wa Ana.

19Pye a benaba baalī ba būbyīle bo ng'wa Esau (h'ū Edomu); hama a benaba hū baalī banangwa babo.

Būbyīle bo ng'wa Seili

20A bitūnja ba ng'wa Seili, Ū muna Hooli, abo baalī benīkīlī sī yenīyo, baalī: Lotani, Shobali, Zibeoni, Ana,

21Dishoni, Ezeli, na Dishani. A bitūnja ba ng'wa Seili benaba, hū baalī banangwa ba Bahooli Ū mu Edomu.

22A bitūnja ba ng'wa Lotani baalī: Hooli na Homamu, ū Lotani walī n'ilūmbūye witanagwa Timuna.

23A bitūnja ba ng'wa Shobali baalī: Alivani, Manahati, Ebali, Shefo na Onamu.

24A bitūnja ba ng'wa Zibeoni baalī ba Aia na Ana. Ū ng'wenūyū h'ū Ana ūyo akabona lūzwīlo lwa minzī masebu kū matogolo ikanza ilebe wadīīmaga nzobe ja ng'wa ise Zibeoni.

25A baana ba ng'wa Ana baalī: Dishoni na Oholibama, ūyo walī nshīke ntogwa wa ng'wa Ana.

26A bitūnja ba ng'wa Dishoni baalī: Hemudani, Eshibani, Itilani na Kelani.

27A bitūnja ba ng'wa Ezeli baalī: Bilihani, Zaavani na Akani.

28A bitūnja ba ng'wa Dishani baalī: Uzi na Alani.

29Aba beene baalī banangwa ba Bahooli: Lotani, Shobali, Zibeoni, Ana,

30Dishoni, Ezeli na Dishani. A banangwa ba Bahooli benaba, būlī ng'wene walī n'igūngūli lyakwe Ū mu sī ya Seili.

Basugi ba mu Edomu

31Aba bene batemi abo baalī basugi mu Edomu kwīngīīla kale, kūūko ataalī kwandya kūsuga ntemi ose ose mu Baisilaeli.

32Bela ng'witūnja wa ng'wa Beoli, walī ntemi wa Edomu. Ū nzengo gwakwe gwitanagwa Dīnhaba.

33Aho waacha ū Bela, Jobabu ng'witūnja wa ng'wa Zela, munhū wa Bozila, ūgūsola ū nīmo gwa būtemi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

34Aho waacha ū Jobabu, Hushamu wa kūfuma sī ya Batemani ūgūsola ū nīmo gwa būtemi.

35Ū Hushamu aho waacha, Hadadi ng'witūnja wa ng'wa Bedadi, ūgūsola ū nīmo gwa būtemi. Ū munhū ng'wenūyo walī wabapyena Bamidiani mu sī ya Moabu. Ū nzengo gwakwe gūkinhwa lina lya Aviti.

36Ū Hadadi aho waacha, Samula wa kūfuma sī ya Masileka, ūgūsola ū nīmo gwa būtemi.

37Aho waacha ū Samula, Shauli wa kūfuma Lehoboti, sī ya kū līmongo, nang'hwe ūgūsola Ū nīmo gwa būtemi.

38Ū Shauli aho waacha, Baali-hanani ng'witūnja wa ng'wa Akiboli ūgūsola ū nīmo gwa būtemi.

39Ū Baali-hanani ū ng'witūnja wa ng'wa Akiboli aho waacha, Hadadi ūgūsola ū nīmo gwa būtemi. Ū nzengo gwakwe gūkinhwa lina lya Pau; Ū nke wakwe witanagwa Mehetabeli, nshīke wa ng'wa Matiledi. Ū Matiledi walī nshīke wa ng'wa Mezahabu.

40Aba h'a banangwa ba kūfuma mu shibyalīlwe sha ng'wa Esau; būlī ng'wene na lina lyakwe, kūlenganīla nī sī jabo: Timuna, Aliva, Yeteti,

41Oholibama, Ela, Pinoni,

42Kenazi, Temani, Mibuzaali,

43Magidieli na Ilamu. A benaba hū baalī banangwa ba mu Edomu kūlenganīla nī chalo shabo ū mu sī īyo baalī bayīdima. Ū ng'wenūyū hū walī Esau, Ū nkūlūgenji wa Baedomu.

Wandijo 37

Shilooti sha ng'wa Yosefu

1Ū Yakobo akikala mo ū mu sī ya Kanaani, ūmo wikalaga ū ise gītī nobeji.

2Ūbū wene būsomboji bo mihayo ya būbyīle bo ng'wa Yakobo. Ū Yosefu aho alī nyanda wa myaka ikūmi na mpugatī, wadīīmaga ng'holo hamò nabo a bakūlūye, a bitūnja ba ng'wa Biliha na Zilipa, a bake ba ng'wa ise. Ūlū bīīta ya nkūlà wizaga wang'wīla ū saabo.

3Nīyo ū Isilaeli walī antogilwe no ū ng'witūnja wakwe ū Yosefu kūtinda pye a bitūnja bakwe a bangī, nguno akabyalwa kū būnamhala bokwe; hūna lūūlū walī wameegeja ng'hanjo ya būlenji būsoga.

4A bakūlūye aho babona gīkī ū ise antogilwe kūbaheeba pye a boi, bakankolwa no; booya ū kūhooya nang'hwe mu mhola.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Kwimanīla waloota shilooti ikanza ilebe, aho wabalotoolela a bakūlūye bongeja ū kūnkolwa.

6Akabawīla gīkī, “Alidegelekagi shiishi shilooti naalootaga.

7Twalipaga ngano twajitunga miligo miligo, kwitulwa ū nigo gwane gwabūūka, gwīmīīla. Nī ying'we yūbūūka yīmīīla, hūna yūgūpīndya ū gwane, kūnū yagwinamīlaga.”

8A bakūlūye būng'wīla, “Ū bebe ng'wenūyū hū ūkūbiza ntemi wise? Ūkūtūsuga gete ū bebe?” A henaho lūūlū hū bongeja ū kūnkolwa kūlwa nguno ya shilooti shakwe, nī yīyo akīhaya.

9Ūloota hangī shilooti shingī; nī shene ūbawīla a bakūlūye. Ūhaya gīkī, “Degelekagi shiishi shilooti shingī naalootaga. Ū lūkangala ūlū, ī līīmi nū ng'weji, hamò na sonda ikūmi n'īmò jalinamaga kū būtongi bone.”

10Aho wamala kūbawīla a bakūlūye, ūng'wīla nū ise. Ū ise ūng'hama alīng'wīla, “Ū bebe obizagūloota shilooti kī shenīshi! Ū nene nū noko na a bakūlūyo tūkwinama gete kū būtongi wako kūshisha ha sī?”

11A bakūlūye bakang'wītīla wilu no; alīyo ū ise ūgūtūūla mu ng'holò ū mhayo gwenūyo.

Yosefu kūsīgwa na bakūlūye

12Hanuma ya henaho a bakūlūye baalī lūgundīga mapandī ga Shekemu, bakūdīīmaga mitugo ja ng'wa saabo.

13Hūna ū Isilaeli ūng'wīla ū Yosefu, “Ūmanile gīkī a bakūlūyo baajile kūdīīma mitugo hihī na Shekemu, ali lūūlū natogilwe kūkūtūma ūje ko.” Nang'hwe ūhaya, “Magatū baba.”

14Ūng'wīla gīkī, “Jaga ūkabalole a bakūlūyo, ūbone ūmo balījīla, nū mumo jilī ī mitugo; ūnenhela ī mhola jabo.” Ūntūma, kūfuma ūko yikalaga ī kaya; yalī kū ntubīlo gwa Hebuloni. Ū Yosefu aho washika ī Shekemu,

15Ūyūyeela yeela mu matogolo ga kwenūko akūbakoobaga; munhū nebe ūmanhya nang'hwe ūmūja, “Ūlīkooba kī?”

16Nang'hwe ūshosha, “Nalībakooba bakūlū bane, hamo ūdūgije kūniwīla ūko balījidīīmīla ī mitugo?”

17Ū munhū ng'wenūyo ūng'wīla “Bīngile a henaha; nakabigwa baliwīla, ‘Tūjagi Dosani.’” Hūna ū Yosefu ūbakūūbīja a bakūlūye, ūūkabasangīla bbihī na Dosani.

18A boi aho banoleela kūle, ataalī ū kūshika aho baalī, bandya kūnsīga kūmūlaga.

19Biwīla, “Ūūyo washika ū wa mashilooti gakwe;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Ī lelo tūmūlagagi, tūmponye ng'wikomelo; tūkūja tūkahaye dūhū gīkī walyiwe
līshiinū, tūbone ūko galakagelele a mashilooti gakwe!”

21Ū Lubeni aho wabiigwa balīsīgana gīko ūgema kūmpīja; ūbawīla, “Bing'we
tūtizūng'wīngīja ū būpanga bokwe.

22Mutizūgima kwita mininga gose gose; mponejagi dūhū ng'wikomelo līīlī aha,
nguno nīyo kū matogolo kūle ū kūūnū.” Ū Lubeni akagūhaya ū gwenūyo nguno
walī n'iganiko lya kūmpīja ū mu makono gabo, alanshoshe kūlī ise.

23Na lūūlū ū Yosefu aho washika dūhū aho baalī, būnzuuja ī ng'hanjo yakwe, īyo
yalī īsumilwe na būlenji būsoga, īyo walī azwalile.

24Būnsola būmponeja ng'wikomelo; kwike gaalī gaakama a minzī ū ng'wikomelo
lyenīlo.

Yosefu kūjinjiwa kū basūlūja

25Hūna a boi bigasha kūlya shilīwa; kūbūūcha a miso, būbona nsūlūlū gwa
Baishimaeli balīfuma Gileadi. Baalī na ngamīla jibūūkije miligo ya shisanjo sha
mu shilīwa na maguta na būbbani, balīshitwala Misili.

26Ū Yuda ūbawīla a biye gīkī, “Ī gīsī ng'hana, tūkūpandīka solobo kī ūlū tūmūlaga
ū nzuna wise hūna tūgabisa a mininga gakwe?

27Hambū hambū tūnjinjagi kū Baishimaeli babo; tūtizūng'wītīla yabūbi na
makono gise. Nguno nīyo ī chene ū ng'wing'wana nzuna wise kamò; ū wei alī
mīlī gwise na mininga gise gete.” Bizunīlīja nang'hwe a baana ba ng'wawe.

28Hūna a basūlūja a bana Midiani benabo aho bashika ho, a bakūlūye ū Yosefu
būmfunya ū ng'wikomelo; būnjinja shekeli makūmi abīlī ja feza ū kū Baishimaeli
benabo, būntwala kū sī ya Misili.

29Ū Lubeni wahayūshoka ū kwikomelo ūnsanga atīmo ū Yosefu, ūūtandūla
shizwalo, shakwe.

30Ūja ū kū bazunaaye alīhaya, “Bing'we naje he? Ū nyanda atīmo ū ng'wikomelo!”

31Būlomana būsīnza mbūli, bīsola ī ng'hanjo ya ng'wa Yosefu bīdabbya mu
mininga.

32Ī ng'hanjo īyo yalī yawiza wiza yenīyo bītwala ū kūlī saabo; būūkang'wīla,
“Twalī twīkūga ī ng'hanjo īyī. Īlolage hamo īdūgije kūbiza ng'hanjo ya ng'witūnja
wako!”

33Wīmana haho na haho; ūhaya, “H'ī ng'hanjo ya ng'wanone! Walyiwe mashiinū;
tambala shilanga wasaasagūlilwe mashiinū ū Yosefu!”

34Ū Yakobo ūtandūla shizwalo shakwe ūzwala myenda ya magūnīla; ūnīla ū
ng'witūnja wakwe shikū ningī no.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

35Pye a bitūnja bakwe, na a bashīke bakwe būgema ū kūng'huumūja, alīyo
būlemeelwa; nguno atazunije ū kūlūngūjiwa. Ūhaya, “Nilekagi ū nene, nakūcha
nakūnīlaga ū ng'wanone, nankūūbīje ū mu shigila.” Ū ise akalīla no ī ng'hūngū,
akūnīlaga.

36A Bamidiani aho bashika ī Misili, būnjinja ū Yosefu ha ng'wa Potifali, ntūmami
wa ng'wa Falao; ntaale wa balang'hani.

Wandijo 38

Bitūnja ba ng'wa Yuda

1Ū mu shikū jenījo, ū Yuda akabaleka a biye ūja kwikala na ngosha ūmò muna
Adulamu, lina lyakwe Hiila.

2Ū Yuda ūbona ko nkīma, nshīke wa ngosha nebe muna Kanaani, witanagwa
Shua; ūntoola ū nkīma ng'wenūyo ūbiza nke wakwe.

3Hūna ū mayū ng'wenūyo ūbūūcha nda, ūbyala ng'wana ngosha, ū ise ūng'wilīka
Eeli.

4Ūbūūcha nda yīngī, ūbyala ng'wana ngosha hangī, ū nina ūng'wilīka ī lina
lyakwe Onani.

5Ūbyala na ūngī, nang'hwe ngosha, lina lyakwe Sheela; nū ng'wene akilīkwa na
nina. Aho alīmyala baalī Kezibu.

6Ū Yuda ūntooja ū Eeli, ū ng'witūnja wakwe ū wa kwandya; ū nkīma witanagwa
Tamali.

7Kwike ū Eeli, ū ng'witūja wa kwandya wa ng'wa Yuda, walī na nhūngwa jabūbi
ū mu miso ga ng'wa SEEBA; na lūūlū ū SEEBA ūmūlaga.

8Hūna ū Yuda ūng'wīla ū Onani gīkī, “Ng'wingīlage ū nke wa nkūlūyo, ūng'wītīle
ū nkwelayo ūmo shilī shīmīle, ūmūkīje būbyīle ū nkūlūyo.”

9Alīyo ū Onani walī amanile gīkī ū būbyīle būtūbiza bokwe, na lūūlū būlī ikanza
ūlū walaala nū nkwelaye, ī mbīyū wajiitīlaga ha būlīīlī, gīkī atizūmūkīja būbyīle
ū nkūlūye.

10Ū mhayo ūyo wagwītaga gwenūyo gwalī gwabūbi no ū mu miso ga ng'wa
SEEBA, na lūūlū nū ng'wene ūmūlaga.

11Hūna ū Yuda ūng'wīla ū ng'wīnga wakwe ū Tamali gīkī, “Jaga kū
ng'wing'we, ūkikale ūmo bakikalīga bachīlwa, kūshisha ū ng'witūnja wane ū
Sheela akūle.” Ū gwenūyo akagūhaya nguno wiganikaga gīkī, “Atizūcha nū
ng'wenūyū gītī bakūlūye.” Ng'hana ū Tamali ūja kū ng'wawe ūkikala kwenūko.

Yuda na Tamali

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Jūbīta shikū ningī, kwimanīla wazumalīka ū nke wa ng'wa Yuda, ū nshīke wa ng'wa Shua. Aho lyabīta ī likanza lya kūnīla ū nke, ū Yuda ūbūūka nū nwani ng'wiye ū Hiila ū muna Adulamu, būja Timna kūlola banhū babutīlaga ng'holo jakwe booya.

13Ū Tamali ūwīlwa gīkī, "Ū so būkwi akūbīta ajile Timna, kūbutīla ng'holo jakwe booya."

14Ū nshīke akabona gīkī, nūūlū īkī ū Sheela walī wakūla, alīyo walī atinhagwa ū kūlī we bitoole; hūna lūūlū ūshizuula ī shizwalo shakwe ī sha būchīīlwa, wigubba ng'wenda ū kū būshū gīkī ajimīīlīke; ūūkigasha ha mita gwa Enaimu, gwalī haho nī nzīla ya kūja Timna.

15Ū Yuda aho wamona igashije, wiganika gīkī wabona malahya, nguno walī wigubbanīja ng'wenda ū kū būshū.

16Ūliga hoi, atūmanaga gīkī hū ng'wene ū ng'wīnga wakwe. Aho wang'wegeela ūng'wīla, "Bebe mayū, nalikūmva kūlaala nang'ho!" Nang'hwe ūnshokeja, "Ūlīhaya kūlaala nane, ūkūninha kī?"

17Ūhaya, "Nakūkūtūmīla kagulyati ka mbūli kūfuma kwidaale lya mitugo jane." Ū nkīma ūng'wīla, "Ūleega shikolo kī ī sha kūnilekela kūshisha aho ūlanenhele?"

18Nang'hwe ūbūja, "Ūlītogwa neege shikolo kī?" Ū nshīke ūshosha, "Ninhage ī limeng'helo lyako lyenīlo, nū ngufu gwalyo, nū nang'ha ūyo ūlīnago mu nkono." Ūng'winha ī shikolo shenīsho, hūna ūlaala nang'hwe; ūngeta nda.

19Aho wīnga dūhū a henaho ū nkīma ng'wenūyo, ūkagwīnja ū ng'wenda ūyo walī wigubba, ūzwala hangī ī myenda yakwe ī ya nyachīīlwa.

20Ū Yuda atadīlile, ūng'winha a kagulyati ka mbūli ū nwani ng'wiye ū muna Adulamu, ūntūma akatwale ū kūlī nkīma ng'wenūyo, akashikomoole ī shikolo shakwe; alīyo atampandīkile.

21Ūgema kūbabūja bagosha bamò na bamò ba ng'wenūmo gīkī, "Bing'we bagosha, alī halī ū malahya ūyo walikalaga igashije bbihī na nzīla ha mita gwa Enaimu?" Būng'wīla, "Atīmo malahya ū ng'wenūmu!"

22Ūkalīla kūshoka dūhū ū kūlī Yuda, ūkang'wīla gīkī, "Nangayiwa nīyo na a bagosha ba ng'wenūmo bahaya, 'Atīnilonga malahya ū ng'wenūmu!'"

23Ū Yuda ūhaya, "I, yene shacha būjikū, nekage atwale ī shikolo shenīsho, tūkūgookela midūhū. Ū nene natogilwe ū kūng'winha a kagulyati; h'ī chene naalī nakwinha ūntwalīle, alīyo wakangayiwa!"

Pelezi na Zeela kūbyalwa

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24Aho yabīta myeji idatū ūwīlwa ū Yuda gīkī, “Ū ng'wīnga wako wandije
būmalahya, nīyo ī haha wagetilwe na nda.” Ū Yuda ūhaya, “Nfunyagi hanze,
abūlagwe bo kūpemva mu moto!”

25Ū nkīma ng'wenūyo aho alīfunyiwa, ūntūmīla nhūng'wa ū nkwīye ūhaya gīkī,
“Ū ng'wenekīlī shikolo īshi, hū ng'wene wanigetile ī nda.” Ongeja na gīkī,
“Nalīlomba ūlīlole ī limeng'helo īlī nū ngufu gwalyo, nū nang'ha ūyū, ūlū
ūkūng'witegeleja ū ng'wenesho.”

26Ū Yuda ūshideeba; hūna ūhaya gīkī, “Ū wei ntūngīlīja kūtinda ū nene, nguno
natang'winhile ū kūlī ng'witūnja wane ū Sheela.” Atalaalile nang'hwe hangī.

27Lyahayūshika ī likanza lya kūbyala kwakwe, yīīlonga gīkī walī na mabasa.

28Aho alībyala, ū ng'wana ū wa kwandya akafunya nkono, ū ng'witūūja ūsola
būlūba waza ūgūtunga ū nkono alīhaya, “Ū ntongi ū kūfuma ūūyū.”

29Alīyo kwimanīla wagūshokeja ū nkono gwakwe, ū ng'wiye h'ūyo ūfuma; ū
ng'witūūja ng'wenūyo ūhaya, “Ni kinehe hangī ū bebe nang'ho wachiibīlīja
gīko?” Na lūūlū ī lina lyakwe witanwa Pelezi.

30Hūna nū ng'wiye, ūyo walī nū būlūba ū waza ūfuma; ū ng'wene winhwa lina
lya Zeela.

Wandijo 39

Yosefu kūsanyiwa na ise būgonzo

1Ū Yosefu aho washishiwa ī Misili, muna Misili ūmò ntūmami wa ng'wa Falao,
walī ntaale wa balang'hani, lina lyakwe Potifali, ūngūla ū kū Baishimaeli abo
baalī bantwala ko.

2Alīyo ū SEEBA walī hamò nang'hwe ū Yosefu, na lūūlū ūng'wīlūkīla ningī no aho
alī ū mu kaya ya ng'wa ise būgonzo, ū muna Misili ng'wenūyo.

3Ū ise būgonzo aho wabona gīkī ū SEEBA alī hamò nū Yosefu, nī gīkī ū mu yose
īyo wītaga ū SEEBA wangunanhaga,

4akanyegela no; ūng'wīta kūbiza ngunanhi wakwe. Nīyo ū Potifali ūntūūla
kūbiza nang'hani wa kaya yakwe yose; nī shikolo shakwe īsho walī nasho, ī
shose ūshitūūla mu makono ga ng'wa Yosefu.

5Kūfuma ikanza īlo akantūūla kūbiza nang'hani wa kaya yakwe, na wa shose īsho
walī nasho, ū SEEBA wīfuuha ī kaya ya muna Misili ng'wenūyo, kūlwa nguno ya
ng'wa Yosefu. Ī ja ng'wa SEEBA jūbiza kū būlī shikolo īsho walī nasho ū Potifali;
pye hose hose, mu kaya nū kū malaale.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Na lūūlū ī shikolo īsho walī nasho ūshileka pye mu makono ga ng'wa Yosefu; na kūlwa nguno ya ng'wa Yosefu, ū wei ooya gete ū kwikala akūkoya koyaga na shikolo shose shose a ha kaya yakwe, ūlū ītī shilīwa dūhū īsho walyaga.

Yosefu na nke wa ng'wa Potifali

Kwike ū wei ū Yosefu walī n'ihanga isoga ū kūlola.

7Hūna lūūlū aho jabīta shikū akūtūmamaga hoi, ū nke wa ng'wa ise būgonzo ūng'wikūmva; ūng'wīla, "Nzūgū ūlaale nane."

8Alīyo akalema no, ūng'wīla gīkī, "Ū nene ū mu kaya yenīyī nalī ntaale, ū baba būgonzo atakoyakoyelaga shose shose īsho shilī mu kaya īyī; būlī shikolo shakwe ashitūūlile mu nkono gwane.

9Ū mu kaya yenīyī atīho ntaale kūniheeba ū nene; na shitīho shikolo īsho anilemegije ū baba būgonzo ū mu numba īyī, ūlū ītī beebe iyene; nguno ū bebe ūlī nke wakwe. Na lūūlū nakūdūla ginehe ū kūng'wītīla shibi ū Mulungu ū mu mhayo gwa malofu gwenūyū?"

10Ū nkīma ng'wenūyo nūūlū īkī walī wangūūmīīla ū Yosefu ū mu mhayo gwenūyū, alīyo nahene atazunije ū kūlaala nang'hwe; nūūlū ni kūhooya nang'hwe dūhū yaya!

11Na lūūlū lwise lūmò ū Yosefu wingīla ū mu kaya gīkī akabeeje milīmo yakwe īyo wītaga na kale, pye a batūmami a bangī baalī batīmo ū mu kaya.

12Ū nkīma ng'wenūyo ūndima ū Yosefu ī ligoodi lyakwe; ūng'wīla, "Nzūūgū ūlaale nane!" Alīyo wihuluguma, ūnekela ī ligoodi mu nkono gwakwe; ū wei ūpuluka hanze ūpeela.

13Ū nkīma aho wabona gīkī ū Yosefu wapeelela hanze ūnekela ī ligoodi lyakwe mu nkono,

14Ūyoganya alitana batūmami bakwe ba mu kaya; ūbawīla, "Ka lolagi shi ī Lihebulania īlo twenhelilwe, lyabizagūtwibengeleja! Lyalī liza mu kaya ūmu, lyandya kūnigaagaanīla angū līlaale nane; nalema, nīyo nūyoganya na kūyoganya.

15Aho ligwa nayoganya nalīīlīla n'ilaka lya h'igūlya, lyūpuluka ū mu numba lyūpeela; lyūnilekela ī ligoodi lyalo īlī!"

16Ū nkīma ng'wenūyo ūlībīka ī ligoodi lya ng'wa Yosefu kūshisha wiza kaya ū ise būgonzo.

17Hūna ūng'wīla, "Ī Lihebulania, ī lisese īlo ng'watwenhelile lyenīlī, lyalī lyaningīlīīlaga kwiza kūnibengeleja.

18Alīyo aho nayoganya nalīīlīla n'ilaka lya h'igūlya, lyūpuluka ū mu numba lyūpeela, lyūnilekela ī ligoodi lyalo līīlī!"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Ū ise būgonzo aho wigwa ū būsombooji bo nke wakwe ūbo akang'wīla; ī gīkī, “H'ūmo lyanīītīlaga ī lisese lyako ī lelo,” akapelana no.

20Ūnsola ū Yosefu ūmponya mu jeela, ūmo balugalīlagwa batūmami ba ntemi; wikala mo ng'hana ū mu jeela yenīyo.

21Alīyo ū SEEBA walī hamò nang'hwe ū Yosefu, ūng'wītīla yawiza no; ūng'wīta kūbiza wa kūyegelwa ū kū būtongi bo ntaale wa jeela.

22Na lūūlū ū ntaale wa jeela ūntūūla ū Yosefu kūbiza higūlya yabo pye a bafungwa abo baalīmo ū mu jeela yenīyo; nī mihayo ī yīngī īyo yalī yigelile kwītwa ū mu jeela, wītūūla ha sīlīlī ya ng'wa Yosefu.

23Ū ntaale wa jeela ng'wenūyo ooya ū kwikala akwiganikaga kwīlola ī mihayo īyo walī wītūūla mu makono ga ng'wa Yosefu; nguno ū SEEBA walī hamò nū Yosefu, na wang'winhaga būdūla wa kūbeeja chiza būlī nīmo ūyo wagwītaga.

Wandijo 40

Batūmami babīlī kūloota

1Hanuma y'ikanza ū mu shikū jenījo, batūmami ba ntemi wa Misili, ng'winhīlīja wa shakūng'wa na nzugi wa migatī, būnsaayīcha ū saabo būgonzo, ū ntemi wa Misili.

2Ū Falao ūbapelanīla no a batūmami bakwe benabo; ū ntaale wa binhīlīja ba shakūng'wa, nū ntaale wa bazugi ba migatī.

3Ūbaponya mu jeela, ū mu numba ya ntaale wa balang'hani; ū mu jeela īyo walī afungilwe nū Yosefu.

4Ū ntaale wa balang'hani ūbatūūla mu makono ga ng'wa Yosefu; ūbiza nang'hani wabo; bikala mo ikanza ilebe ū mu jeela yenīyo.

5A banhū benabo aho balī ū mu jeela, lūshikū lūmò aho balaalile ī būjikū būloota shilooti; būlī ng'wene shilooti shakwe, ū ng'winhi wa shakūng'wa nū nzugi wa migatī, nīyo būlī shilooti shaalī na makūlū gasho.

6A ha ntondo yaho ī dilū ū Yosefu wiza ū kūbalola, ūbabona bazongaga no.

7Ūbabūja a batūmami ba ng'wa Falao benabo, abo baalī baafungwa hamò nang'hwe ū mu numba ya ng'wa ise būgonzo, ūhaya, “Bing'we nibūlī lelo būzongile gīko ū būshū wing'we?”

8Būng'wīla, “Twalootaga shilooti, alīyo tūtī na munhū wa kūtūshomelegeja.” Ū Yosefu ūbawīla, “Ū nīmo gwa kūshomeleja gūtī gwa ng'wa Mulungu? Aliniwīlagi ī shilooti shing'we.”

9Ū ntaale wa binhīlīja ba shakūng'wa ūnootoolela ū Yosefu ī shilooti shakwe. Ūng'wīla, “Ū mu shilooti shane, naalī nabona nzabibu ū kū būtongi wane.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Ū nzabibu gwenūyo gwalī na matambī adatū; kwimanīla gwandya kūfuluma, hūna gūlaba, gūtwaja na matwajo; haho na haho a matwajo gūpya.

11Ī shikombe sha ng'wa Falao shalī ū mu nkono gwane, nūsola matwajo nūbeeja divai nītūūla ū mu shikombe sha ng'wa Falao, nūng'winha mu nkono gakwe."

12Ū Yosefu ūng'wīla, "A makūlū gaho galī gīkī, a matambī ay'adatū jene shikū idatū.

13Ūlū jilabīte shikū idatū, ū Falao akūkwīnja ū mu jeela akūshoshe a ha nīmo gwako, wandye hangī ū kūng'winhīlīja ū Falao ī shikombe gīt'umo wītīlaga ī kwandya, aho walī ng'winhīlīja wa shakūng'wa.

14Ali lūūlū, ī mihayo yako ūlū īlabeele, nizūkagwe nane ūnīītīle yawiza; ūng'wīle ū Falao ī mihayo yane ūnīnje ū mu jeela yenīyī.

15Nguno ū nene nenhwa ū kūūnū bo nguzu kūfuma kū sī ya Bahebulania; nūūlū ī haha natīītile mhayo gose gose gwa kwigeleelwa kūnenheleja kūponyiwa mu jeela."

16Ū ntaale wa bazugi ba migatī aho wabona gīkī a makūlū ga shilooti gabeela, ūng'wīla ū Yosefu, "Ū nene nane nalootaga gīkī, naalī na malangahe adatū ga migatī nagidīīkile kū ntwe.

17Ū ng'wilangahe ī lya higūlya shalīmo shilīwa sha ng'wa Falao, sha būlī mbika shikalangilwe chiza chiza, alīyo ī noni jalūshilyaga, ū ng'wilangahe aho līl'ū kū ntwe gwane."

18Ū Yosefu ūng'wīla, "A makūlū gaho galī gīkī, a malangahe ay'adatū, jilī shikū idatū.

19Ūlū jilabīte shikū idatū, ū Falao akūkwīnja ū mu jeela, akwīngīje ū ntwe gwako, ūningelejiwe mu līntī, hūna ī nyama ya mīlī gwako īkūgombagūlwa noni."

20Ū lūshikū lwa kadatū lwaho lwalī lwa kwizūkwa kūbyalwa kwakwe ū Falao; ūbabeegeja shigukulu pye a batūmami bakwe a bataale. Abo walī wabaponya mu jeela ūbafunya mo, ū ntaale wa binhīlīja ba shakūng'wa, nū ntaale wa bazugi ba migatī.

21Ū ntaale wa binhīlīja ba shakūng'wa ūnshosha a ha nīmo gwakwe, wandya hangī ū kūng'winhīlīja ū Falao ī shikombe.

22Alīyo ū ntaale wa bazugi ba migatī, ūmūlaga gīt'umo walī wabashomelegeja dūhū ū Yosefu.

23Kwike ū ntaale wa binhīlīja ba shakūng'wa atang'wizūkilwe ū Yosefu, akang'wība gete.

Wandijo 41

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Shilooti sha ng'wa Falao

1Aho yabīta myaka ībīlī migima, ū Falao ūloota shilooti wīmīīlaga bbihī na mongo gwa Nile.

2Kwimanīla jafumbūka ng'ombe mpugatī kūfuma ū mu mongo gwenūyo, jikūdīīmaga madete; jalī ng'īnu no hangī jawiza kīngī nasho.

3Hanuma na ng'ombe jingī mpungatī jūfumbūka kūfuma ū mu mongo gwa Nile gwenūyo; ī jene jalī dīīda jabūbi no, hama ngombooku kūheeba, jūshika jīmīīla a ha lūgegu lwa mongo bbihī nī jawiza.

4Ī ng'ombe ījo jalī dīīda na ngombooku, jūjilya ījo jalī ng'īnu na jawiza. Ū Falao ūbbamhuka ū mu tūlo.

5Yūmīta hangī ī tūlo, ūloota hangī lūkangala lwa kabīlī; ūbona mangala mpungatī ga būsīga gahoolile kūfuma h'itina līmò, gaalī mataale, nī mbeke jago jawiza no.

6Hanuma ūbona na mangala gangī mpungatī ga būsīga, nago gahoolile kūfuma h'itina līmò; a gene gaalī manyalīīzu, na gakalamuchiwe lūyaga lo kīya!

7A mangala mpungatī ayo gaalī manyalīīzu, gūgalya a mangala mpungatī a mataale, ayo gaalī na mbeke jawiza. Ū Falao ūbbamhuka hangī ū mu tūlo; ūbona gashi shilooti dūhū!

8Alīyo aho weela ī dilū, akakoya no ū mu maganiko; hūna ūbalagīlīja bize pye a bachūūja na a bachembi ba ngoko ba mu Misili. Ū Falao ūbasomboolela ī shilooti shakwe, alīyo atilongile nūūlū ūmò wabo, wa kūdūla kūnshomelegeja ī shilooti shenīsho.

9Ī likanza lyenīlo ū ntaale wa bang'wisha ūng'wīla ū Falao gīkī, “Lelo nawizūkwa ū būhūbi bone.

10Makanza malebe ū Falalo walī wabapelanīla a batūmami bakwe; ūniponya mu jeela ū nene nū ntaale wa bazugi ba migatī, tūlugalīlwa mu numba ya ntaale wa balang'hani.

11Lūshikū lūmò mu būjikū tūloota, būlī ng'wene shilooti shakwe na makūlū gasho.

12Ū mu jeela ng'wenūmo akasangwa alīmo na nsūmba Ng'hebulania, ntūmami wa ntaale wa balang'hani; kwike nang'hwe walī mfungwa ng'wichiswi. Ū nsūmba ng'wenūyo aho twanootoolela ī shilooti shise, ūtūshomelegeja a makūlū gasho; būlī ng'wene na makūlū ga shilooti shakwe.

13Na ng'hana pyī īkashikīīla ūmo akatūshomelegeja, gūtalebile ho nūūlū gūmò; ū nene nūshoshiwa a ha nīmo gwane, ū ng'wichane ūbūlagwa.”

Yosefu kūndegeleka Falao

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Hūna ū Falao ūlagīja ī likanza lyenīlo enhwe ū Yosefu; haho na haho ūfunyiwa ū mu jeela. Aho wamala kūmooga ndezu ūzwala na myenda yīngī, wiza ū kūlī Falao, ūshika wīmīīla kū būtongi bokwe.

15Ū Falao ūng'wīla gīkī, "Naalootaga shilooti, kwike atīho nūūlū ūmò wa kūnishomelegeja. Alīyo nigwaga gīkī, ū bebe ūlū ūshiigwa ī shilooti, ūkashideebaga washishomeleja."

16Ū Yosefu ūnshokeja ū Falao ūhaya, "Ū nene natūgūdūla ū mhayo gwenūyo, alīyo ū Mulungu hū ng'wene akūng'winha ū Falao ishosho lyawiza."

17Na lūūlū ū Falao wandya kūnootoolela ū Yosefu; ūng'wīla, "Ū mu shilooti shane, naalī nīmīīlaga bbihī na ngegu ja mongo gwa Nile,

18kwimanīla ū kūfuma ū mu mongo ng'wenūmo, jafumbūka ng'ombe mpugatī ng'īnu jawiza, jikūdīīmaga madete.

19Hanuma jūfumbūka na ng'ombe jingī mpungatī kūfuma ū mu mongo gwa Nile gwenūyo; ī jene jalī dīīda jabūbi no, hangī ngombooku kūheeba. Nataalī kūbona na kamò ng'ombe jabūbi gīko pye a hose ū mu sī ya Misili.

20Ī ng'ombe ījo jalī dīīda na ngombooku, jūjilya ī mpungatī ī ja kwandya, ījo jalī ng'īnu na jawiza.

21Alīyo nūūlū aho jajilya, jikikala ngombooku dūhū, walī atīho wa kūdeeba gīkī jajilyaga; nguno jalī jitaalī jabūbi dūhū, gīt'umo jalī ī kwandya. Hūna nūbbamhuka ū mu tūlo.

22"Ū mu shilooti shane, naalī nabona na mangala mpungatī ga būsīga gahoolile kūfuma h'itina līmò, mataale ga mbeke jawiza no.

23Hanuma nūbona na mangala gangī mpungatī ga būsīga, nago gahoolile kūfuma h'itina līmò; a gene manyalīīzu, gakalamuchiwe lūyaga lo kīya!

24A mangala mpungatī ayo gaalī manyalīīzu, gūgalya a mangala mpungatī a mataale, ayo gaalī na mbeke jawiza. Na lūūlū naalī nabawīla a bachūūja, alīyo atigelile nūūlū ūmò wa kūniwīla a makūlū gaho."

Yosefu koolecha makūlū ga shilooti

25Hūna ū Yosefu ūng'wīla ū Falao gīkī, "Ī shilooti sha ng'wa Falao shilī sha mbika īmò nguno shilī shimò dūhū. Ū Mulungu wang'olekejaga ū Falao mhayo ūyo alīhaya kūgwīta.

26Ī ng'ombe jawiza ījo mpungatī jilī myaka mpungatī; na a mangala ga būsīga ayo mpungatī a gawiza nayo mpyaka mpungatī. Ī shoi shilī shilooti shimò dūhū.

27Ī ng'ombe mpungatī ī jabūbi ījo jalī jafumbūka ha numa, īlī myaka mpungatī; pye na a mangala a manyalīīzu ayo gakalamuchiwe lūyaga lwa kīya, ī yenīyo myaka mpungatī ya nzala.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28H'ūmo nalīng'wīlīla ū Falao, gīkī ū Mulungu wang'olekejaga ū Falao mhayo ūyo alīhaya kūgwīta.

29Īliza myaka mpungatī ya mbooto nūlūmhona nhaale hose pyī ū mu sī ya Misili;

30alīyo a ha numa yaho īkwiza myaka yīngī mpungatī ya nzala. A henaho pyī ī mbooto nūlū mhona ya mu Misili īkwīwa; hama ī nzala īkwīkenaagūla no ī sī.

31Ndūhū wa kūyizūkwa nūūlū ūmò ī mhona ya mu sī; nguno ī nzala īyo īkūkūūbīja īkūbiza nhaale no.

32Ī shilooti shenīshi wenhelagwa ū Falao mu mbika ibīlī kūlwa nguno ū mhayo gwenūyū gwafunyiwe na Mulungu; hama nīyo ū Mulungu akūgūshikīlīja wangū.

33Na lūūlū ī haha ni yabeelela ū Falao asole munhū wa masala na ng'witegeleja, antūūle kūbiza ntaale ū mu Misili.

34Hanuma ū Falao atūūle na bambīlīja hose pyī ū mu sī yenīyī; balayūsola īmò y'itanò ya shilīwa shose īsho shikwigela ū mu sī ya Misili, ū mu myaka īyo mpungatī ī ya mbooto.

35A banhū benabo babize na nīmo gwa kūshisoleleja pyī ī shilīwa ū mu myaka yawiza īyo īliza. Nīyo ū Falao afunye shilagīlo gīkī, ī shilīwa shenīsho shibīkwe chiza ū mu magūngūli kūlwa shikū ja kū būtongi.

36Shilang'hanwe kūlwa kūtūmamīla ū mu shikū ja nzala ya myaka mpungatī īyo īliza ū mu sī ya Misili; ī sī ītizūkenaagūlwa nzala."

Yosefu ntaale wa Misili

37Ū mhayo gwenūyo gūbeela ū kūlī Falao, nū kū bana ng'oma bakwe.

38Hūna ū Falao ūbabūja gīkī, "Tūdūgije kūpandīka munhū ūngī ose ose wa kūbiza gītī ng'wenūyū; ūyo alī na moyo gwa ng'wa Mulungu mulī we?"

39Ū Falao ūng'wīla ū Yosefu gīkī, "Nīyo īkī ū Mulungu wakoolekejaga ī mihayo yenīyī, atīho ūngī wa kūbiza gītī bebe ū mu būdeeba, nū witegeleja.

40Ū bebe wabizaga ntaale wa kaya yane; pye a banhū bane bakūbiza ha sīlīlī ya shilagīlo shako. Ū nene nakūbiza ntaale ū kūlī bebe kūlwa nguno y'isumbī dūhū."

41Ū Falao ūnkomeleja ū Yosefu alīg'wīla, "Managa gīkī naakūtūūlaga ha būtaale bo sī yose ya Misili."

42Ī likanza lyenīlo ū Falao wīzuula ī sīīlī yakwe ya kūmeng'hela, īyo yalī kū lwaala lwakwe; ūnzwalīkīja Yosefu kū lwaala lwakwe. Ūnzwīka na myenda y'ikūjo ya kitaani, na ngufu gwa zahabu ū mu nhingo yakwe.

43Hama ūlagīja ū Yosefu wigashe ng'wigogoteeni lyakwe, koolecha gīkī ū mu sī ya Misili walī wa kabīlī ū mu būtaale. Hūna a banhū bandya kūhamuka na būyegi bakūhayaga, "Tujagi mazwi!" Ūbiza wantūūlwa ha būtaale wa sī yose ya Misili.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

44Hūna ū Falao ūng'wīla ū Yosefu gīkī, “Ū nene nalī Falao, alīyo ū bebe ūlū ūtayombile mhayo, atīho munhū nūūlū ūmò wa kwīta mhayo gose gose ū mu sī ya Misili ī yose.”

45Hūna ū Falao ūng'wilīka ū Yosefu lina lya Zafenati-panea; ūng'winha na Asenati, nshīke wa ng'wa Potifela ngabīji wa Oni, kūbiza nke wakwe. Ū Yosefu wīyeleela pyī ī sī ya Misili.

Shilooti kūshikīīla

46Ū Yosefu walī na myaka makūmi adatū, aho alandya būtūmami ū mu būsugi bo ng'wa Falao, ū ntemi wa Misili. Ū Yosefu atigashije dūhū ng'wikūlū lya ng'wa Falao, akīnga wandya kūja hose hose ū mu sī ya Misili.

47Ū mu myaka mpungatī ī ya mbooto nūlū mhona, ī shilīwa shapyaga shingī no ū mu sī yenīyo.

48Pyī ī shilīwa īsho shigelaga ū mu sī ya Misili, ū mu myaka mpungatī ī ya mbooto nūlū mhona, ū Yosefu washikumingaga washibīka mu magūngūli. Būlī igūngūli lyalī na ha kūsūmbīja ī shilīwa sha mu malaale galyo.

49Ī shilīwa īsho akashibīka ū Yosefu shikakwīla no, shūbiza gītī maseni ga ha nyanza; nose ooya ū kūshilola ū wingī washo, nguno shikakīlanīja a ha būbalīlwe.

50Aho ītaalī kwandya ī myaka ya nzala, ū Asenati, ū nshīke wa ng'wa Potifela ngabīji wa Oni, akamyalīla ū Yosefu bitūnja babīlī.

51Ū Yosefu ūng'wilīka ū tangī wakwe Manase; nguno akahaya, “Ū Mulungu waninhile kūgīība pye a makoye gane, nī kaya ya ng'wa baba pyī ī yose.”

52Ū ng'witūnja wa kabīlī ūng'wilīka Efulaimu; ūhaya, “Nguno ū Mulungu waninhile mbyala mu sī ya kūluhiwa kwane.”

53Ī myaka mpungatī ya mbooto nūlū mhona ū mu sī ya Misili yūkalīka,

54hūna yandya nī myaka mpungatī ī ya nzala, gīt'umo walī wahayīla dūhū ū Yosefu. Ī sī ī jingī pye jakoyaga no, nguno ī nzala yalī ng'halī; alīyo ū mu Misili shalīmo ī shilīwa.

55Ī Misili nayo aho yandya kūkoya nzala, a banhū būyūnīlīīla ū Falao, balīkooba shilīwa. Alīyo ū Falao ūbawīla pye a Bamisili gīkī, “Jagi kūlī Yosefu mukīīte pyī īyo alīmuwīla kwīta.”

56Ī nzala aho yasanja hose pyī ū mu sī, ū Yosefu wandya kūjilugūla ī numba ja mabīkīlo ga shilīwa; ūyūbajingīja ī shilīwa a Bamisili, nguno ī nzala īkabiza ng'halī no pye a hose ū mu sī yenīyo.

57Ī nzala yalī nhaale no ū mu sī pyī ī jose, na lūūlū nī sī ī jingī pye jikayiza kūgūla shilīwa ū kūlī Yosefu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Wandijo 42

Bakūlūye ba ng'wa Yosefu kūja Misili

1Ū Yakobo akigwa gīkī shilīko shilīwa ī Misili, ūbawīla a bitūnja bakwe, “Nibūlī mukwilola lolaga dūhū?”

2Ongeja kūhaya, “Nigwile gīkī shilīko shilīwa ī Misili, jagi koi mukatūsumīle, tūpīle; tūtizūnanuka.”

3Na lūūlū a bitūnja ba ng'wa Yakobo būbūūka ikūmi, būja ī Misili ū kūsuma.

4Alīyo ū Yakobo akaneka ū Benjamini, ū nzūnaye wa ng'wa Yosefu, atantūmile ū kūja nabo a bakūlūye; nguno akogoha atizūgwīlwa mhayo gwabūbi.

5Na lūūlū a bitūnja ba ng'wa Isilaeli būbūūka bajile hamò na bangī abo bajaga kūgūla shilīwa, nguno yalīho nzala nī Kanaani.

6Ali lūūlū, ū Yosefu walī ntaale ū mu sī yenīyo, hū ng'wene wabajingījaga ī shilīwa a banhū ba mu sī yenīyo. Na lūūlū a bakūlūye aho bashika binama ū kū būtongi bokwe, kūshisha ha sī.

7Ū Yosefu aho wababona a bakūlūye ūbadeeba, alīyo wiyīta kūbiza gītī atūbamanaga; ūbayombya n'ilaka lyayī alībabūja, “Ng'wafumaga halī a bing'we?” Būnshokeja, “Twafumaga sī ya Kanaani, twizaga kūgūla shilīwa.”

8A boi batang'witegelegije, nūūlū īkī ū wei ū Yosefu walī wabadeeba a bene.

9Hūna ūshizūkwa ī shilooti shakwe ūmo walī wabalootela kale; ūbawīla, “A bing'we mulī badati, ng'wizaga kwīlola ī sī yise, mubone aho īlī na būgokolo.”

10Būnshokeja, “Yaya gete baba nkūjiwa, a bise basese bako twizaga kūgūla shilīwa dūhū.

11A bose tūlī baana ba myaji ūmò; tūlī banhū ba mhola gete a bise basese bako, tūtī badati yaya.”

12Ūbashokeja alīhaya, “Yaya a bing'we ng'wizaga kwīlola dūhū ī sī yise, mubone aho būlī ū būgokolo wayo!”

13Nabo būnshokeja balīhaya, “A bise basese bako tūlī banhū ba shikūlū na shizuna, twalī ikūmi na babīlī; banhū ba myaji ūmò muna Kanaani, ūyo nī haha alīko ū kū sī yenīyo. Ū kwangū wise alī kaya hamò na sīwe, alīyo ūmò wise atīho.”

14A henaho ū Yosefu ūbakaanīlīja alībawīla, “Angū h'ūmo nalīmuwīlīla, gīkī mūlī badati a bing'we!

15Mukūmanīka dūhū. Nitonga; būta Falao mutīngaga gete a henaha kūshisha ize aha ū nzuna wing'we ū kwangūlīja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16Ntūmagi ūmò wing'we aje akang'wenhe ū nzuna wing'we. A bangī pyī mukūlugalīlwa mu jeela, īdīlīlwe ī mihayo ying'we, mubonwe ūlū ninga mulīhaya ya ng'hana. Ūlū mubize mutūhayaga ya ng'hana; ū nene nitongaga mu lina lya ng'wa Falao, managi gīkī mukūbalwa kūbiza mulī badati!"

17Hūna ūbalugalīla a bose mu jeela ikanza lya shikū idatū.

18A ha lūshikū lwa kadatū lwaho, ū Yosefu ūbawīla gīkī, "Bing'we ītagi gūyū mhayo hū mukwikala bapanga, nguno ū nene nang'ogohile Mulungu.

19Ūlū mulī banhū ba ng'hana, ūmò wing'we asaage aha mu jeela; a bangī muje kaya, mutwale shilīwa ū kū kaya jing'we jitizūnanulwa nzala.

20Alīyo shiigelile mung'wenhe ū nzuna wing'we, hū mukūmanīka gīkī mulīhaya ya ng'hana, hama mutūcha!" Na ng'hana h'ūmo bakīītīla.

21Hūna bandya kwiwīla gīkī, "A makoye genaya galītūgwīla kūlwa nzuna wise, nguno twagūloleelaga gete aho watwiyandīlaga kūlwa būpanga bokwe, alīyo twalī tūtandegelekaga; h'ī nguno yene a makoye genaya gatūgwīlaga ī haha."

22Ū Lubeni ūbawīla, "Naalī natamuwīlaga gīkī nekagi ū nyanda mutizūng'wītīla yabūbi; alīyo ng'ūlema ū kūnidegeleka? Al'ī haha lūūlū angū mulībona gīkī galīkoowa a mininga gakwe!"

23A boi baalī batamanaga gīkī ū Yosefu wīdeebaga īyo bīhayaga, nguno watūmamīlaga nshomeleja.

24Ūgalūka ūja hanhū ūkalīla kakanza, alīyo ūshoka hangī wandya kūbayombya. Wanoga nose ūnsola ū Simioni, ūlagīla atungwe balolile.

25Hūna ū Yosefu ūlagīla gīkī a magūnīla gabo gokajiwe shilīwa, nī hela jabo bashokejiwe, būlī munhū atūūlilwe ū ng'wigūnīla lyakwe; na gīkī binhwe mhamba ja mu nzīla, pyī ī yenīyo bakīītīlwa.

26Hūna būjitungīlīja ī nzobe jabo ī miligo, būbūūka bajile.

27Bahayūshika ha ng'hambī ya kūlaala ū būjikū wenūbo, ūmò wabo ūtaligūla ū nigo gwakwe gīkī asole shilīwa sha kūlisha nzobe yakwe; ūjisanga ī hela jakwe ū ng'wigūnīla; jalī jatūūlwa haho nomo gwigūnīla.

28Ūbawīla a biye gīkī, "Bagosha ī hela jane jashoshiagwa, jiiji jilī ng'wigūnīla." Ī myoyo yabo īkibakīla no; bandya kūdetema kūnū bakwilola lolaga, baliwīla, "Bing'we babbehi, ū Mulungu watwītīlaga mhayo kī hangī nago ū gwenūyū?"

Kūnsomboolela saabo

29Aho bashika ī kaya ī Kanaani ū kūlī saabo, būnsomboolela pyī īyo yalī yabagwīla.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

30Būng'wīla, “Ū ntaale wa sī yenīyo walūyombaga nise mu būkalī no; nīyo walūtwisaabaga gīkī tūlī badati ū mu sī yenīyo.

31Alīyo tūng'wīla gīkī, ‘A bise tūlī banhū ba mhola dūhū tūtī badati.

32Twal'ikūmi na babīlī, banhū ba myaji ūmò ba shikūlū na shizuna. Kwike ūmò wise atīho ū kū welelo, hama ū nzuna wise ū kwangūlīja mu kūbyalwa, alī Kanaani hamò na sīswe.’

33Hūna ū munhū ng'wenūyo, ū ntaale wa sī, ūtūwīla; ‘Ī nzīla ya kūmudeeba gīkī mulī banhū ba ng'hana yīyī, nekagi ng'wana wa ng'wing'we ūmò hamò nane aha, a bangī jagi mutwale shilīwa ū kū kaya jing'we jitizūnanulwa nzala.

34Alīyo mukanenhele ū nzuna wing'we ū wa kūmalīīja; hū nakūmana gīkī ng'hana mutī badati, mulī banhū ba ng'hana. A henaho hū nakūmushokeja ū ndūgū wing'we, hama mukūbiza na wiyaabī wa ū mu sī īyī.’”

35Aho bandya kūgafugunhūla a magūnīla gabo, būjisanga ī hela jabo jilīmo pye, būlī munhū na hela jakwe ū mu nigo gwakwe! Aho bajibona īmbogoshija ya hela boogoha no; pye nū saabo.

36Hūna ū saabo ū Yakobo ūbawīla gīkī, “A bing'we mulīnimalīla a baana bane; ū Yosefu alīndūhū kū welelo, nū Simioni nū ng'wene atīho; hama hangī ī haha mulīhaya kūntwala nū Benjamini. Pyī ī mibi yenīyī īlīnigwīla nene dūhū!”

37Hūna ū Lubeni ūng'wīla ū ise gīkī, “Ntūūlage mu nkono gwane baba nakūnshosha; ūlū nūleka kūng'wenha na kwiza kūbatūūla mu makono gako, a bitūnja bane būbīlī wabo.”

38Alīyo ū Yakobo ūhaya dūhū gīkī, “Ū ng'wanone atī wa kūja hamò ning'we ū kwenūko; nguno ū nkūlūye wazumalīka nūlekelwa ng'wenūyū dūhū. Ūlū mhayo gose gose gwabūbi gūūkang'wilongela ū mu lūgendo ūlo mulīja, mukūnibūlaga na būpīna, nīyo ū būnamhala bone ūmo nalī ūmu, angū numho ng'wanihilimīkīja mu shigila gete!”

Wandijo 43

Kūshoka Misili hangī

1Kwike ī nzala yalī ītaalī ng'halī ū mu sī.

2Na lūūlū aho bamala ī shilīwa īsho baalī benha kūfuma Misili, ū saabo ūbawīla, “Jagi ko hangī mukatūsumīle shilīwa nūūlū shigehu.”

3Alīyo ū Yuda ūng'wīla, “Ū munhū ng'wenūyo akatūkomeleja no, alīhaya gīkī, ‘Nūūlū kūnibona ū būshū bone dūhū yaya, numho mubize mulī nang'hwe ū nzuna wing'we.’

4Na lūūlū ūlū ūlīzunya tūje nang'hwe ū nzuna wise, tūkūja tūkakūgūlīle ī shilīwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Alīyo ūlū ītī chene, nū kūja tūtūjaga ko, nguno ū munhū ng'wenūyo walī atamelanaga aho alītūwīla gīkī, 'Nūūlū kūnibona ū būshū bone dūhū yaya, numho mubize mulī nang'hwe ū nzuna wing'we.'"

6Ū Isilaeli ūbabūja, "Nibūlī mukang'wīla ū munhū ng'wenūyo gīkī mulī na nzuna wing'we ūngī, nose ng'wanīītīlile makoye mataale chenīkī?"

7Nabo būnshokeja, "Ū munhū ng'wenūyo watūbūjaga mabūjo gatī na wiligīle. Watūbūjaga a bise benekīlī ūmo tūlī, nī ya kū kaya kūūnū; gīkī, 'Ū sīng'we ataalī alīho mpanga?' Na gīkī, 'Mulī na ng'wana wa ng'wing'we ūngī?' A bise twanshokejaga dūhū gīt'umo watūbūgījaga; ī gīsī lūūlū, ni tūdeebe ginehe gīkī akūnoga nose atūwīle na gīkī, 'Jagi mukang'wenhe ū nzuna wing'we?'"

8Hūna ū Yuda ūng'wīla ū ise ū Isilaeli gīkī, "Ntūūlage mu nkono gwane ū nyanda tūje, tūtizūnanula banhū, twikale bapanga a bose, ū bebe na bise, hamò na a baana bise.

9Nene ng'wenekīlī naliyeega kūlwa nguno yakwe, ūlū ūgwīlwa mhayo gwabūbi gose gose nilīlīīlage nene. Ūlū nūlemeelwa kūng'wenha kwiza kūntūūla mu nkono gwako hangī, ū nene hū nakūbūbūūcha ū būbi wenūbo ū kū būtongi wako shikū jose ja būlamu bone.

10Nguno ūlū ni ītī kwigedya gedya, ī haha ni twashikije nūūlū ng'hangala ibīlī tūkūjaga twakashoka."

11Hūna ū saabo ūbawīla, "Na lūūlū ūlū gūtī na wiligīle ū gwenūyū, nahene ītagi gīkī, Tūūlagi ū mu magūnīla ging'we shikolo shimò na shimò sha mu sī yise; musolanye ī shawiza wiza, muntwalīle kanong'ho ū munhū ng'wenūyo, maguta ga mitī ya kūūnū, būūkī, shisanjo sha mu shilīwa, ngazu, ngubaalū, na lozi.

12Nī hela mubūūche ningī, jikīle ng'hangala ibīlī a hela ījo ng'walī ng'wasola ī kwandya. Nguno īng'wigeleelilwe kūjishosha ī hela ījo mukatūūlīlwa mu magūnīla ging'we aho mukaja ī kwandya; īkī hamo jikatūūlwa mo bo kūhūbīlwa dūhū.

13Nsolagi nū nzuna wing'we muje wangū ū kūlī munhū ng'wenūyo.

14Ū Mulungu ū wa būdūla bose, ang'winhe kūchīlwa shigongo ū kū būtongi bokwe ū munhū ng'wenūyo; alanzunīlīje nū ng'wana wa ng'wing'we ū ūngī, hamò nū Benjamini, ng'wize nabo kaya. Ī yene ūlū gūlīho gwa kūchīlwa, ū nene ni nachīlagwe dūhū!"

15Na lūūlū a banhū benabo būshisola ī shikolo īsho batwalaga gītī manong'ho, būsola nī hela ningī ho, ja kūshika ng'hangala ibīlī a ha hela ī ja kwandya; hamò nū Benjamini. Būbūūka bajile; bihuuta ko ī Misili būūkashika biyoolecha ū kūlī Yosefu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16Ū Yosefu aho wamona ū Benjamini alī hamò nabo, ūng'wīla ū ntūmami wa kū ng'wakwe gīkī, “Batwalage kaya a banhū benaba, ūkasīnze ntugo gwawiza, ūtūbeegeje shilīwa, bakūlya hamò nane ī sha līīmi ī lelo.”

17Ū munhū ng'wenūyo wīta gīt'umo akawīlīlwa nū Yosefu, ūbatwala a banhū benabo ū kū ng'wa Yosefu.

18Alīyo aho batwalwa ū kū kaya ya ng'wa Yosefu bakogoha no, nguno biganikaga gīkī, “Twenhwa aha kūlwa nguno ya hela ījo jikatūūlwa mu magūnīla gise ī kwandya. Alītogwa tūbize tūtī na mbika yose yose ya kwigunaanīla, nguno alī na ng'hūmbū ja kūtūdima atūtūūle mu būsese, nī nzobe jise jibize jakwe.”

19Hūna būng'wegeela ū ntūmami wa ha ng'wa Yosefu walī ha nyango; būng'wīla gīkī,

20“Baba tūkiza nī kwandya ū kūūnū kūgūla shilīwa;

21alīyo ū mu nzīla aho tūjile kaya twahayūshika ha ng'hambī ya kūlaala, tūtaligūla ī miligo; tūjibona ī hela jise jilīmo jitang'anhīlile. Jalī jitungilwe jūtūūlwa būlī ng'wene ng'wigūnīla lyakwe, kwegeela higūlya a ha nomo gwalyo; na lūūlū twajenhanījaga najo.

22Twenhaga na hela jingī ja kūgūla shilīwa, tūtamanile hīmba nani akatūshokeja ī hela jise ū mu magūnīla.”

23Nang'hwe ūbashokeja, “Ū gwenūyo gwa mhola gūtizūmukoya, ū Mulungu wing'we na Mulungu wa ng'wa sīng'we, h'ūyo akang'winha ī sabo īyo mukīpandīkīla mu miligo ying'we yenīyo; ī hela jing'we naajanukūla nene.” Hūna ūng'wenha ū Simioni wisangīja nabo.

24Hanuma ū ntūmami ng'wenūyo ūbingīja mu numba ya ng'wa Yosefu, ūkabinha minzī ga kooja mhambala; nī nzobe jabo ūjinha shilīwa.

25Būshitaligūla na kūshibeeja beeja ī shikolo īsho baalī benha kūlw'inong'ho lya kūng'winha Yosefu. Hūna būnindīīla gīkī ūlū alize ī līīmi bang'winhe; nguno baalī bigwa gīkī ī sha līīmi bakūlīīla henaho.

Yosefu kūlya na bang'wawe

26Ū Yosefu aho wingīla ū mu numba, binama ū kū būtongi bokwe kūshisha ha sī; hūna būng'winha ī linong'ho īlo baalī bang'wenhela, nguno baalī nalyo ng'wenūmo.

27Ūbabūgīlīja ī mhola jabo, a boi benekīlī ūmo baalī; hama ūbabūja, “Kinehe ū sīng'we ū namhala ūyo ng'waniwīlaga makanza gene, alī mhola? Ataalī alīho mpanga?”

28Nabo būshosha, “Ū nsese wako ū sīswe ataalī alīho mpanga, nīyo alī mhola no.” Binama hangī ū kū būtongi wakwe kūg'olekeja ikūjo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

29Ū mu kūbalola lola gīko, ūnkalalīla no no no ū Benjamini ū nzunaye, ūyo basangīlile nina; hūna ūbūja, “Ūyū hū ng'wene ū nzuna wing'we ū kwangūlīja, ūyo ng'waniwīlaga mhola jakwe?” Kwimanīla wang'wīla, “Mulungu akwītīle yawiza ng'wana wane.”

30Ū Yosefu aho wamona ū nzunaye yūbīlīla kūhaya kūlīla ī ng'holò yakwe nguno ya ng'hūmbū; wīnga ho wangū wangū, ūja ipandī lya iyene ūkalīla kwenūko.

31Hanuma y'ikanza wiluguta ū būshū, hūna ūshoka watimbyaga ng'holò; ūshikīla kūhaya, “Tengagi ī shilīwa.”

32Būntengela ī shakwe iyene, nī sha baana ba ng'wawe shūbiza heeke; a Bamisili abo baalī nang'hwe ū ng'wilīīlo, nabo būbiza heeke, nguno a Bamisili batīko kūlya hamò na Bahebulania; ū mhayo gwenūyo ū kū Bamisili gwa malofu no.

33A ha kwigasha būhelwa kwandīja wa kwandya kūbyalwa, ūūkamalīīgīja ū kwangū wabo; būyūkumya dūhū kūnū bakwilola lolaga.

34Ī shilīwa bagabūlīlagwa kūfuma a ha meza ya ng'wa Yosefu, ū Benjamini winhwa shingī kūbaheeba a biye ng'hangala itanò. Na lūūlū būyega na kūng'wa hamò nang'hwe mu wiyaabī būtaale.

Wandijo 44

Shikombe ng'wigūnīla

1Ū Yosefu ūng'wīla ū ntūmami wa ha ng'wakwe gīkī, “A magūnīla ga banhū benabo gookajage shilīwa hangī, gīt'umo būlī ng'wene adūgije kūbūūcha; nī hela jabo ūbatūūlīle, būlī ng'wene ū ng'wigūnīla lyakwe.

2Hūna ī shikombe shane ī sha feza ūshitūūle ū ng'wigūnīla lya nzuna wabo ū wa kūmalīīja, shibize ng'wenūmo nī hela jakwe ī ja shilīwa.” Ng'hana wīta gīt'umo akawīlīlwa nū Yosefu.

3Aho weela ū būjikū, a banhū benabo būshindīkīlwa ītaalī dilū, bandya lūgendo nī nzobe jabo.

4Aho bataalī kūgūsegenela ū nzengo, ū Yosefu ūng'wīla ū ntūmami wakwe gīkī, “Bakūūbījage wangū a banhū benabo, ūlū ūlabapandīke ūbawīle gīkī, ‘Nibūlī ū wiza ng'wabūlīpa yabūbi?

5Ī shikombe shenīshi shitī sha ng'wa baba būgonzo sha kūng'welà na kūlagūlīla? Ū mhayo ūyo ng'wagwītaga gwenūyū mi no!’”

6Aho wabapandīka ūbawīla ng'hana ī mihayo yenīyo.

7Nabo būshosha balīhaya, “Mhayo kī gwenheleja nose ū nkūjiwa ū sīswe būgonzo ahaye mihayo īlī gīko? A abise basese bako ū kwīta mhayo gūlī gīko ng'wiko; ni gūkachīīlage kūle ūko.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Ū beebe manīlaga dūhū a ha gīkī ī hela ījo tūkajisangīla mu magūnīla gise twajenhanīgije kūfuma Kanaani. Nibūlī hangī tūgime kwiba feza nūūlū zahabu kūfuma mu numba ya ng'wa so būgonzo?

9Ūlū alilonge ūmò wa mu bise batūmami bako alī nasho akūcha; hama pye a bangī tūkūbiza basese ba ng'wa sīswe būgonzo."

10Nag'hwe ūshosha, "Ū gwenūyo ng'wadala, na lūūlū twītwe gīkī, ūyo alilongeali nasho h'ūyo akūbiza nsese wane; a bangī pye mukūbiza mutī mu kwihīga."

11Ī likanza lyenīlo būlī ng'wene wicha ha sī ū nigo gwakwe ūgūtaligūla.

12Hūna ū ntūmami ng'wenūyo wandya kūbaloja ī miligo yabo, kwandīja ū ntaale wabo ūkamalīīgīja kūlī ndo wabo. Ī shikombe shilongela ng'wigūnīla lya ng'wa Benjamini.

13Ī likanza lyenīlo būtandūla shizwalo shabo kūlwa būpīna; ī miligo yabo bīdaamhīja ha nzobe jabo haho na haho, būshoka ū mu nzengo.

Yuda kwiyanda kūlī Yosefu

14Aho washoka ū Yuda na a baana ba ng'wawe, būnsanga ū Yosefu ataalī mo ū mu numba; būshikīla kwiponeja ha sī ū kū būtongi wakwe.

15Ū Yosefu ūbawīla, "Mhayo kī ū gwenūyū ng'wītaga? Mutamanile gīkī ū munhū wa kūbiza gītī nene adūgije kūmanīja mihayo nūūlū ya mu mbisīla?"

16Ū Yuda ūhaya, "Tūlī na mhayo kī ūyo tūdūgije kūng'wīla ū sīswe būgonzo? Tūyombe mhayo kī? Gūlīho mhayo kī ūyo gūdūgije kūtūgunanha mu kwibūūla kwise? Ū Mulungu waboolechaga hape ū būkenaagūji wa basese bako. Ī haha pye tūlī basese ba ng'wa sīswe nkūjiwa; a bise aba, nū yūyo wabonagwa nasho ī shikombe."

17Alīyo ū Yosefu ūhaya, "Ū nene ng'wiko ū kwīta mhayo gūlī gīko. Ūyo wabonagwa nasho ī shikombe, ng'wenūyo dūhū h'ūyo akūbiza nsese wane. A bangī pye shimīzagi mhola muje kūlī sīng'we."

18Hūna ū Yuda ūng'wegeela ūng'wīla, "Baba nkūjiwa, nkūlīlagwe ū nsese wako ayombe kamhayo kaka ū kūlī baba nkūjiwa. Ūtizūmpelanīla ū nsese wako, nūūlū īkī ūlī na būdūla gītī Falao ng'wenekīlī.

19Ū bebe baba nkūjiwa ūkatūbūja a bise basese bako gīkī, 'Mulī na sīng'we nūūlū nzuna wing'we?'

20Tūkakūshokeja gīkī, 'Ū sīswe tūlīnang'hwe, kwike wakūlaga; hama alīho na nsūmba, ng'witūnja wakwe akabyalwa kū būnamhala wakwe. Ū nsūmba ng'wenūyo walī na nkūlūye, ūzumalīka; ūsaaga wei iyene dūhū ū mu bitūnja ba kūbyalwa nū nina. Na lūūlū ū ise antogilwe no!'

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Ū bebe aho wigwa gīko ūkayomba, ‘Ng'wenhagi nize namone nane na miso gane.’

22A bise tūkakūnshokeja ū bebe baba nkūjiwa gīkī, ‘Ū nyanda atūdūla ū kwīnga aneke ū ise, ūlū wīta gīko akūzumalīka ū namhala!’

23Alīyo ū bebe ūkatūwīla a bise basese bako gīkī, ‘Ū nzuna wing'we wa kūmalīija ūlū atizile hamò ning'we, mutī bakūbūbona hangī ū būshū wane.’

24Na lūūlū aho twashoka ū kūlī ntūmami wako ū sīswe, tūkang'wīla īyo ūkīhaya ū bebe baba nkūjiwa.

25Alīyo lyashikile ikanza ū sīswe ūtūwīla, ‘Jagi ko hangī mukatūsumīle ī shilīwa nūūlū shigehu.’

26Nise tūshosha, ‘Tūtūjaga ko. Ū kūja ū kwenūko numho ū nzuna wise abize alī hamò nise. Ū nzuna wise ūlū atī hamò nise, tūtīko ū kūbūbona ū būshū wa munhū ng'wenūyo.’

27Ū nsese wako ū sīswe ūtūwīla gīkī, ‘Ū nke wane akanibyalīla bitūnja babīlī.

28Ūmò ūnileka ūkajimīīla; nane nūhaya, Ū ng'wenūyo walyiwe mashiinū, na kūshisha lelo īyī natīnamona.

29Ūlū munīngīje nū ng'wenūyū, hūna mhayo gose gose gwabūbi gūkang'wilongele koi, mukūnibūlaga na būpīna, mubize ng'wanihilimīkīja mu shigila gete!’

30Na lūūlū ūlū nūja ū kūlī nsese wako ū sīswe alīyo ū nyanda atī hamò nise, ū sīswe ūyo būpanga bokwe būlī hamò nū būpanga bo nyanda,

31akūyagala ūlū ūbona gīkī ū nyanda atīho. A bise basese bako tūkūmūlaga na būpīna ū sīswe, tūng'hilimīkīje mu shigila gete.

32Ū nene nsese wako hū nakiyeega ū kūlī baba kūlwa nguno yakwe ū nyanda. Nakahaya gīkī, ‘Ūlū nūlemeelwa kūng'wenha kūlī bebe hangī, ū nene hū nakūbūbūūcha ū būbi wenūbo ū kū būtongi wako baba, shikū jose ja būlamu bone!’

33Ali lūūlū, nalīkwikūmbīlīja ū nene nsese wako nashiige aha, a ha ng'wanya gwa nyanda, nabize nene ū nsese wa ng'wa baba nkūjiwa; ū nyanda ashoke kaya na a bakūlūye.

34Nakūdūla ginehe ū nene ū kūja ū kūlī baba, ū nyanda ūlū atī hamò nane? Yaya natūdūla! Natatogilwe kūgūbona ū mhayo gwabūbi gwenūyo gūlīngwīla ū baba!”

Wandijo 45

Yosefu kwimanīīcha

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Nose yūmuna ū Yosefu, ūlemeelwa ū kwiyūmīlīja ū kū būtongi wa batūmami bakwe abo baalīho; ūūtandūka kūlīla alīhaya, “Bapeejagi pye abo balī ng'wenūmu, bīnge ū kū būtongi wane.” Hūna ū Yosefu wimanīīcha ū kū baana ba ng'wawe, a bangī pye batīho.

2Ūlīla no n'ilaka lya higūlya kūshisha a Bamisili bigwa, nū kwikūlū lya ng'wa Falao gūshika ko ū mhayo gwenūyo.

3Ū Yosefu ūbawīla, “Ū nene nalī Yosefu! Ū baba ataalī alīho mpanga?” A baana ba ng'wawe būjinjimala bagayiagwa ū gwa kūshosha, bakūdetemaga dūhū ū kū būtongi wakwe.

4Hūna ū Yosefu ūbawīla a baana ba ng'wawe gīkī, “Bing'we egeelagi aha!” Aho bīīta gīko ūbawīla, “Ū nene hū nalī nzuna wing'we, ū Yosefu, ūyo mukanjinja Misili.

5Alīyo lekagi gete ū kūpīnīhahala, nūūlū kwisaayīla bing'we benekīlī angū īkī mukanijinja kūūnū; nguno ū nene wanitūma Mulungu natonge ū kūūnū, kūlwa kūpīja būpanga.

6Ī haha yashikaga myaka ībīlī īlīho nzala ū musī; ū kū būtongi yasaagaga ko yīngī ītanò, īyo ītī ya kūlīma nūūlū kūgesa.

7Alīyo ū Mulungu akanitonja kūūnū ū nene kūlwa kūshilang'hana ī shibyalīlwe shing'we ū mu sī, na kūbūpīja ū būpanga wing'we mu kapīlīle kataale.

8Hū kūhaya ītī bing'we abo mukanenha ū kūūnū, walī Mulungu ūyo ī haha wanīīta kūbiza ise wa ng'wa Falao, na ntaale wa kaya yakwe yose; na nsugi ū mu sī ya Misili ī yose.

9Ali lūūlū, ī haha jagi wangū ū kūlī baba mukang'wīle, ‘Ū ng'witūnja wako ū Yosefu alīhaya gīkī, Ū Mulungu wanīīta kūbiza ntaale wayo pyī ī sī ya Misili; nzūgū wangū ū kūūnū nalī, ūtizūdīla.

10Ūkwikala mu sī ya Gosheni, bbihī nū kūko nalī ū nene ūkwikala kwenūko ū bebe ng'wenekīlī, na a baana bako, na a bizūkūlū bako, na a madaale gako ga ng'holo na a ga ng'ombe; nī shose īsho ūlī nasho.

11Nakūkūlang'hana ko ū kwenūko; nguno ītaalī īliza ko myaka ītanò ya nzala. Ūlū ītī chene, ū beebe na a bose abo ūlī nabo mukūkoya no.’

12Bing'we benekīlī mulībona na miso ging'we, pye nū nzuna wane ū Benjamini alībona, gīkī hū nene nalīmuwīla ī yenīyī.

13Ng'winhagi ū baba ī mhola j'ikūjo īlo nīīlūkīlwa ū kūūnū Misili, nī yīngī pyī īyo mulīyībona; nīyo ū baba mung'wenhe kūūnū wangū.”

14Hūna wiponya a halī nzunaaye ū Benjamini, ūnkumbatīla wandya kūlīla, kūnū nū Benajamini nang'hwe akūlīlaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Pye na a bakūlūye ūbabbipa kūnū akūbalīlīīlaga; hanuma ya henaho a baana ba ng'wawe būhooya nang'hwe.

Isilaeli asaamīle Misili

16Ī mhola aho jashika ū kwikūlū lya ng'wa Falao, gīkī bizaga baana ba ng'wawe na Yosefu, ū Falao na a bana ng'oma bakwe bakayega no.

17Ū Falao ūng'wīla ū Yosefu gīkī, "Bawīlage a baana ba ng'wing'we; 'Ītagi gīkī, jibbakīlījagi ī nzobe jing'we ī miligo, mushoke ū kū sī ya Kanaani;

18mukang'wenhe ū sīng'we, nī kaya jing'we kūūnū nalī. Nakūng'winha ī shawiza īsho shilīmo ū mu sī ya Misili; mukūshilūmba ī shizeeze sha sī īyī.'

19Na hangī ūlīkomelejiwa kūbawīla gīkī, 'Solagi magogoteeni kūfuma kūūnū Misili, mukababūūche a baana bing'we na a bake bing'we; mumūche nū sīng'we mung'wenhe kūūnū.

20Mutizikala mulīkoya koyela shikolo shing'we, nguno pyī ī shawiza sha mu Misili shikūbiza shing'we.'"

21A bitūnja ba ng'wa Isilaeli bīīta chene ng'hana; ū Yosefu ūbinha magogoteeni, gīt'umo akalagīīlīla ū Falao. Ūbinha na shiigunaanīlo sha mu nzīla.

22A bose ūbinha būlī ng'wene shizwalo sha kwaalūla; alīyo ū Benjamini ūng'winha shekeeli magana adatū ja feza, na shizwalo shitanò sha kwaalūla.

23Ū kūlī ise ūtwala shikolo īshi, Nzobe ikūmi jibūūkije shikolo shawiza kūfuma mu sī ya Misili, na nzobe ng'hīma ikūmi jibūūkije būsīga na migatī kūlwa ng'wa ise kūtūmamīla mu nzīla.

24Hūna ūbalaga a baana ba ng'wawe būja; aho alīlekana nabo ūbawīla, "Lang'hanagi mutiziduumīla mu nzīla."

25Bīnga ī Misili, būlinha kūja Kanaani, būūkashika ū kūlī saabo ū Yakobo.

26Būng'wīla, "Baba ū Yosefu ataalī alīho mpanga! Nīyo hū ntaale wa sī yose ī ya Misili." Ū Yakobo ūūkaba! Nīyo atabazunīlīgije,

27kūshisha būnsomboolela pyī ī mihayo īyo akabawīla ū Yosefu, ūgabona na a magogoteeni ayo walī wagatūma ū Yosefu kwiza kūmūcha. A henaho lūūlū ū moyo gwakwe hū gūshoka.

28Ū Isilaeli ūhaya, "Naazunya lūūlū ī haha, ū ng'witūja wane ū Yosefu ataalī mpanga ng'hana. Nakūja nakamone aho nataalī kūcha!"

Wandijo 46

Yakobo kūja Misili

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Na lūūlū ū Isilaeli ūbūūka ū lūgendo lwakwe, nī shikolo shakwe ūshijana pye ī shose. Aho washika Beeli-sheba ūmfunīja shitambo ū Mulungu wa ng'wa ise Isaka.

2Ū Mulungu wiyoolecha ū kūlī Isilaeli mu makanza ga būjikū ūyomba nang'hwe; ūng'witana gīkī, “Yakobo! Yakobo!” Nang'hwe widīka, “Kalame.”

3Ūhaya, “Ū nene nalī Mulungu, Mulungu wa ng'wa so; ūtizoogoha ū kūja ī Misili, nguno nakūkwīta ūbize ihanga itaale ū kwenūko.

4Nakūja hamò nang'ho ī Misili; hanuma nakūkūshosha hangī ū kūūnū, gūzunyage ū gwenūyo. Hama ū Yosefu h'ūyo akūgakundīkīja a miso gako na nkono gwakwe.”

5Hūna ū Yakobo ūbūūka īngile ī Beeli-sheba; a bitūnja ba ng'wa Isilaeli būmūcha ū saabo, ū Yakobo ū mu magogoteeni ayo Falao walī wagatūma kwiza kūmūkīja; būbabūūcha na a baana babo na a bake babo.

6Būjiswaga nī mitugo jabo, nī shikolo shabo īsho baalī bapandīka ū mu Kanaani būshibūūcha; ū Yakobo ūsaamīla Misili hamò na a babyalwa bakwe a bose.

7Ūbajana Misili a bitūnja bakwe na a bashīke bakwe na a bizūkūlū bakwe, pye a babyalwa bakwe.

8Aya h'a mina ga Baisilaeli abo bakasaamīla Misili; Yakobo nū būbyīle wakwe: Lubeni myalwa wa kwandya wa ng'wa Yakobo.

9A bitūnja ba ng'wa Lubeni baalī: Hanoki, Palu, Heziloni, na Kalīmi.

10A bitūnja ba ng'wa Simioni baalī: Yemueli, Yamini, Ohadi, Yakini, Zohaali na Shauli, Ū ng'wene ū nina walī muna Kanaani.

11A bitūnja ba ng'wa Lawī baalī: Gelishoni, Kohati, na Melaali.

12A bitūnja ba ng'wa Yuda baalī: Eeli, Onani, Shela, Pelezi na Zeela, (kwike a ba Eeli nū Onani baalī bamala kūcha mu sī ya Kanaani). A bitūnja ba ng'wa Pelezi baalī: Hezeloni na Hamuli.

13A bitūnja ba ng'wa Isakaali baalī: Toola, Pua, Jashubi na Shimuloni.

14A bitūnja ba ng'wa Zabuloni baalī: Seledi, Eloni na Yahileeli.

15A benaba baalī bitūnja abo Leya akamyalīla Yakobo makanza gene bataalī Padani-alamu; kūleka kūng'wisaaba ū nshīke wakwe ū Dina. Ī lisaabu lya bitūnja bose na a bashīke bakwe baalī makūmi adatū na badatū (33).

16A baana ba ng'wa Gadi baalī: Zefoni, Hagī, Shuni, Esiboni, Eli, Alodi na Aleli.

17A bitūnja ba ng'wa Asheli baalī: Imna, Ishiva, Ishivi, Belia, ilūmbū lyabo walī Seela. A bitūnja ba ng'wa Belia baalī: Hebeeli na Melikieli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18A bitūnja benaba ū Yakobo akabyalīlwa na Zilipa, ūyo Labani akang'winha nshīke wakwe Leya. Ī lisaabu lyabo baalī ikūmi na batandatū (16).

19A bitūnja ba ng'wa Laheli, ū nke wa Yakobo baalī: Yosefu na Benjamini.

20Ū mu Misili, ū Yosefu akabyalīlwa bitūnja bakwe ba Manase na Efulaimu, abo ninaabo walī Asenati nshīke wa ng'wa Potifela, ngabīji wa Oni.

21A bitūnja ba ng'wa Benjamini baalī: Bela, Bekeeli, Ashibeli, Geela, Naamani, Ehi, Loshi, Mupimu, Hupimu na Alidi.

22A benaba baalī bitūnja ba ng'wa Laheli, abo Yakobo akabyalīlwa; Ī lisaabu lyabo baalī ikūmi na bane (14).

23Ng'witūnja wa ng'wa Dani walī: Hushimu.

24A bitūnja ba ng'wa Nafutali baalī: Yazieli, Guni, Yezeeli, Shilemu.

25A benaba hū baalī bitūnja ba ng'wa Yakobo abo bakabyalwa na Biliha, ūyo Labani akang'winha nshīke wakwe Laheli. A bose baalī mpungatī (7).

26A banhū a bose abo bakaja na Yakobo Misili, abo baalī ba būbyīle wakwe dūhū, kūleka kūbisaaba a bīnga bakwe, baalī banhū makūmi atandatū na batandatū ū wingī wabo.

27Ūlū ūbasanja na a bitūnja abo akabyalīlwa Yosefu mu Misili, a banhū ba mu kaya ya ng'wa Yakobo abo bakaja Misili baalī makūmi mpungatī ū wingī wabo.

Yakobo kūbiza ng'wikaji wa Misili

28Hūna ū Yakobo ūntūma ū Yuda atonge ū kūlī Yosefu akoolekejiwe chiza ī nzīla ya kūja ī Gosheni.

29Ū Yosefu ūsangwa amalīīlile alindanile n'igogoteeni lyakwe, na lūūlū ūja ī Gosheni kūnsūng'wanha ū ise ū Isilaeli. Kūshika dūhū aho walī ū ise, ūng'wibuga ūnkumbatīla, ūlīla ikanza itaale.

30Ū Isilaeli ūng'wīla ū Yosefu gīkī, "Ī haha lūūlū yashila, nūūlū nakacha nigejaga. Nguno nakūbona na miso gane gīkī ng'hana ūtaalī ūlīho ūlī mpanga."

31Hūna ū Yosefu ūbawīla a baana ba ng'wawe nī kaya ya ng'wa ise gīkī, "Leka naje ū kūlī Falao, nakayombe nang'hwe nang'wīle, 'Ī kaya ya ng'wa baba, na a baana ba ng'wise, abo baalikalaga mu sī ya Kanaani bizaga kūlī nene.

32A banhū benabo basugi ba mitugo; ū nīmo gwabo kūdīīma. Bajenhanījaga nī mitugo jabo, balī na ng'holo na ng'ombe; pye nī shikolo shabo ī shingī.'

33Ū Falao ūlū ūng'witana ūmubūja gīkī, 'Ū nīmo gwing'we ni nīmo kī?'

34Nshokejagi gīkī, 'A bise basese bako ū nīmo gwise kūfuma ha būdo gūlī kūdīīma mitugo; hū nīmo gwa bataale bise kūfuma kale.' Ūlū ng'wīta gīko

© 2015 Bible Society of Tanzania.

mukūzunīlījiwa ū kwikala ū mu sī ya Gosheni, nguno ū kū bana Misili būlī ndīīmi adalahilwe gīkī nsoso.”

Wandijo 47

1Hūna ū Yosefu ūja ū kūlī Falao, ūkang'wīla gīkī, “Ū baba na a baana ba ng'wise bizaga ū kūfuma ī Kanaani, balī na a madaale gabo ga ng'holo na ng'ombe, pye nī shikolo shabo ī shingī; ī haha balī Gosheni.”

2Ū Yosefu walī na baana ba ng'wawe batanò abo akaja nabo ū kūlī Falao.

3Ū Falao ūbabūja a baana ba ng'wawe benabo, “A bing'we, ū nīmo gwing'we ni nīmo kī?” Būnshokeja ū Falao gīkī, “A bise basese bako tūlī badīīmi, gīt'umo baalī bataale bise kūfuma kale.”

4Bongeja kūng'wīla, “Twizaga kūūnū kwikala ikanza, nguno ī nzala nhaale no ī Kanaani; jamalile gete a maswa ī mitugo ja basese bako. Tūlīkūlomba ūtūzunīlīje a bise basese bako twikale Gosheni.”

5Ū Falao ūng'wīla ū Yosefu, “Bebe angū ū so na a baana ba ng'wing'we bapeelelaga kūūnū kūlī bebe;

6na lūūlū nolelage ū so na a baana ba ng'wing'we a ha soga gete; nguno ī sī ya Misili yīyī īlī kū būtongi wako. Ūdūgije kūbatūūla nūūlū ī Gosheni; nīyo ūlū balīho bamò babo ūbamanile gīkī bagūdeebile chiza ū nīmo gwa kūdīīma, batūūlage nū būdīīmi wa mitugo jane.”

7Hūna ū Yosefu ūntwala ū ise ū kūlī Falao; ū Yakobo ūmfuuha ū Falao.

8Ū Falao ūmūja ū Yakobo gīkī, “Ūlī na būlamu bo myaka yīnga?”

9Nang'hwe ū Yakobo ūnshokeja, “Ū būlamu bone ū mu shikū ja būshimīzi bone, būlī myaka igana na makūmi adatū. Ī myaka ya būlamu bone īlī migehu no, nīyo yokalile makoye; ītīko kūlenganīla nī ya būlamu bo bataale bane ū mu shikū ja būshimīzi wabo.”

10Ū Yakobo aho wamala kūmfuuha ū Falao wīnga ho.

11Na lūūlū ū Yosefu ūmpandīkīla ha kwikala ū ise na a baana ba ng'wawe ū mu sī ya Misili. Ūbalolela a ha soga gīt'umo Falao walī walagīīlīla; ūpandīkīla Lamesesi, ūbatīnīla sī ng'wenūmo ūbinha yūbiza sabo yabo.

12Ū Yosefu ūyūng'winha ī shilīwa ū ise na a baana ba ng'wawe, nī kaya ya ng'wa ise ī yose, kūlenganīla nū wingī wabo.

Shilīwa mu shikū ja nzala

13Alīyo ī sī yalī yamala gete ī shilīwa, nguno ī nzala yalī nhaale no. Ī sī ya Misili nī ya Kanaani jikayemba kīngī nasho kūlwa nzala.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Ū Yosefu ūjikong'onha pyī ī hela ja mu Misili nī ja Kanaani kūlwa kūbajingīja shilīwa īsho bagūlaga; ī hela jenījo wajitwalaga kwikūlū lya ng'wa Falao.

15Nose būmala ī hela a bana Misili na a bana Kanaani; aho jashila, pyī ī Misili yiza ū kūlī Yosefu yūng'wīla gīkī, "Ī hela jise jashilile, alīyo twinahge ī shilīwa! Nibūlī tūnanuke ūlolile gīkī!"

16Nang'hwe ū Yosefu ūbawīla, "Enhagi ī mitugo jing'we. Īkī ng'wamalile ī hela, ng'wenha ī mitugo ng'wayīnza, nang'winha ī shilīwa."

17Ng'hana bandya kūyūng'wenhela ū Yosefu ī mitugo jabo, bashika bayīnza wabinha ī shilīwa; būyūnekela falasa, ng'holo, mbūli, ng'ombe būyaga na nzobe. Ū ng'waka gwenūyo ūbabītya nguno ya kūyīnza mitugo jabo nang'hwe wabinha ī shilīwa.

18Ū ng'waka aho gwakalīka, būnsanga hangī ū kū ng'waka ūyo gūkalondeela; biza balīng'wibūūlīla balīhaya, "Tūtīko kūmisa nūūlū hado ū sīswe ū nkūjiwa, ī gīkī ī hela jise jashilile fu, nī mitugo jise ī haha jabizile sabo yako; tūtī na sha kūng'winha nūūlū hado ū sīswe ū nkūjiwa, ūlū ītī mibīlī yise na malaale gise dūhū.

19Nibūlī tūnanuke, na a malaale gise gakenaagūke alīyo nang'ho ūlolile? Tūgūlage, na a malaale gise ūgagūle, tūbize basese ba ng'wa Falao, pye na a malaale gise gabize gakwe. Kwike dūhū ū bebe ūtwinhe ī shilīwa a bise tūtizūshila akagaya na wa mbīyū, īkenaagūke ī sī."

20Na lūūlū ū Yossefu wīgūla pyī ī sī ya Misili, yūbiza ya ng'wa Falao; a bana Misili pye a bose ūmo bagelelile būgajinja a malaale gabo, nguno ī nzala yalī nhaale no, ī sī yūbiza ya ng'wa Falao.

21Ū Yosefu ūbatūūla mu būsese a banhū pye a hose ū mu Misili.

22Kwike ī sī ya bagabīji atīīgūlile, nguno a bene bapandīkīlaga ng'wa Falao ī shiigunaanīlo; ī shakūlya shabigelaga ū kūfuma ū mu shakwinhwa īsho bīnjaga kū ng'wa Falao. H'ī nguno yene batajingije a malaale gabo.

23Hūna ū Yosefu ūbawīla a banhū gīkī, "Ali lūūlū, ī lelo yenīyī īkī namugūla ng'wabiza ba ng'wa Falao pye na a malaale ging'we; jiiji ī mbīyū mulalīme muhambe.

24Alīyo ūlū ng'ūbbisha, managi gīkī īmò ya ng'witanò ya shose īsho mulīgesa mukūng'winha Falao. Īj'inè ja ng'witanò jene jing'we, ja kūhamba mu malaale, na kūlya mu kaya jing'we na baana bing'we."

25Būnshokeja balīhaya, "Ū bebe sīswe nkūjiwa wabūpījaga ū būpanga wise, bebe tūchīlage shigongo dūhū ūtwanukūle; a bise twabizaga basese ū kūlī Falao."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

26Na lūūlū ū Yosefu ūgwīta ū mhayo gwenūyo kūbiza shilagīlo ū mu sī ya Misili kūshisha lelo īlī; gīkī īmò ya ng'witanò ya matwajo ga mu sī īlī sabo ya ng'wa Falao.

Yosefu kūng'wilahīlīla Ise Yakobo

27Ū Isilaeli ūbiza wigasha Misili lūūlū, ipandī lya Gosheni. Ī kaya yakwe yūsaba no, hama būkwīla wangū, nguno baalī bibyaji kīngī nasho.

28Ū Yakobo akikala ū mu Misili ikanza lya myaka ikūmi na mpungatī; ī myaka ya būlamu bokwe ū bose yalī igana makūmi anè na mpungatī.

29Ī likanza lya kūcha kwakwe ū Isilaeli aho lyegeela kūshika, akang'witana ū ng'witūnja wakwe ū Yosefu; ūng'wīla gīkī, "Ūlū ūlīzunya kūnīītīla mhayo, gūtūūlage ū nkono gwako ha sīlīlī y'itango lyane ūnilahīlīle, gīkī ūkūnīītīla yawiza mu ng'hana. Yaya ū kūnijīka mu Misili ū nene.

30Alīyo ūlū nūlaala, nīnjage ū mu sī ya Misili ūkanijīke hamò na a babyaji bane, ūko baajīkilwa a boi." Nang'hwe ūhaya, "Nakwīta ūmo ūlīhayīla."

31Ūng'wīla, "Nilahīlīlage." Ū Yosefu ūng'wilahīlīla. Ū Isilaeli winama ha nsago gwa būlīīlī ūlamya.

Wandijo 48

Manase na Efulaimu

1Ikanza ilebe ū Yosefu ūwīlwa gīkī, "Ū so alīsaata." Na lūūlū ūbasola a bitūnja bakwe a ba Manase nū Efulaimu, ūja nabo koi.

2Ū Yakobo aho wawīlwa gīkī, "Ū ng'witūnja wako ū Yosefu wiza kūkūlola;" ū Isilaeli wiyūmīlīja kūgūngūmūka, wigasha a ha būlīīlī.

3Ū Yakobo ūng'wīla gīkī, "Aho nalī Luzu, mu sī ya Kanaani, ū Mulunguū wa būdūla bose akaniilongela, ūnifuuha.

4Ūniwīla gīkī, 'Nakūkwīta ūbize na mbyala nhaale, na a banhū bako nakūbakwīja. Nakūkwīta ūbize ihanga lya banhū bingī. Nī sī yenīyī nakūkwinha bebe na banhū ba shibyalīlwe shako, ībize yako ya wikomangīle kūshisha welelo bose.'

5Ali lūūlū, a bitūnja bako a babīlī abo ūkabyalīlwa mu Misili nataalī ū nene kwiza kūūnū, babizaga bane; ū Efulaimu nū Manase bane, gīt'umo Lubeni na Simioni balī bane.

6Hūna a baana bose bose abo ūlabyalīlwe a ha numa ya benaba, bene bako. Ū mu sī īyo balinhwe bakūbalīlwa ū mu mina ga baana ba ng'wabo.

7Ū Laheli akazumalīkīla mu sī ya Kanaani tūlī mu nzīla nalīshoka kūfuma Padani. Tūūsangwa twegeela dūhū ī Efulata, nūnjīka bbihī n'ikūūwa lya Efulata (h'ī Betelehemu), ūnilekela būpīna."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Ū Isilaeli aho wababona a bitūnja ba ng'wa Yosefu a babīlī, ūbūja; “Banani a beneba?”

9Ū Yosefu ūng'wīla ū ise gīkī, “Angū h'a bitūnja bane abo Mulungu waninha ū mu sī īyī.” Hūna ū Isilaeli ūhaya, “Benhage aha nabafuuhe.”

10Kwike a miso ga ng'wa Isilaeli gakasangwa gandije kwīta wiija kūlwa nguno ya būkūji; nose walī atabonaga chiza. Na lūūlū ū Yosefu ūbeegeleja a bitūnja bakwe a halī ise; nang'hwe ū ise ūbakumbatīla na kūbabbipa.

11Ū Isilaeli ūng'wīla ū Yosefu gīkī, “Ī liganiko lya kūbūbona ū būshū wako lyalī lyashila, alīyo ī haha ū Mulungu wanizunīlīgije kūbabona na a baana bako.”

12Hūna ū Yosefu ūbīnja a ha mazwi ga ng'wa ise, hanuma winama ū kū būtongi bo ng'wa ise, ū kūnū achimīgije ha sī ū būshū.

13Hangī ū Yosefu ūbasola ūbabūcha būbīlī wabo, ū Efulaimu mu nkono gwakwe gwa būlyo ūnoleja kū nkono gwa lūmoso gwa ng'wa Isilaeli, ū Manase mu nkono gwakwe gwa lūmoso, ūnoleja kū nkono gwa būlyo gwa ng'wa Isilaeli; hūna ūbeegeleja a halī we.

14Ū Isilaeli ūgabisanya a makono gakwe; ūgūgoloola ū nkono gwakwe ū gwa būlyo, ūgūtūūla ha ntwe gwa ng'wa Efulaimu, nūūlū īkī walī ndo. Ū gwa lūmoso ūgūtūūla ha ntwe gwa ng'wa Manase, nūūlū īkī ū Manase hū walī tangī ū kūbyalwa.

15Hūna ūmfuuha ū Yosefu akūhayaga gīkī, “Ū Mulungu ūyo babyaji bane ba Abulahamu na Isaka bashimīzaga mu kūng'wigwa we, ū Mulungu ūyo alī Ndīīmi wane shikū jose kūshisha lelo,

16Ū malaika ūyo wanipīja kūfuma mu makoye gose; ū ng'wenūyo ni abīīlūkīlage mbango a bayanda benaba. Bitanīlwe kū lina lyane, na a mina ga babyaji bane, a ba Abulahamu na Isaka, nīyo biyongeje bakwīle ū mu sī.”

17Ū Yosefu aho wamona ū ise watūūla ū nkono gwakwe ū gwa būlyo ha ntwe gwa ng'wa Efulaimu, akaleka ū kūyega; na lūūlū ūgwīnja ū nkono gwa ng'wa ise a ha ntwe gwa ng'wa Efulaimu ūgūtūūla ha ntwe gwa ng'wa Manase.

18Ū Yosefu ūng'wīla ū ise, “Baba wahūbīla, ūyū hū myalwa wa kwandya, ntūūlīlage ng'wene ū nkono gwako ū gwa būlyo.”

19Alīyo ū ise akalema ūhaya, “Namanile ng'wanone, nilekage namanile. Nang'hwe akūbiza ihanga lya banhū; nīyo nū wei akūbiza ntaale. Alīyo ū nzunaye akūbiza ntaale kūntinda ū wei, nīyo ū būbyīle wakwe būkūbiza mahanga mingī.”

20Ū lūshikū lwenūlo ūbafuuha; ūhaya, “Ū mu lina lyako, ū Isilaeli akūyūfuuha alīhaya gīkī, ‘Ū Mulungu ni akwītage ūbize gītī Efulaimu na Manase.’” Ūbiza wantūūla ū Efulaimu kū būtongi wa ng'wa Manase.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Hūna ū Isilaeli ūng'wīla ū Yosefu gīkī, “Ū nene nalī hihī kūcha, alīyo ū Mulungu akūbiza hamò ning'we, na akūmushosha hangī ū kū sī ya babyaji bing'we.

22Na lūūlū ū bebe īkī ūlī ntongeeji wa biyo, nalīkwinha inong'ho lya kūkongeja; nalīkwinha ū lūgūlū ūlo nakabataaja Baamoli mu kwilwisha būlūgū nabo bo līlūshū na būta wane.”

Wandijo 49

Yakobo na bitūnja bakwe

1Hūna ū Yakobo ūbitana a bitūnja bakwe; ūhaya, “Bing'we ibilingagi aha namuwīle īyo īlang'wilongele kū shikū ja kū būtongi.

2Bitūnja ba ng'wa Yakobo ibilingagi mundegeleke ū sīng'we ū Isilaeli.

3Bebe, Lubeni, ūlī ng'wana wane wa kwandya, ūlī būdūla wane, lūmeng'ho lwa wandījo wa nguzu jane; Ūlī ntongeeji ū ng'wikūjo, nū mu būgaagaanu ūlī ntongeeji.

4Ūbange minzī gatalembeelaga, alīyo ūtūtongeela hangī, nguno ūkalinha ha būlīīlī bo ng'wa so: Ūkasosohaja ha būlaalo wane.

5“Simioni na Lawī bene ba shikūlū na shizuna jigi; ī shū jabo shilī shilanga sha kūtūmamīla kwiboneela.

6Ee, būpanga wane ūtizūbiza na lūbanza nabo; būpanga wane īngaga ū ng'wigele lyabo. Nguno baabūlaga banhū mu būpelanu wabo, būtīnagūla matimba ga nzīkū kūlwa wibonya wabo.

7Leke būzung'we ū būpelanu wabo, nguno wabūbi no; pyī nū būkalī wabo, nguno wa nyakenaagūji. Benabo leka nabasalang'hanīje mulī Yakobo; bajimīīlīle mulī Isilaeli.

8“Yuda a baana ba ng'wing'we bakūkūkumīlīja; ū nkono gwako gūkūbīnza nhingo ja banishi bako. A baana ba ng'wa so bakūbiza baakūkwinamīla bebe.

9Ee, Yuda ūlī ng'wana wa shimba; ng'wana wane wafumile ū kwihīīga. Abange shimba yalembeelaga Īkūkūngīlīga, gītī shimba ng'hīma; nani ū wa kūnkomya?

10Ū būdūla wa būtemi būtalang'wīnga Ū Yuda, ū nang'ha gwa nyatemi gūtī gwa kwīnga mu magūlū gakwe, kūshisha ize ūyo gūng'wigeleelilwe kūbiza gwakwe, ūyo igelile kwigwiwa na mahanga.

11Akūkūnga nzobe yakwe ha nzabibu, nū ng'wana wa nzobe wakwe ha nzabibu gwawiza. Akūfula shizwalo shakwe mu divai, ī myenda yakwe mu mininga ga mizabibu.

12A miso gakwe gakūbiza na būūza būpiile kūtinda divai, na a mino gakwe gakūbiza gape kūtinda mabeele.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13“Ū Zabuloni akūzenga kū mbalama ya nyanza, abize būkolelo wa meeli; Ī sī
yakwe īkūbīmbīkanwa na Sidoni.

14Ū Isakaali ng'wene nzobe ya nguzu, īlembeelile yalindaga kūbūūcha miligo.

15Ūlū alabūbone ū wiza w'ipandī lya kwifuula kwakwe, nū wiza wa sī yakwe,
akwinamya ibega lyakwe alinde nīmo gwa kūbūūcha; akūzunya ū kūtūmamiwa
bo nguzu.

16Ū Dani akūbiza namuji wa banhū bakwe, gīt'umo jilī ng'anda jingī ja Baislaeli.

17Ū Dani abange ng'hoboko īlī hihī n'ipanda, ng'wenūyo ng'wene ibambahili
lichaamīka mu nzīla, īlyo līkalumaga ndaamhī kū mashiigina kūshisha ū
ndamhīji wagwa sagaalī.

18Ee SEEBA, nangūhīlage ūnipīje.

19Ū Gadi akūdumīlwa n'ibità lya banishi, alīyo akwilwisha nabo, kūshisha
akūbapyena, bang'olekeje mashiigina.

20Ū Asheli ī shilīwa shakwe shikūbiza sha būhondo, akūbiza na shizeeze sha
kūdūla kūlisha batemi.

21“Ū Nafutali ng'wene mhala ya kū matogolo, īyo īkabyalaga baana bawiza.

22Ū Yosefu ng'wene nzabibu gwa matwajo mingī; gwenūyo gwene nzabibu gwa
matwajo masoga, ūyo gūzwīlile ha lūzwīlo lwa minzī; gwa matambī galandaalile
higūlya ya ndugu.

23Balasi baalī bang'wilumīlwa ng'haya kūndumīla, būng'wītīla wanishi
bakūnasaga.

24Alīyo ū būta bokwe būtatelile, na a makono gakwe gatanogolekile, kūlwa
kūguzuhiwa na nkono gwakwe Ū wa būdūla, ū Mulungu wa ng'wa Yakobo;
kūlwa kūguzuhiwa nū Ndīīmi, ūyo alī Shiganga sha ng'wa Isilaeli.

25Kūlwa nguno ya ng'wa Mulungu wa ng'wa so, ūyo akakūgunanhaga; kūlwa
nguno yakwe ū wa būdūla bose, ūyo akakūfuuhaga kūfuma ng'wigūlū kwigūlya,
ja ha sī, na mu gatī ya sī, na ja konhya baana, na ja nda ya būbyīle.

26Ī ja ng'wa so jene jawiza no, jitindile wingī wa mbango ja bakūla kale, nūūlū a
ba kale gītī ngūlū. Jitindile wiza bose ūbo būkilongaga kūfuma kū ngūlū ja kale.
Ī jose jenīji jiikale ha ntwe gwa ng'wa Yosefu, jing'widīkīle jimpīndije hose hose,
ūyo asolilwe kūfuma mu baana ba ng'wawe.

27Ū Benjamini ng'wene mhūūge saasagūji, ī dilū akalyaga sha kūpondya; mhīndī
lyabiza igabanha īsho wadimaga.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28Ī jenīji h'ī ng'anda ikūmi n'ibīlī ja baana ba ng'wa Isilaeli, hama ī yenīyī h'ī mihayo īyo akabawīla ū saabo aho alībafuuha; wang'winhaga būlī munhū ījo jalī jing'wigeleelilwe.

Kūcha kwa ng'wa Yakobo

29Hūna ūbalagīla alībawīla gīkī, "Ū Nene nalī hihī kūcha naje kū bang'wise. Mukūja mukanijīke ūko bajīkilwe bataale bane, ū ng'wipilinga lya ng'wilaale lya ng'wa Efuloni ū Ng'hītī,

30Ī lipilinga īlo līlī ng'wilaale lya Makipela, hihī na Mamule ya Kanaani; īlo Abulahamu akagūla kūlwa nguno ya kūjīkīla, kūfuma kūlī Efuloni Ng'hītī, hamò nī lilaale lyaho.

31Ū ng'wenūmo h'ūmo wajīkwa ū Abulahamu nū nke ū Saala, h'ūmo wajīkwa nū Isaka nū nke ū Lebbeka, h'ūmo nanjīka nū Leya.

32Ī lilaale nī lipilinga gakagūlwa a gose kūfuma kū Bahītī."

33Ū Yakobo aho wamala ū kūbinha ī shilagīlo a bitūnja bakwe, ūduta magūlū gakwe higūlya ya būlīīlī, hūna wesheema lwa kūmalīīja; ūtwalwa kū bang'wawe.

Wandijo 50

1Ū Yosefu wiponya a halī ise, ūlīla no kūnū akūmbipaga.

2Hūna ū Yosefu ūbalagīla batūmami bakwe, a bafumu abo bamanile kūtūūlīla mimba būgota gūleke kūgunda wangū; būntūūlīla ū būgota wenūbo ū ise ū Isilaeli.

3Ū nīmo gwenūyo gwashishaga shikū makūmi anè gūkwītagwa; na lūūlū aho jashikana, a Bamisili būnīla ikanza lya shikū makūmi mpungatī.

Yakobo kūjūjīkwa Kanaani

4Jahayūshila ī shikū ja kūlīla, ū Yosefu ūbawīla a banhū ba ng'wikūlū lya ng'wa Falao gīkī, "Ūlū mulīzunya kūnigunanha, nalīmulomba muhooye nū Falao; mung'wīle gīkī,

5'Ū baba akaniilahīja alīhaya gīkī, Ī haha nalī hihī kūcha, ūkūjūnijīkīla Kanaani mu shigila nisīmbīla nene ng'wenekīlī;' ali lūūlū, nalīlomba ūnizunīlīje naje nakanjīke ū baba, nakūshoka hangī."

6Ū Falao ūng'wīla, "Jaga dūhū ūkanjīke ū so gīt'umo akakwilahīgīja."

7Ng'hana ū Yosefu ūja ū kūnjīka ū ise; pye a bana ng'oma ba ng'wa Falao na a batūmami ba ha ng'wakwe būja, na a bataale ba mu sī ya Misili.

8Nī kaya ya ng'wa Yosefu ī yose īkaja, nī kaya ja baana ba ng'wawe, na a bangī pye a ba mu kaya ya ng'wa ise. Ī Gosheni būūbaleka baana babo dūhū, na madaale ga mitugo jabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Akaja n'ibità itaale no; baja mu magogoteeni, bangī ha falasa.

10Aho bashika ha lūbūūga lwa kūtūlīla būsīga lwa Atadi, bbihī na mongo gwa Yolodani, būlīla ng'hūngū mu kalīlīle ka būpīna būtaale no; aho balī henaho ū Yosefu ūlagīla badīle ho shikū mpungatī bakūnīlaga ū ise.

11A bana Kanaani ba mhandī jenījo aho bababona balīlīla ng'hūngū a ha lūbūūga lwa Atadi; būhaya, "A Bamisili benaba balī ng'wikanza idito lya kūlīla ng'hūngū." H'ī nguno yene ī lipandī lya bbihī na Yolodani lyenīlo līkitanagwa Abeli-mizilaimu.

12Na lūūlū a bitūnja bakwe ū Yakobo bakīīta gīt'umo walī wabalagīīlīla.

13Būmūcha būntwala kū sī ya Kanaani, būūkanjīka ng'wipilinga īlo lyalī ng'wilaale lya Makipela hihī na Mamule, īlo walī walīgūla Abulahamu hamò nī lilaale lyenīlo, kūfuma kūlī Efuloni Ng'hītī kūlwa kūyūjīkīla.

14Ū Yosefu aho wamala ū kūnjīka ū ise, ūshoka ng'hana ī Misili, hamò na a baana ba ng'wawe, na a bangī abo baalī baja nang'hwe ū kūnjīka ū ise.

Yosefu kūbatimbya ng'holò bakūlūye

15A bakūūlye ū Yosefu aho babona ū saabo wazumalīka, bakiwīla gīkī, "Ī gīsī īkūja ginehe ng'hana ū Yosefu ūlū ūbiza ataalī atūpelanīlile, hūna ūhaya kūtūmalīla shiilī kūlwa yose ī mibi īyo twang'wītīla a bise?"

16Hūna būntūmīla nhūng'wa balīhaya gīkī, "Ū so aho ataalī kūzumalīka, akaleka watūwīla mhayo; ūhaya,

17'Ū Yosefu mulang'wīle gīkī, A bakūlūyo bakakwītīla mibi no ī chene, alīyo nalīkūlomba ūbalekeje ū būkenaagūji wabo, nī shibi īsho bakwītīla.' Na lūūlū tūlīkwikūmbīlīja ūtūlekeje ī shibi shise a bise batūmami ba ng'wa Mulungu wa ng'wa so." Ū Yosefu aho wagwigwa ū mhayo gwabo, ūlīla.

18Hanuma ya henaho a bakūlūye biza a ha ng'wakwe, būshikīla kūgwa kū būtongi bokwe balīhaya gīkī, "A bise tūlī basese bako."

19Nang'hwe ū Yosefu ūbawīla, "Mutoogohage a bing'we muliganika ū nene nalī ha ng'wanya gwa ng'wa Mulungu?

20Na ng'hana ī chene a bing'we ng'walī na ng'hūmbū ja kūnīītīla yabūbi; alīyo ū Mulungu akītūmamīla ī yenīyo kwīta īyo īlīho ī haha; kūpīja būpanga wa banhū bingī.

21Na lūūlū a bing'we lekagi ū kogoha, ū nene nakūmugunanha pye na a baana bing'we." Ūbazenga na kūbatimbya ng'holò mu kalūngalūngīle ka kūbalūngūja.

Kūcha kwa ng'wa Yosefu

22Ū Yosefu akikala mu Misili ng'wenūmo, nī kaya ya ng'wa ise ī yose. Ū būlamu bokwe akashisha myaka igana n'ikūmi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Ūbabona a banhū bakwe kūshisha shibyalīlwe sha kadatū ū mu baana ba ng'wa Efulaimu. Na a baana ba ng'wa Makili, ū ng'witūnja wa ng'wa Manase, bakabyalwa būlelwa ha matango ga ng'wa Yosefu.

24Hūna ū Yosefu ūbawīla a baana ba ng'wawe gīkī, “Ū nene nalī hihī kūcha, alīyo namanile hape ū Mulungu akwiza, ang'wīnje ū mu sī yenīyī, amutwale ū kū sī īyo walī wabisagīja ba Abulahamu, Isaka na Yakobo, ūbilahīlīla.”

25Ū Yosefu ūbīīta a baana ba ng'wa Isilaeli kūnahīlīla; ūhaya, “Namanile gīkī ū Mulungu akūmugeniha ang'wīnje ū ng'wenūmu; hūna lūūlū mukūgabūūcha na a maguha gane muje nago.”

26Hūna ū Yosefu ūzumalīka, alī na būlamu bo myaka igana n'ikūmi. Aho bamala kūgūtūūlīla ū mimba būgota wa kūgūlang'hana gūtizūgunda, būgūtūūla ng'wisandīko mumo Misili.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Kūfuma

Kūfuma 1

Baisilaeli Kūluhiwa

1Aya h'a mina ga bitūnja ba ng'wa Isilaeli abo bakasaamīla Misili hamò na saabo
Yakobo, būlī ng'wene na kaya yakwe.

2Lubeni, Simioni, Lawī na Yuda;

3Isakaali, Zabuloni na Benjamini;

4Dani na Nafutali, Gadi na Asheli.

5A banhū a bose ū mu būbyīlebo ng'wa Yakobo baalī makūmi mpungatī; ū Yosefu
ū ng'wene walī watonga ko ī Misili.

6Hanuma ya myaka kūbīta, ū Yosefu na a baana bang'wawe būzumalīka;
kūshisha pye a banhū ba shibyalīlwe shenīsho būshila kūcha.

7Alīyo īkī a Baisilaeli baalī bibyaji no no no, bakakwīla kīngī nasho, kūshisha
bookala hose pyī ū mu sī yenīyo.

8Kwimanīla watema ntemi mpya ū mu sī ya Misili, ūyo walī atang'witegelegije ū
Yosefu.

9Hūna ūbawīla a banhū bakwe, “Bing'we a banhū benaba a Baisilaeli balīkwīla
no, kūtūheeba a bise.

10Tūbachagūkagi, batizikala bongeja ū kūkwīla; nguno būlūgū būshikile
kūbūūka, bisanja kū lwandī lwa banishi bise, būūlwa nise, būpandīka ng'wanya
gwa kwīnga ū mu sī īyī.”

11Na lūūlū bandya kūyūbatūmamya milīmo midito, būbatūūlīla banhū ba
kūbīmīīla ū mu būtūmami wabo; būnzengela ū Falao mizengo ya Pitomu na
Lamesesi, ya kūbīkīla sabo jakwe.

12Alīyo nūūlū īkī a Baisilaeli baluhiagwa gīko, nahene bongejaga dūhū ū kūkwīla,
na kūtang'anha hose pye, kūshisha a Bamisili būbogoha no; hūna bongeja

13Ū kūbadidoheja ī milīmo yabo.

14Babaluhyaga no; nīyo ū būpanga wabo būbiza mu makoye mataale, kūlwa
būdito bo milīmo ya kūluba būlongo na kūbeeja madafaali, na milīmo ya kū
malaale. A Bamisili babatūmamyaga a Baisilaeli pyī ī milīmo yabo mu wiboneeji
būtaale no.

Baana bagosha kūbūlagwa

15Wanoga nose ū Falao ūbitana ba Shifula na Pua, bakīma ba Shihebulania, abo
baalī na nīmo gwa kūbagunanha babyīle ng'wikanza lya kwitūūla; ūbawīla gīkī,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16“Ūlū mulībagunanha kwitūūla a bakīma ba Shihebulania, ng'ūlola chiza. Ūlū ng'ūbona gīkī ū ng'wana ūyo alībyalwa ngosha, mūlagagi; ūlū nkīma nekagi ikale mpanga.”

17Alīyo īkī a bagunanhi benabo baalī bang'ogohile Mulungu, batīītile ūmo akabalagīīlīla kwīta ū ntemi wa Misili; būyūbaleka a baana a bagosha bikala bapanga.

18Hūna ū ntemi wa Misili ūbitana a bakīma benabo ūbabūūja, “Nibūlī mulīyūbaleka na a baana a bagosha bikala bapanga? Mhayo kī gūlīng'wenheleja ng'wīte gīko?”

19A bakīma benabo būnshokeja ū Falao, “A bakīma ba Shihebulania batī gīt'ūmo balī a Bamisli a bakīma; a bene balī na nguzu no, a bagunanhi ūlū balīshika ho bakabasangaga bamalaga kūbyala.”

20Kūlwa mhayo gwenūyo, ū Mulungu akabīītīla yawiza a bagunanhi benabo; nabo a banhū bongeja ū kūkwīla.

21Na lūūlū īkī a bagunanhi benabo baalī bang'ogohile ū Mulungu, nang'hwe akabinha kaya jabo benekīlī.

22Hūna ū Falao ūbakomeleja pye a banhū bakwe alīhaya, “Būlī ng'wana ūyo ūbyalwa, ūlū ngosha nsolagi mukamponye mu mongo; ū nkīma nekagi ikale mpanga.”

Kūfuma 2

Kūbyalwa kwa ng'wa Musa

1Ū mu shikū jenījo walīho ngosha ūmò wa lūganda lwa Lawī, walī antoolile nkīma, nang'hwe wa lūganda lwa Lawī.

2Ū nkīma ng'wenūyo akabūūcha nda ūbyala ng'wana ngosha; ūmona ū ng'wana ng'wenūyo gīkī nsoga no, na lūūlū ūmisa, kūshisha ikanza lya myeji idatū.

3Alīyo aho wabona gīkī atūdūla ū kwikala amisile, ūnsolela shiseme, shibeejiwe kūfuma mu malūtende; ūshibila laami īsangije maguta ga ndīlo. Hūna ūnaalīkīja mo, ūūkamisa mu madete kū ng'hilimva ya mongo.

4Ilūmbūye wa ng'wana ng'wenūyo ūja koi, wīmīīlila ka kūle amanūlola īyo īlang'wilongele.

5Kwimanīla nshīke o ng'wa Falao waja kooga ū kū mongo gwenūyo; aho akūshimīzaga ū kū mbalama ya mongo na banikī bagunanhi bakwe, ūshibona ī shiseme shenīsho ū mu madete, ūntūma ūmò wabo a bagunanhi bakwe; ūūkashenha.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Aho washikundūla ūmona ū ng'wana alīīlīla; ūnsaatwa. Ūhaya, “Ū ng'wana ng'wenūyū atūleka kūbiza ūmò wa baana ba bakīma ba Shihebulania!”

7Hūna ū ilūmbūye wa ng'wana ūng'wīla ū nshīke o ng'wa Falao, “Naje nakakwitanīle nkīma Ng'hebulania wa kūkūlelela ū ng'wana wako?”

8Ū nshīke o ng'wa Falao ūhaya, “Jaga.” Ū ng'wanikī ūja ūūkang'witana ū nina wa ng'wana.

9Wahayūshika, ū nshīke o ng'wa Falao ūng'wīla, “Ūyū ng'wana nsolage ūnong'heje, nakūkwinha nshahala.” Ng'hana ū nkīma ng'wenūyo ūnsola ū ng'wana ūūkang'onhya.

10Aho wakūla ūntwala ū kūlī nshīke o ng'wa Falao, ūbiza ng'witūnja wakwe; ūng'winha lina lya Musa; nguno akahaya, “Nakanzubūla kūfuma mu minzī.”

Musa kūpeelela Midiani

11Ū Musa aho wakūla, lūshikū lūmò ūfuma ūja ūko baalī a banhū bang'wawe, kūbalola ūmo yabaluhījaga ī milīmo yabo. Ūmona muna Misili alīntūla Ng'hebulania, ūmò wa banhū bang'wawe.

12Wilalangīja kūūnū na kūūnū, aho wabona atīho munhū ūngī, ūmūlaga ū muna Misili ng'wenūyo, ūkula hasī ūmfukīīla mu maseni.

13Ha ntondo yaho ūja hangī, lelo ūūkababona Bahebulania bakūlwaaga boi bike. Ūyo wang'wiboneelaga ū ng'wiye ūng'wīla, “Bebe ngosha, nibūlī ūlīntūla gīko ū Ng'hebulania ng'wiyo?”

14Ū munhū ng'wenūyo ūng'wīla, “Ū bebe ī gete nani wakūtūūlile būtaale, nose ūbize wa kūyūtūlamula? Ūlīhaya ūkūnibūlaga nū nene gīt'ūmo ūkamūlagīla muna Misili?” A henaho ū Musa wibakīla; wiwīla, “Gashi gwamanīkile ū mhayo ūyo nagwītile!”

15Ū Falao aho wadeeba ūbona amūlage ū Musa, alīyo ū Musa ūng'witoloka ū Falao, ūpeelela Midiani. Aho washika ko wigasha hihī na lwinzī.

16Ū mu Midiani ng'wenūmo walīmo ngabīji walī na bashīke mpungatī; kwimanīla biza a ha lwinzī, bandya kūdaha minzī kūdītīīla mu mabbīnhī gīkī bang'wishe ng'holo ja ng'wa saabo.

17Alīyo baalīho badīīmi balebe, būbiboneela būhaya kūbapeeja ho; hūna ū Musa wīmīīla ūbagunīja a banikī benabo, nī ng'holo jabo ūbang'wisīja.

18A banikī bebano aho baja ī kaya ū kūlī saabo ū Leūli, wahayūbabona ūbabūūja, “Ni kinehe lelo ng'wangūha gīkī ū kūshoka?”

19Nabo būng'wīla, “Muna Misili nebe watūgunanha ū kūbadīīmi abo bakatūkoyaga, nī ng'holo jise ūjidahīla a minzī ūgookaja a mabbīnhī jūng'wa.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Ū namhala ūbabūūja a bashīke bakwe, “Hama ū wei alī halī? Nibūlī ng'waneka? Ng'witanagi ize aha alye na shilīwa!”

21Ū Musa ūzunya ū kūja ho, ūūkalenda na haho; nīyo ū munhū ng'wenūyo ūntooja ū Musa halī nshīke wakwe Sipola.

22Ū Sipola ūbyala ng'wana ngosha; ū Musa ūng'wilīka ī lina Gelishomu, nguno akahaya, “Nalī nobeji mu sī ya bangī.”

23Hanuma ya shikū ningī ū ntemi wa Misili ūcha, a Baisilaeli nabo bongeja ū kūgang'hīla kūlwa būsese wabo, būyūlīla bakūkoobaga būgunanhwa. Ī ng'hūngū īyo balīlaga kūlwa būdito wa būsese wabo yūmpandīka ū Mulungu.

24Ū Mulungu ūkwigwa ū kūlīla kwabo, ūlizūkwa ī lilagane lyakwe īlo walī walagana na Abulahamu, na Isaka, hamò na Yakobo.

25Ū Mulungu ūbalola a Baisilaeli, ūgabona a makoye gabo.

Kūfuma 3

Musa n'isaka līkūbakaga moto

1Na lūūlū ū Musa ūyūjidīīma ī ng'holo ja nkwīye ū Yesilo, ūyo walī ngabīji wa Midiani. Lūshikū lūmò aho wajichilūla ūjiloja kwitogolo ilebe lyalīho, ūlīkīla ūūkajishisha kū lūgūlū lwa ng'wa Mulungu, lwa Holebu.

2Aho alī kwenūko malaika o ng'wa SEEBA ūng'wilongela mu ndali ja moto gūkūligimaga kūfuma ng'wisaka. Ū Musa ūlībona ī lisaka lyenīlo līlībaka moto, alīyo ū kūjiga yaya;

3wiganika, “Ī gete negeele ho nalole chiza, nagūbone ū mhayo gwenūyū; ni kinehe ī lisaka lyenīlī lītūjigaga!”

4Ū SEEBA aho wabona gīkī wegeela ho alole, ū Mulungu ūng'witana kūfuma ū ng'wisaka lyenīlo, “Musa Musa!” Nang'hwe ū Musa widīka, “Nene aha.”

5Ū Mulungu ūng'wīla, “Yaya ū kwegeela a henaha, nīyo īnjaga ī shilatū ū kū mhambala jako, nguno a h'ipandī īlo wīmīīlaga halī heela.”

6Ongeja kūng'wīla, “Ū nene nalī Mulungu o ng'wa so; nalī Mulungu o ng'wa Abulahamu, Mulungu o ng'wa Isaka, na Mulungu o ng'wa Yakobo.” Ū Musa wikundīkīja ū būshū wakwe, nguno akogoha ū kūnola ū Mulungu.

Mulungu kūntūma Musa

7Ū SEEBA ūhaya, “Naakūbonile ū kūluhiwa kwa banhū bane ū mu Misili. Naabigwile ūmo bakūlīlīlaga kūlwa banhū abo bakūbaluhyaga mu milīmo ya būsese; naabūbonile ū būluhi wabo.

8Na lūūlū nizaga kūbapīja, kūbīnja ū mu nkono gwa Bamisili, nabafunye ū mu sī yenīyo nabatwale kū sī yawiza hangī ngalī, sī ya būhondo; yakūsūlūlūka būki na

© 2015 Bible Society of Tanzania.

mabeele sī īyo ī haha bakwikalaga mo Bakanaani, Bahītī, Baamoli, Bapelizi, Bahīvī na Bayebusi.

9Kwanipandīkile ū kūlīla kwa Baisilaeli, naababonile a Bamisili ūmo bakūbaluhījaga.

10Na lūūlū ī haha nalīkūtūma ū kūlī Falao, ūje ūkabafunye a banhū bane ū mu sī ya Misili."

11Alīyo ū Musa ūhaya, "Ū nene nalī nani nose naje kūlī Falao nakabīnje mu Misili a Baisilaeli, bafume mo?"

12Ū Mulungu ūng'wīla, "Nakūbiza nang'ho, ī shimanīkījo sha gīkī naakūtūmaga nene shikūbiza gīkī, ūlū ūbafunya a banhū ū mu Misili, mukūnamya ū Mulungu mu lūgūlū lwenūlū."

13Ū Musa ūhaya hangī, "Ī gīsī ūlū nūja ū kū Baisilaeli kūbawīla gīkī, 'Ū Mulungu wa basīng'we wanitūmaga,' hūna būnibūūja, 'Nani ī lina lyakwe?' Nakūbawīla kinehe?"

14Ū Mulungu ūng'wīla, "NENE ŪYO NALĪ NENE. H'ūmo ūkūbawīlīla a Baisilaeli, ūyo alī 'Nene' hū ng'wene wanitūmaga ū kū bing'we."

15Ū Mulungu ūng'wīla hangī ū Musa, "Ūkūbawīla a Baisilaeli gīkī, 'Ū SEEBA, ū Mulungu wa babyaji bing'we, ū Mulungu o ng'wa Abulahamu, Mulungu o ng'wa Isaka na Mulungu o ng'wa Yakobo, hū ng'wene wanitūmaga nize ū kū bing'we.' Ī lyenīlī h'ī lina lyane welelo na welelo; banhū ba shibyalīlwe shose ībigeleelilwe kūnizūkwa mu lina lyenīlo.

16Jaga ūkabakuminge a banamhala ba Baisilaeli ūbawīle gīkī, 'Ū SEEBA, ū Mulungu wa babyaji bing'we, ū Mulungu o ng'wa Abulahamu, o ng'wa Isaka na o ng'wa Yakobo, wanilongelile ūniwīla, naamulolile nībona īyo mukwītīlagwa ū mu Misili.'

17Na lūūlū ū nene nalīhaya gīkī, 'Nakūng'wīnja ū mu sī ya būpīna wing'we, ī ya Misili; namutwale kū sī ya Bakanaani, Bahītī, Baamoli, Bapelizi, Bahīvī na Bayebusi; sī ya būhondo. Yakūsūlūlūka būki na mabeele.'

18A banamhala ba Baisilaeli bakūkūdegeleka dūhū; na lūūlū ū bebe na a banamhala benabo mukūja ū kūlī ntemi wa Misili mukang'wīle gīkī, 'Twamanhije nū SEEBA, ū Mulungu wa Bahebulania. Alilūūlū, tūzunīlījage tūje lūgendo lwa shikū idatū ng'witogolo; tūkamfunīje shitambò ū SEEBA Mulungu wise.'

19Alīyo namanile gīkī ū ntemi wa Misili atūmuzunīlīja kūshisha nkono gwa būdūla gūng'hadīkīje.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Hūna lūūlū nakūgūgoloola ū nkono gwane nītūle ī sī ya Misili mu nzīla ja mihayo ya kūkaamaaja, īyo nakwīyīta ū mubo. Hanuma ya henaho akūmuzunīlīja muje.

21Nīyo a Bamisili nakūbīīta babazunīlīje a banhū benaba pyī īyo bakūbalomba; nose ūlū mulīnga mutīnga makono dalali yaya.

22Būlī nkīma akūlomba kūlī nzenganwa ng'wiye, nūūlū kūlī ose ose ūyo akwikalaga hamò nang'hwe mu kaya, akūlomba shikolo sha feza na sha zahabu na myenda, ya kūbazwalīkīja a bitūnja bing'we na a bashīke bing'we. Na lūūlū ū mu gīko a Bamisili mukūbasonza pyī ī shikolo."

Kūfuma 4

Shimanīkījo kūlī Musa

1Ū Musa ūshosha hangī, "Ī gīsī īkūja kinehe ūlū būlema ū kūzunya, nūūlū ū kūlīdegeleka ī lilaka lyane? Nguno badūgije kūhaya gīkī, 'Ū SEEBA atakwilongelile!'"

2Hūna ū SEEBA ūng'wīla, "Kī īsho ūlī nasho ū mu nkono shenīsho?" Ūhaya, "Nang'ha."

3Ū SEEBA ūng'wīla, "Aligūponejage ha sī." Ūgūponeja ha sī, gūgalūka yūbiza nzoka; ū Musa wīpeela.

4Ū SEEBA ūng'wīla, "Goloolaga ū nkono gwako wīdimīle kū nkīla." Ng'hana ū Musa ūgūgoloola ū nkono gwakwe wīdima ū kū nkīla, ū mu nkono gwakwe yūgalūka, gūbiza nang'ha hangī.

5Ū SEEBA ūng'wīla, "Ū mhayo gwenūyū gūkūbinha kūzunya gīkī ū SEEBA, ū Mulungu wa bakūlūgenji babo, ū Mulungu o ng'wa Abulahamu, Mulungu o ng'wa Isaka na Mulungu o ng'wa Yakobo, wakwilongelaga."

6Na hangī ū SEEBA ūng'wīla, "Aligūsweng'hage ū nkono gwako mu ng'wenda a ha shikuba shako!" Ng'hana ū Musa ūgūsweng'ha mu ng'wenda ū nkono gwakwe; wahayūgūfunya gwabizaga na mbiji, gwahilindūkaga no.

7Ūng'wīla hangī, "Gūshoshage mo ū mu ng'wenda." Ūgūshosha ū nkono gwakwe ū mu ng'wenda. Aho wagūfunya, gwashokaga ūmo gūlī ū mīlī gwakwe na kale.

8Na lūūlū ū SEEBA ūng'wīla, "Ūlū būlema ū kūkūzunīlīja nūūlū kūshidīlīla ī shakūkumya ī sha kwandya, bakūshizunya ī sha kabīlī.

9Alīyo ūlū būlema ū kūshizunya ī shimanīkījo būbīlī washo shenīshi, nū kūkūdegeleka būlema, dahaga minzī kūfuma mu mongo gwa Nile ūgiite ha sī nyūmu. A minzī ayo ūlagadahe kūfuma mu mongo genayo, ūlū ūgiita ha sī nyūmu gakūbiza mininga."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Ū Musa ūng'wīla ū SEEBA, “SEEBA, ū nene natī nyombi; h'ūmo nalī kūfuma kale, nūūlū ū kūfuma aho wandījaga kūyomba nane ū nene nsese wako, ūlībona gīkī nalī ndito ū mu nomo; ū lūlīmi lwane lūdito.”

11Ū SEEBA ūng'wīla, “Bebe ū meeja wa nomo go ng'wa munhū ni nani? Nū yūyo akang'wītaga ū munhū kūbiza gulu, nūūlū shitayomba nani? Nani ūyo akang'winhaga kūbona nūūlū būbboku? Natī nene SEEBA?

12Na lūūlū jaga; nakūkūgunanha ūdūle ū kūyomba, nī ya kūyomba nakūkūlanga.”

13Alīyo ū Musa ūhaya, “Ee Seeba, nalīlomba ūtūme munhū ūngī agwīte ū nīmo gwenūyo!”

14A henaho ū būpelanu bo ng'wa SEEBA būbaka ū kūlī Musa, ūhaya, “Ū nkūlūyo ū Alooni ū Nnawī, atīho? Namanile gīkī ū ng'wenūyo adūgije kūlūngalūnga chiza. Nīyo ī haha alī mu nzīla aliza kūkūsūng'wanha; ī ng'holò yakwe īkūyega no ū kūkūbona.

15Ū bebe ūkūyūlūngalūnga wang'winha ī mihayo. A bose būbīlī wing'we nakūmugunanha ū kūyomba, na nakūmulanga nī ya kwīta.

16Akūyūyomba nabo a banhū a ha ng'wanya gwako; ū wei akūbiza gītī nomo gwako; ū bebe ūkūbiza gītī ūlī Mulungu ū kūlī wei.

17Alīyo ū nang'ha gwenūyū jaga nago, wikale nago mu nkono, nguno ūkūyūbeegeja shimanīkījo.”

Musa kūshoka Misili

18Hūna ū Musa ūshoka ū kūlī nkwīye ū Yesilo, ūūkang'wīla, “Baba nizunīlījage naje ū kū banhū bane ī Misili, nakababone ūlū ninga bataalī bapanga.” Ū Yesilo ūng'wīla, “Jaga baba, shimīzaga būtūmba na būgīlī.”

19Na lūūlū, ū Musa aho ataalī mu Midiani, ū Mulungu ūng'wīla, “Shokaga ko ī Misili, nguno baachile pye abo balūbūkoobaga ū būpanga wako.”

20Hūna ū Musa ūnsola ū nke wakwe na a bintūnja bakwe, ūbadamhīja ha nzobe ūbūūka ashokile Misili. Nū nang'ha go ng'wa Mulungu ūgūsola ūgūbūūcha mu nkono gwakwe.

21Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, “Igwaga gete, ūlū ūlashike ī Misili, ī mihayo ya kūkumya īyo naakwinhile būdūla bo kwīyīta, yītage pyī ī yose ū kū būtongi bo ng'wa Falao. Kwike nakwīgagabaja ī ng'holò yakwe aleme ū kūbazunīlīja a banhū ū kwīnga.

22Na lūūlū ūkūng'wīla ū Falao, ‘Ū SEEBA alīhaya gīkī, ū Isilaeli ng'wene ng'witūnja wane, tangī wane.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Naamalile kūkūwīla gīkī, Nekelage ū ng'witūnja wane aje akanilamye. Alīyo walemile ū kūnekela aje, na lūūlū nakūmūlaga ū ng'witūnja wako, ū tangī wako.'"

24Hūna būshika ipandī ilebe būtūūla ng'hambī, ū SEEBA ūmanhya nū Musa ūhaya kūmūlaga.

25Kwike ū Sipola ūsola iwe lyūgī, ūlītūmamīla gītī lūshū, ūnsaala ū ng'witūnja wakwe; hūna ūlīsola ī likoba īlo akalībbuta, ūlīponena mu magūlū ga ng'wa Musa; ūhaya, "Ū bebe ūlī ngoshi wane wa mininga ng'hana gete."

26Hūna ū SEEBA ūnekeja, wikala mpanga. (Ī likanza lyenīlo ū nkīma ūng'wīla, "Ūlī ngoshi wane kūlwa mininga." Wagūhayaga ū mhayo gwa kūsaala).

27Ū SEEBA ūng'wīla ū Alooni, "Jaga kwitogolo ūkansūng'wanhe ū Musa." Ng'hana ūja ūūkamanhīja nū Musa kū lūgūlū lwa ng'wa Mulungu, ūmbipa.

28Hūna ū Musa ūng'wīla pyī ī mihayo īyo SEEBA walī wanagīīla kūng'wīla; ūng'olekeja nī shimanīkījo ī sha kūkumya īsho walī wanagīīla kūshīta.

29Ū Musa nū Alooni būbakuminga pye a banamhala ba Baisilaeli.

30Ū Alooni ūbawīla pyī īyo SEEBA walī wang'wīla ū Musa. Nī shimanīkījo ūsholecha ū kū būtongi wa banhū.

31Bakazunya; nīyo aho bigwa gīkī ū SEEBA wabagenihile a baana ba ng'wa Isilaeli abagunanhe, na gīkī wabūbonile ū būluhi wabo, bakinamya ī mitwe yabo būlamya.

Kūfuma 5

Falao kūbalemeja kwīnga

1Hanuma y'ikanza ilebe, ū Musa nū Alooni būja ū kūlī Falao; būūkang'wīla, "Ū SEEBA ū Mulungu wa Isilaeli alīhaya gīkī, 'Balekelage a banhū bane baje kwitogolo bakīīte shigukulu sha kūniyegela nene.'"

2Ū Falao ūhaya, "Ū SEEBA ni nani nose ū nene nazunye mihayo yakwe nabalekele a Baisaeli baje? Ū nene natandeebile ū SEEBA, na lūūlū natūdūla ū kūbalekela a Baisilaeli baje."

3Nabo būng'wīla, "A bise twamanhije nū Mulungu wa Bahebulania, tūzunīlījage tūje lūgendo lwa shikū idatū kwitogolo, tūkamfunīje shitambò ū SEEBA Mulungu wise, nguno ūlū tūtīītile chene akūtūgwisīja mahūūya, nūūlū akūtūkenaagūla bo līlūshū."

4Alīyo ū Falao ūbawīla, "Bing'we Musa na Alooni, nibūlī mulībīnja a banhū ū kū milīmo yabo? Shokagi kū milīmo ying'we ūko!"

5Ū Falao ongeja kūhaya, "Mulībona gīkī ī haha a banhū ba mu sī īyī bakwīlile no, alīyo a bing'we hū ng'wandije kūmanūbalecha ū kūtūmama!"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Ū lūshikū lwenūlo ū Falao ūbinha shilagīlo a bagabi ba milīmo na a bīmīīji ba batūmami. Ūbawīla,

7“Oyagi ū kūbinha a banhū a maswa ga kūsanja ū mu būlongo bo kūbeegeja madafaali. Balekagi bayikoobela boi benekīlī.

8Alīyo ī lisaabu lya madafaalī lībize h'ī lyene dūhū, ūmo bakwītīlaga na kale; yaya ū kūbageheja nūūlū hado. Nguno baabizile boolo ū kū milīmo, h'ī chene bandije kwilīja līja bakūhayaga, ‘Tūlekelage tūje tūkamfunīje shitambò Mulungu wise.’

9Bongejagi ī milīmo a banhū benabo, badidohelwe bayūdīla bakūtūmamaga; boye ū kwikala būdīlīla mihayo ya kūlembagūlwa.”

Milīmo kongejiwa

10Na lūūlū a bagabi ba milīmo na a bīmīīji ba batūmami būbawīla a banhū balīhaya, “Ū Falao wayombile gīkī, ‘ī haha nooyaga ū kūng'winha a maswa.

11Jagi mukikoobele ging'we benekīlī ūko mulakagapandīkīle; alīyo ū nīmo gwing'we gūtūgehiwa na hado yaya.’”

12Na ng'hana a banhū būyūsambaala hose pyī ū mu Misili, baja bakūkumingījaga mapalala ga kūtūmamīla a ha ng'wanya gwa maswa.

13Alīyo a bagabi ba milīmo bongeja kūbakomeleja balībawīla, “Shiigelile muyūyīshikīlīja ī milīmo īyo muhelelilwe kwīmala būlī lūshikū, gīt'ūmo ng'walītīlaga aho ng'walūpandīkaga maswa.”

14A Baisilaeli abo Falao walī wabatūūla kūbiza bīmīīji ba batūmami, būyūtūlwa kūnū balībūjiwa, “Nibūlī ī lisaabu lya madafaali ging'we līkaleba ī igolo, nī lelo lītashikile ūmo ng'walīītīlaga ī kwandya?”

15Hūna a Baisilaeli a bīmīīji ba batūmami būja ū kūlī Falao būūkamūūja, “Nibūlī wandije kūbaluhya gīko a basese bako?

16A basese bako boyile ū kwinhwa a maswa, alīyo tūlīwīlwa, ‘Beejagi a madafaali.’ A bise basese bako tūlītūlwa no ī haha, alīyo ū būhūbi būlī kū banhū bako!”

17Ū Falao ūbawīla, “Mulī boolo a bing'we; ng'wabizile boolo no ī haha, h'ī nguno yene ng'wandije kwikala mukūhayaga, ‘Tūzunīlījage tūje tūkamfunīje shitambò SEEBA!’

18Īgagi a henaha, jagi mukatūmame; a maswa mutinhagwa, alīyo a madafaali ayo muhelelilwe a gene shiigelile mugashikīlīje.”

19A Baisilaeli a bīmīīji ba batūmami būbona bingīla mu makoye, nguno bakawīlwa, “Ī lisaabu lya madafaali ayo muhelelilwe būlī lūshikū yaya ū kūlīgehya.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Aho bīnga a halī Falao, būmanhya nū Musa hamò nū Alooni, baalī baabalindīīla
kūhooya nabo.

21Būbawīla, “Ū SEEBA ni amulolage a bing'we, nīyo wei ng'wenekīlī amulamule.
Nguno ng'watūbilile inyema ibi no ū kūlī Falao, nū kū batūmami bakwe;
ng'wabinhile lūshū mu nkono gīkī batūyagaje!”

Mulungu ūbisagīja būkomooji

22Ū Musa ūshoka ū kūlī SEEBA ūūkang'wīla, “Ee Seeba, nibūlī wabenhelile
mhayo gwabūbi gīkī a banhū benaba? Hama ūkanitūma kūlwa kī lūūlū ū nene?

23Nguno ū Falao wabīītīlile makoye no a banhū benaba kūfuma aho ndīgije
kūyomba nang'hwe mu lina lyako; alīyo ū bebe hū ndūhū ūtūbagunanhaga a
banhū bako!”

Kūfuma 6

1Nang'hwe ū SEEBA ūnshokeja ū Musa, “Alilūūlū ī haha ūkūbona ūmo
nalang'wītīle ū Falao; akūbalekela baje kūlwa nguno ya būdūla wa nkono gwane;
nīyo akūbapeeja ū mu sī yakwe kūlwa nguno ya būdūla wa nkono gwane.”

2Ū Mulungu ongeja ū kūng'wīla ū Musa, “Ū nene nalī SEEBA,

3nakang'wilongela ū Abulahamu nū Isaka, nū Yakobo; nūboolekeja gīkī nalī
Mulungu Ndūji wa shose Alīyo natimanīkije ū kūbo ū mu lina lyane, ī lya gīkī nalī
SEEBA.

4Na hangī nakabeeja ilagane lyane nabo kūlwa kūbinha ī sī ya Kanaani, ūmo
bikalaga gītī balobeji.

5A higūlya ya yenīyo, naakwigwile ū kūlīla kwa Baisilaeli, ūmo Bamisili
bakūbatūmamījaga mu būsese; nī lilagane lyane naalizūkilwe.

6Hūna lūūlū bawīlage a Baisilaeli gīkī, ‘Ū nene nalī SEEBA; managi gīkī
nakūng'wīnja ū mu būdito bo miligo ya Bamisili, nang'wīnje ū mu būsese wa
kūbatūmamīla boi. Nakūgūgoloola ū nkono gwane kūlwa kūmukomoola, nīīte
shītīle shitaale sha kūbagwisīja nsango.

7Nakūmusola nang'wīte mubize banhū bane, nū nene nabize Mulungu wing'we.
A henaho hū mukūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA Mulungu wing'we; ūyo
alīng'wīnja mu būsese wa kūbatūmamīla Bamisili.

8Na lūūlū nakūng'wenha ū kū sī īyo nakabūūcha nkono nūng'wilahīlīla
Abulahamu na Isaka na Yakobo, gīkī nakūng'winha bing'we ībize ying'we ya
wikomangīle, ū nene nalī SEEBA.’”

9Ū Musa ūbawīla ī mihayo yenīyo a Baisilaeli, alīyo batandegelekile, nguno ū
būsese walī wabaminya no, kūshisha baalī baagwa ng'holò.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

11"Jaga ū kūlī Falao, ū ntemi wa Misili; ūkang'wīle abalekele a Baisilaeli bīnge ū mu sī yakwe."

12Alīyo ū Musa ūnshokeja ū SEEBA alīhaya, "A Baisilaeli benekīlī baalemile ū kūnidegeleka, sumva na Falao! Akwandya kinehe ū kūnidegeleka ū nene wa nomo gūtigeleelilwe kūlūngalūnga?"

13Ū SEEBA ūlūngalūnga nabo hangī a ba Musa nū Alooni, ūbinha mihayo ya kūbatwalīla a Baisilaeli, nī ya kūntwalīla ū Falao, ū ntemi wa Misili; gīkī ībigeleelile babafunye a Baisilaeli ū mu sī ya Misili.

Shibyalīlwe sha Balawī

14A banhū aba hū baalī batongeeji ba kaya ja ng'wabo: A bitūnja ba ng'wa Lubeni, ū tangī o ng'wa Isilaeli, baalī, Hanoki na Palu, Hezilomu na Kalīmi, ī jenīji h'ī kaya ja mu lūganda lwa Lubeni.

15A bitūnja ba ng'wa Simioni baalī, Yemūli, Yamini, Ohadi, Yakini, Zohali, na Shauli; ū ng'wene walī wa kūfuma mulī nkīma w'ihanga lya Bakanaani, ī jenīji h'ī kaya ja mu lūganda lwa Simioni.

16A mina aya gene gaalī ga bitūnja ba ng'wa Lawī, gīt'ūmo shalī shibyalīlwe shabo, Gelishomu, Kohati, na Melali. Ū Lawī akashisha būlamu wa myaka igana na makūmi adatū na mpungatī.

17A bitūnja ba ng'wa Gelishomu baalī ba Libīni, na Shimei; h'ī kaya jabo ī jenījo.

18A bitūnja ba ng'wa Kohati baalī ba Amulamu, Izihali, Hebuloni na Uzieli. Ū Kohati akashisha būlamu bo myaka igana na makūmi adatū n'idatū.

19A bitūnja ba ng'wa Melali baalī ba Mahili na Mushi, ī jenīji h'ījo jalī kaya ja mu lūganda lwa Lawī; h'ūmo shalī ī shibyalīlwe shabo.

20Ū Amulamu akantoola sengiye, Yokebedi ūmyalīla ba Alooni na Musa; ū Amulamu ng'wenūyo ūbiza na būlamu bo myaka igana na makūmi adatū na mpungatī.

21A bitūnja ba ng'wa Izihali baalī ba Koola, Nefegi na Zikili.

22A bitūnja ba ng'wa Uzieli baalī ba Mishaeli, Elizafani na Sitili.

23Ū nke o ng'wa Alooni walī Elisheba, nshīke o ng'wa Aminadabu, n'ilūmbūye o ng'wa Naashoni. Akabyala nang'hwe ba Nadabu, Abihu, Eleazali na Itamaali.

24A bitūnja ba ng'wa Koola baalī ba Asili, Elikana na Abiasafu. A benaba hū baalī ba kūfuma mu kaya ya ng'wa Koola.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Ū Eleazali ū ng'witūnja o ng'wa Alooni akantoola ūmò wa bashīke ba ng'wa Putieli, ūmyalīla ng'witūnja lina lyakwe Finehasi. A benaba hū baalī ba lūganda lwa Lawī; būlī kaya yene yene.

26Hama ū ng'wenūyū h'ū Alooni ūyo walī hamò na Musa; banhū abo SEEBA akabawīla, "Bīnjagi a Baisilaeli ū mu Misili, gafume mo pye a mabità gabo."

27A benaba hū bene a ba Musa nū Alooni, abo bakang'wīla ū Falao, ū ntemi wa Misili mihayo ya kūbafunya a Baisilaeli ū mu sī yakwe ya Misili.

Alooni kūyomba ha ng'wanya go ng'wa Musa

28Hūna lūūlū ū Musa aho alī mu sī ya Misili, ū ng'wikanza lyenīlo h'aho ū SEEBA akalūngalūnga nang'hwe ūng'wīla gīkī,

29"Ū nene nalī SEEBA, ng'wīlage ū Falao ū ntemi wa Misili pyī ī mihayo īyo nalīkūwīla."

30Alīyo ū Musa akanshokeja ū SEEBA alīhaya, "Ū Falao akwandya kinehe kūnidegeleka ū nene ng'wenūyū, ūyo nalī munhū wa nomo nsoso gūtigeleelilwe kūlūngalūnga?"

Kūfuma 7

1Hanuma ya henaho ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, "Managa gīkī ū bebe naakūtūūlaga kūbiza gītī ūlī Mulungu ū kūlī Falao, hama ū nkūlūyo ū Alooni akūbiza gītī ng'hangi wako.

2Ū bebe ūkūyūhaya būlī shene īsho nakūkūlagīīla, hūna ū nkūlūyo ū Alooni akūng'wīla ū Falao, abalekele a Baisilaeli bafume ū mu sī yakwe.

3Alīyo nakwīgang'hanaja ī ng'holò ya ng'wa Falao, gīkī ībize nūūlū nakwīje na kinehe ī shimanīkījo shane, nī sha kūkumya ū mu Misili,

4atūmudegeleka. Hanuma ya henaho ī Misili nakwīgoloolela nkono gwane, nīīte mihayo mitaale ya kūtūūla mo nsango, nagafunye a mabità gane; a banhū bane a Baisilaeli.

5A henaho a Bamisili hū bakūmana gīkī ū nene nalī SEEBA, ūlū nūyīgoloolela nkono gwane ī Misili kūlwa kūbafunya mo a Baisilaeli."

6A ba Musa nū Alooni bīīta ng'hana gīt'ūmo SEEBA akabalagīīlīla.

7Ī shikū jenījo aho balīyomba nū Falao, ū Musa walī na myaka makūmi anaane, ū Alooni myaka makūmi anaane n'idatū.

Nang'ha kūbiza nzoka

8Hūna ū SEEBA ūbawīla a ba Musa nū Alooni,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9“Ū Falao ūlū alamuwīle gīkī, ‘Beejagi mhayo gwa kūkumya,’ ū bebe ūkūng'wīla ū Alooni, ‘Gūsolage ū nang'ha gwako ūgūponeje ha sī ū kū būtongi bo ng'wa Falao,’ gūkūgalūka ībize nzoka.”

10A ba Musa nū Alooni būja ū kūlī Falao būkīīta gīt'ūmo akabawīlīla ū SEEBA. Ū Alooni ūgūponeja ha sī ū nang'ha gwakwe kū būtongi bo ng'wa Falao na a batūmami bakwe balīho; gūūgalūka yūbiza nzoka.

11Ū Falao witana basàla na balogi; a bagòta ba mu Misili būtūmamīla nzīla ja mu giiti, nabo būgwīta ū mhayo gwenūyo.

12Būlī ūmò wabo ūgūponeja hasī ū nang'ha gwakwe, gūgalūka kūbiza nzoka. Kwike ū nang'ha go ng'wa Alooni gwīmila ī milang'ha yabo,

13Ī ng'holò ya ng'wa Falao īkikala ngang'hanazu, ūlema ū kūbadegeleka; gīt'ūmo walī wahayīla ū SEEBA.

Shitūlo sha mininga

14Hanuma ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, “Ī ng'holò ya ng'wa Falao ītaalī ndaamu, ataalī alemile ū kūbazunīlīja a banhū ū kūja.

15Na lūūlū, ī ntondo ī dilū ūlansange ū Falao ūkanindīīlīle bbihī na mongo, ūkūmanhīja nang'hwe kwenūko alīja kū minzī. Ūkūgūbūūcha mu nkono gwako nū nang'ha ūyo gūkagalūka kūbiza nzoka.

16Hūna ū Falao ūkūng'wīla, ‘Ū SEEBA, ū Mulungu wa Bahebulania wanitūmile kwiza kūkūwīla gīkī ūbalekele a banhū bakwe baje bakanamye kwitogolo. Alīyo kūshisha haha ūtaalī ū kwigwa.

17Alilūūlū, ū SEEBA alīhaya gīkī, ī haha gūliza mhayo, ūyo gūkūkwīta ūndeebe gīkī ū wei alī SEEBA. Ū nene nakūgatūla a minzī ga mu mongo na nang'ha ūyo nalī nago mu nkono gwane, gagalūke kūbiza mininga.

18Ī ndīlo ījo jilī mu mongo jikūcha jibole; hama a minzī ga mu mongo gakūnung'ha, a Bamisili baleemeelwe ū kūgang'wa.’”

19Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, “Ng'wīlage ū Alooni gīkī, ‘Gūsolage ū nang'ha gwako, ūgūgoloole ū nkono gwako a higūlya ya minzī ga Misili, higūlya ya myongo yabo ī mido nī mitaale, higūlya ya malambo gabo na a mataba gabo, gagalūke kūbiza mininga.’ Pye a hose ū mu sī ya Misili gakūbiza mininga gike; a minzī ayo galī mu mabbīnhī nūūlū mu nno gagalūke kūbiza mininga.”

20A ba Musa nū Alooni bīīta gīt'ūmo akabalagīīlīla ū SEEBA. Ūgūnunja ng'wigūlya ū nang'ha gwakwe kū būtongi bo ng'wa Falao na a batūmami bakwe. Hūna ūgatūla a minzī ga mu mongo; pye a minzī gūgalūka kūbiza mininga.

21Ī ndīlo ījo jalī mu mongo jūcha, a minzī ga mu mongo gūnung'ha no, būlemeelwa ū kūgang'wa a Bamisili; hose pyī ū mu Misili gūbiza mininga gike!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

22Alīyo a bagòta ba mu Misili nabo būgwīta ū mhayo gwenūyo kūlwa kūtūmamīla nzīla ja mu giiti. Na lūūlū ī ng'holò ya ng'wa Falao yongeja kūbiza ngang'hanazu, ūlema ū kūbadegeleka a ba Musa nū Alooni, gīt'ūmo SEEBA walī wahayīla.

23Ū Falao ūgalūka dūhū ūja mu kaya, ū mhayo gwenūyū atagwideedeng'hanije nūūlū hado ū mu ng'holò yakwe.

24Pye a Bamisili bandya kūja bakūsīngījaga balīkula ū mu ng'hilimva ya mongo, gīkī bapandīke minzī ga kūng'wa; nguno bakalemeelwa ū kūgang'wa a minzī ga mu mongo.

Shitūlo sha madanga

25Jūbīta shikū mpungatī kūfuma aho ū SEEBA akagūtūlīla ū mongo gwa Nile.

Kūfuma 8

1Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, "Jaga ū kūlī Falao ūkang'wīle gīkī, 'Ū SEEBA alīhaya, Balekelage a banhū bane baje bakanilamye.

2Ūlū wikale ūtaalī ūlemile ū kūbazunīlīja ū kūja, nakwītūla pyī ī sī yako na madanga.

3Gakūfuma madanga mingī no ū mu mongo, gize ū ng'wikūlū lyako, nū mu chumba shako ī sha kūlaala gakwingīla, kūshisha na a ha būlīīlī wako. Gakūbiza mo nū mu kaya ja batūmami bako nū mu numba ja banhū ba mu sī yako pye a bose; gakūlamatīla hose pyī nū mu maliiko ging'we, nū mu shiseme shing'we sha kūzugīla.

4A madanga genayo gakūyūkūdanha ū bebe ng'wenekīlī na a banhū bako, na a batūmami bako.'"

5Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, "Ng'wīlage ū Alooni, 'Goloolaga ū nkono gwako nū nang'ha gwako a higūlya ya myongo yose mitaale na mido, na a malambo pye ayo galī mu sī ya Misili.'"

6Ng'hana ū Alooni ūgūgoloola ū nkono gwakwe a higūlya ya minzī pye a ga mu sī ya Misili; giza a madanga, gīkundīkīja pyī ī sī.

7Alīyo a bagòta būgwīta nabo ū gwenūyo; nabo būtūmamīla ī nzīla jabo ja mu giiti būgulumūla danga ū mu sī ya Misili.

8Ū Falao ūbitana a ba Musa nū Alooni ūbawīla, "Nombagi ū SEEBA agīnje a madanga genaya ganīngīle, na a banhū bane gabīngīle; nakūbazunīlīja a banhū bing'we baje bakanamye ū SEEBA."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Ū Musa ūng'wīla ū Falao, “Nakūlekele bebe ī likūjo lya kūsola ī likanza īlo ūtogilwe nakūlombele gakwīngīle a madanga, gīnge nū kū batūmami bako na a banhū bako, nū mu numba jing'we; gasaage mu myongo dūhū.”

10Ū Falao ūhaya, “Ntondo.” Ū Musa ūng'wīla, “Gūkwigela ūyo wagūhaya, ūmane gīkī atīho ūngī wa kūlenganījiwa na SEEBA, ū Mulungu wise.

11A madanga gakūkwīngīla, gīnge ū mu numba yako, na a batūmami bako gakūbīngīla, pye na a banhū bako; gasaage dūhū ayo galī mu mongo.”

12A ba Musa nū Alooni aho bīnga ū kūlī Falao, ū Musa ūnīlīīla ū SEEBA kūlwa madanga ayo walī wang'wenhela Falao.

13Na ng'hana ū SEEBA ūgwīta ūyo akagūlomba ū Musa; a madanga gūūcha pye hose hose, ayo gaalī mu kaya, mu gwalugwa, nū kū malaale.

14Būgatūlīīla matūūgo matūūgo; ī sī īkanung'ha no.

15Alīyo ū Falao aho wabona gīkī ī mihayo yabeela, ūgalūcha ī ng'holò yakwe, ūlema ū kwīta īyo baalī bang'wīla a ba Musa nū Alooni; gīt'ūmo walī wahayīla ū SEEBA.

Shitūlo sha būda

16Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, “Ng'wīlagwe ū Alooni gīkī, ‘Gūbūūchage ū nang'ha gwako ūlūtūle ū lūbuubu lwa ha sī;’ pyī ū lūbuubu lwa mu sī ya Misili lūkūgalūka kūbiza būda.”

17Būgwīta ng'hana ū mhayo gwenūyo; ū Alooni aho wagūgoloola ū nkono gwakwe agūdimile ū nang'ha, ūlūtūla ū lūbuubu lwa ha sī, wiza būda wingī no ū kū banhū nū kū mitugo.

18A bagòta aho bagema ū kūtūmamīla ī nzīla jabo ja mu giiti gīkī benhe nabo ū būda, būlemeelwa. Ū būda būkabakoya noi a banhū nī mitugo.

19A bagòta būng'wīla ū Falao, “Ū gwenūyū gūlī nkono go ng'wa Mulungu.” Alīyo ī ng'holò ya ng'wa Falao yalī ndaamu no, atabadegelekile; gīt'ūmo walī wahayīla ū SEEBA.

Shitūlo sha magi

20Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, “Ī ntondo mishaga dilū ūng'wipunīīle ū Falao. Ūkamanhye nang'hwe alīja kū minzī, ūng'wīle; ‘Ū SEEBA alīhaya gīkī, Balekelage a banhū bane baje bakanilamye.

21Ūlū ūtabalekelile a banhū bane bakaja, nakwenha magi mingī no, būhī na būhī; nakūkwenhela ū bebe na a batūmami bako, na a banhū bako, pyī nū mu numba jing'we, ī numba ja Bamisili jikookala magi, pyī nī sī ūmo bakwikalaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

22Alīyo ū mu lūshikū lwenūlo nakwīyītīla mhayo gūngī nago ī sī ya Gosheni, ūmo bazengile banhū bane; ū ng'wenūmo gatūbiza mo a magi, ūmane gīkī ū nene SEEBA nalīho ū mu sī yenīyī.

23Nakūtūūla būsolanhya a ha gatī ya banhū bane na a bako, ī shimanīkījo shenīshi shikwilonga ntondo.'"

24Ū SEEBA ūgwīta ū mhayo gwenūyo; magi nīyo gatī magi a gene, gūng'wikuunūkīla ū Falao ū ng'wikūlū lyakwe, nū mu kaya ja batūmami bakwe; pyī ī sī ya Misili yūkenaagūlwa magi!

25Hūna ū Falao ūbitana a ba Musa nū Alooni ūbawīla, "Jagi mukamfunīje ī shitambò ū Mulungu wing'we mu sī ng'wenūmu ūmu."

26Alīyo ū Musa ūshosha, "Ū mhayo gwenūyo gūtūbeelela, nguno ī shitambò īsho tūlīmfunīja ū SEEBA Mulungu wise shikūbiza sha malofu ū kū Bamisili, ī gīsī batūtūponda mawe ūlū tūfunya kū būtongi wabo shitambò īsho bashiisaabile kūbiza sha malofu?

27Ītwigeleelilwe tūje lūgendo lwa shikū idatū kwitogolo, tūkamfunīje shitambò kwenūko ū SEEBA Mulungu wise, gīt'ūmo watūlagīīlīlile."

28Ū Falao ūshosha, "Nahene nakūmulekela muje mukamfunīje shitambò ū SEEBA Mulungu wing'we ū kwitogolo, kwike yaya ū kūja kūle. Na lūūlū nilombelagi."

29Ū Musa ūng'wīla, "Ūlū nalīnge a henaha nakūnomba ū SEEBA, ī ntondo gakwīnga a magi; gakūng'wīngīla ū Falao na a batūmami bakwe, pye na a banhū bakwe. Kwike dūhū ni ilang'hanage ū Falao, atizūtūmamīla būlomolomo hangī, abalemeje a banhū ū kūjūmfunīja shitambò ū SEEBA."

30Hūna ū Musa wīnga ho, ūnombela ū Falao ū kūlī SEEBA;

31nang'hwe ū SEEBA wīta gīt'ūmo walombelaga ū Musa, A magi genayo gūng'wīngīla ū Falao, na a batūmami bakwe, pye na a banhū; ītasaagile ngi nūūlū īmò.

32Alīyo ū Falao ongeja kūgang'hanaja dūhū nī hangī ī ng'holò yakwe; ūlema ū kūbalekela a banhū baje.

Kūfuma 9

Ikūla lya kūcha mitugo

1Ū SEEBA ūng'wīla hangī ū Musa, "Jaga ū kūlī Falao ūkang'wīle gīkī, 'Ū SEEBA ū Mulungu wa Bahebulania alīhaya, Balekelage a banhū bane baje bakanilamye.

2Ūlū ūleme, wikale ūbadimīīlile batizūja,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Ū nkono go ng'wa SEEBA gūkwenha ikūla lyabūbi no ū kū mitugo jako ījo jilī hanze kū madīīmīlo, ī falasa, nī nzobe, nī ngamīla jako; pyī nī ng'ombe, nī mbūli nī ng'holo jako.

4Alīyo ū SEEBA akūtūūla būsolanhya a ha gatī ya mitugo ja Baisilaeli nī ja Bamisili; gūtūūcha nūūlū ntugo gūmò gwa Baisilaeli.'"

5Hūna ū SEEBA wei ng'wenekīlī ūtūūla ī likanza; ūhaya, "Ntondo ū SEEBA akūgwīta ū mhayo gwenūyū ū mu sī yenīyī."

6Na ng'hana a ha ntondo yaho ū SEEBA ūgwīta, pyī ī mitugo ja Bamisili jūshila kūcha; alīyo gūtachile nūūlū ntugo gūmò ū gwa Baisilaeli.

7Ū Falao ūtūma kūjūgīsīlīja, ūbona gīkī ng'hana gūtachile ntugo gwa Baisilaeli nūūlū gūmò; alīyo ī ng'holò yakwe ītagalūkile, atabazunīlīgije a banhū ū kūja.

Shitūlo sha kūsaata mabute

8Ū SEEBA ūbawīla a ba Musa nū Alooni, "Solagi ipī lya mabu kwīngīīla ha liiko, ū Musa alagasaamule ng'wigūlya ū kū būtongi bo ng'wa Falao.

9A mabu genayo gakūgalūka lūbize lūbuubu lūnogu no no no pye a hose ū mu sī ya Misili; ū lūbuubu lwenūlo lūkwenha mabute pye a hose ū mu sī yenīyī, ū kū banhū nī mitugo; gakūyūbimba gatwinīka būhila!"

10Ng'hana būsola mabu kwīngīīla ha liiko, būnsanga ū Falao būshika bīmīīla ū kū būtongi wakwe, hūna ū Musa ūgasaamula ng'wigūlya a mabu genayo; a banhū būgulumūkīlwa mabute, pyī nī mitugo ī jose, gūyūtwinīka būhila.

11A bagòta būlemeelwa ū kūng'wīmīla ū Musa kūlwa nguno nabo a mabute gakabadima, hamò na a Bamisili a bangī.

12Alīyo ū SEEBA walī wīgagabaja ī ng'holò ya ng'wa Falao, atabadegelekile a ba Musa nū Alooni, gīt'ūmo ū SEEBA walī wang'wīlīla ū Musa.

Shitūlo sha mbula ya mawe

13Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, "Ī ntondo dilū ng'wipuunīīlage ū Falao ūkamanhye nag'hwe ūng'wīle, 'Ū SEEBA, ū Mulungu wa Bahebulania alīhaya gīkī, Balekelage a banhū bane baje bakanilamye.

14Nguno ī haha lūūlū nakūkūgwisīja ihūūya idito no, nakūbatūla a batūmami bako na a banhū bako, ūmane gīkī atīho ūngī ū mu sī wa kūbiza gīt'ūmo nalī nene.

15Nguno ī haha ni naamalile kūgūgoloola ū nkono gwane, nūūlū kūkūkenaagūla gete ū mu sī ū bebe ng'wenekīlī na a banhū bako.

16Alīyo ūtaalī ūlīho, nakūlekile wikale mpanga kūlwa mhayo gwa gīkī, nakoolekeje ū būdūla wane; na gīkī ī lina lyane līkumūchiwe hose pyī ū mu sī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Kwike kūshisha haha ūtaalī ūkwigūngūhyaga higūlya ya banhū bane, ūtaalī ūlemile ū kūbazunīlīja ū kūja.

18Na lūūlū ī ntondo ūlū lyūshika ikanza gītī īlī, nakūtūma mbula ya mawe yabūbi no, īyo ītaalī kūtūla na kamò kūfuma aho banhū bandīja kwikala mu Misili.

19Ī haha lagījaga jenhwe mu kaya pyī ī mitugo jako ījo jilī kū matogolo, nī shikolo ī shingī īsho shilī hanze shingījiwe mu kaya. Nguno ī mbula ya mawe yenīyo īkūbatūla pye a banhū abo balasangwe balī hanze, pyī nī mitugo ījo jikūbiza kū matogolo; īkūshibūlaga pyī ī shose.'"

20A batūmami ba ng'wa Falao abo bakagogoha ū mhayo go ng'wa SEEBA bakabenha a basese babo mu kaya nī mitugo jabo.

21Alīyo abo bakagūdalaha ū mhayo go ng'wa SEEBA, a bene bakabaleka hanze a basese babo nī mitugo jabo.

22Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, "Gūgoloolage ū nkono gwako oolote kwigūlū, ītūle mbula ya mawe ū mu Misili; ībatūle a banhū nī mitugo, pyī nī shisho shizwile ū mu migūnda ya Misili."

23Ū Musa aho wagūgoloola ū nkono gwakwe koolota kwigūlū, ū SEEBA ūtūma ū mu sī yenīyo mbula nhaale no, ya mawe na kūpalalūka na ndabi ningī. Ū SEEBA wenha ū mu Misili mbula ya mawe;

24gandya kūgwa mawe ga mbula, na ndabi jiyūlabya būlī kwene. Yalī mbula yabūbi no kūfuma aho ī sī ya Misili yandīja kūbiza ihanga.

25A mawe ga mbula gakashitūla pyī ī shikolo sha mu migūnda hose pyī ū mu Misili; yūbatūla na a banhū nī mitugo. Pyī īsho shaalī shizwile mu migūnda yūshikenaagūla, yūyīkongoola nī mitī pyī ī yose.

26Ī lipandī īlo ītatūlile na mawe ga gīko, yalī mu sī ya Gosheni dūhū; ūko bikalaga a Baisilaeli.

27Ū Falao ūbitana hangī a ba Musa nū Alooni ūbawīla, "Ūlū ī lelo ū lūgendo ūlū nalī ng'hūbi no, ū SEEBA ng'wene ntūngīlīja; ū nene na a banhū bane tūlī bahūbi.

28Nombagi ū SEEBA, nguno twigejaga lūūlū ī mbula ya mawe na kūpalalūka yenīyī; nakūmulekela muje, mutikala hangī ū mu sī īyī."

29Ū Musa ūshosha, "Ūlū nalīnge ū mu nzengo, nakūmūūkīja makono hangī ū SEEBA nanombe, yooye ū kūtūla ī mbula ya mawe na kūpalalūka yenīyī; hūna ūkūmana gīkī ī sī īlī ya ng'wa SEEBA.

30Alīyo namanile hape ū bebe na a batūmami bako mutaalī ū kūng'ogoha ū SEEBA Mulungu."

31(Ī kitaani nū būsīga shikakenaagūlwa, nguno ū būsīga boolī bomala kūhoola, ī kitaani jalī jamala kūlaba.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

32Alīyo ī ngano nū būlegi shikapīla nguno ī shoi shikabizaga sh'ikanza lya kū numa.)

33Hūna ū Musa wīnga ū kūlī Falao, ūja hanze ya nzengo ūūkamūūkīja makono ū SEEBA; ī mbula ya mawe na kūpalalūka yūgata, yooya ū kūtūla ū mu sī yenīyo.

34Ū Falao aho wabona gīkī ī mbula ya mawe na kūpalalūka yooya ū kūtūla, akagwa hangī ū mu shibi shakwe; ū wei na a batūmami bakwe būgang'hanaja ī ng'holò jabo.

35Na lūūlū ī ng'holò ya ng'wa Falao īkikala ndaamu dūhū, ūlema ū kūbazunīlīja a Baisilaeli ū kūja, gīt'ūmo SEEBA walī wahayīla mu nzīla ya ng'wa Musa.

Kūfuma 10

Shitūlo sha njige

1Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, "Jaga ū kūlī Falao, nūūlū īkī nayītile ī ng'holò yakwe nī ja batūmami bakwe kūbiza ndaamu; nguno ū mubo natogilwe kūshīīta ī shimanīkījo shane ī shakūkumya.

2Ū mu gīko a bing'we hū mukūpandīka nzīla ya kūbawīla a baana bing'we, na a baana ba baana bing'we, īyo nalībīītīla a Bamisili, nī shimanīkījo shane īsho nalībeeja mubo; hūna mudeebe gīkī ū nene nalī SEEBA."

3Na lūūlū ū Musa nū Alooni būja ū kūlī Falao būūkang'wīla, "Ū SEEBA, ū Mulungu wa Bahebulania alīhaya gīkī, 'Ūkūlema ū kwidohya ū kūlī nene kūshisha nanalī? Balekelage a banhū bane baje bakanilamye.

4Ūlū ūtūzunyaga ū kūbalekela, ī ntondo nakwenha njige ū mu sī yako.

5Jikwīkundīkīja ī sī kūshisha yoye ū kūbonwa, na jikūlya būlī shene īsho shalekeelilwe mbula ya mawe; pyī nī mitī īyo īzwile mu mabbaala ging'we.

6Jikookala pa ū mu numba jako, nū mu numba ja batūmami bako, pyī nī ja banhū ba mu Misili a bangī a bose. Ū mhayo gwenūyo gūkūbiza ngeni, ūyo batīnagūbona a babyaji bako, nūūlū a bakūlūgenji bako batagūbonile, kūfuma shikū ījo bandīja kwikala mu sī īyī kūshisha lelo.'"

7A batūmami ba ng'wa Falao būhaya, "Ū munhū ng'wenūyū akūtwenheleja kūgwa mu makoye mabi gīko kūshisha nanalī? Balekage a banhū benaba baje bakaanamye ū SEEBA, ū Mulungu wabo. Ū bebe ūtūbonaga gīkī nose ī Misili yakenaagūkaga?"

8Hūna a ba Musa nū Alooni benhwa hangī ū kūlī Falao. Ūbawīla, "Jagi mukanamye ū SEEBA, ū Mulungu wing'we; alīyo ī gete banhū kī abo balīja?"

9Ū Musa ūshosha, "Tūlīja bataale na bado; tūlībajana a bitūnja bise na a bashīke bise; nī ng'holo jise, pyī nī ng'ombe, nguno tūlīkang'wītīla shigukulu ū SEEBA."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Ū Falao ūhaya, “Ye, ye, ye! Ū SEEBA ni abizage hamò ning'we! Ū nene gete namulekele muje na bakīma hamò na baana; angū īlī hape gīkī gashi mulī na ng'hūmbū ja kwīta yabūbi!

11Gūtīho ū gwenūyo! Jagi dūhū a bing'we bagosha mukanamye ū SEEBA, nguno h'ūyo mukūgūlombaga kwīngīīla kale.” A henaho a ba Musa nū Alooni būpeejiwa ū kū būtongi bo ng'wa Falao.

12Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, “Goloolaga ū nkono gwako a higūlya ya Misili, jiize njige jīkundīkīje pyī ī sī ya Misili, jilye būlī shikolo īsho shizwile mu migūnda; pyī īsho shalekeelilwe mbula ya mawe.”

13Ng'hana ū Musa ūgūbūūcha ū nang'ha gwakwe higūlya ya Misili, ū SEEBA ūhuuyembya nyaga gwa kūfuma kīya. Ū lūshikū lwenūlo ū nyaga gūhuuyemba līīmi jii na būjikū pe. Aho wela ī dilū, ū nyaga gūbiza gwenhaga njige.

14Jalī ningī no, jītang'anhya pyī ī sī ya Misili; pye a mapandī ga sī yenīyo jūgikalīla. Lītaalī kwilonga ihūūya lya njige ningī gīko na kamò yaya; na lītalilonga hangī.

15Jikīkundīkīja pyī ī sī, kūshisha pye a hose hūbilūhīja pi; jūlya būlī shikolo īsho shalī shalekeelwa na mbula ya mawe, pyī īsho shalī shizwile mu matogolo, nī shisuumo sha mitī. Gatasaagile madūūtū ha ntī nūūlū gūmò; nūūlū shinīlīzu shingī shose shose īsho shizwile shitasaagile ū mu sī ya Misili.

16Ū Falao ūbitana wangū wangū a ba Musa nū Alooni; ūbawīla, “Naahūbile ū kūlī SEEBA, ū Mulungu wing'we, nū kū bing'we.

17Na lūūlū nū lūkangala lwenūlū nalīmulomba munilekeje hangī ī shibi shane shenīshi, munilombele ū kūlī SEEBA, ū Mulungu wing'we anīngīje nūūlū lūkangala lwenūlū dūhū ī lihūūya lya kūbūlaja lyenīlī.”

18Ū Musa wīnga a halī Falao, ūūkanomba ū SEEBA.

19Ū SEEBA ūlūgalūcha ū lūyaga; lūjiheheeja ī jinge lūjitwalile kū Nyanza Yaza.

20Jūheheejiwa pye, ītasaagile njige nūūlū īmò hose hose ū mu sī ya Misili. Alīyo nahene ū SEEBA akīgang'hanaja ī ng'holò ya ng'wa Falao, atabazunīlīgije a Baisilaeli ū kūja.

Shitūlo sha giiti

21Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, “Gūgoloolage ū nkono gwako oolote kwigūlū, pyī ī Misili ībize mu giiti; nīyo giiti sha gaamha!”

22Ū Musa ūgūgoloola ng'hana ū nkono gwakwe oolota kwigūlū, giiti shūyikīīla pyī ī sī ya Misili, ikanza lya shikū idatū.

23Booya ū kwibona nūūlū hado; ikanza lya shikū idatū atigelile nūūlū ūmò wa kwīnga aho walī! Alīyo a Baisilaeli baalī n'isana ū mu mapandī ayo bikalaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24Ū Falao ūng'witana ū Musa ūng'wīla, “Jagi mukanamye ū SEEBA. Jagi na a bakīma bing'we, pye na a baana; jilekagi dūhū ī ng'holo nī ng'ombe jing'we.”

25Ū Musa ūng'wīla, “Shiigelile ūtūzunīlīje tūjane shitambò na shakwinha sha kūpemva, tūlakamfunīje ū SEEBA Mulungu wise.

26Tūlījijana nī mitugo jise; yaya ū kūleka kūūnū nūūlū chūūga dūhū. Nguno tūkūjitūmamīla jimò jaho mu kūnamya ū SEEBA Mulungu wise; kwike ī haha tūtamanile tūkūtūmamīla shikolo kī ū mu kūnamya ū SEEBA, kūshisha tūshike ko.”

27Alīyo ū SEEBA walī wīgang'hanaja ī ng'holò ya ng'wa Falao, ūlema ū kūbazunīlīja ū kūja.

28Hūna ū Falao ūng'wīla ū Musa, “Īngaga ī haha ū kū būtongi wane, nīyo wilang'hane ūtiziza kūnibona hangī nūūlū hado; nguno ū mu lūshikū lwa kūnibona būshū wane ūkūcha!”

29Ū Musa ūshosha, “Ūlītūngīlīja ū nene natūbonwa hangī ū kū būtongi wako.”

Kūfuma 11

Shitūlo sha babyalwa ba kwandya

1Ū SEEBA akasangwa wang'wīla ū Musa, “Ī haha shasaagaga shitūlo shimò, īsho nakūshenha ū kūlī Falao nī Misili. Hanuma ya henaho akūmulekela muje ng'wīnge ū ng'wenūmu; nīyo ūlū līlashike ī likanza, akūmupeeja.

2Bawīlage lūūlū a banhū pye, bagosha na bakīma, balabalombe a bazenganwa bichaabo shikolo sha feza na sha zahabu.”

3(Ū SEEBA walī wabinha a banhū kwanukūlwa mu būlī mhayo ūyo balabalombe a Bamisili, hama nīyo ū mu sī ya Misili ū Musa walī munhū nkūjiwa no ū kū batūmami ba ng'wa Falao, na a banhū a bangī.)

4Hūna lūūlū ū Musa ūhaya, “Ū SEEBA alīhaya gīkī, ‘Mu makanza gītī ga būjikū ha gatī nakūbīta pye a hose ū mu sī ya Misili.

5Būlī myalwa wa kwandya ū ngosha ū mu Misili akūcha, kwandīja ng'witūnja ū tangī o ng'wa Falao, ū ng'wingīji h'isumbī lya būtemi, kūshisha ng'witūnja tangī wa nsese nkīma, ūyo akikalaga atugije mazwi h'iwe akūshaaga būsu; pyī nī mbyalwa ja kwandya ū mu mitugo.

6Īkūbiza ho ng'hūngū nhaale no ū mu sī ya Misili, kūlīla ūko kūtaalī kwilonga na kamò yaya, na kūtalilonga hangī!

7Alīyo ū mu Baisilaeli, ītūbiza ho nūūlū mva ya kūūmoka munhū nūūlū shikolo shose shose.’ Na lūūlū a henaho mukūdeeba gīkī, gashi ū SEEBA alī na būsolanhya a ha gatī ya Bamisili na a Baisilaeli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Pye a batūmami bako benaba bakwiza kūnigwīla mu magūlū bakūnikūmbīlījaga balīhaya gīkī, 'Jaga baba, ūbasole na a banhū bako.' Na ng'hana a hanuma ya yenīyo nakūja." Na lūūlū ū Musa wīnga ū kū būtongi bo ng'wa Falao, ūja ookalaga būpelanu.

9Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, "Ū Falao atīko ū kūmudegeleka, kūshisha shikwīle ī shakūkumya īsho nalīīta ū mu sī ya Misili."

10A ba Musa nū Alooni bakīīta pyī ī ya kūkumya yenīyī ū kūlī Falao, alīyo ū SEEBA walī wīgang'hanaja ī ng'holò ya ng'wa Falao, h'ī nguno yene atabazunīlīgije a Baisilaeli ū kūfuma ū mu sī yakwe.

Kūfuma 12

Kūlagīlwa Pasaka ya kwandya

1Ū SEEBA ūlūngalūnga na a ba Musa nū Alooni ū mu Misili; ūbawīla gīkī,

2"Ū ng'weji gwenūyū gūkūbiza gwa kwandya ū kū bing'we, gwa wandījo bo ng'waka gwing'we.

3Bawīlagi pye a Baisilaeli gīkī ū mu lūshikū lw'ikūmi ū ng'weji gwenūyū, būlī namugī shiigelila asole ng'wana wa ng'holo kūlwa nguno ya kaya yakwe; būlī kaya ībize na ng'wana wa ng'holo ūmò.

4Ī kaya ī ndo ūlū yūbiza ītadūgije kūmala ng'wana wa ng'holo ngima, īkwigeleelwa kūlya shilyani na bazenganwa bichabo. Shiigeleli līmanīke ī lisaabu lya banhū abo balīho, hūna ū ng'wana wa ng'holo asolwe kūlenganīla na būdūla wa kalīīle ka būlī ūmò wabo.

5Ū ntugo ūyo mulagūsolaanhye, gūsolagi kūfuma mu ng'holo nūūlū mbūli; ībize ng'hosha ya ng'waka gūmò, nīyo ītī na būlemehazu bose bose.

6Mukwīlang'hana kūshisha lūshikū lw'ikūmi n'inè ū mu ng'weji, lūshikū ūlo pye a Baisilaeli bakūjisīnza ī mitugo jenījo makanza ga mhīndī ya kaamunhū ūyo.

7Hūna bakūsola mininga gamò babile a ha nyango gwa numba īyo bakūbiza mo ī likanza lya kūlya, bakūgūbila a higūlya nū mu kabazu.

8Ū būjikū wenūbo, bakwīlya ī nyama yookije mu moto, hamò na ngatī gūtī na shibimbya, na makūbī malūlū

9Yaya ū kwīlya ī nyama ītaalī mbīsī, nūūlū īzugilwe; alīyo yoochiwe pye gete, ntwe, magūlū, nī sha munda.

10Mutizūlekeela gīkī mulaalye shipolo ha ntondo yaho, ūlū yūsaaga kūshisha ha ntondo, īpembagi mu moto ījige.

11Ī mbika ya kīīlīīle īlī gīkī, Mukūbiza mushitungile migwasho ī shizwalo shing'we, nū kū mhambala jing'we muzwalile shilatū; nī milang'ha ying'we

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ng'wībūūkije mu makono ging'we. Mukwīlya bo kalakala; ī yenīyo Pasaka ya ng'wa SEEBA.

12Ū būjikū wenūbo nakūbīta pye a hose ū mu sī ya Misili, nabayagaje pye a babyalwa ba kwandya; a ba banhū, na a ba mitugo. Nakūbinha nsango pye a bamulungu ba mu sī ya Misili, ū nene nalī SEEBA.

13A mininga gakūbiza lūmeng'ho lwing'we a ha numba īyo mukūbiza mo. Ūlū nūgabona a mininga nakūmubītīīla. Ī shitūlo īsho nakūbatūlīla a Bamisili shitūmukuumya a bing'we."

Kūyizūkwa Pasaka

14"Ū lūshikū lwenūlū lwizūkagwi gwa ū mu shibyalīlwe shing'we pyī ī shose īsho shiliza, mukūlwisaaba kūbiza lwa kūnyegela SEEBA, ī shenīshi shilī shilagīlo sha būja na būja."

15Mukūyūlya ngatī gūtī na shibimbya ikanza lya shikū mpungtī. Ū mu lūshikū lwa kwandya mukwīnja pyī ī shibimbya ū mu kaya jing'we; nguno ū kwīngīīla lūshikū lwa kwandya lwenūlo kūshisha lwa mpungatī, būlī ng'wene ūyo ūlya shose shose īsho shilī na shibimbya, akūkomanyiwa aponyiwe īnge ū mu Baisilaeli.

16Ū lūshikū lwa kwandya lūkūbiza lwa kwibilinga kwela, nū lūshikū lwa mpungatī. Ū mu shikū jenīji yaya ū kūtūmama nīmo nūūlū hado, ūlū ītī kūbeeja shilīwa sha kūlya banhū dūhū, ū gwenūyo hū gūdūgije ū kwītwa.

17Shidīlīlagi gete ī shigukulu sha ngatī gūtī na shibimbya; nguno ū mu lūshikū lwenūlo nalīgīnja a mabità ging'we ū mu sī ya Misili. Na lūūlū lizūkagwi ī likanza lyenīlo welelo bose ū mu shibyalīlwe shing'we īsho shiliiza.

18Ū mu ng'weji gwa kwandya kwandīja mhīndī ya lūshikū lw'ikūmi n'inè kūshisha mhīndī ya lūshikū lwa makūmi abīlī na lūmò, mukūlya ngatī gūbeejiwe na būsu būtasangije shibimbya.

19Līkūbīta ikanza lya shikū mpungatī shitigelaga shibimbya nūūlū hado ū mu kaya jing'we. Būlī ng'wene ūyo ūlya shose shose īsho shilī na shibimbya, abize nobeji, nūūlū ūmò wa babyaalwa; akwīnjiwa ū ng'wisangī lya Baisilaeli.

20Hose hose ūko mulī, mutizūlya shilīwa shisangije shibimbya, lyagi migatī ītī na shibimbya.

Kūsīnzwa kwa Pasaka

21Ū Musa ūbitana pye a banamhala ba Baisilaeli ūbawīla, "Jagi wangū ū kū kaya jing'we, būlī ng'wene akasolanhye ng'wana wa ng'holo wa kūlyiwa; mulaasīnze kūlwa Pasaka.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

22Hūna musole madūūtū ga hisopo muyūgadabbya mu mininga galī ng'wibakuli, ng'wībila ī milyango; a higūlya nū mu kabazu. Atizigela nūūlū ūmò wing'we wa kūja hanze ya numba yakwe kūshisha dilū.

23Ū SEEBA akūbīta pye a hose ū mu sī ya Misili, aje akūbatūlaga a babyalwa ba kwandya, ūlū ūgabona a mininga a higūlya ya nyango nū mu kabazu, akūgūbītīīla ū nyango gwenūyo; atūnzunīlīja ū nyagaja ingīle ū mu kaya jing'we kūmukenaagūla.

24Gūdimagi ū mhayo gwenūyū, nguno shilī shilagīlo shing'we sha welelo na welelo ū mu shibyalīlwe shing'we shose.

25Ūlū ng'wingīla ū mu sī īyo wang'wisagīja kūng'winha ū SEEBA, yaya ū kūleka kūgwīta ū mhayo gwenūyū.

26A baana bing'we ūlū būmubūūja, 'Ū mhayo gwenūyū gūlī na makūlū kī?'

27Bawīlagi gīkī, 'Shilī shitambò sha Pasaka ya ng'wa SEEBA; nguno aho tūlī mu Misili wajibītīīlaga ī numba ja Baisilaeli ū ng'wikanza lya kūbatūla a Bamisili, alīyo a bise ūtūchīla shigongo ūjileka ī kaya jise.'" Hūna a banhū binamya ī mitwe yabo būlamya.

28Na ng'hana a Baisilaeli bakīīta gīt'ūmo ba Musa na Alooni bakabalagīīlīla.

Kūyagajiwa babyalwa ba kwandya

29Ū būjikū ha gatī ū SEEBA ūbatūla pye a babyalwa ba kwandya ū mu Misili, kwandīja ū tangī o ng'wa Falao, ūyo olī igeleelilwe kwigasha h'isumbī lya būtemi, kūshisha ng'witūnja ū tangī wa ntungwa ūyo walī atungilwe mu jeela; pyī nī mbyalwa ja kwandya ja mitugo.

30Ū Falao na a batūmami bakwe na a Bamisili a bose, būbūūka ī būjikū yenīyo balīīlīla; yalī ng'hūngū nhaale no ū mu Misili, nguno yalī ītīho kaya nūūlū īmò aho atachile munhū.

Kwīnga mu Misili

31Aho ītaalī būjikū gīko, ū Falao ūbitana a ba Musa nū Alooni, ūbapeeja alīhaya, "Bing'we būkagi na a Baisilaeli, mubīngīle a banhū bane, jagi mukanamye ū SEEBA gīt'ūmo mukwikalaga ng'ūhayīla.

32Gasolagi na a madaale ging'we ga ng'holo nī ng'ombe, ūmo mutogelilwe."

33A Bamisili būbakangīlīja a banhū bīnge wangū ū mu sī yenīyo. Būhaya, "Ūlū ītī chene numho tūkūshila kūcha pye!"

34Na lūūlū a banhū būjisola ī mbilya jabo ja migatī, būsangwa bataalī ū kūguulanya mo ī shibimbya; būjibūūcha mu shiseme, būjilingīīla mu myenda, būja najo bajiseselile kū mabega.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

35A Baisilaeli bakīīta gīt'ūmo Musa walī wabalagīīlīla, būbalomba a Bamisili shikolo sha feza na sha zahabu, na shizwalo.

36Ū SEEBA walī wabīīta a Bamisili bazunye ū kūbinha a banhū shikolo shose shose īsho būbalomba; na lūūlū būbiza babasonza a Bamisili ī shikolo shabo.

37A Baisilaeli bandya lūgendo; būshimīza kūfuma Lamesesi kūja Sukoti, baalī banhū gītī shihūmbī magana atandatū, a bagosha dūhū abo bashimīzaga; kūleka kūbabala a ba kīma na a baana.

38Na banhū bangī bingī dūhū bakaja hamò nabo; baaja na madaale mataale ga mitugo, ng'holo na ng'ombe.

39Ī mbilya ja migatī ījo baalī baabūūcha kūfuma Misili būbeeja migatī ītī na shibimbya, nguno bakapeejiwa wangū wangū ū mu Misili, būsangwa bataalī nūūlū kūbeeja shilīwa sha mu nzīla.

40Ī likanza īlo bakikala ū mu Misili a Baisilaeli lyalī myaka magana anè na makūmi adatū.

41Aho yakalīka ī myaka magana anè na makūmi adatū yenīyo, nū lūshikū lwenūlo lūshika, a mabità ga ng'wa SEEBA gakīnga ī Misili.

42Ū būjikū bo lūshikū lwenūlo ū SEEBA walī abūdīlīlile no, nguno waalī wa kūbīnja mu sī ya Misili a banhū bakwe. Na lūūlū a Baisilaeli ībigelile babūdīlīle no no no ū būjikū wenūbo; bankūje ū SEEBA ū mu shibyalīlwe shabo pyī īsho shiliza.

Migilo ya Pasaka

43Hūna ū SEEBA ūbawīla a ba Musa nū Alooni, “Ī mihayo īyī yigelile īdīlīlwe kūlwa nguno ya Pasaka, ū munhū nobeji atazunīlījiwe ū kwīlya.

44Alīyo ū nsese ūyo ng'wangūla na hela jing'we, ūlū ng'ūmala kūnsaala adūgije ū kwīlya.

45Lelo ū ng'wigashi wa kakanza dūhū, nūūlū ng'witūmamīja wa mheela, ū ng'wenūyo yaya ū kwīlya.

46Ī nyama yenīyo shiigelile īlīīlwe mu numba īmò; yaya ū kwīfunya ū mu numba īyo balīlīīla. Hama yaya ū kūgabīnzagūla a maguha gayo.

47Pye a Baisilaeli shibigeleelilwe kwīlya.

48Ū nobeji ūyo akwikalaga mu bing'we, ūlū ūtogwa kwīlya ī Pasaka ya ng'wa SEEBA, shiigelile basaalwe pye a bagosha ba mu kaya yakwe; hūna akūdūla ū kwīlya gītī ūmò wa babyalīlwa ba mu sī yenīyo. Atīho ngosha nūūlū ūmò wa kwīlya ūlū atasaalilwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

49Ī shilagīlo shenīshi shilī kūlwa banhū bose, a babyalīlwa baamo ū mu sī, na a balobeji abo balikale hamò ning'we.”

50A Baisilaeli a bose bīīta gīt'ūmo baalī balagīlwa na Musa hamò na Alooni.

51Ū mu lūshikū lwenūlo ū SEEBA ūbafunya a Baisilaeli ū mu sī ya Misili, balī mabità na mabità.

Kūfuma 13

Babyalwa ba kwandya ba g'wa SEEBA

1Hanuma ya henaho, ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

2“Basolanhyage pye a babyalwa ba kwandya a bagosha, ūbeeje babize bane. Būlī ng'wene ū wa kūhangūla nda ya ng'wa nina ū mu Baisilaeli alī wane; abize munhū nūūlū gūbize ntugo.”

Mhayo gwa kwizūkwa

3Hūna ū Musa ūbawīla a banhū, “Lwizūkagwi ū lūshikū lwenūlū, ū lūshikū lwa kwīnga kwing'we mu sī ya Misili, ī sī ya būsese. Ū lwenūlo lūlī lūshikū lwa ng'wa SEEBA kūmufunya ū mu sī yenīyo na nkono gwa būdūla būtaale; na lūūlū yaya kūlya shose shose īsho shilī na shibimbya.

4Ī lelo yenīyī hū mulīnga, ū mu ng'weji gwenūyū gwa Abibu.

5Ū SEEBA ūlū ūmushisha ū mu sī īyo wabilahīlīla bakūlūgenji bing'we gīkī akūng'winha, ī ya Bakanaani, Bahītī, Baamoli, Bahīvī na Bayebusi, ī sī ya būhondo yakūsūlūlūka būki na mabeele; shiigelile mugūdīlīle gete ū mhayo gwenūyū, muyūbeeja shigukulu ū mu ng'weji gwenūyū.

6Muyūlya migatī ītī na shibimbya ikanza lya shikū mpungatī, hūna ū lwa mpungatī lwabiza lūshikū lūtaale kūlwa ng'wa SEEBA.

7Ī shikū mpungatī jenījo jibize ja kūlya migatī ītī na shibimbya, shitiziziilonga shikolo shose shose ū mu bing'we īsho shilī na shibimbya. Nīyo ī shibimbya shitiziziilonga hose hose nūūlū hado ū mu sī ying'we.

8Ū mu lūshikū lwenūlo ng'wīlage ū ng'witūnja wako gīkī, ‘ī yenīyī nakwīyītaga kūlwa mihayo mitaale īyo SEEBA akanīītīla ū nene aho nalīnga mu sī ya Misili.’

9Ū mhayo gwenūyū ū kūlī bebe gūbize gītī lūmeng'ho ha nkono, nūūlū shiizūkījo kū būshū wako, gīkī ī shilagīlo sha ng'wa SEEBA īkwigeleelilwe wikale ūkūshitūmamīlaga gwa, ū mu kalūngalūngīle kako. Nguno ū SEEBA wakwīngije ū mu Misili na nkono gwakwe gwa būdūla.

10Ū mhayo gwenūyū gūdīlīlage, ūlīlagīlwa kwizūkwa kūgwīta būlī ng'waka a makanza gīt'aya.”

Baatangī balī ba ng'wa SEEBA

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Ū SEEBA ūlū ūkūshisha ū mu sī ya Bakanaani, hūna ūkwinha yūbiza yako,
gīt'ūmo wabisagīgīja bakūlūgenji bako mu kwilahīla,

12pye a babyalwa bako a ba kwandya ūkūbisaaba gīkī balī beela kūlwa ng'wa
SEEBA. Nī mbyalwa ja kwandya ū mu mitugo jako jilī ja ng'wa SEEBA ī jose.

13Būlī nzobe ī ya kwandya kūbyalwa īkomoolage na ng'wana wa ng'holo; alīyo
ūlū ūtatogilwe ū kwīkomoola, ībūlagage, ū mu baana bako a baatangī, būlī
ng'wana ū ngosha nkomoolage.

14Ū kū shikū ja kū būtongi, ū ng'witūnja wako ūlū ūkūbūūja gīkī, "Ū mhayo
gwenūyū gūlī na makūlū kī?" Ng'wīlage, "Ū SEEBA akatwīnja mu sī ya Misili na
nkono gwa būdūla, ūtūfunya mu sī ya būsese.

15Ū Falao walī walema gete na makaala ū kūtūzunīlīja ū kwīnga, hūna ū SEEBA
ūbabūlaga pye a babyalwa ba kwandya ū mu Misili; a ba banhū, nī mitugo ī
mbyalwa ja kwandya. H'ī nguno yene nakashifunyaga pyī ī sha kwandya
kūbyalwa, shabiza shitambò kūlī SEEBA; hama a babyalwa bane ba kwandya a
bagosha nakabakomoolaga."

16Ū mhayo gwenūyū gūkūbiza gītī lūmeng'ho ha nkono gwako, nūūlū
shimanīkījo kū būshū wako, gīkī ū SEEBA akatwīnja ū mu sī ya Misili na nkono
gwakwe gwa būdūla.

Ng'hīngī y'ilunde na moto

17Na lūūlū ū Falao aho wabazunīlīja a banhū baje, ū Mulungu atabatūngīīgije kū
nzīla ya kūbīta mu sī ya Bafilisiti, nūūlū īkī ī yenīyo yalī nguhī. Nguno ū Mulungu
akahaya, "Ūlū būpamanya na būlūgū, badūgije kūgalūcha a maganiko būshoka
hangī Misili."

18Hūna lūūlū, ū Mulungu ūbabītya a banhū benabo kū nzīla ya kwipīndīīla,
ūbabītīja kwitogolo lya kūjīlīīla kū Nyanza Yaza. A Baisilaeli aho balīja, baaja
bamanukile nūūlū kūmanhya na būlūgū.

19Ū Musa ūgasola na a maguha ga ng'wa Yosefu, nguno ū Yosefu walī wabilahīja
a Baisilaeli ūbawīla, "Namanile hape gīkī ū Mulungu akūmugeniha ang'wīnje ū
ng'wenūmu; alilūūlū, mukūgabūūcha na a maguha gane muje nago."

20Aho bīnga Sukoti, bakaja būūkakoma ng'hambī Etamu, kūko n'itogolo
ikalamūku.

21Ū SEEBA hū ng'wene wabatongeelaga ī nzīla; ī līīmi walī mu ng'hīngī y'ilunde,
al'ī būjikū mu ng'hīngī ya moto kūlwa kūbatwimīla ū mu nzīla; badūle kūshimīza
līīmi na būjikū.

22Ī ng'hīngī y'ilunde īyo yabatongeelaga ī līīmi a banhū benabo, ītīngile ū kū
būtongi wabo, pyī nī ya moto ī būjikū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Kūfuma 14

1Hūna lūūlū ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

2“Bawīlage a Baisilaeli bagalūke, muje mukatūūle ng'hambī bbihī na Pi-hahiloti, ha gatī ya Megido na nyanza, ī ng'hambī ying'we ībize haho na nyanza, yilolele na Baali-zefoni ū kū ntambūko.

3Nguno ū Falao akwiganika gīkī, ‘A Baisilaeli balīko dūhū ū kwenūko bakūyūnga yūngaga balemeelagwa ūmo bīītīle, lyabachaamaga ī litogolo.’

4Hūna nakwīgang'hanaja ī ng'holò yakwe ū Falao, andye kūbakūūbīja; nipandīkīle ikūjo ū mu nzīla yakwe ū Falao, na a mabità gakwe. Ū mu gīko a Bamisili bakūmana gīkī ū nene nalī SEEBA.” Ng'hana a Baisilaeli bakīīta chene.

Falao kūbakūūbīja Baisilaeli

5Ū ntemi wa Misili aho wawīlwa gīkī a banhū benabo bapeelaga, ū Falao na a batūmami bakwe būgalūcha a maganiko gabo. Būhaya, “Twītaga mhayo kī ū gwenūyū? Ī gete nibūlī twabalekelaga a Baisilaeli būja? Īkī hū twagayiwa lūūlū a ba kūtūtūmamīla ī milīmo!”

6Na lūūlū ūlagīla igogoteni lyakwe lya būlūgū lyūfunyiwa, ūsola n'ibità lya bashilikale.

7Ūsola magogoteni gakwe gaalīho magana atandatū ga būlūgū, ayo walī agasanije no no no; ūgasola na a magogoteni a gangī pye a gose a ga mu Misili, būlī lyene na bashilikale baalyo.

8Ū SEEBA wīgang'hanaja hangī ī ng'holò ya ng'wa Falao ū ntemi wa Misili yūbipa no, ūbona abakūūbīje a Baisilaeli ū mu lūgendo lwabo, ūlo bashimīzaga mu kwisandaala.

9Na ng'hana a Bamisili būbūūka kūbakūūbīja a Baisialaeli; būja najo pyī ī falasa ja ng'wa Falao na a magogoteni gakwe, na badamhīji ba falasa jenījo, hamò na a bashilikale. Būbapandīkīla a ha ng'hambī īyo baalī batūūla haho na nyanza, hihī na Pi-hahiloti; yalī kū ntambūko yilola na Baali-zefoni.

10Hūna ū Falao ūbatumbya a Baisilaeli, bahayūponya a miso būbabona a Bamisili balībakūūbīja, bakogoha no; bandya kūnīlīīla ū SEEBA.

11Būngalūkīla ū Musa būyūng'wīla, “Ū bebe gashi watwenhile kūūnū kwiza kūtūmalīla kwitogolo; walī wabonile gīkī shagayile ī shigila ī Misili? Ī gīsī īkī watwīngije ī Misili, kī lūūlū īsho watwītīlile?

12Aho tūlī Misili twalī tūtakūwīlaga gīkī, ‘Tūlekage dūhū a bise tūbatūmamīle a Bamisili?’ Yalī hambū hambū ū kūbatūmamīla a Bamisili kūtinda kūchīla kū matogolo kūūnū!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Nang'hwe ū Musa ūbawīla a banhū, “Mutogohage īmīīlagi dūhū mulembeele, mukūbūbona ū būpīji ūbo SEEBA alīng'wenhela ī lelo. A Bamisili abo mulībabona beneba ī lelo īyī, mutalababona hangī ilalī.

14Ū SEEBA akūmulwīlīīla, a bing'we bene lembeelagi dūhū.”

15Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, “Nibūlī ūlīnilīlīīla nene? Bawīlage a Baisilaeli baje kū būtongi.

16Ū bebe gūbūūchage ū nang'ha gwako, ūgūgoloole ū nkono gwako a higūlya ya nyanza gagabanhīke a minzī, a Baisilaeli bapandīke nzīla ya kūshimīza ha sī nyūmu kūbītīla ū mu nyanza.

17Ū nene nakongeja kūjigang'hanaja ī ng'holò ja Bamisili, bongeje ū kūmukūūbīja. Hūna nakwipandīkīla ikūjo ū mu nzīla ya ng'wa Falao nī libità lyakwe lya bashilikale, na a magogoteni gakwe ga būlūgū, pye na a badamhīji bakwe ba falasa.

18A Bamisili hū bakūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA, ūlū nalipandīkīle ikūjo mu nzīla yakwe ū Falao na a magogoteni gakwe ga būlūgū, na a badamhīji bakwe ba falasa.”

19Hūna ū malaika o ng'wa Mulungu ūyo washimīzaga kū būtongi w'ibità lya Baisilaeli, wīnga ko, wiza kū numa yabo. Nī ng'hīngī y'ilunde yīnga ū kū būtongi yiza kwīmīīla kū numa yabo;

20yikīngīja a ha gatī y'ibità lya Bamisili, nī lya Baisilaeli. Ū mu būjikū pyī ū bose, ī ng'hīngī yenīyo ī lipandī ī līmò yalī yatūūla giiti, alīyo ī lipandī ī līngī yenha isana. Nose a mabità būbīlī wago yalī shilambu ū kwiyegeela būjikū pe.

Kūkīla Nyanza Yaza

21Na lūūlū ū Musa ūgūgoloola ū nkono gwakwe a higūlya ya Nyanza Yaza; ū SEEBA wenha lūyaga lwa nguzu lwa kūfuma kīya, lwīhuuyembela ī nyanza yūgabanhīka, yūleka ibbaala lya sī nyūmu.

22A Baisilaeli būbīta ha sī nyūmu ū mu nyanza ng'wenūmo, bakīngagwa ndugu ja minzī, ū kū būlyo nū kū lūmoso!

23A Bamisili būbakūūbīja mo, ī falasa ja ng'wa Falao na a magogoteni gakwe pye, na a badamhīji ba falasa bakwe būkūūbīja ū mu nyanza.

24Mu makanza ga dilū, ū SEEBA ūlīlola ī libità lya Bamisili kūfuma ū mu ng'hīngī ya moto n'ilunde; ūlīzwanja ī libità lyenīlo.

25Ūgateja a madandali ga magogoteni gabo gūyūkomooka; bandya kūkoya ū kūselema, ī likanza lyenīlo a Bamisili biwīla, “Bing'we tūbalekagi a Baisilaeli tūpeele, nguno ū SEEBA alilwisha nise kūbalwīlīīla a boi!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

26Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, “Gūgoloolage ū nkono gwako a higūlya ya nyanza, gashoke a minzī gabakundīkīje a Bamisili na a magogoteni gabo nī falasa jabo.”

27Ū Musa ūgūgoloola ū nkono gwakwe a higūlya ya nyanza; ū mu dilū ī nyanza yandya kūshoka ūmo yikalīlaga na kale. A Bamisili būgema ū kūpeela, alīyo ū SEEBA ūbapyagūlīla dūhū mo ū mu nyanza.

28A minzī gūhūūma gashokile, gūgakundīkīja a magogoteni na badamhīji ba falasa; pyī ī libità lya ng'wa Falao na būtaale walyo īlo lyalī lyabakūūbīja a Baisilaeli ū mu nyanza, lyūshikīla shiki shiki, atapīlile nūūlū ūmò wabo.

29Alīyo a Baisilaeli būbīta ha sī nyūmu bakīngilwe minzī gikīgaga gītī ndugu, ū kū būlyo nū kū lūmoso.

30Ū lūshikū lwenūlo, ū SEEBA ūbapīja a Baisilaeli ū kūfuma ū mu makono ga Bamisili; a Baisilaeli būbabona a Bamisili bachile a ha ng'walo gwa nyanza.

31A Baisilaeli aho babūbona ūmo walī ū būtaale bo būdūla bo ng'wa SEEBA ūbo akaboolecha mu kūbakenaagūla a Bamisili, a banhū bakang'ogoha ū SEEBA, nū ntūmami wakwe ū Musa būnsanya.

Kūfuma 15

Lyīmbo lya ng'wa Musa

1Hūna ū Musa na a Baisilaeli būng'wīmbīla ū SEEBA lyīmbo īlī: Nakūng'wīmbīla ū SEEBA, nguno alī nkūjiwa ntaale. Falasa wajishikīgije shiki mu nyanza, na a badamhīji bajo shiki shiki.

2Ū SEEBA alī nguzu jane na lyīmbo lyane, hū ng'wene wabizile būpīji wane. Alī Mulungu wane, na nakūnkumīlīja we gwa, alī Mulungu o ng'wa baba, nane nakūngūngūhya.

3Ū SEEBA Mpyeni mu būlūgū, Ī lina lyakwe lyene SEEBA.

4A magogoteni ga ng'wa Falao nī libità lyakwe, wagashikīgije mu nyanza. Bagosha ba mbagashūūla ba ng'wa Falao baamililwe būjiba wa Nyanza Yaza.

5Minzī mashimu gaabanwegije, būnwela nwe mu būjiba gīt'iwe.

6Ū nkono gwako gwa būlyo SEEBA, gūlī na būdūla w'ikūjo itaale no, ū nkono gwako gwa būlyo SEEBA, hū gwene gwantobagūlile tobo tobo ū ng'wanishi.

7Abo baalūgaagaanaga kūkūchaama, wabagwishije kūlwa būtaale w'ikūjo lyako. Ūkabūzunīlīja ū būpelanu wako būbababagūla gītī mapalala.

8Ūkafuupa myūyī na mūūlū gako, bana minzī bikīga makīgo makīgo. A minzī ayo gatalembeelaga gīmīīla gītī ndugu; minzī gibūmba mu nda ya nyanza, lyūbiza iwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Ū ng'wanishi akigīmba akūhayaga; Nabakūūbīje, nakūbapandīka dūhū. Nakūgabanhya nding'wa, nakūgwasha magudyenge namale malusu. Nakūlīsopoola ī līlūshū lyane, nabakenaagūle na nkono gwane.

10Alīyo ūkafuula na myūyī yako yūbakundīkīja ī nyanza; būlibīla mu minzī gatī ga kwihebelwa, libilibi gītī chūma shidito.

11Ee SEEBA, ū mu bamulungu nani ūyo a bange gītī bebe? Nani ūyo alī ng'wela na nkūjiwa? Nani ū wa lyogohya kūlw'ikūjo na meeja wa mihayo ya kūkaamaaja?

12Aho wagūgoloola ū nkono gwako gwa būlyo yūbamila ī sī!

13A banhū bako abo wabakomoolile, wabatongeelile kūlwa shigongo shako shitaale. Ūkūbashisha ū kū wikalo wako wela, kūlwa būdūla wako.

14A mahanga gakwigwa gadeteme, ba sī ya Filisiti bakūminyiwa boobà.

15A batemi ba Edomu bakūbbaha, a batongeeji ba Moabu bakūding'wa idetemya. A banhū ba Kanaani pye bakwaaba basalang'hane.

16Bakūgwīlwa boobà n'idedebaja. Kūlwa būdūla wa nkono gwako, bakūdedebala bahuumūlīje sele gīt'iwe, kūshisha babīte a banhū bako SEEBA; kūshisha babīte a banhū bako abo wabakomoolile.

17Ee SEEBA, ūkūbenha mo, Ūkūbahamba ū mu lūgūlū lwa wingīji wako; ipandī īlo wibeegeja kūlwa wikalo wako, Ee SEEBA, ipandī lyeela īlo makono gako galībeeja.

18Ū SEEBA ng'wene Ntemi wa welelo bose!

19Ī falasa ja ng'wa Falao na a magogoteni, hamò na a badamhīji bajo bakakūūbīja būkingīla nū mu nyanza, ū SEEBA ūgashosha a minzī ga nyanza gūbakundīkīja; alīyo a Baisilaeli būbīta balīshimīza ha sī nyūmu.

20Miliamu ū ng'hangi nkīma, ū ilūmbūye o ng'wa Alooni, ūsola kang'oma mu nkono; na a bakīma a bangī būsola tūng'oma. A bose bandya kūbina,

21kūnū ū Miliamu akūbīmbīlaga ūhaya: Ng'wīmbīlagi ū SEEBA, nguno alī nkūjiwa ntaale. Falasa wajishikīgije shiki mu nyanza, na a badamhīji bajo shiki shiki.

Minzī ga Maala na Elimu

22Hūna ū Musa ūbīnja a banhū a ha Nyanza Yaza, ūbatongeela kūja kwitogolo lya Shuli. Būmala shikū idatū bakūshimīzaga, ndūhū nūūlū kūpandīka minzī.

23Būshika ipandī litanagwa Maala, gaalīho minzī; alīyo būlemeelwa ū kūgang'wa nguno gaalī malūlū. (H'ī nguno yene ī lipandī lyenīlo līkitanwa Maala).

24Na lūūlū a banhū būndugumīla ū Musa balīhaya, “Ī gīsī lūūlū, tūng'we kī?”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Ū Musa ūnīlīīla ū SEEBA, nang'hwe ū SEEBA ūng'olekeja itambī lya līntī; ūlīsola ūlīponeja ū mu minzī; a minzī gūnona. A henaho ū SEEBA ūbinha mihayo ya kūbatongeela, na shilagīlo; nīyo aho bataalī henaho ūbagema.

26Ūhaya, "Ūlū ng'ūliigwa mu logohano ī lilaka lya ng'wa SEEBA Mulungu wing'we, na ng'wīta īyo ītūngīlīgije kū būtongi bokwe; hūna ng'ūgadīlīla na a malange gakwe, na a kahelele kakwe pye a kose ng'ūkadima chiza, natūng'wenhela a mabūsaatu gīt'ayo nalūbenhelaga Bamisili; nguno ū nene nalī SEEBA, hū nene nalī mpīja wing'we."

27Hanuma ya henaho būja Elimu; ū kwene jalīho nzwinzī ikūmi n'ibīlī; na mitī makūmi mpungatī ya nhende, būtūūla ng'hambī bbihī nago a minzī genayo.

Kūfuma 16

Baisilaeli kongeja kūduguma

1Nī Elimu bīnga; pyī ī libità lya Baisilaeli būshimīza bajile, būūkashika kwitogolo lya Sini, ha gatī ya Elimu na Sinai. Ū lwenūlo lwalī lūshikū lw'ikūmi n'itanò kūfuma lūshikū lwa kwīnga kwabo Misili.

2Aho balī ū ng'witogolo ng'wenūmo, pyī ī libità bandya kūndugumīla ū Musa nū Alooni.

3A Baisilaeli būyūhaya, "Yalī hambū hambū ū SEEBA ūlū ni watūbūlagīlile Misili dūhū, nguno ū kwenūko twigashaga magelè magelè twayūtengelwa nengelo ja nyama twalya; nīyo ū kwene twalyaga ī shilīwa gīt'ūmo tūtogelilwe. Alīyo ī haha ng'watwenhile kūūnū kwitogolo, kwiza kūlīnanula ī libità lya banhū na būtaale lyenīlī!"

4Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, "Nakūng'wenhela migatī mingī, gītī mbula kūfuma ng'wigūlū. A banhū bakūyūja ī hanze būlī lūshikū ī dilū baakakuminga ngabo gwa kūbigela ū mu lūshikū lwenūlo. Nakūbagema mu gīko, nabone ūlū badūgije kūshimīzīla ū mu katongeelele kane.

5Ū mu lūshikū lwa katandatū bakūyūshibeeja chiza īsho bakūsola; nguno shikūbiza na wingī bo ng'hangala ibīlī, kūtinda ūmo bakūyūpandīkīla ī shikū ī jingī."

6Na lūūlū ū Musa nū Alooni būbawīla pye a Baisilaeli, "A makanza ga mhīndī hū mukūndeeba ūyo wang'wenhile kūfuma Misili, gīkī alī SEEBA.

7Hama ī dilū mukūlībona ī likūjo lya ng'wa SEEBA; nguno owigwile ū būdugumi wing'we ūbo mukūndugumīlīga. A bise tūlī banani nose mutūdugumīle?"

8Ū Musa ongeja kūhaya, "A bing'we wang'wigwile ū SEEBA, na lūūlū ūlū alandye kūyūng'winha ī mhīndī nyama ja kūlya, na migatī ī dilū gīt'ūmo mutogelilwe, hū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

mukūdeeba gīkī hū wei ūyo mukūndugumīlaga, ī gīsī a bise tūlī banani? Mutūtūdugumīlaga bise, mulīndugumīla SEEBA.”

9Hanuma ū Musa ūng'wīla ū Alooni, “Līwīlage ī libità lya Baisilaeli a bose gīkī, ‘Nzūgi kūūnū kū būtongi bo ng'wa SEEBA, nguno wakwigwile ū kūduguma kwing'we.’”

10Ū Alooni aho ataalī ūyomba nalyo ī libità lya Baisilaeli, bahayūlola ū kū lwandī lw'itogolo, būlībona ī likūjo lya ng'wa SEEBA ū mu malunde.

11Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

12“Naakwigwile ū kūduguma kwa Baisilaeli; na lūūlū bawīlage gīkī, ‘ī mhīndī mukūyūlya nyama, ī dilū ng'wigūta migatī; hū mukūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA Mulungu wing'we.’”

Ng'hwaale na eemanu

13Ī mhīndī ya lūshikū lwenūlo jiza ng'hwaale ningī no, jūyookaja pyī ī ng'hambī, hama ī ntondo yaho ī dilū, lūgwa lūme pye a hose kwīpīndya ī ng'hambī.

14Lwahayūkamung'ha ū lūme, būbona shikolo gītī shiitagwa a h'itogolo henaho; shalī shido do do, shibilingu hama shibbapaanu, alīyo shape gītī mawe ga mbula.

15A Baisilaeli aho bashibona būyibūūja, “Kī ī shenīshi?” Nguno baalī batashimanile ni shikolo kī. Ū Musa ūbawīla, “Ū gwenūyū hū ngatī ūyo SEEBA wang'winhaga kūyūlya.

16Hū gwene ū ngatī ūyo walagīlile ū SEEBA gīkī, ‘Būlī ūmò wing'we ni asolage kūlenganīla na kalīīle ka ha ng'wakwe. Solagī lnzugo gūmo kūlwa būlī munhū ūyo alīho ū mu kaya jing'we.’”

17A Baisilaeli bīīta gīt'ūmo bakawīlīlwa, kwike bangī būyūkīlanīja; bangī bagehelwa.

18Alīyo aho bashipima ū mu shiseme sha nzugo, yilonga gīkī ūyo walī wakuminga shingī atapandīkile sha kūkīlanīja, nū yūyo walī wapandīka shigehu shitang'wilebile. Būlī munhū walī wasola sha kwigela kalīīle ka ha ng'wakwe.

19Ū Musa ūbawīla, “Atizilonga nūūlū ūmò wa kūlekeela shipolo kūshisha ntondo dilū.”

20Alīyo nahene bakilonga abo batīdīlīlile ī mihayo ya ng'wa Musa; būshisaaja kūshisha kū ntondo dilū. Kwike shūmisha shagundaga shilīnung'ha shagwīlaga ngino; bakansayīcha no ū Musa.

21Būlī lūshikū ī dilū būlī ng'wene wakūmingaga sha kwigela, ūlū lyaseba ī līīmi shaabaga shagaya ho.

Shilīwa sha ha sabato

© 2015 Bible Society of Tanzania.

22Ū mu lūshikū lwa katandatū bakumingaga sha kwigela kūlya kabīlī, nzugo inè kū būlī munhū. Abo baalī baatūūlwa būtongeeji ū ng'wibità biza ū kūlī Musa būng'wīla ū mhayo gwenūyū.

23Nang'hwe ūbawīla, "Ū SEEBA alagīlile gīkī, 'Ū lūshikū lwa ntondo lwa kwifuula, sabato neela kūlwa ng'wa SEEBA. Na lūūlū kalangagi īsho mutogilwe kūkalanga, nūūlū zugagi īsho mutogilwe kūzuga, īsho shilasaage shibīkagi chiza kūshisha ntondo dilū.'"

24Ng'hana būshibīka kūshisha ntondo dilū gīt'ūmo Musa akabawīlīla; shitagundile, nūūlū shitagwīlile ngino.

25Ū Musa ūbawīla, "Ī shenīshi lyagi ī lelo, nguno ī lelo sabato ya ng'wa SEEBA. Mutūshipandīka nūūlū hado ī lelo ī sha kūsola hasī.

26Mukūyūshikuminga būlī lūshikū ū mu shikū īj'itandatū, alīyo ū lwa mpungatī, ū lwa sabato, ū mu lwenūlo shitūbiza ho."

27Kwike nahene banhū bamò bakaja ī hanze kūjūshikooba gīkī bakuminge; būsanga shitīīho.

28Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, "Mukūlema ū kūshimīzīla ū mu shilagīlo shane na a katongeelele kane kūshisha nanalī?

29Managi gīkī ū SEEBA wang'winhile ī sabato; h'ī nguno yene ū mu lūshikū lwa katandatū akūng'winhaga shilīwa sha shikū ibīlī. Yaya ū kūja hanze ū mu lūshikū lwa mpungatī; būlī munhū shing'wigelile ikale ha kaya."

30Na lūūlū a banhū būyifuula ū mu lūshikū lwa mpungatī.

31A Baisilaeli būshiitana ī shilīwa shenīsho "Eemanu" shalī shape gītī mawe ga mbula, na shinonu gītī būūkī.

32Ū Musa ūbawīla, "Ī shenīshi h'īsho walagīlile ū SEEBA gīkī, 'Solagi nzugo ibīlī ja eemanu mubīke kūlwa shibyalīlwe sha kū būtongi īsho shiliza; balayūgūbona ū ngatī ūyo naang'winhaga kūlya aho mulī ng'witogolo, a makanza gene nalīng'wīnja Misili.'"

33Na lūūlū ū Musa ūng'wīla ū Alooni, "Solaga shinje ūtūūle mo nzugo ibīlī ja eemanu; wītūūle kū būtongi bo ng'wa SEEBA, īlang'hanwe kūlwa shibyalīlwe īsho shiliza kū shikū ja kū būtongi."

34Ū Alooni wīta gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla Musa; ūsola eemanu ūtūūla kū būtongi w'isandīko lya būkaanīji, gīkī īlang'hanwe.

35A Baisilaeli bakalya eemanu ikanza lya myaka makūmi anè, kūshisha būshika mu sī īyo yalī na banhū; bakalya ī eemanu kūshisha bingīla mu sī ya Kanaani.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

36(Ī shipimo īsho shatūmamīlagwa shalī īmò ya ng'wikūmi ya efa, sawa na liita ibīlī.)

Kūfuma 17

Minzī kūfuma ng'witale

1Ī libità lya Baisilaeli ī lyose lyūshimīza kwīnga ū ng'witogolo lya Sini, būja bakūsaama saamaga gīt'ūmo walī wabalagīīlīlaga ū SEEBA. Būshika ipandī litanagwa Lefidimu būtūūla ng'hambī, kwike gaalī gatīho a minzī ga kūng'wa a banhū.

2Hūna lūūlū bandya kūnkoya ū Musa balīng'wīla, "Twinhage minzī ga kūng'wa." Nang'hwe ū Musa ūbawīla, "Nibūlī mulīnisayīla nene? Nibūlī mukwikalaga ng'ūngema ū SEEBA?"

3Alīyo īkī a banhū baalī bakolwa notà aho balī henaho, bakankoya no ū Musa; būyūng'wīla, "Nibūlī ūkatwīnja ī Misili na a baana bise, nī mitugo jise kwiza kūtūbūlaga na notà?"

4Hūna ū Musa ūnītīīla ū SEEBA alīhaya, "Nabīītīle mhayo kī a banhū benaba? Nguno balī hihī kūniponda mawe."

5Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, "Balekage henaho a banhū, ūtongele kū būtongi ū bebe. Solaga na banamhala bamò na bamò ū ng'wibità lya Baisilaeli, ūgūsole nū nang'ha ūyo ūkatūlīla mongo gwa Nile; hūna ūje.

6Ūlū ūlashike Holebu līlīko itale, ū nene nakwīmīīla hamò nang'ho bbihī nalyo ī litale lyenīlo; ūkūlītūla gafume mo minzī, bang'we a banhū." Na ng'hana ū Musa ūgwīta ū mhayo gwenūyo mu būtongi wa banamhala ba Baisilaeli.

7Ī lipandī lyenīlo ūlitana Masa na Meliba nguno a Baisilaeli bakankoya ho a henaho, nīyo nū SEEBA bakangema balīhaya, "Ū SEEBA alī hamò nise, nūūlū yaya?"

Kūpyenwa kwa Baamaleki

8Kwitulwa Baamaleki biza kūbadumīla a Baisilaeli aho balī Lefidimu.

9Ū Musa ūng'wīla Yoshwa, "Bebe solaga bagosha bamò na bamò ū mu bise, ūje ūkilwishe nabo a Baamaleki. Ū nene ī ntondo nakwīmīīla kwigūlya ya lūgūlū, nagūdimīīlile mu nkono ū nang'ha go ng'wa Mulungu."

10Na ng'hana ū Yoshwa ūja ū kwilwisha būlūga nabo a Baamaleki gīt'ūmo Musa akanagīīlīla; ū wei ū Musa ūlinha kwigūlya ya lūgūlū, hamò na ba Alooni na Huuli.

11Ū Musa ūyūbiza ūlū wabūūcha ng'wigūlya a makono gakwe, a Baisilaeli bapyena, alīyo ūlū wagicha a makono, a Baamaleki bapyena.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Ū Musa aho wanoga, begeleja iwe, būntūūlīla hasī ūligasīja. A ba Alooni nū Huuli būgadimīīla a makono gakwe bagabūūkije ng'wigūlya, ūmò nkono ūyū ūngī ū gūngī; a makono gakwe gikala ng'wigūlya kūshisha lyūloka ī līīmi.

13Na lūūlū ū Yoshwa ūbapyena a Baamaleki na būūgī bo līlūshū.

14Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, "Gūyū mhayo gwandīkage mu shitabo, a banhū bikale bagwizūkilwe; hama ū Yoshwa ūnsomboolele mu welwa ng'holò agūdime. Nguno a Baamaleki nakūbapyagūla bashile gete ū mu sī."

15Ū Musa ūzenga ng'walīlò; ūgwinha lina lya, "Ū SEEBA alī lūbembeela lwane."

16Nguno akahaya, "Makono gaalī gabūūchiwe kū būtongi w'isumbī lya būtemi lya ng'wa SEEBA. Ū SEEBA akūbiza na būlūgū nabo gwa a Baamaleki kūfuma shibyalīlwe kūshisha shibyalīlwe."

Kūfuma 18

Yesilo kūngeniha Musa

1Ū Yesilo ūyo walī ngabīji wa Midiani na nkwīye o ng'wa Musa, akigwa pyī īyo Mulungu walī wang'wītīla ū Musa na a banhū bakwe a Baisilaeli, nū mumo ū SEEBA akabīngīja a Baisilaeli ī Misili.

2Ū Musa walī wantūma kūja kaya ū nke wakwe ū Sipola; nang'hwe ū Yesilo ū nkwīye o ng'wa Musa ūnsola,

3hamò na a bitūnja bakwe a babīlī. Ūmò witanagwa Gelishomu, nguno ū Musa akahaya, "Naalobelile mu sī ya kūle."

4Ū ūngī walī wang'wilīka ī lina lyakwe, Eliezeli; nguno akahaya, "Ū Mulungu o ng'wa baba walī ngunanhi wane, hū ng'wene akanipīja kwīnga mu nhabaala ya līlūshū lya ng'wa Falao."

5Na lūūlū ū Yesilo, ū nkwīye o ng'wa Musa wiza hamò na a bitūnja bakwe ū Musa, nū ninaabo; būnsangīla kwitogolo ūko walī watūūla ng'hambī, bbihī na lūgūlū lwa ng'wa Mulungu.

6Ū Yesilo ūtūma nhūng'wa kūhaya, "Nene Yesilo nkwīyo nalīkūgeniha, nalī nang'hwe nū nke wako, hamò na a bitūnja bako būbīlī wabo."

7Na lūūlū ū Musa ūfuma hanze kūjūnsūng'wanha ū nkwīye; ūshika winama ūmo shalī shīmīle sha koolecha ikūjo, hūna ūmbipa. Hanuma ya henaho bigīsīlīja ī mhola jabo, hūna bingīla ng'wiheema.

8Ū Musa ūng'wīla ū ise būkwi pyī ī yose, īyo SEEBA walī wang'wītīla ū Falao na a Bamisili kūlwa kūbalwīlīīla a Baisilaeli. Ūng'wīla nī ya mihayo ī midito īyo baalī bamanhya nayo ū mu nzīla, nū mumo akabapīgīja ū SEEBA ū mu yose yenīyo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Ū Yesilo akayega no ū kwigwa pyī ī yawiza īyo SEEBA walī wabīītīla a Baisilaeli, kūlwa kūbapīja kūfuma mu nkono gwa Bamisili.

10Ūhaya, “Akumīlījiwe ū SEEBA ūyo wamupīgije mu nkono gwa Bamisili na go ng'wa Falao, ūbakomoola a banhū kūfuma ū mu nkono gwa Bamisili.

11Ī haha lūūlū nadeeba gīkī ū SEEBA ntaale kūtinda bamulungu bose, nguno wagwītile ū mhayo gwenūyū kū banhū abo babīītīlaga yabūbi a Baisilaeli mu kwikumīlīja.”

12Hūna ū Yesilo ū nkwīye o ng'wa Musa ūmfunīja ū Mulungu shitambò sha kūpemva; nū Alooni wiza hamò nabo pye a banamhala ba Baisilaeli, kwiza kūlya nang'hwe shilīwa ū ise būkwi o ng'wa Musa, kū būtongi bo ng'wa Mulungu.

Kūsolwa kwa balamuji

13A ha ntondo yaho ū Musa wigasha, wandya kūbalamula a banhū; a banhū bīmīīla bampīdije ū Musa kwandīja dilū kūshisha mhīndī.

14Ū nkwīye aho wībona pyī īyo wabīītīlaga a banhū; ūhaya, “Bebe ūlībīītīla mhayo kī a banhū? Nibūlī ūkwigashaga kūlamula iyene dūhū, hūna a banhū benaba pye a bose balocha līīmi bīmīīlile bakūpīndije?”

15Ū Musa ūnshokeja, “Nguno a banhū bakwizaga kūlī nene kūkooba būlamuji bo ng'wa Mulungu.

16Būlī ikanza ūlū bilemeelwa, bakizaga kūlī nene nafunya būlamuji ha gatī ya munhū na munhū; hūna nabinha na katongeelele ka ng'wa Mulungu, nī shilagīlo shakwe.”

17Ū ise būkwi ūnshokeja, “Ūyo ūlīgwīta gūtī gwawiza.

18Ū bebe na a banhū benaba bakwizaga kūkūbona, ī ng'halīlo yaho mukwifulamya. Ū nīmo gwenūyū ndito no, ūtūdūla ū kūgūbbyeedecha iyene.

19Na lūūlū nidegelekage nakwinhe būūbū būganikīji, nū Mulungu abize hamò nang'ho. Ū bebe bizaga ha gatī ya ng'wa Mulungu na a banhū benaba; ī mihayo yabo ūyīīshisha ū bebe ū kūlī Mulungu.

20Ūbalanga ī mbika ja kajīle nī shilagīlo; ūboolekeja ī nhūngwa ja kikalīle a kawiza, nī milīmo īyo ībigelile kwīshikīlīja.

21Alīyo ū mu banhū benaba, solanhyaga banhū ba būdūla, banhū abo bang'ogohile Mulungu hangī basanyiwa, na balemile kūhongwa. A benabo hū batūūlage babize bataale ba mabità ga banhū, ū wa shihūmbī, ū w'igana, ū wa makūmi atanò, na a b'ikūmi ikūmi.

22A benabo binhage ū nīmo gwa kūyūbalamula a banhū ū mu mihayo ya būlī lūshikū. Ū bebe bayūkwenhela ī mihayo ī midito dūhū; ī mido mido bayīdīlīla boi. Ū mu gīko gūkūbbūpa ū nigo gwako; nguno bakūkūgunanha ū kūgūbūūcha.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Ūlū wīta ūmo nalīkūwīlīla nū Mulungu ūlagīla chene, ūkūbiza na nguzu ja kūdūla kūgwīta ū nīmo gwenūyū. Hama na a banhū benaba pye bakūyūshoka ū mu kaya jabo bifuulaga ū mu maganiko."

24Ū Musa akang'wigwa ū ise būkwi, wīta pyī īyo akanganikīla;

25Ūsola banhū abo baalī na būdūla kūfuma ū mu Baisilaeli, ūbatūūla ha būtaale wa mabità ga banhū, ū wa shihūmbī, ū w'igana, ū wa makūmi atanò, na a b'ikūmi ikūmi.

26A benabo hū būyūbalamula a banhū ū mu mihayo ya būlī lūshikū; ī mihayo ī midaamu dūhū h'īyo būyūng'wenhela ū Musa, alīyo ī minogu, būyūyīmala boi.

27Na lūūlū ū Musa akīīta ūnshindīkīla ū ise būkwi, ūshoka kaya kū sī yakwe.

Kūfuma 19

Ng'witogolo lya Sinai

1Aho yashika myeji idatū kūfuma kwīnga kwabo Misili a Baisilaeli, ū mu lūshikū lwa kūshikīīla ī likanza lyenīlo, būshika ng'witogolo lya Sinai.

2A Baisilaeli aho bīnga ī Lefidimu, bakashimīza būūkashika ng'witogolo lya Sinai; na lūūlū a banhū benabo būtūūla ng'hambī yabo bbihī na lūgūlū, ū ng'witogolo lyenīlo.

3Hūna ū Musa ūlinha ū mu lūgūlū kūhoya na Mulungu; nang'hwe ū SEEBA ūng'witana kūfuma ū mu lūgūlū lwenūlo, ūng'wīla, "Ī mihayo īyī ūkūbawīla a banhū ba numba ya ng'wa Yakobo, ūkūbasomboolela a baana ba ng'wa Isilaeli gīkī,

4'Bing'we benekīlī ng'wabonile ūmo naabīītīlile a Bamisili, nū mumo naamubūūkīgije na manana ga ng'hoonà nūng'wenha kūūnū kūlī nene.

5Na lūūlū ūlū ng'ūniigwa gete ū nene, nī lilagane lyane ng'ūlīdima, ū mu mahanga gose na gose mukūbiza sabo yane ya mpango ntaale no.

6Na ng'hana ī sī pyī ī yose īlī sabo yane, alīyo a bing'we mukūbiza ū kūlī nene būtemi wa bagabīji, n'ihanga lyeela,' ī mihayo yenīyī h'īyo ūkūbawīla a Baisilaeli."

7Hanuma ya henaho ū Musa ūshoka, wiza ūbakuminga a banamhala ba banhū ūbasomboolela pyī ī mihayo īyo SEEBA akankomeleja kūbawīla.

8A banhū a bose būshosha balīhaya, "Tūkwīyīta pyī īyo wīhayaga ū SEEBA." Ū Musa ūnshokeja ū SEEBA ī lishosho lyabo.

9Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, "Nakwiza ū kūlī bebe ng'wilunde idito, bigwe a banhū nalīhoya nang'ho, bakūsanye shikū jose." Hūna ū Musa ūng'wīla ū SEEBA īyo bakahaya a banhū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Kwejiwa kwa banhū

10Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, “Jaga ū kū banhū ūkabeeje ī lelo nī ntondo, ūbakomige bafule ī shizwalo shabo.

11Bamalīīle balinde lūshikū lwa kadatū kwīngīīla lelo, nguno ū mu lūshikū lwenūlo ū SEEBA akwika ū mu lūgūlū lwa Sinai kū būtongi wa banhū bose.

12Tūūlaga lūbīmbī kūlūpīndīlīja ū lūgūlū, hūna ūbawīle gīkī, ‘Ilang'hanagi mutizūlinha ū mu lūgūlū, nūūlū kūlūkuumya dūhū aho lwandīgije yaya; ose ose ūyo ūlūkuumya akūbūlagwa ng'hana gete.

13Akūpondwa mawe, nūūlū kūlaswa masonga; kwike atūkuumiwa na nkono gwa munhū. Atūlekwa ikale mpanga, abize munhū, nūūlū gūbize ntugo,’ ūlū lyūfuulwa ipembe lya kūng'ang'aala ikanza ilīhu, bakwiza ū kū lūgūlū.”

14Ū Musa aho wīnga ū mu lūgūlū, ūja ū kū banhū kūbawīla biyeeje, bafule nī shizwalo shabo.

15Hūna ūbawīla, “Igolanyagi chiza mumalīīle kūlwa lūshikū lwa ntondo būngī; yaya ū kūlaala na a bake bing'we.”

Mulungu mu lūgūlū lwa Sinai

16Ī dilū ya lūshikū lwa kadatū lwaho, lyūbiza ho ilunde idito a ha lūgūlū, na būpalalūki na ndabi; n'ilaka lya higūlya ly'ipembe itaale, būlī munhū ū mu ng'hambī akayūdetema.

17Hūna ū Musa ūbafunya a banhū ū mu ng'hambī, ūbatonga kūjūmanhya nū Mulungu; būshika bīmīīla aho lwandīgije ū lūgūlū.

18Ū lūgūlū lwenūlo ū lwa Sinai lwalī lwakundīkījiwa lyochi, nguno ū SEEBA walī wika hoi mu moto, ī lyochi lidosaga kūja ng'wigūlya gītī līlīfuma mu liiko; pyī ū lūgūlū lūyūtingina kīngī nasho!

19Ī lilaka ly'ipembe aho lyongeja kūbiza lya higūlya, ū Musa wandya kūyomba; nū Mulungu ūnyombya n'ilaka.

20Ū SEEBA akika ū mu lūgūlū lwa Sinai, ūng'witana ū Musa alinhe mo; ng'hana ū Musa ūlinha ū mu lūgūlū.

21Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, “Jaga ū kū banhū ūkabahūgūle batizūgima kūlinha kwiza kūmona SEEBA, nguno bakwenheleja banhū bingī bashile kūcha.

22Na a bagabīji abo balegeela kūlī SEEBA ni biyeejage tame, būtizūbihoolekela ū būpelanu bokwe.”

23Ū Musa ūng'wīla ū SEEBA, “A banhū batūdūla ū kwiza ū mu lūgūlū lwa Sinai, nguno bebe ng'wenekīlī watūhūgūlile ūtūwīla, ‘Tūūlagi mbīmbī ja kūlūpīndya ū lūgūlū; mulūkomanye lūbize heeke, nguno lūlī lwela.’”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24Ū SEEBA ūshosha, “Jaga ko ūkize nū Alooni, alīyo a bagabīji na a banhū batizūgima kwiza ū kūlī SEEBA, būtizūbihoolekela ū būpelanu bokwe.”

25Na lūūlū ū Musa ūja ū kū banhū ūūkabawīla ī yenīyo.

Kūfuma 20

Malange ikūmi ga shilagīlo

1Ū Mulungu ūyomba ī mihayo ī yose īyī; ūhaya gīkī,

2Ū nene nalī SEEBA Mulungu wako, hū nene nakakwenha kūfuma Misili, nūkwīnja mu sī ya būsese.

3Yaya kūbiza na bamulungu bangī, alīyo nene wike.

4Yaya kwibeegeja shiikolile shose shose, nūūlū shibize shiikolile na shikolo shose shose mu īsho shilī ng'wigūlū kwigūlya, nūūlū īsho shilī mu sī ha sī, nūūlū mu minzī mu gatī ya sī.

5Yaya kūshiinamīla, nūūlū kūshitugīja mazwi, nguno ū nene SEEBA Mulungu wako nalī Mulungu wa wilu; nakabagwisījaga nsango baana kūlwa būbi wa babyaji babo abo banikolilwe, kūshisha shibyalīlwe sha kadatū na sha kanè.

6Alīyo nakoolekejaga būtogwa būtaale no kū banhū mashihūmbī na mashihūmbī, abo banitogilwe na bashidimile ī shilagīlo shane.

7Yaya kūlītūmamīla mu būtūdīlīla ī lina lya ng'wa SEEBA Mulungu wako; nguno ū SEEBA atūng'wisaaba kūbiza ntūngīlīja ūyo akūlītūmamīlaga ī lina lyakwe mu būtūdīlīla.

8Lwizūkagwe ū lūshikū lwa sabato, ūlūlang'hane lwikale lwela.

9Tūmamaga ng'wikanza lya shikū itandatū, ūmalamaje pyī ī milīmo yako.

10Alīyo ū lūshikū lwa mpungatī lwene sabato ya ng'wa SEEBA, Mulungu wako. Ū mu lūshikū lwenūlo yaya kūtūmama nīmo gose gose: Ū bebe ng'wenekīlī, nūūlū ng'witūnja wako, nūūlū nshīke wako, pyī nū ntūmami wako ngosha nūūlū mkīma, nūūlū mitugo jako, nūūlū ngeni wako wakūgenihaga.

11Nguno ū SEEBA akabeeja ī ligūlū nī sī, nī shose īsho shilīmo, ūmala mu shikū itandatū; alīyo ū mu lūshikū lwa mpungatī wifuula. Hūna lūūlū ū SEEBA ūlūfuuha ū lūshikū lwa sabato, ūlweja.

12Bakūjage so na noko, ūlame shikū ningī ū mu sī īyo alīkwinha ū SEEBA Mulungu wako.

13Yaya kūbūlaga munhū.

14Yaya kūshihya.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Yaya kwiba.

16Yaya kūfunya būkaanīji wa būlomolomo kūlwa nzenganwa ng'wiyo.

17Yaya kwikūmva numba ya nzenganwa ng'wiyo. Yaya kūng'wikūmva nke wa nzenganwa ng'wiyo; nūūlū ntūmami wakwe ngosha nūūlū nkīma, nūūlū nzobe yakwe yaya; yaya nūūlū shikolo shingī shose shose sha nzenganwa ng'wiyo.

18A banhū aho bajibona ī ndabi bīyiigwa nī mihilimo, nī lilaka ly'ipembe ī litaale, nū lūgūlū būlūbona lūlīzuuka lyochi, bakogoha no; bīmīīla kūle bakūdetemaga dūhū.

19Būng'wīla ū Musa, "Tūwīlage bebe dūhū ī mihayo tūlīkwigwa, ū Mulungu n'alekage ū kūtūyombya, tūkūcha."

20Ū Musa ūbawīla a banhū, "Lekagi ū kogoha, ū Mulungu wizaga kūmugema, gīkī mubize na logohano ū kūlī we, mutizūgwa mu mihayo yabūbi."

21A banhū baalī bīmīīla kūle, alīyo ū Musa wegeela ū kū giiti, ūko walī ū Mulungu.

Ya shiikolile na ya myaalīlo

22Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, "Bawīlage a Baisilaeli gīkī, 'Bing'we benekīlī ng'wabonile gīkī naayombile ning'we kūfuma ng'wigūlū.

23Na lūūlū yaya kwibeegeja bamulungu bose bose gīkī bihele na nene, yaya kwibeegeja bamulungu ba feza, nūūlū bamulungu ba zahabu.

24Ū ng'walīlò ūyo ūkūgūbeeja kūlwa nguno yane gūkūbiza gwa malongo, h'aho ūkūyūfunīja ī shitambò shako, nī shakwinha sha kūpemva mu moto, nī shakwinha sha būsangī; pyī nī ng'holo nī mbūli, nī ng'ombe jako. A h'ipandī īlo nakūkūzunīlīja gīkī ī lina lyane līkūjiwe henaho, nakwiza ho nakūfuuhe.

25Ūlū ūnizengela ng'walīlò gwa mawe, yaya ū kūgūbeeja gwa mawe ga kūbelagūlwa, nguno ūlū ūtūmamīla ho shikolo shako sha būzengi ūkūgūsosohaja.

26Nīyo yaya ū kūja a h'igūlūlya ya ng'walīlò gwane ūkūlinhaga ha malinhīlo; dūūhū yako ītiziyoolecha a higūlya yago.'"

Kūfuma 21

Būsese kū Bahebulania

1Hūna lūūlū, ūkūbatūūlīla ī shilagīlo īshi.

2Ūlū ūngūla ūmò wa Bahebulania kūbiza nsese wako, akūkūtūmamīla ikanza lya myaka ītandatū. Alīyo ū mu ng'waka gwa mpungatī ng'winhage wiyaabī aje, atizūgongwa kūfunya sabo ya kūnkomoola.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Ūlū wiza iyene akūja iyene, alīyo ūlū walī na nke aho aliza, akūnjana nū nke wakwe.

4Kwike ūlū ūtoojiwa nū ise būgonzo, hūna ū nkīma ng'wenūyo ūmyalīla baana bagosha na bakīma, ū nkīma na a baana bakūbiza ba ng'wa ise būgonzo; ūlū lyūshika ikanza lya kūja ū ngosha, akūja wei iyene dūhū.

5Alīyo ū nsese ng'wenūyo ūlū ūhaya gīkī, "Ū nene nantogilwe ū baba būgonzo nū nke wane na a baana bane; natatogilwe ū kwīnga kūlwa wiyaabī bo mbika yenīyo."

6A henaho ū ise būgonzo īkūng'wigeleelwa anshishe kū balamuji; hanuma ya henaho akūntwala ha nyango, nūūlū ha ng'hīngī ya ha nyango ūūkanchibūla ū gūtū na meelo. Na lūūlū kwīngīīla henaho akūbiza nsese wakwe ilalī.

7Ūlū munhū ūnjinja nshīke wakwe mu būsese, ū ng'wene atīko kwinhwa būtungūlwa gīt'ūmo bagosha bakīītīlagwa.

8Ūlū ūleka ū kūnyeja ū ise būgonzo ūyo alīnsola abize wakwe, akūnekela akomoolwe na bangī; atūdūla kūnjinja kū banhū ba mahanga īkī wamalaga kūnkenaagūja ikūjo.

9Ūlū ūnsola kūlwa ng'witūnja wakwe, īkūng'wigeleelwa kūng'wisaaba gīkī al'ūmò wa bashīke bakwe.

10Ū ngosha ūlū ūtoola nkīma ūngī, ū wa kwandya atizūnekanīja ū mu mihayo ya shilīwa na shizwalo, pyī nī yīngī īyo shiigelile kwītīlwa nkīma ntooleke.

11Ūlū ooya kūng'wītīla ī yenīyo, n'ang'winhage wiyaabī aje ūmo alī; ndūhū kūlīpa sha kūkomoolelwa.

Mhayo gwa kūbūlaga munhū

12"Ose ose ūyo ūntūla munhū ūmūlaga, nang'hwe akūbūlagwa.

13Kwike ūlū ūgwīta ū mhayo gwenūyo mu kūhūbīla, Mulungu ūbiza walī agūhelile chene, akūpeelela kwipandī īlo nakūlyolecha hanuma.

14Alīyo ūlū munhū ūng'wikanwa ng'wiye hūna ūmūlaga, ū ng'wenūyo ng'wīnjagi nūūlū ha ng'walīlò gwane, abūlagwe.

15Ose ose ū wa kūntūla ise nūūlū nina ūmūlaga, shing'wigelile abūlagwe.

16Ūlū ose ose wiba munhū ūūkanjinja, nūūlū ūding'wa ataalī nang'hwe, ū ng'wenūyo akūbūlagwa.

17Ose ose ūyo ūndūka ise nūūlū nina, shing'wigelile kūbūlagwa."

Wilemeelwa na wikenya

18"Ūlū banhū babīlī bilemeelwa hūna ūmò wabo ūntūla iwe ū ng'wiye, nūūlū ngumī, alīyo ūleka ū kūcha, ūminyiwa dūhū ūbiza wa mu būlīīlī,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Ū ntūlwa ūlū ūpīla wandya na kūyūyeela yeela hanze akwikīndīkījaga ha nkīndo, ū ntūji atūbalīlwa nsango. Kwike akūnīpa ūyo walī waminije, kūlwa nguno y'ikanza īlo lyajimīīlile alaalile, nīyo īkūng'wigeleelwa kūngunanha kūshisha apīle gete.

20Ūlū munhū ūntūla na nang'ha nsese wakwe ngosha nūūlū nkīma, hūna ū nsese ng'wenūyo ūcha kūlwa būtūlwa wenūbo, ū ntūji shing'wigeleelilwe apandīke nsango.

21Alīyo ūlū lūbīta lūshikū lūmò nūūlū ibīlī hūna ū nsese ng'wenūyo ūbūūka, ū ise būgonzo atinhwa nsango; nguno ū nsese ng'wenūyo yene sabo yakwe.

22Hama ūlū bagosha babīlī balīīlwa hūna būntūlanīja nkīma alī nda, būng'wenheleja kūfundafunda, alīyo gūleka kūbiza ho makoye gangī madito, ū ng'hūbi akūlīpa shose shose īsho alalombe ū ngoshi wa nkīma ūlū shūzunīlījiwa ng'wibanza.

23Alīyo ūlū gūng'wilongela makoye ū nkīma ng'wenūyo, a henaho īkūbiza būpanga kūlwa būpanga;

24liso kūlwa liso, lino kūlwa lino, nkono kūlwa nkono, kūgūlū kūlwa kūgūlū,

25kūpya moto kūlwa kūpya moto, lūguma kūlwa lūguma, kūchūbūlwa kūlwa kūchūbūla.

26Ūlū munhū ūntūla mu liso nsese wakwe ngosha nūūlū nkīma, wīta songo, īkūng'wigeleelwa aneke ū nsese ng'wenūyo aje kūlwa nguno ya liso lyakwe, ndūhū sha kūlīpa,

27nūūlū ūntūla nsese wakwe lino lyakwe lyūhomoka, akūneka aje ū nsese ng'wenūyo kūlwa nguno ya lino lyakwe, ndūhū sha kūlīpa."

Mitugo kwenheleja būkenaagūji

28"Ūlū nzagamba yūmpama munhū ngosha nūūlū nkīma yūmūlaga, shiigelile īpondwe mawe īche; nī nyama yayo īpemve mu moto; yaya ū kūliwa. Alīyo ū ng'wenekīlī atūbonelwa mhayo.

29Kwike ūlū yamanīīla kūpama banhū, nū ng'weneyo akawīlagwa alīyo atadīlīlaga kwītunga, hūna yūmpama munhū ngosha nūūlū nkīma yūmūlaga; ī nzagamba yenīyo shiigelile īpondwe mawe īche, nū ng'weneyo abūlagwe.

30Kwike ūlū gūhelwa gwa kūlīpa shikolo, hūna ūdūla ū kūlīpa īsho alahelelwe, adūgije ū kwikomoola ū būpanga wakwe.

31Ū mpang'wa wa ng'ombe ng'wenūyo nūūlū akabiza nyanda nūūlū ng'wanikī, ī shilagīlo shenīshi shikūtūmama.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

32Ī nzagamba yenīyo ūlū yūpama nsese ngosha nūūlū nkīma, ū ng'weneyo akūlīpa shekeli makūmi adatū ū kūlī ng'wenekīlī nsese, nī nzagamba īpondwe mawe.

33Ūlū munhū ūkundūlīla ichongo nūūlū ūsīmba ichongo hūna ūlemeelwa ū kūlīfukīīla, hama nzobe nūūlū ng'ombe yūgwīla mo;

34Ū nsīmbi w'ichongo lyenīlo akūshilīpa īsho shilajimīīle, akūnīpa ū ng'wenekīlī ntugo, ūyo gwachaaga gūbiza gwakwe.

35Ūlū nzagamba ya munhū nebe yūlabūla nzagamba ya munhū ūngī yūcha, bakwījinja ī mhanga bajigabanhe būlenganīja ī hela nī ng'ombe īyo yachaaga.

36Kwike ī nzagamba yenīyo ūlū īmanīkile na kale gīkī īkakundaga, alīyo ū ng'wenekīlī atītungaga, ū ng'wenekīlī ng'wenūyo īkūng'wigeleelwa alīpe ntugo kūlwa ntugo, ūyo gūchile gūbiza gwakwe.

Kūfuma 22

Mihayo ya sabo ja banhū bangī

1"Ūlū munhū wiba ng'ombe nūūlū ng'holo hūna wīsīnza nūūlū wījinja, ī ng'ombe yenīyo akwīlīpa ng'ombe itanò; ī ng'holo ī yene akwīlīpa ng'holo inè.

2Ū ng'wibi ūlū ūding'wa aliba hūna ūbūlagwa, ūyo ūmūlaga atūbalīlwa nsango gwa būbūlagi.

3Alīyo ī līīmi ūlū lyamalaga kūfuma, akūbalīlwa nsango gwa būbūlagi. Ū ng'wibi īng'wigeleelilwe kūshilīpa īsho wibaga, ūlū atī na sha kūlīpa, ajinjiwe shilīpwe īsho walī wibaga.

4Ū ntugo gwa kwiba; ībize ng'ombe, nūūlū nzobe, nūūlū ng'holo, ūlū gūbonwa alī nago ū ng'wibi gūtaalī mpanga, īkūng'wigeleelwa kūlīpa ng'hangala ibīlī.

5Ūlū munhū alīdīīma mitugo jakwe mu ngītīli, nūūlū mu ng'hilimva ya ngunda gwa mizabibu, hūna wilendeja jūkigumīīla mu ngītīli ya bangī, akūlīpa kūfuma ū mu shawiza īsho alī nasho mu ngītīli yakwe, nūūlū ū mu ngūnda gwakwe gwa mizabibu.

6Ūlū moto gūbaka hūna gūkūla būbiza būpī, būja būkūligimaga sagala mu masaka, būūkapemba na shise sha būsīga, nūūlū būsīga būtaalī kūgeswa, nūūlū igoobe igima, ūyo wagūbachaga ū moto gwenūyo shiigelile alīpe.

7Ūlū munhū ūng'winha nzenganwa ng'wiye hela jakwe nūūlū sabo jingī, gīkī anang'hanīje, hūna jiiwa ū mu numba ya nzenganwa ng'wenūyo, ū ng'wibi ūlū ūding'wa akūlīpa ng'hangala ibīlī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Alīyo ū ng'wibi ūlū atilongile, ū ng'wenekīlī numba ashishiwe kū būtongi wa balamuji, īmanīke ūlū ninga hamo wakuumije nkono gwakwe a ha sabo ya ng'wiye.

9Mbika jose ja wihalalīja kūlwa shikolo sha kūjimīīla, gītī ng'ombe, nzobe, ng'holo, shizwalo; nūūlū shikolo shingī shose shose īsho munhū alīhaya gīkī, 'ī shenīshi shane;' abo balihalalīja benabo shibigelile kwīshisha kū balamuji ī halalī yabo. Ūyo alabonekane ū kū balamuji gīkī ng'hūbi, īkūng'wigeleelwa kūnīpa ū ng'wiye ng'hangala ibīlī.

10Ūlū munhū ūbilisa kūlī ng'wiye ntugo gwakwe gītī nzobe, ng'ombe, ng'holo, nūūlū ntugo gūngī gose gose, gīkī alang'hanījiwe hūna gūcha, nūūlū gūpandīka makoye gangī gangī, hamo kwīnjiwa aho banhū batamanile;

11Ū mhayo gwenūyo gūkūgoloolwa a ha gatī ya banhū benabo mu nzīla ya kwilahīla kū būtongi bo ng'wa SEEBA, gīkī ū mililsīlwa atakuumije nkono gwakwe a ha sabo ya ng'wiye. Ū ng'wenekīlī akūgwanukūla ū mhayo gwenūyū, na ndūhū kūlīpīlwa.

12Alīyo ū ntugo ūlū gwiwa kūfuma a halī milisīlwa, akūnshokeja ū ng'wenekīlī sabo.

13Ū ntugo gwenūyo ūlū gūding'wa mashiinū, akūgenha a masaajiwa ooleche būkaanīji, hūna atūlīpiwa ū ntugo ūyo gwaliiwe mashiinū gwenūyo.

14Ūlū munhū ūlanda ntugo kūfuma kūlī nzenganwa ng'wiye, hūna gūpandīka makoye, nūūlū gūcha ū ng'wenekīlī atīho, ū nandi akūlīpa.

15Alīyo ūlū alīho ū ng'wenekīlī ntugo, ū nandi atūlīpa. Ū ntugo gwenūyo ūlū gwalī gwagoodishiwa, ī sabo ya kūgoodisīja īkūbalwa gīkī yigelaga ū kūgūlīpa ū ntugo gwenūyo."

Nhūngwa ja kikalīle kawiza

16"Ūlū munhū ūnkanya munhya hūna ūlaala nang'hwe alīyo ataanūngije, akūnkwa antoole, abize nke wakwe.

17Kwike ū ise wa ng'wanikī ashikile kūlema ū kūnzunīlīja ū kūntoola, alīyo nahene akūlīpa dūhū ī sabo kūlenganīla nū mumo bakakwelagwa a banhya a bibembu.

18Yaya kūneka nkīma nogi ikale mpanga.

19Ūlū munhū ose ose wīta būjingi na shiinū, shiigelile abūlagwe.

20Ose ose ūyo ūfunya shitambò kūlī mulungu ūngī, ūlū ītī kūlī SEEBA, shiigelile abūlagagwe.

21Ū nobeji ūyo alī mu sī yako yaya kūng'wītīla yabūbi, nūūlū kūnuhya; nguno ning'we ng'walī balobeji mu sī ya Misili.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

22Yaya kūng'wiboneela nkīma nchīlwa, nūūlū nīgīnī mpīna.

23Nguno ūlū wīta gīko bakūnilīlīīla, nane nakūbigwa ū kūlīla kwabo.

24Hūna ū būpelanu bone būkūbaka namubūlage na līlūshū, ning'we a bake bing'we babize bachīlwa, na a baana bing'we bagayiwe a basaabo.

25Ūlū ūmò wa banhū bane abo balī na makoye ūlanda hela kwīnga kūlī bebe, ūtizūbiza gītī munhū wa byashala; yaya kūnomba na mbyalīlwa ja solobo.

26Ūlū ūsola ng'wenda gwa ng'wiyo gīkī gūbize ndiimīli, nshokejage aho līīmi lītaalī kūloka.

27Nguno ū ng'wenda gwenūyo h'ūyo akikumbaga ū mīlī gwakwe. Ūlū alī nago gwenūyo dūhū, numho akwikumba kī? Ū ng'wenūyo ūlū ūnilīlīīla ū nene, nakwigwa nguno nalī na shigongo.

28Yaya kūnsondagūla Mulungu, nūūlū kūndūka nsugi wa banhū bako.

29Yaya ū kūdīla kūfunya a manong'ho ga kwīnga mu shiseme sha magesa gako, nūūlū kūfuma mu mabīkīlo gako ga divai. Shiigelile ūninhe nene a baana bako a bagosha a baatangī.

30Ītaga gīko nū mu mbyalwa ja kwandya ja ng'ombe jako, pyī nī ng'holo. Ūkūjileka na baninaajo ikanza lya shikū mpungatī, hūna ū mu lūshikū lwa kanaane ūninhe nene.

31A bing'we mulī banhū beela ū kūlī nene, na lūūlū yaya ū kūlya ī ndimu ūlū jisaasagūlilwe mashiinū, ng'ūjiponeja mawa ī jenījo."

Kūfuma 23

Shigongo na būtūngīlīja

1"Yaya kūkumūcha mihayo ya būlomolomo; yaya gete nūūlū kūbiza nkaanīji ng'hūnga kūlwa kūngunanha nkenaagūji,

2Nūūlū kūjananījiwa n'ibità lya banhū mu kwīta yabūbi, nī chene yaya. Ūlū ūlīfunya būkaanīji ng'wibanza, ūtizūbiza na būsangī na bachaamya ba mihayo ya būtūngīlīnja.

3Ū munhū ng'habī ūlū ūshishiwa ng'wibanza kūlwa būhūbi, ū bebe ūtizīchamya ī ng'hana ūkūngunījaga, īkī gīkī ng'habī.

4Ūlū ūbona ng'ombe nūūlū nzobe ya ng'wanishi wako īkūtagaalījaga mu matogolo sagala, ngunanhage ūntwalīle,

5nūūlū ūbona nzobe ya munhū atakūtogagwa yagwishiagwa nigo, ngunanhage ū kwīgūngūmūla; yaya ū kūnekanīja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Ū mu mabanza, yaya ū kwīchaamya ī ng'hana ya bahabī abo ūkwikalaga hamò nabo.

7Yaya kūmūūla munhū mu mhayo ūyo gūtī gwa ng'hana; hama ūtizūng'winha nsango gwa kūbūlagwa munhū ntūngīlīja ūyo atī ng'hūbi; nguno ū nkenaagūji natīko kwizunīlīja nang'hwe ū nene.

8Yaya kwanukūla būhongwa, nguno ū būhongwa būkabbokujaga miso ga banhū, na kūchaamya mihayo ya būtūngīlīja.

9Yaya kūnuhya munhū ū nobeji mu sī yako, a bing'we mugamanile a makoye ga kūlobela; nguno ning'we ng'walī balobeji mu sī ya Misili."

Shilagīlo sha sabato

10"A malaale gako galīmage na kūgesa, kūshisha ikanza lya myaka itandatū.

11Alīyo ū ng'waka gwa mpungatī, galekage galaale gifuule; bayūbīta mo a bahabī abo balīmo ū mu sī yako baapūmbīīla ī shilīwa, nī ndimu ja mu mabbaala jiyūgwasha īsho shilīsaajiwa, ītaga gīko nū kū migūnda yako ī ya mizabibu, nī ya mizeituni.

12Ī milīmo yako tūmamaga mu shikū itandatū, alīyo ū mu lwa mpungatī yaya ū kūtūmama, ī nzīkū yako nī nzobe yako jipandīke kwifuula; nū nsese wako pyī nū nobeji, nabo bapandīke kwifuula.

13Dīlīlagi, ng'wīshikīlīje pyī īyo namuwīlaga; a mina ga bamulungu bangī yaya gete ū kūgahaya, gatizigwiwa kūfuma mu milomo ying'we nūūlū hado."

Shigukulu shidatū

14"Ng'hangala idatū ū mu ng'waka ūkwīta shigukulu kūlwa nguno yane.

15Lizūkagwe ī likanza lya migatī ītī na shibimbya. Ng'wikanza lya shikū mpungatī ūkūlya migatī ya būsu būtasangije shibimbya, gīt'ūmo nakakūlagīīlīla. Ū mhayo gwenūyū gwītage mu ng'weji gwa Abibu, ī likanza īlo līhelilwe; nguno ū mu ng'weji gwenūyo hū ūkafuma ū mu Misili. Atizigela wa kwiza kwiyoolecha kū būtongi wane alī makono dalali.

16Lizūkagwe nī likanza lya magesa, ī likanza lya matwajo ga kwandya ga shose īsho ūkalīmaga mu migūnda yako. Hama lizūkagwe nī likanza lya kūkuminga shilīwa kūshenha mu kaya kūfuma kū malaale, ī lya kūmalīīja milīmo ya ng'waka.

17Ng'hangala idatū ū mu ng'waka, pye a bagosha shibigelile kūshika kū būtongi bo ng'wa Seeba MULUNGU.

18Yaya kūnifunīja mininga ga shitambò hamò na shikolo shose shose īsho shilī na shibimbya. A mazezele ga shitambò sha mu lūshikū lwa shigukulu shane gatizūlekwa gakalaala kūshisha ntondo dilū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19A matwajo ga kwandya ū mu shikolo īsho ūkalīmaga mu ngūnda, genhage mu numba ya ng'wa SEEBA Mulungu wako. Yaya kūzuga mbūli mu mabeelè ga ninayo."

Malaika kūbalang'hana mu nzīla

20"Alilūūlū nalīntūma malaika wa kūmutongeela ū mu nzīla, aje hamò ning'we kūshisha ū kwipandī īlo namulongegije.

21Ng'wigwagi gete, hangī ng'wīdīlīle īyo akwīhayaga. Yaya ū kūbūlema ū būtongeeji bokwe, nguno atūmulekeja ū būhūbi wing'we; īkī alī na būdūla kūlwa lina lyane.

22Ūlū ng'wīdegeleka chiza īyo akūmuwīla, na ng'wīta būlī mhayo ūyo nalīmulagīla, nakūbiza ng'wanishi wa banishi bing'we; nīyo a bilwisha bing'we nakwilwisha nabo nene.

23Ū malaika wane akūja hamò ning'we amutongeelile, kūshisha amushishe ū mu sī ya Baamoli, Bahītī, Bapelizi, Bakanaani, Bahīvī na Bayebusi, abo nakūbapyagūla mo gete.

24Yaya ū kūgema kwinama kū bamulungu babo nūūlū hado, nūūlū kūbalamya na kūshimīzīla mu shīmīle shabo. Ūkūbakenaagūla gete, na kūgabelagūla pye a mashikolo gabo ayo bakagalamyaga.

25Ū bebe namyage SEEBA Mulungu wako, hūna ī jakwe jikūbiza hamò nī shilīwa shako na a minzī gako; na a mabūsaatu nakūkwīngīja.

26Nīyo a makoye ga kūfundafunda nūūlū ga būgūmba, gatūbiza ho ū mu sī yako; nī shikū ja būlamu wako nakūjishikanya ī jose.

27Nakūtūma lyogohya lyane lītonge ū kū būtongi wako, naginhe kūbbaha pye a mahanga ayo galayūkūchaama; hama a banishi bako nakūbīīta bakwinhīle ngongo bakūkūpeelaga.

28Nakūtūma būkalasa būbapeeje a Bahīvī, Bakanaani na a Bahītī bakwīngīle ū mu nzīla.

29Kwike natūbīnja pye a bose mu ng'waka gūmò, nguno ūlū nīīta gīko ī sī īkūgaya a banhū ūkwīlīlwe mashiinū.

30Nakūbapeeja hado hado bakwīngīle, kūshisha ūkwīje a banhū ba kwīlang'hana ī sī.

31Hama ī mbīmbī jako nakūjitūūla nene; kwandīja kū Nyanza Yaza kūshisha kū Nyanza ya Bafilisiti, na kūfuma kwitogolo ikalamuku kūshisha kū Mongo. A banhū ba mu sī yenīyo nakūbatūūla mu makono gako, hūna ū bebe ūkūbapeeja.

32Yaya kūgema kūtūūla būlagane nabo, nūūlū na bamulungu babo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

33Yaya ū kūbaleka bikale ū mu sī yako, bakūkwenheleja kūnīītīla shibi ū nene, nguno a kalamīje ka kūbalamya bamulungu babo kakūbiza lūtu ū kūlī bebe.”

Kūfuma 24

Mininga g'ilagane

1Hūna ūng'wīla ū Musa, “Nzūgū ū bebe kūlī SEEBA; wize nang'hwe ū Alooni hamò nū Nadabu, nū Abihu, na a banamhala ba Baisilaeli abo makūmi mpungatī. A bangī benaba bakūlamya balī ka kūle ho;

2Musa iyene akwegeela ū kūlī SEEBA; alīyo a boi yaya ū kwegeela, pye na a banhū a bangī batiziza hamò nang'hwe.”

3Ū Musa aho wiza kūbawīla a banhū pyī ī mihayo nī shilagīlo sha ng'wa SEEBA, būshosha n'ilaka līmò, “Ī mihayo yose īyo alīyīhaya ū SEEBA tūkwīyīta.”

4Hūna ū Musa ūyandīka pyī ī mihayo īyo walī wīhaya ū SEEBA. Ntondo yaho wipuuna dilū ūbeeja ng'walīlò a ha sīlīlī ya lūgūlū; ūtūūla ho na ng'hīngī ikūmi n'ibīlī ja mawe, kūlenganīla nī ng'anda ikūmi n'ibīlī ja Baisilaeli.

5Hanuma ya henaho ūsolanhya Baisilaeli badinha, būmfunīja ū SEEBA shitambò sha kūpemva mu moto, na nzagamba ja shitambò sha būsangī.

6Ū Musa ūgasola a mininga gamò ūgatūūla mu mabakuli, a gangī ayo gakasaaga ūgaseeseebela ha ng'walīlò.

7Hanuma ūshisola ī shitabo sha būlagane ūbasomela a banhū. Nabo būhaya, “Tūkwīyīta pyī īyo wīhayaga ū SEEBA; tūkūbiza bigwi.”

8Hūna ū Musa ūgasola a mininga, ūbaseeseebela a banhū kūnū alībawīla, “A genaya galī mininga g'ilagane īlo SEEBA wabeejaga hamò ning'we kūlenganīla nī mihayo ī yose īyī.”

9Ū Musa nū Alooni, nū Nadabu nū Abihu, na a banamhala makūmi mpungatī a ba Baisilaeli būlinha ū mu lūgūlū;

10būmona ū Mulungu wa Isilaeli. Ū kū sīlīlī ya magūlū gakwe haalī gītī ipandī ilenganīzu lītelelejiwe lyūtūūlīlwa iwe lya safilo ndabagīzu yawiza gītī igūlū lyenekīlī.

11A batongeeji ba Baisilaeli benabo bakamona ū Mulungu, alīyo ū Mulungu atabakuumije na nkono gwakwe; bakikala bapanga, bakūlyaga na kūng'wa.

Musa kūlinha mu lūgūlū

12Ū Mulungu ūng'wīla ū Musa, “Linhaga kūūnū kū lūgūlū tūkabize hamò kwenūko, nakwinhe mabalala ga mawe galī na shilagīlo na malange ayo nagandīkaga kūlwa kūbalanga a banhū.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Na lūūlū ū Musa ūbūūka ajile hamò na Yoshwa, ūyo walī ngunanhi wakwe, ū Musa ūlinha ū mu lūgūlū lwa ng'wa Mulungu.

14Ūbawīla a banamhala, “Tūlindīīlagi henaha kūshisha tūshoke, tūkūmusanga; balīho ba Alooni na Huuli, ūlū munhū ūzwangana mu mhayo gose gose, akūbabona benabo.”

15Ū Musa aho walinha ū mu lūgūlū, ilunde lyūlūkundīkīja;

16hūna ī likūjo lya ng'wa SEEBA lyūlembeela a ha lūgūlū lwa Sinai, ī lilunde lyenīlo līkalūkundīkīja ū lūgūlū ikanza lya shikū itandatū; ū mu lūshikū lwa mpungatī ū SEEBA ūng'witana ū Musa kūfuma ū ng'wilunde ng'wenūmo.

17Ū kū Baisilaeli ī likūjo lya ng'wa SEEBA lyabonekanaga gītī moto gūkūligimaga a higūlya ya lūgūlū.

18Na lūūlū ū Musa ūkolobela ū mu lūgūlū, wingīla ū ng'wilunde. Akikala ū mu lūgūlū ng'wenūmo shikū makūmi anè, līīmi na būjikū.

Kūfuma 25

Shakwinha kūlw'iheema

1Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

2“Bawīlage a Baisilaeli banenhele shakwinha. Ī shakwinha kūlwa nguno yane ūkūshanukūla kūfuma kū būlī munhū ūyo ng'holò yakwe īlīzunya.

3Ī shakwinha īsho ūkwanukūla kūfuma kūbo shikūbiza, zahabu, feza, shaba,

4būlūba būdosile bo langi ya būlulu, ya nzulunge na yaza; ūkwanukūla na kitaani, hamò na boya bo mbūli.

5Na ndīlī ja ng'ondi jidabbiwe mu langi yaza, makūnza ga mbūli, mitī ya ng'wininga.

6Na maguta ga mizeituni ga kūbakīja talà, shingīla sha kūsanja mu būbbani na mu maguta ga kūbitīīla batūmami.

7Na mawe ga oniki na gangī ga mpango ntaale ga kūtūūlwa ha ifoodi na ha kamfuko ka ha shikuba.

8“Hanuma ya henaho ūbawīle banibeegeje ipandī lyeela, nayikala hamò nabo.

9Ī liheema nī shiseme shaamo ī shose, mukūlībeeja lībize gīt'ūmo nalīkoolekegeja gīkī.

Kūlībeeja isandīko

Kūf 37:1-9

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10“Bakūbeeja isandīko lya mbawa ja ntī gwa ng'wininga, lya būlīhu bo sentimita igana n'ikūmi; ū būgalī galī sentimita makūmi mpungatī, nū būgūngūhu būbize sentimita makūmi mpungatī.

11Hūna ūkūlībila zahabu yawiza ū mu gatī na a h'igūlya; hama ū mu mhelo mhelo ūkūlīpīndīlīja būlenji bo lūgala lo zahabu lūbeegije chiza.

12Ūkūsula na matendele anè ga zahabu, ūgadimanye ū kū magūlū galyo būnè wago; abīlī ī lipandī ī līmò nī lipandī ī līngī abīlī.

13Hanuma ūkūbeeja na mitī ībīlī ya ng'wininga yūbilwa zahabu.

14Ī mitī yenīyo ūkūsweng'ha ū mu matendele ayo gadaamīlījiwe a h'isandīko, kūlwa kūyūlībūūkīja.

15Īkūbiza ya kwikala ū mu matendele g'isandīko lyenīlo; ītī ya kwīnjiwa mo.

16Hūna a mawe ga būkaanīji ayo nalakwinhe ūkūgatūūla ū ng'wisandīko lyenīlo.

17Ūkūbeeja n'isumbī lya shigongo, lya būlīhu bo sentimita igana n'ikūmi, ū būgalī galī walyo sentimita makūmi mpungatī; ūkūtūmamīla zahabu niza.

18Hanuma ya henaho ūkūbeeja makelubi abīlī ga zahabu ya kūsula, gabize a higūlya y'isumbī lya shigongo, ū kū mhelo būbīlī wajo.

19Ūbeeje ikelubi līmò ū kū lwandī ūlū, nū kū lwandī ū lūngī ikelubi līmò; a makelubi genayo ūkūgīīta gadimanile nī lisumbī lya shigongo ū kū mhandī būbīlī wajo.

20Gakūbiza na manana gagagoloolile higūlya, gūūlīfīīkīja ī lisumbī lya shigongo na manana gago. Hama gabize gilolegije ū būshū, hūna gūūlola a hisumbī lya shigongo.

21Ū būkaanīji ūbo nalakwinhe ūkūbūtūūla ū ng'wisandīko, hanuma ī lisumbī lya shigongo lyenīlo ūkūlītūūla a higūlya y'isandīko.

22Ū ng'wikanza lya kūyūmanhyja nang'ho nakūbiza ha gatī gatī ya makelubi ayo galī a h'isumbī lya shigongo, a higūlya y'isandīko lya būkaanīji, naakwinha pye a malange gane kūlwa Baisilaeli.”

Meza ya zahabu ūmo īkūbizīla

23“Hūna ūkūbeeja na meza ya ntī gwa ng'wininga, ībize na būlīhu bo sentimita makūmi kenda, ū būgalī galī sentimita makūmi atanò, ū būgūngūhu wayo sentimita makūmi mpungatī.

24Hanuma wībile zahabu niza, ū mu mhelo mhelo wīpīndīlīje būlenji bo zahabu ībūmbile chiza.

25Hūna wīpīndīlīje lūgala lo būgalī galī bo kūbiza gītī shiganza sha munhū, ū lūgala lwenūlo ūlūtūūlīle būlenji bo zahabu kūlūpīndīlīja ū lose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

26Ūkwībeegeja matendele anè ga zahabu, ūgadimanya ū kū magūlū gayo ī meza
būnè wago.

27A matendele genayo gakūbiza bbihī nalo ū lūgala, ga nīmo gwa kwīlang'hana ī
mitī ya kwībūūkīja ī meza.

28Ī mitī ya kwībūūkīja ī meza wībeeje ya ng'wininga, hūna yūbilwa zahabu.

29Ūkūbeeja na sahani, shijiko, nungū na mabakuli kūlwa shitambò sha kwitwa; ī
shose shenīshi shibeejiwe kūfuma mu zahabu niza.

30A ha meza ūkūtūūla na migatī ya koolechiwa; īyo īkūbiza kū būtongi wane būlī
lūshikū.

Ikīndīkīlo lya talà

Kūf 37:17-24

31"Hūna ūkūbeeja n'ikīndīkīlo lya talà, lya zahabu niza; lībize lya kūsula. Ī
shidako shalyo nū nshigītī gwalyo shisulanījiwe hamò nī shikombe shalyo, nī
shitūlī nū bonji.

32A h'ikīndīkīlo lya talà gafume ho matambī atandatū, adatū ī lipandī ī līmò, nī
lipandī ī līngī adatū.

33Ī litambī ī līmò lībize na shikombe shidatū sha kwikola bonji wa mulozi, hamò
na shitūlī na būlabo, nī lya kabīlī lībize nasho shidatū; pye na a gangī, a gose
būtandatū wago ayo gafumile a h'ikīndīkīlo lya talà gabize gīko.

34Ū nshigitigi gw'ikīndīkīlo lya talà gwenūyo shibize ho shikombe shinè sha
kwikola na bonji wa mulozi, hamò na shitūlī na būlabo.

35A ha sīlīlī ya būmanhījo bo matambī galyo a ga kwandya, shibize ho shitūlī
shimò, na a ha sīlīlī ya matambī a ga kabīlī shitūlī, na a ha sīlīlī ya matambī a ga
kadatū; pye a matambī būtandatū wago gatang'anhīle.

36Ī shitūlī na a matambī gakūbiza gabeejiwe kūfuma mu zahabu niza,
gasulanījiwe hamò nī likīndīkīlo lya talà, shibize shikolo shimò.

37Hanuma ya henaho ūkūjibeeja ī talà jaho ījo mpungatī, ūjitūūle ho jiyūtwima ū
kū būtongi w'ikīndīkīlo lya talà.

38A majimījo ga talà jalyo nī sahani jaho, ī shose shibize sha zahabu niza.

39Īkūtūmama zahabu niza ya būdito bo talanta īmò, ū kūlībeeja ī likīndīkīlo lya
talà lyenīlo, nī shikolo shalyo ī shose.

40Na lūūlū lang'hanaga, nguno īkwigeleelilwe ūshibeeje kūlenganīla nū mumo
ūkoolekegejiwa ū mu lūgūlū."

Kūfuma 26

Ipandī lya kwikala

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Hanuma ya henaho ūkūbeeja ipandī lya kwikala, lībize lya matundubaali ikūmi, ga kitaani īdosilwe chiza na būgaliili; hamò na būlūba būdosilwe bo langi ya būlulu na ya nzulunge na yaza; na makelubi gasumīīlilwe ū mu matundubaali genayo, gabeejiwe na koolī wa nīmo gwenūyo.

2A matundubaali genayo gabize ga būtaale būlenganīlile, būlī lyene lya būlīhu bo makono ikūmi na nibudīka, ū būgalī galī mkono gumò na sentimita makūmi anaane.

3Atanò ga matundubaali genayo gadimanījage hamò, na a gangī ay'atanò nago ūgadimanīje hamò.

4Itundubaali līmò lya kū mhelo ū mu atanò a ga kwandya ūkūlītūūlīla ū kū mhelo ya hanze, ngoye ja chūūlū ja langi ya būlulu, nū kwitundubaali ī lya kū mhelo ū kū atanò a gangī, wīte gīko.

5Itundubaali līmò ūkūlītūūlīla ngoye makūmi atanò ja chūūlū; nī litundubaali ī lya kū mhelo ū kū atanò a gangī, ngoye makūmi atanò ja chūūlū; a mapandī ayo galī na ngoye ja chūūlū gilolele.

6Hūna ūkūbeeja na madimanīgījo makūmi atanò ga zahabu, kūlwa kūgadimanya a matundubaali genayo, ī lipandī lya kwikala lībize līmò.

7Hanuma ya henaho, ī lipandī lya kwikala ūkūbeeja ikundīkījo; ūlyīte lya matundubaali ikūmi na līmò, ga boya bo mbūli.

8A matundubaali genayo a gose gabize ga būtaale būlenganīlile, ū būlīhu makono ikūmi na ni budīka, ū būgalī galī mkono gumò na sentimita inaane.

9Atanò ūkūgadimanīja lībize līmò, na ay'atandatū nago ūgadimanīja lyūbiza līmò, ī lya katandatū ūkūlīgonda kabīlī a ha būtongi w'iheema.

10Ī litundubaali lya kū mhelo ū kū ga kwandya ayo gadimanyiwe hamò, ūkūlītūūla ngoye makūmi atanò ja chūūlū ū kū mhelo mhelo yalyo; nī litundubaali lya kū mhelo ya ga kabīlī ayo gadimanyiwe hamò, ūkūlyītīla gīko.

11Hanuma ūkūbeeja na madimanīgījo makūmi atanò ga shaba, ayo ūlagabītye ū mu ngoye ja chūūlū, kūlwa kūlīdimanya ī likundīkījo lībize līmò.

12Alīyo ī shipande īsho shikūsaagīīla ū mu matundubaali g'ikundīkījo, libudika lyi tundubaali īyo īlasaagīīle, īkūbiza ya kūningeela ū kū numa y'ipandī lya kwikala.

13Ū būlīhu wa matundubaali g'ikundīkījo būkūbiza būkīlanīgije; shikūsaagīīla shipande sha būgalī galī bo sentimita makūmi atanò ū lwandī ūlū nū lwandī ū lūngī, hūna shūningeela kūlīkundīkīja ī lipandī lya kwikala.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Ūkūbeeja ikundīkījo lya makūnza ga ng'ondi gadabbiwe mu langi yaza, kūlwa kūlīkumba ī likundīkījo lya h'ipandī lya kwikala, na a h'igūlya yalyo ī lyenīlo ūkūtūūla hangī ikundīkījo lya makūnza ga mbūli.

15Ūkūbeeja na mīīmīlīkījo ga mbawa ja ng'wininga, kūlwa kūlyīmīlīkīja ī lipandī lya kwikala.

16Būlī lyīmīlīkījo lībize na būlīhu wa mita inè na nusu, na būgalī galī wa sentimita makūmi mpungatī.

17Hūna būlī lyīmīlīkījo lībize na magūlū abīlī gihelile; a mīīmīlīkījo a gose a ga kūlyīmīlīja ī lipandī lya kwikala ūkūgabeeja galī gīko.

18Ūkūbeeja mīīmīlīkījo makūmi abīlī a ga kū lwandī lwa dakama y'ipandī lya kwikala.

19Hanuma ūlabeeje na shidako makūmi anè sha chūma sha feza, sha kūtonga a ha sīlīlī ya mīīmīlīkījo genayo, būlī lyīmīlīkījo lībize na shidako shibīlī; būlī gūgūlū na shidako shimò.

20Nū lwande ū lūngī ū lw'ipandī lya kwikala, ū lwa sukuma, nalo ūkūlūbeegeja mīīmīlīkījo makūmi abīlī.

21Ūkūbeeja hangī na shidako makūmi anè sha chūma sha feza, būlī lyīmīlīkījo lībize nasho shibīlī a ha sīlīlī yalyo.

22Ī lipandī lya kwikala ūkūlībeegeja mīīmīlīkījo atandatū ū kū lwandī ū lūngī, ū lwa ng'weli.

23Ī koona ja kū lwandī lya kū numa ūkūjibeegeja mīīmīlīkījo abīlī būlī hene.

24Hū kūhaya a ha koona būbīlī wajo, a hitina ū mu sīlīlī, gakūkīndīkwa ho mīīmīlīkījo abīlī bīlī, gīmīīla gihelile gūūkadimanyiwa n'itendele līmò ū kwigūlya; a gose būbīlī wago gakūbiza gīko.

25Na lūūlū gakūbiza ho mīīmīlīkījo anaane, na shidako ikūmi na shitandatū; būlī lyīmīlīkījo shidako shibīlī.

26Hanuma a mīīmīlīkījo ga kūlyīmīlīkīja ī lipandī lya kwikala, ūkūgabeegeja na ngito ja mbawa ja ntī gwa ng'wininga, kūlwa kūgadimanīja, ī ja lwandī ū lūmò ūkūbeeja itanò,

27nī ja lwande ū lūngī itanò. Na a mīīmīlīkījo ga kū lwandī lwa kū numa y'ipandī lya kwikala, ū lwa kū ng'weli, nū kwene ngito itanò.

28Ū lūgito lwa ha gatī gatī ya mīīmīlīkījo lūkūbiza lwa kūpulung'hanya, kwīngīīla kū wandījo kūshisha kū būkalīkījo.

29A mīīmīlīkījo genayo ūkūgabila zahabu, ūbeeje na matendele ga zahabu ga kūjidimīīla ī mbawa ja magito. Nī joi ī mbawa ī ja magito ūkūjibila zahabu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

30Ī lipandī lya kwikala ūkūlībeeja lībize lya kūlenganīla nī mbika īyo oolekejiwe ū bebe mu lūgūlū.

31Ūkūbeeja itundubaali lya būlūba bo langi ya būlulu na ya nzulunge na yaza, na kitaani īdosile chiza, na makelubi gasumīīlilwe mo ū ng'witundubaali lyenīlo, gabeejiwe na koolī wa nīmo gwenūyo.

32Hūna līkūningelejiwa na malobò ga zahabu ha ng'hīngī inè ja ntī gwa ng'wininga, najo jibilwe zahabu; jīmīīle ha shidako sha chūma sha feza.

33Ī litundubaali lyenīlo ūkūlīningeleja na madimījo, hūna ī lisandīko lya būkaanīji ūkūlītūūla ū kū mpīndo y'itundubaali lyenīlo, ī litundubaali lyenīlo līkūlekanya a ha gatī y'ipandī Lyeela, nī lipandī Lyeela no no no.

34Ī Lisumbī lya shigongo ūkūlītūūla ng'wipandī Lyeela no no no, a higūlya y'isandīko lya būkaanīji.

35Ī meza yene ūkwītūūla hanze y'isenge, lwandī lwa sukuma, ū ng'wipandī lya kwikala; hūna ī likīndīkīlo lya talà ūlītūūla ha dakama yaho, shiihela.

36Ū nyango gwa kwingīlīla ū ng'wiheema, ūkūgūbeegeja itundubaali lya būlūba bo langi ya būlulu na ya nzulunge na yaza, na kitaani īshibanyiwe chiza mu būgaliili būtaale; gūbize nīmo go ng'wa koolī ntaale.

37Ī litundubaali lyenīlo ūkūlībeegeja ng'hīngī itanò ja ntī gwa ng'wininga jilī na malobò ga zahabu, najo ūkūjibila zahabu. Hanuma ūjibeegeja shidako shitanò sh shaba.

Kūfuma 27

Ng'walīlò ntaale ūmo gwalī

Kūf 38:1-7

1"Hanuma ūkūzenga ng'walīlò gwa ntī gwa ng'wininga, gūbize na būgūngūhu wa mita īmò na sentimita makūmi adatū. Ū būgalī galī būbize mita ibīlī na sentimita makūmi adatū, nū būlīhu mita ibīlī na sentimita makūmi adatū.

2A ha koona būnè wajo ūkūtūūla ipembe būlī hene; ī lipembe lyūdimana nū ng'walīlò, shūbiza shikolo shimò, hūna ū ng'walīlò ūgūbile shaba pyī ū gose.

3Pyī ī shiseme sha kūtūmamīla hoi ūkūshibeeja sha shaba, shikolo gītī, mayoolelo ga mabu, makolelo, mabakuli, uma ja kūsabūlīla nyama, na a maahulīlo ga moto.

4Ūkūgūbeegeja na lweyo lwa chūma sha shaba shishibanije gītī ntego, na matendele ga shaba ga kūtūūla a ha koona ja lweyo būnè wajo; būlī hene līmò.

5Ū lweyo lwenūlo ūkūgūbeegeja ha kūsweng'hwa ū mu sīlīlī ya ng'walīlò, a ha gatī gatī ya ng'walīlò.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Hanuma ū ng'walīlò ūkūgūpūnzīla mitī ībīlī ya ng'wininga, wībila shaba.

7Ī mitī yenīyo īkūbītiwa ū mu matendele, īgūtūūle ha gatī ū ng'walīlò kūlwa kūgūbūūkīja.

8Ū ng'walīlò gwenūyo gūkūbiza gwa mbawa, gūlī na mhembo ū mu gatī; shiigelile gūbeejiwe gīt'ūmo ūkoolekegejiwa mu lūgūlū."

Gwalugwa ūmo īlabizīle

Kūf 38:9-20

9"Hanuma ī lipandī lya kwikala lībeegejage gwalugwa, īpīndīlījiwe lūūba. Ū kū lwande lwa dakama lūbize lwa būlīhu bo mita makūmi anè n'itandatū, lwa matundubaali ga būlūba bo kitaani īdosilwe chiza;

10Ī ng'hīngī jibize makūmi abīlī, jilī na malobò na magwasījo ga feza; ī shidako shaajo shibize sha shaba, nasho makūmi abīlī.

11Nū lwande lwa sukuma lūkūbiza na būlīhu bo mita makūmi anè n'itandatū; nū kwene a matundubaali gabize ga būlūba bo kitaani būdosilwe chiza; nī ng'hīngī jibize makūmi abīlī, jilī na malobò na magwasījo ga feza; nī shidako shaajo shibize sha shaba, nasho makūmi abīlī.

12Ū lwande lwa ng'weli ū kū būgalī galī wayo ī gwalugwa, ū lūūba lūkūbiza lwa mita makūmi abīlī n'idatū; gakūbiza ko matundubaali na ng'hīngī ikūmi, na shidako shaajo ikūmi.

13Nū kū būgalī galī bo kū būfuma līīmi, ū kū lwande lwa kīya ya gwalugwa, būkūbiza mita makūmi abīlī n'idatū.

14A ha kwingīlīla, ī lipandī ī līmò līkūbiza na matundubaali ga būlīhu bo mita itandatū na nusu, na ng'hīngī idatū, hamò na shidako shaajo shidatū.

15Nī lipandī ī līngī līkūbiza na matundubaali ga būlīhu bo mita itandatū na nusu, na ng'hīngī idatū, hamò na shidako shaajo shidatū.

16A ha mita gwa kwingīlīla ū mu gwalugwa, ūkūtūūla ho itundubaali lya būlīhu bo futi makūmi adatū; lībize lya langi ya būlulu, nzulunge na yaza, hamò na būlūba bo kitaani būdosilwe chiza na koolī wa nīmo gwenūyo; jibize ho na ng'hīngī inè, na shidako shaajo shinè.

17Ī ng'hīngī pyī ījo jīpīndīlīgije ī gwalugwa hose hose, jikūbiza na malobò hamò na magwasījo ga chūma sha feza, na shidako sha shaba.

18Ī gwalugwa īkūbiza na būlīhu bo futi igana na makūmi atanò, ū būgalī galī wayo būkūbiza na futi makūmi mpungatī n'itanò. A matundubaali ga lūūba lwa kwīpīndīlīja, ū būlīhu wago ū kūja ū ng'wigūlya gakūbiza ga futi mpungatī na nusu. Ī shidako sha ng'hīngī shikūbiza sha shaba.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Pyī ī shikolo ī shingī īsho shikūtūmama ū mu milīmo ya ng'wipandī lya kwikala shibize sha shaba; nūūlū shikabiza shilī na nīmo hīmba gwa mbika kī; nūūlū jibize mambo ja h'iheema, nūūlū ja kūtūmamīla ha gwalugwa."

Maguta ga talà
Bgb 24:1-3

20"Balagīlage a Baisilaeli kūkwenhela maguta gawiza ga mizeituni; ga kūyūtūūla mu talà, ī talà jiyikala jikūbakaga būlī gwa.

21Ū Alooni na a bitūnja bakwe bakūbiza na nīmo ū ng'wiheema lya kwibilingīla, ī hanze y'isenge īlo līlī kū būtongi w'isandīko lya būkaanīji. Ū nīmo gwabo gūkūbiza gwa kūjilang'hana ī talà, jikale jikūbakaga kū būtongi bo ng'wa SEEBA, kwandīja mhīndī kūshisha ntondo yaho dilū. Ū mhayo gwenūyū gūkūbiza shilagīlo sha būja na būja ū kū shibayalīlwe na shibyalīlwe sha Baisilaeli."

Kūfuma 28

Shizwalo sha bagabīji

1"Ū mu Baisilaeli nsolage ū Alooni na a bitūnja bakwe a ba Nadabu, Abihu, Eliezeli, nū Itamaali, babize batūmami ba nīmo gwa būgabīji kū būtongi wane.

2Ū nkūlūyo ū Alooni meegejage shizwalo sheela sha koolecha būtaale n'ikūjo.

3Balīho baakoolī, abo naabinha witegeleja mu mihayo gītī yenīyo; pye a bose hoyaga nabo, ūbawīle gīkī shibigelile bameegeje ū Alooni shizwalo sha koolecha gīkī alī nsolwa kūlwa kūnitūmamīla nīmo gwa būgabīji.

4Ī shizwalo īsho bakūbeeja shilī īshi, kamfuko ka ha shikuba, kagoodi ka makono maguhī, ng'hanjo, igoodi lya mabala mabala, ihima, na ngwasho. Ī shizwalo shenīshi bakūmeegeja ū nkūlūyo, ū Alooni hamò na a bitūnja bakwe, sha kūzwala ūlū alītūmama kū būtongi wane nīmo gwa būgabīji.

5A babeeja bakūtūmamīla zahabu, būlūba wa būlulu, wa nzulunge, na waza, hamò na kitaani niza."

Kagoodi ka makono maguhī
Kūf 39:2-7

6"A kagoodi ka makono maguhī ūkūkabeeja ka zahabu īsangije na būlūba bo būlulu na bo nzulunge na waza, hamò na kitaani īdosilwe na būgaliili būtaale; nīmo go ng'wa koolī ngoogo.

7Kakūbiza na shipande shibīlī shidimanīgije a ha mabega shūsumīīlwa ho, kadūle kūfatanyiwa hamò.

8Ū mu nkīmbīlī katūūlīlwe ngwasho gwa kwiyikola nako, gwa zahabu īsangije na būlūba wa būlulu na bo nzulunge na waza, hamò na kitaani īdosilwe chiza;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

gūsung'we na būgaliili būtaale, hūna gūdaamīlījiwa a ha ko, gūbiza mīlī gūmò nako.

9Hanuma ūkūsola na mawe abīlī ga oniki, ūgandīke ho a mina ga bitūnja ba ng'wa Isilaeli,

10gīt'ūmo bihelelile mu kabyalīlwe kabo. A h'iwe lya kwandya ūtūūle mina atandatū, nī lya kabīlī atandatū.

11A mina ga bitūnja ba ng'wa Isilaeli gandīkage a ha mawe gīt'ūmo koolī wa kwandīka akīītīlaga ūlū aloola wandīke h'imeng'helo. Hūna a mawe genayo ūkūgadaamīlīja mu mabalala ga zahabu.

12Hanuma ūkūgasumīīla a ha shipande ī shibīlī īsho shilī ha mabega ga kagoodi ka makono maguhī, gabize mawe ga shiizūkījo kūlwa baana ba ng'wa Isilaeli. Ū Alooni akūgabūūcha a mina gabo a ha mabega gakwe kūlwa shiizūkījo kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

13Ūkūbeeja na mabalala ga zahabu,

14na migufu ībīlī ya zahabu īdosilwe gītī ngoye na būgaliili būtaale, hūna ī migufu yenīyo wīlūnganīje a ha mabalala genayo."

Kamfuko ka ha shikuba

Kūf 39:8-21

15Ūkūbeeja kamfuko ka ha shikuba ka nīmo gwa kūfunya būlamuji; ū meeja wako abize koolī ngoogo. Nako kabeejage gīt'ūmo kalī a kagoodi ka makono maguhī; kabize ka zahabu īsangije na būlūba wa būlulu na wa nzulunge na waza, hamò na kitaani īdosilwe na būgaliili būtaale.

16Kabize ka malīngīīla dūhū, ū būlīhu nū būgalī galī wako būbize būlenganīlile; sentimita makūmi abīlī n'ibīlī būlī lwande; hama kabize kagondilwe habīlī.

17Katūūlīlwe ng'hīlīlī inè ja mawe ga mpango; ū mu lūhīlīlī lwa kwandya jibize mo lubi, topazio na belilo.

18Ū mu lūhīlīlī lwa kabīlī jibize mo takwiyo, safilo na sumaladi;

19Ū lwa kadatū lūbize na yakonto, agate na ametisto.

20Ū mu lwa kanè jibize mo klisolito, sadoniko na yaspi. Hūna a mawe ga mpango genayo ūkūgapondela mu mabalala ga zahabu gasheeleele ng'wenūmo.

21A goi gakūbiza ikūmi n'abīlī; iwe līmò kūlwa būlī ūmò wa bintūnja ba ng'wa Isilaeli, būlī lyene lyandīkwe lina lya lūganda lūmò ū mu ng'anda īj'ikūmi n'ibīlī.

22A kamfuko ka ha shikuba ūkūkabeegeja migufu ya zahabu īdosilwe chiza na būgaliili būtaale.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Hūna ūkūbeeja na tūgwasījo twawiza, twa zahabu tūsung'we ha mhembeelo ibīlī a ha kamfuko ka ha shikuba.

24Ī migufu ya zahabu īgwashiwe ū kū tūgwasījo twa zahabu ūto tūlī ū kū mhembeelo ja kamfuko ka ha shikuba.

25Ī lipandī ī līngī ī lya migufu yenīyo līdimanījiwe ū kū mabalala ga zahabu; ībize yaadimanījiwa kū būtongi wa shipande shibīlī ī sha ha mabega ga kagoodi ka makono maguhī.

26Hanuma ūkūbeeja na tūgwasījo tūngī tūbīlī twa zahabu, tūdimanījiwe ū kū mhembeelo ja kamfuko ka ha shikuba ījo jilī ū kwipandī lya mugatī, ījo jiikuumije na a kagoodi ka makono maguhī.

27Hūna ūkūbeeja na tūgwasījo tūngī tūbīlī twa zahabu, ū twene tūdimanījiwe a ha sīlīlī ya shipande shibīlī ī sha ha mabega ga kagoodi ka makono maguhī, a ha būtongi yaho; bbihī nū būlūngīlo wa ngwasho gwa mu nkīmbīlī ū gwa kagoodi ka makono maguhī.

28Ū tūgwasījo twa kamfuko ka ha shikūba shiigelile tūtungwe na katungījo ka langi ya būlulu ū kū magwasījo ga ha kagoodi ka makono maguhī. Kwīngīila a henaho tūlūngwa a ha ngwasho gwa mu nkīmbīlī, kūlwa kūkahangīja a kamfuko ka ha shikuba katizihubenga kwīnga a ha kagoodi ka makono maguhī.

29Būl'ikanza ū Alooni ūlū alingīla ū ng'wipandī lyeela, akūyūbiza nago a mina ga Baisilaeli, agabūūkije mu ng'holò yakwe a ha kamfuko ka ha shikuba; a ka kūfunīja būlamuji, kūlwa shiizūkījo sha būja na būja kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

30Ū mu kamfuko ka ha shikuba ūkūtūūla mo na “Ulimu” hamò na “Sumimu” najo jibize a ha shikuba sha ng'wa Alooni būl'ikanza ūlū alingīla kū būtongi bo ng'wa SEEBA. Ū mu gīko, ū mu ng'holò yakwe ū Alooni akūbiza na nzīla ya kūbalamula a Baisilaeli ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

Shizwalo shingī sha bagabīji

Kūf 39:22-31

31Ī ng'hanjo ya kūzwalwa higūlya ya kagoodi ka makono maguhī, ūkwībeeja ya ng'wenda gwa langi ya būlulu dūhū.

32A ha gatī ībize n'ipūndū lya kūbītīja ntwe; wīsumīīle na shipande sha ng'wenda kūlīpīndīlīja ī lipūndū lya kūbītya ū ntwe, ītizūdasimūka na kūtandūka.

33Pye a hose ū ng'wipīndo lyayo ūkwītūūlīla būlenji wa makomamanga ga langi ya būlulu, ya nzulunge, na yaza; hūna ūtūūla na nzoozo ja zahabu, jiitobanīja na a makomamanga.

34Ī nzoozo ja zahabu na a makomamanga shihelwe mu kwibisanya bisanya hose pyī ū ng'wipīndo lyayo ī ng'hanjo yenīyo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

35Ī ng'hanjo yenīyo īkūbiza ya kūzwala ū Alooni ūlū alītūmama. Ūlū alingīla ū ng'wipandī lyeela ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA, nūūlū alīfuma ī hanze, kūkwigwiwa ū kūlīla kwa nzoozo atizūūcha!

36Ūkūbeeja n'ibalala lya zahabu yawiza, ūlyandīke gīkī, "NG'WELA KŪLĪ SEEBA."

37Hūna ūlītunge n'itungījo lya langi ya būlulu, a ha būtongi w'ihima.

38Ī libalala lyenīyo līkūbiza kū būshū bo ng'wa Alooni; ū wei akūbūbūūcha ū būkenaagūji ūbo būkwītagwa mu mihayo ya shakwinha sheela shose shose, īsho Baisilaeli bakūsheejaga. Ī libalala lyenīyo līkūbiza kū būshū bo ng'wa Alooni būlī ikanza, kūlwa gīkī banukūlwe ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

39Ī shadi ya mabala ūkwībeeja ya kitaani yawiza, nī lihima lībize lya kitaani yawiza nayo. Ū ngwasho gūbeejiwe na koolī ngaliili gete ū mu nīmo gwenūyo.

40A bitūnja ba ng'wa Alooni ūkūbabeegeja mashati na migwasho na shikoye sha kwitunga kū ntwe, kūlwa koolecha gīkī balī banhū bataale na bakūjiwa.

41Ūlū ūmala ū kūnzwalīkīja ī shizwalo shenīshi ū nkūlūyo ū Alooni, hamò na a bitūnja bakwe, bitīīlage maguta kūlwa kūbatūūla a ha nīmo. Ūkūbeejà kūlwa nguno ya kūnitūmamīla nīmo gwa būgabīji.

42Ūkūbabeegeja na shizwalo sha mu gatī sha kūfīīkīja mibīlī yabo. Ū būlīīhu washo būbize kwandīja mu nkīmbīlī kūshisha mu matango.

43Ū Alooni na a bitūnja bakwe bakūyūshizwala būlī ikanza ūlū bingīla ū ng'wiheema lya kwibilingīla; nūūlū ū ng'wipandī lyeela ūlū būhaya kwegeela ha ng'walīlò kūtūmama, batizūgwa mu kwihīga na kūcha. Ī shenīshi shikūbiza shilagīlo sha būja na būja kūlwa ng'wa Alooni nū būbyīle wakwe.

Kūfuma 29

Kwejiwa kwa bagabīji

1Ū mu kūbīītabeejà gīkī banitūmamīle nīmo gwa būgabīji, ūkūbabeegeja mihayo yīyī, ūkūsola nzagamba īmò mūūga, na ng'ondi ibīlī; ī jose jibize jitī na shilingo.

2Hanuma ūkūsola būsu būnogu bo ngano, būtī na shibimbya; hūna ū kūfuma ū mu būsu wenūbo, ūkūbeeja migatī na keki jisangije maguta, na migatī mikalamuku ībililwe maguta.

3Ī shose shenīsho ūkūshitūūla mu shigabbu, hūna ūshenhe hamò nī nzagamba nī ng'ondi īj'ibīlī.

4Hūna ū Alooni na a bitūnja bakwe ūkūbenha ū kū nyango gwa kwingīlīla ng'wiheema lya kwibilingīla, ūbooje na minzī.

5Hanuma ya henaho ūkūshisola ī shizwalo ūnzwalīkīje ū Alooni, ī ligoodi, nī ng'hanjo ya kūzwalwa higūlya ya kagoodi ka makono maguhī, na a kagoodi ka

© 2015 Bible Society of Tanzania.

makono maguhī, na a kamfuko ka ha shikuba. Ū mu nkīmbīlī gwakwe ūkūgūntunga na ngwasho, ūyo gūbeejiwe na būgaliili būtaale kūlwa kagoodi ka makono maguhī.

6Hūna ūkūntūūlīla ī lihima ū kū ntwe gwakwe, nī libalala lya zahabu ūlītunga a h'ihima.

7Hanuma ya henaho ūkūgasola a maguta ga kūntūūla ha nīmo, ūng'witīīla ū kū ntwe gwakwe.

8Na a bitūnja bakwe ūkūbenha ūbazwalīkīje būlī ng'wene igoodi lya mabala mabala,

9na shitambaala ū kū mitwe yabo. Hanuma ya henaho ū Alooni ūkūntunga ngwasho; na a bitūnja bakwe, būlī ng'wene ngwasho gwakwe. Kwīngīīla ikanza lyenīlo, ū būgabīji wabizaga wabo shikū jose, kūlwa shilagīlo sha būja na būja. H'ūmo ūkūntūūlīla ū Alooni na a bitūnja bakwe a ha nīmo.

10Hanuma ī nzagamba ūkwīyenha kū būtongi w'iheema lya kwibilingīla, ū Alooni na a bitūnja bakwe bakūtūūla a makono gabo a ha ntwe gwayo.

11Ī nzagamba yenīyo īkūsīnzīlwa ha nyango gwa kwingīlīla ū ng'wiheema lya kwibilingīla, kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

12Ū mu mininga ga nzagamba yenīyo, ūkūgasola magehu ūgabilīje na makono gako a ha mapembe ga ng'walīlò. Ayo galasaage gitage hasī, a ha sīlīlī ya ng'walīlò.

13Hanuma gasolage pye a masazu ayo gakundīkīgije sha mu nda; gītī ayo galīpīndije ī litīma, nī mhīgo būbīlī wajo, hamò na a maguta ayo gajikundīkīgije; pyī ī shenīsho shipembage mu moto ha ng'walīlò.

14Alīyo ī nyama ī yīngī ī ya nzagamba yenīyo, nī likūnza lyayo, pyī nū būūshi, shene sha kūpemva mu moto, hanze ya ng'hambī. Ī shenīshi shilī shitambò kūlwa shibi.

15Hanuma ū mu ng'ondi īj'ibīlī, ūkwīsola īmò yajo, ū Alooni na a bitūnja bakwe bakūtūūla a makono gabo a higūlya ya ntwe gwayo;

16hūna ūkwīsīnza, a mininga gayo ūkūgasola ūgaseeseebele a ha ng'walīlò koose koose.

17Ī ng'ondi yenīyo ūkwībbutagūla mapingili mapingili, ī sha mu nda ūkūshooja, pyī nī chūūga, hūna ūshitūūla hamò na a mapingili a gangī nū ntwe.

18Hanuma ūkwīpemba ha ng'walīlò īnogotele gete pyī ī ng'ondi yenīyo. Ī shenīsho shilī shitambò sha kūpemva, kūlwa kwenha ng'waso gwawiza, gwa kūnyeja SEEBA; shilī shitambò sha kūfunījiwa SEEBA mu nzīla ya moto.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Hūna ūkwīsola nī ng'ondi ī yīngī, ū Alooni na a bitūnja bakwe batūūle a makono gabo a ha ntwe gwayo.

20Īkūsīnzwa, hūna ū bebe ūsole mininga gayo gamò, ūgabile a ha gūtū gwa būlyo go ng'wa Alooni, na a ha matū ga kū nkono gwa būlyo a ga bitūnja bakwe, na a h'ikuulume lya nkono gwa būlyo gwa būlī ūmò wabo; na a h'ikuulume lya kū gūgūlū gwa būlyo. Nū ng'walīlò ūkūgūseeseebela mininga koose koose.

21Hanuma ūkūsola mininga kwīnga a ha ng'walīlò, ūsola na maguta magehu, a ga kūbitīīla bagabīji, ūnseeseebele ū Alooni nī shizwalo shakwe, na a bitūnja bakwe nī shizwalo shabo nabo. Ū wei na a bitūnja bakwe bakwejiwa mu gīko, nī shizwalo shabo.

22A mazezele ga ng'ondi yenīyo ūkūgasola, nī likīla lyayo ī lizezemu, pye na a masazu ayo gakundīkīgije sha mu nda; gīt'ayo galīpīndije ī litīma, nī mhīgo būbīlī wajo, hamò na a maguta ayo gajikundīkīgije, nī litango lya kū nīīla. Ī ng'ondi yenīyo īlī y'ikanza lya kūtūūlwa ha nīmo.

23Ū kūfuma ū mu shigabbu sha migatī īyo ītī na shibimbya, īyo īlī kū būtongi bo ng'wa SEEBA, ūkūsola ngatī gūmò na keki īsangije maguta, hamò na ngatī nkalamuku.

24Pyī ī shenīshi ūkūshitūūla mu makono ga ng'wa Alooni na bitūnja bakwe, bashiyengeeje kū būtongi bo ng'wa SEEBA, nguno shilī shitambò sha kūyengeejiwa.

25Hanuma ūkūshisola ū mu makono gabo ūshipembe a ha ng'walīlò, hamò nī shitambò sha kūpemva kūlwa ng'waso gwa kūnyeja SEEBA; ī shoi shilī shitambò sha kūmfunīja SEEBA mu nzīla ya moto.

26Ī shiguuku sha ng'ondi ya kūtūūlwa Alooni ha nīmo ūkūshisola ūshiyengeeje kū būtongi bo ng'wa SEEBA, shibize shitambò sha kūyengeejiwa; ū gwenūyo ngabo gwako.

27Ī nyama ja ng'ondi ya kūtūūlwa ha nīmo ījo jiigeleelilwe kūbiza ja ng'wa Alooni na bitūnja bakwe, jeejage, ī shiguuku īsho shamalaga kūyengeejiwa, nī litango īlo lyafunyiagwa.

28Ū gwenūyū hū gūkūbiza ngabo gwa būlī lūshikū kūlwa ng'wa Alooni na bitūnja bakwe kūfuma kū Baisilaeli. Kalī kafunīje ka Baisilaeli ako bakūmfunīja SEEBA kwīnga mu shakwinha shabo sha būsangī.

29Ī shizwalo sheela, ī sha ng'wa Alooni shikūbiza sha kūtūmamīlwa na banhū ba shibyalīlwe shakwe. Bakūyūshizwala h'ikanza lya kwitīīlwa maguta kūlwa kūtūūlwa ha nīmo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

30Ū ng'witūnja wakwe ūyo alatūūlwe ha nīmo a ha ng'wanya gwakwe, ūlū wingīla ū ng'wiheema lya kwibilingīla kwiza kūtūmama ū ng'wipandī lyeela, akūshizwala shikū mpungatī.

31Ī nyama ya ng'ondi ī ya kūtūūlwa ha nīmo ūkwītwala kwipandī lyeela īkazugwe.

32Alooni na bitūnja bakwe bakwīlya ī nyama yenīyo nī migatī īyo īlī mu shigabbu; bakūbiza ha nyango gwa kwingīlīla ng'wiheema lya kwibilingīla.

33Bakūshilya ī shakwinha īsho shatūmamaga nīmo gwa kūtūūla būsangī h'ikanza lya kwejiwa na kūtūūlwa kwabo ha nīmo. Alīyo atīho ūngī ū wa kūshilya, nguno shilī sheela.

34Ūlū yūshiiga nyama yose yose ī ya ng'ondi ya kūtūūlwa kwabo ha nīmo, nūūlū ngatī gwaho gūshiiga kūshisha ha ntondo dilū, shipembage mu moto. Shitigelile kūlyiwa, nguno shilī sheela.

35Pyī īyo naakūlagīlaga kwīta kūlwa ng'wa Alooni na a bitūnja bakwe bīītīlage. Ū nīmo ū gose ū gwa kūbīīta babize beela, gūkūsola ikanza lya shikū mpungatī.

36Būlī lūshikū ūkūfunya nzagamba īmò kūbiza shitambò kūlwa shibi, nguno ya kūtūūla būsangī. Ū ng'walīlò ūkūgwīngīja ū būsoso mu nzīla ya kūgwītīla isangī, hama ūkūgweja mu nzīla ya kūgwitīīla maguta.

37Ikanza lya shikū mpungatī ūkūgwītīla isangī ū ng'walīlò, na lūūlū ūkūgweja mu gīko, hū gūkūbiza ng'wela no no no ū ng'walīlò; būlī shose īsho shūgūkuumya shikūbiza sheela.

38Ī shikolo īshi ūkūyūfunya būlī lūshikū a ha ng'walīlò, Ng'holo ibīlī ja myaka ībīlī būlī yene;

39Īmò ūkwīfunya dilū, yīngī mhīndī.

40Ūlū ūlīfunya ī ya kwandya, ūkūfunya na kilo īmò ya būsu būnogu, na lita īmò ya maguta ga kūkang'wa kūfuma mu matwajo ga mizeituni; na lita īmò ya divai; ī shenīshi shibize shakwinha sha kūng'wiwa.

41Ī ng'holo ī yīngī ūkwīfunya shitambò makanza ga mhīndī, hamò nī shakwinha sha būsu, nī shakwinha sha kūng'wiwa gīt'ūmo īlī ī ya dilū, kūlwa ng'waso gwawiza; shilī shitambò sha kūmfunīja SEEBA mu nzīla ya moto.

42Ū gwenūyū gūkwītwa na banhū ba shibyalīlwe shose, nī shisho shikūlondeela hanuma. Ī shakwinha sha kūpemva mu moto shenīshi, shikūyūfunyiwa būlī lūshikū kū būtongi bo ng'wa SEEBA a ha nyango gwa kwingīlīla ng'wiheema lya kwibilingīla. Hū nakūyūmanhīja nang'ho henaho nayomba nang'ho.

43Na a Baisilaeli nakūyūmanhīja nabo henaho, nīyo ī lipandī lyenīlo līkūbiza lyeela kūlwa nguo y'ikūjo lyane.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

44Na lūūlū nakūlyeeja ī liheema lya kwibilingīla, pyī nū ng'walīlò nakūgweja; nū Alooni nakūng'weja hamò na a bitūnja bakwe, banitūmamīle nīmo gwa būgabīji.

45Hūna nakwikala hamò nabo a Baisilaeli, nabize Mulungu wabo.

46Bakūdeeba gīkī ū nene hū nalī SEEBA Mulungu wabo, ūyo wabīnja mu Misili gīkī nikale hamò nabo, nene ng'wenekīlī SEEBA Mulungu wabo.

Kūfuma 30

Ng'walīlò gwa kūzuukīja būbbani

Kūf 37:25-29

1Ūkūbeeja ng'walīlò gwa ntī gwa ng'wininga, kūlwa kūzuukīja būbbani.

2Ū būlīhu nū būgalī galī wago būkūbiza būlenganīlile, sentimita makūmi atanò būlī lwandī, ū būgūngūhu sentimita makūmi kenda; gūbize na mapembe gadimanījiwe ho, gūbiza shikolo shimò nago.

3A higūlya ūkūgūbila zahabu ū gose, pye na a mapembe gabize na zahabu, nū mu kabazu; ū mu mhelo mhelo ūkūgūpīndīlīja būlenji bo lūgala lo zahabu lūbeegichiza.

4Hama a ha sīlīlī ya lūgala, ū lwandī ūlū nū lwandī ū lūngī, ūkūtūūla matendele ga kwībītya mo ī mitī ya kūgūbūūkīja.

5Nī mitī yenīyo ūkwībeeja ya ng'wininga, wībile zahabu nayo.

6Ū ng'walīlò gwenūyū ūkūgūtūūla kū būtongi w'isenge ly'itundubaali īlo līlīshīkīgije ī lisandīko lya būkaanīji, gūbize kū būtongi w'isumbī lya shigongo īlo līlī higūlya ya būkaanīji, aho nakūyūmanhīja nang'ho.

7Ū Alooni akūyūzuukīja būbbani a ha ng'walīlò gwenūyo, būlī lūshikū ī dilū ūlū alījibeeja ī talà.

8Nī mhīndī ūlū alījibacha ī talà, shiigelile azuukīje hangī ū būbbani; ū mu shibyalīlwe īsho shiliza, shiigelile būbize ho būbbani wa kūzuukījiwa būlī lūshikū ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

9A ha ng'walīlò gwenūyū yaya gete kūzuukīja ho būbbani wa mbika yīngī yose yose, nūūlū shakwinha sha kūpemva, nūūlū shakwinha sha kūlyiwa; yaya nūūlū kwita ho shitambò sha kūng'wiwa.

10Ū Alooni akūyūbeegeja isangī a ha mapembe ga ng'walīlò gwenūyo kamò būlī ng'waka. Ī lisangī lyenīlo akūlyīta mu nzīla ya mininga ga shitambò īsho shikūfunyiwa kūlwa nguno ya shibi, kūlwa kwenha būsangī ū mu shibyalīlwe shose īsho shiliiza. Ū mhayo gwenūyū gūlī ng'wela no ū kūlī SEEBA.

Shakwinha kūlwa būsangī

11Hūna ū SEEBA ūng'wīla hangī ū Musa gīkī,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12“Ūlū ūbūūcha nīmo gwa kūbabala a Baisilaeli, a h'ikanza lya kūbalwa būlī ūmò
shiigelile afunye sabo kūlwa ng'wa SEEBA, nguno ya kwikomoola būpanga
wakwe. Ū mu kwīta gīko batūgwīlwa ikūla nūūlū ūkababala.

13Būlī ng'wene ūlū ūbalwa akūfunya nusu shekeli ya shakwinha kūlwa ng'wa
SEEBA, hūna ūja kū lwandī lwa babo baamalaga kūbalwa. Ū mpango gwayo
gūbize gūlenganīlile nū gwa shekeli ya ng'wipandī lyeela, īyo būdito wayo
būzunīlījiwe.

14Pye abo bakūja ū kū lwandī lwenūlo, abo balī na myaka ya kwandīja makūmi
abīlī na kūja kwigūlya, bakūshifunya ī shakwinha kūlwa ng'wa SEEBA.

15Ūlū mulīfunya shakwinha kūlwa ng'wa SEEBA nguno ya kwikomoola būpanga
wing'we, a basabi batūfunya sabo ningī kūtinda ī nusu ya shekeli, na a bahabī
batūfunya ha sīlīlī ya henaho.

16Ī hela ja kwikomoola ījo ūlajanukūle kūfuma ū kū Baisilaeli, jikūtūmama nīmo
gwa ng'wiheema lya kwibilingīla. Ī shakwinha shenīshi shikūbiza shiizūkījo kūlī
SEEBA, kūlwa kūtūūla ho būsangī nguno ya būpanga wing'we.”

Shiseme sha kūkalabīla na kooja mhambala

Kūf 38:8

17Hangī ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

18“Ūkūbeeja shiseme sha kūkalabīla na kooja mhambala; shibeejage sha shaba,
pyī nī likīndīkīlo lyasho. Ūkūshikīndīka ha gatī y'iheema lya kwibilingīla nū
ng'walīlò, hūna ūtūūle mo minzī.

19Ū Alooni na a bitūnja bakwe bakūyūkalaba ng'wenūmo, nī mhambala jabo
booja na minzī.

20Būlī ikanza ūlū balingīla ū ng'wiheema lya kwibilingīla, īkūbigeleela kūkalaba,
na kooja ī mhambala jabo ū mu minzī genayo, batizūcha. Nī likanza lya kwegeela
ha ng'walīlò kūfunya shakwinha kūlī SEEBA mu nzīla ya moto,

21bakūkalaba a makono gabo, booja nī mhambala jabo, batizūcha. Ī shenīshi shilī
shilagīlo sha būja na būja kūlwa ng'wa Alooni nū būbyīle wakwe; pyī ū mu
shibyalīlwe īsho shiliza.”

Maguta ga nīmo go ng'wa SEEBA

22Hūna ū SEEBA ūng'wīla hangī ū Musa gīkī,

23Solaga shiishi shingīla shawiza, Shekeli magana atanò ja ngazu ya minzī,
shekeli magana abīlī na makūmi atanò ja dalasini ya ng'waso nsoga, shekeli
magana abīlī na makūmi atanò ja ndago,

24na shekeli magana atanò ja kasia, ī jose jibize na mpango gwa kūlenganīla na
shekeli ya ng'wipandī lyeela; hama na lita inè ja maguta ga mizeituni.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Ī shingīla shenīshi shikūbeejiwa magūta meela ga kūbitīīla batūmami ba ngw'a SEEBA, hamò na shitūmamīlo sha nīmo gwakwe. Gabize ga ng'waso gwawiza, ga kūbeejiwa na koolī mu kūsanja sanja maguta; a goi galī maguta meela kūlwa nīmo go ng'wa SEEBA.

26Ūkūgatūmamīla kūlībila ī liheema lya kwibilingīla, nī lisandīko lya būkaanīji;

27nī meza hamò nī shikolo shayo pyī ī shose, nī likīndīkīlo lya talà na a matambī galyo, nū ng'walīlò gwa kūzuukīja būbbani;

28nū ng'walīlò gwa shitambò sha kūpemva, nī shiseme shago pyī ī shose; nī shiseme sha kūkalabīla nī likīndīkīlo lyasho.

29Ī shikolo shenīsho ūkūsheeja shibize sheela no no no; na būlī shikolo īsho shiikuumya nasho, shikūbiza sheela.

30Ū Alooni ūkūng'witīīla maguta, na a bitūnja bakwe; banitūmamīle nīmo gwa būgabīji.

31Bawīlage a Baisilaeli gīkī, "Ū mu shibyalīlwe shose īsho shiliza, a genaya gakūbiza maguta gane meela, kūlwa nīmo ng'wela.

32Gatī ga kwitīīlwa munhū ose ose mīlī gwakwe, nūūlū yaya kūbeeja maguta gangī kūfuma mu shingīla sha kwikola nī sha genaya. A maguta genaya galī meela, īng'wigeleelilwe kūgisaaba gīkī galī meela.

33Ose ose ūyo ūbeeja maguta ga mbika gītī īyī, nūūlū ose ose ūyo ūmila munhū atī ngabīji a maguta genaya, akūkomanyiwa aponyiwe īnge ū mu banhū bakwe."

Kūbeeja būbbani

34Ū SEEBA ongeja kūng'wīla ū Musa, "Solaga shingīla sha kūnung'ha ng'waso gwawiza, natafi, shekeleti na kelibena, hamò na ngazu jawiza; ī shose shibize shilenganīlile ū wingī.

35Ū kūfuma ū mu shingīla shenīshi, ūkūbeeja būbbani wa kūfunya ng'waso gwawiza; būbeejiwe na koolī, ūyo amanile kūsanja shingīla. Ū būbbani wenūbū būsanjiwe munhu, būbize bowiza, hama wela.

36Ūkūsola būgehu ūbūshe būnoge gītī būsu, hūna ūkatūūle ū kū būtongi w'isandīko lya būkaanīji, ū ng'wiheema lya kwibilingīla, a h'ipandī īlo nakūyūmanhīja nang'ho. Ī shikolo shenīshi shikūbiza sheela no ū kūlī bebe.

37Yaya ū kūshitūmamīla ī shingīla shenīshi mu kwibeegeja būbbani wa mbika yīngī; ū būbbani wenūbū wisaabage gīkī būlī wela no kūlwa ng'wa SEEBA.

38Ose ose ūyo ūbeeja shikolo sha kūbiza gītī shenīshi kūlwa kūkooba kwiyeja dūhū, akūkomanyiwa aponyiwe īnge ū mu banhū bakwe."

Kūfuma 31

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Baakoolī ba kūbeeja shikolo

1Hanuma ū SEEBA ūng'wīla hangī ū Musa gīkī,

2"Ū Beezaleli nansolile; ū ng'witūnja o ng'wa Uuli, ng'wizūkūlū o ng'wa Huuli, wa lūganda lwa Yuda.

3Ū munhū ng'wenūyo nang'okagije Moyo o ng'wa Mulungu, na witegeleja na būdūla na būmani mu mbika jose ja kūbeeja shikolo.

4Akūdūla kūbeeja būlī mbika ja shikolo sha zahabu, feza, na shaba.

5Akūdūla na kūyūbbuta mawe na mitī, na kūtūmamīla būūkoolī būtaale kūshibeeja ī shenīsho shibize shikolo shose shose.

6Nansolile na Oholiabu ng'witūnja o ng'wa Ahisamaki wa lūganda lwa Dani, abize ngunanhi wakwe. Nīyo pye a baakoolī naabinhile witegeleja, badūle kūshibeeja ī shikolo īsho naakūlagīlile.

7Bakūdūla kūlībeeja ī liheema lya kwibilingīla, nī lisandīko lya būkaanīji, nī lisumbī lya shigongo īlo līlī higūlya yalyo; nī shikolo ī shingī pyī ī sha ng'wiheema:

8Shikolo gītī meza nī shiseme shayo, ikīndīkīlo lya talà nī shose īsho shidimanīgije ho, ng'walīlò gwa kūzuukīja būbbani,

9ng'walīlò gwa shitambò sha kūpemva, nī shiseme shaho pyī ī shose; nī shiseme sha kūkalabīla na kooja mhambala, nī likīndīkīlo lyasho.

10Bakwībeeja nī myenda īyo shiigelile īsung'we mu būgaliili būtaale, hamò nī shizwalo sheela sha kūzwala ū ngabīji Alooni, nī shizwalo sha kūzwala bitūnja bakwe ūlū balīīta milīmo ya būgabīji.

11Na a maguta a ga kūbitīīla batūmami ha kūbatūūla ha nīmo, nū būbbani wa ng'waso gwawiza ū wa kūtūmamīla ng'wipandī lyeela. A banhū benabo bakūshibeeja ī shikolo shenīsho kūlenganīla nū mumo naakūlagīīlīlile."

Sabato ja ng'wa SEEBA

12Hanuma hangī ū SEEBA ūng'wīla ū Musa,

13"Bawīlage a Baisilaeli gīkī, 'Shiigelile mujidīlīle ī sabato jane. Ū mhayo gwenūyū gūkūbiza gwa būlolelo a ha gatī yane na a bing'we, kūshisha nū mu shibyalīlwe īsho shiliza; mumane gīkī nene SEEBA ng'wenekīlī hū nakūng'weejaga.

14Shiigelile ng'wīdime ī sabato nguno īlī neela ū kū bing'we. Ose ose ū wa kwīsosohaja akūbūlagwa; ūlū munhū wīta nīmo gose gose ū mu lūshikū lwenūlo, h'ūmo abizīle shiigelile a akomanyiwe aponyiwe īnge ū mu banhū bakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Ī milīmo īkwītwa mu shikū itandatū, alīyo ū lwa mpungatī lwa sabato ya kwifuula, lūlī lwela kūlī SEEBA. Ose ose ūyo ūtūmama milīmo ū mu lūshikū lwa sabato akūbūlagwa.

16A Baisilaeli shibigeleelilwe kwīdima ī sabato, na kwīdīlīla ū mu shibyalīlwe shabo īsho shiliza, bībone gīkī līl'ilagane lya welelo.

17Ī yoi īkūbiza būlolelo wa būja na būja a ha gatī yane na a Baisilaeli; nguno ū mu shikū itandatū ū SEEBA akabeeja ī ligūlū nī sī, alīyo ū mu lūshikū lwa mpungatī ūleka ī milīmo wifuula.'"

18Ū SEEBA aho wamala ū kūyomba nū Musa ū mu lūgūlū lwa Sinai, ūng'winha a mawe ga būkaanīji, a mabalala ga a mawe ayo gaalī gandīkwa na nkono go ng'wa Mulungu.

Kūfuma 32

Shiikolile sha ndama ya zahabu

1A banhū aho babona gīkī ū Musa wadīla ū kwiza ū kūfuma ū mu lūgūlū, būng'wibbūpa ū Alooni balīng'wīla, "Bebe tūbeegejage bamulungu bayūtūtongeela. Nguno ū ng'wing'wana ng'wenūyū, ū Musa ūyo watwīngije Misili, tūtamanile īyo yang'wilongelile."

2Ū Alooni ūbashokeja alīhaya, "Ī heleeni ja zahabu ījo bazwalile kū matū bake bing'we na bitūnja bing'we, pye na a bashīke bing'we, bīngījagi munenhele."

3Ng'hana pye a banhū būjikūngagūla ī heleeni ja zahabu ja kū matū gabo, būng'wenhela ū Alooni.

4Nang'hwe ūshanukūla īsho bakang'winha, ūsola mashitūmamīlo, ūbeeja na būgoogo būtaale shiikolo sha kūlamiwa, sha kwikola gītī ndama ya ng'ombe; hūna būhaya, "Bebe Isilaeli, ū ng'wenūyū hū ng'wene ū mulungu wako ūyo wakwenhile kūūnū kūfuma Misili."

5Ū Alooni aho wagūbona ū mhayo gwenūyo ūzenga ng'walīlò ūgwiheja nasho ī shiikolile shenīho; hūna ūhamuka alīhaya, "Ī ntondo shigukulu kūlwa ng'wa SEEBA."

6Na ng'hana ī ntondo yaho, a banhū būmisha dilū, būfunya shitambò kūlwa shibi, hamò na shakwinha sha būsangī. Hanuma ya henaho bigasha kūlya na kūng'wa, hūna būbūūka kūbina.

7Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, "Ikaga ūje ū kūbanhū bako abo wabenhile kūfuma Misili, nguno bisosohagije.

8Baagalūkile wangū no bīleka īyo naabalangile; bibeegegije shiikolile, būshibeeja mu suso ya ndama ya ng'ombe. Bakwinamaga bashilamya na

© 2015 Bible Society of Tanzania.

kūshifunīja shitambò kūnū bakwiwīlaga gīkī, ‘Isilaeli ū ng'wenūyū hū mulungu wako ūyo wakwenhile kūūnū kūfuma Misili.’”

9Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, “Nīyo a banhū benaba naababonile gīkī balī na mitwe midiimu.

10Na lūūlū ī haha nilekage ū būpelanu wane būbidīkīle, nabakenaagūle. Hanuma ya henaho nakūkwīta ū bebe kūbiza ihanga itaale.”

Musa kūbalombela Baisilaeli

11Alīyo ū Musa ūng'wikūmbīlīja ū SEEBA Mulungu wakwe; ūhaya, “SEEBA, nibūlī ū būpelanu wako būbapembekele a banhū bako abo wabīngije Misili na būdūla būtaale na nkono gwa nguzu gīko?

12Ni nguno kī a Bamisili bapandīke nzīla ya kūhaya gīkī, ‘Walī abiganikīlile mibi, h'ī chene akabīnja ū mu sī īyī; wal'atogilwe kūbatwala kū ngūlū kūjūbamalīla kwenūko abapyagūlīje gete bashile ū mu sī?’ Galūkaga ūlekane nabo ū būpelanu wako, ūgalūche a maganiko gako ūtizūbakenaagūla a banhū bako.

13Bizūkagwe a batūmami bako a ba Abulahamu, Isaka na Isilaeli, abo ūkabilahīlīla bebe ng'wenekīlī ūlīhaya gīkī, ‘Nakūbakwīja no a banhū ba būbyīle wing'we, babize bingī gītī sonda ja ng'wigūlū; na hangī pyī ī sī īyo naabisagīja yenīyī, nakūbinha ībize wingīji wabo welelo bose.’”

14Na ng'hana ū SEEBA ūgalūcha a maganiko gakwe, ūleka ū kūbīītīla ū būbi ūbo walī wabiganikīla kūbīītīla a banhū bakwe.

Musa kwīkenaagūla ndama

15Hūna ū Musa ūgalūka, wika ū mu lūgūlū, alī nago na a mabalala ga mawe mu nkono gwakwe; ayo gaalī na malange ikūmi gandīkilwe kose kose, ū kūūnū nū kūūnū.

16A mabalala genayo gwalī nīmo go ng'wa Mulungu; ū wandīke walī wandīkwa na nkono go ng'wa Mulungu ng'wenekīlī, h'ūyo walī wandīka a ha mabalala.

17Kwitulwa ū Yoshwa wigwa ī yogè ya banhū, bakūyoganyaga; ūng'wīla ū Musa, “Īlīko yombo ya būlūgū ū kū ng'hambī.”

18Ū Musa ūshosha; “Ī yenīyo ītī yombo ya būtindi, nūūlū ītī ng'hūngū kūlwa kūtindwa; ī lilaka īlo naligwa ū nene lya bīmbi.”

Kūpelana kwa ng'wa Musa

19Ū Musa aho wīyipumūkīja ī ng'hambī wībona ī ndama, nū mumo babinīlaga a banhū, akapelana no; ūgaponeja hasī a mabalala ga mawe gūbelagūkīla a ha sīlīlī ya lūgūlū henaho.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Hūna wīsola ī ndama īyo baalī bībeeja, wīpemba mu moto, hanuma wīshigina yūnoga gītī būsu, ūwitīla mu minzī ūbūyuuganya, hūna ūbahadīkīja a Baisilaeli būgang'wa.

21Ūng'wīla ū Alooni, “Bebe a banhū benaba baalī bakwītīla mhayo kī nose ūbatongeela kwīta shibi shitaale gīkī?”

22Ū Alooni ūshosha alīhaya, “Baba ūtizūnipelanīla ū nene, nang'ho ūbamanile a banhū benaba ūmo jilī ī ng'holò jabo, ī gīkī jijīlīīlile kū mihayo yabūbi.

23Nahayilimanīla baniwīla gīkī, ‘Tūbeegejage bamulungu bayūtūtongeela. Nguno ū ng'wing'wana ng'wenūyū, ū Musa ūyo watwīngije Misili, tūtamanile īyo yang'wilongelile.’

24Nane nūbawīla, ‘Ose ose ūyo alī na zahabu ja būbeeleji ni ajizuulage.’ Na ng'hana būninha ī zahabu, nane nūjiponeja mu moto, yūfuma baba ī ndama īyī!”

Balawī kūbabūlaga banhū

25Ū Musa ūbona gīkī a banhū baagoma, alīyo ū ng'wenheleja wabo Alooni; na gīkī ū kū banishi babo babiza ba kūdalahwa.

26Na lūūlū wīmīīla a ha mità gwa ha ng'hambī ūhaya, “Ose ose ūyo alī kū lwandī lwa ng'wa SEEBA ize kūlī nene.” Pye a Balawī būkuunūkīla kūlī we.

27Nang'hwe ūbawīla, “Ū SEEBA ū Mulungu wa Isilaeli alīhaya gīkī, ‘Būlī munhū atunge lūshū lwakwe mu nkīmbīlī, muje pye a hose ū mu ng'hambī, kwandīja ipandī līmò kūshisha ipandī līngī; būlī ng'wene aje akūbūlagaga, abize ng'wanong'wawe, nūūlū nwani ng'wiye, pyī nūūlū nzenganwa ng'wiye.’”

28A Balawī bīīta ng'hana gīt'ūmo Musa akabalagīīlīla; ū lwise lwenūlo būshila banhū ba kūshika shihūmbī shidatū.

29Hūna ū Musa ūhaya, “A bing'we ng'wakomanyiagwa ī lelo kūbiza ba ng'wa SEEBA; nguno ng'wilwisha na bitūnja bing'we, hamò na baana ba ng'wing'we, na lūūlū ī lelo wamufuuhaga.”

30A ha ntondo yaho, ū Musa ūbawīla a banhū, “Ng'wītile mhayo gwabūbi no. Alilūūlū ī haha leki naje ū kūlī SEEBA, hamo nadūgije kūtūūla būsangī kūlwa būkenaagūji wing'we.”

31Ng'hana ū Musa ūja hangī ū kūlī SEEBA ūūkang'wīla, “Aa a banhū benaba bīītile mhayo mi no; bibeegegije bamulungu ba zahabu.

32Kwike nahene ī haha nalīkūlomba ūbalekeje ū būhūbi wabo; ūlū ītī chene ūnifute ū nene ū mu shitabo īsho washandīka.”

33Nang'hwe ū SEEBA ūnshokeja ū Musa, “Ū wa kūnīītīla yabūbi ū nene hū ng'wene nakūmfuta ū mu shitabo shane.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

34Na lūūlū ī haha shokaga ko ūkabatongeele a banhū kūja ū kwipandī īlo naalīhaya, ū malaika wane akūja hamò ning'we. Kwike managi gīkī līkūshika ī likanza lya kūbinha nsango, nakūbinha dūhū ū nsango kūlwa būhūbi wabo."

35Na ng'hana ū SEEBA akabagwisīja ihūūya a banhū kūlwa nguno ya mhayo ūyo bakagwīta; ū gwa ndama īyo akababeegeja Alooni.

Kūfuma 33

Banhū kūzuula būlenji

1Hanuma ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, "A banhū abo wabenhile kūfuma Misili benaba bīnjage a h'ipandī lyenīlī, ūje nabo ū kū sī īyo naabisagīja ba Abulahamu, Isaka na Yakobo; nūbilahīlīla nalīhaya gīkī, 'Nakūbinha banhū ba shibyalīlwe shing'we.'

2Nakūtūma malaika atonge ko kūbapeeja a Bakanaani, Baamoli, Bahītī, Bapelizi, Bahīvī na a Bayebusi.

3Jagi ū kū sī yenīyo, sī ya būhondo. Kwike ū nene natūja hamò ning'we, natizūmukenaagūlīla mu nzīla, nguno mulī banhū ba mitwe midiimu no."

4A banhū aho bīyiigwa ī mihayo ya kūsaatya yenīyī bakapīnīhala no, bandya kūlīla ng'hūngū, na atigelile nūūlū ūmò wabo wa kūshizwala ī shizwalo shabo ī sha būlenji.

5Nguno ū SEEBA akang'wīla ū Musa, "Bawīlage a Baisilaeli gīkī, 'A bing'we mulī banhū ba mitwe midiimu no. Ū nene ūlū nūja hamò ning'we nūūlū ikanza iguhī dūhū, nashikile kūmukenaagūla; na lūūlū ī haha zuulagi ī shizwalo shing'we sha būlenji, hū nakūbona ī ya kūng'wītīla.'"

6A Baisilaeli būshizuula ī shizwalo shabo sha būlenji aho balī kū lūgūlū lwa Holebu.

Iheema lya kūmanhīja

7Ū Musa walī na shīmīle sha kūsola iheema wakalīkoma hanze ya ng'hambī, ha mhūjo; litanagwa "Iheema lya kūmanhīja." Ose ose ūyo walī na ng'hūmbū ja kūbūūja mhayo kūlī SEEBA wajaga ū kwiheema lya kūmanhīja, ī hanze ya ng'hambī.

8Hama būlī ikanza ū Musa ūlū ūbūūka kūja ī hanze, ū kwiheema lya kūmanhīja, pye a banhū bīmīīlaga ha milyango hanze ya maheema gabo, bang'wiloleela ū Musa kūshisha wingīla ū ng'wiheema lyenīlo.

9Ū Musa ūlū wingīla ū ng'wiheema, ī ng'hīngī y'ilunde yikaga yalembeela a ha nyango, ū SEEBA wahoya nū Musa.

10Būl'ikanza a banhū ūlū bībona ī ng'hīngī y'ilunde īlembeelile a ha nyango, a bose bīmīīlaga baalamya, būlī ng'wene ha nyango gw'iheema lyakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Ū SEEBA walūngalūngaga nū Musa būshū kū būshū, gīt'ūmo munhū akalūngalūngīlaga na nwani ng'wiye. Hanuma ya henaho ū Musa washokaga ū kū ng'hambī, alīyo ū ngunanhi wakwe ū Yoshwa walī atīngaga ū ng'wiheema.

Musa na'ikūjo lya ng'wa SEEBA

12Ū Musa ūng'wīla ū SEEBA, "Ūlīniwīla gīkī, 'Batongeelage a banhū benaba,' alīyo ūtaalī ū kūnilanja ūyo ūlīntūma aje hamò nane, nūūlū īkī ūkūniwīlga gīkī, 'Nakūmanile ī lina lyako, nīyo ūlī nganja ū kūlī nene.'

13Ūlū nalī nganja ū kūlī bebe nilangage ī nzīla jako, nakwiteleje ūmo ūlī gete; hū nakongeja ū kūbiza nganja ū kūlī bebe. Izūkagwa gīkī ī lihanga lyenīlī līlī lya banhū bako."

14Ū SEEBA ūnshokeja, "Nakūbiza hamò nang'ho ūko ūlīja, nīyo nakūkwinha kwifuula."

15Ū Musa ūhaya, "Ūlū ūtūbiza hamò nane, ūtizūtwīnja a henaha.

16Ī gīsī ūlū ūtajile hamò nise, gūkūmanīka kinehe ū gwa gīkī ūniyegelile ū nene, hamò na a banhū bako? Mhayo kī gūngī ūyo gūdūgije koolecha gīkī ū nene na a banhū bako, tūlekanile nago pye a mahanga ga banhū bangī abo balī mu sī?"

17Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, "Ū mhayo ūyo ūlīgūlomba nakūgwīta, nguno ūlī nganja ū kūlī nene, hama nīyo nakūmanile gete nī lina lyako."

18Hūna ū Musa ūng'wīla, "Nalīkūlomba ūnoolekeje ī likūjo lyako."

19Nang'hwe ū SEEBA ūng'wīla, "Nakūwīta pyī ū wiza bone būbīte ū kū būtongi wako, nī lina lyane ī lya SEEBA nakūlīkumūcha ū kū būtongi wako. Ū nene nakūnchīla shigongo ūyo nalanchīle shigongo, na nakūnsaatwa ūyo nalansaatwe."

20Ū SEEBA ongeja kūng'wīla, "Kwike ūtīko kūbūbona ū būshū bone, nguno atīho wa kūnibona alīyo wikala mpanga."

21Hūna ū SEEBA ūng'wīla, "Ūkwīmīīla h'itale līlī h'ipandī ilebe bbihī na a haho nalī.

22Ī likūjo lyane ūlū līlībīta, ū bebe nakūkūtūūla ng'wihalo ly'itale nakūkundīkīje na nkono gwane kūshisha nabīte.

23Hanuma ya henaho nakūkwīngīja ū nkono gwane ūnibone ū ngongo gwane; alīyo ū būshū wane būtīko ū kūbonwa."

Kūfuma 34

Mabalala mapya ga mawe

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, “Beejaga mabalala gangī abīlī ga mawe gītī a ga kwandya, nayandīke hangī ī mihayo īyo yalī a ha mawe ga kwandya ayo wagabelagūlile.

2Ī ntondo ī dilū ūbize wamalamajaga, ūlinhe ū mu lūgūlū lwa Sinai; wize kūlī nene ū kwigūlya ya lūgūlū.

3Munhū ūngī ose ose atiziza hamò nang'ho, nūūlū atizūbonekana hose hose bbihī nū lūgūlū. Nūūlū ng'holo nūūlū ng'ombe jitizūdīīmīla hihī nalo ū lūgūlū.”

4Na lūūlū ū Musa ūbeeja mabalala gangī abīlī ga mawe, ūmo gaalī a ga kwandya. Ntondo yaho wipuuna dilū ūlinha ū mu lūgūlū lwa Sinai ūmo SEEBA walī wanagīīlīla; na a mabalala ga mawe ay'abīlī ūgabūūcha mu makono gakwe.

5Hūna ū SEEBA wika ū ng'wilunde, wīmīīla hamò nang'hwe ūlīkumūcha ī lina lyakwe ī lya SEEBA.

6Ūbīta ū kūbūtongi bo ng'wa Musa akūkumūchaga, “SEEBA, SEEBA, Mulungu ūyo alī nsaatwa wa banhū na nchīji wa shigongo, ndīzu kūpelana, ookalile būtogwa, hangī alī nsanyiwa no.

7Ūyo akoolechaga shigongo shakwe kū banhū mashihūmbī na mashihūmbī, hama nekeja wa būkenaagūji na būgomi bo banhū na shibi shabo. Alīyo atalekaga kūbinha nsango a bakenaagūji; akabinhaga nsango baana, na a baana babo kūlwa nguno ya būkenaagūji wa basaabo, kūshisha shibyalīlwe sha kadatū na sha kanè.”

8Ū Musa winamya hasī wangū wangū ū ntwe gwakwe ūlamya.

9Ūhaya, “Ee Seeba, ūlū wanibonaga nigeleelilwe ū kū būtongi wako, nalīlomba ū Seeba ashimīze hamò nise. A banhū benaba ī chene balī na mitwe midiimu, alīyo tūlekejage ū būsobya wise, nī shibi shise, ūtwanukūle tūbize wingīji wako.”

10Ū SEEBA ūhaya, “Nalībeeja ilagane nang'ho, Nakwīta mihayo mitaale ū kū būtongi wa banhū bako, mihayo īyo ītaalī kwītwa ng'wihanga līngī lyose lyose ū mu sī. A banhū abo ūkwikalaga mubo bakūgabona a makanji ga milīmo īyo nalīkwītīla ū nene SEEBA.”

Wilamīlīja bo mahanga kūleng'wa

11“Īyo nalīkūlagīla lelo īdimage. Nakūbapeeja a Baamoli bakwīngīle na a Bakanaani, Bahītī, Bapelizi, Bahīvī, na a Bayebusi.

12Lang'hanaga gete ūtizūbeeja ilagane nabo a bikaji ba mu sī yenīyo ūmo ūlīkikala; ūlū wīta gīko bakūbiza lūtu ū kūlī bebe.

13Ī myalīlo yabo īsambaagūlage gete, hama balī na mawe bakagalamyaga, nago gabelagūlūge; na ng'hīngī ja Maashela balī najo, nī jene jikambagūlage.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Yaya kūgima kūlamya mulungu ūngī ose ose, nguno ū SEEBA ūyo lina lyakwe alī 'Wa Wilu,' ū wei alī Mulungu wa wilu.

15Lang'hanaga gete ūtizūbeeja ilagane nabo a bikaji ba mu sī yenīyo; nguno ūlū bandya kwīta ī yabo ya malofu, īyo bakīītaga kū bamulungu babo mu mawitongeleja gabo ga kūbafunīja shitambò, bakūng'wegeleja na a bing'we mulye ī shitambò shabo.

16Nūūlū muyūsola bashīke babo bamò na bamò, ng'wabatooja kū bitūnja bing'we, hūna a bakīma benabo bandya kwīta ya malofu kū bamulungu babo, bakūbadutīla a bitūnja bing'we ū mu shītwa shenīsho.

17A bing'we yaya gete ū kūsula shiikolile sha kūlamiwa."

Shikū nhaale na shitambò

18Shiizūkagwe ī shigukulu sha migatī ītī na shibimbya. Ūkūlya migatī ītī na shibimbya ikanza lya shikū mpungatī, gīt'ūmo naakūlagīīlīlile; ū mhayo gwenūyū gwītage kūlenganīla nī likanza īlo līhelilwe ū mu ng'weji gwa Abibu, nguno ū mu ng'weji gwenūyo h'ūkūfuma ū mu sī ya Misili.

19Pye abo bakahangūlaga nda ja baninabo balī bane, nī mbyalwa ja kwandya ū mu mitugo jako jilī jane, jibize ng'holo nūūlū ng'ombe.

20Ī nzobe ī mbyalwa ya kwandya īkomoolage na ng'wana wa ng'holo; alīyo ūlū ūlemeelwa ū kwīkomoola, ībūlagage. Na a bitūnja bako a babyalwa ba kwandya ūkūbakomoola pye. Atizilonga nūūlū ūmò wa kwegeela kū būtongi wane alī makono dalali.

21Tūmamaga shikū itandatū, alīyo ū mu lūshikū lwa mpungatī wifuule; ifuulage nūūlū īkabiza mu shikū j'ilīma nūūlū ja magesa.

22Ī shigukulu sha mifungo ūkūshiizūkwa, nī sh'ikanza lya matwajo ga kwandya ga magesa ga ngano; nī shigukulu sha kūkuminga shilīwa mu kaya a ha būkalīkījo bo ng'waka.

23Pye a bagosha abo ūlī nabo bakwiza ng'hangala idatū kū būtongi bo ng'wa SEEBA Mulungu, ū Mulungu wa Isilaeli.

24Nakūgapeeja a mahanga ū kū būtongi wako, nī sī yako nakūkūgalīhīja; nīyo atīho wa kwīyikūmva ī sī yako. Ū bebe shikaga dūhū ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA Mulungu wako, ng'hangala idatū ū mu ng'waka.

25Yaya kūnenhela mininga ga shitambò hamò na shose shose īsho shilī na shibimbya. Hama yaya nūūlū hado ū kūshilekeela ī shitambò sha ha shigukulu sha Pasaka, kūshisha kū ntondo dilū.

26A matwajo gawiza a ga kwandya ū mu ngūnda gwako, genhage mu numba ya ng'wa SEEBA Mulungu wako. Yaya kūzuga mbūli mu mabeelè ga ninayo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

27Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, “Ī mihayo yenīyī yandīkage, nguno ū mu mihayo yenīyī naabeejaga ilagane nang'ho, hamò na a Baisilaeli.”

28Ū Musa akikala ū mu lūgūlū, alī hamò nū SEEBA, ikanza lya shikū makūmi anè; līīmi na būjikū ataliile shilīwa nūūlū kūng'wa minzī yaya. Ū ng'wikanza lyenīlo h'akīyandīka a ha mabalala ga mawe ī mihayo y'ilagane, īyo īlī mu shilagīlo ikūmi.

Musa kūteemagīla būshū

29Hūna ū Musa wika kūfuma ū mu lūgūlū lwa Sinai alī nago ū mu nkono gwakwe a mabalala ga mawe, ayo gaalī na būkaanīji; aho alika walī atadeebaga gīkī ū būshū bokwe boteemagīlaga, īkī walī wahoya na SEEBA.

30Ū Alooni na a Baisiaeli a bose, aho bamona ū Musa ū būshū bokwe būkūteemagīlaga, bakogoha ū kūng'wegeela.

31Alīyo ū wei ū Musa ūbitana; na lūūlū ū Alooni na a batongeeji a bangī a ba banhū, būshoka aho walī, biza būhoya nang'hwe.

32Hanuma y'ikanza, na a Baisilaeli a bangī būng'wegeela a bose, ūbinha pyī ī shilagīlo īsho SEEBA walī wang'winha kūfuma ū mu lūgūlū lwa Sinai.

33Ū Musa aho wamala ū kūyomba nabo witunga līng'wenda ū kū būshū wakwe.

34Alīyo būl'ikanza ūlū alī kū būtongi bo ng'wa SEEBA, alīhoya nag'hwe, walyīnjaga ī līng'wenda kūshisha ūlū wafuma hanze hū walitunga hangī. Wabizaga ūlū wafuma ī hanze gīkī abawīle a Baisilaeli īyo walagīlagwa,

35Ū būshū bokwe bobatemaga kūlwa kūteemagīla. Na lūūlū ū Musa walitungaga hangī ī līng'wenda ū kū būshū bokwe, kūshisha wingīla hangī kūhoya nū SEEBA.

Kūfuma 35

Shilagīlo sha sabato ūmo shilī

1Ū Musa akabakuminga pye a Baisilaeli ūbawīla, “Ī mihayo īyī h'īyo SEEBA wamulagīlile kwīyīta.

2Mukūyīta ī milīmo ikanza lya shikū itandatū, alīyo ū lūshikū lwa mpungatī lūlī lwing'we lwa kwifuula. Ī yenīyo sabato ya kwifuula kūlwa ng'wa SEEBA. Ose ose ūyo wīta nīmo ū mu lūshikū lwenūlo shiigelile abūlagwe.

3Ū mu lūshikū lwa sabato yaya kūpemba moto hose hose ū mu ng'hambī jing'we.”

Shakwinha kūlwa ipandī lya kwikala

4Hanuma ū Musa ūlīwīla pyī ī libità lya Baisilaeli, “Ū mhayo ūyū h'ūyo SEEBA akagūlagīla ūhaya:

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Nfunījagi shakwinha ū SEEBA kwīnga mu shikolo īsho mulī nasho. Ose ose ūyo ng'holò yakwe ītogilwe kwenha shakwinha kūlwa ng'wa SEEBA, ni enhage zahabu, feza, na shaba,

6būlūba bo langi ya būlulu, na wanzulunge, na waza, na kitaani yawiza. Enhagi na boya bo mbūli,

7na makūnza ga ng'ondi gadabbiwe mu langi yaza, na makūnza ga mbūli, hamò na mitī ya ng'wininga,

8na maguta ga mizeituni kūlwa talà. Ng'wenhe na shingīla sha kūbeegeja maguta ga kūbatūūla batūmami ha nīmo na kūbeegeja būbbani bo ng'waso gwawiza.

9Na mawe ga oniki na mawe gangī gangī a gawiza ayo gakūtūmama kūtūlwa ha kagoodi ka makono maguhī, na ha kamfuko ka ha shikuba."

Baakoolī kwitanwa kū nīmo

10A bose ū mu bing'we abo balī na būmani bo kūbeeja shikolo ni bizage babeeje ī shikolo īsho walagīlile ū SEEBA.

11Balībeeje ī lipandī lya kwikala nī liheema lyalyo, nī likundīkījo lyaho; na a madimījo, na a mīīmīlīkījo, nī mbawa ja magito, nī ng'hīngī, nī shidako sha ng'hīngī.

12Balībeeje nī lisandīko nī mitī ya kūlībūūkīja, nī lisumbī lya shigongo, hamò nī litundubaali ly'isenge lya kūlīshīkīja.

13Bībeeje nī meza, nī mitī ya kwībūūkīja, hamò nī shiseme shaho pyī ī shose; nī migatī ya koolechiwa.

14Balībeeje nī likīndīkīlo lya talà ya kwenha isana, nī shikolo shalyo, ī talà na a maguta ga talà.

15Bagūbeeje nū ng'walīlò gwa kūzuukīja būbbani nī mitī ya kūgūbūūkīja; na a maguta ga kūbabila batūmami, nū būbbani bo ng'waso gwawiza. Babeeje nī litundubaali lya kūtūūla ha nyango gwa kwingīla ng'wipandī lya kwikala.

16Nū ng'walīlò gwa shitambò sha kūpemva, nū lweyo lwaho ū lwa shaba, nī mitī ya kūgūbūūkīja, nī shiseme shaho ī shose; nī shiseme sha shaba ī sha kūkalabīla na kooja mhambala, nī likīndīkīlo lyasho.

17Bagabeeje na a matundubaali ga gwalugwa, nī ng'hīngī jaho nī shidako shaajo; nī litundubaali lya kūtūūla ha mita gwa kwingīla ū mu gwalugwa.

18Nī mambo ja kūtūmamīla h'iheema lya h'ipandī lya kwikala, na a ha gwalugwa, hamò nī ngoye jaho.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Basume na shizwalo mu būgaliili būtaale kūlwa būtūmami bo ng'wipandī lyeela, ī shizwalo sheela ī sha ngabīji Alooni, nī shizwalo sha bitūnja bakwe ūlū balītūmama nīmo gwa būgabīji.

Kafunīje ka Baisilaeli

20Hūna a Baisilseli a bose bīnga a halī Musa;

21būlī ng'wene ūyo walī atogilwe kūfunya, nī ng'holò yakwe yankomigaga ū kūgwīta ū mhayo gwenūyo, wenha shakwinha sha kūmfunīja SEEBA, kūlwa nguno y'iheema lya kwibilingīla, nī milīmo yaamo ī yose; na kūlwa shizwalo sheela.

22Pyī, bagosha na bakīma, abo baalī batogilwe bakiza; benha shikolo sha zahabu sha būlī mbika, būlembo bo kūtūūla ha shizwalo sha bakīma, sīlī ja kū matū na pete ja kū nzwala, na būlembo būngī būngī. A bose bakamfunīja ū SEEBA ī zahabu jabo, shūbiza shakwinha kūlī we.

23Būlī ng'wene ūyo walī na būlūba bo langi ya būlulu, ya nzulunge, yaza nūūlū kitaani yawiza, nūūlū boya bo mbūli, nūūlū makūnza ga ng'ondi gadabbiwe mu langi yaza, nūūlū ndīlī ja mbūli; akenha.

24Abo benhaga shakwinha sha feza nūūlū shaba, benhaga ī shikolo shenīsho bashifunya kūbiza shakwinha kūlwa ng'wa SEEBA; na būlī ng'wene ūyo walī na ntī gwa ng'wininga kūlwa kūtūmamīla nīmo gose gose, akagwenha.

25Būlī nkīma ūyo walī amanile kūsuma nūūlū kūdosa shikolo shose shose na makono gakwe, akenha īsho walī wabeeja; shikolo gītī būlūba wa būlulu, wa nzulunge, waza, nūūlū kitaani yawiza.

26Hama pye a bakīma abo baalī batogilwe na badūgije, bakadosa boya bo mbūli, būbūbeeja chiza na būgaliili būtaale.

27A batongeeji nabo benha mawe ga oniki, na mawe gangī gangī a ga mpango, kūlwa kūtūūlwa ha kagoodi ka makono maguhī, na a ha kamfuko ka ha shikuba.

28Bakenha na shisanjo sha ng'waso gwawiza, hamò na maguta ga mizeituni kūlwa talà na kūlwa maguta ga kūbitīīla batūmami na kūsanja mu būbbani wa ng'waso gwawiza.

29Pye a Baisilaeli, bagosha na bakīma abo baalī na būtogwa, bakang'wenhela ū SEEBA shakwinha mu ng'holò ya kwifunya kūlwa nīmo go ng'wa SEEBA, gīt'ūmo Musa walī wabalagīīlīla kwīta.

Baakoolī ba kūbeeja shikolo

Kūf 31:1-11

30Hūna ū Musa ūbawīla a Baisilaeli, “Managi gīkī ū SEEBA wansolile Beezaleli, ū ng'witūnja o ng'wa Uuli, ū ng'wizūkūlū o ng'wa Huuli, wa lūganda lwa Yuda.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

31Ū SEEBA wang'okagije ū munhū ng'wenūyo Moyo o ng'wa Mulungu, na witegeleja na būdūla na būmani mu mbika jose ja kūbeeja shikolo.

32Akūbeeja būlī mbika ja shikolo sha zahabu, feza, na shaba.

33Akūdūla nū kūyūbbuta mawe na mitī na kūtūmamīla būūkoolī būtaale kūshibeeja mu shikolo shose shose.

34Ū SEEBA wang'winhile ū munhū ng'wenūyo hamò na Oholiabu ng'witūnja o ng'wa Ahisamaki, wa lūganda lwa Dani, būdūla wa kūbalanga na bangī.

35Wabinhile būdūla wa kūbiza baakoolī ba kūdūla kūlūnganīja, na kūbeegeleja shikolo mu būgaliili būtaale, na kūsuma chiza kūtūmamīla būlūba wa būlulu, wa nzulunge na waza, na kitaani yawiza; babize bamani ba kūsuma shikolo. Pye a bose babize baakoolī bataale mu kūbeeja ī shikolo."

Kūfuma 36

1"Na lūūlū a ba Beezaleli nū Oholiabu, na a baakoolī a bangī pye abo SEEBA wabinhile witegeleja na būdūla bo kwīyīta pyī ī milīmo ya kūlībeeja ī lipandī lyeela, ībigeleelilwe bagwīte ū nīmo gīt'ūmo SEEBA walagīīlīlile."

2Hūna ū Musa ūbitana a ba Beezaleli nū Oholiabu, na a banhū a bangī pye a baakoolī, abo SEEBA walī wabinha būdūla, abo baalī batogilwe ū kwiza kūgwīta ū nīmo.

3Būshanukūla kūfuma ū kūlī Musa pyī ī shakwinha īsho shaalī shafunyiwa na Baisilaeli kūlwa nīmo gwa kūlībeeja ī lipandī lyeela. Nīyo a banhū bakongeja ū kūyenha ī shakwinha būlī lūshikū ī dilū.

4Na lūūlū baakoolī a bose abo bīītaga pyī ī milīmo y'ipandī lyeela, būleka tame ū kūtūmama,

5biza kūng'wīla ū Musa, "A banhū baakīlanījaga no ū mu kenhele ka shikolo ī sha nīmo ūyo SEEBA walagīlile gwītwe."

6Hūna ū Musa ūtūma shilagīlo hose pyī ū mu ng'hambī, ūhaya, "Ī haha lūūlū munhū ose ose, ngosha nūūlū nkīma atizūbeeja hangī shikolo sha kūfunya kūlwa nīmo gw'ipandī lyeela." A banhū būbiza baalemejiwa ū kongenja kwenha ī shikolo,

7nguno īsho baalī nasho shalī shingī no, shalī shikomile kūgūmala ū nīmo na kūshiiga.

Kūbeejiwa ipandī lya kwikala
Kūf 26:1-37

8Pye a baakoolī abo baalīmo ū ng'wibità lya batūmami būlībeeja ī lipandī lya kwikala, lya matundubaali ikūmi ga kitaani īdosilwe chiza, na būlūba wa būlulu,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

na wa nzulunge, na waza; na makelubi gasumīīlilwe mo na koolī wa nīmo gwa kūsuma.

9Pye a matundubaali gaalī ga būtaale būlenganīlile, būlīhu bo mita ikūmi n'ibīlī na būgalī galī bo mita ibīlī.

10Atanò ga matundubaali genayo būgadimanya, na a gangī ayo atanò nago būgadimanya.

11Hūna būtūūla ngoye ja chūūlū ja langi ya būlulu ū kū mhelo y'itundubaali lya kū mhelo ū mu atanò a ga kwandya, nū kū mhelo y'itundubaali lya kū mhelo ū mu atanò a gangī bīīta gīko.

12Ī litundubaali ī līmò būlītūūlīla ngoye makūmi atanò ja chūūlū; nī litundubaali ī lya kū mhelo ū mu atanò a ga kabīlī, nalyo būlītūūlīla ngoye makūmi atanò ja chūūlū; a mapandī ayo galī na chūūlū būgatūūla gilolelile.

13Hūna būbeeja na madimanīgījo makūmi atanò ga zahabu, būgatūmamīla kūgadimanya a matundubaali genayo, ī lipandī lya kwikala lyūbiza līmò na līmò.

14Hanuma ya henaho būbeeja ikundīkījo lya h'ipandī lya kwikala; būlyīta lya matundubaali ikūmi na līmò, ga boya bo mbūli.

15A matundubaali genayo a gose gūbiza ga būtaale būlenganīlile, mita ikūmi n'idatū ū būlīhu, ū būgalī galī mita ibīlī.

16Atanò būgadimanya lyūbize līmò, na a yayo atandatū būgadimanya lyūbiza līmò.

17Ī litundubaali ī līmò būlītūūlīla ū kū mhelo yalyo ngoye makūmi atanò ja chūūlū, nī līngī būlyītīla chene ū kū mhelo yalyo.

18Hanuma būbeeja na madimanīgījo makūmi atanò ga shaba, ga nīmo gwa kūlīdimanya ī liheema lībize shikolo shimò.

19Hūna ī liheema būlībeegeja ikundīkījo lya makūnza ga ng'ondi gadabbiwe mu langi yaza, a higūlya yaho hangī būtūūla ikundīkījo lya makūnza ga mbūli.

20Būbeeja na mīīmīlīkījo ga mbawa ja ng'wininga kūlwa kūlyīmīlīkīja ī lipandī lya kwikala.

21Būlī lyīmīlīkījo lyalī na būlīīhu bo mita inè na nusu, na būgalī galī bo sentimita makūmi mpungatī.

22Būlī lyīmīlīkījo lyūbiza na ndīmi ibīlī jiihelile; pye a mīīmīlīkījo ga kūlyīmīlīkīja ī lipandī lya kwikala būgabeeja galī gīko.

23Bakabeeja mīīmīlīkījo makūmi abīlī a ga kū lwande lwa dakama y'ipandī lya kwikala;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24būgabeegeja na shidako makūmi anè sha chūma sha feza, sha kūtonga a ha sīlīlī yago, būlī lyīmīlīkījo lyūbiza na shidako shibīlī; būlī lūlīmi na shidako shimò.

25Nū lwande ū lūngī ū lw'ipandī lya kwikala, ū lwa sukuma, nalo būlūbeegeja mīīmīlīkījo makūmi abīlī.

26Būbeeja hangī shidako shingī makūmi anè sha chūma sha feza, būlī lyīmīlīkījo lyūbiza nasho shibīlī a ha sīlīlī yalyo.

27Ī lipandī lya kwikala būlībeegeja mīīmīlīkījo atandatū ū kū lwande ū lūngī, ū lwa ng'weli.

28Ī koona ja kū lwandī lya kū numa būjibeegeja mīīmīlīkījo abīlī būlī hene.

29Hū kūhaya a ha koona būbīlī wajo jenījo, a hitina ū mu sīlīlī gakakīndīkwa ho mīīmīlīkījo abīlī bīlī, gīmīīla gihelile gūūkadimanyiwa itendele līmò ū kwigūlya. A gose būbīlī wago gaalī gikolile gīko.

30Na lūūlū gakabiza ho mīīmīlīkījo anaane, na shidako ikūmi na shitandatū; būlī lyīmīlīkījo shibīlī.

31Hanuma ya heneho a mīīmīlīkījo ga kūlyīmīlīkīja ī lipandī lya kwikala, būgabeegeja na mbawa ja magito, ja ntī gwa ng'wininga. A ga lwandī ū lūmò būbeeja atanò;

32na a ga lwandī ū lūngī atanò. Hūna nū kū mīīmīlīkījo g'ipandī lya kwikala, ū kū lwandī lwa kū numa ī ng'weli, nū kwene atanò.

33Ū lūbbawa lw'igito lya ha gatī bakalwīta lwa kūpulung'hanya, kwīngīīla kū wandījo wa mīīmīlīkījo kūshisha kū būkalīkījo wago.

34Na a mīīmīlīkījo genayo būgabila zahabu, būbeeja na matendele ga zahabu ga kūjidimīīla ī mbawa ja magito. Nī joi ī mbawa ja magito būjibila zahabu.

35Būbeeja itundubaali lya būlūba bo langi ya būlulu na ya nzulunge na yaza, na kitaani īdosile chiza, na makelubi gūūsumīīlwa ū ng'witundubaali na koolī wa nīmo gwenūyo.

36Hūna būlībeegeja ng'hīngī inè ja ntī gwa ng'wininga, būjibila zahabu; būbeeja na malobò ga zahabu būjitūūlīla, būjisulīla na shidako shinè sha chūma sha feza.

37Ī sha kūtūūla ha kwingīlīla ū ng'wiheema, bakabeeja itundubaali lya būlūba bo langi ya būlulu na ya nzulunge na yaza, na kitaani īshibanyiwe chiza na būgaliili būtaale; nīmo go ng'wa koolī ntaale.

38Hanuma būbeeja na ng'hīngī itanò, na malobò gajo. Ī ng'hīngī būjibila zahabu ū kwigūlya, pye a magwasījo gajo; ī shidako shaajo būtanò washo būshīīta sha shaba.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Kūfuma 37

Kūbeejiwa Isandīko ly'ilagane
Kūf 25:10-22

1Ū Beezaleli ūlībeeja ī lisandīko lya mbawa ja ntī gwa ng'wininga, lya būlīhu bo sentimita igana n'ikūmi, ū būgalī galī sentimita makūmi mpungatī, nū būgūngūhu sentimita makūmi mpungatī.

2Ū mu gatī na a h'igūlya ūlībila zahabu niza; hūna ū mu mhelo mhelo ūlīpīndīlīja būlenji bo zahabu ībūmbile chiza.

3Ūsula na matendele anè ga zahabu, ūgadimanya ū kū mhembe jalyo ja ha sīlīlī īj'inè; abīlī ipandī līmò nī lipandī ī līngī abīlī.

4Hanuma ūbeeja mitī ībīlī ya ng'wininga wībila zahabu.

5Ī mitī yenīyo wīyingīja ū mu matendele ayo gadaamīlījiwe a ha isandīko, kūlwa kūyūlībūūkīja.

6Hanuma ūtūmamīla zahabu niza kūbeeja isumbī lya shigongo, lya būlīhu bo sentimita igana n'ikūmi, ū būgalī galī walyo sentimita makūmi mpungatī.

7Hama ūbeeja na makelubi abīlī ga zahabu ya kūsula, gūbiza a higūlya y'isumbī lya shigongo, ū kū mhelo būbīlī wajo.

8Ikelubi līmò ū kū lwandī ūlū, nū kū lwandī ū lūngī ikelubi līmò. Ūgīīta gadimanile nī lisumbī lya shigongo ū kū mhandī būbīlī wajo.

9A makelubi genayo gaalī na manana gagagoloolile a higūlya, gūlīfīīgīja ī lisumbī lya shigongo na manana gago; hūna gilogeja ū būshū, hanuma gūlola a hisumbī lya shigongo.

Kūbeejiwa kwa meza ya zahabu
Kūf 25:23-30

10Hūna ūbeeja na meza ya ntī gwa ng'wininga, ya būlīhu bo sentimita makūmi kenda, ū būgalī galī sentimita makūmi atanò, ū būgūngūhu wayo sentimita makūmi mpungatī.

11Wībila zahabu, ū mu mhelo mhelo wīpīndīlīja būlenji bo zahabu ībūmbile chiza.

12Hūna wīpīndīlīja na lūgala lo būgalī galī bo kūbiza gītī shiganza sha munhū, nalo ū lūgala lwenūlo ūlūtūūlīla būlenji bo zahabu lūbeegije chiza.

13Hūna ī meza wībeegeja matendele anè ga zahabu, ūgakūbanīja ū kū magūlū gayo būnè wago.

14A matendele genayo gaalī ga nīmo gwa kūbītīja mo ī mitī ya kwībūūkīja ī meza; akagatūūlīla higūlya bbihī nū lūgala.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Ī mitī ya kwībūūkīja ī meza yalī ya ng'wininga, hūna yūbilwa zahabu.

16Ūbeeja na shiseme sha ha meza, sahani, shijiko, nungū na mabakuli kūlwa kūsaamya shitambò; ī shose shenīshi shikabeejiwa kūfuma mu zahabu niza.

Kūbeejiwa ikīndīkīlo lya talà

Kūf 25:31-40

17Hūna ūbeeja n'ikīndīkīlo lya talà, lya zahabu yawiza; ī shidako shalyo ūshibeeja sha kūsula, pyī nū nshigītī gwalyo. Lyalī na būlenji wa shikombe shibange bonji, na shitūlī na būlabo; ī shose shenīshi shalī shidimanījiwe nalyo bo kūshisulanīja haho.

18Matambī atandatū gaalī gafumile a ha nshigiti gw'ikīndīkīlo lya talà, adatū ī lipandī ī līmò, nī lipandī ī līngī adatū.

19Ī litambī ī līmò lyūbiza na shikombe shidatū shibange bonji wa ntī gwa mulozi, na shitūlī na būlabo, nī lya kabīlī lyūbiza nasho shidatū, pye na a gangī; kūshisha a gose būtandatū wago ayo gafumile a ha nshigit gw'ikīndīkīlo lya talà.

20Lelo ū nshigiti gw'ikīndīkīlo lya talà, ū gwene gūbiza na shikombe shinè shibange bonji wa mulozi, hamò na shitūlī na būlabo.

21A ha sīlīlī ya būmanhījo bo matambī gaalyo a ga kwandya, shūbiza ho shitūlī shimò, na a ha sīlīlī ya matambī a ga kabīlī shitūlī, na a ha sīlīlī ya matambī a ga kadatū; pye a matambī būtandatū wago gūtang'anhīla.

22Ī shitūlī na a matambī shikabeejiwa sha zahabu yawiza, gūsulanījiwa hamò nī likīndīkīlo lya talà, shūbiza shikolo shimò.

23Hanuma ya henaho ūtūmamīla zahabu niza, ūjibeeja ī talà jaho ījo mpungatī, na a majimījo nī sahani jaho.

24Īkatūmama zahabu niza ya būdito bo talanta īmò, ū kūlībeeja ī likīndīkīlo lya talà lyenīlo nī shikolo shaho ī shose shenīsho.

Kūbeejiwa ng'walīlò gwa būbbani

Kūf 30:1-5

25Hūna ūbeeja ng'walīlò gwa ntī gwa ng'wininga, kūlwa kūzuukīja būbbani. Ūgwīta ū būlīhu nū būgalī galī wago būlenganīlile, sentimita makūmi atanò būlī lwandī, ū būgūngūhu sentimita makūmi kenda; ūgwītīla mapembe gadimanījiwe ho, gūbiza shikolo shimò nago.

26Ūgūbila zahabu pyī ū gose, a higūlya nū mu kabazu, na a mapembe gūbiza na zahabu; ū mu mhelo mhelo ūgūpīndīlīja būlenji bo lūgala lo zahabu lūbeegije chiza.

27A ha sīlīlī ya lūgala ūtūūla matendela abīlī ga zahabu, ū kū lwandī ūlū līmò nū lwandī ū lūngī līmò; kūlwa kwībītya mo ī mitī ya kūgūbūūkīja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28Nī mitī yenīyo akībeeja ya ng'wininga, hanuma bībila zahabu.

29Na a maguta meela a ga kūbitīīla batūmami h'ikanza lya kūtūūlwa ha nīmo būgabeeja, nū būbbani ū wa ng'waso gwawiza; ī shose shenīshi shūsanja sanjiwa na koolī wa nīmo gwenūyo.

Kūfuma 38

Ng'walīlò kūzengwa

Kūf 27:1-8

1Hanuma ūzenga ng'walīlò gwa ntī gwa ng'wininga, ū būgūngūhu ūgwīta gwa mita īmò na sentimita makūmi adatū. Ū būgalī galī būbiza mita ibīlī na sentimita makūmi adatū, nū būlīhu mita ibīlī na sentimita makūmi adatū.

2A ha koona būnè wajo ūgūtūūlīla ipembe būlī hene; ī lipembe ūlīdimanya nū ng'walīlò, lyūbiza shikolo shimò nago; hūna ū ng'walīlò ūgūbila shaba pyī ū gose.

3Pyī ī shiseme sha kūtūmamīla ho shūbeejiwa sha shaba; shikolo gītī, mayoolelo, makolelo, mabakuli, uma ja kūsabūlīla nyama, na a maahulīlo ga moto.

4Ūgūbeegeja na lweyo lwa chūma sha shaba, shishibanije gītī ntego; lwa kūyūsweng'hwa a ha sīlīlī ya ng'walīlò, a ha gatī gatī yago.

5Ūbeeja na matendele ga kūtūūla a ha koona ja lweyo būnè wajo būlī hene līmò, kūlwa kwīlang'hana ī mitī ya kūbūūkīja.

6Hanuma ū ng'walīlò ūgūpūnzīla mitī ībīlī ya ng'wininga, yūbilwa shaba.

7Ī mitī yenīyo yūbītiwa ū mu matendele, yūgūtingata ha gatī ū ng'walīlò kūlwa kūyūtūmamīlwa kūgūbūūcha. Ū ng'walīlò gwenūyo gwalī gwa mbawa, ū mu gatī gwalī na mhembo, ndūhū mo shikolo.

8Ī shiseme sha shaba, nī likīndīkīlo lyasho, ūshibeeja kūfuma mu malole bilolelaga bakīma, abo batūmamaga ha nyango gwa kwingīla ng'wiheema lya kwibilingīla.

Kūbeejiwa kwa gwalugwa

Kūf 27:9-19

9Hanuma ūbeeja gwalugwa īpīndīlījiwe lūūba; ū būlīīhu bo lwande lwa dakama būbiza mita makūmi anè n'itandatū, ūlūbeeja lwa matundubaali ga būlūba wa kitaani īdosilwe chiza.

10Ū lwande lwenūlo lwalī na ng'hīngī makūmi abīlī, hamò nī shidako shaajo makūmi abīlī sha shaba, a malobò gajo na a magwasījo gaalī ga feza.

11Nū būlīhu bo lwande lwa sukuma būbiza mita makūmi anè n'itandatū; nū kwene ī ng'hīngī jalī makūmi abīlī, hamò na shidako shaajo makūmi abīlī sha shaba, a malobò na a magwasījo gajo gaalī ga feza.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Ū lwande lwa ng'weli ū kū būgalī galī wayo ī gwalugwa, yūbiza na lūūba lwa mita makūmi abīlī n'idatū; gaalīko koi matundubaali na ng'hīngī ikūmi, hamò nī shidako shaajo ikūmi; a malobò gajo na a magwasījo gaalī ga feza.

13Nū būgalī galī wa kū būfuma lííimi, ū kū lwande lwa kīya ya gwalugwa, būbiza mita makūmi abīlī n'idatū.

14A ha mita, ī lipandī ī līmò gaalīho matundubaali ga būlīhu bo mita itandatū na nusu, na ng'hīngī idatū, hamò na shidako shaajo shidatū.

15Nī lipandī ī līngī lyūbiza na matundubaali ga būlīhu bo mita itandatū na nusu, na ng'hīngī idatū, hamò na shidako shaajo shidatū.

16Pye a matundubaali ayo gaalī gīpīndīlīgije ī gwalugwa gaalī ga būlūba bo kitaani būdosilwe chiza.

17Ī shidako sha ng'hīngī gaalī ga shaba; a malobò na a magwasījo ayo gaalī a ha ng'hīngī gaalī ga feza. Lelo ī joi ī ng'hīngī ū kwigūlya jalī jikundīkījiwe chūma sha feza; pyī ī ng'hīngī ījo jalī jīpīndīlīgije ī gwalugwa jalī na matungījo ga chūma sha feza.

18Ī litundubaali lya ha mita gwa kwingīlīla mu gwalugwa, lyaalī lya būlūba wa būlulu, na nzulunge, na waza; na kitaani īdosilwe chiza; nīmo go ng'wa koolī ntaale. Ū būlīhu walyo walī mita kenda, ū būgūngūhu bo kūja ng'wigūlya walī gīt'ūmo gaalī a matundubaali a gangī, a ga ha lūūba, mita ibīlī na nusu.

19Jalīho na ng'hīngī inè, na shidako shaajo shinè sha shaba; a malobò gajo na a magwasījo gaalī ga feza, ū kwigūlya jalī jikundīkījiwe chūma sha feza.

20Pyī ī mambo j'iheema lya h'ipandī lya kwikala, nī ja lūūba lwa kwīpīndīlīja ī gwalugwa, jalī ja shaba.

Shikolo īsho shikatūmama

21Ī shikolo īshi h'īsho shikatūmama ha kūbeeja ipandī lya kwikala, ī lipandī lya kwikala mo isandīko lya būkaanīji. Ū Musa akalagīla shandīkwa na Balawī, baatongeelagwa na Itamaali ng'witūnja wa ngabīji Alooni.

22Ū Beezaleli ū ng'witūnja o ng'wa Uuli, ng'wizūkūlū o ng'wa Huuli wa lūganda lwa Yuda, akabeeja pyī ī shikolo gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla Musa.

23Nū Oholiabu ng'witūnja o ng'wa Ahisamaki wa lūganda lwa Dani, walī hamò nang'hwe; ū munhū ng'wenūyo walī na būdūla bo kūshiiganika shikolo na kūshibeeja. Nīyo walī koolī ntaale na ngaliili wa kūshibanya na kūsuma myenda ya būlūba bo langi ja būlulu, nzulunge, na waza; na kitaani yawiza.

24Ī zahabu ījo jikatūmama nīmo gwa ng'wipandī lyeela, ī jose jalī jafuma mu shakwinha sha kūyengeejiwa; jalī talanta makūmi abīlī na kenda, na shekeli

© 2015 Bible Society of Tanzania.

magana mpungatī na makūmi adatū ū kūlenganīla nī shipimo sha shekeli ya ng'wipandī lyeela.

25Ī feza ījo jikilonga kūfuma ū ng'wibità lya banhū abo bakabalwa ng'wikanza lya kūbalwa, jalī talanta igana, na shekeli shihūmbī shimò na magana mpungatī na makūmi mpungatī n'itanò, ū kūlenganīla nī shipimo sha shekeli ya ng'wipandī lyeela.

26Būlī munhū beeka īmò; hū kūhaya nusu ya shekeli ū kūlenganīla nī shipimo sha shekeli ya ng'wipandī lyeela, ū kū bagosha bose abo bakabalwa; kwandīja ba myaka makūmi abīlī na kūja kū būtongi, banhū shihūmbī magana atandatū na shidatū, na magana atanò na makūmi atanò.

27Ī talanta ja feza ījo igana jikatūmamīlwa kūsula ī shidako sha h'ipandī lyeela, nī sha h'itundubaali ly'isenge; ū kūfuma ū mu talanta igana shiigigela shidako igana, hū kūhaya būlī talanta ikīndīkīlo līmò.

28Ī shekeli shihūmbī na magana mpungatī na makūmi mpungatī n'itanò jikatūmamīlwa kūbeeja malobò ga ha ng'hīngī, na kūjibila ī ng'hīngī ū kwigūlya, hamò na kūjibeegeja magwasījo.

29Ī shaba ja kūfuma mu shakwinha sha kūyengeejiwa jalī talanta makūmi mpungatī, na shekeli shihūmbī shibīlī na magana anè.

30Jikatūmamīlwa kūbeeja shidako sha ha nyango gwa kwingīlīla ng'wiheema lya kwibilingīla; na kūgūbeeja ū ng'walīlò gwa shaba, nū lweyo lwaho ū lwa shaba, nī shiseme shaho ī shose.

31Jingī būbeeja shidako sha ha lūūba lwa gwalugwa, na sha ha mita gwayo ī gwalugwa; pyī nī mambo ī jose, ī ja h'iheema nī ja h'ipandī lya kwikala, nī ja lūūba lwa gwalugwa.

Kūfuma 39

Shizwalo sha bagabīji kūbeejiwa

1Ū kūfuma ū mu būlūba bo langi ya būlulu, na ya nzulunge, nī yaza, bakabeeja shizwalo sha kūtūmamīla ng'wipandī lyeela, būbeeja na shizwalo sheela sha ng'wa Alooni gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla ū Musa.

Kagoodi ka makono maguhī kūbeejiwa

Kūf 28:6-14

2A kagoodi ka makono maguhī akakabeeja ka zahabu, būsanjiwa mo na būlūba wa būlulu na wa nzulunge na waza, hamò na kitaani īdosilwe na būgaliili būtaale.

3Ī zahabu yalī yapondwa pondwa yūbbapaana, yūbiza gītī ibbaapala ly'ibbaadi ibbūpu, hūna īyūchemva ndo do do gītī būlūba bo zahabu; būyūdūla mu gīko ū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

kwīsanja nū būlūba ū wa būlulu nū wa nzulunge, nū waza, hamò nī kitaani īyo yalī īdosilwe chiza; nīmo go ng'wa koolī ngoogo.

4A kagoodi ka makono maguhī būkatūūlīla na shipande shibīlī, shūdimanīgīwa ha mabega gako, hūna shūsumīīlwa hoi kadūle kūfatanyiwa hamò.

5Ū mu nkīmbīlī kūtūūlīlwa ngwasho gwa kwiyikola nako; gwa zahabu īsangije na būlūba wa būlulu na wa nzulunge na waza, hamò na kitaani īdosilwe chiza; gūkasung'wa na būgaliili būtaale, gūdamīlījiwa a ha koi, gūbiza mīlī gūmò nako, gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla ū Musa.

6Hūna būsola mawe ga oniki būgandīka ho a mina ga bitūnja ba ng'wa Isilaeli gīt'ūmo koolī wa kwandīka akīītīlaga ūlū alītūūla wandīke h'imeng'helo, hanuma būgadamīlīja mu mabalala ga zahabu.

7Hanuma ya henaho a mabalala ga zahabu būgasumīīla a ha shipandī īsho shilī ha mabega ga kagoodi ka makono maguhī, gīkī gabize mawe ga shiizūkījo kūlwa baana ba ng'wa Isilaeli, gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla ū Musa.

Kamfuko ka ha shikuba kūbeejiwa

Kūf 28:15-30

8Hūna būūkabeeja a kamfuko ka ha shikuba; nīmo go ng'wa koolī ngoogo. Nako būūkabeeja gīt'ūmo kaalī a kagoodi ka makono maguhī; ka zahabu īsangije na būlūba wa būlulu na wa nzulunge na waza, hamò na kitaani īdosilwe na būgaliili būtaale.

9Kaalī ka malīngīīla dūhū, ū būlīhu nū būgalī galī wako būlenganīlile; sentimita makūmi abīlī n'ibīlī būlī kwene; hama kūbiza kagondilwe habīlī.

10Hūna būkatūūlīla ng'hīlīlī inè ja mawe ga mpango; ū mu lūhīlīlī lwa kwandya jūbiza mo lubi, topazio na belilo.

11Ū mu lūhīlīlī lwa kabīlī jūbiza mo takwiyo, safilo na sumaladi;

12Ū lwa kadatū lūbiza na yakonto, agate na ametisto.

13Ū mu lwa kanè jūbiza mo klisolito, sadoniko na yaspi. Hūna a mawe ga mpango genayo būgadaamīlīja mu mabalala ga zahabu.

14A mawe gose gaalī ikūmi n'abīlī; iwe līmò ha ng'wanya gwa būlī ūmò wa bintūnja ba ng'wa Isilaeli; būlī lyene lyūbiza na lina lya lūganda lūmò ū mu ng'anda īj'ikūmi n'ibīlī, lyandīkilwe mu wandīke gītī w'imeng'helo.

15A kamfuko ka ha shikuba būūkabeegeja migufu ya zahabu īdosilwe chiza na būgaliili būtaale.

16Bakabeeja na tūbalala tūbīlī twa zahabu hamò na tūgwasījo tūsoga twa zahabu, būtūsumanīja ha koona ibīlī ja kamfuko ka ha shikuba.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Ū tūmigufu twa zahabu tūgwashiwa ū kū tūgwasījo twa zahabu ūto tūlī ū kū koona ja kamfuko ka ha shikuba.

18Ī lipandī ī līngī ī lya tūmigufu twenūto lyūdimanījiwa ū kū mabalala ga zahabu; tūbiza twadimanījiwa kū būtongi wa shipandī ī shibīlī ī sha ha mabega ga kagoodi ka makono maguhī.

19Hanuma būbeeja na tūgwasījo tūngī tūbīlī twa zahabu, tūsung'wa ū kū koona ja kamfuko ka ha shikuba, ījo jilī ū kwipandī lya mu gatī, ījo jikuumije a ha kagoodi ka makono maguhī.

20Hanuma būbeeja tūgwasījo tūngī tūbīlī twa zahabu, ū twene būtūsuma a ha sīlīlī ya shipande shibīlī ī sha ha mabega ga kagoodi ka makono maguhī, a ha būtongi yaho; bbihī nū būlūngīlo wa ngwasho gwa mu nkīmbīlī ū gwa kagoodi ka makono maguhī.

21Ū tūgwasījo twa kamfuko ka ha shikūba būtūtunga na katungījo ka langi ya būlulu ū kū tūgwasījo twa ha kagoodi ka makono maguhī. Kwīngīila a henaho tūlūngwa a ha ngwasho gwa mu nkīmbīlī, kūlwa kūkahangīja a kamfuko ka ha shikuba katizihubenga kwīnga a ha kagoodi ka makono maguhī, gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla ū Musa.

Shizwalo shingī sha bagabīji

Kūf 28:31-41

22Ī ng'hanjo ya kūzwalwa higūlya ya kagoodi ka makono maguhī, akībeeja ya ng'wenda gwa langi ya būlulu dūhū; nīmo gwa nsumi koolī.

23Īkīītīlwa ipūndū lya kūbītīja ntwe a ha gatī; yūsumīīlwa na shipande sha ng'wenda kūlīpīndīlīja ī lipūndū lyenīlo, ītizūdasimūka na kūtandūka.

24Ī ng'hanjo yenīyo pye a hose ū ng'wipīndo lyayo bakītūūlīla būlenji wa makomamanga, gasumīīlilwe būlūba bo langi ya būlulu, ya nzulunge, yaza, na kitaani īdosilwe chiza;

25hūna būtūūla na nzoozo ja zahabu, jiitobanīja na a makomamanga.

26Ī nzoozo ja zahabu na a makomamanga jūhelwa gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla ū Musa, kūlwa kūzwalwa ikanza lya kūtūmama; jūtobanījiwa hose pyī ū ng'wipīndo lyayo ī ng'hanjo yenīyo, aho ikomamanga aho nzoozo.

27Ū Alooni na a bitūnja bakwe būbeegejiwa mashadi ga būlūba wa kitaani yawiza; nīmo go ng'wa koolī ntaale.

28Na a mahima būbeegejiwa ga kitaani yawiza, pyī nī shikoye sha kwitunga kū ntwe, nī shizwalo sha kūzwala mu gatī shalī sha kitaani yawiza īdosilwe chiza.

29Ū ngwasho bakabeegejiwa gwa kitaani yawiza īsumilwe chiza, na būlūba wa būlulu na wa nzulunge na waza; nīmo gwa nsumi ndeeba; gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla ū Musa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

30Būbeeja n'ibalala lyeela lya zahabu niza, lya kūbiza gītī sahani; hūna
būlyandīka gīt'ūmo meng'ho jikandīkīlīgwa, bandīka, “NG'WELA KŪLĪ SEEBA.”

31Hanuma būlītūūlīla itungījo lya langi ya būlulu; lya kūyūtungīlwa a h'ihima,
gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla ū Musa.

Musa kūbaloja nīmo

Kūf 35:10-19

32Na lūūlū gūshila ū nīmo gwa kūlībeeja ī lipandī lya kwikala, ī liheema lya
kwibilingīla. A Baisilaeli bakīīta gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla ū Musa.

33Hūna būlyenha kūlī Musa ī lipandī lya kwikala, ī liheema nī shikolo shalyo ī
shose, a malobò galyo, mīīmīlīkījo galyo, nī mbawa ja magito, hamò nī ng'hīngī
jalyo, nī shidako shaajo.

34Būng'wenhela nī likundīkījo lyaho, ī lya makūnza ga ng'ondi gadabbiwe mu
langi yaza, nī likundīkījo īlo lyalī lībeejiwe na makūnza ga mbūli, nī litundubaali
ī lya kūshīkīja isandīko.

35Nī lisandīko lya būkaanīji būng'wenhela, nī mitī ya kūlībūūkīja, nī lisumbī lya
shigongo;

36nī meza hamò nī shikolo shaho pyī ī shose, nū ngatī gwa koolechiwa.

37Būng'wenhela nī likīndīkīlo lya talà īlo lyalī lībeejiwe lya zahabu niza, nī talà
jalyo, nī shikolo shalyo ī shose; na a maguta ga kūbakīja ī talà.

38Būng'wenhela nū ng'walīlò gwa zahabu, na a maguta ga kūbitīīla batūmami,
nū būbbani wa ng'waso gwawiza, nī litundubaali lya ha nyango gw'iheema.

39Būgwenha nū ng'walīlò gwa shaba, nū lweyo lwaho ū lwa shaba, nī mitī ya
kūgūbūūkīja, nī shiseme shaho; nī shiseme sha kūkalabīla nī likīndīkīlo lyasho.

40Būng'wenhela na a matundubaali ga lūūba lwa gwalugwa nī ng'hīngī jaho, nī
shidako shaajo; nī litundubaali lya kūtūūla ha mita gwa ha gwalugwa, nī ngoye
jaho nī mambo ja lūūba lwa gwalugwa. Būshenha pyī ī shikolo sh'ipandī lya
kwikala, ī liheema lya kwibilingīla.

41Nī shizwalo būng'wenhela, īsho shalī shabeejiwa kūlwa nguno ya būtūmami
wa ng'wipandī lyeela; ī shizwalo sheela ī sha ngabīji Alooni, nī sha bitūnja bakwe
ūlū balītūmama nīmo gwa būgabīji.

42A Baisilaeli bakagwīta ū nīmo gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla ū Musa.

43Ū Musa aho wagūlola ū nīmo ūbona gīkī baalī bagwīta gīt'ūmo SEEBA walī
walagīīlīla. Na lūūlū ū Musa ūbafuuha.

Kūfuma 40

Ipandī lya kwikala līzengwe

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

2“Ū mu lūshikū lwa kwandya lwa ng'weji gwa kwandya, ī lipandī lya kwikala ūkūlīzenga, lyīmīīle.

3H'ūmo ūkūlītūūla ī lisandīko īlo līlī na shilagīlo ikūmi, hama ī lisandīko ūlīshīkīje itundubaali ī lya h'isenge.

4Hanuma ūkūyenha ī meza, ūshitūūla ho ī shikolo īsho shiigelile kūbiza ho. Hanuma ya henaho nī likīndīkīlo lya talà ūkūlyenha ūjitūūle ho ī talà jaho.

5Ū ng'walīlò gwa zahabu ū gwa kūzuukīja būbbani ūkūgūtūūla kū būtongi w'isandīko lya būkaanīji, hūna ūlītūūla ho nī litundubaali lya ha nyango gwa kwingīla ng'wipandī lya kwikala.

6Ū ng'walīlò gwa shitambò sha kūpemva ū gwene ūkūgūtūūla a ha būtongi bo nyango gwa kwingīlīla ng'wipandī lya kwikala, ī liheema lya kwibilingīla.

7Ī shiseme sha kūkalabīla ī shene ūkūshitūūla ha gatī y'iheema nū ng'walīlò, hūna ūtūūle mo minzī.

8Hanuma ūkūlwīmīlīja ū lūūba lwa kūlīpīndya ī lipandī lya kwikala, ūlītūūla nī litundubaali lya ha mita gwa kwingīla ū mu gwalūgwa.

9Hanuma ya henaho ūkūgasola a maguta, a ga kūbitīīla batūmami hamò na shitūmamīlo, ūlīseeseebele ī lipandī lya kwikala nī shikolo shalyo ī shose, lyeele hamò nī shiseme shalyo pye.

10Ū ng'walīlò gwa shitambò sha kūpemva ūkūgūbila maguta, nī shiseme shago ī shose; ū ng'walīlò gwenūyo ūkūgweja gūbize ng'wela no no no.

11Nī shiseme sha kūkalabīla ūkūshibila a maguta, hamò nī likīndīkīlo lyasho, shibize sheela.

12Hūna ū Alooni na a bitūnja bakwe, ūkūbenha a ha nyango gwa kwingīlīla ng'wiheema lya kwibilingīla, ūbooje na minzī.

13Hanuma ya henaho ū Alooni ūkūnzwalīkīja ī shizwalo ī sheela, ūng'witīīle na maguta ga kūng'weja, abize wa kūnitūmamīla nīmo gwa būgabīji.

14Na a bitūnja bakwe ūkūbenha ūbazwalīkīje ī shadi jabo.

15Nabo ūkūbitīīla maguta gīt'ūmo ūlang'witīle ū saabo, babize batūmami bane ba nīmo gwa būgabīji. Ū kwitīīlwa kwabo kwa maguta kūkūbingīja mu nīmo gwa būgabīji ūbo būkūbiza bo shibyalīlwe shose na shose īsho shiliza.”

Musa kūshikīlīja yose

16Ū Musa akīīta būlī mhayo gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Na lūūlū ī lipandī lya kwikala lyūzengwa ng'hana, lyīmīīla mu lūshikū lwa kwandya lwa ng'weji gwa kwandya, ng'waka gwa kabīlī.

18Ū ng'wikanza lya kūlīzenga na kūlyīmīlīja ī lipandī lya kwikala, ū Musa akashitūūla ī shidako shalyo aho shalī shiigeleelilwe kwīma, na a mīīmīlīkījo ūgatūūla, nī mbawa ja magito ūjitūūla; nī ng'hīngī jaho ūjikīndīka jīmīīla.

19Hanuma ya henaho ū Musa ūlyamba ī likundīkījo a higūlya y'ipandī lya kwikala, hūna nī likundīkījo lya higūlya yaho ūlītūūla, gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla.

20A mawe ayo gaalī na būkaanīji ūgasola ūgatūūla ū ng'wisandīko; hūna ī lisandīko lyenīlo ūlītūūlīla nī mitī ya kūlībūūkīja, hama nī lisumbī lya shigongo ūlītūūla a higūlya y'isandīko.

21Hūna ī lisandīko ūlyenha ng'wipandī lya kwikala; hanuma ūlītūūla ī litundubaali lya kūshīkīja, ūlīshīkīja ī lisandīko lya būkaanīji, gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla.

22Ū Musa wītūūla ī meza ū ng'wiheema lya kwibilingīla, lwande lwa sukuma ū ng'wipandī lya kwikala, kūnze y'itundubaali ly'isenge.

23Nī migatī wīhela a ha meza, kū būtongi bo ng'wa SEEBA, gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla.

24Ī likīndīkīlo lya talà ūlītūūla ng'wiheema lya kwibilingīla, kū lwandī lwa dakama ū ng'wipandī lya kwikala, lyūbiza bbihī nī meza.

25Nī talà jaho ūjigolanya kū būtongi bo ng'wa SEEBA, gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla.

26Ū Musa ūgūtūūla ū ng'walīlò gwa zahabu ū ng'wiheema lya kwibilingīla, kū būtongi w'itundubaali ly'isenge;

27hūna a higūlya yago ūpemba būbbani bo ng'waso nsoga, gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla.

28Hanuma ya henaho ūlītūūla ī litundubaali lya ha nyango gwa h'ipandī lya kwikala.

29Hama ū ng'walīlò gwa shitambò sha kūpemva ūgūtūūla hihī nū nyango gwa kwingīla ng'wipandī lya kwikala, ī liheema lya kwibilingīla; hūna ūfunya ho shitambò sha kūpemva, na shitambò sha būsu, gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla.

30Ī shiseme sha kūkalabīla ūshitūūla ha gatī gatī y'iheema lya kwibilingīla na ng'walīlò, hanuma ūtūūla mo minzī ga kūkalaba na kooja mhambala.

31Ū Musa nū Alooni hamò na a bitūnja ba ng'wa Alooni būkalaba ng'wenūmo, booja nī mhambala jabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

32A minzī genayo gūbiza ga kūtūmamīla gwa gwa gwa kwiyooja gīko, būlī ikanza lya kwingīla ū ng'wiheema lya kwibilingīla; nūūlū balegeela ha ng'walīlò, gīt'ūmo SEEBA walī wanagīilīla ū Musa.

33Hanuma ya henaho ūlūkilima nū lūūba lwa gwalugwa, kūlīpīndīlīja ī lipandī lya kwikala nū ng'walīlò, ūlītūūla nī litundubaali lya ha nyango gwa kwingīlīla ū ng'wipandī lya kwikala. Ū Musa lūūlū ūbiza wagūmala ū nīmo.

Ikūjo lya ng'wa SEEBA

34Hūna ī lilunde lyūlīkundīkīja ī liheema lya kwibilingīla, ī likūjo lya ng'wa SEEBA lyokala pa ū ng'wipandī lya kwikala.

35Ū Musa ūlemeelwa ū kwingīla ū ng'wiheema lya kwibilingīla, nguno ī lilunde lyalī lyalembeela a higūlya yalyo, nī likūjo lya ng'wa SEEBA lyalī lyookala ū ng'wipandī lya kwikala.

36Ū mu ng'endo jabo ī jose a Baisilaeli, būlī ikanza ī lilunde ūlū lyīnga a h'ipandī lya kwikala lyasegeja kūja kūngī, ī likanza lyenīlo nabo yabigeleelagwa kwandya lūgendo.

37Alīyo ī lilunde ūlū lītīngile, nabo baalī batīngaga ho kūja hose hose, kūshisha lūshikū lwa kūbūūka ī lilunde na kwīnga ho.

38Na lūūlū pyī ū mu shikū ja lūgendo lwabo, a makanza ga līīmi ī lilunde lya ng'wa SEEBA likalaga līlembeelile a higūlya y'ipandī lya kwikala, ī būjikū gwabakaga moto ū ng'wilunde lyenīlo, kūlwa kūbaakīla pye a banhū ba numba ya ng'wa Isilaeli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Bagabīji

Bagabīji 1

Shitambò sha kūpemva

1Ū SEEBA ūnyombya ū Musa kūfuma ū ng'wiheema lya kwibilingīla, ūng'wīla,

2shitambò kūlwa ng'wa SEEBA, ni enhage ntugo kūfuma ng'widaale lya ng'ombe, nūūlū lya ng'holo na mbūli.

3Ī shakwinha shakwe ūlū alīfunya ng'ombe kūbiza shitambò sha kūpemva, akūfunya nzagamba ītī na būka. Akūyenha ha nyango gw'iheema lya kwibilingīla, yanukūlwe kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

4Hanuma akūtūūla nkono gwakwe a ha ntwe gwa ntugo gwa shitambò sha kūpemva shenīsho, hū shikwanukūlwa ha ng'wanya gwakwe, kūlwa nguno ya kūmeegeja isangī.

5Hanuma ya henaho, ī ng'ombe yenīyo akwīsīnza kū būtongi bo ng'wa SEEBA; a bitūnja ba ng'wa Alooni, a bagabīji, bakūgenha a mininga gayo bagaseeseebele kū mhande jose ja ng'walīlo ūyo gūlī a ha nyango gwa h'iheema lya kwibilingīla.

6Hūna ī ng'ombe ya shitambò sha kūpemva yenīyo akwībaaga, hanuma ībutagūle mapingili mapingili.

7A bitūnja ba ngabīji Alooni bakūtūūla moto a ha ng'walīlo, būgūkūbīkīīla ng'hwi.

8Hanuma a bitūnja ba ng'wa Alooni a bagabīji, bakūgatūūla a mapingili ga nyama yenīyo higūlya ya ng'hwi jilībaka moto a ha ng'walīlo; nū ntwe bakūgūtūūla ho, pye na a masazu.

9Alīyo ī sha mu nda nī chūūga akūshooja tame mu minzī; hama ū ngabīji akwīpemba pyī ī nyama ya ng'ombe yenīyo ha ng'walīlo. Shilī shitambò sha kūpemva, shitambò sha kūfunyiwa mu nzīla ya moto; sha ng'waso gwa kūnyeja SEEBA.

10Ī shitambò ūlū shifumile ng'widaale lya ng'holo nūūlū mbūli, akūfunya ng'osha ītī na būka.

11Akūyenha kū būtongi bo ng'wa SEEBA, kū lwande lwa sukuma ya ng'walīlo wīsīnzīle kwenūko; hūna a bitūnja ba ng'wa Alooni a bagabīji bakūgaseeseebela a mininga gayo ha ng'walīlo, kū mhande jago jose.

12Hanuma akwībbutagūla mapingili mapingili, hūna ū ngabīji ūgatūūla higūlya ya ng'hwi jilībaka moto a ha ng'walīlo; nū ntwe akūgūtūūla ho, pye na a masazu.

13Ū ng'wenekīlī shitambò akūshooja mu minzī ī sha mu nda nī chūūga, hūna ū ngabīji akūshenha pyī ī shose ha ng'walīlo ashipembe. Ī shenīsho shitambò sha

© 2015 Bible Society of Tanzania.

kūpemva, shitambò sha kūfunyiwa mu nzīla ya moto; sha ng'waso gwa kūnyeja SEEBA.

14Ī shitambò sha kūpemva ī sha kūmfunīja SEEBA, ūlū noni akūfunya ng'hūūlū, nūūlū ng'hune ya mhunda.

15Ū ngabīji akūyenha ha ng'walīlo, ūyīmyoola ī nhingo, ūgwīnja ū ntwe gwayo, ūgoocha ha ng'walīlo; a mininga gayo gūūsūlūlūkījiwa ha ng'walīlo mu kabazu.

16Ī lisogejo akūlyīnja na a yayo galīmo ū mu gatī yalyo, ūlīponya ha kīya ya ng'walīlo aho gakaponejiagwa mabu.

17Ī noni yenīyo akwīdimīla kū manana wītandūla, kwike yaya ū kwīlekanya gete; hūna ū ngabīji akwīpemba ha ng'walīlo, a higūlya ya ng'hwi ījo jilī mu moto. Ī shenīsho shitambò sha kūpemva, shitambò sha kūfunyiwa mu nzīla ya moto; sha ng'waso gwa kūnyeja SEEBA.

Bagabīji 2

Shakwinha sha būsu

1Ūlū munhū wenha shakwinha sha būsu kūlwa ng'wa SEEBA, ī shakwinha shakwe būkūbiza būsu būnogu, ūwitīīla na maguta a higūlya, hūna ūbūtūūlīla na būbbani.

2Hanuma ūbatwalīla bitūnja ba ng'wa Alooni, a bagabīji; ū ngabīji akūsola būsu būgehu mu shiganza, hamò na a maguta, nū būbbani ū bose. Ī shenīsho akūshipemba ha ng'walīlo shibize shiizūkījo; ī shenīsho shakwinha sha kūfunyiwa mu nzīla ya moto, sha ng'waso gwa kūnyeja SEEBA.

3Ū būsu bo shakwinha shenīsho ūbo būkūsaaga, bo ng'wa Alooni na bitūnja bakwe; ī shoi shilī shakwinha sheela no no no; ibbudīka lya shakwinha īsho shikafunyiagwa kūlwa ng'wa SEEBA mu nzīla ya moto.

4Ūlū wenha shakwinha sha būsu mu mbika ya shikolo shizugile ng'wizugīlo lya būgubbanīje, shikūbiza sha būsu būnogu. Jibize keki ja būsu būtī na shibimbya būsangije maguta, nūūlū migatī mikalamuku; nayo ya būsu būtī na shibimbya, īchaagije maguta.

5Ī shakwinha shako sha būsu ūlū shikalangilwe h'ikalangīlo, shikūbiza sha būsu būnogu būsangije maguta, būtī na shibimbya.

6Ūkūshipondagūla shimenyagūke, hūna ūshitūūlīle maguta; ī shenīsho shilī shakwinha sha būsu.

7Ī shakwinha shako sha būsu ūlū sha kūzugwa mu shiseme shigalī galī, shikūbiza sha būsu būnogu būlī na maguta.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Ī shakwinha sha būsu īsho shibeejiwe kūfuma mu shikolo shenīshi, ūkūshenha kū būtongi bo ng'wa SEEBA, ūng'winhe ngabīji ashitwale ha ng'walīlo.

9Ū kūfuma ū mu shakwinha sha būsu shenīshi, akūsola shigehu sha kwizūkīja, hūna ashipembe ha ng'walīlo shibize shakwinha sha kūfunyiwa mu nzīla ya moto, sha ng'waso gwa kūnyeja SEEBA.

10Ū mu shakwinha sha būsu shenīsho, īsho shilasaage shilī sha ng'wa Alooni na bitūnja bakwe; ī shoi shilī ibbudīka lya shakwinha sheela no no no, īsho sha kūfunyiwa kūlwa ng'wa SEEBA mu nzīla ya moto.

Shibimbya na munhu

11Būlī shakwinha sha būsu īsho ūkūmfunīja SEEBA shikūbiza shitī na shibimbya. Yaya gete kūpemba shibimbya nūūlū būūkī ū mu shakwinha shose shose īsho ūlīmfunīja SEEBA, mu nzīla ya moto.

12Kwike ī shoi ūdūgije ū kūshenha ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA, gītī shakwinha sha matwajo ga kwandya, alīyo shitī sha kūfunyiwa ha ng'walīlo gītī sha ng'waso gwa kūyeja.

13Pyī ī shakwinha shako sha būsu ūkūyūshisanja na munhu. Ū mu shakwinha shako sha būsu yaya ū kūleka kūtwīīla mo ū munhu gw'ilagane lya ng'wa Mulungu wako; ī shakwinha shako pyī ī shose ūkūyūshitwīla munhu.

14"Ūlū wenha kū būtongi bo ng'wa SEEBA matwajo ga kwandya kūbiza sha shakwinha sha būsu, funyaga būsu wa kūfuma mu mbeke ja mangala mapya, ga kwanikīlwa ha moto gūūma hūna ī mbeke jūshiiwa.

15Ū būsu wenūbo ūkūbūtūūlīla maguta na būbbani; ī shoi shilī shakwinha sha būsu.

16Ū ngabīji akūpemba ibbudīka lya būsu wenūbo, shibize shiizūkījo, na a maguta nū būbbani ū bose ūbo būlīho hoi; shibize shakwinha sha kūfunyiwa kūlwa ng'wa SEEBA mu nzīla ya moto."

Bagabīji 3

Shitambò sha būsangī

1Ūlū munhū ūfunya ng'ombe yakwe ng'osha nūūlū ng'hīma kūlwa ng'wa SEEBA kūbiza shitambò sha būsangī, akūfunya ītī na būka.

2Hūna akūtūūla nkono a ha ntwe gwa ng'ombe yakwe ya shitambò, hama ayīsīnzīle ha nyango gw'iheema lya kwibilingīla. Hanuma a bitūnja ba ng'wa Alooni a bagabīji, bakūgaseeseebela a mininga gayo a ha ng'walīlo, mhande jago jose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Ū kūfuma ū mu shitambò sha būsangī shenīsho, akwenha ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA shitambò sha kūbeejiwa mu nzīla ya moto; pye a masazu ayo gakundīkīgije sha mu nda, na a maguta a gangī ayo galīmo.

4Nī mhīgo būbīlī wajo akūjenha, na a maguta ga ha ngongo, na yayo gakundīkīgije h'itīma; ī shose īshi akūshīnja hamò nī mhīgo.

5Hūna a bitūnja ba ng'wa Alooni bakūshitūūla ha ng'walīlo, a higūlya ya shitambò sha kūpemva, īsho shilī ha ng'hwi jilīībaka moto. Bakūshipemba henaho shibize shitambò sha kūfunyiwa mu nzīla ya moto; ī shoi shilī sha ng'waso gwa kūnyeja SEEBA.

6Hama ūlū munhū ūfunya ng'holo kūlwa ng'wa SEEBA gīkī ībize shitambò shakwe sha būsangī, akūfunya ng'osha nūūlū ng'hīma ītī na būka.

7Ī ng'holo īyo alayīfunye akūyenha kū būtongi bo ng'wa SEEBA;

8hūna ūtūūla nkono gwakwe a ha ntwe gwayo ī ng'holo ya shitambò shakwe, hama wīsīnza kū būtongi w'iheema lya kwibilingīla. Hanuma a bitūnja ba ng'wa Alooni bakūgaseeseebela a mininga gayo ha ng'walīlo, mhande jago jose.

9Ū kūfuma ū mu shitambò sha būsangī shenīsho, akwenha kūlwa ng'wa SEEBA shitambò sha kūbeejiwa mu nzīla ya moto; a maguta gayo, nī likīla lyayo pyī ī lyose kūlībbutīla aho lyandīgije, na a masazu a gose ayo gakundīkīgije sha mu nda; na a maguta a gangī ayo galīmo.

10Nī mhīgo būbīlī wajo akūjenha, na a maguta ga ha ngongo, na yayo gakundīkīgije h'itīma; ī shose shenīshi akūshīnja hamò nī mhīgo.

11Ū ngabīji akūshocha ha ng'walīlo ī shenīshi kūlwa shakūlya; shilī shitambò sha kūbeejiwa mu nzīla ya moto, kūlwa ng'wa SEEBA.

12Ī shitambò shakwe ūlū mbūli, akwīyenha kū būtongi bo ng'wa SEEBA;

13hūna ūtūūla nkono gwakwe a ha ntwe gwayo, hama wīsīnza kū būtongi w'iheema lya kwibilingīla. Hanuma a bitūnja ba ng'wa Alooni bakūgaseeseebela a mininga gayo ha ng'walīlo, mhande jago jose.

14Ū kūfuma ū mu shitambò īsho alīfunya, akūbeeja shitambò īshi kūlwa ng'wa SEEBA mu nzīla ya moto, pye a masazu ayo gakundīkīgije sha mu nda, na a maguta a gangī ayo galīmo.

15Nī mhīgo būbīlī wajo, na a maguta ga ha ngongo, na a yayo gakundīkīgije itīma; ī shose īshi akūshīnja hamò nī mhīgo.

16Ū ngabīji akūshocha ī shenīshi ha ng'walīlo kūlwa shakūlya; shilī shitambò sha kūbeejiwa mu nzīla ya moto, kūlwa ng'wa SEEBA.

17Ī shenīshi shilī shilagīlo sha būja na būja kūlwa shibyalīlwe īsho shiliza. Hose hose ūko mulakikale, yaya ū kūgalya a mazezele nūūlū a mininga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Bagabīji 4

Shitambò sha shibi

1Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

2A Baisilaeli bawīlage ī mihayo īyī, ūlū munhū wīta shibi mu mhayo gose gose mu būtūmana, wīta mhayo gūlemejiwe mu shilagīlo shose shose sha ng'wa SEEBA,

3Ūlū ngabīji ūyo abililwe maguta wīta shibi, ūbenheleja a banhū kwingīla mu kwihīga, akwenha ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA mūūga ya nzagamba ya ng'ombe, īyo ītī na kabi. Akwīfunya ībize shitambò sha shibi, kūlwa shibi īsho wītaga.

4Ī mūūga ya nzagamba yenīyo akwīyenha kū būtongi bo ng'wa SEEBA, kū nyango gw'iheema lya kwibilingīla. Hūna ūtūūla nkono gwakwe a ha ntwe gwayo, hanuma wīsīnza kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

5Hanuma ya henaho, ngabīji ūyo abililwe maguta akūsola mininga gamò, a ga ng'ombe yenīyo; wingīla nago ū ng'wiheema lya kwibilingīla.

6Ūlū ūshika mo akūsombya lwala ū mu mininga geneyo agasaamagūlīle ng'hangala mpungatī kū būtongi bo ng'wa SEEBA, a h'itundubaali ly'isenge ū ng'wipandī lyeela.

7Hūna ū ngabīji ng'wenūyo, akūgabila a mininga gamò ha mapembe ga ng'walīlo gwa kūzuukīja būbbani, ūyo gūlī kū būtongi bo ng'wa SEEBA, ū ng'wiheema lya kwibilingīla. A mininga ga nzagamba yenīyo ayo galasaage, akūgiita ha sī aho gwīmīīlile ū ng'walīlo gwa shitambò sha kūpemva; a ha nyango gw'iheema lya kwibilingīla.

8Hanuma ī nyama ya shitambò yenīyo akūyīngīja pye a maguta ayo gakundīkīgije sha mu nda, na a gangī ayo galīmo.

9Nī mhīgo būbīlī wajo akūjīnja, na a maguta ga ha ngongo, na a yayo gakundīkīgije h'itīma; ī shose shenīshi akūshīnja hamò nī mhīgo.

10Akūgīnja gīt'ūmo bakīngījaga maguta ga ng'ombe ya kūfunyiwa kūbiza shitambò sha būsangī. Ī shenīshi ū ngabīji akūshipemba ha ng'walīlo gwa shitambò sha kūpemva.

11Alīyo ī likūnza lya nzagamba yenīyo nī nyama, pyī nū ntwe na a magūlū, nū būla nū būūshi wayo,

12hū kūhaya pyī ī shilīshiiga a ha nzagamba yenīyo, sha kūtwalwa hanze ya ng'hambī, ipandī lya kwitīla mabu, ūko banhū balemegije kūshika sagala sagala. Akwīpemba ūko gakitīlagwa mabu, ha moto gwa magogo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Ūlū pyī ī libità lya Baisilaeli lyīīta shibi mu būtūmana, lyīīta shibi mu mhayo ūyo gūlemegije mu shilagīlo shose shose sha ng'wa SEEBA; nūūlū bakabiza batadeebile gīkī baakenaagūlile, alīyo nahene bakūbalīlwa būhūbi.

14Hūna lūūlū ūlū būshiitegeleja ī shibi īsho baashītile, ī libità lya banhū ī lyose līkwenha mūūga ya nzagamba ya ng'ombe ū kwiheema lya kwibilingīla, ībize shitambò sha shibi.

15A banamhala a batongeeji balyo ī libità bakūtūūla a makono gabo a ha ntwe gwa nzagamba yenīyo, kū būtongi bo ng'wa SEEBA; hūna ī nzagamba īkūsīnzwa kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

16Hanuma ngabīji ūyo abililwe maguta, akūsola mininga gamò a ga ng'ombe yenīyo; wingīla nago ū ng'wiheema lya kwibilingīla.

17Ūlū ūshika mo akūsombya lwala ū mu mininga genayo, agasaamagūlīle ng'hangala mpungatī kū būtongi bo ng'wa SEEBA, a h'itundubaali lya h'isenge.

18Mininga gamò akūgabilīja a ha mapembe ga ng'walīlo ūyo gūlī kū būtongi bo ng'wa SEEBA, ū ng'wiheema lya kwibilingīla. A mininga ayo galaasaage akūgiita ha sī, aho gwīmīīlile ū ng'walīlo gwa shitambò sha kūpemva, a ha nyango g'wiheema lya kwibilingīla.

19A maguta gayo akūgīnja pye a gose agapembe ha ng'walīlo.

20Ī nzagamba yenīyo akwīyītīla gīt'ūmo yigelile kwītīlwa nzagamba ya shitambò sha shibi. Ū mu nzīla yenīyo ū ngabīji akūbeeja isangī kūlwa nguno yabo, balekejiwe.

21Hanuma ya yose, akwīsola ī nzagamba wītwaale hanze ya ng'hambī akīpembe moto gīt'ūmo alayītīle ī ya kwandya. Ī shenīshi shilī shitambò sha shibi sh'ibità lya banhū bose.

22Ūlū ntongeeji wīta shibi mu būtūmana, wīta mhayo ūyo gūlemegije mu shilagīlo shose shose sha ng'wa SEEBA Mulungu wakwe, ū ng'wenūyo ng'hūbi.

23Na lūūlū ūlū oolekejiwa ī shibi shakwe ūshideeba, akwenha ngulyati ya mbūli ītī na būka, ībize shitambò shakwe.

24Ūlū ūyenha, akūtūūla nkono gwakwe a ha ntwe gwa mbūli yenīyo, hūna wīsīnza kū būtongi bo ng'wa SEEBA, a h'ipandī īlo shitambò sha kūpemva shikasīnzīlagwa. Ī shenīsho shilī shitambò kūlwa nguno ya shibi.

25Hūna ū ngabīji akūsola mininga gamò a ga shitambò shenīsho ūgabilīja na lwala lwakwe a ha mapembe ga ng'walīlo gwa shitambò sha kūpemva; ayo galaasaage akūgiita ha sī, aho gwīmīīlile ū ng'walīlo gwenūyo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

26A maguta a gene akūgapemba pye ha ng'walīlo, gīt'ūmo akūgapembela a maguta ga shitambò sha būsangī. Ū mu nzīla yenīyo ū ngabīji akūbeeja isangī kūlwa nguno ya shibi shakwe ū ntongeeji, alekejiwe.

27Ūlū munhū ūngī ose ose ū ng'wibità lya banhū wīta shibi mu būtūmana, wīta mhayo ūyo gūlemegije mu shilagīlo shose shose sha ng'wa SEEBA, ū ng'wenūyo ng'hūbi.

28Ūlū oolekejiwa ī shibi shakwe ūshideeba, akwenha mbūli ng'hīma ītī na būka, ībize shitambò kūlwa shibi shakwe īsho wītile.

29Ūlū ūyenha, akūtūūla nkono gwakwe a ha ntwe gwa mbūli ya shitambò yenīyo, hūna wīsīnzīla h'ipandī īlo shitambò sha kūpemva shikasīnzīlagwa.

30Hūna ngabīji akūsola mininga gamò a ga shitambò shenīsho ūgabilīja na lwala lwakwe a ha mapembe ga ng'walīlo gwa shitambò sha kūpemva; ayo galaasaage akūgiita ha sī, aho gwīmīīlile ū ng'walīlo gwenūyo.

31A maguta akūgīnja pyī, gīt'ūmo gakīngījiagwa ha shitambò sha būsangī; hūna ū ngabīji akūgapemba a ha ng'walīlo, kūlwa nguno ya ng'waso gwa kūnyeja SEEBA. Ū mu nzīla yenīyo ū ngabīji akūbeeja isangī kūlwa nguno yakwe ū munhū ng'wenūyo, alekejiwe.

32Ū nkenaagūji ūlū wenha ng'holo, gīkī ībize shitambò kūlwa shibi shakwe, ni enhage ng'hīma ītī na būka.

33Hūna akūtūūla nkono gwakwe a ha ntwe gwayo, hanuma wīsīnza kūlwa shitambò sha shibi h'ipandī ūko shikasīnzīlagwa shitambò sha kūpemva.

34Hūna ngabīji akūsola mininga gamò a ga shitambò shenīsho ūgabilīja na lwala lwakwe a ha mapembe ga ng'walīlo gwa shitambò sha kūpemva; ayo galaasaage ūgiita ha sī, aho gwīmīīlile ū ng'walīlo gwenūyo.

35Pye a maguta akūgīnja gīt'ūmo gakīngījiagwa a ha ng'holo ya shitambò sha būsangī; hanuma ū ngabīji akūgapemba ha ng'walīlo; higūlya ya shitambò īsho alīfunījiwa SEEBA mu nzīla ya moto. Ū ngabīji akūbeeja isangī kūlwa shibi shakwe ū munhū ng'wenūyo mu nzīla yenīyo, nang'hwe akūlekejiwa.

Bagabīji 5

Būhūbi ūbo wigeleelilwe shitambò

1Ūlū munhū wīta shibi sha kūleka kūgūhaya mhayo, alīyo amanile gīkī ū wa kūbona nūūlū kwigwa mhayo shing'wigeleelilwe agūhaye hape, ū munhū ng'wenūyo akūbalīlwa nsango kūlwa būhūbi wakwe.

2Nūūlū munhū ūkuumya shikolo shose shose shisoso, hamo mimba gwa shiinū ya mu mapoolu, nūūlū īmò ya shisho shikasugagwa na banhū, īsho shitī ng'wigelè lya mitugo, nūūlū shiinū ya kwigwesa hasī yachaaga; ū munhū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ng'wenūyo nang'hwe akūbiza wasosohalaga; alī mu kwihīga nūūlū akabiza atamanile gīkī wasosohalaga.

3Nūūlū munhū ūkuumya būsoso bose bose bo kūfuma mulī munhū ūngī; būsoso ūbo būshikile kūnsosohaja, nūūlū akabiza atadeebile, ūlū ūlinda ūgūdeeba ū mhayo gwenūyo, akūbalwa alī mu kwihīga.

4Nūūlū munhū ūlahīla mu kwiyangūhīlīja gīkī akwīta mhayo nebe, gwawiza nūūlū gwabūbi; mhayo gose gose ūyo munhū ūlahīla kūgwīta, alīyo gashi walī ataalī ū kwideedeeng'hanya chiza, nūūlū akabiza alīhaya mhayo ūyo atūgūmanaga, alīyo ūlū ūlinda ūkundūlīlwa witegeleja, akūbalwa alī mu kwihīga.

5Hūna lūūlū ūlū munhū ūgwa mu kwihīga kūlwa mihayo ya mbika gītī jenīji, akūshitambūūla hape ī shibi īsho washītile.

6Ū sango gwa shibi shakwe gūkūbiza kūmfunīja ū SEEBA shitambò sha shibi, ng'holo nūūlū mbūlī ng'hīma kūfuma ng'widaale lyakwe; hūna ngabīji akūbeeja isangī kūlwakwe, kūlwa nguno ya shibi shakwe.

Bahabī na shitambò shabo

7Alīyo ūlū atī na būdūla wa kūpandīka ng'holo, ū nsango gwa shibi shakwe gūkūbiza kūfunya ng'hūūlū ibīlī kūlwa ng'wa SEEBA, nūūlū ng'hune ibīlī ja mhunda; ī noni jenījo akūjenha, īmò kūlwa shitambò sha shibi, ī yīngī shitambò sha kūpemva.

8Akūshika ang'winhe ngabīji, nang'hwe akwīfunya tame ī ya shitambò sha shibi. Akwīmyoola ī nhingo gūtīnīka ū ntwe gwayo, kwike yaya ū kūgwīnja ho gete.

9A mininga gayo ī noni ya shitambò sha shibi yenīyo, magehu gakūsūlūlūkījiwa mu kabazu ya ng'walīlo. A gangī gūtwinījiwa ha sī aho gwīmīīlile ū ng'walīlo; ī shenīshi shilī shitambò sha shibi.

10Hūna ū ngabīji akwīfunya nī noni ī yīngī, ī ya shitambò sha kūpemva, wīta gīt'ūmo kalī kaīle kaho na kale; ūbeeja isangī kūlwa nguno yakwe, kūlwa būkenaagūji ūbo wītile; nang'hwe akūlekejiwa.

11Alīyo ūlū atūdūla kūpandīka ī ng'hūūlū ibīlī nūūlū ng'hune ibīlī ja mhunda, akwenha kilo īmò ya būsu būnogu, ībize shakwinha shakwe sha shibi īsho wītile. Kwike yaya kūbūtūūlīla maguta nūūlū būbbani, ī shoi shilī shakwinha kūlwa nguno ya shibi.

12Akūweenha kūlī ngabīji īnje būgehu kūlwa kwizūkīja, nang'hwe akūbūpemba ha ng'walīlo, a higūlya ya shitambò īsho shilībeejiwa kūlwa ng'wa SEEBA mu nzīla ya moto, ī shitambò sha kūfunyiwa kūlwa nguno ya shibi.

13Ū ngabīji akūbeeja isangī mu gīko kūlwa nguno yakwe, kūlwa shibi īsho washītile, hūna akūlekejiwa. Ī shakwinha ī shingī īsho shilīshiiga shikūbiza sha kūtūmamīlwa na bagabīji, gīt'ūmo bakīītīlaga mu shitambò sha būsu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Shakwinha sha kwihīga

14Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

15"Ūlū munhū ūhūbīla mu mhayo nebe hūna ūgwa mu shibi aho atamanile, ūbiza wahūba kūlī SEEBA mu mihayo yose yose ya wela, ū sango gwakwe gūkūbiza kūmfunīja ū SEEBA ng'ondi ya ng'holo ītī na būka, nū mpango gwayo gūbize gwigeleelilwe nī feza ījo jizunīlījiwe, gīt'ūmo īlī shekeli ya ng'wipandī lyeela. Ī shenīshi shilī shitambò sha kwihīga.

16Akūlīpa, nguno ya kūlemeelwa kwīshikīlīja ī mihayo ya wela. Nīyo akongeja n'īmò ya itanò ya mpango gwa shikolo shenīsho, ūng'winha ngabīji pyī ī shose; h'ūyo akwīfunya ī ng'ondi ībize shitambò sha kwihīga, kūlwa kūbeeja isangī nguno yakwe ū ng'hūbi ng'wenūyo alekejiwe."

17Nūūlū munhū ūgwa mu shibi, wīta mhayo gūlemejiwe mu shilagīlo shose shose sha ng'wa SEEBA, nūūlū akabiza wītaga mu būtūmana, ū ng'wenūyo alī mu kwihīga, akūbalīlwa būhūbi.

18Akwenha kūlī ngabīji shitambò sha kwihīga, ng'ondi ya ng'holo ītī na būka; nū mpango gwayo gwigeleelilwe. Ū mu gīko ū ngabīji akūbeeja isangī kūlwa nguno yakwe, kūlwa būkenaagūji ūbo wawītile mu būtūmana, na akūlekejiwa.

19Ī shenīsho shilī shitambò sha kwihīga; nguno ū munhū ng'wenūyo walī mu kwihīga kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

Bagabīji 6

1Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

2Ūlū munhū wīta shibi, ūng'hūba SEEBA mu nzīla ya kūnyeekeja ng'wiye mu nyasala sala shikolo īsho walī abīkījiwe nūūlū kūbilisīlwa, nūūlū wiba shikolo, nūūlū ūnembalemba ng'wiye ūnsoja shikolo;

3Nūūlū ūbona shikolo sha bangī shijimīīlile hūna ūlomaloma, ūleka ū kūhaya ūko shilī, wandya kwilahīla mihayo ya nyalomolomo, akwītaga ūmo banhū bakīītīlaaga, baagwa mu būhūbi;

4Ū munhū ūlū wīta shibi mu mhayo gwabūbi gwa mbika yenīyo, ūbiza wagwa mu kwihīga, akūshishosha īsho wibile, nūūlū īsho wasolile mu nyasala sala, nūūlū īsho walī wabīkījiwa hūna ūshinyeecha; nūūlū īsho shalī shijimīīlile īsho akashibona;

5nūūlū shose shose īsho akashihaya mu būlomolomo ūlahīla na kūlahīla. Ī shikolo shenīsho akūshishosha mu lūshikū lwa kūshifunya ī shakwinha shakwe sha kwihīga; nīyo shibize gīt'ūmo shaalī aho washisolelaga. Hanuma akongeja n'īmò ya itanò ya mpango gwasho, hūna ūng'winha ū ng'wenekīlī shikolo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Ū nsango gwakwe ū munhū ng'wenūyo gūkūbiza kūfunya ng'ondi ya ng'holo kwīnga ng'widaale lyakwe lya mitugo; ībize ītī na būka, nū mpango gwayo gūbize gwigeleelilwe. Akūyenha kūlī ngabīji, īfunyiwe kūlwa ng'wa SEEBA, īfunyiwe kūbiza shakwinha shakwe sha kwihīga.

7Ū mu nzīla yenīyī ū ngabīji akūmeegeja isangī ū kūlī SEEBA alekejiwa ū būhūbi bokwe ū mu yose īyo walī wayīta, yūng'wenheleja kūgwa mu kwihīga.

Shitambò sha kūpemva

8Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa,

9Shiishi shilagīlo ūg'winhe ū Alooni na a bitūnja bakwe: Ng'wīlage gīkī, "Ī mihayo ya shitambò sha kūpemva īkūja mu kahelele aka. Ī shitambò sha kūpemva, shiigelile kwikala a ha ng'walīlo būjikū pe shilī ha moto, kūshisha ntondo dilū; nū moto gūyūkeeyula gūlībaka ho.

10Na lūūlū ū ngabīji akūzwala ī lishadi lyakwe lya kitaani, nū ng'wenda gwakwe gwa kitaani ū gwa kūtonja mu gatī, hūna akūgīnja a mabu ga shitambò sha kūpemva īsho shajigaga mu moto, ūgasundīla ha mhelo ya ng'walīlo.

11Hanuma akūshizuula ī shizwalo shenīshi ūzwala shingī, hūna ūgasomba a mabu kūja hanze ya ng'hambī, kū ipandī īlo līlemegije banhū kūja ko sagala sagala.

12Ū moto gwa ha ng'walīlo gwiigelile gwikale gūkūbakaga būlī ikanza, gūtizūjima nūūlū hado. Ū ngabīji akūyūgūsoosela būlī lūshikū ī dilū, oongeja mo nī ng'hwi; nī shitambò īsho shilī a ha moto ūshihela hoi chiza chiza, na a masazu ga shitambò sha būsangī ayo galīho, ūgapemba pye gūūjiga gete.

13Ū moto gwa ha ng'walīlo gwigelile gūbake būlī gwa, yaya ū kūgūleka gūkajima nūūlū hado."

Shakwinha sha būsu

14Ī mihayo ya shitambò sha kūpemva īkūja mu kahelele kaka; a bitūnja ba ng'wa Alooni bakūyūmfunīja SEEBA kū būtongi wa ng'walīlo.

15Ū ngabīji akūsola būsu būnogu būgehu mu nkono gwakwe, hamò na masazu; nū ū būbbani pyī ū bose ūbo būlī a ha shakwinha sha būsu. Hūna ī shikolo shenīsho akūshipemba mu moto gwa ha ng'walīlo; lībize ibbudīka lya shiizūkījo, kūlwa kwenha ng'waso gwawiza gwa kūnyeja SEEBA.

16Īsho shilīshiigīīla shikūbiza sha kūlyiwa na Alooni hamò na bitūnja bakwe; alīyo shilī sha kūlyiwa gīko dūhū, yaya kūsanjiwa na shibimbya, nīyo sha kūlīīlwa ng'wipandī lyeela, mu gwalugwa y'iheema lya kwibilingīla.

17A h'ikanza lya kūzugwa shitizūsanjiwa mo shibimbya na hado yaya. Ī shitambò īsho shikafunyiagwa mu nzīla ya moto nabinhaga boi, kūlwa nguno nasho ī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

shenīsho shilī sheela no no no, gīt'ūmo shilī shitambò īsho shikafunyiagwa kūlwa shibi, na kūlwa kwihīga.

18Munhū ose ose ū ngosha ū mu kaya ya ng'wa Alooni ū mu shibyalīlwe ī shose īsho shiliza, azunīlījiwe ū kūshilya; ū gwenūyo gūlī ngabo gwakwe ū mu shitambò īsho shikafunyiagwa kūlwa ng'wa SEEBA mu nzīla ya moto. Ose ose ū wa kūshikuumya wigeleelilwe kūbiza ng'wela.

19Ū SEEBA ūng'wīla hangī ū Musa gīkī,

20Īshi h'ī shakwinha īsho Alooni na bitūnja bakwe bakūng'wenhela ū SEEBA, a ha lūshikū lwa kwitīīlwa maguta ga kūtūūlwa a ha nīmo, īmò y'ikūmi ya efa ya būsu būnogu. Ī shenīshi shikūbiza shakwinha sha būsu sha kūfunyiwa būlī lūshikū; nusu yaho dilū, ī nusu ī yīngī mhīndī.

21Bakūbūguulanya na maguta, hūna ī shakwinha shabo sha būsu būshikalanga h'ikalangīlo, hama būshenha shimenyagūlilwe chiza chiza, būshifunya kūlwa ng'wa SEEBA shibize shakwinha sha ng'waso gwawiza.

22Ū ng'witūnja ūyo ahelilwe kūbiza ha nīmo gwa būgabīji hanuma ūlū waacha ū ise, hū ng'wene akūshibeeja ī shakwinha shenīshi. Ū gwenūyū gūlī ngabo go ng'wa SEEBA gwa būlī lūshikū; ī shakwinha shenīshi shilī sha kūpemva shūshila ho gete.

23Būlī shakwinha sha būsu īsho akūfunya ngabīji shiigelile kūpemva shishile ho gete; shitī sha kūlyiwa na munhū ose ose.

Shitambò kūlwa shibi

24Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa,

25Ng'wīlage ū Alooni na a bitūnja bakwe gīkī, "Yīyī mihayo ya kahelele kūlwa shitambò sha shibi. Ī shitambò sha shibi shiigelile shisīnzwe kū būtongi bo ng'wa SEEBA, ng'wipandī īlo shitambò sha kūpemva shikasīnzīlagwa; ī shoi shilī sheela no no no.

26Ū ngabīji wa kūshifunya hū ng'wene ū wa kūshilya, shilī sha kūlīīlwa ng'wipandī lyeela, mu gwalugwa y'iheema lya kwibilingīla.

27Shose shose ī sha kwikuumya nī nyama yenīyo shikūbiza sheela, hama a mininga ga shitambò ūlū gūūsaamukīla ha shizwalo shose shose, shiigelile shifulīlwe ng'wipandī lyeela.

28Ī nungū ja mabūmba ī ja kūtūmamīlwa kwīzuga ī nyama yenīyo shiigelile jibelwe. Alīyo ūlū yūzugīlwa mu shiseme sha shaba, ī shiseme shenīsho ni shiguusagwe mu minzī sheele.

29Ī nyama yenīyo īdūgije kūlyiwa na ngosha ose ose ū wa mu kaya ya ngabīji; ī yoi īlī neela no no no.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

30Alīyo būlī shitambò sha shibi īsho mininga gasho gakwenhwa ū ng'wiheema lya kwibilingīla, kūlwa nguno ya kūbeeja isangī ng'wipandī lyeela, ī shenīsho shitizūlyiwa; shilī sha kūpemva mu moto.”

Bagabīji 7

Shitambò kūlwa kwihīga

1Aka kalī kahelele ka mihayo ya kafunīje ka shitambò kūlwa kwihīga, īsho shilī sheela no no no.

2Ū ntugo gwa shitambò sha kwihīga, gūkūsīnzwa h'ipandī īlo bakasīnzīlaga mitugo ja shitambò sha kūpemva; a mininga gago gūseeseebelwa ha ng'walīlo, ha mhande jago jose.

3Pye a mazezele ga ntugo gwenūyo gakūfunyiwa, a mazezele ga nkīla, na a masazu ayo gakundīkīgije sha mu nda, na a mazezele a gangī ayo galīmo.

4Nī mhīgo būbīlī wajo na a mazezele ga ha ngongo, na yayo gakundīkīgije h'itīma; ī shose īshi shikwīnjiwa hamò nī mhīgo.

5Ū ngabīji akūshipemba ha ng'walīlo shibize shakwinha sha kūfunyiwa kūlwa ng'wa SEEBA mu nzīla ya moto; shilī shitambò sha kwihīga.

6Ngosha ose ose ū wa mu numba ya ngabīji azunīlījiwe ū kūshilya; shilī sheela no no no.

7Ūmo īlī ī mihayo ya shitambò sha shibi, h'ūmo īlī nī ya shakwinha sha kwihīga. Ū ngabīji ūyo alīgūtūmama ū nīmo gwa kūtūūla isangī h'ūyo akūsola ī nyama jaho.

8Ū ngabīji wa kūfunya shitambò sha kūpemva kūlwa munhū nebe, akūlīsola ī likūnza lya ntugo gwenūyo lībize lyakwe.

9Būlī shakwinha sha būsu īsho shizugilwe ng'wizugīlo lya būgubbanīje, nūūlū mu shiseme shigalī galī, nūūlū shikalangilwe h'ikalangīlo, shilī shakwe ū ngabīji ūyo alīshifunya.

10Na būlī shakwinha sha būsu shilī sha bitūnja ba ng'wa Alooni, nūūlū shibize shisangije maguta, nūūlū būsu dūhū.

Shakwinha sha būsangī

11Aka keene kahelele ka mihayo ya shakwinha sha būsangī, īsho munhū adūgije kūmfunīja SEEBA.

12Ūlū ūshifunya kūlwa koolecha kūlūmba kwakwe, na lūūlū ūlū alīfunya ī shakwinha sha kūlūmba shenīshi, akwenha na migatī ītī na shibimbya, īsangije maguta, na migatī myūmu ītī na shibimbya, īchaagije maguta; na keki ja būsu būnogu ūbo būsanjasangije maguta, būkondoolwa no no no.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Ūlū alenha ī shakwinha shakwe sha būsangī kūlwa kūlūmba, akūfunya na shakwinha sha migatī ībeejiwe na būsu būsangije shibimbya.

14Ū kūfuma ū mu mbika jenīji, būlī mbika akwīnja mo shimò ūfunya shakwinha kūlwa ng'wa SEEBA; ī shoi shilī sha kūsolwa na ngabīji ūyo alagaseeseebele a mininga ga shakwinha sha būsangī.

15Ī nyama ya shakwinha sha būsangī īsho alīfunya kūlwa kūlūmba, yigelile īliwe mu lūshikū ūlo yafunījiagwa; ītizūlaala nūūlū hado kūshisha ntondo dilū.

16Alīyo ī shitambò shakwe ūlū alīshifunya gītī shakwinha kūlwa mhayo ūyo wilahīla kūgūshikīlīja, nūūlū shakwinha sha wiyaabī, ī shitambò shenīsho sha kūlyiwa lūshikū lwenūlo washifunījaga; kwike īsho shilashiige shidūgije ū kūlyiwa a ha ntondo yaho.

17Ūlū nyama yose yose ya shitambò yūshiiga kūshisha lūshikū lwa kadatū, ī yenīyo yabizaga ya kūpemva yūjiga gete.

18Nyama yose yose ī ya shakwinha sha būsangī ūlū yūlyiwa ha lūshikū lwa kadatū lwaho, ū mhayo gwenūyo gūtanukūlwa. Ūyo washifunyaga ī shakwinha shenīsho atūūbalīlwa gīkī wītaga mhayo gose gose; nguno ī nyama yenīyo nsoso; ū munhū wa kwīlya akūbalīlwa būkenaagūji.

19Nyama yose yose ūlū yikuumya na shikolo īsho shilī shisoso kūlī SEEBA, ī yenīyo yaya ū kūlyiwa; īlī ya kūpemva mu moto. Alīyo ī nyama ī jingī, munhū ose ose ūyo alī ng'wela ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA adūgije ū kūlya.

20Kwike ūyo atī ng'wela ūlū ūlya nyama ya shitambò sha būsangī, īyo yafunyiagwa kūlwa ng'wa SEEBA, ū ng'wenūyo akūkomanyiwa gete wīnjiwe ū mu banhū bakwe.

21Nūūlū munhū ūkuumya shikolo shisoso, hamo būsoso wa kūfuma halī munhū, nūūlū shiinū nsoso, nūūlū shikolo shisoso na sha malofu, hūna ūlya nyama yose yose ya shitambò sha būsangī īyo yafunyiagwa kūlwa ng'wa SEEBA, ū munhū ng'wenūyo akūkomanyiwa gete wīnjiwe ū mu banhū bakwe.

Yaya kūlya mazezele na mininga

22Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa,

23Bawīlage a Baisilaeli gīkī, “Yaya ū kūlya a mazezele ga ng'ombe na a ga ng'holo, na a ga mbūli.

24Ūlū ntugo gūūcha goi dūhū, nūūlū hamo gūūbūlagwa līshiinū, a mazezele ga ntugo gweūyo mudūgije kūgatūmamīla kū milīmo yīngī; alīyo yaya ū kūgalya a bing'we.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Munhū ose ose ūlū ūlya mazezele ga ntugo alīyo giigeleelilwe kūfunyiwa shitambò kūlwa ng'wa SEEBA mu nzīla ya moto, akūkomanyiwa gete wīnjiwe ū mu banhū bakwe.

26Nīyo hose hose ūko mukwikala, yaya kūlya mininga ga noni nūūlū ga ntugo, nūūlū ndimu.

27Ose ose ū wa kūlya mininga akūkomanyiwa gete wīnjiwe ū mu banhū bakwe."

Ngabo gwa bagabīji

28Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa,

29Bawīlage a Baisilaeli gīkī, "Būlī munhū ūyo wenha shakwinha sha būsangī kūlī SEEBA, ibbudīka lyasho līkūbiza shitambò sha kūmfunīja SEEBA.

30Ī shakwinha sha kūmfunīja SEEBA mu nzīla ya moto, ū mfunyanya washo akūshenha wei ng'wenekīlī na makono gakwe. A maguta akūgenha hamò nī shiguuku; hūna ī shiguuku ashiyengeeje kū būtongi bo ng'wa SEEBA, shibize shakwinha sha kūyengeejiwa.

31Ū ngabīji akūgapemba a maguta ha ng'walīlo, alīyo ī shiguuku, ī shene shilī nyama ya ng'wa Alooni na bitūnja bakwe.

32Ū kūlūmbū kwa būlyo kwa shakwinha shing'we sha būsangī, ng'winhagi ngabīji, gūbize inong'ho ling'we kūlī we.

33Ū ng'witūnja o ng'wa Alooni ūyo alīgafunya a mininga na a mazezele ga shakwinha sha būsangī, akūsola ū kūlūmbū kwa būlyo gūbize ngabo gwakwe.

34Ū kūfuma mu shakwinha sha būsangī īsho Baisilaeli bakūfunya, ī shiguuku īsho shikayengeejiagwa naashisolaga, pyī nū kūlūmbū ūyo gūkafunyiagwa; nang'winhaga Alooni na bitūnja bakwe. Ū gwenūyo hū ngabo gwabo gwa būlī lūshikū ū kūfuma ū kū Baisilaeli."

35Ū ngabo gwenūyo gūfumile ha shakwinha īsho akafunījiagwa SEEBA mu nzīla ya moto; h'ūyo Alooni na bitūnja bakwe bakahelelwa mu lūshikū lwa kūtūūlwa ha nīmo gwa būgabīji kū būtongi bo ng'wa SEEBA. Nūūlū gīkī, (Ī lyenīlī līl'ibbudīka lya kwīngīīla ha shakwinha īsho akafunījiagwa SEEBA mu nzīla ya moto; h'īlo Alooni akahelelwa hamò na bitūnja bakwe mu lūshikū lwa kūtūūlwa ha nīmo gwa būgabīji kū būtongi bo ng'wa SEEBA?)

36Ū mu lūshikū lwa kwitīīlwa kwabo maguta, ū SEEBA akalagīla gīkī a Baisilaeli bayūbinha ī shenīshi, gūbize ngabo gwabo gwa būlī lūshikū, ū mu shibyalīlwe shose īsho shiliza.

37Na lūūlū a kenaka h'a kahelele ka mihayo ya shitambò sha kūpemva, shakwinha sha būsu, shitambò sha shibi, shitambò sha kwihīga, shakwinha sha kūtūūlwa ha nīmo, shakwinha sha būsangī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

38H'īsho SEEBA akang'winha Musa kū lūgūlū lwa Sinai mu lūshikū lwene wabalagīlaga a Baisilaeli kwenha shakwinha shabo kūlwa ng'wa SEEBA aho balī ng'witogolo lya kū lūgūlū lwa Sinai.

Bagabīji 8

Alooni na bitūnja bakwe ha nīmo

1Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

2"Ng'wenhage ū Alooni na a bitūnja bakwe, nī shizwalo shabo, hamò na a maguta ga kūbitīīla, ūyenhe nī nzagamba ya shitambò sha būkenagūji, nī ng'ondi ījo ibīlī, nī shigabbu sha migatī īyo ītī na shibimbya.

3Hanuma bitanage pye a Baisilaeli bikuminge a ha būtongi wa nyango gw'iheema lya kwibilingīla."

4Ū Musa wīta gīt'ūmo akalagīīlīlwa na SEEBA, ī libità libilinga a ha nyango gw'iheema lya kwibilingīla.

5Hūna ū Musa ūbawīla a banhū abo baalī bibilinga, "Gūūyū mhayo walagīlile ū SEEBA gīkī gwigelile gwītwe."

6Na lūūlū ū Musa ūng'wenha ū Alooni na a bitūnja bakwe, ūbooja na minzī.

7Ūnzwalīkīja ū Alooni ī lishadi lyakwe lya nīmo, ūntunga nū ngwasho ū mu nkīmbīlī gwakwe; ūnzwīka nī ng'hanjo ī nguhī, hanuma nī ng'hanjo ya nyagabīji ī ya makono maguhī. Nū ngwasho gwa ha ng'hanjo ya nyagabīji ya makono maguhī ūyo gūbeejiwe na būgaliili no no no ūgūtunga chiza chiza.

8Na a kamfuko ka ha shikuba ūntūūlīla, nī Ulimu nī Tumimu ūshitūūla ū mu kamfuko ka ha shikuba.

9Hanuma ya henaho wītūūla ī ngoofiila a ha ntwe go ng'wa Alooni, nī libalala lya zahabu ī lyeela ūlītūūla a ha būtongi wa ngoofiila, gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla dūhū ū Musa.

10Hūna ū Musa ūgasola a maguta ga kūbila, ūlīseeseebela ī lipandī lya kwikala nī shikolo shaamo ī shose, ūsheeja.

11A mininga gamò ūgaseeseebela ha ng'walīlo ng'hangala mpungatī, ūgūbila na maguta ū ng'walīlo nī shikolo sha kūtūmamīla ho pyī ī shose; nī shiseme sha kūkalabīla nī likīndīkīlo lyasho; ūsheeja ī shikolo shenīsho.

12Witīīla maguta magehu a ha ntwe go ng'wa Alooni, ūng'witīīla maguta, ūng'weeja kūlwa nguno ya nīmo.

13Hanuma ya henaho ūbenha na a bitūnja ba ng'wa Alooni, ūbazwalīkīja a mashadi gabo ga milīmo, ūbatunga nī migwasho yabo, hūna ūbatunga shitambaala ū kū mitwe yabo, gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla Musa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Shakwinha kūlwa bagabīji

14Hūna ūyenha ī nzagamba ya shitambò sha shibi, ū Alooni na a bitūnja bakwe
būtūūla a makono gabo a ha ntwe gwayo.

15Ū Musa wīsīnza ī nzagamba yenīyo, ūgasola a mininga gayo magehu ūgabilīja
a ha mapembe ga ha ng'walīlo būnè wago, ūgweeja ū ng'walīlo. A mininga ayo
gakasaagīīla ūgiita ha sī, aho gwalī gwīmīīlile ū ng'walīlo, ūgwītīla isangī
ūgweeja.

16Ū Musa ūgīnja pye a masazu ayo gakabizaga gakundīkīgije sha mu nda, na a
yayo gakundīkīgije hitīma, nī mhīgo hamò na a masazu gajo; ī shose shenīshi
ūshipemba ha ng'walīlo.

17Alīyo ī nyama ya nzagamba nī likūnza, nū ū būūshi wayo, ūshipemba moto
hanze ya ng'hambī, gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla Musa.

18Hanuma ūyeenha nī ng'ondi ya shitambò sha kūpemva, ū Alooni na a bitūnja
bakwe būtūūla a makono gabo a ha ntwe gwayo.

19Hūna ū Musa wīsīnza ī ng'ondi yenīyo; a mininga gayo ūgaseeseebela a ha
ng'walīlo mhande jago jose.

20Ī ng'ondi wībbutagūla mapingili mapingili; a mapingili genayo ūgoocha mu
moto hamò nū ntwe, na masazu gayo.

21Ī sha mu nda nī chūūga ūshooja na minzī. Ī ng'ondi yenīyo wīpemba ha
ng'walīlo pyī ī yose, yūbiza shitambò sha kūpemva, sha kwenha ng'waso
gwawiza, shakwinha sha kūbeejiwa kū būtongi bo ng'wa SEEBA mu nzīla ya
moto, gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla Musa.

Shakwinha kūlwa kūtūūlwa ha nīmo

22Hūna nī ng'ondi ī yīngī ūyeenha, ī ya kūfunyiwa kūlwa kūtūūlwa kwabo ha
nīmo; ū Alooni na a bitūnja bakwe bītūūlīla a makono gabo a ha ntwe gwayo.

23Ū Musa wīsīnza, ūsola mininga gayo magehu ūgabila a ha gūtū go ng'wa Alooni
ū gwa būlyo, na a h'ikuulume lya nkono gwakwe gwa būlyo, nī likuulume lya
lūpambalà lwa gūgūlū gwa būlyo.

24Ū Musa ūbeegeleja na a bitūnja ba ng'wa Alooni, nabo ūbabila a mininga, būlī
ng'wene ū kū gūtū gwakwe gwa būlyo, nū kwikuulume lya nkono gwa būlyo, na
h'ikuulume lya kū lūpambalà lwa kū gūgūlū gwa būlyo. Nū ng'walīlo
ūgūseeseebela a mininga mhande jago jose.

25Ūgasola a maguta ga ng'ondi yenīyo nū nkīla gwayo ū gwizezele, na a masazu
pye ayo gakabizaga gakundīkīgije sha mu nda, na a yayo gakundīkīgije h'itīma,
nī mhīgo būbīlī wajo na a masazu gajo, nū kūlūmbū kwa būlyo.

26Hūna ū mu shigabbu sha migatī ītī na shibimbya, īsho shalī kū būtongi bo
ng'wa SEEBA, ūsola mo ngatī gūmò, ūsola na gūngī gūbeegije na būsu būsangije

© 2015 Bible Society of Tanzania.

maguta, na gūngī ng'ūūmu gītī lūgūkūlū; ī shose shenīshi ūshitūūla hamò na a masazu ga ng'ondi, nū kūlūmbū kwa būlyo.

27Hūna ūshitūūla mu makono ga ng'wa Alooni na bitūnja bakwe, būshiyengeeja kū būtongi bo ng'wa SEEBA, shūbiza shakwinha sha kūyengeejiwa.

28Ūshisola hangī ū Musa kūfuma ū mu makono gabo, ūshipemba ha ng'walīlo, a higūlya ya shitambò sha kūpemva; shūbiza shakwinha sha kūfunyiwa kūlwa kūtūūlwa ha nīmo, sha ng'waso gwawiza, shakwinha sha kūfunyiwa kūlwa ng'wa SEEBA mu nzīla ya moto.

29Ū Musa ūshisola nī shiguuku sha ng'ondi yenīyo, īsho walī ahelelilwe wei ng'wenekīlī, nasho ūshiyengeeja kū bū būtongi bo ng'wa SEEBA, shūbiza shakwinha sha kūyengeejiwa, gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla dūhū ū Musa.

Ikanza lya kūtūūlwa ha nīmo

30Hūna ū Musa ūsola maguta magehu a ga kūbitīīla batūmami, na mininga magehu kūfuma ha ng'walīlo, ūnseeseebela ū Alooni nī shizwalo shakwe; hamò na a bitūnja bakwe nī shizwalo shabo, ūbiza wang'weeja ū Alooni nī shizwalo shakwe, hamò na a bitūnja bakwe, nī shizwalo shabo.

31Hanuma ū Musa ūng'wīla ū Alooni na a bitūnja bakwe, "Ī nyama yenīyī īzugīlagi ha nyango gwa h'iheema lya kwibilingīla, ng'wīlīīle henaho, hamò nī migatī ya mu shigabbu sha migatī ya shakwinha h'ikanza lya kūtūūlwa ha nīmo; h'ūmo nakalagīīlīlwa, gīkī, 'Ī shenīshi shilī sha kūlyiwa na Alooni na bitūnja bakwe.'

32Hanuma ī nyama īyo īlashiige hamò nū ngatī, ūkūshipemba mu moto.

33Hama yaya ū kwīnga a ha nyango gwa hiheema lya kwibilingīla, kūshisha jishike shikū mpungatī, ījo jihelilwe kūlwikanza lya kūtūūlwa kwing'we ha nīmo; ī likanza lya shikū mpungatī īlo līhelilwe kūlwa kūtūūlwa kwing'we ha nīmo.

34Īyo ng'wītīlagwa leelo yenīyī īlagīlilwe na SEEBA, kūlwa kūmubeegeja isangī.

35A ha nyango gwiheema lya kwibilingīla mukwikala ho shikū mpungatī, līīmi na būjikū, mushikīlīje īyo ayīlagīlile ū SEEBA, mutizūcha; nguno h'ūmo naalagīīlilwe."

36Ū Alooni na a bitūnja bakwe bakīīta pyī ī yose īyo SEEBA walī wabalagīla mu nzīla ya ng'wa Musa.

Bagabīji 9

Bagabīji kwandya nīmo

1Ū mu lūshikū lwa kanaane, ū Musa ūng'witana ū Alooni na a bitūnja bakwe, na a banamhala ba Baisilaeli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Ūng'wīla ū Alooni, “Solaga mūūga ya nzagamba ya ng'ombe, ya kūfunya kūlwa shitambò shako sha shibi, na ng'ondi ya ng'holo ya shitambò sha kūpemva; ī jose būbīlī wajo jibize jitī na būka, hūna ūjenhe kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

3Hanuma ūbawīle a Baisilaeli gīkī, ‘Solagi ngulyati ya mbūli ya kūfunya kūlwa shitambò sha shibi. Musole na ndama ya ng'waka gūmò, na ng'holo ya ng'waka gūmò, nī jene jibize jitī na būka. Jikūbiza ja kūfunyiwa shitambò sha kūpemva.

4Hanuma mukūsola na ng'ombe hamò na ng'ondi ya ng'holo, ja kūmfunīja SEEBA shakwinha sha būsangī; mukūfunya na shakwinha sha būsu shisangije maguta. Nguno ī lelo ū SEEBA akwiyoolecha ū kū bing'we.’”

5Ī shikolo īsho Musa akabalagīla būshitwala kū būtongi wiheema lya kwibilingīla; hūna pye a Baisilaeli ibità igima beegeela būshika bīīmīīla kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

6Na lūūlū ū Musa ūhaya, “Ū mhayo gweūyū walagīlile SEEBA gīkī mugwīte, hū mukūlībona ī likūjo lyakwe.”

7Hanuma ū Musa ūng'wīla ū Alooni, “Egeelaga a ha ng'walīlo ūfunye shitambò sha shibi na sha kūpemva, kūlwa nguno yako; ūbeeje isangī kūlwa nguno yako na a banhū. Bafunījage shakwinha a banhū, ūbīītīle isangī, gīt'ūmo SEEBA alagīlile.”

8Ū Alooni wegeela a ha ng'walīlo, wīsīnza ī mūūga ya nzagamba ya ng'ombe, ī ya shitambò sha shibi kūlwa nguno yakwe.

9A bitūnja bakwe būgabūūcha a mininga būng'wegelegeja a ha ng'walīlo, ūsombya lwala ū mu mininga genayo, ūgabilīja a ha mapembe ga ha ng'walīlo. Ayo gakashiiga ūgiita ha sī aho gwalī gwīmīīlile ū ng'walīlo.

10A masazu nī mhīgo ūjipemba a hang'walīlo, na a masazu pye ayo gakundīkīgije itīma lya shitambò sha shibi; bakīīta gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla ū Musa.

11Ī nyama nī likūnza ūshipemba hanze ya ng'hambī.

12Hanuma ya henaho wīsīnza nī ya shitambò sha kūpemva. A bitūnja bakwe būng'wegelegeja hangī a mininga, ūgūseeseebela ū ng'walīlo mhande jago jose.

13Būyūng'winha ī shitambò sha kūpemva ipingili līmò līmò; pyī nū ntwe, ūshipemba ha ng'walīlo.

14Ī sha mu nda nī chūūga ūshooja tame, hūna ūshitūūla higūlya ya shitambò sha kūpemva a ha ng'walīlo, ūshipemba.

Shakwinha kūlwa nguno ya banhū

15Hūna ū Alooni ūshenha nī shakwinha īsho shalī shihelilwe kūlwa nguno ya banhū. Wīsola ī mbūli yabo ya shitambò sha shibi; wīsīnza, wīfunya kūbiza shitambò sha shibi, gīt'ūmo walī wayītīla ī ya kwandya.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16Ūyeegeleja nī ya shitambò sha kūpemva, nayo wīfunya gīt'ūmo īlagīlilwe.

17Nī shakwinha sha būsu ūsheegeleja, ūsapūla mo tūgehu mu nkono, ūtūpemba ha ng'walīlo hamò nī shitambò sha kūpemva ī sha dilū.

18Ī ng'ombe nī ng'ondi ūjisīnza, ūjifunya kūbiza shakwinha sha būsangī kūlwa banhū. A bitūnja bakwe būng'wegelegeja a mininga, ūgūseeseebela ū ng'walīlo pyī ī mhande jago.

19Būūng'wegelegeja na a masazu ga ng'ombe na a ga ng'ondi, nī likīla ī lizezemu, na a masazu ga ha mhīgo na a ga h'itīma.

20Pyī ī shenīshi būshitūūla hamò na shidali, hūna ū Alooni ūgapemba a maguta ha ng'walīlo.

21Ū Alooni ūshiyengeeja kū būtongi bo ng'wa SEEBA ī shiguuku nū gūlūmbū go nīila; shūbiza shakwinha sha kūyengeejiwa, gīt'ūmo Musa walī walagīilīla.

22Hanuma ya henaho ū Alooni ūbūūcha makono ūbafuuha a banhū. Aho wamala ū kūfunya ī shitambò sha shibi, nī shitambò sha kūpemva, hamò nī sha kwinha sha būsangī, wika a ha ng'walīlo.

23Hūna ū Musa nū Alooni bingīla ū ng'wiheema lya kwibilingīla; aho bafuma mo būbafuuha a banhū; kwimanīla ī likūjo lya ng'wa SEEBA lyilonga balolile pye a banhū.

24Moto gūūfuma kūlī SEEBA, gūshijija ī shitambò sha kūpemva, na a maguta ayo gaalī a ha ng'walīlo. A banhū aho bagūbona ū moto būyoganya kūlwa būyegi, hanuma būgwa bachimīgije hasī ū būshū.

Bagabīji 10

Kūcha Nadabu na Abihu

1A bitūnja ba ng'wa Alooni a ba Nadabu nū Abihu, bakabūūcha būlī ng'wene lyahulīlo lyakwe, bahula moto ūyo gwalī gūtazunīlīgije; hūna būtūūla na būbbani wa kūzuukīja; benha kū būtongi bo ng'wa SEEBA kīnhū īsho walī atabalagīlile.

2Kwimanīla moto gwafuma kūlī SEEBA gūūbabbiisha, būchīla henaho kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

3Ū Musa ūng'wīla ū Alooni, "Ū mhayo gwenūyo h'ūyo SEEBA akagūhaya aho akayomba gīkī, 'Ū kū banhū abo bakūneegeelaga nakwiyoolecha gīkī nalī ng'wela. Pyī hose na hose ūko banhū balī, nakwinhwa ikūjo.'" Ū Alooni akagayiwa ū gwa kūhaya!

4Ū Musa ūbitana ba Mishaeli na Elizafati, bitūnja ba ng'wa Uzieli ise ndo o ng'wa Alooni; ūbawīla, "Nzūgi mubabūūche a baana ba ng'wing'we, mubīnje ū kwipandī lyeela, mubatwale hanze ya ng'hambī."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Biza būbabūūcha; abo bakazumalīka baalī bataalī mu ng'hanjo jabo ja milīmo;
būbatwala hanze ya ng'hambī, gīt'ūmo Musa akabawīīlīla.

6Hūna ū Musa ūng'wīla ū Alooni na a bitūnja bakwe a ba Eliezeli nū Itamaali,
"Mutizūjilekanīja ī nzwīlī jing'we jisakaalīle sagala, yaya nūūlū kūtandūla
shizwalo shing'we, nguno numho mukūcha; nīyo ū SEEBA akūlīpelanīla nī libità
lya banhū pyī ī lyose. A badūgū bing'we a ba numba ya Isilaeli a bose hū bene
bakūbalīla abo SEEBA wabakenaagūlaga na moto.

7A bing'we yaya ū kwīnga a ha nyango gwiheema lya kwibilingīla; ūlū mulīīte
gīko mukūcha, nguno mulī basolwa ba ng'wa SEEBA kūlwa kwitīīlwa maguta."
Ng'hana bīīta gīt'ūmo Musa akabawīlīla.

Īyo Ībigeleelilwe Bagabīji

8Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Alooni,

9"Ū bebe na a bitūnja bako ūlū mulī na lūdīīma lwa kwingīla ng'wiheema lya
kwibilingīla, yaya ū kūng'wa divai nūūlū shing'wiwa shingī shose shose, īsho
shidūgije kūnkola munhū; ūlū ng'wīta chene mukūcha. Ī shilagīlo shenīshi shilī
sha būja na būja ū mu shibyalīlwe shing'we īsho shiliza.

10A bing'we shing'wigeleelilwe ng'wīdeebe ī mihayo, ī myeela ī ya kogohwa
ng'wīlekanya nī ya shikū jose ū mu kaīle ka banhū; hama nī yawiza ng'wīlekanya
nī misoso.

11A bing'we īng'wigeleelilwe kūbalanga a Baisilaeli pyī ī shilagīlo īsho SEEBA
wabinhile mu nzīla ya ng'wa Musa."

Shilagīlo kūlwa shilīwa sheela

12Ū Musa ūng'wīla ū Alooni na a bitūnja bakwe a ba Eliezeli nū Itamaali, abo
bakashiiga; ūhaya, "Shisolagi ī shakwinha sha būsu īsho shasaagaga ha
shakwinha sha kūfunyiwa kūlwa ng'wa SEEBA mu nzīla ya moto, mushizuge
shitī na shibimbya, mushilīīle ha ng'walīlo; nguno shilī sheela no no no.

13Mukūyūshilya mulī ng'wipandī lyeela, nguno ū gwenūyo ngabo gwako ū bebe,
hamò na a bitūnja bako, gwa kūfuma ū mu shakwinha īsho shikafunyiagwa
kūlwa ng'wa SEEBA mu nzīla ya moto; h'ūmo naalagīīlilwe.

14Alīyo ī shiguuku sha kūyengeejiwa, nū gūlūmbū gwa kūfunyiwa, ī shene
ūkūshilya ū bebe na a bitūnja bako, hamò na a bashīke bako. Mukūshilya mulī
ng'wipandī lyeela; ū gwenūyo ngabo gwako ūhelelilwe bebe hamò na baana
bako, ūyo gūkūfunyiwa kūbiza shakwinha sha būsangī īsho Baisilaeli
bakūyūfunya.

15Ū gūlūmbū gwa kūfunyiwa, nī shidali sha kūyengeejiwa shiigelile shenhwe,
hamò na a masazu ayo gakīītagwa kūbiza shakwinha sha kūfunyiwa mu nzīla ya
moto; shenhwe shiyengeejiwe kū būtongi bo ng'wa SEEBA, shibize shakwinha

© 2015 Bible Society of Tanzania.

sha kūyengeejiwa. Ū gwenūyū gūkūbiza ngabo gwing'we gwa shikū jose, gīt'ūmo SEEBA walagīīlile.”

16Ū Musa aho wabūūja ūko yalī yatūūlwa ī mbūli ya shitambò sha shibi, ūwīlwa gīkī yalī yamala kūpemva moto. Ū mhayo gwenūyo gūnsayīsha, ūbasayīla a bitūnja ba ng'wa Alooni, a ba Eliezeli nū Itamaali, abo baalī basaagīīla; ūbabūūja gīkī,

17“Nibūlī aho mulī ng'wipandī lyeela mutashiliile ī shitambò sha shibi? Ī shoi ī shenīshi shilī shakwinha sheela no no no; ng'winhiwe bing'we kūlwa kwīnja kwihīga kwa banhū, ībize nzīla ya kūbeeja isangī kūlwa nguno yabo kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

18Yalī īng'wigeleelilwe kwīlya ī mbūli yenīyo aho mulī ng'wipandī lyeela, nguno a mininga gayo gaalī gatatwalilwe ū mu gatī y'iheema; h'ūmo nakamuwīlīla.”

19Ū Alooni ūng'wīla, “Ī lelo īyī bamfunījaga ū SEEBA shakwinha shabo sha shibi, nī sha kūpemva; yanigwīīlaga mitaale ū nene! Ū SEEBA ni wayega gete ūlū ni nashilya ū nene ī shitambò sha shibi?”

20Ū Musa aho wigwa ū būsombooji wenūbo ūyega.

Bagabīji 11

Shilagīlo kūlwa shakūlyiwa

1Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa,

2Bawīlage a Baisilaeli gīkī, “Ū mu ndimu nī shiinū pyī ījo jilīmo ū mu sī, ījo mudūgije kūlya jiiji:

3Pyī ī ndimu ī ja chūūga shigabanhīkile shūlekana, hama jūbiza jikashoshaga būdīīma.

4Kwike jilīho ījo jikashoshaga būdīīma dūhū, na jingī jilī na chūūga jilekanile dūhū; yaya ū kūjilya ī ja mbika yenīyo, gīt'ūmo īlī ngamīla; ī yoi īkashoshaga būdīīma, alīyo ī chūūga shayo shitalekanije, ī yenīyo nsoso ū kū bing'we.

5Īlīho na mhīmbī, nayo īkashoshaga būdīīma, alīyo ītī na chūūga shilekanije, ī yenīyo nayo nsoso ū kū bing'we.

6Na sayayi, nayo īkashoshaga būdīīma, alīyo ītī na chūūga shilekanije; ī yenīyo nayo nsoso ū kū bing'we.

7Hama īlīho ngīlī, īyo nūūlū īkī īlī na chūūga shilekanije alīyo ītashoshaga būdīīma; nayo ī yenīyo nsoso ū kū bing'we.

8Yaya ū kūjilya ī nyama ja ndimu jenījo, yaya nūūlū ū kwīkuumya ī mibimba yajo; jilī nsoso ū kū bing'we.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9“Ū mu shiseeng'wa pyī ī sha mu minzī ga mu nyanza na mu myongo, mudūgije
kūlya ī ja masandà na magambala.

10Alīyo ū mu shiseeng'wa sha mu nyanza na mu myongo, pyī īsho shitī na
masandà na magambala shilī sha malofu ū kū bing'we, pye gete ī shenīsho; shido
na shitaale.

11Na lūūlū īkī ī shiseeng'wa shenīsho shilī sha malofu ū kū bing'we, yaya ū
kūjilya ī nyama jajo; nī mibimba yajo ībalagi gīkī īlī ya malofu.

12Shose shose ī sha mu minzī īsho shitī na masandà hamò na magambala, shilī
sha malofu ū kū bing'we.

13“Ī noni ījo jing'wigeleelilwe kūjibala gīkī jilī ja malofu, ījo shitigelile mujilye
nguno jilī ja malofu, fungwe, mbeeshi, nanda,

14lūbala, mbika jose ja majū.

15Mbika jose ja ng'hūngūūlū,

16ging'hi ya mapembe, ging'hi ya kūhiimīla, guleegule, kasunguseelya ja būlī
mbika;

17ging'hi ndo, jibbada kūūlī, ging'hi nhaale.

18Ng'hūyūgū, mugeeni, lūbundaaji,

19ng'oong'oli, choogihīnga, jibelamafumba, na tūnge.

20“Ī shiinū ī ndo do do pyī ī ja manana alīyo jikashimīzīlaga magūlū anè, jilī ja
malofu ū kū bing'we.

21Alīyo jilīho jimò ījo mudūgije kūlya nūūlū īkī jikashimīzīlaga magūlū anè, ījo
jilī na magūlū ga būgondelo na mapando, na jidūgije kwidaamuka a ha sī.

22Ū mu jenījo mudūgije kūlya njige ja būlī mbika, na ng'hūmbī jimò na jimò,
nhaale na ndo.

23Lelo ī shiinū ī ndo do do ī jingī ī ja manana na magūlū anè, pyī ī jenījo jiisaabagi
kūbiza ja malofu ū kū bing'we.”

Īsho shilemegije kūkuumiwa

24“Ī shiinū ījo jidūgije kūmusosohaja jilī īji; ose ose ūyo ūkuumya mimba gwa
shiinū jenījo akūbiza nsoso kūshisha līīmi līlibīle.

25Būlī ng'wene ūyo ūbūūcha shiinū īchile ū mu jenījo, akūfula ī shizwalo shakwe;
hūna wibala gīkī alī nsoso kūshisha līīmi līlibīle.

26Būlī ndimu īyo īlī na chūūga shigabanhije alīyo shitalekanije gete, nūūlū īyo
ītashoshaga būdīīma, ī jenījo jilī nsoso ū kū bing'we. Būlī ng'wene ū wa
kūkuumya īmò ya ndimu jenījo īchile, akūsosohala.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

27Ū mu shiinu na shiinū ījo jikashimīzaga na magūlū anè, pyī ījo jikashimīzīlaga mabondo jilī nsoso ū kū bing'we; ose ose ūyo ūkuumya mimba gwajo akūsosohala kūshisha līīmi līlibīle.

28Ose ose ūyo ūbūūcha īmò ya shiinū jenījo īchile, akūfula ī shizwalo shakwe; hama akwibala kūbiza nsoso kūshisha līīmi līlibīle, ī shiinū jenījo jilī nsoso ū kū bing'we.

29"Ū mu shiinū ījo jikashimīzaga jiligweesa hasī, īji jene jilī nsoso ū kū bing'we, nyamiswi, ngoso, kūūlī ja mbika jose,

30jigonà, mbūlū, noolè, jidīīma mbūli na wambu.

31Ū kū bing'we jilī nsoso ī jenīji ū mu shiinū jose ījo jikashimīzaga bo kwigweesa hasī. Ose ose ūyo ūkuumya mibimba yajo akūbiza nsoso kūshisha līīmi līlibīle.

32Ūlū īmò ya shiinū jenīji yūūcha hūna yūgwīīla ha shikolo sha kūtūmamīla nīmo gose gose; shibize sha mantī, nūūlū sha ng'wenda, nūūlū sha ndīlī, nūūlū hamo igūnīla, ī shikolo shenīsho shikūbiza shisoso. Mukūshilobeka mu minzī, shikale shisoso gīko kūshisha līīmi līlibīle, hūna shūbiza sheela hangī.

33Ūlū īmò ya shiinū jenījo yūgwīīla mu nungū ya mabūmba, pyī ī shikolo īsho shilīmo shikūbiza shasosohala, nī nungū yenīyo ng'wībela.

34Shilīwa shose shose īsho shidūgije kūlyiwa, alīyo shūūloba minzī ga kūfuma ū mu nungū yenīyo, ī shenīsho shisoso. Nūūlū shing'wiwa shose shose īsho shilī mu nungū gītī yenīyo, ī shenīsho shisoso.

35Ūlū yūūcha shiinū ū mu jenījo hūna yūgwīla ha shikolo shose shose, ī shikolo shenīsho shikūsosohala; ī lizugīlo lya būgubbanīje ī lya mabūmba nūūlū nungū ya kūzugīla, shiigelile shibelagūlwe nguno shilī shisoso; nū bing'we shiisaabagi kūbiza shisoso.

36Kwike ūlū lūzwīīlo lwa minzī, nūūlū ilambo lya minzī mingī, a minzī ga ng'wenūmo gakwikala gawiza; alīyo ī shingī shose shose ūlū shiikuumya nī mibimba ya shiinū jenījo, shikūsosohala.

37Ū mimba gwa mbika yenīyo ūlū gūgwīīla ha mbīyū ja kūhamba, ī jene jikwikala jawiza dūhū.

38Alīyo ī mbīyū jenījo ūlū jidīkīlagwa minzī, hūna jūgwīīlwa mimba gītī gwenūyo, jikūsosohala ū kū bing'we.

39"Ūlū yūcha ndimu īyo muzunīlīgije kwīlya, ose ose ūyo ūgūkuumya ū mimba gwayo akūsosohala kūshisha līīmi līlibīle.

40Ū wa kwīlya ī nyama ya ndimu yenīyo akūfula ī shizwalo shakwe, hama wibala gīkī alī nsoso kūshisha līīmi līlibīle, ūyo ūgūbūūcha ū mimba gwa ndimu yenīyo, akūfula ī shizwalo shakwe, hūna wibala gīkī alī nsoso kūshisha līīmi kūlibīla.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

41Shiseeng'wa shose shose īsho shikashimīzaga shikwigweesaga hasī, shilī shisoso; yaya ū kūshilya.

42A bing'we mutazunīlīgije kūlya shiseeng'wa shose shose īsho shikashimīzaga shikwigweesaga hasī, ni shibizage sha kūshooloma, nūūlū sha kūshimīza na magūlū anè, nūūlū sha magūlū mingī; ī shenīsho shilī shisoso ū kū bing'we.

43Yaya gete a bing'we ū kwiyenheleja kūbiza ba malofu kūlwa shiseeng'wa shose shose ū mu shenīsho. Mutizisosohaja mu nzīla yasho; nūūlū shitizūmusosohaja a bing'we.

44Ū nene nalī SEEBA Mulungu wing'we; shiigelile ng'wiyeeje mubize beela, nguno ū nene nalī ng'wela. A bing'we yaya ū kwisosohaja kūlwa shiseeng'wa shose shose īsho shikashimīzaga shikwigweesaga hasī.

45Ū nene nalī SEEBA ūyo nakang'wenha kūfuma mu sī ya Misili gīkī nabize Mulungu wing'we; na lūūlū bizagi beela nguno ū nene nalī ng'wela.

46"Ī mihayo yenīyī īhelilwe kūlwa nguno ya ndimu na shiinū, na noni, hamò na shiseeng'wa shose īsho shikayeelayelaga mu minzī, nī shisho shikashimīzaga higūlya ya sī.

47Īng'wigeleelilwe mulekanye a ha gatī ya shikolo īsho shitī sheela nī sheela; ī shiseeng'wa shipanga īsho mudūgije kūshilya, nī shisho mulemegije ū kūshilya."

Bagabīji 12

Kweejiwa kwa nkīma

1Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa,

2Bawīlage a Baisilaeli gīkī, "Ū nkīma ūlū ūbiza nda hūna ūbyala ng'wana ngosha, akūbalwa kūbiza nsoso kūshisha ikanza lya shikū mpungatī; gīt'ūmo būlī ng'weji akingīlaga ng'wikanza lya kūbalwa gīkī nsoso kūlwa nguno ya mininga ayo gakang'wīngaga.

3Ha lūshikū lwa kanaane ū nīgīnī akūsaalwa.

4Hanuma ya henaho ū nkīma ng'wenūyo akūlindana shikū makūmi adatū n'idatū kūlwa kwejiwa kwakwe kūfuma ū mu makoye gakwe ga mininga. Atazunīlījiwe kūkuumya shikolo shose shose sha kūtūmamīlwa ha kūlamya; nūūlū atazunīlīgije kūja ū kwipandī lyeela, kūshisha ī shikū jakwe ja kwejiwa jishike.

5Alīyo ūlū ūbyala ng'wana nkīma, akūbalwa kūbiza nsoso ikanza lya shikū ikūmi n'inè, gīt'ūmo akabizaga ng'wikanza lyakwe lya būlī ng'weji. Hanuma ūlindana shikū makūmi atandatū n'itandatū kūlwa kwejiwa kwakwe kūfuma ū mu makoye gakwe ga mininga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6“Ī shikū jakwe ja kwejiwa kūlwa ng'wana ngosha nūūlū ng'wana nkīma ūlū jūshika, akwiza ū kū nyango gw'iheema lya kwibilingīla, wenha ū kūlī ngabīji ng'wana wa ng'holo wa ng'waka gūmò kūlwa shitambò sha kūpemva, na ng'hune ya ng'hūūlū, hamò na mhunda kūlwa shitambò sha shibi.

7Ū ngabīji akūjifunya kūlwakwe ū nkīma ng'wenūyo, kūlwa nguno ya kūmeegeja isangī kūlī SEEBA; hūna akwejiwa īnge ū mu kūkomanyiwa kwakwe kūlwa kwidīka mininga. Ī shenīshi shilī shilagīlo kūlwa nkīma ūlū ūbyala ng'wana ngosha nūūlū nkīma.

8“Ūlū atī na būdūla wa kūpandīka ng'wana wa ng'holo, akwenha mhunda ibīlī nūūlū ng'hune ibīlī ja ng'hūūlū; īmò kūlwa shitambò sha kūpemva, ī yīngī kūlwa shitambò sha shibi. Ū ngabīji akūmeegeja isangī mu nzīla yenīyo, nang'hwe akwejiwa.”

Bagabīji 13

Būsaatu w'ikūnza lya mīlī

1Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

2“Ūlū munhū ose ose wīta ibimbà nūūlū ūdīdīmūka būhele, nūūlū ūfuma ibalà ha mīlī gwakwe, īlo līdūgije kūbiza būsaatu w'ikūnza lya mīlī bo kūbatūlīla na biye, īkwigeleelwa enhwe kūlī ngabīji Alooni, nūūlū kūlī ūmò wa bitūnja bakwe a bagabīji.

3Ū ngabīji akūbūlola chiza ū būsaatu ūbo būlī a ha mīlī gwakwe ū munhū ng'wenūyo; ū booya ūbo būlī a ha būsaatu wenekīlī ūlū būbiza wagalūkile kūbiza wape, nū būdito w'ibalà lyenīlo būloolecha gīkī būjile mu gatī, būūkīlanhya aho līgelelile ī likūnza lya mīlī gwakwe, ū wenūbo būlī būsaatu būbi w'ikūnza lya mīlī; adūgije kūbatūlīla na banhū bangī. Ū ngabīji ūlū ūmala ū kūnola, ūbawīla a banhū gīkī ū munhū ng'wenūyo atigeleelilwe kwisanja na banhū bangī.

4Ī libalà lya ha mīlī gwakwe ūlū lyūbonekena gīkī ū būdito walyo būtingīlile ū ng'wikūnza, nū booya ūbo būlī a h'ibalà lyenīlo būtagalūkile kūbiza wape, ū ngabīji akūntūūla ū nsaatu ng'wenūyo h'ipandī lya iyene ūneka henaho shikū mpungatī.

5“Ū mu lūshikū ū lwa mpungatī ū ngabīji akūūnola hangī ū munhū ng'wenūyo, ūlū ūbona gīkī ī libalà lītaalī kūgalūkīja, na lītaalī kūsambaala hose hose a ha mīlī gwakwe, akūneka a h'ipandī lya iyene henaho shikū mpungatī hangī.

6Ū mu lūshikū lwa mpungatī ū ngabīji akūnola hangī, ī libalà ūlū lyūbiza lyanyaalile, lītūgūsambaalīlaga ū mīlī gwakwe, ū ngabīji akūbawīla a banhū gīkī ū munhū ng'wenūyo atī na makoye; asīlūkile būhele dūhū ū wenūbo. Hūna ū munhū ng'wenūyo akūfula ī shizwalo shakwe ūbeela.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Alīyo ūlū ūmala kwiyoolecha kūlī ngabīji, na a banhū būwīlwa gīkī atī na makoye, hūna hangī ū būhele wenūbo wandya kūgūsambaalīla ū mīlī gwakwe, īkūng'wigeleelwa wize kwiyoolecha hangī ū kūlī ngabīji.

8Nang'hwe ū ngabīji akūūnola hangī, ūlū ūbona gīkī ū būhele wagūsambaalīlile pyī ū mīlī gwakwe, akūbawīla a banhū gīkī ū munhū ng'wenūyo nsaatu, wigeleelilwe kūkomanyiwa. Alī na būsaatu w'ikūnza lya mīlī ūbo adūgije kūbatūlīla bangī."

Kūwitegeleja būsaatu w'ikūnza lya mīlī

9"Ū munhū ūlū ūpandīka būsaatu w'ikūnza lya mīlī, akwenhwa kūlī ngabīji.

10Ū ngabīji ūlū ūnola hūna ūmona gīkī alī na būdīdīmūke būkuulīku a ha mīlī gwakwe, bookūbiza būsaatu ūlū būkuumiwa, hama būkwenhelejaga nū booya ūbo būlī henaho kūgalūka kūbiza wape,

11Ū wenūbo būsaatu w'ikūnza lya mīlī, būtī bo kūpīla. Na lūūlū ū ngabīji akūbawīla a banhū gīkī ū ng'wenūyo atigeleelilwe kwisangīja na banhū bangī; atūntūūla na a h'ipandī lya iyene gīkī alolwe tame, nguno wamalaga kūbonekana hape gīkī nsaatu.

12"Alīyo ū būdīdīmūke wenūbo ūlū būgūsambaalīla pyī ū mīlī, nang'hwe ū ngabīji ūbona gīkī ī likūnza lya mīlī gwakwe ū munhū ng'wenūyo lyabiza gīko pyī ī lyose, kwandīja kū ntwe kūshisha kū magūlū,

13Ū ngabīji akūūnola chiza; ūlū ūbona gīkī ū būdīdīmūke wenūbo bogūsheekije pye gete ū mīlī, akūbawīla a banhū gīkī ū munhū ng'wenūyo ng'wela, nguno pyī ū mīlī gwakwe gwasanganīkīlile ū būkuulīku wenūbo; na lūūlū adūgije ū kwisangīja na a banhū a bangī.

14Alīyo ūlū lyūbonekana a ha mīlī gwakwe ibalà lya kūbiza isaatu ūlū lyūkuumiwa, akūbiza atigeleelilwe ū kwisangīja na a banhū a bangī.

15Ū ngabīji akūlīlola ī libalà lyenīlo, hama akūbawīla a banhū gīkī atigeleelilwe kwisangīja na a banhū. Nguno ī libalà lyenīlo līlī isoso, alī na būsaatu ūbo adūgije kūtūlīla banhū bangī.

16Kwike ī libalà lyenīlo ūlū lyūgalūka hangī lyūkuulīka, akūshoka ū kūlī ngabīji.

17Ū ngabīji akūūnola chiza, ūlū ūmona gīkī a mabalà gaagalūkile gūbiza makuulīku, akūbawīla a banhū gīkī ū munhū ūyo walī na mabalà wapīlile, akūbalwa gīkī wigeleelagwa kwisangīja na a banhū a bangī.

18"Ūlū munhū alī n'ibute hose hose a ha mīlī gwakwe hūna lyūpīla,

19alīyo aho lyalī ī libute lyenīlo wilonga ho būdīdīmūke būkuulīku, nūūlū ibalà lya būūpe būbalalūku, akwiza kūlī ngabīji.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Ū ngabīji akūlīlola chiza ī libalà lyenīlo, ūlū lyoolecha gīkī ū būdīdīmūku walyo
būjile mu gatī, kūkīla aho līgelelile ī likūnza lya mīlī gwakwe, nū booya ūbo būlī
aho līlī wagalūkile ī langi būbiza wape, ū ngabīji akūbawīla a banhū gīkī ū
ng'wenūyo atigeleelilwe kwisangīja na a banhū a bangī. Ū wenūbo būsaatu wa
kwitūlīla, wilongile aho lyalī ibute.

21Alīyo ū ngabīji ūlū ūnola hūna ūbona gīkī aho līlī ī libalà būtīīho booya wape,
nūūlū lītajile mu gatī kūkīla aho līgelelile ikūnza, hama ūbona gīkī līlīīlīīla mu
kūshila, a henaho ū ngabīji akūntūūla ū munhū ng'wenūyo h'ipandī lya iyene
shikū mpungatī.

22Ī libalà lyenīlo ūlū lyūbonekana gīkī līlīgūsambaalīla ū mīlī, ū ngabīji akūbawīla
a banhū gīkī ū munhū ng'wenūyo atigeleelilwe kwisangīja na a banhū a bangī;
alī na būsaatu wa kwitūlīla.

23Alīyo ī libalà ūlū lītūūgalūkaga, nīyo lītūūsambaalaga, ī lyenīlo ilanda lya
kūfuma hibute dūhū. Ū ngabīji akūbawīla a banhū gīkī ū munhū ng'wenūyo atī
na makoye.

24"Ūlū munhū ahubūkile hose hose ha mīlī gwakwe kūlwa kūpya moto, hūna a
ha mīlī ūyo gūpile moto gwenūyo lilonga ibalà lya būūpe būbalalūku, nūūlū
ikuulīku,

25Ū ngabīji akūlīlola chiza ī libalà lyenīlo; ūlū ūbona gīkī ū booya ūbo būlī aho līlī
wagalūkile ī langi, wabizile wape, hama līlībonekana gīkī līlibīlile mu gatī
kūtinda aho līgelelile ikūnza lya mīlī, ū wenūbo būsaatu wa kwitūlīla, wingīlile a
hilonda lya moto. Ū ngabīji akūbawīla a banhū gīkī ū ng'wenūyo atigeleelilwe
kwisangīja na a banhū a bangī; būlī būsaatu w'ikūnza lya mīlī, ūbo būshikile
kūbatūlīla na bangī.

26Alīyo ū ngabīji ūlū ūlīlola hūna ūbona gīkī būtīīho booya wape a h'ibalà lyenīlo,
hama nīyo lītūūbonekanaga gīkī lījile mu gatī kūtinda ūmo līlī ikūnza lya mīlī,
nīyo līlīīja lyongeja kūpīla, ū ngabīji akūntūūla ū munhū ng'wenūyo h'ipandī lya
iyene shikū mpungatī.

27Ū mu lūshikū lwa mpungtī ū ngabīji akūūnola hangī, ūlū ūbona gīkī ī libalà
lyenīlo līlīgūsambaalīla ū mīlī, akūbawīla a banhū gīkī ū ng'wenūyo atigeleelilwe
kwisangīja na a banhū a bangī; ū būsaatu wakwe būlī wa kūtūlīla na bangī.

28Alīyo ī libalà lyenīlo ūlū lītagalūkile, hama lītagūsambaalīlile nū mīlī, nīyo
lyūbonekana gīkī līlīīja lyūgeeha, ū wenūbo būlī būbimbe dūhū kūlwa kūpya
moto; na lūūlū ū ngabīji akūbawīla a banhū gīkī atī na makoye; ī lyenīlo līlī ilanda
dūhū kūlwa kūpya moto.

29"Ūlū munhū ngosha nūūlū nkīma ūbonwa alī na būchūūbūke ha ntwe nūūlū ha
shilezu,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

30Ū ngabīji akūbūlola ū būchūūbūke wenūbo, ūlū ūbona gīkī būtagelelile ng'wikūnza dūhū, nū booya ūbo būzwile ho būlī na langi mbalalūku nīyo būlī nyabbūūpu, ū ngabīji akūbawīla a banhū gīkī ū munhū ng'wenūyo atigeleelilwe kwisangīja na banhū bangī. Alī na gishe; ū wenūbo būsaatu wa kūtūlīla banhū, wa ha ntwe nūūlū ha shilezu.

31Alīyo ū ngabīji ūlū ūbūlola ū būchūūbūke wenūbo ūbūbona gīkī būtajile mu gatī kūlīkīla ī likūnza lya mīlī, hama aho līlī būtīīho booya wapi, ū ngabīji akūntūūla ū munhū ng'wenūyo h'ipandī lya iyene shikū mpungatī.

32A ha lūshikū lwa mpungatī, ū ngabīji akūbūlola chiza ū būchūūbūke wenūbo, ūlū ūbona gīkī ī līgishe lyenīlo lītaalī kūsambaalīla na mapandī gangī a ha mīlī, hama aho līlī būtīīho booya būbalalūku, nīyo līlībonekana kūbiza higūlya gūlya dūhū,

33Ū munhū ng'wenūyo akūmoogwa, hūūlekeelwa dūhū aho būlī ū būsaatu; hūna ū ngabīji akūntūūla hangī h'ipandī lya iyene shikū jingī mpungatī.

34A ha lūshikū lwa mpungatī, ū ngabīji akūlīlola ī līgishe lyenīlo, ūlū ūbona gīkī lītaalī kūsambaala hose hose ū mu mīlī, hama līlībonekana kūbiza higūlya gūlya dūhū, ū ngabīji akūbawīla a banhū gīkī ū munhū ng'wenūyo atī na makoye. Kwike akūfula ī shizwalo shakwe, hū ūbiza ng'wela.

35Alīyo a banhū ūlū būmala kūwīlwa gīkī atī na makoye, hūna ī līgishe lyenīlo lyandya kūūgūsambaalīla ū mīlī,

36Ū ngabīji akūūnola hangī, ūlū ūbona gīkī ī līgishe lyagūsambaalīlile ū mīlī, hū kūhaya ū munhū ng'wenūyo atigeleelilwe kwisangīja na banhū bangī; ū ngabīji atī na nguno ya kūlola ūlū būlīho hoi booya būbalalūku nūūlū ndūhū.

37Kwike ū mu kabonele kakwe ū ngabīji ūlū ūbona gīkī ī līgishe lyenīlo lītagalūkīgije, hama na booya wapi wandije kūzwa hoi, hū kūhaya ī līgishe lyenīlo lyapīlile. Ū munhū ng'wenūyo atī na makoye, ū ngabīji akūbawīla a banhū gīkī alī ng'wela.

38"Ūlū munhū ngosha nūūlū nkīma alī na mabalà ha mīlī gwakwe ga būūku ūku,

39Ū ngabīji akūgalola chiza a mabalà genayo, ū būūku wago ūlū būbiza wa nyabalalūku, a genayo gang'wilongelile mabūhele dūhū, gatī na būbi; ū munhū ng'wenūyo atī na makoye.

40"Hama nūūlū munhū ūpalūka wanga, jūshila ī nzwīlī ū kū ntwe gwakwe, nang'hwe ū ng'wenūyo alī ng'wela.

41Nūūlū ūbiza jahūlūlūkile ī nzwīlī ūpalūka wanga kwandīja kū būshu, nahene alī ng'wela dūhū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

42Alīyo ūlū ligela ibbado ibalalūku a ha wanga nūūlū a ha būshū wakwe, ū wenūbo būsaatu wa kūdūla kūtūlīla na banhū bangī; wafumīlile ha wanga nūūlū ha būshū.

43Ū ngabīji akūūnola chiza, ī libbado lya būsaatu īlo līlī ha wanga nūūlū a ha būshū wakwe ūlū ūlībona gīkī līlī na būūpe būbalalūku, nīyo līlīboneka gītī ibimba īlo adūgije kūbatūlīla na bangī,

44numho nsaatu ū munhū ng'wenūyo, atigeleelilwe kwisangīja na banhū bangī; ū ngabīji akūbawīla a banhū gīkī shitigelile kwisangīja na banhū bangī, nguno ya būsaatu ūbo būlī ha ntwe gwakwe.

45"Na lūūlū, ū munhū ūyo alī na būsaatu wa gīko, ūbo adūgije kūbatūlīla banhū, akūzwala shizwalo shitandagūkile, nī nzwīlī jakwe jikala jisakaalile; hanuma akwikundīkīja ū kū būshū wakwe, kwandīja kū nindo kwika kū shilezu; hūna ūyūhamuka akūhayaga, 'Nalī nsoso! Nalī nsoso'!

46Ū mu shikū jose ījo akūbiza nabo ū būsaatu wenūbo, akūbiza atigeleelilwe kwisangīja na a banhū a bangī; akwikala asūngūlilwe iyene gīko alī hanze ya ng'hambī."

Būsoso mu shizwalo

47"Ūlū shizwalo shose shose shūsosohajiwa booba, ni shibizage sha booya wa ng'holo nūūlū sha kitaani,

48nūūlū shitambaala sha kitaani nūūlū sha booya wa ng'holo, nūūlū ng'wenda gūsumilwe mu kashibanīje ka būgaliili būtaale nago gwa kitaani nūūlū gwa booya wa ng'holo; nūūlū ndīlī, nūūlū shikolo sha kūbeejiwa kūfuma mu ndīlī;

49Ū būsoso ūbo būlī mu shizwalo shenīsho nūūlū ū mu ndīlī yenīyo, nūūlū ū mu shitambaala shenīsho, nūūlū ū mu ng'wenda ūyo gūsumilwe chiza gwenūyo, nūūlū mu shikolo sha kūbeejiwa kūfuma mu ndīlī, ū būsoso wenūbo ūlū wikola na lūgogà lūnīlīzu, nūūlū gītī lūbuubu lūbalalūku, ū wenūbo booba. Ī shikolo shenīsho shitwalwe kūlī ngabīji shikalolwe.

50Ū ngabīji akūbūlola ū booba wenūbo, hūna ī shikolo īsho shilī na booba ūshitūūla h'ipandī lya iyene shikū mpungatī.

51Ū mu lūshikū lwa mpungatī akūshilola, ū booba ūlū būūsangwa wasambaalile na kūngī ū mu shizwalo shenīsho, nūūlū ū mu shitambaala shenīsho, nūūlū mu ng'wenda ūyo gūsumilwe mu kashibanīje ka būgaliili būtaale gwenūyo, nūūlū ū mu ndīlī yenīyo; ī shikolo shenīsho nūūlū shikabiza sha kūtūmamīlwa mu nīmo kī shilī shisoso, nguno shilī na booba ūbo būdūgije kūkenaagūla.

52Na lūūlū, ū ngabīji akūshiponeja mu moto ī shizwalo shenīsho shijige, nūūlū ī shitambaala, pyī nūūlū ng'wenda gwa mbika yīngī ūyo gūsumilwe mu kashibanīje ka būgaliili būtaale; ī shikolo shenīsho ni shibizage sha booya wa ng'holo nūūlū sha kitaani, nūūlū shibeegije kūfuma mu ndīlī, shose shose īsho

© 2015 Bible Society of Tanzania.

shilī na būsoso wenūbo, shiigelile shipemve mu moto. Nguno ū booba wenūbo būlī na būdūla wa kūkenaagūla.

53“Alīyo ū ngabīji ūlū ūshilola hūna ūbona gīkī ū booba būtaalī ū kūsambaalīla na kūngī ū mu shizwalo shenīsho nūūlū ū mu shitambaala shenīsho, nūūlū mu ng'wenda ūyo gūsumilwe kasumīle ka būgaliili būtaale, nūūlū ū mu shikolo sha kūbeejiwa kūfuma mu ndīlī,

54akūlagīja gīkī ī shikolo shisoso shenīsho shifulwe. Hanuma akūshitūūla h'ipandī lya heeke shikū jingī mpungatī.

55Ī shikolo shisoso shenīsho ūlū shūūmala ū kūfulwa, ū ngabīji ūshilola, ūlū ūbona gīkī ū booba wenūbo būtaalī būlīho, nūūlū būkabiza būtongejaga kūkwīīla, nūūlū būbiza būlī ipandī līmò dūhū nūūlū kose kose, ī shikolo shenīsho shikūpemva mu moto, nguno shilī shisoso.

56Alīyo ī shikolo shenīsho ūlū shūmala kūfulwa hūna ū ngabīji ūshilola ūbona gīkī ū booba wageehaga, akūlītīna ī lipandī īlo līlī na booba ūlyīnja a ha shizwalo shenīsho, nūūlū a ha ndīlī yenīyo, nūūlū ha shitambaala shenīsho, nūūlū ha ng'wenda ūyo gūsumilwe mu kashibanīje ka būgaliili būtaale.

57Alīyo ū būsoso wenūbo ūlū wilonga hangī a ha shizwalo shenīsho nūūlū a ha shitambaala shenīsho, nūūlū a ha ng'wenda ūyo gūsumilwe mu kashibanīje ka būgaliili būtaale gwenūyo, nūūlū a ha shikolo sha ndīlī shenīsho; hū kūhaya ū būsoso wenūbo būlongeja ū kūkwīla, na lūūlū shose shose īsho shilī na booba shenīsho, shipembagi mu moto.

58Ī shizwalo nūūlū ī shitambaala, nūūlū ū ng'wenda ūyo gūsumilwe mu kashibanīje ka būgaliili būtaale, nūūlū shikolo shose shose sha ndīlī īsho shamalaga kūfulwa shīngījiwa ū booba, īkwigeleelwa shifulwe hangī; hūna shikūbalwa gīkī shitī na būsoso.”

59Ī shenīshi h'ī shilagīlo īsho shiigelile kūding'wa, kūlwa mihayo ya būsoso wa kwenhelejiwa booba mu shizwalo sha booya wa ng'holo, nūūlū mu myenda ya kitaani, nūūlū mu shitambaala; pyī nūūlū mu ng'wenda gūsumilwe mu kashibanīje ka būgaliili būtaale, nūūlū ni shikolo shose shose sha ndīlī, ūlū yiigeleelwa shihayiwe gīkī shilī sheela nūūlū shitī sheela.

Bagabīji 14

Kweejiwa kwa būsaatu bo kwitūlīla

1Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

2“Ī shilagaīlo īshi shikūtūmama h'ikanza lya kwejiwa kwa munhū ūyo walī nsaatu, ūlū wenhwa kūlī ngabīji.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Ū ngabīji akūja nang'hwe hanze ya ng'hambī ūūkanola chiza kwenūko. Ū munhū ng'wenūyo ūlū ūbiza wapīlile ū būsaatu wakwe wa kūdūla kūtūlīla na banhū bangī,

4Ū ngabīji akūlagīla jenhwe noni ibīlī mhanga kūlwa kwejiwa kwakwe ūyo walī nsaatu ng'wenūyo; hamò na shipande sha ntī gwa nkoola na būlūba waza n'itambī lya hisopo. Ī noni jene jibize jibalilwe gīkī jilī neela.

5Ū ngabīji akūlagīla īsīnzwe īmò yajo ī noni, īkīngīlījiwe ha nungū ītūūlile higūlya ya minzī gakūselaga.

6Hūna akwīsola ī noni ī mhanga nī shipande sha ntī gwa nkoola, hamò nū būlūba ū waza, nī litambī lya hisopo, ūshidabbya ū mu mininga ga noni īyo yasīnzagwa higūlya ya minzī gakūselaga.

7Ūnseeseebela ng'hangala mpungatī ūyo wenhagwa kwejiwa mu būsaatu wakwe ūbo adūgije kūbatūlīla na banhū bangī; hanuma akūbawīla gīkī welaga. Hūna ī noni ī mhanga akwīlekela īlale īje.

8"Hanuma ya henaho, ū munhū ūyo wizaga kwejiwa akūfula ī shizwalo shakwe, ūjimooga nī nzwīlī jakwe ī jose, hūna ooga na minzī. Kwīngīila henaho ūbiza wela; adūgije nūūlū kwiza ū mu ng'hambī, kwike akwikala hanze y'iheema lyakwe shikū mpungatī.

9Ū mu lūshikū lwa mpungatī ūjimooga hangī pyī ī nzwīlī jakwe, nī ndezu nū booya wa kū miso, nū būngī pyī ūbo būlī kū mīlī gwakwe. Ūfula hangī nī shizwalo shakwe, ooga na kooga mu minzī, wela.

10"Ū mu lūshikū lwa kanaane akwenha ng'ondi ja ng'holo ibīlī songi, na ng'holo ng'hīma ya ng'waka gūmò, ī jose jibize jitī na būka. Akwenha na kilo idatū ja būsu būnogu būsangije maguta, kūlwa shakwinha sha būsu, na selusi ya liita ya maguta.

11Ū ngabīji ūyo alabinhe a banhū ī mhola ja kwejiwa kwakwe ū munhū ng'wenūyo, akūng'wenha hamò nī shakwinha shakwe kū būtongi bo ng'wa SEEBA, a ha nyango gw'iheema lya kwibilingīla.

12Hūna ū ngabīji akwīsola īmò ya ng'ondi ī songi ījo jenhagwa, wīfunya kūbiza shitambò sha kwihīga, hamò nī nusu liita ya maguta. Akūshiyengeeja kū būtongi bo ng'wa SEEBA shūbiza shakwinha sha kūyengeejiwa.

13Ī ng'ondi akwītwala kwipandī lyeela, ūko jikasīnzīlagwa mitugo ja shitambò sha shibi na shitambò sha kūpemva, ūūkīsīnza kwenūko. Ī shitambò sha kwihīga shibalilwe gīkī ū gwenūyo gūlī ngabo gwa ngabīji, gīt'ūmo shilī ī shitambò sha shibi; nguno shilī sheela no no no.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14“Na lūūlū ū ngabīji akūsola mininga gamò a ga shitambò sha kwihīga ūmilīja ū
kū gūtū gwa būlyo ū munhū ūyo wizaga kwejiwa, hamò nū kwikuulume lya
nkono gwakwe gwa būlyo, nī lya kū lūpambalà lwa gūgūlū gwa būlyo.

15Hanuma ū ngabīji akūsola maguta magehu ū mu nusu liita ya maguta,
ūgasaamīja mu shiganza sha nkono gwakwe gwa lūmoso.

16Hūna ūtūmamīla lwala lwa kwandya ū lwa nkono gwakwe gwa būlyo, ūdabbya
ū mu maguta ayo galī ū mu shiganza sha nkono gwakwe gwa lūmoso,
ūgasaamula kū būtongi bo ng'wa SEEBA ng'hangala mpungatī.

17A maguta a gamò ayo galī mu nkono gwakwe ū ngabīji, akūūmila ū munhū ūyo
aleejiwa; akūūmila kū gūtū gwakwe gwa būlyo, nū kwikuulume lya nkono
gwakwe gwa būlyo, nī lya kū lūpambalà lwa gūgūlū gwa būlyo, a higūlya ya
mininga ga shitambò sha kwihīga.

18Ayo galasaage ū mu nkono gwakwe ū ngabīji, akūūmila kū ntwe ū munhū ūyo
wizaga kwejiwa, ūmeegeja isangī mu gīko kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

19“Hanuma ū ngabīji akwīfunya nī ng'holo ya shakwinha sha būkenaagūji,
ūbeeja isangī kūlwakwe ū munhū ūyo wizaga kwejiwa kūfuma mu būsoso
wakwe. Hūna ū ngabīji akwīsīnza nī ng'holo ya shitambò sha kūpemva,

20wīpemba ha ng'walīlo hamò nī shakwina sha būsu, ūbeeja isangī kūlwa nguno
yakwe, ūbiza weejiwa.

21Alīyo ū munhū ng'wenūyo ūlū ng'habī, ūbiza atī na būdūla wa kūfunya ī
shenīshi, akūsola ng'ondi īmò songi ya shitambò kūlwa kwihīga. Īkūyengeejiwa
kūlwa kūbeeja isangī kū nguno yakwe. Akūfunya na kilo īmò ya būsu būnogu
būsangije maguta, kūlwa shakwinha sha būsu; na nusu ya liita ya maguta.

22Akwenha na mhunda ibīlī na ng'hune ibīlī ja ng'hūūlū, shikolo īsho adūgije ū
kūshipandīka, īmò īkūbiza kūlwa shitambò sha shibi, ī yīngī kūlwa shitambò sha
kūpemva.

23“Ī shenīshi akūshenha ū kūlī ngabīji mu lūshikū lwa kanaane, ūshitūūla ha
nyango gwa hiheema lya kwibilingīla, kū būtongi bo ng'wa SEEBA, kūlwa
kwejiwa kwakwe.

24Ū ngabīji akwīsola ī ng'ondi ya shitambò sha kwihīga, hamò nī nusu liita ya
maguta, ūshiyengeeja kū būtongi bo ng'wa SEEBA kūbiza shakwinha sha
kūyengeejiwa.

25Ī ng'holo ya shitambò sha kwihīga wīsīnza, mininga gayo gamò ūgasola, ūmilīja
ū kū gūtū gwa būlyo ū munhū ūyo wizaga kwejiwa, hamò nū kwikuulume lya
nkono gwakwe gwa būlyo, nī lya kū lūpambalà lwa gūgūlū gwa būlyo.

26Hanuma ū ngabīji akūsaamya maguta magehu mu shiganza sha nkono
gwakwe gwa lūmoso.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

27Hūna maguta gamò ayo galī ū mu shiganza shakwe, akūgasaamula kū būtongi bo ng'wa SEEBA ng'hangala mpungatī; ūtūmamīla lwala lwa kwandya ū lwa nkono gwakwe gwa būlyo.

28A maguta gamò akūūmila ū kū mapandī ayo wamilījaga a mininga ga ntugo gwa shitambò sha kwihīga, ū kū gūtū gwakwe gwa būlyo, nū kwikuulume lya nkono gwakwe gwa būlyo, nī lya kū lūpambalà lwa gūgūlū gwa būlyo.

29Ayo galasaage ū mu nkono gwakwe ū ngabīji, akūūmila kū ntwe ū munhū ūyo wizaga kwejiwa, ūmeegeja isangī mu gīko kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

30Hūna akūjifunya nī mhunda, nūūlū ī ng'hune ibīlī ja ng'hūūlū ījo adūgije ū kwenha ū munhū ng'wenūyo.

31Īmò īkūfunyiwa kūbiza shitambò sha shibi, ī yīngī ībize shitambò sha kūpemva, hamò nī shakwinha sha būsu, ū mu nzīla yenīyo ū ngabīji akūbeeja isangī ū kūlī SEEBA kūlwa nguno yakwe ū munhū ūyo wizaga kwejiwa ng'wenūyo.

32Ī shilagīlo shenīshi shilī kūlwa nguno ya munhū ose ose ūyo alī na būsaatu wa ikūnza lya mīlī ūbo būdūgije kūtūlīla na bangī."

Kwīnja būsoso wa booba

33Ū SEEBA ūng'īwīla ū Musa nū Alooni gīkī,

34"Ūlū ng'wingīla ū mu sī ya Kanani īyo nalīng'winha kūbiza ying'we, hūna aho mulī ū mu sī yenīyo numba yose yose nūyītūūlīla booba,

35Ū ng'wenekīlī numba yenīyo akūja kūlī ngabīji akang'wīle, 'Ū mu numba yane naabonile shikolo sha kwikola gītī booba.'

36Ū ngabīji akūlagīla shīnjiwe pyī ī shikolo ū mu numba yenīyo aho ataalī kūja ko kūbūlola ū booba ūbo būlīmo, shitizigela shose shose sha kūkūmbanījiwa ū mu numba yenīyo ūlū yūhayiwa gīkī īlī nsoso. Hanuma ya henaho ū ngabīji hū akūja akīīlole ī numba yenīyo.

37Akūbūlola chiza ū booba ūbo būlī a ha ndugu ja numba yenīyo, ūlū būbiza būlī na matūla tūla gabange lūgogà lūnīlīlīkīīzu nūūlū mabalalūku, nīyo gūūbiza gajile mu gatī, ū mu ndugu jenījo,

38Ū ngabīji akūfuma hanze ūgūlugala ū nyango; ī numba yenīyo yikala gīko shikū mpungatī.

39Ū mu lūshikū lwa mpungatī, ū ngabīji akwiza ho hangī kwīlola ī numba yenīyo. Ū booba ūlū būbiza bongegije kūsambaala a ha ndugu,

40akūlagīla īkandūlwe aho īlī na booba, gīnjiwe a mazengelo gaho, gakaponyiwe hanze ya nzengo, ūko būkaponejiagwa būsoso.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

41Nī ndugu ja mu gatī akūbalagīla bajipalagute pye, a gose ayo galīpalagutwa gakaponyiwe hanze ya nzengo, ūko būkaponejiagwa būsoso.

42Hanuma ya henaho bakūsola mazengelo gangī batūūle aho bīnjaga, būteleleja na kūteleleja na malongo mapya.

43“Ī numba ūlū yūmala kūkandūlwa na kwīngījiwa a mazengelo ayo galī na booba, nī ndugu jaayo jūūpalagutwa na kūtelelejiwa būpya, alīyo hūna wilonga hangī dūhū ū booba,

44Ū ngabīji akūja akīlole chiza. Ūlū ūbona gīkī ū booba wasambaalile mo hangī, ū wenūbo būkūbiza booba ūbo būlī na būdūla wa kūkenaagūla; ī numba yenīyo īlī na būsoso.

45Īkwigeleelwa kūkambagūlwa pyī ī yose gete; a mawe gayo, nī mitī yaho, na a maseni ga kwītelelegeja, gabūūchiwe gatwalwe hanze ya nzengo ūko būsoso bakaponejiagwa, gakaponyiwe kwenūko.

46“Ose ose ūyo wingīla ū mu numba yenīyo aho ītaalī īlugalilwe, akūbiza nsoso kūshisha līīmi lyūlibīla.

47Nūūlū ose ose ūyo ūlaala ū mu numba yenīyo, nūūlū kūlīīla mo shilīīwa, akūfula ī shizwalo shakwe.

48“Alīyo ū ngabīji ūyo aliza kwīlola ūlū yamala kūtelelejiwa, ūlū ūsanga gīkī ū booba būtīsambaalīlile ī numba yenīyo, akūbawīla a banhū gīkī ī numba yenīyo ītī na būsoso, nguno boshilile mo ū booba.

49Ū kwīyeeja ī numba yenīyo, akūso la noni ibīlī na shipande sha ntī gwa nkoola, hamò na būlūba waza na hisopo.

50Noni ī yīmò akwīsīnza īīkīngīlīgije ha nungū ītūūlile higūlya ya minzī gakūselaga.

51Hūna akūshisola ī shipande sha ntī gwa nkoola nū būlūba ū waza, hamò nī litambī lya hisopo, nī noni ī mhanga; ūshidabbya ū mu mininga ga noni īyo yasīnzagwa nū mu minzī ayo gakūselaga, wīseeseebela ī numba yenīyo ng'hangala mpungatī.

52Na lūūlū, ī numba yenīyo akūyeeja bo kūtūmamīla a mininga ga noni, na a minzī ayo gakūselaga, hamò nī noni ī mhanga, nū ntī gwa nkoola, nī litambī lya hisopo, nū būlūba ū waza.

53Hanuma ya henaho akwīlekela ī noni ī mhanga īlale hanze ya nzengo. Ī numba yenīyo akwībeegeja isangī mu nzīla yenīyo, nayo īkwejiwa.”

54Ī shenīshi shilī shilagīlo kūlwa nguno ya būsaatu bose bose w'ikūnza ūbo munhū adūgije kūtūlīla na bangī; hamò na gishe,

55na booba wa mu shizwalo na wa mu numba.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

56Na kūlwa ibimbà, nūūlū būhele, nūūlū ibalà ibalalūku,

57gīkī ī shikolo shimanīike ūlū shilī sheela nūūlū shisoso. Ī shoi shilī shilagīlo kūlwa nguno ya booba, na būsaatu w'ikūnza lya mīlī, ūbo munhū ashikile kūtūlīla na banhū bangī.

Bagabīji 15

Būsoso kūfuma mu mīlī

1Ū SEEBA ūbawīla a ba Musa nū Alooni,

2Lūngalūngagi nabo a Baisilaeli mubawīle gīkī, "Ūlū munhū ngosha ūsaata būsaatu bo kūfuma minzī minzī mu mīlī gwakwe, īsho shilīmfuma shenīsho shilī shisoso.

3Nū wei shikūng'wenheleja kūbiza nsoso, shibize shikūselaga būl'ikanza, nūūlū ū mīlī gwakwe gwachibije; alī nsoso ū ng'wenūyo.

4Ū munhū ūyo būsoso būkūmfumaga mu mīlī ūlū ūlaala ha būlīīlī, ūbūlobya nī shisho shikūmfumaga, būkūsosohala; nūūlū wigaasha ha shikolo shose shose, shikūsosohala.

5Ose ose ūyo ūbūkuumya ū būlīīlī wa munhū ng'wenūyo, akūbiza nsoso; akūfula ī shizwalo shakwe, ooga na kooga mu minzī, hūna wikala alī nsoso gīko kūshisha līīmi kūlibīla.

6Ose ose ū wa kwigaasīja shikolo īsho shaalī shigaasījiagwa na munhū akūfumagwa būsoso, akūfula ī shizwalo shakwe, ooga na kooga mu minzī; hūna wikala alī nsoso gīko kūshisha līīmi kūlibīla.

7Nūūlū ose ose ūyo ūnkuumya munhū ūyo akūfumagwa būsoso, akūfula ī shizwalo shakwe, ooga na kooga mu minzī; hama wikala alī nsoso gīko kūshisha līīmi kūlibīla.

8"Ū munhū ūyo akūfumagwa būsoso ūlū ūng'wigaasīja munhū, ūyo wigaasījiagwa ng'wenūyo akūfula ī shizwalo shakwe, ooga na kooga mu minzī; hūna wikala alī nsoso gīko kūshisha līīmi kūlibīla.

9Ū munhū ng'wenūyo ūlū wigaasīja shose shose alī mu lūgendo, īsho alashigaasīje shikūsosohala.

10Na būlī ose ose ūyo ūshikuumya ī shikolo īsho shaalī shigaasījiagwa na munhū wa kūfung'wa būsoso, nang'hwe akūbiza nsoso kūshisha līīmi kūlibīla; ū wa kūshibūūcha ī shikolo shenīsho akwigeleelwa kūfula ī shizwalo shakwe, ooga na kooga mu minzī; hama wikala alī nsoso gīko kūshisha līīmi kūlibīla.

11Ū munhū ūyo akūfumagwa būsoso ūlū ūnkuumya munhū ose ose alīyo atakalabile a makono gaakwe, ūyo wakuumiagwa ng'wenūyo akūfula ī shizwalo

© 2015 Bible Society of Tanzania.

shakwe, ooga na kooga mu minzī; hama wikala alī nsoso gīko kūshisha līīmi kūlibīla.

12Ū munhū ng'wenūyo ūlū ūkuumya nungū, īkūbelagūlwa; ūlū shiseme sha līntī shikoojiwa mu minzī.

13"Ū munhū wa kūfung'wa būsoso ūlū ūpīla, akūdīīla shikū mpungatī alī ng'wikanza lya kwejiwa; ūfula ī shizwalo shakwe, ooga nū mīlī gwakwe mu minzī ga kūsela, hūna wela.

14Ū mu lūshikū lwa kanaane akūsola mhunda ibīlī nūūlū ng'hune ibīlī ja ng'hūūlū wiza najo kū būtongi wang'wa SEEBA, ū kū nyango gwiheema lya kwibilingīla, ūng'winha ngabīji.

15Ū ngabīji akūjisīnza, īmò kūlwa shitambò sha shibi, ī yīngī yūbiza shitambò sha kūpemva. Ū mu nzīla yenīyo ū ngabīji akūmeegeja isangī kūlī SEEBA, kūlwa nguno ya būsaatu wakwe ū wa kūfung'wa būsoso.

16"Ū ngosha ūlū wiloteela, akooga mu minzī pyī ū mīlī; hūna wikala alī nsoso gīko kūshisha līīmi kūlibīla.

17Ng'wenda gose gose ūlū ūgwilooteelela shiigelile gūfulwe, ūlū ndīlī yoojiwe; shikwikala shilī shisoso gīko kūshisha līīmi kūlibīla.

18Ū ngosha ūlū ūlaala na nkīma, a bose būbīlī wabo īkūbigeleelwa kooga mu minzī, hūna bakwikala basoso gīko kūshisha līīmi kūlibīla.

Shilagīlo kūlwa bakīma

19"Ūlū nkīma wingīla ng'wikanza lyakwe lya ng'weji, akūbiza nsoso ikanza lya shikū mpungatī kūlwa mininga gaakwe. Ose ose ūyo ūnkuumya akūsosohala kūshisha līīmi līlibīle.

20Ū ng'wikanza lya būsoso bokwe, shose shose īsho ūshilaalīla shikūsosohala, na būlī shene īsho ūshigaasīja shikūsosohala.

21Ose ose ūyo ūkuumya būlīīlī wakwe ū nkīma ng'wenūyo, akūfula ī shizwalo shakwe, ooga na kooga mu minzī; hama wikala alī nsoso gīko kūshisha līīmi kūlibīla.

22Nūūlū munhū ose ose ūkuumya shikolo īsho shigaasījiagwa nū nkīma ng'wenūyo, ū munhū ng'wenūyo akūfula ī shizwalo shakwe, ooga na kooga mu minzī; hama wikala alī nsoso gīko kūshisha līīmi kūlibīla.

23Nūūlū ūbiza walī wigaashaga ha būlīīlī, hūna munhū ūbūkuumya, ū munhū ng'wenūyo akūbiza nsoso kūshisha līīmi līlibīle.

24Nūūlū ngosha ūlaala nū nkīma ng'wenūyo hūna gūnkuumya a mininga ga ng'wikanza lyakwe, ū ngosha ng'wenūyo akūbiza nsoso kūshisha shikū mpungatī; na būlī būlīīlī ūbo ūbūlaalīla būkūsosohala.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25“Ū nkīma ūlū ūbiza mu makoye ga kūfuma mininga ikanza lya shikū ningī īlo
līti mu shikū ja ng'weji gwakwe, nūūlū a mininga ga ng'wikanza lyakwe gūūfuma
kūshisha kūlībīta ī likanza lyenīlo, akūbiza nsoso pyī ī likanza īlo akūfumagwa
mininga; akwīta gīt'ūmo akīītīlaga mu shikū jakwe ja ng'weji.

26Būlīīlī bose bose ūbo ūbūlaalīla aho ataalī akūfumagwa mininga būkūbiza
būsoso, gīt'ūmo būkabizīlaga ū mu shikū jakwe ja ng'weji; na būlī shikolo īsho
ūshigaasīja shikūbiza shisoso, gīt'ūmo shikabizīlaga mu shikū jakwe ja ng'weji.

27Ose ose ūyo ūshikuumya akūbiza nsoso, akūfula ī shizwalo shakwe, ooga na
kooga mu minzī; hama wikala alī nsoso gīko kūshisha līīmi kūlibīla.

28“Ūlū ūpīla wīnga ū mu makoye gaakwe genayo, akūlinda jibīte shikū mpungatī
hūna wandya kūbalwa gīkī alī ng'wela.

29Ū mu lūshikū lwa kanaane akūsola mhunda ibīlī, nūūlū ng'hune ibīlī ja
ng'hūūlū ūjenha kūlī ngabīji, kū nyango gwiheema lya kwibilingīla.

30Ū ngabīji akwīfunya īmò yajo kūbiza shitambò sha shibi, ī yīngī shitambò sha
kūpemva. Ū mu nzīla yenīyo ū ngabīji akūmeegeja isangī kūlī SEEBA, kūlwa
būsoso bokwe nguno ya makoye gakwe ga kūfung'wa mininga.

31“A Baisilaeli mukūbalekanya nabo ū būsoso wabo mu nzīla yenīyo, batizūchīla
mo ū mu būsoso wabo, na kūlīsosohaja ī lipandī lyane ī lya kwikala, īlo līlī hamò
nabo.

32Ī shilagaīlo shenīshi shilī kūlwa būlī ngosha ūyo ūsaata būsaatu wa kūfung'wa
būsoso mu mīlī, nūūlū ūyo wisosohaja kūlwa kwilooteela;

33na kūlwa būlī nkīma ūyo alī ng'wikanza lyakwe lya ng'weji, na ose ose, ngosha
nūūlū nkīma, ūyo akūfumagwa būsoso mu mīlī gwakwe; nūūlū ngosha ūyo
ūlaala na nkīma alī ng'wikanza lyakwe lya būsoso.”

Bagabīji 16

Lūshikū lw'isangī

1Ū SEEBA akalūngalūnga nū Musa aho baacha a bitūnja ba ng'wa Alooni, abo
bakacha kūlwa nguno ya kwegeela kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

2Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa alīhaya, “Ng'wīlage ū nkūlūyo ū Alooni gīkī yaya ū
kūja gīt'ūmo atogelilwe wei dūhū ū kū būtongi wa isumbī lya shigongo īlo līlī
h'isandīko, kū mpīndo y'isenge, ū kwipandī ī lyeela no no no; ūlū wīta gīko
akūcha. Nguno ū nene nakiyoolechaga mu nzīla ya ilunde a higūlya ya isumbī lya
shigongo.

3“Ū Alooni ūlū aliza ū ng'wipandī ī lyeelya, shiigelile wize na shikolo īshi,
nzagamba ya ng'ombe mūūga, kūlwa shitambò sha shibi, na ng'ondi kūlwa
shitambò sha kūpemva.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Nīyo azwaale ī ng'hanjo ya kitaani nū ng'wenda gwa kitaani ū gwa kūtonja mu gatī, nū ngwaasho gwa kitaani agwitunge ū mu nkīmbīlī gwakwe; nī ngoofiila ya kitaani īzwale. Ī shizwalo shenīshi shilī sheela, na lūūlū aho ataalī ū kūshizwaala, shiigelile ooge mu minzī tame.

5Akūsola ngulyati ibīlī ja mbūli kūfuma ū kū Baisilaeli; īmò kūlwa shitambò sha shibi, yīngī ya shitambò sha kūpemva.

6"Ū Alooni akwīfunya ī nzagamba kūbiza shitambò kūlwa shibi shakwe, abeeje isangī kūlwa nguno yakwe nī kaya yakwe.

7Hanuma ya henaho ū Alooni akūjisola nī mbūli ūjeenha kū būtongi bo ng'wa SEEBA, ha nyango gwiheema lya kwibilingīla.

8Hūna ūjeesela mbale; mbūlī īmò yūbiza kūlwa ng'wa SEEBA, ī yīngī yūbiza ya kūsaamya būbi.

9Ī mbūli īyo īlagwīlwe mbale gīkī ībize kūlwa nguno ya ng'wa SEEBA, ū Alooni akūyenha wīfunye kūlwa shitambò sha shibi.

10Īyo īlaasolwe kūbiza ya kūsaamya būbi, īkūfunyiwa kūlwa ng'wa SEEBA īlī mhanga gīko, ītūmamīlwe kūbeeja isangī mu nzīla ya kūtwalwa kwitogolo kūlwa kūsaamya būbi."

Kafunīje ka shitambò

11"Hūna ū Alooni akūyenha ī nzagamba ya shitambò sha shibi kūlwa nguno yakwe; akwīsīnza wīfunya kūlwa shibi shakwe, ūbeeja isangī kūlwa nguno yakwe nī kaya yakwe.

12Hanuma ya henaho akūsola lyahulīlo, ahule makala ga moto kūfuma ha ng'walīlo, kū būtongi bo ng'wa SEEBA; ūdaha na mapī abīlī ga būbbani wa ng'waso gwawiza būshiwe chiza būnojiwa. Ī shose shenīshi akūja nasho ū kū mpīndo y'isenge.

13Ū būbbani ūbūtūūla a ha moto kū būtongi bo ng'wa SEEBA; ī lyochi īlo līladundumūke līkūlīshīīkīja ī lisumbī lya shigongo īlo līlī h'isandīko lya būkaanīji, atizūcha.

14A mininga ga nzagamba akūsola magehu ūgaseeseebela na lwala lwakwe ha būtongi w'isumbī lya shigongo; gangī ūsaamagūla na lwala lwakwe ng'hangala mpungatī ū kū būtongi walyo ī lisumbī lya shigongo.

15"Hanuma ya henaho akwīsīnza ī mbūli ya shitambò sha shibi īyo yafunyiagwa na banhū; a mininga gayo ūgatwala ū kū mpīndo y'isenge, kwīta gīt'ūmo wagīītīlaga a ga nzagamba, ūlīseeseebela ī lisumbī lya shigongo a ha būtongi walyo, gangī ūgasaamagūlīla ū kū būtongi walyo.

16Ī lipandī īlo līlī lyeela no no no akūlībeegeja isangī mu nzīla yenīyo, kūlwa nguno ya būsoso wa Baisilaeli na būshitiigwa wabo, nūūlū shibi shingī na shingī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

īsho bakūbiza bashīta. Akūlyītī gīko nī liheema lya kwibilingīla, īlo līlī hamò nabo, mu būsoso wabo.

17Ū ng'wiheema lya kwibilingīla atizūbizamo munhū nūūlū ūmò, kwandīja ikanza īlo Alooni alingīlīle kūbeeja isangī ng'wipandī lyeela no no no, kūshisha afume mo; ūlū wamala kūbeeja isangī kūlwa nguno yakwe wei ng'wenekīlī nī kaya yakwe, na a Baisilaeli a bose.

18"Hūna akūfuma, wiza a ha ng'walīlo ūyo gūlī kū būtongi bo ng'wa SEEBA, nago ūgūbeegeja isangī; ūsola mininga gamò a ga nzagamba na a ga mbūlī ūgabila pye a mapembe ga ng'walīlo gwenūyo.

19Gamò ga mininga genayo ūgūsaamagūlīla ū ng'walīlo gwenūyo na lwala lwakwe ng'hangala mpungatī kūlwa kūgweeja, gwele ū būsoso wa Baisilaeli.

20"Ū Alooni ūlū ūmala ū kūbeeja ī lisangī kūlwa nguno ya ipandī lyeela no no no, nī liheema lya kwibilingīla, nū ng'walīlo, akūyenha nī mbūlī ī mhanga.

21Ūtūūla a makono gakwe būbīlī wago a ha ntwe gwa mbūlī ī mhanga yenīyo, ūbūtambūūla ū būbi wa Baisilaeli ū bose, nū būshitiigwa wabo, pyī ī shibi shabo, ūshitūūla ha ntwe gwayo ī mbūlī yenīyo. Hūna wītūūla mu nkono gwa munhū ūyo ahelilwe kūlwa nīmo gwenūyo, wītwaala kū matogolo.

22Ī mbūlī yenīyo īkūshibūūcha pyī ī shibi shabo, yūja nasho kū matogolo, ūko batīko banhū; ū munhū ng'wenūyo akūīleka kū matogolo kwenūko ī mbūli yenīyo.

23"Hūna ū Alooni akwingīla ū ng'wiheema lya kwibilingīla, ūshizuula ī shizwalo sha kitaani īsho walī wazwalaga aho ataalī kwingīla ū ng'wipandī lyeela no no no, ūshileka ng'wenūmo ī shizwalo shenīsho.

24Ū wei ūja kwipandī lyeela kooga mu minzī, ūzwaala nī shizwalo īsho akatūmamīlaga na kale. Hūna ūja hanze kūfunya shitambò sha kūpemva kūlwa nguno yakwe, na shitambò sha kūpemva kūlwa banhū bose; ūbeeja isangī kūlwa nguno yakwe, na a banhū a bangī pye a bose.

25Na a masazu ga shitambò sha shibi ūgapemba a ha ng'walīlo.

26"Ū munhū ūyo walī watwaalaga mbūli kū matogolo kūlwa kūsaamya būbi, akūfula ī shizwalo shakwe, ooga nū mīlī gwakwe mu minzī, hūna wigeleelwa kwiza ū mu ng'hambī.

27Ī nzagamba ya shitambò sha shibi nī mbūli ya shitambò sha shibi, ī mitugo ījo mininga gaajo gaalī genhagwa ng'wipandī lyeela no no no kūlwa kūbeeja isangī, shiigelile jitwalwe hanze ya ng'hambī kūpemva mu moto, a makūnza gaajo nī nyama, pyī nū būūshi wajo.

28Ū munhū ūyo alīshipemba nang'hwe akūfula ī shizwalo shakwe, nū wei ooga mu minzī ū mīlī gwakwe, hūna wiza ū mu ng'hambī."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Shilagīlo sha shikū jose

29“Ī shilagīlo shenīshi shilī shing'we mushidime shikū jose; ū mu lūshikū lw'ikūmi lwa ng'weji gwa mpungatī, būlī ūmò wing'we wileche ī sha kūyeja mīlī gwakwe; nūūlū atizigela ose ose wa kūtūmama milīmo, abize myalīlwa mu sī ying'we, nūūlū ngeni ūyo akwikalaga hamò ning'we.

30Nguno ū mu lūshikū lwenūlo līkūbeejiwa isangī kūlwa nguno ying'we, kūlwa kwejiwa kwing'we; mubize beela kūlī SEEBA; mukwejiwa pyī ī shibi shing'we.

31Ū lūshikū lyenūlo īlī Sabato ya kwifuula kwing'we; alīyo shiigeleelilwe kwilecha ī ya kūyeja mīlī; ī shenīshi shilī shilagīlo sha būja na būja, shidimagi shikū jose.

32Ū ngabīji ūyo witīīlwa maguta, ūyo ahelilwe kūdima nīmo gwa būgabīji a ha ng'wanya go ng'wa ise, h'ūyo akūshizwaala ī shizwalo sheela.

33Hū ng'wene akūbeeja isangī kūlwa ipandī lyeela no no no, na kūlwa iheema lya kwibilingīla nū ng'walīlo, na a bagabīji, na a banhū pye a bose.

34Ī shenīshi shilī shilagīlo sha shikū jose kūlwa nguno ying'we. Būlī ng'waka līkūbeejiwa isangī kamò, kūlwa nguno ya shibi sha Baisilaeli pyī ī shose.” Na ng'hana īkīītwa gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla ū Musa.

Bagabīji 17

Shilagīlo kūlwa mininga

1Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa alīhaya,

2Ng'wīlage ū Alooni na a bitūnja bakwe, hamò na a banhū a bose gīkī, “Ī shilagīlo īshi walagīlile SEEBA gīkī,

3‘Munhū ose ose ū mu Baisilaeli ūlū alī mu ng'hambī nūūlū hanze ya ng'hambī, hūna ūsīnza ng'ombe nūūlū ng'holo, nūūlū mbūli,

4alīyo ūbiza atayenhile kū nyango gwiheema lya kwibilingīla kwiza kwīfunya shakwinha kūlwa ng'wa SEEBA, ū munhū ng'wenūyo akūbalīlwa būhūbi kūlwa mininga, witaga mininga; shiigelile akomanyiwe wīnjiwe ū mu banhū bakwe.’

5Ū gwenūyū shiigelile gūje gīko kūlwa gīkī, ī mitugo ījo Baisilaeli balūsīnzīlaga kū matogolo, bayūjenha kū būtongi bo ng'wa SEEBA bamfunīja shakwinha. Shibigelile kūyūjenha kū nyango gwiheema lya kwibilingīla, biza bang'winha ngabīji jafunyiwa kūlwa ng'wa SEEBA kūbiza shakwinha sha būsangī.

6Ū ngabīji akūgaseeseebela a mininga ha ng'walīlo go ng'wa SEEBA ūyo gūlī ha nyango gwiheema lya kwibilingīla; a masazu ūgapemba gūbiza shakwinha sha ng'waso gwawiza kūlī SEEBA.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Yaya ū kwikala būfunya shakwinha shabo kū magulyati ayo bagagīmbile kūbiza ma mulungu gabo. Ī shilagīlo shenīshi shilī sha būja na būja kūlwa nguno yabo, nī shibyalīlwe īsho shiliza.

8Bawīlage gīkī, 'Munhū ose ose ūyo ūfunya shakwinha sha kūpemva nūūlū shitambò, abize ūmò wa Baisilaeli, nūūlū ngeni ūyo akwikalaga hamò nabo,

9alīyo ūleka kūshenha kū nyango gwiheema lya kwibilingīla kwiza kūshifunya kūlwa ng'wa SEEBA, ū munhū ng'wenūyo shiigelile akomanyiwe wīnjiwe ū mu banhū bakwe.'

10"Munhū ose ose ūlū ūlya mininga akūnipelanya; ūyo ūlya mininga, nene ng'wenekele nakūbiza ng'wilwisha wakwe ū ng'wenūyo, abize ūmò wa Baisilaeli nūūlū ngeni ūyo akwikalaga hamò nabo, nakūnkomanya winge gete ū mu banhū bakwe.

11Ū būpanga wa shiseeng'wa būlī mu mininga, hūna lūūlū ū nene nang'winhile a mininga gatūmame ha ng'walīlo kūtūūla isangī kūlwa būpanga wing'we; a mininga hū gene ayo gakatūūlaga isangī kūlwa nguno ya būpanga wa munhū.

12Na lūūlū nalībahūgūla a Baisilaeli, 'Atizilonga nūūlū ūmò wing'we wa kūlya mininga, nūūlū akabiza ngeni ūyo akwikalaga hamò ning'we, atizūūlya mininga na hado yaya.'

13"Nīyo hangī nūūlū ose ose, abize ūmò wa Baisilaeli nūūlū ngeni ūyo akwikalaga hamò ning'we, ūlū ūja kūhīīga hūna ūbūlaga ndimu nūūlū noni īyo īzunīlījiwe kūlyiwa, shiigelile agasūlūlūkīje hasī a mininga gayo, ūgafukīīla na masalū;

14nguno ū būpanga wa shiseeng'wa shose būlī mu mininga gasho. H'ī nguno yeene nalībawīla a Baisilaeli, "Yaya kūlya mininga ga shiseeng'wa shose shose, nguno ū būpanga wa shiseeng'wa shose na shose būlī mu mininga gasho; ū wa kūlya mininga shing'wigeleelilwe kūkomanyiwa na kwīnjiwa ū mu banhū bakwe.

15Na būlī munhū ose ose, abize myalīlwa mu sī ying'we nūūlū ngeni, ūlū ūlya nyama ya shikolo sha kūcha shoi shenekīlī, nūūlū sha kūbūlagwa mashiinū, akūfula ī shizwalo shakwe, ooga na kooga mu minzī. Akūbiza nsoso kūshisha līīmi līlibīle; hūna ū kwandīja henaho ūbiza ng'wela.

16Alīyo ūlū ūleka kūfula ī shizwalo shakwe nū kooga ū mīlī gwakwe, akūbalwa kūbiza nkenaagūji."

Bagabīji 18

Ngilo kūlaala na ndūgū wa bbihī

1Ū SEEBA ūlūngalūnga nū Musa ūhaya,

2Bawīlage a Baisilaeli gīkī, "Ū nene nalī SEEBA Mulungu wing'we.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Yaya a bing'we ū kwīta ūmo bakīītīlaga mu sī ya Misili, ūko ng'walikalaga; nūūlū yaya kwīta gīt'ūmo bakīītīlaga mu sī ya Kanani, ūko nalīmutwaala. Yaya ū kūshilondeela ī shītīle shabo.

4Shidimagi ī shilagīlo shane, nīyo mushimīzīle mu katongeelele kane mu witegeleja. Ū nene nalī SEEBA Mulungu wing'we.

5Shidimagi ī shilagīlo shane na a katongeelele kane; nguno būlī ng'wene ūyo ūzunya kūshimīzīla musho, akūbiza mpanga mu nzīla yasho. Ū nene nalī SEEBA.

6“Atizilonga nūūlū ūmò wa kūlaala na ndūgūye wa bbihī. Ū nene nalī SEEBA.

7Yaya kūng'wibengeleja so mu nzīla ya kūlaala na noko; ūtizūgima kūlaala nang'hwe, nguno ū ng'wenūyo noko.

8Hama yaya nū kūlaala na noko ng'wīnga; ū mhayo gwenūyo gūlī gwa kūng'wibengeleja ū so.

9Yaya kūlaala n'ilūmbūyo, mubize musangīlile sīng'we dūhū, nūūlū musangīlile nining'we dūhū; abize wa kūbyalīlwa ha kaya, nūūlū wa kūbyalīlwa kūngī. Yaya kūlaala nang'hwe ū ng'wenūyo.

10Hama yaya nūūlū kūlaala na ng'wizūkūlū wako, ūyo alī nshīke wa ng'witūnja wako, nūūlū wa nshīke wako; yaya kūlaala nabo a benabo nguno ū mhayo gwenūyo gūgūkūponda soni ū bebe.

11“Nūūlū ū ilūmbūyo wa kūbyalwa na so kūfuma mulī noko ng'wīnga, yaya ū kūlaala nang'hwe; nguno alī ilūmbūyo.

12Nūūūlū kūlaala na sengiyo yaya; nguno ū ng'wenūyo ilūmbūye o ng'wa so.

13Nū ng'wana wa ng'wawe o ng'wa mayū wako yaya kūlaala nang'hwe; nguno alī nkūlūye nūūlū nzunaye o ng'wa mayū wako.

14Yaya kūng'wibengeleja so ntaale nūūlū ū ndo mu nzīla ya kūlaala na nke wakwe; nguno ū ng'wenūyo noko.

15Yaya kūgima kūlaala na ng'wīnga wako, nguno ū ng'wenūyo nke wa ng'witūnja wako; yaya gete ū kūlaala nang'hwe.

16Hama yaya nūūlū kūlaala na nkwelayo; nguno ūkūbiza ūlīng'wibengeleja ū ng'wana wa ng'wing'we.

17Nū kūlaala na nkīma, hama wīta walaala na nshīke wakwe, nī chene yaya; yaya gete nūūlū kūsangīlīja na ng'wizūkūlū wakwe wa kūbyalwa na ng'witūnja wakwe, nūūlū wa kūbyalwa na nshīke wakwe. Ū gwenūyo gūlī mhayo gwa malofu; nguno a benabo badūgū bako ba bbihī.

18Hama yaya kūlaala na nkīma ūyo ng'wana wa ng'wawe ūntoolile; ūtizūgema kūlaala nang'hwe aho ng'wana wa ng'wawe alīho mpanga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19“Ū nkīma ūlū alī mu shikū jakwe ja ng'weji yaya kūng'wegeela gīkī ūlaale nang'hwe.

20Yaya kwisosohaja na nke nzenganwa ng'wiyo mu nzīla ya kūshihya nang'hwe.

21A bana bing'we yaya ū kūbinha gīkī bayūfunyiwa kūlī Moleki kūbiza shitambò sha kūpemva; nguno mukūlīsosohaja ī lina lya ng'wa Mulungu wing'we. Ū nene nalī SEEBA.

22Ū ngosha yaya kūlaala na ngosha ng'wiye gītī kūlaala na nkīma; ī yenīyo soso yabūbi no.

23Yaya kwisosohaja na shiinū mu nzīla ya kūlaala nayo; nū nkīma yaya kwifunya kūlaala na shiinū, ū gwenūyo mhayo gwa būjimīīji.”

Būhūgūji kūlwa būsoso

24“A bing'we yaya ū kwisosohaja mu mhayo nūūlū gūmò gwa yenīyī, nguno ī yenīyī h'ī mihayo īyo yageenheleja kūsosohala a mahanga ayo nalīgapeeja gang'wīngīle a bing'we.

25Nī sī bakīsosohaja kūshisha nūyīgwisīja nsango kūlwa shibi shaamo, yūbaswa a bazengi baamo na kale.

26Alīyo a bing'we shing'wigelile mushilang'hane ī shilagīlo shaane, na a katongeelele kane. Yaya ū kwīta ī mihayo ya malofu gīko a bing'we bana byalwa, nūūlū a bageni abo bakwiza kwikala hamò ning'we.

27Nguno pyī ī mihayo yenīyī yītagwa na a mahanga ayo gikalaga ū mu sī yenīyo aho mutaalī a bing'we ū kūja kwikala mo, h'ī chene ī sī īkasosohala.

28Na a bing'we ūlū muyīsosohaje ī sī yenīyo, īkūmuswa gīt'ūmo yabaswīīla a banhū ba mahanga ayo gikalaga mo aho mutaalī kwingīla mo a bing'we.

29“Na lūūlū ose ose ūyo wīta mihayo ya malofu gītī yenīyī, akūkomanyiwa wīnjiwe ū mu banhū bakwe.

30A bing'we londeelagi gete a katongeelele kane, yaya ū kūshimīzīla mu shītwa sha malofu īsho shītagwa aho mutaalī a bing'we ū kwiza mo; mutizisosohaja mu nzīla ya mihayo yenīyo. Ū nene nalī SEEBA Mulungu wing'we.”

Bagabīji 19

Shilagīlo sha mbika ningī

1Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa,

2Bawīlage pye a Baisilaeli gīkī, “Bizagi beela nguno ū nene SEEBA Mulungu wing'we nalī ng'wela.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Būlī ūmò wing'we ankūje nina na ise; nī shilagīlo shane sha Sabato mushikūje. Ū nene nalī SEEBA Mulungu wing'we.

4Yaya kūgalūka mukandya kūlondeela bamulungu bangī; yaya nūūlū kwibeegeja shiikolile sha kūsula sha kūlamiwa. Ū nene nalī SEEBA Mulungu wing'we.

5"Ūlū ng'ūmfunīja ū SEEBA shakwinha sha būsangī, shisīnzagi mu mbika īyo shikwanukūlwa kūlwa nguno ying'we.

6Ī shakwinha shenīsho shilī sha kūlyiwa lūshikū lwenūlo ng'washifunījaga, nūūlū ū lwa ntondo yaho; shose shose īsho shilasaage kūshisha kū lūshikū lwa kadatū, ī shenīsho shiigelile kūpemva mu moto.

7Ūlū shose shose shūlyiwa kū lūshikū lwa kadatū lwaaho, shitanukūlwa, nguno shasosohalaga.

8Būlī ng'wene ū wa kūshilya akūbalīlwa būkenaagūji, nguno wagimaga kwīta mhayo ūyo agūlemegije SEEBA; ū munhū ng'wenūyo shiigelile akomanyiwe wīnjiwe ū mu banhū bakwe.

9"Ūlū ng'ūgesa ī shilīīwa ū mu migūnda ying'we, yaya ū kūpūmbīlīja kūshisha kū mbīmbī ja malaale ging'we, yaya nū kūshishokeela īsho shilīsaagīīla ū mu magesa ging'we.

10Nū mu migūnda ying'we ya mizabibu, yaya ū kūbīta mo ng'hangala ibīlī mukūhūlūlaga pye gete a matwajo; ayo galīyūlagala hasī ūlū mulīgesa yaya ū kūgasoleela. Ng'ūgaleka baayūsoleela nabo a bahabī na bageni. Ū nene nalī SEEBA Mulungu wing'we.

11Yaya kwiba, yaya kūlomaloma, yaya kwinyeekeja.

12"Yaya kūlahīla nyamaama mu lina lyane, na kūlīsosohaja ī lina lya ng'wa Mulungu wako. Ū nene nalī SEEBA.

13"Yaya kūsola shikolo sha nzenganwa ng'wiyo mu nyasala sala, "Yaya kūdimīīla mheela ya ntūmami wako būjikū pe, kūshisha ha ntondo dilū.

14"Ū munhū ūyo atigwaga ūtizūndūka, nūūlū ū mboku yaya kūntega kīīnhū sha kwipama; ng'ogohage Mulungu wako. Ū nene nalī SEEBA.

15"Yaya ū kūbiza na būsolaanhya ū kūbalamula a banhū ūlū balī na mihayo; yaya kūngunīja ū ng'hūbi kūlwa nguno īkī ng'habī, hama yaya nūūlū kūgwīīla kū lwande lwa nsabi. Alīyo namulage būlī munhū mu būtūngīlīja.

16"Yaya kūja ūkūbībaga mihayo ya būlomolomo mu banhū ba ng'wing'we; nūūlū kūlembekeja nzenganwa ng'wiyo mihayo ya kūng'wingīja mu nhabaala. Ū nene nalī SEEBA."

Shilagīlo sha kwitogwa

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17“Yaya kūnkolwa nzenganwa ng'wiyo mu ng'holò yako, alīyo ng'wīlage hape ū
būhūbi wakwe, ūtizūgwa ū bebe mu būhūbi kūlwa nguno yakwe.

18“Yaya kūūmalīla ng'wiyo shiilī, nūūlū kūng'wikanwa ose ose ū mu banhū ba
ng'wing'we; alīyo ntogagwe ū nzenganwa ng'wiyo gīt'ūmo witogelilwe bebe
ng'wenekīlī. Ū nene nalī SEEBA.

19“Gadimagi a malange gane. Yaya kūlekela mitugo jiibyale na jitī ja mbika īmò
najo. “Yaya kūhamba mbīyū ja mbika ibīlī mu ngūnda gūmò. “Yaya kūzwala
shizwalo sha būlūba wa mbika ibīlī būsangīlīgije hamò.

20“Ūlū ngosha ūlaala na ng'wanikī nsese ūyo alūnjiwe na ngosha ūngī, alīyo ataalī
ū kūtaligūlwa ū mu būsese bokwe, būbīlī wabo bakwinhwa nsango. Kwike
batūbūlagwa, nguno ū ng'wanikī ataalī ū kūtungūlwa ū mu būsese.

21Alīyo ū ngosha ng'wenūyo akūlyiwa ihyū, enhe ng'ondi ya ng'holo kū nyango
gwiheema lya kwibilingīla, īfunyiwe kū būtongi bo ng'wa SEEBA kūbiza
shitambò sha kwihīga.

22Ī ng'ondi yenīyo akwītūmamīla ngabīji kūbeeja isangī kū būtongi bo ng'wa
SEEBA, kūlwa nguno ya shibi shakwe īsho washītile ū ngosha ng'wenūyo; hūna
akūlekejiwa ī shibi shakwe.

23“Ūlū mulingīle ū mu sī yenīyo, ntī gose gose ū gwa matwajo ūyo ng'ūgūhamba,
ū mu myaka idatū ya kwandya gūbalagi gīkī gūlemejiwe ū kūlyiwa.

24Ū mu ng'waka gwa kanè pye a matwajo ga ntī gwenūyo gakūbiza shakwinha
sheela kūlwa kūnkumīlīja SEEBA.

25Alīyo ū mu ng'waka gwa kataano, mukwandya kūgalya a matwajo ga ntī
gwenūyo. Ū mu gīko hū mukūpandīka matwajo mingī kūtinda. Ū nene nalī
SEEBA Mulungu wing'we.

26“Yaya kūlya ī nyama īyo mininga gayo gatidīkile. “Yaya kūtūmamīla būchembi
bo ngoko, nūūlū būlogi.

27“Nū kūgeeng'ha ī nzwīlī jing'we yaya; hama yaya nūūlū kūmoogeela ndezu ū
mu mhelo mhelo.

28“Yaya a bing'we ū kūteng'wa salago kūlwa kūbizūkwa abo baamala kūcha;
nūūlū kūteng'wa būgomoola yaya. Ū nene nalī SEEBA.

29“Mutizūgema kūbasosohaja a bashīke bing'we mu nzīla ya kūbalanga kikalīle
ka wīmīlīzu; ūlū ng'wīta gīko ī sī īkookala būsoso kūlwa mihayo ya witongeleja.

30“Ī shilagīlo shane sha Sabato shidimagi n'ikūjo; nī lipandī lyane ī lyeela
mulītūūlīle logohano. Ū nene nalī SEEBA.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

31“Yaya kūyūja kū bachūūja, nūūlū abo basendamīlile nguzua ja masamva;
nguno ūlū ng'wīta gīko bakūmusosohaja. Ū nene nalī SEEBA Mulungu wing'we.

32“Binhagi ikūjo a bataale, muyūbūūka ū kū būtongi wabo, ng'ūbakūja a bakūla
kale; ng'ogohagi ū Mulungu wing'we. Ū nene nalī SEEBA.

33“Yaya kūng'wītīla nsambo ngeni ose ose, ūyo wiza kwikala hamò ning'we mu
sī ying'we.

34Īyo mukūbīītīlaga a bana byalwa, nū ngeni ūyo akwikala hamò ning'we,
ng'wītīlagi gīko nū ng'wene. Ntogagwi gīt'ūmo ng'witogelilwe bing'we benekīlī,
nguno na a bing'we ng'walī bageni mu sī ya Misili. Ū nene nalī SEEBA Mulungu
wing'we.

35“Yaya kūchaamya mhayo gose gose ūlū mulīfunya būlamuji, ībize mu kalolele
ka būlīīhu wa shikolo, nūūlū mu kagelekele ka būdito na wingī washo.

36Ī gapani jing'we ja kūpimīla jibize jitūngīlīgije, na a mawe ging'we ga kilo
gabize ayo gigeleelilwe. Nī ngelekelo jing'we, ī efa nī hini, jibize jitūngīlīgije. Ū
nene nalī SEEBA Mulungu wing'we, ūyo akang'wīnja mu sī ya Misili.

37“Kadimagi a katongeelele kane nī shilagīlo shane pyī ī shose, nīyo mushimīzīle
musho. Ū nene nalī SEEBA.”

Bagabīji 20

Nsango kūlwa shibi

1Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa,

2Bawīlage a Baisilaeli gīkī, “Munhū ose ose ū mu Baisilseli ūlū ūmfunya ng'wana
wakwe kūbiza shitambò kūlī Moleki, ū ng'wenūyo shiigelila abūlagwe, ni
abizage ng'wana byalwa, nūūlū ngeni ūyo akwikalaga mu sī ying'we. A banhū ba
ng'wigūngūli lyakwe hū bene bakūmūlaga bo kūmponda mawe.

3Nīyo ū nene nakūbiza ng'wilwisha wakwe ū munhū ng'wenūyo, nankomanye
winge gete ū mu banhū bakwe. Nguno ū wa kūfunya baana bakwe babize
shitambò kūlī Moleki, akūbiza walīsosohaja ī lipandī lyane ī lyeela, na wagimaga
kūkenaagūla lina lyane.

4A banhū ba ng'wigūngūli lyakwe ū munhū ng'wenūyo ūlū būmona alīmfunīja
Moleki nūūlū ūmò wa baana bakwe, alīyo hū būleka ū kūndīlīla; būleka
kūmūlaga,

5nene ng'wenekīlī nakwilwisha nang'hwe ū munhū ng'wenūyo, hamò nī kaya
yakwe, pye na a babo bakūsangīlaga nang'hwe ū mu wīmīlīzu wa kūnondeela
Moleki; nakūbakomanya bīnge gete ū mu banhū babo.

6“Nūūlū munhū ūgalūkīla mihayo ya bachūūja na ya banhū abo basanije nguzu
ja masamva, wandya kūyūja akūtagaalījaga kūbalondeela banhū balī gīko, ū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ng'wenūyo nag'hwe nakūbiza ng'wilwisha wakwe ū nene; nakūnkomanya wīnge ū mu banhū bakwe.

7Na lūūlū iyeejagi bing'we benekīlī mubize beela; nguno ū nene nalī SEEBA, Mulungu wing'we.

8Īdimagi īyo naamuhelelaga, mushimīzīle muyo; ū nene nalī SEEBA ūyo akūng'wītaga mubize beela.

9"Ū munhū wa kūndūka ise nūūlū nina, shiigeleelilwe abūlagwe; nguno wandūkaga ise nūūlū nina. A mininga gaakwe gakwidīka kūlwa nguno yakwe wei ng'wenekīlī.

10"Ūlū munhū ūlaala na nkīma atoolilwe, akūbiza washihyaga na nke wa nzenganwa ng'wiye, ū ngosha nū nkīma ng'wenūyo shiigelile babūlagwe būbīlī wabo.

11"Nūūlū munhū ūlaala na nke o ng'wa ise, akūbiza wang'wibengelejaga ū ise; ū ngosha ng'wenūyo nū nkīma shiigelile babūlagwe būbīlī wabo. A mininga gabo gakwidīka kūlwa nguno yabo boi benekīlī.

12"Nū wa kūlaala na ng'wīnga wakwe, nang'hwe shiigelile abūlagwe; a bose būbīlī wabo shiigelile babūlagwe, nguno bīītaga mhayo gwa soso nhaale no. A mininga gabo gakwidīka kūlwa nguno yabo boi benekīlī.

13Ū ngosha ūlū ūlaala na ngosha ng'wiye gītī kūlaala na nkīma; a benabo būbīlī wabo bīītaga mhayo gwa soso nhaale no. Shiigelile babūlagwe, a mininga gabo gakwidīka kūlwa nguno yabo boi benekīlī.

14Ūlū munhū ūbatoola bakīma babīlī, munhū na nina, ū gwenūyo mhayo gwa būsoso; ū ngosha ng'wenūyo na a bakīma benabo, shiigelile babūlagwe bo kūpemva mu moto, muyīnje gete pyī ī mihayo ya būsoso ū mu bing'we.

15Ūlū ngosha ūlaala na shiinū, shiigelile abūlagwe; nī shiinū yeene mukwībūlaga.

16Nūūlū nkīma wifunya kūlaala na shiinū, shiigelile abūlagwe ū nkīma ng'wenūyo hamò nī shiinū yenīyo. A banhū ba gīko shiigelile kūbūlagwa; a mininga gabo gakwidīka kūlwa nguno yabo boi benekīlī.

17"Ūlū ngosha ūntoola ilūmbūye, nshīke o ng'wa ise nūūlū nshīke o ng'wa nina, ūmona dūūhū yakwe, nū nkīma ūmona dūūhū yakwe ū ngosha, ū mhayo gwenūyo gwa soni no. A banhū benabo īkwigeleelwa bakomanyiwe gete, bīnjiwe ū mu miso ga banhū babo. Ū munhū ng'wenūyo akūbiza wītile mhayo gwa soni ū kūl'ilūmbūye; ū būbi wakwe akūbūbūūcha wei ng'wenekīlī.

18Ūlū ngosha ūlaala na nkīma alī mu shikū jakwe ja ng'weji, ūmona dūūhū yakwe; akūbiza wabonaga minala ya mininga gakwe ū nkīma ng'wenūyo, ū nkīma nang'hwe akūbiza oolechaga minala ya mininga gakwe; a bose būbīlī wabo shibigelile bakomanyiwe gete bīnjiwe ū mu banhū babo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Yaya kūlaala na ng'wana wa ng'wawe o ng'wa mayū wako, nūūlū n'ilūmbūye lya ng'wa so, nguno ū mhayo gwenūyo gūlī gwa magooke ū kū banhū ba mu kaya. Bose būbīlī wabo bakūbūbūūcha ū būbi wabo boi benekīlī.

20Ūlū munhū ūlaala na nke o ng'wa ise, akūbiza wang'wibengelejaga ū ise; a bose būbīlī wabo bakūbūbūūcha ū būbi wabo, bakūcha na kūbyala yaya.

21Ūlū munhū ūntoola nke wa ng'wana wa ng'wawe, ū wenūbo būsoso, wang'wītīlaga ibengwe ng'wana wa ng'wawe. Bakūcha na kūbyala yaya. Banhū abo bakatūmamīlaga nguzu ja myoyo misoso mu kūgema kūlagūla banhū bangī, nūūlū kūbawīla īyo īlabilongele kū shikū ja kū būtongi."

Kūshilang'hana shilagīlo

22Gadimagi pye a malange gaane nī shilagīlo shaane, nīyo mushimīzīle musho gete; ītizūmuswa ī sī īyo nalīmutwala kwikala mo.

23A bing'we yaya ū kūshimīzīla mu nhūngwa ja banhū abo nalībapeeja bang'wīngīle. Nguno a bene baayītaga pyī ī yenīyī, h'ī nguno yeene nabakolilwe.

24Alīyo a bing'we nakamuwīla, "Nene ng'wenekīlī nakūng'winha ī sī yabo ng'wīdime, ībize wingīji wing'we; ī sī yenīyo ī ya būhondo ya kūsūlūlūcha būki na mabele ū nene nalī SEEBA Mulungu wing'we; nene h'ūyo naamukomanya kūfuma mu mahanga.

25"Na lūūlū īng'wigeleelilwe kūtūūla ho būlekanya a ha gatī ya ndimu ījo jibalilwe kūbiza jawiza nī jijo jitī jawiza; nī noni ī jawiza nī jitī jawiza. A bing'we yaya ū kwisosohaja mu nzīla ya shiinū yose yose, nūūlū noni yose yose; nūūlū ni mu nzīla ya shiseeng'wa shose shose īsho shikashimīzaga hasī, īsho nashihayile gīkī shilī shisoso ū kū bing'we.

26Shiigelile mubize beela, nguno ū nene SEEBA nalī ng'wela; nene ng'wenekīlī naamukomanya kūfuma mu mahanga gīkī mubize banhū bane.

27"Munhū ose ose, ngosha nūūlū nkīma, ūyo akikalaga mu bing'we alīyo ūbiza akīītaga nīmo gwa būchūūja, nūūlū gwa kūkooba būdūla kūfuma mu masamva, shiigelile abūlagwe. A banhū ba mbika yenīyo shiigeleelilwe muyūbabūlaga bo kūbaponda mawe; a mininga gabo gakwidīka kūlwa nguno yabo boi benekīlī."

Bagabīji 21

Shilagīlo kūlwa bagabīji

1Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, Bawīlage a bagabīji, a bitūnja ba ng'wa Alooni gīkī, "Ngabīji ose ose ītang'wigeleelilwe kwisosohaja kūlwa munhū ūyo wazumalīkaga, nūūlū akabiza wa kūfuma mu banhū bakwe.

2Numho abize wa mu kaya gete, gītī nina, ise, ng'witūnja wakwe nūūlū nshīke wakwe, na kūlwa nzunaye nūūlū nkūlūye.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Adūgije ū kwisosohaja nūūlū kūlwa nguno ya ng'wilūmbūye ūyo atatoolilwe, ūlū akanang'hanaga wei.

4Ū ngabīji ītang'wigeleelilwe kwisosohaja kūlwa nguno ya banhū ba kū būkwiye.

5"Hama yaya kwihalūla ipala ha ntwe, nūūlū kūmoogeela ndezu mu mhelo mhelo; yaya nūūlū kwitema salago ha mīlī gwakwe.

6Ū wei īng'wigeleelilwe kūbiza ng'wela ū kūlī Mulungu wakwe, yaya ū kūlīsosohaja ī lina lya ng'wa Mulungu wakwe. Nguno alī ng'wenhi wa shilīwa ū kūlī Mulungu wakwe, alī na nīmo gwa kūfunya shitambò kūlwa ng'wa SEEBA mu nzīla ya moto; na lūūlū ū ngabīji shing'wigeleelilwe kūbiza ng'wela gete.

7"Īkī ū ngabīji alī ng'wela ū kūlī Mulungu wakwe, na lūūlū atī wa kūtoola nkīma ng'wīmīlīzu, nūūlū ūyo wamala kūlaala na bagosha bangī, nūūlū wamala kūbūlaga numba.

8Būlī munhū shiigeleelilwe ang'wisaabe ū ngabīji gīkī alī ng'wela, nguno akenhaga shilīwa kūlī Mulungu wing'we. Ng'wisaabagi ū ng'wenūyo gīkī alī ng'wela, nguno ū nene SEEBA nalī ng'wela; ū nene ūyo nakang'wītaga bing'we kūbiza beela.

9"Hama ūlū nshīke wa ngabīji wisosohaja wei ng'wenekīlī mu nzīla ya wīmīlīzu, akūbiza wansosohajaga ise; na lūūlū ū ng'wenūyo wigeleelilwe kūbūlagwa wa kūpemva mu moto.

10"Ū ngabīji ntaale mu baana ba ng'wawe, ūyo wamala kwitīīlwa maguta ha ntwe gwakwe kūlwa kūtūūlwa ha nīmo, hūna ūshikīlījiwa ho a ha nīmo, ūbiza wa kūyūzwaala nī shizwalo sha nyagabīji, ū ng'wenūyo yaya ū kūjilekanīja ī nzwīlī jakwe jisakaale; yaya nūūlū kūtandūla shizwalo shakwe.

11Atī wa kwegeela hose hose aho gūlī mimba; atī wa kwisosohaja nūūlū hado, nūūlū ni kūlwa nguno ya ng'wa ise nūūlū nina.

12Ū wei atī wa kwīnga na hado yaya ū ng'wipandī lyeela lya ng'wa Mulungu wakwe, yaya nūūlū kūlīsosohaja mu nzīla yose yose, nguno ū wei wamala kwejiwa kūlwa kwitīīlwa maguta ga ng'wa Mulungu wakwe; ū nene nalī SEEBA.

13"Ū nkīma wa kūtoolwa na ngabīji ntaale abize ataalī kūlaala na ngosha ūngī ose ose.

14Ū wei atī wa kūtoola nkīma wamala kūchīlwa, nūūlū wabūlaga numba, nūūlū ūyo wasosohajiwa wīmīlīzu; alīyo alī wa kūtoola nkīma wa kūfuma mu banhū bakwe, ūyo ataalī kūlaala na ngosha ose ose.

15Ū ngabīji ntaale atigeleelilwe kūsosohaja būbyīle wakwe ū mu banhū bakwe. Ū nene nalī SEEBA, ūyo nakabīītaga bagabīji kūbiza beela."

Būlemehazu mu bagabīji

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa,

17Ng'wīlage ū Alooni gīkī, “Ū mu shibyalīlwe shose īsho shiliza, nemehazu ose ose ū mu būbyīle wako, atigeleelilwe kwegeela kūlī Mulungu wakwe kūfunya shilīwa.

18Būlī ng'wene ūyo alī na būlemehazu būlebe yaya ū kwegeela; mboku ose ose yaya, nūūlū nemehazu, nūūlū alī na būlema būlebe kū būshū, nūūlū alī na gūgūlū gūmò, nūūlū nkono gūmò nīhu kūtinda ng'wichaago.

19Abize abīnzīkile kūgūlū nūūlū nkono, nū ng'wene yaya ū kwegeela.

20Nūūlū wigembe ha ngongo, nūūlū nemehazu mu kakūlīle, nūūlū alī na songo, nūūlū wa būhele nūūlū malonda; nūūlū asoloolile.

21Atīho wa būbyīle wa ngabīji Alooni ūyo alī na būlemehazu wa mbika yose yose ū wa kūzunīlījiwa kwegeela kū būtongi bo ng'wa SEEBA kwiza kūfunya shakwinha mu nzīla ya moto. Īkī alī na būlemehazu, na lūūlū atizegeela kū būtongi bo ng'wa Mulungu wakwe kwenha shilīwa.

22Kwike ī shilīwa īsho shikafunyiagwa kūlī Mulungu wakwe, ī sheela no no no, nī shingī īsho shikafunyiagwa, azunīlījiwe ū kūshilya.

23Alīyoī īkī alī na būlemehazu, atazunīlījiwe kwegeela a hisenge lya ng'wipandī lyeela, nūūlū ū kwegeela a ha ng'walīlo; nguno adūgije kūlīsosohaja ī lipandī lyeela lyane. Ū nene nalī SEEBA ūyo nakabīītaga bagabīji kūbiza beela.”

24Na lūūlū ū Musa ūng'wīla ū Alooni na a bitūnja bakwe, hamò na a Baisilaeli a bose ī mihayo yenīyī.

Bagabīji 22

Bagabīji na shikolo sheela

1Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa,

2“Ng'wīlage ū Alooni na a bitūnja bakwe gīkī bashikūje ī shakwinha sheela īsho Baisilaeli bakūshifunyaga kūlwa nguno yane; ni bilang'hanage batizūlīsosohaja ī lina lyane īlo līlī lyeela; ū nene nalī SEEBA.

3Bawīlage gīkī, ‘Ūlū munhū ose ose mu bing'we ūsosohala, alīyo hū wegeela dūhū a ha shakwinha sheela īsho Baisilaeli bakūsheejaga kūlwa ng'wa SEEBA, ū munhū ng'wenūyo shing'wigeleelilwe kūkomanyiwa wīnge ū kū būtongi wane. Ī shilagīlo shenīshi shilī kūlwa nguno ya shibyalīlwe shing'we shose, nī shisho shiliza. Ū nene nalī SEEBA.’

4Ose ose ū wa mu lūganda lwa Alooni ūlū alī na būsaatu w'ikūnza lya mīlī, nūūlū būsaatu wa kūfung'wa būsoso mu mīlī, yaya ū kūshilya ī shakwinha ī sheela kūshisha apīle. Akūbiza nsoso nūūlū ūkuumya shikolo shose shose īsho

© 2015 Bible Society of Tanzania.

shasosohalaga kūlwa kwikuumya na mimba, nūūlū shasosohalaga kūlwa kūkuumiwa na munhū wilooteelaga;

5nūūlū kūlwa kūkuumya shiinū yose yose īyo īkigweesaga hasī, īyo īdūgije kūnsosohaja munhū, nūūlū wikuumya na munhū ūyo ashikile kūnsosohaja; nūūlū ūmo būlang'wizīīle ū būsoso.

6Ū wa kūkuumya shikolo shisoso sha mbika yenīyo akūbiza nsoso kūshisha līīmi līlibīle. Yaya ū kūlya shose shose ū mu shakwinha ī sheela kūshisha ooge mu minzī.

7Ī līīmi ūlū lyūlībīla akūbalwa gīkī welaga; hūna lūūlū kwandīja ikanza lyenīlo adūgije kūshilya ī shakwinha ī sheela, nguno shilī shakūlya shakwe.

8Alīyo atigeleelilwe kūlya shose shose ūlū ūshisanga shachaaga shoi dūhū, nūūlū shabūlagagwa shiinū; yaya ū kwisosohaja kūlwa nguno yasho. Ū nene nalī SEEBA.

9A bagabīji ībigeleelilwe kwīdima na welwang'holò pyī īyo nayīhelile, batizingīla mu kwihīga nose bache kūlwa nguno ya kūleka kwīkūja īyo nīhelile nene. Ū nene nalī SEEBA ūyo akabīītaga kūbiza beela a bagabīji.

10"Ose ose ūyo atī wa mu lūganda lwa bagabīji atazunīlījiwe ū kūshilya ī shakwinha ī sheela; nūūlū ngeni wa ha ng'wa ngabīji yaya, nūūlū ng'witūmamīja wa mheela ūyo alītūmama hoi yaya ū kūshilya.

11Alīyo ū ngabīji ūlū ūgūla nsese, nūūlū nsese ūbyalīlwa ho a ha kaya, ū nsese ng'wenūyo adūgije ū kūshilya ī shilīwa sha ngabīji.

12Ū nshīke wa ngabīji ūlū ūtoolwa na ngosha ūyo atī ngabīji, akūbiza wīngaga ū mu būzunīlījiwa wa kūshilya ī shakwinha sheela.

13Kwike ū nshīke wa ngabīji ūlū ūchīlwa ngoshi, nūūlū ūbūlaga numba, alīyo ūbiza atī na baana, hūna ūshoka ha ng'wa ise kwikala gīt'ūmo wikalīlaga aho ataalī kūtoolwa, ū ng'wenūyo adūgije kūshilya ī shilīwa sha ng'wa ise. Alīyo ī shilīwa shenīsho shitī sha kūlyiwa na ose ose ūyo atazunīlīgije kūshilya.

14Ūūlū munhū ūhūbīla ūshilya ī shakwinha sheela, akūshilīpa īsho walyaga, ongeja n'īmò ya itanò yasho; ūtwala kūlī ngabīji.

15"A bagabīji ītabigeleelilwe kūshisosohaja ī shakwinha sheela īsho Baisilaeli bakafunyaga kūlwa ng'wa SEEBA.

16Yaya ū kūyūbazunīlīja kūshilya ī shakwinha sheela shenīsho hanuma kwingīla mu makoye ga kūlīpa. Ū nene nalī SEEBA, hū nene nakabīītaga a banhū kūbiza beela."

Mitugo ījo jilemilwe

17Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18“Ng'wīlage ū Alooni na a bitūnja bakwe, hamò na a Baisilaeli a bose gīkī, ‘Ose
ose ū mu bing'we, abize ng'wana byalwa wa mu Isilaeli, nūūlū ngeni ūyo
akwikalaga mu Isilaeli, ūlū wenha kū būtongi bo ng'wa SEEBA shakwinha
shakwe sha kūpemva kūlwa nguno ya mhayo ūyo wilahīla kūgūshikīlīja, nūūlū
shakwinha sha wiyaabī,

19Ī shakwinha shenīsho shiigelile ībize ng'ombe, nūūlū ng'holo nūūlū mbūli;
hama ībize ng'osha ītī na būka, h'īkwanukūlwa kūlwa nguno yakwe.’

20Yaya ū kwenha shose shose īsho shilī na buka, nguno shitanukūlwa kūlwako.

21“Ūlū ose ose wenha kūlwa ng'wa SEEBA ng'ombe nūūlū ng'holo nūūlū mbūli
kūlwa shakwinha sha būsangī, īkī atogilwe kūshikīlīja mhayo ūyo wilahīla
kūgwīta, nūūlū kūfunya shakwinha sha wiyaabī, shiigelile ū ntugo gwenūyo
gūbize gūtī na būka nūūlū būlemehazu bose bose, hū shikwanukūlwa ī
shakwinha shenīho kūlwa nguno yakwe.

22Yaya ū kūmfunīja ū SEEBA īyo ībbokulile, nūūlū īlemehalile, nūūlū ībīnzīkile
hanhū, nūūlū īlī na madindili, nūūlū būhele, nūūlū īchūūbagūkile. Ī ya gīko
ūtizīfunya nūūlū hado a ha ng'walīlo gīkī ībize shakwinha sha kūbeegejiwa
SEEBA mu nzīla ya moto.

23Ī ng'ombe nūūlū ī ng'holo īyo īlemehalile ūdūgije ū kwīfunya gītī shakwinha
sha wiyaabī, alīyo ūlū kūshikīlīja mhayo ūyo wisagīja kūgwīta, ū ntugo gwa gīko
gūtīko ū kwanukūlwa.

24Nūūlū ntugo gūsoloolilwe yaya ū kūmfunīja ū SEEBA; ū mhayo gwenūyo yaya
gete ū kūgwīta ū mu sī ying'we.

25Nūūlū kūfuma ū kū bageni yaya ū kwanukūla ntugo gūlī gīko kūlwa kūgūfunya
kū būtongi bo ng'wa Mulungu wako kūbiza shakūlya. Ī ja gīko jitanukūlwa nguno
jilemehalile, na jiminije.”

26Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

27“Ī ng'ombe nūūlū ī ng'holo nī mbūli ūlū yūbyalwa, shiigelile yikale na ninayo
shikū mpungatī, ūlū yūshisha shikū inaane īdūgije ū kūfunyiwa kūlwa ng'wa
SEEBA gītī shakwinha sha kūbeejiwa mu nzīla ya moto.

28Yaya ū kūsīnza ng'ombe nūūlū ng'holo lūshikū lūmò nū ng'wana wayo.

29“Ūlū ūfunya shitambò sha kūnūmba SEEBA, shifunyage mu mbika īyo
shikwanukūlwa kūlwa nguno yako.

30Ī nyama yenīyo shiigelile īlyiwe lūshikū lwenūlo dūhū; yaya kwīsaaja nūūlū
hado kūshisha ntondo yaho. Ū nene nalī SEEBA.

31“Shidimagi ī shilagīlo shane, nīyo mushilondeele gete. Ū nene nalī SEEBA.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

32Aya kūlīsosohaja ī lina lyane ī lyeela; a Baisilaeli baniitegeleje gīkī nalī ng'wela. Ū nene nalī SEEBA ūyo akang'wejaga a bing'we.

33Hū nene nakang'wīnja na mu sī ya Misili gīkī nabize Mulungu wing'we. Ū nene nalī SEEBA."

Bagabīji 23

Shilagīlo sha mbika ningī

1Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa,

2"Lūngalūngaga nabo a Baisilaeli ūbawīle gīkī, 'Īshi hū shene ī shigukulu shane īsho naamuhelelile; shilī shigukulu sha ng'wa SEEBA, īsho īng'wigeleelilwe mushikumūche gīkī shilī sha kwibilinga kwela.'"

Sabato

3"Jilīho shikū itandatū ījo muzunīlīgije kūtūmama milīmo, alīyo ū lwa mpungatī, ū lwene Sabato ya kwifuula; lūlī lūshikū lwa kwibilinga kwela. Yaya kūtūmama nīmo gose gose būlī kwene ūko mukūbiza; nguno īlī Sabato ya ng'wa SEEBA."

Pasaka na migatī ītī na shibimbya

4"Shingī shiishi ī shigukulu sha ng'wa SEEBA īsho shihelilwe kūlwa kwibilinga kwela, būlī sheene mukūyūshikumūcha ng'wikanza lyasho.

5Ī Pasaka ya ng'wa SEEBA īkandyaga mhīndī ya līīmi līlīīlibīla, mu lūshikū lw'ikūmi n'inè ng'weji gwa kwandya.

6Ū mu lūshikū lw'ikūmi n'itanò ū mu ng'weji gwenūyo, shikandyaga ī shigukulu sha ng'wa SEEBA, ī sha migatī ītī na shibimbya. Ikanza lya shikū mpungatī mukūlya migatī ītī na shibimbya.

7Ū mu lūshikū lwa kwandya ī shigukulu shenīsho, bizagi na kwibilinga kwela, hama yaya ū kwīta ī milīmo īyo mukīītaga na kale.

8Ikanza lya shikū mpungatī mfunījagi ū SEEBA shitambò sha kūpemva mu moto. Hūna a ha lūshikū lwa mpungatī bizagi na kwibilinga kwela; nīyo hangī yaya ū kwīta ī milīmo īyo mukīītaga na kale."

Matwajo ga kwandya

9Ū SEEBA ūng'wīla hangī ū Musa,

10Bawīge a Baisilaeli gīkī, "Ūlū ng'wingīla ū mu sī īyo nalīng'winha, hūna ng'wandya kūpandīka shilīwa kūfuma muyo, mukūyenha kūlī ngabīji shigabbu sha shilīwa īsho mulayūgesa kwandya.

11Ī shigabbu shenīsho akūshiyengeeja ū ngabīji kū būtongi bo ng'wa SEEBA, gīkī ī shilīwa shanukūlwe kūlwa nguno ying'we; akūshiyengeeja ha lūshikū lwa gīkī Sabato yabītaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Ū mu lūshikū lwa kūshiyengeeja ī shilīwa shenīsho, shiigelile ng'wenhe ng'holo ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA; ībize ya ng'waka gūmò, nīyo ītī na būka, īfunyiwe kūbiza shitambò sha kūpemva.

13Mukwīfunya hamò na shakwinha shayo sha būsu, kilo gītī ibīlī ja būsu būnogu būsangije maguta. Ī shenīsho shilī shakwinha kūlwa ng'wa SEEBA, sha kūpemva mu moto kūlwa ng'waso gwawiza; mukūfunya na shakwinha shaho sha kūng'wiwa, liita gītī īmò ya divai.

14Yaya ū kūlya ī shilīwa ī shipya mu nzīla yose yose gītī ya kūbeeja ngatī, nūūlū kūshilya shitaalī shidoto, nūūlū kūshihelemba na kwanikīlīja, kūshisha lūshike ū lūshikū lwa kūshenha kūlī Mulungu wing'we. Ī shenīshi shilī shilagīlo sha kūshinga ho shikū jose, pyī ū mu shibyalīlwe shing'we īsho shiliza, hose hose ūko mukwikala."

Shigukulu sha mifungo

15"Kwandīja ū lūshikū lwa kūshenha mu shigabbu ī shakwinha sha kūyengeejiwa, ū lūshikū lwa gīkī Sabato yabītaga, mukūbala mifungo migima mpungatī;

16hū kūhaya mukūbala shikū makūmi atanò kūshisha ū lūshikū lwa gīkī ī Sabato ya mpungatī yabītaga. Hūna mukūmfunīja ū SEEBA shakwinha sha matwajo mapya.

17Hose hose ūko mukūbiza mukwikalaga, mukwenha ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA shigabbu shibīlī sha migatī ya kūbeejiwa kūfuma mu kilo ibīlī ja būsu būnogu bsanjiwe na shibimbya. Ī migatī yenīyo mukwīfunya kūbiza shakwinha sha kūyengeejiwa sha matwajo ga kwandya.

18Hamò nī migatī yenīyī, mukūfunya ng'holo mpungatī, ja ng'waka gūmò būlī yeene, hama jitī na būka; na nzagamba mūūga, hamò na ng'ondi ibīlī. Jikwenhwa kū būtongi bo ng'wa SEEBA kūbiza shitambò sha kūpemva, hamò nī shakwinha shaho ī sha būsu, nī sha kūng'wiwa. Pyī ī shenīshi shikūbiza shitambò sha kūpemva mu moto, kūlwa ng'waso gwawiza kūlī SEEBA.

19Hanuma ya henaho mukūfunya ngulyati ya mbūli, ībize shitambò sha shibi; na ng'holo ibīlī ja shakwinha sha būsangī, būlī yeene ya ng'waka gūmò.

20Ū ngabīji akūjiyengeeja ī ng'holo būbīlī wajo kū būtongi bo ng'wa SEEBA, jifunyiwe kūbiza shakwinha sha kūyengeejiwa, hamò nī migatī ya matwajo ga kwandya. Ī shenīshi shilī shakwinha sheela kūlwa ng'wa SEEBA, nguno ya ngabīji.

21Ū mu lūshikū lwenūlo itanagi kwibilinga kwela, yaya ū kwīta ī milīmo īyo mukīītaga na kale. Ī shenīshi shilī shilagīlo sha kūshinga ho shikū jose, pyī ū mu shibyalīlwe shing'we ī shose īsho shiliza, hose hose ūko mukwikala.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

22“Ūlū ng'ūgesa ī shilīwa ū mu migūnda ying'we, yaya ū kūpūmbīlīja kūshisha kū mbīmbī ja malaale ging'we, yaya nū kūshishokeela īsho shilīsaagīīla ū mu magesa ging'we. Ng'ūlekeela bayūsoleela nabo a bahabī na bageni. Ū nene nalī SEEBA Mulungu wing'we.”

Shigukulu sha kūfuula mhembe

23Ū SEEBA ūng'wīla hangī ū Musa,

24Bawīlage a Baisilaeli gīkī, “Ū lūshikū lwa kwandya lwa ng'weji gwa mpungatī, lūkūbiza lwing'we lwa kwifuula; lūshikū lwa kūfuula mhembe kūlwa kwiyizūkīja kwibilinga kwela.

25Yaya kwīta milīmo yose yose īyo mukīītaga na kale; alīyo mukūfunīja ū SEEBA shitambò sha kūpemva mu moto.”

Lūshikū lw'isangī

26Na hangī ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

27“Ū lūshikū lw'ikūmi lwa ng'weji gwa mpungatī gwenūyū, lūlī Lūshikū Lw'isangī. Mukūbiza na kwibilinga kwela, shiigelile kwilecha nī sha kūyeja mīlī; na kūmfunīja ū SEEBA shitambò sha kūpemva mu moto.

28Ū mu lūshikū lwenūlo yaya ū kwīta ī milīmo, nguno lūlī Lūshikū lw'isangī; lūshikū lwa kūbeejiwa isangī kūlwa nguno ying'we, kū būtongi bo ng'wa SEEBA, Mulungu wing'we.

29Ose ose ū wa kūleka kwilecha ī sha kūyeja mīlī, akūkomanyiwa wīnjiwe ū mu banhū bakwe.

30Ū wa kwīta nīmo gose gose ū mu lūshikū lwenūlo, nakūnkenaagūla wīnge gete ū mu banhū bakwe.

31Ū mu lūshikū lwenūlo yaya gete kwīta nīmo nūūlū hado. Ī shenīshi shilī shilagīlo sha kūshinga ho shikū jose, pyī ū mu shibyalīlwe shing'we īsho shiliza, hose hose ūko mukwikala.

32Īlī Sabato ying'we ya kwifuula; kwike shiigelile nū kwilecha ī sha kūyeja mīlī. Ī Sabato ying'we īkwandya līīmi līlīīlibīla ū mu lūshikū lwa kenda ū ng'weji gwenūyo, kūshisha tondo yaho līīmi līlīīlibīla.”

Shigukulu sha maduku

33Ū SEEBA ūng'wīla hangī ū Musa,

34Bawīlage a Baisilaeli gīkī, “Ū lūshikū lw'ikūmi n'itanò lwa ng'weji gwa mpungatī, lūkūbiza lwa kwandya shigukulu sha ng'wa SEEBA sha maduku; shikūshinga kūshisha ikanza lya shikū mpungatī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

35Ū lūshikū ūlo shikwandya lūkūbiza lwa kwibilinga kwela, yaya ū kwīta ī milīmo īyo mukīītaga na kale.

36Hūna līkūbīta ikanza lya shikū mpungatī mukūfunyaga kūlwa ng'wa SEEBA shitambò sha kūpemva mu moto; hama a ha lūshikū lwa kanaane mukūbiza na kwibilinga kwela hangī, ng'ūmfunīja hangī ū SEEBA shitambò sha kūpemva mu moto; ū lwenūlo lūlī lūshikū lwa kūmalīīja libilinga, yaya ū kwīta ī milīmo īyo mukīītaga na kale.

37"Ī shenīshi h'ī shigukulu sha ng'wa SEEBA īsho shihelilwe; īsho īng'wigeleelilwe mushikumūche gīkī shilī sha kwibilinga kwela, na kwenha shakwinha kūlwa ng'wa SEEBA, sha kūmfunīja mu nzīla ya moto; shakwinha gītī, shitambò sha kūpemva, shakwinha sha būsu, shitambò, na shakwinha sha kūng'wiwa. Būlī shene shikūfunyiwa mu lūshikū ūlo lūhelilwe kūlwa nguno yasho.

38Ī shakwinha shenīshi shikūyūfunyiwa ītī kūlwa gīkī shileke kūfunyiwa īsho shikafunyiagwa ha Sabato ja ng'wa SEEBA, nī shisho shikafunyiagwa būlī lūshikū, nī sha kūfunyiwa kūlwa kūshikīlīja mihayo īyo banhū baalahīla, nī shakwinha sha wiyaabī īsho shikenhagwa kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

39"Na lūūlū ūlū ng'ūmala kūkuminga magesa kūfuma mu migūnda, ī likanza lya shigukulu sha ng'wa SEEBA līkūshika. Ī shoi shikūsola shikū mpungatī, kwandīja lūshikū lwa ikūmi n'itanò ū mu ng'weji gwa mpungatī. Ū lūshikū lwa kwandīja lūkūbiza lwa kwifuula, nū lwa kanaane nalo lwa kwifuula.

40Ū mu lūshikū lwa kwandīja mukūsolanhya matwajo ga kūfuma mu mitī misoga, ng'ūbbuta na matambī ga mitī ya būkīndū, na ga mitī ya madūūtū mingī, na ga magobeko kūfuma kū ng'hilimva ya mongo. Mukūmala shikū mpungatī mukūyegaga kū būtongi bo ng'wa SEEBA Mulungu wing'we.

41Na lūūlū shidimagi ī shigukulu shenīshi; būlī ng'waka mukūshiyegela shikū mpungatī kū būtongi bo ng'wa SEEBA. Ī shenīshi shilī shilagīlo sha kūshinga ho shikū jose, pyī ū mu shibyalīlwe shing'we īsho shiliza; ī shigukulu shenīshi shikūbiza mu ng'weji gwa mpungatī.

42Mukwikala mu maduku ikanza lya shikū mpungatī; pye a bana byalwa ba mu sī ya Isilaeli bakwikala ū mu maduku.

43Ū mu gīko, a banhū ba shibyalīlwe shing'we bakūdeeba gīkī, a Baisilaeli aho nalīībīnja mu sī ya Misili nakabikaja mu maduku. Ū nene nalī SEEBA Mulungu wing'we.

44Na lūūlū ū Musa ūbakumūkīja a Baisilaeli, ī shikū ja shigukulu sha ng'wa SEEBA ījo jalī jihelilwe."

Bagabīji 24

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Maguta na migatī kūlwa ng'wa SEEBA

1Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa,

2"Balagīlage a Baisilaeli bakwenhele maguta gawiza ga mizeituni, ga kūtūmamīla mu tala, jiyūbaka būlī makanza.

3Ū Alooni akūyūjibeegeleja ī tala, ī hanze y'itundubaali l'isenge lya ng'wiheema lya kwibilingīla, īlo līshīkīgije isandīko lya būkaanīji; nguno shiigelile jibake kū būtongi bo ng'wa SEEBA būlī lūshikū, kwandīja mhīndī kūshisha ntondo yaho dilū. Ī shenīshi shilī shilagīlo sha kūshinga ho shikū jose, pyī ū mu shibyalīlwe shing'we īsho shiliza.

4Ī tala jenījo jidīlīlwe chiza aho jilī a h'ikīndīkīlo lya tala lya zahabu, jiyūbachiwa būlī lūshikū kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

5"Hanuma ūkūsola būsu būnogu ūbeeje migatī ikūmi n'ībīlī; būlī kilo ibīlī ja būsu ngatī gūmò.

6Ī migatī yenīyo ūkwīhela ng'hīlīlī ibīlī kū būtongi bo ng'wa SEEBA, a ha meeza ya zahabu yawiza; būlī lūhīlīlī migatī ītandatū.

7Hūna ūkūtūūla na būbbani wawiza a ha būlī lūhīlīlī, būbize shakwinha sha kūpemva a ha ng'wanya gwa migatī yenīyo; sha kūfunyiwa kū būtongi bo ng'wa SEEBA kūlwa shiizūkījo.

8Būlī lūshikū lwa Sabato, ī migatī yenīyo īkūyūfunyiwa kūlwa Baisilaeli a bose, yatūūlwa kū būtongi bo ng'wa SEEBA. Ī lyenīlī līkūbiza ilagane lya shikū jose.

9Ī migatī yenīyo īkūbiza ya ng'wa Alooni na bitūnja bakwe, ya kūlya balī ng'wipandī lyeela, nguno īlī myeela no no no; gūlī ngabo gwabo gwa būlī lūshikū, kūfuma mu shitambò sha kūpemva īsho shikafunyiagwa kūlwa ng'wa SEEBA."

Nsango kūlwa būsondagūji

10"Nsūmba nebe, ng'witūnja wa nkīma Ng'wisilaeli, ū ise walī muna Misili, lwise lūmò aho alī hamò na Baisilaeli mu ng'hambī, akikenya na ngosha ūmò Ng'wisilaeli.

11Ū ng'witūnja wa Ng'wisilaeli ng'wenūyo witagūla mihayo misoso ya kūlīsondagūla ī lina lya ng'wa SEEBA; būndima būntwala kūlī Musa. (Ū nina witanagwa Shelomitī ng'wana Diibīli, wa lūganda lwa Dani).

12Ū nsūmba ng'wenūyo būnugalīla hanhū, kūshisha ū SEEBA aboolekeje hape ū gwa kūng'wītīla."

13Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

14"Nfunyagi muntwale hanze ya ng'hambī ū nsondagūji, abo baang'wigwile batūūle makono gabo a ha ntwe gwakwe. Hūna pye a Baisilaeli bamponde mawe, ache.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Nīyo bawīlage a Baisilaeli gīkī, ‘Ose ose ūyo ūlīsondagūla lina lya ng'wa Mulungu wakwe, akwingīla mu kwihīga.

16Būlī ng'wene ū wa kūlīsondagūla ī lina lya ng'wa SEEBA shiigelile abūlagwe. Nūūlū abize ng'wana byalwa ū mu sī ya Isilaeli, nūūlū ngeni, ūlū ūlinda ūlīsondagūla ī Lina, shiigelile abūlagwe; pye a banhū bakūmponda mawe.’

17“Nūūlū munhū ūntūla munhū kūshisha ūmūlaga, shiigelile abūlagwe nang'hwe.

18Ū wakūbūlaga ntugo gwa bangī, shiigelile alīpe; ī mihayo īkūyūja mu nzīla ya būpanga kūlwa būpanga.

19Na lūūlū nūūlū munhū ūnemehaja ng'wiye, ūmo wang'wītīlaga shiigelile nang'hwe ītwe gīko,

20iguha kūlw'iguha, liso kūlwa liso, na lino kūlwa lino. Ūmo wanemehagījaga dūhū ū ng'wiye, nū wei akūlemehajiwa gīko.

21Ū wa kūbūlaga ntugo gwa bangī shiigelile alīpe ntugo; alīyo ū wa kūbūlaga munhū, ū ng'wene akūbūlagwa nang'hwe.

22Shiigelile mubize na shilagīlo sha mbika īmò kūlwa banhū bose, babize bageni nūūlū bana byalwa. Ū nene nalī SEEBA Mulungu wing'we.”

23Hūna ū Musa ūbawīla a banhū kūmfunya ū nsondagūji, būntwala hanze ya ng'hambī kūjūmponda mawe. A Baisilaeli bīīta gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla ū Musa.

Bagabīji 25

Ng'waka gwa sabato

1Ū SEEBA ūlūngalūnga nū Musa aho alī mu lūgūlū lwa Sinai; ūng'wīla,

2Bawīlage a Baisilaeli gīkī, “Ūlū mulingīle ū mu sī īyo nalīng'winha, ī sī yenīyo shiigelile īyūbiza n'ikanza lya kwifuula kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

3Īkūyūbīta myaka ītandatū mukūgalīmaga a malaale ging'we ng'wahamba ī shilīwa, nī migūnda ying'we ya mizabibu mukwīkongoolelaga a matambī yabeela, kūnū mukūtūmamīlaga a matwajo gayo.

4Alīyo ū mu ng'waka gwa mpungatī, ī sī īkūbiza na sabato ya kwifuula; Sabato kūlwa ng'wa SEEBA. Yaya ū kūgalīma na kūgahamba shilīwa a malaale ging'we, nī migūnda ying'we ya mizabibu yaya ū kwīkongoolela a matambī gayo.

5A magwa ga mu ngūnda gwako yaya ū kūgagesa bebe, na a matwajo ga mizabibu īyo ūtīkongoolelile matambī yaya ū kūgatūmamīla bebe; ī sī shiigelile īpandīke ng'waka gwa kwyifuula.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Kwike nūūlū ū mu ng'waka gwa kwifuula, ī sī īkūmupandīkīla ī shakūlya a bing'we benekīlī, na a basese bing'we bagosha na bakīma, na a bitūmamīja ba mheela bing'we, hamò na a bageni abo balī mu bing'we.

7Nī mitugo jing'we jikūpandīka mu gīko ī shilīwa, pyī nī ndimu ja mu matogolo ījo jilīmo ū mu sī ying'we. Shose shose īsho shililonge ū mu malaale shikūlyiwa."

Ng'waka gwa kūshosha shikolo

8"Mukūbala sabato mpungatī ja myaka, hū kūhaya myaka mpungatī ng'hangala mpungatī. Ī lisaabu lya myaka ī yose ū mu sabato mpungatī jenījo, līshike myaka makūmi anè na kenda.

9Hūna a ha lūshikū lw'ikūmi ng'weji gwa mpungatī, ū lūshikū lwa kūbeejiwa isangī, jikūfuulwa mhembe hose pyī ū mu sī ying'we.

10Ū ng'waka gwa makūmi atanò shiigelile mugūbale gīkī gūlī ng'wela, gūbize gwa kūbakumūkīja wiyaabī pye a banhū abo bakwikalaga hose hose ū mu sī ying'we. Gūkūbiza ng'waka gwing'we gwa kūbashokeja banhū wiyaabī wabo; būlī ūmò wing'we abize na wiyaabī kūshoka kū matongo ga ng'wawe, na būlī munhū kū ba lūganda lwakwe.

11Ū kū bing'we ū ng'waka gwa makūmi atanò gūkūbiza gwa kūshosha shikolo; yaya ū kūhamba nūūlū kūgesa ī sha magwa, yaya nūūlū kūhūlūla mizabibu kūfuma kū matina ayo mutagakongoolelile matambī.

12Na lūūlū ū ng'waka gwenūyo īkī gūlī gwa kūbashokeja banhū wiyaabī wabo, shiigelile gūbize ng'wela ū kū bing'we; lyagi dūhū īsho shiligele mu malaale.

13"Ū mu ng'waka gwenūyū, būlī ūmò wing'we akūshoka kū malaale ga ng'wawe.

14Ūlū ūnjigīja ilaale nzenganwa ng'wiyo, nūūlū ūgūla ilaale kūfuma kūlī we, lang'hanagi mutizinyeekeja.

15Ūlū ūlīīgūla ilaale kūfuma kūlī nzenganwa ng'wiyo, shiigelile wīdeebe ī myaka īyo yabītile kūfuma a ha ng'waka gwa kūshosha shikolo; ū wei nang'hwe akūkūjingīja kūlenganīla nī myaka ya kūlīlīma, īyo yasaagaga ū kū būtongi.

16Ī myaka īyo yasaagaga ūlū mingī, ūkūgūla na mpango gwa higūlya; alīyo ūlū yasaagaga migehu, ū mpango gūkūbiza ndo. Nguno īsho ūlīīgūla galī a matwajo ayo ūkūpandīka ū mu myaka īyo yasaagaga.

17Yaya ū kwinyeekeja, ng'ogohagi Mulungu; ū nene nalī SEEBA Mulungu wing'we.

18"Shimīzīlagi ū mu malange gane, nī shilagīlo shane mushidime na welwa ng'holò, hū mukwikala mhola ū mu sī ying'we.

19A henaho ī sī īkūng'winha chiza no a matwajo gayo, nī shakūlya mukūpandīka sha kūng'wigela, hama mukwikala mo mhola.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Kwike mudūgije nūūlū kūbūūja, ‘Ū mu ng'waka gwa mpungatī tūkūlya kī ūlū tūtahambile shilīwa na kūgesa?’

21Ū mu ng'waka gwa katandatū nakūng'wīlūkīla ningī no, a malaale ging'we gakūpona shilīwa sha kwigela kūlya myaka idatū.

22Ū mu ng'waka gwa kanaane ūlū mulīīlīma na kūhamba, ī sha kūlya shing'we shikūbiza sha myaka ī ya kū numa; na mukūshilya kūshisha gashike a magesa ga ng'waka ū gwa kanaane.

23“Ī sī ītī ya kūjinjiwa nūūlū hado, nguno ī sī īlī yane; a bing'we mulī bageni na bikaji dūhū mo.

24Hose pyī ū mu sī īyo īlabize ying'we ya wikomangīle, tūūlagi nī shilagīlo ī sha gīkī, ī sī īzunīlījiwe kūkomoolwa.”

Kūkomoola sabo

25“Ūlū ūmò wa baana ba ng'wing'we ūhabīpa no no no, kūshisha nose ūtīna ilaale lyakwe ūjinja, shiigelile agunaanwe na ndūgū wakwe wa bbihī ū kūlīkomoola ī lilaale īlo walījingije.

26Alīyo ū munhū ng'wenūyo ūlū atī na ndūgū wa kūngunanha ū kūlīkomoola, hūna ū wei ng'wenekīlī ūpandīka sabo ja kwigela kūlīkomoola ī lilaale lyakwe,

27Ū mpango gwalyo gūkūlolwa kūlenganīla nī myaka kūfuma a h'ikanza īlo akalījingīja, hūna ūshosha ī sabo ya kūlenganīja a ha mpango ūyo walī wanjingīnja ū munhū ng'wenūyo. Hanuma ya henaho ī sabo yakwe īkūnshokela.

28Kwike ūlū atadūgije kūpandīka būdūla ū wa kūnshokeja ūyo walīgūla ī lilaale, ī lilaale lyenīlo īlo walījinja līkwikala ū mu makono ga ngūji kūshisha ng'waka gwa kūshosha shikolo. Ū mu ng'waka gwenūyo akūshokejiwa ī lilaale lyakwe, ūja kwikala ho hangī.

29“Ūlū munhū ūjinja numba mu nzengo gūpīndīlījiwe ndugu, kūfuma a ha kwījinja, akūbiza n'ikanza lya ng'waka ngima īlo azunīlījiwe ū kwīkomoola. Ū ng'wikanza lya ng'waka ngima lyenīlo adūgije ū kwīkomoola.

30Alīyo ūlū ītakomoolilwe ū ng'wikanza lya ng'waka gūmò, ī numba īyo īlī mu nzengo gūpīndīlījiwe ndugu yenīyo īkūbiza yakwe ilalī ū nguji wayo, hamò na shibyalīlwe shakwe. Ū mu ng'waka gwa kūshosha shikolo ītūshoshiwa.

31Lelo ī numba ja mu magūngūli ayo gatapīndīlījiwe ndugu, ī jene jikūbalwa gīt'ūmo jilī sabo ja kū matogolo. Ī joi jidūgije ū kūkomoolwa, nīyo ū mu ng'waka gwa kūshosha shikolo jilī ja kūshoshiwa kū benejo.

32“A Balawī a bene bazunīlīgije ū kūjikomoola ī numba jabo ījo jilī mu mizengo yabo īyo bahelelilwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

33Nīyo ū Nawī nūūlū akabiza atatogilwe kūkomoola numba yakwe, alīyo ī numba īyo wayījinja ūlū īlī mu nzengo gūmò gwaho gwa mizengo yabo, akūshokejiwa ū mu ng'waka gwa kūshosha shikolo. Nguno ū mu Baisilaeli a bose, ī numba ja Balawī ījo jilī mu mizengo yabo, jene sabo yabo gete.

34Na a malaale ayo gahelilwe kūlwa mizengo yabo gatazunīlījiwe ū kūjinjiwa; nguno a genayo galī gabo gete ilalī."

Kūngunanha ndūgū

35"Ūlū ūmò wa badūgū bako ūhabīpa no no no, kūshisha ūgayiwa būdūla bose bose wa kwigunanha wei ng'wenekelī, alīyo ūlū akwikalaga mu bing'we, ngunanhage adūle ū kwikala hamò ning'we. Ng'wītīlage gīt'ūmo ūkīītīlaga kū bageni nūūlū balobeji abo bakizaga kwikala hamò ning'we.

36Yaya ū kūnomba mbyalīlwa gīkī ūpandīke solobo, alīyo ng'ogohage Mulungu, ūngunanhe ū ndūgūyo adūle ū kwikala hamò nang'ho.

37Yaya ū kūng'winha hela ja kūngunanha kūnū ūkwisagīlagwa kūpandīka mbyalīlwa ja solobo, yaya nūūlū kūnjingīja shilīwa kūlwa kwikoobela solobo yako ng'wenekīlī.

38Ū nene nalī SEEBA Mulungu wako, ūyo akakwenha kūfuma mu sī ya Misili, gīkī nakwinhe ī sī ya Kanani, na gīkī nabize Mulungu wako."

Wiyabī kū basese

39"Ūlū ūmò wa badūgū bako abo bakwikalaga hamò nag'ho ūhabīpa, hūna wijinja kūlī bebe, yaya ū kūntūmamya nyasese.

40Ng'wisaabage gītī alī ūmò wa bitūmamīja ba mheela ba hang'wako, nūūlū gītī ūmò wa bageni abo bakwikalaga hamò ning'we. Akūkūtūmamīla kūshisha ng'waka gwa kūshosha shikolo.

41Ī likanza lyenīlo akūbiza ntungūlwa, hamò na a baana bakwe, ūja kū sī ya lūganda lwakwe na malaale ga bataale bakwe.

42A Baisilaeli balī batūmami bane nene, naabagūla kūfuma Misili, batī ba kūjinjiwa mu būsese hangī.

43Yaya ū kūbasuga mu wiboneeji, alīyo ng'ogohage Mulungu wako.

44"A basese bako ū bebe, bagosha nūūlū bakīma, shiigelile babize ba kūfuma kū mahanga ayo muzenganilwe nago; ūkūyūūgūla kūfuma kwenūko a basese.

45Na a balobeji abo biza kwikala hamò ning'we, bamò babo ūdūgije kūbagūla kūbiza basese bako, nūūlū banhū ba mu kaya jabo abo baabyalīlwa mu sī yako; a benabo ūdūgije kūbīīta kūbiza sabo yako.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

46Ūdūgije kūbinha kū baana bako kūbiza wingīji, gīt'ūmo jilī ī sabo jako ī jingī. Hama ūdūgije kūbīīta kūbiza basese ba kaya yako shikū jose ja būlamu wabo. Alīyo a Baisilaeli biyo, yaya ū kūbasuga mu nzīla yose yose ya wiboneeji.

47"Ūlū ūmò wa bageni nūūlū balobeji abo bakwikalaga mu bing'we ūsaba, na ūmò wa badūgū bako ūhabīpa, hūna ūja kwijinja a ha ng'wa ngeni ūyo akwikala hamò ning'we, nūūlū mu kaya ya lūganda lwa balobeji,

48Ū ndūgūyo ng'wenūyo akūbiza ataalī adūgije kūkomoolwa nūūlū īkī wijinjaga gīko. Ūmò wa badūgū bakwe adūgije ū kūnkomoola.

49Adūgije kūbiza ise ntaale nūūlū ndo, ng'witūnja o ng'wa ise ntaale nūūlū wa ndo; nūūlū ndūgū wakwe ūngī wa mu lūganda lwakwe adūgije ū kūnkomoola. Nūūlū wei ūlū ūsaba adūgije ū kwikomoola ng'wenekīlī.

50Ū wei nū ngūji wakwe bakwigaasha bayīsolooje ī myaka kwīngīīla aho akijingīja, kūshisha ū ng'waka gwa kūshosha shikolo. Ī sabo ya kūnkomoola īkūlenganīla na mheela īyo ng'witūmamīja akwanukūla ū ng'wikanza lya myaka gītī yenīyo.

51Ūlū yūbiza ītaalī ko myaka mingī, ī sabo īyo alafunye kūlwa kwikomoola kwakwe īkūbiza nhaale, kūlenganīla nī mheela ya kwinhwa ng'witūmamīja ng'wikanza lya myaka gītī yenīyo.

52Ūlū yūbiza yasaagile myaka migehu dūhū ū kūshika a ha ng'waka gwa kūshosha shikolo, būkūbalwa ū wingī wa sabo, hū ūnshokeja ū ngūji wakwe ī sabo yenīyo kūlwa kwikomoolwa kwakwe.

53Shiigelile abalwe gītī ng'witūmamīja ūyo mheela yakwe akalīpagwa būlī ng'waka; nīyo yaya ū kūng'wiloleela dūhū kūnū akūluhiagwa nū munhū ūyo wangūla.

54"Nūūlū gūūlemeela ū mhayo gwa kūkomoolwa ū mu nzīla gītī jenīji, nahene ū mu ng'waka gwa kūshosha shikolo akwinhwa wiyaabī hamò na a baana bakwe.

55Nguno a Baisilaeli balī batūmami bane; a benabo batūmami bane naabagūla kūfuma Misili. Ū nene nalī SEEBA Mulungu wako."

Bagabīji 26

Mbango kūlwa wigwi

1"Mutalizūgima kwibeegeja shikolo, nūūlū shiikolile shose shose, sha suso ya kīnhū, nūūlū ya munhū. Yaya nūūlū kwīmīlīja ng'hīngī ya mawe, nūūlū kūtūūla hose hose ū mu sī ying'we iwe lya kwiloleelwa na banhū. Yaya kwinama kū shikolo shilī gīko; ū nene nalī SEEBA Mulungu wing'we.

2Nī shilagīlo shane sha Sabato shidimagi n'ikūjo; hama nī lipandī lyane ī lyeela mulītūūlīle logohano. Ū nene nalī SEEBA.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3“Ūlū ng'ūshimīzīla ū mu malange gane, nī shilagīlo shane ng'ūshilondeela na welwa ng'holò,

4nakūmutūmīla ī mbula mu makanza gayo, nī sī īkūzwisha īsho shiigeli kūzwa; ī mitī ya mu matogolo nayo īkūtwaja a matwajo gayo.

5A makanza ging'we ga kūtūla shilīwa gakwiyingīlīīla na makanza ga kūhūlūla mizabibu; a makanza ga kūhūlūla mizabibu nago gakwiyingīlīīla na makanza ga kūlīma. Nīyo būlī shilīwa īsho mutogilwe mukūpandīka, mukūlya na mukwikala mhola ū mu sī ying'we.

6Nakūmutūūlīla mhola ū mu sī ying'we, mukūlaala na atigela wa kūng'ogohya. Nakūng'wīngīja a mashiinū a makenaagūji ū mu sī ying'we, nūūlū būlūgū būtīkoya ī sī ying'we.

7A banishi bing'we mukūbapyena mubapeeje, na kūbabūlaga.

8Nūūlū banhū batanò dūhū ū mu bing'we bakūpeeja banishi igana; a banhū igana ū mu bing'we bakūpeeja shihūmbī ikūmi. Nīyo mukūbabūlaga no a banishi bing'we.

9Nakūng'wītīla yawiza, na nakūng'wīta mubize bibyaji; nū wingī wing'we nakūbongeja no no no. Nakūlīshikīlīja ī lilagane lyane ū kū bing'we.

10Ī shilīwa shing'we shikūbiza sha kwisanga sanga; nose īkūyūng'wigeleelwa kūshiponya ī sha kale mupandīke ha kūtūūla ī shipya.

11Nakūbeeja wikalo wa kwikala hamò ning'we; nīyo ū kūlī nene mutalasūūka na hado yaya.

12Nakūshimīza hamò ning'we, na nakūbiza Mulungu wing'we, na a bing'we mukūbiza banhū bane.

13Ū nene nalī SEEBA Mulungu wing'we ūyo wang'wenha kūfuma mu sī ya Misili, gīkī ng'oye kūbiza basese kū bana Misili. Nakalībīnzagūla ī lijoki ling'we muyūshimīza ng'wiyagaalūlaga.”

Nsango kūlwa būshitiigwa

14“Alīyo ūlū ng'ūlema ū kūnidegeleka, nū kwīta pyī ī yose īyo nalīmulagīla,

15nūūlū ng'ūgalema a malange gane, nī shilagīlo shane ng'ūshidalaha, ng'ūlemeelwa ū kwīshikīlīja pyī īyo nalīmulagīla, nī lilagane lyane ng'ūlīkenaagūla,

16yīīyī īyo nakūng'wītīla: Nakūng'wenhela lyogohya lya kūng'wisanganīja, na mabūsaatu gatī ga kūpīla, na saata ja kūmukenaagūja miso na kūgogolohya mibīlī. Ī mbīyū mukūhamba ū mu migūnda ying'we alīyo mukūnogela dalali dūhū, nguno ī shilīwa īsho shilapye shikūlyiwa na banhū bangī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Nakūgalūka kūbiza ng'wilwisha wing'we, kūshisha a banishi bing'we bamupyeene kībi kībi; abo bamukolilwe bakūmusuga, na mukūyūpeela sagala nūūlū atīho wa kūmupeeja.

18"Ūlū nūng'winha nsango gīko alīyo ng'wikala mutaalī mulemile ū kūnidegeleka, ū nsango ūyo nakūng'winha kūlwa shibi shing'we nakūgongeja ū būdito ng'hangala mpungatī.

19Nakūng'wīngīja īsho mushisendamīlile, īsho shikang'winhaga nguzu ja kwikumīlīja, nakūgapyagūla a malunde a higūlū īlo līlī higūlya ya sī ying'we, lyeele pe gītī ibbaadi; nī sī ying'we nūyīkalanga yūūkalamuka gītī itale.

20Ī milīmo mukwīta ya kūnogela madūhū, nguno mutūpandīka shose shose ū mu migūnda ying'we; nī mitī ya mu matogolo ītūtwaja a matwajo gayo.

21"Ūlū ng'wikala mutaalī bagang'hanazu, mulemile ū kūnidegeleka, a makoye ga būlūhi wing'we nakūgongeja ng'hangala mpungatī, gadidohe gīt'ūmo shilī ī shibi shing'we.

22Nakūmutūmīla mashiinū makenaagūji gayūbabūlaga a baana bing'we, na kūmukenaagūja ī mitugo jing'we; gakūmugeehya no, ī nzīla jing'we ī ng'humūūku jigayiwe a banhū ba kūjibītīla.

23"Alīyo ūlū nūng'wītīla pyī ī yose īyī hūna ng'wikala mulemile dūhū ū kūgalūka, ng'ūbiza mutaalī munigomelile,

24a henaho lūūlū nene ng'wenekīlī nakwandya kwilwisha ning'we; ū būluhi ūbo nalang'winhe kūlwa shibi shing'we nakūbongeja būdidohe ng'hangala mpungatī.

25Nakwenha būlūgū ū mu sī ying'we kūlwa kūmumalīla shiilī, nguno ya kūlīkenaagūla ī lilagane. Ūlū ng'wilugalīla mu mizengo ying'we gīkī ng'wipīje, nakūmutūmīla mo mahūūya; hama nakūmutūūla mu makono ga banishi bing'we.

26Nakūmutūmīla nzala ng'halī, ī shilīwa shibize sha kwineneela no; bakīma ikūmi bakūyūsangīla kūzuga shilīwa mu liiko līmò. Īsho balashizuge shikūmeganyiwa, būlī ng'wene apandīke kapuli kado ka mu nkono atwale kū ng'wakwe, mukūlya a hene, alīyo mutigūta yaya.

27"Ī mihayo ūlū yūshika gīko alīyo ng'ūbiza mutaalī munigomelile dūhū, mulemile ū kūnidegeleka,

28a henaho nakwilwisha ning'we mu būpelanu būtaale no. Nene ng'wenekīlī nakūgongeja hangī ng'hangala mpungatī ū nsango gwa kūng'winha kūlwa shibi shing'we.

29A baana bing'we, bagosha na bakīma, mukwandya kūyūūbalya nyama.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

30A mapandī ging'we ga kūlamīja ayo galī higūlya nakūgasambaagūla, nī myalīlo ying'we ya kūzuukīja būbbani nīīkambagūla; ī mibimba ying'we nakwīlūndīka ha mashiikolile ging'we ga kūlamiwa, ayo gatī na būpanga; nīyo nakūmusūūcha no.

31Ī mizengo ying'we nakūyīta kūbiza ya mapagale, na a mapandī ging'we a meela gabize buyīīkī; nū ng'waso gwa shakwinha shing'we natūgūyegela.

32Ī sī ying'we nakwībipya no, na a banishi bing'we abo balayīdime bakūjinjimala.

33Nakūmusalang'hanīja kū mahanga, alīyo nū kwene nakūmukūūbīja na līlūshū lyane mu nkono. Ī sī ying'we īkūbiza buyīīkī, nī mizengo ying'we īkūbiza ya mapagale gike.

34Hūna a henaho ī sī īkūlīlūmba ī likanza lya kwifuula; nguno ū mu shikū ījo mukūbiza mu sī ya banishi bing'we, ī sī īkwikala buyīīkī yifuule, ījilūmbe ī sabato jayo.

35Ī sī īkwifuula ū ng'wikanza lyose īlo īkūbiza buyīīkī; ū mu shikū jenījo īkūbiza ng'wikanza lya kwifuula, īlo ītalīpandīkile mu sabato jayo ū mu shikū ja kwikala kwing'we mo.

36“Abo balasaage bapanga ū mu bing'we, nakūbatūūlīla ng'holò ya kwikala bakwibakīlaga ū mu sī ya banishi babo; nūūlū bigwa kapalala kasaganya nguno ya lūyaga, bakwibakīla bandye kūpeela gītī balīmpeela mūlagi; bakūja bakūgwaaga sagala gītī balīpeejiwa na munhū.

37Bakwipamagūla no gītī balīmpeela munhū abūūkije lūshū; nūūlū aho atīho ūyo alībapeeja. Na lūūlū mutūdūla ū kūbīīmīla a banishi bing'we.

38Mukūchīla kū mahanga, mumilwe sī ya banishi bing'we.

39Abo balikale bapanga ū mu bing'we bakūshila poole poole; bakūshilīla mu sī ja banishi babo kūlwa nguno ya shibi shabo. Bakūshila poole poole gīko kūlwa nguno ya shibi shabo na sha basaabo.”

Ilagane kwītwa būpya

40“Alīyo ūlū būshitambūūla ī shibi shabo, nī shibi sha basaabo; būyīhabūla hape ī mihayo īyo baanikenya, nū būlambu wabo wa kūshilema ī shilagilo shane,

41Ūlū būgalūka booya ū kūyīta ī mihayo īyo īkanenheleja nabize ng'wanishi wabo, nose nūūbaponya kūle mu sī ya banishi babo, ī ng'holò jabo ī ngang'hanazu ūlū jūbiza na kwidoohya, nī mheela ya shibi shabo būbiza bayanukūla,

42a henaho lūūlū hū nakūlizūkwa ī lilagane lyane īlo naalagana na Yakobo na Isaka, na Abulahamu; hū nakūyizūkwa nī sī yabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

43Nguno ī sī yenīyo shiigelile bayīngīle, ījilūmbe ī sabato jayo ū ng'wikanza lya kūbiza buyīīkī, a boi batīīmo. Ū nsango gwenūyo gūkūbagwīīla kūlwa nguno ya shibi shabo na kūlwa kūshilema ī shilagīlo shane na kūgadalaha a malange gane.

44Alīyo nahene nūūlū ū mu yose yenīyī, ūlū balī ū mu sī ya banishi babo, natūūbaponya jigi, nūūlū kūbisuusumūla gete gīkī nabakenaagūle ilalī. Natīīko ū kūlīkenaagūla ī lilagane lyane ū kūbo. Ū nene nalī SEEBA Mulungu wabo.

45Alīyo īkī aboi balī banhū bane, nakūlizūkwa ī lilagane lyane īlo nakabeeja na bakūlūgenji babo, abo nakabīnja mu sī ya Misili, kū būtongi wa mahanga; aho nakahaya gīkī nakūbiza Mulungu wabo. Ū nene nalī SEEBA."

46A genaya hū a malange na shilagīlo, na katongeelele ako SEEBA akabeeja ha gatī yakwe na Baisilaeli kū lūgūlū lwa Sinai mu būtūmami bo ng'wa Musa.

Bagabīji 27

Shilahīlo kūlwa banhū

1Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa,

2Lūngalūngaga nabo a Baisilseli ūbawīle gīkī, "Ūlū munhū ūfunya sabo ha ng'wanya gwa banhū balebe, abo walahīla kūbatūūla kūlī SEEBA,

3tūūlaga mpango, ū ngosha wa myaka ya kwandīja makūmi a bīlī kūshisha myaka makūmi atandatū, abize na mpango gwa shekeeli makūmi atanò ja feza, kūlenganīla nī shekeeli ya ng'wipandī lyeela.

4Ūlū nkīma ntūūlīlage mpango gwa shekeeli mkūmi adatū.

5Ū munhū wa myaka ya kwandīja ha ītanò kūshisha makūmi abīlī, ū ngosha ntūūlīlage mpango gwa shekeeli makūmi abīlī; ūlū nkīma shekeeli ikūmi.

6Ūlū wa kwandīja ng'weji gūmò kūshisha myaka ītanò, ū ngosha ntūūlīlage mpango gwa shekeeli itanò ja feza, ūlū nkīma shekeeli idatū ja feza.

7Ūlū munhū alī na myaka ya kwandīja makūmi atandatū na kūja kwigūlya, ū mpango gwa ngosha gūtūūlage ha shekeeli ikūmi na itanò, ū mpango gwa nkīma gūbize shekeeli ikūmi.

8Ū munhū ūlū ng'habī no no no, ūbiza atī na būdūla wa kūpandīka sabo ya kūlenganīla nū mpango ūyo gūtūūlilwe, ūkūng'wenha ū munhū ng'wenūyo kūlī ngabīji. Ū ngabīji akūntūūlīla we ū mpango kūlenganīla nū būdūla wa munhū ūyo alīfunya ī shilahīlo."

Kūlahīla kūlwa mitugo

9"Ū munhū ng'wenūyo ūlū ūfunya shilahīlo kūlwa ntugo ū mu mitugo ījo jizunīlījiwe gīkī jiigeleelilwe kūfunyiwa shitambò kū būtongi bo ng'wa SEEBA, ū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ntugo gwa mbika yenīyo ūlū gūfunyiwa kūlwa ng'wa SEEBA, yenīyo yabizaga sabo ya ng'wa SEEBA.

10Atizūgema kūgūkaabanya nūūlū kūtūūla gūngī a ha ng'wanya gwago; gīkī hīmba ntugo gwawiza ha ng'wanya gwa ntugo gwabūbi, nūūlū ntugo gwabūbi ha ng'wanya gwa ntugo gwawiza. Ūlū wīta būkaabanya wa kūtūūla ntugo ha ng'wanya gwa ntugo gūngī, ī jose būbīlī wajo jikūbiza ja ng'wa SEEBA, ūyo gwalī gwafunyiagwa, nū yūyo gūlatūūlwe a ha ng'wanya gwago.

11Ūlū ūbiza walahīlaga kūgūfunya ntugo ūyo gūtazunīlījiwe kūfunyiwa shitambò kū būtongi bo ng'wa SEEBA, shiigelile gwenhwe kūlī ngabīji.

12Ū ngabīji hū g'wene akūfunya ū būlamuji wa ntugo gwenūyo kūlenganīla nū wiza wago nūūlū ū būbi wago. Na lūūlū ū mpango ūyo alagūhele ū ngabīji, hū gwene gūkūbiza gwa ntugo gwenūyo.

13Ū ng'wenekīlī ntugo ūlū ūkooba kūgūkomoola, akongeja īmò ya itanò ya mpango gwago."

Shilahīlo kūlwa numba na malaale

14"Ūlū munhū ūfunya numba yakwe gīkī yabizaga ya ng'wa SEEBA, ū ngabīji akwīlola alamule kūlenganīla nū wiza nū būbi wayo. Ū mpango ūyo alagūtūūle ū ngabīji hū gwene ūyo gūkūbiza gwayo.

15Ū munhū ūyo wayīfunyaga ī numba yenīyo ūlū ūhaya kwīkomoola, īkūng'wigeleela afunyī īmò y'itanò ya mpango gwayo, hūna ī numba yenīyo īkūbiza yakwe hangī.

16"Ūlū munhū ūtīna ilaale lya lūganda lwa ng'wawe, ūlīfunya kūlwa ng'wa SEEBA, ū mpango gwalyo shiigelile gūtūūlwe kūlenganīla nū wingī wa mbīyū ījo jiigelile kūhamva mo. Shekeeli makūmi atano ja feza kū būlī homeeli ya mbīyū ja shayiri.

17Ūlū ūlīfunya ī lilaale lyakwe mu ng'waka gwa kūshosha shikolo, ū mpango ūyo gwatūūlagwa gūkwikala gīko.

18Alīyo ūlū ūlīfunya ī lilaale lyakwe hanuma ya ng'waka gwa kūshosha shikolo, ū ngabīji akūgūhela ū mpango gwalyo kūlenganīla nī myaka īyo yasaagile ū kūshika ū kū ng'waka gwa kūshosha shikolo ūyo gūlī kū būtongi, hūna ūgūtūūla ū mpango gwalyo.

19Alīyo ū munhū ūyo walīfunije ī lilaale lyenīlo ūlū ūhaya kūlīkomoola, īkūng'wigeleelwa afunyī īmò ya itanò ya mpango gwalyo, hūna līkūbiza lyakwe hangī.

20Kwike ūlū ūbiza atatogilwe ū kūlīkomoola ī lilaale lyakwe, nūūlū ūbiza walījingije kūlī munhū ūngī hangī, līttīko kūkomoolwa ī lyenīlo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Ū mu ng'waka gwa kūshosha shikolo ūlū lyūbiza mu wiyaabī, līkūbiza sabo ya ng'wa SEEBA, līkūbiza sawa na gīkī lyafunyiagwa kūlwa nguno yakwe; līkūbiza lya bagabīji.

22"Ūlū ūfunya kūlwa ng'wa SEEBA ilaale īlo walīgūlile, īlo līti sabo ya lūganda lwa ng'wawe,

23Ū ngabīji akūlīhelela ū mpango gwalyo kūlenganīla nī myaka ya kūshika ha ng'waka gwa kūshosha shikolo, hūna ū lūshikū lwenūlo, ū munhū ng'wenūyo akūlīfunīja ī sabo kūlenganīla nū mpango gwalyo, gītī shikolo īsho shibalilwe kūbiza sabo ya ng'wa SEEBA.

24Ū mu ng'waka gwa kūshosha shikolo ī lilaale lyenīlo līkūnshokela ū munhū ūyo walī ng'wenekīlī a ha kwandya.

25Būlī mpango gwa shikolo gūkūtūūlwa kūlenganīla na shekeeli ya ng'wipandī lyeela; gulaamu ikūmi būlī shekeeli īmò."

Shikolo sha ng'wa SEEBA

26"Kwike ī mbyalwa ja kwandya ū mu mitugo, jibize ng'ombe nūūlū ng'holo, ī jene ja ng'wa SEEBA ng'hana ng'hana, munhū ose ose atazunīlījiwe kūjifunya mu nzīla yose yose.

27Ūlū gūlī ntugo gūmò gwaho gwa yīyo ītazunīlījiwe kūfunyiwa kūlwa ng'wa SEEBA, ū munhū adūgije kūgūgūla kūlenganīla nū mpango ūyo gūhelilwe, oongeja īmò y'itanò ya mpango gwenūyo. Ūlū atatogilwe kūgūkomoola ū ntugo gwenūyo, gūkūjinjiwa kūlenganīla na mpango ūyo gūhelilwe.

28"Sabo ya munhū ose ose ūlū yūlinda yūfunyiwa kūlwa ng'wa SEEBA, ītīīko kūjinjiwa nūūlū kūkomoolwa; shose shose īsho shūfunyiwa kūlwa ng'wa SEEBA gīko, abize munhū nūūlū ntugo, nūūlū ilaale lya mu kaya, ī shenīsho shilī sha ng'wa SEEBA gete.

29Ūlū munhū ūfunyiwa gīkī abūlagwe atīīko kūkomoolwa, shiigelile abūlagwe ū ng'wenūyo."

Kūkomoola īmò ya ng'wikūmi

30"Būlī zaka ya shikolo shose shose sha kūfuma mu migūnda, īlī sabo ya ng'wa Seeba; jibize mbīyū ja kūfuma ng'wilaale nūūlū matwajo ga mitī; ī shose shilī sabo ya ng'wa SEEBA.

31Ūlū munhū ūkomoola zaka yakwe yose yose, shiigelile ongeje īmò y'itanò ya mpango gwa shikolo shenīsho.

32Pyī ī zaka ya mu madaale ga mitugo, jibize ng'ombe nūūlū ng'holo, īlī sabo ya ng'wa SEEBA; a h'ikanza lya kūsoloojiwa mitugo, būlī ntugo gw'ikūmi ū mu mitugo jose gūkūbalwa kūbiza sabo ya ng'wa SEEBA.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

33Ū nsolooja ītang'wigeleelilwe kūyūsolanhya ī jawiza kūfuma ū mu jabūbi, yaya nūūlū kūyūkaabanya. Ūlū ūkaabanya, ī jose būbīlī wajo, īyo yalī yabalagwa nī yīyo wayenheelaga ho, jikūbiza ja ng'wa SEEBA; jitī ja kūkomoolwa."

34Ī shenīshi hū shilagīlo īsho SEEBA akang'winha Musa mu lūgūlū lwa Sinai kūlwa nguno ya Baisilaeli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Kūbala

Kūbala 1

Banhū kūbalwa

1Aho balī ng'witogolo lya Sinai mu ng'waka gwabo gwa kabīlī kūfuma ikanza lya
kwīnga Misili, lūshikū lwa kwandya ng'weji gwa kabīlī, ū SEEBA ūlūngalūnga nū
Musa ng'wiheema lya kwibilingīla, ūng'wīla gīkī,

2"Babalage pye a Baisilaeli kūlenganīla nū mumo jilī ī ng'anda jabo, nī numba
jabo; būlī munhū ūng'wandīke mu lina lyakwe wei ng'wenekīlī.

3Ū bebe nū Alooni mukūbabala pye a Baisilaeli a bagosha mu mabità gabo, abo
bashikile kūja kū būlūgū, kwandīja ba myaka makūmi abīlī na kūja kwigūlya.

4Būlī lūganda ilonge mo ngosha ūmò wa kūmugunanha, na būlī ng'wene abize
ntongeeji ū mu numba ya ng'wawe.

5A mina ga banhū abo bakūmugunanha gaya: 'Ū mu lūganda lwa ng'wa Lubeni
akūbiza Elizuli ng'wana Shedeuli.

6Ū lwa ng'wa Simioni, Shelumieli ng'wana Zulishadai;

7Ū lwa ng'wa Yuda, Nashoni ng'wana Aminadabu;

8Ū lwa ng'wa Isakaali, Netaneli ng'wana Zuali;

9Ū lwa ng'wa Zabuloni, Eliabu ng'wana Heloni;

10Ū mu bitūnja ba ng'wa Yosefu, ū kūfuma ū mu lūganda lwa ng'wa Efulaimu,
Elishama ng'wana Amihudi; Ū lwa ng'wa Manase, Gamalieli ng'wana Pedazuli;

11Ū mu lūganda lwa ng'wa Benajamini, Abidani ng'wana Gidioni;

12Ū mulī Dani, Ahiezeli ng'wana Amishadai;

13Ū mulī Asheli, Pagieli ng'wana Okilani;

14Ū mulī Gadi, Eliasafu ng'wana Deūli;

15Ū mulī Nafutali, Ahila ng'wana Enani.'"

16A benaba h'abo bakasolwa kūfuma ū ng'wibità ī lyose; hū bene abo baalī
batongeeji ba ng'anda ja bakūlūgenji babo, batongeeji ū mu ndūgū ja bakūlūgenji
babo.

Ng'anda na būtaale wajo

17Ū Musa nū Alooni būbasola a banhū benabo, abo mina gabo gakahayiwa.

18Hūna ū mu lūshikū lo kwandya lwenūlo ū mu ng'weji gwa kabīlī, būbitana pye
a banhū bikuminga. A banhū boolechaga ī shibyalīlwe shabo mu nzīla ya ndūgū
jabo, na mu kwihela kwa mina ga bakūlūgenji babo. A bagosha ba kwandīja ha

© 2015 Bible Society of Tanzania.

myaka makūmi abīlī na kūja kū būtongi, a bene bandīkwa būlī ng'wene lina lyakwe,

19gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla ū Musa; hūna lūūlū ūbabala ū ng'witogolo lya Sinai.

20Ū kūfuma ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Lubeni ū ng'witūnja wa kwandya kūbyalwa na Isilaeli: A bagosha pye, kwandīja a ba myaka makūmi abīlī na kūja kwigūlya, abo baalī badūgije kūja kū būlūgū bakandīkwa, būlī ng'wene lina lyakwe; kūlenganīla nī ndūgū ja bakūlūgenji babo, na a bataale ba ng'anda jabo.

21Ī lisaabu lyabo ū mu lūganda lwa ng'wa Lubeni: Baalī shihūmbī makūmi anè na shitandatū, na magana atanò.

22Ū kūfuma ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Simioni: A bagosha pye, kwandīja a ba myaka makūmi abīlī na kūja kwigūlya, abo baalī badūgije kūja kū būlūgū bakandīkwa būlī ng'wene lina lyakwe; kūlenganīla nī numba ja bakūlūgenji babo, na a bataale ba ng'anda jabo.

23Ī lisaabu lyabo ū mu lūganda lwa ng'wa Simioni: Baalī shihūmbī makūmi atanò na kenda na magana adatū.

24Ū kūfuma ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Gadi: A bagosha pye, kwandīja a ba myaka makūmi abīlī na kūja kwigūlya, abo baalī badūgije kūja kū būlūgū bakandīkwa būlī ng'wene lina lyakwe; kūlenganīla nī numba ja bakūlūgenji babo, na a bataale ba ng'anda jabo.

25Ī lisaabu lyabo ū mu lūganda lwa ng'wa Gadi Baalī shihūmbī makūmi anè na shitanò, na magana atandatū na makūmi atanò.

26Ū kūfuma ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Yuda: A bagosha pye, kwandīja a ba myaka makūmi abīlī na kūja kwigūlya, abo baalī badūgije kūja kū būlūgū bakandīkwa būlī ng'wene lina lyakwe; kūlenganīla nī numba ja bakūlūgenji babo, na a bataale ba ng'anda jabo.

27Ī lisaabu lyabo ū mu lūganda lwa ng'wa Yuda: Baalī shihūmbī makūmi mpungatī na shinè, na magana atandatū.

28Ū kūfuma ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Isakaali: A bagosha pye, kwandīja a ba myaka makūmi abīlī na kūja kwigūlya, abo baalī badūgije kūja kū būlūgū bakandīkwa būlī ng'wene lina lyakwe; kūlenganīla nī numba ja bakūlūgenji babo, na a bataale ba ng'anda jabo.

29Ī lisaabu lyabo ū mu lūganda lwa ng'wa Isakaali: Baalī shihūmbī makūmi atanò na shinè, na magana anè.

30Ū kūfuma ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Zabuloni: A bagosha pye, kwandīja a ba myaka makūmi abīlī na kūja kwigūlya, abo baalī badūgije kūja kū būlūgū,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

bakandīkwa būlī ng'wene lina lyakwe; kūlenganīla nī numba ja bakūlūgenji babo, na a bataale ba ng'anda jabo.

31Ī lisaabu lyabo ū mu lūganda lwa ng'wa Zabuloni: Baalī shihūmbī makūmi atanò na mpungatī, na magana anè.

32Ū kūfuma ū mu bitūnja ba ng'wa Yosefu, ū kūfuma ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Efulaimu: A bagosha pye, kwandīja a ba myaka makūmi abīlī na kūja kwigūlya, abo baalī badūgije kūja kū būlūgū bakandīkwa būlī ng'wene lina lyakwe; kūlenganīla nī numba ja bakūlūgenji babo, na a bataale ba ng'anda jabo.

33Ī lisaabu lyabo ū mu lūganda lwa ng'wa Efulaimu: Baalī shihūmbī makūmi anè, na magana atanò.

34Ū kūfuma ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Manase: A bagosha pye, kwandīja a ba myaka makūmi abīlī na kūja kwigūlya, abo baalī badūgije kūja kū būlūgū bakandīkwa būlī ng'wene lina lyakwe; kūlenganīla nī numba ja bakūlūgenji babo, na a bataale ba ng'anda jabo.

35Ī lisaabu lyabo ū mu lūganda lwa ng'wa Manase: Baalī shihūmbī makūmi adatū na shibīlī, na magana abīlī.

36Ū kūfuma ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Benjamini: A bagosha pye, kwandīja a ba myaka makūmi abīlī na kūja kwigūlya, abo baalī badūgije kūja kū būlūgū bakandīkwa būlī ng'wene lina lyakwe; kūlenganīla nī numba ja bakūlūgenji babo, na a bataale ba ng'anda jabo.

37Ī lisaabu lyabo ū mu lūganda lwa ng'wa Benjamini: Baalī shihūmbī makūmi adatū na shitanò, na magana anè.

38Ū kūfuma ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Dani: A bagosha pye, kwandīja a ba myaka makūmi abīlī na kūja kwigūlya, abo baalī badūgije kūja kū būlūgū bakandīkwa būlī ng'wene lina lyakwe; kūlenganīla nī numba ja bakūlūgenji babo, na a bataale ba ng'anda jabo.

39Ī lisaabu lyabo ū mu lūganda lwa ng'wa Dani: Baalī shihūmbī makūmi atandatū na shibīlī, na magana mpungatī.

40Ū kūfuma ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Asheli: A bagosha pye, kwandīja a ba myaka makūmi abīlī na kūja kwigūlya, abo baalī badūgije kūja kū būlūgū bakandīkwa būlī ng'wene lina lyakwe; kūlenganīla nī numba ja bakūlūgenji babo, na a bataale ba ng'anda jabo.

41Ī lisaabu lyabo ū mu lūganda lwa ng'wa Asheli: Baalī shihūmbī makūmi anè na shimò, na magana atanò.

42Ū kūfuma ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Nafutali: A bagosha pye, kwandīja a ba myaka makūmi abīlī na kūja kwigūlya, abo baalī badūgije kūja kū būlūgū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

bakandīkwa būlī ng'wene lina lyakwe; kūlenganīla nī numba ja bakūlūgenji babo, na a bataale ba ng'anda jabo.

43Ī lisaabu lyabo ū mu lūganda lwa ng'wa Nafutali: Baalī shihūmbī makūmi atanò na shidatū, na magana anè.

44A benaba h'a bagosha abo bakabalwa na Musa na Alooni, hamò na batongeeji Ikūmi na babīlī ba Baisilaeli, būlī ng'wene kūfuma mu lūganda lwakwe.

45Pye a Baisilaeli: Kwandīja ba myaka makūmi abīlī na kūja kwigūlya, abo baalī badūgije kūlwa būlūgū bakabalwa, būlī ng'wene mu lūganda lo ng'wawe.

46Ī lisaabu ī lyose līkashika shihūmbī magana atandatū na shidatū, na magana atanò na makūmi atanò.

Balawī batabalilwe

47Kwike ī numba ja Balawī jitabalilwe aho balībalwa a bangī.

48Nguno ū SEEBA walī wang'wīla ū Musa gīkī,

49"Yaya ū kūbabala a ba numba ya ng'wa Lawī, nūūlū kūbasangīja ū mu kūbalwa kwa Baisilaeli a bangī.

50Alīyo a Balawī batūūlage ha nīmo gwa kūlīlang'hana ī liheema, īlo līlī wikalo w'isandīko lya būkaanīji; bayūshilang'hana pyī ī shiseme shalyo, nī shikolo shaamo ī shingī. A benabo bakūyūlībūūcha ī liheema, nī shiseme shalyo pyī ī shose; a boi hū bakūbiza balang'hani baalyo, nī ng'hambī jabo bakūjiyūtūūla kūlīpīndīlīja.

51Būl'ikanza ūlū līlīsaamiwa ī liheema, a Balawī hū a babūūcha baalyo, nūūlū līlīīmīlīchiwa, a benabo hū bene a ba kūlyīmīlīcha. Ūngī ose ose ūyo wegeela ho akūbūlagwa.

52A Baisilaeli bakūyūjitūūla ī ng'hambī jabo kūkūūbīlīja ng'anda jabo. Būlī bene na ng'hambī yabo, na lūbembeela lwabo.

53Alīyo a Balawī a bene bakūyūtūūla ī ng'hambī jabo kūlīpīndīlīja ī liheema, īlo līlī wikalo wa isandīko lya būkaanīji. Ū mu kwīta gīko, ī libita lya Baisilaeli lītūgwīlwa nsango. A Balawī hū bene abo bakūbiza balang'hani b'iheema, īlo līlī wikalo w'isandīko lya būkaanīji."

54A Baisilaeli bakīīta pyī ī yose gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīla Musa.

Kūbala 2

Kahelelwe ka banhū mu ng'hambī

1Ū SEEBA ūbawīla a ba Musa nū Alooni gīkī,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2“A Baisilaeli shibigelile kūtūūla ī ng'hambī jabo kūlīpīndya ī liheema lya kwibilingīla. Kwike babize ka kūle ho nalyo, būlī ng'wene ha sīlīlī ya lūbembeela lwa lūganda lwakwe, na ha lūbembeela lwa bakūlūgenji ba numba ya ng'wawe.

3Ū kwipandī lya Kīīya, ū kū būfuma līīmi, gakūbiza ko mabità ga ng'hambī ya lūganda lo Yuda; bakūtūūla ī ng'hambī jabo ha sīlīlī ya lūbembeela lwabo. Ū ntongeeji wa banhū ba lūganda lwenūlo Nashoni, ng'witūnja o ng'wa Aminadabu.

4Ī libità lyakwe līlī na banhū shihūmbī makūmi mpungatī na shinè, na magana atandatū.

5Lūganda lo Isakaali lūkūtūūla ng'hambī kwihela nabo; ū ntongeeji wa banhū ba lūganda lwenūlo Netaneli ng'witūnja o ng'wa Zuali.

6Ī libità lyakwe līlī na banhū shihūmbī makūmi atanò na shinè, na magana anè.

7“Lūganda lo Zabuloni lūkūtūūla ng'hambī kwihela nabo; ū ntongeeji wa banhū ba lūganda lwenūlo Eliabu, ng'witūnja o ng'wa Heloni.

8Ī libità lyakwe līlī na banhū shihūmbī makūmi atanò na mpungatī, na magana anè.

9A bagosha pye abo bahelilwe kūbiza ha sīlīlī ya ng'hambī ya lūganda lo Yuda, ū kūlondeela mabità gabo baalī banhū shihūmbī igana na makūmi anaane na shitandatū, na magana anè. A benabo hū bakūyūtonga ū kūbūūka ū lūgendo.

10Ū kwipandī lya Dakama gakūbiza ko mabità ga ng'hambī ya lūganda lo Lubeni, ha sīlīlī ya lūbembeela lwabo. Ū ntongeeji wa banhū ba numba ya ng'wa Lubeni, Elizuli ng'witūnja o ng'wa Shedeuli.

11Ī libità lyakwe līlī na banhū shihūmbī makūmi anè na shitandatū, na magana atanò.

12Lūganda lo Simioni lūkūtūūla ng'hambī kwihela nabo; ū ntongeeji wa banhū ba numba ya ng'wa Simioni, Shelumieli ng'witūnja o ng'wa Zulishadai.

13Ī libità lyakwe līlī na banhū shihūmbī makūmi atanò na kenda, na magana adatū.

14“Ū lūganda lo Gadi lūkūtūūla ng'hambī kwihela nabo; ū ntongeeji wa banhū ba lūganda lwenūlo Eliasafu, ng'witūnja o ng'wa Deūli.

15Ī libità lyakwe līlī na banhū shihūmbī makūmi anè na shitanò, na magana atandatū na makūmi atanò.

16A bagosha pye abo bahelelilwe kūbiza ha sīlīlī ya ng'hambī ya ng'wa Lubeni, ū kūlondeela mabità gabo baalī banhū shihūmbī igana na makūmi atanò na shimò, na magana anè na makūmi atanò. A benabo hū bakūbiza ba kabīlī ū kūbūūka a h'ikanza lya kwandya lūgendo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Hanuma ya henaho ī liheema lya kwibilingīla nī ng'hambī ya Balawī shikwandya ū lūgendo ha gatī ya ng'hambī jenījo. Bakwandya ū lūgendo mu kaīle gīt'ūmo balaajitūūlīle ī ng'hambī jabo. Būlī ng'wene h'ipandī lyakwe, ha sīlīlī ya lūbembeela lwakwe.

18Ū kwipandī lya Ng'weli gakūbiza ko mabità ga ng'hambī ya ng'wa Efulaimu, ha sīlīlī ya lūbembeela lwabo. Ū ntongeeji wa banhū ba lūganda lwenūlo Elishama, ng'witūnja o ng'wa Amihudi.

19"Ī libità lyakwe līlī na banhū shihūmbī makūmi anè, na magana atanò.

20Lūganda lo Manase lūkūtūūla ng'hambī kwihela nabo; ū ntongeeji wa banhū ba lūganda lwenūlo Gamalieli, ng'witūnja o ng'wa Pedazuli.

21Ī libità lyakwe līlī na banhū shihūmbī makūmi adatū na shibīlī, na magana abīlī.

22Lūdanga lwa ng'wa Benjamini lūkūtūūla ng'hambī kwihela nabo; ū ntongeeji wa banhū ba lūganda lwenūlo Abidani, ng'witūnja o ng'wa Gidioni.

23Ī libità lyakwe līlī na banhū shihūmbī makūmi adatū na shitanò, na magana anè.

24A bagosha pye abo bahelelilwe kūbiza ha sīlīlī ya ng'hambī ya ng'wa Efulaimu, ū kūlondeela mabità gabo baalī banhū shihūmbī igana na shinaane, n'igana līmò. A benabo bakūbiza ba kadatū a ha kwandya lūgendo.

25Ū kwipandī lya Sukuma gakūbiza ko mabità ga ng'hambī ya banhū ba numba ya ng'wa ng'wa Dani, ha sīlīlī ya lūbembeela lwabo. Ū ntongeeji wa banhū ba lūganda lwenūlo Ahiezeli, ng'witūnja o ng'wa Amishadai.

26Ī libità lyakwe līlī na banhū shihūmbī makūmi atandatū na shibīlī, na magana mpungatī.

27Lūganda lo Asheli lūkūtūūla ng'hambī kwihela nabo; ū ntongeeji wa banhū ba lūganda lwenūlo Pagieli, ng'witūnja o ng'wa Okilani.

28"Ī libità lyakwe līlī na shihūmbī makūmi anè na shimò, na magana atanò.

29Lūganda lo Nafutali lūkūtūūla ng'hambī kwihela nabo; ū ntongeeji wa banhū ba lūganda lwenūlo Ahila, ng'witūnja o ng'wa Enani.

30Ī libità lyakwe līlī na banhū shihūmbī makūmi atanò na shidatū, na magana anè.

31A bagosha pye abo bahelelilwe kūbiza ha sīlīlī ya banhū ba numba ya ng'hambī ya ng'wa Dani, ū kūlondeela mabità gabo, baalī banhū shihūmbī igana na makūmi atanò na mpungatī, na magana atandatū. A benabo bakūbiza baa kūmalīīja a ha kwandya lūgendo; nabo bakūbūūka balī ha sīlīlī ya lūbembeela lwabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

32A benaba h'a Baisilaeli abo bakabalwa kūlenganīla na ng'anda jabo. Pye abo baalī mu ng'hambī kūlenganīla na a mabità gabo baalī banhū shihūmbī magana atandatū na shidatū, na magana atandatū.

33Kwike a Balawī batabalanījiwe ū mu Baisilaeli a bangī, ū SEEBA h'ū mumo walī wanagīīlīla ū Musa.

34Hūna lūūlū a Baisilaeli bīīta pyī īyo SEEBA walī wanagīīla ū Musa; ī ng'hambī jabo būjitūūla gīko, kūloondeela mbembeela jabo. Nūūlū babūūka lūgendo h'ūmo bīītīlaga, būlī bene mu lūganda lwabo na numba ya bakūlūgenji babo."

Kūbala 3

Balawī

1Īyī īlī mihayo ya shibyalīlwe sha ng'wa Alooni na Musa ūmo shaalī mu shikū ījo SEEBA walūngalūngaga na Musa mu lūgūlū lwa Sinai.

2A mina ga bitūnja ba ng'wa Alooni gaalī aya: Nadabu myalwa wa kwandya, na Abihu, Eliezeli na Itamaali.

3A mina genaya ga bitūnja ba ng'wa Alooni abo baalī bitīīlwa maguta, būtūūlwa ha nīmo gwa būgabīji.

4Kwike aho balī ng'witogolo lya Sinai a Baisilaeli, ū Nadabu nū Abihu bakenha shakwinha kū būtongi bo ng'wa SEEBA, būchīla henaho; nguno bakatūmamīla moto ngeni. Baalī batī na bitūnja, na lūūlū abo bakatūmama nīmo gwa būgabīji mu shikū ja būlamu bo ng'wa saabo ū Alooni, baalī ba Eliezeli na Itamaali.

5Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

6"A Balawī benhage kū būtongi bo ng'wa Alooni ū ngabīji ūbatūūle ha nīmo gwa kūyūngunanha.

7A benabo bakūbiza na nīmo gwa kūyūngunanha ū Alooni ū ng'wiheema lya kwibilingīla, nū kūbagunanha a banhū a bose ū ng'wiheema.

8Hū bene bakūbiza balang'hani ba shiseme shose ī sha ng'wiheema lya kwibilingīla, na batūmami ba milīmo ū ng'wiheema lyenīlo kūlwa kwīshikīlīja pyī īyo Baisilaeli bahelelilwe.

9Na lūūlū, a Balawī batūūlage mu nkono go ng'wa Alooni na bitūnja bakwe; a benabo hū bene a Baisilaeli abo shiigelile batūūlwe mu nkono gwakwe mu būshikanu bose.

10Alīyo a ha nīmo gwa būgabīji, ūkūntūūla Alooni na bitūnja bakwe dūhū, ūlū ūngī ose ose wegeela a h'ipandī lyeela shiigelile abūlagwe."

11Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa hangī gīkī,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12“A Balawī naabasolile ū mu Baisilaeli ha ng'wanya gwa babyalwa ba kwandya
a bagosha, abo bakūbyalwa na bakīma ba mu Isilaeli. A Balawī balī bane,

13nguno pye a babyalwa ba kwandya balī bane. Aho nakababūlaga a babyalwa
ba kwandya ba bana Misili, pye a babyalwa ba kwandya nakabīīta kūbiza bane,
babize ba banhū, nūūlū mbyalwa ja kwandya ū mu mitugo; a benabo balī bane.
Ū nene nalī SEEBA.”

14Aho balī ū ng'witogolo lya Sinai, ū SEEBA akang'wīla ū Musa gīkī,

15“Babalage a Balawī kūlenganīla na numba jabo na ng'anda jabo. Pye a bagosha
babalage, kwandīja wa ng'weji gūmò kūja kū būtongi.”

16Na ng'hana ū Musa ūbabala gīt'ūmo akalagīīlīlwa na mhayo go ng'wa SEEBA.

17A mina ga bitūnja ba ng'wa Lawī gaya, Gelishomu, Kohati, na Melali.

18Aya gene mina ga bataale mu lūganda lwa ng'wa Gelishomu, Libini na Shimei.

19A ba numba ya ng'wa Kohati bene ba, Amulamu, Izihaali, Hebuloni na Uzieli.

20A ba numba ya ng'wa Melali bene ba, Mahili na Mushi. Ī jenīji hū jene ī ng'anda
ja Balawī kūlenganīla na numba jabo.

21Ū mu lūganda lwa ng'wa Gelishomu baalīmo ba mita go ng'wa Libini na go
ng'wa Shimei. A benaba hū baalī ba numba ya ng'wa Gelishomu.

22Ī lisaabu lya bagosha pye abo bakabalwa kwandīja ba ng'weji gūmò kūja kū
būtongi, lyalī shihūmbī mpungatī na magana atanò.

23Ī ng'hambī ya banhū ba numba ya ng'wa Gelishomu, īkahelwa gīkī īkūbiza kū
lwande lwa Ng'weli, kū njingo gw'iheema.

24Ū ntongeeji wa banhū ba numba ya ng'wa Gelishomu walī Eliasafu ng'witūnja
o ng'wa Laeli.

25A ba numba ya ng'wa Gelishomu, ī milīmo yabo ū ng'wiheema lya kwibilingīla
yalī kūlīlang'hana ī lipandī lyenīlo, nī liheema hamò nī likundīkījo lyalyo, nī
litundubaalī lya ha nyango gwa h'iheema lya kwibilingīla,

26na a matundubaalī ga kūpīndīlīja gwalugwa, nī litundubaali lya ha nyango gwa
ha gwalugwa īyo īlīpīndije ī liheema, nū ng'walīlo, nī ngoye; pyī nī shikolo ī
shingī īsho shikatūmamīlagwa kū milīmo ya mbika yenīyo.

27Ū mu lūganda lwa ng'wa Kohati baalīmo ba mita go ng'wa Amulamu na go
ng'wa Izihaali na go ng'wa Hebuloni na go ng'wa Uzieli. A benaba hū baalī ba
numba ya ng'wa Kohati.

28Ī lisaabu lya bagosha pye abo bakabalwa kwandīja ba ng'weji gūmò kūja kū
būtongi, lyalī shihūmbī shinaane na magana atandatū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

29Ī ng'hambī ya banhū ba numba ya ng'wa Kohati, īkahelwa gīkī īkūbiza kū lwande lwa dakama lw'iheema.

30Ū ntongeeji wa banhū ba numba ya ng'wa Kohati walī Elizafati ng'witūnja o ng'wa Ūzieli.

31Ū nīmo gwabo gwalī kūlang'hana isandīko, meeza, nī likīndīkīlo lya tala; myalīlo, shiseme sha ng'wipandī lyeela īsho shatūmamīlagwa ū mu milīmo ya būgabīji, nī litundubalī lya hisenge; pye nī shikolo ī shingī īsho shikatūmamīlagwa kū milīmo ya mbika yenīyo.

32Ū ntongeeji ntaale wa Balawī walī Eliezeli, ng'witūnja wa ngabīji Alooni. Ū ng'wenūyo h'ūyo akasolwa kūbiza ntaale wa balang'hani b'ipandī lyeela.

33Ū mu lūganda lo Melali baalīmo ba mita go ng'wa Mahili na go ng'wa Mushi. A benaba hū baalī ba numba ya ng'wa Melali.

34Ī lisaabu lya bagosha pye abo bakabalwa kwandīja ba ng'weji gūmò kūja kū būtongi, lyalī shihūmbī shitandatū na magana abīlī.

35Ū ntongeeji wa banhū ba numba ya ng'wa Melali walī Zulieli ng'witūnja o ng'wa Abihaili. Ī ng'hambī yabo īkahelwa gīkī īkūbiza kū lwande lwa Sukuma lwa ipandī lya kwikala.

36Ū nīmo gwabo gwalī kūjilang'hana ī mbawa ja kūlyīmīlīkīja ī lipandī lya kwikala, nī papi jaho, nī ng'hīngī jaho, na a makīndīkīlo ga ng'hīngī; pye nī shikolo ī shingī īsho shikatūmamīlagwa milīmo ya mbika yenīyo.

37Nī ng'hīngī ja kwīpīndīlīja ī gwalugwa, na a makīndīkīlo gaajo, nī mambo jaho, nī ngoye.

38Ū Musa nū Alooni, na a bitūnja bakwe ū Alooni, ī ng'hambī yabo īkahelwa gīkī īkūbiza kū kīya y'iheema, kū būtongi w'ipandī lya kwibilingīla, ū kū būfuma līīmi. A benabo baalī na nīmo gwa kūlīlang'hana ī lipandī lyeela kūlwa Baisilaeli a bose. Ūlū ūngī ose ose wegeela a hipandī lyeela shiigelile abūlagwe.

39Pye a Balawī ū mu ng'anda jabo, a bagosha a bose kwandīja ba ng'weji gūmò na kūja kū būtongi, abo bakabalwa na Musa na Alooni gīt'ūmo SEEBA akabalagīīlīla, baalī shihūmbī makūmi abīlī na shibīlī.

40Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, “Babalage pye a babyalwa ba kwandya ba Baisilaeli, kwandīja ba ng'weji gūmò na kūja kū būtongi; ūbandīke a mina gabo.

41Hanuma ūnikomanīje a Balawī a ha ng'wanya gwa babyalwa ba kwandya ba Baisilaeli; nī mitugo ja Balawī jibize ha ng'wanya gwa mbyalwa ja kwandya ū mu mitugo ja Baisilaeli. Ū nene nalī SEEBA.”

42Na ng'hana ū Musa ūbabala pye a babyalwa ba kwandya ba Baisilaeli gīt'ūmo SEEBA akanagīīlīla.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

43Ī lisaabu lya babyalwa ba kwandya a bagosha ū mu Baisilaeli a bose abo bakandīkwa, kwandīja ba ng'weji gūmò na kūja kwigūlya, līkabiza shihūmbī makūmi abīlī na shibīlī, na magana abīlī na makūmi mpungatī na badatū.

44Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

45“Basolage a Balawī a ha ng'wanya gwa babyalwa ba kwandya ba Baisilaeli; nī mitugo ja Balawī ūjisole a ha ng'wanya gwa mitugo ja Baisilaeli. A Balawī bene balī bane.

46A babyalwa ba kwandya ba Baisilaeli abo magana abīlī na makūmi mpungatī na badatū, abo bakakīlanīja a h'isaabu lya Balawī aho baabalwa, ūkūbakomoola

47mu nzīla ya kūsoleleja shekeeli itanò tanò kūlwa būlī ūmò wabo, gīt'ūmo gūlī mpango gwa shekeeli ya ng'wipandī lyeela, īyo īlī na būdito wa gulamu ikūmi.

48Ī hela ja kūkomoolwa kwa Baisilaeli abo baalī baakīlanīja ūkūng'winha Alooni na bitūnja bakwe.”

49Ū Musa ūjisoleleja ī hela ja kūkomoolwa kūfuma ū kū banhū abo bakakīlanīja a h'isaabu lya banhū abo baalī bakomoolwa mu nzīla ya Balawī.

50Ū kūfuma ū kū babyalwa ba kwandya ba Baisilaeli, akasoleleja feza ja būdito wa shekeeli shihūmbī shimò, na magana adatū na makūmi atandatū n'itanò, kūlenganīla na būdito wa shekeeli ya ng'wipandī lyeela.

51Ū Musa ūng'winha Alooni na bitūnja bakwe ī hela jenījo, gīt'ūmo walī walagīīlīlwa mu mhayo go ng'wa SEEBA.

Kūbala 4

Nīmo gwa Bakohati

1Hūna hangī ū SEEBA ūbawīla a ba Musa nū Alooni gīkī,

2“Ū mu lūganda lwa Balawī babalagi a Bakohati, būlī ng'wene mu numba ya ng'wawe, gīt'ūmo jilī numba ja bakūlūgenji babo.

3Mubabale pye a bagosha kwandīja ba myaka makūmi adatū, kūshisha ba myaka makūmi atanò abo bakatūmamaga ng'wiheema lya kwibilingīla.

4Ū nīmo gwa Bakohati ū ng'wiheema lya kwibilingīla, gūkūbiza kūshilang'hana ī shikolo īsho shilī sheela no no no.

5Ī likanza lya kūsaamiwa ī ng'hambī ūlū lyūshika, ū Alooni na a bitūnja bakwe bakwingīla mo kūlyīnja ī litundubaalī lya hisenge, būlīkundīkīja a h'isandīko lya būkaanīji.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Hūna būlīkundīkīja na makūnza ga mbūli, hanuma būlīkundīkīja hangī na ng'wenda gwa langi ya būlulu. Ūlū būmala ī gīko būlītūūlīla ī mitī yalyo ya kūlībūūkīja.

7A ha meeza ya migatī ya kwizūkīja bakwamba ng'wenda gwa būlulu, būgatūūla ho a masahani, nī shijiiko na a mabbakuli, nī shikombe īsho shikatūmamīlagwa mu kūfunya shakwinha sha kūng'wiwa. Ū ngatī ūyo gūkikalaga ho būl'ikanza bakūgūleka gwikale ho.

8Hūna ī shikolo shenīsho bakūshikumba ng'wenda gwaza; a higūlya ya ng'wenda būkundīkīja makūnza ga mbūli, hūna bīītūūla ho nī mitī ya kwībūūkīja ī meza.

9Bakūsola ng'wenda gwa langi ya būlulu būlīkumba ī likīndīkīlo lya tala, hamò nī tala jalyo ījo jikenhaga isana, na a majimījo ga tala, nī sahani jaho na a mabīīkīlo ga maguta ga kūjibakīja ī tala.

10Hanuma ya henaho ī likīndīkīlo lya tala hamò nī shikolo shalyo bakūlīlingīīla ng'wikundīkījo lya makūnza ga mbūli, hūna būlītūūla hibūkījo.

11A higūlya ya ng'walīlo gwa zahabu bakwamba ho ng'wenda gwa būlulu, hūna būgūkumba na makūnza ga mbūli, hama būgūtūūlīla nī mitī ya kūgūbūkīja.

12Ī shiseme īsho shikatūmamīlagwa kū milīmo ya ng'wipandī lyeela bakūshisola ī shose, būshikumba ng'wenda gwa būlulu, hama būshikumba na makūnza ga mbūli, būshitūūla hibūūkījo.

13A mabu ga ha ng'walīlo gwa shaba bakūgīnja hūna bamba ho ng'wenda gwa langi ya nzulunge.

14A higūlya yago būshitūūla pyī ī shikolo īsho shikatūmamīlagwa kū milīmo ya ha ng'walīlo gwenūyo, a maahulīlo ga moto, uuma ja kūzubūlīla nyama, makolelo na a mabbakuli ga kūseeseebela mininga; hūna būtūūla ho n'ikundīkījo lya makūnza ga mbūli; hanuma būgūtūūlīla nī mitī ya kūgūbūkīja.

15Ū Alooni na a bitūnja bakwe ūlū būmala maja ū kūshikundīkīja ī shiseme sheela, nī shikolo ī shingī pye, ūlū lyūshika ī likanza lya kwīsaamya ī ng'hambī, a Bakohati nabo hū bakwiza bagwīte ū nīmo gwa kūbūūcha. Kwike yaya ū kūgima kūshikuumya ī shikolo ī sheela; nguno ūlū bīīta gīko bakūcha. Na lūūlū a Bakohati bakūshibūūcha ī shikolo sha ng'wiheema lya kwibilingīla.

16"Ū Elieza ū ng'witūnja o ng'wa ngabīji Alooni akūgalang'hana a maguta ga kūbakīja tala nū būbbani wa ng'waso gwawiza, nū būsu ūbo būkafunyiwagwa būlī lūshikū kūbiza shakwinha sha būsu, na a maguta ga kwitīīlwa batūmami ūlū balītūūlwa ha nīmo. Ū ng'wenūyo h'akūbiza nang'hani walyo pyī ī liheema nī shikolo shalyo shose, nī shitūmamīlo shalyo ī sheela, nī shiseme ī shingī."

17Ū SEEBA ūbakomeleja a ba Musa nū Alooni alīhaya,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18“Lang'hanagi gete, ī kaya ja mu numba ya ng'wa Kohati jitizūshila kūjimīila ū
mu lūganda lwa Balawī.

19Ni bilang'hanage bikale bapanga, batizūūcha kūlwa kūsheegeela ī shikolo ī
sheela no no no. Na lūūlū ū Alooni na a bitūnja bakwe bakūyūbagunanha mu
gīkī, bakūyingīla ū ng'wipandī lyeela, babahelela būlī ng'wene nīmo gwakwe, nī
shikolo īsho shing'wigelilwe kūshibūūcha.

20Alīyo a boi a Bakohati batī ba kūja mo ū mu gatī gīkī bakashilole ī shikolo ī
sheela, yaya nūūlū hado dūhū; nguno numho bakūcha.”

Nīmo gwa Bagelishomu

21Ū SEEBA ūng'wīla hangī ū Musa gīkī,

22“Babalage na a banhū ba numba ya ng'wa Gelishomu, būlī bene mu kaya jabo,
gīt'ūmo jilī kaya ja bakūlūgenja babo.

23Babalage pye a bagosha kwandīja ba myaka makūmi adatū kūshisha ba myaka
makūmi atanò, abo bakatūmamaga ng'wiheema lya kwibilingīla.

24A ba numba ya ng'wa Gelishomu, ū mu katūmamīle kabo ka kūbūūcha miligo,
ī milīmo yabo īkūbiza īyī:

25Bakūbiza babūūcha baago a matundubaalī g'iheema, na a g'ipandī lya
kwibilingīla, hamò nī likundīkījo lyalyo lya myenda, ī lya kūtonja, nī lya makūnza
ga mbūli īlo līkizaga higūlya; na a matundubaalī ga ha nyango gwa ng'wiheema
lya kwibilingīla.

26Na a matundubaali ga ha lūūba lwa ha gwalugwa īyo īpīndīlīgije iheema hamò
na ng'walīlo. H'a babūūcha baago na a matundubaalī ga ha nyango, nī ngoye; nī
shikolo ī shingī pyī īsho shikatūmamīlagwa kūbeeja milīmo yamo. A banhū ba
numba ya ng'wa Gelishomu shibigelile kūshitūmamīla ī shikolo shenīshi ū mu
kwīyīīta pyī īyo īlagīlilwe kwītwa.

27Pye ū būtūmami wabo bakūwīta gīt'ūmo kalī katongeelele ka ng'wa Alooni na
bitūnja bakwe; ni gūbizage nīmo gwa kūbūūcha nūūlū gwa kūbeeja shikolo
shose shose. Ūkūbahelela bebe īsho bakūyūshibūūcha.

28Ū wenūbū hū būtūmami wa banhū ba numba ya ng'wa Gelishomu ū
ng'wiheema lya kwibilingīla. Ī milīmo yabo īkūbiza ha sīlīlī ya būtongeeji bo
ng'wa Itamaali ng'witūnja wa ngabīji Alooni.”

Nīmo gwa numba ya ng'wa Melaali

29Babalage na a banhū ba numba ya ng'wa Melaali, būlī beenī mu kaya jabo,
gīt'ūmo jilī numba ja bakūlūgenja babo.

30Babalage pye a bagosha kwandīja ba myaka makūmi adatū kūshisha ba myaka
makūmi atanò, abo bakatūmamaga ng'wiheema lya kwibilingīla.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

31Ū nīmo gwabo ūyo bahelelilwe kūgwīta ū ng'wiheema lya kwibilingīla gūūyū, Bakūyūjibūūcha ī mbawa ja kūlyīmīlīkīja ī lipandī lya kwikala, nī papi jalyo nī ng'hīngī jalyo na a makīndīkīlo ga ng'hīngī.

32Pye nī ng'hīngī ja kwīpīndīlīja ī gwalugwa, na a makīndīkīlo gaajo, nī mambo ja hiheema, nī ngoye, nī shikolo ī shingī pyī īsho shikatūmamīlagwa kū milīmo yikolile gīko. Būlī munhū ng'helelage nīmo gwakwe ūyo alayūgwīta.

33Ū gwenūyū hū gwene ū nīmo gwa banhū ba numba ya ng'wa Melaali ū ng'wiheema lya kwibilingīla. Bakūtūmama ha sīlīlī ya būtongeejibo ng'wa Itamaali ū ng'witūnja wa ngabīji Alooni.

Kūbalwa kwa ng'anda ja Balawī

34Ū Musa nū Alooni, na a batongeeji ba banhu, būbabala a banhū ba numba ya ng'wa Kohati kūlenganīla na ng'anda jabo na kaya jabo.

35Pye a bagosha, kwandīja ba myaka makūmi adatū kūshisha ba myaka makūmi atanò, abo bingīlaga ng'wiheema lya kwibilingīla kūtūmama milīmo.

36Aho baabalwa būshika shihūmbī shibīlī na magana mpungatī na makūmi atanò.

37Ī lyenīlo hū ī lisaabu lya banhū ba numba ya ng'wa Kohatiī abo bingīlaga ng'wiheema lya kwibilingīla kūbeeja milīmo. Ū Musa nū Alooni bakababala gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla Musa.

38A ba numba ya ng'wa Gelishomu nabo bakabalwa kūlenganīla na numba jabo na kaya jabo.

39Pye a bagosha, kwandīja ba myaka makūmi adatū kūshisha ba myaka makūmi atanò, abo bingīlaga ng'wiheema lya kwibilingīla kūtūmama milīmo,

40aho baabalwa būshika shihūmbī shibīlī na magana atandatū na makūmi adatū.

41Ī lyenīlo hū ī lisaabu lya banhū ba numba ya ng'wa Gelishomu abo bingīlaga ng'wiheema lya kwibilingīla kūbeeja milīmo. Ū Musa nū Alooni bakababala gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla Musa.

42A ba numba ya ng'wa Melaali nabo bakabalwa kūlenganīla na ng'anda jabo na kaya jabo.

43Pye a bagosha, kwandīja ba myaka makūmi adatū kūshisha ba myaka makūmi atanò, abo bingīlaga ng'wiheema lya kwibilingīla kūtūmama milīmo.

44Aho baabalwa būshika shihūmbī shidatū na magana abīlī.

45Ī lyenīlo hū ī lisaabu lya banhū ba numba ya ng'wa Melaali abo bingīlaga ng'wiheema lya kwibilingīla kūbeeja milīmo. Ū Musa nū Alooni bakababala gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla Musa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

46Hūna lūūlū ū Musa nū Alooni na a batongeeji ba Baisilaeli būbabala pye a Balawī kūlenganīla na numba jabo na kaya jabo.

47A bagosha pye a ba kwandīja myaka makūmi adatū, abo bingīlaga ng'wiheema lya kwibilingīla kūbeeja milīmo, na kūyūlībūūcha ng'wikanza lya kūsaama,

48Ī lisaabu lyabo bakashika shihūmbī shinaane na magana atanò na makūmi anaane.

49Pye a bose bakahelelwa ī milīmo ya kwīta, na a babūūcha būlagīlwa ī sha kūbūūcha, gīt'ūmo SEEBA walī wangīīlīla Musa. Nū kūbalwa bakabalwa pye gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla Musa.

Kūbala 5

Shilagīlo kūlwa ng'hambī

1Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Musa,

2"Bawīlage a Baisilaeli gīkī shiigelile kūyūmfunya hanze ya ng'hambī būlī ng'wene ūyo ikūnza lya mīlī gwakwe līlī na būsaatu ūbo ashikile kūbatūlīla na banhū bangī; nūūlū alī na būsaatu wa kūshiipa būsoso bo mbika yose yose mu mīlī gokwe, nūūlū ose ose ūyo ūsosohala kūlwa kūkuumya mimba.

3Būlī munhū, ngosha nūūlū nkīma, ūyo alī na makoye ga mbika yenīyo shiigelile akomanyiwe, aje hanze ya ng'hambī. Shiigelile batwalwe hanze ya ng'hambī batizīīsosohaja ī ng'hambī yabo, ī lipandī lya wikalo wane hamò ning'we."

4A Baisilaeli bakīīta chene ng'hana, būbakomanya būbatwala hanze ya ng'hambī; gīt'ūmo SEEBA akanagīīlīla ū Musa.

Kūlīpa kūlwa būhūbi

5Ū SEEBA ūng'wīla hangī ū Musa,

6Bawīlage a Baisilaeli gīkī, "Munhū ose ose, abize ngosha nūūlū nkīma, ūlū ūng'hūba ng'wiye mu mhayo gose gose, ūbiza wipama kūlī SEEBA, ū munhū ng'wenūyo alī mu kwihīga.

7Shing'wigelilwe abūtambūūle ū būkenaagūji wakwe ūbo oowītile. Hanuma akūlīpa shikolo kūlwa nguno ya būkenaagūji ūbo oowītile, ongeja na īmò ya ng'witanò ya mpango gwa shikolo īsho alīfunya, hūna ūng'winha ūyo wang'hūbile.

8Alīyo ū munhū ng'wenūyo ūlū atī na ndūgū wa bbihī ūyo adūgije kwanukūla ī sabo yenīyo, īkūbiza ya ng'wa SEEBA, yūja kūlī ngabīji, pye nī ng'ondi y'isangī īyo īkūfunyiwa kūlwa nguno ya būkenaagūji wakwe.

9Shakwinha sheela shose shose īsho bakwenha a Baisilaeli kūlī ngabīji, ī shenīsho shakwe ū ngabīji.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Būlī munhū ūyo alī na shakwinha sheela, ī yenīyo sabo yakwe, alīyo ūlū ūng'winha ngabīji, ī shenīsho shabizaga sha ngabīji."

Ūlū ngosha ūng'wilawa nke

11Hanuma hangī ū SEEBA ūng'wīla ū Musa,

12Lūngalūngaga nabo a Baisilaeli ūbawīle gīkī, "Ūlū nkīma atoolilwe ūlemva lemva, ūgwa mu būhūbi

13wa kūlaala na ngosha ūngī, alīyo ū mhayo gwenūyū gwikala gwibisile ū kūlī ngoshi, ū būsoso wakwe būkūbiza wibisile īkī atīho ūyo wamonile, nguno atadimilwe alīgwīta ū mhayo gwenūyo.

14Alīyo ū ngoshi ūlū wingīlwa moyo gwa wilu, wandya kūng'wilawa ū nke, hūna ūbiza gashi ng'hana wisosohagije; nūūlū hamo ūng'wilawa alīyo gashi atisosohagije ūmo ngoshi alīng'wiganikīla,

15ū ngosha ng'wenūyo akūntwala ū nke kūlī ngabīji. Akūtwala na kilo īmò ya būsu wa būsīga akafunye shakwinha kūlwa nguno ya nke wakwe. Kwike ū būsu wenūbo yaya ū kūbūtūūlīla maguta gose gose nūūlū būbbani; nguno ū būsu wenūbo būlī wa kūfunyiwa kūbiza shakwinha kūlwa nguno ya wilu. Ī shoi shakwinha kūlwa kwizūkīja mhayo gwa būkenaagūji.

16Ū ngabīji akūng'wegeleja, hūna ūng'wīmīlīja kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

17Hama ūdaha minzī meela ūgatūūla mu lūbīga, ūsola na lūbuubu kūfuma hasī, ū ng'wiheema, ūlūtūūla ū mu minzī genayo.

18Ū ngabīji akūjitaligūla ī nzwīlī ja kū ntwe gwa nkīma ng'wenūyo wang'wīmīlījaga kū būtongi bo ng'wa SEEBA; hanuma akūng'winha shakwinha sha kwizūkīja, ū būsu wa shakwinha sha kūfunyiwa kūlwa wilu; ū kūnū ū wei ū ngabīji agabūkije mu nkono gwakwe a minzī a malūlū, ayo gakenhaga izumo.

19Hanuma akūng'wilahīja ū nkīma ng'wenūyo alīng'wīla, 'Ūlū ūtalaalile na ngosha ūngī ose ose, ūbize ūtaalī kūgima kwīta mhayo gwa malofu na ngosha ūngī aho ūlī nke wa munhū ūngī, a minzī genaya ayo gakeenhaga izumo gatizūūkwenhela makoye.'

20Alīyo ūlū gīkī wajile hanze ūneka ngoshi wako, ūūkisosohaja kwenūko mu nzīla ya kūlaala na ngosha ūyo atī ngoshi wako.

21A henaha ū ngabīji akūng'wilahīja ū nkīma ng'wenūyo mu kūng'wīla ī mihayo y'izumo īlī gīkī, 'Ū SEEBA akūzume ū mu banhū ba ng'wing'we; nīyo ū kūgūlū gwako agwīte gūūme būhaama, nī nda yako īdūūmīle bakūleme a banhū ba ng'wing'we.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

22A minzī genaya, ayo gakenhaga izumo, gingīle ū mu mīlī gwako, gīdūūmīje ī nda yako, nī litango lyako lyūūme būhaama!' Ū nkīma shing'wigelile ashoshe alīhaya gīkī, Alichene, alichene."

Kūmanwa kwa nkīma nshihani

23Ū ngabīji akūgandīka a mazumo genayo, hūna ū wandīke ūbooja ū mu minzī a malūlū.

24A minzī a malūlū genayo ayo gakenhaga izumo, akūng'winha ū nkīma ng'wenūyo alaagang'we; ūlū gūūshika ū munda, gakūng'wīta kwiyigwa kūsaatwa no no no.

25Hūna ū būsu wa kūfunyiwa shakwinha kūlwa wilu akūbūsola ū ngabīji kūfuma ū mu nkono gwa nkīma ng'wenūyo, ūbūyengeeja kū būtongi bo ng'wa SEEBA, hūna ūsheenha ha ng'walīlo.

26Hūna ū ngabīji akūsola mu nkono būsu būgeehu ū wa shakwinha shenīsho, ūbūpemba mu moto gwa ha ng'walīlo, kūbiza shiizūkījo. Hanuma ya henaho akūng'wīla ū nkīma agang'we a minzī genayo.

27Ūlū ūgang'wa a minzī ga kwenha izumo, alīyo ūsangwa wisosohagije mu kwīta mhayo gwabūbi kūlī ngoshi, ūlū gūūng'wingīla ū mu mīlī gakūng'wenhela būsaatu būtaale no. Akūdūūmīla ī nda, nī litango lyakwe līkūūma būhaama; hama akūbiza n'izumo ū kū banhū ba mu sī ya ng'wawe.

28Alīyo ū nīkma ng'wenūyo ūlū ūbiza wape, atisosohagije; ūbiza atī na būsoso, atūpandīka makoye, nīyo akūbyala dūhū na a baana.

29Na lūūlū ī shenīshi shilī shilagīlo sha kūtūmama ūlū ngosha ūding'wa wilu kūlwa nguno ya nke wakwe, ūlū wisosohaja na ngosha ūngī aho ataalī nke wakwe.

30Ī shilagīlo shenīshi shikūtūmama ūlū ngosha ūbiza na wilu kūlwa kūng'wilawa nke gīkī hamo wītile mhayo gwabūbi. Ū ngabīji akūng'wīmīlīja ū nkīma ng'wenūyo kū būtongi bo ng'wa SEEBA, hūna ūshitūmamīla pyī ī shilagīlo shenīshi.

31Ū ngoshi wa nkīma ng'wenūyo, atī na būbi ū mu yose yenīyo, alīyo ū nkīma, akūgabūūcha wei ng'wenekīlī a makoye ga būkenaagūji wakwe.

Kūbala 6

Kūbiza Nazili kūlī SEEBA

1Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa,

2Lūngalūngaga nabo a Baisilaeli ūbawīle gīkī, "Ūlū munhū ngosha nūūlū nkīma wikomanya wei ng'wenekīlī kūlwa nguno ya ng'wa SEEBA, hūna ūlahīla gīkī atogilwe kwifunya kūbiza Nazili,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3shing'wigelile ileche gete ū kūng'wa ī divai, nūūlū walwa, nūūlū kūtūmamīla ng'aasha ya kūbeejiwa kūfuma mu shikolo shose shose. Yaya nūūlū kūng'wa minzī ga mizabibu, nūūlū kūlya matwajo ga mizabibu; gabize madoto nūūlū mūūmu.

4Ū ng'wikanza lyose īlo alī Nazili, atizūūlya matwajo gose gose ga nzabibu; yaya nūūlū madūūtū gaho dūhū, pye na a mūūla gaho yaya.

5Hama ū ng'wikanza lyakwe lya kwikomanya, atizūūmoogwa ī nzwīlī jakwe nūūlū hado. Līl'ikanza lya kūjileka ī nzwīlī jakwe jikūle. Ū ng'wikanza lya kwikomanya kwakwe kūlwa nguno ya ng'wa SEEBA, shing'wigeleelilwe kwikala ng'wela kūshisha līshile ī likanza lyenīlo.

6Ū ng'wikanza lya kwikomanya kwakwe ī lyose, atazunīlījiwe kwegeela ha mimba gose gose.

7Nūūlū ise wa kūmyala ūzumalīka, nūūlū nina, nūūlū ng'wana wa ng'wawe ngosha nūūlū nkīma; yaya gete ū kwisosohaja kūlwa nguno yabo, nguno ū lūmeeng'ho lwa kwikomanya kwakwe kūlwa ng'wa SEEBA lūlī ha ntwe gwakwe.

8Ū ng'wikanza lyose ī lya kwikomanya kwakwe, alī ng'wela kūlī SEEBA.

9Ūlū munhū alī hamò nang'hwe hūna ūcha bo kūng'wisanganīja, ūbiza wajisosohaja ī nzwīlī jakwe ījo jikeejiwa h'ikanza lya kwifunya kwakwe kūlī SEEBA, īkūng'wigeleelwa kūjimooga ī nzwīlī jenījo ha lūshikū lwa mpungatī, ū lwa kwejiwa kwakwe.

10Hūna a ha lūshikū lwa kanaane wenha mhunda ibīlī, nūūlū ng'hune ibīlī ja ng'hūūlū; wiza najo a ha nyango gw'iheema lya kwibilingīla, ūng'winha ngabīji.

11Ū ngabīji akūjifunya kūbiza shakwinha, īmò shitambò kūlwa būkenaagūji, ī yīngī shitambò sha kūpemva kūlwa kūbeeja isangī kūlwa nguno yakwe, kūlwa būhūbi wa kūbiza bbihī na mimba. Ū lūshikū lwenūlo akwifunya būpya kūlī SEEBA, gweejiwa hangī ū ntwe gwakwe;

12ūlyandya hangī būpya ī likanza lya kwikomanya kwakwe kūlwa ng'wa SEEBA. Īkūng'wigeleelwa kūfunya ng'ondi ya ng'waka gūmò kūlwa nguno ya shitambò sha būkenaagūji. Ī shikū ja kwikomanya kwakwe ū ng'wikanza īlo lyabītaga jitūbalwa, jikūcha mpandagīlo; nguno ū ng'wikanza lyenīlo walī wasosohalile.

13"Ī shilagīlo īsho shiigelile kūtūmama kūlwa ng'wa Nazili ūlū ūlīkalīcha ī likanza lyakwe, shiishi. Akwenhwa a ha nyango gw'iheema lya kwibilingīla.

14Ī shakwinha shakwe kūlī SEEBA akūshenha henaho, akwenha ng'ondi ya ng'waka gūmò, īyo ītī na būka; ya kūfunya shitambò sha kūpemva. Na ng'holo ng'hīma ya shitambò sha būkenaagūji, nayo ya ng'waka gūmò, hama ītī na būka; hamò na ng'ondi, nayo ītī na būka, ya shitambò sha būsangī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Akūshenha ī shenīshi hamò na shakwinha shaho sha būsu na sha kūng'wiwa; wiza na shigabbu sha migatī ya būsu būtī na shibimbya, na keki ja būsu būnogu būsangije maguta, na migatī myūūmu ībililwe maguta.

16Ū ngabīji akūshifunya pyī ī shose kūbiza shakwinha kūlī SEEBA, ūshifunya ī shitambò sha būkenaagūji nī sha kūpemva.

17Hūna ūshegeleja kūlī SEEBA nī shigabbu sha migatī ya būsu būtī na shibimba, nī ng'ondi ya shitambò sha būsangī wīfunya, hamò nī shakwinha shaho ī sha būsu, nī sha kūng'wiwa.

18Hanuma ū Nazili ūjimooga hangī ī nzwīlī ījo jalī ū kū ntwe gwakwe aho alitūūla būpya kūlī SEEBA; ūjikuminga ūjiponeja mu moto, ūyo gūlībaka a ha sīlīlī ya shitambò sha būsangī.

19"Ū Nazili ūlū ūmala kūjimooga ī nzwīlī ja kūfuma h'ikanza lya kwifunya kwalwe kūlī SEEBA, ū ngabīji akūng'winha nkono gwa ng'ondi gūzugile. Ū mu shigabbu ūsola mo keki na ngatī ng'ūūmu; ī shose shibeejiwe na būsu būtī na shibimbya.

20Ū ngabīji akūshiyengeeja kū būtongi bo ng'wa SEEBA ī shenīsho, shibize shitambò sha kūyengeejiwa; ī shoi shilī sheela, īlī sabo ya ngabīji, hamò nī shidali sha kūyengeejiwa, nī litango īlo lyalī lyafunyiwagwa kūlwa ng'wa SEEBA. Ūlū yūshila ī yenīyo, ū Nazili adūgije kwandya kūng'wa ī divai.

21Ī shilagīlo shenīshi sha kūtūmamīlwa kūlwa Nazili ūyo ūfunya kūlahīla kwakwe kūlī SEEBA. Ī shakwinha shakwe akūshifunya kūlenganīla na kūlahīla kūlwa kwikomanya kwakwe; kūleka ū kūshibala ī shakwinha ī shingī īsho adūgije kūshifunya. Shiigelile ashikīlīje ūmo alahīlīlile kūlwa nguno ya kwikomanya kwakwe kūbiza Nazili."

Ngabīji na kūfuuha

22Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Musa,

23Ng'wīlage ū Alooni na a bintūnja bakwe gīkī, "Ūlū mulībafuuha a Baisilaeli, mulahayage gīkī,

24Ū SEEBA akwīlūkīle mbango, na akūlang'hane.

25SEEBA akwakīje ikūjo lya būshū wakwe, na akūchīle shigongo.

26SEEBA akūlogeje būshū wakwe, na akwinhe mhola."

27Bakūyūlīhaya mu gīko ī lina lyane ū kū Baisilaeli, nane naabafuuha.

Kūbala 7

Kweejiwa kwa ng'walīlo

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Ū Musa aho wamala ū kūlyīīmīlīja ī liheema, ūlīseeseebela maguta, kūlwa nguno ya kūlyeeja, pye nī shiseme shaalyo. Nū ng'walīlo akagūseeseebela maguta, ūgweeja, hamò nī shikolo sha kūtūmamīla hoi.

2Hūna a batongeeji ba Baisilseli, a basugi ba kaya jabo na bataale ba ng'anda; abo bakasolwa kūbiza higūlya ya babo bakabalwa, būfunya ī shakwinha shabo.

3Ī shakwinha shabo īsho bakeenha ū kūlī SEEBA shaalī, magogoteni atandatū gagubbanīgije, na nzīkū ikūmi n'ibīlī; būlī ntongeeji ūfunya nzīkū īmò, na būlī batongeeji babīlī igogoteni līmò. Ī shakwinha shenīshi bakashenha ū kwipandī lya kwikala.

4Ū SEEBA ūng'īla ū Musa gīkī,

5"Shanukūlage īsho balīshenha shenīsho shikūtūmama milīmo ya ng'wiheema lya kwibilingīla. Binhage a Balawī, būlī ng'wene apandīke kūlenganīla nū nīmo ūyo ahelelilwe kūgwīta."

6Ng'hana ū Musa ūgasola a magogoteni nī nzīkū jenījo, ūbinha a Balawī.

7A ba numba ya ng'wa Gelishomu akabinha magogoteni abīlī na nzīkū inè, kūlenganīla nū būdito wa nīmo gwabo.

8A ba numba ya ng'wa Melaali ūbinha magogoteni anè na nzīkū inaane, kūlenganīla nū būdito wa nīmo gwabo. A benaba baalī ha sīlīlī ya būtongeejibo ng'wa Itamaali ng'witūnja wa ngabīji Alooni.

9Alīyo a banhū ba numba ya ng'wa Kohati, ū Musa atabinhile shose shose, nguno īsho baalī baahelelwa kūshibūūcha shaalī sha kūbūūchiwa ha mabega.

10Ū lūshikū lwa kwandya kūtūmamīlwa ū ng'walīlo, aho gwamala kūseeseebelwa maguta, a batongeeji bakenha shakwinha kūlwa kwejiwa kwago ū ng'walīlo, būshitūūla kū būtongi wago.

11Ū SEEBA akang'wīla ū Musa, "Būlī lūshikū ntongeeji ūmò akwenha ī shakwinha shakwe kūlwa kwejiwa kwa ng'walīlo."

Naashoni ng'wana Aminadabu

12Ūyo akenha ī shakwinha shakwe a ha lūshikū lwa kwandya walī Naashoni ng'witūnja o ng'wa Aminadabu, wa lūganda lwa ng'wa Yuda.

13Ī shakwinha shakwe shalī sahani īmò ya feza ya būdito wa shekeeli igana na makūmi adatū, ibbakuli līmò lya feza lya būdito wa shekeeli makūmi mpungatī. Ū mpango gwa shekeeli jenījo gwalī gūlenganīlile na mpango gwa shekeeli ya ng'wipandī lyeela. Ī shiseme ī shose shaalī shokalile būsu būnogu, būsangije maguta, kūlwa shakwinha sha būsu.

14Akenha n'idishi līmò lya zahabu, būdito walyo shekeeli ikūmi, lyokagije būbbani;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15nzagamba īmò songi, ng'ondi īmò, na ng'ondi yīngī ya ng'waka gūmò; ī jenījo akajenha kūbiza shitambò sha kūpemva.

16Na ngulyati ya mbūli kūbiza shitambò sha būkenaagūji,

17na nzīkū ibīlī, ng'ondi itanò, ngulyati itanò ja mbūli, na ng'ondi itanò ja ng'waka gūmò būlī yene, ī jose jenīji jalī ja kūfunyiwa kūbiza shitambò sha būsangī. Ī shenīshi shalī shakwinha sha ng'wa Naashoni ng'witūnja o ng'wa Aminadabu.

Netaneli ng'wana Zuali

18A ha lūshikū lwa kabīlī Netaneli ng'witūnja o ng'wa Zuali, ū ntongeeji wa lūganda lwa ng'wa Isakaali, akafunya ī shakwinha.

19Ī shakwinha shakwe shalī sahani īmò ya feza ya būdito wa shekeeli igana na makūmi adatū, ibbakuli līmò lya feza lya būdito wa shekeeli makūmi mpungatī. Ū mpango gwa shekeeli jenījo gwalī gūlenganīlile na mpango gwa shekeeli ya ng'wipandī lyeela. Ī shiseme ī shose shaalī shokalile būsu būnogu, būsangije maguta, kūlwa shakwinha sha būsu.

20Akenha n'idishi līmò lya zahabu, būdito walyo shekeeli ikūmi, lyokagije būbbani;

21nzagamba īmò songi, ng'ondi īmò, na ng'ondi yīngī ya ng'waka gūmò; ī jenījo akajenha kūbiza shitambò sha kūpemva.

22Na ngulyati ya mbūli kūbiza shitambò sha būkenaagūji,

23na nzīkū ibīlī, ng'ondi itanò, ngulyati itanò ja mbūli, na ng'ondi itanò ja ng'waka gūmò būlī yene, ī jose jenīji jalī ja kūfunyiwa kūbiza shitambò sha būsangī. Ī shenīshi shalī shakwinha sha ng'wa Netaneli ng'witūnja o ng'wa Zuali.

Eliabu ng'wana Heloni

24A ha lūshikū lwa kadatū Eliabu ng'witūnja o ng'wa Heloni, ū ntongeeji wa lūganda lwa ng'wa Zabuloni, akafunya ī shakwinha.

25Ī shakwinha shakwe shalī sahani īmò ya feza ya būdito wa shekeeli igana na makūmi adatū, ibbakuli līmò lya feza lya būdito wa shekeeli makūmi mpungatī. Ū mpango gwa shekeeli jenījo gwalī gūlenganīlile na mpango gwa shekeeli ya ng'wipandī lyeela. Ī shiseme ī shose shaalī shokalile būsu būnogu, būsangije maguta, kūlwa shakwinha sha būsu.

26Akenha n'idishi līmò lya zahabu, būdito walyo shekeeli ikūmi, lyokagije būbbani;

27nzagamba īmò songi, ng'ondi īmò, na ng'ondi yīngī ya ng'waka gūmò; ī jenījo akajenha kūbiza shitambò sha kūpemva.

28Na ngulyati ya mbūli kūbiza shitambò sha būkenaagūji,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

29na nzīkū ibīlī, ng'ondi itanò, ngulyati itanò ja mbūli, na ng'ondi itanò ja ng'waka gūmò būlī yene, ī jose jenīji jalī ja kūfunyiwa kūbiza shitambò sha būsangī. Ī shenīshi shalī shakwinha sha ng'wa Eliabu ng'witūnja o ng'wa Heloni.

Elizuuli ng'wana Shedeuli

30A ha lūshikū lwa kanè Elizuuli ng'witūnja o ng'wa Shedeuli, ū ntongeeji wa lūganda lwa ng'wa Lubeni, akafunya ī shakwinha.

31Ī shakwinha shakwe shalī sahani īmò ya feza ya būdito wa shekeeli igana na makūmi adatū, ibbakuli līmò lya feza lya būdito wa shekeeli makūmi mpungatī. Ū mpango gwa shekeeli jenījo gwalī gūlenganīlile na mpango gwa shekeeli ya ng'wipandī lyeela. Ī shiseme ī shose shaalī shokalile būsu būnogu, būsangije maguta, kūlwa shakwinha sha būsu.

32Akenha n'idishi līmò lya zahabu, būdito walyo shekeeli ikūmi, lyokagije būbbani;

33nzagamba īmò songi, ng'ondi īmò, na ng'ondi yīngī ya ng'waka gūmò; ī jenījo akajenha kūbiza shitambò sha kūpemva.

34Na ngulyati ya mbūli kūbiza shitambò sha būkenaagūji,

35na nzīkū ibīlī, ng'ondi itanò, ngulyati itanò ja mbūli, na ng'ondi itanò ja ng'waka gūmò būlī yene, ī jose jenīji jalī ja kūfunyiwa kūbiza shitambò sha būsangī. Ī shenīshi shalī shakwinha sha ng'wa Elizuuli ng'witūnja o ng'wa Shedeuli.

Shelumieli ng'wana Zulishadai

36A ha lūshikū lwa katanò Shelumieli ng'witūnja o ng'wa Zulishadai, ū ntongeeji wa lūganda lwa ng'wa Simioni, akafunya ī shakwinha.

37Ī shakwinha shakwe shalī sahani īmò ya feza ya būdito wa shekeeli igana na makūmi adatū, ibbakuli līmò lya feza lya būdito wa shekeeli makūmi mpungatī. Ū mpango gwa shekeeli jenījo gwalī gūlenganīlile na mpango gwa shekeeli ya ng'wipandī lyeela. Ī shiseme ī shose shaalī shokalile būsu būnogu, būsangije maguta, kūlwa shakwinha sha būsu.

38Akenha n'idishi līmò lya zahabu, būdito walyo shekeeli ikūmi, lyokagije būbbani;

39nzagamba īmò songi, ng'ondi īmò, na ng'ondi yīngī ya ng'waka gūmò; ī jenījo akajenha kūbiza shitambò sha kūpemva.

40Na ngulyati ya mbūli kūbiza shitambò sha būkenaagūji,

41na nzīkū ibīlī, ng'ondi itanò, ngulyati itanò ja mbūli, na ng'ondi itanò ja ng'waka gūmò būlī yene, ī jose jenīji jalī ja kūfunyiwa kūbiza shitambò sha būsangī. Ī shenīshi shalī shakwinha sha ng'wa Shelumieli ng'witūnja o ng'wa Zulishadai.

Eliasafu ng'wana Deūli

© 2015 Bible Society of Tanzania.

42A ha lūshikū lwa katandatū Eliasafu ng'witūnja o ng'wa Deūli, ū ntongeeji wa lūganda lwa ng'wa Gadi, akafunya ī shakwinha.

43Ī shakwinha shakwe shalī sahani īmò ya feza ya būdito wa shekeeli igana na makūmi adatū, ibbakuli līmò lya feza lya būdito wa shekeeli makūmi mpungatī. Ū mpango gwa shekeeli jenījo gwalī gūlenganīlile na mpango gwa shekeeli ya ng'wipandī lyeela. Ī shiseme ī shose shaalī shokalile būsu būnogu, būsangije maguta, kūlwa shakwinha sha būsu.

44Akenha n'idishi līmò lya zahabu, būdito walyo shekeeli ikūmi, lyokagije būbbani;

45nzagamba īmò songi, ng'ondi īmò, na ng'ondi yīngī ya ng'waka gūmò; ī jenījo akajenha kūbalwa shitambò sha kūpemva.

46Na ngulyati ya mbūli kūbiza shitambò sha būkenaagūji,

47na nzīkū ibīlī, ng'ondi itanò, ngulyati itanò ja mbūli, na ng'ondi itanò ja ng'waka gūmò būlī yene, ī jose jenīji jalī ja kūfunyiwa kūbiza shitambò sha būsangī. Ī shenīshi shalī shakwinha sha ng'wa Eliasafu ng'witūnja o ng'wa Deūli.

Elishama ng'wana Amihudi

48A ha lūshikū lwa mpungatī Elishama ng'witūnja o ng'wa Amihudi, ū ntongeeji wa lūganda lwa ng'wa Efulaimu, akafunya ī shakwinha.

49Ī shakwinha shakwe shalī sahani īmò ya feza ya būdito wa shekeeli igana na makūmi adatū, ibbakuli līmò lya feza lya būdito wa shekeeli makūmi mpungatī. Ū mpango gwa shekeeli jenījo gwalī gūlenganīlile na mpango gwa shekeeli ya ng'wipandī lyeela. Ī shiseme ī shose shaalī shokalile būsu būnogu, būsangije maguta, kūlwa shakwinha sha būsu.

50Akenha n'idishi līmò lya zahabu, būdito walyo shekeeli ikūmi, lyokagije būbbani;

51nzagamba īmò songi, ng'ondi īmò, na ng'ondi yīngī ya ng'waka gūmò; ī jenījo akajenha kūbiza shitambò sha kūpemva.

52Na ngulyati ya mbūli kūbiza shitambò sha būkenaagūji,

53na nzīkū ibīlī, ng'ondi itanò, ngulyati itanò ja mbūli, na ng'ondi itanò ja ng'waka gūmò būlī yene, ī jose jenīji jalī ja kūfunyiwa kūbiza shitambò sha būsangī. Ī shenīshi shalī shakwinha sha ng'wa Elishama ng'witūnja o ng'wa Amihudi.

Gamalieli ng'wana Pedazuli

54A ha lūshikū lwa kanaane Gamalieli ng'witūnja o ng'wa Pedazuli, ū ntongeeji wa Lūganda lwa ng'wa yang'wa Manase, akafunya ī shakwinha.

55Ī shakwinha shakwe shalī sahani īmò ya feza ya būdito wa shekeeli igana na makūmi adatū, ibbakuli līmò lya feza lya būdito wa shekeeli makūmi mpungatī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Ū mpango gwa shekeeli jenījo gwalī gūlenganīlile na mpango gwa shekeeli ya ng'wipandī lyeela. Ī shiseme ī shose shaalī shokalile būsu būnogu, būsangije maguta, kūlwa shakwinha sha būsu.

56Akenha n'idishi līmò lya zahabu, būdito walyo shekeeli ikūmi, lyokagije būbbani;

57nzagamba īmò songi, ng'ondi īmò, na ng'ondi yīngī ya ng'waka gūmò; ī jenījo akajenha kūbiza shitambò sha kūpemva.

58Na ngulyati ya mbūli kūbiza shitambò sha būkenaagūji,

59na nzīkū ibīlī, ng'ondi itanò, ngulyati itanò ja mbūli, na ng'ondi itanò ja ng'waka gūmò būlī yene, ī jose jenīji jalī ja kūfunyiwa kūbiza shitambò sha būsangī. Ī shenīshi shalī shakwinha sha ng'wa Gamalieli ng'witūnja o ng'wa Pedazuli.

Abidani ng'wana Gidioni

60A ha lūshikū lwa kenda Abidani ng'witūnja o ng'wa Gidioni, ū ntongeeji wa lūganda lwa ng'wa Benjamini, akafunya ī shakwinha.

61Ī shakwinha shakwe shalī sahani īmò ya feza ya būdito wa shekeeli igana na makūmi adatū, ibbakuli līmò lya feza lya būdito wa shekeeli makūmi mpungatī. Ū mpango gwa shekeeli jenījo gwalī gūlenganīlile na mpango gwa shekeeli ya ng'wipandī lyeela. Ī shiseme ī shose shaalī shokalile būsu būnogu, būsangije maguta, kūlwa shakwinha sha būsu.

62Akenha n'idishi līmò lya zahabu būdito walyo shekeeli ikūmi, lyokagije būbbani;

63nzagamba īmò songi, ng'ondi īmò, na ng'ondi yīngī ya ng'waka gūmò; ī jenījo akajenha kūbiza shitambò sha kūpemva.

64Na ngulyati ya mbūli kūbiza shitambò sha būkenaagūji,

65na nzīkū ibīlī, ng'ondi itanò, ngulyati itanò ja mbūli, na ng'ondi itanò ja ng'waka gūmò būlī yene, ī jose jenīji jalī ja kūfunyiwa kūbiza shitambò sha būsangī. Ī shenīshi shalī shakwinha sha ng'wa Abidani ng'witūnja o ng'wa Gidioni.

Ahiezeeli ng'wana Amishadai

66A ha lūshikū lwa ikūmi Ahiezeeli ng'witūnja o ng'wa Amishadai, ū ntongeeji wa lūganda lwa ng'wa Simioni, akafunya ī shakwinha.

67Ī shakwinha shakwe shalī sahani īmò ya feza ya būdito wa shekeeli igana na makūmi adatū, ibbakuli līmò lya feza lya būdito wa shekeeli makūmi mpungatī. Ū mpango gwa shekeeli jenījo gwalī gūlenganīlile na mpango gwa shekeeli ya ng'wipandī lyeela. Ī shiseme ī shose shaalī shokalile būsu būnogu, būsangije maguta, kūlwa shakwinha sha būsu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

68Akenha n'idishi līmò lya zahabu, būdito walyo shekeeli ikūmi, lyokagije
būbbani;

69nzagamba īmò songi, ng'ondi īmò, na ng'ondi yīngī ya ng'waka gūmò; ī jenījo
akajenha kūbiza shitambò sha kūpemva.

70Na ngulyati ya mbūli kūbiza shitambò sha būkenaagūji,

71na nzīkū ibīlī, ng'ondi itanò, ngulyati itanò ja mbūli, na ng'ondi itanò ja ng'waka
gūmò būlī yene, ī jose jenīji jalī ja kūfunyiwa kūbiza shitambò sha būsangī. Ī
shenīshi shalī shakwinha sha ng'wa Ahiezeeli ng'witūnja o ng'wa Amishadai.

Pagieli ng'wana Okilani

72A ha lūshikū lwa ikūmi na lūmò Pagieli ng'witūnja o ng'wa Okilani, ū ntongeeji
wa lūganda lwa ng'wa Asheli, akafunya ī shakwinha.

73Ī shakwinha shakwe shalī sahani īmò ya feza ya būdito wa shekeeli igana na
makūmi adatū, ibbakuli līmò lya feza lya būdito wa shekeeli makūmi mpungatī.
Ū mpango gwa shekeeli jenījo gwalī gūlenganīlile na mpango gwa shekeeli ya
ng'wipandī lyeela. Ī shiseme ī shose shaalī shokalile būsu būnogu, būsangije
maguta, kūlwa shakwinha sha būsu.

74Akenha n'idishi līmò lya zahabu, būdito walyo shekeeli ikūmi, lyokagije
būbbani;

75nzagamba īmò songi, ng'ondi īmò, na ng'ondi yīngī ya ng'waka gūmò; ī jenījo
akajenha kūbiza shitambò sha kūpemva.

76Na ngulyati ya mbūli kūbiza shitambò sha būkenaagūji,

77na nzīkū ibīlī, ng'ondi itanò, ngulyati itanò ja mbūli, na ng'ondi itanò ja ng'waka
gūmò būlī yene, ī jose jenīji jalī ja kūfunyiwa kūbiza shitambò sha būsangī. Ī
shenīshi shalī shakwinha sha ng'wa Pagieli ng'witūnja o ng'wa Okilani.

Ahila ng'wana Enani

78A ha lūshikū lw'ikūmi na ibīlī Ahila ng'witūnja o ng'wa Enani, ū ntongeeji wa
lūganda lwa ng'wazs Nafutali, akafunya ī shakwinha.

79Ī shakwinha shakwe shalī sahani īmò ya feza ya būdito bo shekeeli igana na
makūmi adatū, ibbakuli līmò lya feza lya būdito wa shekeeli makūmi mpungatī.
Ū mpango gwa shekeeli jenījo gwalī gūlenganīlile na mpango gwa shekeeli ya
ng'wipandī lyeela. Ī shiseme ī shose shaalī shokalile būsu būnogu, būsangije
maguta, kūlwa shakwinha sha būsu.

80Akenha n'idishi līmò lya zahabu, būdito walyo shekeeli ikūmi, lyokagije
būbbani;

81nzagamba īmò songi, ng'ondi īmò, na ng'ondi yīngī ya ng'waka gūmò; ī jenījo
akajenha kūbiza shitambò sha kūpemva.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

82Na ngulyati ya mbūli kūbiza shitambò sha būkenaagūji,

83na nzīkū ibīlī, ng'ondi itanò, ngulyati itanò ja mbūli, na ng'ondi itanò ja ng'waka gūmò būlī yene, ī jose jenīji jalī ja kūfunyiwa kūbiza shitambò sha būsangī. Ī shenīshi shalī shakwinha sha ng'wa Ahila ng'witūnja o ng'wa Enani.

Batongeeji kwenha shakwinha

84Ī shenīshi hū shalī shakwinha īsho batongeeji ba Baisilaeli bakafunya a ha lūshikū lwa ng'walīlo kwandya milīmo, aho gwaseeseebelagwa maguta. Bakafunya sahani ikūmi n'ibīlī ja feza, mabakuli ikūmi na abīlī ga feza, na madishi ga zahabu ikūmi na abīlī.

85Būl'isahani lya feza lyalī na būdito wa shekeeli igana na makūmi adatū; na būl'ibakuli lyalī na būdito wa shekeeli makūmi mpungatī. Ū būdito wa shiseme sha feza ī shose walī shekeeli shihūmbī shibīlī na magana anè, kūlenganīla nī shekeeli ya ng'wipandī lyeela.

86A madishi ga zahabu ayo ikūmi na a bīlī ayo gaalī gookalile būbbani gaalī na būdito wa shekeeli ikūmi būlī lyene, kūlenganīla na mpango gwa shekeeli ya ng'wipandī lyeela. Ū būdito wa madishi ga zahabu a gose walī shekeeli igana na makūmi abīlī.

87Ī lisaabu lya mitugo ī jose ījo jikafunyiwa kūlwa shitambò sha kūpemva līkashika nzagamba songi ikūmi na ibīlī, ng'ondi ikūmi na ibīlī, na ng'ondi ikūmi na ibīlī ja ng'waka gūmò būlī yene; hamò na shakwinha shaaho sha būsu. Ngulyati ikūmi n'ibīlī jikatūmamīlwa kūlwa shitambò sha būkenaagūji.

88Ī lisaabu lya mitugo ī jose ījo jikafunyiwa kūlwa shitambò sha būsangī līkabiza, nzīkū makūmi abīlī na inè, ng'ondi makūmi atandatū, ngulyati makūmi atandatū, na ng'ondi makūmi atandatū ja ng'waka gūmò būlī yene. Ī shenīshi hū shaalī shakwinha īsho shikafunyiwa ha lūshikū lwa ng'walīlo kwandya kūtūmama aho gwamala kūseeseebelwa maguta.

89Ū Musa aho wingīla ū ng'wiheema lya kwibilingīla kūhooya na SEEBA, akaliigwa ī lilaka līlīnyombya kūfuma a ha gatī gatī ya makelubi a higūlya y'isumbī lya shigongo, a h'isandīko lya būkaanīji. Na ng'hana akahooya nang'hwe.

Kūbala 8

Ikīndīkīlo lya tala

1Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa,

2Lūngalūngaga nū Alooni ūng'wīle gīkī, “Ūlū ūlījigolanya ī tala ījo mpungatī, jihelage mu mbika ya gīkī ūlū jūbaka, ū būūpe wajo būyūtwima ū kū būtongi w'ikīndīkīlo lya tala.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Na ng'hana ū Alooni wīta chene, ūjitūūla ī tala jenījo gīkī jiyūtwima ū kū būtongi walyo ī likīndīkīlo lya tala, gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla ū Musa.

4Ī likīndīkīlo lya tala lyalī lībeejiwe lya zahabu īsulile, yūbiza shikolo shimò, kwandīja kwitina lyaho kūshisha kū būlabo walyo. Ī likīndīkīlo lya tala lyenīlo līkabeejiwa kūlenganīla nū mumo Musa walī oolekejiwa na SEEBA.

Kweejiwa kwa Balawī

5Ū SEEBA ūng'wīla hangī ū Musa gīkī,

6"Basolanhyage a Balawī kūfuma ū mu Baisilaeli, ūbeeje beela.

7Ī mihayo īyo yigelile kūbīītīla kūlwa nguno ya kwejiwa kwabo yīyī: Ūkūbaseeseebela minzī meela, hūna ūbawīle kūmooga, pye ū booya wa mīlī ū gose; nī shizwalo shabo bafule, babize beela.

8Hanuma ya henaho bakūsola nzagamba mūūga, na shakwinha shayo sha būsu būnogu būsangije maguta. Hūna nū bebe ūkūsola nzagamba yīngī mūūga, ya kūfunyiwa kūbiza shitambò sha būkenaagūji.

9Hanuma ūkūbeenha a Balawī kū būtongi w'iheema lya kwibilingīla, hūna ūbakuminge pye a Baisilaeli.

10A Balawī ūbeegeleja kū būtongi bo ng'wa SEEBA, a Baisilaeli babatūūlīle makono gabo.

11Hūna nang'hwe ū Alooni ūbeenha a Balawī benabo kū būtongi bo ng'wa SEEBA, ūbatūūla kūlī SEEBA, būbiza shitambò sha kūyengeejiwa sha kūfuma kū Baisilaeli; ū mu gīko bakūbiza bigeleelwa kūgwīta ū nīmo go ng'wa SEEBA.

12Hanuma ya henaho a Balawī bakūtūūla a makono gabo a ha mitwe ya nzagamba ja kūfunyiwa kūlwa shitambò. Ī ya shitambò kūlwa būkenaagūji ūkwīfunya kūlwa ng'wa SEEBA, ī ya shitambò sha kūpemva ūkwīfunya kūlwa nguno ya kūbeeja isangī kūlwa ya Balawī.

13Hanuma ūkūbawīla a Balawī kwīmīīla kū būtongi bo ng'wa Alooni na bitūnja bakwe, babatūūle kūlī SEEBA babize shitambò sha kūyengeejiwa."

Kūkomanyiwa kwa Balawī

14Ū mu nzīla yenīyo ūkūbiza wabakomanya a Balawī kūfuma ū mu Baisilaeli a bangī; na lūūlū a Balawī bakūbiza bane.

15Ūlū ūmala ū kūbafunya a Balawī gītī shitambò sha kūyengeejiwa, bakūbiza beela; kwandīja ikanza lyenīlo bakūyingīla ng'wiheema lya kwibilingīla kūbeeja milīmo yabo.

16Ū mu Baisilaeli pye a bose, a benabo hū bene abo bakūbiza baafunyiagwa mu būshikanu bose babize bane. Nguno naabasolile kūbiza bane a ha ng'wanya gwa

© 2015 Bible Society of Tanzania.

babyalwa ba kwandya a bagosha, pye a babyalwa ba kwandya mu nda ja baninaabo ū mu bakīma bose a ba Baisilaeli.

17Ū mu Baisilaeli, ngosha ose ose ū wa kwandya kūbyalwa alī wane; pye nū ntugo ū gwa kwandya kūbyalwa gūlī gwane. Nakabasola nūbīīta kūbiza bane lūshikū lwene naababūlagaga pye a babyalwa ba kwandya ba bana Misili.

18Na lūūlū naabasolile a Balawī gīkī babize bane a ha ng'wanya gwa babyalwa ba kwandya ba Baisilaeli.

19Ū mu Baisilaeli a bose, a Balawī nang'winhaga Alooni na bitūnja bakwe kūlwa būtūmami bo ng'wiheema lya kwibilingīla, a benabo hū bakūbiza batūmami a ha ng'wanya gwa Baisilaeli a bose; hū bakūbiza babeeja ba isangī kūlwa nguno ya Baisilaeli a bose, batizūgwīlwa ikūla kūlwa kwegeela a hipandī lyeela.

20Ū Musa nū Alooni hamò nī libità lya Baisilaeli ī lyose būbīītīla a Balawī gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla ū Musa.

21A Balawī biyeeja, būfula nī shizwalo shabo. Hūna ū Alooni ūbatūūla ū kūlī SEEBA gītī shitambò sha kūyengeejiwa; ūbeeja na isangī kūlwa nguno yabo, kūbīngīja būsoso.

22Hanuma ya henaho, a Balawī biza kūbeeja ī milīmo yabo ū ng'wheema lya kwibilingīla; būbiza batūmami ha sīlīlī ya ng'wa Alooni na bitūnja bakwe. A Balawī bakīītīlwa pyī ī yose kūlenganīla nū mumo SEEBA walī wanagīīlīla Musa.

23Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

24"Yīyī mihayo yīngī kūlwa nguno ya Balawī: Abo bakūyiza ū ng'wiheema lya kwibilingīla kūbeeja milīmo, bakūbiza ba myaka ya kwandīja ha makūmi abīlī n'ītanò kūja kū būtongi.

25Kwike ūlū būshisha myaka makūmi atanò, shiigelile bifuule, booyī ī milīmo yabo.

26Badūgije ū kūbagunanha a badūgū babo ū ng'wiheema lya kwibilingīla ūlū balībeeja ī milīmo, alīyo a boi benekīlī yaya ū kwīta ī milīmo. H'ūmo ūkūbahelela a Balawī ī milīmo yabo."

Kūbala 9

Shilagīlo sha pasaka

1Aho balī ng'witogolo lya Sinai mu ng'waka gwabo gwa kabīlī kūfuma kwīnga Misili, mu ng'weji gwa kwandya, ū SEEBA ūlūngalūnga nū Musa; ūng'wīla gīkī,

2"A Baisilaeli ni bizūkagwe kūshiyegela ī shigukulu sha pasaka ū ng'wikanza īlo līhelilwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Bakwandya ikanza lya mhīndī gīt'ūmo īhelelilwe, lūshikū lwa ikūmi na inè ng'weji gwenūyū. Pyī ī mihayo īshikīlījiwe gīt'ūmo shilagīlo shihayīlile, kūlenganīla na kaīle ka kahelele."

4Hūna ū Musa ūbawīla a Baisilaeli kūshizūkwa ī shigukulu sha pasaka na kūshiyegela.

5Na ng'hana aho balī ū ng'witoglo lya Sinai, lwahayūshika ū lūshikū lw'ikūmi n'inè ū mu ng'weji gwa kwandya, a Baisilaeli būgwīta ū mhayo gwenūyo. Bīīta būlī mhayo gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla ū Musa.

6Kwike ū lūshikū lwenūlo, bamò babo batīliile ī pasaka, baalī baasosohala kūlwa nguno ya mimba gwa munhū nebe. Na lūūlū biza ū kūlī Musa nū Alooni ū mu lūshikū lwenūlo dūhū.

7Būshika būng'wīla ū Musa, "A bise tūlī na būsoso kūlwa nguno ya mimba gwa munhū, alīyo nahene nibūlī tūleke ū kūmfunīja ū SEEBA ī shakwinha hamò na a Baisilaeli a bangī ū ng'wikanza īlo līhelilwe?"

8Nang'hwe ū Musa ūbawīla, "Lindīīlagi kūshisha napandīke būtongeeji kūfuma kūlī SEEBA ū mu mihayo ying'we."

9Hanuma y'ikanza ū SEEBA ūng'wīla ū Musa,

10Bawīlage a Baisilaeli gīkī, "Ūlū ūmò wing'we nūūlū ūmò wa mu shibyalīlwe shing'we ūsosohala kūlwa nguno ya mimba, nūūlū ūbiza atīho nguno alī mu lūgendo, ū ng'wenūyo akūbiza ataalī azunīlīgije ū kwīyegela ī pasaka ya ng'wa SEEBA.

11A banhū ba gīko bakwīyegela ī pasaka mhīndī ya lūshikū lwa ikūmi na inè mu ng'weji gwa kabīlī. Hū ī likanza īlo bakwīlya ī ng'holo ya pasaka hamò nū ngatī ūyo gūtī na shibimbya, na makūbī malūlū.

12Ī nyama yenīyo yaya ū kwīlekeela kūshisha ntondo yaho; hangī yaya kūbīnza iguha lyayo nūūlū līmò. Nabo shibigelilwe kwīlya ī pasaka kūlenganīla nī shilagīlo īsho shitūūlilwe ho.

13Kwike ūlū munhū atī na būsoso bose bose, nūūlū atī mu lūgendo, alīyo ūleka dūhū ū kūsangīla na a banhū a bangī ū kwīlya ī pasaka, ū ng'wenūyo shiigelile akomanyiwe wīnjiwe ū mu banhū bakwe. Nguno atamfunīgije ū SEEBA ī shakwinha shakwe ng'wikanza īlo lehelilwe. Ū munhū wa gīko akūgabūūcha wei ng'wenekīlī a makoye ga būkenaagūji wakwe.

14Hama ū ngeni ūyo akwikalaga mu bung'we ūlū nang'hwe ūtogwa kwīlya ī pasaka, shing'wigeleelilwe ashilondeele ī shilagīlo īsho shitūūlilwe ho, hamò na a kaīle kaaho. Mukūbiza na shilagīlo sha mbika īmò kū banhū bose, ū kū babisa nū kū baana byalwa."

Ilunde kūbonekana higūlya

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Kwandīja ū lūshikū lwene līkīmīlījiwa ī lipandī lya kwikala, ī liheema lya
būkaanīji, ilunde līkalīfīīkīja ī liheema lyenīlo. Alīyo ū kwandīja mhīndī kūshisha
kū ntondo yaho dilū, ī lilunde lyabonagwa gītī moto a h'igūlya y'ipandī lya
kwikala.

16Jikabīta shikū ningī līkūbonagwa gīko; ī dilū lyabiza ilunde līkundīkīgije ho,
alīyo ī mhīndī gwabiza gītī moto.

17Ī lilunde lyabizaga ūlū lyīnga a hiheema, a Baisilaeli baasambūlaga ī ng'hambī
bandya lūgendo; hama hose hose aho līlaakalembeele ī lilunde lyenīlo, a
Baisilaeli nabo baatūūlaga henaho ī ng'hambī yabo.

18A Baisilaeli baasambūlaga ī ng'hambī yabo bandya lūgendo kūlwa shilagīlo sha
ng'wa SEEBA; na baatūūlaga ī ng'hambī yabo kūlwa shilagīlo shakwe. Pye ū
ng'wikanza īlo lyalī līlembeelile ī lilunde a hiheema, nabo bikalaga a ha ng'hambī
yenīyo.

19Ī lilunde nūūlū lyūmala shikū ningī līlembeele a higūlya y'ipandī lya kwikala, a
Baisilaeli baalī batīngaga a ha ng'hambī yenīyo, nguno baalī bashiigwile ī
shilagīlo sha ng'wa SEEBA.

20Makanza gamò ī lilunde lyalembeelaga a higūlya y'ipandī lya kwikala shikū
ngeehu dūhū. Būlī hene ūlū būtūūla ng'hambī bikalaga ho mu kūlondeela
shilagīlo sha ng'wa SEEBA, na bīnjaga ho ī ng'hamī yabo kūlwa shilagīlo sha
ng'wa SEEBA.

21Nīyo makanza gamò ī lilunde lyalembeelaga mapandī gangī kwandīja mhīndī,
kūshisha ha ntondo dilū dūhū; ūlū lyūbūūka ī dilū nabo būbūūka. Ikanza lyose
lyose aho lyūbūūkīla ī lilunde, ībize līīmi nūūlū būjikū; nabo bakwandya lūgengo.

22Ī lilunde lyabizaga ūlū lyūlembeela a higūlya y'ipandī lya kwikala ikanza lya
shikū ibīlī, nūūlū ng'weji gūmò, nūūlū ng'waka ngima, a Baisilaeli bikalaga ho a
ha ng'hambī yenīyo, baalī batasaamaga, alīyo bikalaga nzūgūlūmatū, ūlū
lyūbūūka dūhū ī gīkī, nabo haho na haho bandya lūgendo.

23Ī ng'hambī yabo baatūūlaga kūlwa shilagīlo sha ng'wa SEEBA, hama nū
kwīsambūla ī ng'hambī yabo na kwandya lūgendo, bīītaga gīko kūlwa shilagīlo
sha ng'wa SEEBA. Baalī bashiigwile ī shilagīlo sha ng'wa SEEBA, īsho walī
wabinha mu nzīla ya ng'wa Musa.

Kūbala 10

Mhembe nhaale ja feza

1Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2“Sulaga mhembe ibīlī ja chūūma sha feza, ja kūyūfuulwa kūlwa kūbitana bikuminge hamò a banhū ū mu ng'hambī, na kūlwa kūbamanīīkīja ūlū lyashika ī likanza lya kūsambūla ng'hambī kwandya lūgendo.

3Ūlū jūūlījiwa būbīlī wajo, pye a banhū bakwibilinga kū būtongi wako a ha nyango gwa kwingīla ng'wiheema lya kwibilingīla.

4Alīyo ūlū yūūlīla īmò yajo, batongeeji dūhū, a bataale ba ng'anda ja Baisilaeli, hū abo bakwibilinga ū kū būtongi wako.

5Ī mhembe ya kūbakomiga ūlū yūūlīla, a ba ng'hambī ja kū lwande lwa Kīīya bakwandya lūgendo.

6Ūlū yūūlīla ya kabīlī, na a ba kū ng'hambī ja kū lwande lwa Dakama bandya ū lūgendo. Būl'ikanza lya kūhaya kwandya lūgendo īkūyūfuulwa mhembe ya kūbakomiga a banhū.

7Ūlū ūlī na ng'hūmbū ja kūbakuminga pye a banhū, shiigelile jifuulwe ī mhembe, kwike jilīle kalīlīle kangī nako.

8A bagabīji a bitūnja ba ng'wa Alooni hū beene bakūbiza bafuuji baajo ī mhembe jenījo. Ī shenīshi shilī shilagīlo shing'we hamò nī shibyalīlwe īsho shiliza kū būtongi.

9Ūlū yūng'wigeleelwa kwilwisha būlūgū na ng'wanishi wing'we ūyo wizaga mu sī ying'we kūmudumīla, lījagi mhembe. A henaho ū SEEBA Mulungu wing'we akūng'wizūkwa na kūmuguna amupīje ū kū banishi bing'we.

10Nū mu makanza ging'we ga būyegi, a ga shigukulu īsho muhelelilwe, hamò na ga kūyegela ng'weji mpya, īng'wigeleelilwe kūfuula mhembe a makanza ga kūfunya shitambò shing'we sha kūpemva na sha būsangī. Ū mu gīko shikūbiza shizūkījo ū kū būtongi bo ng'wa Mulungu wing'we. Ū nene nalī SEEBA Mulungu wing'we.”

Baisilaeli kwīnga Sinai

11Mu ng'waka gwa kabīlī nū ng'weji gwa kabīlī, mu lūshikū lwa makūmi abīlī ī lilunde lyūbūūka, lyīnga a h'iheema; īlo ū mu gatī yalyo līkikalaga isandīko lya būkaanīji.

12Hūna a Baisilaeli bīnga ū ng'witogolo lya Sinai, bandya lūgendo bajile ūko na ūko, nose ī lilunde lyūshika ng'witogolo lya Palani, lyūlembeela ng'wenūmo.

13Ū lwenūūlo lūkabiza lūgendo lwa kwandya ū kūsambūla ī ng'hambī na kwandya kūshimīza, kūlwa kūlagīlwa na SEEBA mu nzīla ya ng'wa Musa.

14A mabità ga ng'hambī ya lūganda lwa Yuda h'ayo gūtonga ū kwandya ū lūgendo, ha sīlīlī ya lūbembeela lwabo. Ū ntongeeji wabo walī Naashoni ng'witūnja o ng'wa Aminadabu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Ū ntaale wa ibità lya lūganda lo Isakaali walī Netaneli ng'witūnja o ng'wa Zuali.

16Hama ū ntaale wa ibità lya lūganda lo Zabuloni walī Eliabu ng'witūnja o ng'wa Heloni.

17Hanuma ya henaho a ba numba ya ng'wa Gelishomu nī ya ng'wa Melali būlīsambūla ī lipandī lya kwikala būlībūūcha bandya lūgendo.

18Hūna a mabità ga ng'hambī ya lūganda lwa Lubeni gūbūūka gajile, nago ha sīlīlī ya lūbembeela lwabo. Ū ntongeeji wabo walī Elizuuli ng'witūnja o ng'wa Shedeuli.

19Ū ntaale wa ibità lya lūganda lo Simioni walī Shelumieli ng'witūnja o ng'wa Zulishadai.

20Ū ntaale wa ibità lya lūganda lo Gadi walī Eliasafu ng'witūnja o ng'wa Deūli.

21Hanuma ya henaho a ba numba ya ng'wa Kohati nabo būbūūka, būshibūūcha ī shikolo ī sheela. Gwalī gūhelilwe gīkī ī lipandī lya kwikala lyīmīīle aho bataalī ū kūshika.

22Hūna a mabità ga ng'hambī ya lūganda lwa Efulaimu gūūbūūka gajile, nago ha sīlīlī ya lūbembeela lwabo. Ū ntongeeji wabo walī Elishama ng'witūnja o ng'wa Amihudi.

23Ū ntaale wa ibità lya lūganda lo Manase walī Gamalieli ng'witūnja o ng'wa Pedazuli.

24Ū ntaale wa ibità lya lūganda lo Benjamini walī Abidani ng'witūnja o ng'wa Gidioni.

25Abo bakabiza ba kūmalīīja kūbūūka ū lūgendo, baalī ba ng'hambī ya ng'wa Dani, nabo ha sīlīlī ya lūbembeela lwabo. Ū ntongeeji wabo walī Ahiezeli ng'witūnja o ng'wa Amishadai.

26Ū ntaale wa ibità lya lūganda lo Asheli walī Pagieli ng'witūnja o ng'wa Okilani.

27Ū ntaale wa ibità lya lūganda lo Nafutali walī Ahila ng'witūnja o ng'wa Enani.

28A mabità ga Baisilaeli hū gihelelaga gīko ūlū būbūūka lūgendo.

29Ī likanza lyenīlo, ū Musa ūhooya na nkweelaye Hobabu, ng'wana Leūli, ūyo walī ise būkwi o ng'wa Musa; ūng'wīla, “Alilūūlū ī haha twabūūka kūja ū kwipandī īlo SEEBA watwisagīja alīhaya gīkī, ‘Nakūng'winha bing'we.’ Nzūgū hamò nise, tūkūja tūkakwītīle yawiza; nguno ū SEEBA wabisagīja mihayo misoga no a Baisilaeli.”

30Nang'hwe ūshosha, “Yaya natūdūla ū nene ū kūja ū kwenūko, nalīshoka kaya kū banhū bane.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

31Nang'hwe ū Musa ūng'wīla, “Nalīkwikūmbīlīja yaya ūkūtūleka, nguno ūlīmanile ī litogolo lyenīlī, ū bebe hū ūkūbiza miso gise.

32Ūlū wiza hamò nise, tūkūkwinha nang'ho shose shose ī shawiza īsho alatwinhe ū SEEBA.”

33Hūna bīnga a ha lūgūlū lwa ng'wa SEEBA, būshimīza bajile lūgendo lwa shikū idatū. Ū mu shikū īj'idatū jenījo, ī lisandīko lya būkaanījibo ng'wa SEEBA lyalī kū būtongi wabo, kūbakoobela ipandī lya kwifuula.

34Ī lilunde lya ng'wa SEEBA lyalī a higūlya yabo a makanza ga līīmi ūlū babūūka ū lūgendo kwīnga a ha ng'hambī.

35Būlī ikanza ūlū lyandya lūgendo ī lisandīko, ū Musa wahayaga, “SEEBA, būkaga! A banishi bako babbalasane; abo bakūkolilwe bapeele nhambo.”

36Hanuma būlī ikanza ūlū lyūtūūlwa kwifuula, wahayaga gīkī, “Shokaga SEEBA, wize ū kū mashihūmbī na mashihūmbī ga Baiesilaeli.”

Kūbala 11

Moto kūfuma kūlī SEEBA

1Ū mu shikū jenījo a banhū bandya kūduguma, kūlwa nguno ya makoye ayo gakabagwīla; ū SEEBA ūwigwa ū būdugumi wabo ūsaya no. Moto gwika kūfuma kūlī SEEBA gūūbakenaagūla bamò na bamò abo baalī kū mhelo mhelo ya ng'hambī.

2A banhū būnīlīīla ū Musa, nang'hwe ūnomba ū SEEBA, gūjima ū moto.

3Na lūūlū ī lipandī lyenīlo litanwa gīkī Tabela, nguno moto gwa kūfuma kūlī SEEBA gūkaligima hagatī gatī yabo.

Eemanu ūmo īlī

4Abo baalī bajananījiwa ū ng'wibità, bandya kūhahaalīla shakūlya sha mbika jingī na jingī. Na a Baisilaeli būtwalanījiwa, nabo bandya hangī kwilīja līja balīhaya, “Yee gītī ūlū ni twayūūpandīka na tūnyama twa kūlya!

5Ī ndīlo ja Misili najo twajikūmbūlile no, nguno ū kwenūko twalūjilyaga ndūhū nūūlū kūjifunīja sabo; būyaga na limbe, ndūūgwa, tigiti, shitūngūlū na shitūngūlū sumu.

6Tūkūbūlagwa namba, ali īkī nduhu shikolo shingī, ūlū ītī eemanu īji dūhū!”

7Ī eemanu jalī jibange gītī mbeke ja būsīga waape, alīyo ūmo jabonelagwa jalī na langi gītī būgondo wa mitī.

8Na lūūlū a banhū bajaga bakūjisoleelaga, hūna baajisha h'iwe, nūūlū baajipūūla ng'witūlī. Hanuma baajizugaga mu nungū nūūlū kūbeeja keki. Ū kūjilya ū mu nomo, jabizaga gītī munhū alīīlya shilīwa shizugīlilwe maguta ga mizeituni.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Ī eemanu jenījo jiyitaga a ha ng'hambī makanza gaa kūgwa lūme būjikū.

Musa kūnīlīīla SEEBA

10Ū Musa ūbigwa pye a banhū bakūlīlaga, būlī bene ha ng'hambī yabo, ūkoya no ū mu ng'holò; ū SEEBA ū ng'wene būmpelanya no.

11Hūna ū Musa ūng'wīla ū SEEBA, “Nibūlī wang'wītīlile makoye mataale gīkī ū ntūmami wako? Naakūkenije mhayo kī ūyo gwakūsayīkije gīko, nose ūniseseja nene pye a makoye ga banhū benaba?

12Ū nene hū nakabatungīla nda a banhū benaba? Nūūlū ū nene hū nalī myaji wabo? Nibūlī ūkūniwīlaga nabalele mu nkono gwane, gītī neji wa ng'wana ng'weleele, nabatwale kū sī īyo bebe ng'wenekīlī wabisagīja bakūlūgenji babo, nīyo ūbilahīlīla, gīkī ūkūbinha?

13Ī gīsī īkī bakwikalaga būnilīlīīla balīhaya, ‘Twinhage nyama ja kūlya’; ū nene nakūjipandīkīla halī ī nyama ja kūbalyisha pye a banhū benaba?

14Natūdūla ū kūbabūūcha iyene a banhū a bose aba; ū nigo gūlī ndito no, gūlīnibuna.

15Ūlū ūnanukūlile ū miso gako alīyo hangī hū ūlīnīītīla mihayo gītī yenīyī, īlī hambū hambū ūnibūlage wangū kūtinda kūnileka nabūbone ū būbi ūbo būlanigwīle.”

Ishosho lya ng'wa SEEBA

16Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, “Nenhelage banahala makūmi mpungatī kūfuma ū mu Baisilaeli, abo ūbamanile gīkī balī batongeeji na bataale ū mu banhū. Bawīlge bize ū kwiheema lya kwibilingīla, bize bimīīle hamò nang'ho koi.

17Nakwika nize ho nayombe ning'we, hama ī nguzu ja ng'wa Moyo ījo jilī mulī bebe nakūjisola jimò nabinhe nabo ī nguzu ja ng'wa Moyo. Na lūūlū bakūbiza hamò nang'ho ū mu kūgūbūūcha ū nigo gwa kūbagunanha a banhū, ūtizikala ūgūbūūkije bebe iyene dūhū.”

18Bawīlage a banhū, “Būlī ng'wene wiyeeje ng'wenekīlī kūlwa lūshikū lwa ntondo; nguno mukūlya nyama. Ū SEEBA wang'wigwile ūmo mukūlīlīlaga gīkī, ‘Yee gītī ūlū ni twayūūpandīka na tūnyama twa kūlya! Twalī hambū hambū aho twalī Misili!’ Na lūūlū ī haha ū SEEBA akūng'winha nyama ja kūlya.

19Mutūūgelela kūjilya lūshikū lūmò dūhū, nūūlū shikū ibīlī nūūlū itanò, nūūlū ikūmi, nūūlū makūmi abīlī dūhū.

20Alīyo mukūjilya ng'weji ngima, kūshisha jimukole muyūjibbīzūka jafumīla na mu mūūlū ging'we; nguno ng'wanemile ū SEEBA ūyo alī hamò ning'we. Mukwikalaga ng'ūlīla mulīhaya gīkī, ‘Nibūlī tūkīnga ī Misili.’”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Ū Musa akang'wīla ū SEEBA, Ūlīhaya gīkī, “Nakūbinha nyama ja kūlya kūshisha ng'weji ngima gūshile; alīyo a bagosha dūhū abo badūgije kūshimīza na magūlū gabo bashikile shihūmbī magana atandatū!

22A bahnhū benaba badūgije kūpandīka nyama ja kūbigela, nūūlū bakasīnzīlwa madaale na madaale ga ng'holo na ga ng'ombe? Nūūlū jikazuwa pyī ī ndīlo ja mu nyanza jikūbigela?”

23Nang'hwe ū SEEBA ūnshokeja ū Musa alīhaya, “Bebe ū nkono go ng'wa SEEBA gūlī nguhī no? Ūkwiloleela lūūlū, ūbone ūlū gīkī īyo nalīkūwīla nalīhaya dūhū, nūūlū nakūmushikīlīgīja.”

Banamhala makūmi mpungatī na babīlī

24Hūna ū Musa ūja ū kū banhū, ūūkabawīla īyo īkahayiwa na SEEBA. Ūsola banamhala makūmi mpugatī kūfuma mubo, wiza wīmīīla nabo kūlīpīndya ī liheema.

25Na ng'hana ū SEEBA wika mu shiikolile sh'ilunde, hamò na lyochi; ūsola nguzu jimò ja ng'wa Moyo kūfuma a halī Musa, ūbatūūlīla nabo a banamhala abo makūmi mpungatī ī nguzu ja ng'wa Moyo. Aho wabikalīla ū Moyo būhanga ikanza iguhī, kwike batagwītile hangī ū mhayo gwenūyo.

26Ū kū ng'hambī baalī basaaga bagosha babīlī, mina gabo Elidadi na Medadi; nabo a mina gabo gaalī gandīkwa hamò na a ga bichabo, kwike būleka ū kūja ū kwiheema. Alīyo na a boi akabikalīla ū Moyo, bandya kūhanga aho balī ū kū ng'hambī kwenūko.

27Ndinha nebe ūpeela ū kūlī Musa ūūkang'wīla, “A ba Elidadi nū Medadi balīhanga ū kū ng'hambī.”

28Ū Yoshwa, ū ngunanhibo ng'wa Musa kūfuma walūki bokwe ūyomba, “Baba Musa bahamage!”

29Nang'hwe ū Musa ūshosha alīhaya, “Bebe wanīītīla wilu shi ī gete? Ū nene ī ng'hūmbū jane jilī gīkī pye a banhū ba ng'wa SEEBA babize bahangi, na gīkī ū SEEBA abatūūlīle Moyo wakwe!”

30Hūna ū Musa na a banhamhala ba Baisilaeli būshoka ū kū ng'hambī.

Mulungu kūtūma nzūūlī

31Kwimanīla ū SEEBA watūma lūyaga, lwiza lūkūlajaga nzūūlī kūfuma kū nyanza. Jiza jūūgwa jiyīpīndīlīgije pyī ī ng'hambī; jūlamatīla a hasī. Jiitūlīīla kūshisha gītī miita īmò ū kūja ū ng'wigūlya; ali ū bū kūle ū kūfuma a ha ng'hambī, pyī ī mhande jose jose, lūgendo lwa kūshimīza lūshikū lūgima.

32Na lūūlū pye ū lūshikū lwenūlo nū būjikū waho, na a ha ntondo; a banhū baalī hanze bakūsoleelaga nzūūlī dūhū. Walī atīho nūūlū ūmò wa kūsola ha sīlīlī ya madebbe igana. Hūna būjanikīla pye a hose a ha ng'hambī bīpīndīlīja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

33Alīyo aho bataalī ū kūjimala ū kūjilya, ū būpelanubo ng'wa SEEBA
būbapembekela a banhū, ūbagwisīja ikūla lyabūbi no.

34Na lūūlū ī lipandī lyenīlo līkitanwa lina lya Kibloti Hataava; nguno a henaho
bakabajīika a banhū abo baalī bikūmva shilīīwa shambika yīngī.

35A banhū bīnga ī Kibloti Hataava, būshimīza kūja Hazelooti, būūkikala
kwenūko.

Kūbala 12

Būdalahi bo ng'wa Miliamu na Alooni

1Ū Alooni nū Miliamu bandya kūng'haya kībi ū Musa kūlwa nguno ya nke wakwe
īkī walī muna Kushi; nguno ū nkīma ūyo walī wantoola walī muna Kushi.

2Būyūhaya, "Ī gete, ū SEEBA akūyombaga kūbītīla mulī Musa dūhū shi? Ataalī ū
kūyomba ū kūbītīla ū mu bise?" Ū SEEBA ūwigwa ū būng'unguuji wenūbo.

3Alīyo ū munhū ng'wenūyo ū Musa, walī ng'widoohya no, kūtinda pye a banhū
ba mu sī.

4Ī likanza lyenīlo ū SEEBA ūbawīla a ba Musa nū Alooni, hamò nū Miliamu,
"Nzūgi kūnū kwiheema lya kwibilingila būdatū wing'we." Na ng'hana būfuma
būdatū wabo gīko.

5Hūna ū SEEBA wika mu kūbonekana gītī ng'hīngī yilunde; wīmīīla a ha nyango
gwiheema ūbitana a ba Alooni nū Miliamu, būbīlī wabo būja ha būtongi.

6Nang'hwe ūbawīla, īdegelekagi chiza ī mihayo yane: Ūlū ng'hangi alīmo ū mu
bing'we, nene SEEBA nakwimanīīcha kūlī we mu nzīla ya kwiyoolecha;
nakūyomba na ng'hwe mu nzīla ya shilooti.

7Alīyo ītī gīko ū kūlī ntūmami wane ū Musa; ū ng'wene nsanyiwa gete ū mu
numba yane ī yose.

8Ū ng'wenūyo nakayombaga nang'hwe būshū kū būshū; hape hape, ītī mu nzīla
ya sumo. Ū wei akalībonaga ī lihanga lya ng'wa SEEBA. Alilūūlū nibūlī ng'walī
ng'waleka kūcha minala ū kūng'hoogagūja mihayo ū ntūmami wane ū Musa?

Miliamu kūgwīlwa mbiji

9Bakampelanya no ū SEEBA, wīnga ūbaleka ho.

10Ī lilunde aho lyīnga a hiheema, kwimanīla ū Miliamu aho walī wīmīīla, ūgwīlwa
mbiji; gūūkuulīka kībi ū mīlī gwakwe. Ū Alooni aho wangalūkīla ūmona alī na
mbiji,

11ūng'wikūmbīlīja ū Musa alīhaya; "Baba ka yaya ūtizūbūdimīīla ū būkenaagūji
wise ūbo twakwītīlaga, nguno ya būchilū wise.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Ūtizūneka abize gītī achile; atizūbiza gītī ng'wana wabyalagwa kūfuma mu nda ya ng'wa nina, alīyo ū mīlī gwakwe ng'wila gūbolile!”

13Ū Musa ūnīlīīla ū SEEBA alīhaya, “Mulungu nalīkwikūmbīlīja ūmpīje!”

14Nang'hwe ū SEEBA ūhaya, “Ūlū ise ni wanswīlaga mate kū būshū, angū ni atagwīlilwe mhayo gw'igiisha minala shikū mpungatī? Nugalīlagi hanze ya ng'hambī shikū mpungatī, hanuma ya shikū jenījo akūshoshiwa hangī.”

15Na lūūlū ū Miliamu ūlugalīlwa hanze ya ng'hambī ikanza lya shikū mpungatī; a banhū batasaamile a ha ng'hambī yenīyo kūshisha ūshoshiwa hangī.

16Hanuma ya henaho a banhū bīnga ī Hazelooti, būūkatūūla ng'hambī ng'witogolo lya Palaani.

Kūbala 13

Badati ba sī kūtūng'wa

1Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

2“Tūmaga banhū baje bakīīdate ī sī ya Kanani, īyo nalībinha Baisilaeli; ūtūme ntongeeji ūmò ūmò kūfuma mu būlī lūganda.

3Ī likanza lyenīlo a Baisilaeli baalī ng'witogolo lya Palaani, na lūūlū ū Musa ūbatūma a banhū benabo, gīt'ūmo akalagīīlīlwa na SEEBA. A benabo pye baalī batongeeji ba Baisilaeli.

4A mina gabo gaalī aya: ‘Ū mu lūganda lwa ng'wa Lubeni Shamua ng'wana Zakuli;

5ū mu lūganda lwa ng'wa Simioni Shafati ng'wana Hooli;

6ū mu lūganda lwa ng'wa Yuda Kelebu ng'wana Yafune;

7ū mu lūganda lwa ng'wa Isakaali Igalī ng'wana Yosefu;

8ū mu lūganda lwa ng'wa Efulaimu Hoshea ng'wana Nuni;

9ū mu lūganda lwa ng'wa Benjamini Paliti ng'wana Lafu;

10Ū mu lūganda lwa ng'wa Zabuloni Gadieli ng'wana Sodi;

11ū mu lūganda lwa ng'wa Manase (lwa ng'wa Yosefu) Gadi; ng'wana Sodi;

12ū mu lūganda lwa ng'wa Dani Amieli ng'wana Gemali;

13ū mu lūganda lwa ng'wa Asheli Setuuli ng'wana Mikaeli;

14ū mu lūganda lwa ng'wa Nafutali Nabbī ng'wana Voosi;

15ū mu lūganda lwa ng'wa Gadi Geūli ng'wana Maaki.’”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16A genaya hū mina ga bagosha abo Musa akabatūma kūja kwīdata ī sī. (Ū Musa ūng'winha ū Hoshea ū ng'wana Nuni, lina lya Yoshwa.)

17Ū Musa aho alībatūma ū kūja kwīdata ī sī, akabawīla, "Linhagi ū kū sī ja magūlya, mubītīle ng'witogolo lya Negevu.

18Muje mukīlole chiza ī sī, ng'wībone ūmo īlī, mubabone na a banhū ba kwene ūmo balī; ūlū balī na nguzu nūūlū bagokolo gokolo; ūlū balī bingī nūūlū bageehu.

19Ng'wīlole chiza ī sī yabo īyo bakwikalaga ng'wībone ūmo īlī, ūlū yawiza nūūlū yabūbi. Nī mizengo yabo ūmo bakwikalaga ng'wīlole, ūlū īlī hape dūhū, nūūlū īzengeelilwe ndugu.

20Ng'wīlole ī sī yenīyo ūlū ya lūtongo nūūlū ng'halamuku. Mubone ūlū īlī na mitī nūūlū īlī buyīīkī. Ītagi nyagosha ng'wenhanīje na matwajo gayo ī sī yenīyo." (Ī likanza lyenīlo lyalī matwajo ga mizabibu ga būtongi.)

21Na ng'hana būguumha bajile, bandya ū kwīdata ī sī kwandīja ng'witogolo lya Zini, kūshisha Lehobu, kūīlīīla Hamaati.

22Būūlinha bajile būbīta Negevu, būūkashika Hebuloni, ūko bikalaga ba Ahima, Sheshai na Talimai banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa Anaki. (Ī Hebuloni yalī nhongi ū kūzengwa, myaka mpungatī kū būtongi wa nzengo gwa Zoa ya Misili.)

23A badati benabo aho baashika ng'wilago lya Eshikoli, būbbuta itambī līlī na nkūngo gwa mizabibu. Banhū babīlī būgwipanja kūgūbūūcha ha ngamba; būsola na makomamanga, hamò na matwajo ga tini.

24Ī lilago lyenīlo līkilīkwa lina lya Eshikoli nguno ya nkūngo gwa mizabibu ūyo bakagūbbuta a Baisilaeli kūfuma ko ū kwenūko.

Badati kūshoka

25Būūmala ko shikū makūmi anè bakwīdataga ī sī, hūna būshoka.

26Būūshika ī Kadeeshi ū ng'witogolo lya Palaani, ūko walī ū Musa nū Alooni, būbasomboolela īyo bakībona. H'ūko baalī na a Baisilaeli a bangī pye; nabo būbinha ī mhola jenījo, būboolekeja na a matwajo ga sī yenīyo.

27Būng'wīla ū Musa, "Twashikile ū kū sī īyo ūkatūtūma, na ng'hana ī sī yenīyo ya būhondo! Gaya a matwajo ga kwene.

28Kwike a mamunhū ga kū sī yenīyo, galī na nguzu no; nī mizengo īpīndīlījiwe ndugu, hama mitaale no. Na a ming'wana ga lūdūgū lwa ng'wa Anaki galīko twagabonile.

29Ū ng'witogolo lya Negevu gakikalaga mo Maamaleki; ū kū sī ja magūlya ū kwene bakikalaga Bahītī, Bayebusi, na Baamoli. A Bakanani a bene bakikalaga kū ng'hilimva na nyanza, na mu mbalama ya mongo gwa Yolodani."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

30Hūna ū Kelebu ūbahuumūja a banhū ū kū būtongi bo ng'wa Musa ūhaya, “Tūjagi ko tūkīsole ī sī yenīyo, nguno tūdūgije kūgwīta ū mhayo gwenūyo.”

31Alīyo a banhū abo baalī baaja nang'hwe būhaya, “Tūtūdūla ū kūlwa nago a ming'wana genayo, nguno galī na nguzu no kūtūheeba a bise.

32Būūbība mihayo misūūku yabūbi no ū mu Baisilaeli, ī ya kwīnga ū kū sī īyo baalī baaja kwīdata. Būūhaya, ‘Ī sī īyo twalī twajile kwīdata īkabalyaga a banhū bayo! A mamunhū ga kwenūko ayo twagabonile pye madaaji kībi no;

33na Manefili galīko (a ga kūfuma mu shibyalīlwe sha ng'wa Anaki, ūyo būbyīle wakwe būfumile kū Manefili.) Nīyo a bise twalibonaga gītī tūlī tūkūmbī dūhū; na a gene hū ūmo gaalūtūbonelaga a bise!’”

Kūbala 14

Kūgoma kwa banhū

1Ū būjikū wenūbo pyī ī libità lya banhū lyandya kūtūla ng'hūngū līlīīlīla n'ilaka lya higūlya no.

2A Baisilaeli a bose būndugumīla ū Musa nū Alooni; ī libità ī lyose lyūbawīla, “Yalī hambū hambū nūūlū kūchīla Misili dūhū, nūūlū ū ng'witogolo ūmu.

3Nibūlī ū SEEBA alītūtwala kū sī īlī gīko kūjūūtūmala kūtūbūlaga dūhū? A bake bise na a baana bise bakūjūding'wa nding'wa. Gīsī ītūbeelela ūlū kūshoka Misili dūhū?”

4Bandya kwikomiga balīhaya, “Bing'we tūsolagi ntongeeji tūshoke Misili wa!”

5Hūna ū Musa nū Alooni būgwa ū kū būtongi wa ibità lya Baisilaeli, īlo lyalī libilinga henaho.

6Ū Yoshwa, ū ng'witūnja o ng'wa Nuni nū Kelebu, ū ng'witūnja o ng'wa Yafune, abo nabo baalī ū ng'wibità lya banhū abo baalī baja kwīdata ī sī, būtandūla shizwalo shabo,

7būlīwīla pyī ī libità lya Baisilaeli, “Ī sī īyo twalī twajile kwīlola yawiza no.

8Ū SEEBA ūlū ūtūyegela akūtūshisha mo ū mu sī ya būhondo yenīyo; na akūtwinha ībize yise.

9A bing'we dūhū lekagi ū kūngomela ū SEEBA. Nīyo yaya nū kūbogoha a banhū ba mu sī yenīyo, nguno a bise tūkūbakweelela dūhū. Ū nang'hani wabo wabalekanīgije, alīyo a bise ū SEEBA alī hamò nise; mutabogohage!”

10Alīyo pyī ī libità lyalī lyasaya no, liganikaga kūbaponda mawe dūhū.

Būpelanubo ng'wa SEEBA

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Kwimanīla ī likūjo lya ng'wa SEEBA lilonga a higūlya y'iheema lya kwibilingīla, balolile pye a banhū.

11Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, “A banhū benaba bakūnibengeleja kūshisha nanalī? Naaboolekegije shimanīkījo sha kūkumya shingī no, alīyo ndūhū dūhū; ī gīsī lūūlū bakwikala batūnisanyaga kūshisha nanalī?

12Ī gete nabagwisīje ikūla bashile, hūna nakwīte ū bebe kūbiza ihanga itaale na lya nguzu kūtinda a boi.”

13Ū Musa ūnshokeja alīhaya, “A bana Misili bakūgwigwa ū mhayo gwene! Nguno bebe ng'wenekīlī ūkabīnja a banhū benaba na nguzu jako ū kūfuma ū mubo.

14Na lūūlū bakūbawīla a bikaji ba mu sī īyī. Nīyo baamalile kwigwa gīkī ū bebe SEEBA ūlī hamò nabo a banhū benaba, na gīkī ū bebe SEEBA ūkwiyoolechaga gīt'ūmo ūlī gete; nī lilunde lyako līkwikalaga a higūlya yabo, na hangī ūkūbatongeelaga mu nzīla ya ng'hīngī y'ilunde ī līīmi, ī būjikū mu nzīla ya ng'hīngī ya moto.

15Na lūūlū ūlū ūlababūlage pye a banhū benaba kamò na kamò, a mahanga ga banhū ayo gaalwigwile ū lūkumo lwenūūlū ūmo ūkūhayīlagwa, bakwandya kwiwīla,

16Ū SEEBA akalemeelwa ū kūbashisha a banhū benabo ū mu sī īyo walī wabisagīja mu kūbilahīlīla; h'ī nguno yene wabamalile kūbabūlagīla ng'witogolo.

17Na lūūlū nalīkwikūmbīlīja ū būdūla o ng'wa SEEBA bongeje kwiyoolecha, ūmo kalī a kahayīle kako bebe ng'wenekīlī; gīt'ūmo ūhayīlile gīkī,

18‘Ū SEEBA atī ng'wangū ū kūpelana; hangī nekeja wa būkenaagūji, na būgomi. Alīyo atīīko kūleka kūng'winha nsango ū ng'hūbi; na a baana akabinhaga nsango kūlwa nguno ya babyaji babo, kūshisha shibyalīlwe sha kadatū na sha kanè.’

19Balekejage a banhū benaba ū būkenaagūji wabo, gīt'ūmo būtaale wa būtogwa wako būlī; ītaga ūmo ūkwītīlaga na kale, kūfuma aho bakingīla Misili kūshisha lelo īyī.”

Baisilaeli kwinhwa nsango

20Ū SEEBA ūhaya, “Naabalekejaga gīt'ūmo walombela.

21Alīyo nalīlahīla gīkī, ūmo nene ng'wenekīlī nalī mpanga, na gīt'ūmo ikūjo lya ng'wa SEEBA lyokalile hose pye ū mu sī,

22ū mu banhū abo bakūlībonaga ī likūjo lyane, nī shakūkumya īsho nashīta mu Misili nū ng'witogolo bashibona, alīyo batatogilwe ū kūliigwa ī lilaka lyane, bakūmanagongeja kūnigema dūhū, nose ī haha jashikaga ngangala ikūmi; atīho nūūlū ūmò

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23wabo ūyo akwībona ī sī īyo naabisagīja basaabo mu kwilahīla; ū mu banhū abo bakūnidalahījaga atīho nūūlū ūmò ūyo akwībona ī sī yenīyo.

24Alīyo ū ntūmami wane ū Kelebu īkī alī na moyo gwa kūnisanya, na kūniigwa mu būshikanu bose; ū ng'wenūyo nakūnshisha ū mu sī īyo wajile ūūkīībona. Na a banhū ba shibyalīlwe shakwe bakūbiza na wingī ū muyo.

25Na lūūlū īkī a Baamaleki na a Bakanani bakwikalaga ū mu sī ja ntubīlo, a bing'we hīnjūūkagi ī ntondo muje kū lwandī lw'itogolo, muje na nzīla ya kūja kū Nyanza Yaza."

26Hanuma ū SEEBA ūbawīla a ba Musas nū Alooni gīkī,

27"Ī libità lya banhū bahūnga lyenīlī līkwikala līkūnidugumīlīga kūshisha nanalī? A Baisilaeli benaba naawigwile ū būdugumi wabo ūmo bakūnidugumīlaga.

28Na lūūlū bawīlagi gīkī, 'Ūmo nene ng'wenekīlī nalī mpanga, alīhaya SEEBA, nakūng'wītīla ū mhayo ūyo nang'wigwile mulīgūhaya.

29Ī mibīlī ying'we īkūlaa ng'witolo lyenīlī; pye abo mukabalwa, a ba kwandīja ha myaka makūmi abīlī na kūja kwigūlya, abo mukūnidugumīlaga.

30Atīho nūūlū ūmò wing'we ūyo akwingīla ū mu sī īyo nakalahīla gīkī nakūng'wingīja; kwīnja Kelebu dūhū, ū ng'witūnja o ng'wa Yafune, na Yoshwa ng'witūnja o ng'wa Nuni.

31Alīyo a baana bing'we, abo ng'walūlīlaga mulīhaya gīkī bakūding'wa babize nding'wa, a benabo hū nakūbashisha ū mu sī yenīyo bakīīlūmbe ī sī īyo ng'wīlemile a bing'we.

32Lelo a bing'we benekīlī, ī mibīlī ying'we īkūlaala ng'witogolo lyenīlī īlī.

33Hama a baana bing'we bakūbiza badīīmi ba ng'holo ng'wenūmu ūmu, balūhe ikanza lya myaka makūmi anè kūlwa nguno ya būtūzunya wing'we, kūshisha mimba gwa munhū wa kūmalīīja ū mu bing'we gūlaale ng'witogolo lyenīlī īlī.

34Mukūluha ikanza lya myaka makūmi anè, būlī lūshikū lūmò lūbalīlwe ng'waka ngima, ū mu shikū ījo mukajīīdata ī sī yenīyo; hū mukūbūdeeba ū būbi wa kūnipelanya nene.'

35Nene SEEBA ng'wenekīlī nalīhaya, ī mihayo yenīyī nakūbashikīlīgīja ng'hana a banhū babūbi benaba, a b'ibità īlo līkūnīītīlaga būgomi mu būsangī būmò. Ī ng'halīlo yabo bakūmaanhīja nayo ng'wenūmu ng'witogolo īlī; bakūshilīla ūmu."

36A banhū abo Musa walī wabatūma kūja kwīdata ī sī, abo bakeenha ng'hūlū jabūbi ī ja sī yenīyo, būlyenheleja ī libità kūndugumīla ū SEEBA,

37a banhū abo bakenha mihayo yabūbi benabo, ū SEEBA akabagwisīja ikūla būchīla kū būtongi wakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

38Ū mu banhū abo baalī baaja ū kwīdata ī sī, abo bakasaaga bapanga baalī ba Yoshwa ng'witūnja o ng'wa Nuni na Kelebu ng'witūnja o ng'wa Yefune dūhū.

Baisilaeli kūtindwa

39Ū Musa aho wabawīla ī mihayo yenīyī bakalīla ng'hūngū na būpīna būtaale no.

40Ntondo yaho bipuuna dilū būbūūka kūja kū ngūlū, kūnū bakūhayaga, "Twahūbile tūje lūūlū ī haha ū kwipandī īlo SEEBA watwisagīja."

41Alīyo ū Musa ūbawīla, "Nibūlī mulīshikīlanhya ī shilagīlo sha ng'wa SEEBA? Ū gwenūyū gūtūdūlīkana.

42Mutizūgema ū kūja, nguno ū SEEBA atī hamò ning'we. Bakūmutinda a banishi bing'we.

43Nguno a Baamaleki na ba Kanani bakūmupyena ūlū mulaaje ko. Nīyo īkī ng'wang'winhīlile ngongo ū SEEBA, atūbiza hamò ning'we, bakūmumala kūmubūlaga a banishi bing'we."

44Alīyo nahene būlinha dūhū bajile ū kū sī ya magūlya, nūūlū īkī ū Musa atīngile a ha ng'hambī, nī lisandīko ly'ilagane lya ng'wa SEEBA lītajile.

45Hūna lūūlū a ba Amaleki na a ba Kanani abo baalī bazengile ū mu mhande jenījo būbasanga kūbadumīla, būbapyena, būbadolomya nhambo kwika sīlīlī, kūshisha būbashisha Holima.

Kūbala 15

Shakwinha sha mbika na mbika

1Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa,

2Lūngalūngaga nabo a Baisilaeli ūbawīle gīkī, "Ūlū ng'wingīla ū mu sī īyo nalīng'winha kūbiza wikalo wing'we,

3hūna ng'ūhaya kūmfunīja ū SEEBA shitambò sha kūpemva kūfuma mu madaale ga ng'ombe nūūlū ga ng'holo, kūlwa shitambò sha ng'waso gwawiza sha kūnyeja SEEBA; shose shose īsho mulafunye, ni shibizage shakwinha sha kūpemva nūūlū shitambò, shibize shilīfunyiwa kūlwa nguno ya mhayo nebe nūūlū shailīfunyiwa kūlwa wiyaabī, nūūlū kūlwa shigukulu shilebe,

4ūyo alenha shakwinha shakwe īkūng'wigeleelwa kwenha na shakwinha sha būsu ū kūlī SEEBA. Īkūbiza īmò ya ng'wikūmi ya efa ya būsu būnogu būsangije maguta mageehu ga shipimo sha lobo ya hini.

5Būlī ng'holo īyo yūfunyiwa kūlwa shakwinha sha kūpemva nūūlū kūlwa shitambò, mukūbeeja lobo ya hini ya divai, īfunyiwe kūbiza shakwina sha kūng'wiwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Ūlū ng'ondi īlīfunyiwa kūbiza shitambò, mukūbeeja shakwinha sha būsu, ibīlī ja ikūmi ja efa ja būsu būnogu būsangije maguta, ga shipimo sha selusi ya hini,

7na selusi ya hini ya divai kūlwa shakwinha sha kūng'wiwa. Ī shenīshi shifunyagi gītī shakwinha sha ng'waso gwawiza gwa kūnyeja SEEBA.

8Alīyo ūlū ūlīmfunīja SEEBA nzagamba kūbiza shitambò shako sha kūpemva, nūūlū shakwinha, nūūlū shakwinha kūlwa nguno ya mhayo nebe, nūūlū shitambò sha būsangī,

9ūlū ūlīyenha ī nzagamba, enhaga na shakwinha sha būsu, idatū ja ng'wikūmi ja efa ja būsu būnogu būsangije na nusu ya hini ya maguta.

10"Ūkwena na nusu ya hini ya divai kūbiza shakwinha sha kūng'wiwa. Ī shenīshi shikūbiza shakwinha sha kūfunyiwa mu nzīla ya moto, shakwinha sha ng'waso gwawiza sha kūnyeja SEEBA.

11Būlī nzagamba nūūlū ng'ondi, ībize ng'holo nūūlū mbūli, ūlū īlīfunyiwa īkūbeejiwa mu nzīla yenīyī.

12Nūūlū jūbiza jilī ningī no, nahene būlī yene shiigelile yītīlwe gīko.

13Pye a Baisilaeli a baana byalwa, būlī ng'wene ūyo wenha shakwinha sha kūbeejiwa mu nzīla ya moto, gīkī shibize shakwinha sha ng'waso gwawiza gwa kūnyeja SEEBA, shing'wigeleelilwe ayīte ī mihayo yenīyī mu gīko.

14Hama ū kū shikū ja kū būtongi, ūlū nobeji nūūlū munhū ūngī ose ose ūyo akwikalaga ning'we ūhaya kūfunya shakwinha mu nzīla ya moto kūbiza sha ng'waso gwawiza sha kūnyeja SEEBA, nū ng'wene shing'wigeleelilwe wīte gīt'ūmo mukwītīlaga a bing'we.

15Ī shilagīlo īsho shimusugile a bing'we, na a bageni abo bakwikalaga hamò ning'we shibasuge shenīsho; a katongeelele kenaka king'we ka shikū jose nū mu shibyalīlwe īsho shiliza. Ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA, a bing'we na a bageni mutikīlile.

16Shilagīlo sha mbika īmò na kahelele ka mbika īmò kakūtūmama ū kū bing'we nū kū bageni abo bakwikalaga hamò ning'we."

17Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa hangī gīkī,

18Lūngalūnga nabo a Baisilaeli ūbawīle, "Ūlū ng'wingīla ū mu sī īyo nalīmutwala,

19hūna lyūshika ikanza lya kwandya kūlya ī shilīwa shaamo, funyagi ibbudīka ilebe lībize shakwinha kūlī SEEBA.

20Ū kūfuma ū mu shilīwa īsho mulagese kwandya ū mu sī yenīyo, beejagi keki mumfunīje SEEBA gītī shakwinha sha kūfuma ha lūbūūga lwa kūtūlīla būsīga wing'we.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Ū mu shibyalīlwe shing'we ī shose, mukūmfunīja ū SEEBA ī shakwinha
shenīshi kūfuma ū mu shakūlya sha kwandya sha mu malaale ging'we.

Shitambo kūlwa būkenaagūji mu būtūūmana

22"Na lūūlū ūlū ng'ūkenaagūla mu būtūūmana, ng'ūūgwa mu būhūbi wa
kūlemeelwa kwīshikīlīja ī mihayo yenīyī, īyo SEEBA wanagīlile Musa,

23nūūlū mu shilagīlo shose shose īsho SEEBA wang'winha mu nzīla ya ng'wa
Musa kwandīja lwise lwene, aho ū SEEBA akang'winha ī shilagīlo shenīsho gīkī
shibize sha kūshinga ho kūshisha kū shibyalīlwe īsho shiliza,

24ū mhayo gwenūyū ūlū gūbiza gwītagwa mu būtūmana, na a banhū a bose
būbiza batadeebile, a henaho pye a banhū bakūsangīla kūfunya nzagamba īmò
songi, ya shitambò sha kūpemva, ībize shakwinha sha ng'waso gwawiza kūlī
SEEBA. Īkūfunyiwa hamò nī shakwinha shayo ī sha būsu nī sha kūng'wiwa, īsho
shihelilwe; hamò na mbūli ng'hosha ya shitambò sha būkenaagūji.

25Ū ngabīji akūbeeja isangī kūlwa nguno ya Baisilaeli bose, na bakūlekejiwa;
nguno ū mhayo gwenūyo gwītwa mu būtūmana; nī shakwinha sha kūfunyiwa
kūlwa būhūbi wabo bakūbiza beenhaga ū kūlī SEEBA, būshifunya mu nzīla ya
moto, pye nī shitambò sha būkenaagūji bakūbiza baafunyaga.

26Pye a banhū bakūlekejiwa, a Baisilaeli a bose na a bageni abo bakwikalaga
mubo; bakūlekejiwa nguno pye a bose baalī basangīji ū mu būhūbi wa
būtūūmana wenūbo.

27Alīyo ūlū munhū ūmò ūkenaagūla mu būtūmana, akwenha mbūli ng'hīma ya
ng'waka gūmò kūlwa nguno ya shitambò sha būkenaagūji.

28Ū ngabīji akūmeegeja isangī kūlī SEEBA ū ng'hūbi ng'wenūyo, ūyo
wakenaagūlile mu būtūmana; na lūūlū ūlū ūmala kūbeegejiwa isangī, akūbiza
walekejiagwa.

29"Ī shilagīlo shenīshi shikūtūmama kū banhū bose abo bakūhūba mu
būtūūmana, babize baana byalwa ba mu Isilaeli, nūūlū bageni.

30Alīyo ū munhū ūlū wīta mhayo gwabūbi bo makaala, ū wa gīko akūbiza
wandalahaga SEEBA, abize ng'wana byalwa nūūlū ngeni ū mu sī. Ū ng'wenūyo
akūkomanyiwa alekaanyiwe na a banhū bakwe.

31Ū munhū ng'wenūyo shiigelile akomanyiwe wīnjiwe gete ū mu banhū bakwe.
Ū būbi wenūbo būkūng'wikalīla, nguno wagūdalahaga ū mhayo go ng'wa SEEBA,
ūshikenaagūla nī shilagīlo shakwe."

Kūbūlagwa kwa nkenaagūji wa sabato

32A Baisilaeli aho bataalī ng'witogolo, ngosha nebe akabonwa alīsoleela ng'hwi
mu lūshikū lwa Sabato.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

33Abo bakamona alīsoleela ng'hwi bakang'wenha ū kwibità lya Baisilaeli; kūlī Musa na Alooni.

34Ūtūūlwa ha sīlīlī ya būlang'hani nguno gwalī gūtaalī ū kūmanīika chiza ūyo shiigelile wītīlwe.

35Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, "Ū munhū ng'wenūyo shing'wigeleelilwe kūcha. Pye a banhū bakūmfunya hanze ya ng'hambī bakamponde mawe kūshisha ache."

36Na ng'hana a banhū būmfunya hanze ya ng'hambī, būkamponda mawe kūshisha ūcha, gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla ū Musa.

Masune ga kū shizwalo

37Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa,

38Lūngalūngaga nabo a Baisilaeli ūbawīle gīkī, "Ū mu shibyalīlwe shing'we īsho shiliza, mukūyūsumīīla masune ū kū mhelo ja shizwalo shing'we. Būlī isune lībize na lūgoye lwa langi ya būlulu.

39A masune genaya ūlū ng'wagalola gakūyūng'wizūkīja pyī ī shilagīlo sha ng'wa SEEBA; gīkī mushimīzīle musho, mutizūyūjaananījiwa na mihayo yīngī na yīngī īyo mukwībonaga, nūūlū mukūyiganikaga mu ng'holò jing'we.

40Ū mu gīko mukwizūkwa ū kūshimīzīla ū mu shilagalo shane ī shose, na mukūbiza beela kūlī Mulungu wing'we.

41Ū nene nalī SEEBA Mulungu wing'we, ūyo akang'wīnja mu sī ya Misili kūbiza Mulungu wing'we. Ū nene nalī SEEBA Mulungu wing'we."

Kūbala 16

Būgomi bo ng'wa Koola

1Mu shikū jenījo Koola ng'witūnja o ng'wa Iziha, wa mu kaya ya ng'wa Kohati, lūganda lo Lawī, ūdimana na banhū balebe ba numba ya ng'wa Lubeni, ba Dasani na Abilamu bitūnja ba ng'wa Eliabu; na Oni ng'witūnja o ng'wa Peleti.

2A banhū benabo bitūla shikuba kwilwisha nū Musa; baalī hamò na Baisiaeli bangī magana abīlī na makūmi atanò, abo baalī bakumūkile, nīyo nabo baalī bamò ba bataale ba ng'wibanza īlo lyalī lyasolwa.

3A banhū benabo bakikuminga ibità būnsanga ū Musa nū Alooni kūbahoogagūja mihayo balīhaya, "Ng'wajile no ning'we; a banhū a bose aba balī beela, pye a bose ūmo bagelelile, nū SEEBA alī hamò nabo. Hama nibūla a bing'we mukwigūngūhyaga gīko, na kwitūūla kūbiza bataale baalyo pyī ī libità lya ng'wa SEEBA?"

4Ū Musa aho wīyigwa ī yenīyo ūgwa hasī achimīgije ū būshū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Hūna ūng'wīla ū Koola na a biye, “Ī ntondo ī dilū ū SEEBA akoolecha hape nani ūyo alī wakwe, na nani ūyo alī ng'wela. Ū munhū ng'wenūyo h'ūyo akūng'weegeleja kūlī we; hū ng'wene ūyo akūnsola ang'wītane wegeele kūlī we.

6Na lūūlū ū bebe Koola na a banwani biyo ītagi gūūyū mhayo, solagi mazuukījo ga būbbani,

7hūna ī ntondo mutūūle mo moto na būbbani, muzuukīje kū būtongi bo ng'wa SEEBA. Ū munhū ūyo SEEBA alansole hū ng'wene ūyo akūbiza ng'wela. A bing'we bitūnja ba ng'wa Lawī, ū widūndūgaja wing'we bookīlanījaga!”

8Ū Musa ūng'wīla ū Koola na, “Alilūūlū bitūnja ba ng'wa Lawī, degelekagi.

9A bing'we, mutaalī dūhū ū kūfula nūūlū mulībona gīkī ū Mulungu wa Baisilaeli wamukomanya kwīnga ū ng'wibità lya Baisilaeli, ūng'wegeleja hihī nang'hwe, gīkī muyūbeeja nīmo mu numba ya ng'wa SEEBA, na kwīmīīla kū būtongi wa banhū bose na kūtūmama milīmo ya kūbagunanha?

10A bing'we hamò na a Balawī biching'wi, ū Seba ang'wegelegije mung'wegeele; ī haha mulīhaya kūgūgwīlīīla nū nīmo gwa būgabīji!

11Ū bebe na a balondeeji bako pye a bose ng'walyaga gwīnda ya kwilwisha na SEEBA. Ū Alooni nani, nose mundugumīle?”

12Hanuma ya henaho ū Musa ūbitana a ba Dasani nū Abilamu, a bitūnja ba ng'wa Eliabu; alīyo būlema balīhaya, “Yaya a bise ū kwiza ū kwenūko!

13Ū bebe ūkatwīnja Misili ū kū sī ya būhondo, ūtwenha kwitogolo kūūnū kwiza kūtūmala; gashi ūtaalī dūhū ū kwigeja, nose ī haha ūtogilwe na kūtūsuga?

14A higūlya ya yose yenīyo, ū kū sī ya būhondo ūtaalī kūtūshisha, nū gwa kūtwinha malaale ga wingīji wise nago gwakūlemeelile, ndūhū dūhū nūūlū migūnda ya mizabibu. Ū bebe ūlītogwa kūgabbokuja a miso ga banhū benaba; yaya a bise ūkwiza ū kwenūko!”

Musa kūbalombela banhū

15A henaho ū Musa ūpelana no, ūng'wīla ū SEEBA, “Ūtizūshanukūla ī shakwinha shabo; ū nene nataalī kūdaatya nūūlū nzobe ya munhū ose ose, nūūlū kūnkenya munhū mubo nataalī gete.”

16Hūna ū Musa ūng'wīla ū Koola, “Ī ntondo nzūgū na a balondeeji bako; ū bebe na a boi hamò nū Alooni mulize kwiyoolecha kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

17Būlī munhū wize n'izuukījo lya būbbani, mutūūle mo nū būbbani, ng'wize nago kū būtongi bo ng'wa SEEBA; a gose gabize mazuukījo magana abīlī na makūmi atanò.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Na ng'hana būsola, būlī ng'wene izuukījo lyakwe lya būbbani, būtūūla mo nū
būbbani, hūna bīmīīla a ha nyango gwa kwingīla ng'wiheema, nū Musa ūbiza ho
hamò nū Alooni.

19Ū Koola walī wabakuminga ha nyango gwiheema pye a balondeeji bakwe,
kwiza kūbalemeja ī yabo a ba Musa nū Alooni. Alīyo kwimanīla ī likūjo lya ng'wa
SEEBA lyiyoolecha ū kū banhū pye a bose.

20Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa nū Alooni gīkī,

21"Ikomanyagi a bing'we ng'wīnge ū ng'wibità lyenīlī, nabamale pyī ī haha
yenīyī."

22Alīyo a ba Musa nū Alooni būgwa bachimīgije hasī ū būshū wabo būlīla
balīhaya, "Mulungu bebe ūyo ūlī Mulungu wa myoyo ya banhū bose,
ūkūlīpelanīla pyī ī libità alīyo ū nkenaagūji alī ūmò dūhū?"

23Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Musa,

24"Bawīlage a banhū gīkī, 'Gasegenelagi a maheema ga ba Koola nū Dasani nū
Abilamu.'"

Nsango gwa bagome

25Hūna ū Musa ūbūūka, ūja aho walī Dasani na Abilamu, na a banamhala ba
Baisilaeli būnondeela.

26Ūbahūgūla a banhū alīhaya, "Īngagi mugasegenele a maheema ga banhū
benaba, nguno babūbi no; yaya nūūlū kūkuumya shikolo shabo shose shose,
mutizūjaananījiwa mu būkenaagūji wabo."

27Na ng'hana būgasegenela a maheema ga ba Koola, Dasani, nū Abilamu; ū
Dasani nu Abilamu baalī baafuma ū mu maheema gabo, bīīmīīla ha milyango
hamò na a bake babo na a bitūnja babo, pye na a banīgīnī a bado bado.

28Hūna ū Musa ūhaya, "Ū mhayo ūyū hū gūkūng'olekeja gīkī ū SEEBA hū ng'wene
ūyo anitūmile ū kwīta pyī ī yenīyī, mukūdeeba gīkī ī lyenīlī līti iganiko lyane lya
ng'wenekīlī.

29A banhū benaba ūlū balache lūfu ūlo banhū bose bakachaaga, bagwīlwe mhayo
gītī īyo īkabagwīlaga banhū bose dūhū, numho ū SEEBA atanitūmile.

30Alīyo ū SEEBA ūlū alenhe shikolo shingī nasho gete, īsho shitaalī kwilonga na
ikanza līngī hangī, ī sī yūkundūka na kūbamila, nī shose īsho balī nasho, būbiza
baajīīkwa mu shigila balī bapanga gīko, a henaho hū mukūdeeba gīkī a banhū
benaba bandalahaga ū SEEBA."

31Aho wakalīcha dūhū ū kūhaya ī yenīyo, haho na haho ī sī yūlekaana aho baalī
bīmīīla,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

32yūkundūka yūbamila nī kaya jabo, pye nū Koola na a banhū bakwe, nī sabo jabo jose.

33Bika mu shigila bataalī bapanga gīko, pye nī shikolo shabo ī shose; ī sī yilugala na kwilugala; būbiza bayagaala, bīnga ū ng'wibità lya banhū.

34Aho balīīlīla, pye a Baisilaeli abo baalī bbihī nabo būpeela balīīlīla bakūhayaga, "Na a bise īkūtūmila ī sī!"

35Na moto gwika kūfuma kūlī SEEBA gūūbayagaja abo magana abīlī na makūmi atanò abo baazuukījaga būbbani.

36Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

37"Ng'wīlage ū Elieza ū ng'witūnja wa ngabīji Alooni agīnje a mazuukījo ga būbbani ū mu moto ūyo gūlīzuukīīla, na a makala agasalang'hanye gasambaale. Nguno a mazuukījo ga būbbani genayo gabizaga meela,

38ayo baalī nago a banhū abo bīītaga mihayo ya kūbakenaagūja būpanga wabo boi benekīlī. A mazuukījo ga būbbani genayo gapondagūlage ūgasule ūbeeje ibbaadi lya kūkundīkīja ha ng'walīlo. A genayo galī meela nguno gaalī gafunyiagwa kūlī SEEBA; na lūūlū gakūbiza lūmeeng'ho ū kū Baisilaeli."

39Na ng'hana ū Elieza ūgakuminga a mazuukījo ga būbbani ga shaba ayo baalī baagenha abo bakapya moto būcha; gūpondagūlwa, lyūbeejiwa ikundīkījo lya ha ng'walīlo,

40gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīīla ū Elieza mu nzīla ya ng'wa Musa. Ū mhayo gwenūyū gwalī gwa kūbizūkīja gīkī atīho ūngī ū wa kwegeela kūzuukīja būbbani kū būtongi bo ng'wa SEEBA, ūlū atī wa shibyalīlwe sha ng'wa Alooni; ūlū wīta gīko akūng'wikola Koola na balondeeji bakwe.

Banhū kūgwīlwa ikūla

41A ha ntodo yaho ī libità lya Baisilaeli lyūbadugumīla a ba Musa nū Alooni līlīhaya, "A bing'we ng'wababūlagile a banhū ba ng'wa SEEBA!"

42Alīyo a banhū abo baalī ng'wibità īlo lyalī libilinga kwiza kūbalemeja ī yabo a ba Musa nū Alooni, aho balola ū kwiheema lya kwibilingīla, būlībona ī lilunde lyalīkundīkīja ī liheema, nī likūjo lya ng'wa SEEBA lilonga ho.

43Hūna a ba Musa nū Alooni beegeela a ha būtongi wiheema lya kwibilingīla.

44Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

45"Īngagi a bing'we ū ng'wibità lyenīlī nalīyagaje ī haha īyī." Būūgwa hangī bachimīgije hasī ū būshū.

46Ī likanza lyenīlo ū Musa ūng'wīla ū Alooni, "Solaga wangū ī lizuukījo lyako lya būbbani, ūtūūle mo būbbani na moto gwa kūfuma ha ng'walīlo, ūpeele ū kū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

banhū ūkababeegeje isangī; lyandyaga ikūla nguno wikaga būpelanu kūfuma kūlī SEEBA.”

47Ng'hana ū Alooni wīta ūmo akawīlīlwa na Musa, ūspeela ajile ū kū banhū ūkiguulanya mu gatī gatī yabo. Ī likūla lyalī lyamala kwandya, alīyo ū Alooni ūpemba ū būbbani ūbīītīla isangī;

48wīmīīla a ha gatī ya babo baalī baamala kūcha na a bapanga, ī likūla lyooya.

49Alīyo a banhū abo bakacha kūlwa nguno y'ikūla bakashika shihūmbī ikūmi na shinè na magana mpungatī, kūleka abo baalī baacha kūlwa nguno ya ng'wa Koola.

50Aho lyooya ī likūla, ū Alooni ūshoka ū kūlī Musa, ū kū nyango gwiheema lya kwibilingīla.

Kūbala 17

Nang'ha go ng'wa Alooni

1Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

2“Bawīlage a Baisilaeli bakwinhe milang'ha ikūmi na ībīlī; būlī ntaale wa lūganda nang'ha gūmò. Hama būlī ng'wene ūlyandīke ī lina lyakwe a ha nang'ha gwakwe.

3Ū nang'ha gwa lūganda lo Lawī gwandīkage lina lya ng'wa Alooni; nguno shiigelile gūbize nang'ha gūmò dūhū kūlwa būlī lina lya ntaale wa lūganda.

4Hanuma ī milang'ha yenīyo ūkwītūūla ng'wiheema lya kwibilingīla, kū būtongi w'isandīko lya būkaanīji, aho nakamanhījaga nang'ho.

5Ū nang'ha gwa munhū ūyo nalansole gūkūfuluma gwīte madūūtū; na lūūlū ū mu nzīla yenīyo nakūwīnja ū būdugumi wa Baisilaeli ūmo bakwikalaga būkūdugumīla gwa gwa gwa.”

6Ng'hana ū Musa ūbawīla a Baisilaeli, hūna a batongeeji babo būng'winha milang'ha ikūmi n'ībīlī, būlī ntaale wa lūganda nang'ha gūmò; nū go ng'wa Alooni gūbiza mo ū mu milang'ha yenīyo.

7Ī milang'ha yenīyo ū Musa ūkītūūla ng'wiheema lya būkaanīji, kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

8A ha ntondo yaho wahayingīla ū Musa ū ng'wiheema lya būkaanīji, ūgūbona ū nang'ha go ng'wa Alooni, ūyo gwalī gwa lūganda lo Lawī, gwasongaga madūūtū gūūkīīta na būlabo, gūūtwaja na matwajo ga lozi.

9Na lūūlū ū Musa wīsola pyī ī milang'ha yenīyo, ūyīnja ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA; wahayūyenha ū kū Baisilaeli a bose, būyīlola lola, hūna būlī munhū ūsola nang'ha gwakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10A henaho ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, “Ū nang'ha go ng'wa Alooni gūshoshage, ūkagūtūūle kū būtongi w'isandīko lya būkaanīji. Gūkūlang'hanwa henaho kūlwa būkaanīji ū kū banhū abo bakwikalaga beenha būgomi. Ū mhayo gwenūyū gūkūbalanga booye ū kwikala būnidugumīla, batizūūshila kūcha.”

11Ū Musa wīta gīt'ūmo SEEBA akanagīīlīla.

12Hūna a Baisilaeli būng'wīla ū Musa, “Tūkūcha! Pye tūlīshila, pye tūshilile!

13Nguno būlī ng'wene akūchaaga dūhū ūlū walyegeela ī lipandī lya kwikala lya ng'wa SEEBA. Tūtūūshila kūcha pye ahene?”

Kūbala 18

Milīmo ya bagabīji na Balawī

1Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Alooni, “Ūlū būbi bose bose wilonga ū mu kaīle ka milīmo ya ng'wipandī lyeela, ū wakūbalīlwa būkenaagūji akūbiza bebe na a bitūnja bako, hamò nī numba ya lūganda lwa ng'wing'we. Alīyo ūlū wilonga būbi bose bose mu milīmo ya būgabīji, ū wakūbalīlwa būkenaagūji akūbiza bebe na a bitūnja bako dūhū.

2Na lūūlū ī haha benhage a Balawī biyo, a ba lūganda lwako, bize badimane nang'ho, bayūkūgunanha ū bebe na a bitūnja bako ū mu milīmo ya ng'wiheema lya būkaanīji.

3Ū nīmo gwabo a benabo gūlī kūkūgunanha ū bebe, nīyo bakwīyīta pyī ī milīmo ya ng'wiheema, alīyo batī ba kūsheegeela ī shiseme sha ng'wipandī lyeela, nūūlū ū ng'walīlo yaya ū kūgweegeela; nguno ūlū yūja gīko mukūcha pye, ū bebe na a boi.

4Bakūbiza mu būsangī būmò nang'ho, na bakūyūlīlang'hana ī liheema lya kwibilingīla, hamò na kwīlonja pyī ī milīmo ya ng'wiheema. Atīho ūngī ose ose wa kwegeela aho ūlītūmamīla.

5Ī milīmo ya ng'wipandī lyeela nī ya ha ng'walīlo, ūkwībeeja bebe pyī ī yenīyo, batizūpelanīlwa hangī a Baisilaeli.

6A Balawī biyo naabakomije ū kūfuma ū mu Baisilaeli, nūkwinha bebe gīt'inong'ho lyeela kūlī SEEBA, kūlwa būtūmami wa ng'wiheema lya kwibilingīla.

7Alīyo pyī ī milīmo ya būgabīji īyo īkīītagwa ha ng'walīlo, nū kū mpīndo y'isenge, ī yenīyo ya kūbeejiwa na bebe dūhū hamò na bitūnja bako. Ū bebe nalīkwinha ū nīmo gwa būgabīji gītī inong'ho. Ūngī ose ose ūyo wegeela a hipandī lyeela shiigelile abūlagwe.”

Shakwinha kūlwa bagabīji

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Alooni, “Managa gīkī, nakwinhaga nīmo gwa kūshilang'hana ī shakwinha īsho nakafunījiagwa nene, ī shakwinha sheela īsho Baisilaeli bakaninhaga nene, pyī ī shose nakwinhaga bebe hamò na bitūnja bako; ū gwenūyo ngabo gwako gwa shikū jose.

9Nī shitambò īsho shilī sheela no no no, īsho shikasaagaga ha kūpemva mu moto shilī shako. Pyī ī shakwinha īsho bakanenhelaga nene gīkī shilī sheela no no no, shibize sha būsu, nūūlū sha kūfunyiwa kūlwa shibi, nūūlū kūlwa būkenaagūji, pyī ī shose shilī shako, hamò na bitūnja bako.

10Ūkūshilya ūlī ng'wipandī lyeela no no no, būlī ngosha akūshilya; ī shoi shilī sheela ū kūlī bebe.

11Na shingī shiishi īsho shilī shako: Būlī shene īsho shikatūūlagwa ha mhūjo kūfuma mu shitambò sha kūyengeejiwa, īsho Baisilaeli bakafunyaga. Ī shenīshi nasho nalīkwinha bebe hamò na bitūnja bako, na a bashīke bako; ū gwenūyo gūlī ngabo gwako gwa būlī lūshikū. Būlī ng'wene ū mu kaya yako ūyo atī na būsoso adūgije ū kūshilya.

12Nalīkwinha bebe na a maguta pye a gose a gawiza no no no, a ga mizeituni; nī divai ī yawiza, pye nī shilīwa īsho bakamfunījaga SEEBA kūbiza matwajo ga kwandya.

13Nīyo pye a matwajo ga kwandya ga sī ayo bakamfunījaga SEEBA gakūbiza gako. Būlī ng'wene ū mu numba yako ūyo atī na būsoso adūgije ū kūshilya ī shenīsho.

14Pyī ī shikolo sha mu sī ya Isilaeli īsho shafunyiwa kūbiza sha ng'wa SEEBA shilī shako.

15Ī mbyalwa ja kwandya ījo jikafunyiagwa kūbiza ja ng'wa SEEBA jilī jaako, būlī ntugo ū gwa kūlugūla nda ya ng'wa ninaago gūlī gwako; na a bagosha a babyalwa ba kwandya ū mu banhū balī bako. Alīyo a babyalwa ba kwandya ba banhū ūkūbakomoola; nī mbyalwa ja kwandya ū mu mitugo ījo jitigeleelilwe kūfunyiwa kūlwa ng'wa SEEBA najo ūkūjikomoola.

16Ī likanza lya kūjikomoola ī mbyalwa ja kwandya, līkūbiza ūlū jūshisha ng'weji ngima kūfuma kūbyalwa. Ū mpango gwa kūshikomoola ī shikolo gūlī shekeeli itanò ja feza, kūlenganīla nū mpango gwa shekeeli ya ng'wipandī lyeela, īyo īlī na mpango gwa gulamu ikūmi.

17Alīyo ī mbyalwa ja kwandya ī ja ng'ombe nī ja ng'holo hamò na ja mbūli, ī jenījo yaya ū kūjikomoola nguno jilī neela. A mininga gaajo ūkūgita ha ng'walīlo, nī nyama jaajo ūjipembe mu moto kūbiza shitambò sha kūpemva, kūlwa ng'waso gwawiza kūlī SEEBA.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Ī nyama ja mitugo jenījo jilī jaako, gīt'ūmo shilī ī shidali īsho shikafunyiagwa kūbiza shitambò sha kūyengeejiwa, nī litango lya kū būlyo, īlo nalyo līlī lyako.

19Būlī shakwinha sheela īsho Baisilaeli bakamfunījaga SEEBA naakwinhaga bebe hamò na bitūnja bako, na a bashīke bako; ū gwenūyo gūlī ngabo gwako gwa būlī lūshikū. Ī lyenīlo līlī ilagane lya munhu lya būja na būja ha gatī ya ng'wa SEEBA nū bebe nī shibyalīlwe shako.

20Ū SEEBA ūng'wīla ū Alooni, 'Ū bebe ūtūbiza na wingīji ū mu Baisilaeli, nūūlū ūtūbiza na ngabo hamò nabo; nguno ū ngabo gwako ū mu Baisilaeli gūlī kūlī nene, nū wingīji wako būkūfuma kūlī nene.'"

Zaaka kwinhwa Balawī

21Ī zaaka ja Baisilaeli ī jose naabinhaga Balawī kūbiza wingīji wabo kūlwa nguno ya būtūmami wabo ūbo bakwītaga ng'wiheema lya kwibilingīla.

22Kwandīja haha a Baisilaeli yaya ū kwegeela a h'iheema lya kwibilingīla, batizingīla mu kwihīga bakacha.

23Ū būtūmami wa ng'wiheema lya kwibilingīla būkwītwa na Balawī, ī mihayo ya ng'wene īlī ha sīlīlī ya būlang'hani wabo. Ī shenīshi shilī shilagīlo sha būja na būja nū kū shibyalīlwe īsho shiliza. A Balawī batanukūla wingīji hamò na a Baisilaeli.

24A ha ng'wanya gwaho, a Balawī naabinhaga ī zaaka ījo Baisilaeli bakeenhaga kūlī SEEBA kūbiza shakwinha. H'ī nguno yene nalīhaya gīkī, a boi batūbiza na wingīji hamò na a Baisilaeli.

Balawī kūfunya zaka

25Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa,

26Lūngalūngaga na a Balawī ūbawīle gīkī, "Ūlū ng'wanukūla kūfuma ū kū Baisilaeli ī zaaka īyo naang'winhaga kūbiza wingīji wing'we, shing'wigeleelilwe ning'we kūfunya zaaka ībize shakwinha kūlī SEEBA.

27Ī shakwinha shing'we shikūbalwa kūbiza gītī shilīīwa sha kūfuma ha lūbūūga lwa kūtūlīla, nūūlū gītī minzī ga mizabibu ga kūfuma ng'wikamīlo lya mizabibu.

28Ū mu gīko na a bing'we mukūfunya shakwinha ū kūlī SEEBA, ū kūfuma ū mu zaaka ījo mukwanukūlaga kūfuma kū Baisilaeli. Ū mu zaaka jenījo, līlīmo ibudīka lya ng'wa SEEBA, īlo shiing'wigeleelilwe mung'winhe ngabīji Alooni.

29Shing'wigeleelilwe kūmfunīja ū SEEBA ī shakwinha īsho shilī shawiza no no no, īsho shifumile mu shakwinha shose īsho mukanukūlaga kūfuma kū Baisilaeli."

30Na lūūlū bawīlage a Balawī gīkī, "Ūlū ng'ūfunya shakwinha ī shawiza no no no, shikūbalwa gītī ng'wafunyaga shilīwa kūfuma ha lūbūūga lwa kūtūlīla, nūūlū kūfuma ng'wikamīlo lya mizabibu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

31Īsho shikūsaaga mukūlya hamò nī kaya jing'we, hose hose ūko mukūbiza; nguno ī yenīyo hī mheela ying'we kūlwa būtūmami wing'we, ū ng'wiheema lya kwibilingīla.

32Ūlū ng'ūfunya ī shakwinha ī shawiza no no no kūfuma ū mu shakwinha īsho mukūpandīkaga, mutūūbalīlwa būhūbi ū mu mhayo gwenūyo; ū mu gīko mutūbiza mulīshisosohaja ī shakwinha īsho Baisilaeli bakafunyaga, nūūlū kūcha mutūūcha."

Kūbala 19

Minzī ga kweeja būsoso

1Ū SEEBA ūbawīla a ba Musa nū Alooni,

2"Aya galī malange ayo SEEBA wagatūūlile kūlenganīla na shilagīlo shakwe: Bawīlage a Baisilaeli gīkī, bakūkwenhela ng'ombe yaza, ndogoosa ītī na shilingo nūūlū būka; nīyo ītaalī nūūlū kūtungīlījiwa ijoki lya kūlīmīla.

3Ī ng'ombe yenīyo akwinhwa ngabīji Elieza, īīfunye hanze ya ng'hambī īkasīnzwe nang'hwe alīho hoi.

4Hūna ū Elieza akūsola mininga gayo magehu ūbyūdabbya mo lwala lwakwe wagasaamula kū būtongi wiheema lya kwibilingīla, kūshisha ng'hangala mpungatī.

5Hanuma ya henaho, ī ndogoosa yenīyo īkūpemva mu moto pyī ī yose nū wei alīho hoi, līkūpemva ī likūnza lyayo nī nyama, na a mininga gayo, pye nū būūshi.

6Hūna ū ngabīji akūsola ntī gwa nkoola, na itambī lya hisopo, na būlūba waza; ūshiponeja a ha mimba gwa ng'ombe īyo īlīpemva mu moto.

7Hanuma ya henaho ū ngabījai akūfula ī shizwalo shakwe, nū mīlī gwakwe ooga mu minzī. Ī likanza lyenīlo adūgije kūshoka ū kū ng'hambī; alīyo akūbalwa alī na būsoso kūshisha līīmi kūlibīla.

8Nū munhū ūyo alīyīpemba ī ndogoosa yenīyo, akūfula ī shizwalo shakwe, ooga nū mīlī mu minzī; nang'hwe akūbalwa kūbiza nsoso kūshisha līīmi kūlibīla.

9A mabu ga ndogoosa yenīyo gakūyoolwa na munhū ūyo atī na būsoso, ūūkagaponya hanze ya ng'hambī, ūko mabū gakaponejiagwa. A Baisilaeli bakūgalang'hana chiza a mabu genayo, nguno gakūbiza ga kūyūsanjiwa mu minzī ayo gakatūmamīlagwa mu nīmo gwa kweeja būsoso wa banhū kūfuma mu shibi.

10"Ū munhū ūyo alagayoole a mabu ga ndogoosa genayo akūfula ī shizwalo shakwe; nang'hwe akūbalwa kūbiza nsoso kūshisha līīmi kūlibīla. Ī shenīshi shilī shilagīlo sha būja na būja kūlwa Baisilaeli bose; a baana byalwa na a bageni abo bakwikalaga hamò nabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Ose ose ūyo ūskuumya mimba gwa munhū, akūbalwa kūbiza nsoso kūshisha ikanza lya shikū mpungatī.

12Ū munhū wa gīko akūgatūmamīla a minzī genayo kwiyeeja, ū gwenūyo akūgwīta ha lūshikū lwa kadatū lwaho, nū lwa mpungatī, hūna ūbiza wela. Alīyo ūlū ūleka kwiyeeja ū mu lūshikū ū lwa kadatū nū lwa mpungatī, atīnga ū mu būsoso wakwe.

13Ū wa kūkuumya mimba gwa munhū hūna ūleka kwiyeeja, akūbiza alīlīsosohaja ī lipandī lya kwikala lya ng'wa SEEBA. Ū ng'wenūyo akūkomanyiwa wīnjiwe ū mu Baisilaeli. Nguno nsoso, ataseeseebelilwe a minzī ga kūng'weeja; akwikala nabo ū būsoso wakwe.

14Ūlū munhū ūcha alī ng'wiheema, ī shilagīlo sha kūmutongeela shiishi: Ose ose ūyo wingīla ū ng'wiheema lyenīlo, akūbiza na būsoso kūshisha ikanza lya shikū mpungatī, pye nūūlū ūyo ūsangwa alīmo ū ng'wiheema.

15Na būlī shiseme īsho shilīmo ū mu kaya ūlū shitī na ikundīkījo shikūbalwa kūbiza shisoso.

16Nūūlū alī kū malaale ū munhū akūbalwa kūbiza nsoso kūshisha ikanza lya shikū mpungatī, ūlū ūkuumya mimba gwa mhunhū, abize wabūlagagwa bo līlūshū, nūūlū wachaaga dūhū gīt'ūmo banhū bakachīlaga na kale; nūūlū ūkuumya iguha lya munhū achile, nūūlū ūkuumya shigila.

17Ūlū munhū ūsosohala, solaga mabu mageehu a ga ndogoosa īyo īkapemva mu moto, ūgatūūle mu shiseme; hūna ūgītīīle minzī ga kwīnga mu mongo gwa kūhūūma.

18“Hama munhū ūyo atī na būsoso akūsola itambī lya hisopo, ūlīdabbya ū mu minzī genayo, hūna ūlīseeseebela ī liheema nī shiseme shaamo, pye na a banhū abo baalīmo ū lūshikū lwenūlo; nūūlū munhū wakuumyaga iguha lya munhū, nūūlū ūyo wakuumyaga shigila, nūūlū wankuumyaga munhū achile, ībize kūlwa kūbūlagwa na munhū ūngī, nūūlū wachaaga lūfu dūhū.

19A a ha lūshikū lwa kadatū na lwa mpungatī, munhū ūyo atī na būsoso akūnseeseebela ūyo alī na būsoso; hama a ha lūshikū lwa mpungatī ūng'weeja. Ū munhū ūyo aleejiwa akūshifula ī shizwalo shakwe, hūna ooga mu minzī, hanuma ū lūshikū lwenūlo kwandīja ikanza lya mhīndī, ūbalwa kūbiza ng'wela.”

Nsango kūlī munhū nsoso

20“Alīyo ū munhū ūyo alī na būsoso ūlū ūleka ū kwiyeeja, akūkomanyiwa wīnjiwe ū mu banhū; nguno walīsosohajaga ī lipandī lyeela lya ng'wa SEEBA. Ataseeseebelilwe a minzī ga kweeja banhū, na lūūlū alī na būsoso.

21Ī shenīshi shilī shilagīlo sha būja na būja kūlwa nguno yabo. Ūyo alīnseeseebela minzī ng'wiye nang'hwe akūfula ī shizwalo shakwe; na būlī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ng'wene ū wa kūgakuumya a minzī ga kweeja banhū akūbiza na būsoso kūshisha līīmi kūlibīla.

22Na būlī shikolo īsho ūshikuumya munhū ūyo alī na būsoso, shikūbiza shisoso, na būlī ng'wene ūyo ūshikuumya ī shikolo shenīsho, nang'hwe akūbiza nsoso kūshisha līīmi kūlibīla."

Kūbala 20

Minzī kūfuma ng'wiwe

1Ū mu ng'weji gwa kabīlī, a Baisilaeli bakashika ng'witogolo lya Zini, bikala ipandī lya Kadeeshi. Aho balī henaho ū Miliamu ūzumalīka ūjīkwa.

2Bahayūgayiwa minzī a banhū, būbikuunūkīla a ba Musa nū Alooni kūbahoogoja mihayo.

3Bayūduguma balīhaya, "Yalī hambū hambū ūlū nise nitwachīla kū būtongi bo ng'wa SEEBA, aho bakacha a biīhiswi!

4Nibūlī mukabenha kū matogolo kūūnū a banhū ba ng'wa SEEBA? Kwiza kūtūbūlaga hamò nī mitugo jise?

5Nibūlī mukatwīnja ī Misili kūtwenha kūūnū kū makoye gīkī? Ū kūūnū ndūhū na būsīga nūūlū mizeituni, nūūlū migūnda ya mizabibu; ndūhū nūūlū kī, nūūlū mitī ya makomamanga ītīho; na a minzī ga kūng'wa na a gene gatīho!"

6Ū Musa nū Alooni bīnga a hibità lya banhū, būja kū nyango gwa iheema lya kwibilingīla, būūkagwa bachimīgije ū būshū hasī. Hūna ī likūjo lya ng'wa SEEBA lyiyoolecha.

7Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

8"Gūsolage ū nang'ha, hūna ū bebe nū nkūlūyo ū Alooni mubakūminge hamò a banhū; hanuma ūshiyombyī ī shiganga īsho, shipuumunhe a minzī gasho balolile. Gakwigela minzī kūfuma ū mu shiganga, ūbinhe a banhū, bapandīke sha kūng'wa hamò nī mitugo jabo.

9Na lūūlū ū Musa ūgūsola ū nang'ha, wīnga nago ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA gīt'ūmo walī wanagīīlīla."

10Ū Musa nū Alooni būbakuminga a banhū bbihī nī liwe lyenīlo, hūna ū Musa ūbawīla, "Alidegelekagi lūūlū bing'we balema kwigwa; ī gete hamo tūng'winhe minzī kūfuma ū mu shiganga īshi?"

11Hūna ū Musa ūgūnunja ng'wigūlya ū nkono gwakwe, ūshitūla ī shigana na nang'ha gwakwe ng'hangala ibīlī. Gūūpumunhīka minzī, a banhū būng'wa hamò nī mitugo jabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Alīyo ū SEEBA ūbawīla a ba Musa nū Alooni, “A bing'we mutūūlingīja ī libità lyenīlī ū mu sī īyo nalībinha, nguno mutanisanije na kūninha ikūjo ū kū būtongi wa banhū bane a Baisilaeli gīkī nalī ng'wela.”

13A minzī genayo hū gene ayo gaalī ga Meliba, ūko Baisilaeli bakandugumīla SEEBA, nang'hwe wiyoolecha ū kūbo gīkī alī ng'wela.

Baedomu kūbahangīja Baisilaeli

14Ū mu shikū jenījo ū Musa ūtūma nhūng'wa kūlī ntemi wa Edomu alīhaya, “A ba numba ya ng'wana wa ng'wing'we Isilaeli balīhaya gīkī, ‘Ū bebe ūgadeebile a makoye ayo gaatūpandīka.

15A bakūlūgenji bise bakaja Misili, būūkalobela, tūbiza ba kwenūko myaka mingī. Hanuma ya makanza a bana Misili bandya kūbaluhya a bakūlūgenji bise, pye na a bise.

16Alīyo aho twanīlīīla ū SEEBA, ūtwigwa ū mu būlīji wise, ūtūma malaika kwiza kūtwīnja ū mu sī ya Misili. Ī haha tūlī ha Kadeeshi aha, nzengo ūyo gūbīmbīkanilwe nī sī yako.

17Tūlīkūlomba ūtūzunīlīje tūbītīle ū mu sī yako. Ū mu migūnda ya shilīwa shako tūtūūbīta mo, nūūlū ū mu migūnda ya mizabibu, nūūlū minzī tūtūūng'wa kūfuma mu lwinzī lwako lose lose. Tūkūbīta ng'wikūūwa dūhū, tūtūūgalūka kūja kū būlyo nūūlū kū lūmoso, kūshisha tūbīte ū mu sī yako.’”

18Alīyo a ba numba ya ng'wa Edomu būshosha, “Mutizūgima kūbīta ūmu; ūlū mulagaganīje, tūkūmusanga bo shilanga kwiza kūlwa ning'we dūhū.”

19A Baisilaeli bibūūla hangī balīhaya, “A bise tūkūbīta ng'wikūūwa dūhū, nahene ī mitugo jise ūlū jūūng'wa minzī ging'we tūkūmulīpīla; nūūlū a bise benekīlī ūlū tūūgang'wa tūkūlīpa. A bise tūtogilwe kūbīta dūhū bo magūlū, tūtī na gūngī!”

20Būūshosha hangī balīhaya, “Yaya gete mutizūgema ū kūbīta.” Ī likanza lyenīlo a Baedomu būfuma na ibità itaale no, hangī lya nguzu; būbasanga a Baisilaeli kūjūūlwa nabo būlūgū.

21Na lūūlū īkī a Baedomu bakalema gīkī batizūbīta ū mu sī yabo, a Baisilaeli būgalūka būbīngīla.

Alooni ūcha

22Ī libità lya Baisilaeli ī lyose lyūbūūka lyīngile ī Kadeeshi, lyūja lyūkashika kū lūgūlū lwa Hooli.

23Aho balī ū kū lūgūlū lwa Hooli, a ha lūbīmbī lwa sī ya Baedomu, ū SEEBA ūbawīla a ba Musa nū Alooni gīkī,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24“Ū Alooni akūtwalwa kū banhū bakwe. Atingīla ū mu sī īyo nalībinha a
Baisilaeli, nguno a bose būbīlī wing'we mukaleka ū kwīta īyo naalī naamulagīla
kwīta ū kū minzī ga Meliba.

25Na lūūlū ū bebe nsolage ū Alooni nū ng'witūnja wakwe ū Elieza wize nabo kū
lūgūlū lwa Hooli.

26Ūkūng'wīngīja ū Alooni ī shizwalo shakwe ūnzwalīkīje ng'witūnja wakwe
Elieza; nguno ū Alooni akūtwalwa kū banhū bakwe, akūchīla ū kū lūgūlū
lwenūlo.”

27Ū Musa wīta gīt'ūmo SEEBA akanagīīla, būja ū kū lūgūlū lwa Hooli, pye a banhū
balolile.

28Ū Musa ūng'wīngīja ū Alooni ī shizwalo, ūnzwalīkīja ng'witūnja wakwe Elieza.
Ū Alooni ūchīla mu lūgūlū ng'wenūmo.

29Ī libità lya Baisilaeli ī lyose aho baadeeba gīkī ū Alooni wazumalīkaga, ī numba
ya ng'wa Isilaeli ī yose īkaanīla ikanza lya shikū makūmi adatū.

Kūbala 21

Būtindi wa Baisilaeli

1Ūmò wa batemi ba Kanani, muna Alaadi ya Negevu, akigwa gīkī a Baisilaeli balī
mu lūgendo, balībīta ng'wikūūwa lya kūja Atalimu; ūbasanga ko ūūkabadumīla.
Nīyo bamò babo ūbadima ūbajaana.

2A henaho a Baisilaeli būlahīla ū kūlī SEEBA balīhaya, “Ūlū ūbatūūla a banhū
benaba mu makono gise, tūkwīkenaagūla gete ī mizengo yabo.”

3Ū SEEBA ūbigwa a Baisilaeli ū kūlomba kwabo, ng'hana ū ntemi wa bana Kanani
benabo ūntūūla mu makono gabo. Būbayagaja gete, nī mizengo yabo pyī ī yose;
hī nguno yene ī lipandī lyenīlo litanwa Hoolima.

Nzoka ya shaba

4Hanuma ya henaho bīnga a ha lūgūlū lwa Hooli, būja na lūgendo lwabo, būbītīla
nzīla ya kū Nyanza Yaza, gīkī batizūūbīta ū mu sī ya Edomu. Alīyo a banhū būgwa
ng'holò mu nzīla;

5bandya kūng'haya kībi ū Mulungu nū Musa; bayūhaya, “Nibūlī ī gete ūkatwīnja
ī Misili, ūtwenha kūūnū kwiza kūtūbūlagīla kū matogolo? Nguno ī haha tūtī na
shilīwa, a mashilīwa ging'we aya gaatūnogije, na a minzī na gene gatīho!”

6Ū SEEBA ūbatūmīla nzoka ja būsūngū jūyūbaluma a banhū; Baisilaeli bingī
būcha.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7A banhū biza ū kūlī Musa būng'wīla, “Twahūbile ū kūng'haya mihayo mibi ū SEEBA hamò nū bebe; tūlombelage ū kūlī SEEBA atwīngīje ī nzoka jenīji.” Na ng'hana ū Musa ūbalombela a banhū.

8Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, “Beejaga nzoka ya kwikola najo ī nzoka, wīsunge higūlya ha līntī; būlī ng'wene ūyo ūlung'wa hūna wīlola, akwikala alī mpanga.

9Na lūūlū ū Musa ūbeeja nzoka ya shaba, wīsunga higūlya ha līntī. Yūbiza gīkī būlī ng'wene ūyo walumagwa nzoka, hūna wīlola ī nzoka ya shaba wikalaga mpanga.”

Lūgendo lwa kūja Moabu

10A Baisilaeli bīnga ī lipandī lyenīlo, būja būūkatūūla ng'hambī Oboti.

11Ī Oboti naho batikalile ikanza ilīhu, bīnga ho būja kū sī ya Iye-abalimu, būūkatūūla ng'hambī ng'witogolo lya kwilola na Moabu, kū būfuma līīmi.

12Na a henaho bīnga, būja kū sī ya ntubīlo ya Zaledi, būūkatūūla ng'hambī kwenūko.

13Alīyo nū kwene batadīlile, bīnga būja būūkatūūla ng'hambī bbihī na mongo gwa Alinoni, gwalī ng'witogolo lījile lyūkabīmbīkanwa na sī ya Baamoli. Ū mongo gwa Alinoni hū gwalī lūbīmbī a ha gatī ya sī ya Moabu nī ya Amoli.

14H'ī nguno yene ī shitabo sha ng'wa SEEBA ī sha mihayo ya būlūgū shihayile gīkī, “Wahebu mu sī ya Sufa, hamò na malago ga Alinoni.

15Nī sī ja ntubīlo kūjīlīīla Aali, kūbīmbīkanwa na Moabu.”

16Na a henaho bakīnga, būjīlīīla Beeli, lwalīko lwinzī ūlo SEEBA akang'wīla ū Musa, “Bakūmingage a banhū nabinhe minzī.”

17Hūna a Baisilaeli bīmba lyīmbo balīhaya gīkī, “Bebe lwinzī puumunhīkaga, Īmbagi mulūgongoole!

18Hū lwene ū lwinzī ūlo bakalūkumba bataale; ūlo batongeeji ba banhū bakalūsīmba, būtūmamīla milang'ha yabo na makolelo gabo.” Hanuma ya henaho bīnga ū ng'witogolo lyenīlo, būja Matana.

19Nī Matana bīnga būja Nahalieli; ī Nahalieli naho bīnga būja Bamoti.

20Bahayīnga ī Bamoti būjīlīīla kū sī ya ntubīlo ya Moabu, kūūko na lūgūlū lwa Pisiga.

Sihoni ūpyenwa

21A Baisilaeli būtūma nhūng'wa kūlī Sihoni ntemi wa Baamoli būhaya gīkī,

22“Tūzunīlījage tūbīte ū mu sī yako; tūtīnga ū ng'wikūūwa kūja mu migūnda yako ya shilīwa, nūūlū ya mizabibu; nūūlū minzī gaako tūtūūng'wa. Tūkūja na nzīla dūhū kūshisha tūbīte ū mu sī yako.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Alīyo ū Sihoni atabazunīlīgije a Baisilaeli ū kūbītīla ū mu sī yakwe. Ūkuminga pye a bashilikale bakwe, ūbasanga a Baisilaeli ū kwitogolo ūko baalī, gīkī akalwe nabo. Aho washika Yahazi, wandya kūlwa būlūgū nabo a Baisilaeli.

24Alīyo a Baisilaeli būmpyena, būbabūlaga banhū bakwe bingī, bīdima nī sī yakwe kwandīja kū mongo gwa Alinoni kūshisha kū mongo gwa Yaboki; būūkagelela kū lūbīmbī lwa Baamoni, a bene baalī na būlang'hani wa nguzu no a ha lūbīmbī lwabo.

25A Baisilaeli bīdima pyī ī mizengo ya Baamoli, bikala mo yūbiza yabo; pye nū nzengo gwa Heshiboni, na a magūngūli ga mu hihī hihī nago.

26Ī Heshiboni gwalī nzengo go ng'wa Sihoni, ū ntemi wa Baamoli ūyo akalwa būlūgū nū ntemi wa kwandya ū wa Moabu ūmpyena, ūntaaja ī sī yakwe, kūjūshika kū mongo gwa Alinoni.

27H'ī nguno yene a bīmbi ba mīmbo bīmbaga balīhaya gīkī, “Bing'we ka nzūgi, Heshiboni gūzengwe hangī; ū nzengo go ng'wa Sihoni gūshoke ūmo gwalī kwandya.

28Gwabakile moto ū mu Heshiboni, gwaligimile ū mu nzengo go ng'wa Sihoni. Ī Aali ya Moabu yakenaagūlilwe moto; bayagaalile a bakūjiwa ba Alinoni īyo īsanyiwe.

29Bebe Moabu wagwīlwa makoye, banhū ba ng'wa Kemoshi, ng'washila! Wabenhelegije a basūmba ba mu ng'wakwe kūpeela nhambo; na a bashīke bakwe wabalekanīgije būding'wa būjanhwa na ntemi Sihoni wa Baamoli.

30Twabagwisije a benabo, Ī Heshiboni yakenaagūkile, yūūkapandīkwa nī Diboni. Twabahūlūlile tūūkashika na Nofa, īyo īdimanile Medeba.”

Kūpyeenwa kwa ng'wa Ogu

31Na lūūlū a Baisilaeli bigaasha ū mu sī ya Baamoli.

32Ū Musa ūtūma banhū kūjīdata Yazeeli; nayo bīdumīla, būbapyena a Baamoli abo bikalaga mo, būgadima a magūngūli gayo; bīsola yūbiza yabo, būzenga moi.

33Būūgalūka bajile nalyo ī likūūwa, balolile ipandī lya Baashani; ū ntemi wa Baashani, lina lyakwe Ogu, ūlībilinga pyī ī libità lya bashilikale bakwe, ūbasanga ko, wilwisha būlūgū nabo aho balī Edilei.

34Alīyo ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, “Yaya ū kūng'ogoha ū ng'wenūyo, nguno namalaga kūntūūla mu nkono gwako pye nī libità lya bashilikale bakwe, nī sī yakwe. Nang'hwe ng'wītage ūmo ūkang'wītīla ū Sihoni ū ntemi wa Baamoli, ūyo walī nsugi wa Heshiboni.”

35Na lūūlū būmūlaga, hamò na a bitūnja bakwe nī libità lyakwe lya bashilikale; batalekeelile mpanga nūūlū ūmò, ī sī yakwe bīīsola yūbiza yabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Kūbala 22

Balaka kūbogoha Baisilaeli

1Ū kwīnga a henaho a Baisilaeli būsegeja na kūngī, būshika kū sī ya Moabu, būtūūla ng'hambī yabo bbihī na mongo gwa Yolodani, ū kū ntambūko gwalīho nzengo gwa Yeliko.

2Walīho Balaaki ng'witūnja o ng'wa Zipooli, walī wībona pyī īyo Baisilaeli baalī babīītīla a Baamoli.

3A Bamoabu baalī bogoha kīngī nasho, nguno a Baisilaeli baalī bingī no; nīyo a Bamoabu badetemaga dūhū bagayiagwa ū gwa kūbīītīla a Baisilaeli.

4Na lūūlū a Bamoabu benabo būlūngalūnga na banhū balebe, bataale ba mu sī ya Midiani būbawīla, "Bing'we bababa, ī libità lya banhū lyenīlī līkūpyagūlīja pye gete ī shikolo īsho shilīmo ū mu sī jise jenīji, gīt'ūmo ng'ombe īkapyagūlīlaga maswa kū madīīmīlo." Ū Balaaki ū ng'witūnja o ng'wa Zipooli hū walī ntemi wa Moabu ī shikū jenījo.

5Na lūūlū ūtūma banhū kūjūng'witana Balaamu ng'witūnja o ng'wa Peoli; būshika ū kū sī yakwe, wikalaga Petooli bbihī na mongo. Ū Balaaki walī wabatūma alīhaya gīkī, "Bizile banhū bingī no kūfuma Misili, būhī na būhī wa banhū! Bīkundīkīgije pye gete ī sī; alīyo hū baapangile hihī nī sī yane.

6Alilūūlū, nalīkūlomba wize ūbazume a banhū benaba, nguno balī na nguzu no; ū nene natī na būdūlū wa kūbīītīla mhayo gose gose. Hamo hū nakūdūla ū kūbapyena, nabapeeje ū mu sī yenīyī bīnge. Nguno namanile gīkī abo ūkabafuuhaga ū bebe bakapandīka mbango, na a babo ūkabazumaga bakagwīlagwa izumo."

7Na lūūlū a banamhala ba Moabu na a ba Midiani būja, būsola nī mheela ya kūfunya kūlwa būchūūja. Aho bashika ū kūlī Balaamu, būng'wīla īyo baalī bawīlwa nū Balaaki.

8Nang'hwe ūbawīla, "Laalagi henaha ū būjikū wa lelo, nakūng'wenhela ū mhayo ūyo alaninhe ū SEEBA." Ng'hana a bana ng'oma ba Moabu būlaala henaho.

9Ū Mulungu wiza alīmūūja ū Balaamu, "A banhū abo balī ha ng'wako benaba, ba nani?"

10Ū Balaamu ūnshokeja ū Mulungu ūhaya, "Balaaki ng'witūnja o ng'wa Zipooli wabatūmaga kūnenhela mhayo; balīhaya gīkī,

11'Bizile banhū kūfuma Missili, bingī no bīkundīkīgije pyī ī sī. Nzūgū ūbazume kūlwa nguno yane, hamo a henaho hū nakūbiza na būdūla wa kūlwa nabo nabapyene nabapeeje banīngīle.'"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Alīyo ū Mulungu ūng'wīla ū Balaamu, “Ūtizūja nabo; yaya nū kūbazuma a banhū benabo, nguno a boi bafuuhilwe.”

13A hantondo yaho, ū Balaamu ūmisha ūbawīla a bana ng'oma ba ng'wa Balaaki, “Bing'we jagi kū sī ying'we, nguno ū SEEBA wanilemejaga ū nene ū kūja hamò ning'we.”

14Ng'hana a bana ng'oma ba Moabu būshoka ū kūlī Balaaki, būkang'wīla, “Ū Balaamu walemaga ū kwiza hamò nise.”

Mulungu kūnzunīlī Balaamu kūja

15Ū Balaaki ūtūma bana ng'oma bangī, leelo a bene bingī kūtinda, nīyo bakūjiwa kūbaheeba a ba kwandya.

16Aho bashika ū kūlī Balaamu būsomboola balīhaya, “Ū Balaaki ng'wana Zipooli alīhaya gīkī, Ūtizūūchaang'wa na mhayo gose gose, ūkaleka ū kwiza ū kūlī nene.

17Nguno nakūkwinha mheela yawiza no; nīyo nakūkwītīla būlī mhayo ūyo ūlagūlombe. Bebe nzūgū dūhū ūbazume a banhū benaba.”

18Alīyo ū Balaamu ūshosha alīhaya, “Ū Balaaki nūūlū akaninha ī numba yakwe y'ikūlū yokalile pa hela na zahabu, natīīko kwīta mhayo gose gose ūyo gūlī hanze ya shilagīlo sha ng'wa SEEBA Mulungu wane, nūūlū gūkabiza ntaale nūūlū ndo.

19Alilūūlū, ning'we ikalagi aha ū būjikū wa lelo, gīt'ūmo bakīītīla a biching'wi. Nane nakūlola hangī ūmo alīniwīlīle ū SEEBA.”

20Ū būjikū wenūbo ū Mulungu wiza ū kūlī Balaamu, ūng'wīla gīkī, “Īkī bizaga a banhū benaba kūkwitana, jaga nabo; alīyo jaga ūkīīte ūmo nalīkūwīlīla dūhū.”

Balaamu kūyombiwa nzobe

21Ū Balaamu aho wabūūka ī dilū ūtūūla liigasījo a ha nzobe yakwe, hūna ūbalondeela a bana ng'oma ba Moabu.

22Ū Balaamu ūdamhīla nzobe yakwe ūbūūka ajile, hamò na batūmami bakwe babīlī. Alīyo ū Mulungu akasaya no aho wabūūka kūja; malaika o ng'wa SEEBA wīmīīla ū mu nzīla kūnchaama.

23Ī nzobe yakwe aho yamona ū malaika o ng'wa SEEBA wīmīīlaga ū mu nzīla alī na līlūshū līsopoolile ū mu shilaalo shalyo, yūgalūka yīnga ū mu nzīla yūbīta chawī. Ū Balaamu wītūla alīyīshosha ū mu nzīla.

24Ū malaika o ng'wa SEEBA ūsegeja ūja ha būtongi, ūkīmīīla hangī ū mu nzīla; lelo ha pine, ha gatī gatī ya migūnda ībīlī ya mizabinu, ī nzīla yūtingatwa ndugu būlī kwene.

25Ī nzobe aho yamona ū malaika o ng'wa SEEBA, yihadīkīja yūūbīta īlikilimbīja ū kū ndugu; ū Balaamu yūnkuluusūla ha ndugu ū gūgūlū, wītūla hangī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

26Ū malaika o ng'wa SEEBA ūja hangī ūkīmīīla h'ipandī līngī, lelo ipine līti na ng'wanya gwa kūgalūka kūja kū būlyo nūūlū kū lūmoso.

27Ī nzobe yenīyo aho yamona ū malaika o ng'wa SEEBA, yūlaala hasī, ū Balaamu īdamhīlile gīko. Akapelana no, wītūla na nang'ha gwakwe.

28Hūna ū SEEBA ūyinha būdūla wa kūlūngalūnga ī nzobe yenīyo, yūnyombya ū Balaamu īlīmūūja, "Naakūkenyaga kī nose washisha ng'hangala idatū ūlīnitūla gīkī?"

29Nang'hwe ū Balaamu wīshokeja ī nzobe alīhaya, "Angū wanigemaga nyahala no ī lelo, nīyo ūlū ni nalī na lūshū mu nkono, ni naakūbūlaga ī haha yenīyī!"

30Nayo ī nzobe yūnshokeja ū Balaamu īlīhaya, "Ū nene natī nzobe yako īyo ūkadamhīlaga shikū jose kūshisha leelo īyī? Ī gīsī wanibona naakwītīlaga mhayo gūlī gīkī na kamò?" Nang'hwe ūshosha, "Yaya!"

Malaika kūng'hūgūla Balaamu

31Hūna ū SEEBA ūgakundūlīla na a miso ga ng'wa Balaamu, ūmona ū malaika o ng'wa SEEBA īmīīlile ū mu nzīla nī līlūshū lyakwe alīsopoolile ū mu shilaalo shalyo. A henaho ūgwa achimīgije hasī ū būshū.

32Ū malaika o ng'wa SEEBA ūmūūja, "Nibūlī nose washisha ng'hangala idatū, ūlīyītūla ī nzobe yako? Ū nene nizaga kūkūhangīja.

33Nguno ū lūgendo lwako lūtī lwawiza ū kū būtongi wane! Ī nzobe yashisha ng'hangala idatū īlīniiliga nguno yanibonaga, nīyo ūlū ni ītītile gīko ī haha ni namalaga kūkūbūlaga, ī yoi ni nīlekaga mhanga!"

34Ū Balaamu ūng'wīla ū malaika o ng'wa SEEBA, "Naahūbaga; naalī natamanile gīkī walī wīmīīlaga ū mu nzīla kūnihangīja. Na lūūlū īhaha ūlū ūtūtogagwa naje, leka nashoke."

35Ū malaika o ng'wa SEEBA ūng'wīla, "Jaga nabo a banhū benaba, alīyo īyo nalakūwīle hū yene īyo ūkūyomba dūhū." Na lūūlū ū Balaamu ūja nabo ng'hana a bana ng'oma ba ng'wa Balaaki.

Balaamu kūngeniha Balaaki

36Ū Balaaki aho wigwa gīkī aliza ū Balaamu, ūja kū nzengo gūmò gwaho gwa mu Moabu, kūnsūng'wanhīla kwenūko; gwalī hihī na mongo gwa Alinoni, kūūko na lūbīmbī lwa sī yakwe.

37Ū Balaaki ūng'wīla ū Balaamu, "Natatūmile banhū bize bakūwīle wangūhe ū kwiza? Hama nibūlī walī wadīīlile gīkī? Ū bebe ūliganika ū nene natadūgije ū kūkwinha mheela yawiza?"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

38Nang'hwe ū Balaamu ūshosha alīhaya, “Ūūyū nashikaga ī haha, alīyo nahene nalī na būdūla wa kūyomba mhayo kī ū nene? Ū mhayo ūyo alagūtūūle ū Mulungu mu nomo gwane hū gwene ūyo nakūgūyomba.”

39Na lūūlū ū Balaamu ūnondeela ū Balaaki, būja būūkashika Kiliati-huzoti.

40Ū Balaaki ūfunya shitambò sha ng'ombe na ng'holo, ūng'winha nū Balaamu, na a bana ng'oma abo baalī hamò nang'hwe.

41Ha ntondo dilū ū Balaaki ūja nang'hwe ū Balaamu ipandī lya Bamoti-baali; aho balī kwenūko ūbaloleela bamò ba Baisilaeli.

Kūbala 23

Balaamu kūbafuuha Baisilaeli

1Ū Balaamu ūhaya, “Nizengelage myalīlo mpungatī aha, ūnipandīkīle na nzagamba mpungatī ja shitambò, hamò na ng'ondi mpungatī.”

2Ū Balaaki wīta gīt'ūmo akawīlīlwa nū Balaamu; hūna ū būbīlī wabo būfunya shitambò sha nzagamba na ng'ondi būlī ha ng'walīlo gwene.

3Hanuma ū Balaamu ūng'wīla ū Balaaki, “Ikalaga henaha bbihī nī shitambò shako, naje ha mhūjo ho hado; hamo ū SEEBA akwiza kūhooya hamò nane. Mhayo gose gose ūyo alanoolekeje nakwiza nakūwīle.” Ng'hana ūja kwipandī lya iyene, ha kagūlya.

4Ū Mulungu ūhooya nang'hwe hoi a henaho; ū Balaamu ūhaya, “Nabeejaga myalīlo mpungatī, na būlī ha ng'walīlo gwene nafunyaga nzagamba na ng'ondi kūlwa shitambò.”

5Hūna ū SEEBA ūtūūla mhayo ū mu nomo go ng'wa Balaamu; ūhaya, “Shokaga ū kūlī Balaaki ūkang'wīnhe ī mihayo īyī.”

6Ūshoka ng'hana ū kūlī Balaaki, ūnsanga wīmīīlaga hihī nī shitambò shakwe, hamò na a bana ng'oma ba Moabu.

7Hūna ū Balaamu ūyomba ū mhayo ūyū alīhaya gīkī, “Ū Balaaki wanenhaga kūfuma Alaamu, ū ntemi wa Moabu wanīnjaga kū ngūlū ja kīya. Wanitanaga alīhaya, ‘Nzūgū ūnizumīle ū Yakobo; wize ūndūkagūle ū Isilaeli.’

8Nakūdūla kinehe ū kūnzūma ūyo atazumilwe na Mulungu? Nakūdūla kinehe ū kūndūka ūyo atadūkilwe na Mulungu?

9Nalīnoleela kūfuma mu ngūlū; nalīmona kūfuma kwigūlya ya ngūlū. A benabo balī banhū ba kwikala iyene gīko; batibalaga kūbiza na būsangī na mahanga gangī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Nani adūgije kūlwisaaba ū lūbuubu lwa ng'wa Yakobo? Nūūlū ū wa kūbūbala dūhū ū būshiigo o ng'wa Isilaeli? Leke nache lūfu lwa ntūngīlīja, Ī ng'halīlo yane ībize gīt'ūmo īlī ya batūngīlīja."

11Ū Balaaki ūng'wīla ū Balaamu, "Bebe wīta mhayo kī lūūlū ū gwenūyū? Ū nene naakwenhile kwiza kūnizumīla banishi bane, alīyo ndūhū ūyo wīta, ūlū ītī kūbafuuha dūhū!"

12Nang'hwe ūhaya, "Ītaniigeleelilwe kūgelela kūhaya dūhū īyo SEEBA watūūlaga mu nomo gwane?"

Balaamu na ja kabīlī

13Hūna ū Balaaki ūng'wīla, "Tūjage na kwipandī līngī lūūlū ūko ūdūgije kūbabona; a hene ūtūbabona a bose, ūkūbabona bageehu babo dūhū. Na lūūlū ū kūfuma ū kwenūko ūnizumīle a banhū benabo."

14Hūna ūntwala kwilaale lya ng'wa Zofimu, būūkashika kū lūgūlū lwa Pisiga. Ūzenga myalīlo mpungatī, ūfunya na shitambò sha nzagamba na ng'ondi būlī ha ng'walīlo gwene.

15Ū Balaamu ūng'wīla ū Balaaki, "Ikalaga henaha bbihī nī shitambò shako, naje ha mhūjo aho nakahooye na SEEBA."

16Ū SEEBA ūhooya nū Balaamu, ūtūūla mhayo ū mu nomo gwakwe; ūng'wīla, "Shokaga ū kūlī Balaaki ūkang'winhe ū mhayo ūyū."

17Ūshoka ng'hana ū kūlī Balaaki, ūnsanga wīmīīlaga hihī nī shitambò shakwe, hamò na a bana ng'oma ba Moabu. Ū Balaki ūmūūja, "Wahaya kinehe ū SEEBA?"

18Ū Balaamu ūng'wīla ī mihayo īyī, "Balaaki būkaga ūdegeleke; nidegelekage ng'witūnja o ng'wa Zipooli.

19Gīkī, ū Mulungu atī munhū kūshisha nose aloma lome; atī ng'witūnja o ng'wa mbatī, gīkī nose agalūche maganiko. Ī gīsī atayombaga hūna wīta? Atafunyaga kwisagīja washikīlīja?

20Nanukūlaga shilagīlo sha kūfuuha; wamalaga kwinha mbango, natī na mhayo gwa kūgalūcha!

21Ū wei ataalī kūbona būkenaagūji ū mulī Yakobo; lītaalī kwilonga iyanga ū mulī Isilaeli. Ū SEEBA Mulungu wabo alī hamò nabo, Ūyo alī hamò nabo, ng'wene Ntemi w'ilaka lya būdūla.

22Ū mu sī ya Misili akabīnja mo Mulungu, a banhū benabo balī na nguzu no, gītī ja mbogo.

23Ū Yakobo atī wa kūchaang'wa balogi, nūūlū bachūūja batūdūla ū kūnkenaagūja īyo ahelelilwe. Kwandīja haha a banhū bakūng'haya ū Isilaeli;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

bakwiwīla ī ya ng'wa Yakobo bakūhayaga gīkī, ‘Mulībona ūmo wītīlile ū Mulungu!’

24A benabo banhū bangī nabo, bakabūūkaga gītī shimba ng'hīma; balī na kazanzamukīle gītī ka shimba, Īyo ītalembeelaga kūshisha īlyī īsho yadimaga; kūshisha īgalambe pye a mininga ga shisho shadimagwa.”

Balaamu na ja kadatū

25Ū Balaaki ūng'wīla ū Balaamu, “Hambū hambū lekaga dūhū lūūlū ū kūbazuma, pye nū kūbafuuha ī ūleke!”

26Ū Balaamu ūnshokeja ūng'wīla, “Natakūmanije gīkī shiigelile nīīte ūmo SEEBA alahayīle?”

27Ū Balaaki ūng'wīla hangī, “Ī gete nzūgū nakūtwale na kūūnū, hamo ū SEEBA akūkūzunīlaja nose, ūnizumīle a banhū benaba ūlī kwenūko!”

28Ū Balaaki ūntwala ū Balaamu kwigūlya ya lūgūlū lwa Peoli, ūko baalī badūgije kūlola ū kū sīlīlī būlībona pyī ī litogolo.

29Hūna ū Balaamu ūng'wīla, “Nizengelage hangī myalīlo mpungatī a henaha, ūnilonjalongeje na nzagamba mpungatī, na ng'ondi mpungatī.”

30Ū Balaaki wīta ūmo akawīlwa nū Balaamu, ūfunya shitambò sha nzagamba būlī ha ng'walīlo gwene.

Kūbala 24

1Na lūūlū ū Balaamu aho wadeeba hape gīkī ū SEEBA atogilwe kūbafuuha a Baisilaeli, akoya ū kūtūmamīla ī nzīla ja būchūūja gīt'ūmo wītīlaga ī ng'hangala ī jingī; ī likanza lyenīlo ūloja ū būshū wakwe ū kwitogolo.

2Ū Balaamu aho wabūūcha a miso gakwe ūbabona a Baisilae būlī bene balī ū mu ng'hambī jabo, ū Moyo o ng'wa Mulungu ūng'wikīīla.

3Wandya kūhanga alīhaya, “Ū būhangi ūbūbo ng'wa Balaamu ng'witūnja o ng'wa Beoli; būhangi wakwe ūyo liso lyakwe līkūbonaga hape hape.

4Būhangī wakwe ūyo akwigwaga mihayo ya ng'wa Mulungu, ūyo akūbonaga sha kūbonwa kūfuma kūlī we ū wa būdūla bose, na kūgwa kū būtongi wakwe; īkī gaaloleekije a miso gakwe.

5Maheema gako Yakobo kūbeela; ū wikalo wako Isilaeli būlī wawiza no!

6Gahelile chiza gītī migūnda mu malago; gītī migūnda īhelilwe mu ng'hilimva ya mongo, gabange ngaka ja kūhamva na SEEBA ng'wenekīlī; galī gītī mikoola īzwīlile haho na minzī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Minzī gakūsela hose hose kūfuma mu shiseme shabo; balī na minzī ga
kūshiigela ī shibyalīlwe shabo. Ū ntemi wabo akūbiza ntaale kūtinda Agagi; ū
būtemi wabo būkūgūngūhiwa higūlya no.

8Wabīngije Mulungu ū mu sī ya Misili; a banhū benabo balī na nguzu gītī ja
mbogo. Bakūjaga būkweelela mahanga ga banishi babo, bakūpaanagūlaga
maguha ga banishi babo paza paza; bakūbalasaga na masonga gabo.

9Babo babandile hasī būlembeela gītī shimba, babange shimba ng'hīīma nani ū
wa kūgima kūbakomya ho? Būlī ng'wene ū wa kūkūfuuha mbango, akwīlūkīlwa
mbango; na ose ose ūyo ūkūzuma, akūzung'wa ū wei ng'wenekīlī!"

Būpelanu o ng'wa Balaaki

10A henaho ū būpelanu o ng'wa Balaaki būpembeka kīngī nasho ū kūlī Balaamu.
Witūla ng'hūbi; ūng'wīla, "Ū nene naakwitanile kwiza kūzuma banishi bane,
alīyo ī ng'hangala ī jose īji būdatū wajo wabafuuha dūhū.

11Īngaga nīyo a henaha lūūlū ūje kū ng'wako ūko! Ū nene naalī nahayile gīkī
nakūkwinha mheela nhaale, alīyo īhaha ū SEEBA wakūlecha ī mheela yenīyo."

12Ū Balaamu ūnshokeja ū Balaaki alīhaya, "Abo ūkabatūma kwiza kūnitana,
natabawīlile gīkī,

13'Ū Balaaki nūūlū akaninha ī numba yakwe y'ikūlū yokalile pa hela na zahabu,
natīīko kwīta mhayo gose gose ūyo gūlī hanze ya shilagīlo sha ng'wa SEEBA,
nūūlū gūkabiza gwawiza nūūlū gwabūbi; shitaniigelile kūgelela kūhaya dūhū īyo
SEEBA alīyīhaya?'

14Alilūūlū ī haha naja kaya ū nene, kwike degelekaga lūūlū nakūhūgūle, wīmane
īyo bakwīta a banhū benaba ū kū banhū bako, ū kū shikū ja kū būjiiwa."

Balaamu na ja kanè

15Na lūūlū ū Balaamu ūfunya ū būhangi wakwe ūbū: "Ū būhangi ūbū o ng'wa
Balaamu ng'witūnja wa ng'wa Beoli; būhangi wakwe ūyo liso lyakwe līkūbonaga
hape hape.

16Būhangī wakwe ūyo akwigwaga mihayo ya ng'wa Mulungu, ūyo alī na
witegeleja kūfuma kūlī we ūyo alī higūlya no, ūyo akūbonaga sha kūbonwa
kūfuma kūlī we ū wa būdūla bose, na kūgwa kū būtongi wakwe; īkī gaaloleekije
a miso gakwe.

17Nalīmona, alīyo ītī haha, nalīnoleela, kwike atī bbihī. Ū kūfuma mulī Yakobo
īkwilonga mo sonda; nang'ha gwa nyatemi gūkwilonga kūfuma mulī Isilaeli.
Akūbatobagūla ī mitwe yabo a banhū ba Moabu, ashikenaagūle gete ī
shibyalīlwe sha ng'wa Seti.

18Ū Edomu akūpyenwa, ū ng'wanishi wakwe, ū Seili akūpyenwa; alīyo ū Isilaeli
akongeja kūbiza na nguzu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Akwilonga Nsugi kūfuma ū mulī Yakobo, hū ng'wene akūbamalīīja abo balasaagīīle ū mu nzengo."

Balaamu kūmalīīja būhangi wakwe

20Hūna ū Balaamu ūgalūka, ūlolela kū sī ya Baamaleki, ūfunya būhangi akūhayaga gīkī, "Ū Amaleki walī ntaale ū mu mahanga, alīyo ī ng'halīlo yakwe īkūbiza yabūbi ilalī."

21Hanuma ūlolela na kū sī ya Bakeni, ūhanga alīhaya gīkī, "Na ng'hana ū wikalo wako būlang'hanilwe chiza, ī chanjo shako shitūūlile ng'wipilinga.

22Alīyo a bing'we Bakeni mukūkenaagūlwa; nguno Baashulu bakūmusaamya mubize ding'wa!"

23Hūna ūmalīīja ū kūfunya ū būhangi wakwe alīhaya, "Ū Mulungu ūlū alandye kwīta ī milīmo yakwe, nani ūyo akwikala alī mpanga?

24Meeli jikwiza kūfuma kū nyanza ya Kitimu; jikūbakenaagūja mhola a bana Ashulu na a bana Ebeeli, alīyo na a boi bakūshika a ha ngelelo yabo bakenaagūke."

25Hanuma ya henaho ū Balaamu ūbūūka, ūshoka kū ng'wakwe; nū Balaaki ūbūūka nang'hwe ūja kaya.

Kūbala 25

Baisilaeli kūgwa mu būkenaagūji

1A Baisilaeli aho balī Shitimu, a bagosha bandya būjingi na bakīma ba Bamoabu.

2A bakīma benabo bakayūbaduta kūja kūlya shigukulu sha shikolo shafunyiagwa shitambò kū bamulungu babo. Bakayūja baakalya, kwimanīla bandya na kūyūbalamya a bamulungu benabo.

3A Baisilaeli bisangīja mu būlamya, wa kūnamya mulungu wa Bamoabu witanagwa Baali-peoli. Ū mhayo gwenūyo gūkampelanya ū SEEBA, ūbapelanīla no.

4Na lūūlū ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, "Pye a batongeeji ba banhū benaba basolage ūbabūlage, ūbaningeleje kū būtongi bo ng'wa SEEBA; ū mu gīko būkūshila ū būpelanu bo ng'wa SEEBA, būbīngīle a Baisilaeli."

5Hūna ū Musa ūbawīla a balamuji ba banhū, "Būlī ūmò wing'we ababūlage abo bisangīgije mu būlamya wa kūnamya Baali-peoli."

6Kwimanīla ngosha ūmò Ng'wisilaeli wenha nkīma, ūmò wa Bamidiani; ūng'wingīja mu numba ya ng'wawe, hape hape kū būtongi bo ng'wa Musa. Nī libità ī lyose līlolile; nīyo pye a banhū baalī kū būtongi w'iheema lya kwibilingīla bakūlīlaga!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Walīho Finehasi, ng'witūnja o ng'wa Elieza, ng'witūnja wa ngabīji Alooni. Ū sūmba ng'wenūyo aho wagūbona ū mhayo gwenūyo wīnga a ha libilinga, ūsola ichimu mu nkono;

8ūnlondeela ū Ng'wisilaeli ng'wenūyo ū ng'wiheema. Ūshikīla kūlīponeja ī lichimu, ūbatūnganīja būbīlī wabo, ū ngosha ū Ng'wisilaeli, nū nkīma ū muna Midiani. Hūna ī likūla lyooya, booya ū kūcha a Baisilaeli.

9Alīyo abo bakacha ū ng'wikūla lyenīlo baalī shihūmbī makūmi abīlī na shinè.

10Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

11"Ū Finehasi ū ng'witūnja o ng'wa Elieza, ng'witūnja wa ngabīji Alooni wabūnyama ū būpelanu wane ū kū Baisilaeli, natizūbamala kūlwa nguno ya wilu wane. Wīta wilu gītūbo nalī nabo nene ha gatī gatī yabo kūlwa nguno y'ikūjo lyane.

12Na lūūlū ng'wīlage gīkī, nalībeeja ilagane lyane lya mhola a ha gatī yane nū wei.

13Ū wei nī shibyalīlwe shakwe bakūbiza n'ilagane lya būgabīji wa kūshinga shikū ja būja na būja; nguno walī wīta wil'kūlwa ikūjo lya ng'wa Mulungu wakwe, ūbīītīla isangī a Baisilaeli."

14Ī lina lya Ng'wisilaeli ūyo akabūlagwa hamò na nkīma wa Bamidiani walī Zimli ng'witūnja o ng'wa Salū, ūmò wa batongeeji mu lūganda lo Simioni.

15Ī lina lya nkīma ū muna Midiani ūyo akabūlagwa walī Kozibi, nshīke o ng'wa Zulu, nsugi wa mu lūganda lūmò lwa Bamidiani.

16Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

17"Bakalaganagi gete a Bamidiani, a benabo banishi bing'we; babūlagagi.

18Nguno bang'wītīlile masala būmugwasha, būmudutīla mu kalamīje kabo, ūmo yaīlile mihayo ya Peoli; na mu mihayo gītī ya ng'wa Kozibi, ū nshīke wa nsugi ūmò wa Bamidiani, ū nkīma ūyo walī wabūlagilwe ng'wikanza ly'ikūla īlo līkamugwīla kūlwa mihayo ya Peoli."

Kūbala 26

Baisilaeli kūbalwa hangī

1Aho lyabīta ī likūla lyenīlo, ū SEEBA ūlūngalūnga nū Musa hamò nū Elieza, ū ng'witūnja wa ngabīji Alooni; ūbawīla gīkī,

2"Babalagi hangī a Baisilaeli, būlī bene mu ng'anda jabo; kwandīja ba myaka makūmi abīlī na kūja kwigūlya. Pye abo badūgije kwingīla ng'wibità lya Baisilaeli lya kūlwa būlūgū."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Ū mu shikū jenījo baalī batūūla ng'hambī mu mbūga ya Moabu, bbihī na mongo gwa Yolodani, bilola na Yeliko, ū nzengo ūyo gwalī ū kū ntambūko gwa mongo. Na lūūlū ū Musa nū ngabīji Elieza būlūngalūnga nabo a Baisilaeli būhaya gīkī,

4"Babalagi pye a bagosha, kwandīja ba myaka makūmi abīlī na kūja kū būtongi, gīt'ūmo SEEBA wanagīīlaga Musa." A Baisilaeli abo bakīnga mu sī ya Misili baalī aba:

Kūbalwa banhū mu ng'anda

5Ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Lubeni, ū ng'witūnja wa kwandya o ng'wa Isilaeli baalīmo: Ba kaya ya ng'wa Hanoki, ba mpanda go ng'wa Hanoki; ba kaya ya ng'wa Palū, ba mpanda go ng'wa Palū.

6Ba kaya ya ng'wa Hezeloni, ba mpanda go ng'wa Hezeloni; ba kaya ya ng'wa Kalīmi, ba mpanda go ng'wa Kalīmi.

7A benaba hū baalī ba kaya ja mu lūganda lwa ng'wa Lubeni. Aho babalwa būshika shihūmbī makūmi anè na shidatū, na magana mpungatī na makūmi adatū.

8Ū ng'witūnja o ng'wa Palū walī Eliabu.

9Ū Eliabu nang'hwe walī na bitūnja ba Namūli, Dasani na Abilamu. A ba Abilamu nū Dasani hū abo baalī bamò ba batongeeji abo bakangomela Musa na Alooni; baalī igele līmò na a balondeeji ba ng'wa Koola, aho bakangomela SEEBA.

10A banhū benabo sī īkītandūka yūbamila, pye nū Koola; bangī būbūlagwa moto ūyo gūkabakenaagūla banhū magana abīlī na makūmi atanò (250). A banhū benabo bakabiza būlolelo kūlwa kūbalanga a banhū.

11Kwike ī kaya ya ng'wa Koola ītashilile pyī ī yose.

12Ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Simioni, ū kūlondeela kaya jabo baalīmo: Ba kaya ya ng'wa Nemūli, ba mpanda go ng'wa Nemūli ba kaya ya ng'wa Jamini, ba mpanda go ng'wa Jamini; ba kaya ya ng'wa Jakini, ba mpanda go ng'wa Jakini.

13Ba kaya ya ng'wa Zeela, ba mpanda go ng'wa Zeela; ba kaya ya ng'wa Shauli, ba mpanda go ng'wa Shauli.

14A benaba hū baalī ba kaya ja mu lūganda lwa ng'wa Simioni. Baalī bagosha shihūmbī makūmi abīlī na shibīlī, na magana abīlī.

15Ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Gadi, ū kūlondeela kaya jabo baalīmo: Ba kaya ya ng'wa Zefoni, ba mpanda go ng'wa Zefoni; ba kaya ya ng'wa Hagi, ba mpanda go ng'wa Hagi; ba kaya ya ng'wa Shuni, ba mpanda go ng'wa Shuni.

16Ba kaya ya ng'wa Ozini, ba mpanda go ng'wa Ozini; ba kaya ya ng'wa Eeli, ba mpanda go ng'wa Eeli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Ba kaya ya ng'wa Aloodi, ba mpanda go ng'wa Aloodi; ba kaya ya ng'wa Aleeli, ba mpanda go ng'wa Aleeli.

18A benaba hū baalī ba kaya ja mu lūganda lwa ng'wa Gadi. Abo bakabalwa baalī shihūmbī makūmi anè, na magana atanò.

19Eeli na Onani baalī bitūnja ba ng'wa Yuda, alīyo bakachīla Kanani.

20Ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Yuda, ū kūlondeela kaya jabo baalīmo: Ba kaya ya ng'wa Sheela, ba mpanda go ng'wa Sheela; ba kaya ya ng'wa Pelezi, ba mpanda go ng'wa Pelezi; ba kaya ya ng'wa Zeela, ba mpandū go ng'wa Zeela.

21Ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Pelezi baalīmo aba: Ba kaya ya ng'wa Hezeloni, ba mpanda go ng'wa Hezeloni; ba kaya ya ng'wa Hamuli, ba mpanda go ng'wa Hamuli.

22A benaba baalī ba kaya ja mu lūganda lwa ng'wa Yuda. Abo bakabalwa baalī shihūmbī makūmi mpungatī na shitandatū, na magana atanò.

23Ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Isakaali, ū kūlondeela kaya jabo baalīmo: Ba kaya ya ng'wa Toola, ba mpanda go ng'wa Toola; ba kaya ya ng'wa Pua, ba mpanda go ng'wa Pua.

24Ba kaya ya ng'wa Yashubu, ba mpanda go ng'wa Yashubu; ba kaya ya ng'wa Shimuloni, ba mpanda go ng'wa Shimuloni.

25A benaba baalī ba kaya ja mu lūganda lwa ng'wa Isakaali. Abo bakabalwa baalī banhū shihūmbī makūmi atandatū na shinè, na magana adatū.

26Ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Zabuloni, ū kūlondeela kaya jabo baalīmo: Ba kaya ya ng'wa Seleedi, ba mpanda go ng'wa Seleedi; ba kaya ya ng'wa Eloni, ba mpanda go ng'wa Eloni; ba kaya ya ng'wa Yahileeli, ba mpanda go ng'wa Yahileeli.

27A benaba baalī ba kaya ja mu lūganda lwa ng'wa Zabuloni. Abo bakabalwa baalī shihūmbī makūmi atandatū, na magana atanò.

28A ba shibyalīlwe sha ng'wa Yosefu, ū kūlondeela kaya jabo baabalagwa kūbītīla mulī Manase na Efulaimu; baalīmo aba:

29Ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Manase baalīmo: Ba kaya ya ng'wa Makili, ba mpanda go ng'wa Makili (ū Makili walī ise o ng'wa Gileadi). Ba kaya ya ng'wa Gileadi, ba mpanda go ng'wa Gileadi.

30Ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Gileadi, baalīmo: Ba kaya ya ng'wa Yezeli, ba mpanda go ng'wa Yezeli; ba kaya ya ng'wa Heleki, ba mpanda go ng'wa Heleki.

31Ba kaya ya ng'wa Asilieli, ba mpanda go ng'wa Asilieli; ba kaya ya ng'wa Shekemu, ba mpanda go ng'wa Shekemu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

32Ba kaya ya ng'wa Shemida, ba mpanda go ng'wa Shemida; ba kaya ya ng'wa Hefa, ba mpanda go ng'wa Hefa;

33Ū ng'witūnja o ng'wa Hefa witanagwa Zelofehadi, ū ng'wene atapandīkile bitūnja. Walī na bashīke dūhū, a mina gabo bitanagwa, Mahala, Noa, Hogla, Milika, na Tīzīlas.

34A benaba baalī ba kaya ja mu lūganda lwa ng'wa Manase. Abo bakabalwa bakashika shihūmbī makūmi atanò na shibīlī, na magana mpungatī.

35Ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Efulaimu, ū kūlondeela kaya jabo baalīmo: Ba kaya ya ng'wa Shūtela, ba mpanda go ng'wa Shūtela; ba kaya ya ng'wa Bekeli, ba mpanda go ng'wa Bekeli; ba kaya ya ng'wa Tahani, ba mpanda gwa Tahani.

36Ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Shūtela baalīmo: Ba kaya ya ng'wa Elani, ba mpanda go ng'wa Elani.

37A benaba baalī ba kaya ja mu lūganda lwa ng'wa Efulaimu. Abo bakabalwa bakashika shihūmbī makūmi adatū na shibīlī, na magana atanò. Pye a benaba baalī ba kaya ja mu lūganda lo Yosefu, ū kūlondeela kaya jabo.

38Ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Benjamini, ū kūlondeela kaya jabo baalīmo: Ba kaya ya ng'wa Bela, ba mpanda go ng'wa Bela; ba kaya ya ng'wa Ashibeli, ba mpanda go ng'wa Ashibeli; ba kaya ya ng'wa Ahilamu, ba mpanda go ng'wa Ahilamu.

39Ba kaya ya ng'wa Shufamu, ba mpanda go ng'wa Shufamu; ba kaya ya ng'wa Hufamu, ba mpanda go ng'wa Hufamu.

40Ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Bela kūbītīla mulī Alidi na Naamani baalīmo aba: Ba kaya ya ng'wa Alidi, ba mpanda go ng'wa Alidi; ba kaya ya ng'wa Naamani, ba mpanda go ng'wa Naamani.

41A benaba baalī ba kūfuma mu kaya ja lūganda lwa ng'wa Benjamini. Abo bakabalwa baalī shihūmbī makūmi anè na shitanò, na magana atandatū.

42Ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Dani, ū kūlondeela kaya jabo baalīmo: Ba kaya ya ng'wa Shuhamu, ba mpanda go ng'wa Shuhamu. A benaba baalī ba kūfuma mu kaya ja lūganda lwa ng'wa Dani.

43A bose baalī ba mpanda go ng'wa Shuhamu. A bose abo bakabalwa baalī shihūmbī makūmi atandatū na shinè, na magana anè.

44Ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Asheli, ū kūlondeela kaya jabo baalīmo: Ba kaya ya ng'wa Imna, ba mpanda go ng'wa Imna; ba kaya ya ng'wa Ishivi, ba mpanda go ng'wa Ishivi; ba kaya ya ng'wa Beliya, ba mpanda go ng'wa Beliya.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

45Ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Beliya, baalīmo: Ba kaya ya ng'wa Hebeeli, ba mpanda go ng'wa Hebeeli; ba kaya ya ng'wa Malikieli, ba mpanda go ng'wa Malikieli.

46Ū Asheli walī na shīke wakwe witanagwa Seela.

47A benaba baalī ba kūfuma mu kaya ja lūganda lwa ng'wa Asheli. Abo bakabalwa baalī shihūmbī makūmi atanò na shidatū, na magana anè.

48Ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Nafutali, ū kūlondeela kaya jabo baalī: Ba kaya ya ng'wa Yahazeeli, ba mpanda go ng'wa Yahazeeli; ba kaya ya ng'wa Guni, ba mpanda go ng'wa Guni.

49Ba kaya ya ng'wa Yezeeli, ba mpanda go ng'wa Yezeeli; ba kaya ya ng'wa Shilemu, ba mpanda go ng'wa Shilemu.

50A benaba baalī ba kūfuma mu kaya ja lūganda lwa ng'wa Nafutali. Abo bakabalwa baalī shihūmbī makūmi anè na shitanò, na magana anè.

51Ī lisaabu lya Baisilaeli a bagosha a bose, lyalī shihūmbī magana atandatū na shimò, na magana mpungatī na makūmi adatū.

Kūgabanhyiwa kwa sī

52Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

53"Būlī bene bakūtīnīlwa sī yabo kūlenganīla na wingī wa mina ga banhū, ībize wingīji wabo.

54Ūlū bingī a banhū, nī sī bapandīke nhaale, a bageehu nabo basole ndo. Būlī beena bakwanukūla ū wingīji wabo, kūlenganīla na a babo bandīkagwa.

55Alīyo shiigelile ī sī īgabanhyiwe mu kwesa mbale; bakūyūpandīka ū wingīji wabo kūlondeela mina ga bakūlūgenji ba ng'anda jabo.

56Ū wingīji būkūgabanhyiwa kū ng'anda jose, nhaale na ndo kūlenganīla na kagwīle ka mbale."

Kūbalwa kwa Balawī

57A Balawī abo bakabalwa, ū kūlondeela numba jabo baalī aba: Ba numba ya ng'wa Gelishomu, ba mpanda go ng'wa Gelishomu; ba numba ya ng'wa Kohati, ba mpanda go ng'wa Kohati; ba numba ya ng'wa Melali, ba mpanda go ng'wa Melali.

58Na a baaba baalī ba mu kaya ja Balawī: Ba mpanda go ng'wa Libīni, ba mpanda go ng'wa Hebuloni, ba mpanda go ng'wa Mahili, ba mpanda go ng'wa Mushi, ba mpanda go ng'wa Koola, Ū Kohati hū walī nkūlūgenjibo ng'wa Amulamu;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

59Ī lina lya nke o ng'wa Amulamu lyalī Yokebedi, wa shibyalīlwe sha ng'wa Lawī;
walī wabyalīlwa mu sī ya Misili. Ū nkīma ng'wenūyo akamyalīla ū Amulamu ba
Alooni na Musa, nū ilūmbū lyabo ū Miliamu.

60Ū Alooni walī ise wa ba Nadabu, Abihu, Elieza na Itamaali.

61Alīyo a ba Nadabu nū Abihu bakacha kūlwa nguno bakatūmamīla moto ngeni,
kūfunya shakwinha kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

62A Balawī a bagosha pye bakabalwa, kwandīja ba ng'weji gūmò kūja kū būtongi,
būshika shihūmbī makūmi abīlī na shidatū. A bene batabalilwe ū ng'wisaabu lya
Baisilaeli a bangī, nguno a boi batanukūlile wingīji hamò nabo.

63A benaba hū bene abo bakabalwa na Musa hamò na ngabīji Elieza, aho
baababalaga a Baisilaeli balī mu mbūga ya Moabu, ikanza lyene bapangile bbihī
na mongo gwa Yolodani bilola na Yeliko ū nzengo ūyo gwalī ū kū ntambūko gwa
mongo.

64Ū mu benaba walī atīmo nūūlū ūmò ū mu bose abo baalī baabalwa na Musa
hamò na Alooni aho baalī bataalī ng'witogolo lya Sinai.

65Nguno ū SEEBA walī wabawīla a Baisilaeli benabo gīkī bakūshila kūcha balī
ng'witogolo. Na ng'hana atasaagile nūūlū ūmò wabo, ūlū atī Kelebu ng'witūnja o
ng'wa Yefune, na Yoshwa ng'witūnja o ng'wa Nuni dūhū.

Kūbala 27

Bashīke ba ng'wa Zelofehadi

1Baalīho bashīke ba ng'wa Zelofehadi, ng'witūnja o ng'wa Hefeeli, ng'witūnja o
ng'wa Gileadi, ng'witūnja o ng'wa Makili, ng'witūnja o ng'wa Manase, wa
lūganda lo Manase ng'witūnja o ng'wa Yosefu; a bashīke benabo bitanagwa ba
Mahala, Noa, Hogla, Milika, na Tīzīla.

2Lwise lūmò bakiza a ha mita gwa kwingīlīla ng'wiheema lya kwibilingīla,
bīmīīla kū būtongi bo ng'wa Musa. Walīho nū ngabīji Elieza hamò na a
banamhala, nī libità ī lyose. Būūhaya gīkī,

3"Ū sīswe wachīla kwitogolo, alīyo atalekile ng'wana ngosha; kwike ū wei walī
atī ūmò wa balondeeji ba ng'wa Koola abo bakalya gwīnda ya kūngomela SEEBA;
ū wei waacha kūlwa nguno ya būkenaagūji būngī nabo.

4Na lūūlū ī gīsī, nibūlī ī lina lya ng'wa sīswe līijmīīle gīko dūhū, shitange īkī walī
atī na ng'wana ngosha? Twinhagi na a bise sabo, gīt'ūmo mulībinhīla a ba mu
kaya ya ng'wise a bangī."

5Ū Musa ūgūshisha ū mhayo gwabo kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

6Nawe ū SEEBA ūng'wīla gīkī,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7“Īyo balīyīhaya a bashīke ba ng'wa Zelofehadi ya ng'hana. Shikwigelile ūbinhe nabo sabo, nabo bapandīke wingīji ū mu kaya ng'wa saabo; binhagi ū wingījibo ng'wa saabo, būbize wabo.

8Nīyo a Baisilaeli bawīlage gīkī, ‘Ūlū munhū ūcha alīyo atalekile ng'wana ngosha, ū wingīji wakwe ng'winhagi nshīke wakwe.

9Ūlū atī na ng'wana nkīma, ū wingīji wakwe ng'winhagi ng'wana wa ng'wawe.

10Ūlū atī na ng'wana wa ng'wawe, binhagi bakūlūye nūūlū bazunaye ba ng'wa ise.

11Ū ise ūlū walī atī na baana ba ng'wawe, ng'winhagi ndūgūye ose ose, wa bbihī ū mu lūganda lo ng'wawe, ū wingīji wenūbo būbize wakwe. Ī shenīshi shikūbiza shilagīlo sha Baisilaeli ū mu kaīle kaabo, gīt'ūmo SEEBA akanagīīla Musa.’”

Yoshwa ha nīmo go ng'wa Musa

12Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, “Linhaga ū mu lūgūlū lwa Abalimu ūlū, wīlole ī sī īyo naabinhile a Baisilaeli.

13Ūlū ūmala ū kwībona nū bebe ūkūtwalwa kū banhū bako, gīt'ūmo nkūlūyo Alooni akīītīlwa.

14Nguno a bing'we būbīlī wing'we mukaleka ū kūshishikīlī ī shilagīlo shane, aho bakagoma a banhū ng'witogolo lya Zini kūlwa nguno ya minzī. Mutaninhile ikūjo ū kū būtongi wabo, īlo līnigeleelilwe kūlwa wela wane.” (A minzī ayo gahayiagwa, gaalī a ga Meliba ū ng'witogolo lya Zini.)

15Ū Musa ūng'wīla ū SEEBA gīkī,

16“Ū SEEBA Mulungu wa myoyo ya banhū bose ni asolage munhū abize ntaale wabo a banhū benaba.

17Munhū wa kūshimīza hamò nabo, na wa kūbatongeela ng'wikanza lya kūfuma nūūlū lya kwingīla. Ū mu gīko a banhū ba ng'wa SEEBA batūbiza gītī ng'holo jitī na ndīīmi.”

18Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, “Nsolage ū Yoshwa, ū ng'witūnja o ng'wa Nuni, ūntūūlīle nkono gwako; nguno ū munhū ng'wenūyo alī na nguzu ja ng'wa Moyo.

19Ng'wenhage ūng'wīmīlīje kū būtongi bo ng'wa Elieza ū ngabīji, mu miso ga banhū bose; hūna ūntūūle a ha nīmo gwenūyo mu būtongi wa banhū bose.

20Ūkūng'winha nag'hwe ū būdūla ūbo ūlīnabo bebe; nang'hwe bayūng'wigwa a Baisilaeli a bose.

21Ūlū alī na mhayo gwa kūbūūja kūlī SEEBA, akūyūgunanhwa na ngabīji Elieza; hū ng'wene akūyūmūūgīja mu nzīla ya Ulimu. Ū wei hamò na a Baisilaeli a bose

© 2015 Bible Society of Tanzania.

bakwīta yose kūlwa shilagīlo shakwe; ūlū ūlagīla bafume bakūfuma, ūlū ūlagīla bashoke bakūshoka.”

22Ū Musa wīta ng'hana gīt'ūmo SEEBA akanagīīlīla; ūnsola ū Yoshwa, ūng'wīmīlīja kū būtongi wa ngabīji Elieza, na a Baisilaeli a bose.

23Hūna ūntūūlīla makono gakwe, ūntūūla a ha nīmo gīt'ūmo SEEBA akalagīīlīla mu nzīla yakwe ū Musa.

Kūbala 28

Shakwinha sha būlī lūshikū

1Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

2“Binhage a Baisilaeli ī shilagīlo īshi; ūbawīle gīkī, ‘Ī shilīwa sha kūnenhela nene kwiza kūshifunya mu nzīla ya kūshipemba mu moto, gīkī shibize sha kwenha ng'waso gwawiza kūlī nene, ng'ūshifunya ng'wikanza īlo līhelilwe.’

3Bawīlage gīkī, ‘Ī shitambò īsho shiigeleelilwe kūmfunīja SEEBA mu nzīla ya kūshipemba mu moto shiishi, būlī lūshikū jikūfunyiwa ng'holo ibīlī, kūbiza shitambò sha kūpemva; būlī yene ībize ya ng'waka gūmò, na ītī na shilingo.

4Īmò yajo īkūfunyiwa dilū, ī yīngī mhīndī.

5Būlī yene īkūfunyiwa hamò na shakwinha sha būsu; kilo īmò ya būsu būnogu būsangije maguta, na liita īmò ya maguta gawiza ga kūkang'wa kūfuma mu zeituni.

6Ī shenīshi h'ī shitambò sha kūpemva mu moto, īsho shikalagīlwa aho balī kū lūgūlū lwa Sinai, gīkī shikūyūpemva mu moto būlī lūshikū, shibize sha kwenha ng'waso gwawiza kūlī SEEBA.

7Ī shakwinha sha kūng'wiwa īsho shikūja hamò nī shitambò shenīshi, shikūbiza liita īmò ya divai, kū būlī ng'holo īyo īlafunyiwe. Ī shakwinha sha kūng'wiwa shenīsho shikwitwa kū būtongi bo ng'wa SEEBA, a hipandī ī lyeela.

8Ī ng'holo ya kabīlī īkūbiza ya kūfunyiwa mhīndī, nayo īkūfunyiwa hamò na shakwinha sha būsu, na shakwinha sha kūng'wiwa, gīt'ūmo ūlīītīle ī dilū. Ī shitambò shenīshi shilī sha kūfunyiwa mu nzīla ya kūpemva mu moto, shūbiza shitambò sha kwenha ng'waso gwawiza kūlī SEEBA.’”

Shitambo ha sabato

9Ū mu lūshikū lwa Sabato ī shitambò shing'we shikūbiza ng'holo ibīlī, būlī yene ya ng'waka gūmò, na ītī na shilingo; hamò nī shakwinha sha kūng'wiwa nī sha būsu, kilo ibīlī ja būsu būnogu būsangije maguta.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Ī shenīshi h'ī shitambò sha kūpemva sha kūfunyiwa būlī lūshikū lwa Sabato; alīyo shikūīlanīja nī shitambò sha kūpemva īsho shikafunyiagwa būlī lūshikū, hamò nī shakwinha shaho ī sha kūng'wiwa.

Shitambo sha būlī ng'weji

11Na būlī ng'weji ūlū gūlandya, mukūmfunīja ū SEEBA shitambò sha kūpemva, nzagamba ibīlī songi, ng'ondi īmò, na ng'ondi mpungatī jitī na shilingo, būlī yene ībize ya ng'waka gūmò.

12Būlī nzagamba īyo īlīfunyiwa ībize na shakwinha sha būsu sha kūja nayo, kilo idatū ja būsu būnogu būsangije amaguta; ī ng'ondi ībize hamò na shakwinha sha būsu; kilo ibīlī ja būsu būnogu būsangije maguta.

13Ī ng'ondi ī songi jibize na shakwinha sha būsu; kilo īmò ya būsu būnogu būsangije maguta. Ī shenīshi shikūfunyiwa mu nzīla ya kūpemva mu moto shūbiza sha kwenha ng'waso gwawiza kūlī SEEBA.

14Būlī nzagamba īkūbiza na shakwinha sha kūng'wiwa, liita ibīlī ja divai; ī ng'ondi ī yene īkūbiza na liita īmò na lobo ya divai; alīyo ī ng'ondi ī songi ī jene būlī yene īkūbiza na liita īmò ya divai. Ī shitambò shenīshi shikūyūfunyiwa būlī ng'weji ū mu myeji ya ng'waka ngima.

15Na ngulyati ya mbūli īkūfunyiwa ībize shitambò sha būkenaagūji, īkūfunyiwa hamò nī shitambò sha kūpemva īsho shikafunyiagwa būlī lūshikū, nī shakwinha shaho ī sha kūng'wiwa.

Shigukulu sha Pasaka

16Ū mu lūshikū lw'ikūmi n'inè ng'weji gwa kwandya, īkūbiza ho pasaka ya ng'wa SEEBA.

17Ū lūshikū lw'ikūmi n'itanò lūkūbiza lwa kwandya shigukulu; kwandīja lūshikū lwenūlo mukūlya migatī ītī na shibimbya, ikanza lya shikū mpungatī.

18Ū mu lūshikū lwa kwandya lwenūlo bizagi na kwibilinga kwela, nī milimo ī ya shikū jose yaya ū kwīta.

19Alīyo ū SEEBA mfunījagi shitambò sha kūpemva mu moto, nzagamba songi ibīlī, ng'ondi īmò na ng'ondi songi mpungatī jitī na shilingo; būlī yene ya ng'waka gūmò.

20Ūlū ūlīyīfunya ī nzagamba, būlī yene īfunyiwe hamò na shakwinha sha būsu, kilo idatū ja būsu būnogu būsangije maguta; ī ng'ondi ībize na kilo ibīlī.

21Ī ng'ondi ī songi būlī yene kilo īmò.

22Ūkūfunya na ngulyati īmò ya mbūli, ībize shitambò sha būkenaagūji, kūbeeja isangī kūlwa nguno ying'we.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Ī shitambò shenīshi shikūfunyiwa hamò nī shitambò sha kūpemva īsho shikafunyiagwa būlī lūshikū dilū.

24Mukwīta gīko nū kū shilīwa īsho shikapembagwa mu moto, shabiza sha kwenha ng'waso gwawiza kūlī SEEBA; nasho mukūshifunya būlī lūshikū, kūshisha ikanza lya shikū mpungatī. Ī shenīshi nasho shikūfunyiwa hamò nī shitambò sha kūpemva īsho shikafunyiagwa būlī lūshikū, nī shakwinha shaho ī sha kūng'wiwa.

25Hanuma a ha lūshikū lwa mpungatī mukūbiza na kwibilinga kwela; a henaho yaya hangī ū kwīta ī milīmo ying'we īyo mukīītaga na kale.

Shigukulu sha mifungo

26Ū mu lūshikū lwa kwenha matwajo ga kwandya, ūlū mulīmfunīja ū SEEBA ī shakwinha sha shilīwa shipya, ū mu shikū ja shigukulu sha mifungo, bizagi na kwibilinga kwela, na yaya ū kwīta ī milīmo yaho na kale.

27Mukūfunya nzagamba ibīlī songi, ng'ondī īmò na ng'ondi songi mpungatī, ja ng'waka gūmò būlī yene; jikūbiza shitambò sha kūpemva, sha kwenha ng'waso gwawiza kūlī SEEBA.

28Ūlū mulīfunya ī nzagamba, būlī yene īfunyiwe hamò na shakwinha sha būsu, kilo idatū ja būsu būnogu būsangije maguta; ī ng'ondi kilo ibīlī.

29Ī ng'ondi ī songi būlī yene kilo īmò.

30Na mbūli īmò ngulyati, mukwīfunya ībize shitambò sha būkenaagūji, kūbeeja isangī kūlwa nguno ying'we.

31Ī shitambò shenīshi shikūfunyiwa hamò nī shitambò sha kūng'wiwa īsho shikafunyiagwa hamò nasho; hama shikūfunyiwa hamò nī shitambò sha kūpemva īsho shikafunyiagwa būlī lūshikū, nī shakwinha shaho ī sha būsu. Pyī ī mitugo jenījo jibize jitī na shilingo.

Kūbala 29

Shigukulu sha mhembe

1Ū mu lūshikū lwa kwandya mu ng'weji gwa mpungatī, bizagi na kwibilinga kwela, nī milīmo ying'we ī ya būlī lūshikū yaya ū kūtūmama. Ū lūshikū lwenūlo lūlī lwing'we lwa kūfuula mhembe.

2Mukūfunya nzagamba īmò songi, na ng'ondi nhaale īmò, hamò na ng'ondi songi mpungatī jitī na shilingo, būlī yene ya ng'waka gūmò; jibize shitambò sha kūpemva kūlwa kwenha ng'waso gwawiza kūlī SEEBA.

3Ī nzagamba mukwīfunya hamò na kilo idatū ja shakwinha sha būsu būnogu būsangije maguta; ī ng'ondi ī nhaale hamò na kilo ibīlī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Ī ng'ondi ī songi ījo mpungatī būlī yene īkūfunyiwa hamò na kilo īmò.

5Mukūfunya na ngulyati ya mbūli kūbiza shitambò sha būkenaagūji, kūbeja isangī kūlwa nguno ying'we.

6Ī shitambò shenīshi shikūfunyiwa hamò nī shakwinha sha kūpemva īsho shihelilwe kūfunyiwa būlī ng'weji na būlī lūshikū, nī shakwinha shaho ī sha būsu, nī sha kūng'wiwa, gīt'ūmo īhelelilwe. Ī shoi shilī shitambò sha kūpemva kūlwa kwenha ng'waso gwawiza kūlī SEEBA.

Lūshikū lwī Isangī

Bgb 23:26-32

7Nū mu lūshikū lw'ikūmi ū ng'weji gwa mpungatī gwenūyo, mukūbiza na kwibilinga kwela. Ū mu lūshikū lwenūūlo mukwilecha ī shawiza ī sha kūyeja mīlī, nī milīmo ying'we ī ya būlī lūshikū yaya ū kūtūmama.

8Mukūfunya nzagamba īmò songi, na ng'ondi nhaale īmò, hamò na ng'ondi songi mpungatī jitī na shilingo, būlī yene ya ng'waka gūmò; jibize shitambò sha kūpemva kūlwa kwenha ng'waso gwawiza kūlī SEEBA.

9Ī nzagamba mukwīfunya hamò na kilo idatū ja shakwinha sha būsu būnogu, būsangije maguta; ī ng'ondi ī nhaale hamò na kilo ibīlī.

10Ī ng'ondi ī songi īji mpungatī, būlī yene mukwīfunya hamò na kilo īmò.

11Mukūfunya na ngulyati ya mbūli ya shitambò sha būkenaagūji, kūbeeja isangī kūlwa nguno ying'we; īkūfunyiwa hamò nī shitambò sha būkenaagūji īsho shikafunyiagwa kūlwa kūbeja isangī, nī shitambò sha kūpemva īsho shikafunyiagwa būlī lūshikū, hamò nī shakwinha sha būsu, nī sha kūng'wiwa īsho shikafunyiagwa ū ng'wikanza lyenīlo.

Shigukulu sha maduku

12Ū mu lūshikū lw'ikūmi n'itanò ū ng'weji gwenūyo, mukūbiza na kwibilinga kwela, nī milīmo ying'we ī ya būlī lūshikū yaya ū kūtūmama. Mukūbiza na shigukulu sha shikū mpungatī kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

13Ū SEEBA mukūng'wenhela shitambò sha kūpemva, kūlwa kwenha ng'waso gwawiza. Ī shitambò sha kūpemva shing'we shikūbiza sha nzagamba songi ikūmi na idatū, na ng'ondi nhaale ibīlī, hamò na ng'ondi songi ikūmi n'inè jitī na shilingo, būlī yene ya ng'waka gūmò.

14Ī nzagamba ī jose ījo ikūmi na idatū, būlī yenī mukwīfunya hamò na kilo idatū ja shakwinha sha būsu būnogu, būsangije maguta; ī ng'ondi ī nhaale būlī yene īfunyiwe hamò na kilo ibīlī.

15Ī ng'ondi ī songi ījo mpungatī, būlī yene hamò na kilo īmò.

16Mukūfunya na ngulyati ya mbūli ya shitambò sha būkenaagūji; īkūfunyiwa hamò nī shitambò sha kūpemva īsho shikafunyiagwa būlī lūshikū, hamò nī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

shakwinha sha būsu, nī sha kūng'wiwa īsho shikafunyiagwa ū ng'wikanza lyenīlo.

17Ū mu lūshikū lwa kabīlī ū ng'wikanza lyenīlo, mukūfunya nzagamba songi ikūmi n'ibīlī, ng'ondi nhaale ibīlī, hamò na ng'ondi songi ikūmi n'inè jitī na shilingo, būlī yene ya ng'waka gūmò.

18Ī nzagamba ī jose, nī ng'ondi ī nhaale, nī ng'ondi ī songi; būlī yene mukwīfunya hamò nī shakwinha sha būsu, nī sha kūng'wiwa; kūlenganīla nī lisaabu īlo lītūūlilwe ho.

19Mukūfunya na ngulyati ya mbūli ya shitambò sha būkenaagūji; īkūfunyiwa hamò nī shitambò sha kūpemva īsho shikafunyiagwa būlī lūshikū, hamò nī shakwinha sha būsu, nī sha kūng'wiwa īsho shikafunyiagwa ū ng'wikanza lyenīlo.

20Ū mu lūshikū lwa kadatū ū ng'wikanza lyenīlo, mukūfunya nzagamba songi ikūmi n'īmò, na ng'ondi nhaale ibīlī, hamò na ng'ondi songi ikūmi n'inè jitī na shilingo, būlī yene ya ng'waka gūmò.

21Ī nzagamba ī jose, nī ng'ondi ī nhaale, nī ng'ondi ī songi; būlī yene mukwīfunya hamò nī shakwinha sha būsu, nī sha kūng'wiwa; kūlenganīla nī lisaabu īlo lītūūlilwe ho.

22Mukūfunya na ngulyati ya mbūli ya shitambò sha būkenaagūji; īkūfunyiwa hamò nī shitambò sha kūpemva īsho shikafunyiagwa būlī lūshikū, hamò nī shakwinha sha būsu, nī sha kūng'wiwa īsho shikafunyiagwa ū ng'wikanza lyenīlo.

23Ū mu lūshikū lwa kanè ū ng'wikanza lyenīlo, mukūfunya nzagamba songi ikūmi, na ng'ondi nhaale ibīlī, hamò na ng'ondi songi ikūmi n'inè jitī na shilingo, būlī yene ya ng'waka gūmò.

24Ī nzagamba ī jose, nī ng'ondi ī nhaale, nī ng'ondi ī songi; būlī yene mukwīfunya hamò nī shakwinha sha būsu, nī sha kūng'wiwa, kūlenganīla nī lisaabu īlo lītūūlilwe ho.

25Mukūfunya na ngulyati ya mbūli ya shitambò sha būkenaagūji; īkūfunyiwa hamò nī shitambò sha kūpemva īsho shikafunyiagwa būlī lūshikū, hamò nī shakwinha sha būsu, nī sha kūng'wiwa īsho shikafunyiagwa ū ng'wikanza lyenīlo.

26Ū mu lūshikū lwa katanò ū ng'wikanza lyenīlo, mukūfunya nzagamba songi kenda, na ng'ondi nhaale ibīlī, hamò na ng'ondi songi ikūmi n'inè jitī na shilingo, būlī yene ya ng'waka gūmò.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

27Ī nzagamba ī jose, nī ng'ondi ī nhaale, nī ng'ondi ī songi, būlī yene mukwīfunya hamò nī shakwinha sha būsu, nī sha kūng'wiwa; kūlenganīla nī lisaabu īlo lītūūlilwe ho.

28Mukūfunya na ngulyati ya mbūli ya shitambò sha būkenaagūji; īkūfunyiwa hamò nī shitambò sha kūpemva īsho shikafunyiagwa būlī lūshikū, hamò nī shakwinha sha būsu, nī sha kūng'wiwa īsho shikafunyiagwa ū ng'wikanza lyenīlo.

29Ū mu lūshikū lwa katandatū ū ng'wikanza lyenīlo, mukūfunya nzagamba songi inaane, na ng'ondi nhaale ibīlī, hamò na ng'ondi songi ikūmi n'inè jitī na shilingo, būlī yene ya ng'waka gūmò.

30Ī nzagamba ī jose, nī ng'ondi ī nhaale, nī ng'ondi ī songi, būlī yene mukwīfunya hamò nī shakwinha sha būsu, nī sha kūng'wiwa; kūlenganīla nī lisaabu īlo lītūūlilwe ho.

31Mukūfunya na ngulyati ya mbūli ya shitambò sha būkenaagūji; īkūfunyiwa hamò nī shitambò sha kūpemva īsho shikafunyiagwa būlī lūshikū, hamò nī shakwinha sha būsu, nī sha kūng'wiwa īsho shikafunyiagwa ū ng'wikanza lyenīlo.

32Ū mu lūshikū lwa mpungatī ū ng'wikanza lyenīlo, mukūfunya nzagamba songi mpungatī, na ng'ondi nhaale ibīlī, hamò na ng'ondi songi ikūmi n'inè jitī na shilingo, būlī yene ya ng'waka gūmò.

33Ī nzagamba ī jose, nī ng'ondi ī nhaale, nī ng'ondi ī songi, būlī yene mukwīfunya hamò nī shakwinha sha būsu, nī sha kūng'wiwa; kūlenganīla nī lisaabu īlo lītūūlilwe ho.

34Mukūfunya na ngulyati ya mbūli ya shitambò sha būkenaagūji; īkūfunyiwa hamò nī shitambò sha kūpemva īsho shikafunyiagwa būlī lūshikū, hamò nī shakwinha sha būsu, nī sha kūng'wiwa īsho shikafunyiagwa ū ng'wikanza lyenīlo.

35Ū mu lūshikū lwa kanaane mukūbiza na kwibilinga kwela, hama yaya ū kūtūmama ī milimo īyo mukatūmamaga na kale.

36Mukūfunya shitambò sha kūpemva kūlwa kwenha ng'waso gwawiza kūlī SEEBA, nzagamba īmò, ng'ondi nhaale īmò, na ng'ondi songi mpungatī jitī na shilingo, būlī yene ya ng'waka gūmò.

37Ī nzagamba nī ng'ondi ī nhaale, nī ng'ondi ī songi, būlī yene mukwīfunya hamò nī shakwinha sha būsu, nī sha kūng'wiwa; kūlenganīla nī lisaabu īlo lītūūlilwe ho.

38Mukūfunya na ngulyati ya mbūli ya shitambò sha būkenaagūji; īkūfunyiwa hamò nī shitambò sha kūpemva īsho shikafunyiagwa būlī lūshikū, hamò nī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

shakwinha sha būsu, nī sha kūng'wiwa īsho shikafunyiagwa ū ng'wikanza lyenīlo.

39Ī shakwinha īsho shikafunyiagwa kūlwa kūlahīla nī sha wiyaabī, shiigeleelilwe kūfunyiwa. Alīyo ū mu shikū ja shigukulu shing'we īsho muhelelilwe, mukūmfunīja ū SEEBA nī shakwinha īshi, shitambò sha kūpemva, shakwinha sha būsu, shakwinha sha kūng'wiwa, nī shitambò sha būsangī.

40Ū Musa ūbawīla a Baisilaeli pyī īyo SEEBA akanagīīla.

Kūbala 30

Mihayo ya wilahīji

1Hūna ū Musa ūbawīla a batongeeji ba Baisilaeli, Ū SEEBA wafunije shilagīlo alīhaya gīkī,

2"Ūlū munhū ūfunya shilahīlo shose shose kūlī SEEBA, nūūlū witunga wei ng'wenekīlī mu mhayo nebe, atizūgalūcha maganiko, alīyo shing'wigeleelilwe kwīshikīlīja pyī īyo walahīla kwīyīta.

3Ūlū munhya ūfunya shilahīlo kūlī SEEBA, nūūlū witunga wei ng'wenekīlī mu mhayo nebe, alīyo ūbiza ataalī ha ng'wawe,

4hūna ū ise ūng'wigwa, kwike ūleka kūng'wīla mhayo gose gose, ū būlahīji wakwe ūbo wabūfunije īkūng'wigeleelwa kūbūshikīlīja; nūūlū ī mihayo īyo witungile wei ng'wenekīlī.

5Alīyo ū ise ūlū wīyigwa ī mihayo īyo walahīlaga nūūlū witungaga wei ng'wenekīlī muyo, hūna ūnemeja, ītūbiza na nguzu; ū SEEBA akūntaligūla nguno ū ise wang'hamaga.

6Ūlū ūtoolwa alīyo amalile kūfunya shilahīlo, nūūlū amalile kūhaya mhayo gose gose gwa kūntunga aho atamanile,

7hūna ū kū shikū ja kū būtongi ū ngoshi ūlū wīyigwa ī yenīyo alīyo ūhuumūla dūhū, ūleka kūhaya nūūlū mhayo gose gose; a henaho akwigeleelwa kūshishikīlīja ī shilahīlo shakwe, nūūlū ī mihayo īyo yītungile.

8Alīyo ū ngoshi ūlū wigwa hūna ūnemeja, ī shilahīlo shenīsho nūūlū ū mhayo ūyo witunga gwenūyo gūkūbiza gwamalagwa ī nguzu. Ū SEEBA akūntaligūla ū mu shilahīlo shenīsho.

9Ū nkīma ūyo atī na ngoshi kūlwa kūchīlwa, nūūlū kūlwa kūbūlaga numba, ūlū ūfunya shilahīlo shose shose, nūūlū mhayo gwa kūntunga, ī yenīyo īkūntunga wei ng'wenekīlī.

10Nū nkīma ūyo atoolilwe ūlū ūfunya shilahīlo, nūūlū ūhaya mhayo gose gose gwa kūntunga,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11hūna ū ngoshi wīyigwa īyo walahīlile nūūlū īyo witungile yenīyo, alīyo ūneka gīko dūhū yaya nūūlū kūng'wīla mhayo gwa kūng'hūgūla, nūūlū gwa kūnemeja, a henaho ī shilahīlo nūūlū ī mihayo īyo witungile īkwigeleelwa kūshikīlījiwa.

12Alīyo ū ngoshi ūlū wīyigwa ī mihayo yenīyo hūna wīlema nūūlū ūng'hūgūla, a henaho shilahīlo shose shose īsho shafuma ū mu nomo gwakwe shitūbiza na ngunzu, nguno ū ngoshi wang'hūgūlaga, na lūūlū ū SEEBA akūntaligūla.

13Ū nkīma ūyo atoolilwe ūlū ūlahīla, nūūlū ūhaya mihayo ya kūntunga, ū ngoshi adūgije kwīyinha nguzu ī mihayo yenīyo nūūlū adūgije kwībūlaga yūgaya ī nguzu.

14Kwike ū ngoshi ūlū wīyigwa ī mihayo yenīyo alīyo wikala ahuumūlile dūhū shikū jose, a henaho akūbiza aloolecha gīkī ī shilahīlo shakwe nī mihayo īyo yīntungile ni yongejage ū kūntunga. Ūlū wīyigwa ī mihayo yenīyo alīyo ūhuumūla dūhū, akūbiza alizunīlīja nayo.

15Alīyo ūlū nose ūūkahaya mhayo kū kale, hū kūhaya akūbiza wa kūsayīlwa ūlū ūbiza wingīlile mu būhūbi ū nke wakwe."

16Ī shilagīlo shenīshi ū SEEBA akanagīīla ū Musa nguno ya koolecha ī mihayo īyo īng'wigeleelilwe munhū kwīmana kūlwa nke wakwe; nūūlū myaji kūlwa nshīke wakwe ūyo alī ha kaya, atatoolilwe.

Kūbala 31

Shiilī kūlwa Bamidiani

1Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

2"A Bamidiani ūkūbamalīla shiilī kūlwa nguno ya Baisilaeli, hanuma ya henaho ūkūtwalwa kū banhū bako."

3Na lūūlū ū Musa ūbawīla a banhū, "Bamò bing'we zwalīlagi shilanga muje kū būlūgū, kwilwisha na Bamidiani; mukabamalīle shiilī kūlwa ng'wa SEEBA.

4Tūmagi banhū shihūmbī shimò kūfuma mu būlī lūganda lwa Baisilaeli."

5Būūsolwa banhū shihūmbī ikūmi na shibīlī kūūfuma ū mu shihūmbī shose ī sha Baisilaeli; banhū shihūmbī shimò būbūūcha shilanga kūfuma mu būlī lūganda.

6Ū Musa ūbatūma a banhū benabo, abo shihūmbī shimò kūfuma mu būlī lūganda; būja ū kū būlūgū hamò nū Finehasi, ū ng'witūnja wa ngabīji Elieza. Ū wei akasola na shikolo shimò na shimò sha ng'wipandī lyeela, hamò na mhembe ja kūfuula ū kū būlūgū.

7Bakalwa na a Bamidiani, gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla ū Musa; būbabūlaga pye a bagosha.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Ū mu banhū abo bakababūlaga, baalīmo na batemi batanò ba Midiani, ba Evi, Lekemu, Huuli na Leba. Nū Balaamu ū ng'witūnja o ng'wa Beoli būmūlaga bo līlūshū.

9A Baisilaeli būbasola a bakīīma ba Bamidiani na a bana, būbīīta kūbiza ding'wa jabo; na a madaale ga ng'ombe na a ga ng'holo būkuminga, pye būjana; hamò nī shikolo ī shingī īsho bakashibona.

10Bīīpemba moto pyī ī mizengo ya Bamidiani nī ng'hambī jabo.

11Būūtwala kaya pyī ī shikolo īsho bakashisola, nī mitugo; hamò na a banhū abo bakabadima.

12Ī shikolo īsho bakashisola shenīsho, na a banhū abo bakabadima aho bapyena ū mu būlūgū, bakeenha kūlī Musa na ngabīji Elieza, na a Baisilaeli a bangī pye a bose. Baalī kū ng'hambī mu mbūga ya Moabu, hihī na mongo gwa Yolodani; h'ūko baalī bapangile bilola na nzengo gwa Yeliko, gwalī ū kū nkīlo gwa mongo.

Kweejiwa abo baalī babūlaga

13Ū Musa nū Elieza, na a batongeeji ba banhū būja kūbasūng'wanha hanze ya ng'hambī.

14Kwike aho bashoka ū kūfuma ū ka būlūgū, ū Musa akabapelanīla no a batongeeji; abo baalī bataale ba mabità ga bashilikale shihūmbī shihūmbī, na a ba mabità ga bashilikale igana igana.

15Ūbabūūja, “Ni kinehe ng'wabalekaga pye a bakīma bikale bapanga?

16Nguno a benaba hū bene abo Balaamu akabanga masala gabūbi ga kūbaduta Baisilaeli; kūshisha bingī būngomela SEEBA gīt'ūmo ng'wīmanīlile ī mihayo ya Peoli, aho banhū ba ng'wa SEEBA bakamalwa ikūla!

17Na lūūlū babūlagagi pye a bayanda, na a bakīma abo baamala kūsanja na bagosha.

18A banhya abo bataalī kūsanja na bagosha a bene balekeelagi babize bing'we.

19Kwike pye abo ng'wabūlagile banhū, nūūlū kūkuumya mimba gose gose, shiigelile ng'wikale hanze ya ng'hambī ikanza lya shikū mpungatī. Ū mu lūshikū lwa kadatū nū lwa mpungatī mukwiyeeja a bing'we na a babo ng'wabadimile kūfuma kū būlūgū.

20Ī shizwalo shing'we ī shose sheejagi, nī shikolo pyī ī sha kūbeeji kūfuma mu ndīlī, nī sha booya wa mbūli, nī sha mantī.”

21Hūna ū Elieza ūyomba nabo a bashilikale abo baalī baja kū būlūgū; ūbawīa, Ī shilagīlo īsho SEEBA wang'winha Musa shihayile gīkī,

22“Ī zahabu, feza, shaba, chūūma, shisīnza, na chūūma sha masaasī,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23nī shingī pyī īsho shitūdūla kūjiga mu moto, shiigelile sheejiwe mu nzīla ya kūbītiwa mu moto. Alīyo na a minzī a ga kweegeja shiigelile gatūmamīlwe ū kūsheeja. Na būlī shikolo īsho shidūgije kūpya moto shikwejiwa na minzī genayo.

24Ū mu lūshikū lwa mpungatī mukūfula ī shizwalo shing'we hū ng'ūbiza ng'wela. Ī likanza lyenīlo hū mudūgije ū kūshikīīla ū mu ng'hambī."

Kūgabanha sha kūding'wa

25Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

26"Ū bebe nū Elieza, hamò na a bataale ba numba ja bakūlūgenji babo, babalagi pye a banhū abo benhilwe kūfuma kū būlūgū, nī mitugo ī nding'wa ījo jenhilwe.

27Ī nding'wa jigabanhyage pyī ī jose; a bashilikale abo baalī baajile ū kūbūlūgū bapandīke, na a banhū a bangī a bose.

28Ū kūfuma ū mu sabo jenījo, mukūtīna ibudīka kūlwa nguno ya ng'wa SEEBA; ū mu shikolo īsho shilaaje kū bashilikale, mukūyūsolooja shikolo magana atanò, ng'wīnja mo shikolo shimò. Mukwīta gīko ū kū banhū abo benhilwe, nī ng'ombe, nzobe, ng'holo, pye nī mbūli.

29Īsho mulasole kūfuma ū kwibudīka lya kūja kū bashilikale, mukūshitūūla mu nkono gwa ngabīji Elieza, kūbiza shakwinha kūlī SEEBA.

30Ū kūfuma ū ng'wibudīka īlo līlīībagwīla Baisilaeli a bangī, mukūyūsolooja shikolo makūmi atanò, ng'wīnja mo shikolo shimò. Mukwīta gīko ū kū banhū abo benhilwe, nī ng'ombe, nzobe, ng'holo, pye nī mbūli; nūūlū shingī shose shose īsho shenhilwe kūfuma kū būlūgū. Ī shenīsho mukūbinha Balawī, abo bakalang'hanaga ipandī lya kwikala lya ng'wa SEEBA."

31Na ng'hana ū Musa nū Elieza ū ngabīji bīīta gīt'ūmo SEEBA akanagīīlīlī ū Musa.

32Ū mu shose īsho shalī sheenhwa kūfuma kū būlūgū, ī libūdīka lya kwanukūla bashilikale lyalī, ng'holo shihūmbī magana atandatū na makūmi mpungatī na shitanò.

33Ī ng'ombe shihūmbī makūmi mpungatī na shibīlī;

34Ī nzobe shihūmbī makūmi atandatū na shimò.

35A bakīma abo baalī bataalī kūsanja na bagosha baalī shihūmbī makūmi adatū na shibīlī.

36Ī nusu y'ibudīka lya kwanukūla bashilikale līkabiza, ng'holo shihūmbī magana adatū na makūmi adatū na mpungatī, na magana atanò.

37Ī shakwinha sha kūja kūlī SEEBA jūbiza ng'holo magana atandatū na makūmi mpungatī n'itanò.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

38Ī ng'ombe jalī shihūmbī makūmi adatū na shitandatū; ī shakwinha sha kūja
kūlī SEEBA jūbiza ng'ombe makūmi mpungatī n'ibīlī.

39Ī nzobe jalī shihūmbī makūmi adatū na magana atanò, ī shakwinha sha kūja
kūlī SEEBA jūbiza nzobe makūmi atandatū n'īmò.

40A banhū bakabiza shihūmbī ikūmi na shitandatū, a ba kūja kūlī SEEBA būbiza
makūmi adatū na babīlī.

41Ū Musa ūng'winha Elieza ī shakwinha shenīsho, gīt'ūmo SEEBA walī
wanagīīlīla, gīkī ī lyenīlo līkūbiza ibudīka lya ng'wa SEEBA.

42Ī libudīka īlo Musa akalīlekanya nī lya bashilikale, ūlīsunda ha mhelo gīkī lībize
lya Baisilaeli,

43Ī nusu īyo īkabagwīla a banhū a bose, jalī ng'holo shihūmbī magana adatū na
makūmi adatū na mpungatī, na magana atanò.

44Ī ng'ombe jalī shihūmbī makūmi adatū na shitandatū.

45Ī nzobe jalī shihūmbī makūmi adatū na magana atanò.

46A banhū bakabiza shihūmbī ikūmi na shitandatū.

47Ū kūfuma ū mu nusu ya kūja kū banhū, ū Musa akasola munhū ūmò kūfuma
mu būlī makūmi atanò, na ntugo gūmò kūfuma mu būlī mitugo makūmi atanò,
gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla. Ī shenīsho akabinha Balawī abo bakatūmamaga
na kūlīlang'hana ī lipandī lya kwikala lya ng'wa SEEBA.

Shakwinha sha bataale ba bashilikale

48Hūna a batongeeji ba bashilikale, abo baalī bataale ba mabità ga bashilikale
shihūmbī shihūmbī, na a ba mabità ga bashilikale igana igana, būja ū kūlī Musa;

49būng'wīla, “A bise batūmami bako twahayū babala a bashilikale abo balī ha
sīlīlī ya būlang'hani wise tūūbona gīkī atajimīīlile nūūlū ūmò.

50Na lūūlū ī shikolo sha zahabu īsho būlī ūmò wise wapandīkile, twasheenha
shibize shakwinha kūlī SEEBA, kūtūūla isangī kūlwa nguno yise; tūli na bangili
ja mu nkono, matendele ga mu nkono, sīīlī ja kū nzwala, sīīlī ja kū matū, na
migufu ya mu nhingo.”

51Ū Musa nū ngabīji Elieza būjanukūla ī zahabu jenījo, ījo jalī jabeejiwa ī shikolo
shenīsho kūfuma ū kū banhū benabo.

52Ī Zahabu ī yose kūfuma ū kū bataale ba mabità ga bashilikale shihūmbī
shihūmbī, na a ba mabità ga bashilikale igana igana, īyo Musa na Elieza bakītūūla
kūlī SEEBA kūbiza shakwinha, yalī na būdito wa kūkīla ha kilo igana na makūmi
anaane.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

53A bashilikale benabo baalī baashisola ī shikolo shenīsho aho baatinda ū
būlūgū; yalī sabo yabo gete.

54Alīyo ū Musa nū Elieza būshanukūla ī shikolo shenīsho ū kūfuma ū kū
batongeeji benabo, a bataale ba mabità ga bashilikale shihūmbī shihūmbī, na a
ba mabità ga bashilikale igana igana, būshenha ū ng'wiheema lya kwibilingīla,
būshitūūla ng'wenūmo, kūbiza shizūkījo kūlwa Baisilaeli kū būtongi bo ng'wa
SEEBA.

Kūbala 32

Bamò kūlomba kwinhwa sī

1A banhū ba numba ya ng'wa Lubeni nū lo Gadi baalī na madaale mataale ga
mitugo, na lūūlū aho bashika Yazeeli na Gileadi būbona gīkī a mapandī genayo
gadūgije kūbeelela kūbiza madīīmīlo ga mitugo.

2Hūna biza ū kūlī Musa nū ngabīji Elieza, hamò na a batongeeji a bangī a ba
Baisilaeli; būhaya gīkī,

3"Ī sī ja Atalosi, Diboni, Yazeeli, Nimula, Heshiboni, Eleale, Seba, Nebo na Beoni,

4Ījo SEEBA wajitūūlile mu nkono gwa banhū bakwe Baisilaeli, jibeelelile ūlū
kūdīīmīla mo madaale ga mitugo; alilūūlū, a bise batūmami bako tūlī na mitugo.

5Tūlīīlomba gūūyū mhayo ūlū gūlīībeelela ū mu miso gako; twinhage ī sī jenīji
jibize jise, nīyo a bise tūtī nayo nī nguno ya kūgūkīla nū mongo gwa Yolodani!"

6Ū Musa ūbawīla a banhū ba ng'anda ja ba Lubeni na Gadi, "A baana ba
ng'wing'we baje bakūlwaga būlūgū, a bing'we ng'wigashije kūūnū dūhū?

7Mhayo kī nago hangī ū gwenūyū mulīgūhaya? Mutūmanaga gīkī mukūbagwisha
ng'holò a Baisilaeli, balemeelwe ū kwīsola ī sī īyo SEEBA wabinha?

8H'ūmo bakīītīla na a biching'wi, aho nakabatūma tūlī Kadeshi balinea kūja
kwīdata ī sī.

9Nguno bakashika ū kū sī ja malago ga Eskooli bīībona ī sī, bahayūshoka
būshikīla kūbagwisha ng'holò a Baisilaeli, būlemeelwa ū kūja ū kū sī īyo SEEBA
walī wabinha.

10Hūna ū SEEBA ūpelana no; ūlahīla alīhaya gīkī,

11'A benaba īkī baalemeelwa ū kūshimīza hamò nane mu būshikanu bose, ū mu
bose a ba myaka ya kwandīja ha makūmi abīlī na kūja kwigūlya, abo baafumile
Misili, atīho nūūlū ūmò ūyo akwībona ī sī īyo naabisagīja ba Abulahamu na Isaka
na Yakobo; nūūlū īkī nabilahīlīla.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Ndūhū gete nūūlū ūmò wabo, ūlū atī Kelebu ng'witūnja o ng'wa Yefune wa mu kaya ya Bakeni, na Yoshwa ng'witūnja o ng'wa Nuni. Nguno a benabo baashimīzaga nū SEEBA mu būshikanu bose.'

13Ū būpelanu bo ng'wa SEEBA būkabapembekela a Baisilaeli, ūbinha nsango gwa kūmala myaka makūmi anè bakūyūnga yūngaga ng'witogolo, kūshisha pyī ī shibyalīlwe sha banhū abo baalī bang'wītīla yabūbi shūūshila kūcha.

14Alīyo gashi na a bing'we, shibyalīlwe shabo a bakenaagūji benabo, mutaalī ng'ūbīta mo dūhū ū mu nzīla ja basīng'we; mutaalī ng'ongeja kūnsoosela dūhū ū SEEBA abapelanīle a Baisilaeli na kūtinda ho!

15Ūlū mulatagaalīje muneke ū SEEBA, managi gīkī a banhū benaba akūbaleka hangī ng'witogolo; a bing'we hū mukūbenheleja kūkenaagūlwa!"

Lubeni na Gadi kūgunanha

16Hūna būng'wegeela ū Musa, biza kūng'wīla, "A bise tūtogilwe kūjigītīla ngutu ī mitugo jise ū kūūnū, na a bana bise tūbabeegeje mizengo.

17Alīyo a bise benekīlī tūmalīīlile kūsola shilanga tūje hamò na a badūgū bise tūkabagunanhe, kūshisha nabo bapandīke ha kwikala. Kwike a bake bise na a bana bise tūtogilwe kūbaleka mu mizengo īyo īlang'hanilwe chiza; batizūdumīlwa na bikaji ba mu sī jenīji.

18A bise tūtūshoka kūshisha būlī munhū ū mu Baisilaeli apandīke wingīji wakwe.

19A bise yaya ū kūsola wingīji hamò nabo ū kū nkīlo gwa mongo gwa Yolodani; nguno ū wingīji wise būlī kū nkīlo gwa Kīīya ya mongo gwa Yolodani."

20Ū Musa ūbawīla, "Ūlū mulagwīte ū mhayo gwenūyo, ū gwa kūbūūcha shilanga kū būtongi bo ng'wa SEEBA kūja kū būlūgū,

21mukīle nabo a biching'wi ū kū nkīlo gwa mongo, muje mudimile shilanga kū būtongi bo ng'wa SEEBA, kūshisha abapeeje a banishi bakwe bīnge ho,

22kūshisha ī sī īsolwe ībize ha sīlīlī ya būsugi bo ng'wa SEEBA, ning'we hū mukūshoka ng'wize ng'wigashe mu wiyaabī. Ī ligasa lin'gwe ū kūlī SEEBA nū kū Baisilaeli līkūbiza lyashilaga. A henaho ū SEEBA hū akūng'winha ī sī yenīyī ībize ying'we ya nkono na kūgūlū.

23Alīyo ūlū ng'ūleka kwīta gīko mukūhūba no ū kūlī SEEBA; hama nīyo managi hape gīkī ū būkenaagūji wing'we būkūmupandīka dūhū.

24Na lūūlū ī haha, a bana bing'we bazengelagi ng'hana ī mizengo; nī mitugo jing'we mujibeegeje ī mbīgīlī, kwike shiigelile mushikīlīje ūmo ng'wahayīlaga."

25A banhū ba ng'anda ja ba Lubeni na Gadi benabo būhaya, "A bise batūmami bako baba tūkwīta ūmo ūlītūwīlīla.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

26A bana bise na a bake bise bakūsaaga kūūnū kū mizengo ya Gileadi, hamò na a madaale gise ga ng'holo na ng'ombe.

27Alīyo a bise batūmami bako, būlī ūmò wise akūbūūcha shilanga tūkīle mongo kūjūūlwa būlūgū bo ng'wa SEEBA, gīt'ūmo ūlītūwīlīla dūhū ū bebe nkūjiwa ntaale wise."

Na Manase kūsaaga

28Hūna ū Musa ūfunya shilagīlo kūlwa nguno yabo; ūbinha ba Elieza na Yoshwa, hamò na a bataale ba numba ja bakūlūgenji ū mu ng'anda ja Baisilaeli.

29Ūbawīla gīlī, "A banhū ba ng'anda ja ba Gadi na Lubeni ūlū balaagūkīle ū mongo gwa Yolodani hamò ning'we, būlī ng'wene abūūkije shilanga shakwe kū būtongi bo ng'wa SEEBA, ūlū ng'ūmala ū kwīdima ī sī yūbiza ha sīlīlī ya būsugi wing'we, a boi mukūbinha ī Gileadi ībize yabo.

30Alīyo ūlū būleka kūbūūcha shilanga shabo gīkī bakīle hamò ning'we ū kū nkīlo, a henaho nabo bakwanukūla ī sī hamò ning'we ī Kanani."

31A banhū ba ng'anda ja ba Gadi na Lubeni būhaya, "A batūmami bako bakwīta gīt'ūmo SEEBA wahayīlile.

32Tūkūbūūcha ī shilanga kū būtongi bo ng'wa SEEBA, tūgūkīle ū mongo, tūje ī Kanani. Ī sī ya wingīji wise, nī sabo jise tūkūjileka kūūnū kū nkīlo gwa Yolodani."

33Hūna a banhū ba ng'wa Gadi na a ba ng'wa Lubeni, hamò nī nusu ya banhū ba numba ya ng'wa Manase ng'witūnja o ng'wa Yosefu, ū Musa ūbinha a banhū benabo ī sī īyo yalī īsugilwe na Sihoni ntemi wa Baamoli, nī yīyo yalī īsugilwe na Ogu, ntemi wa Bashani; ī sī yenīyo ūbinha pye, nī mizengo yamo.

34Na lūūlū a banhū ba ng'wa Gadi būzenga mizengo ya Diboni, Atalosi, Aloeli,

35Atalosi-shofamu, Yazeeli, Yogūbeha,

36Besi-nimula, na Besi-halani; bīpīndīlīja ngītīli kūlwa būlang'hani, na a madaale gabo ga mitugo būgagītīla ngūtū.

37A banhū ba ng'wa Lubeni nabo būzenga mizengo ya Heshiboni, Leale, Kiliasaimu,

38na Nebo, na Baali-meoni (kwike a mina genaya gakagalūchiwa), hamò na Sibuma. Ī mizengo īyo bakīīzenga būpya, būyinha mina mapya.

39Abo bakīdima ī sī ya Gileadi baalī banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa Makili, ng'witūnja o ng'wa Manase; būbapeeja a Baamoli abo baalī bazengi baamo na kale.

40Na lūūlū ū Musa ūbinha ī sī ya Gileadi a banhū ba numba ya ng'wa Makili, a ba shibyalīlwe sha ng'wa Manase, bigasha mo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

41Munhū ūngī, nang'hwe wa shibyalīlwe sha ng'wa Manase, lina lyakwe Yaili, wiza ūbasoja ī ng'hambī jabo, ūlitana ī lipandī lyenīlo Havoti-yaili.

42Na ūngī lina lyakwe Noba, nang'hwe ūdima sī ya Kenati, nī ng'hambī ījo jalīho a mapandī genayo; ūyitanīla lina lyakwe lya Noba.

Kūbala 33

Ng'endo ja Baisilaeli

1Aka kalī kihelele ka kabūūkīle ka mabità ga Baisilaeli, aho balandya lūgendo lwa kwīnga mu sī ya Misili, balī ha sīlīlī ya būtongeejibo ng'wa Musa na Alooni.

2Ū Musa akayandīka ī mihayo ya kihelele ka lūgendo lwabo gīt'ūmo akalagīīlīlwa na SEEBA. Na lūūlū aka hū kalī kihelele ka kīngīle kabo aho bandya ū lūgendo:

3A Baisilaeli babūūka ū lūgendo lwabo lūshikū lw'ikūmi n'itanò, ng'weji gwa kwandya, lūshikū lwa kūlondeela pasaka. Bakabūūkīla Lamesesi, bandya kūshimīza mu kwiyagaalūla, a Bamisili balolile batī na gwa kwīta.

4Ī likanza lyenīlo a boi a Bamisili baalī mu makoye ga kūjīka babyalwa babo ba kwandya, abo SEEBA walī wabatūla; nguno ū SEEBA walī wabagwisīja nsango a bamulungu babo.

5A Baisilaeli aho bīnga ī Lamesesi būja kūshiha Sukoti, būtūūla ng'hambī henaho.

6Aho bīnga ī Sukoti, būshimīza bajile būūkatūūla ng'hambī hangī Eetamu, hihī n'itogolo.

7Aho bīnga ī Eetamu būgalūka bajile Pi-hahiloti, Kīīya ya Baali-zefoni, būūkatūūla ng'hambī hihī na Megido.

8Aho bīnga ī Pi-hahiloti būūkabīta mu nyanza, hūna būīlīīla kwitogolo. Būshimīza ikanza lya shikū idatū ng'witogolo lya Eetamu, hūna būūkatūūla ng'hambī yabo ipandī lya Maala.

9Bīnga ī Maala būja ipandī litanagwa Elimu; ū kwenūko jalīko nzwinzī ikūmi n'ibīlī, na mitī ikūmi na ībīlī ya nhende, a henaho būtūūla ng'hambī.

10Baanoga bīnga ho ī Elimu, būja būūkatūūla ng'hambī yabo bbihī na Nyanza Yaza.

11Aho bīnga ū kū Nyanza Yaza, būja būūkatūūla ng'hambī ng'witogolo lya Sini.

12Bīnga ko nū kwitogolo lya Sini, būja būūkatūūla ng'hambī ipandī lya Dofuka.

13Bīnga ho nī Dofuka būja būūkatūūla ng'hambī Aluushi.

14Bīnga nī Aluushi būja būūkatūūla ng'hambī Lefidimu, ūko banhū bakagayiwa minzī ga kūng'wa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Bīnga nī Lefidimu būja būūkatūūlū ng'hambī ng'witogolo lya Sinai.

16Aho bīnga ī Sinai būūkatūūla ng'hambī Kibloti-hatava.

17Aho bīnga ī Kibloti-hatava, būūkatūūla ng'hambī Hazeloti.

18Aho bīnga ī Hazeloti, būūkatūūla ng'hambī Litima.

19Aho bīnga ī Litima būja būūkatūūla ng'hambī Limoni-pelezi.

20Aho bīnga ī Limoni-pelezi būūkatūūla ng'hambī Libna.

21Aho bīnga ī Libna būūkatūūla ng'hambī Liisa.

22Aho bīnga ī Liisa, būūkatūūla ng'hambī Kehelata.

23Aho bīnga ī Kehelata būūkatūūla ng'hambī ha lūgūlū lwa Shefeeli.

24Bīnga nū kū lūgūlū lwa Shefeeli būūkapanga Halada.

25Bīnga nī Halada būūkapanga Makelo.

26Bīnga nī Makelo būūkapanga Tahati.

27Bīnga nī Tahati būūkapanga Teela.

28Bīnga nī Teela, būūkapanga Mitika.

29Bīnga nī Mitika būūkapanga Hashimona.

30Bīnga nī Hashimona būūkapanga Moseloti.

31Aho bīnga ī Moseloti būja Bene-jakaani būūkatūūla ng'hambī henaho.

32Aho bīnga ī Bene-jakaani būja Hoha-hagigadi būūkatūūla ng'hambī henaho.

33Aho bīnga ī Hoha-hagigadi būja Yotibatani būūkatūūla ng'hambī henaho.

34Aho bīnga ī Yotibatani būja Ablona būūkatūūla ng'hambī henaho.

35Aho bīnga ī Abulona būja Ezioni-geba būūkatūūla ng'hambī henaho.

36Aho bīnga ī Ezioni-geba būja Kadeshi būūkatūūla ng'hambī ng'witogolo lya Zini.

37Aho bīnga ī Kadeshi būja kū lūgūlū lwa Hooli, būūkatūūla ng'hambī hihī na lūbīmbī lwa sī ya Edomu.

38Aho balī kwenūko, ū ngabīji Alooni ūlagīlwa na SEEBA kūlinha mu lūgūlū lwa Hooli; h'ūko akajūchīla, mu lūshikū lwa kwandya lwa ng'weji gwa katanò ng'waka gwa makūmi anè kūfuma aho Baisilaeli bakingīla mu sī ya Misili.

39Ī myaka ya būlamu o ng'wa Alooni yalī yashika igana na makūmi abīlī na idatū, hūna ūcha mu lūgūlū lwa Hooli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

40Ū ntemi wa bana Kanani ba Aladi, ūyo wikalaga Negevu ya Kanani akigwa ī gīkī
a Baisilaeli balī mu nzīla baliza.

41Na lūūlū a Baisilaeli bīnga ū kū lūgūlū lwa Hooli, būūkatūūla ng'hambī
Zalimona.

42Nī Zalimona bīnga būūkatūūla ng'hambī Ponuni.

43Nī Ponuni bīnga būūkatūūla ng'hambī Obooti.

44Nī Obooti bīnga būūkatūūla ng'hambī Iye-abalimu, bbihī na lūbīmbī lwa
Moabu.

45Nī Iye-abalimu bīnga, būūkatūūla ng'hambī Dibon-gadi.

46Nī Dibon-gadi bīnga būūkatūūla ng'hambī Alimon-diblataimu.

47Nī Alimon-diblataimu bīnga būūkatūūla ng'hambī kū ngūlū ja Abalimu, bbihī
na Nebo.

48Kwike bakīnga ū kū ngūlū ja Abalimu, būja kū mbūga ya Moabu būūkatūūla
ng'hambī kwenūko, bbihī na mongo gwa Yolodani; bilola na nzengo gwa Yeliko
gwalī ū kū nkīlo gwa mongo.

49Ū mu mbūga ya Moabu ng'wenūmo, bakatūūla ī ng'hamī jabo kwandīja Besi-
jeshimoti kūshika Abeli-shitimu; jihela ū kū mbalama ya mongo gwa Yolodani.

Kūgabanhyiwa sī ya Kanani

50Ū mu mbūga ya Moabu ng'wenūmo aho bataalī bapangile ī hihī nū mongo gwa
Yolodani, a h'ipandī īlo baalī bilolile nū nzengo gwa Yeliko, ū SEEBA ūlūngalūnga
nū Musa alīng'wīla,

51"Bawīlage a Baisilaeli gīkī, 'Ūlū mulagūkīle ū mongo gwa Yolodani, mushike ū
mu sī ya Kanani,

52shing'wigeleelilwe kūbapeeja pye gete a bikaji ba mu sī yenīyo bang'wīngīle.
Balī na mashiikolile ga kūlamiwa, gamò ga kūbūmba gangī ga kūsula;
gabelagūlagi na mugakenaagūle pye a gose. Na mapandī ga higūlya balī nago,
bakajaga kūlamīja ko, nago gasambaagūlagi.

53Jagi mukīdime ī sī yenīyo ībize ying'we, ng'wigashe mo; nguno nang'winhaga ī
sī yenīyo kūbiza ying'we ya wikomangīle.

54Mukwīgabanhya bo kweesa mbale, kūlenganīla nī ng'anda jing'we ūmo jilī. Ū
lūganda ūlo lūlī lūtaale lūpandīke sī nhaale, nū lūdo nalo lūpandīke sī ndo. Abo
balasolelwe bo mbale sī ndebe kūbiza yabo, ī yenīyo hū yabizaga yabo ng'hana;
ī sī yenīyo īgabanhyagi kūlondeela numba ja bakūlūgenji bing'we.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

55Managi gīkī, ūlū ng'ūleka kūbapeeja pye a bikaji ba mu sī yenīyo, abo mulabalekeele mo bakūbiza gītī būpilipili ū mu miso ging'we, na gītī ming'hwa ū mu mbazu jing'we. Bakūmukoya no ū mu kikalīle king'we ū mu sī yenīyo.

56Na lūūlū ū nene nakūng'winha ning'we ū nsango ūyo gūbigeleeilwe boi.'"

Kūbala 34

Mbīmbī ja sī ya Kanani

1Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa,

2Bakomelejage a Baisilaeli ūbawīle gīkī, "Ūlū mulingīle ū mu sī ya Kanani, ī sī ying'we īyo mulīīgabīlwa kūbiza wingīji wing'we ī mbīmbī jayo jiiji:

3Ū lūbīmbī lwing'we ū lwa Dakama lūkūshika kwitogolo lya Zini, lūja lūlikilimbīja sī ya Edomu. Ī lipandī ī lya Kīīya, ū kū Dakama yaho ū lūbīmbī lwing'we lūkwandīja aho īgelelile nyanza ya munhu.

4Hūna lūūgalūka kūlola Dakama, lūja lūlīlondeela ntulumenha gwa Akilabimu, lūūkashika Zini; hūna lūūgoloola kūja Dakama dūhū kūshisha Kadeshi balinea. Hanuma ya henaho, lūkūja lūūkashika ipandī lya Hazaali-adaali, kūshisha Azimoni.

5Ū kwandīja a henaho lūkūgalūka hangī lūje lūkagadye mu kalonga ka Misili, hūna lwika lūūkashilīla kū nyanza.

6Ū kū Ng'weli, ū lūbīmbī lwing'we lūkūbiza ī mbalama ya nyanza ī nhaale. Ū lwenūūlū hū lūbīmbī lwing'we ū kū lwande ū lwa Ng'weli.

7Ū kū lwande ū lwa Sukuma, solagi nkwanga gwa kwīngīīla ū kū nyanza ī nhaale, kūja kū lūgūlū lwa Hooli;

8hūna ū kūfuma ū kū lūgūlū lwa Hooli, ng'ūja Lebo na kūshisha Hamati. Ū kūfuma ū kwenūko ū lūbīmbī lūkūīlīīla Zedadi;

9hūna lūūgoloola lūjile kūshisha lūūkashika Zifloni, kūjūgelela Hazaali-enani. Ū lwenūūlū hū lūkūbiza lūbīmbī lwing'wa ū kū lwande ū lwa Sukuma.

10Ū kū Kīīya, ū lūbīmbī lwing'we lūkwandīja Hazaali-enani kūshisha Shefamu.

11Hama lūūtulumenha kūfuma ī Shefamu kūīlīīla Libula, kīya ya Aini, hūna lūja gīko dūhū lūkwikilimbījaga nyanza ya Kineleti.

12Ū kwīnga a henaho ū lūbīmbī lwenūlo lūkūtulumenha kūīlīīla kū mongo gwa Yolodani lūūkashilīla mu nyanza ya munhu. Ī yenīyī h'īkūbiza sī ying'we na mbīmbī jayo hose hose būlī ipandī."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Hūna ū Musa ūbalagīla a Baisilaeli alīhaya, “Īgabanhyagi ī sī yenīyī mubinhe a banhū ū wingīji wabo. Ū SEEBA walagīlile gīkī īgabanhyiwe ū kū ng'anda ījo kenda na nusu.

14Nguno ī ng'anda ja ba Lubeni na Gadi, nī nusu ya Manase ī jene jamalile kwanukūla ū wingīji wajo.

15Ī ng'anda īj'ibīlī na nusu jenījo janukūlile ū wingīji wajo ū kū ntambūko gwa Kīīya ya mongo gwa Yolodani, ī lipandī īlo liilolile na nzengo gwa Yeliko; ū kū būfuma līīmi.”

16Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

17“A mina aya hū ga banhū abo bakwīgabanhya ī sī ya wingīji wing'we, Ngabīji Elieza na Yoshwa ng'witūnja o ng'wa Nuni.

18Hanuma ūkūsola na ntongeeji ūmò kūfuma mu būlī lūganda, wa kūgunanha ū mu kwīgabanhya ī sī.

19Aya hū a mina ga banhū benabo: ‘Ū mu lūganda lwa Yuda, akūbiza Kelebu ng'witūnja o ng'wa Yefune.

20Ū mu lūganda lwa ng'wa Simioni, akūbiza Shemūli ng'witūnja o ng'wa Amihudi.

21Ū mu lūganda lwa ng'wa Benjamini, akūbiza Elidadi, ng'witūnja o ng'wa Kisiloni.

22Ū mu lūganda lwa ng'wa Dani, akūbiza Būūkī, ng'witūnja o ng'wa Yogili.

23Ū mu lūganda lwa ng'wa Manase o ng'wa Yosefu, akūbiza Hanieli, ng'witūnja o ng'wa Efodi.

24Ū mu lūganda lwa ng'wa Efulaimu o ng'wa Yosefu, akūbiza Kemūli, ng'witūnja o ng'wa Shifutani.

25Ū mu lūganda lwa ng'wa Zabuloni, akūbiza Elizafani, ng'witūnja o ng'wa Palinaki.

26Ū mu lūganda lwa ng'wa Isakaali, akūbiza Palitieli ng'witūnja o ng'wa Azani.

27Ū mu lūganda lwa ng'wa Asheli, akūbiza Ahihudi ng'witūnja o ng'wa Shelomi.

28Ū mu lūganda lwa ng'wa Nafutali, akūbiza Pedaheli ng'witūnja o ng'wa Amihudi.’”

29A benaba hū bene a banhū abo SEEBA akalagīla gīkī babize bagabanhya bayo ī sī ya Kanani ū mu Baisilaeli.

Kūbala 35

Mizengo ya Balawī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Aho balī mu mbūga ya Moabu, bbihī na mongo gwa Yolodani, ī lipandī īlo lyalī
liilolile na Yeliko, ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

2“A Baisilaeli binhage shiishi shilagīlo. Ībigeleelilwe kūbinha mizengo a Balawī;
bapandīke ha kwikala ū mu sī ya wingīji, īyo balayīpandīke a Baisilaeli. Hama
babinhe na madīīmīlo gabize hihī nī mizengo yenīyo.

3Ū mu gīko nabo bakūpandīka mizengo yabo ya wikomangīle, na madīīmīlo ga
mitugo jabo; bayūdīīmīla mo ī ng'ombe jabo nī ng'holo, nī mitugo ī jingī ījo baalī
najo.

4A madīīmīlo ayo mulabinhe a Balawī, ayo gīpīndije ī mizengo yabo, gakūdaha
ibbaala lya kūbiza na miita gītī magana anè na makūmi atanò ū kwīnga aho
gūgelelile ū nzengo ū kūja ī hanze, kūgūpīndīlīja ū gose.

5Hanuma nī hanze ya nzengo mukūbala miita magana kenda ī lipandī ī lya Kīīya,
nī lya Dakama miita magana kenda, nī lya Ng'weli magana kenda, nī lya Sukuma
magana kenda; ū nzengo gwenekīlī gūbiza ha gatī gatī. Ī libbaala lyenīlo īkūbiza
sabo ya mizengo yabo kūlwa kūdīīmīla mitugo jabo.

6Ū mu mizengo īyo mukūbinha a Balawī, ītandatū īkūbiza ya kūpeelela ūlū
munhū ūbūlaga; hama a Balawī benabo mukūbinha na mizengo yīngī makūmi
anè n'ībīlī.

7Ī mizengo ī yose īyo mukūbinha a Balawī īkūbiza makūmi anè n'īnaane,
kūgasanja mo na a madīīmīlo gabo.

8Ī lisaabu lya mizengo īyo mukūbinha a Balawī kūfuma ū mu sī ya wingīji wa
Baisilaeli, shiigelile līīlanīje nī lya sī ya wingīji ya būlī lūganda. Ūlū lūganda lūlī
na mizengo mingī, mukūsola mizengo mingī kūfuma mo, alīyo ūlū lūganda lūlī
na mizengo migeehu dūhū, mukūsola migeehu.”

Mizengo ya kūpeelela

9Ū SEEBA ūng'wīla hangī ū Musa,

10Lūngalūngaga nabo a Baisilaeli ūbawīle gīkī, “Ūlū ng'ūgūkīla ū mongo gwa
Yolodani ng'wingīla ū mu sī ya Kanani,

11mukūsolanhya mizengo ng'wītūūle kūbiza ying'we ya kūyūpeelela; ūko
munhū adūgije kūpeelela ūlū ūbūlaga munhū ūngī kūlwa kūhūbīla.

12Ī mizengo yenīyo īkūtūmama kūlwa kūmpeela maji wa shiilī; īkūbiza ya
kūpeelela ko ūlū munhū ūbūūlwa gīkī wabūlagaga, atizūbūlagwa aho ataalī
kūdegelekwa ha lūbanza lwa balamuji.

13Ī mizengo ītandatū īyo mulīyīsolanhya yenīyo, gakūbiza mapandī ga kūpeelela.

14Ū kū lwande ūlū ū lwa mongo gwa Yolodani mukūsolanhya mizengo idatū, nī
lipandī lya Kanani ng'ūsola idatū koi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Ī mizengo ya kūpeelela yenīyī īkūbiza kūlwa Baisilaeli bose, pye na a bageni, na a bangī abo bakwikalaga hamò nabo. Ose ose ūyo ūbūlaga munhū mu kūhūbīla, akūpandīka ha kūpeelela.

16Alīyo ūyo ūntūla munhū na līīchūūma ūmūlaga, ū ng'wenūyo mūlagi; ū mūlagī shing'wigeleelile kūbūlagwa.

17Nūūlū ūyo ūbūūcha iwe mu nkono īlo līshikile kūbūlaga, hūna ūlītūmamīla kūntūla munhū ūmūlaga, ū ng'wenūyo nang'hwe mūlagi; ū mūlagi shing'wigeleelile kūbūlagwa.

18Nūūlū hamo alī na līntī mu nkono īlo līdūgije kūbūlaga munhū, hūna ūlītūmamīla kūntūla munhū ūmūlaga, ū ng'wenūyo mūlagi; ū mūlagi shing'wigeleelile kūbūlagwa.

19Ūūmaji wa shiilī akūmūlaga ū munhū ū mūlagi; ūlū ūmpandīka shing'wigeleelilwe amūlage.

20Ūlū munhū ang'wikanilwe ng'wiye, hūna ūnchima līshikolo, nūūlū ūng'wibandīīla hūna ūmponda na līshikolo ūntūla ūmūlaga,

21nūūlū ūntūla ngumī kūlwa nguno ya wanishi ūbo alī nabo kūlī we, kūshisha ūmūlaga, ū munhū ng'wenūyo shing'wigeleelilwe abūlagwe, nguno mūlagi ū ng'wenūyo. Ū maji wa shiilī shiigelil amūlage ū mūlagi ūlū ūmpandīka.

22Kwike ūlū munhū ūhayimanīla wanchima ng'wiye līshikolo, nūūlū alīponya līshikolo, hūna lyūkantūla alīyo atī na wanishi bose bose nang'hwe,

23nūūlū aho atūmonaga ūntūla iwe īlo līshikile kūbūlaga, na ng'hana ūcha; ū munhū wa gīko īkī walī atī na nhungī yose yose ū kūlī ng'wiye, nūūlū walī atī ng'wanishi wakwe, hū kūhaya walī atī na nguno yose yose ya kūmūlaga,

24a henaho ū lūbanza lwa balamuji lūkūbalola chiza, ū mūūlwa nū maji wa shiilī. Ī mihayo yabo īkūlolwa kūlenganīla nī shilagīlo shenīshi.

25Shiigelile ū lūbanza lūngunīje ūyo alībūūlwa gīkī mūlagi, lūnang'hane atizūbūlagwa nū maji wa shiilī. Bakūnshosha ū kū nzengo gwa kūpeelela ūko walī wapeelelile. Ū mūūlwa ng'wenūyo shing'wigelilwe ikale kwenūko kūshisha kūcha kwa ngabīji ntaale, ūyo itīīlilwe maguta.

26Alīyo ū mūūlwa ūlū ūfuma ū mu mbīmbī ja nzengo gwa kūpeelela, ūko walī wapeelelile,

27hūna ū maji wa shiilī ūmona alī hanze ya nzengo gwenūyo, ū maji wa shiilī ūlū ūmūlaga ū munhū ng'wenūyo, atūsolwa būbi gīkī wabūlagaga.

28Ū mūūlwa shing'wigeleelilwe kwikala ū mu nzengo gwa kūpeelela, kūshisha ache ū ngabīji ntaale; ūlū ūcha ū ngabīji ntaale, nang'hwe lūūlū adūgije ū kūshoka ū kū malaale gakwe."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Būkaanīji kūlwa būbūlagi

29Aka kalī kihelele ka shilagīlo īsho shikūmulang'hana makanza gose, nū mu shibyalīlwe īsho shiliza, hose hose ūko mulabize:

30Ūlū munhū ūbūūlwa gīkī mūlagi, nang'hwe akūbūlagwa kūlwa būkaanīji wa banhū abo balīnkaanīla. Alīyo atīho nūūlū ūmò wa kūbūlagwa kūlwa nguno ya būkaanīji wa munhū ūmò dūhū.

31Hama yaya kwanukūla shose shose sha kūkomoola būpanga wa mūlagi ūyo igeleelilwe kūbūlagwa; ū munhū wa gīko nekagi abūlagwe.

32Yaya nūūlū kwanukūla shikomoolelo shose shose kūfuma kūlī munhū ūyo wapeelela kū nzengo gwa kūpeelela, gīkī hīmba ashoke kū malaale gakwe, alīyo ū ngabīji ntaale ataalī ū kūcha.

33Ī sī īyo mukwikala yaya ū kwīsosohaja. Ū witi wa mininga būkīsosohajaga ī sī; na gūtīho mhayo gose gose gwa kwībeegeja isangī ī sī ūlū yūlinda yidīkīlwa mininga; ūlū ītī kwitwa dūhū nago a mininga gakwe ūyo witaga mininga ga ūngī.

34Ī sī īyo mukūjiikala yaya ū kwīsosohaja; nguno ī yoi īlī wikalo wane, ū nene SEEBA ūyo nakwikalaga mubo a Baisilaeli.

Kūbala 36

Būtoolwa na wingīji

1A batongeeji ba kaya ja mu numba ya ng'wa Gileadi, ū ng'witūnja o ng'wa Makili, ng'witūnja o ng'wa Manase, abo shibyalīlwe shabo shalī shifumile mu ng'anda ja ng'wa Yosefu, bakiza kūlūngalūnga nū Musa, hamò na a batongeeji a bangī, a bataale ba ng'anda ja Baisilaeli.

2Būhaya, “Baba nkūjiwa ntaale wise, ū SEEBA aho alīkūlagīla gīkī ūtūmamīle mbale ū mu kūbagabanhya ī sī a Baisilaeli ībize wingīji wabo, akakūlagīla gīkī ū wingīji wa ndūgū wise ū Zelofehadi ūbinhe bashīke bakwe.

3Al'ī gīsī lūūlū, ūlū būtoolwa na bagosha ba kūfuma mu ng'anda jingī najo ū mu Baisilaeli, ū wingīji wabo būtīnjiwa ū kūfuma ū mu wingīji wa bakūlūgenji bise, būsaamījiwe kū ng'anda ūko balatoolwe? Ūlū yūja gīko, angū ū wingīji ūbo tūhelelilwe bise būkūbiza wīnjiwa būtwalwa kūngī!

4Ū ng'waka gwa Baisilaeli gwa kūshosha shikolo ūlū gūūshika, ū wingīji wabo angū būkūbiza bosangījiwa kū wingīji bo lūganda ūko balatoolwe! A henaho ī sabo ya wingīji wabo īkūbiza yasaamiwa kwīnga ū kū wingīji ūbo bahelelilwe bakūlūgenji bise!”

5Hūna ū Musa ūlagīlwa na SEEBA kūbinha a Baisilaeli shilagīlo shiishi. Ūhaya, “Īyo balīyīhaya a banhū ba shibyalīlwe sha lūganda lwa ng'wa Yosefu ītūngīlīgije.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Na lūūlū ū mu mihayo ya bashīke ba ng'wa Zelofehadi, ū SEEBA walagīlile gīkī, batoolwe na munhū ose ose ūyo balantogwe, kwike abize wa mu numba ya lūganda lwa bakūlūgenji babo.

7Ū mu Baisilaeli būtīīho wingīji ūbo būkūsaamiwa kūfuma lūganda ūlū, kūja kū lūganda lūngī; nguno būlī Ng'wisilaeli akwīlang'hana ī sī īyo wanukūla kūbiza wingīji wakwe kūfuma kū bakūlūgenji bakwe.

8Na lūūlū būlī ng'wana nkīma ū mu ng'anda ja Baisilaeli ūyo wanukūla sī kūbiza wingīji wakwe, shing'wigeleelilwe atoolwe na munhū wa kūfuma mu numba ya lūganda lo ise; ībize gīkī būlī Ng'wisilaeli abūdimīīle ū wingījibo ng'wa ise.

9Ū wingīji būtī wa kūsaamiwa kūfuma lūganda ūlū, kūja kū lūganda lūngī; nguno būlī lūganda lwa Baisilaeli shibigelile kwīlang'hana ī sī īyo īlī ya wingīji wabo."

10Na ng'hana a bashīke ba ng'wa Zelofehadi bīīta ūmo SEEBA akanagīīlīla ū Musa.

11A bashīke benabo, a ba Mahala, Tīzīla, Hogla, Milika na Noa, būtoolwa na bagosha ba mu lūganda lwa ng'wa saabo.

12Bakatoolwa na bagosha ba kūfuma mu shibyalīlwe sha mu lūganda lo Manase, ū ng'witūnja o ng'wa Yosefu. Na lūūlū ū wingīji wabo wikala ū mu numba ya lūganda lwa ng'wa saabo.

13Ī shenīshi h'ī shilagīlo na a kahelele ako SEEBA akabinha a Baisilaeli kūbītīla mulī Musa, aho bataalī mu mbūga ya Moabu, a ha ng'hambī ya hihī na mongo gwa Yolodani, īyo yalī yilolile na nzengo gwa Yeliko ū kū ntambūko gwa mongo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Kūshokeela

Kūshokeela 1

Kūwīlwa kūsaama Holebu

1Ī mihayo īyī akabawīla ū Musa pye a Baisilaeli aho balī ng'witogolo, kū kīya ya mongo gwa Yolodani; hū kūhaya mu mbūga ya Alaba īyo yalī yilolile na sī ya Sufu, yalī īpīndiwe na sī ja Palani, Tofeli, Labani, Hezeloti, na Dizahabu.

2Ū kūfuma ī Holebu ū kūja ī Kadeeshi-balinea lūlīho lūgendo lwa shikū ikūmi na lūmò, ūlū ūbītīla nzīla ya kū lūgūlū lwa Seili.

3Mu ng'waka gwa makūmi anè lūshikū lwa kwandya lwa ng'weji gwa ikūmi na gūmò, ū Musa akabawīla a Baisilaeli pyī ī mihayo īyo SEEBA walī wanagīla kūlwa nguno yabo.

4Ū ng'wikanza lyenīlo walī wamala kūmpyena ntemi Sihoni wa Baamoli, ūyo wikalaga Heshiboni; na Ogi ntemi wa Bashani, ūyo wikalaga Ashitaloti; ū ng'wene ūmpyenela ipandī lya Edilei.

5Ū Musa aho alībahelela ī mihayo ya shilagīlo shenīshi, baalī bataalī kū nkīlo gwa kīya ya mongo gwa Yolodani. Ūbawīla alīhaya;

6"Ū SEEBA Mulungu wise akatūwīla aho tūlī Holebu gīkī, 'Lyang'wigelile lūūlū ī likanza īlo ng'wikalile a ha lūgūlū lwenūūlū.

7Sambūlagi ī ng'hambī ng'wīnge ho, muje kū sī ya magūlya ya Baamoli; muje mukūsambaalaga hose pye ū mu sī ja banhū abo balī hihī hihī ū ng'witogolo lya Alaba, ī sī ja malūgūlū, nī jijo jilī hihī hihī nū lūgūlū, nī litogolo lya Negevu, nī ja kūjīlīīla kū mbalama ya nyanza, kū sī ya Bakanani, na Lebanoni, kūjīlīīla kū mongo ntaale, ū gwa Flaati.

8Managi gīkī ī sī yenīyī ying'we, nang'winhile bing'we. Na lūūlū shikīīlagi mo, ng'wīdime ī sī īyo SEEBA wabisagīja babyaji bing'we, ba Abulahamu, Isaka na Yakobo, na būbyīlye wabo ūbo būliza hanuma yabo.'"

Kūsolwa kwa batongeeji

9Ū ng'wikanza lyenīlo nakamuwīla, "Mulī bingī no mukūnilemeela ū kūmusuga nene iyene dūhū.

10Nguno ū SEEBA Mulungu wing'we wang'ongegije no, kūshisha ī haha mulī bingī gītī sonda ja ng'wigūlū.

11Nīyo ū SEEBA Mulungu wa babyaji bing'we ni ang'ongejage mukwīle ng'hangala mashihūmbī na mashihūmbī, hama amufuuhe gīt'ūmo kwisagīja kwakwe kūlī!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Alīyo ū nene iyene dūhū gīkī, nakūdūla kinehe ū kwiyūmīlīja nabo ū būdito wa makoye ging'we, nī yombo ying'we?

13Na lūūlū solagi kūfuma ū mu ng'anda jing'we banhū ba masala na bitegeleja, abo bigelelilwe kūkūjiwa; nabatūūle kūbiza bataale bing'we."

14Ning'we mukanishokeja mulīhaya, "Ū mhayo ūyo ūlītūwīla gwenūyo gūlī gwawiza."

15Na lūūlū ū mu ng'anda jing'we nūbasolanhya abo baalī ba masala na bitegeleja, abo baalī bigelelilwe kūkūjiwa, būbiza batongeeji. A benabo hū nūbatūūla kūbiza bataale bing'we, būbiza batongeeji ba mabità ga banhū shihūmbī shihūmbī, na banhū igana igana, na makūmi atano tano, na kaya ikūmi ikūmi. Hū būbiza benabo a bataale ba ng'anda jing'we.

16Ī likanza lyenīlo nūbawīla a balamuji bing'we, "Ng'wīdegeleka ī mihayo ya baana ba ng'wing'we, ng'wabalamula mu būtūngīlīja pye a bose; nūūlū būbiza ū wilemeelwa būlī hagatī ya Baisilaeli na Baisilaeli, nūūlū ha gatī ya Baisilaeli na balobeji.

17Yaya ū kūtūūla būsolanhya ū mu kalamulīle; ng'ūbadegeleka pye a banhū, bado na bataale. Yaya ū kūbasolanhya, hama yaya kūng'ogoha munhū nūūlū ūmò, nguno ū būlamuji būlī bo ng'wa Mulungu. Ūlū mhayo gūbiza ndito ū kūbing'we, nenhelagi nene nakūgūdegeleka."

18Nīyo ī likanza lyenīlo nakamuwīla pyī ī mihayo īyo īng'wigelelilwe kwīyīta.

Mihayo ya kūtūng'wa kwa badati

19Na lūūlū tūkalwandya ū lūgendo lwise gīt'ūmo SEEBA Mulungu wise walī watūlagīīlīla; tūbūūka kwīng'ū kū lūgūlū lwa Holebu, tūshimīza kūjīlīīla kū sī ya magūlya ga Baamoli. Tūkabītīla ū ng'witogolo ī ligalī īlo mukalībona ī lya kogohya, hū tūūkashika ī Kadeeshi-balinea.

20Hūn'ū nene nūmuwīla, "Ī haha lūūlū ng'washika ū mu sī ya Baamoli ī ya magūlya, īyo SEEBA Mulungu wise alītwinha.

21Managi gīkī, ū SEEBA Mulungu wing'we wang'winhile ī sī yenīyī, na lūūlū jagi mo mukīdime ībize ying'we gīt'ūmo SEEBA Mulungu wa bakūlūgenji bing'we wamuwīlīla kūfuma kale. Mutizogoha, yaya nūūlū kwiganīlīja."

22Alīyo pye a bose mukiza ng'ūniwīla, "Ī gete tūtūme ko banhū tame batonge bakīdate ī sī, batwenhele ī mhola ja nzīla īyo ītwigelelilwe kūbītīla, nī mizengo īyo tūlīkashikīla twīmane ūmo īlī."

23Ū mhayo gwenūyo gūkabiza gwawiza ū kūlī nene, na lūūlū nūsolanhya banhū ikūmi na babīlī ū mu bing'we, munhū ūmò kūfuma būlī lūganda.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24Būja būūkashika ū kū sī ya magūlya, būkatulumenha na kwilago lya Eshikooli, būlībona ūmo lyalī.

25Būsola na matwajo gamò na gamò ga kūfuma kwenūko, būtwenhela ī mhola ja kwenūko balīhaya, "Ī sī īyo alītwinha ū SEEBA Mulungu wise īlī yawiza no."

Kūlemeelwa kwa Baisilaeli

26Alīyo mukalema ū kūja, ng'ūshilema ī shilagīlo sha ng'wa SEEBA Mulungu wing'we.

27Muyūduguma ū mu maheema ging'we mulīhaya, "Ī get'ū SEEBA gashi atatūtogilwe, watwīngije ī Misili ūtwenha mu makono ga Baamoli kwiza kūtūmala.

28Tūje halī lūūlū ī haha, īkī a badūgū bise batūgwisha ng'holò gīko? Balītūwīla gīkī, 'A ming'wana genayo galī na nguzu no, hangī malīhu no kūtūtinda a bise kūle kūle. Nī mizengo nayo mitaale no, īpīndīlījiwe ndugu ndīhu kūshisha kwilunde. Nīyo twagabonile ko na ming'wana ga shibyalīlwe sha ng'wa Anaki!'"

29Ū nene nūmuwīla nūhaya, "Bing'we mutilalīlage gīko, yaya ū kūbogoha;

30Ū SEEBA Mulungu wing'we ūyo alītonga kū būtongi wing'we hū ng'wene akūmulwīlīīla, gīt'ūmo akītīla dūhū ū mu sī ya Misili mulolile gīkī.

31Nū kwitogolo nū kwene mukabona ūmo akamubūūkīj'ū SEEBA Mulungu wing'we, gīt'ūmo myaji akamūūkījaga ng'wana wakwe; hū ūmo akang'wītīla hose pye kūshisha ng'ūshika ī lipandī īlī."

32Alīyo nūūlū īkī nakahaya gīko, nahene mutansanije ū SEEBA Mulungu wing'we,

33ūyo wamutongeelaga pye a makanza ū mu lūgendo lwing'we; ī būjikū watūmamīlaga būpe wa moto, ī līīmi ilunde. Wajaga akūmukoobelaga mapandī ga kūtūūla ng'hambī, na kūng'oolekeja ī nzīla īyo yalī īng'wigelelilwe kwībītīla.

34Na lūūlū ū SEEBA aho wigwa īyo mukīhaya, akapelana no kūshisha wilahīla alīhaya gīkī,

35"Atīho munhū nūūlū ūmò ū mu shibyalīlwe shabūbi īshi, ūyo akwībona ī sī yawiza īyo naabilahīlīla kūbinha bakūlūgenji bing'we;

36ūlū atī Kelebu dūhū, ū ng'witūnja o ng'wa Yefune. Ū ng'wenūyo akwībona, nīyo ī sī īyo mhambala jakwe jīpandile nakūng'winha ū wei nī shibyalīlwe shakwe, nguno akūshimīzaga hamò na SEEBA mu ng'holò īmò."

37Nīyo ū SEEBA akanipelanīla nū nene kūlwa nguno ying'we; ūniwīla, "Nū bebe ūtingīla ū mu sī yenīyo;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

38alīyo ū ngunanhi wako ū Yoshwa ng'witūnja o ng'wa Nuni hū ng'wene ūyo akūshika mo. Ntimbyage ng'holò, nguno hū ng'wene akūbatongeela a Baisilaeli bashikīile mo.

39Na a bado bado abo ng'wabahayaga gīkī bakūsolwa nding'wa, a bana bing'we abo bataalī kūmana kwīlekanya ī yawiza nī yabūbi, a benabo hū bene abo bakwingīla ū mu sī yenīyo. Nakūbinha bīdime ībize yabo.

40Alīyo a bing'we, ī haha galūkagi mudime nzīla ya kūja kwitogolo lya kūjīlīīla kū nyanza yaza."

Mihayo ya kūpyenwa kwa Baisilaeli

41Kwike a bing'we mukashosha mulīhaya, "Twang'hūbag'ū SEEBA. Tūkūja tūkalwe ū būlūgū gīt'ūmo SEEBA Mulungu wise watūlagīīlīla." Na ng'hana būlī ūmò wing'we ūbūūcha shilanga shakwe, mukwiganikaga gīkī gūlī mhayo nogu ū kūlinha ko ū kū sī ya magūlya.

42Alīyo ū SEEBA akaniwīla, "Bawīlage 'Yaya ū kūja ko kūlwa būlūgū, nguno ū nene natūbiza hamò ning'we, bakūmupyena a banishi bing'we.'"

43Nakamuwīla ī yenīyī alīyo ng'ūlema ū kūniigwa; ng'ūshilema ī shilagīlo sha ng'wa SEEBA, ng'ūgagabala kūlinha ū kū sī ya magūlya yenīyo kūnū mukwigīmba gīmbaga.

44A Baamoli abo bikalaga ū mu sī ya magūlya yenīyo būmusūng'wana, būmupeeja gītī mulīpeejiwa nzūkī; būja bakūmubūlagaga nzīla ngima kūfuma sī ya Seili kūshisha Holima.

45Ng'ūshoka ū kūlī SEEBA ng'wiza ng'wandya kūnīlīīla, alīyo nang'hwe wichibīja a matū gakwe, atamudegelekile ū kūlīla kwing'we.

46Na lūūlū ng'wikala Kadeeshi shikū ningī, pyī ī shikū ījo mukikala ipandī lyenīlo.

Kūshokeela 2

Myaka makūmi anè mu matogolo

1Hanuma ya henaho tūkīnga ī lipandī lyenīlo, tūūgalūka tūūdima nzīla ya kūja kwitogolo lya kūjīlīīla kū nyanza yaza, gīt'ūmo walī wanilagīīlīla ū SEEBA. Myaka mingī īkabīta tūkwipīndīlaga ng'witogolo lya sī ja magūlya ga Seili.

2Hūna ū SEEBA ūniwīla gīkī,

3"Lyang'wigelaga lūūlū ī likanza lya kūyeela yeela ū mu sī ya magūlya yenīyī, ī haha galūkagi mulole sukuma.

4Binhage a banhū ī shilagīlo īshi; ūbawīle gīkī, 'Ī haha mulī bbihī kūbīta mu sī ya baana bang'wing'we, a ba shibyalīlwe sha ng'wa Esau, abo bakikalaga mu sī ya Seili. A boi bakūng'ogoha no, alīyo shing'wigelelile kwilang'hana gete.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Mutizūbikoloosha nose bakandya kūlwa būlūgū ning'we, nguno natūūng'winhaga ī sī yabo; yaya nūūlū ni katogolo kado kakūtūūla lūpambala dūhū. Ī sī ya magūlya ga Seili naamala kūng'winha Esau, īlī yakwe ī yenīyo.

6Mukūfunya hela ja kūshigūla ī shilīwa shabo īsho mulaalye, na a minzī ayo mulatūmamīle.'"

7Ū SEEBA Mulungu wing'we wamufuuhile ū mu milīmo ying'we ī yose īyo mukūtūmamaga na makono. Wamulang'hanile ū mu lūgendo lwing'we ū ng'witogolo na būtaale walyo ī lyose īlī. Ū SEEBA Mulungu wing'we walī hamò ning'we ū ng'wikanza lya myaka makūmi anè, na mutageehelilwe shikolo shose shose.

8Na ng'hana tūkabīta ū mu sī ya badūgū bise, a ba shibyalīlwe sha ng'wa Esau abo bakikalaga mu Seili. Tūūgalūka twīnga ū ng'wikūūwa lya Alaba, īlo lītulumenhile kūfuma kū magūlya ga Elasi na Ezioni-geba; tūja n'ikūūwa lya kūbītīla ng'witogolo lya Moabu.

9A henaho ū SEEBA ūniwīla hangī, "Ilang'hanagi mutizūbikoloosha a Bamoabu, nose mukabasayīcha bandye kwilwisha būlūgū ning'we. Nguno natūng'winha ī sī yabo nūūlū katogolo kado. Ī sī ya Aali naamala kūbinha ba shibyalīlwe sha ng'wa Lutu, īlī sī yabo."

10(Ū mu sī yenīyo ī kale bikalaga Baemu, banhū ba nguzu, nīyo bingī, hama balīhu gītī Baanaki.

11Nabo baabalagwa gīkī balī Balefai, alīyo a Bamoabu baabitanaga Baemi.

12Ū mu sī ya Seili bikalaga Bahooli ī kwandya, alīyo a banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa Esau būbapyena; būbapeeja moi bikala mo boi a ha ng'wanya gwabo, gīt'ūmo bakīītīla Baisilaeli ū mu sī īyo SEEBA walī wabinha kūbiza yabo.)

13Hanuma ū SEEBA ūhaya, "Ī haha lūūlū būkagi mugūkīle ū mongo gwa Zaledi." Na ng'hana tūūgagūkīla ū mongo gwenūyo.

14Ū kūfuma a h'ikanza lya kwīnga Kadeeshi-balinea kūshisha a ha kūgūkīla ū mongo gwa Zaledi, īkabīta myaka makūmi adatū n'īnaane. Ū ng'wikanza lyenīlo pye a bagoosha abo baalī badūgije kūbiza ng'wibità lya kūlwa būlūgū bakacha; pyī ī shibyalīlwe shabo shūshila, gīt'ūmo SEEBA walī wabilahīlīla.

15Ū SEEBA walī wabagoloolela nkono, kūshisha ūbamala pye gete ū mu ng'hambī ngima.

16Na lūūlū aho baakalīka a bagoosha abo baalī badūgije kūlwa būlūgū, aho bashila kūcha pye a bose gete,

17ū SEEBA ūniwīla gīkī,

18"Ī lelo īyī mukūbītīla Aali mulūkīle ū lūbīmbī lwa Moabu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Ūlū mulashike ū mu sī ya Baamoni yaya ū kūbikoloosha, nose mubasayīche bandye kwilwisha būlūgū ning'we. Nguno natūng'winha ī sī ya Baamoni nūūlū katogolo kado; ī sī yenīyo naamala kūbinha ba shibyalīlwe sha ng'wa Lutu, īlī sī yabo."

20(Ī sī yenīyo nayo yalī ībalilwe gīkī yalī ya Balefai, abo bikalaga mo ī kale; a Baamoni babitanaga Bazamuzumi.

21Baalī banhū ba nguzu, nīyo bingī, hama balīhu gītī Baanaki. Ū SEEBA akabakenaagūla būshila ho, bīsola Baamoni ī sī yabo.

22H'ūmo akītīla ū SEEBA nū mu kūbagunanha a ba shibyalīlwe sha ng'wa Esau, abo bikalaga mu sī ya Seili, aho akabakenaagūla a Bahooli ūbapeeja būbīngīla, biza bigasha boi ū mu sī yenīyo a ha ng'wanya gwabo, kūshisha lelo īyī.

23Baalīho na banhū bitanagwa Baavi, baalī bazengile mu magūngūli malebe, bīsambaalīla ī sī kūshisha mu Gaza, a bene bakakenaagūlwa na banhū ba kūfuma Kafutooli, būyīsola ī sī yabo, bikala mo a Bakafutooli.)

24"Na lūūlū būkagi muje nalo ū lūgendo lwing'we, mugūkīle ū mongo gwa Alinoni. Managi gīkī ū Sihoni ū ntemi wa Heshiboni ū muna Amoli, nantūūlile mu makono ging'we, pye nī sī yakwe. Ndumīlagi ī haha ng'wandye būlūgū nag'hwe, ng'wīsole ī sī yenīyo, ībize ying'we.

25Ī lelo īyī nakwandya kūgoolecha a magaka ging'we ū kū mahanga pye ayo galī ha sīlīlī y'igūlū; būlī bene abo balalwigwe ū lūkumo lwing'we nakūbatūūlīla booba bang'ogohe, bandye kūdetema na kūzwangana kūlwa nguno ying'we."

Kūpyenwa kwa ng'wa Sihoni

26Aho twashika ng'witogolo lya Kedemoti nakatūma banhū ū kūlī Sihoni, ū ntemi wa Heshiboni, kūntwalīla mihayo ya kūlomba mhola. Nūng'wīla gīkī,

27"Tūzunīlījage tūbīte ū mu sī yako. Tūkūbīta ng'wikūūwa dūhū, tūtūgalūka kū nkono gwa būlyo nūūlū gwa lūmoso.

28Ī shilīwa sha kūlya na a minzī ayo tūlatūmamīle tūgūgījage, tūkwinhe ī hela gīt'ūmo gūlī ū mpango gwasho. A bise tūlīkūlomba ūtūzunīlīje tūbīte dūhū,

29gīt'ūmo baalī batūzunīlīgije banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa Esau abo bakikalaga Seili; na a Bamoabi abo bakikalaga mu sī ya Aali. Tūtogilwe kūgūkīla ū mongo gwa Yolodani tūje mu sī yise, īyo SEEBA alītwinha."

30Alīyo ū Sihoni akalema ū kūtūzunīlīja ū kūbīta, nguno ū SEEBA Mulungu wing'we walī wagwīta ū moyo gwakwe gūbiza ndaamu, wīgagabaja ī ng'holò yakwe gīkī antūūle mu makono ging'we, gīt'ūmo wītīlile ī haha.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

31Hūna ū SEEBA ūniwīla, “Ī haha nandyaga kūntūūla ū Sihoni nī sī yakwe mu makono gako; na lūūlū nang'ho andyaga ū kwīdima ī sī yakwe, wīsole ībize yako.”

32Ū Sihoni nī libità lyakwe aho watūsanga Yahazi kwiza kwamba būlūgū nise,

33ū SEEBA Mulungu wise ūntūūla mu makono gise, tūntūla ūyagaala na a bitūnja bakwe, pye nī libità lyakwe.

34Ī likanza lyenīlo twīdima pyī ī mizengo yakwe, tūbamala kūbabūlaga pye a banhū baamo, bagosha, bakīma, na a banīgīnī. Tūtalekile mo munhū mpanga nūūlū ūmò!

35Alīyo ī mitugo nī shikolo īsho tūkasola mu mizengo, ī shene tūshijana shūbiza shise.

36Pye hose hose, kwandīja ū nzengo gwa Aloe ūyo gūlī bbihī na mongo gwa Alinoni, nū nzengo ūyo gūlī ū mu ntubīlo gwa mongo, kūshisha Gileadi, gūtigelile nūūlū gūmò ūyo gwalī gūdūgije kūtūpyena. Ū SEEBA Mulungu wise akatwinha pyī ī mizengo yenīyo.

37Kwike mukīīta gīt'ūmo SEEBA Mulungu wise walī watūlagīīlīla, mutasakamīlile sī yose yose ya Baamoni, nūūlū sī jose jose ījo jilī kū mbalama ya mongo gwa Yaboki, nūūlū ī mizengo ya kū sī ja magūlya.

Kūshokeela 3

Kūpyenwa kwa ng'wa Ogi

1Hanuma twīnga a henaho; tūshimīza kūbīta ng'wikūūwa tūjile Bashani. Ntemi Ogi wa Bashani ūtūsūng'wanhīla Edilei na ibità lyakwe kwiza kwamba būlūgū kūlwa nise.

2Ū SEEBA ūniwīla, “Yaya ū kūng'ogoha, nguno nantūūlaga mu makono gako nī libità lyakwe pyī ī lyose hamò nī sī yakwe. Nang'hwe ng'wītīlage ūmo wang'wītīlile ntemi wa Baamoli ū Sihoni, ūyo walikalaga Heshiboni.”

3Na ng'hana ū SEEBA Mulungu wise, ūntūūla mu makono gise nū Ogi ū ntemi wa Bashani, hamò nī libità lyakwe. Tūūbatūla būshila pye; tūtabalekelile nūūlū wa mbīyū.

4Ī likanza lyenīlo twīdima pyī ī mizengo yakwe, tūtalekeelile nzengo nūūlū gūmò ū mu mizengo makūmi atandatū ya mu sī ya Oligobi ya Bashani, īyo yalī ha sīlīlī ya būsugi wakwe ū Ogi.

5Ī mizengo ī yose yenīyī yalī īpīndīlījiwe ndugu ndīhu, yūtūūlīlwa na mibita ya kūlugalwa; na magūngūli gangī mingī gaalīho, ayo gaalī gatapīndīlījiwe ndugu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Tūkagakenaagūla pye, gīt'ūmo twalī twītīla kū ng'wa Sihoni ū ntemi wa Heshiboni; tūūbabūlaga pye a banhū ba mu mizengo, bagosha, bakīma, na a banīgīnī.

7Alīyo ī mitugo nī shikolo īsho tūkasola mu mizengo, ī shene tūshijana shūbiza shise.

8Na lūūlū ū kūfuma ū kū batemi babīlī benaba a ba Baamoli, tūbiza twīdima ī sī ya kū nkīlo gwa kīya ya mongo gwa Yolodani, kwandīja kū mongo gwa Alinoni kūshisha kū lūgūlū lwa Helimoni.

9(A bana Sidoni ī Helimoni bayitanaga Silioni; lelo a Baamoli bene bayitana Senili.)

10Pyī ī mizengo ya ngūlya gwenūyo twīdima, nī Gileadi ī yose, nī Bashani ī yose kūshisha tūūshika Saleka na Edilei. Pyī ī yenīyī yalī mizengo ya mu Bashani, sī īyo walī ayīsugile Ogi.

11(Ū Ogi ū ntemi wa Bashani walī wasaaga wei iyene ū mu banhū ba shibyalīlwe sha Balefai. Ū būlīīlī wakwe walī wa chūūma, wa būlīhu wa kūkīla ha fuuti ikūmi na idatū, ū būgalī galī wabo walī fuuti itandatū. Nī lelo īyī būtaalī būlīko ū kū nzengo gwa Laba ya Baamoni.)

Kūgabanhyiwa kwa sī

12Ī sī īyo tūkīdima mu shikū jenījo, nakabinha ba lūganda lwa Lubeni na lwa ng'wa Gadi ī lipandī lya sukuma ya Aloeli, kūūko na mongo gwa Alinoni; nūūbatīnīla na ibudīka lya mu sī ya magūlya ga Gileadi hamò nī mizengo yamo.

13Ī Gileadi pyī īyo īkasaaga nī Bashani ī yose īyo yalī ha sīlīlī ya būsugibo ng'wa Ogi, hū kūhaya pyī ī Oligobi, nīgaba kū nusu ya banhū ba lūganda lwa Manase. (Pyī ī lipandī lya Bashani yenīyo ī kwandya lyalī līmanīkile gīkī sī ya Balefai.)

14Ngosha witanagwa Yaili, wa mu lūganda lwa Manase akīdima pyī ī sī ya Aligobi, ūūkakandya kū lūbīmbī lwa sī ya Geshuli na ya Maaka. Aho walīdima ī lipandī lyenīyo ūlīgalūcha ī lina; lyūbiza Havoti-yaili kūlwa kūng'wizūkwa wei.

15Ī Gileadi ī yene nakabinha ba mpanda go ng'wa Makili.

16Alīyo a ba lūganda lwa Lubeni nū lwa ng'wa Gadi, a bene nakabinha ī sī īyo yandīgije Gileadi yūtulumenha kūshisha kū mongo gwa Alinoni (ū lūbīmbī lūbiza a ha gatī gatī ya mongo); ū kū lwandī ū lūngī būūkashika kū lūbīmbī lwa Baamoni, kū mongo gwa Yaboki.

17Ū lūbīmbī lwa sī yabo ū kū ng'weli gwalī mongo gwa Yolodani kū sī ya Alaba; kwandīja Kineleti ū kū nyanza ya Alaba yenīkīlī (Nyanza ya Munhu), kū sīlīlī ya lūgūlū lwa Pisiga.

18Ī likanza lyenīlo nūmukomeleja nalīmuwīla, "Ū SEEBA Mulungu wing'we wang'winhile ī sī yenīyī ng'wīsole ībize ying'we. Alīyo pye a bagosha ba nguzu

© 2015 Bible Society of Tanzania.

abo balīmo ū mu bing'we shibigelelile basole shilanga, bakīle hamò na a badūgū bing'we a Baisilaeli bakabagunanhe.

19Kwike a bake bing'we na a bana bing'we bakwikala ū mu mizengo īyo nang'winhile, hamò nī mitugo jing'we (nguno namanile mulī na mitugo ningī);

20kūshisha ū SEEBA abinhe kwifuula nabo gīt'ūmo wang'winhīlile a bing'we. Nabo babize bīsola ī sī īyo SEEBA Mulungu wing'we alībinha ū kū nkīlo gwa Yolodani, hūna a hanuma ya henaho būlī ūmò akūja ū kū wingīji bokwe ūbo naamugabīlile."

21Ū mu shikū jenījo nūnkomeleja ū Yoshwa ū ng'witūnja o ng'wa Nuni nalīng'wīla, "Wībonile na miso gako pyī īyo wabīītīlile ū SEEBA a batemi benaba būbīlī wabo. Ū SEEBA akūgīītīla gīko na a mabūtemi a gangī pye ūko mulīja.

22Mutizūbogoha, nguno ū SEEBA Mulungu wing'we wei ng'wenekīlī akūmulwīlīīla."

Musa kūlemejiwa gūkīla Yolodani

23Ū ng'wikanza lyenīlo nūng'wibūūlīla ū SEEBA nalīhaya,

24"SEEBA Mulungu, ī haha wandyaga kūng'oolekeja ū ntūmami wako a magaka gako nū nkono gwako ū gwa būdūla. Nguno alīho Mulungu kī ū ng'wigūlū nūūlū ū mu sī, ūyo adūgije kwīta milīmo mitaale na shītwa sha kūlenganīla nī shisho ūkwītaga bebe?

25Ni wanizunīlīja nane naje nakībone ī sī yawiza īyo īlīko ū kū nkīlo gwa Yolodani, ī sī ya magūlya yenīyo, nī Lebanoni!"

26Alīyo kūlwa nguno ying'we, ū SEEBA walī wanipelanīla; na lūūlū atanizunīlīgije gete. Ū SEEBA ūniwīla, "Bebe huumūlaga wigegije lūūlū, natatogilwe kwigwa ūlīnilomba hangī ū mhayo gwenūyū!

27Jaaga ūkalinhe kū lūgūlū lwa Pisiga ūlole pye pye pye, ī ng'weli nī sukuma nī dakama nī kīya; wībone na miso gako ī sī, nguno ūtūgūkīlaga ū mongo gwa Yolodani gwenūyū.

28Alīyo nkomelejage ū Yoshwa, ūntimbye ng'holò na kūnguzuhya, nguno hū ng'wene ūyo akūbatongeela a banhū benaba ū kūgūkīla ū mongo, baje bakīdime ī sī īyo ūkwībona na miso gako."

29Na lūūlū twikala ng'wilago lya bbihī na Beti-peoli.

Kūshokeela 4

Kūbakomeleja mhayo gwa wigwi

1Alilūūlū Baisilaeli, degelekagi mukigwe a kalangīle nī shilagīlo īsho nalīhaya kūmulanga. Shidimagi hū mukwikala mulī bapanga, na mukūdūla kūja kwīdima

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ī sī yenīyo ībize ying'we, īyo SEEBA, ū Mulungu wa bakūlūgenji bing'we alīng'winha.

2Ū mu yenīyī nalīmulagīla yaya kongeja ho yīngī, na yaya kwīnja nūūlū hado, alīyo shidimagi ī shilagīlo sha ng'wa SEEBA Mulungu wing'we īsho nalīng'winha.

3Ng'wabonile na miso ging'we īyo akīīta ū SEEBA ī Baali-peoli. Ū SEEBA Mulungu wing'we akabakenaagūla bīnga ū mu bing'we pye abo bakabiza balondeeji ba ng'wa Baalī wa Peoli.

4Alīyo pye a bing'we abo ng'walī mudimanile nū SEEBA Mulungu wing'we, mulībona gīkī nī haha mutaalī bapanga.

5Managi gīkī ū nene naamulangile malange na shilagīlo gīt'ūmo SEEBA Mulungu wane wanilagīīlila, gīkī mushimīzīle musho ūlū ng'wingīla ū mu sī īyo mulīja kwīdima.

6Ī mihayo yenīyī īdimagi chiza, nguno ū kū mahanga īkoolecha gīkī mulī banhū ba masala na bitegeleja. Ūlū būgigwa pye a malange genaya bakūhaya, "Ī gete a banhū b'ihanga lyenīlī balī na masala, hama bitegeleja."

7Nguno līlīho ihanga kī itaale īlo mulungu wabo alī hihī nabo gīt'ūmo SEEBA Mulungu wise alī hihī na bise būl'ikanza ūlū tūnomba?

8Na hangī ihanga kī ī litaale īlo līlī na malange na shilagīlo shitūngīlīgije gītī īshi nalīng'winha lelo yenīyī?

9Ū mhayo ū ntaale, a bing'we ilang'hanagi dūhū, nīyo ng'wikale miso ū mu shikū jose ja būlamu wing'we aho mutaalī mulī bapanga. Mutizūyīība ī mihayo īyo ng'wībonile na miso ging'we, nūūlū mutizūleka kwīdīlīla ū mu myoyo ying'we īkajimīīla. Balangagi a bana bing'we ī mihayo yenīyī, na a baana babo a hanuma yabo.

10Lwizūkagwi ū lūshikū ūlo ng'walī ng'wīmīīla kū būtongi bo ng'wa SEEBA Mulungu wing'we kū lūgūlū lwa Holebu, aho akaniwīla gīk, "Bakumingage a banhū kū būtongi wane bīdegeleke ī mihayo yane, bilange kūnikūja ū mu shikū ja būpanga wabo aho balī mu sī, na a baana babo babalange."

11Mukalwegeela ū lūgūlū ng'wiza ng'wīmīīla haho bbihī nalo, aho lwaligimaga moto gwinunga ng'wigūlya kū malunde, kūnū lwapīndiagwa na malunde madito gapi, na giiti shitaale.

12Hūna ū SEEBA ūlūngalūnga ning'we kūfuma ū mu moto, ng'ūliigwa ī lilaka īlo lyayombaga ī mihayo, alīyo mutabonile mīlī gose gose, lyalīho ilaka dūhū.

13Ūmuwīla hape hape ī shilagīlo shakwe, a malange ayo ikūmi ayo akamulagīla kūgalondeela, hanuma ya henaho ūgandīka ha mabalala abīlī ga mawe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Hūna ī likanza lyenīlo, ū SEEBA ūnilagīla kūmulanga a malange genayo nī shilagīlo īsho shiigelile mushidime aho mulī ū mu sī īyo mulīkīla mongo kūja kwīdima.

Witongeleja kūleng'wa

15Ū SEEBA aho wayombaga ning'we ū lūshikū lwenūlo kūfuma mu moto kū lūgūlū lwa Holebu, mutabonile suso yose yose; na lūūlū ilang'hanagi gete.

16Mutizisosohaja mukabeeja shikolo sha kūlamiwa mu suso ya mbika yose yose, shibize shilī mu suso ya ngosha nūūlū nkīma.

17Nūūlū suso ya shiseng'wa shose shose īsho shikashimīzaga hasī, nūūlū noni ya kūlala ng'wigūlya;

18nūūlū shiinū ya kūshooloma hasī, nūūlū ndīlo īyo īkayeela yeelaga mu minzī.

19Nīyo ilang'hanage gete, ūtizūgima kūbūūcha miso gako kwigūlya kūlola līīmi, nūūlū ng'weji, nūūlū sonda; mabità gose ga shikolo īsho shilī kwigūlya. Ūtizūdūtwa nūūlū hado ūkagima kūshiinamīla na kūshilamya shikolo īsho SEEBA Mulungu wako washitūūla ho kūlwa nguno ya mahanga gose ga banhū abo balī ha sīlīlī y'igūlū.

20Alīyo a bing'we, ū SEEBA wang'wīnja kūfuma ng'wichongo lya moto lya kwaabīja chūūma, kūfuma mu sī ya Misili; gīkī mubize banhū bakwe, bingīji kūlī we gīt'ūmo mulī lelo yenīyī.

21Ū SEEBA akanipelanīla ū nene kūlwa nguno ying'we, ūnilahīlīla gīkī natūdūla ū kūgūkīla ū mongo gwa Yolodani ningīle ū mu sī yawiza īyo alīng'winha ū SEEBA Mulungu wing'we ībize ya wingīji wing'we.

22Ū nene nakūchīla mu sī īyī; natūgūkīla ū mongo gwa Yolodani, alīyo a bing'we mulī hihī kūgūkīla ī haha muje mukīsole ī sī yawiza yenīyo.

23Na lūūlū ilang'hanagi gete mutizūlyība ī lilagane lya ng'wa SEEBA Mulungu wing'we, īlo akabeeja hamò ning'we. Mutizūgima kūbeeja shiikolile sha kūlamiwa mu suso yose yose ya shikolo īsho SEEBA Mulungu wing'we amulemegije.

24Nguno ū SEEBA Mulungu wing'we alī moto mpelanu, ū wei alī Mulungu wa wilu.

Nsango kūlwa witongeleja

25Ūlū ūbyala bana, ūpandīka na bizūkūlū, ūbiza wikala shikū ningī ū mu sī yenīyo, hūna wandya kwīta yabūbi na kwisosohaja, kū būtongi bo ng'wa SEEBA Mulungu wako, ūkūnsayīchaga mu nzīla ya kwibeegeja shiikolile shose shose sha kūlamiwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

26Ī lelo īyī nalīmulahīlīla kū būtongi w'igūlū na sī, gīkī mukūyagaala wangū no ng'wīnge ū mu sī īyo mulīkīla Yolodani kūja kwīdima. Mutūūlama ko shikū ningī, mukūkenaagūka ng'hana; nīyo wangū no!

27Ū SEEBA akūmusambaagīja mu mahanga, a bapanga mukūsaaga bageehu no ū mu mahanga ūko alamusambaagīje ū SEEBA.

28Ū kwenūko mukūbiza balamya ba mamulungu ga kūbeejiwa na banhū; mashiikolile ga kūbeejiwa kūfuma mu mitī na mawe, ayo gatīko kūbona nūūlū kwigwa nūūlū kūlya, nūūlū ni kūnung'hīlwa dūhū yaya.

29Alīyo ūlū ūlī kwenūko hūna ūnkooba ū SEEBA Mulungu wako, ūkūmpandīka ūlū ūnkooba na ng'holò yako yose na būpanga wako bose.

30Ū kū shikū ja kū būtongi ūlū wingīla mu makoye kūlwa kūgwīlwa nī yose yenīyī, a henaho lūūlū hūna ūkūngalūkīla ū SEEBA Mulungu wako ūbize ng'wigwi kūlī we.

31Īkī ū SEEBA Mulungu wako alī Mulungu wa shigongo, atūkūlekanīja wilalī, nūūlū atūkūkenaagūla gete; na atīko kūlyība ī lilagane lyakwe īlo walībeeja na bakūlūgenji bako, īlo akabalahīlīla.

Ū SEEBA hū ng'wene ū Mulungu

32Al'īgīsīlījagi ī mihayo ya shikū ja kale, ī kale ya bakale aho ikanza ling'we lītaalī kūbiza ho; kwandīja ikanza lya kūseema kwa ng'wa Mulungu, aho akanseema munhū mu sī. Gīsīlījagi pye hose hose, kūfuma wandījo w'igūlū kūshisha kū ngelelo yalyo. Mhayo kī ntaale gwa kūbiza gītī gwenūyū gwigengeleka ikanza lyose lyose, nūūlū mhayo kī gwa kūbiza gītī gwenūyū gwigwiiwa ikanza lyose lyose?

33Balīho banhū kī bangī abo baabīta kwigwa ilaka lya ng'wa Mulungu ikanza lyose lyose, akūyombaga kūfuma mu moto gīt'ūmo wigwīla ū bebe, alīyo būleka kūyagaala?

34Nūūlū alīho mulungu kī ūyo ikanza lyose lyose watūmamīla nkono gwa būdūla, ūgūgoloola ū nkono gwakwe koolecha shimanīkījo na kwīta mihayo ya kūluhya kūtaale, na ya kūkumya na kūdedebaja, na būlūgū; mihayo yose īyo SEEBA Mulungu wing'we wīyīta mu Misili kūlwa nguno ying'we, na a bing'we mulībona na miso ging'we?

35Ī yenīyī īkīītwa kū būtongi wako ūlolile, ūmane gīkī ū SEEBA hū ng'wene ū Mulungu; atīho ūngī ūlū atī wei wike.

36Hū ng'wene akakwīta ū bebe ūliigwa ī lilaka lyakwe kūfuma ng'wigūlū gīkī akūlange; ūkoolekeja moto ntaale ū mu sī, ūlyigwa ī lilaka lyakwe kūfuma ū mu moto gwakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

37Īkī walī abatogilwe a bakūlūgenji bako, nī shibyalīlwe sha hanuma yabo walī wamala kūshisola, h'ī nguno yene walī hamò nang'ho wei ng'wenekīlī, ūkwīnja ū mu sī ya Misili na būdūla wakwe.

38Ūpeeja na mahanga mataale ga nguzu kūtinda bebe, gīkī gakwīngīle akūtūūle bebe ū mu sī yago, ūkwinha bebe ībize yako ya wingīji wako gīt'ūmo īlī lelo īyī.

39Na lūūlū ī lelo managa gete, nīyo ū mhayo gwenūyū ūgūtūūle mu ng'holò yako; gīkī ū SEEBA hū ng'wene ū Mulungu ū kwigūlya ū ng'wigūlū na a hasī ū mu sī; atīho ūngī.

40Gadimage a malange gakwe nī shilagīlo shakwe īsho nalīkwinha lelo, īkūkūbeelela ī mihayo; ū bebe hamò na a baana bako abo balize hanuma yako. Nīyo ū mu gīko ūkūbiza na būlamu būlīhu ū mu sī īyo SEEBA Mulungu wako alīkwinha ībize yako shikū jose.

Mizengo ya kūpeelela

41Hanuma ya henaho ū Musa ūkomanya mizengo idatū ū kū nkīlo gwa kīya ya mongo gwa Yolodani,

42Ībize ya kūpeelela ko munhū ose ose ūlū ūmūlaga ng'wiye alīyo walī atang'wikanilwe. Ūlū wīta gīko adūle kūpeelela mu nzengo gūmò gwayo ī yenīyo akapīlīle ko.

43Ī mizengo īyī hū yene īkasolwa, kwitogolo lya kū sī ja magūlya nzengo gwa Beza gūūsolwa kūlwa nguno ya banhū ba lūganda lwa ng'wa Lubeni. A ba lūganda lwa Gadi binhwa Lamosi ya Gileadi, lelo a ba lūganda lwa ng'wa Manase a bene binhwa nzengo gwa Golani, mu sī ya Bashani.

Musa kūbatūūlīla shilagīlo

44Ū Musa akabatūūlīla a Baisilaeli shilagīlo shiishi.

45Ūbū hū būkomelejabo ng'wa Musa, na a malange, nī shilagīlo īsho akabina aho balī hanze ya Misili.

46Ī shikū jene baalī ng'wilago lya mongo gwa Yolodani, kū ntambūko gwa kīya bbihī na Beti-peoli. Yalī sī ya ng'wa Sihoni ntemi wa Baamoli, ūyo wikalaga Heshiboni, ūyo Musa na a Baisilaeli bakampyena aho baalī mu lūgendo lwa kūfuma Misili.

47Ī sī yakwe bīsola hamò nī ya ng'wa Ogi, ū ntemi wa Bashani; sī ja batemi babīlī abo baalī kū nkīlo gwa kīya ya mongo gwa Yolodani.

48Ī sī yenīyī ū būtaale wayo walī kwandīja Aloeli, kū ngegu ja mongo gwa Alinoni, kūja kū lūgūlū lwa Siyoni (hū kūhaya lwa Helimoni).

© 2015 Bible Society of Tanzania.

49Nī sī ya Alaba ū kū ntambūko gwa kīya ya mongo gwa Yolodani yalī īkūbanījiwe pyī, kūshisha kū nyanza ya Alaba, kūja kū ntulumenho gwa lūgūlū lwa Pisiga.

Kūshokeela 5

Shilagīlo ikūmi

1Ū Musa ūbitana pye a Baisilaeli ūbawīla, “Bing'we Baisilaeli, degelekagi chiza mugiigwe a malange nī shilagīlo īsho nalīshihaya kū būtongi wing'we ī lelo. Shidimagi hangī mushimīzīle musho.

2Ū SEEBA Mulungu wise akabeeja ilagane hamò nise ū kū lūgūlū lwa Holebu.

3Ī lilagane lyenīlo ū SEEBA atabeegije na bakūlūgenji bise, alīyo akabeeja na bise benekīlī, pye a bose abo tūlī bapanga ī lelo īyī.

4Ū SEEBA akalūngalūnga ning'we bo hape hape kūfuma mu moto gwaligimaga mu lūgūlū.

5(Ī likanza lyenīlo ū nene naalī nīmīīla ha gatī ying'we nū SEEBA kūlwa kūmuwīla ū mhayo go ng'wa SEEBA, nguno ng'walī ng'wagogoha ū moto, ng'ūlemeelwa ū kūlwegeela ū lūgūlū.) Ū SEEBA ūlūngalūnga alīhaya gīkī,

6“Ū nene nalī SEEBA Mulungu wako; nakakwīnja mu sī ya Misili, sī ya būsese.

7Yaya kūbiza na bamulungu bangī, alīyo nene wike.

8Yaya kwibeegeja shiikolile shose shose sha kūlamiwa; nūūlū shibize shiikolile sha shose shose īsho shilī kwigūlya ng'wigūlū, nūūlū īsho shilī hasī mu sī, nūūlū mu minzī mu gatī ya sī.

9Yaya kūshiinamīla, nūūlū kūshitugīja mazwi. Nguno ū nene SEEBA Mulungu wako nalī Mulungu wa wilu; nakababalīlaga nsango bana kūlwa būbi wa babyaji babo abo banikolilwe, kūshisha shibyalīlwe sha kadatū na sha kanè.

10Alīyo nakoolechaga būtogwa būtaale no kū mashihūmbī na mashihūmbī ga banhū abo banitogilwe na bagadimile a malange gane.”

11Yaya kūlītūmamīla sagala sagala ī lina lya ng'wa SEEBA Mulungu wako; nguno ū SEEBA atūng'wisaaba ose ose kūbiza ntūngīlīja ūyo akūlītūmamīlaga sagala sagala ī lina lyakwe.

12Lwizūkagwe ū lūshikū lwa Sabato ūlūlang'hane lwikale lwela, gīt'ūmo SEEBA Mulungu wako akūlagīīlile.

13Tūmamaga pyī ī milīmo yako, nī myatīla yako ūmalamaje mu shikū itandatū.

14Alīyo ū lūshikū lwa mpungatī lwene Sabato ya ng'wa SEEBA Mulungu wako. Ū mu lūshikū lwenūlo yaya kūtūmama nīmo gose gose, ū bebe ng'wenekīlī, nūūlū ng'witūnja wako, nūūlū nshīke wako, nūūlū ntūmami wako ngosha nūūlū nkīma,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

nūūlū ng'ombe yako, nūūlū nzobe yako, pyī nūūlū mitugo jako jingī; nūūlū ngeni ūyo alī ha ng'wako. Ū ntūmami wako ngosha nūūlū nkīma, nang'hwe shiigelelile apandīke kwifuula gītī bebe.

15Izūkagwa gīkī nū bebe walī nsese mu sī ya Misili, na gīkī ū SEEBA Mulungu wako akagoloola nkono gwakwe, ūtūmamīla nkono gwa būdūla, ūkwīnja mo. Na lūūlū ū SEEBA Mulungu wako alagīlile kūlwizūkwa ū lūshikū lwa Sabato.

16Bakūjage so na noko, gīt'ūmo SEEBA Mulungu wako akūlagīīlīlile, ūpandīke kūlama shikū ningī, nī mihayo yako īkūbeelele ū mu sī īyo alīkwinha ū SEEBA Mulungu wako.

17Yaya kūbūlaga.

18Yaya kūshihya.

19Yaya kwiba.

20Yaya kūfunya būkaanīji wa būlomolomo kūlwa nzenganwa ng'wiyo.

21Yaya kūng'wikūmva nke wa nzenganwa ng'wiyo, yaya nūūlū kwikūmva numba ya nzenganwa ng'wiyo, nūūlū ilaale lyakwe, nūūlū ntūmami wakwe ngosha nūūlū nkīma; nūūlū ng'ombe yakwe, nūūlū nzobe yakwe, nūūlū shikolo shingī shose shose sha nzenganwa ng'wiyo.

22A malange genaya ū SEEBA akagahaya n'ilaka lya higūlya kū būtongi wa ibità lyose, aho balī ū kū lūgūlū ūlo lwaligimaga moto, lyalīho n'ilunde, na giiti shitaale. Atongegije mhayo gūngī hangī yaya. Hanuma ya henaho akagandīka ha mabalala ga mawe, ūninha nene.

23Aho ng'waliigwa ī lilaka kūfuma ū mu giiti kūnū ū lūgūlū lūkūligimaga moto, pye a batongeeji ba ng'anda jing'we na a banamhala bing'we bakiza ū kūlī nene.

24Ng'ūniwīla, "Ū SEEBA Mulungu wise watoolekejaga ī likūjo lyakwe nū būtaale wakwe, nī lilaka lyakwe twaliigwaga kūfuma ū mu moto. Ī lelo twabonaga gīkī gashi ū munhū ashikile kwikala alī mpanga nūūlū ūyombiwa na Mulungu.

25Alilūūlū ī gīsī, nibūlī tūshile kūcha? Nguno ū moto gwenūyū gūkūtūbūlaga nose; nū kwikala tūkūliigwaga gīko ī lilaka lya ng'wa SEEBA Mulungu wise tūkūcha nose!

26Nguno alīho munhū kī ū wa mīlī ūyo wabīta kwigwa ikanza lyose lyose ilaka lya ng'wa Mulungu mpanga akūlūngalūnganga kūfuma mu moto gīt'ūmo twigwīlaga bise gīkī, alīyo wikala mpanga?

27Egeelaga ko ū bebe ūkīdegeleke chiza pyī īyo alīyīhaya ū SEEBA Mulungu wise. Hūna ūtūwīle būlī gwene ūyo alīkūwīla ū bebe ū SEEBA Mulungu wise; tūkūkwigwa tūshikīlīje."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28Aho mulīniwīla ū SEEBA wang'wigwaga; na lūūlū ū SEEBA ūniwīla, “Nayigwaga īyo balīkūwīla a banhū benaba, īyo bīhayaga pyī ītūngīlīgije.

29Ni yabeelela ūlū nibabiza gīko gwa, ī ng'holò jabo jūbiza na logohano ū kūlī nene, būshidima ī shilagīlo shane pyī ī shikū gīkī ī mihayo ībaīle chiza, a boi benekīlī na a baana babo welelo bose!”

30Na lūūlū jaga ūkabawīle, “Shokagi kū maheema ging'we.”

31Alīyo ū bebe wīmīīle hihī nane aha nakwinhe pye a kahelele na a malange, nī shilagīlo īsho ūlabalange kūshidima ūlū bingīla ū mu sī īyo nalībinha kūbiza yabo.

32Alilūūlū ilang'hanagi ng'wīte gīt'ūmo SEEBA Mulungu wing'we alīmulagīīlīla; yaya kūgalūka nūūlū hado, kūja kū nkono gwa būlyo nūūlū gwa lūmoso.

33Shimīzīlagi mo ū mu nzīla jose ījo SEEBA Mulungu wing'we wamulagīīlaga, mupandīke kwikala mulī bapanga, nī mihayo īmuīle chiza, hama mubize na būlamu wa shikū ningī ū mu sī īyo mulayīdime.

Kūshokeela 6

Wiza wa kūdima shilagīlo

1Aka hū kene a kahelele ka ng'wa SEEBA Mulungu wing'we, hamò na a malange nī shilagīlo, īsho akaniwīla kūmulanga, gīkī mushidime aho mulī ū mu sī īyo mulīkīla mongo gwa Yolodani kūja kwīdima ībize ying'we.

2Mubize na logohano ū kūlī SEEBA Mulungu wing'we; a bing'we benekīlī na a bana bing'we, hamò na a baana babo a hanuma yabo. Pyī ī shikū ja būpanga wing'we mushimīzīle ū mu kahelele na a malange gakwe; nī shilagīlo īsho nalīng'winha, ī shikū ja būlamu wing'we jongejiwe.

3Na lūūlū igwaga Isilaeli, nīyo wīlang'hane pyī ī yenīyī wīshikīlīje, ī mihayo yako īje chiza; mudūle kwibyalana ū mu sī ya būhondo yenīyo, mukwīle gīt'ūmo SEEBA Mulungu wa bakūlūgenji bako wakwisagīja.

Shilagīlo na būtogwa

4Igwaga Israeli, “Ū SEEBA Mulungu wise alī SEEBA ūmo wike,

5na lūūlū ntogagwe ū SEEBA Mulungu wako na ng'holò yako yose, na būpanga wako bose, na nguzu jako jose.

6Ī shilagīlo shenīshi īsho nalīkūlagīla lelo īyī, shitūūlage mu ng'holò yako.

7Īkwigelelilwe ūbalange a baana bako mu welwa ng'holò; ūlū ng'wigashaga mu kaya ng'ūshihooyela, nūūlū mukūyeelaga mu nzīla, nūūlū ūlaalile; nūūlū ng'wikanza lya kūbūūka.

8Shitungage a ha nkono na a ha būshū wako shibize būmanīkījo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Na a ha nyango gwako ūkūshandīka; pye na a ha mita gwako.

10Ū SEEBA Mulungu wako ūlū alakūshishe ū mu sī īyo walī wabisagīja bakūlūgenji bako, ba Abulahamu, Isaka na Yakobo gīkī akūkwinha, ī sī ya mizengo mitaale na yawiza īyo ūtīzengile bebe,

11na numba jokalile shikolo shawiza īsho ūtashitūūlile mo bebe, na nzwinzī ja minzī ījo ūtajisīmbile bebe, na migūnda ya mizabibu na ya mizeituni nayo ūtīlīmile bebe; ūkūlya kūshisha wigūte.

12Kwike ilang'hanage ūtizūng'wība ū SEEBA ūyo wakwenhile kūfuma Misili, ūkwīnja mu sī ya būsese.

13Ūkūbiza na logohano ū kūlī SEEBA Mulungu wako, ūntūmamīle we wike; hangī hū ng'wene ūyo ūkwilahīla mu lina lyakwe.

14Mutizūgima kūlondeela bamulungu bangī, bamulungu ba mahanga ga banhū abo bamupīndije.

15Nguno ū SEEBA Mulungu wako ūyo alī hamò nang'ho ng'wene Mulungu wa wilu, na lūūlū ū būpelanu wakwe būkūkwikīīla, akūyagaje ūshile ho gete ū mu sī.

16Yaya ū kūngema ū SEEBA Mulungu wing'we gīt'ūmo mukangemela ipandī lya Masa.

17Dimagi na welwa ng'holò a kahelele ka ng'wa SEEBA Mulungu wing'we nū būkaanīji wakwe, pye na a malange gakwe ayo wakwinhile.

18Beejaga ya būtūngīlīja na yawiza ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA, ī mihayo yako īkūbeelele, hū ūkūdūla ū kwīsola ī sī yawiza yenīyo, īyo SEEBA akabisagīja mu kūbilahīlīla bakūlūgenji bako;

19gīkī pye a banishi bako akūbapeeja bakwīngīle gīt'ūmo SEEBA ahayīlile."

Kūbalangīīla baana

20Ūlū ūkūbūūja ng'witūnja wako ū kū shikū ja kū būtongi, "A kahelele ako SEEBA Mulungu wise wamulagīla, nū būkaanīji wakwe pyī nī shilagīlo, shilī na makūlū kī?"

21Ng'wīlage, "Twalī basese ba ng'wa Falao mu sī ya Misili, alīyo ū SEEBA ūtūfunya ū mu Misili na nkono gwa būdūla.

22Nīyo ū SEEBA akoolecha būlolelo na mihayo ya kūkumya no, hangī mitaale na ya kūkamaaja; yūbagwīla a bana Misili, nū Falao hamò nī kaya yakwe ī yose, tūlolile na miso gise gīkī.

23Alīyo a bise ūtūfunya mo, ūtwenha kūūnū kwiza kūtwinha sī īyo walī wabisagīja ūbilahīlīla bakūlūgenji bise.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24H'ī nguno yene ū SEEBA ūtūlagīla kūgadima pye a malange genaya, na kūng'ogoha ū SEEBA Mulungu wise, gīkī ītūbeelele ī mihayo, hama ū wei atūlang'hane twikale tūlī bapanga gīt'ūmo tūlī nī lelo īyī.

25Hūna lūūlū ūlū twilang'hana, tūshidima ī shilagīlo shenīshi pye ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA Mulungu wise gīt'ūmo watūlagīīlīla, ū mhayo gwenūyo gūkūbiza gwa būtūngīlīja ū kū bise."

Kūshokeela 7

Būbi bo kūlamya shiikolile

1Ū SEEBA Mulungu wako ūlū ūkūshisha ū mu sī īyo ūjile kwīdima ībize yako, hūna ūgapeeja mahanga mingī gūkwīngīla, ga Bahītī, Bagiligashi, Baamoli, Bakanani, Bapelizi, Bahīvī, na Bayebusi, mahanga mpungatī mataale na ga nguzu kūtinda bebe;

2ū SEEBA Mulungu wako ūlū ūgatūūla mu nkono gwako a mahanga genayo, nang'ho ūgapyena, īkūkwigelela kūbamala pye gete a banhū benabo. Yaya ū kūbeeja ilagane nabo nūūlū hado, hama yaya gete nūūlū kūbachīla shigongo.

3Yaya ū kwitooleela nabo; mutizūbazunīlīja a bashike bing'we ū kūtoolwa na a bitūnja babo, na a bitūnja bing'we yaya ū kūbatoola a bashīke babo.

4Nguno bakūbagalūcha a bitūnja bing'we, booye kūnilondeela nene, bandye kūbatūmamīla bamulungu bangī, a heneho ū SEEBA akūmupelanīla wangū no amukenaagūle.

5Na lūūlū ī ya kūbīītīla a banhū benabo yīyī: Ī myalīlo yabo īsambaagūlagi gete, hama balī na mawe bakagalamyaga; nago gabelagūlagi. Na ng'hīngī ja Maashela balī najo, nī jene jikambagūlagi, na a mashiikolile gabo gapembagi mu moto.

Basolwa ba ng'wa Mulungu

6Nguno ū bebe ūlī ihanga lyeela ū kūlī SEEBA Mulungu wako; ū SEEBA Mulungu wako wakūsola kūfuma ū mu banhū a bose abo balī mu sī; gīkī ūbize ihanga lya banhū bakwe ba wikomangīle.

7Ū Mulungu atang'olekegije ū būtogwa wakwe a bing'we mu nzīla ya kūmusola īkī gīkī ng'walī bingī no kūtinda a banhū a bangī; ītī gīko yaya, nguno a bing'we ng'walī bagehu no kūtinda pye a banhū.

8Alīyo yalī kūlwa nguno īkī ū SEEBA amutogilwe no; na lūūlū washikīlīja kwisagīja ūko walī wabisagīja bakūlūgenji bing'we. H'ī nguno yene akamukomoola na nkono gwa būdūla, ūmufunya ū mu sī ya būsese, ng'wīnga ū mu nkono go ng'wa Falao ū ntemi wa Misili.

9Na lūūlū itegelejagi gīkī, ū SEEBA Mulungu wing'we, hū ng'wene ū Mulungu; ū wei alī Mulungu nsanyiwa, akadimīīlaga ilagane lyakwe kū bose mu būtogwa

© 2015 Bible Society of Tanzania.

būshikanu, kūshisha shihūmbī sha shibyalīlwe sha banhū abo bantogilwe na bashidimile ī shilagīlo shakwe.

10Alīyo abo bankolilwe, akabashokejaga īyo ībigelelilwe, gīkī abayagaje gete. Atadīlaga ū kūbamalīla shiilī abo bankolilwe, kūlenganīla nū mumo ībigeleelilwe.

11Na lūūlū īng'wigeleelilwe kwilang'hana no no no, mushimīzīle ū mu kahelele na a malange gakwe, nī shilagīlo īsho nalīng'winha lelo īyī.

12Ūlū ng'ūshidīlīla ī shilagīlo shenīshi, hama ng'wilang'hana ng'ūdūla kūshimīzīla musho, ū SEEBA Mulungu wako akūlīlang'hana ī lilagane lyakwe ū kūlī bebe mu būtogwa, gīt'ūmo wabilahīlīla bakūlūgenji bako.

13Nīyo akūkūtogwa no ūkūfuuha na ningī, gīkī mukwīle kūtinda. Ū būbyīle wa nda yako akūwīlūkīla mbango, pyī na a matwajo gako ga kūfuma mu malaale ī shilīwa shako, mizabibu yako, na a maguta akūgafuuha mbango; nī ndama ja mu madaale gako, na a baana ba ng'holo na a ba mbūli jako. Ī yose yenīyī akūkwītīla ū mu sī īyo wabisagīja bakūlūgenji bako gīkī akūkwinha.

14Ū bebe ūkūbiza na kūtinda pye a banhū ba mu sī, atīho nūūlū munhū ūmò, ngosha nūūlū nkīma ūyo akūbiza ngumba; na gūtīho ntugo gwako nūūlū gūmò ūyo gūtūdūla kwibyala.

15Ū SEEBA akūkwīngīja pyī ī mbika ja mabūsaatu; atūkūgwisīja na hado yaya a mabūsaatu gabūbi ayo walī ūgamanile mu sī ya Misili, a genayo akūbagwisīja abo bakūkolilwe ū bebe.

16Na lūūlū shikwigeleelilwe kūbamala pye a banhū abo SEEBA Mulungu wako alabatūūle mu nkono gwako. Ūtizūbachīla shigongo nūūlū hado yaya, hama a bamulungu babo ūtizūgima gete kūbatūmamīla nūūlū hado; nguno ū lwenūlo lūkūbiza lūtu lwa kūkūgwasha.

Mulungu akūkūpyenela mahanga

17Ū bebe ūshikile kwiganika, “A mahanga genaya galī na nguzu no kūtinda a bise. Tūkūdūla kinehe ū kūgapeeja gatwīngīle?”

18Yaya ū kūbogoha nūūlū hado a banhū benabo, ū bebe izūkagwa dūhū ūmo SEEBA Mulungu wako akang'wītīla ū Falao na a bana Misili a bose.

19Bebe ng'wenekīlī ūkabona na miso gako īyo SEEBA Mulungu wako akīyīta; ūbona mihayo ya kūluhya kūtaale, na shimanīkījo sha kūkumya na kūdedebaja, ūgūbona ū nkono gwakwe gwa būdūla, ū nkono ūyo akagūgoloola ng'wikanza lya kūkūfunya ū mu sī yenīyo. Ū SEEBA Mulungu wako akūgīītīla gīko na a mahanga pye ayo ūlīgogoha genayo.

20Nīyo ū SEEBA Mulungu wako akūbatūmīla būkalasa, kūshisha bashile pyī, na a bakūyūng'witūlūganya.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Yaya gete ū kūbogoha a benabo, nguno ū SEEBA Mulungu wako, ūyo alī hamò nang'ho, alī Mulungu ntaale na wa lyogohya.

22Ū SEEBA Mulungu wako akūgīnja had hado a mahanga genayo gakwīngīle; yaya ū kūgapeeja pye a gose haho na haho ikanza līmò, nguno mashiinū ga mu mapoolu gakwibyala gakwīle gakūkoye.

23Alīyo ū SEEBA Mulungu wako akūbatūūla mu nkono gwako a banhū benabo, abinhe ng'holò ya kūbbaha kūshisha bashile pye.

24A batemi babo akūbatūūla mu nkono gwako, kūshisha ūlīpyagūle ī lina lyabo lījimangūke gete, lyīnge a ha sīlīlī y'igūlū. Atīho nūūlū ūmò wabo ūyo akūgima kūkwīmīla ū bebe; ūkūbakenaagūla pye gete.

25Nī shiikolile sha ba mulungu babo ūshipemba mu moto. Yaya ū kūjikūmva ī zahabu nūūlū feza ījo jizwalīkījiwe ū kū mashiikolile genayo; yaya nūūlū kūjisola gīkī nang'ho ūbize wipandīkīla. Ūlū wīta gīko ūkwigwasha mu būsese wa kūgatūmamīla, nguno a mashiikolo genayo galī ga malofu ū kūlī SEEBA Mulungu wako.

26Yaya ū kwenha shikolo shose shose sha malofu ū mu numba yako, ūlū wīta gīko nū bebe ūkūbiza wigeleelwa kūgwīlwa nsango gwa kūkenaagūlwa gīt'ūmo gal'a goi. Ī shikolo sha mbika yenīyo h'ūmo shibizīle; shikolagwe gete, nīyo ūshogohe no, nguno shizumilwe.

Kūshokeela 8

Būgaliili bo ng'wa SEEBA mu lūgendo

1Ilang'hanagi gete mushishikīlīje pyī ī shilagīlo īsho nalīmulagīla ī lelo yenīyī. Nguno hū mukwikala mulī bapanga, nīyo hū mukūkwīla ng'wiyongeje; hangī mukūja mukīdime nī sī īyo SEEBA wabisagīja bakūlūgenji bing'we mu kūbilahīlīla.

2Izūkagwa aho walī ng'witogolo, ū mu shikū ījo SEEBA Mulungu wako walūkūtongeelaga ū mu nzīla pyī ī myaka makūmi anè yose īyī, kūlwa kūkūlanga widoohya, na kūkūgema ashibone īsho shilīmo ū mu ng'holò yako; ūlū gīkī ūdūgije kūshidima ī shilagīlo shakwe nūūlū yaya.

3Akakwītīla mihayo mingī ya kūkūlanga kwidoohya, ūkūdīīja nzala, hanuma ya henaho ūkūlisha eemanu; shilīwa īsho walī ūtashimanile ū bebe pye na a bakūlūgenji bako. Nguno walī atogilwe kūkūlanga gīkī, ū munhū atūbiza mpanga kūlwa nguno ya shilīīwa kwike, alīyo kūlwa būlī mhayo ūyo gūkūfuma mu nomo go ng'wa SEEBA.

4Ū mu myaka yose makūmi anè yenīyo ūtakoyiwe būzuuka, nūūlū kūbimba magūlū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Shikwigelile ūdeebe ū mu ng'holò yako gīkī, ūmo munhū akang'hūgūlīlaga ng'wana wakwe, nū SEEBA Mulungu wako akūkūhūgūlaga gīko.

6Na lūūlū shidimage gete ī shilagīlo sha ng'wa SEEBA Mulungu wako, ūshimīzīle mu nzīla jakwe na mu kūng'ogoha wei.

7Nguno ū SEEBA Mulungu wako alīkūtwala kū sī yawiza, sī ya myongo na malambo ga minzī; na nzwīlo ja kwikala jikūpumunhīkaga minzī mu malago na mu ngūlū.

8Alīkūtwala kū sī ya ngano na būsīga wingī, hamò na mizabibu na mitiini na mikomamanga, na mizeituni na būūkī;

9sī ītī ya kūgeehelwa shilīwa, nūūlū kūgeehelwa na shikolo shingī shose shose yaya, sī ya mawe galī na chūūma, nū mu ngūlū jayo ūdūgije kūfukūūla mo chūūma sha feza.

10Na lūūlū ūlū ūlya wigūta ūkūnkumīlīja ū SEEBA Mulungu wako, kūlwa nguno ya kūkwinha sī yawiza.

Ilang'hanage ūtizūdoosa

11Ilang'hanage ūtizūng'wība ū SEEBA Mulungu wako, wībe ū kūshimīzīla ū mu kahelele kakwe, nī shilagīlo shakwe na a malange gakwe ayo nalīkwinha lelo īyī.

12Nguno ūkūlya wigūta, ūzenga na numba jawiza wikala mo,

13na a madaale gako ga ng'ombe, na a ga ng'holo na mbūli gūūkūla; ūkūkwīja na zahabu būyaga nī feza, nī shikolo ī shingī īsho ūlī nasho shūkūkwīlīla.

14A henaho ī ng'holò yako īshikile kūdoosa, ūng'wība ū SEEBA Mulungu wako ūyo wakwīnja kūfuma mu sī ya Misili, ī sī ya būsese.

15Hū ng'wene ūyo akakūbītya ng'witogolo igalī na lyakogohya, mu sī ng'halamuku ya notà ng'halī; ūmo jilīmo na nzoka ja būsūngū wabūbi, hamò na ng'homi; ū mu shikū jenījo akakwinha minzī kūfuma mu shiganga shidiimu!

16Hū ng'wene ūyo akakwinha eemanu ya kūlya aho ūl'ū ng'witogolo lyenīlo, shilīwa īsho bakūlūgenji bako baalī batashimanile na hado yaya. Wakwinhaga gīkī akūlange kwidoohya, na gīkī akūgeme; kūlwa gīkī ū kū shikū ja kū būtongi ī mihayo yako īkūbeelele.

17Nīyo ūshikile nūūlū kwiwīla, “Būdūla wane waninhile ū būsabi wenūbū, naasabiwe nguzu ja nkono gwane.”

18Alīyo ng'wizūkagwe ū SEEBA Mulungu wako, nguno hū ng'wene akūkwinhaga ū būdūla ū wa kūpandīka ī sabo; kūlwa kūlīshikīlīja ilagane īlo walī wabeeja na bakūlūgenji bako mu kwilahīla, gīt'ūmo īlī ī mihayo nī lelo īyī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Ūlū ūhūbīla ūng'wība ū SEEBA Mulungu wako, wandya kūlondeela bamulungu bangī na kūbatūmamīla, na kūbinamīla; ī lelo yenīyī nalīmumanya hape, gīkī mukūyagaala gete.

20Ūmo SEEBA akagakenaagūlīla mahanga ayo akagayagaja gūūng'wīngīla a bing'we, na a bing'we mukūyagaala ūlū ng'ūleka kūng'wigwa ū SEEBA Mulungu wing'we.

Kūshokeela 9

Ītī kūlwa būtūngīlīja wa Baisilaeli

1Na lūūlū igwaga Isilaeli, ī haha ūlī bbihī kūgūkīla ū mongo gwa Yolodani, ūje kūgapeeja mahanga mataale na ga nguzu kūtinda bebe, kū sī ya mizengo mitaale īpīndīlījiwe ngītīli ja ndugu, ja būlīīhu wa kushika kū malunde.

2A banhū ba kwenūko balī na nguzu, hangī balīīhu no, ba shibyalīlwe sha ng'wa Anaki. Ū bebe ūbamanile, nīyo ūlūdeebile nū lūkumo lwabo ūmo bakahayīlagwa, “Nani ūyo adūgije kwilwisha na Baanaki?”

3Alīyo ī lelo yenīyī managa hape gīkī, ū SEEBA Mulungu wako hū ng'wene ūyo alīkīla, atonge ko gītī moto gwa būpī gūkūlyaga mabbaala. Akūbakenaagūla wei, akūbagwisha ū kū būtongi wako. Hūna ū bebe ūkūbapeeja na kūbayagaja wangū, gīt'ūmo SEEBA wakwisagīja.

4Alīyo ū SEEBA Mulungu wako ūlū ūbapeeja būkwīngīla, ūtizikumīlīja ūlīhaya, “Ū SEEBA wanenhile ū mu sī īyī kwiza kwīsola ībize yane kūlwa nguno ya būtūngīlīja wane.” Ītī gīko na hado yaya, alīyo īlī kūlwa nguno ya būsoso wa nhūngwa jabo a banhū ba mahanga genayo, hī chene ū SEEBA alībapeeja bakwīngīle.

5Ūtūjaga kwīsola ī sī ya banhū benabo kūlwa nguno ya būtūngīlīja wako, nūūlū kūlwa būgololoku wa nhūngwa jako. Alīyo īlī kūlwa nguno ya būsoso wa nhūngwa jabo, hī nguno yene ū SEEBA Mulungu wako akūbapeeja bakwīngīle, ashikīlīje īyo wabisagīja bakūlūgenji bako ba Abulahamu, Isaka na Yakobo.

6Hūna lūūlū itegelejage gīkī, ū SEEBA Mulungu wako atūkwinhaga ī sī yawiza yenīyo kwīsola ībize yako, kūlwa nguno ya būtūngīlīja wako; nguno ū bebe ūl'ihanga lya banhū ba nhingo ngang'hanazu no.

Kwizūkījjiwa mawe ga shilagīlo

7Gwizūkagwe ū mhayo ūyū, ūtizīība ūmo ūkampelanīja ū SEEBA Mulungu wako aho ūlī kwitogolo. Kūfuma ikanza lya kwīnga kwako mu sī ya Misili kūshisha washika aha, ūkūnkoyaga dūhū ū SEEBA Mulungu wako, kūlwa būshitiigwa wako.

8Ū kū lūgūlū lwa Holebu mukampelanya no ū SEEBA, kūshisha ūhaya kūmuyagaja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Aho nalinha ū mu lūgūlū kūja kwanukūla mabalala ga mawe, a mawe ga
būkaanījibo ng'wa SEEBA ūbo walī wabeeja ning'we, nakikala ū mu lūgūlū
ikanza lya shikū makūmi anè, līīmi na būjikū; nataliile shilīwa nūūlū natang'wile
minzī yaya.

10Ū SEEBA ūninha mabalala abīlī ga mawe gandīkilwe na nkono go ng'wa
Mulungu. Gaalī gandīkilwe ho pye a malange ga shilagīlo sha ng'wa SEEBA, ayo
akang'winha lūshikū lwene ng'walī ng'wibilinga, aho wayombaga ning'we
kūfuma mu lūgūlū lūkūligimaga moto.

Ndama ya zahabu

11Aho jabīta ī shikū ījo makūmi anè līīmi na būjikū, ū SEEBA ūninha mabalala
abīlī ga mawe, a mabalala g'ilagane.

12Hūna ū SEEBA ūniwīla, "Būkaga wike wīnge a henaha ūje wangū, nguno a
banhū bako abo wabenhile kūfuma Misili bisosohagije. Baagalūkile wangū no
bīīleka īyo naalī nabalagīīlile, bibeegegije shiikolile sha kūsula."

13Ū SEEBA ongeja kūniwīla alīhaya, "Nīyo a banhū benaba naababonile gīkī balī
na ntwe ndaamu no!

14Ī gete nilekage nabakenaagūle, nalīpyagūle gete ī lina lyabo lyīnge a ha sīlīlī
y'igūlū, nakwīte ū bebe ūbize ihanga lya nguzu, n'itaale kūtinda a boi."

15Hūna nūgalūka kwika kūfuma ū mu lūgūlū; ī likanza lyenīlo lūkūligimaga
moto. Na a mabalala ay'abīlī a g'ilagane naalī nago ū mu makono gane.

16Na ng'hana aho naaponya a miso nūbona gīkī ng'wang'hūbile no ū SEEBA
Mulungu wing'we; nūūbona ng'wagalūkile wangū ng'wīleka ī nzīla īyo SEEBA
walī wamulagīla, ng'wibeegeja shiikolile sha ndama ya kūsula.

17A mabalala ga mawe ayo naalī nagabūkije mu makono gane, nūgadima
nūgaponya hasī mulolile, gūūbelagūka gūbiza mamenyagūlwa.

18Hūna nūūgwa hasī kū būtongi wakwe ū SEEBA nūnīlīīla; nikala gīko ikanza lya
shikū makūmi anè, līīmi na būjikū. Natalile shilīwa nūūlū kūng'wa minzī yaya,
kūlwa nguno ya būkenaagūji wing'we ū bose ūbo ng'walī ng'wawīta, ī shibi īsho
shikampelanya no no no ū SEEBA.

19Ū nene nakabogoha ū būpelanu nū būdaki wakwe ū SEEBA, walī wasaya no
kūshisha walī amalīīlile kūmuyagaja. Alīyo ū SEEBA ūniigwa nū lūkangala
lwenūlo.

20Hama nīyo ū SEEBA walī wampelanīla no nū Alooni; walī atogilwe kūnyagaja,
nū ng'wene nakanombela ī likanza lyenīlo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Hūna ī līshiinū ling'we, ī lidama īlo ng'walī ng'walībeeja nūlīsola nūlīpemba mu moto. Hama nūlīpondagūla, nūlīshigina lyūnoga, lyūbiza lūbuubu; ū lūbuubu lwenūlo nūlūsaamagūlīla mu minzī ga mu longa gaahūūmaga kūfuma mu lūgūlū.

22Ū SEEBA ng'walī ng'wampelanya n'ikanza līngī mulī Tabeela, na Masa, na Kibuloti-havata.

23Na a haho mulī Kadeeshi-balinea ū SEEBA akamutūma ūmuwīla, "Jagi mukīdime ībize ying'we, ī sī īyo nang'winha." Na ahene mukalema, ng'ūshigomela ī shilagīlo sha ng'wa SEEBA Mulungu wing'we; ng'ūduuma ū kūnsanya nūūlū ū kūng'wigwa.

24A bing'we mulī bashitiigwa na kale ū kūlī SEEBA, kūfuma aho nandīja kūmudeeba ū nene.

Musa kūbalombela Baisilaeli

25Hūna lūūlū nūdīla ī shikū ījo makūmi anè līīmi na būjikū nagwile ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA, nguno ū SEEBA walī wahaya akūmuyagaja.

26Nūnomba ū SEEBA nalīhaya, "Ee Seeba MULUNGU, ūtizūbayagaja a banhū bako, banhū ba wingīji wako abo wabakomoola na būdūla wako būtaale, ūbīnja mu sī ya Misili na nkono gwako gwa būdūla.

27Bizūkagwe a batūmami bako; a ba Abulahamu, Isaka na Yakobo, yaya ūkūbūkalalīla ū būgūnu wa banhū benaba, nū būkenaagūji wabo nī shibi shabo.

28Ūlū ītī chene a banhū ba kū sī īyo watūfunije bakūhaya, 'Ū SEEBA walī atabatogilwe a banhū benaba, na lūūlū īkī walemeelilwe ū kūbashisha ū mu sī īyo walī wabisagīja, wakalīlile kūbamalīla ng'witogolo dūhū!'

29Alīyo a boi balī banhū bako gete, banhū ba wingīji wako, abo bebe ng'wenekīlī ūkagoloola nkono gwako gwa būdūla ūbafunya ū mu sī ya Misili."

Kūshokeela 10

Mawe gangī ga shilagīlo

1Ī likanza lyenīlo ū SEEBA ūniwīla, "Beejaga mabalala gangī abīlī ga mawe gītī a ga kwandya, hanuma wize hangī ū kūlī nene ū kū lūgūlū; ūbeeje n'isandīko lya mbawa.

2Nakūyandīka hangī ha mabalala ī mihayo īyo yalī a ha mabalala a ga kwandya, ayo wagabelagūlile. Hūna ūkūgatūūla ū ng'wisandīko.

3Na lūūlū nūbeeja isandīko lya mbawa ja ng'wininga, hūna nūbeeja mabalala gangī abīlī ga mawe, ūmo gaalī a ga kwandya. Nūlinha ū mu lūgūlū nagabūkije a mabalala ga mawe būbīlī wago mu makono gane.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Ū SEEBA wandīka a ha mabalala ga mawe genaya ī mihayo īyo walī wayandīka ī kwandya, a malange ikūmi ga shilagīlo ayo walī wamuwīla aho akayomba ning'we mu lūgūlū kūfuma mu moto, ū mu lūshikū ūlo ng'walī ng'wibilinga. Hūna ū SEEBA ūninha a mabalala genayo.

5Hanuma ya henaho nika kūfuma ū mu lūgūlū, a mabalala genayo nūgatūūla ū ng'wisandīko īlo naalī naabeeja, gīt'ūmo SEEBA akanilagīīlīla; h'ūmo galī nī haha.

6A Baisilaeli būshimīza kūfuma Be-eloti Benejakani, kūshisha Mosela. Ū Alooni ūzumalīkīla kwenūko, ūjīkwa; Elieza ng'witūnja wakwe wingīla a ha nīmo gwa būgabīji būtaale a ha ng'wanya gwakwe.

7Ū kūfuma a henaho būshimīza kūshisha būshika Gudigoda, būlūmbūlīla kūshisha Yotibatani, sī ya mahululu ga minzī.

8Ī likanza lyenīlo ū SEEBA ūbakomanya a banhū ba lūganda lwa Lawī kūlwa nīmo gwa kūlībūūcha ī lisandīko ly'ilagane lya ng'wa SEEBA, kwīmīīla kū būtongi bo ng'wa SEEBA kūlwa būtūmami, na kūbafuuha a banhū mu lina lyakwe, gīt'ūmo bataalī bakwītīlaga kūshisha lelo īyī.

9Hī nguno yene a Balawī batī na ngabo nūūlū wingīji ū mu baana ba ng'wabo; ū SEEBA hū ng'wene ūyo alī wingīji wabo, gīt'ūmo SEEBA Mulungu wing'we akabawīlīla.

10Nakikala ū mu lūgūlū shikū makūmi anè līīmi na būjikū gīt'ūmo naalī nīītīla ū lūgendo ū lwa kwandya. Nū lūkangala lwenūlū ū SEEBA ūniigwa hangī, nguno jalī jitī ng'hūmbū jakwe ū kūmukenaagūla."

11Hūna ū SEEBA ūniwīla, "Būūkaga ūje kūjūbatongeela a banhū ū mu lūgendo lwabo, baje bakīdime ībize yabo ī sī īyo nabilahīlīla bakūlūgenji babo gīkī nakūbinha."

Kūng'ogoha SEEBA

12Alilūūlū bebe Isilaeli, ū SEEBA Mulungu wako atogilwe kī ū kūfuma ū kūlī bebe, ūlū ītī kūng'ogoha SEEBA Mulungu wako, kūshimīzīla mu nzīla jakwe jose, kūntogwa we, na kūntūmamīla SEEBA Mulungu wako na ng'holò yako yose na būpanga wako bose;

13kūshimīzīla mu kahelele na malange gakwe ayo nalīkwinha lelo īyī kūlwa solobo yako?

14Managa gīkī ī ligūlū līlī lya ng'wa SEEBA Mulungu wako, na a mapandī ga ng'wigūlū ayo galī higūlya no no no; pyī nī sī hamò nī shose īsho shilīmo.

15Alīyo ū SEEBA akabalolegeja būtogwa wakwe a bakūlūgenji bako, ūbatogwa hūna ūmusola a bing'we ba shibyalīlwe shabo, ūmutogwa kūtinda pye a banhū ba mahanga a gangī gīt'ūmo īlī lelo īyī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16Na lūūlū jisaalagi ī ng'holò jing'we, nī mitwe ying'we yaya ū kwikala midiimu.

17Nguno ū SEEBA Mulungu wing'we alī Mulungu wa bamulungu na Seeba wa baseeba; hū ng'wene ū Mulungu ū ntaale, wa būdūla na wa lyogohya, ūyo atasolanhyaga banhū nūūlū atanukūlaga būhongwa.

18Akabalwīlīīlaga a bapīna na a bachīlwa; nū ngeni akandīlīlaga na kūng'winha shilīwa na shizwalo.

19Na a bing'we shing'wigeleelilwe kūbatogwa a balobeji ba mu sī ying'we; nguno na a bing'we ng'walī balobeji ū mu sī ya Misili.

20Ng'ogohagi ū SEEBA Mulungu wing'we, na muntūmamīle we; dimanagi nang'hwe gwa, nū mu kwilahīla kwing'we ng'wilahīla mu lina lyakwe.

21Hū ng'wene shiigelile munkumīlīje, ū wei alī Mulungu wing'we ūyo akīīta mihayo mitaale ya kūkamaaja na ya kogohya kūlwa nguno ying'we, īyo mukībona na miso ging'we.

22A bakūlūgenji bing'we abo bakaja mu sī ya Misili baalī banhū makūmi mpungtī ī lisaabu lyabo; alīyo ī haha ū SEEBA Mulungu wing'we wang'wītile kwibyalana na kūkwīla gītī sonda ja ng'wigūlū.

Kūshokeela 11

Kūntogwa na kūng'wigwa SEEBA

1Na lūūlū shikwigelile kūntogwa ū SEEBA Mulungu wako shikū jose; na kwīdima pyī īyo ayīlagīlile, na a malange gakwe, nī shilagīlo shakwe.

2Ideedeng'hanyagi chiza ī lelo nguno natūlūngalūngaga na bana bing'we, a boi batībonile, nūūlū ītītilwe mu shikū jabo ī milīmo ya ng'wa SEEBA Mulungu wing'we, īyo wītūmamīlaga mu kahūgūlīle kakwe; nī likūjo lyakwe batalībonile, nū būdūla wa nkono gwakwe, nūūlū ūmo akagūgoloolela ū nkono gwakwe batabonile.

3Batashibonile nī shimanīkījo īsho washibeejaga mu sī ya Misili kū būtongi bo ng'wa Falao, ū ntemi wa Misili, nū mu sī yakwe ī yose.

4A benabo batabonile nūūlū ūmo akalyītīla ū SEEBA ī libità lya bashilikale ba Bamisili nī falasa jabo, na a magogoteni gabo, ū ng'wikanza īlo baamukūūbījaga; aho akabalibīja mu minzī ga Nyanza Yaza, pyī būshila fu, ūbayagaja ilalī.

5A bana bing'we batayībonile īyo wang'wītīla ū ng'witogolo kūshisha ng'ūshika a hipandī lyenīlī mulī ī haha.

6Batīībonile nī yīyo akabīītīla ba Dasani na Abilamu, a bitūnja ba ng'wa Eliabu wa lūganda lwa Lubeni; aho sī īkalugūka ha gatī gatī ya Baisilaeli, yūbamila a

© 2015 Bible Society of Tanzania.

banhū benabo nī kaya jabo, na a maheema gabo, nī shikolo shabo shose ī shipanga īsho baalī nasho.

7Miso ging'we benekīlī ayo gayībona ī mihayo ī mitaale yenīyī, īyo SEEBA wayīta.

Kūkomelejiwa kūdima shilagīlo

8Na lūūlū shidimagi ī shilagīlo ī shose īsho nalīng'winha lelo, hū mukūbiza na nguzu ja kwīdima ībize ying'we ī sī īyo mulīkīla mongo gwa Yolodani kūja kwīsola.

9Ū mu gīko hū mukūbiza na būlamu būlīhu ū mu sī īyo SEEBA wabilahīlīla bakūlūgenji bing'we nī shibyalīlwe shabo gīkī, akūbinha ī sī ya būhondo.

10Ī sī īyo mulīkīla kūja kwīsola yenīyo ītabizile gīt'ūmo īlī sī ya Misili ūko mulīfuma, ūko ng'wajihambaga ī mbīyū jing'we hū ng'walinhya kūshaadūūka lwa magūlū mukūjitīīlaga minzī gītī shisasīla sha makūbī.

11Alīyo ī sī īyo mulīkīla mongo gwa Yolodani kūja kwīsola, ī yene īpīndiwe ngūlū, hama īlī na malago gawiza no; nīyo īkang'waga minzī ga mbula kwīnga kwigūlū.

12Ū SEEBA Mulungu wako īdīlīlile no ī sī yenīyo; a miso ga ng'wa SEEBA Mulungu wako galolelile ho pye a makanza, kūfuma wandījo wa ng'waka kūshisha kū būkalīkījo wago.

13Na lūūlū ūlū ng'ūbiza bigwi na bakalalwa ū kūshishikīlīja ī shilagīlo īsho nalīng'winha lelo īyī, kūntogwa ū SEEBA Mulungu wing'we, na kūntūmamīla we na ng'holò yose na būpanga bose,

14a henaho hū nakūmutūmīla mbula ū mu sī ying'we ng'wikanza lyayo; ī mbula ya wandījo wa shidikū nī ya kū būkalīkījo wa ng'waka, ūdūle kūyūpandīka chiza ī shilīwa nī divai, na a maguta.

15Nū mu madīīmīlo gako nakūkūzwisīja maswa ga kūyūlya ī mitugo jako jigeja; nū bebe ng'wenekīlī ūkūyūlya ī shilīwa wigūta.

16Ilang'hanagi gete, ī ng'holò jing'we jitizūhūmbūūlwa mugalūke ng'wandye kūlamya bamulungu bangī, na kūbinamīla.

17Ūlū ng'wīta gīko ū būpelanu bo ng'wa SEEBA būkūmupembekela alīlugale ī ligūlū yooye ū kūtūla ī mbula, nī sī yooye ū kūtwaja a matwajo gayo. Ū mu gīko mutūdīla ū kūyagaala na kūshila ū mu sī yawiza īyo SEEBA alīng'winha.

Bana balangwe shilagīlo

18Ī mihayo yane yenīyī īdimagi na būkalalwa ū mu ng'holò nū mu maganiko ging'we; ng'wītunge ū kū nkono nū kū būshū wing'we, ībize būmanīkījo.

19Muyūbalanga mu welwa ng'holò a bana bing'we; ūlū ng'wigashaga mu kaya ng'wīhooyela, nūūlū mukūyeelaga mu nzīla, nūūlū mulaalile; nūūlū ng'wikanza lya kūbūūka.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Ūyandīke a ha nyango na a ha mita gwako,

21Ī shikū jing'we nī shikū ja bana bing'we ī ja kwikala ū mu sī īyo SEEBA Mulungu wing'we walahīla kūbinha bakūlūgenji bing'we, jongejiwe ū ng'wikanza ī lyose aho sī ītaalī ha sīlīlī y'igūlū.

22Nguno ūlū ng'wilang'hana, ng'ūshidima chiza pyī ī shilagalo īsho nalīng'winha, ng'ūntogwa ū SEEBA Mulungu wing'we, ng'ūshimīzīla ū mu nzīla jakwe ī jose, na kūdimana nang'hwe mu welwa ng'holò;

23a henaho lūūlū nang'hwe ū SEEBA akūgapeeja pye a mahanga genaya gang'wīngīle. Mukūbiza na būdūla wa kūgataaja ī sī a mahanga genayo nūūlū īkī a goi mataale na galī na nguzu kūmutinda a bing'we.

24Būlī hene aho mukūpanda na mhambala ja magūlū ging'we, ī lipandī lyenīlo līkūbiza ling'we; kwandīja ū kwitogolo īlo līti na banhū kūshisha Lebanoni, na kūfuma kū mongo gwa Flati kūshisha kū nyanza ya ng'weli.

25Atīho munhū wa kūdūla kwilwisha ning'we; ū SEEBA Mulungu wing'we akūtūūla lyogohya ling'we n'idetemya hose pyī ū mu sī būlī kwene ūko mulaaje.

Mbango n'izumo

26Managi gīkī, ī lelo nalītūūla ū kū būtongi wing'we n'izumo kūlwa nguno ying'we.

27Ī jilī mu kūzunya kwing'we ū kūshidima ī shilagīlo sha ng'wa SEEBA Mulungu wing'we, īsho nalīng'winha lelo īyī.

28Alīyo izumo ūlū ng'ūlema ū kūshidima ī shilagīlo sha ng'wa SEEBA Mulungu wing'we, ūlū ng'ūgalūka ng'wīleka ī nzīla īyo nalīmulanga lelo, ng'wandya kūlondeela bamulungu bangī abo mutabamanile kwīngīīla ikanza lyose lyose.

29Na lūūlū ū SEEBA Mulungu wako ūlū ūkūshisha ū mu sī īyo ūlīja kwīdima ībize yako, ī ūkūjitūūla kū lūgūlū lwa Gelizimu; alīyo ī lizumo ī lyene kū lūgūlū lwa Ebali.

30Ī ngūlū jenījo jilī kū nkīlo gwa mongo gwa Yolodani, kūūko n'ikūūwa īlo līlī kū lwande lwa ng'weli kū būgwa līīmi; mu sī ya Bakanani abo bakikalaga bbihī na mitī mitaale ya Moole, ng'witogolo lya Alaba kūūko na Giligali.

31Na lūūlū, ī haha yenīyī mulī hihī kūgūkīla ū mongo gwa Yolodani, muje kwīdima ī sī īyo SEEBA Mulungu wing'we alīng'winha ībize ying'we. Ūlū ng'wīsola na kwandya kwikala mo,

32ilang'hanagi gete mugadime pye a malange, nī shilagīlo īsho nalīng'winha lelo yenīyī.

Kūshokeela 12

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Shitambo h'ipandī līmò dūhū

1A malange aya nī shilagīlo īshi, shidimagi mu welwa ng'holò; mushishikīlīje pyī ū mu shikū ja būlamu wing'we, ū ng'wikanza lya kwikala kwing'we ū mu sī īyo alīng'winha ū SEEBA Mulungu wa bakūlūgenji bing'we.

2Shiigelile mugakenaagūle pye gete a mapandī ga kūlamīja, ayo banhū ba mahanga abo mulīja kūbataaja sī yabo bakagatūmamīlaga kūbalamya bamulungu babo. A mapandī genayo galī mu ngūlū na mu sī ja magūlya, gangī galī mu mbeho ja mitī mitaale ya madūūtū madoto.

3Ī myalīlo yabo īsambaagūlagi gete, hama balī na mawe bakagalamyaga; nago gabelagūlagi. Na ng'hīngī ja Maashela balī najo, nī jene jipembagi mu moto, na a mashiikolile ga bamulungu babo gakambagūlagi, mugakenaagūle gete a mina gabo gīnge ū mu mapandī genayo.

4A bing'we yaya ū kūnamya gīko ū SEEBA Mulungu wing'we.

5Alīyo mukūlīkooba ī lipandī īlo SEEBA Mulungu wing'we alalīsole kūfuma ū mu ng'anda jing'we ī jose, kūbiza wikalo wakwe na kūtūūla ho lina lakwe. Ū kwipandī lyenīlo h'ūko mukūyūja;

6h'ūko mukūyūtwala nī shakwinha shing'we sha kūpemva mu moto, pyī nī shitambò shing'we. Nī zaka jing'we enhagi kwenūko, nī shakwinha shing'we īsho mushitūūlile kūlwa kūmfunīja SEEBA, nī shakwinha shing'we sha kūlahīla, nī sha wiyaabī, pye na a matwajo ging'we ga kwandya; nī shakwinha sha kūfuma mu madaale ging'we ga ng'ombe na ga ng'holo na mbūli.

7Ū kwipandī lyenīlo h'ūko mukūyūlya na kūyega kū būtongi bo ng'wa SEEBA Mulungu wing'we, a bing'we nī kaya jing'we. Shiyegelagi pyī īsho SEEBA Mulungu wing'we akūng'wīlūkīla kūshīta.

8Yaya ū kwīta gīt'ūmo tūkwītīlaga kūūnū ī lelo, ūmo būlī ng'wene akwītīlaga gīt'ūmo atogelilwe wei ng'wenekīlī.

9Nguno mutaalī ū kūshika ū kwipandī ī lya kwifuula na lya wingīji wing'we, īlo SEEBA Mulungu wing'we alīng'winha.

10Alīyo ūlū mulagūkīle ū mongo gwa Yolodani muje mukikale ū mu sī īyo SEEBA Mulungu wing'we alīng'winha kūbiza wingīji wing'we; akūng'wifuuja ū kū mahanga a gose ayo gakūbiza gamupīndije, galeke ū kūmukoya ng'wikale mu mhola.

11Na lūūlū ū kwipandī īlo SEEBA Mulungu wing'we akūlīsola kūlwa kwikala lina lyakwe, ū kwenūko h'ūko mukūyūshenha pyī ī shikolo īsho nalīmukomeleja; ī shakwinha shing'we sha kūpemva mu moto, nī shitambò shing'we; nī zaka jing'we, nī shakwinha shing'we īsho mushitūūlile kūlwa kūmfunīja SEEBA, nī shingī pyī ī shawiza īsho mukūyūlahīla kūmfunīja we.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Na lūūlū ū kwipandī lyenīlo h'ūko mukūnyegela ū SEEBA Mulungu wing'we; a bing'we na a bitūnja bing'we na abashīke bing'we, na a basese bing'we bagosha na bakīma, hamò na a Balawī abo balī ū mu mizengo ying'we, abo batī na ngabo nūūlū wingīji wabo boi benekīlī.

13Ilang'hanage ūtizūfunya shitambò shako sha kūpemva mu moto kwipandī lyose lyose īlo bebe ng'wenekīlī ūtogwa.

14Ī shitambò shako shifunyage ū kwipandī īlo SEEBA Mulungu wako alakūsolele kūfuma ū mu lūganda lwa ng'wing'we; h'ūko ūkwīyītīla pyī īyo nalīkūlagīla.

Īsho shidūgije kūlīīlwa kūngī

15Kwike a hene ūdūgije kūgūsīnzīla ū ntugo gwako nūūlū ūlī aho ūzengile, ūlya ī nyama gīt'ūmo ūtogelilwe; ūmo mukalīīlaga sūbūya nūūlū mhala, gīt'ūmo SEEBA Mulungu wako alakwīlūkīle mbango. Pye a banhū, a beela na a babo batī beela, bazunīlījiwe ū kwīlya ī nyama yenīyo.

16Alīyo a mininga a gene yaya gete ū kūgalya; shiigelile ūgiite hasī gītī minzī.

17Ī zaka ya shakwinha shako sha būsu nī ya divai, nī ya maguta, yaya ū kwīlīīla ū mu nzengo ūyo ūkwikalaga; pyī nī mbyalwa ja kwandya ja mu madaale gako ga ng'ombe na ga ng'holo na mbūli. Nūūlū shose shose īsho wilahīla kūshifunya kūbiza shakwinha, nī shakwinha sha wiyaabī, nūūlū īsho mushitūūlile kūlwa kūmfunīja SEEBA, nūūlū shakwinha shingī īsho mulīshifunya kūlwa nguno ya ng'wa SEEBA.

18Ī shose shenīshi ūkūshilya ūlī kū būtongi bo ng'wa SEEBA Mulungu wako, kwipandī īlo alalīsole ū SEEBA Mulungu wako. Ūkūshilya ū bebe nū ng'witūnja wako nū nshīke wako, nū nsese wako ngosha na nkīma, hamò na a Balawī abo balī ū mu mizengo ying'we. Ūkūyega kū būtongi bo ng'wa SEEBA Mulungu wako, ūshilūmbe pyī īsho akūkwīlūkīlaga kūshīta.

19Ilang'hanage ūtizūbīība a Balawī ū mu būlamu wako ū bose ū mu sī yako.

20Ū SEEBA Mulungu wako ūlū wīgalīhya ī sī yako gīt'ūmo wakwisagīgīja, hūna ū bebe wandya kwikūmva nyama ūhaya, “Nakūmbūlaga kūlya nyama;” ūdūgije kūlya ī nyama gīt'ūmo ūtogelilwe.

21Ī lipandī īlo SEEBA Mulungu wako akūlīsola kūlwa kūtūūla mo lina lyakwe ūlū lyūbiza līlīkūle ū kūfuma a ha ng'wako, ūdūgije kūsīnza ntugo gwa ng'widaale lyako lya ng'ombe nūūlū lya ng'holo na mbūli, ūmo SEEBA alakwinhīle; hūna wīta ūmo nalīkūlagīīlīla, ī nyama wīlīīla mu nzengo gwako gīt'ūmo ūlatogelwe bebe ng'wenekīlī.

22Lyaga gīt'ūmo ūkalīīlaga sūbūya nūūlū mhala; nīyo pye a banhū, a beela na a babo batī beela, bazunīlījiwe ū kwīlya ī nyama yenīyo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Kwike ilang'hanage, yaya ū kūgalya a mininga gayo; nguno a mininga hū ū
būpanga, na lūūlū ilang'hanage ūtizūbūlīīlanīja mu nyama ū būpanga.

24Yaya ū kūgalya a mininga nūūlū hado, gitage hasī gītī minzī.

25Ūtizūgima gete ū kūgalya, ī mihayo īkūjīle chiza ū bebe ng'wenekīlī na a baana
bako a hanuma yako; nguno ū mu gīko ūkūbiza ūlīīta ītūngīlīgije ū kū būtongi bo
ng'wa SEEBA.

26Alīyo ī shikolo shako ī sheela, nī shisho walahīla gīkī ūkūshifunya shibize
shakwinha, ī shenīsho shisolage ūje nasho ū kwipandī īlo SEEBA alalīsole.

27Ī shakwinha shako sha kūpemva mu moto shifunyage ha ng'walīlo go ng'wa
SEEBA Mulungu wako; ī nyama ī yose na a mininga. A mininga ga shitambò
shako shiigelile giitwe hasī haho nū ng'walīlo go ng'wa SEEBA Mulungu wako, ī
nyama ī yene ūdūgije kwīlya.

28Na lūūlū ilang'hanage wīshikīlīje pyī īyo nalīkūlagīla yenīyī, īje chiza ī mihayo
yako būl'ikanza; ū bebe na a baana bako abo bakūbyalwa hanuma yako. Nguno
ūlū wīta gīko ūkūbiza ūlīīta ītūngīlīgije ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA Mulungu
wako.

Kūhūgūlwa kūlwa kūlamya shiikolile

29Ū SEEBA Mulungu wako akūgakenaagūla a mahanga gakwīngīle, ayo sī yago
ūlīja kwīdima ībize yako. Alīyo ū bebe ūlū ūmala ū kūgapeeja a mahanga genayo,
hūna ūkwikala ū mu sī yabo.

30Hama a banhū benabo ūlū būshila, ilang'hanage lūūlū ū bebe, ūtizūgwa mu
nhūngwa ja kūbūūgīlīja mihayo ya bamulungu babo, ūkūhayaga; "Ī gete a banhū
ba mahanga genaya baabatūmamīlaga kinehe a bamulungu babo? Nane nageme
wa!"

31Yaya ū bebe ū kūnamya gīko ū SEEBA Mulungu wako; nguno a boi ū mu
kūbalamya a bamulungu babo, bakīītaga mihayo ya malofu ya būlī mbika, īyo
ayīkolilwe ū SEEBA; bakabapembaga na mu moto bitūnja na bashīke babo,
kūlwa kūbafunya shitambò kū bamulungu babo.

32Na lūūlū, yītage pyī īyo nalīkūlagīla; yaya ū kongeleleja ho, nūūlū kwīnja ho
shose shose yaya.

Kūshokeela 13

Kūkenaagūlwa bahangi balomolomo na balamya ba shiikolile

1Ūlū ng'hangi nūūlū munhū nooti wa shilooti wilonga, hūna wandya kwigīmba
gīmba akoolechaga shimanīkījo na mihayo ya kūkumya, na ya kūkamaaja;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2hama ng'hana ū mhayo gwa kūkumya nūūlū ū gwa kūkamaaja ūyo wagūhayaga gūshikīīla, hanuma ya henaho ūkūwīla, “Bebe tūbalondeelage bamulungu bangī”, (bamulungu abo ūtabamanile); na, “Twandyage kūbatūmamīla benabo.”

3Yaya ū kwīdegeleka ī mihayo ya ng'hangi ng'wenūyo, nūūlū ū nooti wa shilooti ng'wenūyo. Nguno ū SEEBA Mulungu wing'we alīmugema, amulole ūlū muntogilwe na ng'holò ying'we yose na būpanga wing'we bose.

4A bing'we īng'wigeleelile kūnondeela SEEBA Mulungu wing'we, na kūntūmamīla we wike. Ī shilagīlo shakwe shidimagi, hama nīyo mung'wigwe we. Ntūmamīlagi we wike, na mudimane nang'hwe mu welwa ng'holò.

5Ū ng'hangi ng'wenūyo nūūlū ū nooti wa shilooti, shiigelile abūlagwe. Nguno walomeelaga mihayo ya kūngomela ū SEEBA Mulungu wing'we, ūyo wang'wīnja mu sī ya Misili, ūmukomoola kūfuma mu sī ya būsese. Ū munhū ng'wenūyo alī na ng'hūmbū ja kūmugalūcha ng'wīleke ī nzīla īyo SEEBA Mulungu wing'we wamulagīla kwīlondeela. Shiigelile muwīnje gete ū būsoso ū mu bing'we.

6Ūlū ndūgūyo nūūlū ng'witūnja wako, nūūlū nshīke wako; pye nūūlū ni akabiza ū nke wako ūyo ūntogilwe gete, nūūlū nwani ng'wiyo ūyo mutalekanaga, hūna ūkooba kūkūhūmbūūla alīkūwīla, “Tūjage kūūnū tūkabalamye bamulungu bangī,” (bamulungu abo ūtabamanile bebe, nūūlū bakūlūgenji bako;

7bamulungu ba banhū abo mukwikalaga hamò nabo, bamò babo bazenganwa biching'wi, bangī ba kūle, basambaalile hose ū mu sī; kwandīja ipandī īlī kūshisha ipandī līngī,)

8ū munhū ng'wenūyo ūtizūneka akūhūmbūūle, nīyo yaya nū kūndegeleka; hama ūtizūnsaatwa nūūlū hado, yaya ū kūneka alī mpanga, nūūlū ūtizūmisa gīkī atizinhwa nsango.

9Mūlagage gete ū ng'wenūyo; nīyo ū nkono gwako hū gūbize gwa kwandya ū mu kūmūlaga, hūna na a banhū a bangī batūūle ho a makono gabo.

10Mūlagage bo kūmponda mawe, nguno walī na ng'hūmbū ja kūkūgalūcha ūneke ū SEEBA Mulungu wako, ūyo wakwīnja mu sī ya Misili, ūkūfunya mu sī ya būsese.

11Ū mu gīko a Baisilaeli a bose bakwigwa bogohe; na lūūlū atigela ūngī hangī ū mu bing'we wa kwīta mhayo gwabūbi gīko.

Kūkenaagūlwa kwa mizengo ya balamya ba shiikolile

12Ū mu mizengo īyo SEEBA Mulungu wako alīkwinha kwikala mo, ūlū wigwa īlīhayiwa mu gūmò gwaho gīkī,

13bigelile mo banhū ba nhūngwa ja malofu ū mu bing'we, bakūjaga būbahūmbūūla a banhū ba mu nzengo gwenūyo būbawīla, “Tūjagi tūkabalamye bamulungu bangī,” (bamulungu abo mutabamanile);

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14a henaho īkūkwigeleela kūkooba mu būkomeezu wa kūbūūgīlīja chiza, na kūgīsīlīja mu welwa ng'holò. Ūlū gūbiza gūlī gwa ng'hana gūtī gwa būlomolomo, ū gwa gīkī mhayo gwa malofu gīko gwītilwe ū mu sī ya ng'wing'we,

15a banhū ba mu nzengo gwenūyo ūkūbayagaja na būūgī bo līlūshū pye a bose. Ūkūgūkenaagūla pye gete ū nzengo gwenūyo, bashile a banhū nī mitugo ī jose.

16Ī shose īsho ūlashipandīke mo, shidimage ūshitūūge ha gatī gatī ya gwalugwa ya mu nzengo, hūna ūgūpembe moto pye ū nzengo nī shikolo shamo ī shose, shibize shakwinha sha kūpemva kūlī SEEBA Mulungu wako. Ū nzengo gwenūyo gūkwikala buyīkī gīko ilalī, atigela wa kūgūzenga hangī.

17Shitizūbonwa mu nkono gwako shikolo shose shose sha ng'wenūmo, īsho shizumilwe. Ūlū ng'wīta gīko ū SEEBA akūgalūka būng'wīngīle ū būpelanu wakwe, amusaatwe na kūmuchīla shigongo. Akūng'ongeja ū wingī wing'we mukwīle mubize gīt'ūmo wabisagīja mu kūbilahīlīla a bakūlūgenji bing'we.

18A bing'we ng'wigwa ū SEEBA Mulungu wing'we, mushidime nī shilagīlo shakwe ī shose īsho nalīng'winha lelo, ng'wīte nī yīyo ītūngīlīgije ū mu miso gakwe.

Kūshokeela 14

Shilagīlo kūlwa shakūlya

1A bing'we mulī baana ba ng'wa SEEBA Mulungu wing'we; yaya ū kūteng'wa salago kūlwa nguno ya bafu, yaya nūūlū kwimooga makumbīīso; nūūlū kwiyīngīja ngohe jing'we kūlwa mhayo gwenūyo.

2Nguno ū bebe ūl'ihanga lya banhū beela kūlī SEEBA Mulungu wako. Ū kūfuma ū mu banhū bose abo balī mu sī, ū SEEBA wakūsola ū bebe gīkī ūbize ihanga lya banhū bakwe ba wikomangīle.

3Na lūūlū yaya ū kūlya shose shose ī sha malofu.

4Ī ndimu īji hū jene mudūgije ū kūjilya, ng'ombe, ng'holo, mbūli,

5saala, laala, nja, sūbūya, mboku, mhala na ngūlūgūlū;

6nī ndimu ī jingī ī ja chūūga shigabanhīkile shūlekana habīlī, ījo jikashoshaga būdīīma.

7Gwike ū mu ndimu ījo jikashoshaga būdīīma, nī ja chūūga shigabanhīkile shūlekana, īji yaya ū kūjilya, ī ngamīla nī sayayi nī mhīmbī. Nguno ī jenījo nūūlū īkī jikashoshaga būdīīma, alīyo jitī na chūūga shigabanhīkile; ū kū bing'we jilī ja malofu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Nī ngulubī nayo ya malofu nguno nūūlū īkī īlī na chūūga shigabanhīkile, alīyo
ītashoshaga būdīīma. Yaya ū kwīlya ī nyama yayo, nūūlū ūkūgūkuumya ū mimba
gwayo.

9Ū mu shiseng'wa pyī ī sha mu minzī, mudūgije kūlya ī ja masandà na
magambala.

10Alīyo pyī īsho shitī na masandà na magambala, yaya ū kūshilya ī shenīsho; shilī
sha malofu ū kū bing'we.

11Mudūgije kūlya ī noni jose ī neela.

12Alīyo īji yaya ū kūjilya; ng'hoonà, mbeeshi, nanda,

13kasunguseelya, nke o būshū, lūbala,

14mbika jose ja ng'hūngūūlū,

15ging'hi ya mapembe, ging'hi ya kūhiimīla, nzubi, fungwe,

16ging'hi ndo, ging'hi nhaale, nzooyo,

17lūbundaaji, ng'hūyūgū, choogihīnga,

18ng'ong'ooli, shimila nzoka, guleegule na tūnge.

19Pyī ī shiinū ī ndo do do ījo jilī na manana, alīyo jikashimīzīlaga magūlū, jilī ja
malofu ū kū bing'we; yaya ū kūjilya.

20Alīyo pyī ī ja manana ījo jilī neela mudūgije ū kūjilya.

21Yaya ū kūlya ī shikolo sha kūcha shoi dūhū; ūdūgije kūng'winha ngeni ose ose
ūyo akwikalaga ū mu mizengo ying'we; ū ng'wenūyo adūgije ū kūlya, nūūlū
ūdūgije kūnjingīja nobeji; alīyo ū bebe yaya, nguno ūl'ihanga lya banhū beela
kūlī SEEBA Mulungu wako. Yaya ū kūzuga ng'wana wa mbūli mu mabeelè ga
ng'wa nina.

Shilagīlo sha zaka

22Mukūyūfunya zaka ya shose īsho mukūpandīka kūfuma mu malaale ging'we
būlī ng'waka.

23Ī zaka ja shilīwa shako nī divai yako, na a maguta, nī mbyalwa ja kwandya ja
mu madaale gako ga ng'ombe na ga ng'holo na mbūli, ūkūlīīla kū būtongi bo
ng'wa SEEBA Mulungu wako ū kwipandī īlo alalīsole kūlwa kūtūūla ho lina
lyakwe, wilange kūnkūja ū SEEBA Mulungu wako būl'ikanza.

24Kwike ī lipandī lyenīlo ūlū līlī kūle no, nose ūtūdūla kwībūūcha ī zaka yako
(nguno ī lipandī īlo SEEBA Mulungu wako walīsola kūtūūla lina lyakwe līlī kūle
ū kūfuma ū kū ng'wako), alīyo ū SEEBA Mulungu wako ūbiza wakwīlūkīlile
mbango,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25ūlū gūlīchene īkaabanyage ī zaka yako ūpandīke hela, hūna ūjibūūche ī hela ūje najo ū kwipandī īlo SEEBA Mulungu wako walīsola.

26Ī hela jenījo ūkūjitūmamīla kūgūla shikolo shose shose īsho ūlatogwe, ng'ombe, ng'holo, divai nūūlū sha kūng'wa shingī shose shose, nūūlū shikolo shingī īsho wikūmva. Na lūūlū ū bebe nī kaya yako mukūlya kwenūko kū būtongi bo ng'wa SEEBA Mulungu wako muyege na kūlūmba.

27Ilang'hanage ūtizūng'wība nū Nawī ūyo akwikalaga mu mizengo yako, nguno ū wei atī na ngabo nūūlū atī na wingīji hamò nag'ho.

28Būlī ng'waka gwa kadatū ūlū gūūshika kū būkalīkījo wago, ī zaka ya shikolo ī shose īsho mukūpandīka ū mu ng'waka gwenūyo yenhagi mu nzengo gwing'we ng'wize ng'wībīke ng'wenūmo.

29Na lūūlū ū Nawī (īkī atī na ngabo nūūlū wingīji wakwe wei ng'wenekīlī), nū ngeni nū mpīna, nū nchīlwa ūyo akikalaga mu mizengo yako, akūdūla kwiza kūlya nang'hwe igūte mu gīko; ū SEEBA Mulungu wako akwīlūkīle ū mu milīmo yako yose īyo ūkūtūmama na makono gako.

Kūshokeela 15

Ng'waka gwa kūbalekeja banhū būgasa

1Būlī ng'waka gwa mpungatī ū kū būkalīkījo wago, mukūbalekeja a banhū abo mukūbatondaga būgasa.

2Ū būlekeja wenūbū mukūwīta mu nzīla yīyī, būlī ntondi ūyo akūntondaga Ng'wisilaeli ng'wiye būgasa bo shikolo, akūnekeja; aleke ū kūntonda ū būgasa wenūbo ū Ng'wisilaeli ng'wiye, nūūlū nzenganwa ng'wiye. Nguno ī likanza lya ng'wa SEEBA lyahamīlagwa, īlo alītūūlile kūlwa kūbalekeja banhū būgasa wabo.

3Ūdūgije kūsola ī shikolo ū kūfuma ū kūlī nobeji, ūyo atī Ng'wisilaeli ng'wiyo; alīyo ū ndūgūyo ū ng'wene nekejage gete pyī ū būgasa wakwe.

4Kwike nahene ītīho nguno ya kūbiza ho bahabī ū mu bing'we; nguno ū mu sī īyo SEEBA Mulungu wako alīkwinha ībize yako ya wingīji wako, akūkwīlūkīla ningī no.

5Ū bebe bizaga ng'wigwi dūhū ū kūlī SEEBA Mulungu wako, ūbiza ng'welwa ng'holò ū kūshimīzīla ū mu shilagīlo īsho nalīkwinha lelo.

6Nguno ū SEEBA Mulungu wako akūkwīlūkīla gīt'ūmo kūlī kwisagīja kwakwe; na lūūlū banhū ba mahanga mingī bakūyiza ū kūlī bebe kūlanda shikolo, alīyo ū bebe ūtūlanda kūfuma kūlī ose ose; hama ūkūsuga mahanga mingī, alīyo lītigela ihanga nūūlū līmò lya kūkūsuga ū bebe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Kwike ūlū ng'habī wilonga ū mu baana ba ng'wing'we mu nzengo gūmò gwaho ū mu sī īyo SEEBA Mulungu wako īyo alīkwinha, ūtizūbiza mi ng'holò, nūūlū ngugu ū kūlī ndūgūyo ūyo alī na makoye ga būhabī.

8Alīyo bizaga ng'wiza ng'holò, nzunīlījage ū ng'wiyo akūlande īsho atī nasho.

9Ilang'hanage ūtizūbiza n'iganiko lyabūbi ū mu ng'holò yako lya kwiwīla, "Yaya nguno gwegeelaga no ū ng'waka gwa mpungatī, ū gwa kūbalekeja banhū būgasa wabo." Na lūūlū kūlwa mhayo gwenūyo ūtizūmipīja ng'holò ū ndūgūyo, ūkaleka kūngunanha ūlū alī mu makoye. Nguno ū ndūgūyo ūlū ūnīlīīla SEEBA ū mu mhayo gwenūyo, ū bebe ūkūbalīlwa būbi.

10Hū kūhaya īkwigelile ūngunaane ū ndūgūyo, nīyo wīte mu wiza ng'holò. Ūlū wīta gīko ū SEEBA Mulungu wako akūkwīlūkīla ū mu milīmo yako yose, nū mu yose īyo ūkwīyīta na makono gako.

11Managa gīkī a bahabī batūleka ū kwilonga ū mu sī, na lūūlū nalīkūlagīla ūbize ng'wiza ng'holò ū kūlī ndūgūyo, ū kū banhū abo balī na makoye na a bahabī abo balīmo ū mu sī yako.

Bahebulania basese kwinhwa wiyaabī

12Hama ūlū Ng'hebulania ng'wiyo, ngosha nūūlū nkīma, ūjinjiwa kūlī bebe ūbiza nsese wako, hūna ūkūtūmamīla kūshisha ikanza lya myaka ītandatū, ū mu ng'waka gwa mpungatī ūkūng'winha wiyaabī.

13Nīyo ūlū ūng'winha ū wiyaabī, ūtizūneka aje makono dalali.

14Ng'wītīlage wiza ng'holò ūngabūlīle nang'hwe nūūlū tūgeehu kūfuma ū ng'widaale lyako, na a ha lūbūūga lwako, nū ng'wikamīlo lyako lya divai. Ng'winhage kūlenganīla nī ījo SEEBA Mulungu wako wakwīlūkīla.

15Shikwigelile kwizūkwa gīkī, ū bebe walī nsese mu sī ya Misili; alīyo ū SEEBA Mulungu wako ūūkūkomoola, h'ī nguno yene ī lelo nalīkwinha ī shilagīlo shenīshi.

16Alīyo ū ndūgūyo ūlū ūkūwīla, "Natatogilwe ū kwīnga a ha ng'wako," īkī wakūtogilwe no pyī nī kaya yako, nīyo hangī alībona gīkī a ha ng'wako abeegije no.

17Ūlū gūja chene solaga līmeelo, hūna ūng'wenhe ha nyango, ūgūkandīkīje ū gūtū gwakwe ha nyango ūgūchibūlīle henaho nī līmeelo lyenīlo; na lūūlū kūfuma ikanza lyenīlo akūbiza nsese wako ilalī. Nū nsese wako ū nkīma ūkūng'wītīla gīko.

18Ūtizūbona gīkī ū kūng'winha wiyaabī ū nsese wako gūlī mhayo ndito no, nguno ī solobo ya kūkūtūmamila ikanza lya myaka ītandatū dalali, īlī nhaale no; īkīlile ng'hangala ibīlī a ha solobo ya kūfuma mu milīmo ya kūbeejiwa na bitūmamīja ba mheela. Na lūūlū ū SEEBA Mulungu wako akūkwinha ū mu yose īyo ūlayīte.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Mbyalwa ja kwandya ja mitugo

19Ū mu madaale gako ga ng'ombe na ga ng'holo na mbūli, ī mbyalwa ja kwandya ī ng'hosha pyī ī jose jisolanhyage kūlwa ng'wa SEEBA Mulungu wako. Ī mbyalwa ja kwandya ja ng'ombe jako yaya ū kujitunga ijoki gīkī jibize ja kūtūmama milīmo, nī mbyalwa ja kwandya ja ng'holo jako ūtizūjileka gīkī ūyūpandīka solobo nguno ya booya wajo.

20Ū bebe hamò nī kaya yako mukūyūjilya ī mitugo jenījo būlī ng'waka, kū būtongi bo ng'wa SEEBA Mulungu wako, ū kwipandī īlo alalīsole wei.

21Ū ntugo gwa mbika yenīyo ūlū gūlī na būlemehazu būlebe; gītī kūgigīla, būbboku, nūūlū būlemehazu būngī bose bose wabūbi, yaya ū kūgūfunya kūbiza shitambò kūlwa ng'wa SEEBA Mulungu wako.

22Ū gwenūyo ūkūgūlya ūlī mu nzengo gwa ng'wing'we; banhū bose badūgije kūlya ī nyama yenīyo, babize beela na a babo batī beela; lyagi gīt'ūmo mukalīīlaga laala nūūlū saala.

23Kwike yaya ū kūgalya a mininga gayo, gitage hasī gītī minzī.

Kūshokeela 16

Pasaka ya ng'wa SEEBA

1Gwizūkagwe ū ng'weji gwa Abibu, wīte shigukulu sha Sabato ya ng'wa SEEBA Mulungu wako ū mu ng'weji gwenūyo, nguno ū mu ng'weji gwa Abibu ū SEEBA Mulungu wako akakwīnja mu sī ya Misili; ūkūfunya mo makanza ga būjikū.

2Ūkūsola ntugo kūfuma ū ng'widaale lyako lya ng'ombe nūūlū lya ng'holo na mbūli, ūje nago kwipandī īlo SEEBA Mulungu wako alalīsole kūlwa wikalo wa lina lyakwe, ūkagūsīnze kwenūko.

3Ī nyama yenīyo yaya ū kwīlya na ngatī gwa kūbeejiwa na būsu būsangije shibimbya. Ūkūshisha shikū mpungatī ūkūlyaga ngatī gūtī na shibimbya; ngatī gwa būluhi, nguno ūkīnga wangū wangū ū mu sī ya Misili. Ū mu shikū ja būlamu wako bose, ūkūlyizūkwa mu gīko ī likanza lya kwīnga kwako mu sī ya Misili.

4Ū mu shikū mpungatī jenījo, pye a hose ū mu sī yako atizūbonekana munhū nūūlū ūmò alī na būsu bose bose būsangije shibimbya. Nī nyama ya shitambò īyo ūkwīfunya ikanza lya mhīndī mu lūshikū lwa kwandya, ītizūsaaga kūshisha kū ntondo dilū.

5Yaya ū kwīsīnza ī Pasaka ūlī ng'wipandī līngī, hose hose ū mu mizengo īyo SEEBA Mulungu wako alīkwinha.

6Ūkwīsīnza ūlī h'ipandī īlo SEEBA Mulungu wako alalīsole kūlwa wikalo wa lina lyakwe. Ī Pasaka ūkwīsīnzīla henaho makanza ga mhīndī, līīmi līlījīlīīla kūlibīla; ī likanza īlo ūkīngīla mu sī ya Misili.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Ī Pasaka yenīyo ūkwīlya ya booche; ūkwīlya ūlī a h'ipandī īlo SEEBA Mulungu wako alalīsole; hūna ī dilū ūshoka kū maheema gako.

8Shikū itandatū ūkūlya migatī ītī na shibimbya, hūna ū mu lūshikū lwa mpungatī ūbiza na kwibilinga kwela kūlī SEEBA Mulungu wako, hama yaya kwīta nīmo ū mu lūshikū lwenūlo.

Shigukulu sha mifungo

9Ūkūbala mifungo mpungatī kūfuma ī likanza lya kwandya kūgesa shilīwa shako.

10Hanuma ya henaho wīta shigukulu sha mifungo kūlī SEEBA Mulungu wako, ūmfunīja shakwinha sha būtogwa kūlenganīla nī ījo SEEBA Mulungu wako akūkwīlūkīlaga.

11Hūna ūkūnyegela ū SEEBA Mulungu wako, ūlī a h'ipandī īlo alalīsole kūlwa wikalo wa lina lyakwe; ū bebe ng'wenekīlī nū ng'witūnja wako nū nshīke wako, nū nsese wako ngosha na nkīma. Nū Nawī yaya ū kū ng'wība; ūyo alī mu mizengo yako, nū ngeni, nū mpīna, nū nchīlwa ūyo akwikalaga hamò nang'ho.

12Izūkagwa gīkī ū bebe walī nsese mu sī ya Misili; hūna lūūlū shidimage chiza ī shilagīlo shenīshi.

Shigukulu sha maduku

13Ī shigukulu sha maduku ūkūshiyegela ikanza lya shikū mpungatī, ūlū lyūbīta ī likanza lya kūkuminga a magesa gako kwīnga ha lūbūūga, nū kwīnja ī divai yako kūfuma ū mu makamīlo gako ga mizabibu.

14Ī likanza lya shigukulu shako līlī lya kūyega ū bebe ng'wenekīlī, nū ng'witūnja wako nū nshīke wako, nū nsese wako ngosha na nkīma; pyī nū Nawī, nū ngeni, nū mpīna, nū nchīlwa ūyo akwikalaga mu mizengo yako.

15Ikanza lya shikū mpungatī ūkūyega kū būtongi bo ng'wa SEEBA Mulungu wako, ūlī a h'ipandī īlo alalīsole wei. Nguno ū SEEBA Mulungu wako akūkwīlūkīla mu shose īsho ūkūshigesa, nū mu milīmo yako īyo ūkwīta.

16Pye a bagosha abo balīmo ū ng'wihanga lyako bakūyūshika kū būtongi bo ng'wa SEEBA Mulungu wako ng'hangala idatū ū mu ng'waka, ū kwipandī īlo alalīsole. Bakwiza ko ng'wikanza lya shigukulu sha migatī ītī na shibimbya, ikanza lya shigukulu sha mifungo, na ng'wikanza lya shigukulu sha maduku. Atizilonga wa kwiza kū būtongi bo ng'wa SEEBA alī makono dalali.

17Būlī ūmò wing'we shing'wigelile kwenha shakwinha kūlenganīla nū mumo alakwīlūkīle ū SEEBA Mulungu wako.

Balamuji na batongeeji

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Ūkūsola banhū kūfuma ū mu ng'anda jako ī jose ūbatūūle kūbiza balamuji na batongeeji, ū mu mizengo yose īyo alīkwinha SEEBA Mulungu wako; bayūbalamula a banhū mu būtūngīlīja.

19Yaya gete ū kwīhūbya ī ng'hana, nūūlū koolecha būsolanhya wa mbika yose yose. Hama ūtizūzunya kūhongwa, nguno ū būhongi būkabbokujaga miso ga bitegeleja, na būkachaamyaga nī mihayo ya batūngīlīja.

20Ūlū mhayo gūtūngīlīgije, bebe shimīzīlaga mo dūhū ū mu būtūngīlīja, ūdūle kūlama na kwīdima ī sī īyo SEEBA Mulungu wako alīkwinha.

21Ūtizūgima kūsīmbīla ng'hīngī ya līntī kūlwa ng'wa Ashela, wīyiheja ha ng'walīlo ūyo ūlīgūbeeja kūlwa nguno ya ng'wa SEEBA Mulungu wako.

22Yaya nūūlū kwīmīlīja ng'hīngī y'iwe ya nīmo gwa kwitongelegeja, nguno ī shenīsho shilī sha malofu ū kūlī SEEBA Mulungu wako.

Kūshokeela 17

1Ūtizūfunya kūlī SEEBA Mulungu wako ng'ombe nūūlū ng'holo īyo īlī na būlemehazu nūūlū būsaatu gīkī shibize shitambò kūlī we; nguno ū mhayo gwenūyo gūlī gwa malofu no ū kūlī SEEBA Mulungu wako.

Nsango kūlwa kūkenaagūla ilagane

2Ūlū munhū ngosha, nūūlū nkīma ūyo akwikalaga hamò nang'ho mu nzengo gūmò gwa mizengo īyo SEEBA Mulungu wako alīkwinha, ūbonwa alīīta yabūbi kū būtongi bo ng'wa SEEBA Mulungu wako, alīlīkenaagūla ī lilagane lyakwe,

3mu nzīla ya kūbatūmamīla bamulungu bangī na kūbalamya, nūūlū kūlamya līīmi na ng'weji nūūlū sonda ja ng'wigūlū, ūbiza alīīta īyo nalīmulemeja,

4ū mhayo gwenūyo ūlū gūshishiwa mu matū gako, īkūkwigeleelwa ūgūgīsīlīje mu welwa ng'holò. Ūlū gūbiza gwa ng'hana hūna yūbonekana gīkī mhayo gwa malofu gīko gwītilwe ū mu Isilaeli,

5ū munhū ūyo wagwītile ū gwabūbi ng'wenūyo, abize ngosha nūūlū nkīma, ndimagi muntwale kū mita gwa ha nzengo gwing'we mukamponde mawe ache.

6Ū munhū akūbūlagwa kūlwa būkaanīji bo banhū babīlī nūūlū badatū; atizigela wa kūbūlagwa kūlwa būkaanīji bo munhū ūmò dūhū.

7A hikanza lya kūbūlagwa, a makono ga bakaanīji bakwe gabize ga kwandya ū kūmponda, hū na a banhū a bangī bamponde kūshisha ache. Īkwigeleelilwe ūwīnje gete ū būbi ū mu bing'we.

A bagabīji balī balamuji

8Ūlū ūpandīka mihayo ya kwigeleelwa kūshika kwibanza, alīyo yūbiza milambu ū kūlī bebe, yūkūlemeela ū kwīgoloola; hamo mihayo gītī ya būbūlagi, yombo

© 2015 Bible Society of Tanzania.

kūlwa wilemeelwa būlebe, nūūlū banhū kwitūla, ī yenīyo ūkwītwala ū kwipandī īlo SEEBA Mulungu wako alalīsole.

9Ūkwīshisha kū būtongi wa bagabīji, a Balawī, ūūkīyoolecha kū būtongi wa namuji, ūyo alī ntaale ū mu shikū jenījo. Basomboolelage a benabo bakūkwinha ū būlamuji ūbo wigeleelilwe.

10Na lūūlū īkūkwigeleelwa wīte gīt'ūmo balakūwīlīle ko ū kwipandī īlo SEEBA alalīsole. Wilang'hane gete, wīshikīlīje pyī īyo balakūwīle kwīyīta.

11Wīte kūlenganīla nī shilagīlo īsho bakūkūlanga, nū būlamuji ūbo bakūkwinha; hama yaya ū kwīdalaha īyo balakūtonge, ūtizūgema nūūlū hado kūbiza na mbyūla miso ya kūlola kūnū na kūnū.

12Nguno ose ose ūyo oolecha būdalahi kūlī ngabīji, nūūlū namuji ūyo īmīīlile a ha nīmo gwenūyo kū būtongi bo ng'wa SEEBA Mulungu wako, ū ng'wenūyo shing'wigeleelilwe kūbūlagwa; īkūkwigeleelwa ūwīnje gete ū būbi ū mu Isilaeli.

13Ū mu gīko bakwigwa pye a banhū bogohe booye ū būdalahi.

Ūyo shiigelile abize ntemi wako

14Ūlū līlashike ī likanza lya kwingīla ū mu sī īyo SEEBA Mulungu wako alīkwinha, hūna wīdima yūbiza yako wikala mo; hanuma ūhaya, "Ī gete nane natūūle ntemi, nabize gīt'ūmo galī a mahanga ayo ganipīndije."

15Na lūūlū ilang'hanage gete, nguno shikwigeleelilwe kūtūūla ntemi ūyo asolilwe na SEEBA Mulungu wako, shiigelile abize ūmò wa baana ba ng'wing'we. Yaya ū kūtūūla munhū wihanga līngī, ūyo atī Ng'wisilaeli ng'wiching'wi.

16Nīyo ū ntemi ng'wenūyo atigeleelilwe kūsaba falasa ningī jakwe wei ng'wenekīlī; na wilang'hane atizūbatūma a banhū kūja Misili kūjūkooba falasa jingī; nguno Ū SEEBA wamuwīla, "Mutalizūgima kūshoka hangī ū kwenūko gete."

17Na hangī ū ntemi yaya kūpalīka bakīma bingī, nguno bakūngalūcha ī ng'holò yakwe; nū kūsaba no no no ī hela nī zahabu yaya.

18Ūlū wigasha a hisumbī lya būtemi, īkūng'wigeleelwa kwandīka mu shitabo shakwe wei ng'wenekīlī ī mihayo ya shilagīlo īshi, andīke kūfuma ū mu shilagīlo īsho bakikalaga nasho bagabīji, a Balawī.

19Ī shilagīlo shenīshi akūbiza wa kwikala nasho būl'ikanza, ayūshisoma būlī lūshikū, pyī ū mu būlamu wakwe; adūle kūng'ogoha ū SEEBA Mulungu wakwe, na kūbiza ng'welwa ng'holò ū kūshimīzīla mo ū mu shilagīlo ī shose īshi, hamò na a malange genaya.

20Atizigūngūhya wei ng'wenekīlī na kūshidalaha ī shilagīlo ū mu ng'holò yakwe, akandya kūtagaalīja akūlondeelaga mamihayo sagala; kūshisha nose pye a

© 2015 Bible Society of Tanzania.

baana ba ng'wawe abadalahe; ibone gīkī ū wei nī kaya yakwe hū bene dūhū abo bigeleelilwe būtemi ū mu Isilaeli shikū ja būja na būja.

Kūshokeela 18

Shakwinha kūlwa batūmami

1A bagabīji a Balawī, hū kūhaya pye a ba shibyalīlwe sha ng'wa Lawī, a benabo yaya ū kūpandīka ngabo nūūlū wingīji hamò na a Baisilaeli. A bene bakūpandīka ī shilīwa shabo kūfuma mu shakwinha īsho Baisilaeli bakamfunījaga SEEBA mu nzīla ya moto, nguno ū wenūbo hū wene ū wingīji wabo.

2A boi batūbiza na wingīji hamò na a baana ba ng'wabo; ū SEEBA hū ng'wene ūyo alī wingīji wabo, gīt'ūmo wabisagīīgīja.

3Ū ngabo gwa bagabīji ū gwa kūfuma kū banhū abo bakafunyaga nzagamba nūūlū ng'holo kūbiza shitambò, gūkūbiza ūyū, gūkono, na nambo na masaya būbīlī wago, nī sha munda.

4Mukūyūbinha na a matwajo ga kwandya a ga shilīwa shing'we, nī divai ī mhya na a maguta, hamò nū booya wa ng'holo jing'we ījo jilandya kūmoogwa.

5Nguno ū SEEBA Mulungu wing'we wabasola a benabo, hamò nī shibyalīlwe shabo kūfuma ū mu ng'anda jing'we jose, gīkī būlī lūshikū bīmīīle na kūtūmama milīmo mu lina lya ng'wa SEEBA.

6Ūlū Nawī ūsaama kūfuma mu nzengo gūmò gwaho ū mu Isilaeli ūmo akwikalaga, wiza ū kwipandī īlo SEEBA alalīsole, wikala mu kwifunya kwa ng'hana,

7a henaho akūtūmama ū mu lina lya ng'wa SEEBA Mulungu wakwe, gīt'ūmo bakwītīlaga pye a Balawī biye, abo bakūtūmamaga ko ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

8Nū wei akwanukūla ū ngabo gwakwe gīt'ūmo bakwanukūlīlaga a biye, nūūlū ūbiza wapandīkile hela kūfuma mu kūjinja malaale ga mu kaya ya ng'wawe.

Būhūgūji kūlwa nhūngwa ja malofu

9Ūlū ūshika ū mu sī īyo SEEBA Mulungu wako alīkwinha, yaya ū kwilanga kwīta ī ya malofu īyo bakwīyītaga mo.

10Atizūbiza ho nūūlū ūmò wing'we wa kūmpemba mu moto ng'witūnja wakwe nūūlū nshīke wakwe gīkī abize shitambò; nūūlū wa kwilanga mihayo ya būchūūja, nūūlū kūbeeja mbika ndebe ja mihayo ya mu giiti, nūūlū kūchemba ngoko, nūūlū būlogi.

11Atizilonga wa kwitana masamva, nūūlū wa kūsoma mu shiganza sha banhū, nūūlū kūtūmamīla myoyo misoso ya mbika jose jose, nūūlū wa kūbūūja mihayo kū banhū bamala kūcha.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Nguno būlī ng'wene ūyo wīta mihayo īlī gīko ū kūlī SEEBA alī wa malofu; na īlī kūlwa nguno ya mihayo ya malofu gītī yenīyī hī chene ū SEEBA Mulungu wing'we alīgapeeja a mahanga genayo gang'wīngīle.

13A bing'we īng'wigeleelilwe mubize mutī na shilingo ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA Mulungu wing'we.

Ng'hangi wa ng'hana ūmo alī

14A mahanga ayo ūlīja kūgataaja sī yago gakabadegelekaga abo bakatūmamīlaga nguzu ja giiti hamò na būchūūja. Alīyo ū bebe, ū SEEBA Mulungu wako atakūzunīlīgije ū kwīta ī yenīyo.

15Ū SEEBA Mulungu wako akūkūbūūkīja ng'hangi wa kūbiza gītī nene, kūfuma mu baana ba ng'wing'we, ūyo shikwigeleelilwe ūng'wigwe.

16Nguno ū mhayo gwenūyū h'ūyo ūkanomba ū SEEBA Mulungu wako aho ūlī kū lūgūlū lwa Holebu, ū mu lūshikū lwa kwibilinga, aho ūkahaya, "Natizongeja kūliigwa ī lilaka lya ng'wa SEEBA Mulungu wane, nū kwikala nakūgūbonaga ū moto ū ntaale gwenūyū, nguno numho nakūcha!"

17A henaho ū SEEBA akaniwīla, "Ū mhayo ūyo bagūhaya gūtūngīlīgije;

18na lūūlū nakūbabūūkīja ng'hangi wa kūbiza gītī bebe kūfuma mu baana ba ng'wabo. Nakūtūūla ī mihayo yane mu nomo gwakwe, hūna ū wei akūyūbawīla īyo nakūnagīla.

19Ūlū munhū ose ose ūlema ū kwīyiigwa ī mihayo yane īyo alīyīhaya ū ng'hangi ng'wenūyo mu lina lyane, nene ng'wenekīlī nakūndīlīla.

20Alīyo ū ng'hangi ūyo witūma wei ng'wenekīlī kūhaya mu lina lyane mihayo īyo natanagīlile nene kwīhaya, ū ng'wenūyo shing'wigeleelilwe abūlagwe; pyī nū ng'hangi wa kūgima kūhanga mihayo mu lina lya bamulungu bangī."

21Mushikile kūbūūja mulīhaya, "Ī gīsī tūkūmana kinehe ī gīkī ū mhayo ū nebe gūtahayiwe na SEEBA?"

22Ū mhayo ūyo alagūhaye ng'hangi mu lina lya ng'wa SEEBA alīyo gūūleka ū kūshikīīla, ū gwenūyo atagūhayile SEEBA. Ū ng'hangi ng'wenūyo wihayīlaga dūhū wei ng'wenekīlī; yaya ū kūng'ogoha.

Kūshokeela 19

Mizengo ya kūpīlīla

1Ū SEEBA Mulungu wako ūlū ūmala kūgakenaagūla a mahanga ga banhū abo sī yabo alīkwinha bebe, hūna ū bebe ūlū ūbapeeja a banhū benabo wigasha ū mu mizengo yabo nī numba jabo,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Īkūkwigeleelwa kūsola mizengo idatū; ībize ha gatī gatī ya sī īyo SEEBA Mulungu wako alīkwinha kwīdima ībize yako.

3Hanuma ūkūbeeja nzīla ja kūja ū kū mizengo yenīyo; hūna ī sī īyo SEEBA Mulungu wako alīkwinha kūbiza wingīji wako ūkwīgabanhya hadatū, ībize gīkī ūyo ūbūlaga munhū adūle kūpeelela ko akapīle.

4Ī shilagīlo īsho shing'wigeleelilwe ūyo ūbūlaga munhū hūna ūpeelela kwenūko kūlwa kūpīja būpanga bokwe, shiishi: Ū wa kūmūlaga nzenganwa ng'wiye mu kūhūbīla, ūbiza walī atang'wikanilwe nūūlū kūng'wibandīīla,

5gīt'ūmo munhū adūgije kūja kwipoolu na ng'wiye kūtema mitī; hūna wa kūhayūhubenga ī mbasa, yūfubbūka ū mu mpīni yūntūla ū ng'wiye ūcha! Ū munhū ng'wenūyo adūgije ū kūpeelela kū nzengo gūmò gwa yenīyo ūūkapīlīla kwenūko.

6Nguno ūlū ītī chene, maji wa shiilī adūgije kūnkūūbīja; na lūūlū īkī ū kwipandī lya kūpīlīla halī kūle, ashikile kūmpandīkīla mu nzīla ūntūla ūmūlaga kūlwa būpelanu, alīyo hamo atigeleelilwe kūbūlagwa, nguno ū wei wamūlagaga ū ng'wiye kūlwa kūhūbīla, walī atang'wikanilwe.

7H'ī nguno yene nalīkūlagīla ūkomanye mizengo idatū kūlwa nguno yako.

8Ū SEEBA Mulungu wako ūlū alajigalīhyī ī mbīmbī jako gīt'ūmo wabisagīgīja mu kwilahīla a bakūlūgenji bako, hūna ūkwinha ī sī ī yose īyo wabisagīja,

9Īkī ūshidimile ī shilagīlo shose īshi nalīkwinha lelo; kūntogwa ū SEEBA Mulungu wako na kūshimīzīla mu nzīla jakwe shikū jose, ūlū yūja gīko ūkūsola mizengo yīngī idatū hangī.

10Na lūūlū ītaga gīko, gatizidīka mininga gatī na būbi ū mu sī yako īyo SEEBA Mulungu wako alīkwinha kūbiza ya wingīji wako. Ītaga gīko ūtizūgwa mu būhūbi wa kwita mininga gatī na būbi.

11Alīyo ūlū munhū ankolilwe ng'wiye, hūna ūng'wibandīīla hanhū wiza ūntūla ūmūlaga, hanuma ya henaho ūpeela kūja kū nzengo gūmò gwayo ī mizengo yenīyo,

12a banamhala ba mu nzengo gwakwe bakūtūma ajīlwe ū kū nzengo gwenūyo wize atūūlwe mu makono ga maji wa shiilī abūlagwe.

13Yaya ū kū nchīla shigongo ū wa gīko; īng'wigeleelilwe muwīnje ū būbi wa kwita mininga gatī na shilingo ū mu Isilaeli, īmujīle chiza ī mihayo ying'we.

Shilagīlo kūlwa mbīmbī

14Yaya ū kūlyīnja ī liwe lya ha lūbīmbī lwa kūkūlekanya na nzenganwa ng'wiyo, īlo lītūūlilwe na bataale bako, ū mu wingīji ūbo ūlanukūle ū mu sī īyo SEEBA Mulungu wako alīkwinha ībize yako.

Īyo ībigeleelilwe bakaanīji

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Ū būkaanīji bo munhū ūmò dūhū, būtigeleelilwe ū kūng'wenheleja munhū kūbalīlwa būhūbi kūlwa mhayo gwabūbi nūūlū būkenaagūji ūbo alībūūlwa gīkī owītile. Ū būng'hana bo mhayo shiigelile būmanwe mu nzīla ya būsombooji wa bakaanīji babīlī nūūlū badatū.

16Ūlū munhū wīmīīla kūmūūla ng'wiye hūna wandya kūtūmamīla būlomolomo ū mu kūnkaanīla,

17a banhū benabo būbīlī wabo īkūbigeleelwa kwīmīīla kūlī SEEBA, kū būtongi wa bagabīji na balamuji abo balī h'isumbī ū mu shikū jenījo.

18A balamuji bakūgīsīlīja chiza ūmo īlī ī mihayo yenīyo, ū nkaanīji ng'wenūyo ūlū ūbonwa nomolomo, yūmanīka hape gīkī alīnkaanīla būlomolomo ū ng'wiye,

19a henaho mukūng'wītīla gīt'ūmo walī atogilwe wītīlwe ū ng'wiye; īkūng'wigeleelwa muwīnje gete ū būbi ū mu bing'we.

20Ū mu gīko a banhū bakwigwa ī yenīyī bogohe; na lūūlū ū mhayo gwa malofu gītī gwenūyo gūtīko kūshokeelwa hangī ū mu bing'we.

21Yaya ū kwīta shigongo; ū būpanga būlīpwe na būpanga, nī liso kūlwa liso, nī lino kūlwa lino, nū nkono kūlwa nkono, pyī nū kūgūlū kūlwa kūgūlū.

Kūshokeela 20

Kūja kū būlūgū

1Ūlū ūbūūka kūja kū būlūgū kwilwisha na banishi bako, ūbona gīkī balī na falasa na magogoteni mingī ga būlūgū, nī libità lyabo līl'itaale kūtinda ī lyako, yaya ū kūbogoha; nguno ū SEEBA Mulungu wako, ūyo wakwenha kūfuma sī ya Misili akūbiza hamò nang'ho.

2Ūlū lyegeela kūshika ikanza lya kūja kū būlūgū, ū ngabīji ize ū kū bashilikale ahooye nabo;

3abawīle, “Igwagi gete Baisilaeli, ī lelo mulīfuma kūja kwilwisha būlūgū na banishi bing'we. Mutizūhaahūūka nūūlū kogoha, yaya ū kūdetema nūūlū kūbbaha ū kūbūtongi wabo.

4Nguno ū SEEBA Mulungu wing'we alīja hamò ning'we; hū ng'wene ūyo akūmulwīlīīla ū kū banishi bing'we ang'winhe būpyeni.”

5Hanuma a batongeeji ba mabità ga bashilikale bakūhooya nabo babawīle, “Alīho nani ūyo wazengile numba haha ītaalī mhya, ataalī nūūlū kwītūūla mu makono ga ng'wa SEEBA? Ni ashokage kaya atizūchīla kū būlūgū ī numba yenīyo īkatūūlwa na ūngī ū kūlī SEEBA.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Nūūlū alīho nani a henaha ūyo walīmile ngūnda gwa mizabibu haha, alīyo ataalī kwandya ū kūgalūmba a matwajo gaamo? Ni ashokage kaya, atizūchīla kū būlūgū a matwajo ga mu ngūnda gwakwe gakalūmva na ūngī.

7Nūūlū hamo alīho munhū a henaha walūngije nkīma haha, kwike ataalī ū kū ntoola? Ni ashokage kaya atizūchīla kū būlūgū ū nkīma ng'wenūyo akatoolwa na ūngī."

8Hanuma ya henaho a batongeeji ba bashilikale bakongeja kūhaya, "Hamo alīho ose ose ogohaga? Ni ajage kaya atizūbenheleja na biye kogoha."

9A batongeeji ba bashilikale ūlū būmala ū kūhooya na a mabità, bakūbakomanya bamò babo babatūūle kūbiza bataale ba mabità.

Kūbadumīla banishi

10Ūlū ūbūūka kūja kūbadumīla banhū mu nzengo nebe, gīkī ūlwe nabo būlūgū, binhage tame ng'wanya gwa kūhooya nang'ho mihayo ya kūtūūla mhola.

11Ūlū būzunya, būkūlekela wingīla ū mu nzengo gwabo, pye a banhū ba ng'wene bakūbiza batūmami bako, bakūbeeja pyī ī milīmo yako īyo ūlabatūme kūbeeja.

12Alīyo ūlū būlema ū kūhooya, bandya kūkūdumīla kwilwisha nang'ho būlūgū, ū nzengo gwabo gūtūūlīlage mabità ga bashilikale gagūpīndīlīje.

13Hūna ū SEEBA ūlū ūgūtūūla mu makono gako ū nzengo gwenūyo, pye a bagoosha ūkūbabūlaga na līlūshū.

14Lelo a bakīma na a baana nī mitugo, pyī nī shingī ī sha mu nzengo gwenūyo, ūkūsola ūpandīke nding'wa. Ī shose īsho alakwinhe ū SEEBA Mulungu wako kūfuma ū mu banishi bako ūdūgije kūtūmamīla gīt'ūmo ūtogelilwe.

15Ūkwīyītīla gīko pyī ī mizengo īyo īlī ka kūle nang'ho, ī mizengo ya mahanga ayo gatī bbihī nang'ho.

16Alīyo ū mu mizengo ya mahanga ayo SEEBA Mulungu wako alīkwinha kūbiza wingīji wako, ūtizūlekeela mo shose shose īsho shikesheemaga.

17Yagajaga pye pye pye gete; a Bahītī, Baamoli, Bakanani, Bapelizi, Bahīvī, na a Bayebusi, gīt'ūmo SEEBA Mulungu wako wakūlagīīlīla.

18Batizūbiza ba kūkūlanga kūshimīzīla mu mihayo ya malofu yose yose, īyo bakītūmamīlaga mu kūbalamya bamulungu babo. Ūlū wīta gīko ūkūng'hūba no ū SEEBA Mulungu wako.

19Ūlū ng'ūgūpīndīlīja nzengo gose gose n'ibità mukūlwaga nago gīkī mugūsole, hūna ng'ūkwīja ī shikū mulīho a h'ipandī lyenīlo, yaya ū kwīkenaagūla ī mitī mukwībbutagūlaga na mbasa, nguno mukūyūūlya; mutizīgwisanja. Ī gīsī, ī mitī ya mu makūngū yabizaga banhū nose ng'wilwishe nayo a bing'we?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Kwike ahene mudūgije ū kūbbuta ī mitī īyo ng'wīdeebile gīkī ītī na matwajo ga kūlyiwa. Ī yenīyo mudūgije ū kūzengela ī nhala ja būlūgū ūlū mugūpīndīlīgije ū nzengo gwenūyo kūshisha mugūgwishe.

Kūshokeela 21

Ūlū mūlagi atamanīkile

1Ūlū munhū ūbonwa achile ng'wilaale ū mu sī īyo SEEBA Muluingu wako alīkwinha ībize yako, alīyo ū mūlagi ūbiza atamanīkile,

2a banamhala bing'we na a balamuji bakūja ū kwipandī lyenīlo bakabūlole ū būkūle wa kūfuma a ha mimba gwenūyo kūja ū kū mizengo īyo īlī kūūko kwenūko.

3Hanuma a banamhala ba mu mizengo īyo īlī hihī hihī henaho bakūsola ndogoosa ya ng'ombe īyo ītaalī kwandya milīmo nūūlū kūzwalīkījiwa ijoki.

4Ī ndogoosa yenīyo bakwīswaga būja nayo kwilago īlo lītaalī kūlīng'wa, ūko gūlīko na mongo gwa minzī gakūselaga. Ūlū būshika ū ng'wilago lyenīlo bīmyoola ī nhingo yayo ī ndogoosa yenīyo bībīnza.

5Hūna a bagabīji, a ba lūganda lwa Lawī bakwegeela hihī, nguno abenabo ū SEEBA Mulungu wako abasolile kūtūmama nīmo gwakwe na kūbalombela a banhū mu lina lya ng'wa SEEBA, na kūlamula mihayo yose nūūlū wilemeelwa.

6Hanuma ya henaho pye a banamhala ba mu mizengo īyo īlī hihī nū mimba gwenūyo, bakūkalaba mu minzī a makono gabo, bakīngīlīgije a higūlya ya ndogoosa īyo yabūlagīlagwa ng'wilago bo kūbīnzwa nhingo.

7Hūna bakūhaya hape, “A makono gise gatagiitile a mininga geneya; na a miso gise gatagūbonile ū mhayo gwenūyū aho gūlīītwa.

8SEEBA, balekejage a banhū bako a Baisilaeli abo wabakomoola; nū būhūbi wa kwitwa miniga gatī na kabi ūtiūzūbūbalīla kū banhū bako a Baisilaeli; ni balekejiagwe ū būbi wa mininga genayo.”

9Na lūūlū ū mu gīko mukūwīnja, būng'wīngīle ū būbi wa kwitwa mininga gatī na shilingo, nguno mukūbiza ng'wītaga ya būtūngīlīja ū mu miso ga ng'wa SEEBA.

Kūtoola nkīma nsese

10Ūlū ūja kwilwisha būlūgū na banishi bako, hūna ū SEEBA Mulungu wako ūbatūūla mu makono gako ūdima nding'wa,

11ū mu bading'wa benabo ūlū ūbona mo nkīma wawiza ūūkūtoga, ūdūgije kūnsola abize nke wako.

12Ng'wenhage ū mu ng'wako, ashike amooge ī nzwīlī jakwe, na maala gakwe agabbute;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13nī shizwalo īsho walī azwalile aho alīding'wa ashizuule. Ūlū wikala ū mu kaya yako ikanza lya ng'weji ngima akūbalīlaga a ba ise nū nina, a henaho lūūlū ūdūgije kūntoola ūbize ngoshi wakwe, nū wei abize nke wako.

14Alīyo ūlū lyūshika ikanza ooya ū kūkūyeja, nekage aje ūko alatogwe wei ng'wenekīlī. Kwike yaya ū kūnjinja, nūūlū kūntūūla mu būsese, nguno wamalile kūntūūla mu kūdalahwa.

Īyo yigelile kwītīlwa bitūnja

15Ūlū munhū alī na mhalī ja bakīma babīlī, hūna ūntogwa ūmò wabo, alīyo ū ūngī ūhenwa, ūlū ū mu būbīlī wabo būmyalīla bitūnja, ū ng'witūnja wa kūbyalwa kwandya ūbiza wa nkīma ūyo ahenilwe,

16na lūūlū ūlū lyūshika ikanza lya kūbagabanhya wingīji a bitūnja bakwe, ni ilang'hanage atizūntonja kū būtongi ū ng'witūnja wa nkīma ūyo antogilwe, gītī gīkī alī wa kwandya kūbyalwa, ū ng'witūnja wa kwandya kūbyalwa, ū wa ng'henwa ūntūūla kū numa.

17Shing'wigelile kūzunya gīkī ū ng'witūnja wa kūbyalwa nū nkīma ū ng'henwa hū ng'wene ū ntaale, na lūūlū ang'winhe ng'hangala ibīlī ū ngabo gwa wingīji, gīt'ūmo īng'wigelilwe myalwa wa kwandya. Nguno ū ng'wenūyo hū ng'wene ū lūmeng'ho lwa nguzu ja ng'wa ise. Ū ngabo gwa wingīji gwa myalwa wa kwandya gūng'wigeleelilwe wei.

18Ūlū munhū alī na ng'witūnja ngūnu na shitiigwa, hama nambu ū kū ba ise nū nina, nīyo atabigwaga nū mu būhūgūji wabo,

19a ba ise nū nina bakūndima bantwale kū mita gwa nzengo gwabo, kū būtongi wa banamhala.

20Ūlū būshika a ha mita būbawīla a banamhala, “Ū ng'witūnja wise ng'wenūyū shitiigwa, nīyo hangī atī na būhamīle; alemile gete ū kūtwigwa ūlū tūlīng'hūgūla. Nīyo nkenaagūji no, na ng'wi wa mawalwa.”

21A henaho pye a bagosha ba mu nzengo gwenūyo bakūmponda mawe kūshisha ache. Shiigelile ūwīnje gete ū būbi ū mu bing'we; a Baisilaeli a bose bigwe bogohe.

Kūbūlagwa na kūnungelejiwa

22Ūlū munhū ūhūba mhayo gwigeleelilwe kūbūlagwa, hūna ū mīlī gwakwe gūūnungelejiwa ha līntī,

23yaya ū kūgūleka ū mīlī gwakwe gūnungeele kūshisha būjikū pe. Shiigelile ajīkwe ū lūshikū lwenūlo, nguno būlī ng'wene ū wa kūnungelejiwa azumilwe na Mulungu. Yaya ū kwīsosohaja ī sī yako īyo SEEBA Mulungu wako alīkwinha kūbiza ya wingīji wako.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Kūshokeela 22

Shilagīlo kūlwa kūgunanha banhū

1Ūlū ūbona ng'ombe nūūlū ng'holo ya ndūgūyo īlītagaalīja kūja sagala, yaya ū kwīlekanīja, īnyamage wīshoshe ū kūlī ng'weneyo.

2Ū ng'weneyo ūlū azengile kūle, nūūlū hamo ūtaamanile gete, īswagage wītwale kū ng'wako ūkīlang'hane kūshisha wize akwīkoobaga, ūng'winhe ī sabo yakwe.

3Ītaga gīko nūūlū ūbona nzobe ya ng'wa munhū yajimīīlaga, nūūlū shizwalo shakwe, nūūlū shikolo shingī shose shose īsho ūjimīīja; yaya ū kūshilekanīja sagala dūhū.

4Ūlū ūmona ndūgūyo alī na nzobe nūūlū ng'ombe yagwaga hihī na nzīla, yaya ū kūnekanīja, ngunanhage ū kwīgūngūmūla.

5Ū nkīma atigeleelilwe kūzwala shizwalo sha bagoosha, nū ngosha yaya ū kūzwala shizwalo sha bakīma, nguno būlī ng'wene ūyo wīta mihayo īlī gīko, alī wa malofu ū kūlī SEEBA Mulungu wako.

6Ūlū ūbona chanjo sha noni bbihī na nzīla, hamo īteelelile mu ntī nūūlū hasī, nī noni yenekīlī ībandīlile a ha ng'hune nūūlū a magī, yaya ū kwīsola ī noni yenīyo hamò nī ng'hune.

7Ūlū ūsola ī ng'hune, nekage ū nina aje; ū mhayo gwenūyū gūkūkwenhela mbango, nīyo ūkūbiza na būlamu būlīhu.

8Ūlū ūzenga numba mhya īlī na ha kwifuulīla ū kwigūlya, ītūūlīlage na ikīgījo ū kū mhelo mhelo, ūtiziyenheleja makoye ga kūchīlwa munhū, ūlū ūgwa kūfuma ū kwigūlya ya numba yako.

9Ū mu ngūnda gwako gwa mizabibu yaya ū kūhamba mbīyū ja mbika ibīlī, ūlū wīta gīko a matina ayo ūlagahambe ū mu ngūnda na a matwajo gakūbiza gatī meela.

10Ūtizūtunganīja ng'ombe na nzobe hijoki līmò, gīkī jidute igembe lya kūlīma.

11Nū bebe yaya kūzwala shizwalo shisumilwe na būlūba wa kitani īsangīlījiwe na booya wa ng'holo.

12Ū kū mhembeelo ya shizwalo shako ī sha kūzwala ūkūyūsumīīla masune.

Shilagīlo sha kūlang'hana batooleke

13Ūlū munhū ūntoola ng'wanikī, hūna wa kūhayūlaala nang'hwe ūmbyeeda,

14wandya kūja akūnsondagūlaga alīng'haya kībi, "Ū nkīma ūyū nantoolile a hene, alīyo aho naalaala nang'hwe, nūbona gīkī wamala kūlaala na bagosha bangī!"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Na lūūlū a henaho a ba ise nū nina wa ng'wanikī bakūja kū mita gwa nzengo bakafunye būkaanīji ū kū banamhala ba mu nzengo, booleche gīkī ū nshīke wabo walī ataalī kūlaala na ngosha ūngī ose ose.

16Ū ise wa ng'wanikī akūbawīla a banamhala, "Ū nene nakanzunīlīja ū ngosha ng'wenūyū antoole ū nshīke wane, alīyo ī haha wambyeedile.

17Wandije kūja akūnsondagūlaga, akūhayaga, 'Ū nshīke wako naamonile gīkī gashi walī wamala kūlaala na bagosha bangī.' Alīyo shiishi ī shimanīkījo sha koolecha gīkī ū nshīke wane walī ataalī kūlaala na bagosha." A babyaji ba ng'wanikī bakoolecha ī shizwalo sha nshīke wabo ū kū banamhala ba mu nzengo.

18Ī likanza lyenīlo a banamhala bakūng'wīnja ū ngosha ng'wenūyo a henaho, ūūkatūlwa mbooko.

19Hanuma akūlyiwa ihyū lya shekeli igana ja feza, ūng'winha ū ise wa ng'wanikī kūlwa nguno wakenaagūlile lina lya nshīke wa mu Isilaeli. Hama akūnsola aje nang'hwe akongeje kūbiza nke wakwe. Atigeleelilwe kūmpeeja nūūlū kūneka ū mu būpanga wakwe bose.

20Kwike ū mhayo gwenūyo ūlū gūbiza gwa ng'hana, nū būkaanīji būgaya ū wa koolecha gīkī walī ataalī kūlaala na ngosha aho ataalī kūtoolwa nū munhū ng'wenūyo,

21a henaho akūshoshiwa kaya, wiza ūtūūlwa ha nyango gwa ha ng'wawe, hūna a bagoosha ba mu nzengo būmponda mawe kūshisha ūcha; nguno wītile mhayo gwa minala mu Isilaeli, īkī wītile būmalahya alī mu kaya ya ng'wa ise. Shiigelile ūwīnje gete ū būbi ū mu bing'we.

22Ūlū ngosha ūsanganījiwa alīshihya na nke wa ngosha ūngī, a bose būbīlī wabo bakūcha; ū ngosha ū nshihya nū nkīma ūyo walūshihyaga nang'hwe. Shiigelile ūwīnje gete ū būbi ū mu Isilaeli.

23Ūlū ng'wanikī alūnjiwe hūna ūmanhya na ngosha ūngī mu nzengo ūlaala nang'hwe,

24bose būbīlī wabo mukūbatwala kū mita gwa nzengo gwenūyo mukabaponde mawe mubabūlage. Ū ng'wanikī akūcha kūlwa nguno walī mu nzengo, alīyo atalīlile gīkī bize banhū kūngunanha, ū ngosha kūlwa nguno washihyaga na nke wa munhū ūngī. Shiigeli ūwīnje gete ū būbi ū mu bing'we.

25Alīyo ūlū ngosha alī kū malaale ūnsanga ng'wanikī alūnjiwe, hūna ūmpondya ūlaala nang'hwe, ū ngosha ūyo wagwītaga ū mhayo gwenūyo akūbūlagwa wei dūhū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

26Yaya ū kūng'wītīla mhayo gose gose ū ng'wanikī, nguno atītile mhayo gwigeleelilwe kūbūlagwa; ū mhayo gwenūyūū gūtikīlile nū gwa munhū wa kūng'ūbūkīla nzenganwa ng'wiye ūmūlaga.

27Nguno ū ngosha ng'wenūyo wansangīlaga kū malaale ū ng'wanikī ūyo alūnjiwe, walī atīho munhū wa kūngunanha.

28Hama ūlū ngosha ūmanhya na ng'wanikī atalūnjiwe, ūmpondya ūlaala nang'hwe, hūna būding'wa,

29ū ngosha ng'wenūyo akūnīpa ū ise wa ng'wanikī shekeli makūmi atano ja feza; na akūntoola ū ng'wanikī ng'wenūyo, nguno wankenaagūlaga. Atigeleelilwe kūmpeeja nūūlū kūneka ū mu būpanga wakwe bose.

30Ītang'wigeleelilwe munhū ose ose kūlaala na nke o ng'wa ise, atigeleelilwe gete kūnkunūja shizwalo ū nke o ng'wa ise.

Kūshokeela 23

Abo batigelilwe kūbiza mu kwibilinga

1Ū ngosha ūyo asoloolilwe nūūlū atīnīkile kū wīma mbele atigeleelilwe kwisangīja ū mu kwibilinga kwa banhū ba ng'wa SEEBA.

2Nū munhū wa nda ya bū hamò būbyīle bokwe kūshisha kū shibyalīlwe sh'ikūmi, atigeleelilwe kwisangīja ū mu kwibilinga kwa banhū ba ng'wa SEEBA.

3A Baamoni na a Bamoabu pye a bose nī shibyalīlwe shabo batazunīlījiwe ū kwingīla ū mu kwibilinga kwa banhū ba ng'wa SEEBA, kūshisha kū shibyalīlwe sh'ikūmi.

4Nguno aho ng'walī mu lūgendo kūfuma kū sī ya Misili batamusūng'wanhile na kūng'winha minzī; ha ng'wanya gwaho bakang'honga hela Balaamu ng'witūnja o ng'wa Beoli muna Petooli ya Alamu-nahalaimu, gīkī amuzume.

5Kwike ū SEEBA Mulungu wako ūlema ūkūndegeleka ū Balaamu, ī lizumo lyakwe ūlīgalūcha kūbiza ū kūlī bebe, nguno ū SEEBA Mulungu wako akūtogilwe.

6Ū mu būpanga wako bose yaya gete ū kūbalombela mhola nūūlū a benabo.

7Alīyo ū muna Edomu, ū ng'wenūyo yaya ū kūndalaha nguno ndūgūyo; nūūlū ū muna Misili yaya ū kūndalaha, nguno ū bebe wikala ū mu sī yakwe nyageni.

8A baana babo a bakūbyalwa mu shibyalīlwe sha kadatū badūgije ū kwingīla ū mu kwibilinga kwa banhū ba ng'wa SEEBA.

Būsoso mu ng'hambī

9Ūlū ūfuma ū mu ng'hambī yako kūja kwilwisha būlūgū na banishi bako, ilang'hanage ūtizikuumya na shikolo shisoso shose shose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Ūlū ūmò wa bagosha ba mu bing'we ūsosohala kūlwa nguno ya kwiloteela
būjikū, īkūng'wigeleelwa kūja hanze ya ng'hambī akikale kwenūko.

11Ūlū lyūheeha ī līīmi, ooga mu minzī ū mīlī gwakwe, hūna ūlū līlīshilīlīkīīla ī līīmi
ūshoka ū mu ng'hambī.

12Ūkūsola ipandī, ī hanze ya ng'hambī, ūko ūkūyūja kwigunanha.

13Ū mu shikolo sha kūtūmamīla, bizaga na kagembe kado na kado ū mu kaya, ka
kūyūsīmbīla. Ūlū ūja kwigunanha, sīmbaga kachongo; hama ūlū ūmala ū
kwigunanha galūkaga ūbūfukīīle ū būsoso wako.

14Nguno ū SEEBA Mulungu wako akūyeelaga hamò nang'ho ū mu ng'hambī yako
kūlwa kūkūlang'hana, na kūbatūūla mu makono gako a banishi bako. Na lūūlū ī
ng'hambī yako shiigelile ībize neela, atizūbona būsoso ū mulī bebe agalūke īnge
akūleke.

Shilagīlo sha mbika ningī

15Ūlū nsese ūpeela kūfuma kūlī ise būgonzo wiza kwibisa ha ng'wako, yaya ū
kūmfunya gīkī ashoke ko hangī.

16Nekage wigashe hamò ning'we hose hose aho alatogwe wei ng'wenekīlī, mu
nzengo ūyo alasole we; nīyo yaya nū kūng'wiboneela.

17Atizilonga munhū ose ose ū mu Baisilaeli, ngosha nūūlū nkīma, wa kwītīla
mihayo ya būjingi na wīmīlīzu mu numba ya ng'wa SEEBA Mulungu wako.

18Sabo jose jose ījo jilonga kūfuma mu būjingī nūūlū wīmīlīzu wa bakīma na
bagosha, yaya ū kūjenha mu numba ya ng'wa SEEBA Mulungu wako kwiza
kūfunya shakwinha sha kūlahīla kwa mbika yose yose. Nguno ī shose shenīshi
shilī sha malofu ū kūlī SEEBA Mulungu wako.

19Ūlū ūngunanha ndūgūyo mu mhayo gose gose yaya kūnomba solobo; ūbize
wangunanhile hela nūūlū shilīwa, nūūlū shikolo shingī shose shose, īsho ūshikile
kūpandīka solobo kūfuma musho.

20Ūlū munhū w'ihanga līngī ūdūgije ūkūnsoja solobo, alīyo ū ndūgūyo, ū
Ng'wisilaeli, ū ng'wenūyo yaya gete. Ū mu gīko ū SEEBA Mulungu wako
akūkwīlūkīla ningī ū mu yose īyo ūkwīyīta ū mu sī īyo ūlīja kwīdima ībize yako.

21Ūlū ūlahīla mhayo gose gose kūlī SEEBA Mulungu wako, yaya ū kūdīla ū
kūgūshikīlīja. Nguno ū mhayo gwenūyo akūkūbūūja ū SEEBA Mulungu wako
ūgayiwe ū gwa kūhaya, ūbize ng'hūbi.

22Alīyo ūlū wikala ūtalahīlile, ūtūūgwa ū mu būhūbi.

23Būlī mhayo ūyo ūlagūhaye na nomo gwako managa gīkī īkwigeleelilwe
kūgūshikīlīja, nguno ī shilahīlo shenīsho wabeejaga bebe ng'wenekīlī na nomo
gwako kūlī SEEBA Mulungu wako.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24Ūlū wingīla mu ngūnda gwa mizabibu gwa ndūgūyo, ūdūgije kūlya ī mizabibu gīt'ūmo ūlatogelwe, alīyo ūtizūtūūla na mu shigabbu.

25Ūlū ūbīta mu ngūnda gwa ndūgūyo, ūdūgije kūhūlūla a mangala ūlya ī mbeke, alīyo ūtizūsola lūshū wandye kūbūgesa ū būsīga ūbo wīmīīlile.

Kūshokeela 24

Witooji na kūbūlaga numba

1Ūlū munhū ūtoola nkīma, alīyo ūmbyeeda kūlwa kūmona alī na shilingo shilebe, hūna ūng'wandīkīla talaka ūmpeeja wīnga a ha ng'wakwe;

2hanuma ya henaho ū nkīma ng'wenūyo ūūkatoolwa na ngosha ūngī ipandī līngī,

3nū ngosha ng'wenūyo nang'hwe ūmbyeeda ūng'winha talaka, ūmpeeja a ha ng'wakwe; nūūlū hamo ū ngosha ng'wenūyo ūzumalīka,

4ū ngosha ūyo walī antoolile kwandya ū nkīma ng'wenūyo, ūyo akang'winha talaka ūmpeeja, atazunīlījiwe ū kūnshokela hangī ū nkīma ng'wenūyo; nguno wamala kūsosohajiwa. Ū mhayo gwenūyo gūkūbiza gwa malofu ū kūlī SEEBA. Yaya ū kūyenhela būbi ī sī īyo SEEBA Mulungu wako alīkwinha kūbiza ya wingīji wako.

5Ū munhū ūlū watoolile būhaha, atigeleelilwe kūtūng'wa kūja kū būlūgū, nūūlū kwinhwa milīmo midito yose yose. Shiigeleelilwe amale ng'waka ngima alī ha kaya akūnūngūjaga ū nke wakwe ng'wenūyo.

Shilagīlo sha kūbagunanha bahabī

6Ūlū munhū alī na būgasa kūlī bebe, yaya ū kūsola iwe lyakwe lya kūshela nūūlū ī sho yaho, gīkī ūshidimīīle kūshisha aho alakūlīpe ū būgasa wakwe; nguno ūlū wīta gīko ū būgasa ūbo alī nabo kūlī bebe būkūbiza bokwenheleja kūntaaja shikolo sha kwigunanhīla mu būpanga wakwe.

7Ūlū munhū ūding'wa wibaga ūmò wa baana ba ng'wawe a Baisilaeli, ūng'wīta kūbiza nsese wakwe nūūlū kūnjinja, ū ng'wibi wa munhū ng'wenūyo ni abūlagagwe. Shiigelile ūwīnje gete ū būbi ū mulī bebe.

8Ī mihayo ya būsaatu wa mbiji shiigelile wīlole mu witegeleja būtaale; ītaga gīt'ūmo balakūwīlīle a bagabīji, a ba lūganda lwa Lawī.

9Izūkagwa ūmo SEEBA akang'wītīla Miliamu ū mu nzīla aho ng'wafumaga Misili.

10Ūlū ūnzunīlīja nzenganwa ng'wiyo kūsola shikolo shako abize na būgasa kūlī bebe, ūtizingīla ū mu kaya yakwe kwisolela bebe ng'wenekīlī ī ndiimīli yakwe.

11Ū bebe ikalaga hanze ūnindīīle akwenhele wei ng'wenekīlī ī shikolo īsho alīshifunya kūlwa būgasa ūbo alī nabo kūlī bebe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Ū munhū ng'wenūyo ūlū ūbiza ng'habī, yaya ū kūjūlaala nasho kū ng'wako īsho alīkwinha kūlwa koolecha gīkī akūkūlīpa ū būgasa.

13Ī līīmi ūlū lyūgwa nshokejage ī kache mbeho yakwe, alikumbe ī būjikū. Akūkūlūmba no, nīyo ū mu gīko ūkūbalīlwa būtūngīlīja ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA Mulungu wako.

14Ūtizūng'wiboneela ū munhū ng'habī ūlū akūtūmamaga ha ng'wako gīkī apandīke shose shose, abize Ng'wisilaeli ng'wiyo, nūūlū ūmò wa bageni abo bakwikalaga hamò nang'ho mu sī yako.

15Ng'winhage ī mheela yakwe ya būlī lūshikū aho līīmi lītaalī kūgwa, nguno ayisagīlilwe no īkī alī ng'habī; ūlū ītī chene akūnīlīīla SEEBA kūlwa nguno yako ūbalīlwe būkenaagūji.

Shilagīlo sha kūbalang'hana bagayiwa

16A babyaji yaya ū kwinhwa nsango gwa kūbūlagwa kūlwa nguno ya būhūbi wa baana babo; na a baana batizinhwa nsango gwa kūbūlagwa kūlwa nguno ya būhūbi wa babyaji babo. Būlī munhū akūcha kūlwa nguno ya būhūbi bokwe wei ng'wenekīlī.

17Yaya ū kwīliganya ī ng'hana ū mu kalamulīle, ūlū ūlīnamula ngeni, nūūlū munhū wamala bakwe. Nū nchīlwa yaya ū kūng'wīngīja kache mbeho yakwe kūlwa nguno ya būgasa ūbo alī nabo kūlī bebe.

18Izūkagwa gīkī ū bebe walī nsese u mu sī ya Misili, alīyo ū SEEBA Mulungu wako ūkūkomoola kūfuma ū mu sī yenīyo, h'ī nguno yene nalīkūlagīla kwīta ī mihayo yenīyī.

19Ūlū ūlīgesa mu ngūnda gwako, hūna ūkīlanhya lyangala, yaya ū kūlīshokela. Līlekage, ūnekele ngeni nū yūyo wamala bakwe, nūūlū ū nchīlwa. Ūlū wīta gīko ū SEEBA Mulungu wako akūkwīlūkīla ū mu milīmo yose ya makono gako.

20Nūūlū ūlīhūlūla matwajo ga mizeituni yako, yaya ū kūshokeela lūkangala lwa kabīlī ū kūbīta ū mu matambī ga mitī yenīyo; nekelage ngeni nū yūyo wamala bakwe, na nchīlwa, alize apūmbīīle nang'hwe īsho alabone mo.

21Pyī nū mu ngūnda gwa mizabibu, ūlū ūlīhūlūla ī mizabibu yako, yaya ū kūshoka mo lwa kabīlī; īsho shilīsaagīīla nekelage ngeni nū yūyo wamala bakwe, na nchīlwa.

22Izūkagwa gīkī nū bebe walī nsese u mu sī ya Misili; h'ī nguno yene nalīkūlagīla pyī ī yose yenīyī.

Kūshokeela 25

Nsango gwa kūtūlwa mbooko

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Ūlū banhū bilemeelwa mu mhayo gose gose, shibigelile bashike kwibanza, bakalojiwe na balamuji ū mhayo gwabo, gūgoloolwe; ū ntūngīlīja alekelwe, ū ng'hūbi inhwe nsango.

2Ū ng'hūbi ūlū wigeleelwa nsango gwa kūtūlwa, akūlagīlwa abundaale hasī mu būtongi bo namuji, atūlwe mbooko ījo jilahamīlwe; kūlenganīla nū būhūbi bokwe.

3Kwike yaya ū kūtūlwa mbooko ja kūkīla ha makūmi anè; nguno ū ng'wana wa ng'wing'we ūlū ūtūlwa jikīlile a henaho, akūdalahwa no ū mu miso gako.

4Ī ng'ombe ūlū īlīīta nīmo gwa kūtūla būsīga, yaya ū kwītunga ū kū nomo gwayo.

Kwingīlwa kwa nchīlwa

5Ūlū bagosha ba myaji ūmò bakwikalaga hamò, hūna ūmò wabo ūcha alīyo atabyalile ng'wana ngosha, ū nkīma ūyo walī nke shitigelile akatoolwe hanze ya kaya yenīyo, kū babisa. Ndūgūye wa ngoshi akūng'wingīla, abize ngoshi ang'wītīle īyo yigelile kwītwa na nkwelaye.

6Ū ng'wana ngosha ūyo alabyalwe kwandya akwinhwa ī lina lyakwe ūyo wazumalīkile; lītizūjimīīla ī lina lyakwe ū mu Isilaeli.

7Alīyo ū munhū ng'wenūyo ūlū atatogilwe kūnsola ūyo walī nke wa ng'wana wa ng'wawe, ū nkīma ng'wenūyo akūja kū banamhala kū mita gwa nzengo akabawīle, "Ū ng'wana wa ng'wawe wa ngoshi wane atūhayaga ū kūlīgūngūmūla ī lina lya ndūgūye ū mu Isilaeli. Atatogilwe ū kūnīītīla īyo yigelile anīītīle kūlwa nguno ya ng'wana wa ng'wawe."

8A banhamhala ba mu nzengo gwakwe bakūng'witana ū ngosha ng'wenūyo bahooye nang'hwe. Ūlū ongeja kūlema alīhaya, "Ū nene natatogilwe ū kūng'wingīla ū nkīma ng'wenūyo;"

9ū nkīma ng'wenūyo, ū nchīlwa akūbūūka aho igashije, aje a halī nkwelaye akang'wīngīje shilatū ū kū gūgūlū ū gūmò, hūna ūnswīla na mate ga kū būshū kūnū alīng'wīla, "Akīītagwa gīkī ū munhū ūyo atatogilwe kūzenga kaya ya ng'wanong'wawe."

10Ī kaya yakwe ū munhū ng'wenūyo ū mu Isilaeli īkūmanīka mu lina lya "Kaya ya ntaajiwa shilatū."

11Ūlū banhū babīlī bikenyaga, hūna nke wa ūmò wabo wiza kūngunanha ū ngoshi ū mu wikenya nū ng'wilwisha okwe, ūlū ūshika ūnduta ū ng'wilwisha ng'wenūyo kū wīma mbele,

12ū nkīma ng'wenūyo ntīnage gete ū nkono gwakwe, yaya ū kūnsaatwa nūūlū hado.

Shilagīlo kūlwa mapimīlo ga shikolo

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Yaya ū kūtūūla mu fuko gwako mawe ga kūpimīla ga mbika ibīlī, ibbūūpu n'idito.

14Na a mapimīlo ga būlīhu yaya ū kūbiza nago ga mbika ibīlī, līmò itaale līngī ido, yaya ū kwikala nago ū mu kaya yako.

15A mapimīlo gako ga būdito nūūlū būlīhu shiigelile gabize gatūngīlīgije gete; ū mu gīko ūkūbiza na būlamu būlīhu ū mu sī īyo SEEBA Mulungu wako alīkwinha.

16Nguno a bīīti ba mihayo īlī gīko, abo batatūngīlījaga, pye a bose ba malofu ū kūlī SEEBA Mulungu wako.

17Izūkagwa ūmo akakwītīla ū Amaleki aho walī mu nzīla ūfumile Misili.

18Nguno ī likanza lyenīlo ū bebe aho walī wanoga na kūseedeeka no no no, ū wei akakūūbūkīla; ūbabūlaga pye abo walī wabaleka kū numa, abo baalī banojiwa lūgendo, atang'ogohile Mulungu.

19Na lūūlū, ū SEEBA Mulungu wako ūlū ūkwifuuja kūfuma ū kū banishi pye abo bakūpīndije ū mu sī īyo alīkwinha ībize ya wingīji wako, ūkūbamala pye a Baamaleki bashile gete a ha sīlīlī y'igūlū, yaya ū kwība.

Kūshokeela 26

Kūfunya matwajo ga kwandya

1Nīyo ūlū ūshika ū mu sī yenīyo, īyo SEEBA Mulungu wako alīkwinha kūbiza ya wingīji wako, ūbiza wīdima wigasha mo ūlembeela,

2ūkūsola matwajo gamò ga kwandya kūfuma ū mu matwajo ga mu sī īyo SEEBA Mulungu wako alīkwinha, ūgatūūle mu shigabbu. Hanuma ūje ū kwipandī īlo SEEBA Mulungu wako alalīsole kūlwa wikalo wa lina lyakwe.

3Ū ngabīji ūyo alī h'isumbī ū mu shikū jenījo ūkūshika ūng'wīle, “Ī lelo nalīhaya hape ū kūlī SEEBA Mulungu wako gīkī, naashikile lūūlū ī haha ū mu sī īyo SEEBA walī wabilahīlīla bakūlūgenji bise gīkī akūtwinha.”

4Ū ngabīji akūshisola ī shigabbu kūfuma ū mu makono gako ashitūūle hasī kū būtongi wa ng'walīlo go ng'wa SEEBA Mulungu wako.

5Hanuma ya henaho ūkūhaya hape ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA Mulungu wako, “Ū nkūlūgenji wane walī muna Alaamu wa kwikala akūsaamaga; akīīta ūsaamīla Misili, ūja ko na banhū bagehu dūhū, ūkikala kwenūko, ūbiza ihanga itaale lya nguzu na lya banhū bingī.

6Alīyo a Bamisili bakatūluhya no, būtwītīla mihayo mingī ya kūminya, būtūtūmamya milīmo midito no.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Aho twanīlīīla ū SEEBA, ū Mulungu wa bakūlūgenji bise, ū SEEBA ūtwigwa ū kūlīla kwise, ūgabona na a makoye gise nū būluhi, pyī nū wiboneelwa wise.

8Na lūūlū ū SEEBA ūgoloola nkono gwakwe gwa būdūla, ūtūfunya ū mu sī ya Misili na lyogohya itaale na shimanīkījo sha kūkumya, na mihayo ya kūdedebaja;

9ūtwenha ū kwipandī īlī, ūtwinha ī sī yenīyī; sī ya būhondo.

10Na lūūlū ī haha nenha a matwajo ga kwandya ga mu sī īyo bebe SEEBA waninha." Hanuma ūkūshitūūla ī shigabbu kū būtongi bo ng'wa SEEBA Mulungu wako, hūna winama kū būtongi wakwe.

11Ū bebe nū Nawī hamò nū ngeni ūyo akikalaga nang'ho, mukūshiyegela ī shizeeze shose īsho alīkwinha ū SEEBA Mulungu wako, hamò nī kaya yako.

Zaka ya ng'waka gwa kadatū

12Ūlū ūmala kūtūūla ha mhelo pyī ī zaka ya matwajo gose a ga mu ng'waka gwa kadatū, ūyo gūlī ng'waka gwa zaka, ī zaka yenīyo ūkūng'winha Nawī, na ngeni, nū yūyo atī na bakwe hamò na nchīlwa; nabo balye ū mu mizengo yako bigūte.

13Hanuma ya henaho ūkūng'wīla ū SEEBA Mulungu wako, "Ū ngabo ng'wela nagwīnjaga ū mu ng'wane, nang'winhaga Nawī na ngeni, nū yūyo wamala bakwe, hamò na nchīlwa, kūlenganīla nī shilagīlo shako ī shose. Natagalūkile gīkī nashileke ī shilagīlo shako, nūūlū natashībile na hado yaya.

14Nūūlū aho naalī ng'wikanza lya būpīna nataliile shose shose kūfuma ū mu ngabo gwa shikolo ī sheela. Nūūlū aho nalī mu shikū ja būsoso natagemile kūkuumya shose shose ū mu shikolo shenīsho; nūūlū natashifunije shimò shaho kūlwa nguno ya bafu. Naabizile ng'wigwi ū kūlī SEEBA Mulungu wane, nīītile pyī ī yose gīt'ūmo wanilagīīlīla.

15Bebe ūyo ūlī ng'wigūlū, lolaga ū kūfuma ū kū wikalo wako wela, ūbīīlūkīle a banhū bako a Baisilaeli, nī sī īyo watwinha, ī sī ya būhondo ī ya kūsūlūka būkī na mabeele, kūlenganīla nū kwisagīja kwako gīt'ūmo ūkabilahīlīla bakūlūgenji bise."

Kūshimīzīla mu shilagīlo

16Na lūūlū, ū SEEBA Mulungu wako alīkūlagīla ī lelo īyī kūshimīzīla ū mu malange nī shilagīlo shenīshi; ilang'hanage ūshidime na ng'holò yako yose, na būpanga wako bose.

17Ī lelo īyī wahabūlaga na nomo gwako gīkī ū SEEBA alī Mulungu wako, na gīkī ūkūshimīzīla ū mu nzīla jakwe na kūgadima a malange gakwe na a kahelele kakwe, nī shilagīlo shakwe; na gīkī ūkūbiza ng'wigwi ū kūlī we.

18Ī lelo yenīyī ū SEEBA nang'hwe wahayaga hape gīkī mulī banhū bakwe ba wikomangīle, gīt'ūmo kūlī kwisagīja kwakwe, na gīkī īkūng'wigeleelwa kūshidima pyī ī shilagīlo shakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Wahayaga gīkī akūng'wīta mubize ba kūkumīlījiwa na ba lūkumo lwawiza n'ikūjo, kūtinda pye a mahanga ga banhū abo wababeeja, na gīkī mukūbiza banhū beela kūlwa ng'wa SEEBA Mulungu wing'we, gīt'ūmo kūlī kwisagīja kwakwe.

Kūshokeela 27

Ng'walīlo ha lūgūlū lwa Ebaali

1Ū Musa hamò na a banamhala ba Baisilaeli būbalagīla a banhū balībawīla, "Shidimagi pyī ī shilagīlo shenīshi īsho nalīng'winha lelo.

2Ūlū mulagūkīle ū mongo gwa Yolodani ng'wingīle ū mu sī īyo SEEBA Mulungu wing'we alīng'winha, mukūtūūla mawe mataale mugateleleje gatelele.

3H'ūmo īlī, ūlū ūlagūkīle ū mongo ūshike ū mu sī īyo SEEBA Mulungu wako alīkwinha, ī ya būhondo, gīt'ūmo SEEBA Mulungu wa bakūlūgenji bako walī wakwisagīja, ūkūyandīka ī mihayo ya shilagīlo shenīshi a ha mawe genayo.

4Ūlū ng'ūgūkīla ū mongo gwa Yolodani gatūūlagi a mawe genaya ha lūgūlū lwa Ebaali, gīt'ūmo nalīmulagīīlīla ī lelo īyī; hama mugateleleje gatelele.

5Ūkūbeeja ho na ng'walīlo gwa mawe kūlwa ng'wa SEEBA Mulungu wako. Yaya ū kūtūmamīla shizengelo sha chūūma ū mu kūgūbeeja.

6Alīyo ū ng'walīlo go ng'wa SEEBA Mulungu wako gwenūyo, gūzengage na mawe ga kūfuma kū malaale, hūna ū SEEBA Mulungu wako ūmfunīje ho shitambò sha kūpemva.

7Ūkūfunya ho na shakwinha sha būsangī, ūshilīīle henaho ūyege kū būtongi bo ng'wa SEEBA Mulungu wako.

8Ī mihayo ya shilagīlo shenīshi ūkūyandīka hape hape chiza a ha mawe ayo ūlagatūūle genayo."

9Hūna ū Musa na a bagabīji, a ba lūganda lwa Lawī, būbawīla pye a Baisilaeli gīkī, "Bebe Isilaeli, lembeelaga nīyo ūdegeleke chiza. Ī haha wabizaga ihanga lya banhū ba ng'wa SEEBA Mulungu wako.

10Na lūūlū bizaga ng'wigwi gete ū kūlī SEEBA Mulungu wako, shimīzīlaga ū mu katongeelele kakwe na a malange gakwe ayo nalīkwinha lelo."

11Ū mu lūshikū lwenūlo ū Musa ūbakomeleja a banhū alīhaya;

12"Ūlū ng'ūgūkīla ū mongo gwa Yolodani, ī ng'anda īji jikwīmīīla kū lūgūlū lwa Gelizimu kūbalombela a banhū, Simioni, Lawī, Yuda Isakaali, Yosefu na Benjamini.

13Ī ng'anda īji jene jikwīmīīla kū lūgūlū lwa Ebaali kūbawīla a banhū a mazumo ayo galīho, Lubeni, Gadi, Asheli, Zabuloni, Dani na Nafutali

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14A Balawī bakūbawīla pye a Basilaeli n'ilaka lya higūlya gīkī,

Mazumo ha lūgūlū lwa Ebaali

15“Azumilwe ū munhū wa kūbeeja shiikolile sha kūlamiwa, sha mbika ya kūpūnza, nūūlū sha kūsula; shikolo īsho shilī sha malofu kūlī SEEBA, nīmo gwa makono ga banhū; hanuma ūshīmīlīja hipandī lyibisile.” A banhū a bose bakūhaya, “Alichene.”

16“Azumilwe ū munhū wa kūndalaha ise na nina.” A banhū a bose shibigelile bahaye, “Alichene.”

17“Azumilwe ū munhū ū wa kūsaamya iwe lya ha lūbīmbī lwa nzenganwa ng'wiye.” A banhū a bose bakūhaya, “Alichene.”

18“Azumilwe ū munhū wa kūng'wīnja mboku mu nzīla, ūntongeela kūja sagala.” A banhū a bose bakūhaya, “Alichene.”

19“Azumilwe ū munhū wa kwīliganya ī ng'hana ū mu kalamulīle, ūlū alīnamula ngeni nūūlū munhc wamala bakwe, nūūlū nchīlwa.” A banhū a bose bakūhaya, “Alichene.”

20“Azumilwe ū munhū wa kūlaala na nke o ng'wa ise, nguno alīīta mhayo gw'ibengwe kūlī ise.” A banhū a bose bakūhaya, “Alichene.”

21“Azumilwe ū munhū wa kūlaala na shiinū yose yose.” A banhū a bose bakūhaya, “Alichene.”

22“Azumilwe ū munhū wa kūlaala n'ilūmbūye, nshīke o ng'wa ise nūūlū o ng'wa nina.” A banhū a bose bakūhaya, “Alichene.”

23“Azumilwe ū munhū wa kūlaala na nina būkwi.” A banhū a bose bakūhaya, “Alichene.”

24“Azumilwe ū munhū wa kūmūlaga nzenganwa ng'wiye mu mbisīla.” A banhū a bose bakūhaya, “Alichene.”

25“Azumilwe ū munhū wa kūzunya kūhongwa amūlage munhū ūyo atī na būbi.” A banhū a bose bakūhaya, “Alichene.”

26“Azumilwe ū munhū ūyo atūyīdima ī mihayo ya mu shilagīlo īshi nūūlū kwīshikīlīja.” A banhū a bose bakūhaya, “Alichene.”

Kūshokeela 28

Mbango kūlwa wigwi

1Ūlū ūliigwa mu wishigwa ī lilaka lya ng'wa SEEBA Mulungu wako, ūbiza nshikanu nū mu kūshimīzīla mu shilagīlo shakwe īsho nalīkūlagīla lelo īyī, ū SEEBA Mulungu wako akūkūgūngūhya higūlya ya mahanga gose ayo galī mu sī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Nīyo ūlū ūliigwa ī lilaka lya ng'wa SEEBA Mulungu wako, ī jose īji jikūkwidīkīla, jikookalīīle.

3Ūkūbiza na ū mu mizengo yako, nū kū malaale.

4Ī nda yako ya būbyīle īkūbiza na mbango, na matwajo ga mu migūnda yako, pye nī mbyalwa ja mu madaale gako, ī ndama ja ng'ombe jako na a baana ba ng'holo jako.

5Ī shigabbu shako shikūbiza na mbango, nī shiseme shako ī sha kūzugīla.

6Ūkūbiza na ūlū ūlī mu kaya, n'ūkūbiza na nūūlū ūlī hanze.

7A banishi bako abo balize kwilwisha nang'ho mu būlūgū ūkūbapyena, ū SEEBA akūbatūūla mu makono gako. Bakwiza ū kūkūūbūkīla balī hamò kūfuma ipandī līmò, alīyo bakūkūpeela babbalasanile kūja hose hose.

8Ū SEEBA akūtūūla ū mu maluuli gako, nū mu milīmo yako yose īyo ūkwītūmama na makono gako. Ū SEEBA Mulungu wako akūkwīlūkīla ū mu sī īyo alīkwinha.

9Ūlū ūshidima ī shilagīlo sha ng'wa SEEBA Mulungu wako, na kūshimīzīla mu nzīla jakwe, akūkwīta ūbize ihanga lya banhū bakwe beela, gīt'ūmo wakwilahīlīla.

10Ū mu gīko pye a banhū ba mu sī bakwībona ī nguno ya kūkwenheleja witanīlwe kū lina lya ng'wa SEEBA; na lūūlū bakūkogoha.

11Ū SEEBA akūkwinha ū mu sī īyo wabilahīlīla bakūlūgenji bako gīkī akūkwinha. Akūgīīlūkīla a matwajo gako ga nda ya būbyīle, nī mitugo jako, na a matwajo ga mu malaale gako.

12Ū SEEBA akūlīlugūla ī ligūlū, ī libīkīlo lya shawiza shakwe, ūyūpandīka mbula ū mu sī yako mu makanza ayo gigeleelilwe, akūkwinha nū mu milīmo yose ya makono gako. Mahanga mingī gakūyūlanda kūfuma ū kūlī bebe, alīyo ū bebe ūtīko kūlanda kūlī ose ose.

13Ū SEEBA akūkwīta ūbize ntwe, ūtūbiza nkīla na hado yaya. Ūlū ūshidīlīla ī shilagīlo sha ng'wa SEEBA Mulungu wako īsho nalīkwinha ī lelo īyī, kūshimiizīla musho mu welwa ng'holò, ūkūbiza higūlya gwa, ūtiika na hado yaya.

14Na lūlū ūtizūgema kūgalūka ūshileke ī shilagīlo īsho nalīkwinha lelo; yaya ū kūbiza na mbyūla miso ya kūlola ūko na ūko, kūlondeela bamulungu bangī na kūbatūmamīla.

Izumo kūlwa būshitiigwa

15Alīyo ūlū ūleka ū kūbiza ng'wigwi ū kūlī SEEBA Mulungu wako, ūleka ū kūshilondeela mu welwa ng'holò pyī ī shilagīlo shakwe na a malange gakwe, ayo nalīkwinha lelo īyī, a mazumo gose aya gakūkwidīkīla, gakookalīīle:

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16Ūkūzung'wa ū mu mizengo yako, nū kū malaale gako.

17Ī nda yako ya būbyīle īkūzung'wa, na a matwajo ga mu migūnda yako, pye nī mbyalwa ja mu madaale gako, ī ndama ja ng'ombe jako na a baana ba ng'holo jako.

18Ī shigabbu shako shikūzung'wa, nī shiseme shako ī sha kūzugīla.

19Ūkūzung'wa ūlū ūlī mu kaya, nūūlū ūlī hanze ūkūbiza ūzumilwe.

20Ū SEEBA akūkūtūmīla mazumo na būlemeelwa, na būdalahwa ū mu yose īyo ūkūgema kwīta; ūkūhayimanīla wakenaagūka ūshila ho gete, nguno ya būhūbi ūbo ūlawīte kūlwa kūnileka.

21Ū SEEBA akūkūtūla na mahūūya na mabūsaatu kūshisha akūkenaagūle gete, ūshile ū mu sī īyo ūjile kwīdima.

22Ū SEEBA akūkūtūmīla na mabūsaatu gatī ga kūpīla, na miswiza na mabimbà; na būsebu būtaale bo līīmi, na būgaya mbula, na lūguukule, na lūgogà; ī shose shenīshi shikūkūkūūbīlīja kūshisha ūshile gete.

23Ī ligūlū īlo līlī higūlya yako līkūbiza ibbaadi, ī sī yako nayo īkūbiza chūūma.

24Ū SEEBA akwīgalūcha ī mbula ya mu sī yako ībize lūbuubu na būfuufu; a genayo gakūyidīka kūfuma ū kwilunde, kūshisha ūyagaale gete.

25Ū SEEBA akūkwīta ūbize mpyenwa ū kū banishi bako. Ū ng'wikanza lya kūja kwilwisha būlūgū nabo ūkūbizīīla kūfuma ipandī līmò, alīyo bakūkūpeeja ūbbalasane kūja hose hose. Hama ūkūbiza shiilolelo sha kūkamaaja hose pyī ū mu mahanga ga mu sī.

26Ī mibimba ya banhū bako īkūbiza shilīwa sha noni jose ī ja kūlala, nī shiinū pyī ī ja mu makūngū; nīyo atigela nūūlū ūmò wa kūjilecha.

27Ū SEEBA akūkūtūla na mabute gītī ga Misili, na mabaale, mabūhele, na mabūbabū gabūbi; mabūsaatu ayo ūtūdūla kūpīla.

28Ū SEEBA akūkūtūmīla makoye ga lūsalo, na būbboku, na kūhuugana maganiko.

29Ūkūbiza wa kūja ūkūbbabbasha bbabbashaga nūūlū makanza ga līīmi, gītī mu giiti sha nyaboku. Būlī mhayo ūyo ūlaagwīte gūtūbiza na matwajo gose gose; hama būlī makanza ūkūbiza wa kwiboneelwa na kūtaagījiwa shikolo, alīyo atigela wa kūkūgunanha.

30Nūūlū ūlūnja nkīma ūtūntoola, nguno munhū ūngī akūkwiboneela ansole alaale nang'hwe. Nūūlū numba ūkūzenga, alīyo ūtikala mo; ngūnda gwa mizabibu ūkūlīma, alīyo ūtūgalya a matwajo gaamo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

31Nī ng'ombe jako jikūyūsīnzwa ūlolile, alīyo ūtīlya nūūlū īmò yajo; nī nzobe jako jikūyūsolwa bo nguzu yaya ū kūshokejiwa. Ī ng'holo jako bakwinhwa banishi, na atilonga wa kūkūgunanha.

32Bitūnja bako na bashīke bako bakūtwalwa kwihanga līngī, ū bebe ūkūlekwa ūlolile kūshisha ūminyiwe ng'hūmbū, alīyo ūtūbiza na gwa kwīta.

33Ihanga lya banhū abo ūtabamanile bakūgalya a matwajo ga mu sī yako, ayo ūkūganoga nogelaga na nkono gwako; nīyo ūkūbiza wa kūluha na kwiboneelwa sagala dūhū pyī ī shikū jako.

34Ī mihayo īyo ūkwikala ūkwībonaga būlī makanza ntondo na ntodo, nose īkūgahūūganya a miso gako.

35Ū SEEBA akūkūtūla na būsaatu wa mabute gabūbi no ū kū mazwi na magūlū gako; gakūbiza masaatu no gatī ga kūpīla, na gakūgūsambaalīla pyī ū mīlī kwandīja kū mhambala kūshisha kū londooji.

36Ū SEEBA akūkūtwala ū bebe nū ntemi wako ūyo ūlantūūle, kwihanga īlo ūtalīmanile na hado yaya, pyī na a bakūlūgenji bako baalī batalīmanile. Ū kwenūko ūkūbiza namya wa bamulungu bangī, bamulungu ba mantī na ba mawe.

37Ūkūbiza shiilolelo sha kūkamaaja, na ndalahwa wa kwikala ūkwanīīlagwa hose pyī ū kū mahanga ayo SEEBA alakūponye.

38Ūkūhamba mbīyū ningī ū mu migūnda yako, alīyo ī shilīwa ūkūgesa shigehu no, nguno shikūlyiwa njige.

39Ūkūlīma migūnda na kwīhamba mizabibu, alīyo ūtūng'wa ī divai, nūūlū ūtūgahūlūla a matwajo gayo; nguno īkūlyiwa magino.

40Ūkūbiza na mitī mingī ya mizeituni pye a hose ū mu sī yako, alīyo ūtūgatūmamīla a maguta gayo, nguno a matwajo gakūyūholoosha.

41Ūkūbiza na bitūnja hamò na bashīke, alīyo ūtikala nabo, nguno bakūding'wa batwalwe mu būsese.

42Ī mitī ya mu sī yako īkwikīīlwa būhī na būhī wa njige, pyī nī shilīwa ū mu malaale gako.

43Ū ngeni ūyo akwikala hamò nang'ho ū mu sī yako akūbiza higūlya, alīyo ū bebe ūkongeja kwika sīlīlī būl'ikanza.

44Ūkūlanda shikolo ū kūlī we, alīyo ū bebe ūtūbiza na shikolo sha kūkūlanda ū wei. Ū wei akūbiza ntwe, ū bebe ūkūbiza nkīla.

45A mazumo a gose aya gakūkwidīkīla gakookalīīle, kūshisha gakūkenaagūle gete, nguno ya kūlema kūlyigwa ī lilaka lya ng'wa SEEBA Mulungu wako, nū kūlemeelwa ū kūshidima ī shilagīlo shakwe, na a malange gakwe ayo wakwinha.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

46Gakūbiza shimanīkījo na mihayo ya kūkumya ū kūlī bebe, nū kū shibyalīlwe shako welelo bose.

47Nguno ū ng'wikanza lyako lya būsabi, ūtantūmamīlile ū SEEBA Mulungu wako mu būyegi na kūsangabala.

48Na lūūlū ūkūgatūmamīla a mahanga ga banishi bako ayo alīkūtūmīla ū SEEBA; nīyo ūkūtūmama mu makoye ga būtuubu, notà, būzuuka, na būkuuneese būtaale. Akūkūtunga ijoki lya chūūma ū mu nhingo yako, kūshisha akūmale gete.

49Ū SEEBA akwenha ihanga lya kūkūdumīla, īlo ūtīko kūlūmana ū lūlīmi lwalyo; līkūfuma kūle kūfuma kū ngelelo ya sī. Līkwiza likwelemaga gītī mbeeshi īkwikaga hasī.

50Līl'ihanga lya banhū ba būshū wa makanji ū kūbūlola; ī lyoi lītadīlīlaga banamhala na bagikūlū, hama lītabasaatagwa na a bado bado nūūlū na hado yaya.

51A banhū benabo bakūjilya pyī ī mitugo jako, na a matwajo ga mu sī yako, kūshisha ūkenaagūke. Batūkūlekela shilīwa nūūlū hado, pyī nī divai na a maguta; batūkūlekela nūūlū ndama ja mu madaale gako, nūūlū baana ba ng'holo, kūshisha ūshile ho gete.

52Pyī ī mizengo īyo wīsanije mu sī yako, īkī īgītīlījiwe ndugu ndīhu ū kūja ū ng'wigūlya, bakwīpīndīlīja mabità ga bashilikale kūshisha īgwe hasī pye. Bakwīpīndya na mabità ga bashilikale ī mizengo ī yose, ū mu sī īyo SEEBA Mulungu wako alīkwinha.

53Kūlwa kaluhīle kataale ū ng'wikanza lya kūpīndiwa na a mabità genayo, ūkūgalya nose na a matwajo ga būbyīle wako; ūkūlya nyama ja bitūnja na bashīke bako, abo SEEBA Mulungu wako akūkwinha.

54Nū munhū ū mpolo gete na ng'wiza ng'holò ū mu bing'we akūng'wima nūūlū ng'wanong'wawe, pyī nūūlū nke ūyo antogilwe, nūūlū a baana bakwe abo bataalī bapanga.

55Akūbahuhuma pye a benabo ī nyama ya bana abo wababūlagaga, nguno shikūbiza h'ī shenīsho dūhū īsho wasaajaga, kūlwa būluhi ūbo būkūkūgwīla ū ng'wikanza lya mizengo yako kūpīndīlījiwa na banishi bako.

56Nū nkīma ū mpolo gete na ng'wiza ng'holò ū mu bing'we, ūyo būpolo na wiza ng'holò wakwe būkīlanīgije kagemeelelwe, nang'hwe akūng'huhuma ū ngoshi nūūlū akabiza antogilwe na kinehe; nīyo akūng'huhuma nūūlū ng'witūnja wakwe, pyī nūūūlū ū nshīke wakwe.

57Akūlībisa ī liheeki lya kūfuma mu nda yakwe, na a beelele abo alabyale; nguno alī n'iganiko lya kūbalya mu mbisīla, ū ng'wikanza lya banishi bako kūkūgwisīja būluhi, kūlwa kwīpīndya na mabità gabo ī mizengo yako.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

58Ūlū ūleka kwīlondeela mu welwa ng'holò pyī ī mihayo ya shilagīlo shenīshi īyo yandīkilwe ū mu shitabo īshi, ūleka kūlīkūja ī lina ī lyawiza na lya magaka no no no, ī lya ng'wa SEEBA Muluangu wako,

59ū SEEBA akūkūtūmīla mahūūya ga kogohya no ū bebe nī shibyalīlwe shako; mabūkenaagūji gabūbi na gakūshinga ho myaka mingī, na mabūsaatu ga kūkamaaja ayo gatī gakūpīla wangū.

60A mabūsaatu ga Misili pye ayo walī ūgogohile, akūkwenhela gakūdamīīle.

61Nīyo ū SEEBA akūkwenhela mabūsaatu na gangī gatandīkilwe nū mu shitabo sha shilagīlo īshi, hamò na mahuuya; kūshisha ūshile ho gete.

62A bing'we abo ng'walī bingī gītī sonda ja ng'wigūlū, mukūsaaga bageehu no ī lisaabu ling'we, nguno ya kūlema kūng'wigwa ū SEEBA Mulungu wing'we.

63Ūmo walī ayegelile ū SEEBA kūng'wītīla yawiza, na kūng'wīta mubize bingī, nū kūmukenaagūla na kūmuyagaja akūyega gīko. Managi mukūdubbūlwa ng'wīnjiwe ū mu sī īyo mulīja kwīdima.

64Hūna ū SEEBA akūkūsalang'hanya kūja hose pyī pyī pyī ū mu mahanga; kūfuma wandījo wa sī kūshisha kū būkalīkījo wayo. Ū kwenūko ūkūbiza namya wa bamulungu bangī, bamulungu ba mantī na ba mawe, abo ūtabamanile ū bebe, nūūlū a babyaji bako.

65Ūtūdūla ū kūlembeela ū kū mahanga genayo, nīyo ūtūpandīka nūūlū ha kūtūūla lūpambala lwako gīkī wifuule. Ū ng'wikanza lya kūbiza kwenūko, ū SEEBA akūkwinha maganiko gatī ga kūlembeela na miso galyūngūmile, na kūgwa ng'holò.

66Ūkūbiza munhū wa kwikala ūkwibakīlaga na kūtawatawa pye a makanza līīmi na būjikū, nguno ūtūdūla ū kwīmana īyo īkūkwilongela ū mu būpanga wako.

67A makanza ga dilū ūkūyūhaya, “Hambū hambū ūlū ni mhīndī ī haha!” Ūlū lyūbiza lya mhīndī nahene ūkūhaya, “Hambū hambū ūlū ni dilū ī haha!” Ī yenīyo ūkwīhaya kūlwa nguno ya boobà ūbo ūkūyikala nabo ū mu ng'holò yako, nī mihayo īyo ūkwībona na miso gako.

68Ū SEEBA akūmushosha Misili mu meeli, ū lūgendo ūlo nakakūwīla gīkī ūtigeleelilwe kūlūbūūcha hangī. Ū kwenūko mukwijinja kū banishi bing'we gīkī mubize nūūlū basese bagosha na bakīma; alīyo atilonga ū wa kūmugūla.

Kūshokeela 29

Kūkomelejiwa kūdima ilagane

1Ī mihayo īyī hū yene ī yilagane īlo SEEBA akanagīla Musa kūbeeja na Baisilaeli, aho balī mu sī ya Moabu; kūlīleka ī lilagane īlo akabeeja nabo balī kū lūgūlū lwa Holebu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Ū Musa ūbitana pye a Baisilaeli ūbawīla, “Ng'wībona na miso ging'we pyī īyo SEEBA akīyīta mu Misili kūlī Falao na batūmami bakwe, nī sī yakwe ī yose.

3Miso gako bebe ng'wenekīlī gībona ī mihayo ya kūluhya kūtaale nī yīngī ī ya kūkamaaja; gūshibona nī shimanīkījo sha kūkumya.

4Alīyo nahene kūshisha lelo īyī ū SEEBA ataalī ū kūkwinha a masala ga kwitegeleja, nūūlū a miso ayo gadūgije kūbona, na a matū ayo gadūgije kwigwa.

5Ū mu myaka makūmi anè ī yose īyo naamutongeelile ng'witogolo ūmu, ī shizwalo shing'we shitashilile, pyī nūūlū ī shilatū sha kū mhambala jing'we shitashilile.

6Mutalile ngatī gose gose, nūūlū sha kūng'wa shose shose sha kūmukola mutang'wile ū ng'wikanza lyenīlo. Ī yenīyī nakayīta gīkī mumane ū nene hū nalī SEEBA Mulungu wing'we.

7Aho ng'washika a hipandī lyenīlī ū Sihoni ū ntemi wa Heshiboni, nū Ogi ū ntemi wa Bashani, bakiza kūtūdumīla kwilwisha būlūgū nise, alīyo tūbapyena.

8Twīsola ī sī yabo tūbinha ba ng'anda ja ba Lubeni na Gadi, na nusu ya lūganda lwa Manase, yūbiza wingīji wabo.”

9Na lūūlū itegelejagi gete, ng'wīdime ī mihayo ya ilagane lyenīlī, mūdūle kūpandīka ū mu yose īyo mulayīte.

10Ī lelo yenīyī ng'wīmīīlaga a bose kū būtongi bo ng'wa SEEBA Mulungu wing'we; batongeeji ba ng'anda, bataale ba kaya, banamhala, bagunanhi, na a Baisilaeli a bangī a bose;

11hamò na a bana bing'we na a bake bing'we, na a bageni abo bakwikalaga mu bing'we kūlwa kūmupandūlīla ng'hwi na kūmudahīla minzī.

12Ng'wīmīīlaga aha kūlwa kūbeeja ilagane nū SEEBA Mulungu wing'we, ilagane īlo SEEBA alībeeja ning'we ī lelo mu kūlahīla

13gīkī ī lelo yenīyī alīng'wīta mubize banhū bakwe, nū wei abize Mulungu wing'we, gīt'ūmo wang'wisagīīgīja, na gīt'ūmo wabilahīlīla a bakūlūgenji bing'we, ba Abulahamu, Isaka, na Yakobo.

14Ī lilagane lyenīlī nī shilahīlo shalyo natūbeejaga na bing'we dūhū,

15abo ng'wīmīīlaga hamò nise aha, kū būtongi bo ng'wa SEEBA Mulungu wise, alīyo na a babo batīho hamò nise aha ī lelo īyī.

Gūlīho nsango ūlū ūneka Mulungu

16A bing'we benekīlī mumanile ūmo twikalīlaga ū mu sī ya Misili, nū mumo tūkajibītīla ī sī ījo tūkajibīta kūshisha tūshika aha.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Ng'wagabona a mashikolo gabo ga malofu, a mashiikolile ga mantī na ga mawe,
ga feza na ga zahabu ayo galīmo ū mu sī jabo.

18Na lūūlū ilang'hanagi atizigela munhū ose ose, ngosha nūūlū nkīma; nūūlū
lūtizūbiza ho lūganda nūūlū kaya ndebe ū mu bing'we abo mulīho aha lelo īyī,
atizigela wa kūgalūcha ng'holò yakwe aneke ū SEEBA Mulungu wise, aje
kūbalamya bamulungu ba mahanga genayo. Lang'hanagi gete lītizigela ijinji
lyose lyose ū mu bing'we īlo līshikile kūfuluma na kūtwaja matwajo ga būsūngū
wabūbi gīko.

19Ū munhū wa gīko ashikile kwīyigwa ī mihayo ya shilahīlo shenīshi hūna
wandya kwikumīlīja wei ng'wenekīlī akwiwīlaga, "Natūbiza kanhū, nūūlū īkī
nataalī nakūjaga na yane dūhū nane." Ī liganiko lyenīlo lyabūbi no, nguno
līkwenheleja būkenaagūji hose pyī ū mu sī.

20Ū SEEBA atalanekeja ū munhū wa gīko, ū būpelanu nū wilu wakwe būkūbaka
no ū kūlī munhū ng'wenūyo. Pye a mazumo ayo gandīkilwe ū mu shitabo
shenīshi gakūngwīla, ū SEEBA akūlījimya gete ī lina lyakwe lyīnge a ha sīlīlī
y'igūlū.

21Nīyo ū SEEBA akūnkomanya ū munhū ng'wenūyo kūfuma ū mu ng'anda ja
Baisilaeli, ankenaagūle kūlenganīla na a mazumo g'ilagane a gose, ayo
gandīkilwe ū mu shitabo sha shilagīlo shenīshi.

22A bana bing'we abo bakūmulondeela mu shikū ja shibyalīlwe sha hanuma, na
a bageni abo bakwiza kūfuma sī ja kūle bakūgabona a makoye ayo gayīgwīla ī sī,
na a mabūsaatu ayo wayenhela ū SEEBA.

23Pyī ī sī īkūbiza gītī mbūga yitīīlilwe munhu, gītī ītiimilwe moto na būgota wa
shibiliti; nguno shikūbiza shitahambilwe shose shose. Ndūhū gete īsho
shikahambagwa, ndūhū ho nūūlū kī ū mu shose īsho shikazwaga. Ū būkenaagūji
wene būkūbiza gīt'ūmo walī wa Sodoma na Gomola, hamò na Adima na
Zeboimu, mizengo īyo SEEBA akīkenaagūlū kūlwa būpelanu wakwe būtaale.

24Pye a mahanga gakūyibūūja, "Nibūlī ū SEEBA wayītīlile mhayo gītī gwenūyū ī
sī īyī? Ū būpelanu ū būtaale wenūbū būlī na makūlū kī?"

25Ī lishosho līkūbiza, "Īlī kūlwa nguno a banhū benaba baalīleka ī lilagane lya
ng'wa SEEBA Mulungu wa bakūlūgenji babo, ī lilagane īlo akabeeja nabo aho
alībenha kūfuma Misili.

26Bakandya kūlamya bamulungu bangī, būyūbinamīla na kūbinamīla;
bamulungu abo baalī batabamanile, bamulungu abo walī atabinhile wei.

27H'ī nguno yene ū būpelanu bo ng'wa SEEBA wabakile gīko ū kū sī yenīyī,
kūshisha nose wīyenhelile pye a mazumo ayo gandīkilwe ū mu shitabo shenīshi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28Ū SEEBA wabadubbūlile ū mu sī yabo ūbaponya kū sī yīngī gīt'ūmo īlī lelo kūlwa nguno ya būpelanu wakwe būtaale na būsaayi būtaale.”

29Na lūūlū, ī mihayo ya mu mbisīla yene ya ng'wa SEEBA Mulungu wise, alīyo īyo yoolechiwa hape, ī yene yise hamò na bana bise kūshisha welelo, gīkī tūbize banhū ba kūshimīzīla ū mu mihayo yose ī ya shilagīlo shenīshi.

Kūshokeela 30

Mbango kūlwa kūnshokela SEEBA

1Ī mihayo yose yenīyī, ī na mazumo īyo nīyoolecha hape kū būtongi wako, ūlū yūkwizīīla nang'ho wīyideedeng'hanya chiza ū mu ng'holò yako, hose hose ū kū mahanga ayo alakūponye ū SEEBA,

2hūna ūngalūkīla SEEBA Mulungu wako ū bebe na a baana bako, ūzunya kūng'wigwa na ng'holò yako yose na būpanga wako bose, kūlenganīla nī yose īyo nalīkūlagīla ī lelo īyī,

3a henaho ū SEEBA Mulungu wako akūbūgalūcha ū būding'wa wako, akūchīle shigongo, akūkuminge hangī kūfuma ū kū mahanga ūko walī wabasambaagīja a banhū bako.

4Nūūlū walī waponyiwa kū sī ya kūle kūtinda jose ījo jilī ha sīlīlī yigūlū, nū kwenūko ū SEEBA Mulungu wako akūkwīnja ko akūshoshe.

5Akūkwenha hangī ū kū sī īyo yalī ya bakūlūgenji bako, nang'ho ūkwīdima hangī. Hanuma akūkwīta wīlūkīlwe no no no, ūkwīle kūtinda ūmo baalī bakūlūgenji bako.

6Ū SEEBA Mulungu wako akūyīngīja ū būsoso ī ng'holò yako, nī ng'holò ja banhū ba shibyalīlwe shako, ūdūle ū kūntogwa na ng'holò yako yose, na būpanga wako bose; ūbize mpanga.

7Pye a mazumo genaya ū SEEBA Mulungu wako akūbaponegeja a banishi bako abo bakakūluhyaga kūlwa kūleka kūkūtogwa.

8A henaho lūūlū ūkwandya hangī kūbiza ūlī ng'wigwi ū kūlī SEEBA Mulungu wako, na kūshilondeela ī shilagīlo īsho nalīkwinha lelo.

9Hūna ū SEEBA Mulungu wako akūkwīta wīlūkīlwe no no no ū mu milīmo yose ya makono gako, nū mu matwajo ga būbyīle wa nda yako, nī mitugo jako na a matwajo ga mu malaale gako. Ū SEEBA akūkūyegela hangī, akwīte kūbiza na ningī, gīt'ūmo walī abayegelile bakūlūgenji bako.

10Shitange dūhū ū bebe ūng'wigwe ū SEEBA Mulungu wako, ūshidime nī shilagīlo shakwe na a malange gakwe ayo gandīkilwe ū mu shitabo sha shilagīlo īshi, hūna ūngalūkīla ū SEEBA Mulungu wako na ng'holò yako yose na būpanga wako bose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Būpanga nūūlū kūcha

11Na lūūlū īyo nalīkūlagīla lelo ītī milambu no, nūūlū ītī kūle no gīkī hamo ūtūdūla kwīshikīja.

12Ītī ng'wigūlū nose wibūje, “Nani akūlinha ū ng'wigūlū akatwenhele ize atūlange nise twīzunye?”

13Nūūlū ītī kū būkīlo wa nyanza nose wibūje, “Nani akūkīla nyanza akatwenhela ize atūlange nise twīzunye?”

14Ītī gīko na hado yaya, ū mhayo gūlī hihī no nang'ho, gūlī mu ng'holò yako na mu moyo gwako, hū kūhaya ūdūgije ū kūgwīta.

15Managa gīkī ī lelo yenīyī naakūtūūlīlaga kū būtongi wako būpanga na wiza, kūcha na būbi.

16Nguno ī lelo nalīkūlagīla kūntogwa ū SEEBA Mulungu wako, na kūshimīzīla mu nzīla jakwe na mu katongeelele kakwe na mu malange gakwe, nū mu shilagīlo shakwe. Ūlū wīta gīko ūkūlama, na ūkwiyongeja. Nang'hwe ū SEEBA Mulungu wako hū akūkwinha ū mu sī īyo ūlīja kwīdima.

17Alīyo ī ng'holò yako ūlū yūgalūka ūlema gete ū kwigwa, ūdutwa kūlondeela bamulungu bangī kūjūbalamya na kūbatūmamīla,

18Ī lelo yenīyī nalīmumanya hape gīkī mukūyagaala gete. Mutīko ū kūlama ū mu sī īyo mulīkīla mongo gwa Yolodani kūja kwīdima.

19Ī lelo īyī nalīng'wilahīlīla kū būtongi w'igūlū na sī, gīkī naamutūūlīlaga kū būtongi win'gwe būpanga na kūcha, na mazumo. Alilūūlū, solaga būpanga ūdūle kūlama ū bebe ng'wenekīlī na a baana bako,

20ūdūle nū kūntogwa ū SEEBA Mulungu wako, nī lilaka lyakwe ūdūle kūliigwa; ūdimane nang'hwe mu ng'hana. Nguno ū SEEBA hū ng'wene ūyo alī būpanga wako, akūkwinha myaka mingī ī ya kwikala ū mu sī īyo wabilahīlīla bakūlūgenji bako, ba Abulahamu, Isaka na Yakobo.

Kūshokeela 31

Yoshwa kūbiza ntongeeji

1Hūna ū Musa ūfuma hanze, ūbawīla a Baisilaeli a bose ī mihayo īyī.

2Ūhaya, “Ī haha nalī na myaka igana na makūmi abīlī, natūdūla ū kongeja kūmutongeela. Nguno nīyo nū SEEBA waniwīlile gīkī, ‘Ū bebe yaya ū kūgūkīla ū mongo gwa Yolodani.’

3Ū SEEBA Mulungu wako akūkīla hamò nang'ho, atonge ko; aje ū kū būtongi wako akūgakenaagūlaga a mahanga genaya. Hūna ū bebe ūkwīsola ī sī yabo; nū Yoshwa akūkīla hamò nang'ho kūkūtongeela gīt'ūmo SEEBA wahayīlile.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Nīyo a banhū benabo, ū SEEBA akūbīītīla gīt'ūmo akabīītīla ba Sihoni na Ogi, a batemi ba Baamoli, abo akabakenaagūla hamò nī sī jabo.

5Ū SEEBA akūbatūūla mu makono ging'we, na lūūlū shiigelile mubīītīle gīt'ūmo naamulagīīlīlile.

6Ipandagi chanda mubize bashisha ng'holò, yaya ū kūbogoha a benabo, nūūlū batizūmudetemya, nguno ū SEEBA Mulungu wing'we alīja hamò ning'we, atūmulekanīja nūūlū atūng'wība yaya."

7Hūna ū Musa ūng'witana ū Yoshwa ūng'wīla mu būtongi wa Baisilaeli bose, "Ipandage chanda, hangī ūbize nshisha ng'holò, nguno shikwigeleelilwe ūje nabo a banhū benaba mushike ū mu sī īyo SEEBA wabilahīlīla bakūlūgenji babo kūbinha. Ūkūbagabanhya būlī bene bapandīke wingīji wabo.

8Ū SEEBA alītonga ko wei ng'wenekīlī, na akūbiza hamò ning'we koi; atūmuleka nūūlū atūng'wība. Yaya ū kogoha, nū kūsusanya yaya."

Kūsong'wa shilagīlo

9Hūna ū Musa ūshandīka ī shilagīlo īshi, ūbina bagabīji, a ba lūganda lwa Lawī, abo baalī babūūcha b'isandīko ly'ilagane lya ng'wa SEEBA; na a banamhala a bose a ba Baisilaeli ūbinha.

10Hanuma ū Musa ūbalagīla alīhaya, "Būlī myaka mpungatī ūlū yūshika ha būkalīkījo, ū mu ng'waka gwa kūlekeja banhū būgasa wabo, ū ng'wikanza lya shigukulu sha maduku,

11Ī likanza īlo Baisilaeli bose bakizaga kwiyoolecha kū būtongi bo ng'wa SEEBA Mulungu wako kwipandī īlo wei ng'wenekīlī alalīsole, ūkūshisoma ī shilagīlo shenīshi ūlī kū būtongi wabo badegelekile.

12Ūkūbabilinga pye a banhū, bagosha, bakīma, na a banīgīnī, pyī nū ngeni ūyo akwikalaga hamò nang'ho ū mu mizengo yako; bize badegeleke, bilange kūnkūja ū SEEBA Mulungu wing'we, na kwīlondeela mu welwa ng'holò pyī ī mihayo ya shilagīlo shenīshi.

13A baana babo abo batashimanile ī shilagīlo, shibigelile kūdegeleka, bilange ū kūng'ogoha ū SEEBA Mulungu wing'we, ū mu shikū jing'we jose ī ja kwikala ū mu sī īyo mulīkīla mongo gwa Yolodani kūja kwīsola."

Būgomi wa Baisilaeli kūhangwa

14Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, "Ī likanza lyako lya kūcha lyashikaga, na lūūlū ng'wīlage ū Yoshwa ize hamò nū bebe ū ng'wiheema lya kwibilingīla, nize nanagīle milīmo ya kwīta." Na ng'hana ū Musa nū Yoshwa biza ū ng'wiheema lya kwibilingīla.

15Ū SEEBA wiza a hiheema lya kwibilingīla, wiyoolecha mu nzīla ya ng'hīngī yilunde, lyīmīīla a ha nyango gwa kwingīlīla ū ng'wiheema.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16Ū SEEBA ūng'wīla ū Musa, “Lyashikaga ī likanza lyako ū bebe ī lya kūja kwifuula na bataale bako, alīyo a banhū benaba bakwandya kwisosohaja na bamulungu bageni, ū mu sī īyo balīja kwikala. Ū nene bakūnīība, balīkenaagūle nī lilagane īlo naabeeja nabo.”

17Alīyo ū lūshikū lwa kwīta mhayo gūlī gīko, bakūnisayīcha no nabalekanīje gete. Nakūbibisa bayagaale, nguno ū būshū wane batūbūbona. Mihayo mingī yabūbi na ya kūbakoya īkūbagwīla. Ū ng'wikanza lyenīlo bakwibūūja balīhaya, “Ī mihayo yabūbi yose yenīyī ītūūtūgwīlaga īkī ū SEEBA Mulungu wise atī hamò nise?

18Alīyo ū nene nakwibisa gete ū ng'wikanza lyenīlo; batūbūbona ū būshū bone, kūlwa nguno ya būhūbi wabo bose ūbo balawīte mu nzīla ya kūbagalūkīla bamulungu bangī.

19Alilūūlū, ī haha andīkaga līīlī lyīmbo lyako; ūbalange kūlyīmba a Baisilaeli, lībize būkaanīji wane kūbo kūlwa kūbakaanīla.

20Nguno ūlū nūbashisha ū mu sī ya būhondo ī ya kūsūlūlūka būkī na mabeele, īyo naabisagīja bakūlūgenji babo mu kwilahīla, hūna būlya bigūta būgīna, bakūbagalūkīla bamulungu bangī bandye kūbalamya banidalahe ū nene, nī lilagane lyane balīkenaagūle.

21Na lūūlū ī mihayo yabūbi nī ya kūbakoya ūlū yūbagwīla, ī lyīmbo lyenīlī līkūbiza būkaanīji ū kūbo; nguno lītīīwa ū mu shibyalīlwe shabo. Ū nene nīmanile īyo bakwīyideedeng'hanyaga nūūlū aho nataalī ū kūbashisha ū mu sī īyo nabisagīja mu kwilahīla.”

22Na ng'hana ū lūshikū lwenūlo ū Musa ūlyandīka ī lyīmbo īlī, ūbalanga a Baisilaeli.

23Ū SEEBA ūnkomeleja ū Yoshwa ū ng'witūnja o ng'wa Nuni alīng'wīla, “Handatīlaga na hangī ūbize nshisha ng'holò. Nguno ū bebe hū ūkūbashisha a Baisilaeli ū mu sī īyo nabisagīja mu kwilahīla, nū nene ng'wenekīlī nakūbiza hamò nang'ho.”

Musa kūbaganikīla Balawī

24Ū Musa aho wamala kūyandīka mu shitabo ī mihayo ya shilagīlo shenīshi, kūfuma wandījo wayo kūshisha kū būkalīkījo wayo,

25ūbalagīla a Balawī, abo babūūchaga isandīko ly'ilagane lya ng'wa SEEBA. Ūbawīla gīkī,

26“Shisolagi ī shitabo īshi, ī sha shilagīlo, mushitūūle shiihele nī lisandīko ly'ilagane lya ng'wa SEEBA Mulungu wing'we, shiikale henaho kūlwa būkaanīji kūlī bebe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

27Nguno nabūmanile ū būshitiigwa wako nū būdimu bo ntwe gwako ūmo būlī. Īkī ī haha mulī bashitiigwa gīkī alīyo hū nataalī hamò ning'we; al'ūlū nalaache, angū mmho mukūkīlanīja no a hene!

28Na lūūlū, ī haha babilingangi pye a banamhala ba ng'anda jing'we na a bagunanhi babo, baneegeele aha nīhayī ī mihayo yenīyī badegelekile; nabakaanīle kū būtongi wigūlū na sī.

29Nguno namanile hape gīkī, ūlū nūcha mukwisosohaja no mugalūke ng'wīleke ī nzīla īyo naamulagīlile. A bing'we mukūgwīlwa mayanga mataale ū kū shikū ja kū būtongi, nguno mukwīta ya malofu ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA, mumpelanye kūlwa milīmo īyo mukūyūbeeja na makono ging'we."

Lyīmbo lya ng'wa Musa

30Hūna ū Musa wīhaya ī mihayo ya lyīmbo īlī kū būtongi wa kwibilinga kwa Baisilaeli a bose, kūfuma kū wandījo walyo kūshisha kū būkalīkījo walyo.

Kūshokeela 32

1Bing'we mapandī ga ng'wgūlū, degelekagi nalūngalūnge; nū bebe sī yigwage ī mihayo ya kūfuma mu nomo gwane.

2A kalangīle kane kidīke gītī mbula īkūtūlaga; nī mihayo yane yike gītī lūme; gītī iswalala ha maswa managana, na gītī mbula ya nzumbī kū shikolo shizwile.

3Nakūlīkumūcha ī lina lya ng'wa SEEBA, ng'winhagi būtaale ū Mulungu wise.

4Ū wei alī Shiganga, nīyo ī milīmo yakwe mishikanu; nī nzīla jakwe pyī jitūngīlīgije. Alī Mulungu nsanyiwa hangī atahūbaga, hama nīyo alī ntūngīlīja na ndeeba.

5Bang'wītīlile yabūbi no būbipa, na lūūlū batī baana bakwe nguno baasosohalile; balī shibyalīlwe shabūbi na shihūlūganīkile.

6Bing'we bachilū na ba ngaya masala, Ī yenīyo h'ī ya kūng'wītīla ū SEEBA? Ū we atī Sing'we wa kūmusūmba na kūmubeeja?

7Jizūkagwe ī shikū ja kale, ūshiideedeng'hanyī ī shibyalīlwe īsho shabīta. Būūjaga kūlī myaji wako akūkūwīla yape, nūūlū a banamhala bako bakūkūsomboolela chiza.

8Ūyo alī higūlya no aho alīgaba wingīji kū mahanga, aho alībasambaaja hose pye a baana ba banhū, akabatūūlīla mbīmbī a banhū kūlenganīla nī lisaabu lya bitūnja ba ng'wa Isilaeli.

9Nguno ū ngabo go ng'wa SEEBA gwene banhū bakwe; ū Yakobo hū ngabo gwa wingīji wakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Akamona alī ng'witogolo, mu sī y'itogolo lyabūbi no lya kogohya; ūnkīngītīīla, ūngaliila; ūnang'hana gītī mboni ya liso lyakwe.

11Ūndīlīla gītī ng'hoonà īkūbeegelejaga ha chanjo shayo, ūmo īkagabandīlīlaga makune gayo; ūmo īkambīlaga manana īlīlang'hana makune gayo, yagabūūcha ha booya bo manana gayo.

12SEEBA we wike hū walī ntongeeji wakwe; walī atīho mulungu ūngī ngeni, wa kūngunanha.

13Akamūūcha ūūkantūūla kū magūlya ga sī, ūng'winha shilīwa sha kūfuma mu malaale. Ūnisha na būūkī kūfuma ng'wiwe, na maguta kūfuma mu shiganga shidimu;

14na mashishanga hamò na mabeelè kūfuma mu madaale ga mitugo. Ūnisha na maguta ga ng'holo na ga mbuli, na ng'ondi ng'īnu ja kūfuma Bashani; na būsīga wawiza. Ūng'wa minzī ga mizabibu, divai yaza gītī mininga.

15Alīyo ū Yeshuluni aho wagīna ūdoosa, ūluusa lilambī, nguno akigūta wibona wadidoha na kūsheeka. Hūna ūneka ū Mulungu ūyo wameeja, ūshiisuusumūla ī Shiganga īsho shilī Būpīji wakwe.

16Būng'wenheleja kwīta wilu kūlwa bamulungu babo bageni, būmpelanya kūlwa mashiikolile gabo ga malofu.

17Būyūgafunīja shitambò masamva, ayo gatī Mulungu! Mamulungu ayo baalī batagamanile, Mamulungu ga kūbilongela mu shikū ja haha, Mamulungu ayo bakūlūgenji bing'we baalī batagogohaga!

18Ūneka ūyo alī Shiganga, ūyo wakūbyala; ūng'wība ū Mulungu ū myaji wako.

Mulungu kūbinha nsango

19Ū SEEBA wībona ī yenīyī ūbadalaha na kūbaponya, nguno bakampelanya abitūnja na a bashīke bakwe.

20Ūhaya, “Nakūbabisa ū būshū wane, nabone ī ngelelo yabo īkūbiza kinehe; nguno a benaba balī shibyalīlwe shabūbi, balī bana abo batīko kūsanyiwa nūūlū hado.

21Banenhelegije kwīta wilu nguno ya shikolo Īsho shitī mulungu, būnipelanya kūlwa mashiikolile gabo. Nakūbīīta babize na wilu mu nzīla ya babo batī banhū; nakūbapelanya kūlw'ihanga īlo lītī na witegeleja.

22Nguno ū būpelanu wane wabakije moto, ūyo gūkūbaka kūshisha kūlimu henekīlī. Gūkwīpemba pyī ī sī na a matwajo gaamo, pyī nī ngūlū jibake, nī misingi yajo.

23Nakūbagwisīja mihayo mingī ya kūbaluhya, nagamalīle kūbo a masonga gane.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24Nakūbatūmīla nzala ībakenaagūle na būgandu, hamò na mabūsaatu ga kūbalya na mahūūya gabūbi. Nakūbatūmīla na mashiinū ga mu mapoolu, na ng'hoboko ja būsūngū ja kūshooloma hasī mu lūbuubu.

25A baana babo abo balī hanze bakūmalwa līlūshū; hama ū mu kaya jabo boobà būkūsuga. Basūmba na banhya bakūshila, pye na a beelele; na a ba mvī.

26Nakahaya, ī gete nabasalang'hanye bashile gete, agaye ho nūūlū munhū ūmò wa kūbizūkwa.

27Alīyo nūwiganika ū būdalahi wa banishi; a banishi batizikumīlīja balīhaya gīkī, 'Ī yose yenīyī atayītile SEEBA, ū wenūbū būtindi wa nkono gwise.'

28A benaba bal'ihanga ichilū; gatīmo gete a masala ū mubo.

29Ni yabeelela ūlū ni babiza na witegeleja bīyitegeleja ī yenīyī, bitegeleja nī ngelelo yabo īkūbiza kinehe!

30Ū munhū ūmò adūgije kinehe kūpeeja banhū shihūmbī, nūūlū a babīlī kūpeeja shihūmbī ikūmi ūlū atabajingije ūyo alī Shiganga shabo, ū SEEBA wabo ūlū atabalekanīgije?

31Nguno ūyo alī shiganga shabo atalenganīlile nū yūyo alī Shiganga shise; na a banishi bamanile chene.

32Ū nzabibu gwabo a boi gwa kūfuma Sodoma; gūfumile mu migūnda ya Gomola. Ī mizabibu yabo yokalile būsūngū; nī mikūngo yaho milūlū.

33Ī divai yabo īlī būsūngū wa nzoka, būsūngū wa ng'hoboko ūbo būkabūlagaga."

Shigongo na shiilī

34Ī gīsī, ī yenīyī natībīkile nene nībisa ng'wibīkīlo lyane?

35Ū mhayo gwa kūlīpa shiilī gūlī gwane; līkūshika ī likanza gūchūūlūlūke ū gūgūlū gwabo; lwashikaga ū lūshikū lwa kūkenaagūlwa kwabo, ū lūshikū lwa lūshilo lwabo lūtūūdīla ū kūbapandīka.

36Ū SEEBA akūbalamula a bahnū bakwe, a batūmami bakwe akūbachīla shigongo ūlū ūbona gīkī ī ngunzu jabo jashila; na gīkī bashila pye, basese na a batī basese.

37Akūhaya, "Alilūūlū balī halī a bamulungu babo, Ī shiganga īsho baalihambaga kūpelela mo,

38a bamulungu abo baalūlyaga shinonu sha shitambò shabo, nī divai ya shakwinha shabo sha kūng'wiwa? Ali ka nibabūkage shi lūūlū bamugunanhe! Ni bamubeegeja ha kwishīkīja būsebu bo līīmi!

39Na lūūlū ī haha bonagi mudeebe gete gīkī ū nene hū nalī ng'wene, atīho mulungu ūngī, nalī nene dūhū. Ū nene nakabūlagaga, na nakinhaga būpanga,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

nakachūūbūlaga, alīyo hangī nakapījaga, na atīho wa kwīnja shose shose mu nkono gwane.

40Nakoolotaga nkono gwane ng'wigūlū nilahīla gīkī, 'Ūmo lina lyane līl'ipanga kūshisha welelo,

41Ī līlūshū lyane lya kūlabangīla ūlū nūlīnoola hūna nūūlīdima mu nkono gwane kūlwa kūfunya nsango, nakūbamalīla shiilī a banishi bane; nakūbalīpa īyo ībigeleelilwe abo banikolilwe.

42A masonga gane nakūgalalūcha mininga za, kūnū ī līlūshū lyane līkūlyaga nyama, mininga ga babūlagwa na ga a bading'wa, a bataale ba batongeeji ba banishi.'"

43Bing'we banhū ba mahanga yegagi hamò na a banhū bakwe, nguno akūmala shiilī kūlwa mininga ga batūmami bakwe; a banishi bakwe akūbamalīla shiilī, atūūle isangī kūlwa sī yakwe hamò na a banhū baamo.

44Ū Musa wiza nū Yoshwa ū ng'witūnja o ng'wa Nuni, ūshika wīhaya pyī ī mihayo ya lyīmbo lyenīlī mu matū ga banhū bose badegelekile.

45Ū Musa aho wamala ū kwīhaya ī mihayo yenīyī ū kū Baisilaeli a bose,

46ūbawīla, "Ī mihayo īyo namuwīla lelo yenīyī ītūūlagi mu ng'holò jing'we, mubize na būdūla wa kūbalagīla a bana bing'we kwīshikīlīja mu welwa ng'holò pyī ī mihayo ya shilagīlo shenīshi.

47Ī yenīyī ū kū bing'we ītī mihayo dūhū, ī yoi īlī būpanga wing'we gete. Ī mihayo yenīyī īkūng'winha kūlama shikū ningī ū mu sī īyo mulīkīla mongo gwa Yolodani kūja kwīdima."

Musa akūcha mu lūgūlū

48Ū mu lūshikū lwenūlo ū SEEBA ūng'wīla ū Musa gīkī,

49"Na lūūlū ū bebe jaga kū ngūlū ja Abalimu ūkalinhe kūshisha kū lūgūlū lwa Nebo, mu sī ya Moabu, lwilolelile na Yeliko ū kūntambūko; ūkīlole ī Kanani, ī sī īyo nalībinha Baisilaeli kūbiza yabo.

50Ūkūchīla ū mu lūgūlū ūlo ūlaalinhe lwenūlo, ūtwalwe kū banhū bako; gīt'ūmo nū nkūlūyo ū Alooni akachīla mu lūgūlū lwa Hooli ūtwalwa kū banhū bakwe.

51Ū gwenūyo gūlīja gīko kūlwa nguno a bing'we būbīlī wing'we mukanīītīla yabūbi ū mu miso ga Baisilaeli ū kū minzī ga Meliba ya Kadeeshi, ū ng'witogolo lya Zini; nguno mukaleka ū kūshimīzīla ū mu wela wane aho mulī hamò na a Baisilaeli.

52Na lūūlū ūkwīlolela dūhū ī sī ūlī kūle, alīyo ū kwingīla ū mu sī īyo nalībinha Baisilaeli ūtūdūla."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Kūshokeela 33

Mbango ja ng'wa Musa kū Baisilaeli

1Ū Musa ū munhū o ng'wa Mulungu aho ataalī kūcha walī wabafuuha īji a Baisilaeli;

2ūhaya, "Ū SEEBA akiza kūfuma kū lūgūlū lwa Sinai, ūbilongela kūfuma Seili; waaka kūfuma kū lūgūlū lwa Palani. Akiza na beela bingī no, mashihūmbī na mashihūmbī; ūfuma dakama kū ngūlū jakwe.

3Na ng'hana ū bebe ūbatogilwe a banhū bako; a beela a bose pye balī mu nkono gwako. A bose bakūtuja mazwi kū magūlū gako, banukūle būganikīlwa kūfuma kūlī bebe;

4Ī shilagīlo īsho Musa watwinha, ū wingīji wa kwibilinga kwa ng'wa Yakobo.

5Ū wei walī ntemi wa Yeshuluni mu shikū ja kwibilinga kwa batongeeji ba banhū hamò nī ng'anda ja Isilaeli.

6Ū Lubeni ni ahangamage, atizūyagaala; na a banhū bakwe ni batizagūūgeeha.

7Ū Yuda ūnombela alīhaya gīkī, 'SEEBA degelekaga ū kūlīla kwa ng'wa Yuda, ūng'wenhe kū banhū bakwe. Wei ng'wenekīlī akwilwīlīīlaga na makono gakwe, ngunanhage alī na wilwisha na banishi!'"

8Ū Lawī ūng'haya mu mihayo īyī; gīkī, "Ī Tumimu yako nī Ulimu yako leka shiikale mu nkono go ng'wa munhū ūyo ūntogilwe, ūyo ūkangema ng'witogolo lya Masa, ūkoya nang'hwe ū kū minzī ga Meliba.

9A ba ise nū nina akabahaya gīkī, 'Ū nene natūbalonja a benabo.' Nūūlū a baana ba ng'wawe atabadīlīlile, pyī nūūlū a baana bakwe atabasaatilwe. A miso gakwe gaalī galolelile ha mhayo gwako, walī alīlang'hanile ī lilagane lyako.

10Akūnangaga ū Yakobo a katongeelele kako, alichene, nī shilagīlo ū Isilaeli. Akūja nago ū nīmo gwa kūzuukīja ngazu kū būtongi wako; na shitambò sha kūpemva shūshilīla ha ng'walīlo gwako.

11Ee SEEBA, ng'wīlūkīlage mu yose īyo akwītaga, nī milīmo ya makono gakwe ūyanukūle. Batūlage ūbabīnze mikīmbīlī abo bakūng'ūbūkīlaga; a banishi bakwe batūlage batizūbūūka hangī gete."

12Ū Benjamini ūng'haya mu mihayo īyī; gīkī, "Ū nganja o ng'wa SEEBA n'alembeelage mu mhola yakwe; hū ng'wene akikalaga ankīngītīīlile na kūnang'hana līīmi ji, nū wikalo bokwe būlī ha mabega gakwe."

13Ū Yosefu ūng'haya mu mihayo īyī; gīkī, "Ū SEEBA ni ayīīlūkīlage ī sī yakwe, ayenhele wiza bo lūme lwa malunde ga kwigūlya, na wiza bo minzī ayo galī ga hasī, mu gatī ya sī;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14nī yose ī yawiza īyo īkenhagwa kwaka kwa līīmi, nī ya kūyeja īyo īkilongaga mu myeji milebe.

15Nī sha mpango ntaale īsho shilī mu ngūlū ja kale; na a matwajo ga mu matūmbī ga kale na kale.

16Na a manong'ho gawiza ayo sī īkafunyaga nū wingī wago, nī shigongo shakwe ūyo walī ng'wisaka lyabakaga moto. Ī yose yenīyī īng'wikīīle ha ntwe gwakwe ū Yosefu, ha londooji lwakwe ūyo alī ntemi ha gatī ya bang'wawe.

17Alī na shingilima gītī nzagamba mhyeeni; Ī mhembe jakwe jilī gītī ja shadiima nyang'widīīma. Hū jene akūjitūmamīla kūpama mahanga gose, kūshisha na a yayo galī kūle kū ngelelo ya sī. H'ūmo galī a makūmi ga shihūmbī ga ng'wa Efulaimu, alichene, h'ūmo galī a mashihūmbī ga ng'wa Manase."

18Ū Zabuloni ūng'haya mu mihayo īyī; gīkī, "Zabuloni kūyegelage ū kūja kwako kwa hanze, nū bebe Isakaali yegelaga mu maheema gako.

19Bakwitana banhū ba mahanga bize kū lūgūlū, bize kūyegele shitambò sha būtūngīlīja; nguno bakūlya shitolyo sha mu nyanza, na bakwigūta shizeeze īsho shibisile mu maseni."

20Ū Gadi ūng'haya mu mihayo īyī; gīkī, "Alī na ūyo akūngalīhījaga Gadi wikalo, ī lipandī īlo Gadi akwikalaga gītī shimba ng'hīma. H'ūko akasaasagūlīlaga nkono, pyī nūūlū londooji lwa ha mitwe.

21Ī lipandī lyawiza ūko gwalī gūbīkilwe ngabo gwa ntaale wisolelile kūbiza lyakwe we. Aho bibilinga a batongeeji ba banhū, ū wei wīta mu būtūngīlīja ūbo abūhayile SEEBA, ūmo kalī kalamulīle kakwe kūlwa Baisilaeli."

22Ū Dani ūng'haya mu mihayo īyī; gīkī, "Ū Dani ng'wene ng'wana wa shimba, ūyo akwizwanukaga kūfuma Bashani."

23Ū Nafutali ūng'haya mu mihayo īyī; gīkī, "Nafutali ū bebe ng'wene ūfulile wiza bo ng'wa SEEBA, ū bebe ookalile ja kūfuma kūlī we; ūkwīdima ī dakama kūjīlīīla kū nyanza, būbize wingīji wako."

24Ū Asheli ūng'haya mu mihayo īyī; gīkī, "Ū mu bitūnja bose ū Asheli afuuhilwe, ni bankūjage pye a baana ba ng'wawe; leka adabbye lūpambala lwakwe mu maguta.

25A malugalīlo ga ha mibita yako gabize madimu, ga chūūma na shaba; ī nguzu jako jibize gīt'ūmo jilī shikū ja būlamu wako.

26Atīho ūngī wa kūlenganīla na Mulungu o ng'wa Yeshulumu, ūyo akikaga igashije ha malunde kwiza kūkūgunanha; alichene, higūlya ya malunde ng'wikūjo lyakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

27Ū Mulungu wa welelo alī ipeelelo lyako; a ha sīlīlī yako galīho makono ga welelo bose gakūlang'hanile. Akūkūpeegeja pye a banishi bako; hū ng'wene akūkūwīla, 'Bakenaagūlage.'

28Na lūūlū ū Isilaeli akwikala mu mhola we wike; nguno ū wikalo o ng'wa Yakobo būlang'hanilwe mu sī ya shilīwa shingī na divai, ūko malunde gakitaga lūme.

29Ūlī na Isilaeli! Nani ūngī wa kūlenganījiwa nang'ho, ū wa kūbiza gītī ihanga īlo lyapījiwa na SEEBA? Hū ng'wene alī lūmūda lwako na ngunanhi wako, nīyo hū ng'wene alī līlūshu lyako ly'ikūjo. A banishi bako bakūdetema ū kū būtongi wako, na a mapandī gabo ga higūlya ūkūgapandagīla."

Kūshokeela 34

Kūcha kwa ng'wa Musa

1Hūna ū Musa ūja kū lūgūlū lwa Nebo kūfuma ū kū mbūga ya Moabu, ūūkalinha kwigūlya ya lūgūlū lwa Pisiga, ūlo lwalī lwilolile na Yeliko ū kū ntambūko gwa mongo. Aho alī kwenūko ū SEEBA ūng'oolekeja pyī ī sī, kwandīja Gileadi kūja Dani;

2pye a mabbaala ga Nafutali, ī sī ya Efulaimu na Manase. Wībona pyī ī sī ya Yuda kūshisha kū nyanza ya ng'weli.

3Wībona nī Negevu nī sī ī yose kwandīja ntubīlo gwa Yeliko ū kū nzengo gwa minaji, kūshisha Zoali.

4Ū SEEBA ūng'wīla, "Ī yenīyī hū yene ī sī īyo naalī nabisagīja mu kwilahīla ba Abulahamu, Isaka, na Yakobo, aho nakabawīla gīkī, 'Nakūbinha banhū ba shibyalīlwe shing'we.' Naakūzunīlīja ū bebe wībone na miso gako, alīyo ūtūkīla ūshike ko."

5Na lūūlū ū Musa ū ntūmami o ng'wa SEEBA, ūchīla mu sī ya Moabu, gīt'ūmo SEEBA walī wahayīla.

6Ūnjīka Moabu kwenūko, mu sī ya ntubīlo yilolile na Beti-peoli; kwike nī lelo īyī atīho nūūlū ūmò ūyo amanile aho shilī ī shigila shakwe.

7Ū Musa aho alīcha walī na būlamu wa myaka igana na makūmi abīlī, alīyo a miso gakwe gaalī gataalī gūūbona chiza no, nī nguzu jakwe jalī jitaalī ū kūgeeha.

8Na lūūlū a Baisilaeli būnīla ū Musa shikū makūmi adatū, ū mu mbūga ya Moabu ng'wenūmo, kūshisha lyūshila ī likanza lya kūlīla kwabo.

9Alilūūlū, ū Yoshwa walī ookala moyo gwa witegeleja, nguno ū Musa walī wantūūlīla makono gakwe. Hūna lūūlū būng'wigwa a Baisilaeli, bīīta pyī īyo SEEBA walī wanagīīla Musa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Nīyo kūfuma ikanza lyenīlo kūshisha lelo īyī, ataalī kwilonga ng'hangi ūngī mu Baisilaeli wa kūbiza gītī Musa; ūyo SEEBA walī amanile būshū kū būshū,

11ūyo akīīta pyī ī shimanīkījo sha kūkumya nī mihayo ya kūkamaaja īyo SEEBA akantūma kwīyīta mu sī ya Misili, kūlī Falao na a batūmami bakwe, nū mu sī yakwe ī yose.

12Atīho ūngī hangī ūyo wabīta koolecha mihayo ya būdūla būtaale gīko, nūūlū ūyo wīta mihayo ya magaka gītī īyo wītaga Musa mu būtongi wa Baisilaeli bose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Yoshwa

Yoshwa 1

SEEBA Kūnagīla Yoshwa

1Ū Musa ū ntūmami o ng'wa SEEBA aho waacha, ū SEEBA ūng'wīla ū Yoshwa
ng'witūnja o ng'wa Nuni, na ntūmami o ng'wa Musa; ūhaya gīkī,

2"Ū ntūmami wane ū Musa wazumalīkile, alilūūlū ū bebe na a banhū benaba,
ibeeja beejagi mugūkīle ū mongo gwa Yolodani, muje ū mu sī īyo nalībinha a
banhū benaba, a Baisilaeli.

3Būl'ipandī īlo mukūlīpanda na mhambala jing'we nakūng'winha lībize ling'we,
gīt'ūmo nakang'wisagīja Musa.

4Ū lūbīmbī lwing'we lūkūbiza kwandīja kwitogolo na sī ya Lebanoni kūshisha ū
kū mongo ntaale, ū gwa Flati. Ī sī ya Bahītī ī yose īkūbiza ying'we, kūshisha kū
būgwa līīmi, ū kū nyanz'ī nhaale.

5Atīho munhū nūūlū ūmò, wa kūdūla kūkūchaama pyī ū mu shikū ja būlamu
wako. Nakūbiza hamò nang'ho gīt'ūmo naalī hamò na Musa; natīko kūkūlekanīja
nūūlū kūkwīība.

6Ū bebe, īdadīlage dūhū ūtimbye ng'holò, nguno ūkūbatongeela a banhū benaba
bingīle ū mu sī ya wingīji wabo īyo naabilahīlīla bakūlūgenji babo gīkī
nakūbinha.

7Idadīlage dūhū ū bebe ūtimbye ng'holò; hama ūbize ng'welwa ng'holò ū
kūshimizīla ū mu shilagīlo īsho ntūmami wane Musa wakwinha. Yaya gete ū
kūshileka ūgalūkīle kū būlyo nūūlū kū lūmoso, ūpandīke kwīlūkīlwa būlī kwene
ūko ūlaaje.

8Ī shitabo shenīshi, ī sha shilagīlo, yaya ū kūshileka nose shīnge ū mu nomo
gwako. Shiideedeeng'hanyage līīmi na būjikū, hūna ūkūdūla kūbiza ndeeba ū mu
kwīshikīlīja pyī īyo yandīkilwe mo. Ū mu gīko ūkūbiza na mbango, nīyo nī
mihayo yako īkūja chiza.

9Angū natakūlagīlile nene? Bebe ng'wene idadīlage dūhū, hangī ūtimbye
ng'holò. Yaya ū kūdetema nūūlū kogoha; nguno ū SEEBA Mulungu wako akūbiza
hamò nang'ho būlī kwene ūko ūkūja."

Kūlagīlwa kwigolanya kūlwa kūkīla mongo

10Ū Yoshwa ūbalagīla a bagunanhi ba banhū alīhaya,

11"Bītagi hose pyī ū mu ng'hambī muje mukūbawīlaga a banhū gīkī, 'Golanyagi ī
mhamba jing'we, nguno ūlū jūbīta shikū idatū mukūgūkīla ū mongo gwa
Yolodani gwenūyū; nīyo mukūgūkīlīla henaha aha, muje mukīdiime ī sī īyo
SEEBA Mulungu wing'we alīng'winha kūbiza ying'we.'"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Alīyo a ba lūganda lwa Lubeni nū lwa ng'wa Gaadi, nī nusu ya lūganda lwa Manase, ū Yoshwa ūbawīla gīkī,

13“Shiizūkagwi ī shilagīlo īsho Musa ntūmami o ng'wa SEEBA akang'winha alīhaya, ‘Ū SEEBA Mulungu wing'we akūng'wifuuja, nī sī yenīyī alīng'winha.’

14Na lūūlū a bake bing'we na a baana bing'we h'abo bakūsaaga ū mu sī īyo Musa wang'winha kū kīya ya mongo gwa Yolodani; bakūsaaga nī mitugo jing'we. Alīyo pye a bagosha ba nguzu abo balīmo ū mu bing'we shibigeleelilwe basole shilanga, bakīle hamò na a badūgū bing'we.

15Kūshisha ū SEEBA abinhe nabo kwifuula gīt'ūmo wang'winhīlile a bing'we; kūshisha nabo bīsole ī sī īyo SEEBA Mulungu wing'we alībinha. A hanuma ya yenīyo hū mukūja lūūlū na a bing'we ū kū sī ying'we īyo wang'winhile Musa ntūmami o ng'wa SEEBA; īyo īlī kū kīya ya mongo gwa Yolodani, ū kū būfuma līimi.”

16Nabo būnshokeja ū Yoshwa balīhaya gīkī, “Būlī mhayo ūyo watūlagīlaga kūgwīta tūkūgwīta, na būlī kwene ūko ūlatūtūme tūkūja.

17Ūmo twang'wigwīlaga Musa mu būlī mhayo, nū bebe tūkūkwigwa gīko. Ū SEEBA Mulungu wako ni abizage hamò nang'ho dūhū, gīt'ūmo walī hamò na Musa.

18Ose ose ūyo ūshilema ī shilagīlo shako, ūlema ū kwīyigwa ī mihayo yako yose yose īyo ūkūlagīla yītwe, ū ng'wenūyo akūbūlagwa. Ū bebe ng'wene idadīlage dūhū ūtimbye ng'holò!”

Yoshwa 2

Lahabu na badati

1Hūna aho balī ha Shitimu henaho, ū Yoshwa ng'witūnja o ng'wa Nuni ūtūma mu mbisīla bagosha babīlī; ūbawīla gīkī, “Jaagi mukīīdate ī sī yenīyo; ī no no no ī Yeliko.” Hūna būja būkingīla mu numba ya nkīma ūmò malahya, lina lyakwe witanagwa Lahabu; būlenda henaho.

2Ū ntemi wa Yeliko ūwīlwa gīkī, “Alidegelekaga ī lelo ī būjikū bizaga ūmu bamò ba Baisilaeli kwīdata ī sī.”

3Na lūūlū ū ntemi wa Yeliko ūtūma banhū ū kū ng'wa Lahabu alīhaya, “Bafunyage hanze a banhū abo bizaga bingīla mu ng'wako; nguno a benabo bizaga kwīdata pyī ī sī.”

4Alīyo ū nkīma ng'wenūyo akasangwa wabasolaga a bagosha benabo būbīlī wabo ūbabisa. Na lūūlū ūshosha alīhaya gīkī, “Na ng'hana baalī bizaga bagosha babīlī a henaha, alīyo natadeebile ūko baalī baafumaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Aho lyagwa ī līīmi, lyashika ikanza lya kūlugalwa mita gwa nzengo, baalī bīnga, nūleka ū kūdeeba ūko baalī baalola. Bakūūbījagi wangū, naliganika mukūbapandīka dūhū.”

6(Alīyo walī wabalinhya kwigūlya ya numba yakwe hūna ūbakundīkīja mantī ga kitaani gaalī ū kwigūlya ya numba.)

7Na ng'hana abo baalī baatūng'wa būdima nzīla balībakūūbīja kūīlīīla kū mongo gwa Yolodani, būkashika ū kū būkīlīlo wa mongo gwenūyo. Aho bīnga dūhū a bakūūbīja benabo, gūlugalwa ū mita gwa nzengo.

8A badati benabo aho bataalī kūlaala, ū nkīma ng'wenūyo ūlinha ū kwigūlya ūko baalī.

9Ūbawīla, “Ū nene namanile gīkī ū SEEBA wang'winhile bing'we ī sī yenīyī. Nīyo nī lyogohya ling'we lyatūminije no; nose pye a bikaji ba ng'wenūmu baahaahūkile no, kūlwa nguno ya kūng'ogoha bing'we.

10Nguno ī mhola jing'we jatūpandīka, ī gīkī ū SEEBA akamubeegeja nzīla aho mulīfuma Misili, ūgakamya a minzī ga mu Nyanza Yaaza, ng'ūpandīka ha kūbītīla. Pyī nī mihayo ya kīya ū kū nkīlo gwa Yolodani, īyo mukabīītīla ba Sihoni na Ogi, a batemi a babīlī ba Baamooli, abo mukabakenaagūla gete.

11Aho twayigwa ī yenīyo jūbbaha ī ng'holò jise, būlī ng'weene ūmala gete ū gwa kūpya kūlwa nguno ying'we; nguno ū SEEBA Mulungu wing'we hū ng'wene ūyo alī Mulungu ū kwigūlya ū ng'wigūlū, nī hasī ū mu sī.

12Alilūūlū, nalīng'wikūmbīlīja muniilahīlīle kūlī SEEBA, gīkī mukwīyītīla yawiza ī kaya ya ng'wise, nguno nū nene nang'wītīlaga yawiza. Hama nīyo ninhagi shimanīīkījo sha ng'hana gete,

13sha koolecha gīkī mutūmūlaga ū baba nū mayū, na a baana bang'wise bagosha na bakīma, na a banhū ba mu kaya jabo pye a bose; na gīkī mukūtūpīja ū būpanga wise, tūtizūūcha.”

14A banhū benabo būng'wīla gīkī, “Twaweega ū būpanga wise kūlwa būpanga wing'we! Ūlū ng'ūleka ū kūgūkumūcha ū nīmo gwise gwenūyū, a bise tūkūng'wītīla yawiza na ya wishigwa būtaale no ī likanza lya ng'wa SEEBA kūtwinha ī sī yenīyī.”

15Na lūūlū ūbabītīja h'iddilisha, ūbicha bo lūgoye, nguno ī numba īyo wikalaga, ī ndugu ya lwandī ū lūmò yaalī ndugu ya nzengo gwenūyo.

16Hūna ūbawīla gīkī, “Jaagi kū ngūlū, batizūmupandīka abo balīmukooba; jagi mukibise kwenūko shikū idatū kūshisha bashoke, hanuma lūūlū hū mukūja ūko ng'wafumile.”

17A banhū benabo būng'wīla ū nkīma ng'wenūyo, “A bise tūtūbiza na shilingo ū mu shilahīlo īsho watwilahīja shenīshi,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18ūlū gīkī a h'ikanza lya kwingīla ū mu sī yenīyī tūūleka kūsanga wagūtungaga ū ngwasho gwaza ūyū, a h'idilisha īlo watwikīja lyenīlī; na a babyaaji bako, ū so nū noko, ūsangwe wabingījaga ū mu numba yako, hamò na a baana ba ng'wing'we bagosha na bakīma, nī kaya ya ng'wing'we ī yose.

19Ūlū munhū ūfuma ū mu numba yenīyī ūja hanze kūcheyeeka mu mabbalabbala, a mininga gakwe gakūbiza higūlya ya ntwe gwakwe wei ng'wenekīlī; a bise tūtūbiza ba kūsolwa būbi. Alīyo ūlū munhū alī mu kaya hamò nang'ho, hūna nkono gose gose gūnkuumya, a mininga gakwe gakūbiza ha mitwe yise.

20Kwike ū bebe ūlū ūlagūkumūche ū nīmo gwise gwenūyū, tūkūbiza twataligūka ū mu shilahīlo īsho watwilahījaga."

21Nang'hwe ūbashokeja alīhaya, "Mulītūngīlīja n'ījaaage gīt'ūmo ng'wahayīla gīko." Hūna ūbaleka būja; nang'hwe ūgūtunga ū ngwasho gwaza a h'idilisha lyenīlo.

Kūshoka kwa badati

22Aho bīnga a henaho būlinha kūja kū ngūlū, būkikala kwenūko kūshisha shikū idatū; a bakūūbīja babo būkooba pye a hose ū mu bbihī bbihī ya nzīla, būbagayiwa būshoka kaya.

23Hūna nabo a bagosha a babīlī benabo bika ū mu ngūlū būshoka, būūkakīla a ha būkīlīlo wa mongo, būja ū kūlī Yoshwa ng'witūnja o ng'wa Nuni, būūkang'winha pyī īyo īkabilongela.

24Būng'wīla ū Yoshwa gīkī, "Ū SEEBA wītūūlile mu makono gise gete pyī ī sī yenīyo, a ba nhū a bose ūmo bagelelile bakūdetemaga dūhū ī haha kūlwa kūtogoha bise."

Yoshwa 3

Kwibeeja beeja kūlwa kūkīla mongo

1Ha ntondo yaho ī dilū, ū Yoshwa na a Baisilaeli a bose būbūūka kwīnga ī Shitimu, beegeela kū mongo gwa Yolodani, būūkatūūla ng'hambī kwenūko aho bataalī kūkīla.

2Aho jabīta shikū idatū a bagunanhi būbīta pye a hose ū mu ng'hambī,

3būja bakūbakomigaga a banhū balībawīla, "Ūlū ng'ūbabona a bagabīji, a ba lūganda lwa Lawī, baalībūūcha ī lisandīko lya būlagane bo ng'wa SEEBA Mulungu wing'we, shing'wigelile kwīnga aho mukwikalaga mulīlondeele.

4Ū mu gīko hū mukūdeeba ūko mujile, nguno mutaalī ū kūshika a mapandī genaya na kamò yaya. Kwike īkūng'wigeleelwa kūbiza kūle nalyo ī lisandīko, bū kūle wa kwegeela ha kilomiita īmò; yaya ū kūlyegeela bo mumo bbihī."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Ū Yoshwa ūbawīla a banhū gīkī, “Iyeejagi nguno ū SEEBA akwīta mihayo mitaale ū mu bing'we ī ntondo.”

6A bagabīji nabo ūbawīla ū Yoshwa gīkī, “Lībūūchagi ī lisandīko lya būlagane muje nalyo mubatongeele a banhū;” ng'hana būlībūūcha būtongela ū kū būtongi wa banhū.

SEEBA kūng'wisagīja Yoshwa

7Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Yoshwa gīkī, “Ī lelo yenīyī nakwandya kūkūgūngūhya ū mu miso ga Baisilaeli bose, bamane gīkī nalī hamò nang'ho gīt'ūmo naalī hamò na Musa.

8A bagabīji abo bakalībūūchaga ī lisandīko lya būlagane bawīlage gīkī, ‘Ūlū mulashike a ha minzī ga mongo gwa Yolodani, ingīlagi ū mu mongo ng'wīmīile mo.’”

9Ū Yoshwa ūbawīla a Baisilaeli gīkī, “Egeelagi aha mudegeleke ī mihayo ya ng'wa SEEBA Mulungu wing'we.

10Nguno hū mukūdeeba gīkī ū Mulungu mpanga alī hamò ning'we, na gīkī akūbapeeja bang'wīngīle gete pye a Bakanaani, na a Bahītī, Bahīvī, Bapelizi, Bagiligashi, Baamooli, na a Bayebusi.

11Mulīlībona ī lisandīko lya būlagane bo ng'wa SEEBA wa sī yose, līkūja līmutongeelile līkashike ū kū mongo gwa Yolodani.

12Na lūūlū ī haha solanhyagi banhū kūfuma ū mu ng'anda ikūmi na ibīlī ja Baisilaeli, munhū ūmò būlī lūganda.

13A bagabīji abo balībūūkije ī lisandīko lya ng'wa SEEBA, ū SEEBA wa sī yose, ūlū būgakuumya dūhū a minzī ga mongo gwa Yolodani na mhambala jabo, a minzī ga mongo gwenūyo gakūlekaana, ayo galīfuma kū sī ja magūlya gakwīīma, gikīge gītī lūgegu.”

Kūkīla mongo gwa Yolodani

14Na lūūlū a banhū aho baasambūla ī ng'hambī kwandya lūgendo lwa kūjūkīla mongo gwa Yolodani, a bagabīji abo baalī balībūūkije ī lisandīko lya būlagane būtongela kū būtongi.

15Ū mongo gwenūyo gūkikalaga gookalile pa gūtaalile, pyī ī likanza lya shikū ja magesa. Alīyo a bagabīji, abo baalī balībūūkije ī lisandīko lya būlagane, aho bashika a ha mongo, ī mhambala jabo aho jagakuumya a minzī ga Yolodani,

16a minzī ayo gafumaga kū sī ja magūlya gooya ū kūhūūma, gilūndīka ilūndo itaale kūle ū kwīnga a henaho; bbihī na nzengo gwa Adamu, kūīlīīla ipandī liitanagwa Zaletani. A minzī ayo gahūūmaga kūja kū Nyanza ya Alaba (h'ī Nyanza ya Munhu), a gene gūja gete; gūbiza gatīnīka. Na lūūlū a banhū būbīta hasī nyūūmu, h'ipandī lyilolile nū nzengo gwa Yeliko.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17A bagabīji abo baalī balībūūkije ī lisandīko lya būlagane o ng'wa SEEBA bīmīīla hasī nyūūmu a ha gatī gatī ya mongo gwa Yolodani, ū kūnū a Baisilaeli bakūbītaga, kūshisha pyī ī lihanga lyūgūkīla ū mongo gwa Yolodani.

Yoshwa 4

Mawe ga kwizūkīja

1Ī lihanga ī lyose aho lyamala kūgūkīla ū mongo gwa Yolodani, ū SEEBA ūng'wīla ū Yoshwa gīkī,

2"Solanhyaga bagosha ikūmi na babīlī kūfuma ū mu banhū, ūmò kūfuma būlī lūganda;

3ūbawīle basole mawe ikūmi n'abīlī kūfuma a ha gatī gatī ya mongo gwa Yolodani, bagīnje aho bīmīīlaga a bagabīji; bagabūūche muje nago ūko mukūlaala ū būjikū wa lelo."

4Na lūūlū ū Yoshwa ūbitana ng'hana a banhū ab'ikūmi na babīlī abo waalī wabasolanhya kūfuma ū mu Baisilaeli, munhū ūmò kūfuma mu būlī lūganda.

5Ūbawīla gīkī, "Jaagi ū kū būtongi w'isandīko lya ng'wa SEEBA Mulungu wing'we, būlī ng'wene akasole iwe kūfuma a ha gatī gatī ya mongo gwa Yolodani alīsesele h'ibega; a mawe gabize gīt'ūmo līlī ī lisaabu lya ng'anda ja Baisilaeli.

6Galabize lūmeng'ho lwing'we, ū kū shikū ja kū būtongi a baana bing'we ūlū būmubūūja gīkī, 'A mawe geneya galī na makūlū kī?'

7Mukūbawīla gīkī, a minzī ga mongo gwa Yolodani gakagabanhīka kūlwa nguno y'isandīko lya būlagane bo ng'wa SEEBA. Aho līlīkījiwa ū mongo gwa Yolodani, ū ng'hūūmo gwa minzī ga mongo gwenūyo gūkatīnīka. Na lūūlū a mawe genaya gakūbiza ga kūbizūkīja a Baisilaeli shikū jose."

8Na ng'hana a Baisilaeli bīīta gīt'ūmo akabalagīīlīla ū Yoshwa. Būsola mawe ikūmi na abīlī kūfuma a ha gatī gatī ya mongo gwa Yolodani, kūlenganīla nū wingī bo ng'anda ja Baisilaeli; ūmo SEEBA walī wang'wīlīla Yoshwa. Būgabūūcha būja nago ū kū ng'hambī yabo būūkagatūūla henaho.

9Ū Yoshwa ūtūūla mawe gangī ikūmi na abīlī ū mu mongo gwa Yolodani, a ha ng'wanya gwa mawe ayo gakīnjiwa aho jalī jipandile mhambala ja bagabīji abo baalī balībūūkije ī lisandīko lya būkaanīji; gataalī galīho hoi kūshisha nī lelo īyī.

10A bagabīji abo baalī balībūūkije ī lisandīko bakikala bīmīīlile ū mu mongo gwa Yolodani kūshisha a banhū būgwīta būlī mhayo ūyo SEEBA walī wanagīīla ū Yoshwa, gīt'ūmo Musa walī wanagīīla ū Yoshwa; a banhū būkangīlīja ū kūkīla.

11Aho baamalīīla ū kūkīla, ī lisandīko lya ng'wa SEEBA na a bagabīji bandya kūshimīza bajile ū kū ntambūko gwa mongo, pye a banhū balolile.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Na a bagosha ba lūganda lwa Lubeni nū lwa ng'wa Gaadi, nī nusu ya lūganda lwa Manase būkīla babūūkije shilanga shabo; nīyo a bene baalī kū būtongi wa Baisilaeli, gīt'ūmo Musa walī wabawīīlīla.

13Baalī gītī banhū shihūmbī makūmi anè abo bakakīla babūūkije shilanga shabo kū būtongi bo ng'wa SEEBA, bamalīīlile kūja kū būlūgū mu mbuga ja Yeliko.

14Ū lūshikū lwenūlo ū SEEBA ūngūngūhya ū Yoshwa ū mu miso ga Baisilaeli a bose; būnkūja no pyī ū mu shikū ja būlamu wakwe, gīt'ūmo baalī bankūgīgije Musa.

Ya kūmalīīja ha kūkīla mongo

15Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Yoshwa gīkī,

16"Bawīlage lūūlū nabo a bagabīji abo balībūūkije ī lisandīko lya Būkaanīji bafume ū mu mongo gwa Yolodani."

17Na ng'hana ū Yoshwa ūbalagīla a bagabīji alībawīla, "Fumagi lūūlū ning'we ū mu mongo gwa Yolodani."

18A bagabīji būfuma ū mu mongo balībūūkije ī lisandīko lya būlagane bo ng'wa SEEBA. Aho batūūla dūhū ī mhambala jabo hasī nyūūmu, haho na haho a minzī ga mongo gwa Yolodani gūshoka ūmo giikalīlaga na kale, ū mongo gwenūyo gūtaala hangī gīt'ūmo gwaalī dūhū a ha kwandya.

19A banhū bīnga a ha mongo gwa Yolodani mu lūshikū lw'ikūmi lwa ng'weji gwa kwandya, būlinha bajile Giligali būūkatūūla ng'hambī kwenūko, kīya ya Yeliko.

20Ū Yoshwa ūgatūūla Giligali a mawe ay'ikūmi na abīlī ayo baalī baagasola kūfuma mu mongo gwa Yolodani.

21Hūna ūbawīla a Baisilaeli gīkī, "Ū kū shikū ja kū būtongi a banhū ba shibyalīlwe shing'we ūlū būbabūūja a babyaji babo, 'A mawe genaya galī na makūlū kī ī gete?'

22Mukūbawīla gīkī, 'A Baisilaeli bakagūkīla ū mongo gwa Yolodani balīshimīza hasī nyūūmu.'

23Nguno ū SEEBA Mulungu wing'we akagūkamya ū mongo mu būtongi wing'we, kūshisha ng'ūkīla. Ū SEEBA Mulungu wing'we wītaga gīt'ūmo akīītīla kū Nyanza Yaaza, aho akagakamya a minzī gayo kūshisha tūūkīla.

24Ū gwenūyū wagwītaga kūlwa kūbamanīīkīja pye a banhū ba mu sī gīkī, ū nkono go ng'wa SEEBA gūlī na būdūla; na a bing'we mubize na logohano shikū jose ū kūlī SEEBA Mulungu wing'we."

Yoshwa 5

Kūsaalwa mu Giligaali

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Na lūūlū pye a batemi ba Baamooli a ba kū nkīlo gwa ng'weli ya mongo gwa Yolodani, na a batemi ba Bakanaani a bose abo baalī kū ng'hilimva ya nyanza aho bigwa gīkī ū SEEBA wagūkamije ū mongo gwa Yolodani kūlwa nguno ya Baisilaeli, kūshisha tūūkīla pye a bose, ī ng'holò jabo jikahaahūka, būgayiwa gete ī nguzu ja kūmanhya na a Baisilaeli.

2Hūna ū ng'wikanza lyenīlo ū SEEBA ūng'wīla ū Yoshwa gīkī, "Beejaga shū ja mawe madiimu, ūbasaale hangī a Baisilaeli."

3Na ng'hana ū Yoshwa ūbeeja shū ja mawe madiimu, ūūkabasaalīla a Baisilaeli Gibeati-haalaloti.

4Ū Yoshwa akabasaala kūlwa nguno ya gīkī, pye abo baalī bafuma mu sī ya Misili, a bagosha ba myaka ya kūdūla kūja kū būlūgū, bakachīla ng'witogolo aho balī mu nzīla balīfuma ī Misili.

5Pye a banhū abo baalī bafuma Misili baalī baasaalwa; alīyo pye abo bakabyalīlwa ng'witogolo mu lūgendo lwa kūfuma Misili, a bene batasaalilwe.

6A Baisilaeli baalī baamal'ikanza lya myaka makūmi anè bakūyūnga yūngaga ū ng'witogolo, kūshisha pye a banhū abo baalī bashikile kūja kū būlūgū būshila kūcha aho balīfuma Misili; nguno baalī batang'wigwile ū SEEBA. Na lūūlū ū SEEBA walī wabilahīlīla gīkī batūdūla ū kwībona ī sī īyo walī wabisagīja bakūlūgenji babo mu kwilahīla, gīkī akūtwinha; ī sī ya būhondo ī ya kūsūlūlūka būkī na mabeele.

7Hūna ū SEEBA ūbagūngūmūla bitūnja babo a ha ng'wanya gwabo; a benaba hū bene abo Yoshwa akabasaala. Baalī bataalī ū kūsaalwa, nguno baalī batasaalilwe ū mu nzīla.

8Hūna ī lihanga ī lyose aho lyamala kūsaalwa, bikala ha ng'hambī henaho, kūshisha būpīla.

9Hūna ū SEEBA ūng'wila ū Yoshwa gīkī, "Ī lelo yenīyī nīpilingītījaga kūle ī minala ya Misili yang'wīngīlaga a bing'we." Na lūūlū ī lipandī lyenīlo litanwa Giligaali kūshisha lelo īyī.

Shigukulu sha Pasaka mu Giligaali

10Lwahayūshika ū lūshikū lw'ikūmi na inè lwa ng'weji, a Baisilaeli būlya Pasaka aho balī a ha ng'hambī ya Giligaali yenīyo, ū mu mbūga ya Yeliko.

11Ha ntondo ya lūshikū lwa Pasaka, ū lūshikū lwenūlo, būlya matwajo gamò na gamò ga mu sī yenīyo; migatī ītī na shibimbya, hamò na shilīwa sha būkalange.

12Hūna ī eemanu yooya ū kwilonga kwīngīīla ha ntondo yaho, a ha ntondo ya lūshikū lwa kūshilya ī shilwa sha mu sī yenīyo. Kwīngīīla ikanza lyenīlo a Baisilaeli bataliile eemanu hangī, kwike ū ng'waka gwenūyo būlya sha kūfuma mu matwajo ga mu sī ya Kanaani.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Yoshwa na ngosha wa līlūshū

13Aho balī bbihī na Yeliko, ū Yoshwa wahayūbūūcha a miso, ūmona ngosha
īmīīlile kū būtongi wakwe, walī na līlūshū mu nkono gwakwe līsopoolilwe ū mu
shilaalo shalyo. Ū Yoshwa ūng'wegeela ūmūūja, "Ū bebe ūlī kū lwande lwise,
nūūlū lwa banishi?"

14Nang'hwe ūhaya, "Yaya ītī gīko; ū nene hū nalī ntaale wa mabità ga ng'wa
SEEBA, nashika lūūlū ī haha." A henaho ū Yoshwa ūgwa hasī achimīgīje kūlwa
kūnkūja; ūmūūja, "Ū SEEBA alī na mhayo kī gwa kūng'wīla ū ntūmami wakwe?"

15Ū ntaale wa mabità ga ng'wa SEEBA ūnshokeja, "Zuulaga ī shilatū shako, nguno
a hipaandī īlo wīmīīlaga halī heela." Ū Yoshwa wīta chene.

Yoshwa 6

Kūdumīlwa kwa Yeliko

1Na lūūlū ū nzengo gwa Yeliko gūkayikala gūlugalilwe nde nde nde, kūlwa nguno
ya Baisilaeli. Walī atīho wa kūfuma mo nūūlū wa kwingīla mo.

2Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Yoshwa, "Managa gīkī ū nzengo gwa Yeliko
nagūtūūlaga mu nkono gwako, hamò nū ntemi, pyī na bashilikale baago.

3Ū bebe hamò na a bashilikale bako pye a bose mukūshimīza mukūgwipīndīīlaga
kamò būlī lūshikū, kūshisha shikū itandatū.

4Tūūlaga ho bagabīji mpungatī baakūja ū kū būtongi w'isandīko, babūkije
mhembe ja mapembe ga ng'ondi. Ū mu lūshikū lwa mpungatī mukūgwipīndīīla
ū nzengo ng'hangala mpungatī, kūnū a bagabīji bakūjilījaga ī mhembe jabo.

5Ūlū ng'wigwa ī lilaka lya mhembe lyalīlīla higūlya no no no mu kūjangīīla ikanza
ilīhu, pye a banhū bahoolanīje kūhamuka n'ilaka lya higūlya no no no nabo; a
henaho ī ndugu ya nzengo gwenūyo īkūhilimikīla īgwe hasī. Haho na haho a
banhū bakūlinha kūja ū mu nzengo; būlī ng'wene akūpeela ajile mo."

6Hūna ū Yoshwa ū ng'witūnja bo ng'wa Nuni ūbitana a bagabīji; ūbawīla,
"Līsolagi ī lisandīko lya būlagane o ng'wa SEEBA, bigele na bagabīji mpungatī
baakūja ū kū būtongi walyo babūkije mhembe."

7Hanuma ya henaho ūbawīla a banhū gīkī, "Andyagi ī haha yenīyī, muje
mukūgwipīndīīlaga ū nzengo; abo babūūkije shilanga batongele ū kū būtongi
w'isandīko lya ng'wa SEEBA."

8Ū Yoshwa aho wamala kūlūngalūnga nabo a banhū, a bagabīji abo mpungatī a
baakūja babūūkije mhembe kū būtongi bo ng'wa SEEBA, būbūūka bajile, kūnū
bakūjilījaga ī mhembe jabo. Na a babūūcha b'isandīko lya būlagane bo ng'wa
SEEBA būlībūūcha, būbakūūbīja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Ū kū būtongi wa bagabīji abo baafuulaga mhembe baalīko bashilikale na shilanga shabo, nū kū numa y'isandīko baalīko balang'hani na shilanga shabo. Pyī ī likanza lyenīlo ī mhembe jalīlaga.

10Alīyo ū Yoshwa walī wabawīla a banhū gīkī, “Yaya ū kūyoganya, nūūlū kūfunya ilaka ling'we yaya; mutizūyomba mhayo gose gose, kūshisha lūshike ū lūshikū ūlo nakūmuwīla kūhamuka; a henaho hū mukūhamuka!”

11Hūna ūlagīla lyūbūūchiwa ī lisandīko lya ng'wa SEEBA, būgwipīndīīla ū nzengo kamò; hanuma ya henaho a banhū būshoka kū ng'hambī, būūkifuula kūshisha wela ū būjikū.

12Ī ntondo yaho ū Yoshwa ūmisha dilū, a bagabīji nabo būlīsola ī lisandīko lya ng'wa SEEBA.

13A bagabīji abo mpungatī a babūūcha mhembe mpungtī, būtongela ū kū būtongi w'isandīko, būja bakūjifuulaga ī mhembe jabo. Ū kū būtongi wabo baalīko a bashilikale ba shilanga, pyī nū kū numa y'isandīko lya ng'wa SEEBA. Pyī ī likanza lyenīlo ī mhembe jalīlaga.

14Nū mu lūshikū lwa kabīlī būgwipīndīīla ū nzengo kamò, būshoka kū ng'hambi; bakamala shikū itandatū bakwītaga gīko.

Kūding'wa kwa Yeliko

15Ū mu lūshikū lwa mpungatī bakabūūka dilū līīmi līlīfuma, būgwipīndīīla ū nzengo ng'hangala mpungatī, bīīta ūmo bīītīlaga na kale; kwike dūhū ū mu lūshikū lwenūlo būgwipīndīīla ū nzengo ng'hangala mpungatī.

16Bahayūshisha ū lūkangala lwa mpungatī, a bagabīji būlīja ī mhembe n'ilaka lya higūlya no no no lya kūjangīīla ikanza ilīhu. Nang'hwe ū Yoshwa ūbalagīla a banhū ūhaya, “Hamukagi nguno ū SEEBA wang'winhaga ū nzengo gwenūyū.

17Pyī ū nzengo na a bikaji baamo a bose, shiigelile gūpemve moto kūbiza shakwinha kūlī SEEBA. Lahabu dūhū, ū malahya h'ūyo akūpīla, na a bose abo balīmo ū mu kaya yakwe. Nguno ū wei akababisa a badati abo twalī twabatūma.

18Alīyo yaya mutizūgema gete ū kūshikuumya ī shikolo īsho shiigeleelilwe kūpemva mu moto, mutiziyenheleja kūyagaala kūlwa kūsola shose shose ū mu shikolo shenīsho. Ūlū ng'wīta gīko, ī ng'hambi ya Baisilaeli mukwīyenhela saalaala, yigeleelwe kūkenaagūlwa, muyenheleje kūkenaagūka.

19Ī feza nī zahabu ī jose, nī shikolo sha shaba, pyī nī sha chūūma, ī shenīsho shilī sheela kūlwa ng'wa SEEBA; shikūtūūlwa ng'wibīīkīlo lya sabo jakwe.”

20Hūna lūūlū ī lilaka lya mhembe aho lyalīla, a banhū būhoolanīja n'ilaka lya kūhamukīla higūlya; lyahayūlīla ī lilaka lya mhembe na a banhū būhamuka, ī ndugu yūhilimikīla kūgwa hasī. Haho na haho a banhū būpeela bajile mo, būgūdima ū nzengo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Ū nzengo gwenūyo būgūpemba moto kūbiza shakwinha kūlī SEEBA, ī shose īsho shaalīmo, īsho shikesheemaga būshibūlaga na līlūshū; pye a banhū, bagosha na bakīma, bado na bataale, ng'ombe, ng'holo pyī nī nzobe.

Lahabu kūpījiwa

22Ū Yoshwa ūbawīla a bagosha a babīlī abo baalī baaja kwīdata ī sī, "Jaagi ū mu numba ya ng'wa malahya mukamfunye hanze na a bose abo balīmo ū mu kaya yakwe, gīt'ūmo mukang'wilahīlīla."

23Na ng'hana a basūmba abo baalī baaja ū kwīdata ī sī būja ū mu nzengo būkamfunya ū Lahabu nū ise nū nina, na a baana ba ng'wawe, pye na banhū a bangī abo baalī ba mu kaaaya ya ng'wawe. Būyīfunya pyī ī kaya ya ng'wawe bītūūla h'ipandī ilebe, hanze ya ng'hambī ya Baisilaeli.

24Hūna būgūpemba moto pyī ū nzengo nī shose īsho shalīmo, alīyo ī feza nī zahabu nī shikolo sha shaba, nī sha chūūma būshitūūla ng'wibīīkīlo lya sabo, mu numba ya ng'wa SEEBA.

25Ū Yoshwa ūneka wikala mpanga ū Lahabu ū malaaaya, na a banhū ba mu kaya ya ng'wawe; nguno waalī wababisa a banhū abo walī wabatūma ū Yoshwa kūja kwīdata ī Yeliko. Kūshisha nī lelo īyī akwikalaga hamò na Baisilaeli.

26Hūna ū Yoshwa wilahīla alīhaya gīkī, "Ni azumagwe na SEEBA ū munhū wa kūgūzenga ū nzengo gwenūyū, ū gwa Yeliko, 'A h'ikanza lya kūgūsīmbīla ū nsingi gwaago, akūchīlwa na ng'witūnja wakwe tangī. Hama a h'ikanza lya akwītūūla ī mibita yaago, akūchīlwa na kwangūlīja wakwe.'"

27Ū SEEBA walī hamò nū Yoshwa; ū lūkumo lwakwe lūsambaala pye a hose ū mu sī yenīyo.

Yoshwa 7

Wibītīlīja bo ng'wa Akani

1Kwike a Baisilaeli bakaleka ū kūshimīza na būtūngīlīja ū mu mihayo ya shikolo īsho shaalī shiigeleelilwe shifunyiwe kūlwa ng'wa SEEBA. Walīho ngosha ūmò lina lyakwe Akani, ng'witūnja o ng'wa Kalīmi ng'wana Zimli, wa numba ya ng'wa Zela, lūganda lwa Yuda. Ū ngosha ng'wenūyo walī wasola shikolo shilebe ū mu shenīsho; ū SEEBA ūbapelanīla no a Baisilaeli.

2Ū mu shikū jenījo ū Yoshwa ūtūma banhū kūfuma ī Yeliko, baje kū nzengo gwa Ai, bbihī na Bet-aveni, kīya ya Beeteli. Ūbawīla gīkī, "Jaagi mukīdate ī sī yenīyo." Na ng'hana a banhū benabo būja būūkagūdata ū nzengo gwa Ai.

3Aho bashoka ū kūlī Yoshwa būng'wīla gīkī, "Ītīho nguno ya kūja ko pye a banhū, twalaga banhū gītī shihūmbī shibīlī nūūlū shidatū dūhū gīko bakagūdiime ū nzengo; yaya ū kūbanoja noja pye a banhū, nguno balīmo banhū bageehu no ū mu nzengo gwenūyo."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Na ng'hana banhū baakūshika gītī shihūmbī shidatū gīko būlinha bajile ko; alīyo būūkatūlwa no na a mana Ai, būpeela nhambo.

5Banhū babo makūmi adatū na batandatū būbūlagwa na a mana Ai. Boolomiwa nhambo kūfuma a ha mita gwa nzengo kūshisha Shebalimu; būja bakūbūlagagwa ū mu ntulumenho gwenūyo. Ū mhayo gwenūyo gūbogohya no a banhū, jūbbaaha ī ng'holò jabo.

6Ū Yoshwa ūtandūla shizwalo shakwe, wiponeja hasī kū būtongi w'isandīko lya ng'wa SEEBA, ūdīīla henaho kūshisha mhīndī. A banamhala ba Baisilaeli nabo bīīta gīko, bisaamagūlīla lūbuubu ū kū mitwe yabo!

7Ū Yoshwa ūlīla alīhaya, "Ee SEEBA Ndūji wa shose, nibūlī a banhū benaba wabakīgije ū mongo gwa Yolodani, gashi nīyo ūliza kūtūtūūla mu makono ga Baamooli dūhū batūkenaagūle? Nguno nūūlū ū kwikala ū kū nkīlo gwa Yolodani ni twigegije dūhū!

8Ī gīsī lūūlū ī haha nahaye mhayo kī SEEBA, īkī a Baisilaeli bapyeenwa gīkī na a banishi babo?

9A Bakanaani na a banhū a bangī a ba mu sī yenīyī bakwigwa ūmo yaīlaga, batūsange kūfuma hose hose batūmale, balīpyagūle gete ī lina lise līshile ū mu sī. Ī gīsī gūlīho mhayo kī ūyo ūkūgwīta kūlwa lina lyako īlo līl'itaale?"

10Ū SEEBA ūng'wīla ū Yoshwa, "Īmīīlaga ūgūngūmūke, winamaga hasī gīko ūlīīta mhayo kī?

11A Baisilaeli baakenije; baalīkenaagūlile ī lilagane lyane, īlo nakabalagīla gīkī shibiigelile kūlīdima. Baasolile shikolo īsho shiigeleelilwe kūfunyiwa kūlwa ng'wa SEEBA, biibile na baalomalomile, hūn'ī shikolo shenīsho būshitūūla hamò na shikolo shabo.

12H'ī nguno yene a Baisilaeli batūdūla ū kūbīmīla a banishi babo; bakūbinhīla ngongo baapeela, nguno babizile banhū abo bigeleeelilwe kūkenaagūlwa. Ū nene natūdūla ū kūbiza hamò ning'we hangī, kūshisha mushikenaagūle īsho shilī mu bing'we; īsho shiigeleelilwe kūkenaagūlwa.

13Hūna lūūlū ī haha jaga ūkabeeje a banhū; ūje ūkabawīle gīkī, 'Bing'we iyeejagi kūlwa lūshikū lwa ntondo; nguno ū SEEBA Mulungu wa Baisilaeli alīhaya gīkī, Bing'we Baisilaeli ū mu bing'we shilīmo shikolo īsho shiigeleelilwe kūfunyiwa kūlwa ng'wa SEEBA; ūlū mutashīngije mutūdūla ū kūbīīmīla a banishi bing'we.

14Na lūūlū ī ntondo ī dilū ikūmingagi, ng'wegeele kwiyoolecha būlī bene mu lūganda lwabo. Ū lūganda ūlo alalūsole ū SEEBA bakwegeela mu numba numba, ī numba īyo alayīsole ū SEEBA, bakwegeela kaya kaya, hama ī kaya īyo SEEBA alayīsole būlī munhū akwegeela.

15Ūyo alading'we alīnasho ī shikolo īsho shiigelile kūfunyiwa kūlwa ng'wa SEEBA, akūbūlagwa apemve mu moto, hamò nī shose īsho shilī shakwe. Nguno

© 2015 Bible Society of Tanzania.

walīkenaagūlile ī lilagane lya ng'wa SEEBA, na wenhelejaga mhayo gw'igiisha minala ū mu Isilaeli.'"

Akani kūpondwa mawe

16A ha ntondo ī dilū, ū Yoshwa ūbalagīla a Baisilaeli kwegeela būlī lūganda loi lwenekīlī; lūganda lwa Yuda lūsolwa.

17Hanuma ī numba ja lūganda lwa Yuda jegeela, yūsolwa ya ng'wa Zela; a Bazela begeela būlī bene mu kaya yabo, yūsolwa kaya ya ng'wa Zimli.

18Ū Yoshwa ūng'wegeleja būlī munhū ū mu kaya yenīyo, ūsolwa Akani ng'witūnja o ng'wa Kalīmi ng'wana Zimli, wa mu kaya ya ng'wa Zela, lūganda lwa Yuda.

19Hūna ū Yoshwa ūng'wīla, "Ng'wana wane, ng'winhag'ikūjo ū SEEBA Mulungu wa Baisilaeli; hama nīyo nkumīlījage we. Niwīlage īyo wīyītile, ūtizūnibisa mhayo nūūlū gūmò."

20Ū Akani ūshosha alīhaya, "Ū gwene gwang'hana ī chene baba, nang'hūbile ū SEEBA Mulungu wa Isilaeli. Īyo nīītile yīyī:

21Ū mu shikolo ī shisonzwa, nakabona mo kakanjo kawiza ka kūfuma sī ya Babeeli, na tū kilo tūbīlī na nusu twa feza, na kagili ka zahabu kaabūdito wa gītī nusu kilo gīko; aho natūbona ū tūshikolo twenūto nūtwikūmva nūtūsola. Ī haha tūlī ng'wiheema lyane tūsīmbīlilwe hasī, ū tūfeza tūlī ū kwitina."

22Ū Yoshwa ūtūma banhū būpeela ū kwiheema; na ng'hana būshisanga shibisilwe ū ng'wiheema lyakwe, ī feza jalī ū kwitina.

23Būshisola ī shikolo shenīsho būshenha ū kūlī Yoshwa na a Baisilaeli a bose, būshitenda ha ng'wape kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

24Hūna ū Yoshwa na a Baisilaeli a bose būnsola ū Akani ū wa mu kaya ya ng'wa Zela, nī feza, nī ng'hanjo, na a kagili ka zahabu; pyī na a bitūnja bakwe, na a bashīke bakwe, nī ng'ombe jakwe, nī nzobe jakwe, hamò nī ng'holo jakwe, nī liheema lyakwe, nī shikolo shakwe ī shingī pyī īsho walī nasho; būntwaala kū longa lwa Akoli.

25Ū Yoshwa ūng'wīla, "Nibūlī watwenhelegije kūgwa mu mhayo gwabūbi gīko? Ī lelo ū SEEBA akūkūgwisīja mhayo gwabūbi no ū bebe!" Na lūūlū pye a Baisilaeli būmponda mawe kūshisha ūcha, hanuma na a bangī būbaponda mawe nabo būcha. Aho bababūlaga būbapemba mu moto;

26hūna būmpondekeja ilūndo itaale lya mawe, īlo nī lelo īyī lītaalī līlīho. A henaho lūūlū ū SEEBA ūgalūka wīnga ū mu būpelanu wakwe ū būkalī no no no. H'ī nguno ū longa lwenūlo lūkitanagwa longa lwa Akoli kūshisha lelo īyī.

Yoshwa 8

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Kahelele ka kwīdumīla Ai

1Hanuma ya henaho ū SEEBA ūng'wīla ū Yoshwa, “Ūtizogoha nūūlū ūtizūtawa tawa. Līsolage pyī ī libità lya bashilikale ūje ūkagūdumīle ū nzengo gwa Ai. Nguno nantūūlile mu nkono gwako ū ntemi wa Ai na a banhū bakwe, nū nzengo gwakwe, pyī nī sī yakwe.

2Ū nzengo gwa Ai nū ntemi wago ūkūgwītīla nago gīt'ūmo walī wagwītīlile nzengo gwa Yeliko nū ntemi wago. Kwike ī shisonzwa nī mitugo ja mu Ai, shose shenīsho mukūsola jibize sabo jing'we. Ū nzengo ūkūgwibandīīla kū numa yago.”

3Na lūūlū ū Yoshwa ūbūūka nabo pye a bashilikale bakwe, būja kwīdumīla ī Ai. Ūsolaanhya banhū shihūmbī makūmi adatū ū mu bashilikale bakwe a babūdūla gete, ūbatūma būja ko makanza ga būjikū.

4Ūbalagīja alībawīla, “Degelekagi chiza, mukūgwizīīla ū nzengo kūfuma kū numa yaago, hūna ng'wibande pye a bose mu masaka; alīyo yaya ū kūbiza kūle nago.

5Hūna ū nene na a bashilikale abo nakūbiza nabo, tūkūgūdumīla ū nzengo kūfuma kū būtongi; a banhū baamo ūlū būtūbona bakūtwihuutīīla gīt'ūmo bakīītīla ī kwandya, nise tūkūbapeela.

6Bakūtūpeeja batūkūūbīgije kūshisha tūbasegendeje ū kū nzengo, nguno bakwiwīla gīkī, ‘Baabo baatūpeela hangī gīt'ūmo bakīītīla kwandya.’ Na lūūlū ū ng'wikanza lya kū tūpeeja,

7a bing'we mukūpuluka kūfuma aho ng'wibandaga mugūdime ū nzengo. Ū SEEBA Mulungu wing'we akūgūtūūla mu makono ging'we.

8Ūlū ng'ūgūdima ū nzengo gwenūyo gūtiimagi moto. Ītagi gīt'ūmo SEEBA alagīlile, ū nene nang'winha ī shilagīlo; ning'we mukwīdīīlīīla lūūlū ī yīngī.”

9Hūna ū Yoshwa ūbaleka būja; nabo ng'hana būja ū kwipandī īlo lyigeleelilwe, būkibanda bbihī bbihī kwenūko, ha gatī ya Beeteli nī Ai. Alīyo ū wei ū Yoshwa ū būjikū wenūbo ūkeeyūla alī hamò na a banhū a bose.

Nzengo gwa Ai kūding'wa

10Kū ntondo dilū ū Yoshwa ūbūūka ūbahela chiza a bashilikale bakwe; ū wei na a batongeeji ba Baisilaeli būtongela ū kū būtongi aho bajile ī Ai.

11Ī libità ī lyoise īlo lyalī hamò nang'hwe būshimīza bajile ū kū nzengo, aho beegeela ū kū būtongi waago būtūūla ng'hambī kū lwande lwa sukuma ya Ai; a ha gatī yabo nū nzengo gūbiza ho ntubīlo gwa mbūga.

12Hūna ū Yoshwa ūsola banhū gītī shihūmbī shitanò, ūbalagīla kwibanda ha gatī ya Beeteli na Ai, kū ng'weli ya nzengo.

13A bashilikale a bose būhelwa chiza, būlī bene mu mapandī gabo; bamò baalī kū ng'hambī sukuma ya nzengo, na bangī bibanda kū ng'weli yaago ū nzengo,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

pye būmalīīla. Ū būjikū wenūbo ū Yoshwa ūja ūūkakeeyula kū ntubīlo gwa mbūga.

14Ū ntemi wa Ai aho wabona gīko, ū wei na a banhū bakwe a bagosha ba mu nzengo gwenūyo būbūūka wangū wangū ītaalī dilū, būja kwamba būlūgū na a Baisilaeli kū ntulumenho gwa kūīlīīla kwitogolo lya Alaba. Alīyo walī atamanile ī gīkī baalīho banhū bang'wibandīīlile ū kū numa ya nzengo.

15Ū Yoshwa na a Baisilaeli a bose būzunya ū kūpeejiwa balīshoshiwa kū numa; būpeela bajile kū nhogolo jaape.

16A bagosha ba mu nzengo gwa Ai pye a bose bitanwa kūbakūūbya; būnkūūbya ū Yoshwa nī libità lya bashilikale bakwe, gashinaga balīdutwa kūsegenejiwa ū kū nzengo gwabo.

17Pye gete a bagosha būfuma ū mu nzengo, atasaagile nūūlū ūmò ū mu mizengo ya Ai nī Beeteli, ū wa kūleka kūbapeeja a Baisilaeli. Būgūleka ng'waje ū nzengo būpeela kūbakūūbīja a Baisilaeli.

18Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Yoshwa gīkī, “Līnunjage ng'wigūlya ī lichimu lyako īlo ūlībūūkije mu nkono gwako, ūlyolote kūlola Ai, nguno ū nzengo gwenūyo nakūgūtūūla mu nkono gwako.” Ng'hana ū Yoshwa ūlīnunja ng'wigūlya ī lichimu lyakwe kūlīloleja ī Ai.

19Aho wīta dūhū ī gīko, a banhū abo baalī bibanda būpuluka wangū wangū; būpeela bajile ū kū nzengo, būkingīla mo būgūdima, hama būgūtiima moto ī likanza lyenīlo.

20A banhū ba Ai aho bikībūka būlībona ī lyochi linunga kwigūlya kū malunde; alīyo būgayiwa ī lipandī ī lya kūpeelela kūlwa kwipīja, a Baisilaeli abo baabapeelaga kūīlīīla kwitogolo būbagalūkīla a bapeeja babo.

21Nguno ū Yoshwa na a Baisilaeli a bose abo wapeelaga nabo aho babona gīkī abo baalī bibanda bagūsola ū nzengo, nī lyochi līlīdundumūka kūfuma ū kū nzengo gwenūyo, bakabagalūkīla a bana Ai bandya kūbabūlaga.

22A bashilikale abo bakagūpemba moto ū nzengo nabo būbasanga; būbiza banyamanījiwa ha gatī; būlī lwandī būbiza ko Baisilaeli. A Baisilaeli bakababūlaga no, batalekeelile mpanga nūūlū ūmò, na atigelile wa kūpūlūgūka gīkī apeele.

23Alīyo ū ntemi wa Ai ū ng'wene būndima alī mpanga gīko, būntwaala kūlī Yoshwa.

Banhū ba Ai kūmalwa pye

24A Baisilaeli aho bamala ū kūbabūlaga a bana Ai abo baalī kū malaale na kū matogolo ūko baalī babakūūbīja, aho bamalwa kūbūlaaagwa pye a bose, a Baisilaeli būshoka ū kū nzengo gwa Ai, būkababūlaga pye abo baalīmo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Ū lūshikū lwenūlo būcha banhū shihūmbī igana na makūmi abīlī, bagosha na bakīma; pye a banhū ba mu nzengo gwa Ai.

26Nguno ū Yoshwa atagwikije ū nkono gwakwe ūyo gwalī gwalīnunja ng'wigūlya ī lichimu, kūshisha būshila pye gete a bikaji ba mu nzengo gwa Ai.

27Alīyo ī chene a Baisilaeli bakasola mitugo na shikolo shingī, kūbiza shisonzwa shabo kūfuma ū mu nzengo gwenūyo, gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīla ū Yoshwa.

28Na lūūlū ū Yoshwa ūgūpemba moto ū nzengo gwa Ai, ūgwīta kūbiza itūūgo lya būsoso ilalī, ipandī lītī lya kwikalīlwa na banhū kūshisha lelo īyī.

29Ū ntemi wa Ai ūnungeleja ha līntī kūshisha mhīndī; aho lyasalalīja ī līīmi, ū Yoshwa ūlagīja gwīnjiwa ū mimba gwenūyo ū mu līntī, gūponyiwa ha mita gwa kwingīlīla mu nzengo. Hūna būtūlīīla ho ilūndo itaale lya mawe, īlo nī lelo īyī lītaalī līlīho hoi.

Ng'walīlo mu lūgūlū lwa Ebaali

30Hanuma ya henaho, ū Yoshwa ūzenga ng'walīlo mu lūgūlū lwa Ebaali kūlwa nguno ya ng'wa SEEBA Mulungu wa Baisilaeli,

31gīt'ūmo Musa ntūmami o ng'wa SEEBA walī wabalagīīla a Baisilaeli. Akagūzenga kūlenganīla nū mumo handīkīlilwe ū mu shitabo sha shilagīlo sha ng'wa Musa, ng'walīlo gwa kūzengwa na mawe gatabeegelejilwe na munhū, ayo gatakuumiwe na shitūmamīlo sha chūūma shose shose. A higūlya yaago būmfunīja ū SEEBA shakwinha sha kūpemva; būfunya ho na shitambò sha būsangī.

32Aho balī kwenūko, ū Yoshwa ūshandīka būpya ha mawe ī shilagīlo sha ng'wa Musa, īsho walī washandīka; ūshandīka a Baisilaeli balolile;

33Baisilaeli bose, bageni na a baana byalwa, hamò na a banamhala babo, na a bagunanhi na a balamuji babo; bose benaabo baalī ū kū mhandī būbīlī wajo ī j'isandīko lya ng'wa SEEBA ī lya būlagane, baalī bīmīīla būlolela ū kū banhū abo baalī balībūūkije, a bagabīji ba lūganda lwa Lawī. Nusu ya banhū baalī bīmīīla kū būtongi wa lūgūlū lwa Gelizimu, ī nusu ī yīngī kū būtongi wa lūgūlū lwa Ebaali, gīt'ūmo Musa ntūmami o ng'wa SEEBA walī wabalagīīlīla kūfuma kale, aho wabaganikīlaga mihayo ya kūbalombela a Baisilaeli.

34Hanuma ya henaho ū Yoshwa wīsoma pyī ī mihayo ya shilagīlo, ī na a mazumo, gīt'ūmo yandīkilwe mu shitabo sha Shilagīlo.

35Ū mu mihayo pyī īyo Musa walī walagīla, gūtasaagile nūūlū gūmò ūyo atagūsomile ū Yoshwa ū kū Baisilaeli bose abo baalī bibilinga, pye abo baalīho; a bakīma, baana, na a bageni abo bikalaga hamò nabo.

Yoshwa 9

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Būlomolomo wa Bagibeoni

1Hūna a batemi ba kū ntambūko gwa ng'weli ya mongo gwa Yolodani aho bīyiigwa ī yenīyī, batemi ba Bahītī, Baamooli, Bakanaani, Bapelizi, Bahīvī, na Bayebusi; abo baalī bazengile mu sī ya magūlya, na kū sī ja ntubīlo, na a ba kū mbalama ya Nyanza ī Nhaale kūshisha mhandī ja Lebanoni;

2pye a bose benabo bakibilinga hamò, kwilwisha būlūgū nū Yoshwa na a Baisilaeli.

3Alīyo a banhū ba Gibeoni aho bīyiigwa īyo ū Yoshwa walī wabīītīla bana Yeliko na bana Ai,

4a bene būbona batūmamīle masala ga kūlomaloma. Būja gītī banhū batūmilwe, balī na nzobe jabo jibūūkije magūnīla makūlūkūlū ga shikolo, na mhīnda ng'hūlūkūlū ja kūbūūkīja divai, nīyo jalī jitandagūkile hūna jūsung'wa.

5Ū kū mhambala jabo būzwaala shilatū shishilile shūtūūlīlwa shilaka, hama nī shizwalo īsho baalī baazwaala shalī shishila shilile; ī migatī ya kūja bakūlyaga mu nzīla nayo būsola yakale, mikalamūku hama īlī na booba.

6Hūna a banhū benabo būja ū kūlī Yoshwa, ū kū ng'hambī ī Giligaali; būūkang'wīla ū wei na a Baisilaeli a bangī gīkī, “Twafuma kū sī ya kūle, na lūūlū beejagi ilagane hamò nise.”

7A Baisilaeli būbawīla a Bahīvī benabo gīkī, “Hamo īdūlīkanile kūbiza muzengile mu bbihī bbihī na bise ūmu; ūlū gīko nūmho tūkūdūla kinehe ū kūbeeja ī lilagane ning'we?”

8Būng'wīla ū Yoshwa gīkī, “A bise tūlī basese bako!” Alīyo ū Yoshwa ūbabūūja, “Ī gete mulī ba naani a bing'we, na ng'wafumaga halī?”

9Nabo būnshokeja balīhaya, “A bise basese bako twafumaga kū sī ya kūle no, twizaga kūlwa lūkumo lwa ng'wa SEEBA Mulungu wako. Nguno twalwigwile ū lūkumo lwakwe, īyo wīyīīta mu sī ya Misili;

10nī yose īyo wabīītīlile batemi babīlī ba Baamooli ū kū ntambūko gwa kīya ya mongo gwa Yolodani, ū ntemi Sihoni wa Heshiboni nū Ogi ū ntemi wa Bashani, ūyo wikalo wakwe walī Ashtalooti.

11Hūna lūūlū a banamhala bise na a banhū ba mu sī yise būtūwīla gīkī, ‘Bing'we solagi mhamba ja kūja mulītūmamīla mu nzīla; muje mukabagīshe a banhū benaba, mubawīle na gīkī, A bise tūlī basese bing'we, beejagi ilagane hamò nise.’

12Ī migatī yise yenīyī yaalī misebu aho twīsolaga kūfuma ū mu kaya jise, ū mu lūshikū lwa kwandya lūgendo lwa kwiza kūūnū; alīyo ī haha angū mulīyībona ūmo yūmīlile yūkīīta na booba.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Nī mhīnda jise ja divai aho tūlījookaja ī divai jalī mhya, alīyo ī haha mulījibona najo ūmo jakūlūhalīlile, jūūkatandagūka na kūtandagūka. Nī shizwalo shise shenīshi nī shilatū shise shashilīlile mu lūgendo."

14A Baisilaeli būzunya ū kūbeeja nabo ī lilagane, alīyo baalī batabūūgije ū kūlī SEEBA.

15Hūna ū Yoshwa ūbeeja nabo ilagane lya mhola, gīkī balekwe bikale bapanga. Na a batongeeji ba banhū bizunīlīja nago ū mhayo gwenūyo, nīyo mu kūlahīla.

Bagibeoni kūtūūlwa būsese

16Aho baalībeeja ī lilagane na a Bagibeoni, jahayūbīta shikū idatū a Baisilaeli bigwa gīkī gashi nīyo baalī banhū ba mu bbihī dūhū, bazenganwa bichaabo.

17Hūna a Baisilaeli būbūūka bajile ko, būshimīza lūgendo lwa shikū idatū būshika ū kū mizengo yabo, Gibeoni, Kefila, Beeloti na Kiliati-yelimu.

18Alīyo a Baisilaeli batabadumīlile, nguno a batongeeji babo baalī baamala kūbilahīlīla kū būtongi bo ng'wa SEEBA Mulungu wa Baisilaeli. Kwike a hene pye a banhū bakabadugumīla a batongeeji babo,

19alīyo būbawīla dūhū gīkī, "Twamalile kūbilahīlīla kūlī SEEBA Mulungu wa Baisilaeli; na lūūlū ī haha tūtīko kūbakuumya gete.

20Kwike gūūyū ū gwa kūbīītīla: Tūkūbaleka bikale bapanga tūtizūgwīīlwa nsango, kūlwa kūkenaagūla shilahīlo īsho twabilahīlīlile."

21A batongeeji babo bongeja kūhaya gīkī, "Ni bikalage bapanga, alīyo bakūbiza baseenhi ba ng'hwi, na badahi ba minzī kūlw'ihanga igima." Ū mu gīko ū kwisagīja kwa batongeeji ūmo baalī baabisagīīgīja kūbiza kwikala gīko.

22Hūna ū Yoshwa ūbitana a Bagibeoni ūbawīla, "Nibūlī ng'watūlembile ng'ūtūwīla gīkī, 'A bise tūzengile kūle no na a bing'we,' alīyo gashi mulī muumu bbihī ūmu hamò nise dahū?

23Na lūūlū ī haha managi gīkī ng'wazumagwa, ū mu būlamu wing'we bose mukūbiza baseenhi ba ng'hwi, na badahi ba minzī kūlwa numba ya ng'wa Mulungu wane."

24Nabo būnshokeja ū Yoshwa balīhaya, "A bise basese bako tūkawīīlwa hape gete gīkī, ū SEEBA Mulungu wako walī wanagīla ū Musa kūng'winha bing'we pyī ī sī yenīyī, na gīkī akūbamala pye a banhū ba ng'wenūmu bang'wīngīle a bing'we. H'ī chene tūkang'ogoha no a bing'we, tūbona tūtizūjimīīja būpanga wise; hū tūūgwīta ū mhayo gwenūyo.

25Alīyo ī haha tūlī mu makono gako; twītīlage ūyo ūlīgūbona gūtūngīlīgije na gwawiza ū mu miso gaako."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

26Ū Yoshwa ūbiza wabapīja ū kū kūfuma ū mu makono ga Baisilaeli, būleka ū kūbabūlaga.

27Alīyo ū mu lūshikū lwenūlo, ū Yoshwa ūbīīta kūbiza baseenhi ba ng'hwi, na badahi ba minzī kūlw'ihanga igima lya Baisilaeli, na kūlwa ng'walīlo go ng'wa SEEBA; kwipandī lyose lyose īlo SEEBA alaalīsole. H'ūmo bakwītīlaga kūshisha nī lelo īyī.

Yoshwa 10

Kwīdima Kanaani ya dakama

1Ū ntemi Adoni-zedeki wa Yelusalemu nang'hwe akigwa gīkī ū Yoshwa wagūdiimile ū nzengo gwa Ai, nīyo ūgūkenaagūla gete. Ū nzengo gwenūyo nū ntemi waago ūgwītīla gīt'ūmo walī wagwītīla nzengo gwa Yeliko na ntemi waago; wigwa nī gīkī a bana Gibeoni baabeegije ilagane lya mhola na a Baisilaeli, na bakwikalaga būūbbihī hamò nabo.

2Ū mhayo gwenūyū gūkankoya no ū Adoni-Zedeki na a banhū bakwe, nguno ū nzengo gwa Gibeoni gwalī na būdūla būtaale, gīt'ūmo īlī mizengo ya batemi ba nguzu, nīyo gwalī ntaale kūtinda ū gwa Ai. Hama nīyo a bagosha baamo pye baalī bagosha ba mbagashūūla.

3Kūlwa yenīyo, ū ntemi Adoni-Zedeki wa Yelusalemu ūtūma banhū kūlī Hohamu ntemi wa Hebuloni, na Pilamu wa Yalimuti, na Yafia wa Lakishi, na Debili wa Eguloni.

4Ūbitana alīhaya, “Nzūgi munigunanhe tūntūle ū ntemi wa Gibeoni, nguno walaganile nū Yoshwa hamò na a Baisilaeli, gīkī ībize ho mhola a ha gatī yabo.”

5Hūna a batemi ba Baamooli būtaano wabo benabo būdiimana; ū ntemi Hohamu wa Hebuloni, nū Pilamu wa Yalimuti, nū Yafia wa Lakishi, hamò nū Debili wa Eguloni. Būūgasanja a mabità gabo, hūna būja nago a gose būūkakoma ng'hambī, bandya kūndumīla ū ntemi wa Gibeoni.

6A Bagibeoni būtwaala nhūng'wa ū kū ng'hambī ya Giligaali ū kūlī Yoshwa; būhaya, “Ūtizūbalekanīja a basese bako, twangūhīlage wize ūtūgune. Tūgunage nguno pye a batemi ba Baamooli ba kū sī ja magūlya baadiimanile kwilwisha būlūgū nise.”

7Ng'hana ū Yoshwa ūbūūka ī Giligaali, ūlinha ajile nī libità lya bashilikale bakwe, ūbajaana na a bashilikale abo walī abasanije gete.

8Ū SEEBA ūng'wīla ū Yoshwa, “Yaya ū kūbogoha a benabo, nguno namalaga kūbatūūla mu nkono gwako. Atīho nūūlū ūmò wabo ūyo adūgije kūkwīmīla.”

9Ū Yoshwa wīnga ī Giligaali ūshimīza būjikū pe, ūūkabisanganīja batamanile.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Ū SEEBA ūbinha ng'holò mhambūku, būyūbapeela sagala dūhū a Baisilaeli. A Baisilaeli būbapyeena a banishi babo benabo mu būpyeeni būtaale no ī Gibeoni. A Baisilaeli būboolomya nhambo kūīlīīla Beti-holoni, būja balībabūlaga nzīla ngima, kūjūshika Azeka na Makeda.

11A banishi benabo aho balībapeela a Baisilaeli, ū mu nzīla ū kūfuma ī Beti-holoni kūja Azeka, ū SEEBA akabagwisīja mbula ya mawe mataale kūfuma ng'wilunde, bīngī babo yūbabūlaga. Abo īkababūlaga ī mbula ya mawe yenīyo bakakwīīla kūtinda abo bakabūlagwa na a Baisilaeli mu būlūgū.

Līīmi Kwīmīchiwa

12Ū lūshikū lwene ū SEEBA wabatūūlaga a Baamooli mu makono ga Baisilaeli, ū Yoshwa akayomba ū kūlī SEEBA hape hape mu būtongi wa Baisilaeli bose; ūhaya gīkī, "Bebe muna līīmi īmīīlaga ī Gibeoni, ooye ū kūsegeja; nū bebe muna ng'weeji ū mu mbūga ya Ayaloni."

13Na ng'hana ī līīmi lyīmīīla, lyoya ū kūsegeja; nū ng'weji gūlembeela, kūshisha ī lihanga lyūmala shiilī ū kū banishi baalyo; gīt'ūmo handīkilwe mu shitabo sha ng'wa Yasha gīkī, "Ī līīmi līkīmīīla ha gatī gatī ya igūlū, lyoya ū kūsegeja;" lītihuutile ū kūgwa, lyīmīīla gītī lūshikū lūgima.

14Lūtaalī kwilonga lūshikū lūngī gītī lwenūlo, nūūlū lūūtaliilonga lūshikū lūngī lwa mbika yenīyo, lwa ng'wa SEEBA kūndegeleka munhū gīko. Ū SEEBA wabalwīlīīlaga ng'hana a Baisilaeli!

15Hūna ū Yoshwa ūshoka na a Baisilaeli a bose kū ng'hambī ya Giligaali.

A batemi abo bakabūlagwa

16A batemi būtaano wabo baalī baapeela būkingīla ng'wipilinga lya Makeda bibanda ng'wenūmo.

17Ū Yoshwa aho wawīlwa gīkī a batemi a ba taano baabonagwa bibandile ng'wipilinga lya Makeda,

18ūbawīla gīkī, "Pilingītījagi mawe mataale a ha nyango gwipilinga, muleke ho na banhū ba kūlang'hana.

19Alīyo a bing'we yaya ū kūdīīla henaho, bakūūbījagi a baanshi bing'we, ng'ūbabūlaga ūlū ng'wabapandīka; yaya ū kūbaleka bingīle mu mizengo yabo. Nguno ū SEEBA Mulungu wing'we wabatūūlaga mu makono ging'we."

20Ū Yoshwa na a mabità ga Baisilaeli bakababūlaga no a banishi babo, kwenda kūbamala pyī gete; būsaaga bageehu dūhū abo bakapeelela mu mizengo yabo īyo īpīndīlījiwe ndugu.

21Hūna ī libità ī lyose lyūshoka ū kūlī Yoshwa a ha ng'hambī ī Makeda; atilongile nūūlū ūmò wa kūbakuuma mhayo gose gose a Baisilaeli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

22Hanuma ū Yoshwa ūhaya, “Aligūlugūlagi lūūlū ū nyango gwipilinga munenhele aha a batemi a bataano benabo.”

23Būbafunya a batemi benabo būtaano wabo ū ng'wipilinga, walīmo ntemi wa Yelusalemu, wa Hebuloni, wa Yalimuti, wa Lakishi, na wa Eguloni.

24Aho babeenha ū kūlī Yoshwa a batemi benabo, hūna ūbitana pye a Baisilaeli, ūbawīla a bataale ba mabità abo baalī biza hamò nang'hwe, “Egeelagi aha mupande na magūlū ging'we a ha nhingo ja batemi benaba.” Biza būpanda na magūlū gabo a ha nhingo jabo.

25Ū Yoshwa ūbawīla gīkī, “Īnjagi ū boobà, yaya nūūlū kūhanahana; timbyagi ng'holò gete. Handīkīīlagi mujaashe. Nguno ū SEEBA akūbīītīla gīko pye a banishi abo mulilwishe nabo mu būlūgū.”

26Na lūūlū ū Yoshwa ūbabūlaga a batemi benabo būtaano wabo, būnungelejiwa mu mitī ītaano; būlekwa banungeelile ū mu mitī yenīyo kūshisha mhīndī.

27Aho lyasalalīja ī līīmi, ū Yoshwa ūlagīja bīnjiwa ū mu mantī ūmo baalī banungelejiwa, būponejiwa ū ng'wipilinga ūmo baalī bibanda. A ha nyango gwipilinga lyenīlo būchiba ho mawe mataale; nī lelo īyī gataaalī galīho hoi.

Kūmalīīja kwīdima Kanaani ya dakama

28Ū lūshikū lwenūo ū Yoshwa ūgūdima ū nzengo gwa Makeda; ūgūkenaagūla wa līlūshū pye ū nzengo hamò nū ntemi wabo; ūbamala kūbabūlaga pye a banhū, atalekeelile mpanga nūūlū ūmò. Ūng'wītīla ū ntemi wa Makeda ūmo walī wang'wītīla ntemi wa Yeliko.

29Hanuma ya henaho, ū Yoshwa wīnga ī Makeda hamò na a Baisilaeli bose; būsegeja bajile kū nzengo gwa Libna, būūkagūdumīla.

30Ū SEEBA ūgūtūūla nū nzengo gwenūyo hamò nū ntemi waago mu makono ga Baisilaeli. Nū gwene ū Yoshwa ūgūtūla na līlūshū, hamò na a biikaji baamo a bose; ūbamala pye atalekeelile mpanga nūūlū ūmò. Ū ntemi waago ūng'wītīla gīt'ūmo walī wang'wītīla ntemi wa Yeliko.

31Ū Yoshwa na a Baisilaeli a bose bīnga nī Libna, būja Lakishi būūkatūūla ng'hambī kūgūpīndya, hanuma būgūdumīla.

32Nū gwene ū SEEBA ūgūtūūla mu nkono gwa Baisilaeli; ha lūshikū lwa kabīlī yaho ū Yoshwa ūgūdima. Ū nzengo ū gose na a banhū baamo pye a bose ūgūtūla na būūgī bo līlūshū gīt'ūmo akagwīītīla nzengo gwa Libna.

33Ū mu shikū jenījo ntemi Holani wa Geza, ūsangwa wizile kūbagunanha a bana Lakishi, alīyo ū Yoshwa ūmpyena nī libità lya bashilikale bakwe. Ūbamala kūbabūlaga pye, atalekeelile mpanga nūūlū ūmò.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

34Ū Yoshwa na a Baisilaeli a bose bīnga nī Lakishi, būja Eguloni; būūkatūūla ng'hambī kūgūpīndya, hama bandya kūgūdumīla.

35Būgūdima lūshikū lwenūlo dūhū, būgūtūla na būūgī bo līlūshū, būbamala pye a banhū ba ng'wenūmo, gīt'ūmo baalī baagwītīla nzengo gwa Lakishi.

36Ū Yoshwa na a Baisilaeli a bose bīnga ī Eguloni būja Hebuloni būūkagūdumīla;

37nago būgūdima, būgūtūla na būūgī bo līlūshū hamò nū ntemi waamo, na a magūngūli gaago na a banhū ba ng'wene pye a bose. Batalekile banhū bapanga bose bose, bakabamala pye gete gīt'ūmo baalī bīītīla Eguloni.

38Hanuma ū Yoshwa na a Baisilaeli a bose būgalūka bajile kū nzengo gwa Debili, nū gwene būūkagūdumīla.

39Būūgūsola hamò nū ntemi waamo, pye na a magūngūli gaago; a bazengi baamo būbatūla pye na būūgī bo līlūshū būbabūlaga; batalekeelile mo mpanga nūūlū ūmò. Būūgwītīla nago ū nzengo gwa Debili hamò nū ntemi waamo gīt'ūmo bakagwītīla gwa Libna hamò na ntemi waamo, nū gwa Hebuloni.

40Na lūūlū ū Yoshwa ūbiza wīdima pyī ī sī yenīyo, nī sī ja magūlya, nī Negevu, na a mabbaala ga mbūga, nī sī ja mitubīlo, hamò na a batemi baajo pye a bose. Atalekile mo bapanga nūūlū hado; akabamala kūbabūlaga pye abo bakesheemhaga, gīt'ūmo SEEBA Mulungu wa Baisilaeli walī walagīla.

41Ū Yoshwa ūbapyeena pye pye pye gete, kwandīja Kadeeshi-balinea kūjūshika Gaza, nū kwandīja mabbaala ga Gosheni kūja Gibeoni.

42A batemi bose benaba ū Yoshwa ūbapyena ng'wikanza līmò dūhū, nguno ū SEEBA Mulungu wa Baisilaeli wabalwīlīīlaaga a Baisilaeli.

43Hanuma ya henaho ū Yoshwa ūshokanya Giligaali kū ng'hambī, hamò na a Baisilaeli a bose.

Yoshwa 11

Batemi ba sukuma kwikobya

1Ū ntemi Yabini wa Hazooli aho wīyiigwa ī yīnīyī, ūtūma nhūng'wa kūlī ntemi Yobabu wa Madoni, na kū batemi ba Shimuloni na Akishafu;

2na kū batemi ba sī ja kū ngūlū ja sukuma, na ba mapandī ga Alaba dakama ya Gineleji, na ba mapandī ga kū sī ja mitulumenho ya ngūlū ja ng'weli, na mapandī ga Dooli, kū mbalama ya Nyanza ya ng'weli.

3Nū kū Bakanaani ba kū kīya na a ba kū ng'weli, a Baamooli, Bahītī, Bapelizi, nū ū kū Bayebusi ba kū sī ya magūlya, nū kū Bahīvī ba kū ntulumenho gwa lūgūlū lwa Helimoni, mhandī ja Mispa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Pye a benaba biza nago a mabità gabo a gose, hamò na falasa na magogoteni mingī no; lyalī ibità itaale no gītī maseni ga ha ng'walo gwa nyanza.

5A batemi bose benaba bisangīja lyūbiza ibità līmò, būtūūla ng'hambī īmò kū minzī ga Meloomu, bandya kwibeeja beeja kūlwa kwilwisha būlūgū na Baisilaeli.

Batemi ba sukuma kūpyenwa

6Alīyo ū SEEBA ūng'wīla ū Yoshwa gīkī, "Yaya ū kūbogoha a benabo, nguno ī ntondo ikanza gītī īlī, nene ng'wenekīlī nakūbatūūla mu makono ga Baisilaeli; bakūcha pye a bose. Ī falasa jabo ūkūjitīna a matimba, hama a magogoteni gabo ūgapemba mu moto."

7Hūna ū Yoshwa ūja kūbadumīla alī nī libità lyakwe, ūbasanga balīko ī Meloomu ū kū minzī; ūbifumbūkīja batamanile.

8Ū SEEBA ūbatūūla mu nkono gwa Baisilaeli, būbatūla būbapyena, būboolomya nhambo kūja Sidoni na Miselafoti-maini, na kū mbūga ya ntubīlo gwa Mispa ya kīya; būbabūlaga pye atasaagile mpanga nūūlū ūmò.

9Ū Yoshwa ūbīītīla gīt'ūmo SEEBA walī walagīla, ī falasa jabo ūjitīna a matimba, na a magogoteni gabo ūgapemba moto.

10Ī likanza lyenīlo ū Yoshwa ūgūgalūkīla na nzengo gwa Hazooli, ūgūdima, ū ntemi wa ng'wene ūmūlaga. Ū nzengo gwa Hazooli gwalī ntaale ū mu mabūtemi ga mhaandī jenījo.

11A bikaji ba mu nzengo gwenūyo pyī būbabūlaga na līlūshū. Pye gete ūbayagaja, atalekeelile nūūlū shimò ī sha kwesheema ū mu nzengo gwa Hazooli; nū nzengo gwenekīlī ūgūpemba moto.

12Nī mizengo ya batemi a bangī ū Yoshwa wīdima, ūbabūlaga a batemi baamo; akabakenaagūla pye gete gīt'ūmo Musa ntūmami o ng'wa SEEBA walī walagīīlīla.

13Kwike a Baisilaeli batīīpembile moto ī mizengo īyo yalī īzengilwe ha maashilugu gabo; ūlū ītī gwa Hazooli dūhū, ūyo Yoshwa akagūpemba moto.

14Ī shisonzwa sha kūfuma mu mizengo yenīyo pyī nī mitugo, būsola ī shose a Baisilaeli kūbiza sabo yabo, alīyo a banhū būbabūlaga būbamala pye gete, batalekeelile nūūlū ūmò wikale akwesheemaga.

15Ūmo SEEBA akanagīīla ntūmami wakwe Musa, nū Musa nang'hwe hū ūmo akanagīīlīīla ū Yoshwa; hama ū Yoshwa nang'hwe ūshikīlīja; atalekeelile mhayo nūūlū gūmò ūyo SEEBA walī wanagīīla Musa.

Kūmalīīja kwīdima Kanaani ya sukuma

16Na lūūlū ū Yoshwa ūbiza wīdima pyī ī sī yenīyo, ī sī ya magūlya nī Negevu, nī mhandī ja Gosheni, nī sī ja mitubīlo ya kū ngūlū ja ng'weli, nī Alaba, nī ngūlū ja Isilaeli nī mitulumenho yaajo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Ūdima kwandīja kū lūgūlū lwa Halaki ūlo lwandīgije mhandī ja Seili, kūja Baali-gadi, kū malago ga Lebanoni ga kū sīlīlī ya Helimoni. Akabadima pye a batemi ba mhandī jenījo, ūbatūla pyī ūbabūlaga.

18Ū Yoshwa akamala ikanza lya shikū ningī akwilwishaga būlūgū nabo a batemi bose benaba.

19A bose benaba batabeegije ilagane lya mhola na a Baisilaeli, ūlū batī Bahīvī ba Gibeoni dūhū; a bangī pye būbiza baakūding'wa mu būlūgū.

20Nguno ū SEEBA walī wabinha ng'holò ndiimu, gīkī abakenaagūle mu nzīla ya kwilwisha būlūgū na a Baisilaeli; abamale pye gete, yaya nūūlū kūbachīla shigongo; gīt'ūmo SEEBA walī wanagīīlīla Musa.

21Ū ng'wikanza lyenīlo ū Yoshwa ūbasanga kūbayagaja nabo a Baanaki abo bikalaga kū sī ja magūlya ga, Hebuloni, Debili na Anabu, na kūfuma kū sī ja magūlya ga Yuda; na a ba mu sī ja magūlya ī jose ī ja mu Isilaeli. Ū Yoshwa ūbakenaagūla gete pye a bose nī mizengo yabo.

22Atalekeelile Baanaki bose bose ū mu sī ya Isilaeli; bakalekeelwa ba Gaza dūhū, na Gaasi, na Ashidodi.

23Na lūūlū ū Yoshwa ūbiza wīsola ī sī ī yose, gīt'ūmo walī wanagīīlīla Musa; wīgabanhya kūbiza wingīji ū kū Baisilaeli kūlenganīla nū mumo jilī ī ng'anda jabo. Hūna ī sī yūlembeela ū mu mihayo ya būlūgū.

Yoshwa 12

Batemi abo bakapyenwa kū kīya ya Yolodani

1Na lūūlū aba hū bene a batemi ba sī abo bakapyenwa na Baisilaeli kū kīya ya mongo gwa Yolodani, būjisola ī sī jabo, kwandīja kū mongo gwa Alinoni, kūshisha kū lūgūlū lwa Helimoni; kūlīsangīja pyī nī libbaala lya Alaba ya kīya.

2Sī ya ntemi Sihoni wa Baamooli, ūyo ikūlū lyakwe lyalī Heshiboni. Ū būtemi wakwe walī wandīgije Aloe, ha lūgegu lwa mongo gwa Alinoni; kwandīja a ha gatī gatī ya ntubīlo gwa mongo gwenūyo, kūshisha kū mongo gwa Yaboki, kū lūbīmbī lwa Baamoni, nusu ya Gileadi yūsolwa.

3Walī asugile nī kīya ya Alaba, kūfuma kū nyanza ya Gineleji, kūīlīīla kū Nyanza ya Alaba, (h'ī Nyanza ya Munhu), kūshika Beti-jeshimoti; hūna būlola dakama kū ntulumenho gwa lūgūlū lwa Pisiga.

4Na sī ya ntemi Ogi wa Bashani, ūyo walī ūmò wa Balefai abo baalī baashiigīīla; ū wei walī n'ikūlū Ashitalooti na Edilei.

5Ū būtemi wakwe walī būkūbanīgije mapandī ga, lūgūlū lwa Helimoni, Saleka, Bashani ī yose kūjūbīmbīkanwa na banhū ba Geshuli na Maaka, nī nusu ya Gileadi īyo īlīsaagīīla, kūbīmbīkanwa nū Sihoni ū ntemi wa Heshiboni.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6A batemi benaba Musa ntūmami o ng'wa SEEBA akabapyena alī hamò na Basilaeli; ū Musa ū ntūmami o ng'wa SEEBA, ī sī yenīyo ūbinha banhū ba lūganda lwa Lubeni, na lwa ng'wa Gadi na ba nusu ya lūganda lwa Manase; ūbinha kūbiza ya wingīji wabo.

Batemi abo bakapyenwa kū ng'weli ya Yolodani

7Aba bene batemi ba mu sī ījo Yoshwa akajipyena kū ng'weli ya mongo gwa Yolodani alī hamò na Baisilaeli, kwandīja Baali-gadi kū ntubīlo gwa Lebanoni, kūshika kū lūgūlū lwa Halaki, ūlo lwandīgije mapandī ga Seili. (Ī sī jabo ū Yoshwa ūbagabanhya banhū ba ng'anda ja Baisilaeli kūbiza wingīji wabo; ūbagabanhya kūlenganīla nū mūmo baalī baagabanhījiwa.

8Jalīho sī ja magūlya, ja manyalala ga nyabūga, itogolo lya mbūga ya Alaba, mitulumenho ya kūfuma mu ngūlū, na sī ja ng'witogolo lyaape līti na shose shose, nī lipandī lya Negevu. Ī joi jalī sī ja Bahītī, Baamooli, Bakanaani, Bapelizi, Bahīvī, na Bayebusi.) A batemi benekīlī baalī aba:

9Ntemi wa Yeliko ūmò Ntemi wa Ai ūmò

10Ntemi wa Yelusalemu ūmò Ntemi wa Hebuloni ūmò

11Ntemi wa Yalimuti ūmò Ntemi wa Laishi ūmò

12Ntemi wa Eguloni ūmò Ntemi wa Geza ūmò

13Ntemi wa Debili ūmò Ntemi wa Geedeli ūmò

14Ntemi wa Holima ūmò Ntemi wa Aladi ūmò

15Ntemi wa Libna ūmò Ntemi wa Adulamu ūmò

16Ntemi wa Makeda ūmò Ntemi wa Beeteli ūmò

17Ntemi wa Tapua ūmò Ntemi wa Hefa ūmò

18Ntemi wa Afeki ūmò Ntemi wa Lashaloni ūmò

19Ntemi wa Madoni ūmò Ntemi wa Hazooli ūmò

20Ntemi wa Shimuloni-meloni ūmò Ntemi wa Akshafu ūmò

21Ntemi wa Taanaki ūmò Ntemi wa Megido ūmò

22Ntemi wa Kadeeshi ūmò Ntemi wa Yokineamu ya Kalimeli ūmò

23Ntemi wa Dooli, ya Nafoti-dooli ūmò Ntemi wa Goyimu ya Giligaali ūmò

24Ntemi wa Tiliza ūmò A bose baalī batemi makūmi adatū n'ūmò.

Yoshwa 13

Sī ja kūding'wa mu shikū ja kū būtongi

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Ū Yoshwa aho wanamhalala wakwīja ī myaka ya būlamu, ū SEEBA ūng'wīla gīkī,
"Ū bebe wakūlaga ī haha, alīyo ītaalī īlīho sī ngalī no ī ya kūding'wa.

2Ī sī īyo ītaalī kūding'wa yīyī: Py'a mabbaala ga Bafilisiti na a ga Bageshuli,

3kwandīja kū mongo gwa Shihooli, kīya ya Misili, kūja sukuma kū lūbīmbī lwa Ekuloni, ī sī yose yenīyo ītaalī yūbalwa kūbiza ya Bakanaani, (alīyo ī sī ya Bafilisiti, īkwikalīlagwa na basugi batanò mu mizengo ya, Gaza, Ashidodi, Ashikeloni, Gaasi, na Ekuloni; ī yose yenīyo ībalilwe gīkī ya Bakanaani);

4ū kūfuma ī dakama, pyī ī sī ya Bakanaani, kwīngīīla Alaba ya banhū ba Sidoni kūjūshika Afeki, kū sī ya Baamooli,

5nī libbaala lya Bagebali, nī Lebanoni ī yose kūja kīya, kūfuma Baali-gadi kū ntulumenho gwa lūgūlū lwa Helimoni, kūjūshika kū nzīla ya Hamasi.

6Alīyo abo bakikalaga mu sī ja maalūgūlū, kwandīja mhandī ja Lebanoni kūja Misilefoti-maini, hū kūhaya pye a Basidoni, a bene nakūbīnja nene ū kū būtongi wa Baisilaeli. Kwike ū bebe ītīnagūlage dūhū ī sī yenīyo kūlwa wingīji wa a Baisilaeli gīt'ūmo naakūlagīīlīla.

7Hūna ūkwīgabanhya ū kū ng'anda ījo kenda nī nusu ya lūganda lwa Manase, bapandīke ū wingīji wabo."

Ipandī lya kīya ya Yolodani

8Ī nusu ī yīngī ī ya lūganda lwa Manase baamala kwanukūla ū wingīji wabo hamò na banhū ba lūganda lwa Lubeni na lwa Gaadi. Ū Musa ū ntūmami o ng'wa SEBA wamala kūbinha ū kū kīya ya mongo gwa Yolodani, gīt'ūmo wei ng'wenekīlī akabahelela.

9Ī lipandī lyenīlo līkūbanīgije mabbaala ga kwandīja Aloe, kūshisha kū lūgegu lwa mongo gwa Alinoni; na kūfuma kū nzengo ūyo gūlī ha gatī gatī ya ntubīlo gwa mongo gwenūyo, nī mbūga ya Madeba pyī ī yose kūshisha Diboni.

10Hūna nī mizengo ī yose īyo yalī ya ng'wa Sihoni ntemi wa Baamooli, ūyo ikūlū lyakwe lyaalī Heshiboni, bbihī na lūbīmbī lwa Baamoni.

11Nī Gileadi īlīmo ū ng'wibbaala lyenīlo, ī sī ya banhū ba Geshuli na Maaka; nū lūgūlū ū lose ū lwa Helimoni nī Bashani ī yose, kūjūshika Saleka,

12hū kūhaya pyī ī sī ya Bashani, īyo yalī mu būtemi o ng'wa Ogi, ūyo wikalo w'ikūlū lyakwe walī Ashtalooti na Edilei. Ū munhū ng'wenūyo walī ūmò wa Balefai abo baalī baashiigīīla; abo Musa akabapyena wīsola ī sī yabo.

13Kwike a Baisilaeli bakaleka ū kūbapeeja a banhū ba Geshuli na a ba Maaka, hū kūhaya nī lelo īy'a banhū babo bakwikalaga hamò na a Baisilaeli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Alīyo a banhū ba lūganda lwa Lawī atabinhile ū wingīji, nguno ī shakwinha sha kūpemva īsho shikafunyiwagwa kūlwa ng'wa SEEBA Mulungu wa Baisilaeli, shilī wingīji wabo, gīt'ūmo wabisagīīgīja.

Sī ya lūganda lo Lubeni

15Īyī h'ī sī īyo Musa akabinha banhū ba lūganda lwa Lubeni, gīt'ūmo būdūgū wabo walī būlī:

16Kwandīja Aloe kūshisha kū lūgegu lwa mongo gwa Alinoni, na kūfuma kū nzengo ūyo gwalī ha gatī gatī ya ntubīlo gwa mongo gwenūyo; nī mbūga ya Madeba

17kūshisha Heshiboni nī mizengo ī yose ī ya mu mbūga yenīyo; yūkūbanījiwa nī Diboni, Bamosi-baali, Beti-baali-meoni;

18Yahazi, Kedemoti, Mefaati,

19Kiliataimu, Sibuma, Zeleti-shaha, īyo īlī ha kaalūgūlū mu sī ya ntubīlo,

20Beet-peoli, nī mitulumenho ya lūgūlū lwa Pisiga, nī Beet-yeshimoti,

21nī mizengo ī yose ī ya mu mbūga yenīyo, nī sī īyo yalī ya ng'wa Sihoni ntemi wa Baamooli, ūyo ikūlū lyakwe lyaalī Heshiboni. Ū Musa akampyena hamò na a batwale Ba Bamidiani ba, Evi, Lekemu, Zūūli, Hūūli na Leba; nabo a benabo baalī basugi, nīyo baalī na banwani biiye ū Sihoni, na bikalaga ū mu sī yenīyo.

22Ū Balaamu ū nchūūja, ū ng'witūnja o ng'wa Beoli; nang'hwe a Baisilaeli bakamūlaga bo līlūshū.

23Ū lūbīmbī lwa banhū ba lūganda lwa Lubeni lwalī lūshikile a ha lūgegu lwa mongo gwa Yolodani. Ī mizengo yenīyo hamò na a magūngūli gayo hū walī wingīji wa banhū ba lūganda lwa Lubeni, gīt'ūmo būdūgū wabo walī būlī.

Sī ya lūganda lo Gaadi

24Īyī h'ī sī īyo Musa akabinha banhū ba lūganda lwa Gaadi, gīt'ūmo būdūgū wabo walī būlī:

25Kwandīja Yazeeli; pyī ī mizengo ya mu Gileadi nī nusu ya sī ya Baamoni kūshisha Aloe bbihī na Laba.

26Na kūfuma Heshimoni kūshisha Lamati-misipa na Betonimu; na kūfuma Mahanaimu kūshisha kū sī ya Debili,

27nī sī y'inyalala; nī mizengo ya Beti-halani, Beti-nimula, Sukoti, na Zafoni, īyo yalī yasaagīīla kū būtemi o ng'wa Sihoni, ū ntemi wa Heshiboni (ī sī īyo īlī lwandī lwa kīya ya mongo gwa Yolodani, īyo ījile yūūkakuumīla ha Nyanza ya Galilaya).

28Ī mizengo yenīyī na a magūngūli gayo hū yalī sī ya wingīji wa banhū ba lūganda lwa Gaadi, gīt'ūmo būdūgū wabo walī būlī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Sī ya lūganda lo Manase

29Īyī h'ī sī īyo Musa akabinha banhū ba nusu ya lūganda lo Manase; ī nusu ya shibyalīlwe sha numba ya ng'wa Manase, gīt'ūmo būdūgū wabo walī būlī:

30Ī sī yene yalī īkūbanīgije mapandī ga kwandīja Mahanaimu nī Bashani ī yose, pyī ī sī īyo yalī īsugilwe na Ogi ntemi wa Bashani; nī mizengo pyī ī ya ng'wipandī lya Yaili ū mu sī ya Bashani, īlī mizengo makūmi atandatū.

31Nī nusu ya Gileadi, hamò nī mizengo ya Ashitalooti na Edilei (mizengo y'ikūlū lya ng'wa Ogi ū mu Bashani). Ī sī yenīyo bakinhwa banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa Makili ng'witūnja o ng'wa Manase, gīkī ībize wingīji wa nusu ya banhū ba lūganda lwa Makili, gīt'ūmo būdūgū wabo walī būlī.

Wingīji wa Balawī

32Ū wenūbū hū ū wingīji gīt'ūmo Musa akabagabanhīja aho ataalī nabo a Baisilaeli mu mbūga ja Moabu, kū nkīlo gwa Yolodani, kīya ya nzengo gwa Yeliko.

33Alīyo ū Musa atabinhile wingīji bose bose a Balawī, nguno ū SEEBA Mulungu wa Baisilaeli hū ng'wene alī wingīji wabo, gīt'ūmo wabisagīīgīja.

Yoshwa 14

Sī ya ng'weli ya Yolodani kūgabanhyiwa

1Na lūūlū ī sī īji hū jene ījo Baisilaeli bakapandīka kūbiza wingīji wabo ū mu sī ya Kanaani. Bakagabanhyiwa na Elieza ū ngabīji, hamò na Yoshwa ng'witūnja o ng'wa Nuni, mu kūgunanhwa na batongeeji ba ndūgū ja Baisilaeli.

2Ī ng'anda īji kenda na nusu jikagabanhyiwa ū wingīji wajo mu nzīla ya kweesa mbale, gīt'ūmo SEEBA walī walagīīlīla mu nzīla ya ng'wa Musa.

3Ū Musa walī wamala kūbinha a banhū ba ng'anda īj'ibīlī na nusu ū wingīji wabo kū ntambūko gwa kīya ya mongo gwa Yolodani, alīyo a Balawī walī atabinhile ū wingīji hamò na a bichaabo.

4Nguno a bitūnja ba ng'wa Yosefu ū Manase nū Efulaimu-baalī bashika magele abīlī ga ng'anda. Na lūūlū a Balawī batanukūlile ngabo ū mu wingīji wa sī, ī mizengo ī yene bakanukūla būpandīka ha kwikala, na a madīīmīlo ga madaale ga ng'holo na ng'ombe jabo bakapandīka.

5Hūna a Baisilaeli bīīgabanha lūūlū ī sī, gīt'ūmo SEEBA waalī wanagīīla Musa.

Kelebu kwinhwa Hebuloni

6A banhū ba Yuda būng'wegeela ū Yoshwa aho bataalī Giligaali, ū Kekebu ng'witūnja o ng'wa Yafune wa lūdūgū lwa Bakeni ūng'wīla ū Yoshwa gīkī, "Ūdeebile ūmo SEEBA walī wang'wīlīla ū Musa ū munhū o ng'wa Mulungu aho tūlī Kadeeshi-balinea, ū mu mihayo yako ū bebe hamò nū nene.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Ī shikū jene Musa ntūmami o ng'wa SEEBA akanitūma kūfuma Kadeeshi-
balinea kwiza kūdata sī, naalī na myaka makūmi anè. Aho nashoka
nūng'wenhela mhola ja kūlenganīla nū mumo yalī īzunīgije ī ng'holò yane.

8Alīyo a badūgū bane, abo baalī baaja hamò naane, būbakanga a banhū bogoha;
ū nene nanondeelaga SEEBA Mulungu wane na ng'holò īmò.

9Hūna lūūlū ū mu lūshikū lwenūlo ū Musa ūnilahīlīla alīhaya, 'Ī sī īyo mhambala
jaako jīpandaga īkūbiza ya wingīji wako, hamò na a baana bako weleelo bose,
nguno wanondeelaga ū SEEBA Mulungu wane na ng'holò īmò.'"

10Al'ī haha angū ūlībona gīkī ū SEEBA wagūshikīlīgije ūyo walī waniisagīja, ūūyū
wanilang'hanile pyī ī myaka makūmi anè ī yose īyī, kūfuma aho akang'wīlīla
Musa ng'wikanza lya Baisilaeli kūyeela yeela ū ng'witogolo; ī lelo nalī na myaka
makūmi anaane n'ītanò.

11Alīyo nataalī na nguzu gīt'ūmo naalī aho Musa wanitūmīlaga; ī nguzu ījo nalī
najo ī haha jidūgije kūnigunanha nūūlū kūja mu būlūgū gīt'ūmo nīītīlaga dūhū ū
mu shikū jenījo.

12Alilūūlū, ninhage ī sī ya lūgūlū yenīyī gīt'ūmo akaniisagīja ū SEEBA ū mu
lūshikū lwenūlo. Bebe ng'wenekīlī ūkigwa ī gīkī balīho Baanaki, abo mizengo
yabo īlī mitaale; hama īlī na ngītīli ja nguzu; alīyo nakūbapeeja dūhū kūlwa
būgunanhi o ng'wa SEEBA, gīt'ūmo wei ng'wenekīlī ahayīlile.

13Hūna ū Yoshwa ūmfuuha ū Kelebu ū ng'witūnja o ng'wa Yefune, ūng'winha
ng'hana ī Hebuloni kūbiza ya wingīji wakwe.

14Kūfuma ikanza lyenīlo ī Hebuloni yūbiza ya ng'wa Kelebu ng'witūnja o ng'wa
Yefune, wa mu lūdūgū lwa Bakeni; nguno wanondeelaga na ng'holò īmò ū SEEBA
Mulungu wa Baisilaeli.

15(Ī Hebuloni yitanagwa ī kwandya Kiliati-alaba, kūlwa kūng'wizūkwa Alaba ūyo
walī abalilwe kūbiza munhū ntaale ū mu Baanaki.) Hūna ī sī yifuula ū būlūgū.

Yoshwa 15

Sī ya lūganda lwa ng'wa Yuda

1Ī sī īyo bakahelelwa banhū ba lūganda lwa ng'wa Yuda, gīt'ūmo būdūgū wabo
waalī būlī; yalī īshikile kwitogolo lya Zini. Ū lūbīmbī lwayo ū kū būkaalīkījo gete
ī dakama lūūshika kū sī ya Edomu.

2Ū lūbīmbī lwa sī yabo ū kū dakama lwalī lwandīgije kū dakama y'ikondo lya
Nyanza ya Munhu;

3hūna lūūtūja lūjile lūūkashika kū nzīla ya ng'homi, hama lūūgoloola kūja Zini,
lūūshika dakama ya Kadeeshi-balinea. Hanuma ya henaho lūūlola kūja Hezeloni,
kūshisha lūūshika Ada, lūūtūla kuluba kūja Kalika.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Hanuma hangī lūūlola Azimoni kūjūlumana na longa lwa Misili, hūna lūūsīngīja kūja kū Nyanza, lūūkagadya ho. Ū lwenūlū hū ū lūbīmbī lwa sī yabo ū kū lwandī lwa dakama.

5Ū lūbīmbī lwabo ū kū kīya, yalī ī Nyanza ya Munhu, kūshika aho mongo gwa Yolodani gwingīlīlile. Ū kū sukuma lwalī lwandīgije kwikondo lya Nyanza ya Munhu, aho mongo gwa Yolodani gwingīlīlile,

6hūna lūja kūshisha Bet-hogila, lūūgoloola lūjile, lwītūla sukuma ī Beti-alaba, kūja kwiwe lya ng'wa Bohani, ng'witūnja o ng'wa Lubeni.

7Ū lūbīmbī lūūlinha lūjile Debili kūfuma ū kū sī ya ntubīlo gwa Akoli, hūna lūūgalūka lūlolile sukuma kūja Giligaali, īyo yilolile na nzīla ya Adumimu kū dakama ya sī ya ntubīlo. Hūna lūūgolola lūjile dūhū, kūshisha kū minzī ga Enishemeshi, lūūkagelela ha Enilogeeli.

8Hūna lūja lūūkabīta ū mu longa lwa Hinomu, lūkūsīngījaga ntulumenho gwa kū dakama ya nzengo gwa Bayebusi (h'ī Yelusalemu). Ū kūfuma a henaho lūūlinha kwigūlya ya ngūngūli gwa kū ng'weli ya longa lwa Hinomu, kū sukuma ya būgelelo wa longa lwa Lefaimu.

9Hūna lwīngīīla ū kwigūlya ya lūgūlū lūūgoloola kūja kū nzwinzī ja minzī ga Nefutoa, lūūkapulukīla kū mizengo ya kū lūgūlū lwa Efuloni, lwika sīlīlī kūja Baala (h'ī Kiliati-yelimu).

10Hanuma lūūtūja ū kūfuma ī Baala, lūūlola ng'weli kū lūgūlū lwa Seili. Lūja lūlikilimbīja sukuma ya lūgūlū lwa Yealimu (nūūlū Kesaloni), lwika sīlīlī kūja Beeti-shemeshi, lūūkashika Timuna.

11Hūna lūja lūlīsīngīja ntulumenho gwa sukuma ya Ekuloni, lūūkatūja kūja Shikeloni, hama lūūgoloola lūjile kū lūgūlū lwa Baala, kūshisha lūūshika Yabūeli. Lūūkashilīla ha Nyanza ī Nhaale.

12Ū kū lwandī ū lwa ng'welī ū lūbīmbī lūlī h'ī Nyanza ī Nhaale. Ī jenīji h'ī mbīmbī ja sī ya banhū ba lūganda lwa Yuda, gīt'ūmo jilī ndūgū jabo.

Kelebu na wingīji bokwe

13Ū Yoshwa akashikīlīja ūmo SEEBA walī wanagīīlīla, ūng'winha ū Kelebu ng'wana Yafune sī ya helegeeko ū mu sī ya wingīji wa lūganda lwa Yuda; ī sī yene yalī ya Kiliati-alaba, nūūlū Hebuloni (ū Alaba walī nkūlūgenji wa Baanaki.)

14Hūna ū Kelebu ūbapeeja baalīho bing'wana badatū ba shibyalīlwe sha ng'wa Anaki; ba Sheshai, Ahimani, na Talimai.

15Aho wīnga a henaho ūbasanga bana Debili (ī kwandya yitanagwa Kiliati-shefeli).

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16Ū Kelebu ūhaya gīkī, “Ūyo alagūdumīle ū nzengo gwa Kiliati-shefeli agūdiime,
nakūng'winha ū nshīke wane ū Akisa abize nke wakwe.”

17Osinieli ng'witūnja o ng'wa Kenazi ūyo walī ng'wana wa ng'wawe na Kelebu
ūgūdima ū nzengo gwenūyo; na lūūlū ū Kelebu ūnfūnya ū nshīke wakwe ū Akisa
atoolwe nū Osinieli.

18Aho wiza ho ū Akisa bandya kwikala hamò, lūshikū lūmò ūnkomiga ū ngoshi
akanombe ilaale ū ise. Aho wika a ha nzobe yakwe, ū Kelebu ūmūūja, “Ūlītogwa
nakwītīle mhayo kī?”

19Nshīke nang'hwe ūhaya, “Baba nigunanhage; waninhile ilaale mu Negevu,
ninhage na malambo ga minzī.” Ū Kelebu ūng'winha malambo abīlī, līmò kū
ngūlya, līngī kū ntulumenho.

Mizengo ya lūganda lwa ng'wa Yuda

20Ūbū hū wingīji wa banhū ba lūganda lwa ng'wa Yuda, gīt'ūmo jalī ndūgū jabo.

21Ū kū lwandī lwa dakama ū kwitogolo lya Negevu ūko yalī īgelelile sī yabo,
būbīmbīng'hanwa na Edomu, yalīko mizengo ya Kabuzeeli, Edeeli, Yaguli,

22Kina, Dimona, Ada,

23Kedeshi, Hazooli, Itinani,

24Zifu, Telemu, Beloti,

25Hazooli-hadata, Kelioti-heziloni (nūūlū Hazooli),

26Amamu, Shema, Molada,

27Hazaali-gada, Heshimoni, Beeti-pelesi,

28Hazaali-shuali, Beelisheba, Biziotia,

29Baala, Iyimu, Ezemu,

30Elitoladi, Kesili, Holima,

31Zikilagi, Madimana, Sansana,

32Lebaoti, Shilihimu, Aini na Limoni. Ī mizengo ī yose yalī makūmi abīlī na kenda,
hamò na magūngūli gaamo.

33Ū kū sī ja mitubīlo yaalīko mizengo ya Eshitaoli, Zola, Ashina,

34Zanoa, Enganimu, Tapua, Enamu,

35Yalimuti, Adulamu, Soko, Azeka,

36Shalaimu, Adisaimu, na Gedela (h'ī Gedelosaimu). Ī mizengo ī yose yalī ikūmi
na īnè hamò na magūngūli gaamo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

37Zenani, Hadasha, Migidaligadi,

38Dileani, Mizipa, Yokiteeli,

39Lakishi, Bozikati, Eguloni,

40Kaboni, Lahima, Kitilishi,

41Gedeloti, Betidagoni, Naama, na Makeda; mizengo ikūmi na ītandatū hamò na magūngūli gayo.

42Libuna, Esa, Ashani,

43Ifata, Ashina, Nezibu,

44Keila, Akizibu na Malesha; mizengo kenda hamò na a magūngūli gayo.

45Ekuloni na mizengo yaamo hamò na magūngūli gayo,

46nī mizengo ī yose hamò na a magūngūli ayo gaalī hihī hihī na Ashidodi, kūfuma ī Ekuloni kūshisha kū Nyanza Nhaale,

47Ashidodi hamò nī mizengo yaho na a magūngūli gaamo; Gaza nī mizengo yaamo na a magūngūli gayo; kūshisha kū Mongo wa Misili, na kū Nyanza Nhaale, nī mbalama yaho pyī ī yose.

48Ū kū sī ja magūlya yaalīho mizengo ya Shamili, Yatili, Soko,

49Dana, Kiliati-sana (nūūlū Debili),

50Anabu, Eshitemo, Animu,

51Gosheni, Holoni na Gilo; mizengo ikūmi na gūmò na magūngūli gaamo.

52Alaba, Duma, Eshani,

53Yanimu, Beti-tapua, Afeka,

54Humuta, Kiliati-alaba (nūūlū Hebuloni), na Zioli; mizengo kenda hamò na magūngūli gayo.

55Maoni, Kalimeli, Zifu, Juta,

56Yezileeli, Yokidemu, Zanoa,

57Kaini, Gibea na Timuna; mizengo ikūmi hamò na magūngūli gayo.

58Halīhūlī, Benzuli, Gedooli,

59Maalati, Benanoti na Elitekoni; mizengo ītandatū na magūngūli gayo.

60Kiliati-baali (nūūlū Kiliati-yelimu) na Laba; mizengo ībīlī na magūngūli gayo.

61Ū kwitogolo yaalīko mizengo ya, Beti-alaba, Midini, Sekaka,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

62Nibushani, Nzengo gwa Munhu na Engedi; mizengo ītandatū na magūngūli gayo.

63Kwike a banhū ba lūganda lwa ng'wa Yuda baalī baalemeelwa ū kūbapeeja a Bayebusi, abo biikalaga ū mu Yelusalemu; na lūūlū kūshisha lelo īyī, a Bayebusi bakikalaga hamò na a banhū ba Yuda.

Yoshwa 16

Sī ya ng'wa Yosefu

1Ū lūbīmbī lwa sī īyo akahelelwa Yosefu lwalī lwandīgije kū mongo gwa Yolodani ipandī lya Yeliko, kū kīya ya minzī ga Yeliko; hūna ū kwīngīīla a henaho lūūbīta ng'witogolo, lūūgoloola kūja kū sī ja magūlya ga Beeteli.

2Ū kūfuma ī Beeteli (h'ī Luzu) lūūgoloola kūja Atalooti kū sī ya Baaki;

3hūna lūūtulumenha lwikile ng'weli dūhū lūūkakuumīla lūbīmbī lwa Bayafileti, lūūkashika kū ntulumenho, kū sī ya Beti-holoni; hama lūūlūmbūlīla kūja Gezeeli, lūūkashilīla kū Nyanza.

4Na lūūlū a banhū ba shibyalīlwe sha ba Manase na Efulaimu a bitūnja ba ng'wa Yosefu, banukūla ū wingīji wabo.

Sī ya lūganda lo Efulaimu

5Īyī h'ī sī īyo yaalī ya lūganda lwa Efulaimu, gīt'ūmo ndūgū jabo jalī jilī: Ū lūbīmbī lwa sī ya wingīji wabo, ū kū kīya lwalī kwandīja ipandī lya Atalooti-adaali kūshisha Beeti-holoni ya kū magūlya,

6hūna lūūkolobela kūja kū Nyanza. Ī lipandī lya sukuma gwalīko nzengo gwa Mikimetati; hūna ū kwīnga ko ū kwenūko, ū lūbīmbī lwenūlo lūūgoloola lūjile kīya dūhū, kūīlīīla Tana-shilo; lūūbīta lūlīyikilimbīja kūja kīya lūūkashika Yanoa.

7Lwīnga ī Yanoa lūūlola Atalooti na Naala, lūūkabīta lūkwīyikilimbījaga ī Yeliko lūjile kūgadya mu mongo gwa Yolodani.

8Lwiyinamīka lūlolile ng'weli kūfuma Tapua, lūūkashika kū longa lwa ng'wa Kana, lūūkakalīkīla mu Nyanza. Ū wenūbū hū walī wingīji wa banhū ba lūganda lwa Efulaimu, gīt'ūmo ndūgū jabo jalī jilī.

9Ū mu wingīji wenūbo yaalī ībalīlilwe mo na mizengo hamò na a magūngūli gayo, īyo baalī baahelelwa a banhū ba lūganda lwa ng'wa Efulaimu; alīyo yūbiza īsangījiwe mu sī ya wingīji wa banhū ba lūganda lwa Manase.

10Kwike a banhū ba lūganda lwa Efulaimu batabapeegije a Bakanaani abo bikalaga mu Gezeeli; na lūūlū kūshisha lelo īyī, Bakanaani bakikalaga hamò na a banhū ba lūganda lwa ng'wa Efulaimu, kwike bakatūmamaga milīmo ya būsese wa kūhadīkījiwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Yoshwa 17

Sī ya lūganda lwa ng'wa Manase

1Ūbū hū ū wingīji ūbo bakahelelwa banhū ba lūganda lwa ng'wa Manase, ū ng'witūnja o ng'wa Yosefu wa kwandya kūbyalwa; h'ū wingījibo ng'wa Makili ū ng'witūnja o ng'wa Manase, ū myalwa wa kwandya. Ū Makili walī nkūlūgenji wa Bagileadi, abo bakinhwa Gileadi na Bashani kūbiza wingīji wabo; nguno a banhū ba shibyalīlwe shakwe baalī ba nguzu no ū mu kūlwa būlūgū.

2Na lūūlū ū ngabo gwenūyū gūkabiza gwa banhū ba lūganda lwa Manase abo baalī baasaagīīla ū mu ndūgū jabo; lūdūgū lwa ng'wa Abiezeeli, Heleki, Asilieli, Shekemu, Hefeeli na Shemida. A benaba hū baalī baana bagosha ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Manase ū ng'witūnja o ng'wa Yosefu; gīt'ūmo ndūgū jabo jalī jilī.

3Kwike walīho Zelofehadi ng'witūnja o ng'wa Hefeeli, ng'witūnja o ng'wa Gileadi, ng'witūnja o ng'wa Makili, ūyo nang'hwe walī ng'witūnja o ng'wa Manase; ū ng'wenūyo walī atī na bitūnja, walī na bashīke dūhū, mina gabo ba Mahīla, Noa, Hogila, Milika, na Tīzīla.

4A bashīke benabo bakaja kūlī Eliezeli ū ngabīji, nū Yoshwa ū ng'witūnja o ng'wa Nuni, hamò na a banamhala; būūkabawīla gīkī, "Ū SEEBA walī wanagīla ū Musa kūtwinha nise wingīji hamò na a basīza bise." Ng'hana ū Yoshwa ūbinha ū wingīji hamò na a banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa saabo, gīt'ūmo shaalī shilagīlo sha ng'wa SEEBA.

5Ū Manase winhwa migabo yīngī ikūmi, ongeleleja a ha wingīji ūbo walī wamala kwanukūla Gileadi na Bashani, ū kū kīya ya mongo gwa Yolodani,

6nguno a baana bakīma a ba mu lūganda lwa ng'wa Manase bakanukūla nabo ū wingīji hamò na a baana a bagosha. Ī sī ya Gileadi yalī īhelilwe kūlwa banhū ba lūganda lwa Manase abo baalī baasaagīīla.

7Ū lūbīmbī lwa sī ya banhū ba lūganda lwa ng'wa Manase lwalī kūfuma kū sī ya Asheli, hūna lūūlola Mikimetati, kīya ya Shekemu. Ū kūfuma a henaho lūūlola dakama lūūbatūla mu gatī a bana Entapua.

8(Ī sī ya Tapua yalī ya banhū ba lūganda lwa ng'wa Manase; alīyo ū nzengo gwa Tapua gwenekīlī ūyo gwalī ū kū lūbīmbī, ū gwene gwalī gwa banhū ba lūganda lwa ng'wa Efulaimu).

9Ū kwīnga a henaho ū lūbīmbī lwenūlo lūūkolobela kūja dakama dūhū, lūūkashika kū longa lwa ng'wa Kana. Mizengo īmò ya banhū ba lūganda lwa ng'wa Efulaimu yaalī ū mu sī ya banhū ba lūganda lwa ng'wa Manase. Alīyo ī gete ī sī ya banhū ba lūganda lwa Manase yalī sukuma ya longa lwenūlo; ū lūbīmbī lūūbīta ū mu longa, lūūkakaja kū nyanza.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Ū kū dakama yalī sī ya banhū ba lūganda lwa ng'wa Efulaimu, ū kū sukuma banhū ba lūganda lwa ng'wa Manase, ī sī yabo yūūkashika kū Nyanza. Ū kū sukuma yalī ībīmbīkanilwe na banhū ba lūganda lwa ng'wa Asheli, lelo ī kīya banhū ba lūganda lwa ng'wa Isakaali.

11Ū mu sī ya banhū ba lūganda lwa ng'wa Isakaali nū lwa ng'wa ng'wa Asheli yalīmo mizengo ya banhū ba lūganda lwa ng'wa Manase; mizengo gītī, Beti-shani, Ibelamu, na banhū ba Dooli, Endoli, Taanaki, na Megido, pye na a magūngūli gabo (Nafoti gwene gwa kadatū).

12Kwike a banhū ba lūganda lwa ng'wa Manase baalī batī na būdūla wa kwigaasha ū mu mizengo yose yenīyo, nguno a Bakanaani baalī baalemela ū ng'wipandī lyenīlo.

13Alīyo ī chene a Baisilaeli aho bongeja ū kūkwīīja ī nguzu, būbatūūla a Bakanaani mu milīmo y'hadīke, lelo ū kūbapeeja gete ū mu sī yenīyo, batabapeegije.

Būlīji wa banhū ba lūganda lwa ng'wa Yosefu

14A banhū ba lūganda lwa ng'wa Yosefu bakīīta būng'wīla ū Yoshwa gīkī, "A bise tūlī banhū bingī no nguno ū SEEBA watwīlūkīla ningī, hama nibūlī watwinhile ipandī līmò na ngabo gūmò dūhū ū gwa wingīji?"

15Ū Yoshwa ūbashokeja alīhaya, "Ūlū mulī bingī no, nose ī sī ya magūlya ga Efulaimu īlīng'wileba, jagi kū mapoolu ga kū sī ya Bapelizi na Balefai mukapuuge kwenūko ng'wigalīhīje."

16A banhū ba lūganda lwa ng'wa Yosefu būshosha balīhaya, "Ī chene ng'hana yatwilebile ī sī ya magūlya, alīyo ū kū sī ja ntubīlo balīko Bakanaani; bakikalaga Beeti-shani nū mu magūngūli gaho, hamò nī Yezileeli; hama nīyo pye a banhū benabo balī na magogoteni ga chūūma."

17Nang'hwe ū Yoshwa ūbashokeja a banhū ba lūganda lwa ng'wa Yosefu, a ba numba ya ng'wa Efulaimu na Manase, ūbawīla gīkī, "A bing'we mulī bingī no, ītūbeelela ng'wikale hipandī līmò dūhū alīyo mulī na nguzu gīko.

18Ī sī ya kū magūlya īlī na mapoolu ī chene, alīyo īpuugagi yeele, ībize ying'we pyī ī yose; a Bakanaani a bene mūdūgīje ū kūbapyena ng'ūbapeeja būng'wīngīla nūūlū īkī balī na nguzu, na balī na magogoteni ga chūūma."

Yoshwa 18

Kūmalīīja kūgabīla banhū wingīji wabo

1Hanuma ya kwīdima na kwīīsuga pyī ī sī, a Baisilaeli a bose bakikuminga kū nzengo gwa Shilo, būlyīmīlīcha kwenūko ī liheema lya kwibilingīla.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Kwike baalīho banhū ba mu ng'anda mpungatī ja Baisilaeli, abo baalī bataalī ū kwanukūla ū wingīji wabo.

3Hūna ū Yoshwa ūbawīla a Baisilaeli gīkī, “Mukwikala mulī bagokolo gīkī kūshisha nanalī, hū ng'wingīle kwīdima ī sī īyo SEEBA Mulungu wa bakūlūgenji bing'we wang'winha?

4Solanhyagi banhū badatū badatū kūfuma būlī lūganda; nabatūme baje bakwīlolaga chiza ī sī, pyī ī mihayo īyo balayībone moi baje bakwīyandīkaga, gīt'ūmo būlī wingīji wa būlī lūganda lwa banhū; hūna bize hangī kūlī nene.

5Ī sī mukwīgabanhya mapandī mpungatī. Ī Yuda yene īkwikala ū ng'wipandī lyaayo ū kū dakama, ī numba yang'wa Yosefu nayo ū ng'wipandī lyaayo ū kū sukuma.

6Ūlū ng'ūmala ū kwīyandīka ī mihayo īyo mulīībone ū mu mapandī ga sī ayo mpungatī genayo, nenhelagi aha namutūlīgīje mbale kū būtongi bo ng'wa SEEBA Mulungu wise.

7Kwike a Balawī yaya ū kūsola ū wingīji hamò ning'we, nguno ū nīmo gwa būgabījibo ng'wa SEEBA hū gūlī wingīji wabo. Hama a banhū ba lūganda lwa ng'wa Gaadi nū lwa ng'wa Lubeni, nī nusu ya lūganda lwa ng'wa Manase baamala kwanukūla ū wingīji wabo ū kū kīya ya mongo gwa Yolodani. Ū Musa ū ntamami o ng'wa SEEBA akabinha.”

8A banhū benabo aho beegeela kwīnga baje bakwīlolaga ī sī, ū Yoshwa ūbakomeleja alībawīla, “Jaagi ng'wīlola chiza gete ī sī, ng'wandīke pyī ī mihayo īyo mulīībone. Hūna mushoke kūlī nene kūūnū Shilo, nize namutūlīgīje mbale kū būtongi bo ng'wa SEEBA.”

9Na ng'hana a banhū benabo bīnga, būja hose hose pyī ū mu mizengo ya sī yenīyo. Pyī ī mihayo īyo bīībonaga bīyandīka mu shitabo, bīīgabanhya mu magele mpungatī; hūna būshoka ū kū ng'hambī ī Shilo ū kūlī Yoshwa.

10Ī Shilo kwenūko, ū Yoshwa ūbatūlīgīja mbale kū būtongi bo ng'wa SEEBA; ūbagabanhya a Baisilaeli ī sī alī henaho, a bose būpandīka kūlenganīla na wingīji bo ng'anda jabo.

Sī ya lūganda lwa ng'wa Benjamini

11Aho yabagwīīla ī mbale a banhū ba lūganda lwa Benjamini kūlenganīla na ndūgū jabo, yūbatūūla ha gatī ya sī ya banhū ba lūganda lwa ng'wa Yuda na lwa ng'wa Yosefu.

12Ū lūbīmbī lwabo ū kū sukuma lwandīja kū mongo gwa Yolodani, lūūbītīla kū ntulumenho gwa Yeliko, lūūlola ng'weli kū sī ya magūlya; lūūkanyamuka hangī kwiza kūshika ng'witogolo lya Beti-aveni.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Ū kūfuma ū kwenūko lūūtīna lūjile kū ntulumenho gwa sī ya Luzu (nūūlū Beeteli), hūna lwika lūlolile Atalooti-ada kū dakama ya ngūlya gwa Beti-holoni.

14Ū kūfuma ū kū ngūlya ūyo gwilolile na Beti-holoni ī lipandī lya dakama, ū lūbīmbī lūūtūja lūjile dakama lūkūsīngījaga kūja ng'weli lūūkapulukīla Kiliati-baali (nūūlū Kiliati-yelimu). Ū gwenūyo gwaalī nzengo gwa banhū ba lūganda lwa Yuda. H'ū lūbīmbī lwa kū ng'weli ū lwenūlo.

15Ū lūbīmbī lwa dakama lwaalī bbihī na nzengo gwa Kiliati-yelimu ū kū ng'weli yaho; ū kwīnga a henaho lūūgoloola lūjile kūshisha lūūkapulukīla kū nzwinzī ja minzī ga Nefutoa.

16Lūūlūmbūlīla lwikile sīlīlī ya ngūlya gwa kwika kū ntubīlo gwa Beni-hinomu kū sukuma ya Lefaimu. Lūja nago ū ntubīlo gwa Hinomu, lūkūsīngījaga ntulumenho gwa dakama ya nzengo gwa Bayebusi; lūūkashika Eni-logeeli.

17Ū kūfuma a henaho lūūtūja lūjile sukuma kūshisha Eni-shemeshi; lūūbītīlīja kūja Geliloti, īyo yilolile na nzīla ya Adumimu, hūna lwika kūja kwiwe lya ng'wa Bohani ng'witūnja o ng'wa Lubeni.

18Lūūlūmbūlīla na ntulumenho gwa kūlola sukuma kūja Alaba, lūūkashikīīla ū mu Alaba yenekīlī.

19Hama hangī ū lūbīmbī lwenūlo lūūlola sukuma kūīlīīla kū ntulumenho gwa Beti-hogila, lūūkapulukīla kwikondo lya sukuma ya Nyanza ya Munhu; dakama ya mongo gwa Yolodani, aho gwingīlīlile ū mongo gwenūyo. Ū lwenūūlū hū lwalī ū lūbīmbī lwa dakama.

20Ū lūbīmbī lwa kū kīya ū lwene gwalī ū mongo gwa Yolodani. Ī jenīji h'ī mbīmbī ījo jalī jīpīndīlīgije hose hose ī sī īyo bakinhwa banhū ba lūganda lwa ng'wa Benjamini kūbiza wingīji wabo, kūlenganīla nū mumo jalī ī ndūgū jabo.

21Ī mizengo ya banhū ba lūganda lwa ng'wa Benjamini, kūlenganīla nī ndūgū jabo yaalī īyī, Yeliko, Beti-hogila, Emekezizi,

22Beti-alaba, Zemalaimu, Beeteli,

23Avimu, Pala, Ofula,

24Kefaali, Amoni, Ofini, na Geba; mizengo ikūmi n'ībīlī, hamò na magūngūli gayo.

25Gibeoni, Lama, Beeloti,

26Misipa, Kefila, Moza.

27Pekemu, Ipeeli, Talala,

28Zela, Haelefu, nzengo gwa Bayebusi (h'ī Yelusalemu), Gibea na Kiliati; mizengo ikūmi n'īnè, hamò na magūngūlī gayo. Ū wenūbū hū walī wingīji wa banhū ba lūganda lwa Benjamini kūlwa ndūgū jabo pyī ī jose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Yoshwa 19

Sī ya lūganda lwa ng'wa Simioni

1Ī mbale ya kabīlī īkabagwīīla banhū ba lūganda lwa ng'wa Simioni, kūlenganīla nū mumo jalī ī ndūgū jabo. Ī sī ya wingīji wabo yūbiza ha gatī ya sī ya banhū ba lūganda lwa ng'wa Yuda.

2Ī mizengo īyo baalī nayo yaalī, Beelisheba (nūūlū Sheba), Molada,

3Hazaali-shuali, Bala, Ezemu,

4Elitoladi, Betuli, Holima,

5Zikilagi, Beti-makoboti, Hazaali-susa,

6Beti-lebaoti, na Shaluheni; mizengo ikūmi n'idatū, hamò na magūngūli gaho.

7Aini, Limoni, Eteeli, na Ashani; mizengo īnè hamò na magūngūli gayo.

8Na a magūngūli pye ayo gaalī gīpīndije ī mizengo yenīyī gaalī gabo, kūshisha ipaandī lya Balaati-beeli (h'ī Lama ya Negevu). Ū wenūbū hū walī wingīji wa banhū ba lūganda lwa ng'wa Simioni, kūlenganīla nū mumo jalī ī ndūgū jabo.

9Ū wingīji wa banhū ba lūganda lo Simioni būkasolwa kūfuma mu sī ya wingīji wa banhū ba lūganda lwa ng'wa Yuda, nguno ū ngabo gwa banhū ba lūganda lwa ng'wa Yuda gwaalī gūkīlanīgije no ū būtaale. Na lūūlū a banhū ba lūganda lwa Simioni būpandīkīla nabo ng'wenūmo ū wingīji wabo.

Sī ya lūganda lwa ng'wa Zabuloni

10Ī mbale ī ya kadatū yūbagwīīla banhū ba lūganda lwa ng'wa Zabuloni, kūlenganīla nū mumo jalī ī ndūgū jabo. Ū lūbīmbī lwa sī ya wingīji wabo lwalī lūshikile Salidi.

11Ū kūja ī ng'weli lūūshika Malala, lūbiza gītī lwakuumya Dabesheti, hūna lūūkolobela kūshisha kū longa lwa Yokineamu.

12Ū kwīnga ī Salidi lūūtūla kuluba kūlola kīya, lūūkabīmbīkanwa na sī ya Kisiloti-tabooli, lūūgoloola lūjile Dabeela, hūna lūūlinha kūja Yafia.

13Longeja kūlola kīya dūhū, lūūkashika Gaati-hefa, na Eti-kazini; lūūpulukīla mu Limoni hūna lūūgalūka kūja Nea.

14A henaho ū lūbīmbī lwenūlo lūūtūja lūlolile sukuma kūja Hanatoni, lūūkagelela mu sī ya ntubīlo gwa Ifateeli.

15Ū mu sī yenīyo yalīmo mizengo ya Katata, Nahalalī, Shimuloni, Idala, na Betelehemu; mizengo ikūmi n'ībīlī, hamò na magūngūli gayo.

16Ī mizengo yenīyī na a magūngūli gayo hū walī wingīji wa banhū ba lūganda lwa ng'wa Zabuloni, kūlenganīla nū mumo jalī ī ndūgū jabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Sī ya lūganda lwa ng'wa Isakaali

17Ī mbale ī ya kanè yūbagwīīla banhū ba lūganda lwa ng'wa Isakaali, kūlenganīla nū mumo jalī ī ndūgū jabo.

18Ū mu sī ya wingīji wabo baalī na mizengo īyī, Yezileeli, Kesuloti, Shunemu,

19Hafalaimu, Shioni, Anahalati,

20Labiti, Kishioni, Ebezi,

21Lemeti, Enganimu, Enihada na Beti-pazezi.

22Ī sī yabo yalī ībimbīkanilwe na Tabooli, Shahazuma, na Beti-shemeshi; hūn'ū lūbīmbī lwabo lūūkakalīkīla ha mongo gwa Yolodani. Yalī mizengo ikūmi n'ītandatū hamò na magūngūli gayo.

23Ī mizengo yenīyī hamò na a magūngūli gayo hū yeene yalī ya wingīji wa banhū ba lūganda lwa Isakaali, kūlenganīla nū mumo jalī ī ndūgū jabo.

Sī ya lūganda lwa ng'wa Asheli

24Ī mbale ya kataano yūbagwīīla banhū ba lūganda lwa ng'wa Asheli, kūlenganīla nū mumo jalī ī ndūgū jabo.

25Ū mu sī ya wingīji wabo baalī na mizengo īyī, Helikati, Haali, Beteni, Akisafu,

26Alameleki, Amadi na Mishaali. Ū kū ng'weli ū lūbīmbī lwalī lūshikile kū lūgūlū lwa Kalimeeli na Shihooli-libunati.

27Hūna ū kūfuma ū kwenūko lūūgalūka kūlola kīya, kūja Beti-dagoni, lūūkikuumya na sī ya banhū ba ng'wa Zabuloni, hamò na sī ya ntubīlo gwa Ifateeli, hanuma lūūgalūka kūlola sukuma kūshisha Beti-emeki na Neieli, kūbītīla Kabūlī; lūūgūpama kū lūmoso ū nzengo gwenūyo.

28Hūna lūūlola Abudoni, Lehobu, Hamoni na Kana, kūjūshika Sidoni.

29Ū kūfuma kwenūko ū lūbīmbī lūūgalūka hangī kūlola Lama, kūīlīīla kū nzengo gwa Tilo ūyo gwalī gūpīndīlījiwe ndugu, hūna lūūgalūka hangī kūlola Hosa, lūūpulukīla kū Nyanza Nhaale. Lwalī lūkūbanīgije na mizengo ya Akizibu,

30Uma, Afeki na Lehobu, ī mizengo ī yose yalī makūmi abīlī, hamò na magūngūli gayo.

31Ī mizengo yenīyī na a magūngūli gaho hū walī wingīji wa banhū ba lūganda lwa ng'wa Asheli, kūlenganīla nū mumo jalī ndūgū jabo.

Sī ya lūganda lwa ng'wa Nafutali

32Ī mbale ya katandatū yūbagwīīla banhū ba lūganda lwa ng'wa Nafutali, kūlenganīla nū mumo jalī ī ndūgū jabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

33Ū lūbīmbī lwabo lwalī lūfumile Helefu lūūkabītīla na kū mitī mitaale ya mu Zananimu, ipandī lya Adami-nekebi na Yabuneeli kūja Lakumu, lūūkakalīkīla ha mongo gwa Yolodani.

34Hama ū kūfuma ī Azinoti-tabooli lūūlola ng'weli dūhū lūūkapulukīla Hukoki; ū kū dakama lwikuumya na sī ya banhū ba ng'wa Zabuloni, ī ng'weli lwikuumya na sī ya banhū ba ng'wa Asheli, ī kīya lūūshika kū mongo gwa Yolodani.

35Ī mizengo yaamo īyo yalī īpīndīlījiwe ndugu yaalī Zidimu, Zeeli, Hamati, Lakati, Gineleji,

36Adama, Lama, Hazooli,

37Kedeshi, Edilei, Eni-hazooli,

38Yiloni, Migidaleeli, Holemu, Betanasi, na Beti-shemeshi. Yaalī mizengo ikūmi na kenda, hamò na magūngūli gayo.

39Ī mizengo yenīyī na a magūngūli gayo hū walī wingīji wa banhū ba lūganda lwa ng'wa Nafutali, kūlenganīla nū mumo jalī ī ndūgū jabo.

Sī ya lūganda lo Dani

40Ī mbale ya mpungatī yūbagwīīla banhū ba lūganda lo Dani, kūlenganīla nū mumo jalī ī ndūgū jabo.

41Ū mu sī ya wingīji wabo baalī na mizengo īyī, Zola, Eshitaoli, Ili-shemeshi,

42Shaalabini, Aijaloni, Itila,

43Eloni, Timuna, Ekuloni,

44Eliteke, Gibetoni, Baalati,

45Yehudi, Bene-belaki, Gati-limoni,

46Me-yakoni, na Lakoni, nī lipandī īlo lyaalī lyilolile na Yopa.

47Kwike a banhū ba lūganda lwa ng'wa Dani bakalemeelwa ū kwīlang'hana ī sī yabo, yūja na banishi; nabo būūkagūdumīla nzengo gwa Leshemu, būgūdima, būbabūlaga pye a banhū na ng'wene, gūbiza gwabo boi. Aho balenda ū mu nzengo gwa Leshemu, būgūgalūcha ī lina būgwitana Dani, kūlwa kūng'wizūkwa saabo nkūlū Dani.

48Ī mizengo yenīyī na a magūngūli gayo hū walī wingīji wa banhū ba lūganda lwa ng'wa Dani, kūlenganīla nū mumo jalī ndūgū jabo.

Sī ya wingīji bo ng'wa Yoshwa

49Aho baamala ū kwīgabanhya ī sī kūlenganīla na a kahelelwe ka wingīji wabo, a Baisilaeli būng'winha nang'hwe ū Yoshwa ng'wana Nuni wingīji wakwe, nang'hwe ūpandīka wingīji hamò nabo,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

50gīt'ūmo SEEBA walī walagīja; būng'winha ū nzengo ūyo akagūlomba, nzengo gwa Timuna-seela, gwa mu sī ya magūlya ya Efulaimu, ūūgūzenga būpya wikala mo.

51Ī jenīji h'ī sī ja wingīji ījo ngabīji Elieza hamò na Yoshwa ng'witūnja o ng'wa Nuni bakajigabanhya, mu kūgunanhwa na batongeeji ba ndūgū ja Baisilaeli. Baajigabanhya balī Shilo, bo kūtūmamīla mbale kū būtongi bo ng'wa SEEBA, ha nyango gwa kwingīlīla ng'wiheema lya kwibilingīla. Būgūmala ū nīmo gwa kwīgabanhya ī sī.

Yoshwa 20

Mizengo ya kūpeelela

1Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Yoshwa gīkī,

2"Bawīlage a Baisilaeli basolanhye mizengo ya kūpeelela, gīt'ūmo nakakūlagīla mu nzīla ya ng'wa Musa;

3wilonge būpeelelo, ūlū munhū ūmūlaga munhū ūngī wa kūhūbīla, ūbiza atītile wa makaala apandīke ha kūpīlīla, atizūbūlagwa na maji wa shiilī.

4Akūpeelela mu nzengo gūmò gwa mizengo yenīyo, ūūkashika wīmīīla ha mita gwa kwingīlīla ū mu nzengo, ūsomboola ī mihayo yakwe ū kū banamhala ba nzengo gwenūyo. Nabo bakūng'wanukūla wingīle ū mu nzengo gwabo, bang'winhe ha kwikala, iikale ng'wenūmo hamò nabo.

5Ū maji wa shiilī ūlū ūnkūūbīja, yaya ū kūmfunya ū mūlagi ng'wenūyo na kūntūūla mu nkono gwakwe ū maji wa shiilī; nguno wamūlagaga ū nzenganwa ng'wiye mu kūhūbīla, walī atang'wikanilwe.

6Ū munhū ng'wenūyo akwikala ū mu nzengo gwenūyo kūshisha wīmīīle kū būtongi w'ibanza, īlolwe chiza ī mihayo yakwe; hūna akwikala ng'wenūmo kūshisha ache ū ngabīji ntaale ūyo asugile ī shikū jenījo. A henaho hū adūgije kūshoka ū kū nzengo gwa ng'wawe ūko wapeela.

7Na ng'hana būsolanhya mizengo; ū mu sī ya magūlya ya banhū ba lūganda lwa ng'wa Nafutali, būsola nzengo gwa Kedeshi mu Galilaya. Ū mu sī ya magūlya ya banhū ba lūganda lwa ng'wa Efulaimu, būsola Shekemu; hama ū mu sī ya magūlya ya banhū ba lūganda lwa ng'wa Yuda būsola Kiliati-alaba (h'ī Hebuloni).

8Ū kū lwandī lwa kīya ya Yolodani ya Yeliko, būsola Beza, nzengo gwa ng'witogolo lya kū magūlya ga sī ya banhū ba lūganda lwa ng'wa Lubeni, na Lamosi mu sī ya Gileadi, sī ya banhū ba lūganda lwa ng'wa Gadi; na Golani mu sī ya Bashani, sī ya banhū ba lūganda lwa ng'wa Manase.

9Ng'wisilaeli ose ose, nūūlū ngeni ūyo akwikalaga hamò nabo ūlū ūbūlaga munhū wa kūhūbīla, walī azunīlījiwe kūpeelela mu nzengo gose gose ū mu

© 2015 Bible Society of Tanzania.

yenīyo, atizūbūlagwa na maji wa shiilī aho ataalī kwīmīīla kū būtongi w'ibanza kūdegelekwa."

Yoshwa 21

Mizengo kūlwa Balawī

1Nabo a bataale ba kaya ja Balawī būng'wegeela ū ngabīji Elieza nū Yoshwa ng'witūnja o ng'wa Nuni, na a bataale a bangī a bang'anda jingī ī ja Baisilaeli.

2Ī shikū jenījo balī Shilo mu sī ya Kanaani, aho baabeegeela būbawīla, "Ū SEEBA walī walagīja mu nzīla ya ng'wa Musa gīkī mutwinhe nise mizengo ya kwikala mo, hamò na madīīmīlo ga mitugo jise."

3Na ng'hana a Baisilaeli būshikīlīja gīt'ūmo SEEBA walī walagīja, būbinha a Balawī kūfuma ū mu sī ja wingīji wabo mizengo īyī hamò na madīīmīlo gayo:

4Ī mbale ya kwandya yūbagwīla ba mu kaya ya ng'wa Kohati. A Balawī abo baalī ba shibyalīlwe sha ngabīji Alooni binhwa mizengo ikūmi n'idatū kūfuma mu banhū ba ng'anda ja ba Yuda, Simioni na Benjamini.

5A bangī a ba shibyalīlwe sha ng'wa Kohati bakinhwa mizengo ikūmi kūfuma mu kaya ja banhū ba ng'anda ja ba Efulaimu, Dani na nusu ya lūganda lwa ng'wa Manase.

6A ba shibyalīlwe sha ng'wa Gelishoni a bene bakinhwa mizengo ikūmi n'idatū kūfuma mu kaya ja banhū ba ng'anda ja ba Isakaali, Asheli, na Nafutali, nī nusu ya lūganda lwa ng'wa Manase ī ya Bashani.

7A ba shibyalīlwe sha ng'wa Melali kūlenganīla nū mumo jalī ndūgū jabo banukūla mizengo ikūmi n'ībīlī kūfuma kū banhū ba ng'anda ja ba Lubeni, Gaadi, na Zabuloni.

Kūgabanhyiwa kwamizengo

8Na lūūlū a Baisilaeli būbagabanhya a Balawī ī mizengo yenīyī, hamò na a madīīmīlo gayo, gīt'ūmo SEEBA walī walagīja mu nzīla ya ng'wa Musa.

9Ū kūfuma ū mu ng'anda ja ba Yuda na Simioni, bīīgaba ī mizengo īyī kūlenganīla nū mumo gaalī a mina gayo.

10(Ī mizengo īyī būgabīlwa Balawī ba mu kaya ya ng'wa Kohati, abo baalī ba shibyalīlwe sha ng'wa Alooni, nguno ī mbale ya kwandya īkabagwīīla boi).

11Ū kūfuma mu sī ya magūlya ga lūganda lwa ng'wa Yuda, binhwa nzengo gwa Kiliati-alaba (h'ī Hebuloni) hamò na madīīmīlo gaago, (ū Alaba walī nkūlūgeji wa Baanaki).

12Alīyo a malaale na a magūngūli ayo gaalī gagūpīndije ū nzengo gwenūyo baalī bamala kūng'winha Kelebu ng'witūnja o ng'wa Yefune kūbiza sabo yakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Na lūūlū a ba shibyalīlwe sha ngabīji Alooni binhwa Hebuloni (ūyo gwalī nzengo gwa kūpeelela ūlū munhū ūbūūlwa gīkī wabūlagaga), na Libuna,

14Jatili, Esitemoa,

15Holoni, Debili,

16Aini, Juta, na Beti-shemeshi; mizengo kenda hamò na madīīmīlo gayo kūfuma ū mu ng'anda būbīlī wajo jenīji.

17Ū kūfuma ū mu lūganda lwa ng'wa Benjamini binhwa mizengo ya Gibeoni, Geba,

18Anasosi, hamò na Alimoni; mizengo īnè na madīīmīlo gayo.

19Ī mizengo ya bagabīji ba mu kaya ya ng'wa Alooni ī yose yalī ikūmi n'idatū, hamò na madīīmīlo gayo.

20A Balawī a bangī a ba shibyalīlwe sha ng'wa Kohati bakinhwa mizengo kūfuma mu sī ya banhū ba shibyalīlwe sha lūganda lwa ng'wa Efulaimu.

21Ū kūfuma ū mu sī ya magūlya ga lūganda lwa ng'wa Efulaimu binhwa Shekemu (ūyo nago gwalī nzengo gwa kūpelela ūlū munhū ūbūūlwa gīkī wabūlagaga), na Geza,

22Kibuzaimu, na Beti-holoni; mizengo īnè hamò na madīīmīlo gayo.

23Hama ū kūfuma ū mu lūganda lwa ng'wa Dani binhwa mizengo ya Eliteke, Gibesoni,

24Aijaloni, Gati-limoni; mizengo īnè hamò na madīīmīlo gayo.

25Nū kūfuma ū mu nusu ya lūganda lwa ng'wa Manase banukūla Taanaki na Gati-limoni; mizengo ībīlī hamò na madīīmīlo gayo.

26Ī mizengo ī yose ikūmi yenīyī hamò na a madīīmīlo gayo bakinhwa banhū ba ndūgū ja ng'wa Kohati abo baalī baasaagīīla.

27A Balawī ba mu kaya ya ng'wa Gelishomu a bene ū kūfuma ū mu nusu ī yīngī ī ya lūganda lwa ng'wa Manase bakinhwa nzengo gwa Golani, mu sī ya Bashani (nago gwalī nzengo gwa kūpeelela ūlū munhū ūbūūlwa gīkī wabūlagaga), binhwa na Beeshitala; mizengo ībīlī hamò na madīīmīlo gayo.

28Ū kūfuma ū kū lūganda lwa ng'wa Isakaali banukūla Kishioni, Dabela,

29Jalimuti, na Enganimu; mizengo īnè hamò na madīīmīlo gayo.

30Ū kūfuma ū kū lūganda lwa ng'wa Asheli banukūla Mishali, Abudoni

31Helikati na Lehobu; mizengo īnè hamò na madīīmīlo gayo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

32Ū kūfuma ū kū lūganda lwa ng'wa Nafutali banukūla Kedeshi ya Gileadi (nago gwalī nzengo gwa kūpeelela ūlū munhū ūbūūlwa gīkī wabūlagaga), Hamosi-dooli, na Kalita; mizengo idatū hamò na madīīmīlo gayo.

33Ī mizengo ī yose īyo bakinhwa banhū ba mu kaya ya ng'wa Gelishomu yaal'ikūmi n'idatū hamò na madīīmīlo gayo.

34A ba mu kaya ya ng'wa Melali (a Balawī abo baalī baasaagīīla) a bene ū kūfuma ū kū lūganda lwa ng'wa Zabuloni binhwa Yokineamu, Kalita,

35Dimuna, na Nahalali; mizengo īnè hamò na madīīmīlo gayo.

36Ū kūfuma ū kū lūganda lwa Lubeni binhwa Beza, Yahazi,

37Kedemoti na Mefaati; mizengo īnè hamò na madīīmīlo gayo.

38Ū kūfuma ū kū lūganda lwa Gaadi binhwa Lamoti mu sī ya Gileadi (nago nzengo gwa kūpeelela ūlū munhū ūbūūlwa gīkī wabūlagaga), Mahanaimu,

39Heshiboni, na Yazeeli; mizengo īnè hamò na madīīmīlo gaaayo.

40Ī mizengo ī yose īyo bakahelelwa banhū ba kaya ja ng'wa Melali, a Balawī abo baalī baasaagīīla, yalī ikūmi n'ībīlī.

41Ī mizengo ī yose ī ya Balawī ū mu sī īyo bakīdima Baisilaeli, yalī makūmi anè, n'īnaane hamò na a madīīmīlo gayo.

42Ī mizengo yenīyī būlī gwene gwalī na madīīmīlo gayo, gagūpīndīlīgije; h'ūmo yaalī pyī ī mizengo.

Kwisagīja kwa ng'wa SEEBA kūshikīīla

43Hūna lūūlū ū SEEBA ūbiza wabinha ng'hana a Baisilaeli pyī ī sī īyo walī wabisagīja kūbinha bakūlūgenji babo, bīdima bikala mo būlembeela. Ū mu banishi babo atigelile nūūlū ūmò wa kūbīīmīla; ū SEEBA akabatūūla pye a banishi babo mu nkono gwabo.

44Ū kwisagīja kwa ng'wa SEEBA ū kwawiza ū kū banhū ba numba ya ng'wa Isilaeli, pyī ū kose kūkashikīīla.

45Gūtalebile mhayo nūūlū gūmò gwaho.

Yoshwa 22

Yoshwa kūbafuuha bana kīya

1Hūna ū Yoshwa ūbitana a banhū ba lūganda lwa ng'wa Lubeni nū lwa ng'wa Gaadi, na a ba nusu ya lūganda lwa ng'wa Manase;

2ūbawīla gīkī, “Ng'wabeegije ū kūshikīlīja pyī īyo Musa ntūmami o ng'wa SEEBA walī walagīla, nū nene ng'wūniigwa mu yose īyo naalūmulagīlaga kwīta.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Ī haha jakwīlaga ī shikū ū mulī kūūnū, alīyo mutabalekanīgije a badūgū bing'we;
ng'wagūshikīlīgije chiza ū nīmo ūyo SEEBA Mulungu wing'we walī wamuhelela
kūgwīta.

4Na lūūlū īkī ū SEEBA Mulungu wing'we wabifuugije na badūgū bing'we gīt'ūmo
walī wisagīja, ī haha mudūgije kūshoka kaya kū sī ying'we īyo Musa ntūmami o
ng'wa SEEBA wang'winha, ū kū ntambūko gwa mongo gwa Yolodani.

5Kwike ilang'hanagi, mubize bitegeleja ū mu kūshimizīle ū mu kahelele nū mu
shilagīlo īsho wang'winha Musa ntūmami o ng'wa SEEBA, ū kūntogwa ū SEEBA
Mulungu wing'we, na kūshimizīla mu nzīla jakwe jose, nū kūshikīlīja ī ya
shilagīlo shakwe, na kūdiimana nang'hwe mu būshikaanu wa ng'hana, na
kūntūmamīla we na ng'holò īmò mu būpanga wing'we bose."

Ng'walīlo bbihī na mongo gwa Yolodani

6Hūna ū Yoshwa ūbafuuha hama ūbalaga būja kaya kū mizengo yabo.

7(Ī nusu ya banhū ba lūganda lwa ng'wa Manase ī yīmò, ū Musa walī wamala
kūbinha sī ipandī lya Bashani, hama ī nusu ī yīngī Yoshwa ūbinha ī sī, kū
ntambūko gwa ng'weli ya mongo gwa Yolodani hamò na a baana ba ng'wabo a
bangī.) Na lūūlū ū Yoshwa aho wabalaga kūja kaya, akabafuuha mbango

8alībawīla gīkī, "Shokagi kaya, mushike najo ī sabo jing'we jenīji; jagi na madaale
mataale ga mitugo, hamò feza, zahabu, shaba na chūūma; na myenda mingī. Ūlū
mulashike ko mubagabūlīle na a baana ba ng'wing'we ī shikolo īsho ng'wasolile
nding'wa kūfuma kū banishi bing'we."

9Na lūūlū a ba lūganda lwa Lubeni, nū lwa ng'wa Gaadi, nī nusu ya lūganda lwa
Manase, būbaleka a Baisilaeli Shilo ya Kanaani, būshoka Gileadi kū sī yabo īyo
baalī binhwa, gīt'ūmo shilagīlo sha ng'wa SEEBA shalī shihayīlile kūbītīla mulī
Musa.

10A banhū benabo aho baashika Geliloti kū mongo gwa Yolodani, alīyo būbiza
bataalī mu sī ya Kanaani, būzenga ng'walīlo ntaale haho bbihī nū mongo gwa
Yolodani.

11A Baisilaeli aho bigwa gīkī baazengile ng'walīlo ipandī lya Geliloti kū lūbīmbī
lwa sī ya Kanaani, ū kū lwandī lwa sī ya Baisilaeli,

12a Baisilaeli a bose biibilingīla Shilo kūlonja mihayo ya būlūgū gīkī babasange
ko bakalwe būlūgū nabo.

Bana kīya kūsaayīlwa na bichabo

13Na lūūlū a Baisilaeli būntūma Finehasi ng'witūnja wa ngabīji Elieza gīkī aje ī
Gileadi, ū kū banhū ba lūganda lwa ng'wa Lubeni, nū lwa ng'wa Gaadi, nī nusu
ya lūganda lwa ng'wa Manase.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Ūja hamò na banhū ikūmi, bataale ba ng'anda jabo; munhū ūmò būlī lūganda lwa Baisilaeli, nīyo būlī ng'wene ūbiza walī ntaale wa lūdūgū lwa ng'wawe ū mu ndūgū ja Baisilaeli.

15Aho bashika ī Gileadi ū kū banhū ba lūganda lwa ng'wa Lubeni na lwa ng'wa Gaadi, nī nusu ya lūganda lwa ng'wa Manase, būbawīla,

16“Pye a Baisilaeli balīhaya gīkī, ‘Ng'wandije kinehe nose ng'wīta mhayo gwa kūng'olekeja būgomi wabūbi gīko ū SEEBA Mulungu wa Baisilaeli? Mudūgije kinehe ū kūgalūka ī haha yenīyī ng'ūneka ū SEEBA ng'ūgoma ng'wizengela ng'walīlo gwing'we?

17Ū būbi wa Peoli ūbo būkatūgwīīla tūūluha, tūtaalī dūhū ū kwigeja? Nguno kūshisha nī lelo īyī tūtaalī ū kwiyeeja ū kūfuma ū mu būkenaagūji wenūbo nūūlū īkī a banhū ba ng'wa SEEBA bakagwīlwa ihūūya lyabūbi!

18A bing'we ning'we hū ng'ongeja kūgalūka dūhū na kūneka ū SEEBA? Mutamanile gīkī ī lelo yenīyī ūlū ng'wīta būshitiigwa ng'ūneka ū SEEBA, ī ntondo akūbapelanīla pye a Baisilaeli?

19Ūlū mulībona gīkī ī sī ying'we ītī neela, gūkīlagi ū mongo ng'wize kūūnū kū sī ya ng'wa SEEBA, ūko līlī ī liheema; nzūgi twisangīje tūkūgabanha ī sī īyo īlīho. Alīyo ū gwa kūngomela SEEBA, na kūtūlemeela na a bise ng'wibeegeja ng'walīlo gwing'we ning'we, kūleka ū ng'walīlo go ng'wa SEEBA Mulungu wise, yaya gete ī gīko.

20Ū Akani wa kū ng'wa Zela aho akīīta wibītīlīja, ūsola shikolo īsho shalī shiigelile kūfunyiwa kūlwa ng'wa SEEBA, atabenhelegije nsango pye a Baisilaeli? Angū ū būhūbi wakwe būtagelelile kūmūlaja wei iyene dūhū!’”

Nguno ya kūzenga ng'walīlo

21Nabo a banhū ba lūganda lwa ng'wa Lubeni nū lwa ng'wa Gaadi nī nusu ya lūganda lwa ng'wa Manase būbashokeja a bataale ba ndūgū ja Baisilaeli būhaya,

22“Ū wa būdūla bose, ng'wene Mulungu! Hū ng'wene ū SEEBA! Ū wa būdūla bose, ng'wene Mulungu! Hū ng'wene ū SEEBA! Ng'wenūyo h'ūyo amanile gete! Na a Baisilaeli ni badeebage! Ū mhayo gwenūyū ūlū gūfumile mu būgomi nūūlū būshitiigwa kūlī SEEBA, ī lelo yenīyī tūmalagi pye, mutizūtūsaaja nūūlū hado.

23Ūlū twizengelile ng'walīlo gwise benekīlī gīkī tūgalūke tūneke SEEBA twandye kūyūfunya shakwinha sha kūpemva aha, na shakwinha sha būsu, nūūlū kūyūfunīja ho shakwinha sha būsangī, SEEBA ng'wenekīlī ni atwinhage nsango!

24Ītī gīko na hado yaya; ū mhayo gwenūyū twagwītile kūlwa kogoha gīkī lūshikū lūmò a banhū ba shibyalīlwe shing'we bakūbawīla a ba shibyalīlwe shiise gīkī, ‘A bing'we ning'we mulī na kī ū kūlī SEEBA Mulungu wa Baisilaeli?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Mulībona gīkī ū SEEBA watūūla mongo gwa Yolodani kūbiza lūbīmbī a ha gatī yise na a bing'we a ba lūganda lwa ng'wa Lubeni na lwa ng'wa Gaadi! A bing'we mutī na sha kūsola ū kūlī SEEBA!' Hūna ū mu gīko a banhū ba shibyalīlwe shing'we badūgije kūbagwisha ng'holò a baana bise nose booya ū kūng'ogoha ū SEEBA.

26H'ī nguno yene tūkiwīla gīkī, 'Twigolanyagi tūzenge ng'walīlo, alīyo gūtizūbiza gwa kūfunīja ho shakwinha sha kūpemva, nūūlū shitambò sha mbika yose yose.'

27Ū goi gūbize gwa būkaanīji a ha gatī yise na a bing'we, nū kū shibyalīlwe īsho shilaakūūbīje hanuma yise koolecha gīkī ū SEEBA tūkūnamīja kwipandī lyakwe lyeela, h'ūko tūkūmfunīja ī shakwinha shise sha kūpemva, nī shitambò nī shakwinha sha būsangī. Ū mu gīko ū kū shikū ja kū būtongi a baana bing'we batūdūla ū kūbawīla a bise gīkī, 'A bing'we mutī na shose shose ū kūlī SEEBA.'

28A bise tūkahooya tūūbona gīkī, 'A benaba ūlū būtūwīla ū mhayo gwenūyo, nūūlū būbawīla banhū ba shibyalīlwe shise, tūkūhaya gīkī, Gūlolagi ū ng'walīlo gwa kwikola nū ng'walīlo go ng'wa SEEBA, ūyo bakūlūgenji bise baagūbeeja kūlwa būkaanīji. Batagūbeegije kūlwa nguno ya kūfunīja ho shakwinha sha kūpemva nūūlū shitambò shose shose, alīyo kūlwa būkaanīji a ha gatī yise na a bing'we.'

29A bise ngilo gete ū kūngomela ū SEEBA na kūgalūka tūneke ī lelo īyī. Tūtīko kwizengela ng'walīlo gwa kūfunīja ho shakwinha sha kūpemva, na shakwinha sha būsu, nūūlū shitambò shose shose, ūlū ītī ū ng'walīlo go ng'wa SEEBA Mulungu wise dūhū, ūyo gwīmīīlile kū būtongi w'iheema lyakwe."

Baisilaeli kwīzunya ī nguno

30Ū ngabīji Finehasi na a batongeeji ba Baisilaeli, a bataale ba kaya ja Baisilaeli, aho biigwa īyo bakīhaya a banhū ba lūganda lwa ng'wa Lubeni nū lwa ng'wa Gaadi, na a ba nusu ya lūganda lwa ng'wa Manase, būyega.

31Ū Finehasi ū ng'witūnja wa ngabīji Elieza ūbawīla a banhū ba lūganda lwa ng'wa Lubeni nū lwa ng'wa Gaadi, na a ba nusu ya lūganda lwa ng'wa Manase gīkī, "Ī lelo twadeeba gīkī ū SEEBA alī hamò nise, nguno gashi ū mhayo gwenūyo mutagwītile kūlwa kūngomela SEEBA. Ī haha ng'wīpījaga ū mu nkono go ng'wa SEEBA ī Isilaeli."

32Hūna ū Finehasi ū ng'witūnja wa ngabīji Elieza, na a batongeeji ba Baisilaeli bīnga ī Gileadi, ū kū banhū ba lūganda lwa ng'wa Lubeni, na a ba lūganda lwa ng'wa Gaadi, būshoka Kanaani; būjitwala ī mhola jenījo ū kū Baisilaeli.

33Aho baajiigwa ī mhola jenījo bakayega no būnkumīlīja Mulungu; booya ū kūhooyela ya kūja kū būlūgū kwilwisha, na kwīkenaagūla ī sī ūko bakikalaga a ba lūganda lwa ng'wa Lubeni na a ba lūganda lwa ng'wa Gaadi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

34A banhū ba lūganda lwa ng'wa Lubeni na a ba lūganda lwa ng'wa Gaadi
būgwitana ū ng'walīlo gwenūyo lina lya, BŪKAANĪJI HA GATĪ YISE GĪKĪ Ū SEEBA
ALĪ MULUNGU.

Yoshwa 23

Yoshwa kūhooya na batongeeji

1Aho lyabīta ikanza lya shikū ningī, nū SEEBA ūbiza wabifuugije a Baisilaeli ū kū
banishi babo a bose abo baalī babapīndije hose hose, ū Yoshwa akongeja ū
kūnamhaala.

2Hūna ikanza ilebe ū Yoshwa ūbitana pye a Baisilaeli, a banamhala babo,
batogeeji ba ng'anda, balamuji, na a bagunanhi; ūbawīla gīkī, "Ū nene ī haha
nanamhaalaga, jajaga ī shikū jaane.

3A bing'we benekīlī ng'wībonile pyī īyo SEEBA Mulungu wing'we wabīītīlile a
banhū ba mahanga gose genayo kūlwa nguno ying'we. Ū SEEBA Mulungu
wing'we hū ng'wene ūyo walūmulwīlīīlaga.

4Mumanile ūmo nīīgabanhīgije pyī ī sī kū ng'anda jing'we ī jose, kūbiza wingīji
wing'we; ī yose ī ya mahanga ayo twamalile kūgadima, na a yayo gaasaagile ho,
kūfuma kīya kū mongo gwa Yolodani kūshisha kū ng'weli ū kū Nyanza ī Nhaale.

5Ū SEEBA Mulungu wing'we, wei ng'wenekīlī akūbasunda a banhū ba mahanga
genayo bang'wīngīle; akūbapeeja bīnge ū kū būtongi wing'we, ng'wīdiime
bing'we ī sī yabo, gīt'ūmo kūlī kwisagīja kwa ng'wa SEEBA Mulungu wing'we.

6Na lūūlū a bing'we handatīlagi dūhū, ng'wīlondeele mu welwang'holò pyī īyo
yandīkīlwe ū mu shitabo sha Shilagīlo sha ng'wa Musa; yaya kūgalūka kūja kū
būlyo nūūlū kū lūmoso.

7Yaya ū kūbiza na būsangī nabo a banhū ba mahanga ayo gaasaagīīlile ū mu
bing'we genaya, yaya ū kūgahaya a mina ga baamulungu babo, nūūlū kwilahīla
mu mina gabo yaya. Yaya gete ū kūbatūmamīla, nūūlū kwinama kū būtongi
wabo a baamulungu benabo.

8Alīyo diimanagi na SEEBA Mulungu wing'we, gīt'ūmo mukwītīlaga kūshisha
lelo īyī.

9Ū SEEBA wamupeegegije mahanga mataale na ga nguzu ningī no; kūshisha
haha īyī ataalī kwilonga nūūlū ūmò wa kūng'wīmīla a bing'we.

10Munhū ūmò ū mu bing'we akūpeejaga banhū shihūmbī shigima, nguno ū
SEEBA hū ng'wene ūyo akūmulwīlīīlaga, gīt'ūmo walī wang'wisagīja.

11Na lūūlū ilang'hanagi dūhū a bing'we muntogwe gete ū SEEBA Mulungu
wing'we.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Alīyo ūlū ng'ūgalūka, ng'wandya kūnwaana nabo a banhū ba mahanga ayo gaasaagīīlile ū mu bing'we, na ng'wandya kwitooleela nabo a banhū benabo na kūbiza na būsangī nabo;

13a henaho deebagi hape gīkī ū SEEBA Mulungu wing'we atūbapeeja bang'wīngīle a banhū ba mahanga genayo. A ha ng'wanya gwaaho bakūbiza lūtu lwa kūmugwasha a bing'we, na nang'ha gwa kūmudīīmūlīla kū ngongo, na magwaata ga kūmukwaala kū miso, kūshisha mukenaagūke mushile gete ū mu sī ī yawiza yenīyī, īyo wang'winhile ū SEEBA Mulungu wing'we.

14Ū nene ī haha nalī bbihī kūja ūko sī yose ījile; mumanile hape ū mu ng'holò jing'we nū mu būpanga wing'we bose, ī gīkī ū mu yose īyo SEEBA Mulungu wing'we wang'wisagīja, gūtīho nūūlū gūmò ūyo gūtashikīīlile. Būlī kwisagīja kwakwe kwashikīīlile, gūtalebile mhayo nūūlū gūmò yaya.

15Alīyo gīt'ūmo yashikīīlile pyī īyo waalī wang'wisagīja ū SEEBA Mulungu wing'we, ū SEEBA akūng'wenhela gīko na a mabūbi a gose ayo wamuwīla, kūshisha amukenaagūle mushile ho gete ū mu sī ī yawiza yenīyī īyo wang'winhile.

16Ūlū ng'ūlīkenaagūla ī lilagane lya ng'wa SEEBA Mulungu wing'we īlo wamulagīla kūlīdima, ng'wandya kūja kūbatūmamīla baamulungu bangī na kwinama kū būtongi wabo, a henaho ū būpelanu bo ng'wa SEEBA būkūng'widīkīla; mukūkenaagūka wangū no mushile ū mu sī ī yawiza īyo wang'winhile."

Yoshwa 24

Yoshwa Kūhaya Ya Kūmalīīja

1Na lūūlū ū Yoshwa ūbitana pye a banhū; ī ng'anda ja Baisilaeli ī jose jiibilingīla Shekemu. Hanuma ūbitana pye a banamhala na a batogeeji ba ng'anda, na a balamuji, hamò na a bagunanhi ba Baisilaeli; begeela kū būtongi bo ng'wa Mulungu.

2Hūna ū Yoshwa ūbawīla pye a banhū gīkī, "Ū SEEBA Mulungu wa Baisilaeli alīhaya gīkī, 'Ī kale a bakūlūgenji bing'we bikalaga kū sī ya nkīlo gwa Mongo, a bose kūfuma kūlī Teela, Abulahamu nū Nahooli; na baalī balamya ba baamulungu bangī ū kwenūko.'

3Alīyo nūnsola ū nkūlūgenji wing'we ū Abulahamu kūfuma ū kū sī ya kū nkīlo gwa Mongo, nūntwaala hose pyī ū mu sī ya Kanaani; hanuma a banhū ba shibyalīlwe shakwe nūūbīīta kūbiza bingī no no no; nūng'winha ng'witūnja Isaka.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Ū Isaka nang'hwe nūng'winha ba Esau na Yakobo; ū Esau nūng'winh sī ya Seili
kūbiza yakwe, ū Yakobo ū ng'wene ūtulumenha kūja Misili hamò nū būbyīle
wakwe.

5Niza nūbatūma ba Musa na Alooni; a bana Misili nūbaluhya no mu nzīla ya
mihayo īyo nakīīta ū mu sī yabo, hūna nūmufunya ū mu sī yenīyo a bing'we.

6Aho naabīnja ī Misili a bakūlūgenji bing'we, būshimīza būūkashika kū nyanza;
a bana Misili būbakūūbīja na magogoteni gabo, hamò na badamhīji ba falasa,
nabo būūkashika ū kū Nyanza ī Yaaza.

7Alīyo a bakūlūgenji bing'we būnīlīīla ū SEEBA gīkī abagune, ūchaamīka giiti a
ha gatī ying'we na a bana Misili; hanuma wīīhamīla ī nyanza yūbakundīkīja a
bana Misili. A miso ging'we gīībona pyī īyo nakabīītīla a bana Misili. Hanuma ya
henaho ng'wikala mu sī y'itogolo ikanza lya shikū ningī.

8Hūna nūng'wenha kūshisha mu sī ya Baamooli, abo biikalaga kū ntambūko gwa
kīya ya mongo gwa Yolodani. A banhū benabo bakagema ū kwilwisha ning'we,
alīyo nūūbatūūla mu makono ging'we. Nūbakenaagūla ū kū būtongi wing'we,
ng'wīdima bing'we ī sī yabo.

9Ū Balaaki ū ng'witūnja o ng'wa Zipooli, ūyo walī ntemi wa Moabu wibeeja beeja
gīkī wize kūmudumīla; wanoga ūntūma Balaamu ng'witūnja o ng'wa Beoli, gīkī
iize kūmuzuma.

10Alīyo natandegelekile ū Balaamu, na lūūlū ūmufuuha ja lwīsī lwīsī; nūbiza
nang'wīnja ū mu nkono gwakwe ū munhū ng'wenūyo.

11"Hanuma ya henaho ng'ūgūkīla ū mongo gwa Yolodani, ng'ūshika Yeliko. A
biikaji ba Yeliko bilwisha ning'we būlūgū, gīt'ūmo bakīītīla na a Baamooli,
Bapelizi, Bakanaani, Bahītī, Bagiligashi, Bahīvī, na Bayebusi; alīyo nabo
nūbatūūla mu nkono gwing'we.

12Nūūtūma sali jūtonga ko jūbapeeja būng'wīngīla gīt'ūmo nakabīītīla a batemi
a babīlī, a ba Baamooli. Ū gwenūyo mutagwītīle mu būdūla wa lūshū nūūlū būta
wing'we.

13Na lūūlū nūbiza nang'winha sī īyo mutīīnoganogelile, na mizengo īyo
mutīzengile bing'we; h'ūmo mukwikalaga ī haha, na a matwajo ga mizabibu ayo
mukūlyaga ī haha mutīhambile bing'we, pye na ga mizeituni."

14Na lūūlū shing'wigelile mung'ogohe ū SEEBA, na muntūmamīle we mu
wishigwa būtaale. Gaponyagi a maamulungu ayo bakūlūgenji bing'we
baagalamyaga kū sī ya nkīlo gwa Mongo, hamò na mu sī ya Misili; mubize
batūmami baa kūntūmamīla SEEBA.

15Alīyo ūlū mulībona gūlīīlamba ū gwa kūntūmamīla ū SEEBA, numho solagi
lūūlū ī lelo yenīyī ūyo mutogilwe kūntūmamīla; babize a baamulungu abo
bakūlūgenji bing'we baabatūmamamīlaga kū sī ya nkīlo gwa Mongo, nūūlū a

© 2015 Bible Society of Tanzania.

baamulungu ba Baamooli abo mukwikalaga mu sī yabo ī haha; alīyo ū nene nī kaya yane tūkūntūmamīla SEEBA.

Baisilaeli kūsola kūntūmamīla SEEBA

16Hūna a banhū būshosha balīhaya, “A bise ngilo gete ū kūneka ū SEEBA na kwandya kūbatūmamīla baamulungu bangī, ni gūchīlage kūle.

17Nguno h'ū SEEBA Mulungu wei ng'wenekīlī ūyo watwīnja a bise na a bakūlūgenji bise ū mu sī ya Misili; ūtūfunya ū mu sī ya būsese yenīyo, wīta nī shimanīīkījo ī shitaale īsho akīīta kū būtongi wa miso gise. Nū mu lūgendo lwise ū lose hū ng'wene ūyo watūlang'hana, pye nū mu mahanga a gose ūmo twabītaga.

18Nīyo ū SEEBA hū ng'wene wagapeegije a mahanga gūtwīngīla, pye na a Baamooli abo biikalaga ū mu sī yenīyī. Na lūūlū na a bise tūkūntūmamīla ū SEEBA, nguno hū ng'wene ū Mulungu wise.”

19Ū Yoshwa ūbawīla a banhū gīkī, “A bing'we mutūdūla ū kūntūmamīla ū SEEBA, nguno ū wei alī Mulungu ng'wela, na Mulungu wa wilu. Atūmuleka ng'wikale na būūshitiigwa wing'we, hamò na būkenaagūji wing'we gīko.

20Ūlū ng'ūneka ū SEEBA ng'wandya kūtūmamīla baamulungu bageni, akūgalūka ang'wenhele mihayo ya kūmukenaagūla na kūmumala gete, nūūlū īkī ī haha alī wawiza ū kū bing'we.”

21Alīyo a banhū būnshokeja ū Yoshwa balīhaya gīkī, “Ītī gīko! Tūkūntūmamīla dūhū ū SEEBA.”

22Nang'hwe ūbawīla, “Ng'wikaanīla bing'we benekīlī gīkī ng'wasolaga gwa kūntūmaīla SEEBA.” Nabo būshosha balīhaya, “Ūlītūngīlīja tūlī bakaanīji ng'hana.”

23A henaho ū Yoshwa ūbawīla, “Na lūūlū gīnjagi a maamulungu a mageni ayo mulī nago, ī ng'holò jing'we jingalūkīle SEEBA, ū Mulungu wa Baisilaeli.”

24A banhū būnshokeja hangī ū Yoshwa balīhaya gīkī, “Tūkūntūmamīla ū SEEBA Mulungu wise, na tūkūbiza biigwi ū kūlī wei.”

25Ū mu lūshikū lwenūlo aho balī Shekemu, ū Yoshwa ūbeeja ilagane kūlwa nguno yabo a banhū, ūbatūūlīla na malange hamò na shilagīlo.

26Ū Yoshwa wīyandīka ī mihayo yenīyo mu Shitabo sha Shilagīlo sha ng'wa Mulungu. Hūna ūsola iwe itaale ūlīsīmbīla lyīmīīla ho a henaho, yaalī ha sīlīlī ya ntī gwalī bbihī n'ipandī lyeela lya ng'wa SEEBA.

27Hanuma ūbawīla a banhū gīkī, “Ī liwe īlo mulīīlībona lyenīlī, līkūbiza lya kūtūkaanīla, nguno lyayigwaaga pyī ī mihayo īyo watūwīlaga ū SEEBA. Līkūmukaanīla ūlū ng'ūlekaana nū būtūngīlīja wing'we ū kūlī Mulungu wing'we.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28Hanuma ya yenīyī ū Yoshwa ūbalaga a banhū būja, būlī ng'wene ūja kū sī ya wingīji wakwe.

Kūcha kwa ng'wa Yoshwa

29Hūna lūūlū a hanuma ya yose yenīyī, ū Yoshwa ū ntūmami o ng'wa SEEBA ūcha alī na būlamu wa myaka igana n'ikūmi līmò.

30Būnjīka ū mu sī ya wingīji wakwe, mu nzengo gwa Timuna-sela, mu sī ya magūlya ya banhū ba lūganda lwa Efulaimu, sukuma ya lūgūlū lwa Gaashi.

31A Baisilaeli bakantūmamīla ū SEEBA ū mu shikū ja būlamu bo ng'wa Yoshwa ī jose, hamò nī ja bataale abo akabaleka ho ū Yoshwa, abo baalī bīībona pyī īyo SEEBA walī wabīītīla a Baisilaeli.

32A maguha ga ng'wa Yosefu ayo baalī baagenha a Baisilaeli kūfuma Misili nago gaalī gaajīkīlwa Shekemu, ū ng'wipandī lya sī īlo Yakobo waalī walīgūla shipande igana sha feza, kūfuma kūlī ise o ng'wa Shekemu; ūmò wa bitūnja ba ng'wa Hamooli. Ī lipandī lyenīlo lyūbiza sī ya wingīji kūlwa banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa Yosefu.

33Nū Elieza ū ng'witūnja o ng'wa Alooni ūcha ūjīkīlwa Gibea, īyo walī wagabīlwa Finehasi ng'witūnja wakwe, mu sī ya magūlya ya banhū ba lūganda lwa Efulaimu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Balamuji

Balamuji 1

Baisilaeli kongeja kūdima sī

1Aho waacha ū Yoshwa, a Baisilaeli būmūūja ū SEEBA gīkī, “Nani atonge ū
kūjiilwisha būlūgū nabo a Bakanaani, kūlwa kūtūlwīīlīla?”

2Ū SEEBA ūhaya, “Yuda h'ūyo akūtonga, nguno ī sī yenīyo naang'winhile wei.”

3Hūna a bagosha ba mu lūganda lwa Yuda būbawīla a badūgū babo a ba lūganda
lwa ng'wa Simioni gīkī, “Nzūgi tūje tūkilwishe nabo būlūgū a Bakanaani abo balī
ū mu sī yise; hanuma ya henaho na a bise tūkūja hamò ning'we tūkalwe nabo
abo balī ū mu sī ying'we.” Na ng'hana a banhū ba lūganda lwa ng'wa Simioni būja
hamò nabo.

4Hūna a ba lūganda lwa ng'wa Yuda būlinha bajile, būūkalwa nabo būlūgū ipandī
lya Bezeki; ū SEEBA ūbatūūla mu makono gabo a banishi babo a Bakanaani, na
a Bapelizi; būbabūlaga banhū shihūmbī ikūmi.

5A h'ipandī lyenīlo h'aho bakansangīla nū Adoni-bezeki, būūlwa nang'hwe;
būbapyena kībi kībi a Bakanaani na a Bapelizi.

6Ū Adoni-bezeki ūpeela, alīyo būnkūūbīja ūko akajiibisa būkandima; būntīna a
makuulume ga kū makono na a ga kū mhambala.

7Ū Adoni-bezeki ūhaya gīkī, “Ū nene ng'wenekīlī naabīta kūtīna makuulume ga
makono na ga magūlū, ga batemi makūmi mpungatī, hūna būyūūlya shilīwa sha
kūsoleleja hasī ng'wikūlū lyane. Ī haha ū Mulungu wanilīpa nane kūlwa yenīyo
īyo naayīīta.” Būnsola būja nang'hwe Yelusalemu, ūūkachīla kwenūko.

8A banhū ba lūganda lwa ng'wa Yuda bakalwa būlūgū na a banhū ba Yelusalemu,
būgūdima ū nzengo gwenūyo. Būūbabūlaga wa lūshū pye a biikaji ba ng'wene,
hūna ū nzengo būgūpemba moto.

9Hanuma ya henaho, a ba lūganda lwa ng'wa Yuda būja kūlwa būlūgū na
Bakanaani abo bikalaga kū sī ja magūlya, na ba Negevu, na a babo bikalaga kū sī
ja ntubīlo.

10Būūbasanga na Bakanaani biikalaga Holebu (ī kale gwitanagwa Kiliati-alaba),
nabo būbapyena, hamò na mizengo ya Sheshai, Ahimani, na Talimai.

11Bīnga a henaho būūkabadumīla na banhū ba Debili (ī kale yitanagwa Kiliati-
shefeli).

12Hūna ū Kelebu ūhaya gīkī, “Ūyo alagūdumīle ū nzengo gwa Kiliati-shefeli
agūdiime, nakūng'winha ū nshīke wane ū Akisa abize nke wakwe.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Osnieli ng'witūnja o ng'wa Kenazi ūyo walī ng'wana wa ng'wawe na Kelebu ūgūdima ū nzengo gwenūyo; na lūūlū ū Kelebu ūnfūnya u nshīke wakwe ū Akisa atoolwe nū Osinieli.

14Aho wiza ho bandya kwikala hamò, lūshikū lūmò ūnkomiga akanombe ilaale ū ise. Aho wika a ha nzobe yakwe, ū Kelebu ūmūūja, "Ūlītogwa nakwītīle mhayo kī?"

15Ū nshīke ūhaya, "Baba nigunanhage; waninhile ilaale mu Negevu, ninhage na malambo ga minzī." Ū Kelebu ūng'winha malambo abīlī, līmò kū ngūlya, līngī kū ntulumenho.

16A banhū ba shibyalīlwe sha būkwiye o ng'wa Musa, a Bakeni, bīnga ū mu nzengo gwa Mitende, hamò na banhū ba lūganda lwa ng'wa Yuda; būja kwitogolo lya Negevu būūkikala kwenūko, na banhū ba lūganda lwa ng'wa Yuda, bbihī na Aladi.

17A ba lūganda lwa ng'wa Yuda būja hangī hamò na a baana ba ng'wabo a ba lūganda lwa Simioni, būūkabadumīla Bakanaani ba Zefati. Būūbapyena na kūgūkenaagūla gete ū nzengo gwabo; kwandīja henaho ū nzengo gwenūyo gwitanwa Holima.

18A banhū ba lūganda lwa ng'wa Yuda bīdima na mizengo ya Gaza, Ashikeloni, na Ekuloni; būlī nzengo na magūngūli gaho.

19Ū SEEBA walī hamò nabo a banhū ba lūganda lwa Yuda; bīdima nī sī ya magūlya, kwike būlemeelwa ū kūbapeeja a banhū ba mu sī ja mbūga, nguno a bene baalī na magogoteni ga chūūma.

20Ī Hebuloni yene winhwa Kelebu gīt'ūmo Musa walī wabalagīīlīla; ū Kelebu ūgapeeja mahanga adatū ga Baanaki kūfuma ū ng'wipandī lyenīlo.

21Alīyo a ba lūganda lwa ng'wa Benjamini būlemeelwa ū kūbapeeja a Bayebusi abo biikalaga ū mu nzengo gwa Yelusalemu; na lūūlū kūshisha lelo yenīy'a Bayebusi balīmo ū mu Yelusalemu, bakwikalaga hamò nabo.

Sī ījo shiigelile jiding'we wangū

22A banhū ba numba ya n'gwa Yosefu nabo būgūdumīla nzengo gwa Beeseli; na a bene ū SEEBA walī hamò nabo.

23A banhū ba numba ya ng'wa Yosefu benabo bakatūma badati, kūjūgūdata ū nzengo gwa Beeseli (ī kwandya gwitanagwa Luzu).

24A badati benabo būmona mhunhū alīfuma ū mu nzengo gwenūyo, būng'wīla gīkī, "Bebe alitoolekejage ī nzīla ya kwingīlīla ū mu nzengo; tūkūkūbeegeja yawiza."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Ūboolekeja ng'hana, bingīla mo būūkabamala kūbabūlaga a banhū baamo, būnekeela dūhū ū munhū ng'wenūyo nī kaya yakwe.

26Ū munhū ng'wenūyo akīīta ūsaama mo, ūja kū sī ya Bahītī ūūkazenga nzengo ūgwitana Luzu, nī lelo gūtaalī gūkwitanagwa ī lina lyenīlo.

27A ba lūganda lwa ng'wa Manase batabapeegije a bajiga jiga ba mu Beti-shani nūūlū ī Taanaki, pye na a ba Dooli, nī Ibelamu nūūlū ī Megido na a magūngūli ayo gaalī gīpīndije; nguno a Bakanaani benabo baaalī baalemela ū mu sī yenīyo.

28Alīyo a Baisilaeli aho baabiza na nguzu, būbatūūla a Bakanaani mu milīmo ya būsese wa hadī; kwike ū gwa kūbapeeja bīnge mo gete batagwītile.

29Na a banhū ba lūganda lwa ng'wa Efulaimu batabapeegije a Bakanaani abo bikalaga mu Geza, alīyo a Bakanaani ba mu Geza benabo bakabiza bikaji ba ng'wenūmo hamò nabo.

30Nūūlū a ba lūganda lwa ng'wa Zabuloni batabapeegije a Bakanaani abo bikalga Kitiloni, na a ba Nahaloli abo baalī baasaagīīla mo, alīyo bakabatūūla mu milīmo ya būsese wa hadī.

31Na a ba lūganda lwa ng'wa Asheli batabapeegije a Bakanaani abo biikalalaga Ako, nūūlū ī Sidoni, nī Ahilabu; nūūlū ī Akizibu, nī Heliba, na ba Afeki, nūūlū a ba Lehobu.

32Na lūūlū kūlwa yenīyo, a banhū ba lūganda lwa ng'wa Asheli būbiza ba kwikala hamò na a Bakanaani abo baalī ū mu sī yenīyo.

33Nūūlū a banhū ba lūganda lwa ng'wa Nafutali batabapeegije abo biikalaga Beti-shemeshi, nī Beti-anati; alīyo nabo a banhū ba lūganda lwa ng'wa Nafutali bakikala dūhū na a Bakanaani abo baalī bajiga jiga ba mu sī yenīyo; kwike dūhū abo bikalaga Beti-shemeshi nī Beti-anati, būbatūūla mu milīmo ya būsese wa hadī.

34A Baamooli bakabahangīgīja kū sī ja maalūgūlū ga banhū ba lūgandalwa ng'wa Dani, būbalemeja gete ū kwika ū kū sī ī ja mbūga.

35A Baamooli benabo baalī na ng'hūmbū ja kūdima na sī jingī ja kū ngūlū, gītī Helesi, Aijaloni, na Shalibimu, alīyo a banhū ba numba ya ng'wa Yosefu būbaheeba ī nguzu; būbatūūla mu milīmo ya būsese wa hadī.

36Ū lūbīmbī lwa sī ya Baamooli lwalī kūfuma kū nzīla ya ng'homi kūja Seela, na kūja kū būtongi.

Balamuji 2

Malaika o ng'wa SEEBA kwilonga Bokimu

1Ū Malaika o ng'wa SEEBA wīnga ī Giligaali ūja Bokimu; aho alī kwenūko ūbawīla a Baisilaeli gīkī, “Nakang'wīnja ī Misili nūng'wenha kūūnū, kū sī īyo naalī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

naabilahīlīla bakūlūgenji bing'we gīkī nakūbinha. Naalī nahaya gīkī, ‘Natalalīkenaagūla ī lilagane lyane ū kū bing'we,

2hama na a bing'we yaya ū kūbeeja ilagane nabo a banhū ba mu sī yenīyī; nūmukomeleja kwīkenaagūla gete ī myalīlo yabo.’ Alīyo ng'walekile ū kūniigwa. Nibūlī ng'wītile gīko?

3Na lūūlū leki namuwīle, ī haha natūbapeeja bang'wīngīle; bakūbiza ming'hwa ū mu mbazu jiing'we, hama a baamulungu babo nabo bakūbiza lūtu lwa kūmugwasha.”

4Ū Malaika o ng'wa Seeba aho wabawīla a Baisilaeli ī mihayo yose yenīyī, būlīla ng'hūngū.

5Ī lipandī lyenīlo būlitana Bokimu; hūna būmfunīja shitambò ū SEEBA.

Mihayo ya kū būkalīkījo bo shikū ja ng'wa Yoshwa

6Ū lūshikū lwene ū Yoshwa aho wabalagaga a Baisilaeli, bahayīnga a henaho būja būlī bene kūdima sī ya wingīji wabo.

7A banhū būntūmamīla SEEBA ū mu shikū ja būlamu o ng'wa Yoshwa ī jose, hamò nī ja bataale abo akabaleka ho ū Yoshwa, abo baalī bīībona pyī īyo SEEBA walī wabīītīla a Baisilaeli.

8Hūna ū Yoshwa ū ntūmami o ng'wa SEEBA ūcha alī na būlamu wa myaka igana na ikūmi līmò.

9Būnjīka ū mu sī ya wingīji wakwe, mu nzengo gwa Timuna-sela, mu sī ya magūlya ya banhū ba lūganda lwa Efulaimu, sukuma ya lūgūlū lwa ng'wa Gaashi.

10A banhū ba shibyalīlwe shenīsho aho baakumingwa pye a bose kū bataale babo, shikilonga shibyalīlwe shingī, īsho shaalī shitandeebile ū SEEBA, nūūlū īyo walī wabīītīla a Baisilaeli.

Baisilaeli kūgwa mu būbi

11Na lūūlū a Baisilaeli bandya kwīta yamalofu ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA, būyūgalamya Maabaalī.

12Būng'wība gete ū Seeba ū Mulungu wa bakūlūgenji babo, ūyo walī wabīnja mu sī ya Misili. Būyūlondeela na kūtūmamīla baamulungu ba būlī mbika ba mahanga ayo biikalaga hamò nago. Bakansayīcha no ū Seeba,

13nguno bakaneka būbiza balamya ba ng'wa Baalī na Maashitaloti.

14Na lūūlū īkī ū Seeba akabapelanīla a Baisilaeli, akabatūūla mu makono ga biboneeji, būyūbiboneela. Ūbajinja kū banishi babo abo baalī babapīndīlīgije hose hose; būlemeelwa gete ū kūbaheeba a banishi benabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Yūbiza būlī ikanza ūlū baaja kū būlūūgū a Baisilaeli, ū nkono go ng'wa Seeba gwilwishaga nabo gīkī bapyenwe gīt'ūmo walī wabahūgūlīla. Bakabiza mu kwihīga kūtaale no.

SEEBA kūbatūūlīla balamuji

16Kwike makanza malebe na malebe ū Seeba wababūūkījaga balamuji, kūlwa kūbapīja kūbīnja ū mu makono ga biboneeji benabo.

17Alīyo baalī batabadegelekaga na a balamuji babo nguno ya būmalahya wabo, wa kwikala bakūtūmamīlaga baamulungu bangī. A banhū benabo bakagalūka wangū no, bīnga gete ū mu nzīla īyo babyaji babo bashimizīlaga; booya ū kwīta ūmo bīītīlaga a babyaji babo, ū kūshidīīlīīla ī shilagīlo sha ng'wa Seeba.

18Būl'ikanza ū Seeba wabizaga ūlū wababūkīja namuji, walī hamò nū namuji ng'wenūyo; na lūūlū ū ng'wikanza lyose īlo walī mu sī hamò nabo ū namuji ng'wenūyo, wabapījaga kūfuma ū mu makono ga banishi babo; nguno ū SEEBA wabasaatagwa no ūlū wabalīja ū būluhi ūbo biboneeji babo baabūtūmamīlaga kūbaluhya.

19Alīyo ūlū waacha dūhū ū namuji ng'wenūyo, ī likanza lyenīlo baashokaga kū mihayo yamalofu kūtinda ūmo baalī a baasaabo; baalondeelaga baamulungu bangī na kūbatūmamīla, hamò na kūbalamya. A banhū benabo baalī baalema gete ū kūjileka ī nhūngwa jabo ī jabūbi nū būdiimu wa ntwe.

20Na lūūlū ū Seeba akabapelanīla no a Baisilaeli ūhaya gīkī, “A banhū ba ihanga lyenīlī īkī baalīkenaagūlile ī lilagane īlo naalī naabatūūlīla a bakūlūgenji babo, na baalemile gete ū kūnidegeleka,

21Ī haha lūūlū natūbīngījaga nūūlū līmò ū mu mahanga ayo akagaleka Yoshwa aho waacha.

22Nakūgatūmamīla kūbalola a Baisilaeli nababone, ūlū bakwīdima ī nzīla ya ng'wa Seeba bashimizīle mo gīt'ūmo bīītīlaga bakūlūgenji babo.”

23Na lūūlū ū Seeba ūgazunīlīja a mahanga genanyo kwikala ho; atagapeegije haho na haho mu nzīla ya ng'wa Yoshwa.

Balamuji 3

Mahanga ga kūbagema Baisilaeli

1A mahanga aya hū gene ayo akagaleka ū SEEBA kūlwa kūbagema a Baisilaeli a bose abo baalī batabūlwile ū būlūgū wa mu sī ya Kanaani.

2(Ū gwenūyo akagwīta kūlwa kūbalanga dūhū a banhū ba shibyalīlwe sha Baisilaeli abo baalī batabītile mu būlūgū; nabo bīībītīle ī mihayo ya būlūgū.)

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3A mahanga genayo gaalī aya, sī ya basugi bataano ba Bafilisiti, pye a Bakanaani,
Basidoni, Bahīvī abo biikalaga kū ngūlū ja Lebanoni, kūfuma kū lūgūlū lwa Baali-
helimoni kūshisha kū nzīla ya Hamati.

4A mahanga genaya gakalekwa kūlwa kūbagema a Baisilaeli, kūbabona ūlū
bakūbiza biigwi ū kū shilagīlo sha ng'wa SEEBA, īsho walī wabinha bakūlūgenji
babo mu nzīla ya ng'wa Musa.

5Na lūūlū a Baisilaeli biikala hamò nabo a banhū ba mahanga ga Bakanaani,
Bahītī, Baamooli, Bapelizi, Bahīvī, na a Bayebusi.

6Na a bashīke babo būyūbatoola, na a boi būyūbazunīlīja a bashīke babo
kūtoolwa na a basūmba ba mu mahanga genayo; hama na a baamulungu babo
būyūbatūmamīla.

Osinieli kūbaguna Baisilaeli

7A Baisilaeli bakīīta yabūbi ū miso ga ng'wa SEEBA, nguno bakang'wīība ū
SEEBA Mulungu wabo, bandya kūgalamya Maabaalī na Maashela.

8A henaho ū būpelanu o ng'wa SEEBA būbapembekela no nīyo a Baisilaeli,
ūbajinja mu nkono gwa ntemi Kushani-lishasaimu, wa Mesopotamia; wandya
kūbaluhya a Baisilaeli kūshisha ikanza lya myaka īnaane.

9Alīyo aho baanīlīīla ū SEEBA, ūbabūūkīja ngunanhi: Osinieli ng'witūnja o ng'wa
Kenazi, nzunaye o ng'wa Kelebu; ū munhū ng'wenūyo hū ūbapīja.

10Nguno Moyo o ng'wa SEEBA akang'wikīīla, ūbiza namuji, wabo a Baisilaeli; ūja
na kwilwisha būlūgū nū ntemi Kushani-lishasaimu wa Mesopotamia. Ū SEEBA
ūntūūla ū ntemi Kushani-lishasaimu mu nkono gwakwe ū Osinieli, ūng'heeba
kībi no.

11Ī sī yūbiza mu mhola ikanza lya myaka makūmi anè, kūshisha ūcha ū Osinieli
ū ng'witūnja o ng'wa Kenazi.

Ehudi ngunanhi kūfuma kū Bamoabu

12A Baisilaeli bīīta yabūbi hangī ū mu miso ga ng'wa SEEBA, aho bīīta ū būbi
wenūbo, ū SEEBA ūng'winha nguzu ntemi Eguloni wa Moabu, ja kūbaheeba a
Baisilaeli.

13Ū ntemi ng'wenūyo ūbalaalīka Baamoni na Baamaleki, hūna ūja kūbadumīla a
Baisilaeli, būgūsola ū nzengo gwa mitende.

14A Baisilaeli būsugwa na ntemi Eguloni wa Moabu ikanza lya myaka ikūmi na
īnaane.

15Alīyo a Baisilaeli aho baanīlīīla hangī ū SEEBA, ūbabūūkīja ngunanhi, Ehudi;
munhū wa lūmoso, ng'witūnja o ng'wa Gela wa lūganda lwa Benjamini. A

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Baisilaeli būntūma ū Ehudi kūja na banhū ī ng'wa Eguloni ū ntemi wa Moabu, kūtwaala goodi.

16Ū Ehudi walī wabeeja lūshū lwa būlīhu wa kūbiza gītī fuuti īmò na nusu. Ū lūshū lwenūlo ūlūtunga mu nkīmbīlī lūnungeela hitango lya kūgūlū gwa būlyo, hūna ūlūkundīkīja shizwalo īsho walī azwaalile.

17Aho washika a ha ng'wa ntemi wa Moabu ū Eguloni, ūng'winha ī goodi. Ū ntemi ng'wenūyo walī ngīnu no.

18Ū Ehudi aho wamala ū kūfunya ī goodi, ūbalaga a biye abo walī wiza nabo bībūkije ī goodi, būja.

19Ū wei ūshokanya aho washika bbihī na Giligaali, gaalī hoi maashiikolile ga kūlamiwa; ūshika ūng'wīla, “Baba ntemi, nalī na kamhayo kaakūkūwīla tūlī babīlī dūhū.” Ū ntemi ūng'wīla, “Lembeeshaga taame!” Hūna a batūmami bakwe būfuma mo pye a bose.

20A henaho ū Ehudi wegeela aho walī wigaasha ū ntemi iyene mu chumba sha kū golofa sha kwifuulīla makanza ga līīmi ūlū lyasebaga; ūng'wīla gīkī, “Nalī na mhayo nakwenhelaga, naatūmagwa na Mulungu.” Ū ntemi aho wihamba kūbūūka a hisumbī lyakwe,

21ū Ehudi ūgoloola ū nkono gwakwe gwa lūmoso, ūlūsopoola ū lūshū ū kūfuma ū kwitango lya kū būlyo, ūnchima ū ntemi lwa munda.

22Lūūlibīla pyī nī shipīndī shaalo, lūūkapulung'hanya na kū ngongo. Ū Ehudi ūlūleka haaho nguno lūkalung'wa masaasa, būpuluka na būsoso.

23Hūna ū Ehudi ūfuma hanze kwibīndo, wīlugala ī milyango ya chumba sha kū golofa, ūnugalīla ng'wenūmo.

24Aho wīnga ū Ehudi, a batūmami ba ntemi biiza kūlola; aho bīībona ī milyango ya kū chumba sha kū golofa īlugalilwe, būhaya gīkī, “Mmho ū ntemi wifuulaga kū chumba sha mu gatī.”

25Būūlindīīla kūshisha nose būzwangana, aho baabona wadīīla no no no ū kwīlugūla ī milyango, būsola lūfungūlo būlugūla; būūkang'wipuumūkīja ū saabo būgonzo alambalalile hasī achiile!

26Ū ng'wikanza lya kūlindīīla lyenīlo, ū Ehudi ūhega ajile; ūūkabīta ho a ha maashiikolile ga kūlamiwa, ūpeelela Seila.

27Kūshika kwenūko ūja kū ngūlū ja Efulaimu ūūkafuula mhembe; hūna a Baisilaeli būholomoka kūfuma ū kū ngūlū balīnkūūbīja.

28Ūbawīla, “Nilondeelagi nguno ū SEEBA wītūūlaga mu makono ging'we ī Moabu ya banishi bing'we.” Ng'hana būnondeela, bika bajile kū mongo gwa Yolodani,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

būūkadima a ha būkīlīlo wa mongo, a hipandī lya kwingīlīla mu Moabu. Batazunīlīgije nūūlū ūmò ū kūkīlīla a henaho.

29Ī likanza lyenīlo būbabūlaga Bamoabu, bagosha ba mbagashūūla, ba kūshika gītī shihūmbī ikūmi; atapūlūgūkile nūūlū ūmò yaya.

30Ū lūshikū lwenūlo a Baisilaeli bīsuga ī Moabu, ī sī yifuula ikanza lya myaka makūmi anaane.

Shamga kūbapīja kūfuma kū Bafilisiti

31Aho wabīta ū Ehudi, wilonga Shamga, ng'witūnja o ng'wa Anati; ū munhū ng'wenūyo akabūlaga Bafilisiti magana atandatū bo kūtūmamīla nang'ha gwa kūtūlīla ng'ombe. Nang'hwe akabaguna a Baisilaeli.

Balamuji 4

Debola ng'hangi nkīma

1Aho waacha ū Ehudi, a Baisilaeli bandya hangī ū kwīta ī yabūbi ū mu miso ga ng'wa Seeba.

2Na lūūlū ū Seeba ūbajinja mu makono ga ng'wa Yabini, ūmò wa batemi ba Bakanaani, wikalo wakwe walī Hazooli; ū ntaale wa mabità gaakwe ga būlūgū walī Sisela, muna Halosheti-hagoyimu.

3Akabaluhya no a Baisilaeli, ikanza lya myaka makūmi abīlī; nguno nīyo ū wei walī na magogoteni ga chūūma; a Baisilaeli būnīlīīla ū Seeba.

4Ū mu shikū jenījo ūyo walī abasugile a Baisilaeli walī Debola, ng'hangi nkīma, nke o ng'wa Lapidoti.

5Walī amanīīlile kwigasha ha mbeho ya ntī gwa nhende, gwitanagwa go ng'wa Debola. Gwalī ha gatī ya Lama na Beeseli, mū sī ya magūlya ya Efulaimu; a Baisilaeli bang'wenhelaga henaho ī mihayo yabo wabalamula.

6Ū nshīke ng'wenūyo akatūma banhū kūja Kedeeshi kū sī ya lūganda lwa Nafutali, kūng'witana Balaaka ng'witūnja o ng'wa Abinoamu; ūng'wīla, "Ū Seeba Mulungu wa Baisilaeli alīkūlagīla gīkī, 'Solaga banhū shihūmbī ikūmi kūfuma mu lūganda lwa Nafutali na Zabuloni, ūbatongeele kūja kū lūgūlū lwa Tabooli.

7Nakūnduta ū Sisela ū ntaale wa mabità ga ng'wa Yabini, hamò na a magogoteni gaakwe na a bashilikale bakwe, nang'wenhe kū mongo gwa Kishoni, nize nantūūle mu makono gaako.'"

8Ū Balaaka ūhaya, "Ū bebe ūlū wiza hamò naane hū nakūja, alīyo ūlū ūtajile natūjaga."

9Ū Debola ūng'wīla, "Ūlītūngīlīja tūkūja hamò, kwike ū būlūgū ūbo ūjile kwilwisha būtūkwenhela ikūjo ū bebe, nguno ū Seeba akūntūūla ū Sisela mu

© 2015 Bible Society of Tanzania.

nkono gwa nkīma.” Na lūūlū ū Debola ūja hamò nū Balaaka būūkashika Kedeeshi.

10Aho washika ko ūbabilinga bashilikale shihūmbī ikūmi kūfuma mu banhū ba lūganda lwa Zabuloni na lwa ng'wa Nafutali, būnondeela; nū Debola ūnondeela.

Balaaka kūmpyena Sisela

11Walīho Hebeeli, ūmò wa Bakeni; ū munhū ng'wenūyo walī wikomanya, ūbīngīla a Bakeni biye, a ba lūganda lwa kaya ya būkwiye o ng'wa Musa; ūūkakoma iheema lyakwe kūīlīīla Kadeeshi, bbihī na ntī ntaale gwa mu Zaananimu.

12Ūwīlwa ū Sisela gīkī ū Balaaka ng'witūnja o ng'wa Abinoamu walinhaga kū lūgūlū lwa Tabooli.

13Haho na haho ū Sisela ūgakuminga pye a magogoteni gakwe ga chūūma ayo magana kenda, na a bashilikale bakwe a bose, kūfuma Halosheti-hagoyimu kūshisha kū mongo gwa Kishoni.

14Ū kūūnū ū Debola ūng'wīla ū Balaaka gīkī, “Būūkaga ūnsange, nguno ī lelo ū Seeba wantūūlaga mu nkono gwako ū Sisela; angū ū Seeba ng'wenekīlī atatongile koi?” Na ng'hana ū Balaaka wika ū kūfuma ū mu lūgūlū lwa Tabooli, banhū shihūmbī ikūmi biika nang'hwe.

15Ū Seeba ūlīpyeena kībi no ī libità lya ng'wa Sisela, hamò na a magogteeni gakwe, ūpyenwa no ū kū būtongi wa līlūshū lya ng'wa Balaaka. Ū Sisela wika ū ng'wigogoteni lyakwe, ūpeela nhambo wa magūlū.

16Ū Balaaka ūbapeeja a bashilikale benabo na a magogteeni gabo, ūūkashika nabo Halosheti-hagoyimu. A bashilikale ba ng'wa Sisela būshilīla hasī pye gete, būmalwa līlūshū; atasaagile nūūlū ūmò wabo.

Sisela kūbūlagwa na Yaeli

17Ū Sisela ū ng'weeene ūbiza wapeela nhambo wa magūlū, ūūkashika kwiheema lya ng'wa Yaeli, nke o ng'wa Hebeeli ūmò wa Bakeni; nguno walīho wimane a ha gatī ya ng'wa Yabini ū ntemi wa Hazooli nū lūganda lwa Hebeeli ū Nkeni.

18Ū Yaeli ūfuma kūnsūng'wanha; ūng'wīla gīkī, “Nzūgū baba wingīle mu kaya, nīyo īnjaga ī mbeho.” Na ng'hana wingīla ū ng'wiheema lya nkīma ng'wenūyo, ū mayū ng'wenūyo ūnkumba kachembeho.

19Kwitulwa wahaya, “Naakakolagwa notà, nigunanhage minzī nang'we.” Ū nshīke wicha shisaabo sha mabeelè ūmpumunhīla, ūgagadangīja, hūna ūnkumba ī kachembeho.

20Ū Sisela ūhaya, “Īmaga a ha nyango ūyūūlola, ūlū munhū wiza alībūūja gīkī, ‘Alīmo munhū ū mu kaya ng'wenūmu?’ Ng'wīlage, ‘Mm yaya atīīho!’”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Alīyo aho walaala yūmīta ī tūlo īkī walī wanoga, ū Yaeli ū nke o ng'wa Hebeeli ūsola līīlūmambo lya hiheema na nundo, hūna ūng'wegeela alīkūngīla poole poole aho walī alaalile. Ūshika ūlūtūlīīla ū lūmambo a ha būshū lūūpulung'hanya lūūkalibīla na hasī, ūchīla henaho.

22Ikanza lītabītile wiza ū Balaaka alīnkūūbīja ū Sisela; ū Yaeli aho wamona ūnsūng'wanha. Ūng'wīla, "Nzūgū baba nakoolekeje ū munhū ūyo ūlīnkooba, ng'hana wingīla alīnkūūbīja ū mu kaya; ūūkang'wipuumūkīja ū Sisela asagalalile achiile na lūmambo lwalibīlaga mu būshū."

23Ū lūshikū lwenūlo, ū Seeba ūmpyeena ū ntemi wa Bakanaani ū Yabini; ūbapyenela a Baisilaeli.

24Hūna ū nkono gwa Baisilaeli gongeja kūbiza na nguzu ja kūbūpyena ū būsugibo ng'wa Yabini ū ntemi wa Bakanaani, kūshisha būbūkenaagūla gete.

Balamuji 5

Lyīmbo lya ng'wa Debola

1Ū lūshikū lwenūlo ū Debola nū Balaaka ū ng'witūnja o ng'wa Abinoamu, bīmba ī lyīmbo īlī,

2"A batongeeji ba Baisilaeli baalī bifunije kūtongeela, na a banhū būlondeela mu būtogwa wabo, akumīlījiwe ū SEEBA!

3Bing'we batemi degelekagi, na a bing'we batongeeji tegagi matū! Nakūng'wīmbīla ū SEEBA; ū nene ng'wenūyū nakwīmba. Nakwīmba mīmbo ga kūngongoola SEEBA, ū Mulungu wa Baisilaeli.

4Ee SEEBA, aho ūkafuma ī Seili kwīnga ko, aho ūkaselema kūfuma mu sī ya Edomu, ī sī īkatingina, nī ligūlū lidīka minzī; alichene, a malunde gakiita minzī.

5Ī ngūlū jikatingina ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA, nī Sinai īkatingina ū kūbūtongi wakwe ū SEEBA Mulungu wa Baisilaeli.

6Ū mu shikū ja ng'wa Shamuga ng'witūnja o ng'wa Anati; ū mu shikū ja ng'wa Yaeli ī nzīla ī nhaale jikacha, a bashimīzi būshoka kūbītīla kū nzīla ja mu masaka.

7A kiikalīle kakalema ū mu sī ya Isilaeli, kūūlema jigi kūshisha nūūbūūka nene Debola; nūūbūūka ū nene ninaabo ū mu sī ya Isilaeli.

8Aho baasola kūbiza na baamulungu bageni, būbiza beegeleja būlūgū kū mibita ya mizengo. Ū mu Baisilaeli shihūmbī makūmi anè, lūkiigela lūmūda lose lose nūūlū ichimu lya ngota?

9Ī ng'holò yane īlī hamò nabo a batongeeji ba Baisileli abo bifunije kūbatongeela a banhū mu būtogwa wabo; akumīlījiwe ū SEEBA!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Bing'we bashimīzi gūkumūchagi ū mhayo gwenūyū, a bing'we abo mukajaga mudamhīlile nzobe jaape, kūnū ng'wigasījaga myenda yawiza; na a bing'we abo mukashimīzaga wa magūlū.

11Jaagi mukwīmbaga ū kū nzwinzī ja kūdahīla minzī, ū kwenūko bakīīhooyelaga ī ya būtindi bo ng'wa SEEBA; ī ya būtindi wa banhū bakwe ū mu Isilaeli. Hūna a banhū ba g'wa SEEBA būshimīza baliika kūja kū mibita.

12Būūkaga Debola, būkaga wīmbe; alichene, būkaga, būkaga wīmbe lyīmbo. Gūngūmūkaga Balaaka ng'witūnja o ng'wa Abinoamu, basolage abo wabadiimile mu būlūgū ūbatongeje babize nding'wa jako.

13Hūna a bagosha ba mbagashūūla abo baalī basaagīīla būseesa bizile, a banhū ba ng'wa SEEBA būnilondeela, kūja kwilwisha na banhū ba nguzu.

14Bangī bakiza kūfuma Efulaimu; a benabo ī fumo yabo yalī Amaleki. Nū Benjamini walī hamò na a banhū bako, a batongeeji abo bakakūkūūbīja kūfuma Makili; nū kūfuma ī Zabuloni biiza babūūcha ba nang'ha gwa ntongeeji.

15A bataale ba mu Isakaali baalī hamò nū Debola, alichene, a ba lūganda lwa ng'wa Isakaali baalī hamò nū Balaaka. Baaja bakūnkūūbījaga wa nhambo ū kū sī ya ntubīlo. Alīyo a ba sī ya lūganda lwa ng'wa Lubeni baalī na ng'holò ndito.

16Nguno kī ūkadīīla wigaashaga mu mbīgīlī ja ng'holo, ūkūdegelekaga mbiilulu ja badīīmi ba ng'holo dūhū? A ba mu sī ya lūganda lwa ng'wa Lubeni baalī na ng'holò ndito.

17Ū Gileadi nang'hwe akikala kū nkīlo gwa Yolodani; al'ū Dani nang'hwe, ni kinehe akajimīīja makanza kūmanūlola lola meeli jakwe dūhū? Ū Asheli walī sele sele kū ng'walo gwa nyanza, walī alembeelile kū ng'walo gokwe dūhū.

18A banhū ba lūganda lwa ng'wa Zabuloni bakifunya kūcha na kūpīla; na a ba lūganda lwa ng'wa Nafutali, gīkī nūūlū bakachīle kū magūlya ga kū matogolo.

19Batemi bakiiza, biiza kū būlūgū, a batemi ba Kanaani būūlwa būlūgū; bakalwīīla Taanaki bbihī na minzī ga Megido. Alīyo batabūūkije feza jose jose, nūūlū batajanile nding'wa.

20Ī sonda ja kwigūlū jikilwisha nabo, ū mu kaīle kaajo jikayūūlwa būlūgū nang'hwe ū Sisela.

21Ū mongo gwa Kishoni nago gūūbabūūcha gūbaselengetije; alichene, ū mongo gwa kale, ū gwa Kishoni. Jaaga gīko būpanga wane, bizaga na nguzu.

22Hūna ī chūūga sha falasa shūligitya na mitindo mitaale, jūūligitya, ligiti jijile ī falasa ja nguzu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Ū Malaika o ng'wa SEEBA ūhaya, 'Īzumagi ī Meloza; bazumagi izumo lyabūbi a banhū baamo, nguno batiizile kūnwīīlīīla ū SEEBA, kūnwīīlīīla ū SEEBA kū banhū ba nguzu.'

24Ū Yaeli ū nke o ng'wa Hebeeli ū Nkeni, ng'weene nkīma mfuuhwa ū mu bakīīma bose pye; alī nkīma mfuuhwa mu bose a biikaji ba mu maheema.

25Aho walomba minzī, ū nkīma ng'weenūyo ūng'winha mabeelè, ūng'wenhela mabeelè maliboto, ng'wibbakuli lya kūng'wela bataale.

26Hūna ū nkono gwa nkīma ng'wenūyo gūūdima lūmambo lwa h'iheema, ū nkono gwakwe ū gwa būlyo gūūsola nundo ya batūmami. Ūnkaanula ū Sisela, ūgūtobola ū ntwe gwakwe; ūlūpaanula ū lūpanga lwa ha būshū kūshisha kūpūndūka.

27Ūgwa ha sīlīlī ya magūlū ga ng'wa Yaeli, ūlaala; ūbiza washilīla henaho. Ūgwa ha sīlīlī ya magūlū ga nkīma ng'wenūyo, ūlaala; aho akagwīīla, hū ah'akalaala tūlo ya lūfu.

28Nose ū nina o ng'wa Sisela wandya kūkengeela mu ng'hengeleji, ayūsūūla kūbītīla mu mbawa ja mu madilisha; kūnū akūlīlaga alīhaya, 'Nibūlī lyadīīlaga gīkī shi lelo ī ligogoteni lyakwe ū kūshika? Ī mitindo ya magogoteni gakwe, Ī lelo yadīījiagwa kī?'

29Bakīma ba masala baalī hamò nang'hwe, būnshokeja; alīyo nū wei ayiwīla akwishokeela shokeelaga alīhaya,

30'Ī gete hamo bakūlola lolaga shikolo na kūgabanha nding'wa, ūyo wasola ng'wanikī nūūlū babīlī; ū Sisela nūūlū tūūshizwalo twa mabala gawiza wiza, tūūmyenda twa mabala gawiza tūsumilwe chiza chiza, nū nene ū kūfuma ū mu nding'wa jenījo napandīke nūūlū tūshitambaala tūbīlī twa būlenji būsoga, twakwikonzeela mu nhingo?'

31SEEBA ni bayagaalage gīko pye a banishi bako! Alīyo abo bakūtogilwe a bene babize gītī līīmi, ūmo līkafumīlaga mu nguzu jalyo jose." Na lūūlū ī sī yifuula ikanza lya myaka makūmi anè.

Balamuji 6

Gidioni kūbiza ngunanhi wa Baisilaeli

1A Baisilaeli bakīīta hangī ī yabūbi ū mu miso ga ng'wa SEEBA; nang'hwe ūbatūūla mu makono ga Bamidiani ikanza lya myaka mpungatī.

2A Bamidiani būbaluhya no a Baisilaeli, kūshisha nose yūbigeleelwa kwibeegeja mahalo mu ngūlū, ga kwilang'hanīla, na machongo na mapilinga.

3Nguno būlī makanza a Baisilaeli baabizaga ūlū bahamba ī shilīwa, Bamidiani biizaga hamò na Baamaleki na banhū bangī ba kūfuma sī ja kīya.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Biizaga baabakenaagūja ī shilīwa shabo ī shoe, pye a mapandī, kūshisha Gaza;
baasolaga pye gete ī shikolo ī shipanga ū mu Isilaeli, baalī bataabalekelaga shose
shose, jibize ng'holo, ng'ombe, nūūlū nzobe.

5Biizaga na mitugo jabo na maheema gabo; bingī no gītī njige. Yaalī shilambu ū
kūbabala a banhū benabo nī ngamīla jabo; ūlū bashika bīkenaagūlaga no ī sī.

6Ī sī ya Midiani īkabakoya no a Baisilaeli, kūshisha nose būnīlīīla ū SEEBA
abagune.

Ng'hangi kūtūng'wa na SEEBA

7A Baisilaeli aho baanīlīīla ū SEEBA kūlwa nguno ya Bamidiani,

8ū SEEBA ūbatūmīla ng'hangi kwiza kūbawīla, "Ū SEEBA Mulungu wa Baisilaeli
alīhaya gīkī, A bing'we nakang'wenha kūfuma Misili, nūng'wīnja mu sī ya būsese.

9Nakamupula ū mu būdūla bo būsugi bo Misili, nū kūfuma ū mu nkono gwa
baluhya bing'we a bose nūng'wīnja, nūūbapeeja būng'wīngīla, nūng'winha
bing'we ī sī yabo.

10Nūmuwīla gīkī, Ū nene nalī SEEBA Mulungu, yaya ū kūbalamya a baamulungu
ba Baamooli abo balī ū mu sī īyo mukwikalaga. Alīyo mutanidegelekile."

Gidioni kwitanwa na SEEBA

11Malaika o ng'wa SEEBA akiiza Ofla, wigaasha mu mbeho ya ntī gwaalī
ng'wilaale lya ng'wa Yoashi muna Abiezeli, hipandī īlo ng'witūnja wakwe
Gidioni waatūlaga ngano ng'wikamīlo lya mizabibu, kūlwa kūjibisa a Bamidiani
batizūjibona.

12Ū Malaika o ng'wa SEEBA aho wang'wilongela ū Gidioni ūng'wīla gīkī, "Ū
SEEBA alī hamò nang'ho bebe ngosha wa nguzu."

13Nang'hwe ū Gidioni ūnshokeja ūhaya, Ū SEEBA ūlū alī hamò niise, nibūlī
īkūtūgwīīlaga mihayo īlī gīkī? Īlī halī ī mihayo yakwe ī ya kūkumya īyo
baatūwīīla bakūlūgenji bise bakūhayaga gīkī, "Ū SEEBA atatwīngije mu sī ya
Misili? Alīyo ī haha ū SEEBA watwībile gete, watūponije mu nkono gwa
Bamidiani."

14Hūna ū SEEBA ūngalūkīla ūng'wīla, "Jaaga ū mu būdūla wako weenūbū,
ūkabapīje a Baisilaeli kūfuma ū mu nkono gwa Bamidiani. Natūkūtūmaga nene?"

15Alīyo ū Gidioni ūhaya gīkī, "SEEBA nadūgije kinehe ū kūbapīja a Baisilaeli? Ū
lūdūgū lwane lūlī lūdūgū lūgokolo gokolo ū mu lūganda lwa ng'wa Manase;
hama nū nene ng'wenekīlī nalī ndo wa bado ū mu kaya ya ng'wise."

16Nang'hwe ū SEEBA ūng'wīla gīkī, "Nakūbiza hamò nang'ho, na lūūlū ūkūbatūla
a bana Midiani; nīyo ū kūlī bebe bakūbiza gītī alī munhū ūmò dūhū."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Ū Gidioni ūshosha alīhaya, “Alilūūlū ūlū wanibonaga gīkī nigeleelilwe ū kūbūtongi wako, ninhage shimanīīkījo sha kūnoolekeja gīkī ng'hana ūlī bebe ūyo ūlīyomba naane.

18Nalīlomba ūtizīnga a henaha kūshisha nize, nakwenhele inong'ho lyane nize nakūtengele.” Nang'hwe ū SEEBA ūhaya, “Nakūkūlindīīla kūshisha ūshoke,”

Shakwinha sha ng'wa Gidioni kwanukūlwa

19Ū Gidioni wingīla mu kaya ūsīnza kabūlī kasongi, hūna ūsola nusu latili ya būsu ūbeeja migatī ītī na shibimbya; aho wagolanya, ī nyama ūjitūūla mu kasonzo, ū sūji ūgūtūūla mu nungū, hūna ūshenha a mbeho ya ntī gwenūyo wiza ūntengela.

20Ū Malaika o ng'wa SEEBA ūng'wīla, “Jisolage ī nyama nū ngatī ūyo gūtī na shibimbya ūshitūūle a hiwe aha, hūna ū sūji ūgwitīīle ho.” Ū Gidioni wīta chene ng'hana.

21Ū Malaika o ng'wa SEEBA ūtūmamīla nang'ha ūyo walī nago mu nkono, wīīkuumya ī nyama nī migatī īyo ītī na shibimbya. Gūūpuumūka moto kūfuma a hiwe, gūūjipemba ī nyama nī migatī īyo ītī na shibimbya; ū Malaika o ng'wa SEEBA ūjimīīla ī likanza lyenīlo.

22Ū Gidioni aho wabona gīkī gashi walī Malaika o ng'wa SEEBA; ūkumya alīhaya, “Ee SEEBA Ndūji wa shose, ī lelo naamona Malaika o ng'wa SEEBA būshū kū būshū!”

23Ū Malaika o ng'wa SEEBA ūng'wīla alīhaya, “Īnjaga ū boobà, mhola ībize hamò nang'ho, ūtūūcha yaya.”

24Na lūūlū ū Gidioni ūzenga ng'walīlo kūlwa ng'wa SEEBA a henaho, ūgwitana lina lya, “Ū SEEBA hū ng'wene ī Mhola yenekīlī.” Kūshisha lelo ū ng'walīlo gwenūyo gūlīho gwīmīīlile ī Ofla ya Baabiezeeli.

Gidioni kūkambagūla ng'walīlo go ng'wa Baalī

25Ū būjikū wenūbo ū SEEBA ūng'wīla gīkī, “Īsolage ī nzagamba ya kabīlī ū kafuma ū ng'widaale lya mitugo ja ng'wa so, ī ya myaka mpungatī. Nū ng'walīlo go ng'wa so ūyo gwazengwa kūlwa ng'wa Baalī ūgūkambagūle, nī ng'hīngī ya ng'wa Ashela īyo yihelile nago wīgwishe.

26Hanuma ya henaho ūzenge ng'walīlo kūlwa ng'wa SEEBA Mulungu wako a higūlya ya kaalūgūlū kenaka a ha lenganīzu, ūtūmamīle mawe gaawiz ūgahele chiza. Hūna ī ng'hīngī ya ng'wa Ashela īyo ūlīīgwishe wīīpandagūle jibize ng'hwi ja kūpemba, wīfunyī ī nzagamba ya kabīlī kūbiza shakwinha shakūpemva.”

27Na lūūlū ū Gidioni ūsola batūmami bakwe ikūmi wīta gīt'ūmo SEEBA akang'wīlīla. Alīyo atīītile līīmi, akīta būjikū nguno akabogoha a ba ha kaya ya ng'wawe, na a banhū ba mu nzengo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28Ī dilū aho baamisha a banhū ba mu nzengo, būgūbona ū ng'walīlo go ng'wa Baalī gwakambagūkaga, nī ng'hīngī ya ng'wa Ashela īyo yalī hihī nago yagwaaga; nī nzagamba ī ya kabīlī yafunyiagwa shitambò a ha ng'walīlo ū mpya ūyo gūkazengwa būjikū.

29Bandya kwibūūja balīhaya, "Nani ūyo wagwītaga ū mhayo gwenūyū?" Aho baagīsīlīja chiza būwīlwa gīkī, "Ūyo wagwīta ū mhayo gwenūyo Gidioni ng'witūnja o ng'wa Yoashi."

30Hūna a banhū ba mu nzengo būng'wīla ū Yoashi, "Nfunyage aha ū ng'witūnja wako; shing'wigeleelilwe ache ī lelo, nguno wagūkambagūlaga ū ng'walīlo go ng'wa Baalī, wīgwisha nī ng'hīngī ya ng'wa Ashela īyo yihelile nago."

31Alīyo ū Yoashi ūbashokeja abo baalī bampīndya bapelanile; ūbawīla, "A bing'we hū mulīnwīlīīla ū Baalī? Mutogilwe kūmpīja? Ūyo alanwīlīīle Baalī akūbūlagwa ī dilū yenīyī! Ū Baalī ūlū ng'hana alī mulungu adūgije kwilwīlīīla wei ng'wenekīlī īkī ū ng'walīlo gwakwe gwakambagūlagwa na munhū."

32Ū lūshikū lwenūlo ū Gidioni būng'winha lina lya Yelubaa, nguno bakahaya gīkī, "Ū Baalī ni alwaage nang'hwe, ilwīlīīle wei ng'wenekīlī;" īkī wakambagūlīlagwa ū ng'walīlo gwakwe.

33Ū mu shikū jenījo a Bamidiani na a Baamaleki, hamò na a banhū bangī a ba kū sī ja kīya bikuminga hamò; būsanja a mabità gabo, būgūkīla ū mongo gwa Yolodani biza būtūūla ng'hambī yabo mu sī ya ntubīlo gwa Yezileeli.

34Hūna ū Moyo o ng'wa SEEBA ūng'wizīīla ū Gidioni, ūfuula mhembe kūbalaalīka bana Abiezeeli banondeele.

35Ūtūma nhūng'wa hose pyī ū mu sī ya banhū ba lūganda lwa ng'wa Manase, kūbalaalīka kūbūūcha shilanga, nū kū banhū ba lūganda lwa ng'wa Zabuloni, na a ba lūganda lwa ng'wa Nafutali; pye a benaba būja kwisangīja na a bichaabo.

Ikūnza kūbiza būlolelo

36Hūna ū Gidioni ūng'wīla ū Mulungu gīkī, "Ūlū gīkī ūkūbapīja ng'hana a Baisilaeli mu nzīla ya nkono gwane ūmo wahayīlile,

37Ī haha naanikīla ikūnza lya ng'holo ha lūbūūga lwa kūtūlīla aha. Ūlū lūlaabize lūme a ha ikūnza lya ng'holo dūhū, ī sī ī yīngī yūbiza hūūmu, a henaho hū nakūdeeba gīkī ng'hana a Baisilaeli ūkūbapīja kūbītīla mu nkono gwane gīt'ūmo wahayīlile."

38Na ng'hana h'ūmo yūbiizīla, ū Gidioni aho wamisha ī dilū ūlīsola ī likūnza ūlīkama ū lūme, ookaja ibbakuli lya minzī.

39Alīyo ū Gidioni ūhaya hangī gīkī, "Nalīkwikūmbīlīja ūtizūnipelanīla; nalīlomba mhayo gūmò dūhū hangī. Nizunīlījage nalītūmamīle hangī ī likūnza lyenīlī; ī lelo ī likūnza lyikale lyūmu, ī sī īyo īlīpīndīlīgije hū īlobe lūme."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

40Ū būjikū wenūbo ū SEEBA wīta gīko ng'hana; ī likūnza lyikala lyūūmu, ī sī īyo yalī īlīpīndīlīgije yūloba lūme.

Balamuji 7

Bashilikale magana adatū kūsolwa

1Ī ntodo yaho ī dilū ū Yelubaa (hū ū Gidioni) na a bashilikale abo walī nabo bipuuna, būūkakoma ng'hambī bbihī na lwinzī lwa Halodi. Ī ng'hambī ya Bamidiani yalī sukuma yabo kū sī ya ntubīlo, bbihī na kaalūgūlū ka Moole.

2Ū Seeba ūng'wīla ū Gidioni, "Ūlī na banhū bingī no, natūdūla kūbatūūla a Bamidiani ū mu makono gabo, a Baisilaeli batizikumīlīja mu kūnidalaha balīhaya gīkī, 'Nkono gwane ng'wenekīlī gwanipījaga.'

3Na lūūlū bawīlage a banhū gīkī, 'Ūyo alīdetema kūlwa boobà ni īngage ū mu lūgūlū lwa Gileadi ashoke.'" Banhū shihūmbī makūmi abīlī na shibīlī būshoka, būsaaga shihūmbī ikūmi.

4Alīyo ū Seeba ūng'wīla ū Gidioni gīkī, "A banhū benaba bataalī bingī no; jaga nabo kūng'wa minzī, nakūkūsolaanhīja kwenūko. Ūlū nūkūwīla gīkī, 'Ū ng'wenūyū akūja nang'ho,' ni ajage ū ng'wenūyo; alīyo ūlū nūkūwīla gīkī, 'Ū ng'wenūyū atūja,' na ng'hana ū ng'wenūyo ni atizagūja."

5Ng'hana ū Gidioni ūbatwaala kūjūng'wa minzī a banhū. Ū Seeba ūng'wīla gīkī, "Abo balayūgang'wa a minzī bo kūgasapula gītī mva īkūzabangīlaga ūkūbatūūla heeke, na a babo balayūtuja mazwi hū baang'wa, nabo ūkūbatūūla heeke."

6Abo bakang'wa a minzī wa kūgaponeja na nkono ū kū nomo bakashika magana adatū. Pye a bangī baatujaga mazwi hū baang'wa.

7Na lūūlū ū Seeba ūng'wīla ū Gidioni gīkī, "A Bamidiani nakūbatūūla mu nkono gwako mu nzīla ya banhū aba magana adatū benaba, abo baang'wa a minzī bo kūgaponeja ū mu nomo. A bangī bene baje kaya, būlī ng'wene kū ng'wakwe."

8Na lūūlū ū Gidioni ūjisola ī shinje nī mbiilūlū ū kūfuma ū kū banhū a bangī, hūna ūbalaga būja kū maheema gabo; ūsaaja dūhū abo magana adatū. Ī ng'hambī ya Bamidiani yaalī kū ntulumenho, kū sīlīlī yakwe ū Gidioni.

Gidioni na shilooti sha muna Midiani

9Ū būjikū wenūbo ū Seeba ūng'wīla ū Gidioni gīkī, "Būūkaga ūtulumenhe ū kū ng'hambī yabo, nguno ū nene namalaga kwītūūla mu makono gaako.

10Ūlū ūlogoha ū kūja ko, jaga nū ntūmami wako ū Puula.

11Jaaga ūkabadegeleke ūmo baliwīlīla; ūkūpandīka nguzu ja kūja kwīīdumīla ī ng'hambī yenīyo." Hūna ū Gidioni ūja nū ntūmami wakwe ū Puula, kūshisha begeela a ha bashilikale abo baalī ū kū mhelo mhelo ya ng'hambī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12A Bamidiani na a Baamaleki, hamò na a banhū bangī a ba kūfuma kīya, baalī biyiita ū mu ntubīlo gwenūyo; bingī no gītī njige. Ī ngamīla jabo jalī ningī no gītī maseni ga ha ng'walo gwa nyanza; yaalī shilambu ū kūjibala.

13Na lūūlū ū Gidioni aho washika, kwimanīla ūmò wa banhū benabo wandya kūnotoolela ng'wiye shilooti shakwe alīhaya, "Naalootaga shilooti; ū mu shilooti shenīsho naalī naabona ngatī ntaale ng'wibilingu gwa būsu wa būsīga. Gwizaga gūkūpilingitaga kwizīīla a ha ng'hambī ya Bamidiani. Gūūshika gūūlītūla ī liheema na shiligityo shitaale no kūshisha ī liheema lyūdubbūka, lyūkagwa lyūtandagūka na kūtandagūka."

14Ū ng'wiye ūnshokeja alīhaya, "Bebe ū lwenūlū lūtūūlemeelwa kūbiza lūshū lwa ng'wa Gidioni a hene, ū Ng'wisilaeli ū ng'witūnja o ng'wa Yoashi? Tambala shilanga ū Mulungu wabatūūlaga mu nkono gwakwe a Bamidiani nī ng'hambī pyī ī yose."

15Ū Gidioni aho washiigwa ī shilooti nū būshomheleja waaho, ūnamya Mulungu. Ūshoka ū kū ng'hambī ya Baisilaeli ūbakomiga alībawīla, "Bing'we būkagi! Ū Seeba wītūūlaga mu makono ging'we ī ng'hambī ya Bamidiani."

16A banhū bakwe ūbatīna būgabanhīka mu magele adatū, hūna ūbagabanhya pye a bose mbiilūlū na shinje jitī na kīnhū ū mu gatī, kwike ū mu gatī jilī na chenge shikūbakaga moto.

17Hūna ūbawīla alīhaya, "Nilolagi chiiza, ning'we ng'wīte ūmo nalīītīle ū nene; ūlū nalayeegeele ī ng'hambī nabize naashika ū kū mhelo yaho, ning'we mukwīta ūmo nalīītīle.

18Ū nene na a babo abo balī hamò naane ūlū tūūjifuula ī mbiilūlū jise, na a bing'wee jilījagi ī jing'we; pye a bose ūmo ng'wīpīndīlīgije ī ng'hambī, hama muhamuke na kūhamuka na ilaka lya higūlya mulīhaya, 'Tūlī ba ng'wa Seeba, na ba ng'wa Gidioni.'"

Kūpyenwa kwa Bamidiani

19Ū Gidioni na a banhū igana abo walī nabo būshika ū kū mhelo ya ng'hambī ikanza lya lūdīīma lwa ha gatī, a balang'hani ba ng'hambī būsangwa hū bikaabanya lūdīīma dūhū. Ū Gidioni na a biye būjilīja ī mbiilūlū jabo, nī shinje ījo jalī ū mu makono gabo būjibela.

20Hūna a magele būdatū waago gūjilīja ī mbiilūlū, nī shinje ījo jalī ū mu makono gabo būjibela. A bose būshidima kū nkono gwa lūmoso ī chenge, ī mbiilūlū ja kūfuula būjidiimīla nkono gwa būlyo, hūna būhamuka na ilaka itaale balīhaya, "Līīlūshū lya ng'wa Seeba na lya ng'wa Gidioni."

21Bīpīndya pyī ī ng'hambī, na būlī munhū wīmīīla hīgīyī aho waalī; a Bamidiani būhaahūka būyūpelanya sagala, kūnū bakūlīlaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

22Ī mbiilūlū ījo magana adatū aho jalīla, ū Seeba ūbīīta pye ū mu ng'hambī kwisengagūla shū būlī ng'wene na ng'wiye. Ī libità na būtaale lyūpeela nhambo līlolile Beti-shita kūīlīīla Zeleeda, kūshisha kū lūbīmbī lwa Abeli-mehola bbihī na Tabasi.

23A Baisilaeli ba lūganda lwa ng'wa Nafutali, nū lwa ng'wa Asheli, nū lwa ng'wa Manase bitanwa pyī kūbakūūbya a Bamidiani.

24Ū Gidioni ūtūma nhūng'wa pye a hose ū mu sī ya magūlya ya Efulaimu; ūbawīla, "Nzūgi wangū mubanyame a Bamidiani ū kū minzī ga kū mongo gwa Yolodani, kūshisha Beti-baala."

25Būbadima na batongeeji babīlī ba Bamidiani, Olebu na Zeebu; ū Olebu būmūlagīla hiwe lya Olebu, ū Zeebu būmūlagīla kwikamīlo lya mizabibu lya Zebu. Aho balībapeeja a Bamidiani būnekela Gidioni ī mitwe ya ba Olebu nū Zeebu; walī kū nkīlo gwa Yolodani.

Balamuji 8

1Hūna a banhū ba lūganda lwa ng'wa Efulaimu būndugumīla ū Gidioni balīhaya, "Nibūlī watwītīlile mihayo īlī gīko? Nguno kī walī ūtatwitanile aho wabūūka kūja kwilwisha būlūgū na a Bamidiani? Būyoga ho nang'hwe gete."

2Nang'hwe ūbashokeja alīhaya, "Ū nene naabeegije mhayo kī ū ntaale kūtinda īyo ng'wayītile a bing'we? Angū, a kapūmbīīlīle ka mizabibu a ka banhū ba lūganda lwa ng'wa Efulaimu katī na mpango ntaale kūtinda na a kahūlūlīle ka mizabibu a ka Baabiezeeli?

3Ū Mulungu wabatūūlile mu makono ging'we a batongeeji ba Bamidiani, a ba Olebu nū Zeebu. Mmho lūūlū ū nene nīītile mhayo kī ū ntaale ūyo gūshikile kūlenganījiwa nī yīyo ng'wīyītile a bing'we?" Aho wahaya ī yenīyo wiika ū būpelanu wabo, ūbo waalī wabenheleja bankolwe.

Mizengo īyo īkalema kūngunanha Gidioni

4Ū Gidioni na a banhū bakwe abo magana adatū baalī baanoga no, alīyo baalī bataalī dūhū būbakūūbīja a banishi; būshika a ha mongo gwa Yolodani būgūkīla.

5Hūna ū wei ūbawīla banhū ba Sukoti gīkī, "Binhagi shilīwa a banhū bane benaba, nguno bayembaga no; alīyo nataalī nūbakūūbīja batemi ba Bamidiani, a ba Zeba nū Zalimuna."

6A batongeejia ba Sukoti būng'wīla, "Tūbinhe migatī yaakī a bashilikale bako abo baaseedeekaga benaba, gītī ninga wamalaga kūbadima a ba Zeba nū Zalimuna?"

7Ū Gidioni ūshosha ūhaya, "Ndūhū ū mhayo naaheene, kwike ū Seeba ūlū alabatūūle a ba Zeba nū Zalimuna mu nkono gwane, ī mibīlī ying'we īkūtandagūka no, nguno nakwītūlīla ming'hwa na magwaata ga mu masaka!"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Wīnga a henaho ūja Penieli, ūūkalomba gīko nū kwene; alīyo nabo būnshokeja dūhū gīt'ūmo bakanshokegeja a bana Sukoti.

9A bana Penieli ūbawīla gīkī, “Ūlū nalashoke mhola nakwīholomola ī numba ying'we ya balang'hani yenīyī!”

10A ba Zeba nū Zalimuna baalī mu Kalikooli, pye na a mabità gabo ga bashilikale abo baalī baasaagīīla mu banhū abo baalī baafuma kīya; banhū ba kūshika shihūmbī ikūmi na shitaano. Abo baalī baashila kūcha bene baalī banhū shihūmbī igana na makūmi abīlī; bose benabo baalī bamanile kūlwa wa shū.

11Ū Gidioni ūbītīla ng'wikūūwa lyalī lyasheshiwa na bashimīzi, lyalī lībītile kū kīya na mizengo ya Noba na Jogibeha; abo wabapeejaga ūbisanganīja biyībaga.

12Alīyo a batemi ba Bamidiani a babīlī, a ba Zeba nū Zalimuna būpeela; kwike akabakūūbīja ūbapandīka ūbadima. Ī libità lyabo ī lyose lyūhaahūka lyūsambaala.

Kūbūlagwa ba Zeba na Zalimuna

13Hūna ū Gidioni ū ng'witūnja o ng'wa Yoashi ūshoka ū kūfuma ū kū būlūgū, wiza na nzīla ya kūtulumenha kūbītīla Halesi.

14Aho wegeela ī Sukoti ūndima nsūmba nebe, ūmūūgīlīja a mina ga batongeeji ba ng'wene; ū nsūmba ng'wenūyo ūng'wandīkala mina makūmi mpungatī na mpungatī ga batongeeji ba mu Sukoti, abo baalī banamhala ba mu nzengo gwenūyo.

15Hūna ū Gidioni aho washikīīla ī Sukoti ūbawīla a banhū gīkī, “A ba Zeba nū Zalimuna baaba aha, abo ng'walūnidalahaga lūshikū lweene mukūhahayaga, ‘Tūbinhe migatī ya kī a bashilikale bako abo baaseedeekaga benaba, gītī ninga wamalaga kūbadima a ba Zeba nū Zalimuna?’”

16Ūbasola a banamhala ba mu nzengo, ūbinha nsango gwa kūtūlīlwa ming'hwa na magwaata ga mu masaka, kūlwa kūbalanga a banhū ba mu nzengo gwenūyo.

17Ūja nī Penieli ūūkīholomola ī numba yabo ya balang'hani; hama a bagosha ba mu nzengo gwenūyo ūbabūlaga.

18Hanuma ya henaho ūbabūūja a ba Zeba nū Zalimuna gīkī, “A bagosha abo mukababūlaga Tabooli baalī ba mbika kī?” Būnshokeja, “Baalī gīt'ūmo ūlī ū bebe gīko, baabonekanaga gītī baana ba batemi.”

19Ū Gidioni ūshosha, “Agaya a benabo baalī baana ba ng'wise gete, baana ba ng'wa mayū; nalīng'wilahīlīla kūlī Seeba mpanga gīkī, ūlū ni mutababūlagile ni naaleka ū kūmubūlaga.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Hūna ūngalūkīla ng'witūnja wakwe; tangī wakwe, lina lyakwe Jeeta, ūng'wīla, “Bebe alibūūkaga ū babūlage a benaba!” Ū Jeeta ogoha ū kūlīsopoola ī līlūshū, nguno walī ataalī sūmba ndo.

21A ba Zeba nū Zalimuna būng'wīla, “Būūkaga ū bebe ng'wenekīlī ūtūbūlage, nguno ūmo alī ū munhū nī nguzu jakwe h'ūmo jilī.” Ng'hana ū Gidioni ūbūūka ūbabūlaga, ūshīsola ī shikolo sha būlenji īsho shalī mu nhingo ja ngamīla jabo.

Gidioni kūbeeja shiikolile

22Hūna a Baisilaeli būng'wegeela ū Gidioni būng'wīla, “Ī gete tūsugage ū bebe, nguno watūpīgije kūfuma ū mu nkono gwa Bamidiani; nīyo nū ng'witūnja wako akūtūsuga, pyī nū ng'wizūkūlū wako.”

23Ū Gidioni ūbawīla, “Ū nene natīīko ū kūmusuga, nū ng'witūnja wane atūdūla ū kūmusuga. Ū Seeba hū ng'wene ūyo akūmusuga.”

24Ongeja kūbawīla, “Kwike nalīmulomba mhayo gūmò, gīkī būlī ūmò wing'we aninhe ī sīīlī ja kū matū, ījo ng'wapandīkile kwīnga kū bading'wa ba kūfuma mu būlūgū;” (nguno baalī Baishimaeli, banhū ba shīmīle sha kūzwaala sīīlī ja zahabu kū matū).

25Būnshokeja būhaya, “Ī jenījo tūkūkwinha dūhū, nīyo na būyegi.” Na lūūlū bamba ng'wenda hasī, hūna būlī munhū ūyūponeja ho ī sīīlī ja kwīnga kū bading'wa ba mu būlūgū.

26Ū būdito wa sīīlī ja zahabu ījo akalomba būshika gītī kilo ikūmi na kenda na nusu; kūleka kūshiisaaba ī shikolo sha būlenji ī shingī, nī migufu, nī myenda ya nzulunge īyo yazwalagwa na batemi ba Bamidiani; nūūlū ī migufu īyo yaalī mu nhingo ja ngamīla jabo.

27Ū Gidioni ūjibeeja ī zahabu līshiikolile, ūlītūūla mu nzengo gwa ng'wawe gwa Ofla. Pye a Baisilaeli bandya kwisosohaja kūlwa kūlīlamya ī līshiikolile lyenīlo; lyūbiza lūtu ū kūlī Gidioni nū kū banhū ba mu kaya yakwe.

28A Baisilaeli bīsuga ī sī ya Midiani; na a ītabūūkje ntwe gwayo hangī ikanza lyose lyose.

Kūcha kwa ng'wa Gidioni

29Ū Yelubaa ū ng'witūnja o ng'wa Yoashi ūja kū ng'wawe, ūūkikala mu numba yaakwe wei ng'wenekīlī.

30Walī na bitūnja bakwe gete makūmi mpungatī, nguno wal'atoolile mhalī ja bakīma bingī.

31Ū mu Shekemu walīmo nkīma oshihyaga nang'hwe, nang'hwe akamyalīla ng'witūnja ūng'wilīka ī lina lya kwe Abimeleki.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

32Hūna ū Gidioni ū ng'witūnja o ng'wa Yoashi ūcha mu būnamhala wa būlamu wawiza; ūjīkwa mu shigila sha ng'wihalo lya ng'wa ise Yoashi, mu nzengo gwa Ofla ya Baabiezeeli.

33Ū Gidioni aho waacha, a Baisilaeli batadīīlile kwandya kwisosohaja kūlwa kūgalamya Maabaalī hangī. Būūtūūla ho lī Baali-beliti, gīkī hū lībize lī mulungu lyabo;

34būng'wība gete ū Seeba ū Mulungu wabo ūyo wabapīja kūfuma kū banishi babo, abo baalī babapīndīlīgije mhandī jose.

35Nī kaya ya ng'wa Yelubaa (h'ū Gidioni), būlemeelwa ū kwīyītīla ya koolekeja būlūmbi ū mu yose īyo walī wabīītīla.

Balamuji 9

Abimeleki kūtūūlwa būtemi Shekemu

1Ū Abimeleki ū ng'witūnja o ng'wa Yelubaa ūhooya na baamamiye ū mu Shekemu ng'wenūmo, a basīzaye ba ng'wa nina. Ūbawīla a benabo, na a bangī a ba lūdūgū lwa ng'wa nina a bose; ūhaya,

2"Bing'we babūūjagi a banhū ba mu Shekemu gīkī, 'Angū ūyo gūlī hambū hambū gūlī kinehe ū kū bing'we, kūsugwa na bitūnja bose makūmi mpungatī a ba ng'wa Yelubaa, nūūlū kūsugwa na munhū ūmò dūhū?' Hama nīyo a bing'we izūkagwi gīkī, ū nene nalī mīlī gwing'we, na mininga ging'we."

3A baamamiye bīhaya ī yenīyī ū mu matū ga bana Shekemu, nabo būbona gīkī īlī hambū hambū abasuge ū wei; būhaya, "Nīyo ū ng'wenūyū ndūgū wise gete a bise."

4Būūsola na feza kūfuma mu hekalu ya ng'wa mulungu wabo Baali-beliti, ja būdito wa kūkīla a ha kilo īmò; būng'winha. Ū Abimeleki ūjitūmamīla kwega banhū bahūnga būbiza balondeeji bakwe.

5Ūja ī Ofla ū kū ng'wa ise, ūūkababūlaga a badūgūye; a bitūnja ba ng'wa Yelubaa abo makūmi mpungatī, a bose pyī ūbabūlaga ng'wikanza līmò lyenīlo; Yotamu dūhū ū ng'witūnja wa kūmalīīja o ng'wa Yelubaa h'ūyo ūpūlūgūka, ūpeela ūūkibisa.

6Hanuma ya henaho pye a banhū ba Shekemu na a ba Beti-milo bikuminga kū ntī ntaale gwalī hihī na ng'hambī ya balang'hani ū mu Shekemu ng'wenūmo; būntūūla ū Abimeleki kūbiza ntemi wabo.

Lūsumo lo Yotamu lw'igwaata

7Ū Yotamu aho wawīlwa ū mhayo gweenūyo, ūja ūūkalinha kwigūlya ya lūgūlū lwa Gelizimu, ūbahamukīla na ilaka lya higūlya alīhaya, "Nidegelekagi bing'we bana Shekemu, hūna ū Mulungu nang'hwe akūmudegeleka na a bing'we.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Lwise lūmò ī mitī yalī ītogilwe kūtūūla ntemi wayo; hūna yūūgūwīla nzeituni gīkī, ‘Bebe bizaga ntemi wise.’

9Alīyo ū nzeituni gwenūyo gūshosha gūlīhaya, ‘Ū nene gete nooye kūkenena maguta, ayo gakabinhaga baamulungu na banhū kūkumīlījiwa, naje kū nīmo gwa kwikala nakūyeengeelaga kū būtongi wa mitī dūhū?’

10Ī mitī yīnga aheneho yūja kū ntiini; yūūgūwīla, ‘Nzugu ūbize ntemi wise.’

11Ū ntiini nago gūshosha gūlīhaya, ‘Ū nene gete nooye kūtwaaja shisuumo shawiza na shinonu gīko, naje kū nīmo gwa kwikala nakūyeengeelaga kū būtongi wa mitī dūhū?’

12Ī mitī yīnga a henaho yūūkagūwīla nzabibu gīkī, ‘Nzugu ūbize ntemi wise.’

13Alīyo ū nzabibu gūshosha gūlīhaya, ‘Ū nene gete nooye kūfunya divai īyo īkayejaga baamulungu na banhū, naje kū nīmo gwa kwikala nakūyeengeelaga kū būtongi wa mitī dūhū?’

14Hūna ī mitī ī yose yūnoga nose yūlīwīla līntī ly'igwaata gīkī, ‘Nzugu ū bebe ī gete ūbize ntemi wise.’

15Ū ntī gwa magwaata gwīwīīla ī mitī ī yīngī gīkī, ‘Ūlū ng'hana mutogilwe kūnīīta nabize ntemi wing'we, nzūgi mulembeele mu mbeho yaane namulang'hane; alīyo ūlū ītī chene, ni gwizage moto kūfuma ū mu ntī gw'igwaata gwīpembe ī mitī ya Lebanoni.’

16Na lūūlū, a bing'we ūlū ng'wītile mhayo gwawiza ū kūng'wīta Abimeleki abize ntemi wing'we, nūūlū ng'wang'wītīlile yawiza ū Yelubaa nī kaya yakwe, ūlū mulībona gīkī īyo ng'wang'wītīlile yigeleelile mung'wītīle; lolagi chiza.

17Nguno mumanile gīkī ū baba walī wifunya kūcha na kūpīla kūlwa kūmulwīlīīla, ūweega gete ū būpanga wakwe kūlwa kūmupīja mu nkono gwa Bamidiani,

18(alīyo ī lelo yenīyī ng'wīgomelaga ī kaya ya ng'wa baba, ng'ūbabūlaga bitūnja bakwe makūmi mpungatī ng'wikanza līmò dūhū, ng'ūng'wīta Abimeleki kūbiza ntemi wa banhū ba Shekemu, ū ng'witūnja wa nkīma ūyo walī atī nke o ng'wa baba; shitange īkī alī ndūgū wing'we).

19Na lūūlū ūlū ng'wang'wītīlaga ū Yelubaa nī kaya yakwe ī mihayo yenīyī ng'wikūjo na ng'holò ngoloku, ī lelo yenīyī ū Abimeleki ni abizage wa kūmuyeja, na a bing'we mubize gīko ū kūlī we!

20Alīyo ūlū ītī chene, leki moto gūfume ū mulī Abimeleki gūmukenaagūle a bing'we bana Shekemu na a bana Beti-milo; hama moto gūfume ū mu bing'we bana Shekemu na a bana Beti-milo, gūnkenaagūle ū Abimeleki!”

21Ū Yotamu ūpeela wīnga ūūkiikala Beeli, nguno akang'ogoha ū ndūgūye ū Abimeleki.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Wilemeelwa mu Shekemu, na kūcha kwa ng'wa Abimeleki

22Ū Abimeleki aho washisha myaka idatū ayīsugile ī Isilaeli,

23ū Mulungu ūtūma ng'holò yabūbi a ha gatī ya ng'wa Abimeleki na a biikaji ba mu nzengo gwa mu Shekemu; bandya kwīta mihayo ya kūbūyuuga ū būsugi wakwe.

24Ū Mulungu akīīta gīko kūlwa kūlīpa shiilī ya mininga ga bitūnja ba ng'wa Yelubaa abo makūmi mpungatī, abo bakabūlagwa. Ū Abimeleki alīpīlwe īyo akīyīīta, na a bana Shekemu abo bakangunanha ū kūbabūlaga a baana ba ba ng'wawe ū Abimeleki.

25Na lūūlū a bana Shekemu būtūūla banhū ba kūng'witegeela ū Abimeleki gīkī bankenaagūle; a banhū benabo būlinha kū ngūlū kūng'wibandīīla. Hama būyūbiboneela a bashimīzi babataaja ī shikolo shabo; ū mhayo gweenūyo ūwīlwa ū Abimeleki.

26Akigela munhū ūmò lina lyakwe Gaali, ng'witūnja o ng'wa Ebedi, ūsaamīla ū mu nzengo gwa Shekemu hamò na baana ba ng'wawe; a bana Shekemu būnsanya.

27Aho lyashika ikanza lya kūhūlūla matwajo ga mizabibu, a banhū būja kū malaale gabo būūkahūlūla, biza bīīpandagīla ī mizabibu būbeeja divai; hūna būja mu numba ya ng'wa mulungu wabo būūkīīta shigukulu. Aho balīīlya na kūng'wa, bandya kūnzuma ū Abimeleki.

28Kwitūlwa ū Gaali ū ng'witūnja o ng'wa Ebedi wahaya gīkī, "Ī gete ū Abimeleki ng'wenūyū ni naani? Nū Shekemu nang'hwe naani, nose a bise tūbize ha sīlīlī yakwe? Angū, atī ng'witūnja o ng'wa Yelubaa, hama ū Zebu atī ngunanhi wakwe? Hambū hambū ntūmamīlagi Hamooli, ū ise o ng'wa Shekemu! Ī gīsī īlīho nguno kī ī ya kūntūmamīla Abimeleki?

29Nīyo gītī ūlū ni nalī ntongeeji wabo nene a banhū benaba, ninampamile wīnga ho. Ni nang'wīlile ū Abimeleki gīkī, 'Bakobyage pye a bashilikale bako ūfumīle aha!'"

30Ū nsugi wa nzengo gwenūyo walī Zebu; akapelana no aho wigwa īyo akīīhaya Gaali ng'witūnja o ng'wa Ebedi.

31Ūtūma banhū mu mbisīla kūja Aaluma, būūkang'wīla ū Abimeleki gīkī, "Alīho munhū ūmò, Gaali ng'witūnja o ng'wa Ebedi, wizile ī Shekemu hamò na baana ba ng'wawe, balīgūyuuga noi ū nzengo, gīkī gūkūleme ū bebe."

32Alilūūlū ū bebe na a banhū bako nzūgi makanza ga būjikū ng'wibande kū masaka.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

33Hūna ī dilū ūlū wela mupuluke ū mu masaka, ng'wize ū kū nzengo; ū Gaali na
a banhū bakwe ūlū būfuma kūmanhya nang'ho, ītaga īyo nkono gwako gūlaadūle
kwīta.

34Ng'hana ū Abimeleki na bashilikale bakwe pye a bose būbūūka būjikū,
bigabanhya mu magele anè, būja būūkibanda bbīhi nī Shekemu, būlī ng'wene
wikala aho akahelelwa.

35Ū Gaali ng'wana Ebedi akafuma hanze ī dilū, aho alī ha mita gwa nzengo
īmīīlile, ū Abimeleki nang'hwe nī libità lyakwe būsangwa bandya kūpuluka ū mu
masaka ūmo baalī bibanda.

36Wahayūbabona ū Gaali ūng'wīla ū Zebu gīkī, “Bebe nalībona banhū balika
kūfuma mu ngūlū!” Nang'hwe ū Zebu ūnshokeja alīhaya, “Genayo
maamyengeleji ga mu lūgūlū ūlīgikolanīja na banhū.”

37Kwitulwa ū Gaali wahaya hangī, “Bebe ngosha, banhū gete a benabo, nīyo
bangī baayūpulukīla na a ha gatī gatī aho; hama n'igele līngī līīlo lyashika
līlīfumīīla kū līntī lya mfumu.”

38Hūna ū Zebu ūng'wīla, “Hama yaaja he lūūlū īyo walikalaga wīhaya gīkī, ‘Ū
Abimeleki nani nose atūsuge a bise?’ Batī bene a banhū abo walūbadalahaga
aba? Jaaga ko lūūlū ūkalwe nabo!”

39Ng'hana ū Gaali ūfuma ūbatongeela a bana Shekemu kūkilwisha nū Abimeleki.

40Ū Abimeleki ūng'heeba ū Gaali ūmpeeja; ū mu būlūgū wenūbo bingī no
bakaminyiwa, baaja bakūgwaaga nzīla ngima, kūshisha kū mita gwa kwingīla
mu nzengo.

41Ū Abimeleki ūshoka Aaluma ūūkikala kwenūko; ū Zebu nang'hwe ūmpeeja ū
Gaali na a baana ba ng'wawe bīnga ī Shekemu.

42Alīyo ū kū ntondo yaho a bana Shekemu būfuma hangī kūja ū kū masaka,
ūwīlwa ū mhayo gwenūyo ū Abimeleki.

43Nang'hwe ūbasola a banhū bakwe ūja nabo, ūbagabanhya mu magele adatū,
būūkibanda kū masaka kūlindīīla; aho wababona a banhū balīfuma ū mu nzengo,
ūpuluka ū mu masaka wandya kūbatūla.

44Ū Abimeleki na a banhū abo walī nabo būpeela bajile ū kū mita gwa nzengo
būūkanyama ho. Hūna a magele ayo abīlī gūūbihoolekela abo baalī ū kū masaka,
būbatūla būbabūlaga.

45Ū lūshikū ū lose lwenūlo ū Abimeleki wilwisha nago ū nzengo gwenūyo
kūshisha ūgūdima, ūbabūlaga a biikaji ba ng'wene; lelo ū nzengo ūgūkenaagūla
gete, hūna ūgwitīīla na mamunhu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

46Ī yenīyo aho īlīītwa, a banhū ba mu nzengo abo bikalaga mu numba ndīhu ya balang'hani ba Shekemu būpeelela mu hekalu ya ng'wa Eli-beliti, būūkingīla mu numba ya kūbūngīlà, bilugalīla ng'wenūmo.

47Ū Abimeleki ūwīlwa gīkī pye a banhū abo bakiikalaga bbihī nī numba ya balang'hani ba Shekemu bingīlaga ng'wenūūmo,

48ūsola mbasa ūja nabo a banhū bakwe kū lūgūlū lwa Zalimoni, ūūkaseenha ng'hwi, ūjisesela ha mabega. Hūna ūbalagīla a banhū abo walī nabo alīhaya, "Ītagi wangū ūmo ng'wanibona nalīītīla ū nene!"

49Pye a banhū benabo nabo būseenha ng'hwi, hūna būnondeela ū Abimeleki; būūkajitūlīīla kwīpīndīlīja ī numba ya kūbūngīlà yenīyo, hūna bītiima moto, būboocha pye a banhū abo baalī ng'wenūmo. A banhū abo baalī baapeelela ū mu numba yenīyo baalī gītī shihūmbī shimò bagosha na bakīma; būshila kūcha pye a bose.

50Ū Abimeleki wīnga a henaho ūja Tebezi, ūūkagūpīndīlīja mabità ū nzengo gwenūyo ūgūdumīla kūshisha ūgūdima.

51Ū mu gatī ya nzengo gwenūyo yalīmo numba ya kūbūngīlà; na lūūlū pye a banhū ba mu nzengo gwenūyo, bagosha na bakīma, būpeelela mo. Bilugalīla ng'wenūmo, būlinha kū kaano.

52Ū Abimeleki ūja ū kū numba yenīyo gīkī akīīdumīle nayo, alīyo aho washika a ha nyango gwa kwingīla ū mu ngītīli yaayo gīkī aje akīīpembe moto,

53nkīma ūmò walī kwigūlya ūng'holomokeja sho ya kūsheela; yūngwīla ha ntwe lūūpaanuka ū lūpanga.

54Ūng'witana wangū wangū sūmba wamūūkījaga shilanga; ūng'wīla, "Dutaga wangū ū lūshū lwako ū mu shilaalo ūnimalīīje, batizūhaya gīkī, 'Wabūlagagwa na nkīma.'" Ū ntūmami wakwe ūnchima lūshū ng'hana ūcha.

55A Baisilaeli aho baabona gīkī waacha ū Abimeleki, bīnga hoi; būlī munhū ūja kaya.

56Ū Mulungu ūbiza wanīpa ū Abimeleki ū būbi ūbo akang'wītīla ise kūlwa kūbabūlaga baana ba ng'wawe makūmi mpungatī.

57Nīyo ū Mulungu ūbalīpa na a bana Shekemu kūlwa būbi wabo bose. Ī lizumo lya ng'wa Yotamu ū ng'witūnja o ng'wa Yelubaa lyūbapandīka.

Balamuji 10

Būsugibo ng'wa Toola

1Aho lyabīta ī likanza lya ng'wa Abimeleki, ūbūūka ngosha wa kūbapīja a Baisilaeli, wa kūfuma mu lūganda lwa ng'wa Isakaali, lina lyakwe Toola

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ng'witūnja o ng'wa Pua ng'wana Dodo. Ū wei walī azengile Shamili, mu sī ya magūlya ya Efulaimu.

2Ū ngosha ng'wenūyo akabatongeela a Baisilaeli ikanza lya myaka makūmi abīlī n'idatū, hūna ūcha, ūjīkwa mu Shamili.

Būsugi bo ng'wa Yaili

3Ū ng'wenūyo ūlondeelwa na Yaili wa Gileadi; nang'hwe ūbatongeela a Baisilaeli ikanza lya myaka makūmi abīlī n'ībīlī.

4Walī na bitūnja makūmi adatū, baalī na ndamhī ja nzobe makūmi adatū. A bitūnja benabo ū mu Gileadi baalī basugile mizengo makūmi adatū, īyo kūshisha lelo ītaalī īkwitanagwa Havoti-yaili.

5Ū Yaili aho waacha ūjīkwa mu nzengo gwa Kamoni.

Būhūbi wa Baisilaeli na kūlīla kwabo

6A Baisilaeli bīīta hangī yabūbi ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA; bandya kūgatūmamīla Maabaalī na Maashitoleti, na baamulungu ba Alaamu, baamulungu ba Sidoni, baamulungu ba Moabu, baamulungu ba Baamoni, na baamulungu ba Bafilisiti. Na lūūlū īkī a Baisilaeli bakang'wīība ū SEEBA, booya ū kūntūmamīla,

7akabapelanīla no. Ūbajinja mu makono ga Bafilisiti na Baamoni.

8Ū ng'waka ngwenūyo būbaponda ponda na kūbakenaagūla kībi no. Yūbīta myaka ikūmi n'īnaane bakūbaluhyaga pye a Baisilaeli ba kū ntambūko gwa kīya ya mongo gwa Yolodani, ū kū sī ya Gileadi; ī ya Baamooli.

9A Baamoni nabo būyūgūkīla ū mongo gwa Yolodani kwiza kwilwisha būlūgū na a banhū ba lūganda lwa ng'wa Yuda, na a ba lūganda lwa ng'wa Benjamini, na a ba ng'wa Efulaimu; a Baisilaeli būbiza mu makoye madito no.

10Hūna a Baisilaeli būnīlīīla ū SEEBA balīhaya, “Twakūhūbile nguno twanekile ū Mulungu wise twandya kūgatūmamīla Maabaalī.”

11Ū SEEBA ūbashokeja alīhaya, “A Bamisili, na a Baamooli, na a Baamoni, na a Bafilisiti,

12na a Basidoni, na a Baamaleki, pye na a Bamoabu aho baamukoyaga no no no, nose ng'ūnilīlīīla gīkī namugunaane, natamupīgije ū mu makono gabo?

13Alīyo ī haha ng'wanilekile ng'wandya kūtūmamīla baamulungu bangī; na lūūlū natūshokeela hangī kūmuguna.

14Jaagi mukabalīlīīle a baamulungu abo ng'wabasola, a benabo hū bene bakūmupīja ūlū mulī mu makoye.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Alīyo a Baisilaeli būnshokeja ū SEEBA gīkī, “Twahūbile; twītīlage mhayo gose
gose ūyo ūlīgūbona gīkī gūlī gwawiza. Kwike tūlīkwikūmbīlīja ī haha ūtūpīje.”

16Hūna būgīnja a maamulungu ga nyageni ayo baalī nago, bandya kūntūmamīla
SEEBA. Ūlemeelwa ū kwiyūmīlīja kūwiloleela ū būluhi wa Baisilaeli ntondo na
ntondo.

17A Baamoni aho bihela kwamba būlūgū, būtūūl'ī ng'hambī yabo mu Gileadi; a
Baisilaeli nabo bikuminga, a bene būtūūla ī ng'hambī yabo Misipa.

18A batongeeji ba bana Gileadi būyilūnja lūnja boi bike balīhaya, “Nani akwandya
ū kūlwa na a Baamoni? Ū ng'wenūyo akūbiza ntongeeji wa bana Gileadi bose.”

Balamuji 11

Būsugi bo ng'wa Yefuta

1Walīho Yefuta muna Gileadi, ngosha wa būdūla mu kūlwa būlūgū. Ū ise ī lina
lyakwe walī Gileadi; ū nina ūyo akamyala walī malahya.

2Ū Gileadi walī na nke ūyo walī wamyalīla bitūnja; aho bakūla būmpeeja ū Yefuta
a ha kaya; būng'wīla, “Ū bebe ūtīko kūpandīka wingīji hamò nise ū mu kaya ya
ng'wa sīswe, nguno ūlī ng'wana o nkīma ūngī.”

3Na lūūlū ū Yefuta ūbapeela a baana ba ng'wawe, ūja kwikala kū sī ya Tobu. Aho
alī kwenūko, bigela banhū bidūndūgaja būntogwa, būbiza balondeeji bakwe.

4Aho jabīta shikū ningī, Baamoni bīīdumīla ī Isilaeli;

5a banamhala ba Baisilaeli būja kūng'witana ū Yefuta ī Tobu.

6Būng'wīla, “Nzūgū ūbize ntaale wa mabità gise mu būlūgū twilwishe na
Baamoni.”

7Alīyo ū Yefuta ūbashokeja a banamhala ba Gileadi ūhaya, “Tūhaya a bing'we
ng'walī mutanikolilwe, kūshisha ng'ūnipeeja na mu kaya ya ng'wa baba? Nibūlī
ī haha mulīnikooba īkī ng'wapandīka makoye?”

8Nabo a banamhala būng'wīla “Baba ka nzūgū twakūkondelaga ī haha. Tūjage
tūkilwishe na a Baamoni, ūkūbiza ntaale wa banhū bose ū mu Gileadi.”

9Ū Yefuta ūbabūūja alīhaya, “Ī gīsī ūmo mulīnijaanīla ng'wenūmu kūjūūlwa
būlūgū na a Baamoni, ū SEEBA ūlū ūbatūūla mu nkono gwane, ng'hana gete
nakūbiza ntongeeji wing'we?”

10A banamhala ba Gileadi būnshokeja būhaya, “Ū SEEBA ng'wene nkaanīji wise;
tūkūgwīta gete ūyo ūlīgūhaya.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Hūna ū Yefuta ūja nabo a banamhala ba Gileadi, a banhū būūkang'wīta kūbiza ntaale na ntongeeji wabo. Pyī ī mihayo yakwe wīhayīla Mispa, kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

Yefuta na ntemi wa Baamoni

12Na lūūlū ū Yefuta ūtūma nhūng'wa ū kūlī ntemi wa Baamoni alībūūja gīkī, "Ūlī na mhayo kī ū kūlī nene ūyo gūlīkwenheleja kwiza kūnidumīla mu sī yane?"

13Ū ntemi wa Baamoni ūbashokeja abo baalī baatūng'wa nū Yefuta ūhaya, "Ī shikū jene aho Baisilaeli baafumaga Misili bakīsola ī sī yane, kwandīja kū mongo gwa Alinoni kūshisha kū mongo gwa Yaboki; bīdima ī yose kūja kū mongo gwa Yolodani. Na lūūlū ni wanishokeja ī sī yane mu mhola."

14Hūna ū Yefuta ūtūma hangī nhūng'wa ū kūlī ntemi wa Baamoni alīhaya,

15"Ū Yefuta alīhaya gīkī, A Baisilaeli batasolile sī ya Bamoabu, nūūlū sī ya Baamoni."

16Alīyo aho bafumaga Misili, a Baisilaeli bakabītīla nzīla ya kwitogolo, būkabīta kū Nyanza Yaaza, hūna būja Kadeeshi.

17Ū kūfuma a henaho a Baisilaeli būtūma nhūng'wa kūlī ntemi wa Edomu balīlomba gīkī, "Tūzunīlījage tūbīte ū mu sī yako." Alīyo ū ntemi wa Edomu atabadegelekile. Būūtūma nhūng'wa na kūlī ntemi wa Moabu, nang'hwe ūbalemeja; na lūūlū a Baisilaeli biikala Kadeeshi henaho.

18Hanuma baanoga bandya ū lūgendo lwabo kūbītīla ng'witogolo, būjiidanda ī sī ja Edomu nī Moabu. Ī sī ya Moabu bīībīta kīya, būūkatūūla ng'hambī yabo kū ntambūko gwa mongo gwa Alinoni. Batingīlile ū mu sī ya Moabu, nguno ū mongo gwa Alinoni gwalī lūbīmbī lwa sī yenīyo.

19Ū kūfuma a henaho, a Baisilaeli būtwala nhūng'wa kūlī Sihoni, ntemi wa Baamooli, ūyo walī n'ikūlū lyakwe mu Heshiboni; būng'wīla gīkī, 'Tūzunīlījage tūbīte ū mu sī yako tūlīīja kū sī yise.

20Kwike ū Sihoni ūleka ū kūbasanya a Baisilaeli, gīkī babīte ū mu sī yakwe. Na lūūlū ūbakuminga pye a banhū bakwe kwiza kwilwisha na a Baisilaeli, būshika būtūūla ng'hambī yabo Jahazi.

21A henaho ū Seeba, ū Mulungu wa Baisilaeli ūntūūla ū Sihoni, na a banhū bakwe pye abose mu makono ga Baisilaeli; būbapyena. Hūna a Baisilaeli bīsola ī sī ya Baamooli abo biikalaga ū mu sī yenīyo.

22Bīdima pyī ī yose kwandīja kū mongo gwa Alinoni, kūshisha gwa Yaboki, na kūfuma kwitogolo kūshika kū mongo gwa Yolodani.

23Na lūūlū ū Seeba Mulungu wa Baisilaei īkī akabapeeja a Baamooli babīngīle a banhū bakwe a Baisilaeli, ū bebe ūlī nani nose ūbataaje ī sī yenīyo?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24Ū bebe ūtadūgije kūgelela kūshidiimīīla īsho wakwinha ū mulungu wako ū Kemoshi? H'ūmo īlī nū kū bise, nise tūkūshidimīīla īsho watwinha ū Seeba Mulungu wise.

25Ī gīsī, ū bebe ūnkīlile kī ū Balaka ū ng'witūnja o ng'wa Zipooli, ūyo walī ntemi wa Moabu? Nguno ū ng'wene atalwile na a Baisilaeli, nūūlū atabayogije.

26Ī haha yashikaga myaka magana adatū a Baisilaeli bīsugile ī Heshboni, nī Aloe, na a magūngūli gayo, nī mizengo īyo īgwikilimbīgije ū mongo gwa Alinoni; nibūlī ūtagaagaanile kwīsola a makanza genayo?

27Ū nene nataalī kūkūhūba mhayo gose gose, alīyo ū bebe hū ūlīnihūba; nguno ūliza kūnidumīla kwilwisha būlūgū nane. Na lūūlū ū SEEBA, ū Namuji ni abūlamulage ī lelo ū wilemeelwa ūbo būlīho a ha gatī ya Baisilaeli na a Baamoni.

Kūlahīla kwa ng'wa Yefuta

28Alīyo ū ntemi wa Amoni atagūdīlīīlile ū mhayo ūyo akatūmīlwa na Yefuta.

29Hūna ū Moyo o ng'wa SEEBA ūng'wizīīla ū Yefuta, ūbīta ū mu Gileadi, nū mu sī ya lūganda lwa ng'wa Manase, ūūkingīla Mispa ya Gileadi. Ū kūfuma ī Mispa ya Gileadi, ūbasanga a Baamoni kūjūbadumīla.

30Hūna ū Yefuta wilahīla kūlī Seeba alīhaya, "Ūlū ūbatūūla a Baamoni mu nkono gwane;

31nūshoka naabapyenaga gete a Baamoni, shose shose īsho shilafume mu kaya yane kwiza kūnisūng'wanha shikūbiza sha ng'wa SEEBA, nakūshifunya kūbiza shakwinha sha kūpemva."

32Hūna ū Yefuta ūja ū kwilwisha būlūgū nabo a Baamoni, ng'hana ū Seeba ūbatūūla mu nkono gwakwe.

33Ūkenaagūla mizengo makūmi abīlī kwandīja Aloe kūīlīīla mhandī ja Miniti, kūshisha Abeli-kelamimu. Na lūūlū a Baisilaeli būbiza bīheeba ī Amoni.

34Hūna ū Yefuta ūshoka Mispa kū kaya, aho alīshikīīla dūhū a ha kaya, nshīke wakwe ūfuma alīnsūng'wanha kūnū akūtūlaga ng'oma na kūtambīīla. Nīyo hū walī ng'wana wakwe ūmò gīko dūhū; walī atī na bangī, ndūhū ng'witūnja nūūlū nshīke ūngī.

35Ū Yefuta aho wamona ūtandūla ī shizwalo shakwe ūlīla alīhaya, "Agaya nshīke wane wanipīnīhaja būlī, wanigwisha kībi no! Nīyo waningīnja mu makoye ga kūniluhya hataale no! Ngūno nilahīlile mhayo kūlī Seeba ūyo natīīko gūkūkīlanhya."

36Nang'hwe ū nshīke ūng'wīla ū ise gīkī, "Baba ū bebe wang'wilahīlīlile SEEBA, na lūūlū īkī ū SEEBA wakūmalīlaga ī shiilī ū kū banishi bako a Baamoni, nīītīlage gīt'ūmo wilahīlīlile.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

37Hūna ū ng'wanikī ūng'wīla ū ise alīhaya, ‘Kwike nalīkūlomba ūnīītīle mhayo gūmò; nizunīlījage naje kū ngūlū nakayeele yeele kwenūko ikanza lya myeji ībīlī nakūlīlaga na binhya bichaane, nguno ū nene naakīja ū kūtoolwa!’”

38Nang'hwe ū ise ūnshokeja, “Ūdūgije ū kūja.” Ūneka ūja ikanza lya myeji ībīlī hamò na a binhya biye; būja kū ngūlū būūkalīla nang'hwe nguno ya kūkīja kūtoolwa.

39Aho yabīta ī myeji īyībīlī yenīyo, ūshoka ū kūlī ise, wiza ūng'wītīla gīt'ūmo walī wilahīlīla; ataamanile ngosha ose ose ū mu būpanga bokwe. Kwandīja henaho a Baisilaeli būbiza na shīmīle sha gīkī,

40būlī ng'waka a bashīke ba Baisilaeli bayūja hanhū ikanza lya shikū inè, kūūnīla ū nshīke o ng'wa Yefuta ū muna Gileadi.

Balamuji 12

Yefuta na bana Efulaimu

1A banhū ba lūganda lwa ng'wa Efulaimu būkobya mabità gabo, hūna būkīla kūja Zafoni, būshika būng'wīla ū Yefuta gīkī, “Nibūlī waajile kwilwisha būlūgū na Baamoni ūleka ū kūtūlaalīka a bise ū kūja nang'ho? Tūkwītiima ī numba yako tūkūpembeele mumo nū bebe!”

2Yefuta nang'hwe ūbashokeja ūhaya, “Ū nene na a banhū bane twalī mu wilwisha būtaale na a Baamoni, aho naang'witana kwiza kūnangūhīla, mutizile ū kūniguna ū mu makono gabo.

3Nahayūbona gīkī mutizaga ū kūnigunanha, niifunya būpanga wane kūcha na kūpīla, nūūkīla najile ko kwilwisha nabo a Baamoni; nang'hwe ū SEEBA ūninha būtindi nūbapyena. Hama hangī ī lelo ng'wiza kwilwiisha būlūgū naane kūlwa nguno kī?”

4Hūna ū Yefuta ūbitana a bana Gileadi, biza kwamba būlūgū kwilwisha na a banhū ba lūganda lwa Efulaimu; nguno bakandya kūbasondagūla a bana Gileadi balībahaya gīkī, “Angū nīyo a bing'we mulī mabūsoso dūhū ga kūponyiwa kūfuma mu lūganda lwa ng'wa ng'wa Efulaimu na lwa ng'wa Manase!” A bana Gileadi būbiza bapyeeni.

5Hūna būja a ha mongo gwa Yolodani būūkadima a ha būkīlīlo wa kūja kū sī ya lūganda lwa ng'wa ng'wa Efulaimu, a ba lūganda lwa ng'wa Efulaimu abo bakasaagīīla, būlī ng'wene ūlū wahayagīkī, “Bing'we nizunīlījagi nakīle,” a bana Gileadi bamūjaga, “Hamo ūlī wa lūganda lwa Efulaimu?” Ūlū ūhaya, “Mm yaya,”

6bang'wīlaga, “Būgatū alihayaga ī gīkī, ‘Shiboleeti.’” Ūlū ūhaya “Siboleeti” kūlwa kūlemeelwa kūgūhaya ū mhayo gwenūyo ūmo gūlī, bandiimaga bamūlagīla a ha būkīlīlo wa Yolodani henaho. Ī likanza lyenīlo būbūlagwa banhū shihūmbī makūmi anè na shibīlī, ba kūfuma ū mu lūganda lwa ng'wa Efulaimu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Ū Yefuta akabatongeela a Baisilaeli ikanza lya myaka ītandatū. Hūna ū Yefuta ū
muna Gileadi ūcha, ūjīkwa mu nzengo gūmò gwa mu Gileadi.

Ībizani, Eloni, na Abudoni

8Aho wabīta ū ng'wenūyo, Ībizani wa Betelehemu ūbatongeela a Baisilaeli.

9Walī na bitūnja makūmi adatū na bashīke makūmi adatū; a bashīke bakwe
akabafunya batoolwe na bagosha ba kūfuma mu ndūgū jingī. Na a bitūnja bakwe
ūbatooja bakīma ba kūfuma mu ndūgū jingī najo. Ū Ībizani akabatongeela a
Baisilaeli ikanza lya myaka mpungatī,

10hūna ūcha ū Ībizani, ūjīkwa mu Betelehemu.

11Aho wabīta ū ng'wenūyo, Eloni wa lūganda lwa ng'wa Zabuloni ūbatongeela a
Baisilaeli ikanza lya myaka ikūmi.

12Nang'hwe ū Eloni ūcha, ūjīkwa mu nzengo gwa Aijaloni mu sī ya lūganda lwa
ng'wa Zabuloni.

13Wahayūbīta ū ng'wenūyo, Abudoni ng'witūnja o ng'wa Hileli wa kūfuma
Pilasoni ūbatongeela a Baisilaeli.

14Walī na bitūnja makūmi anè, na bizūkūlū makūmi adatū; a bose baalī na
ndamhī ja nzobe makūmi mpungatī. Nang'hwe ū ng'wenūyo akabatongeela a
Baisilaeli ikanza lya myaka īnaane.

15Hūna ū Abudoni ng'witūnja o ng'wa Hileli ūcha, ūjīkīlwa Pilasoni mu sī ya
ngūlū ja Baamaleki, ya lūganda lwa ng'wa Efulaimu.

Balamuji 13

Manoa na nke kwisagījiwa ng'wana ngosha

1A Baisilaeli bakandya kwīta yabūbi hangī ū mu miso ga ng'wa SEEBA, na lūūlū
ū SEEBA ūbatūūla mu makono ga Bafilisiti ikanza lya myaka makūmi anè.

2Walīho ngosha ūmò wa mu nzengo gwa Zola, lina lyakwe Manoa; wa mu ndūgū
ja banhū ba lūganda lwa ng'wa Dani. Ū ngosha ng'wenūyo walī atoolile, kwike ū
nke walī ngūmba, nose walī atī na ng'wana.

3Malaika o ng'wa SEEBA akang'wilongela ū nkīma ng'wenūyo ūng'wīla, "Ū bebe
ūlī ngūmba alīyo ūkūbūūcha nda ūbyale ng'wana ngosha.

4Na lūūlū ilang'hanage ūtizūng'wa divai nūūlū shikoji shingī shose shose, nūūlū
yaya kūlya shikolo shisoso shose shose.

5Nguno ūkūbūūcha nda ūbyale ng'wana ngosha, ūyo lūgembe lose lose lūtī lo
kūbīta mu ntwe gokwe, nguno kūfuma kūbyalwa kwakwe akūbiza
Nazili, ng'wela kūlwa ng'wa Mulungu. Ū ng'wenūyo akwandya kūbapīja a
Baisilaeli kūfuma ū mu nkono gwa Bafilisiti."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Ū nkīma ng'wenūyo ūja ū kūlī ngoshi ūūkang'wīla gīkī, “Munhū o ng'wa Mulungu walī wiza aho naalī; ū kūbonekana kw'ihanga lyakwe walī gītī malaika o ng'wa Mulungu, walī wa kogohya no. Naalī naalemeelwa nū kūmūūja ūko walī afumile, nī lina lyakwe ataniwīlile.

7Kwike walī waniwīla gīkī, ‘Ūkūbūūcha nda ūbyale ng'wana ngosha. Na lūūlū ilang'hanage ūtizūng'wa divai nūūlū shikoji shingī shose shose, nūūlū yaya kūlya shikolo shisoso shose shose. Nguno ū nyanda ng'wenūyo akūbiza Nazili, ng'wela kūlwa ng'wa Mulungu kūfuma kūbyalwa kwakwe kūshisha lūshikū lwa kūcha kwakwe.’”

Manoa na Malaika o ng'wa SEEBA

8Ū Manoa ūnomba ū SEEBA alīhaya, “Ee SEEBA, nalīkwikūmbīlīja ize hangī ū munhū o ng'wa Mulungu ūyo walī watūtūmīlile, atūlangīīle chiza ūmo tūlanang'hanīle ū nyanda ūyo alaabyalwe.”

9Ū SEEBA ūng'wigwa ū Manoa, ū malaika o ng'wa Mulungu wiza hangī ūnsanga ū nkīma alī kwilaale, alīyo ū ngoshi ū Manoa wal'atī hamò nang'hwe.

10Ū nkīma ūpeela kūjūng'witana ū ngoshi; ūng'wīla, “Ū munhū ūyo walī waniilongelile lwise lwene ūūyū wiza hangī!”

11Ū Manoa ūbūūka ūnkūūbīja ū nke; aho washika aho walī ū munhū ng'wenūyo ūmūūja, “H'ūlī bebe ūyo walī wizile na lūshikū lūngī ūhooya nū nke wane?” Nang'hwe ūshosha, “Nalī ng'wene.”

12Ū Manoa ūmūūja, “Eehe ūlū yūshikīīla ī mihayo yako, ū nyanda ng'wenūyo shiigelile abize na kikalīle ka mbika kī, nū nīmo gwakwe gūkūbiza nīmo kī?”

13Ū malaika o ng'wa SEEBA ūnshokeja ūhaya, “Ū nke wako shing'wigeleelilwe wīshikīlīje pyī īyo nang'wīlile.

14Atizūlya shose shosse īsho shifumile mu matwajo ga mizabibu, yaya nūūlū kūng'wa divai, nūūlū shikoji shingī shose shose, hangī yaya nūūlū kūlya shikolo shisoso shose shose. Shing'wigelile ayīshikīlīje pyī ī yose īyo naanangīīlile.”

15Hūna ū Manoa ūng'wīla ū malaika o ng'wa SEEBA gīkī, “Tūtogilwe wikale ho kakanza tūkūbeegeje kakūbī ka nyama ya mbūli songi.”

16Ū malaika o ng'wa SEEBA ūhaya, “Mukūnitindīka dalali dūhū, nguno nūūlū mukabeeja naaheene natīīko ū kūshilya ī shilīwa shing'we. Alīyo ūlū mulashibeeje shifunyagi kūlwa ng'wa SEEBA.” (Ū Manoa walī ataadeebaga gīkī walī malaika o ng'wa SEEBA.)

17Hūna ū Manoa ūmūūja ū malaika o ng'wa SEEBA, “Ī lina lyako ūlī nani, tūlakūkūje ūlū gūūshikīīla ū mhayo gwako?”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Nang'hwe ūnshokeja alīhaya, “Lyaakī ī lina lyane ūlīlībūja? Ī lyoi līlī lya kūkumya!”

19Na lūūlū ū Manoa ūsola kabūli kasongi, hamò na shakwinha sha būsu; ī shose shenīsho ūshitūūla hiwe, ūshifunya kūbiza shakwinha kūlī SEEBA. Ū SEEBA wīta mhayo gwa kūkumya, ū Manoa nū nke balolile.

20Ū lūlali lwa moto aho lūlībūūka kwīnga a ha ng'walīlo kūlinha kūja kwigūlū, ū Malaika o ng'wa SEEBA ūīlanīja ū mu lūlali lwenūlo! Ū Manoa nū nke aho baagūbona ū mhayo gwenūyo, būūgwa bachimīgije būlamya.

Kūbyalwa kwa ng'wa Samsoni

21Ū malaika o ng'wa SEEBA atizile hangī ū kū ba Manoa nū nke; ū gwenūyo gūng'winha ū Manoa kūdeeba gīkī ū ng'wenūyo walī malaika o ng'wa SEEBA.

22Ūng'wīla ū nke gīkī, “Tūkūcha gete, nguno twamonaga Mulungu!”

23Alīyo ū nke ūnshokeja alīhaya, “Ītī gīko, ū SEEBA ūlū ni walī atogilwe kūtūbūlaga ni atazunije kwanukūla shakwinha sha kūpemva, na sha būsu kūfuma mu nkono gwise, ni atatoolekegije ī mihayo ī yose yenīyī; nūūlū ū kūtūwīla īyo watūwīla ī haha īyī.”

24Ū nkīma ng'wenūyo ūbyala ng'wana ngosha, būng'wilīka ī lina lyakwe Samsoni; ū nyanda ūkūla, nīyo ū SEEBA ūng'wīlūkīla no.

25Aho alī Mahane-dani, ipandī lya ha gatī ya Zola na Eshitaoli, ū Moyo o ng'wa SEEBA wandya kūng'oolekeja ī ya kwīta.

Balamuji 14

Samsoni na nkīma wa Timuna

1Ū Samsoni ūja Timuna ūūkabona koi nkīma Mfilisiti.

2Aho washoka ī kaya ūng'wīla ū ise nū nina gīkī, “Napandīkaga nkīma Mfilisiti kū nzengo gwa Timuna, jagi ko mukalūnilūngīje nantoole.”

3Ū ise nū nina būng'wīla, “Batīho a bakīma ū mu banhū ba lūganda lwa ng'wing'we, nūūlū ū mu banhū bise a bose, nose ūje ūkatoolele kū Bafilisti banhū batasaalilwe?” Alīyo ū Samsoni ūbawīla gīkī, “Nilūngījagi ū ngw'wenūyo aniigeleelilwe ū nene.”

4A babyaji bakwe baalī batamanile ī gīkī, “Ū mhayo gwenūyo gwalī gūfumile kūlī SEEBA, wakoobaga nzīla ya kūbakomya a Bafilisiti, nguno ū mu shikū jenījo baalī babasugile a Baisilaeli.

5Hūna ū Samsoni ūtulumenha ajile ī Timuna hamò nū ise nū nina. Aho beegeela kū migūnda ya mizabibu ya bana Timuna, kwimanīla yansanga shimba īlīpogoma.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Ū Moyo o ng'wa SEEBA ūng'wizīīla mu nguzu ningī no, wīdima ī shimba yenīyo wītandūla na makono gaakwe dūhū, gītī munhū akūtandūlaga kaana ka ng'holo. Alīyo ūleka ū kūng'wīla ū ise nūūlū ū nina ū mhayo ūyo akagwīta.

7Hūna ūja ūūkahooya nū nkīma ng'wenūyo; ūntogwa.

8Aho jaabīta shikū, ūshoka ko hangī kūjūmalīīja kahelele ka nhoola; ūliga kūjūūgūlola ū mimba gwa shimba; ūsanga nzūkī jaateelile mo, jaaswīīlile na būūki ū mu malela.

9Ūhagūla malela gamò na makono gakwe ūja alīīlya, ūūkabinha na a babyaji bakwe aho wabapandīka ū mu nzīla, nabo būlya; alīyo atabawīlile ū gwa gīkī a malela genayo akagasolela mu mimba gwa shimba."

Kaalaagū ya ng'wa Samsoni

10Na lūūlū ū ise o ng'wa Samsoni ūja kūnola ū nkīma ūyo alībiza ng'wīnga wakwe. Hūna ū Samsoni ūbeeja shigūūkūlū sha būkombe gīt'ūmo shaalī shīmīle sha ntooji ū mu sī yenīyo.

11Aho washika winhwa balūngūnja makūmi adatū.

12Kwimanīla ū Samsoni wabawīla, "Yīyī kaalaagū namutūūlīle bagosha, ūlū ng'wībbadīja ū ng'wikanza lya shikū mpungatī ja būkwīlīma, nakūng'winha shizwalo makūmi adatū sha kitaani na myenda makūmi adatū ya kwalūla.

13Alīyo ūlū mulaalemeelwe ū kūniinha ī lishosho ū ng'wikanza lyenīlo, a bing'we hū mukūninha ī shizwalo īsho makūmi adatū sha kitaani, nī myenda ya kwaalūla īyo makūmi adatū." Nabo būng'wīla, "Alitwinhage ī kaalaagū yako!"

14Hūna ūbawīla, "Ū kūfuma ū mulī nni, shilonga mo shakūlya; ū kūfuma ū mulī wa nguzu, shilonga mo shinonu!" Bakakoya shikū idatū baalemeelagwa ū kūpandīka ī lishosho.

15Nose ū mu lūshikū lwa kanè būng'wīla ū nke o ng'wa Samsoni gīkī, "Bebe nembalembage ū ngoshi wako akwinhe ī lishosho lya lūgano, ūlū ītī chene numho tūkūkūpembeela moto ū bebe nī kaya ya ng'waso muche. Gashi nīyo ng'watwitanile aha kwiza kūtwiba dūhū?"

16Hūna ū nke wakwe ū Samsoni ūng'wigondeela kūnīlīīla alīhaya, "Ū bebe ūnidalahile ī gete, nīyo gashi ūtanitogilwe; a banhū ba lūganda lwane wabinhile lūgano alīyo ū nene ūtaalī nū kūninha ī lishosho!" Nang'hwe ūng'wīla, "Ū baba nū mayū nataalī ū kūbawīla, ū bebe hū nakūwīle?"

17Ū nkīma ng'wenūyo akanīlīīla ū Samsoni pyī ī likanza lya shikū mpungatī ī ja shigukulu; nose a ha lūshikū ū lwa mpungatī ūng'wīla, nguno akangaagaanīla no. Nang'hwe ūbawīla a banhū bakwe ī lishosho.

18Ū mu lūshikū lwa mpungatī aho lītaalī kūloka ī līīmi, a banhū ba mu nzengo gwenūyo būng'wīla gīkī, "Ī shinonu kūtinda būūkī ni kī? Nū wa nguzu kūtinda

© 2015 Bible Society of Tanzania.

shimba nani?" Nang'hwe ū Samsoni ūbawīla, "Ūlū ni mutalīmile nayo ī ndogoosa yane, ni mutadūgije ū kūlīpandīka ī lishosho lya lūgano lwane."

19Hūna ū Moyo o ng'wa SEEBA ūng'wizīīla na nguzu ningī, ūja Ashikeloni; ūūkabūlaga banhū makūmi adatū ba kwenūko. Ūbīngīja ī shikolo shaabo ūūkabinha ī shizwalo abo bakang'winha ī lishosho lya lūgano lwakwe. Hūna wīnga ko wapelanaga no, ūja kū kaya ya ng'wa ise.

20Ū kū numa ū nke wakwe ū Samsoni winhwa sūmba ng'wiye, ūyo walī nsheesha wakwe a ha lūshikū lwa kūfumanīja.

Balamuji 15

Samsoni kūmala shiilī

1Mu shikū ja magesa ga ngano, ū Samsoni ūsola kabūli kasongi, ūja ū kū būkwiiye kūūnola ū nke wakwe. Aho washika ūhaya, "Naje ū mu maji ūmo, ū mulī nke wane." Alīyo ū ise wa nkīma atanzunīlīgije ū kwingīla mo.

2Ūng'wīla, "Ū nene nakabona gīkī ī gete wankolilwe no, nūng'wina ū nwani ng'wiyo ūyo walī nsheesha wako. Alīyo naaheene ūlībona kinehe ūlū kūnsola ū nzunaye, angū nīyo ū ng'wene wawiza kūtinda?"

3Nang'hwe ū Samsoni ūhaya gīkī, "Ū lūkangala ūlū natī na kabi ū kū Bafilisiti, bakūnibona nakūbagoloola dūhū."

4Na lūūlū ūja kū masaka ūūkatega nyamhawa, ūjigwasha magana adatū; hūna ūjitunganīja ibīlī bīlī jiinhīla mikīla. Ī mikīla būbīlī wayo wīītunganīja hamò na līchenge.

5Hūna ūlībacha moto ī līchenge, ūjilekela ī nyamhawa jenījo jūbbūmbūgala jijile sagala, mu migūnda ya shilīwa sha Bafilisiti shalī shitaalī mu malaale. Shūūjiga pye gete, īsho shalī shitaalī shīmīīlile, nī shisho shalī shabbutagūlwa shūlūndīkwa mu migūnda; pyī nī migūnda ya mizabibu, nī ya mizeituni.

6A Bafilisiti aho baabūūja gīkī, "Nani wagwītile ū mhayo gwenūyū?" Būwīlwa, "Samsoni ū nkwīlīma wa mu Timuna; nguno wataajiwe ū nke, winhwa ū nwani ng'wiye ūyo walī nsheesha wakwe." A Bafilisiti būnsanga ū nkīma ng'wenūyo nū ise, būbapemba mu moto būcha.

7Ū Samsoni nang'hwe ūbawīla, "Ūlū h'ūmo mulīītīla ūmu, naane natooya kūshisha namumalīle shiilī gete.

8Hūna ūbasalīla kūbatūlagūla, būcha bingī no; hanuma wīnga ū kwenūko, ūja ūūkingīla ng'wihalo lyiwe lya Etamu."

Kūbabūlaga Bafilisiti n'isaya lya nzobe

9A Bafilisiti būlinha bajile kū sī ya banhū ba lūganda lwa ng'wa Yuda, būūkatūūla ng'hambī yabo bbihī na Lehi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10A banhū ba lūganda lwa ng'wa Yuda būbabūūja gīkī, “Ni kinehe ng'wiza kūtūdumīla?” Nabo būbawīla, “Twizaga kūnsola Samsoni tūntwaale tūkang'wītīle gīt'ūmo watwītīlile a bise.”

11Na lūūlū banhū shihūmbī shidatū ba lūganda lwa ng'wa Yuda būja ū kwihalo lya kwiwe ī Etamu, būūkang'wīla ū Samsoni, “Bebe ūtamanile gīkī a Bafilisiti batūsugile? Watwītīlile mhayo kī ū gwenūyū?” Nang'hwe ūbashokeja alīhaya, “Ū nene naabīītile gīt'ūmo baanīītīlile dūhū a boi.”

12Hūna būng'wīla, “Alilūūlū twizaga kūkūdima tūkakūtūūle mu makono gabo a Bafilisiti.” Nang'hwe ū Samsoni ūbawīla, “Niilahīlīlagi taame gīkī mutūnibūlaga a bing'we.”

13Būng'wīla, “Būgatū a bise tūtūūkūbūlaga, tūkūkūtunga dūhū tūkūtwaale ū kūbo.” Hūna būntunga na ngoye ibīlī mhya, būntonja bantwaalile ū kūfuma ū kwiwe.

14Aho beegeela ī Lehi, biza a Bafilisiti kūmanhya nang'hwe kūnū bakūyoganyaga. Hūna ū Moyo o ng'wa SEEBA ūng'wizīīla na nguzu ningī. Ī ngoyī ījo jalī jitungilwe kū makono gaakwe jūbiza gītī būlūba būkūpyaga moto; īsho walī atungilwe ū mu makono gaakwe shūlagala.

15Ūbona iguha lyisaya lya nzobe lyalī lītaalī idoto, ūlīsola ūyūbatūla; ūbūlaga bagosha shihūmbī shimò.

16Hūna ū Samsoni wandya kūhaya, “Naabasendeka makīgo makīgo n'iguha lyisaya lya nzobe. Bagosha shihūmbī shigima, nababūlaga n'iguha ly'isaya lya nzobe.”

17Aho wamala ū kūhaya ī gīko ūlīponya ī liguha lyisaya lya nzobe; ī lipandī lyenīlo linhwa lina lya Lamati-lehi.

18Akakolwa notà no, na lūūlū ūnīlīīla ū SEEBA alīhaya, “Ū ntūmami wako wang'winhaga būtindi būtaale gīkī, hū nabūlagwe notà kūshisha nagwe mu makono ga banhū abo batasaalilwe aba?”

19Ī Lehi ng'wenūmo lyalīho ipandī itubīzu lya nyashimu, ū Mulungu ūtandūla ho gilonga minzī. Ū Samsoni aho wang'wa jūshoka ī nguzu jakwe ūdaama; ū lwinzī lwenūlo lwitanwa Eni-hakole, nī lelo lūlīho ī Lehi.

20Ū Samsoni akabatongeela a Baisilaeli ikanza lya myaka makūmi abīlī ū mu shikū ja Bafilisiti.

Balamuji 16

Samsoni kūdubbūla mita gwa nzengo

1Lwise lūmò ū Samsoni ūja Gaza ūūkabona ko malahya nebe, ūngeniha ūlaala mu ng'wakwe būjikū pe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2A banhū ba Gaza būwīilwa gīkī, “Ū Samsoni al'ūmu.” Na lūūlū būlīpīndya ī lipandī lyenīlo, būweeja ū būjikū weenūbo ū bose bagūlang'hanile ū mita gwa nzengo gwenūyo. Batīngile a ha mita ū būjikū wenūbo, nguno biwīlaga, “Ūlū būlangalūke ū būjikū tūkūmūlaga.”

3Alīyo ū Samsoni ūlaala kūshisha būjikū ha gatī dūhū; hūna ūbūūka ūgadima a malugalīlo ga ha mita gwa nzengo, hamò nī ng'hīngī ja kūgadiimīīla būbīlī wajo; ūjidubbūla ī ng'hīngī jenījo na a malugalīlo gaho. Ī shose ūshisesela ha mabega ashitwaalile kwigūlya ya lūgūlū lwaalī lwilolile na Holebu.

Samsoni na Delila

4Hanuma ya yenīyo, ū Samsoni ūntogwa nkīma, lina lyakwe Delila; wikalaga kū sī ya ntubīlo, mu Soleki.

5A basugi ba Bafilisiti būja a ha kaya ya nkīma ng'wenūyo būūkang'wīla, “Nembalembage gete ūmo ūmanīlile kūshisha akūwīle ī mbisīla ya nguzu jakwe ī ningī jenījo, nī nzīla īyo tūdūgije kwītūmamīla kūshisha tūntūūle mu makono gise tūtunge, tūng'heebe. Būlī ūmò wise akūkwinha feza ja būdito wa kilo ikūmi n'idatū.”

6Na lūūlū ū Delila ūng'wīla ū Samsoni, “Aliniwīlage ī mbisīla ya nguzu jaako nū mumo ūdūgije kūtūngīlwa kūshisha banhū būkūheeba.”

7Ū Samsoni ūshosha alīhaya, “Ūlū nūūtungwa na ngoye mpungatī ja nge mhya jitaalī kūūma, nakūgogoloha nabize gīt'ūmo balī a banhū a bangī.”

8Hūna a basugi ba Bafilisiti būng'wenhela ū Delila ngoye mpungatī ja nge mhya, jitaalī kūūma; ūntūngīla jenījo.

9Ū kū chūmba sha mu gatī baalīko bagosha baalī baang'wibandīīla, na lūūlū ū Delila ūmiisha alīng'wīla, “Samsoni baakūsanga a Bafilisiti.” Ūjitīna ī nge jenījo, jūbiza gīt'ūmo lūgoye lūkatīnīkīlaga ūlū lwikuumya na moto. Na lūūlū ī mbisīla ya nguzu jakwe yikala ītamanīīkile.

Delila kūgema kabīlī na kadatū

10Ū Delila ūng'wīla ū Samsoni gīkī, “Gashi nīyo wanilembaga dūhū! Wanenheleja kūbonekana ū nene gīkī nalī nchilū wa bachilū; niwīīlage shi ūmo ūdūgije kūtungīlwa!”

11Ūng'wīla, “Ūlū nūūtungwa na ngoye mhya ījo jitaalī kūtūmamīlwa, nakūgogoloha nabize gīt'ūmo balī a banhū a bangī.”

12Ū Delila ūsola ngoye mhya ūntunga na jenījo, hūna ūmiisha alīng'wīla, “Samsoni baakūsanga a Bafilisiti;” alīyo ū kū chūmba sha mu gatī baalīko a bagosha abo baalī bang'wibandīīla. Ūjitīnagūla najo ī ngoye jenījo na makono gakwe gītī būlūba dūhū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Ū Delila ūng'wīla gīkī, “Gashi ūtaalī ūnilembagūla dūhū, na kūnigīmba nyachilū
kūshisha haha! Bebe, ka niwīlage ūmo ūdūgije kūtungīlwa.” Ūshosha alīhaya,
“Ūlū ūgashibanya a masūnzū mpugatī ayo galī kū ntwe gwane genaya, hūna
ūgatunganīja ha mashine ja kūbeegeja myenda, nakūgogoloha nabize gīt'ūmo
balī a banhū a bangī.” Na lūūlū ū Samsoni aho waalaala, ū Delila ūgashibanya a
masūnzū ga kū ntwe gwakwe ayo mpungatī, hūna ūgabohya ū mu maamashine
gaa kūbeegeja myenda;

14ūlola ūgapaligīnja na līīchūūma gūdaama. Hūna witana hangī alīhaya,
“Samsoni baakūsanga a Bafilisiti.” Ū Samsoni aho wamisha ū mu tūlo, ūlīpagūla
ī līīchūūma īlo lyalī līdaamīgije, pye na a maamashine ga kūbeegeja myenda
ūgadubbūla aho gaalī.

Kūheewa kwa ng'wa Samsoni

15Ū Delelila ūng'wīla, “Ūdūgije kinehe ū kūhaya gīkī ūnitogilwe alīyo ī ng'holò
yako ītī hamò nū nene? Ū lwenūūlū lwashika lūkangala lwa kadatū lūūlū
ūkūmanagūnigīmba nyachilū dūhū, ndūhū nū kūniwīla ū gwa ng'hana ī mbisīla
ya nguzu jaako ī ningī jenīji īlī kinehe.”

16Ū nkīma ng'wenūyo wikalaga akūnkoyaga na mihayo ya mbika yenīyo būlī
lūshikū, kūshisha nose ū Samsoni ūnoga kanogele ka kūbūlaja.

17Na lūūlū ūnkundūlīla pyī īyo yalī mu ng'holò yakwe. Ūhaya gīkī, “Lūgembe lose
lose lūtīnaakuumya ntwe gwane nūūlū kamò, nguno nalī Nazili; nalī munhū
ng'wela kūlwa ng'wa SEEBA kūfuma kūbyalwa kwane. Na lūūlū ūlū nūūmoogwa,
nakūgogoloha nabize gīt'ūmo balī a banhū a bangī.”

18Ū Delila aho wabona gīkī wang'wīla pyī īyo yalī ū mu ng'holò yakwe, ūtūma
mhola ū kū basugi ba Bafilisiti alīhaya, “Nzūgi lūūlū ū lūkangala ūlū, nguno
waniwīlaga pyī īyo īlī mu ng'holò yakwe.” Na ng'hana a basugi ba Bafilisiti biza
nī feza jabo mu nkono.

19Ū Delila ūneeleesha leeleesha ū Samsoni kūshisha ūlaala ha mazwi gaakwe,
hūna witana munhū kwiza kūgamooga a masūnzū ga kū ntwe gwakwe ayo
mpungatī. Hanuma ya henaho wandya kūūnyebenganya, ūbona ī nguzu jakwe
jang'wīngaga.

20Na lūūlū ūmbaamhula alīng'wīla hangī, “Samsoni baakūsanga a Bafilisiti.”
Ūmisha ū kūfuma ū mu tūlo akwiwīlaga, “Naje hangī ī hanze nakigoloole gīt'ūmo
nakīītīlaga na kale nataligūke.” Alīyo walī atadeebile gīkī ū SEEBA walī waneka.

21Na lūūlū a Bafilisiti būndima, būgakobola a miso gakwe, būntwaala Gaza.
Būntunga minyololo ya chūūma sha shaba būmponya mu jeela, būntūūla ha
nīmo gwa kūyūūsha.

22Alīyo ī nzwīlī jakwe ījo jalī jaamoogwa jandya kūlīīha hangī.

Samsoni kūmala shiilī, na kūcha kwakwe

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Lwise lūmò a basugi ba Bafilisiti bikuminga kūlw'ikanza lya kūfunya shitambò
shitaale kūlī mulungu wabo Dagoni, na kūlya shigukulu. Nguno bakahaya gīkī,
"Ū mulungu wise wantūūlile mu makono gise ū ng'wanishi wise ū Samsoni."

24A banhū baankumīlījaga no ū mulungu wabo ūlū bamona ū Samsoni;
baahayaga, "Ū mulungu wise wantūūlile mu makono gise ū ng'wanishi wise ūyo
walī wīkenaagūla ī sī yise; ūbūlaga na banhū bise bingī."

25Jahayūyega ī ng'holò jabo bandya kūhamuka balīhaya, "Ng'wenhagi ū Samsoni
ize aha atūbinīle!" Ng'hana būnīla ū Samsoni ū mu jeela gīkī ize ababinīle,
būntwaala ūūkīīmīīla ha gatī gatī ya ng'hīngī ja ng'winumba lyenīlo.

26Hūna ū Samsoni ūng'wīla ū ntūmami ūyo wantongeelaga; ūhaya gīkī,
"Alinitūūlage a ha ng'hīngī ījo jīīhandatīlile ī numba yenīyī, nabize gītī
nalījiishindaalīja."

27Ū mu numba yenīyo baalī bookala pa bagoosha na bakīma, na a basugi ba
Bafilisiti a bose baalīmo; hama ū kwigūlya baalīko banhū, bagosha na bakīma,
ba kūshika shihūmbī nūūlū shidatū, baang'wiloeelaga ū Samsoni aho akūbinaga.

28Hanuma ū Samsoni ūnomba ū Seba alīhaya, "SEEBA Ndūji wa shose,
nizūkagwe. Ee Mulungu nalīkūlomba ūnizūkwe hangī kamò, namale shiilī ū kū
Bafilisiti kūlwa nguno ya miso gane."

29Na lūūlū ū Samsoni ūjidima ī ng'hīngī ja ha gatī būbīlī wajo, ījo jalī jīīhandatīlile
ī numba yenīyo; ūjūūmīīla gīt'ūmo būdūla wakwe walī būlī, ū nkono gwakwe ū
gwa būlyo gūlī ha ng'hīngī īmò, nū gwa lūmoso gūlī a ha yīngī.

30Hūna ū Samsoni ūhaya gīkī, "Leka nache na Bafilisit!" Aho wahaya gīko
ūjitūmamīla pyī ī nguzu jakwe ījo walī najo, ūjishindīka ī ng'hīngī jenījo, yikīla ī
numba; yūbagwīla a basugi na a banhū bose abo baalīmo. A h'ikanza lya kūcha
kwakwe ūbūlaga banhū bingī kūtinda abo walī wababūlaga aho alī mpanga.

31A badūgūye na a banahū ba mu kaya ya ng'wa ise a bose būtulumenha bajile
ko, būūkagūsola ū mīlī gwakwe. Būūgwenha biza būgūjīka mu shigila sha ng'wa
ise Manoa, shalī ng'wipilinga ha gatī ya Zola na Eshtaoli. A Baisilaeli
akabatongeela ikanza lya myaka makūmi abīlī.

Balamuji 17

Shiikolile sha ng'wa Mika

1Walīho munhū ūmò lina lyakwe Mika walī wa mu sī ya magūlya ga Efulaimu.

2Ū munhū ng'wenūyo akang'wīla nina gīkī, "Mayū ī kilo ikūmi na idatū ja feza ījo
ūkajimīīja, nūūkwigwa wahaya na mihayo ya kūzuma, nalī najo; naalī naajisola
nene." Hūna ū nina ūhaya, "SEEBA akwinhe ng'wana wane."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Aho wajishosha ī kilo ikūmi n'idatū ja feza jenījo ū kūlī nina, ū nina ūhaya,
"Naajīnja ī feza jane ū mu nkono gwane naajifunya kūlī SEEBA kūlwa nguno ya
ng'witūnja wane, jibeejiwe shiikolile sha kūsula na shiikolile sha kwaabya. Na
lūūlū leka nakūshokeje."

4Aho wajishosha ū kūlī nina ī feza jenījo, ū nina wīnja ho kilo ibīlī na nusu ū mu
feza jenījo ūjitwaala kūlī nsuji; ū nsuji ng'wenūyo ūbeeja shiikolile sha kūsula na
shiikolile sha kwaabya, shūūtūūlwa mu numba ya ng'wa Mika.

5Ū Mika ng'weenūyo walī na iduku lya kwitongelegeja, waalī wabeeja na
līīshiikolile ilebe; na walī nago maashikolo gangī ga kūlamiwa, ūntūūla būgabīji
ūmò wa bitūnja bakwe.

6Ū mu shikū jenījo a Baisilaeli baalī batī na ntemi, būlī ng'wene wīītaga gīt'ūmo
walī atogelilwe.

7Nsūmba nebe ūmò wa Balawī, muna Betelehemu ya Yuda; wikalaga na banhū
balebe ba mu ndūgū ja Yuda,

8akīnga ū mu nzengo ūyo wikalaga, ūja akūkoobaga ipandī līngī lya kwikala. Aho
alī mu kūbīta bīta gīko, ūshika a ha ng'wa Mika ū kū magūlya ga mu sī ya
Efulaimu.

9Ū Mika ūmūūja, "Ū bebe ūfumile halī?" Nang'hwe ūshosha ūhaya, "Nalī Nnawī
nafumile Betelehemu ya Yuda, nalīīkooba ipandī lya kwikala."

10Ū Mika ūng'wīla, "Ikalaga hamò naane aha ūbize baba na ngabīji wa ha
ng'wane. Nakūyūūkwinha gulaamu igana n'ikūmi ja feza būlī ng'waka, na
shizwalo sha kūzwaala nī shilīwa sha kūlya."

11Na lūūlū ū Nnawī ng'wenūyo ūzunya ū kwikala nang'hwe; nīyo ū sūmba
ng'wenūyo ūbiza gītī ūmò wa bitūnja ba ng'wa Mika.

12Ū Mika ūntūūla ū sūmba ng'wenūyo, ū Naawī ha nīmo gwa būgabīji wa ha
ng'wakwe, ūbiza ng'wikaji wa henaho.

13Hūna ū Mika ūhaya, "Ī haha lūūlū nalībona gīkī ū SEEBA akūnīītīla yawiza,
nguno naapandīkaga Nnawī kūbiza ngabīji a ha ng'wane."

Balamuji 18

Lūganda lwa ng'wa Dani kūkooba nzengo

1Ū mu shikū jenījo a Baisilaeli baalī batī na ntemi; a banhū ba lūganda lwa ng'wa
Dani bakabūūka kūja bakūkoobaga ipandī kūlwa wingīji wabo, bapandīke ha
kwikala; nguno kūshisha ikanza lyenīlo baalī bataalī ū kwanukūla ū wingīji wabo
ū mu ng'anda ja Baisilaeli.

2Na lūūlū a banhū ba lūganda lwa ng'wa Dani būsolanhya banhū bataano,
bagosha ba mbagashūūla, kafuma ū mu ndūgū ja lūganda lwabo, būbatūma

© 2015 Bible Society of Tanzania.

kwīnga Zola na Eshtaoli baje bakwīdataga na kwīīlola ī sī. Būūbawīla gīkī, “Jaagi ng'wīīlola ī sī.” Hūna a bagosha benabo būlinha bajile kū sī ya magūlya ya lūganda lwa ng'wa Efulaimu būshika ha ng'wa Mika, būlaala henaho ū būjikū wa lūshikū lweenūlo.

3Aho baalī bajile, baahayeegeela ī ng'wa Mika būlyitegeleja ī lilaka lya nsūmba ū Nnawī; na lūūlū būliga ho būūkamūūja, “Nani wakwenhile ū kūūnū? Ūkwītaga nīmo kī? Nibūlī ūlī henaha?”

4Ūbawīla īyo walī wīītīlwa na Mika; ūsomboola alīhaya, “Wanitūūla na būgabīji wa ha ng'wakwe, akaninhaga mheela.”

5Nabo būng'wīla, “Alitūbūūgījage nise ū kūlī SEEBA tūmane ūlū gīkī ū lūgendo lwise ūlo twalūbūūkije lūkūbiza na matwajo gawiza.”

6Ū ngabīji ūbawīla gīkī, “Jaagi ū lūgendo lwing'we alūzunīlīgije ū SEEBA.”

7Hūna a bagosha būtaano wabo benabo bīnga a henaho, būja būūkashika ī Laishi; aho baashika koi būbona gīkī a banhū ba kwenūko balī mu kikalīle ka mhola no, gīt'ūmo balī bana Sidoni. Balī mu būlembeezu, batī na sha kūbogohya, na batī na būgeehelwa wa shikolo sha mu sī īyī. Nīyo baalī na sabo ningī; hama būbabona gīkī baalī kūle na a bana Sidoni, hangī batī na būsangī na banhū bangī nūūlū hado.

8Aho baashoka ū kū badūgū babo ī Zola nī Eshtaoli, a badūgū babo būbabūūja, “Ng'wenha mhola kī?”

9Būūhaya, “Tūjagi ko tūkabatūle, twībonile ī sī yenīyo, īlī yawiza no. Ī gīsī lūūlū mukwikala gīko dūhū, mutīīta mhayo gose gose? Lekagi ū kwiganīlīja ū kūja ko ū kwīdima.”

10Ūlū mulashike ko mukūbabona ūmo balī a banhū ba kwenūko, batī na shose shose sha kūbogohya; hama ī sī yenīyo īyo Mulungu wang'winhile mu makono ging'we, īlī sī īyo ītī na būgeehelwa wa mbika yose yose.

11Na lūūlū bagosha magana atandatū kūfuma ū mu lūganda lwa Dani būbūūcha shilanga sha kūjūūlwīīla būlūgū; būbūūka kūfuma Zola na Eshtaoli.

12Aho balī ū mu nzīla būkoma ng'hambī yabo hihī na Kiliati-yelimu, mu sī ya lūganda lwa ng'wa Yuda. Hī nguno yene ī lipandī lya ng'weli ya Kiliati-yelimu līkitangawa Mahane-dani, kūshisha lelo.

13Aho bīnga a henaho būja kū sī ya magūlya ga Efulaimu, būūkashika ha ng'wa Mika.

Mika kūtaajiwa shiikolile hamò nū ngabīji wakwe

14Hūna a bagosha abo baalī baaja kwīdata ī sī ya Laishi būbawīla a badūgū babo gīkī, “Mumanile gīkī īmò ya numba jenīji īlī na shiikolile sha būlī mbika, sha

© 2015 Bible Society of Tanzania.

kūpūnza, sha kūsula, na sha mbika jingī dūhū, hamò na mashiitongelegejo? Haaho lūūlū, mukūdeeba bing'we ū gwa kwīta!”

15Na lūūlū būliga a ha ng'wa Mika, būūkingīla ū mu numba ya nsūmba ū Nnawī, būshikīla kūngīsha.

16Aho baashika hoi a banhū abo magana atandatū; abo baalī babūūkije shilanga shaabo bamalīīlile kwilwisha būlūgū, bīīmīīla ha mhelo ya mita.

17A bataano abo baalī baaja ī kwandya kwīdata ī sī bingīla ū mu kaya kūshisola ī shiikolile ī shose, ī sha kūpūnza, nī sha kūsula, nī shiikolile ī shingī, na a mashiitongelegejo genayo. Ī likanza lyose lyenīlo ū ngabīji waalī wīmīīla kū mita hamò na a babo magana atandatū abo baalī babūūkije shilanga.

18A hikanza lya banhū benabo kwingīla ū mu kaya kūjūūshisola pyī ī shiikolile, ī sha kūpūnza, nī sha kūsula, nī shiikolile ī shingī, na a mashiitongelegejo genayo, ū ngabīji akababūūja gīkī, “Bing'we ni mulīīta mhayo kī ū gwenūyo?”

19Būng'wīla, “Bebe gūsumage ū nomo gwako ūhuumūle, nīyo tūjage kūūnū ūkabize sīswe na ngabīji wise; ū bebe ūlībona kinehe; ītī hambū hamū ūbeeje nīmo gwa būgabīji kū ndūgū ja lūganda lwa Baisilaeli kūtinda kūtūmamīla kaya īmò dūhū?”

20Ū ngabīji ng'wenūyo ī ng'holò yakwe yūyega, ūshisola ī shiikolile na mashiitongelegejo genayo, nī shiikolile sha kūsula; ūja nabo a banhū benabo.

21Būūgalūka būbatongeja a baana babo nī mitugo jabo, nī sabo jabo ī jingī; būguumha bajile.

22Aho baaja katogolo gete ū kwīnga a ha ng'wa Mika, ūbitana a bagosha ba mu būzenganwa wakwe būbakūūbīja a banhū ba lūganda lwa ng'wa Dani; būbapandīka.

23Bahayandya kūbahamukīla, a banhū ba lūganda lwa ng'wa Dani būgalūka būng'wīla ū Mika gīkī, “Ū bebe gwakūminya mhayo kī nose watūkūūbīja n'ibità lya banhū gīkī?”

24Ūshosha alīhaya, “Nibūlī mulīnibūūja gwaniluma mhayo kī? Angū ng'wabasolaga a baamulungu bane abo naababeeja nene; nū ngabīji wa ha ng'wane ng'wanjaanaga! Numho lūūlū ū nene mulīnilekela kī?”

25A banhū ba lūganda lwa ng'wa Dani būng'wīla, “Bebe yaya ū kwikala watūkwīgījaga mihayo a bise, a henaha balīho bagosha bapelanu badūgije kūkūsanga ho a henaho, wiza ūjimīīja būpanga wako dalali dūhū, nū wa banhū ba mu kaya yako!”

26Hūna a banhū ba lūganda lwa ng'wa Dani būduta bajile, ū Mika nang'hwe ūgalūka ūshoka kaya dūhū, nguno akabona gīkī baalī na nguzu kūtinda ū wei.

Kūpyenwa kwa Laishi

© 2015 Bible Society of Tanzania.

27Na lūūlū a banhū benabo būshijaana Laishi ī shikolo īsho walī washibeeja Mika, nū ngabīji wakwe būnjaana; būja kūlīdumīla ihanga lya banhū ba mhola, banhū abo baalī batī na shaa kwikala shabogohyaga. Būūbadumīla wa shū būbabūlaga, hanuma būgūpemba moto ū nzengo gwabo.

28Walī atīho wa kūbaguna, ī Sidoni baalī nayo kūle; hama baalī batī na būsangī na banhū bangī nūūlū hado. Ū nzengo gwenūyo gwalī mu sī ya ntubīlo ya Beti-lehobu; aho baagūpemba moto būgūzenga hangī biikala mo boi.

29Būūgwinha lina lya nkūlūgenji wabo Dani, ūyo walī ng'witūnja o ng'wa Isilaeli; alīyo ī kwandya gwitanagwa Laishi.

30A banhū ba lūganda lwa ng'wa Dani būshitūūla henaho ī shiikolile sha kūlamiwa; Yonasani ng'wana Gelishomu, ū ng'witūnja o ng'wa Musa, ūbiza ngabīji wa banhū ba lūganda lwa ng'wa Dani, hamò nī shibyalīlwe shaakwe; kūshisha ikanza lya Baisilaeli kūding'wa kūtwaalwa mu būsese.

31Ī likanza lya numba ya ng'wa SEEBA kūbiza mu Shilo, lyabīta ī lyose a banhū ba lūganda lwa ng'wa Dani bakūshitūmamīlaga ī shiikolile īsho Mika waalī washibeeja.

Balamuji 19

Nnawī na nke wakwe

1Ū mu shikū jenījo a Baisilaeli aho batī na ntemi, Nnawī nebe waalī waasaamīla mu sī ya banhū ba lūganda lwa ng'wa Efulaimu, ūūkiikala kū magūlya ga kū gatī gete. Ū Nnawī ng'wenūyo akalehya ng'wanikī kūfuma Betelehemu, mu sī ya banhū ba lūganda lwa ng'wa Yuda.

2Alīyo ū nkīma ng'wenūyo ūsola nhūngwa ja būshiihani, waanoga wīnga, ūja Betelehemu kū ng'wa ise ūūkikalaa kwenūko. Ūmala ko myeji īnè,

3hūna ū ngoshi ūnkūūbīja kūng'wikūmbīlīja ashoke ha ng'wakwe. Akaja na ntūmami okwe, ūjaana na nzobe ibīlī; ū ng'wanikī wahayūmona ūnsūng'wanha ūntwaala mu numba ya ng'wa ise; ū ise aho wamona ūng'wanukūla na būyegi.

4Ū ise būkwi, ū ise wa ng'wanikī ng'wenūyo ūnemeja ū kwīnga; ūlenda shikū idatū akūlyaga na kūng'wa nū ū kūlaala henaho.

5A ha lūshikū lwa kanè būbūūka dilū kwandya kūlonja lonaja lūgendo lwabo gīkī baje; alīyo ū ise wa ng'wanikī ūng'wīla ū nkwīlīma wakwe gīkī, “Lembeelaga ho hado mupandīke shilīwa mukūja dūhū.”

6Na lūūlū bigaasha ng'hana būbīlī wabo, būlya na kūng'wa; kwimanīla ū ise wa ng'wanikī wang'wīla, “Ī gete ni wazunya mulaale baba muyeje ng'holò jing'we ū būjikū wa lelo.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Ū ngosha ng'weenūyo aho wabūūka gīkī baje, ū ise būkwi ūng'wikūmbīlīja kwikala, ng'hana ūlenda nū būjikū wenūbo.

8Ū mu lūshikū lwa kataano lwaho ūbūūka dilū gīkī bandye lūgendo, ū ise wa ng'wanikī ūng'wīla, "Baba ka ni ng'wazalabanya mate; mukūbūūka ūlū līlaaheehe ī līīmi." Ng'hana bigaasha būbīlī wabo būlya shilīwa.

9Hūna ū ngosha ng'wenūyo aho wabūūka gīkī aje nū ntūmami wakwe hamò nū nke, ū ise būkwi, ū ise wa ng'wanikī ūhaya, "Baba ūlībona gīkī wila ū būjikū ī haha, laalagi nū būjikū bo lelo nguno ī likanza lyashilaga. Ntondo būkwela mubūūke dilū muje ū kū kaya ying'we."

Namhala muna Gibea kūbagunanha

10Alīyo ū ngosha ūlema gete ū kūlaala būjikū būngī a ha kaya henaho; na lūūlū būjitūūlīla myenda ya kwigaasīja ī nzobe, hūna ūbūūka nū ntūmami wakwe, hamò nū nke wakwe; būshimīza kūshisha ipandī lyilolile na Yebusi (h'ī Yelusalemu).

11Aho beegeela ī Yebusi ī līīmi lyūūdema gete, ū ntūmami wakwe ūng'wīla, "Hambū hambū ni twabīta mu nzengo gwa Bayebusi ūmu tūlaale ng'wene."

12Ū ise būgonzo ūng'wīla, "Yaya ī gīko, tūtūdūla kwingīla mu nzengo gwa banhū babisa, abo batī Baisilaeli; tūjagi tūshikīīle Gibea."

13Ongeja kūng'wīla ū ntūmami wakwe gīkī, "Tūkajagi tūgeme ū kūshika ī Gibea nūūlū ī Lama, tūkalaale mu gūmò gwa mizengo yenīyo."

14Ng'hana būja; aho beegeela ī Gibea ya mu sī ya banhū ba lūganda lwa ng'wa Benjamini, lyūlibīla ī līīmi.

15Būūlenda henaho gīkī balaale ho; būja hipandī lyape līti na shose shose būūkigaasha, gīkī baweegeje henaho ū būjikū; nguno atigelile munhū wa kūbeegeleja mu kaya yakwe balaale ū būjikū wenūbo.

16Ī mhīndī yenīyo namhala nebe, walī waasaamīla mu Gibea kūfuma kū magūlya ga sī ya banhū ba lūganda lwa ng'wa Efulaimu a banhū ba ng'wenūmo baalī ba lūganda lwa ng'wa Benjamini ūsangwa nang'hwe alīshikīīla kūfuma kū milīmo kū malaale.

17Aho walola chiza a h'itogolo lyaape īlo līlī ū mu nzengo, ūbabona a bashimzi benabo. Ū namhala ūbabūūja, "Mujile halī? Ng'wafuma he?"

18Ūshosha alīhaya, "Tūlīfuma Betelehemu ya mu sī ya banhū ba lūganda lwa ng'wa Yuda, tūlīīja kū sī ya banhū ba lūganda lwa ng'wa Efulaimu, kū magūlya ga kū gatī, h'ūko nakikalaga. Naalī naajile Betelehemu mu sī ya banhū ba lūganda lwa ng'wa Yuda, ī haha najile kū numba ya ng'wa Seeba; alīyo atīīho munhū wa kūnanukūla mu kaya yakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19A maswa nī shilīīwa sha kūlisha ī nzobe jise tūlī nago, na a bise basese bako; ū ntūmami wako nkīma ūūyū, nū sūmba ūyo alī hamò nise ng'wenūyū, tūlī nasho ī shakūlya, tūlī na migatī hamò na divai. Tūtī na makoye na shikolo shose shose."

20Ū namhala ng'wenūyo ūbawīla, "Īnjagi ū boobà, ū nene nakūmugunanha ū mu yose īyo īlīmugeehela; ū mhayo ū ntaale mutizūlaala hanze."

21Hūna ūng'wegeleja mu kaya yakwe ū munhū ng'wenūyo, nī nzobe jakwe ūjinha shilīwa. Booja mhambala hūna būtengelwa shilīwa, bandya kūlya na kūng'wa.

Nkīma kwītīlwa yabūbi na bana Gibea

22Aho balī mu kaya bakūyegaga, bamò ba bagosha ū mu nzengo, abo baalī na nhūngwa jamalofu, bīpīndya ī numba yenīyo. Bandya kūgūtūla ū nyango kūnū bakūng'witanaga ū ng'wenekīlī kaya, ū namhala ng'wenūyo balīhaya, "Nfunyage hanze ū ngosha ūyo wizaga mu ng'wako, twize tūng'wiguushe!"

23Ū ng'wenekīlī kaya ūfuma hanze ūbawīla gīkī, "Bing'we badūgū bane, yaya ī gīko; lekagi ū kūgwīta ū mhayo gwamalofu gwenūyo, nguno nīyo mulībona gīkī ū munhū ng'wenūyū alī ngeni wane.

24Alilolagi, baaba bakīma babīlī aha, ūmò nshīke wane ataalī nūūlū kūlaala na ngosha ose ose, nū nke wakwe ū munhū ng'wenūyū; leki nang'wenele a benabo mubīītīle ūmo mutogelilwe, nū mumo mumanīlile bing'we benekīlī. Alīyo ū munhū ng'wenūyū, yaya gete ū kūng'wītīla mhayo gwamalofu gīko."

25Kwike a banhū benabo batandegelekile īyo wīīhayaga; na lūūlū nose ū Nnawī ng'wenūyo ūnsola ū nke wakwe ūbafunīja, būnjaana būūkang'wiguusīja balīng'wisangīīla būjikū pe; ū ng'wikingilima būneka wīnga.

26Aho līlīfuma ī līīmi, ūja ū kū numba īyo waalī ū ngoshi, ūūkashikīla kūgwa a ha nyango, ūlambalala henaho kūshisha wangalūka.

27Ū ngoshi aho wamisha ī dilū, ūgūlugūla ū nyango gwa numba gīkī aje nū lūgendo lwakwe; ūmona ū nke alambalalile a ha nyango gwa numba, a makono gaakwe galī a ha nyango.

28Ūnyombya alīng'wīla, "Bebe būkaga tūje." Ū nkīma atafunije mhayo gose gose. Ū ngosha ng'wenūyo ūntūūla ha nzobe yakwe ūja nang'hwe kaya.

29Aho washika ī kaya ūsola lūshū, ūmutagūla ū nke wakwe a magūlū na a makono, mapingili ikūmi na abīlī; ūgatwaala būlī kwene ū mu sī ya Baisilaeli.

30Būlī munhū ūyo akabona wahayaga gīkī, "Ū mhayo gwenūyū gūtaalī kwilonga, nūūlū gūtaalī kwītwa na kamò yaya kūfuma aho Baisilaeli bīngīīla Misili. Gūlolagi mugwideedeeng'hanye chiza, mutūwīle ū gwa kwīta!"

Balamuji 20

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Kabūlagīlwe ka nkīma kūhayiwa

1A Baisilaeli bibilinga Mispa pye a bose; biza pye mu būsangī bumò, kūfuma Dani
kūshisha Beeli-sheba, nū kūfuma ū kū sī ya Gileadi.

2A batongeeji ba ng'anda ja Baisilaeli ī jose būlī ng'wene wīmīīla hipandī lyakwe
ū mu kwibilinga kwa banhū ba ng'wa Mulungu; baalī bashilikale shihūmbī
magana anè na makūmi ataano, baakoolī ba kūlwīīla shū.

3(A banhū ba lūganda lwa Benjamini bigwa ī gīkī a Baisilaeli bajaga Mispa.) Hūna
a Baisilaeli būbawīla, "Bing'we tūwīlagi ūmo yaīlile nose mhayo gwamalofu gīkī
gwilonga."

4Ū Nnawī ū ngoshi wa nkīma ūyo walī wabūlagwa ūhaya, "Naalī mu lūgendo nū
nke wane; aho nashika Gibea ya mu sī ya banhū ba lūganda lwa ng'wa Benjamini
nūūbona nalaale.

5Ū mu būjikū a banhū ba Gibea biza bīpīndya ī numba, baalī na ng'hūmbū ja
kūnibūlaga ū nene; hūna būng'wiguusīja ū nke wane kūshisha ūcha.

6Na lūūlū nūnsola ū nke wane nūmutagūla mapingili mapingili; nūūtwaala
ipingili līmò līmò hose pye ū mu sī ja wingīji wa Baisilaeli, nguno bīītile mhayo
gwabūbi na gwamalofu ū mu Isilaeli.

7Alilūūlū Baisilaeli īkī pye mulīho aha, gūhooyelagi mufunye ū būlamuji
wing'we."

8Pye a banhū ūmo baalī bagelelile bīīmīīla, būhaya gīkī, "Atīho nūūlū ūmò wise
ū wa kūshoka kwiheema; nūūlū atizilonga munhū ose ose wa kūja kū ng'wakwe.

9Ū mhayo gwa kwīyīītīla ī Gibea gūlī gīkī, tūkwīdumīla wa ndīīma ja kūsolwa wa
kūtūlīja mbale.

10Tūkūyūsola banhū ikūmi kūfuma mu būlī igana lya banhū ba ng'anda jose ja
Baisilaeli; hama ū kūfuma ū mu banhū shihūmbī, tūkūsola mo igana līmò; ū mu
banhū shihūmbī ikūmi ū ng'weene tūkūsola banhū shihūmbī shimò. A benabo
bakūbiza batwaji ba shilīwa na shiigunaanīlo shingī ū kū bashilikale. A
bashilikale ūlū balashike ī Gibea ū kū banhū ba lūganda lwa ng'wa Benjamini,
bakūbinha īyo ībiigeleelilwe kūlwa mhayo gwamalofu ūyo baagwītile mu sī ya
Isilaeli."

11Na lūūlū pye gete a Baisilaeli a bagosha bibilinga mu būsangī būmò kwilwisha
nū nzengo gwenūyo.

Lūganda lo Benjamini kwilwīlīla

12Ī ng'anda ja Baisilaeli jūūtūma banhū hose pyī ū mu sī ya banhū ba lūganda
lwa Benjamini būja bakūhayaga, "Ni yajile kinehe nose mhayo gwamalofu gīkī
gwītwa ū mu bing'we?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Alilūūlū, bafunyagi a banhū ba nhūngwa ja būbi gīko, abo balī ū mu Gibea tūbabūlage, tūwīnje ū būbi wenūbū ū mu Baisilaeli.” Alīyo a banhū ba lūganda lwa ng'wa Benjamini batabadegelekile a badūgū babo a Baisilaeli.

14Bikobya dūhū nabo kūfuma hose pyī ū mu mizengo yabo, biza bibilingīla Gibea kwilwisha būlūgū na a Baisilaeli.

15A banhū ba lūganda lwa ng'wa Benjamini bitana bashilikale kūfuma ū mu mizengo yabo, ū lūshikū lwenūlo bigela shihūmbī makūmi abīlī na shitandatū; bamani ba kūlwīīla shū, kūleka kūbabala abo magana mpungatī a ba mu nzengo gwa Gibea.

16Ū mu bashilikale benabo baalīmo bagosha basolwa magana mpungatī ba lūmoso, būlī ng'wene walī ndeeba no, atūūfuuja shikolo shose shose, nūūlū lūkabiza lūywīīlī lūmò ūlū ūlūluuta iwe bo kūtūmamīla lūtaago.

17A Baisilaeli abo bakikuminga, kūleka kūbabala a ba lūganda lwa Benjamini, baalī bagosha shihūmbī magana anè, pye banhū ba būlūgū, bamani ba kūlwīīla shū.

18Na lūūlū a Baisilaeli būja Beeseli kūbūūja kūlī SEEBA. Būūhaya gīkī, “Ūmo tūlī ng'wenūmu, nani atonge ū kūja kwilwisha na a banhū ba lūganda lwa Benjamini?” Ū SEEBA ūhaya, “Yuda ni atongage ū kūja.”

19Ha ntondo yaho, a Baisilaeli būmisha dilū, beegeela ī Gibea būūkakoma ng'hambī yabo.

20Hūna a Baisilaeli būbasanga ī Gibea a banhū ba lūganda lwa ng'wa Benjamini, bamba būlūgū kwilwisha nabo.

21A banbū ba lūganda lwa ng'wa Benjamini aho baapuluka ū mu nzengo gwa Gibea, būbahūlūla Baisilaeli shihūmbī makūmi abīlī na shibīlī ū lūshikū lwenūlo.

22Alīyo a Baisilaeli bitimbya ng'holò, gīkī balaaje hangī ū kwipandī lyenīlo īlo baalī ū lūshikū lwa kwandya, bakambe hangī ū būlūgū.

23Kwike a Baisilaeli būja kūnīlīīla ū SEEBA taame; būnīlīīla na kūmūūja balīhaya, “Tūje hangī ū kū būlūgū tūkilwishe na a badūgū bise a banhū ba lūganda lwa ng'wa Benjamini?” Nang'hwe ū SEEBA ūbawīla, “Jagi ko mukalwe nabo.”

24Na ng'hana nū mu lūshikū lwa kabīlī lwaho a Baisilaeli beegeela ko kwamba būlūgū, gīkī balwe na a banhū ba lūganda lwa ng'wa Benjamini.

25Ū lūkangala lwenūlū a banhū ba lūganda lwa ng'wa Benjamini aho baafuma ū mu Gibea gīkī bilwishe nabo, būbabūlaga Baisilaeli shihūmbī ikūmi na shinaane, bose bamani baakūlwīīla shū.

26Hūna pyī ī libità lya bashilikale ba Baisilaeli būlinha bajile Beeseli; būshika bigaasha kū būtongi bo ng'wa SEEBA bakūlīlaga. Ū lūshikū lwenūūlo būfunga,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

būfunya na shitambò sha kūpemva hamò na shakwinha sha būsangī kūlwa nguno ya ng'wa SEEBA.

27Hanuma būmūūja a Baisilaeli ū SEEBA, (ū mu shikū jenījo ī lisandīko lya
būlagane bo ng'wa SEEBA lyalī kwenūko;

28nū Finehasi ū ng'witūnja o ng'wa Elieza, ng'witūnja o ng'wa Alooni, wikalaga
kwenūko akūtūmamaga kū būtongi walyo.) Na lūūlū būbūūja balīhaya gīkī,
"Tūje hangī ū kwilwisha būlūgū na a badūgū bise a banhū ba lūganda lwa
Benjamini, nūūlū hamo tooye lūūlū?" Ū SEEBA ūbawīla, "Jaagi nguno ī ntondo
nakūbatūūla mu makono ging'we."

Lūganda lo Benjamini kūmalwa

29Hūna a Baisilaeli būsola banhū ba kwibanda mu masaka kūgūpīndīlīja ū
nzengo gwa Gibea.

30Ū mu lūshikū lwa kadatū lwaho būja hangī ū kūbadumīla a banhū ba lūganda
lwa ng'wa Benjamini; bamba ū būlūgū kwilwisha nū nzengo gwa Gibea gīt'ūmo
bīītīlaga na kale.

31A banhū ba lūganda lwa ng'wa Benjamini būdutwa kūgūsegenela ū nzengo.
Bandya kūbatūla na kūbabūlaga bamò ba banhū aho bakūpeelaga ū mu
matogolo nū mu makūūwa; līmò lya makūūwa genayo lyaalī ya kūja Beeseli, līngī
Gibea; būbūlaga Baisilaeli ba kūshika gītī makūmi adatū gīko.

32A banhū ba lūganda lwa ng'wa Benjamini būyiwīla gīkī, "Nī lelo twabapyena
gīt'ūmo tūkwītīlaga na kale." Alīyo a Baisilaeli biwīlaga gīkī, "Tūbapeelagi
tūbadute kūja kū makūūwa bagūsegenele ū nzengo."

33Pye a Baisilaeli bīnga ū mu mapandī gabo ūmo baalī bihela, būja būūkashika
Baali-tamali; hūna a bibandīīji būpuluka ū mu masaka ayo baalī bibanda, ū kwiza
kūgūdumīla ū nzengo gwa Gibea būgūfumīīla mu ng'weli.

34Banhū shihūmbī ikūmi ba būdūla mu kalwīīle ka būlūgū ū mu Baisilaeli,
būgūsanga ū nzengo gwa Gibea kwilwisha nago būlūgū. Ū būlūgū wenūbo
būkabiza wa kalwīīle kabūbi no; alīyo a banhū ba lūganda lwa ng'wa Benjamini
baalī batīdeebaga ī mibi īyo yaalī hihī kūbilongela.

35Ū SEEBA ūbapyena a banhū ba lūganda lwa ng'wa Benjamini ū kū būtongi wa
Baisilaeli; ū lūshikū lwenūlo a Baisilaeli būbūlaga banhū shihūmbī makūmi abīlī
na shitaano na igana līmò, ū kūfuma ū mu banhū ba lūganda lwa Benjamini; bose
baalī banhū ba kūlwīīla shū.

36A banhū ba lūganda lwa ng'wa Benjamini būbona hape gīkī baaheewa. A
Baisilaeli bakandya kūbapeela a banhū ba lūgūnda lwa ng'wa Benjamini, nguno
baalī bamanile gīkī balīho bibandīīji abo baalī baabatūūla hihī nū nzengo gwa
Gibea.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

37Na ng'hana a banhū abo baalī bibanda bakīīta kaja kaja, būpeela kūja ū mu nzengo gwa Gibea, būshika būgūsaambaalīla wangū wangū, būbamala shū pye a banhū ba mu nzengo gwenūyo.

38A Baisilaeli baalī baagūsha na a bibandīīji gīkī balaagūpembe ū nzengo gūdundumūke lyochi itaale.

39Hūna a Baisilaeli ūlū būbona gīko bakūgalūka bandye būlūgū. Ū ng'wikanza lyenīlo a banhū ba lūganda lwa Benjamini bilembaga balīhaya, "Nī lelo twabapyena gīt'ūmo twalīītīlaga ū mu kalwīīle a ka shikū ījo jaabītile;" na ng'hana būbatūla na kūbabūlaga Baisilaeli (ba kūshika gītī makūmi adatū.)

40Alīyo ī lyochi lya kūfuma ū mu nzengo aho lyadundumūka, a banhū ba lūganda lwa ng'wa Benjamini bahayūgalūka, būgūbona ū nzengo ū gose gūkūdundumūkaga lyochi lījile kwigūlya kwilunde.

41Hū a henaho a Baisilaeli būbagalūkīla; a banhū ba lūganda lwa ng'wa Benjamini bakogoha no, nguno bakabona gīkī yababipīla ī mihayo.

42Bandya kūbapeela a Baisilaeli bajile kwitogolo; alīyo batabūshigile ū būlūgū. A Baisilaeli abo baafumaga ū mu mizengo būbakūūbya būja bakūbabūlagaga.

43Būūbanyamanīja ha gatī a banhū ba lūganda lwa ng'wa Benjamini būbapeeja, būbapandīkīla bbihī dūhū; kīya ya Gibea, būbabūlagīla henaho.

44Būūgwa banhū shihūmbī ikūmi na shinaane ba mu lūganda lwa ng'wa Benjamini; bose bamani ba kūlwa mu būlūgū.

45Aho baagalūka gīkī bapeele kūja kwitogolo bakapīlīle kwiwe lya Limoni, a Baisilaeli būbabūlaga shihūmbī shitanò aho balī ū mu makūūwa ga nzīla. Bongeja kūbakūūbya kūja Gidomu, būbabūlaga hangī bangī shihūmbī shibīlī.

46Na lūūlū ū lūshikū lwenūlo būbiza baashila banhū shihūmbī makūmi abīlī na shitaano ū mu lūganda lwa ng'wa Benjamini; a bose bamani ba mihayo ya būlūgū.

47Alīyo banhū magana atandatū būnyamuka; būpeelela kwitogolo, būūkapīlīla kwiwe lya Limoni; bikala kwenūko myeji īnè.

48A Baisilaeli būshoka ū kū sī ya banhū ba lūganda lwa ng'wa Benjamini, būūkabamala shū pye a banhū nī mitugo, na būlī shose shose īsho baashibonaga. Nī minzengo ī yose īyo bīībonaga bīīpemba moto.

Balamuji 21

Baisilaeli kūnīlīīla SEEBA

1A Baisilaeli aho balī Mispa baalī bilahīla būhaya gīkī, "Atīho nūūlū ūmò wise ūyo nshīke wakwe akūtoolwa kū banhū ba lūganda lwa ng'wa Benjamini."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Hūna a banhū būja Beeseli, būūkigaasha kū būtongi bo ng'wa Mulungu
kūshisha mhīndī, bakūlīlaga ng'hūngū kūlwa būpīna.

3Būūlīla balīhaya, “Ee SEEBA, Mulungu wa Baisilaeli, nibūlī gwabilongelaga
mhayo gūlī gīkī a Baisilaeli? Nibūlī ī lelo lūjimīīle lūganda lūgima kūfuma ū mu
Baisilaeli?”

4Ha ntondo yaho a banhū būmisha dilū būbeeja ng'walīlo, būfunya shakwinha
sha kūpemva na shakwinha sha būsangī.

5Hūna a Baisilaeli bandya kwilula balīhaya, “Ū mu ng'anda ja Baisilaeli ī jose nani
atīīho a ha libilinga lyenīlī ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA?” Nguno baalī bilahīla
gīkī, ose ose ū wa kūleka kwiza kū būtongi bo ng'wa SEEBA ī Mispa,
shing'wigeleelile abūlagwe.

6Ū lūshikū lwenūlo a Baisilaeli baalī baapīnīhala no kūlwa nguno ya badūgū
babo, a ba lūganda lwa Benjamini. Būhaya gīkī, “Ī lelo yenīyī lūmò lwa ng'anda
ja Baisilaeli lwajimīīlaga gete!

7Na lūūlū tūkūpandīkīla halī bakīma ba kūbinha abo baashiigīīlaga ū mu lūganda
lwenūlo? Nguno twaamalile kwilahīla kū būtongi bo ng'wa SEEBA gīkī tūtīko
kūbatooja a bashīke bise ū kūbo.”

Lūganda lwa ng'wa Benjamini kwinhwa bakīma

8Bibūūja balīhaya, “Lūganda kī ū mu Baisilaeli ūlo lūtīīho ī Mispa a ha libilinga
lyenīlī ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA?” Būbona gīkī ū kūfuma ī Yaabeshi-gileadi
atizile munhū nūūlū ūmò ū kū ng'hambī ū kū libilinga.

9Nguno aho baababala a banhū, būbona wal'atīho hoi nūūlū ūmò wa bana
Yaabeshi-gileadi.

10Na lūūlū ū kwibilinga kwa Baisilaeli kūūtūma ī Yaabeshi-gileadi balwi būlūgū
shihūmbī ikūmi na shibīlī; būbakomeleja kūjūbabūlaga a bikaji ba kwenūko, pye
na a bakīma na a baana.

11Būbawīla gīkī, “Ūyo mulagwīīte gūūyū: Būlī ngosha mukūmūlaga, na būlī
nkīma ūyo walaala na ngosha.”

12Ū mu banhū abo bikalaga Yaabeshi-gileadi, būpandīka mo baanhya magana
anè, abo baalī bataalī kūlaala na ngosha ose ose; būbasola būja nabo Kanaani kū
ng'hambī Shilo.

13Hanuma ya henaho ū kwibilinga kūūtūma nhūng'wa ū kū banhū ba lūganda
lwa ng'wa Benjamini abo baalī kwiwe lya Limoni. Būbawīla gīkī yashilaga ī ya
wilemeelwa, yabizaaga ho mhola.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14A henaho a banhū ba lūganda lwa Benjamini hū būshoka, biza binhwa a bakīma abo bakalekeelwa kūfuma Yaabeshi-gileadi. Kwike batapandīkile pye a bose, nguno ī lisaabu lyalī lītabigelilwe.

15A banhū baalī bapīnīhala no kūlwa nguno ya banhū ba lūganda lwa Benjamini, īkī ū SEEBA akatūūl'ihongo ū mu ng'anda ja Baisilaeli.

16Hūna a banamhala ba kwibiling būhaya, "Ī gīsī lūūlū īkī twabamalile pye a bakīma ba mu lūganda lwa ng'wa Benjamini, tūkūpandīkīla halī a bakīma tūbinhe a bagosha abo baasaagīīlaga?

17A banhū ba lūganda lwa ng'wa Benjamini shibigeleelilwe bapandīke shibyalīlwe, lūtizūjimīīla lūganda ū mu Baisilaeli.

18Kwike a bise Baisilaeli tūtīko ū kūbinha a bashīke bise ū kūbiza bake babo, nguno twamalile kwilahīla gīkī, 'Azumilwe ose ose ūyo nshīke okwe alantooje kūlī munhū wa lūganda lwa ng'wa Benjamini.'

19Alilembeeshagi, ī Shilo shilīko shigukulu sha ng'wa SEEBA, īsho shikabizaga ho būlī ng'waka. Shikūbiza sukuma yalī Beeseli, ha kīya y'ikūūwa īlo līfumile Beeseli kūja Shekemu, dakama ya Lebona."

20Būbalangīīla a banhū ba lūganda lwa ng'wa Benjamini balībawīla gīkī, "Mulaaje mukibise mu migūnda ya mizabibu

21mūyūlola; a baanikī ba bana Shilo ūlū būja nabo ū kūbina ī mbina, ī likanza lyenīlo pulukagi ū mu migūnda ya mizabibu, būlī ūmò wing'we adiime ng'wanikī; mupandīke bakīma kūfuma ū kū bana Shilo muje kū sī ying'we ya lūganda lwa ng'wa Benjamini.

22A basaabo nūūlū a basīza babo ūlū biza kūtūwīla, tūkūhooya nabo tūbawīle gīkī, 'Tūchīlagi shigongo tūbagunaane, nguno tūkilewa ū kūbapandīkīla a bakīma ū ng'wikanza lya būlūgū. A bing'we mutī na būbi nguno mutī bing'we abo mulībinha a bashīke bing'we ū kūbo.'"

23Na ng'hana a bagosha ba lūganda lwa ng'wa Benjamini bīīta chene; a baanikī aho balībina mbina, būlī munhū ūdima nke wakwe ūbūūcha ūja; hūna būshoka kū sī ya wingīji wabo, būkīīzenga ī mizengo yabo bikala mo.

24Hūna nabo a Baisilaeli bīnga a henaho, būshoka kū sī ja ng'anda na ndūgū jabo; būlī munhū ūja kū sī ya wingīji wakwe.

25Ū mu shikū jenījo a Baisilaeli baalī batī na ntemi, būlī ng'wene wītaga gīt'ūmo walī atogelilwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Luzi

Luzi 1

Kūpeelela Moabu na kūshoka Betelehemu

1Ū mu shikū jene ū būsugi waalī būtaalī ha sīlīlī ya balamuji, īkagwa nzala ū mu
sī. Ngosha ūmò wa mu Betelehemu wīnga hamò nū nke na bitūnja bakwe babīlī,
būja mu sī ya Moabu gīkī bakikale kwenūko ikanz'iguhī.

2Ī lina lyakwe ū ngosha ng'weenūyo witanagwa Elimeleki, ū nke walī Naomi; a
bitūnja bakwe būbīlī wabo baalī Mahiloni na Kilioni. Baalī bazengi ba mu
Betelehemu ya mu sī ya lūganda lwa ng'wa Yuda; alīyo a boi baalī baa lūganda
lwa ng'wa Efulaimu. Na lūūlū būja Moabu kwikala kwenūko.

3Alīyo ū Elimeleki, ū ngoshi o ng'wa Naomi, ūchīla kwenūko, ū Naomi ūlekwa na
bitūnja bakwe babīlī.

4A basūmba benabo būtoola bakīma bana Moabu, ūmò witanagwa Olipa, ūngī
Luuzi. Aho yabīta myaka gīt'ikūmi gīko bakwikalaga kwenūko,

5a basūmba būbīlī wabo, ū Mahiloni nū Kilioni būzumalīka; ū Naomi ūbiza
wachīlwa nū ngoshi hamò na a bitūnja bakwe.

6Aho alī ū mu sī ya Moabu, wigwa gīkī ū Seeba wabagenihile a banhū bakwe mu
nzīla ya kūbinha shilīīwa. Na lūūlū ū Naomi na a bīnga bakwe bandya kūgolanya
lūgendo lwa kūshoka kaya, wīnge ū kweenako.

7Na ng'hana wandya ū lūgendo na a bīnga bakwe, bīnga a ha kaya aho bikalaga,
būbūūka kūjūdima nzīla ya kūbatwaala kū sī ya banhū ba lūganda lwa ng'wa
Yuda.

8Alīyo ū Naomi ūbawīla a bīnga bakwe būbīlī wabo gīkī, “Bing'we shokagi kaya
būlī ngwene aje kūlī nina. Nīyo ū Seeba akang'wītīle yawiza gīt'ūmo
ng'walūbīītīlaga abo baazumalīkile, hamò nū nene.

9Ū Seeba ni ang'wīlūkīlage kwifuula būlī ūmò wing'we, būlī ng'wene apandīke
kaya na ngoshi wakwe.” Hanuma ūbabbipa kūlwa kūbalaga; būlīla na ilaka lya
higūlya

10balīng'wīla gīkī, “Yaya tūkūja hamò nang'ho ū kū banhū bako.”

11Ū Naomi ūbashokeja alīhaya, “Shookagi kaya baana bane. Nibūlī mulītogwa
kūja hamò naane? Muliganika nakūbyala baana bagosha hangī, gīkī balaabize
bagooshi bing'we?

12Baana bane shokagi kaya; ū nene naagigūlūhile no; natīīko kūtoolwa na
ngosha ūngī. Nūūlū ni yabiza gīkī hamo nataalī na kwisagīlwa gīkī hīmba
nadūgije kūtoolwa ū būjikū wa leelo īyī nabyaale baana bagosha,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13ning'wadūla ū kūlindana kūshisha bakūle? Ning'wadūla ū kwilang'hana mutizūtoolwa kūlwa nguno yabo? Yaya ītī gīko baana bane; ū nene nalī na būpīna būtaale no kūlwa nguno ying'we, ū Seeba wanitūlile ha bbahu!"

14Būūlīla hangī n'ilaka lya higūlya a bīnga bakwe; hanuma ya henaho ū Olipa ūmbipa ū nina būkwi ūnaga; ū Luuzi ū ng'wene ūndaamīīla gete.

Luuzi Kūja Na Naomi

15Ū Naomi ūng'wīla gīkī, "Bebe ūlīmona ū ntoolwa ng'wiyo washoka aje kū banhū bakwe na kū baamulungu bakwe; nkūūbījage muje!"

16Alīyo ū Luuzi ūshosha alīhaya, "Ūtanihadīkījage kūkūleka nūūlū kūshoka, naleke ū kūkūlondeela. Nguno hose hose ūko ūkūja nū nene nakūja, ūko ūlīīkikala nū nene nakwikala ko. A banhū bako bakūbiza banhū bane naane, nū Mulungu wako akūbiza Mulungu wane.

17Ūko ūlaakachīle nū nene nakūchīla kwenūko; nīyo h'ūko nakūjīkīlwa. Ū Seeba ni anitūlage hataale na kūtinda ho ūlū nūūlekaana nag'ho mu nzīla yīngī yose yose, ūlū ītī ya kūcha dūhū!"

18Na lūūlū ū Naomi aho wabona gīkī ū Luuzi waasolaga mhayo gwa kūja nang'hwe, ooya ū kūnganikīla ū mu mhayo gwenūyo.

19Hūna a bakīma būbīlī wabo benabo būja na lūgendo lwabo, būūkashika ī Betelehemu. Aho baashika ī Betelehemu būgūjinjimaja pyī ū nzengo. A bakīma bandya kūkumya bakwiwīlaga gīkī, "Bing'we baamayū, ū ng'wenūyū hū ng'wene gete ū Naomi?"

20Nang'hwe ūbashokeja ūhaya, "Mutaanitanagi Naomi, nitanagi Maala; nguno ū Seeba wabūgalūkije ū būpanga wane ūwīta kūbiza būlūlū.

21Aho nalīnga ū ng'wenūmu naalī nookalile pa, alīyo īhaha ū SEEBA wanishokije nalī dalali. Yaakī lūūlū ū kwikala mukūnitana Naomi? Waniluhije no ū Seeba; ū Ndūji wa shose wanigwisīgije mibi no ū nene!"

22Na lūūlū ū Naomi ūbiza waashoka ū kūfuma ī Moabu, wiza hamò na Luuzi ng'wīnga wakwe ū muna Moabu; būshika ī Betelehemu shikū ja magesa gaa būsīga hū jilandya kwingīla. Luuzi kūpūmbīīla shilīwa

Luzi 2

1Ū Naomi walī na dūgūye ū kū lwande lwa kū būkwiye, ū kū ndūgū ja ng'wa Elimeleki; ū ndūgūye ng'wenūyo ī lina lyakwe witanagwa Boazi; ngosha nsabi.

2Ū Luuzi ū muna Moabu ūng'wīla ū nina būkwi ū Naomi gīkī, "Mayū naje kū migūnda ya bagesi, ūyo alanikūlīlwe nakūmanūūpūmbīla malagalīkwa ga shilīwa ayo galīyūlekeelwa kū numa." Naomi ūnshokeja ūng'wīla, "Jaaga dūhū ng'wana wane."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Hūna ūja ūūkandya kūpūmbīīla mu ngūnda nebe kū numa ya bagesi. Gashinaga
ū ngūnda ūyo akashikīla gūbiza go ng'wa Boazi, munhū wa mu lūdūgū lwa ng'wa
Elimeleki.

4Lītabītile ikanza ū Boazi nang'hwe wiza kūfuma Betelehemu; ūshikīla
kūbagīsha a bagesi bakwe gīkī, "Seeba abize hamò ning'we." Nabo būnshokeja,
"Seeba akwīīlūkīle mbango."

5Hūna ū Boazi ūmūūja ū ntaale wa bagesi bakwe, "Ū shīke ng'wenūyū wa kū
ng'wa nani?"

6Nang'hwe ū ntaale wa bagesi ūshosha, "Angū ū ng'wenūyo hū ng'wene ū muna
Moabu ūyo wizile na Naomi kūfuma Moabu.

7Washikaga a henaha ūhaya, 'Nalīlomba naje nūūpūmbīīla na kūsoleleja a
mangala ayo galīīsaagīīla mu mabelele na a malagalīkwa ayo galīīlekwa hasī kū
numa ya bagesi.' Yū, baayīnga watūmama būlī, nguno wandyaga dilū kūshisha
ikanza īlī; ūlū ītī kakanza kaguhī dūhū ako waalī waaja kwifuula hado mu
mbeho."

Boazi kwīta yawiza kūlī Luuzi

8Ū Boazi ūng'wīla ū Luuzi gīkī, "Alinidegelekage ng'wana wane, yaya ū kwīnga ū
mu ngūnda gwenūyū ūje kūpūmbīīla kū migūnda yīngī; bebe diimanaga nabo
dūhū a batūmami bane a bashīke benaba.

9Gūdīlīīlage ū nīmo ūje ūkūbakūūbījaga a hanuma yabo; a basūmba bene
naabahūgūlaga batizikala bakūkwīgīja malang'wa. A minzī ga kūng'wa galīho
beenhaga a basūmba, ūlū ūkolwa notà jaga dūhū ūkasole ū mu shiseme shise
ūng'we."

10Ū Luuzi aho wigwa ī mihayo yenīyo ūtuja mazwi hasī, hama winama kūshisha
ūkuumya hasī ū būshū, ūhaya gīkī, "Yee baba, būtogwa kī ū wenūbū,
shakwenheleja kī nose ūnibone na nene, munhū ngeni wa kūfuma kūle gīko?"

11Ū Boazi ūnshokeja alīhaya, "Naawīlilwe īyo ūkūng'wītīlaga ū noko būkwi,
kūfuma a h'ikanza lya ngoshi wako kūzumalīka; nī gīkī wabalekile a ba so nū
noko hamò nī sī ya ng'wing'we, wiza kwikala na banhū abo walī ūtabamanile
kūfuma kale.

12Leka ū Seeba akūshokeje mu yose īyo wayītile, ū Seeba ū Mulungu wa Baisilaeli
ni akūnong'hage inong'ho lyawiza; ūyo bebe wizile kūlang'hanwa mu mbeho ya
manana gakwe."

13Ū Luuzi ūhaya, "Baba leka nongeje kwanukūlwa ū mu miso gako; wanilūngūja
no nguno walūngalūnga mihayo milyehu ū kūlī nsese wako, nūūlū īkī ū nene
natigeleelilwe kūlenganījiwa nūūlū na ūmò wa basese bako a bakīma."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14A h'ikanza lya shilīwa ū Boazi ūng'wīla, “Egeelaga aha tūlye; ūyūsombya nū
ngatī gwako ū mu divai.” Ū Luuzi aho igaashije akūlyaga na a bagesi, ū Boazi
ūng'winha matwajo gakalangile; ūlya kūshisha wigeja, ūsaaja gamò.

15Wahayūbūūka kwandya kūtūmama ū nshīke ng'wenūyo, ū Boazi ūbakomeleja
a batūmami bakwe a bagosha alīhaya, “Ng'ūneka wasola na a mangala a
matengeke, yaya ū kūng'hama.

16Ng'ūng'wīngīja nī sha mu miligo īyo ng'watungaga ng'wantūūlīla ha mhūjo
wayūūbīnzagūla; yaya ū kūng'hama.”

Gashi ū Boazi ndūgū wa mu kaya

17Na lūūlū ū Luuzi ūpūmbīīla ī shilīwa kūshisha līīmi lya mhīndī; hūna ūtūla īsho
akapandīka, ūgwaasha sha kwigela kookal'idebbe.

18Ūbūūcha atwaalile kaya, aho washika ūng'olekeja ū nina būkwi īsho
akapandīka. Ūshifunya nī shilīwa īsho walī wasaaja aho walya wigūta,
ūng'winha ū nina būkwi.

19Ū nina būkwi ūmūūja, “Walī wakapūmbīīlīlaga he ī lelo? Halī ūko
walūtūmamīlīlaga? Ū munhū ūyo walī wakūyegelaga ng'wenūyo ūkūgunanha na
kūkūgunanha ni īīlūkīlagwe mbango!” Hūna ū Luuzi ūng'wīla ū nina būkwi ī
mihayo ya ng'wa munhū ūyo watūmamaga kū ng'wakwe, ūhaya, “Ū munhū
ng'wenūyo ī lina lyakwe Boazi.”

20Ū nina būkwi ūng'wīla, “Ū SSEEBA ūyo ataalī kooya kūbīītīla yawiza a bapanga
na a bachiile, ni ang'wīlūkīlage ū ng'wenūyo.” Ongeja kūhaya, “Ū Boazi ndūgū o
mu kaya gete; ashikile nūūlū kwingīla kaya.”

21Ū Luuzi ūhaya hangī, “Walī waniwīla na gīkī, ‘Nzūgū ūyūtūmama nabo a bagesi
bane kūshisha gūshile ū nīmo gwa kūgesa ī shilīwa shane.’”

22Ū Naomi ūng'wīla ū ng'wīnga okwe gīkī, “Ng'hana ī chene īkūbeelela ng'wana
wane ūtūmame nabo a baanikī bakwe, nguno ūlū ūja kū migūnda yīngī ūdūgije
kwītīlwa wibonya na banhū.”

23Ū Luuzi wikalaga nū nina būkwi, kūnū akūjaga gwa wakatūmama na a baanikī
ba ng'wa Boazi, kūshisha gūūshila a magesa ga būsīga na a ga ngano.

Luzi 3

Naomi kūnganikīla Luuzi

1Lwise lūmò ū Naomi ū nina būkwi o ng'wa Luuzi ūng'wīla gīkī, “Bebe ng'wana
wane, ī gīsī nibūlī naleke ū kūkūkoobela ha kwifuulīla, aho nang'ho ūdūgije
kwikala ūbeeja?

2Ū Boazi ng'wenūyo ūyo ūkūtūmamaga na baanikī bakwe, angū ndūgū wise gete
ahene? Ī leelo ī mhīndī akūbiza na bahehi ba būsīga a ha lūbūūga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Na lūūlū oogaga chiza wibile na tūguta, hama ūzwaalīle na myenda yawiza. Hūn'ūje a ha lūbūūga lwa kūtūlīla, kwike ūtiziyoolecha akakūbona; nekage alye taame ang'we na kūng'wa.

4Ūlū lyūshika ikanza lya kūlaala deebelaga chiza aho alīīlaala; hanuma ūlaaje hoi ūkankundūje ū ng'wenda ū kū magūlū ūlaale ho nang'ho. Akūkūwīla ī ya kwīta."

5Ū Luuzi ūhaya, "Mayū nakwīta gīt'ūmo ūlīhayīla."

Luuzi kūmona Boazi ha lūbūūga

6Na ng'hana ūja a ha lūbūūga, ūūkīīta pyī ī yose īyo nina būkwi akang'wīla kwīta.

7Ū Boazi aho wamala ū kūlya nū kūng'wa, nī ng'holò yakwe yūzalabana, wīnga a ha ng'hunde ya būsīga, ūja ha mhūjo ūūkalaala henaho. Hūna ū Luuzi nang'hwe ūja ho akūzonaga pole pole ūshika ūgūkundūla ū ng'wenda ū kū magūlū gakwe, ūlaala ho nang'hwe.

8Ū būjikū aho wahuumūlīja, ū ngosha wiyigwa alīīkuumya kuumiwa; wibakīla ūgalūka kūlola, ūbona nkīma ū kū magūlū gakwe.

9Ūbūūja, "Bebe ūlī nani?" Ng'wanikī ūhaya, "Nene Luuzi nsese wako; gūgoloolage ūng'wenda gwako ūnikumbe nane, nguno ū bebe hū ūlī ndūgū wa bbihī wa kūdūla kwīguna ī kaya."

10Ū Boazi ūng'wīla, SEEBA akwīlūkīle ng'wana wane, ū wiza ūbo waboolecha ī haha būlī būtaale no, kūtinda ūbo waawītile kū shikū ja kū numa. Nguno waleka kūkūūbīja basūmba, babize basabi nūūlū bahabī!

11Alilūūlū ng'wana wane, īnjaga ū boobà, nakwīshikīlīja dūhū īyo ūlīnilomba. Pye a bagosha bichaane ū mu nzengo baakūbonile būūdeeba gīkī ūlī nkīma wikūjo.

12Na ng'hana ī chene nalī ndūgū wa bbihī wa kwīguna ī kaya, alīyo alīho ū wa bbihī kūniheeba ū nene.

13Na lūūlū lembeelaga henaha īkī būjikū ī haha, tūkwīlola ūlū būleele, ūlū ūbiza atogilwe ū kūkūgunanha, numho būgatū akūkūgunanha. Alīyo ūlū atatogilwe, ū nene nalīkwilahīlīla kūlī Seeba mpanga gīkī, nakūgwīta ū nīmo gwenūyo. Na lūūlū laalaga henaha kūshisha weele ū būjikū.

14Ūlaala ng'hana ū kū magūlū gaakwe kūshisha dilū y'ikingilima; alīyo ūbūūka ītaalī giiti, ītaalī shilambu munhū kūmanīīka. Ū Boazi ūnkomeleja alīhaya, "Ūtizenheleja banhū bamane gīkī walī wizaga nkīma a ha lūbūūga."

15Ūng'wīla na gīkī, "Ali gwenhage ū ng'wenda gwako ūyo wifīīkījaga gwenūyo ūgūgoloole aha." Aho wagūgoloola, ū Boazi ūsukīla ho ngele itandatū ja būsīga, ūng'widīīcha kū ntwe. Hūna ū nshīke wīnga ho ūshokanya mu nzengo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16Ū Luuzi aho washika ū kū kaya, ū nina būkwi ū Naomi ūmūūja, “Kinehe ko ng'wana wane, yaaja kinehe?” Ūnsomboolela pyī īyo Boazi akang'wītīla.

17Ongeja na kūhaya, “Waninha na ngele itandatū ja būsīga, ūhaya gīkī, ‘Yaya ū kūja kūlī noko būkwi ūlī ng'hono ndūhū.’”

18Ū Naomi ūng'wīla ū Luuzi gīkī, “Lembeelaga lūūlū ī haha ng'wana wane kūshisha ūbone ūmo īlaaīle ī mihayo. Nguno ū munhū ng'wenūyo atifuula kūshisha īgoloolwe ī mihayo ī leelo īyī.”

Luzi 4

Ndūgū wa bbihī kūnema Luuzi

1Ū Boazi aho wīnga a henaho, ūja kū nzengo ūūkigaasha ha mita; lītabitile ikanza wiza ū ndūgū wa bbihī ūyo Boazi wang'hayaga. Ū Boazi ūng'wīla, “Alinzūgū wigaashe aha ong'wise.” Weegeela ho wigaasha.

2Ū Boazi witana banamhala ikūmi ba mu nzengo nabo ūbawīla, “Igaashagi aha.”

3Hūna wandya kūng'wīla ū ndūgūye gīkī, “Ū Naomi ūyo washokile kūfuma Moabu alīlījinja nī lilaale īlo lyalī ya ndūgū wise Elimeleki.

4Naabona nakūmanīīkīje ū mhayo gwenūyū, hama nakūwīle ūlīgūle mu būtongi wa banhū aba bigaashaga aha, na mu būtongi wa banamhala ba banhū bane. Ūlū ūlītogwa ū kūlīkomoola gwītage ū mhayo gwenūyo, alīyo ūlū ūtūtogagwa, niwīlage nakūdeeba ū gwa kwīta, nguno ū mu būdūgū wise atīīko ūngī ūyo adūgije kūgwīta ū mhayo gwenūyo ūlū ūtī bebe, na nene ū wa kūkūkūūbīja.” Ū ndūgū ng'wenūyo ūhaya, “Nakūlīkomoola.”

5Hūna ū Boazi ūhaya, “Ū lūshikū lwa kūlīgūla ī lilaale lya ng'wa Naomi, managa gīkī ūlīngūla nū Luuzi, ū nke wa sūmba ūyo wazumalīka, ūyo wazumalīka ūmūūkīje lina ū mu wingīji wakwe.”

6Ū ndūgū ng'wenūyo aho wigwa gīko ūlema alīhaya, “Ūlū chene ū nene yaya ū kūlīkomoola ī lilaale lyenīlo, natatogilwe kūkenaagūla wingīji wane; līkomolage ū bebe, ū nene natūūdūla.”

Luuzi kūtoolwa na Boazi

7Ī kale ū mu Baisilaeli, ī mihayo ya kūkomoola shikolo nūūlū kūkaabanya, yajaga gīkī, ū koolecha gīkī ū mhayo gwajaga gīt'ūmo shīmīle shilī, ūmò wa bigūlīji nūūlū abo bakwikaabīlaga shikolo, wazuulaga shilatū shakwe wang'winha ū ng'wiye. Ū mu Baisilaeli ū lwenūlo hū lwalī lūmeng'ho lwa koolecha gīkī ū mhayo gwenūyo gwanukūlagwa.

8Na lūūlū ū ndūgū ūyo yalī īng'wigeleelilwe kūlīkomoola ī lilaale ūng'wīla ū Boazi gīkī, “Līgūlage ū bebe lībize lyako;” hūna ūzuula shilatū shimò.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Ī likanza lyenīlo ū Boazi ūbawīla a banamhala na a banhū a bangī gīkī, “Ī lelo yenīyī mulī bakaanīji ba gīkī naashigūla kūfuma ū kūlī Naomi pyī ī shikolo īsho shaalī sha ng'wa Elimeleki, Kilioni, na Mahiloni.

10Nū Luuzi ū muna Moabu, ūyo walī nke o ng'wa Mahiloni hū nangūlaga wabizaga wane, kūlwa kūlīlang'hana ī lina lyakwe ūyo wazumalīkile, likale līlīho ū mu wingīji wakwe; ī lina lyakwe lītizūjimīīla gete ū mu baana ba ng'wawe, nū mu mita gwa ng'wawe; ī lelo yenīyī ng'wabizaga bakaanīji.”

11Hūna a banamhala na a banhū a bangī abo baalīho a ha mita būhaya, “Ng'hana tūlī bakaanīji. Ū Seeba ni ang'wītage ū nkīma ūyo aliza mu kaya yako abize gīt'ūmo baalī ba Laheli na Leya, abo kūlwa būbīlī wabo bakīzenga ī Isilaeli. Leka ūbize munhū wa ū mu Eflata, na munhū nkumūku ū mu Betelehemu.

12Ū Seba akwīlūkīle ū kūfuma ū mu būbyīle ūbo alaakwinhe mu nzīla ya nshīke ūyo ataalī ndo ng'wenūyū. Ī kaya yako ībize gītī ya ng'wa Pelezi ūyo Tamali akamyaalīla Yuda.”

Shibyalīlwe Sha Ng'wa Daūdi

13Hūna lūūlū ū Boazi ūntoola ū Luuzi, ūbiza nke wakwe; ū Seeba ūng'winha būdūla wa kūbūūcha nda, ūbyala ng'wana ngosha.

14A bakīma būyūng'wīla ū Naomi gīkī, “Akumīlījiwe ū Seeba ūyo wakwinhaga ī lelo wa kūkūkomoola; ī lina lyakwe ni lībizage ikumūku hose pyī ū mu Isilaeli.

15Ū būpanga wako akūwinha nguzu mhya, nū mu shikū ja kū būgikūlū wako akūkūlang'hana; ū wei wabyalagwa na ng'wīnga wako ūyo akūtogilwe, ūyo alī wa mpango ntaale kūtinda bitūnja mpungatī.”

16Hūna ū Naomi ūnsola ū nīgīnī ng'wenūyo ūbiza neji wakwe, na ūnang'hana.

17A bakīma abo baalī bazengile ng'wenūmo būhaya gīkī, “Ū Naomi wapandīkaga ng'wana ngosha;” būng'winha lina lya Obedi. Ū ng'wenūyo hū walī ise o ng'wa Yese, ūyo walī ise o ng'wa Daūdi.

18Na lūūlū īshi h'ī shibyalīlwe sha ng'wa Pelezi: “Ū Pelezi walī ise o ng'wa Hezilomu,

19Ū Hezilomu ūmyaala Lamu, Lamu ūmyaala Aminadabu,

20Ū Aminadabu ūmyala Nashoni, Nashoni ūmyaala Salumoni,

21Ū Salumoni ūmyaala Boazi, Boazi ūmyaala Obedi,

22Ū Obedi ūmyaala Yese, Yese nang'hwe ūmyaala Daūdi.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1 Sang’weli

1 Sang’weli 1

Kūlīla kwa ng'wa Hana kwigwiwa

1Walīho ngosha ūmò wa Lamasaimu-zofimu, ya kū magūlya ga sī ya banhū ba
lūganda lwa ng'wa Efulaimu. Ī lina lyakwe walī Elikana, ng'witūnja o ng'wa
Yelohamu, ng'witūnja o ng'wa Elihu, ng'witūnja o ng'wa Tohu, ng'wana Zufu;
ūmò wa banhū ba lūganda lwa ng'wa Efulaimu.

2Walī na mhalī ya bakīma babīlī; ūmò witanagwa Hana, ūngī Penina. Ū Penina
walī na baana, alīyo ū Hana walī gūmba.

3Ū ngosha ng'wenūyo būlī ng'waka wajaga Shilo kūnamya SEEBA Ndūji wa
shose, na kūfunya shitambò kwenūko; bitūnja ba ng'wa Eli ba Hofuni na Finehasi
baatūmamaga nīmo gwa būgabīji kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

4Lyabizaga ūlū lyashika ī likanza lya kūfunya shitambò, ū Elikana wang'winhaga
ū nke wakwe ū Penina ibudīka lya nyama hamò na a baana bakwe bose pye,
bagosha na bakīma, wabagabanhyaga būlī ng'wene ibudīka lyakwe.

5Alīyo ū Hana wang'winhaga ibudīka lya būtaale wa ng'hangala ibīlī, nguno walī
antogilwe no, nūūlū īkī ū SEEBA walī wanugalīla ū būbyīle.

6Na lūūlū īkī ū SEEBA walī wanugalīla ū būbyīle, ū nke ng'wiye wampīnīhajaga
no, kūlwa nguno ya kūmanūng'wikoloosha būlī makanza.

7Yabīta myaka mingī akūkoyiagwa gīko. Būl'ikanza ū Hana ūlū waja ū kū numba
ya ng'wa SEEBA, ū nke ng'wiye wang'wikolooshaga no, kūshisha walīla
wakalemeelwa nū kūlya.

8Ūlū wapīnīhala gīko ū ngoshi wakwe ū Elikana wang'wīlaga, “Hana nibūlī
ūlīīlīla? Ni kinehe ūtūlyaga? Yapīnīhajiagwa kī ī ng'holò yako? Angū, ū nene natī
wa mpango ntaale ū kūlī bebe kūtinda nūūlū kūbiza na baana bagosha
mpungatī?”

9Nose lwise lūmò aho balī Shilo, bahayūmala kūlya na kūng'wa, ū Hana ūbūūka.
Ī likanza lyenīlo ū ngabīji Eli walī wigasha h'isumbī ha nyango gwa kwingīla mu
hekalu ya ng'wa SEEBA.

10Ū Hana wandya kūlīla na kūnomba ū SEEBA kūlwa būpīna būtaale ūbo
wankoyaga mu ng'holò yakwe.

11Ūlahīla shilahīlo alīhaya, “Ee SEEBA Ndūji wa shose, ūlū ūbūlola ū būpīna wa
nsese wako ūnizūkwa nane, ooya ū kūng'wība ū nsese wako, alīyo ūng'winha
ng'wana ngosha; a henaho nū nene nakūng'winha ū ng'wana ng'wenūyo kūlī
SEEBA shikū jose ja būlamu wakwe. Na lūtalabīta lūgembe lose lose ū mu ntwe
gwakwe.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Aho akūlombaga, ū Eli walī wanola ū kū nomo gwakwe;

13ū Hana walombelaga mu ng'holò, ī lilaka lyalī lītaafumaga, gwabeya beyaga nomo dūhū. Ū Eli wiganika gīkī ū nkīma ng'wenūyo walī wang'wa walwa ūleewa,

14na lūūlū ūng'wīla, "Ū bebe ūkūyikala ūleebilwe kūshisha nanalī? Lekanaga nayo ī divai!"

15Alīyo ū Hana ūnshokeja ūhaya, "Ītī gīko baba, ū nene nalī na būpīna no, natang'wile divai nūūlū walwa; naliita būpanga wane kūlī SEEBA dūhū.

16Ūtizūng'wiganikīla ū nsese wako gīkī alī ūmò wa bakīma bahūnga; a henaha nalūlombaga kūlwa nguno ya kūzwangana hamò na būpīna wane."

17Hūna ū Eli ūng'wīla, "Jaga mu mhola, ū Mulungu wa Baisilaeli akwīlūkīle īyo wanombaga."

18Ū Hana ūshosha, "Ū nsese wako ni anukūlagwe ū mu miso gako." Na lūūlū wīnga ho, ūja kūlya shilīwa, wiluguta nū būshū wakwe; būshila ū būpīna wakwe.

19Ha ntondo yaho būmisha dilū būnamya SEEBA, hūna būbūūka bashokile kū kaya yabo Lama. Ū Elikana aho walaala nū nke wakwe ū Hana, ū SEEBA ūng'wizūkwa.

20Aho lyashikīīla ī likanza ū Hana ūbūūcha nda, ūbyala ng'wana ngosha, ūng'wilīka ī lina lyakwe Sang'weli, akūhayaga, "Nguno nakanomba kūlī SEEBA."

Sang'weli kūtūūlwa kūlī SEEBA

21Hūna ū munhū ng'wenūyo ū Elikana ūja nī kaya yakwe ī yose kūjūfunya shitambò sha būlī ng'waka kūlī SEEBA na kūshikīlīja shilahīlo shakwe.

22Alīyo ū Hana atajile; ūng'wīla ū ngoshi, "Ū nyanda ūlū alaagile nakūntwala nakantūūle kūlī Seba, wikale kwenūko shikū jose."

23Ū ngoshi ū Elikana ūng'wīla, "Ītaga yose yose īyo ūlībona īlīkūbeelela; ikalaga ūlembeele kūshisha ūngije ū nīgīnī, kwike dūhū ū mhayo go ng'wa SEEBA ni gūshikīīlage." Na lūūlū ū nkīma ng'wenūyo wikala ha kaya, ūng'onhya ū ng'wana kūshisha ūngija.

24Aho wangija ūntwala, nūūlū īkī walī ataalī ndo; ūjana na nzagamba ya myaka idatū, hamò na'idebbe lya būsu, na shisaabo sha divai; shose ūshijana Shilo ū kū numba ya ng'wa SEEBA.

25Aho baamala ū kwīsīnza ī nzagamba, būntwala kūlī Eli ū nyanda.

26Ū Hana ūshika ūhaya, "Kūlaga ūhangame baba; ū nene hū nalī nkīma ūyo naalī nīmīīla henaha bbihī nang'ho nakūlombaga kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

27Nanombaga ū SEEBA aninhe ū ng'wana ng'wenūyū, na ng'hana ū SEEBA waninhile gīt'ūmo naalī nanombela.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28Na lūūlū ī haha nalīng'winha kūlī SEEBA ū nyanda ng'wenūyū; ū mu shikū jose ja būlamu wakwe wabizaga o ng'wa SEEBA.” Ū nyanda wikala kwenūko ūbiza namya o ng'wa SEEBA.

1 Sang’weli 2

Kūkumīlīja kwa ng'wa Hana

1Hūna ū Hana ūkumīlīja alīhaya, “Ī ng'holò yane īlīnkumīlīja SEEBA;” Ī nguzu jane jagūngūhiwe ū mu lī SEEBA. Ū nomo gwane gwabadalahile a banishi bane, nguno nalīyegela mu būpīji wako.

2Atīho ng'wela ūngī wa kūbiza gītī SEEBA; atīho ūngī ūlū ūtī bebe wike; shitīho shiganga gīt'ūmo alī SEEBA wise.

3Yaya ū kwikala ng'wilamanzūla mihayo ya nyadooshi, nūūlū mutizīzunīlīja ī milomo ying'we kwikumīlīja; nguno ū SEEBA alī Mulungu ūyo amanile, akabūlolaga ū būdito wa shītwa ūmo būlī.

4Ū būta wa banhū ba nguzu wabīnzagūlilwe, alīyo a bagokolo būzwalīchiwa būdūla.

5Abo baalī na nguzu ī haha bakwitūmamījaga bapandīke ilya. Alīyo abo baalī mu nzala balī mu mbooto ī haha. Nū yūyo walī ngūmba wabyalile baana mpungatī; alīyo ūyo walī na bitūnja bingī atī na gwakwe ī haha

6Ū SEEBA akabūlagaga, na akinhaga būpanga; akabichaga kū limu a banhū, nū kūbajūūcha akabajūūchaga.

7Ū SEEBA akahabīpyaga, alīyo nū būsabi akinhaga; akichaga banhū ha sīlīlī, nū kūgūngūhya akagūngūhyaga.

8A bahabī akabagūngūmūlaga kūfuma mu lūbuubu, abo balī na makoye akababūūchaga kwīnga h'iponejo lya mabu, waabatūūla kwigasha hamò na batemi, baabiza na wingīji h'isumbī ly'ikūjo. Nguno ī misingi ya sī īlī ya ng'wa SEEBA, Ī sī ayīmīlīkije henaho.

9Ū wei akūjilang'hana ī mhambala ja beela bakwe, alīyo a babūbi bakūkenaagūlīlwa mu giiti. Ū munhū atabizaga mpyeni mu nguzu jakwe;

10na a bilwisha ba ng'wa SEEBA bakūpaanagūka paza paza. Akūbapalalūkīla kūfuma ng'wigūlū; alichene, ū SEEBA akwīlamula ī sī yose. Akūnguzuhya ū ntemi wakwe, nī nguzu ja ng'witīīlwa maguta wakwe akūjigūngūhya.

11Hūna ū Elikana ūshoka Lama kū kaya yakwe, ū nyanda ū ng'wene ūbiza ntūmami o ng'wa SEEBA ha sīlīlī ya ngabīji Eli.

Būbi wa nhūngwa ja Bagabīji

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Alīyo a bitūnja ba ng'wa Eli baalī banhū baabūbi no, nguno baalī batandīlīīlaga ū SEEBA.

13Ī shikū jenījo a bagabīji baalī na shīmīle sha kūzubūla nyama ūlū jilīzugwa; ūlū munhū ūfunya shitambò, ī nyama ūlū īlīzugwa, ntūmami wa ngabīji wizaga abūūkije mu nkono līntī lya mahagala adatū.

14Wabizaga ūlū washika ho wachima nī līntī ū mu shiseme īsho baazugīlaga, lībize isabīga, nūūlū nungū, nūūlū nengelo nūūlū ifulila. Ī nyama īyo īlaazubūlwe mo wasolaga ngabīji yabiza yaakwe. H'ūmo babīītīlaga a Baisilaeli a bose abo bizaga ī Shilo.

15Nīyo nūūlū gataalī ū kūpya a mazezele gayo ī nyama, ū ntūmami wa ngabīji wizaga ū kūlī munhū ūyo alīfunya ī shitambò wang'wīla, "Ng'winhage ū ngabīji nyama ya koocha, atatogilwe ū kūsola nyama ya būzuge ū kūfuma ū kūlī bebe, atogilwe mbīsī dūhū."

16Ū munhū ng'wenūyo ūlū ūhaya, "Lembeelaga tame gapye a mazezele gīnge ho, hūna ūsole īyo ūlaatogwe bebe ng'wenekīlī." Ū ntūmami ng'wenūyo wahayaga, "Yaya ī gīko, ninhage dūhū ī haha yenīyī, ūlū ūlīlema nakūsola bo nguzu."

17Ū būbi wenūbū ū wa basūmba benaba walī būtaale no ū kūlī SEEBA, nguno ū mu kwīta gīko baashitūmamīlaga mu būdalahi būtaale ī shakwinha sha kūfunyiwa kūlwa ng'wa SEEBA.

Sang'weli kū būtongi bo ng'wa SEEBA

18Ū Sang'weli akandya kūtūmama ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA ataalī nyanda ndo, wazwaalaga ifoodi ya kitaani.

19Būlī ng'waka ū nina wameegejaga ng'hanjo ya kūyūzwala wantwalīla ūlū alīja nū ngoshi kūjūūfunya shitambò sha būlī ng'waka.

20Ū Eli nang'hwe wamfuuhaga ū Elikana nū nke wakwe wang'wīla, "Ū SEEBA akwinhe baana bangī mu nzīla ya nkīma ng'wenūyū, babize a ha ng'wanya gwakwe ūyo akanomba ūng'winha, ūyo wang'winhile kūlī SEEBA." Hanuma ya henaho bīngaga baashoka kaya.

21Ū SEEBA akanchīla shigongo ū Hana, ūdūla kūbūūcha nda na kūbyala baana bangī, bayanda badatū na baanikī babīlī. Ū nyanda ū Sang'weli ongeja kūkūla alī kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

22Na lūūlū, ū Eli walī wanamhaala no, alīyo wīyigwaaga pyī īyo bitūnja bakwe babīītīlaga a Baisilaeli a bose, nī gīkī balaalaga na a bakīma abo baatūmamaga a ha mita gwa kwingīlīla ng'wiheema lya kwibilingīla.

23Hūna ūbawīla, "Bing'we nibūlī mukwītaga mihayo īlī gīko? Nalībigwa pye banhū bakwīhooyelaga ī mihayo ying'we ī yabūbi īyo mukwīyītaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24Yaya ī gīko baana bane, ī mihayo īyo nakwīyigwaaga īyo yasambaalile hose pye ū mu banhū ba ng'wa SEEBA īlī yabūbi no.

25Ūlū munhū ūng'hūba munhū ng'wiye, ū Mulungu adūgije ū kūbasangīja a banhū benabo, alīyo ūlū munhū ūng'hūba SEEBA, nani ū wa kūnombela?" Kwike a bitūnja bakwe batabūdīlīīlile ū būhūgūji bo ng'wa Saabo, nguno ū SEEBA walī atogilwe kūbabūlaga.

26Ū nyanda ū Sang'weli ongeja kūkūla ū mu mīlī nū mu kūnyeja ū SEEBA hamò na a banhū.

Būhangi wa kūkenaagūka kaya ya ng'wa Eli

27Munhū nebe o ng'wa Mulungu akiza ū kūlī Eli ūng'wīla, "Ū SEEBA alīhaya gīkī, 'Angū natiyolekije hape hape ū kū numba ya nkūlūgeji wako, aho baalī mu sī ya Misili ha sīlīlī ya būsugi bo ng'wa Falao?

28Na hangī nataansolile ū nkūlūgenji wako kūfuma ū mu ng'anda ī jose ja Baisilaeli gīkī abize ngabīji wane, wa kwīmīīla kū būtongi bo ng'walīlo gwane na kūzuukīja ho būbbani na kūzwala ifoodi, kū būtongi wane? Nī shakwinha shane ī shose natayinhile ī kaya ya nkūlūgenji wako, pyī nī shakwinha ī shose īsho shikafunyiagwa na Baisilaeli mu nzīla ya moto?

29Ali nibūlī mukūshidalahaga ī shitambò shane nī shakwinha īsho nashisola gīkī shibizūfunyiwa ū mu numba yane? Nguno kī ūkūbachīlaga minala a baana bako kūtinda kūnikūja ū nene? Nguno mukūshilyaga ī shakwinha shawiza īsho shisolilwe mu shose, īsho shikūfunyiagwa na banhū bane Baisilaeli, gīkī ng'wigīnye bing'we dūhū!'

30Na lūūlū ū SEEBA ū Mulungu wa Baisilaeli alīhaya, 'Naalī naalahīla gīkī ī numba yako nī numba ya nkūlūgenji wako īkūtūmama kū būtongi wane shikū ja weleelo bose.' Alīyo ī haha ū SEEBA alīhaya gīkī, 'Ū gwenūyo ni gūsegenelage gūnīngīle! Nguno abo banikūgije nū nene nakūbakūja, alīyo abo banidalahile bakūbalwa kūbiza batī na ngofyoolo.

31Hama managa gīkī līliiza ikanza īlo nakūjīnja gete ī nguzu jako nī nguzu ja nkūlūgenji wako, kūshisha atilonga wa kūshika kū būnamhala ū mu kaya ya ng'wing'we.

32Na lūūlū ūkūyūshilola mu kūshiikūmvwa no ī shawiza īsho bakwītīlwa Baisilaeli, alīyo ū mu kaya yako atilonga nūūlū ūmò wa kūnamhaala.

33Būlī ng'wene ūyo nakūneka ho a ha nīmo gwa ha ng'walīlo gwane, akūlekwa ho kūlwa kūkūlīja shiisoji sha kūkūbbokuja miso gako dūhū, na kūkūpīnīhaja ng'holò yako, nīyo a banhū ba shibyalīlwe shako bakūcha ng'wikanza īlo būpanga būkanonelaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

34Ūyo gūkūbagwīīla a bitūnja bako a babīlī ū Hofuni nū Finehasi gūkūbiza
būlolelo wa yenīyo ū kūlī bebe, bose būbīlī wabo bakūcha lūshikū lūmò.

35Hūna ū nene nakūtūūla ho ngabīji ūngī kūlwa nguno yane; ū ng'wenūyo
akwīshikīlīja īyo īlī ū mu ng'holò yane na mu maganiko gane. Hama ī numba
yakwe nakwīguzuhya, abize ntūmami kū būtongi wa ng'witīīlwa maguta wane
shikū jose ja welelo.'"

36Alīyo būlī ng'wene ūyo alaalekwe ū mu banhū ba mu kaya yako, akwiza
kwinama kū būtongi wakwe akūlīlaga alilombeleja tū helà nūūlū tūlagalīkwa
twa shilīwa; kūnū akūhayaga, "Nigunanhage kaanīmo ū mu nīmo gwa būgabīji
nane napandīkīle nūūlū twa kūlembalemba Būtuubu!"

1 Sang'weli 3

SEEBA kūng'witana Sang'weli

1Ū nyanda ū Sang'weli watūmamaga kū būtongi bo ng'wa SEEBA ha sīlīlī ya
ng'wa Eli, alīyo ū mu shikū jenījo ū mhayo go ng'wa SEEBA gwalī nambu; gwalī
gūtoolechiagwa hingī ū kū banhū.

2Lwise lūmò būjikū ū namhala Eli walī alaalile aho walaalaga na kale; ī tala ya
ng'wa SEEBA yabakaga, yalī ītaalī ū kūjimiwa, kwike ū mu shikū jenījo a miso
gakwe gakasangwa gandya kūdeda, ooya ū kūbona chiza.

3Ū Sang'weli nang'hwe walī walaala ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA, ūko lyalī ī
lisandīko lya ng'wa Mulungu.

4Kwimanīla ū SEEBA wang'witana ū Sang'weli; nang'hwe ū Sang'weli widīka
ūshosha, "Kalame nalīho."

5Ūpeela ajile ū kūlī namhala Eli ūūkang'wīla, "Nalīho baba wanitana." Ū Eli
ūhaya, "Mm yaya natitanile ū nene, shokaga dūhū ūkalaale." Ūshoka ng'hana
ūūkalaala.

6Ū SEEBA witana hangī, "Sang'weli!" Ū Sang'weli ūbūūka ūja ū kūlī Eli
ūūkang'wīla, "Naashika baba wanitana." Ū namhala Eli ūhaya, "Ng'wana wane,
natitanile ū nene shokaga ūkalaale."

7Ū mu shikū jenījo ū Sang'weli wal'ataalī ū kūūmana ū SEEBA, nguno wal'ataalī
ū kūkundūlīlwa ū mhayo go ng'wa SEEBA.

8Ū SEEBA ūng'witana ū Sang'weli lūkangala lwa kadatū; ū Sang'weli ūbūūka ūja
ū kūlī Eli ūūkang'wīla, "Nalīho baba wanitana." A henaho ū Eli witegeleja nose
gīkī SEEBA alīng'witana ū nyanda.

9Na lūūlū ū Eli ūng'wīla ū Sang'weli, "Jaga ūkalaale, ūlū alitane hangī ūkūshosha
gīkī, 'Yombaga SEEBA, ū ntūmami wako alīdegeleka.'" Ng'hana ū Sang'weli ūja
ūūkalaala ha būlaalo wakwe wa shikū jose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Nsango kūlwa numba ya ng'wa Eli

10Ū SEEBA wiza wīmīīla witana gīt'ūmo wītīlaga ī ng'hangala ī jingī; ūhaya,
"Sang'weli! Sang'weli." Ū Sang'weli widīka ūhaya, "Yombaga ū ntūmami wako
alīdegeleka."

11Hūna ū SEEBA ūng'wīla, "Managa gīkī nalī hihī kwīta mhayo ntaale ū mu
Baisilaeli, ūyo būlī ng'wene ū wa kūgwigwa, a matū gakwe gakūding'himīla.

12Ū ng'wikanza lyenīlo ī kaya ya ng'wa Eli nakwīshikīlīgīja ū nsango gwayo
kūlenganīla nī mihayo ī yose īyo nayīhaya kūfuma wandījo wayo kūshisha
būkalīkījo wayo.

13Nguno nang'wīla gīkī ī kaya yakwe nakwīyinha nsango gwa weleelo, kūlwa
būkenaagūji ūbo abūmanile; nguno a bitūnja bakwe bandalahile no ū SEEBA,
alīyo ū wei alemeelilwe ū kūbahūgūla.

14Na lūūlū nīyilahīlīlile ī kaya ya ng'wa Eli gīkī, 'Ū būbi wa numba ya ng'wa Eli
būtīko kwīnjiwa mu nzīla ya shitambò nūūlū shakwinha shose shose īsho
shilafunyiwe.'"

15Hūna ū Sang'weli wikala ha būlīīlī kūshisha dilū; aho wela wīlugūla ī milyango
ya numba ya ng'wa SEEBA. Alīyo ogoha ū kūng'wīla ū Eli ī ya koolekegeje ka
ng'wa SEEBA;

16hūna ū Eli ūng'witana alīhaya, "Ng'wana wane Sang'weli!" Sang'weli nang'hwe
widīka alīhaya, "Kalame baba, nalīho."

17Ū Eli ūng'wīla, "Walī wakūwīla mhayo kī? Ūtizūnibisa mhayo nūūlū gūmò. Ūlū
ūlanibise mhayo nūūlū gūmò ū mu yose īyo wakūwīlaga ū Mulungu, akūkūtūla
hataale na kūtinda ho."

18Na ng'hana ū Sang'weli ūng'wīla pyī ī yose, atamisile mhayo nūūlū gūmò.
Nang'hwe ū Eli ūhaya, "Ū wei alī SEEBA, ni ītage ūyo alīgūbona gūlībeela mu
miso gakwe."

19Ū SEEBA walī hamò nū Sang'weli ū mu kakūlīle kakwe, atagūlekile ū mhayo
gwakwe gūjimīīle sagala sagala.

20Nīyo pye a Baisilaeli, kwandīja Dani kūshisha Beeli-sheba, būūdeeba gīkī ū
Sang'weli walī ng'hangi nsolwa o ng'wa SEEBA.

21Ū SEEBA ongeja kwiyoolecha ū kūlī Sang'weli ī Shilo, ū SEEBA wiyoolecha ū
kūlī Sang'weli ū kwenūko mu nzīla ya mhayo gwakwe.

1 Sang'weli 4

Baisilaeli kūpyenwa na Bafilisiti

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1A Baisilaeli a bose bandya kūgūpandīka ū mhayo go ng'wa SEEBA mu nzīla ya ng'wa Sang'weli. Ū mu shikū jenījo a Baisilaeli bakingīla mu būlūgū wa kwilwisha na Bafilisiti; būūkakoma ng'hambī yabo Ebenezeeli, a Bafilisiti būkoma ī ng'hambī yabo Afeki.

2A Bafilisiti bilwisha nabo a Baisilaeli; ū būlūgū aho waseba gete a Baisilaeli būtindwa. Banhū babo ba kūshika gītī shihūmbī shinè būbūlagwa na Bafilisiti ū kū būlūgū kwenūko.

3Bahayūshoka ū kū ng'hambī a bashilikale, a banamhala ba Baisilaeli bibūūja, "Nibūlī ī lelo ū SEEBA watūtūūla mu būpyenwa būtaale gīkī ū kū būtongi wa Bafilisiti? Tūjagi ī Shilo tūkalyenhe ī lisandīko lya būlagane bo ng'wa SEEBA, lībize ū kū būtongi wise, atūpīje ū mu nkono gwa banishi bise."

4Būtūma banhū ī Shilo būūkalyenha ī lisandīko lya būlagane bo ng'wa SEEBA ū Ndūji wa shose, ūyo isumbī lyakwe lya būtemi līlī ha gatī gatī ya makelubi. Na a bitūnja ba ng'wa Eli a ba Hofuni nū Finehasi būja kwikala nalyo ī lisandīko lya būlagane bo ng'wa SEEBA.

5Aho lyashika ū mu ng'hambī ī lisandīko lya būlagane bo ng'wa SEEBA, pye a Baisilaeli būyega no, būyoga na'ilaka lya higūlya no no no, kūshisha ī sī yūtingina.

6A Bafilisiti aho bīyiigwa ī yoge yenīyo būhaya, "Al'ī yombo ī nhaale yenīyo ya kinehe ū kū ng'hambī ya Bahebulania?" Aho badeeba gīkī lizaga isandīko lya ng'wa SEEBA ū kū ng'hambī,

7a Bafilisiti bogoha; bandya kwiwīla, "Biza bamulungu ū mu ng'hambī, twaacha! Gūtaalī kwilonga mhayo gūlī gīko na kamò yaya.

8Twaashila! Nani akūtūpīja ū mu nkono gwa bamulungu a ba nguzu benaba? A bamulungu benaba angū hū bene abo bakabatūla bana Misili na mahūūya ga būlī mbika ng'witogolo.

9Bing'we Bafilisiti timbyagi ng'holò mulwe nyagosha, ūlū ng'ūdondosha bakūmusuga a Bahebulania, gīt'ūmo ng'walī mubasugīlile a bing'we; ipandagi chanda mulwe nyagosha."

10Na ng'hana a Bafilisiti būūlwa, būbapyena a Baisilaeli; būlī ng'wene ūpeela kwiheema lyakwe. Ū būbūlagi būbiza būtaale no, a Baisilaeli būjimīīja bashilikale shihūmbī makūmi adatū ba kūshimīza wa magūlū.

11Nī lisandīko lya ng'wa SEEBA lyūding'wa, pye na a bitūnja ba ng'wa Eli būbīlī wabo, ū Hofuni nū Finehasi, būbūlagwa.

Kūcha kwa ng'wa Eli

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Ū lūshikū lwenūlo munhū ūmò wa mu lūganda lo ng'wa Benjamini ūpeela
kūfuma ū kū būlūgū, ūja ī Shilo na shizwalo shakwe shitandagūkile, hama
ookalaga lūbuubu ū kū ntwe.

13Aho alīshika, ū Eli walī wigasha hisumbī lyakwe hihī na'ikūūwa alindanile;
nguno ī ng'holò yakwe yalī yogoha no kūlwa isandīko lya ng'wa SEEBA. Ū munhū
ng'wenūyo wahayūshika ū mu nzengo, aho wabawīla īyo yalī yilonga, pyī ū
nzengo gūūtandūka kūlīla ng'hūngū.

14Ū Eli aho wīyigwa ī ng'hūngū ūbūūja, "Ni yaakī hangī ī ng'hūngū yenīyo?" Ū
munhū ng'wenūyo ūja wangū aho walī ū Eli.

15Ī shikū jenījo ū Eli walī namhala wa būlamu wa myaka makūmi anaane na
kenda; nīyo na miso gakwe gaalī gooya ū kūbona.

16Na lūūlū ū munhū ng'wenūyo ūng'wīla ū Eli, "Baba nafuma ū kū būlūgū ī haha
yenīyī," nīnga ko lelo īyī, niza nalīpeela. Ū Eli ūbūūja, "Yaja ko kinehe ng'wana
wane?"

17Ū munhū ūyo akeenha mhola ūhaya, "A Bafilisiti babapeeja a Baisilaeli; nī libità
lyajimīīja banhū bingī no. Na a bitūnja bako, ū Hofuni nū Finehasi baacha; nī
lisandīko lya ng'wa SEEBA lyading'wa."

18Aho walīhaya dūhū ī lisandīko lya ng'wa SEEBA, ū namhala Eli ūgwa sagaalī ū
kūfuma a h'isumbī lyakwe. Walī bbihī na mita, ūgwīla henaho ūbīnzīka ī nhingo
ūcha, nguno walī namhala; hangī ū mīlī gwakwe gwalī ndito. A Baisilaeli walī
wabatongeela ikanza lya myaka makūmi anè.

19Walīho na ng'wīnga wakwe, nke o ng'wa Finehasi, walī nda ya bbihī kūbyala;
aho wajipandīka ī mhola gīkī lyadimagwa ī lisandīko lya ng'wa SEEBA, nū ise
būkwi waacha; nū ngoshi wachīlaga kū būlūgū, ū nkīma ng'wenūyo ūlung'wa
būsūngū wa kūbyala ī likanza lyenīlo; alīyo ū būsūngū būbiza wakīlanīja no,

20būmūlaga. Aho alī ng'wikanza lya kūcha a bakīma abo bangunanhaga
būng'wīla, "Timbyaga ng'holò wabyala ng'wana ngosha." Alīyo atoolekegije gīkī
akabigwa nūūlū kūbashokeja.

21Ū ng'wana ūng'wilīka lina lya Ikaboodi, kūnū alīhaya; "Lyīngaga ī likūjo ū mu
Isilaeli!" Nguno ī lisandīko lya ng'wa Mulungu lyalī lyading'wa, nū nkwiye ūcha
hamò nū ngoshi wakwe.

22Ūhaya, "Ī lisandīko lya ng'wa Mulungu lyadimagwa, lyīngaga ī likūjo ū mu
Baisilaeli!"

1 Sang'weli 5

Isandīko mu sī ya Bafilisiti

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1A Bafilisiti aho baalīdima ī lisandīko lya ng'wa Mulungu, būlyīnja ī Ebenezeeli, būlītwala Ashidodi.

2Hūna ī lisandīko lya ng'wa Mulungu būlītūūla mu hekalu ya ng'wa Dagoni.

3A banhū ba Ashidodi aho baamisha ī dilū, būmonela hasī ū Dagoni, wagwaaga abundaalile ū kū būtongi walyo ī lisandīko lya ng'wa SEEBA! Būmūūcha ū Dagoni, būng'wīmīīlīcha hangī a h'ipandī lyakwe.

4Alīyo aho baamisha hangī ī dilū ya lūshikū lwa ntondo yaho, būmonela hasī hangī ū Dagoni, wagwaaga abundaalile ū kū būtongi walyo ī lisandīko lya ng'wa SEEBA, ū ntwe gwakwe gwabbudīkaga, pye na a makono gakwe; shūgwa hasī a ha nyango henaho, gūūlekeelwa dūhū ū mīlī gwakwe.

5H'ī nguno yene kūshisha lelo a bagabīji ba ng'wa Dagoni na a banhū a bangī abo bakingīlaga ū mu hekalu ya ng'wa Dagoni ī Ashidodi, batapandaga a ha mbaawa ja ha nyango.

6Ū nkono go ng'wa SEEBA gūkabadidohela no a bana Ashidodi na a magūngūli ayo gaalī gīpīndije; ū SEEBA ūbenhela būkenaagūji būtaale no, ūbagwisīja makoye ga mabaale.

7Na lūūlū a banhū ba Ashidodi aho babona īlīja gīko ī mihayo, būhaya; "Yaya ū kwikala ng'wenūmu ī lisandīko lya ng'wa Mulungu wa Baisilaeli, nguno ū nkono gwakwe gwatūbuna no a bise benekīlī nū Mulungu wise ū Dagoni."

8Hūna būbitana pye a basugi ba Bafilisiti būbabūūja, "Tūlyīte kinehe ī lisandīko lya ng'wa Mulungu wa Baisilaeli?" Banhū būhaya, "Līsaamījagi Gaasi ī lisandīko lya ng'wa Mulungu wa Baisilaeli." Ng'hana būlīsaamīja Gaasi ī lisandīko lya ng'wa Mulungu wa Baisilaeli.

9Alīyo aho baalīsaamīja koi, ū nkono go ng'wa SEEBA gūūbalemeela nabo a banhū ba mu nzengo gwenūyo; būzwangana na kazwanganīle kangī nako nīyo. Ūbatūla a banhū ba nzengo gwenūyo, bataale na bado būyūgulumūkīlwa mabaale.

10Būlyīnja nū kwene ī lisandīko lya ng'wa SEEBA būlītwala Ekuloni. A bana Ekuloni būyoganya balīhaya, "Batwenhela kūūnū ī lisandīko lya ng'wa Mulungu wa Baisilaeli, kwiza kūtūmala na a banhū bise!"

11Na lūūlū bikobya pye a basugi ba Bafilisiti; būhaya, "Lyīnjagi ī lisandīko lya ng'wa Mulungu wa Baisilaeli; līlekagi līje ūko līkikalaga, ūlū ītī chene līkūtūmala pye na a banhū bise." Nguno ī licha līkabazwanja a banhū ba mu nzengo gwenūyo.

12Abo bakapūlūgūka ū kūcha būyūgulumūkīlwa mabaale; ū kūlīla kwa banhū ba mu nzengo gwenūyo kūshika ng'wigūlū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1 Sang'weli 6

Shiigelile līshoke ī lisandīko

1Ī lisandīko lya ng'wa SEEBA līkamala myeji mpungatī ū mu sī ya Bafilisiti.

2Hūna a Bafilisiti būbitana pye a bagabīji babo na a bataale ba dini; būbabūūja, "Tūlyītīle mhayo kī ī lisandīko lya ng'wa SEEBA? Toolekejagi ī mbika ya kalītwalīle ūko līkikalaga."

3Būbawīla, "Ūlū mulītogwa kūlītwala ī lisandīko lya ng'wa Mulungu wa Baisilaeli, yaya ū kūlītwala līlī dalali; shiigelile muntwalīle shakwinha kūlwa kwihīga. A henaho hū mukūpīla, hama hū mukūdeeba nibūlī ū nkono gwakwe gūtaalī ū kūng'wīngīla."

4A Bafilisiti būbūūja, "Ī gīsī tūntwalīle shakwinha kī ī sha koolecha ū kwihīga kwise?" Būbashokeja būhaya, "Mabaale ga zahabu atanò, na ngoso ja zahabu itanò, kūlenganīla nī lisaabu lya basugi ba Bafilisiti, nguno a mahūūya genayo gaalūmukoyaga a bing'we hamò na a basugi bing'we.

5Na lūūlū beejagi shiikolile sha mabaale ayo galīmukoya, na a ga ngoso ījo jikwīkenaagūlaga ī sī ying'we.

6Ni būlī mulījilambya gīko ī ng'holò jiing'we, gīt'ūmo akīītīla Falao na bana Misili? Alīyo aho wabaluhya, angū, batabalekelile nose dūhū a Baisilaeli būja, bīnga ū mu sī yabo?

7Alilūūlū, beejagi igogoteni ipya mulīgaliile chiza, mupandīke na ng'ombe ibīlī jibyalile, ījo jitaalī kūtūngwa ijoki. Ī ng'ombe jenījo mujitungīlīje ī ligogoteni, alīyo a baana baajo mujīngīje mubalugalīle mu kaya.

8Hūna mulīsole ī lisandīko lya ng'wa SEEBA mulītūūle a higogoteni, mutūūle na kasandīko kangī a ha mhelo yaalyo; kalī nī shikolo sha zahabu īsho mulīntwalīla kūbiza shakwinha kūlwa kwihīga, hanuma mulīshindīkīle līje līng'wīngīle.

9Kwike lolagi chiza ūko lījile, ūlū lyūlongola lījile kū sī yaalyo, ī Beeti-shemshi, a henaho tūkūdeeba gīkī ū SEEBA hū ng'wene ūyo watwenhelile ū būkenaagūji ū bose ūbū. Alīyo ūlū ītī chene, numho tūkūmana gīkī gūtī nkono gwakwe ūyo gwatūtūlile, īkūbiza yatūgwīlile dūhū nayo ī yenīyo."

Isandīko kūshoka na shakwinha

10Hūna lūūlū būgwīta ū mhayo gwenūyo, būsolanhya ng'ombe iblīlī gīt'ūmo bakalangīīlīlwa, būjitungīlīja ī ligogoteni, a baana baajo būbalugalīla mu kaya.

11Ī lisandīko lya ng'wa SEEBA būlītūūla a higogoteni, hamò na a kasandīko ako kaalī na shiikolile sha zahabu, ī sha ngoso nī sha mabaale.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Ī ng'ombe jenījo jūūlongola jijile Beeti-shemeshi; jaja jikūkumbaga, alīyo jitīngile ū ng'wikūūwa, jitagalūkile kūja kū būlyo nūūlū kū lūmoso. A basugi ba Bafilisiti būjilondeela kūshisha kū lūbīmbī lwa Beeti-shemeshi.

13A bana Beeti-shemeshi būsangwa bakūgesaga ngano jabo mu malago, bahayūbūūcha a miso būlībona ī lisandīko, bakayega no ū kūlībona.

14Ī ligogoteni liza kūshisha ng'wilaale lya ng'wa Yoshwa wa mu Beeti-shemeshi ng'wenūmo; aho lyashika bbihī niwe itaale lyīmīīla henaho. A banhū ba kwenūko būlīpandagūla ī ligogoteni kūlwa ng'hwi, ī ng'ombe būjisīnza būjifunya kūlī SEEBA kūbiza shitambò sha kūpemvwa.

15A bagabīji būliicha ī lisandīko lya ng'wa SEEBA, na a kasandīko ako kaalī nī shiikolile sha zahabu; a masandīko būbīlī wago genayo būgatūūla a hiwe itaale henaho. Ū lūshikū lwenūlo a banhū ba Beeti-shemeshi būmfunīja ū SEEBA shitambò na shitambò sha kūpemvwa.

16A basugi ba Bafilisiti biiloleela aho īkwītagwa pyī ī yenīyī, hūna būshoka kaya Ekuloni, lūshikū lwenūlo dūhū.

17Ī shiikolile sha mabaale ga zahabu ayo Bafilisiti bakantwalīla SEEBA kūbiza shakwinha kūlwa kwihīga, shalī gīkī, shiikolile shimò kūlwa Ashidodi, shimò kūlwa Gaza, shimò kūlwa Ashikeloni, shimò kūlwa Gaasi, na shimò kūlwa Ekuloni.

18Nī lisaabu lya ngoso ja zahabu lyaalī līlenganīlile nī mizengo ya basugi batanò a ba Bafilisiti, kūlenganīla nī mizengo īyo yalī īpīndīlījiwe ndugu na a magūngūli gayo. Ī liwe ī litaale aho bakalītūūla ī lisandīko lya ng'wa SEEBA, nī lelo īyī līlīho kūlwa būkaanīji ū ng'wilaale lya ng'wa Yoshwa wa Beeti-shemeshi.

19Kwike ū SEEBA akabatūla bagosha bamò na bamò ba Beet-shemeshi, ūbabūlaga banhū makūmi mpungatī, kūlwa nguno ya kūlola ū ng'wisandīko lya ng'wa SEEBA. A banhū būlīla ng'hūngū, nguno ū SEEBA akabatūla katūlīle kataale no.

20Hūna a banhū ba Beeti-shemeshi bibūūja, “Nani ūyo adūgije kūgima kwīma kū būtongi bo ng'wa SEEBA, ū Mulungu ng'wela ng'wenūyū? Gīsī ī lisandīko lyenīlī ūlū līlīnge a henaha, līkūja kū ng'wa nani?”

21Būtūma banhū baje Kiliati-yelimu kūbawīla, “A Bafilisiti balyenhaga ī lisandīko lya ng'wa SEEBA, nzūgi mulīsole muje nalyo kū bing'we.”

1 Sang’weli 7

Baisilaeli kūngalūkīla SEEBA

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Na ng'hana a banhū ba Kiliati-yelimu biza būlīsola ī lisandīko lya ng'wa SEEBA,
būlītwala ha ng'wa Abinadabu, walī na ng'witūnja lina lyakwe Elieza, būng'wīta
kūbiza nang'hani walyo ī lisandīko lya ng'wa SEEBA.

2Ī lisandīko lyenīlo līkikala ī Kiliati-yelimu ikanza ilīhu, myaka makūmi abīlī, a
Baisilaeli bose bandya kūnkooba ū SEEBA mu kūlīla.

3Ū Sang'weli ūbawīla pye a Baisilaeli, "Ūlū ng'hana mulīngalūkīla ū SEEBA na
ng'holò jing'we jose, lekanagi nabo a bamulungu a bageni, na Maashitoleti
mūgīnje ū mu bing'we, ī ng'holò jing'we jingalūkīle SEEBA; muntūmamīle we
wike, hū akūmupīja ū mu nkono gwa Bafilisiti."

4Hūna a Baisilaeli būgīnja a Mabaalī na a Maashitoleti, bandya kūntūmamīla
SEEBA we wike.

Bafilisiti kūpyenelwa Misipa

5Hūna ū Sang'weli ūhaya, "Balaalīkagi pye a Baisilaeli bize kwibilinga Misipa,
namulombele kūlī SEEBA."

6Aho bibilinga ī Misipa, būdaha minzī būgita kū būtongi bo ng'wa SEEBA; ū
lūshikū lwenūlo būfunga na kūntambūūlīla ū SEEBA balīhaya, "A bise tūlī bahūbi
ū kūlī SEEBA." A Baisilaeli aho balī ī Misipa būng'wanukūla ū Sang'weli kūbiza
ntongeeji wabo.

7Alīyo a Bafilisiti aho bigwa gīkī a Baisilaeli bikumingaga Misipa, a basugi ba
Bafilisiti būlinha bajile ūko baalī a Baisilaeli kūjūūbadumīla. A Baisilaeli aho
bigwa gīko bogoha no kūlwa nguno ya Bafilisiti.

8Būng'wīla ū Sang'weli, "Yaya ū kooya ū kūnīlīīla ū SEEBA Mulungu wise kūlwa
nguno yise, atūpīje ū mu nkono gwa Bafilisiti."

9Hūna ū Sang'weli ūsola ng'wana wa ng'holo ataalī ong'ha, ūnsīnza ūmfunya kūlī
SEEBA alī ngima gīko, kūbiza shitambò sha kūpemvwa. Ūnīlīīla ū SEEBA kūlwa
nguno ya Baisilaeli; nang'hwe ū SEEBA ūng'wigwa, wīta gīt'ūmo walombelaga.

10Ū Sang'weli aho alīfunya ī shitambò, a Bafilisiti būbasanga a Baisilaeli kwiza
kūbadumīla. Alīyo ū lūshikū lwenūlo ū SEEBA ūbapalalūkīla būpalalūki būtaale
no a Bafilisiti, kūshisha būzwangana kībi kībi; a Baisilaeli būbatūla būbapyena.

11A Baisilaeli bīnga ī Misipa, būboolomya nhambo a Bafilisiti; būja
bakūbabūlagaga nzīla ngima, kūjūshika kū sīlīlī ya Beeti-kaali.

Sang'weli kwīmīīlija iwe

12Hūna ū Sang'weli ūsola iwe ūlyīmīlīja ha gatī ya Misipa na Sheni; ūliilīka lina
lya Ebenezeeli, nguno akahaya, "Ū SEEBA ataalī ūtūgunanha kūshisha haha."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Na lūūlū a Bafilisiti būbiza baapyenwa gete, batashokile hangī kwiza
kūbikolosha a Baisilaeli ū mu sī yabo. Ū mu shikū jose ja būlamu bo ng'wa
Sang'weli, ū nkono go ng'wa SEEBA gwalī gūbahangīgije a Bafilisiti.

14Ī mizengo īyo Bafilisiti balī babataaja Baisilaeli, kwandīja Ekuloni kūshisha
Gaasi, bīshosha a Baisilaeli, pyī nī sī īyo yalī bbihī bbihī najo ī mhandī jenījo, a
Baisilaeli būbataaja a Bafilisiti. Hama na a ha gatī ya Baisilaeli na Baamooli
yūbiza ho mhola.

15Ū Sang'weli akagwīta ū nīmo gwa kūbatongeela a Baisilaeli kūshisha shikū ja
būlamu wakwe bose.

16Būlī ng'waka wabayeleelaga a Baisilaeli, kwandīja Beeseli, hūna Giligaali,
hama Misipa; waja akūbalamulaga ū mu mapandī gose genayo.

17Hanuma washoka Lama, nguno h'ūko yalī ī kaya yakwe, nū kwene
wabalamulīlaga koi a Baisilaeli. Nīyo ū kwene walī wazenga na ng'walīlo kūlwa
ng'wa SEEBA.

1 Sang'weli 8

Baisilaeli kūlomba ntemi

1Ū Sang'weli aho wanamhaala, ūbatūūla a bitūnja bakwe kūbiza balamuji ba
Baisilaeli,

2būyūtūmama mu Beeli-sheba. Ī lina lya ng'witūnja ū ntaale walī Yoeli, ū wa
kabīlī Abiya.

3Alīyo a bitūnja bakwe baalī batashimīzīlaga ū mu nzīla jakwe; bakagalūka
bandya kwikūmvwa mihayo ya būnyeecha na kūyanukūla sabo ja kūhongwa; ū
mu gīko ū būlamuji wabo būbiza būtī wa būtūngīlīja.

4Na lūūlū a banamhala ba Baisilaeli bikuminga, biza ī Lama ū kūlī Sang'weli.

5Būng'wīla, "Ī haha ū bebe wakūlaga, alīyo a bitūnja bako batūshimīzīlaga ū mu
nzīla jako; alilūūlū tūsolelage ntemi abize nsugi wise gīt'ūmo galī a mahanga a
gangī."

6Kwike ū mhayo gwenūyo gūūleka ū kūnyeja ū Sang'weli; na lūūlū ūnomba ū
SEEBA.

7Ū SEEBA nang'hwe ūng'wīla, "Badegelekage a banhū benaba mu yose īyo
balīkūwīla; batūkūlemaga bebe ū kūbiza ntemi wabo, balīnilema nene.

8Īyo balīkwītīla ū bebe, hū'īyo bakanīītīlaga nū nene, nguno kūfuma lūshikū lwa
kūbīnja mu sī ya Misili kūshisha lelo, bakanileka bandya kūtūmamīla bamulungu
bangī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Na lūūlū badegelekage, kwike bahūgūlage mu welwa ng'holò, badeebe īyo akūbīītīla ū ntemi ūyo alabasuge.”

Kajīle ka ntemi ng'wenūyo

10A banhū abo baanombaga ū Sang'weli abinhe ntemi, ūbawīla pyī ī mihayo ya ng'wa SEEBA.

11Ūhaya, “Ū ntemi ūyo alamusuge akūyūng'wītīla mihayo īyī: Akūyūbasola a bitūnja bing'we wabatūūla ha nīmo gwa kūtūmama mu magogoteni gakwe ga būlūgū, na kūlang'hana falasa jakwe; na kūyūpeela nhambo batongelile kū būtongi wa magogoteni gakwe.

12Bamò akūbatūūla kūbiza bataale ba mabità ga bashilikale shihūmbī shihūmbī, na ba mabità ga makūmi atanò tanò; na bangī kūbiza balīmi ba migūnda yakwe na bagesi ba shilīwa shakwe; bangī hangī akūbīīta kūbiza babeeja ba shilanga sha mu būlūgū, na shikolo sha kūtūūla ha magogoteni gakwe.

13A bashīke bing'we nabo akūbasola babize babeeja ba būlenji wa kwibila bo ng'waso gwawiza, na bazugi na boocha ba myocho mu mazugīlo.

14A malaale ging'we a gawiza nī migūnda ying'we ya mizabibu nī ya mizeituni ī yawiza, akūyūmutaaja wabinha batūmami ba ha ng'wakwe.

15Akūyūmusoja zaaka kūfuma ū mu matwajo ga shilīwa shing'we, nū kūfuma ū mu migūnda ying'we ya mizabibu, wabinha bagunanhi na batūmami ba ha ng'wakwe.

16Na a batūmami bing'we a bagosha na a bakīma, hamò nī ng'ombe jing'we nī nzobe jing'we akūyūmusoja watūmamīla wei.

17Akūyūmutaaja īmò ya ng'wikūmi ya madaale ga mitugo jing'we, hūna a bing'we mukūbiza basese bakwe.

18Ū lūshikū lwenūlo ūlū lūshika, mukūlīla no gīkī mugunanhwe kūlwa nguno ya ntemi wing'we ūyo mukūnsola, alīyo ū mu lūshikū lwenalo ū SEEBA atūmushokeja mhayo gose gose.”

19Kwike a banhū batalīdegelekile ī lilaka lya ng'wa Sang'weli; būhaya dūhū, “Yaya ī gīko, a bise tūtogolwe ntemi wa kūtūsuga.

20Tūtogilwe tūbize gīt'ūmo galī a mahanga a gangī, tūpandīke ntemi wa kūtūtongeela na kūja hamò nise, na kūyūtūlwīlīīla mu būlūgū wise.”

21Ū Sang'weli aho wīyigwa pyī īyo bakīhaya a banhū, nang'hwe wīshisha ū kūlī SEEBA ūūkīsomboola gīt'ūmo īlī.

22Ū SEEBA ūng'wīla, “Badegelekage ūbinhe ū ntemi.” Hūna ū Sang'weli ūbawīla a Baisilaeli benabo, “Jagi kaya lūūlū tame, būlī ng'wene kū nzengo gwa ng'wawe.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1 Sang'weli 9

Saulo kūja kūlī Sang'weli

1Walīho ngosha nsabi, wa mu lūganda lo Benjamini, lina lyakwe witanagwa Kishi, ng'witūnja o ng'wa Abieli, ng'witūnja o ng'wa Zeloli, ng'witūnja o ng'wa Bekolaati, ng'witūnja o ng'wa Afia, ūmò wa banhū ba lūganda lo ng'wa Benjamini.

2Walī na ng'witūnja witanagwa Saulo, nsūmba wawiza ūyo walī atī na wa kūlenganījiwa nang'hwe ū mu Baisilaeli; hama ngololoku nīhu kūbakīla pye a banhū.

3Na lūūlū ū Kishi ū ise o ng'wa Saulo akajimīīja nzobe jakwe, hūna ūng'wīla ū ng'witūnja wakwe ū Saulo, "Bebe solaga nsūmba ūmò wa batūmami ūje nang'hwe mukajikoobe ī nzobe."

4Ng'hana ūbūūka, ūja akūbīta bītaga kū magūlya ga mu sī ya banhū ba lūganda lwa ng'wa Efulaimu, na mu sī ya Shalisha; alīyo batajipandīkile. Bīnga ū kwenūko būja mu sī ya Shalimu, nū kwene jalī jitīko. Hama ūgalūka kwiza mu sī ya lūganda lwa ng'wa Benjamini, nū ng'wene būjigayiwa.

5Aho baashika mu sī ya Sufu, ū Saulo ūng'wīla ū ntūmami ūyo walī hamò nang'hwe, "Tūshokage ī gete, nguno nose ū baba akooya ū kūjiiganika ī nzobe, andye kūkoya ū mu maganiko kūlwa nguno yise."

6Alīyo ū ntūmami ūng'wīla, "Bebe ū mu nzengo gwenūyū akabizaga alīmo munhū o ng'wa Mulungu akūjiwe na banhū, nguno būlī mhayo ūyo ūgūhaya gūkashikīīlaga. Tūjage ho, hamo adūgije kūtoolekeja ī nzīla īyo shiigelile twīsole."

7Ū Saulo ūng'wīla ū ntūmami wakwe, "Ūlū tūlaaje ū kūlī munhū ng'wenūyo, tūkūjūng'winha kī, īkī twamalaga ī shilīwa ū mu mfuko gwise? Tūtī na sha kūng'winha ū munhū o ng'wa Mulungu; ī gīsī tūlī na kī?"

8Ū ntūmami ūnshokeja ū Saulo ūng'wīla, "Alilolaga aha, nalī na feza ngehu ja būdito wa kwegeela ha gulamu idatū. Nakūng'winha ū munhū o ng'wa Mulungu atūwīle ī nzīla īyo shiigelile twīsole."

9(Ī kale ū mu Baisilaeli ūlū munhū ūja kūbūūja kūlī Mulungu, wahayaga, "Tūjage kūlī moni," nguno ū munhū ūyo akwitanagwa ng'hangi ī haha, ī kale witanagwa moni.)

10Na lūūlū ū Saulo ūng'wīla ū ntūmami wakwe, "Watūngīlīja ī gete tūjage ng'hana wa." Hūna būgoloola bajile ū kū nzengo ūyo walī ū munhū o ng'wa Mulungu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Aho balī ū mu lūgendo bajile, būsanja na bashīke balītulumenha kūja kūdaha minzī; būbabūūja, “Bing'we bamayū, ū moni alīho?”

12Būbashokeja būhaya, “Alīho alīko dūhū ūko mujile kwenūko; ihuutagi mukūnsanga ko; nīyo washika lelo īyī dūhū ū mu nzengo gwise. Nguno a banhū balīfunya shitambò ū kwigūlya ū kwipandī lya kūlamīja.

13Ūlū mulashike ū mu nzengo mukūmona aho ataalī kūja ū kwipandī lya kwigūlya kūjūūlya shilīwa. A banhū batūdūla ū kwandya ū kūlya aho ataalī ū kūshika, nguno hū wei ū wa kūshilombela ī shitambò. Hanuma abo balaalīkilwe hū bakūlya; linhagi muje ko, a makanza aya hū gene a ga kūnsanga.”

14Būlinha bajile ū kū nzengo, aho balingīla mo dūhū ī gīkī, ū Sang'weli nang'hwe ūūyū; aliiza kūdimana nabo alīlinha ajile ū kwipandī lya kwigūlya.

Saulo kūlūngalūnga na Sang'weli

15Alilūūlū, ū lūshikū lwigolo yaho, ū SEEBA walī wang'olekeja ū Sang'weli ū mhayo gwenūyo; ūng'wīla gīkī,

16“Ī ntondo makanza gītī genaya nakūkūtūmīla munhū wa kūfuma mu sī ya lūganda lwa ng'wa Benjamini; ū ng'wenūyo ng'witīīlage maguta abize ntongeeji wa banhū bane a Baisilaeli. Akūbapīja a banhū bane kūfuma ū mu nkono gwa Bafilisiti; nguno naababonile a banhū bane, nū kūlīla kwabo kwanipandīkile.”

17Hūna lūūlū ū Sang'weli aho wamona ū Saulo, ū SEEBA ūng'wīla, “Ū ng'wenūyū h'ū munhū ūyo nakakūwīla mhola jakwe; h'ūyo akūbiza ntongeeji wa banhū baane.”

18Ī likanza lyenīlo ū Saulo ūng'wegeela ū Sang'weli aho baashika ha mita; ūng'wīla, “Baba nalīlomba ūnoolekeje ūko īlī ī numba ya moni!”

19Ū Sang'weli ūnshokeja, “Ū nene hū nalī ng'wene ū moni, tongelaga tūje ū kwipandī lya kwigūlya, nguno ī lelo ūkūlya hamò naane, ntondo dilū nakūkūwīla pyī īyo īlī mu ng'holò yako, hūna nakūlage ūje.

20Ī ya nzobe ījo jashishaga shikū idatū jijimīīlile, ī yene ītizūkūkoya nguno jilongile. Ī gīsī ng'hana, īyo banhū bingī bayikūmbilwe ū mu Isilaeli ībīkilwe kūlwa nguno ya ng'wa nani, ūlū ītī kūlwa nguno yako na numba ya ng'wa so?”

21Ū Saulo ūshosha, “Ū nene natī munhū wa lūganda lwa ng'wa Benjamini ūlo lūlī lūdo ū mu ng'anda jose ja Baisilaeli? Ū lūdūgū ūlo nafumile nalo lūtī lūdo lwa bado ū mu ndūgū ja lūganda lwa ng'wa Benjamini; mhayo kī gwakwenheleja nose ūniwīle mihayo īlī gīko?”

22Hūna ū Sang'weli ūnshisha ū Saulo nū ntūmami wakwe ū mu numba īyo baalīīlaga shilīwa, ūbatūūla kwigasha h'ipandī lya bakūjiwa kūtinda bose abo baalīmo, banhū gītī makūmi adatū gīko.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Hanuma ū Sang'weli ūng'wīla ū nzugi, “Yenhage aha ī nyama īyo nakakūwīla kwībīka ha mhūjo.”

24Ū nzugi ūgwenha ū gūlūmbū, nī shisho shalī hamò nago, ūntengela ū Saulo. Ū Sang'weli ūng'wīla, “Ī yenīyī hū'īyo walī wabīkīlilwe bebe. Lyaga nguno yalī ītūūlilwe kūlwa nguno yako kūlw'ikanza lyenīlī, kūfuma aho nakahayīla gīkī, ‘Nakūbiza na bageni.’” Ū Saulo ūlya shilīwa hamò na Sang'weli ū lūshikū lwenūlo.

25Aho bika ū kūfuma ū kwipandī lya kwigūlya baashika ū mu nzengo, ū Sang'weli ūhooya nū Saulo kwigūlya ya numba yakwe.

26Ntondo yaho ī dilū aho baamisha, ū Sang'weli ūng'witana ū Saulo ū kwigūlya ya numba ūko walī; ūng'wīla, “Bebe igolanyage koi wangū nakūshindīkīle.” Ū Saulo aho wamalamaja, wika būfuma bajile nū Sang'weli.

27Bahayeegeela kūgūkīla ū nzengo, ū Sang'weli ūng'wīla ū Saulo, “Ng'wīlage ū ntūmami wako atonge hado, ū bebe ūshiige hanuma hamò nane nakwinhe mhayo gwa kūfuma kūlī Mulungu!”

1 Sang’weli 10

Saulo kwitīīlwa maguta na Sang'weli

1Hūna ū Sang'weli ūsola jūpa ya maguta ūng'witīīla ha ntwe ū Saulo, hanuma ūmbipa; ūng'wīla, “Ū SEEBA atakwitīīlile maguta ūbize ntongeeji wa banhū ba wingīji wakwe?”

2Ūlū ūlīnge a halī nene henaha, ī lelo īyī ūlū ūlashike Zeliza bbihī na shigila sha ng'wa Laheli ū kū lūbīmbī lwa sī ya banhū ba ng'wa Benjamini, ūkūmanhya na banhū babīlī. Bakūkūwīla, “Ī nzobe ījo walī wajile kūjikooba jilongile, nīyo ī haha ū so ooyile ū kūjiiganika ī nzobe, wandije kūkoya ū mu maganiko kūlwa nguno ying'we; akwibūjaga wei ng'wenekīlī gīkī, ‘Ī gete nabeeje masala kī nampandīke ū ng'witūnja wane?’”

3Hama ūlū wīnga a henaho ūkūshimīza ūūkashika kū ntī ntaale gwa Tabooli. A henaho ūkūmanhya na bagosha badatū balīlinha kūja Beeseli kū numba ya ng'wa Mulungu. Ūmò wabo akūbiza abūūkije baana ba mbūli badatū, ūngī migatī idatū, ū ūngī shisaabo sha divai.

4A banhū benabo bakūkūgīsha, hama būkwinha migatī idatū; nang'ho ūkwīyanukūla kūfuma ū mu makono gabo.

5Hanuma ya henaho ūkūja kū lūgūlū lo Mulungu; īlīko koi ng'hambī ya bashilikale ba Bafilisiti. Ūlū ūgwegeela ū nzengo, ūkūmanhya na'iganda lya bahangi bakūshimīzaga hamò kūfuma kwipandī lya higūlya, kūnū bakūhangaga; ū kū būtongi wabo bakūbiza ko batūji ba malimba, shitumba, mbiilūlū, na ndono.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Hūna ū Moyo o ng'wa SEEBA akūkwikīīla na nguzu wandye kūhanga hamò nabo, nīyo ūkūgalūchiwa ū bize munhū ūngī nang'hwe.

7Ūlū wībona ī yenīyī yashikīīla, ītaga būlī mhayo ūyo nkono gwako gūlaabone, nguno ū Mulungu akūbiza alī hamò nang'ho.

8Na lūūlū ūkūtonga kūja Giligaali; nū nene nakwiza natūūleka; nize kūfunya shitambò sha kūpemvwa na shakwinha sha būsangī; kwike shikwigeleelilwe ūnilindīīle ikanza lya shikū mpungatī, kūshisha nize hū nakūkūwīla ī yakwīta.

Saulo kūbiza hamò na bahangi

9Ū Saulo aho wagalūka gīkī alekane nū Sang'weli, ū Mulungu ūngalūcha ī ng'holò yakwe; pyī ī shimanīkījo shenīsho shūshikīīla ū lūshikū lwenūlo.

10Aho baashika ū kū lūgūlū lo Mulungu, ūmanhya na'iganda lya bahangi bakūshimīzaga hamò; hūna ū Moyo o ng'wa Mulungu ūng'wikīīla na nguzu, nang'hwe ūdimana nabo ūja akūhangaga.

11Abo baalī bandeebile na kale aho bamona alī ng'wigelè lya bahangi akūhangaga hamò nabo, būyibūūja; "Bing'we ū ng'witūnja o ng'wa Kishi wilongelagwa mhayo kī? Ū Saulo nang'hwe wabizile ūmò wa bahangi?"

12Munhū nebe wikalaga ī mhandī jenījo ūshosha akūbūūjaga, "Al'ū saabo ni nani?" Na lūūlū kwandīja henaho banhū būyipūgūla bakūhayaga, "Ū Saulo nang'hwe wabizile ūmò wa bahangi?"

13Ū Saulo aho ooya ū kūhanga ūlinha ajile ū kwipandī ī lya higūlya.

14Ū ise ndo o ng'wa Saulo ūmūūja ū Saulo nū ntūmami wakwe, "Bing'we ng'walī ng'wajile halī?" Ū Saulo ūshosha ūhaya, "Kūkooba nzobe, alīyo aho twajigayiwa tūja kūlī Sang'weli."

15Ū ise ndo o ng'wa Saulo ūmūūja na būkalalwa alīhaya, "Ali niwīlage īyo wamuwīlile ū Sang'weli!"

16Ū Saulo ūhaya, "Akatūwīla ī ya nzobe, gīkī ītizūtūkoya nguno jilongile." Alīyo ūleka ū kūng'wīla ū ise ūmo Sang'weli akang'wīlīla mihayo ya būtemi.

Saulo kwanīlwa kūbiza ntemi

17Ū Sang'weli ūbitana a Baisilaeli a bose kwiza Misipa kū libilinga lya ng'wa SEEBA.

18Ūbawīla, "Ū SEEBA Mulungu wa Baisilaeli alīhaya gīkī, 'A bing'we Baisilaeli nakang'wīnja Misili, nūng'wīnja kūfuma mu būsugi wa Bamisili, na kūfuma mu būlī mahanga ayo gang'wiboneelaga.'

19Alīyo ī haha ng'wanemile ū Mulungu wing'we, ūyo akūmupījaga kūfuma mu mayanga na būpīna wing'we bose. Ng'wamalile kūhaya gīkī, 'Biya twinhage

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ntemi wa kūtūsuga.' Alilūūlū, ī haha egeelagi kūlī SEEBA, būlī bene mu ng'anda na ndūgū jabo."

20Ū Sang'weli aho wajeegeleja ī ng'anda ja Baisilaeli ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA, lūūsolwa lūganda lwa ng'wa Benjamini.

21Hūna ū lūganda lwa ng'wa Benjamini ūlwegeleja kūlenganīla na ndūgū jabo, lūūsolwa lūdūgū lwa ng'wa Matili; ū kū ng'halīlo yaho ūsolwa Saulo ng'witūnja o ng'wa Kishi. Alīyo aho bankooba hoi būngayiwa.

22Na lūūlū būmūūja hangī ū SEEBA balīhaya, "Ū munhū ng'wenūyo wizaga a henaha?" Ū SEEBA ūhaya, "Alīho wibisaga mu miligo."

23Būpeela ko būūkang'wenha; aho wiza kwīmīīla a ha gatī ya banhū ūbakīlīīla pye a bose.

24Ū Sang'weli ūbawīla a banhū, "Mulīmona ū munhū ūyo wasolilwe na SEEBA? Ū mu banhū bose atīho ūngī wa kūbiza gītī wei." Hūna a banhū būhamuka n'ilaka lya higūlya balīhaya, "Kūlaga ūhangame ntemi."

25Ī likanza lyenīlo ū Sang'weli ūbawīla a banhū ī mihayo ya būtemi īyo yigelile bīmane, hanuma wīyandīka mu shitabo, ūshitūūla kū būtongi bo ng'wa SEEBA. Hūna ū Sang'weli ūbalaga a banhū būja kaya, būlī ng'wene kū ng'wakwe.

26Nū Saulo ūja Gibea kū ng'wakwe; bagosha ba nguzu bamò na bamò abo Mulungu akabakuumya ng'holò jabo būnondeela.

27Alīyo baalīho hoi na banhū badalahi; na lūūlū a benabo būhaya mu būdalahi, "Ū ng'wing'wana ng'wenūyū adūgije kūtūpīja gete!" Būndooheleja kībi kībi no nīyo; būūkaleka nūūlū kūng'wenhela manong'ho, alīyo ū Saulo atakwīgije mihayo.

1 Sang'weli 11

Saulo kūbapīja bana Yabeeshi-gileadi

1Mu shikū jenījo Nahashi wa Amoni, ūkuminga ibità lya bashilikale bakwe ūūkagūgobanīla ū nzengo gwa Yabeshi-gileadi. A bagosha ba Yabeshi a bose būng'wīla, "Tūlaganage tūtūūle mhola a ha gatī yise nū bebe, a bise tūbize ha sīlīlī yako."

2Nang'hwe ū Nahashi ūbawīla, "Nalī na mhayo gūmò, ūlū ng'ūgūzunya hū tūkūlagana tūtūūle mhola a ha gatī ying'we nū nene. Zunyagi būlī ūmò wing'we nankobole ī liso lya kū būlyo, nang'wītīle mhayo gwa kūbadiimya minala pye a Baisilaeli."

3A banamhala ba Baisilaeli būng'wīla, "Naheene twinhage ikanza lya shikū mpungatī tūgūjinje ū mhayo gwenūyū ū mu Baisilaeli; ūlū atilongile ose ose wa kūtūguna, tūkwifunya ū kūlī bebe."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Abo bakatūng'wa aho baashika ī Gibea ya ng'wa Saulo būbawīla a banhū ū mhayo go ng'wa Nahashi; bose pye būtandūka kūlīla ng'hūngū.

5Ī likanza lyenīlo ū Saulo nang'hwe ūsangwa alīshikīīla kūfuma kū malaale walī wakalīma; walī na nzīkū jakwe ja kūlīma. Ūbūūja, "Bīītaga kī a banhū? Nibūlī balīīlīla?" Būng'wīla ī mihayo īyo yalī yenhwa na banhū ba kūfuma Yabeshi.

6Ū Saulo aho wīyiigwa ī mihayo yenīyo, ū Moyo o ng'wa SEEBA ūng'wizīīla na nguzu ningī no; ūbaka gete na būpelanu.

7Ī likanza lyenīlo ūsola nzīkū ibīlī, ūjisīnza hama ūjibutagūla mapingili mapingili, hūna ūtūma banhū kūgasambaaja hose pyī ū mu Isilaeli, na kūhaya, "Būlī munhū ūyo atūūfuma kūja hamò na Saulo na Sang'weli, ī nzīkū jakwe jikwītwa gīko." Lyogohya lya ng'wa SEEBA lyūbagwīla a banhū, biza pye mu būsangī bumò.

8Bikumingīla Bezeki; ū Saulo aho wababala bilonga bagosha shihūmbī magana adatū a ba kūfuma mu Isilaeli, a ba kūfuma mu Yuda bilonga shihūmbī makūmi adatū.

9Hūna būbawīla abo baalī baatūng'wa kūfuma Yabeshi, "Bawīlagi a banhū ba Yabeshi-gileadi gīkī, 'Ī ntondo ī līīmi ūlū līlīshika mu makanza ga kūseba, mukūbiza ng'wagunanhagwa.'" Abo baalī baatūng'wa aho baajishisha ī mhola jenījo, a banhū ba Yabeshi būyega no.

10Būūkabawīla a bana Amoni, "Ntondo tūkwifunya ū kū bing'we mutwītīle gīt'ūmo mutogelilwe."

11Alīyo ū lūshikū lwa ntondo yaho lwenūlo ū Saulo wipuuna dilū ītaalī būjikū, ūbagabanhya a banhū bakwe mu mabità adatū, hūna ng'wikanza lya ngoko ja kwandya ūūkabadumīla a Baamoni ū mu ng'hambī yabo, ūbisanganīja wandya kūbasengagūla shū kūshisha līīmi lyūseba. Būsaagīīla bageehu, būsalang'hana kībi, būlī ng'wene lwakwe lwakwe; yūbiza shilambu kūbona babīlī balī hamò.

Saulo kwanīlwa lwa kabīlī kūbiza ntemi

12Hūna a banhū būmūūja ū Sang'weli balīhaya, "Baanani ng'hana abo bahayaga gīkī, 'Ū ng'wing'wana ng'wenūyū adūgije kūtūpīja gete!' A banhū benabo benhagi aha tūbabūlage."

13Alīyo ū Saulo ūhaya gīkī "Atīho munhū nūūlū ūmò wa kūbūlagwa ī lelo, nguno ū SEEBA wabakomoolaga a Baisilaeli."

14Hūna ū Sang'weli ūbawīla a banhū, "Tūjagi Giligaali tūkabūshikaanye ū būtemi."

15Na ng'hana pye a banhū būja Giligaali, būūkanshikaanya kwenūko ū Saulo a ha būtemi, kū būtongi bo ng'wa SEEBA. Būfunya na shakwinha sha būsangī kū būtongi bo ng'wa Seeeba; ū Saulo na a Baisilaeli a bose būbeeja shigukulu shitaale no.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1 Sang'weli 12

Sang'weli ataalī kūbahūba

1Hūna ū Sang'weli ūbawīla a Baisilaeli, "Ū nene naang'wigwile ūmo ng'wahayīlile, nīīta gīt'ūmo mukaniwīlīla, nūūmupandīkīla ū ntemi.

2Na lūūlū ī haha mulī nang'hwe ū ntemi wa kūmutongeela. Alīyo ū nene mulīnibona ūmo naanamhalūkīlile, neelile pe ū mu ntwe; na a baana bane balī hamò ning'we aha. Jakwīlaga ī shikū nakūmutongeelaga ū nene; nguno īlī kūfuma ha būsūmba wane kūshisha lelo.

3Ī haha ūūyū nīmīīlaga aha; nikaanīlījagi kū būtongi bo ng'wa SEEBA na ng'witīīlwa wakwe wa maguta. Naasola ng'ombe ya ng'wa nani? Nūūlū nzobe ya ng'wa nani? Nani ūyo naanyeekeja shose shose? Nūūlū halī aho munhū ose ose ūyo naang'wiboneela? Nanukūla būhongwa wa kūnibbokuja miso gane kūfuma kūlī nani? Ūlū nīīta mhayo nūūlū gūmò ū mu yenīyī nakūgūgoloola."

4Būnshokeja būhaya, "Ūtaalī kūtūnyeekeja nūūlū kūtwiboneela; ūtaalī kūsola shikolo shose shose kūfuma mu nkono go ng'wa munhū nūūlū ūmò."

5Na lūūlū ū Sang'weli ūbawīla, "Ū SEEBA nkaanīji wing'we, nū ng'witīīlwa wakwe wa maguta wamukaanīla ī lelo yenīyī, ūmo ng'wahayīla gīkī mutaalī kūbona shilingo kūfuma mu nkono gwane." Būhaya, "Na ng'hana alī nkaanīji wise."

Kūbizūkīja ya kūng'wigwa SEEBA

6Hūna ū Sang'weli wandya kūbizūkīja a banhū; ūbawīla, Ū SEEBA hū ng'wene ūyo akabasola ba Musa na Alooni, būbīnja a bakūlūgenji bing'we ū mu sī ya Misili.

7Na lūūlū ī haha īmīīlagi mulembeele nang'wizūkīje kū būtongi bo ng'wa SEEBA, ī shītīle shakwe ī sha būtūngīlīja īsho wang'wītīla a bing'we na a bakūlūgenji bing'we.

8Ū Yakobo akasaamīla Misili, a bakūlūgenji bingwe būnīlīīla ū SEEBA gīkī abagunanhe, ū SEEBA ūbatūma a ba Musa nū Alooni kūbafunya a bakūlūgenji bing'we ū mu sī ya Misili, biza būbatūūla ū ng'wipandī īlī.

9Alīyo būng'wība ū SEEBA Mulungu wabo, na lūūlū ūbajinja mu nkono go ng'wa Sisela, ūyo walī ntaale wa mabità ga ng'wa Hazooli, na mu makono ga Bafilisiti, na ga ntemi wa Moabu, ūlwa nabo būlūgū.

10Būnīlīīla hangī ū SEEBA balīhaya, "Twahūbile nguno twanekile ū SEEBA twandya kūtūmamīla Maabaalī na Maashitoleti, alīyo ī haha tūlīkūlomba ūtūpīje ū mu makono ga banishi bise, tūkūkūtūmamīla bebe."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Na ng'hana ū SEEBA ūmutūmīla ba Yelubaa, Balaaka, Yefuta na Sang'weli; ū mu nzīla yenīyo ūng'wīnja ū mu makono ga banishi bing'we hose hose, ng'ūbiza mu mhola.

12Alīyo aho ng'wamona ū ntemi Nahashi wa Baamoni aliza kūng'ūūbūkīla gīkī alwe ning'we būlūgū, ng'ūniwīla, "Yaya lūūlū ī gete tūpandīke ntemi wa kūtūsuga; nūūlū īkī ū SEEBA Mulungu wing'we hū ng'wene ū Ntemi wing'we.

13Alilūūlū, ī haha ūūyū ū ntemi ūyo ng'walūng'wigongejaga, ūyo ng'walombile kwinhwa; mulībona gīkī ū SEEBA wamutūūlīlaga ntemi.

14Ūlū ng'ūng'ogoha ū SEEBA ng'ūntūmamīla na kūng'wigwa we, ng'ūleka ū kūshigomela ī shilagīlo shakwe; nīyo ūlū gīkī a bing'we nū ntemi wing'we ūyo alīmusuga mukūnondeela ū SEEBA Mulungu wing'we, īkūbeelela no!

15Alīyo ūlū ng'ūlema ū kūng'wigwa ū SEEBA, ng'ūshigomela nī shilagīlo shakwe, a henaho ū nkono gwakwe gūkwilwisha ning'we, gīt'ūmo gwilwisījaga na a bakūlūgenji bing'we.

16Na lūūlū ī haha lembeelagi gete ūmo ng'wīmīīlīlaga gīko, mugūbone ū mhayo ū ntaale ūyo SEEBA alīhaya kūgwīta kū būtongi wing'we.

17Ī likanza īlī lītī lya kūgesa ngano? Nanombe ū SEEBA ī haha wenhe mbula ya kūpalalūka. Hū mukūbūdeeba ū būbi ūbo ng'wawītile ū kūlī SEEBA ū mu kūlomba ng'winhwe ntemi."

18Hūna ū Sang'weli ūnomba ū SEEBA, na ng'hana lūshikū lwenūlo dūhū ū SEEBA wenha mbula ya kūpalalūka. Na lūūlū a banhū būng'ogoha noi ū SEEBA nū Sang'weli.

19A banhū būng'wīla gīkī ū Sang'weli, "Balombelage a batūmami bako ū kūlī SEEBA Mulungu wako tūtizūūcha, nguno a higūlya ya būkenaagūji wise ūbo tūlī nabo kūfuma kale, tongelelegije ho nū wa kūlomba kwinhwa ntemi."

20Ū Sang'weli ūbawīla, "Mutogohage na ng'hana ng'wītile ī yabūbi ī yose yenīyī; kwike ilang'hanagi mutizūgalūka mukaneka ū SEEBA. Alīyo ntūmamīlagi SEEBA na ng'holò jing'we jose.

21Yaya ū kūgagalūkīla hangī a maashiikolile ayo gatī na ngofyoolo nūūlū hado. A genayo gatūmugunanha mhayo gose gose, gatūdūla nūūlū kūmupīja; nguno gatī na shose shose nūūlū hado.

22Nīyo īkī ū SEEBA akayega kūng'wīta a bing'we kūbiza bakwe, ū wei atīko ū kūbaleka a banhū bakwe, nguno ī lina lyakwe līl'itaale no.

23Hama nūūlū ū nene ū kūleka ū kūmulombela, nose nang'hūbe ū SEEBA, gwene gūlī ngilo gete; nīyo nakūmulanga nī nzīla ī yawiza īyo ītūngīlīgije.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24Kwike īng'wigeleelilwe kūng'ogoha ū SEEBA na kūntūmamīla mu wishigwa na ng'holò jing'we jose. Yizūkagwi ī mitaale mitaale īyo wang'wītīla.

25Alīyo ūlū ng'wikale mukwītaga yabūbi, mukūkenaagūlwa pyī nū ntemi wing'we."

1 Sang'weli 13

Būlūgū na Bafilisiti

1Ū Saulo aho alandya kūbiza ntemi walī na myaka makūmi adatū, ūbasuga a Baisilaeli ikanza lya myaka makūmi anè n'ībīlī.

2Hūna ū Saulo ūsolanhya banhū shihūmbī shidatū ū mu Baisilaeli, abo shihūmbī shibīlī wikala nabo wei īpandī lya Mikimashi, na mu sī ya magūlya ga Beeseli; abo shihūmbī shimò būbiza na Yonasani ipandī lya Gibea ya mu sī ya Benjamini, a banhū a bangī ūbawīla kūshoka kaya.

3Ū Yonasani ūūkadumīla ng'hambī ya Bafilisiti yalī Geba wīkenaagūla; a Bafilisiti būgwigwa ū mhayo gwenūyo. Hūna ū Saulo ūfuula mhembe kūlwa kūkumūcha hose pyī ū mu sī; ūhaya, "Igwaagi pye a Bahebulania."

4Na ng'hana pye a Baisilaeli būjiigwa ī ng'hūlū jenījo; ī gīkī ū Saulo wakenaagūlaga ng'hambī ya Bafilisiti, nī gīkī a Baisileli bakanung'ha inyema ū kū Bafilisiti. A banhū bikobya kūnondeela Saulo, būūkibilingīla Giligaali.

5A Bafilisiti nabo bibilinga bingī no kūlwa kwilwisha būlūgū na a Baisilaeli; baalī na magogoteni ga būlūgū shihūmbī shidatū, na bendeesha baago shihūmbī shitandatū, a bashilikale a bene baalī bingī no, gītī maseni ga ha ng'walo gwa nyanza. Būūkatūūla ī ng'hambī yabo Mikimashi, kīya ya Beeti-aveni.

6A Baisilaeli aho babona gīkī ī mihayo īkūbadaamīla (nguno bakogoha, būgwa ng'holò), būja kwibisa mu mahalo na mu masaka, mu mapilinga ga mawe, mu myoobo na mu makomelo.

7Nīyo bamò ba Bahebulania būgūkīla ū mongo gwa Yolodani, būūkibisa kū sī ja Gadi na Gileadi. Ū Saulo ūshiiga Giligaali; pye a bashilikale abo banondeelaga baadetemaga no nguno ya boobà.

Saulo kūhang'wa na Sang'weli

8Ū Saulo ūlindīīla ikanza lya shikū mpungatī gīt'ūmo Sang'weli walī wahelela; alīyo ū Sang'weli atizile ī Giligaali, nose a banhū bakwe ū Saulo bandya kūsambaala.

9Hūna ūhaya, "Ī gete nenhelagi aha ī shitambò sha kūpemvwa nī shakwinha sha būsangī." Ū Saulo ūshifunya ī shitambò sha kūpemvwa!

10Aho wamala dūhū ū kūshifunya ī shitambò sha kūpemvwa, ū Sang'weli ūshika; ū Saulo ūja kūnsūng'wanha.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Ū Sang'weli ūmūūja, “Bebe wītaga mhayo kī ū gwenūyū?” Ū Saulo ūhaya, “Aho naabona gīkī a banhū bandya kūsambaala alīyo nū bebe ūtizaga gīt'ūmo twalī twalaganīla, hama nūūbabona na a Bafilisiti bakwikumingaga Mikimashi,

12nūūbona gīkī, ‘Ī gete nose a Bafilisiti bakūkīla bize ī Giligaali, banisange nataalī nūūlū kūlomba būgunanhi bo ng'wa SEEBA.’ Na lūūlū nihadīkīja ū kūfunya ī shitambò sha kūpemvwa.”

13Ū Sang'weli ūnshokeja alīhaya, “Wītaga mhayo gwa nyachilū ū gwenūyo, ūtashidiimile ī shilagīlo īsho SEEBA Mulungu wako walī wakwinhile; ūlū ni washidima, ī haha ū SEEBA ni wabūguzuhya ū būtemi wako; ni wakwīta ūbize ntemi wa Baisilaeli wa būja na būja.

14Alīyo ī haha ū būtemi wako būtūūsegenela, ū SEEBA wamalaga kūkooba munhū ūngī ūyo alī ha ng'holò yakwe; ū ng'wenūyo h'ūyo wansolaga kūbiza ntongeeji wa banhū bakwe, nguno ū bebe ūtashidiimile ī shilagīlo sha ng'wa SEEBA.”

15Ī likanza lyenīlo ū Sang'weli ūbūūka wīnga ī Giligaali ūja Gibea ya Benjamini, ū Saulo ūbiisaaba a banhū abo walī nabo būbiza magana atandatū.

Baisilaeli kūgayiwa Shilanga

16Na lūūlū ū Saulo nū ng'witūnja wakwe ū Yonasani hamò na a banhū abo bakashiigīīla, bakikala Gibea ya Benjamini; a Bafilisiti a bene būtūūla ī ng'hambī yabo Mikimashi.

17A Bafilisiti būtūma mabità adatū ga banhū ba kūja bakūdimaga shikolo īsho shalekilwe kūlwa kūpeela būlūgū; ibità līmò lyūlola Ofula mapandī ga Shuali.

18Līngī lyūlola Beeti-holoni, ī lya kadatū lyūjīlīīla kū lūbīmbī lwa kwipandī lyalī lilolile na ntubīlo gwa Zeboimu bbihī na kwitogolo.

19Ū mu shikū jenījo baalī batīho basuji ba shikolo sha chūma pye a hose ū mu sī ya Baisilaeli, nguno a Bafilisiti baahayaga, “Nose a Bahebulania bakūyūbeeja na shū nūūlū machimu!”

20Na lūūlū pye a Baisilaeli bajaga kū Bafilisiti baakabeegejiwa kwenūko a magembe gabo nī sūlūlū, nī mbasa nī mihoolo.

21Ū kūbeegejiwa igembe nūūlū sūlūlū baalīpaga gulamu inaane ja shekeeli, ū kūbeegejiwa lūgoko lwa chūma nī mbasa nū kūnoolelwa ī someke baafunyaga gulamu inè ja shekeeli.

22Nose ū mu shikū ja būlūgū, a bashilikale abo baalī hamò na Saulo nū Yonasani walī atīho nūūlū ūmò wabo ūyo walī na lūshū mu nkono nūūlū ichimu, ūlū atī Saulo dūhū na ng'witūnja wakwe Yonasani.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23A Bafilisiti bakatūma ibità līngī lya badīīmi ba shikolo, ī lyene lyūsola nzīla ya kūbītīla kū būkīlīlo wa Mikimashi.

1 Sang'weli 14

Yonasani kūbabūlaga Bafilisiti

1Lūshikū lūmò ū Yonasani ūng'wīla mūūcha wa shilanga shakwe, "Tūkīlage kū nkīlo tūje ū kū ng'hambī ya Bafilisiti īy'ūko;" alīyo atang'wīlile ū ise.

2Ī likanza lyenīlo ū Saulo walī Miguloni, kūjīlīīla kū lūbīmbī lwa Gibea; walī hamò na banhū gītī magana atandatū gīko, alembeelile mu mbeho ya ntī gw'ikomamanga.

3Na Ahija walī hamò nabo, walī azwalile ifoodi; ū ng'wenūyo walī ng'witūnja wa nkūūlūye o ng'wa Ikaboodi ng'wana Finehasi, ng'witūnja wa ngabīji Eli. Ū mu bose benabo ndūhū nūūlū ūmò ūyo wal'adeebile gīkī ū Yonasani walī atīho.

4Ū Yonasani nū mūūcha wa shilanga shakwe aho balīja ū kū ng'hambī ya Bafilisiti baabītīla nzīla ya kūbīta ha ng'wanya gūkīngilwe ngegu ndīhu kose kose, ījo jalī na mina, ū lūmò lwitanagwa Bozezi, ū lūngī Senehi.

5Ū lūgegu ū lūmò lwalī lwikīgile kū lwandī lwa sukuma, kūjīlīīla Mikimashi; ū lūngī lūbiza dakama kūjīlīīla Gibea.

6Na lūūlū ū Yonasani ūng'wīla ū mūūcha wa shilanga shakwe, "Tūkīlage ū kū nkīlo kwenūko tūje ū kū ng'hambī ya bing'wana abo batasaalilwe abo; hamo ū SEEBA adūgije kūtūlwīlīīla. Nguno shitīho sha kūng'hangīja ū SEEBA ū kūpīja, ībize kūtūmamīla banhū bingī nūūlū bageehu."

7Ū mūūcha wa shilanga shakwe ūshosha, "Gwītage dūhū ūyo ūlīnago mu maganiko gako, ū mu būlamuji ūbo ūlaabūfunye ī ng'holò yane nū būpanga wane shilī hamò nang'ho."

8Ū Yonasani ūhaya, "Būgatū numho lūūlū tūlinhage tūkīle twegeele koi tūkiyooleche batūloleele.

9Ūlū būtūwīla gīkī, 'Bing'we īkī tūmusange ho,' tūkwikala aho tūlaabize henaho; yaya ū kūja koi.

10Alīyo ūlū būhaya, 'Egeelegi aha;' a henaho tūkūlinha tūje koi, nguno ū lwenūlo lūkūbiza lūmeng'ho lwa koolecha gīkī ū SEEBA wabatūūlaga mu makono gise."

11Na ng'hana būbīlī wabo biyoolecha ū kū ng'hambī ya Bafilisiti. A Bafilisiti biwīla, "Alibalolagi a Bahebulania, bandya kūpuluka ū mu myoobo ūmo baalī biibisaga."

12Hūna a banhū abo baalī a ha ng'hambī yenīyo būbahamukīla a ba Yonasani nū mūūcha wa shilanga shakwe balībawīla, "Al'egeelagi aha tūng'oolekeje īlo

© 2015 Bible Society of Tanzania.

lyamponola baayega!” Hūna ū Yonasani ūng'wīla ū mūūcha wa shilanga shakwe, “Tūlinhage ūnikūūbīje, nguno ū SEEBA wabatūūlaga mu makono ga Baisilaeli.”

13Ū Yonasani ūlinha akūshimīzīlaga mazwi na makono, nū mūūcha wa shilanga shakwe alī a hanuma yaakwe. Hūna ū Yonasani wandya kūyūbasendeka ūmò ūmò a Bafilisiti, ū mūcha wa shilanga shakwe wiza wayūbamalīja.

14Ū ng'wikanza ī liguhī lyenīlo ū Yonasani nū mūūcha wa shilanga shakwe būbūlaga bagosha makūmi abīlī, h'itogolo lya būtaale wa kwegeela ha nusu ya heka.

15Ī libità ī lyose lyūgwīlwa idetemya pye hose hose, abo baalī ū mu ng'hambī, na a babo baalī kū masaka, na a babo bajaga bakūdimaga shikolo sha kūlekwa kūlwa kūpeela būlūgū. Yūtingina ī sī, yūgwīlwa lyogohya itaale no!

Kūpyeenwa kwa Bafilisiti

16A banhū ba ng'wa Saulo abo baalī Gibea ya Benjamini, abo baalī na nīmo gwa kūbūlola ū būlūgū ūmo būkūjīlaga, aho baaponya a miso būbona gīkī a bashilikale bandya kūpeela sagala bakūsalang'hanaga hose hose.

17Hūna ū Saulo ūbawīla a banhū abo walī hamò nabo, “Babalagi a banhū tūdeebe nani atīho a henaha.” Baahayūbabala, būbona gīkī walī atīho Yonasani na mūūcha wa shilanga shakwe.

18Ū Saulo ūng'wīla gīkī ū Ahija, “Lyenhage aha ī lisandīko lya ng'wa Mulungu.” (Nguno ī likanza lyenīlo a Baisilaeli baalī balījana ī lisandīko lya ng'wa Mulungu.)

19Ū Saulo aho ataalī ūyomba nū ngabīji, yongeja kūkwīla ī yoge ū kū ng'hambī ya Bafilisiti. Haho na haho hangī ūng'wīla ū ngabīji, “Īnjaga ho ū nkono gwako.”

20Hūna ū Saulo na a banhū bakwe bikuminga pye a bose kūja kū būlūgū, būbasanga a Bafilisiti baazwanganaga kībi no, baabizagisengagūla shū boi bike.

21Bahebulania balebe baalī hamò na a Bafilisiti kūfuma makanza ga kū numa, baalī baja hamò nabo nū kū ng'hambī yabo; ī likanza lyenīlo a benabo būgalūka bisangīja na a Baisilaeli abo baalī hamò na Saulo na Yonasani.

22Pye a Baisilaeli abo baalī bibisa kū sī ja magūlya ga Efulaimu aho bigwa gīkī a Bafilisiti balīpeela, nabo būgulumūka būkūūbīja bakūbapeejaga a Bafilisiti.

23Ū Lūshikū lwenūlo ū SEEBA ūbapīja a Baisilaeli, ū būlūgū būhūūma būjile, būūkakīlaanhya nī Beeti-aveni.

Yonasani kūlya malela ga būūkī

24Kwike ū lūshikū lwenūlo a Baisilaeli baalī na makoye no, nguno ū Saulo walī wabalemeja a banhū ū kūlya; ūbilahīja alīhaya, “Ni azumagwe ūyo alaalye shilīwa shose shose ī lelo aho lītaalī kūgwa ī līīmi, aho nataalī kūbamalīla shiilī a banishi baane!” Ng'hana atigelile munhū ose ose wa kūloja shilīwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Pyī ī libità lya bashilikale lyūshilīla ū ng'wipoolu; al'ū būūkī, walī wingī no wamodagūkaga hasī dūhū.

26Alīyo aho baashika ū ng'wipoolu, batagimile kūbūkuumya ū būūkī, gīkī hīmba babūtūūle kū nomo nūūlū īkī baabūbonaga; nguno baalī bogoha izumo.

27Ū Yonasani ū ng'wene walī atigwile ī gīkī ū ise walī wabalemeja a banhū ūbilahīja na kūbilahīja. Na lūūlū ūkīnda malela na nang'ha walī nago mu nkono, ūgasola ūgatūūla mu nomo, aho walya ūbbalamuka.

28Kwimanīla ūmò wa bashilikale wang'wīla, "Bebe ū namhala wabalemejaga gete a banhū nīyo ūbilahīja na kūbilahīja alīhaya, 'Ni azumagwe ūyo alaalye shilīwa shose shose ī lelo!' H'ī nguno yene a banhū baseedeekaga gīkī."

29Yonasani nang'hwe ūhaya, "Ū baba watūtūūlaga mu makoye mataale no, ī gīsī angū mulībona ū nene ūmo naabbalamukīla ī haha alīyo naaloja tūūbūūkī tūdoololo dūhū.

30Ni ītī chiza no a banhū ūlū ni baalyaaga shimò na shimò ū kūfuma ū mu shikolo īsho baadimaga kwīnga kū banishi babo ī lelo? Ni batabūlagilwe no a Bafilisiti?"

31Ū lūshikū lwenūlo a Baisilaeli bakaseedeeka no, nguno bakababūlaga no a Bafilisiti, kūfuma Mikimashi kūja Aijaloni.

32Bandya kūjisakamīla ī mitugo ījo baalī baajidima mu būlūgū, ng'holo, ng'ombe būyaga na ndama; būyūjisīnza sagala dūhū hose hose baajilya na mininga gajo.

33Munhū ūmò ūng'wīla ū Saulo, "Baba ntemi, a banhū balīta yabūbi kūlī SEEBA, nguno balīlya nyama na mininga gajo." Nang'hwe ūhaya, "Mulīhūba ī gīko; alipilingityagi iwe munenhele aha."

34Hūna ū Saulo ūhaya, "Salang'hanagi muje mukūbawīlaga a banhū gīkī, 'Būlī ūmò wing'we ni eenhage aha ī ng'ombe yakwe nī ng'holo, ng'wize mujisīnzīle aha mulye. Mutang'hūbagi gīko ū SEEBA kūlwa kūlya nyama na mininga gajo.'" Hūna ī mhīndī yenīyo būlī munhū wenha ng'ombe yakwe wīsīnzīla henaho.

35Ū Saulo ūbeeja ng'walīlo kūlwa ng'wa SEEBA; lwalī lūkangala lwakwe lwa kwandya ū kūbeeja ng'walīlo kūlwa ng'wa SEEBA.

Yonasani kūgunwa na banhū

36Hūna ī likanza lyenīlo ū Saulo ūhaya, "Tūjagi ū kū Bafilisiti ī būjikū yenīyī tūkadiime nding'wa kūshisha wele, nīyo tūtizūneka nūūlū ūmò wabo alī mpanga." A banhū būnshokeja balīhaya, "Ītaga dūhū gīt'ūmo ūlībonela." Alīyo ū ngabīji ūhaya, "Tūmūjagi tame ū Mulungu aha tūlī henaha."

37Hūna ū Saulo ūmūūja ū Mulungu, "Nabakūūbīje a Bafilisiti? Ūkūbatūūla ū mu makono ga Baisilaeli?" Alīyo ū lūshikū lwenūlo ū Mulungu atanshokegije.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

38Na lūūlū ū Saulo ūhaya, “Bing'we a batongeeji ba mabità, egeelagi aha tūgūlole
ū mhayo gwenūyū, tūbone būbi kī wītagwa ī lelo.

39Nalīng'wilahīlīla kūlī SEEBA mpanga, ū mpīja wa Baisilaeli; gīkī ū būhūbi wene
nūūlū būlaabize wītagwa na Yonasani ū ng'witūnja wane, akūcha.” Alīyo
atilongile munhū nūūlū ūmò wa kūnshokeja mhayo.

40Na lūūlū ū Saulo ūbawīla a banhū, “A bing'we īmīīlagi aho, ū nene nū
ng'witūnja wane ū Yonasani twīmīīle aha.” A banhū būng'wīla hangī, “Ītaga īyo
ūlībona īlībeelela.”

41Hūna ū Saulo ūnomba ū SEEBA, ū Mulungu wa Baisilaeli; ūhaya, “Oolechaga
mu būtūngīlīja.” Yūūbagwīla ī mbale ū Yonasani nū Saulo; a banhū būpīla.

42Ū Saulo ūhaya, “Alitūtūlīgījage ī mbale ū nene nū ng'witūnja wane ū Yonasani,”
ūsolwa ū Yonasani.

43A henaho ū Saulo ūng'wīla ū Yonasani, “Niwīlage īyo wīyītaga.” Ū Yonasani
ūhaya, “Naalī naakīnda kalela ka būūkī na nang'ha gwane nūūkalya; na lūūlū ūlū
kūcha ni nachaage, ūūyū nalīho aha!”

44Ū Saulo wilahīla alīhaya, “Ū Mulungu ni anitūlage habbahu na kūtinda ho, ūlū
ūtachiile Yonasani!”

45Alīyo a banhū būhaya, “Ū Yonasani ache gete, ū munhū ūyo wabeejaga mhayo
gwa būtindi būtaale gīkī mu Isilaeli? Ū gwenūyo gūtūūdūlīkana nūūlū hado!
Tūlīkwilahīlīla kūlī SEEBA mpanga gīkī, lūtūūgwaaga hasī nūūlū lūywīlī lūmò
lwa kū ntwe gwakwe, nguno ū mhayo gwenūyū wagwītaga ī lelo mu
kūgunanhwa na Mulungu.” A banhū būbiza banguna ū Yonasani, ūpīla ū
kūbūlagwa.

46A henaho ū Saulo ūleka nū kūbakūūbīja a Bafilisiti, būshoka kū sī yabo.

47Ū Saulo aho alī ntemi wa Baisilaeli, walī na wilwisha na a banishi babo bose
abo baalī babapīndije hose hose, Bamoabu, Baamoni, Baedomu, batemi ba Zoba,
na a Bafilisiti. Būlī bene ūlū wabagalūkīla wabapyenaga.

48Na a Baamaleki akalwa nabo nyagosha ūbapyeena, ūbiza wabapīja a Baisilaeli
kūfuma mu makono ga banhū abo baalī baabakenaagūja sī yabo.

Kaya ya ng'wa Saulo

49A bitūnja ba ng'wa Saulo baalī ba Yonasani, Ishivi na Malikishua; ū nshīke
wakwe ū ntaale walī Melabu, ū ndo Mikali.

50Ū nke wakwe ī lina lyakwe walī Ahinoamu, nshīke o ng'wa Ahimaazi. Ī lina lya
ntaale wa mabità ga bashilikale ba ng'wa Saulo walī Abuneeli, ng'witūnja o
ng'wa Neeli; ū Neeli ng'wenūyo walī ise ndo o ng'wa Saulo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

51Ū ise o ng'wa Saulo ū Kishi, nū Neeli ū ise o ng'wa Abuneeli baalī bitūnja ba ng'wa Abieli.

52Ū mu shikū jose ja būlamu bo ng'wa Saulo walīho būlūgū wabūbi no a ha gatī yakwe na a Bafilisiti. Na lūūlū ū Saulo wabizaga ūlū wamona būlī munhū wa nguzu nūūlū nshisha ng'holò, wansolaga wantūūla kūbiza ntūmami wakwe.

1 Sang'weli 15

SEEBA kūnema Saulo

1Ū Sang'weli walī wang'wīla ū Saulo, "Ū SEEBA akanitūma ū nene kūkwitīīla maguta gīkī ūbize ntemi wa banhū bakwe a Baisilaeli, na lūūlū yigwaage gete ī mihayo ya ng'wa SEEBA.

2Ū SEEBA ū Ndūji wa shose alīhaya gīkī, 'A Baamaleki nakūbinha nsaango kūlwa mihayo īyo bakabīītīla a Baisilaeli aho bakabanyama mu nzīla ng'wikanza lya kūfuma Misili.

3Alilūūlū, jaga ūkalwe būlūgū nabo a Baamaleki ūshikenaagūle gete pyī ī shikolo shabo; na a boi yaya ū kūbalekeela, babūlagage bose pyī ūmo bagelelile, bagosha na bakīma, na a baana pye na a beeleele; nī ng'ombe, ng'holo, ngamīla; būyaga nī nzobe.'"

4Hūna ū Saulo ūbitana a banhū biza kwibilinga Telaimu; aho wababala būshika bashilikale shihūmbī magana abīlī a ba kūshimīza wa magūlū, a ba kūfuma Yuda a bene būbiza shihūmbī ikūmi.

5Hanuma ya henaho ū Saulo nī libità lyakwe ūja ū kū nzengo gwa Baamaleki, ūūkibanda mu mongo.

6Baalīmo na Bakeni, a bene ūbawīla, "Īngagi ū mu Baamaleki mulekane nabo, natizūmukenaagūla hamò nabo. Nguno a bing'we mukabīītīla yawiza a Baisilaeli a bose aho baafumaga Misili." Na lūūlū a Bakeni bikomanya bīnga ū mu Baamaleki.

7Ū Saulo wandya kwilwisha būlūgū nabo a Baamaleki, ūbandīja ba kwipandī lya Havila, ūja akūbatūlaga kūshisha Shūūli, kīya ya Misili.

8Ū ntemi wa Baamaleki witanagwa Agagi, ūndima alī mpanga gīko, a banhū a bangī ū Saulo ūbamala pye kūbabūlaga wa līlūshū.

9Alīyo ū Saulo na a bashilikale bakwe būneka ū Agagi, nī ng'holo ī jawiza nī ng'ombe, nī ndama ī ng'īnu na a baana ba ng'holo pyī ījo jabonekanaga gīkī jilī jawiza wiza būjileka ū kūjikenaagūla. Alīyo ījo jabonekanaga kūbiza mbiibiibi, nūūlū ndebu lebu, būjibūlaga pye gete ī jenījo.

Saulo kūgwa mu būhūbi atamanile

10Hūna ū mhayo go ng'wa SEEBA gūng'wizīīla ū Sang'weli kūhaya gīkī,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11“Nalī na būpīna kūlwa kūng'wīta ū Saulo kūbiza ntemi, nguno wagalūkile ī haha ūnileka, atūshishikīlījaga ī shilagīlo shane.” Ū Sang'weli akakoya no ū būjikū wenūbo, ūkeeyūla akūnīlīīlaga ū SEEBA!

12Aho wela ī ntondo yaho ī dilū, ūja kūmona ū Saulo alīyo ūwīlwa, “Ū Saulo wajile Kalimeli kwīmīīlīja lī gīnhū, bayūlībona a banhū baang'wizūkwa; ūlū alīnge ū kwenūko akūja Giligaali.”

13Ū Sang'weli aho wakampandīka nose, ū Saulo ūhaya, “SEEBA akwīlūkīle mbango, naashishikīlīgije ī shilagīlo sha ng'wa SEEBA.”

14Ū Sang'weli ūmūūja, “Al'ī ng'holo ījo nalījiigwa jikūng'aalaga, nī ng'ombe ījo naliigwa jikūkumbaga, ja kinehe najo hangī?”

15Ū Saulo ūhaya, “A bashilikale baajenhile kūfuma ū kū Baamaleki; baalekeelile ng'holo na ng'ombe ī jawiza, tūjenha kūlwa kūjifunya shitambò kūlī SEEBA Mulungu wako, lelo ī jingī twajibūlagile pye gete.”

16Kūshika henaho ū Sang'weli ūng'wīla, “Huumūlaga! Degelekaga nakūwīle īyo waniwīlaga SEEBA ū būjikū ūbo wabītaga lelo.” Ū Saulo ūsadūka ūhaya, “Niwīlage!”

Saulo kūwīlwa nsango gwakwe

17Hūna ū Sang'weli ūng'wīla, “Ū bebe nūūlū īkī wibonaga ī kale gīkī ūlī ndo, ūtigeleelilwe mhayo gose gose, angū ūtītilwe kūbiza ntwe gwa ng'anda ja Baisilaeli? Tūhaya ū SEEBA akakwitīīla magūta ūkwīta kūbiza ntemi wa Baisilaeli.

18Hama walī wakūtūmile nīmo ūkūwīla gīkī, ‘Jaga ūkababūlage pye gete a banhū benabo, a Baamaleki, nguno babūbi no; ūkilwishe nabo būlūgū kūshisha ūbamale gete.’

19Nibūlī lūūlū walekile ū kūng'wigwa ū SEEBA? Nguno kī wajigwīlīīlile ī nding'wa jenīji, wīta yabūbi gīko mu miso ga ng'wa SEEBA?”

20Nang'hwe ū Saulo ūhaya, “Naaligwile gete ī lilaka lya ng'wa SEEBA ū nene, nūja nūūkagwīta ū nīmo ūyo walī wanitūmile. Nūūbabūlaga pye a Baamaleki, ū ntemi wabo ū Agagi nūng'wenha kūūnū.

21Ū kūfuma ū mu nding'wa ījo jalī ja kūkenaagūlwa kū būtongi bo ng'wa SEEBA, a bashilikale būjisola pyī ī ng'holo nī ng'ombe ījo jalī jawiza, būjenha Giligaali kūlwa kūmfunīja shitambò SEEBA Mulungu wako.”

22Alīyo ū Sang'weli ūshosha alīhaya, “Ū SEEBA akayejiagwa na shitambò sha kūpemvwa hamò na manong'ho, gīt'ūmo akayegaga kūlwa kūligwa ilaka lya ng'wa SEEBA? Managa gīkī ū wigwi būlī wawiza kūtinda shitambò; nū kūzunya kūtongwa kūlī kwawiza kūtinda mazezele ga ng'ondi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Nguno ī ng'haani jitikīlile na būbi wa būlogi, nū būlemiigwa būlī gītī būhūbi wa kūlamya shiikolile. Na lūūlū īkī wagūlemile ū mhayo go ng'wa SEEBA, nū wei wakūlemaga ūtizikala ho a ha būtemi."

24Ū Saulo ūhaya, "Naahūbile nguno naalekile ū kūshishikīlīja ī shilagīlo sha ng'wa SEEBA nī mihayo yako, nakabogoha a banhū nīdegeleka ī mihayo yabo.

25Kwike ī haha nalīkwikūmbīlīja ūnikūlīlwe ū būkenaagūji wane, tūshoke dege naje nakanamye ū SEEBA."

26Ū Sang'weli ūng'wīla, "Ū nene natīko ū kūshoka hamò nang'ho; ū bebe īkī wagūlemile ū mhayo go ng'wa SEEBA, nū wei wakūlemaga, ūtikala ho a ha būtemi wa Baisilaeli!"

27Ū Sang'weli aho wagalūka gīkī aje, ū Saulo ūndima ī ng'hanjo yakwe ha neno yūtandūka.

28Ī likanza lyenīlo ū Sang'weli ūng'wīla, "Ī lelo yenīyī ū SEEBA wabūtandūla ū būtemi wa Baisilaeli kūwīnja ū mu nkono gwako; wamalaga kūng'winha nzenganwa ng'wiyo, ūyo alī wawiza kūkūtinda ū bebe.

29Nīyo ū wei ūyo alī Ikūjo lya Isilaeli atalomalomaga, nūūlū atagalūchaga maganiko; atabizile gītī banhū gīkī agalūche a maganiko gakwe."

30Ū Saulo ūshosha alīhaya, "Nalī ng'hūbi, kwike nalīkūlomba ūninhe ī likūjo lyane ū kū būtongi wa banamhala bane, nū kū būtongi wa Baisilaeli; wize hamò nane naje nakanamye ū SEEBA Mulungu wako."

31Hūna ū Sang'weli ūshoka hamò nū Saulo, ū Saulo ūnamya ū SEEBA.

32Hanuma ya henaho ū Sang'weli ūhaya, "Ng'wenhagi aha ū Agagi ū ntemi wa Baamaleki." Ū Agagi wiza wabalaganaga, aliganika, "Ī mihayo yabūbi ī y'icha yamalile kūbīta."

33Alīyo ū Sang'weli ūng'wīla gīkī, "Ūmo līlūshū lyako lyabenhelegije bakīma kūjimīīja baana babo, h'ūmo nū noko ī lelo akūbiza ūmò wabo ū mu kūjimīīja baana." Na lūūlū ū Sang'weli ūmutagūla ū Agagi mapingili mapingili kū būtongi bo ng'wa SEEBA, ūmūlagīla kwenūko Giligaali.

34Hanuma ya henaho ū Sang'weli wīnga ūshoka Lama; ū Saulo ūja kū ng'wakwe Gibea ya ng'wa Saulo.

35Lyaakashika ī likanza lya kūcha kwakwe ū Sang'weli atajile kūmona hangī ū Saulo, nūūl'īkī ū Sang'weli walīlaga ng'hangala ningī kūlwa ng'wa Saulo. Alīyo ū SEEBA akapīnīhala nguno walī wang'wīta ū Saulo kūbiza ntemi wa Baisilaeli.

1 Sang'weli 16

Sang'weli kūtūng'wa Betelehemu

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Sang'weli, “Ūkwikala ūkūnīlīīlaga ū Saulo kūshisha nanalī, alīyo ū nene naanemile ū kūbiza ntemi wa Baisilaeli? Yookajage maguta ī mhembe yako ūje Betelehemu, nalīkūtūma ng'wa Yese, nguno ūmò wa bintūnja bakwe nansolile abize ntemi.”

2Alīyo ū Sang'weli ūhaya, “Nakūja mu mbika kī? Nguno ū Saulo akūnibūlaga ūlū aligwe!” Ū SEEBA ūng'wīla, “Solaga ndogoosa ya ng'ombe ūje nayo ūkabawīle gīkī, ‘Nizaga kūmfunīja SEEBA shitambò.’

3Nū Yese ūkūng'witana wize ū kū shitambò, hūna ī ya kwīta nakūkūlangīīla nene. Ūyo nalaakoolekeje hū ng'wene ūkūng'witīīla a maguta kūlwa nguno yane.”

4Ū Sang'weli wīta gīt'ūmo SEEBA akang'wīlīla, aho washika ī Betelehemu a banamhala ba mu nzengo būnsūng'wanha kūnū bakūdetemaga; būmūūja, “Wizaga mu mhola baba?”

5Sang'weli nang'hwe ūshosha, “Alichene nizaga mu mhola dūhū; nizaga kūmfunīja SEEBA shitambò, iyeejagi ng'wize hamò nane ū kū shitambò.”

Daūdi kūsolwa abize ntemi

6Bahayūshika, ū Sang'weli aho wamona Eliabu wiganika, “Ū ng'witīīlwa maguta o ng'wa SEEBA atūduuma kūbiza ūyū wīmīīlaga kū būtongi bo ng'wa SEEBA ng'wenūyū.”

7Alīyo ū SEEBA ūng'wīla, “Ūtaadutagwe ihanga lya suso yakwe nūūlū būlīhu wakwe; nguno naanemaga. Ū SEEBA atalolaga gīt'ūmo munhū akalolelaga. Nguno ū munhū akalolaga ihanga lya higūlya, alīyo ū SEEBA akalolaga mu gatī mu ng'holò.”

8Hūna ū Yese ūng'witana Abinadabu, ūng'wīla abīte ū kū būtongi bo ng'wa Sang'weli. Alīyo ū Sang'weli ūhaya, “Ū SEEBA atansolile nūūlū ū ng'wenūyū.”

9Ū Yese ūng'wenha Shama, nang'hwe wiza ūbīta; alīyo nū ng'wene ū Sang'weli ūhaya, “Ū SEEBA atansolile nū ng'wenūyū.”

10Ū Yese ūbabītya bitūnja bakwe mpungatī ū kū būtongi bo ng'wa Sang'weli, alīyo ū Sang'weli ūng'wīla, “Ū SEEBA atabasolile a benaba.”

11Hūna ūmūūja ū Yese, “A benaba h'a bitūnja bako bose pye abo ūlī nabo?” Ū Yese ūshosha, “Alīho na nzuna wabo ndo, kwangūlīja; kwike ī haha alīdīīma ng'holo.” Nang'hwe ū Sang'weli ūhaya, “Tūmaga koi munhū akitanwe, nguno tūtigasha aho ataalī ū kūshika.”

12Ūtūma ng'hana ūūkenhwa wiza wingīla ū mu kaya; walī nyanda ngīlīng'hanu w'ikoba lyaaza, nī suso yakwe nsoga. Hūna ū SEEBA ūhaya, “Būūkaga ūng'witīīle maguta, nguno hū ng'wene.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Na ng'hana ū Sang'weli ūbūūka wīsola ī mhembe yakwe ya maguta, ūng'witīīla
kū būtongi wa bakūlūye. Kūfuma ikanza lyenīlo, ū Moyo o ng'wa SEEBA
ūng'wizīīla ū Daūdi na ngunzu ningī. Na lūūlū ū Sang'weli ūja kaya.

Daūdi ng'wikūlū lya ng'wa Saulo

14Ū Moyo o ng'wa SEEBA akasangwa wanekile ū Saulo, ūyūluhiwa na moyo
gwabūbi kūfuma kūlī SEEBA.

15Hūna a batūmami bakwe ū Saulo būng'wīla, "Baba ntemi, ūkūluhiagwa moyo
gwabūbi gwa kūfuma kūlī SEEBA.

16Ni walagīja gīkī a bise basese bako abo tūlīho aha, tūkoobe munhū koolī wa
kūtūla ndono. Ū moyo gwabūbi ūlū gwakwizīīla kūfuma ū kūlī SEEBA
wakūtūlīla, kūshisha gwīnga wifuula."

17Ū Saulo ūbawīla a batūmami bakwe, "Būgatū nkoobagi lūūlū ū munhū wa
kūdūla kūtūla chiza munenhele."

18Hūna ūmò wa batūmami bakwe ūhaya, "Ū nene namona alīho ng'witūnja o
ng'wa Yese muna Betelehemu; ū nsūmba ng'wenūyo amanile no ū kūtūla ī
ndono. Hangī nīyo ngosha shisha ng'holò, nū kū būlūgū tūūlaga ooshikaga;
munhū wa suso yawiza na ndeeba mu kalūngalūngīle; hama ū SEEBA alī hamò
nang'hwe gete."

19Na lūūlū ū Saulo ūtūma munhū kūja ī ng'wa Yese; ūng'wīla alīhaya,
"Nitūmīlage ū ng'witūnja wako ū Daūdi ū ndīīmi wa ng'holo."

20Yese nang'hwe ūsola nzobe wībbakīlīja migatī na shisaabo sha divai, na kabūli
kasongi; ūntūma ū ng'witūnja wakwe ū Daūdi ūja nasho ī ng'wa Saulo.

21Ū Daūdi aho washika ī ng'wa Saulo, nang'hwe ūbiza ūmò wa batūmami bakwe;
nīyo ū Saulo ūntogwa no ū Daūdi, ūng'wīta kūbiza ūmò wa babūūcha ba shilanga
shakwe.

22Hūna ū Saulo ūtūma nhūng'wa ū kūlī Yese alīhaya, "Nzunīlījage ū Daūdi abize
ūmò wa batūmami bane, nguno waniyegije no."

23Būl'ikanza ūlū gwang'wizīīla ū Saulo ū moyo gwabūbi kūfuma kūlī SEEBA, ū
Daūdi wīsolaga ī ndono yaakwe wītūla, gwang'wīnga ū Saulo ū moyo gwabūbi,
wifuula.

1 Sang'weli 17

Goliati Mala-mala wa Bafilisiti

1Hūna ū mu shikū jenījo a Bafilisiti būbilinga mabità gabo Soko mu sī ya Yuda,
kūlwa nguno ya būlūgū; būtūūla ng'hambī yabo Efesi-damimu ha gatī ya Soko
na Azeka.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Ū Saulo na a Baisilaeli nabo bibilinga, ī ng'hambī yabo būtūūla mu ntubīlo gwa
sī ya Ela, bihela kwenūko kūlwa kwilwisha būlūgū na a Bafilisiti.

3A Bafilisiti būbiza kū lwandī lūmò, a Baisilaeli nabo ū kū lwandī ū lūngī; a ha
gatī yūbiza ho sī ya ntubīlo ya kūbalekanya.

4Ū kū ng'hambī ya Bafilisiti lyaalīko ling'wana litanagwa lī Goliati lya Gaasi,
kwimanīla lyaafumīla ha ng'waape, lyaalī idaaji lya būlīhu wa kūkīla fuuti kenda.

5Ū kū ntwe lyaalī līzwalile ihima lya chūma sha shaba, hūna lyūzwala igoodi lya
magambala ga chūma sha shaba, lya būdito wa kilo makūmi atanò na mpungatī.

6Ū kū magūlū lyalī līzwalile maachūma ga shaba ga kūlang'hana milūndī; hama
lyalī n'ichimu ū kū ngongo lītunganījiwe ū kū shizwalo shalyo sha būlūgū.

7Ū nang'ha gw'ichimu lyalyo lyal'ibbūmbūsī itaale no, hangī igīnu gītī ng'wīisī; ī
chūma sh'ichimu shalī na būdito wa kilo mpungatī. Ū lūmūda lwalyo
lyabūūkījiagwa na munhū watongela ū kū būtongi walyo.

8Na lūūlū ī lī Goliati lyenīlo lyīmīīla, lyandya kūgahamukīla a mabità ga Baisilaeli
līlīhaya, "Ng'wizaga kwamba būlūgū kūkooba kī? Ū nene natī Mfilisiti, a bing'we
ning'we mutī batūmami ba ng'wa Saulo? Solagi munhū wize aha nalī.

9Ūlū alaadūle ū kūlwa na nene anibūlage, tūkūbiza banhū bing'we mutūsuge;
alīyo ūlū nūng'heeba ū nene nūmūlaga, a bing'we mukūbiza banhū bise,
tūkūmusuga muyūūtūtūmamīla."

10Ī lī Goliati lyongeja kūhaya, "Ī lelo leki nagasondagūle a mabità ga Baisilaeli!
Ninhagi munhū nalwe nang'hwe."

11Ū Saulo na a Baisilaeli aho bīyiigwa ī mihayo yi Ifilisiti lyenīlo būzwangana no,
hama bogoha na kogohele kangī nako nīyo.

Daūdi kūja kū būlūgū

12Na lūūlū, ū Daūdi walī ng'witūnja o ng'wa Yese wa Betelehemu ya Yuda,
munhū wa lūganda lwa Baefulaimu. Ū Yese ng'wenūyo walī na bitūnja banaane,
ū mu shikū ja ntemi Saulo walī namhala wa shikū ningī.

13A bitūnja ba ng'wa Yese a badatū a bataale baalī baja nū Saulo ū kū būlūgū; ū
wa kwandya walī Eliabu, wa kabīlī Abinadabu, ū wa kadatū Shama.

14Ū Daūdi walī kwangūlīja wabo, na lūūlū a badatū a batongi kūbyalwa hū baalī
baja nū Saulo ū kū būlūgū.

15Ū Daūdi wajaga ū kūlī Saulo, alīyo wītaga washoka hangī kaya Betelehemu,
kūdīīma ng'holo ja ng'wawe.

16Ī Līfilisiti ī lidaaji līkashisha shikū makūmi anè līkūmanagūūfumīla ha
ng'waape ī dilū nī mhīndī, lyīmīīla kwikumīlīja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Lwise lūmò ū Yese ūng'wīla ū ng'witūnja wakwe ū Daūdi, “Bebe anukūlaga kaaka kadebbe ka tūūshilīwa tūkalangile na tū migatī ikūmi, ūbapeegeje a bakūlūyo ū kū ng'hambī.

18Tūūtū na tūshibanda ikūmi twa mashishanga galaalile ūkang'winhe ū ntaale w'ibità lya ng'hambī yabo. Ūbabone nū mumo balī a bakūlūyo, ūnenhele ī mhola ja mihayo ūmo īlījīīla koi.”

19Ū Saulo na a Baisilaeli a bose baalī ū kū ntubīlo gwa Ela, nguno ya kwilwiisha būlūgū na a Bafilisiti.

20Aho wela ī dilū ū Daūdi ūbūūka, ī ng'holo ūjileka na ndīīmi ūngī, ū wei ūja gīt'ūmo walī walagīīlīlwa nū Yese. Ūshika ū kwibità, ūsanga a bashilikale balīja ū kū būlwīīlo wa būlūgū, kūnū bakwitongaga n'ilaka lya higūlya mihayo ya kwitimbya ng'holò mu būlūgū.

21A Baisilaeli na a Bafilisiti būhela mabità bikiimaalīlaga, būlī bene kū lwandī lwabo.

22Ī shikolo īsho akasheenha ū Daūdi ūshileka ha ng'hambī, ūnekela nang'hani ūyo walī watūūlwa kūlang'hana shikolo, ū wei ūpeela ajile ūko baalī baakamba būlūgū; ūshika ūbagīsha a bakūlūye.

23Ū Daūdi aho ataalī ūyomba nabo a bakūlūye, kwimanīla lyapuluka ī lī Goliati lya Gaasi, ī lī mala mala lya Bafilisiti; lyīnga ū ng'wibità lyūkitenda ha ng'wape, lyandya kūbahamukīla higūlya līkwitagūlaga ū būsondagūji walyo gīt'ūmo lyītīlaga na kale; nū Daūdi ūwigwa ū būsondagūji wenūbo.

24A Baisilaeli aho baalībona, pyī būpeela bogohaga kībi no.

25A Baisilaeli bandya kwiwīla, “Mulīlībona ī ling'wana lyenīlo? Lyapuluka hangī kūbasondagūla a Baisilaeli. Ūlū munhū ūlībūlaga ī lyenīlo akūsabiwa no nū ntemi; nīyo ū ntemi akūng'winha ū munhū ng'wenūyo nshīke wakwe abize nke wakwe, hama nī kaya ya ng'wawe īkūfutīlwa ī goodi ū mu Isilaeli!”

26Hūna ū Daūdi ūbabūūja a banhū abo baalī bīmīīla bbihī nang'hwe, “Bing'we ū munhū wa kūlībūlaga ī Līfilisiti lyenīlo, ūbīngīja a Baisilaeli ī libengwe ī litaale lyenīlī, akwītīlwa mhayo kī? Ī gete nīyo ū Mfilisiti ng'wenūyū ni nani, nibūlī wikale akūsondagūlaga gīko mabità ga ng'wa Mulungu mpanga?”

27A banhū būng'wīla ī mihayo īyo biwīlaga; būhaya, “Ū wa kūlībūlaga ī lyenīlo akwītīlwa ī mihayo yenīyo.”

28Ū nkūlūye ū ntaale ū Eliabu aho wang'wigwa akūyombaga nabo a banhū benabo ūmpelanīla no; ūmūūja, “Ī gete ū bebe, wenhagwa kī ū kūūnū? Īkī walekaga tūkolo kū matogolo ūko; nani ūyo wanekelaga ī gīsī? Angū nabūmanile ū witūūla tūūji wako nī nyachilū yako; ū bebe wizaga kūlola būlūgū dūhū ū kūūnū!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

29Nang'hwe ū Daūdi ūhaya, “Hama naakenya kī ī gīsī, naleke nūūlū kūlūngalūnga?”

30Ūngalūkīla munhū ūngī ūmūūja hangī ī mihayo yenīyo; a banhū būnshokeela ū kūng'wīla gīt'ūmo baalī bang'wīlīla dūhū a ha kwandya.

Daūdi kū būtongi bo ng'wa Saulo

31Īyo akīhaya ū Daūdi yigwiwa na banhū, bīshisha kūlī Saulo; ū Saulo ūlagīja itanwe.

32Ū Daūdi aho washika a halī Saulo ūng'wīla, “Yaya ū kūfung'wa ng'holò kūlwa nguno ya ng'wing'wana ng'wenūyo dūhū; ū nene ntūmami wako nakūja koi nakalwe nang'hwe!”

33Ū Saulo ūnshokeja ū Daūdi alīhaya, “Ū bebe ūtūdūla ū kwikiimalīla nang'hwe ū Mfilisiti ng'wenūyo gīkī ūlwe nang'hwe būlūgū, nguno ūlī nyanda ndo no; alīyo ū wei munhū wa būlūgū kwīngīīla ha būyanda wakwe.”

34Daūdi nang'hwe ūshosha ūhaya, “Ū ntūmami wako akabizaga na nīmo gwa kūdīīma ng'holo ja ng'wa ise. Yabīta kwiza shimba na ndūba ū ng'widaale yūūdima ng'holo.

35Ū nene ntūmami wako nīsanga nūkītūla nīhulumūja ī ng'holo ū mu nomo gwayo. Aho yaanigalūkīla nīdima ū būyenze wayo nītūla, nībūlaga.

36Ū ntūmami wako īkī wabīta kūbūlaga shimba na ndūba, nū Mfilisiti ūyo atasaalilwe ng'wenūyū akūbiza ūmò waho; nguno wagasondagūlaga mabità ga ng'wa Mulungu mpanga.

37Ū SEEBA ūyo wanipīja kūfuma mu makanwa ga shimba na makanwa ga ndūba, hū ng'wene ūyo akūnipīja nū mu makono ga Mfilisiti ng'wenūyū.” Hūna ū Saulo ūng'wīla ū Daūdi; “Jaga SEEBA abize hamò nang'ho.”

38Hanuma ū Saulo ūnzwalīkīja ū Daūdi ī shizwalo shakwe sha būlūgū; ūngumīīla ī ligoodi lyakwe lya būlūgū, n'ihima lya chūma sha shaba ūntūūlīla ū kū ntwe gwakwe.

39Ū Daūdi ūlūtunga mu nkīmbīlī gwakwe ū lūshū lo Saulo, hūna ūgema kūshimīza shimīza a henaho nguno ī shikolo shenīsho walī atashimanīīlile. Ūng'wīla ū Saulo, “Baba ntemi, natūdūla ū kūja nasho ī shenīshi, nguno natashimanīīlile.” Na lūūlū ūshizuula.

40Hūna ūbūūcha nang'ha gwakwe mu nkono, ūsola na tūwe twibilingu bilingu tūtanò kūfuma mu longa, ūtūtūūla mu mfuko gwakwe gwa nyadīīmi, ūsola na lūtaago lwakwe mu nkono; ūnsanga ū Mfilisiti.

Goliati na Daūdi kwiponangīja mihayo

© 2015 Bible Society of Tanzania.

41Ū Mfilisiti nang'hwe hamò nū mūūcha wa lūmūda lwakwe wegeela ū kūlī Daūdi.

42Aho wanola chiza ūng'wibengeleja, nguno akabona gīkī gashi nīyo walī nyanda ndo dūhū, wikoba lyaaza na suso nsoga.

43Ūng'wīla ū Daūdi, “Chii bebe, ūlīnizīīla wa milang'ha ūliganika nalī mvwa ū nene?” Ū Mfilisiti ng'wenūyo wandya kūnzuma ū Daūdi mu lina lya bamulungu bakwe.

44Ūng'wīla alīhaya, “Al'egeelaga ū mimba gwako nakūjinha noni ja hape na shiinu ja mu matogolo.”

45Nang'hwe ū Daūdi ūng'wīla ū Mfilisiti, “Ū bebe angū ūliza kūnisakamīla bo lūshū n'ichimu na someke; alīyo ū nene nalīkwizīīla mu lina lya ng'wa SEEBA, ū Ndūji wa shose; ū Mulungu wa mabità ga Baisilaeli abo ūkūbasondagūlaga.

46Ī lelo ū SEEBA akūkūtūūla mu nkono gwane, nakūtūle nagūtīne ū ntwe gwako. Nīyo ī lelo yenīyī ī mibimba ya mabità ga Bafilisiti nakūjinha noni ja hape, na shiinū ja hasī; hūna pyī ī sī īkūdeeba gīkī alīho Mulungu ū mu Isilaeli.

47Pye abo biibilingaga henaha bakūdeeba gīkī ū SEEBA atapījaga bo kūtūmamīla shū nūūlū machimu; nguno ū būlūgū wene bo ng'wa SEEBA, na lūūlū a bing'we bose ūmo mugelelile akūmutūūla mu makono gise.”

48Ū Mfilisiti wandya kūng'wegeela ū Daūdi; ū Daūdi nag'hwe ūpeela ajile a ha būtobanīlo, aje akatūūng'wanhe nang'hwe bambe būlūgū.

49Ūtwenga nkono mu fuko ūsola iwe, ūlītūūla mu lūtaago lokwe hūna ūlūhulinja, ūnkaala ū Mfilisiti iwe lya ha būshū; lyūlibīla mu ntwe ī liwe. Ū Mfilisiti witaalīka hasī abundaalile!

Goliati kūbūlagwa, na Bafilisiti kūpeela

50Ū Daūdi ūbiza wantinda ū Mfilisiti bo lūtaago n'iwe; nūūlū īkī walī atī na lūshū mu nkono ū Daūdi, alīyo akantūla ū Mfilisiti ūmūlaga.

51Hūna ūpeela ajile hoi ū Daūdi, ūūkampanda wīmīīla a higūlya yakwe; ūlīdima ī līlūshū lyakwe ū Mfilisiti ng'wenūyo, ūlīsopoola ū mu shilaalo shalyo ūmalīja, hūna ūgūtīna ū ntwe na līlūshū lyenīlo. A Bafilisti aho babona gīkī ū mala mala wabo wabūlagwa, būgalūka būduta nhambo.

52A banhū ba Isilaeli na Yuda būyoga kayogele kataale ka būtindi, būhūūma bīngile ūko baalī; būboolomya nhambo a Bafilisiti kūshisha Gaasi na kū mibita ya Ekuloni. A Bafilisiti baja bakūbūlagagwa nzīla ngima kūfuma Shalaimu kūjūūshik'ī Gaasi nī Ekuloni.

53A Baisilaeli aho baashoka ū kūfuma ū kūbapeeja a Bafilisti, bingīla ū mu ng'hambī yabo būshisola ī shikolo īsho bakashisanga moi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

54Ū Daūdi ūgūsola ū ntwe gwa Mfilisiti ūja nago Yelusalemu; lelo ī shilanga sha Mfilisiti ng'wenūyo ūūkashitūūla ū Daūdi ng'wiheema lyakwe.

55A hikanza lya kūjūūtobana nū Mfilisiti ū Daūdi, ū Saulo akang'witana ū Abuneeli, ū ntaale wa mabità ga bashilikale; ūmūūja, "Bebe Abuneeli, ū nsūmba ng'wenūyo ni ng'witūnja o ng'wa nani?" Ū Abuneeli ūshosha alīhaya, "Nalilahīla kū būtongi wako baba ntemi, natamanile gete."

56Ū ntemi ūhaya, "Būūgīlījaga ūdeebe ū nsūmba ng'wenūyū ng'witūnja o ng'wa nani!"

57Ū Daūdi aho wafuma dūhū ū kūlībūlaga ī Līfilisiti, ū Abuneeli ūnsola ūntwala kūlī Saulo, ū Daūdi ataalī agūbūūkije mu nkono ū ntwe gwa Mfilisiti.

58Hūna ū Saulo ūmūūja, "Bebe nsūmba, ūlī ng'witūnja o ng'wa nani ī gete?" Daūdi nang'hwe ūshosha ūhaya, "Nalī ng'witūnja wa nsese wako Yese muna Betelehemu."

1 Sang'weli 18

Yonasani na Daūdi kwidima būnwaani

1Ū Daūdi aho wamala ū kūyomba nū Saulo, ū Yonasani nū Daūdi bidima būnwaani būtī wa kūlekana pyī ī shikū ja būlamu wabo; ū Yonasani ūntogwa ū Daūdi gīt'ūmo walī witogelilwe we ng'wenekīlī.

2Kūfuma lūshikū lwenūlo ū Saulo ūnsola ū Daūdi ūbiza wa ha ng'wakwe, atanzunīlīgije ū kūshoka kaya ū kūlī ise.

3Ū Yonasani nū Daūdi būbeeja ilagane biyilahīlīla, nguno ū Yonasani akantogwa no ū Daūdi gīt'ūmo walī witogelilwe wei ng'wenekīlī.

4Ū Yonasani wīzuula ī ng'hanjo īyo walī azwalile ūng'winha Daūdi, nī lishaati, pyī nū lūshū nū nshipi gwakwe.

5Ū Saulo ūyūntūma ū Daūdi, wakīīta yawiza būlī kwene, nose ūntūūla kūbiza higūlya ya mabità ga bashilikale; ū mhayo gwenūyo gūūbayeja pye a banhū na a batūmami ba ng'wa Saulo.

Saulo kūnkolwa Daūdi

6Alīyo aho balīshoka kaya, numho ū Daūdi wamalile kūlībūlaga ī Līfilisiti, a bakīma bikobya kūfuma mizengo yose ū mu sī ya Isilaeli, kwiza kūnsūūng'wanha ū ntemi Saulo, kūnū bakwīmbaga na kūbina na būyegi, bakūtūlaga na shitumba na kūfuula mbiilūlū.

7Ūlū bakūbinaga baahelelekeejaga bakwīmbaga būhaya: "Ū Saulo wabūlagile maashihūmbī gakwe, ū Daūdi ū makūmi ga maashihūmbī gakwe!"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Ū Saulo ūpelana no, ū būhelelekeja wenūbo būminya; wandya kwiganika, “Ū Daūdi bang'wisaabīla makūmi ga maashihūmbī, alīyo ū nene baagelela maashihūmbī dūhū! Numho apandīke na kī hangī lūūlū ūlū ītī būtemi dūhū?”

9Na lūūlū kūfuma ikanza lyenīlo ū Saulo wandya kūnola ū Daūdi na liso lya wilu.

10Ha lūshikū lwa ntondo yaho ū Saulo walī mu kaya, kwimanīla moyo gwabūbi kūfuma kūlī Mulungu gūng'wizīīla na nguzu ningī no. Wandya kūyombagīla mihayo gītī akūhangaga, ū Daūdi nang'hwe wandya kwītūla ī ndono yakwe gīt'ūmo wītīlaga na kale. Ū Saulo walī na'ichimu ū mu nkono gwakwe,

11ūlīponya ū kūlī Daūdi akwiwīlaga, “Namambe lya kūjūpulukanīja na kū ndugu.” Alīyo ū Daūdi ūshisha ng'hangala ibīlī akūng'wiligaga.

12Ū Saulo ūng'ogoha ū Daūdi, nguno ūbona hape gīkī ū SEEBA walī hamò nū Daūdi, alīyo ū wei ū SEEBA walī wamala kūneka.

13Na lūūlū ūng'wīnja ū Daūdi a henaho, ūntūūla būtaale higūlya ya bashilikale shihūmbī, ū Daūdi ūyūbatongeela a banhū benabo ū mu makanza ga būlūgū.

14Pyī īyo wīyītaga yajaga chiza, nguno ū SEEBA walī hamò nang'hwe.

15Ū Saulo ongeja ū kūng'ogoha ū Daūdi aho wabona ūmo gwabeelaga būlī gwene ūyo wagwītaga.

16Alīyo pye a Baisilaeli na a banhū ba Yuda bongeja ū kūntogwa, nguno wabatongeelaga chiza ū mu makanza ga būlūgū.

17Ū Saulo ūng'wīla ū Daūdi, “Ūūyū aha nshīke wane ū ntaale ū Melabu, nakūkwinha abize nke wako; ū bebe idadīlage dūhū ūbūlwe ū būlūgū bo ng'wa SEEBA kūlwa nguno yane.” Ū Saulo wiwīlaga, “Natizūnkuumya na nkono gwane ū nene, nabalekele Bafilisiti bakūmūlaga.”

18Alīyo ū Daūdi ūng'wīla ū Saulo, “Ū nene nalī nani, nūūlū a bang'wise, a ba lūdūgū lo ng'wa baba ba nani, nose nigeleelwe kūbiza nkwīlīma wa ntemi?”

19Kwike aho lyashika ī likanza lya ng'wa Daūdi kwinhwa ū Melabu gīkī abize nke, ū nshīke ng'wenūyo ūtoojiwa kūlī Adilieli muna Mehola.

Daūdi kūntoola ng'wana Saulo

20Kwike ū nshīke o ng'wa Saulo ū Mikali walī antogilwe ū Daūdi, a banhū aho bang'wīla ū mhayo gwenūyo ū Saulo ūtogwa no.

21Wiganika, “Nakūntooja ū ng'wenūyo h'akūbiza lūtu lwa kūngwasha, gūngwīle ū nkono gwa Bafilisiti.” Na lūūlū ū Saulo ūng'wīla ū Daūdi, “Lelo lūūlū ū lūkangala lwa kabīlī lwenūlū ūkūbiza nkwīlīma wane.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

22Hūna ū Saulo ūbalagīla a batūmami bakwe alībawīla, “Ng'witanagi ha mhūjo ū Daūdi mulūngalūnge nang'hwe mung'wīle gīkī, ‘Bebe ū ntemi akūtogilwe, nīyo na a batūmami bakwe pye bakūtogilwe, byalagwa hoi.’”

23Būng'wīla ū Daūdi ī mihayo yenīyo. Daūdi nang'hwe ūbashokeja alīhaya, “A bing'we angū mmho muliganika gīkī ū kūbiza nkwīlīma wa ntemi gūlī mhayo ndo? Ū nene nalī ng'habi wape, nūūlū kūmanīika hado dūhū nī chene natamanīīkile!”

24A batūmami bakwe ū Saulo būng'wīla, “Ū Daūdi washosha mihayo yīīyī na yīīyī.”

25Ū Saulo ūhaya, “Ng'wīlagi ū Daūdi gīkī, ‘Ū ntemi atūhayaga kūkwiwa sabo jose jose, alīyo alītogwa kwenhelwa makoba igana līmò ga Bafilisiti, amalīlwe shiilī kū banishi bakwe.’” A maganiko ga ng'wa Saulo gaalī ha gīkī ū Daūdi ache mu nzīla ya nkono gwa Bafilisiti.

26A batūmami ba ng'wa Saulo aho bang'wīla ū Daūdi ī mihayo yenīyī, gūnyeja ū gwa kūbiza nkwīlīma wa ntemi. Na lūūlū aho lītaalī kūshila ī likanza īlo līkatūūlwa,

27ū Daūdi ūbūūka na a banhū bakwe, ūūkabūlaga Bafilisiti magana abīlī, ūgatīna a makoba gabo, ūgenha gīkī abize nkwīlīma wa ntemi; wiza ūng'winha ū ntemi a gose gīt'ūmo walī wahayīla. Na ng'hana ū Saulo ūntooja ū Daūdi ū nshīkwe wakwe ū Mikali.

28Kwike ū Saulo aho wabona, hama witegeleja hape gīkī ū SEEBA walī hamò nū Daūdi, nī gīkī ū nshīke wakwe ū Mikali walī antogilwe ū Daūdi,

29akongeja ū kūng'ogoha ū Daūdi, ūng'wisaaba kūbiza ng'wanishi wakwe shikū jose ja būlamu wakwe.

30A bataale ba mabità ga Bafilisiti nabo bongeja kūmaniza kūbikoloosha gīkī balwe būlūgū. Alīyo būl'ikanza ūlū biza, ū Daūdi wapandīkaga būtindi būtaale kūtinda a batūmami ba ng'wa Saulo a bangī; na lūūlū ī lina lyakwe lyongeja kūkumūka.

1 Sang’weli 19

Yonasani kūngunīja Daūdi

1Ū Saulo ūng'wīla ū ng'witūnja wakwe ū Yonasani, na a batūmami bakwe, gīkī bamūlage ū Daūdi. Alīyo ū Yonasani īkī walī antogilwe ū Daūdi,

2ūng'hūgūla ūng'wīla, “Ū baba akūkoobaga ng'wanya gwa kūkūbūlaga, na lūūlū ilang'hanage. Ī ntondo ī dilū ūlaaje hanhū ūkibise wikale kwenūko.

3Ū nene nakūfuma nū baba naje nakīmīīle nang'hwe hihī nī lipandī īlo ūkwibisīla, nahooye nang'hwe ī mihayo yako; hanuma nakūkūwīla ūmo alahayīle.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Ū Yonasani ūhooya ng'hana nū ise ū Saulo, mihayo ya kūnkumīlīja ū Daūdi;
ūhaya, “Ū ntemi atizagūng'wītīla mhayo gwabūbi gīko ū ntūmami wakwe ū
Daūdi, nguno ataalī kūkūkenya mhayo gose gose. Ī yose īyo akwītaga
īkūkwenhelaga solobo nhaale bebe ng'wenekīlī.

5Ū lūshikū lwene walībūlagaga ī Līfilisiti walī wifunya gete ū būpanga wakwe; ū
SEEBA ūbabeegeja būtindi būtaale no a Baisilaeli, nū bebe ūbona ūyega na
kayegele kataale. Ī gīsī lūūlū mhayo kī ūyo gūlīkwenheleja ūng'wītīle būbi
būtaale gīko munhū wa mhola gītī Daūdi, ūmūlage nū mhayo ndūhū?”

6Ū Saulo ūng'wigwa ū Yonasani, ūng'wilahīlīla alīhaya, “Nalīkwilahīlīla kūlī
SEEBA mpanga, gīkī ū Daūdi atūūbūlagwa.”

7Hanuma ya henaho ū Yonasani ūng'witana ū Daūdi ūng'wīla pyī īyo
bakīhooyela, hūna ūng'wenha nū kū būtongi bo ng'wa Saulo, wandya hangī
kūbonekana ū kū būtongi bo ng'wa Saulo gīt'ūmo wītīlaga na kale dūhū.

Saulo kūgema hangī kūmūlaga Daūdi

8Kwimanīla wabūūka būlūgū hangī na a Bafilisiti, ū Daūdi ūja kwilwisha nabo,
ūbabūlaga bingī no, abo bakasaaga būpeela nhambo.

9Lwise lūmò ū Saulo walī igashije mu kaya yakwe n'ichimu lyakwe mu nkono,
kwimanīla gwang'wizīīla moyo gwabūbi kūfuma kūlī SEEBA; ū Daūdi wandya
kūtūla ndono.

10Alīyo ū Saulo ūmponegeja ichimu ū Daūdi gīkī anchime līkakūbanīje na ndugu,
ūliiliga lyūkalya ndugu ī lichimu; ūpeela ū Daūdi ūjimīīla īkī yalī būjikū.

11Ū Saulo ūtūma banhū ū kū ng'wa Daūdi baje bakalang'hane hoi, balamūlage ī
dilū ūlū wela. Alīyo ū Mikali ū nke wakwe ū Daūdi, ūng'hūgūla alīng'wīla, “Ūlū
ūtapeelile ū būjikū wenūbū, ī ntondo ūkūbūlagwa.”

12Na lūūlū ū Mikali ūnsheepeleja h'idilisha ū Daūdi, ūneka ūja.

13Hanuma ū Mikali ng'wenūyo ūtūūla lī shiikolile a ha būlīīlī, ūlīkumba
ng'wenda, ūlītūūlīkīja na booya wa mbūli ū kū ntwe.

14Ū Saulo aho watūma banhū gīkī bakandiime ū Daūdi, ū Mikali ūhaya,
“Alīsaata.”

15A henaho ū Saulo ūbakomeleja a banhū benabo alībawīla, “Jagi mūkamūūkīje
ū mu būlīīlī wakwe mung'wenhe aha nize namūlage.”

16Alīyo a banhū benabo aho baashika ho, būsanga līshiikolile a ha būlīīlī, na
booya wa mbūli ū kū ntwe gwalyo.

17Ū Saulo ūng'wīla ū Mikali, “Bebe nibūlī wanilemba ūntolocha ū ng'wanishi
wane ūpīla?” Ū Mikali ūnshokeja alīhaya, “Walī waniwīla, ‘Nilekage naje, nibūlī
nose nakūbūlage?’”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Saulo kūhanga alī dūūhū

18Ū Daūdi aho wapeela, ūja Lama kūlī Sang'weli, ūūkang'wīla pyī ī mihayo īyo walī wītīlwa na Saulo. Hūna ūja hamò nū Sang'weli būūkalenda Nayoti.

19Ū Saulo ūtwalīlwa mhola ja gīīkī, "Ū Daūdi alī Nayoti ya Lama."

20Ūtūma banhū baje ko bakandiime. Alīyo aho baashika ko, būbona'ibbipi lya bahangī bakūhangaga, nū Sang'weli wīmīīlaga hamò nabo akūbatongeelaga. Ū Moyo o ng'wa Mulungu ūbizīīla a banhū ba ng'wa Saulo, nabo bandya kūhanga.

21Ū Saulo aho wawīlwa ūtūma banhū bangī, nabo būūkahanga. Ū Saulo ūtūma banhū lūkangala lwa kadatū, alīyo nabo būūkahanga gīko dūhū.

22Nose ūbona wibūūkīīle wei ng'wenekīlī, wahayūshika kwilambo lya Seku, ūbūūja gīkī, "A ba Sang'weli nū Daūdi ni balī halī?" Būng'wīla, "Balī Nayoti ya Lama."

23Na lūūlū wihuuta ajile ī Nayoti ya Lama; alīyo ū Moyo o ng'wa Mulungu ūng'wizīīla nū wei aho alī mu nzīla ajile, wandya kūhanga kūshisha ūshika ko ī Nayoti.

24Nīyo ūūkazuula nī shizwalo shakwe, ūhanga nang'hwe alī ha sīlīlī ya ng'wa Sang'weli. Ū lūshikū lwenūlo ūlocha alambalalile alī dūūhū, nū būjikū ūbūkeeyula alī gīko dūhū; h'īchene a banhū bakibūjaga bakūhayaga, "Ū Saulo nang'hwe alī ūmò wa bahangi?"

1 Sang'weli 20

Daūdi kūja kwibona na Yonasani

1Ū Daūdi ūpeela wīnga ī Nayoti ya Lama, ūja kūlī Yonasani ūūkamūūja, "Bebe ī gete naakenije mhayo kī? Ū būhūbi wane būlī ha kī? Nankenije kī ū namhala nose alīkooba kūnīngīja būpaga?"

2Yonasani nang'hwe ūnshokeja alīhaya, "Gūtī gīko, ūtūūcha yaya; nguno ū baba atīko kwīta mhayo gose gose, gūbize ntaale nūūlū ndo, aho ataalī kūnimanya ū nene. Nose nibūlī anibise ū gwenūyū? Ītī gīko na hado yaya!"

3Ū Daūdi ūng'wilahīlīla ū Yonasani alīng'wīla, "Ū so amanile hape gete gīkī ū bebe ūnitogilwe no, na lūūlū wabonile gīkī, 'Ū Yonasani atizūgūmana ū mhayo gwenūyū, nguno akūpīnīhala kapīnīhalīle kataale no.' Alīyo nalīkwilahīlīla kūlī SEEBA mpanga, na kū būpanga wako gīkī, ī haha ū nene natī kūle nalyo ī licha"

4Hūna ū Yonasani ūng'wīla ū Daūdi, "Mhayo gose gose ūyo ūlanilombe nakwītīle nakūkwītīla."

5Ū Daūdi ūhaya, "Alidegelekaga ī ntondo shikūbiza shigukulu sha ng'weji mpya, ū nene shiniigeleelilwe kūlya hamò nū ntemi; alīyo nilekage naje nakibise kū malaale, kūshisha mhīndī ya lūshikū lwa ntondo būngī."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Ūlū ūnilula ū namhala ng'wīlage, “Ū Daūdi akanikūmbīlīja nanzunīlīje apeele wangū Betelehemu kū nzengo gwa ng'wawe; ashike kaya nguno a banhū ba lūdūgū lo ng'wawe balīfunya shitambò sha ng'waka.”

7Ūlū ūhaya gīkī, “Ndūhū makoye, numho ū nene ntūmami wako nalī mhola. Alīyo ūlū ūsaaya, a henaho deebaga hape gete gīkī alī na ng'hūmbū ja kūnītīla yabūbi.

8Kwike ū bebe shikwigeleelilwe ūnītīle yawiza, nguno ū nene ntūmami wako ūkaningīja mu shilahīlo sha kwiyilahīja hamò nang'ho kū būtongi bo ng'wa SEEBA. Na lūūlū ūlū nalī na būkenaagūji nibūlagage ū bebe; gīsī īlīho nguno kī ya kūnitūūla mu nkono gwa namhala.”

9Ū Yonasani ūshosha hangī alīhaya, “Yaya ū gwenūyo gūtī gwa kūkwegeela ū bebe; ī gīsī, ūlū ni nagemile nūūlū kūng'ulang'uja hado dūhū gīkī ū baba alīhaya kūkwītīla yabūbi ni nataalī kūkūwīla?”

10Ū Daūdi a henaho ūbūūja, “Alilūūlū ī gīsī, nani akūnimanīkīja ūlū ūkūshokeja na būkalī ū namhala?”

11Ū Yonasani ūng'wīla, “Alitūjage kū malaale ūko.” Būfuma būbīlī wabo būja kū malaale.

Ilagane lya ng'wa Yonasani na Daūdi

12Hūna ū Yonasani ūng'wīla ū Daūdi, “Nalīkwilahīlīla kūlī SEEBA Mulungu wa Isilaeli gīkī, ī ntondo būngī kūshika ikanza gītī īlī nakūbiza naahooyaga nū baba. Ī gīsī ūlū ūbiza akūyegelile, numho nakūlekela kī ū kūkwenhela ī mhola nang'ho ūdeebe?

13Alīyo ū baba ūlū ūbiza alī na ng'hūmbū ja kūkwītīla yabūbi, Ū SEEBA ni anitūlage habbahu na kūtinda ho, ūlū nūūleka kūkwigwīlīja na kūkūlaga ūje mu mhola; hūna ū SEEBA abize hamò nang'ho gīt'ūmo alī hamò na baba.

14Kwike aho nataalī nalī mu sī, nane ūkūnoolekeja wiza gītī bo ng'wa SEEBA natizūbūlagwa;

15nīyo ū wiza wako ūtizūbīngīja na a banhū ba shibyalīlwe shane, nūūlū ni līkashika ikanza lya ng'wa SEEBA kūbakenaagūla pye a banishi ba ng'wa Daūdi bashile mo gete ū mu sī.”

16A henaho ū Yonasani ūbiza wabeeja ilagane nī kaya ya ng'wa Daūdi; ūhaya, “Ū SEEBA ni abīītīlage ya kūbamalīla shiilī a banishi ba ng'wa Daūdi.”

17Ū Yonasani ūng'wīta ū Daūdi kūlahīla būpya ī shilahīlo shakwe kūlwa nguno ya būtogwa ūbo walī antogilwe, nguno walī antogilwe gīt'ūmo walī iitogelilwe wei ng'wenekīlī.

18Hūna ū Yonasani ūng'wīla ū Daūdi, “Ī ntondo shikūbiza shigukulu sha ng'weji mpya, bakūkūlula, nguno ī lisumbī lyako līkūbiza līti na munhū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Hūna ī mhīndī ya lūshikū ū lwa ntondo būngī, ūkūja ūkibise ū kwipandī īlo walī wibisa ū lūshikū lwene ī mihayo yenīyī īkandīja, aho walī wishīkīja h'iwe lī Ezeli ūlindīīla henaho.

20Nakūlasa masonga a datū, gītī munhū akūlasaga shikolo shilebe.

21Hanuma nakūntūma nyanda nang'wīle, 'Jaga ūgasoleela a masonga.'" Ūlū nūng'wīla, "Gasoleelage a masonga, gayo galī bbihī nang'ho kū lwandī lwa kwizīīla kūūnū;" ūlū wigwa gīko nzūgū. Nguno nalīkwilahīlīla kūlī SEEBA mpanga gīkī, numho īlīho mhola; gatīho makoye gose gose.

22Alīyo ūlū nūng'wīla ū nyanda gīkī, "Bebe a masonga gayo galī kū būtongi wako ūko, a henaho numho jaga; nguno numho ū SEEBA wakwīnjaga a henaha ūje ipandī līngī.

23Alīyo ī mihayo īyo twīhooyelaga, ī ya ha gatī yako na nene; ū mu yenīyo ū SEEBA alī nkaanīji wise, ū bebe nū nene, shikū ja welelo bose."

Būpelanu bo ng'wa Saulo

24Na ng'hana ū Daūdi wibisa ū kū malaale; aho shashika ī shigukulu sha ng'weji mpya, ū ntemi wigasha ū kūlya ī shilīwa.

25Wigasha a hisumbī lyakwe lya shikū jose, kū lwandī lwa meeza ū lwa kū ndugu, ū Yonasani wīmīīla iilolile nū ise; ū Abuneeli wigasha bbihī nū Saulo, a ha wigaasho bo ng'wa Daūdi hūbiza dalali ho.

26Ū lūshikū lwenūlo ū Saulo atahayile mhayo gose gose, nguno wiganikaga, "Mmho ū Daūdi wilongelilwe mhayo nebe gwang'wītile kūbiza nsoso; atūūkīja kūbiza wasosohalile."

27Alīyo na a ha ntondo yaho, ū lūshikū lwa kabīlī ū mu ng'weji, ū wigaasho bo ng'wa Daūdi walī dalali dūhū. Nose ū Saulo ūmūūja ū ng'witūnja wakwe ū Yonasani, "Ni kinehe shi ū ng'witūnja o ng'wa Yese atūbonekanaga a ha shilīwa? Nguno ī igolo walī atīho, nī lelo atīho!"

28Ū Yonasani ūshosha alīhaya, "Ū Daūdi akanikūmbīlīja nanzunīlīje aje Betelehemu.

29Akanilomba alīhaya gīkī, 'Nizunīlījage naje, nguno a banhū ba lūdūgū lwa ng'wise balīfunya shitambò ū mu nzengo; ū nkūlū wane wanitanile nane nabize nalīko. Akahaya gīkī, Ūlū ūlīnichīla shigongo nizunīlījage naje nakababone a bakūlū baane.' H'ī nguno yene atīho a ha meeza ya ntemi."

30A henaho ū būpelanu bo ng'wa Saulo būmpembekela ū Yonasani; ūng'wīla, "Ū būchilū na būnyang'hani bo ng'wa noko wenūbū, ū bebe ūliganika ū nene natamanile ī gīkī ūlī kū lwandī lwa ng'witūnja o ng'wa Yese, mhayo ūyo gūlī gw'igiisha minala ū kūlī bebe, na gwa magooke ū kūlī noko ūyo wakūbyala?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

31Managa gīkī ū ng'witūnja o ng'wa Yese aho ataalī alīho ū mu sī īyī, ū bebe ūtīko
ū kwīmīīla pyī nū būtemi wako. Na lūūlū lagījaga ī haha enhwe halī nene aha,
nguno shing'wigeleelilwe ache!”

32Ū Yonasani ūmūūja ū ise, “Nibūlī shing'wigeleelilwe ache? Wītile mhayo kī?”

33Alīyo ū Saulo ūponya ichimu gīkī amūlage ū Yonasani; kwike dūhū lyūmfuuja.
A henaho ū Yonasani witegeleja gete gīkī gashi ng'hana ū ise walī na ng'hūmbū
ja kūmūlaga ū Daūdi.

34Wīnga a ha meeza wapelanaga no, ū lūshikū lwa kabīlī lwa ng'weji ūleka nū
kūlya ī shilīwa kūlwa nguno ya kūpīnīhajiwa nī mihayo ya minala īyo ise
wang'wītīlaga ū Daūdi.

35Aho wela ī dilū, ū Yonasani ūja ū kwipandī īlo baalī baalagana kūmaanhīja nū
Daūdi; ūja na kayanda kado.

36Ūkawīla a kayanda kaakwe, “Peelaga ūje ūlīgasoleela a masonga ayo nalīlasa.”
A kayanda aho kapeela, ūlasa isonga ū kū būtongi wako lyūkakīlanhya.

37A kayanda kenako kahayūshika aho līkagwīla ī lisonga lya ng'wa Yonasani,
ūūkahamukīla alīhaya, “Bebe ī lisonga, līti kū būtongi wako?”

38Hūna ū Yonasani ūūkahamukīla hangī alīkawīla, “Jaga wangū! Kangīlījaga,
yaya ū kwigedya gedya!” Na ng'hana a kayanda kenako kūūgakumingīja a
masonga kūshoka kūlī ntaale wako.

39(Alīyo kaalī kataadeebaga ī mihayo yenīyī yalī na makūlū kī; Yonasani na Daūdi
dūhū h'abo baalī bamanile.)

40Hanuma ū Yonasani ūūkinha a kayanda ī shilanga shakwe, ūūkawīla, “Shokaga
lūūlū ūshitwale kaya ī shikolo shenīshi.”

41Aho kīnga a kayanda, ū Daūdi ūbūūka a h'iwe aho walī wibanda; winama ū kū
būtongi bo ng'wa Yonasani, ūshisha ng'hangala idatū akwinamaga kūshisha
wakuumya hasī ū būshū wakwe. Hūna bandya kūlīla būbīlī wabo kūnū
bakwibbipaga kūlwa būtogwa, ū Daūdi ūlīla kūtinda no!

42Ū Yonasani ūhaya, “Jaga mu mhola, nguno twaamala kwiyilahīlīla mu lina lya
ng'wa SEEBA kūbiza na būnwani; tūhaya gīkī, ‘Ū SEEBA alī nkaanīji ha gatī yako
nū nene, na ha gatī ya shibyalīlwe shane nī shibyalīlwe shako welelo bose.’”
Hūna ū Daūdi wīnga ho, ū Yonasani nang'hwe ūshoka mu nzengo.

1 Sang’weli 21

Daūdi kūja Nobu

1Ū Daūdi ūja Nobu kūlī ngabīji Ahimeleki; ū Ahimeleki aho wamona ū Daūdi
ūdetema; ūmūūja, “Ni kinehe ūlī iyene ūtī na ūngī ose ose hamò nang'ho?”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Ū Daūdi ūnshokeja ū ngabīji Ahimeleki, “Ū ntemi wanitūmaga mhayo nebe, ūniwīla gīkī, ‘Atizūdeeba munhū ūngī ose ose īyo ūlīyīta, nū nīmo ūyo ūtūmilwe.’ A banhū bane a bene nabawīlaga tūkūmaanhīja halebe.

3Alilūūlū ī gīsī, ūlī na kīnhū kī a henaha? Ninhage migatī ītanò, nūūlū shose shose īsho ūlī nasho aha.”

4Alīyo ū ngabīji ūnshokeja ū Daūdi ūhaya, “Natī na migatī īyo īdūgije kūliiwa na banhū bose bose, alīyo īlīho migatī myeela a henaha, ūlū batīnaabiza na būsangī na bakīma dūhū a basūmba.”

5Daūdi nang'hwe ūshosha, “A bakīma a bene tūtīniikuumya nabo, gīt'ūmo nakīītīlaga na kale dūhū ūlū tūlī mu shikū ja būlūgū; nguno nūūlū tūlī mu milīmo ya shikū jose ī mibīlī ya basūmba īkabizaga myeela no, sumbagwa na lelo īyī!”

6Hūna ū ngabīji ūng'winha ī migatī ī myeela, nguno yalī ītīho migatī yīngī a henaho, ūlū ītī ī migatī dūhū ī ya kūtūūlwa kū būtongi bo ng'wa SEEBA, īyo īkasangwa yakaabanyiagwa ū lūshikū lwenūlo, yūūtūūlwa ho misebu yīnjiwa īyo yalīho ī kwandya.

7Ū lūshikū lwenūlo walīho hoi na ūmò wa batūmami ba ng'wa Saulo, lina lyakwe walī Doegi muna Edomu; ūmò wa badīīmi ba ng'wa Saulo, walī wahūba wenhwa kūlang'hanwa kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

8Ū Daūdi ūng'wīla hangī ū Ahimeleki, “Ūtī na'ichimu nūūlū lūshū a henaha? Ū nene natizile nalo ū lūshū lwane, nūūlū shilanga shose shose nguno ū nīmo gwa ntemi gwalī gwabiza gwa wangū wangū no.”

9Ū ngabīji ūshosha alīhaya, “Līlīho dūhū ī līlūshū lya ng'wa Goliati ū Mfilisiti ūyo ūkamūlagīla kū longa lwa Ela; līlī kū numa ya ifoodi līlingīīlilwe mu ng'wenda. Ūlū ūlīīlītogwa līsolage, nguno lūtīho lūshū lūngī a henaha ūlū lītī lyenīlo dūhū.” Ū Daūdi ūhaya, “Angū nīyo lītīho līngī ī lyawiza gītī lyenīlo; lyenhage ūninhe.”

Daūdi kūpeelela Gaasi

10Ū lūshikū lwenūlo ū Daūdi ūmpeela ū Saulo, ūja kūlī Akishi ntemi wa Gaasi.

11Alīyo a batūmami ba ng'wa Akishi būng'wīla, “Baba ntemi, ū ng'wenūyū atī ng'wene ū ntemi wayo ī sī yenīyo? Atī ng'wene ūyo bakīmbaga na mu mbina jabo balīhaya gīkī, ‘Ū Saulo wabūlagile maashihūmbī gakwe, ū Daūdi makūmi ga maashihūmbī gakwe!’”

12Ī mihayo yenīyo yūng'wingīla gete ū Daūdi ū mu ng'holò yakwe, ūng'ogoha no ū ntemi Akishi wa Gaasi.

13Ūgalūcha ī nhūngwa ja kiikalīle kaakwe ū kū būtongi wabo; aho alī mu makono gabo wandya kwīta mihayo ya koolecha ū kūbo gīkī walī ageehelilwe, wiyītya kūbiza gītī nsaji. Ūyūdatagūla bo njala a ha milyango ya ha mita, kūnū akūsejaga lūsoona sagala sagala, kūshisha kūjilobya ī ndezu jakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Ū ntemi Akishi ūbawīla a batūmami bakwe, “Mulīmona ū munhū ng'wenūyo, angū nsaji gete! Hama mulīnenhela wakī ū nene ū ng'wenūyo?

15A bing'we ng'wanibonaga gīkī naageehelilwe a basaji ū mu sī yane, nose mulīnenhela na munhū alī gīkī wikale akoolechaga lūsalo lwakwe kū būtongi wane? Ū ng'wenūyū ingīle gete mu ng'wane ūmo alī ng'wenūmū?”

1 Sang’weli 22

Daūdi kūpeelela kū mapandī gangī

1Ū Daūdi wīnga ī Gaasi, ūpeelela kwipilinga lya Adulamu, a bakūlūye na banhū bangī a ba mu kaya ya ng'wa ise aho bigwa, būja ko nabo kwisangīja nang'hwe.

2Pye abo baalī na makoye, na a babo baalī na būgasa, na a bose abo baalī batizunīlījaga nū būsugi wa mu sī yabo, būyūnkūūbīja; ūbiza ntongeeji wabo. A ba kūja bakūnondeelaga hose hose būshika bagosha magana anè.

3Ū Daūdi wīnga ho hado ūja Misipa ya Moabu, ūūkanomba ū ntemi wa Moabu alīhaya, “Nalīkwikūmbīlīja ūng'wanukūle ū baba nū mayū, bize bikale hamò nag'ho kūshisha nadeebe ūmo alīnītīla ū Mulungu.”

4Na ng'hana ūbaleka ū kū ng'wa ntemi wa Moabu, bikala nang'hwe ī likanza ī lyose īlo Daūdi walī ū ng'wipandī lya kwibisīla lyenīlo.

5Alīyo walīho ng'hangi Gaadi, ūng'wīla ū Daūdi, “Ūtizikala ū ng'wipandī lya kwibisīla lyenīlī. Jaga mu sī ya Yuda.” Na lūūlū ū Daūdi wīnga ko ū kwenūko, ūja kwipoolu lya Helesi.

6Ū Saulo wigwa gīkī ū Daūdi na a banhū bakwe babonilwe. Na lūūlū lūshikū lūmò ū Saulo walī n'ichimu lyakwe mu nkono igaashije mu mbeho ya ntī gwa nshishi, kū sī ya ngūlya gwa Gibea, walī hamò nabo pye a batūmami bakwe, baalī bīmīīla bampīndije.

7Kwitulwa ū Saulo wandya kūbawīla alīhaya; “Bing'we Babenjamini, alidegelekagi, ī gete hamo shi ū ng'witūnja o ng'wa Yese ng'wenūyū akūng'winha būlī ūmò wing'we ilaale na ngūnda gwa mizabibu? Nūūlū hamo akūng'wīta a bose ūmo mugelelile mubize bataale ba mabità ga bashilikale shihūmbī, na ga bashilikale igana igana?

8Hamo ī yenīyo h'īnguno īyo yang'wenhelegije kūnilīīla gwīnda ya kūyūnibisa ī mihayo? Nguno ndūhū nūūlū ūmò wing'we ūyo akūnimanīkījaga, nūūlū aho mukūbonaga gīkī nū ng'witūnja wane akūbeejaga ilagane nū ng'witūnja o ng'wa Yese! Atīho gete nūūlū ūmo wing'we ūyo anidīlīīlile ū nene, nūūlū ū wa kūnimanya gīkī ū ng'witūnja wane wamiipije masala ū ntūmami wane, nose akwikalaga ūnikūngīla, gīt'ūmo alītīla nī haha.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Hūna ū Doegi, ūyo nang'hwe walī wīmīīla hamò na a batūmami ba ng'wa Saulo;
ūhaya, “Ū nene naalī namonile ū ng'witūnja o ng'wa Yese, akiza ī Nobu kūlī
Ahimeleki ū ng'wana Ahitubu.

10Ū Ahimeleki ūmūūja na SEEBA kūlwa nguno yakwe; ūng'winha na
shiigunaanīlo, pyī nī līlūshū lya ng'wa Goliati ū Mfilisiti.”

Saulo kūbabūlaga bagabīji ba ng'wa SEEBA

11Hūna ū ntemi ūlagīja witanwa ū ngabīji Ahimeleki ū ng'witūnja o ng'wa
Ahitubu, nī kaya ya ng'wa ise ī yose, abo baalī bagabīji ba Nobu; pye a bose biza
ū kū ng'wa ntemi.

12Ū Saulo ūhaya, “Bebe ng'wana Ahitubu, degelekaga.” Nang'hwe ūhaya,
“Hayaga baba ntemi.”

13Ū Saulo ūmūūja, “Nibūlī ū bebe nū ng'witūnja o ng'wa Yese ng'wanilīīlile
gwīnda ya kūnītīla mihayo yabūbi mu mbisīla? Nguno ūkang'winha migatī na
lūshū, ūmūūgīja na kūlī Mulungu; nose ūūyo wanigomelile gete, hama
akwikalaga ūnikūngīla gīt'ūmo alītīla nī haha!”

14Ū Ahimeleki ūnshokeja ū ntemi ūhaya, “Baba ntemi, ū mu batūmami bako
bose, nani ū nsanyiwa gītī Daūdi ū nkwīlīma wa ntemi; ūyo nīyo alī ntaale wa
bashilikale abo bakakūlang'hanaga ū bebe, ūyo nīyo akūjiwe hataale ū mu kaya
yako?

15Angū, ū lwenūlo lwalī lūkangala lwa kwandya ū nene ū kūmūūgīja ū kūlī
Mulungu? Ītī gīko na hado yaya! Ū ntemi ni atizagūnsola būbi ū ntūmami wako,
nūūlū ī kaya ya ng'wa baba, nguno ū nene ntūmami wako natīmanile gete na
hado yaya ī mihayo yose yenīyī!”

16Ū ntemi ūnshokeja alīhaya, “Ahimeleki ūlīcha gete, nīyo pyī nī kaya ya ng'wa
so ī yose!”

17Hūna ū ntemi ūbalagīja a bashilikale bakwe abo baalī hamò nang'hwe;
ūbawīla, “Basangagi a bagabīji ba ng'wa SEEBA mukababūlage, nguno nabo balī
kū lwandī lo ng'wa Daūdi. Baalī badeebile ī gīkī alīnipeela, alīyo būleka ū
kūniwīla.” Kwike a bashilikale ba ntemi bogoha ū kūbagoloolela makono a
bagabīji ba ng'wa SEEBA gīkī bababūlage.

18Hūna ū ntemi ūnagīja ū Doegi ūng'wīla, “Basangage ho ū bebe a bagabīji
benabo ūkababūlage.” Ng'hana ū Doegi ū muna Edomi ūbasanga ho
ūūkababūlaga; ū lūshikū lwenūlo ūbūlaga banhū makūmi anaane na batanò abo
baazwalaga ifoodi ja kitaani.

19Nū nzengo gwa bagabīji ū gwa Nobu ūgūkenaagūla wa līlūshū; ūbamala pye a
banhū ba ng'wenūmo, bagosha na bakīma, pye na a baana na a beleele; būyaga
nī ng'ombe jamo nī nzobe nī ng'holo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Alīyo ūpūlūgūka ūmò, Abiasali ng'witūnja o ng'wa Ahimeleki ū ng'wana Ahitubu, ūpeela ūja kūlī Daūdi.

21Aho washika ūng'wīla ū Daūdi gīkī, ū Saulo wababūlagaga pye a bagabīji ba ng'wa SEEBA.

22Ū Daūdi ūng'wīla ū Abiasali, “Ū lūshikū lwenūlo aho namona ū Doegi ū muna Edomu, nakadeeba gīkī akūng'wīla ū Saulo. A banhū ba kaya ya ng'wa so naabenhelejaga nene pye a bose ū kūcha.

23Na lūūlū ikalaga hamò naane, wīnje ū boobà; nguno ū munhū ūyo alībūkooba ū būpanga wako h'ūyo akūbūkoobaga nū wane. Alīyo ū bebe ūlū wikala hamò nane ūkūbiza ūlī mhola.”

1 Sang’weli 23

Daūdi kūbapīja bana Keila

1Hanuma ya henaho ū Daūdi ūwīlwa, “A Bafilisiti baagūdumīlaga ū nzengo gwa Keila, balīyūsola būsīga bo banhū ha mbūūga.”

2Na lūūlū ū Daūdi ūmūūja ū SEEBA ūhaya, “Nabasange a Bafilisiti nakalwe nabo?” Ū SEEBA ūnshokeja, “Jaga ūkalwe nabo ūbagune a bana Keila.”

3Alīyo a banhū bakwe ū Daūdi būng'wīla, “Ū bebe ūlībona tūlī mu sī ya Yuda togohile kībi kībi, sumbagwa na kūja Keila kwikiimaalīla na mabità ga Bafilisiti!”

4Ū Daūdi ūmūūja hangī ū SEEBA; ū SEEBA nang'hwe ūnshokeja, “Na ng'hana jaga ko ī Keila, nguno a Bafilisiti nakūbatūūla mu nkono gwako.”

5Hūna ū Daūdi na a banhū bakwe būja ī Keila būūkamba būlūgū kwilwisha na a Bafilisiti; būbataaja ī mitugo jabo, nīyo būbabūlaga bingī no a Bafilisiti, būbapīja a banhū ba Keila.

6(Alilūūlū, ū Abiasali ū ng'witūnja o ng'wa Ahimeleki aho akapeelela ū kūlī Daūdi, akaja na ifoodi; nī Keila wījana.)

Saulo kūja Keila kūnkooba Daūdi

7Ū Saulo ūwīlwa gīkī ū Daūdi alī Keila; ū wei wiganika, “Ū Mulungu wantūūlaga ū Daūdi mu nkono gwane, nguno witungaga wei ng'wenekīlī kūlwa kwingīla mu nzengo gwa mibita ya malugalīlo ga chūma.”

8Hūna ū Saulo ūgitana pye a mabità gakwe gaje ī Keila kūngobanīja moi ū Daūdi na a banhū bakwe.

9Ū Daūdi wigwa gīkī ū Saulo alī na ng'hūmbū ja kūng'wītīla yabūbi. Ūng'wīla ū ngabīji Abiasali, “Aliyenhage ī ifoodi.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Hūna ū Daūdi ūnomba ū SEEBA alīhaya, “Ee SEEBA Mulungu wa Baisilaeli, ū ntūmami wako wigwaga gīkī ū Saulo alīhaya kwiza Keila kūgūkenaagūla ū nzengo kūlwa nguno yane.

11Hīmba a banhū ba Keila bakūnitūūla mu makono gakwe ū Saulo? Ū Saulo akwiza ng'hana gīt'ūmo wigwīīlaga ū ntūmami wako? Ee SEEBA Mulungu wa Baisilaeli, ng'wīlage ū ntūmami wako!” Ū SEEBA ūhaya, “Akwiza ng'hana.”

12Ū Daūdi ūbūūja hangī, “A banhū ba Keila bakūtūtūūla ū nene na a banhū bane ū mu nkono go ng'wa Saulo?” Ū SEEBA ūhaya, “Ng'hana bakwīta chene.”

13Hūna lūūlū ū Daūdi na a banhū bakwe, ī likanza lyenīlo baalī baashika gītī magana atandatū, bīnga ī Keila bandya kūja bakūsaama saamaga kūfuma ipandī īlī kūja līngī. Ū Saulo aho wawīlwa gīkī ū Daūdi wapeelile wīnga ī Keila, akaleka ū kūja koi.

14Ū Daūdi ūja kū matūmbī ga Kwitogolo lya Zifu, ūūkikala kwenūko mu mapilinga ga kūpīlīla. Ū Saulo wikalaga alīnkooba ū Daūdi būlī lūshikū, alīyo ū Mulungu atantūūlile ū mu makono gakwe.

15Hanuma ū Daūdi aho alī Holeeshi ng'witogolo lya Zifu, wigwa gīkī ū Saulo wizile akūnkoobaga ang'wīngīje būpanga.

16Kwitulwa ū Yonasani ū ng'witūnja o ng'wa Saulo washika ī Holeeshi, wiza kūnguzuhya ū Daūdi mu nguzu ja ng'wa Mulungu.

17Ūng'wīla, “Īnjaga ū boobà, ū nkono go ng'wa baba gūtūūkūkuumya; ūbebe ūkūbiza ntemi wa Baisilaeli, hama ū nene nakūbiza wa kabīlī a halī bebe. Ū gwenūyū nū baba ū Saulo agūmanile gete.”

18Ū būbīlī wabo būbeeja hangī ilagane kū būtongi bo ng'wa SEEBA. Hūna ū Yonasani ūshoka kaya, ū Daūdi wikala Holeeshi henaho.

Wijomboki wa bana Zifu

19A bana Zifu būja ī Gibea ū kūlī Saulo; būūkang'wīla, “Ū Daūdi, atibisile ng'wipilinga lya Holeeshi kū mapandī ga kū bise mu lūgūlū lwa Hakila, dakama ya Yeshimoti?

20Na lūūlū baba ntemi, ūdūgije kwiza ikanza lyose lyose īlo ūlaabone līkwigeleelilwe; ū nīmo gwise a bise gūkūbiza kūntūūla ū munhū ng'wenūyo mu nkono gwa ntemi.”

21Ū Saulo ūbashokeja alīhaya, “A bing'we ng'wīlūkīlwe na SEEBA, nguno gashi munisaatilwe.

22Kwike jagi mukigolanye chiza, mulīdeebe gete ī lipandī īlo atogilwe kūja ū Daūdi, mundeebe nū yūyo wamonile hoi; nguno bakūniwīlaga gīkī ū munhū ng'wenūyo nchagūku no.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Na lūūlū jagi mukagalole mugamane pye a mapandī ayo akagatūmamīlaga
kwibisa, hūna ng'wize ū kūlī nene mulī na būmani wa ng'hana. Hanuma tūkūja
hamò; ūlū ūbiza alīmo ū ng'wipandī lyenīlo nakūnkula no ū mu ndūgū ja Yuda
kūshisha nampandīke."

24A banhū benabo būshoka ī Zifu, būneka kū numa ū Saulo. Ū Daūdi na a banhū
bakwe baalī Alaba ng'witogolo lya Maoni kū dakama ya Yeshimoti.

25Na ng'hana ū Saulo na a banhū bakwe bandya kūja bakūnkoobaga ū Daūdi, aho
wawīlwa ūtulumenha kūja kwiwe, ūūkikala ng'witogolo lya Maoni. Ū Saulo
wahayigwa ī gīko, ūja ū kwitogolo lya Maoni akūnkūūbījaga ū Daūdi.

26Ū Saulo ūbiza alī kū lwandī lūmò ū lwa lūgūlū lwenūlo, ū Daūdi nang'hwe na a
banhū bakwe baalī ū kū lwande ū lūngī. Ū Saulo na a bashilikale bakwe aho
begeela kūhaya kūndima ū Daūdi na a banhū bakwe,

27wiza munhū watūmagwa kwenha mihayo kūlī Saulo; ūhaya, "Nzūgū kūūnū
wangū, nguno a Bafilisiti bīīdumīlaga ī sī."

28Ī likanza lyenīlo ū Saulo ooya ū kūnkūūbīja ū Daūdi, ūja kwilwisha na a
Bafilisiti. H'ī nguno yene ī lipandī lyenīlo bakalitanaga Sela Hamalekoti.

29Ū Daūdi wīnga a henaho ūja ūūkikala mu mapiling ga Engedi.

1 Sang'weli 24

Daūdi kūleka kūmūlaga Saulo

1Ū Saulo aho wafuma kūbapeeja a Bafilisiti ūwīlwa, "Ū Daūdi alī kwitogolo lya
Engedi."

2Na lūūlū ū Saulo ūsola ibità lya banhū shihūmbī shidatū, abo baalī basanyiwe
hose pye ū mu sī ya Isilaeli; ūbūūka alolile kū mawe ga ngūlūgūlū, kūja
akūnkoobaga ū Daūdi na a banhū bakwe.

3Aho ajile ūshika h'ipandī ilebe jalīho mbīgīlī ja ng'holo; bbihī henaho lyalīho
ipilinga, ū Saulo ūbīta hoi, wingīla mo kwifuula. Gashi nang'hwe ū Daūdi na a
banhū bakwe baalī ū ng'wipilinga lyenīlo, ū kū būtongi walyo.

4A banhū ba ng'wa Daūdi būng'wīla, "Ū lwenūlū angū hū ū lūshikū ūlo SEEBA
akalūhaya aho wakūwīlaga gīkī, 'Ū ng'wanishi wako nakūntūūla mu makono
gako ūng'wītīle gīt'ūmo ūtogelilwe.'" Ū Daūdi wegeela hoi akūkūngīlaga, ūshika
wībbuta ī ng'hanjo ya ng'wa Saulo ha neno; alīyo atabonilwe.

5Kwike a hanuma ya henaho, ī ng'holò yakwe ū Daūdi yandya kūnkoya no, nguno
ya kūbbuta ī shizwalo sha ng'wa Saulo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6A banhū bakwe ūbawīla, “Ū SEEBA anihame ū nene ū kūng'wītīla ntaale wane mhayo gūlī gīko, ū ng'witīīlwa maguta o ng'wa SEEBA. Ū nene yaya ū kūmūūkīja nkono gwane, nguno ū wei alī ng'witīīlwa maguta o ng'wa SEEBA.”

7Ū mu mihayo yenīyo ū Daūdi ūbiza wabahama a banhū bakwe, atabazunīlīgije ū kūndumīla ū Saulo. Hanuma ya henaho ū Saulo ūpuluka ū ng'wipilinga ūbūūka ajile.

8Nū Daūdi ūpuluka ū ng'wipilinga lyenīlo; hūna ūng'hīlīka ū Saulo alīhaya, “Baba ntemi!” Ū Saulo aho wikībūka kūlola ū kū numa, ū Daūdi winama kūshisha ū būshū wakwe būkuumya hasī.

9Ūng'wīla ū Saulo, “Nibūlī ūkūbadegelekaga a banhū ūlū baakūwīla gīkī, ‘Ū Daūdi alī na ng'hūmbū ja kūkūbūlaga?’

10Ī lelo lūūlū lolaga na miso gako, ūbone gīkī aho ūlī ū ng'wipilinga ū SEEBA walī wakūtūūlaga mu makono gane. A banhū baalī banigaagaanīlaga gīkī nakūbūlage, alīyo nūkūleka; nūhaya gīkī, ‘Natūdūla kūmūūkīja nkono gwane ū ntaale wane, nguno alī ng'witīīlwa maguta o ng'wa SEEBA.’

11Ali lolaga aha baba, līīl'ibbudīka lya ng'hanjo yako mu nkono gwane! Naalī nītīna ī ng'hanjo yako kamesulwa, alīyo ū bebe nūūkūleka ū kūkūbūlaga. Na lūūlū ī haha managa hape, hama witegeleje gīkī ū nene natī na būbi ū kūlī bebe, nūūlū natakūgomelile. Ū nene nataalī kūkūhūba mhayo gose gose, alīyo ū bebe ūkūnikoobaga kūhaya kūnīngīja būpanga nū mhayo ndūhū.

12Ū SEEBA leka alamule wei ng'wenekīlī a ha gatī yise ū bebe nū nene. Nīyo ū SEEBA hū ng'wene ūyo akūkūlīpīla ī shiilī kūlwa būbi bose ūbo ūkūnītīlaga, alīyo ūlū ū nene yaya gete ū kūkūkuumya na nkono gwane.

13Lūlīho lūsumo lwa bana kale lūhayīlile gīkī, ‘Ī shītwa ī shabūbi shikilongaga kūfuma mu bakenaagūji.’ Na lūūlū ū nkono gwane gūtī gwa kūkūkuumya ū bebe.

14Ī gīsī ū ntemi wa Isilaeli wafumile kūnkūūbīja nani? Ūkūkūūbījaga kī? Ītī mvwa īchiile dūhū, nūūlū ka būda?

15Ū SEEBA ni abizage namuji a ha gatī yise, wei ng'wenekīlī atūlekanye. Akabone a kashimīzīle kaane anilang'hane, nī ng'hana yane ayooleche mu nzīla ya kūnipīja ū mu nkono gwako.”

Saulo kūbūbona būhūbi bokwe

16Ū Daūdi aho wamala kūyomba ī mihayo yenīyo, ū Saulo ūbūūja, “Ī lyenīlo ilaka lyako ng'wana wane Daūdi?” Ūlīla n'ilaka lya higūlya.

17Ūhaya, “Ū bebe ūlī ntūngīlīja kūtinda ū nene; īyo wanītīlaga ī lelo yawiza no, nūūlū īkī ū nene nakūkwītīlaga yabūbi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Ī haha yenīyī waniwīla ū mhayo gwawiza ūyo wanītīlaga; gīkī ū SEEBA walī
wanitūūlaga mu makono gako, alīyo ū bebe ūleka ū kūnibūlaga.

19Ī gīsī ng'hana ūlū munhū ūmpandīka ng'wanishi wakwe, akūneka gīko dūhū
nūūlū kūng'wītīla mhayo yaya? Ū SEEBA akūnoong'he inong'ho lyawiza kūlwa
wiza ūbo wanītīlaga lelo.

20Nadeebile hape gīkī ūkūbiza ntemi wa Isilaeli, nī gīkī ū būtemi wa Baisilaeli
būkūpandīka nguzu ū mu makono gako.

21Ali lūlū, ī haha nilahīlīlage kūlī SEEBA gīkī ūtūbūyagaja ū būbyīle wane, nī lina
lyane ūtūlīfuta lījimīīle ū mu kaya ya ng'wa baba."

22Ū Daūdi ūng'wilahīlīla ū Saulo ū mhayo gwenūyo. Hūna ū Saulo ūshoka kaya;
alīyo ū Daūdi na a banhū bakwe būshoka mo hangī ū ng'wipilinga ī lya kwibisīla.

1 Sang'weli 25

Daūdi kūlomba shilīwa ng'wa Nabaali

1Ū Sang'weli ūzumalīka, pye a Baisilaeli bibilinga kūūnīla; būnjīkīla ha ng'wakwe
Lama. Ū Daūdi nang'hwe ūsaamīla kwitogolo lya Palani.

2Walīho ngosha muna Maoni, walī nsabi ntaale; ī sabo jakwe jalang'hanīlagwa
Kalimeli. Mbūli jakwe shihūmbī shimò na ng'holo shihūmbī shidatū jalī Kalimeli,
jabbutīlagwa booya.

3Ī lina lyakwe witanagwa Nabaali, ū nke wakwe witanagwa Abigaili, nkīma o
masala gawiza, nī lihanga lya suso yakwe lyalī lyawiza; alīyo ū ngoshi walī atī
n'ikūjo nūūlū hado, hama walī mi ng'holò, walī munhū wa lūdūgū lo ng'wa
Kelebu.

4Ū Daūdi aho alī ū kū matogolo kwenūko, akigwa gīkī ū Nabaali alībbutīla booya
ī ng'holo jakwe.

5Na lūūlū ū Daūdi ūtūma banhū bakwe, basūmba ikūmi; ūbawīla, "Jagi ū kūlī
Nabaali ī Kalimeli mukangīshe mu lina lyane.

6Ngīshagi mung'wīle gīkī, 'Kūlaga baba ūhangame. Mhola ībize hamò nang'ho,
na hamò nī kaya yako; nīyo ī mhola ībize hamò nī shikolo shako shose īsho ūlī
nasho.

7Baayīnga nigwile gīkī ī haha līl'ikanza lya ng'holo kūbbutīlwa booya. A badīīmi
bako aho twalī nabo kūūnū, tūtabīītīlile makoye ga mbika yose yose; nīyo pyī ī
likanza īlo baalī Kalimeli batajimīīgije nūūlū ntugo gwabo gūmò.

8Babūūjage a boi a batūmami bako bakūkwinha yaape. Alilūūlū, babo kūūko
basūmba, bayanda bane naabatūma; babonage ho nguno twakwizīīlaga

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ng'wikanza lyawiza. Baba, a batūmami bako nū ng'wana wako ū Daūdi binhage tūpamba, ūmo ūlaabonele bebe ng'wenekīlī.'"

9A banhū ba ng'wa Daūdi aho baashika ū kūlī Nabaali būng'winha ī mhola jenīji mu lina lya ng'wa Daūdi; hūna būlindīīla ishosho.

10Kwimanīla ū Nabaali wabashokeja ūhaya, "Ū Daūdi ni nani? Ū ng'witūnja o ng'wa Yese ng'wenūyū nani? Baakwīīlile no ī shikū jenīji a basese abo bakūbapeelaga basaabo būgonzo!

11Ū nene nakwandya kinehe kūsola shikolo sha ha ng'wane, migatī na minzī, hīmba n'ikūbī īlo naababeegegije babbutīji ba booya ba ng'holo jane, gīkī nabinhe bing'wana dūhū, abo nīyo natabamanile nū kūūko bafumile?"

12Na lūūlū a banhū ba ng'wa Daūdi būgalūka būshoka; aho baashika bīīsomboola pyī ī yose.

13Ū Daūdi ūbawīla a banhū bakwe, "Bing'we manukagi, būlī ng'wene abūūche līlūshū lyakwe!" Na ng'hana būlī ng'wene ūbūūcha līlūshū lyakwe, nū Daūdi nang'hwe ūbūūcha ī lyakwe. Banhū ba kūshika magana anè būja hamò nū Daūdi; a ha ng'hambī būsaaga magana abīlī kūshilang'hana ī shikolo īsho shalīho a ha ng'hambī.

Abigaili kwigwīīlījiwa

14Ūmò wa batūmami ūng'wīla ū Abigaili ū nke o ng'wa Nabaali; ūhaya, "Ū Daūdi walī watūmaga banhū kūfuma ū kū matogolo ūko akwikalaga, kwiza kūngīsha ū sīswe būgonzo; ū sīswe būgonzo walī wabasondagūla kībi no.

15Alīyo ī chene a banhū benabo baalī bawiza no ū kū bise; ī likanza ī lyose īlo twalī bbihī nabo ū kū madīīmīlo tūtapandīkile makoye gose gose ū kūfuma ū kūbo, tūtajimīīgije nūūlū ntugo gūmò.

16Aho tūlī bbihī nabo pyī ī shikū ījo twalī lūgundīīga tūkūjidīīmaga ī ng'holo, a boi baalī ndugu ū kū bise līīmi na būjikū.

17Alilūūlū gūmanage ū gwenūyo nang'ho ūbone ū gwa kwīta; ū sīswe būgonzo ū ng'wene atī na nhambū, nguno atīho munhū ūyo adūgije kūlūngalūnga nang'hwe; alīyo akūgwīlwa makoye madito, pyī nī kaya yakwe ī yose."

18Hūna ū Abigaili wīta maakalakanja; ūsola migatī magana abīlī, na shisaabo shibīlī sha divai, na ng'holo itanò jisīnzilwe jūūbaagwa hūna jūūbeeja beejiwa chiza, n'idebbe līmò na nusu lya matwajo gūūmīchiwe, migatī igana ya mizabibu yūūmīchiwe, na migatī magana abīlī ya tini jūūmīchiwe; ī shose shenīshi ūshibūūcha na nzobe.

19Hanuma ūng'wīla ntūmami wakwe, "Tongaga nū nene naliza a ha numa yako;" ū ngoshi ūleka ū kūng'wīla ū mhayo gwenūyo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Aho adamhīlile nzobe ajile gīko, ūshika mu lūgūlū, ūūkashika ha ka longa; ūng'wipumūkīja ū Daūdi na a banhū bakwe, baliika kūfuma ū mu lūgūlū, balīmanhya nang'hwe.

21Nguno ū Daūdi akahaya, “Gashi nīyo ī gete nalūjimīījaga makanza dūhū ū kūnang'hanīja ū ng'wing'wana ng'wenūyū ī sabo jakwe ū kū mapoolu, ūleka na kūjimīīja shikolo shakwe nūūlū shimò. Nguno wanishokeja yabūbi no ū kū yawiza īyo naang'wītīlile!”

22Ū Mulungu ni antūlage habbahu ū Daūdi na kūtinda ho, ūlū īlashike ntondo dilū nasangwe nataalī nansaagīgije munhū mpanga nūūlū ūmò ū mu bagosha bose a ba mu kaya yakwe.

Abigaili kūmpoja Daūdi

23Ū Abigaili aho wamona ū Daūdi, wika wangū wangū a ha nzobe yakwe, ūtuja ū kū būtongi bo ng'wa Daūdi winama kūshisha ū būshū wakwe būkuumya hasī.

24Hama ūbūūka ūng'wegeela ū Daūdi hūna ūgwa mu magūlū gakwe kūnū akūhayaga, “Baba ni būnigwīīlage nene iyene ū būbi; nalīkwikūmbīlīja ūnzunīlīje ū nsese wako ayombe ho hado, īdegelekage īyo nalīlūngalūnga ū nene nsese wako.

25Ū baba nkūjiwa atizagūja na mihayo ya nchilū ū Nabaali; nguno ūmo līlī ī lina lyakwe, nū wei h'ūmo alī. Ī lina lyakwe ū ng'wenūyo Nabaali, na ng'hana nī nyabbūūlī alī nayo; kwike ū nene nsese wako naalī natababonile gete a banhū abo walī wabatūmile ū bebe baba būgonzo.

26Nīyo īkī ū SEEBA wakūlang'hanile ū bebe baba būgonzo ūtiziita mininga, ūūkūhangīja ūtizimalīla shiilī bebe ng'wenekīlī na makono gako, na lūūlū ūmo SEEBA alī mpanga nū mumo bebe ūlī mpanga, a banishi bako na a babo balī na ng'hūmbū ja kūng'wītīla yabūbi ū baba būgonzo ni babizage gīt'ūmo alī ū Nabaali.

27Kaaka kanong'ho wenha ū nsese wako kwiza kūkwinha ū bebe baba būgonzo, binhwe a banhū abo bakūsimizaga hamò nang'ho.

28Nalīkwikūmbīlīja ūbūlekeje ū būhūbi wa nsese wako; namanile gīkī ū SEEBA akwīhandīkīīja ī kaya yako baba būgonzo, nguno ū bebe baba būgonzo ūkūlwaaga būlūgū bo ng'wa SEEBA. Na lūūlū aho ūtaalī mpanga ni būtizagūbonekana būbi ū mulī bebe.

29Nīyo nūūlū īkī alīho munhū akūkūkoobaga gīkī awīnje ū būpanga wako, naaheene ū SEEBA Mulungu wako abūlang'hanile ū būpanga wako baba būgonzo, būlī mhola no nguno būbungilwe ng'wibungī lya bapanga. Alīyo ū būpanga wa banishi bako, ū SEEBA akūbūlulumīja kūle no, gītī kūluutwa iwe kūfuma mu lūtaago.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

30Hūna ū SEEBA ūlū ūmala ū kūng'wītīla ū baba būgonzo pyī ī yawiza īyo wīhaya kūlwa nguno yako, ūūkūtūūla a ha būsugi wa Isilaeli,

31Ītī yawiza ū baba būgonzo abize na mhayo gwa kūmpīnīhaja nguno ya kwitīng'wa kūlwa kwita mininga alīyo nū mhayo gūtīho; nūūlū kūlwa nguno ya kwimalīla shiilī wei ng'wenekīlī. Na lūūlū ū SEEBA ūlū alakūshikīlīgīje ī yawiza yenīyo ū bebe baba būgonzo, ūkūng'wizūkwa nū nsese wako."

32Ū Daūdi ūhaya, "Akumīlījiwe ū SEEBA ū Mulungu wa Isilaeli, ūyo wakūtūma ī lelo īyī kwiza kūnīīma nzīla.

33Nīyo ū bebe wīlūkīlwe no no no kūlwa witegeleja wa kalamulīle kaako, nguno ī lelo yenīyī wanilang'hana naleke kwita mininga nūūlū kwimalīla shiilī nene ng'wenekīlī na makono gane.

34Alīyo ūlū n'ūtakangīlīgije kwiza kūnīīma nzīla, ī lelo nalīkwilahīlīla kūlī SEEBA mpanga, ū Mulungu wa Isilaeli ūyo wanilang'hanaga natizūkwītīla yabūbi, ū kūshika ntondo dilū ni atasaagile ngosha nūūlū ūmò ū mu kaya ya ng'wa Nabaali."

35Hūna ū Daūdi ūshanukūla kūfuma ū mu nkono gwa nkīma ng'wenūyo īsho walī wang'wenhela; ūng'wīla, "Jaga kaya mu mhola nīyigwaga ī mihayo yako, nū būlombi wako nabūzunyaga."

Kūcha kwa ng'wa Nabaali

36Ū Abigaili aho washoka ī kaya ūnsanga ū Nabaali alī mu būyegi wa shigukulu; walī wabeeja shigukulu shitaale no gītī sha ha ng'wa ntemi. Walī wasangabala kīngī nasho, nguno walī wang'wa ūleewa; na lūūlū ū Abigaili atang'wīlile mhayo gose gose kūshisha dilū ya ntondo yaho.

37A ha ntondo būbiza wamfumaga ū walwa ū Nabaali, hūna ū nke ūng'wīla ī mihayo yose yīnīyī. Aho wīyiigwa yūūkaba ī ng'holò yakwe, ūbiza gīt'iwe.

38Jahayūbīta shikū gītī ikūmi gīko ū SEEBA ūntūla ū Nabaali, ūcha.

39Ū Daūdi wigwa ī gīkī wachiile ū Nabaalī; ūhaya, "Akumīlījiwe ū SEEBA ūyo wīlang'hanile ī ng'hana yane ū mu būsondagūlwa ūbo Nabaali walī wanisondagūlile. Ū SEEBA wanilang'hanile natizūgwa mu būbi, alīyo ū Nabaali ūng'widwīcha wei ng'wenekīlī ū būbi wakwe." Hūna ū Daūdi ūtūma nhūng'wa ū kūlī Abigaili, kūnomba abize nke wakwe.

40A batūmami bakwe būja ī Kalimeli, būūkang'wīla ū Abigaili, "Ū Daūdi watūtūma tūkūjane ūkabize nke wakwe."

41Ūbūūka, hanuma ūtuja ū kū būtongi wakwe, winama kūshisha būkuumya hasī ū būshū wakwe; hūna ūhaya, "Ū nene nsese wako nalīho namalīīlile kūbooja mhambala a batūmami bako baba būgonzo."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

42Ū Abigaili ūbūūka wangū, ūsola na batūmami bakwe bakīma, ūdamhīla nzobe;
ūūbalondeela abo baalī batūng'wa nū Daūdi, ūja nabo ūūkabiza nke wakwe.

43Ī shikū jenījo ū Daūdi walī wantoola na Ahinoamu muna Yezileeli, na lūūlū
būbiza bake bakwe būbīlī wabo.

44Alīyo ū ū nke o ng'wa Daūdi ū Mikali, ū nshīke o ng'wa Saulo, ū Saulo walī
wamala kūntooja kūlī Paliti ng'witūnja o ng'wa Laishi muna Galimu.

1 Sang'weli 26

Daūdi kūnekeja Saulo hangī

1A bana Zifu būja hangī ī Gibea ū kūlī Saulo; būūkang'wīla, "Ū Daūdi atibisile mu
lūgūlū lwa Hakila ūlo lūlī bbihī na Yeshimoti?"

2Na lūūlū ū Saulo ūsola ibità lya banhū shihūmbī shidatū, abo baalī basanyiwe ū
mu sī ya Isilaeli; ūbūūka ajile nabo ū kwitogolo lya Zifu kūjūnkooba ū Daūdi.

3Ū Saulo aho washika kū lūgūlū lwa Hakila ūbeeja ng'hambī ya kūlaala bbihī
n'ikūūwa, kwilola na Yeshimoti; ū Daūdi ūbiza alīko ū ū kū masaka ga kwitogolo.
Aho wabona gīkī ū Saulo wankūūbīja ko,

4ūtūma banhū kūjūūdata; ūdeeba gīkī ng'hana ū Saulo alīho.

5Na lūūlū ū Daūdi ūbūūka ūja ūko walī watūūla ng'hambī ū Saulo. Ūbona aho yalī
ī ng'hambī ya ng'wa Saulo nū Abuneeli ū ng'witūnja o ng'wa Neeli, ūyo walī
ntaale wa mabità ga bashilikale. Ū Saulo ī ng'hambī yakwe yalī ha gatī na ha gatī,
yūpīndīlījiwa nī libità ī lyose.

6Hūna ū Daūdi ūmūūja walīho Ahimeleki Ng'hītī, na Abishai nzunaye o ng'wa
Yoabu ng'wana Seluya; ūbabūūja ūhaya, "Nani alīzunya tūlaaje dege ū kū
ng'hambī ya ng'wa Saulo?" Ū Abishai ūhaya, "Nakūja nang'ho ū nene!"

7Ng'hana ū Daūdi nū Abishai būja koi ī būjikū; būnsanga ū Saulo alī ū mu
ng'hambī alaalile, nī lichimu lyakwe lyachimīkagwa hasī bbihī nū ntwe gwakwe.
Ū Abuneeli na a bashilikale a bangī baalī balaalile būmpīndīlīja ū Saulo.

8Ū Abishai ūng'wīla ū Daūdi, "Ī lelo lūūlū ū SEEBA wantūūlaga ū ng'wanishi
wako mu makono gako. Nilekage namambe ichimu līmò dūhū; nīyo ī lyane
līkūjūūlibīla na hasī; ndūhū natūūshokeela kabīlī."

9Ū Daūdi ūnshokeja ūhaya, "Yaya ū kūnyagaja! Nani ūyo adūgije kūtūūla nkono
gwakwe halī ng'witīīlwa maguta o ng'wa SEEBA ūleka kūbiza na shilingo?"

10Ū Daūdi ongeja kūhaya, "Nalīkwilahīlīla mu lina lya ng'wa SEEBA mpanga gīkī,
ū SEEBA ng'wenekīlī h'ūyo akūntūla, nūūlū līkūshika ī likanza lyakwe ache,
hamo akūjūchīla nūūlū kū būlūgū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Alīyo ū kūlī nene, ngilo gete ū kūntūūlīla nkono gwane ū ng'witīīlwa maguta o ng'wa SEEBA. Na lūūlū ū bebe shisolage dūhū ī shikolo īsho shilī bbihī nū ntwe gwakwe, ī lichimu nī shisaabo sha minzī, tūje."

12Ū Daūdi ūbiza washisola ī shikolo īsho shalī bbihī nū ntwe go ng'wa Saulo, ī lichimu na a minzī; bīnga ho. Ū Saulo na a banhū bakwe baalī balaalile pye, nguno ū SEEBA walī wabitīīla tūlo nhaale.

13Hanuma ya henaho ū Daūdi ūkīla kū ntambūko, ūja ūūkīmīīla ha ngūlya ka kūle, gūbiza ho ng'wanya ngalī a ha gatī yabo.

14Hūna ūhīlīka ū kwibità; nū Abuneeli ū ng'witūnja o ng'wa Neeli ūng'hamukīla alīng'wīla, "Abuneeli nibūlī ūtūnishokejaga mhayo." Ū Abuneeli ūshosha alīhaya, "Ūlī nani ū bebe ūlīnyogeela ntemi gīko?"

15Ū Daūdi ūshosha, "Bebe tūhaya ūlī ngosha apandile hasī a hene! Nani ūngī ū mu Isilaeli ūyo adūgije kūlenganījiwa na bebe? Hama nibūlī lūūlū walekaga ū kūnang'hana ū so būgonzo ū ntemi? Nguno munhū walī wizaga kūmūlaga ū so būgonzo ū ntemi!

16Ū mhayo ūyo wagwītaga gwenūyo gwabūbi no. Nalīkwilahīlīla mu lina lya ng'wa SEEBA mpanga gīkī ū bebe na a banhū bako shing'wigeleelilwe kūcha, nguno mutanang'hanile ū sīng'we būgonzo ū ng'witīīlwa maguta o ng'wa SEEBA. Aliilalangījage aho ūlī henaho, līlī halī ī lichimu lya ntemi īlo lyalī līchimīkile hasī bbihī na ntwe gwakwe, nī shisaabo sha minzī?"

Saulo Kūnīlīīla Daūdi Anekeje

17Ū Saulo ūliitegeleja ī lilaka lya ng'wa Daūdi; ūhaya, "Ī lyenīlo ilaka lyako ng'wana wane Daūdi?" Ū Daūdi ūshosha alīhaya, "Lyane ng'hana baba ntemi."

18Ongeja kūhaya, "Ū baba būgonzo nibūlī shi ī gete akūnkūūbīlījaga ū ntūmami wakwe? Naakenije kī? Ū būhūbi wane būlī mu mhayo kī?

19Na lūūlū ū baba būgonzo ū ntemi ni ayīdegelekage ī mihayo ya ntūmami wakwe. Gīkī, ūlū abize SEEBA ūyo wakwenhelegije ūnūūbūkīle, nalīnomba anukūle shitambò. Alīyo ūlū babize banhū dūhū abo baagwītile ū mhayo gwenūyū, ni bazumagwe kū būtongi bo ng'wa SEEBA! Nguno balīnipeeja nīnge; nawīngīle ū wingīji wane ū mulī SEEBA. Baanipeegije bakūhayaga gīkī, 'Jaga kū bamulungu bangī ūkabatūmamīle.'

20Alilūūlū, ūtizūgenheleja a mininga gane gidīke hasī aho natī kū būtongi bo ng'wa SEEBA. Nguno ū ntemi wa Isilaeli wafumile hanze kūja akūkoobaga ka būda, gītī munhū akūhwīmaga ng'hwale mu ngūlū!"

21A henaho ū Saulo ūhaya, "Daūdi ng'wana wane, nalī ng'hūbi ū nene; shokaga nooyaga lūūlū ū kūgema kūkwītīla yabūbi. Nguno ū bebe wabūbonaga ī lelo ū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

būpanga wane gīkī būlī na mpango ntaale. Alīyo ū nene īyo nakūkwītīlaga ū bebe ya nyachilū, nalī nkenaagūji ha taale no!”

22Hūna ū Daūdi ūhaya, “Līīlī lūūlū aha ī lichimu lya ntemi, ni wizage ūmò wa bayanda bako alīsole.

23Ū SEEBA ng'wene akabanong'haga a banhū būlī ng'wene kūlenganīla na būtūngīlīja na wishigwa wakwe. Ī lelo ū SEEBA walī wakūtūūlaga mu makono gane, alīyo natagemile ū kūkūtūūlīla nkono gwane ū bebe ng'witīīlwa maguta o ng'wa SEEBA.

24Na lūūlū ūmo naalī nawisaabīla ū būpanga wako ī lelo gīkī būlī wa mpango ntaale, nalīnomba ū SEEBA awisaabe nū būpanga wane kūbiza wa mpango, hama anipīje kūfuma mu makoye gose.”

25Ū Saulo ūhaya, “Wīlūkīlwe ng'wana wane Daūdi; nīyo ūkwīta mihayo mitaale no, hama ūkūbiza mpyeni ū muyo.” Hūna ū Daūdi wīnga ho ūja; ū Saulo nang'hwe ūshoka kaya.

1 Sang’weli 27

Daūdi kūja kwikala kū Bafilisiti

1Ū Daūdi aho wideedeng'hanya ū mu ng'holò yakwe ūbona, “Ī gete lūshikū lūmò ū nkono go ng'wa Saulo gūkūnibūlaga. Na lūūlū ī haha gūtīho mhayo gūngī ū gwawiza ūyo nadūgije kūgwīta, ūlū ītī kūpeelela kū sī ya Bafilisiti dūhū; hūna ū Saulo akūgwa ng'holò ooye ū kwikala ūnikooba hose hose ū mu sī ya Isilaeli, nguno nakūbiza nīngaga ū mu nkono gwakwe.”

2Hūna ng'hana ū Daūdi wīnga nabo a banhū bakwe abo magana atandatū, būja kū ng'wa Akishi ntemi wa Gaasi ng'witūnja o ng'wa Maoki.

3Ū Daūdi na a banhū bakwe būūkikala na Akishi kwenūko Gaasi; būlī ng'wene walī na kaya yakwe, ū Daūdi walī nabo a bake bakwe a babīlī, ū Ahinoamu wa Yezileeli nū Abigaili wa Kalimeli, ūyo akachīlwa ngoshi Nabaali.

4Ū Saulo aho wawīlwa gīkī ū Daūdi wapeelelile Gaasi, ooya ū kwikala akūnkoobaga.

5Ū Daūdi ūng'wīla ū Akishi, “Ūlū ūlīnibona ū mu miso gako gīkī nigeleelilwe kwanukūlwa, nilolalolelage ipandī lya kwikala mu nzengo gūmò gwaho ū mu mizengo ya mu sī yako, nikale kwenūko; ī gīsī īlīho nguno kī ū ntūmami wako ū kwikala ng'wikūlū hamò nang'ho?”

6Na lūūlū ū lūshikū lwenūlo ū Akishi ūng'winha ū Daūdi nzengo gwa Zikilagi; kwandīja ikanza lyenīlo kūshisha lelo ū nzengo gwenūyo gūmanīīkile gīkī gwa batemi ba Yuda.

7Ū Daūdi akikala ū mu sī ya Bafilisiti ikanza lya ng'waka ngima na myeji īnè.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Kikalīle ka ng'wa Daūdi mu Zikilagi

8Na lūūlū, ū Daūdi na a banhū bakwe bajaga kūbadumīla Bageshuli, Bagelizi, na Baamaleki. (Kūfuma shikū ja kale a banhū benabo baalī bikaji ba mu sī jenījo, kwandīja Shūūli kūshisha mhandī ja Misili.)

9Būlī kwene ūko wajaga kūbadumīla ū Daūdi walī atalekaga munhū ose ose mpanga, abize ngosha nūūlū nkīma. Alīyo ī ng'holo wasolaga, nī ng'ombe, nī nzobe, nī ngamīla, pyī nī shizwalo; washisolaga washenha ū kūlī Akishi.

10Ū Akishi ūlū wamūūja, "Lelo ng'walwaaga na bana halī?" Ū Daūdi wang'wīlaga, "Twalī Negevu ya Yuda," nūūlū "Negevu ya Yelahimeeli," nūūlū "Negevu ya Bakeni."

11Walī atalekeelaga munhū ose ose ngosha nūūlū nkīma, gīkī ang'wenhe kūlī Akishi; nguno ū Daūdi wiganikaga, "Bakūtūbūūla bahaye gīkī, 'Īyo wītaga ū Daūdi yīyī na yīyī.'" Na lūūlū ī yenīyo hū'ī mbika ya kikalīle kaakwe pyī ī likanza īlo walī ū mu sī ya Bafilisiti.

12Ū Akishi akansanya no ū Daūdi, ūyiganika, "Ū ng'wenūyū akūbiza ntūmami wane wilalī nguno wanung'hile inyema ū kū banhū bakwe a Baisilaeli."

1 Sang'weli 28

Saulo na Nogi wa Endoli

1Ū mu shikū jenījo a Bafilisiti būkuminga mabità gabo kwilwisha būlūgū nabo a Baisilaeli. Ū Akishi ūng'wīla ū Daūdi, "Shikwigeleelilwe ūdeebe gīkī ū bebe na a banhū bako mukūbiza hamò nane ū kū būlūgū."

2Daūdi nang'hwe ūshosha alīhaya, "Būgatū a henaho h'ūkūbona ūmo akīītīlaga ū ntūmami wako. Ū Akishi ūhaya, Yabeela, nīyo ū bebe ūkūbiza nang'hani wane wa shikū jose."

3Ū mu shikū jenījo ū Sang'weli walī wamala kūcha, a Baisilaeli a bose būnīla, na kūnjīka mu nzengo gwa Lama ūko wikalaga. Ū Saulo walī wabapeeja a balogi na a bachūja, bīnga mo ū mu sī.

4Hūna a Bafilisiti bibilinga, biza kūtūūla ng'hambī yabo Shunemu; ū Saulo nang'hwe ūbabilinga pye a Baisilaeli ūtūūla ng'hambī yakwe Giliboa.

5Ū Saulo aho wagabona a mabità ga Bafilisiti, ogoha no ūyūdetema ū mu ng'holò kūlwa nguno ya boobà.

6Aho wamūūja ū SEEBA atanshokegije mhayo gose gose, ībize mu nzīla ya shilooti nūūlū kūtūmamīla Ulimu, nūūlū nzīla ya bahangi.

7A henaho ū Saulo ūbawīla a batūmami bakwe, "Nikoobelagi nkīma nchūja, naje koi nakīlole kwenūko ī nzīla yane!" Būng'wīla, "Alīho ūmò akikalaga Endoli."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Hūna ū Saulo ūzwala shizwalo shingī nasho sha kūng'wīta ajimīlīkane; mu makanza ga būjikū ūja ū kūlī nkīma ng'wenūyo na banhū babīlī. Aho washika ūhaya, “Nitanīlage isamvwa lya būchūja, ūneenhele munhū ūyo nalakūwīle.”

9Alīyo ū nkīma ng'wenūyo ūng'wīla, “Baba tūhaya nang'ho wīmanile a hene īyo wīyīta ū Saulo; ī gīkī a balogi na a bachūja wabamala kūbabūlaga ū mu sī yenīyī! Nibūlī ūlībūtūūlīla ntego gwabūbi gīko ū būpanga wane, ūningīje mu kūcha?”

10Ū Saulo ūng'wilahīlīla ū nkīma ng'wenūyo mu lina lya ng'wa SEEBA; ūhaya, “Nalīkwilahīlīla mu lina lya ng'wa SEEBA mpanga gīkī, ūtūūpandīka nsango kūlwa nguno ya mhayo gwenūyū.”

11Hūna ū nkīma ūmūūja, “Nani ūyo nakwenhele?” Nang'hwe ūhaya, “Nenhelage Sang'weli.”

12Ū nkīma ng'wenūyo aho wamona ū Sang'weli, ūlīla na'ilaka lya higūlya alīng'wīla ū Saulo, “Nibūlī wanilemba baba alīyo gashi ū bebe h'ūlī Saulo!”

13Ū ntemi ūng'wīla, “Īnjaga ū boobà, ūlībona kī?” Ū nkīma ūhaya, “Nalīmona Mulungu wagulumūka kūfuma mu gatī ya sī!”

14Nang'hwe ūbūūja, “Alī na suso kī?” Ū nkīma ūhaya, “Ūūyo namhala wagulumūka, aliza azwalile ng'hanjo.” Ū Saulo ūng'witegeleja gīkī hū ng'wene ū Sang'weli, na lūūlū ūtuja mazwi, winama kūshisha ū būshū būkuumya hasī.

Saulo kūwīlwa mihayo na Sang'weli

15Ū Sang'weli ūng'wīla ū Saulo, “Nibūlī wanikoya koya kūshisha kūnenha kūūnū?” Ū Saulo ūshosha alīhaya, “Ī haha nalī mu makoye madito no, a Bafilisiti baanidumīlile kwilwisha būlūgū naane; alīyo ū Mulungu wanilekile, ooyile ū kūnishokeja mhayo mu nzīla yose yose, ībize ya bahangi nūūlū ya shilooti. H'ī nguno yene naabona nakwitane bebe ūniwīle ū gwa kwīta.”

16Sang'weli nang'hwe ūnshokeja alīng'wīla, “Ū nene ūlīnibūūja kūkooba kī, īkī wakūlekile ū SEEBA, ūgalūka kūbiza ng'wanishi wako?

17Ū SEEBA wagūshikīlīgije ūyo walī wagūhaya mu nzīla yane. Ū SEEBA wabūtandūlile ū būtemi ūwīnja ū mu nkono gwako, ūng'winha nzenganwa ng'wiyo, Daūdi.

18Ī haha ū SEEBA alīkwītīla ī yenīyo kūlwa nguno ūkaleka ū kūng'wigwa, ūlemeelwa ū kūbashikīlīgīja a Baamaleki kūlenganīla nū būpelanu wakwe.

19Ū SEEBA akūkūtūūla mu makono ga Bafilisiti ū bebe, hamò na a Baisilaeli. Nīyo ī ntondo ū bebe na a bitūnja bako mukūbiza hamò naane; nī libità lya Baisilaeli ū SEEBA akūlītūūla mu makono ga Bafilisiti.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Ū Saulo ūgwa loolo ū mīlī, kūlwa nguno ya mihayo ya ng'wa Sang'weli;
yūng'ogohya no, ūgwa pu hasī haho na haho ūgololoka henaho. Walī atī na nguzu
gete nguno walī ataliile ī līīmi lya lūshikū lwenūlo, nī būjikū yaho.

21Ū nkīma ng'wenūyo wiza aho walī ū Saulo, aho wamona ūmo walī ogohela
ūng'wīla; "Baba ūlībona gīkī ū nene ntūmami wako naalī naakūdegeleka,
nūbūdiimīīla mu nkono ū būpanga wane nīta gīt'ūmo walī waniwīlīla.

22Na lūūlū baba nalīkwikūmbīlīja nang'ho ī haha ūndegeleke ū ntūmami wako;
ūzunye nakūbeegeje shilīwa ūlye ūpandīke nguzu, ūdūle kūshimīza ūje."

23Ū wei ūlema ūhaya, "Yaya natūūlyaga!" Alīyo a banhū bakwe būdimana nū
nkīma ng'wenūyo; bandya kūnganikīla kūshisha nose ūbigwa, ūbūūka a hasī
wigasha hisumbī.

24Ū nkīma ng'wenūyo akasangwa alī na mūūga ya ng'ombe ng'īnu a ha
ng'wakwe; wīsīnza haho na haho, ūsola na būsu ūbūluba, ūbeja migatī ya būsu
būtī na shibimbya.

25Hūna ūntengela ū Saulo na a banhū bakwe, būlya. Ū būjikū wenūbo būbūūka
būja.

1 Sang'weli 29

Bafilisiti kūnema Daūdi kū būlūgū

1A mabità ga Bafilisiti gakibilingīla Afeki pye a gose; a Baisilaeli a bene būtūūla ī
ng'hambī yabo bbihī na lwinzī lwa Yezileeli.

2A basugi ba Bafilisiti aho bakūhūūmaga bajile na mabità gabo ga banhū magana
magana na ga shihūmbī shihūmbī, ū Daūdi nang'hwe walīko ū kū numa
washimīzaga na a banhū bakwe hamò nū Akishi.

3A bataale ba mabità ga Bafilisiti būbūūja, "Ali a Bahebulania aba nabo hangī
balīta kī a heneha?" Ū Akishi ūbashokeja a bataale ba mabità ga Bafilisiti ūhaya,
"Ū ng'wenūyū atī Daūdi ūyo walī ntūmami o ng'wa Saulo ū ntemi wa Baisilaeli?
Angū nīyo wamalaga shikū ja kūkīla ha ng'waka ngima alī hamò naane; hama
kūfuma lūshikū lwa kūlekana kwakwe nū Saulo nataalī kūmona shisembo nūūlū
hado."

4Alīyo a bataale ba mabità ga Bafilisiti būndakīīla no; būng'wīla, "Ng'wīnjage ū
munhū ng'wenūyū a henaha ashoke ūko wang'helela kwikala. Atūdūla ū kūja
hamò nise ū kū būlūgū; nguno ū ng'wikanza lya būlūgū ashikile kūtwigalūka. Ī
gīsī adūgije kwiyeeja mu nzīla kī yīngī ū kūlī ise būgonzo, ūlū ītī kūyūūtīna mitwe
ya banhū bise dūhū?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Ū ng'wenūyū, atī ng'wene ū Daūdi ūyo bīmbaga bakūhelelekejaga būhaya gīkī, ‘Ū Saulo wabūlagile maashihūmbī gakwe, ū Daūdi makūmi ga maashihūmbī gakwe?’”

6Hūna ū Akishi ūng'witana ū Daūdi ūng'wīla, “Nalīkwilahīlīla mu lina lya ng'wa SEEBA mpanga gīkī ūlī munhū wa kūsanyiwa; ū nene ni naayega no ū kūkūsola tūje bose ū ng'wibità. Nguno kūfuma ikanza īlo wiza kwigasha hamò nane kūshisha lelo īyī, nataalī kūbona shilingo ū kūlī bebe; alīyo a bataale ba mabità balīkwitīng'wa.

7Na lūūlū shokaga ūje mu mhola, yaya ū kwīta mhayo gose gose ūyo gūdūgije kūbipamya a basugi ba Bafilisiti.”

8Nang'hwe ū Daūdi ūbūūja, “Mm! Ū nene naahūbaga mhayo kī? Wabonile būbi kī ū kūfuma ū kūlī nene ntūmami wako kwandīja aho nizīlile kwikala nang'ho kūshisha lelo īyī? Nibūlī natizūzunīlījiwa ū nene ū kūja nakilwishe na a banishi ba ng'wa baba būgonzo ū ntemi?”

9Ū Akishi ūnshokeja ūng'wīla, “Ū nene namanile gīkī ū mu miso gane oolekije wiza būtaale no, gītī malaika o ng'wa Mulungu; alīyo naaheene a bataale ba mabità ga Bafilisiti baahayaga gīkī, ‘Yaya ū ng'wenūyo ū kūja hamò nise ū kū būlūgū.’

10Alilūūlū, ī ntondo ipuunage ū kūmisha hamò na a batūmami ba ntaale wako, abo wizile nabo; ī līīmi ūlū līlīfuma ning'we mubūūke mushoke.”

11Ng'hana ū Daūdi na a banhū bakwe būbūūka dilū, būshoka ū kū sī ya Bafilisiti; a boi a Bafilisiti bakūlinha bajile Yezileeli.

1 Sang’weli 30

Kūsanga Zikilagi yapembilwe moto

1Ū Daūdi na a banhū bakwe būshika ī Zikilagi lūshikū lwa kadatū lwaaho. Baamaleki būsangwa bīdumīlile ī Negevu nī Zikilagi; aho bīheeba ī Zikilagi bīpemba moto.

2A bakīma būbadima būja nabo, pye na a banhū a bangī abo baalīho hoi, bataale na bado. Batababūlagile, bakabadima dūhū būbajana ūko bajaga.

3Ū Daūdi na a banhū bakwe aho baashika ī Zikilagi, būgūsanga ū nzengo gwabo gwapembilwe moto, na a bake babo pye na a baana babo, bagosha na bakīma baadiimilwe būtwalwa.

4Ū Daūdi na a banhū bakwe būtandūka kūlīla ng'hūngū, būlīla kūshisha jūūshila ī nguzu ja kūlīla.

5Na a bake ba ng'wa Daūdi būbīlī wabo baalī bajanwa, ū Ahinoamu wa Yezileeli nū Abigaili ūyo walī nke o ng'wa Nabaali.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Ū Daūdi akakoya no, nguno a banhū bakwe būyiwīla gīkī bamponde mawe; būlī munhū walī na būsūngū būtaale no ū mu moyo kūlwa nguno ya baana bakwe bagosha na bakīma. Alīyo ū Daūdi ūpandīka nguzu kūfuma kūlī SEEBA Mulungu wakwe.

Daūdi kūmūūja SEEBA

7Hūna ū Daūdi ūng'wīla ū ngabīji Abiasaali ū ng'witūnja o ng'wa Ahimeleki, "Yenhage ī ng'hanjo ya nyagabīji ī ya makono magūhī." Ū Abiasaali ūng'wenhela.

8Ū Daūdi ūmūūja ū SEEBA alīhaya, "Nabakūūbīje a banhū benaba? Nakūbapandīka?" Ūnshokeja, "Bakūūbījage ūkūbapandīka, nīyo ūkūbataaja pyī īsho bajanile."

9Ū Daūdi na a banhū bakwe, banhū magana atandatū, būbūūka bajile, būūkashika ha longa lwa Besooli; bamò babo būsaaga henaho.

10Nguno banhū magana abīlī bakanoga no, būlemeelwa ū kūlūkīla ū longa lwenūlo. Alīyo ū Daūdi ūkūūbīja na a banhū abo magana anè, abo baalī bataalī na nguzu.

11Būmona muna Misili alī ng'witogolo, būng'wenha a halī Daūdi. Būng'winha minzī ūng'wa, na shilīwa sha kūlya,

12ibudīka lya ngatī gwa tiini jūūmīkije, na mabudīka abīlī ga ngatī gwa mizabibu. Aho walya ūng'wa na minzī ūdaama; nguno wal'atī naalya shilīwa nūūlū kūng'wa minzī ikanza lya shikū idatū līīmi na būjikū.

13Hūna ū Daūdi ūmūūja, "Ū bebe ūlī o ng'wa nani? Na wafumaga halī?" Ūhaya, "Nalī muna Misili, nalī nsese wa muna Amaleki. Nakasaata ū baba būgonzo ūnileka, jashikaga shikū idatū ī haha.

14Twīdumīlile Negevu ya Bakelesi, na sī ya Yuda na Negevu ya banhū ba lūdūgū lo Kelebu; nī Zikilagi, ī yene twīpemba na moto."

15Ū Daūdi ūng'wīla, "Ūdūgije kūnitwala ūko balī a banhū benabo?" Nang'hwe ūshosha ūhaya, "Nilahīlīlage tame kūlī Mulungu gīkī ūtūnibūlaga, nūūlū ūtūnitūūla mu nkono go ng'wa baba būgonzo, hū nakūkūtwala ūko balī."

Daūdi kūbatūla Baamaleki

16Ū nsūmba ng'wenūyo ūntwala ū Daūdi ūko baalī, na ng'hana būūkabasanga biyitaga mu mbūga bakūlyaga na kūng'wa; bakūbinaga na būyegi kūlwa nguno ya wingī wa shikolo īsho baalī baadima kūfuma ū mu sī ya Bafilisiti, nī ya Yuda.

17Ū Daūdi wilwisha būlūgū nabo kwandīja mhīndī ya lūshikū lwenūlo līīmi līlījīlīīla kūlibīla, kūshisha mhīndī ya lūshikū lwa ntondo yaho. Batapīlile ūlū ītī basūmba magana anè dūhū abo bakadamhīla ngamīla būpeela, būpūlūgūka.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Ū Daūdi ūshikomoola pyī īsho baalī baashisola a Baamaleki benabo; a bake
bakwe a babīlī nabo ūbapandīka.

19Shitajimīīlile shikolo nūūlū shimò; na a banhū baalīho bose, bado na bataale,
bayanda na baanikī; pyī nī nding'wa ī jingī, nī shikolo shose īsho baalī baasola.
Pyī ī shose ūshishosha ū Daūdi.

20Ī mitugo ī jose ūjisola; a banhū bakwe būjiswaaga madale madaale bajitwalile
ū kū jingī, kūnū bakūhayaga, "Ī jenīji nding'wa ja ng'wa Daūdi."

21Hūna ū Daūdi ūshika a ha longa lwa Besooli aho baalī baabaleka abo magana
abīlī abo bakalemeelwa kūja hamò nang'hwe nguno bakanoga no no no. A banhū
benabo būfuma kūnsūng'wanha ū Daūdi na a banhū abo walī nabo. Ū Daūdi na
a banhū bakwe aho wabeegeela a banhū benabo ūbagīsha.

22Alīyo bamò ū mu banhū abo baalī baja nū Daūdi, baalī baabūbi na bahūnga;
būhaya, "A bing'wana benaba angū bakalemeelwa ū kūja hamò nise, tūtūbinhaga
nding'wa jose jose; ūlū a bake babo na a baana babo, a bene būlī ng'wene akūsola
bakwe atwale."

23Ū Daūdi ūhaya, "Ītī gīko badūgū bane, yaya ū kūshītīla gīko ī shikolo īsho
watwinhile ū SEEBA; nguno hū ng'wene ūyo watūlang'hanile, nī libità īlo lyalī
lyatūūbūkīlile walītūūlile wei ū mu makono gise.

24Nani akūgūzunya ūyo mulīgūhaya gwenūyo? Ū ngabo gwakwe ū wa kūsaaga
akūshilang'hanaga ī shikolo, gūkūbiza gīt'ūmo gūlī ū ngabo gwakwe ū wa kūja ū
kū būlūgū, a bose bakūgabanha mu kūlenganīla."

25Kūfuma lūshikū lwenūlo, ū Daūdi ūshīta ī shenīshi kūbiza shilagīlo na kajīle ū
mu Isilaeli kūshisha lelo.

26Ū Daūdi wahayūshika ī Zikilagi, nding'wa jimò ūbatwalīla banamhala ba sī ya
Yuda, abo baalī banwani biye. Ūhaya, "Līlo inong'ho naamutūmīla kūfuma mu
nding'wa ja kwīngīīla kū banishi ba ng'wa SEEBA."

27A banamhala abo akabatūmīla ī linong'ho lyenīlo baalī ba Beeseli, Lamoti ya
Negevu na ba Yatili;

28bangī ba Aloeli, Sifumoti, Eshitemoa,

29na Lakaali; na ba kū mizengo ya Yelahimeeli, na Bakeni.

30Bangī ba Holima, Boolashani, Ataki,

31na Hebuloni; na a ba kū mapandī gose ayo Daūdi na banhū bakwe baalī baabīta
kwikala mo.

1 Sang'weli 31

Saulo kwibūlaga mu būlūgū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Na lūūlū a Bafilisiti bamba būlūgū kwilwisha na a Baisilaeli; a Baisilaeli
būbapeela a Bafilisiti, bingī babo būgwa mu lūgūlū lwa Giliboa, būchīla
kwenūko!

2A Bafilisiti būng'wisonja ū Saulo na a bitūnja bakwe, būbabūlaga a bitūnja
bakwe, ū Yonasani, Abinadabu nū Malikishua.

3Ū būlūgū būnshitīlīja ū Saulo, balasi būng'wihuuta būnasa masonga būnabūla
kībi no.

4Hūna ū Saulo ūng'wīla ū mūūcha wa shilanga shakwe, "Bebe sopoolaga ī līlūshū
lyako ūnimalīīje, batiziza kūnimalīja a bing'wana abo batasaalilwe benaba
bakūniiguusīja noi!" Alīyo ū mūūcha wa shilanga shakwe ūlema ū kūmūlaga,
nguno akogoha; na lūūlū ū Saulo ūlīsola ī līlūshū lyakwe ūlītega, hūna ūlīgwīla.

5Ū mūūcha wa shilanga shakwe aho wabona gīkī ū ise būgonzo waacha,
nang'hwe ūlīgwīla ī lyakwe ūchīlanīja hamò nang'hwe.

6Na lūūlū ū Saulo na a bitūnja bakwe a badatū, nū mūūcha wa shilanga shakwe,
hamò na a banhū bakwe būcha lūshikū lūmò lwenūlo pye a bose.

7A Baisilaeli abo baalī bazengile ū mu sī ya ntubīlo na a ba kū ntambūko gwa
Yolodani aho babona lyapeela ī libità lya Baisilaeli, bīgwa nī gīkī ū Saulo
wachaaga na a bitūnja bakwe a badatū, bīpeela ī mizengo yabo. Bafilisiti biza
kwikala moi.

8Ī ntondo yaho a Bafilisiti aho biza kūsola ī shikolo sha banhū abo baalī
baabūlagwa, būnsanga ū Saulo mu lūgūlū lwa Giliboa, achiile hamò na a bitūnja
bakwe a badatū.

9Būntīna ū ntwe gwakwe, nī shilanga shakwe būshisola; hūna būtūma banhū
pye a hose ū mu sī ya Bafilisiti, kūjikumūcha ī ng'hūlū jenījo ū mu hekalu ja
bamulungu babo nū kū banhū babo.

10Ī shilanga shakwe būshitūūla mu hekalu ya Maashiteloti, ū mīlī gwakwe
būgūkomeela ha ndugu ya Beti-shani, gūdamīīla henaho.

11Alīyo a banhū ba Yabeshi-gileadi aho bigwa īyo bakagwītīla ū mīlī go ng'wa
Saulo a Bafilisiti,

12pye a banhū babo a bagoosha ba mbagashūūla, būbūūka ī būjikū yenīyo būja
ko ī Beti-shani. Būūkīyicha a ha ndugu ya Beti-shani ī mibīlī yenīyo, ū go ng'wa
Saulo nī ya bitūnja bakwe, bīsola būja nayo Yabeshi būūkīpemba mu moto.

13Hūna a maguha būgasola būgajīka ha sīlīlī ya nshishi ū mu Yabeshi
ng'wenūmo; hanuma būfunga shikū mpungatī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2 Sang'weli

2 Sang'weli 1

Daūdi kwigwa ng'hūlū ja lūfu lo ng'wa Saulo

1Ū Saulo aho alīcha, ū Daūdi akasangwa alī na shikū ibīlī wizile ī Zikilagi, kūfuma ūko akajūūlwa na Baamaleki ūbapyeena.

2Ha lūshikū lwa kadatū lwaho wiza munhū kūfuma ū kū ng'hambī ya ng'wa Saulo; ī shizwalo shakwe shitandagūkile, nū kū ntwe okalaga lūbuubu. Aho washika a halī Daūdi ūgwa ū kū būtongi wakwe ūntugīja mazwi ng'wikūjo.

3Ū Daūdi ūmūūja, "Wafuma halī?" Nang'hwe ūshosha, "Napūlūgūka kūfuma kū ng'hambī ya Baisilaeli."

4Ū Daūdi ūbūūja hangī, "Aliniwīlage yaja ko kinehe?" Sūmba ūhaya, "A banhū babūpeela ū būlūgū, babūlagwa bingī no; nīyo nū Saulo wachaaga, nū ng'witūnja wakwe ū Yonasani."

5Hūna ū Daūdi ūmūja ū nsūmba ūyo akang'wīla ī mihayo yenīyo, "Bebe wadeeba kinehe ī gīkī ū Saulo nū Yonasani bachaaga?"

6Ū nsūmba ng'wenūyo ūhaya, "Naalī nasangwa nalī kū lūgūlū lwa Giliboa, hūna numona ū Saulo wichimaga ichimu lyakwe lyūpulung'hanya; a bashilikale ba magogoteni nabo nūbabona bang'wegeelaga gete.

7Ū mu kwilalangīja kwakwe ūnibona ūnitana; nane niidīka, 'Nene ūūyū baba.'

8Ūnibūūja, 'Ūlī nani ū bebe?' Nūng'wīla, 'Nalī ūmò wa Baamaleki.'

9Hūna ūniwīla, 'Egeelaga aha ūnimalīje nache, nguno nalumīlaga kībi no, hama nalīsaatwa kīngī nasho, alīyo hangī nataalī nalīmpanga!'

10Ng'hana nūng'wegeela nūmūlaga, nguno naalī nabona gīkī ūmo wagwīlaga ng'wenūmo atūdūla ū kūpīla; hūna nīsola ī ngikili īyo yalī ū kū ntwe gwakwe, nī ndeji īyo yalī ū mu nkono gwakwe, shiish'aha nakwenhela baba būgonzo."

11Ū Daūdi na a banhū bakwe būshidima ī shizwalo shabo būshitandūla kūlwa būpīna.

12Būlīla ng'hūngū bakūnīlaga ū Saulo nū ng'witūnja wakwe ū Yonasani, nī libità lya ng'wa SEEBA, pyī nī numba ya Isilaeli, nguno ya kūgwishiwa na līlūshū; ū lūshikū lwenūlo būfunga kūshisha mhīndī.

13Ū Daūdi ūnshokeela kūmūja hangī ū nsūmba ūyo akang'wenhela ī mhola jenījo; ūng'wīla, "Bebe ūlī muna halī?" Ūhaya, "Nalī ng'witūnja wa nobeji, muna Amaleki."

14Ū Daūdi ūmūja, "Ni kinehe walī waleka kogoha kūbūūcha nkono gwako kūnyagaja ū ng'witīīlwa magūta o ng'wa SEEBA?"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15A henaho ū Daūdi witana ūmò wa banhū bakwe ūng'wīla, “Nsangage hoi ūkamūlage!” Ng'hana ūntūla ū munhū ng'wenūyo ūmūlaga.

16Ū Daūdi numho wamalaga kūng'wīla, “A mininga gako gidīkīle ha ntwe gwako bebe ng'wenekīlī. Nguno wikaanīla bebe ng'wenekīlī na nomo gwako ūlīyomba gīkī, ‘Namūlagaga ū ng'witīīlwa maguta o ng'wa SEEBA.’”

Daūdi kūnīla Saulo na Yonasani

17Hanuma ya henaho ū Daūdi ūlīla ng'hūngū akūnīlaga ū Saulo nū ng'witūnja wakwe ū Yonasani,

18ūlagīla gīkī a banhū ba Yuda balangwe ī mihayo ya ng'hūngū yenīyī, (yandīkilwe mu shitabo sha ng'wa Yashaali). Ūhaya:

19“Ee Isilaeli, abo baalī shingilima yako balambalalaga kū magūlya ga sī yako, būchīla kwenūko! Aī mandūgūlū, bagosha ba makaya bagwaga būlī!

20Yaya gete ū kwīkumūcha ī yenīyī ū mu Gaasi, yaya ū kwīsambaaja nū mu mapanda ga Ashikeloni; bashīke ba Bafilisiti batizūyega, batizūdoosa a bashīke ba banhū abo batasaalilwe benabo.

21“Ee bing'we ngūlū ja Giliboa, ni lūtizagūgwa lūme nūūlū kūtūla mbula a ha bing'we; nūūlū gatizūbiza ho matongo kūlwa matwajo ga shakwinha. Nguno a henaho h'aho lwasosohagījiagwa ū lūmūda lwakwe ū wa nguzu; ū lūmūda lwa ng'wa Saulo, lūtīko kūbilwa maguta hangī!

22Ū būta bo ng'wa Yonasani walī būtashokaga numa ū kū mininga ga babūlagwa; nūūlū ī līlūshū lya ng'wa Saulo lyalī lītashokaga dalali ū kū mibimba ya bagosha ba nguzu.

23Ū Saulo nū Yonasani baalī bawiza no, na ba kūyeja no ū mu būpanga wabo; baalī batalekanaga, nūūlū ī licha lītabalekanije. Baalī bapeeji kūtinda kalalīle ka ng'hoonà; hama baalī na nguzu kūtinda ja shimba.

24Bing'we bashīke ba Isilaeli, nīlagi ū Saulo; ū munhū ūyo walūmuzwīkaga shizwalo shaza sha būbeeleji; ūyo wayītūūlīlaga myenda ying'we būlenji wa zahabu.

25Aī mandūgūlū, bagosha ba makaya bagwaaga mu būlūgū! Ū Yonasani walambalalaga kū magūlya ga sī yako ūchīla kwenūko!

26“Napīnīhalaga no kūlwa nguno yako Yonasani ng'wanong'wise; ū kūlī nene walī munhū wa mpango ntaale. Ū būtogwa wako ū kūlī nene walī būtaale no, walī būtaale kūtinda būtogwa wa bakīma.

27Aī mandūgūlū, bagosha ba makaya bagwaaga būlī! Shajimīlaga gete ī shilanga sha būlūgū!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2 Sang'weli 2

Daūdi kūbiza ntemi wa Yuda

1Ū mu shikū jenīlo ū Daūdi ūmūja ū SEEBA, "Naje kū nzengo gūmò gwaho ū mu sī ya Yuda?" Ū SEEBA ūng'wīla, "Jaga." Ū Daūdi ūbūūja hangī, "Halī ūko naje?" Ū SEEBA ūng'wīla, "Jaga Hebuloni."

2Na lūūlū ū Daūdi ūja ko ng'hana, na a bake bakwe a babīlī, ū Ahinoamu wa Yezileeli nū Abigaili ūyo walī nke o ng'wa Nabaali muna Kalimeli.

3Ū Daūdi ūbasola na a banhū abo bajaga hose hose hamò nang'hwe; būlī ng'wene na kaya yakwe, ūja nabo būūkabiza bikaji ba kū mizengo ya Hebuloni.

4Hūna a banhū ba Yuda biza ī Hebuloni, būng'witīīla maguta ū Daūdi gīkī abize ntemi wa numba ya Yuda. Aho bang'winha ī mhola ū Daūdi gīkī a bana Yabeshi-gileadi hū bene abo bakanjīka ū Saulo,

5ūbatūmīla nhūng'wa a banhū ba Yabeshi-gileadi; ūbawīla, "Ū SEEBA ang'wīlūkīle a bing'we kūlwa nguno ya kūng'wītīla ū wiza wenūbo ū sīng'we būgonzo ū Saulo, ng'ūnjīka na kūnjīka.

6Nīyo ū SEEBA leki ang'olekeje wiza na būtogwa būtaale; nū nene nakūng'olekeja wiza bo mbika yenīyo kūlwa nguno ng'wagwītile ū mhayo gwenūyo.

7Alilūūlū, īmagi hīgīyī na mubize bashisha ng'holò; nguno a banhū ba numba ya Yuda banītile ū nene kūbiza ntemi wabo, aho waacha ū sīng'we būgonzo ū Saulo."

Ishi-boshesi kūbiza ntemi wa Isilaeli

8Ū ng'wikanza lyenīlo ū Abuneeli, ng'witūnja o ng'wa Neeli, ūyo walī ntaale wa mabità ga ng'wa Saulo, ūsangwa wansolile ū Ishi-boshesi ū ng'witūnja o ng'wa Saulo, ūntwala Mahanaimu.

9Ūūkang'wīta kūbiza ntemi wa banhū ba Gileadi, Ashuli, Yezileeli, na a banhū ba Efulaimu, Benjamini nī Isilaeli ī yose.

10Ū Ishi-boshesi ng'witūnja o ng'wa Saulo aho alītūūlwa kūbiza ntemi wa Isilaeli walī na myaka makūmi anè, ūsuga ikanza lya myaka ībīlī. Alīyo ī numba ya ng'wa Yuda ī yene yūnondeela Daūdi.

11Ī likanza ī lyose īlo walī Hebuloni ū Daūdi aho alī ntemi wa Yuda, lyalī myaka mpungatī na myeji ītandatū.

12Ū Abuneeli ng'witūnja o ng'wa Neeli ūbūūka ī Mahanaimu kūja Gibeoni, hamò na banhū ba ng'wa Ishi-bosheti ū ng'witūnja o ng'wa Saulo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Ū Yoabu ng'wana Seluya nang'hwe ūja koi na banhū ba ng'wa Daūdi;
būūkamanhīja kwilambo lya Gibeoni. Ibità līmò ligasha kū lwandī ūlū ū
lwilambo lyenīlo, nī libità ī līngī ligasha ū kū lwandī ū lūngī; gikimaalīla.

14Kwimanīla ū Abuneeli wang'wīla ū Yoabu, "Ni babūkage a bayanda bigushe
tūlole!" Yoabu nang'hwe ūzunya alīhaya, "Būgatū ni babūkage."

15Būbūūka ng'hana, būbalwa ikūmi na babīlī a ba lwandī lwa Benjamini, ū kūlī
Ishi-boshesi ng'witūnja o ng'wa Saulo; na a ba lwandī lwa ng'wa Daūdi ikūmi na
babīlī.

16Hūna būlī ng'wene ūndima ū ng'wilwisha wakwe kū ntwe, na kūnchima lūshū
ū mu lūbazu kūshisha lūlibīla; a bose būgwa hasī! Na lūūlū ī lipandī lya henaho ī
Gibeoni litanwa Helikati-hazulimu.

17Ū būlūgū wa lūshikū lwenūlo būkabiza būkalī no; ū Abuneeli na a banhū bakwe
a Baisilaeli būpyenwa na a banhū ba ng'wa Daūdi.

Abuneeli Kūmūlaga Asaheli

18A bitūnja ba ng'wana Seluya baalīho hoi būdatū wabo, ū Yoabu, Abishai nū
Asaheli. Ū Asaheli ū ng'wene walī mpeeji no, gītī laala ya kū matogolo.

19Ūng'wisonja ū Abuneeli; atagalūkile kū būlyo nūūlū kū lūmoso aho alīmpeeja.

20Ū Abuneeli aho wikībūka ū kū numa ūmona ū Asaheli, ūbūūja; "Gashinaga ūlī
bebe Asaheli?" Sūmba nang'hwe ūshosha, "Nene ng'hana!"

21Ū Abuneeli ūng'wīla, "Galūkaga kū nkono gwa būlyo nūūlū gwa lūmoso, ūnsole
ūmò wa bayanda ūntaagīje ng'wenūyo ī shilanga shakwe." Alīyo ū Asaheli
atalekile ū kūng'widomha.

22Ū Abuneeli ūng'hūgūla hangī ū Asaheli, "Bebe lekaga ū kūniidomha gīko ū
nene; nibūlī ūnenheleje kūkūbūlaga? Ī gīsī nakwilola kinehe nū nkūlūyo ū
Yoabu?"

23Kwike ū Asaheli atazunije ūkūleka ū kūmpeeja ū Abuneeli; nose ū Abuneeli
ūlīponya ī lichimu lyakwe lyūkantūla munda ū Asaheli, lyūntūlīla kū someke
yalyo lyūpulung'hanya kū ngongo. Ūgwa ūchīla henaho; būlī munhū ūyūshika
wīma aho akagwīla ū Asaheli ūcha.

24Alīyo ū Yoabu nū Abishai būng'wisonja ū Abuneeli; ī līīmi aho lyayūlengeela
kūhaya kūlibīla, būshika kū ngūlya gwa Ama, bbihī na Gia, kwikūūwa lya kūja
kwitogolo lya Gibeoni.

25Hūna a banhū ba Benjamini bibilinga hamò, kūlondeela būtongeeji bo ng'wa
Abuneeli; būbeeja ibità bīmīīla ha ka ngūlya kalebe, bīma nyagosha kwilwīlīīla.

26Ū Abuneeli ūng'hīlīka ū Yoabu ūng'wīla, "Ī līlūshū līkwikala līkūlyaga banhū
ilalī? Ūtamanile gīkī ū mhayo gwenūyū ū kū ng'halīlo yaho būkūbiza ho būpīna

© 2015 Bible Society of Tanzania.

būtaale? A banhū bako bakūbakūūbīja a badūgū babo kūshisha nanalī hū ūbawīle booye?”

27Ū Yoabu ūhaya, “Nalīkwilahīlīla mu lina lya ng'wa Mulungu mpanga gīkī, ūlū ni ūtahayile mhayo, a bagosha beneba ni babakūūbīlīja a badūgū babo kūshisha kwela ū būjikū.”

28Na lūūlū ū Yoabu wīlīja ī ndūūlilū yakwe, pye a banhū bīma booya ū kūbakūūbīlīja a Baisilaeli; nū būlūgū batalwile hangī.

29Ū būjikū wenūbo bose ū Abuneeli na a banhū bakwe būshimīza kūlītīna ī litogolo lya Alaba. Būūkagūkīla ū mongo gwa Yolodani, būshimīza ī likanza lya līīmi lya dilū ī lyose, kūshisha būshika Mahanaimu.

30Ū Yoabu nang'hwe ūshoka ū kūfuma ū kūnkūūbīja ū Abuneeli, wiza kūbakuminga a banhū bakwe. Aho babalwa yūbonekana gīkī a banhū ba ng'wa Daūdi abo bakabiza batīho baalī ikūmi na kenda, kūleka kūng'wisaaba ū Asaheli.

31Alīyo a banhū ba ng'wa Daūdi baalī babūlaga banhū magana adatū na makūmi atandatū a ba Benjamini, abo baalī nū Abuneeli.

32Būnsola ū Asaheli būūkanjīka Betelehemu mu shigila sha ng'wa ise. Hūna ū Yoabu na a banhū bakwe būshoka Hebuloni, būkeeyula bakūshimīzaga; būūkashika ko būleela ū būjikū.

2 Sang’weli 3

Kaya ya ng'wa Daūdi

1Būkabiza ho būlūgū ikanza lya shikū ningī a ha gatī ya numba ya ng'wa Saulo nī ya ng'wa Daūdi. Kwike ū Daūdi ongeja kūpandīka nguzu, alīyo ī kaya ya ng'wa Saulo yongeja kūgogoloha.

2Aho alī mu Hebuloni ū Daūdi, akabyalīlwa baana bagosha aba: Ū myalwa wakwe wa kwandya walī Amunoni, ng'witūnja o ng'wa Ahinoamu ūyo walī muna Yezileeli.

3Ū wa kabīlī Kileabu ng'witūnja o ng'wa Abigaili, ūyo walī nke o ng'wa Nabaali muna Kalimeli. Ū wa kadatū Abusalomu ng'witūnja o ng'wa Maaka, nshīke o ng'wa Talimai, ntemi wa Geshuli.

4Ū wa kanè Adonia ng'witūnja o ng'wa Hagisi; ū wa katanò Shefatia ng'witūnja o ng'wa Abitaali.

5Wa katandatū Isileamu ng'witūnja o ng'wa Egila, nke o ng'wa Daūdi. A benaba hū abo akabyalīlwa ū Daūdi aho alī Hebuloni.

Ishi-bosheti kwilemeelwa na Abuneeli

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Ū mu shikū ja būlūgū a ha gatī ya numba ya ng'wa Saulo nī ya ng'wa Daūdi, gashi
ū Abuneeli wizengaga wei ng'wenekīlī ū mu numba ya ng'wa Saulo.

7Na lūūlū ū Saulo walī na nkīma ūngī, witanagwa Lizipa ng'wana Aiya. Lwise
lūmò ū Ishi-bosheti ūmūja ū Abuneeli, "Nibūlī wandije kūlaala nū nke o ng'wa
baba?"

8Ū Abuneeli gūmpelanya no ū mhayo gwenūyo, ūyo akawīlwa na Ishi-bosheti;
ūshosha alīhaya, "Bebe ū nene mmho gashi ī gete nalī ntwe gwa mvwa ya banhū
ba lūganda lwa Yuda? Ī lelo yenīyī nalīyītīla wiza būtaale no ī kaya ya ng'wa so ū
Saulo, na a badūgū bakwe, pye na a banwani biye; nataalī kūkūtūūla mu nkono
go ng'wa Daūdi! Alīyo ū bebe hū walinhya kūnisola būbi kūlwa nguno ya nkīma
ng'wenūyū!

9Ū Mulungu ni antūlage hataale ū Abuneeli na kūtinda ho, ūlū natang'wītīlile ū
Daūdi ū mhayo ūyo SEEBA wang'wisagīja mu kwilahīla,

10ū gwa kūbūsaamya ū būtemi kwīnga ū mu numba ya ng'wa Saulo na
kūlīguzuhya ī lisumbī lya ng'wa Daūdi wīsug'ī Isilaeli nī Yuda kwīngīīla Dani
kūshisha Beeli-sheba."

11Ū Ishi-bosheti atagimile kūnshokeja mhayo nūūlū gūmò ū Abuneeli, nguno
walī ang'ogohile.

Abuneeli kūnkondela Daūdi

12Hūna ū Abuneeli ūtūma banhū baje ūko wikalaga ū Daūdi bakahooye
nang'hwe bang'wīle, "Ī sī yenīyī ya ng'wa nani? Tūbeejage būlagane a ha gatī
yako nū nene, nakūkūgunanha ū kwīnyamula ī Isilaeli ī yose īkūgalūkīle bebe."

13Ū Daūdi ūhaya, "Būgatū nakūbeeja nang'ho ū būlagane; alīyo gūlīho mhayo
gūmò ūyo shikwigeleelilwe ūgūshikīlīje tame. Yaya ū kwiza ū kwibona nū nene
ūlū ūtizile nang'hwe ū Mikali, ū nshīke o ng'wa Saulo."

14Hūna ū Daūdi ūtūma nhūng'wa ū kūlī Ishi-bosheti ū ng'witūnja o ng'wa Saulo;
ūhaya, "Ninhage ū nke wane ū Mikali ūyo nakalomvwa kūfunya makoba igana
ga Bafilisiti hū nūtoojiwa."

15Ū Ishi-bosheti ūlagīja ng'hana, ūīlwa ū Mikali ū kūlī ngoshi ū Palitieli
ng'witūnja o ng'wa Laishi.

16Ū ngoshi ūnkūūbīja; waja akūnīlīīlaga a ha numa, ūūkashika Bahulimu. Hūna ū
Abuneeli ūng'wīla, "Bebe shokaga kaya lūūlū;" ūshoka kaya ng'hana.

17Hanuma ya henaho ū Abuneeli ūhooya na a banamhala ba Isilaeli ūbawīla, "A
makanza ga shikū ja kū numa ng'walī na ng'hūmbū ja kūng'wīta Daūdi kūbiza
ntemi wing'we.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Gwītagi lūūlū ī haha, nguno ū SEEBA walī wang'haya ū Daūdi mu kwisagīja, A banhū bane a Baisilaeli nakūbapīja mu nzīla ya nkono gwa ntūmami wane Daūdi, ū kūfuma ū mu makono ga Bafilisiti, nū mu makono ga banishi babo a bose."

19Na a banhū ba lūganda lwa Benjamini ūhooya nabo būshū kū būshū ū Abuneeli; wahayīnga a henaho ūja ī Hebuloni, kūjūng'wīla ū Daūdi īyo baalī na ng'hūmbū ja kwīyīta a Baisilaeli a bose, na a ba numba ya ng'wa Benjamini.

20Aho alīja walī na banhū makūmi abīlī, wahayūshika ī Hebuloni ū kūlī Daūdi, ū Daūdi ūng'wītīla shigukulu ū Abuneeli na a banhū bakwe.

21Hūna ū Abuneeli ūng'wīla ū Daūdi, "Īkī naje nīyo ī haha nakamilingīle ū baba būgonzo ū ntemi pye a Baisilaeli, babeeje ilagane nang'ho; ūbize ntemi wa mihayo yose gīt'ūmo ītogelilwe ng'holò yako." Ū Daūdi ūnaga ū Abuneeli, ūja mu mhola.

Yoabu kūng'wibanga Abuneeli

22Lītabītile ikanza a banhū ba ng'wa Daūdi būshoka nū Yoabu; baalī baja ipandī ilebe kwilwisha būlūgū, būshoka na nding'wa ja būyaga. Alīyo ū Abuneeli walī atī hamò nū Daūdi ū mu Hebuloni, nguno ū Daūdi walī wamala kūnaga ūja mu mhola.

23Ū Yoabu aho wiza na a bashilikale bakwe, ūwīlwa, "Ū Abuneeli ng'witūnja o ng'wa Neeli walī wizaga ū kūlī ntemi; ū ntemi ūnekela ūja, wajaga mu mhola."

24Ū Yoabu ūja ū kūlī ntemi ūūkang'wīla, "Wītaga mhayo kī lūūlū ū gwenūyū? Ūlībona gīkī ū Abuneeli walī wiyenhaga ū kūlī bebe! Nibūlī walī waneka ūja? Wajaga lūūlū ng'hana ī haha!

25Ū bebe ūndeebile gete ū Abuneeli ū ng'witūnja o ng'wa Neeli; wakūkījaga masala, nguno walī wizaga kūkūlemba lemba, abone ūmo ūkūjīlaga, īmane īyo ūkwīyītaga."

26Ū Yoabu ūfuma ūmo walūngalūngīlaga na Daūdi, aho wīnga ūtūma banhū būmpeeleela ū Abuneeli, būūkampandīkīla kū lwinzī lwa Sila būnshosha; alīyo ū Daūdi walī atamanile.

27Ū Abuneeli aho washoka, ū Yoabu ūmpūnja ha mhūjo, begeela ha gatī gatī ya mita, gītī alīhaya kūhoya nang'hwe mu mbisīla. Aho balī henaho, ū Yoabu ūnyugūūla ū Abuneeli līlūshū lwa mu nda, kūlwa kūmala shiilī nguno ya kūmūlaga nzunaye Asaheli, ū Abuneeli ūchīla henaho!

28Lītabītile ikanza ū Daūdi ūgwigwa ū mhayo gwenūyo; ūhaya, "Ū nene nū būtemi wane tūlī beela ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA shikū jose ja welelo na welelo, tūtī na kwihīga ū mu mininga ga ng'wa Abuneeli ū ng'witūnja o ng'wa Neeli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

29A mininga gakwe ni gidīkīlage ha ntwe go ng'wa Yoabu, na kū banhū bose a ba
mu numba ya ng'wa ise! Ū mu kaya ya ngwa Yoabu atizūleka kwilonga mo
munhū wa kūpandīka ilonda līmholela kū limu, nūūlū wa kūsaata mbiji, nūūlū
wa kūlemehala ūyūshimīzīla nang'ha, nūūlū wa kūbūlagwa bo līlūshū, nūūlū wa
kūkoyiwa nzala!"

30(Ū Yoabu nū nzunaye ū Abishai bakamūlaga ū Abuneeli kūlwa nguno walī
wamūlaga nzuna wabo, ū Asaheli ū mu būlūgū wa Gibeoni.)

Banhū kūnīla Abuneeli

31Hūna ū Daūdi ūng'wīla ū Yoabu na a banhū abo baalī hamò nang'hwe,
"Tandūlagi ī shizwalo shing'we muzwaale magūnīla munīle ū Abuneeli." Ū ntemi
Daūdi ūshimīza na magūlū gakwe wei ng'wenekīlī akwīlondeelaga ī macheela
īyo yalī ībūūkīgije mimba.

32Būnjīka ū Abuneeli mu Hebuloni, ū ntemi ūlīla ng'hūngū n'ilaka lya higūlya, a
ha shigila sha ng'wa Abuneeli; na a banhū a bangī pye a bose bakalīla no.

33Ū ntemi wīmba ī lyīmbo īlī kūlwa kūnīla ū Abuneeli; ūhaya: "Ni kinehe ū
Abuneeli kūcha kachīle gītī ka mbūūlī?"

34A makono gako gaalī gatatungilwe, nūūlū a magūlū gako gaalī gatabohiwe.
Ūmo munhū akagwīlaga kū būtongi wa bahūnga, nū bebe wagwaga gīko! A
banhū būshokeja kūnīla hangī pye a bose!

35Hanuma ya henaho a banhū bose pye būng'wegeela ū Daūdi kūng'wikūmbīlīja,
alye shilīlwa aho ītaalī līīmi. Alīyo ū Daūdi wilahīla alīhaya, "Ū Mulungu ni
anitūlage hataale na kūtinda ho, ūlū nalaaloje ngatī nūūlū shilīwa shingī shose
shose, aho līīmi lītaalī kūlibīla!"

36Pye a banhū būgūloleela ū mhayo gwenūyo būyega, nīyo būlī mhayo ūyo
akagwīta ū ntemi gūkabayeja.

37Na lūūlū ū mu lūshikū lwenūlo a banhū būbona hape gīkī ū nkono gwa ntemi
gwalī gūtīmo ū mu kūbūlagwa kwa ng'wa Abuneeli ng'witūnja o ng'wa Neeli.

38Hūna ū ntemi ūbawīla a batūmami bakwe alīhaya, "Mutūdeebaga gīkī ī lelo ū
mu Isilaeli wagwaaga munhū ntaale na nkūjiwa?

39Ī lelo yenīyī ū nene natī na nguzu, nūūlū īkī nalī ng'witīīlwa maguta kūbiza
ntemi; a ba ng'wana Seluya benaba balambu no ū kūlī nene. Ū SEEBA ni
ang'wītīlage ū ng'hūbi kūlenganīla nī shītīle shakwe ī shabūbi!"

2 Sang'weli 4

Ishi-boshesi kūbūlagwa

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Ū Ishi-boshesi ng'witūnja o ng'wa Saulo aho wigwa gīkī ū Abuneeli wabūlagīlagwa Hebuloni, akacha idedebaji; nīyo pye a Baisilaeli būzwangana kīngī nasho.

2Ū wei ū ng'witūnja o ng'wa Saulo ng'wenūyo walī na bagosha babīlī batongeeji ba mabità mado mado ga bashilikale. A mina gabo, ū ūmò witanagwa Baana, ū ng'wiye Lekabu; baalī bitūnja ba ng'wa Limoni muna Beeloti munhū wa lūganda lwa Benjamini; ī Beeloti īkisaabīlagwa kū banhū ba lūganda lwa Benjamini.

3A banhū ba Beeloti bakapeelela Gitaimu, būūkabiza bikaji ba kwenūko gītī balobeji kūshisha lelo.

4(Ū ng'witūnja o ng'wa Saulo ū Yonasani, walī na ng'witūnja nemehazu ū mu magūlū, lina lyakwe walī Mefi-boshesi. Ī mhola ja ng'wa Saulo nū Yonasani aho jiliza kūfuma ī Yezileeli, ū nyanda ng'wenūyo walī na myaka ītanò. Walī na neji wakwe, ūnsola ūpeela nang'hwe wangū wangū, alīyo aho aliyangūhīlīja kūpeela, ūgwa ū nīgīnī ūlemehala ū mu magūlū.)

5Na lūūlū lūshikū lūmò a bitūnja ba ng'wa Limoni ū muna Beeloti, a ba Lekabu nū Baana, bakaja ū kū numba ya ng'wa Ishi-boshesi; būshika a ha ng'wakwe makanza ga līīmi lyasebaga, būnsanga alī mu numba wigoloolaga.

6Bingīla ū mu numba, kolobe kūja kū chūmba sha mu gatī, gītī balīkasola ngano; būshika būnchima lūshū mu nda; būnyeenyeeka a basūmba ba shikūlū na shizuna benabo, ū Lekabu nū Baana būtoloka būjimīīla.

7A ha kizīle kabo bansanga alī kū chumba shakwe sha kūlaala wigoloolaga. Aho banchima lūshū ūcha, būgūtīna ū ntwe gwakwe būja nago, būbītīla nzīla ya kwitogolo lya Alaba, būshimīza būjikū pe bagūbūūkije.

8Ū ntwe go ng'wa Ishi-boshesi būgūtwaala Hebuloni kūlī Daūdi būūkashikīla kūng'wīla ū ntemi, "Baba twakwenhela gūūyū ntwe go ng'wa Ishi-boshesi ng'witūnja o ng'wa Saulo, ūyo walī ng'wanishi wako na wakoobaga kūkwīngīja būpanga wako. Ī lelo ū SEEBA waamalīlaga shiilī ū baba būgonzo ū ntemi, ū kūlī Saulo nī shibyalīlwe shakwe."

9Ū Daūdi ūbashokeja a ba Lekabu nū ng'wana wa ng'wawe ū Baana, a bitūnja ba ng'wa Limoni muna Beeloti; ūbawīla, "Nalīng'wilahīlīla mu lina lya ng'wa SEEBA mpanga ūyo wanipīja kūfuma mu makoye ga mbika jose; gīkī

10munhū akiza Zikilagi kūniwīla, 'Ū Saulo wachaaga,' kūnū akwiganikaga alīninha mhola nsoga, nakandima nūmūlaga. Ī lyenīlo hū lyūbiza inong'ho lya kūng'winha ū ng'wenūyo.

11Al'a banhū babūbi ba kūmūlaga munhū wa mhola alaalile ha būlīīlī mu kaya yakwe, natūgalomba a mininga gakwe kūfuma mu nkono gwing'we, namuyagaje ī haha yenīyī nīyīngīje ī sī ū būsoso wenūbū?"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Hūna ū Daūdi ūbalagīla basūmba ba ha ng'wakwe būbabūlaga a banhū benabo. Būbatīna a makono nī mhambala jabo, ī mibimba yabo bīnungeleja bbihī n'ilambo lya Hebuloni. Ū ntwe go ng'wa Ishi-boshesi būgūsola būgūjīkīla Hebuloni ng'wenūmo, mu shigila sha ng'wa Abuneeli.

2 Sang'weli 5

Daūdi kūbiza ntemi wa Isilaeli yose

1Hanuma ya henaho, a Baisilaeli būja balī ng'anda jabo jose, būūkashika ī Hebuloni ū kūlī Daūdi; aho bashika būng'wīla, "A bise tūlī mīlī na mininga gako gete.

2Ī shikū ījo Saulo walī ntemi wise, ū bebe h'ūyo wagatongeelaga a mabità ga Baisilaeli ū mu makanza ga kūja kū būlūgū na kūshoka. Nīyo ū SEEBA wakūwīla hape gīkī, 'Ū bebe hū ūkūbadīīma a banhū bane a Baisilseli, hama ūkūbiza nsugi wabo.'"

3Na lūūlū a banamhala bose ba Baisilaeli aho biza ī Hebuloni ū kūlī ntemi Daūdi, ū ntemi ūbeeja būlagane hamò nabo ī Hebuloni kū būtongi bo ng'wa SEEBA; būng'witīīla maguta ū Daūdi kūbiza ntemi wa Isilaeli.

4Ū Daūdi aho alandya kūbiza ntemi walī na myaka makūmi adatū; ūsuga ikanza lya myaka makūmi anè.

5Ī Hebuloni akikala ikanza lya myaka mpungatī na myeji ītandatū alī nsugi wa Yuda; ī Yelusalemu wikala myaka makūmi adatū na idatū abasugile a Baisilaeli a bose nī Yuda.

Daūdi kūgūdima nzengo gwa Yelusalemu

6Hūna ū ntemi ūja na a bashilikale bakwe kūjūgūdumīla ū nzengo gwa Yelusalemu, kwilwisha būlūgū na a Bayebusi a bazengi baamo. A Bayebusi būng'wīla ū Daūdi, "Ūtūdūla ū kūshika ū ng'wenūmu, nguno nūūlū babboku dūhū na balemehazu bakūkūhangīja!" A boi biganikaga, "Ū Daūdi atūdūla ū kwingīla ū ng'wenūmu."

7Alīyo naheene ū Daūdi akīdima ī ng'hambī ya kūpīlīla ī ya mu Sayuni, gūbiza nzengo go ng'wa Daūdi.

8Ū lūshikū lwenūlo ū Daūdi ūhaya, "Ose ose ūyo atogilwe kūbaheeba a Bayebusi, shing'wigeleelilwe abītīle ī nzīla īyo badahi ba minzī bakabītīlaga, alinhe ko abasange a 'balemehazu na a babboku' abo ng'holò ya ng'wa Daūdi ībakolilwe." H'ī nguno yene lūlīho lūsumo lūhayile, "A babboku na a balemehazu batīko ū kwingīla ū ng'wikūlū."

9Na lūūlū ū Daūdi ūbiza ng'wikaji wamo ū mu ng'hambī ya kūpīlīla, wīyitana "Nzengo go ng'wa Daūdi." Ūzenga ho chiza a h'ipandī lyenīlo, kwandīja ipandī lya Milo, kwingīīla mu gatī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Hūna wiseema kūbiza na būdūla, nguno ū SEEBA Mulungu wa Būdūla bose walī hamò nang'hwe.

11Lītabītile ikanza ntemi Hilamu wa Tulo ūntūmīla ū Daūdi banhū; būja na mitī ya ng'wininga, hamò na baselemala na bazengi ba numba, būūkanzengela ū Daūdi numba y'ikūlū.

12Ū Daūdi ūbona hape gīkī ū SEEBA wantūūlaga a ha būtemi wa Isilaeli, na gīkī ū būtemi wakwe wabūgūngūhyaga kūlwa nguno ya banhū bakwe a Baisilaeli.

13Ū Daūdi aho wīnga ī Hebuloni, akongeja kūtoola bakīma bangī ū mu Yelusalemu; ūbyalīlwa baana bangī bagosha na bakīma.

14A mina ga baana abo bakabyalīlwa kwenūko gaya aha: Shamua, Shobabu, Nasani, Solomoni,

15Ibuhaali, Elishua, Nefegi, Yafia,

16Elishama, Eliada, na Elifeleti.

Daūdi Kūbapyena Bafilisiti

17A Bafilisiti aho bigwa gīkī ū Daūdi witīīlilwe maguta kūbiza ntemi wa Baisilaeli, būja koi pye a bose kūjūnkooba; alīyo ū Daūdi wigwa, wika mu ng'hambī ya kūpīlīla ūkibisa ng'wenūmo.

18A Bafilisti aho bashika, biyiita kū ntulumenho gwa Lefaimu;

19hūna ū Daūdi ūmūja ū SEEBA, "Nabasange koi a Bafilisiti nakabadumīle? Ūkūbatūūla ū mu nkono gwane?" Ū SEEBA ūnshokeja, "Jaga koi ng'hana, nguno a Bafilisiti nakūbatūūla mu nkono gwako."

20Hūna ū Daūdi ūja Baali-pelazimu, ūūkabapyenela kwenūko; ūhaya, "Ūmo ihūūma lya minzī līkapyagūlīlaga, h'ūmo wabapyagūlīla ū SEEBA a banishi bane ū kū būtongi wane." Na lūūlū ī lipandī lyenīlo litanwa Baali-pelazimu.

21A Bafilisiti būpeela, būleka henaho mashikolo gabo ga kwitongelegeja; ū Daūdi na a banhū bakwe biza būgasola būgajana.

22A Bafilisiti batadīīlile biza hangī biyita ū kū ntulumenho gwa Lefaimu;

23ū Daūdi ūmūja hangī ū SEEBA. Ūng'wīla, "Yaya ū kūja wabisongaga, pīndaga ūkabizīīle kū numa yabo, ūlabadumīle wishīkīgije mu mitī ya mifolosadi.

24Na lūūlū ūlū wigwa mishaadūko kwigūlya ya matambī ga mifolosaadi gītī banhū bingī bakūshimīzaga, a henaho kalaganaga lūūlū wandye milīmo; nguno numho ū SEEBA watongelaga ū kū būtongi wako, akūlītūlaga ī libità lya Bafilisiti."

25Ng'hana ū Daūdi wīta gīt'ūmo SEEBA akanagīīlīla; ūbatūlagūla a Bafilisiti nzīla ngima kwandīja Geba kūshisha Gezeeli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2 Sang'weli 6

Isandīko kwenhwa Yelusalemu

1Ū Daūdi ūbabilinga hangī a banhū abo baalī basanyiwe no no no ū mu Isilaeli ī yose; ī lisaabu lyabo a bose būshika shihūmbī makūmi adatū.

2Hūna ū wei na banhū bakwe būbūūka bajile Baale-yuda kūjūlyenha kūfuma koi ī lisandīko lya ng'wa Mulungu, īlo līkitanagwa mu Lina lyenīlo, ī lina lya ng'wa SEEBA wa Būdūla bose, ūyo isumbī lyakwe lya būtemi līlī ha gatī gatī ya makelubi ayo galī h'isandīko.

3Na lūūlū ī lisandīko lya ng'wa Mulungu būlītūūla h'igogoteni ipya, hūna būlīfunya ū mu numba ya ng'wa Abinadabu, īyo yalī ha ngūlya. Uza na Ahiyo, bitūnja bakwe ū Abinadabu hū abo baalītongeelaga ī ligogoteni ī lipya lyenīlo,

4Īlo lyalī nī lisandīko lya ng'wa Mulungu a higūlya yalyo; ū Ahiyo washimīzaga ū kū būtongi walyo.

5Ū Daūdi nī numba ya Isilaeli ī yose baalī bayega no ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA, babinaga na ngunzu jabo jose, kūnū bakwīmbaga na kūtūla ndono, malimba, shitumba, nzege, na mabbaadi ga kūkūbanya.

6Bahayūshika ha lūbūūga lwa kūtūlīla lwa ha ng'wa Nakoni, ī ng'ombe jiguumha; ū Uza ūgoloola nkono ūlīdima ī lisandīko lya ng'wa Mulungu.

7A henaho ū būpelanu bo ng'wa SEEBA būmpembekela ū Uza kūlwa kūgwīta ū mhayo gwenūyo, ūntūla ūchīla a h'isandīko lya ng'wa Mulungu.

8Ū Daūdi ūsaaya nguno ū būpelanu bo ng'wa SEEBA būkanseesekela ū Uza; ī lipandī lyenīlo ūlitana Pelezi-uza.

9Ū lūshikū lwenūlo ū Daūdi ūng'ogoha ū SEEBA; ūhaya, "Līdūgije kinehe ū kwiza a ha ng'wane ī lisandīko lya ng'wa SEEBA?"

10Na lūūlū ū Daūdi ūlemeelwa ū kūlīshikīlīja ī lisandīko lya ng'wa SEEBA ū mu nzengo go ng'wa Daūdi, ūkūjiikala nalyo. Ūlīlija ha ng'wa Obedi-edomu, ūmò wa Bagītī.

11Ī lisandīko lya ng'wa SEEBA likala ū mu numba ya ng'wa Obedi-edomu ū Ngītī ikanza lya myeji idatū, ū SEEBA ūng'wīlūkīla ningī no ū munhū ng'wenūyo nī kaya yakwe.

Daūdi kūbina kū būtongi bo ng'wa SEEBA

12Ū Daūdi ūwīlwa, "Ū SEEBA wayīlūkīlile ningī no ī kaya ya ng'wa Obedi-edomu, nī shose īsho alī nasho, nguno y'isandīko lya ng'wa Mulungu." Na lūūlū ū Daūdi wika koi kūjūlyenha ī lisandīko lya ng'wa Mulungu kūfuma ū mu numba ya ng'wa Obedi-edomu ūlīshikīlīja ū mu nzengo go ng'wa Daūdi mu būyegi būtaale.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Abo baalī balībūkije ī lisandīko lya ng'wa SEEBA aho bashimīza shidanda shitandatū, ū Daūdi ūsīnza nzagamba na mūūga ya ng'ombe ng'īnu, ūshifunya kūbiza shitambò.

14Ī likanza lyenīlo ū Daūdi walī azwalile ng'hanjo ya nyagabīji ya kitaani, wabinaga no na nguzu jakwe jose kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

15Na lūūlū ū Daūdi nī numba ya Isilaeli ī yose, būlīlinhya balyenhile ī lisandīko lya ng'wa SEEBA, bakūtūlaga mhūndū na kūng'ang'aaja nhaaninga nīyo kīngī nasho!

16Ī lisandīko lya ng'wa SEEBA aho līlīshikīīla ū mu nzengo go ng'wa Daūdi, ū Mikali ū nshīke o ng'wa Saulo walolelaga ng'widilisha. Aho wamona ū Daūdi akūbinaga na kwikīndagūka kū būtongi bo ng'wa SEEBA, ūndalaha no ū mu ng'holò yakwe.

17Hūna lūūlū būlīshikīlīja ī lisandīko lya ng'wa SEEBA, būlītūūla a ha wikalo ūbo lyalī lyalonja longejiwa, ū ng'wiheema īlo walī walībeegeja ū Daūdi. Hanuma ya henaho ū Daūdi ūfunya shitambò sha kūpemvwa na shakwinha sha būsangī kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

18Aho wamala ū kūfunya ī shitambò sha kūpemvwa nī shakwinha sha būsangī, ūbalombela a banhū mu lina lya ng'wa SEEBA ū Ndūji wa shose.

19Hūna pye a banhū ū ng'wibità lya Baisilaeli, bagosha na bakīma, būlī ng'wene winhwa nū Daūdi shipande sha ngatī, keki ya nhende, na keki ya mizabibu. Na lūūlū a banhū būsambaala kūja kaya, būlī ng'wene kū ng'wakwe.

Mikali kūndalaha Daūdi

20Ū Daūdi aho washoka kaya gīkī abalombele na a banhū ba ha ng'wakwe, ū Mikali ū nshīke o ng'wa Saulo ūfuma kūnsūng'wanha; ūng'wīla, “Mm lelo īyī, lekaga na kūyomba nīyo; ū ntemi wa Isilaeli walī na kigūngūhīje kangī nako! Walifunangūlaga na kwigoola kū būtongi wa basese ba batūmami bakwe, gīt'ūmo bakīītīlaga dūhū a basaji!”

21Nang'hwe ū Daūdi ūshosha alīhaya, “Ū nene naalītaga ī yenīyo kū būtongi bo ng'wa SEEBA ūyo akanisola, ūneka ū so nūūlū ūngī ose ose wa kūfuma ū mu numba ya ng'wawe; ūnīta ū nene kūbiza ntongeeji wa banhū ba ng'wa SEEBA a Baisilaeli, na lūūlū shiniigelile nabine ng'hana ū kū būtongi wakwe ū SEEBA.

22Hama nakongeja kūbiza ndalahwa kūtinda ūmo nalī ī haha; nīyo ū mu miso gane ū nene ng'wenekīlī nakongeja kwika sīlīlī. Alīyo ū kū bakīma a basese abo ūlībahaya benaba, nakūbonekana nalī n'ikūjo itaale no.”

23Ū Mikali, ū nshīke o ng'wa Saulo, atabyalile baana kūshisha lūshikū lwa kūcha kwakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2 Sang'weli 7

Mulungu kūng'wisagīja Daūdi

1Na lūūlū ū ntemi aho wigasha ū ng'wikūlū lyakwe ūlembeela, nū SEEBA
ūng'wifuuja ū kū banishi bakwe bose abo baalī bampīndīlīgije hose hose,

2ūng'wīla ng'hangi Nasani, "Ū nene ī haha nalī mu numba yawiza ya mitī ya
ng'wininga, alīyo ī lisandīko lya ng'wa Mulungu līlī ng'wiheema!"

3Ū Nasani ūnshokeja ū ntemi alīhaya, "Gwītage ūyo ūlī nago ū mu ng'holò yako,
nguno ū SEEBA alī hamò nang'ho."

4Ū būjikū wenūbo ū mhayo go ng'wa SEEBA gūng'wizīīla ū Nasani; gūng'wīla,

5Jaga ūkang'wīle ū ntūmami wane ū Daūdi, Ū SEEBA alīhaya gīkī, "Ū bebe hū
ūkūnizengela numba ya kwikala mo ū nene?

6Kūfuma ī likanza īlo nakabīnja a Baisilaeli mu Misili kūshisha lelo īyī, nataalī
kwikala mu numba. Naakwījaga ī myaka nakūjaga ūko nū kūko, alīyo ū wikalo
wane ng'wiheema dūhū.

7Līlīho īpandī lyose lyose ūko naja hamò nabo a banhū bane a Baisilaeli, hūna
nūlūngalūnga na nsugi nūūlū ūmò ū mu banhū abo naabalagīlaga kūbadīīma,
nūng'wīla gīkī, 'Nibūlī ūtaalī kūnizengela numba ya mitī ya ng'wininga?'

8Alilūūlū, ū ntūmami wane ū Daūdi ng'wīlage gīkī, 'Ū SEEBA wa būdūla bose
alīhaya gīkī, Ū bebe nakwīnja kū madīīmīlo, nūkūlecha nīmo gwa kūdīīma
ng'holo nguno naalī natogilwe ūbize nsugi wa banhū bane Baisilaeli.

9Ū nene nalī hamò nang'ho būlī kwene ūko ūkūjaga, na a banishi bako nakūjaga
nūbayagaja nene ū kū būtongi wako. Na lūūlū ī haha nakūlīkūja no ī lina lyako,
lībize itaale gīt'ūmo galī mina ga bataale ba mu sī.

10Hanuma a banhū bane a Baisilaeli nakūbabeegeja ipandī lyabo benekīlī,
nabahambe ho gete, bapandīke kaya yabo ya wikomangīle; booye ū kwikala
bakūkoyakoyiagwa. A banhū babūbi batūbakoya hangī gīt'ūmo bīītīlaga ī
kwandya.

11Nguno h'ūmo bakūbīītīlaga nī haha a banhū bane a Baisilaeli, kūfuma aho
nandīja kūbatūūlīla balamuji. Nīyo nakūkwifuuja gete booye ū kūkūkoya a
banishi bako pye a bose.' Hama a higūlya ya yenīyo ū SEEBA alīhaya gīkī, 'Ū
SEEBA ng'wenekīlī akūkūbeegeja numba.

12Ī shikū jako ūlū jūshila, lyūshika ikanza lya kwifuula na bakūlūgenji bako,
nakūngūngūhya ūmò wa mu būbyīle wako, wa kūfuma mu nkīmbīlī gwako gete,
abize ng'wingīji wako; ū būtemi wakwe nakūwinha nguzu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Ū ng'wenūyo h'ūyo akūzenga numba kūlwa nguno ya lina lyane; ī lisumbī lya
būtemi bokwe nakūlyīta līshinge ho kūshisha welelo bose.

14Ū nene nakūbiza Ise, ū wei akūbiza ng'wana wane. Ūlū ūhūba nakūntūla na
nang'ha gwa banhū; nakūtūmamīla banhū ū kū ntwenya manasu.

15Alīyo ū būtogwa wane natīko ū kūng'wīngīja gīt'ūmo nakang'wīngīja Saulo,
ūyo nakansunda ha mhūjo akwīngīle bebe.

16Ī numba yako nū būtemi wako shikūshinga ho welelo bose ū kū būtongi wane;
ī lisumbī lyako lya būtemi līkwinhwa nguzu shikū jose ja welelo na welelo.'"

17Ū Nasani ūng'winha ū Daūdi ī mihayo ya koolekegeje kenaka pyī ūmo
kagelelile.

Kūlomba kwa ng'wa Daūdi

18Hūna ū ntemi Daūdi wingīla mu gatī wigasha kū būtongi bo ng'wa SEEBA
ūhaya, "SEEBA wa būdūla bose, ū nene nalī nani, nī kaya yane īlī kīnhū kī, nose
ūnishishe mu mbika gītī īyī?

19SEEBA wa būdūla bose, ū mhayo gwenūyū ū mu miso gako gūlībiza gītī gūlī
ndo no, nguno a higūlya ya henaho ongejaga na kūyomba mihayo ya numba ya
ntūmami wako kūlwa shikū ja kū būtongi. Ee SEEBA wa būdūla bose, ī yenīyī
h'īyo ūkabīītīlaga banhū na kale?

20Ī gīsī lūūlū ū Daūdi ongenje mhayo kī gūngī ū gwa kūkūwīla? Nguno ū bebe
SEEBA wa Būdūla bose ūndeebile gete ū ntūmami wako.

21Ū mhayo ū ntaale gwenūyū wagwītaga kūlwa nguno ya kwisagīja kwako na
kasolele ka ng'holò yako, hūna ūmanīkīja ū ntūmami wako.

22Ee SEEBA wa būdūla bose, ū būtaale wako būkīlanīgije no; atīho ūngī wa
kūlenganījiwa nang'ho, na atīho Mulungu ūngī ūlū ūtī bebe wike, gīt'ūmo
twigwīla na matū gise benekīlī.

23Līlīho ihanga kī līngī ū mu sī īlo līdūgije kūlenganījiwa na Baisilaeli banhū
bako, abo Mulungu akaja kūbakomoola gīkī babize bakwe, ibeegeje lina lyakwe
wei ng'wenekīlī; hūna ūbeeja mihayo mitaale ya kogohya na kūkaamaaja, ūpeeja
mahanga na bamulungu baago gīkī babīngīle a banhū bako abo ūkabakomoola
kūfuma Misili?

24Bebe ng'wenekīlī ūbazenga a banhū bako a Baisilaeli, ūbīīta kūbiza bako ba
wikomangīle welelo bose. Na ng'hana SEEBA, ūbiza ūlī Mulungu wabo.

25Alilūūlū SEEBA Mulungu, ū mhayo ūyo wagūhayaga kūlwa nguno yane nene
ntūmami wako nī numba yane, gūshikīlījage gūje gīko shikū jose welelo na
welelo; ītaga gīt'ūmo kūlī kwisagīja kwako.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

26Ū mu gīko ī lina lyako līkūgūngūhiwa welelo bose; a banhū bakūhaya gīkī, ‘Ū SEEBA wa būdūla bose hū ng'wene ū Mulungu wa Baisilaeli.’ Hūn'ī kaya ya ntūmami wako ū Daūdi īkūlama ū kū būtongi wako.

27Nguno ū bebe SEEBA wa būdūla bose, Mulungu wa Baisilaeli, hū bebe wankundūlīlaga ū ntūmami wako ū mhayo gwenūyū ūng'wīla gīkī, ‘Nakūkūzengela numba.’ H'ī nguno yene ū ntūmami wako wapandīkaga būshisha ng'holò wa kūkwenhela būlombi gītī wenūbū.

28Ee SEEBA wa Būdūla bose, ū bebe hū ūlī Mulungu! Ī mihayo yako īlī ya kūsanyiwa; bebe hū wang'wisagījaga ū ntūmami wako ī mihayo ī yawiza īyī.

29Na lūūlū SEEBA wa būdūla bose, ni gūnyejage ng'hana ū gwa kwīyīlūkīla ī numba ya ntūmami wako, īhangame ū kū būtongi wako shikū jose ja welelo na welelo. Nguno hū bebe wagūhayaga ū gwenūyū; na lūūlū īkī wīfuuhaga ī numba ya ntūmami wako, ng'hana īkwīlūkīlwa welelo bose.”

2 Sang’weli 8

Būtindi bo ng'wa Daūdi

1Hanuma ya yose yenīyī, ū Daūdi ūbapyena a Bafilisiti; nīyo ūbasuga būbiza ha sīlīlī yakwe gete. Nū nzengo gwa Metegama ūgūsola kūfuma ū mu makono gabo.

2Na a Bamoabu ūbapyeena, nīyo a bene ūlagīla balambalale hasī, hūna lūyūtūmamīlwa lūgoye lwa būlīhu būlebe, lwagoloolwa shipimo shibīlī wababūlaga a benabo, ī sha kadatū wabaleka bikala bapanga. Na lūūlū ū mu gīko a Bamoabu būbiza ha sīlīlī ya ng'wa Daūdi, ūyūbatobisha goodi.

3Ikanza ilebe ū Daūdi wajaga kū mongo gwa Flati kūtūūla meng'ho ja lūbīmbī lwa būsugi wakwe, aho alī mu nzīla wilwisha būlūgū na ntemi Hadadeza wa Zoba, ng'witūnja o ng'wa Lehobu.

4Ū Daūdi ūdima magogoteni ga būlūgū shihūmbī shimò ga ng'wa Hadadeza, na badamhīji ba falasa shihūmbī mpungatī, na bashilikale shihūmbī makūmi abīlī ba kūshimīza bo magūlū. Ī falasa ī ningī ūjitīna a matimba, ūlekeela igana līmò.

5Biza Baalamu ba Damasiko kūngunanha ū Hadadeza ū ntemi wa Zoba, alīyo ū Daūdi ūbabūlaga banhū shihūmbī makūmi abīlī ū mubo.

6Ū Daūdi ūtūūla ng'hambī ja bashilikale ba kūlang'hana ū mu Alamu ya Damasiko; na a Baalamu būbiza ha sīlīlī ya būsugi wakwe, nabo ūyūbatobisha goodi. Ū SEEBA wang'winhaga ū Daūdi būtindi būlī kwene ūko wajaga.

7Batūmami ba ng'wa Hadadeza baalī na mūda ja zahabu ūjisola ū Daūdi, ūja najo Yelusalemu.

8Ū Daūdi ūsola shaba ningī no kūfuma ū mu mizengo ya ng'wa Hadadeza ya Teba na Belotai.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Ntemi Toi wa Hamati aho wigwa gīkī ū Daūdi walīpyenile pyī ī libità lya ng'wa Hadadeza,

10ūntūma ng'witūnja wakwe Yolamu ūja ū kūlī ntemi Daūdi kūngīsha na kūnūmba, kūlwa nguno ya kūmpyena ū Hadadeza ū mu būlūgū, nguno ng'hangala ningī ū Hadadeza wikalaga wiza kūndumīla ū Toi. Ū Yolamu aho wiza akenha shikolo sha feza, na sha zahabu, na sha shaba.

11Ī shose shenīshi ū ntemi Daūdi ūmfunīja SEEBA, gīt'ūmo walī wajīītīla ī feza nī zahabu ja kūfuma kū mahanga a gangī, ayo walī wagapyena,

12mahanga gītī ga Edomu, Moabu, Baamoni na Bafilisiti, na Baamaleki. Nī shisho shikading'wa kūfuma kūlī Hadadeza ng'witūnja o ng'wa Lehobu ntemi wa Zoba.

13Ū lūkumo lwa ng'wa Daūdi lūkongeja no ū kūsambaala aho wafuma kūbabūlaga Baedomu shihūmbī ikūmi na shinaane kū sī ya ntubīlo, īyo yalī sī ya munhu.

14Ū mu sī ya Edomu ūtūūla ng'hambī ningī ja bashilikale ba kūlang'hana, nīyo pye a Baedomu būbiza ha sīlīlī ya būsugi bo ng'wa Daūdi. Nguno ū SEEBA wang'winhaga ū Daūdi būtindi būlī kwene ūko wajaga.

Bataale mu būsugi bo ng'wa Daūdi

15Hūna lūūlū ū Daūdi ūbiza nsugi wabo pye a Baisilaeli, ū būsugi wakwe ū kū banhū bakwe bose walī wawiza na būtūngīlīgije.

16Ū ntaale wa mabità ga bashilikale walī Yoabu ng'wana Seluya; ū ng'wandīki wa mihayo ya būsugi walī Yehoshafati ng'witūnja o ng'wa Ahiludi.

17A bagabīji baalī Sadoki ng'witūnja o ng'wa Ahitubu na Ahimeleki ng'witūnja o ng'wa Abiataali; Selaya walī ng'wandīki.

18Benaya ng'witūnja o ng'wa Yehoyada walī ntaale wa Bakeleeti na Bapeleeti; a bitūnja ba ng'wa Daūdi baalī bagabīji.

2 Sang'weli 9

Daūdi na Mefi-boshesi

1Hanuma ya yenīyī ū Daūdi ūbūūja, "Ataalī alīho munhū ose ose wa mu numba ya ng'wa Saulo nang'wītīle yawiza kūlwa nguno ya ng'wa Yonasani?"

2Ū mu shikū jenījo walīho ntūmami wa ha kaya ya ng'wa Saulo witanagwa ī lina lyakwe Ziba. Būng'witana wiza ū kūlī Daūdi; ū ntemi ūmūja, "Ū bebe hū ūlī Ziba?" Nang'hwe ūshosha, "Hū ng'wene ū ntūmami wako."

3Ū ntemi ūmūja, "Atīho munhū ose ose wa mu kaya ya ng'wa Saulo nang'olekeje wiza bo ng'wa Mulungu?" Ū Ziba ūnshokeja ū ntemi ūhaya, "Alīho ng'witūnja o ng'wa Yonasani alemehalile a magūlū."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Ū ntemi ūbūūja, “Alī halī?” Ū Ziba ūshosha ūhaya, “Alī Lodebaali ha ng'wa Makili, ng'witūnja o ng'wa Amieli.”

5Ū ntemi ūlagīja ūīlwa ko ī Lodebaali, ū kū ng'wa Makili ng'witūnja o ng'wa Amieli.

6Ū Mefi-boshesi ng'witūnja o ng'wa Yonasani ū ng'witūnja o ng'wa Saulo, aho washika ū kū būtongi bo ng'wa Daūdi, winama kūlwa koolekeja ikūjo. Ū Daūdi ūhaya, “Mefi-boshesi!” Nang'hwe widīka, “Hū nene ntūmami wako.”

7Ū Daūdi ūng'wīla, “Lekaga ū kogoha, nakūkwītīla yawiza kūlwa nguno ya ng'wa so ū Yonasani. Pye a malaale ayo gaalī ga ng'wa gūkūyo Saulo nakūkūshokeja, hama ū bebe ūkūyūlīīla ha meeza yane būlī lūshikū.”

8Ū Mefi-boshesi winama, hūna ūshosha, “Ū ntūmami wako alī kī nang'hwe, nose ūlole na mvwa īchile gītī nene ūyū?”

9Hūna ū ntemi ūng'witana ū Ziba ū ntūmami wa ha kaya ya ng'wa Saulo ūng'wīla, “Ū ng'wizūkūlū o ng'wa so būgonzo nang'winhaga būlī shikolo īsho shalī sha ng'wa Saulo na kaya yakwe.

10Ū bebe na a bitūnja bako, hamò na a batūmami bako mukūyūnīmīla ī migūnda yakwe ng'wang'wenhela a matwajo, ū ng'wizūkūlū o ng'wa so būgonzo apandīke sha kwigunanhīla. Nīyo ū Mefi-boshesi ū ng'wizūkūlū o ng'wa so būgonzo akūyūlīīla ha meza yane būlī lūshikū.” (Ū Ziba walī na bitūnja ikūmi na batanò, na batūmami makūmi abīlī.)

11Ū Ziba ūshosha, “Ū nene ntūmami wako nakwīta būlī mhayo ūyo ūlanilagīje ū nene ntūmami wako baba ntemi.” Na lūūlū ū Mefi-boshesi ūyūlīīla ha meza ya ng'wa Daūdi gīt'ūmò wa bitūnja ba ntemi.

12Ū Mefi-boshesi walī na ng'witūnja ataalī ndo; witanagwa Mika. A banhū ba mu kaya ya ng'wa Ziba a bose būbiza batūmami ba ng'wa Mefi-boshesi.

13Ū wei ū Mefi-boshesi ūbiza ng'wikaji wa mu Yelusalemu nguno būlī lūshikū walīīlaga ha meeza ya ntemi; walī alemehalile a magūlū.

2 Sang’weli 10

Hanunu kūbadimya minala banhū ba ng'wa Daūdi

1Ū mu shikū jenījo ū ntemi wa Baamoni ūcha, ng'witūnja wakwe Hanunu ūbiza ntemi a ha ng'wanya gwakwe.

2Ū Daūdi wiganika, “Leka nang'wītīle yawiza ū Hanunu ū ng'witūnja o ng'wa Nahashi, gīt'ūmo ise wanītīlaga yawiza ū nene.” Na lūūlū ū Daūdi ūtūma banhū ū kūlī Hanunu, bakangīshe kūlwa kūchīlwa na ise. A banhū ba ng'wa Daūdi aho bashika ū mu sī ya Baamoni,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3a bana ng'oma ba Baamoni būng'wīla ū Hanunu ū saabo būgonzo, “Ū bebe ūliganika gīkī ū Daūdi alīnkūja so, īkī watūmile banhū kwiza kūkūgīsha kūlwa kūchīlwa? Ūtūmanaga gīkī ū Daūdi wakūtūmīlile a banhū benaba kwiza kūgūdat'ū nzengo bagūlole chiza ūmo gūlī balize bagūdumīle bagūsole?”

4Na lūūlū ū Hanunu ūbadima a banhū ba ng'wa Daūdi, būlī ng'wene ūmooga ī ndezu jakwe ipandī līmò, ī ng'hanjo jabo ūjitandūla a ha gatī gatī, hama ūjichibūla ū kū madako; hūna ūbaleka būja.

5Ū Daūdi aho wawīlwa ū mhayo gwenūyo, ūtūma banhū bakabasūng'wanhe, nguno bakīītīlwa mhayo gwa kūbadimya minala no. Ū ntemi ūbawīla, “Lembeelagi Yeliko ng'wikale kwenūko kūshisha ī ndezu jing'we jikūle, hanuma ya henaho hū mukwiza.”

Baamoni na Baalamu kūpyenwa

6A Baamoni aho badeeba gīkī banung'ha inyema lyabūbi ū kūlī Daūdi, būsola hela būja Alamu būūkagoodisha bashilikale shihūmbī makūmi abīlī ba kūshimīza bo magūlū, kūfuma kū mizengo ya Betilehobu na Zoba. Ntemi wa Maaka, nang'hwe wiza na banhū shihūmbī; na bangī shihūmbī ikūmi na shibīlī biza kūfuma Tobu.

7Ū Daūdi aho wigwa ī yenīyo ūntūma ū Yoabu nī libità lya bashilikale bose abo baalī basanyiwe ū mu mihayo ya būlūgū.

8A Baamoni biza ha mita gwa nzengo gwabo bihela henaho kwamba būlūgū; a bichaabo a Baalamu ba Zoba na Lehobu, na a bana Tobu na Maaka, a bene bikala kū mbūga.

9Ū Yoabu ūbona gīkī wakīngagwa būlūgū, ū kū būtongi nū kū numa; na lūūlū ūbasolanhya a bashilikale abo baalī basanyiwe no no no ū mu Isilaeli, ūbahela kwilwisha na a Baalamu.

10Abo bakasaagīīla ūbatūūla ha sīlīlī ya būtongeeji bo ng'wa Abishai ū ng'wanong'wawe; a bene ūbahela kwilwisha na a Baamoni.

11Ū Yoabu ūhaya, “A Baalamu ūlū būnilebya ī nguzu ū nene, ūkūnangūhīla; alīyo ūlū būkūlebya ū bebe a Baamoni numho ū nene nakūkwangūhīla.

12Ipandage chanda tūlwe nyagosha, tūbalwīlīīle a banhū bise nū nzengo go ng'wa Mulungu wise. Ū SEEBA akwīta īyo īlī yawiza ū mu miso gakwe.”

13Hūna ū Yoabu na banhū bakwe ūbasanga a Baalamu kūjūbadumīla; būhūūma nhambo kūmpeela.

14A Baamoni aho babona gīkī a Baalamu baapeela, nabo būduta nhambo kūmpeela ū Abishai, būpeelela mu gatī ya nzengo. Hūna ū Yoabu wīnga ū kū būlūgū wa kwilwisha nabo a Baamoni, ūshoka Yelusalemu.

Kūpyenwa kwa Baalamu

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15A Baalamu aho babona gīkī bapyenwa na a Baisilaeli, bikuminga hangī.

16Ū Hadadeza ūtūma Baalamu bangī kūfuma kū nkīlo gwa Mongo; ū Shobaki ūyo walī ntaale wa mabità ga ng'wa Hadadeza hū ūbiza ntongeeji wabo, būja būūkashika Helamu.

17Ū Daūdi aho wawīlwa ū mhayo gwenūyo, ūgabilinga pye a mabità ga Baisilaeli ūgūkīla ū mongo gwa Yolodani ūja koi ī Helamu. A Baalamu bihela kwamba būlūgū, kwilwisha nang'hwe ū Daūdi; na ng'hana bandya ū kūlwa nang'hwe.

18Alīyo būpeela ū kū būtongi wa Baisilaeli; ū Daūdi ūbūlaga banhū babo magana mpungatī ū mu bendeesha ba magogoteni, na shihūmbī makūmi anè ū mu bashilikale ba kūpeelela ha falasa. Nū Shobaki ū ntaale wa mabità gabo ūntūla, ūchīla kwenūko.

19A batemi abo baalī ha sīlīlī ya ng'wa Hadadeza aho babona gīkī bapyenwa na a Baisilaeli, pye a bose būbeeja mhola na a Baisilaeli, būbiza ha sīlīlī ya būsugi wabo. Na lūūlū a Baalamu bogoha ū kūbagunanha hangī a Baamoni.

2 Sang'weli 11

Daūdi na Batisheba

1Mu shikū ja matūja malaale, makanza ayo batemi bajaga kū būlūgū, ū Daūdi ūntūma ū Yoabu na a batūmami ba ntemi, nī libità lyose ī lya Baisilaeli. Būūkabadumīla a Baamoni būbakenaagūla gete, ū nzengo gwa Laba būgūpīndīlīja na mabità; alīyo ū Daūdi walī walekwa Yelusalemu.

2Lūshikū lūmò līīmi lyaheeha, ū Daūdi ūbūūka kūfuma ha būlīīlī; wandya kūyeela yeela kwigūlya ya numba yakwe y'ikūlū. Kūponya liso ī gīkī, ūloleela nkīma alooga; ū nkīma ng'wenūyo walī nsoga no.

3Ū Daūdi ūtūma munhū agīsīlīje andeebe ū nkīma ng'wenūyo; munhū nebe ūhaya, "Ū nkīma ng'wenūyo atī Batisheba ng'wana Eliamu, ū nke o ng'wa Ulia, ū Ng'hītī?"

4Hūna ū Daūdi ūlagīja banhū būnjīla; aho washika ūlaala nang'hwe. (Ū nkīma ng'wenūyo akasangwa wafumile haha ng'wikanza lyakwe lya ng'weji.) Kūmala gīko wīnga ho ūshoka kaya,

5gashi wabūūchaga nda; aho wadeeba ūtūma nhūng'wa ū kūlī Daūdi kūhaya, "Baba ntemi, nalī nda!"

6Ū Daūdi ūtūma nhūng'wa ū kūlī Yoabu kūng'wīla, "Nitūmīlage kūūnū ū Ulia ū Ng'hītī." Ū Yoabu ūntūma ng'hana ū Ulia kūlī Daūdi.

7Ū Ulia aho washika, ū Daūdi wandya kūmūja būja mabūjo ga kū būlūgū, ūmo walī ū Yoabu, nū mumo baalī a bashilikale, nū mumo waīlaga ū būlūgū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Hanuma ya henaho ū Daūdi ūng'wīla, “Jaga kaya lūūlū ūkooje na mhambala jako kwenūko.” Ū Ulia ūfuma ū ng'wikūlū; ūtūmīlwa n'inong'ho kūfuma ū kūlī ntemi.

9Alīyo ū wei ūleka ū kūja ū kū ng'wakwe, ūlaala ha mita gwa h'ikūlū hamò na a batūmami ba ng'wa ise būgonzo.

10Ū Daūdi aho wawīlwa, “Ū Ulia atajile ū kū ng'wakwe,” ūng'witana ūmūja, “Bebe tūhaya wafumile mu lūgendo? Ni kinehe ūtajile ū kū ng'wako?”

11Ū Ulia ūnshokeja ū Daūdi ūhaya, “Ī lisandīko līlī hanze, nī Isilae īlī kū maheema pyī nī Yuda; nū ntaale wane ū Yoabu na a batūmami ba ng'wa baba būgonzo pye balī kū ng'hambī kū matogolo ūko; nakwandya kinehe ū nene ū kūja kū ng'wane kūjūlya na kūng'wa, na kūlaala na nke wane? Baba ntemi, ūmo būpanga wako būlī, natūdūla ū kūgwīta ū mhayo gwenūyo!”

12Hūna ū Daūdi ūng'wīla, “Yene lūūlū ikalaga a heneha ī lelo, ntondo nakūkūtūma ūshoke ko.” Ū lūshikū lwenūlo ū Ulia ūlūmala alī mu Yelusalemu, nū lwa ntondo yaho.

13Ū Daūdi ūng'wegeleja ha meza yakwe kūlya na kūng'wa hamò nang'hwe; ūng'wisha na shikoji gīkī aleewe. Alīyo aho wila ū būjikū, ū Ulia ūja kūlaala ha ngeka gwakwe hamò na a batūmami ba ng'wa ise būgonzo; atajile ū kū ng'wakwe.

Daūdi kūhela Ulia abūlagwe

14Aho wela ī dilū, ū Daūdi wandīka nyalūba ūng'winha ū Ulia antwaalīle ū Yoabu.

15Ū mu nyalūba yenīyo wandīka alīhaya, “Ū Ulia ntūūlage kū lūhelo lwa kū būtongi ūko būlī būkalī no no no ū būlūgū; hūna ng'wīnge koi a bing'we muneke atūlwe ache!”

16Na ng'hana ū Yoabu aho wagūpīndya na mabità ū nzengo, ūntūūla ū Ulia aho akabona gīkī a banishi balī na nguzu kūtinda.

17Ng'hana a banishi būūlwa nū Yoabu kūshisha būbafumīla hanze; bamò ba bashilikale ū ng'wibità lya ng'wa Daūdi būgwa, nū Ulia ū Ng'hītī ūcha!

18Ū Yoabu ūntūmīla ū Daūdi ī mihayo ya kajīle, ūmo īkajīla ū kū būlūgū.

19Ūnkomeleja ū mūnhū ūyo akantūma; ūng'wīla, “Ūlū ūmala ū kūng'wīla ū ntemi ūmo yajīlaga ī mihayo ū kū būlūgū,

20ū ntemi ashikile kūpelana ūkūbūūja gīkī, ‘A bing'we nibūlī ng'walūgwegeelaga gīko ū nzengo aho mukwilwishaga nago ū būlūgū? Ng'walī mutadeebile gīkī badūgije kūyūsheepeleja masonga mu ndugu bamulasa?

21Ī gīsī nani ūyo akamūlaga Abimeleki ū ng'witūnja o ng'wa Yelubasheti? Walī atī nkīma ūyo akang'holomokeja sho ya kūsheela kūfuma higūlya ya ndugu,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ūchīla Tebezi? Nibūlī ng'walūyegeelaga gīko ī ndugu?' Ūlū ūūkūbūgīlīja gīko ng'wīlage gīkī, 'Nīyo nū ntūmami wako ū Ulia ū Ng'hītī wachile!'"

22Ū ntwaji wa mhola ūja ng'hana, aho washika ūng'wīla ū Daūdi pyī īyo Yoabu walī wantūma kūlīhaya.

23Ū munhū ng'wenūyo ūhaya, "A banhū benabo bakatūheeba būtūfumīla hanze, alīyo hangī tūbashosha ū kū mita gwa nzengo.

24A balasi būyūsheepeleja masonga mu ndugu baabalasa a batūmami bako; bamò ba batūmami ba ntemi būcha; nīyo nū ntūmami wako ū Ulia ū Ng'hītī wachile."

Daūdi kūbatimbya ng'holò

25Ū Daūdi ūng'wīla ū ng'wenhi wa mhola ng'wenūyo alīhaya, "Ng'wīlage ū Yoabu gīkī, 'Ū mhayo gwenūyū gūtizūkūgwisha ng'holò, nguno ū būlūgū wene būkasolaga ūyo būlansole dūhū. Bebe ng'wene goshahalaga ūbūguzuhye ū būlūgū ūgūkenaagūle gete ū nzengo gwenūyo.' Ng'wīlage ī yenīyī ū Yoabo ūntimbye ng'holò."

26Ū nke o ng'wa Ulia aho wigwa gīkī ū ngoshi ū Ulia wachile, ūnīla no ū ngoshi.

27Aho lyabīta ī likanza lya kūlīla, ū Daūdi ūlagīla wenhwa ha kaya ūbiza nke wakwe, ūmyalīla ng'wana ngosha. Alīyo ū mhayo ūyo walī wagwīta ū Daūdi gwalī gūtanyegije ū SEEBA.

2 Sang'weli 12

Lūsumo lwa ng'wa Nasani

1Ū SEEBA ūntūma Nasani aje ū kūlī Daūdi, aho washika ūlūngalūnga nang'hwe; hūna ūng'wīla, "Mu nzengo nebe baalīmo banhū babīlī, ūmò nsabi, ūngī ng'habī.

2Ū nsabi walī na madaale mataale ga ng'holo na ng'ombe.

3Ū ng'habī walī atī na kīnhū, ūlū ītī kaana ka ng'holo kamò dūhū kakīma, ako walī wagūla gīkī nang'hwe apandīke. Walī akalang'hanile chiza no, kūshisha nose kūkūla hamò na a baana bakwe; yūbiza ng'holo yakwe. Nī shilīwa īsho walyaga ū wei nayo yalyaga; nū mu shikombe shakwe sha kūng'wela yang'welaga mo nayo; nose yītaga yalaala na mu makono gakwe. Nīyo ū kūlī we yalī yabiza gītī nshīke wakwe.

4Lwise lūmò ū nsabi ūpandīka ngeni, alīyo ūlemeelwa ū kūmeegeja ikūbī ū ngeni ūyo akangeniha ng'wenūyo ū kūfuma ū mu madaale gakwe a ga ng'holo nūūlū a ga ng'ombe. Ūja ūūkīsola ī ng'holo ya ng'habī wīsīnza ūmeegeja ī likūbī ū ngeni ūyo walī wangeniha wei."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Ū Daūdi ūbaka na būpelanu wa kūmpelanīla ū munhū ng'wenūyo; ūng'wīla ū Nasani, “Nalīkwilahīlīla mu lina lya ng'wa SEEBA mpanga, gīkī ū munhū ūyo wagwītile ū mhayo gwenūyo igeleelilwe kūcha!

6Hama shing'wigeleelilwe wīlīpe ng'hangala inè ī ng'holo yenīyo, nguno wītile mhayo gwa wiboneeji būtaale no, ūbo būtī na shigongo!”

Nasani koolekecha būhūbi bo ng'wa Daūdi

7Hūna ū Nasani ūng'wīla ū Daūdi, “Ū munhū ng'wenūyo hū ūlī bebe! Ū SEEBA Mulungu wa Baisilaeli alīhaya gīkī, ‘Nakakwitīīla maguta ūbize ntemi wa Baisilaeli, nūkūpīja nū mu nkono go ng'wa Saulo.

8Hama nī kaya ya ng'wa so būgonzo nūkwinha bebe, na a bake ba ng'wa so būgonzo balī mu makono gako. Ī numba ya Isilaeli nī ya Yuda nī jene nakwinha bebe. Nīyo nūūlū ni shakīja ū kūkwigela ī shose shenīshi, ni nakwinha na shingī a higūlya yaho.

9Hama nibūlī lūūlū wagūdalahile ū mhayo go ng'wa SEEBA, wīta ya malofu gīko ū mu miso gakwe? Nguno ū Ulia ū Ng'hītī wamūlagile bo līlūshū, hūna ū nke wakwe ūnsola abize wako; ū wei ūmūlaga bo līlūshū lya Baamoni!

10Alilūūlū, ū lūshū lūtīnga yaya ū mu kaya yako; nguno wanidalahile, ūnsola ū nke o ng'wa Ulia ū Ng'hītī gīkī abize nke wako.’”

11Ū SEEBA alīhaya, “Nakūkūgulumūkīja būbi būtaale no kūfuma ū mu kaya yako bebe ng'wenekīlī. A bake bako nakūbasola nang'winhe munhū ūngī, ūyo alī bbihī nang'ho no no no; akūlaala nabo a bake bako hape bo līīmi nyage.

12Ū bebe wagwītile ū mhayo gwenūyū mu mbisīla, alīyo ū nene nakūkwītīla ū bebe bo hape kū būtongi wa Baisilaeli bose.”

13Ū Daūdi ūng'wīla ū Nasani, “Nang'hūbile ū SEEBA.” Nang'hwe ū Nasani ūg'wīla ū Daūdi, “Ū SEEBA wawīnjaga ū būhūbi wako, ūtūcha.

14Alīyo īkī ū mu yenīyo wīyītile wabalugūlīlile nyango gwa kūdalaha a banishi ba ng'wa SEEBA, ū ng'wana ūyo wabyalīlilwe akūcha.”

15Hūna ū Nasani wīnga ūja kaya.

Ng'wana kūsaata na kūcha

Hūna ū SEEBA ūntūmīla būsaatu ū ng'wana ūyo nke o ng'wa Ulia akamyalīla ū Daūdi; ūsaata no.

16Ū Daūdi wingīla mu kaya yakwe kūnombela ū ng'wana kūlī Mulungu, mu kūfunga na kūkeyula būjikū pe alaalile hasī.

17A bana ng'oma ba h'ikūlū būng'wegeela bīmīīla bbihī nang'hwe kūng'wikūmbīlīja abūūke, alīyo ūlema, nī shilīwa ūlema ū kūlya hamò nabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Aho lwashika lūshikū lwa mpungatī ūcha ū ng'wana! A batūmami bakwe ū Daūdi bogoha ū kūng'wīla ī gīkī ū ng'wana wachaaga; biganika, “Ū ng'wana aho walī ataalī mpanga twalūgemaga ū kūyomba nang'hwe ū Daūdi, alīyo walī atūtūdegelekaga. Al'ī haha tūkūdūla kinehe ū kūng'wīla ī gīkī ū ng'wana wachaaga? A henaho lūūlū angū mmho ashikile nūūlū kwiyītīla mhayo gwabūbi gete!”

19Alīyo ū Daūdi aho wababona a batūmami bakwe bakwiyombyaga mu kwihwehwetela, ūdeeba gīkī ū ng'wana wachaaga. Ūbabūūja, “Wachaaga ū ng'wana?” Būnshokeja, “Yaja chene, wazumalīka ng'hana!”

20Hūna ū Daūdi ūbūūka ī hasī aho waalī. Wahayūmala kooga, wibila maguta ūgalūcha nī shizwalo, ūja mu numba ya ng'wa SEEBA kūjūlamya. Hanuma ya henaho ūshoka kū ng'wakwe ūlomba shilīwa būng'winha ūlya.

21A batūmami bakwe būmūūja, “Nibūlī ūlīta mihayo īlī gīko? Ū ng'wana aho walī ataalī mpanga walūfungaga na kūlīla, alīyo ī haha aho waacha wabūūka waalya na shilīwa!”

22Ūshosha ūhaya, “Ū ng'wana aho walī ataalī mpanga nalūfungaga na kūlīla nguno naliganikaga, ‘Nani amanile? Hamo ū SEEBA adūgije kūnichīla shigongo ūneka ū ng'wana ikale mpanga.’

23Alīyo ī haha īkī wachaaga, nafunge kūlwa nguno kī? Angū, nadūgije kūnshosha anishokele? Ū nene hū nakūja ū kūlī we, ū wei atūnishokela ū nene.”

Solomoni kūbyalwa

24Hanuma ya henaho ū Daūdi ūhooya nū nke wakwe mihayo yawiza gūzalabana ū moyo gwakwe, aho yika ī ng'holò ūlaala nang'hwe; ūbūūcha nda; ūbyala ng'wana ngosha būng'wilīka ī lina Solomoni. Ū SEEBA ūntogwa,

25ūtūma nhūng'wa mu nzīla ya ng'wa Nasani, gīkī ī lina lyakwe itanwe Yedidia.

Kūbapyena Baamoni

26Ū ng'wikanza lyose lyenīlo ū Yoabu wilwishaga būlūgū na nzengo gwa Laba mu sī ya Baamoni, nose ūgūdima ū nzengo gwa h'ikūlū.

27Hūna ū Yoabu ūtūma nhūng'wa ū kūlī Daūdi alīhaya, “Naalwile nago ū nzengo gwa Laba, naalīdimile ī lipandī īlo bakapandīkīlaga minzī.

28Alilūūlū, gakumingage a mabità ayo gaasaagile ūje ūkagūtangate ū nzengo ūgūdumīle ūgūdime. Nguno ūlū nūgūdima nene gūkwitanīlwa lina lyane.”

29Na lūūlū ū Daūdi ūgasola pye a mabità ūja nago ī Laba ūūkagūdumīla ūgūdima.

30Wīyīnja ī ngikili ya ntemi wabo a ha ntwe gwakwe; ūtūūlīlwa kū ntwe gwakwe ū Daūdi. Ū būdito wayo walī kilo makūmi adatū n'inè, na yalī na būlenji bo mawe

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ga mpango ntaale. Nīyo ū kūfuma ū mu nzengo gwenūyo ū Daūdi akasola shikolo shingī no.

31A banhū ba mu nzengo gwenūyo ūbafunya moi, ūbatūūla būtūmami wa milīmo; būyūtūmamīla misumeno, mbasa na sūlūlū, na kūbeeja na milīmo ya kūbūmba madafaali. Ī mizengo ya Baamoni ī yose akayītīla gīko; hanuma ya henaho ū Daūdi na a banhū bakwe būshoka Yelusalemu.

2 Sang'weli 13

Amunoni n'ilūmbūye Tamali

1Ū ng'witūnja o ng'wa Daūdi ū Abusalomu walī n'ilūmbūye witanagwa Tamali, ng'wanikī w'ihanga isoga kīngī nasho. Ū Amunoni ūyo walī ng'witūnja ntaale o ng'wa Daūdi, kūfuma mulī nkīma ūngī, ūng'wikūmvwa ū ilūmbūye ū Tamali.

2Kwike walī atī na gwa kūng'wītīla ū ilūmbūye, nguno nīyo ū ng'wanikī ng'wenūyo walī ataalī kūsanja na ngosha ose ose. Nose ūzwangana ū Amunoni, ūbiza gītī nsaatu kūlwa kūng'wikūmvwa ū ilūmbūye; ūyikala wadedebalaga.

3Alilūūlū, walīho nsūmba nsala sala, walī ikondije nang'hwe ū Amunoni, lina lyakwe witanagwa Yonadabu; ng'witūnja o ng'wa Shimea nkūlūye o ng'wa Daūdi.

4Lwise lūmò ūmūja ū Amunoni, "Bebe ng'wana wa ntemi, ni kinehe ī gīkī wabizilikala ūdedebalile būlī lūshikū gītī ūsaatile? Ūtīko ū kūniwīla ū nene?" Ū Amunoni ūng'wīla, "Bayīnga ī shikū jenīji nabizilūng'wikūmvwa no ū ilūmbū lyane ū Tamali, ū ilūmbūye o ng'wa Abusalomu!"

5Ū Yonadabu ūng'wīla, "Igīmbījage kūbiza ūlī nsaatu ūlaale mu būlīīlī; ūlū wiza kūkūgīsha ū baba, ūng'wīla gīkī, 'Nalīlomba ū ilūmbū lyane ū Tamali iize aninhe shilīwa nalye, ashibeegeje aha nalībona; hanuma anitengele wei na makono gakwe.'"

6Na ng'hana ū Amunoni wigīmbīja kūbiza nsaatu ūlaala. Ū ntemi aho wiza kūngīsha, ū Amunoni ūng'wīla, "Baba nalīlomba ū ilūmbū lyane ū Tamali anibeegeje ka ngatī kawiza wiza; ize aha abeeje nalolile, hama anitengele na makono gakwe nalye."

7Nang'hwe ū Daūdi ūtūma munhū ū kwikūlū ūkitanwa ū Tamali; ūng'wīla, "Jaga ū kū maji ya nsīzayo ū Amunoni ūkameegeje shilīwa alye."

8Ū Tamali ūsola būsu būlubije ng'hana ng'hana, ūja ū kū maji ya ng'wa Amunoni ūnsanga alaalile, ūbūkanda chiza ū būsu, ūbeeja ngatī ū Amunoni alolile.

9Aho wamalamaja ūshisola ī shilīwa ūntengela; alīyo ūlema ū kūlya ūhaya, "Ni bafumage tame pye a bangī ū ng'wenumū!" Būfuma hanze ng'hana pye a bangī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Hūna ū Amunoni ūng'wīla ū Tamali, “Nenhelage kū chumba kūnū ī shilīwa ūnilishe.” Ū Tamali ūshibūūcha ī shilīwa īsho walī washibeeja, ūntwalīla ū nsīzaye ū Amunoni ū kū chumba shakwe ū kū būlīīlī.

11Alīyo aho washika ko, kwihamba kūng'winha gīkī alye; ūndima ūng'wīla, “Nzūgū tūlaale ilūmbū lyane!”

12Ng'wanikī nag'hwe ūnshokeja ūng'wīla, “Bebe lekaga ī gīko, yaya ū kūnidima bo nguzu. Ū mhayo gwenūyo gūtigeleelilwe kwītwa ū mu Isilaeli; ūtizīīta mhayo gwamalofu gīko!

13Ū bebe ūtūniganikīlaga ū nene; nalagatwale halī a magooke gene? Nū bebe ng'wenekīlī iyiganikīlage, nguno ūkūbiza ūlī ūmò wa bachilū na basaji ū mu Isilaeli! Nalīkūlomba ūng'wīle ū ntemi, atūkūlemeja ū kūnitoola!”

14Alīyo atazunije ū kūndegeleka; na lūūlū īkī walī na nguzu ja kūng'heeba, ūmpondya ūlaala nang'hwe bo nguzu!

Tamali kūlījiwa magooke

15Hanuma ya henaho ū Amunoni ūnkolwa no ū Tamali; nīyo a kakolelwe kene kūbiza kataale no kūtinda ūmo walī wang'wikūmbīlwa. Ūng'wīla, “Būkaga ūfume ū ng'wenūmu!”

16Nang'hwe ū Tamali ūhaya, “Yaya natūdūla ī gīko, nguno ū gwa kūnipeeja gūlī mi no, kūtinda ū būbi ūbo wanītīla ī haha īyī.” Alīyo ū Amunoni atazunije ū kūndegeleka;

17ūng'witana ntūmami wakwe ūyo wantūmamīlaga mu numba yakwe; ūng'wīla, “Ndimage ū nkīma ūyū ūmfunye ū ng'wenūmu ūgūlugale ū nyango.”

18Ū ntūmami ng'wenūyo ūndima ū Tamali, ūndutanja ūmfunya hanze, ūgūlugala ū nyango. Ū ng'wanikī walī azwalile ilinda lya būlenji būsoga būsoga; nguno ū kūzwala shizwalo shilī gīko hū shalī shīmīle sha bashīīke ba batemi ūlū bataalī kūtoolwa.

19Na lūūlū ū Tamali aho wafunyiwa hanze gīko, wisaamagūlīla mabu ū kū ntwe; hama ī lī linda lyakwe ī lyawiza wiza ūlītandūla, hūna ūtūūla kū ntwe a makono, ūja akūlīlaga ng'hūngū n'ilaka lya higūlya!

20Ū nsīzaye ū Abusalomu ūng'wīla, “Ū nsīzayo ū Amunoni wakwītīla mhayo gūlī gīko gete? Ndūhū ū mhayo naheene ilūmbū lyane huumūlaga, nguno ū ng'wenūyo nsīzayo, ūtizūgūtūūla mu ng'holò.” Kūfuma ikanza lyenīlo ū Tamali wikala na būpīna wakwe nyashimbe gīko mu numba ya nsīzaye Abusalomu.

21Ū ntemi aho wīyigwa ī yose yīnīyī, ūsaaya no.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

22Ū Abusalomu atayombile mhayo gose gose ū kūlī Amunoni, gwawiza nūūlū gwabūbi; alīyo walī wampelanīla no, nguno akampondya ū ilūmbūye ū Tamali, ūlaala nang'hwe bo nguzu.

Abusalomu kūmūlaga Amunoni

23Yūbīta myaka ībīlī, ū Abusalomu ūbiza na nīmo gwa batūmami ba kūbbutīla booya ng'holo jakwe. Būja Baali-hazoli, bbihī na lūbīmbī lwa Efulaimu; na a bitūnja ba ntemi ūbeegeleja pye a bose, gīkī baje koi bakayege hamò nang'hwe.

24Hanuma ū Abusalomu ūja ū kūlī ntemi ūūkang'wīla, "Ū nene ntūmami wako naalaalīkile banhū ba kūbbutīla booya ng'holo jane; nalīnomba ū ntemi abize hamò na a batūmami bane ū kū nīmo gwane."

25Ū ntemi ūshosha ūhaya, "Yaya gūtī chene ng'wana wane, ūlū tūja pye tūkūkūbuna no." Ū Abusalomu ūgema no no no ū kūng'wikūmbīlīja, alīyo atazunije ū kūja; kwike ūmfuuha.

26Hūna ū Abusalomu ūgalūkīja ūhaya, "Naheene lūūlū shi nūūlū ū nkūlū wane ū Amunoni nzunīlījage ize hamò nise." Ū ntemi ūbūūja, "Nibūlī aje hamò ning'we?"

27Alīyo ū Abusalomu ūlombela lūgūūmī no no no, nose ū ntemi ūzunya ū kūnekela ū Amunoni aje na a bitūnja a bangī a ba ntemi.

28Hūna ū Abusalomu ūbalagīla a batūmami bakwe ūbawīla, "Bing'we degelekagi chiza; ū Amunoni ūlū alang'we divai kūshisha aleewe hūna ng'ūniigwa namuwīla gīkī, 'Ntūlagi ū Amunoni,' a henaho mūlagagi gete; yaya ū kogoha! Angū, natūng'winhaga nene ī shilagīlo shenīsho? A bing'we goshahalagi dūhū, mushishe ng'holò."

29Ng'hana a batūmami ba ng'wa Abusalomu būng'wītīla ū Amunoni gīt'ūmo akabalagīīlīla ū Abusalomu. A bitūnja ba ntemi pye būlilimūka nhambo; būlī ng'wene ūūkadamhīla nzobe yakwe ūpeela ajile.

30Aho bataalī mu nzīla bajile ī kaya, jūshika ī mhola ū kūlī Daūdi;, "Ū Abusalomu wabamala pye a bitūnja ba ntemi, atasaagile nūūlū wa ngota!"

31Ū ntemi ūbūka aho walī, ūtandūla ī shizwalo shakwe, hūna wiponeja hasī, ūlambalala henaho. A batūmami bakwe nabo būtandūla ī shizwalo shabo, bīmīīla haho bbihī nang'hwe.

32Alīyo ū Yonadabu ū ng'witūnja o ng'wa Shimei nkūlūye o ng'wa Daūdi; ūhaya, "Ū baba ni atizagiganika gīkī bababūlagaga pye badinha, a bitūnja ba ntemi; ūyo wachaaga Amunoni dūhū, nguno ī liganiko lyenīlo lyalī līlīmo ū mu ng'holò ya ng'wa Absalonu kūfuma lūshikū lwene ū Amunoni akandima ū ilūmbūye ū Tamali ūlaala nang'hwe bo nguzu.

33Ū baba ū ntemi ni ītizagūnkoya īyo wīyigwaaga, ī ya gīkī pye a bitūnja ba ntemi bachaaga. Ūyo wachaaga Amunoni dūhū."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Abusalomu kūpeelela Geshuli

34Ū Abusalomu nang'hwe wīnga ko, ūpeela; walīho munhū walī watūūlwa
kūlola, aho waponya a miso ū kū lwandī lwa ng'weli yakwe, ūbona ibbipi lya
banhū ū ng'wikūūwa balītulumenha bizile.

35Ū Yonadabu ūng'wīla na kūng'wīla ū ntemi, "Angū a bitūnja ba ntemi bashika,
gīt'ūmo walī wahayīla dūhū ū ntūmami wako."

36Aho alīmalīja ū kūhaya ī gīko, būshikīīla a bitūnja ba ntemi, bakūlīlaga
ng'hūngū higūlya no nīyo; nū ntemi walīlaga no, pye na a batūmami bakwe.

37Ū Abusalomu aho wapeela ūja kū ng'wa Talimai ng'witūnja o ng'wa Amihudi,
ntemi wa Geshuli. Ū Daūdi ūyikala akūnīlaga ū ng'witūnja wakwe būlī lūshikū.

38Ū Abusalomu aho wapeelela ū kwenūko, akikala koi myaka idatū.

39Wahayifuula ū ntemi Daūdi ū mu maganiko ga lūfu lwa ng'wa Amunoni, ī
ng'holò yakwe yūnkūmbūla ū Abusalomu.

2 Sang'weli 14

Abusalomu kūlombelwa ashoke kaya

1Ū Yoabu ng'wana Seluya ūdeeba gīkī ī ng'holò ya ntemi yankūmbūlile ū
Abusalomu.

2Na lūūlū ū Yoabu ūtūma munhū kūja Tekoa, ūkenha kūfuma koi nkīma nebe,
ng'witegeleja mu kayombele. Aho washika ūng'wīla, "Igīmbījage kūbiza gītī ūlī
mu shikū ja kūnīla munhū waacha; ūzwale shizwalo sha koolecha gīkī ūlī mu
kūlīla ng'hūngū. Yaya ū kwibila nūūlū maguta ga būlenji, ūbize gītī ūlī nkīma alī
na shikū ningī akūūnīlaga munhū waacha.

3Hūna ūje ū kūlī ntemi ūkahaye yīyī mihayo." Ū Yoabu ūnangīīla ū nkīma ī
mihayo yenīyo.

4Ū nkīma wa Tekoa aho washika ū kū būtongi wa ntemi ūtuja mazwi kūlwa
koolecha ikūjo, hanuma winama kūshisha ū būshū būkuumya hasī. Hūna ūhaya,
"Baba ntemi, nigunanhage!"

5Ntemi nang'hwe ūmūja, "Ūlī na makoye kī?" Ū nkīma ūhaya, "Baba nalī nchīlwa,
ū ngoshi wane wamala kūzumalīka.

6Hūna ū nene nsese wako nūlekelwa bitūnja babīlī, alīyo lūshikū lūmò bikenya
balī kū malaale, al'īkī walī atīko munhū wa kūbayangūla, ūmò ūntūla ū ng'wiye
ūmūlaga.

7Alīyo lūūlū ī haha, ū lūganda ū lose lwanigaaganīlile ū nene nsese wako; pye a
bose bakūhayaga gīkī, 'Nfunyage ū ng'witūnja wako ūyo wamūlagile ū ng'wiye,
nang'hwe abūlagwe kūlwa nguno ya kūmūlaga ū ng'wiye.' Alīyo ūlū balīte gīko

© 2015 Bible Society of Tanzania.

bakūnikonola gete, nguno bakūbamala lūūlū a bingīji; balījimye nī likala ī līmò īlo naasaagījiwe. Ū ngoshi wane batūnekela lina nūūlū shibyalīlwe ū mu sī!”

8Ū ntemi ūhaya, “Shokaga kaya lūūlū nakūfunya shilagīlo sha kūkūgunanha.”

9Nang'hwe ū nkīma wa Tekoa ūhaya, “Baba ntemi, ū būbi ni būnigwīlage nene hamò na kaya ya ng'wa baba, ū ntemi ū ng'wene abize atī na shilingo pyī nī lisumbī lyakwe lya būtemi.”

10Ū ntemi ūshosha, “Ose ose ūyo alakwenhele mihayo ng'wenhage kūlī nene; atūshokeela hangī ū kūkūkwīgīja mihayo.”

11Ū nkīma ūhaya, “Ū ntemi ni ilahīlage mu lina lya ng'wa SEEBA Mulungu wakwe, gīkī akūng'hangīja ū maji wa shiilī atizongeja kūtūūla būkenaagūji higūlya ya būkenaagūji; atizūyagajiwa ū ng'witūnja wane!” Ū ntemi ūhaya, “Nalīkwilahīlīla mu lina lya ng'wa SEEBA mpanga, gīkī lūtūūlagala hasī nūūlū lūywīlī lūmò kūfuma ū kū ntwe gwa ng'witūnja wako.”

12A henaho ū nkīma ng'wenūyo ūhaya, “Nchīlage shigongo ū nsese wako ayombe mhayo ū kūlī baba būgonzo ū ntemi.” Nang'hwe ūhaya, “Yombaga.”

13Hūna ū nkīma ng'wenūyo ūhaya, “Alilūūlū baba ntemi, nibūlī wabīītīlile mhayo gūlī gīko a banhū ba ng'wa Mululungu? Ī gīsī ū ntemi ūlū wahaya ūmo wahayīla gīko, atikaanīlaga būhūbi wei ng'wenekīlī, īkī atūnshoshaga ū ng'witūnja wakwe ūyo wamponya kūle?

14Ī chene ng'hana tūhelelilwe icha pye a bose; h'ūmo galī na a minzī, ayo gatayoolagwa ūlū gūlinda gidīka hasī. Kwike ū Mulungu atīngījaga banhū būpanga, ū wei akabeejaga nzīla ya kūngunanha ūyo alī kūle, atizikala akwibonaga gīkī aponyiwe, na gūtīho gwa kwīta.

15Alilūūlū, naabona hambū hambū nize nīsomboole ī yīnīyī ū kūlī baba būgonzo ū ntemi, īkī nose a banhū babizagūnogohya. Ū nene nsese wako niganikile nūbona gīkī, ‘Ī gete nayombe ū kūlī ntemi, hamo adūgije kūzunya ū kwīyīta īyo alalombe ū nsese wakwe.

16Hamo ū ntemi akūzunya ū kūmpīja ū nsese wakwe ū mu nkono go ng'wa munhū ūyo alī na ng'hūmbū ja kūniyagaja ū nene nū ng'witūnja wane twīnge ū mu wingīji ūbo Mulungu watwinha.’

17Ū būlombi wa nsese wako ī haha būlī gīkī, ‘Ū mhayo go ng'wa baba būgonzo ū ntemi gūniifuuje ho nane, nguno ū baba būgonzo ū ntemi, abange gītī malaika o ng'wa Mulungu ū mu kwīdeeba ī yawiza nī mibi. Na lūūlū leka ū SEEBA Mulungu wako abize hamò nang'ho.’”

Abusalomu kūzunīlījiwa kūshoka Yelusalemu

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Hanuma ya būsombooji wenūbo ū ntemi ūng'wīla ū nkīma, “Ūtizūnibisa ī lishosho ly'ibūjo īlo nalīhaya kūkūbūūja.” Ū nkīma ūhaya, “Ni ahayage dūhū ū baba būgonzo ū ntemi.”

19Ū ntemi ūbūūja, “Ū nkono go ng'wa Yoabu gūtī hamò nang'ho ū mu yose yenīyī?” Ū nkīma ūshosha ūhaya, “Oodala gīt'ūmo īlī gete baba būgonzo ntemi wane; atīho wa kūgalūka akaja kū nkono gwa būlyo nūūlū gwa lūmoso wīleka īyo wīhaya ū ntemi ū baba būgonzo. Watūngīlīja baba, na ng'wene ng'hana ū Yoabu ū ntūmami wako ūyo wanilangīīlile ū kwīyīta ī yenīyī, nī mihayo yose yenīyī wītūūla ū mu nomo gwa nsese wako.

20Ū ntūmami wako ū Yoabu wītile ī yenīyī kūlwa kūhaya kūgalūcha ūmo kalī a kajīle ka mihayo a ka haha. Ū baba būgonzo īkī alī na masala gītī malaika o ng'wa Mulungu, īīmanile pyī ī mihayo ūmo īkūjīlaga ū mu sī.”

21Hūna ū ntemi ūng'wīla ū Yoabu, “Nazunyaga ū kūgwīta ū mhayo gwenūyū; jaga ūkang'wenhe ū nsūmba ū Abusalomu.”

22Ū Yoabu ūtuja mazwi koolecha ikūjo, hanuma winama kūshisha ū būshū būkuumya hasī; ūnūmba no ū ntemi; ūhaya, “Ī lelo ū ntūmami wako hū waadeeba gīkī gashi anukūlilwe ū mu miso gako baba būgonzo ntemi, nguno ū ntemi wazunya ū kūng'wītīla ū ntūmami wakwe gīt'ūmo kalī kalombele kakwe.”

23Hūna ū Yoabu aho wīnga a henaho, ūja ī Geshuli kūng'wenha Yelusalemu ū Abusalomu.

24Alīyo ū ntemi ūhaya, “Ni ajage akikale kū ng'wakwe, yaya ū kūshika ū kū būtongi wane.” Na ng'hana ū Abusalomu ūja kū ng'wakwe, atazunīlījiwe ū kūja kwibona nū ntemi.

Abusalomu kwikala mu Yelusalemu

25Ū mu Isilaeli ī yose walī atīho munhū ūyo wakumīlījiagwa kūlwa wiza bokwe gīt'ūmo walī Abusalomu. Ū mīlī gwakwe gwalī gūtī na kabi nūūlū hado, kūfuma kū londooji lwa ntwe gwakwe kūshisha kū mhambala ja magūlū gakwe.

26Ī nzwīlī jakwe wajimoogaga kamò ū mu ng'waka, nguno jadidohaga ūlū jalīha no no no. Ūlū wajimooga wajipimaga ū būdito, jashisha kilo ibīlī na nusu.

27Akabyalīlwa bitūnja badatū na nshīke ūmò; ū nshīke wakwe winhwa lina lya Tamali, nang'hwe aho wakūla ūbiza nkīma wa suso nsoga no.

28Na lūlū ū Abusalomu wikala ū mu Yelusalemu myaka ībīlī ataalī kwibona nū ntemi būshū kū būshū.

29Nose ū Abusalomu ūlagīja gīkī ū Yoabu ize antūme ū kūlī ntemi, alīyo ū Yoabu atizile; ūtūma lūkangala lwa kabīlī, ūleka nī hangī ū kwiza.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

30Hūna ū Abusalomu ūbawīla batūmami bakwe, “Bing'we angū mugūdeebile ū ngūnda go ng'wa Yoabu ūyo gūbīmbīkanilwe na gwane, ī haha būlīmo moi būsīga; jagi mukagūpembe moto.” Ng'hana a batūmami ba ng'wa Abusalomu būūkagūpemba moto ū ngūnda.

31A henaho ū Yoabu hū ūbūūka ūja ū kū ng'wa Abusalomu; ūūkamūja, “Bebe nibūlī a batūmami bako bagūpembile ū ngūnda gwane?”

32Ū Abusalomu ūhaya, “Ū nene naakūlagīlīgije gīkī, ‘Nzūgū nakūtūme ūje ū kūlī ntemi ūkamūje: Nibūlī nakiza ū kūfuma ī Geshuli? Yalī hambū hambū ūlū ni nataalī kūko nī haha!’ Alilūūlū, nalī na ng'hūmbū ja kūshika ū kū būtongi wa ntemi; ūlū nalī na būbi bose bose hambū hambū anibūlage dūhū.”

33Hūna ū Yoabu ūja ū kūlī ntemi ūūkang'wīla ī yenīyo. Na lūūlū ū ntemi ūnagīlīja ū Abusalomu, wiza ūtuja mazwi ū kū būtongi wa ntemi, hanuma winama kūshisha ū būshū būkuumya hasī. Ū ntemi ūmbipa ū Abusalomu.

2 Sang’weli 15

Abusalomu kūngomela ise Daūdi

1Ū mu shikū jenījo ū Abusalomu ūlagīja lyūbeejiwa igogoteni, jiigele na falasa ja kūlīduta, na banhū makūmi atanò ba kūyūja bakūpeelaga ū kū būtongi wakwe.

2Būlī lūshikū ī dilū ū Abusalomu ūyūbiza ūlū wamisha waja kwīmīīla kw'ikūūwa lya kwingīla mu nzengo. Hūna ūlū munhū wiza alī na ng'hūmbū ja kūshika kūlī ntemi gīkī mihayo yakwe īkalamulwe, ū Abusalomu wamūja, “Ū bebe ūfumile nzengo gūlī?” Ū munhū ng'wenūyo washoshaga gīt'ūmo īlī;, “Ū ntūmami wako afumile kū sī ya lūganda lūlebe ū mu Isilaeli.”

3A henaho ū Abusalomu wanshokejaga, “Ī mihayo yako ū bebe ya ng'hana no, kwike dūhū a makoye ayo galīho galī gīkī, ū ntemi atī na ngunanhi wa kwīdegeleka ī mihayo yako!”

4Hanuma ū Abusalomu ongejaga hangī na, “Nīyo gīt'ūlū ninasolwa nene ū kūbiza namuji ū mu sī īyī, būlī ng'wene ūyo alī na mhayo gwa kwibūūla ni wabiza na wiyaabī wa kūnenhela nene ī mihayo yakwe nīdegeleka, hama nīyo būlī munhū ni wayītīlwa mihayo ītūngīlīgije no.”

5Hama atagelelile henaho dūhū ū Abusalomu, alīyo būlī ng'wene ūyo wizaga ūlū ūng'wegeela hūna winama ū kū būtongi wakwe kūngīsha, ū Abusalomu wagoloolaga nkono wandima wambipa.

6Ū Abusalomu wabīītīlaga gīko pye a Baisilaeli abo bizaga kūlī ntemi kūlwa kūgoloolelwa mihayo yabo; ūbiza wajiduta mu gīko pye gete ī ng'holò ja Baisilaeli, būngalūkīla we.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Aho yabīta myaka īnè, ū Abusalomu ūng'wīla ū ntemi, “Nalīlomba ūnizunīlīje naje Hebuloni nakashikīlīje mhayo nebe nakanahīlīla SEEBA.

8Nguno ū nene ntūmami wako aho nalī Geshuli ya Alamu, nakalahīla gīkī, ‘Ū SEEBA ūlū ūnishosha hangī Yelusalemu, nakūja Hebuloni nakanamye ū SEEBA.’”

9Ū ntemi ūng'wīla, “Jaga mhola.” Ng'hana ūbūūka ūja ī Hebuloni.

10Alīyo ū Abusalomu walī wamala kūtūma nhūng'wa mu mbisīla, jūja pye a hose ū mu ng'anda ja Isilaeli kūbawīla, “Ūlū ng'wigwa mhembe jalīla, ī likanza lyenīlo hamukagi mulīhaya gīkī, ‘Ū Abusalomu ntemi ī haha, alī Hebuloni.’”

11Ū kūfuma ī Yelusalemu banhū magana abīlī baalī baanondeela ū Abusalomu. Baalī beegelejiwa ū kū shigukulu gītī bageni, baaja balī gīko dūhū batamanile yīngī yose yose.

12Ū Abusalomu aho ataalī ūfunya shitambò ī Hebuloni, ūtūma banhū būja Gilo kū ng'wa Ahisofeeli būūkang'wenha kūfuma koi; ū ng'wenūyo hū walī ngunanhi ntaale o ng'wa Daūdi ū mu kahelele ka myanya. Ī likanza lyenīlo ū būgomi būbiza wapandīka nguzu; nīyo a balondeeji ba ng'wa Abusalomu būkwīla no.

Daūdi kūpeela na kaya yakwe

13Kwimanīla munhū waja ū kūlī Daūdi ūūkang'wīla, “Baba ntemi, ī ng'holò ja Baisilaeli ī haha jangalūkīlaga Abusalomu.”

14Haho na haho ū Daūdi ūbawīla a batūmami bakwe abo baalī hamò nang'hwe ū mu Yelusalemu, “Tūpeelagi nguno ūlū ītī chene tūtūpūlūgūka ū kūlī Abusalomu. Nīyo shiigelile twīnge wangū, atizūtūkūūbīja akatūpandīkīla mu nzīla; nguno akūtūyagaja, nū nzengo agūkenaagūle na būūgī bo līlūshū.”

15A batūmami bakwe ū ntemi būnshokeja būhaya, “A batūmami bako bamalīīlile kwīta mhayo gose gose ūyo alagūsole ū sīswe būgonzo ū ntemi.”

16Na ng'hana ū ntemi wandya lūgendo, nī kaya yakwe yūnkūūbīja pyī ī yose; alīyo ūbalekeela bakīma ikūmi abo baalī bake bakwe bado, kūlwa kūlīlang'hana ī likūlū.

17Hūna lūūlū ū ntemi ūja na a banhū a bose bakūnkūūbījaga, aho basegenela ho hado bīma kakanza.

18Pye a banhū bakwe būyūbīta bajile, ū wei wīmīīlaga henaho; būbīta Bakeleeti, na Bapeleeti, na a Bagītī magana atandatū, a bose abo baalī banondeela kūfuma Gaasi, pyī būbīta ū kū būtongi wa ntemi.

19Ū ntemi ūng'wīla ū Itai ū Ngītī, “Nū bebe ūlītūkūbīja a bise? Ni washoka ūkikale nū ntemi Abusalomu; nguno nīyo ū bebe ūlī ngeni ū ng'wenūmu, wapeelile kūfuma kū sī ya ng'wing'we haha īyī;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20wizile igolo goolo dūhū, hūna ī lelo nakwenheleje kūja ūkūyeela yeelaga hamò nise, alīyo natamanile nū kūko najile? Shokaga ūbashoshe a badūgū bako; ī shigongo sha ng'wa SEEBA nū būshikaanu wakwe shibize hamò nang'ho."

21Alīyo ū Itai ūnshokeja ū ntemi alīhaya, "Nalīkwilahīlīla mu lina lya ng'wa SEEBA mpanga, na gīt'ūmo būlī ū būpanga bo ng'wa baba būgonzo ū ntemi, hose hose ūko alaaje ū baba būgonzo ū ntemi, nūūlū ni mu būpanga nūūlū mu kūcha, nū nsese wako akūbiza ko."

22Ū Daūdi ūng'wīla ū Itai, "Bītaga lūūlū ūje." Ū Itai ū Ngītī ūbīta ajile na a banhū bakwe pye a bose, nī kaya ījo jalī hamò nang'hwe.

23Pye a banhū baalīlaga ng'hūngū aho bajile; na lūūlū ū ntemi ūlūkīla ū longa lwenūlo hamò na banhū pye a bose, būshimīza bajile kū masaka ga kwitogolo.

Isandīko kūshoka Yelusalemu

24Ū Sadoki walīko, nū Abiasali wiza hamò na a Balawī abo baalī balībūkije ī lisandīko lya būlagane bo ng'wa Mulungu; būshika būlītūūla hasī ī lisandīko lya ng'wa Mulungu kūshisha būbīta pye a banhū abo bafumaga ū mu nzengo.

25Hūna ū ntemi ūng'wīla ū Sadoki, "Līshoshage mu nzengo ī lisandīko lya ng'wa Mulungu. Ū SEEBA ūlū gūnyeja ū gwa kūnenha, akūnenha nize nalībone hangī nī lipandī lyakwe lya kwikala.

26Alīyo ūlū ūhaya gīkī, 'Ū bebe ūtūniyejaga ī haha;' ū nene ng'wene nalīho namalīīlile, ni ītage gīt'ūmo atogelilwe we."

27Nīyo ū ntemi ūng'wīla ū Sadoki na, "Bebe ūtī ng'hangi? Shokaga mu mhola ū kū nzengo, hamò nū ng'witūnja wako ū Ahimaazi, nū Yonasani ū ng'witūnja o ng'wa Abiasali. Ū bebe nū Abiasali jagi ko na a bitūnja bing'we.

28Ū nene ūlū nalashike a ha būkīlīlo wa mongo ū ng'wikūngū, nakūlindīīla kūshisha nigwe kūfuma kū bing'we ū mhayo ūyo mulīniwīla."

29Na ng'hana ū Sadoki nū Abiasaali būlīsola ī lisandīko lya ng'wa Mulungu būshoka nalyo Yelusalemu būūkikala kwenūko.

Wijomboki bo ng'wa Ahisofeeli

30Ū Daūdi ū ng'wene ongeja kūkolobela ajile akūlinhaga kū lūgūlū lwa mizeituni, kūnū akūlīlaga ūlū ajile. Waja wikundīkījaga ū kū ntwe, nū kū mhambala walī atī na shilatū shose shose. Na a banhū abo baalī hamò nang'hwe baja bikundīkījaga ū kū mitwe, kūnū bakūlīlaga nzīla ngima aho balīlinha ū mu lūgūlū.

31Ū Daūdi ūwīlwa, "Nū Ahisofeeli alī ū kwipandī lya banhū abo baagomaga hamò na Abusalomu." A henaho ū Daūdi ūlomba alīhaya, "Ee SEEBA, būgalūchage ū witegeleja bo ng'wa Ahisofeeli ū mu kahelele ka mihayo būbize būchilū."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

32Ū Daūdi aho washika ū kwigūlya ya lūgūlū ūko banhū baalī bamanīīlile kūjūnamya Mulungu, būnsanga Hushai muna Aliki, walī wabīma nzīla, na shizwalo shakwe shitandagūkile, nū kū ntwe wisaamagūlīlaga lūbuubu.

33Ū Daūdi ūng'wīla, "Ū bebe ūlū ūlaje hamò nise ūkūbiza nigo ū kūlī nene."

34Alīyo ūlū ūshoka ū mu nzengo ūkūng'wīla ū Abusalomu, "Nakūbiza ntūmami wako baba ntemi, ī kwandya ng'hana naalī ntūmami o ng'wa so, alīyo ī haha nagalūkaga, nabizaga ntūmami wako, ūlū wīta gīko ūkūnigunanha mu nzīla ya kūnkenaagūja ū Ahisofeeli ī mihayo īyo akwīhelaga.

35Na a bagabīji ū Sadoki nū Abiasaali bakūbiza koi; na lūūlū ūkūyūbawīla būlī mhayo ūyo ūkūgwigwa ū ng'wikūlū lya ntemi.

36Na a bitūnja babo balīko koi; ū Ahimaazi ng'witūnja o ng'wa Sadoki, nū Yonasani ū ng'witūnja o ng'wa Abiasali; a benabo h'abo mukūyūbatūma ū kūnenhela yose yose īyo ūkūyigwaga."

37Na lūūlū ū nwani ng'wiye o ng'wa Daūdi ū Hushai ūshoka ū kū nzengo, aho alīshika koi nū Abusalomu hū ūshika ū mu Yelusalemu.

2 Sang'weli 16

Ziba kūng'wilembekeja Mefi-boshesi

1Ū Daūdi aho wegeela kūbīta a ha gatī gatī ya lūgūlū, būng'wipumūkīja Ziba, ū nang'hani wa kaya ya ng'wa Mefi-boshesi; walī wabīīma nzīla na nzobe jakwe jilī na myendya ya kwigasīja a ha migongo, hama jabbakīlījiagwa migatī magana abīlī, na keki igana ja mizabibu, na keki jingī igana ja tiini, na shisaabo sha divai.

2Ū ntemi ūmūja ū Ziba, "Ni sha kinehe ī shose shenīshi?" Ū Ziba ūshosha, "Ī nzobe jilī ja kūdamhīla banhū ba ng'wikūlū, ī migatī na a matwajo sha kūlya a banhū benaba, ī divai ī yene ya kūyūng'wa a banhū ūlū bageehelwa nguzu ū kwikūngū."

3Hūna ū ntemi ūbūūja, "Alī halī ū ng'wizūkūlū o ng'wa so būgonzo?" Ū Ziba ūng'wīla, "Ū ng'wene wikalaga Yelusalemu, nguno aliganika gīkī, 'Ī lelo ī numba ya Isilaeli īkūnishokeja ū būtemi ūbo walī o ng'wa gūkū.'"

4Hūna ū ntemi ūng'wīla ū Ziba, "Kūfuma haha ī shose ī sha ng'wa Mefi-boshesi shabizaga shako." Ū Ziba ūhaya, "Ni nanukūlagwe ū mu makono ga ng'wa baba būgonzo ū ntemi."

Shimei kūndūkagūla Daūdi

5Ū Daūdi aho wegeela Bahulimu, munhū nebe wa lūdūgū lūmò nī kaya ya ng'wa Saulo ūbasanga. Ī lina lyakwe walī Shimei, ng'witūnja o ng'wa Gela; aho aliza gīko wandya kūdūkana.

6Ūyūmponda na mawe ū Daūdi na a batūmami ba ntemi, nūūlū īkī a bashilikale a balang'hani bakwe ū ntemi baalī bantingatile ha gatī, ū kū būlyo nū kū lūmoso.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Ū Shimei aho alīdūkana wahayaga, “Jaga nīyo wīnge gete bebe ibūlagi lya banhū, nū gwa kūpya ūtī nago!

8Ū SEEBA wakūlīpaga kūlwa mininga ayo wagiita mu numba ya ng'wa Saulo, numba īyo wasola būsugi wayo. Ū SEEBA wang'winhaga ū būsugi ng'witūnja wako Abusalomu. Ī ngelelo yako yashikaga nguno ūl'ibūlagi!”

9Ū Abishai ūng'wīla ū ntemi, “Ni kinehe ī mvwa īyo īchile īyī īkwikalaga yūndondomela ū baba būgonzo ū ntemi? Nizunīlījage naje nakagūtīne ū ntwe gwakwe!”

10Alīyo ū ntemi ūshosha alīhaya, “Bing'we ba ng'wana Seluya, mulī na mhayo kī shi ū kūlī nene? Ī gīsī ū ng'wenūyū ūlū ūbiza akūnidūkaga gīko īkī wawīlagwa na SEEBA gīkī, ‘Ndūkage ū Daūdi,’ numho nani ūyo akūbūūja gīkī, ‘Nibūlī ūlīta gīko?’”

11Hūna ū Daūdi ūng'wīla ū Abishai na a batūmami bakwe a bangī, “Ū ng'witūnja wane, ū wa kūfuma mu mīlī gwane gete alīkooba kūnīngīja būpanga wane. Sumvwa nū munhū wa lūganda lwa Benjamini ūyū! Nekagi gīt'ūmo alī; nekagi adūkane ūmo atogelilwe, nguno ū SEEBA wang'wīlaga kwīta gīko.

12Hamo ū mu gīko ū SEEBA akūbūbona ū wiboneelwa wane, anilīpe yawiza a ha ng'wanya gwa shidūki īsho nalanukūla lelo īyī.”

13Na lūūlū ū Daūdi na a banhū bakwe būja nalo ū lūgendo lwabo ū ng'wikūūwa īlo babītīlaga. Ū Shimei nang'hwe walīko ū kū ntambūko, ū kū ntulumenho gwa lūgūlū, akūbapondanga mawe, na kūbalulumīja malindo.

14Nose ū ntemi na a banhū abo baalī hamò nang'hwe būshika ūko bajaga, alīyo baalī banoga kīngī nasho; ūlembeela hoi wifuula.

Abusalomu kūndegeleka Ahisofeeli na Hushai

15Ū ng'wikanza lyenīlo ū Abusalomu na a Baisilaeli a bose būbiza bashikaga ī Yelusalemu; nū Ahisofeeli walī hamò nabo.

16Hūna ū Hushai ū nwani ng'wiye o ng'wa Daūdi ūja a halī Abusalomu ūūkashikīla kūngīsha alīhaya, “Kūlaga ūhangame baba ntemi! Hangamaga baba ntemi!”

17Ū Abusalomu ūmūja ū Hushai, “Bebe ī yenīyī hū yene ī mbika ya koolecha būtogwa kūlī nwani ng'wiyo? Nibūlī ūtajile nang'hwe ū nwani ng'wiyo?”

18Ū Hushai ūnshokeja, “Mm yaya baba, ū nene nakūbiza nang'hwe dūhū ū nsolwa o ng'wa SEEBA; ūyo bansolile a banhū aba, na a Baisilaeli a bose, ū ng'wenūyo hū ūyo nakūdimana nang'hwe ū nene!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Hama nīyo a higūlya ya henaho, nani ūyo shiniigelile kūntūmamīla? Ītaniigeleelilwe kūntūmamīla ū ng'witūnja? Ū nene nakūkūtūmamīla ū bebe gīt'ūmo nantūmamīlaga dūhū ū so."

20Hūna ū Abusalomu ūng'wīla ū Ahisofeeli, "Alitwinhage lūūlū a maganiko gako. Twīte kī ī haha?"

21Ū Ahisofeeli ūng'wīla ū Abusalomu, "Bingīlage a bake ba ng'wa so a bado, abo wabalekaga kūlwa kūlang'hana ikūlū; babize bake bako. A henaho a Baisilaeli bakwigwa gīkī ī haha ū bebe wanung'haga inyema lyabūbi ū kūlī so, ūlī kūle nang'hwe gete; a henaho a makono ga banhū abo balī hamò nang'ho gakūguzuhiwa."

22Na ng'hana būkoma iheema higūlya ya numba, ū Abusalomu ūlaala na a bake ba ng'wa ise mu būtongi wa Baisilaeli bose.

23Alilūūlū ū mu shikū jenījo, ū būganikīji ūlū būfunyiwa na Ahisofeeli boolī gītī bofunyiagwa na munhū obūūjaga kūlī Mulungu. Ū Daūdi nū Abusalomu baalī bawitegelegije gīko ū būganikīji bo ng'wa Ahisofeeli.

2 Sang'weli 17

1Ū Ahisofeeli ongeja kūng'wīla ū Abusalomu, "Nizunīlījage nasolanhye banhū shihūmbī ikūmi na shibīlī nabūūke ū būjikū wa lelo yenīyī nankūūbīje ū Daūdi.

2Nakūja nakang'wisanganīje aho ataalī asedeekile na anogile, nang'wibakīje abbahe, bampeele pye a banhū abo balī hamò nang'hwe. Ū nene nakūntūla ū ntemi dūhū,

3nūkwenhela a banhū. Ū munhū ūyo ūlīnkooba ūlū ūcha bakūshoka dūhū a banhū, nīyo pye bakūbiza balī mhola."

4Ū mhayo gwenūyo gūnyeja ū Abusalomu na a banamhala ba Isilaeli a bose.

5Alīyo ū Abusalomu ūhaya, "Aling'witanagi nū Hushai ū muna Aliki, tūng'wigwe nang'hwe ū būhayi wakwe."

6Ū Hushai aho washika ū kū būtongi bo ng'wa Abusalomu, ū Abusalomu ūhaya, "Ū Ahisofeeli wahayaga twīte gīkī na gīkī, ūlībona kinehe, twīte ūmo wahayīlaga? Ūlū ītī chene twinhage nang'ho ū būganikīji wako."

7Ū Hushai ūhaya, "A maganiko ga ng'wa Ahisofeeli gatī gawiza ī likanza īlī.

8Ū bebe ūndeebile ūmo alī ū so na a banhū bakwe; ūmanile gīkī a boi balī banhū ba būlūgū ba shikū ningī, nīyo ī haha basaayaga no gītī ndūba yīngījiagwa baana bayo. Hama a higūlya ya henaho ūmanile gīkī ū so ayīmanīīlile ī mihayo ya būlūgū, ū būjikū wenūbū atūbiza ho a ha banhū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Nīyo nūūlū nī haha wamalaga kūbiswa ng'wihalo ilebe, nūūlū alī ipandī līngī.
Hama a banhū abo balaatonge ū kūbūlagwa, ū lūkumo lūkūsambaala hose pyī;
gīkī, 'Bashila kūcha a banhū ba ng'wa Abusalomu.'

10Na lūūlū a henaho nūūlū ūbiza alīho nshilikale wa ng'holò gītī ya shimba,
akwaaba gītī būgondo kūlwa kogoha, nguno pye a Baisilaeli bamanile gīkī ū so
ng'wene munhū wa būlūgū, na a babo balī kū lwandī lwakwe bakaja shū.

11Na lūūlū nidegelekage nane a maganiko gane; gīkī, pye a Baisilaeli babilingwe
kwandīja Dani kūshisha Beeli-sheba. Bize a halī bebe bingī gete gītī maseni ga
ha ng'walo gwa nyanza, hūna ūbatongeele bebe ng'wenekīlī ū kū būlūgū.

12Tūje tūkūnkobyaga hose hose ūko alabize wibisaga, tūkang'wikīīle gītī lūme
kwika hasī; atūpīla nūūlū hado pye na a banhū bakwe.

13Ūlū wihamba kūpeelela kū nzengo nebe, a henaho pye a Baisilaeli bakwiza gītī
balī na ngoye j'igokoolo, bagūholomole ū nzengo gwenūyo pye gete kūja kū
longa; katizūsaaga ho nūūlū kamenyulwa kado k'iwe."

14Ū Abusalomu na a Baisilaeli a bose būhaya, "A maganiko ga ng'wa Hushai ū
muna Aliki gabeela kūtinda a ga ng'wa Ahisofeeli." Īkaja gīko nguno ū SEEBA
walī wahela gīkī a kahelele ka ng'wa Ahisofeeli kabipiwe, ū Abusalomu agwīlwe
mhayo gwabūbi.

Daūdi kūhūgūlwa wangū

15Hūna ū Hushai ūbawīla a bagabīji, ū Sadoki nū Abiasaali; ūhaya, "Ū Ahisofeeli
walī wang'wīla ū Abusalomu na a banamhala ba Isilaeli kwīta gīkī na gīkī, alīyo
ū nene nūbawīla hambū hambū ūlū kwīta gīkī na gīkī.

16Alilūūlū, twalagi mhola ī haha ū kūlī Daūdi, mung'wīle gīkī, 'Ūtizūshika a ha
būkīlīlo wa mongo ū ng'wikūngū ūlaale henaho, kīlaga gete ī lelo yenīyī, yaya ū
kwilewa; ūlū wilewa īkūbipa ī mihayo, ū ntemi akūmilwa, pye na a banhū abo alī
nabo!'"

17A basūmba a ba Yonasani nū Ahimaazi baalī baalenda Enilogeni;
baalindīīlīlaga kwenūko ī mihayo, a boi yalī yaya gete ū kūbonwa balingīla ū mu
nzengo. Walīho ng'wanikī ntūmami walī wasolwa kūyūbatwalīla koi ī mhola,
hūna nabo baja ū kūlī ntemi Daūdi bakang'wīla.

18Alīyo nsūmba nebe akababona, ūng'wīla ū Abusalomu; na lūūlū a basūmba
benabo būbīlī wabo bīnga wangū wangū, būja Bahulimu ha kaya ya ngosha ūmò
walī na lwinzī ha gwalugwa yakwe, bika ng'wenūmo.

19Ū nke wa ngosha ng'wenūyo ūsola ikundīkījo ūkundīkīja a ha nomo gwa
lwinzī, hūna wanikīla ho būsīga; yūbiza shilambū ū kūdeeba.

20A banhū ba ng'wa Abusalomu aho biza a halī nkīma ng'wenūyo būmūūja, "Baja
halī a ba Ahimaazi nū Yonasani?" Ū nkīma ng'wene ūbashokeja, "Bakīlaga

© 2015 Bible Society of Tanzania.

mongo.” Abo baalī batūng'wa būgema ū kūbakooba, alīyo batabapandīkile, būshoka Yelusalemu dūhū.

21Abo baalī batūng'wa aho bīnga, a basūmba a babīlī benabo būfuma ū mu lwinzī, būja ū kūlī Daūdi būūkang'winha ī mhola. Būng'wīla, “Igolanyagi wangū mugūkīle ū mongo, nguno ū Ahisofeeli wīhelaga gīkī na gīkī ī mihayo ya kūng'wītīla.”

22Na lūūlū ū Daūdi na a banhū pye abo baalī hamò nang'hwe būbūūka būgūkīla ū mongo gwa Yolodani. Aho būleela ū būjikū walī atīho nūūlū ūmò ūyo walī ataalī ū kwīkīla ī Yolodani.

23Alīyo ū Ahisofeeli aho wabona gīkī ū mhayo gwakwe gwaleka ū kūlondeelwa, ūgolanya nzobe yakwe ūdamhīla ūja kū nzengo gwa ng'wawe; ūshika ūlonja lonja ya ha ng'wakwe, hanuma winija ūcha; ūjīkwa mu shigila sha ng'wa ise!

Shoobi kūngunanha Daūdi

24Hūna ū Daūdi ūja ūūkashika Mahanaimu; ū Abusalomu nang'hwe ūgūkīla ū mongo gwa Yolodani na a Baisilaeli a bose.

25Ū Abusalomu walī wamala kūnsola Amasa kūbiza ntaale wa mabità a ha ng'wanya go ng'wa Yoabu. Ū Amasa walī ng'witūnja wa Ng'wisilaeli nebe witanagwa Isila, walī wantoola nshīke o ng'wa Nahashi Abigaili, ng'wana wa ng'wawe na Seluya ū nina o ng'wa Yoabu.

26A Baisilaeli nū Abusalomu būtūūla ng'hambī yabo mu Gileadi.

27Ū Daūdi aho washika ī Mahanaimu, ūnsanga ho Shoobi ng'witūnja o ng'wa Nahashi muna Laba ya Amoni, na Makili ng'witūnja o ng'wa Amieli muna Lodebaali, na Bazilai muna Logelimu ya Gileadi.

28A banhū benabo baalī bang'wīma nzīla ū Daūdi, biza na shilaalīlo na shiseme sha kūtūmamīla, mabakūli na nungū; hamò na ngano, būsīga, būsu, na shisuumo shikalangilwe, mahalage na nduulu.

29Na būūkī baalī nabo, na mabeelè galaalile, ng'holo, shibanda sha mashishanga galaalile. Ī shose shenīshi shalī sha kūlya ū Daūdi na a banhū abo baalī hamò nang'hwe. Nguno bakahaya, “Lyabanojaga ī litogolo a banhū, nū kūtuuba bigwaga, nī notà yabaminyaga!”

2 Sang’weli 18

Kūhela kalwīle ka būlūgū

1Ū Daūdi ūbabala a banhū abo walī nabo; hūna ūtūūla bataale ba mabità ga bashilikale shihūmbī shihūmbī na b'igan'igana.

2Ū Daūdi ūbagabanhya a bashilikale bakwe mu magelè mataale adatū hū ūbatūma ū kūjūlwa, igelè līmò ha sīlīlī ya ng'wa Yoabu ng'wana Seluya, līngī ha

© 2015 Bible Society of Tanzania.

sīlīlī ya ng'wana Abishai ng'wana wa ng'wawe na Yoabu; lya kadatū ha sīlīlī ya ng'wa Itai, ū Ngītī. Hūna ū ntemi ūbawīla a bashilikale, "Nū nene nakūbiza hamò ning'we."

3Alīyo a banhū būhaya, "Ū bebe yaya ū kūfuma, nguno ūlū būtūheeba tūbapeela, batūtūdīīlīla a bise, nīyo nūūlū nusu yise īkashila batīko ū kūfung'wa ng'holò; alīyo ū bebe ūlī na mpango gwa banhū shihūmbī ikūmi ū kūlenganījiwa na a bise. Ū bebe ikalaga dūhū ū kūnū ūkūmanūtūtūmīla shiigunanhīlo kūfuma ū mu nzengo."

4Ū ntemi ūhaya, "Nakūgwīta būlī mhayo ūyo mulībona gīkī gwigeleelilwe ū mu miso ging'we." Na lūūlū aho bandya kūja a banhū, ū ntemi wīmīīla ha mita, būyūbīta mu mabità gabo g'igan'igana, na ga shihūmbī shihūmbī.

5Ū ntemi ūbakomeleja a ba Yoabu nū Abishai, nū Itai; ūhaya, "Bizagi bapolo ū kūlī nyanda ū Abusalomu kūlwa nguno yane." Pye a bashilikale būng'wigwa ū ntemi aho alībakomeleja a bataale ba mabità ī ya kūng'wītīla ū Abusalomu.

6Na lūūlū a bashilikale būsela bajile kwilwisha būlūgū na a Baisilaeli; būūkalwīla ng'wipoolu lya Efulaimu.

7Ī libità lya Baisilaeli lyūpyenelwa ng'wenūmo na a banhū ba ng'wa Daūdi; ū lūshikū lwenūlo būcha banhū bingī no, shihūmbī makūmi abīlī.

8Nīyo ū būlūgū būsambaala hose hose ū mu sī yenīyo; ū lūshikū lwenūlo ī bū yūlya banhū bingī kūtinda abo bakabūlagwa bo lūshū.

Abusalomu kūbūlagwa na Yoabu

9Kwimanīla ū Abusalomu wapamanya na a banhū ba ng'wa Daūdi, adamhīlile nzobe yakwe. Ī ndamhī yūkabīta ha sīlīlī ya matambī ga ntī ntaale gigwasanije; ū ntwe go ng'wa Abusalomu gwihagīla mu matambī, ī ndamhī īyo walī ayīdamhīlile yūpeela ījile, ūlekwa ū wei wanungeelaga henaho.

10Ūmò wa bashilikale ūgūbona ū mhayo gwenūyo, ūūkang'wīla ū Yoabu, "Namona ū Abusalomu wanungeelaga mu līntī!"

11Ū Yoabu ūnkomela ū munhū ūyo akang'wīla ū mhayo gwenūyo; ūmūja, "Ūlīhaya kinehe? Wamona gete? Hama wabiza kī ū kūmūlaga? Nīyo ni nakwinha inong'ho lya shipande ikūmi sha feza na nshipi gwa nyashilikale!"

12Ū munhū ng'wenūyo ūhaya, "Ū nene nūūlū ni kūgelekelwa shipande shihūmbī sha feza hūna ninhwa mu nkono, yaya ū kūngoloolela nkono ū ng'wana wa ntemi. Nguno twigwaga na matū gise gete, ū ntemi alīmulagīja, ū bebe nū Abishai, nū Itai; gīkī, 'Nang'hanagi ū yanda ū Abusalomu kūlwa nguno yane.'

13Ūlū ni nagwītaga ū mhayo gwenūyo ni nabūtūūlaga mu kwihīga kūtaale no ū būpanga wane; nguno ū ntemi atabisagwa mhayo gose gose, hama nīyo ū bebe ni wanikīndīka ū nene kūle no!"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Ū Yoabu ūhaya, “Ū nene natūdūla kwikala nakūdegelekaga ūlīnijimīgīja makanza dalali dūhū!” Na lūūlū ūsola someke idatū ūūkanchima lya ha ng'holò ū Abusalomu, ī likanza lyenīlo walī ataalī mpanga nūūlū īkī walī anuungeelile mu līntī.

15Basūmba ikūmi babūūcha ba shilanga sha ng'wa Yoabu, būng'witinja ū Abusalomu būntūla būmalīja.

16Hūna ū Yoabu ūfuula na mhembe ya kūmala būlūgū; a bashilikale booya ū kūbakūūbīja a Baisilaeli, nguno ū Yoabu akafunya shilagīlo sha kooya.

17Ū Abusalomu būnsola būmponya ng'wichongo itaale lyalī ū ng'wipoolu ng'wenūmo; hūna būtūlīīla itūūgo itaale lya mawe a higūlya yakwe. A Baisilaeli pye a bose būpeela, būlī ng'wene ūja kū ng'wakwe.

18Ū mu shikū ja būpanga bokwe ū Abusalomu walī wabeeja ng'hīngī wīyīmīlīja mu longa, lwitanagwa lwa ntemi kūlwa kūng'wizūkwa we, nguno wiganikaga gīkī, “Ū nene natī na ng'wana ngosha wa kūlīlang'hana ī lina lyane lītizūjimīīla.” Na lūūlū ī ng'hīngī yenīyo walī wīyitana lina lyakwe wei ng'wenekīlī; kūshisha nī lelo īyī ītaalī īkwitanagwa ng'hīngī ya ng'wa Abusalomu.

Daūdi kūnīla Abusalomu

19Hūna ū Ahimaazi ū ng'witūnja o ng'wa Sadoki ūhaya, “Leka napeele ū kūlī ntemi nakang'winhe ī mhola soga, ī ja gīkī ū SEEBA wang'wihūcha ū mu nkono gwa banishi bakwe.”

20Ū Yoabu ūng'wīla, “Ū bebe ūtī wa kūtwaala mhola ī lelo, ūkūtwaala lūshikū lūngī; yaya ī lelo nguno ūyo waachaaga ng'wana wa ntemi.”

21Walīho ngosha muna Kushi, ū Yoabu ūng'wīla ng'wenūyo, “Jaga ū bebe ūkang'wīle ū ntemi īyo wībonaga.” Ū ngosha wa Kushi ng'wenūyo winama ū kū būtongi bo ng'wa Yoabu, hūna ūpeela ajile.

22Kwimanīla ū Ahimaazi ū ng'witūnja o ng'wa Sadoki wang'wīla hangī ū Yoabu, “Ītī na mhayo īyo īlanigwīle, nalīkūlomba ūnizunīlīje nane napeele a ha numa yakwe ū muna Kushi.” Alīyo ū Yoabu ūng'wīla, “Bebe ng'wana wane, ūlīhaya kūja kwīta kī? Ūtūtwalaga mhola jose jose ja kūkwenhela inong'ho!”

23Nsūmba nang'hwe ūhaya, “Ndūhū ū mhayo baba, ū nene nalītogwa ū kūpeela ko!” Nose ū Yoabu ūng'wīla, “Ka peelaga shi naheene lūūlū!” Na ng'hana ū Ahimaazi wimeema nhambo, ūbītīla nzīla ya mu mbūga, ūneka kū numa ū muna Kushi.

24Ī likanza lyenīlo ū Daūdi walī wigasha ha gatī gatī ya mibita ībīlī; na munhū wa kūmanūlola walī walinha kwigūlya ya numba, yalī hihī na ndugu; kūlwa kūmanūlola ū kū būlūgū. Ūlinha ū kwigūlya kūlola; aho wabūūcha a miso, ūloleela munhū ūmò alīpeela izile.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Ū nang'hani ng'wenūyo ūng'wīla ū ntemi; ntemi nang'hwe ūhaya, “Ūlū alī iyene akūbiza na mhola jawiza ūng'wenūyo.” Nose wegeela ūyo wapeelaga izile ng'wenūyo.

26Kwitulwa ū noji waloleela ūngī aliza nang'hwe akūpeelaga, ūng'hamukīla ū nang'hani wa ha mita ūhaya, “Ūngī ūyo, nang'hwe akūpeelaga iyene!” Ū ntemi ūhaya, “Nū ng'wenūyo alī na mhola jawiza.”

27Aho lyabīta ikanza iguhī ū noji ūhaya, “Ūlū nalola chiza ū wa kwandya alīpeela gītī Ahimaazi ng'witūnja o ng'wa Sadoki.” Ū ntemi ūhaya, “Ū ng'wenūyo ngosha wawiza no, akenhaga mhola jawiza.”

28Ū Ahimaazi aho washika ūng'wīla ū ntemi n'ilaka lya higūlya lya būtindi; ūhaya, “Yashila wihūka!” Ūtuja mazwi ū kū būtongi wa ntemi, hanuma winama kūshisha ū būshū būkuumya hasī; ūhaya, “Akumīlījiwe ū SEEBA Mulungu wako! Nguno ī lelo wabapyagūla abo balūnsolelaga shilanga ū baba būgonzo ū ntemi.”

29Ū ntemi ūbūūja, “Ū nyanda ū Abusalomu alī mhola a hene?” Ū Ahimaazi ūhaya, “Ū Yoabu aho alīntūma ū ntūmami wa ntemi nū nene ntūmami wako, naalī nabona yakwīla kilii kili, kwike nūleka ū kūdeeba ho chiza ūyo gwalī gwigelaga!”

30Ū ntemi ūng'wīla, “Īmīīlaga ha mhūjo aho ūlembeele.” Ng'hana wisunda ha mhūjo wīmīīla henaho.

31Ū muna Kushi nang'hwe ūshikīīla; ūhaya, “Baba būgonzo ntemi, nakwenhela mhola jawiza! Ū SEEBA wakūpīja ī lelo ū mu makono ga bose abo baalūgaagaanaga kwigūngūhya higūlya yako.”

32Ū ntemi ūmūja nū muna Kushi, “Kinehe ū nyanda ū Abusalomu, alī mhola?” Ū muna Kushi ūshosha, “A banishi ba ng'wa baba būgonzo ū ntemi, na a bose abo bakwigūngūhyaga higūlya yako, babize gīt'ūmo alī ū nsūmba ng'wenūyo!”

33Ū ntemi gwikīla ū mīlī; wīnga ho, ūja mu chumba ha numba ya ha mita henaho; wandya kūlīla ng'hūngū aho ajile; ūyūlīla alīhaya, “Aaga ng'wana wane Abusalomu! Ng'wana wane; ng'wana wane Abusalomu! Yalī hambū hambū ūlū ni nachaaga ū nene a ha ng'wanya gwako! Aaga, Abusalomu ng'wana wane, ng'wana wane!”

2 Sang’weli 19

Yoabu kūng'hama Daūdi

1Ū Yoabu ūwīlwa, “Ū ntemi alīīlīla ng'hūngū; alīnīla ū Abusalomu.”

2Ū kwibità lyose ū būtindi wa lūshikū lwenūlo būgalūka kūbiza ng'hūngū; nguno ū mu lūshikū lwenūlo a bashilikale būyigwa gūlīhayiwa būlī kwene, “Ū ntemi alīnīla ū ng'witūnja wakwe.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Ū lūshikū lwenūlo a bashilikale būyingīla ū mu kaya jabo bakūsoota sootaga, gītī banhū baminyiagwa soni kūlwa nguno ya kūpeela būlūgū.

4Ū ntemi wikundīkīja ū kū ntwe, kūnū akūlīlaga ng'hūngū n'ilaka lya higūlya akūhayaga, “Aaga ng'wana wane Abusalomu! Aaga, Abusalomu, ng'wana wane, ng'wana wane!”

5Hūna ū Yoabu wingīla ū mu kaya ūmo walī ū ntemi; ūūkang'wīla, “Ī lelo wabagoola no pye a banhū bako abo babūpījaga ū būpanga wako na a bitūnja bako na a bashīke bako, na a bake bako a bataale na a bado.

6Nguno gashi ū bebe ūbatogilwe abo batakūtogilwe, hama abo bakūtogilwe h'abo ūtabatogagwa. Ī lelo oolecha hape gīkī gashi a bataale ba mabità gako batī kīnhū ū kūlī bebe. Nalībona gīkī n'ūlī na būyegi no ī lelo ūlū ni alīho mpanga ū Abusalomu, a bise pye ūmo tūgelelile tūbiza twachaaga!

7Alilūūlū, ī haaha fumaga ī hanze ūkabatimbye moyo a batūmami bako, nguno nalī kwilahīlīla mu lina lya ng'wa SEEBA gīkī ūlū ūtītile gīko, ū kūlinda lyagwa ī līīmi ūtūsaaga na munhū nūūlū ūmò yaya. Ū mhayo gwenūyo gūkūbiza gwabūbi no ū kūlī bebe, kūtinda yose īyo yabīta kūkwilongela ū mu būpanga wako, kūfumīīla būnīgīnī wako kūshisha lelo.”

8Na lūūlū ū ntemi ūbūūka ūja a ha mita ūkigasha a h'isumbī lyakwe. A banhū aho bawīlwa, “Ūūyo ū ntemi wigasha a hisumbī lyakwe a ha mita.” Pye a banhū biza aho walī ū ntemi.

Banamhala kūng'wanukūla Daūdi

Ī likanza lyenīlo a Baisilaeli baalī baapeela, būlī munhū ūja kū ng'wakwe.

9A banhū ū mu ng'anda ja Baisilaeli ī jose būyihalalīja boi na boi bakūhayaga, “Ū ntemi ng'wenūyū hū mpīja wise kūfuma ū mu makono ga banishi bise; hū ng'wene ūyo watūpīja nū mu nkono gwa Bafilisiti; kwike ī haha wīpeelile ī sī kūlwa nguno ya ng'wa Abusalomu.

10Alīyo hangī ū Abusalomu ūyo twalī twang'witīīlile maguta gīkī atūsuge wachīla mu būlūgū. Nibūlī lūūlū ī haha mutūhayaga mhayo gose gose gwa kūnshosha ū ntemi?”

11Ū ntemi Daūdi ūtūma nhūng'wa ū kū bagabīji, ū Sadoki nū Abiasaali; alībawīla, “Babūūjagi a banamhala ba Yuda gīkī, ‘Nibūlī a bing'we mulībiza badito ū kūnshosha ū ntemi ū kwikūlū lyakwe? Nguno īyo īkūhayiagwa ū mu Isilaeli yampandīkile ū ntemi ūko akwikalaga!

12A bing'we mulī badūgū bane gete, mulī bane ba mīlī na mininga! Hama nibūlī lūūlū mulekwe kū numa ū mu mhayo gwa kūng'wenha kaya ū ntemi?’

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Ū Amasa nang'hwe ng'wīlagi gīkī, 'Ū bebe, ūtī mīlī gwane gete na mininga gane? Ū Mulungu ni anitūlage hataale na kūtinda ho, ūlū natakwītile ū bebe kūfuma lelo īyī ūbize ntaale wa mabità gane a ha ng'wanya go ng'wa Yoabu!'"

14Ūbiza wajiduta pye ng'holò ja banhū ba Yuda, būngalūkīla mu būsangī bumò. Būntwalīla mhola ū ntemi balīng'wīla, "Shokaga wize nabo pye a banhū bako."

15Na ng'hana ū ntemi ūbūūka ashokile, ūūkashika kū mongo gwa Yolodani. A banhū ba Yuda būja Giligaali gīkī bakansūng'wanhīle kwenūko ū ntemi, bankīje ū mongo gwa Yolodani.

Shimei kūchīlwa shigongo

16Ū Shimei wa Bahulimu ū ng'witūnja o ng'wa Gela, wa lūganda lwa Benjamini, wihuuta ajile hamò na a banhū ba Yuda ū kūjūnsūng'wanha ū ntemi Daūdi.

17Walī hamò na banhū bangī shihūmbī shimò ba lūganda lwa Benjamini; nū Ziba ū nang'hani wa kaya ya ng'wa Saulo, nang'hwe walīho hamò na a bitūnja bakwe ab'ikūmi na batanò, na a batūmami bakwe abo makūmi abīlī. Pye a benabo būpeela bajile ū kū mongo gwa Yolodani ūko walī ū ntemi.

18Būkīlīla a ha būkīlīlo, būja ūko yalī ī kaya ya ntemi kūja kūlonja lonja īyo alabawīle ū ntemi. Ū Shimei ū ng'witūnja o ng'wa Gela aho wagūkīla ū mongo gwa Yolodani ūshika ū kū būtongi wa ntemi ūgwa hasī ūsheeleela.

19Hūna ūhaya, "Nalīnomba ū baba būgonzo atizūniisaabīla ū būbi wane. Nalīkwikūmbīlīja ūtizūwizūkwa ū būbi wa ntūmami wako, ūmo akahūbīla lūshikū lwene ū baba būgonzo ū ntemi wīngaga Yelusalemu. Ū ntemi ni īponyage gete ī yenīyo, yīnge ū mu maganiko gakwe.

20Nguno ū nene ntūmami wako namanile gīkī naalī nahūba, na lūūlū ī lelo nizaga kūng'wīma nzīla ū baba būgonzo ū ntemi; ū mu numba yose ya ng'wa Yosefu nalī wa kwandya ū kūshika a henaha."

21Hūna ū Abishai ū ng'wana Seluya ūhaya, "Ū Shimei atūbūlagwa kūlwa nguno ya kūndūkagūla ū ng'witīīlwa maguta o ng'wa SEEBA?"

22Alīyo ū Daūdi ūshosha ūhaya, "Bing'we ba ng'wana Seluya, mulī na mhayo kī shi ī gete ū kūlī nene? Nguno ī lelo ng'wabizaga gītī mulī banishi ū kūlī nene! Ī lelo īyī adūgije kūbūlagwa munhū ū mu Isilaeli? Angū, natamanile gīkī ī lelo nalī ntemi ū mu Isilaeli?"

23Hūna ū ntemi ūng'wīla ū Shimei, "Ūtūcha." Nīyo ū ntemi ongeja na shilahīlo a ha mhayo gwenūyo.

Mefi-boshesi kūng'wibūūlīla Daūdi

24Nū Mefi-boshesi ū ng'witūnja o ng'wa Saulo walī wiza ū kūnsūng'wanha ū ntemi; ū mīlī gwalī gwasoteela nguno walī ooya ū kwidīlīla kūfuma lūshikū ūlo ntemi akīngīla, kūshisha lūshikū lwa kūshoka kwakwe mu mhola, ī mhambala

© 2015 Bible Society of Tanzania.

jalī sagala sagala, nī ndezu walī oya ū kūmooga, nī shizwalo shakwe shalī shitafulilwe.

25Aho wiza kūfuma ī Yelusalemu kūnsūng'wanha ū ntemi, ū ntemi ūmūja, “Nibūlī ūtajile hamò nane Mefi-boshesi?”

26Ūshosha alīhaya, “Baba būgonzo ntemi wane, ū nene ntūmami wako īkī nalemehalile nakang'wīla ū ntūmami wane, ‘Nilonja longejage nzobe hoi nadamhīle naje nū ntemi, alīyo ūniba nkoba;

27hanuma hangī hū wandya kūhaya būlomolomo, akūnilembekejaga ū kūlī baba būgonzo ū ntemi wane. Alīyo ū baba būngonzo ū ntemi wane alī gītī malaika o ng'wa Mulungu, na lūūlū ītaga dūhū ūyo gūlībeela ū kūlī bebe.

28Nguno ī shibyalīlwe sha ng'wa gūkū shitigeleelilwe kwanukūla wiza bose bose ū kūfuma ū kūlī baba būgonzo ū ntemi, alīyo ū ntūmami wako wang'wegeleja kwigasha hamò na banhū abo ūkalyaga nabo ha meeza yako. Ū nene nalī na kī nose nikale nakūlīla līlaga kūlī ntemi?’”

29Ū ntemi ūhaya, “Nibūlī ūlitolongola mihayo mingī gīko? Ī haha ū būlamuji wane būlī gīkī, ū bebe nū Ziba mukūgagabanha a malaale.”

30Ū Mefi-boshesi ūhaya, “Ni atwaalage pyī ī shose dūhū īkī ū baba būgonzo ū ntemi washokaga kaya alī mhola.”

Ntemi kūmfuuha Bazilai

31Ū Bazilai ū muna Logelimu ya Gileadi wiza nang'hwe ū kū mongo gwa Yolodani, ūgūkīla nang'hwe hamò nū ntemi gīkī akilagīle nang'hwe kū nkīlo.

32Ū Bazilai ng'wenūyo walī namhala wa shikū ningī, walī na myaka makūmi anaane. Akangunanha no ū ntemi aho alī Mahanaimu, nguno walī munhū nsabi kīngī nasho.

33Na lūūlū ū ntemi ūng'wīla ū Bazilai, “Gūkīlage ū mongo tūje Yelusalemu ūkikale hamò nane, nakūja nakakūlang'hane.”

34Alīyo ū Bazilai ūhaya, “Ū nene nasaajaga myaka yīnga ī ya būpanga wane nose naje Yelusalemu hamò na ntemi?

35Ī lelo nalī na būlamu wa myaka makūmi anaane; nadūgije kūshikomanya ī shikolo ī sha kūyeja nī shisho shitī sha kūyeja? Ū ntūmami wako adūgije kūshilūmba gete īsho akūlyaga nī shisho akūng'waga? Ū nene nataalī nadūgije kwigwa būnonu wa malaka ga basūmba na banhya ūlū bakwīmbaga? Īlīho nguno kī ū ntūmami wako ū kūng'ongeleleja nigo ū baba būgonzo ū ntemi?

36Ū ntūmami wako akūgūkīla dūhū ū mongo gwa Yolodani, aje ibbaala iguhī nū ntemi. Nibūlī ū ntemi alīninha inong'ho itaale gīko ū nene?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

37Nzunīlījage ū ntūmami wako ashoke, nakachīle kū nzengo gwa ng'wise, hihī na shigila sha ng'wa baba na mayū. Alīho ūūyū ntūmami wako Kimhamu; ni akīlage ū wei hamò nū baba būgonzo ū ntemi, ūkang'wītīle ī yawiza gīt'ūmo ūtogelilwe."

38Ū ntemi ūhaya, "Naheene lūūlū ū Kimhamu akūkīla hamò nane naje nakang'wītīle būlī mhayo ūyo ūlībona gūlī gwawiza ū kūlī bebe. Nīyo shose shose īsho ūlītogwa kūfuma kūlī nene nakūkwītīla dūhū."

39Hūna pye a banhū būgūkīla ū mongo, hanuma ya henaho nū ntemi ūkīla. Ū ntemi ūmbipa ū Bazilai, ūmfuuha na kūmfuuha jakwe, hūna ū Bazilai ūshoka kū ng'wakwe.

40Ū ntemi aho alīkīla kūja ī Giligaali, nū Kimhamu ūkīla hamò nang'hwe. Pye a mabità ga bashilikale ba Yuda na nusu ya bashilikale ba Isilaeli baalī hamò a ha kūnkīja ū mongo ū ntemi.

Baisilaeli kwīta wilu

41Pye a Baisilaeli būng'wegeela ū ntemi būng'wīla, "Ni kinehe a badūgū bise a banhū ba Yuda balīnkīja mongo mu wiba wiba gīko ū ntemi nī kaya yakwe na a banhū bakwe a bose?"

42A banhū ba Yuda būbashokeja a Baisilaeli balīhaya, "Ū gwenūyū twagwītaga nguno ū būdūgū wa ntemi ū kū bise būlī bbihī kūtinda ū kū bing'we, hama kī lūūlū īsho shilīmusaayīcha? Muliganika a bise twalyaga shikolo sha ntemi shose shose? Nūūlū twasolaga shikolo shing'we shose shose a bing'we?"

43A Baisilaeli būbashokeja a banhū ba Yuda būhaya, "A bise tūlī ng'anda ikūmi, na lūūlū shiigelile atūdegeleke a bise ū Daūdi kūtinda a bing'we; nibūlī mulītwibengeleja gīko? Ī gīsī tūtandije bise ū kūgūyomba ū gwa kūnshosha ū ntemi wise?" Alīyo a banhū ba Yuda būbiza bakalī no ū mu kalūngalūngīle kabo, kūtinda a Baisilaeli.

2 Sang'weli 20

Sheba kūngomela Daūdi

1Ūsangwa alīho hoi ngosha ūmò ng'wangū kūpelana būpelanu būtī na solobo, lina lyakwe Sheba ng'witūnja o ng'wa Bikili, wa lūganda lwa Benjamini. Ū munhū ng'wenūyo ūng'ang'aaja mhembe; hūna ūhamuka n'ilaka lya higūlya alīhaya, "A bise tūtī na ngabo gete gashi ū mulī Daūdi, tūtī na wingīji nūūlū hado ū mulī ng'witūnja o ng'wa Yese! Bebe Isilaeli, būlī munhū kwiheema lyakwe!"

2Na ng'hana a Baisilaeli būneka ū Daūdi, būnkūūbīja Sheba ng'witūnja o ng'wa Bikili. Alīyo a banhū ba lūganda lwa Yuda bikala hamò nū ntemi wabo, bīnga nang'hwe ū kū mongo gwa Yolodani būkashika nang'hwe ī Yelusalemu.

3Ū Daūdi aho washika ū kū kaya yakwe ī Yelusalemu, ūbasola a bake bakwe a bado ab'ikūmi, abo walī wabalekela nīmo gwa kūlīlang'hana ī likūlū; ūbatūūla

© 2015 Bible Society of Tanzania.

mu numba yabo ya helegeeko balang'hanwe ng'wenūmo. Ūyūbinha ī shiigunaanīlo, alīyo atalaalile nabo hangī, būbiza gītī bachīlwa; bakikala gīko bakūlang'hanagwa shikū jose ja būlamu wabo.

Abishai kūgatongeela mabità

4Hūna ū Daūdi ūng'wīla ū Amasa, "Nitanīlage pye a bashilikale ba mu lūganda lwa Yuda, mu shikū idatū babize bashikaga aha; nū bebe ūbize ūlīho."

5Alīyo ū Amasa aho waja, ūmala ko ikanza ilīhu kūtinda īlo walī wahelelwa nū ntemi.

6Nose ū Daūdi ūng'wīla Abishai, "Alilūūlū ū Sheba ng'wana Bikili ng'wenūyū akūtwītīla yabūbi kūtinda ūmo walī watwītīlile Abusalomu. Basolage a batūmami ba ng'wa so būgonzo ūnkūūbīje, nguno nose akūpeelela kū mizengo īgītīlījiwe ndugu apūlūgūke."

7Na lūūlū a banhū ba ng'wa Yoabu, na a Bakeleeti na a Bapeleeti, hamò na a bagosha ba mbagashūūla pye a bose būbūūka bajile, balī ha sīlīlī ya būtongeeji bo ng'wa Abishai. Bīnga ī Yelusalemu balīnkūūbīja ū Sheba ng'witūnja o ng'wa Bikili.

Amasa kūbūlagwa na Yoabu

8Būshika Gibeoni ipandī ilebe lyalīho iwe itaale, hūna ū Amasa wiza nang'hwe alībasūng'wanha. Ī likanza lyenīlo ū Yoabu walī azwalile shizwalo shakwe sha mu būlūgū, hūna ū mu nkīmbīlī witunga nshipi gwa nyashilikale, na lūshū mu shilaalo shalo; kwimanīla lwalagala hasī aho alīshimīza.

9Hūna ū Yoabu ūndima ū Amasa kū ndezu na nkono gwakwe gwa būlyo gītī alīhaya kūmbipa.

10Alīyo ū Amasa wikala atalūdīlīlile ū lūshū ūlo lwalī ū mu nkono go ng'wa Yoabu; hūna ū Yoabu ūng'ohoola mu nda, widīka hasī ū būla. Ū Amasa ūchīla henaho, atachimilwe lūkangala lwa kabīlī. Hūna ū Yoabu nū ng'wanong'wawe ū Abishai būduta bajile bakūnkūūbījaga ū Sheba ū ng'witūnja o ng'wa Bikili.

11Ūmò wa banhū ba ng'wa Yoabu wīmīīla hihī nū Amasa ūyūbawīla a banhū, "Ūyo ang'hayile Yoabu, nū yūyo alī kū lwandī lwa ng'wa Daūdi anondeele Yoabu!"

12Ū Amasa walī alambalalile hasī ha gatī gatī y'ikūūwa akūgalagalaga mu mininga gakwe; ū munhū ūyo wabawīlaga a banhū ūbona bayīmīīla henaho. Aho wabona gīkī būlī ng'wene alīyūshika a halī Amasa wīmīīla, ūmveveenya ang'wīngije a h'ikūūwa, ūntwala ng'witongo ūūkantūūla ng'wenūmo ūmponegeja līng'wenda ūnkundīkīja.

13Ū Amasa aho wīnjiwa a h'ikūūwa, pye a banhū būja na lūgendo lwabo, balīnondeela ū Yoabu, kūnkūūbīja ū Sheba ū ng'witūnja o ng'wa Bikili.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Kūbūlagwa kwa ng'wa Sheba

14Ū Sheba ūjiyeeleela pyī ī ng'anda ja mu Isilaeli, ūūkashika Abeli ya Beti-maaka,
nī Belilti ī yose; bibilinga kūnondeela.

15A mabità ga ng'wa Yoabu aho gashika ī Abeli ya Beti-maaka gūgūtinganīla ū
nzengo gwenūyo. Būzenga ikīgo lya kūgūpīndya ū nzengo, lyūkandīkīja a ha
ndugu īyo yalī īgūpīndīlīgije ū nzengo, hūna bandya kwīpūūlīīla ī ndugu īgwe.

16Nkīma ūmò nchagūku ūhīlīka kūfuma ū mu gatī ya nzengo alīhaya, "Bing'we
bababa, degelekagi! Nidegeleki! Ng'wīlagi ū Yoabu egeele aha nayombe
nang'hwe."

17Aho wegeela hoi, ū nkīma ūbūūja, "Ū bebe h'ūlī ng'wene ū Yoabu?" Nang'hwe
ūshosha, "Na nene ng'hana!" Ū nkīma ūhaya, "Baba degelekaga ūmo alīhayīla ū
ntūmami wako." Ūhaya, "Naadegelekaga."

18Ū nkīma ūhaya, "Ī kale biwīlaga gīkī, 'Ūlū mutogilwe kūganikīlwa chiza, jagi
Abeli; na ng'hana yagololokaga ī mihayo.'

19A bise tūlī banhū ba mhola na ba kūsanyiwa ū mu Isilaeli. Baba ūlīhaya
kūkenaagūla nzengo ūyo gūlī ninaabo ū mu Isilaeli. Ni kinehe ūlīhaya
kūbūgabbula ū wingīji bo ng'wa SEEBA?"

20Ū Yoabu ūshosha ūhaya, "Ī liganiko lyenīlo līti lyane ū nene, nīyo ī liganiko lya
kūgabbula nūūlū kūkenaagūla ni līkachīlage kūle!

21Ītī gīko na hado yaya; alīho munhū ūmò, lina lyakwe Sheba ng'witūnja o ng'wa
Bikili, wa kū sī ja magūlya ga Efalimu. Ū munhū ng'wenūyo wagoloolile nkono
gwakwe kūng'ūbūkīla ū ntemi Daūdi. Ūlū ng'ūmfunya ū munhū ng'wenūyo, ū
nene nīnga na kwīnga a ha nzengo gwing'we." Ū nkīma ūng'wīla ū Yoabu, "Lenda
lendagi hado lūūlū mukūponegejiwa ū ntwe gwakwe kūfuma kwigūlya ya
ndugu."

22Ū nkīma ng'wenūyo aho wīnga a henaho, ūūkatūmamīla masala gakwe,
ūlūngalūnga nabo pye a banhū, būntīna ū ntwe gwakwe ū Sheba ū ng'witūnja o
ng'wa Bikili; būgūponeja hanze ū kūlī Yoabu. Yoabu nang'hwe ūlīja na kūlīja
mhembe yakwe, bīnga a banhū bakwe a ha ndugu ya nzengo, būshoka kaya būlī
ng'wene kū ng'wakwe. Ū Yoabu nang'hwe ūshoka Yelusalemu kūlī ntemi.

23Ū Yoabu ng'wenūyo hū walī ntaale walyo pyī ī libità lya Baisilaeli. Ū ntaale wa
Bakeleeti na a Bapeleeti walī Benaya ng'witūnja o ng'wa Yehoyada.

24Ū ntaale wa milīmo y'ihadīke walī Adonilamu. Ū ng'wandīki wa mihayo ya
būsugi walī Yehoshafati ng'witūnja o ng'wa Ahiludi.

25Ū kalani ntaale walī Sheva; a bagabīji baalī ba Sadoki na Abiasaali;

26ū ngabījibo ng'wa Daūdi walī Ila muna Yaili.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2 Sang'weli 21

Bagibeoni kūmala shiilī

1Ū mu shikū ja būsugi wakwe ū Daūdi, īkagwa nzala yūbakoya ikanza lya myaka
idatū; nose ū Daūdi ūkooba kūmana kūfuma kūlī SEEBA. Ū SEEBA ūng'wīla, "Ī
yenīyī īlīmukoya kūlwa nguno ya ng'wa Saulo na kaya yakwe; nguno ya mininga
ayo wagiita kūlwa kūbabūlaga Bagibeoni."

2Hūna ū Daūdi ūbitana a Bagibeoni ūhooya nabo. (A Bagibeoni benebo baalī batī
Baisilaeli, baalī basaagīīla kūfuma ng'wihanga lya Baamooli; a Baisilaeli baalī
babilahīlīla gīkī batūbayagaja babamale, alīyo ū Saulo kulwa kūtogwa kūbayeja
a Baisilaeli na a banhū ba Yuda, ūbeeja mbika ya kūbabūlaga pye a Bagibeoni
bashile gete.)

3Na lūūlū ū Daūdi ūbabūūja a Bagibeoni benabo, "Namubeegeje mhayo kī?
Mhayo kī ūyo nang'wītīle gūmuyeje mubūlombele ū wingīji wa banhū ba ng'wa
SEEBA?"

4A Bagibeoni būshosha balīhaya, "A bise tūtūkoobaga feza nūūlū zahabu kūfuma
kūlī Saulo nūūlū kūfuma mu kaya yakwe, nīyo a bise tūtī na būdūla wa kūmūlaga
munhū ose ose ū mu Isilaeli." Ū Daūdi ūbabūūja hangī, "Mulītogwa nang'wītīle
mhayo kī lūūlū ī gīsī?"

5Būnshokeja ū ntemi balīhaya, "Ū munhū ū nkenaagūji ūyo walī na ng'hūmbū ja
kūtūyagaja nose tūmalwa gīkī, kūshisha ī haha tūtī n'ipandī hose hose ū mu sī ya
Isilaeli,

6ū munhū ng'wenūyo tūtogilwe twinhwe bagosha mpungatī ba shibyalīlwe
shakwe tūkababūlagīle Gibea ya ng'wa Saulo ū nsolwa o ng'wa SEEBA, hūna
tūbatendegese kū būtongi bo ng'wa SEEBA."

7Ū ntemi ūnang'hana ū Mefi-boshesi ū ng'witūnja o ng'wa Yonasani ng'witūnja
o ng'wa Saulo, ū ng'wenūyo ūneka ikale mpanga kūlwa nguno ū Daūdi nū
Yonasani ū ng'witūnja o ng'wa Saulo baalī biyilahīlīla kū būtongi bo ng'wa
SEEBA.

8Alīyo ūbasola ba Alimoni na Mefi-boshesi, bitūnja ba ng'wa Aiya nshīke o ng'wa
Lisipa; a basūmba benabo walī wamyalīla Saulo. Ū ntemi ūbasola na bitūnja
batanò ba ng'wa Melabu, walī wamyalīla Adilieli ng'witūnja o ng'wa Bazilai
muna Mehola.

9Ū ntemi ūbafunya a banhū benabo, ūbinha a Bagibeoni būbabūlaga hūna
būbatendegesa mu lūgūlū kū būtongi bo ng'wa SEEBA. Bose mpungatī būcha
lūshikū lūmò; būbūlagwa mu shikū ja wandījo wa makanza ga magesa, aho
gakandījaga magesa ga būsīga.

Saulo na Yonasani kūjīkwa Zeelà

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Ū Lisipa ū nshīke o ng'wa Aiya ūsola magūnīla wamba hiwe, ga kūyūlaalīla. Atīngile hoi kūfuma ikanza lya kwandya magesa kūshisha yūtūlwa mbula ī mibimba; wikalaga henaho pye a makanza akūlang'hanaga, ī līīmi wajipuuga ī noni jitizūgwa hoi, nī būjikū wajilang'hanaga ī shiinu.

11Ū Daūdi aho wawīlwa ūmo wītīlaga ū nshīke o ng'wa Aiya ū Lisipa, ūyo walī nke ndo o ng'wa Saulo,

12ūja ū kū banhū ba Yabeshi-gileadi ūūkageenha a maguha ga ng'wa Saulo na a ga ng'wa Yonasani. (A banhū benabo baalī bīyīnja ī mibimba ī Beeti-shani, bīsola mu wiba wiba ū kwīnga ū mu gwalugwa ya mu nzengo, ūko baalī bīnungeleja a Bafilisiti aho bamūlaga ū Saulo ī Giliboa.)

13Na lūūlū ū Daūdi ūgīnja koi a maguha ga ng'wa Saulo na a ga ng'witūnja wakwe ū Yonasani; na a ga banhū abo baalī babūlagwa hūna būtendegeswa ha ng'wape benabo, gūkumingwa nago.

14A maguha ga ng'wa Saulo na a ga ng'witūnja wakwe ū Yonasani būūkagajīkīla Zeelà mu sī ya Benjamini, mu shigila sha ng'wa Kishi ise o ng'wa Saulo; bīīta yose gīt'ūmo akabalagīīla ū ntemi. Hanuma ya henaho ū SEEBA hū wigwa ū kūlomba kwa banhū bakwe aho bakwīlombelaga ī sī yabo.

Būlūgū na Bafilisiti hangī

15Kwimanīla wabūūka būlūgū hangī a ha gatī ya Bafilisiti na a Baisilaeli. Ū Daūdi ūtulumenha ajile na a banhū bakwe, ūūkandya kūlwa nabo a Bafilisiti; ū Daūdi ūnoga no.

16Lyalīho idaaji ū mu Bafilisiti litanagwa lī Ishi-benobu, lya kūfuma mu būbyīle bo ng'wa Lafa; ī chūma sha h'ichimu lyalyo shalī na būdito bo kilo idatū na nusu, hama lyalī na lī lūshū ipya. Ī ling'wana lyenīlo līkangwakwabīla ū Daūdi, lyūsangwa lyahaya kūmūlaga.

17Alīyo wangūhīlwa na Abishai ng'wana Seluya hū ūnguna ng'wenūyo, ūlītūla ī Līfilisiti lyenīlo ūlībūlaga. Na lūūlū a banhū bakwe ū Daūdi būng'wīla, nīyo būng'wilahīlīla, "Ū bebe yaya lūūlū ū kūfuma hamò nise hangī kūja kū būlūgū, ītizūjimiwa ī tala ya mu Isilaeli."

18Shikū jitabītile ningī būgwa būlūgū hangī a ha gatī ya Bafilisiti na a Baisilaeli ipandī lya Gobu. Ī likanza lyenīlo Sibeka muna Hushai ūlībūlaga lī Safu, nalyo lyalī lya kūfuma mu būbyīle bo ng'wa Lafa.

19Ikanza līngī hangī balwaaga na a Bafilisiti kūko Gobu kwenūko, Elihanani ng'witūnja o ng'wa Yaale-olegimu muna Betelehemu ūlībūlaga lī Goliati lya Gaasi, īlo mpīni gw'ichimu lyalyo lyalī līnang'ha itaale no, hangī igīnu gītī ng'wīsī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Mu būlūgū būngī balwīlaga Gaasi, lyalīho idaaji lya nzwaala itandatū tandatū,
ū kū makono nū kū mhambala, ī jose jalī nzwaala makūmi abīlī n'inè; nalyo lyalī
lya kūfuma mu būbyīle bo ng'wa Lafa.

21Lyandya kūbasondagūla a Baisilaeli; ūlisanga Yonasani ng'witūnja o ng'wa
Shimea, nkūlūye o ng'wa Daūdi, ūlībūlaga.

22A madaaji būnè wago genaya gaalī ma muna Gaasi, gaalī ga kūfuma mu būbyīle
bo ng'wa Lafa; a gose gakabūlagwa ha sīlīlī ya nkono go ng'wa Daūdi, na banhū
bakwe.

2 Sang'weli 22

Kūkumīlīja kwa ng'wa Daūdi

1Ū Daūdi ūng'wīmbīla ū SEEBA, aho ū SEEBA wampīja ū kū banishi bakwe bose
pye, nū kūfuma ū mu nkono go ng'wa Saulo. Wīmba alīhaya mihayo īyī:

2"Ū SEEBA alī shiganga shane, hū ng'wene ipeelelo lyane na nkomooji wane;

3Ū Mulungu wane h'ūyo alī shiganga shane, h'ūko nakapeelelaga; hū ng'wene
ūyo alī lūmūda lwane na mhembe ya būpīji wane. Alī ibūngīlo lyane, hama alī
ipeelelo lyane na mpīja wane; ūlī mpīja wane kūfuma mu nkono gwa biboneeji.

4Ū SEEBA ūyo igeleelilwe kūkumīlījiwa hū ng'wene nakanīlīīlaga wanipīja ū kū
banishi bane.

5Mahuuli ga kūcha gaalī gaanipīndije, mihūūmo ya būkenaagūji yegeela
kūnikundīkīja.

6Ngoye ja kūlimu jūnibohya, mitego ya kūcha yūnikiimaalīla.

7Aho naalī mu makoye nakanīlīīla SEEBA, nūng'witana ū Mulungu wane.
Ūniigwa ī lilaka lyane kūfuma mu hekalu yakwe; ū kūlīla kwane kūshika ū mu
matū gakwe.

8Ī sī yūtingina, na kūyengeela, Ī misingi ya ng'wigūlū yūdetema; yūdetema nguno
akasaaya no.

9Ū mu mūūlū gakwe lyūfuma lyochi; nū mu nomo gwakwe gūfuma moto nkalī,
makala gaaza gūfuma mo gakūbakaga.

10Ūlīlugūla ī ligūlū wika hasī, Ī mhambala jakwe jīmīīla ha malunde gaapi.

11Hūna ūdamhīla makelubi ūlala ajile; wigasha ha manana ga lūyaga, ūlelema
ajile.

12Giiti shūmpīndya, hūbiza wikalo wakwe, malunde ga mbula madito
gūmpīndya.

13Kūlwa nguno ya būng'weku w'ikūjo lyakwe, ndali ja moto jūng'weng'weeta.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Ū SEEBA ūpalalūka kūfuma ng'wilunde. Ūyo alī higūlya no ūtūma mihilimo yakwe.

15Ūlasa masonga gakwe ūbasambaaja a banishi; ūtūma būpalalūki wa ng'hūba jakwe ūbakenaagūla.

16Kūlwa kahamīle ka ng'wa SEEBA, alichene, kūlwa kafuulīle ka myūyī ya mūūlū gakwe, ī nzīla ja mu būjiba wa nyanza jiyeeleka ha ng'wape, nī misingi ya sī yūbiza hape.

17Winama kūfuma ng'wigūlū ūnidima; ūnizubūla kūfuma mu būjiba wa minzī mashimu.

18Ūnipīja kūfuma kūlī ng'wanishi wane ū wa nguzu ningī, kūfuma kūbo abo banikolilwe, abo nī nguzu baniheebile.

19Bakiza kūnūbūkīla ng'wikanza lya makoye gane, alīyo ū SEEBA ūnigunanha.

20Ūnisola ūnitūūla h'ipandī lya ng'wanya ngalī; ūnipīja nguno aniyegelile.

21Ū SEEBA wanītīlile yawiza kūlenganīla na būtūngīlīja wane; waninong'hile kūlenganīla na wela wa makono gane.

22Nguno najidimile ī nzīla ja ng'wa SEEBA. Nataalī kwīta yabūbi kūlwa kūgalūka na kūneka ū Mulungu wane.

23Ī nzīla jakwe jose jilī kū būtongi wane; nataalī kūgalūka kūshileka ī shilagīlo shakwe.

24Ū kūlī we natī na shilingo; nū kū mihayo yabūbi nalī ng'wilang'hani.

25Ū SEEBA waninong'hile kūlenganīla na būtūngīlīja wane; kūlenganīla na wela wane kū būtongi wakwe.

26Ū kūlī nsanyiwa ūkiyoolechaga gīkī ūlī wa kūsanyiwa; ū kūlī we ūyo atī na shilingo ūkiyoolechaga ūtī na shilingo.

27Ū kūlī ng'wela ūkiyoolechaga ūlī ng'wela; alīyo ū kūlī nkenaagūji ūkiyoolechaga ūlī nkalī.

28A bidoohya ūkabapījaga; alīyo a miso gako gabalolile a bikumīlīja kūlwa kūbagwisha.

29SEEBA ūlī tala yane; ū SEEBA akashigalūchaga ī giiti shane lyabiza isana.

30Kūlwa būgunanhi wako nadūgije kūpyena'ibità lya bilwisha; kūlwa būgunanhi bo ng'wa Mulungu wane nakizwanukaga ndugu.

31Ū SEEBA ū ng'wene ī nzīla yakwe ngololoku; ū mhayo go ng'wa SEEBA gūtī na būka. Ū wei alī lūmūda kū bose abo bakūpeelela kūlī we.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

32Angū, nani ūngī ū Mulungu ūlū atī SEEBA we wike? Nū Shiganga alīho nani ūlū atī ū Mulungu wise?

33Ū ng'winhi wane wa nguzu ng'wene Mulungu; nī nzīla yane hū wei akanigoloolelaga.

34Ī mhambala jane akajinhaga būdūla wa kūpeela gītī saala; akanigunanhaga kwīmīīla ha gūngūhu ha ngūlya.

35A makono gane akagalangaga mihayo ya būlūgū; nose nadūgije kūgoma nūūlū būta wa chūma sha shaba.

36Ūkaninhaga lūmūda lwa būtindi wako; ūkinamaga wanegeela gīkī ūnīte kūbiza nalī nkūjiwa.

37Ī nzīla yane ūkanigalīhījaga a ha kūpanda, Ī mhambala jane jitizūtala jikīnga ū mu nzīla.

38“A banishi bane nakaboolomya kūshisha nūbakenaagūla; natashokile kū numa kūshisha kūbamala gete.

39Nakabatobagūla gete batabūūkile hangī, bakagwa hasī kū mhambala jane.

40Ūkaninha nguzu ja kūlwīla mu būlūgū; a banishi bane ūbinamya kū mhambala jane.

41A banishi bane ūkabīīta kūninhīla ngongo būpeela; abo banikolilwe nūbakenaagūla.

42Bakalīla no balīkooba wa kūbagunanha, alīyo atigelile ū wa kūbapīja; būnīlīīla ū SEEBA, alīyo atabashokegije mhayo gose gose.

43Nakabatobagūla, nūbashigina gītī lūbuubu lwa hasī; nūbapandagīla na kūbatobanga gītī tembe mu makūūwa.

44“Nū mu kūgomelwa na banhū bane wanipīgije bebe; ūnilang'hana ūnīta kūbiza ntwe higūlya ya mahanga; na a babo naalī natabamanile balī ha sīlīlī ya būsugi wane.

45Banhū bageni bakwizaga mu wibeeleleja wa higūlya gūlya; ūlū baalwigwa ū lūkumo lwane bakūgalūkaga wangū babiza bigwi.

46Pye gete bakūgwaga ng'holò; bakwizaga kūnū bakūdetemaga kūfuma ū kū wibisīlo wabo.

47“Ū SEEBA alī mpanga! Akumīlījiwe ūyo alī Shiganga shane! Agūngūhiwe ū Mulungu ūyo alī Shiganga, ū Mpīja wane!

48Ū ng'wenūyo alī Mulungu ūyo akanilīpīlaga shiilī; hū ng'wene ūyo akūgatūūlaga mahanga ha sīlīlī yane,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

49hū ng'wene ūyo akūnīnjaga mu makono ga banishi bane. Ūkūnigūngūhyaga
higūlya ya banhū abo banikolilwe; nū kūfuma ū mu nkono gwa ng'wiboneeji
ūkūnipījaga bebe.

50Na lūūlū nakūkūkumīlīja SEEBA ū mu mahanga; nakwīmba mīmbo ga
kūlīgongoola ī lina lyako.

51Akang'winhaga būtindi būtaale ū ntemi wakwe; ū ng'witīīlwa maguta wakwe
akang'olekejaga wiza būtī wa kūkalīka, ū Daūdi nī shibyalīlwe shakwe kūshisha
welelo bose."

2 Sang'weli 23

Mihayo ya kūmalīja ya ng'wa Daūdi

1Īyī yene mihayo ya kūmalīja ya ng'wa Daūdi: "Aka kalī kalūngalūngīle ka ng'wa
Daūdi ng'witūnja o ng'wa Yese; būsombooji wa ngosha ūyo agūngūhiwe no no
no. Munhū ūyo itīīlilwe maguta na Mulungu o ng'wa Yakobo, ng'wīmbi wa
mīmbo ga kūyeja mu Isilaeli.

2Ū Moyo o ng'wa SEEBA akalūngalūnga mu nzīla yane; ū mhayo gwakwe gwalī
ha lūlīmi lwane.

3Ū Mulungu o ng'wa Isilaeli akayomba; ūyo alī Shiganga sha ng'wa Isilaeli
ūniwīla gīkī, 'Ū nsugi ūlū ūbasuga a banhū mu būtūngīlīja, ūlū akūbasuga mu
logohano lwa ng'wa Mulungu;

4ū ng'wenūyo alī gītī isana lya dilū, līīmi līkūfumaga mu lūshikū ūlo lūtī na
malunde. Abange mbula īkwikaga chiza chiza mu būlembeezu, yagunanha sī
kūzwa maswa managana.'

5Angū, ī kaya yane ītī mu mbika yenīyo ū kūlī Mulungu? Atalaganile hamò nane
ilagane lya welelo, Īlo līhelilwe chiza na kūlang'hanwa mu būlī mhayo?
Atūnishikīlīgīja ū būpīji wane, na kūninha būlī mhayo ūyo nalī na ng'hūmbū
nago?

6Alīyo a babūbi pye babange gītī magwaata ga kūponyiwa; ayo gatīko kūding'wa
na makono.

7Būlī munhū ūyo akatūmamaga nīmo gwa kūdima magwaata, akatūmamīlaga
shisīnza, nūūlū līntī lya mahagala; a magwaata gakapembagwa moto aho
gūponejiwa."

Bagosha ba mbagashūūla ba ng'wa Daūdi

8Aya gene mina ga bagosha ba mbagashūūla ba ng'wa Daūdi, Yosheba-shebeti
muna Takemoni; ū ng'wenūyo hū walī ntaale wabo a Badatū. Lwise lūmò
akatūmamīla ichimu lyakwe ūbūlaga banhū magana anaane ng'wikanza līmò.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Hanuma yakwe ū ng'wenūyo walīho Elieza ng'witūnja o ng'wa Dodo, wa lūdūgū lwa ng'wa Ahohi. Ū ng'wenūyo walī hamò nū Daūdi lūshikū lwene Baisilaeli babasondagūlaga Bafilisiti aho baalī bibilinga Pasi-damimu kwilwisha būlūgū nabo. Hanuma ya henaho a Baisilaeli bīnga hoi;

10alīyo ū wei wīmīīla nyagosha ūlwa nabo, būgwa Bafilisiti bingī, ū nkono gwakwe gūnoga kūshisha gūdamīīla a ha shipīndī sha lūshū lwakwe. Ū lūshikū lwenūlo ū SEEBA akabīītīla būtindi būtaale no. Hanuma y'ikanza, hū biza na a bashilikale a bangī ū kūlī Elieza, alīyo būsanga gwasaagaga nīmo gwa kūsola shikolo dūhū, kūfuma ū kū banhū abo baalī baacha.

11Hanuma ya ng'wenūyo walīho Shama, ng'witūnja o ng'wa Agee, muna Halaalī. Lwise lūmò a Bafilisiti bibilinga hamò ha mbūga ndebe, yalī īlīmilwe ndīngū; a Baisilaeli a bangī būpeela.

12Alīyo ū Shama wīmīīla nyagosha a ha ngūnda gwenūyo, ūbabūlaga no a Bafilisiti, ūbiza wagūpīja; ū lūshikū lwenūlo ū SEEBA ūbenhela būtindi būtaale.

13Lwise lūmò mu makanza ga magesa, bagosha badatū ba mu banhū makūmi adatū abo baalī basanyiwe būja kūlī Daūdi, walī Adulamu ng'wipilinga lya kūpīlīla. Ū mu shikū jenījo ibità lya Bafilisiti lyalī lyatūūla ng'hambī mu sī ya ntubīlo gwa Lefaimu.

14Ī likanza lyenīlo ū Daūdi walī ū ng'wipilinga lyenīlo, a Bafilisiti baalī na ng'hambī yabo ya bashilikale ipandī lya Betelehemu.

15Kwimanīla ū Daūdi wiyigwa kūkolwa notà, hūna ūhaya, “Gīt'ūlū ni wigela munhū wa kūnenhela minzī kūfuma ū kū lwinzī ūlo lūlī hihī nū mita gwa Betelehemu!”

16Na ng'hana a bagosha ba mbagashūūla a badatū būbatiinya a Bafilisiti, būja ū kū lwinzī ūlo lwalī hihī na Betelehemu būūkadaha a minzī būng'wenhela ū Daūdi. Alīyo aho genhwa ūlema ū kūgang'wa; ūgiita kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

17Ūhaya, “Ee SEEBA, ū nene ngilo gete ū kūgwīta ū mhayo gwenūyū! A genaya gatī mininga ga banhū abo baalī beegaga būpanga wabo?” H'ī nguno yene ū Daūdi ūlema ū kūgang'wa a minzī genayo. Ī yenīyo h'ī milīmo īyo bakīīta a bagosha ba mbagashūūla a badatū benabo.

18Ū ntaale wa Badatū benabo walī Abishai ng'wanong'wawe o ng'wa Yoabu, ng'wana Seluya. Lwise lūmò akatūmamīla ichimu lyakwe ūbūlaga banhū magana adatū; na lūūlū ūpandīka lūkumo lwawiza, nang'hwe ūkumūka gīt'ūmo baalī a Badatū abo.

19Kwike ū lūkumo lwakwe lūtalenganīlile nū lwa Badatū benabo, alīyo akīītwa kūbiza ntaale wabo; nūūlū īkī walī atabalagwa hamò nabo.

20Walīho na Benaya ng'witūnja o ng'wa Yehoyada muna Kazibeeli; nang'hwe walī ngosha apandile hasī, akīīta mihayo mitaale. Nguno akababūlaga

© 2015 Bible Society of Tanzania.

bashilikale babīlī ba Bamoabu baalī basanyiwe no no no ū mu sī yabo. Na lūshikū lūmò lwa mbeho ng'halī akingīla ng'wichongo yalīmo shimba, ūkībūlaga.

21Akalībūlaga n'idaaji lya kūfuma Misili. Ī lidaaji lyenīlo lyalī n'ichimu mu nkono, ū Benaya ūlīsanga alī na ng'hoome dūhū ū mu nkono. Ūshika ūlītaaja ī lī muna Misili ī lichimu īlo lyalī nalyo ū mu nkono gwalyo, hūna ūlībūlagīla ī lichimu lyalyo lyenīlo.

22Ī milīmo yenīyo aho wīyīta ū Benaya ng'witūnja o ng'wa Yehoyada, nang'hwe ū lūkumo lwakwe lūkabiza gīt'ūmo lwalī ū lwa bagosha ba mbagashūūla a Badatū.

23Ū wei ū mu bagosha ba makaya pye a bose abo makūmi adatū walī akūjiwe no, alīyo ū mu bagosha ba mbagashūūla a Badatū walī atīmo. Ū Daūdi akantūūla kūbiza ntaale wa bashilikale ba kūnang'hana we.

24Ū mu bagosha ba mbagashūūla abo makūmi adatū baalīmo aba: Asaheli ng'wanong'wawe o ng'wa Yoabu, Elihanani ng'witūnja o ng'wa Dodo, muna Betelehemu;

25Shama muna Halodi, Elika muna Halodi;

26Helezi muna Paliti, Ila ng'witūnja o ng'wa Ikeshi, muna Tekoa;

27Abieza muna Anasosi, Mebunai muna Hushati;

28Zalimoni muna Ahohi, Mahalai muna Netofa;

29Heledi ng'witūnja o ng'wa Baana, muna Netofa; Itai ng'witūnja o ng'wa Libai, muna Gibea ya Benjamini;

30Benaya muna Pilasoni, Hidai wa kūfuma kū njonga ja Gaashi;

31Abi-aliboni muna Alibati, Azimaveti muna Bahulimu;

32Eliaba muna Sha-aliboni, bitūnja ba ng'wa Yasheni, Yonasani,

33Shama muna Halaalī, Ahiamu ng'witūnja o ng'wa Shaalalī, muna Halaalī;

34Elifeleti ng'witūnja o ng'wa Ahasibai muna Maaka, Eliamu ng'witūnja o ng'wa Ahisofeeli muna Gilo,

35Hezilo muna Kalimeli, Paalai muna Aliba,

36Igalī ng'witūnja o ng'wa Nasani muna Zoba, Bani muna Gadi,

37Zeleki muna Amoni, Nahalai muna Beeloti; walī mūūcha wa shilanga sha ng'wa Yoabu ng'wana Seluya,

38Ila muna Isila, Galebu muna Isila;

39na Ulia ū Ng'hītī. Ī lisaabu lyabo a bose baalī makūmi adatū na mpungatī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2 Sang'weli 24

Daūdi kūbabala bashilikale

1Ū SEEBA ūbapelanīla hangī a Baisilaeli, hūna ūnsoosela ū Daūdi kūlwa nguno yabo; ūng'wīla, "Jaga ūkababale a banhū ba Isilaeli na a ba Yuda."

2Na lūūlū ū Daūdi ūng'wīla ū Yoabu na a bataale ba mabità ga bashilikale abo walī nabo; ūng'wīla, "Jaga ūkūbītaga pye a hose ū mu ng'anda ja Baisilaeli, kwandīja Dani kūshisha Beeli-sheba, muje ng'ūbabala a bashilikale, nabamane ū wingī wabo balī banga."

3Alīyo ū Yoabu ūnshokeja ū ntemi, "Ū SEEBA Mulungu wako ni abongejage a bashilikale ng'hangala magana na magana; na a miso ga ng'wa baba būgonzo ū ntemi gagūbone ū mhayo gwenūyū! Ī gīsī ng'hana īlīho nguno kī ī ya kūng'wenheleja nose ū baba būgonzo ū ntemi akoobe kwīta mhayo gūlī gīko?"

4Alīyo ū ntemi ūtūmamīla nguzu ū mu kūng'wīla ū Yoabu na a bataale ba mabità. Na lūūlū bīnga ū kū būtongi wa ntemi, būja ū kūbabala a bashilikale ba mu sī ya Isilaeli.

5Būgūkīla ū mongo gwa Yolodani būūkandīja Aloeli, dakama ya nzengo gwalī mu sī ya ntubīlo, hūna būbīta hose pye ū mu Gadi, būūkashika Yazeeli.

6Hama būlola Gileadi na kū sī ya Tatimu-hodishi; būbīta Dani-yaani, hanuma būtula kuluba bajile Sidoni.

7Ū kūfuma ū kwenūko būja Tulo, kū ng'hambī ya bashilikale na kū mizengo ya Bahīvī na Bakanaani. Aho bīnga ū kwenūko būūkamalīīgīja Beeli-sheba kwitogolo lya Negevu ya Yuda.

8Bahayūmala ū kwībītīla pyī ī sī būshoka Yelusalemu; ū lūgendo ū lose lūbasola myeji kenda na shikū makūmi abīlī.

9Ū Yoabu wiza ūng'winha ū ntemi ī lisaabu lya bashilikale: Ū mu Isilaeli dūhū baalīmo bashilikale shihūmbī magana anaane, abo baalī na nguzu ja kūdūla kūdima shilanga; ū mu Yuda baalīmo bashilikale shihūmbī magana atanò.

Daūdi kūwitegeleja būhūbi bokwe

10Ū Daūdi aho wamala kūbabala a bashilikale yandya kūnkoya ī ng'holò yakwe, ūnomba ū SEEBA alīhaya, "Naahūbile no ū kwīta ū mhayo gwenūyo. Nalīkwikūmbīlīja SEEBA ūwīnje ū būkenaagūji wa ntūmami wako; nītile mhayo gwa nyachilū no!"

11Ha ntondo yaho ī dilū aho ataalī kūfuma ū Daūdi, mhayo go ng'wa Seba gūng'wizīīla ū ng'hangi Gadi, ūyo walī mmona o ng'wa Daūdi; gūhaya,

12"Jaga ūkang'wīle ū Daūdi, 'Ū SEEBA alīhaya gīkī, Nalīkwinha mihayo idatū ūsole gūmò gwaho, ūniwīle nakwītīle īyo natogilwe kūkwītīla.'"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Na lūūlū ū Gadi ūja ū kūlī Daūdi ūūkang'wīla, “Ūlīzunya ībize ho myaka mpungatī ya nzala ū mu sī yako? Nūūlū līkwizīīle ikanza lya kūbapeela banishi bako bakūkūkūūbīlījaga kūshisha myeji idatū ībīte? Nūūlū ihūūya lyīgwīle ī sī yako ikanza lya shikū idatū? Alilūūlū, iganikage ūninhe ū būlamuji wako nantwaalīle ūyo wanitūmaga!”

14Ū Daūdi ūng'wīla ū Gadi, “Nalī mu makoye madito no ī haha; hambū hambū tūgwe mu makono ga ng'wa SEEBA, nguno ū ng'wene ī shigongo shakwe shilī shitaale. Yaya ū kūnileka nagwe mu makono ga banhū.”

15Na lūūlū ū SEEBA ūtūma ihūūya ū mu sī ya Isilaeli, kwandīja lūshikū lwenūlo kūshisha ī likanza īlo lyalī līhelilwe; ū kūfuma ī Dani kūshika Beeli-sheba būcha banhū shihūmbī makūmi mpungatī.

16Ū malaika aho waagūgoloola ū nkono gwakwe gīkī īītūle nī Yelusalemu, ū SEEBA ūsaatwa no kūlwa nguno ya būkenaagūji wenūbo, ūng'wīla ū malaika ūyo wababūlagaga a banhū, “Wigejaga lūūlū! Gwichage ū nkono gwako.” Ī likanza lyenīlo ū malaika akasangwa washika ha lūbūūga lwa kūtūlīla, lwa ng'wa Alauna ūmò wa Bayebusi.

17Ū Daūdi aho wamona ū malaika ūyo wababūlagaga a banhū, ūng'wīla ū SEEBA, “Ū nene h'ūyo nalī ng'hūbi kūlwa būkenaagūji wane, al'a banhū aba, abo balī ng'holo jako, a bene baahūbile mhayo kī? Ū nkono gwako ni gūnigwīlage nene hamò na kaya yane!”

Daūdi kūzenga ng'walīlo

18Ū lūshikū lwenūo ū Gadi ūja ū kūlī Daūdi ūūkang'wīla, “Būūkaga ūje ūkanzegele ng'walīlo ū SEEBA a ha lūbūūga lwa kūtūlīla ū lwa ng'wa Alauna ū Nyebusi.”

19Ng'hana ū Daūdi ūja koi gīt'ūmo SEEBA akalagīīlīla mu nzīla ya ng'wa Gadi.

20Ū Alauna aho waponya a miso ūmona ū ntemi aliza ha ng'wakwe na banhū bakwe, ūfuma hanze kūnsūng'wanha, ūshika ūntugīja mazwi ū ntemi winama kūshisha ū būshū būkuumya hasī.

21Ū Alauna ūbūūja, “Ni mhayo kī ūyo gwang'wenha ha ng'wane ū baba būgonzo ū ntemi?” Ū ntemi ūshosha, “Niza kūlūgūla ū lūbūūga lwako lwa kūtūlīla, nazenge ho ng'walīlo kūlwa ng'wa SEEBA, līhangījiwe ī lihūūya ū kūbamala a banhū.”

22Ū Alauna ūng'wīla ū Daūdi, “Ū baba būgonzo ū ntemi ni asolage shose shose īsho alītogwa kūfunya gīt'ūmo alabonele. Jiiji na nzīkū solaga ja kūfunya shitambò sha kūpemvwa, a matūlīlo ga būsīga na a majooki gakūbiza ng'hwi ja kūpemba.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Baba ntemi, ū Alauna alīng'winha dalali ū ntemi pyī ī shenīshi." Ū Alauna ūng'wīla na, "Ū SEEBA Mulungu wako ni akwanukūlage ū kūlomba kwako."

24Alīyo ū ntemi ūnshokeja ū Alauna, "Yaya ītī gīko, ū nene nalītogwa kūshigūla ī shikolo shenīshi ū kūfuma ū kūlī bebe. Natīko kūmfunīja shitambò ū SEEBA Mulungu wane kūfuma mu shikolo sha kwinhwa dalali. Hūna lūūlū ū Daūdi ūlūgūla ū lūbūūga lwa ng'wa Alauna nī nzīkū; ūjifunīja shekeeli makūmi atanò ja feza.

25Ū Daūdi ūzenga ho ng'walīlo kūlwa nguno ya ng'wa SEEBA, ūfunya hoi shitambò sha kūpemvwa na shakwinha sha būsangī. Hūna ū SEEBA ūzunya ū kūdegeleka ū būlombi ūbo yalombelagwa ī sī; lyīnga ī lihūūya ū mu sī ya Isilaeli."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1 Batemi

1 Batemi 1

Daūdi mu būnamhala bokwe

1Ū ntemi Daūdi aho wanamhaala no no no, ooya gete ū kūyūlūngūja, h'ūmo babūkwīgīje ū būlengeedi wa kū nkundīkīla, yalī ītashilaga ī mbeho.

2Na lūūlū a batūmami bakwe būng'wīla, “Hambū hambū tūkoobe munhya wa kūyūngunanha na kūnang'hana ū ntemi; nū kūlaala ayūlaala mu būlīīlī būmò hamò nang'hwe, adūle kūyūlūngūja ū sīswe būgonzo ū ntemi.”

3Ng'hana būkooba hose pyī ū mu Isilaeli munhya wawiza, būmpandīka Abishagi wa Shunemu; būng'wenha ū kūlī ntemi.

4Ū ng'wanikī ng'wenūyo walī nsoga no ī lihanga lyakwe. Ūbiza wa kūyūnang'hana na kūntūmamīla ū ntemi; alīyo ū ntemi atasangije nang'hwe ū mu mīlī.

Adonia kūkooba būtemi

5Kwimanīla ū Adonia ū ng'wana Hagisi wandya kwigūngūhya wei ng'wenekīlī akūhayaga, “Ū nene hū nakūbiza ntemi.” Na lūūlū ūlagīja gigela magogoteni na falasa ja kūgaduta, hamò na badamhīji baajo; na banhū ba kūja bakūpeelaga ū kū būtongi wakwe.

6(Ū ise walī atatogilwe kūng'wipamya nūūlū hado, na lūūlū walī ataalī kūng'hama nūūlū lūshikū lūmò, “Bebe ūlīta mhayo kī ū gwenūyo?” Ū mu kūbyalwa walī wa kūnkūūbīja Abusalomu; nang'hwe walī na suso yawiza.)

7Ū Adonia ng'wenūyo ūlomana na Yoabu hamò na Abiasaali ū ngabīji, a babīlī benabo būzunya ū kūngunanha.

8Alīyo ū ngabīji Sadoki nū Benaya ū ng'witūnja o ng'wa Yehoyada, nū ng'hangi Nasani, na Shimei na Lei, na a bashilikale abo banang'hanaga ū Daūdi, pye a benabo batisangije nū Adonia.

9Ū Adonia ūja kwiwe lya Zoheleti bbihī na Enilogeli, ūūkasīnza ng'holo na ng'ombe, na mūūga ja ng'ombe, ūfunya shitambò kwenūko. Pye a baana ba ng'wawe a bitūnja ba ntemi ūbeegeleja ū kū shigukulu, na a banhū ba Yuda pye abo baalī batūmami ba ng'wikūlū.

10Alīyo ūnsolanhya ū ng'hangi Nasani nū Benaya, na bagosha ba mbagashūūla, pyī nū nzunaye ū Solomoni.

11Hūna ū Nasani ūmūja ū Batisheba ū nina o ng'wa Solomoni; ūhaya, “Ūmanile ī gīkī ū Adonia ū ng'wana Hagisi wabizaga ntemi, alīyo ū sīswe būgonzo ū Daūdi atadeebile?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Alilūūlū, nidegelekage nakwinhe isala lya kūpīja būpanga wako nū wa ng'witūnja wako ū Solomoni.

13Jaga ū kūlī ntemi Daūdi ūkamūje gīkī, ‘Baba ntemi, ūtanilahīlīlile ū nene ntūmami wako ūlīhaya gīkī, Ū ng'witūnja wako ū Solomoni h'ūyo akūbiza ntemi a ha ng'wanya gwane, abize wa kwigasha a h'isumbī lyane? Hama hangī yajaga kinehe alītema Adonia?’

14Ū ng'wikanza lya kūyomba nū ntemi, nane nakwiza moi nītūūlīle nguzu ī mihayo yako.”

Batisheba na Nasani kūnomba Ntemi

15Na lūūlū ū Batisheba ūja ū kūmona ū ntemi; ī shikū jenījo ū ntemi walī wanamhaala no. Ū Abishagi ūsangwa alīmo ū mu chumba sha ntemi akūngunanhaga.

16Ū Batisheba winama ū kū būtongi wa ntemi ūtuja na mazwi. Ū ntemi ūmūja, “Nakwītīle mhayo kī?”

17Ū Batisheba ūhaya, “Baba būgonzo, bebe ng'wenekīlī ūkanilahīlīla ū nene ntūmami wako mu lina lya ng'wa SEEBA Mulungu wako ūhaya, ‘Ū ng'witūnja wako ū Solomoni akūbiza ntemi a ha ng'wanya gwane, hū ng'wene ūyo akwigasha a hisumbī lyane.’

18Ī haha ū ntemi wabizaga Adonia, alīyo nū bebe baba būgonzo ntemi ūtagūdeebile ū mhayo gwenūyo.

19Nīyo wasīnzaga ng'ombe na mūūga ja ng'ombe ng'īnu, hamò na ng'holo ningī dūhū, na a bitūnja ba ntemi wabeegelejaga pye a bose; hamò nū ngabīji Abiasaali nū Yoabu ū ntaale wa mabità ga bashilikale, alīyo ū ntūmami wako ū Solomoni ūneka ū kūng'wegeleja.

20Baba ntemi, a miso ga Baisilaeli a bose gakūlolile bebe, batogilwe kūdeeba nani akūbiza ng'wingīji igashe a h'isumbī lya ng'wa baba būgonzo.

21Ūlū ītī chene ū ntemi ūlū alalaale ifuule hamò na bataale bakwe, ū nene nū ng'witūnja wane ū Solomoni tūkūbalwa gīkī tūlī bakenaagūji.”

22Aho ataalī ūng'wīla gīko ū ntemi, ū ng'hangi Nasani nang'hwe ūshika.

23Ūwīlwa ū ntemi, “Ūūyū ng'hangi Nasani wiza.” Nang'hwe wingīla ūmo walī ū ntemi, ūshika ūtuja mazwi winama kūshisha būkuumya hasī ū būshū.

24Hūna ū Nasani ūbūūja, “Baba būgonzo ntemi, hū bebe wagūlagīlile ū mhayo gwa gīkī ū Adonia abize ng'wingīji a ha būtemi wako, igashe wei a hisumbī lyako lya būtemi?

25Nguno ī lelo yenīyī wajaga kūfunya shitambò; wasīnzaga ng'ombe na mūūga ja ng'ombe ng'īnu na ng'holo ningī no. Wabeegelejaga pye a bitūnja ba ntemi na a

© 2015 Bible Society of Tanzania.

bataale ba mabità ga bashilikale, nū ngabīji Abiasaali. Nīyo ī haha yenīyī balī hamò nang'hwe bakūlyaga kūnū būhaya, 'Kūlaga ūhangame ntemi Adonia!'

26Alīyo ū nene ntūmami wako nū ngabīji Sadoki, nū Benaya ng'wana Yehoyada, pyī nū ntūmami wako ū Solomoni, atatwegelegije koi.

27Ni kinehe ū sīswe būgonzo ū ntemi wagūhelile ū mhayo gwenūyū, alīyo ūleka ū kūbamanya a batūmami bakwe ūyo akūbiza ng'wingīji wa kwigasha a h'isumbī lya būtemi lya ng'wa sīswe būgonzo ū ntemi?"

Būlamuji bo ng'wa Daūdi

28Hūna ū ntemi Daūdi ūhaya, "Ng'witanagi ū Batisheba." Wingīla ūshika wīmīīla ū kū būtongi wa ntemi.

29Hūna ū ntemi wilahīla alīhaya, "Nalīkwilahīlīla mu lina lya ng'wa SEEBA mpanga ūyo wanipīja kūfuma mu makoye ga mbika ningī gīkī,

30Ī lelo nakūkūshikīlīgīja ū mhayo ūyo nakakwilahīlīla mu lina lya ng'wa SEEBA Mulungu wa Isilaeli nalīhaya, 'Ū Solomoni ū ng'witūnja wako akūbiza ntemi a ha ng'wanya gwane, h'ūyo akūbiza ng'wingīji a h'isumbī lyane lya būtemi.'"

31A henaho ū Batisheba ūtuja mazwi ū kū būtongi wa ntemi, hama winama kūshisha ū būshū wakwe būkuumya hasī; hūna ūhaya, "Ū ntemi Daūdi ū baba būgonzo ni alamage shikū welelo bose!"

32Hūna ū ntemi Daūdi ūhaya nitanīlagi bize aha, "Ū ngabīji Sadoki nū ng'hangi Nasani, nū Benaya ng'wana Yehoyada." Aho biza a halī ntemi,

33ūbawīla, "Basolagi a batūmami ba ng'wa sīng'we būgonzo mundamhīje ū ng'witūnja wane ū Solomoni a ha nzobe yane, mutulumenhe nang'hwe muje Gihoni.

34Mulahayūshika koi, ū ngabīji Sadoki nū ng'hangi Nasani bang'witīīle maguta abize ntemi wa Isilaeli. Hanuma ya henaho mulīje mhembe, hūna muhamuke n'ilaka itaaale mulīhaya, 'Kūlaga ū hangame ntemi Solomoni.'

35Hūna mukūlinha hamò nang'hwe kwiza kūūnū, ize igashe a hisumbī lyane lya būtemi abize ntemi a ha ng'wanya gwane. Hū ng'wene nansolaga kūbiza ntemi wa Isilaeli na Yuda."

36Ū Benaya ū ng'witūnja o ng'wa Yehoyada ūshosha alīhaya, "Alichene! Ū SEEBA, ū Mulungu o ng'wa baba būgonzo ū ntemi ni ahayage gīko.

37Nīyo ū SEEBA ūmo walī nū baba būgonzo ū ntemi, n'abizage hamò nū Solomoni; ī lisumbī lyakwe lya būtemi alyīte kūbiza itaale na lya nguzu no no no kūtinda ī lya ng'wa baba būgonzo ū ntemi Daūdi!"

Solomoni kwitīīlwa maguta

© 2015 Bible Society of Tanzania.

38Hūna lūūlū ū ngabīji Sadoki nū ng'hangi Nasani, nū Benaya ū ng'witūnja o ng'wa Yehoyada, na a Bakeleeti na a Bapeleeti, būja būūkandamhīja ū Solomoni a ha ndamhī ya ntemi Daūdi, būja nang'hwe ī Gihoni.

39Ū ngabīji Sadoki walī nayo ī mhembe ya maguta nguno akīsola kūfuma ū ng'wiheema lyeela, na lūūlū ūng'witīīla maguta ū Solomoni. Hūna bīlīja ī mhembe, na a banhū būhamuka n'ilaka lya higūlya balīhaya, "Kūlaga ūhangame ntemi Solomoni!"

40Hanuma pye a banhū būtongela kū būtongi wakwe, būja bakūlījaga mhembe na būyegi būtaale nīyo no, kūshisha ī sī yūtingina kūlwa mhūndū ja būyegi.

41Ī likanza lyenīlo ū Adonia na a bageni bakwe abo baalī hamò nang'hwe būsangwa balīmalīja ī shigukulu shabo; pye bigwa ī yoge yenīyo. Ū Yoabu aho wīyiigwa ī mhembe yalīla ūbūūja, "Ya kinehe hangī ī yoge īyo īlīfumīīla ū kū nzengo?"

42Aho ataalī ūyomba gīko, ū Yonasani ng'witūnja o ng'wa ngabīji Abiasaali ūshika. Ū Adonia ūhaya, "Angūhaga Yonasani, namanile ūlī na mihayo misoga, nguno ūlī ngosha no ū bebe."

43Ū Yonasani ūshosha alīhaya, "Mm yaya ītī gīko! Ū sīswe būgonzo ū ntemi Daūdi wantūūlaga Solomoni a ha būtemi.

44Ū ntemi walī wantūma ngabīji Sadoki aje hamò nang'hwe, hamò na ng'hangi Nasani na Benaya ū ng'witūnja o ng'wa Yehoyada, na a Bakeleeti na a Bapeleeti; nīyo baalī bandamhījaga a ha ndamhī ya ntemi gete.

45Bajaga nag'hwe Gihoni, aho bashika koi ū ngabīji Sadoki nū ng'hangi Nasani būng'witīīla maguta, būng'wīta kūbiza ntemi. Aho balīnga koi bashokaga balītūla mhūndū bayegaga no, nū nzengo gwayegaga no, h'ī yoge īyo mukwīyigwaga yenīyo.

46Hama a higūlya ya henaho, ū Solomoni wamalaga na kwigasha a hisumbī lya būtemi.

47Na a batūmami ba ntemi bashikaga hoi kūng'hoja ū sīswe būgonzo ū ntemi Daūdi, bashikaga būhaya gīkī, 'Ū Mulungu wako alyīte ī lina lya ng'wa Solomoni kūbiza na lūkumo lūtaale kūtinda ī lyako, nī lisumbī lyakwe lya būtemi lībize itaale kūtinda ī lyako!' Nīyo ū ntemi walī winama a ha būlīīlī wakwe ūlamya."

48Hūna ūhaya, "Akumīlījiwe ū SEEBA Mulungu wa Isilaeli, ūyo wanizunīlīja ī lelo a miso gane gamona ū ng'wingīji wa hisumbī lyane."

49A bageni ba ng'wa Adonia aho bīyiigwa ī yenīyī būjūdūka, būsambaala bigwaga ū kogoha; būlī ng'wene wīnga ho waja ūko alaaje!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

50Ū Adonia ū ng'wene aho wīnga a henaho ūpeelela kū mhembe ja ha ng'walīlo ūūkajūmīīla, kūlwa kūng'ogoha Solomoni.

51Ū Solomoni ūwīlwa, "Ū Adonia wang'ogohaga ū ntemi Solomoni, ūmīīlaga mhembe ja ha ng'walīlo. Alīhaya gīkī, 'Ū ntemi Solomoni n'anilahīlīlage ī lelo gīkī atūmūlaga ū ntūmami wakwe na līī lūshū.'"

52Ū Solomoni ūshosha alīhaya, "Ūlū oolecha gīkī alī munhū ntengeke, lūtūūgwa hasī nūūlū lūywīlī lūmò dūhū kūfuma kū ntwe gwakwe, alīyo ūlū wīta ya nkūla, akūcha."

53Hūna ū ntemi Solomoni ūtūma banhū būnjīla koi, būūkang'wīnja a ha ng'walīlo. Ū Adonia wiza ū kūlī ntemi Solomoni winama kū būtongi wakwe, ū Solomoni ūng'wīla, "Jaga kū ng'wako."

1 Batemi 2

Daūdi kūnganikīla Solomoni

1Aho lyaja līlegeela kūshika ī likanza lya kūcha kwakwe ū Daūdi, ūnganikīla ū ng'witūnja wakwe ū Solomoni.

2Ūng'wīla, "Ū nene negeelaga kūja ūko bakajaga pye a banhū; na lūūlū idadīlage ooleche gīkī ūlī ngosha apandile hasī.

3Wīdime īyo SEEBA Mulungu wako ayīhelile, kūshimīzīla mu nzīla jakwe, kūgadima a malange gakwe na a kahelele kakwe, nī shilagīlo shakwe, nī yīngī īyo ayīhayile, gīt'ūmo yandīkilwe mu shilagīlo sha ng'wa Musa; ū mu gīko h'ūkūbiza na būlī kwene ūko ūkūja, nū mu yose īyo ūkwīyīta."

4Nīyo ū mu gīko ū SEEBA akūkūshikīlīgīja būlī mhayo ūyo akanisagīja alīhaya, "A banhū ba shibyalīlwe shako ūlū bilang'hana ū mū kikalīle kabo, būshimīza mu būshikanu na ng'holò īmò ū kū būtongi wane shikū jose ja būlamu wabo, a henaho ūtūgayiwa munhū wa kwigasha a h'isumbī lya būtemi wa Isilaeli."

5Alilūūlū ū bebe ūmanile gete īyo wanītīla ū Yoabu ū ng'wana Seluya, ūmo akabīītīla bataale babīlī ba mabità ga bashilikale ba Isilaeli, ū Abuneeli ng'witūnja o ng'wa Neeli nū Amasa ng'witūnja o ng'wa Yaseeli. A banhū benabo akababūlaga ng'wikanza lya mhola, a mininga gabo ūgiita gītī balī ng'wikanza lya būlūgū; mininga ga mhola gūsosohaja nshipi gwakwe mu nkīmbīlī, na shilatū kū mhambala jakwe.

6Na lūūlū ng'wītīlage īyo īng'wigeleelilwe, kūlenganīla nū mumo galī masala gako; kwike ilang'hange ūtizūgūleka ū ntwe gwakwe ū gwape gwenūyo gwike mu shigila gūlī mhola.

7Alīyo a bitūnja ba ng'wa Bazilai ū muna Gileadi, a bene bīītīlage yawiza; bazunīlījage babize hamò na banhū abo bigelile kūlya hamò nang'ho ha meza

© 2015 Bible Society of Tanzania.

īmò. Nguno a banhū benabo baalī bīmīīla hīgīyī hamò nane aho naalī ng'wikanza lya kūmpeela nkūlūyo Abusalomu.

8Hama izūkagwa nī gīkī ataalī alīho hamò nang'ho ū Shimei ū muna Bahulimu, ū ng'witūnja o ng'wa Gela, ū wa lūganda lwa ng'wa Benjamini. Ū lūshikū lwene najaga Mahanaimu wanidūkīla no ū mu nzīla, alīyo aho wiza kū mongo gwa Yolodani kūnisūng'wanha, nakang'wilahīlīla mu lina lya ng'wa SEEBA gīkī, "Natūkūbūlaga.

9Kwike ī haha yaya ū kūng'wisaaba gīkī atī nkenaagūji; nīyo īkī ūlī munhū wa masala ūkūdeeba ū gwa kūng'wītīla; ū ntwe gwakwe ū gwape gwenūyo ūgūhilimīkīje ū mu shigila gūlī na mininga."

10Na lūūlū ū Daūdi ūlaala na bataale bakwe, ūjīkwa mu nzengo go ng'wa Daūdi.

11A Baisilaeli walī wabasuga ikanza lya myaka makūmi anè, myaka mpungatī alī Hebuloni, myaka makūmi adatū n'idatū alī Yelusalemu.

12Ū Solomoni ūbiza wigasha a h'isumbī lya būtemi lya ng'wa ise Daūdi; ū būtemi bokwe bongeja kūbiza na nguzu.

Solomoni kūmūlaga Adonia

13Kwimanīla ū Adonia ū ng'witūnja o ng'wa Hagisi waja kūlī Batisheba, ū nina o ng'wa Solomoni. Ū Batisheba ūmūja, "Wiza mu mhola?" Nang'hwe ūshosha, "Ee mu mhola!"

14Hūna ongeja kūhaya, "Nalī na mhayo gwa kūkūwīla." Ngikūlū ūshosha, "Hayaga dūhū."

15Ū nsūmba wandya kūhaya, "Mayū ūmanile hape gīkī ū būtemi walī wane gete, nīyo na a Baisilaeli a bose baalī balindanile dūhū gīkī nabasuge. Alīyo twahayimanīla yagaalūka ī mihayo, ū būtemi būja kūlī nzuna wane; nguno gashinaga h'ūmo kaalī a kūhelele ka ngwa SEEBA.

16Alilūūlū, ī haha nalī na mhayo; ūyo nalīkūlomba ūtizūnilemeja." Ū ngikūlū ūshosha, "Bebe gūhayage dūhū."

17Hūna ū Adonia ūhaya, "Nilombelage ū kūlī ntemi Solomoni nguno namanile gīkī ū bebe atīko kūkūlemeja mhayo; nombage aninhe ū Abishagi ū Nshunami abize nke wane."

18Ū Batisheba ūshosha ūhaya, "Būgatū nakūhooya nang'hwe ū ntemi kūlwa nguno yako."

19Ū Batisheba ūja ū kūlī ntemi Solomoni kūyomba nang'hwe kūlwa ng'wa Adonia, aho washika ū ntemi wīmīīla kūng'wegeleja ū nina, nīyo winama ū kū būtongi bokwe; hūna wigasha a h'isumbī lyakwe lya būtemi. Ūlagīja lyenhwa isumbī līngī enhelwe ū nina wa ntemi; wigasha kū nkono gwakwe gwa būlyo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Hanuma ūhaya, “Nalī na kamhayo kamò kado na kado ka kūkūlomba; ako nalīkūlomba ūtizūnilemeja.” Ū ntemi ūhaya, “Lombaga dūhū mayū, natūkūlemeja.”

21Na lūūlū ū ngikūlū ūhaya, “Nzunīlījage ū nkūlūyo ū Adonia antoole ū Abishagi ū Nshunami.”

22Ū ntemi Solomoni ūnshokeja ū nina alīhaya, “Nibūlī ūlīnombela ū Adonia kwinhwa Abishagi ū Nshunami? Angū hambū hambū ni wanombela nū būtemi, nguno nīyo ū wei nkūlū wane. Yene nang'ho walomba ī chene; ka numho lūūlū nombelage nū ngabīji Abiasaali, pyī nū Yoabu ū ng'wana Seluya!”

23Hūna ū ntemi Solomoni wilahīla mu lina lya ng'wa SEEBA alīhaya, “Ū Mulungu ni anitūlage hataale na kūtinda ho, ū Adonia ūlū atajimīīgije būpanga wakwe kūlwa būlombi wenūbū!

24Na lūūlū ūmo SEEBA alī mpanga ūyo wanitūūlile a h'isumbī lya būtemi lya ng'wa baba ū Daūdi, ūninha nguzu nī kaya ūnibeegeja gīt'ūmo walī wilahīlīla, ī lelo akūbūlagwa ū Adonia!”

25Hūna ū Solomoni ūnagīla ū Benaya ng'witūnja o ng'wa Yehoyada, ūja ūūkantūla ū Adonia ūcha.

Abiasaali kūpeejiwa, Yoabu kūbūlagwa

26Hanuma ya henaho ū ntemi ūng'wīla ū ngabīji Abiasaali, “Ū bebe nang'ho wigeleelilwe kūcha, alīyo shokaga Anasoosi kū malaale gako natūkūbūlagaga ī lelo. Nguno walī mūūcha w'isandīko lya ng'wa SEEBA Ndūji wa shose, kū būtongi bo ng'wa baba ū Daūdi; nang'ho wapandīka makoye mingī no aho ūlī hamò nū baba.”

27Na lūūlū ū Solomoni ūng'wīnja ū Abiasaali a ha būgabīji bo ng'wa SEEBA, gūshikīīla ū mhayo go ng'wa SEEBA ūyo walī wagūhaya Shilo kūlwa kaya ya ng'wa Eli.

28Ū Yoabu aho wigwa ī mhola jenījo wilalīla, ūpeelela kwiheema lya ng'wa SEEBA, ūkūmīīla mhembe ja ha ng'walīlo; nguno nang'hwe walī wisangīja ū mu būgomi bo ng'wa Adonia, nūūlū īkī walī atisangīgije nī mihayo ya ng'wa Abusalomu.

29Ū ntemi Solomoni ūwīlwa, “Ū Yoabu wapeelaga kwiheema lya ng'wa SEEBA, ī haha wīmīīlaga bbihī na ng'walīlo.” Ū Solomoni ūnagīla Benaya ū ng'witūnja o ng'wa Yehoyada; ūhaya, “Jaga koi ūkamūlage!”

30Ū Benaya aho wingīla ū ng'wiheema lya ng'wa SEEBA ūng'wīla ū Yoabu, “Ū ntemi alīhaya, ‘Īngaga ho a henaho ūfume hanze!’” Nang'hwe ūshosha, “Biya ni nachīlage henaha!” Ū Benaya ūshosha ī mhola jenījo ū kūlī ntemi; ūūkahaya, “Ū Yoabu wanishokeja ūniwīla gīkī na gīkī.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

31Ū ntemi ūng'wīla, “Ng'wītīlage ūmo wakūwīlīla; mūlagage ūnjīke. Ū mu gīko
ūkūbiza wanīngīja ū nene hamò nī numba ya ng'wa baba ū kwihīga kūlwa
mininga gatī na būbi ayo wagiita ū Yoabu.

32Ū SEEBA akūnīpīla wei ng'wenekīlī ū būbi wa kwita mininga; nguno akashisha
banhū babīlī akūbibangaga wababūlaga na līlūshū, wiita mininga gabo aho ū
baba walī atamanile. A banhū būbīlī wabo benabo, ū Abuneeli ng'witūnja o
ng'wa Neeli, ūyo walī ntaale w'ibità lya Isilaeli, nū Amasa ng'witūnja o ng'wa
Yaseeli, ūyo walī ntaale wa ibità lya Yuda, baalī bawiza na batūngīlīja kūtinda ū
wei.

33Ū kwihīga ūko kūlīho kūlwa mininga ga banhū benabo ni kūbizage ha ntwe go
ng'wa Yoabu na shibyalīlwe shakwe shikū jose ja welelo na welelo. Alīyo ū kūlī
Daūdi nī shibyalīlwe shakwe, nī kaya yakwe, nī lisumbī lyakwe lya būtemi, ni
ībizage ho mhola shikū jose ja welelo na welelo.”

34Na lūūlū ū Benaya ng'witūnja o ng'wa Yehoyada ūja ūūkantūla ū Yoabu
ūmūlaga, ūjīkwa ha kaya yakwe, yalī kwitogolo.

35Ū ntemi ūntūūla ū Benaya ū ng'witūnja o ng'wa Yehoyada kūbiza ntaale w'ibità
lya Isilaeli a ha ng'wanya go ng'wa Yoabu; ū Sadoki nang'hwe ūntūūla kūbiza
ngabīji a ha ng'wanya go ng'wa Abiasaali.

Kūbūlagwa kwa ng'wa Shimei

36Hanuma ū ntemi ūtūma nhūng'wa ū kūlī Shimei kūng'wīla, “Zengaga numba
mu Yelusalemu ūmu, wikale ng'wenūmu; yaya kūja ipandī līngī hose hose.

37Ū lūshikū lwa kūlūkīla ū longa lwa Kiduloni wīnga ū ng'wenūmu ūlaacha; a
mininga gako galabiza ha ntwe gwako.”

38Ū Shimei ūng'wīla ū ntemi, “Ūyo wagūhaya gwawiza, ū ntūmami wako akwīta
gīt'ūmo wahayīla ū baba būgonzo ū ntemi.” Na ng'hana ū Shimei wikala ū mu
Yelusalemu ikanza ilīhu.

39Alīyo aho yabīta myaka idatū, basese bakwe babīlī būtoloka, būpeelela ng'wa
Akishi ng'witūnja o ng'wa Maaka ntemi wa Gaasi; ū Shimei ūwīlwa, “A basese
bako balī Gaasi.”

40Aho wigwa gīko ūlonja lonja nzobe yakwe ūdamhīla ūja ī ng'wa Akishi ī Gaasi
kūbakūūbīja a basese bakwe; ūbiza waja ū Shimei; ūūkabenha a basese bakwe
kūfuma ī Gaasi.

41Ū Solomoni ūwīlwa gīkī ū Shimei walī wīngile ī Yelusalemu, ūja Gaasi na
kūshoka.

42Hūna ū ntemi ūng'witana ū Shimei ūng'wīla, “Natakwilahīgije mu lina lya
ng'wa SEEBA nūkūhūgūla nalīhaya gīkī, ‘Ū lūshikū lwa kwīnga na kūja kwipandī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

līngī managa gīkī numho waacha?' Ī likanza lyenīlo ūkanishokeja ūhaya, 'Ūyo wagūhaya gwenūyo gwawiza. Nakwīta chene.'

43Hama nibūlī lūūlū walemeelilwe ū kūshidima ī shilahīlo shako ū kūlī SEEBA, nī shilagīlo īsho nakakwinha nene?"

44Hūna ū ntemi ūng'wīla ū Shimei, "Ū bebe ng'wenekīlī ūbūmanile pyī ū būbi ūbo ūkang'wītīla baba ū Daūdi. Na lūūlū ī haha ū SEEBA akūkūlīpīla kūlwa nguno ya būbi wako.

45Alīyo ū ntemi Solomoni akongeja kwīlūkīlwa mbango, nī lisumbī lya būtemi ī lya ng'wa Daūdi līkwinhwa nguzu ja welelo bose."

46Hūna ū ntemi ūnagīja ū Benaya ng'witūnja o ng'wa Yehoyada; ūfuma hanze ūūkantūla ūmūlaga. Na lūūlū ū būtemi būguzuhiwa ū mu nkono go ng'wa Solomoni.

1 Batemi 3

Solomoni kūlomba masala

1Hanuma ya henaho ū Solomoni ūbeeja būsangī na Falao ntemi wa Misili; ūntoola nshīke wakwe. Aho wang'wenha ūnshikīja mu nzengo go ng'wa Daūdi, wikala ng'wenūmo kūshisha ūmala ū kūlīzenga ī likūlū lyakwe nī hekalu ya ng'wa SEEBA; nī ndugu ya kūgūpīndīlīja ū nzengo gwa Yelusalemu.

2Kwike ū mu shikū jenījo a banhū baalī bataalī būja kū mapandī ga higūlya kūmfunīja shitambò ū SEEBA, nguno yalī ītaalī kūzengwa numba kūlwa lina lya ng'wa SEEBA.

3Ū Solomoni walī antogilwe ū SEEBA, ū būtogwa wakwe waboolechaga mu nzīla ya kūshimīzīla ū mu katongeelele ako walī walekelwa nū ise ū Daūdi; kwike a hene wajaga na kū mapandī ga higūlya wakafunya shitambò na kūzuukīja būbbani.

4Ikanza ilebe ū ntemi akaja Gibeoni kūfunya shitambò, nguno ī lipandī lya higūlya lyenīlo hū lyalī itaale kūgaheeba pye a gangī. Ū Solomoni ūfunya mitugo shihūmbī shimò kūbiza shitambò sha kūpemvwa a ha ng'walīlo gwa henaho.

5Mu makanza ga būjikū ū SEEBA ūng'wilongela ū Solomoni mu shilooti aho alī Gibeoni kwenūko; ū Mulungu ūng'wīla, "Lombaga shose shose īsho ūtogilwe nakwinhe."

6Ū Solomoni ūnshokeja ū SEEBA, "Ū ntūmami wako ū Daūdi ū baba wikalaga ū kūng'olekejaga wiza būtaale no, nguno ī nzīla jakwe jalī ngololoku, hangī walī ng'wishigwa na ntūngīlīja mu ng'holò ū kūlī bebe. Kūshisha haha ūtaalī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ūkūng'olekejaga ū wiza wako, nguno wang'winhile ng'witūnja wa kwigasha a hisumbī lyakwe lya būtemi, gīt'ūmo īlī nī lelo īyī.

7Na lūūlū SEEBA Mulungu wane, ī chene ng'hana wanītīile ū nene ntūmami wako kūbiza ntemi a ha ng'wanya go ng'wa baba ū Daūdi. Alīyo ū nene nataalī ndo no, natī na witegeleja wa kwībeeja ī milīmo yane.

8Ū nene ntūmami wako nalīho hamò na banhū abo wa'basola bebe ng'wenekīlī, ihanga itaale lya banhū bingī, abo īlī shilambu nūūlū kūbabala.

9Na lūūlū ng'winhage ū ntūmami wako ng'holò ya witegeleja na būdūla wa kūbasuga a banhū bako, na kūdūla kwīlekanya ī mihayo ī misoga nī mibi. Nguno nani ūyo adūgije kūlīsuga ī lihanga lya banhū bako ī litaale lyenīlī?"

10Aho walomba ū mhayo gwenūyū ū Solomoni, ū SEEBA ūyega.

11Hūna ū Mulungu ūng'wīla, "Īkī walomba mhayo gwenūyū, waleka kūlomba myaka mingī ya būlamu, nūūlū būsabi wako bebe ng'wenekīlī, nūūlū ūtalombile gīkī banishi bako bache, alīyo walomba ūpandīke witegeleja wa kūkūgunanha kūlamula mu būtūngīlīja,

12nakūkwītīla ūyo wagūlomba. Nakūkwinha ng'holò ya witegeleja na būdeeba; ataalī kwilonga munhū ose ose wa kūbiza gīko, na atalabiza ho ūngī.

13Nīyo nī shisho ūtalombile nakūkwinha, būsabi n'ikūjo. Nīyo ū mu shikū ja būlamu wako bose atūbiza ho ntemi wa kūlenaganīla nang'ho.

14Nū būlamu wako nīyo nakūbongeja ūlū ūshimīzīla ū mu nzīla jane na a katongeelele kane, nī shilagīlo shane gīt'ūmo wītīlaga ū so ū Daūdi."

15Ū Solomoni aho wamisha, ūdeeba gīkī walī mu shilooti; wahayūshoka ī Yelusalemu, ūja kū būtongi w'isandīko lya būlagane bo ng'wa SEEBA, ūkīmīīla kūfunya shitambò sha kūpemvwa na shakwinha sha būsangī. Hanuma hangī ūbabeegeja shigukulu pye a batūmami bakwe.

Solomoni kūlamula mu masala

16Lwise lūmò bakīma babīlī, bamalahya, biyenha ū kūlī ntemi; būshika bīmīīla ū kū būtongi wakwe.

17Ūmò wandya kūhaya, "Baba būgonzo, ū nene nū mayū ng'wenūyū tūkikalaga mu numba īmò; na lūūlū ū mu būbīlī wise, ū nene naalī nabyalile ng'wana ngosha.

18Aho jabīta shikū idatū, nū ng'wichane ūbyala ng'wana ngosha. Ū mu numba yenīyo tūkwikalaga bise gīkī dūhū, atīho ūngī ūyo akwikalaga hamò nise.

19Alīyo lūūlū ū ng'wana wa ng'wichane wachaaga būjikū, walī wanaalīla.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Hūna ū būjikū aho būkahuumūlīlaga, ūbūūka kūbakaabanya a baana; wiza ūng'wīnja ū wane a ha lūbazu lwane, ū nene ntūmami wako nalaalile. Ūntūūla ha lūbeele lwakwe, ū wakwe ūyo achile ūntūūla a ha lūbeele lwane.

21Ū mu dilū ng'hūlū aho nahaya kūng'onhya ū ng'wana wane, nūbona achile! Alīyo wahayageela, aho nanola chiza nūbona gīkī atī ng'wene ū ng'wana wane ūyo naamyalile!"

22Ū nkīma ū ūngī ūlema alīhaya, "Mm yaya! Ū mpanga hū wane, ūyo achile wako ū bebe!" Alīyo ū ng'wiye ongeja kūhaya, "Mm yaya gete! Ū mpanga hū wane ū nene, ūyo achile wako!" Na lūūlū a bakīma benabo bandya kwihalalīja dūhū ū kū būtongi wa ntemi.

23Nose ū ntemi ūhaya, "Bing'we ng'wihalalīja no; al'īkī ūyū alīhaya gīkī, 'Ū ng'wana ū mpanga wane, ūyo wachaaga wako,' ū ūngī nang'hwe alīlema ūhaya, 'Yaya ū ng'wana ūyo achile wako, ū mpanga wane!'"

24Hūna ū ntemi ūlagīla, "Alinenhelagi lūshū ī gete." Būng'wenhela lūshū ū ntemi.

25Hūna ūlagīla alīhaya, "Ntandūlagi habīlī ū ng'wana ū mpanga, mubagabanhye, ūmò asole ibudīka nū ūngī ibudīka."

26Ū nkīma ūyo walī nina o ng'wana, būluma ū būsūngū bo ng'wana wakwe; ūng'wīla ū ntemi, "Baba ntemi, yaya ū kūmūlaga ū ng'wana ū mpanga! Ng'winhagi anjane!" Alīyo ū ūngī ūhaya, "Yū gīko shi; ntandūlagi habīlī ng'hana tūgayiwe pye!"

27A henaho ū ntemi ūhaya na kūhaya, "Mutizūmūlaga ū ng'wana ū mpanga, ng'winhagi ū nkīma ū wa kwandya, nguno ū ng'wene hū nina."

28A Baisilaeli aho bawigwa ū būlamuji ūbo akabūfunya ū ntemi, pye a bose būng'ogoha, nguno bakabona gīkī alī na masala ga kūfuma kūlī Mulungu, gīkī asuge mu būtūngīlīja.

1 Batemi 4

Bagunanhi ba ng'wa Solomoni

1Na lūūlū ū ntemi Solomoni wīsuga ī Isilaeli ī yose pye.

2Aya gene mina ga bagunanhi abo baalī ha sīlīlī yakwe: Azalia ng'witūnja o ng'wa Sadoki, walī ngabīji.

3Eliholefa na Ahiya, bitūnja ba ng'wa Shisha baalī bandīki, Yehoshafati, ng'witūnja o ng'wa Ahiludi walī kalaani.

4Benaya, ng'witūnja o ng'wa Yehoyada walī ntaale wa mabità ga bashilikale; Sadoki na Abiasaali baalī bagabīji;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Azalia, ng'witūnja o ng'wa Nasani walī ntaale wa basugi ba sī; Zabudi, ng'witūnja o ng'wa Nasani walī ngabīji, na nganikīji wa ntemi.

6Ahishaali, walī ntaale wa milīmo ya h'ikūlū, Adonilamu, ng'witūnja o ng'wa Abuda walī ntaale wa milīmo y'ihadīke.

7Ū Solomoni walī wīgabanhya pyī sī, wītūūla ha sīlīlī ya basugi ikūmi na babīlī, būyūtwala shilīwa ū kwikūlū, sha kūlya ī kaya ya ntemi, na a batūmami ba h'ikūlū. Būlī ng'wene walī na lūdīīma ū mu ng'waka, ūlū lwampandīka wamala ng'weji ngima akūtwalaga ī shilīwa ū kwikūlū.

8Aya h'a mina ga basugi benabo: Beni Huli walī kū sī ya magūlya ga Efulaimu;

9Beni-Deka; kū mapandī ga Makazi, Sha-alibimu, Beti-shemeshi na Eloni-betihanani;

10Beni-Hesedi, walī Aluboti, (ī Soko yalī ha sīlīlī yakwe, nī sī ya Hefeeli ī yose).

11Beni-Abinadabu, walī kū sī ya Nafoti-dooli, (ū ng'wenūyo walī antoolile Tafasi nshīke o ng'wa Solomoni).

12Baana, ng'witūnja o ng'wa Ahiludi; walī ipandī lya Taanaki na Megido, nī sī yose ī ya Beti-sheani īyo yalī ībīmbīkanilwe na Zaletani, kū sīlīlī ya Yezileeli, kwandīja Beti-shani kūja Abeli-mehola hūna ūtūla kuluba kūja Yokimeamu.

13Beni-Geba, walī wa mu sī ya Lamosi-gileadi (ī sī ya Gileadi īyo yalī ya banhū ba lūdūgū lwa ng'wa Yaili ng'witūnja o ng'wa Manase yalī ha sīlīlī ya būsugi bokwe, pyī nī ya Aligobu, ī ya Bashani, nī mizengo ya kwenūko īyo makūmi atandatū, īyo yalī īpīndīlījiwe ndugu nhaale ja mibita na nzwigī ja chūma sha shaba);

14Ahinadabu ng'witūnja o ng'wa Iddo, walī wa Mahanaimu;

15Ahimaazi, walī mu sī ya Nafutali, (ū ng'wenūyo walī antoolile Basemati, nshīke o ng'wa Solomoni);

16Baana, ng'witūnja o ng'wa Hushai, walī mu sī ya Asheli na Aloti;

17Yehoshafati, ng'witūnja o ng'wa Palua, walī mu sī ya Isakaali;

18Shimei ng'witūnja o ng'wa Ela, wa mu sī ya Benjamini;

19Geba ng'witūnja o ng'wa Uli, wa mu sī ya Gileadi (īyo yalī sī ya ng'wa Sihoni ntemi wa Baamooli, na sī īyo yalī ya ng'wa Ogi ntemi wa Bashani). Ū ng'wenūyo walī ntaale iyene ū mu būsugi w'ipandī lya kwenūko.

20A banhū ba Yuda na Isilaeli baalī bingī no, gītī maseni ga ha ng'walo gwa nyanza. Hama baalī na būyegi no nguno balyaga na kūng'wa bigeja.

21Ū Solomoni walī ajitemile pyī ī sī; kwandīja kū Mongo kwiza kūshika kū sī ya Bafilisiti, hūna ūtulumenha kūja kū lūbīmbī lwa sī ya Misili. Pyī ī sī jenījo

© 2015 Bible Society of Tanzania.

jatobaga goodi ū kūlī Solomoni, nguno jalī ha sīlīlī ya būsugi wakwe ū mu shikū ja būlamu wakwe bose.

Shilīwa sha ha ng'wa Solomoni

22Ī shilīwa sha ha ng'wa Solomoni ī sha lūshikū lūmò galī madebbe igana na makūmi atanò ga būsu būnogu, na madebbe magana adatū a ga būsu ūbo būtī būnogu.

23Nzīkū ikūmi ja kūdīīmīlwa mu kaya, na nzagamba makūmi abīlī ja kūdīīmīlwa kū madīīmīlo, na ng'holo igana hamò na mbūli; na ndimu ja mu mapoolu gītī, laala na saala na nja, būyaga na magoko.

24Yalīho mhola a ha gatī yakwe ū Solomoni nī sī ījo jalī jimpīndije hose hose, nguno walī ajisugile wei pyī ī jose kwīngīila kū Mongo, kūfuma Tifusa kūshisha Gaza.

25Nīyo ū mu shikū ja ng'wa Solomoni a banhū ba Yuda nī Isilaeli baalī mu mhola pye a bose gete, kwandīja Dani kūshisha Beeli-sheba; būlī bene bayegelaga matwajo ga mizabibu na mitiini ha kaya jabo.

26Ū Solomoni walī na numba ndo do do shihūmbī shinè ja kūlaaja mo falasa ja magogoteni; na walī na badamhīji ba falasa shihūmbī ikūmi na shibīlī.

27A basugi ba sī baalī bagūdīlīīlile ū nīmo gwa kūtwala shilīwa ū kū ng'wa ntemi Solomoni, ī sha kūlya ī kaya ya ntemi na a banhū abo baalīīlaga ha meza ya ntemi; būlī ng'wene ū mu lūdīīma lwa ng'weji gwakwe wikalaga miso shitizūgaya ī shilīwa.

28Nī shilīwa sha kūlisha falasa batwalaga ūko shalī shigelile kūja; īsho būlī ng'wene walī ahelelilwe kūtwala ūlū yabīta myeji idatū.

Witegeleja bo ng'wa Solomoni

29Ū Mulungu walī wang'winha ū Solomoni masala mingī no na witegeleja būtaale, na būmani ūbo walī būkīlanīgije, walī būtī na kabalīlwe gītī maseni ga ha ng'walo gwa nyanza.

30Ū witeleja bo ng'wa Solomoni walī būtaale no kūtinda pye ū witegeleja wa banhū ba sī ja kīya, walī būtaale no kūtinda ū wa bana Misili pye a bose.

31Ū Solomoni walī na masala kūtinda banhū bose, kūntinda nū Esani ū muna Ezilahi; kūtinda na a bitūnja ba ng'wa Maholi a ba Helemani, Kalikoli, na Dalida. Na lūūlū ū lūkumo lwakwe lūkasambaala hose pye ū mu mahanga ayo gaalī gampīndije hose hose.

32Ī sumo ījo wajitūmamīla ū Solomoni mu kalūngalūngīle jishikile shihūmbī shidatū, a mīmbo ayo wagīmba nago gashikile shihūmbī shimò na atanò.

33Wasomboola mihayo ya mitī ya būlī mbika na shose īsho shikazwaga; kwandīja mitī mitaale ya mu mapoolu mataale gītī ga Lebanoni, kūshisha kū tū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

shikolo tūdo tūdo gītī ūto tūkazwaga na mu ndugu ja numba. Wayomba na mihayo ya shiinū na ndimu ja būlī mbika, pyī nī noni nī shinū ja kwigwesa hasī, kūja kū ndīlo.

34Banhū ba mahanga na mahanga bizaga kūdegeleka mihayo ya witegeleja bo ng'wa Solomoni, batūmagwa na batemi kūfuma hose hose ū mu sī ūko bīyigwaga ī mihayo ya masala gakwe.

1 Batemi 5

Milonjo kūlwa kūzenga hekalu

1Ū ntemi wa Tulo ū Hilamu aho wigwa gīkī ū Solomoni witīīlilwe maguta kūbiza ntemi a ha ng'wanya go ng'wa ise ū Daūdi, ūtūma batūmami bakwe ū kūlī Solomoni; nguno ū Hilamu nū Daūdi baalī biyegelile.

2Nang'hwe ū Solomoni ūtūma nhūngwa ū kūlī Hilamu alīhaya:

3"Ū baba walī na ng'hūmbū ja kūzenga numba kūlwa nguno ya lina lya ng'wa SEEBA Mulungu wakwe, alīyo walī atadūgije nguno walī apīndiwe būlūgū pye hose hose gīt'ūmo ūmanīlile nū bebe, kūshisha ū Mulungu ūbatūūla a banishi bakwe ha sīlīlī ya mhambala jakwe.

4Alīyo ī haha ū SEEBA Mulungu wane waninhile mhola būlī kwene, natī na ng'wanishi, nūūlū mhayo gwa kūnīngīja mhola gūtīho.

5Na lūūlū nalī na ng'hūmbū ja kūzenga numba kūlwa nguno ya lina lya ng'wa SEEBA Mulungu wane, gīt'ūmo ū SEEBA walī wang'wīlīla ū baba ū Daūdi gīkī, 'Ū ng'wana wako ūyo nakūntūūla h'isumbī lya būtemi, ūlū wabīta ū bebe; hū ng'wene akūzenga ī hekalu, kūlwa nguno ya lina lyane.'

6Alilūūlū, lagījaga nabbutīlwe mitī ya mibanga ū ng'wipoolu lya Lebanoni. A banhū bane bakūyūtūmama na a banhū bako, nakūfunya shose shose īsho ūnihelela kūbiza mheela, kūlwa banhū bako. Ūdeebile gīkī a bise tūtī nabo a banhū abo bagūmanīīlile ū nīmo gwa kūgwisha mitī gīt'ūmo bakīītīlaga bana Sidoni."

7Ū Hilamu aho wajiigwa ī mhola ja kūfuma ū kūlī Solomoni ūyega no; ūhaya, "Akūmīlījiwe ū SEEBA ī lelo, nguno wang'winhile ū Daūdi ng'witūnja wa masala abize nsugi walyo ī lihanga ī litaale lyenīlī."

8Na lūūlū ū Hilamu ūtūma nhūng'wa ū kūlī Solomoni alīhaya: "Naajipandīkile ī mhola jako ījo wanitūmīlile, ū nene nakwīta ūmo wanilombelile, 'Nakūkūbbutīla a magogo ga mibanga nī mizule.

9A banhū bane bakūgaduta kūfuma ī Lebanoni, bagatwale ū kū nyanza, hūna nakūgatunga miligo miligo, geeleejiwe mu nyanza genhwe koi, gize gatūūlwe aho ūtogelilwe. Hūna ūlū gūshika ho a henaho nakūgalekanya, nang'ho

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ūgasombe ūgashikīlīje ūko gajile. Ī mheela yane ū mu milīmo yenīyī ūkūninha shilīwa sha kūlisha kaya yane.'"

10Hūna lūūlū ū Hilamu ūng'winha ū Solomoni pyī ī mitī ya mibanga nī ya mizule īyo walī atogilwe kūpandīka.

11Ū Solomoni nang'hwe ūng'winha ī shilīwa ū Hilamu, madebbe ga ngano shihūmbī igana na makūmi abīlī na shitanò kūlwa shilīwa sha banhū ba mu kaya yakwe, na maguta ga zeituni galani shihūmbī igana na'ikūmi n'itanò. Nīyo ū Solomoni ūzunya kūyūfunya gīko būlī ng'waka.

12Ū SEEBA akang'winha ū Solomoni masala gīt'ūmo walī wang'wisagīīgīja, na lūūlū yūbiza ho mhola a ha gatī ya ng'wa Hilamu nū Solomoni, nīyo bitūūlīla ilagane ū mu būbīlī wabo.

Solomoni na milīmo y'ihadīke

13Ū ntemi Solomoni ūlagīla bigela banhū shihūmbī makūmi adatū kūfuma hose pyī ū mu Isilaeli, kūlwa kūtūmama milīmo y'hadīke.

14A banhū benabo ūyūbatwaala Lebanoni mu ndīīma ja banhū shihūmbī ikūmi ikūmi būlī ng'weji; būyūmala ng'weji gūmò ī Lebanoni bakūtūmamaga, hama bashoka kaya biza bamala myeji ībīlī. Ū ntaale wa milīmo y'hadīke yenīyo walī Adonilamu.

15Na hangī ū Solomoni walī na banhū bikalaga mu ngūlū, baalīko shihūmbī makūmi mpungatī ba kūyūbūūcha miligo, na shihūmbī makūmi anaane batūji ba mawe mu ngūlū.

16Hama walī na banhū shihūmbī shidatū na magana adatū ba kūgwīmīīla ū nīmo na kūyūbatonga a batūmami gūje chiza ū nīmo.

17Ū ntemi walī walagīja gīkī gayūsolanhyiwa mawe mataale kūfuma ū kū ngūlū, gabeegelejiwa chiza chiza na nundo kūlwa kūzengela nsingi; ū nsingi gwa hekalu gūbize gwa mawe gabeegelejiwe ng'hana ng'hana.

18Na lūūlū a bazengi ba ng'wa Solomoni būtūmama na a ba ng'wa Hilamu, hamò na banhū ba Gebali; būyūbbuta ī mitī na kūgabeegeleja ng'hana ng'hana a mawe ga kwīzengela ī hekalu.

1 Batemi 6

Solomono kūzenga hekalu

1Mu ng'waka gwa magana anè na makūmi anaane kūfuma aho Baisilaeli bakingīla Misiili, mu ng'weji gwa kabīlī, ū gwa Zivu, ū ntemi Solomoni wandya kwīzenga ī hekalu ya ng'wa SEEBA. Ī shikū jenījo ū ntemi Solomoni walī mu ng'waka gwakwe gwa kanè ayīsugile ī Isilaeli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Ī hekalu īyo Solomoni akanzengela ū SEEBA yalī na būlīhu wa fuuti makūmi kenda, ū būgalī galī wayo yalī fuuti makūmi adatū, ū būgūngūhu walī fuuti makūmi anè n'itanò.

3Ī hekalu yenīyo ū kū būtongi wayo yūtūūlīlwa ibīndo lya kūlenganīla nū būgalī galī wayo, hū kūhaya fuuti makūmi adatū; lelo ū kūfuma a ha ndugu ū kwiza hanze, yūbiza na fuuti ikūmi n'itanò.

4Hanuma wītūūlīla madilisha mado mado, ga kūbiza mapine ī hanze alīyo ū mu gatī magalī.

5Ūzenga na ndugu yīngī ī hanze kwīpīndīlīja ī ndugu ya hekalu ū mu kabazu nū kū numa, ūtūūla chumba shido shido sha kwīpīndīlīja ī hekalu.

6Ī ndugu yenīyo īkabeejiwa ya golofa idatū, ī chumba sha hasī shūbiza na būgalī galī wa fuuti mpungatī na nusu, ī sha higūlya yaho fuuti kenda, ī sha kwigūlya gete fuuti ikūmi na nusu. Ī hekalu wītūūlīla makīgījo būlī hene aho īligasha migamba ya golofa, gīpīndīlīja kūlwa kwīlang'hana ī ndugu ītizūchibūlwa a hikanza lya kūjizenga ī golofa.

7Ū ng'wikanza lya kwīzenga ī hekalu, a mawe ayo gaatūmamīlagwa gaalī gaamala kūlenganījiwa ng'hana ng'hana kū ngūlū; aho bīzengaga ī hekalu batatūmamīlile nundo, nūūlū shitūmamīlo shingī shose shose sha chūma a h'ipandī lyenīlo.

8Ū nyango gwa kwingīlīla ū mu chumba ī shido do do īsho shalī shiyīpīndīlīgije ī hekalu, gwalī kū lwandī lwa dakama ya hekalu, a ha golofa ya ha sīlīlī; hūna jūtūūlwa ngaji ja kūlinhīla nū kū golofa ī ya ha gatī nī ya kadatū.

9Na lūūlū wīzenga ī hekalu yūshila; ū kwigūlya wīlūmba na kwībimbīla mbawa ja mitī ya mibanga.

10Nī chumba ī sha mu ngiligili ya hekalu ūshizenga, ūbeeja golofa idatū, būlī yene ū būgūngūhu wayo fuuti mpungatī na nusu; yūtūmamīlwa migamba ya mitī ya mibanga ū kūjidimanīja a ha ndugu ya hekalu.

11Hūna ū mhayo go ng'wa Seba gūng'wizīīla ū Solomoni gūlīhaya gīkī,

12"Ī hekalu wazenga ī chene, na lūūlū ūlū ūshimīzīla ū mu malange gane, wīta būlī mhayo kūlenganīla na a katongeelele kane, nī shilagīlo shane ūshidima na kūshishikīlīja, nakūkūshikīlīgīja ū kwisagīja kose ūko nang'wisagīja so ū Daūdi.

13A henaho hū nakwikala hamò nabo a Baisilaeli, nīyo natūbaponya a banhū bane a Baisilaeli."

Mu gatī ya hekalu

14Na lūūlū ū Solomoni ūbiza wīzenga ī hekalu yūshila;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Ī ndugu ja mu gatī ūjikundīkīja mbawa ja mitī ya mibanga kwandīja hasī
kūshisha kwigūlya ū kū kaano. Ī hasī ūtūūla mbawa ja mitī ya mizule.

16Ū mu gatī ū kū numa ya hekalu ūtīna chumba sha fuuti makūmi adatū;
ūtūmamīla mbawa ja mibanga, jūbūūkīla hasī kūshisha kwigūlya. Ū mu hekalu
ng'wenūmo ūbiza watūūla ipandī lya mu gatī, ūlyīta kūbiza lyeela no no no.

17Ī chumba ī shitaale īsho shalī ū kū būtongi w'ipandī ī lyeela no no no, shūbiza
na būlīhu wa fuuti makūmi atandatū.

18Ī mbawa ja mibanga ī ja mu gatī jūtūūlīlwa būlenji wa tūshisaabo tūdo tūdo na
būngī wa kūbiza gītī būlabo būtaamukile. Pye a hose jūyūbonekana mbawa ja
mibanga dūhū, a mawe gūkundīkījiwa gooya gete ū kūbonekana.

19Ī lipandī lyeela no no no ī lya mu hekalu ūlībeeja chiza kūtinda, kūlwa nguno
ya kūlītūūla mo ī lisandīko lya būlagane ī lya ng'wa SEEBA.

20Ī lipandī lyeela no no no lyalī na fuuti makūmi adatū ū būgalī galī, nū būlīhu
makūmi adatū, nū būgūngūhu makūmi adatū. Hūna ī lipandī lyeela no no no
lyenīlo, ūlīnaagīla zahabu niiza pye a hose ū mu gatī, pyī nū ng'walīlo ūyo gwalī
gūbeejiwe gwa mbawa ja mibanga.

21Ū Solomoni wīnaagīla ī hekalu na zahabu yawiza pye a hose ū mu gatī; hanuma
ū kwipandī ī lyeela no no no īlo lyaalī līnaagīlilwe zahabu ūtūūla minyololo ya
zahabu, yūnungelejiwa yichaamīka ū kū būtongi waho.

22Na lūūlū ūbiza wīnaagīla zahabu ī hekalu yose ū mu gatī; pyī nū ng'walīlo gwa
ng'wipandī ī lyeela no no no.

23Hūna ūbeeja makelubi abīlī ga ntī gwa nzeituni, ga kwikala mu gatī ū
ng'wipandī lyeela no no no; būlī lyene ū būgūngūhu lyalī fuuti ikūmi n'itanò.

24Ī linana ī līmò ī ly'ikelubi lya kwandya lyalī na būlīhu wa fuuti mpungatī na
nusu; na lūūlū ū kūfuma ū kū neno y'inana ī līmò kūja kū neno y'inana ī līngī, jalī
fuuti ikūmi n'itanò.

25Nī likelubi lya kabīlī lyalī na būlīhu wa fuuti ikūmi n'itanò, a makelubi genayo
galī gikolile, nū būtaale galī galenganīlile.

26Ū būgūngūhu w'ikelubi ī līmò walī fuuti ikūmi n'itanò, h'ūmo lyalī nī lichalyo.

27Hūna a makelubi ūgatūūla ū mu chumba sha mu gatī ya hekalu; a manana gago
gikala gambile gīko, inana līmò ly'ikelubi līmò lyaho lyūkuumya kū ndugu,
n'inana līmò ī ly'ikelubi ī līngī lyūkuumya ū kū ndugu ya lwandī ū lūngī, hūna a
ha gatī ya chumba gikuumya a makelubi būbīlī wago.

28A makelubi genayo ūganaagīla zahabu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

29Ī mbawa ījo jalī jibandīkilwe ha ndugu kūpīndīlīja pyī ū mu gatī ya hekalu, kwandīja ū kū chumba sha mu gatī nī sha ha būshikīlo, joolwa būlenji wa kūbiza gītī makelubi, na wa kūbiza gītī mitī ya nhende, na būngī gītī bonji būtaamukile.

30Na a hasī wīnaagīla zahabu ī hekalu hose pye; ū kū chumba ū mu gatī na ha būshikīlo.

31Ū nyango gwa kwingīla kwipandī lyeela no no no gwalī na mhandī itanò; ī mbawa ja kūgūtingata ūjibeeja ja mitī ya mizeituni, hūna ūtūūla ho milyango, nayo ya mitī ya mizeituni.

32Na a ha milyango ya mitī ya mizeituni būbīlī wayo yenīyo oola hoi būlenji wa kūbiza gītī makelubi, na wa kūbiza gītī mitī ya nhende, na būngī gītī bonji būtaamukile. Hūna a ha būlenji wa makelubi nī mitī ya nhende ūpondela ho zahabu.

33Ū nyango gwa kwingīla ū mu hekalu a h'ipandī lya ha būshikīlo, ū gwene gwalī na mhandī inè; nago ūgūbeegeja ī mbawa ja kūgūtingata ja mitī ya mizeituni.

34Hūna ūbeeja milyango ībīlī ya mbawa ja mizule, būlī gwene gūbiza na bawaba a ha gatī gatī, ja kūgwīta gūlugūke habīlī.

35Nayo oola hoi būlenji wa kūbiza gītī makelubi, na wa kūbiza gītī mitī ya nhende, na būngī gītī bonji būtaamukile, hūna yūpondelwa zahabu a ha būlenji wenūbo.

36Ū lūūba lwa kwīpīndīlīja ī gwalugwa ya mu gatī ūlūbeeja lwa ng'hīlīlī idatū ja mawe gabeejiwe chiza, hūna a higūlya lūtūūlwa ho lūhīlīlī lūmò lwa migamba ya mibanga īpalalilwe.

37Ū nsingi gwa hekalu ya ng'wa SEEBA gūkandya ū kūzengwa mu ng'waka gwa kanè, mu ng'weji gwa Zivu.

38Mu ng'waka gw'ikūmi na gūmò ng'weji gwa Bulī, hū ū ng'weji gwa kanaane, ī hekalu yūbiza yamalwa ū kūzengwa; būlī shikolo shamo shūtūūlwa gīt'ūmo shalī shilagīlilwe. Īkashisha myaka mpungatī īkūzengagwa hū yūshila.

1 Batemi 7

Solomoni kūzenga ikūlū lyakwe

1Alīyo ī likūlū lyakwe ū Solomoni, ī lyene akashisha myaka ikūmi n'idatū akūlīzengaga, hū lyūshila ū kūzengwa.

2Ī numba y'ipoolu lya Lebanoni īyo akīzenga yalī ya būlīhu wa fuuti igana na makūmi atanò, būgalī galī fuuti makūmi mpugatī n'itanò, ū būgūngūhu fuuti makūmi anè n'itanò. Īkatūūlīlwa migamba ya mitī ya mibanga, yūgabanhīka mapandī ga ng'hīlīlī inè; hūna a higūlya ya migamba yenīyo yūtūūlwa hoi migamba mido mido īpalalile.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Migamba makūmi anè na'itanò īkatūmamīlwa ū kwīlūmba, būlī lūhīlīlī migamba ikūmi n'ītanò; nū kwībimba būtūmamīla mbawa ja mibanga.

4A madilisha gayo gūtūūlwa kwigūlya, gūhelwa ng'hīlīlī idatū datū mu ndugu giilolela.

5Ī milyango, būlī gwene gwalī na mhandī inè; yūhelwa kū būtongi wa numba, nayo mu ng'hīlīlī idatū datū, ja wideebeleje nī ng'hīlīlī ja madilisha.

6Hūna ū nzengi ūbeeja n'ibīndo, būlīhu walyo fuuti makūmi mpungatī n'itanò, na būgalī galī fuuti makūmi anè n'itanò. A ha būtongi w'ibīndo ūtūūla ng'hīngī na migamba, ūbeeja hoi būhooyelo; a higūlya ūkundīkīja kūlwa nguno ya līīmi na mbula.

7Hanuma ū ntemi Solomoni ūzenga na chumba shitaale, ūlītūūla ng'wenūmo ī lisumbī lyakwe lya būtemi; nī mihayo ya banhū ūyīīlamulīla ng'wenūmo. Ī ndugu ja chumba shenīsho pyī ījose ūjitūūlīla mbawa ja mibanga ū mu gatī, pye na a hasī.

8A ha kwikala ū wei ū Solomoni halī ū kū numa ya chumba sh'isumbī lya būtemi; nū kwene ūbeeja gīt'ūmo shalī shibeegegij'ī chumba sh'isumbī lya būtemi. Nū nshīke o ng'wa Falao ūyo walī wantoola ūmeegeja ī chumba shakwe shilī gīko.

9Ī shikolo sha kwīnzengela ī nzenga yose yenīyī, kwandīja hanze kūja ū kū chumba sha mu gatī, nū kwandīja hasī kūshisha kwigūlya gaalī mawe gawiza, gagūūnagūlilwe chiza ng'hana ng'hana; hūna ū mu gatī nī hanze gūlenganījiwa bo misumeeno ya kūbbuta mawe.

10A mawe ga kūgūzengela ū nsingi gakomanyiagwa a gawiza a mataale; gamò būlīhu wago galī fuuti ikūmi n'itanò, gangī ikūmi na'ibīlī.

11A higūlya ya mawe genayo a ga nsingi, gūtūūlwa ho mawe gawiza gabbutilwe chiza chiza, hamò na migamba yawiza ya mitī ya mibanga.

12Ī gwaalugwa yalī īpīndīlījiwe ndugu ya ng'hīlīlī idatū ja mawe gabeegelejiwe chiza, hūna a higūlya lūtūūlwa ho lūhīlīlī lūmò lwa migamba ya mibanga īpalalile; gīt'ūmo lwalī ū lūūba lwa gwalugwa ya mu gatī ū kū hekalu ya ng'wa SEEBA nī libīndo lyaho.

Būtūmami bo ng'wa Hulamu

13Ū ntemi Solomoni ūtūma nhūng'wa kūja Tulo, kūng'witana Hulamu.

14Ū ngosha ng'wenūyo ū nina walī wa lūganda lwa Nafutali, ū ise walī muna Tulo; munhū mani wa kūbeeja shikolo sha chūma sha shaba; alīyo walī wamala kūzumalīka. Na lūūlū ū Hulamu nang'hwe walī koolī ntaale, munhū wa būdūla kūbeeja shikolo sha mbika na mbika sha chūma sha shaba. Hūna ū munhū ng'wenūyo ūmeegeja ū ntemi Solomoni būlī shikolo īsho akalomvwa kūbeeja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Ūbeeja ng'hīngī ibīlī ja shaba, būlī yene ya būlīhu wa fuuti makūmi abīlī na mpungatī ū kūja ū ng'wigūlya, ūlū wīpīndīlīja lūgoye, ū būlīhu wa lūgoye lwenūlo walī fuuti ikūmi n'inaane.

16Ūbeeja na makundīkījo abīlī ga shaba ya kūsula, būlī ng'hīngī wītūūlīla a higūlya; a makundīkījo genayo būlī lyene lyalī na būlīhu wa fuuti mpungatī na nusu.

17Būlī ikundīkījo lya ng'hīngī ūlītūūlīla a higūlya yalyo ka lweyo ka chūma.

18Hanuma ya henaho ūbeeja shikolo sha kūbiza gītī makomamanga; ūgahela ng'hīlīlī ibīlī a ha ka lweyo, ūgīītīla na būlenji a makundīkījo ayo galī higūlya ya ng'hīngī jenījo. Būl'ikundīkījo ūlītūūlīla ī shikolo shenīsho.

19A makundīkījo ga ha ng'hīngī ja h'ibīndo galī na būlīhu wa fuuti itandatū būlī lyene; hama gabonekanaga gītī būlabo wawiza.

20A goi a makundīkījo ga ng'hīngī genayo gaalī gītī mabbakuli; na lūūlū ū tūlweyo twalī a higūlya yago, hūna jūhelwa na ng'hīlīlī ja makomamanga magana abīlī kūpīndīlīja hose pye.

21Hanuma ya henaho ī ng'hīngī ja h'ibīndo lya hekalu ūjīīmīlīja; ī ya lwandī lwa dakama wīyitana lina lya Yakini, ī ya kū lwandī lwa sukuma wīyitana Boazi.

22A makundīkījo ayo gaalī a higūlya gabonekanaga gītī būlabo wawiza. Na lūūlū ū nīmo gwa kūjibeeja ī ng'hīngī gūbiza gwashila.

23Ūbeeja na nyanza ya chūma sha kūsula; ū būgalī galī wayo ū kūfuma kū lūgala ūlū kūja ū kū lūgala ū lūngī jalī fuuti ikūmi n'itanò; ū būgūngūhu fuuti mpungatī na nusu. Ūlū lūgoye lwa kūshipīndīlīja lūkūbiza na būlīhu wa fuuti makūmi anè n'itanò.

24A ha sīlīlī ya lūgala jūtūūlwa hoi ng'hīlīlī ibīlī ja chūma shape shisulilwe gītī tūtolo tūdo tūdo; chūma ikūmi būlī fuuti īmò na nusu. Ī chūma shenīsho shikasulīlwa ho shūbiza mīlī gūmò nī shiseme shenīsho.

25Ī nyanza yenīyo yūjaadīkwa ha migongo ya shiikolile sha nzagamba ja ng'ombe ikūmi n'ibīlī ja shaba, idatū jalī jilolelile sukuma, idatū ng'weli, idatū dakama, idatū kīya. Hūna ī nyanza yūlembeela a higūlya ya nzagamba jenījo, ī joi jilogeja madako.

26Ū būgīnu wa shiseme sha nyanza shenīsho walī gītī inchi idatū; ū lūgala lwalī lūbeegije lūtaamuka gītī lwa shikombe, hūna lyūbiza gītī lībūlabo itaale lītaamukile. Ī nyanza yenīyo yalī na būtaale wa kūdūla kūbūūcha galani ja minzī shihūmbī ikūmi na shimò, na magana atanò.

27Ūbeeja na makīndīkīlo ikūmi, ga chūma sha shaba, ga kūdūla kūselemiwa kwīnga ipandī kūja ipandī līngī; būlī lyene lyalī na būlīhu wa fuuti itandatū, nū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

būgalī galī fuuti itandatū; hama ū būgūngūhu ū kūja ū ng'wigūlya fuuti inè na nusu.

28Ū mu kabeegejiwe kago gaalī gabeejiwe gīkī, gaalī gabbadanīkījiwe shipande sha chūma sha kūdimīīla madandali.

29Hanuma būlī ha shipande shūsulīlwa hoi shiikolile sha shimba, na nzagamba ya ng'ombe; na makelubi, kūlwa būlenji. Hūna a higūlya na a ha sīlīlī ya shiikolile sha shimba nī sha nzagamba, būbbadanīkījiwa hoi būlenji w'ibbipi lya bonji.

30Būlī ikīndīkīlo lyaalī na madandali anè ga shaba gadimanījiwe na chūma sha shaba; na būlī lyene lyalī na shiseme gītī ibbakuli, shitūūlilwe ha madimīlo anè gasulīlilwe hoi, būlī lyene lyūdamīlījiwa n'ibbipi lya bonji.

31Būl'ikīndīkīlo lyaalī na chūma shibilingu a higūlya sha būlīhu wa fuuti īmò na nusu; shalī na ng'wanya a ha gatī, gīt'idandali. Ū būshimu o ng'wanya gwenūyo kwandīja a higūlya kūja ūko shigelelile ū mu gatī, jalī fuuti ibīlī na lobo. Hūna būtūūlwa būlenji kūpīndīlīja a ha nomo gwa ng'wanya gwenūyo; pyī ī shipande sha chūma īsho shalī shibbadanīkījiwe hoi shalī na ng'ongo, shalī shitī shiibilingu.

32A madandali būnè wago gaalī a ha sīlīlī ya shipande sha chūma īsho shalī shibbadanīkījiwe shenīsho; ī chūma sha kūgadima a madandali būlī shene shalī shisulīlilwe hoi a h'ikīndīkīlo. Hama būlī idandali lyalī na būgūngūhu wa fuuti ibīlī na lobo.

33A madandali galī gabeejiwe gītī ga ha magogoteni ga būlūgū. Pyī ī chūma sha kūgadimīja shalī sha kūsula.

34Na hangī a makīndīkīlo genayo gaalī na chūma shinè sha kūdimīla shibadanīkījiwe a ha ng'ongo; būlī lūng'ongo chūma shimò.

35Hanuma būlī ikīndīkīlo lyalī na chūma shikonzeelilwe a higūlya kwegeela a ha būgelelo walyo, hūna shūdamīlījiwa hoi; ū būgalī galī washo walī inchi kenda. Ī chūma īsho shalī sha kūgunanha kwīmīīla nī shipande ī sha kūdiimīīla madandali shalī shisulīlilwe a hikīndīkīlo, ū kwigūlya yaho.

36A ha shipande sha chūma īsho shalī sha kūdiimīīla madandali, nī shisho shalī sha kūgunanha kwīmīīla, akasulīla hoi shiikolile sha makelubi, na shimba, na mitī ya nhende, na mabbipi ga bonji; nīyo būlī hene aho gwalīho ng'wanya akatūūla ho shikolo sha būlenji.

37H'ūmo akagabeegeja pye a makīndīkīlo ayo ikūmi genayo. Pye gaalī ga kūsulīlwa ng'wisulīlo līmò; na lūūlū gaalī ga būtaale wa mbika īmò, nū kwiyikola ū mu kūbonekana gaalī giyikolile.

38Hanuma ū Hulamu ūbeeja shiseme shingī ikūmi, nasho sha kūbiza gītī makalayi; ūshibeeja sha chūma sha shaba; būlī shene shalī shidūgije kūbūūcha gaalani ja minzī ja kūshika gītī magana abīlī na makūmi adatū. Ū būgalī galī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

washo ū kūfuma ū lūgala ūlū kūja ū kū lūgala ū lūngī shalī fuuti itandatū. Ī shiseme shenīsho būlī shene shūtūūlwa hihī n'ikīndīkīlo līmò lyago a makīndīkīlo ayo ikūmi.

39A makīndīkīlo genayo ūgatūūla atanò gago kū lwandī lwa dakama ya hekalu, atanò hangī kū lwandī lwa sukuma. Ī nyanza wītūūla dakama, ipandī lya dakama ya kīya ya hekalu.

40Ūbeeja na nzweso, makolelo, na mabbakuli ga kūseseebeelela. Na lūūlū ū Hulamu ūmala pyī ī milīmo ya ntemi Solomoni īyo wībeejaga mu hekalu ya ng'wa SEEBA:

41Ī ng'hīngī īj'ibīlī; na a makundīkījo ay'abīlī a ga kūbiza gītī mabbakuli, a ga kūjizwīka ī ng'hīngī jenījo būbīlī wajo; nū tūlweyo twa būlenji ūto akatūbadanīkīja a ha makundīkījo ga ng'hīngī genayo,

42na a makomamanga magana anè ayo akagatūūla a higūlya ya makundīkījo genayo būbīlī wago, (ng'hīlīlī ibīlī ja makomamanga ja kūtūūla a higūlya ya kalweyo, būlī kene kabize būlenji a ha makundīkījo ga kūbiza gītī mabbakuli, ayo gaalī a ha ng'hīngī jenījo);

43na a makīndīkīlo ay'ikūmi nī shiseme īsh'ikūmi, ī sha kūtūūla a ha makīndīkīlo genayo,

44nī Nyanza nī nzagamba ikūmi n'ibīlī ījo jalī ha sīlīlī yayo;

45nī nzweso, na makolelo, na a mabbakuli ga kūseeseebeelela. Ī shikolo shose shenīshi īsho Hulamu akameegeja ntemi Solomoni kūlwa nguno ya hekalu ya ng'wa SEEBA, shalī sha shaba īguusilwe yūlabangīla.

46Ū ntemi walī walagīja yabiwa ī shaba mu maabījo ga malongo, kū mbūga ya kū mongo gwa Yolodani; sī ya mīmbī na Sukoti na Zalesani.

47Ū Solomoni akashileka ū kūshipima ū būdito washo ī shikolo shenīshi, nguno shalī shingī no; ū būdito wa shaba būkalekwa gīko, būtagemile nūūlū kūlolwa.

48Ū Solomoni ūshibeeja nī shikolo pyī īsho shalī mu hekalu ya ng'wa SEEBA, shikolo gītī, Ng'walīlo gwa zahabu, meza ya zahabu aho yatūūlagwa migatī ya shiizūkījo;

49makīndīkīlo ga tala ayo gaalī zahabu niiza (gūūtūūlwa ū kū būtongi w'ipandī ī lyeela no no no, ū lwandī lwa būlyo atanò, nū kū lūmoso atanò); nī ī shikolo ī shingī ī sha zahabu. Gītī, būlenji wa bonji, tala, na a madiimīlo ga kūsabūlīla shikolo shisebu;

50nzweso ja zahabu yawiza, majimījo ga tala, mabbakūli ga kūseeseebela, shijiiko, shiseme sha kūzuukīlīgīja būbbani, na bawaba ja zahabu ja kūtūūla ha milyango ī ya kwingīla ng'wipandī lyeela no no no; nī ja kūtūūla a ha milyango ya ha nyango gwa kwingīla ū mu hekalu a ha būshikīlo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

51Ī yose īyo wītaga ū ntemi Solomoni ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA, aho yashila ūshenha moi pyī ī shikolo īsho ise Daūdi walī washifunya kūbiza sha ng'wa SEEBA; ī feza, nī zahabu, nī shiseme ī shose; wiza ūshitūūla ū mu chumba īsho shalī shabeegejiwa ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA.

1 Batemi 8

Isandīko kwenhwa mu hekalu

1Hūna ū ntemi Solomoni ūbitana pye a banamhala ba Isilaeli bibilinge kūlī we ī Yelusalemu, pye na a batongeeji ba ng'anda, na a bataale ba ndūgū ja Isilaeli a bose; balyīnje ī lisandīko lya būlagane bo ng'wa SEEBA ī Sayuni ū kū nzengo go ng'wa Daūdi, balyenhe Yelusalemu.

2Na ng'hana pye a bagosha ba Isilaeli bibilinga hamò, biza ū kūlī ntemi Solomoni; lyal'ikanza lya shigukulu sha mu ng'weji gwa Esanimu, ng'weji gwa mpungatī.

3Aho biza pye a banamhala ba Isilaeli, a bagabīji būlībūūcha ī lisandīko.

4Būlībūūcha ī lisandīko lya ng'wa SEEBA, nī liheema lya kwibilingīla, pye nī shiseme sheela īsho shalī ū ng'wiheema. A bagabīji na a Balawī hū abo bakashibūūcha ī shikolo shenīsho būshenha ū mu hekalu.

5Ū ntemi Solomoni na a banhū pye abo baalī biza kūlī we, walī hamò nabo ū kū būtongi w'isandīko, bakūsīnzaga shitambò sha ng'holo na ng'ombe ningī no; ndūhū wa kūdūla kūshiisaaba nūūlū kūshibala.

6Hūna a bagabīji būlīshisha ī lisandīko lya būlagane bo ng'wa SEEBA a h'ipandī lyalyo, ī lipandī lyeela ū mu gatī ya hekalu, ī lipandī lyeela no no no; būshika būlītūūla ha sīlīlī ya manana ga makelubi.

7A makelubi gaalī gagambile a manana gago a higūlya y'ipandī lya kūtūūlwa ī lisandīko, gūlīshīkīja ī lisandīko nī mitī yalyo ya kūlībūūkīja.

8Ī mitī yenīyo yalī milīhu, yabonekanaga ūlū munhū alī ng'wipandī lyeela, ū kū būtongi walyo ī lipandī ī lyeela no no no; kwike yaya ū kwībona ūlū ūlī hanze y'ipandī ī lyeela; ī mitī yenīyo ītaalī ho kūshisha nī lelo īyī.

9Ū ng'wisandīko shalī shitīmo shikolo shingī shose shose, ūlū ītī a mabalala ga mawe ayo akagatūūla moi Musa aho balī Holebu, ikanza īlo SEEBA akabeeja būlagane nabo a Baisilaeli aho bafumaga Misili.

10A bagabīji aho bafuma dūhū ū ng'wipandī lyeela, ilunde lyūyookaja ī hekalu ya ng'wa SEEBA.

11A bagabīji būlemeelwa ū kūbeeja ī milīmo yabo kūlwa ilunde lyenīlo, nguno ī likūjo lya ng'wa SEEBA līkayookaja ī heekalu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Hūna ū Solomoni ūhaya gīkī, “Ū SEEBA ahayile gīkī akwikala ng'wilunde lya giiti;

13alīyo ī haha nazengaga hekalu yawiza kūlwa nguno yako, ipandī lyako lya kwikala welelo bose.”

Mihayo ya ng'wa Solomoni kū banhū

14Hūna ū ntemi ūlīgalūkīla ī libità lya Baisilaeli, aho bataalī bīmīīlile pye a Baisilaeli abo baalī bibilinga henaho, ūbalombela mbango.

15Ūhaya gīkī, “Akumīlījiwe ū SEEBA, ū Mulungu wa Basilaeli; ūyo wīshikīlīgije na nkono gwakwe īyo wīhaya na nomo gwakwe wei ng'wenekīlī; ūng'wisagīja ū Daūdi ū baba; alīhaya gīkī,

16‘Kūfuma lūshikū lwene aho nakabīnja mu sī ya Misili a banhū bane a Baisilaeli, nataalī kūsola nzengo mu lūganda lose lose lwa Baisilaeli gīkī īzengwe moi hekalu kūlwa nguno ya lina lyane. Alīyo ū Daūdi naamala kūnsola abize ntemi wa banhū bane a Baisilaeli.’

17Alilūūlū, ū baba ū Daūdi walī nago ū mhayo gwenūyū ū mu ng'holò yakwe; ū gwa kūzenga hekalu kūlwa nguno ya lina lya ng'wa SEEBA, ū Mulungu wa Baisilaeli.

18Alīyo ū SEEBA akang'wīla ū baba ū Daūdi gīkī, ‘Īkī ū mu ng'holò yako ūlī na mhayo gwa kūzenga hekalu kūlwa nguno ya lina lyane, ūtūngīlīgije; īlī chiza īkī ūlī na mhayo gūlī gīko ū mu ng'holò yako.

19Kwike ū bebe ūtīzenga ī hekalu; ūyo akūzenga hekalu kūlwa lina lyane akūbiza ng'witūnja wako, ūyo alī mīlī gwako na mininga gako gete.’

20Na lūūlū ī haha, ū SEEBA wagūshikīlījaga ū kwisagīja kwakwe gīt'ūmo gūlī; nguno ū nene ningīlile a ha būtemi bo ng'wa baba, hanuma ī haha ūūyū naligaasīgije nī lisumbī lya būtemi wa Isilaeli gīt'ūmo wahayīla ū SEEBA; nī hekalu nīzengile kūlwa nguno ya lina lyakwe ū SEEBA, ū Mulungu wa Isilaeli.

21Nūbeeja mo n'ipandī lya kwikala ī lisandīko, īlo mu gatī yalyo būlīmo būlagane bo ng'wa SEEBA, ūbo akabeeja na bakūlūgenji bise aho wabenhaga kūfuma Misili.”

Kūlomba kwa ng'wa Solomoni

22Hanuma ū Solomoni wīmīīla ū kū būtongi bo ng'walīlo go ng'wa SEEBA, pyī ī libità lya Baisilaeli līng'wiloleelile; hūna ūgagoloola a makono gakwe kūlola ng'wigūlū;

23ūhaya, “Ee SEEBA Mulungu wa Baisilaeli, atīho Mulungu ūngī wa kūbiza gītī bebe; ībize kwigūlya ng'wigūlū, nūūlū hasī ū mu sī. Atīho wa kūbiza gītī bebe ūyo ūkadimīīlaga mu butogwa būlagane ūbo walagana na batūmami bako, abo shikū jose bakashimīzīlaga mu nzīla jako na ng'holò īmò.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24Wīshikīlīgije īyo wang'wisagīja ū ntūmami wako ū baba ū Daūdi. Nguno walī wang'wisagīja na nomo gwako bebe ng'wenekīlī, hama ī haha washikīlījaga na nkono gwako gete, gīt'ūmo īlī lelo īyī.

25Alilūūlū SEEBA Mulungu wa Isilaeli, ū ntūmami wako ū baba ū Daūdi nshikīlīgījage ū mhayo ūyo wang'wisagīja aho ūkahaya gīkī, 'A bitūnja bako ūlū bilang'hana ū mu shītīle shabo shose, būūdūla kūshimīza kū būtongi wane gīt'ūmo ūkūshimīzīlaga bebe, ūtūgayiwa munhū wa kwigasha kū būtongi wane a hisumbī lya būtemi wa Isilaeli.'

26Ee Mulungu wa Isilaeli, nalīkūlomba ūnshikīlīgīje ū ntūmami wako ū baba ū Daūdi, ū mhayo gwako ūyo wang'wisagīja.

27Alīyo, ū Mulungu adūgije kwikala mu sī gete? Nguno ī ligūlū lītakwigelilwe, pyī nūūlū ī ligūlū īlo līlī kwigūlya no no no līlīko ū kūkwigelwa; sumbagwa na hekalu īyī nīzengile nene īyī!

28Kwike naheene degelekaga ū kūlomba kwa ntūmami wako, nū kūlīla kwakwe kūlwa kūkooba shigongo kūfuma kūlī bebe SEEBA Mulungu wane. Igwaga ū kūlīla kwa ntūmami wako nū kūlomba kwakwe ūmo alīkūlombela lelo kū būtongi wako.

29A miso gako galoleche, gīlole būlī lūshikū ī hekalu yenīyī līīmi na būjikū; ī lipandī īlo bebe ng'wenekīlī ūkahaya gīkī, 'Ī lina lyane līkūbiza henaho,' ūkwigwe ū kūlomba kwa ntūmami wako būl'ikanza aho akūkūlombaga alolelile ū kwipandī lyenīlī.

30Ū ntūmami wako na a banhū bako ūlū būkūlomba balolelile ū kwipandī lyenīlī, igwagwa ū kūlomba kwabo. Igwaga kūfuma ū kū wikalo wako ū ng'wigūlū.

31Ūlū munhū wilemeelwa na ng'wiye hūna yūng'wigeleelwa kwilahīla, wiza mu hekalu īyī kwilahīla kū būtongi bo ng'walīlo gwako;

32igwaga kūfuma ū ng'wigūlū, wīte mhayo. Balamulage a batūmami bako, ū ng'hūbi ūng'winhe nsango, ū būbi wakwe ūngwisīje ha ntwe gwakwe wei ng'wenekīkī. Alīyo ū ntūngīlīja ūng'oleche hape gīkī atī na kabi, ūng'wītīle ya kwigeleelwa ūmo būlī ū wiza bokwe.

33A banhū bako a Baisilaeli ūlū būpyenwa na banishi babo nguno ya kūkūhūba, alīyo hanuma būkūgalūkīla būlīlīlīīla lina lyako, kūnū bakūlombaga na kūkūlīlīīla kūfuma ū mu hekalu īyī,

34igwaga kūfuma ū ng'wigūlū, ūbalekeje a banhū bako a Baisilaeli, ūbashoshe hangī ū mu sī yabo īyo wabinha bakūlūgenji babo.

35Ī ligūlū ūlū lyūlugalwa yoya kūtūla ī mbula nguno a banhū bako bakūhūbile, alīyo ūlū būkūlomba balolelile ū kwipandī īlī na kūlīlīlīīla ī lina lyako, hama būgalūka bīnga ū mu būhūbi wabo nguno babonile gīkī baaluhile no,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

36bigwage kūfuma ū ng'wigūlū, ūbalekeje ū būkenaagūji wabo a batūmami bako
a Baisilaeli. Balangage ī nzīla ya kikalīle kawiza, nī mbula ūbatūmīle ū mu sī yabo
īyo wabinha a banhū bako kūbiza ya wingīji wabo.

37Ūlū yūgwa nzala ū mu sī, nūūlū ihūūya, nūūlū lūguukule, nūūlū lūgogà, nūūlū
jilonga njige, nūūlū makūmbī gangī makenaagūji; nūūlū būdumīlwa na banishi
mu nzengo gwabo gūmò gwaho, nūūlū būgwīlwa iyanga lya mbika yose yose
nūūlū būsangwa mabūsaatu;

38alīyo ūlū wītwa būlombi nūūlū kwikūmbīlīja kose kose na munhū ose ose ū mu
banhū bako a Baisilaeli, gīt'ūmo būlī ng'wene abūmanile ū būluhi ūbo būlī mu
ng'holò yakwe, hūna ūkwambīla makono alolelile ū kū hekalu yenīyī,

39igwaga kūfuma ū kū wikalo wako ū ng'wigūlū. Lekejaga hama wīte mhayo,
ūngabīle būlī munhū gīt'ūmo wigeleelilwe; kūlenganīla nī shītīle shakwe, nguno
ūmanile ī ng'holò yakwe (bebe iyene dūhū h'ūyo ūjimanile ī ng'holò ja banhū).

40Na lūūlū ū mu gīko bakūkogoha ū ng'wikanza ī lyose īlo balī ū mu sī īyo
wabinha bakūlūgenji bise.

41Nūūlū munhū ngeni ūyo atī ūmò wa banhū bako a Baisilaeli, ūlū wiza kūfuma
sī ya kūle kūlwa nguno ya lina lyako;

42Īlī hape gīkī a banhū bakūlwigwa ū lūkumo lwa būtaale wa lina lyako, nū
būdūla wa nkono gwako, nī yīyo ūkwīyītaga ū mu būdūla wako. Na lūūlū ū
munhū wa gīko ūlū wiza ū mu hekalu īyī kūkūlomba,

43igwaga kūfuma ū kū wikalo wako ū ng'wigūlū, ūng'wītīle ū ngeni ng'wenūyo
gīt'ūmo kūlī kūlomba kwakwe, ū mu gīko a banhū ba mu sī jose pye bakūlīmana
ī lina lyako, na bakūkogoha gīt'ūmo balī a banhū bako a Baisilaeli; nīyo
bakūmana hape gīkī ng'hana ī numba īyo nīzengile yenīyī īkwitanīlagwa kū lina
lyako.

44Na hangī a banhū bako ūlū būja kū būlūgū kwilwisha na banishi babo hose
hose ūko ūlabatūme, ūlū būnomba ū SEEBA balolelile ū kū nzengo ūyo wagūsola
bebe gwenūyū nū kū hekalu īyo nīzengile kūlwa nguno ya lina lyako,

45igwaga kūfuma ū ng'wigūlū ū kūlomba kwabo nū kūlīla kwabo, ūbīītīle gīt'ūmo
kūlomba kwabo kūlī.

46Nūūlū būkūhūba mhayo gose gose ū bebe; īkī atīho munhū ūyo atahūbaga,
hūna ūbapelanīla ūbatūūla mu makono ga ng'wanishi, ūbadima na kūbatwala
nding'wa kū sī yakwe kūle nūūlū bbihī;

47alīyo aho balī ū mu sī ya būding'wa wabo yenīyo bashikile kūgalūka, ī ng'holò
jabo jūkūshokela būkūlīlīīla ū mu sī ya banhū abo baabapyena benabo, būlīla
balīhaya, 'Tūlī bahūbi, twīta yabūbi na yamalofu.'

© 2015 Bible Society of Tanzania.

48Ūlū būkūgalūkīla na ng'holò jabo jose na būpanga wabo bose aho balī ū mu sī ya banishi babo abo babadima nding'wa, hūna būkūlomba balolelile ū kū sī īyo wabinha bakūlūgenji babo, nū kū nzengo ūyo bebe ng'wenekele wagūsola, nī hekalu īyo nīzengile kūlwa lina lyako,

49igwaga kūfuma ū kū wikalo wako ī ng'wigūlū; ūkwigwe ū kūlomba kwabo nū kūlīla kwabo, ūbīītīle ūmo kūlomba kwabo kūlī.

50A banhū bako abo bakūhūbaga ūbachīle shigongo na kūbalekeja pye ū būhūbi wabo ūbo bakūhūbaga; na a banhū abo babadima būbatwaala kū sī yabo, ūbinhe ng'holò ya kūbachīla shigongo.

51Nguno a boi balī banhū bako, wingīji wako; bebe ng'wenekīlī wabeenha kūfuma Misili, kūfuma mu sī īyo yalī gītī liiko lya kwaabīja chūma.

52A miso gako galoleechage gamone ū ntūmami wako ūmo akūlīlīlaga, na banhū bako a Baisilaeli; badegelekage ū ng'wikanza lya kūlīla kwabo.

53Nguno ūkabasola kūfuma mu mahanga gose ayo galī mu sī, gīkī babize banhū ba wingīji wako, gīt'ūmo ūkahayīla bebe ūyo ūlī SEEBA Ndūji wa shose; aho ūkahaya mu nzīla ya ntūmami wako Musa ng'wikanza lya kūbenha bakūlūgenji bise kūfuma Misili."

Solomoni kūbalombela banhū

54Ū Solomoni aho wamala ū būlombi bose wenūbū nū kūnīlīīla ū SEEBA, ūbūūka wīnga a ha būtongi bo ng'walīlo go ng'wa SEEBA, aho walī watuja mazwi na a makono gakwe ūgabūūcha ng'wigūlya kūlola ng'wigūlū.

55Hūna wīmīīla ūbalombela pye a Baisilaeli abo baalī ū ng'wibità lyenīlo; ūhamuka n'ilaka itaale ūhaya,

56"Akumīlījiwe ū SEEBA, ūyo wabinhile kwifuula a banhū bakwe a Baisilaeli gīt'ūmo walī wisagīja; gūtalebile ho mhayo nūūlū gūmò ū mu yawiza īyo wabinha a banhū bakwe mu nzīla ya ntūmami wakwe Musa.

57Ū SEEBA Mulungu wise abize hamò nise gīt'ūmo walī hamò na bakūlūgenji bise, nīyo ni atizagūtūleka nūūlū kūtūponya.

58Nī ng'holò jise ajigalūche jingalūkīle wei, tūbize na būdūla wa kūshimīzīla ū mu nzīla jakwe, nū kūshidima ī shilagīlo shakwe na a malange gakwe, pye na a kahelele kakwe, gīt'ūmo wabawīlīla bakūlūgenji bise.

59Nī mihayo yane īyo nanombaga ū SEEBA ībize bbihī nū SEEBA Mulungu wise shikū jose līīmi na būjikū, anshikīlīgīje ū ntūmami wakwe gīt'ūmo kūlī kūlīla kwakwe, nū kwa banhū bakwe a Baisilaeli; kūlenganīla na kūgehelwa kwabo kwa būlī lūshikū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

60Ū mu gīko pye a banhū ba mu sī bakūdeeba gīkī ū SEEBA hū ng'wene ū Mulungu, na gīkī atīho ūngī.

61Kwike shiigelile mujifunye gete ī ng'holò jing'we ū kūlī SEEBA Mulungu wing'we; mubize banhū ba kūtongeelwa na kahelele kakwe ū mu kashimīzīle king'we, ng'ongeje kūbiza bigwi ū kū shilagīlo shakwe gīt'ūmo mukwītīlaga ī haha."

Hekalu kūlombelwa mbango

62Hūna ū ntemi hamò na a Baisilaeli a bose būmfunīja shitambò ū SEEBA.

63Ī shakwinha sha būsangī īsho akamfunīja SEEBA ū Solomoni shalī, ng'ombe shihūmbī makūmi abīlī na shibīlī, ī ng'holo na mbūli jene jalī shihūmbī igana na makūni abīlī. Na lūūlū ū ntemi na a Baisilaeli a bose bīlombela ī hekalu ya ng'wa SEEBA.

64Ū lūshikū lwenūlo ū ntemi ūlīlombela nī lipandī lya ha gatī gatī ya gwalugwa ya kū būtongi wa hekalu ya ng'wa SEEBA; ūfunīja hoi shitambò sha kūpemvwa, shakwina sha būsu, na a masazu ga shakwinha sha būsangī. Nguno ū ng'walīlo gwa shaba ūyo gūlī kū būtongi bo ng'wa SEEBA gūkabiza ndo; gūlemeelwa ū kūshibūūcha ī shitambò sha kūpemvwa ī shose, nī shakwinha sha būsu, na a masazu (maguta) ga shakwinha sha būsangī.

65Na lūūlū ū Solomoni na a Baisilaeli pye a bose abo baalī hamò nang'hwe ū lūshikū lwenūlo bīīta shigukulu, lyal'ibità itaale no; banhū baalī bafuma kwandīja Lebo-hamasi kūshisha kū lūbīmbī lwa Misili. Baalī bahelile kūmala shikū mpungatī bakūshiyegelaga ī shigukulu kū būtongi bo ng'wa SEEBA Mulungu wise, alīyo bongeja shikū jingī mpungatī; ī jose jūshika shikū ikūmi n'inè.

66Ū lūshikū lwa ha ntondo yaho ūbalaga a banhū baje kaya; aho bamala kūnombela ū ntemi būsambaala, būja kaya bayegaga no, nī ng'holò jabo jazalabanaga kūlwa nguno ya wiza bose ūbo SEEBA akang'wītīla ū ntūmami wakwe ū Daūdi, na a banhū bakwe a Baisilaeli.

1 Batemi 9

SEEBA kūng'wilongela Solomoni

1Na lūūlū ū Solomoni ūbiza wamala ū kūzenga ī hekalu ya ng'wa SEEBA nī numb'ī y'ikūlū, ūmalamaja ū kwīta pyī īyo walī atogilwe kūbeeja.

2Hūna ū SEEBA ūng'wilongela hangī lūkangala lwa kabīlī, gīt'ūmo walī wang'wilongela alī Gibeoni.

3Ū SEEBA ūng'wīla gīkī, "Ū kūlomba kwako naakwigwaga, nū kūlīla kwako ūko wanenhelaga nakūbonaga. Na ng'hana ī hekalu īyo wazengile yenīyī nayeejaga,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Ī lina lyane nalītūūlaga moi lībize ng'wenūmo welelo bose. A miso gane nī ng'holò yane shikūlolela hoi.

4Ū bebe ng'wene ūlū ūshimīza mu kikalīle kawiza na būgololoku wa ng'holò gīt'ūmo wītīlaga ū so Daūdi, ūshikīlīja kwīyīta pyī īyo nīlagīlile, na a malange gane ūgadima, pyī nī shilagīlo shane,

5a henaho ī lisumbī lyako lya būtemi, nakūlinha nguzu welelo bose ū mu Isilaeli, gīt'ūmo nakang'wisagīgīja ū so ū Daūdi nūng'wīla gīkī, 'Ūtūgayiwa munhū wa kwigasha a h'isumbī lya būtemi wa Isilaeli.'

6Kwike ū bebe ūlū ūgalūka, nūūlū a baana bako būgalūka būnileka, booya ū kūgadima a malange gane nī shilagīlo īsho nakwinhile, būlondeela bamulungu bangī, bandya kūbatūmamīla na kūbalamya,

7a henaho nakūbīnja gete a Baisilaeli ū mu sī īyo nabinha; nī hekalu nakwīlema, īyo nayeejaga kūlwa lina lyane yenīyī. A Baisilaeli bakūbiza gītī shigano, nīyo bakūyikala bakūsekagwa sagala ū mu mahanga ga banhū.

8Na lūūlū nūūlū īkī ī hekalu yenīyī ī haha īlī ya kūkamaaja ū mu wiza, alīyo pye abo bakūyūyībona ūlū balībīta bakūyūshingisha mitwe kūnū bakūsekaga balīhya gīkī, 'Nibūlī ū SEEBA wayītīlile mhayo gūlī gīko ī sī yenīyī, nī hekalu īyī?'

9A banhū bakūyūshosha bahaya, 'Kūlwa nguno bang'wībile ū SEEBA ū Mulungu wabo, ūyo wabenha bakūlūgenji babo kūfuma Misili; banekile būdimana na bamulungu bangī; bandya kūbalamya, na kūbatūmamīla; h'ī nguno yene ū SEEBA wabenhelile ū būkenaagūji ū bose wenūbū!'"

Mihayo yīngī ya ng'wa Solomoni

10Ū Solomoni akasola ikanza lya myaka makūmi abīlī hū ūgūmala ū nīmo gwa nzenga būbīlī wajo, ī hekalu ya ng'wa SEEBA nī numba y'ikūlū.

11Na lūūlū ū Solomoni ūng'winha ū Hilamu ū ntemi wa Tulo mizengo makūmi abīlī ya mu Galilaya, nguno ū Hilamu h'ūyo walī wang'winha ū Solomoni pyī ī mitī ya mibanga nī mizule, hamò nī zahabu ījo walī atogilwe kūpandīka.

12Ū Hilamu wīnga ī Tulo ūja ū kwīlola ī mizengo īyo akinhwa na Solomoni, aho wībona ūleka ū kūyega.

13Ūbūūja, "Bebe ndūgū wane, waninhile mizengo kī yenīyī?" Wīyinha lina lya, sī ya Kabuuli; kūshisha lelo īyī līkūtūmamīlaga lina lyenīlo.

14Ī zahabu ī jose ījo Hilamu walī wang'winha ū ntemi Solomoni jalī na būdito wa tani inè na nusu.

15Ūbū wene būsombooji wa milīmo ya hadī īyo ntemi Solomoni akabahelela kwītūmama ng'wikanza lya kūzengwa kwa hekalu nī likūlū lyakwe; na a mapandī a gangī gītī, ipandī lya Milo, ndugu ya Yelusalemu, Hazooli, Megido, na Gezeeli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16(Ū Falao ū ntemi wa Misili walī wagūdumīla ū nzengo gwa Gezeeli, aho wagūdima ūgūtwima moto; a bikaji ba ng'wene a Bakanaani ūbabūlaga, hūna ūng'winha nshīke wakwe ūyo walī atoolilwe na Solomoni, ūng'winha inong'ho kūlwa būtoolwa bokwe.

17Ū Solomoni ūgūzenga būpya nū nzengo gwa Gezeeli gwenūyo), na nzengo gwa Beti-holoni ya kū ntulumenho;

18na Baalati, na Tedimooli, nago gwalī nzengo gwa mu sī yakwe, kwike ū gwene gwalī kwitogolo ikalamuku.

19Nī mizengo yakwe ī ya kūbīkīla shikolo wīzenga pyī ī yose, nī ya kūbīkīla magogoteni gakwe, nī ya falasa jakwe. Ūbeeja na nzenga jingī jose jose ījo walī atogilwe kūjīta ū mu Yelusalemu nī Lebanoni nūūlū mapandī gangī ū mu sī īyo yalī ha sīlīlī ya būsugi wakwe.

20Baalīmo banhū abo baalī balekeelwa kūfuma ū mu mahanga ga Baamooli, Bahītī, Bapelizi, Bahīvī na Bayebusi, (a banhū benaba baalī batī Baisilaeli).

21Baalī ba shibyalīlwe sha banhū abo bakasaagīla ū mu sī, abo Baisilaeli batabamalile ū kūbabūlaga. Na lūūlū a banhū benaba ū Solomoni ūbatūūla ū mu milīmo y'hadīke kūtūmama nyasese, gīt'ūmo īlī nī lelo īyī.

22Alīyo ū Solomoni atabatūūlile Baisilaeli bose bose mu būsese; a bene baalī bashilikale bakwe, batūmami ba mu būsugi bokwe, bagunanhi bakwe, bataale ba mabità ga bashilikale bakwe, bataale ba magogoteni gakwe, na badamhīji ba falasa bakwe.

23Ū Solomoni walī na banhū magana atanò na makūmi atanò, abo baalī bagunanhi bakwe bataale kūlwa kwīmīīla, baalīho na bakomeleja batūmami ba milīmo yakwe.

24Ū nshīke o ng'wa Falao aho wasaama kūfuma ū kū nzengo go ng'wa Daūdi, wiza ū kwikūlū īlo Solomoni akanzengela, ū Solomoni wībeeja chiza nī Milo.

25Ng'hangala idatū būlī ng'waka wafunyaga shitambò ū Solomoni a ha ng'walīlo ūyo akagūzenga kūlwa ng'wa SEEBA; shitambò sha kūpemvwa na shitambò sha būsangī, na būbbani wazuukījaga ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA hamò nī shitambò shenīsho; ū mu kwīta gīko washikīlījaga īyo yalī īng'wigeleelilwe kwīyīta mu hekalu.

26Ū ntemi Solomoni akabeeja na meli ipandī lya Ezioni-geba, bbihī na Elasi mu sī ya Edomu, kū ng'walo gwa Nyanza Yaza.

27Ū Hilamu ūbatūma a banhū bakwe abo baalī bamanīīlile mihayo ya mu nyaza, būja kūtūmama ū mu meli hamò na a banhū ba ng'wa Solomoni.

28Būja nī meli būūkashika Ofili; būng'wenhela ū ntemi Solomoni tani ikūmi na'itandatū ja zahabu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1 Batemi 10

Kūgenihwa na ntemi nkīma wa Sheba

1Walīho ntemi nkīma wa Sheba, aho walwigwa ū lūkumo lwa ng'wa Solomoni,
nī yīyo wīyītaga kūlwa lina lya ng'wa SEEBA, wiza na mabūūjo gakwe madiimu,
kūngema ū Solomoni.

2Ūshika ī Yelusalemu alī n'ibità itaale lya batūmami bakwe; walī na ngamīla
ningī jibūūkije shikolo shingī sha kūsanja mu shilīwa na zahabu ningī, hamò na
mawe ga mpango ntaale. Aho washika ū kūlī Solomoni, ūng'wīla pyī īyo walī
nayo ū mu maganiko gakwe.

3Ū Solomoni ūng'winha ishosho lya kwigela ū mu mabūūjo gakwe a gose ayo
akagabūūja, lītigelile ibūūjo nūūlū līmò lya kūnemeela ū ntemi kūnshokeja ū
ntemi nkīma ng'wenūyo.

4Ū ntemi nkīma wa Sheba aho wabūbona pyī ū witegeleja bo ng'wa Solomoni ū
mu milīmo yakwe, nī likūlū īlo walī wazenga;

5ūshibona nī sha kūlya īsho shatengagwa a ha meeza yakwe, na a kigasīje ka
batūmami ba ha ng'wakwe, nī shizwalo īsho baalī bazwalīlile a binhīlīja ba ha
ng'wakwe, na a binhīlīja ba sha kūng'wa shakwe; ūshibona nī shitambò sha
kūpemvwa īsho wafunyaga mu hekalu ya ng'wa SEEBA, ū nkīma ng'wenūyo
ūjinjimala.

6Ūng'wīla ū ntemi, "Ī mihayo ya katūmamīle kako nū witegeleja wako īyo
nayiigwa nalī mu sī yane bakwīhayaga, gashi pye ya ng'hana.

7Alīyo natīzunije īyo bīhayaga, kūshisha nene ng'wenekīlī nizile kwībona na
miso gane; nīyo naabonile gīkī īyo nawīlwa ītashikile nūūlū a ha nusu yaho. Ū
būsabi nū witegeleja wako būkīlile kūle no a ha mihayo īyo nīyigwa.

8A banhū ba ha ng'wako balī na no! Na a batūmami ba mu būsugi wako, abo
bakikalaga kū būtongi wako būlī makanza bakūdegelekaga mihayo ya masala
gako, nabo balī na no!

9Akumīlījiwe ū SEEBA Mulungu wako, ūyo akūyegelile kūshisha ūkūtūūla
h'isumbī lya būtemi lya sī ya Isilaeli. Ū SEEBA īkī a Baisilaeli abatogilwe na
būtogwa wa welelo, h'ī nguno yene wakwītile kūbiza ntemi wabo ū bebe, ūbize
wa kūlang'hana būtūngīlīja na kūtūūla būlamuji ūbo būtī wa kūsolanhya."

10Hūna ū ntemi nkīma ng'wenūyo ūng'winha ū ntemi Solomoni tani inè na nusu
ja zahabu, na shisanjo sha mu shilīwa shingī no, na mawe ga mpango ntaale.
Shiteenhilwe hangī ikanza lyose lyose shisanjo sha mu shilīwa shingī gīko,
gīt'īsho akenha ū ntemi nkīma wa Sheba; īsho akiza kūng'winha ū ntemi
Solomoni.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11(Nī meli ja ng'wa Hilamu jikenha zahabu kūfuma Ofili, nīyo ū kūfuma ū kwenūko jikenha na miligo mitaale no ya mitī midiimu ya kūtūmamīla, na mawe ga mpango ntaale.

12Ū ntemi wītūmamīla ī mitī yenīyo kūbeeja ng'hīngī ja mu hekalu na mu numba y'ikūlū, na kūbeegeja ng'oma na malimba kūlwa nguno ya bīmbi. Ī mitī īyo īkiza yenīyo yalī mingī no, kūfuma ikanza lyenīlo ītaalī kwenhwa hangī mitī midiimu mingī gīko, nūūlū kūbonwa dūhū yaya.)

13Ū ntemi Solomoni ūng'winha ū ntemi nkīma wa Sheba būlī shikolo īsho walī atogilwe kūpandīka; būlī shene īsho akalomba ūng'winha. Kūleka kūshiisaaba īsho walī wang'winha kūfuma mu shikolo sha mu nīmo gwakwe gwa nyatemi. Hūna ū ntemi nkīma ng'wenūyo ūshoka na a banhū bakwe abo walī wiza nabo, ūja kū sī yakwe.

Būsabi bo ng'wa Solomoni

14Ū būdito wa zahabu ījo wapandīkaga ū Solomoni būlī ng'waka walī tani makūmi abīlī n'itanò,

15kūleka kūjisanja ī zahabu ījo wapandīkaga kūfuma kū basūlūja na bachooji ba sabo bangī bangī, hamò na batemi ba mu sī ja Baalabu na a basugi ba mu sī yakwe.

16Ū ntemi Solomoni ūbeeja mūda nhaale magana abīlī ja zahabu; būlī lūmūda lūsola zahabu ya būdito wa kilo gītī idatū na nusu.

17Ūbeeja na mūda jingī ndo do do magana adatū, najo ja zahabu; būlī lūmūda lūsola zahabu ya būdito wa kūkīla hado a ha kilo īmò na nusu. Ū ntemi ūjitūūla ī mūda jenījo ng'wikūlū, ū mu numba y'ipoolu lya Lebanoni.

18Hanuma ya henaho, ū ntemi ūbeeja isumbī itaale lya būtemi; ūlībeeja lya mapembe ga mhūlī, hūna ūlīnaagīla zahabu niiza.

19Ī lisumbī lyenīlo lyalī na malinhīlo atandatū, hūna ū kū numa ū kwigūlya ūlyīta likuubile gītī būta. Ū kū mhandī būbīlī wajo lyalī na makīgījo ga kūtūūla ho makono galembeela; būl'ikīgījo lyalī na shiikolile sha shimba yīmīīlile a ha mhelo yalyo.

20Jalīho shimba ikūmi na'ibīlī a ha malinhīlo gose atandatū, būlī lyene na shiikolile sha shimba yīmīīlile a ha būgelelo walyo. Lyalī lītaalī kūbeejiwa isumbī lya būtemi lya mbika yenīyo pye a hose ū mu sī.

21Pyī ī shiseme sha kūng'wela ū ng'wikūlū lya ng'wa ntemi Solomoni shalī sha zahabu; nī shiseme sha milīmo yīngī ū mu numba y'ipoolu lya Lebanoni pye shalī sha zahabu yawiza. Shalī shitīho shikolo nūūlū shimò īsho shalī shibeejiwe kūfuma mu feza, nguno ū mu shikū ja ng'wa Solomoni ī feza jalī jitabalilwe gīkī nasho shalī shikolo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

22Nū kū nyanza ū ntemi walī na meli ningī, jatūmamaga hamò na meli ja ng'wa
Hilamu. Būl'ikanza lya myaka idatū jashokaga kamò jibūūkije zahabu, feza,
mapembe ga mhūlī, nhūmbīlī na ngūkū.

23Ū ntemi Solomoni walī nsabi no, hangī walī na masala mingī kūbatinda pye a
batemi ba mu sī.

24Banhū ba mahanga na mahanga ū mu sī baalī na ng'hūmbū ja kūmona ū
Solomoni badegeleke mihayo ya masala gīt'ūmo Mulungu walī wang'winhīla.

25Būlī ng'waka bizaga bingī, alīyo pye abo bizaga benhaga shakwinha; shikolo
sha kūbeejiwa kūfuma mu feza, zahabu; bangī shizwalo, shilanga, shisanjo sha
mu shilīwa; na bangī falasa nūūlū ndamhī jingī ī jawiza.

26Ū Solomoni walī wakumingīja magogoteni mingī ga falasa, hamò na badamhīji
ba falasa bingī no; walī na magogoteni shihūmbī shimò na magana anè, na falasa
shihūmbī ikūmi na shibīlī; ī shose shenīshi walī ashibīīkile mu mizengo īyo walī
wazenga kūlwa magogoteni ga būlūgū; na shingī wikalaga nasho ū mu nzengo
gwa Yelusalemu.

27Nīyo ū ntemi walī wajikwīja no ī feza ū mu Yelusalemu, jūyūbonekana hose
hose gītī mawe dūhū, nī mbawa ja mitī ya mibanga jalī ningī no gītī mitī ya
migumo mu matūmbī.

28Ī falasa ja ng'wa Solomoni jagūlagwa kūfuma Misili na Kū; a bachooji ba sabo
ba ng'wikūlū bajaga Kū bakajigūla.

29A magogoteni ayo gagūlagwa būlī lyene balīgūlaga na kūlyenha lyabasoja
shekeeli ja feza ja būdito wa kilo mpungatī, ī falasa būlī yene yabasojaga shekeeli
ja feza ja būdito wa kūkīla a ha kilo īmò na nusu. Nabo babaajingījaga ī shikolo
shenīsho pye a batemi ba Bahītī na a Baalamu.

1 Batemi 11

Bake ba ng'wa Solomoni

1Ū ntemi Solomoni walī antogilwe ū nke wakwe ū nshīke o ng'wa Falao, alīyo
wabikūmbagwa na bakīma bangī; na lūūlū ūtoola bashīke ba batemi gītī ba
Bamoabu, Baamoni, Baedomu, Basidoni, na Bahītī.

2A bakīma benaba baalī ba kūfuma mu mahanga ayo SEEBA walī wabahūgūla a
Baisilaeli ūbawīla, “Yaya ū kwitolela nabo a benabo, nguno bakūmugalūcha ī
ng'holò jing'we mubagalūkīle bamulungu babo.” Alīyo īkī ū Solomoni walī
wabikūmvwa a bakīma benabo,

3ūyūbatoola dūhū, nose ūbakwīja, ūshisha bakīma magana mpungatī, a bashīke
ba batemi, na bangī magana adatū; būngalūcha ī ng'holò yakwe!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Ū Solomoni aho waja alīnamhaala, a bake bakwe būngalūcha gete ī ng'holò yakwe, ūbiza nondeeji wa bamulungu bangī, ī ng'holò yakwe yīnga ū mu būshikaanu wa kwifunya ū kūlī SEEBA Mulungu wakwe, gīt'ūmo yalī ng'holò ya ng'wa ise Daūdi.

5Wandya kūnondeela Ashitoleti, mulungu nkīma wa Basidoni, na Moleki, mulungu wamalofu wa Baamoni.

6Ū Solomoni wīta yabūbi no ū mu miso ga ng'wa SEEBA; oya ū kūnondeela ū SEEBA mu kwifunya kose gīt'ūmo walī ū ise ū Daūdi.

7Kwimanīla ū Solomoni wabeeja ipandī lya higūlya kūlwa ng'wa Kemoshi, ū mulungu wamalofu wa Bamoabu; na Moleki, ū mulungu wamalofu wa Baamoni.

8Nīyo ūbīītīla gīko pye dūhū na a bake bakwe a bangī a ba kūfuma kū mahanga ga hanze; būpandīka ha kūzuukīja būbbani na kūfunya shitambò kūlwa nguno ya bamulungu babo.

SEEBA kūmpelanīla Solomoni

9Ū SEEBA ūmpelanīla no ū Solomoni nguno ī ng'holò yakwe īkagalūka yūneka ū SEEBA, ū Mulungu wa Isilaeli, ūyo walī washisha ng'hangala ibīlī akūng'wilongelaga.

10Nguno nūūlū īkī walī wanemeja ū Solomoni ū kūlondeela bamulungu bangī, alīyo naheene atashidīlīīlile ī shilagīlo sha ng'wa SEEBA.

11Na lūūlū ū SEEBA ūng'wīla ū Solomoni, “Ū mhayo gwenūyū gūlī mu ng'holò yako, na lūūlū īkī walemeelilwe ū kūshidima ī shilagīlo shane na a malange gane gīt'ūmo nakakūlagīīlīla, managa gīkī ū būtemi nakūbūtandūla nakwīngīje, nang'winhe ūmò wa banhū abo balī ha sīlīlī yako.

12Kwike ahene natūgwīta ū mhayo gwenūyū mu shikū ja būpanga wako kūlwa nguno ya ng'wa Daūdi ū so. Nakūng'wīngīja ū ng'witūnja wako.

13Alīyo nū ng'wene natūng'wīngīja pye gete ū būtemi ū bose, nakūng'winha lūganda lūmò, kūlwa nguno ya ng'wa Daūdi ntūmami wane, na kūlwa nguno ya nzengo gwa Yelusalemu ūyo naagūsola.”

Banishi ba ng'wa Solomoni

14Hūna ū SEEBA ūmūūkīja ū Solomoni ng'wanishi kūfuma mu sī ya Edomu; lina lyakwe Hadadi, munhū wa mu kaya ya ng'wikūlū lya sī ya Edomu.

15Makanza gene Daūdi wilwishaga būlūgū nī sī ya Edomu, ū Yoabu ūyo walī ntaale wa mabità akaja koi kūbajīīka abo baalī babūlagwa mu būlūgū, aho alī kwenūko wandya nīmo gwa kūbabūlaga pye a bagosha ū mu sī ya Edomu.

16Ū Yoabu na a bashilikale bakwe bikala ko myeji ītandatū, kūshisha būbamala kūbabūlaga pye a bagosha ū mu Edomu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Ī shikū jenījo ū Hadadi walī ataalī nyanda ndo, bataale balebe abo baalī
batūmami ba būsugi ūbo walī o ng'wa ise būpeelela Misili būnjaana kwenūko nū
Hadadi.

18Aho balīpeela bandīja Midiani ū lūgendo lwabo, būja Palani. Ī Palani nako
būsola banhū, hū būja ī Misili; būpeelela kūlī ntemi Falao wa Misili. Ū Falao
ūūkang'winha ū Hadadi numba na shilīwa, ūng'winha na malaale ga kūlīma.

19Ū Falao akantogwa no ū Hadadi, kūshisha ūntooja nzunaye wa nke wakwe
Tahapene.

20Ū nzunaye o ng'wa Tahapene ng'wenūyo ūmyalīla ū Hadadi ng'witūnja
ūng'wīnīka ī lina Genubati; ū Genubati ūkūlīla ng'wikūlū hamò na a baana ba
ntemi, nguno ū Tahapene akaanelela ng'wikūlū kūshisha ūkūla.

21Ū Hadadi aho alī Misili wigwa gīkī ū Daūdi wamalile kūlaala hamò na bataale
bakwe, nū Yoabu ū ntaale wa mabità wachiile. Na lūūlū ū Hadadi ūng'wīla ū
Falao, "Nizunīlījage lūūlū nane nashoke kaya kū sī ya ng'wise."

22Ū Falao ūmūja, "Shakwileba kī ū mu sī īyī, nose ūlīhaya kūja kū sī ya
ng'wing'we?" Hadadi nang'hwe ūshosha, "Natilebilwe kīnhū, bebe nizunīlījage
dūhū naje."

23Ū Mulungu walī wamūūkīja ū Solomoni ng'wanishi ūngī; lina lyakwe Lezoni
ng'witūnja o ng'wa Eliada. Ū ng'wene walī wampeela ise būgonzo Hadadeza, ūyo
walī ntemi wa Zoba.

24A makanza gene Daūdi walwaaga būlūgū na bana Zoba ūbapyena, ū ngosha
ng'wenūyo akakuminga ibità lya banhū ūbiza ntongeeji wabo, ūtoloka nabo
būūkikala mu sī ya Damasiko, bīsuga ī sī yenīyo.

25Ū mu shikū ja būtemi bo ng'wa Solomoni ī jose, ū Lezoni walī ng'wanishi wa sī
ya Baisilaeli; ū būbi ūbo wabīītīlaga bongelelejaga a ha būbi ūbo bīītīlagwa na
Hadadi. Na lūūlū ū Lezoni aho alī ntemi wa Alamu, walī ng'wanishi ntaale wa
Baisilaeli.

Yeloboamu kūngomela Solomoni

26Walīho ngosha ūmò wa basugi ba mu būtemi bo ng'wa Solomoni, lina lyakwe
Yeloboamu ng'witūnja o ng'wa Nebati, nsugi wa Zeleda mu Efulaimu; ū nina
witanagwa ī lina lyakwe Zelua, ū ngoshi walī wamala kūzumalīka.

27Ī nguno ya kūngomela ū ntemi yalī gīkī, Ū Solomoni walī na nīmo gwa
kwīzenga ī Milo, na kūchiba lyoma lyalīho mu ndugu ya nzengo go ng'wa ise
Daūdi.

28Na lūūlū ū Yeloboamu walī ngosha apandile hasī ū kū milīmo, ū Solomoni aho
wamona ūmo watūmamīlaga ūyega, ūng'wīta kūbiza ntaale wa milīmo y'hadīke
kū banhū ba numba ya ng'wa Yosefu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

29Ikanza ilebe ū mu shikū jenījo, ū Yeloboamu wajaga hanze ya nzengo gwa
Yelusalemu; ng'hangi Ahiya wa Shilo ūmona; ū ng'hangi ng'wenūyo walī na
ng'wenda mpya agwigumīīlile; ūng'witana būja būbīlī wabo kwipandī lītī na
banhū.

30Hūna ū Ahiya ūgūsola ū ng'wenda gwakwe ū mpya ūyo walī agwigumīīlile,
ūgūtandagūla shipandī ikūmi na shibīlī.

31Hūna ūng'wīla ū Yeloboamu, "Anukūlaga ī shipandī īsh'ikūmi īshi ūtwaale
shibize shako; nguno ū SEEBA ū Mulungu wa Isilaeli alīhaya gīkī,
'Nakūbūtandūla ū būtemi nawīnje ū mu nkono go ng'wa Solomoni, ū bebe
nakwinhe ng'anda ikūmi.

32Alīyo akūsaaja lūganda lūmò kūlwa nguno ya ng'wa Daūdi ntūmami wane, na
kūlwa nguno ya nzengo gwa Yelusalemu ūyo nagūsola kūfuma mu ng'anda jose
ja Baisilaeli.

33Ū mhayo gwenūyū nakūgwīta nguno baanilekile ū nene bandya kūnamya
Ashiteloti, mulungu nkīma wa Basidoni, na Kemoshi, mulungu wa Bamoabu, na
Moleki, mulungu wa Baamoni; batūshimīzīlaga ū mu nzīla jane, nī yīyo
ītūngīlīgije mu miso gane batīyītaga, nū mu katongeelele kane boyile ū
kūshimīzīla mo, nī nshilagīlo shane batūshidīlīlaga ūmo wītīlaga ū Daūdi ū ise o
ng'wa Solomoni.

34Kwike ū būtemi natūng'wīngīja ū Solomoni ū bose ū mu nkono gwakwe; ū wei
nakūneka ho a ha būtemi kūshisha jishile ī shikū ja būpanga wakwe kūlwa
nguno ya ng'wa Daūdi ntūmami wane ūyo nansola; ūyo walī ashidimile ī
shilagīlo shane na a katongeelele kane.

35Ū ng'witūnja wakwe h'ūyo nakūng'wīngīja ū būtemi nakwinhe ng'anda ikūmi
ū bebe.

36Ū ng'witūnja wakwe nakūnekela lūganda lūmò, kūlwa nguno ya ntūmami
wane Daūdi; būlī makanza abize na tala īkūbakaga ū kū būtongi wane ū mu
Yelusalemu, nzengo ūyo nagūsola kūlwa kūtūūla mo lina lyane.

37Hūna ū bebe, nakūkūsola nakwīte ūbize nsugi wa yose īyo ng'holò yako īlī na
ng'hūmbū ja kwīpandīka, ūkūbiza ntemi wa Isilaeli.

38Nīyo ūlū wīta pyī īyo nakūkūlagīla, ūshimīzīla mu nzīla jane, wīta īyo
yigeleelilwe mu miso gaane, na a katongeelele kane ūūkadima, pyī nī shilagīlo
shane; gīt'ūmo wītīlaga Daūdi ntūmami wane, nakūbiza hamò nang'ho. Nī
numba nakūkūzengela ya nguzu, ya būdūla wa kūlama makanza malīhu gīt'ūmo
nanzengela Daūdi, hama nakūkwinha bebe ī Isilaeli.

39A banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa Daūdi nakūbagwisīja mayanga kūlwa nguno
ya mhayo gwenūyū; kwike īt'ilalī.'"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

40Hūna ū Solomoni wandya kūkooba nzīla ya kūmūlaga ū Yeloboamu, alīyo ū Yeloboamu ūpeelela Misili kū ng'wa ntemi Shishaki; wikala kwenūko kūshisha ūcha ū Solomoni.

Kūcha kwa ng'wa Solomoni

41Ī mihayo ī yīngī ī yose ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Solomoni, nī yose ī ya mbika ja koolekegeje ka katūmamīle kakwe ka masala; ī yose yenīyo yandīkilwe mu shitabo sha katūmamīle ka ng'wa Solomoni.

42Ū Solomoni walī ntemi wa Isilaeli ī yose ikanza lya myaka makūmi anè; ū wigasho wakwe walī Yelusalemu.

43Hanuma ya henaho wifuula na bakūlūgenji bakwe; ūjīkwa mu nzengo go ng'wa ise Daūdi. Ūtema ng'witūnja wakwe Lehoboamu a ha ng'wanya gwakwe.

1 Batemi 12

Kasolele ka ng'wa Lehoboamu

1Ū Lehoboamu ūja Shekemu, nguno pye a Baisilaeli baalī baja kwenūko kūntemya.

2Ū Yeloboamu ng'witūnja o ng'wa Nebati akajiigwa ī mhola jenījo, (a makanza genayo walī ataalī Misili ūko walī wapeelela kūlwa kūng'ogoha ntemi Solomoni), na lūūlū ūshok'ū kūfuma ī Misili.

3Hūna a banhū būlagīja itanwe; hanuma ya henaho ū wei na a Baisilaeli a bose būja ū kūlī Lehoboamu būūkang'wīla gīkī,

4"Ū namhala walī watūseseja nigo ndito no; alilūūlū, tūgeehejage ī milīmo ūtūbbūūpīje nū nigo ūyo walī atūsesegije, tūkūkūtūmamīla."

5Ū Lehoboamu ūshosha alīhaya, "Jagi mukikale shikū idatū hūna mushoke." Ng'hana a banhū būja kaya.

6Na lūūlū ū Lehoboamu ūhooya na a banamhala abo baalī batūmami ha sīlīlī ya ng'wa ise Solomoni aho ataalī mpanga. Ūbabūūja, "Mulībona kinehe? Mulīninha maganiko kī ga kūbashokeja a banhū benaba?"

7Nabo būng'wīla, "Ūlū ūbize ūtogilwe kūbiza ntūmami wa banhū benaba na kūbatūmamīla gete, binhage ishosho lyawiza ī lelo yenīyī; nabo hū bakūbiza batūmami bako ilalī."

8Alīyo ū Lehoboamu ūbūponya ū būganikīji ūbo bakang'winha a banamhala, ūbagalūkīla badinha b'ilika lyakwe, abo bantūmamīlaga.

9Ūbabūūja alīhaya, "Al'a bing'we mulībona kinehe? Tūbashokeje mhayo kī a banhū benaba abo balīhaya gīkī, 'Tūbbūūpījage ū nigo ūyo walī atūsesegije ū namhala?'"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10A badinha b'ilika lyakwe būnshokeja balīhaya, “Bawīlage a banhū benaba abo
balīkūwīla gīkī, ‘Ū namhala walī atūsesegije nigo ndito no, ū bebe tūbbūūpījage
ū nigo gwenūyo: Na lūūlū a banhū benabo bawīlage gīkī, A kalwala kane a kado
kalī kagīnu kūtinda ū nkīmbīlī go ng'wa baba.’

11Na ng'hana ū baba ni abizage walī amusesegije nigo ndito, alīyo ū nene
nakūgwīta gūbize ndito kūtinda. Ū baba watūmamīlaga manasu ū kūmutūla, ū
nene ng'wene nakūyūtūmamīla ng'homi!”

Baisilaeli kūnema Lehoboamu

12Hūna a ha lūshikū lwa kadatū lwaho, ū Yeloboamu na a banhū pye a bose biza
ū kūlī Lehoboamu gīt'ūmo walī wahayīla ū ntemi, “Jagi mukikale shikū idatū
mushoke aha twibone.”

13Ū ntemi ūbashokeja na būkalī a banhū, ū būganikīji ūbo walī winhwa na
banamhala ūbūponya;

14ūlondeela ūmo baalī bang'wīlīla a basūmba, ū haya gīkī, “Ū nigo ūyo walī
wamuseseja ū baba gwalī ndito, ū nene nakūgwīta gūbize ndito kūtinda. Hama
ū baba ūmo watūmamīlaga manasu ū kūmutūla, ū nene ng'wene
nakūyūtūmamīla ng'homi!”

15Na lūūlū ū ntemi atabadegelekile gete a banhū, nguno ū mhayo gwenūyū gwalī
gūfumile kūlī SEEBA, gīkī ū SEEBA ashikīlīje ūmo walī wang'wīlīla Yeloboamu
ng'witūnja o ng'wa Nebati, mu nzīla ya ng'wa Abiya muna Shilo.

16A Baisilaeli aho babona gīkī ū ntemi walema ū kūbadegeleka, pye a bose
būnshokeja ū ntemi balīhaya: “Ī gete a bise tūlī na ngabo kī nīyo ū mulī Daūdi?
Tūtī na wingīji nūūlū hado ū mulī ng'witūnja o ng'wa Yese! Bebe Isilaeli, jaga kū
maheema gako! Daūdi dīlīlaga kaya yako nang'ho!” Ng'hana a Baisilaeli
būsambaala būja kaya.

17Kwike ū Lehoboamu walī ataalī abasugile a Baisilaeli abo bikalaga mu mizengo
ya Yuda.

18Hūna ū ntemi ūntūma Adonilamu ūyo walī ntaale wa milīmo y'hadīke; alīyo
pye a Baisilaeli būmponda mawe kūshisha ūcha. Ū ntemi Lehoboamu wangūha
kwingīla ng'wigogoteni lyakwe ūpeela kūja Yelusalemu, ūbiza wapūlūgūka.

19Na lūūlū a Baisilaeli bīgomela ī numba ya ng'wa Daūdi kūfuma ikanza lyenīlo
kūshisha lelo īyī.

20A Baisilaeli a bose aho badeeba gīkī ū Yeloboamu wizile, būtūma nhūng'wa
kūng'witana; wiza kū ng'wibilingo būng'wīta kūbiza ntemi wabo. Lūganda lwa
ng'wa Yuda dūhū hū ūlo lwikala lūdimanile nī kaya ya ng'wa Daūdi.

Mulungu kūng'hama Lehoboamu

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Ū Lehoboamu aho washika ī Yelusalemu, ūbabilinga pye a banhū ba lūganda lwa ng'wa Yuda, nū lwa ng'wa Benjamini. Bibilinga bashilikale shihūmbī igana na makūmi anaane, gīkī baje kwilwisha būlūgū nī kaya ya Isilaeli, babūshoshe ū būtemi mu nkono go ng'wa Lehoboamu ng'witūnja o ng'wa Solomoni.

22Alīyo gwiza mhayo go ng'wa SEEBA kūlī munhū o ng'wa Mulungu, lina lyakwe Shemaya;

23gūhaya, "Ng'wīlage ū Lehoboamu ng'witūnja o ng'wa Solomoni ū ntemi wa Yuda na a banhū ba numba ya ng'wa Yuda a bose, nī ya ng'wa Benjamini na a banhū a bangī;" bawīlage gīkī,

24"Ū SEEBA alīhaya, 'Yaya ū kūja kwilwisha būlūgū na a baana ba ng'wing'we a Baisilaeli. Shokagi kaya pye a bose, nguno ū mhayo gwenūyū naagwītile nene.'" Ng'hana būgwigwa ū mhayo go ng'wa SEEBA, būshoka kaya gīt'ūmo SEEBA akabalagīīlīla.

Ndama ja kūlamiwa Beeseli na Dani

25Hūna ū Yeloboamu ūgūzenga chiza nzengo gwa Shekemu, gwalīho mu sī ya magūlya ga Efulaimu, wikala kwenūko; aho alī kwenūko ūgūzenga na nzengo gwa Penieli.

26Hanuma ya henaho ū Yeloboamu wiganika ū mu ng'holò yakwe, "Ū būtemi wenūbū būshikile kūshoka kū numba ya ng'wa Daūdi.

27A banhū benaba ūlū bikale bakūjaga kū hekalū ya Yelusalemu kūfunya shitambò, bakūhayimanīla bangalūkīla hangī saabo būgonzo Lehoboamu, ū ntemi wa Yuda. Bakūnibūlaga ū nene banshokele ntemi Lehoboamu."

28Hūna ūlūngalūnga na banhū akūkoobaga maganiko gabo; gūnona gwa kūbeeja ndama ibīlī ja zahabu. Na lūūlū ūbawīla a banhū, "Mukūkoyaga no ū kwikala ng'ūja Yelusalemu. Bebe Isilaeli, baaba a baamulungu bako, abo bakūfunya mu sī ya Misili."

29Īmò ya ndama jenījo wīyīmīlīja Beeseli, ī yīngī Dani.

30Ū mhayo gwenūyo gūbiza gwamalofu no. Nguno a banhū būyūshika na Dani kūja kwīlamya nī ndama ya kwenūko.

31Ū Yeloboamu ūzenga mapandī mingī ga kwigūlya kūlwa kwilamīlīgīja, ūyūtūūla bagabīji ba kūfuma mu banhū bose bose, nūūlū batī Balawī.

32Ūsola lūshikū lw'ikūmi na'itanò ng'weji gwa kanaane, ūlwīta kūbiza lūtaale lwa kūfunya shitambò ha ng'walīlo, gīt'ūmo bīītīlaga banhū ba Yuda. Ū mhayo gwenūyo ūgwītīla Beeseli, akūjifunījaga shitambò ī ndama ījo akabeeja. Nū kūtūūlwa ha nīmo a bagabīji abo walī wabasola kūlwa kūfunya shitambò kū mapandī ga kwigūlya būtūūlīlwa Beeseli henaho.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

33Ū lūshikū lw'ikūmi n'itanò ū mu ng'weji gwa kanaane, lwalī lūshikū lwa kwiganika wei dūhū ū Yeloboamu. Ū lūshikū lwenūlo ūfunya shitambò a ha ng'walīlo ūyo walī wagūzenga Beeseli. Ūja wei a ha ng'walīlo gwenūyo ūūkafunya shitambò; ūbalugūlīla a Baisilaeli ī shigukulu shenīsho.

1 Batemi 13

Kūhangwa kwa kūbyalwa Yosia

1Ū Yeloboamu aho ataalī īmīīlile a ha ng'walīlo kūlwa kūfunya shakwinha, kwimanīla washika munhū o ng'wa Mulungu wa kūfuma Yuda; wiza alī mu nguzu ja mhayo go ng'wa SEEBA.

2Ū munhū ng'wenūyo ūgūlīlīīla ū ng'walīlo gwenūyo n'ilaka lya higūlya; ūlīla mu nguzu ja mhayo go ng'wa SEEBA ūhaya, "Ee ng'walīlo, ng'walīlo! Ū SEEBA alīhaya gīkī, 'Ng'wana ngosha lina lyakwe Yosia, akūbyalwa ū mu numba ya ng'wa Daūdi; a bagabīji ba mapandī ga higūlya abo bakūfunyaga shitambò henaha akūbafunya a higūlya yako babize shitambò, nīyo a higūlya yako gakūpemvwa ho na maguha ga banhū!'"

3Ū munhū o ng'wa Mulungu ūfunya shimanīkījo ū lūshikū lwenūlo ūhaya, "Ī shimanīkījo īsho alīshihaya ū SEEBA shikūbiza īshi, 'Ū ng'walīlo gūkūtandūka habīlī; a mabu gaho gasaamuke.'"

Nkono gwa ntemi kūūma būhaama

4Ū ntemi Yeloboamu aho alī ha ng'walīlo wigwa īyo wīhayaga ū munhū o ng'wa Mulungu aho wagūlīlīīlaga ū ng'walīlo gwa Beeseli, ūgoloola nkono gwakwe ūng'oolota ū munhū o ng'wa Mulungu; ūhaya, "Ndimagi ū ng'wenūyo!" Ū nkono gwakwe ūyo walī agūgoloolile gūūmīla ko, gūlema ū kūshoka.

5Ī likanza lyenīlo ū ng'walīlo gūtandūka habīlī gūūsaamuka a mabu, gīt'ūmo akahayīla ū munhū o ng'wa Mulungu mu nguzu ja mhayo go ng'wa SEEBA.

6Ū ntemi ūdaaya alīhaya, "Ng'wikūmbīlījage ū SEEBA Mulungu wako, ūnilombele gūpīle ū nkono gwane." Na ng'hana ū munhū o ng'wa Mulungu ūnomba ū SEEBA, gūpīla ū nkono gwa ntemi, gūbiza gīt'ūmo gwalī na kale dūhū.

7Hūna ū ntemi ūng'wīla ū munhū o ng'wa Mulungu, "Tūjage kaya ūkapandīke shilīwa, nakwinhe n'inong'ho."

8Alīyo ū munhū o ng'wa Mulungu ūnshokeja ū ntemi ūng'wīla, "Ū bebe nūūlū ūkahaya kūninha nusu ya būsabi wako natīko ū kūja nang'ho; natīko nūūlū kūlya shilīwa ū kūūnū, nūūlū kūng'wa minzī dūhū yaya.

9Nguno nalagīlilwe mu nzīla ya mhayo go ng'wa SEEBA gīkī, 'Ūtizūūlya shilīwa nūūlū kūng'wa minzī yaya; na a h'ikanza lya kūshoka yaya ū kūbītīla ī nzīla īyo ūlaale.'"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Na lūūlū a ha kashokele ūbīta nzīla yīngī; atabītīlile ī nzīla īyo akajīla ī Beeseli.

Ng'hangi nomolomo

11Alilūūlū, ū mu Beeseli ng'wenūmo walīmo ng'hangi namhala; bitūnja bakwe biza kūng'wīla īyo akīyīta koi ū munhū o ng'wa Mulungu ū lūshikū lwenūlo. Būng'wīla ū saabo nī yīyo akang'wīla ntemi ū munhū o ng'wa Mulungu.

12Ū saabo ūbabūja, "Walola halī?" A bitūnja bakwe būng'olekeja ī nzīla īyo akabītīla ū munhū o ng'wa Mulungu ūyo walī wafuma Yuda.

13Hūna ūbawīla, "Alinilonjalongejagi hoi ī nzobe!" Aho bamala ū kwīlonjalonja, ūdamhīla;

14ūnkūūbīja ū munhū o ng'wa Mulungu ng'wenūyo. Ūūkansanga wigashaga mu mbeho ya ntī gwa nzule; ūmūja, "Ū bebe h'ūlī ng'wene ū munhū o ng'wa Mulungu ūyo wizaga kūfuma Yuda?" Ūshosha, "Nalī ng'wene."

15Ū namhala ng'wenūyo ūng'wīla, "Tūjage kaya ūkalye shilīwa."

16Ū munhū o ng'wa Mulungu ūhaya, "Yaya natūdūla ū kūshoka naje hamò nang'ho, natīko kūlya shilīwa nūūlū kūng'wa minzī hamò nang'ho ū kūūnū.

17Nguno ū mhayo go ng'wa SEEBA gwaniwīlile gīkī, 'Ūtizūlya shilīwa ū kwenūko, nūūlū kūng'wa minzī yaya; yaya nūūlū kūshokela nzīla īyo ūlajīle.'"

18Ū ng'hangī ū namhala ng'wenūyo ūng'wīla, "Nū nene nalī ng'hangi gīt'ūmo ūlī bebe. Malaika waniwīlaga mu nguzu ja mhayo go ng'wa SEEBA gīkī, 'Njīlage koi ūnshose, wize nang'hwe ha ng'wako alye shilīwa ang'we na minzī.'" (Alīyo gashi wanembaga dūhū.)

19Na lūūlū ū munhū o ng'wa Mulungu ng'wenūyo ūshoka hamò nang'hwe ng'hana, aho washika ū mu kaya yakwe ūlya shilīwa, ūng'wa na minzī.

Kūcha kwa munhū o ng'wa Mulungu

20Aho bataalī bigashije a ha meeza, mhayo go ng'wa SEEBA gūng'wizīīla ū ng'hangi ū namhala ūyo akanshosha.

21Kwimanīla walīla, akūnīlīīlaga ū munhū o ng'wa Mulungu ūyo walī wiza kūfuma Yuda; ūng'wīla, "Ū SEEBA alīhaya gīkī, 'Wagūdalahaga ū mhayo go ng'wa SEEBA nguno walemeelwa ū kūshidima ī shilagīlo īsho wakwinhile ū SEEBA Mulungu wako,

22ūshoka kwiza kūlya shilīwa na kūng'wa minzī, ū ng'wipandī īlo walī wakūwīlile gīkī ūtizūūlya nūūlū kūng'wa yaya. Na lūūlū ū mīlī gwako gūtūgung'wa ū mu shigila sha bakūlūgenji bako!'"

23Ū munhū o ng'wa Mulungu aho wamala ū kūlya, ū ng'hangi ūyo akanshosha ūmeeja beegeja ī nzobe yakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24Hūna ūbūūka ajile, aho alī mu nzīla kwimanīla yapuluka shimba yūmūlaga; ū mīlī gwakwe gūlambalala hasī bbihī na nzīla. Ī shimba yīmīīla haho nago, hamò nī nzobe.

25Baalīho bashimīzi baabītīlaga ī nzīla yenīyo, būgūbona ū mīlī gūlambalalile hasī, nī shimba yīmīīlaga haho bbihī nago ū mīlī; bahayūshika ū mu nzengo ūmo wikalaga ū ng'hangi ū namhala būgūhaya ū mhayo gwenūyo.

26Ū ng'hangi ūyo walī wanshosha mu lūgendo aho wigwa; ūhaya, "Ū ng'wenūyo h'ū munhū o ng'wa Mulungu ūyo walī wagūdalaha mhayo go ng'wa SEEBA. Ū SEEBA wantūmīla ishimba lyandima lyūmūlaga, gīt'ūmo gwalī gwang'hūgūlīla ū mhayo go ng'wa SEEBA."

27Hūna ūbawīla a bitūnja bakwe, "Alinilonja longejagi hoi hangī ī nzobe!" Bīta ūmo akabawīlīla.

28Aho waja koi ūūkagūsanga ū mīlī gūlambalalile hasī bbihī na nzīla, nī nzobe yīmīīlile haho nago hamò nī shimba. Ī shimba yalī ītagūliile ū mīlī, nūūlū ī nzobe yalī ītībūlagile.

29Na lūūlū ū ng'hangi ng'wenūyo ūgūsola ū mimba go ng'wa munhū o ng'wa Mulungu, ūgūdamhīja ha nzobe ūgūshosha kū ng'wakwe kwiza kūnīla ū munhū ng'wenūyo na kūnjīka.

30Ūgūguma ū mīlī go ng'wa munhū ng'wenūyo mu shigila shakwe wei ng'wenekīlī; būnīla, "Aa ng'wanong'wise!"

31Aho bamala ū kūnjīka ū munhū ng'wenūyo, ū namhala ūbawīla a bitūnja bakwe, "Ūlū nūcha nijīkagi nane ū mu shigila īsho twanjīka ū munhū o ng'wa Mulungu; a maguha gane gihele na a maguha gakwe.

32Nguno īyo wīhayaga mu nguzu ja mhayo go ng'wa SEEBA gīkī īkūgūgwīla ū ng'walīlo gwa Beeseli, na a mapandī ga higūlya a gose ayo galī mu mizengo ya Samalia, shigelile īshikīīle."

33Alīyo nūūlū īkī īkilonga īlī gīko, ū Yeloboamu atagalūkije ī nzīla jakwe; ongeja kūtūūla bagabīji ba kūbeeja myanya ya wigabīlīja ū kū mapandī a ga kwigūlya; nīyo ūyūbasola kūfuma mu banhū bose bose dūhū. Būlī ng'wene ūyo walī atogilwe kūbiza ngabīji wantūūlaga ū būgabīji wa kū mapandī ga kwigūlya.

34Ū wenūbū hū ū būkenaagūji wa kaya ya ng'wa Yeloboamu, ūbo būkīyenheleja kūgwa na kūkenaagūka yūshila ho gete ū mu sī.

1 Batemi 14

Ahiya kūng'hangīla Yeloboamu

1Ū Yeloboamu walī na ng'witūnja witanagwa Abiya; ū mu shikū jenījo ūsaata ū nyanda ng'wenūyo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Hūna ū Yeloboamu ūng'wīla ū nke wakwe, “Zwalīlaga shizwalo sha kūkwīta ūjimīlīkane; ūtizūūmanīika gīkī ūlī nke o ng'wa Yeloboamu; ūje Shilo, alīko koi ng'hangi Ahiya, ūyo akaniwīla gīkī nakūbiza ntemi wa banhū benaba.

3Solaga migatī ikūmi ūntwaalīle, na tūkeki, na ka shisaabo ka būūkī; ūje akakūwīle īyo īkūng'wilongela ū nyanda.”

4Na ng'hana ū nke o ng'wa Yeloboamu wīta gīt'ūmo akawīlīlwa nū ngoshi, ūj'ī Shilo ū kū ng'wa Ahiya. Ī shikū jenījo ū Ahiya walī oya ū kūbona nguno ya būnamhala.

5Alīyo ū SEEBA ūng'wīla ū Ahiya, “Alīho nke o ng'wa Yeloboamu aliza kūkūbūūja mihayo ya ng'witūnja wakwe asaatile; ū bebe ūkūng'wīla gīkī na gīkī. A henaha akwiza mu kwigīmbīja gītī gīkī atī ng'wene.”

6Na lūūlū ū Ahiya aho wajiigwa ī mhambala jakwe jikūshaadūkaga aliza a ha nyango, ūng'wīla; “Tūlīmo ū mu kaya nke o ng'wa Yeloboamu, ni kinehe ūliyīta kūbiza gītī ūtī ng'wene? Nalī na mihayo midito ya kūkūwīla nalagījiagwa.

7Shokaga ū kūlī Yeloboamu ūkang'wīle gīkī ū SEEBA ū Mulungu wa Isilaeli alīhaya, ‘Ū bebe nakakūbūūcha kūfuma ū mu banhū ūbiza higūlya yabo, nūkwīta kūbiza nsugi wa banhū bane a Baisilaeli.

8Nūbūtandūla ū būtemi nūwīnja ū kū numba ya ng'wa Daūdi, nūkwinha bebe; alīyo walemeelilwe ū kūshika ūmo walī ū ntūmami wane ū Daūdi, ūyo walī ashidimile ī shilagīlo shane, na washimīzaga mu kūnilondeela na ng'holò yakwe yose na kwīta dūhū īyo yigeleelilwe mu miso gane.

9Ū bebe wītile yabūbi no kūtinda pye abo baakūtonga ū kūbiza ho; nguno wibeegegije bamulungu bangī, ūbeeja shiikolile sha chūma sha kūsula kūlwa kūnipelanya, hūna ūninhīla ngongo!

10Na lūūlū ī numba ya ng'wa Yeloboamu nakwīgwisīja būbi būtaale. Ū mu numba ya ng'wa Yeloboamu nakūbamala a bagosha, pye gete abo alī nabo ū mu Isilaeli, babize balī mu wiyaabī nūūlū basese. Nakwīpemba moto ī numba ya ng'wa Yeloboamu, īpye kūshisha īshile gete pyī ī yose gītī munhū akūpembaga maashi.

11A banhū ba ng'wa Yeloboamu a ba kūchīla mu nzengo bakūliiwa mvwa, a bakūchīla kū matogolo bakūliiwa noni ja hape; h'ūmo alīhayīla ū SEEBA!’

12Na lūūlū ū bebe būkaga ī haha ūje kaya, kwike ū lūpambala lwako ūlū lūlakuumye dūhū ū mu nzengo, ū nyanda akūcha.

13Pye a Baisilaeli bakūnīla na bakūnjīka; ū mu bose a ba mu kaya ya ng'wa Yeloboamu ng'wenūyo dūhū ūyo akūjīkwa, nguno ū mu numba ya ng'wa Yeloboamu hū ng'wenūyo dūhū ūyo wabonekanile gīkī alī wawiza ū kūlī SEEBA Mulungu wa Isilaeli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Ū SEEBA akwipandīkīla ntemi ū mu Isilaeli; ū ng'wenūyo h'ūyo akwīkenaagūla
gete pyī ī kaya ya ng'wa Yeloboamu, Nanalī nīyo? Atūdīīlaga; lyashikaga ī
likanza!

15Nīyo ū SEEBA akwītūla ī Isilaeli ībize gītī idete līkūyengeelaga mu minzī.
Akwīdubbūla ī Isilaeli, yīnge ū mu sī ī yawiza yenīyī, īyo wabinha bakūlūgenji
babo; hanuma akūbaponya basambaale kūshisha kūgūkīla ū Mongo. Nguno ū
SEEBA bampelanije no kūlwa kwibeegeja ng'hīngī ja ng'wa Ashela.

16Na lūūlū akūbaponya gete a Baisilaeli kūlwa būkenaagūji bo ng'wa Yeloboamu,
ūbo wahūbile, ūbingīja mu būhūbi a Baisilaeli."

17Hūna ū nke o ng'wa Yeloboamu ūbūūka ūshoka kaya Tiliza, wapanda dūhū a
ha nyango ūcha ū nyanda.

18Pye a Baisilaeli būnīla, hanuma būnjīka gīt'ūmo walī wahayīla ū SEEBA mu
nzīla ya ntūmami wakwe ū ng'hangi Ahiya.

19Mihayo yīngī ī ya būtemi bo ng'wa Yeloboamu yandīkilwe mu shitabo sha
ng'hūlū ja batemi ba Isilaeli.

20Ī likanza ī lyose īlo akatema ū Yeloboamu yalī myaka makūmi abīlī n'ībīlī, hūna
ūlaala na bakūlūgenji bakwe. Ng'witūnja wakwe Nadabu wingīla a ha ng'wanya
gwakwe, ūbiza ntemi.

Lehoboamu ntemi wa Yuda

21Ū Lehoboamu, ū ntemi wa Yuda walī na myaka makūmi anè na gūmò aho
alandya kūtema; ūtema myaka ikūmi na mpungatī alī mu Yelusalemu, nzengo
ūyo SEEBA walī wagūsolū ū mu ng'anda jose ī ja Isilaeli, gīkī atūūle ng'wenūmo
ī lina lyakwe. Ū nina o ng'wa Lehoboamu ī lina lyakwe walī Naama, wa kūfuma
kwihanga lya Baamoni.

22A banhū ba Yuda nabo bīīta yabūbi ū mu miso ga ng'wa SEEBA; ū mu būbi
wabo būng'wīta ū SEEBA kūbiza na wiilu; būmpelanya no kūtinda ūmo balī
bampelanīja a bakūlūgenji babo.

23Nguno nabo bakibeegeja mapandī ga higūlya, na mawe ga kūlamiwa; na
makīngī ga Ashela hose hose ū kwigūlya ya ngūlū, na būlī ha sīlīlī ya ntī gwa
madūūtū manīlīzu.

24Ū mu sī yabo bigela na bamalahya bagosha, ba kwiyīta kūbiza gītī bakīma; a
banhū būyūyīta pyī ī yamalofu īyo yītagwa mu mahanga ayo SEEBA walī
wagapeeja gabīngīle a Baisilaeli.

25Na lūūlū ū mu ng'waka gwa katanò go būtemi bo ng'wa Lehoboamu, ntemi
Shishaki wa Misili ūgūdumīla ū nzengo gwa Yelusalemu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

26Ūjisola pyī ī sabo ījo jalī ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA nū mu numba y'ikūlū lya ntemi. Ūbūūcha būlī shikolo; ūjijaana nī mūda ja zahabu ījo walī wabeeja Solomoni.

27Ū ntemi Lehoboamu ūbeeja mūda jingī ja shaba a ha ng'wanya gwajo ījo jikajanwa, ūjitūūla mu makono ga balang'hani, abo bilekelaga ndīīma ja kūlang'hana ha mita gwa kwingīlīla mu gwalugwa ya h'ikūlū.

28Būl'ikanza ū ntemi ūlū alīja kū hekalu ya ng'wa SEEBA a balang'hani bajibūūchaga ī mūda jenījo; hanuma ya henaho bajishosha hangī ū mu chumba ūmo jabīkagwa.

29Mihayo yīngī īyo wīta ū Lehoboamu ū mu shikū ja būtemi wakwe yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Yuda.

30A ha gatī ya ng'wa Lehoboamu nū Yeloboamu boolīho būlūgū bo shikū jose na jose.

31Hūna ū Lehoboamu wifuula na bakūlūgenji bakwe, ūjīkwa hamò nabo mu nzengo go ng'wa Daūdi. Ū nina ī lina lyakwe walī Naama, wa kūfuma kwihanga lya Baamoni. Ng'witūnja wakwe Abiya wingīla a ha ng'wanya gwakwe, ūbiza ntemi.

1 Batemi 15

Abiya ntemi wa Yuda

1Mu ng'waka gw'ikūmi n'īnaane go būtemi bo ng'wa Yeloboamu ng'witūnja o ng'wa Nebati, Abiya ūbiza ntemi wa Yuda.

2Ūtema myaka idatū alī mu Yelusalemu; ū nina ī lina lyakwe walī Maaka, nshīke bo ng'wa Abishalomu.

3Ūshimīzīla ū mu būbi ū bose ūbo walī wawīta ū ise ūyo walī wantonga ū kūbiza ho; ī ng'holò yakwe yalī ītī na būtūngīlīja ū kūlī SEEBA Mulungu wakwe, gīt'ūmo yalī ng'holò ya ng'wa Daūdi ū ise nkūlū.

4Alīyo naheene kūlwa nguno ya ng'wa Daūdi, ū SEEBA Mulungu wakwe ūng'winha talà ū mu Yelusalemu; ūmūūkīja ng'wana wa kwingīla a ha ng'wanya gwakwe, nū nzengo gwa Yelusalemu ongeja kūgwinha nguzu.

5Nguno ū Daūdi walī wīta yawiza ū mu miso ga ng'wa SEEBA, atalekanile na shilagīlo sha ng'wa SEEBA shose shose ū mu shikū ja būlamu wakwe; ūlū ītī mu mhayo go ng'wa Ulia ū Ng'hītī dūhū.

6Ū mu shikū ja būlamu bo ng'wa Abiya ī jose, boolīho būlūgū a ha gatī ya ng'wa Lehoboamu nū Yeloboamu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Abiya, nī yīyo wīta ī yose yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Yuda. Boolīho būlūgū a ha gatī ya ng'wa Abiya nū Yeloboamu.

8Hūna ū Abiya wifuula na bakūlūgenji bakwe, ūjīīkwa mu nzengo go ng'wa Daūdi. Ng'witūnja wakwe Asa wingīla a ha ng'wanya gwakwe, ūbiza ntemi.

Asa ntemi wa Yuda

9Mu ng'waka gwa makūmi abīlī go būtemi bo ng'wa Yeloboamu ntemi wa Isilaeli, Asa wandya kūbiza ntemi wa Yuda.

10Ūtema myaka makūmi anè alī mu Yelusalemu; ū mamayī ī lina lyakwe walī Maaka, nshīke o ng'wa Abishalomu.

11Ū Asa wīta yawiza ū mu miso ga ng'wa SEEBA, gīt'ūmo walī wītīla ise Daūdi.

12A bamalahya a bagosha, abo biyītaga kūbiza gītī bakīma, ūbapeeja ū mu sī, ūshīnja nī shiikolile īsho walī washibeeja ū ise.

13Nū maamaaye ū Maaka ūng'wīngīja ī likūjo īlo lyang'winhaga lūgiili giili gīkī ntema nkīma ninaabo, nguno walī wabeeja ikīngī lyabūbi lya ng'wa Ashela. Ū Asa ūlībbutagūla ī likīngī lyenīlo ūūkalīponya kū longa lwa Kiduloni ūlīpemba na moto.

14Nūūlū īkī atagīngije a mapandī ga higūlya, ū Asa walī wīfunya gete ī ng'holò yakwe kūlī SEEBA ū mu būlamu wakwe pyī ū bose.

15Ī zahabu nī feza nī shikolo ī shingī īsho ū wei nū ise balī bashifunya sheejiwa, ūshenha mu hekalua ya ng'wa SEEBA.

Wanishi ha gatī ya Isilaeli na Yuda

16Walīho būlūgū a ha gatī ya ng'wa Asa nū Baasha ū ntemi wa Isilaeli, ū mu shikū jabo jose aho balī batemi.

17Na lūūlū ikanza ilebe ū Baasha ū ntemi wa Isilaeli ūja kwīdumīla ī Yuda; nzengo gwa Lama wandya kūgūzengeela ngītīli ya ndugu kūgūpīndīlīja, kūlwa kūbahangīja abo balī na ng'hūmbū ja kwīnga, nūūlū kūja kū sī ya ng'wa Asa ū ntemi wa Yuda.

18Ū mu shikū jenījo ū Asa ūjisola pyī ī feza nī zahabu ījo jalī jasaagīīla ū ng'wibīkīlo lya sabo lya mu hekalu ya ng'wa SEEBA, jingī ūsola kūfuma mu numba y'ikūlū. Ūbinha batūmami bakwe ūbatūma kū ng'wa Beni-hadadi ng'witūnja o ng'wa Tabulioni, ng'witūnja o ng'wa Hezioni ntemi wa Alamu, ūyo wikalaga mu nzengo gwa Damasiko.

19Ūhaya, “Twitūūlīlage būlagane a ha gatī yane nū bebe, gītī ūbo walīho ha gatī ya ng'wa baba na so; angū ūlībona gīkī naakwenhelaga feza na zahabu sha

© 2015 Bible Society of Tanzania.

kūkwinha. Alilūūlū, īngaga ū mu būlagane ūbo būlīho a ha gatī yako nū Baasha ū ntemi wa Isilaeli; anīngīle ū mu sī yane."

20Ū Beni-hadadi ūzunya ī ya ng'wa Asa, ūtūma bashilikale bakwe kwīdumīla ī sī ya Isilaeli; wīdima mizengo ya Iyoni, Dani, Abeli-beti-maka, nī Gineleji ī yose; wīsangīja nī Nafutali ī yose.

21Ū Baasha aho wigwa gīko oya ū kwīzenga ī Lama; wīnga ūshoka Tiliza.

22Hūna ū ntemi Asa ūbalagīla pye a banhū ba Yuda, ndūhū wa kūlekeelwa; būgabūūcha kwīnga ī Lama a mawe nī mitī īyo wazengelaga ū Baasha. Ū ntemi Asa ūshitūmīla ī shikolo shenīsho kwīguzuhya mizengo ya Geba ya mu sī ya Benjamini, nī Misipa.

23Ī mihayo ī yīngī ī yose ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Asa, gītī ya būtindi wakwe pyī ū bose, nī yīyo wabeeja pyī ī yose, nī mizengo īyo akazenga, yose yenīyo yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Yuda. Kwike aho wanahaala no no no, ūsaata a magūlū.

24Hūna ū Asa wifuula na bakūlūgenji bakwe, ūjīkwa hamò nabo mu nzengo go ng'wa Daūdi. Ng'witūnja wakwe Yehoshafati wingīla a ha ng'wanya gwakwe, ūbiza ntemi.

Nadabu ntemi wa Isilaeli

25Nadabu ng'witūnja o ng'wa Yeloboamu ūbiza ntemi wa Isilaeli mu ng'waka gwa kabīlī go ng'wa Asa ntemi wa Yuda. Ī Isiliaeli wītema ikanza lya myaka ībīlī.

26Wīta yabūbi ū mu miso ga ng'wa SEEBA, ūshimīzīla ū mu nzīla ī jose ī ja ng'wa ise, nū mu būhūbi bokwe, ūbo walī wabenheleja a Baisilaeli kūhūba.

27Baasha ng'witūnja o ng'wa Ahiya munhū wa numba ya ng'wa Asheli ūng'wijomboka ūntūla balī Gibesoni, nzengo gūmò gwaho gwa Bafilisiti. Ī likanza lyenīlo ū Nadabu walī na bashilikale bakwe baalī bagūpīndije ū nzengo gwenūyo kūgūdumīla.

28Ū Baasha ūmūlaga ū Nadabu mu ng'waka gwa kadatū go būtemi bo ng'wa Asa ū ntemi wa Yuda; wingīla a ha ng'wanya gwakwe, ūbiza ntemi wei.

29Aho wandya dūhū ū kūtema ūbabūlaga pye a banhū ba numba ya ng'wa Yeloboamu. Ū Yeloboamu atanekelile munhū mpanga ose ose; ūbayagaja pye gete, kūlenganīla nū mhayo go ng'wa SEEBA ūyo walī wagūfunya mu nzīla ya ntūmami wakwe Ahiya muna Shilo;

30nguno ya būhūbi ūbo walī wawīta ū Yeloboamu ūbenheleja a Baisilaeli kūhūba, na kūlwa nguno akampelanya no ū SEEBA Mulungu wa Isilaeli.

31Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Nadabu, nī yīyo wīta ī yose yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Isilaeli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

32Boolīho būlūgū a ha gatī ya ng'wa Asa nū Baasha ū ntemi wa Isilaeli, ū mu shikū jabo jose aho balī batemi.

Baasha ntemi wa Isilaeli

33Mu ng'waka gwa kadatū go būtemi bo ng'wa Asa ū ntemi wa Yuda, Baasha ng'witūnja o ng'wa Ahiya ūbiza ntemi wa Isilaeli ī yose; ūtema ikanza lya myaka makūmi abīlī n'īnè alī mu Tiliza.

34Wīta yabūbi ū mu miso ga ng'wa SEEBA, kūlwa kūshimīzīla mu nzīla ja ng'wa Yeloboamu, nū mu būhūbi wakwe, ūbo walī wabenheleja a Baisilaeli kūhūba.

1 Batemi 16

1Hūna mhayo go ng'wa SEEBA gūng'wizīīla Yehu ng'witūnja o ng'wa Hanaani kūlwa nguno ya būhūbi bo ng'wa Baasha.

2Gwiza gūlīhaya, “Nakakūbūūcha nūkūgūngūmūla kūfuma mu lūbuubu, nūkwīta kūbiza nsugi wa banhū bane a Baisilaeli; alīyo hūna wandya kūshimīzīla mu nzīla ja ng'wa Yeloboamu, kūbenheleja a banhū bane a Baisilaeli kūhūba, na kongeja kūnipelanya kūlwa nguno ya būhūbi wabo.

3Na lūūlū nakūnkenaagūla ū Baasha nī kaya yakwe; ī kaya yako nakwīyīta ībize gītī ya ng'wa Yeloboamu ng'witūnja o ng'wa Nebati.

4A banhū ba ng'wa Baasha abo bakūchīla mu nzengo bakūliiwa mvwa, a ba kūchīla kū matogolo bakūliiwa noni.”

5Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Baasha, nī yīyo wīta, nī ya būtindi wakwe; ī yose yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Isilaeli.

6Ū Baasha wifuula na bakūlūgenji bakwe, ūjīīkwa mu nzengo gwa Tiliza. Ng'witūnja wakwe Ela wingīla a ha ng'wanya gwakwe, ūbiza ntemi.

7Ū mhayo go ng'wa SEEBA gwang'wizīīla ū ng'hangi Yehu ū ng'witūnja o ng'wa Hanaani kūlwa nguno ya kūūmanīkīja ū Baasha nī numba yakwe, nguno ū būhūbi ūbo walī wawīta ū mu miso ga ng'wa SEEBA walī būtaale no. Walī wampelanya no ū SEEBA kūlwa nguno ya shītīle shose īsho walī washīta, kūshisha nang'hwe ūbiza gīt'ūmo yalī dūhū ī numba ya ng'wa Yeloboamu; na kūlwa nguno ū wei akīkenaagūla pyī ī kaya ya ng'wa Yeloboamu!

Ela ntemi wa Isilaeli

8Mu ng'waka gwa makūmi abīlī n'ītandatū go būtemi bo ng'wa Asa ū ntemi wa Yuda, Ela ng'witūnja o ng'wa Baasha ūbiza ntemi wa Isilaeli; ūtema ikanza lya myaka ībīlī alī mu nzengo gwa Tiliza.

9Ūmò wa bataale ba bashilikale bakwe ūng'wijomboka, lina lyakwe walī Zimuli, ntongeeji wa nusu y'ibità lya bashilikale ba magogoteni. Ī likanza lyenīlo ū Ela

© 2015 Bible Society of Tanzania.

walī mu nzengo gwa Tiliza wang'waga walwa mu numba ya ng'wa Aza, ūyo walī ntaale wa kahelele ka milīmo ya ng'wikūlū lya Tiliza.

10Ū Zimuli aho wiza moi ūshikīla kūntūla ūmūlaga; gwalī ng'waka gwa makūmi abīlī na mpungatī go būtemi bo ng'wa Asa ū ntemi wa Yuda. Hūna wingīla a ha ng'wanya gwakwe, ūbiza ntemi wei.

11Aho wigasha a h'isumbī lya būtemi, ūbona gīkī watema, haho na haho ūbabūlaga pye a banhū ba numba ya ng'wa Baasha. Atalekeelile ngosha nūūlū ūmò; abize ndūgū nūūlū nwani wa kaya yenīyo.

12Na lūūlū ū Zimuli ūbiza wīmala pyī ī numba ya ng'wa Baasha; kūlenganīla nū mhayo go ng'wa SEEBA ūyo gwalī gwahayiwa na ng'hangi Yehu kūlwa nguno ya ng'wa Baasha.

13Nguno ū Baasha walī wīta būhūbi būtaale no; pyī nū ng'witūnja wakwe ū Ela, ūbenheleja a Baisilaeli kūhūba, būbiza bampelanya ū SEEBA ū Mulungu wa Isilaeli, kūlwa shiikolile īsho shitī na ngofyoolo nūūlū hado.

14Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Ela, nī yose īyo wīta yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Isilaeli.

Zimuli ntemi wa Isilaeli

15Mu ng'waka gwa makūmi abīlī na mpungatī go būtemi bo ng'wa Asa ū ntemi wa Yuda, Zimuli ūbiza ntemi wa Isilaeli; ūtema ikanza lya shikū mpungatī alī mu Tiliza. Ī likanza lyenīlo ī libità lya bashilikale lyalī kū būlūgū kū nzengo gwa Gibesoni mu sī ya Bafilisiti.

16A Baisilaeli aho bigwa gīkī ū Zimuli wang'wijombokaga ū ntemi ūmūlaga, haho na haho būnsola Omuli, ūyo walī ntaale wa mabità ga bashilikale; būng'wīta kūbiza ntemi wa Isilaeli ū lūshikū lwenūlo ū kū ng'hambī ya būlūgū kwenūko.

17Hūna ū Omuli na a Baisilaeli a bose bīnga ī Gibesoni, biza kūgūgobanīla ū nzengo gwa Tiliza.

18Ū Zimuli aho wabona gwading'wa ū nzengo, ūpeelela mu numba y'ikūlū ūkingīla ng'wipandī īlo lyatūmamaga kūlwa kwibisa na kūpīlīla; hūna witwimīīla moto, ūchīla ng'wenūmo,

19kūlwa nguno ya būhūbi wakwe ūbo walī wawīta; ūbeeja yabūbi ū mu miso ga ng'wa SEEBA, kūlwa kūshimīzīla mu nzīla ja ng'wa Yeloboamu, nū būkenaagūji ūbo akīīta, kūshisha ūbenheleja a Baisilaeli kūhūba.

20Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Zimuli, nū būgomi wakwe ūbo akawīta, ī yose yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Isilaeli.

Omuli ntemi wa Isilaeli

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Ī likanza lyenīlo a Baisilaeli būgabanhīka magelè abīlī, igelè līmò lyalī lītogilwe ū ntemi abize Tibuni ng'witūnja o ng'wa Ginasi, ī ligelè ī līngī lyalī līntogilwe ū Omuli gīkī ū ng'wene h'abize ntemi wabo.

22Alīyo ī ligelè lya ng'wa Omuli lyūkwīja ī nguzu kūtinda ī lya ng'wa Tibuni ū ng'witūnja o ng'wa Ginasi. Na lūūlū ū Tibuni ūbūlagwa, ū Omuli h'ūyo ūbiza ntemi.

23Mu ng'waka gwa makūmi adatū na gūmò go būtemi bo ng'wa Asa ū ntemi wa Yuda, Omuli ūbiza ntemi wa Isilaeli; ūtema ikanza lya myaka ikūmi n'ībīlī; myaka ītandatū ū mu yenīyo walī mu Tiliza.

24Ūgūla lūgūlū lwa Samalia kūfuma kūlī Shema; ūfunya feza ja būdito wa kilo makūmi mpungatī, hūna ūtūūla nzengo a ha lūgūlū lwenūlo, ūgwitana lina lya Samalia kūlwa kūliizūkwa ī lina lya ng'wa Shema, ūyo walī ng'wenekīlī lūgūlū.

25Kwike nang'hwe ū Omuli wīta yabūbi ū mu miso ga ng'wa SEEBA, ūkenaagūla no, kūtinda a batongi bakwe.

26Nguno ūshimīzīla ū mu nzīla ī jose ī ja ng'wa Yeloboamu ū ng'witūnja o ng'wa Nebati, nū mu būhūbi wakwe ūbo walī wabenheleja a Baisilaeli kūhūba, kūshisha būmpelanya no ū SEEBA ū Mulungu wa Isilaeli kūlwa shiikolile shabo īsho shitī na ngofyoolo nūūlū hado.

27Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Omuli, īyo wīta nī ya būtindi wakwe, ī yose yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Isilaeli.

28Ū Omuli wifuula na bakūlūgenji bakwe, ūjīkwa mu nzengo gwa Samalia. Ng'witūnja wakwe Ahabu wingīla a ha ng'wanya gwakwe, ūbiza ntemi.

Ahabu kūbiza ntemi wa Isilaeli

29Mu ng'waka gwa makūmi adatū n'īnaane go būtemi bo ng'wa Asa ū ntemi wa Yuda, Ahabu ng'witūnja o ng'wa Omuli ūbiza ntemi wa Isilaeli; ūtema ikanza lya myaka makūmi abīlī n'ībīlī alī mu nzengo gwa Samalia.

30Ū Ahabu ng'witūnja o ng'wa Omuli akīīta yabūbi no ū mu miso ga ng'wa SEEBA kūbaheeba a batongi bakwe.

31Nguno atagelelile kūbona dūhū gīkī gūlī mhayo ndo no ū gwa kūshimīzīla mu būhūbi bo ng'wa Yeloboamu ng'witūnja o ng'wa Nebati, alīyo akantoola na Yezebeli nshīke o ng'wa Etibaali, ntemi wa Basidoni; wandya kūntūmamīla Baalī na kūnamya.

32Ūzenga hekalu ya ng'wa Baalī ū mu Samalia; ūtūūla mo na ng'walīlo go ng'wa Baalī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

33Ū Ahabu ūbeeja na ng'hīngī ya ng'wa Ashela, ongeja kūmpelanya no no no ū SEEBA, ū Mulungu wa Isilaeli; ūnsaayīcha kūtinda ūmo balī bansaayīkīja a batemi ba Isilaeli a bangī a ba kū numa yakwe.

34Ū mu shikū ja ng'wa Ahabu, munhū ūmò lina lyakwe Hieli muna Beeseli, ūgūzenga būpya ū nzengo gwa Yeliko. A h'ikanza lya kūgūsīmbīla ū nsingi gwago, ūchīlwa na ng'witūnja wakwe tangī, lina lyakwe Abilamu. Hama a h'ikanza lya kwītūūla ī mibita yaho, ūchīlwa na ng'witūnja wakwe kwangūlīja, lina lyakwe Segubu. Gūūshikīīla ū mhayo go ng'wa SEEBA ūyo gwalī gwahayiwa na Yoshwa ng'witūnja o ng'wa Nuni.

1 Batemi 17

Eliya kūliishiwa ng'hūngūūlū

1Hūna wilonga Eliya muna Tishibe, ūmò wa bikaji ba Tishibe ya Gileadi, ūng'wīla ū Ahabu, "Nalīkwilahīlīla mu lina lya ng'wa SEEBA mpanga, ū Mulungu wa Isilaeli ūyo nalī ntūmami wakwe, lūtūūgwa lūme hasī nūūlū mbula ītūūtūla ū mu myaka īyo īliza yenīyī, ūlū nene natayombile mhayo."

2Hanuma ya henaho ū mhayo go ng'wa SEEBA gūng'wizīīla ū Eliya kūng'wīla,

3"Īngaga a henaha, ūje ūkibise kū kamongo ka Keliti, kīya ya Yolodani.

4A minzī ū kūyūng'wa kūfuma ū mu kamongo kenako; ī shilīwa ī shene najilagīlaga ng'hūngūūlū jikūyūkwenhela koi."

5Ng'hana wīta gīt'ūmo gūkang'wīlīla ū mhayo go ng'wa SEEBA; ūja ū kū kamongo ka Keliti, ī kīya ya Yolodani, ūkikala kwenūko.

6Ī ng'hūngūūlū jūyūng'wenhela ngatī na nyama dilū na mhīndī; a minzī wang'welaga kūfuma ū mu kamongo kenako.

7Kwike aho jabīta shikū, a kamongo kūūkama, nguno yalī ītatūlaga ī mbula.

Eliya na nkīma wa Zalefati

8Hūna ū mhayo go ng'wa SEEBA gūng'wzīīla gūlīng'wīla gīkī,

9"Būūkaga ī haha yenīyī jaga Zalefati ya Sidoni ūkikale kwenūko. Alīko nkīma wachīlwa ngoshi nanagīlaga kūkūpandīkīla shilīwa."

10Ūbūūka ng'hana ū Eliya ūja ī Zalefati, aho washika a ha mita gwa nzengo gwenūyo, ūmona nkīma akūsolelejaga ng'hwi. Ūngīsha, hūna ūnomba alīhaya, "Mayū ūdūgije kūnigunanha minzī mageehu ng'wisale nang'we?"

11Ū nkīma ng'wenūyo aho alīja ū kwenha a minzī, ūng'witana hangī ūng'wīla, "Mayū ni wanilolalolela na ka shipande ka ngatī nalye."

12Ū nkīma ng'wenūyo ūhaya, "Baba ūmo SEEBA Mulungu wako alī mpanga, ū nene natī na ngatī gete nūūlū hado; nalī na tū būsu tūgehu dūhū mu kashilīndo,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

na tūguta twa gīko gīko mu jūbba. Ī haha nalīsoleleja ū tūkwi twenūtū naje nakatūzuge ūto tūlīho twenūūto, nalye na kitūnja kane; twigobbole tūche na kūcha!”

13Ū Eliya ūng'wīla gīkī ū nkīma ng'wenūyo, “Ūlītūngīlīja mayū, jaga ūkīīte ūmo wahayīla, alīyo ū mu shenīsho wasaajaga nibeegejage tame ū nene kangatī ūnenhele; hanuma ya henaho ūkūbeeja nī sha kūlya ū bebe nū ng'witūnja wako.

14Nguno ū SEEBA ū Mulungu wa Isilaeli alīhaya gīkī, ‘Ī shilīndo shitūmala ū būsu, nī jūbba ya maguta ītūkama, kūshisha lūshikū lwa ng'wa SEEBA kwenha mbula ītūle ū mu sī.’”

15Ū mayū ng'wenūyo ūja ng'hana ūkīīta gīt'ūmo akawīlīlwa nū Eliya. Na lūūlū shūbiza ho shilīwa sha kūnisha ū Eliya nū nkīma ng'wenūyo nī kaya yakwe.

16Ī shilīndo shitamalile ū būsu, nī jūbba ya maguta ītakamile, kūlenganīla nū mhayo go ng'wa SEEBA ūyo akagūhaya ū Eliya.

17Hanuma ya makanza malebe ūsaata ū ng'witūnja wa nkīma ū ng'wenekīlī kaya yenīyo; ū būsaatu būkūla kūshisha ūcha!

18Ū nkīma ng'wenūyo ūng'wīla ū Eliya, “Bebe munhū o ng'wa Mulungu, ū nene naakūkenije mhayo kī nose wizile kūniizūkīja būhūbi wane, gīkī ūnibūlagīle ū ng'wana wane!”

19Ū Eliya ūng'wīla, “Alinenhelage ū ng'wana wako!” Aho wang'wanukūla kūfuma ū mu nkono gwakwe, ūmūcha ūja nang'hwe kū chūmba sha kwigūlya ūko walaalaga; ūnaalīkīja a ha būlīīlī bokwe.

20Hūna ūnīlīīla ū SEEBA alīhaya, “Ee SEEBA Mulungu wane, nū nkīma ng'wenūyū, ū nchīlwa ūyo nalikala ha ng'wakwe wangwisīja mhayo gwabūbi gīkī, gwa kūmūlaga ū ng'witūnja wakwe!”

21Hūna ūlaala a higūlya ya mīlī gwa nyanda ng'wenūyo, wigoloola hoi ng'hangala idatū; hanuma ūnīlīīla ū SEEBA alīhaya, “Ee SEEBA Mulungu wane, nalīkwikūmbīlīja būnshokele ū būpanga wakwe ū nyanda ng'wenūyū!”

22Ū SEEBA wigwa ū kūlomba kwa ng'wa Eliya, būnshokela hangī ū būpanga wakwe ū nyanda; ūbiza mpanga.

23Ū Eliya ūmūcha ū nyanda kūfuma ū mu chumba, ūntwala mu numba ūūkang'winha ū nina kūnū alīng'wīla, “Alilolaga ūūyū ū ng'wana wako mpanga!”

24Ū nkīma ūng'wīla ū Eliya, “Ī haha lūūlū hū namana gīkī gashi ng'hana ūlī munhū o ng'wa Mulungu, nī gīkī ū mhayo go ng'wa Mulungu ūyo gūkafumaga ū mu nomo gwako gūlī gwa ng'hana.”

1 Batemi 18

Eliya na Obadia

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Lyūbīta ikanza lya shikū ningī; yahayūshika myaka idatū, mhayo go ng'wa SEEBA gūng'wilongela ū Eliya. Gūng'wīla, “Jaga ūkiyooleche ū kūlī Ahabu, nakwenha mbula ītūle ū mu sī.”

2Ū Eliya ūja ūkiyoolecha ū kūlī Ahabu; ū mu shikū jenījo ī nzala yūsangwa yapembeka kīngī nasho ū mu Samalia.

3Nose ū Ahabu ūng'witana ū Obadia ūyo walī ntaale wa kahelele ka milīmo ya ng'wikūlū, (ū munhū ng'wenūyo, ū Obadia walī na logohano lūtaale ū kūlī SEEBA.

4Makanza malebe ū Yezebeli akabasalīla kūbabūlaga bahangi ba ng'wa SEEBA; ū Obadia ūbasola bahangi igana ūbabisa mu mahalo abīlī, būl'ihalo ūtūūla mo banhū makūmi atanò, ūyūbinha ī shilīwa na a minzī.)

5Na lūūlū ū Ahabu ūng'wīla ū Obadia, “Fumaga ūje ūkūyeela yeelaga pye a hose ūko ūlaabone mataba na mahululu ga minzī, hamo tūkūpandīka maswa ga kūjipīja ī mitugo jise, jikale mhanga; tūtizilongelwa mhayo gwa kūjibūlaga jimò nose.”

6Na lūūlū būgabanha a mapandī a ga kūja, būlī ng'wene ūja iyene, ū Ahabu ūja lwakwe, nū Obadia lwakwe.

7Ū Obadia aho akūbīta bītaga ūko nū kūko kwimanīla wapamanya nū Eliya. Ū Obadia ūng'witegeleja, ūtuja mazwi, winama ū būshū kūshisha hasī; ūhaya, “Baba būgonzo Eliya, hū bebe gete?”

8Ūshosha alīng'wīla, “Nalī nene ng'hana, jaga ūkang'wīle ū so būgonzo ū Ahabu gīkī, ‘Ū Eliya alīho aha.’”

9Ū Obadia ūshosha alīhaya, “Baba naakūkenya kī nose ū ntūmami wako ūlīnkangīīla kūlī Ahabu akabūlagwe?

10Nalīkwilahīlīla mu lina lya ng'wa SEEBA mpanga, ū Mulungu wako; gīkī lītīho ihanga lyose lyose nūūlū būtemi ūko ataalī kūtwaala munhū kūkūkooba. Nīyo būl'ihanga nūūlū būtemi wene ūlū būhaya gīkī ūtīmo ū mu sī yabo, akūbilahījaga bahaye gīkī ng'hana bataalī ū kūkūbona.

11Alīyo ī haha ūlīniwīīla naje ū kūlī baba būgonzo nakang'wīle gīkī, ‘Ū Eliya alīho aha!’

12Ū nene ūlū nalīnge a henaha natamanile ū Moyo o ng'wa SEEBA akūkūbūūcha akūtwale halī. Hūna ūlū nūja kūng'wīla ū Ahabu gīkī ūlīho aha alīyo wiza ūkūgayiwa, akūnibūlaga! Alīyo ū nene ntūmami wako nalī namya o ng'wa SEEBA wa shikū jose kūfuma ha būyanda wane.

13Baba būgonzo, ūtaalī hamo shi ū kūwīlwa īyo nakīīta aho Yezebeli wababūlagaga a bahangi ba ng'wa SEEBA? Ī gīkī nakababisa bahangi ba ng'wa

© 2015 Bible Society of Tanzania.

SEEBA mu mahalo abīlī, būl'ihalo lyene nūtūūla moi banhū makūmi atanò, hūna nūyūbinha shilīwa na minzī?

14Ū bebe nang'ho ī haha ūlīniwīla naje kūlī baba būgonzo nakang'wīle gīkī, 'Ū Eliya alīho aha!' Akūnibūlaga."

15Ū Eliya ūhaya, "Nalīkwilahīlīla mu lina lya ng'wa SEEBA mpanga, ū Mulungu wa Isilaeli ūyo nalī ntūmami wakwe, gīkī ī lelo yenīyī nakwiyoolecha ū kūlī Ahabu."

Ahabu kūmona Eliya

16Na lūūlū ū Obadia ūja ng'hana ū kūlī Ahabu ūūkang'wīla, ū Ahabu ūja ū kwibona nū Eliya.

17Ū Ahabu aho wamona ū Eliya ūng'wīla, "Hū bebe gete ū nuhya wa Baisilaeli?"

18Ū Eliya ūshosha, "Ū nene nataalī kūbaluhya a Baisilaeli, ū bebe nī numba ya ng'wa so hū mulī baluhya ba Baisilaeli. Nguno ng'washiponya ī shilagīlo sha ng'wa SEEBA, gīkī mulondeele Mabaalī.

19Alilūūlū, lagījaga bize pye a banhū kūfuma hose hose ū mu Isilaeli, twize twibonele kū lūgūlū lwa Kalimeli; babize ho na a bahangi abo bakalīīlaga ha meza ya ng'wa Yezebeli; a ba ng'wa Baalī abo magana anè na makūmi atanò, na a ba ng'wa Ashela abo magana anè."

Bahangi ba ng'wa Baalī kūlemeelwa

20Hūna ū Ahabu ūbatūmīla nhūng'wa pye a Baisilaeli na a bahangi; biza kwibilingīla ha lūgūlū lwa Kalimeli.

21Hūna ū Eliya ūbegeela a banhū benabo, ūbawīla gīkī, "Mukūhanahana ha gatī ya maganiko abīlī kūshisha nanalī? Ū SEEBA ūlū alī Mulungu, nondeelagi ng'wene, alīyo ūlū mulībona gīkī ū Baalī hū ng'wene ū mulungu, nodeelagi wei." Alīyo a banhū būgayiwa ū gwa kūshosha.

22Hūna ū Eliya ūbawīla, "Ī haha ū mu bahangi ba ng'wa SEEBA abo basaagile nalī iyene dūhū, alīyo a bahangi ba ng'wa Baalī balī magana anè na makūmi atanò.

23Na lūūlū tūpandīkīlagi nzagamb'ibīlī ja ng'ombe; a boi basole īyo balayītogwe, hanuma bībbutagūle mapingili mapingili, hūna bītūūle ha ng'hwi, kwike yaya ū kūtūūla ho ū moto. Nane nakwībeeja ī nzagamba ī yīngī, nītūūle ha ng'hwi, nū nene yaya ū ūkūtūūla hoi moto.

24Hanuma ya henaho mukūnomba ū mulungu wing'we mu lina lyakwe; nū nene nakūg'witana ū SEEBA. Ū Mulungu ūyo alaafunye ishosho mu nzīla ya kwenha moto, ū ng'wenūyo hū ū Mulungu wa ng'hana." Pye a banhū būshosha balīhaya, "Būgatū watūngīlīja a kahayīle."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Ū Eliya ūbawīla a bahangi ba ng'wa Baalī, “A bing'we solagi ī nzagamba īyo mulītogwa ng'wandye ū kwībeegeleja nguno mulī bingī. Litanagi ī lina lya ng'wa mulungu wing'we; kwike yaya ū kūtūūla hoi ū moto.”

26Na ng'hana bīsola ī nzagamb'īyo bakinhwa, bībeegeleja. Hūna bandya ū kūlitana ī lina lya ng'wa Baalī; bitana no kūfuma dilū kūshisha līīmi ntwe gatī, kūnū bakūyoganyaga būhaya, “Baalī ka twidīkage!” Alīyo lyalī ndūhū nūūlū ishosho; atigelile wa kūshosha mhayo. Babina no bakūgwipīndīlījaga ū ng'walīlo ūyo baalī baagūbeeja.

27Aho lyashika ntwe gatī wandya kūbīītīla maneene ū Eliya akūbawīlaga, “Hamukagi gete; angū mulungu a hene! Hamo alī mu maganiko mashimu, nūūlū hamo wakwīlīlagwa myatīla, nūūlū alī mu lūgendo! Hamo wabītīlagwa tūlo; shiigelile amishiwe!”

28Na ng'hana bongeja ū kūhamuka n'ilaka lya higūlya, kūnū bakwiyoolagūlaga na shū hamò na machimu, gīt'ūmo shalī shīmīle shabo; kūshisha būyūsūlūlūka mininga ī mibīlī yabo.

29Nose lyūhūga ī līīmi, bataalī baakoolanaga nabo dūhū ū būhangi wabo, kūshish'ikanza lya kūfunya shitambò sha mhīndī. Lyalī ndūhū ishosho lyose lyose, walī atīho wa kūbashokeja mhayo, nūūlū wa kūbadīlīla ndūhū dūhū!

SEEBA kwicha moto

30Hūna ū Eliya ūbawīla pye a banhū, “Negeelagi aha.” Būng'wegeela aho walī, wandya kūgūbeegeleja ū ng'walīlo go ng'wa SEEBA, gwalī gwasambaagūka sambaagūka.

31Ū Eliya ūsola mawe ikūmi n'abīlī, kūlenganīla nī lisaabu lya bitūnja ba ng'wa Yakobo ūyo akizīīlwa na mhayo go ng'wa SEEBA gūng'wīla, “Ī lina lyako ūkūbiza Isilaeli.”

32A mawe genayo ūgatūmamīla kūzenga ng'walīlo mu lina lya ng'wa SEEBA; hanuma ūsīmba ichongo kūgūpīndīlīja ū ng'wīlīlo gwenūyo, lya būshimu wa kūdūla kūmalīla moi idebbe na nusu lya shikolo.

33Hanuma hū ūjihela hoi nī ng'hwi, nī nzagamba wībbutagūla mapingili mapingili, ī nyama ūjitūūla a ha ng'hwi. Hanuma ya henaho ūbawīla, “Enhagi madebbe anè ga minzī mugītīīle a ha nyama nī ng'hwi.”

34Ūbawīla, “Shokejagi lwa kabīlī.” Biita hoi lwa kabīlī. Ūbawīla hangī, “Shokeelagi hangī lwa kadatū.” Bīta ng'hana lūkangala lwa kadatū.

35A minzī gūlobya hoi pye pye pye, gookala gitembeka ū mu sīlīlī ya ng'walīlo nū ng'wichongo īlo lyaalī līgūpīndīlīgije ū ng'walīlo.

36Aho lyashika ī likanza lya kūfunya shitambò ū ng'hangi Eliya wegeela, hūna ūlomba alīhaya, “Ee SEEBA, Mulungu o ng'wa Abulahamu, Isaka, na Isilaeli, ī lelo

© 2015 Bible Society of Tanzania.

shiigelile ūmanīke gīkī ūlī Mulungu ū mu Isilaeli, na gīkī ū nene nalī ntūmami wako, nī yose yenīyī nalīyīta kūlwa kūlagīla kwako.

37Nidīkage SEEBA, niidīkage; a banhū benaba bamane gīkī ū bebe SEEBA ūlī Mulungu, na gīkī ūlī na ng'hūmbū ja kūjigalūcha ī ng'holò jabo."

38Gwika moto go ng'wa SEEBA, gūshipemba ī shitambò, nī ng'hwi, na a mawe, na a maseni; na a minzī ayo gaalī ū ng'wichongo gūkama pye.

39A banhū aho babona gīko būgwa hasī kūlamya; būhaya, "Ū SEEBA hū ng'wene ū Mulungu! Ū SEEBA hū ng'wene ū Mulungu!"

40Ī likanza lyenīlo ū Eliya ūhamuka n'ilaka lya kūlagīla ūhaya, "Badimagi a bahangi ba ng'wa Baalī; mutizūneka nūūlū ūmò wabo apūlūgūke!" Būding'wa pye a bose, ū Eliya ūlagīja būtwalwa kū mongo gwa Kishoni būūkabūlagwa kwenūko.

SEEBA kwenha mbula

41Hūna ū Eliya ūng'wīla ū Ahabu, "Jaga ūkalye, ūng'we na kūng'wa; nguno gūlīho ng'hilimo gwa mbula nhaale."

42Na ng'hana ū Ahabu ūja kūlya shilīwa, ū Eliya ng'wene ūja kū lūgūlū lwa Kalimeli kūlomba. Ūshika ūtuja mazwi, hama winama kūshisha ū būshū wakwe būshika ha gatī ya mazwi gakwe.

43Hūna ūng'wīla ū ntūmami wakwe, "Linhaga ūsūūle ū kū nyanza." Ūja ūūkalola; aho washoka ūhaya, "Ndūhū shose shose koi." Ū Eliya ūshisha ng'hangala mpungatī alīng'wīla, "Jaga ko hangī."

44Ū ntūmami wakwe aho washoka ū lūkangala lwa pungatī, wiza ūhaya, "Kigela koi kalunde kalīsūja kūfuma mu nyanza; kadoololo gītī shiganza sha munhū." Ū Eliya ūhaya, "Jaga ūkang'wīle ū Ahabu gīkī, 'Beeja beejaga wangū ī ligogoteni lyako, ūpeele ūtizūnyang'wa mbula.'"

45Lītabītile ikanza ilīhu lyūhilindūka ī lilunde, na nyaga gwandya kūhuyemba; yūtūla mbula nhaale no. Ū Ahabu ūpeela ng'wigogoteni lyakwe ūja Yezileeli.

46Nguzu ja ng'wa Moyo o ng'wa SEEBA jūng'wizīīla ū Eliya, ūgwibbaata ū ng'wenda gwakwe; hūna wandya kūpeela, ūnshiga ū Ahabu ū kūja ī Yezileeli.

1 Batemi 19

Eliya kūpeelela Holebu

1Ū Ahabu ūng'wīla ū Yezebeli pyī ī mihayo īyo akīyīta ū Eliya, nū mumo akababūlagīla na līlūshū pye a bahangi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Hūna ū Yezebeli ūtūma munhū ū kūlī Eliya kūhaya, “A bamulungu ni banitūlage hataale na kūtinda ho, ūlū īlashike hīkī ī ntondo, nasangwe nataalī kūwīta ū būpanga wako kūbiza gītī bo ng'wa ūmò wa bahangi benabo.”

3Ū Eliya ūbona apeele, iipīje ū būpanga bokwe; aho washika Beeli-sheba mu sī ya Yuda, ūneka henaho ū ntūmami wakwe.

4Ū wei ūja lūgendo lwa lūshikū lūgima ūkolobela mu gatī yitogolo; ūshika ha līntī lya kaniniigwe wigasha mu mbeho yalyo, ūlomba gīkī hambū hambū ache. Ūhaya, “Ee SEEBA, nigejaga lūūlū ī haha, nīngījage ū būpanga; nguno ū nene natī wawiza kūbaheeba a bakūlūgenji bane!”

5Hūna ūlaala ū mu mbeho ya ntī gwenūyo ūbītwa tūlo; kwimanīla malaika wankuumya ūng'wīla, “Bebe būkaga ūlye shilīwa.”

6Kūlola lola hoi ī gīkī, ūbona ngatī gookejiagwa ha makala ga moto, n'ibīlīka lya minzī ga kūng'wa; ī shenīsho shalī bbihī na a haaho walī atūūlile ū ntwe gwakwe. Ūsola ūlya, na a minzī ūng'wa, ūlaala hangī.

7Ū malaika o ng'wa SEEBA wiza hangī lūkangala lwa kabīlī ūnkuumya ūng'wīla, “Būūkaga ūlye nguno ūlī na lūgendo lūlīhu no, lūkūkūheeba.”

8Ūbūūka ng'hana, ūlya nū kūng'wa ūng'wa. Ī shilīwa shenīsho shūng'winha nguzu ja kūshimīza lūgendo lwa shikū makūmi anè līīmi na būjikū, kūshisha ūshika kū lūgūlū lwa Holebu, lūgūlū lwa ng'wa Mulungu.

SEEBA kūng'wilongela Eliya

9Aho washika kwenūko wingīla ng'wihalo ūlaala ng'wenūmo ī būjikū; kwimanīla ū mhayo go ng'wa SEEBA gwang'wizīīla gūlīmūja, “Ūlīta kī a henaha Eliya?”

10Ūhaya, “Nalī na wiilu no kūlwa nguno ya ng'wa SEEBA, ū Mulungu wa būdūla bose, nguno a Baisilaeli baalīlekile ī lilagane lyako, nī myalīlo yako bīsambaagūla, na a bahangi bako būbabūlaga. Naasaagile nene iyene dūhū, alīyo nū nene ī haha balībūkooba ū būpanga waane bawīnje!”

11Ū SEEBA ūng'wīla, “Fumaga hanze ūkīmīīle ha lūgūlū, kū būtongi bo ng'wa SEEBA; nguno ū SEEBA alīhaya kūbīta.” Kwimanīla gwabūūka nyaga ntaale gwa nguzu, gūbīnzagūla mitī na kūpaanagūla mawe kū būtongi bo ng'wa SEEBA, alīyo ū SEEBA walī atīmo ū mu nyaga gwenūyo. Aho gwabīta ū nyaga yūding'himīla nyahīnga, alīyo ū SEEBA walī atīmo ū mu nyahīnga yenīyo.

12Aho yabīta ī nyahīnga gwiza moto, alīyo ū SEEBA walī atīmo nū mu moto gwenūyo. Gwahayūbīta ū moto, wigwa ilaka ikoonu līlīyomba mu būlembeezu.

13Ū Eliya aho waliigwa ī lilaka lyenīlo wifīkīja ng'wenda ū kū būshū wakwe; ūfuma hanze ūkīmīīla a ha nyango gwa kwingīlīla ū ng'wihalo. Hūna ilaka lyūnyombya līlīmūja, “Ūlīta kī ū kūūnū Eliya?”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Ūhaya, “Nalī na wiilu no kūlwa nguno ya ng'wa SEEBA ū Mulungu wa būdūla
bose, nguno a Baisilaeli baalīlekile ī lilagane lyako, nī myalīlo yako
bīsambaagūla, na a bahangi bako būbabūlaga. Naasaagile nene iyene dūhū, alīyo
nū nene ī haha balībūkooba ū būpanga wane bawīnje!”

15Ū SEEBA ūng'wīla, “Shokaga ūbītīle ī nzīla īyo wizīīlile, ūje kwitogolo lya
Damasiko; ūlū ūshika koi ūkūng'witīīla maguta Hazaeli abize ntemi wa Alamu.

16Hanuma na Yehu ng'witūnja o ng'wa Nimushi ūkūng'witīīla maguta abize
ntemi wa Isilaeli; hanuma ya henaho ūkūng'witīīla maguta Elisha ng'witūnja o
ng'wa Shafati muna Abeli-mehola, alabize ng'hangi a ha ng'wanya gwako.

17Ū Yehu akūmūlaga būlī ng'wene ūyo alalūpūlūgūke ū lūshū lwa ng'wa Hazaeli,
ū wa kūlūpūlūgūka ū lūshū lwa ng'wa Yehu, Elisha akūmūlaga.

18Alīyo ū mu Isilaeli balīmo banhū shihūmbī mpungatī, abo nabalekile bikale
bapanga; a benabo balemile ū kūntugīja mazwi ū Baalī, nī milomo yabo ītaalī
kūmbipa na hado yaya.”

Kwitanwa kwa ng'wa Elisha

19Na lūūlū ū Eliya wīnga a henaho; ūmona Elisha ng'witūnja o ng'wa Shafati
akūlīmaga na nzīkū jakwe makūmi abīlī n'inè jitungilwe majooki. Ū wei
ng'wenekīlī walī kū numa hamò n'ibīlī jaho. Hūna ū Eliya ūbītīla haho bbihī, aho
washika hoi ūgūsola ū ng'wenda gwakwe ūmponekeja ū Elisha.

20Ū Elisha ūjileka ī nzīkū jakwe ūmpeeleela ū Eliya, ūshika ūng'wīla,
“Nizunīlījage naje nakanage tame baba na mayū; nakwiza tūje hamò.” Ū Eliya
ūnshokeja, “Shokaga dūhū ū bebe; ī gīsī naakwītīla mhayo kī ū nene?”

21Ū Elisha ūneka, ūshoka; ūshikīla kūjisīnza ī nzīkū jakwe, a majooki gajo
ūgabbutagūla jūbiza ng'hwi ja kūjizugīla ī nyama; ūbinha banhū būlya. Hūna
ūnkūūbīja ū Eliya ūūkabiza ntūmami wakwe.

1 Batemi 20

Beni-hadadi na nzengo gwa Samalia

1Makanza malebe ntemi Beni-hadadi wa Alamu ūbabilinga pye a bashilikale
bakwe, hūna ūja kūgūdumīla ū nzengo gwa Samalia. Ūja hamò na batemi bangī
makūmi adatū na babīlī, na falasa jabo na magogoteni gabo ga būlūgū;
būūkatūūla ng'hambī ja kūgūpīndīlīja ū nzengo gwenūyo.

2Hūna ūtūma nhūng'wa ū mu nzengo, ū kūlī Ahabu ū ntemi wa Isilaeli; kūhaya,
“Ū ntemi Beni-hadadi alīhaya gīkī,

3‘Ī feza nī zahabu ījo ūlī najo jilī jane; na a bake bako a basoga basoga bane, pye
na a baana bako!’”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Ū ntemi wa Isilaeli ūhaya, “Ūmo ūlīhayīla dūhū baba ntemi gūlī chene; ū nene
nī shikolo īsho nalī nasho tūlī bako.”

5A batūng'wa būshoka hangī; benha yīngī balīhaya, “Ū ntemi Beni-hadadi
alīhaya gīkī, ‘Naamalile kwenha mhola kūkūwīla gīkī, ī feza nī zahabu ījo ūlī najo
jilī jane, pye na a bake bako na a baana bako.’

6Alīyo lūūlū ī ntondo makanza gītī genaya nakūtūma koi batūmami bane, bize
balolalole pye a hose ū mu numba y'ikūlū lyako, nī numba ja bataale ba mu sī
yako; būlī shikolo īsho balabone gīkī shilī shawiza bakūshisola banenhele.”

7Hūna ū ntemi wa Isilaeli ūbitana pye a banamhala ba mu sī yakwe, ūbawīla;
“Mulībūbona ū wikoloosha bo munhū ng'wenūyū ūmo būlī, walī wenhile
nhūng'wa kūhaya gīkī a bake bane na a baana bane, nī feza nī zahabu ījo nalī najo
jilī jakwe; natanemegije.”

8Pye a banamhala ba banhū bakwe būng'wīla, “Lemaga nīyo yaya nū
kūndegeleka.”

9Na lūūlū ūbashokeja a batūng'wa ba ng'wa Beni-hadadi; ūbawīla, “Ng'wīlagi ū
baba būgonzo ū ntemi gīkī, ‘Ū ntūmami wako akwīshikīlīja pyī īyo walī wīhayile
a ha wandījo, alīyo ūyo wagūhaya haha natūgūdūla ū gwene.’” Abo baalī
baatūng'wa bīnga, būtwala ī lishosho ū kūlī Beni-hadadi.

10Ū Beni-hadadi ūtūma nhūng'wa hangī ū kūlī Ahabu kūhaya, “A bamulungu ni
banitūlage hataale na kūtinda ho, ūlū lūlasaage lūbuubu nūūlū lūgehu ū mu
Samalia, kūlwa kūbagabanhya a banhū bane būlī ng'wene apandīke nūūlū twa
ngota!”

11Ū ntemi wa Isilaeli ūbashokeja alīhaya, “Ng'wīlagi gīkī, ‘Ū munhū ūlū alī
ng'wikanza lya kūzwalīla shilanga shakwe,’ atizigīmbagīmba gīt'ūyo wamala
kūshizuula haha.”

12Ū Beni-hadadi aho alīwīlwa ū mhayo gwenūyo walī nabo a batemi biye
bang'waga walwa mu maheema gabo. Hūna ūbawīla a banhū bakwe, “Īmagi
hīgīyī lyashika ī likanza lya kūgūtūla ū nzengo.” Ng'hana bīma hīgīyī, gīkī bandye
kūgūtūla ū nzengo.

Ahabu kūmpyena Beni-hadadi

13Ū ng'wikanza lyenīlo wiza ng'hangi ū kūlī ntemi wa Isilaeli ū Ahabu; ūhaya, “Ū
SEEBA alīhaya gīkī, ‘Ūlīlībona ī libità ī litaale lyenīlī? Ī lelo yenīyī nakūlītūūla mu
nkono gwako, a henaho h'ūkūdeeba gīkī, ū nene nalī SEEBA.’”

14Ū Ahabu ūbūūja, “Nani akūgwīta ū mhayo gwenūyū?” Ū ng'hangi ūhaya, “Ū
SEEBA alīhaya gkī, ‘Gūkwītwa na basūmba, a bagunanhi ba basugi ba mapandī
ayo galīmo ū mu sī yako.’” Ūbūūja hangī, “Al'ū wa kūwandya ū būlūgū nani?” Ū
ng'hangi ūhaya, “Ūkūbiza bebe.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Na lūūlū ū Ahabu ūbitana a basūmba, a bagunanhi ba basugi ba mu sī yakwe;
baalī magana abīlī na makūmi adatū na babīlī. Hanuma ya henaho ūbabilinga na
a Baisilaeli a bangī, a bose būbiza banhū shihūmbī mpungatī.

16Būfuma ū mu nzengo makanza ga līīmi, ū Beni-hadadi na a batemi abo makūmi
adatū na babīlī, baalī mu maheema gabo bakūng'waga walwa.

17A basūmba, a bagunanhi ba basugi ba mu sī, hū būtonga ū kūfuma. Ī likanza
lyenīlo ū Beni-hadadi walī wamala kūtūūla balang'hani ba kūyūlola
batizisanganījiwa; na lūūlū būng'wīla, "Balīho banhū balīfumīīla Samalia!"

18Nang'hwe ūshosha ūhaya, "Badimagi mubenhe balī bapanga gīko; babize
baliza mu mhola, nūūlū baliza kū būlūgū."

19A basūmba, a bagunanhi ba basugi ba mu sī aho balīfuma ū mu nzengo, ū kū
numa yabo lyakūūbījaga ī libità lya bashilikale;

20būshikīla kwandya kūbatūla a banishi, būlī munhū wamūlaga ng'wilwisha
wakwe. Aho yaja gīko a Baalamu būpeela nhambo; nabo a Baisilaeli
būboolomya. Kwike ū ntemi Beni-hadadi ū wa Alamu, ūdamhīla falasa ūpeela,
ūbiza wapūlūgūka, na banhū bakwe balebe.

21Ū ntemi wa Isilaeli ūbaheeba kībi no, nūūlū īkī baalī na falasa na a magogoteni;
akababūlaga Baalamu bingī no.

22Hanuma ya makanza, ū ng'hangi wiza hangī ū kūlī ntemi wa Isilaeli ūng'wīla,
"Ideedeeng'hanyage wīlole chiza īyo yigelile kūbeejiwa, ūlīguzuhyī ī libità lyako.
Nguno a ha ng'waka ū mu matūja malaale akwiza hangī kūkūdumīla ū ntemi wa
Alamu."

Beni-hadadi kūpyenwa hangī

23Ū ntemi wa Alamu nang'hwe ū kwenūko, a banhū bakwe bandya kūnganikīla
kahelele kapya ka mihayo balīng'wīla, "A benabo baatūpyenile kūlwa nguno a
bamulungu babo balī bamulungu ba mu sī ja magūlya, alīyo ūlū tūūlwa nabo tūlī
mu mbūga, tūkūbaheeba dūhū.

24Alilūūlū, ū gwa kwīta gūūyū, bīnjage pye a batemi a ha masumbī gabo, booye
ū kūfunya ī shilagīlo, ūtūūle bangī a ha ng'wanya gwabo.

25Hama nīyo ī libità īlo wajimīīgije ūlīshoshe gīt'ūmo lyalī; ībize falasa kū falasa,
n'igogogteni kūlw'igogoteni; hama tūje kū mbūga, h'ūko tūkalwīle nabo a
Baisilaeli; tambala machimu tūkūbaheeba." Ū Beni-hadadi wizunīlīja nabo, wīta
gīt'ūmo bakang'wīlīla.

26Ū mu ng'waka ūyo gūkakūūbīja, ū Beni-hadadi ūbabilinga hangī a Balaamu ū
mu shikū ja matūja mbelele, ūja Afeki kūjūlwa būlūgū na a Baisilaeli.

27A Baisilaeli nabo bikobya; aho banukūla ī shilanga būbūūka bajile koi ū
kwilwisha būlūgū nabo. A Baisilaeli būtūūla ī ng'hambī yabo kū ntambūko,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

biilola nabo; alīyo būbiza gītī tūdaale tūbīlī twa mbūli, a Baalamu a bene baalī lweelwe ndo.

28Ū munhū o ng'wa Mulungu wiza hangī ū kūlī ntemi wa Isilaeli ūng'wīla, "Ū SEEBA alīhaya gīkī, 'Īkī a Baalamu bakwiganikaga gīkī ū SEEBA alī mulungu wa mu sī ja magūlya dūhū, atī mulungu wa mu sī ja ntubīlo, na lūūlū ī libità na būtaale lyenīlī nakūlītūūla mu makono gako, ūmane gīkī ū nene nalī SEEBA.'"

29Jūbīta shikū mpungatī batūūgije dūhū bikiimaalīlile; a ha lūshikū lwa mpungatī wandya ū būlūgū; a Baisilaeli būbūlaga Baalamu shihūmbī igana līmò ū mu lūshikū lūmò lwenūlo.

30Abo bakasaaga būpeelela mu nzengo gwa Afeki; alīyo ī ndugu ya nzengo gwenūyo yūgwa, yūbabbuudya banhū shihūmbī makūmi abīlī na mpungatī.

Ahabu kūnekeja Beni-hadadi

Nū Beni-hadadi akapeelela ū mu nzengo, ūkingīla mu numba īmò, wibisa mu chumba sha mu gatī.

31Hanuma a batūmami bakwe būng'wīla, "Tūkigwaga gīkī a batemi ba numba ya Isilaeli balī na shigongo. Tūzunīlījage tūje ū kūlī ntemi wa Isilaeli, tūzwalile magūnīla mu mikīmbīlī, na twitunge ngoye kū mitwe, hamo akūkūchīla shigongo."

32Ng'hana būzwala magūnīla ū mu mikīmbīlī, nū kū mitwe bitunga ngoye, hūna būja ū kūlī ntemi wa Isilaeli; būūkang'wibūūlīla balīhaya, "Ū ntūmami wako ū Beni-hadadi alīkūlomba gīkī, 'Nalīkwikūmbīlīja ūnikūlīlwe nikale mpanga.'" Ū ntemi ūhaya, "Gashi ataalī alīho mpanga? Ū ng'wenūyo ng'wanong'wise!"

33A banhū benabo būbonela ho mhayo gwa kūbalūngūja, būgūsabba wangū ū mhayo gwenūyo; būhaya, "Ee ū ng'wanong'wing'we ū Beni-hadadi!" Ū ntemi ūbawīla, "Jagi mukang'wenhe." Ū Beni-hadadi aho wiza, ū Ahabu ūng'wegeleja ng'wigogoteni lyakwe.

34Ū Beni-hadadi ūhaya, "Nakūkūshokeja ī mizengo īyo walī wīdima baba kūfuma kūlī so, nū mu nzengo gwa Damasiko ūdūgije kūtūūla mo a magūlilū gako, gīt'ūmo so walī wītīla mu Samalia." Ū Ahabu ūng'wīla, "Nakūkūlekela ūje ūlū tūūlagana ū mu mihayo yenīyī." Būlagana ng'hana, hūna ūnekela ūja.

Ahabu kwiyenhela makoye

35Hūna mhayo go ng'wa SEEBA gūng'wizīīla ūmò wa bahangi; ūng'wīla ng'wiye, "Bebe nalīkūlomba ūnitūle nang'ha," alīyo ū ng'wiye ūlema.

36Ū ng'hangi ng'wenūyo ūng'wīla ū ng'wiye, "Īkī walema ū kwīta ūmo gūlīhayīla mhayo go ng'wa SEEBA, ūlū ūlīnge a henaha ūkūbūlagwa shimba." Ng'hana aho wīnga dūhū a henaho yūmpondya shimba, yūmūlaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

37Ū ng'hangi ūpandīka munhū ūngī; nang'hwe ūng'wīla, “Ngosha nalīkūlomba ūnitūle nang'ha.” Ū ng'wene ūntūla, ūmmela lūguma.

38Hūna ū ng'hangi ng'wenūyo ūja kwīmīīla bbihī na nzīla, ūnindīīla ū ntemi kūshisha abīte. Wipalingīja līng'wenda ū kū ntwe lyūbūshīkīja ū būshū kwiza mu miso, yūbiza shilambu ū kūūmana.

39Kwitulwa washika ū ntemi alībīta; ūnīlīīla alīhaya, “Aho twalī twajile ū kū būlūgū, ū nene ntūmami wako nūkalibīla kū gatī yabo gete. Kwimanīla munhū ūmò wanenhela nding'wa wa mu būlūgū; ūniwīla gīkī, ‘Nang'hanage gete ū ng'wenūyū, ūlū ūjimīīla ū būpanga wako būkūbiza ha ng'wanya gwa būpanga bokwe, ūlū ītī chene ūkūfunya feza kilo makūmi adatū n'inè.’

40Alīyo lūūlū, ū nene ntūmami wako naalī nakwīlīlwa myatīla, naakiluluka ū munhū ng'wenūyo wajaga!” Aho alīkalīcha dūhū ī gīko, ū ntemi wa Isilaeli ūpondekeja alīhaya, “Ū nsango gwako ūgūmanile; hū gwenūyo wamalaga kwilamula bebe ng'wenekīlī.”

41Haho na haho ū ng'hangi ng'wenūyo ūkangīlīja kūlyīnja wangū wangū ī līng'wenda ū kū ntwe, īlo lyaalī lyabūshīkīja ū būshū kūshisha mu miso. Ū ntemi wa Isilaeli ūng'witegeleja gīkī walī ūmò wa bahangi.

42Hūna ūng'wīla ū ntemi, “Ū SEEBA alīhaya gīkī, ‘Wanekelaga munhū ūyo naalī naamalile kūhela gīkī ache, na lūūlū ū būpanga wako būkūbiza ha ng'wanya gwa būpanga wakwe, na a banhū bako ha ng'wanya gwa banhū bakwe.’”

43Ū ntemi wa Isilaeli wīnga hoi wadudubalaga, ūja ī kaya ī Samalia ūūkashika wadakaga na kadakīle kangī nako nīyo.

1 Batemi 21

Nabosi kūng'wima ngūnda Ahabu

1Ngosha ūmò walīho, lina lyakwe Nabosi; walī na ngūnda gwa mizabibu īpandī lya Yezileeli, bbihī nī likūlū lya ntemi wa Samalia ū Ahabu.

2Ū Ahabu ūng'wīla ū Nabosi, “Ninhage ū ngūnda gwako gwa mizabibu, nayūlīma moi makūbī īkī gūlī bbihī n'ikūlū lyane; nakūkwinha ngūnda gūngī gwawiza kūtinda. Nūūlū nakūgūlīle ūlū ūlīzunya, nakwinhe īsho shiigeleelilwe ū mpango gwaho.”

3Alīyo ū Nabosi ūshosha, “Ū nene ngilo ū kūkwinha bebe ū wingīji wa bataale bane.”

4Ū Ahabu ūdudubala no, ūja ī kaya wadakaga na kadakīle kangī nako nīyo; nguno ū Nabosi wa Yezileeli akang'wīla, “Natūdūla ū kūkwinha ū wingīji wa bakūlūgenji baane.” Ūūkashikīla kwiponya ha būlīīlī wakwe ūlaala, wikina ūlema nū kūlya ī shilīwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Ū nke wakwe ū Yezebeli wingīla moi kūnola; ūmūja, “Ni kinehe wikinaga gīko shi? Nibūlī walemaga ū kūlya?”

6Ūshosha, “Angū ū Nabosi wa Yezileeli shi; naalī nang'wīla, ‘Bebe nijingījage ū ngūnda gwako gwa mizabibu, nūūlū tūkaabane naheene nakwinhe ngūnda gwa mizabibu gūngī ūlū ūlītogwa.’ Alīyo walemaga gete alīhaya, ‘Natīko kūkwinha ū ngūnda gwane gwa mizabibu!’”

Wiboneeji bo ng'wa Yezebeli

7Ū nke wakwe ū Yezebeli ūng'wīla, “Nang'ho hū ūlī ntemi wa Isilaelilūūlū ī gīko? Būūkaga ūlye, ūzalabane na kūzalabana; nakūkwinha ū ngūnda go ng'wa Nabosi wa Yezileeli.”

8Na lūūlū ū nkīma ng'wenūyo wandīka nyalūba mu lina lya ng'wa Ahabu, ūjitūūlīla nū lūmeng'ho ūlo watūmamīlaga ū Ahabu; hūna ūjitūma ū kū banamhala na a batongeeji ba kū nzengo ūyo wikalaga ū Nabosi.

9Ū mu nyalūba jenījo wandīka alīhaya, “Balagījagi a banhū kwiza kū lūgiiko, nīyo mubawīle kūfunga ū lūshikū lwenūlo; hanuma ū Nabosi muntūūle h'ipandī aho banhū bose badūgije kūmona.

10Hūna mukūtūūla bakaanīji babīlī balomolomo, mubawīle bankaanīle ū Nabosi gīkī wandūkagūlile ū Mulungu, nū ntemi. Na lūūlū afunyiwe hanze muje mukamponde mawe ache.”

11Ng'hana a banamhala na a batongeeji ba mu nzengo ūyo wikalaga ū Nabosi bīīta gīt'ūmo bakalagīīlīlwa nū Yezebeli, ūmo akandīkīla ū mu nyalūba ījo akabatwaalīla.

12Būbalagīja a banhū kwiza kū lūgiiko, būbawīla nū gwa kūfunga ū lūshikū lwenūlo; hanuma ū Nabosi būntūūla h'ipandī lya kūbonwa na banhū bose.

13Hūna bakaanīji babīlī balomolomo bigasha bilolelile nang'hwe ū Nabosi, būfunya būkaanīji wa būlomolomo ū kū banhū balīhaya, “Ū Nabosi wandūkagūlile ū Mulungu nū ntemi.” Hūna būmfunya hanze ya nzengo būūkamponda mawe ūcha.

14Hanuma ya kūgwīta ū mhayo gwenūyo, būtwala nhūng'wa ū kūlī Yezebeli balīhaya, “Ū Nabosi wapondilwe mawe wachile!”

15Ū Yezebeli aho wigwa gīkī ū Nabosi wapondilwe mawe ūcha, ūng'wīla ū Ahabu, “Būūkaga lūūlū ūje ūkagūdiime ū ngūnda gwa mizabibu ūyo Nabosi muna Yezileeli walī walema ū kūkūjingīja. Ī haha atī mpanga, wachiile.”

16Ū Ahabu aho wigwa gīkī ū Nabosi wachile, ūbūūka ng'hana, ūja kūgūdima ū ngūnda gwa mizabibu ūyo gwalī go ng'wa Nabosi.

Eliya kūtūng'wa kūlī Ahabu

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Hūna ū mhayo go ng'wa SEEBA gūng'wizīīla ū Eliya ū muna Tishibe; gūhaya,

18"Jaga ū kūlī Ahabu ū ntemi wa Isilaeli; ū wei nūūlū īkī akikalaga Samalia, ī haha ūkūnsangīla mu ngūnda gwa mizabibu go ng'wa Nabosi, wajile kūgūdima gūbize gwakwe."

19Ūkūng'wīla, "Ū SEEBA alīhaya, 'Ū bebe, ūtabūlagile munhū hūna wīdima ī sabo yakwe gīkī ībize yako?'" Hanuma ng'wīlage, Ū SEEBA alīhaya gīkī, "A h'ipandī īlo mvwa jazabangīlile mininga ga ng'wa Nabosi, na a gako jikūgazabangīlīla henaho; ee, a mininga gako gete."

20Ū Ahabu ūng'wīla ū Eliya, "Bebe ng'wanishi wane, wanisanga hangī!" Nang'hwe ūshosha ūhaya, "Nakūsanga hangī ng'hana, nguno wijingije bebe ng'wenekīlī kūlwa kwīta mihayo yabūbi ū mu miso ga ng'wa SEEBA.

21'Managa gīkī nakūkwenhela yabūbi; nakwīpyagūla gete ī kaya yako īshile ho; na a banhū ba ng'wa Ahabu, a bagosha nakūbayagaja pye a bose ū mu Isilaeli; ni babizage balī mu wiyaabī nūūlū mu būsese.

22Ī numba yako nakwīyīta ībize gītī ya ng'wa Yeloboamu ng'witūnja o ng'wa Nebati, na ya ng'wa Baasha ng'witūnja o ng'wa Ahiya; nguno wanisaayīkije no, na a Baisilaeli ūbenheleja kūhūba.'

23Ī ya ng'wa Yezebeli, ū SEEBA alīhaya gīkī, 'Ū ng'wene akūliiwa mvwa bbihī na ndugu ya Yezileeli.'

24A banhū ba ng'wa Ahabu a ba kūchīla mu nzengo bakūliiwa mvwa, a ba kūchīla kū matogolo bakūgombagūlwa manoni."

25(Walī atīho munhū wa kūbiza gīt'ūmo walī Ahabu, ūyo walī wijinja wei ng'wenekīlī kūlwa kwīta mihayo yabūbi ū mu miso ga ng'wa SEEBA, kūnū akūsamīlījiagwa nū nke wakwe ū Yezebeli.

26Ū munhū ng'wenūyo washimīzaga mu būhūganu būtaale no kūlwa kūlondeela shiikolile gīt'ūmo bītīlaga Baamoni, abo SEEBA walī wabapeeja būbīngīla a Baisilaeli.)

Kūgalūka kwa ng'wa Ahabu

27Ū Ahabu aho wigwa ī mihayo yenīyī, ūtandūla ī shizwalo shakwe; ūzwala magūnīla; ūfunga na kūfunga. Nū kūlaala ūyūlaala ha magūnila, hangī ūbiza ng'widoohya nū mu kashimīzīle.

28Hūna ū mhayo go ng'wa SEEBA gūng'wizīīla ū Eliya ū muna Tishibe gūlīhaya,

29"Wamonile ū Ahabu ūmo widoohegije ū kū būtongi wane? Na lūūlū īkī widoohije gīko, natūwenha ū būbi wenūbū ū mu shikū jakwe, alīyo nakwīyenhela ī kaya yakwe mu shikū ja ng'witūnja wakwe."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1 Batemi 22

Yehoshafati kūngeniha Ahabu

1Yūbīta myaka idatū a Baalamu na a Baisilaeli batūlwaga būlūgū bose bose.

2Ū mu ng'waka gwa kadatū, ū Yehoshafati ntemi wa Yuda ūngeniha ū ntemi wa Isilaeli.

3Ū mu shikū jīnījo ū ntemi wa Isilaeli ūbawīla a bataale ba mabità gakwe alīhaya, "Mumanile a hene ī gīkī ī Lamosi-gileadi yise, alīyo tūtaalī kwīta mhayo gose gose gwa kwīdima kūfuma ū kūlī ntemi wa Alamu?"

4Hūna ūmūja ū Yehoshafati, "Ūdūgije kūja hamò nane tūkalwe būlūgū nayo ī Lamosi-gileadi?" Ū Yehoshafati ūnshokeja ū ntemi wa Isilaeli ūhaya, "Ū nene nalī gīt'ūmo ūlī ū bebe, na a banhū bane balī banhū bako, nī falasa jane jilī jako."

Būhangi bo bahangi ba ng'wa Ahabu

5Kwike nang'hwe ū Yehoshafati ūshosha ūhaya, "Alīyo ni yabeelela kūmūja tame ū SEEBA."

6Na lūūlū ū ntemi wa Isilaeli ūbakobya a bahangi, biza ba kūshika gītī magana anè; ūbabūūja, "Mulībona kinehe, naje ī Lamosi-gileadi kwilwisha būlūgū nayo, nūūlū naleke?" Būng'wīla, "Jaga nguno ū SEEBA akūgūtūūla mu nkono gwa ntemi ū nzengo gwenūyo."

7Alīyo ū Yehoshafati ūbūūja hangī, "A henaha atīho ng'hangibo ng'wa SEEBA ūyo tūdūgije kūbūūja mu nzīla yakwe?"

8Ū ntemi wa Isilaeli ūnshokeja gīkī ū Yehoshafati, "Alīho ūmò wasaagaga, lina lyakwe Mikaya ng'witūnja o ng'wa Imula; a hene ni yabeelela ū kūbūūja kūbītīla mulī we, alīyo natantogilwe ū nene ū ng'wenūyo, nguno ndūhū gete atanihangīlaga mihayo ya mhola; akanihangīlaga ya makoye dūhū gwa!" Ū Yehoshafati ūshosha, "Ītī chene baba ntemi, lekaga ū kūhaya gīko!"

9Na lūūlū ū ntemi ūng'witana ūmò wa batūmami bakwe; ūng'wīla, "Ū Mikaya ū ng'witūnja o ng'wa Imula ng'wenhage aha ī haha yenīyī."

10A batemi būbīlī wabo benabo, ū wa Isilaeli nū Yehoshafati ū wa Yuda, baalī baazwaalīla shizwalo shabo sha nyatemi, hūna bigasha ha masumbī gabo ga nyatemi, ha lūbūūga lwa kūtūlīla, hihī na mita gwa kwingīla mu nzengo gwa Samalia. Pye a bahangi baalī baabitinja bakūbahangīlaga.

11Ūmò wa bahangi, lina lyakwe Zedekia ng'witūnja o ng'wa Kenana, walī wabeeja na mapembe ga chūma; hūna ūyūhaya, "Ū SEEBA alīhaya gīkī, 'A genaya ūkūgatūmamīla kūyūbasīsūla gīkī, a Baalamu kūshisha baseesagūke.'"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Na a bahangi a bangī bahangaga mihayo ya mbika yenīyo dūhū; bahayaga, “Īdumīlage ī Lamosi-gileadi ūkūpyena dūhū, nguno ū SEEBA akwītūūla ū mu nkono gwa ntemi.”

13Ū munhū ūyo walī watūng'wa kūnjīla ū Mikaya ūng'wīla, “Bebe pye a bahangī biyo wideebelaga ū būhangi wabo; pye bang'hangīlaga būtindi ū ntemi. Na lūūlū lang'hanaga, nū bebe ūkafunye ū būhangi wako wideebile nū wabo; ūhaye mihayo misoga!”

14Alīyo ū Mikaya ūhaya, “Ūmo SEEBA alī mpanga, nakūng'wīla ū ntemi ūyo nalawīlwe na SEEBA dūhū.”

Būhangi bo ng'wa Mikaya

15Wahayūshika hoi, ū ntemi ūmūja, “Ūlībona kinehe Mikaya, tūje ū kū būlūgū tūkalwe nī Lamosi-gileadi, nūūlū hamo naleke?” Ūshosha alīhaya, “Jaga ūkīdumīle ī Lamosi-gileadi ūkūpyena dūhū, nguno ū SEEBA akwītūūla mu nkono gwa ntemi.”

16Ū ntemi ūng'wīla, “Bebe Mikaya, nakūkwilahīja kūshisha nanalī gīkī yaya ū kūniwīla mhayo gose gose ūlū ītī kūniwīla ya ng'hana dūhū mu lina lya ng'wa SEEBA?”

17Hūna ū Mikaya ūhaya, “Naababonile a Baisilaeli basambaalile mu ngūlū, gītī ng'holo jitī na ndīīmi; ū SEEBA ūhaya, ‘A banhū benaba batī na ntongeeji ni bajage kaya dūhū; būlī ng'wene akalembeele mu mhola.’”

18Ū ntemi wa Isilaeli ūhaya, “Wabona lūūlū, natakūwīlile gīkī ū ng'wenūyū atanihangīlaga mhayo gwawiza ū nene, ūlū ītī makoye dūhū?”

19Hūna ū Mikaya ongeja kūhaya, “Na lūūlū gūdegelekage ū mhayo go ng'wa SEEBA: Namonile ū SEEBA igashije hī Isumbī lyakwe lya būtemi, na a mabità ga ng'wigūlū gīmīīlile gūmpīndya ū kū būlyo nū kū lūmoso lwakwe.

20Hūna ū SEEBA ūbūūja gīkī, ‘Nani ūyo adūgije kūnemba lemba ū Ahabu aje akīdumīle ī Lamosi-gileadi akachīle kwenūko?’ Ūmò ūhaya gīkī, na ūngī gīkī.

21Kwitūlwa gwiza moyo nebe, gūshika gwīmīīla ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA gūhaya, ‘Nakūja nene nakanemba lembe.’

22Ū SEEBA ūbūūja, ‘Mu nzīla kī?’ Ū moyo gwenūyo gūhaya, ‘Nakūja nakabize moyo nomolomo ū mu milomo ya bahangi bakwe pye a bose.’ Ū SEEBA ūhaya, ‘Jaga ū bebe ūkagwīte ū nīmo gwenūyo, nguno ūkūdūla ū kūnemba lemba.’

23Alilūūlū, managa gīkī ū SEEBA watūūlile moyo nomolomo ū mu milomo ya bahangi bako benaba pye a bose. Ū SEEBA wakūhelelile ū bebe mihayo mibi.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24Ū Zedekia ūng'wegeela ū Mikaya ūntūla ipī; hūna ūmūja, “Ū Moyo o ng'wa SEEBA aho wīnga ū kūlī nene, akabītīla nzīla kī hū wiza ū kūlī bebe kūlūngalūnga nang'ho?”

25Ū Mikaya ūshosha, “Ūkūdeeba ū lūshikū lwene ūlīpeela kolobe kolobe kūja mu chūmba sha mu gatī kwibisa.”

26Ū ntemi wa Isilaeli ūlagīja, “Ng'wīnjagi ū Mikaya a henaha, munshoshe kūlī Amoni ū nsugi wa mu nzengo, na Yoashi ū ng'witūnja wa ntemi.

27Bawīlagi gīkī, ‘Ū ntemi alīhaya: Ū ng'wenūyū ntūūlagi mu jeela, nīyo yaya ū kūng'winha shose shose ūlū ītī minzī na ngatī dūhū, kūshisha nashoke.’”

28Ū Mikaya ūhaya, “Ūlū ūlashoke mhola, numho ū SEEBA atayombile kūbītīla mulī nene;” ongeja kūkomeleja alīhaya, “Igwaagi banhū bose!”

Ahabu kūbūlagīlwa Lamosi-gileadi

29Na lūūlū ū ntemi wa Isilaeli nū Yehoshafati ū ntemi wa Yuda būja ī Lamosi-gileadi.

30Ū ntemi wa Isilaeli ūng'wīla ū Yehoshafati, “Ū nene nakwingīla ū mu būlūgū nazwalile shizwalo sha kūnīīta natizūmanīka; ū bebe zwalilaga ī shizwalo shako sha nyatemi.” Ng'hana ū ntemi wa Isilaeli wijimīīlīcha, hūna wingīla ū mu būlūgū.

31Alilūūlū, ū ntemi wa Alamu walī wabalagīja a bataale ba magogoteni gakwe ga būlūgū, a bose makūmi adatū na babīlī; ūbūwīla, “A bing'we yaya ū kūlwa na munhū ūngī ose ose, abize ntaale nūūlū ndo; ng'wisonjagi ntemi wa Isilaeli dūhū.”

32A bataale ba magogoteni aho bamona ū Yehoshafati biwīla, “Ū ng'wenūyū atūduuma kūbiza hū ng'wene ū ntemi wa Isilaeli!” Na lūūlū būngalūkīla, alīyo aho bahaya kwandya kūntūla ū Yehoshafati, ūlīla.

33A bataale ba magogoteni būbona gīkī atī ng'wene ū ntemi wa Isilaeli, būleka ū kūnkūūbīlīja.

34Alīyo munhū ūmò kwimanīla wadūta būta wakwe ūlasa isonga alolelile ū kūlī ntemi wa Isilaeli; lyūdeebeleja ha būlūngīlo wa shizwalo shakwe sha chūma lyūnasa. Ū ntemi ūng'wīla ū ntongeeji w'igogoteni lyakwe, “līnyamuchage ī ligogoteni ūnīnje ū mu būlūgū naalabūka.”

35Ū būlūgū būūlwa būlwiile kūshisha līīmi tole; ū ntemi walī igashije ng'wigogoteni wishindaalīja ūlolela ū kū Baalamu. Aho lyashika lya mhīndī ūcha; a mininga ayo gafumaga a higulagīje nose gitebeka ū ng'wigogoteni, gūyūhūūma na kūhūūma.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

36Kwimanīla aho lyasalalīja ī līīmi gūzulung'hanya ng'wano, banhū balīwīlwa, “Jagi kaya, būlī munhū kū ng'wawe, būlī ng'wene kū sī ya ng'wawe.”

37Ūbiza waacha ū ntemi, būntwala Samalia būūkanjīka kwenūko.

38Ī ligogoteni būlyogeja h'ilambo ilebe ū mu Samalia ng'wenūm (na bamalahya bogelaga moi); jiza ho na mvwa jūgazabangīla a mininga gakwe, gīt'ūmo gwalī gwahayīla ū mhayo go ng'wa SEEBA.

39Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Ahabu, nī yose īyo wīta, nī numba īyo akazenga wītūūlīla būlenji wa mapembe ga mhūlī, nī mizengo īyo akīgītīlīja ndugu kūlwa kwīguzuhya; ī yose yenīyo yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Isilaeli.

40Ū Ahabu wifuula na bakūlūgenji bakwe. Ng'witūnja wakwe Ahazia wingīla a ha ng'wanya gwakwe, ūbiza ntemi.

Yehoshafati ntemi wa Yuda

41Ū Yehoshafati ū ng'witūnja o ng'wa Asa ūbiza ntemi wa Yuda mu ng'waka gwa kanè go ng'wa Ahabu ū ntemi wa Isilaeli.

42Ū Yehoshafati walī na myaka makūmi adatū n'ītanò aho alandya ū kūbiza ntemi; ū mu Yelusalemu ūsuga moi ikanza lya myaka makūmi abīlī n'ītanò. Ū nina ī lina lyakwe witanagwa Azuba; walī nshīke o ng'wa Shilihi.

43Ū mu mihayo ī yose, ū Yehoshafati washimīzīlaga mu nzīla ja ng'wa ise Asa; atagalūkile na kūjileka; īyo wītaga yalī yawiza ū mu miso ga ng'wa SEEBA. Kwike a mapandī a ga higūlya galī gatīnjiwe, na a banhū baalī bataalī būja koi ū kūlamya, nū kūfunya ī shitambò, nū kūzuukīja būbbani.

44Hama ū mu shikū jakwe ū Yehoshafati yalīho mhola a ha gatī yakwe nū ntemi wa Isilaeli.

45Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Yehoshafati; gītī ya būtindi wakwe, nī ya kalwīle kakwe ka būlūgū, yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Yuda.

46A bamalahya a bagosha abo baalī balekeelwa mu shikū ja būtemi bo ng'wa ise Asa, ūbīnja ū mu sī būshila mo pye.

47Ū mu shikū jenījo ī sī ya Edomu yalī ītī na ntemi, ū nsugi wamo walī Ng'wambīlīja.

48Ū Yehoshafati walī wabeeja meli ja būsūlūja ja kūyūja Ofili kūgūla zahabu, alīyo jitajile ī ng'endo, kūshisha nose jūkenaagūkīla kū ng'walo gwa Ezioni-geba.

49Ū Ahazia ng'witūnj o ng'wa Ahabu akanomba ū Yehoshafati ūng'wīla, “Bazunīlījage a banhū bane bayūja ū mu nyanza na a banhū bako.” Alīyo ū Yehoshafati ūlema.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

50Hūna ū Yehoshafati wifuula na bakūlūgenji bakwe, ūjīkwa hamò nabo mu nzengo go ng'wa Daūdi. Ng'witūnja wakwe Yeholamu wingīla a ha ng'wanya gwakwe, ūbiza ntemi.

Ahazia ntemi wa Isilaeli

51Mu ng'waka gw'ikūmi na mpungatī go ng'wa Yehoshafati ntemi wa Yuda, ū Ahazia ng'witūnja o ng'wa Ahabu ūbiza ntemi wa Isilaeli; wītema ī Isilaeli ikanza lya myaka ībīlī alī mu Samalia.

52Wīta yabūbi ū mu miso ga ng'wa SEEBA, nguno akalondeela nzīla ja ng'wa ise na nina, na nzīla ja ng'wa Yeloboamu ng'witūnja o ng'wa Nebati, ūyo walī wabenheleja a Baisilaeli kūhūba.

53Ū Ahazia akampelanya no ū SEEBA Mulungu wa Isilaeli, nguno walī namya wa Mabaalī, na wagatūmamīlaga; na lūūlū ūmpelanya no ū SEEBA gīt'ūmo walī wītīla ū ise.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2 Batemi

2 Batemi 1

Ahazia kūtūlwa na SEEBA

1Aho waacha ū Ahabu, ī sī ya Moabu yūlema ū kūbiza ha sīlīlī ya būsugi wa
Baisilaeli.

2Ū mu shikū jenījo ū Ahazia akagwa kūfuma kwigūlya ya būkangala bo kaano ya
chumba sha numba yakwe, ūlabūka. Hūna ūlagīja banhū ūbawīla, "Jagi
mukanibūgīje ū kūlī Belizebuli, mulungu wa Ekuloni ūlū nakūpīla ū kūfuma ū
būlabūki wenūbū nūūlū kinehe."

3Alīyo malaika o ng'wa SEEBA ūng'wīla ū Eliya ū muna Tishibe, "Jaga
ūkamanhye na banhū batūmagwa na ntemi wa Samalia; ūkababūje gīkī, 'Ū
Mulungu atīmo ū mu Isilaeli, h'ī nguno yene mulīja kūbūūja kūlī Belizebuli,
mulungu wa Ekuloni?'

4Na lūūlū ū SEEBA alīhaya gīkī, 'Ūtūbūūka a ha būlīīlī ūbo ūbūlalīlile, ūkūcha
gete.'" Ū Eliya wīta ūmo akawīlīlwa.

5Abo baalī baatūng'wa būshoka; aho bashika ūbabūūja ū ntemi, "Ni kinehe
ng'washoka?"

6Nabo būshosha balīhaya, "Twamanhya na munhū nebe ūtūwīla, 'Shokagi ū kūlī
ntemi ūyo wamutūmaga; mukang'wīle, Ū SEEBA alīhaya gīkī: Ū Mulungu atīmo
ū mu Isilaeli, h'ī nguno yene watūmaga banhū kūja kūbūūja kūlī Belizebuli,
mulungu wa Ekuloni? Na lūūlū ūtūbūūka a ha būlīīlī ūbo ūbūlalīlile, ūkūcha
gete!'"

7Ū ntemi ūbabūūja, "Ū munhū ūyo ng'walī ng'wamanhya nang'hwe ng'wenūyo,
ūmuwīla ī mihayo yenīyī walī kinehe?"

8Būng'wīla, "Walī azwalile shizwalo sha booya, na ngwasho gwa ndīlī ū mu
nkīmbīlī gwakwe." Ū ntemi ūhaya, "Ū ng'wenūyo Eliya muna Tishibe."

Ahazia kūkooba kūndima Eliya

9Na lūūlū ū ntemi ūtūma ū kūlī Eliya ntaale wa bashilikale makūmi atanò, hamò
na banhū bakwe makūmi atanò. Ū ntaale wa bashilikale ng'wenūyo ūlinha ūko
walī ū Eliya, walī iigashije higūlya ya kalūgūlū; hūna ūng'wīla, "Munhū o ng'wa
Mulungu, ū ntemi alīlagīja gīkī, 'Ikaga!'"

10Ū Eliya ūnshokeja ū ntaale wa bashilikale ng'wenūyo ūhaya, "Ūlū nalī munhū
o ng'wa Mulungu, ni gwikage moto kūfuma ng'wigūlū gūkūbūlage ū bebe hamò
na a banhū bako abo makūmi atanò benabo!" Ng'hana gwika moto kūfuma
ng'wigūlū gūmūlaga ū ntaale wa bashilikale hamò na a banhū bakwe abo
makūmi atanò.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Ū ntemi ūntūmīla ū Eliya ntaale ūngī wa bashilikale makūmi atanò, na banhū bakwe makūmi atanò. Ū ntaale wa bashilikale ng'wenūyo ūshikīla kūng'wīla, “Bebe munhū o ng'wa Mulungu, ū ntemi alīlagīja gīkī, ‘Ikaga wangū ī haha yenīyī!’”

12Ū Eliya ūshosha ūhaya, “Ūlū nalī munhū o ng'wa Mulungu, ni gwikage moto kūfuma ng'wigūlū gūkūbūlage ū bebe hamò na a banhū bako abo makūmi atanò benabo!” Ng'hana gwika moto kūfuma ng'wigūlū gūmūlaga ū ntaale wa bashilikale hamò na a banhū bakwe abo makūmi atanò.

13Ū ntemi ūtūma lwa kadatū, nang'hwe ntaale wa bashilikale makūmi atanò, na banhū bakwe makūmi atanò. Lelo ū ntaale wa bashilikale ng'wenūyo ūlinha ūko walī ū Eliya; ūshika ūgwa ū kū būtongi wakwe ūndaayīīla alīhaya, “Munhū o ng'wa Mulungu, nalīkwikūmbīlīja ūbūsaatwe ū būpanga wane nū būpanga wa batūmami bako makūmi atanò aba!

14Moto kūfuma ng'wigūlū gwashisha ng'hangal'ibīlī gūliika gwabayagaja a bataale ba bashilikale a babīlī abo na a banhū babo. Ī haha nalīkwikūmbīlīja ūnisaatwe ū būpanga wane!”

15Hūna ū malaika o ng'wa SEEBA ūng'wīla ū Eliya, “Ikaga ūje hamò nang'hwe, yaya ū kūng'ogoha.” Ūbūūka ho ng'hana ū Eliya, wika ūja nang'hwe ū kūlī ntemi.

16Ūūkang'wīla ū ntemi, “Ū SEEBA alīhaya gīkī, ‘Ū Mulungu atīmo ū mu Isilaeli, h'ī nguno yene watūmaga banhū kūja kūbūūja kūlī Belizebuli, mulungu wa Ekuloni? Īkī wītaga mhayo gūlī gīko ūtūbūūka a ha būlīīlī ūbo ūbūlalīlile, ūkūcha gete!’”

Yolamu ntemi wa Isilaeli

17Ū Ahazia ūcha ng'hana, kūlenganīlīa nū mhayo go ng'wa SEEBA ūyo akagūhaya Eliya. Na lūūlū īkī ū wei walī atī na ng'witūnja, mu ng'waka gwa kabīlī go ng'wa Yehoshafati ntemi wa Yuda, nzunaye Yolamu akabiza ntemi a ha ng'wanya gwakwe.

18Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Ahazia, nī yose īyo wīta yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Isilaeli.

2 Batemi 2

Eliya Kūhwehulwa Kūtwalwa Ng'wigūlū

1Ū lūshikū lwene ū SEEBA wantwalaga ū Eliya ng'wigūlū mu nzīla ya nyaga gwa nshūlūūlū, ū Eliya nū Elisha bashimīzaga hamò kūfuma Giligaali.

2Hūna ū Eliya ūng'wīla ū Elisha, “Ikalaga henaha nguno ū SEEBA wanitūmaga kūja Beeseli.” Ū Elisha ūhaya, “Ūmo SEEBA alī mpanga, na gīt'ūmo bebe ūlī mpanga, natīko ū kūkūleka.” Na lūūlū būja dege būūkashika ī Beeseli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Aho bashika koi, a bahangi ba Beeseli būng'wīla ū Elisha, “Ūmanile gīkī ū SEEBA alīkwīngīja ū so būgonzo ī lelo?” Ū Elisha ūhaya, “Namanile huumūlagi dūhū a bing'we.”

4Ū Eliya ūng'wīla, “Ikalaga henaha Elisha, nguno ū SEEBA wanitūmaga kūja Yeliko.” Ū Elisha ūhaya, “Ūmo SEEBA alī mpanga, na gīt'ūmo bebe ūlī mpanga, natīko ū kūkūleka.” Na lūūlū būja dege būūkashika ī Yeliko.

5Aho bashika koi, a bahangi ba Yeliko būng'wīl'ū Elisha, “Ūmanile gīkī ū SEEBA alīkwīngīja ū so būgonzo ī lelo?” Ū Elisha ūhaya, “Namanile huumūlagi dūhū a bing'we.”

6Ū Eliya ūng'wīla, “Ikalaga henaha nguno ū SEEBA wanitūmaga kūja kū mongo gwa Yolodani.” Ū Elisha ūhaya, “Ūmo SEEBA alī mpanga, na gīt'ūmo bebe ūlī mpanga, natīko ū kūkūleka.” Na lūūlū būshimīza dege bajile kū būtongi.

7Banhū makūmi atanò ū ng'wibità lya bahangī būbalondeela; kwike bīmīīla ka kūle hoi hado balolelile ū kū mongo gwa Yolodani, ūko walī ū Eliya nū Elisha.

8Ū Eliya ūgūsola ū ng'wenda ūyo walī igumīīlile, ūgūlingalinga, hūna ūgūtūmammīla kūgatūla a minzī; gūgabanhīka kū būlyo na kū lūmoso, būbīta būbīlī wabo balīshimīza hasī nyūmu.

9Aho bakīla, ū Eliya ūng'wīla ū Elisha, “Niwīlage ū mhayo ūyo ūlītogwa nakwītīle aho nataalī kūsolwa nakwīngīle.” Ū Elisha ūhaya, “Nalīlomba napandīke ng'hangala ibīlī ngabo gwa moyo ūyo gūlī mulī bebe.”

10Ū Eliya ūhaya, “Walomba mhayo ndimu, alīyo ūlū ūnibona a h'ikanza īlo nalīsolwa kūkwīngīla, ū mhayo gwenūyo gūkūbiza gwako, kwike ūlū ītī chene numho ndūhū.”

11Aho bakūshimīzaga kūnū bakūlūngalūngaga, kwimanīla lilonga igogoteni lya moto na falasa ja moto, lyūbalekanya, ū Eliya ūhwehulwa nyaga gwa nshūūlūlū kūja ng'wigūlya.

12Ū Elisha ūgūbona ū mhayo gwenūyū; ūlīla alīhaya, “Baba! Baba! Magogoteni ga Isilaeli, na badamhīji ba falasa ba Isilaeli!” Ū Elisha atamonile hangī ilalī. Hūna ūshidima ī shizwalo shakwe, ūshitandūla habīlī.

Elisha kwandya būtūmami bokwe

13Ūgūsola ū ng'wenda ūyo gūkalagala kūfuma kūlī Eliya, ūshoka ūja nago ūkīmīīla a ha lūgegu lwa mongo gwa Yolodani.

14Hūna ū ng'wenda ūyo akagūlagaja Eliya ūgūdima ūgatūla a minzī nū ng'wenda gwenūyo; kūnū alībūūja, “Alīhalī ū SEEBA, ū Mulungu o ng'wa Eliya?” Aho wagatūla a minzī gūgabanhīka kū būlyo na kū lūmoso, ūgūkīla ū mongo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15A bahangi ba Yeliko abo balolaga bīmīīlaga ka kūle būhaya, “Ū būdūla bo ng'wa
Moyo ūbo walī mulī Eliya ī haha būlī mulī Elisha!” Hūna būnsūng'wanha,
bahayūshika aho walī binama ū kū būtongi wakwe kūshisha hasī.

16Būng'wīla, “Baba a bise batūmami bako tūlī na bagosha makūmi atanò ba
nguzu. Leka baje bakankoobe ū so būgonzo; hamo ū Moyo o ng'wa SEEBA
adūgije kūbiza wamūūchaga ūūkaneka mu lūgūlū lūlebe nūūlū kū mahululu
malebe.” Ū Elisha ūlema alīhaya, “Yaya ū kūbatūma.”

17Kwike būng'wiyandīīla no, nose ūcha minala ū kwikala alīlema. Na lūūlū
ūhaya, “Batūmagi naheene baje lūūlū.” Būtūma banhū makūmi atanò,
būūkamala shikū idatū bakūkoobaga, būlemeelwa ū kūmpandīka.

18Būshoka ū kūlī Elisha, walī Yeliko; ūbawīla, “Natamulemegije ū kūja?”

Elisha na minzī malūlū kūbiza manonu

19A banhū ba mu nzengo gwenūyo būng'wīla ū Elisha, “Baba būgonzo ūlīgūbona
ū nzengo gwenūyū gīkī gūlī ha soga jigi jigi; alīyo a minzī gaho mabi no, nī sī
ītabbiishaga ī shilīwa.”

20Nang'hwe ūbawīla, “Nenhelagi ibbakuli ipya aha.” Būng'wenhela.

21Ūja ū kū lūzwīlo lwa minzī ūūkiitīla ko munhu; hūna ūhaya, “Ū SEEBA alīhaya
gīkī, ‘Aminzī genaya nagapījaga. Gatenha lūfu hangī, nūūlū gatūyenheleja ī sī
īleke kūbbiisha shilīwa.’”

22Na ng'hana kūfuma lwise lwenūlo a minzī genayo gūbeela kūshisha na lelo īyī;
gīt'ūmo gwalī ū mhayo ūyo akagūyomba Elisha.

Elisha kūbazuma abo baamelaga

23Ū Elisha wīnga a henaho ūja kū nzengo gwa Beeseli, aho alī ū mu nzīla ajile,
bayanda balebe bafumaga mu nzengo bandya kūmela balīng'wīla, “Bebe o
wanga, inungage ng'wigūlya! O wanga, inungage ng'wigūlya!”

24Ūgalūka ūbalola, aho wababona ūbazuma mu lina lya ng'wa SEEBA. Jūpuluka
ndūba ibīlī kūfuma mu masaka jūbasaasagūla bayanda makūmi anè na babīlī.

25Ū wei ūgoloola ajile kū lūgūlū lwa Kalimeli, wahayīnga ū kwenūko, ūshoka
Samalia.

2 Batemi 3

Yolamu kūbilinga mabità

1Ū Yolamu ng'witūnja o ng'wa Ahabu ūbiza ntemi wa Isilaeli mu ng'waka
gw'ikūmi n'īnaane go būtemi bo ng'wa Yehoshafati ū ntemi wa Yuda; ūsuga
ikanza lya myaka ikūmi n'ībīlī alī mu Samalia.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Wīta yabūbi ū mu miso ga ng'wa SEEBA; kwike ītī gīt'ūmo baalī bīītīla a ba ise
nū nina. Ū wei akalyīnja ī liwe lya ng'wa Baalī, īlo walī walībeeja ū ise kūlwa
kwilamilīgīja.

3Alīyo naheene akikala adimanile nū būhūbi bo ng'wa Yeloboamu ng'witūnja o
ng'wa Nebati, ūbo walī wabeenhelaja Baisilaeli kūwīta; atalekanile nabo.

4Ū ntemi Mesha wa Moabu walī nsabi wa ng'holo; na lūūlū walī wahelelwa
kūyūtwala būlī ng'waka ū kūlī ntemi wa Isilaeli baana ba ng'holo shihūmbī
igana, hamò na booya bo ng'ondi ja ng'holo shihūmbī igana līmò.

5Alīyo ū Ahabu aho waacha, ū ntemi wa Moabu ūlema ū kwikala alī ha sīlīlī ya
būsugi wa ntemi wa Isilaeli.

6Ū ng'wikanza lyenīlo ū Yolamu wīnga ī Samalia, ūja akūbayeelelaga pye a
Baisilaeli akūbabilingaga.

7Nū kūlī Yehoshafati ū ntemi wa Yuda ūtūma nhūng'wa alīhaya, "Ū ntemi wa
Moabu wanigomelile, kinehe, ūdūgije ū kūja hamò nane ū kwilwisha būlūgū
nang'hwe ū ntemi wa Moabu?" Ū Yehoshafati ūshosha alīhaya, "Nakūja hamò
nang'ho, nguno ū nene nalī gīt'ūmo ūlī ū bebe, a banhū bane balī bako, nī falasa
jane jilī jako."

8Kwike ūbūūja, "Alīyo ūlū tūlīja tūkūbītīla nzīla kī?" Ūshosha, "Tūkūbītīla nzīla
ya kwitogolo lya Edomu."

9Na lūūlū ū ntemi wa Isilaeli nū ntemi wa Yuda būja hamò, būmītīla nū ntemi wa
Edomu. Būbīta nzīla ya kwipīndīīla, būmala shikū gītī mpungatī gīko, būbona
batī na minzī ga kūng'wa a boi nī ndamhī jabo nī mitugo ījo baalī najo.

10Ū ntemi wa Isilaeli ūkumya alīhaya, "Mhayo kī nago ū gwenūyū! Ū SEEBA hū
watūkumingile hamò batemi būdatū wise kwiza kūdūtūūla mu makono ga ntemi
wa Moabu gete?"

11Alīyo ū Yehoshafati ūbūūja, "Atīho ng'hangibo ng'wa SEEBA ū kūūnū tūmūje ū
SEEBA kūbītīla mulī we?" Ūmò wa bataale ba bashilikale ba Isilaeli ūhaya, "Ū
ng'wenūmu alīho Elisha ng'witūnja o ng'wa Shafati, ūyo walī ngunanhi o ng'wa
Eliya."

12Ū Yehoshafati ūhaya, "Ū ng'wenūyo alī nago ū mhayo go ng'wa SEEBA." Na
lūūlū a batemi būdatū wabo, ū ntemi wa Isilaeli, nū Yehoshafati nū ntemi wa
Edomu, būja ū kūlī Elisha.

Ishosho lya ng'wa Elisha

13Ū Elisha ūnshokeja ū ntemi wa Isilaeli, "A ha gatī yako ū bebe nū nene būlīho
būsangī kī? Angū jaga ū kū bahangi ba ng'wa so, na a bahangi ba ng'wa noko."
Alīyo ū ntemi wa Isilaeli ūshosha, "Ītī chene, nguno ū SEEBA hū ng'wene ūyo

© 2015 Bible Society of Tanzania.

watwitanile a bise batemi būdatū wise; gashi nīyo kwiza kūtūtūūla dūhū mu nkono gwa ntemi wa Moabu!”

14Hūna ū Elisha ūhaya, “Ūmo SEEBA wa būdūla bose alī mpanga, ūyo nalī ntūmami wakwe, ūlū ni ītī kūng'winha ikūjo Yehoshafati ntemi wa Yuda, ū bebe ni natakūlolile, nūūlū kwibona nang'ho dūhū yaya.

15Na lūūlū ī haha ī yenīyo yashilaga, nenhelagi ndono.” Ū ntūji wa ndono aho wandya kwītūla, ū nkono go ng'wa SEEBA gūng'wizīīla ū Elisha;

16ūhaya, “Ū SEEBA alīhaya gīkī, ‘Ī sī ya ntubīlo yenīyī yokajagi machongo machongo.’”

17Nguno ū SEEBA alīhaya gīkī: Mutūbona nyaga nūūlū mbula, alīyo ī sī ya ntubīlo yenīyī īkokala minzī; na lūūlū mukūng'wa a bing'we benekīlī nī mitugo jing'we, nī ndamhī jing'we.

18Ū mhayo gwenūyū ū kūlī SEEBA gūlī nogu no; nīyo nū ntemi wa Moabu akūntūūla mu makono ging'we.

19Mukwīkenaagūla pyī ī mizengo īyo īpīndīlījiwe ndugu, nī mizengo mitaale ī yose. Mukwībbutagūla pyī ī mitī ī yawiza, nī nzwinzī ja minzī ī jose mukūjikandīīla; na a malaale a gawiza pye a gose mukūgookaja mawe gakenaagūke.”

20Na ng'hana ha ntondo yaho makanza ga kūfunya shitambò, kwimanīla minzī gaaseesa gizile kūfuma kū magūlya ga Edomu; ī sī yookala minzī pa!

Yolamu kwilwisha būlūgū na Moabu

21A bana Moabu aho bigwa gīkī a batemi benabo bizile kūbadumīla balwe būlūgū nabo, bikobya pye abo baalī badūgije kūbūūcha shilanga, kwandīja bado, pye na a banamhala; būyoolela shilanga būūkihela kū lūbīmbī.

22Aho bamisha ī dilū būgabona a minzī gakūlabangīlaga kūlwa nguno ya līīmi; a bana Moabu bagaloleelaga a minzī ū kūfuma ū kū ntambūko gwabo gabonekana galī gaaza gītī mininga.

23Būhaya, “Bing'we mininga gete a genaya; tambala machimu a batemi benabo bikenyaga bitandagūla shū. Alilūūlū bana Moabu, tūjagi kūdima nding'wa!”

24Alīyo a bana Moabu aho bashika ū kū ng'hambī ja Baisilaeli, a Baisilaeli būpuluka kūlwa nabo būlūgū, kūshisha būpeela. A Baisilaeli bingīla ū mu sī ya Moabu būbabūlaga banhū bingī no.

25Ī mizengo bīkenaagūla, na a malaale a gawiza būgookaja mawe pye a gose gūkenaagūka, nguno būlī munhū waaponejaga mawe moi. Pyī nī nzwinzī ja minzī būjikandīīla, nī mitī yawiza pyī ī yose bībbutagūla. Gūsaaga nzengo gwa Kili-haleseti dūhū ūyo mawe gago gataholomolilwe; naheene nū gwene bigela banhū ba nhaago būyūgūponda mawe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

26Ū ntemi wa Moabu aho wabona gīkī ū būlūgū wandidohela, ūsola banhū magana mpungatī bamani ba kūlwīla shū, gīkī alītwinye ī libità lya bashilikale, aje akibone nū ntemi wa Edomu; alīyo ūlemeelwa.

27Hūna ūnsola ng'witūnja wakwe myalwa wa kwandya, ūyo walī wa kwingīla ha būtemi a ha numa yakwe; ū nsūmba ng'wenūyo ūmūlagīla ha ndugu, ūmfunya kūbiza shitambò. A Baisilaeli būbona yabipa no ī mihayo, bīnga būshoka kū sī yabo.

2 Batemi 4

Nkīma nchīlwa na jūbba ya maguta

1Nkīma nebe walī nke o ng'wa ūmò wa bahangi ūja kūnīlīīla ū Elisha alīhaya, "Ū ngoshi wane ū ntūmami wako wazumalīkile, alīyo nū bebe ng'weneklīllī ūmanile ūmo walī ang'ogohelile ū SEEBA. Kwike ī haha alīho munhū ūyo wantondaga būgasa ū ngoshi wane, alīhaya kwiza kūbasola a bitūnja bane abajane bakabize basese bakwe!"

2Ū Elisha ūmūja, "Na lūūlū ī gīsī nadūgije kūkūgunanha mu kinehe? Niwīlage īsho ūlīnasho ū mu kaya yako." Ū nkīma ng'wenūyo ūhaya, "Ū nsese wako atī na kīnhū shose shose, ūlū ītī ka jūbba kamò dūhū ka tūguta!"

3Hūna ū Elisha ūng'wīla, "Bīta bītaga ū mu bazenganwa biyo, ūje ūkūlandaga shiseme shilī dalali; landaga shingī, yaya ū kūgelela kūlanda shigehu dūhū.

4Hanuma wingīle mu kaya wilugalīle na a bitūnja bako; hūna wandye kūgasaamya a maguta kūfuma ū mu jūbba kūgatūūla ū mu shiseme shenīsho, būlī shene īsho shokala washitūūla ha mhūjo."

5Wīnga hoi ūūkīīta ūmo akalagīīlīlwa; wilugalīla mu kaya na a bitūnja bakwe, bandya kūyūng'wenhela ī shiseme wagasaamīja a maguta ū mu shiseme shenīsho.

6Kūshisha shokala pyī ī shiseme shabo, aho wahaya, "Enhaga shingī ī shiseme," ū nyanda ūhaya, "Shashila ī shiseme;" a maguta gooya ū kūsūlūlūka.

7Hūna ūja kūng'wīla ū munhū o ng'wa Mulungu, nang'hwe ūng'wīla, "Jaga ūkajinje a maguta ūlīpe ū būgasa wako; ayo galasaage ūtūmamīle."

Nkīma ngūmba kūbyala ng'wana

8Lwise lūmò ū Elisha ūja Shunemu, walīho nkīma nsabi ūng'wegeleja kūlya shilīwa ha ng'wakwe. Kwandīja henaho būlī makanza ūlū wajaga ī mhandī ja kwenūko ūyūshikīla henaho wapandīka shilīwa.

9Ikanza ilebe ū nkīma ng'wenūyo ūng'wīla ū ngoshi, "Bebe ū munhū ūyo akwizaga aha būlī makanza nalībona ū munhū ng'wenūyo alī ng'wela, o ng'wa Mulungu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Tūmeegejage ka chumba ka malīngīila ū kwigūlya ya numba, tūntūūlīle mo na
būlīīlī, meeza, isumbī, na tala; apandīke ha kwikala ūlū wizaga kūtūgeniha.”

11Lūshikū lūngī wahayiza ho hangī ū Elisha, ūlinha ū kū chumba shakwe
wigoloola kwifuula.

12Hūna ūng'wīla ū Gehazi ū ntūmami wakwe, “Bebe aling'witanage ū nkīma ū
Nshunemu iize aha.” Ūng'witana wiza wīmīīla ū kū būtongi wakwe.

13Hūna ū Elisha ūng'wīla ū ntūmami wakwe, “Ng'wīlage gīkī, ‘Ūkūtwītīlaga
mihayo mitaale shido, hīmba a bise ūlū kūkwītīla mhayo kī ū gwa kūkūgunanha
ū bebe? Tūkūlombele mhayo gose gose ū kūlī ntemi nūūlū hamo kūlī ntaale wa
bashilikale?’” Nang'hwe ūshosha, “Baba ū nene natī na makoye, nguno nalī ha
gatī ya banhū bane!”

14Ū Elisha ūmūja ū Gehazi, “Ūlībona kinehe ū bebe, ūlū kwītīlwa mhayo kī?” Na
ng'hwe ūhaya; “Ū nene nalībona atī na ng'wana, alīyo ū ngoshi wakūlaga.”

15Hūna ū Elsha ūhaya, “Ng'witanage ho hangī.” Ūng'witana, wiza wīmīīla ha
nyango.

16Ū Elisha ūng'wīla, “Ha ng'waka makanza gītī genaya ūkūlela na makono gako
ng'wana nyanda.” Ū nkīma ūshosha alīhaya, “Ii baba, yaya ī gīko. Munhū o ng'wa
Mulungu, lekaga ū kūmpūgūla gīko ū ntūmami wako!”

17Na ng'hana ū nkīma ng'wenūyo ū kū ng'waka ūbūūcha nda, ū ng'wikanza gītī
lyenīlo ūbyala ng'wana ngosha, gīt'ūmo Elisha akang'wīlīla.

18Ū nyanda ūkūla; alīyo lūshikū lūmò walī waja na ise kū ngūnda kū bagesi;

19kwimanīla wang'wīla ū ise, “Baba ntwe! Baba, ntwe!” Ū ise ūng'wīla ntūmami
ūmò waho, “Mūchage ūntwale kūlī nina!”

20Ū ntūmami ng'wenūyo ūmūūcha ūntwala ū kūlī nina; ū nina ūnela ha magūlū
gakwe, ī līīmi aho lyashika ntwe gatī; ū nīgīni ng'wenūyo ūzumalīka!

21Ū nina ūmūūcha ūlinha nang'hwe ū kū chumba sha ng'wa munhū o ng'wa
Mulungu, ūshika ūnalīkīja a ha būlīīlī wakwe. Hūna ūfuma mo, ūgūlugala ū
nyango.

Elisha kūnjūūcha nyanda

22Hanuma ūng'witana ū ngoshi ūng'wīla, “Nalīlomba ūnitūmīle ūmò wa
batūmami aha, anenhele na nzobe, naje ū kūlī munhū o ng'wa Mulungu natūdīīla
ū kūshoka.”

23Ūmūja, “Nibūlī ūje koi lelo? Īkī shitī shigukulu sha ng'weji mpya, nūūlū ītī
Sabato!” Nang'hwe ūshosha ūhaya, “Mm ndūhū makoye!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24Aho wamala ū kwīgolanya ī nzobe, hūna ūng'wīla ū ntūmami, “Ihuutage nīyo yaya ū kwīdoonhisha ūlū natakūwīlile.”

25Na lūūlū ūja ū kū lūgūlū lwa Kalimeli ūko wikalaga ū munhū o ng'wa Mulungu. Ū munhū o ng'wa Mulungu ūnoleela ataalī kūle ūng'wīla ū ntūmami wakwe ū Gehazi, “Ūūyo wiza ū nkīma wa Shunemu!

26Peelaga koi ūnsūng'wanhe ūkamūje, ‘Ūlī mhola? Nū ngoshi wako alī mhola? Al'ū ng'wana wing'we alī mhola nang'hwe?’” Ū nkīma ūshosha, “Mm mhola dūhū!”

27Aho washikīīla a halī munhū o ng'wa Mulungu ū kū lūgūlū lwa Kalimeli, ūshikīla kūgwa mu magūlū gakwe ūndimīīla; ū Gehazi wangūha gīkī ang'wīnje hoi, alīyo ū munhū o ng'wa Mulungu ūnemeja alīhaya, “Nekage wapīnīhalaga alī na makoye, alīyo ū SEEBA wanibisaga ataalī ū kunoolekeja, nūūlū kūniwīla ni nguno kī.”

28Ū nkīma ng'wenūyo wandya kūhaya, “Baba nakalomba ng'wana ū nene ūyū? Natakūwīlile gīkī, ‘Lekaga ū kūnipūgūla?’”

29Ū Elisha ūng'wīla ū Gehazi, “Gwitungage ū ng'wenda gwako ūgwibbaate gūdaame, hūna ūgūsole ū nanhga gwane ūpeele koi; nūūlū ūmanhya na munhū ū mu nzīla yaya ū kūngīsha; hama nūūlū ose ose ūkūgīsha yaya ū kūng'widīka. Ūlū ūshika gūlaajage ū nang'ha gwane a ha būshū wa nyanda.”

30Alīyo ū nina wa nyanda ūhaya, “Ūmo SEEBA alī mpanga, na gīt'ūmo bebe ūlī mpanga, natūkūlekaga.” Na lūūlū ūbūka ūja hamò nang'hwe.

31Ū Gehazi ūtongela, ūūkashika ūgūlaaja ū nang'ha a ha būshū wa nyanda, alīyo atafunije ilaka lyose lyose. Ū Gehazi aho wabona gīko ūnyamuka kūnsūng'wanha ū Elisha, ūng'wīla, “Ū nyanda atamishije.”

32Wahayūshika ū Elisha, ūmona ū nīgīnī alaalile a ha būlīīlī wakwe wachaaga.

33Aho wingīla ūlugala ū nyango, wilugalīla mumo hamò nang'hwe, ūnomba ū SEEBA.

34Hūna ūlinha a ha būlīīlī ūlaala a higūlya ya nyanda, nomo kū nomo, miso kū miso, makono kū makono. Aho wigoloola a higūlya ya nyanda, ū mīlī gwakwe gwandya kūlūngūja.

35Ū Elisha ūbūūka hoi ūyeela yeela ū mu chumba, ūshoka hangī a ha būlīīlī, wigoloola hangī a higūlya yakwe. Kwimanīla ū nyanda wityamucha ng'hangala pungatī, hūna ūloleecha a miso gakwe.

36Ū Elisha ūng'witana ū Gehazi ūng'wīla, “Ng'witanage ū nkīma ū Nshunemu.” Ūng'witana; aho wiza ūng'wīla, “Ūyū ū ng'witūnja wako!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

37Ū mayū ng'wenūyo aho wingīla ū mu kaya, winama ū kū būtongi wakwe
kūshisha hasī. Hūna ūnsola ū ng'witūnja wakwe ūfuma hanze.

Shilīwa kwīngījiwa būlūlū

38Ū Elisha ūshoka Giligaali; ū mu nzengo gwenūyo yūsangwa yagwiile mo nzala.
Ū ng'wikanza lyenīlo a bahangi bikuminga kūhooya nang'hwe; hūna ūng'wīla ū
ntūmami wakwe, "Ītūūlage ha moto ī nengelo ī nhaale ūbasībūkīje nūūlū makūbī
balye a banhū benaba."

39Ūmò wabo ūja kūlola makūbī mu malaale; ūūkapandīka itina ly'isīndī līlī na
matwajo. Ūtonagūla masīndī ūgabunga mu ng'wenda wenha wiza ūgapandagūla
ūgaponeja ū mu nengelo yenīyo gūpogoma, nūūlū īkī walī atīho ūyo walī
agamanile gīkī gadūgije ū kūliiwa.

40A banhū būsabūlīlwa ī shilīwa shenīsho, aho bagema ū kagalya, būlīla balīhaya,
"Baba munhū o ng'wa Mulungu, lūlīmo lūfu ū mu nengelo!" Būlemeelwa ū kūlya.

41Ū Elisha ūhaya, "Nenhelagi būsu būgeehu." Ūbūponeja ū mu nengelo ya
shilīwa, hūna ūhaya, "Basabūlīlagi lūūlū a banhū balye." Gūbiza gashila a makoye
ū mu nengelo yenīyo.

Kūlisha banhū igana

42Munhū wiza kūfuma Bali-shalisha, ūng'wenhela ū munhū o ng'wa Mulungu
migatī makūmi abīlī ya būsu wa būsīga; ya kūfuma mu matwajo ga kwandya ga
būsīga bokwe, na mangala ga masha ga būsīga mu fuko. Ū Elisha ūhaya,
"Batengelage a banhū balye."

43Ū ntūmami wakwe ūhaya, "Ī shilīwa shilī gīkī nadūgije kūbatengela banhū
igana!" Alīyo ū Elisha ūhaya hangī, "Batengelage a banhū balye. Nguno ū SEEBA
alīhaya gīkī, 'Bakūlya bigeje balekeele na kūlekeela'"

44Hūna ūbatengela ng'hana, būlya kūshisha būlekeela shingī, gīt'ūmo gūkahayīla
mhayo go ng'wa SEEBA.

2 Batemi 5

Naamani kūpījiwa mbiji

1Walīho munhū, lina lyakwe Naamani; walī ntaale wa mabità ga ntemi wa
Alamu. Nīyo ū munhū ng'wenūyo ū mu miso ga ng'wa ise būgonzo walī nkūjiwa
no, hangī walī asanyiwe no no no, nguno ū SEEBA wabinhaga būtindi būtaale a
Baalamu kūlwa būtūmami bokwe ū munhū ng'wenūyo. Ū wei walī ngosha wa
mbagashūla, kwike dūhū walī asaatile mbiji.

2Makanza malebe a Baalamu aho babadima Baisilaeli, būnjana ng'wanikī ūmò,
ūūkabiza ngunanhi wa nke o ng'wa Naamani.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Lwise lūmò ū ng'wanikī ng'wenūyo ūng'wīla ū nina būgonzo, “Alīko ng'hangi Samalia, ū baba būgonzo ūlū ni wamona ū munhū ng'wenūyo ni wampīja ū būsaatū wakwe ū wa mbiji.”

4Ū Naamani ūja ū kūlī ise būgonzo ūūkahaya, “Alīho ng'wanikī wafumile Isilaeli, alīhaya gīkī na gīkī.”

5Ū ntemi wa Alamu ūhaya, “Jaga koi, nīyo nakūtūma na nyalūba ū kūlī ntemi wa Isilaeli.” Na lūūlū ū Naamani ūbūūka, ūsola na mheela, kilo magana adatū na makūmi anè ja feza, na kilo makūmi mpungatī ja zahabu, na shizwalo ikūmi sha kwalūla.

6Ī nyalūba īyo akījana ū kūlī ntemi wa Isilaeli yalī īhayile, “Ī nyalūba yenīyī nalīkūtūmīla kūlwa kūkūmanīkīja gīkī nakwenhela koi ū ntūmami wane ū Naamani wize ūmpīje; nguno alī na būsaatu wa mbiji.”

7Ū ntemi wa Isilaeli aho wīsoma ī nyalūba yenīyo, ūtandūla ī shizwalo shakwe; ūhaya, “Ū nene nabizaga nalī Mulungu? Nadūgije kūbūlaga na kūjūūcha? Mhayo kī ūyo gwang'wenheleja ū munhū ng'wenūyū kūnenhela nsaatū wa mbiji ū nene gīkī nize nampīje? Deebagi gīkī ū ng'wenūyū alīnikoloosha ī haha!”

8Alīyo ū Elisha ū munhū o ng'wa Mulungu, aho wigwa gīkī ū ntemi wa Isilaeli watandūlaga shizwalo shakwe, ūntūmīla nhūng'wa alīhaya, “Nibūlī watandūla shizwalo shako? Ni izage kūlī nene ū munhū ng'wenūyo, h'akūdeeba gīkī alīmo ng'hangi ū mu Isilaeli.”

9Na lūūlū ū Naamani ūja nī falasa jakwe, na a magogoteni gakwe; ūshika wīmīīla a ha nyango gwa numba ya ng'wa Elisha.

10Ū Elisha ūtūma munhū kūng'wīla, “Jaga kū mongo gwa Yolodani ūkizubīke moi ng'hangala mpungatī ūkwela lībeele ī likoba lyako.”

11Alīyo ū Naamani ūsaaya no, ūgalūka gīkī ashoke kūja kaya; ūhaya, “Ū nene naaliganikaga gīkī akūfuma iize aha, īmīīle aliitane nī lina lya ng'wa SEEBA ū Mulungu wakwe, ahūnje hūnje na makono gakwe a ha mabala anipīje ī mbiji!

12A mamyongo ga Damasiko gītī lī Alibana na Līpalīpalī, tūhaya masoga kūbaheeba kūle pye a bana minzī ba mu Isilaeli! Nalī natadūgije koogela kwenūko dūhū neela?” Ūgalūka wapelanaga kīngī nasho, wandya kūja!

13Alīyo a basese bakwe būng'wegeela būng'wīla, “Baba; ī gīsī ū ng'hangi ūlū ni wakūwīlaga kwīta mhayo ntaale ni ūtagwītile? Tūhaya ī haha alīkūwīla dūhū gīkī, ‘Ogaga wele!’”

14Hūna wingīla ng'hana ū mu mongo gwa Yolodani; wizubīka moi ng'hangala mpungatī, gīt'ūmo walī wang'wīlīla ū munhū o ng'wa Mulungu. Ū mīlī gwakwe gwejiwa, ī likoba lyakwe lyūbiza gītī lya nyanda ndo.

Elisha kūlema kwanukūla inong'ho

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15A henaho ū Naamani na a banhū bakwe pye a bose būja ū kūlī munhū o ng'wa
Mulungu, ūshika wīmīīla ū kū būtongi wakwe ūhaya, “Ī haha nadeeba lūūlū gīkī
atīho Mulungu hose hose ū mu sī ūlū ītī mu sī ya Isilaeli dūhū. Nalīkwikūmbīlīja
wanukūle līīlī inong'ho kūfuma ū kūlī ntūmami wako.”

16Ū ng'hangi ūhaya, “Ūmo SEEBA alī mpanga ūyo nalī ntūmami wakwe,
natanukūlaga shose shose.” Ū Naamani akang'wikūmbīlī no, alīyo ūlema nye
gete.

17Nose ū Naamani ūhaya, “Naheene lūūlū īkī ūlīlema ū bebe, ū nene ntūmami
wako nalīlomba nazunīlījiwe kūbūūcha maseni, ga būdito bo kūdūla
kūbūūchiwa na nzobe ibīlī. Nguno ū ntūmami wako atalafunya hangī shakwinha
nūūlū shitambò kūlī mulungu ose ose ūngī, ūlū atī SEEBA wike.

18Kwike gūlīho mhayo gūmò Ū SEEBA ni anekejage ū ntūmami wako; gīkī, ū baba
būgonzo ūlū wingīla mu hekalu ya ng'wa Limoni kūlamya, alīyo nū nene nūbiza
nalī hamò nang'hwe, hūna nū nene ninama hamò nang'hwe; ūlū ninama ū mu
hekalu ya ng'wa Limoni kūlwa nguno ya shilagīlo, nalīlomba ū SEEBA anilekeje
ū nene ntūmami wako.”

19Ū Elisha ūng'wīla, “Jaga mu mhola!”

Gehazi kwikūmvwa manong'ho

Alīyo ū Naamani aho waja kabbala ho,

20ū Gehazi ū ntūmami o ng'wa Elisha ū munhū o ng'wa Mulungu wiwīla, “Yūū
nang'hwe ū baba būgonzo wambūpīja no ū Naamani ū muna Alamu ng'wenūyū;
īkī walema nūūlū kūsola shose shose ū mu manong'ho ayo walī wenhaga! Ūmo
SEEBA alī mpanga, ū nene nampeeleele aje akaninhe nūūlū tū nani nani!”

21Na ng'hana ū Gehazi ūng'wihuutīīla ū Naamani, ū Naamani aho wanoleela
alīmpeeleela, wika ū ng'wigogoteni lyakwe, ūnsūng'wanha. Ūbūūja, “Kinehe
mhola koi?”

22Nang'hwe ūhaya, “Mm, mhola. Kwike dūhū ū baba būgonzo wanitūma alīhaya
gīkī, ‘Basūmba babīlī, bamò ba bahangi banigeniha ī haha yenīyī kūfuma kū sī ja
magūlya ga Efulaimu. Na lūūlū nalīlomba ūbinhe kilo makūmi adatū n'inè ja feza,
na shizwalo shibīlī gīko.’”

23Ū Naamani ūhaya, “Solaga ng'hangal'ibīlī ya feza jenījo, anukūlaga kilo makūmi
atandatū na'inaane ja feza.” Ūndaayīīla ajisole, ūntungīlīja ī feza jenījo, nī
shizwalo ī shibīlī. Ūbinha batūmami bakwe babīlī būmūkīja ū Gehazi, ūbatongeja
ajile nabo.

24Ū Gehazi aho washika ū kū lūgūlū ūshisola ī shikolo shenīsho ū kūfuma ū kū
batūmami benabo, ūshitūūla mu numba; hūna ūbalaga a banhū benabo, būja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Hanuma ya henaho ūja ū kūlī ise būgonzo ū Elisha kūjūntūmamīla. Ū Elisha ūmūja, “Walī wajaga halī Gehazi?” Ū Gehazi ūshosha ūhaya, “Ū ntūmami wako atajile hose hose.”

26Ū Elisha ūng'wīla, “Ū moyo gwane gwalī gūtī hamò nang'ho aho aliika ū munhū ng'wenūyo kūkūsūng'wanha? Ūliganika gīkī ī lyenīlī līlī ikanza lya kwanukūla hela, nūūlū shizwalo, nūūlū migūnda ya mizeituni na ya mizabibu, nūūlū ng'holo na ng'ombe, nūūlū batūmami bagosha na bakīma?

27Na lūūlū ī mbiji ja ng'wa Naamani jakūshokelaga bebe; jikūkūdaamīīla ū bebe na a banhū ba shibyalīlwe shako ilalī.” Ū Gehazi wīnga ū kū būtongi bo ng'wa Elisha wabizaga na mbiji, ī likoba lyakwe lyahīndīhalaga!

2 Batemi 6

Mbasa kweleela mu minzī

1A bahangi a bado bado būng'wīla ū Elisha, “Baba ī lipandī īlo tūkamanhīja nang'ho līl'ido no.”

2Hambū hambū tūje kū mongo gwa Yolodani tūkabbute mazengo tūbeeje koi ipandī lya kwikala. Nang'hwe ūbashokeja ūhaya, “Jagi ng'hana.”

3Ūmò wabo ūhaya, “Ni wiza nang'ho hamò na a batūmami bako.” Ū Elisha ūhaya, “Tūjagi.”

4Na ng'hana ūja nabo; būshika ū kū mongo gwa Yolodani bandya ū kūbbuta ī mitī.

5Ūmò wabo aho akūbbutaga līntī, kwitulwa ū ntwe go mbasa gwahubbūka gūgwīla mu minzī. Ūlīla alīhaya, “Aa baba būgonzo, yalī yakūlanda nīyo!”

6Ū munhū o ng'wa Mulungu ūbūūja, “Yagwīla halī?” Aho wang'olekeja, ū Elisha ūbbuta itambī lya ntī ūlīponeja hoi yeleela ī mbasa.

7Ū ng'wīla, “Īsolage.” Ū munhū ng'wenūyo ūgoloola nkono wīsola.

Bashilikale ba Alamu kūding'wa

8Ū mu shikū jenījo ū ntemi wa Alamu walī mu būlūgū nī Isilaeli; ūlomana na a bataale bakwe ba mabità, ūhaya, “Nakūja nakītūūle halebe ī ng'hambī yane.”

9Ū munhū o ng'wa Mulungu ūtūma nhūng'wa ū kūlī ntemi wa Isilaeli kūng'hūgūla, “Ilang'hanage ūtizūbītīla ī lipandī lyenīlo, nguno a Baalamu balīja kwenūko.”

10Na lūūlū ū ntemi wa Isilaeli watūmaga banhū kūjūlīlola ī lipandī īlo lyahayiagwa nū munhū o ng'wa Mulungu. Ū ntemi wikalaga alī miso ū kū mapandī gītī genayo nguno makanza mingī wahūgūlagwa nū munhū o ng'wa Mulungu ū mu mihayo ya mbika jenījo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Ū mhayo gwenūyū nose gūnsaayīcha ū ntemi wa Alamu, ūbitana pye a bataale ba mabità gakwe, ūbabūūja, “A bing'we mutadūgije gete ū kūniwīla nani ū mu bise ng'wenūmu ūyo alī kū lwandī lwa ntemi wa Isilaeli?”

12Ūmò wa batūmami bakwe ūhaya, “Baba ntemi, atīho nūūlū ūmò, alīyo ī Isilaeli alīko ng'hangi Elisha, hū ng'wene ūyo akang'wīlaga ū ntemi wa Isilaeli būlī mihayo, nī yīyo ūkīhooyelaga ūlī mu chumba shako sha kūlaala.”

13Ū ntemi ūlagīja ūhaya, “Jagi mukamane ūko alī, natwale banhū bakandime.” Jiza ī mhola jilīhaya, “Alī Dosani.”

14Na lūūlū ūtwala ibità itaale lya bashilikale ba falasa na magogoteni. Biza būjikū būgūpīndya ū nzengo gwenūyo.

15Ī ntondo yaho ī dilū aho wamisha ū ntūmami o munhū o ng'wa Mulungu wahayūja ī hanze, ūlībona ī libità na lyagūpīndyaga ū nzengo gwenūyo, nī falasa na a magogteeni; ūhaya, “Baba būgonzo tūkwīta kinehe?”

16Ū ng'hangi ūnshokeja, “Ūtogohage nguno abo balī kū lwandī lwise balī bingī kūtinda abo balī kū lwandī lwabo.”

17Hūna ū Elisha, ūlomba alīhaya, “Ee SEEBA galoleechage a miso gakwe abone.” Ng'hana ū SEEBA ūgaloleecha a miso ga ntūmami ng'wenūyo. Aho walola ūbona gīkī ū Elisha apīndīlījiwe hose hose; pyī ī ngūlū jokalile falasa na magogoteni ga moto.

18A banishi aho bandya kūtulumenha kūng'wegeela, ū Elisha ūnomba ū SEEBA, “Batūlage na būbboku a banhū benaba.” Ng'hana ūbatūla na būbboku, gīt'ūmo akalombela ū Elisha.

19Hūna ū Elisha ūbawīla, “Ng'wajimīīlaga ī nzīla, nū nzengo gwenūyū gūtī gwene; tūjagi namutonge ū kūlī munhū ūyo mulīnkooba.” Ūbatonga kūja Samalia.

20Aho bashika ū mu nzengo gwa Samalia, ū Elisha ūhaya, “Ee SEEBA, galoleechage a miso ga banhū benaba babone.” Ū SEEBA ūgaloleecha a miso gabo būbona, būūdeeba gīkī balī ha gatī gatī ya nzengo gwa Samalia.

21Ū ntemi wa Isilaeli aho wababona ūmūja ū Elisha, “Baba nababūlage? Nababūlage?”

22Ū Elisha ūshosha alīhaya, “Yaya ū kūbabūlaga, ū bebe ūkūbabūlaga banhū abo wabadimaga bebe ng'wenekīlī bo līlūshū na būta wako? Babeegejage shilīwa balye ūbinhe na minzī bang'we, hūna ūbalage baje kūlī sabo būgonzo.”

23Ūbabeegeja shigukulu shitaale, aho bamala ū kūlya nū kūng'wa ūbalaga, būshoka kūlī saabo būgonzo. Na lūūlū a Baalamu booya ū kwiza kwīdumīla ī sī ya Isilaeli.

Samalia makanza ga kūpīndiwa būlūgū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24Kū makanza ga kū būtongi koi hangī, ū Beni-hadadi ū ntemi wa Alamu ūlībilinga ī libità lyakwe pyī ī lyose, ūja kūgūpīndya ū nzengo gwa Samalia.

25Ū nzengo gwenūyo gūpīndiwa na mabità genayo ikanza ilīhu no; yūbiza mo nzala ng'halī, kūshisha ū ntwe gwa nzobe gūyūjinjiwa kilo ngima ya feza, nī ī ligobbo lya maashi ga mhunda lyūyūjinjiwa gulamu makūmi atanò n'itanò ja feza.

26Lwise lūmò ū ntemi washimīzaga higūlya ya ndugu ya nzengo, kwimanīla nkīma ūmò wanīlīīla alīhaya, “Baba ntemi nigunanhage!”

27Ū ntemi ūshosha, “Ūlū atakūgunanhile ū SEEBA, ū nene nakūfunya halī ī sha kūkūgunanha? Kūfuma ha lūbūūga lwa kūtūlīla, nūūlū kūfuma ng'wikamīlo lya mizabibu?”

28Hūna ūmūja, “Ūlī na makoye kī?” Ū nkīma ūhaya, “Ū mayū ng'wenūyū walī waniwīlile gīkī, ‘Nfunyage ū ng'wana wako ī lelo tūnzuge tūlye, ī ntondo tūlaalye ū wane.’”

29Ng'hana tūnzuga ū wane tūlya; aho wela a ha ntondo yaho nūng'wīla, “Ng'wenhage nang'ho lūūlū ū ng'wana wako tūnzuge tūlye! Alīyo ūbiza wamalaga kūmisa ū ng'wana wakwe!”

30Ū ntemi aho wigwa ū būsombooji wa nkīma ng'wenūyo, ūtandūla ī shizwalo shakwe. Aho alīshimīza higūlya ya ndugu ya nzengo, a banhū būbona gīkī azwalile magūnīla, agatongije ū mu gatī ya shizwalo shakwe.

31Ūhaya, “Ū Mulungu ni anitūlage hataale na kūtinda ho, ū Elisha ng'witūnja o ng'wa Shafati ūlū alikale nago ū ntwe gwakwe ī lelo yenīyī!”

Būhangi gīkī shilīwa shikwigela

32Ī likanza lyenīlo ū Elisha walī wigasha mu numba yakwe, na banamhala baalī bigasha nang'hwe. Ū ntemi ūtūma munhū atonge koi, alīyo aho ataalī ū kūshika, ū Elisha ūhaya, “Mulībona ī mihayo ya mūlagi ng'wenūyū? Ī haha watūma munhū kwiza kūnibbuta ntwe! Kalaganagi hoi, ūlū alashike ū ntūmījiwa wakwe mugūlugale ū nyango muhandatīle ho atizingīla. Mutigwaga ū kūshaadūka kwa mhambala ja ng'wa ise būgonzo a ha numa yakwe?”

33Aho ataalī ūbawīla gīko, ūshika ūyo walī watūng'wa kūlī we, nū ntemi ūshika; ūyomba, “A makoye genaya pye gaafumile kūlī SEEBA, numho nalī na nguno kī lūūlū ū kwikala nanindīīlaga SEEBA?”

2 Batemi 7

1Alīyo ū Elisha ūhaya, “Gūdegelekage lūūlū ū mhayo go ng'wa SEEBA; ū SEEBA alīhaya gīkī, ‘Ī ntondo makanza gītī genaya a ha mita gwa Samalia būkūjinjiwa

© 2015 Bible Society of Tanzania.

būsu; ngelekelo īmò gulamu ikūmi na īmò ja feza, na būsīga ngelekelo ibīlī gulamu ikūmi na īmò ja feza.'"

2Ū ntūmami wa ntemi ūyo walī hamò nang'hwe, ūng'wīla ū munhū o ng'wa Mulungu, "Mm bebe, ū mhayo gwenūyū gūdūlīkanile gete nūūlū SEEBA ng'wenekīlī akagalugūla a madilisha ga ng'wigūlū?" Ū Elisha ūnshokeja ūhaya, "Ūkūgūbona na miso gako bebe ng'wenekīlī, kwike ūtūshilya nūūlū hado!"

Ba mbiji kū ng'hambī ya Baalamu

3Na lūūlū a ha mita gwa kwingīla mu nzengo, baalīho hoi banhū bane basaatile mbiji. A banhū benabo biwīla, "Ī gīsī ū kwikala aha kūshisha tūche, īlīho solobo kī?

4Nguno ūlū tūhaya gīkī, 'Tūjagi ū mu nzengo,' īlīmo moi nzala; tūkūja tūkache dūhū. Hama nūūlū twikala aha naheene hū tūkūcha dūhū. Hambū hambū tūjagi ū kū ng'hambī ya Baalamu tūkagwe mu magūlū gabo; ūlū būtūlekeja, numho twapīla, ūlū būtūbūlaga numho hū gwashilaga!"

5Na lūūlū aho kaatūja a ka būjikū, būbūūka bajile ū kū ng'hambī ya Baalamu, aho bashika a ha wandījo wa ng'hambī, batabonile munhū ose ose.

6Gashinaga ū SEEBA walī wabenheleja a Baalamu kwigwa mitindo gītī y'ibità itaale līlī na falasa ningī, hamò na magogoteni ga būlūgū; aho bigwa gīko biwīla, "Bing'we ū ntemi wa Isilaeli wagoodishije batemi ba Bahītī na ba Misili, kwiza kūtūdumīla!"

7Na lūūlū ū mu kabungubungu ng'wenūmo būpeela nhambo, būgaleka a maheema gabo, nī falasa pyī nī nzobe jabo. Būbuluguta ū kwīnga hoi, bīleka ī ng'hambī yabo īlī kili gīt'ūmo yalī, būlī munhū ūmana būpanga bokwe dūhū.

8A basaatu ba mbiji benabo aho bashika a ha wandījo wa ng'hambī, bingīla ng'wiheema līmò lyaho. Būlya, nū kūng'wa būng'wa; hūna būbūūcha feza, zahabu, na shizwalo būūkabisa. Būshoka bingīla ng'wiheema līngī būsola shikolo hangī, nasho būūkashibisa.

9Kwitulwa biwīla, "Bing'we ūmo tūlīītīla ng'wenūmu tūtūtūngīlījaga; ū lwenūlū lūlī lūshikū lwa ng'hūlū jawiza, alīyo hū tūlīīta mu būnugunugu, tūtūbawīlaga a banhū! Ūlū tūlindīīla kūshisha wele tūkūgwīlwa nsango. Tūjagi ī haha yenīyī ū kwikūlū tūkabawīle."

10Na lūūlū būja ng'hana būkabahamukīla a balang'hani ba ha mita gwa nzengo; būbawīla, "Twashika ū kū ng'hambī ya Baalamu, alīyo ndūhū ko munhū nūūlū ūmò, nūūlū kwigwa ilaka lya munhū ose ose ndūhū; twabona dūhū falasa na nzobe jitungilwe, na a maheema gaalekilwe gīko dūhū ūmo galī."

11A balang'hani ba ha mita būjikumūcha ī mhola jenījo, jūtwalwa nū kwikūlū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Ū ntemi ūbūūka ī būjikū yenīyo ūbawīla a batūmami bakwe, “Leka namulanje
īyo balītwītīla a Baalamu; badebile gete gīkī ī haha tūtī na shilīwa. Na lūūlū
bīngaga a ha ng'hambī būūkibisa mu masaka, kūnū bakwiwīlaga gīkī, ‘Bakwiza
dūhū, twize tūbadime balī bapanga, twingīle nū mu nzengo gwabo.’”

13Kwike ūmò wa batūmami ba ntemi ūfunya iganiko alīhaya, “Kinehe ūlū
kūsolanhya banhū basole falasa itanò ū mu falasa ījo jasaagile ū mu nzengo?
Nguno īyo īlabilongele īkūbiza gītī h'īyo īkūbilongela dūhū na a Baisilaeli abo
balī mu nzengo ūmu; tūbatūmagi baje ko bakabone ūmo īlī ī mihayo.”

14Na lūūlū būsola magogoteni abīlī na falasa jago; ū ntemi ūbatūma a banhū
benabo baje ū kwibità lya Baalamu. Ūbakomeleja a batongeeji ba magogoteni
genayo alīhaya, “Jagi mukalole ūmo īlī ī mihayo.”

15Būlondeja kūshisha kū mongo gwa Yolodani; pye a hose ū mu nzīla baaja
bakūbonaga myenda na shikolo sha kūtūmamīla, īsho bashiponanjaga a
Baalamu gīkī babbūūpīlwe bapeele chiza. Na lūūlū abo bakatūng'wa būshoka
benha ī mhola ū kūlī ntemi.

Kūsola shikolo mu ng'hambī ya Baalamu

16Hūna a banhū būja ū kū ng'hambī ya Baalamu būūkashisola ī shikolo īsho shalī
shalekwa. Na ng'hana ī ngele īmò ya būsu īyūjinjiwa gulamu ikūmi n'īmò ja feza,
ū būsīga ū wene ngele ibīlī kū gulamu ikūmi n'īmò ja feza, gīt'ūmo SEEBA walī
wahayīla.

17Ū ntemi ūntūūla ū ntūmami ūyo wikalaga hamò nang'hwe, kūbiza nang'hani
wa ha mita; a banhū būmpandagīla ūchīla ha mita, gīt'ūmo munhū o ng'wa
Mulungu walī wahayīla ī likanza lyene ū ntemi akiza kū ng'wakwe.

18Īkashikīīla gīt'ūmo ū munhū o ng'wa Mulungu walī wang'wīlīla ū ntemi, “Ī
ntondo makanza gītī genaya a ha mita gwa Samalia ngelekelo īmò ya būsu
īkūjinjiwa gulamu ikūmi n'īmò ja feza, ī ngelekelo ibīlī ja būsīga jikūjinjiwa
gulamu ikūmi n'īmò ja feza.”

19Ū ntūmami wa ntemi ng'wenūyo akang'wīla ū munhū o ng'wa Mulungu, “Mm
bebe, ū mhayo gwenūyū gūdūlīkanile gete nūūlū SEEBA ng'wenekīlī akagalugūla
a madilisha ga ng'wigūlū?” Ū munhū o ng'wa Mulungu nang'hwe akanshokeja
ūng'wīla, “Ūkūgūbona na miso gaako bebe ng'wenekīlī, kwike ūtūshilya nūūlū
hado!”

20H'ūmo īkang'wilongela, nguno a banhū bakampandagīla ūchīla ha mita.

2 Batemi 8

Nkīma Nshunemu kūshoka kaya

1Makanza malebe ū Elisha walī walūngalūnga nū nkīma ū muna Shunemu, ūyo
walī wajūūchiwa ng'witūnja wakwe; ūng'wīla, “Saamaga nī kaya yako ūje

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ūkikale ipandī līngī, nguno ū SEEBA wahayile īkūgwa nzala ū mu sī yenīyī ikanza lya myaka mpungatī."

2Ū nkīma ng'wenūyo wīta gīt'ūmo akawīlīlwa nū munhū o ng'wa Mulungu; ūsaama nī kaya yakwe būūkikala kū sī ya Bafilisiti kūshisha myaka mpungatī.

3Aho yabīta ī myaka mpungatī ūshoka ū kūfuma ū kū sī ya Bafilisiti, ūja ū kūlī ntemi kūjūlomba inhiwe ī numba yakwe na a malaale gakwe.

4Ū ng'wikanza lyenīlo ū ntemi ūsangwa alīhooya na Gehazi ū ntūmami o munhū o ng'wa Mulungu; ū ntemi ūbūūja, "Ūdūgije kūniwīla ī mihayo mitaale mitaale īyo wīyīta ū Elisha?"

5Wandya ū Gehazi kūng'wīla ū ntemi ī mihayo ya ng'wa Elisha kūjūūcha mfu, kwimanīla wiza ū nkīma ūyo Elisha walī wanjūūcha ng'witūnja wakwe; wizaga ū kūlī ntemi kūlomba ashokejiwe ī numba yakwe na a malaale gakwe. Hūna ū Gehazi ūhaya, "Baba ntemi, nīyo ū nkīma ng'wene ūūyū. Nū nyanda ūyo akajūūchiwa na Elisha hū ng'wenūyū ūyū.

6Ū ntemi ūmūja chiza ū nkīma ng'wenūyo ūmo īkajīla ī mihayo; nang'hwe ūnsomboolela." Hūna ū ntemi ūnagīla ūmò wa batūmami bakwe angoloolele ī mihayo yakwe; ūng'wīla, "Nshokejage pyī ī shikolo shakwe, nī solobo īyo yigela kūfuma mu matwajo ga mu malaale gakwe, kwandīja aho wīngīla mu sī īyī kūshisha lelo."

Hazaeli kūmūlaga Beni-hadadi

7Makanza malebe ū Elisha akaja Damasiko, ū Beni-hadadi ū ntemi wa Alamu ūsangwa nsaatu ī shikū jenījo. Ū ntemi aho wawīlwa gīkī, "Ū munhū o ng'wa Mulungu wizaga kūnū,"

8ūntūma Hazaeli ūng'wīla, "Solaga inong'ho ūje ūkibone nū munhū o ng'wa Mulungu; ūmūje ū SEEBA mu nzīla yakwe ūlū nakūpīla ū būsaatu wenūbū!"

9Ū Hazaeli ūja ū kūmona ū Elisha, ūjana n'inong'ho, miligo makūmi anè ya shikolo shose ī shawiza, īsho shikabeejiagwa mu Damasiko; yūbūūchiwa ngamīla. Aho washika wīmīīla ū kū būtongi wakwe; ūng'wīla, "Ū ng'witūnja wako ū ntemi wa Alamu wanitūmaga nize nakūbūje gīkī, 'A hene nakūpīla ū būsaatu wenūbū?'"

10Ū Elisha ūng'wīla, "Jaga ūkang'wīle gīkī, 'Ūkūpīla dūhū;' alīyo hangī ū SEEBA wanoolekejaga gīkī akūcha!"

11Hūna ūnkalalīla no no no, kūshisha ū Hazaeli ūding'wa minala. Hūna ū munhū o ng'wa Mulungu ūlīla.

12Ū Hazaeli ūbūūja, "Ni kinehe hangī ū baba būgonzo wayūlīla?" Ūshosha, "Nguno nagamanile a makoye ayo ūkūbīītīla a Baisilaeli, ī mizengo yabo īyo īzengeelilwe ndugu ūkwīpemba moto, a basūmba ba mu sī yabo ūkūbabūlaga na

© 2015 Bible Society of Tanzania.

līlūshū, a beleele babo ūkūyūbataalīka hasī baacha, na a bakīma abo balī nda ūkūyūbatuumūla ī nda.”

13Ū Hazaeli ūhaya, “Ū ntūmami wako ūyo alī sawa na mvwa dūhū, adūgije kinehe ū kwīta ī mihayo mitaale gītī yenīyo?” Ū Elisha ūhaya, “Ū SEEBA wanoolekejaga gīkī ū bebe ūkūbiza ntemi wa Alamu.”

14Hūna ū Hazaeli wīnga ū kūlī Elisha ūshoka kūlī ise būgonzo. Ū Beni-hadadi aho wamūja, “Ū Elisha wakūwīla kinehe?” Ū Hazaeli ūhaya, “Waniwīla gīkī ū kūpīla kwene ūkūpīla dūhū.”

15Alīyo a ha ntondo yaho ūsola būlengeedi ūbūlobya mu minzī, hūna ūnkundīkīja ū ntemi ū kū nomo nī nindo ūpelwa myūyī ūcha. Hanuma ū Hazaeli wingīla wei a ha būtemi wakwe.

Yeholamu ntemi wa Yuda

16Ū mu ng'waka gwa katanò go ng'wa Yolamu ng'witūnja o ng'wa Ahabu aho alī ntemi wa Isilaeli, Yeholamu ng'witūnja o ng'wa Yehoshafati ūbiza ntemi wa Yuda; ū Yehoshafati ū ise walī ntemi wa Yuda ī shikū jenījo.

17Ū Yeholamu aho alandya kūbiza ntemi walī na myaka makūmi adatū n'ībīlī; ūtema ikanza lya myaka īnaane alī mu Yelusalemu.

18Washimīzaga mu kūlondeela nzīla ja batemi ba Isilaeli; walondeelaga nhūngwa ja numba ya ng'wa Ahabu, nguno akantoola nshīke o ng'wa Ahabu; wīta yabūbi ū mu miso ga ng'wa SEEBA.

19Alīyo ū SEEBA atīkenaagūlile ī Yuda kūlwa nguno ya ntūmami wakwe Daūdi, nguno walī wang'wisagīja ū Daūdi gīkī akūnekela tala kūlwa shibyalīlwe shakwe, yikale īkūbakaga shikū jose.

20Ū mu shikū jakwe ū Yeholamu ī Edomu yūlema ū kūbiza ha sīlīlī ya būsugi wa Yuda, nayo yūtūūla ntemi wayo.

21Hūna ūja Zaili na bashilikale bakwe, na magogoteni gakwe ga būlūgū; aho alī kwenūko a mabità ga Baedomu gūmpīndya hamò na a bashilikale bakwe; alīyo aho wila ū būjikū ūbūūka kūlwa nabo būlūgū. Kwike ūheewa, a banhū bakwe būpeela būshoka kaya.

22Kūshisha na lelo īyī ī Edomu yaalema ū kūbiza ha sīlīlī ya būsugi wa Yuda. Nī Libuna yūgoma a makanza genayo.

23Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Yeholamu, nī yīyo wīta, ī yose yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Yuda.

24Ū Yeholamu wifuula na bakūlūgenji bakwe, ūjīkwa hamò nabo mu nzengo go ng'wa Daūdi. Ng'witūnja wakwe Ahazia wingīla a ha ng'wanya gwakwe, ūbiza ntemi.

Ahazia ntemi wa Yuda

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Mu ng'waka gw'ikūmī n'ībīlī go ng'wa Yolamu ng'witūnja o ng'wa Ahabu alī
ntemi wa Isilaeli, Ahazia ng'witūnja o ng'wa Yeholamu ntemi wa Yuda wandya
kūtema.

26Ūtema alī mu Yelusalemu ikanza lya ng'waka gūmò. Ū nina witanagwa ī lina
lyakwe Asalia, ng'wizūkūlū wa ntemi Omuli wa Isilaeli.

27Akayūshimīzīla mu nhūngwa ja kaya ya ng'wa Ahabu, wīta yabūbi ū mu miso
ga ng'wa SEEBA, gīt'ūmo yalī yītīla dūhū ī numba ya ng'wa Ahabu, nguno walīho
būdūgū nī numba ya ng'wa Ahabu, ūbo būkenhelejiwa būtooji.

28Ū Ahazia ūja Lamosi-gileadi hamò na Yolamu ng'witūnja o ng'wa Ahabu,
kwilwisha būlūgū na Hazaeli ntemi wa Alamu. A Ba-Alamu būnabūla ū Yolamu;

29na lūūlū ū ntemi Yolamu ūshoka Yezileeli kwifuula gīkī apīle a magulagīje ayo
Ba-Alamu bakaminya aho alī Lamosi kū būlūgū wa kwilwisha na Hazaeli ntemi
wa Alamu. Na lūūlū ū Ahazia, ū ng'witūnja o ng'wa Yeholamu ntemi wa Yuda,
ūkūūbīja nang'hwe ī Yezileeli kūjūnola ū Yolamu ng'witūnja o ng'wa Ahabu,
nguno akalabūlwa mu būlūgū.

2 Batemi 9

Yehu kūbiza ntemi wa Isilaeli

1Ū ng'hangi Elisha ūng'witana ūmò wa bahangi a bado bado, ūng'wīla gīkī,
"Gwitungage ū ng'wenda gwako ūgwibbaate gūdaame, hūna ūsole jūbba ya
maguta ūje Lamosi-gileadi.

2Ūlū ūshika koi nkoobage Yehu ng'witūnja o ng'wa Yehoshafati, wa kū ng'wa
Nimushi, ūlū ūmona ng'wegeelage ūnombe ūje nang'hwe mu chumba sha mu
gatī mulī babīlī dūhū, ng'wīnge a ha bashilikale biye.

3Hanuma ya henaho ūkwīsola ī jūbba ya maguta ūng'witīīle ū kū ntwe gwakwe,
ūng'wīle, 'Ū SEEBA alīhaya gīkī: Nalīkwitīīla maguta ūbize ntemi wa Isilaeli,'
hūna gūlugūlage ū nyango ūpuluke ū bebe ūpeele; yaya ū kwidīīja dīīja hoi!"

4Na lūūlū ū ndinha ū ng'hangi ng'wenūyo ūja ī Lamosi-gileadi;

5aho washika ūbasanga a bataale ba mabità ga bashilikale bigashaga hamò.
Ūhaya, "Nalī na mhayo nang'ho baba nkūjiwa." Ū Yehu ūbūūja, "Nani ū mu bise?"
Nang'hwe ūshosha, "Ū bebe baba nkūjiwa."

6Ū Yehu ūbūūka ūja nang'hwe ū mu numba; hūna ū ng'hangi ūng'witīīla maguta;
ūng'wīla, "Ū SEEBA ū Mulungu wa Isilaeli alīhaya gīkī, 'Nalīkwitīīla maguta ūbize
ntemi wa banhū ba ng'wa SEEBA, a Baisilaeli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Ī numba ya ng'wa Ahabu ū so būgonzo ūkwīkenaagūla, nagamalīle shiilī a
mininga ga batūmami bane a bahangi, na a mininga ga batūmami bane a bangī
pye abo Yezebeli wababūlaga.

8Ī numba ya ng'wa Ahabu ī yose īkūyagaala, ū mu numba ya ng'wa Ahabu
nakūbamala pye a bagosha; pye gete abo alī nabo ū mu Isilaeli, babize balī mu
wiyaabī nūūlū basese.

9Ī numba ya ng'wa Ahabu nakwīyīta ībize gītī ya ng'wa Yeloboamu ng'witūnja o
ng'wa Nebati, na gītī ya ng'wa Basha ng'witūnja o ng'wa Ahiya.

10Ū Yezebeli ū ng'wene akūliiwa mvwa ja mu Yezileeli, atigela wa kūnjīka.'" Aho
wahaya ī yenīyo ūgūlugūla ū nyango ūpuluka ūpeela.

11Nang'hwe ū Yehu ūfuma ū mu chūmba ūshoka ū kū bataale biye; ūmò wabo
ūmūja, "Kinehe ngosha, mhola? Ī ndūtūlū ī saji saji yenīyo yalūkūkoobelaga
mhayo kī?" Yehu nang'hwe ūhaya, "Mm, a bing'we angū mundeebile ū
ng'wing'wana ng'wenūyo, nī mihayo yakwe ng'wīmanile!"

12Nabo a biye būng'welelwa ng'holò; būng'wīla, "Bebe ngosha, ka lekaga ū
kūtūlemba, tūwīlage ū gwa ng'hana!" Hūna ū Yehu ūbawīla, "Alilūūlū ūyo
waniwīla gūūyū; 'Ū SEEBA alīhaya gīkī, Naakwitīīla maguta ūbize ntemi wa
Isilaeli'"

13Haho na haho būzuula a magwanda gabo būgamba hasī a ha malinhīlo aho walī
wīmīīla ū Yehu; hūna būfuula mhembe kūnū balīhaya, "Ū Yehu ntemi!"

Yehu kūbabūlaga batemi babīlī

14Na lūūlū ū lūshikū lwenūlo ū Yehu ng'witūnja o ng'wa Yehoshafati, ū wa kū
ng'wa Nimushi, ūng'wijomboka ū Yolamu. (Ū mu shikū jenījo ū Yolamu na a
bashilikale ba Isilaeli baalī Lamosi-gileadi balwaga būlūgū na Ba-Alamu kūlwa
kūgūlwīlīīla ū nzengo gwenūyo atizūgūsola Hazaeli ntemi wa Alamu.

15Kwike ī likanza lyenīlo ū ntemi Yolamu ūsangwa wajile Yezileeli kwifuula,
nguno a Ba-Alamu bakanabūla ū mu būlūgū o ng'wa Hazaeli ū ntemi wa Alamu.)
Hūna ū Yehu ūbawīla a bataale biye, "Na lūūlū ūlū mulībona gīko ng'hana,
mutizūnekela nūūlū ūmò īnge ū mu nzengo gwenūyū ashike Yezileeli kwītwala
ī mihayo yenīyī."

16Hanuma wingīla ng'wigogoteni lyakwe ūbūūka kūja koi ī Yezileeli, nguno ū
Yolamu walī kwenūko wifuulaga; nū Ahazia ū ntemi wa Yuda walī waja ko
kūnola.

17Ī Yezileeli walīho munhū walī walinha kwigūlya ya numba ndīhu, ya
kūgunanha kūloleela kūle, ū munhū ng'wenūyo aho walīloleela ī libità lya ng'wa
Yehu līliza, ūhaya; "Nalībona'ibità līliza." Ū Yolamu ūhaya, "Pandīkaga munhū
apeele koi na falasa abasūng'wanhe akababūje gīkī, 'Bing'we muliza mu mhola?'"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Ū munhū ng'wenūyo ūpeela ng'hana na falasa ajile koi, aho wamanhya nū
Yehu ūhaya, "Ū ntemi alībūūja gīkī, 'Muliza mu mhola?'" Yehu nang'hwe ūshosha,
"Ūlī na nguno kī nayo ī mhola? Galūkaga ūnikūūbīje!" Ū noji ūyo walolaga alī
higūlya ūhaya, "Ūyo watūmagwa washika koi, alīyo atūshokaga!"

19Ū ntemi ūtūma munhū ūngī ūja na falasa. Aho washika koi ūhaya, "Ū ntemi
alībūūja gīkī, 'Muliza mu mhola?'" Ū Yehu ūhaya hangī, "Ūlī na nguno kī nayo ī
mhola? Galūkaga ūnikūūbīje!"

20Ū munhū ūyo walolaga ūhaya hangī, "Ūyo watūmagwa washika koi, alīyo nū
ng'wene atūshokaga! Nīyo ūlū nalola akapeegeje k'igogoteni kalībiza gītī ka
ng'wa Yehu wa kū ng'wa Nimushi, nguno alī na kapegeje ka nyasaji!"

21Ū Yolamu ūlagīja alīhaya, "Bing'we nigolanījagi wangū hoi ī ligogoteni lyane."
Aho lyagolanyiwa, ū ntemi wa Isilaeli ū Yolamu nū Ahazia ū ntemi wa Yuda
bingīla mu magogogteni, būlī ng'wene lyakwe; būgūda bajile kūmanhya nū
Yehu. Būmanhīja nang'hwe a h'ipandī īlo gwalī ngūnda go ng'wa Nabosi wa
Yezileeli.

22Ū Yolamu ūmūja ū Yehu, "Kinehe wiza mu mhola?" Ū Yehu ūbūūja, "Īkūbiza ho
mhola kinehe alīyo ī sī ītaalī yokalile būshihani na būlogi bo ng'wa noko
Yezebeli?"

23Ū Yolamu ūgalūka gīkī apeele kūnū alīhaya, "Ahazia twijombokwa!"

24Ī likanza lyenīlo ū Yehu ūduta būta wakwe ūnasa ū Yolamu lya ha ngongo, a ha
gatī gatī ya mabega, lyūkītandūla ī ng'holò, ūgwa mumo ng'wigogoteni lyakwe
ūcha.

25Ū Yehu ūng'wīla Bidika, ūyo walī ntongeeji w'igogoteni lyakwe; ūhaya gīkī,
"Nsolagi mumponye a hasī īyo gwalī ngūnda go ng'wa Nabosi muna Yezileeli.
Ūlizūkwa ū lwise lwene ū bebe nū nene aho twalī ng'wigogteeni ha numa ya
ng'wa ise Ahabu, hūna wiza būhangi bo ng'wa SEEBA kūlwa nguno yakwe."

26Ū būhangi būhaya, "Ū SEEBA alīhaya gīkī, 'Nakūkūmalīla shiilī a h'ipandī
lyenīlī, nguno ī igolo nagabonile a mininga ga ng'wa Nabosi, na a ga bitūnja
bakwe.' Na lūūlū nsolagi mumponeje hoi a ha ngūnda gwenūyo, kūlenganīla nū
mhayo go ng'wa SEEBA."

27Ū Ahazia ntemi wa Yuda aho wabona yaja gīko ūpeela, ūdima nzīla ya kūlola
Beti-hagani. Ū Yehu ūnkūbīja kūnū akūhamukaga ūhaya, "Mūlagagi nang'hwe!"
Aho alī mu nzīla washika Gulu bbihī na Ibelamu, būnasa alī ng'wigogoteni
lyakwe, būnabūla; kwike ūbashigīla mu nzengo gwa Megido, ūūkachīla
ng'wenūmo.

28Batūmami bakwe būmūcha ng'wigogoteni, būntwala Yelusalemu būkanjīka
hamò na bakūlūgenji bakwe mu nzengo go ng'wa Daūdi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

29(Ū Ahazia ng'wenūyo walī wandya ū kūbiza ntemi wa Yuda mu ng'waka gw'ikūmi na gūmò go būtemi bo ng'wa Yolamu ū ng'witūnja o ng'wa Ahabu.)

Kūbūlagwa kwa ng'wa Yezebeli

30Hūna ū Yehu ūgoloola ajile Yezileeli; ū Yezebeli aho wigwa īyo yalī yagwa, wibila wanja ū kū miso, nī nzwīlī jakwe ūjishiba chiza chiza jūbeelela, hūna ūsūūla h'idilisha.

31Ū Yehu aho washika dūhū a ha mita, ū Yezebeli ūmūja, “Bebe Zimuli mūlagibo ng'wa so būgonzo, wiza mu mhola?”

32Ū Yehū ūhamuka alolile ū kwidilisha lyenīlo; ūbūūja, “Nani ūyo alī kū lwandī lwane? Nani?” Bagosha basoloolilwe ba kūbiza babīlī badatū gīko būpulucha mitwe yabo kwiyoolecha.

33Ūbawīla, “Mponejagi ha sī!” Būmponya ng'hana; ūpandagīlwa falasa, mininga gakwe gamò gūjisaamukīla, gangī gūsaamukīla ha ndugu.

34Hūna ū Yehu wingīla mu kaya kūlya na kūng'wa. Hanuma y'ikanza ūbawīla, “Nolagi koi ū nkīma ūyo azumilwe ng'wenūyo munjīke na kūnjīka, nguno nīyo walī nshīke wa ntemi!”

35Alīyo aho baaja batasangile shose shose, ūlū ītī iguha lya lūpanga dūhū na mhambala na shiganza.

36Būshoka biza būng'wīla ū Yehu; nang'hwe ūhaya, “Ū gwenūyū hū mhayo go ng'wa SEEBA ūyo akagūyomba mu nzīla ya ng'wa Eliya muna Tishibe;” Ūmo akahayīla, “Ū Yezebeli akūliiwa mvwa ja Yezileeli.

37Ū mīlī go ng'wa Yezebeli gūkūbiza gītī maashi a hasī ū mu Yezileeli; atigela wa kūhaya gīkī, ‘Ūyū Yezebeli.’”

2 Batemi 10

Ba mu kaya ya ng'wa Ahabu kūbūlagwa

1Ū mu Samalila baalī bataalī mo bagosha makūmi mpungatī ba būbyīle bo ng'wa Ahabu. Na lūūlū ū Yehū ūbandīkīla nyalūba a basugi ba Yezileeli gīkī bajitwale ī Samalia ū kū banamhala na a baleji ba bitūnja ba numba ya ng'wa Ahabu. Ūhaya,

2“Alilūūlū yīyo nyalūba namutūmīla, ūlū ng'ūmala dūhū ū kwīsoma, īkī a baana ba ng'wa sīng'we būgonzo mulī nabo kwenūko, na a magogoteni mulī nago nī falasa, nū nzengo gwing'we gūzengeelilwe ndugu, hama nī shilanga mulī nasho koi,

3nsolagi ūmò wa bitūnja ba ng'wa sīng'we būgonzo ūyo mulantogwe kūtinda pye a biye, ūyo mulībona gīkī ngosha apandile hasī; ū ng'wenūyo hū ntūūlagi a h'isumbī lya būtemi lya ng'wa ise.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Alīyo a banhū benabo bakogoha no; būhaya, “A batemi a babīlī balemeelwa
kūng'wīmīīla, al'a bise tūkūdūgīja he?”

5Na lūūlū ū ntaale wa h'ikūlū nū nsugi wa mu nzengo, na a banamhala, na a baleji
ba bitūnja ba ntemi būnshokeja nyalūba ū Yehu balīhaya, “A bise tūlī batūmami
bako, tūkwīta būlī mhayo ūyo ūtūlagīja. Tūtīko kūsola ntemi ūngī; bebe
ng'wenekīlī ītaga īyo ūlībona īlībeelela.”

6Hūna ū Yehu ūbandīkīla nyalūba yīngī alībawīla, “Ūlū mulī kū lwandī lwane, na
mulīzunya ū kwīta gīt'ūmo nalīmulagīīlīla, na lūūlū batīnagi ī mitwe a bitūnja ba
ng'wa sīng'we būgonzo, ng'wize Yezileeli ūko nalī kūnū; a makanza gīt'aya ī
ntondo mubize ng'washikaga aha.” Baalīho basūmba makūmi mpungatī, ba mu
numba ya ntemi, baalang'hanagwa na banhū bataale ba mu nzengo gwenūyo.

7Aho yashika ī nyalūba yenīyo būbadima a badinha benabo būbabūlaga bose
makūmi mpungatī, ī mitwe yabo bītūūla mu shigabbu, būntwalīla ū Yehu ī
Yezileeli.

8Ū ntaale wa batwaji ūūkang'wīla ū Yehu, “Bīyenha ī mitwe ya bitūnja ba ntemi!”
Ū Yehu ūbawīla, “Ītūūgagi matūūgo abīlī hanze bbihī na mita kūshisha ntodo
dilū.”

9A ha ntondo dilū ū Yehu ūja ho ī hanze, ūūkīmīīla ū kū būtongi wabo pye a
banhū ūbawīla, “A bing'we mutī na būbi. Nene h'ūyo naang'wijombokile ū baba
būgonzo nūmūlaga; alīyo ūyo wababūlagile a bose aba nani?

10Na lūūlū deebagi gete gīkī gūtīho mhayo ūyo gwahayiwa na SEEBA kūlwa
numba ya ng'wa Ahabu ūyo gūkūleba ho nūūlū hado. Ū SEEBA alīīta gīt'ūmo walī
wahayīla mu nzīla ya ntūmami wakwe Eliya.”

11Na ng'hana ū Yehu ūbabūlaga pye a ba lūdūgū lwa ng'wa Ahabu abo baalī
basaagīīla mu Yezileeli; na a babo baalī bataale mu būsugi wakwe pye a bose, na
a bimane ba kaya yakwe, na a bagabīji bakwe, atanekeelelile mpanga nūūlū ūmò.

Yehu kūbabūlaga baji ba kū lūfu

12Hanuma ya yenīyo ū Yehu wīnga a henaho ūbūūka ajile Samalia, aho washika
Beti-ekedi ya badīīmi,

13ūmanhya na badūgūye ba ng'wa Ahazia ntemi wa Yuda; ūbabūūja, “Mulī ba
nani a bing'we?” Būng'wīla, “Tūlī badūgūye ba ng'wa Ahazia, tūjile kūgīsha kaya
ya ntemi, nū nina wa ntemi.”

14Haho na haho ū Yehu ūlagīja, “Badimagi balī bapanga gīko;” būbadima ng'hana
balī bapanga gīko, būkababūlagīla ha lwinzī lwa Beti-ekedi. Baalī banhū makūmi
anè na babīlī, atalekeelile mpanga nūūlū ūmò wabo.

15Aho wīnga a henaho ūmanhya na Yehonadabu ng'witūnja o ng'wa Lekabu, walī
mu nzīla wizaga kwibona nang'hwe; ū Yehu aho wangīsha ūmūja, “Ūlī būsangī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

būmò nū nene gīt'ūmo nene nalī hamò nang'ho?" Ū Yehonadabu ūhaya, "Nalīhamò nang'ho." Ū Yehu ūng'wīla, "Ūlū chene, enhaga aha ū nkono gwako;" ū Yehu ūndima ū nkono gwakwe ūng'wingīja ū ng'wigogoteni lyakwe.

16Ū Yehu ūng'wīla, "Tūjage hamò ūkabūbone ū wilu ūbo nalī nabo kūlwa nguno ya ng'wa SEEBA." Wigasha hamò nang'hwe ū ng'wigogoteni būja dege.

17Aho washika ī Samali ūbabūlaga pye a banhū ba numba ya ng'wa Ahabu abo baalī basaagīīla; ūbayagaja kūlenganīla nū mhayo go ng'wa SEEBA ūyo gwalī gwahayiwa na Eliya.

Batūmami ba ng'wa Baalī kūbūlagwa

18Hūna ū Yehu ūbabilinga pye a banhū ūbawīla, "Ū Ahabu wantūmamīla hado no ū Baalī, ū Yehu ng'wene akūntūmamīla hataale.

19Alilūūlū, ī haha balaalīkagi pye a bahangi ba ng'wa Baalī, na a babo bakanamyaga bose pye; na a bagabīji bakwe a bose. Debelagi gete atizūkīja kūbiza ho nūūlū ūmò wabo, nguno nalī na nīmo gwa kūmfunīja ū Baalī shitambò shitaale. Ūyo alakīje ū kwiza numho jashilaga ī shikū jakwe." Kwike ū Yehu wabalembaga, nguno walī na ng'hūmbū ja kūbayagaja a balamya ba ng'wa Baalī.

20Hanuma ya henaho ūbawīla, "Solagi lūshikū lwa shigukulu sha ng'wa Baalī." Būlūsola, hama būlūkumūcha ū kū banhū.

21Hūna ū Yehu ūtūma mhola hose pye ū mu sī ya Isilaeli, pye a batūmami ba ng'wa Baalī biza; nūūlū ūmò atakīgije ū kwiza. Bookala pa ū mu hekalu ya ng'wa Baalī, kūshisha bishita mo.

22Ū Yehu ūng'wīla ū nang'hani wa chumba sha myenda ya batūmami ba mu hekalu ya ng'wa Baalī, "Benhelage shizwalo sha milīmo a batūmami ba ng'wa Baalī benaba bazwale." Ūbenhela ī shizwalo.

23Hūna ū Yehu nū Yehonadabu ng'witūnja o ng'wa Lekabu bingīla ū mu hekalu ya ng'wa Baalī. Ū Yehu ūbawīla a batūmami ba ng'wa Baalī, "Lola lolagi chiza moi batizūbiza balīmo na batūmami ba ng'wa SEEBA; babize mo batūmami ba ng'wa Baalī dūhū."

24Na lūūlū bingīla kūfunya shitambò na shitambò sha kūpemvwa. Alīyo ū Yehu walī wamala kūtūūla banhū makūmi anaane ī hanze ya hekalu yenīyo, ūbakomeleja alībawīla, "Ūlū ūmò wing'we aladondoshe hūna ūpūlūgūka nūūlū ūmò wa banhū abo nalībatūūla mu makono ging'we, ū wa kūdondosha ng'wenūyo ū būpanga wakwe būkūbiza ha ng'wanya gwakwe ūyo alaapūlūgūke."

25Ū Yehu aho wamala ū kūfunya ī shitambò sha kūpemvwa, ūbalagīla a balang'hani na a bataale babo, "Ingīlagi mo lūūlū mukababūlage, mutizūleka akapūlūgūka nūūlū ūmò wabo." Bingīla moi būbabūlaga bo kūtūmamīla shū. A

© 2015 Bible Society of Tanzania.

balang'hani na a bataale babo bīponanja hanze ī mibimba yenīyo, hūna bingīla nū kū chumba sha mu gatī ya hekalu ya ng'wa Baalī.

26Ū mu hekalu ya ng'wa Baalī lyalīmo iwe lyeela, būlīfunya būlīpembeela moto.

27Ī liwe lyenīlo būlībelagūla gete, nī heekalu ya ng'wa Baalī bīkambagūla, yūgaya ū nīmo ūlū ītī kūtūmamīlwa gītī cholooni dūhū kūshisha na lelo īyī.

Yehu kūgwa mu būhūbi

28Na lūūlū ū Yehu ūbiza wagwīnja ū mhayo gwa kūnamya Baalī ū mu Isilaeli.

29Kwike atīngile ū mu būkenaagūji bo ng'wa Yeloboamu ū ng'witūnja o ng'wa Nebati, ūbo walī wabenheleja a Baisilaeli kūhūba, ū būhūbi wa kūja na Dani kūlamya shiikolile sha ndama.

30Ū SEEBA ūng'wīla ū Yehu, "Īkī wītile ītūngīlīgije ū mu miso gane, wīyītīla ī numba ya ng'wa Ahabu gīt'ūmo naalī nahayīlile, ī numba yako īkwikala a h'isumbī lya būtemi wa Isilaeli kūshisha shibyalīlwe sha kanè."

31Kwike ū Yehu atilang'hanile, atashimīzile na ng'holò yakwe yose ū mu shilagīlo sha ng'wa SEEBA, ū Mulungu wa Isilaeli; atīngile ū mu būhūbi bo ng'wa Yeloboamu ū ng'witūnja o ng'wa Nebati, ūbo walī wabenheleja Baisilaeli kūhūba.

32Hūna lūūlū ū mu shikū jenījo, ū SEEBA wandya kwīmegula ī sī ya Isilaeli īdoohe. Hazaeli ūbapyena a Baisilaeli pye a hose ū mu sī yabo

33Ī ya kū kīya na mongo gwa Yolodani, pyī ī sī ya Gileadi (a mapandī ayo gaalī ga ng'anda ja Gaadi, Lubeni na Manase); kwandīja Aloeli bbihī na mongo gwa Alinoni kūbītīla ū mu Gileadi kūja Bashani.

34Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Yehu, īyo wīta nī ya būtindi wakwe, ī yose yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Isilaeli.

35Ū Yehu wifuula na bakūlūgenji bakwe, ūjīkīlwa Samalia. Ng'witūnja wakwe Yehoahazi wingīla a ha ng'wanya gwakwe, ūbiza ntemi.

36Ī likanza ī lyose īlo walī nsugi wa Isilaeli mu Samalia lyalī myaka makūmi abīlī n'īnaane.

2 Batemi 11

Asalia kūbiza nsugi wa Yuda

1Ū Asalia ū nina o ng'wa Ahazia aho wabona gīkī ū ng'witūnja wakwe waacha, nang'hwe wandya kūbakenaagūla pye a banhū ba shibyalīlwe sha ntemi.

2Alīyo walīho nshīke wa ntemi Yolamu, ūyo wal'ilūmbūye wa Ahazia, witanagwa Yehosheba; ū nshīke ng'wenūyo ūnsola nīgīnī ūmò ng'witūnja o ng'wa Ahazia, lina lyakwe Yoashi, ūng'wīnja ū mu baana ba ntemi abo baalī bahelilwe

© 2015 Bible Society of Tanzania.

kūbūlagwa, ūntolocha ūūkamisa hamò na neji wakwe mu chumba sha kūlaala, ūmo walī atadūgije kūmona ū Asalia; ūpīla ū kūbūlagwa.

3Hanuma ya henaho ūūkabiswa mu hekalu hamò nū neji wakwe, bikala ng'wenūmo ikanza lya myaka ītandatū; ī likanza ī lyose īlo Asalia walī ayīdiimile ī sī.

Yehoyada kūntūūla Yoashi ha būtemi

4Ū mu ng'waka gwa mpungatī, ū ngabīji Yehoyada ūbalagīlīja a bataale ba mabità ga bashilikale igana igana, na a Bakalite, na a balang'hani ba h'ikūlū. Biza ū kū hekalu ya ng'wa SEEBA ūko walī ū wei. Ūlomana na kwiyigwa nabo; hanuma ūbilahīja ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA ng'wenūmo; hūna ūboolekeja ū ng'witūnja wa ntemi.

5Ūbalagīja, "Na lūūlū yīyī īyo shiigelile ngwīyīte ū mu magelè ging'we būdatū wago; ī ligelè īlo līkabizaga na lūdīīma ha lūshikū lwa Sabato līkūgabanhīka mu magelè adatū, igelè līmò bakūlang'hana a h'ikūlū,

6igelè līngī būlang'hana ha Mita gwa Sūlū, hanuma ī ligelè ī lya kadatū būbiza ū kū mita gwa kū numa ya balang'hani ba h'ikūlū; abo bakibalīīlagwa kwīlang'hana ī hekalu.

7A magelè ayo abīlī ayo gakifuulaga ha lūshikū lwa Sabato, a gose gakūbiza na nīmo gwa kūlang'hana ha hekalū kūlwa nguno ya ntemi.

8Shiigelile kwīmīīla hīgīyī, ng'wikale miso munang'hanile ū ntemi; būlī ng'wene abize na shilanga shakwe mu nkono. Ose ose ūyo wenha yakwe ya nkūla abūlagwe haho na haho; shiigelile ng'wikale bbihī nū ntemi būlī kwene ūko alīja."

9A bataale ba mabità ga bashilikale igana igana bīīta ng'hana gīt'ūmo bakalagīīlīlwa nū ngabīji Yehoyada. Būlī ng'wene ūbasola a banhū bakwe, abo bandyaga lūdīīma a ha lūshikū lwa Sabato na a babo baamalaga ū lūdīīma, a bose biza ū kūlī ngabīji Yehoyada.

10Hūna ū ngabīji Yehoyada ūbinha a machimu nī mūda; ī shilanga shenīsho shiikalaga mu hekalu ya ng'wa SEEBA, shalī sha ntemi Daūdi.

11Hanuma a balang'hani benabo bīmīīla hīgīyī ū mu hekalu, būmpīndya ha gatī ū ntemi kūnang'hana; būlī ng'wene walī na shilanga shakwe mu nkono, baalī bbihī nū ng'walīlo, na bangī bihela kwandīja lwandī lwa dakama ya hekalu kūshisha sukuma.

12Na lūūlū ū Yehoyada ūmfunya ū ng'witūnja wa ntemi, wiza ūntūūlīla ū kū ntwe ī ngikili ya nyatemi; hūna ūng'winha shitabo sh'ilagane, ha numa ūhamuka n'ilaka lya higūlya alībawīla gīkī, hū ng'wene ū ntemi. Hūna ūng'witīīla maguta; a banhū būtūla ng'hūbi kūnū bakūlījaga mhūndū bigwaga ū kūyega; balīhaya, "Kūlaga ūhangame ntemi."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Kūbūlagwa kwa ng'wa Asalia

13Ū Asalia aho wigwa ī yoge ya kūfuma ū kū balang'hani na a banhū, ūja ū kū
hekalu ya ng'wa SEEBA ūko baalī a banhū.

14Kūlola ū mu hekalu ūmona ū ntemi wīmīīlaga bbihī na ng'hīngī gīt'ūmo shalī ī
shīmīle shaho na kale. A basugi ba sī na a bafuuji ba mhembe baalī bihela haho
nang'hw'ū ntemi; pye a banhū ba mu sī baalī bayega no, bakūlījaga mbiilūlū
dūhū. Ī likanza lyenīlo ū Asalia ūtandūla shizwalo shakwe, ūyoganya akūhayaga,
"Wijomboki! Ū wenūbū wijomboki!"

15Hūna ū Yehoyada ūbalagīja abo baalī na lūdīīma lwa kūlang'hana, a bataale ba
mabità ga bashilikale igana igana; ūbawīla, "Ng'wīnjagi hoi mumfunye hanze,
ose ose ūyo alihambe kūnkūbīja mūlagagi." Ū ngabīji ongeja kūhaya, "Yaya ū
kūbūlagīlwa mu hekalu ya ng'wa SEEBA."

16Na lūūlū būndima būmfunya hanze, aho bashika h'ipandī īlo falasa jikingīlīlaga
mu gwalugwa ya h'ikūlū, būmūlaga.

Ntemi kwigasha h'isumbī lya būtemi

17Hūna ū Yehoyada ūbeeja ilagane a ha gatī ya ng'wa SEEBA nū ntemi hamò na
a banhū, gīkī bakūbiza banhū ba ng'wa SEEBA. Ūbeeja n'ilagane a ha gatī ya
ntemi na a banhū.

18Hanuma ya henaho pye a banhū ba sī yenīyo būja ū kū hekalu ya ng'wa Baalī
būūkīkambagūla. Ī myalīlo bīsagambūla nī shiikolile shaho būshibelagūla.
Walīho ngabījibo ng'wa Baalī witanagwa Matani, būmūlaga; būmūlagīla ū kū
būtongi wa myalīlo yenīyo. Hūna ū ngabīji ū Yehoyada ūtūūla balang'hani ba
kwīlang'hana ī hekalu ya ng'wa SEEBA.

19Ūbasola a bataale ba mabità ga bashilikale igana igana, na a Bakalite, na
balang'hani, na a banhū bose a ba sī yenīyo būkūūbīja. Pye a bose mu būsangī
būmò būng'wīnja ū ntemi ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA, būntwala mu numba
y'ikūlū; būkingīlīla kū mita gwa balang'hani. Ī likanza lyenīlo ū ntemi hū ūligasīja
ī lisumba lya būtemi.

20Na lūūlū pye a banhū ba sī yenīyo būyega no; nīyo ū Asalia aho wabūlagwa bo
līlūshū bbihī nī numba y'ikūlū, ū nzengo gūkayega no.

21Ū Yoashi aho alandya kūtema walī na myaka mpungatī.

2 Batemi 12

Yoashi kwībeegeleja hekalu

1Mu ng'waka gwa mpungtī go būtemi bo ng'wa Yehu, Yoashi wandya kūbiza
ntemi, ūsuga ikanza lya myaka makūmi anè alī mu Yelusalemu; ū nina
witanagwa Zibia, muna Beeli-sheba.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Ū Yoashi walī ntūngīlīja ū miso ga ng'wa SEEBA ū mu shikū jose ījo ngabīji Yehoyada wanganikīlaga.

3Kwike a mapandī ga higūlya gatīnjiwe; a banhū baalī bataalī būja koi kūfunya shitambò na kūzuukīja būbbani.

4Hūna ū Yoashi ūbawīla a bagabīji, “Andyagi kūyūjikuminga pyī ī hela ījo jikwenhagwa mu hekalu ya ng'wa SEEBA, jafunyiwa kūbiza shakwinha sheela, ījo banhū bakafunyaga ng'wikanza lya kūbalwa, nī jijo banhū bakafunyaga kūlwa kwisagīja kwa kūlahīla kwabo, nī jijo bakenhaga kūlwa wiyaabī wabo, biza bafunya mu hekalu ya ng'wa SEEBA.

5Ī hela jenījo būlī ngabīji akūyūjanukūla kūfuma ū kūlī nang'hani wa sabo ūyo biideebile, jagūtūmama ū nīmo gwa kwībeegeleja ī hekalu ūmo ībiipile.”

6Alīyo nose ū ntemi Yoashi ūshisha myaka makūmi abīlī n'idatū alīho a ha būtemi, ī hekalu ndūhū nūūlū kūbeegelejiwa.

7Na lūūlū ū ntemi Yoashi ūng'witana ū ngabīji Yehoyada, na a bagabīji a bangī; ūbabūūja, “Nibūlī mutībeejaga ī hekalu ū mu mapandī ayo ībiipile? Hambū hambū oyagi lūūlū ū kūsola ī hela ū kūfuma ū kūbalang'hani ba sabo abo ng'wideebile nabo, jilekagi jigūtūmame ū nīmo gwa kwībeegeleja ī hekalu.”

8A bagabīji būzunya gīkī booyaga ū kūjisola ī hela jenījo ū kūfuma ū kū banhū, na gīkī ū nīmo gwa kwībeegeleja ī hekalu batūgwīta boi hangī.

9Ū ngabīji Yehoyada ūpandīka isandīko lya mbawa, ūlīchibūla ipūndū, hūna ūlītūūla ū mu hekalu, bbihī na ng'walīlo; kū lwandī lwa būlyo ūlū ūlingīla ū mu hekalu. A bagabīji abo balang'hana a ha nyango būyūjitūūla ng'wenūmo pyī ī hela ījo banhū bajeenhaga ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA.

10Būl'ikanza ūlū babona gīkī jakwīla ī hela ū ng'wisandīko, ū ng'wandīki wa ng'wikūlū nū ngabīji ntaale bizaga bajibala ī hela ījo jenhagwa ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA, hūna bajitūūla mu mifuko.

11Ūlū jamanīka ī lisaabu lyaajo, babinhaga a banhū abo baalī batūūlwa kūlwa nguno ya kūgwīmīīla ū nīmo gwa kwībeegeleja ī hekalu ya ng'wa SEEBA. A banhū benabo bajigabanhyaga mu magelè magelè; jimò babalīpaga baselemala na a banhū abo batūmamaga a ha hekalu ya ng'wa SEEBA.

12Jingī babalīpaga bazengi na batūji ba mawe, na kūgūla mbawa na mawe ayo gaalī gabeejiwe ng'hana ng'hana kūlwa kwībeegeleja ī hekalu ya ng'wa SEEBA, na kūbeeja milīmo yangī īyo yalī yigeleelile kūbeejiwa ū mu nīmo gwa hekalu.

13Ī hela jenījo jalī jitatūmamīlagwa kūbeeja shitūmamīlo shose shose sha mu hekalu; gītī masahani ga feza, majimījo ga tala, mabbakuli ga kūseeseebelela, nūūlū mhembe, nūūlū shikolo sha zahabu shingī nasho sha kūtūmamīlwa mu hekalu yang'wa SEEBA.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14A batūmami abo binhagwa ī hela jenījo bajitūmamīlaga mu nīmo gwa kwībeegeleja ī hekalu.

15A binhi bajo ī hela jenījo baalī batī na nguno ya kwikala bakūbabūgīlījaga abo babinhaga gīkī babalīpe a batūmami, nguno bajitūmamīlaga mu būtūngīlīja no no no.

16Alīyo ī hela ījo jaafunyiagwa kūlwa nguno ya shakwinha sha kwihīga, na shakwinha kūlwa nguno ya būhūbi, jalī jitenhagwa ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA, ī jene jalī ja bagabīji.

Yoashi kūng'winha sabo Hazaeli

17Ū mu shikū jenījo ū Hazaeli ntemi wa Alamu ūja Gaasi, kwilwisha būlūgū nago ū nzengo gwenūyo; ūgūdima; hanuma ya henaho wīgalūkīla nī Yelusalemu.

18Alīyo ū Yoashi ū ntemi wa Yuda ūshisola pyī ī shikolo īsho batemi ba Yuda a bataale bakwe, ba Yehoshafati, Yeholamu, Ahazia baalī bashitūūla kūlī SEEBA; nī shisho wei ng'wenekīlī walī washitūūla kūlī SEEBA, nī zahabu ī jose ījo bakapandīka kūfuma mu chumba sha mu hekalu ya ng'wa SEEBA ī sha kūlang'hanīla sabo, nī sha mu numba y'ikūlū; ī shose shenīsho ūntwalīla ū Hazaeli ntemi wa Alamu, hūna wīyīngīla ī Yelusalemu.

19Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Yoashi, nī yose īyo wīyīta yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Yuda.

20Batūmami ba mu selekali yakwe būnīīla gwīnda aho atamanile, būmūlagīla Milo alī mu lūgendo lwa kūja Sila.

21A batūmami ba mu būsugi bokwe abo bakamūlaga baalī ba Yozabadi ng'witūnja o ng'wa Shimeati, na Yehozabadi ng'witūnja o ng'wa Shoa. Aho waacha ūjīkwa hamò na bakūlūgenji bakwe mu nzengo go ng'wa Daūdi. Amazia ng'witūnja wakwe wingīla a ha ng'wanya gwakwe, ūbiza ntemi.

2 Batemi 13

Yehoahazi kūbiza ntemi wa Isilaeli

1Mu ng'waka gwa makūmi abīlī n'idatū go būtemi bo ng'wa Yoashi ng'witūnja o ng'wa Ahazia ntemi wa Yuda, Yehoahazi ng'witūnja o ng'wa Yehu ūbiza ntemi wa Isilaeli mu Samalia, ūsuga ikanza lya myaka ikūmi na mpungatī.

2Nang'hwe akīīta yabūbi ū mu miso ga ng'wa SEEBA, nguno akalondeela būbi bo ng'wa Yeloboamu ng'witūnja o ng'wa Nebati; būbi ūbo walī wabenhelaja Baisilaeli kūshimīzīla mubo; nū Yehoahazi atagalūkile kūlekana nabo.

3Na lūūlū ū būpelanu bo ng'wa SEEBA būbapembekela ikanza ilīhu a Baisilaeli; ūbatūūla ha sīlīlī ya būsugi bo ng'wa Hazaeli ntemi wa Alamu, nū ng'witūnja wakwe ū Beni-hadadi, nang'hwe ūbasuga ū mu shikū jakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Alīyo ū Yehoahazi aho wanomba ū SEEBA kūnchīla shigongo, ū SEEBA nang'hwe ūng'wigwa, nguno akabona ūmo ntemi wa Alamu wabaluhījaga a Baisilaeli.

5Na lūūlū ū SEEBA ūbinha ngunanhi a Baisilaeli, bīnga ū mu būsugwa wa Baalamu. A Baisilaeli bandya kwikala mu kaya jabo hangī gīt'ūmo bikalīlaga kwandya.

6Kwike batagalūkile na kūlekana nabo ū būhūbi wabo, ūbo baalī benhelejiwa na numba ya ng'wa Yeloboamu, ūbo walī wabenheleja Baisilaeli kūwīta. Bakikala bakūwītaga dūhū; nī ng'hīngī ya ng'wa Ashela yalī ītaalī yīmīīlile ū mu Samalia.

7Ū mu shikū jenījo ī libità lya bashilikale ba ng'wa Yehoahazi līkageehiwa no; ūlekeelelwa falasa makūmi atanò na magogoteni ikūmi dūhū, a bashilikale ba kūshimīza bo magūlū a bene shihūmbī ikūmi. A bose pye būkenaagūlwa na ntemi wa Alamu, ūbīīta kūbiza gītī lūbuubu ng'wikanza lya matūla būsīga.

8Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Yehoahazi, īyo wīta nī ya būtindi wakwe, ī yose yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Isilaeli.

9Ū Yehoahazi wifuula na bakūlūgenji bakwe, ūjīkwa mu nzengo gwa Samalia. Ng'witūnja wakwe Yehoashi wingīla a ha ng'wanya gwakwe, ūbiza ntemi.

Yehoashi kūbiza ntemi wa Isilaeli

10Mu ng'waka gwa makūmi adatū na mpungatī go būtemi bo ng'wa Yoashi ng'witūnja o ng'wa Ahazia ntemi wa Yuda, Yehoashi ng'witūnja o ng'wa Yehoahazi ūbiza ntemi wa Isilaeli mu Samalia, ūsuga ikanza lya myaka ikūmi n'ītandatū.

11Nang'hwe wīta yabūbi ū mu miso ga ng'wa SEEBA, nguno atalekanile nū būhūbi bo ng'wa Yeloboamu ū ng'witūnja o ng'wa Nebati; būbi ūbo walī wabenhelaja a Baisilaeli kūwīta; nū wei ongeja ū kūwīta.

12Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Yehoashi, īyo wīta nī ya būtindi wakwe, pyī nī ya būlūgū wakwe ūbo akalwa na Amazia ntemi wa Yuda, ī yose yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Isilaeli.

13Nang'hwe ū Yehoashi wifuula na bakūlūgenji bakwe, ng'witūnja wakwe Yeloboamu wingīla a ha ng'wanya gwakwe, ūbiza ntemi. Ū Yehoashi ūjīkwa mu nzengo gwa Samalia hamò na batemi ba Isilaeli.

Kūcha kwa ng'wa Elisha

14Ū mu shikū jenījo ū Elisha ūsaata būsaatu ūbo nose būkamūlaga. Ū ntemi wa Isilaeli ū Yehoashi ūja kūngīsha; aho washika hoi ūlīla alīhaya, “Baba! Baba! Magogoteni ga Isilaeli, na badamhīji ba falasa ba Isilaeli!”

15Ū Elisha ūng'wīla, “Solaga būta na masonga wenhe aha.” Wīta ng'hana.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16Hūna ū Elisha ūng'wīla ū ntemi wa Isilaeli, “Būdimage mu nkono gwako ū
būta.” Aho wīta gīko, ū Elisha ūgūtūūla ū nkono gwakwe a ha makono ga ntemi.

17Hūna ūng'wīla, “Līlugūlage ī lidilisha īlo līlī kīya lyenīlo.” Ūlīlugūla; hūna ū
Elisha ūng'wīla, “Lasaga;” ūlasa. Hūna ū Elisha ūhaya, “Isonga lya būtindi bo
ng'wa SEEBA, isonga lya būtindi bo ng'wa SEEBA kū Ba-Alamu. Nguno a Ba-
Alamu ūkūjūlwīla nabo Afeki kūshisha ūbakenaagūle gete.”

18Hūna ūng'wīla hangī, “Gasolage a masonga.” Ū ntemi wīta ng'hana. Ū Elisha
ūng'wīla, “Gakiinūjage hasī a masonga genayo.” Ūgakiinūja hasī ng'hangala idatū
ooya.

19Ū munhū o ng'wa Mulungu ūmpelanīla no; ūng'wīla, “Walemūgakiinūja a hasī
ng'hangala itanò nūūlū itandatū, nguno ū mu gīko ni wabaheeba kībi a Ba-
Alamu, nīyo ni wabakenaagūla gete. Alīyo ī haha ūkūbapyena ng'hangala idatū
dūhū.”

20Hanuma ya henaho ū Elisha ūcha, ūjīkwa. Ū mu shikū jenījo, Bamoabu baalī
bamanīīla kwīdumīla ī sī mu shikū ja matūja malaale.

21Lwise lūmò a Baisilaeli banjīkaga munhū, kwitulwa babona ibità lya banishi
baliza kūbadumīla. Ū mimba gwa munhū ng'wenūyo būgūponya mu shigila īsho
walī wajīkīlwa moi Elisha. Ū mimba gwakwe aho gwikuumya na a maguha ga
ng'wa Elisha ūpīmbūka, ūjūdūka wīmīīla na magūlū gakwe.

22Ū ntemi wa Alamu ū Hazaeli walī wabaluhya no a Baisilaeli ū mu shikū pyī ī ja
būsugi bo ng'wa Yehoahazi.

23Alīyo nose ū SEEBA akabachīla shigongo, ūbasaatwa kūlwa ilagane lyakwe na
Abulahamu, Isaka, na Yakobo. Nguno kūshisha ikanza lyenīlo ū SEEBA walī
atatogilwe ū kūbakenaagūla, nūūlū kūbabbalasanya bīnge ū kū būtongi wakwe.

24Na lūūlū ū ntemi wa Alamu ū Hazaeli aho waacha, ng'witūnja wakwe Beni-
hadadi wingīla a ha ng'wanya gwakwe ūbiza ntemi.

25Ū Yehoashi ng'witūnja o ng'wa Yehoahazi ūntaaja ū Beni-hadadi ū ng'witūnja
o ng'wa Hazaeli ī mizengo īyo ise Hazaeli walī wīdima mu būlūgū kūfuma kūlī
ise Yehoahazi. Ū Yehoashi ūshisha kadatū akūmpyenaga ū Beni-hadadi,
wīshosha ī mizengo ya Isilaeli.

2 Batemi 14

Amazia kūbiza ntemi wa Yuda

1Mu ng'waka gwa kabīlī go ng'wa Yehoashi ng'witūnja o ng'wa Yehoahazi ntemi
wa Isilaeli, Amazia ng'witūnja o ng'wa Yoashi ūbiza ntemi wa Yuda.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Aho alandya kūbiza ntemi walī na myaka makūmi abīlī n'ītanò; ūsuga alī mu
Yelusalemu ikanza lya myaka makūmi abīlī na kenda. Ū nina witanagwa
Yehoadini, muna Yelusalemu.

3Ū Amazia akīīta yawiza ū mu miso ga ng'wa SEEBA; kwike atashikile ūmo walī
ū nkūlūgenji wakwe ū Daūdi. Ū mu mihayo yose walondeelaga kashimīzīle ka
ng'wa ise Yoashi.

4Na a mapandī ga higūlya gatīnjiwe; a banhū baalī bataalī būja koi kūfunya
shitambò na kūzuukīja būbbani.

5Ū Amazia aho wabona gīkī wabūdima chiza ū būsugi, ūbabūlaga a batūmami ba
mu būsugi bokwe abo baalī bamūlaga ū ntemi ū ise.

6Alīyo a bitūnja ba babūlagi benabo atababūlagile, nguno h'ūmo handīkīlilwe ū
mu shitabo sha shilagīlo sha ng'wa Musa; ūmo SEEBA alagīlile, "A babyaji yaya
ū kūbūlagwa kūlwa nguno ya būhūbi wa baana babo, na a baana batizūbūlagwa
kūlwa nguno ya būhūbi wa babyaji babo; būlī munhū akūcha kūlwa būhūbi
wakwe wei ng'wenekīlī."

7Ū Amazia hū ng'wene ūyo akabapyena bana Edomu mu sī ya ntubīlo; īyo yalī sī
ya munhu, ūbabūlaga banhū shihūmbī ikūmi ū mubo. Nū nzengo gwa Sela
ūgūdima, ūgūgalūcha ī lina gūbiza Yokiseli, lina īlo na lelo lītaalī līkūtūmamaga.

Amazia kūpyenwa mu būlūgū

8Hanuma ya henaho ū Amazia ūtwala nhūng'wa kūlī ntemi wa Isilaeli ū Yehoashi
ng'witūnja o ng'wa Yehoahazi, ng'witūnja o ng'wa Yehu; ūng'wīla, "Nzūgū
tūpamanye būshū kū būshū ū bebe nū nene."

9Alīyo ū Yehoashi ūnshokeja ū Amazia ū ntemi wa Yuda ūng'wīla, "Kagwaata
kalebe kakigīmba gīmba ng'wipoolu lya Lebanoni, kūtwala mhola kū ntī gwa
manga ū mu Lebanoni ng'wenūmo; kūlagīja kalīhaya, 'Nfunyage ū nshīke wako
atoolwe na ng'witūnja wane!' Alīyo kwimanīla shiinū ya muumo Lebanoni
ng'wenūmo yūbītīla ī mhandī jenījo, yūkapandagīla a kagwaata kenako!

10Gashi īkī wabapyenile bana Edomu hū wītile lūgiili giili. Bebe ni wayegela
būtindi wako dūhū, wikale kū ng'wako kwenūko! Ī gete waseeseelilwe kī, nose
ūlīhaya kwiyenheleja makoye ga kūkūgwisha ū bebe nī Yuda?"

11Alīyo ū Amazia atigwiile, nose ū Yehoashi ū ntemi wa Isilaeli ūbūūka
kūjūndumīla; na ng'hana ū wei nū Amazia ū ntemi wa Yuda būpamanya būshū
kū būshū balī Beti-shemeshi mu sī ya Yuda.

12Ī Yuda yūpyenwa kībi no na a Baisilaeli, būlī munhū ūpeela ashokile kū
ng'wakwe.

13Aho balī ū mu būlūgū wa Beti-shemeshi wenūbo, ū Yehoashi ū ntemi wa Isilaeli
ūndima ū Amazia ū ntemi wa Yuda, ū ng'witūnja o ng'wa Yoashi, ng'witūnja o

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ng'wa Ahazia. Hanuma ū Yehoashi ūja ī Yelusalemu ūūkīgwisha ī ndugu ya Yelusalemu kwandīja kū mita gwa Efulaimu kūja kū Mita gwa Kuluba, ibbala lya būlīhu wa fuuti magana atandatū.

14Ī zahabu nī feza ūjisola, pyī nī shikolo ī shingī īsho akapandīka kūfuma mu hekalu ya ng'wa SEEBA, nū kūfuma ū mu mabīkīlo ga sabo ga mu numba y'ikūlū. Ūdima na banhū ūbajana aho alīshoka Samalia.

Kūcha kwa ng'wa Yehoashi na Amazia

15Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Yehoashi, īyo wīta nī ya būtindi wakwe, pyī nī ya būlūgū wakwe ūbo akalwa na Amazia ntemi wa Yuda, ī yose yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Isilaeli.

16Ū Yehoashi wifuula na bakūlūgenji bakwe, ūjīkwa mu nzengo gwa Samalia, hamò na batemi ba Isilaeli. Ng'witūnja wakwe Yeloboamu wingīla a ha ng'wanya gwakwe, ūbiza ntemi.

17Kwike ū Amazia, ū ng'witūnja o ng'wa Yoashi, ū ntemi wa Yuda, akikala alīho mpanga kūshisha ikanza lya myaka ikūmi n'ītanò, a ha numa ya kūcha kwa ng'wa Yehoashi ū ng'witūnja o ng'wa Yehoahazi ū ntemi wa Isilaeli.

18Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Amazia yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Yuda.

19A bana Yelusalemu būnīīla gwīnda ya kūhaya kūmūlaga, aho wadeeba ūtoloka ūpeelela Lakishi, alīyo būtūma banhū būnkūūbīja ī Lakishi būūkamūlaga.

20Hūna wenhwa ha falasa wiza ūjīkwa mu Yelusalemu hamò na bakūlūgenji bakwe mu nzengo go ng'wa Daūdi.

21Hanuma a banhū ba Yuda a bose būnsola ng'witūnja wakwe Azalia, būntemya a ha ng'wanya gwa ng'wa ise ū Amazia; walī na myaka ikūmi n'ītandatū.

22Aho wifuula ū Amazia hamò na bakūlūgenji bakwe, ū Azalia ūgūshosha ū nzengo gwa Elasi mu būsugi wa Yuda, nīyo ūgūzenga būpya.

Yeloboamu wa kabīlī, kūtema Isilaeli

23Mu ng'waka gw'ikūmi n'īnè go ng'wa Amazia ng'witūnja o ng'wa Yoashi ntemi wa Yuda, Yeloboamu ng'witūnja o ng'wa Yehoashi ūbiza ntemi wa Isilaeli mu Samalia; ūsuga ikanza lya myaka makūmi anè na gūmò.

24Nang'hwe wīta yabūbi ū mu miso ga ng'wa SEEBA, atalekanile nū būhūbi bo ng'wa Yeloboamu ū ng'witūnja o ng'wa Nebati, ūbo walī wabenheleja a Baisilaeli kūhūba.

25Hū ng'wene ūyo akalūshosha ū lūbīmbī lwa sī ya Isilaeli kūfuma Lebo lūūkashika kū nyanza ya Alaba, kūlenganīla na mhayo go ng'wa SEEBA, ū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Mulungu wa Isilaeli; ūmo walī wayombela mu nzīla ya ntūmami wakwe Yona ng'witūnja o ng'wa Amitai, ūyo walī ng'hangi wa Gaasi-hefa.

26Ū SEEBA akabūbona ū būbi wa būluhi ūmo būlī munhū waluhīlaga ū mu Baisilaeli, abize nsese nūūlū alī mu wiyaabī; walī atīho ose ose ū wa kūbagunanha.

27Na lūūlū īkī ū SEEBA walī atahayile gīkī akūlīpyagūla līshile ho gete ī lina lya Baisilaeli ū mu sī, akabapīja mu nzīla ya nkono go ng'wa Yeloboamu ng'witūnja o ng'wa Yehoashi.

28Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Yeloboamu yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Isilaeli; pyī īyo wīta nī ya būtindi wa mabità gakwe mu būlūgū, nū mumo akīshokeja mu sī ya Isilseli mizengo ya Damasiko na Hamasi īyo yalī ya Yuda.

29Nang'hwe ū Yeloboamu wifuula na bakūlūgenji bakwe, a batemi ba Isilaeli; ng'witūnja wakwe Zekalia ūbiza ntemi a ha ng'wanya gwakwe.

2 Batemi 15

Azalia kūbiza ntemi wa Yuda

1Mu ng'waka gwa makūmi abīlī na mpungatī aho Yeloboamu alī ntemi wa Isilaeli, ū Azalia ū ng'witūnja o ng'wa Amazia ūbiza ntemi wa Yuda.

2Aho alandya kūtema walī na myaka ikūmi n'ītandatū; ūsuga ikanza lya myaka makūmi atanò n'ībīlī alī mu Yelusalemu. Ū nina walī muna Yelusalemu, ī lina witanagwa Yekolia.

3Ū Azalia akīita yawiza ū mu miso ga ng'wa SEEBA, kūlenganīla nū mumo walī wītīla ise Amazia.

4Kwike a mapandī ga higūlya gatīnjiwe; a banhū baalī bataalī būja koi kūfunya shitambò na kūzuukīja būbbani.

5Ū SEEBA ūngwisīja makoye ga būsaatu wa mbiji, ūkomanyiwa ūtūūlwa mu numba yakwe ya heeke; wikala ng'wenūmo kūshisha lūshikū lwa kūcha kwakwe. Ng'witūnja wakwe Yosamu hū ng'wene ūbiza ntaale wa mihayo ya ng'wkūlū, nī sī hū ūbiza nsugi wayo.

6Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Azalia yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Yuda; ī yose īyo wīta.

7Ū Azalia wifuula na bakūlūgenji bakwe, ūjīkwa bbihī nabo ū mu nzengo go ng'wa Daūdi. Ng'witūnja wakwe Yosamu ūbiza ntemi a ha ng'wanya gwakwe.

Zekalia kūbiza ntemi wa Isilaeli

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Mu ng'waka gwa makūmi adatū n'īnaane aho Azalia alī ntemi wa Yuda, Zekalia ng'witūnja o ng'wa Yeloboamu ūbiza ntemi wa Isilaeli mu Samalia; ūsuga ikanza lya myeji ītandatū.

9Nang'hwe wīta yabūbi ū mu miso ga ng'wa SEEBA, gīt'ūmo ise walī wītīla. Atalekanile nū būhūbi bo ng'wa Yeloboamu ū ng'witūnja o ng'wa Nebati, ūbo walī wabenheleja a Baisilaeli kūhūba.

10Shalumu ūng'wijomboka, ūng'wibanga ūmūlaga kū būtongi wa banhū, hūna wingīla wei a ha būtemi a ha ng'wanya gwakwe.

11Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Zekalia yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Isilaeli.

12Na lūūlū gūshikīīla ū mhayo go ng'wa SEEBA ūyo walī wawīlwa Yehu, "Ī numba yako īkwikala a h'isumbī lya būtemi wa Isilaeli kūshisha shibyalīlwe sha kanè."

Shalumu kūbiza ntemi wa Isilaeli

13Mu ng'waka gwa makūmi adatū na kenda aho Uzia alī ntemi wa Yuda, Shalumu ng'witūnja o ng'wa Yabeshi ūbiza ntemi wa Isilaeli; ūsuga ikanza lya ng'weji gūmò alī mu Samalia.

14Hūna Menahemu ng'witūnja o ng'wa Gadi ūfuma Tiliza, ūja ī Samalia kūndumīla ū Shalumu, ū ng'witūnja o ng'wa Yabeshi; ūmūlaga hūna ūbūsola wei ū būtemi a ha ng'wanya gwakwe.

15Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Shalumu, pyī nī ya wijomboki wakwe, yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Isilaeli.

16Ī likanza lyenīlo ū Menahemu wandya kwīkenaagūla ī mizengo, kwandīja Tiliza; hūna ūbasanga na a bikaji ba Tifusa na a ba mu bbihī bbihī nago ū nzengo gwenūyo, nguno bakabūlema ū būsugi wakwe. Ū nzengo gwa Tifusa ūgūkenaagūla kībi no, na a bakīma abo balī nda ūyūbatuumūla ī nda.

Menahemu kwīsuga Isilaeli

17Mu ng'waka gwa makūmi adatū na kenda aho Azalia alī ntemi wa Yuda, Menahemu ng'witūnja o ng'wa Gadi ūbiza ntemi wa Isilaeli mu Samalia; ūsuga ikanza lya myaka ikūmi.

18Wīta yabūbi ū mu miso ga ng'wa SEEBA. Ū mu shikū jose ja būsugi wakwe atagalūkile gīkī alekane nū būhūbi bo ng'wa Yeloboamu ng'witūnja o ng'wa Nebati, ūbo walī wabenheleja a Baisilaeli kūhūba.

19Kwimanīla Puli ntemi wa Ashulu, wingīla ū mu sī yenīyo kwilwisha nayo; ū Menahemu ūng'winha tani makūmi adatū na mpungatī ja feza, gīkī aneke a ha būtemi, na hangī angunanhe ongeje kwikala ho a ha būtemi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Ū Menahemu ūbatobisha bo nguzu a banhū ba mu sī yakwe ī feza jenījo. Būlī nsabi ūyo walīmo ū mu sī ūsooga shekeeli makūmi atanò ja feza, kūlwa kwinhwa ntemi wa Ashulu. Na lūūlū ū ntemi wa Ashulu wīnga, atikalile mo ū mu sī yenīyo hangī.

21Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Menahemu, nī yīyo wīta; yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Isilaeli.

22Ū Menahemu wifuula na bakūlūgenji bakwe, ng'witūnja wakwe Pekahia ūbiza ntemi a ha ng'wanya gwakwe.

Pekahia kūbiza ntemi wa Isilaeli

23Mu ng'waka gwa makūmi atanò aho Azalia alī ntemi wa Yuda, Pekahia ng'witūnja o ng'wa Menahemu ūbiza ntemi wa Isilaeli mu Samalia; ūsuga ikanza lya myaka ībīlī.

24Ū Pekahia akīīta yabūbi ū mu miso ga ng'wa SEEBA. Atagalūkile gīkī alekane nū būhūbi bo ng'wa Yeloboamu ng'witūnja o ng'wa Nebati, ūbo walī wabenheleja a Baisilaeli kūhūba.

25Ūmò wa batūmami ba mu būsugi bokwe lina lyakwe Peka, ng'witūnja o ng'wa Lemalia, ūng'wijomboka. Ūsola banhū makūmi atanò kūfuma Gileadi ūja nabo ī Samalia ūūkingīla ū munumba y'ikūlū ūnsanga ū Pekahia alī mu chumba sha kūpīlīla ūmūlagīla ng'wenūmo, hamò na Aligobi, na Alie. Na lūūlū ū Peka ūbiza wamūlaga ū Pekahia, ūbiza wei ū ntemi a ha ng'wanya gwakwe.

26Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Pekahia, nī yose īyo wīyīta; yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Isilaeli.

Peka kūbiza ntemi wa Isilaeli

27Mu ng'waka gwa makūmi atanò na ībīlī aho Azalia alī ntemi wa Yuda, Peka ng'witūnja o ng'wa Lemalia ūbiza ntemi wa Isilaeli mu Samalia; ūsuga ikanza lya myaka makūmi abīlī.

28Nang'hwe wīta yabūbi ū mu miso ga ng'wa SEEBA. Atagalūkile gīkī alekane nū būhūbi bo ng'wa Yeloboamu ng'witūnja o ng'wa Nebati, ūbo walī wabenheleja a Baisilaeli kūhūba.

29Ū mu shikū jakwe ū ntemi Peka wa Isilaeli, wiza ntemi Tigilasi-pilesa wa Ashulu ūbadumīla ūdima mizengo ya, Ijoni, Abeli-beti-maaka, Yanoa, Kadeeshi, na Hazooli, nī Gileadi wīsola pyī nī Galilaya; nīyo pyī ī sī ya Nafutali, a banhū ba mu mapandī genayo ūbasaamīja Ashulu.

30Ū mu shikū jenījo Hoshea ng'witūnja o ng'wa Ela ūng'wijomboka ū Peka ū ng'witūnja o ng'wa Lemalia. Ūntūla ūmūlaga, hūna ūbūsola wei ū būtemi; gwalī ng'waka gwa makūmi abīlī gwa būsugi wa ntemi Yotamu wa Yuda, ū ng'witūnja o ng'wa Uzia.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

31Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Peka, nī yose īyo wīta;
yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Isilaeli.

Yotamu ntemi wa Yuda

32Mu ng'waka gwa kabīlī aho Peka ng'witūnja o ng'wa Lemalia alī ntemi wa
Isilaeli, Yotamu ū ng'witūnja o ng'wa Uzia ūbiza ntemi wa Yuda.

33Aho alandya kūbiza ntemi walī na myaka makūmi abīlī n'ītanò; ūsuga ikanza
lya myaka ikūmi n'ītandatū alī mu Yelusalemu. Ū nina witanagwa Yelusha,
nshīke o ng'wa Sadoki.

34Ū Yotamu akīīta yawiza ū mu miso ga ng'wa SEEBA, kūlenganīla nū mumo walī
wītīla ise Uzia.

35Kwike a mapandī ga higūlya gatīnjiwe; a banhū baalī bataalī būja koi kūfunya
shitambò na kūzuukīja būbbani. Ū Yotamu akagūbeegeleja ū mita gwa kū lwandī
lwa kwigūlya lwa hekalu ya ng'wa SEEBA.

36Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Yotamu, pyī īyo wīta;
yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Yuda.

37(Ū mu shikū jenījo ū SEEBA wandya kūntūma ntemi Lezini wa Alamu na Peka
ng'witūnja o ng'wa Lemalia kūja kwīdumīla ī Yuda.)

38Ū Yotamu nang'hwe wifuula na bakūlūgenji bakwe, ūjīkwa hamò nabo mu
nzengo go ng'wa Daūdi nkūlūgenji wakwe. Ng'witūnja wakwe Ahazi ūbiza ntemi
a ha ng'wanya gwakwe.

2 Batemi 16

Ahazi kūbiza ntemi wa Yuda

1Mu ng'waka gw'ikūmi na mpungatī aho Peka ng'witūnja o ng'wa Lemalia alī
ntemi wa Isilaeli, Ahazi ng'witūnja o ng'wa Yotamu ūbiza ntemi wa Yuda.

2Ū Ahazi walī na myaka makūmi abīlī aho alandya kūbiza ntemi; ūtema ikanza
lya myaka ikūmi n'ītandatū alī mu Yelusalemu. Ū wei atītile yawiza ū mu miso
ga ng'wa SEEBA Mulungu wakwe, gīt'ūmo walī wītīla nkūlūgenji wakwe Daūdi.

3Washimīzīlaga mu nzīla ja batemi ba Isilaeli; nose ūūkabīta na kūpemba
ng'witūnja wakwe mu moto, kūlwa kūlondeela nhūngwa ja mahanga ayo SEEBA
walī wagapeeja gīkī gabīngīle a Baisilaeli.

4Wafunyaga shitambò na kūzuukīja būbbani kū mapandī ga higūlya, kū ngūlū,
na mu mbeho ja mitī ya madūūtū manīlīzu.

5Hūna Lezini ntemi wa Alamu na Peka ntemi wa Isilaeli, būnsanga ū Ahazi kwiza
kwīdumīla ī Yelusalemu, būmpīndīlīja na mabità gabo; kwike būlemeelwa ū
kūng'heeba.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Ū mu shikū jenījo ū Lezini ū ntemi wa Alamu ūgūshosha mu būsugi wa Alamu
ū nzengo gwa Elasi, ūbapeeja a banhū ba Yuda abo bikalaga moi. Baedomu
būsaamīla ī Elasi, na kūshisha lelo īyī balī bikaji ba ng'wenūmo.

7Ū Ahazi ūtūma banhū kūlī Tigilasi-pilesa, kūjūng'wīla, "Ū nene nalī ntūmami
wako, na nalī ng'witūnja wako. Nangūhīlage wize ūnigune ū mu makono ga
ntemi wa Alamu nū wa Isilaaeli, nguno banūbūkīlile."

8Ū Ahazi ūjisola ī feza nī zahabu ījo jikilonga ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA, nū
mu mabīkīlo ga sabo ga ng'wikūlū, ī shose shenīsho ūntwalīla inong'ho ū ntemi
wa Ashulu.

9Ū ntemi wa Ashulu ūzunya ū kūngunanha ū Ahazi; ūtwala mabità gakwe
Damasiko kūgūdumīla ū nzengo gwenūyo, kūshisha ūgūdima. A bikaji ba
ng'wene ūbasaamīja Kili, ū Lezini ūmūlaga.

10Hanuma ya makanza ū Ahazi ūja ī Damasiko kwibona nū Tigilasi-pilesa ū
ntemi wa Ashulu; aho alī Damasiko ūbona koi ng'walīlo; ūntwalīla ū ngabīji Ulia
shiikolanīgījo shago ū ng'walīlo gwenūyo, kūng'olekeja ūmo gūlī.

11Na lūūlū ū ngabīji Ulia ūbeeja ng'walīlo gwa kūbiza gīt'ūmo shalī ī
shiikolanīgījo īsho ntemi Ahazi akantūmīla kūfuma Damasiko; ūgūmala aho
ataalī kūshoka ū ntemi.

12Ū ntemi aho washoka kūfuma ī Damasiko ūshikīla kūgūlola ū ng'walīlo
gwenūyo, wegeela ūfunya shakwinha a higūlya yago.

13Ūfunya hoi ī shitambò shakwe sha kūpemvwa, nī sha būsu, wita hoi na
shakwinha sha kūng'wiwa; na a mininga ga shakwinha shakwe sha būsangī
ūgaseeseebela a ha ng'walīlo gwenūyo.

14Ū ng'walīlo gwa shaba ūyo gwalī gwīmīīlile kū būtongi bo ng'wa SEEBA
ūgwīnja ū kū būtongi wa hekalu, ūgūsaamya aho gwalī, a ha gatī gatī ya hekalu
nū ng'walīlo gwakwe; ūgūtūūla kū sukuma ya ng'walīlo gwakwe ū mpya.

15Hanuma ya henaho ū ntemi Ahazi ūnagīj'ū ngabīji Ulia ūhaya, "Ī shitambò sha
kūpemvwa ī sha dilū, nī shakwinha sha būsu ī sha mhīndī, bizagūshifunya a ha
ng'walīlo ū mpya; pyī nī shitambò sha kūpemvwa ī sha ntemi, nī shakwinha
shakwe ī sha būsu, nī shitambò sha kūpemvwa ī sha banhū bose ū mu sī īyī, nī
shakwinha shabo sha būsu, nī shakwinha shabo ī sha kūng'wiwa. A mininga ga
shitambò sha kūpemvwa na a ga shitambò; a gose ūkūyūgaseeseebela a ha
ng'walīlo gwenūyo. Ū ng'walīlo gwa shaba nakūyūgūtūmamīla nene kūlwa
kūbūūja mbika ja kajīle."

16Ū ngabīji Ulia wīta gīt'ūmo akalagīīlīlwa na ntemi Ahazi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Ū ntemi Ahazi ūshīnja ī shipande sha chūma īsho shalī shibbadanīkīgije kūlwa kūdimīīla madandali, nī shiseme īsho shalī a ha makīndīkīlo. Nī nyanza wīyīnja a ha migongo ya nzagamba ja shaba, aho yalī ītūūlile; wītūūla h'ikīndīkīlo ly'iwe.

18Shalīho na chumba sha kwifuulīla shalī shizengilwe haho nī hekalu hūna shūbimvwa chiza chiza, nasho ūshīnja; walīho na būbītīlo wa ntemi ajile na kūfuma mu hekalu, nū wene ūwīnja ī hanze ya hekalu ya ng'wa SEEBA; ī yose yenīyī akīyīta kūlwa nguno ya ntemi wa Ashulu.

19Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Ahazi yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Yuda; ī yose īyo wīyīta.

20Ū Ahazi wifuula na bakūlūgenji bakwe, ūjīkwa hamò nabo mu nzengo go ng'wa Daūdi. Ng'witūnja wakwe Hezekia ūbiza ntemi a ha ng'wanya gwakwe.

2 Batemi 17

Hoshea ntemi wa Isilaeli wa kūmalīja

1Mu ng'waka gw'ikūmi na ībīlī aho Ahazi alī ntemi wa Yuda, Hoshea ng'witūnja o ng'wa Ela ūbiza ntemi wa Isilaeli mu Samalia, ūsuga ikanza lya myaka kenda.

2Nang'hwe akīīta yabūbi ū mu miso ga ng'wa SEEBA; kwike ītī gīt'ūmo baalī bīītīla a batemi ba Isilaeli abo baalī batongi bakwe.

3Hūna ū mu shikū jenījo ntemi Shalimanesa wa Ashulu wiza kūndumīla ū Hoshea; nguno ū Hoshea walī ha sīlīlī ya būsugi bo ng'wa Shalimanesa, na watobaga goodi būlī ng'waka.

4Alīyo kwimanīla ū ntemi wa Ashulu wabona gīkī ū Hoshea wagalūkile; nguno akatūma banhū kūja kūlī ntemi So wa Misili, na goodi watwalaga būlī ng'waka ū kūlī ntemi wa Ashulu, nī yene ooya ū kūng'winha, ūmo wītīlaga nakale. Na lūūlū ū Shalimanesa ūndima ū Hoshea ūmponya mu jeela.

5Hūna ū ntemi wa Ashulu wīdumīla ī sī ya Isilaeli pyī ī yose; ū nzengo gwa Samalia ūgūpīndīlīja ikanza lya myaka idatū na mabità ga bashilikale.

6Mu ng'waka gwa kenda go ng'wa Hoshea aho alī ntemi, ū ntemi wa Ashulu ūgūdima ū nzengo gwa Samalia, ūbasaamīja Ashulu a Baisilaeli, ūūkabatūūla Hala na Gozani bbihī na mongo gwa Haboli, bangī mu mizengo ya kū sī ya Bamede.

Isilaeli kūsaamiwa nguno ya būhūbi

7Ī yose yenīyī īkabilongela a Baisilaeli kūlwa nguno ya būhūbi wabo kūlī SEEBA Mulungu wabo, ūyo walī wabafunya mu sī ya Misili, ūbīnja ha sīlīlī ya būsugi bo ng'wa Falao ū ntemi wa Misili; bandya kūlamya bamulungu bangī,

8na kūlondeela nhūngwa ja mahanga ayo SEEBA walī wagapeeja gīkī gabīngīle, na kūshimīzīla mu shīmīle īsho batemi ba Isilaeli bakashingīja ū mu sī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9A Baisilaeli būyūbeeja mu mbisīla mihayo yabūbi īyo yalī ītanyejaga ū SEEBA Mulungu wabo. Bizengela mapandī ga higūlya hose hose ū mu mizengo yabo, ībize īpīndīlījiwe ndugu nūūlū yaya; pye a hose, nose būyūzenga na kwigūlya ya numba ndīhu ja balang'hani.

10Būtūūla mawe ga kūlamiwa, na ng'hīngī ja Maashela hose pye ū kwigūlya ya ngūlū, nū mu mbeho ja mitī ya madūūtū manīlīzu.

11Būyūzuukīja būbbani būlī heene a h'ipandī lya higūlya, gīt'ūmo gīītīlaga a mahanga ayo SEEBA walī wagapeeja gabīngīle a boi. Ī mihayo īyo bīītaga yalī yabūbi no, ya kūmpelanya ū SEEBA.

12Būyūlamya shiikolile nūūlū īkī ū SEEBA walī wabawīla, “A bing'we yaya ū kwīta ī yenīyī.”

13Ū SEEBA wabahūgūlaga būlī makanza a Baisilaeli na a banhū ba Yuda mu nzīla ya bahangi bakwe na baboni abo wabatūmīlaga; wabawīlaga, “Galūkagi mujileke ī nzīla jiing'we ī jabūbi; shimīzīlagi mu kahelele na malange gane, kūlenganīla nī shilagīlo ī shose īsho naabalagīla bakūlūgenji bing'we kūshidima, nī mihayo īyo nang'wenhela mu nzīla ya batūmami bane a bahangi.”

14Alīyo batazunije ū kwigwa; nīyo baalī na mitwe midiimu gīt'ūmo baalī a bakūlūgenji babo, abo baalī batansanije ū SEEBA Mulungu wabo.

15Būgalema a malange gakwe, nī lilagane īlo walī walagana na bakūlūgenji babo, pyī nū ū būhūgūji ūbo walī wabinha. Būbiza balondeeji ba shiikolile īsho shilī shikolo shitī na ngofyoolo, nabo būbiza batī na ngofyoolo. Būyūlondeela nhūngwa ja mahanga ayo gaalī gabapīndīlīgije, nūūlū īkī ū SEEBA walī wabakomeleja ūbawīla, “Yaya a bing'we ū kwīta ūmo bakīītīlaga a benabo.” Īyo walī wabalemeja ū SEEBA kwīyīta hū būbiza bīīti bayo.

16Būshīība pye gete ī shilagīlo sha ng'wa SEEBA Mulungu wabo, bibeegeja shiikolile shibīlī sha kūsula, sha kūbiza gītī ndama; na ng'hīngī ya ng'wa Ashela. Būyūgiinamīla mabità ga sonda ja ng'wigūlū, na lī Baalī būyūlīlamya.

17Kūshisha būyūbapemba mu moto na baana babo bagosha na bakīma, kūlwa kūbafunya shitambò. Būbiza bīīti ba mihayo ya būlogi, na kūshimīzīla mu nhūngwa ja būchūja; bijinja boi benekīlī mu kwīta mihayo yabūbi ū miso ga ng'wa SEEBA; būnsaayīcha no.

18Kūlwa yose yenīyo ū SEEBA ūbapelanīla no a Baisilaeli, kūshisha ūbaponya bīnga ū kū būtongi bokwe. Lūlekeelwa lūganda lwa ng'wa Yuda dūhū.

19Alīyo na a banhū ba lūganda lwa ng'wa Yuda batashidiimile ī shilagīlo sha ng'wa SEEBA Mulungu wabo. Nabo būyūshimīzīla ū mu shītīle īsho Baisilaeli bakashingīja ū mu sī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Na lūūlū ū SEEBA ūbalema a banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa Isilaeli a bose;
ūbalūhya na kūbatūūla mu makono ga biboneeji, būyūbasoja ī shikolo; kūshisha
lyūshika ikanza lya kūbaponya gete na kwīnga ū kū būtongi wakwe.

21Ū SEEBA aho wabalekanya a Baisilaeli, ūbīnja ū mu numba ya ng'wa Daūdi,
būntūūla Yeloboamu ng'witūnja o ng'wa Nebati kūbiza ntemi wabo. Ū
Yeloboamu ūbahūmbūla a Baisilaeli, ūbīnja ū mu nzīla ya kūnondeela SEEBA;
ūbenheleja kūgwa mu būhūbi būtaale no.

22A Baisilaeli būdimana nabo ū būhūbi ūbo akabalanga kwīta ū Yeloboamu;
batagalūkile gīkī babūleke.

23Nose ū SEEBA ūbīnja ū kū būtongi bokwe, gīt'ūmo walī wabahūgūlīla mu nzīla
ya batūmami bakwe a bahangi a bose. Na lūūlū a Baisilaeli būbiza bīnjiwa ū mu
sī yabo būsaamījiwa Ashulu, h'ūko balī nī lelo yīnīyī.

Samalia kwenhelwa banhū bangī

24Ū ntemi wa Ashulu wenha banhū bangī kūfuma sī ja Kusa, Ava, Hamasi,
Shefavaimu; wiza ūbatūūla ū mu mizengo ya Samalia a ha ng'wanya gwa
Baisilaeli. Bīdima ī Samalia yūbiza yabo, būzenga ū mu mizengo yamo.

25Aho balandya ū kwikala moi, baalī batī na logohano ū kūlī SEEBA, na lūūlū
ūbatūmīla shimba jūyūbabūlaga bamò babo.

26Ū ntemi wa Ashulu ūwīlwa, “A banhū abo wabasaamije ūbatwala kū mizengo
ya Samalia batagamanile a majīle ga ng'wa mulungu wa sī yenīyo. Na lūūlū
wabatūmīlile shimba jilīyūbabūlaga, nguno batagamanile gete a majīle gakwe.”

27Hūna ū ntemi wa Ashulu ūlagīja ūhaya, “Twalagi koi ūmò wa bagabīji abo
ng'wabasaamije kūfuma ī Samalia, aje akikale kwenūko, ayūbalanga a banhū a
majīle ga ng'wa mulungu wa kwenūko.”

28Na ng'hana ūmò wa bagabīji abo baalī bading'wa būsaamiwa kūfuma ī Samalia,
wiza kwikala Beeseli; ūbalanga ī mbika ya koolecha logohano ū kūlī SEEBA.

Kūnamya SEEBA hamò na shiikolile

29Alīyo nahene būl'ihanga lya banhū ū kū mizengo īyo baalī batūūlwa kwikala,
baalī bibeegeja bamulungu; a bamulungu benabo būbatūūla ū mu maduku ayo
baalī bagabeeja a Baisilseli ū mu mapandī ga higūlya.

30A bana Babuloni būbeeja mulungu wabo Sukoti-benoti, a bana Kuti būbeeja
Neliga, a banhū ba Hamasi būbeeja Ashima.

31A bana Ava būbeeja Nibuhazi na Talitaki, a bana Shefavaimu būyūbapemba mu
moto a baana babo balībafunīja shitambò bamulungu babo ba Adulameleki na
Anameleki, a bamulungu ba mu sī ya Shefavaimu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

32A hene banamyaga ū SEEBA, alīyo hangī bisolelaga na banhū ba būlī mbika
kūlwa kūbeeja myanya ya būgabīji ū mu maduku ayo gaalī kū mapandī ga
higūlya.

33Ū SEEBA banamyaga, alīyo na a bamulungu babo babalamyaga kūlenganīla nī
shīmīle sha kū mahanga ga kūko baalī bīnjiwa.

34Kūshisha nī lelo īyī bataalī bashidaamīīlile ī shītīle shabo ī sha kale. Balemile ū
kūnamya ū SEEBA, nūūlū ū kūdimana na a malange gakwe na a katongeelele
kakwe, pyī nī shilagīlo shakwe na a kahelele ako walī wabinha a banhū ba
shibyalīlwe sha ng'wa Yakobo, ūyo akang'winha lina lya Isilaeli.

35Ū SEEBA aho alībeeja ilagane nabo a Baisilaeli walī wabakomeleja ūbawīla, "A
bing'we yaya ū kūlamya bamulungu bangī, nūūlū kwinama kū būtongi wabo,
yaya kūbatūmamīla, nūūlū kūbafunīja shitambò.

36Alīyo ū SEEBA ūyo akagoloola nkono ūng'wīnja mu sī ya Misili na būdūla
būtaale, ū ng'wenūyo h'ūyo shiigelelile munamye na kūntūmamīla, nū
kūmfunīja ī shitambò.

37Ilang'hanagi gete, būlī makanza mushimīzīle ū mihayo īyo wang'wandīkīla, ū
mu malange gakwe na a katongeelele kakwe, nī shilagīlo shakwe, na a kahelele
kakwe. Yaya ū kūlamya bamulungu bangī.

38Mutizūlyība ī lilagane īlo nabeegije ning'hwe, mutizūgema kūlamya
bamulungu bangī.

39Alīyo a bing'we shing'wigelelile kūnamya SEEBA Mulungu wing'we dūhū; ū
ng'wenūyo hū ng'wene akūmupīja ū mu makono ga banishi bing'we."

40Alīyo naheene batigwiile nūūlū hado, bakikala mo dūhū ū mu nhūngwa jabo ja
shikū jose.

41Na lūūlū a banhū benaba nūūlū īkī banamyaga ū SEEBA, alīyo nī shiikolile
shabo bashilamyaga. Kūshisha lelo īy'a baana babo na a bizūkūlū babo bataalī
bakwītaga gīt'ūmo bīītīlaga a bakūlūgenji babo.

2 Batemi 18

Hezekia kūbiza ntemi wa Yuda

1Mu ng'waka gwa kadatū aho Hoshea ng'witūnja o ng'wa Ela alī ntemi wa Isilaeli,
Hezekia ng'witūnja o ng'wa Ahazi ūbiza ntemi wa Yuda.

2Aho alandya kūtema walī na myaka makūmi abīlī n'ītanò, ūsuga ikanza lya
myaka makūmi abīlī na kenda alī mu Yelusalemu. Ū nina witanagwa ī lina lyakwe
Abiya nshīke o ng'wa Zekalia.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Ū Hezekia akīīta yawiza ū mu miso ga ng'wa SEEBA, gīt'ūmo nkūlūgenji wakwe Daūdi walī wītīla.

4A mapandī ga higūlya ūgīnja, na a mawe ga kūlamiwa ūgabelagūla, nī ng'hīngī ja Maashela ūjibbutagūla. Ī nzoka īyo yalī yabeejiwa na Musa yalī ītaalī īlīho kūshisha ikanza lyenīlo, nīyo a Baisilaeli baalī bandya na kūyūzuukīja būbbani kūlwa nguno yayo; ū Hezekia wībelagūla. (Īkitanwa lina lya Nehushitani.)

5Ū Hezekia walī ansanije no ū SEEBA Mulungu wa Isilaeli; ū mu batemi ba Yuda a bose, abo baalī bantanga na a babo baalī kū numa yakwe, walī atīho wa kūlenganījiwa nang'hwe.

6Wanondeelaga ū SEEBA mu būshikanu, atagemile kūlekana nang'hwe nūūlū hado, walī ashidiimile chiza ī shilagīlo īsho SEEBA walī wang'winha Musa.

7Na lūūlū ū SEEBA walī hamò nang'hwe, mu yose īyo wīyītaga wapandīkaga būtindi; kūshisha akadūla na kūngomela ntemi wa Ashulu, ūlema ū kūntūmamīla.

8A Bafilisiti akabapyena hose hose ūko balī; kwandīja ū mu numba jabo ja balang'hani ī ndīhu, nū mu mizengo īyo īpīndīlījiwe ndugu, nū mu mizengo yabo ī yīngī ī yose kūshisha Gaza.

Baisilaeli kūsaamiwa kūtwalwa Ashulu

9Ū mu ng'waka gwa kanè aho Hezekia alī ntemi, ūyo gwalī gwa mpungatī go ng'wa Hoshea ng'witūnja o ng'wa Ela kūbiza ntemi wa Isilaeli, ū ntemi Shalimanesa wa Ashulu ūgūdumīla ū nzengo gwa Samalia, ūgūpīndīlīja mabità gakwe ga bashilikale.

10Aho yabīta myaka idatū, a Baashulu būgūdima ū nzengo gwenūyo. Na lūūlū ī Samalia yūding'wa mu ng'waka gwa katandatū go ng'wa Hezekia; ūyo gwalī gwa kenda go ng'wa Hoshea ntemi wa Isilaeli.

11Ū ntemi wa Ashulu ūbasaamya a Baisilaeli, ūbatwala Ashulu; ūūkabatūūla Hala na Gozani, bbihī na mongo gwa Haboli, bangī mu mizengo ya kū sī ya Bamede.

12Ū gwenūyū gūkabilongela nguno baalī baalema ū kūng'wigwa ū SEEBA Mulungu wabo; ī lilagane lyakwe baalī balīkenaagūla, nī yose īyo Musa ntūmami o ng'wa SEEBA, walī wabalagīla kwīyīta. Baalī batashidīlīlaga ī shilagīlo nūūlū kūshikīlīja ūmo shihayīlile yaya.

Hezekia kūdaaya kūlī ntemi wa Ashulu

13Ū mu ng'waka gw'ikūmi n'īnè gwa būsugi wa ntemi Hezekia, ntemi Senakelibu wa Ashulu akīdumīla pyī ī mizengo ya mu sī ya Yuda, īyo yalī īpīndīlījiwe ndugu kūshisha wīdima.

14Na lūūlū ū ntemi Hezekia wa Yuda ūtūma nhūng'wa ū kūlī ntemi wa Ashulu, ī likanza lyenīlo walī Lakishi; ūhaya, “Naahūbile gīnjage a mabità gako

© 2015 Bible Society of Tanzania.

nakūkwinha shose shose īsho ūlaniwīle kūfunya.” Ū ntemi wa Ashulu ūnomba ū Hezekia ū ntemi wa Yuda ang'winhe feza ja būdito wa tani ikūmi n'īmò, na tani īmò ya zahabu.

15Na lūūlū ū Hezekia ūng'winha pyī ī feza ījo jikilonga ū mu hehakalu ya ng'wa SEEBA, nū mu mabīkīlo ga sabo ga mu numba y'ikūlū.

16Ī likanza lyenīlo ū Hezekia ū ntemi wa Yuda wīpalaguta pyī ī zahabu īyo walī wīnaagīla ha milyango ya ha hekalu ya ng'wa SEEBA, ūng'winha ū ntemi wa Ashulu.

17Alīyo kwimanīla ū ntemi wa Ashulu watūma bataale ba mu būsugi wakwe, ntaale wa mabità gakwe, ntaale wa batūmami bakwe, na ntaale wa bashilikale bakwe, biza kūfuma Lakishi balī n'ibità itaale lya bashilikale. Aho bashika ī Yelusalemu bīmīīla ha nzīla ya kūja kwilaale lya mfuji wa myenda, aho gūgelelile ngoka gwa kūfuma kwilambo lya kū ngūngūli.

18Hūna bitana gīkī ize ū ntemi, alīyo būja hoi batūmami ba ntemi: Ntaale wa batūmami ba ng'wikūlū, Eliakimu ng'witūnja o ng'wa Hilikia, ūja ū kū banhū abo baalī baatūng'wa nū ntemi wa Ashulu; akaja na ba Shebuna, ng'wandīki, na Yoa, ng'wana Asafu, ūyo walī kalaani.

Būsondagūji wa ntemi wa Ashulu

19Ū ntaale wa bashilikale ūbawīla, “Ū Hezekia ng'wīlagi gīkī, ‘Ū ntemi ntaale, ū ntemi wa Ashulu alīhaya, ūlī na kūsanya kī nose wīte lūgiili giili gīko?’

20Īkī ūkwikumīlījaga ūhaya gīkī ī mihayo yako īhelilwe chiza, na gīkī ūlī n'ibità lya nguzu; tūhaya ī yenīyo mihayo dūhū, ndūhū mo nū gwa ng'hana! Ī gīsī ūyo ūkūng'wisagīlagwa nani nose ūlīnigomela ū nene?

21Managa gīkī, ī Misili īyo ūkwīsanyaga īlī gītī nang'ha gwibīngobīngo lībīnzīkile, īlo ūlū munhū ūlīdima hūna ūlīsendamīla līshikile kūnchima mu shiganza lyūlibīla! Ū Falao, ū ntemi wa Misili h'ūmo alī ū kū bose abo bakansendamīlaga.”

22Hama nūūlū ūnishokeja, “A bise tūnsanije SEEBA Mulungu wise;” ī gīsī atī ng'wene ūyo Hezekiya wīngije mapandī gakwe ga higūlya, na myalīlo yakwe, hūna ūgwa kūbawīla banhu ba Yuda nī Yelusalemu, “A bing'we shing'wigeleelilwe kūyūlamya kū būtongi bo ng'walīlo ūyū gūlī mu Yelusalemu dūhū?”

23“Alilūūlū egaga shose shose ū kūlī baba būgonzo, ū ntemi wa Ashulu; ū nene neega falasa shihūmbī shibīlī, ūlū ūdūla ū bebe kūpandīka bashilikale ba kūjidamhīla.

24Ū bebe ūkwisagīlagwa kūpandīka magogoteni ga būlūgū na badamhīji ba falasa kūfuma Misili, ūdūgije gete kūng'wīmīīla nūūlū ūmò wa batūmami ba ng'wa baba būgonzo a bado bado?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Hama hangī a higūlya ya yenīyo, ū bebe ūliganika naabūūkile dūhū ū nene ū kwiza kūlīdumīla na kūlīkenaagūla ī lipandī lyenīyī, ū SEEBA ataniwīlile? Angū ū SEEBA ng'wenekīlī h'ūyo waniwīlile ū kwiza kwīdumīla na kwīkenaagūla ī sī yenīyī."

26Hūna ū Eliakimu ū ng'witūnja o ng'wa Hilikia, nū Shebuna, nū Yoa, būng'wīla ū ntaale wa bashilikale, "Ka nahene shi lūūlū baba nkūjiwa tūlīkwikūmbīlīja ūtūwīle a bise batūmami bako mu lūlīmi lwa Shialamayo, nguno tūlūmanile. Yaya ū kūtūwīla mu lūlīmi lwa Shiyudaya, kūnū baliigwa na a banhū abo baalī ha ndugu."

27Alīyo ū ntaale wa bashilikale ūbashokeja, "A bing'we muliganika ū baba būgonzo wanitūmile ū nene kwiza kwīhaya ī mihayo yenīyī kūlī sīng'we būgonzo na bing'we dūhu, yaya ū kū banhū abo balī ha ndugu? Ū nene nalībawīla na a benabo, nguno nabo shibigeleelilwe balye maashi gabo na kūng'wa mine gabo, gīt'ūmo mukwītīla dūhū a bing'we."

Bana Yelusalemu kūwīlwa mihayo

28Hūna ū ntaale wa bashilikale ng'wenūyo ūbūūka, ūhamuka n'ilaka lya higūlya mu lūlīmi lwa Bayudaya akūhayaga, "Bing'we gwigwaagi ū mhayo gwa ntemi ntaale, ū ntemi wa Ashulu!

29Ū ntemi alīhaya gīkī, 'Lekagi ū kūnzunīlīja ū Hezekiya ikale akūmulembagūlaga; nguno atī nabo ū būdūla wa kūmupīja ū mu nkono gwane.'

30Nīyo yaya gete ū kūnzunīlīja ū Hezekiya ikale ūmulemba mihayo ya kūnsanya SEEBA; akūmuwīlaga gīkī, 'Ū SEEBA akūtūpīja dūhū, ū nzengo gwenūyū gūtūtūūlwa mu nkono gwa ntemi wa Ashulu.'

31Lekagi ū kūndegeleka ū Hezekia; ū ntemi wa Ashulu alīhaya gīkī, 'Nzūgi kūūnū kūlī nene tūlomane mihayo ya kūtūūla mhola. Hūna būlī ūmò wing'we akūlya matwajo ga mizabibu yakwe, na ga mitiini yakwe, na akūng'wa minzī ga mu lwizī lwakwe ng'wenekīlī;'

32kūshisha aho nalizīle kūmusola namutwale kū sī ya kūbiza gītī ī ying'we yenīyo; sī ya shilīwa na divai ningī, sī ya būgalī būtī bo kūshila na migūnda ya mizabibu ya būyaga, hamò na mitī ya mizeituni, na būūkī wingī. Na lūūlū solagi mhayo gwa būpanga, yaya ū gwa lūfu! Lekagi ū kūndegeleka ū Hezekia, nguno alīmujimīīja kūlwa kwikala ūmuwīla gīkī, 'Ū SEEBA akūtūpīja.'

33Ī gīsī alīho mulungu kī w'ihanga lyose lyose ūyo wabīta kūpīja sī yakwe kūfuma mu nkono gwa ntemi wa Ashulu?

34A bamulungu ba Hamasi na Alipadi balī halī? Al'a bamulungu ba Sefavaimu, Hena na Iva, nabo balī halī? Angū, bakadūja ū kwīpīja ī Samalia ū kūfuma ū mu nkono gwane?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

35Ū mu bamulungu bose a ba mu sī jenīji, nani ūyo wabīta kūpīja sī yakwe
kūfuma mu nkono gwane? Al'ū SEEBA lūūlū, ū ng'wene akūdūgīja he ū kwīpīja ī
Yelusalemu ū kūfuma ū mu nkono gwane?”

36Alīyo a banhū baalī sele sele dūhū, batanshokegije mhayo gose gose; nguno ū
ntemi walī wabalagīja ūbawīla, “Mutizūnshokeja mhayo.”

37Hūna ū ntaale wa batūmami ba ng'wikūlū, ū Eliakimu ng'witūnja o ng'wa
Hilikia, nū Shebuna, ū ng'wandīki, nū Yoa, ng'wana Asafu, ūyo walī kalaani, būja
ū kūlī Hezekia; būūkampuunīla ī shizwalo shabo shitandagūkile, būng'wīla īyo
akīhaya ū ntaale wa bashilikale ng'wenūyo.

2 Batemi 19

Hezekia kūtūma nhūng'wa kūlī Isaya

1Ū ntemi Hezekia aho wigwa ī yenīyo, ūtandūla ī shizwalo shakwe, ūzwala
magūnīla hūna ūja mu hekalu ya ng'wa SEEBA.

2Hanuma ya henaho ūbatūma ba Eliakimu, ūyo walī ntaale wa batūmami ba
ng'wikūlū, na Shebuna, ū ng'wandīki, na a babo baalī batongeeji ba bagabīji; būja
kūlī ng'hangi Isaya ng'wana o ng'wa Amozi. A bose baaja bazwalile shizwalo sha
magūnīla.

3Būūkang'wīla, “Ū ntemi Hezekia alīhaya gīkī, ‘Ī lelo lūlī lūshikū lwa būpīna,
kūsondagūlwa na magooke; īlī gīt'ūmo ikanza lya baana kūbyalwa līkashikaga,
alīyo jabiza jitīho ī nguzu ja kūbabyala.

4Hamo shi ū SEEBA Mulungu wako akwīyiigwa pyī ī mihayo ya ntaale wa
bashilikale, ūyo watūmilwe na ise būgonzo, ū ntemi wa Ashulu, kwiza
kūnsondagūla ū Mulungu mpanga. Hamo akūng'hama kūlwa nguno ya mihayo
īyo wīyigwaga ū SEEBA Mulungu wako. Alilūūlū, tūlīkwikūmbīlīja ūbalombele a
banhū abo basaagile.’”

5A batūmami ba ntemi Hezekia aho bashika ū kūlī Isaya,

6ū Isaya ūbawīla, “Ū sīng'we būgonzo ng'wīlagi gīkī, ‘Ū SEEBA alīhaya: Lekaga ū
kogoha kūlwa mihayo īyo wīyigwaga, īyo bītūmamīlaga a batūmami ba ntemi
wa Ashulu kūnisondagūla nene.

7Alilūūlū, degelekagi! Ū ng'wenūyo nakūntūūlīla moyo gwa kūng'winha kwigwa
lūkumo lūlebe, hūna ashoke kū sī yakwe; ūlū ūshika koi nakūng'wīta abūlagwe
bo lūshū.’”

8Kwitulwa ū ntaale wa bashilikale ng'wenūyo wigwa gīkī ū ntemi wa Ashulu
wīngile ī Lakishi, ūshokanya. Wahayūshika koi ūnsanga ū ntemi akūlwaga
būlūgū na Libuna.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Ū mu shikū jenījo ū ntemi wa Ashulu wenhelwa ng'hūlū, gīkī ntemi Tilihaka wa
Esiopia, aliza kūndumīla kwilwisha būlūgū nang'hwe. Hūna ūtūma banhū hangī
ū kūlī Hezekia kūhaya,

10"Ng'wīlagi ū Hezekia ū ntemi wa Yuda gīkī, Ūtizūnzunīlīja ū mulungu wako ūyo
ūnsendamīlile ng'wenūyo, ikale akūkūlembagūlaga alīkūwīla gīkī, 'Ī Yelusalemu
ītūtūūlwa mu makono ga ntemi wa Ashulu.'

11Ū bebe wīyiigwa īyo batemi ba Ashulu bajīītīla pyī ī sī; ūmo baajikenaagūlīla
gete. Ū bebe ūkūpīla?

12A bamulungu ba sī ījo bataale bane baajikenaagūla, bakīīta mhayo gose gose
gwa kūjipīja ī sī jabo? A ba mulungu ba sī gītī ja Gozani, Halani, Lezefu; na banhū
ba Edeni abo baalī bikaji ba mu sī ya Teli-asaali!

13Ū ntemi wa Hamasi alī halī, nū wa Alipadi; pyī nū ntemi wa nzengo gwa
Sefavaimu, nūūlū ū wa Hena, nū wa Iva?"

Kūlomba kwa ng'wa Hezekia

14Ū Hezekia aho wīyanukūla ī nyalūba kūfuma ū kū banhū abo baalī batūng'wa
wīsoma. Hūna ūlinha mu hekalu ya ng'wa SEEBA, ūja nayo; ūshika wīkundūla
wītūūla kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

15Hūna ū Hezekia ūnomba ū SEEBA alīhaya, "Ee SEEBA, Mulungu wa Isilaeli,
bebe ūyo wigasīje h'isumbī lyako lya būtemi ha gatī gatī ya makelubi; bebe wike
hū ūlī Mulungu wa mabūtemi ga mu sī jose; bebe ūyo ūlī meeja w'igūlū na sī.

16Ee SEEBA, tegaga ū gūtū gwako wigwe; loleechaga a miso gako Ee SEEBA,
ūbone; īdegelekage ī mihayo ya ng'wa Senakelibu, īyo watūmaga kwiza
kūnsondagūla Mulungu mpanga.

17"Gūlī gwa ng'hana ī chene Ee SEEBA, ī gīkī a batemi ba Baashulu
bagakenaagūla a mahanga genaya nī sī jabo.

18A bamulungu babo benabo baabaponya mu moto na kūbakenaagūla nguno
batī bamulungu mantī dūhū na mawe gabeejiwe na makono ga banhū.

19Alilūūlū Ee SEEBA Mulungu wise, tūpījage ū mu nkono gwakwe; a mabūtemi
ga mu sī jose gadeebe gīkī ū bebe Ee SEEBA, h'ūlī Mulungu ūmò wike."

Kūgwa kwa ng'wa Senakelibu

20Hūna ū Isaya ng'witūnja o ng'wa Amozi ūtūma nhūng'wa ū kūlī Hezekia
kūhaya, "Ū SEEBA ū Mulungu wa Isilaeli alīhaya gīkī, 'Nigwaga ū kūlomba kwako
ūmo walombelaga ūlīng'haya Senakelibu, ū ntemi wa Ashulu.'

21Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūūyū, ūyo alīgūhaya kūlwa nguno yakwe ū
Senakelibu: 'Ū ng'wanikī ū Sayuni wakūdalahile no ū bebe, nīyo akūkūsekaga no

© 2015 Bible Society of Tanzania.

kūlwa kūkwibengeleja. Ū nshīke ū Yelusalemu akūkūlolaga ūlīīdalala nhambo wayūshingisha ntwe dūhū!'

22Nani ūyo walūndūkagūlaga na kūnsondagūla? Ūyo walūmpalīlaga n'ilaka lya higūlya, na kūmyūlīla miso ūkūnolaga nyadooshi walī nani? Walī atī ūngī, ūlū atī Ng'wela wa Isilaeli!

23Wamponangīgije mashidūki ū SEEBA mu nzīla ya batūmījiwa bako. Wikumīlīgije ūkūhayaga: Naalinha ngūlū ndīhu ningī no kūlwa wingī wa magogoteni gane ga būlūgū, naashika nū kwigūlya ya Lebanoni. Nībbutagūla ī mikoola ya kwenūko, nī mibanga ī mibūūtī būūtī. Naakolobela nūkashika nū kū gatī yaho gete; naashika ū kū būgiitu walyo ī lipoolu.

24Naakumba nzwinzī mu sī ja kūle, nūng'wa ko minzī. Ī njonga ja Misili pyī ī jose naajikamya bo kūjipandagīla na mhambala jane nene ng'wenekīlī.'

25"Ū bebe ūtaalī ū kwigwa? Ī yenīyo nītūūla ho nene kūfuma kale. Nīhela mu shikū ja kale na kale, hūna lūūlū ī haha nīshikīlīgije, h'ī chene ū bebe ūkūjaga ūkenaagūla mizengo nūūlū Īpīndīlījiwe ndugu; ūkwīkambagūlaga yabiza matūūgo ga mawe dūhū.

26A banhū baamo bakūzwanganaga na kūgooka, nguno bakūbūgayiagwa ū būdūla. Bakūbizaga gītī mapalala ga mu malaale, gītī maswa managana galīsonga haha. Bakūbizaga gītī maswa gazwīlile higūlya y'itembe, ayo gakoochiagwa līīmi gataalī nūūlū kūkūla!

27"Alīyo nakamanile a kikalīle kako, na a kayeelele kako ūlū ūkūjaga na kūshoka; nū mumo ūnipelanīlile ū nene namanile.

28Hūna lūūlū īkī ūnipelanīlile, hama nī libengwe lyako naaliigwiile na matū gane, nakūkūgwasha ū mu mūūlū gako n'ilobo lyane, nū mu nomo gwako nakūkūtūnga na duushi yane nakūnyamule, ūshokele ī nzīla īyo wizīīlile.

29"Ee Hezekia, ū lūmeng'ho lwako lūkūbiza lūūlū: 'Ī mokoono mukūlya sha kūfuma mu magwa, a ha ng'waka ī sha kūzwa kūfuma ū mu magwa genayo. Alīyo ū kū ng'waka ū gwa kadatū hambagi mugese, līmagi migūnda muhambe mo mizabibu mulye a matwajo gaamo.

30A banhū ba būshiigo wa numba ya ng'wa Yuda bakūkoma miji hasī hangī, ū kwigūlya batwaje matwajo.

31Nguno būshiigo wa banhū būkūfuma ū mu Yelusalemu, ū mu lūgūlū lwa Sayuni ibità līkūpīla. Wilu bo ng'wa SEEBA wa mabità būkūgūshikīlīja ū mhayo gwenūyū.'

32"Hūna lūūlū, gūūyū ū mhayo ūyo alīgūhaya ū SEEBA kūlwa nguno ya ntemi wa Ashulu: 'Atingīla na hado yaya ū mu nzengo gwenūyū, nūūlū isonga atūlasa moi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Atiza kūgūdumīla abūūkije lūmūda, nūūlū ī ndugu ya nzengo atīzengeela ikīgo kūlwa kūgūdumīla ū nzengo.'

33Ī nzīla īyo wizīīlile h'ī yene akūshokela, ū mu nzengo gwenūyū atingīla na hado yaya, alīhaya SEEBA.

34Ū nzengo gwenūyū nakūgūlang'hana nene nagūpīje, kūlwa nguno yane na kūlwa nguno ya ng'wa Daūdi ntūmami wane."

Būgunanhi bo ng'wa Mulungu

35Ū būjikū wa lūshikū lwenūlo, malaika o ng'wa SEEBA wingīla ū mu ng'hambī ya Baashulu ūbūlaga banhū shihūmbī igana na makūmi anaane. Aho wela ī ntondo yaho ī dilū, a bapanga bībona pyī ī mibimba ya banhū benabo!

36Na lūūlū ū Senakelibu, ū ntemi wa Ashulu ūsambaagūla ī ng'hambī yakwe, ūshoka kaya Ninawi, ūūkikala kwenūko.

37Lwise lūmò walamyaga mu hekalu ya ng'wa mulungu wakwe Nisilochi, bitūnja bakwe babīlī, Adulameleki na Sheleza būnchimagūla shū būmūlaga, hūna būtoloka būpeelela kū sī ya Alalati. Ng'witūnja wakwe Esahadoni ūbiza ntemi a ha ng'wanya gwakwe.

2 Batemi 20

Hezekia kūsaata na kūnīlīīla SEEBA

1Ū mu shikū jenījo ū Hezekia akasaata, ūsaaja ikanza iguhī ache. Ū ng'hangi Isaya, ng'witūnja o ng'wa Amozi, ūja koi; aho washika ūng'wīla, "Ū SEEBA alīhaya gīkī, 'Īgolanyage chiza ī mihayo ya ha ng'wako, nguno ūkūcha; ūtūpīlaga.'"

2Ū Hezekia ūgalūkīla kū ndugu ūnomba ū SEEBA alīhaya,

3"Ee SEEBA, izūkagwa ūmo nalūshimīzīlaga kū būtongi wako, mu būshikanu na ng'holò ya kwifunya kwa ng'hana; nū mu miso gako nalīītaga yawiza." Ū Hezekia ūlīla mu kūsaatwa kūtaale no.

4Hūna ū Isaya aho ataalī nū kūfuma ū mu chumba sha ha gatī, ū mhayo go ng'wa SEEBA gūng'wizīīla; gūng'wīla,

5"Shokaga ū kūlī Hezekia ū ntongeeji wa banhū bane ūkang'wīle gīkī, 'Ū SEEBA, ū Mulungu wa nkūlūgenji wako Daūdi alīhaya: Naakwigwaga ū kūlomba kwako, nī ī shisoji shako nashibonaga; nakūkūpīja. Mu lūshikū lwa kadatū, kwandīja lelo īyī, ūkūlinha kūja mu hekalu ya ng'wa SEEBA wako.'

6Nakūkongeja myaka ikūmi n'ītano a ha būlamu wako. Nīyo nakūkūpīja ū bebe nū nzengo gwenūyū kūfuma ū mu nkono gwa ntemi wa Ashulu. Nakūgūlwīlīīla ū nzengo gwenūyū kūlwa nguno yane, na kūlwa nguno ya ntūmami wane Daūdi." ĪĪĪĪ

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Hūna ū Isaya ūbawīla, “Shiginagi tiini, mubandīkīje a h'ibaale lyakwe akūpīla.”
Aho bīīta ūpīla.

8Ū Hezekia akamūja ū Isaya, “Shikūbiza ho shimanīkījo kī sha koolecha gīkī ū
SEEBA akūnipīja, nī gīkī ū mu lūshikū lwa kadatū, kūbala kwandīja lelo,
nakūlinha kūja mu hekalu ya ng'wa SEEBA?”

9Ū Isaya ūng'wīla, “Ī mbeho ya numba, h'īkūbiza shimanīkījo sha gīkī ū SEEBA
akwīta īyo wisagījaga; ūlītogwa īlīīhe kūja kū būtongi magūlū ikūmi, nūūlū
īshoke kū numa magūlū ikūmi?”

10Ū Hezekia ūhaya, “Ī mbeho ū kūlīīha kūja kū būtongi magūlū ikūmi gūlī mhayo
nogu, hambū hambū īshoke numa magūlū ikūmi.”

11Hūna ū ng'hangi Isaya ūnomba ū SEEBA, ng'hana ū SEEBA wīyīta ī mbeho
kūshoka kū numa magūl'ikūmi a ha malinhīlo ga ha numba ya ng'wa Ahabu ayo
yalī yamala kūgakīlanhya kwika sīlīlī.

Batūmījiwa kūfuma Babuloni

12Ū mu shikū jenījo ntemi wa Babuloni, Melodaki-baladani ng'witūnja o ng'wa
Baladani ūtūma ū kūlī Hezekia nyalūba n'inong'ho, nguno akigwa gīkī ū Hezekia
walī wasaatile.

13Ū Hezekia ūbanukūla abo baalī baatūng'wa, nī shikolo īsho walī nasho mu
mabīkīlo ga mu numba jakwe ūboolekeja pyī ī shose. Shikolo gītī, feza, zahabu,
shisanjo sha mu shilīwa, na maguta ga ng'waso gwawiza, ūbingīnja nū mu
chumba sha kūbīka shilanga; ūboolekeja pyī gete īsho walī nasho ū mu wibīkīja
wakwe. Ū Hezekia atasaagije shikolo shose shose īsho ataboolekegije, hose pyī
ū ng'wikūlū lyakwe, nū mu būtemi wakwe ū bose.

14Hanuma ya yenīyo ū ng'hangi Isaya ūja ū kūlī ntemi Hezekia ūūkamūja, “A
banhū benaba balūhayaga kinehe? Na baalī bafumaga halī?” Ū Hezekia ūhaya,
“Bafumaga kū sī ya kūle; sī ya Babuloni.”

15Ū ng'hangi ūbūūja, “Babonaga shikolo kī ū ng'wikūlū lyako?” Ū Hezekia ūhaya,
“Bashibonaga pyī ī shikolo sha ng'wikūlū lyane, shitīho shose shose ū mu shikolo
sha mu mabīkīlo gane īsho nataboolekegije.”

16Hūna ū Isaya ūng'wīla ū Hezekia, “Alilūūlū degelekaga gūūyū mhayo go ng'wa
SEEBA:

17Līkūshika ikanza ī shikolo sha ng'wikūlū lyako shikūsolwa shitwalwe
Babuloni, pyī nī shisho shakumingwa kwandīja mu shikū ja bataale bako
kūshisha makanza aya. Shitūlekeelwa nūūlū shikolo shimò; h'ūmo alīhayīla ū
SEEBA.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Na banhū bamò na bamò ba mu shibyalīlwe shako, abo balī mīlī na mininga gako gete, abo ūkūbyalīlwa; nabo bakūtwalwa bakabize basoloolwa ba ng'wikūlū lya ntemi wa Babuloni."

19Ū Hezekia ūhaya, "Ū mhayo go ng'wa SEEBA ūyo wagūhaya gwene gwawiza." Akahaya gīko kūlwa nguno wiganikaga, "Tūhaya īkūbiza īlīho ī mhola a hene ū mu shikū jane?"

20Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Hezekia, pyī ī ya būtindi wakwe nū mumo akabeegeja ilambo, ūsīmba na ngoka gwa kwenha minzī mu nzengo; ī yose yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Yuda.

21Ū Hezekia wifuula hamò na bataale bakwe, ng'witūnja wakwe Manase ūbiza ntemi a ha ng'wanya gwakwe.

2 Batemi 21

Manase kūbiza ntemi wa Yuda

1Ū Manase walī na myak'ikūmi n'ībīlī aho alandya kūbiza ntemi, ūsuga alī mu Yelusalemu ikanza lya myaka makūmi atanò n'ītanò. Ū nina witanagwa ī lina lyakwe Hefuziba.

2Akīīta yabūbi no ū mu miso ga ng'wa SEEBA, kūlwa kūlondeela nhūngwa ja mahanga ga banhū abo SEEBA walī wabapeeja gīkī babīngīle a Baisilaeli.

3Ūgazenga hangī a mapandī ga higūlya ayo ise Hezekia walī wagakenaagūla, ūzenga na ng'walīlo kūlwa ng'wa Balī, na ng'hīngī ya ng'wa Ashela ūbeeja, gīt'ūmo walī wītīla Ahabu ntemi wa Isilaeli; na a mabità ga sonda ja ng'wigūlū a gose waginamīlaga na kūgalamya.

4Na myalīlo ūzenga ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA, īyo ū SEEBA walī wahaya, "Ī lina lyane nakūlītūūla mu Yelusalemu."

5Ū mu gwalugwa ja ha hekalu būbīlī wajo ūzenga myalīlo kūlwa nguno ya mabità gose ga sonda ja ng'wigūlū.

6Na ng'witūnja wakwe ūmpemba mu moto kūlwa kūmfunya shitambò; ūbiza munhū wa kūtūmamīla nguzu ja giiti, ī mihayo ya būchembelwa wa ngoko yūbiza yakwe, ūyūkooba na būgunanhwa kūfuma kū banhū ba masamvwa ga būlagūji, na myoyo misoso ya mbika jingī na jingī. Ūmpelanya no ū SEEBA nguno ya mihayo yamalofu ī yose īyo wīyītaga ū mu miso gakwe.

7Akasula shiikolile sha lī Ashela hūna ūshisola ūshitūūla mu hekalu, īyo ū SEEBA walī wang'wīla ū Daūdi nū ng'witūnja wakwe ū Solomoni, "Ī lina lyane nakūlītūūla ilalī ū mu hekalu yenīyī, nū mu nzengo gwa Yelusalemu ūyo naagūsola kūfuma mu ng'anda jose ja Isilaeli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8A Baisilaeli ūlū būbiza bilang'hani, na bīshikīlīja mu welwa ng'holò pyī īyo naabalagīla, na būshidima ī shilagīlo ī shose īsho wabinha Musa ntūmami wane, natalajileka hangī ī mhambala jabo jishimīze kūja ūko na ūko, kwīnga ū mu sī īyo naabinha bakūlūgenji babo."

9Alīyo a banhū batadegelekile; ū Manase walī wabatūnja kūngī, nose ū būbi ūbo baalī bīīta walī būtaale no, kūgatinda na a mahanga ayo SEEBA walī wagayagaja gīkī gabīngīle a Baisilaeli.

Kūhangwa kwa kūgwa kwa Yelusalemu

10Hūna ū SEEBA ūhaya mu nzīla ya batūmami bakwe a bahangi gīkī,

11"Ū Manase ū ntemi wa Yuda wītile mihayo ya malofu no, nīyo kūheeba nū mumo bīītīlaga a Baamooli a bose abo bikalaga ū mu sī īyī mu shikū ja kale; a banhū ba Yuda wabatongeelile mu būhūbi būtaale no kūlwa shiikolile shakwe.

12Na lūūlū ū SEEBA ū Mulungu wa Isilaeli alīhaya, 'Managi gīkī nakwenha būkenaagūji būtaale ū mu Yelusalemu nī Yuda; būlī munhū ūyo akwigwa gakūzīlīng'hana a matū gakwe.'

13Ū nang'ha ūyo nakagūtūmamīla kwītūla Samalia, nūntūlīla na Ahabu, nakūgūtūmamīla nī Yelusalemu. Nakwīpyagūla yeele ī Yelusalemu gītī munhū akūpyagūlaga sahani, wa kūhayūmala ū kwīpyagūla wīkundīka.

14Nakūbūponya ū būshiigo wa banhū ba wingīji wane, nabatūūle mu makono ga banishi babo; pye a banishi babo bakūbaheeba na kūbiboneela.

15Nguno bīītile yabūbi ū mu miso gane, būnipelanya, nīyo kūfuma mu shikū ja bakūlūgenji babo aho bīngaga Misili, kūshisha haha."

16Hama hangī a higūlya ya būhūbi ūbo akabenheleja banhū ba Yuda ū Manase, kūshisha bīīta būkenaagūji būtaale ū mu miso ga ng'wa SEEBA, akīīta mininga mingī no, nose ī Yelusalemu ī yose pyī ūmo īgelelile wīyookaja mininga ga banhū abo baalī batī na būbi.

17Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Manase, pyī īyo wīta, nū būkenaagūji ūbo akīīta; ī yose yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Yuda.

18Ū Manase wifuula na bakūlūgenji bakwe, ūjīkwa kwikūlū lyakwe, mu ngūnda gwakwe gwa Uza. Ng'witūnja wakwe Amoni ūbiza ntemi a ha ng'wanya gwakwe.

Amoni kūbiza ntemi wa Yuda

19Ū Amoni aho alandya kūbiza ntemi walī na myaka makūmi abīlī n'ībīlī, ūsuga ū mu Yelusalemu ikanza lya myaka ībīlī. Ū nina witanagwa ī lina lyakwe Meshulemeti, nshīke o ng'wa Haluzi muna Yotiba.

20Akīīta yabūbi ū mu miso ga ng'wa SEEBA, gīt'ūmo ise Manase walī wītīla;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21nguno ya kūshimīzīla mu nzīla ja ng'wa ise ī jose, ī shiikolile pyī īsho washilamyaga ū ise, nū wei ūyūshilamya na kūshitumamīla.

22Ū SEEBA ū Mulungu wa bakūlūgenji bakwe ūng'wība, atashimīzīlile gete ū mu nzīla ja ng'wa SEEBA.

23Batūmami bakwe būng'wijomboka būmūlagīla ng'wikūlū lyakwe.

24Alīyo a banhū ba mu sī yakwe būbabūlaga abo bakamūlaga ū ntemi Amoni, būntemya ng'witūnja wakwe Yosia a ha ng'wanya gwakwe.

25Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Amoni, pyī īyo wīta yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Yuda.

26Ūjīkwa mu shigila shakwe mu ngūnda gwa Uza. Ū ng'witūnja wakwe ū Yosia ūbiza ntemi a ha ng'wanya gwakwe.

2 Batemi 22

Yosia kūbiza ntemi wa Yuda

1Ū Yosia walī na myaka īnaane aho alandya kūbiza ntemi, ūsuga ikanza lya myaka makūmi adatū na gūmò alī mu Yelusalemu. Ū nina witanagwa ī lina lyakwe Yedida, nshīke o ng'wa Adaya muna Bozikati.

2Ū Yosia akīīta yawiza ū mu miso ga ng'wa SEEBA, kūlwa kūshimīzīla mu nzīla jose ja nkūlūgenji wakwe Daūdi; atagalūkile kūja kū būlyo nūūlū kū lūmoso.

Ntemi Yosia kwībeegeleja hekalu

3Hūna aho alī mu ng'waka gwakwe gw'ikūmi n'īnaane alī ntemi, ūntūma Shafani ūyo walī ng'wandīki, ng'witūnja o ng'wa Azalia, ng'witūnja o ng'wa Meshulamu; ūntūma ū kū hekalu ya ng'wa SEEBA. Ūng'wīla gīkī,

4"Jaga ū kūlī ngabīji ntaale ū Hilikia ūkang'wīle ajihele chiza ī hela ījo jasoogilwe jenhwa mu hekalu ya ng'wa SEEBA, ījo bajikumingile a balang'hani ba ha milyango kūfuma ū kū banhū.

5Ī hela jenījo binhwe a banhū abo basolwa kūlwa kūgwīmīīla ū nīmo gwa kwībeegeleja ī hekalu; a banhū benabo hū bakūyūbalīpa a batūmami abo bakwībeegelejaga ī hekalu ya ng'wa SEEBA,

6a baselemala na a bazengi, hamò na a bagunanhi babo; bapandīke ja kūyūgūla mbawa na mawe ayo gabeejiwe ng'hana ng'hana kūlwa nguno ya kwībeegeleja ī hekalu.

7Alīyo abo bakwinhagwa ī hela jenījo batī na nguno ya kwikala bakūbūjiagwa ūmo bakūjitūmamīlaga, nguno bakūjitūmamīlaga na būtūngīlīja būtaale."

Shitabo sha shilagīlo kwilonga

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Ū Hilikia ū ngabīji ntaale ūng'wīla ū Shafani ū ng'wandīki, “Shiishi ī shitabo sha shilagīlo nashipandīkīla mu hekalu ya ng'wa SEEBA;” ū Hilikia ūng'winha ū Shafani, ūshisoma.

9Hūna ū Shafani ū ng'wandīki ūja ū kūlī ntemi kūtwala ī mhola; ūūkang'wīla, “A batūmami bako bajitūmamīlaga ī hela ījo jalī mu hekalu ya ng'wa SEEBA, bajitūūlaga mu makono ga batūmami na a bīmīīji ba nīmo abo baalī ū kū hekalu.”

10Hanuma ū Shafani ū ng'wandīki ūng'wīla ū ntemi, “Ū ngabīji Hilikia waninha shitabo shiishi.” Hūna ū Shafani ūshisoma ū kū būtongi wa ntemi.

11Ū ntemi aho wīyiigwa ī mihayo ya mu shitabo sha shilagīlo, ūtandūla ī shizwalo shakwe.

12Ūnagīja ū ngabīji Hilikia na Ahikamu ng'witūnja o ng'wa Shafani, na Akibooli ng'witūnja o ng'wa Mikaya, na Shafani ū ng'wandīki, hamò na Asaaya, ūyo walī ntūmami wa ha ng'wa ntemi.

13Ūbawīla, “Jagi mukabūje ū kūlī SEEBA; munibūgīje ū nene na a banhū, nī Yuda ī yose, kūlwa nguno ya mihayo īyo yandīkilwe ū mu shitabo īsho shabonagwa shenīshi. Īlī hape gīkī ū būpelanu bo ng'wa SEEBA ūbo atūpelanīlile būlī būtaale no; nguno a babyaji bise batīdīlīlile, na batīītile gīt'ūmo īlī ī mihayo īyo yandīkilwe ū mu shitabo shenīshi kūlwa nguno yise.”

Kahayīle ka ng'hangi Huluda

14Na lūūlū ū ngabīji Hilikia nū Ahikamu, hamò nū Akibooli, nū Shafani nū Asaaya, būja ū kūlī Huluda; walī ng'hangi nkīma, nke o ng'wa Shalumu, ng'witūnja o ng'wa Tikiva, ng'witūnja o ng'wa Hahasi, nang'hani wa chumba sha kūbīkīla shizwalo. Ū ng'hangi nkīma ng'wenūyo wikalaga mumo Yeluasalemu, mu lūgalī lwa kabīlī lwaho.

15Ūbawīla, “Ū SEEBA ū Mulungu wa Isilaeli alīhaya gīkī, Ū munhū ūyo wamutūmaga kūlī nene ng'wīlagi:

16‘Ū SEEBA alīhaya gīkī: Nakwenha būkenaagūji būtaale, nalīkenaagūle ī lipandī lyenīlī na a banhū benaba, kūlenganīla nī mihayo ya mu shitabo īsho washisomaga ū ntemi wa Yuda.

17Nguno baanilekile ū nene, bandya kūzuukīja būbbani kū bamulungu bangī; baanisaayīkije no kūlwa milīmo yabo yose īyo bakūbeejaga na makono gabo. Na lūūlū ū būpelanu wane wabakile, būtīko kūjimiwa na hado yaya; shiigelile nalīkenaagūle ī lipandī lyenīlī!’

18Alīyo ū ntemi wa Yuda ūyo wamutūmaga kwiza kūbūūja kūlī SEEBA, ng'wīlagi gīkī, ‘Ū mu mihayo īyo wīyigwaga, ū SEEBA Mulungu wa Isilaeli alīkūwīla ū bebe gīkī:

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Īkī ī ng'holò yako yoolechaga hape gīkī wagalūkaga na kwidoohya ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA aho wīyiigwa ī mihayo īyo nīhaya kūlwa nguno y'ipandī lyenīlī na a banhū baamo, ī gīkī bakūzung'wa, nī lipandī lyabo lībize buyīkī; na lūūlū ū bebe īkī watandūlaga na shizwalo shako ūlīla na kū būtongi bone, nakwigwaga, alīhaya ū SEEBA.

20Ū bebe nakūkwīnja nakūtwale kū bakūlūgenji bako; ūkūjīkwa mu mhola, a miso gako gatūbūbona ū būkenaagūji ūbo nalīhaya kūwenha a h'ipandī lyenīlī.'" Hanuma ya yenīyo būshoka ū kūlī ntemi, būntwalīla ī lishosho lya kūfuma ū kūlī ng'hangi nkīma ng'wenūyo.

2 Batemi 23

Ntemi Yosia na banhū ng'wilagane hangī

1Hūna lūūlū ū ntemi ūlagīja bikuminga pye a banamhala ba Yuda na a bana Yelusalemu.

2Hanuma ūja mu hekalu ya ng'wa SEEBA hamò na a banhū ba Yuda, na a ba mu Yelusalemu, na a bagabīji na a bahangi; nīyo pyī dūhū a banhū, bado na bataale. Ūbasomela pyī ī mihayo ya mu shitabo sha būlagane īsho shikapandīkīlwa mu hekalu ya ng'wa SEEBA.

3Aho yabīta ī yenīyo ū ntemi wīmīīla hihī na ng'hīngī, ūlahīla gīkī akūlīdima ī lilagane lya ng'wa SEEBA; na gīkī akūnondeela SEEBA na ng'holò yakwe yose na būpanga bokwe bose, na akūshimīzīla mu shilagīlo shakwe na kahelele kakwe na malange gakwe; kwīshikīlīja ī mihayo y'ilagane, īyo yandīkilwe ū mu shitabo shenīshi. Na a banhū a bose būzunya ū kūshimīzīla ū ng'wilagane.

Yosia kūbeeja mihayo būpya

4Ū Yosia ūnagīja ū ngabīji ntaale Hilikia na a bagabīji a bangī abo baalī ha sīlīlī yakwe, hamò na a balang'hani ba ha milyango, gīkī shifunyiwe ū mu hekalu pyī ī shikolo īsho shalī shabeejiwa kūlwa Lībaalī na līashela, na kūlw'ibità lya sonda jose ja ng'wigūlū. Ī shose shenīsho shūkapemvwa mu moto hanze ya Yelusalemu, kū matongo ga kū longa lwa Kiduloni, a mabu gaho gūtwalwa Beeseli.

5A bagabīji abo baalī batūūlwa na batemi ba Yuda kūlwa kūyūzuukīja būbbani kū mapandī ga higūlya ū mu mizengo ya Yuda nū mu Yelusalemu ūbīnja; na a babo bazuukījaga būbbani kūlī Baalī na kū līīmi na ng'weji na sonda, na kū mabità gose ga ng'wigūlū.

6Ī ng'hīngī ya lī Ashela wīfunya ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA, wītwala hanze ya Yelusalemu kū longa lwa Kiduloni, ūūkīpemba moto kwenūko. Wīshigina yūbiza mabu, hūna a mabu genayo ūūkagasambaaja kū mashigila ga banhū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Na numba ja bamalahya bagosha, abo biyītaga kūbiza gītī bakīma jalī jazengwa jūshishinīkwa mumo hekalu ya ng'wa SEEBA, na bakīma babeegejaga mo shizwalo sha balamya ba ng'wa Ashela; najo ūjisagambūla.

8A bagabīji a bose abo baalī ū mu mizengo ya Yuda ūbīnja, a mapandī ga higūlya ayo baagatūmamīlaga a bagabīji benabo kūzuukīja ho būbbani ūgasosohaja, kwandīja Geba kūshisha Beeli-sheba. Na a ha mita gwa kwingīla kūja ha ng'wa Yoshwa ūyo walī nsugi wa nzengo kwandya gaalīho mapandī ga higūlya ū kū lwandī lwa lūmoso lwa mita gwa nzengo; nago ūgakenaagūla.

9A bagabīji ba mu mapandī ga higūlya baalī batazunīlījiwe ū kwegeela a ha ng'walīlo go ng'wa SEEBA ūyo gwalī mu Yelusalemu, alīyo ī shilīwa balyaga hamò na a bagabīji bichabo.

10Nū kū ntubīlo gwa kūjīlīīla kū longa lwa Beni-hinomu gwalīko ng'walīlo gwa Tofesi, nago ūgūsosohaja, a banhū batizikala bakūjaga koi kūgūtūmamīla kūbapemba mu moto baana babo bagosha na bakīma kūlwa kūmfunīj shitambò Moleki.

11Jalīho falasa jalī jabeegejiwa wikalo mu gwalugwa ya hekalu, bbihī nū nyango gwa kwingīla mu hekalu; hūna jūbiza bbihī na numba ya ntūmami ūmò ntaale, lina lyakwe witanagwa Nasani-meleki; jatūmamīlagwa mu myanya ya kwilamīlīgīja kū līīmi, najo ūjīnja hoi ū Yosia. Na a magogoteni ayo gaatūmamīlagwa mu myatīla ya kūlīlamya līīmi ūgapemba moto.

12Yalīho na myalīlo yalī yazengwa na batemi ba Yuda, higūlya ya numba bbihī na chumba sha ng'wa Ahabu sha kwigūlya, nayo wīsambūla. Na myalīlo yalī yazengwa na Manase mu gwalugwa būbīlī wajo ī ja hekalu ya ng'wa SEEBA, wīyīnja a henaho wībelagūla, a mabelagūkīle gaho ūūkagaponya kū longa lwa Kiduloni.

13Galīho na mapandī ga higūlya, gaalī kīya ya nzengo gwa Yelusalemu, dakama ya lūgūlū lwa būkenaagūji; ū Yosia ūgakenaagūla. Solomoni ntemi wa Isilaeli walī wagazenga kūlwa nguno ya ng'wa Ashitoleti, mulungu nkīma wamalofu wa banhū ba Sidoni, na kūlwa nguno ya ng'wa Kemoshi mulungu wamalofu wa Moabu, na kūlwa nguno ya ng'wa Moleki, mulungu wamalofu wa banhū ba Amoni.

14Gaalīho na mawe meela, ū Yosia ūgabelagūla, na ng'hīngī ja ng'wa Ashela ūjibbutagūla; hūna ī lipandī lyenīlo ūlyokaja maguha ga banhū.

Yosia kūshika na kū sī ya Isilaeli

15Nū ng'walīlo gwa Beeseli, īlo lyalī ipandī lya higūlya, īlo lyalī lyabeejiwa na Yeloboamu ng'witūnja o ng'wa Nebati, ūyo walī wabenheleja Baisilaeli kūgwa mu būhūbi; ū ng'walīlo gwenūyo nago ūgūbbomagūla nī lipandī lya higūlya,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ūshisambaagūla. Ūlīpemba moto ī liduku lya henaho, nī ng'hīngī ya ng'wa Ashela, ūshipondagūla shūbiza lūbuubu.

16Ū Yosia aho ataalī henaho akwilalangījaga, kwitulwa wabona mashigila gaalī a ha lūgūlū lwenūlo, ūlagīja gūfukūlwa a maguha gamò, gūpemvwa moto a ha ng'walīlo gwenūyo gūsosohala, kūlenganīla nū mhayo go ng'wa SEEBA ūyo walī wagūhaya mu nzīla ya ng'wa munhū o ng'wa Mulungu ūyo akīhaya ī mihayo yenīyī.

17Ū ntemi ūbūūja, "Ī lishigo īlo aho lya kinehe nalyo?" A banhū ba mu nzengo būng'wīla, "A henaho ha shigila sha ng'wa munhū o ng'wa Mulungu ūyo akiza kūfuma Yuda wīhanga ī mihayo yenīyī gīkī īkūgwilongela ū ng'walīlo gwa Beeseli gīt'ūmo wagwītīla."

18Hūna ū ntemi ūhaya, "Shilekagi ī shigila shenīsho, atizigela munhū wa kūgazubanga a maguha gakwe." Būgaleka a maguha gakwe, na a ga muna Samalia.

19Na a mapandī ga higūlya ayo batemi ba Isilaeli baalī bagazenga mu mizengo ya Samalia būmpelanya no no no ū SEEBA, nago ū Yosia ūgakenaagūla, gīt'ūmo akīītīla ī Beeseli.

20A bagabīji ba mu mapandī ga higūlya pye a bose ū Yosia ūbabūlaga, hūna ūbapemba a ha myalīlo yenīyo, ūbiza wapemba maguha ga banhū a ha myalīlo yenīyo! Aho wamala kwīta gīko hū ūshoka Yelusalemu.

Yosia na shilagīlo sha pasaka

21Hanuma ya yenīyo ū ntemi ūbalagīja a banhū, "Beejagi Pasaka kūlwa ng'wa SEEBA Mulungu wing'we ng'wīyegele, gīt'ūmo yandīkilwe ū mu shitabo sha būlagane īshi."

22Ī Pasaka yenīyo yalī ītaalī kūyegelwa gīko kwandīja mu shikū ja Baalamuji, abo baalī basugi ba Baisilaeli, nū ng'wikanza ī lyose ī lya batemi ba Isilaeli na a ba Yuda.

23Alīyo ū mu ng'waka gw'ikūmi n'īnaane aho Yosia alī ntemi, ī Pasaka īkaliiwa mu būyegi no ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA ū mu nzengo gwa Yelusalemu.

24Na a banhū ba masamvwa ga būlagūji na a balogi, ū Yosia ūbamala pye gete; nū kūbiza na shikolo sha kwitongelegeja ū mu kaya jabo a banhū ūbalemeja gete, ūlema nū kūbiza na shiikolile sha kūlamiwa ū mu sī, pyī nī shikolo shamalofu ī shingī na shingī yaya gete ū kūbonwa ū mu Yuda nī Yelusalemu. Ū mhayo gwenūyū akagwīta kūlwa kūshikīlīja īyo yalī yandīkilwe ū mu shitabo sha shilagīlo īsho ngabīji Hilikia akashibona mu hekalu ya ng'wa SEEBA.

25Walī ataalī kwilonga ho ntemi wa kūbiza gītī Yosia, ūyo akanshokela SEEBA gīt'ūmo akīītīla wei; ūnshokela na ng'holò yakwe yose, na būpanga wakwe bose,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

na nguzu jakwe jose, kūlenganīla nī shilagīlo sha ng'wa Musa ī shose. Nūūlū ū kū shikū ja kū būtongi atigelile ūngī wa kūbiza gītī wei.

26Alīyo nahene ū SEEBA atagalūkile gīkī abūleke ū būpelanu wakwe ū būtaale ūbo walī nabo kūlwa banhū ba Yuda, nguno ya mihayo yose īyo Manase walī wīyīta kūshisha ūnsaayīcha no no no ū SEEBA.

27Nose ū SEEBA ūhaya, "Nī Yuda nakwīyīnja ū kū būtongi wane, gīt'ūmo nakīyīngīja Isilaeli; nū nzengo gwa Yelusalemu nakūgūponya nūūlū īkī naagūsola nene ng'wenekīlī; pyī nī hekalu yenīyī īyo nakahaya gīkī, 'Ī lina lyane līkūbiza henaho.'"

Kūcha kwa ng'wa Yosia

28Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Yosia, nī īyo wīta pyī yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Yuda.

29Ū Yosia aho ataalī ntemi, Falao Neko, ntemi wa Misili ūja kū mongo gwa Flati kūngunanha ntemi wa Ashulu. Ū Yosia ūnyama ū mu nzīla gīkī balwe būlūgū. Aho bashika Megido būpamanya, bahayamba kwilwisha būlūgū, ū Neko ūmūlaga ū Yosia.

30A batūmami bakwe ū Yosia būgūtūūla ng'wigogoteni ū mīlī gwakwe, būnshosha Yelusalemu kūfuma ī Megido, būūkanjīka mu shigila shakwe. A banhū ba sī yenīyo būnsola Yehoahazi ng'witūnja o ng'wa Yosia būng'witīīla maguta būng'wīta kūbiza ntemi a ha ng'wanya go ng'wa ise.

Yehoahazi ntemi wa Yuda

31Ū Yehoahazi aho alībiza ntemi walī na myaka makūmi abīlī n'idatū; ūsuga ikanza lya myeji idatū alī mu Yelusalemu. Ū nina ī lina lyakwe witanagwa Hamutaali, nshīke o ng'wa Yelemia, muna Libuna.

32Ū Yehoahazi akīīta yabūbi ū mu miso ga ng'wa SEEBA, gīt'ūmo baalī bīītīla dūhū a bataale bakwe.

33Na lūūlū Falao Neko ūntyūla a ha būtemi wa Yelusalemu, ūntunga nhendele ūntwala Libula kū sī ya Hamasi, hanuma ūbatūūlīla goodi a banhū ba Yuda; ya kūfunya feza ja būdito wa tani idatū na nusu, na zahabu ja būdito wa kilo makūmi adatū n'inè.

34Ū Falao Neko ūnsola Eliakimu ng'witūnja o ng'wa Yosia, h'ūyo ūntūūla a ha būtemi a ha ng'wanya go ng'wa ise ū Yosia, ūngalūcha ī lina lyakwe ūbiza Yehoyakimu. Ū Yehoahazi ū ng'wene ūja nang'hwe Misili, ūūkachīla kwenūko.

35Ū Yehoyakimu ūnīpa ū Falao Neko ī feza nī zahabu ījo walī wigongeja. Ū Yehoyakimu ū kūjipandīka ī jenījo īkang'wigeleelwa kūbatūūlīla goodi ya kūfunya feza na zahabu a banhū ba mu sī yakwe; būyūfunya ī feza nī zahabu jenījo kūlenganīla na kahelele ako kakatūūlwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Yehoyakimu ntemi wa Yuda

36Ū Yehoyakimu aho alībiza ntemi wa Yuda walī na myaka makūmi abīlī n'ītanò,
ūsuga ikanza lya myaka ikūmi na gūmò alī mu Yelusalemu. Ū nina ī lina lyakwe
witanagwa Zebida, nshīke o ng'wa Pedaia, muna Luma.

37Nang'hwe wīta yabūbi ū mu miso ga ng'wa SEEBA, gīt'ūmo baalī bīītīla dūhū a
bataale bakwe.

2 Batemi 24

1Ū Yehoyakimu aho alī ntemi, Nebukadineza ntemi wa Babuloni wiza kūduma,
ūng'wīta ū Yehoyakimu kūbiza ntemi wa ha sīlīlī yakwe. Ū Yehoyakimu ūbiza ha
sīlīlī ya ng'wa Nebukadineza ikanza lya myaka idatū, alīyo kwimanīla wagalūcha
a maganiko ūlema ū kūsugwa gīko.

2Hūna ū SEEBA ūtūma mabità ga sī ja banhū ba Babuloni, Alamu, na Moabu
kwiza kwīkenaagūla ī sī ya Yuda, kūlenganīla nū mhayo go ng'wa SEEBA ūyo
gwalī gwahayiwa na batūmami bakwe a bahangi.

3Ī mihayo yenīyī yūbilongela a banhū ba Yuda kūlenganīla na mhayo go ng'wa
SEEBA, gīkī abīnje gete ū kū būtongi wakwe, kūlwa nguno ya būbi bo ng'wa
Manase; kūlenganīla nū būkenaagūji ū bose ūbo olī owīta.

4Ū SEEBA atanekegije ī mihayo yenīyo, nī ya mininga ga banhū batī na būbi ayo
walī wagiita; nguno ī Yelusalemu walī wīyookaja mininga ga banhū abo baalī
batī na būbi.

5Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Yehoyakimu, nī yīyo wīta pyī
yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Yuda. Ū Yehoyakimu wifuula
hamò na bakūlūgenji bakwe;

6Yehoyachini ng'witūnja wakwe ūtema a ha ng'wanya gwakwe.

7Ū mu shikū jenījo ū ntemi wa Misili atīngile ū mu sī yakwe kūja, nguno ū ntemi
wa Babuloni walī wajidima pyī ī sī ījo jalī ha sīlīlī ya Misili ī kwandya, kūfuma
mu mongo gwa Misili kūshisha kū mongo gwa Flati.

Yehoyachini ntemi wa Yuda

8Ū Yehoyachini aho alībiza ntemi walī na myak'ikūmi n'īnaane, ūsuga ikanza lya
myeji idatū alī mu Yelusalemu. Ū nina ī lina lyakwe witanagwa Nehushita, nshīke
o ng'wa Elinasani, muna Yelusalemu.

9Nang'hwe ū Yehoyachini akīīta yabūbi ū mu miso ga ng'wa SEEBA, gīt'ūmo baalī
bīītīla dūhū a bataale bakwe.

10Ū mu shikū jenījo a bashilikale ba ng'wa Nebukadineza biza kūgūdumīla ū
nzengo gwa Yelusalemu, būgūpīndīlīja na mabità.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Ū Nebukadineza ng'wenekīlī wiza ū kū bashilikale bakwe aho bagūpīndīlīgije
ū nzengo gwenūyo.

12Ū ntemi wa Yuda ū Yehoyachini, nū nina, na a batūmami bakwe, na a basugi ba
sī a ba ha sīlīlī yakwe pye a bose bitūūla mu makono ga ntemi wa Babuloni. Na
lūūlū ū ntemi wa Babuloni aho alī mu ng'waka gwakwe gwa kanaane asugile,
ūndima ū Yehoyachini ūntwala mu būtungwa.

13Ū Nebukadineza ūjīnja ng'hana pyī ī sabo ījo jalī ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA,
nī jijo jalī ū mu numba y'ikūlū; nī shikolo sha zahabu ī shose īsho Solomoni ntemi
wa Isilaeli walī washibeeja kūlwa nguno ya hekalu ya ng'wa SEEBA; gūshikīīla
ūyo walī wagūhaya ū SEEBA.

14A bikaji ba Yelusalemu a bose ūbasaamya būja mu būtungwa, pye a basugi na
a bashilikale a bose, na bakoolī ba kūbeeja shikolo, gītī baselemala na bazengi
ūbajana; ī lisaabu ī lyose baalī banhū shihūmbī ikūmi. Ū mu sī yenīyo būlekeelwa
dūhū a bakuneese ba koocha na ngobo.

15Na lūūlū ū Nebukadineza ūbiza wansaamya ū Yehoyachini, ūntwala Babuloni
kūjūbiza ntungwa, nū nina wa ntemi ūnsaamya ī Yelusalemu, pye na a bake
bakwe, na a basugi ba sī a ba ha sīlīlī yakwe, na a batongeeji ba mu sī yakwe.

16Ū ntemi wa Babuloni ūbasaamīja Babuloni pye a bashilikale, ibità igima lya
banhū shihūmbī mpungatī; bose baalī na nguzu ja kūdūla kūlwa mu būlūgū; na
bakoolī shihūmbī shimò, banhū abo baalī badūgije kūbeeja shikolo.

17A ha būsugi wa sī ūntūūla Matania, ise ndo o ng'wa Yehoyakini, nī lina lyakwe
ūngalūcha ūng'witana Zedekia.

Zedekia ntemi wa Yuda

18Ū Zedekia aho alībiza ntemi walī na myaka makūmi abīlī na gūmò, ūsuga
ikanza lya myak'ikūmi na gūmò alī mu Yelusalemu Ū nina ī lina lyakwe
witanagwa Hamutaali, nshīke o ng'wa Yelemia, muna Libuna.

19Nang'hwe ū Zedekia wīta yabūbi ū mu miso ga ng'wa SEEBA, gīt'ūmo walī
wītīla dūhū ū Yehoyakimu.

20Ī yenīyo īkaja gīko ū mu Yelusalemu nī Yuda kūlwa nguno ya būpalenu bo
ng'wa SEEBA. A ha ng'halīlo yaho ūbaponya bīnga gete ū kū būtongi wakwe.
Nīyo ū mu shikū jenījo ū Zedekia ūlema ū kūbiza ha sīlīlī ya ntemi wa Babuloni.

2 Batemi 25

Kūgwa kwa Yelusalemu

1Hūna aho lwashika lūshikū lw'ikūmi ū mu ng'weji gw'ikūmi, ū Zedekia alī mu
ng'waka gwakwe gwa kenda alī ntemi, ū Nebukadineza ntemi wa Babuloni wiza

© 2015 Bible Society of Tanzania.

nalyo pyī ī libità lyakwe ī lyose kūgūdumīla ū nzengo gwa Yelusalemu. Ūzenga ng'hambī ī hanze yago ūgūpīndīlīja mabità ga bashilikale.

2Gūpīndīlījiwa mabità gīko kūshisha ng'waka gw'ikūmi na gūmò go ng'wa Zedekia alī ntemi.

3Aho gwashika ng'weji gwa kanè ī nzala yūdidoha no ū mu nzengo, a banhū būmala gete ī shilīwa sha kūlya. Lūshikū lwa kenda ū mu ngweji gwenūyo,

4Ī ndugu ya nzengo yūkambūlwa ipandī ilebe mu makanza ga būjikū, pyī ī libità lya bashilikale lyūtoloka kūbītīla ha mita gwalīho bbihī na ngūnda gwa ntemi; būbīta ha gatī gatī ya ndugu būbīlī wajo, nūūlū īkī a bashilikale ba Bakalidayo baalī bagūpīndīlīgije ū nzengo; a batoloki būpeela balolile kwitogolo lya Alaba.

5Alīyo a bashilikale ba Bakalidayo būbakūūbīja, ū ntemi būmpandīkīla mu mbūga ya Yeliko, a bashilikale bakwe bamalaga kūneka būsambaala.

6Na lūūlū ū wei ūding'wa, ūtwalwa Libula ūko walī ū ntemi wa Babuloni; ī likanza lyenīlo ū Zedekia ūhamīlwa kūpandīka nsango.

7A bitūnja bakwe būbabūlaga mu būtongi wakwe alolile; hanuma ya henaho ū wei būgakobola a miso gakwe, hūna būntunga nhendele ja shaba būntwala Babuloni atungilwe gīko.

Kūkenaagūlwa kwa Yelusalemu na hekalu

8Mu ng'waka gw'ikūmi na kenda gwa būsugi bo ng'wa Nebukadineza ntemi wa Babuloni, Nebuzaladani ūyo walī ntaale wa balang'hani ba ntemi, na ntūmami wa ha sīlīlī ya ntemi wa Babuloni, akingīla ī Yelusalemu mu lūshikū lwa mpungatī ng'weji gwa katanò.

9Ūshika wīpemba moto ī hekalu ya ng'wa SEEBA, nī likūlū, nī numba ja Yelusalemu pyī ī jose; pyī ī numba ī nhengeke ūjipemba moto.

10Na hangī a bashilikale ba Bakalidayo abo walī nabo ū ntaale wa balang'hani ba ntemi būjiikīja hasī, pyī ī ndugu ja ngītīli īyo yalī īgūpīndije ū nzengo gwa Yelusalemu.

11Ū Nebuzaladani ū ntaale wa balang'hani ba ntemi, ūbasola a banhū abo baalī basaaga ū mu nzengo, na a bangī abo baalī basaagīīla ū mu sī, ūūkababītīla na a babo baalī baaja boi benekīlī ū kūlī ntemi wa Babuloni, kūbasaamya ūbatwala mu būding'wa.

12Alīyo ū ntaale wa bashilikale akabaleka bamò ba bakuunese ba bakuunese, babize batūmami ba mu migūnda ya mizabibu, nū mu a malaale a gangī.

13A Bakalidayo būshibelagūla ī shikolo sha shaba īsho shalī ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA; gītī, ng'hīngī ja shaba, makīndīkīlo, shiseme sha kūtūūlīla minzī; ī shaba pyī ī yose būbūūcha būjana Babuloni.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Bakajaana na shikolo gītī, mafulīla, makolelo, majimījo ga tala, nzweso, nī shiseme sha shaba pyī īsho shatūmamīlagwa mu myatīla ya kalamīje ka mu hekalu.

15Ū ntaale wa balang'hani ba ntemi akajisola nī nzweso ja kūzuukīlīgīja būbbani, na a mabbakuli ga kūseeseebelela; pyī ī shiseme īsho shalī sha zahabu na sha feza ūshijana.

16Ī shaba yalī ningī no īyo bakīnja a ha ng'hīngī īj'ibīlī, na a ha shiseme sha kūtūūlīla minzī, na a ha makīndīkīlo; yalī shilambu ū kūbūmana ū būdito wayo. Ī shikolo shenīsho Solomoni walī washibeeja kūlwa nguno ya hekalu ya ng'wa SEEBA.

17Būlī ng'hīngī yalī na būlīhu bo fuuti makūmi abīlī na mpungatī, na yalī n'ikundīkījo lya shaba a higūlya, lya būlīhu bo fuuti inè na nusu; hūna lyūtūūlīlwa kalweyo ka būlenji, na makomamanga ga shaba gūpīndīlījiwa. Ī ng'hīngī jose būbīlī wajo jalī na būlenji bo mbika īmò.

18Ū ntaale wa mabità ga ntemi ūnsola nū Selaya ū ngabīji ntaale, nū Sefania ūyo walī wa ha sīlīlī yakwe, hamò na a balang'hani ba ha milyango būdatū wabo.

19Ū mu banhū abo akabasola abo baalī bashiiga ū mu nzengo, walīmo ū ntaale wa kahelele ka banhū ba būlūgū, na banhū batanò, abo baalī bagunanhi ba ntemi mu mihayo ya būsugi. Nū ng'wandīki ūyo walī ntaale wa kahelele ka milīmo ū mu sī; ūsolwa na banhū bakwe makūmi atandatū abo baalī basaagīīla ū mu nzengo.

20Ū Nebuzaladani ū ntaale wa balang'hani ba ntemi ūbasola pye a benabo, ūja nabo Libula kūlī ntemi wa Babuloni.

21Aho wabashisha ī Libula būhamīlwa nsango gwa kūbūlagwa; būbūlagīlwa kwenūko mu sī ya Hamasi. Na lūūlū a banhū ba Yuda bīnjiwa, būbiza basaamiwa ū mu sī yabo.

Gedalia kūtūūlwa būsugi

22Ū ntemi wa Babuloni ū Nebukadineza ūnsola Gedalia ng'witūnja o ng'wa Ahikamu, ng'witūnja o ng'wa Shafani, ūntūūla kūbiza nsugi wabo a banhū abo bakalekeelwa ū mu sī ya Yuda.

23A bataale ba bashilikale na a banhū babo aho bigwa gīkī ū ntemi wa Babuloni wantūūlile Gedalia a ha būsugi, biza hamò na banhū babo ī Misipa ūko walī ū Gedalia, baalī ba Ishimaeli ng'witūnja o ng'wa Nesania, Yohanani ng'witūnja o ng'wa Kalea, Selaya ng'witūnja o ng'wa Tanhumeti, munhū wa Netofa, Jaazania muna Maaka.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24Ū Gedalia ūbilahīlīla balī hamò na a banhū babo, ūbatimbya ng'holò alībawīla, “Mutabogohage a bataale ba selekali ya Bakalidayo; igashagi dūhū ū mu sī yenīyī mulembeele muntūmamīle ū ntemi wa Babuloni, ī mihayo īkūmugololokela.”

25Ū Ishimaeli ū ng'witūnja o ng'wa Nesania, ng'witūnja o ng'wa Elishama, walī munhū wa būbyīle wa ng'wikūlū. Na lūūlū kwimanīla ū mu ng'weji gwa mpungatī wiza na banhū bangī ikūmi, būmūlaga ū Gedalia, na a banhū ba Yuda, na a Bakalidayo abo baalī hamò nang'hwe ī Misipa.

26Ū mhayo gwenūyo aho gwaja gīko, pye a banhū bataale na bado, hamò na a bashilikale abo baalīho, būpeelela Misili kūlwa nguno ya kūbogoha Bakalidayo.

Yehoyachini kwinhwa wiyaabī

27Ū ntemi wa Yuda ū Yehoyachini aho washisha myaka makūmi adatū na mpungatī alī mu būtungwa, Evi-melodaki ūbiza ntemi wa Babuloni. Mu lūshikū lwa makūmi abīlī na mpungatī ng'weji gw'ikūmi n'ībīlī, ū ntemi ng'wenūyo ūntaligūlīla ū Yehoyachini, ūng'wīnja ū mu jeela.

28Ūyūlūngalūnga nang'hwe nhambū jawiza; ūngūngūhya, nī lisumbī lya kwigaasīja ūng'winha ly'ikūjo kūtinda a batemi a bangī abo baalī baatungwa Babuloni hamò nang'hwe.

29Kūfuma ikanza lyenīlo ū Yehoyachini ūlekana nasho ī shizwalo sha nyatungwa; nīyo ī shilīwa ūyūlīīla ha meza ya ntemi būlī lūshikū pyī ī shikū ja būpanga bokwe ūbo būkasaaga.

30Na hangī ū ntemi ūlagīja gīkī ū Yehoyachini ayūpandīka shiigunaanīlo būlī lūshikū, ū mu shikū jose ja būlamu wakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1 Mihayo ya Shikū 1

Bakūlūgenji kwandīja Adamu kūshisha bitūnja ba ng'wa Noa

1Adamu, Seti, Enosi,

2Kenani, Mahalaleli, Yaleedi,

3Enoka, Metusela, Lameki, Noa.

4A bitūnja ba ng'wa Noa baalī Shemu, Hamu na Yafeti.

Lūganda Lwa Ng'wa Yafeti

5A bitūnja ba ng'wa Yafeti baalī ba: Goma, Magogi, Madai, Yavani, Tubaali, Mesheki na Tilasi.

6A bitūnja ba ng'wa Goma baalī ba: Ashikenazi, Lifati, Togama

7A bitūnja ba ng'wa Yavani baalī ba: Elisha, Talishishi, Kitimu na Lodanimu.

Lūganda Lwa Ng'wa Hamu

8A bitūnja ba ng'wa Hamu baalī ba: Kushi, Mizilaimu, Puti na Kanaani.

9A bitūnja ba ng'wa Kusha baalī ba: Seba, Havila, Sabūta, Laama, Sebuteka. A bitūnja ba ng'wa Laama baalī ba: Sheba na Dedani.

10Ū Kushai walī ise wa ng'wa Nimuloodi, ūyo akabiza munhū wa nguzu no-no-no ū mu sī.

11Ū Misili ūbiza ise wa ng'wa Ludi, Anamimu, Lehabimu, Nafutuhimu,

12Patilusimu. Kasiluhimu, (a Bafilisiti hū bakafuma mu lūganda lwenūlo) na Kafutooli.

13Ū Kanaani ūbiza ise wa ng'wa Sidoni, h'ūyo walī myalwa wakwe wa kwandya, na Heeti.

14Na a Bayebusi būbiza ba shibyalīlwe shakwe, na a Baamooli, na a Bagiligashi,

15Na a Bahīvī, Baaliki, Basinai,

16Baavi, Bazemaali, Bahamati.

Lūganda lwa ng'wa Shemu

17A bitūnja ba ng'wa Shemu baalī ba: Elamu, Ashuli, Afakisadi, Ludi, Alamu. A bitūnja ba ng'wa Alamu baalī ba: Uzi, Huli, Gesa na Mesheki.

18Ū Afakisadi ūmyala Shela, ū Shela ūmyala Ebeli

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Ū Ebeli ūbyalīlwa bitūnja babīlī: ūmo wabo witanwa Pelegi, nguno ū mu shikū jakwe ī sī īkagabanhīka; ū nzunaaye witanwa Yokitani.

20Ū Yokitani ūbabyala ba: Alimodadi, Shelefu, Hazamaveti, Yeela,

21Hadolamu, Uzali, Dikila,

22Obaali, Abimaeli, Sheba,

23Ofili, Havila na Yobabu; a bose bebana baalī bitūnja ba ng'wa Yokitani.

24Shemu, Afakisadi, Shela,

25Ebeli, Pelegi, Leu,

26Selugi, Nahooli, Teela

27na Abulamu (h'ū Abulahamu).

Shibyalīlwe Sha Ng'wa Abulahamu

28A bitūnja ba ng'wa Abulahamu baalī ba: Isaka na Ishimaeli.

29A banhū aba hū bakafuma mu shibyalīlwe shabo: Nebayoti ng'witūnja wa kwandya wa ng'wa Ishimaeli, hūna biza ba Kedali, Adibeeli, Mibusamu,

30Mishima, Duma, Masa, Hadadi, Tema,

31Jetuli, Nafishi na Kedema. A benaba hū baalī bitūnja ba ng'wa Ishimaeli.

32A mina ga bitūnja ba ng'wa Ketula ūyo akatoolwa na Abulahamu gaalī aya: Zimulani, Yokishani, Medani, Midiani, Ishibaki na Shua. A bitūnja ba ng'wa Yokishani baalī ba Sheba na Dedani.

33A bitūnja ba ng'wa Midiani baalī ba: Efa, Efeli, Hanoki, Abida na Elida; a bose benaba baalī ba būbyīle wa ng'wa Ketula.

Shibyalīlwe kufuma mulī Saala

34Ū Abulahamu walī ise wa ng'wa Isaka A bitūnja ba ng'wa Isaka baalī ba: Esau na Isilaeli.

35A bitūnja ba ng'wa Esau baalī ba: Elifazi, Leueli, Yeusi, Yalamu, na Koola.

36A bitūnja ba ng'wa Elifazi baalī ba: Temani, Omali, Zefo, Gatamu, Kenazi, Timuna na Amaleki

37A bitūnja ba ng'wa Leueli baalī ba: Nahati, Zeela, Shama na Miza.

Būbyīle wa banhū ba ng'wa Seili

38A bitūnja ba ng'wa Seili baalī ba: Lotani, Shobali, Zibeoni, Ana, Dishoni, Ezeli, na Dishani.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

39A bitūnja ba ng'wa Lotani baalī ba: Hooli na Homamu. Timuna walī ilūmbūye wa ng'wa Lotani.

40A bitūnja ba ng'wa Shobali baalī ba: Alivani, Manahati, Ebali, Shefo na Onamu. A bitūnja ba ng'wa Zibeoni baalī ba: Aia na Ana.

41Ū ng'witūnja wa ng'wa Ana walī Dishoni. A bitūnja ba ng'wa Dishoni baalī ba: Hemudani, Eshibani, Itilani na Kelani.

42A bitūnja ba ng'wa Ezeli baalī ba: Bilihani, Zaavani na Yaakani. A bitūnja ba ng'wa Dishani baalī ba: Uzi na Alani.

Basugi Ba Mu Edomu

43Aba beene batemi abo baalī basugile mu Edomu kwīngīīla kale kūko ataalī kwandya kūsuga ntemi ose-ose mu Baislaeli. Bela ng'witūnja wa ng'wa Beoli, ūyo nzengo gwakwe gwitanagwa Dīnhaba.

44Aho wacha ū Bela, Yobabu ng'witūnja wa ng'wa Zela, muna Bozila, ūgūsola ū nīmo gwa būtemi.

45Aho wacha ū Yobabu, Hushamu wa kūfuma sī ya Batemani ūgūsola ū nīmo gwa būtemi.

46Aho wacha ū Hushamu, Hadadi ng'witūnja wa ng'wa Bedadi ūgūsola ū nīmo gwa būtemi. Ū munhū ng'wenūyo walī wabapyena Bamidiani ba mu sī ya Moabu. Ū nzengo gwakwe gūkinhwa lina lya Aviti.

47Aho wacha ū Hadadi, Samula wa kūfuma sī ya Masileka ūgūsola ū nīmo gwa būtemi.

48Aho wacha ū Samula, Shauli wa kūfuma Lehoboti, sī ya kū līmongo, nang'hwe ūgūsola ū nīmo gwa būtemi.

49Aho wacha ū Shauli, Baali-hanani ng'witūnja wa ng'wa, Akiboli ūgūsola ū nīmo gwa būtemi.

50Aho wacha ū Baali-hanani ū ng'witūnja wa ng'wa Akiboli, Hadadi ūgūsola ū nīmo gwa būtemi. Ū nzengo gwakwe gūkinhwa lina lya Pau, ū nke wakwe witanagwa Mehetabeli, nshīke wa ng'wa Matiledi. Ū Matiledi walī nshīke wa ng'wa Mezahabu.

51Ū Hadadi nang'hwe lyūshika ī likanza lyakwe ūcha. A banangwa ba Edomu baalī aba: Timuna, Aliva, Yeteti,

52Oholibama, Ela, Pinoni,

53Kenazi, Temani, Mibuzaali,

54Magidieli na Ilami. A benaba hū baalī banangwa ba mu Edomu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1 Mihayo ya Shikū 2

Bitūnja ba ng'wa Isilaeli

1A bitūnja ba ng'wa Isilaeli baalī: Lubeni, Simeoni, Levi, Yuda, Isakaali, Zabuloni,

2Dani, Yosefu, Benjamini, Nafutaali, Gadi, na Asheli.

Bitūnja ba ng'wa Yuda

3A bitūnja ba ng'wa Yuda baalī: Eeli, Onani na Shela. A badatū benaba ū Yuda akabyalīlwa na nke Batishua muna Kanaani. Ū Eeli ū myalwa wa kwandya wa ng'wa Yuda akīīta yabūbi ū mu miso ga ng'wa Seeba, na lūūlū ū Seeba ūmūlaga.

4Hanuma ya henaho Tamali, ūyo walī ng'wīnga wakwe ū Yuda ūmyalīla ba Pelezi na Zeela; a bitūnja ba ng'wa Yuda a bose baalī batanò.

Mu numba Ya Ng'wa Hezeloni

5Ū Pelezi ūpandīka bitūnja ba: Hezeloni na Hamuli.

6A bitūnja ba ng'wa Zeela baalī: Zimuli, Esani, Hemani, Kalikooli, na Dala; banhū batanò.

7Ū Akali ūyo akabeenheleja Baisilaeli kūgwa mu makoye mataale walī ng'witūnja wa ng'wa Kalīmi. Akasola shikolo īsho shaalī shilemejiwe, nguno shalī sha kūmfunīja SEEBA.

8Esani walī na ng'witūnja: lina lyakwe witanagwa Azalia.

9Ī numba ya ng'wa Hezeloni īkabyalīlwa bitūnja aba: Yelahimeeli, Lamu na Kelebu.

Mu numba Ya Ng'wa Lamu

10Ū Lamu ūmyala Aminadabu, ūyo nang'hwe ūmyala Naashoni, ūyo kū shikū ja kū būtongi akabiza ntongeeji wa banhū ba Yuda.

11Ū Nashoni ūmyala Salumoni, ū Salumoni ūmyala Boazi.

12Ū Boazi ūmyala Obedi, Obedi ūmyala Yese.

13Ū Yese walī ise wa ng'wa Eliabu myalwa wakwe wa kwandya, ū ng'witūnja wa kabīlī walī Abinadabu, ū wa kadatū Shimea,

14ū wa kanè Netaneeli, ū wa katanò Ladai,

15wa katandatū Ozemu, ū wa mpungatī Daūdi.

16Baalī na balūmbū babo: Zeluya na Abigaili. Ū Zeluya ūbyala bitūnja badatū: Abishai, Yoabu na Asaheli.

17Ū Abigaili walī nina wa ng'wa Amasa, ūyo ise walī Yeeta, munhū w'ihanga lya Baishimaeli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Mu numba Ya Ng'wa Kelebu

18Ū Kelebu ū ng'witūnja wa ng'wa Hezeloni, a bake bakwe a ba Azuba na Yelioti,
bakamyalīla baana. A bitūnja bakwe baalī: Yesha, Shobabu na Adoni,

19Ū Azuba akazumalīka, ū Kelebu ūntoola Efulati; ū ng'wenūyo ūmyalīla
ng'witūnja lina lyakwe Huuli.

20Ū Huuli ūmyala Uuli, ū Uuli ūmyala Bezaleli.

21Ū Hezeloni aho alī na myaka makūmi atandatū ūntoola nshīke wa ng'wa
Makili, ūyo walī ise wa ng'wa Gileadi, ūmyalīla ng'witūnja lina lyakwe Segubu.

22Ū Segubu ūmyala Yaili, ūyo akabiza nsugi wa mizengo makūmi abīlī ū mu
Gileadi.

23Alīyo ū kū shikū ja kū būtongi Bageshuli na a Baalamu bakagadima a mapandī
ga Havoti-yaili nī Kenati, hamò na a magūngūli gamo; ī yose yalī moi mizengo
makūmi atandatū. Pye a banhū ba sī jenījo baalī ba shibyalīlwe sha ng'wa Makili,
ū ise wa ng'wa Gileadi.

24Ū Hezeloni ūzumalīkīla Kelebu-eflata, ū nke wakwe ū Abiya ūtoolwa na ngosha
ūngī, ūbyala ng'witūnja lina lyakwe Ashuli, ise wa ng'wa Tekoa.

Mu numba Ya Ng'wa Yelahimeeli

25A bitūnja ba ng'wa Yelahimeeli, ū ng'witūnja wa kwandya wa ng'wa Hezeloni
baalī: Lamu, myalwa wakwe wa kwandya, ūlondeelwa na Buna, Oleni, Ozemu na
Ahiya.

26Ū Yelahimeeli akatoola nkīma ūngī lina lyakwe witagwa Atala; ū ng'wene
ūmyala Onamu.

27A bitūnja ba ng'wa Lamu, ūyo walī myalwa wa kwandya wa ng'wa Yelahimeeli
baalī: Maazi, Yamini, na Ekeli.

28A bitūnja ba ng'wa Onamu baalī: Shamai na Yada. A bitūnja ba ng'wa Shamai
baalī: Nadabu na Abishuli.

29Ū nke wa ng'wa Abishuli walī Abihaili, akamyalīla ba: Abani na Molidi.

30Abitūnja ba ng'wa Nadabu baalī: Seledi na Apaimu. Ū Seledi ūcha atī na baana.

31A bitūnja ba ng'wa Apaimu baalī: Ishi, ūyo akamyala Sheshani; ū Sheshani
ūmyala Ahilai.

32A bitūnja ba ng'wa Yada, ūyo walī nzunaye wa ng'wa Shamai baalī: Yeeta na
Yonasani. Ū Yeeta ūcha atī na baana.

33A bitūnja ba ng'wa Yonasani baalī: Peleti na Zaza. A benaba hū beene abo baalī
ba shibyalīlwe sha ng'wa Yelahimeeli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

34Ū Sheshani atabyalile bitūnja, walī na bashīike dūhū. Kwike walī na nsese wakwe muna Misili, lina lyakwe witanagwa Yaha.

35Na lūūlū ū Sheshani ūntooja ūmò wa bashīke bakwe ū kūlī nsese wakwe ū Yaha, nang'hwe ūmyalīla ng'witūnja lina lyakwe Atai.

36Ū Atai ūmyala Nasani. Ū Nasani ūmyala Zabadi,

37Zabadi ūmyala Eflali, Eflali ūmyala Obedi,

38Obedi ūmyala Yehu, Yehu ūmyala Azalia.

39Azalia ūmyala Helezi, Helezi ūmyala Eleasa,

40Eleasa ūmyala Sisimai. Sisimai ūmyala Shalumu,

41Ū Shalumu ūmyala Yekania, ū Yekania ūmyala Elishama.

Ndūgū Ja Mu Numba Ya Ng'wa Kelebu

42A bitūnja ba ng'wa Kelebu, ū nzunaaye wa ng'wa Yelahimeeli baalī: Mesha myalwa wakwe wa kwandya; ū ng'wenūyo ūmyala Zifu, Zifu nang'hwe ūmyala Malesha; ū Malesha ūmyala Hebuloni.

43A bitūnja ba ng'wa Hebuloni baalī: Koola, Tapua, Lekemu, Shema,

44ū Shema walī ise wa ng'wa Lahamu; ū Lahamu nang'hwe ūmyala Yolikeamu. Ū Lekemu ng'wene akamyala Shamai.

45Ū Shamai ūbyala ng'witūnja lina lyakwe Maoni, ū Maoni ūmyala Beti-zuuli.

46Ū Kelebu walī na ke ūngī witanagwa Efa; ū ng'wene ūbabyala ba: Halani, Moza na Gazezi.

47Bitūnja ba ng'wa Jadai baalī: Legemu, Yotamu, Geshani, Peleti, Efa na Shaafu.

48Nke ūngī wa ng'wa Kelebu witanagwa Maaka; ū ng'wene walī nina wa ba Shebeeli na Tilihana.

49Akamyala na Shaafu ise wa ng'wa Madimana; ū nkīma ng'wenūyo ūmyala na Sheva, ise wa ba Makibena na Gibea. Ū Kelebu walī na nshīke, lina lya kwe Akisa.

50Na lūūlū a banhū aba hū baalī ba shibyalīlwe sha ng'wa Kelebu: A bitūnja ba ng'wa Huuli ū myalwa wa kwandya wa ng'wa Eflata baalī: Shobali, ūyo akamyala Kiliat-yealimu,

51Salima ise wa ng'wa Betelehemu, na Halefu ise wa ng'wa Beti-gada.

52A banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa Shobali ū ise wa ng'wa Kiliati-yealimu baalī: ba shibyalīlwe sha ng'wa Haloe, nusu ya banhū ba lūdūgū lwa ng'wa Manahati,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

53na a banhū ba ndūgū ja Kiliati-yealimu; banhū gītī Baisila, Baputi, Bashumaati
na Bamishila. Ū kūfuma ū mu banhū benaba bakilonga banhū ba ndūgū ja Bazoli
na Baeshatooli.

54A banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa Salima baalī: Bana Betelehemu, bana Netofa,
bana Atiloti-beti-yoabu, na nusu ya bana Manahati, na Bazoli.

55Nī ndūgū ja bandīki abo bikalaga Yabezi jalī: Batila, Bashimea na Basukaati. A
benaba hū baalī a Bakeni abo bakiza kūfuma kūlī Hamati ū ise wa banhū ba
numba ya Balekabu.

1 Mihayo ya Shikū 3

Bitūnja Ba Ng'wa Daūdi

1Aba beene bitūnja ba ng'wa Daūdi abo akabyalīlwa alī Hebuloni: Ū myalwa
wakwe wa kwandya walī Amnoni, ng'witūnja wa ng'wa Ahinoamu ūyo walī
muna Yezileeli. Ū wa kabīlī Danyeli ng'witūnja wa ng'wa Abigaili, ūyo walī muna
Kalimeli.

2Ū wa kadatū Abusalomu ng'witūnja wa ng'wa Maaka, nshīke wa ng'wa Talimai,
ntemi wa Geshuli; ū wa kanè Adonia ng'witūnja wa ng'wa Hagisi.

3Ū wa katanò Shefatia ng'witūnja wa ng'wa Abitaali; ū wa katandatū Isileamu,
ūyo akabyalwa na nke wakwe Egila.

4A batandatū benaba ū Daūdi akabyalīlwa aho alī Hebuloni, ūko akikala ikanza
lya myaka mpungatī na myeji ītandatū alī ntemi. Aho alī mu Yelusalemu, akasuga
ū ikanza lya myaka makūmi adatū n'īdatū.

5A bitūnja abo akabyalīlwa aho alī kwenūko baalī: Shamua, Shobabu, Nasani,
Solomoni; a banè benaba bakabyalwa na Batisheba nshīke wa ng'wa Amieli.

6Na bangī bakabyalwa: Ibuhaali, Elishua, Elifeleti,

7Nogani, Nefegi, Yafia,

8Elishama, Eliada, na Elifeleti: a bose bitūnja kenda.

9A benaba baalī bitūnja ba ng'wa Daūdi ba kūbyalwa na bake bakwe gete, kūleka
abo baalī basese bakwe; ilūmbū lyabo walī Tamali.

Batemi ba Yuda

10Ū ng'witūnja wa ng'wa Solomoni walī Lehoboamu; ūyo akamyala Abiya,
nang'hwe ūmyala Asa, nang'hwe ūmyala Yehoshafati.

11Ū ng'wenūyo nang'hwe ūmyala Yeholamu, hama nang'hwe ūmyala Ahazia;
Ahazia nang'hwe ūmyala Yoashi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Ū ng'wenūyo nang'hwe ūmyala Amazia, nang'hwe ūmyala Azalia, nang'hwe ūmyala Yotamu.

13Ū ng'wenūyo nang'hwe ūmyala Ahazi, nang'hwe ūmyala Hezekia, nang'hwe ūmyala Manase.

14Hanuma ū ng'wenūyo nang'hwe ūmyala Amoni, nang'hwe ūmyala Yosia.

15A bitūnja ba ng'wa Yosia baalī aba: Yohanani myalwa wa kwandya, ū wa kabīla Yehoyakimu, ū wa kadatū Zedekia, ū wa kanè walī Shalumu.

16Abo bakingīla a ha būtemi a ha ng'wanya gwa ng'wa Yehoyakimu: Ng'witūnja wakwe Yehoyachini, na Zedekia.

Būbyīle bo nyatemi hanuma ya kūsaamiwa

17Ū mu būbyīle bo ng'wa Yehoyachini ūyo walī watwalwa mu būtungwa bakabyalwa ba: Shealitieli,

18Malikilamu, Pedaya, Shenaza, Yekamia, Hoshama, na Nedabia.

19A bitūnja ba ng'wa Pedaya baalī: Zelubabeeli na Shimei. A bitūnja ba ng'wa Zelubabeeli baalī: Meshulamu, Hanania; ilūmbū lyabo walī Shelomitī.

20Baalīho na bangī batanò: Hashuba, Oheli, Belekia, Hasadia, na Yushabu-hesedi.

21Ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Hanania baalīmo ba: Pelatia na Yeshaya, na a bitūnja ba ng'wa Lefaya, Alinani, na a ba ng'wa Obadia, na a ba ng'wa Shekania.

22A ba shibyalīlwe sha ng'wa Shekania baalī; Shemaya na bitūnja bakwe: Hatushi, Igalī, Balia, Nealia na Shafati; a bose batandatū.

23A bitūnja ba ng'wa Nealia baalī: Elionai, Hizikia, Azilikamu; a bose badatū

24A bitūnja ba ng'wa Elionai baalī: Hodavia, Eliashibu, Pelaya, Akubu, Yohanani, Delaya na Anani; a bose mpungatī.

1 Mihayo ya Shikū 4

Ndūgū jingī ja mu lūganda lwa ng'wa Yuda

1A bitūnja ba ng'wa Yuda baalī: Pelezi, Hezeloni, Kalīmi, Huuli, na Shobaali.

2Leaya ng'witūnja wa ng'wa Shobaali walī ise wa ba: Yahati, ū Yahati ūmyala Ahumayi na Lahadi. Ī jenī hū jalī ndūgū ja Bazoli.

3Aba beena baalī bitūnja ba ng'wa Etamu: Yezileeli, Ishima, na Idibashi; ilūmbū lyabo witanagwa Hazeleliponi.

4Penueli walī ise wa ng'wa Gedooli, Ezeeli ise wa ng'wa Husha. A banhū benaba baalī ba shibyalīlwe sha ng'wa Huuli, ūyo walī myalwa wa kwandya wa ng'wa Efulata, na ise wa ng'wa Betelehemu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Ū Ashuli ū ise wa ng'wa Tekoa walī na bake babīlī: Hela na Naala.

6Ū Naala akamyalīla ba Ahuza, Hefa, Temeni na Hahashitaalī. A banhū benaba baalī ba shibyalīlwe sha ng'wa Naala.

7Abitūnja ba ng'wa Hela baalī: Zeleti, Zohali, Etinani

8na Kozi, ūyo walī ise wa ba Hanubu na Hazobeba na wa banhū ba ndūgū ja kūfuma mulī Ahaheli, ng'witūnja wa ng'wa Halumi.

9Yabezi walī akūjiwe kūtinda a baana ba ng'wawe; ū nina aho wamyala akang'wilīka ī lina lya Yabezi nguno akahaya gīkī, "Namyala mu makoye no."

10Ū Yabezi ūnīlīīla ū Mulungu wa Isilaeli alīhaya, "Nalīlomba ūnīlūkīle mbango jako, ūninhe sī ngalī; nū nkono gwako gūbize hamò nane, ūnilang'hane natizūgwa mu makoye." Ū Mulungu ūng'wigwa, ūng'wītīla gīt'ūmo kwalī kūlomba kwakwe.

11Kelubu ng'wana wa ng'wawe wa ng'wa Shuha, walī ise wa ng'wa Mehili; ū Mehili ūmyala Eshitoni.

12Ū Eshitoni ūbabyala ba Beti-lafa, Pasea, na Tehina ūyo akamyala Ili-nahashi. A banhū benaba baalī bana Leka.

13A bitūnja ba ng'wa Kenazi baalī: Osinieli na Selaya. A bitūnja ba ng'wa Osinieli baalī: Hatati na Meonotai.

14Ū Meonotai ūmyala Ofula. Ū Selaya ūmyala Yoabu, ūyo walī nkūlgenji wa banhū ba sī ya Ge-halashimu. Ī sī yenīyo yiitanagwa lina lyenīlo nguno a bajiga-jiga bamo baalī baakoolī ba kūbeeja shikolo.

15A bitūnja ba ng'wa Kelebu ū ng'witūnja wa ng'wa Yefune baalī: Ilu, Ela, Namu. Ū ng'witūnja wa ng'wa Ela walī Kenazi.

16A bitūnja ba ng'wa Yehalele baalī: Zifu, Zifa, Tilia, Aseleli.

17A bitūnja ba ng'wa Ezila baalī: Yeesa, Meledi, Efa, na Yaloni. Ūmò wa bake ba ng'wa Meledi akababyala ba: Miliamu, Shamai na Ishiba ise wa ng'wa Eshitemoa.

18(Ū Nke wakwe ū wa kūfuma mu lūganda lwa banhū ba Yuda ūmyala Yeledi ise wa ng'wa Gedooli, Heba ise wa ng'wa Soko, na Yekutieli ise wa ng'wa Zanoa.) Ū Bisia ū nshīke wa ng'wa Falao ūyo walī watoolwa na Meledi h'ūyo akababyala a baana benaba.

19A bitūnja ba nke wa ng'wa Hodia, ūyo walī ilūmbūye lya ng'wa Nahamu, ūmò wabo walī ise wa ng'wa Keila muna Galimi, ūngī walī ise wa ng'wa Eshitemoa munhū wa Maaka.

20A bitūnja ba ng'wa Shimoni baalī: Amunoni, Lina, Beni-hanani, na Tiloni. A banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa Ishi baalī: Zoheti, na Beni-zoheti.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21A bitūnja ba ng'wa Shela ng'witūnja wa ng'wa Yuda baalī: Eeli ise wa ba Leka
na Laada, ūyo akabiza ise wa ng'wa Malesha. Nī ndūgū ja banhū abo baalī bamani
ba kūbeeja kitaani, abo bikalaga Beti-ashibea jikafuma mulī ng'wenūyo.

22Hamò na Yokimu na banhū ba Kozeba, na Yoashi, na Salafu ūyo akabiza ntemi
wa Moabu na Yashubi-lahemu. (Ī mihayo yenīyī īfumile mu shandīkwa sha kale.)

23A banhū benaba baalī babūmbi bikalaga Netai na Gedela, bikalaga kwenūko
bakūntūmamīlaga ntemi.

Bitūnja Ba Ng'wa Simioni

24A bitūnja ba ng'wa Simioni baalī: Nemueli, Yamini, Yalibu, Zela na Shauli;

25Ū Shauli ūmyala Shalumu, nang'hwe ū ng'wenūyo ūmyala Mibusamu, ū
ng'wenūyo nang'hwe ūmyala Mishima.

26A ba shibyalīlwe sha ng'wa Mishima baalī: Ng'witūnja wakwe Hamueli,
nang'hwe ūmyala Zaku, nang'hwe ūmyala Shimei.

27Ū Shimei akabyala bitūnja batandatū na bashīke batandatū, alīyo a baana ba
ng'wawe batapandīkile baana bingī. Na lūūlū ū lūganda lwabo lūtagalīhile
gīt'ūmo lwalī lwa ng'wa Yuda.

28A boi bikalaga Beeli-sheba, Molada, Hazaali-shuali,

29Biliha, Ezemu, Toladi,

30Betueli, Holima, Sikilagi,

31Beti-makaboti, Hazaali, Susimu, Beti-bili, na Sha-alaimu. Ī yenīyī yalī mizengo
yabo kūshisha ikanza lya būsugi wa ng'wa Daūdi.

32A magūngūli ayo gaalī gabapīndīlīgije gaalī Etamu, Aini, Limoni, Tokeni na
Ashani: magūngūli atanò.

33Na magūngūli gangī gaalīho ayo gaalī gīīpīndīlīgije ī mizengo yenīyo kūshisha
kū nzengo gwa Baala. A genaya gaalī mapandī gabo, ūmo bikalaga. Hama baalī
na shitabo sha mina ga ng'anda jabo; baalī bandīkilwe mo:

34Meshobabu, Yamuleki, Yosha ng'witūnja wa ng'wa Amazia,

35Yoeli, Yehu ng'witūnja wa ng'wa Yoshibia, ng'witūnja wa ng'wa Selaiya,
ng'witūnja wa ng'wa Asieli,

36na Elionai, Yakoba, Yeshohaya, Asaya, Adieli, Yesimieli, Benaya,

37na Ziza ng'witūnja wa ng'wa Shifi, ng'witūnja wa ng'wa Aloni, ng'witūnja wa
ng'wa Yedaya ng'witūnja wa ng'wa Shimuli, ng'witūnja wa ng'wa Shemaya.

38A banhū abo bahelilwe benaba baalī batongeeji ū mu ndūgū jabo; ī kaaya jabo
jikongeja kūkūla na kūkīlanīja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

39A banhūbenaba bajaga bakūsaama-saamaga bakūkoobaga madīīmīlo ga mitugo jabo, nose būūkakandya kū sī ya Gedooli, kīya ya sī ya ntubīlo gwa kwenūko.

40Būbona sī nsoga ya madīīmīlo gawiza, hangī nīyo ngalī, hama nembeezu na mholo. Ī kwandya bikalaga mo banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa Hamu.

41A banhū benabo bakabadumīla a ba shibyalīlwe sha ng'wa Hamu ū mu sī ījo bikalaga, pye na a Bameune; būbayagaja geete gīt'ūmo īlī ī mihayo kūshisha lelo īyī. Hanuma ya henaho hū bikala mo boi a ha ng'wanya gwabo, nguno walīmo būdīīmīlo bowiza bo mitugo jabo. A mina gabo ayo gaalī gahelilwe gakilonga mu shikū ja ng'wa Hezekia ntemi wa Yuda.

42Hanuma ya henaho bitūnja ba ng'wa Ishi ba Pelatia, Neali, Lefaia, na Uzieli būtongeela ibità lya banhū magana atanò kūfuma ū mu Basimeoni benabo būja kūdumīla sī ya Seili;

43būbabūlaga a Baamaleki abo baalī basaagīla, abo baalī bapūlūgūka; bikala boi ū mu sī yenīyo kūshisha nī lelo yenīyī.

1 Mihayo ya Shikū 5

Bitūnja ba Ng'wa Lubeni

1Īyī mihayo ya bitūnja ba ng'wa Lubeni ū myalwa wa kwandya wa ng'wa Isilaeli. (Ū wei ng'hana walī myalwa wa kwandya, alīyo aho wisosohaja na ūmò wa bake ba ng'wa ise, ūtaajiwa ī likūjo lyakwe ī lya būbyalwa bo kwandya. Binhwa bitūnja ba ng'wa Yosefu ng'witūnja wa ng'wa Isilaeli, na lūūlū ū mu kahelelwe ka shibyalīlwe ū wei atahelilwe gīkī ntaale.

2Nū Yuda nūūlū īkī walī na būdūla kūbatinda pye a baana ba ng'wawe, hama nū ntongeeji ūfuma mulī wei, alīyo naheene ī likūjo lya būbyalwa wa kwandya lyalī lyamala kūja na Yosefu).

3Na lūūlū a bitūnja ba ng'wa Lubeni ū myalwa wa kwandya wa ng'wa Isilaeli baalī: Hanoki, Palu, Hezeloni na Kalīmi.

4A banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa Yoeli baalī: Shemaya ng'witūnja wakwe, nang'hwe ūmyala Gogi, ū ng'wenūyo nang'hwe ūmyala Shimei.

5Shimei nang'hwe ūmyala Mika, Mika nang'hwe ūmyala Leaya, ū ng'wenūyo nang'hwe ūmyala Baalī.

6Ū ng'wenūyo nang'hwe ūmyala Beela ūyo akabiza ntongeeji wa banhū ba lūganda lwa ng'wa Lubeni. Alīyo ntemi Tigilasi-pilaseli wa Ashulu ūnsola ū Beela, ūnjana ūbiza ūmò wa basaamiwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7A badūgū ba mu lūdūgū lwakwe baalī bandīkilwe kūlondeela kihelele ka shibyalīlwe shabo; abo baalīho baalī: Yeieli ūyo walī ntongeeji wabo, ūlondeela Zekalia,

8na Bela ng'witūnja wa ng'wa Azazi, ng'witūnja wa ng'wa Shema, ng'witūnja wa ng'wa Yoeli. A banhū benabo bikalaga mu sī ya kūfumīīla Aloeli, kūja Nebo na Baali-meoni.

9Bakaja bakongejaga kwigalīhīja ī sī ū kū lwandī lwa kīya; nguno aho balī Gileadi a madaale gabo gakakūla no; na lūūlū bīdima ī sī yenīyo kwandīja kū mbalama y'itogolo īlo lījile lyūkashika kū mongo gwa Flati.

10Ī lipandī lya kīya ya Gileadi baalī bamala kūlīdima, nguno ū mu shikū ja būsugi wa ng'wa Saulo bakilwisha būlūgū na a Bahagīli, abo baalī bikaji ba mu sī yenīyo, aho baabapyeena bīīdima ī sī ya Bahagīli yūbiza yabo ī yose.

Bitūnja Ba Ng'wa Gadi

11A banhū ba lūganda lwa ng'wa Gadi baalī bazenganilwe na a banhū ba lūganda lwa ng'wa Lubeni; a bene baalī mu sī ya Bashani kūjūshika ipandī lya Saleka:

12Ū ntongeeji wabo ū mu sī ya Bashani walī Yoeli, ūlondeela Shafamu, hanuma Yanai na Shafati.

13A badūgū babo kūlenganīla nī ndūgū jabo baalī: Mikaeli, Meshulamu, Sheba, Yolai, Yakani, Zia na Eba; a bose banhū mpungatī.

14Aba baalī bitūnja ba ng'wa Abihaili ng'witūnja wa ng'wa Huuli, ng'witūnja wang'wa Yaloa, ng'witūnja wa ng'wa Gileadi, ng'witūnja wa ng'wa Mikaeli, ng'witūnja wa ng'wa Yeshishai ng'witūnja wa ng'wa Yahido, ng'witūnja wa ng'wa Buzi.

15Ū ntaale wa lūdūgū lwabo walī Ahi, ng'witūnja wa ng'wa Abudieli, ng'witūnja wa ng'wa Guni.

16A banhū ba lūganda lwa ng'wa Gadi bikalaga mu sī ya Gileadi na Bashani, hamò nū mu magūngūli ayo gaalī bbihī-bbihī ng'wenūmo; nū mu sī ja kūdīīmīla ī ja mu Shaloni ī yose ūmo yalī īgelelile.

17A bose benaba batūūlwa ū mu shitabo sha shibyalīlwe sha banhū mu shikū ja ntemi Yotamu wa Yuda, na Yeloboamu wa Isilaeli.

18A banhū ba ng'anda ja Lubeni, Gadi nī nusu ya Manase baalī na bashilikale shihūmbī makūmi anè na shinè, na magana mpungatī na mkūmi atandatū. A bose benabo baalī na būdūla wa kwilwisha būlūgū, nguno balangilwe ī mihayo ya būlūgū; baalī banhū ba nguzu badūgije kūbūūcha lūmūda na baalī badūgije kūdima shū mu būlūgū, nū kūtūmamīlī ū būta baalī badūgije.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Na lūūlū bakabadumīla a banhū ba Hagīli, Yetuli, Nafishi, na Nodabu bilwisha
būlūgū nabo.

20Ū mu būlūgū wenūbo ū Mulungu akabagunanha, nguno aho balī ū mu būlūgū
bakanīlīīla; ūbatūūla a bana Hagīli na a babo baalī hamò nabo mu makono gabo.

21Ī mitugo ja banhū ba Hagīli būjidima jūbiza jabo; bakadima ngamīla shihūmba
makūmi atanò, ng'holo shihūmbī magana abīlī na makūmi atanò, na nzobe
shihūmbī shibīlī. Būdima na banhū shihūmbī igana, būbīīta kūbiza ndiing'wa
jabo.

22Na a ba kūbabūlaga baalī bingī dūhū, nguno ū būlūgū bolī bo ng'wa Mulungu;
na lūūlū ī sī yenīyo bīdima yūbiza yabo kūshisha ikanza lya kūsaamiwa kwabo.

Nusu ya lūganda lwa ng'wa Manase

23A banhū ba nusu ya lūganda lwa ng'wa Manase baalī bingī no, ū mu sī īyo
bikalaga bookala pa, kwandīja Bashani kūshisha Baali-helimoni, hū kūhaya
kūshisha Senili (Lūgūlū lwa Helimoni).

24A batongeeji ba ndūgū jabo baalī: Efa, Ishi, Elieli, Azilieli, Yelemia, Hodavia na
Yadieli. A banhū benabo baalī bagosha bapandile ha sī, hangī baalī bakumūku
no, na baalī batongeeji ū mu ndūgū jabo.

25Kwike bakajimīīja ū būshikaanu ū kūlī Mulungu wa bataale babo; bandya
kwisosohaja mu nzīla ya kūlamya bamulungu ba mahanga ga mu sī yenīyo, abo
ū Mulungu walī wabakenaagūla gīkī babīngīle a Baisilaeli.

26Na lūūlū ū Mulungu ūgūsaja ū moyo gwa ng'wa Pulu, ntemi wa Ashulu (h'ū
ntemi Tigilasi-pilaseli wa Ashulu); ūbasola a banhū ba lūganda lwa Lubeni nī
Gadi, nī nusu ya Manase, ūbatwala mu būtungwa. Akabatwala Halahī, Habooli,
Hala, na kū mongo gwa Gozani; hū ūko balī nī lelo yene.

1 Mihayo ya Shikū 6

Lūganda lwa ng'wa Lawī

1A bitūnja ba ng'wa Lawī baalī: Gelishoni, Kohati na Melali.

2A bitūnja ba ng'wa Kohati baalī: Amulamu, Izihaali, Hebuloni, na Uzieli.

3A baana ba ng'wa Amulamu baalī: Alooni, Musa na Miliamu. A bitūnja ba ng'wa
Alooni baalī: Nadabu, Abihu, Elieza, Itamaali.

4Ū Elieza walī ise wa ng'wa Finehasi, ū Finehasi ise wa ng'wa Abishua,

5ū Abishua ise wa ng'wa Būūkī, ū Būūkī ise wa ng'wa Uzi.

6Ū Uzi ise wa ng'wa Zelahiya, ū Zelahiya ise wa ng'wa Melayoti,

7ū Melayoti ise wa ng'wa Amalia, ū Amalia ise wa ng'wa Ahitubu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Ū Ahitubu ise wa ng'wa Sadoki, ū Sadoki ise wa ng'wa Ahimaazi,

9ū Ahimaazi ise wa ng'wa Azalia, ū Azalia ise wa ng'wa Yohanani.

10Ū Yohanai ise wa ng'wa Azalia (ūyo walī ngabīji mu hekalu īyo Solomoni akīzenga mu Yelusalemu).

11Ū Azalia ise wa ng'wa Amalia, ū Amalia ise wa ng'wa Ahitubu,

12ū Ahitubu ise wa ng'wa Sadoki ū Sadoki ise wa ng'wa Shalumu.

13Ū Shalumu ise wa ng'wa Hilikia, ū Hilikia ise wa ng'wa Azalia.

14Ū Azalia ise wa ng'wa Selaiya, ū Selaiya ise wa ng'wa Yehozadaki.

15Ū Yehozadaki ūsaamiwa hamò na a baabo Seeba akabasaamya ng'wikanza lya kwīsaamya ī Yuda nī Yelusalemu, mu nzīla ya nkono gwa ng'wa Nebukadineza.

16A bitūnja ba ng'wa Lawī baalī: Gelishoni, Kohati, na Melali.

17Ū Gelishoni a bitūnja bakwe baalī: Libini na Shimei.

18Ū Kohati a bitūnja bakwe baalī: Amulamu, Izihaali, Hebuloni, na Uzieli.

19A bitūnja ba ng'wa Melali baalī: Mahili na Mushi. Ī jenīji hū jene ī ndūgū ja Balawī kūlondeela kaaya ja bakūlūgenji babo.

20Ū mu lūdūgū lwa ng'wa Gelishoni, ū ng'witūnja wakwe walī Libini, nang'hwe ū ng'witūnja wakwe walī Yehati, nang'hwe ū ng'witūnja wakwe walī Zima.

21Nang'hwe ū ng'witūnja wakwe walī Yoa, nang'hwe ū ng'witūnja wakwe walī Ido, nang'hwe ū ng'witūnja wakwe walī Zela, nang'hwe ū ng'witūnja wakwe walī Yeatelai.

22Ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Kohati baalīmo: Ng'witūnja wakwe Aminadabu, nang'hwe ū ng'witūnja wakwe walī Koola, nang'hwe ū ng'witūnja wakwe walī Asili,

23nang'hwe ū ng'witūnja wakwe walī Elikana, nang'hwe ū ng'witūnja wakwe walī Ebiasafu, nang'hwe ū ng'witūnja wakwe walī Asili,

24nang'hwe ū ng'witūnja wakwe walī Tahati, nang'hwe ū ng'witūnja wakwe walī Ulieli, nang'hwe ū ng'witūnja wakwe walī Uzia, nang'hwe ū ng'witūnja wakwe walī Shauli.

25A ba shibyalīlwe sha ng'wa Elikana baalī: Amasai na Ahimoti.

26Ū Ahimoti ūmyala Elikana, nang'hwe ū ng'witūnja wakwe walī Zofai, nang'hwe ū ng'witūnja wakwe walī Nahasi,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

27nang'hwe ū ng'witūnja wakwe walī Eliabu, nang'hwe ū ng'witūnja wakwe walī
Yelohamu, nang'hwe ū ng'witūnja wakwe walī Elikana, nang'hwe ū ng'witūnja
wakwe walī Sang'weli.

28A bitūnja ba ng'wa Sang'weli baalī: Yoeli myalwa wakwe wa kwandya, ū wa
kabīlī Abiya.

29A banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa Melali baalī: Mahili, nang'hwe ū ng'witūnja
wakwe walī Libini, myalwa wakwe wa kwandya. Ū ng'wenūyo nang'hwe ū
ng'witūnja wakwe walī Shimei, nang'hwe ū ng'witūnja wakwe walī Uza,

30nang'hwe ū ng'witūnja wakwe walī Shimea, nang'hwe ū ng'witūnja wakwe
walī Hagia, nang'hwe ūmyala Asaya.

Bīmbi ba mu hekalu

31A banhū aba hū beene abo Daūdi akabatūūla ha nīmo gwa kūyīmba ū mu
numba ya ng'wa Seeba aho lyenhwa ī lisandīko lyūtūūlwa moi.

32Ū nīmo gwa kwīmba bagwītīlaga kū būtongi wipandī lya kwikala (ī Liheema
lya kwibilingīla), kūshisha ū Solomoni ūzenga hekalu ya ng'wa Seeba ū mu
Yelusalemu. Ī milīmo yabo bīītaga kūlenganīla na a kalangīīlīlwe ako baalī
batūūlīlwa.

33A nima aya hū ga banhū abo baagwītaga ū nīmo gwenūyo; hamò na a bitūnja
babo: A ba lūdūgū lwa ng'wa Kohati baalī aba: Ū ntongeeji wa bīmbi walī Heema
ng'witūnja wa ng'wa Yoeli, ng'witūnja wa ng'wa Sang'weli,

34ng'witūnja wa ng'wa Elikana, ng'witūnja wa ng'wa Yelohamu, ng'witūnja wa
ng'wa Elieli, ng'witūnja wa ng'wa Toa.

35Ng'witūnja wa ng'wa Zufu, ng'witūnja wa ng'wa Elikana, ng'witūnja wa ng'wa
Mahati, ng'witūnja wa ng'wa Amasi.

36Ng'witūnja wa ng'wa Elikana, ng'witūnja wa ng'wa Yoeli, ng'witūnja wa ng'wa
Azalia, ng'witūnja wa ng'wa Zefania,

37ng'witūnja wa ng'wa Tahati, ng'witūnja wa ng'wa Asili, ng'witūnja wa ng'wa
Ebiasafu, ng'witūnja wa ng'wa Koola.

38Ng'witūnja wa ng'wa Iziha, ng'witūnja wa ng'wa Kohati, ng'witūnja wa ng'wa
Lawī, ng'witūnja wa ng'wa Isilaeli.

39Ū Hema walīho ndūgūye lina lyakwe Asafu, wikalaga kū nkono gwakwe gwa
būlyo kūlwa kūngunaana. Ū Asafu walī ng'witūnja wa ng'wa Belekia, ng'witūnja
wa ng'wa Shimea,

40ng'witūnja wa ng'wa Mikaeli, ng'witūnja wa ng'wa Baaseya, ng'witūnja wa
ng'wa Malikīya,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

41ng'witūnja wa ng'wa Esini, ng'witūnja wa ng'wa Zela, ng'witūnja wa ng'wa Adaya.

42Ng'witūnja wa ng'wa Etani, ng'witūnja wa ng'wa Zima, ng'witūnja wa ng'wa Shimei,

43ng'witūnja wa ng'wa Yahati, ng'witūnja wa ng'wa Gelishoni, ng'witūnja wa ng'wa Lawī.

44Ū kū nkono gwakwe gwa lūmoso a bagunanhi bakwe baalī badūgūye ba mu numba ya ng'wa Melali; walīko: Eetani ng'witūnja wa ng'wa Kishi, ng'witūnja wa ng'wa Abudi, ng'witūnja wa ng'wa Malūchi,

45ng'witūnja wa ng'wa Hashabia, ng'witūnja wa Amazia, ng'witūnja wa ng'wa Hilikia.

46Ng'witūnja wa ng'wa Amuzi, ng'witūnja wa ng'wa Bani, ng'witūnja wa ng'wa Shema,

47ng'witūnja wa ng'wa Mahili, ng'witūnja wa ng'wa Mushi, ng'witūnja wa ng'wa Melali, ng'witūnja wa ng'wa Lawī.

Kaya ya ng'wa Alooni

48Na a Balawī bichabo a bangī pye a bose baalī baagabanhiwa milīmo ū ng'wipandī lya kwikala, ū mu numba ya ng'wa Mulungu.

49Alīyo ū Alooni na a banhū ba mu kaya yakwe, a bene ū nīmo gwabo gwalī kūfunya shitambo ha ng'walīlo gwa shitambo sha kūpemva, na ha ng'walīlo gwa kūzuukīja būbbani kūlwa milīmo yose īyo yīītagwa ng'wipandī lyeela no-no-no; nīmo gūngī gwalī kūbeeja isangī kūlwa nguno ya Baislaeli, gīt'ūmo Musa ntūmami wa ng'wa Mulungu walī walagīīlīla.

50A banhū ba numba ya ng'wa Alooni baalī aba: Ng'witūnja wakwe Elieza, ng'witūnja wakwe Finehasi, ng'witūnja wakwe Abishua,

51ng'witūnja wakwe Būūkī, ng'witūnja wakwe Uzi, ng'witūnja wakwe Zelahiya,

52ng'witūnja wakwe Melayoti, ng'witūnja wakwe Amalia, ng'witūnja wakwe Ahitubu,

53ng'witūnja wakwe Sadoki, na ng'witūnja wakwe Ahimaazi.

54A mapandī aya hū gene bakahelelwa gīkī jibize sī jabo ja kwkala (mapandī ayo gakahelwa kūlwa banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa Alooni, a ba numba ya ng'wa Kohati, nguno ī mbale īkandya kūbagwīla a boi):

55Ū mu lūganda lwa ng'wa Yuda binhwa moi Hebuloni, na a madīīmīlo ayo gaalī gīpīndīlīgije.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

56Alīyo a malaale na a magūngūli ayo gaalī bbihī-bbih nī Hebuloni, a gene winhwa Kelebu ng'witūnja wa ng'wa Yefune.

57Na lūūlū a banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa Alooni binhwa ū nzengo gwa Hebuloni (ūyo gwalī gwa kūpīlīla); binhwa na mizengo ya Libuna, Yatili, Eshitemoa,

58Hileni, Debili,

59Yuta, na Betishemeshi; na a madīīmīlo gamo.

60Ū kūfuma ū mu lūganda lwa ng'wa Benjamini, binhwa Gibea, Alemeti na Anasosi; na a madīīmīlo gamo. Ī mizengo yose īyo bakagabīlwa banhū ba ndūgū ja numba ya ng'wa Kohati, yal'ikūmi n'īdatū.

61A banhū ba ndūgū ja numba ya ng'wa Kohati ī jingī bakinhwa mizengo ikūmi kūfuma mu nusu ya ndūgū ja mu lūganda lwa ng'wa Manase.

62A ba ndūgū ja numba ya ng'wa Gelishoni binhwa mizengo ikūmi n'īdatū kūfuma mu ng'anda ja ba Isakaali, Asheli na Nafutaali; nū kūfuma ū mu nusu ya lūganda lwa ng'wa Manase īyo yalī mu Bashani.

63A ba ndūgū ja numba ya ng'wa Melali binhwa mizengo ikūmi n'ībīlī kūfuma mu ng'anda ja ba Lubeni, Gadi na Zabuloni.

64Na lūūlū a Baisilaeli būbinha a Balawī ī mizengo yenīyī na a madīīmīlo gamo.

65Ū kūfuma ū mu ng'anda ja ba Yuda, Simeoni na Benjamini būpandīka ī mizengo īyo yahayiagwa yenīyo.

66Banhū bangī a ba mu ndūgū ja numba ya ng'wa Kohati bakinhwa ī mizengo ya sī jabo kūfuma mu lūganda lwa ng'wa Efulaimu.

67Ū mu sī ja magūlya ga Efulaimu bakinhwa Shekemu, ū nzengo gwa kūpīlīla, na Geza,

68Yokibeamu, Beti-holoni,

69Ayaloni na Gati-limoni; na a madīīmīlo gamo.

70Ū kūfuma ū kū nusu ya lūganda lwa ng'wa Manase, ba mu ndūgū ja lūganda lwa ng'wa Kohati abo bakasaagīīla binhwa Aneeli na Bile-amu, hamò na a madīīmīlo gamo.

71A ba ndūgū ja numba ya ng'wa Geilshoni bakaanukūla mizengo yīīyī: Ū kūfuma ū mu nusu ya ndūgū ja mu lūganda lwa ng'wa Manase banukūla Golani, mu sī ya Bashani, na Ashitaloti, hamò na a madīīmīlo gamo.

72Ū kūfuma ū mu lūganda lwa Isakaali banukūla Kedeshi, Dabeela,

73Lamosi na Anemu, hamò na a madīīmīlo gamo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

74Ū kūfuma ū mu lūganda lwa ng'wa Asheli, banukūla Mashaali na Abudoni,

75Hukoki na Lehobu, hamò na a madīīmīlo gamo.

76Ū kūfuma ū mu lūganda lwa ng'wa Nafutaali banukūla Kedeshi, Galilaya, Hamoni na Kiliataimu, hamò na a madīīmīlo gamo.

77A ba lūdūgū lwa ng'wa Melali (a Balawī a bangī), bakaanukūla gīkī: Ū kūfuma ū mu lūganda lwa ng'wa Zabuloni, banukūla Yokibeamu, Kalita, Limono, na Tabooli, hamò na a madīīmīlo gamo.

78Ū kūfuma ū mu lūganda lwa ng'wwa Lubeni, ī kīya ya Yeliko kū ntambūko gwa mongo gwa Yolodani bakaanukūla Beza, nzengo gwa ng'witogolo, Yahiza,

79Kedemoti na Mefaati, hamò na a madīīmīlao gamo.

80Ū kūfuma ū mu lūganda lwa ng'wa Gadi bakaanukūla Lamosi ya Gileadi, Mahanaimu,

81Heshiboni na Yazeeli, hamò na a madīīmīlo gamo.

1 Mihayo ya Shikū 7

Lūganda lwa ng'wa Isakaali

1Ū Isakaali walī na bitūnja banè: Toola, Pua, Yashubu, na Simuloni.

2A bitūnja ba ng'wa Toola baalī: Uzi, Lefaiya, Yelieli, Yahimai, Ibusamu, na Sang'weli; a benaba baalī batongeeji ū mu ndūgū. Ū mu shikū ja būsugi wa ng'wa Daūdi, a banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa Toola abo baalī bamanīkile gīkī balī bagosha bapandile ha sī ū mu mihayo ya būlūgū, baalī shihūmbī makūmi abīlī na shibīlī na magana atandatū.

3Ū Uzi walī na ng'witūnja witanagwa Iziha. A bitūnja ba ng'wa Iziha baalī: Mikaeli, Obadia, Yoeli, na Ishiha; a bose būtanò wabo baalī batongeeji.

4Ī shibyalīlwe shabo shaalī shoolekije gīkī ū mu ndūgū jabo baalī na banhū shihūmbī makūmi adatū na shitandatū abo baalī badūgije kwilwisha mu būlūgū, nguno baalī na mhalī ja bakīma bingī; na a baana baalī babyala bingī.

5A banhū ba ndūgū jose ja mu lūganda lwa ng'wa Isakaali abo baalī bamanīīkile gīkī badūgije kwingīla mu būlūgū, na baalī bandīkilwe būlī bene mu numba yabo, baalī shihūmbī makūmi anaane na mpungatī.

Lūganda lwa ng'wa Benjamini

6Ū Benjamini walī na bitūnja badatū: Bela, Beka na Yedaeli.

7A bitūnja ba ng'wa Bela baalī: Eziboni, Uzi, Uzieli, Yelimoti na Ili; banhū batanò, būlī ng'wene walī ntongeeji ū mu numba ya ng'wawe. Ū mu ndūgū jabo baalī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

bandīkilwe banhū shihūmbī makūmi abīlī na shibīlī, na makūmi adatū na banè, abo baalī badūgije kwingīla mu būlūgū.

8A bitūnja ba ng'wa Beka baalī: Zemila, Yoashi, Elieza, Elionai, Omuli, Yelemoti, Abiya, Anasosi na Alemeti. A bose benaba baalī bitūnja ba ng'wa Beka.

9Ī mihayo ya shibyalīlwe shabo īyo yalī yandīkilwe yoolekejaga batongeeji babo, hamò na banhū shihūmbī makūmi abīlī, na magana abīlī abo baalī badūgije kūlwa mu būlūgū.

10Ū ng'witūnja wa ng'wa Yedaeli walī Bilihani: A bitūnja ba ng'wa Bilihani baalī: Yeushi, Benjamini, Ehudi, Kenaana, Zeetani, Talishishi na Ahishaha.

11A bitūnja ba ng'wa Yedaeli benaba a bose baalī batongeeji ba ndūgū jabo. Baalī na banhū shihūmbī ikūmi na mpungatī na magana abīlī abo baalī badūgije kwingīla mu būlūgū.

12Ū Ili a bitūnja bakwe baalī: Shupimu na Hupimu. Ū Hushimu ng'wene walī ng'witūnja wa ng'wa Aheeli.

Lūganda lwa ng'wa Nafutaali

13A bitūnja ba ng'wa Nafutaali baalī: Yahizieli, Guni, Yezeeli, Shalumu; A benaba baalī ba mpanda gwa ng'wa Biliha.

Lūganda lwa ng'wa Manase

14A bitūnja ba ng'wa Manase baalī: Asilieli na Makili; akabyala kūfuma mulī nkīma wa Aalamu. Ū Makili ūmyala Gileadi.

15Ū Makili h'ūyo akabapandīkīla bakīma a ba Hupimu nū Shupimu. Walī n'ilūmbū lyakwe witanagwa Maaka; hama walī na ndūgūye wa mu kaaya gete, ī lina lyakwe witanagwa Zelofeti. Ū ng'wene walī atabyalile a bitūnja, walī na bashīke dūhū.

16Ū Makili ū nke walī Maaka ī lina lyakwe; akabyala baana bagosha, ūmò ī lina lyakwe Peleshi, ū ūngī Sheleshi. Ū Sheleshi ūbyala bitūnja: Ulamu na Lakemu.

17Ū Ulamu ūbyala ng'witūnja, lina lyakwe Bedaani. A benaba hū baalī bitūnja ba ng'wa Gileadi, ng'witūnja wa ng'wa Makili, ng'witūnja wa ng'wa Manase.

18Walī n'ilūmbūye witanagwa Hamolekesi; akababyala ba Ishodi, Abieza, na Mahīla.

19Walīho na Shemida, a bitūnja bakwe baalī: Ahiani, Shekemu, Liki na Aniamu.

Lūganda lwa ng'wa Efulaimu

20A bitūnja ba ng'wa Efulaimu baalī: Shūsela, nang'hwe walī na ng'witūnja Beledi, nang'hwe walī na ng'witūnja Tahasi, nang'hwe walī na ng'witūnja Eleada, nang'hwe walī na ng'witūnja Tahasi,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21nang'hwe walī na ng'witūnja Zabadi, nang'hwe walī na ng'witūnja Shūsela.
Baalīho bangī babīlī; Ezeeli na Eleadi, bakaja kū banhū ba Gaasi, a bajiga-jiga ba
mu sī yenīyo, kūjūbasoja mitugo jabo; būūkabūlagīlwa kwenūko.

22Ū saabo ū Efulaimu akabalīla ikanza lya shikū ningī no, a badūgū bakwe biza
kūnūngūja.

23Aho yabīta ī yenīyo ūlaala nū nke hangī, ūbūcha nda ūbyala ng'wana ngosha, ī
lina ūng'wilīka Belia; nguno ū mu kaya yakwe gaalī gagwa mo makoye.

24Walī na nshīke wakwe witanagwa Sheela; ū nkīma ng'wenūyo ūzenga mizengo
ya Beti-holoni: gūmò kū ntulumenho, gūngī kū ngūlya; ūzenga na nzengo gwa
Ūzeni-sheela.

25Ū ng'witūnja wakwe walī Lefa, nang'hwe walī na ng'witūnja Leshefu,
nang'hwe walī na ng'witūnja Teela, nang'hwe walī na ng'witūnja Tahani,

26nang'hwe walī na ng'witūnja Ladani, nang'hwe walī na ng'witūnja Amihudi,
nang'hwe walī na ng'witūnja Elishama,

27nang'hwe walī na ng'witūnja Nuni, nang'hwe walī na ng'witūnja Yoshwa.

28Ī sī yabo na a mapandī gabo ga kwikala yalī kwandīja Beeseli na a magūngūli
ayo gaalī gīpīndije, kūjīlīīla kīya Naalani. Ū kū ng'weli būshika Gezeeli, nayo
hamò na a magūngūli gayo, hūna nī Aya hamò na a magūngūli gayo.

29Ū kū lūbīmbī ūlo baalī babīmbīkanilwe na sī ya banhū ba lūganda lwa ng'wa
Manase, yalīho mizengo ya: Beeti-shani, Taanaki, Megido, na Dooli, hamò na a
magūngūli gayo. Ū mu mizengo yenīyī h'ūmo bikalaga a banhū ba shibyalīlwe
sha ng'wa Yosefu ng'witūnja wa ng'wa Isilaeli.

Lūganda Lwa Ng'wa Asheli

30A bitūnja ba ng'wa Asheli baalī: Imuna, Ishuva, na Beliya; baalī n'ilūmbū lyabo
witanagwa Seela.

31A bitūnja ba ng'wa Beliya baalī: Hebeeli, na Melikieli ūyo akmyala Bilizaiti.

32Ū Hebeeli walī ise wa ba Yafuleti, Shomeeli na Hosamu, hamò na ilūmbū lyabo
Shua.

33A bitūnja ba ng'wa Yafuleti baalī: Pasaki, Bimhalī, na Ashuvati. A benaba hū
baalī bitūnja ba ng'wa Yafuleti.

34A bitūnja ba ng'wa Shomeeli baalī: Ahi, Looga, Hūbba, na Aalamu.

35A bitūnja ba ng'wana wa ng'wawe ū Helemu baalī: Zofa, Imuna, Sheleshi, na
Amaali.

36A bitūnja ba ng'wa Zofa baalī: Sua, Halinefa, Shuali, Beeli, Imula,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

37Beeza, Hoodi, Shama, Shilisha, Isilani na Beela.

38A bitūnja ba ng'wa Yeseli baalī: Yefune, Pisipa na Ala.

39Abitūnja ba ng'wa Ula baalī: Aala, Hanieli na Lizia.

40A bose benaba baalī banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa Asheli; banhū basolilwe kūbiza batongeeji ba ndūgū jabo, nguno baalī bashilikale bashisha-ng'holò, na ba būdūla mu milīmo. Ī lisaabu lya banhū abo baalī bandīkilwe ū mu ndūgū jabo, na badūgije kwingīla mu būlūgū lyalī shihūmbī makūmi abīlī na shitandatū.

1 Mihayo ya Shikū 8

Benjamini Itina lya Iūdūgū Iwa ng'wa Saulo

1Ū Benjamini walī ise wa ng'wa Bela, ū myalwa wakwe wa kwandya, ū wa kabīlī walī Ashibeli, ū wa kadatū Aahala,

2ū wa kanè walī Noha, wa katanò Lafa.

3A bitūnja ba ng'wa Bela baalī: Ada, Geela, Abihudi,

4Abishua, Naamani, Ahoa,

5Geela, Shefufani na Hulamu.

6A mina ayo galīkūbīja a ha sīlīlī ga banhū ba shibyalīlwe sha kūfuma mulī Ehudi, abo baalī batongeeji ba kaya jabo ījo jiikalaga Geeba, ījo jikasaamiwa jūtwalwa Manahati:

7Naamani, Ahiya na Geela, hū ūyo akabasaamya; ū wei walī ise wa ba Uza na Ahihudi.

8Ū Shahalaimu aho alī mu sī ya Moabu akabapeeja a bake bakwe, ū Hushimu nū Baala; hanuma ya henaho ūbyalīlwa bitūnja.

9Ū nke wakwe ū Hodeshi ūmyalīla a bitūnja aba: Yobabu, Zibia, Mesha, Malikamu,

10Yeuzi, Sakia, Milima; a benaba baalī bitūnja bakwe, nīyo baalī batongeeji ū mu ndūgū jabo.

11Ū nke wakwe ū Hushimu walī wamala kūbyala nang'hwe ba Abitubu na Elipaali.

12A bitūnja ba ng'wa Elipaali baalī: Ebeeli, Mishamu, Shemedi; (ū ng'wenūyo h'ūyo akazenga Ono na Lodi, hamò nī mizengo ya bbihī-bbihī kwenūko).

13Walīho na Belia hamò na Shema, abo baalī batongeeja ū mu ndūgū ja banhū abo bikalaga Aiyaloni; hū bene abo bakabapeeja a bana Gaasi,

14ba Ahio, Shashaki, Yelemoti,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Zebadia, Aladi, Edeeli,

16Mikaeli, Ishipa na Yoha; baalī bitūnja ba ng'wa Belia.

17Zebadia, Meshulamu, Hiziki, Hebeeli,

18Ishimelai, Izilia, na Yobabu; baalī bitūnja ba ng'wa Elipaali.

19Yakimu, Zikili, Zabudi,

20Elienai, Ziletai, Elieli,

21Adaya, Belaya, Shimulati, a beene baalī bitūnja ba ng'wa Shimei.

22Ishipani, Ebeeli, Elieli,

23Abudoni, Zikili, Hanani,

24Hanania, Elamu, Antosiya,

25Ifideya na Penueli; baalī bitūnja ba ng'wa Shashaki.

26Shamshelai, Shehalia, Asalia,

27Yaleshia, Eliya na Zikili; baalī bitūnja ba ng'wa Yelohamu.

28A banhū bose benaba baalī batongeeji na basugi ū mu ndūgū jabo, gīt'ūmo baheleliwe mu kwihela kwa shibyalīlwe shabo; a bose bikalaga mu Yelusalemu.

29Ū Yeieli ū ise wa ng'wa Gibeoni wikalaga Gibeoni. Ū nke wakwe witanagwa ī lina lyakwe Maaka.

30Ū myalwa wakwe wa kwandya walī Abudoni, hūna ūlondeela Zuli, Kishi, Baalī, Neeli, Nadabu,

31Gedooli, Ahiyo, Zekeeli,

32na Mikiloti, ise wa ng'wa Shimea. Nabo a benabo bikalaga Yelusalemu, bbihī na a baana ba ng'wabo.

33Ū Neeli walī ise wa ng'wa Kishi, ū Kishi ise wa ng'wa Saulo, ū Saulo ise wa ba Yonasani, Malikishua, Abinadabu na Eshibaali.

34Ū ng'witūnja wa ng'wa Yonasani walī Melibaali, h'ūyo akamyala Mika.

35A bitūnja ba ng'wa Mika baalī: Pisoni, Meleki, Talea, na Ahazi.

36Ū Ahazi walī ise wa ng'wa Yehoada, ū Yehoada ūbabyala ba Alemeti, Azimaveti na Zimuli. Ū Zimuli ūmyala Moza,

37ū Moza ūmyala Binea, Binea ūmyala Lafahi, ū ng'wenūyo nang'hwe ūmyala Eleasa, ū ng'wenūyo nang'hwe ūmyala Azeli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

38Ū Azeli walī na bitūnja batandatū, a mina gabo gaya: Azilikamu, Bokelu, Ishimaeli, Shealimu, Obadia na Hanani. A bose benaba baalī bitūnja ba ng'wa Azeli.

39A bitūnja ba ng'wana wa ng'wawe ū Esheki baalī: Ulamu, myalwa wakwe wa kwandya, Yeushi wa kabīlī na Elifeleti wa kadatū.

40A bitūnja ba ng'wa Ulamu baalī bashilikale bashisha-ng'holò, na baalī badūgije kūdima būta; baalī na bitūnja bingī hamò na bizūkūlū bingī; a bose baalī igana na makūmi atanò. A bose benaba baalī banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa Benjamini.

1 Mihayo ya Shikū 9

Abo bakashoka kūfuma Babuloni

1Ali lūūlū, a Baisilaeli a bose baalī bandīkwa mu shitabo sha batemi ba Isilaeli, ī shitabo sha kwihela kwa shibyalīlwe. A banhū ba Yuda bakasaamiwa, būtwalwa kū sī ya Babuloni būūkikala mu būding'wa, kūlwa nguno ya būkenaagūji wabo.

2Alīyo aho lyashika ī likanza lya kūshoka, a ba kwandya kūshoka na kūja kwikala kū matongo gabo na mu mizengo yabo, baalī banhū balebe abo baalī basaamiwa kūfuma Isilaeli; bagabīji, Balawī, na batūmami ba mu hekalu.

3Banhū bamò ba mu ng'anda ja: Yuda, Benjamini, Efulaimu na Manase, aho bashoka būūkikala Yelusalemu; baalīmo aba:

4Usai, ng'witūnja wa ng'wa Omuli, ng'witūnja wa ng'wa Imuli, ng'witūnja wa ng'wa Bani, wa mu būbyīle wa ng'wa Pelezi ng'witūnja wa ng'wa Yuda.

5Ū mu bahilya Shiilo, walīmo Asaiya, myalwa wa kwandya, hamò na bitūnja bakwe.

6Ū mu bahilya Zeela wiza Yeueli, na baana ba ng'wawe; a bose baalī magana atandatū na makūmi kenda.

7Ū kūfuma ū mu lūganda lwa ng'wa Benjamini wiza Salū, ng'witūnja wa ng'wa Meshulamu, ng'witūnja wa ng'wa Hodavia, ng'witūnja wa ng'wa Hasenua.

8Na Ibuneya ng'witūnja wa ng'wa Yelohamu, na Ela ng'witūnja wa ng'wa Uzi, ng'witūnja wa ng'wa Mikili; na Meshulamu ng'witūnja wa ng'wa Shefatia, ng'witūnja wa ng'wa Leueli, ng'witūnja wa ng'wa Ibiniya.

9A banhū ba lūganda lwa ng'wa Benjamini abo baalī bandīkwa mu shitabo sha kwihela, baalī magana kenda na makūmi atanò na batandatū. A bagosha benabo bose pye baalī batongeeji ba kaya ja ng'wabo.

10Ū mu bagabīji abo bakiza, baalīmo aba Yedaya, Yehoyalibu na Yakini;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11na Azalia ng'witūnja wa ng'wa Hilikia, ng'witūnja wa ng'wa Meshulamu, ng'witūnja wa ng'wa Sadoki, ng'witūnja wa ng'wa Melayoti, ng'waitūnja wa ng'wa Ahitubu. Ū ng'wenūyo walī ntongeeji ntaale mu numba ya ng'wa Mulungu.

12Walīho na Adaya, ng'witūnja wa ng'wa Yelohamu, ng'witūnja wa ng'wa Pashuli, ng'witūnja wa ng'wa Malikīya; na Maasai ng'witūnja wa ng'wa Adieli, ng'witūnja wa ng'wa Yahazela, ng'waitūnja wa ng'wa Meshulamu, ng'witūnja wa ng'wa Meshilemitī, ng'witūnja wa ng'wa Ima.

13A bagabīji abo baalī batongeeji ba kaaya ja ng'wabo ū mu ndūgū jabo baalī shihūmbī na magana mpungatī na makūmi atandatū. A banhū benabo baalī bamanile ū kwībeeja ī milīmo ya mu numba ya ng'wa Mulungu.

14Ū mu Balawī abo bakiza, baalīmo Shimeiya ng'witūnja wa ng'wa Hashubu, ng'witūnja wa ng'wa Azilikamu, ng'witūnja wa ng'wa Hashabia, munhū wa lūdūgū lwa ng'wa Melali.

15Baalīho na ba Bakbakali, Heleshi, Galali na Matania ng'witūnja wa ng'wa Mika, ng'witūnja wa ng'wa Zikili, ng'witūnja wa ng'wa Asafu;

16na Obadia ng'witūnja wa ng'wa Shemaya, ng'witūnja wa ng'wa Galali, ng'witūnja wa ng'wa Yedusuni, na Belekia ng'witūnja wa ng'wa Asa, ng'witūnja wa ng'wa Elikana, ūyo wikalaga mu magūngūli ga bana Netofa.

17A balang'hani ba ha mibita baalī Shalumu, Akubu, Talimoni, Ahimani, hamò na a baana ba ng'wabo. Ū Shalumu walī ntaale wabo.

18Ūtūūlwa kwikala ha mita gwa kū lwandī lwa kīya a ha ng'wa ntemi; ū gwenūyo gūbiza nīmo gwakwe kūshisha lelo īyī. A balang'hani ba mibita benaba baalī ba ng'wigele lya Balawī.

19Shalumu ng'witūnja wa ng'wa Koole, ng'witūnja wa ng'wa Ebiasafu, ng'witūnja wa ng'wa Koola, hamò na a balang'hani biye ba ha mibita, a ba kūfuma mu lūdūgū lwakwe, ū lwa bahilya Koola, bakinhwa nīmo gwa kūlang'hana ha nyango gw'iheema; gīt'ūmo bataale babo balang'hanīlaga ha nyango gwa numba ya ng'wa Seeba.

20Ū mu shikū ja kū numa, ū ntaale wa balang'hani ba ha milyango walī Finehasi ng'witūnja wa ng'wa Elieza, ū Seeba walī hamò nang'hwe.

21Ū nang'hani wa ha nyango gwa h'iheema lya kwibilingīla walī Zekalia ng'witūnja wa ng'wa Meshelemia.

22A banhū abo baalī baasolwa kūlwa nīmo gwa kūlang'hana ha milyango, a bose baalī magana abīlī n'ikūmi na babīlī. Ū mu magūngūli gabo baalī bandīkwa kūlondeela kwihela kwa shibyalīlwe shabo. A balang'hani ba ha milyango batūūlagwa a ha nīmo gwenūyo kūlwa nguno ya kūsanyiwa; baalī bahelelwa ū nīmo gwenūyo kwīngīīla kale, mu shikū ja ng'wa Daūdi na ng'hangi Sang'weli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Na lūūlū ū nīmo gwa kwīlang'hana ī numba ya ng'wa Seeba, ī numba īyo yitanagwa Iheema, baalī balekelwa boi, hamò na a banhū ba shibyalīlwe shaabo.

24A balang'hani bikalaga balang'hanile ū kū mhandī jayo būnè wajo: ī kīya, ng'weli, sukuma nī dakama.

25Bamò ba badūgū babo bikalaga kū magūngūli, alīyo ūlū lwabapandīka ū lūdīīma lwabo bizaga ū kū milīmo, bamala nyuma bakūgwītaga.

26Kwike a balang'hani a bataale baalī Balawī banè; a benabo hū baalī baasanyiwa kūlwa kūshilang'hana ī chumba sha mu numba ya ng'wa Mulungu, hamò nī chumba sha kūbīkīla sabo.

27Bakeeyūlaga balīho ī hanze ya numba ya ng'wa Mulungu bakwīpīndīīla-pīndīīlaga, nguno baalī na nīmo gwa kwīlang'hana; nū kwīlugūla ī dilū gwalī nīmo gwabo.

28Bamò babo baalī balang'hani ba shiseme īsho shaatūmamīlagwa ū mu būtūmami wa kalamīje kaa mu hekūlu; bashibalaga a h'ikanza lya kūsolwa, nūūlū shashoshiwa bashibalaga.

29Bangī baalī binhwa nīmo gwa kūgalang'hana a masumbī nī meeza, hamò nī shikolo sha kūtūmamīla ū ng'wipandī lyeela; nū būsu, nī divai na a maguta nū būbbani, pyī nī shisanjo sha ng'waso gwawiza.

30Alīyo a bagabīji a bangī baalī na nīmo gwa kūshisanja-sanja ī shingīla sha kūbeegeja ī shisanjo sha ng'waso gwawiza.

31Walīho Naawī ūmò lina lyakwe Matisia, myalwa wa kwandya wa ng'wa Shalumu, munhū wa lūdūgū lwa ng'wa Koola; ū munhū ng'wenūyo walī walekelwa ū nīmo gwa kūbeeja ī migatī īyo yafunyiagwa kūlwa shakwinha.

32Bamò na bamò a ba mu lūdūgū lwa ng'wa Koola baalī binhwa nīmo gwa kūbeeja ī migatī īyo yafunyiagwa kūlwa kūtūūlwa ha meza būlī Sabato.

33A batongeeji ba kaaya ja Balawī abo baalī bīmbi, nabo bikalga mu chumba sha mu hekalu, na baalī bazunīlījiwa ū kūleka ū kwīta ī milīlmo ī yīngī; nguno ū nīmo gwabo gwenūyo bagwītaga līīmi na būjikū.

34A bose benaba bikalaga mu Yelusalemu; hama baalī batongeeji ū mu ndūgū ja Balawī, na baalī bataale ū mu kwihela kwa shibyalīlwe shabo.

Shibyalīlwe sha ng'wa Saulo

35Ū Yeieli ū ise wa ng'wa Gibeoni wikalaga Gibeoni. Ū nke wakwe witanagwa ī lina lyakwe Maaka.

36Ū myalwa wakwe wa kwandya walī Abudoni, hūna ūlondeela Zuli, Kishi, Baalī, Neeli Nadabu,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

37Gedooli, Ahiyo, Zekalia na Mikiloti,

38ū Mikiloti walī ise wa ng'wa Shimea. Nabo a benabo bikalaga Yelusalemu, bbihī
na a baana ba ng'wabo.

39Ū Neeli walī ise wa ng'wa Kishi, ū Kishi ise wa ng'wa Saulo, ū Saulo ise wa ba
Yonasani, Malikishua, Abinadabu na Eshibaali.

40Ū ng'witūnja wa ng'wa Yonasani walī Melibaali, h'ūyo akamyala Mika.

41A bitūnja ba ng'wa Mika baalī: Pisoni, Meleki, Talea, na Ahazi.

42Ū Ahazi walī ise wa ng'wa Yehoada, ū Yehoada ūbabyala ba Alemeti, Azimaveti
na Zimuli. Ū Zimuli ūmyala Moza,

43ū Moza ūmyala Binea, Binea ūmyala Lafahi, ū ng'wenūyo nang'hwe ūmyala
Eleasa, ū ng'wenūyo nang'hwe ūmyala Azeli.

44Ū Azeli walī na bitūnja batandatū, a mina gabo gaya: Azilikamu, Bokelu,
Ishimaeli, Shealimu, Obadia na Hanani. A bose benaba baalī bitūnja ba ng'wa
Azeli.

1 Mihayo ya Shikū 10

Saulo kwibūlaga mu būlūgū

1Na lūūlū a Bafilisiti bamba būlūgū kwilwisha na a Baisilaeli; a Baisilaeli
būbapeela a Bafilisiti, bingī babo būgwa mu lūgūlū lwa Giliboa, būchīīla
kwenūko!

2A Bafilisiti būng'wisonja ū Saulo na a bitūnja bakwe, būbabūlaga a bitūnja
bakwe: ū Yonasani, Abinadabu nū Malikishua.

3Ū būlūgū būnshiteleja ū Saulo, balasi būmpandīka būnasa masonga būnabūla
kībi.

4Hūna ū Saulo ūng'wīla ū mūūcha wa shilanga shakwe gīkī, “Bebe sopoolaga ī
līlūshū lyako ūnimalīīje, batiziza kūnimalīīja a bing'wana abo batasaalilwe
benaba bakūniguusīja noi!” Alīyo ū mūūcha wa shilanga shakwe ūlema ū
kūmūlaga, nguno akogoha; na lūūlū ū Saulo ūlīsola ī līlūshū lyakwe ūlītega, hūna
ūlīgwīla.

5Ū mūūcha wa shilanga shakwe aho wabona gīkī ū ise būgonzo wacha, nang'hwe
ūlīgwīla ī lyakwe ūchīlanīja hamò nang'hwe.

6Na lūūlū ū Saulo ūcha hamò na a bitūnja bakwe a badatū, nī kaya yakwe ī yose
būcha lūshikū lūmò lwenūlo.

7A Baisilaeli abo baalī bazengile ū mu sī ya ntubīlo na a ba kū ntambūko gwa
Yolodani aho babona lyapeela ī libità lya Baisilaeli, biigwa nī gīkī ū Saulo

© 2015 Bible Society of Tanzania.

wachaaga na a bitūnja bakwe a badatū, bīpeela ī mizengo yabo. Bafilisiti biza kwikala moi.

8Ī ntondo yaho a Bafilisiti aho biza kūsola ī shikolo sha banhū abo baalī babūlagwa, būnsanga ū Saulo mu lūgūlū lwa Giliboa, achile hamò na a bitūnja bakwe a badatū.

9Būnzuuja īsho walī azwalile, hūna būntīna ū ntwe, būgūjana hamò nī shilanga shakwe; hūna būtūma banhū pye a hose ū mu sī ya Bafilisiti, kūjikumūcha ī ng'hūlū jenīyo ū kū bamulungu babo nū kū banhū babo.

10Ī shilanga shakwe būshitūūla mu hekalu ya bamulungu babo, ū ntwe gwakwe būgūnungeleja mu hekalu ya ng'wa Dagoni.

11Alīyo a banhū ba Yabeshi-gileadi aho bigwa ī yose īyo bakang'wītīla ū Saulo a Bafilisiti,

12pye a banhū babo a bagosha ba mbagashūūla būja būkīsola ī mibīlī yenīyo, ū gwa ng'wa Saulo nī ya bitūnja bakwe, bīyenha Yabeshi. Hūna a maguha būgajīka ha sīlīlī ya ntī ntaale ū mu Yabeshi ng'wenūmo; hanuma būfunga shikū mpungatī.

13Ū Saulo akacha kūlwa nguno ya būhūbi wakwe kūlī Seeba; atashidimile ī shilagīlo sha ng'wa Seeba. Nguno akajūbūja na kūlī munhū wa masamva ga būchūūja, gīkī oolekejiwe ī ya kwīta;

14ūleka ū kūmūja ū Seeba. Na lūūlū ū Seeba ūmūlaga, ū būtemi ūng'winha Daūdi ng'witūnja wa ng'wa Yese.

1 Mihayo ya Shikū 11

Daūdi kūbiza ntemi wa Isilaeli yose

1Hanuma ya henaho a Baisilaeli būja ī Hebuloni ū kūlī Daūdi; aho bashika būng'wīla, “A bise tūlī mīlī na mininga gako gete.

2Nūūlū īkī ū Saulo walī ntemi wise, alīyo naheene nū mu shikū jenījo hū bebe ūyo wagatongeelaga a mabità ga Baisilaeli ū mu makanza ga kūja kū būlūgū na kūshoka. Nīyo ū SEEBA Mulungu wako walī wakūwīla hape gīkī, ‘Ū bebe hū ūkūbadīīma a banhū bane a Baisilseli, hama ūkūbiza nsugi wabo.’”

3Na lūūlū a banamhala bose ba Baisilaeli aho biza ī Hebuloni ū kūlī ntemi Daūdi, ūbeeja būlagane hamò nabo ī Hebuloni kū būtongi wa ng'wa SEEBA; būng'witīīla maguta ū Daūdi kūbiza ntemi wa Isilaeli, gīt'ūmo walī wahayīla ū Seeba mu nzīla ya ng'wa Sang'weli.

Daūdi kūdima nzengo gwa Yelusalemu

4Hūna ū Daūdi na a Baisilaeli a bose būja kūgūdumīla ū nzengo gwa Yelusalemu, ū nzengo gwa Yebusi. A Bayebusi abo bikalaga moi

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5būng'wīla ū Daūdi gīkī, “Ūtūdūla ū kūshika ū ng'wenūmu!” Alīyo naheene ū
Daūdi akīdima ī ng'hambī ya kūpīlīla ī ya mu Sayuni, gūbiza nzengo gwa ng'wa
Daūdi.

6Ū Daūdi ūhaya gīkī, “Ose-ose ūyo alabize wa kwandya ū mu kūbabūlaga a
Bayebusi, akūbiza ntaale wa mabità ga bashilikale bane.” Yoabu ng'witūnja wa
ng'wa Seluya ūtonga ū kūlinha ko; na ng'hana ūwanukūla ū būtaale wa mabità.

7Na lūūlū ū Daūdi ūbiza ng'wikaji wamo ū mu ng'hambī ya kūpīlīla; kwandīja
henaho yitanwa lina lya, ‘Nzengo gwa ng'wa Daūdi’.

8A mapandī ga nzengo ayo gaalī hihī-hiī henaho ūgazenga chiza, kwandīja ipandī
lya Milo, kūshisha kū ndugu īyo yalī īgūpīndīlīgije ū nzengo; ū Yoabu nang'hwe
ūlībeegeleja ī lipandī īlo līkasaagīīla.

9Ū Daūdi wiseema kongeja kūbiza na būdūla, nguno ū SEEBA Mulungu wa
Būdūla bose walī hamò nang'hwe.

Bagosha ba mbagashūūla ba ng'wa Daūdi

10Aba hū bene abo baalī bataale ū mu bagosha ba mbagashūūla abo walī nabo ū
Daūdi; a benaba hamò na a Baisilaeli a bose hū bakabūgunaana ū būtemi,
būwinha būdūla bo kwigalīhīja, nose kwīsambaalīla pyī ī sī gīt'ūmo Seeba walī
wahayīla.

11Na lūūlū a mina aya hū ga bagosha ba mbagashūūla abo walī nabo ū Daūdi:
Yoshebashebeti muna Hakimoni; ū ng'wenūyo hū walī ntaale wabo a bataale ba
mabità. Lwise lūmò akatūmamīla ichimu lyakwe ūbūlaga banhū magana adatū
ng'wikanza līmò.

12Hanuma yakwe ū ng'wenūyo walīho Elieza ng'witūnja wa ng'wa Dodo, wa
lūdūgū lwa ng'wa Ahohi. Ū ng'wenūyo walī ūmò wabo a bagosha ba makaya gete
a badatū.

13Walī hamò nū Daūdi lūshikū lwene Bafilisiti baalī bibilinga Pasi-damimu
kūlwa nguno ya kwilwisha būlūgū, h'ipandī ilebe lyalī na ngūnda gwa būsīga; a
bashilikale a bangī būbapeela a Bafilisiti.

14Alīyo a boi bīīma nyagosha ū mu ngūnda gwenūyo būgūlang'hana; būbatūla
kībi no a Bafilisiti; ū Seeba ūbenhela būtindi būtaale.

15Lwise lūmò mu makanza ga magesa, bagosha badatū ba mu banhū makūmi
adatū abo baalī basanyiwe būja kūlī Daūdi, walī Adulamu ng'wipilinga lya
kūpīlīla. Ū mu shikū jenījo ibità lya Bafilisiti lyalī lyatūūla ng'hambī mu sī ya
ntubīlo gwa Lefaimu.

16Ī likanza lyenīlo ū Daūdi walī ū ng'wipilinga lyenīlo, a Bafilisiti baalī na
ng'hambī yabo ya bashilikale ipandī lya Betelehemu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Kwimanīla ū Daūdi wiyigwa kūkolwa noota, hūna ūhaya, “Gīt'ūlū ni wigela munhū wa kūnenhela minzī kūfuma ū kū lwinzī ūlo lūlī hihī nū mita gwa Betelehemu!”

18Na ng'hana a bagosha ba mbagashūūla a badatū būbatiinya a Bafilisiti, būja ū kū lwinzī ūlo lwalī hihī na Betelehemu būkadaha a minzī būbg'wenhela ū Daūdi. Alīyo aho genhwa ūlema ū kūgang'wa; ūgiita kū būtongi wa ng'wa Seeba.

19Ūhaya, “Ū Mulungu ni anihangījage ū nene ū kūgwīta ū gūlī gīko! Ū nene nagang'we a mininga ga banhū abo baalī beegaga būpanga wabo?” Nguno ū kūgenha a minzī genaya baalī bifunya būpanga wabo gete; na lūūlū ū Daūdi ūlema ū kūgang'wa. Ī yenīyo hū ī milīmo īyo bakīīta a bagosha ba mbagashūūla a badatū benabo.

20Ū ntaale wa Badatū benabo walī Abishai ng'wanong'wawe wa ng'wa Yoabu. Lwise lūmò akatūmamīla ichimu lyakwe ūbūlaga banhū magana adatū; na lūūlū ūpandīka lūkumo lwawiza, nang'hwe ūkumūka gīt'ūmo baalī a Badatū benabo.

21Ū lūkumo lwakwe lūkabeela no kūtinda a Badatū benabo, nīyo ūbiza ntaale wabo; nūūlū īkī walī atabalagwa hamò nabo.

22Walīho na Benaya ng'witūnja wa ng'wa Yehoyada muna Kazibeeli; nang'hwe walī ngosha apandile ha sī, akīīta mihayo mitaale. Akababūlaga bashilikale babīlī ba Bamoabu, baalī basanyiwe no-no-no ū mu sī yabo. Na lūshikū lūmò lwa mbeho ng'halī akingīla ng'wichongo yalīmo shimba, ūkībūlaga.

23Akalībūlaga n'idaaji lya kūfuma Misili, lya būlīhu wa fuuti mpungatī na nusu. Ī lidaaji lyenīlo ū mu nkono lyalī n'ichimu lya mpīni ntaale gītī ng'wīsī. Alīyo ū Benaya ūlīsanga alī na ng'home dūhū ū mu nkono. Ūshika ūlītaaja ī lī muna Misili ī lichimu īlo lyalī nalyo ū mu nkono gwalyo, hūna ūlībūlagīla ī lichimu lyalyo lyenīlo.

24Ī milīmo yenīyo aho wīyīīta ū Benaya ng'witūnja wa ng'wa Yehoyada, nang'hwe ū lūkumo lwakwe lūkabiza gīt'ūmo lwalī ū lwa bagosha ba mbagashūūla a Badatū.

25Ū wei ū mu bagosha ba makaya pye a bose abo makūmi adatū walī akūjiwe no, alīyo ū mu bagosha ba mbagashūūla a Badatū walī atīmo. Ū Daūdi akantūūla kūbiza ntaale wa bashilikale ba kūnang'hana we.

26A bagosha ba mbagashūūla benabo baalī aba: Asaheli ng'wanong'wawe wa ng'wa Yoabu, Elihanani ng'witūnja wa ng'wa Dodo, muna Betelehemu;

27Shamoti muna Halodi, Helezi muna Paliti,

28Ila ng'witūnja wa ng'wa Ikeshi, muna Tekoa; Abieza muna Anasosi,

29Sibekai muna Hushati; Ilai muna Ahohi,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

30Mahalai muna Netofa; Heledi ng'witūnja wa ng'wa Bana, muna Netofa;

31Itai ng'witūnja wa ng'wa Libai, muna Gibea ya Benjamini; Benaya muna Pilasoni,

32Hulai wa kūfuma kū njonga ja Gaashi; Abieli muna Alibati,

33Azimaveti muna Bahulimu; Eliaba muna Sha-aliboni.

34Bitūnja ba ng'wa Hashemu muna Gizoni, Yonasani ng'witūnja wa ng'wa Shagee muna Halalī.

35Ahiamu ng'witūnja wa ng'wa Sakaali muna Halalī; Elifali ng'witūnja wa ng'wa Uuli,

36Hefeeli muna Makelati, Ahiya muna Poleni.

37Hezilo muna Kalimeli, Naalai ng'witūnja wa ng'wa Ezibai,

38Yoeli ng'wana wa ng'wawe na Nasani, Mibūha ng'witūnja wa ng'wa Hagili,

39Zeleki muna Amoni, Nahalai muna Beeloti; walī mūūcha wa shilanga sha ng'wa Yoabu ng'wa Seluya,

40Ila muna Isla, Galebu muna Isla;

41Ulia ū Nghītī. Zabadi ng'witūnja wa ng'wa Ahalai

42Adina ng'witūnja wa ng'wa Shiza, wa lūganda lwa ng'wa Lubeni, ū ng'wenūyo walī ntaale wa banhū ba lūganda lwa ng'wa Lubeni, hamò na bangī makūmi adatū.

43Hanani ng'witūnja wa ng'wa Maaka, Yosefati muna Misini,

44Uzia muna Ashitela, Shama na Yeieli bitūnja ba ng'wa Hosani muna Aloeli.

45Yediale ng'witūnja wa ng'wa Shimulī, Walī na ng'wana wa ng'wawe Yoha muna Tizī,

46Elieli muna Mahavī, Yelibaai na Yoshavia bitūnja ba ng'wa Elinaamu, Isama muna Moabu,

47Elieli, Obedi na Yaasieli muna Mozaba.

1 Mihayo ya Shikū 12

Bashilikale kūja kūlī Daūdi

1Ū Daūdi akaja kwikala Sikilagi nguno ya kūmpeela Saulo ng'witūnja wa ng'wa Kishi. A bagosha abo mina gabo gandīkilwe ha sīlīlī aha, bakaja koi kwikala hamò nang'hwe; (baalī bamò ba babo bakabiza bagunanhi bakwe ū mu wilwisha ūbo walī nabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2A boi baalī bamò ba badūgūye ba ng'wa Saulo, nguno baalī ba lūganda lwa ng'wa Benjamini. Bakaja koi na būta wabo; nīyo baalī bamanile no ū kūlasa, pyī nū kūtūmamīla nhaago kūluuta mawe, na baalī badūgije kūtūmamīla nkono gwa būlyo nūūlū gwa lūmoso).

3Ū ntaale wabo walī Ahiezeli, hamò na Yoashi ng'wana wa ng'wawe, bitūnja ba ng'wa Shemaa muna Gibea. Hūna biza bitūnja ba ng'wa Azimaveti, ba Yezieli na Peleti; hanuma Belaka, Yehu muna Anasosi,

4Ishimaya muna Gibeoni, munhū wa nguzu, ūmò wa babo makūmi adatū, na ūmò wa batongeeji babo abo makūmi adatū benabo. Hanuma Yelemia, Yahazaeli, Yohanani, Yozabadi muna Gedela,

5Eluzai, Yelimoti, Bealia, Shemalia, Shefatia muna Halufati;

6Elikana, Ishiya, Azaleli, Yoseza na Yoshebeamu; banhū ba numba ya ng'wa Koola,

7na Yoela na Zebadi, ng'witūnja wa ng'wa Yelohamu wa Gedooli.

8Ū Daūdi akīīta ūsaamīla kū ng'hambī ya kūpīlīla yalī kū masaka ga kwitogolo; banhū balebe ba lūganda lwa ng'wa Gadi būgalūka, būbiza balondeeji bakwe. A benabo baalī bashilikale bapile, badūgije kwingīla mu būlūgū, na kūdima lūmūda na machimu. Baalī na būshū bo makanji gītī bo shimba, hama baalī bapeeji kīngī nasho gītī laala mu matūmbī.

9Ū ntaale wabo walī Ezeli, ūlondeela Obadia, ū wa kadatū Eliabu,

10wa kanè Mishimana, wa katanò Yelemia;

11wa katandatū Atai, wa mpungatī Elieli,

12wa kanaane Yohanani, wa kenda Elizabadi,

13w'ikūmi Yelemia, wikūmi n'ūmò Makibanai.

14A banhū ba kūfuma mu lūganda lwa ng'wa Gadi benaba baalī bataale ba bashilikale; ū ngokolo gete ū mu bo ū būdūla wakwe walī gītī būdūla wa banhū igana; al'ū wa nguzu walī na būdūla gītī wa banhū shihūmbī shimò.

15A banhū benaba hū beene abo bakagūkīla ū mongo gwa Yolodani mu makanza ayo gwalī gūtaalile; būbapeeja pye a banhū abo bikalga mu ng'hilimva yago: ū kū ntambūko gwa kīya nī ng'weli.

16Na banhū bangī kūfuma Benjamini na Yuda nabo biza ū kūlī Daūdi, ū kū ng'hambī ya kūpīlīla ūko walī.

17Ū Daūdi ūbasūng'wanha, ūbawīla gīkī, "Ūlū muliza ū kūlī nene mu mhola, kūlwa kūnigunanha, nalī na būyegi ū kūng'wanukūla mubize hamò naane. Alīyo ūlū muliza mu wiba-wiba, gashi mulī na ng'hūmbū ja kūniijomboka munitūūle

© 2015 Bible Society of Tanzania.

mu makono ga banishi bane aho gatī na būbi a makono gane, a henaho ū Mulungu wa bakūlūgenji bise ni agūlolage ū gwenūyo, amulamule."

18Hūma Moyo ūng'wikīīla Amasai, ūyo walī ūmò wa babo makūmi adatū; ūhaya, "Ee Daūdi, a bise tūlībako! Tūlī hamò nang'ho ng'witūnja wa ng'wa Yese! Būlīho būtindi, būlīho būtindi ū kūlī bebe, nīyo būlī būtindi kū bose abo bakūkūgunanhaga; nguno ū Mulungu wako akūkūlwīlaga." A henaho ū Daūdi ūbanukūla lūūlū a banhū benabo, ūbīīta kūbiza bataale ba magele ga banhū bakwe abo ng'hangala na ng'hangala bajaga kūdumīla banishi.

19Banhū bamò na bamò ba kūfuma mu lūganda lwa ng'wa Manase bakagalūka būnondeela Daūdi aho wajaga na Bafilisiti kwilwisha na Saulo. (Kwike aho gwahooyelwa ū mhayo gwenūyo, a basugi būnshosha kaya; na lūūlū ū wei atajile na a banhū bakwe ū kūbagunaana a Bafilisiti. Nguno bakiwīla gīkī, "Ū munhū ng'wenūyū ūlū ūngalūkīla ise būgonzo Saulo, ū būpanga wise būkūbiza mu kwihīga kūtaale no.")

20Na lūūlū ū Daūdi aho alīshoka Sikilagi, a banhū ba lūganda lwa ng'wa Manase abo bakagalūka būnondeela baalī: Adina, Yozabadi, Yadieli, Mikaeli, Yozabadi, Elihu na Ziletai; būlī ūmò wabo walī ntongeeji w'ibità lya bashilikale shihūmbī ū mu lūganda lwa ng'wa Manase.

21Ū Daūdi ūbanukūla, ūbatūūla ha būtaale wa mabità gakwe ayo gilwishaga na banishi ūlū biza kūbadumīla, nguno a bose baalī bashilikale bakalī, ndūhū mhayo gwa kūbogohya; nīyo baalī batongeeji ū ng'wibità.

22Būlī lūshikū bizaga banhū ū kūlī Daūdi, kūshisha ūpandīka ibità itaale lya nguzu no.

Bangī kūja kūlī Daūdi Hebuloni

23Aya h'a mabità ga banhū abo bakaja Hebuloni kūlī Daūdi hamò na shilanga shabo; baalī bamalīīlile nūūlū kwilwisha būlūgū, kūlwa nguno ya kūbūsaamya ū būtemi wīnge ū kūlī Saulo būngalūkīle Daūdi, gīt'ūmo Seeba walī ahayīlile.

24A banhū ba lūganda lwa ng'wa Yuda abo bakaja babūūkije mūda na machimu, na bamalīīlile kū būlūgū baalī shihūmbī shitandatū na magana anaane.

25A bashilikale ba mu lūganda lwa ng'wa Simeoni abo baalī bamalīīlile kū būlūgū, baalī banhū shihūmbī mpungatī n'igana līmò.

26A banhū ba lūganda lwa ng'wa Lawī baalī shihūmbī shinè na magana atandatū.

27Nū Yehoyada walīmo, ūyo walī ntongeeji wabo ū mu kaya ya ng'wa Alooni; walī hamò na banhū bakwe shihūmbī shidatū na magana mpungatī.

28Hamò na Sadoki, ūyo walī nshilikale ndiinha nkalī atachaamagwa, nang'hwe wiza na banhū makūmi abīlī na babīlī ba kūfuma mu kaya ya ng'wawe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

29Ū kūfuma ū mu lūganda lwa ng'wa Benjamini, biza banhū shihūmbī shidatū
abo baalī badūgū ba ng'wa Saulo; bingī babo baalī badimanile nayo ī kaya ya
ng'wa Saulo kūshisha ikanza lyenīlo.

30Banhū shihūmbī makūmi abīlī na magana anaane biza kūfuma mu lūganda lwa
ng'wa Efulaimu; ū mu lūdūgū lwabo baalī bamanīkile gīkī balī bashilikale bakalī
batī na booba wa mbika yose-yose.

31Ū kūfuma ū mu nusu ya lūganda lwa ng'wa Manase biza banhū shihūmbī ikūmi
na shinaane, abo baalī bandīkwa a mina gabo gīkī bize kūntemya ū Daūdi.

32A banhū ba lūganda lwa ng'wa Isakaali baalī bagadeebile a makanza, nī yīyo
yalī ībigeleelilwe a Baisilaeli kwīyīīta baalī bīdeebile. Na lūūlū ū kūfuma ū mu
lūganda lwenūlo biza banhū magana abīlī; a bose batongeeji, būlī ng'wene wiza
na badūgū bakwe, hamò na a banhū abo baalī ha sīlīlī ya būsugi wakwe.

33Ū kūfuma ū mu lūganda lwa ng'wa Zabuloni biza banhū shihūmbī makūmi
atanò, baalī bashilikale bamanīlile ī mihayo ya būlūgū, hangī badūgije kūdima
būlī mbika ya shilanga; bakiza ū kūngunanha ū Daūdi balī na ng'holò īmò, ītī ya
magalū-galū.

34Ū kūfuma ū mu lūganda lwa ng'wa Nafutaalī biza banhū shihūmbī shimò,
bataale ba mabità, hamò na bashilikale babo shihūmbī makūmi adatū na
mpungatī; biza babūūkije mūda na machimu gabo.

35Ū kūfuma ū mu lūganda lwa ng'wa Dani, biza banhū shihūmbī makūmi abīlī na
shinaane, na magana atandatū; bamalīīlile kū būlūgū.

36Ū kūfuma ū mu lūganda lwa ng'wa Asheli, biza banhū shihūmbī makūmi anè,
bīmanīīlile ī mihayo ya būlūgū; nabo biza bamalīīlile.

37Ū kūfuma ū kū ntambūko gwa kīya ya Yolodani biza banhū shihūmbī igana na
makūmi abīlī, ba kūfuma mu ng'anda ja ba Lubeni, Gadi nī nusu ya lūganda lwa
ng'wa Manase; biza na būlī mbika ja shilanga.

38A bose benaba baalī bashilikale balwi ba būlūgū, abo baalī bifunya gīkī babize
mo ū mu būlūgū; na lūūlū biza ī Hebuloni balī na ng'hūmbū ja kūng'wīta ū Daūdi
abize ntemi wa Isilaeli yose. Na a Baisilaeli a bangī pye a bose baalī na ng'holò
īmò ū mu kūntemya ū Daūdi.

39A banhū benabo bakikala ho a henaho shikū idatū balī hamò nū Daūdi
bakūlyaga na kūng'wa, nguno ī ka ya jabo jalī jabinha shakūlya sha kwigela.

40Banhū bingī bizaga, bangī ba bbihī-bbihī kwenūko, bangī bafumaga Isakaali,
Zabuloni na Nafutaali, a bose bizaga na shilīwa babūūkije ha nzobe, ngamīla,
nzobe nhaale, nūūlū ha ng'ombe. Shalīho shilīwa shingī no gītī: būsu, matwajo
ga mizeituni, matwajo ga mizabibu, divai, maguta, ng'ombe na ng'holo; nguno ī
lyenīlo lyalī ikanza lya būyegi būtaale no ū mu Isilaeli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1 Mihayo ya Shikū 13

Isandīko lya ng'wa Seeba kwenhwa

1Ū Daūdi ūlomana na a batūmami ba mu selekali yakwe, hamò na a bataale ba mabità ga bashilikale shihūmbī-shihūmbī, na a bigana-igana.

2Hanuma ya henaho ūbawīla a Baisilaeli a bose gīkī, "Ūlū būlī būtogwa wa ng'wa Seeba Mulungu wise, na a bing'we ūlū gūlīmubeelela ū mu miso ging'we, tūbatwalīlagi mhola na a badūgū bise a bangī hose-hose ūko balī ū mu sī ya Isilaeli: babize balī kūle nūūlū balī bbihī; na a bagabīji na a Balawī abo bakwikalaga hamò nabo ū kū mizengo yabo nū mu sī ja madīīmīlo gabo; a bose bize twibilinge hamò.

3Tūlyenhe ī lisandīko lya ng'wa Mulungu wise ūmu twikale nalyo, nguno ū mu shikū ja ng'wa Saulo twalī twalīgumanīja sagala dūhū."

4Pye a banhū abo baalī bibilinga būzunya ū kūgwīta ū mhayo gwenūyo, nguno pye a banhū bakagūbona gwabeela.

5Na lūūlū ū Daūdi ūbabilinga a Baisilaeli a bose, kwandīja abo bikalaga kū mongo gwa Shihooli gwa Misili, kūshisha Lebo Hamasi; gīkī baje ī Kiliati-yealimu bakalyenhe ī lisandīko lya ng'wa Mulungu.

6Ū Daūdi na a Baisilaeli a bose būja ī Baala ya Yuda (hū ī Kiliati-yelimu), ū kūlyenha kūfuma koi ī lisandīko lya ng'wa Mulungu; ī lisandīko īlo līkitanagwa mu Lina lyenīlo, lya ng'wa Seeba ūyo isumbī lyakwe lya būtemi līlī ha gatī-gatī ya makelubi.

7Ī sandīko lya ng'wa Mulungu būlītūūla h'igogteeni ipya, hūna būlyīnja a ha ng'wa Abinadabu; Uza na Ahiyo bakūlītongeelaga.

8Ū Daūdi na a Baisilaeli a bose baalī bayega no ū kū būtongi wa ng'wa Mulungu, babinaga na ngunzu jabo jose, kūnū bakwīmbaga na kūtūla ndono, malimba, tūng'oma tūdo-tūdo, nzege, na kūfuula mbiilūlū.

9Bahayūshika ha lūbūūga lwa kūtūlīla lwa ha ng'wa Kidoni, ī ng'ombe jiguumha; ū Uza ūgoloola nkono ūlīdima ī lisandīko lya ng'wa Mulungu kūlīhangīja lītizūgwa.

10A henaho ū būpelanu wa ng'wa SEEBA būmpembekela ū Uza, ūntūla kūlwa nguno akatūūla nkono gwakwe a hisandīko; ūchīīla henaho ha būtongi wa ng'wa Mulungu.

11Ū Daūdi ūsaaya nguno ū būpelanu wa ng'wa SEEBA būkampembekela ū Uza; ī lipandī lyenīlo ūlitana Pelezi-uza.

12Ū lūshikū lwenūlo ū Daūdi ūng'ogoha ū Mulungu; ūhaya, "Nadūgije kinehe ū kūlyenha a ha ng'wane ī lisandīko lya ng'wa Mulungu?"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Ūlemeelwa ū kūlīshikīlīja ī lisandīko ū mu nzengo gwa ng'wa Daūdi, gīkī akikale nalyo. Ūlīlija ha ng'wa Obedi-edomu, ūmò wa Bagītī.

14Ī lisandīko lya ng'wa Mulungu lyikala a ha kaya ya ng'wa Obedi-edomu ikanza lya myeji īdatū, ū SEEBA ūng'wīlūkīla mbango ningī no ū munhū ng'wenūyo nī kaaya yakwe.

1 Mihayo ya Shikū 14

Kaya ya ng'wa Daūdi

1Ū mu shikū jenījo ntemi Hilamu wa Tulo ūntūmīla ū Daūdi banhū; būja na mitī ya ng'wininga, hamò na baselemala na bazengi ba numba, būkanzengela numba y'ikūlū.

2Ū Daūdi ūbona hape gīkī ū SEEBA wantūūlaga a ha būtemi wa Isilaeli, na gīkī ū būtemi wakwe wabūgūngūhyaga kūlwa nguno ya banhū bakwe a Baisilaeli.

3Ū Daūdi aho wasaamīla Yelusalemu, ūtoola bakīma bangī; ūbyalīlwa baana bangī bagosha na bakīma.

4A mina ga baana abo bakabyalīlwa kwenūko gaya aha: Shamua, Shobabu, Nasani, Solomoni,

5Ibuhaali, Elishua, Elipeleti,

6Noga, Nefegi, Yafia,

7Elishama, Beeliada na Elifeleti.

Daūdi kūbapyena Bafilisiti

8A Bafilisiti aho bigwa gīkī ū Daūdi witīīlilwe maguta kūbiza ntemi wa Baisilaeli, būja koi pye a bose kūjūnkooba; ū Daūdi aho wigwa ūfuma kūjūmanhya nabo.

9A Bafilisti aho bashika bandya kwīdumīla ī sī ya ntubīlo ya Lefaimu;

10hūna ū Daūdi ūmūja ū Mulungu gīkī, “Nabasange koi a Bafilisiti nakabadumīle? Ūkūbatūūla ū mu nkono gwane?” Ū SEEBA ūnshokeja, “Jaga koi ng'hana, nguno nakūbatūūla mu nkono gwako.”

11Hūna ū Daūdi na a banhū bakwe ūja Baali-pelazimu, ūkabapyeenela kwenūko; ūhaya, “Ūmo ihūūma lya minzī līkapyagūlīlaga, h'ūmo wabapyagūlīla ū SEEBA a banishi bane mu nzīla ya nkono gwane.” Na lūūlū ī lipandī lyenīlo lyitanwa Baali-pelazimu.

12A Bafilisiti būpeela būleka henaho mashikolo gabo ga kwitongelegeja; ū Daūdi ūlagīja gūpemva mu moto.

13A Bafilisiti batadīīlile biza hangī ū kūduma ū mu sī ya ntubīlo yenīyo;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14ū Daūdi ūmūja hangī ū Mulungu, ū Mulungu ūng'wīla gīkī, “Yaya ū kūbizīīla kū
būtongi wabo, pīndaga ūkabizīīle kū numa yabo, ūlabadumīle wishīīkīgije mu
mitī ya mifolosaadi.

15Na lūūlū ūlū wigwa mishaadūko ū kwigūlya ya matambī ga mifolosaadi gītī
banhū bingī bakūshimīzaga, a henaho pulukaga wandye būlūgū; nguno numho
ū Mulungu watongelaga ū kū būtongi wako, akūlītūlaga ī libità lya Bafilisiti.”

16Nghana ū Daūdi wīta gīt'ūmo Mulungu akanagīīlīla; būbatūlagūla a Bafilisiti
nzīla ngima kwandīja Gibeoni kūshisha Gezeeli.

17Na lūūlū ū lūkumo lwa ng'wa Daūdi lūsambaala hose pyī ū mu sī jenījo, ū Seeba
ūbatūūlīla lyogohya a banhū ba mahanga gose būng'ogoha.

1 Mihayo ya Shikū 15

Isandīko Kwenhwa Yelusalemu

1Ū Daūdi aho wamala ū kūzenga ī numba jakwe ū mu nzengo gwa ng'wa Daūdi,
ūbeeja n'ipandī ilebe ūkoma hoi iheema kūlwa nguno y'isandīko lya ng'wa
Mulungu.

2Hūna ū Daūdi ūhaya gīkī, “A banhū a bangī yaya ū kūlībūūcha ī lisandīko lya
ng'wa Mulungu; ī lyenīlo lyakūbūūchiwa na Balawī dūhū. Nguno hū abo
wabasola ū Seeba kūyūlībūūcha ī lisandīko lya ng'wa Seeba, nū kūtūmama ū kū
būtongi wakwe shikū ja weleelo bose.”

3Na lūūlū ū Daūdi ūbabilinga Yelusalemu pye a Baisilaeli kūlījīīla ī lisandīko lya
ng'wa Seeba, bize balītūūle ū kwipandī īlo walī walībeegeja.

4Ūbakobya pye a banhū ba numba ya ng'wa Alooni na a Balawī:

5A ba shibyalīlwe sha ng'wa Kohati, wiza ū ntongeeji wabo ū Ulieli, na badūgū
bakwe igana na makūmi abīlī.

6A ba shibyalīlwe sha ng'wa Melali, ū ntongeeji wabo walī Asaya, na badūgū
bakwe magana abīlī na makūmi abīlī.

7A ba shibyalīlwe sha ng'wa Gelishoni, ū ntongeeji wabo walī Yoeli, na badūgū
bakwe igana na makūmi adatū.

8A ba shibyalīlwe sha ng'wa Elizafani, ū ntongeeji wabo walī Shamiya, na badūgū
bakwe magana abīlī.

9A ba shibyalīlwe sha ng'wa Hebuloni ū ntongeeji wabo walī Elieli, na badūgū
bakwe makūmi anaane.

10A ba shibyalīlwe sha ng'wa Uzieli, ū ntongeeji wabo walī Aminadabu, na
badūgū bakwe igana n'ikūmi na babīlī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Hanuma ya henaho ū Daūdi ūbitana a bagabji a ba Sadoki nū Abiasali; hamò
na a Balawī: ba Ulieli, Asaiya, Yoeli, Shemaya, Elieli, na Aminadabu.

12Ūbawīla gīkī, “A bing'we īkī hū mulī batongeeji ba kaaya ja Balawī, shiigelie
ng'wiyeeje a bing'we na a Balawī biching'wi, mulalyenhe ī lisandīko lya ng'wa
Seeba, ū Mulungu wa Isilaeli, ng'wize mulītūūle a hipandī īlo naalībeegegije.

13Ū Seeba Mulungu wise akatūpelanīla ī kwandya kūlwa nguno mutalībūūkije
bing'we a Balawī a h'ikanza lya kūlyenha. Twalī tūtamūgije ī nzīla īyo yigelile
kūtūmamīlwa a ha kūlīsaamya.”

14Na lūūlū a bagabīji na a Balaalwī biyeeja, kūlwa nguno ya kūlyenha ī lisandīko
lya ng'wa Seeba, ū Mulungu wa Isilaeli.

15A Balawī būlībūūkīja mitī yalyo ī lisandīko; būlībagala ha mabega gabo,
gīt'ūmo Musa walī walagīīlīla kūlenganīla na mhayo gwa ng'wa Seeba.

Kūsolwa kwa bīmbi

16Ū Daūdi ūbawīla a Balawī kūbasola bamò ba badūgū babo kūbiza bīmbi ba
kūyīmba n'ilaka lyawiza, mīmbo ga kūkumīlīja, kūnū jikūtūlagwa malimba,
ndono na nzege.

17A Balawī būnsola Hemani ng'witūnja wa ng'wa Yoeli; būnsola na Asafu
ng'witūnja wa ng'wa Belekia, ūmò wa baana ba ng'wawe; ū kūfuma ū mu badūgū
babo a ba kaya ya ng'wa Melali, būnsola Esani ng'witūnja wa ng'wa Kūshaya.

18Būlondeela baana ba ng'wabo ba: Zekalia, Yaazieli, Shemilamoti, Yehieli, Uni,
Eliabu, Benaya, Maaseya, Maatisia, Elifelehu, Mikineya, Obedi-edomu, na Yeieli;
a benabo būbiza balang'hani ba ha milyango.

19A bīmbi ba mīmbo a ba Hemani, Asafu, nū Esani ū nīmo gwabo gwalī kūlīja
nzege, ī ja shaba.

20A ba Zekalia, Azieli, Shemilamoti, Yehieli, Uni, Maaseya, nū Benaiya būbiza na
nīmo gwa kūtūla malimba kūlenganīla na kalīlīle ka alamosi.

21A ba Maatisia, Elifelehu, Mikineya, Obedi-edomu, Yeile, nū Azazia, būbiza na
nīmo gwa kūtūla ndono, kūlenganīla na kalīlīle kaa sheminiti.

22Ū Kenania, ū ntaale wa Balawī ū nīmo gwakwe gwalī gwa kūbatongeela a
bīmbi, ū gwenūyo hū gwalī nīmo gwakwe; nguno walī agūdeebile ū nīmo
gwenūyo.

23Ū Belekia nū Elikana binhwa nīmo gwa kūlang'hana ha nyango gwa kūja
kwisandīko.

24A bagabīji a ba Shebania, Yoshafati, Nesania, Amasai, Zekalia, Benaiya, Elieza,
būbiza bafuuji ba mbiilūlū kū būtongi w'isandīko. Na a ba Obedi-edomu nū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Yehiya būtūūlwa a ha nīmo gwa kūlang'hana a ha nyango gwa kūja ū kwisandīko.

Daūdi kūbina kū būtongi w'isandīko

25Hūna lūūlū ū Daūdi na a banamhala ba Isilaeli, na bataale ba mabità ga bashilikale shihūmbī-shihūmbī, būlījīīla ū mu numba ya ng'wa Obedi-edomu ī lisandīko lya būlagane wa ng'wa Seeba, būūkalyenha na būyegi.

26Nguno ū Mulungu akabagunanha a Balawī abo baalī balībūūkije ī lisandīko lya būlagane wa ng'wa Seeba; na lūūlū jūsīnzwa nzagamba mpungatī na ng'ondi mpungatī; jūfunyiwa shitambo.

27Ī likanza lyenīlo ū Daūdi walī azwalile ng'hanjo yawiza ya kitaani, gīt'ūmo baalī bazwalīlile na a Balawī a bose abo baalī balībūūkije ī lisandīko, na a bīmbī, nū Kenania ūyo walī ntongeeji wa bīmbi na nang'hani wa shikolo sha kwīmbīla. Ū Daūdi walī azwalile na ng'hanjo ya kitaani ya nyagabīji ya makono maguhī.

28Na lūūlū pye a Baisilaeli būlīlinhya ī lisandīko lya būlagane wa ng'wa SEEBA, būlyenha bakūtūlaga mhūndū kīngī nasho nīyo; kūnū bakūng'ang'aajaga nhaaninga, na kūfuula mbiilūlū; bangī bakūlījaga nzege, malimba na ndono!

29Ī lisandīko lya būlagane wa ng'wa SEEBA aho līlīshikīīla ū mu nzengo gwa ng'wa Daūdi, ū Mikali ū nshīke wa ng'wa Saulo walolelaga ng'widilisha. Aho wamona ū Daūdi akūbinaga na būyegi, ūndalaha no ū mu ng'holò yakwe.

1 Mihayo ya Shikū 16

Kūfunya shitambò kūlwa būyegi

1Hūna lūūlū būlīshikīlīja ī lisandīko lya ng'wa Mulungu, būlītūūla ū ng'wiheema īlo walī walībeegeja ū Daūdi. Hanuma ya henaho būmfunīja ū Mulungu shitambo sha kūpemva na shakwinha sha būsangī.

2Ū Daūdi aho wamala ū kūfunya ī shitambo sha kūpemva nī shakwinha sha būsangī, ūbalombela mbango a banhū mu lina lya ng'wa SEEBA.

3Hūna pye a Baisilaeli, bagosha na bakīma, būlī ng'wene winhwa nū Daūdi shipande sha ngatī, keki ya nhende, na keki ya mizabibu.

4Hanuma ya henaho ūbasola bamò ba Balawī kūbiza batūmami kū būtongi w'iheema lya ng'wa SEEBA: kūyūlombela banhū, kūlūmba, na kūngongoola SEEBA, ū Mulungu wa Isilalei.

5Ū ntongeeji wabo walī Asafu, wa kabīlī Zekalia, hūna ūlondeela Yeieli, Shemilamoti, Yehieli, Maatisia, Eliabu, Benaiya, Obedi-edomu, na Yeieli. A benabo ū nīmo gwabo gwalī kūtūla malimba na ndono; ū Asafu ū nīmo gwakwe gwalī kūlīja nzege.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6A bagabīji a ba Benaya nū Yahazieli baalī na nīmo gwa kūfuula mhembe, būlī gwa ū kū būtongi w'isandīko lya būlagane wa ng'wa Mulungu.

Lyīmbo lya būlūmbi wa ng'wa Daūdi

7Ū lūshikū lwenūlo ū Daūdi ūnagīja ū Asafu na a bīmbi biye gīkī ī lyīmbo lya kūnūmba SEEBA īlī lyīmve:

8Nkumīlījagi ū SEEBA, na lombagi mu lina lyakwe; bakumūkījagi a banhū ba mahanga īyo wīyītile.

9Ng'wīmbīlagi we, īmbagi mīmbo ga kūnkumīlīja; shikumūchagi ī shītwa shakwe shose pye.

10Yegelagi mu lina lyakwe lyeela, ī ng'holò ja banhū abo bakūnkoobaga SEEBA jisangabale.

11Ng'wisagīlagwi SEEBA hamò nū būdūla wakwe, būkoobagi ū būshū wakwe būlī makanza.

12Yizūkagwi ī ya kūkumya īyo wīyīītile, īyo īlī ya kūkaamaaja, nū būlamuji wakwe ūbo wabūfunije.

13Ee bing'we shibyalīlwe sha ntūmami wakwe Isilaeli, Bing'we bitūnja ba ng'wa Yakobo abo mulī basolwa.

14Ū wei hū ng'wene ū SEEBA Mulungu wise, a kalamulīle kakwe kalī hose pyī ū mu sī.

15Ī lilagane lyakwe lyizūkagwi shikū jose welelo na weleo, ū mhayo ūyo agūlagīlile, kūshisha shibyalīlwe shihūmbī.

16Ī lilagane īlo akabeeja nū Abulahamu, ī shilahīlo īsho akang'wilahīlīla Isaka.

17Ū kūlī Yakobo ūshiinha nguzu shūbiza shilagīlo, ū kūlī Isilaeli lyūbiza ilagane lya welelo bose.

18Ūhaya, “Nakūkwinha bebe ī sī ya Kanaani, ū gwenūyo hū gūkūbiza ngabo gwa wingīji wako.”

19Ī shikū jene baalī bataalī bageehu no ū būkūmi wabo; baalī bageehu no, hama bikalaga moi gītī bageni dūhū.

20Bikalaga bakūyūngaga kūfuma ihanga īlī kūja kū līngī, kūfuma būtemi ūbū kūja kū būtemi būngī.

21Atanekelile nūūlū ūmò wa kūbiboneela, na a batemi wabahamaga kūlwa kūbagunīja a boi.

22Ūhaya gīkī, “Mutizūbakuumya a babilwa maguta bane, yaya ū kūbīītīla yabūbi a bahangi bane.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Bing'we banhū ba mu sī jose ng'wīmbīlagi ū SEEBA; būlī lūshikū īlomeelagi ī ya būpīji wakwe.

24Līkumūchagi ī likūjo lyakwe ū mu mahanga, ī shītwa shakwe sha kūkumya shimanīke kū banhū bose.

25Nguno ū SEEBA alī ntaale, na igeleelilwe kūkumīlījiwa, igeleelilwe kogohwa kūtinda bamulungu bose.

26Nguno pye a bamulungu ba mahanga balī mashiikolile dūhū, alīyo ū SEEBA hū ng'wene ū nseemi w'igūlū.

27Ikūjo na magaka shimpīdije we, ū mu wikalo wakwe būlīmo būdūla na būyegi.

28Bing'we ng'anda jose ja mu sī, ng'wisaabīlagi ū SEEBA, ng'wisaabagi ū SEEBA gīkī igeleelilwe ikūjo na nguzu.

29Ng'wisaabīlagi ū SEEBA ī likūjo īlo lyigeleelilwe kū lina lyakwe. Enhagi shakwinha, ng'wegeele kū būtongi wakwe; Namyagi ū SEEBA mu wiza ūbo wigeleelilwe weela wakwe.

30Banhū bose ba mu sī detemagi ū kū būtongi wakwe. Ī sī īlang'hanilwe mu būdūla būtaale, ītīko kūsegejiwa aho īlī.

31Ī ligūlū ni līyegage, nī sī īzalabane; ū mu mahanga bahaye gīkī, "Ū SEEBA hū ng'wene ū nsugi."

32Ī nyanza īhuuyembe, nī shose īsho shilī muyo, a malaale nago gayege, nī ī shose īsho shilīmo!

33Ī mitī ya mu bū īkwīmba, īkwīmba na būyegi ū kū būtongi wa ng'wa SEEBA; nguno aliza kwīlamula ī sī.

34Nkumīlījagi ū SEEBA, nguno alī wawiza, īkī ī Kīgongo chakwe shilī sha welelo na welelo.

35Nīlīlagi gīkī, "Tūpījage SEEBA mpīja wise, tūkumingage ūtūpīje ū kūfuma ū mu mahanga, tūpandīke kūlīkumīlīja ī lina lyako lyeela; tūpandīke kūlīyegela ī likūjo lyako."

36Akumīlījiwe ū SEEBA, ū Mulungu wa Isilaeli, kūfuma welelo na kūshisha welelo bose. Hūna a banhū bose būhaya; "Alichene, SEEBA akumīlījiwe!"

37Ū Daūdi ūneka ū Asafu na a biye kū būtongi w'isandīko lya būlagane wa ng'wa SEEBA, gīkī abize wa kūyūbeeja būlī milīmo īyo yalī yigelile kwītwa būlī lūshikū.

38Nū Obedi-edomu ūneka henaho, hamò na a biye abo makūmi atandatū, būbiza batūmami ba henaho. Ū ng'witūnja wa ng'wa Yedusuni, Obedi-edomu walang'hanaga na ha nyango, hamò nū Hosa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

39Ū Daūdi ūneka ū ngabīji Sadoki na a bagabīji biye kwiheema lya ng'wa SEEBA
īlo lyalī kwipandī lya higūlya lya Gibeoni,

40gīkī bayūmfunīja ū SEEBA shakwinha sha kūpemva būlī lūshikjū, dilū na
mhīndī, a ha ng'walīlo gwa shakwinha sha kūpemva, kūlenganīla nī yose īyo
yandīkilwe mu shilagīlo sha ng'wa SEEBA, īsho walī wabinha a Baisilaeli.

41Bakalekwa hamò nabo ba Hemani na Yedusuni, na a bose abo baalī basolwa;
abo baalī bahelilwe mu mina gabo kūlwa nīmo gwa kūnkumīlīja SEEBA, "īkī ū
būtogwa wakwe būlī wa būja na būja."

42Ū nīmo gwa ba Hemani nū Yedusuni gwalī kūfuula mhembe na kūlīja nzege, nī
shingī īsho shaalījiagwa h'ikanza lya kwīmba mīmbo meela. A bitūnja ba ng'wa
Yedusuni baalī balang'hani ba ha mita.

43Hanuma ya henaho a banhū a bose būsambaala, būlī bene būja kaya; ū Daūdi
nang'hwe ūshoka kū ng'wakwe kwīfuuha mbango ī kaya yakwe.

1 Mihayo ya Shikū 17

Mulungu Kūng'wisagīja Daūdi

1Na lūūlū ū Daūdi aho wigasha ū ng'wikūlū lyakwe ūlembeela, ūng'wīla ng'hangi
Nasani gīkī, "Ū nene ī haha nalī mu numba yawiza ya mitī ya ng'wininga, alīyo ī
lisandīko lya ng'wa SEEBA līlī ng'wiheema!"

2Ū Nasani ūnshokeja ū ntemi alīhaya, "Gwītage ūyo ūlī nago ū mu ng'holò yako,
nguno ū Mulungu alī hamò nang'ho."

3Ū būjikū wenūbo ū mhayo gwa ng'wa Mulungu gūng'wizīīla ū Nasani; gūng'wīla
gīkī,

4"Jaga ūkang'wīle ū ntūmami wane ū Daūdi, 'Ū SEEBA alīhaya gīkī: Ū bebe
ūtūnizengela numba ya kwikala mo ū nene.

5Kūfuma ī likanza īlo nakabīnja a Baisilaeli mu Misili kūshisha lelo īyī, nataalī
kwikala mu numba. Naakwījaga ī myaka nakūjaga ūko nū kūko, alīyo hose-hsoe
būlī kwene ū wikalo wane iheema dūhū.

6Līlīho īpandī lyose-lyose ūko naaja hamò nabo a banhū bane a Baisilaeli, hūna
nūlūngalūnga na ntongeeji nūūlū ūmò ū mu banhū abo naabalagīlaga
kūbadīīma, nūng'wīla gīkī: 'Nibūlī ūtaalī kūnizengela numba ya mitī ya
ng'wininga?'

7Ali lūūlū, ū ntūmami wane ū Daūdi ūkūng'wīla gīkī: 'Ū SEEBA wa būddūla bose
alīhaya gīkī: Ū bebe nakwīnja kū madīīmīlo, nūkūlecha nīmo gwa kūdīīma
ng'holo nguno naalī natogilwee ūbize nsugi wa banhū bane Baisilaeli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Ū nene nalī hamò nang'ho būlī kwene ūko ūkūjaga, na a banishi bako nakūjaga nūbayagaja nene ū kū būtongi wako. Na lūūlū ī haha nakūlīkūja ī lina lyako, lībize gīt'ūmo galī mina ga bataale ba mu sī.

9Hanuma a banhū bane a Baisilaeli nakūbabeegeja ipandī lyabo benekīlī, nabahambe ho gete, bapandīke kaya yabo ya wikomangīle; booye ū kwikala bakūkoyakoyiagwa. A banhū babūbi batūbakoya hangī gīt'ūmo bīītīlaga ī kwandya.

10Nguno h'ūmo bakūbīītīlaga nī haha a banhū bane a Baisilaeli, kūfuma aho nandīja kūbatūūlīla balamuji. Nīyo nakūbanyangīlīja gete pye a banishi bako. Hama a h'igūlya ya yenīyo nalīkūwīla gīkī, 'Ū SEEBA ng'wenekīlī akūkūbeegeja numba.

11Ī shikū jako ūlū jūshila, lyūshika ikanza lya kūja kwikala na bakūlūgenji bako, nakūngūngūmūla ūmò wa mu būbyīle wako, ūmò wa bitūnja bako gete, abize ng'wingīji wako; ū būtemi wakwe nakūwinha nguzu.

12Ū ng'wenūyo h'ūyo akūzenga numba kūlwa nguno ya lina lyane; ū nene nakūlyīta ī lisumbī lya būtemi bokwe līlame kūshisha welelo bose.

13Ū nene nakūbiza Ise, ū wei akūbiza ng'wana wane. Ū būtogwa wane natīko ū kūng'wīngīja gīt'ūmo nakang'wīngīja ūyo walī ntongi wako.

14Ū ng'wenūyo nakūng'wīta abize nsugi wa numba yane na būtemi wane welelo bose; ī lisumbī lyakwe lya būtemi līkūlama shikū jose ja welelo na welelo.'"

15Ū Nasani ūng'winha ū Daūdi ī mihayo ya koolekegeje kenaka pyī ūmo kagelelile.

Kūlomba kwa ng'wa Daūdi

16Hūna ū ntemi Daūdi wingīla mu gatī wigasha kū būtongi wa ng'wa SEEBA ūhaya, "SEEBA, ū nene nalī nani, nī kaya yane īlī kīnhū kī, nose ūnishishe mu mbika gītī īyī?

17Ee Mulungu, ū mhayo gwenūyū ū mu miso gako gūlībiza gītī gūlī ndo no, nguno a higūlya ya henaho ongejaga na kūyomba mihayo ya numba ya ntūmami wako kūlwa shikū ja kū būtongi. Ee SEEBA Mulungu, ū bebe ūlīniisaaba gītī gīkī nalī munhū ntaale no.

18Ī gīsī lūūlū ū Daūdi ongenje mhayo kī gūngī ū gwa kūkūwīla kūlw'ikūjo īlo wang'wīlūkīlaga ū ntūmami wako? Nguno ū bebe ūndeebile gete ū ntūmami wako.

19Ee Seeba, ū mhayo ū ntaale gwenūyū wang'wītīlaga ū ntūmami wako bebe ng'wenekīlī mu kasolele ka ng'holò yako, ūng'oolekeja nī mitaale-mitaale ī ya kwisagīja kwako.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Ee SEEBA, atīho ūngī wa kūlenganījiwa nang'ho, na atīho Mulungu ūngī ūlū ūtī
bebe wike, gīt'ūmo twigwīla na matū gise benekīlī.

21Līlīho ihanga kī līngī ū mu sī īlo līdūgije kūlenganījiwa na Baisilaeli banhū
bako, abo Mulungu akaja kūbakomoola gīkī babize bakwe, wibeegeje lina kūlwa
nguno yako bebe ng'wenekīlī; hūna ūbeeja mihayo mitaale ya kooghya na
kūkamaaja: ūpeeja mahanga ga banhū gīkī babīngīle banhū bako abo
ūkabakomoola kūfuma Misili?

22Bebe ng'wenekīlī ūbīīta a banhū bako a Baisilaeli kūbiza bako ba wikomangīle
welelo bose. Na ng'hana SEEBA, ūbiza Mulungu wabo.

23Ali lūūlū SEEBA Mulungu, ū mhayo ūyo wagūhayaga kūlwa nguno yane nene
ntūmami wako nī numba yane, ni gwīmīīlage gīko shikū jose welelo na welelo.
Ītaga gīt'ūmo kūlī kwisagīja kwako,

24īje gīko, ī lina lyako līgūngūhiwe welelo bose; hūna lūūlū a hanhū bakūhaya
gīkī, 'Ū SEEBA wa būdūla bose, ū Mulugnu wa Baisilaeli, hū ng'wene ū Mulungu
wa Isilaeli!' Hūna ī kaya ya ntūmami wako ū Daūdi īkūlama ū kū būtongi wako.

25Nguno ū bebe Mulungu wane, hū bebe wankundūlīlaga ū ntūmami wako ū
mhayo gwenūyū, ī gīkī ūkūnzengela numba. Hī nguno yene ū ntūmai wako
wapandīkaga būshisha-ng'holò wa kūkūlomba.

26Ee SEEBA, ū bebe hū ūlī Mulungu! Bebe hū wang'wisagījaga ū ntūmami wako
ī mihayo yawiza īyī.

27Na lūūlū ni gūkūyejage ū gwa kwīyīlūkīla mbango ī numba ya ntūmami wako,
īhangame ū kū būtongi wako shikū jose ja welelo na welelo. Nguno ū bebe
SEEBA wīyīlūkīla mbango ī numba ya ntūmami wako, ng'hana īkūbiza na
mbango welelo bose."

1 Mihayo ya Shikū 18

Būtindi wa ng'wa Daūdi

1Hanuma ya yose yenīyī, ū Daūdi ūbapyena a Bafilisiti; nīyo ūbasuga būbiza ha
sīlīlī yakwe gete. Nū nzengo gwa Gaasi ūgūsola kūfuma ū mu makono ga
Bafilisiti, hamò na a magūngūli ayo gaalī gagūpīndīlīgije.

2Na a Bamoabu ūbapyena, būbiza ha sīlīlī ya būsugi wakwe, ūyūbatobisha na
goodi.

3Ikanza ilebe ū Daūdi walī waja kū mongo gwa Fulati kūtūūla meng'ho ja
lūbīmba lwa būsugi wakwe, aho washika Hamasi wilwisha būlūgū na ntemi
Hadadeza wa Zoba.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Ū Daūdi ūdima magogoteni ga būlūgū shihūmbī shimò ga ng'wa Hadadeza, na badamhīji ba falasa shiūmbī mpungatī, na bashilikale shihūmbī makūmi abīlī ba kūshimīza bo magūlū. Ī falasa ī ningī ūjitīna a matimba, ūlekeela igana līmò.

5Biza Baalamu ba Damasko kūngunaana ū Hadadeza ū ntemi wa Zoba, alīyo ū Daūdi ūbabūlaga banhū shihūmbī makūmi abīlī ū mubo.

6Ū Daūdi ūtūūla ng'hambī ja bashilikale ba kūlang'hana ū mu Alamu ya Damasko; na a Baalamu būbiza ha sīlīlī ya būsugi bokwe, ūyūbatobisha goodi nabo. Ū SEEBA wang'winhaga ū Daūdi būtindi būlī kwene ūko wajaga.

7Batūmami ba ng'wa Hadadeza baalī na mūda ja zahabu ūjisola, ūja najo Yelusalemu.

8Ū Daūdi ūsola shaba ningī no kūfuma mu mizengo ya ng'wa Hadadeza ya Teba na Kuni. Īshaba yenīyo ū Solomoni akīītūmamīla kūbeeja nyanza ya shaba, ng'hīngī, hamò na shikolo shingī īsho shaalī shaa shaba.

9Ntemi Tou wa Hamati wahayigwa gīkī ū Daūdi walīpyenile pyī ī libità lya ng'wa Hadadeza ū ntemi wa Zoba,

10ūntūma ng'witūnja wakwe Hadolamu ūja ū kūlī ntemi Daūdi kūngīsha na kūnūmba, kūlwa nguno ya kūmpyena ū Hadadeza ū mu būlūgū, nguno ng'hangala ningī wikalaga wiza kūndumīla ū Toi. Ū Hadolamu aho wiza akenha shikolo sha feza, na sha zahabu, na sha shaba.

11Ī shose shenīshi ū ntemi Ddaūdi ūshifunya kūlī SEEBA, gīt'ūmo walī wajīītīla ī feza nī zahabu ja kūfuma kū mahanga ga: Baedomu, Bamoabu, Baamoni na Bafilisiti, na Baamaleki.

12Ū Abishai ng'wana Zeluya akabūlaga Baedomu shihūmbī ikūmi na shinaane mu sī ya ntubīlo, īyo yalī sī ya munhu.

13Ū Daūdi ūtūūla ng'hambī ja balang'hani ū mu Edomu, hūna pye a Baedomu būbiza ha sīlīlī ya būsugi bokwe. Ū SEEBA wang'winhaga ū Daūdi būtindi būlī kwene ūko wajaga.

Bataale mu būsugi bo ng'wa Daūdi

14Hūna lūūlū ū Daūdi ūbiza nsugi wabo pye a Baisilaeli, ū būsugi wakwe ū kū banhū bakwe bose walī wawiza na būtūngīlīgije.

15Ū ntaale wa mabità ga bashilikale walī Yoabu ng'wana Seluya; ū ng'wandīki wa mihayo ya būsugi walī Yehoshafati ng'witūnja wa ng'wa Ahiludi.

16A bagabīji baalī Sadoki ng'witūnja wa ng'wa Ahitubu na Ahimeleki ng'witūnja wa ng'wa Abiasali; Shavusha walī ng'wandīki.

17Benaya ng'witūnja wa ng'wa Yehoyada walī ntaale wa Bakeleeti na Bapeleeti; a bitūnja ba ng'wa Daūdi baalī bagabīji.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1 Mihayo ya Shikū 19

Hanunu kūbadimya minala banhū ba ng'wa Daūdi

1Ū mu shikū jenījo ū ntemi Nahashi wa Baamoni ūcha, ng'witūnja wakwe ūbiza ntemi a ha ng'wanya gwakwe.

2Ū Daūdi wiganika gīkī, “Leka nang'wītīle yawiza ū Hanunu ū ng'witūnja wa ng'wa Nahashi, nguno ū ise wanīītīlaga yawiza ū nene.” Na lūūlū ū Daūdi ūtūma banhū ū kūlī Hanunu, bakangīshe kūlwa kūchīīlwa na ise. A banhū ba ng'wa Daūdi aho bashika ū kūlī Hanunu ū mu sī ya Baamoni kūlwa kūngīsha nguno ya kūchīlwa,

3a banaang'oma ba Baamoni būng'wīla ū Hanunu gīkī, “Ū bebe ūliganika gīkī ū Daūdi alīnkūja ū so, īkī watūmile banhū kwiza kūkūgīsha kūlwa kūchīlwa? A banhū bakwe batizile kūkūgīsha ū bebe, hama na kūgūlola chiza ū nzengo ūmo gūlī, nī sī bīdate, hūna balize kūtūdumīla bīsole?”

4Na lūūlū ū Hanunu ūbadima a banhū ba ng'wa Daūdi, būlī ng'wene ūmooga ī ndezu jakwe, ī ng'hanjo jabo ūjitandūla a ha gatī-gatī, hama ūjichibūla ū kū madako; hūna ūbaleka būja.

5Ū Daūdi aho wawīlwa ī mihayo īyo īkabilongela a banhū abo walī wabatūma benabo, ūtūma banhū bakabasūng'wanhe, nguno bakīītīlwa mhayo gwa kūbadimya minala no. Ū ntemi ūbawīla gīkī, “Lembeelagi Yeliko ng'wikale kwenūko kūshisha ī ndezu jing'we jikūle, hanuma ya henaho hū mukwiza.”

Baamoni na Baalamu kūpyenwa

6A Baamoni aho badeeba gīkī banung'ha inyema lyabūbi ū kūlī Daūdi, ū Hanunu na a banhū bakwe a Baamoni būsola tani makūmi adatū na mpungatī, ja feza būja Aalamu-nahalaimu, Alaalamu-maaka na Zoba, būūkagoodisha magogoteni na bashilikale ba kūgatūmamīla.

7Bakagoodiisha magogoteni shihūmbī makūmi adatū na shibīlī hamò na bashilikale ba kūgatūmamīla. Na ntemi wa Maaka, nang'hwe wiza na bashilikale bakwe; ū ng'wene ūtūūla ī ng'hambī yakwe bbihī na Medeba. A Baamoni nabo bibilinga kūfuma ū mu mizengo yabo būfumīla kū mbūga.

8Ū Daūdi aho wigwa ī yenīyo ūntūma ū Yoabu nī libità ī lyose lya bashilikale.

9A Baamoni biza ha mita gwa nzengo gwabo bihela henaho kwamba būlūgū; a batemi abo baalī biza a beene būbiza ū kū mbūga.

10Ū Yoabu ūbona gīkī wakīngagwa būlūgū, ū kū būtongi nū kū numa; na lūūlū ūbasolanhya a bashilikale abo baalī basanyiwe no-no-no ū mu Isilaeli, ūbahela kwilwisha na a Baalamu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Abo bakasaagīīla ūbatūūla ha sīlīlī ya būtongeeji wa ng'wa Abishai ū ng'wanong'wawe; a beene ūbahela kwilwisha na a Baamoni.

12Ū Yoabu ūhaya, “A Baalamu ūlū būnilebya ī nguzu ū nene, ūkūnangūhīla; alīyo ūlū būkūlebya ū bebe a Baamoni numho ū nene nakūkwangūhīla.

13Ipandage chanda tūlwe nyagosha, tūbalwīlīīle a banhū bise nū nzengo gwa ng'wa Mulungu wise. Ū Seeba akwīta īyo īlī yawiza ū mu miso gakwe.”

14Hūna ū Yoabu na banhū bakwe ūbasanga a Baalamu kūjūbadumīla; būhūūma nhambo kūmpeela.

15A Baamoni aho babona gīkī a Baalamu bapeela, nabo būduta nhambo kūmpeela ū Abishai ū ng'wana wa ng'wawe, būpeelela mu gatī ya nzengo. Hūna ū Yoabu ūshoka Yelusalemu.

16A Baalamu aho babona gīkī bapyenwa na a Baisilaeli, būtūma nhūng'wa biza Baalamu bangī kūfuma kū nkīlo gwa Mongo; ū Shobaki ūyo walī ntaale wa mabità ga ng'wa Hadadeza hū ūbiza ntongeeji wabo.

17Ū Daūdi aho wawīlwa ū mhayo gwenūyo, ūgabilinga pye a mabità ga Baisilaeli ūgūkīla ū mongo gwa Yolodani; ūbasanga koi, ūtūūla ū lūbīmbī lwakwe. Hūna wamba būlūgū kwilwisha nabo a Baalamu; bandya ū kūlwa nang'hwe.

18Alīyo būpeela ū kū būtongi wa Baisilaeli; ū Daūdi ūbūlaga banhū babo shihūmbī mpungatī ū mu batūmamīji ba magogoteni, na shihūmbī makūmi anè ū mu bashilikale ba kūshimīza bo magūlū.

19Nū Shobaki ū ntaale wa mabità gabo ūmūlaga.

1 Mihayo ya Shikū 20

Nzengo gwa Laba kūdiing'wa

1Mu shikū ja matūja malaale, makanza ayo batemi bajaga kū būlūgū, ū Yoabu ūja na a mabità ga bashilikale, ūūkīkenaagūla gete ī sī ya Baamoni. Wīnga a henaho ūja Laba, ūūkagūdumīla ū nzengo gwenūyo, ūgūpīndīlīja na mabità. Alīyo ū Daūdi walī walekwa Yelusalemu; na lūūlū ū Yoabu ūgūkenaagūla gete ū nzengo gwenūyo.

2Ū Daūdi wīyīnja ī ngikili ya ntemi wabo a ha ntwe gwakwe; ū būdito wayo walī gītī kilo makūmi adatū n'inè, na yalī na būlenji bo mawe ga mpango ntaale, ūtūūlīlwa ha ntwe gwakwe ū Daūdi. Nīyo ū kūfuma ū mu nzengo gwenūyo ū Daūdi akasola shikolo shingī no;

3a banhū ba mu nzengo gwenūyo ūbafunya moi, ūbatūūla būtūmami bo milīmo; būyūtūmamīla misumeno, mbasa na sūlūlū, wīyīīta gīko pyī ī mizengo ya Baamoni. Hanuma ya henaho ū Daūdi nī libità lyakwe ī lyose būshoka kaya Yelusalemu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Būlūgū na Bafilisiti hangī

4Makanza malebe bandya kūlwa būlūgū hangī na a Bafilisiti ipandī lya Geza. Ī likanza lyenīlo walīho ngosha witanagwa Sibekai muna Hushi ūmūlaga Sipai, ūmò wa banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa Lafa; aho yaja gīko a Bafilisiti būhehenajiwa geete.

5Ikanza līngī baalī mu būlūgū na Bafilisiti, walīho ngosha lina lyakwe Elihanani ng'witūnja wa ng'wa Yaili, nang'hwe ūlībūlaga idaaji lī Lahimi, izunaye lya ng'wa Goliati wa Gaasi; lyalī n'ichimu, ū mpīni gwalyo līnang'ha itaale gītī ng'wīsī.

6Būlūgū būngī būkabūūka Gaasi, lyūsangwa līlīho idaaji lya nzwala itandatū būlī nkono na būlī gūgūlū; ī jose makūmi abīlī n'inè. Nalyo lyalī lya shibyalīlwe sha ng'wa Lafa.

7Aho lyandya kūbasondagūla a Baisilaeli lyūbūlagwa na Yonasani ng'witūnja wa ng'wa Shimea nkūlūye wa ng'wa Daūdi.

8A madaaji genaya gaalī ma muna Gaasi, ga kūfuma mu shibyalīlwe sha ng'wa Lafa; a gose gakagwishiwa na Daūdi hamò na banhū bakwe.

1 Mihayo ya Shikū 21

Daūdi kūbabala bashilikale

1Ū mu shikū jenījo ū Shetani ūbapelanīla a Baisilaeli gīkī abīītīle yabūbi, hūna ūnsamīlīja ū Daūdi kūbabala a Baisilaeli.

2Na lūūlū ū Daūdi ūng'wīla ū Yoabu na a bataale ba mabità ga bashilikale abo walī nabo; ūhaya gīkī, “Jagi mukababale a Baisilaeli, kwandīja Beeli-sheba kūshisha Dani, hanuma munehele ī lishosho, nabūmane ū wingī wabo ūmo būlī.”

3Alīyo ū Yoabu ūnshokeja ū ntemi gīkī, “Ū SEEBA ni abongejage a bashilikale ng'hangala magana na magana. Baba būgonzo ntemi, a bose benabo batī batūmami ba ng'wa baba būgonzo ū ntemi? Nibūlī ū baba būgonzo ū ntemi alīīta mhayo gūlī gīko? Mhayo kī ūyo gūlenheleja nose ū baba būgonzo abingīje mu kwihīga a Baisilaeli?”

4Alīyo ū ntemi ūtūmamīla nguzu ū mu kūng'wīla ū Yoabu; na lūūlū ū Yoabu wīnga, ūja pye a hose ū mu sī ya Isilaeli; ūūkashoka hangī ī Yeluslemu.

5Ū Yoabu ūng'wenhela ū Daūdi ī lisaabu lya bashilikale: ū mu Isilaeli ī yose baalīmo bashilikale milyoni īmò na shihūmbī igana, abo baalī badūgije kūdima shū mu būlūgū; ū mu sī ya Yuda baalīmo shihūmbī magana anè na makūmi mpungatī.

6Alīyo ū Yoabu atababalile a ba lūganda lwa ng'wa Lawī nū lwa ng'wa Benjamini; nguno ī shilagīlo sha ntemi shaalī shabūbi no ū kūlī wei.

Daūdi kūbūloleela būhūbi wakwe

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Nīyo ī shilagīlo shenīshi shaalī shabūbi nū mu miso ga ng'wa Mulungu, na lūūlū
ūbagwisīja nsango a Baisilaeli.

8Hūna ū Daūdi ūng'wīla ū Mulungu gīkī, “Naahūbile no ū kwīta ū mhayo
gwenūyo. Nalīkwikūmbīlīja ūwīnje ū būkenaagūji wa ntūmami wako; nīītile
mhayo gwa nyachilū-chilū no!”

9Ū SEEBA ūng'wīla Gadi ūyo walī ng'hangi wa ng'wa Daūdi,

10“Jaga ūkang'wīle ū Daūdi, ‘Ū SEEBA alīhaya gīkī: Nalīkwinha mihayo īdatū
ūsole gūmò gwaho, ūniwīle nakwītīle īyo natogilwe kūkwītīla.’”

11Na lūūlū ū Gadi ūja ū kūlī Daūdi ūkang'wīla, “Ū SEEBA alīhaya gīkī, ‘Isolelage
bebe ng'wenekīlī;

12myaka īdatū ya nzala, nūūlū banishi bako bakwiboneele mu nzīla ya būlūgū
ikanza lya myeji īdatū, nūūlū lūshū lwa ng'wa SEEBA lwīkenaagūle ī sī yako
ikanza lya shikū idatū; hū kūhaya līgwe ihuuya na malaika wa ng'wa SEEBA abīte
pye a hose aje akwīkenaagūlaga ī sī ya Isilseli!’ Ali lūūlū, iganikage ūninhe ū
būlamuji wako nakang'winhe ī lishosho ūyo wanitūmaga!”

13Ū Daūdi ūshosha alīhaya, “Nalī mu makoye madito no ī haha; hambū-hambū
nagwe mu makono ga ng'wa SEEBA, nguno ū ng'wene ī shigongo shakwe shilī
shitaale no. Yaya ū kūnileka nagwe mu makono ga banhū.”

14Na lūūlū ū SEEBA ūtūma ihūūya ū mu sī ya Isilaeli, būgwa bagosha shihūmbī
makūmi mpungatī ba mu Isilaeli.

15Ū Mulungu ūntūma malaika kwīkenaagūla nī Yelusalemu, alīyo aho wandya ū
malaika, ū SEEBA ūbūbona ū būkenaagūji wenūbo, ūsaatwa no. Ūng'wīla ū
malaika ūyo wabayagajaga a banhū gīkī, “Wigejaga lūūlū! Gwichage ū nkono
gwako.” Ī likanza lyenīlo ū malaika akasangwa wīmīīlaga ha lūbūūga lwa
kūtūlīla, lwa ng'wa Alauna ūmò wa Bayebusi.

16Ū Daūdi aho wabūūcha a miso ūmona ū malaika wa ng'wa SEEBA īmīīlile
higūlya, atapandile a hasī; kūnū adimīlile līlūshū mu nkono gūgoloolilwe higūlya
ya Yelusalemu. A henaho ū Daūdi na a banamhala ba Yelusalemu būgwa ha sī
bachimīgije; a bose baalī bazwalile shizwalo sha magūnīla.

17Ū Daūdi ūng'wīla ū Mulungu, “Naalī natī nene ūyo naalī nalagīgije gīkī babalwe
a bashilikale? Ū nene hū nalī ng'hūbi, hū nene nalī nkenaagūji! A banhū bene balī
ng'holo jako dūhū, a bene bīītile mhayo kī? Ee SEEBA Mulungu wane, ū nkono
gwako ni gūnigwīlage nene hamò na kaya yane. Ī lihūūya ni lītizagūbamala a
banhū bako!”

Daūdi kūzenga ng'walīlo

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Hūna ū malaika wa ng'wa SEEBA ūnagīja ū Gadi akang'wīle ū Daūdi aje akanzegele ū SEEBA ng'walīlo a ha lūbūūga lwa kūtūlīla lwa ng'wa Alauna ū Nyebusi.

19Nghana ū Daūdi ūja gīt'ūmo SEEBA akalagīīlīla mu nzīla ya ng'wa Gadi.

20Ū Alauna watūlaga ngano jakwe, aho wabūūcha a miso ūmona ū malaika; walī na bitūnja bakwe banè būpeela būūkibisa.

21Hūna nū Daūdi wiza, ū Alauna aho wamona aliza, wīnga a ha lūbūūga winama ha sī ū būshū wakwe ū kū būtongi wa ng'wa Daūdi.

22Ū Daūdi ūhaya, "Nizunīlījage nalīsole ī libbaala lyenīlī aho lūlī lūbūūga lwako lwa kūtūlīla, nalītūmamīle kūzenga hoi ng'walīlo kūlwa ng'wa SEEBA, līhangījiwe ī lihūūya ū kū banhū. Nijingījage ūmo gūlī ū mpango gwalyo."

23Ū Alauna ūng'wīla ū Daūdi, "Līsolage dūhū! Ū baba būgonzo ū ntemi ni ītage gīt'ūmo atogelilwe. Jiiji nī nzīkū najifunyaga kūlwa shakwinha sha kūpemva, a matūlīlo ga būsīga gakūbiza ng'hwi ja kūpemba, ī ngano jikūtūmama kūlwa shakwinha sha būsu; ī shose shenīshi nashifunyaga."

24Alīyo ū ntemi Daūdi ūnshokeja ū Alauna gīkī, "Yaya ītī gīko, ū nene nalītogwa kūshifunīja ū mpango gwasho gete. Natīko kūshisola ī shikolo shako kūlwa nguno ya ng'wa SEEBA; nūūlū natīko kūfunya shitambo shikolo sha kwinhwa dalali."

25Hūna lūūlū ū Dūadi ūng'winha ū Alauna kilo mpungatī ja zahabu kūlwa ipandī lyenīlo, aho lwalī ū lūbūūga lwa kūtūlīla.

26Ū Daūdi ūzenga ho ng'walīlo kūlwa nguno ya ng'wa SEEBA, ūfunya shakwinha sha kūpemva na shakwinha sha būsangī. Ūnīlīīla ū SEEBA, ū SEEBA nang'hwe ūng'widīka mu nzīla ya moto kūfuma ng'wigūlū a ha ng'walīlo gwa shitambo sha kūpemva henaho.

27Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū malaika, nang'hwe ū malaika ūlīshosha ī līlūshū mu shilaalo shaalyo.

28Ī likanza lyenīlo ū Daūdi aho wabona gīkī ū SEEBA wang'widīka a ha lūbūūga lwa kūtūlīla būsīga lwa ng'wa Alauna ū Nyebusi, ū Daūdi ūfunya hoi shitambo.

29Ū mu shikū jenījo ī liheema lya ng'wa SEEBA īlo Musa walī walībeeja kwitogolo lyalī lītaalī kwipandī lya higūlya lya Gibeoni; pyī nū ng'walīlo gwa shakwinha sha kūpemva.

30Alīyo ū Daūdi atagimile ū kwegeela hoi ū kūmūja ū SEEBA, kūlwa nguno ya kūlyogoha ī līlūshū lya ng'wa malaika wa ng'wa SEEBA.

1 Mihayo ya Shikū 22

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Hūna ū Daūdi ūhaya gīkī, “Ī numba ya ng'wa SEEBA Mulungu īkūbiza henaha, nū ng'walīlo gwa shitambò sha kūpemva kūlwa nguno ya Baisilaeli gūkūbiza henaha nago.”

Shikolo sha nzenga ya hekalu

2Hanuma ya henaho ū Daūdi ūlagīja būkumingwa pye abo baalī batī Baisilaeli abo bikalaga ū mu Isilaeli; hūna ū kūfuma ū mubo ūsolanhya bapondagūji ba mawe, ba kūbeegeleja mawe ga kūzengela numba ya ng'wa Mulungu.

3Ūfunya chūma shingī kūlwa kūbeegeja misumaali ya kūlūnganīja mbawa ja ha milyango ya ha mibita; na kūlūnganīja mapandī gangī ayo gaalī gigeleelilwe kūlūnganyiwa; ūbinha na shaba ningī no, īyo būdito wayo walī būtadūgije nūūlū kūmanīka.

4Ūfunya na mitī mingī ya miyenze-yenze, nayo yalī ītī na būbalīlwe; nguno a bana Sidoni na a bana Tulo baalī bang'wenhela mitī mingī no ū Daūdi.

5Hūna ū Daūdi ūhaya, “Ū ng'witūnja wane ū Solomoni ataalī ndo no, hama ataalī kūmana mihayo mingī; alīyo ī numba īyo īlazengwe kūlwa ng'wa SEEBA shiigelile ībize yawiza jigi, hama ībize na lūkumo lwawiza n'ikūjo itaale ū mu mahanga gose; na lūūlū nakwīgolanīja pye ī shikolo īsho shiigeleelilwe.” Na ng'hana ū Daūdi aho ataalī kūcha akabeeja milonjo mitaale.

6Hūna ūng'witana ū ng'witūnja wakwe ū Solomoni, ūnganikīla īyo yigelile ayīīte kūlwa kūnzengela numba ū SEEBA Mulungu wa Baisilaeli.

7Ū Daūdi ūng'wīla ū Solomoni gīkī, “Ng'wana wane, ū mu ng'holò yane līkilonga iganiko lya kūzenga numba kūlwa nguno ya lina lya ng'wa SEEBA Mulungu wane.

8Alīyo gūnizīīla mhayo kūfuma kūlī SEEBA gūlīniwīla gīkī, ‘Ū bebe wita mininga mingī no, nū būlūgū walwa wingī no, na lūūlū yaya ū kūzenga ī numba kūlwa lina lyane, nguno mining mingī no ayo wagiita ha sī ū kū būtongi wane.

9Alīyo ūkūbyala ng'wana, ūyo akūbiza munhū wa mhola na kwifuula; nakūng'winha kwifuula kūfuma ū kū banishi bakwe hose-hose abo bampīndije mhandī jose. Ī lina lyakwe akūbiza Solomoni; ū mu shikū jakwe nakūtūūla mhola na būlembeezu ū mu Isilaeli.

10Ū ng'wenūyo hū ng'wene akūzenga numba kūlwa lina lyane. Akūbiza ng'wana wane, nū nene nakūbiza Ise. Ū būtemi wakwe ū kū Baisilaeli nakūwīta būshinge ho kūshisha welelo bose.’

11Ali lūūlū ng'wana wane, ū Seba ni abizage hamò nang'ho, hama ūbize na kwīlūkīlwa kwawiza wīzenge ī numba ya ng'wa SEEBA Mulungu wako gīt'ūmo ahayīlile gīkī ūkwīta.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Ū SEEBA ni akwinhage witegeleja na masala, ūlū alakwīte kūbiza nūsugi wa
Baisilaeli; ūbize na būdūla wa kūshidima ī shilagīlo sha ng'wa SEEBA Mulungu
wako.

13Nguno ūlū ūbiza ng'witegeleja ū mu kūshidima ī shilagīlo na malange ga ng'wa
SEEBA ayo akang'winha Musa kūlwa nguno ya Baisilaeli, a henaho hū ūkūdūla ū
kwīyīīta ī yose. Bizaga na nguzu, hangī ūbize ng'wiyūmīlīja; yaya ū kogoha nūūlū
kūgwa ng'holò.

14Ū nene naakoyile nago ū nīmo gwa kūkuminga ī shizengelo sha hekalu ya
ng'wa SEEBA, alīyo ī haha nasūmbije zahabu ningī, tani shihūmbī shidatū na
magana mpungatī na makūmi atanò; na feza tani shihūmbī makūmi adatū na
mpungatī na magana atanò. Ī shaba nī chūma ī shene shilī shingī no, shilambu
nū kūbūmana ū būdito washo; pye nī mitī na a mawe, nū bebe ūkongeleleja
lūūlū.

15A batūmami abo ūlī nabo a bene bingī no: baakoolī ba kūponda mawe, bazengi
na baselemala; nīyo ūlī na banhū bamani ba kūtūmama milīmo ya būlī mbika.

16Balīho abo badeebile kūbeeja shikolo sha zahabu na sha feza, sha shaba na sha
chūma; nīyo a baakoolī a bene bingī no, lweelwe ndo. Ali lūūlū gwandyage ū
nīmo, SEEBA abize hamò nang'ho."

Daūdi kūbakomeleja batongeeji

17Hanuma ya henaho ū Daūdi ūbakomeleja pye a batongeeji ba Baisilaeli
kūngunanha ū ng'witūnja wakwe ū Solomoni.

18Ūbawīla gīkī, "Bīng'we, ū SEEBA Mulungu wing'we atī hamò ning'we? Ataalī
kūng'winha kwifuula hose-hose ū kū mapandī ayo gamupīndīlīgije? Nguno pye
a bajiga-jiga ba mu sī īyī wabatūūlile mu nkono gwane, ī haha ī sī yenīyī īlī ha
sīlīlī ya ng'wa SEEBA, hamò na banhū bakwe.

19Ali lūūlū, a bīng'we ifunyagi gete ū būpanga wing'we; ī ng'holò jing'we
jinkoobe ū SEEBA Mulungu wing'we. Andyagi ū kūzenga ī lipandī lyeela kūlwa
ng'wa SEEBA Mulungu, mulyenhe ī lisandīko lya būlagane wa ng'wa SEEBA, nī
shikolo ī shingī ī sheela, īsho shilī sabo ya ng'wa SEEBA; mushitūūle mu hekalu
īyo īlazengwe kūlwa lina lya ng'wa SEEBA."

1 Mihayo ya Shikū 23

Balawī kūgabīlwa milīmo

1Ū Daūdi aho wanamhaala wakwīja ī shikū ja būlamu wakwe, ūntūūla ū
ng'witūnja wakwe ū Solomoni kūbiza ntemi wa Isilaeli.

2Hanuma ya henaho ūbabilinga pye a batongeeji ba Isilaeli, na a bagabīji na a
Balawī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3A Balawī ba myaka kwandīja makūmi adatū būbalwa, ī lisaabu lyabo lyūbiza bagosha shihūmbī makūmi adatū na shinaane.

4Ū Daūdi ūhaya gkī, “Ū mu benaba, banhū shihūmbī makūmi abīlī na shinè bakūbiza batūmami ba mu hekalu ya ng'wa Seeba, shihūmbī shitandatū bakūbiza bataale ba batūmami na balamuji.

5Shihūmbī shinè bakūbiza balang'hani ba ha milyango, na shihūmbī shinè hangī bakūbiza banhū ba kūnkumīlīja Seeba mu nzīla ya mīmbo, na kūtūla shikolo sha kwīmbīla īsho naashibeeja kūlwa nguno ya nīmo gwenūyo.”

6Ū Daūdi ūbagabanhya a Balawī mu magele, kūlenganīla nū mumo baalī a bitūnja ba ng'wa Lawī: Gelishoni, Kohaati na Melali.

Ba kaya ya ng'wa Gelishoni

7A ba mu kaya ya ng'wa Gelishoni: Ladani na Shimei.

8A bitūnja ba ng'wa Ladani: Yehieli, myalwa wa kwandya, Zetamu na Yoeli; badatū benabo.

9A bitūnja ba ng'wa Shimei: Shelomoti, Hazileli na Halani; nabo badatū. A benaba hū baalī ba mu numba ya ng'wa Ladani.

10Bitūnja bangī ba ng'wa Shimei: Yahati, Zina, Yeushi na Belia. A banè benaba baalī bitūnja ba ng'wa Shimei;

11Ū Yahati walī myalwa wa kwandya, ū Zina wa kabīlī; alīyo ū Yeushi nū Belia batapandīkile bitūnja bingī, na lūūlū bakabalwa gītī baalī kaya īmò binhwa nīmo gwa mbika īmò.

Ba kaya ya ng'wa Kohati

12A ba mu kaaya ya ng'wa Kohati: Amulamu, Izihaali, Hebuloni na Uzieli; a bose baalī banè.

13A bitūnja ba ng'wa Amulamu: Alooni na Musa. Ū Alooni nī shibyalīlwe shakwe bakabalīlwa nīmo gwa heke shikū ja welelo bose. Kūlombela shikolo shejiwe na Seeba kūlwa myanya ya kūlamya, kūfunya shitambo kū būtongi wa ng'wa Seeba, kūtūmama kū būtongi wa ng'wa Seeba, na kūbalombela mbango a banhū bakwe.

14A bitūnja ba ng'wa Musa, ū munhū wa ng'wa Mulungu, baalī babalanījiwe mu kaya ya ng'wa Lawī.

15A bitūnja ba ng'wa Musa baalī Gelishomu na Elieza.

16A ba shibyalīlwe sha ng'wa Gelishomu: Shubaeli myalwa wakwe wa kwandya.

17A ba shibyalīlwe sha ng'wa Elieza: Myalwa wa kwndya walī Lehabia. Ū Elieza atabyalile bitūnja bangī, kwike a bitūnja ba ng'wa Lehabia baalī bingī no.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18A ba shibyalīlwe sha ng'wa Izihaali: Myalwa wakwe wa kwandya wala Shelomitī.

19A ba shibyalīlwe sha ng'wa Hebuloni baalī: Myalwa wakwe wa kwandya walī Yelia, wa kabīlī Amalia, wa kadatū Yahazieli, na wa kanè Yekameamu.

20A ba shibyalīlwe sha ng'wa Uzieli: Myalwa wakwe wa kwandya walī Mika, wa kabīlī Ishiya.

Ba kaya ya ng'wa Melali

21A ba mu kaaya ya ng'wa Melali baalī: Mahili na Mushi. A bitūnja ba ng'wa Mahili baalī: Elieza na Kishi.

22Ū Elieza akacha atī na bitūnja, walī na bashīke dūhū. Na lūūlū bakatoolwa na baana ba ng'wabo, a bitūnja ba ng'wa Kishi.

23Bitūnja ba ng'wa Mushi: Mahili, Eda, na Yelemoti; badatū gīko.

Mihayo Ya Balawī Kūgalūchiwa

24A mina aya ga banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa Lawī kūlondeela ndūgū jabo; abo baalī batongeeji mu numba ja basaabo gīt'ūmo baalī babalilwe na kwandīkwa, būlī munhū mu lina lyakwe, abo baalī ba myaka makūmi abīlī na kūja kwigūlya, na baalī badūgije kūtūmama mu hekalu ya ng'wa Seba.

25Ū Daūdi akahaya gīkī, "Īkī ū Seeba Mulungu wa Baisilaeli wabinhile kwifuula a banhū bakwe, hama nū wikalo wakwe wabizile Yelusalemu shikū ja welelo bose,

26hū kūhaya a Balawī batī na nguno ya kūlībūūcha hangī ī lipandī leela, nūūlū ī shikolo īsho shikatūmamīlagwa mu myanya ya kalamīje kamo."

27Ū kūlondeela katongeelele ka ng'wa Daūdi ūmo akahayīla mu shikū jakwe ja kū būkalīkījo, a Balawī bakandya kūyūbalwa kwandīja ba myaka makūmi abīlī na kūja kwigūlya.

28Nū nīmo gwa Balawī gūbiza kūbagunanha ba shibyalīlwe sha ng'wa Alooni ū mu milīmo ya mu hekalu; kwikala bajilang'hanile ī gwalugwa, nī chumba ī sha mu mhelo-mhelo ya hekalu, nī shikolo ī shose īsho shatūmamaga mu nīmo ng'wela kūshilang'hana shiikale sheela; hamò na kwīta milīmo yīngī ū mu numba ya ng'wa Mulungu.

29Nī migatī ya kūtūūla ha meza bīdīlīlaga boi, nū būsu wa kūbeeja shakwinha sha būsu, nū wa kūbeeja migatī ītī na shibimbya; h'a boi babūsanja-sanjaga ū būsu nū kwībeeja ī migatī, nū kwīhela būlī yene kūlenganīla na wiza, nū būtaale wayo.

30Na būlī lūshikū ī dilū nī mhīndī gwalī nīmo gwabo kwīmīīla kūnūmba na kūnkumīlīja ū Seeba;

31nūūlū būl'ikanza lya kūfunyiwa shakwinha sha kūpemva kūlī Seeba: ha Sabato nūūlū lūshikū lūtaale lwa ng'weji mpya, nūūlū shikū jingī ījo jalī jisolilwe. Būlī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

makanza ūlū balītūmama ī milīmo yabo ū kū būtongi wa ng'wa Seeba, ī lisaabu lyabo īlo lyalī lītūūlilwe lyalī ligeleelilwe līng'we, nī mbika ja katūmamīle ījo baalī bahelelwa bajilondeele.

32Na lūūlū a Balawī baalī batūmami ū ng'wipandī lya kwibilingīla, nū ng'wipandī ī lyeela, nū mu hekalu ya ng'wa Seeba; ū ng'wene būyūtūmama ha sīlīlī ya būtongeeji wa baana ba ng'wabo, a ba shibyalīlwe sha ng'wa Alooni.

1 Mihayo ya Shikū 24

Magele ga bagabīji

1Ī shibyalīlwe sha ng'wa Alooni shaalī shigabanhyiwe mu magele gīt'ūmo baalī a bitūnja bakwe: Nadabu, Abihu, Eleaza, na Itamaali.

2Kwike ū Nadabu nū Abihu bakatonga ū kūzumalīka, būneka ū saabo ataalī mpanga, batalekile bitūnja. Na lūūlū ū nīmo gwa būgabīji gūbiza gwa ng'wa Eleaza na Itamaali.

3Ū Daūdi aho alībatūūla a bagabīji mu magele gabo ga būtūmami, akagunanhwa na Sadoki ūyo walī wa shibyalīlwe sha ng'wa Eleaza, hamò na Ahimeleki ūyo walī wa shibyalīlwe sha ng'wa Itamaali.

4Ū ng'wigele lya shibyalīlwe sha ng'wa Eleaza baalīmo batongeeji bingī, kūtinda ū ng'wigele lya shibyalīīlwe sha ng'wa Itamaali; na lūūlū bakagabanhyiwa kūlenganīla nū wingī wabo: ndūgū ikūmi n'itandatū ū kūfuma ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Eleaza, ū kūfuma ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Itamaali ndūgū inaane.

5Bakabiza na witegeleja ū mu kūbagabanhya; būtūmamīla mbale, nguno ū mu magele būbīlī wago, ī lya shibyalīlwe sha ng'wa Eleaza nī lya shibyalīlwe sha ng'wa Itamaali, balīmo banhū bigeleelilwe kūtūmama ū ng'wipandī lyeela, nū kūgwīta ū nīmo gwa ng'wa Mulungu.

6Shemaya ng'witūnja wa ng'wa Nesaneeli, ūmò wa Balawī, walī ng'wandīki; h'ūyo akagandīka a mina gabo kū būtongi wa ntemi na bagunanhi bakwe. Nū ngabīji Sadoki walīho, na Ahimeleki ng'witūnja wa ng'wa Abiasali, hamò na a bataale ba ndūgū ja bagabīji nī ja Balawī; kaya īmò yūsolwa kūfuma ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Eleaza, na kaaya īmò kūfuma ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Itamaali.

7Ī mbale ya kwandya īkangwīla Yehoyalibu, ī ya kabīlī yūngwīla Yedaya,

8ya kadatū yūngwīla Hilamu, ya kanè yūngwīla Seolimu,

9ya katanò yūngwīla Malikiya, ya katandatū yūngwīla Mijamini,

10ya mpungatī yūngwīla Hakozi, ya kanaane yūngwīla Abiya,

11ya kenda yūngwīla Yeshua, y'ikūmi yūngwīla Shekania,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12y'ikūmi na īmò yūngwīla Eliyashibu, y'ikūmi n'ibīlī yūngwīla Yakimu,

13y'ikūmi n'idatū yūngwīla Hupa, y'ikūmi n'inè yūngwīla Yeshebeamu,

14y'ikūmi n'itanò yūngwīla Biliga, y'ikūmi n'itandatū yūngwīla Ima,

15y'ikūmi na mpungatī yūngwīla Hezili, y'ikūmi n'inaane yūngwīla Hapizeezi,

16y'ikūmi na kenda yūngwīla Petahiya, ya makūmi abīlī yūngwīla Yehezikeli,

17ya makūmi abīlī n'īmò yūng'wīla Yakini, ya makūmi abīlī n'ibīlī yūng'wīla Gamulī,

18ya makūmi abīlī n'idatū yūng'wīla Delaiya, ya makūmi abīlī n'inè yūngwīla Maaziya.

19A genaya h'a magele gabo gīt'ūmo baalī bahelelilwe, kūlwa kūja kūtūmama mu hekalu ya ng'wa Seeba. H'ūmo shaalī ī shīīmīle īsho baalī bahelelwa nū ntaale wabo ū Alooni, kūlenganīla nū mumo walī wanagīīlīla ū Seeba, ū Mulungu wa Isilaeli.

Balawī bangī hangī

20Baalīmo na bangī ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Lawī: ū kūfuma ū mu numba ya ng'wa Amulamu: Shubaeli; ū kūfuma ū mu numba ya ng'wa Shubaeli: Yehideya.

21A ba numba ya ng'wa Lehabiya, ū wa kwandya kūbyalwa ū mu bitūnja bakwe walī Ishiya.

22Ū kūfuma ū mu numba ya ng'wa Iziha, Shelomoti; ū mu bitūnja ba ng'wa Shelomoti; Yahati.

23A bitūnja ba ng'wa Hebuloni, ū ntaale wabo walī Yelia, ū wa kabīlī Amalia, ū wa kadatū Yahazieli, ū wa kanè Yekameamu.

24Ū ng'witūnja wa ng'wa Uzieli walī Mika; ū kūfuma ū mu bitūnja ba ng'wa Mika; Shamili.

25Ū kūfuma ū mu bana ba ng'wawe ba ng'wa Mika Ishiya; ū kūfuma ū mu bitūnja ba ng'wa Ishiya, Zekalia.

26Ū kūfuma ū bitūnja ba ng'wa Melali: Mahili na Mushi. Ū ng'witūnja wa ng'wa Yaazia walī Beno.

27A bitūnja ba ng'wa Melali: kūfuma mulī Yaazia; Beno, Shohamu, Zaaku na Ibili.

28Ū kūfuma ū mulī Mahili; Eleaza: ū ng'wene atabyalile bitūnja.

29Ū kūfuma ū mulī Kishi: ū ng'witūnja wa ng'wa Kisha walī Yelahimeeli.

30A bitūnja ba ng'wa Mushi baalī: Mahili, Edina na Yelimoti. A benaba baalī Balawī kūlondeela ūmo jalī ī ndūgū jabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

31Nabo bakatūlīkīja ī mbale gīt'ūmo bakīītīla a bana ba ng'wabo, a ba shibyalīīlwe sha ng'wa Alooni; ū kū būtongi wa ng'wa ntemi Daūdi, nū Sadoki, Ahimeleki, na a bataale ba ndūgū ja bagabīji nī ja Balawī. Walī būtīīho būsolaanhyiwa; īyo jītīlagwa ī kaya ja ntaale hū ūmo jītīlagwa nī kaaya ī ja ndo.

1 Mihayo ya Shikū 25

Milīmo Ya Bagabīji

1Ū Daūdi hamò na bataale ba mabità ga bashilikale būsolanhya banhū bamò kūfuma mu shibyalīlwe sha ba Asafu, Hema, na Yedusuni gīkī babize na nīmo gwa kūfunya būhangi kūnū bakūtūlaga ndono, malimba na nzege. Abo bakasolwa kūgwīta ū nīmo gwenūyo baalī aba:

2Ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Asafu būsolwa bitūnja bakwe: Zakuuli, Yosefu, Netania na Asalela. Ū Asafu walī ntongeeji wabo a bitūnja bakwe, nū kūhanga wahangaga wei kūlondeela kahelele ka ntemi.

3Ū Yudusuni a bitūnja bakwe baalī: Gedalia, Zeli, Yeshaya, Shimei, Hashabia, na Maatisia; a bose banhū batandatū ha sīlīlī ya būtongeeji wa ng'wa saabo Yudusuni, ūyo wahaganga na kūnkumīlīja ū Seeba kūnū akūtūlaga ndono.

4Ū Hemani a bitūnja bakwe baalī: Buukia, Maatania, Uzieli, Shubaeli, Yelimoti, Hanania, Hanani, Eliasa, Gidalati, na Lomamitī-eza, Yoshibekasha, Maloti, Hotili, na Mahazioti.

5A bose benaba baalī bitūnja ba ng'wa Hemani, ūyo walī ng'hangi wa ntemi. Ū Mulungu walī wang'wisagīja ū Hemani gīkī akūngūngūhya, na lūūlū ūng'winha bitūnja ikūmi na banè na bashīke badatū.

6Ū saabo walī ntongeeji wabo pye a benaba ūlū bakwīmbaga mu hekalu ya ng'wa Seeba, nūūlū ng'wikanza lya kūlamya kūnū bakūtūlaga nzege, malimba, na ndono ū mu numba ya ng'wa Mulungu. Ū Asafu nū Yudusuni nū Hemani, balondeelaga kahelele ka ntemi.

7Ī lisaabu lyabo a bose, ū kūbasanja na a badūgū babo, baalī banhū magana abīlī na makūmi anaane na banaane; hama pye a bose baalī balangilwe kwīmba chiza ū kū būtongi wa ng'wa Seeba.

8Pyī ūmo bagelelile, babize bataale nūūlū bado, balangi nūūlū balangwa; būlī ng'wene watūlīgījiagwa mbale hū wingīla ū mu nīmo ūyo wagwītaga.

9Ī mbale ya kwandya yalī ya ng'wa Asafu; īkangwīla Yosefu hamò na bitūnja bakwe na badūgū bakwe; banhū ikūmi na babīlī. Ī ya kabīlī yūngwīla Gedalia na bana bakwe na badūgūye; banhū ikūmi na babīlī.

10Ī ya kadatū yūngwīla Zakuuli na bana bakwe na badūgūye; banhū ikūmi na babīlī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Ī ya kanè yūngwīla Izili na baana bakwe na badūgūye; banhū ikūmi na babīlī.

12Ī ya katanò yūngwīla Nesania na bana bakwe na badūgūye; banhū ikūmi na babīlī.

13Ī ya katandatū yūngwīla Bukia na bana bakwe na badūgūye; banhū ikūmi na babīlī.

14Ī ya mpungatī yūngwīla Yesalela na bana bakwe na badūgūye; banhū ikūmi na babīlī.

15Ī ya kanaane yūngwīla Yeshaya na bana bakwe na badūgūye; banhū ikūmi na babīlī.

16Ī ya kenda yūngwīla Matania na bana bakwe na badūgūye; banhū ikūmi na babīlī.

17Ī y'ikūmi yūngwīla Shimei na bana bakwe na badūgūye; banhū ikūmi na babīlī.

18Ī y'ikūmi na īmò yūngwīla Azaleli na baana bakwe na badūgūye; banhū ikūmi na babīlī.

19Ī y'ikūmi n'ibīlī yūngwīla Hashabia na baana bakwe na badūgūye; banhū ikūmi na babīlī.

20Ī y'ikūmi n'idatū yūngwīla Shubaeli na baana bakwe na badūgūye; banhū ikūmi na babīlī.

21Ī y'ikūmi n'inè yūngwīla Maatisia na baana bakwe na badūgūye; banhū ikūmi na babīlī.

22Ī y'ikūmi n'itanò yūngwīla Yelimoti na baana bakwe na badūgūye; banhū ikūmi na babīlī.

23Ī y'ikūmi n'itandatū yūngwīla Hanania na baana bakwe na badūgūye; banhū ikūmi na babīlī.

24Ī y'ikūmi na mpungatī yūngwīla Yoshibekasha na baana bakwe na badūgūye; banhū ikūmi na babīlī.

25Ī y'ikūmi n'inaane yūngwīla Hanani na baana bakwe na badūgūye; banhū ikūmi na babīlī.

26Ī y'ikūmi na kenda yūngwīla Maloti na baana bakwe na badūgūye; banhū ikūmi na babīlī.

27Ī ya makūmi abīlī yūngwīla Eliata na baana bakwe na badūgūye; banhū ikūmi na babīlī.

28Ī ya makūmi abīlī na īmò yūngwīla Hotili na baana bakwe na badūgūye; banhū ikūmi na babīlī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

29Ī ya makūmi abīlī n'ibīlī yūngwīla Gidaliti na baana bakwe na badūgūye; banhū ikūmi na babīlī.

30Ī ya makūmi abīlī n'idatū yūngwīla Mahazioti na baana bakwe na badūgūye; banhū ikūmi na babīlī.

31Ī ya makūmi abīlī n'inè yūngwīla Lomamitī na baana bakwe na badūgūye; banhū ikūmi na babīlī.

1 Mihayo ya Shikū 26

Balang'hani Ba Ha Milyango

1A balang'hani ba ha milyango baalī bagabanhyiwa mu magele kūlondeela ndīīma jabo. Ū ng'wigele lya ng'wa Koola walīmo Meshelemia ng'witūnja wa ng'wa Koole; nang'hwe walī ūmò wa banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa Asafu.

2Ū Meshelemia walī na bitūnja: Zekalia, myalwa wakwe wa kwandya; wa kabīlī Yedieli wa kadatū Zebadia, wa kanè Yasinieli.

3Ū wa katanò Elamu, wa katandatū Yehohanani, wa mpungatī Eliehoenai.

4Ū Obedi-edomu nang'hwe walī na bitūnja: Ū myalwa wa kwandya walī Shemaya, wa kabīlī Yehozabadi, wa kadatū Yoa, wa kanè Sakali, wa katanò Nesaneeli.

5Wa katandatū Amieli, wa mpungatī Isakaali, wa kanaane Peuletai. (Ū Mulungu walī wang'wīlūkīla mbango no ū Obedi-edomu).

6Ū ng'witūnja wakwe ū Shemaya nang'hwe walī na bitūnja; nabo baalī banhū ba būdūla būtaale, na lūūlū ū kū shikū ja kū būtongi bakatūūlwa būtongeeji ū mu ndūgū ja numba ya ng'wa saabo.

7A bitūnja ba ng'wa Shemaya benabo baalī: Osini, Lefaeli, Obedi, na Elizabadi. Na badūgū bakwe walī nabo, mina gabo ba Elihu na Semakia; nabo baalī banhū ba būdūla būtaale.

8A bose benaba baalī banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa Obedi-edomu; nīyo pye a boi hamò na a bitūnja babo na a badūgū babo, baalī banhū ba būdūla na nguzu ja kwīta milīmo. A banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa Obedi-edomu a bose baalī makūmi atandatū na babīlī.

9Ū Meshelimia ū ng'wene a bitūnja bakwe, kūbasanja na a badūgūye a bose, baalī ikūmi na banaane; nabo baalī ba būdūla mu milīmo.

10Ū Hosa wa mu shibyalīlwe sha ng'wa Melali walī na bitūnja: ū ntaale wabo walī Shimili (kwike a hene ū wei walī atī myalwa wa kwandya, alīyo ū ise walī wangūngūhya ūng'wīta kūbiza ntaale).

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Ū wa kabīlī Hilikia, wa kadatū Tabalia, wa kanè Zekalia. A bitūnja na a badūgū
ba ng'wa Hosa a bose baalī ikūmi na badatū.

12A balang'hani ba ha milyango benaba baalī bagabanhije mu magele, būl'igele
na ntongeeji walyo; na būlī lyene lyalī na lūdīīma lwa kūtūmama ū mu hekalu ya
ng'wa Seeba gīt'ūmo bīītīlaga a badūgū babo a ba kale.

13Pye a balang'hani ba ha nyango, babize bataale nūūlū bado, basolagwa bo
mbale mu būlenganīja, kūlondeela kaya jabo.

14Ī mbale ya nyango gwa kū kīya īkangwīla Shelemia. Hanuma ya henaho nū
ng'witūnja wakwe ū Zekalia ūsolwa bo mbale. Ū munhū ng'wenūyo walī ndeeba
mu kūganikīla banhū, ū ng'wene ī mbale yūngwīla ya kū nyango gwa sukuma.

15Ū Obedi-edomu ūgwīlwa mbale ya kūlang'hana nyango gwa dakama; a bitūnja
bakwe yūbagwīla mbale ya kūlang'hana milyango ya ha chumba sha kūtūūla
shikolo.

16Ī mbale ja kū milyango ya ng'weli nū gwa Shaleketi, ūyo gūlī kwikūūwa lya kūja
kū ngūngūli, ī jene jūbagwīla ba Shupimu na Hosa; būlī ng'wene na lūdīīma
lwakwe.

17Ū kū nyango gwa kīya balang'hanga koi Balawī batandatū būlī lūshikū, ū gwa
sukuma banè, nū gwa dakama banè, a ha chumba sha kūtūūla shikolo baalī
bahelilwe kūbiza hoi babīlī būlī ikanza.

18Ū kū ng'weli, a ha nzīla ya kūja ha gwalugwa, baalī bahelelwa hoi balang'hani
banè, a ha gwalugwa henekīlī babīlī.

19A genaya h'a magele ga balang'hani ba ha milyango, abo baalī ba shibyalīlwe
sha ng'wa Koola na Melali.

Balang'hani ba sabo, na bangī

20A Balawī bichaabo baalī na ndīīma ja kūlang'hana ī chumba sha kūtūūla sabo
īsho shaalī mu numba ya ng'wa Mulungu, nī chumba sha kūlang'hana shikolo
īsho shaalī sheejiwa hūna shūtūūlwa kūlī Seeba.

21A banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa Ladani, abo baalī ba kūfuma mu shibyalīlwe
sha ng'wa Gelishoni, abo baalī bataale ba kaya ja mu ndūgū ja shibyalīlwe sha
ng'wa Gelishoni, baalī Yehieli,

22bitūnja ba ng'wa Yehieli, Zetamu na ng'wana wa ng'wawe Yoeli. A benabo baalī
balang'hani ba chūmba sha kūbīkīla sabo, īsho shalī mu hekalu ya ng'wa Seeba.

23Ū kūfuma ū mu ndūgū ja ba Amulamu, Iziha, Hebuloni na Uzieli, baalīho:

24Shubaeli, munhū wa sbibyalīlwe sha ng'wa Gelishomu, ūyo walī ng'witūnja wa
ng'wa Musa; ū ng'wenūyo hū walī ntaale wa balang'hani ba chumba sha kūbīkīla
sabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25A badūgūye mu nzīla ya ng'wa Elieza baalī: ng'witūnja wakwe Lehabia,
ng'witūnja wakwe Yeshaya, ng'witūnja wakwe Yolamu, ng'wigtūnja wakwe
Zikili, ng'witūnja wakwe Shelomitī.

26Ū Shalomitī na a badūgū bakwe baalī na ndīīma ja kūlang'hana ī shikolo pye ī
shose īsho shalī shafunyiwa na ntemi Daūdi, nī shisho shalī shatūūlwa na bataale
ba ndūgū jabo, abo baalī bataale ba mabità ga bashilikale shihūmbī-shihūmbī,
na ga bashilikale igana-igana, na a bataale ba mabità a bangī.

27Shikolo shimò na shimò īsho shalī shading'wa mu būlūgū baalī bashitūūla ho
kūlwa nguno ya kūbeegelegeja hekalu ya ng'wa Seeba.

28Ī shikolo pye īsho shalī shatūūlwa na ng'hangi Sang'weli, na Saulo ng'witūnja
wa ng'wa Kishi, na Abneeli ng'witūnja wa ng'wa Neeli, na Yoabu ng'wana Seluya,
nī shikolo ī shingī īsho shalī shatūūlwa, shalī ha sīlīlī ya būlang'hani wa ng'wa
Shelomitī hamò na badūgūye.

29Ū kūfuma ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Iziha, walīmo Kenania na bitūnja bakwe;
ū ng'wene akinhwa nīmo gwa kūtūmamīla kūle nī hekalu. A banhū ba
shibyalīlwe shakwe binhwa milīmo ya mu ofisi, bangī bīītwa kūbiza balamuji ū
mu Isilaeli.

30Ū kūfuma ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Hebuloni, walīho Hashabia na badūgū
bakwe; banhū shihūmbī shimò na magana mpungatī, a bose banhū ba būdūla
mu milīmo. A benabo ū nīmo gwabo gwalī kwīlang'hana pyī ī milīmo ya ng'wa
Seeba nī ya ntemi ū mu sī ya Isilaeli, ū kū nkīlo gwa ng'weli ya Yolodani.

31Ū kūlondeela kwihela kwa shibyalīlwe sha ndūgū, ū ntaale wa banhū ba
shibyalīlwe sha ng'wa Hebuloni walī Yelia. Ū mu ng'waka gwa makūmi anè gwa
būsugi wa ng'wa Daūdi, būkīītwa būgīsīlīja wa kwihela kwa shibyalīlwe; bilonga
banhū ba būdūla ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Hebuloni, bilongela Yazeeli ya
Galilaya.

32Ū Yelia walī na badūgū bakwe shihūmbī shibīlī na magana mpungatī abo baalī
banhū ba būdūla, na baalī batongeeji ba ndūgū jabo. Ū ntemi Daūdi ūbatūūla a
banhū benabo kūbiza batongeeji mu banhū ba lūganda lwa ng'wa Lubeni, nū lwa
ng'wa Gadi, nī nusu ya lūganda lwa ng'wa Manase; būbiza batongeeji ū mu
mihayo yose īyo īng'wigeleelilwe Mulungu, nī yīyo īng'wigeleelilwe ntemi.

1 Mihayo ya Shikū 27

Mabita ga bashilikale ba būlūgū

1Ūkū kwene kwihela kwa bataale ba Baisilaeli: bataale ba ndūgū jabo, na bataale
ba mabità ga bashilikale shihūmbī-shihūmbī, na mabità ga bashilikale
bashilikale igana-igana; na a bataale babo abo baalī batūmami ba ntemi mu
mihayo yose, ūmo gaalī gaheleliwe a magele ga bashilikale ba būlūgū, abo

© 2015 Bible Society of Tanzania.

bilekelaga ndīīma būlī ng'wenji ū mu ng'waka ngima. Būl'igele lyalī na bashilikale shihūmbī makūmi abīlī na shinè.

2Ū ntaale w'igele īlo līkadima lūdīīma lwa kwandya ū mu ng'weji gwa kwandya, walī Yashobeamu ng'witūnja wa ng'wa Zabudi. Ū ng'wigele lyakwe baalīmo bashilikale shihūmbī makūmi abīlī na shinè.

3Walī wa kūfuma mu shibyalīlwe sha ng'wa Peleezi; ū mu ng'weji gwa kwandya hū walī ntaale wabo pye a batongeeji ba mabità.

4Ū ntaale w'igele lya lūdīīma ū mu ng'weji gwa kabīlī walī Dodai muna Ahohi; ū ntongeeji w'igele lyakwe walī Mikiloti. Ū ng'wigele lyakwe baalīmo bashilikale shihūmbī makūmi abīlī na shinè.

5Ū wa kadatū, ūyo akabiza ntaale wa mabità mu ng'weji gwa kadatū, walī Benaya ng'witūnja wa ng'wa Yehoyada ūyo walī ngabīji, hū walī ntaale wabo ū ng'wenūyo, ū ng'wigele lyakwe baalīmo bashilikale shihūmbī makūmi abīlī na shinè.

6Ū Benaya ng'wenūyo hū ūyo walī ūmò wa banhū ba makaya abo makūmi adatū, na walī ntaale wabo. Ng'witūnja wakwe Amizabadi walī ntaale w'igele lyakwe.

7Ū wa kanè ūyo walī ntaale mu ng'weji gwa kanè, walī Asaheli ng'wana wa ng'wawe wa ng'wa Yoabu; ng'witūnja wakwe Zebadia h'ūyo akingīla a ha ng'wanya gwakwe. Ū ng'wigele lyakwe baalīmo bashilikale shihūmbī makūmi abīlī na shinè.

8Ū wa katanò ūyo walī ntaale wa mabità mu ng'weji gwa katanò walī Shamuhuti, muna Izīla. Ū ng'wigele lyakwe baalīmo bashilikale shihūmbī makūmi abīlī na shinè.

9Ū wa katandatū ūyo walī ntaale mu ng'weji gwa katandatū, walī Ila ng'witūnja wa ng'wa Ikeshi muna Tekoa. Ū ng'wigele lyakwe baalīmo bashilikale shihūmbī makūmi abīlī na shinè.

10Ū wa mpungatī ūyo walī ntaale mu ng'weji gwa mpungatī, walī Helezi muna Peloti; munhū wa kūfuma mu lūganda lwa ng'wa Efulaimu. Ū ng'wigele lyakwe baalīmo bashilikale shihūmbī makūmi abīlī na shinè.

11Ū wa kanaane ūyo walī ntaale mu ng'weji gwa kanaane walī Sibekai muna Hushati, munhū wa Zela. Ū ng'wigele lyakwe baalīmo bashilikale shihūmbī makūmi abīlī na shinè.

12Ū wa kenda ūyo walī ntaale mu ng'weji gwa kenda walī Abiezeeli muna Anasosi; munhū wa lūganda lwa ng'wa Benjamini. Ū ng'wigele lyakwe baalīmo bashilikale shihūmbī makūmi abīlī na shinè.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Ū w'ikūmi ūyo walī ntaale mu ng'weji gw'ikūmi walī Mahalai muna Netofa;
munhū wa Zelahi. Ū ng'wigele lyakwe baalīmo bashilikale shihūmbī makūmi
abīlī na shinè.

14Ū w'ikūmi n'īmò ūyo walī ntaale mu ng'weji gw'ikūmi na gūmò walī Benaya
muna Pilasoni; munhū wa mu lūganda lwa ng'wa Efulaimu. Ū ng'wigele lyakwe
baalīmo bashilikale shihūmbī makūmi abīlī na shinè.

15Ū w'ikūmi na kabīlī, ūyo walī ntaale mu ng'weji gw'ikūmi n'ibīlī walī Helidai
muna Netofa, wa kūfuma mu lūdūgū lwa ng'wa Osinieli. Ū ng'wigele lyakwe
baalīmo bashilikale shihūmbī makūmi abīlī na shinè.

Batongeeji Ba Ng'anda

16A mina aya ga batongeeji ba ng'anda ja Baisilaeli: Ū mu lūganda lwa ng'wa
Lubeni walī Elieza ng'witūnja wa ng'wa Zikili; ū mu lūganda lwa ng'wa Simeoni
walī Shefatia ng'witūnja wa ng'wa Maaka;

17ū mu lūganda lwa ng'wa Lawī walī Hashabia ng'witūnja wa ng'wa Kemueli; ū
mu numba ya ng'wa Alooni walī Sadoki;

18ū mu lūganda lwa ng'wa Yuda walī Elihu nkūlūye wa ng'wa Daūdi; ū mu
lūganda lwa ng'wa Isakaali walī Omuli ng'witūnja wa ng'wa Mikaeli;

19ū mu lūganda lwa ng'wa Zabuloni walī Ishimaya ng'witūnja wa ng'wa Obadia;
ū mu lūganda lwa ng'wa Nafutaali walī Yelimoti ng'witūnja wa ng'wa Azilieli;

20ū mu lūganda lwa ng'wa Efulaimu walī Hoshea ng'witūnja wa ng'wa Azazia; ū
mu nusu ya lūganda lwa ng'wa Manase walī Yoeli ng'witūnja wa ng'wa Pedaya;

21ū mu nusu ya lūganda lwa ng'wa Manase, ī Gileadi, walī Ido ng'witūnja wa
ng'wa Zekalia; ū mu lūganda lwa ng'wa Benjamini walī Yaasieli ng'witūnja wa
ng'wa Abuneeli;

22ū mu lūganda lwa ng'wa Dani walī Azaleli ng'witūnja wa ng'wa Yelohamu; A
benaba hū baalī batongeeji ū mu ng'anda ja Baisilaeli.

23Ū Daūdi atabasolile a bagosha a ba myaka ya kwandīja makūmi abīlī na kwika
sīlīlī, nguno ū Seeba walī wisagīja gīkī akūbakwīja a Baisilaeli bakwīle gītī sonda
ja ng'wilunde.

24Ū Yoabu ū ng'wana Seluya akandya ū kūbabala a bagosha, alīyo atabamalile
kūlwa nguno y'ihūūya īlo līkabagwīla a Baisilaeli, nguno ya kūpelanīlwa kūlwa
būbalwa wenūbo; na lūūlū ī lisaabu lyenīlo lītingījiwe ū mu shitabo sha masaabu
ga ntemi Daūdi.

Batūmami ba ha ng'wa ntemi

25Azimaveti ng'witūnja wa ng'wa Adieli walī nang'hani wa mabīkīlo ga sabo ja
h'ikūlū. Yonasani ng'witūnja wa ng'wa Uzia walī nang'hani wa mabīkīlo ga sabo

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ayo gaalī mu mizengo, na kū magūngūli, nū mu ng'hambī ja bashilikale a balang'hani.

26Ū ntaale wa batūmami ba mu malaale, abo baalī balīmi ba migūnda, walī Ezili ng'witūnja wa ng'wa Kelubu.

27Ū nang'hani wa migūnda ya mizabibu walī Shimei muna Lama. Zabudi muna Shefamu walī nang'hani wa mabīkīlo ga divai.

28Baali-hanani muna Geedeli walī nang'hani wa mitī ya mizeituni na mikūyū ya kū mitulumenho ya ng'weli. Ū nang'hani wa maguta ga mizeituni walī Yoashi.

29Shitilai muna Shaloni walī nang'hani wa madaale ga mitugo ījo jadīīmīlagwa mu mbūga ya Shaloni. Mitugo jingī jadīīmīlagwa kū malago, ū nang'hani wajo walī Shafati ng'witūnjwa wa ng'wa Adilai.

30Ū nang'hani wa ngamīla walī Ng'wishimaeli nebe, lina lyakwe Obili; ū nang'hani wa nzobe walī Yehideiya muna Melonoti.

31Ū nang'hani wa madaale ga ng'holo walī Yazizi munhū wa Hagili. A bose benaba baalī balang'hani ba sabo ja ntemi Daūdi.

32Walīho Yonasani mamiye wa ng'wa Daūdi, munhū ng'witegeleja mu kūganikīla banhū, hangī nnoleeji wa mihayo; ū munhū ng'wenūyo walī watūūlwa ha nīmo gwa wandīki. Hama nīyo ū wei hamò na Yahieli ng'witūnja wa ng'wa Hakimoni, baalī baleji ba bitūnja ba ntemi.

33Ū nganikīji wa ntemi walī Ahisofeeli; Hushai muna Aliki walī nwani ng'wiye wa ntemi.

34Ū Ahisofeeli ū ng'wanya gwakwe gūkasolwa na Yehoyada, ng'witūnja wa ng'wa Benaya hamò na Abiasaali; ū ntaale wa mabita ga ntemi walī Yoabu.

1 Mihayo ya Shikū 28

Daūdi kūbaganikīla basugi ba sī

1Ū Daūdi ūbitana kwibilinga Yelusalemu pye a bataale ba būsugi ū mu Isilaeli; biza a bataale ba magele ga bashilikale shihūmbī-shihūmbī, na ga bashilikale igana-igana abo baalī ū mu būtūmami wa ntemi; na a balang'hani ba sabo na mitugo ja ntemi nī ja bitūnja bakwe. Na a batūmami bataale ba ng'wikūlū, na a bagosha ba mbagashūūla, na a bashilikale a bose abo batogohaga mhayo gose-gose.

2Hūna ū ntemi Daūdi wīmīīla ūbawīla gīkī, “Bing'we badūgū bane na banhū bane, nidegelekagi; ū mu ng'holò yane līkilonga iganiko lya kūzenga numba kūlwa wifuulīlo w'isandīko lya būlagane wa ng'wa SEEBA, lībize ipandī lya kūtūūla mhambala kūlwa ng'wa Mulungu wise, nūgolanya nī milonjo ya gīkī nandye ū kūzenga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Alīyo ū Mulungu ūniwīla gīkī, ‘Ū bebe ūtūzenga numba kūlwa lina lyane, nguno ūlī nshilikale, a mining ayo wagiita ha sī mingī no.’

4Alīyo ī chene ū SEEBA Mulungu wanisola kūfuma ū mu numba ya ng'wise ī yose, gīkī nabize ntemi wa Isilaeli welelo bose. Nguno akansola ū Yuda kūbiza ntongeeji, hanuma ū kūfuma ū mu lūganda lwa ng'wa Yuda wīsola ī numba ya ng'wise, hūna ū kūfuma mu bitūnja ba ng'wa baba, gūnyeja ū SEEBA gwa kūnīīta ū nene kūbiza ntemi wa Isilaeli ī yose.

5Hama ū mu bitūnja bane bose (gīt'ūmo mumanīlie gīkī ū SEEBA waninha bitūnja bingī), wansolile ng'witūnja wane Solomoni gīkī igashe a hisumbī lya būtemi wa ng'wa SEEBA ū mu Isilaeli.

6Akaniwīla gīkī, ‘Ū ng'witūnja wako ū Solomoni hū ng'wene ūyo akwīzenga ī numba yane, na a mapandī gayo a ga kwibilingīla, nguno ū ng'wenūyo nansolile kūbiza ng'witūnja wane, ū nene nakūbiza Ise.

7Ūlū ūshikīlīja a kahelele kane, nī shilagīlo shane ūshidima mu būtūūlelengeta gīt'ūmo īlī ī mihayo ī haha, ū būtemi bokwe nakūwīta būlame shikū jose ja welelo na welelo.’

8Na lūūlū ī haha nalīmukomeleja mu būtongi wa Baisilaeli bose na mu miso ga kwibilinga kwa banhū ba ng'wa SEEBA, nū Mulungu wise. Ilang'hanagi gete mushimīzīle ū mu shilagīlo sha ng'wa SEEBA Mulungu wing'we, hū mukūdūla ū kwikala ū mu sī ī yawiza īyī, na a baana bing'we mukūbalekela ībize wingīji wabo wa welelo na welelo.

Daūdi kūnganikīla Solomoni

9Ū bebe nang'ho ng'wana wane Solomoni, ng'witegelejage gete ū Mulungu wa ng'wa so, ūntūmamīle we na ng'holò yako yose; na a maganiko gako gazunye ū kūntūmamīla. Nguno ū SEEBA hū ng'wene ū ngīsīlīja wa ng'holò jose, na a maganiko a gose agamanile nī mbūūkī yago. Ūlū ūnkooba akwilonga ū kūlī bebe, alīyo ūlū ūng'wība akūkūponya ilalī.

10Ali lūūlū, ilang'hanage nguno ū SEEBA wakūsolile kwīzenga ī hekalu, īlo līl'ipandī lyeela; idadīlage ūgwīte ū nīmo.”

11Hūna ū Daūdi ūng'winha ū ng'witūnja wakwe ū Solomoni plana ya koolekeja ūmo īkūbizīla ī heekalu ūlū yūzengwa: ī libīndo lyayo, ī numba jayo, ī chumba sha kūbīkīla shikolo, ī chumba sha kwigūlya, ī chumba sha mu gatī, na haho līlabize ipandī lyeela no-no-no.

12Ūng'winha a kahelele ka yose īyo Moyo walī wantūūlīla ū mu maganiko gakwe kūlwa mapandī ga kwibilingīla ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA, nī chumba ī shingī ī shose shilīmo, nī chumba sha kūtūūlīla sabo ya mu hekalu ya ng'wa Mulungu, nī sha kūtūūlīla ī shikolo īsho shikūyūfunyiwa kūlwa nguno ya ng'wa SEEBA.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Ūng'winha na a kihelele ka ndīīma ja bagabīji na a Balawī; ūnangīīla pyī ī mbika ja katūmamīle ka milīmo ya mu hekalu ya ng'wa SEEBA; nī shiseme ī shose īsho shiigeleellilwe kūtūmamīlwa mu makanza ga kūlamya.

14Ūng'helela nū būdito wa zahabu ījo jiigelile kūbeeja pyī ī shikolo sha zahabu īsho shilayūtūmamīlwa mu mbika jose na jose ja milīmo ya kūlamya; nū būdito wa feza ījo jiigelile kūbeeja pyī ī shikolo sha feza īsho shilayūtūmamīlwa mu mbika jose na jose ja milīmo ya kūlamya.

15Ūng'winha nū būdito wa zahabu ījo jiigelile kūbeejiwa makīndīkīlo ga tala a ga zahabu nī tala jago; nū būdito wa būlī ikīndīkīlo lya tala nī tala jalyo. Nū būdito wa feza ījo jiigelile kūbeeja makīndīkīlo ga tala, a ga feza nī tala jago; kūlenganīla na katūmamīle ka būlī ikīndīkīlo lya tala.

16Ūng'winha nū būdito wa zahabu ījo jikūnaagīlwa ha būlī meza ya kūtūūla migatī myeela; nū būdito wa feza ja kūtūmamīlwa ha meza ja feza.

17Ūng'winha nū būdito wa zahabu ī yawiza no-no-no kūlwa nguno ya kūbeeja uuma, mabbakuli ga kūseeseebelela, na shinje; nū būdito wa zahabu ja kūbeeja būlī isinia lya zahabu, nū būdito wa feza jakūbeeja būlī isinia lya feza.

18Ūng'winha nū būdito wa zahabu īyo īmalile kweejiwa kūlwa kūtūūla ha ng'walīlo gwa kūzuukīja būbbani. Ūng'winha nī shiikolanīgījo shaalyo ī lisandīko ūmo līkūbiza ūlū gūtūūlwa hoi a makelubi ga zahabu, ayo gaalile a manana gago kūlīshīkīja ī lisandīko lya būlagane wa ng'wa SEEBA.

19Ū Daūdi ūhaya gīkī, "Ī yose yenīyī yandīkile, nguno ū nkono gwa ng'wa SEEBA gwalī hamò naane, ūninha witegeleja ū mu mihayo yose yenīyī."

20Ū Daūdi ūng'wīla ū ng'witūnja wakwe ū Solomoni na gīkī, "Idadīlage ūtimbye ng'holò, ūgwīte ū nīmo. Yaya ū kogoha, nūūlū ūtizūgwa ng'holò; nguno ū SEEBA Mulungu, ū Mulungu wane, alī hamò nang'ho. Atīko kūkūlekanīja nūūlū kūkwība, kūshisha gūshile pyī ū nīmo gwa kūbeeja īyo yigeleelilwe kwītwa mu hekalu ya ng'wa SEEBA.

21A magele ga bagabīji na a ga Balawī galīho galindanile kwīta ī milīmo ū mu hekalu ya ng'wa Mulungu, na būlī munhū ūyo alī na būdūla ūyo atogilwe kūgunanha akūkūgunanha ū mu nīmo ū gose. A bataale ba būsugi bakūkwigwa mu yose īyo ūlabalagīle.

1 Mihayo ya Shikū 29

Shakwinha kūlwa nzenga ya hekalu

1Hūna ū ntemi Daūdi ūbawīla pye a banhū abo baalī bibilinga; ūhaya gīkī, "Ū ng'witūnja wane ū Solomoni, ūyo Mulungu wansolile ataalī ndo, hama nī milīmo ataalī ū kwīmanīīla. Ū nīmo gwenūyū gūlī ntaale, nguno ī numba yenīyī ītī ya ng'wa munhū, ī yoi ya ng'wa SEEBA Mulungu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Ū nene nīītile pyī īyo nadūgije kwīta, naagolanije ī shikolo sha nzenga ya hekalu
ya ng'wa Mulungu wane: jilīho zahabu kūlwa shikolo īsho shilabize sha zahabu,
jilīho na feza kūlwa shikolo sha feza, na shaba kūlwa shikolo sha shaba, na
chūma kūlwa milīmo ya kūbeejiwa na chūma, nī mitī kūlwa milīmo īyo īkūlomba
mitī, na mawe ga mpango ga būlī mbika, gangī malabangīzu gangī gape masheku;
ū mu shikolo shose shenīsho būlī sheene shilīho shingī.

3Alīyo īkī ī hekalu ya ng'wa Mulungu wane īlī ha ng'holò yane, a higūlya ya shose
īsho naagolanije kūlwa nguno ya numba neela yenīyo, ī haha nalīīfunya zahabu
na feza kūfuma mu mfuko gwane nene ng'wenekīlī, kūlwa hekalu ya ng'wa
Mulungu wane.

4Nalīfunya tani igana n'ikūmi ja zahabu yawiza (ya kūfuma Ofili), na tani magana
abīlī na makūmi atandatū ja feza īyo īmalile kweejiwa; shilatūmame kūnaagīlwa
ha ndugu jayo ī numba yenīyo,

5na kūlwa milīmo ya zahabu, nī ya feza; na kūlwa milīmo yose īyo balabeeje a
batūmami. Ali lūūlū, nani ūyo alītogwa kwiyeeja ng'wenekīlī ī lelo mu nzīla ya
kūfunya kūlwa nguno ya nzenga ya ng'wa SEEBA?"

6Hūna a bataale ba kaya, na a batongeeji ba ng'anda ja Baisilaeli, na bataale ba
mabità ga bashilikale shihūmbī-shihūmbī, na a ba mabità ga bashilikale igana-
igana, na a balang'hani ba sabo ja ntemi, būfunya mu būtogwa wabo benekīlī.

7Būfunya tani igana na makūmi kenda, na kilo makūmi anaane ninè ja zahabu,
kūlwa nguno ya hekalu ya ng'wa Mulungu; na feza tani magana adatū na makūmi
mpungatī n'itanò, na shaba tani magana atandatū na makūmi mpungatī n'itanò,
na chūma tani shihūmbī shidatū na magana mpungatī na makūmi atanò.

8Būlī munhū ūyo walī na mawe ga mpango ntaale ūgafunya gūtūūlwa mu
heklalu ya ng'wa SEEBA, mu chumba sha kūbīkīla sabo, īsho sha
shalang'hanagwa na Yehieli, wa shibyalīlwe sha ng'wa Gelishoni.

9A banhū aho babona gīkī a batongeeji babo bafunya na būtogwa wabo boi
benekīlī, bakayega no; nguno bakafunya kūlwa ng'wa SEEBA mu kūtogwa
kwabo na ng'holò yape. Nū ntemi Daūdi akayega no.

Kūlomba kwa ng'wa Daūdi

10Ū Daūdi ūnkumīlīja ū SEEBA kū būtongi wa banhū bose; ūhaya, "Ee SEEBA,
Mulungu wa ng'wa sīswe Isilaeli; ūkumīlījiwe kūfuma welelo na kūshisha
welelo.

11Ee SEEBA, ū būtaale būlī wako nī būdūla, nī likūjo, nū būpyeni, na a magaka;
nguno būlī shikolo ū ng'wigūlū nū mu sī shilī shako. Ee, SEEBA ū būtemi būlī
wako; ū bebe ūlī higūlya no, hū bebe ūyo ūlī ntwe gwa shose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Ū būsabi nī likūjo shikafumaga kūlī bebe, ūlī nsugi wa shikolo shose na shose.
Ū mu nkono gwako jilīmo nguzu na būdūla; hū bebe ūkabagūngūhyaga na
kūbaguzuhya a bose.

13Ali lūūlū Mulungu wise, ī haha tūlīkūlūmba, na tūlīlīkumīlīja ī lina lyako, īlo
lyigeleelilwe kūkumīlījiwa.

14Alīyo ū nene nalī naani, na a banhū bane beenaba nabo banaani, nose tūdūle
kūfunya mu kafunīje ka būtogwa būtaale gīkī? Nguno būlī shikolo shikafumaga
kūlī bebe, na a bise twakwinhaga dūhū īsho shifumile mu nkono gwako.

15A bise tūlī bashimīzi na bageni dūhū ū kū būtongi wako, gīt'ūmo baalī a
bakūlūgenji bise. Ī shikū jise ū mu sī jilī gītī ng'wengeeji, kūtīho kwisagīlwa kose-
kose.

16Ee SEEBA, ī shikolo shose shenīshi īsho twafunyaga kūlwa kūzenga hekalu
yako kūlwa lina lyako, shifumile kūlī beebe; ī shose shilī shako.

17Mulungu wane, namanile gīkī ū bebe ūkajigemaga ī ng'holò ja banhū ūjibone
aho jīmīīlile; na hangī ūkayejiagwa na būtūngīlīja. Ī shose shenīshi nashifunyaga
kūlwa būtogwa na ng'holò yape. Hama ī haha nabona a banhū bako abo balī aha,
ūmo bakwinhīla mu būyegi na būtogwa būtaale.

18Ee SEEBA, Mulungu wa bakūlūgenji bise: ba Abulahamu, Isaka na Isilaeli, a
banhū bako binhage gwa ū būtogwa wenūbū ū mu ng'holò jabo, nīyo ī ng'holò ja
banhū bako jilang'hanage jikale jikwigwile bebe shikū jose.

19Nū ng'witūnja wane ū Solomoni ng'winhage ng'holò ya kwifunya, ashidime ī
shilagīlo shako, nī yīyo wīhayile na a kahelele kako, abeeje pyī īyo yiigeleelilwe;
īzenge ī numba ya būtemi wako, īyo nīīlonjalongegije ī shikolo īshi."

20Hanuma ya henaho ū Daūdi ūbawīla pye a banhū abo baalī bibilinga henaho;
ūhaya gīkī, "Nkumīlīja ū SEEBA, ū Mulungu wing'we." Na lūūlū pye a bose
būnkumīlīja ū SEEBA, ū Mulungu wa bakūlūgenji babo, būnamya ū SEEBA, nū kū
būtongi wa ntemi wabo binama kūlwa kūng'olekeja ikūjo.

Banhū kūng'wanukūla Solomoni

21Ū kū ntondo yaho būmfunīja ū SEEBA shitambo na shakwinha sha kūpemva:
būfunya nzagamba shihūmbī shimò, ng'ondi shihūmbī shimò na ng'ondi songi
shihūmbī shimò, hamò nī shakwinha shaho ī sha kūng'wiwa. Būfunya na
shitambo shingī na shingī sha būyaga dūhū, kūlwa nguno ya Baisilaeli a bose.

22Ū lūshikū lwenūlo būlya na kūng'wa mu būyegi būtaale ū kū būtongi wa ng'wa
SEEBA. Hūna ū Solomoni ū ng'witūnja wa ng'wa Daūdi būng'wanukūla lwa
kabīlī kūbiza ntemi wabo, būng'witīīla maguta kū būtongi wa ng'wa SEEBA gīkī
abize ntemi wabo; nū Sadoki gīkī abize ngabīji.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Na lūūlū Solomoni wigasha a hisumbī lya būtemi lya ng'wa SEEBA; ūbiza ntemi
a ha ng'wanya gwa ng'wa ise ū Daūdi, ūhangama; a Baisilaeli a bose būnkūja.

24Pye a batūmami ba selekali na a bagosha ba mbagashūūla, na a bitūnja ba
ng'wa ntemi Daūdi a bose bidoohya ū kūlī ntemi Solomoni.

25Ū SEEBA ūnngūngūhya no ū Solomoni ū kū būtongi wa Baisilaeli a bose,
ūng'winha ikūjo itaale no lya nyatemi; īlo walī ataalī kūpandīka ntemi ose-ose
wa Isilaeli.

Kūcha kwa Ng'wa Daūdi

26Ū Daūdi ū ng'witūnja wa ng'wa Yese walī ntemi wa Isilaeli ī yose,

27ūbatema a Baisilaeli ikanza lya myaka makūmi anè, myaka mpungatī alī
Hebuloni, na myaka makūmi adatū n'īdatū alī Yelusalemu.

28Akacha alī namhala wa būlamu wa myaka mingī; namhala nsabi, hangī akūjiwe
na banhū; ū ng'witūnja wakwe ū Solomoni h'ūyo wingīla a ha ng'wanya gwakwe,
ūbiza ntemi.

29Ali lūūlū ī milīmo ya ng'wa Daūdi, kūfuma wandījo wayo kūshisha kū
būkalīkījo wayo, yandīkilwe mu shitabo sha moni Sang'weli, na ng'hangi Nasani,
na mu shandīkwa sha moni Gadi,

30pyī nī mihayo ya būsugi wakwe, nū būdūla wakwe, nī yīngī īyo yang'wilongela,
nī yīyo yabilongela Baisilaeli, nī yīyo yabilongelaga ū mu mabūtemi a gose a ga
mu sī ī jingī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2 Mihayo ya Shikū

2 Mihayo ya Shikū 1

Solomoni kūlomba masala

1Ū Solomoni ng'witūnja o ng'wa Daūdi akabiza na nguzu ū mu būtemi bokwe,
nguno ū SEEBA Mulungu wakwe walī hamò nang'hwe; h'ūyo akang'winha
kūhangama no no no.

2Hūna ū Solomoni ūhooya na a Baisilaeli a bose, baalīho a bataale ba mabità ga
bashilikale shihūmbī shihūmbī, na bataale ba mabità ga bashilikale igana igana;
baalīho na a balamuji, na a batongeeji a bose, a bataale ba ndūgū ja mu Isilaeli.

3Na lūūlū ū Solomoni nī libità lya banhū ī lyose būja Gibeoni kwipandī lya
higūlya; nguno ī liheema lya kwibilingīla lya ng'wa Mulungu lyalī kwenūko, īlo
Musa ntūmami o ng'wa SEEBA walī walībeeja aho bataalī kwitogolo.

4Ū mu shikū jenījo ū Daūdi walī wamala kūlyenha ī lisandīko lya ng'wa SEEBA
kūfuma ī Kiliati-yalimu; ūlītūūla ū ng'wipandī īlo walī walībeegeja; nguno walī
walīkomela iheema mu nzengo gwa Yelusalemu.

5Alīyo ū ng'walīlo gwa shaba ūyo gwalī gwabeejiwa na Bezaleli ng'witūnja o
ng'wa Uuli, ng'witūnja o ng'wa Huuli gwalī gūtaalī Gibeoni kū būtongi w'ipandī
lya kwikala lya ng'wa SEEBA; na lūūlū ū Solomoni nī libità ī lyose būja koi
kūjūnomba ū SEEBA.

6Ū Solomoni ūja a ha ng'walīlo gwa shaba ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA ū
ng'wiheema lya kwibilingīla, ūfunya mitugo shihūmbī shimò kūbiza shitambò
sha kūpemvwa a ha ng'walīlo gwenūyo.

7Ū būjikū wenūbo ū Mulungu ūng'wilongela ū Solomoni ūng'wīla, "Lombaga
shose shose īsho ūtogilwe nakwinhe."

8Ū Solomoni ūnshokeja ū Mulungu, "Ū baba ū Daūdi wang'olekegije wiza būtaale
no, hūna ū nene ūnīīta kūbiza ntemi a ha ng'wanya gwakwe.

9Na lūūlū SEEBA Mulungu, shikīlījaga ū kwisagīja kwako ū kūlī baba ū Daūdi,
nguno wanīītile kūbiza ntemi wa banhū bingī gītī lūbuubuu lwa hasī.

10Ninhage masala na witegeleja, nadūle ū kūbatongeela a banhū benaba; nguno
nani ūyo adūgije kūlīsuga ī lihanga lya banhū bako ī litaale lyenīlī."

11Hūna ū Mulungu ūng'wīla, "Īkī ī ng'hūmbū ja ng'holò yako jilī ha mhayo
gwenūyū, waleka kūlomba būsabi, sabo ningī, ikūjo, nūūlū gīkī banishi bako
bache; nūūlū ūtalombile myaka mingī ya būlamu, alīyo walomba ūpandīke
masala na witegeleja ūmane ū kūbasuga a banhū bane abo nakwītile kūbiza
ntemi wabo,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12na ng'hana ūkūpandīka ū witegeleja nū būdeeba. Nū būsabi nakūkwinha, pyī nī sabo ningī, nī likūjo; ūkūpandīka ūmo ataalī kūpandīkīla ntemi ūngī ose ose, na atalabiza ho ūngī wa kūbiza gītī bebe.

13Na lūūlū ū Solomoni wīnga ū kū būtongi w'iheema lya kwibilingīla ū kwipandī lyeelya ī Gibeoni, ūja Yelusalemu. Ūbasuga a Baisilaeli.

14Ū Solomoni walī wakumingīja magogoteni mingī ga falasa, hamò na badamhīji ba falasa bingī no; walī na magogoteni shihūmbī shimò na magana anè, na falasa shihūmbī ikūmi na shibīlī; ī shose shenīshi walī ashibīkile mu mizengo īyo walī wazenga kūlwa magogoteni ga būlūgū; na shingī wikalaga nasho ū mu nzengo gwa Yelusalemu.

15Nīyo ū ntemi walī wajikwīja no ī feza ū mu Yelusalemu, jūyūbonekana hose hose gītī mawe dūhū, nī mitī ya mibanga yalī mingī no, gītī mipumbula īyo īkazwaga mu matūmbī.

16Ī falasa ja ng'wa Solomoni jalagījiagwa kūfuma Misili na Kū; a bachooji ba sabo ba ng'wikūlū bajaga Kū baakajigūla.

17A magogoteni ayo gagūlagwa būlī lyene īlo balīgūlaga na kūlyenha, lyabasojaga shekeeli ja feza ja būdito wa kilo mpungatī, ī falasa būlī yene yabasojaga shekeeli ja feza ja būdito wa kūkīla a ha kilo īmò na nusu. Nabo babajingījaga ī shikolo shenīsho pye a batemi ba Bahītī na a Baalamu."

2 Mihayo ya Shikū 2

Milonjo kūlwa kūzenga Hekalu

1Ū Solomoni ūfunya shilagīlo sha kūzenga hekalu kūlwa lina lya ng'wa SEEBA, na numba ya ikūlū lyakwe.

2Ūlagīja bilonga banhū shihūmbī makūmi mpungatī babūūcha ba miligo, na bangī shihūmbī makūmi anaane batūji ba mawe mu ngūlū; na shihūmbī shidatū na magana atandatū, ba kūgwīmīīla ū nīmo.

3Hūna ū Solomoni ūtūma nhūng'wa ū kūlī Hilamu ū ntemi wa Tulo; ūhaya, "Nitūmīlage magogo ga mitī ya mibanga, gīt'ūmo ūkīītīla kūlī baba Daūdi, aho ūkantūmīla magogo ga mitī ya mibanga kūlwa kūzenga numba ya ikūlū lyakwe lya kwikala moi.

4Ū nene ī haha nalī na ng'hūmbū ja kūzenga hekalu kūlwa nguno ya lina lya ng'wa SEEBA Mulungu wane, nīfunye kūlwa nguno yakwe, kūlwa kūzuukīja būbbani bo ng'waso gwawiza kū būtongi wakwe būlī lūshikū dilū na mhīndī, na mu shikū ja Sabato, na mu makanza ga shigukulu sha ng'weji mpya; na mu shikū ījo jihelilwe kūlwa nguno ya ng'wa SEEBA Mulungu wise. Ī shenīshi shilī shilagīlo sha būja na būja ū kū Baisilaeli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Ī hekalu īyo nakwīzenga īkūbiza nhaale, nguno ū Mulungu wise alī ntaale
kūtinda pye a bamulungu a bangī.

6Alīyo nahene, nani ūyo adūgije kūnzengela hekalu? Nguno ī ligūlū
lītang'wigelilwe, pyī nūūlū ī ligūlū īlo līlī kwigūlya no no no lītīko ū
kūng'wigelwa. Ū nene hū nalī nani nose nanzengele hekalu, ūlū ītī kūbeeja ipandī
lya kūpemba shitambò kū būtongi wakwe dūhū?

7Alilūūlū, nitūmīlage munhū koolī, ūyo adūgije kūbeeja shikolo mu kūtūmamīla
zahabu, feza, shaba, chūma, na būlūba wa langi yaza na ya būlulu; hama abize
amanile Koola būlenji. Ū munhū ng'wenūyo nitūmīlage ize atūmame hamò na a
bakoolī abo nalī nabo kūūnū Yuda na Yelusalemu; abo baasolwa na baba Daūdi.

8Nitūmīlage na mitī ya mibanga kūfuma Lebanoni, na mizule, hamò na mitī
midimu ya kūtūmamīla; nguno nadeebile gīkī a banhū bako bagūmanīīlile ū
nīmo gwa kūbbuta mitī. A banhū bane bakwiza koi batūmame na a banhū bako,

9napandīke mitī mingī, nguno ī hekalu īyo nalīzenga īlī nhaale, hangī shiigelile
ībize yawiza no no no.

10A batūmami bako, a babbuti ba mitī nakūbinha madebbe shihūmbī igana na
makūmi abīlī na shitanò ga būsu wa ngano, na madebbe shihūmbī igana na
makūmi abīlī na shitanò ga būsīga, na divai galani shihūmbī igana na ikūmi na
shitanò, hamò na maguta ga zeituni galani shihūmbī igana na'ikūmi na shitanò."

11Ū Hilamu ū ntemi wa Tulo ūnshokeja ishosho ū Solomoni mu nzīla ya nyalūba
ūhaya, "Īkī ū SEEBA abatogilwe a banhū bakwe, h'ī nguno yene wakwītile ū bebe
kūbiza ntemi wabo."

12Ū Hilamu ongeja kūhaya, "Akumīlījiwe ū SEEBA, ū Mulungu wa Baisilaeli, ū
meeja w'igūlū na sī! Nguno akang'winha ū ntemi Daūdi ng'witūnja wa masala na
ng'witegeleja, hangī ndeeba; ūyo akūzenga hekalu kūlwa nguno ya ng'wa SEEBA,
n'ikūlū lya kwikala mo ū wei.

13Alilūūlū, nalīntūma Hulamu-abi ize koi, nguno ū munhū ng'wenūyo mani wa
mihayo mingī.

14Ū nina walī ūmò wa bashīke ba mu lūganda lwa ng'wa Dani, ū ise walī muna
Tulo. Ū munhū ng'wenūyū koolī, alangilwe kūbeeja shikolo mu kūtūmamīla
zahabu, feza, shaba, chūma, mawe, hamò na mitī. Nū būlūba wa langi ya
nzulunge amanile ū kūbūtūmamīla kūbeeja shikolo; pyī nū wa langi ya būlulu nī
yaza, nī kitaani ī yawiza. Adūgije kūbeeja mhayo gose gose ūyo winhwa gīkī
agwīte; nūūlū Koola būlenji wa mbika yose yose adūgije. Na lūūlū ū wei
akūtūmama nabo a batūmami bako, hamò na a ba ng'wa baba būgonzo ū Daūdi
ū so.

15Alilūūlū, ū baba būgonzo ni abatūmīlage a batūmami bakwe ī ngano nū būsīga,
na a maguta ga zeituni nī divai, gīt'ūmo wahayīlile.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16A bise ū kūūnū tūkūgabbuta a magogo ga mitī ū kūfuma ū ng'wipoolu lya Lebanoni gīt'ūmo ūtogelilwe, hūna tūgatunge miligo miligo tūgeleeje mu nyanza tūkwenhele, twize tūgatūūle Yopa; nang'ho lūūlū ūkūgasomba ūgashikīlīje ī Yelusalemu."

17Hūna ū Solomoni ūbabala pye a banhū abo baalī baalobela mu sī ya Isilaeli, gīt'ūmo walī wītīla ū ise ū Daūdi; ī lisaabu lya banhū benabo lyūshika shihūmbī igana na makūmi atanò na shidatū, na magana atandatū.

18Ū mu benabo banhū shihūmbī makūmi mpungatī ūbatūūla ha nīmo gwa kūbūūcha shikolo, banhū shihūmbī makūmi anaane būbiza batūji ba mawe mu ngūlū; abo shihūmbī shidatū na magana atandatū būbiza ba kūgwīmīīla ū nīmo, kūgūlola ū ūmo gūlīīla.

2 Mihayo ya Shikū 3

Solomono kūzenga hekalu

1Hūna ū Solomoni wandya kwīzenga ī hekalu ya ng'wa SEEBA ū mu Yelusalemu, a ha lūgūlū lwa Molia aho SEEBA akang'wilongela ise Daūdi; a h'ipandī īlo lwalī lūbūūga lwa kūtūlīla lwa ng'wa Alauna ū Nyebusi.

2Ū lūshikū lwene gwashishaga shikū ibīlī ū ng'weji gwa kabīlī, mu ng'waka gwa kanè alī ntemi, wandya kūzenga.

3Ī hekalu ya ng'wa Mulungu īyo Solomoni akītūūlīla nsingi gīkī wīzenge, yalī na būlīhu wa fuuti makūmi kenda, ū būgalī galī wayo yalī fuuti makūmi adatū, (ū mu kabalīle ka nzīla ya makono gīt'ūmo bīītīlaga ī kale).

4Ū kū būtongi wayo yalī na'ibīndo lya kūbūsola pyī ū būgalī galī wayo, hū kūhaya fuuti makūmi adatū; nū būgūngūhu wa henaho jūbiza fuuti makūmi adatū, hūna ū mu gatī wīnaagīla zahabu yawiza.

5Ī chumba ī shitaale ūshitūūlīla mbawa ja mizule, ūjipīndīlīja pyī ī ndugu ū mu gatī; hūna wīnaagīla na zahabu yawiza, hanuma oola na būlenji bo mitī ya nhende īlūnganījiwe na migufu.

6Ī hekalu wītūūlīla būlenji bo mawe ga mpango ntaale; ī zahabu īyo akatūmamīla yalī ya kūfuma Pavaimu.

7Nī migamba ya kwigūlya wīnaagīla zahabu, pyī nī mbawa ja ha milyango, nī ja mu ndugu, hamò nī ja ha milyango ya hekalu; ī ndugu ūjoola būlenji bo makelubi.

8Ī lipandī lyeela no no no, ūlībeeja ū būlīhu walyo būlenganīlile nū būgalī galī wa hekalu; lyalī fuuti makūmi adatū ū būlīhu, nū būgalī galī fuuti makūmi adatū. Hūna ūnaagīla tani makūmi abīlī na'idatū ja zahabu yawiza pye a hose ū mu gatī y'ipandī lyeela no no no.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Ī mizumali yalī ya zahabu, na yalī na būdito wa kūkīla hado a ha nusu kilo. Nī chumba sha kwigūlya ī shose ūshinaagīla zahabu.

10Hūna ūbeeja na makelubi abīlī ga mantī, ūgatūūla ū ng'wipandī lyeela no no no, hama ūganaagīla zahabu.

11A makelubi gaalī na manana abīlī; ī linana ī līmo ī ly'ikelubi lya kwandya lyūkuumya kū ndugu ya hekalu, lyalī na būlīhu wa fuuti mpungatī na nusu. Nī linana ī lya kabīlī lyalī na būlīhu wa fuuti mpungatī na nusu; ī lyene likuumya nī linana ly'ikelubi ī līngī. Ū būlīhu wa manana būbīlī wago jalī fuuti ikūmi n'itanò.

12Nī likelubi lya kabīlī lyalī na manana abīlī; ī linana ī līmò lyalī na būlīhu wa fuuti mpungatī na nusu, lyūkuumya ū kū ndugu ya hekalu ū kū lwandī ū lūngī; nī linana ī lya kabīlī lyalī na fuuti mpungatī na nusu, ī lyene likuumya nī linana ly'ikelubi ī lya kwandya.

13Ū būlīhu wa manana ga makelubi genayo ū kūbūsonganīja pyī ū bose jalī fuuti makūmi adatū. A makelubi genayo gaalī na magūlū, na lūūlū gaalī gīmīīlile na magūlū gago, gūūlolela kū chumba ī shitaale.

14Ūbeeja n'itundubaali ly'isenge; ūlyīta lya būlūba wa langi ya būlulu na ya nzulunge, na yaza, na kitaani yawiza. Ūlītūūlīla na būlenji bo makelubi gasumīīlilwe a h'itundubaali lyenīlo.

15Ūbeeja ng'hīngī ibīlī ūjitūūla ū kū būtongi wa hekalu; ū būlīhu wajo walī fuuti makūmi atanò n'ibīlī ūlū ūjisonganīja. Būlī ng'hīngī wītūūlīla a higūlya ikundīkījo lya būlīhu wa fuuti mpungatī na nusu.

16Būl'ikundīkījo lya ng'hīngī ūlītūūlīla a higūlya yalyo tū lweyo twa chūma shido do do mpungatī. Hūna ūbeeja na makomamanga, ūgadamīlīja a ha tūlweyo twenūto.

17Hūna ī ng'hīngī jenījo ūjīmīlīja a ha būtongi bo hekalu; īmò kū lwandī lwa dakama yīngī kū lwandī lwa sukuma. Ī ya kū dakama wīyitana lina lya Yakini, ī ya kū sukuma wīyitana Boazi.

2 Mihayo ya Shikū 4

Shikolo sha milīmo ya hekalu

1Ūbeeja na ng'walīlo gwa shaba, gwa fuuti makūmi adatū ū būlīhu nū būgalī galī wago; ū būgūngūhu fuuti ikūmi na'itanò.

2Ūbeeja na nyanza ya chūma sha kūsula; ū būgalī galī wayo ū kūfuma kū lūgala ūlū kūja ū kū lūgala ū lūngī jalī fuuti ikūmi n'itanò; ū būgūngūhu fuuti mpungatī na nusu. Ūlū lūgoye lwa kūshipīndīlīja lūkūbiza na būlīhu wa fuuti makūmi anè n'itanò.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3A ha sīlīlī ya lūgala shalī shihelilwe shiikolile sha nzagamba ja ng'ombe shūpīndīlījiwa, būlī ha ng'wanya gwa nusu miita shūbiza ho shiikolile ikūmi. Ī shiikolile shenīsho shalī sha chūma shisulilwe hamò nī nyanza, hūna shūhelwa ng'hīlīlī ibīlī kūlūpīndīlīja pyī ū lūgala.

4Ī nyanza yalī ījaadīkilwe ha migongo ya shiikolile sha nzagamba ja ng'ombe ikūmi n'ibīlī, idatū jūūlolela sukuma, idatū ng'weli, idatū dakama, idatū kīya. Hūna ī nyanza yūūlembeela a higūlya ya nzagamba jenījo; ī joi jiilogeja madako.

5Ū būgīnu wa shiseme sha nyanza shenīsho walī gītī inchi idatū gīko; ū lūgala lwalī lūbeegije lūtaamuka gītī lwa shikombe, hūna lyūbiza gītī booba būtaale waalile. Ī nyanza yenīyo yalī na būtaale wa kūdūla kūbūūcha galani ja minzī shihūmbī ikūmi na shimò, na magana atanò.

6Ūbeeja na shiseme shingī ikūmi sha kūbiza gītī makalayi; ūshitūūla kūlwa koogeja, shitanò kū lwandī lwa dakama, na shitanò kū lwandī ū lwa sukuma. Ī shitambò sha kūpemvwa shoojiagwa ng'wenūmo, alīyo ī nyanza ī yene bītūmamīlaga bagabīji kūlwa kooja magūlū na makono gabo.

7Ūbeeja na makīndīkīlo ikūmi ga tala ga zahabu, kūlenganīla na a kabeegeje kajo ako kaalī kahayiwe; hūna ūjitūūla mu hekalu, itanò jūbiza kū lwandī lwa dakama itanò lwandī lwa sukuma.

8Hanuma ya henaho ūbeeja na meza ikūmi ūjitūūla ū mu hekalu; itanò kū lwandī lwa dakama, itanò lwa sukuma. Ūbeeja na mabbakuli igana ga zahabu ga kūseseebelela.

9Nī gwaalugwa ya bagabīji wībeeja, nī libīndo ī litaale, nī milyango ya h'ibīndo. Ī milyango wīnaagīla shaba.

10Ī nyanza wītūūla kū lwandī lwa dakama ya kīya.

11Ūbeeja na nzweso, hamò na makolelo na mabakuli ga kūseseebelela. Na lūūlū ū Hulamu ūmala pyī ī milīmo ya ntemi Solomoni īyo wībeejaga mu hekalu ya ng'wa Mulungu; ī milīmo ya kūbeeja shikolo gītī,

12ng'hīngī īj'ibīlī, na a makundīkījo ayo abīlī a ga kūbiza gītī mabbakuli, ayo akajizwīka ī ng'hīngī jenījo būbīlī wajo; nū tūlweyo ūto akatūdaamīlīja a ha makundīkījo ga ng'hīngī genayo kūlwa būlenji;

13na a makomamanga a magana anè ayo akagatūūla a higūlya ya makundīkījo genayo būbīlī wago, (ng'hīlīlī ibīlī ja makomamanga ījo jikatūūlwa a higūlya ya tūlweyo kūlwa kūtūūla būlenji a ha makundīkījo a ga kūbiza gītī mabbakuli, ayo gaalī a ha ng'hīngī jenījo);

14na a makīndīkīlo ayo ikūmi nī shiseme īsho ikūmi ī sha kūtūūla a makīndīkīlo genayo;

15nī nyanza, nī nzagamba īj'ikūmi n'ibīlī ījo jalī ha sīlīlī yayo;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16nī nzweso, na a makolelo, na a mabbakuli ga kūseseebelela. Ī shikolo shose
shenīshi īsho Hulamu-abi akameegeja ntemi Solomoni kūlwa nguno ya hekalu
ya ng'wa SEEBA, shalī sha shaba īguusilwe yūlabangīla.

17Ū ntemi walī walagīja yaabiwa ī shaba mu maabījo ga malongo, kū mbūga ya
kū mongo gwa Yolodani; sī ya mīmbī na Sukoti na Zalesani.

18Ī shikolo īsho Solomoni akabeeja shenīshi shikakwīla no, ūleka nū kūbūlola ū
būdito wa shaba.

19Na lūūlū ū Solomoni ūbiza washibeeja pyī ī shikolo īsho shalī mu hekalu ya
ng'wa SEEBA; shikolo gītī, Ng'walīlo gwa zahabu, meza ījo jatūmamīlagwa
kūtūūlwa migatī ya shiizūkījo;

20makīndīkīlo ga tala ayo gaalī ga zahabu yawiza nī tala jago, kūlwa kūbaka ū kū
būtongi w'ipandī ī lyeela no no no, gīt'ūmo gwalī gūhelelilwe.

21Nī shikolo ī shingī ī sha zahabu; gītī, būlenji wa bonji, tala, na a masabūlīlo ga
shikolo shisebu (a gene gaalī gabeejiwe ga zahabu yoi yenekīlī dūhū);

22majimījo ga tala ga zahabu yawiza, mabbakūli ga kūseseebelela, shijiko,
shiseme sha kūtūmamīla kūzuukīja būbbani, milyango ya zahabu ya kwingīlīla
mu hekalu; nī milyango ya mu gatī ī ya kwingīlīla ng'wipandī lyeela no no no; nī
milyango ya ha nyango ū gwa kwingīla mu chumba shitaale ī sha mu hekalu.

2 Mihayo ya Shikū 5

1Ū Solomoni ūmala ū kūbeeja pyī ī milīmo īyo wabeejaga kūlwa hekalu ya ng'wa
SEEBA, hūna ūshenha moi ī shikolo īsho ise Daūdi walī washifunya kūlwa ng'wa
SEEBA; ī feza nī zahabu nī shikolo ī shingī pyī ī shose. Ūshitūūla ū mu chumba
sha kūtūūlīla sabo īsho shalī ū mu hekalu ya ng'wa Mulungu.

Isandīko kwenhwa mu hekalu

2Na lūūlū ū Solomoni ūbalagīja pye a banamhala ba Isilaeli bibilinge mu
Yelusalemu kūlī we ī, pye na a batongeeji ba ng'anda, na a bataale ba ndūgū ja
Isilaeli; balībūūche ī lisandīko lya būlagane lya ng'wa SEEBA balīnje ī Sayuni ū
mu nzengo go ng'wa Daūdi, balītwaale Yelusalemu.

3Na ng'hana pye a bagosha ba Isilaeli biza ū kūlī ntemi, bibilinga hamò
ng'wikanza lya shigukulu sha ng'weji gwa mpungatī.

4Aho bashika pye a banamhala ba Isilaeli, a Balawī būlībūūcha ī lisandīko.

5A bagabīji na a Balawī h'abo bakalībūūcha ī lisandīko nī liheema lya
kwibilingīla, pye nī shiseme sheela īsho shalī ū ng'wiheema.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Ū ntemi Solomoni na a banhū pye abo baalī biza kūlī we, walī hamò nabo ū kū
būtongi w'isandīko, bakūfunyaga shitambò sha ng'holo na ng'ombe ningī no;
ndūhū wa kūdūla kūshiisaaba nūūlū kūshibala.

7Hūna a bagabīji būlīshisha ī lisandīko lya būlagane lya ng'wa SEEBA a h'ipandī
lyalyo, ī lipandī lyeela ū mu gatī ya hekalu, ī lipandī lyeela no no no; būshika
būlītūūla ha sīlīlī ya manana ga makelubi.

8A makelubi gaalī gagambile a manana gago a higūlya y'ipandī lya kūtūūlwa ī
lisandīko, gūlīfīkīja ī lisandīko nī mitī yalyo ya kūlībūūkīja.

9Ī mitī yenīyo yalī milīhu, yabonekanaga ūlū munhū alī ng'wipandī lyeela, ū kū
būtongi walyo ī lipandī ī lyeela no no no; kwike yaya ū kwībona ūlū ūlī hanze
yalyo ī lipandī lyeela; ī mitī yenīyo ītaalī ho kūshisha nī lelo īyī.

10Ū ng'wisandīko shalī shitīmo shikolo shingī shose shose, ūlū ītī a mabalala ga
mawe ayo akagatūūla moi Musa aho balī Holebu, ikanza īlo SEEBA akabeeja
būlagane nabo a Baisilaeli aho bafumaga Misili.

11Hūna a bagabīji būfuma ū ng'wipandī lyeela. A bagabīji abo baalīho a henaho
baalī batasolanhyiwe kūlondeela magele gabo; a bose baalī baamala kwiyeeja.

12A Balawī abo baalī bīmbi ba mīmbo, a ba Asafu, Hemani, Yedusuni, na a bitūnja
babo a bose, hamò na a badūgū babo, bīmīīla kū lwandī lwa kīya lwa ng'walīlo.
Baalī bazwalile shizwalo sha kitaani yawiza, kūnū bakūtūlaga nzege, ndono na
malimba. Baalī hamò na bagabīji igana na makūmi abīlī bakūfuulaga mhembe.

13A bafuuji ba mhembe na a bīmbi bahelelekejaga n'ilaka ifuuku lya būsangī
būmò bakūnkumīlījaga na kūnūmba ū SEEBA. Bahīlīīlaga no bakūngongoolaga
ū SEEBA, kūnū nī mhembe nī nzege, nī shikolo ī shingī shikūlīlaga. Bīmbaga
bakūhayaga, “Alī wawiza no, ū būtogwa wakwe būlī wa welelo na welelo!”
Hūn'ilunde lyūyookaja ī hekalu ya ng'wa SEEBA,

14a bagabīji būlemeelwa ū kūbeeja ī milīmo yabo kūlw'ilunde lyenīlo, nguno ī
likūjo lya ng'wa SEEBA līkayookaja ī hekalu ya ng'wa Mulungu.

2 Mihayo ya Shikū 6

Mihayo ya ng'wa Solomoni kū banhū

1Hūna ū Solomoni ūhaya, “Ū SEEBA ahayile gīkī akwikala ng'wilunde lya giiti;

2Ī haha nazengaga hekalu yawiza kūlwa nguno yako, ipandī lyako lya kwikala
welelo bose.”

3Hanuma ya henaho ū ntemi ūlīgalūkīla ī libità lya Baisilaeli, aho bataalī bīmīīlile
pye a Baisilaeli abo baalī bibilinga henaho, ūbalombela mbango.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Ūhaya, “Akumīlījiwe ū SEEBA, ū Mulungu wa Baisilaeli; ūyo washikīlīgije na
nkono gwakwe īyo wīhaya na nomo gwakwe wei ng'wenekīlī, ūng'wisagīja ū
baba Daūdi alīhaya gīkī,

5‘Kūfuma lūshikū lwene aho nakabīnja mu sī ya Misili a banhū bane, nataalī
kūsola nzengo mu lūganda lose lose lwa Baisilaeli gīkī īzengwe moi hekalu
kūlwa nguno ya lina lyane nabize henaho; nūūlū nataalī kūnsola ose ose abize
nsugi wabo a banhū bane a Baisilaeli.

6Alīyo ī haha nagūsolile ū nzengo gwa Yelusalemu, gīkī ī lina lyane lībize
ng'wenūmo, hama nansolile Daūdi kūbasuga a banhū bane a Baisilaeli.’

7Alilūūlū, ū baba ū Daūdi walī nago ū mhayo gwenūyū ū mu ng'holò yakwe; ū
gwa kūzenga hekalu kūlwa nguno ya lina lya ng'wa SEEBA, ū Mulungu wa
Baisilaeli.

8Alīyo ū SEEBA akang'wīla ū baba ū Daūdi gīkī, ‘Īkī ū mu ng'holò yako ūlī na
mhayo gwa kūzenga hekalu kūlwa nguno ya lina lyane, ūtūngīlīgije; īlī chiza īkī
ūlī na mhayo gūlī gīko ū mu ng'holò yako.

9Kwike ū bebe ūtīzenga ī hekalu; ūyo akūzenga hekalu kūlwa lina lyane akūbiza
ng'witūnja wako, ūyo alī mīlī gwako na mininga gako gete.’

10Na lūūlū ī haha, ū SEEBA wagūshikīlījaga ū kwisagīja kwakwe gīt'ūmo gūlī;
nguno ū nene ningīlile a ha būtemi bo ng'wa baba, hanuma ī haha ūūyū
naligasīgije nī lisumbī lya būtemi wa Isilaeli gīt'ūmo wahayīla ū SEEBA. Nī
hekalu nīzengile kūlwa nguno ya lina lyakwe ū SEEBA, ū Mulungu wa Isilael;

11nī lisandīko nalītūūlaga mo, īlo mu gatī yalyo būlīmo būlagane bo ng'wa
SEEBA, ūbo akabeeja na Baisilaeli.”

Kūlomba kwa ng'wa Solomoni

12Hanuma ū Solomoni wīmīīla ū kū būtongi bo ng'walīlo go ng'wa SEEBA, pyī ī
libità lya Baisilaeli līng'wiloleelile; hūna ūgagoloola a makono gakwe.

13Walī wabeeja lūtala lwa shaba ūlūtūūla ha gatī gatī ya gwaalugwa, lwalī lwa
būlīhu wa fuuti mpungatī na nusu, nū būgalī galī gīko, ū būgūngūhu fuuti inè na
nusu. Na lūūlū wīmīīla a ha lūtala lwenūlo, hūna ūtuja mazwi kū būtongi wa
Baisilaeli bose; hanuma ūgagoloola a makono gakwe kūlola ng'wigūlū;

14ūhaya, “Ee SEEBA Mulungu wa Baisilaeli, atīho Mulungu ūngī wa kūbiza gītī
bebe; ībize kwigūlya ng'wigūlū, nūūlū hasī ū mu sī. Atīho wa kūbiza gītī bebe ūyo
ūkadimīīlaga mu butogwa būlagane ūbo walagana na batūmami bako, abo shikū
jose bakashimīzīlaga mu nzīla jako na ng'holò īmò.

15Wīshikīlīgije īyo wang'wisagīja ū ntūmami wako ū baba ū Daūdi. Nguno walī
wang'wisagīja na nomo gwako bebe ng'wenekīlī, hama ī haha washikīlījaga na
nkono gwako gete, gīt'ūmo īlī lelo īyī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16Alilūūlū SEEBA Mulungu wa Isilaeli, ū ntūmami wako ū baba ū Daūdi nshikīlīgījage ū mhayo ūyo wang'wisagīja; aho ūkahaya gīkī, 'A bitūnja bako ūlū bilang'hana ū mu shītīle shabo shose, būdūla kūshimīza kū būtongi wane gīt'ūmo ūkūshimīzīlaga bebe, ūtūgayiwa munhū wa kwigasha kū būtongi wane a hisumbī lya būtemi wa Isilaeli.'

17Ee SEEBA Mulungu wa Isilaeli, nalīkūlomba ūnshikīlīgīje ū ntūmami wako ū baba ū Daūdi, ū mhayo gwako ūyo wang'wisagīja.

18Alīyo, ū Mulungu adūgije kwikala mu sī hamò na banhū gete? Nguno ī ligūlū lītakwigelile, pyī nūūlū ī ligūlū īlo līlī kwigūlya no no no līlīko ū kūkwigela; sumbagwa na hekalu īyī nīzengile nene īyī!

19Kwike nahene degelekaga ū kūlomba kwa ntūmami wako, nū kūlīla kwakwe kūlwa kūkooba shigongo kūfuma kūlī bebe SEEBA Mulungu wane. Igwaga ū kūlīla kwa ntūmami wako nū kūlomba kwakwe ūyo alīkūlomba kū būtongi wako.

20A miso gako galole, gībone būlī lūshikū ī hekalu yenīyī līīmi na būjikū, ī lipandī īlo bebe ng'wenekīlī ūkahaya gīkī ūkūlītūūla henaho ī lina lyako. Igwaga ū kūlomba kwa ntūmami wako būl'ikanza aho akūkūlombaga alolelile ū kū ipandī lyenīlī.

21Ū ntūmami wako na a banhū bako ūlū būkūlomba balolelile ū kū ipandī lyenīlī, igwagwa ū kūlomba kwabo. Igwaga kūfuma ū kū wikalo wako ū ng'wigūlū.

22Ūlū munhū wilemeelwa na ng'wiye hūna yūng'wigeleelwa kwilahīla, wiza mu hekalu īyī kwilahīla kū būtongi bo ng'walīlo gwako;

23igwaga kūfuma ū ng'wigūlū, wīte mhayo. Balamulage a batūmami bako, ū ng'hūbi ūng'winhe nsango, ū būbi wakwe ūngwisīje ha ntwe gwakwe wei ng'wenekīkī. Alīyo ū ntūngīlīja ūng'oleche hape gīkī atī na kabi, ūng'wītīle ya kwigeleelwa ūmo wiza bokwe būlī.

24A banhū bako a Baisilaeli ūlū būpyenwa na banishi babo nguno ya kūkūhūba, alīyo hanuma būkūgalūkīla būlīlīlīīla lina lyako, kūnū bakūlombaga na kūkūlīlīīla kūfuma ū mu hekalu īyī,

25igwaga kūfuma ū ng'wigūlū, ūbalekeje a banhū bako a Baisilaeli, ūbashoshe hangī ū mu sī yabo īyo wabinha bakūlūgenji babo.

26Ī ligūlū ūlū lyūlugalwa yooya kūtūla ī mbula nguno a banhū bako baakūhūbile, alīyo ūlū būkūlomba balolelile ū kwipandī īlī na kūlīlīlīīla ī lina lyako, būgalūka bīnga ū mu hūbūbi wabo nguno baabonile gīkī baaluhile no,

27bigwage kūfuma ū ng'wigūlū, ūbalekeje ū būkenaagūji wabo a batūmami bako a Baisilaeli. Balangage ī nzīla ya kikalīle kawiza, nī mbula ūbatūmīle ū mu sī yabo īyo wabinha a banhū bako kūbiza ya wingīji wabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28Ī sī ūlū yūgwīlwa nzala, nūūlū ihūūya, nūūlū lūguukule, nūūlū booba, nūūlū jilonga njige, nūūlū mbilīzī ng'henaagūji; nūūlū būdumīlwa na banishi mu nzengo gwabo gūmò gwaho, nūūlū būgwīlwa iyanga lya mbika yose yose nūūlū būsangwa mabūsaatu;

29alīyo ūlū wītwa būlombi nūūlū kwikūmbīlīja kose kose na munhū ose ose ū mu banhū bako a Baisilaeli, gīt'ūmo būlī ng'wene amanile būluhi ūbo būlī mu ng'holò yakwe, hūna ūkwambīla makono alolelile ū kū hekalu yenīyī,

30igwaga kūfuma ū kū wikalo wako ī ng'wigūlū. Lekejaga hama wīte mhayo, ūngabīle būlī munhū gīt'ūmo igeleelilwe; kūlenganīla nī shītīle shakwe, nguno ūmanile ī ng'holò yakwe (bebe iyene dūhū h'ūyo ūjimanile ī ng'holò ja banhū).

31Na lūūlū ū mu gīko bakūkogoha na bakūshimīzīla mu nzīla jako ū ng'wikanza ī lyose īlo balī ū mu sī īyo wabinha bakūlūgenji bise.

32Nūūlū munhū ngeni ūyo atī ūmò wa banhū bako a Baisilaeli, ūlū wiza kūfuma sī ya kūle kūlwa nguno ya lina lyako itaale na būdūla wa nkono gwako ūyo gūgoloolilwe; ū munhū gītī ng'wenūyo ūlū wiza kūkūlomba alolelile kū hekalu yenīyī,

33igwaga kūfuma ū kū wikalo wako ū ng'wigūlū, ūng'wītīle ū ngeni ng'wenūyo gīt'ūmo kūlī kūlomba kwakwe, ū mu gīko a banhū ba mu sī hose pye bakūlīmana ī lina lyako, na bakūkogoha gīt'ūmo balī a banhū bako a Baisilaeli; nīyo bakūmana hape gīkī ng'hana ī numba īyo nīzengile yenīyī īkwitanīlagwa kū lina lyako.

34Na hangī a banhū bako ūlū būja kū būlūgū kwilwisha na banishi babo hose hose ūko ūlabatūme, ūlū būnomba ū SEEBA balolelile ū kū nzengo ūyo wagūsola bebe gwenūyū nū kū hekalu īyo nīzengile kūlwa nguno ya lina lyako,

35igwaga kūfuma ū ng'wigūlū ū kūlomba kwabo nū kūlīla kwabo, ūbīītīle gīt'ūmo kūlomba kwabo kūlī.

36Nūūlū būkūhūba mhayo gose gose ū bebe; īkī atīho munhū ūyo atahūbaga, hūna ūbapelanīla ūbatūūla mu makono ga ng'wanishi, ūbadima na kūbatwala nding'wa kū sī yakwe kūle nūūlū bbihī;

37alīyo aho balī ū mu sī ya būding'wa wabo yenīyo bashikile kūgalūka, ī ng'holò jabo jūkūshokela būkūlīlīīla ū mu sī ya banhū abo babapyena benabo, būlīla balīhaya, 'Tūlī bahūbi, twīta yabūbi na yamalofu.'

38Ūlū būkūgalūkīla na ng'holò jabo jose na būpanga wabo bose aho balī ū mu sī ya banishi babo abo babadima nding'wa, hūna būkūlomba balolelile ū kū sī īyo wabinha bakūlūgenji babo, nū kū nzengo ūyo bebe ng'wenekīlī wagūsola, nī hekalu īyo nīzengile kūlwa lina lyako,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

39igwaga kūfuma ū kū wikalo wako ī ng'wigūlū; ūkwigwe ū kūlomba kwabo nū kūlīla kwabo, ūbīītīle ūmo kūlomba kwabo kūlī.

40Balekejage a banhū bako abo baakūhūbaga.

41Alilūūlū Ee SEEBA Mulungu, ī haha būkaga; wize ū kwipandī lyako lya kwifuula, ū bebe nī lisandīko lya būdūla wako. Ee SEEBA Mulungu, leka a bagabīji bako bazwīkwe būpīji; a beela bako bayegele mu wiza wako.

42Ee SEEBA Mulungu, ūtizūmponya ū ng'witīīlwa maguta wako. Shiizūkagwe ī shigongo shako, gīt'ūmo walī wang'wisagīja ū ntūmami wako ū Daūdi."

2 Mihayo ya Shikū 7

Hekalu kūlombelwa mbango

1Ū Solomoni aho wamala ū kūlomba gwika moto kūfuma ng'wigūlū gūūshipemba ī shitambò sha kūpemvwa nī shitambò; nī likūjo lya ng'wa SEEBA lyūyookaja ī hekalu.

2A bagabīji būlemeelwa ū kwingīla ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA nguno ī likūjo lya ng'wa SEEBA lyalī lyīyookaja.

3A Baisilaeli aho bagūbona ū moto gwika, nī likūjo lya ng'wa SEEBA līl'a higūlya ya hekalu, a bose būtuja mazwi a ha gwaalugwa, binama hasī ū būshū wabo; būnamya ū SEEBA, kūnū bakūnūmbaga balīhaya, "Alī wawiza no, ū būtogwa wakwe būlī wa welelo na welelo!"

4Hūna ū ntemi na a banhū a bose būmfunīja shitambò ū SEEBA.

5Ū ntemi Solomoni ūfunya shitambò sha ng'ombe shihūmbī makūmi abīlī na shibīlī, ī ng'holo nī mbūli ī jene jalī shihūmbī igana na makūmi abīlī. Na lūūlū ū ntemi na a banhū a bose bīlombela ī hekalu ya ng'wa Mulungu.

6A bagabīji būlī ng'wene wīmīīla h'ipandī lyakwe; a Balawī nabo būshidima ī shikolo shabo sha kwīmbīla, īsho Daūdi walī washibeeja kūlwa nguno ya kūnkumīlīgīja SEEBA; h'īsho shatūmamīlagwa būl'ikanza ūlū akūnūmbaga SEEBA kūlwa nguno ya būtogwa wakwe ūbo būlī wa kūshinga ho welelo na welelo. A bagabīji baalī kū lwandī lūmò bakūfuulaga mhembe jabo, bilolelile na a Balawī; a Baisilaeli a bose baalī bīmīīlile.

7Ū Solomoni ūlīlombela kwejiwa nī lipandī lya ha gatī gatī ya gwaalugwa ya kū būtongi wa hekalu ya ng'wa SEEBA, ūfunīja hoi shitambò sha kūpemvwa, na a masazu ga shakwinha sha būsangī. Nguno ū ng'walīlo gwa shaba ūyo walī wagūbeeja gūkalemeelwa ū kūshibūūcha ī shitambò sha kūpemvwa, nī shakwinha sha būsu, na a masazu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Na lūūlū ū Solomoni na a Baisilaeli a bose abo baalī hamò nang'hwe ū lūshikū lwenūlo bīīta shigukulu; lyalī ibità itaale no, banhū baalī bafuma kwandīja Lebo-hamasi kūshisha kū lūbīmbī lwa Misili.

9A ha lūshikū lwa kanaane būbiza na libilinga, nguno bakamala shikū mpungatī balī mu būyegi wa kūgūlombela ū ng'walīlo gwejiwe, hanuma ya henaho būmala hangī shikū jingī mpungatī balī mu būyegi wa shigukulu.

10Ū mu lūshikū lwa makūmi abīlī na'idatū lwa ng'weji gwa mpungatī, ūbalaga a banhū būja kaya bayegaga no, nī ng'holò jabo jazalabanaga kūlwa nguno ya wiza bose ūbo SEEBA akang'wītīla ū Daūdi nū Solomoni, na a banhū bakwe a Baisilaeli.

SEEBA kūng'wilongela Solomoni

11Ū Solomoni aho wamala ū kūzenga ī hekalu ya ng'wa SEEBA nī numba y'ikūlū, ūbiza wamalamaja ū kwīta pyī īyo walī nayo mu maganiko kūlwa nguno ya hekalu ya ng'wa SEEBA nī likūlū lyakwe,

12lwise lūmo ū SEEBA ūng'wilongela makanza ga būjikū; ūng'wīla, "Ū kūlomba kwako naakwigwaga, nī lipandī lyenīlī naalīkomaga ībize hekalu yane kūlwa nguno ya kūfunīja mo shitambò.

13Na lūūlū ūlū gīkī nūlīlugala ī ligūlū, mbula yooya kūtūla, nūūlū nūjilagīja njige kwīkenaagūla ī sī, nūūlū nūbatūmīla ihūūya a banhū bane,

14alīyo a banhū bane abo bakitanīlagwa kū lina lyane, ūlū bidoohya na kūlomba na kūnikooba ū nene, hūna būgalūka na kwīnga ū mu nzīla jabo jabūbi, nakwigwa kūfuma ū ng'wigūlū nabalekeje ū būhūbi wabo, nī sī yabo nakwīpīja.

15Nīyo ī haha nakūgaloleecha a miso gane, na a matū gane nakūgatega nadegeleke ū kūlomba ūko kūkwītagwa ū ng'wipandī lyenīlī.

16Ī hekalu yenīyī nīkomaga, na nīyeejaga gīkī ī lina lyane likale moi shikū jose welelo na welelo. A miso gane, nī ng'holò yane shikūlolela hoi shikū jose.

17Ū bebe ī nhūngwa ja kashimīzīle kako ū kū būtongi wane, ūlū jūbiza gīt'ūmo jalī ja ng'wa so Daūdi, ūbiza nshikīlīja wa yose īyo nīīlagīlile, na a malange gane ūgadima pyī nī shilagīlo shane;

18a henaho ī lisumbī lyako lya būtemi nakūlyīta līlame kūshisha welelo bose gīt'ūmo nakalaganīla nū so ū Daūdi nūng'wīla gīkī, 'Ūtalagayiwa munhū wa kūbasuga a Bisilaeli.'

19Kwike ū bebe ūlū ūgalūka, ūnileka ooya ū kūgadima a malange gane, nī shilagīlo īsho naakwinhile, ūlondeela bamulungu bangī wandya kūbatūmamīla na kūbalamya,

20a henaho nakūbadubbūla gete a Baisilaeli, nabīnje ū mu sī yane īyo naabinha; nī hekalu yenīyī nakwīlema, nūūlū īkī nīyeejaga kūlwa lina lyane. Nakwīyīta

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ībize gītī shigano, na līshikolo lya kwikala līkūsekagwa sagala ū mu mahanga ga banhū bose.

21Na lūūlū nūūlū īkī ī hekalu yenīyī ī haha īlī ya kūkamaaja ū mu wiza, alīyo pye abo bakwībona ūlū balībīta bakūyūshingisha mitwe kūnū bakūhayaga gīkī, 'Nibūlī ū SEEBA wīyītīlile mhayo gūlī gīko ī sī yenīyī nī hekalu īyī?'

22A banhū bakūyūshosha balīhaya, 'Kūlwa nguno bang'wībile ū SEEBA, ū Mulungu wa bakūlūgenji babo, ūyo wabenha kūfuma Misili. Banekile būdimana na bamulungu bangī, bandya kūbalamya na kūbatūmamīla; h'ī nguno yene ū SEEBA wabenhelile ū būkenaagūji bose wenūbū!'"

2 Mihayo ya Shikū 8

Mihayo yīngī ya ng'wa Solomoni

1Ū Solomoni akasola ikanza lya myaka makūmi abīlī hū ūmala ū kūzenga ī hekalu ya ng'wa SEEBA, nī numba y'ikūlū ī ya kwikala wei.

2Hanuma ya henaho ū Solomoni wīzenga būpya ī mizengo īyo walī winhwa na Hilamu, hūna ūbatūūla mo Baisilaeli kwikala mo.

3Mu shikū jenījo ū Solomoni ūja Hamasi-zoba, ūūkagūdumīla ū nzengo gwenūyo ūgūdima.

4Ūzenga na nzengo gwa Tedimooli mu sī yitogolo ikalamuku, hamò nī mizengo ī yīngī ī yose īyo akīzenga ipandī lya Hamasi.

5Nī mizengo ya Holoni wīzenga hangī, ū gwa kū ntulumenho nū gwa kū ngūlya; ī mizengo yenīyo wīzengeela ndugu, wītūūlīla na milyango na malugalīlo.

6Ūzenga na nzengo gwa Baalati, nī mizengo yakwe ī yose ī ya kūbīkīla shikolo; nī ya kūtūūlīla magogoteni gakwe, nī ya falasa jakwe. Na nzenga jingī ūbeeja gīt'ūmo walī atogelilwe, ū mu Yelusalemu nī Lebanoni nūūlū mapandī gangī ū mu sī ī yose īyo yalī ha sīlīlī ya būsugi wakwe.

7Baalīho banhū abo baalī balekeelwa kūfuma mu mahanga ga Bahītī, Baamooli, Bapelizi, Bahīvī na Bayebusi, (a banhū benaba baalī batī Baisilaeli).

8Baalī ba shibyalīlwe sha banhū abo bakasaagīīla ū mu sī; abo Baisilaeli bakaleka ū kūbabūlaga. Na lūūlū a banhū benaba ū Solomoni ūbatūūla mu milīmo ya kūhadīkījiwa, būyūtūmama milīmo ya nyasese, kūshisha na lelo īyī.

9Alīyo ū Solomoni atatūūlile Baisilaeli bose bose mu būsese kūlwa milīmo yakwe; a bene baalī bashilikale bakwe, bataale ba mabità ga bashilikale bakwe, na bataale ba magogoteni gakwe, na badamhīji ba falasa bakwe.

10A banhū benaba baalī bataale ū mu būsugibo ng'wa Solomoni, ū nīmo gwabo gwalī kūkomeleja batūmami; a bose baalī magana abīlī na makūmi atanò.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Hūna ū Solomoni ūng'wīnja ū nke wakwe, ū nshīke o ng'wa Falao ū mu nzengo
go ng'wa Daūdi, ūng'wenha ū kwikūlū īlo akanzengela; nguno akiyangūla wei
ng'wenekīlī ūhaya, "Ū nke wane atigeleelilwe kwikala ū mu numba ya ikūlū lya
ng'wa Daūdi ū ntemi wa Isilaeli, nguno a mapandī ayo lizile kwikala ī lisandīko
lya ng'wa SEEBA galī meela."

Shitambò sha kūpemvwa

12Hūna ū Solomoni ūmfunīja ū SEEBA shitambò sha kūpemvwa, a ha ng'walīlo
ūyo walī wagūzenga kū būtongi w'ibīndo, kūlwa nguno ya ng'wa SEEBA.

13Ūfunya gīt'ūmo shalī shīmīle sha kafunīje ka būlī lūshikū, ūmo Musa walī
walagīīlīla kūlwa shikū ja Sabato na shigukulu sha ng'weji mpya, nī shigukulu ī
shidatū īsho shalī shalagīlwa, shigukulu sha migatī ītī na shibimbya, shigukulu
sha mifungo, na shigukulu sha maduku.

14Ūtūūla na magele ga bagabīji būlī bene kūlondeela ndīīma jabo gīt'ūmo kaalī
katongeelele ka ng'wa ise Daūdi; na a Balawī kūlwa kūtongeela ng'wikanza lya
kūlamya, na kūbagunanha a bagabīji mu milīmo ya būlī lūshikū. Na a ha
milyango ūtūūla balang'hani būlī hene, kūlwa kūlang'hana gīt'ūmo jalī
jihelelilwe ndīīma jabo; nguno h'ūmo walī walagīīlīla ū Daūdi, ū munhū o ng'wa
Mulungu.

15Batakīlanhije nūūlū gūmo ū mu mihayo īyo walī wīlagīīla ū ntemi kūlwa nguno
ya bagabīji na Balawī, nī ya balang'hani ba ha chumba sha sabo.

16Na lūūlū ī milīmo īyo Solomoni walī walagīja gīkī yītwe, yītwa kwandīja
lūshikū lwa kūtūūlwa nsingi gwa hekalu ya ng'wa SEEBA kūshisha lūshikū lwa
kwīmala ī nzenga; yūmalwa ī nzenga ya hekalu ya ng'wa SEEBA.

17Hūna ū Solomoni ūja Ezioni-geba na Elasi kū ng'walo gwa Edomu.

18Ū Hilamu ūtūma koi meli jakwe hamò na batūmami bakwe, abo baalī
bīmanīīlile ī mihayo ya mu nyaza; būja Ofili hamò na a banhū ba ng'wa Solomoni,
būūkashoka na tani ikūmi na mpungatī ja zahabu, būng'wenhela ū ntemi
Solomoni.

2 Mihayo ya Shikū 9

Kūgenihwa na ntemi nkīma wa Sheba

1Walīho ntemi nkīma wa Sheba, aho walwigwa ū lūkumo lwa ng'wa Solomoni,
wiza ī Yelusalemu na mabūjo madimu, kūngema ū Solomoni. Ūshika ī
Yelusalemu alī n'ibità itaale lya batūmami bakwe; walī na ngamīla ningī
jibūūkije shikolo shingī sha kūsanja mu shilīwa na zahabu ningī, hamò na mawe
ga mpango ntaale. Aho washika ū kūlī Solomoni ūng'wīla pyī īyo walī nayo ū mu
maganiko gakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Ū Solomoni ūng'winha ishosho lya kwigela ū mu mabūjo gakwe a gose ayo
akagabūūja, lītigelile ibūjo nūūlū līmo lya kūnemeela ū ntemi kūnshokeja ū
ntemi nīkīma ng'wenūyo.

3Ū ntemi nkīma wa Sheba aho wabūbona ū witegeleja bo ng'wa Solomoni nī
milīmo yakwe, nī likūlū īlo walī wazenga;

4ūshibona nī sha kūlya īsho shatengagwa a ha meza yakwe, na a kigasīje ka
batūmami ba ha ng'wakwe, nī shizwalo īsho baalī bazwalīlile a binhīlīja ba ha
ng'wakwe, na a binhīlīja ba sha kūng'wa shakwe ūmo baalī bazwalile; ūshibona
nī shitambò sha kūpemvwa īsho wafunyaga mu hekalu ya ng'wa SEEBA, ū nkīma
ng'wenūyo ūjinjimala.

5Ūng'wīla ū ntemi, "Ī mihayo ya katūmamīle kako nū witegeleja wako īyo
nayiigwa nalī mu sī yane bakwīhayaga, gashi pye ya ng'hana.

6Alīyo natīzunije īyo bīhayaga, kūshisha nene ng'wenekīlī kwiza kwībona na
miso gane; nīyo nabona gīkī īyo nawīlwa ītashikile nūūlū a ha nusu ya būshimu
wa witegeleja wako. Ūkīlile kūle no a ha mihayo īyo nayiigwa.

7A banhū ba ha ng'wako balī na no! Na a batūmami ba mu būsugi wako, abo
bakikalaga kū būtongi wako būlī makanza bakūdegelekaga mihayo ya masala
gako, nabo balī na no!

8Akumīlījiwe ū SEEBA Mulungu wako, ūyo akūyegelile kūshisha ūkūtūūla
h'isumbī lyakwe lya būtemi, ūbize ntemi wa kūsuga kūlwa ng'wa SEEBA
Mulungu wako. Īkī ū Mulungu wako abatogilwe a Baisilaeli, na alī na ng'hūmbū
ja kūbalang'hana shikū ja welelo bose, h'ī nguno yene wakwītile kūbiza ntemi
wabo ū bebe, ūbize wa kūlang'hana būtūngīlīja na kūtūūla būlamuji ūbo būtī wa
kūsolanhya."

9Hūna ū ntemi nkīma ng'wenūyo ūng'winha ū ntemi Solomoni tani inè na nusu
ja zahabu, na shisanjo sha mu shilīwa shingī no, na mawe ga mpango ntaale.
Shalī shitaalī kwenhwa shisanjo sha mu shilīwa shingī gīko ikanza lyose lyose,
gītī īsho akenha ū ntemi nkīma wa Sheba; īsho akiza kūng'winha ū ntemi
Solomoni.

10(Nī meli ja ng'wa Hilamu jikenha zahabu kūfuma Ofili, nīyo ū kūfuma ū
kwenūko jikenha na miligo mitaale no ya mitī midimu ya kūtūmamīla, na mawe
ga mpango ntaale.

11Ū ntemi wītūmamīla ī mitī yenīyo kūbeeja ng'hīngī ja mu hekalu na mu numba
y'ikūlū, na kūbeegeja ng'oma na malimba kūlwa nguno ya bīmbī. Ī mitī īyo īkiza
yenīyo yalī mingī no, yalī ītaalī kūbonwa mitī mingī gīko ū mu Yuda.)

12Ū ntemi Solomoni ūng'winha ū ntemi nkīma wa Sheba būlī shikolo īsho walī
atogilwe kūpandīka; ī shikolo īsho akang'winha shalī shingī, kūtinda īsho

© 2015 Bible Society of Tanzania.

akang'wenhela ū wei. Hūna ū ntemi nkīma ng'wenūyo ūshoka na a banhū bakwe abo walī wiza nabo, ūja kū sī yakwe.

Būsabi bo ng'wa Solomoni

13Ū būdito wa zahabu ījo wapandīkaga ū Solomoni būlī ng'waka walī tani makūmi abīlī n'itanò,

14kūleka kūjisanja ī zahabu ījo wapandīkaga kūfuma kū basūlūja na bachooji ba sabo bangī bangī. Na a batemi pye a ba mu sī ja Baalabu, na a basugi ba mu sī yakwe ū Solomoni bang'wenhelaga zahabu na feza.

15Ū ntemi Solomoni ūbeeja mūda nhaale magana abīlī ja zahabu; būlī lūmūda lūūsola zahabu ya būdito wa kilo gītī idatū na nusu.

16Ūbeeja na mūda jingī ndo do do magana adatū, najo ja zahabu; būlī lūmūda lūūsola zahabu ya būdito wa kūkīla hado a ha kilo īmò na nusu. Ū ntemi ūjitūūla ī mūda jenījo ng'wikūlū, ū mu numba y'ipoolu lya Lebanoni.

17Hanuma ya henaho, ū ntemi ūbeeja isumbī itaale lya būtemi; ūlībeeja lya mapembe ga mhūlī, hūna ūlīnaagīla zahabu yawiza.

18Ī lisumbī lyenīlo lyalī na malinhīlo atandatū, hūna lyūtūūlīlwa kasumbī kado na kado ka kūtūūlīla magūlū, kanaagīlilwe zahabu. Ū kū mhandī būbīlī wajo lyalī na makīgījo ga kūtūūla ho makono galembeela; būl'ikīgījo lyalī na shiikolile sha shimba yīmīīlile a ha mhelo yalyo.

19Shalīho shiikolile sha shimba ikūmi n'ibīlī a ha malinhīlo gose atandatū, būlī lyene na shiikolile sha shimba yīmīīlile a ha mhelo yalyo. Lyalī lītaalī kūbeejiwa isumbī lya būtemi lya mbika yenīyo pye a hose ū mu sī.

20Pyī ī shiseme sha kūng'wela ū ng'wikūlū lya ntemi Solomoni shalī sha zahabu; nī shiseme sha milīmo yīngī ū mu numba y'ipoolu lya Lebanoni pye shalī sha zahabu yawiza. Shalī shitīho shikolo nūūlū shimò īsho shalī shibeejiwe kūfuma mu feza, nguno ū ng'wikanza lya ng'wa Solomoni ī feza jalī jitabalilwe gīkī nasho shikolo.

21Nū kū nyanza ū ntemi walī na meli ningī nhaale nhaale, a batūmami bajo baalī banhū ba ng'wa Hilamu. Būl'ikanza lya myaka idatū jashokaga kamò jibūūkije zahabu, feza, mapembe ga mhūlī, nhūmbīlī na ngūkū.

22Ū ntemi Solomoni walī nsabi no, hangī walī na masala mingī kūbatinda pye a batemi ba mu sī.

23Pye a batemi ba mahanga ga mu sī baalī na ng'hūmbū ja kūmona ū Solomoni badegeleke mihayo ya masala gīt'ūmo Mulungu walī wang'winhīla.

24Būlī ng'waka bizaga bingī, alīyo pye abo bizaga benhaga shakwinha; shikolo sha kūbeejiwa kūfuma mu feza na zahabu; bangī shizwalo, shilanga, shisanjo sha mu shilīwa; na bangī falasa nūūlū ndamhī jingī ī jawiza.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Ū Solomoni walī na numba ndo do do shihūmbī shinè, kūlwa nguno ya falasa
na magogoteni; na falasa shihūmbī ikūmi na shibīlī, ī shose shenīshi walī
ashibīkile mu mizengo īyo walī wazenga kūlwa magogoteni ga būlūgū, na shingī
wikalaga nasho ū mu nzengo gwa Yelusalemu.

26A batemi ba mu sī ja kwīngīīla kū Mongo kūshisha kū sī ya Bafilisiti, na
kūshisha kū lūbīmbī lwa Misili baalī ha sīlīlī ya būsugi wakwe pye a bose.

27Nīyo ū ntemi walī wajikwīja no ī feza ū mu Yelusalemu, jūyūbonekana hose
hose gītī mawe dūhū, nī mbaawa ja mitī ya mibanga jalī ningī no gītī
mipumbula īyo īkazwaga mu matūmbī.

28Ī falasa ja ng'wa Solomoni jalagījiagwa kūfuma Misili na kūfuma kū sī jingī jose
pye.

Solomoni ūcha
1Ba 11:41-43

29Ī mihayo ī yīngī ī yose, ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Solomoni, kūfuma
wandījo kūshisha būkalīgījo yandīkilwe mu shandīkwa sha ng'wa ng'hangi
Nasani, na mu shitabo sha būhangi bo ng'wa Ahiya ū muna Shilo, na mu mihayo
īyo oolekejiagwa ng'hangi Ido, ūyo akang'hangīla Yeloboamu ng'witūnja o ng'wa
Nebati.

30Ū Solomoni walī ntemi wa Isilaeli ī yose ikanza lya myaka makūmi anè; ū
wigasho wakwe walī Yelusalemu.

31Hanuma ya henaho wifuula na bakūlūgenji bakwe; ūjīkwa mu nzengo go ng'wa
ise Daūdi. Ūtema ng'witūnja wakwe Lehoboamu a ha ng'wanya gwakwe.

2 Mihayo ya Shikū 10

Kasolele ka ng'wa Lehoboamu

1Ū Lehoboamu ūja Shekemu, nguno pye a Baisilaeli baalī baja kwenūko
kūntemya.

2Walīho Yeloboamu, ng'witūnja o ng'wa Nebati ūjiigwa ī mhola jenījo, (a
makanza genayo walī Misili ūko walī wapeelela kūlwa kūng'ogoha ntemi
Solomoni), na lūūlū ūshoka ū kūfuma ī Misili.

3Hūna a banhū būlagīja itanwe; hanuma ya henaho ū wei na a Baisilaeli a bose
būja ū kūlī Lehoboamu būūkang'wīla gīkī,

4"Ū namhala walī watūseseja nigo ndito no; alilūūlū, tūgeehejage ī milīmo
ūtūbbūūpīje nū nigo ūyo walī atūsesegije, tūkūkūtūmamīla."

5Ū Lehoboamu ūshosha alīhaya, "Nzūgi ha numa ya shikū idatū." Ng'hana būja
kaya a banhū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Na lūūlū ū Lehoboamu ūhooya na a banamhala abo baalī batūmami ha sīlīlī ya ng'wa ise Solomoni aho ataalī mpanga. Ūbabūūja, “Mulībona kinehe? Mulīninha maganiko kī ga kūbashokeja a banhū benaba?”

7Nabo būng'wīla, “Ūlū ūbalyehela a banhū benaba, na kūbayeja mu kūbinha ishosho lyawiza, bakūbiza batūmami bako ilalī.”

8Alīyo ū Lehoboamu ūbūponya ū būganikīji ūbo bakang'winha a banamhala, ūbagalūkīla basūmba b'ilika lyakwe, abo bantūmamīlaga.

9Ūbabūūja alīhaya, “Al'a bing'we mulībona kinehe? Tūbashokeje mhayo kī a banhū benaba abo balīhaya gīkī, ‘Tūbbūūpījage ū nigo ūyo walī atūsesegije ū namhala?’”

10A basūmba b'ilika lyakwe būnshokeja balīhaya, “Bawīlage a banhū benaba abo balīkūwīla gīkī, ‘Ū namhala walī atūsesegije nigo ndito no, ū bebe tūbbūūpījage ū nigo gwenūyo, Na lūūlū a banhū benabo bawīlage gīkī, A kalwaala kane a kado kalī kagīnu kūtinda ū nkīmbīlī go ng'wa baba.’

11Na ng'hana ū baba ni abizage walī amusesegije nigo ndito, alīyo ū nene nakūgwīta gūbize ndito kūtinda. Ū baba watūmamīlaga manasu ū kūmutūla, ū nene ng'wene nakūyūtūmamīla ng'homi!”

Baisilaeli kūnema Lehoboamu

12Hūna a ha lūshikū lwa kadatū lwaho, ū Yeloboamu na a banhū pye a bose biza ū kūlī Lehoboamu gīt'ūmo walī wahayīla ū ntemi, “Jagi mukikale shikū idatū mushoke aha, twibone.”

13Ū ntemi ūbashokeja na būkalī, ū būganikīji ūbo walī winhwa na banamhala ūbūponya;

14ūlondeela īyo baalī bang'wīlīla a basūmba, ū haya gīkī, “Ū nigo ūyo walī wamuseseja ū baba gwalī ndito, alīyo ū nene nakūgwīta gūbize ndito kūtinda. Hama ū baba ūmo watūmamīlaga manasu ū kūmutūla, ū nene ng'wene nakūyūtūmamīla ng'homi!”

15Na lūūlū ū ntemi atabadegelekile gete a banhū, nguno ū mhayo gwenūyū gwalī gūfumile kūlī SEEBA, gīkī ū SEEBA ashikīlīje ūmo walī wang'wīlīla Yeloboamu ng'witūnja o ng'wa Nebati, mu nzīla ya ng'wa Abiya muna Shilo.

16A Baisilaeli aho babona gīkī ū ntemi walema ū kūbadegeleka, pye a bose būnshokeja ū ntemi balīhaya, “Ī gete a bise tūlī na ngabo kī nīyo ū mulī Daūdi? Tūtī na wingīji nūūlū hado ū mulī ng'witūnja o ng'wa Yese! Bebe Isilaeli, jaga kū maheema gako! Daūdi dīīlīlaga kaya yako nang'ho!” Ng'hana a Baisilaeli būsambaala būja kaya.

17Kwike ū Lehoboamu walī ataalī abasugile a Baisilaeli abo bikalaga mu mizengo ya Yuda.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Hūna ū ntemi ūntūma Adonilamu ūyo walī ntaale wa milīmo ya kūhadīkījiwa;
alīyo pye a Baisilaeli būmponda mawe kūshisha ūcha. Ū ntemi Lehoboamu
wangūha kwingīla ng'wigogoteni lyakwe ūpeela kūja Yelusalemu, ūbiza
wapūlūgūka.

19Na lūūlū a Baisilaeli bīgomela ī numba ya ng'wa Daūdi kūfuma ikanza lyenīlo
kūshisha lelo īyī.

2 Mihayo ya Shikū 11

Mulungu kūng'hama Lehoboamu

1Ū Lehoboamu aho washika ī Yelusalemu, ūbabilinga pye a banhū ba lūganda
lwa ng'wa Yuda nū lwa ng'wa Benjamini. Bibilinga bashilikale shihūmbī igana
na makūmi anaane, gīkī baje kwilwisha būlūgū nī kaya ya Isilaeli, babūshoshe ū
būtemi mu nkono go ng'wa Lehoboamu ng'witūnja o ng'wa Solomoni.

2Alīyo gwiza mhayo go ng'wa SEEBA kūlī munhū o ng'wa Mulungu, lina lyakwe
Shemaya;

3gūhaya, "Ng'wīlage ū Lehoboamu ng'witūnja o ng'wa Solomoni ū ntemi wa
Yuda na a Baisilaeli a bose a ba mu sī ya Yuda, nī ya Benjamini; bawīlage gīkī,

4Ū SEEBA alīhaya, 'Yaya ū kūja kwilwisha būlūgū na a baana ba ng'wing'we a
Baisilaeli. Shokagi kaya pye a bose, nguno ū mhayo gwenūyū naagwītile nene.'"
Ng'hana būyiigwa ī mihayo ya ng'wa SEEBA, būshoka kaya būleka ū
kūjūndumīla ū Yeloboamu.

Lehoboamu kongeja būlang'hani Mu sī yakwe

5Hūna ū Lehoboamu wikala ū mu Yelusalemu, ūzenga mizengo ūko na ūko ū mu
Yuda kūlwa būlang'hani:

6Betelehemu, Etamu, Tekoa,

7Beeti-zuli, Soko, Adulamu,

8Gaasi, Malesha, Zifu,

9Adolaimu, Lakishi, Azeka,

10Zola, Aijaloni na Hebuloni. Ī mizengo yenīyī yalī īzengilwe mu sī ya Yuda na
Benajamini, yūpīndīlījiwa ndugu.

11Ī ndugu jayo ūjibeeja būpya jūbiza na nguzu kūtinda; hūna ūtūūla mo na
bataale ba mabità, na shilīwa, na maguta ga mizeituni na divai.

12Ī mizengo ī yose wīgabanhya mūda na machimu; wīyīta kūbiza na nguzu no no
no. Na lūūlū ī Yuda nī Benjamini jūbiza ha sīlīlī ya būsugi bokwe.

Balawī kūsaamīla Yuda

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13A bagabīji a bose na a Balawī baalī kū lwandī lwakwe, hose hose ūko baalī.

14A Balawī bene būyūleka na madīīmīlo hamò na malaale gabo bakīla kūja Yuda
na Yelusalemu; nguno ū Yeloboamu na a bitūnja bakwe bakabalema, a ha nīmo
gwa būgabīji kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

15Ūtūūla bagabīji bakwe, h'abo būyūtūmama ū kū mapandī ga higūlya, nū kū
būtongi wa shiikolile sha ngulyati nī ndama ījo walī wabeeja.

16A bose ū mu ng'anda ja Isilaeli abo bankoobaga SEEBA Mulungu wa Isilaeli,
babalondeelaga a Balawī ī Yelusalemu kūjūmfunīja shitambò ū SEEBA, ū
Mulungu wa bakūlūgenji babo.

17A banhū benabo būbūguzuhya ū būtemi wa Yuda, būmala myaka idatū
bakūngunanhaga ū Lehoboamu ng'witūnja o ng'wa Solomoni; kūnū
bakūshimīzīlaga mu nzīla ja ng'wa Daūdi na ja ng'wa Solomoni ū ng'wikanza
lyose lyenīlo.

Kaya Ya Ng'wa Lehoboamu

18Ū Lehoboamu walī antoolile Mahalati, ūyo ba ise na nina baalī Yelimoti,
ng'witūnja o ng'wa Daūdi, na Abihaili nshīke o ng'wa Eliabu, ng'witūnja o ng'wa
Yese.

19Ū nkīma ng'wenūyo ūmyalīla bitūnja, ba Yeushi, Shemalia, na Zahamu.

20Hanuma ūntoola na Maaka nshīke o ng'wa Abusalomu; ū ng'wene ūmyalīla ba
Abiya, Atai, Ziza, na Shelomitī.

21Ū Lehoboamu walī antogilwe ū Maaka ū nshīke o ng'wa Abusalomu kūtinda a
bake bakwe a bangī, bataale na a bado. A bake bakwe gete baalī ikūmi na
banaane, abo baalī basese bakwe ī kwandya baalī makūmi atandatū; a bitūnja
walī nabo makūmi abīlī na banaane, a bashīke makūmi atandatū.

22Hūna ū Lehoboamu ūnkoma Abiya ng'witūnja o ng'wa Maaka kūbiza ntaale ū
mu baana ba ng'wawe, nguno walī atogilwe kūng'wīta abize ntemi.

23Ūtūmamīla masala, ūbasambaaja a bitūnja bakwe a bangī mu magūngūli ga
Yuda na Benjamini na mu mizengo ī yose īyo yalī īpīndīlījiwe ndugu; ūbinha na
shikolo shingī, ūbatooja bakīma bingī būlī ng'wene.

2 Mihayo ya Shikū 12

Shishaki kwīdumīla Yuda

1Ū Lehoboamu aho wadaama a ha būtemi, ūbiza na nguzu, ū wei na a Baisilaeli
a bose būshiponya ī shilagīlo sha ng'wa SEEBA.

2Na lūūlū īkī bakangomela ū SEEBA, mu ng'waka gwa katanò go būtemi bo ng'wa
Lehoboamu, Shishaki ntemi wa Misili wīdumīla ī Yelusalemu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Wiza kūfuma ī Misili alī na magogoteni shihūmbī na magana abīlī, hamò na badamhīji ba falasa shihūmbī makūmi atandatū, na bashilikale batī na būbalīle, ba kūfuma Libya, Sukoti na Kushi.

4Wīdima ī mizengo ya Yuda īyo yalī īpīndīlījiwe ndugu; nī Yelusalemu wīsanga.

5Hūna ng'hangi Shemaya wiza ū kūlī Lehoboamu nū kū batongeeji ba Yuda; makanza gene baalī bibilinga mu Yelusalemu kūlwa kūng'ogoha Shishaki; ūbawīla, "Ū SEEBA alīhaya gīkī, 'Īkī ng'wanilekile ū nene, nū nene ī haha nalīmulekanīja mugwe mu nkono go ng'wa Shishaki.'"

6A batongeeji ba Isilaeli nū ntemi bidoohya; būhaya, "Ū SEEBA alī ntūngīlīja."

7Hūna ū SEEBA aho wabona bidoohya, ū mhayo go ng'wa SEEBA ūyū gūng'wizīīla ū Shemaya gūlīhaya, "Īkī bidoohya gīko, natūbakenaagūla, nakūbagunanha haha yenīyī. Ū būpelanu wane natīyitīīla ī Yelusalemu mu nzīla ya ng'wa Shishaki.

8Kwike akūbasuga, bamane ūmo wikīlakīlīlile ū būtūmami wa kūnitūmamīla nene, na kūbatūmamīla batemi ba sī jingī."

9Ū Shishaki ntemi wa Misili aho wagūdumīla ū nzengo gwa Yelusalemu, ūjisola ī sabo ījo jalī jibīkilwe mu hekalu ya ng'wa SEEBA, nī jijo jalī jibīkilwe ng'wikūlū lya ntemi. Ūsola būlī shikolo, pyī nī mūda ja zahabu ījo jalī jabeejiwa na Solomoni.

10Na lūūlū ū ntemi Lehoboamu ūbeeja ja feza a ha ng'wanya gwa mūda jenījo; ūjitūūla mu makono ga bataale ba balang'hani, abo bilekelaga ndīīma ja kūlang'hana ha mita gwa kwingīla h'ikūlū.

11Būl'ikanza ū ntemi ūlū alīja kū hekalu ya ng'wa SEEBA, a balang'hani bajaga hamò nang'hwe bajibūūkije ī mūda jenījo; ūlū bashoka bajitūūla mu chumba sha balang'hani.

12Ū Lehoboamu īkī akidoohya, ū būpelanu bo ng'wa SEEBA būgalūka būneka, ūpīla ū kūkenaagūlwa gete. Nīyo ū mu Yuda yandya na kūbeela ī mihayo.

13Ū Lehoboamu wizenga chiza ū mu Yelusalemu ūbiza na nguzu, ongeja kūbiza ntemi; aho alandya kūbiza ntemi walī na myaka makūmi anè na gūmò. Ūtema ū mu Yelusalemu ikanza lya myaka ikūmi na mpungatī; ū mu nzengo ūyo SEEBA walī wagūsola ū mu mizengo ī yose ya mu ng'anda ja Isilaeli gīkī atūūle mo ī lina lyakwe. Ū nina witanagwa ī lina lyakwe Naama, ūmò wa Baamoni.

14Ū Lehoboamu akīīta yabūbi nguno ī ng'holò yakwe atītwalīīlile mu kūnkooba SEEBA.

15Ī mihayo ya būtemi bo ng'wa Lehoboamu, kūfuma wandījo kūshisha kū būkalījo wayo yandīkilwe mu shandīkwa sha ng'hangi Shemaya na sha moni Ido,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ūyo wandīkaga mihayo ya shibyalīlwe. Ū mu shikū ja ng'wa Lehoboamu, walīho būlūgū wa gwa na gwa a ha gatī yakwe nū Yeloboamu.

16Hūna ū Lehoboamu wifuula hamò na bakūlūgenji bakwe, ūjīkwa mu nzengo go ng'wa Daūdi. Ng'witūnja wakwe Abiya ūbiza ntemi a ha ng'wanya gwakwe.

2 Mihayo ya Shikū 13

Abiya ntemi wa Yuda

1Mu ng'waka gw'ikūmi n'īnaane go būtemi bo ng'wa Yeloboamu, Abiya ūbiza ntemi wa Yuda.

2Ūtema myaka idatū alī mu Yelusalemu; ū nina ī lina lyakwe walī Maaka, nshīke o ng'wa Ulieli wa Gibea. Ū mu shikū ja ng'wa Abiya, walīho būlūgū wa gwa na gwa a ha gatī yakwe nū Yeloboamu.

3Na lūūlū ū Abiya ūfuma na bashilikale bakwe shihūmbī magana anè, ūja kwilwisha būlūgū; ū Yeloboamu wamba būlūgū kwilwisha nang'hwe alī na bashilikale shihūmbī magana anaane.

4Ū Abiya wīmīīla ha lūgūlū lwa Zemalaimu mu sī ya magūlya ga Efulaimu; ūhaya, “Yeloboamu na a Baisilaeli a bose, nidegelekagi!

5Mutamanile gīkī ū SEEBA Mulungu wa Isilaeli ū būtemi wa Isilaeli wang'winha Daūdi na shibyalīlwe shakwe shikū jose ja welelo, mu nzīla ya ilagane lya munhu?

6Alīyo ū Yeloboamu ng'witūnja o ng'wa Nebati, ūyo walī ntūmami o ng'wa Solomoni ng'witūnja o ng'wa Daūdi akanemeela ū ise būgonzo.

7Hūna ūdimana na banhū bahūnga būngomela ū Lehoboamu ū ng'witūnja o ng'wa Solomoni, aho walī ataalī ndo atadūgije kwilwisha nabo.”

8Nī haha mulī n'iganiko lya kwilwisha nū būtemi bo ng'wa SEEBA ūbo būlī mu makono ga banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa Daūdi. Na ng'hana mul'ibità itaale, hamò nī ndama jing'we ja zahabu ījo wamubeegeja Yeloboamu, gīkī hū babize bamulungu bing'we.

9Ī gīsī mutabapeegije a bagabīji ba ng'wa SEEBA, a ba shibyalīlwe sha ng'wa Alooni, hamò na a Balawī, ng'ūtūūla banhū bing'we gīt'ūmo bakīītīlaga ba mahanga ga mu sī jingī? Būlī ng'wene ūyo wiza kwiyeeja gīkī abize ngabīji, alī na nzagamba songi hamò na ng'ondi mpungatī adūgije dūhū ū kūbiza ngabīji wa babo batī nūūlū gīkī bamulungu ba ng'hana.

10Alīyo a bise, ū SEEBA hū ng'wene ū Mulungu wise, na tūtaalī kūneka. A bagabīji abo bakatūmamaga kū būtongi bo ng'wa SEEBA balī ba shibyalīlwe sha ng'wa Alooni, na a Balawī bakabagunanhaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Būlī lūshikū dilū na mhīndī bakamfunījaga ū SEEBA shitambò sha kūpemvwa,
na kūzuukīja būbbani ū kū būtongi wakwe. Nī migatī bakītūūlaga a ha meza ī
neela, nī tala bajibacha a ha makīndīkīlo ga tala būlī mhīndī. A bise twīdimile īyo
wīlagīlile SEEBA Mulungu wise; alīyo a bing'we ng'waneka.

12Ū Mulungu alī hamò nise; alī ntongeeji wise. Na lūūlū a bagabīji bakwe
bakūmulīgīja ī nhaaninga ja būlūgū a bing'we. Bing'we banhū Baisilaeli, lekagi ū
kwilwisha nū SEEBA, ū Mulungu wa bakūlūgenji bing'we; nguno mutūdūla ū
kūpyena.

Yeloboamu na banhū bakwe kūpyenwa

13Ī likanza lyenīlo ū Yeloboamu walī wamala kūtūma mabità gangī kū numa, aho
alī ū kū būtongi wa banhū ba Yuda, ū kū numa baalīko bibandīīji.

14A banhū ba Yuda aho bagalūka, būbona gīkī gashi bakīngagwa būlūgū ū kū
būtongi nū kū numa; a henaho būnīlīīla ū SEEBA. A bagabīji būjing'ang'aaja ī
nhaaninga jabo;

15a banhū ba Yuda būhamuka mu kitongele ka mu būlūgū; aho bitonga gīko, ū
Mulungu ūnkenaagūla ū Yeloboamu na a Baisilaeli a bose ū kū būtongi bo ng'wa
Abiya na a banhū ba Yuda.

16A Baisilaeli būpeela ū kū būtongi wa banhū ba Yuda, ū Mulungu ūbatūūla mu
makono gabo.

17Ū Abiya na a banhū bakwe būbabūlaga banhū bingī no; bashilikale ba Baisilaeli
shihūmbī magana atanò.

18Ū mu lūshikū lwenūlo a Baisilaeli būpyenwa kībi no; a banhū ba Yuda
bakapyena kūlwa nguno ya ng'wa SEEBA ūyo baalī bansendamīla, ū Mulungu wa
bakūlūgenj babo.

19Ū Abiya ūmpeeja ū Yeloboamu; ūntaaja mizengo ya Beeseli, Yeshana, Efuloni,
hamò na a magūngūli gaho.

20Ū Yeloboamu atapandīkile nguzu hangī ū mu shikū ja ng'wa Abiya; hanuma ya
henaho ū SEEBA ūntūla ūcha.

21Alīyo ū Abiya ongeja ū kūbiza na nguzu; walī atoolile bakīma ikūmi na bane; a
bitūnja bakwe baalī makūmi abīlī na babīlī, a bashīke ikūmi na batandatū.

22Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Abiya, īyo wīyīta nī yīyo wahaya,
yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja ng'wa ng'hangi Ido.

2 Mihayo ya Shikū 14

Asa ntemi wa Yuda

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Hūna ū Abiya wifuula hamò na bakūlūgenji bakwe, ūjīkwa mu nzengo go ng'wa Daūdi. Asa ng'witūnja wakwe wingīla a ha ng'wanya gwakwe ūbiza ntemi; ū mu shikū jakwe ī sī yifuula ikanza lya myaka ikūmi.

2Ū Asa akīīta yawiza ū mu miso ga ng'wa SEEBA ū Mulungu wakwe.

3Ūyīnja pyī ī myalīlo ya bamulungu bageni, na a mapandī ga higūlya; gaalīho na mawe meela, nago ūgabelagūla; na ng'hīngī ja ng'wa Ashela jalīho, najo ūjibbutagūla.

4A banhū ba Yuda ūbinha shilagīlo sha kūnkooba SEEBA, ū Mulungu wa bakūlūgenji babo, na kūshimīzīla ū mu shilagīlo shakwe.

5Ūgīnja a mapandī ga higūlya ayo gaalī gabeejiwa ūko na ūko ū mu mizengo ya Yuda, nī myalīlo īyo yalī yazengwa; ū būtemi būbiza na mhola ū mu shikū jakwe.

6Īkī ī sī yalī na mhola, wīzenga būpya ī mizengo īyo yalī īpīndīlījiwe ndugu. Walī atīho nūūlū ūmò ūyo wilwishaga nang'hwe būlūgū ū mu shikū jenījo, nguno ū SEEBA walī wang'winha kwifuula.

7Hūna ūbawīla a banhū ba Yuda, "Twībeejagi ī mizengo yenīyī, twīpīndīlīje ndugu na numba ja balang'hani, hamò na mibita na malugalīlo gaho. Ī sī yenīyī ītaalī yise nguno twangalūkīlile ū SEEBA Mulungu wise; īkī twangalūkīlile h'ī chene watwinhile mhola būlī kwene." Na ng'hana būzenga yūūbabeelela ī mihayo.

8Ū Asa walī n'ibità lya bashilikale shihūmbī magana adatū a ba kūfuma mu Yuda, baalī na mūda nhaale na machimu; ū kūfuma ī Benajamini walī nabo shihūmbī magana abīlī na makūmi anaane, a bene baalī na mūda ndo do do, hamò na būta. A bose benaba baalī bashilikale bakalī, batogohaga shose shose.

Asa kūmpyena Zeelà

9Walīho Zeelà muna Kushi, wiza n'ibità itaale lya bashilikale kūbadumīla, na magogoteni magana adatū ga būlūgū walī nago; wiza ūtūūla ng'hambī ipandī lya Malesha.

10Ū Asa ūja koi kūjūmanhya nang'hwe; bamba būlūgū mu sī ya ntubīlo gwa Zefata, ū mu Malesha ng'wenūmo.

11Ū Asa ūnīlīīla ū SEEBA Mulungu wakwe alīhaya, "SEEBA, atīho ūngī ūyo abizile gītī bebe, ū mu kūbagunanha abo batī na nguzu ūlū balilwisha na a ba nguzu. Tūgunanhage SEEBA Mulungu wise, nguno tūkūsendamīlile bebe; hama twizaga mu lina lyako ū kwilwisha nī libità ī litaale lyenīlī. Ee SEEBA, ū bebe ūlī Mulungu wise, ūtizūneka munhū ose ose igūngūhye higūlya yako."

12Na ng'hana ū SEEBA ūbakenaagūla a Bakushi ū kū būtongi bo ng'wa Asa na a banhū ba Yuda. A Bakushi būpeela,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13ū Asa nī libità lyakwe būboolomya nhambo kūshisha Geela. A Bakushi bakagwa bingī no, ī libità lyabo lītapandīkile nguzu ja kūgūngūmūka hangī; būbiza baapyenwa gete ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA na a mabità gakwe. A banhū ba Yuda būbūūcha shikolo shingī ū kūfuma ū mu būtindi wenūbo.

14Būgakenaagūla pye a magūngūli ayo gaalī gīpīndīlīgije ī Geela, nguno baalī na lyogohya lya ng'wa SEEBA; nīyo bakasola shikolo shingī ū kūfuma ū mu magūngūli genayo, nguno shalīmo shikolo shingī no.

15Būjidumīla na ng'hambī ja badīīmi, būtula madaale mataale ga ng'holo na mbūli na ngamīla; hūna būshoka Yelusalemu.

2 Mihayo ya Shikū 15

Ng'hangi Azalia kūnganikīla Asa

1Moyo o ng'wa SEEBA ūng'wizīīla Azalia ng'witūnja o ng'wa Odedi;

2ūja kūnsūng'wanha ū Asa; ūng'wīla, "Bebe Asa na a bing'we banhū ba Yuda na Benjamini, nidegelekagi. Ū SEEBA alī hamò ning'we ūlū mulī hamò nang'hwe; ūlū ng'ūnkooba akwilonga ū kū bing'we, alīyo ūlū ng'ūng'wība akūmuponya.

3A Baisilaeli baalī bakwīja ī shikū batī hamò nang'hwe ū Mulungu wa ng'hana, yaya nūūlū kūbiza na ngabīji wa kūbalanga, nī shilagīlo būshileka.

4Alīyo ū mu kūzwangana kwabo, baanoga būnīlīīla ū SEEBA Mulungu wa Isilaeli, būnkooba būmpandīka.

5Ū mu shikū jenījo gwalī mhayo gwa kwihīga ū kūyeela yeela, nguno a bikaji ba mu sī jose baalī mu kwiyugūūla kūtale.

6Mahanga giyūbūkīlaga; ihanga līmò lyalī līdūgije kūkenaagūlwa gete n'ihanga līngī, nūūlū nzengo nebe kūkenaagūlwa na nzengo gūngī. Nguno ū Mulungu wabakoyaga na mayanga ga būlī mbika.

7Alīyo a bing'we bizagi na nguzu, mutizūgwa ng'holò; nguno ī shītīle shing'we shilī na mheela."

Asa kūbeeja mihayo būpya

8Ū Asa aho wīyiigwa ī mihayo yenīyī, ī ya būhangi ūbo akabūhaya ng'hangi Azalia ng'witūnja o ng'wa Odedi, ūguzuhiwa. Ūshīnja ī shiikolile sha malofu ū mu sī ya Yuda nī Benjamini; nū kūfuma ū mu mizengo īyo walī wīdima mu sī ya magūlya ga Efulaimu. Ūgūbeeja būpya ū ng'walīlo go ng'wa SEEBA ūyo gwalī kū būtongi w'ibīndo lya hekalu ya ng'wa SEEBA.

9Hūna ūbabilinga pye a banhū ba Yuda, nī Benjamini, na a Baefulaimu, Manase, nī Simioni abo baalī biza kwikala hamò nabo; nguno banhū bingī bakasaamīla kūlī we kūfuma ī Isilaeli, aho babona gīkī ū SEEBA Mulungu wakwe walī hamò nang'hwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Bibilinga ū mu Yelusalemu, mu ng'weji gwa kadatū gwa ng'waka gw'ikūmi n'ītanò mu būsugi bo ng'wa Asa.

11Ī likanza lyenīlo būmfunīja shitambò ū SEEBA kwīnga ū mu shikolo īsho bakenha kūfuma kū būtindi wa būlūgū, ng'ombe magana mpungatī, na ng'holo na mbūlī shihūmbī mpungatī.

12Bitūūla ng'wilagane lya kūnkooba SEEBA, ū Mulungu wa bakūlūgenji babo; kūnkooba na ng'holò jabo jose na būpanga wabo bose.

13Na gīkī pye abo batūnkooba ū SEEBA Mulungu wa Isilaeli, bakūbūlagwa, babize bado nūūlū bataale, bagosha nūūlū bakīma.

14Būlahīla kū būtongi bo ng'wa SEEBA n'ilaka lya higūlya, kūnū bakūtūlaga mhūndū na kūfuula ndūūlilū na mhembe.

15Pye a banhū ba Yuda būyega no, nguno bakilahīla na ng'holò īmò. Bakankooba ū Mulungu mu welwa ng'holò, na ng'hana wilonga ū kūbo, na lūūlū ū SEEBA ūbifuuja būlī kwene.

16Ū Asa ūng'wīngīja ī likūjo nū mamaye ū Maaka, īlo lyang'winhaga lūgiili giili, īkī gīkī ngole shibyala batemi, nguno walī wabeeja ikīngī lya malofu lya ng'wa Ashela. Ūlībbutagūla ī likīngī lyenīlo ū Asa, ūūkalīponya kū longa lwa Kiduloni ūlīpemba moto.

17Nūūlū īkī atagīngije a mapandī ga higūlya ū mu Isilaeli, ū Asa walī wifunya gete ū mu ng'holò yakwe kūlī SEEBA ū mu būlamu wakwe pyī ū bose.

18Ī zahabu nī feza, nī shikolo ī shingī īsho ū wei nū ise baalī bashifunya sheejiwa, ūshenha mu hekalu ya ng'wa Mulungu.

19Būtilongile būlūgū hangī kūshisha ng'waka gwa makūmi adatū n'ītanò ū mu shikū ja būsugi bo ng'wa Asa.

2 Mihayo ya Shikū 16

Myaka ya kūmalīja ya ng'wa Asa

1Mu ng'waka gwa makūmi adatū n'ītandatū gwa būsugi bo ng'wa Asa, ntemi Baasha wa Isilaeli ūja kwīdumīla ī Yuda; nzengo gwa Lama wandya kūgūzengeela ngītīli ya ndugu kūgūpīndīlīja, kūlwa kūbahangīja abo baalī na ng'hūmbū ja kwīnga, nūūlū kūja kū sī ya ng'wa Asa ū ntemi wa Yuda.

2Ū Asa ūjisola pyī ī feza nī zahabu ījo jalī ū ng'wibīkīlo lya sabo lya mu hekalu ya ng'wa SEEBA, nī ja mu numba y'ikūlū lyakwe, ūjitwala kū ng'wa Beni-hadadi ntemi wa Alaamu, wikalaga mu nzengo gwa Damasiko.

3Ūhaya, “Twitūūlīlage būlagane a ha gatī yane nū bebe, gīt'ūbo walīho ha gatī ya ng'wa baba na so; angū ūlībona gīkī nakwenhelaga feza na zahabu sha

© 2015 Bible Society of Tanzania.

kūkwinha. Alilūūlū, īngaga ū mu būlagane ūbo būlīho a ha gatī yako nū Baasha ū ntemi wa Isilaeli; anīngīle ū mu sī yane."

4Ū Beni-hadadi ūzunya ī ya ng'wa Asa, ūtūma bashilikale bakwe kwīdumīla ī sī ya Isilaeli; wīdima mizengo ya Iyoni, Dani, Abeli-beti-maaka; nī mizengo ya mu Nafutali ī yose ī ya kūtūūlīla sabo.

5Ū Baasha aho wigwa gīko ooya ū kwīzenga ī Lama; ūgūleka ū nīmo gwenūyo.

6Hūna ū ntemi Asa ūbenha pye a banhū ba Yuda, būgabūūcha kwīnga ī Lama a mawe nī mitī īyo wazengelaga ū Baasha. Ū ntemi Asa ūshitūmamīla ī shikolo shenīsho kwīguzuhya mizengo ya Geba na Misipa.

Ng'hangi Hamasi kūng'hūgūla Asa

7Ī likanza lyenīlo ng'hangi Hamasi wiza ū kūlī ntemi Asa wa Yuda; ūng'wīla, "Īkī wansanije ntemi wa Alaamu ūleka ū kūnsanya ū SEEBA Mulungu wako, ī libità lya Baalamu lyapūlūgūkaga ū mu nkono gwako.

8Ī gīsī ī libità lya Bakushi na bana Libya īlo lyalī na magogoteni mingī ga būlūgū na bashilikale bingī a badamhīji ba falasa, lyalī līti ibità lya nguzu? Alīyo aho wansanya ū SEEBA akabatūūla mu nkono gwako.

9Nguno a miso ga ng'wa SEEBA gakalolaga hose pyī ū mu sī, kūlwa kūbaguzuhya abo batī na shilingo mu ng'holò jabo kūlī we. Ū bebe wītaga mhayo gwa nyachilū no; alilūūlū, kwandīja haha ūkūbiza na būlūgū wa gwa na gwa."

10Ū Asa ūmpelanīla ū ng'hangi ng'wenūyo kūlwa kūng'wīla gīko, nīyo ūsaaya no kūshisha ūmponya mu jeela; hama ū mu shikū jenījo wandya kūyūbiboneela mu kūbaluhya banhū bamò na bamò.

Asa kūsaata kūshisha kūcha

11Ī mihayo ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Asa, kūfuma wandījo wayo kūshisha kū būkalīkījo wayo yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Yuda na Isilaeli.

12Ū mu ng'waka gwa makūmi adatū n'īnaane gwa būsugi wakwe ū Asa, ūgwisījiwa būsaatu wa magūlū. Nūūlū īkī ū būsaatū wakwe walī wabūbi, alīyo nahene aho alī ū mu būsaatu wenūbo atagemile kūkooba būgunanhi kūfuma kūlī SEEBA, wajaga akūsīngījaga mu bafumu dūhū.

13Na lūūlū ū mu ng'waka gwa makūmi anè na gūmò gwa būsugi wakwe ū Asa, wifuula na bakūlūgenji bakwe.

14Būnjīka mu shigila shakwe, walī wasīmbīla wei ng'wenekīlī mu nzengo go ng'wa Daūdi. Būnaaja ng'wisandīko līnaagīlilwe būgota bo ng'waso gwawiza na malaashi ga būlī mbika. Hanuma būpemba na moto ntaale kūlwa nguno y'ikūjo lyakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2 Mihayo ya Shikū 17

Yehoshafati Ntemi Wa Yuda

1Ng'witūnja wakwe Yehoshafati wingīla a ha ng'wanya gwakwe, ūbiza ntemi;
ūpandīka nguzu wīheeba ī Isilaeli.

2Ūtūūla bashilikale pye a hose ū mu mizengo ya Yuda īyo yalī īpīndīlījiwe ndugu;
pyī nū mu mizengo ī yīngī ī ya mu Yuda, nī ya mu Efulaimu īyo walī wīdima ise
Asa.

3Ū SEEBA walī hamò nang'hwe ū Yehoshafati, nguno washimīzīlaga ū mu
nhūngwa ja kwandya ī ja ng'wa ise, ūmo washimīzīlaga Daūdi. Atagemile
kūkooba būgunanhwa kūfuma kū Mabaalī;

4ū wei walī na būlīngīsīji wa kū nkooba Mulungu o ng'wa ise, na kūlondeela
shilagīlo shakwe, atashimīzīlile ū mu nzīla ja Baisilaeli.

5Na lūūlū ū SEEBA ūbūguzuhya ū būtemi a ha sīlīlī yakwe; pye a banhū ba Yuda
būyūng'wenhela shakwinha ū Yehoshafati; ūsaba no, hangī ūbiza n'ikūjo itaale.

6Ī ng'holò yakwe yalī īlolile mu nzīla ja ng'wa SEEBA, nīyo ūgīnja ū mu Yuda a
mapandī a ga higūlya, nī ng'hīngī ja ng'wa Ashela.

7Ū mu ng'waka gwa kadatū gwa būsugi wakwe, ūtūma batūmami bakwe, Beni-
haili, Obadia, Zekalia, Nesaneeli na Mikaya; ūbatūma ū mu mizengo ya Yuda baje
bakūlangaga.

8Būja hamò na Balawī balebe, Shemaya, Nesania, Zebadia, Asaheeli,
Shemilamoti, Yehonasani, Adonia, Tobia na Tobu-adonia. Ū mu Balawī benabo
baalīmo na bagabīji, ba Elishama na Yeholamu.

9Būja hose hose ū mu Yuda bakūlangaga, nī shitabo sha shilagīlo sha ng'wa
SEEBA būshisola, būja bakwīyeelelaga pyī ī mizengo ya Yuda bakūbalangaga a
banhū.

Kwīlūkīlwa kwa ng'wa Yehoshafati

10Ī lyogohya lya ng'wa SEEBA lyūjigwīla pye sī ījo jalī jīpīndīlīgije ī Yuda; na lūūlū
batagemile kūndumīla ū Yehoshafati kwilwisha būlūgū nang'hwe.

11Nīyo Bafilisiti bamò na bamò būng'wenhela ū Yehoshafati shakwinha na feza
ja goodi; na Baalabu būng'wenhela madaale ga ng'holo na mbūlīi, ng'ondi
shihūmbī mpungatī na magana mpungatī, na ngulyati ja mbūli shihūmbī
mpungatī na magana mpungatī.

12Ū Yehoshafati ongeja kūbiza na nguzu; ūzenga ng'hambī ningī ja bashilikale ū
mu Yuda, hamòna mizengo ya kūbīkīla shikolo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Ūbīka shikolo shingī ū mu mizengo ya Yuda. Ū mu Yelusalemu ūtūūla mo
bashilikale, banhū abo baalī bamanīīlile mihayo ya būlūgū.

14Ūkū kwene kwihela kwa mina gabo: Ū kūfuma ī Yuda; a bataale ba mabità ga
bashilikale shihūmbī shihūmbī baalī, Adina; ntaale wa bashilikale shihūmbī
magana adatū.

15Ūlondeela Yehohanani; ntaale wa bashilikale shihūmbī magana abīlī na
makūmi anaane.

16Ūlondeela Amasia ng'witūnja o ng'wa Zikili; ntaale wa bashilikale shihūmbī
magana abīlī. Ū ng'wenūyo akifunya hamò na a bashilikale bakwe kūlwa
kūntūmamīla SEEBA.

17Ū kūfuma ī Benjamini baalīho, Eliada, nshilikale nshisha ng'holò; walī ntaale
wa bashilikale shihūmbī magana abīlī, abo baalī na būta na mūda jabo.

18Ūlondeela Yehozabadi, na bashilikale bakwe shihūmbī igana na makūmi
anaane; banhū ba būlūgū.

19A benaba hū baalī banhū abo bantūmamīlaga ū ntemi, kūleka kūbabala abo
walī wabatūūla ū mu mizengo īyo yalī īpīndīlījiwe ndugu hose pyī ū mu Yuda.

2 Mihayo ya Shikū 18

Yehoshafati na Ahabu wa Isilaeli

1Na lūūlū ū Yehoshafati akasaba kīngī nasho, nīyo ūbiza nkūjiwa ntaale no;
kwimanīla wanwaana na Ahabu, ūntooja koi ng'witūnja wakwe.

2Hanuma ya myaka būlebe, ū Yehoshafati ūja ī Samalia kūngeniha ū Ahabu. Ū
Ahabu ūsīnza ng'holo na ng'ombe ningī, kūlwa kūntona ū Yehoshafati na a
banhū abo walī wageniha nabo; ūnomba na kūja hamò nang'hwe kū būlūgū
kwīdumīla Lamosi-gileadi.

3Ū Ahabu ū ntemi wa Isilaeli ūng'wīla ū ntemi Yehoshafati wa Yuda, "Ūdūgije
kūja hamò nane tūkalwe būlūgū nayo ī Lamosi-gileadi?" Ū Yehoshafati
ūnshokeja ūhaya, "Ū nene nalī gīt'ūmo ūlī ū bebe, na a banhū bane balī banhū
bako, tūkūbiza nang'ho ū mu būlūgū."

Bahangi ba ng'wa Ahabu

4Kwike nang'hwe ū Yehoshafati ūshosha ūhaya, "Alīyo ni yabeelela kūmūja tame
ū SEEBA."

5Na lūūlū ū ntemi wa Isilaeli ūbakobya a bahangi, biza banhū magana anè;
ūbabūūja, "Mulībona kinehe, tūje ī Lamosi-gileadi kwilwisha būlūgū nayo, nūūlū
naleke?" Būng'wīla, "Jaga nguno ū Mulungu akūgūtūūla mu nkono gwa ntemi ū
nzengo gwenūyo."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Alīyo ū Yehoshafati ūbūūja hangī, “A henaha atīho ng'hangibo ng'wa SEEBA ūyo tūdūgije kūbūūja mu nzīla yakwe?”

7Ū ntemi wa Isilaeli ūnshokeja gīkī ū Yehoshafati, “Alīho ūmò wasaagaga, lina lyakwe Mikaya ng'witūnja o ng'wa Imula; a hene ni yabeelela ū kūbūūja kūbītīla mulī we, alīyo natantogagwa ū nene ū ng'wenūyo, nguno ndūhū gete atanihangīlaga mihayo ya mhola; akanihangīlaga ya makoye dūhū gwa!” Ū Yehoshafati ūshosha, “Ītī chene baba ntemi, lekaga ū kūhaya gīko!”

8Na lūūlū ū ntemi ūng'witana ūmò wa batūmami bakwe; ūng'wīla, “Ū Mikaya ū ng'witūnja o ng'wa Imula ng'wenhage aha ī haha yenīyī.”

9A batemi būbīlī wabo benabo, ū wa Isilaeli nū Yehoshafati ū wa Yuda, baalī bazwalīla shizwalo shabo sha nyatemi, hūna bigasha ha masumbī gabo ga nyatemi, ha lūbūūga lwa kūtūlīla, hihī na mita gwa kwingīla mu nzengo gwa Samalia. Pye a bahangi baalī babitinja bakūbahangīlaga.

10Ūmò wa bahangi, lina lyakwe Zedekia ng'witūnja o ng'wa Kenana, walī wabeeja na mapembe ga chūma; hūna ūyūhaya, “Ū SEEBA alīhaya gīkī, ‘A genaya ūkūgatūmamīla kūyūbasīsūla gīkī a Baalamu kūshisha baseesagūke.’”

11Na a bahangi a bangī bahangaga mihayo ya mbika yenīyo dūhū; bahayaga, “Īdumīlage ī Lamosi-gileadi ūkūpyena dūhū, nguno ū SEEBA akwītūūla mu nkono gwa ntemi.”

12Ū munhū ūyo walī watūng'wa kūnjīla ū Mikaya ūng'wīla, “Bebe pye a bahangī biyo wideebelaga ū būhangi wabo; pye bang'hangīlaga būtindi ū ntemi. Na lūūlū lang'hanaga, nū bebe ūkafunye ū būhangi wako wideebile nū wabo; ūhaye mihayo misoga.”

13Alīyo ū Mikaya ūhaya, “Ūmo SEEBA alī mpanga, nakūng'wīla ū ntemi ūyo nalawīlwe na SEEBA dūhū.”

Būhangi bo ng'wa Mikaya

14Wahayūshika hoi, ū ntemi ūmūja, “Ūlībona kinehe Mikaya, tūje ū kū būlūgū tūkalwe nī Lamosi-gileadi, nūūlū hamo naleke?” Ūshosha alīhaya, “Jaga ūkīdumīle ī Lamosi-gileadi ūkūpyena dūhū, nguno ū SEEBA akwītūūla mu nkono gwa ntemi.”

15Ū ntemi ūng'wīla, “Bebe Mikaya, nakūkwilahīja kūshisha nanalī gīkī yaya ū kūniwīla mhayo gose gose, ūlū ītī kūniwīla ya ng'hana dūhū mu lina lya ng'wa SEEBA?”

16Hūna ū Mikaya ūhaya, “Naababonile a Baisilaeli basambaalile mu ngūlū, gītī ng'holo jitī na ndīīmi; ū SEEBA ūhaya, ‘A banhū benaba batī na ntongeeji ni bajage kaya dūhū; būlī ng'wene akalembeele mu mhola.’”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Ū ntemi wa Isilaeli ūhaya, “Wabona lūūlū, natakūwīlile gīkī ū ng'wenūyū atanihangīlaga mhayo gwawiza ū nene, ūlū ītī makoye dūhū?”

18Hūna ū Mikaya ongeja kūhaya, “Na lūūlū gūdegelekage ū mhayo go ng'wa SEEBA: Namonile ū SEEBA igashije h'isumbī lyakwe lya būtemi, na a mabità ga ng'wigūlū gīmīīlile gūmpīndya ū kū būlyo nū kū lūmoso lwakwe.

19Hūna ū SEEBA ūbūūja gīkī, ‘Nani ūyo adūgije kūnemba lemba ū Ahabu aje akīdumīle ī Lamosi-gileadi akachīle kwenūko?’ Ūmò ūhaya gīkī, na ūngī gīkī.

20Kwitūlwa gwiza moyo nebe, gūshika gwīmīīla ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA gūhaya, ‘Nakūja nene nakanemba lembe.’ Ū SEEBA ūbūūja, ‘Mu nzīla kī?’

21Ū moyo gwenūyo gūhaya, ‘Nakūja nakabize moyo nomolomo ū mu milomo ya bahangi bakwe pye a bose.’ Ū SEEBA ūhaya, ‘Ū bebe ūkūdūla ū kūnemba lemba, jaga ūkagwīte ū nīmo gwenūyo.’

22Alilūūlū, managa gīkī ū SEEBA watūūlile moyo nomolomo ū mu milomo ya bahangi bako benaba pye a bose. Ū SEEBA wakūhelelile ū bebe mihayo mibi.”

23Ū Zedekia ūng'wegeela ū Mikaya ūntūla ipī; hūna ūmūja, “Ū Moyo o ng'wa SEEBA aho wīnga ū kūlī nene, akabītīla nzīla kī hū wiza ū kūlī bebe kūlūngalūnga nang'ho?”

24Ū Mikaya ūshosha, “Ūkūdeeba ū lūshikū lwene ūlīpeela kolobe kolobe kūja mu chūmba sha mu gatī kwibisa.”

25Ū ntemi wa Isilaeli ūlagīja, “Ng'wīnjagi ū Mikaya a henaha, munshoshe kūlī Amoni ū nsugi wa mu nzengo, na Yoashi ū ng'witūnja wa ntemi.

26Bawīlagi gīkī, ‘Ūntemi alīhaya: Ū ng'wenūyū ntūūlagi mu jeela, nīyo yaya ū kūng'winha shose shose ūlū ītī minzī na ngatī dūhū, kūshisha nashoke.’”

27Ū Mikaya ūhaya, “Ūlū ūlashoke mhola, numho ū SEEBA atayombile kūbītīla mulī nene;” ongeja kūkomeleja alīhaya, “Igwagi banhū bose!”

Ahabu kūbūlagīlwa Lamosi-gileadi

28Na lūūlū ū ntemi wa Isilaeli nū Yehoshafati ū ntemi wa Yuda būja ī Lamosi-gileadi.

29Ū ntemi wa Isilaeli ūng'wīla ū Yehoshafati, “Ū nene nakwingīla ū mu būlūgū nazwalile shizwalo sha kūnīīta natizūmanīka; ū bebe zwalilaga ī shizwalo shako sha nyatemi.” Ng'hana ū ntemi wa Isilaeli wiyīta kūjimīīlīka, hū wingīla ū mu būlūgū.

30Alilūūlū, ū ntemi wa Alamu walī wabalagīja a bataale bakwe ba magogoteni ga būlūgū; ūbawīla, “A bing'we yaya ū kūlwa na munhū ūngī ose ose, abize ntaale nūūlū ndo; ng'wisonjagi ntemi wa Isilaeli dūhū.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

31A bataale ba magogoteni aho bamona ū Yehoshafati biwīla, “Ū ng'wenūyū atūduuma kūbiza hū ng'wene ū ntemi wa Isilaeli!” Na lūūlū būngalūkīla, alīyo aho bahaya kwandya kūntūla ū Yehoshafati ūlīla, ū SEEBA ūngunanha; ū Mulungu ūbapamīla kūngī būneka.

32Nguno a bataale ba magogoteni aho babona gīkī atī ng'wene ū ntemi wa Isilaeli, būleka ū kūnkūūbīlīja.

33Alīyo munhū ūmò kwimanīla wadūta būta wakwe ūlasa isonga kūjīlīīla ū kūlī ntemi wa Isilaeli; lyūbītīla ha būlūngīlo wa shizwalo shakwe sha chūma. Ū ntemi ūng'wīla ū ntongeeji w'igogoteni lyakwe, “Līnyamulage ī ligogoteni ūnīnje ū mu būlūgū nalabūka.”

34Ū būlūgū būūlwa būlwiile kūshisha līīmi tole; ū ntemi walī igashije ng'wigogoteni wishindaalīja ūlolela ū kū Baalamu kūshika mhīndī. Aho lyasalalīja ī līīmi ūcha.

2 Mihayo ya Shikū 19

Yehoshafati kūbeeja mihayo būpya

1Ū Yehoshafati ū ntemi wa Yuda aho washoka ū kwikūlū lyakwe ī Yelusalemu alī mhola,

2ng'hangi Yehu ng'witūnja o ng'wa Hanaani ūnsūng'wanha; ūng'wīla, “Ni kinehe ū bebe nose ū kūgunanhaga babūbi, na kūbatogwa abo batantogilwe SEEBA? Managa gīkī wansaayīkije ū SEEBA.

3Kwike a hene ū bebe ūlī nabo ū wiza, nguno ī sī wīyīngīgije a ma Ashela; nī ng'holò yako īlolelile kūlī Mulungu kūnkooba we.”

4Ū Yehoshafati wikalaga Yelusalemu, hūna ūbūūka hangī kūja akūbayeeleelaga a banhū, kwandīja Beeli-sheba kūshisha kū sī ja magūlya ga Efulaimu; ūbashosha kūlī SEEBA, ū Mulungu wa bakūlūgenji babo.

5Ūtūūla balamuji ū mu mizengo ya Yuda ī yose īyo yalī īpīndīlījiwe ndugu.

6Ūbawīla, “Ng'ūyidedeeng'hanya chiza īyo mukwīyītaga, nguno mutūfunyaga būlamuji kūlwa nguno ya ng'wa munhū, alīyo kūlwa nguno ya ng'wa SEEBA, ūyo alī hamò ning'we būl'ikanza ūlū mulīlamula.

7Alilūūlū, bizagi na logohano lwa ng'wa SEEBA; nguno ū kūlī SEEBA Mulungu wise būtīho būbi nūūlū būsolaanhya, nūūlū būhongi.”

8Nū mu Yelusalemu ū Yehoshafati ūbasola bamò ba Balawī na bagabīji, na a bataale ba ndūgū ja Baisilaeli, ūbatūūla kūbiza balang'hani ba shilagīlo sha ng'wa SEEBA, na balamuji ba mihayo; būbiza ba mu Yelusalemu ng'wenūmo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Ūbinha ī shilagīlo alīhaya, “Shiigelile mutūmame mu būtūngīlīja na ng'holò īmò,
nīyo mu logohano lwa ng'wa SEEBA.

10Būlī mhayo ūyo gūng'wizīīla kūfuma kū baana ba ng'wing'we abo bakwikalaga
ū mu mizengo, nūūlū gūbize mhayo gwa būbūlagi, nūūlū mihayo yīngī ya
shilagīlo, malange, katongeelele, nūūlū kajīle; ng'ūbahūgūla. Yaya ū kūng'hūba ū
SEEBA, nguno ūlū ītī chene numho ū būpelanu bokwe būkūng'wizīīla a bing'we
na a badūgū bing'we; alīyo ūlū ng'ūbalanga, mutūhūba.

11Ū Amalia ū ntaale wa bagabīji, akūbiza ntaale wing'we ū mu būtūmami wa kūlī
SEEBA; ū mu milīmo ya ntemi ū ntaale wing'we akūbiza Zebadia ng'witūnja o
ng'wa Ishimaeli, ū ntaale wa lūganda lya ng'wa Yuda. A Balawī bakūbiza
batūmami ba kūmugunanha. Tūmamagi mu būshisha ng'holò, ū SEEBA abize
hamò nabo abo bakwītaga chiza.”

2 Mihayo ya Shikū 20

Kūlomba kwa ng'wa Yehoshafati

1Hanuma ya shikū ba Moabu na Baamoni hamò na Baeuni biza kūng'ūūbūkīla ū
Yehoshafati.

2Banhū balebe būng'wīla ū Yehoshafati, “Ibità itaale kūfuma Edomu kū
ntambūko gwa nyanza līliza kūkūūbūkīla, nīyo ī haha lyashikaga Hazazoni-
tamali” (hū kūhaya Engedi).

3Ū Yehoshafati wibakīla, hūna ūbona hambū hambū amūje SEEBA; ūfunya
shilagīlo sha kūfunga, hose pyī ū mu sī ya Yuda.

4A banhū ba Yuda biza a bose kūkooba būgunanhi bo ng'wa SEEBA; nīyo biza
kūfuma būlī nzengo bakūnkoobaga ū SEEBA.

5Hūna ū Yehoshafati wīmīīla ū kū būtongi wa banhū ba Yuda na Yelusalemu, a
bose abo baalī bibilinga a ha hekalu ya ng'wa SEEBA, ū kū būtongi wa
gwaalugwa ī mhya.

6Ūhaya, “Ee SEEBA, Mulungu wa bakūlūgenji bise, ū bebe ūtī Mulungu ūyo alī
ng'wigūlū? Ū bebe hū ūlī nsugi wa būtemi wa mahanga gose na gose. Ū būdūla
nī nguzu shilī mu nkono gwako, atīho wa kūkūchaama.

7Ee Mulungu wise, ūtī bebe ūyo ūkabapeeja a bikaji ba mu sī yenīyī būbīngīla a
banhū bako a Baisilaeli, a ba shibyalīlwe sha ng'wa Abulahamu ū nwani wako,
ūbinha gīkī ībize yabo ilalī?

8Na ng'hana ī haha balī bikaji baamo, na'ipandī lyeela baazenga kūlwa nguno ya
lina lyako; bakūhayaga gīkī,

9‘Ūlū mhayo gose gose gwabūbi gūtwizīīla, lūbize lūshū lwa kwenha nsango
nūūlū ihūūya, nūūlū nzala, tūkwīmīīla mu būtongi wako ū kū būtongi wa hekalu

© 2015 Bible Society of Tanzania.

yenīyī, nguno ī lina lyako līl'ū mu hekalu yenīyī. Ū mu makoye gise tūkūkūlīlīīla, nang'ho ūkūtwigwa ūtūpīje.'

10Alīyo lūūlū, ī haha baaba banhū ba kūfuma Amoni, Moabu na kū sī ya lūgūlū lwa Seili, abo sī yabo walī ūtabazunīlīgije a Baisilaeli kwīdumīla aho bafumaga Misili. Na lūūlū bakagalūka būbīngīla, būleka ū kūbakenaagūla.

11Ī haha ūlībona īyo balītūshokeja, bizaga kūtūpeeja ū mu sī īyo watwinha gīkī ībize ya wingīji wise.

12Ee Mulungu wise, ūkūbaleka dūhū na kūbinha nsango yaya? A bise tūtī na nguzu ja kūlyīmīla ī libità īlo lizaga kūtūūbūkīla lyenīlī. Tūtūmanaga tūkwīta mhayo kī, alīyo a miso gise galī kūlī bebe."

SEEBA kūbatimbya ng'holò

13A bagosha ba Yuda a bose na a bake babo, na a baana babo baalī bīmīīla ho a henaho kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

14Hūna ū Moyo o ng'wa SEEBA ūng'wizīīla Yahazieli ng'witūnja o ng'wa Zekalia, ng'witūnja o ng'wa Benaya, ng'witūnja o ng'wa Yeieli, ng'witūnja o ng'wa Matania, ūmò wa Balawī, wa shibyalīlwe sha ng'wa Asafu, aho īmīīlile ū ng'wibità lya banhū.

15Ūhaya, "Degelekaga ntemi Yehoshafati, na a bing'we bose a bikaji ba Yuda na Yelusalemu! Ū SEEBA alīhaya gīkī, 'Mutizogoha nūūlū mutizūgwa ng'holò kūlwa nguno y'ibità lyenīlī nūūlū īkī līlī itaale. Nguno ū būlūgū būtī wing'we, alīyo bo ng'wa Mulungu.'

16Ī ntondo būkagi muje koi mukapamanye nabo, bakwiza na nzīla ya kūlinha kūbītīla ing'ong'ho lya Zīzī; mukūbasangīla ū kū ngelelo ya longa mu sī y'itogolo lya Yelūli.

17A bing'we mutūbūlwa ū būlūgū wenūbū, kwike dūhū būlī ūmò wing'we akwīmīīla hīgīyī ha lwandī lwakwe mubūbone ū būpīji ūbo alīng'winha ū SEEBA. Ee Yuda na Yelusalemu, lekagi ū kogoha, yaya ū kūgwa ng'holò. Ī ntondo jagi mukamanhye nabo, ū SEEBA akūbiza hamò ning'we."

18Ū Yehoshafati winama ū būshū wakwe kūshisha hasī; a banhū a bose a ba Yuda nī Yelusalemu būgwa hasī ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA bakūnamyaga.

19Balawī balebe ba shibyalīlwe sha ng'wa Kohati na Koola bīmīīla būnkumīlīja n'ilaka lya higūlya ū SEEBA, ū Mulungu wa Isilaeli.

Būpīji kūfuma kūlī SEEBA

20Ha ntondo yaho bipuuna dilū, būbūūka bajile kwitogolo lya Tekoa. Aho bandya kūja, ū Yehoshafati wīmīīla ūhaya, "Nidegelekagi banhū ba Yuda na a bana Yelusalemu! Nsanyagi ū SEEBA Mulungu wing'we mukūpandīka nguzu; basanyagi na a bahangi bakwe īkūmubeelela ī mihayo."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Ū Yehoshafati aho wamala kūlūngalūnga na a banhū, ūsolanhya banhū ba kūng'wīmbīla ū SEEBA na kūnkumīlīja kūlwa wiza bo wela wakwe; būtongela ū kū būtongi w'ibità būja bakwīmbaga, “Nūmbagi ū SEEBA, nguno ū būtogwa wakwe būlī wa welelo na welelo!”

22Aho bandya kwīmba na kūkumīlīja, ū SEEBA ūbalwisanya a banhū abo baalī biza kwīdumīla Yuda; a Baamoni na a Bamoabu, na a ba kūfuma kū lūgūlū lwa Seili, bimala.

23A Baamoni na Bamoabu būbūūbūkīla a ba kūfuma kū lūgūlū lwa Seili, būbakenaagūla na kūbamala pye gete. Aho bamala ū kūbakenaagūla a bana Seili, biyandya nabo kwisengagūla shū kūshisha bimala.

24A banhū ba Yuda aho bashika a h'ipandī lya higūlya īlo lilolile nī litogolo, bahayūponya a miso ū kwibità ī litaale lyenīlo; būbona mibimba dūhū īlambalalile hasī; walī atapūlūgūkile nūūlū ūmò wabo.

25Na lūūlū ū Yehoshafati na a banhū bakwe būja kūsola shikolo dūhū. Būsanga moi shikolo shingī no, na shizwalo, na shikolo sha mpango ntaale; shalī shingī shitī na būmalīle ū kūshibūūcha. Ī shikolo shalī shingī no, shikabasola shikū idatū ū kūshikuminga.

26Mu lūshikū lwa kanè būūkibilinga mu sī ya ntubīlo ya Balaaka, bandya kūnkumīlīja ū SEEBA; h'ī nguno yene ī sī yenīyo īkitanagwa ya ntubīlo gwa Balaaka kūshisha lelo īyī.

27Hūna a banhū ba Yuda būshoka Yelusalemu abatongeelile ū Yehoshafati, bigwaga ū kūyega īkī ū SEEBA walī wabinha nguno ya kūyega, kūlwa kūpyenwa kwa banishi babo.

28Bingīla ī Yelusalemu na ndono jabo na mbiilūlū, na mhembe; būlūmbūlīla mu hekalu ya ng'wa SEEBA.

29Lyogohya lya ng'wa SEEBA lyūgagwīla pye a mabūsugi ga mu masī, aho bigwa ūmo SEEBA akabalwīlīīla a Baisilaeli ū kū banishi babo.

30Na lūūlū ū būtemi bo ng'wa Yehoshafati būbiza mu mhola, nguno ū Mulungu wakwe akang'wifuuja būlī kwene ū mu mhandī jose ījo jalī jimpīndije.

Būkalīkījo bo ng'wa Yehoshafati

31H'īyo ī ya būsugi bo ng'wa Yehoshafati ū mu Yuda; aho alandya kūsuga walī na myaka makūmi adatū n'ītanò. Ūtema ikanza lya myaka makūmi abīlī n'ītanò alī mu Yelusalemu. Ū nina ī lina lyakwe witanagwa Azuba, nshīke o ng'wa Shihili.

32Akashimīzīla mu nzīla ja ng'wa ise Asa, atajilekile, wīta yawiza ū mu miso ga ng'wa SEEBA.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

33Kwike a mapandī ga higūlya gatīnjiwe, na a banhū baalī bataalī ū kūjilogeja chiza ī ng'holò jabo ū kūlī Mulungu wa bakūlūgenji babo.

34Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būsugi bo ng'wa Yehoshafati, kūfuma wandījo wayo kūshisha kū būkalīkījo, yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja ng'wa Yehu ng'witūnja o ng'wa Hanaani, hūna yandīkwa mu shitabo sha batemi ba Isilaeli.

35Kū shikū ja kū būtongi ū Yehoshafati akanwana na Ahazia ntemi wa Isilaeli ūyo walī ng'wīti wa mihayo ya malofu.

36Bizunīlīja kūbeeja meeli ja būsūlūja, ja kūyūja Talishishi. Aho jamala kūbeejiwa ī Ezioni-geba,

37Elieza ng'witūnja o ng'wa Dodavahu muna Malesha ūng'hangīla ū Yehoshafati alīhaya, "Īkī wanwanile na Ahazia, ū SEEBA akūshikenaagūla īsho ng'wabeegije." Ī meeli jenījo jūkenaagūka, jitadūgije ū kūja ū kū būsūlūja.

2 Mihayo ya Shikū 21

Yeholamu ntemi wa Yuda

1Hūna ū Yehoshafati wifuula hamò na bakūlūgenji bakwe, ūjīkwa mu nzengo go ng'wa Daūdi. Ng'witūnja wakwe Yeholamu wingīla a ha ng'wanya gwakwe ūbiza ntemi.

2A baana ba ng'wawe ū Yeholamu a bitūnja ba ng'wa Yehoshafati baalī, Azalia, Yehieli, Zekalia, Azaliahu, Mikaeli, na Shefatia; a bose benaba baalī bitūnja ba ng'wa Yehoshafati ntemi wa Isilaeli.

3Ū saabo walī wabinha shakwinha shingī, feza na zahabu, na shikolo sha būyaga sha mpango ntaale, hamò na mizengo īyo yalī īpīndīlījiwe ndugu ū mu Yuda. Alīyo ū būtemi walī wang'winha Yeholamu, nguno h'ūyo walī myalwa wakwe wa kwandya.

4Ū Yeholamu aho wigasha a ha būtemi bo ng'wa ise ūpandīka nguzu, ūbabūlaga a baana ba ng'wawe pye a bose, hamò na banhū bangī a ba ng'wikūlū lya Isilaeli.

5Ū Yeholamu ng'wenūyo aho alandya kūbiza ntemi walī na myaka makūmi adatū n'ībīlī; ūtema ikanza lya myaka īnaane ū mu Yelusalemu.

6Washimīzaga mu kūlondeela nzīla ja batemi ba Isilaeli; walondeelaga nhūngwa ja numba ya ng'wa Ahabu, nguno akantoola nshīke o ng'wa Ahabu; wīta yabūbi ū miso ga ng'wa SEEBA.

7Alīyo kūlw'ilagane īlo SEEBA walī wabeeja na Daūdi, ū SEEBA atīkenaagūlile ī numba yenīyo. Nguno walī wisagīja gīkī akūleka tala kūlwa ng'wa Daūdi, hamò nī shibyalīlwe shakwe shikū jose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Ū mu shikū jakwe ū Yeholamu ī Edomu yūlema ū kūbiza ha sīlīlī ya būsugi wa Yuda, nayo yūtūūla ntemi wayo.

9Hūna ū Yeholamu ūja koi hamò na bataale ba bashilikale bakwe, na magogoteni gakwe ga būlūgū; aho alī kwenūko a mabità ga Baedomu gūmpīndya hamò na a bataale ba bashilikale bakwe. Alīyo aho wila ū būjikū ūbūūka ūnyeenyeeka ūpūlūgūka wīnga ko.

10Kūshisha na leelo yene ī Edomu yalema ū kūbiza ha sīlīlī ya būsugi wa Yuda. Nī Libuna yūgoma ū mu makanza genayo, nguno ū Yeholamu akang'wība ū SEEBA, ū Mulungu wa bakūlūgenji bakwe.

11Nīyo akabeeja na mapandī ga higūlya ū mu ngūlū ja Yuda, ūbenheleja a banhū ba Yuda kwisosohaja mu nzīla ja wilamīlīja, ūbenheleja kūtala ū mu nzīla ya ng'wa SEEBA.

Eliya kūng'hūgūla Yeholamu

12Kwitulwa ū Yeholamu wapandīka nyalūba ya kūfuma kūlī ng'hangi Eliya; īlīhaya, "Ū SEEBA ū Mulungu wa nkūlūgenji wako Daūdi alīhaya gīkī, 'Walekile ū kūshimīzīla ū mu nzīla ja ng'wa so ū Yehoshafati, nūūlū ū Asa ū ntemi wa Yuda.

13Alīyo ūkūshimīzīlaga mu nzīla ja batemi ba Isilaeli; na a banhū ba Yuda wabenhelegije kwisosohaja mu nzīla ja wilamīlīja gīt'ūmo yītīla numba ya ng'wa Ahabu. Hama na a baana ba ng'wing'we wababūlagile, banhū ba mu numba ya ng'wa so gete, abo baalī bawiza kūkūheeba ū bebe.

14Na lūūlū ī haha ū SEEBA alī hihī kūbatūla ha bbahu a banhū bako, a bitūnja bako na a bake bako, nī shikolo shako shose.

15Nīyo ū bebe ng'wenekīlī ūkūsaata munda, būsaatu wa makanza malīhu, ū kū ng'halīlo yaho ūkūfuma ngongo!'"

16Hūna ū SEEBA ūbasaja Bafilisiti na Baalabu abo bikalaga bbihī na Bakushi, būnzanzamukīla ū Yeholamu.

17Bīyūbūkīla ī Yuda, būshibūūcha pyī ī shikolo īsho bakapandīka ū mu numba y'ikūlū, būja nasho; būbajana na a bitūnja hamò na a bake bakwe. Atalekelilwe ng'witūnja, ūlū atī Ahazia dūhū, ūyo walī ndo wa kūmalīja.

18Hanuma ya yenīyī, ū SEEBA ūntūla ū Yeholamu, ūsaata būsaatu wa munda būtī wa kūpīla.

19Ī likanza aho lyaja līlongeja kūja kū būtongi, yahayūshika myaka ībīlī, ūfuma ngongo kūlwa būsaatu wenūbo; ūcha mu kūsaatwa kūtaale no! A banhū bakwe batapembile moto gwa koolekeja kūnkūja gīt'ūmo baalī bīītīla kū bataale bakwe.

20Ū Yeholamu walī na myaka makūmi adatū n'ībīlī aho alandya kūtema; ūtema ū mu Yelusalemu ikanza lya myaka īnaane. Aho waacha, atapīnīhalile munhū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

nūūlū ūmò; ūjīkwa mu nzengo go ng'wa Daūdi, alīyo ītī ū mu shigila ūmo bajīkīlagwa batemi.

2 Mihayo ya Shikū 22

Ahazia ntemi wa Yuda

1A banhū ba Yuda būntemya ū Ahazia, ū ng'witūnja o ng'wa Yeholamu wa kūmalīja; nguno banhū bakiza hamò na Baalabu kūūbūka, bīdumīla ī ng'hambī būbabūlaga pye a bitūnja a bataale. Na lūūlū ū Ahazia ū ng'witūnja o ng'wa Yeholamu ntemi wa Yuda ūbiza ntemi.

2Ū Ahazia aho alandya kūtema walī na myaka makūmi abīlī n'ībīlī, ūsuga ng'waka gūmò ū mu Yelusalemu. Ū nina witanagwa ī lina lyakwe Asalia, ng'wizūkūlū o ng'wa Omuli.

3Nang'hwe ū Ahazia akalondeela nhūngwa ja kaya ya ng'wa Ahabu ū mu kashimīzīle kakwe, nguno ū nina wansamīlījaga kwīta yabūbi.

4Na ng'hana wīta yabūbi ū mu miso ga ng'wa SEEBA, gīt'ūmo yalī yītīla ī numba ya ng'wa Ahabu. Nguno aho waacha ū ise, būbiza boi a baganikīji bakwe ū mu kajīle; būng'hūbya!

5Ūwigwa ū būganikīji wabo, kūshisha ūja na Lamosi-gileadi hamò na Yolamu ng'witūnja o ng'wa Ahabu ntemi wa Isilaeli, kūjiilwisha būlūgū na Hazaeli ntemi wa Alamu. A Baalamu būnabūla ū Yolamu,

6ūshoka Yezileeli kwifuula, na kūpīla a magulagīje ayo bakaminya alī Lamosi kū būlūgū, aho wilwishaga nū Hazaeli ū ntemi wa Alamu. Nang'hwe ū Ahazia ū ng'witūnja o ng'wa Yeholamu ntemi wa Yuda, ūkūbīja ī Yezileeli kūjūnola ū Yolamu ū ng'witūnja o ng'wa Ahabu, nguno akalabūlwa ū mu būlūgū.

Ahazia kūbūlagwa na Yehu

7Ū Mulungu walī ahelile gīkī ū Ahazia ache mu nzīla ya kūja kūnola ū Yolamu. Nguno aho washika koi, būja nū Yolamu kūnsūng'wanha Yehu ng'witūnja o ng'wa Nimushi, ūyo SEEBA walī wamila maguta kūlwa kwīkenaagūla ī numba ya ng'wa Ahabu.

8Ū Yehu aho alīyīgwisīja nsango ī numba ya ng'wa Ahabu, ūbabona na banhū ba ng'wikūlū lya Yuda, na bitūnja ba badūgūye ū Ahazia, abo baalī hamò nū Ahazia kūlwa kūntūmamīla; nabo ūbabūlaga.

9Hanuma ya henaho ūja akūnkoobaga nū Ahazia, banhū bakwe būmpandīkīla Samalia walī wibisa; būndima. Wenhwa ū kūlī Yehu wiza ūbūlagwa būnjīka; nguno akahaya, "Ū ng'wenūyo walī ng'witūnja o ng'wa Yehoshafati, ūyo wankoobaga SEEBA na ng'holò yakwe yose." Na lūūlū ū mu numba ya ng'wa Ahazia ūgaya mo nūūlū ūmò ūyo walī na būdūla wa kūbūdima ū būtemi.

Asalia kūbamala ba ng'wikūlū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Ū Asalia, ū nina o ng'wa Ahazia, aho wabona gīkī ū ng'witūnja wakwe waacha, nang'hwe wandya kūbakenaagūla pye a banhū ba shibyalīlwe sha ntemi.

11Alīyo walīho nshīke o ntemi Yeholamu witanagwa Yehosheba, ūnsola Yoashi ng'witūnja o ng'wa Ahazia; ūng'wīnja ū mu baana ba ntemi abo baalī bahelilwe kūbūlagwa, ūūkamisa hamò na neji wakwe mu chumba sha kūlaala. Nguno ū Yehosheba ng'wenūyo walī nshīke o ng'wa Yeholamu, n'ilūmbūye o ng'wa Ahazia; hama walī nke wa ngabīji Yehoyada; ū nshīke ng'wenūyo ūmisa ū nīgīnī, gīkī ū Asalia atizūmona akamūlaga.

12Bakikala hamò nang'hwe bamisile mu hekalu ikanza lya myak'ītandatū; ī likanza ī lyose īlo Asalia walī ayīdimile ī sī.

2 Mihayo ya Shikū 23

Yehoyada kūntūūla Yoashi ha būtemi

1Ū mu ng'waka gwa mpungatī, ū Yehoyada ūboolecha ū būdūla wakwe. Ūlomana na kwiyigwa nabo a bataale ba mabità ga bashilikale igana igana: Azalia ng'witūnja o ng'wa Yelohamu, Ishimaeli ng'witūnja o ng'wa Yehohanani, Azalia ng'witūnja o ng'wa Obedi, Maaseya ng'witūnja o ng'wa Adaya, na Elishafati ng'witūnja o ng'wa Zikili.

2A banhū benabo būbīta bīta hose pyī ū mu Yuda, bakūbabilingaga a Balawī na a bataale ba kaya ja Baisilaeli kūfuma ū mu mizengo ī yose; biza ī Yelusalemu.

3Aho bashika, ī libità ī lyose lyūbeej'ilagane nū ntemi ū mu hekalu ya ng'wa Mulungu. Ū Yehoyada ūbawīla, "Ū ng'witūnja wa ntemi ūyo alī wa shibyalīlwe sha ng'wa Daūdi shiigelile ateme, gīt'ūmo SEEBA ahayīlile.

4Na lūūlū yīyī īyo mukwīyīta; a bing'we bagabīji na Balawī abo mulī na lūdīīma ha lūshikū lwa Sabato mukūgabanhīka magele adatū; ī ligelè ī līmò līkūlang'hana ha milyango;

5līngī kū numba y'ikūlū, ī lya kadatū ha mita gwa kū nsingi; a banhū a bangī pye bakūbiza mu gwaalugwa ya hekalu ya ng'wa SEEBA.

6Atizingīla munhū ūngī ose ose ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA ūlū ītī a bagabīji ba lūdīīma dūhū; a benabo hū badūgije ū kwingīla, nguno balī beela. Alīyo a banhū a bangī shibigelile bīlang'hane īyo SEEBA abahelelile.

7A Balawī bakwihela bampīndije ū ntemi, būlī ng'wene na shilanga shakwe mu nkono. Ose ose ūyo wingīla mu hekalu abūlagwe; shiigelile ng'wikale bbihī nū ntemi būlī kwene ūko alīja."

8Na ng'hana a Balawī na a banhū ba Yuda bīīta gīt'ūmo akabalagīīlīla ū ngabīji Yehoyada. Būlī munhū ūbasola a banhū bakwe; abo bizaga kūdima lūdīīma ha

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Sabato, na a babo bamalaga ū lūdīīma; nguno ū ngabīji Yehoyada atabazunīlīgije banhū bose bose kwīnga ū mu magele gabo.

9Hūna ūbinha a bataale ba bashilikale igana igana a machimu, nī mūda ī ndo do do nī nhaale nhaale; shilanga īsho shalī sha ng'wa ntemi Daūdi, īsho shikalaga mu hekalu ya ng'wa Mulungu.

10Ūbahela chiza pye a banhū kūlwa kūnang'hana ū ntemi; būlī munhū aho alī, na shilanga shakwe mu nkono. Bīmīīla bbihī nū ng'walīlo, nī hekalu bīpīndya kwandīja kū lwandī lwa dakama ya hekalu kūshisha sukuma yaho.

11Hūna ū ngabīji Yehoyada na a bitūnja bakwe būng'wenha ū ng'witūnja wa ntemi, būntūūlīla ū kū ntwe ī ngikili ya nyatemi. Būng'winha na shitabo sh'ilagane, hanuma būhaya hape n'ilaka lya higūlya gīkī hū ng'wene ū ntemi; hūna būng'witīīla maguta na kūhamuka, "Kūlaga ūhangame ntemi!"

Kūbūlagwa kwa ng'wa Asalia

12Ū Asalia aho wigwa ī yoge ya banhū bakūkimbaga na kūtūla mhūndū ja kūnyegela ū ntemi, ūja ū kū hekalu ya ng'wa SEEBA ūko baalī.

13Kūlola ū mu hekalu ūmona ū ntemi wīmīīlaga bbihī na ng'hīngī yakwe haho na nyango. A basugi ba sī na a bafuuji ba mhembe baalī bihela haho naag'hwe ū ntemi; pye a banhū ba mu sī baalī bayega no, bakūlījaga mbiilūlū dūhū. A bīmbi babatongeelaga a banhū bakūkumīlījaga na kūtūla shikolo sha kwīmbīla. Ī likanza lyenīlo ū Asalia ūtandūla shizwalo shakwe, ūyoganya akūhayaga, "Wijomboki! Ū wenūbū wijomboki!"

14Hūna ū Yehoyada ūbalagīja a bataale ba bashilikale igana igana abo baalī na lūdīīma lwa kūgalang'hana a mabità ga bashilikale; ūbawīla, "Ng'wīnjagi hoi mumfunye hanze; ose ose ūyo alihambe kūnkūūbīja mūlagagi." Ū ngabīji ongeja kūhaya, "Yaya ū kūbūlagīlwa mu hekalu ya ng'wa SEEBA."

15Na lūūlū būndima aho washika ha mita gwa kwingīlīla falasa mu gwaalugwa ya hikūlū, būmūlagīla henaho.

Ntemi kwigasha h'isumbī lya būtemi

16Hūna ū Yehoyada ūbeeja ilagane a ha gatī yakwe na a banhū a bose hamò nū ntemi, gīkī bakūbiza banhū ba ng'wa SEEBA.

17Hanuma ya henaho pye a banhū būja ū kū hekalu ya ng'wa Baalī būkīkambagūla. Ī myalīlo bīsagambūla nī shiikolile shaho būshibelagūla. Walīho ngabījibo ng'wa Baalī witanagwa Matani, būmūlaga; būmūlagīla ū kū būtongi wa myalīlo yenīyo.

18Hūna ū ngabīji Yehoyada ūgūtūūla ū nīmo gwa kwīlang'hana ī hekalu ya ng'wa SEEBA mu makono ga bagabīji, abo baalī Balawī; abo Daūdi walī wabahelela ū mu hekalu nīmo gwa kūmfunīja ū SEEBA shitambò sha kūpemvwa, gīt'ūmo

© 2015 Bible Society of Tanzania.

yandīkilwe mu shilagīlo sha ng'wa Musa, kūyūgwīta na būyegi na mīmbo gīt'ūmo akahelela ū Daūdi.

19Na a ha mibita ya hekalu ya ng'wa SEEBA ūtūūla ho balang'hani, kūlang'hana gīkī ose ose ūyo walī na būsoso wa mbika yose yose atizingīla moi.

20Ūbasola a bataale ba mabità ga bashilikale igana igana, na a basugi ba sī, na a bataale ba banhū, na a banhū bose a ba sī yenīyo būkūūbīja. Pye a bose būng'wīnja ū ntemi ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA, būntwaala mu numba y'ikūlū; būūkingīlīla kū mita gwa kū ngūlya. Hūna ū ntemi būntūūla a h'isumba lya būtemi.

21Na lūūlū pye a banhū ba sī yenīyo būyega no, nguno ū Asalia aho wabūlagwa bo līlūshū gūlembeela ū nzengo.

2 Mihayo ya Shikū 24

Ntemi Yoashi kūfunya shilagīlo

1Ū Yoashi aho alandya kūtema walī na myaka mpungatī, ūsuga ikanza lya myaka makūmi anè alī mu Yelusalemu. Ū nina walī muna Beeli-sheba, ī lina lyakwe witanagwa Zibia.

2Ū Yoashi walī ntūngīlīja ū kūlī SEEBA, pyī ī myaka īyo ngabīji Yehoyada walīho mpanga.

3Ū Yehoyada ūmpandīkīla bakīma babīlī ūtoola ūbyaala bitūnja na bashīke.

4Ikanza ilebe ū Yoashi ūbona gīkī īlī yawiza kwībeegeleja ī hekalu ya ng'wa SEEBA ūmo yalī yakambagūka.

5Na lūūlū ūbitana pye a bagabīji na a Balawī; ūbawīla, “Jagi hose hose ū mu mizengo ya Yuda, ng'ūjikuminga ī hela ījo jikafunyiagwa na Baisilaeli būlī ng'waka kūlwa kwībeegeleja ī hekalu ya ng'wa Mulungu wing'we; nīyo kangīlījagi ū kūgwīta ū nīmo gwenūyo.” Alīyo a Balawī batandije wangū ū kwīta.

6Nose ū ntemi ūng'witana ū ngabīji ntaale Yehoyada ūmūja, “Nibūlī ūtūūbakomelejaga a Balawī ū kūjeenha ī hela ja goodi kūfuma ī Yuda nī Yelusalemu; ī goodi īyo yalagījiwa na Musa ntūmami o ng'wa SEEBA kūlwa kūlībeegeleja ī liheema lya būkaanīji, na a Baisilaeli a bose būzunya?”

7Ikanza ilebe a bitūnja ba nkīma wa malofu ū Asalia bakīkambūla hanhū ī hekalu ya ng'wa Mulungu, bingīla moi būshisola ī shiseme ī sheela; būyūshitūmamīla na mu myatīla ya kūgalamya Mabaalī!

Hekalu kūbeegelejiwa chiza

8Hūna ū ntemi ūlagīja lyūbeejiwa isandīko lyūtūūlwa hanze, ha mita gwa hekalu ya ng'wa SEEBA.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Na lūūlū a banhū ba Yuda nī Yelusalemu būkomelejiwa kūng'wenhela ū SEEBA
ī goodi īyo Musa ntūmami o ng'wa Mulungu walī walagīja na kūbakomeleja a
Baisilaeli aho balī kwitogolo.

10Pye a batūmami na a banhū a bose bandya kūsooga na būyegi, būyūtūūla ū
ng'wisandīko kūshisha lyookala pa.

11A Balawī balyenhaga ng'hangala ningī ī lisandīko ū kū batūmami ba ntemi, ūlū
babona gīkī jilī ningī moi ī hela, wizaga ū kalani wa ntemi nū ntūmami wa ngabīji
ntaale bajisola ī hela ū ng'wisandīko, hūna balīshosha hangī ī lyoi ūko likalaga.
Jikakwīla ī shikū bakūgwītaga ū mhayo gwenūyo, kūshisha būbilinga hela ningī.

12Ū ntemi nū Yehoyada būyūbinha a banhū abo bagūbeejaga ū nīmo gwa
kwībeegeleja ī hekalu ya ng'wa SEEBA. Būyūbinha baselemala na bazengi kūlwa
kwībeegeleja ī hekalu, na bakoolī mu milīmo ya chūma na shaba kūlwa kwībeeja
chiza ī hekalu ya ng'wa SEEBA.

13A banhū abo bagwīmīīlaga ū nīmo baalī basanyiwa, na lūūlū gwajaga chiza;
yūūzengwa būpya ī hekalu ya ng'wa Mulungu, yūdaama, yūshoka ūmo yalī ī
kwandya.

14Aho bagūmala ū nīmo, ī hela ījo jikasaaga būjitwala kūlī ntemi na Yehoyada;
jūūbeejiwa shiseme sha kūtūmamīla mu hekalu ya ng'wa SEEBA. Shiseme sha
milīmo ya kūlamīja, na ya kūfunīja shitambò sha kūpemvwa, na mabbakuli na
shiseme shingī sha zahabu na sha feza. Ū mu shikū jose ja būlamu bo ng'wa
Yehoyada, ī shitambò sha kūpemvwa shafunyiagwa gwa gwa gwa ū mu hekalu
ya ng'wa SEEBA.

15Alilūūlū, ū Yehoyada walī wanamhaala, nose lyūshika ī likanza lya kūcha
kwakwe, ūcha namhala wa myaka mingī, igana na makūmi adatū.

16Ūjīkwa mu nzengo go ng'wa Daūdi hamò na batemi, nguno ya wiza ūbo walī
wabīītīla a Baisilaeli, nī yīyo walī wīyīta kūlwa ng'wa Mulungu nī hekalu yakwe.

Kūgwa kwa ng'wa Yoashi

17Ū Yehoyada aho waacha, batūmami ba būsugi wa mu sī ya Yuda biza
kūnangamīla ū ntemi; ūbadegeleka īyo bīhayaga.

18Būbiza bīleka ī hekalu ya ng'wa SEEBA, ū Mulungu wa bakūlūgenji babo;
bandya kūlamya makīngī ga Maashela na shiikolile shingī shingī; na lūūlū kūlwa
būhūbi wabo wenūbo, ū būpelanu bo ng'wa Mulungu wīyikīīla ī Yuda nī
Yelusalemu.

19Nguno nūūlū īkī ū SEEBA wabatūmīlaga a banhū bahangi kūlwa kūbakaanīla
gīkī banyamuke bangalūkīle, alīyo naheene batabadegelekile.

20Hūna Moyo o ng'wa Mulungu ūng'wikīīla Zekalia ng'witūnja o ng'wa
Yehoyada, ūyo walī ngabīji. Wīmīīla ū kū būtongi wa banhū ūhaya, "Ū Mulungu

© 2015 Bible Society of Tanzania.

alīhaya gīkī, ‘Nibūlī mulīshikenaagūla ī shilagīlo sha ng'wa SEEBA? Ītūbeela ī mihayo ying'we; na lūūlū īkī ng'wanekile ū SEEBA, nū wei wamulekile a bing'we.’”

21Alīyo būnīīla gwīnda yabūbi, būmponda mawe kūlwa shilagīlo sha ntemi
būmūlagīla ha gwaalugwa ya hekalu ya ng'wa SEEBA.

22Ū ntemi Yoashi atizūkilwe ū wiza ūbo Yehoyada ū ise o ng'wa Zekalia walī
wang'wītīla; ūmūlaga ū ng'witūnja wakwe. Ū munhū ng'wenūyo aho
alambalalile alī ng'wikanza lya kūcha ūhaya, “Ū SEEBA ni agūbonage ū mhayo
gwenūyū, agūmalīle shiilī wei.”

Yoashi kūpyenwa na kūbūlagwa

23Mu makanza ga kūjīlīīla kū būkalīkījo bo ng'waka, ibità lya Baalamu
būng'ūbūkīla ū Yoashi; bīdumīla ī Yuda nī Yelusalemu būbabūlaga pye a basugi
ba banhū; būsola shikolo shingī no, būshitwala Damasiko kūlī ntemi wabo.

24Nūūlū īkī a Baalamu baalī biza na banhū bageehu dūhū, alīyo ū SEEBA ūbinha
mu makono gabo ibità itaale no. Nguno ī Yuda yalī yaneka ū SEEBA ū Mulugu wa
bakūlūgenji babo; na lūūlū ū Yoashi ūgwisījiwa nsango.

25A Baalamu aho balīnga, būneka ū Yoashi walabūkaga kībi no; hanuma ya
henaho batūmami ba mu būsugi bokwe būnsīīga bizunīlīja mu mbisīla
kūnkenaagūla kūlwa nguno walī wamūlaga ū ng'witūnja wa ngabīji Yehoyada.
Na lūūlū būmūlagīla mu būlīīlī bokwe; aho waacha ūjīkwa mu nzengo go ng'wa
Daūdi; kwike atajīkilwe hamò na a batemi a bangī.

26A batūmami ba mu būsugi bokwe abo bakamūlaga baalī, Yozabadi ng'witūnja
wa nkīma muna Amoni, witanagwa Shimeati, na Yehozabadi ng'witūnja o ng'wa
Shimiliti nkīma muna Moabu.

27Ī mihayo ya bitūnja bakwe, nū būhangi wa kūng'hama ū bose ūbo akahangīlwa,
nū nīmo gwa kwībeeja būpya ī hekalu ya ng'wa Mulungu; pyī ī yenīyo yandīkilwe
mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi. Hūna Amazia ng'witūnja wakwe ūbiza ntemi
a ha ng'wanya gwakwe.

2 Mihayo ya Shikū 25

Amazia kūbiza ntemi wa Yuda

1Ū Amazia aho alandya kūbiza ntemi walī na myaka makūmi abīlī n'ītanò; ūsuga
alī mu Yelusalemu ikanza lya myaka makūmi abīlī na kenda. Ū nina walī muna
Yelusalemu, lina lyakwe witanagwa Yehoadini.

2Ū Amazia akīīta yawiza ū mu miso ga ng'wa SEEBA; kwike ītī mu ng'holò
shikanu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Aho wabona gīkī wabūdima chiza ū būsugi, ūbabūlaga a batūmami ba mu
būsugi bokwe abo baalī bamūlaga ū ntemi ū ise.

4Alīyo a bitūnja ba babūlagi benabo atababūlagile, akīīta ūmo yandīkīlilwe mu
shilagīlo, ū mu shitabo sha ng'wa Musa; ūmo SEEBA alagīlile, "A babyaji yaya ū
kūbūlagwa kūlwa nguno ya būhūbi wa baana babo, na a baana batizūūbūlagwa
kūlwa nguno ya būhūbi wa babyaji babo; būlī munhū akūcha kūlwa būhūbi
wakwe wei ng'wenekīlī."

5Hūna ū Amazia ūbitana pye a banhū ba Yuda, ūbahela būlī bene kūlenganīla na
kaya ja bakūlūgenji babo; hanuma a bose pyī, ū mu Yuda nī Benjamini, ūbatūūlīla
bataale ba mabità ga bashilikale shihūmbī shihūmbī, na ga bashilikale igana
igana. Hanuma ya henaho ūbabala abo baalī ba kwandīja myaka makūmi abīlī na
kūja kwigūlya. Ūbona gīkī baalīho bagosha shihūmbī magana adatū abo baalī
badūgije kwingīla mu būlūgū, abo baalī badūgije kūdima machimu na kūbūūcha
mūda.

6Ūgoodisha na bashilikale bangī shihūmbī igana, kūfuma Isilaeli; ūfunya feza
tani ja kūkīla h'idatū na nusu.

7Alīyo munhū o ng'wa Mulungu wiza ūng'wīla ū Amazia, "Ee ntemi, a bashilikale
ba kūfuma Isilaeli benaba shitigelile babize hamò nang'ho; nguno ū SEEBA atī
hamò na a Baisilaeli; atī hamò na banhū bose bose a ba Efulaimu.

8Ūlū ūlaje ū kū būlūgū, h'ūmo widadīlīle dūhū, ū Mulungu akūkūgwisha ū kū
būtongi wa banishi bako; nguno ū Mulungu alī nabo ū būdūla wa kūgunanha
nūūlū kūgwisha!"

9Ū Amazia ūbūūja, "Al'ī tani ja feza ījo naajifunije kūlwa bashilikale ba Isilaeli,
kinehe ī jene?" Ū munhū o ng'wa Mulungu ūnshokeja, "Ū SEEBA adūgije
kūkwinha na kūtinda ho a henaho."

10Na lūūlū ū Amazia ūbalaga ng'hana a bashilikale abo baalī biza kūfuma
Efulaimu, būshoka kaya bīpelanīlaga no ī Yuda; bashoka ī kaya basaayile kībi no.

11Hūna ū Amazia wiluma lya sīlīlī, ūja nī libità lyakwe ū kū sī ya ntubīlo; īyo yalī
sī ya munhu, ūūkabūlaga banhū ba Seili shihūmbī ikūmi.

12Ī libità lya banhū ba Yuda lyūdima na banhū bapanga shihūmbī ikūmi;
būbatwala kwigūlya ya lūgegu lūlīhu lw'ing'oong'ho. Būyūbashindīka kwīngīīla
henaho, baakagwa hasī batandagūka; būshila kūcha pye a bose.

13Alīyo gashi ū kū numa, a mabità ayo akagalemeja ū Amazia kūja kū būlūgū
gīdumīla mizengo ya Yuda kwandīja Samalia kūja Beti-holoni. Būbūlaga banhū
shihūmbī shidatū; būsola na shikolo shingī būshijaana.

Amazia kūpyenwa mu būlūgū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Ū Amazia aho washoka ū kūfuma ū kūbabūlaga a Baedomu, wenhanīja na shiikolile sha bamulungu ba Seili. Ūshitūūla kūbiza bamulungu bakwe, ūyūshilamya na kūshifunīja shitambò sha kūpemvwa.

15Ū SEEBA ūmpelanīla no ū Amazia, ūntūmīla ng'hangi ūūkang'wīla, “Ni kinehe ūlīkooba būgunanhwa kūfuma ū kū bamulungu benaba abo baalī balemeelilwe ū kūbapīja a banhū babo ū kūfuma ū mu nkono gwako?”

16Alīyo aho ataalī ūhaya gīko, ū ntemi ūng'wīla, “Ū bebe, twakūsolile nanalī kūbiza nyangūji wa ntemi? Fulīkaga! Nibūlī nose wiyenheleje kūkenaagūlwa?” Na ng'hana ū ng'hangi ng'wenūyo ūfulīka; alīyo ūneka alīhaya, “Nalībona gīkī ū SEEBA atogilwe kūkūyagaja īkī wītile mhayo gūlī gīko, hama ī haha ū būyangūji wane wabūlema.”

17Hanuma ya henaho ū Amazia ūhooya na a baganikīji bakwe; hūna ūtwala nhūng'wa kūlī Yehoashi ng'witūnja o ng'wa Yehoahazi, ng'witūnja o ng'wa Yehu, ū ntemi wa Isilaeli; ūng'wīla, “Nzūgū tūpamanye būshū kū būshū ū bebe nū nene.”

18Alīyo ū Yehoashi ūnshokeja ū Amazia ū ntemi wa Yuda ūng'wīla, “Kagwata kalebe kakigīmba gīmba ng'wipoolu lya Lebanoni, kūūtwala mhola kū ntī gwa manga ū mu Lebanoni ng'wenūmo; kūlagīja kalīhaya, ‘Nfunyage ū nshīke wako atoolwe nū ng'witūnja wane!’ Alīyo kwimanīla shiinū ya muumo Lebanoni ng'wenūmo yūbītīla ī mhandī jenījo, yūkapandagīla a kagwata kenako!

19Ū bebe angū ūkwilembagūlaga īkī wabapyenile bana Edomu, h'ī chene wītile na lūgiili giili ūkwikumīlījaga. Bebe ni wayegela būtindi wako dūhū, wikale kū ng'wako kwenūko! Ī gete waseseelilwe kī, nose ūlīhaya kwiyenheleja makoye ga kūkūgwisha ū bebe nī Yuda?”

20Alīyo ū Amazia atigwile, nguno ū Mulungu walī ahelile gīkī abatūūle mu nkono go ng'wa Yehoashi, nguno baalī bagalūkīla kū bamulungu ba Edomu.

21Nose ū Yehoashi ū ntemi wa Isilaeli ūbūūka kūjūndumīla; na ng'hana ū wei nū Amazia ū ntemi wa Yuda būpamanya būshū kū būshū balī Beti-shemeshi mu sī ya Yuda.

22Ī Yuda yūpyenwa kībi no na a Baisilaeli, būlī munhū ūpeela ashokile kū ng'wakwe.

23Aho balī ū mu būlūgū wa Beti-shemeshi wenūbo, ū Yehoashi ū ntemi wa Isilaeli ūndima ū Amazia ū ntemi wa Yuda, ū ng'witūnja o ng'wa Yoashi, ng'witūnja o ng'wa Ahazia. Hūna ū Yehoashi ūja nang'hwe ī Yelusalemu ūkīgwisha ī ndugu ya Yelusalemu kwandīja kū mita gwa Efulaimu kūja kū mita gwa kū lūpembe, ibbaala lya būlīhu wa fuuti magana atandatū.

24Ī zahabu nī feza ūjisola, pyī nī shikolo ī shingī īsho akapandīka kūfuma mu hekalu ya ng'wa Mulungu, īsho shalī ha sīlīlī ya būlang'hani bo ng'wa Obedi-

© 2015 Bible Society of Tanzania.

edomu, nī sha kūfuma ū mu mabīkīlo ga sabo ga mu numba y'ikūlū; ūdima na banhū ba kūjana; hūna ūshoka Samalia.

25Kwike ū Amazia ng'witūnja o ng'wa Yoashi ū ntemi wa Yuda akikala alīho mpanga kūshisha ikanza lya myaka ikūmi n'ītanò, a ha numa ya kūcha kwa ng'wa Yehoashi ū ng'witūnja o ng'wa Yehoahazi ntemi wa Isilaeli.

26Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Amazia kūfuma wandījo kūshisha kū būkalīkījo wayo yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Yuda na Isilaeli.

27Kwandīja ī likanza īlo ū Amazia akagalūka ūneka ū SEEBA, a bana Yelusalemu būnīīla gwīnda ya kūhaya kūmūlaga; aho wadeeba ūtoloka ūpeelela Lakishi, alīyo būtūma banhū būnkūūbīja ī Lakishi, būkamūlaga.

28Hūna wenhwa ha falasa wiza ūjīkwa hamò na bakūlūgenji bakwe mu nzengo go ng'wa Daūdi.

2 Mihayo ya Shikū 26

Uzia kūbiza ntemi wa Yuda

1Hanuma a banhū ba Yuda a bose būnsola ng'witūnja wakwe Uzia, makanza genayo walī na myaka ikūmi n'ītandatū; būntemya a ha ng'wanya go ng'wa ise ū Amazia.

2Aho wifuula ū Amazia hamò na bakūlūgenji bakwe, ū Uzia ūgūzenga būpya ū nzengo gwa Elasi, hama ūgūshosha mu būsugi wa Yuda.

3Ū Uzia walī na myaka ikūmi n'ītandatū aho alandya kūbiza ntemi, ūtema ū mu Yelusalemu ikanza lya myaka makūmi atanò n'ībīlī. Ū nina walī muna Yelusalemu, ī lina lyakwe witanagwa Yekolia.

4Akīīta yawiza ū mu miso ga ng'wa SEEBA gīt'ūmo walī wītīla dūhū ū ise ū Amazia.

5Wankoobaga ū Mulungu ū mu shikū ja ng'wa Zekalia ūyo akananga kūng'ogoha Mulungu, ū ng'wikanza lyose īlo walī akalalilwe kūnkooba SEEBA, ū Mulungu wang'wīlūkīlaga mbango.

6Ikanza ilebe ūja kū būlūgū kwilwisha na Bafilisiti, ūūkakambagūla ndugu ja Gaasi, Yabune na Ashidodi. Hanuma ya henaho ūzenga mizengo bbihī na Ashidodi, na kū mapandī gangī ū mu sī ya Bafilisiti.

7Ū Mulungu akangunanha ū mu wilwisha wakwe na a Bafilisiti, na a Baalabu abo bikalaga mu Gulu-baali, na Bameuni.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8A Baamoni a bene būtoba na goodi ū kūlī Uzia, nīyo ū lūkumo lwakwe
lūsambaala kūshisha lūūshika Misili, nguno akabiza munhū wa būdūla būtaale
no.

9Hama ū mu Yelusalemu ūzenga numba ndīīhu ja balang'hani, a ha mita gwa ha
lūpembe, ha mita gwa kū ntulumenho, na a ha kuluba aho jalī jimanhīgije ndugu;
ūjiguzuhya jūdaama.

10Nū kū sī y'itogolo ūzenga numba ndīīhu ja balang'hani, ūsīmba na malambo
mingī, nguno walī na madaale mingī ga mitugo; gaalī kū mitulumenho ya ngūlū
na kū mbūga. Na migūnda ya mizabibu walī nayo ū mu mitulumenho ya ngūlū,
nū mu sī ja malago a masoga, nguno walī atogilwe milīmo ya būlīmi; walī na
banhū batūmamaga ū mu migūnda yakwe yenīyo.

11Nī libità lya ng'wa Uzia lyalī na bashilikale balangilwe chiza, hama
būgabanhyiwa mu magele gamalīīlile kwingīla mu būlūgū, kūlenganīla na a
kabalīle ka ng'wa Yeileli ū ng'wandīki hamò na Maaseya, abo baalī ha sīlīlī ya
būtongeeji bo ng'wa Hanaani, ūmò o batūmami ba h'ikūlū.

12A batongeeji a bose a ba magele ga ndūgū ja bashilikale baalī shihūmbī shibīlī
na magana atandatū.

13A ha sīlīlī yabo baalīho bashilikale shihūmbī magana adatū na mpungatī, na
magana atanò; banhū balangilwe mihayo ya būlūgū, ibità lya nguzu ningī lya
kūdūla kūngunanha ū ntemi kwilwisha na banishi bakwe.

14Ū Uzia walī wabinha shilanga pye a bashilikale, mūda, machimu, mahima ga
kūlang'hana mitwe mu būlūgū, shizwalo sha mu būlūgū, būta na nhaago.

15Ū mu nzengo gwa Yelusalemu ūtūūla mashini jibeejiwe na banhū ba masala, ja
kūdūla kūlasa masonga na kūponda mawe mataale, hūna jūtūūlwa ū mu numba
ja balang'hani, nū kū mhembe ja nzengo. Ū Uzia akakumūka no, lūsambaala ū
lūkumo lwakwe lūsegenela, nguno walī wagunanhwa kūshisha ūbiza munhū wa
būdūla būtaale.

Uzia kūhūba, na nsango kūshisha kūcha

16Alīyo aho wabiza na būdūla būtaale gīko, wigūngūhya; ūbiza wigwisha wei
ng'wenekīlī, nguno akīnga ū mu būshikanu ū kūlī SEEBA Mulungu wakwe. Nose
wingīla na mu hekalu ya ng'wa SEEBA kūzuukīja būbbani ha ng'walīlo gwa
būbbani.

17Ū ngabīji Azalia na a bagabīji ba ng'wa SEEBA a bangī pye a bose būshisha
ng'holò, būnkūbīja moi.

18Būshika būng'wīla, "Ū nīmo gwa kūzuukīja būbbani kūlī SEEBA gūtī gwako ū
bebe Uzia. Ū gwenūyo nīmo gwa bagabīji ba shibyalīlwe sha ng'wa Alooni, abo
bamala kwejiwa na kūtūūlwa ho kūlwa nīmo gwa kūzuukīja būbbani. Fumaga ū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ng'wipandī lyeela wītaga mhayo gūhūbile; ū SEEBA Mulungu atūkwīlūkīla ja kūkwenhela ikūjo."

19Ī likanza lyenīlo ū Uzia walī n'izuukījo lya būbbani, ūsangwa wahaya kūzuukīja
būbbani; na lūūlū ūpelana no. Alīyo aho alī ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA kū
būtongi bo ng'walīlo gwa kūzuukīja ho būbbani, abakiimaalīlile a bagabīji
akūheezelaga kūlwa kūbapelanīla, kwimanīla wagulumūkīlwa mbiji ū kū būshū
bokwe.

20Ū ngabīji ntaale Azalia na a bagabīji a bangī aho bankalalīla, būmona alī na
mbiji ū kū būshū bokwe; na lūūlū būnkangīlīja afume hanze wangū. Nīyo nū wei
ng'wenekīlī ūcha minala ūfuma, nguno akabona gīkī watūlwa na SEEBA.

21Hūna ū ntemi Uzia ūbiza munhū wa mbiji kūshisha lūshikū lwa kūcha kwakwe.
Ūkomanyiwa ūtūūlwa mu numba yakwe ya heke, munhū wa mbiji atazunīlījiwe
kwingīla mu hekalu ya ng'wa SEEBA. Ng'witūnja wakwe Yosamu ūbiza ntaale
wa mihayo ya ng'wikūlū, na a banhū ba sī ūbasuga wei.

22Ī mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būsugi bo ng'wa Uzia, kūfuma wandījo kūshisha
kū būkalīkījo wayo, yandīkilwe na ng'hangi Isaya ng'witūnja o ng'wa Amozi.

23Ū Uzia wifuula na bakūlūgenji bakwe, ūjīkwa bbihī nabo, ng'witongo lya
batemi lya kūjīkīla; nguno a banhū bakahaya, "Ū ng'wenūyo walī na mbiji!"
Ng'witūnja wakwe Yosamu ūbiza ntemi a ha ng'wanya gwakwe.

2 Mihayo ya Shikū 27

Yotamu ntemi wa Yuda

1Ū Yotamu aho alandya kūbiza ntemi walī na myaka makūmi abīlī n'ītanò; ūsuga
ikanza lya myaka ikūmi n'ītandatū alī mu Yelusalemu. Ū nina witanagwa
Yelusha, nshīke o ng'wa Sadoki.

2Ū Yotamu akīīta yawiza ū mu miso ga ng'wa SEEBA, gīt'ūmo walī wītīla ū ise ū
Uzia; alīyo ū wei atingīlile ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA gīt'ūmo akīītīla ū ise.
Kwike a banhū baalī bataalī būshimīzīla mu nzīla jabo ja malofu.

3Ū Yotamu ūgūbeegeleja ū mita gwa kū lwandī lwa kū ngūlya ya hekalu ya ng'wa
SEEBA, nī ndugu wīzenga būpya ū kū lwandī lwa Ofeeli.

4Ūzenga na mizengo ū mu sī ja magūlya ga mu Yuda, na ng'hambī ja bashilikale
na numba ndīīhu ja balang'hani ū mu sī ījo jalī na masaka.

5Ū Yotamu akalwa būlūgū na ntemi wa Baamoni ūbapyena; ū ng'waka gwenūyo
a Baamoni būng'winha goodi, tani idatū na nusu ja feza, madebbe shihūmbī
makūmi atandatū ga ngano na madebbe shihūmbī makūmi atandatū ga būsīga.
A Baamoni būng'wenhela ī shikolo shenīsho ū mu ng'waka gwenūyo nū ng'waka
gwa kabīlī nū gwa kadatū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Na lūūlū ū Yotamu ūbiza na nguzu no, nguno washimīzaga mu būshikanu ū kū
būtongi bo ng'wa SEEBA Mulungu wakwe.

7Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būsugi bo ng'wa Yotamu, pyī nī ya būlūgū ūbo
wilwisha, nī yīngī īyo wīta; yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba
Isilaeli na Yuda.

8Aho alandya kūtema walī na myaka makūmi abīlī n'ītanò; ūtema ū mu
Yelusalema ikanza lya myaka ikūmi n'ītandatū.

9Hūna wifuula na bakūlūgenji bakwe, ūjīkwa mu nzengo go ng'wa Daūdi.
Ng'witūnja wakwe Ahazi ūbiza ntemi a ha ng'wanya gwakwe.

2 Mihayo ya Shikū 28

Ahazi ntemi wa Yuda

1Ū Ahazi aho alandya kūbiza ntemi walī na myaka makūmi abīlī; ūsuga ikanza
lya myaka ikūmi n'ītandatū alī mu Yelusalemu. Ū mu miso ga ng'wa SEEBA atītile
yawiza gīt'ūmo walī wītīla nkūlūgenji wakwe Daūdi.

2Nguno ū wei washimīzīlaga mu nzīla ja batemi ba Isilaeli, ūyūbeeja na shiikolile
kūlwa kwilamīlīgīja kū būtongi wa Mabaalī.

3Ūyūja na kū longa lwa Hinomu waakafunya shitambò sha kūpemvwa; na
bitūnja bakwe ūbapemba mu moto, kūlwa kūlondeela nhūngwa ja malofu ja
mahanga ayo SEEBA walī wagapeeja gīkī gabīngīle a Baisilaeli.

4Wafunyaga shitambò hamò na kūzuukīja būbbani kū mapandī ga higūlya, kū
ngūlū pyī nū mu mbeho ja mitī ya madūūtū manīlīzu.

5Na lūūlū ū SEEBA Mulungu wakwe ūntūūla mu nkono gwa ntemi wa Alamu. A
Baalamu būmpyena, būbasola banhū bakwe bingī būja nabo Damasiko mu
būtungwa. Ūtūūlwa na mu nkono gwa ntemi wa Isilaeli, nang'hwe ūnkenaagūja
banhū bakwe bingī.

6Mu lūshikū lūmò ū Peka ū ng'witūnja o ng'wa Lemalia ūbūlaga ū mu Yelusalemu
bashilikale shihūmbī igana na makūmi abīlī, nguno a banhū ba Yuda baalī
bang'wība ū SEEBA ū Mulungu wa bakūlūgenji babo.

7Walīho munhū nebe lina lyakwe Zikili muna Efulaimu, ūmūlaga Maaseya
ng'witūnja wa ntemi, na Azilikamu ntaale wa kahelele ka h'ikūlū, na Elikana ūyo
walī wa kabīlī a halī ntemi ū mu mihayo ya būsugi.

8A Baisilaeli būjana banhū shihūmbī magana abīlī kūfuma ū mu badūgū babo;
bakīma na bayanda na banikī. Būsola na shikolo shingī būjana Samalia kūbiza
nding'wa jabo.

9Alīyo ū kwenūko walīko ng'hangibo ng'wa SEEBA lina lyake Odedi, ūfuma
kūjūbasūng'wanha a bashilikale benabo aho baliza ī Samalia; ūbawīla, "Ū SEEBA

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ū Mulungu wa bakūlūgenji bing'we walī wabapelanīlile a banhū ba Yuda, h'ī nguno yene wabatūūlile mu nkono gwing'we. Alīyo a bing'we ng'wababūlagaga mu kabūlagīle ka kūpelanya kūshisha ng'wigūlū.

10Hama hangī ī haha mulīhaya kūbīīta babize basese bing'we a bagosha na a bakīma ba Yuda nī Yelusalemu. Tūhaya a heene na a bing'we mulī bahūbi ū kūlī SEEBA ū Mulungu wing'we?

11Na lūūlū nidegelekagi; bashoshagi kaya a badūgū bing'we abo ng'wabenhaga kūbiza nding'wa, nguno mulī ha sīlīlī ya būpelanu bo ng'wa SEEBA!"

12Banhū bamò na bamò ū mu batongeeji ba mu Efulaimu, Azalia ng'witūnja o ng'wa Yehohanani, Belekia ng'witūnja o ng'wa Meshimeloti, Yehizikia ng'witūnja o ng'wa Salūmu na Amasa ng'witūnja o ng'wa Hadilai; bīmīīla kūbahangīja a banhū abo bakiza kūfuma ū kū būlūgū.

13Būbawīla, "Mutabenhage kūūnū a banhū benaba abo ng'wabadimaga kūfuma kū būlūgū, tūkūbiza mu kwihīga ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA. A bing'we gashi ī gete mulīkooba kūbongeja ū būhūbi wise nū kwihīga kwise! Nguno ū kwihīga kwise a bise kūlī kūtaale ng'hana ng'hana, hama ī Isilaeli īlī ha sīlīlī ya būpelanu wakwe."

14Na lūūlū a bashilikale benabo būbaleka a banhū abo baalī babadima benabo nī shikolo īsho baalī biza nasho, būbatūūla mu makono ga batongeeji na ha sīlīlī ya banhū abo baalī bibilinga.

15Banhū balebe būsolanhyiwa, būbagunanha a bading'wa benabo; būsola shizwalo kūfuma ū mu shikolo īsho shalī shading'wa būbazwalīkīja abo baalī dūūhū. Būzwala myenda na shilatū, būbinha na shilīwa na minzī ga kūng'wa; būbabila na būgota a magulagīje gabo. Abo baalī baaleba būbadamhīja ha nzobe pye a bose, hūna būbatwala Yeliko kū baana ba ng'wabo; kū nzengo gwa mitī ya nhende, a boi būshoka Samalia.

Kūpyenwa na kūcha kwa ng'wa Ahazi

16Ū mu shikū jenījo ū ntemi Ahazi ūtūma banhū kūlī ntemi wa Ashulu gīkī ize angunanhe;

17nguno a Baedomu bakiza hangī bīdumīla ī Yuda, būdima banhū bingī būbajana.

18A Bafilisiti nabo būdumīla mizengo ya kū mitulumenho ya kū ngūlū ja Yuda, nū kū sī y'itogolo lya Negevu. Bīdima mizengo ya Beti-sheshi, Aijaloni, Gedeloti, na Soko, Timuna, na Gimuzo, na a magūngūli ayo gaalī gīpīndīlīgije; hama bikala na kwikala moi.

19Ū SEEBA akabīītīla gīko a banhū ba Yuda kūlwa kūbiicha ha sīlīlī gete, nguno ya ng'wa Ahazi ū ntemi wa Isilaeli, īkī walī wingīja mihayo mingī ya malofu ū mu sī ya Yuda; nīyo ū kūlī SEEBA akongeja no ū kūbiza wabūbi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Na lūūlū ū ntemi wa Ashulu, ū Tigilasi-pilesa, wiza ū kūlī we; alīyo a ha ng'wanya gwa kūngunanha, ūng'ongegeja makoye dūhū.

21Nguno ū Ahazi akasola shikolo shimò na shimò kūfuma ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA, nū mu numba y'ikūlū, na kūfuma mu kaya ja batongeeji ba sī, ūng'winha ū ntemi wa Ashulu; alīyo naheene ī shenīsho shitangunanhile.

22Ū ntemi Ahazi aho alī ng'wikanza lya makoye gīko, ongeja no no no ū kūbiza wabūbi ū kūlī SEEBA.

23Ūyūfunya shitambò kū mamulungu ga bana Damasiko abo baalī bampyena, nguno wiganikaga gīkī, "Īkī a bamulungu ba Baalamu bakūbagunanhaga a banhū babo, hambū hambū nabafunīje shitambò, hamo bakūnigunanha nū nene!" Alīyo a benabo hū būbiza ba kūngwisha, pyī nī Isilaeli ī yose bīgwisha.

24Ū Ahazi ūshikuminga pyī ī shiseme sha mu hekalu ya ng'wa Mulungu ūshīnja, wīlugala ī milyango ya hekalu ya ng'wa SEEBA. Hūna ūzenga myalīlo būlī ha nzīla maaka ū mu Yelusalemu.

25Pye a hose ū mu mizengo ya Yuda ūbeeja mapandī ga higūlya ga kūyūbafunīja koi shitambò bamulungu bangī, ongeja gete ū kūmpelanya ū SEEBA, ū Mulungu wa bakūlūgenji bakwe.

26Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi wakwe, nī nhūngwa jakwe, kūfuma wandījo kūshisha kū būkalīkījo, yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja batemi ba Yuda na Isilaeli.

27Ū Ahazi wifuula na bakūlūgenji bakwe, ūjīkwa mu nzengo gwa Yelusalemu, alīyo atajīkīlilwe ū ng'wipandī ūko bajīkīlagwa batemi ba Isilaeli. Ng'witūnja wakwe Hezekia ūbiza ntemi a ha ng'wanya gwakwe.

2 Mihayo ya Shikū 29

Hezekia ntemi wa Yuda

1Ū Hezekia aho alandya kūtema walī na myaka makūmi abīlī n'ītanò, ūsuga ikanza lya myaka makūmi abīlī na kenda alī mu Yelusalemu. Ū nina witanagwa ī lina lyakwe Abiya nshīke o ng'wa Zekalia.

2Ū Hezekia akīīta yawiza ū mu miso ga ng'wa SEEBA, gīt'ūmo nkūlūgenji wakwe Daūdi walī wītīla.

Hezekia kwandya kwīlonja hekalu

3Ū mu ng'weji gwa kwandya gwa būsugi wakwe, wīlugūla ī milyango ya hekalu ya ng'wa SEEBA, nīyo wībeeja būpya nguno yalī yabipa.

4Ūbenha a bagabīji na a Balawī, biza bibilinga kū lwandī lwa kīya lwa gwaalugwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Hūna ūbawīla gīkī, “Nidegelekagi Balawī; iyeejagi ī haha, ng'wīyeeje nī hekalu ya ng'wa SEEBA ū Mulungu wa bakūlūgenji bing'we. Wīnjagi pyī ū būsoso ū ng'wipandī ī lyeela.

6Nguno a bataale bise batītile mitengeke; bakahūba ū mu miso ga ng'wa SEEBA Mulungu wise; būneka būgalūka, būlogeja kūngī ū būshū wabo, kūleka kūlolela ūko lyalī ī lipandī lya kwikala lya ng'wa SEEBA; ū wei būng'winhīla migongo yabo.

7Nī milyango y'ibīndo bīlugala, nī tala būjileka jūjima; hama booya nū kūzuukīja ū būbbani nūūlū kūfunya shitambò sha kūpemvwa ū ng'wipandī lyeela kūlwa ng'wa Mulungu wa Isilaeli.

8Na lūūlū ū būpelanu bo ng'wa SEEBA būyiidīkīla ī Yuda nī Yelusalemu; ūbīīta kūbiza mashikolo ga kūkamaaja na kogohya, na kūsekwa gīt'ūmo ning'we mulībonela na miso ging'we.

9H'ī nguno ya bataale bise kūmalwa bo shū; hama kūshisha na haha a bitūnja bise na a bashīke bise, hamò na a bake bise balī mu būding'wa.

10Alilūūlū, ū nene nalī n'iganiko lya kūbeeja ilagane nū SEEBA, ū Mulungu wa Isilaeli; agalūke būtwīngīle ū būpelanu bokwe.

11Bing'we baana bane, ī haha dīīlīlagi gete, nguno ū SEEBA wamusola a bing'we kwīmīīla kū būtongi bokwe na kūntūmamīla; kūbeeja milīmo kū būtongi wakwe na kūzuukīja būbbani.”

Balawī kweja hekalu

12Hūna a Balawī aba, bandya milīmo: Ū kūfuma ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Kohati; Mahati ng'witūnja o ng'wa Amasai, na Yoeli ng'witūnja o ng'wa Azalia. Ū kūfuma ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Melaali; Kishi ng'witūnja o ng'wa Abudi, na Azalia ng'witūnja o ng'wa Yehaleleli. Ū kūfuma ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Gelishoni; Yoa ng'witūnja o ng'wa Zima, na Edeni ng'witūnja o ng'wa Yoa.

13Ū kūfuma ū mu ba mpanda go ng'wa Elizafati; Shimili na Yeieli. Ū kūfuma ū mu ba mpanda go ng'wa Asafu; Zekalia na Matania.

14Ū kūfuma ū mu ba mpanda go ng'wa Hemani; Yehieli na Shimei. Ū kūfuma ū mu ba mpanda go ng'wa Yedusuni; Shemaya na Uzieli.

15A banhū benaba būbabilinga a baana ba ng'wabo hūna biyeeja, aho bamala bingīla ū mu hekalua ya ng'wa SEEBA, nayo kwīyeeja gīt'ūmo akabawīlīla ū ntemi, kūlenganīla nū mumo gūhayīlile ū mhayo go ng'wa SEEBA.

16A bagabīji bingīla ū ng'wipandī lyeela lya ng'wa SEEBA kūlyeeja. Būlī shikolo shisoso būshifunya, būshenha hanze ha gwaalugwa ya hekalu ya ng'wa SEEBA. Hanuma a Balawī būshisola būshitwala kū longa lwa Kiduloni.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Ū nīmo gwa kweja gīko bakandya ha lūshikū lwa kwandya lwa ng'weji gwa kwandya; aho lūlīshika lūshikū lwa kanaane būshika h'ibīndo lya ng'wa SEEBA. Būtūmama shikū jingī inaane būbiza bīyeeja ī hekalu ya ng'wa SEEBA yenekīlī; lūshikū lw'ikūmi n'itandatū ū mu ng'weji gwa kwandya būmala.

Shigukulu sha kwejiwa hekalu

18Hūna būja ū kūlī ntemi būūkang'wīla, "Twamala ū kwīyeeja pyī ī hekalu ya ng'wa SEEBA, nū ng'walīlo gwa shitambò sha kūpemvwa nī shitūmamīlo shaho ī shose, nī meza ya kūtūūla migatī myeela nī shikolo shaho ī shose.

19Ī shikolo īsho ntemi Ahazi walī washīnja kūlwa nguno ya būkenaagūji wakwe aho alī ntemi, twashibeeja chiza tūsheeja. Ī haha shilī kū būtongi bo ng'walīlo."

20Ha ntondo yaho ī dilū, ū ntemi Hezekia ūbabiling a batūmami ba būsugi bokwe, ūja nabo ū kū hekalu ya ng'wa SEEBA.

21Benha nzagamba mpungatī, na ng'ondi nhaale mpungatī, na ng'ondi songi mpungatī, hamò na ngulyati mpungatī; sha kūfunyiwa kūbiza shakwinha sha būkenaagūji kūlwa nguno ya būtemi, na kūlwa ipandī lyeela, na kūlwa sī ya Yuda. Ū ntemi ūbalagīja a bagabīji ba shibyalīlwe sha ng'wa Alooni kūshifunya ī shenīsho a ha ng'walīlo go ng'wa SEEBA.

22Na lūūlū būjisīnza ī nzagamba, a bagabīji būgasola a mininga būgaseseebela a ha ng'walīlo, hanuma būjisīnza nī ng'ondi, a mininga gajo būgaseseebela a ha ng'walīlo, hanuma būjisīnza nī ng'ondi ī songi, najo a mininga gajo būgaseseebela a ha ng'walīlo.

23Ī ngulyati ja shakwinha sha būkenaagūji būjenha kū būtongi wa ntemi nī libità lya banhū; būtūūla a makono gabo a higūlya yajo.

24Hūna a bagabīji būjisīnza ī ngulyati jenījo, a mininga gajo būgatwala a ha ng'walīlo kūbiza shakwinha kūlwa būkenaagūji, kūlwa nguno ya kūtūūla isangī kūlwa Baisilaeli bose, nguno ū ntemi akalagīja gīkī shifunyiwe shitambò sha kūpemvwa na shakwinha sha būkenaagūji kūlwa nguno ya Baisilaeli bose.

25A Balawī ūbatūūla mu hekalu ya ng'wa SEEBA hamò na nzege, ndono, na malimba jabo gīt'ūmo Daūdi alagīlile, nū mumo ahayīlile ū Gaadi ū moni wa ntemi, hamò nū ng'hangi Nasani. Ū mhayo gwenūyū gwalī gwalagīlwa na SEEBA mu nzīla ya bahangi bakwe.

26Na lūūlū a Balawī bīmīīla bamalīīlile balī nī shikolo sha kwīmbīla shenīsho ī sha ng'wa Daūdi; na a bagabīji na mhembe jabo.

27Hūna ū Hezekia ūlagīla shūfunyiwa ī shitambò sha kūpemvwa a ha ng'walīlo. Aho shandya kūfunyiwa ī shitambò, wandya nū wīmbi kūlwa kūng'wīmbīla ū SEEBA; kūnū jikūlīlaga ī mhembe nī shikolo ī sha ng'wa Daūdi ū ntemi wa Isilaeli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28Pyī ī libità lya banhū abo baalī bibilinga binama kūlamya, kūnū a bīmbī bakwīmbaga, nī mhembe jikūng'ang'aalaga. Ī yenīyī yūja gīko kūshisha ū nīmo gwa kūfunya shitambò sha kūpemvwa gūshila.

29Ū nīmo gwa kūshifunya ī shakwinha aho gwashila, ū ntemi na a bose abo baalīho hoi būtuja mazwi kūlamya.

30Ū ntemi Hezekia na a batūmami bakwe būbalagīla a Balawī kū nkumīlīja ū SEEBA mu kūtūmamīla mīmbo ga ng'wa Daūdi na ga moni Asafu. Na lūūlū bīmba bakūkumīlījaga na būyegi būtaale; hūna binamya ī mitwe yabo kūlamya.

Shitambò sha mu hekalu

31Hūna ū Hezekia ūhaya, "Na lūūlū ī haha īkī ng'wamala ū kwiyeeja kūlwa ng'wa SEEBA, nzūgi ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA mufunye shitambò nī shakwinha sha kūlūmba." Na ng'hana a banhū abo baalī bibilinga, benha ī shitambò nī shakwinha sha kūlūmba; bose pye abo ng'holò jabo jalī jitogilwe benha shitambò sha kūpemvwa.

32Ī lisaabu lya shitambò sha kūpemvwa īsho shikafunyiwa na a banhū abo baalī bibilinga, jalī nzagamba makūmi mpungatī, ng'ondi nhaale igana, na ng'ondi songi magana abīlī; ī jose jenīji jūfunyiwa kūlwa shitambò sha kūpemvwa nguno ya ng'wa SEEBA.

33Ī mitugo ījo jalī jeejiwa kūlwa kūfunyiwa kūbiza shitambò jalī nzagamba magana atandatū, ī ng'holo nī mbūli jalī shihūmbī shidatū.

34Kwike a bagabīji ba kūgwīta ū nīmo gwa kūjibaaga ī mitugo ja shitambò sha kūpemvwa, baalī bageehu no. Aho bagabīji bangī bataalī ū kwiyeeja, a badūgū babo a Balawī būbagunanha, kūshisha gūshila ū nīmo; nguno a Balawī baalī bachagūku ū mu kwiyeeja, kūtinda a bagabīji.

35Shalī shitambò sha kūpemvwa shingī no, hamò na a masazu ga shakwinha sha būsangī, nī shakwinha sha kūng'wiwa īsho shajaga hamò nī shitambò sha kūpemvwa. Na lūūlū ū būlamya wa mu hekalu ya ng'wa SEEBA būbiza wandyiwa hangī.

36Ū Hezekia na a banhū a bose būyega no kūlwa yose īyo akīyīta ū Mulungu kūlwa banhū bakwe, nguno īkaja wangū no.

2 Mihayo ya Shikū 30

Hezekia kūlagīja mihayo ya pasaka

1Hūna ū Hezekia ūtūma nhūng'wa ū kū Baisilaeli a bose; na a banhū ba Efulaimu na Manase ūbandīkīla nyalūba ja kūbeegeleja kwiza ī Yelusalemu ū kūhekalu ya ng'wa SEEBA, kwiza kwīlya ī pasaka kūlwa nguno ya ng'wa SEEBA ū Mulungu wa Isilaeli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Ū ntemi na a batūmami bakwe, na a banhū a bose abo baalī bibilinga mu
Yelusalemu būbona gīkī īkūbeelela kwīlya ī pasaka mu ng'weji gwa kabīlī.

3Bakalemeelwa ū kwīlya ū ng'wikanza īlo līhelilwe kūlwa nguno baalī batī bingī
a bagabīji abo baalī biyeeja, na a banhū baalī bataalī ū kwibilinga ū mu
Yelusalemu.

4Ū mhayo gwenūyo gūūbeelela ū kūlī ntemi na a banhū pye a bose.

5Būbona batūme mhola hose pyī ū mu Isilaeli, kwandīja Beeli-sheba kūshisha
Dani, babalaalīke a banhū bize ī Yelusalemu kwīlya ī pasaka kūlwa ng'wa SEEBA,
ū Mulungu wa Isilaeli. Nguno yalī yabīta myaka mingī ītūyegelagwa na banhū
bingī gīt'ūmo yalī yandīkīlilwe.

6Na lūūlū ū ntemi ūlagīja banhū būja hose pyī ū mu Isilaeli nī Yuda, būja
babūūkije nyalūba kūfuma ū kūlī ntemi nū kū batūmami bakwe; jihayile, "Banhū
ba Isilaeli, nshokelagi SEEBA, ū Mulungu o ng'wa Abulahamu, Isaka na Isilaeli;
nang'hwe amushokele a bing'we abo ng'wasaagīīlile, abo ng'wapūlūgūkile mu
nkono gwa batemi ba Baashulu.

7Mutizūbiza gīt'ūmo baalī a babyaji bing'we na a baana ba ng'wing'we, abo baalī
batī bigwi ū kūlī SEEBA, ū Mulungu wa bakūlūgenji babo; kūshisha nose ūbīīta
kūbiza shikolo sha kūkamaaja gīt'ūmo mulībonela.

8Mutizūbiza na mitwe midimu gīt'ūmo baalī a babyaji bing'we, idoohyagi ū kūlī
SEEBA; nzūgi ū kwipandī ī lyeela īlo walyeeja shikū ja welelo bose. Ntūmamīlagi
ū SEEBA, ū Mulungu wing'we, ū būpelanu wakwe būng'wīngīle.

9Ūlū ng'ūnshokela ū SEEBA bakūchīlwa shigongo a baana ba ng'wing'we, na a
baana bing'we. Abo babadima nding'wa bakūbalekela bashoke hangī ū mu sī īyī;
nguno ū SEEBA Mulungu wing'we alī wa shigongo, na akabasaatagwa a banhū
bakwe. Ūlū ng'ūngalūkīla atūng'winhīla ngongo."

10Abo baalī baatūng'wa būja mu būlī nzengo ū mu sī ya Efulaimu nī Manase,
būūkashika nī Zabuloni. Alīyo a banhū babasekaga na kūbineenelegeja dūhū.

11Kwike a heene banhū balebe ba Asheli, Manase na Zabuloni bakidoohya biza ī
Yelusalemu.

12Na hangī nīyo ū mu Yuda ū nkono go ng'wa SEEBA gwalī hamò nabo a banhū,
kūlwa kūbinha būmò wa maganiko gīkī bīīshikīlīje īyo walī wīlagīla ū ntemi na
a batūmami bakwe; gīt'ūmo gūhayīlile mhayo go ng'wa SEEBA.

Ikanza lya kūyegela pasaka

13Na lūūlū mu ng'weji gwa kabīlī libilinga ibità itaale lya banhū ū mu Yelusalemu,
kūlwa kūshiyegela ī shigukulu sha migatī ītī na shibimbya.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Bīyīnja ī myalīlo ū mu Yelusalemu, nī myalīlo ya kūzuukīlīgīja būbbani bīyīnja yūūkaponyiwa kū longa lwa Kiduloni.

15Ī ng'holo ja pasaka būjisīnza ha lūshikū lw'ikūmi na'inè, ū ng'weji gwa kabīlī gwenūyo. A bagabīji na a Balawī bakading'wa minala biyeeja, bandya kūshenha ī shitambò sha kūpemvwa ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA.

16Hanuma ya henaho būlī bene būjidima ī ndīīma jabo, gīt'ūmo shilagīlo sha ng'wa Musa munhū o ng'wa Mulungu sholekegije. A bagabīji būgaseseebela a mininga ayo bakayinhīlījiwa na Balawī.

17Na lūūlū īkī banhū bingī ū ng'wibità baalī batiyeegije, a Balawī īkabigeleelwa kūbasīnzīla ī pasaka jabo pye a banhū abo baalī bateelile, abo baalī batadūgije ū kūjifunya ī ng'holo jabo ja pasaka ū kūlī SEEBA.

18A banhū abo baalī batiyeegije baalī bingī; ī no no no a ba kūfuma Efulaimu, Manase, Isakaali na Zabuloni. Alīyo nahene bakīīlya ī pasaka, a kahelele ako katūūlilwe katakūūbīlījiwe. Kwike ū Hezekia akabalombela alīhaya, "Ū SEEBA ūyo alī wawiza anchīle shigongo būlī ng'wene

19ūyo ng'holò yakwe īlolelile mu kū nkooba Mulungu, ū SEEBA ūyo alī Mulungu wa bakūlūgenji bakwe, nūūlū ūbiza ī haha atiyeegije gīt'ūmo kalī kajīle ka ng'wipandī lyeela."

20Na ng'hana ū SEEBA ūng'wigwa ū Hezekia, ūbapīja a banhū.

21A banhū ba Isilaeli abo baalīho ī Yelusalemu, būmala shikū mpungatī bakūshilyaga mu būyegi būtaale ī shigukulu sha migatī ītī na shibimbya. A Balawī na a bagabīji bīmbaga būlī lūshikū ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA, kūnū nī shikolo sha kwīmbīla shikūtūlagwa kūlwa kūnkumīlīja ū SEEBA.

22Ū Hezekia ūlūngalūnga na a Balawī a bose mihayo ya kūbatimbya ng'holò, nguno boolechaga gīkī bagūmanile ū nīmo gwa kūnamya ū SEEBA. A banhū būjimala ī shikū mpungatī ja shigukulu shenīsho bakūlyaga shilīwa īsho baalī bahelelilwe, kūnū bakūfunyaga shakwinha sha būsangī na kūnkumīlīja ū SEEBA, ū Mulungu wa bakūlūgenji babo.

23A banhū a bose abo baalī bibilinga bizunīlīja kongeja hangī shikū jingī mpungatī ja kūyegela hamò. Na lūūlū būmala shikū jingī mpungatī bakūlyaga na būyegi būtaale.

24Ū Hezekia ū ntemi wa Yuda ūfunya nzagamba shihūmbī shimò, na ng'holo hamò na mbūli shihūmbī mpungatī, kūlwa kūlya a banhū. A batūmami nabo būfunya nzagamba shihūmbī shimò, na shihūmbī ikūmi sha ng'holo na mbūli; bagabīji bingī bongeja kwiyeeja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Ī libità ī lyose ī lya Yuda lyūyega no, hamò na a bagabīji na a Balawī; na a bose
abo baalī biza kūfuma Isilaeli, pye na a balobeji; a ba kūfuma Isilaeli na a ba mu
Yuda.

26Walī būyegi būtaale no ū mu Yelusalemu, nguno kūfuma mu shikū ja ng'wa
Solomoni ū ng'witūnja o ng'wa Daūdi ū ntemi wa Isilaeli, ū mhayo gwa gīko
gwalī gūtaalī kwītwa ū mu Yelusalemu.

27A bagabīji na a Balawī bīmīīla kūbalombela a banhū, nang'hwe ū Mulungu
ūbigwa, nguno ū kūlomba kwabo kūkashika ī ng'wigūlū, ū kū wikalo wakwe.

2 Mihayo ya Shikū 31

Mapandī ga higūlya kwīnjiwa

1Aho yashila pyī ī yenīyī, a Baisilaeli abo baalīho hoi a henaho būsambaalīla ū
mu mizengo ya Yuda būja bakūgabelagūlaga a mawe ayo galamiagwa, nī ng'hīngī
ja lī Ashela būjibbutagūla. Na a mapandī ga higūlya būgakenaagūla, nī myalīlo
pyī īyo yalī ū mu Yuda nū mu Benjamini nī Efulaimu, nī Manase. A Baisilaeli aho
bamala ū kūgakenaagūla a gose genaya, būshoka kū kaya jabo na kū malaale ga
wingīji wabo.

Banhū kūfunya shakwinha mu būtogwa

2Ū Hezekia ūbatūūla a bagabīji na a Balawī būlī bene mu magele gabo na milīmo
yabo, a bagabīji magele gabo na a Balawī magele gabo; kūlwa kūfunya shitambò
sha kūpemvwa na shakwinha sha kūlūmba, na kūkumīlīja, na kwīmba mīmbo ga
kūgongoola ha mibita y'ipandī lya kwikala lya ng'wa SEEBA.

3Ī sha kūfunyiwa būlī lūshikū dilū na mhīndī kūbiza shitambò sha kūpemvwa,
ūfunya ū ntemi kūfuma mu shikolo shakwe wei ng'wenekīlī; nī shitambò sha
kūpemvwa ha lūshikū lwa Sabato, ha shigukulu sha ng'weji mpya, na ha
shigukulu īsho shihelilwe, gīt'ūmo handīkilwe mu shilagīlo sha ng'wa SEEBA.

4Ūbalagīja a bana Yelusalemu kūyūbinha a bagabīji na a Balawī ī migabo īyo
baalī bahelelilwe, gīkī badūle kwifunya chiza ū kū nīmo gwa shilagīlo sha ng'wa
SEEBA.

5Aho shafunyiwa ī shilagīlo shenīsho, haho na haho a Baisilaeli būfunya mu wiza
ng'holò a matwajo ga kwandya ga shilīwa shabo, divai mhya, maguta na būūkī;
nī shingī ī sha kūfuma mu shose īsho baagesaga kūfuma mu malaale. Beenha
shikolo shingī no, kūbiza shakwinha sha zaka yabo.

6A Baisilaeli na a banhū ba Yuda abo bikalaga kū mizengo ya hanze nabo benha
ī zaka ja kūfuma mu madaale gabo ga ng'ombe na ga ng'holo na mbūli, nī zaka ja
shikolo ī shose īsho shalī shamala kwejiwa kūlwa nguno ya ng'wa SEEBA
Mulungu wabo; būshitūlīīla gūbiza ma shise.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Ū mhayo gwenūyū aho balīgwandya ū kūgwīta yalī ng'weji gwa kadatū, būmala mu ng'weji gwa mpungatī.

8Ū Hezekia na a batūmami bakwe aho biza, bahayūūgabona a mashise, būnkumīlīja SEEBA, būbalombela a banhū bakwe, a Baisilaeli.

9Hūna ū Hezekia ūbabūūja a bagabīji na a Balawī ī mihayo ya mashise ga shikolo genayo.

10Azalia ūyo walī ngabīji ntaale, na wa kūfuma mu shibyalīlwe sha ng'wa Sadoki, ūshosha, "Kūfuma aho bandīgije a banhū ū kwenha ī shakwinha shabo ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA, tūlī na sha kūlya shingī sha kūtwigela na kūtinda ho; nguno ū SEEBA wabīīlūkīlile a banhū bakwe, nīyo īsho mulīshibona shenīshi sha būshiigo dūhū."

Shakwinha kūlwa bagabīji na Balawī

11Ū Hezekia ūfunya shilagīlo gīkī ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA shibeejiwe moi chumba sha kūbīkīla shikolo; na ng'hana ū mhayo gwenūyo gwītwa.

12Hūna lūūlū bandya nīyo na ng'holò īmò, ū kwenha ī shakwinha shabo, ī zaka nī shikolo īsho shalī shamala kwejiwa. Ū ng'wanukūji wa shikolo shenīho walī Konania, ūmò wa Balawī; Shimei ng'wana wa ng'wawe walī wa ha sīlīlī yakwe ū mu nīmo gwenūyo.

13Ū ntemi Hezekia nū Azalia, ū ntaale wa hekalu ya ng'wa Mulungu, būbatūūla ba Yehieli, Azazia, Nahasi, Asaheli, Yelimoti, Yozabadi, Elieli, Isimakia, Mahati na Benania kūbiza balang'hani ha sīlīlī ya ng'wa Konania nū ng'wana wa ng'wawe ū Shimei.

14Ū nang'hani wa ha mita gwa kīya walī Koole ng'witūnja o ng'wa Imuna ūmò wa Balawī, ū ng'wene walī winhwa nīmo gwa wanukūji wa shakwinha īsho banhū bamfunījaga Mulungu kūlwa būtogwa wabo, na kūshigaba ī shakwinha īsho shafunyiagwa kūlwa ng'wa SEEBA, nī shakwinha īsho shalī shamala kwejiwa.

15Walī na bagunanhi bakwe ba Edeni, Miniamini, Yeshua, Shemaya, Amalia na Shekania; a banhū benaba bangunanhaga mu būshikanu hangī chiza no ū mu mizengo ya bagabīji. Ī shakwinha shenīsho bashigabaga ū kū bagabīji bichaabo mu būtūūsolanhya, kūlenganīla na magele gabo; babize bataale nūūlū bado.

16Babagabīlaga pye a bagoosha, kwandīja ba myaka idatū kūja kwigūlya; abo mina gabo gaalī ū mu kwihela kwa banhū abo bigeleelwilwe kwingīla mu hekalu ya ng'wa SEEBA kūtūmama milīmo yabo ya būlī mbika būlī lūshikū, ī milīmo īyo baalī bahelelilwe kūlwa magele gabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Būyūbagabīla na a bagabīji kūlondeela kwihela kwa shibyalīlwe shabo, ūmo
shalī sholekegije; na a Balawī kwandīja ba myaka makūmi abīlī na kūja kwigūlya,
nabo kūlenganīla nī milīmo īyo baalī bahelelilwe mu magele gabo.

18Na a baana babo būtūūlwa ū ng'wisaabu lyenīlo, hamò na a bake babo na a
bitūnja babo na a bashīke babo; nguno nabo baalī bashisha ng'holò ū mu
kwilang'hana gīkī bikale beela.

19Banhū balebe būsong'wa mu mina gabo; būtūūlwa a ha nīmo gwa kūbagabīla
a bagabīji, a banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa Alooni, abo kaya jabo jalī mu
magūngūli ayo gaalī gīpīndije ī mizengo yabo, na a babo bikalaga kū mizengo
yīngī, būlī ngosha ūpandīka ngabo gwakwe; na a Balawī a bose abo baalīmo ū
mu kwihela.

20Ū Hezekia akabīītīla gīko pye a hose ū mu Yuda, wīta yawiza na yabūtūngīlīja
na ya koolecha būshikanu kū būtongi bo ng'wa SEEBA Mulungu wakwe.

21Būlī nīmo ūyo wahayaga kūgwīta ū mu būtūmami wa mu hekalu ya ng'wa
Mulungu, wamūjaga ū Mulungu wakwe; na watūmamaga mu ng'holò īmò. Na
lūūlū walī na kwīlūkīlwa kwawiza no.

2 Mihayo ya Shikū 32

Hezekia kūbiitega banishi

1Hanuma ya yose yenīyī, īyo Hezekia wīyītaga mu būshikanu, kwimanīla
Senakelibu ntemi wa Ashulu wiza kwīdumīla ī Yuda. Ī mizengo īyo yalī
īpīndīlījiwe ndugu wīpīndya mabità gakwe, gīkī ayīdime ībize yakwe.

2Ū Hezekia aho wabona gīkī ū Senakelibu wiza na ng'hūmbū ja kwīdumīla ī
Yelusalemu alwe būlūgū nayo,

3ūlomana na a batūmami ba mu būsugi bokwe, hamò na a bataale ba mabità
gakwe, gīkī bagachibīīle a minzī ayo gafumaga mu nzwīlo ījo jalī hanze ya
nzengo; ng'hana būngunanha būgwīta ū nīmo gwenūyo.

4Ibità itaale lya banhū bibilinga būjichiba pyī ī nzwīlo ja minzī; lwalīho na longa
lwasejaga minzī kūbīta ū mu sī yenīyo, nalo būlūchiba bakwiwīlaga, “Nibūlī a
batemi ba Ashulu bize basange minzī mingī?”

5Hanuma ya henaho ūtūmama milīmo ya nguzu, ya kwīzenga ī ndugu ūmo yalī
yakambagūka; yūdaama. Ūzenga na numba ja kūlolela kūle a higūlya ya ndugu.
Wīta ūzenga na ndugu yīngī ī hanze ya yenīyo; nī Milo ya kūgūpīndīlīja ū nzengo
go ng'wa Daūdi wībeeja chiza, yūdaama. Ūbeeja na shilanga shingī na mūda jingī,
ūshongeleleja īsho walī nasho.

6Hanuma a banhū ūbatūūlīla bataale ba bashilikale; hūna ūbitana biza bibilinga
h'ibbaala igalī lyalī ū mu nzengo; būndegeleka akūbawīlaga mihayo alīhaya gīkī,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7“Shishagi ng'holò mubize na nguzu; hama yaya ū kūng'ogoha ū ntemi wa
Ashulu, yaya nūūlū kūtawa tawa ū mu ng'holò jing'we kūlwa nguno ya būtaale
w'ibità īlo alī nalyo. Ū kū lwandī lwise būlīho būdūla būtaale kūtinda ūbo būl'ū
kū lwandī lwakwe,

8nguno a boi basendamīlile būdūla bo banhū. A bis'ū būdūla wise būfumile kūlī
SEEBA Mulungu wise, ūyo akūtūgunanhaga na kūtūlwīlīīla ū mu wilwisha wise.”
Ī mihayo īyo akabawīla a banhū ū Hezekia ū ntemi wa Yuda yūbaguzuhya.

Bana Yelusalemu kūsondagūlwa

9Ū Senakelibu ū ntemi wa Ashulu aho alī kū nzengo gwa Lakishi agūpīndīlīgije
na mabità ga bashilikale bakwe, akīīta ūtūma bamò ba bataale ba mabità gakwe,
būja ī Yelusalemu kūtwala ī mihayo īyī kūlī Hezekia ū ntemi wa Yuda, na a banhū
ba Yuda bose abo baalī kwenūko, aho bashika būhaya,

10“Ū Senakelibu ū ntemi wa Ashulu alīhaya gīkī, A bing'we musanije mhayo kī ī
gete, nose mutaalī mulikala mu Yelusalemu alīyo mupīndīlījiwe mabità ga
bashilikale?

11Ū Hezekia ūlū alīmuwīla gīkī, ‘Ū SEEBA Mulungu wise akūtūpīja ū mu nkono
gwa ntemi wa Ashulu,’ managi gīkī alīmulembagūla dūhū; mukūshila kūcha na
notà, na kūnanuka kūlwa nzala.

12Ī gīsī, ū Hezekia atī ng'wene ūyo wagīnja a mapandī ga higūlya, nī myalīlo ya
ng'wa mulungu ng'wenūyo, kūnū akūbawīlaga a banhū ba Yuda nī Yelusalemu
gīkī, ‘Shiigelile muyūkalamya kū būtongi bo ng'walīlo gūmò dūhū, nī shitambò
sha kūpemvwa muyūfunīja kwenūko?’

13Mutīmanile īyo ū nene na a bataale bane twabīītīla pye a banhū ba mu sī ī jingī?
A bamulungu ba mahanga genayo, baalī na būdūla kī ū wa kūjipīja ī sī jabo ū
kūfuma ū mu nkono gwane?

14Mulungu kī ū mu bamulungu ba mahanga gose ayo bataale bane
baagakenaagūla, ūyo wabīta kūbapīja banhū bakwe kūfuma ū mu nkono gwane?
Na lūūlū ū mulungu wing'we a bing'we, adūgije kinehe ū kūmupīja ū kūfuma ū
mu nkono gwane?

15Alilūūlū, mutizūneka ū Hezekia ikale akūmulembagūlaga na kūmujimīīja gīko.
Yaya ū kwīzunya ī mihayo yakwe, nguno atīho mulungu w'ihanga lyose lyose,
nūūlū būtemi bose bose, ūyo wabīta kūbapīja banhū bakwe kūfuma ū mu nkono
gwane, nūūlū kūfuma mu nkono gwa bakūlūgenji bane. Ū mulungu wing'we ū
ng'wene h'atūdūla lūūlū gete!”

Kūbūlagwa kwa ng'wa Senakelibu

16A batūmami ba ng'wa Senakelibu bongeja kūnsondagūla ū SEEBA Mulungu, nū
ntūmami wakwe ū Hezekia.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Nīyo ū Senakelibu wandīka na nyalūba ya kūndūkagūla ū SEEBA, ū Mulungu wa Isilaeli, akūng'hayaga, "Ūmo bamulungu ba banhū ba sī jingī baalī batadūgije kūbapīja banhū babo kūfuma mu nkono gwane, h'ūmo nū mulungu o ng'wa Hezekia atūdūla ū kūbapīja a banhū bakwe ū mu nkono gwane."

18Kwimanīla babahamukīla mu lūlīmi lwa Shihebulania a banhū abo baalī bazengile bbihī nī ndugu ya Yelusalemu, gīkī babogohye, bandye kūdetema; badūle kūgūdima ū nzengo.

19Būyūng'haya ū Mulungu wa Yelusalemu gīt'ūmo babahayīlaga dūhū a bamulungu ba banhū ba mu sī jingī, abo balī milīmo ya makono ga banhū.

20Ū ntemi Hezekia nū ng'hangi Isaya ū ng'witūnja o ng'wa Amozi, būgūlombela ū mhayo gwenūyū; būtwala ng'wigūlū ū kūlīla kwabo.

21Ū SEEBA ūntūma malaika ū kū ng'hambī ya ntemi wa Ashulu, ūūkababūlaga pye a bashilikale ba būlūgū, na a batongeeji babo na a bataale ba mabità. Na lūūlū ū ntemi wa Ashulu wīnga hoi, ūshoka kū sī yakwe wagookaga kībi kībi. Lwise lūmò walī mu hekalu ya ng'wa mulungu wakwe, bamò ba bitūnja bakwe būnsanga moi, būkanchima shū ūcha.

22Na lūūlū ū SEEBA ūmpīja ū Hezekia na a banhū ba Yelusalemu, ū kūfuma ū mu nkono go ng'wa Senakelibu ū ntemi wa Ashulu, nū kūfuma ū mu makono ga bangī pye a bose. Nīyo ūbalang'hana kūfuma mhandī jose.

23Banhū bingī benha shakwinha ī Yelusalemu, kūlwa nguno ya ng'wa SEEBA; nū Hezekia ū ntemi wa Yuda būng'wenhela shakwinha sha mpango ntaale. Kūfuma ikanza lyenīlo, pye a banhū ba mahanga būnkūja ū Hezekia.

Kwikumīlīja kwa ng'wa Hezekia

24Ū mu shikū jenījo ū Hezekia ūsaata, ūsaaja ikanza iguhī ache. Ūnomba ū SEEBA; nang'hwe ū SEEBA ūng'wigwa, ūng'winha na shimanīīkījo.

25Alīyo ī ng'holò yakwe ū Hezekia yookala wikumīlīja, ūleka ū kūlūmba gīt'ūmo yalī īng'wigeleelilwe kūlwa wiza ūbo akīītīlwa. Na lūūlū ū būpelanu bo ng'wa SEEBA būng'wikīīla ū wei na a banhū ba Yuda, na a ba Yelusalemu.

26Kwike ū Hezekia widoohya, ūlomba kūlekejiwa ū wikumīlīja wa ng'holò yakwe, pye na a banhū ba Yelusalemu; na lūūlū ū SEEBA ūbalekeja, ū būpelanu wakwe būtabikīīlile ū mu shikū ja ng'wa Hezekia.

Būsabi bo ng'wa Hezekia na kūcha kwakwe

27Ū Hezekia walī akūjiwe na banhū no, hama walī na shikolo shingī no; na lūūlū ūbeeja shiseme sha kūtūūlīla ī sabo jakwe, ī feza, zahabu, mawe ga mpango, shisanjo sha mu shilīwa, mūda, nī shikolo ī shingī shose ī sha mpango.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28Ūbeeja na numba ja kūbīkīla ī shilīwa īsho wagesaga, nī divai mhya, na a maguta; ūbeeja na mbīgīlī ja kūlaaja būlī mbika ja ng'ombe ījo walī najo, na numba ja kūlaala ng'holo na mbūli jakwe.

29Ūzenga na mizengo yakwe wei ng'wenekīlī, ūbiza na madaale mataale ga mitugo, ng'holo, mbūli, na ng'ombe; nguno ū Mulungu walī wang'winha būsabi wingī no.

30Ū Hezekia ng'wenūyo hū ng'wene ūyo akachiba nzīla ya minzī gafumaga kū lūzwīlo lwa Gihoni, a minzī ūgalogeja kū lwandī lwa ng'weli lwa nzengo go ng'wa Daūdi; nīyo būlī mhayo ūyo wagwītaga gwajaga chiza.

31Alīyo aho banhū baatūng'wa na basugi ba Babuloni, kwiza kūmūja ī mihayo ya shimanīkījo sha kūkumya īsho shikilonga ū mu sī yakwe, ū Mulungu ūneka, gīkī angeme ashibone būlī shikolo īsho shalī ū mu ng'holò yakwe.

32Ī mihayo ī yīngī ī ya mu shikū ja būsugi bo ng'wa Hezekia nī ya kwifunya kwakwe kūlī SEEBA, ī yose yandīkilwe mu mihayo īyo oolekejiagwa ng'hangi Isaya, ng'witūūja o ng'wa Amozi, īyo yandīkilwe mu shitabo sha batemi ba Yuda na ba Isilaeli.

33Na lūūlū ū Hezekia wifuula hamò na bataale bakwe, ūjīkwa ha lūgūlū aho shalī shigila sha banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa Daūdi. A banhū ba Yuda a bose na a ba Yelusalemu boolecha ikūjo lyabo ū kūlī we aho waacha. Ng'witūnja wakwe Manase ūbiza ntemi a ha ng'wanya gwakwe.

2 Mihayo ya Shikū 33

Manase kūbiza ntemi wa Yuda

1Ū Manase walī na myaka ikūmi n'ībīlī aho alandya kūbiza ntemi, ūsuga alī mu Yelusalemu ikanza lya myaka makūmi atanò n'ītanò.

2Akīīta yabūbi no ū mu miso ga ng'wa SEEBA, kūlwa kūlondeela nhūngwa ja mahanga ga banhū abo SEEBA walī wabapeeja gīkī babīngīle a Baisilaeli.

3Ūgazenga hangī a mapandī ga higūlya ayo ise Hezekia walī wagakenaagūla, ūzenga na ng'walīlo kūlwa lī Baalī, ūbeeja na ng'hīngī ya lī Ashela, na a mabità ga sonda ja ng'wigūlū a gose waginamīlaga na kūgalamya.

4Nū mu hekalu ya ng'wa SEEBA ūzenga myalīlo, īyo ū SEEBA walī wahaya, "Ī lina lyane līkūbiza mu Yelusalemu shikū jose welelo na welelo."

5Ū mu gwalugwa ja ha hekalu būbīlī wajo ūzenga myalīlo kūlwa nguno ya mabità gose ga sonda ja ng'wigūlū.

6Na bitūnja bakwe ūūkabapemba mu moto mu longa lwa Hinomu, kūlwa kūbafunya shitambò; nīyo ūbiza munhū wa kūyūtūmamīlī nguzu ja mu giiti, ī ya būchembelwa wa ngoko, nī ya būlogi yūbiza yakwe, ūyūkooba na būgunanhwa

© 2015 Bible Society of Tanzania.

kūfuma kū banhū ba masamvwa ga būlagūji, na myoyo misoso ya mbika jingī na jingī. Ūmpelanya no ū SEEBA nguno ya mihayo ya malofu ī yose īyo wīyītaga ū mu miso gakwe.

7Walī wasula shiikolile sha Līashela; hūna ūshisola ūshitūūla mu hekalu, īyo ū SEEBA walī wang'wīla ū Daūdi nū ng'witūnja wakwe ū Solomoni, "Ī lina lyane nakūlītūūla ilalī ū mu hekalu yenīyī, nū mu nzengo gwa Yelusalemu ūyo naagūsolile kūfuma mu ng'anda jose ja Isilaeli.

8A Baisilaeli ūlū būbiza bilang'hani, na bīshikīlīja mu welwa ng'holò pyī īyo naabalagīla kūlwa shilagīlo ī shose, na a malange, na katongeelele, gīt'ūmo wabinhīla Musa, natalajileka hangī ī mhambala jabo jishimīze kūja ūko na ūko, kwīnga ū mu sī īyo naabagabīla bakūlūgenji bing'we."

9Alīyo īkī ū Manase walī wabatūnja kūngī a banhū ba Yuda na a ba Yelusalemu, nose ū būbi ūbo baalī bawīta walī būtaale no, kūgatinda na a mahanga ayo SEEBA walī wagayagaja gīkī gabīngīle a Baisilaeli.

10Ū SEEBA walī wa kūlūngalūnga nū Manase hamò na a banhū bakwe, ndūhū batagemile ū kūndīlīla.

11Na lūūlū nose ū SEEBA ūbenhela mabità ga ntemi wa Ashulu na bataale bago; būndima ū Manase, būngwasha itendele ū mu lyūūlū, hama būntunga na mboyo ja shaba hūna būntwala Babuloni mu būtungwa.

12Aho alī mu makoye kūlwa būtungwa bokwe, ūnīlīīla ū SEEBA Mulungu wakwe gīkī anchīle shigongo; nīyo widoohya no ū kū būtongi bo ng'wa Mulungu wa bakūlūgenji bakwe.

13Aho wanomba ū SEEBA, SEEBA nang'hwe ūnsaatwa ū mu kūlīla kwakwe, ūng'wigwa ū kūlomba kwakwe; ūnshosha hangī ī Yelusalemu, na a ha būtemi bokwe. Hūna ū Manase ūmana ī gīkī ū SEEBA alī Mulungu.

Manase kwībeeja īyo yalī yabiipa

14Mu makanza malebe wīzenga būpya ī ndugu ya hanze ī ya kūgūpīndīlīja ū nzengo go ng'wa Daūdi, ū kū lwandī lwa ng'weli ya Gihoni, ū kū longa. Ī ndugu yenīyo wīzenga kūshisha ūshika kū Mita gwa shī; ūlūpīndīlīja pyī ī lūgūlū lwa Ofeeli, nīyo wīlīhya ū kūja ū ng'wigūlya. Hama ū mu mizengo ya Yuda ī yose īyo yalī īpīndīlījiwe ndugu ūtūūla mo bataale ba bashilikale.

15Na a mamulungu ga nyageni ūgīnja, na līshiikolile walī walītūūla ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA, ūlīfunya moi; na myalīlo walī wazenga a ha lūgūlū lwa hekalu nū mu Yelusalemu, nayo wīyīnja; pye a genaya ūgaponya hanze ya nzengo.

16Hanuma ūgūbeeja būpya ū ng'walīlo go ng'wa SEEBA, hūna ūfunya hoi shakwinha sha būsangī na sha kūlūmba. Ūbawīla a banhū ba Yuda kūntūmamīla SEEBA, ū Mulungu wa Isilaeli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Kwike a hene a banhū baalī bataalī būfunya shitambò ū kū mapandī ga higūlya;
nūūlū īkī bamfunījaga SEEBA Mulungu wabo dūhū.

18Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Manase, nū būlombi wakwe ūbo
akanomba ū Mulungu wakwe, nī mihayo īyo baboni bang'wīlaga mu lina lya
ng'wa SEEBA Mulungu wa Isilaeli; ī yose yandīkilwe mu shitabo sha ng'hūlū ja
batemi ba Isilaeli.

19Ū kūlomba kwakwe nū mumo ū SEEBA akang'wigwa ū mu kūlīla kwakwe, nū
būkenaagūji wakwe ū bose, nū būgaya wishigwa, na a mapandī ga higūlya ayo
akagazenga, ūtūūla na makīngī ga Līashela, nī shiikolile īsho walī wibeegeja aho
ataalī kwidoohya; ī yose yenīyo yandīkilwe mu shitabo sha ng'wa Hozai.

20Ū Manase wifuula na bakūlūgenji bakwe, ūjīkwa ng'wikūlū lyakwe. Ng'witūnja
wakwe Amoni ūbiza ntemi a ha ng'wanya gwakwe.

Amoni ntemi wa Yuda

21Ū Amoni aho alandya kūbiza ntemi walī na myaka makūmi abīlī n'ībīlī, ūsuga
ū mu Yelusalemu ikanza lya myak'ībīlī.

22Wīta yabūbi ū mu miso ga ng'wa SEEBA, gīt'ūmo ise Manase walī wītīla. Ū
Amoni ūyūshilamya na kūshitūmamīla pyī ī shiikolile īsho walī washibeeja ise
Manase.

23Alīyo ū wei atidoohije ūmo ise akidooheja kū būtongi bo ng'wa SEEBA; ū
Amoni akongeja dūhū ū kūbiza wabūbi.

24Nose batūmami bakwe būnīīla gwīnda, būmūlagīla ng'wikūlū lyakwe.

25Alīyo a banhū ba mu sī yakwe būbabūlaga abo bakamūlaga ū ntemi Amoni,
būntemya ng'witūnja wakwe Yosia a ha ng'wanya gwakwe.

2 Mihayo ya Shikū 34

Yosia kūbiza ntemi wa Yuda

1Ū Yosia walī na myaka īnaane aho alandya kūbiza ntemi, ūsuga alī mu
Yelusalemu ikanza lya myaka makūmi adatū na gūmò.

2Wīta yawiza ū mu miso ga ng'wa SEEBA, nguno washimīzīlaga mu nzīla ī jose ī
ja nkūlūgenji wakwe Daūdi; atagalūkile kūja kū būlyo nūūlū kū lūmoso.

3Aho ataalī nsūmba o ng'walūko, wahayūshisha myaka īnaane alī nsugi, wandya
kūnkooba ū Mulungu o ng'wa ise Daūdi; mu ng'waka gw'ikūmi n'ībīlī wandya
kūgīnja ū mu Yuda nū mu Yelusalemu a mapandī ga higūlya, na a makīngī ga lī
Ashela, nī shiikolile sha kūpūnza na a ga kūsula.

4Nī myalīlo ya Mabaalī wīkambagūla, na myalīlo ya kūzuukīlīgīja būbbani yalī
īzengilwe a higūlya yaho nayo wībelagūla yūseesagūka; nī ng'hīngī ja Ashela

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ūjibbutagūla, nī shikolo sha kūlamiwa pye nī shiikolile. Ī shose shenīshi ūshibelagūla shūseesagūka, hūna shūsambaagījiwa ha shigila sha banhū abo bafunyaga shitambò a higūlya yasho.

5A maguha ga bagabīji ūgatūūla higūlya ya myalīlo yabo, hūna ūgajiga mu moto, ūbiza wawīnja ū būsoso ū mu Yuda nī Yelusalemu.

6Ūja na kū mizengo ya Manase, Efulaimu na Simioni, kūshisha Nafutali, nū mu mapandī ga bbihī bbihī ayo gaalī galekwa na banhū;

7ūkīkambagūla nū kwene ī myalīlo nī ng'hīngī ja lī Ashela, ī shiikolile ūshishigina shūbiza lūbuubu; pyī ī myalīlo ya kūzuukīlīgīja būbbani ū mu Isilaeli wībelagūla gūbiza mamenyagūlwa. Aho wamala ī yenīyo ūshoka Yelusalemu.

Ntemi Yosia kwībeegeleja hekalu

8Ū mu ng'waka gwakwe gw'ikūmi n'īnaane alī ntemi, aho wamala kwīyīngīja ū būsoso ī sī nī hekalu, ūntūma Shafani ng'witūnja o ng'wa Azalia, na Maaseya ūyo walī nsugi wa mu nzengo, hamò na Yoa ng'witūnja o ng'wa Yoahazi ūyo walī ng'wandīki; ūbatūma kwandya kwībeegeleja ī hekalu ya ng'wa SEEBA Mulungu wakwe.

9Būja ū kūlī ngabīji ntaale ū Hilikia būūkang'winha ī hela ījo jalī jenhwa mu hekalu ya ng'wa Mulungu, ījo Balawī a baalī balang'hani ba ha milyango, baalī bajikuminga kūfuma ū kū banhū ba Manase, Efulaimu, na kūfuma ū kū Baisilaeli a bose, abo baalī basaagīīla ū mu banhū ba Benjamini na a bikaji ba Yelusalemu.

10Ī hela jenījo būjitūūla mu makono ga banhū abo baalī baasolwa kūlwa kūgwīmīīla ū nīmo gwa kwībeegeleja ī hekalu ya ng'wa SEEBA; a banhū benabo hū babalīpaga a batūmami abo bīzengaga na kwībeegeleja ī hekalu.

11Ū mu hela jenījo jingī būbinha baselemala na bazengi, kūlwa kūgūla mawe ayo gabeejiwe ng'hana ng'hana, na mbawa ja kūyūdimanīgīja, na migamba kūlwa kūjibeegeja ī numba ījo batemi ba Yuda baalī bajilekanīja kūshisha jūsakaala.

12A banhū benabo bakagwīta ū nīmo gwenūyo mu būtūngīlīja būtaale. Baalī na banhū abo babīmīīlaga ū mu būtūmami wabo, ba Yahati na Obadia, Balawī ba shibyalīlwe sha ng'wa Melaali; na ba Zekalia na Meshulamu, ba shibyalīlwe sha ng'wa Kohati. A Balawī a bose abo baalī bamanile kūtūla na kūfuula shikolo sha kwīmbīla

13baalī bīmīīji ba milīmo ya mbika jose, na bakomeleja ba batūmami. Balawī bamò baalī bandīki, bangī balang'hani ba shitabo sha mihayo ya kajīle ka būsugi, na bangī baalī balang'hani ba ha milyango.

Shitabo sha shilagīlo kwilonga

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Aho balījifunya hanze ī hela ījo jalī jenhwa mu hekalu ya ng'wa SEEBA, ū Hilikia ū ngabīji ūshibona ī shitabo sha shilagīlo sha ng'wa SEEBA, īsho shalī shafunyiwa mu nzīla ya ng'wa Musa.

15Hūna ū Hilikia ūng'wīla ū Shafani ū ng'wandīki, "Shiishi ī shitabo sha shilagīlo, nashipandīkīla mu hekalu ya ng'wa SEEBA." Ūng'winha ū Shafani.

16Ū Shafani ūshitwala ū kūlī ntemi; ūūkang'wīla, "A batūmami bako balīīta ī milīmo yabo gīt'ūmo bahelelilwe.

17Balījitūmamīla ī hela ījo jalī mu hekalu ya ng'wa SEEBA, bajitūūlaga mu makono ga bīmīīji ba nīmo na batūmami."

18Hūna ū Shafani ū ng'wandīki ūng'wīla ū ntemi, "Ū ngabīji Hilikia waninha shitabo shiishi." Na lūūlū ū Shafani ūshisoma ū kū būtongi wa ntemi.

19Ū ntemi aho wīyigwa ī mihayo ya mu shitabo sha shilagīlo, ūtandūla ī shizwalo shakwe.

20Ūnagīja ū Hilikia nū Ahikamu ng'witūnja o ng'wa Shafani, na Abudoni ng'witūnja o ng'wa Mikaya, na Shafani ū ng'wandīk, hamò na Asaaya ūyo walī ntūmami wa ha ng'wa ntemi.

21Ūbawīla, "Jagi mukabūje ū kūlī SEEBA; munibūgīje ū nene na a banhū abo basaagile a ba Isilaeli nī Yuda. Mubūje kūlwa nguno ya mihayo īyo yandīkilwe ū mu shitabo īsho shabonagwa shenīshi. Īlī hape gīkī ū būpelanu bo ng'wa SEEBA ūbo akūtwitīīla būlī būtaale no; nguno a babyaji bise batagūdimile ū mhayo go ng'wa SEEBA; na batītile gīt'ūmo īlī pyī ī mihayo īyo yandīkilwe ū mu shitabo shenīshi."

Kahayīle ka ng'hangi Huluda

22Na lūūlū ū Hilikia na a babo ntemi akabatūma hamò nag'hwe, būja kūlūngalūnga na Huluda; walī ng'hangi nkīma, nke o ng'wa Shalumu, ng'witūnja o ng'wa Tokihasi, nang'hani wa chumba sha kūbīkīla shizwalo. Ū ng'hangi nkīma ng'wenūyo wikalaga mumo Yeluasalemu, mu lūgali lwa kabīlī lwaho.

23Ūbawīla, "Ū SEEBA ū Mulungu wa Isilaeli alīhaya gīkī, Ū munhū ūyo wamutūmaga kūlī nene ng'wīlagi:

24'Ū SEEBA alīhaya gīkī, Nakwenha būkenaagūji būtaale, nalīkenaagūle ī lipandī lyenīlī na a banhū benaba, kūlenganīla na a mazumo ayo gandīkilwe ū mu shitabo īsho shasomagwa kū būtongi wa ntemi wa Yuda.

25Nguno baanilekile ū nene, bandya kūzuukīja būbbani kū bamulungu bangī; baanisaayīkije no, kūlwa milīmo yabo yose īyo bakūbeejaga na makono gabo. Na lūūlū ū būpelanu wane wabakile, būtīko kūjimiwa na hado yaya; shiigelile nalīkenaagūle ī lipandī lyenīlī!'

© 2015 Bible Society of Tanzania.

26Alīyo ū ntemi wa Yuda ūyo wamutūmaga kwiza kūbūūja kūlī SEEBA, ng'wīlagi gīkī, 'Ū mu mihayo īyo wīyigwaga, ū SEEBA Mulungu wa Isilaeli alīkūwīla ū bebe gīkī,

27Īkī ī ng'holò yako yoolechaga hape gīkī wagalūkaga na kwidoohyaga ū kū būtongi bo ng'wa Mulungu aho wīyiigwa īyo wīhaya kūlwa nguno ya ipandī lyenīlī na a banhū baamo, na kūlwa nguno widoohyaga ū kūlī nene ūtandūla na shizwalo shako, ūlīla na kū būtongi wane, nakwigwaga, alīhaya ū SEEBA.

28Ū bebe nakūkwīnja nakūtwale kū bakūlūgenji bako; ūkūjīkwa mu mhola, a miso gako gatūbūbona ū būkenaagūji ūbo nalīhaya kūwenha a h'ipandī lyenīlī, nū kū bikaji baamo.'" Hanuma ya yenīyo būshoka ū kūlī ntemi, būntwalīla ī lishosho lya kūfuma ū kūlī ng'hangi nkīma ng'wenūyo.

29Hūna lūūlū ū ntemi ūlagīja bikuminga pye a banamhala ba Yuda na a ba Yelusalemu.

30Hanuma ūja mu hekalu ya ng'wa SEEBA hamò na a banhū ba Yuda, na a ba mu Yelusalemu, na a bagabīji na a Balawī; nīyo pyī dūhū a banhū bado na bataale. Ūbasomela pyī ī mihayo ya mu shitabo sha būlagane, īsho shikapandīkīlwa mu hekalu ya ng'wa SEEBA.

31Aho yabīta ī yenīyo ū ntemi wīmīīla hihī na ng'hīngī yakwe, ūlahīla gīkī akūlīdima ī lilagane lya ng'wa SEEBA; na gīkī akūnondeela SEEBA na ng'holò yakwe yose na būpanga wakwe bose, na akūshimīzīla mu shilagīlo shakwe na kahelele kakwe na malange gakwe; kwīshikīlīja ī mihayo y'ilagane īyo yandīkilwe ū mu shitabo shenīshi.

32Hūna ūbakomeleja a bose a ba mu Yelusalemu nī Benjamini kūshimīzīla ū ng'wilagane; a banhū ba Yelusalemu bīīta gīko gīt'ūmo ilagane lya ng'wa Mulungu līhayīlile; ī lilagane lya ng'wa Mulungu wa bakūlūgenji babo.

33Na lūūlū ū Yosia ūbiza washīnja pyī shiikolile sha malofu ū mu sī ī yose ī ya Baisilaeli; hūna ūbakomeleja a bose abo baalī mu Isilaeli kūntūmamīla SEEBA Mulungu wabo. Ū mu shikū jose aho ataalī alī hamò nabo ū Yosia, batoyile ū kūnondeela ū SEEBA, ū Mulungu wa bakūlūgenji babo.

2 Mihayo ya Shikū 35

Yosia na shigukulu sha pasaka

1Hūna ū Yosia ūlagīja gīkī ībize ho pasaka ū mu Yelusalemu kūlwa ng'wa SEEBA; ī ng'holo ja pasaka jūsīnzwa mu lūshikū lw'ikūmi n'inè ng'weji gwa kwandya.

2A bagabīji ūbahelela ī ndīīma jabo; hūna ūbatimbya ng'holò gīkī bagwīte mu welwa ng'holò ū nīmo gwa mu hekalu ya ng'wa SEEBA.

3A Balawī, abo baalī baamala kwejiwa kūlwa ng'wa SEEBA, abo nīmo gwabo gwalī kūbalanga a banhū; ūbawīla, "Ī lisandīko lyeela lītūūlagi mu hekalu, īyo

© 2015 Bible Society of Tanzania.

wīzenga Solomoni ng'witūnja o ng'wa Daūdi ntemi wa Isilaeli; mutī na nguno ya kwikala ng'ūlībūūcha ha mabega ging'we būlī makanza. Ī haha managi gīkī ū nīmo gwing'we gūlī kūntūmamīla SEEBA Mulungu wing'we, hamò na a banhū bakwe a Baisilaeli.

4Gabanhīkagi būlī bene mu ndūgū jabo kūlondeela magele ging'we; gīt'ūmo kahelele ako katūūlwa na Daūdi ntemi wa Isilaeli, hamò nū ng'witūnja wakwe ū Solomoni.

5Īmīīlagi mu magelè magele, hamò nabo a baana ba ng'wing'we kūlondeela ndūgū ja basaabo; būlī hene lībize ho igelè lya Balawī.

6Nī ng'holo ja pasaka mukūjisīnza bing'we; na lūūlū iyeejagi mujigolanyī ī ng'holo ja pasaka jenījo kūlwa nguno ya baana ba ng'wing'we; ng'wīte gīt'ūmo SEEBA alagīlile mu nzīla ya ng'wa Musa."

7Ī shakwinha sha pasaka īsho akafunya ū Yosia kūlwa nguno ya banhū bose abo baalīho ho a henaho, jalī ng'holo hamò na mbūli shihumbī makūmi adatū, na nzagamba shihūmbī shidatū. Ī jose jenījo jalī ja kūfuma mu sabo ja ntemi dūhū.

8A batūmami bakwe nabo būfunya kūlwa nguno ya banhū, na a bagabīji hamò na a Balawī. A batūmami ba mu hekalu ya ng'wa Mulungu a ba Hilikia, Zekalia nū Yehieli būbinha a bagabīji shakwinha sha pasaka, mitugo shihūmbī shibīlī na magana atandatū, na ng'ombe magana adatū.

9Ū Konania nang'hwe hamò na a baana ba ng'wawe a ba Shemaya nū Nesaneeli; hamò na a batongeeji ba Balawī a ba Hashabia, Yeieli nū Yozabadi, būfunya shakwinha sha pasaka kūlwa nguno ya Balawī, ng'holo na mbūli shihūmbī shitanò, na ng'ombe magana atanò.

Shigukulu sha pasaka kūyegelwa

10Ī likanza aho lyang'wa, a bagabīji bīmīīla būlī ng'wene h'ipandī lyakwe, a Balawī nabo bihela mu magele gabo gīt'ūmo walī walagīīlīla ū ntemi.

11Ī mitugo ja pasaka jandya kūsīnzwa, a bagabīji nabo bandya kūgaseseebela a mininga ayo binhīlījiagwa; a Balawī h'abo bajibaagaga ī mitugo.

12Ī shitambò sha kūpemvwa būshitūūla ha mhūjo kūlwa kūbinha a banhū ūmo baalī bigasha mu magele mado mado, kūlondeela ndūgū ja basaabo, gīkī bafunye shitambò kūlī SEEBA, gīt'ūmo yandīkilwe mu Shitabo sha ng'wa Musa. Nī nzagamba būjīīta gīko.

13Ī mitugo ja pasaka būjoocha gīt'ūmo īhayīlilwe; ī shakwinha ī sheela būshizuga ī shene mu manengelo, masufulia, na mazugīlo gangī gangī, hūna būjigabanhya wangū ū kū banhū a bose.

14Hanuma ya henaho hū bibeegeja nī shabo na a bagabīji; nguno a bagabīji, a ba shibyalīlwe sha ng'wa Alooni baalī na nīmo gwa kūfunya shitambò sha

© 2015 Bible Society of Tanzania.

kūpemvwa, hamò na a masazu; kūshisha wil'ū būjikū. Na lūūlū a Balawī būbeeja ī shabo nī sha bagabīji ba shibyalīlwe sha ng'wa Alooni.

15A bīmbi a ba shibyalwe sha ng'wa Asafu baalī ū mu mapandī gabo ayo baalī bahelelwa na Daūdi hamò na Asafu na Hemani na Yedusuni, abo baalī baboni ba ntemi. A balang'hani ba ha mibita baalī batī na nguno ya kwīnga a ha mapandī gabo, nguno a bichaabo a Balawī bakabalonja longeja nabo ī shabo.

16Hūna lūūlū ū nīmo gwa kūnamya SEEBA mu nzīla ya kwīyegela ī pasaka, gwītwa mu lūshikū lwenūlo pyī ū gose; nū nīmo gwa kūfunya ī shitambò sha kūpemvwa gwītwa gīt'ūmo ntemi Yosia walī walagīīlīla.

17A Baisilaeli abo baalīho ī likanza lyenīlo būmala shikū mpungatī bakwīyegelaga ī Psaska nī shigukulu sha migatī ītī na shibimbya.

18Ī pasaka yalī ītaalī kūyegelwa gīko ū mu Isilaeli kūfuma mu shikū ja ng'hangi Sang'weli. Walī atīho ntemi wa Isilaeli nūūlū ūmò ūyo walī wabīta kwīyegela ī pasaka gīt'ūmo akīītīla ū Yosia; kwīlya hamò na bagabīji, Balawī, na a banhū ba Yuda a bose, na a Baisilaeli abo baalīho hoi, hamò na a banhū ba Yelusalemu.

19Ī pasaka yenīyo īkaliwa mu ng'waka gw'ikūmi n'īnaane ū mu shikū ja būtemi bo ng'wa Yosia.

Kūcha kwa ng'wa Yosia

20Hanuma ya yose yenīyī, ū Yosia aho wamalamaja ū kwīgolanya ī hekalu, Neko ntemi wa Misili ūbūūka kūjiilwisha būlūgū Kakemishi kū mongo gwa Fulati. Ū Yosia ūnchaamīīla gīkī alwe būlūgū nang'hwe.

21Alīyo ū Neko ūntūmīla banhū kūng'wīla, “Bebe ntemi wa Yuda, gūlīho mhayo kī a ha gatī yako nū nene? Ī likanza lyenīlī natizile kūkūūbūkīla bebe, najile kū banhū abo nalī na wilwisha nabo; ū Mulungu wanikomigile naje wangū, na lūūlū lekaga ū kwīhangīja īyo īhelilwe na Mulungu ūyo alī hamò nane, nguno akūkūkenaagūla.”

22Kwike ū Yosia atanyamukile gīkī aleke ū kūnchaamīīla; ūzwalīla shizwalo sha kūng'wīta ajimīīlīke, hūna ūja kwilwisha nang'hwe ū būlūgū. Ūbiza walema ū kwīyigwa īyo wīhayaga ū Neko kūlwa kūlagīlwa na Mulungu. Ūja dūhū kūndumīla, ū būlūgū wenūbo būlwīlwa ha mbūga ya Megido.

23Balasi būnasa ū ntemi Yosia; hūna ūbawīla a batūmami bakwe, “Nīnjagi a henaha munitwale, nalabūlwa!”

24Būng'wīnja ū ng'wigogoteni lyakwe, būntūūla ng'wigogoteni līngī walī nalyo, būnshosha Yelusalemu ūūkashikīla kūcha. Ūjīkwa mu shigila sha bakūlūgenji bakwe; pye a banhū ba Yuda nī Yelusalemu būnīla.

25Yelemia ūbeeja mīmbo ga kūnīla ū Yosia; kūshisha lelo īyī pye a bagosha na a bakīma a bīmbi bataalī bakang'wizūkagwa ū Yosia ū mu mīmbo ga ng'hūngū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

genayo. Shūbiza shīmīle sha banhū ū mu Isilaeli ū kwīmba a mīmbo genayo; nīyo ī haha gandīkilwe mu shitabo sha ng'hūngū.

26Ī milīmo ya ng'wa Yosia ī yīngī, hamò nī yawiza īyo wīyīta kūlwa kūlondeela īyo yandīkilwe mu shilagīlo sha ng'wa SEEBA;

27Ī yose īyo wīta, kūfuma wandījo kūshisha būkalīkījo, yandīkilwe mu shitabo sha batemi ba Isilaeli na Yuda.

2 Mihayo ya Shikū 36

Yehoahazi ntemi wa Yuda

1A banhū ba mu sī yenīyo būnsola Yehoahazi ng'witūnja o ng'wa Yosia, būntūūla kūbiza ntemi ū mu Yelusalemu a ha ng'wanya go ng'wa ise.

2Ū Yehoahazi walī na myaka makūmi abīlī n'idatū aho alībiza ntemi. Ūsuga ū mu Yelusalemu ikanza lya myeji idatū.

3Alīyo ū ntemi wa Misili wiza ūntyūūla a h'isumbī lya būtemi; hanuma a banhū ba Yuda ūbatūūlīla goodi ya kūfunya feza ja būdito wa tani idatū na nusu, na zahabu ja būdito wa kilo makūmi adatū n'inè.

4Ū ntemi wa Misili ūntūūla Eliakimu nkūlūye o ng'wa Yehoahazi a ha būtemi wa Yuda na Yelusalemu, nī lina lyakwe ī lya Eliakimu ūngalūcha, ūbiza Yehoyakimu. Alīyo ū Neko ūnsola ū nzunaye o ng'wa Eliakimu ū Yehoahazi ūja nang'hwe Misili.

Yehoyakimu ntemi wa Yuda

5Ū Yehoyakimu aho alībiza ntemi wa Yuda walī na myaka makūmi abīlī n'ītanò, ūsuga ikanza lya myaka ikūmi na gūmò alī mu Yelusalemu. Nang'hwe wīta yabūbi ū mu miso ga ng'wa SEEBA, ū Mulungu wakwe.

6Nebukadineza ntemi wa Babuloni wiza kūndumīla, ūntunga nhendele ja shaba ūntwala Babuloni.

7Ū Nebukadineza ūbūūcha na shiseme shimò na shimò sha mu hekalu ya ng'wa SEEBA, ūja nasho Babuloni, ūūkashitūūla ng'wikūlū lyakwe kwenūko.

8Mihayo yīngī ī ya mu shikū ja būtemi bo ng'wa Yehoyakimu, ī ya malofu īyo akīīta, nī yīyo akabonekana alī nayo, yandīkilwe mu shitabo sha batemi ba Isilaeli na Yuda. Ng'witūnja wakwe Yehoyachini ūbiza ntemi a ha ng'wanya gwakwe.

Yehoyachini ntemi wa Yuda

9Ū Yehoyachini aho alībiza ntemi walī na myaka ikūmi n'īnaane, ūsuga ikanza lya myeji idatū na shikū ikūmi alī mu Yelusalemu. Nang'hwe wīta yabūbi ū mu miso ga ng'wa SEEBA.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Aho gwajīlīīla kūshila ū ng'waka, ū ntemi Nebukadineza ūnagīja ū Yehoachini kūja Babuloni, ūja hamò na shiseme shimò na shimò sha mpango ntaale ī sha kafuma mu hekalu ya ng'wa SEEBA. Hanuma ūnsola ise ndo o ng'wa Yehoyachini, lina lyakwe Zedekia, ūntūūla kūbiza ntemi wa Yuda na Yelusalemu.

Zedekia ntemi wa Yuda

11Ū Zedekia aho alībiza ntemi walī na myaka makūmi abīlī na gūmò, ūsuga ikanza lya myaka ikūmi na gūmò alī mu Yelusalemu.

12Wīta yabūbi ū mu miso ga ng'wa SEEBA, ū Mulungu wakwe; ūlema nū kwidoohya ū kūlī ng'hangi Yelemia aho wang'wīla mhayo go ng'wa SEEBA.

13Nū ntemi Nebukadineza ūngomela, alīyo walī wang'wilahīja mu lina lya ng'wa Mulungu; nīyo ūbiza na ntwe diimu no, nī ng'holò yakwe wīgang'hanaja, ūlema gete ū kūngalūkīla ū SEEBA, ū Mulungu wa Isilaeli.

14Hama hangī a higūlya ya henaho, a batongeeji na bagabīji na a banhū bose bongeja no ū kūbiza bashitiigwa, nguno bashimīzīlaga mu shītīle sha banhū ba mahanga, bīsosohaja ī hekalu ya ng'wa SEEBA, īyo SEEBA walī wīyeeja ū mu Yelusalemu.

Kūgwa kwa Yelusalemu

15Ū SEEBA ū Mulungu wa bakūlūgenji babo ng'hangala ningī wabatūmaga batūmami bakwe kūbahūgūla a banhū bakwe, nguno walī abasaatilwe hamò nī hekalu yakwe.

16Alīyo babineenelegejaga dūhū a batūmami ba ng'wa Mulungu, kūnū bakwīdalahaga ī mihayo yakwe, na a bahangi bakwe bakūbasekaga; kūshisha nose ū būpelanu bo ng'wa SEEBA būbapembekela a banhū bakwe, yūbiza ītīho nzīla ya kūbapīja.

17Ūbatūmīla ntemi wa Bakalidayo; aho washika ūyūbabūlaga a bitūnja babo bo shū, na a babo baalī mu numba yabo ya kūpīlīla. Atachīlile shigongo munhū nūūlū ūmò; abize nsūmba, munhya, namhala nūūlū ngikūlū, nūūlū abize wakūla na kinehe, pye a bose ū SEEBA ūbatūūla mu makono ga ng'wa Nebukadineza.

18Ī shiseme sha mu hekalu ya ng'wa Mulungu ūshibūūcha pyī ūja nasho Babuloni; ī shose shitaale na shido, pyī nī sabo ījo jalī mu hekalu ya ng'wa SEEBA, nī ja ntemi, nī ja batūmami bakwe.

19Hanuma bītiima moto ī hekalu ya ng'wa SEEBA, ī ndugu ya Yelusalemu bīhilimīkīja; ī numba ja h'ikūlū būjikūbīka moto pyī, nīyo būlī shikolo sha mpango būshikenaagūla.

20Abo bakalekeelwa ū kūbūlagwa bo shū ūbatunga ūbajana Babuloni, būūkabiza basese bakwe na ba bitūnja bakwe, kūshisha ikanza lya būsugi wa Baajemi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Na lūūlū ī sī yūbiza mu shikū ja Sabato ja kwifuula kwayo; yūlembeela ī likanza
ī lyose īlo yalī buyīkī. Yifuula kūshisha yūshikīila ī myaka makūmi mpungūdī,
gīt'ūmo gwalī gwahayīla ū mhayo go ng'wa SEEBA ūyo akagūhaya mu nzīla ya
ng'wa Yelemia.

Ntemi Koleshi kūbinha wiyaabī

22Mu ng'waka go ng'wa Koleshi kwandya kūbiza ntemi wa Būajemi, ū mhayo go
ng'wa SEEBA ūyo gwalī gwahayiwa na Yelemia gūkashikīlījiwa. Ū SEEBA wīyīta
ī ng'holò ya ng'wa Koleshi ū ntemi wa Būajemi kūbiza na ng'hūmbū ja kūfunya
shilagīlo hose pyī ū mu būsugi bokwe; hūna ūshandīka alīhaya:

23"Ū ntemi Koleshi wa Būajemi alīyomba gīkī, 'Ū SEEBA, ū Mulungu wa
ng'wigūlū waninhile pye a mabūsugi ga mu sī, na wanisolile kwīta nīmo gwa
kūnzengela hekalu ī Yelusalemu, ū mu sī ya Būyudaya. Hūna lūūlū ose ose ū mu
banhū bakwe ni ajage; nalīnombela ū kūlī SEEBA Mulungu wakwe, abize hamò
nang'hwe.'"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Ezila

Ezila 1

Shilagīlo sha ntemi Koleshi

1Mu ng'waka go ng'wa Koleshi kwandya kūbiza ntemi wa Būajemi, ū mhayo go ng'wa SEEBA gūkashikīlījiwa, ūyo gwalī gwahayiwa na Yelemia. Ū SEEBA wīyīta ī ng'holò ya ng'wa Koleshi, ū ntemi wa Būajemi kūbiza na ng'hūmbū ja kūfunya shilagīlo hose pyī ū mu būsugi bokwe; hūna ūshandīka alīhaya:

2"Ū ntemi Koleshi wa Būajemi alīyomba gīkī, 'Ū SEEBA, ū Mulungu wa ng'wigūlū waninhile py'a mabūsugi ga mu sī, na wanisolile kwīta nīmo gwa kūnzengela hekalu ī Yelusalemu, ū mu sī ya Būyudaya.

3Hūna lūūlū ose ose ū mu banhū bakwe nalīnombela ū kūlī SEEBA Mulungu wakwe, abize hamò nang'hwe; ni ajage ī Yelusalemu, ū mu sī ya Būyudaya. Akīzenge ī hekalu ya ng'wa SEEBA, ū Mulungu wa Isilaeli; ū Mulungu ūyo alī mu Yelusalemu.

4Hama a banhū bakwe abo basaagīīla bafunye shakwinha, feza na zahabu na shikolo shingī shose shose, nūūlū na mitugo, na shakwinha mu nzīla ya wiyaabī, kūlwa nguno ya hekalu ya ng'wa Mulungu īyo īlī Yelusalemu.'"

Kwigolanya kūlwa kūshoka kaya

5Hūna bīmīīla a batongeeji ba kaya ja bakūlūgenji babo, ū mu ng'anda ja mu Yuda na Benjamini, na bagabīji na a Balawī; būlī munhū ūyo moyo gwakwe gūkakuumiwa na Mulungu kūlwa kwīta nīmo gwa kwīzenga hang'ī hekalu ya ng'wa SEEBA īyo īlī Yelusalemu.

6Hūna pye a bazenganwa babo būyūbagunanha, būbinha shikolo sha feza na sha zahabu, na shikolo shingī, hamò na mitugo na shakwinha shingī sha mpango ntaale, a higūlya ya shose īsho shikafunyiwa mu nzīla ya wiyaabī.

7Nīyo ū ntemi Koleshi ūshifunya nī shiseme sha mu hekalu ya ng'wa SEEBA īsho ntemi Nebukadineza walī washibūūcha kūfuma Yelusalemu, wiza ūshitūūla mu hekalu ya bamulungu bakwe.

8Ū ntemi Koleshi wa Būajemi ūnagīla Misiledasi, ūyo walī nang'hani wa sabo ja sī, ūshifunya ī shiseme shenīsho na kūshibala kū būtongi bo ng'wa Sheshibazali ūyo walī ntemi nsolwa wa Būyudaya.

9Ī lisaabu lya shiseme ī shose lyalī īlī: A masinia ga zahabu gaalī makūmi adatū, a masinia ga feza gaalī shihūmbī shimò; masabūlīlo ga feza makūmi abīlī na kenda,

10mabbakuli makūmi adatū ga zahabu, mabbakuli mataale magana anè na'ikūmi; na shiseme shingī na shingī shihūmbī shimò.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Ī shiseme ī shose ī sha zahabu nī sha feza shalī shihūmbī shitanò na magana anè na makūmi atandatū na kenda. Ī shose shenīshi ū Sheshibazali akashibūūcha ūja nasho Yelusalemu, aho bīngaga ī Babuloni a banhū abo baalī bading'wa nding'wa.

Ezila 2

Abo bakashoka kūfuma Babuloni

1Alilūūlū, a banhū aba hū bene abo bakashoka kūfuma mu sī ya Babuloni ng'wikanza lya kūshoka abo baalī bading'wa būsaamiwa, abo ntemi Nebukadineza wa Babuloni walī wabasaamīja kwenūko. Aho bashoka būkikala Yelusalemu na Būyudaya, būlī munhū kū nzengo gwa ng'wawe.

2Bakiza ū ng'wikanza lya kwiza ba Zelubabeli, Yeshua, Nehemia, Selaya, Lelaya, Modekai, Bilishani, Misipali, Bigivai, Lehumu, na Baana. Ī lisaabu lya bagosha ū mu banhū a Baisilaeli benabo lyalī īlī:

3A ba shibyalīlwe sha ng'wa Paloshi baalī shihūmbī shibīlī n'igana na makūmi mpugatī na babīlī.

4A ba ng'wa Shefatia baalī magana adatū na makūmi mpungatī na babīlī.

5A ba ng'wa Ala baalī magana mpungatī na makūmi mpungatī na batanò.

6Ba ng'wa Pahati-moabu, (bahilya Yeshua na Yoabu) baalī shihūmbī shibīlī na magana anaane n'ikūmi na babīlī.

7Ba ng'wa Elamu baalī shihūmbī shimò na magana abīlī na makūmi atanò na bane.

8Ba ng'wa Zatū baalī magana kenda na makūmi anè na batanò.

9Ba ng'wa Zakai baalī magana mpungatī na makūmi atandatū.

10Ba ng'wa Bani baalī magana atandatū na makūmi anè na babīlī.

11Ba ng'wa Bebai baalī magana atandatū na makūmi abīlī na badatū.

12Ba ng'wa Azigadi baalī shihūmbī na magana abīlī na makūmi abīlī na babīlī.

13Ba ng'wa Adonikamu baalī magana atandatū na makūmi atandatū na batandatū.

14Ba ng'wa Bigivai baalī shihūmbī shibīlī na makūmi atanò na batandatū.

15Ba ng'wa Adini baalī magana anè na makūmi atanò na bane.

16Ba ng'wa Ateeli, (bahilya Hezekia) baalī makūmi kenda na banaane.

17Ba ng'wa Bezai baalī magana abīlī na makūmi abīlī na badatū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Ba ng'wa Yola baalī igana n'ikūmi na babīlī.

19Ba ng'wa Hashumu baalī magana abīlī na makūmi abīlī na badatū.

20Ba ng'wa Gibali baalī makūmi kenda na batanò.

21Banhū ba Betelehemu baalī igana na makūmi abīlī na badatū.

22Banhū ba Netofa baalī makūmi atanò na batandatū.

23Banhū ba Anasosi baalī igana na makūmi abīlī na banaane.

24Banhū ba ng'wa Azimaveti baalī makūmi anè na babīlī.

25Banhū ba Kiliasalimu, Kefila, na Beeloti baalī magana mpungatī na makūmi anè na badatū.

26Banhū ba Lama na Geba baalī magana atandatū na makūmi abīlī na ūmò.

27Banhū ba Mikimashi baalī igana na makūmi abīlī na babīlī.

28Banhū ba Beeteli na Ai baalī magana abīlī na makūmi abīlī na badatū.

29Banhū ba ng'wa Nebo baalī makūmi atanò na babīlī.

30Banhū ba Magibīshi baalī igana na makūmi atanò na batandatū.

31Banhū ba ng'wa Elamu ū ūngī baalī shihūmbī na magana abīlī na makūmi atanò na bane.

32Banhū ba ng'wa Halimu baalī magana adatū na makūmi abīlī.

33Banhū ba ng'wa Lodo, Hadidi, na Ono baalī magana mpungatī na makūmi abīlī na batanò.

34Banhū ba Yeliko baalī magana adatū na makūmi anè na batanò.

35Banhū ba ng'wa Senaa baalī shihūmbī shidatū na magana atandatū na makūmi adatū.

36A bagabīji ba numba ya ng'wa Yedaya, (bahilya Yeshua) baalī magana kenda na makūmi mpungatī na badatū.

37Ba numba ya ng'wa Imeeli baalī shihūmbī na makūmi atanò na babīlī.

38Ba numba ya ng'wa Pashuli baalī shihūmbī na magana abīlī na makūmi anè na mpungatī.

39Ba numba ya ng'wa Halimu baalī shihūmbī n'ikūmi na mpungatī.

40A Balawī ba numba ya ng'wa Yeshua na Kadimieli, (bahilya Hodavia) baalī makūmi mpungatī na bane.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

41A bīmbi ba shibyalīlwe sha ng'wa Asafu baalī igana na makūmi abīlī na banaane.

42Balang'hani ba ha milyango ya ha hekalu, ba shibyalīlwe sha ng'wa Shalumu, Ateeli, Talimoni, Akubu, Hatita, na Shobai. A benaba baalī igana na makūmi adatū na kenda.

43Batūmami ba mu hekalu, ba shibyalīlwe sha ng'wa Ziha, Hasufa, Tabaosi.

44Ba numba ya ng'wa Kelo, Siaha, Padoni,

45Ba numba ya ng'wa Lebana, Hagaba, Akubu,

46Ba numba ya ng'wa Hagabu, Shalimai, Hanaani,

47Ba numba ya ng'wa Gideli, Gasa, Leaya,

48Ba numba ya ng'wa Lezini, Nekoda, Gazamu,

49Ba numba ya ng'wa Uza, Pasea, Besai,

50Ba numba ya ng'wa Asina, Meunimu, Nefusimu,

51Ba numba ya ng'wa Bakibuki, Hakufa, Halihuli,

52Ba numba ya ng'wa Baziluti, Mehida, Hasha,

53Ba numba ya ng'wa Balikosi, Sisela, Tema,

54Ba numba ya ng'wa Nezia na Hatifa.

55Shibyalīlwe sha batūmami ba ng'wa Solomoni:

2 Ba shibyalīlwe sha ng'wa Sotai, Hasofeleti, Peluda,

56Jaala, Dalikoni, Gideli,

57Shefatia, Hatili, Pokeleti-hazibaimu, na Ami.

58A batūmami ba mu hekalu na a banhū ba shibyalīlwe sha batūmami ba ng'wa Solomoni baalī magana adatū na makūmi kenda na babīlī.

59A banhū aba bakiza kūfuma kū mizengo ya Teli-mela, Teli-hasha, Kelubi, Adoni na Imeeli. Kwike bakalemeelwa ū koolecha ī ndūgū ja bakūlūgenji babo, nūūlū ī fumo yabo, ūlū gīkī ng'hana baalī bamò ba Baisilaeli.

60Ba shibyalīlwe sha ng'wa Delaya, Tobia na Nekoda magana atandatū na makūmi atanò na babīlī.

61A ba kūfuma mu bagabīji baalī: Ba shibyalīlwe sha ng'wa Hobaya, Hakozi na Bazilai (ū ng'wenūyo walī wantoola nshīke o ng'wa Bazilai muna Gileadi, nūūlū īkī nang'hwe witanagwa ī lina lyenīlo)

© 2015 Bible Society of Tanzania.

62A benaba bakagakooba no a mina gabo ū mu kwihela kwa shandīkwa, alīyo
batagapandīkile. Hūna lūūlū būkomanyiwa bīnjiwa ū ng'wigelè lya bagabīji,
bisaawa kūbiza balī basoso.

63Ū nsugi wa sī ūlagīla batizūshilya ī shilīwa ī sheela no no no, kūshisha igele
ngabīji ūyo adūgije kūlola mihayo bo kūtūmamīla Ulimu na Sumimu.

64A banhū bose baalī bashikile shihūmbī makūmi anè na shibīlī na magana adatū
na makūmi atandatū,

65kūleka kūbisaaba a batūmami babo bagosha na bakīma, a bene baalī shihūmbī
mpungatī na magana adatū na makūmi adatū na mpungatī. Baalīho na bīmbi
bagosha na bakīma magana abīlī.

66Na falasa baalī najo magana mpungatī na makūmi adatū n'itandatū, nzobe
nhaale magana abīlī na makūmi anè n'itanò,

67ngamīla magana anè na makūmi adatū na'itanò, na nzobe shihūmbī shitandatū
na magana mpungatī na makūmi abīlī.

68Aho bashika a ha numba ya ng'wa SEEBA ī Yelusalemu, bamò ba batongeeji ba
kaya ja bakūlūgenji babo būfunya shakwinha sha wiyaabī kūlwa nguno ya nīmo
gwa kwīzenga ī numba ya ng'wa Mulungu; īzengwe hangī aho yalī īzengelilwe
kwandya.

69Bakafunya gīt'ūmo walī ū būdūla wabo, jilonga kilo magana atanò ja zahabu,
na feza ja būdito wa kwegela tani idatū; na shizwalo igana sha kūzwala bagabīji.

70A bagabīji na a Balawī, na a bīmbi, na a balang'hani ba ha milyango na a
batūmami ba mu hekalu bakashikīla mu mizengo īyo yalī yabo na kale, hamò na
banhū bamò na bamò; na a Baisilaeli a bangī būja kwikala kū mizengo yabo.

Ezila 3

Ng'walīlo kūzengwa

1A Baisilaeli būbiza balembeela mu mizengo yabo, a ho gwashika ng'weji gwa
mpungatī a banhū būja Yelusalemu, bibilinga gītī munhū ūmò.

2Hūna wīmīīla Yeshua ū ng'wana Zadoki, hamò na a bagabīji biye, nū Zelubabeli
ū ng'wana Salatieli, na a biye bandya kūgūzenga ū ng'walīlo go ng'wa Mulungu
wa Baisilaeli kūlwa kūfunīja hoi shitambò sha kūpemvwa, gīt'ūmo handīkilwe
mu shilagīlo sha ng'wa Musa munhū o ng'wa Mulungu.

3Ū ng'walīlo bakagūtūūla a h'ipandī lyago kūlwa nguno ya kūbogoha a banhū ba
sī jenījo abo baalī babapīndīlīgije mhandī jose jose; hūna būmfunīja hoi
shitambò sha kūpemvwa ū SEEBA, dilū na mhīndī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Būshiyegela nī shigukulu sha maduku kūlenganīla nū mumo handīkīlilwe, nī shitambò būyūfunya kūlenganīla nī lisaabu īlo līlagīlilwe būlī lūshikū.

5Hanuma ya henaho būja nago nū gwa kūyūfunya ī shitambò īsho shilagīlilwe kūlengalīna na shikū nhaale ījo jitūūlilwe; gītī Ng'weji mpya, nī shigukulu sha ng'wa SEEBA ī shingī pyī ī shose īsho shihelilwe, nī shakwinha sha būlī ng'wene ūyo wafunyaga shakwinha sha wiyaabī kūlwa nguno ya ng'wa SEEBA.

6Ū kūfunya ī shitambò sha kūpemvwa kūlwa nguno ya ng'wa SEEBA, bakandya lūshikū lwa kwandya lwa ng'weji gwa mpungatī. Kwike ū nsingi gwa hekalu ya ng'wa SEEBA gwalī gūtaalī ū kūtūūlwa hoi.

7Hūna būbinha hela a bazengi na a baselemala; hama būyūbinha shilīwa na sha kūng'wa na maguta banhū ba Sidoni na Tulo, gīkī bayūbenhela magogo ga mitī ya mibanga kūfuma kwipoolu lya Lebanoni kwītwaala kū ng'walo gwa nyanza ya Yopa, gīt'ūmo baalī bazunīlīgījiwa nū ntemi wa Buajemi ū Koleshi.

Kwandya nzenga ya hekalu

8Ū mu ng'waka gwa kabīlī kwīngīīla aho bakashikīla ī Yelusalemu ū kū numba ya ng'wa Mulungu, ū mu ng'weji gwa kabīlī ū Zelubabeli ū ng'witūnja o ng'wa Salatieli, nū Yoshwa ū ng'witūnja o ng'wa Yozadaki, bakagwandya ū nīmo hamò na badūgū babo a bangī a bagabīji, na a Balawī, na a bangī abo baalī biza Yelusalemu kūfuma ūko baalī basaamījiwa. Būbasola a Bagabīji ba kwandīja ha myaka makūmi abīlī na kūja kwigūlya, bagūdime ū nīmo gwa kūwīmīīla ū būzengi wa numba ya ng'wa SEEBA.

9Ū Yeshua walī na a bitūnja bakwe, hamò na a badūgū bakwe; hamò na a bitūnja ba ng'wa Henadadi abo baalī Balawī, na a baana babo na a badūgū babo.

10A bazengi aho bagūtūūla ū nsingi gwa hekalu ya ng'wa SEEBA, a bagabīji bakiza na mhembe jabo, bazwalīlile shizwalo shabo sha milīmo, a Balawī nabo a bitūnja ba ng'wa Asafu biza na nzege jabo kūnkumīlīja ū SEEBA gīt'ūmo Daūdi ntemi wa Isilaeli walī walagīīlīla;

11būyūng'wīmbīla ū SEEBA mu būyegi na kūlūmba, bakwiyinhīlījaga būhaya gīkī, “Ū wei alī wawiza no, ū būtogwa wakwe būlī bo welelo na welelo ū kū Baisilaeli.” Hūna pye a banhū būhamuka n'ilaka itaale aho balīnkumīlīja ū SEEBA, nguno ū nsingi gwa numba ya ng'wa SEEBA gūkatūūlwa.

12Kwike bingī ū mu bagabīji na a Balawī na a batongeeji ba kaya ja ndūgū jabo, a banamhala abo baalī bībona ī hekalu ī ya kwandya, a bene bakalīla n'ilaka aho bagūbona ū nsingi gwa hekalu yenīyī gwatūūlwa ho, nūūlū īkī bingī bayoganyaga kūlwa būtogwa;

13nose yalī shilambu a banhū ū kwīdeeba ī yoge īyo yalīho kūlwa nguno ya būyegi, nī yīyo yalīho kūlwa nguno ya kūlīla, nguno a banhū bayoganyaga na yoge nhaale no; ī lilaka lyabo ligwiagwa kūshisha kūle no.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Ezila 4

Banishi ba Yuda

1Hūna lūūlū a banishi ba Yuda na Benjamini aho bigwa gīkī a banhū abo baalī basaamiwa bashoka ū kūfuma kū būding'wa, na gīkī balīyīzenga ī hekalu kūlwa ng'wa SEEBA ū Mulungu wa Isilaeli,

2bakiza ū kūlī Zelubabeli na a bataale ba kaya ja bakūlūgenji; būbawīla, "Tūzunīlījagi nise tūzenge hamò ning'we, nguno nise tūkanamyaga ū Mulungu wing'we gīt'ūmo mukīītīlaga a bing'we. Nī shitambò tūkamfunījaga pyī ī shikū kwandīja makanza ga ng'wa Esahadoni, ū ntemi wa Ashulu ūyo watwenha ū ng'wenūmu."

3Alīyo ū Zelubabeli nū Yeshua, na a bataale a bangī a ba kaya ja bakūlūgenji ū mu Isilaeli, būbawīla gīkī, "A bing'we mutī na ngabo gete ū mu nīmo gwa kūnzengela hekalu ū Mulungu wise. Ū gwenūyo gwise iyene, tūkūnzengela bise ū SEEBA Mulungu wa Isilaeli, gīt'ūmo ntemi Koleshi wa Būajemi watūlagīlile."

4Hūna a banhū abo baalī ū mu sī yenīyo bandya kūtūmamīla nzīla ja kūbagwisha ng'holò a Bayudaya, gīkī babogohye ū kūzenga.

5Nīyo būgodisha na banhū ba kūjūhoya nabo, būyūbawīla mihayo ya kūbogohya bagūleke ū nīmo gwenūyo. Ū mhayo gwenūyo baagwīta ū mu shikū ja ng'wa Koleshi ī jose aho alī ntemi wa Būajemi, kūshisha mu shikū ja ng'wa Dalio ūyo akabiza ntemi wa Būajemi.

Nyalūba ya kūbūūla

6Ū mu shikū ja būsugi bo ng'wa Ahasūlo, bandīka mihayo ya kūbabūūla a bikaji ba Yuda nī Yelusalemu.

7Nū mu shikū ja ng'wa Atashasta, ba Bishilamu, na Misiledasi na Tabeeli na a bichabo a bangī bakang'wandīkīla nyalūba ū ntemi Atashasta wa Būajemi. Ī nyalūba yalī yandīkilwe mu nuguta ja Shialamu, nū lūlīmi lwalī lwa Shialamu.

8Ū Lehumu, ūyo walī ntaale wa būsugi, nū Shimushai ū ng'wandīki, bakang'wandīkīla ū ntemi Atashasta, nyalūba ya kūbabūūlīla a bikaji ba mu nzengo gwa Yelusalemu; bandīka mu mbika īyī:

9Kūfuma kū ba, Lehumu ntaale wa būsugi, na Shimushai ng'wandīki, hamò na a bichabo a balamuji, batongeeji, batūmami, na a babo bafuma Būajemi, na Eleki, na Babuloni, na bangī ba kūfuma Susa, hū ū kūhaya Elamu,

10na a banhū ba mahanga a gangī abo baalī basaamiwa na nkūjiwa ntaale Osinapeeli, benhwa mu nzengo gwa Samalia na hose hose ū mu sī īyo īlī kū nkīlo gwa mongo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Ī mihayo ya mu nyalūba yene yīyī, “Kūlī ntemi Atashasta, kūfuma kū batūmami bako abo balī kū sī ya kū nkīlo gwa mongo. Anukūlaga kūgīsha kwise.

12Alilūūlū, ū ntemi ni ikalage amanile gīkī, a Bayudaya abo baafumile kūlī bebe kwiza kūnū tūlī, baajile Yelusalemu. Nīyo bandije kūgūzenga hangī ū nzengo gwenūyo; alīyo hū gwabūbi gete, hangī ngomi gwa bagomi. Balīyīzenga ī ndugu kūnū bībeegeleja nī misingi.

13Kwike īkūbeelela ū ntemi amane gīkī, ū nzengo gwenūyū ūlū gūlazengwe gūshile, nī ndugu jago jimalwe, bakooya ū kūtoba ī goodi, nū kūfunya ī sabo īyo īkafunyiagwa kūlwa kūlang'hana sī, na kūlwa kūfunya būlūmbi kū selekali. Ū mu gīko ī likūlū līkūjimīīja hela ningī no.

14Alilūūlū, īkī ī sabo ya kūfuma kwikūlū h'īyo ītūlang'hanile, ītī yawiza a bise twikale twiloleelile dūhū, alīyo ū ntemi alīdalahwa gīko. H'ī chene twabona tūng'wandīkīle ū ntemi tūng'winhe ī mihayo yenīyī.

15Wītwe būgīsīlīja bo ng'hana ū mu shitabo īsho shandīkwa na a bataale bako. Ū mu mihayo īyo yandīkilwe ūkūbona hape gīkī ū nzengo gwenūyū nambu no, hama gūkabakoyaga no a batemi na a basugi ba sī ījo jigūsugile. Nīyo kūfuma kale gūlī na nzīla ja kūbagomisha a banhū; h'ī nguno yene ū nzengo gwenūyū nose gūkakenaagūlwa gete.

16A bise tūlīnanja hape ū ntemi gīkī, ū nzengo gwenūyū ūlū gūlazengwe nī ndugu jago jishikaane, ūkūgayiwa gete ī sha kūsola ū kūfuma ū kū sī īyo īlī kū nkīlo gwa mongo.”

Nzenga kwīmīchiwa

17Ū ntemi ūbashokeja ī lishosho a ba Lehumu ūyo walī nsugi, nū Shimushai ū ng'wandīki, na a bichabo a bangī abo bikalaga Samalia nū mu sī ī jingī ī ja kū sī ya kū nkīlo gwa mongo. Ūhaya, Anukūlagi kūgīsha:

18Ī nyalūba īyo ng'watūtūmīlile kūnū yashomelejiwe hūna yūsong'wa kū būtongi bone hape hape.

19Nane namalile na kūfunya shilagīlo; nū būgīsīlīja wītīlwe, na ng'hana yūbonekana gīkī, kūfuma kale ū nzengo gwenūyo gūkakoyaga batemi, na gīkī gūkabizaga na būgomi na nzīla ja kūbagomisha a banhū.

20Yabonekanile na gīkī ū mu shikū ī ja kū numa babīta kwilonga batemi ba nguzu ū mu Yelusalemu; bīsuga pyī ī sī īyo īlī kū nkīlo gwa mongo. A batemi benabo bafunījiagwa goodi, na sabo ya kūlang'hana sī, hamò nī sabo īyo īkafunyiagwa kūlwa kwīlūmba selekali.

21Alilūūlū, a bing'we funyagi shilagīlo a banhū benabo boye ū kūzenga; baleke ū kūgūzenga ū nzengo gwenūyo, kūshisha nene nafunye shilagīlo hangī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

22Nīyo ilang'hanagi mutizūdondosha ū mu mhayo gwenūyū; nibūlī ng'wikale mulolile dūhū, bongeje kūkūla ū būbi nū būkenaagūji ūbo alīītīlwa ū ntemi?

23Ī mihayo ya nyalūba ya ntemi Atashasta aho basomelwa dūhū a ba Lehumu nū Shimushai ū ng'wandīki, na a bichabo, haho na haho būj'ī Yelusalemu ū kū Bayudaya, būkabalemeja bo nguzu, būgooya ū nīmo.

24Kwandīja henaho ū nīmo gwa nzenga ya numba ya ng'wa Mulungu īyo īlī mu Yelusalemu gwīma, kūshisha mu ng'waka gwa kabīlī gwa būsugi bo ntemi Dalio ūyo akandya kwīsuga ī Būajemi.

Ezila 5

Zelubabeli kūzenga hangī

1Hūna lūūlū a bahangi a ba Hagai na Zekalia ng'witūnja o ng'wa Ido, būbahangīla a Bayudaya abo baalī ū mu sī ya Yuda nū mu nzengo gwa Yelusalemu; būbahangīla mu lina lya ng'wa Mulungu wa Isilaeli ūyo alī nsugi wabo.

2Hūna ū Zelubabeli, ng'witūnja o ng'wa Salatieli, nū Yeshua ng'witūnja o ng'wa Yosadaki, bīmīīla bandya kwīzenga hangī numba ya ng'wa Mulungu īyo īlī mu Yelusalemu, na a bahangi ba ng'wa Mulungu baalī hamò nabo bakūbagunanhaga.

3Ū mu shikū jenījo ū Tatenai ūyo walī nsugi wa sī ya kū nkīlo gwa mongo, nū Sesabozenai na a bichabo, būbasanga būkandya kūbawīla balīhaya, “Nani ūyo wang'winhile ī shilagīlo sha kwīzenga ī hekalu yenīyī nū kūshimalīja ī shikolo shenīshi?”

4Būbabūūja na gīkī, “A banhū abo balībeeja ī nzenga yenīyī, banani a mina gabo?”

5Alīyo ū Mulungu walī abalolile mu welwa ng'holò no a banamhala ba Bayudaya, batabalekije hangī kūshisha ū mhayo gūūshika kūlī Dalio, n'ishosho lyūfunyiwa mu nzīla ya nyalūba, akwīhayaga ī mihayo yenīyo.

Nyalūba ya ng'wa Tetanai

6Ī mihayo īyī ya mu nyalūba īyo Tetanai nsugi wa sī ya kū nkīlo gwa mongo akandīka, hamò na Shesabozenai na a basugi bichabo a ba kū sī ja kū nkīlo gwa mongo; bakang'wandīkīla ntemi Dalio.

7Būntwalīla būsombooji bo mihayo ūbo walī wandīkilwe, “Kūlī ntemi Dalio, Mhola no.

8Shiigelile amane ū ntemi gīkī twalī twajile ū kū sī ya Būyudaya, ū kū hekalu ya ng'wa Mulungu ntaale, īlīzengwa na mawe mataale no, hama ū mu ndugu jilīyūtūūlwa mbawa. Nīyo ū nīmo gwenūyū balīgwīta mu būgaliili būtaale no na makono gabo, hama gūlīja wangū wangū no.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Hūna lūūlū, a banamhala benabo tūkalūngalūnga nabo tūbabūūja gīkī, ‘Nani ūyo wang'winhile ī shilagīlo sha kwīzenga ī hekalu yenīyī nū kūshimalīja ī shikolo shenīshi?’

10Tūbabūūja na a mina ga batongeeji babo gīkī tūbandīke tūkwenhele.”

11Ī lishosho īlo bakatwinha līīlī, “A bise tūlī batūmami ba ng'wa Mulungu w'igūlū na sī, hama ī hekalu īyo tūlīyīzenga yenīyī yalī yazengwa ī myaka ī ya kale; ntemi ntaale ūmò waho ū mu Isilaeli walī wīzenga wīmala.

12Alīyo īkī a bakūlūgenji bise bakampelanya ū Mulungu wa ng'wigūlū, ūbatūūla mu nkono go ng'wa Nebukadineza ntemi wa Babuloni, ū Nkalidayo. Ū ng'wenūyo h'ūyo akīkenaagūla ī hekalu yenīyī, na a banhū ūbasaamya abatwalile Babuloni.

13Alīyo ū mu ng'waka gwa kwandya gwa ntemi Koleshi wa Babuloni, ū ntemi Koleshi akafunya shilagīlo gīkī, ī numba ya ng'wa Mulungu yenīyī īzengwe hangī.

14Nī shiseme sha zahabu nī sha feza, ī sha mu hekalu ya ng'wa Mulungu, īsho walī washīnja Nebukadineza kūfuma ū mu hekalu īyo yalī Yelusalemu, ūshisaamīja mu hekalu ya Babuloni, ī shiseme shenīsho ū ntemi Koleshi akashīnja ū mu hekalu ya Babuloni, winhwa munhū ūmò, lina lyakwe Sheshibazali, ūyo walī wang'wīta kūbiza nsugi.

15Ūng'wīla gīkī, ‘Ī shiseme shenīshi shisolage ūje nasho ūkashitūūle ū mu hekalu īyo īlī Yelusalemu, nīyo ī numba ya ng'wa Mulungu īzengwe hangī a h'ipandī lyayo.’

16Na ng'hana ū Sheshibazali wiza kwandya kwītūūla ī misingi ya numba ya ng'wa Mulungu īyo īlī Yelusalemu, na lūūlū kwandīja ikanza lyenīlo kūshisha lelo īyī, īkūzengagwa; kwike ītaalī ū kūshila.”

17Alilūūlū, ūlū īlībeelela ū mu miso ga ntemi, ni wītagwe būgīsīlīja ū mu numba ja kūbīkīla mihayo ya kale ī ja ng'wikūlū lya Babuloni, ībonwe ūlū gīkī ng'hana ū ntemi Koleshi akafunya shilagīlo sha kwīzenga hangī ī numba ya ng'wa Mulungu yenīyī, ū mu nzengo gwa Yelusalemu. Tūlīnomba ū ntemi alatwinhe nise ū būlamuji bokwe ū mu mhayo gwenūyū.

Ezila 6

Ishosho lya ng'wa Dalio

1Hūna ū ntemi Dalio ūfunya shilagīlo, wītwa būgīsīlīja ī Babuloni, ū mu numba ja kūbīkīla mihayo ya kale.

2Būpandīka shitabo mu sī ya Būmeedi, ng'wikūlū lya Ekibatana; shalī shandīkilwe gīkī, Shizūkījo:

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Ū mu ng'waka gwa kwandya gwa ntemi Koleshi, ū ntemi Koleshi akafunya shilagīlo kūlwa hekalu ya ng'wa Mulungu īyo īlī Yelusalemu, ūhaya gīkī, Ī hekalu yenīyo n'īzengagwe hangī ū mu Yelusalemu, lībize ipandī lya kūfunīja shitambò, ī misingi yayo ītūūlwe. Ū būgūngūhu wayo būbize futi makūmi kenda, nū būgalī galī futi makūmi kenda.

4Ībize na ng'hīlīlī idatū ja mawe mataale, na lūhīlīlī lūmò lwa mitī; ī hela ja kūgwīta ū nīmo gwenūyo jifume mu fuko gwa ntemi.

5Nī shiseme sha zahabu nī sha feza, ī sha numba ya ng'wa Mulungu, īsho Nebukadineza akashīnja kūfuma ū mu hekalu ya Yelusalemu, ūshenha Babuloni, nasho shishoshiwe mu hekalu ya Yelusalemu; būlī shene shitūūlwe h'ipandī lyasho ū mu numba ya ng'wa Mulungu.

6Hūna lūūlū, ū bebe Tatenai, nsugi wa sī ya kū nkīlo gwa mongo, nū bebe Sesabozenai, na a basugi biching'wi a ba sī ja kū nkīlo gwa mongo, lekanagi nabo a banhū benabo.

7Mutagūhangījagi ū nīmo gwa hekalu ya ng'wa Mulungu yenīyo; nekagi ū nsugi wa sī ya Bayudaya na a banamhala ba Bayudaya bīzenge ī numba ya ng'wa Mulungu yenīy'a h'ipandī lyayo.

8Hanuma a higūlya ya yenīyo nalīlagīja na yīngī īyo īng'wigeleelilwe kūbīītīla a banamhala ba Bayudaya benaba, ū mu nīmo gwa kwīzenga ī numba ya ng'wa Mulungu yenīyī: Ī hela ja kūgwīta ū nīmo gwenūyo jifume ū mu fuko gwa ntemi ūyo gūlī ū kū sī ja kū nkīlo gwa mongo; jitūmame ījo jikafumaga mu goodi, binhwe wangū a banhū benabo pyī ī jose, gūtizīīma ū nīmo nūūlū hado.

9Nīyo īsho būmulomba a bagabīji ba Yelusalemu, jibize nzagamba mūūga, nūūlū ng'ondi, nūūlū ng'ondi songi ja kūfunya kūlī Mulungu wa ng'wigūlū kūbiza shitambò sha kūpemvwa, pyī nūūlū ngano, munhu, divai, maguta; binhagi būlī lūshikū: Yaya gete ū kūleba ho nūūlū hado.

10Ū mu gīko bakūdūla kūyūfunya shitambò sha kūnyeja ū Mulungu wa ng'wigūlū, banombela nū ntemi abize nzubūku, hamò na a bitūnja bakwe.

11Nīyo nalīfunya shilagīlo gīkī, ose ose ūyo wīgalūcha īyo nītūūla yenīyī, gūkwīnjiwa ngamba kūfuma a ha numba yakwe, gūsīmbīlwe hasī; hūna ū wei ūtūngwa hoi! Hanuma ī numba yakwe yūkenaagūlwa lyūbiza itūūgo lya mapalala.

12Ū Mulungu ūyo wasola gīkī ī lina lyakwe likale a h'ipandī lyenīlo, ni alīkenaagūlage ihanga lyose lyose, nūūlū banhū bose bose abo balihambe kūshigalūcha ī shilagīlo shenīshi, nūūlū kwīkenaagūla ī hekalu yenīyī, īyo īlī mu Yelusalemu. Nene Dalio nashitūūla ī shilagīlo shenīshi, shiigelile shishikīlījiwe mu būgaliili būtaale.

Hekalu kūshila na kūlugūlwa

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Hūna lūūlū kūlwa nguno ya shilagīlo īsho ntemi Dalio akantwalīla ū Tetanai, ū nsugi wa sī ya kū nkīlo gwa mongo, nū Shesabozenai hamò na bichabo, bakagwīta ū nīmo na būgaliili būtaale.

14A banamhala ba Bayudaya bongeja ū kūzenga kūnū bakwinhagwa nguzu na būhangi bo ng'hangi Hagai na Zekalia ng'witūnja o ng'wa Ido. Būmala ū kwīzenga ī hekalu kūlwa kūlondeela ilange lya ng'wa SEEBA Mulungu wa Isilaeli, na kūlwa kūgunanhwa na shilagīlo sha batemi ba Būajemi, ba Koleshi, Dalio na Atashasta.

15Hūna ī hekalu yūbiza yamalwa ū kūzengwa, ha lūshikū lwa kadatū mu ng'weji gwa Ada, mu ng'waka gwa katandatū gwa būsugi bo ntemi Dalio.

16Pye a Baisilaeli abo baalī biza kūfuma kū būsaamiwa, hamò na a bagabīji, na a Balawī, baalī na shigukulu sha būyegi būtaale no, a h'ikanza lya kwīlombela ī numba ya ng'wa Mulungu.

17A h'ikanza lya kwīlombela ī numba ya ng'wa Mulungu yenīyī, bakafunya nzagamba igana, ng'ondi magana abīlī, na ng'ondi songi magana anè; na ngulyati ikūmi n'ibīlī kūlwa shakwinha sha shibi sha Baisileli bose, īmò būlī lūganda lwa Baisilaeli.

18Būbatūūla na a bagabīji ū mu magele gabo, na a Balawī ū mu ndīīma jabo kūlwa kūntūmamīla Mulungu ū mu Yelusalemu, kūlenganīla nū mumo handīkīlilwe mu shitabo sha ng'wa Musa.

19Mu lūshikū lw'ikūmi n'inè ng'weji gwa kwandya, a banhū abo baalī bashoka kūfuma kū būsaamiwa būshiyegela ī shigukulu sha pasaka.

20A bagabīji na a Balawī baalī baamala ū kwiyeeja, hū kūhaya baalī beela kūlwa būtūmami wabo. Hūna lūūlū būjisīnza ī ng'holo ja pasaka kūlwa banhū bose, abo baalī bashoka kūfuma kū būsaamīiwa; na a bagabīji bichabo na a boi benekīlī.

21Ī pasaka yenīyo bakīlya a Baisilaeli abo baalī bashoka kūfuma kū būsaamiwa, na būlī ng'wene ūyo walī wazunya kūbiza hamò nabo, ūyo alekanile nū būsoso wa nhūngwa ja banhū ba mahanga, abo baalī bazengile ng'wenūmo hamò nabo, hūna ūbiza namya o ng'wa SEEBA Mulungu wa Isilaeli.

22Nī shigukulu sha migatī ītī na shibimba bakashiyegela ikanza lya shikū mpungatī; nguno ū SEEBA walī wabokaja būyegi, kūlwa kūgagalūcha a maganiko ga ntemi wa Ashulu, ūbagunanha ū mu nīmo gwa numba ya ng'wa Mulungu, ū Mulungu wa Isilaeli.

Ezila 7

Ezila kūja Yelusalemu

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Hūna ī yenīyo yūbīta; ū mu shikū ja būsugi bo ntemi Atashasta wa Būajemi,
walīho ngosha lina lyakwe Ezila, ng'witūnja o ng'wa Selaya, ng'witūnja o ng'wa
Azalia, ng'witūnja o ng'wa Hilikia,

2ng'witūnja o ng'wa Shalumu, ng'witūnja o ng'wa Sadoki, ng'witūnja o ng'wa
Ahitubu,

3ng'witūnja o ng'wa Amalia, ng'witūnja o ng'wa Azalia, ng'witūnja o ng'wa
Melayote,

4ng'witūnja o ng'wa Zelaya, ng'witūnja o ng'wa Uzi, ng'witūnja o ng'wa Buki,

5ng'witūnja o ng'wa Abishua, ng'witūnja o ng'wa Finehasi, ng'witūnja o ng'wa
Eleazali, ng'witūnja o ng'wa Alooni, ūyo walī ngabīji ntaale.

6Hūna lūūlū ū Ezila ng'wenūyū akīnga koi ī Babuloni. Nīyo ū wei walī nangi,
munhū ūyo walī ashimanile ī shilagīlo sha ng'wa Musa īsho SEEBA, ū Mulungu
wa Isilaeli walī washifunya. Ū ntemi akang'winha būlī shikolo īsho akalomba,
nguno ū nkono go ng'wa SEEBA Mulungu wakwe gwalī hamò nang'hwe.

7Ū mu ng'waka gwa mpungatī gwa ntemi Atashasta, bamò ba Baisilaeli bakaja ī
Yelusalemu, na bagabīji balebe, na Balawī, na bīmbi, na balang'hani ba
hamilyango, na batūmami ba mu hekalu.

8Ū mu ng'waka gwa mpungatī ū gwa ntemi gwenūyo, ū Ezila akashika ī
Yelusalemu mu ng'weji gwa katanò.

9Ū lūgendo lwakwe ū lwa kūfuma ī Babuloni akalwandya mu lūshikū lwa
kwandya ng'weji gwa kwandya. Ī Yelusalemu ūshika mu lūshikū lwa kwandya
lwa ng'weji gwa katanò, nguno ū nkono gwawiza go ng'wa Mulungu wakwe
gwalī hamò nang'hwe.

10Nīyo ū Ezila ng'wenūyo walī wīlogeja ī ng'holò yakwe kū mhayo gwa
kūshisoma ī shilagīlo sha ng'wa SEEBA, na kūshishikīlīja; na kūbalanga a
Baisilaeli a katongeelele na a kahelele kakwe ū SEEBA.

Ezila kwandīkīlwa nyalūba

11Īyī yene mihayo ya kūfuma mu nyalūba īyo ntemi Atashasta akang'wandīkīla
Ezila, ūyo walī ngabīji na nangi ndeeba wa mihayo ya malange ga ng'wa SEEBA,
hamò na a kahelele kakwe ū kū Baisilaeli.

12Atashasta, ntemi wa batemi: Kūlī Ezila ngabīji, na nangi wa shilagīlo sha ng'wa
Mulungu wa ng'wigūlū: Anukūlaga kūgīsha.

13Ī haha nalīfunya shilagīlo gīkī, Ng'wisilaeli ose ose ū mu būsugi bone, abize
ngabīji nūūlū ūmò wa Balawī, ūlū alītogwa kūja ī Yelusalemu hamò nang'ho,
adūgije ū kūja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Nguno ū bebe watūmagwa na ntemi, hamò na bagunanhi bakwe ū mu mihayo
ya būtemi. Jaga ūkīgīsīlīje ī mihayo ya Būyudaya nī Yelusalemu, ūbone ūmo īlī ī
mihayo ya shilagīlo sha ng'wa Mulungu wako īsho ūshidimile.

15Ūjitwale nī feza hamò nī zahabu ījo wafunije ū ntemi, na a bagunanhi bakwe
kūlwa kūng'winha ū Mulungu wa Isilaeli, ūyo akikalaga mu Yelusalemu;

16pyī nī feza nī zahabu ījo ūlapandīke kūfuma ū mu sī ya Babuloni ī yose, nī
shakwinha sha wiyaabī īsho balafunye a banhū na a bagabīji, kūlwa hekalu ya
ng'wa Mulungu wabo īyo īlī Yelusalemu.

17Ī hela jenīji ūkūjitūmamīla kūgūla nzagamba ja ng'ombe, ng'ondi ja ng'holo, na
ng'ondi songi, hamò nī shakwinha sha būsu nī sha kūng'wiwa, īsho
shikajīlanījaga nasho. Ī shose shenīshi ūkashifunye a ha ng'walīlo gwa mu hekalu
ya ng'wa Mulungu wako ī Yelusalemu.

18Ī feza nī zahabu ījo jilasaage ūkūjitūmamīla mu yose yose īyo īlabeelele mu
miso gako na a ga badūgū bako; ītagi gīt'ūmo atogelilwe ū Mulungu wing'we.

19Ī shiseme īsho winhagwa kūlwa nguno ya myanya ya kūlamya ū mu hekalu ya
ng'wa Mulungu wako, shishishage ū kūlī Mulungu wa Yelusalemu.

20Ūlū ng'ūgehelwa shikolo shose shose īsho shiigelile mushipandīke kūlwa
nguno ya hekalu ya ng'wa Mulungu wing'we, mudūgije kwīnja hela ū mu mfuko
gwa ntemi ng'ūgūla.

21Nene ng'wenekīlī ntemi Atashasta nalīfunya shilagīlo ū kū balang'hani ba sabo
abo balī ū kū sī ja kū nkīlo gwa mongo; gīkī, ū Ezila ū ngabīji na nangi wa shilagīlo
sha ng'wa Mulungu wa ng'wigūlū, ūlū alalombe shose shose, inhwe mu
būtūsusanya.

22Ng'winhagi nūūlū kūshisha feza ja būdito bo kilo shihūmbī shidatū na magana
anè, ī ngano kilo shihūmbī ikūmi, ī divai madebbe igana, a madebbe ga maguta
ga mizeituni igana; ū munhu ū gwene ūmo alatogelwe.

23Shose shose īsho shilagīlilwe na Mulungu wa ng'wigūlū, shītwe na moyo gūmò
kūlwa nguno ya hekalu ya ng'wa Mulungu wa ng'wigūlū. Nibūlī nose
tūng'wenheleje kūbūpelanīla ū būsugi wa ntemi na a bitūnja bakwe?

24Na hangī shing'wigeleelilwe mumane gīkī, a bagabīji na Balawī na a bīmbi, na
a balang'hani ba ha milyango, na a bagunanhi ba mu hekalu, nūūlū a batūmami
a bangī a ba mu numba ya ng'wa Mulungu, batī ba kūtobishiwa goodi gete a
benabo. Batī ba kūfunya nūūlū ī sabo īyo īkakumingagwa kūlwa kūlang'hana sī,
na kūlwa kūfunya būlūmbi kū selekali.

25Hūna lūūlū ū bebe Ezila, ū kūlenganīla nū witegeleja bo ng'wa Mulungu wako
ūbo ūlī nabo, solanhyaga balamuji na bagunanhi ba banhū, abo badūgije

© 2015 Bible Society of Tanzania.

kūyūbalamula pye a banhū ū mu sī īyo īlī kū nkīlo gwa mongo; bose bose abo bashimanile ī shilagīlo sha ng'wa Mulungu wako, abo batashimanile ūkūbalanga.

26Munhū ose ose ūyo ūshilema ī shilagīlo sha ng'wa Mulungu wako nī shilagīlo sha ntemi, shing'wigeleelilwe kwinhwa nsango gwa kūbūlagwa nūūlū kūpeejiwa ū mu sī, nūūlū kūtaajiwa pyī ī shikolo shakwe, nūūlū kūtungwa.

27Akumīlījiwe ū SEEBA, ū Mulungu wa bakūlūgenji bise, ūyo akatūūla mhayo gītī gwenūyū ū mu ng'holò ya ntemi, kūlwa kwībeeja chiza gīko ī numba ya ng'wa SEEBA īyo īlī mu Yelusalemu.

28Hū ng'wene ūyo wanoolekegije wiza, ūnīīta kwanukūlwa ū kū būtongi bo ntemi na a bagunanhi bakwe, na a batūmami ba ntemi pye a bose abo balī na būdūla ū mu sī. Hūna lūūlū īkī ū nkono go ng'wa SEEBA Mulungu wane gwalī hamò nane, nakashisha ng'holò; nūsolanhya banhū ba kūja nabo, abo baalī bamanīkile ū mu Baisilaeli.

Ezila 8

Abo bakashoka na Ezila

1A banhū aba h'abo baalī batongeeji ba kaya ja bakūlūgenji babo, na a babo bakandīkwa hamò nabo. Hū bene abo bakīnga hamò nane ī Babuloni, mu shikū ja būsugi bo ntemi Atashasta:

2Ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Finehasi walīho Gelishomu; ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Itamaali walīho Danyeli; ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Daūdi walīho Hatushi

3wa mu kaya ya ng'wa Shekania. Ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Paloshi; Zekalia na banhū igana na makūmi atanò abo baalī bandīkwa hamò nang'hwe.

4A ba shibyalīlwe sha ng'wa Pahati-moabu; Eliehona ng'witūnja o ng'wa Zelahiya, walī na banhū magana abīlī

5A ba shibyalīlwe sha ng'wa Zatu; Shekania o ng'wa Yahazieli, walī na banhū magana adatū

6A ba shibyalīlwe sha ng'wa Adini; Ebedi o ng'wa Yonasani, walī na banhū makūmi atanò.

7A ba shibyalīlwe sha ng'wa Elamu; Yeshaya o ng'wa Asalia, walī na banhū makūmi mpungatī.

8A ba shibyalīlwe sha ng'wa Shefatia; Zebadia o ng'wa Mikaeli, walī na banhū makūmi anaane.

9A ba shibyalīlwe sha ng'wa Yoabu; Obadia o ng'wa Yehieli, walī na banhū magana abīlī n'ikūmi n'inaane.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10A ba shibyalīlwe sha ng'wa Bani; Shelomitī o ng'wa Yosifia, walī na banhū igana na makūmi atandatū.

11A ba shibyalīlwe sha ng'wa Bebai; Zekalia o ng'wa Bebai, walī na banhū makūmi abīlī na banaane.

12A ba shibyalīlwe sha ng'wa Azigadi; Yonasani o ng'wa Hakatani, walī na banhū igana n'ikūmi.

13A ba shibyalīlwe sha ng'wa Adonikamu; abo bakabiza ba kūmalīja, a mina gabo ba Elifeleti, Yeūli, na Shemaya hamò na banhū makūmi atandatū.

14A ba shibyalīlwe sha ng'wa Bigivai; Usai na Zakuli, hamò na banhū makūmi mpungatī.

Batūmami ba mu hekalu kūsolwa

15Hūna lūūlū a banhū benaba nakababilinga kū mongo ūyo gūkahūūmaga gūjile Ahava; a henaho twikala shikū idatū. Nahayūbalola chiza a banhū na a bagabīji, nūbona gīkī a Balawī baalī batīho hoi.

16Nūtūma bitanwe ba Eliezeli, Alieli, Shemaya, Elinasani, Yalibu, Elinasani, Nasani, Zekalia, na Meshulamu abo baalī batongeeji; bitanwa na ba Yoalibu na Elinasani, abo baalī banhū bitegeleja;

17hūna nūbatūma baje Kasifia kūlī Ido, ūyo walī ntongeeji wa kwenūko. Nūbalangīīla ī ya kūjūhaya ū kūlī Ido na a baana ba ng'wawe, a batūmami ba mu hekalu, abo bikalaga Kasifia; batūtūmīle banhū ba kūjūtūmama ū mu numba ya ng'wa Mulungu wise.

18Īkī ū nkono gwawiza ū go ng'wa Mulungu wise gwalī hamò nise, būtwenhela Selebia, munhū wa būdūla būtaale; ū wei walī wa kūfuma mu shibyalīlwe sha ng'wa Mahili ng'wana Lawī, ū ng'witūnja o ng'wa Isilaeli. Biza na bitūnja bakwe ū Selebia hamò na badūgū bakwe; a bose baalī banhū ikūmi na banaane.

19Na Hashabia wiza hamò na Yeshaya, wa kūfuma mu shibyalīlwe sha ng'wa Melali, hamò na baana ba ng'wawe na bitūnja babo; a bose banhū makūmi abīlī.

20Benha na batūmami magana abīlī na makūmi abīlī ba mu hekalu; banhū ba nīmo ūyo gwandiwa na Daūdi hamò na bagunanhi bakwe kūlwa kūbagunanha a Balawī. A banhū benaba pye baalī bandīkilwe a mina gabo.

Kwigolanya kūlwa kūshoka Yelusalemu

21Hūna aho tūtaalī a ha mongo gwa Ahava, nūlagīla gīkī tūfunge kūlwa kwidohya kū būtongi bo ng'wa Mulungu wise, na kūnomba atwīlūkīle lūgendo lwawiza, a bise benekīlī na a baana bise, nī shose īsho twalī nasho.

22Nguno nakacha minala ū kūnomba ū ntemi kūtwinha bashilikale na badamhīji ba falasa, ba kūtūlang'hana tūtizūnyang'wa ū mu nzīla; nguno twalī twamala kūng'wīla ū ntemi, "Ū nkono gwawiza ū go ng'wa Mulungu wise gūlī hamò na

© 2015 Bible Society of Tanzania.

būlī munhū ūyo akankoobaga wei, alīyo ū būpelanu bokwe būlī kū bose abo bakanekaga.”

23Hūna lūūlū tūfunga, tūnomba ū Mulungu wise ū mhayo gwenūyū, ūtwigwa ū kūlomba kwise.

24Hanuma ya henaho nūsolanya bagabīji ikūmi na babīlī abo baalī batongeeji; hamò na Shelebia, na Hashabia na badūgū babo ikūmi.

25Nūbapimīla ī shakwinha sha feza nī zahabu, nī shiseme īsho shalī shafunyiwa na ntemi, hamò na bagunanhi bakwe na a batūmami bakwe a bangī, na a Baisilaeli abo baalī kwenūko, abo baalī bafunya sabo jabo kūlwa nguno ya numba ya ng'wa Mulungu wise.

26Nūbapimīla, nūbinha tani makūmi abīlī n'ibīlī ja feza, shiseme igana līmò sha feza, sha būdito wa kūshika tani idatū na nusu; zahabu ja būdito bo tani idatū na nusu,

27mabakuli makūmi abīlī ga zahabu, būdito wago gītī kilo inaane na nusu; na shiseme shibīlī sha shaba īguusilwe yūteemagīla no no no, yūbiza na mpango ntaale gītī zahabu.

28Nūbawīla, “A bing'we mulī beela kūlwa ng'wa SEEBA, nī shiseme shilī sheela. Ī feza nī zahabu shilī shakwinha sha wiyaabī kūlī SEEBA Mulungu wa bakūlūgenji bing'we.

29Shilang'hanagi chiza ī shikolo shenīshi, kūshisha ikanza lya kūshipima mu chumba sha mu numba ya ng'wa SEEBA ī Yelusalemu, kū būtongi wa bagabīji a batongeeji, na a Balawī, na a batongeeji ba kaya ja Baisilaeli.

30Hūna a bagabīji benabo na a Balawī būjanukūla ī feza nī zahabu nī shiseme ī sheela īsho shikaping'wa ū būdito washo binhwa kūshitwala Yelusalemu kū numba ya ng'wa Mulungu wise.”

Kūshika Yelusalemu

31Lūshikū lw'ikūmi na kabīlī ū mu ng'weji gwa kwandya twīnga a ha mongo gwa Ahava; tūbūka tūjile Yelusalemu. Ū nkono go ng'wa Mulungu wise gwalī hamò nise, ūtūlang'hana ū kū banishi na a biboneeji ū mu nzīla.

32Hūna tūshika ī Yelusalemu, twifuula shikū idatū.

33Ū mu lūshikū lwa kanè twingīla mu numba ya ng'wa Mulungu wise, tūkashipima ī shikolo, ī feza, zahabu, nī shiseme ī sheela, tūshitūūla mu makono ga ngabīji Melemosi ng'witūnja o ng'wa Ulia; baalī hamò nang'hwe ba Eliezeli, ng'witūnja o ng'wa Finehasi, na a Balawī baalīho, na Yozabadi ng'witūnja o ng'wa Yeshua, na Noadia ng'witūnja o ng'wa Binui.

34Pyī ī shikolo shikandya shūbalwa tame, hūna shūping'wa; ū būdito washo wandīkwa ī likanza lyenīlo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

35Ī likanza lyenīlo abo baalī bashoka kūfuma kū būding'wa būmfunīja ū Mulungu wa Isilaeli shitambò sha kūpemvwa, nzagamba ikūmi n'ibīlī kūlwa nguno ya Baisilaeli bose, ng'ondi makūmi kenda n'itandatū, na ng'ondi songi makūmi mpungatī na mpungatī. Na ngulyati ikūmi n'ibīlī shakwinha sha kweja shibi. Ī shose shenīshi shalī shitambò sha kūpemvwa kūlwa ng'wa SEEBA.

36Nī shilagīlo sha ntemi būshishisha ū kū batūmami ba ntemi na a basugi a ba sī ja kū nkīlo gwa mongo; nabo ng'hana būbagunanha a banhū, nū nīmo gwa numba ya ng'wa Mulungu wise.

Ezila 9

Kwitooleela na banhū ba mahanga

1Aho yabīta ī yenīyī, a batongeeji ba banhū biza kūnibona; būniwīla, "A Baisilaeli, na a bagabīji na Balawī bataalī ū kūlekana na a banhū ba mahanga nī mihayo yabo ī ya malofu, mihayo ya Bakanaani, Bahītī, Bapelizi, Bayebusi, Baamoni, Bamoabu, Bamisili, na Baamoli.

2Nguno babasola bamò ba bashīke babo būbīīta kūbiza bake babo, na bake ba bitūnja babo. Ū mu gīko ī lihanga lyeela ī haha līsanganīkīlile na banhū ba mu sī jenīji. Nīyo a basugi hū batongeeji ū mu mhayo gwabūbi gwenūyū."

3Aho nagwigwa ū mhayo gwenūyū nūtandūla ī ng'hanjo yane nī shizwalo shane; nūyūjidutūūla ī nzwīlī nī ndezu jane, hama nigasha nadedebalile nakūkumyaga dūhū!

4Hūna abo baalī na logohano kū mihayo ya ng'wa Mulungu wa Isilaeli, bibilinga aho naalī, kūlwa nguno yago ū mhayo gwa malofu gwenūyū, ūyo baalī baagwīta a banhū aho bashoka kūfuma kū būsaamiwa. Nakigasha henaho nadedebalile nakūkumyaga dūhū, kūshisha ikanza lya kūfunya shitambò sha mhīndī.

5Na lūūlū aho lyashika ī likanza lya shitambò sha mhīndī, nūbūka aho naalī nigasha mu kwiluhya nene ng'wenekīlī, ī ng'hanjo yane nī shizwalo shane shitandagūkile. Nūtuja mazwi, nūng'wambīla a makono gane ū SEEBA Mulungu wane.

6Nūhaya, "Ee Mulungu wane, nalīcha minala, hangī nalī na soni no nūūlū ū kūbūūcha ū būshū bone ū kūlī bebe Mulungu wane. Nguno ū būhūbi wise būlī būtaale no kūtinda a maganiko gise, nīyo ū būkenaagūji wise bolinhile kūshisha ng'wigūlū.

7Kūfuma mu shikū ja bakūlūgenji bise, kūshisha lelo tūlī mu kwihīga dūhū pyī ī shikū. Hama kūlwa nguno ya būkenaagūji wise, a bise na a batemi bise, na bagabīji bise, nose tūkalekanījiwa tūyūbūlagwa sagala, na bangī kūsaamiwa kūtwalwa nding'wa, na kūkenaagūjiwa būlī shikolo, hamò na kūtūūlwa mu mbika ya magooke mabi gīt'ūmo tūlī ī lelo īyī!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Kwike ī haha, ū SEEBA Mulungu wise kūlwa nguno ya shigongo shakwe, watūlekeelelile būshiigo, hama ūtwinha na wikalo ū ng'wipandī lyakwe ī lyeela. Na lūūlū ū mu gīko ū Mulungu wise alīginha isana a miso gise, na gīkī twifuule nūūlū hado kūfuma ū mu būsese wise.

9Nūūlū īkī tūlī basese, nahene ū SEEBA wise atatūlekanīgije twikale ū mu būsese wise. Watoolekegije būtogwa bokwe, ūtwīta kūchīlwa shigongo ū mu miso ga batemi ba Būajemi, ūtwinha būpanga būpya tūdūle kwīzenga hangī ī numba ya ng'wa Mulungu wise, na kwībeegeleja ū būkenaagūke wayo, ūtwinha na ndugu ya kūtūlang'hana ū mu Būyudaya nū mu Yelusalemu.

10Alīyo ī haha lūūlū SEEBA, tūhaye mhayo kī a ha numa ya yenīyī? Nguno a malange gako twagaponije,

11ayo wagafunya mu nzīla ya batūmami bako a bahangi, ūlīhaya gīkī, 'Ī sī īyo mulīja kwīdima ībize ying'we, yasosohajiwa na būsoso wa banhū bayo. Pyī ūmo īgelelile bīyokaja būsoso wabo, kūlwa nguno ya mihayo yabo ya malofu.

12Hūna lūūlū, yaya ū kūbazunīlīja a bashīke bing'we ū kūtoolwa na a bitūnja babo, nūūlū mutizūbasolela a bitūnja bing'we a bashīke babo. Yaya gete ū kūbalombela mhola nūūlū mbango, hū mukūbiza na nguzu, na kūdūla kūshilya ī shizeeze sha mu sī yenīyo, na kūbalekela a baana bing'we ībize wingīji wabo wa welelo na welelo.

13Nīyo nī yīyo yatūgwīla kūlwa nhūngwa jise ja malofu, na kūlwa būkenaagūji wise būtaale, Mulungu wise tūmanile gete gīkī ūtatwinhile nsango gwa kūlenganīla nū būhūbi wise; hama nīyo ūtūlekeelela na būshiigo gīt'ūmo īlī ī haha.

14Numho tūshokeele hangī ū kūshikenaagūla ī shilagīlo shako mu nzīla ya kwitooleela na banhū abo bakīītaga mihayo ya malofu gīko? Ūtūtūpelanīla no lūūlū, nose ūtūkenaagūle gete būgaye na būshiigo atizūbonekana na wa mbīyū?

15Ee SEEBA Mulungu wa Isilaeli, ū bebe ūlī ntūngīlīja! Ī lelo īyī tūlīho tūlekilwe gītī būshiigo. Ūlītūbona tūlīho aha mu būsobya wise, alīyo atīho nūūlū ūmò wise ūyo igeleelilwe kwīmīīla kū būtongi wako.'"

Ezila 10

Kūlahīla kūbaleka bake babo

1Ū Ezila aho alīlomba na kūtambūūla, kūnū akūlīlaga na kwiponanja hasī ū kū būtongi bo numba ya ng'wa Mulungu, ibità itaale lya Baisilaeli līkibilinga aho walī, bagosha na bakīma na baana; nabo būyūlīla mu kūsaatwa kūtaale.

2Kwimanīla Shekania ng'witūnja o ng'wa Yehieli, ūmò wa banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa Elamu ūng'wīla ū Ezila, "Twang'hūbile ū Mulungu wise kūlwa nguno

© 2015 Bible Society of Tanzania.

twatoolile bakīma ba kūfuma mu mahanga ga banhū ba mu sī īyī; alīyo nahene kūtaalī kūlīho ū kwisagīlwa ū kū Baisilaeli, nūūlū īkī yajile gīko.

3Alilūūlū, tūtūūlagi ilagane a ha gatī yise nū Mulungu wise, tūbaleke a bakīma benaba pye a bose, na a baana babo, gīt'ūmo ūlītūganikīla baba; ūmo bahayīlile na a bangī abo baalī na logohano kū shilagīlo sha ng'wa Mulungu wise, nīyo ī lilagane lyenīlo lītūūlwe gīt'ūmo shihayīlile ī shilagīlo.

4Būkaga baba, ū mhayo gwenūyū gūlī mu nkono gwako; gwītage, na a bise tūlī hamò nang'ho kūkūguzuhya."

5Hūna ū Ezila ūbūka, ūbilahīja a bagabīji a batongeeji na a Balawī, na a Baisileli a bose, gīkī bakwīta īyo yahayiagwa; nabo ng'hana bilahīla.

6A henaho lūūlū ū Ezila hū wīnga ū kū būtongi bo numba ya ng'wa Mulungu, ūja mu chumba sha ng'wa Yohanani, ng'witūnja o ng'wa Eliyashibu ūūkakeyula ng'wenūmo, atalile nūūlū kūng'wa yaya; nguno walī ataalī ūlīla kūlwa nguno ya banhū abo baalī bafuma kū būsaamiwa, abo bakalemeelwa ū kūbiza bishigwa.

7Hūna gūhelwa gwa kwibilinga pye a banhū abo baalī bashoka kūfuma kū būsaamiwa, hūna būkumūkījiwa hose pyī ū mu Būyudaya nī Yelusalemu, gīkī bize kwibilingīla Yelusalemu.

8Shūtūūlwa shilagīlo gīkī ose ose ūyo alaleke kūshika aho shikū idatū jitaalī kūshila, a basugi na a banamhala badūgije kūlagīla ataajiwe pyī ī shikolo shakwe, hama ū wei ng'wenekīlī asūngūlwe ū ng'wibità lya bashoki ba kūfuma kū būsaamiwa.

Libilinga lya Yelusalemu

9Na ng'hana pye a bagosha ba mu Būyudaya nī Benjamini bibilinga ī Yelusalemu aho jitaalī ū kūshila ī shikū īj'idatū. Lwalī lūshikū lwa makūmi abīlī ng'weji gwa kenda; a ha būtongi bo numba ya ng'wa Mulungu lyalīho ibbaala igalī, pye a banhū bigasha henaho hasī, bakūdetemaga kūlwa nguno yago ū mhayo gwenūyo, na kūlwa nguno yatūlaga mbula nhaale.

10Hūna ū ngabīji Ezila wīmīīla ūbawīla, "Ng'wahūbile nguno ng'watoolile bakīma ba kūfuma mu mahanga, ng'ūbongeleleja ū būbi wa Baisilaeli.

11Alilūūlū, ī haha ntambūūlīlagi ū SEEBA Mulungu wa bakūlūgenji bing'we, ng'wīte īyo ayīhayile. Mulekane nabo a banhū abo mukwikalaga hamò nabo, na a bake bing'we a ba kūfuma mu banhū ba mahanga."

12Pye a banhū būhaya n'ilaka lya higūlya, "H'ūmo īlī; shitwigelile twīte gīt'ūmo ūlīhayīla.

13Kwike ī haha balī bingī no a banhū, hama nīyo īlītūla na mbula; tūtūdūla ū kwikala twīmīīlaga hanze aha. Na hangī nīyo ū nīmo gwenūyū gūtī gwa kwītwa lūshikū lūmò dūhū nūūlū ibīlī, nguno twahūbile no ū mu mhayo gwenūyū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14A batongeeji bise ni bīmīīla a ha ng'wanya gw'ibità lya banhū. Hūna pye abo
balī mu mizengo yise abo batoolile bakīma ba kūfuma mu mahanga, bahelelwe
makanza gigelile, bayiza hamò na a balamuji na a banamhala ba mu mizengo,
kūshisha būtwīngīle ū būpelanu bo ng'wa Mulungu wise ū mu mhayo gwenūyū."

15Yonasani ng'witūnja o ng'wa Asaheli, na Yahizeya ng'witūnja o ng'wa Tikiva;
a babīlī benabo būlema ū kwizunīlīja nago ū mhayo gwenūyū, būgunījiwa na
Balawī ba Meshulamu na Shabetai.

16Na ng'hana a banhū abo baalī bashoka kūfuma kū būsaamiwa bīīta gīt'ūmo
gūkahelelwa. Ū Ezila ū ngabīji ūsolanhya banhū, abo baalī bataale ba kaya ja
bakūlūgenji babo, munhū ūmò būlī kaya ya bakūlūgenji, pye a bose bandīkwa a
mina gabo. Mu lūshikū lwa kwandya mu ng'weji gw'ikūmi bigasha kūgūlola ū
mhayo gwenūyo.

17Aho lwashika lūshikū lwa kwandya mu ng'weji gwa kwandya, būmala ū
kwīlola ī mihayo ya bagosha abo baalī batoola bakīma ba kūfuma mu banhū ba
mahanga.

Abo bakabonwa būhūbi

18Ū mu ba shibyalīlwe sha bagabīji, a banhū aba hū baalī batoola bakīma ba
mahanga gangī: A ba kūfuma mu shibyalīlwe sha ng'wa Yeshua ng'witūnja o
ng'wa Yosadaki na baana ba ng'wawe baalī, Maaseya, Eliezeli, Yalibu na Gadalia.

19(A benaba bakazunya ū kūlekana na a bake babo, ī shakwinha shabo ī sha
kūfunya kūlwa kwihīga yūbiza ng'ondi ya ng'holo kūfuma ng'widaale.)

20A ba kūfuma mu shibyalīlwe sha ng'wa Imeeli baalī, Hanaani na Zebadia.

21A ba kūfuma mu shibyalīlwe sha ng'wa Halimu baalī, Maaseya, Eliya, Shemaya,
Yehieli, na Uzia.

22A ba shibyalīlwe sha ng'wa Pashuli baalī, Elioenai, Maaseya, Ishimaeli,
Nesaneli, Yozabadi, na Elasa.

23Abo baalī ba shibyalīlwe sha Balawī baalī, Yozabadi, Shimei, Kelaiya (hū
kūhaya Kelita), Petahiya, Yuda na Eliezeli.

24Ū kūfuma mu bīmbi, Eliashibu. A ba kūfuma mu balang'hani ba ha milyango
baalī, Shalumu, Telemu, na Uli.

25Aba bene ba kūfuma mu Baisilaeli a bangī. Ū mu shibyalīlwe sha ng'wa Paloshi
baalīho ba, Lamia, Izia, Malikīya, Miyamini, Eleazali, Malikīya, na Benaya.

26Ū kūfuma mu shibyalīlwe sha ng'wa Elamu, Matania, Zekalia, Yehieli, Abudi,
Yelemosi, na Eliya.

27Ū kūfuma mu shibyalīlwe sha ng'wa Zatu, Elioenai, Eliyashibu, Matania,
Yelemoti, Zabadi, na Aziza.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28Ū kūfuma mu shibyalīlwe sha ng'wa Bebai, Yehohanani, Hanania, Zabai, na Asilai.

29Ū kūfuma mu shibyalīlwe sha ng'wa Bani, Meshulamu, Maluchi, Adaya, Yashubu, Sheali, na Yelemoti.

30Ū kūfuma mu shibyalīlwe sha ng'wa Pahati-moabu, Adina, Kelali, Benaya, Maaseya, Matania, Bezaleli, Binui, na Manase.

31Ū kūfuma mu shibyalīlwe sha ng'wa Halimu, Eliezeli, Ishiya, Malikīya, Shemaya, Shimeoni,

32Benjamini, Maluchi, na Shemalia.

33Ū kūfuma mu shibyalīlwe sha ng'wa Hashumu, Matenai, Matata, Zabadi, Elifeleti, Yelemai, Manase na Shimei.

34Ū kūfuma mu shibyalīlwe sha ng'wa Bani, Maadai, Amulamu, na Ueli,

35Benaya, Bedeya, Keluhi,

36Vania, Melemoti, Eliyashibu,

37Matania, Matenai, Yaasu.

38Ū kūfuma mu shibyalīlwe sha ng'wa Binui, Shimei,

39Shelemia, Nasani, Adaya,

40Makinadebai, Shashai, Salai,

41Azaleli, Shelemia, Shemalia,

42Shalumu, Amalia, na Yosefu.

43Ū kūfuma mu shibyalīlwe sha ng'wa Nebo, Yeieli, Matisia, Zabada, Zebina Yadai, Yoeli, na Benaya.

44Pye a benaba baalī baatoola bakīma ba kūfuma mu mahanga, nīyo bamò babo baalī babyala nabo baana.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Nehemia

Nehemia 1

Nehemia kwīlombela Isilaeli

1Īyī yene mihayo ya ng'wa Nehemia ng'witūnja o ng'wa Hakalia: Mu ng'weji gwa
Kisileu, ng'waka gwa makūmi abīlī, naalī mu nzengo gwa Susa,

2Ūmò wa baana bang'wise, lina lyakwe Hanaani, wiza na banhū balebe kūfuma
kū sī ya Būyudaya. Hūna nūbabūūja ūmo balīīla a Bayudaya abo baalī
bapūlūgūka ū kūsaamiwa, nī mihayo ya nzengo gwa Yelusalemu.

3Būniwīla, "Abo bapūlūgūkile ū kūsaamiwa bikala ū mu sī yenīyo, balī mu
makoye mataale, hangī nīyo mhayo gwa soni no; nī ndugu ya nzengo gwa
Yelusalemu yakambagūlilwe, nī mibita yaho yūpemvwa moto!"

4Aho nīyigwa ī mihayo yenīyī nifudīka hasī, nūtandūka kūlīla; nūfunga shikū
ningī nakūlījiagwa būpīna, kūnū nakūnombaga ū Mulungu wa ng'wigūlū.

5Nūhaya gīkī, "Ee SEEBA, Mulungu wa ng'wigūlū, ūyo ūlī Mulungu ntaale na wa
kogohwa. Bebe ūyo ūtalyībaga ī lilagane lyako lya būtogwa īlo walagana na
banhū abo bakūtogilwe na bagadimile a malange gako,

6nalīlomba ūtege ū gūtū gwako, na a miso gako ūgaloleche; wigwe ū kūlomba
kwa ntūmami wako, ūmo akūkūlombelaga līīmi na būjikū, kūlwa nguno ya
batūmami bako, a Baisilaeli. Nalītambūūla ī shibi shise a bise Baisilaeli, īsho
twīta tūkūhūba bebe. Ū nene hamò nī kaya ya ng'wa baba tūlī bahūbi ū kūlī bebe.

7Īyo twīta ū kū būtongi wako īlī ya malofu no; tūtagadimile a malange gako na a
kahelele, pyī nī shilagīlo īsho wang'winha ntūmami wako Musa.

8Gwizūkagwe ū mhayo ūyo ūkang'wīla ntūmami wako Musa ūlīhaya gīkī, 'Ūlū
ng'wīnga ū mu wishigwa, nakūmubbalaasanya mu mahanga,

9alīyo ūlū ng'ūnishokela, hūna ng'ūbiza bigwi ū kū malange gane, ū mu gīko a
banhū bing'we abo basaamījiwa kū mahanga, nūūlū bakabiza balī kūle na
kinehe, nakūbakuminga nabīnje koi, nabenhe ū kwipandī īlo naalīsola kūbiza
wikalo wa lina lyane.'

10Alilūūlū, a benaba balī batūmami bako, na banhū bako gete; abo
ūkabakomoola mu nguzu jako na būdūla wako būtaale, na nkono gwako gwa
būdūla.

11Ee SEEBA, nalīlomba ūtege ū gūtū gwako ū kūlī ntūmami wako ūyū, nū
kūlomba kwa batūmami bako abo bayejiwe na mhayo gwa kūlīkūja ī lina lyako.
Ī lelo yenīyī ng'winhage būpyeni ū ntūmami wako, ūng'wīlūkīle ja kwanukūlwa
ū kū būtongi wa munhū ng'wenūyū." Naalī na nīmo gwa kūntengela ntemi sha
kūng'wa shakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Nehemia 2

Nehemia kūlomba aje Yelusalemu

1Ū mu ng'weji gwa Nisani, ng'waka gwa makūmi abīlī gwa būsugi wa ntemi
Atashasta, aho yenhwa divai nīsola nūkantengela ū ntemi. Naalī nataalī
kūbonekana nalī na būpīna ū kū būtongi bokwe nūūlū kamò.

2Hūna lūūlū ū ntemi ūnibūūja, "Bebe ni kinehe ūlībonekana ūzoobaalile gīko
alīyo ūtī nsaatu? Ū gwenūyū gūtūdūla kūbiza mhayo gūngī, ūlū ītī būpīna bo mu
ng'holò!" Nakogoha no.

3Hūna nūng'wīla ū ntemi, "Kūlaga ūhangame wanyama! Nakūlekela kī ū
kūpīnīhala alīyo ū nzengo go ng'wise ūko balaalile bataale bane gūlī mamisaka
gike, nī mibita yago yapemvwa moto!"

4Ū ntemi ūnibūūja, "Ī gīsī lūūlū ūlū kwīta mhayo kī?" Nane nūnomba ū Mulungu
wa ng'wigūlū,

5hūna nūnshokeja ū ntemi, "Ūlū gūlībeelela ū mu miso ga ntemi, hama ū
ntūmami wako ūlū wīlūkīlagwa wiza ū kū būtongi wako, nitūmage naje ī
Būyudaya, ū kū nzengo gwa mashigo ga bakūlūgenji bane; nakagūzenge."

6Ī likanza lyenīlo ū ngole nang'hwe walī igashije hamò nū ntemi; hūna ū ntemi
ūnibūūja, "Ū lūgendo lwako lūkūbiza lwa shikū jinga, ūkūshoka nanalī?" Ū ntemi
walī atogilwe ū kūnizunīlīja ū kūja, na lūūlū nūng'winha ī likanza.

7Nūng'wīla na, "Ūlū alīzunya ū ntemi, nalīlomba ninhwe nyalūba ja kūjana ū kū
basugi ba sī ījo jilī kū nkīlo gwa mongo, natizūpandīka makoye ūlū nalībīta,
kūshisha nashike ī Būyudaya.

8Napandīke na nyalūba ya kūntwalīla ū Asafu, ū nang'hani w'ipoolu lya ntemi,
anizunīlīje kūpandīka mitī kūlwa migamba, ya kūtūūla ha mibita ī ya ha ndugu
īyo īpīndīlīgije hekalu, na kūlwa ndugu ya nzengo, na kūbeeja numba īyo nalikale
ū nene." Ū ntemi ūnizunīlīja īyo nakīlomba, nguno ū nkono gwawiza ū go ng'wa
Mulungu wane gwalī hamò nane.

9Hūna nūja, aho nashika ū kū basugi ba sī ja kū nkīlo gwa mongo nūbinha ī
nyalūba ja kūfuma ū kūlī ntemi. Nīyo ū ntemi walī waninha na bashilikale, na
badamhīji ba falasa.

10Alīyo ū Sanibalati, ū muna Holoni, nū Tobia ū muna Amoni ūyo walī ntūmami,
aho bigwa gīko, bakasaaya no ū kūbona gīkī wizile munhū kūbeeja nīmo gwa
kūbagunanha a Baisilaeli.

Nehemia kūlīngūlīla ndugu

11Nanoga nūshikīīla ī Yelusalemu, aho nikala ikanza lya shikū idatū,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12nūbūka mu makanza ga būjikū, na banhū bagehu naalī nabo. Kwike naalī nataalī kūng'wīla munhū ose ose īsho walī washitūūla ū Mulungu wane ū mu ng'holò yane kūlwa kwīyītīla ī Yelusalemu. Nīyo naalī natī na ndamhī ja kwigela, ūlū ītī īyo naalī nadamhīlile dūhū ū nene.

13Aho nabūka ū mu būjikū wenūbo, nūfuma hanze kūbītīla ha mita gwa kū longa, gwa kūbīta ūjile kū lwinzī lwa nyamhawa, na kū mita gwa mapalala. Najilīngūlīlaga ī ndugu ja nzengo gwa Yelusalemu ūmo jalī jakambagūlīlwa, nī mibita yaho īyo yalī yapemvwa moto.

14Ū kūfuma a henaho nūjīlīīla kū mita gwa kū lūzwīlo, na kwilambo lya ntemi; kwike gūgaya ū ng'wanya gwa kūbīta ī ndamhī yane īyo naalī nadamhīlile.

15Na lūūlū nūsīngīja nalūlondeelile ū longa ītaalī būjikū gīko, kūnū nakwīlīngūlīlaga ī ndugu; nanoga nūshokanya niza ningīlīla kū mita gwa kū longa.

16A basugi baalī batamanile ūko naalī naja, nūūlū īyo nīyītaga, nguno kūshisha ikanza lyenīlo naalī nataalī ū kūbawīla a Bayudaya nūūlū a bagabīji na a batongeeji, nūūlū a basugi; pye a bose nūūlū abo yalī gīkī bakūgwīta ū nīmo.

Nehemia kūfunya iganiko lyakwe

17Hūna nūbawīla, “Bing'we angū mulībona gīkī tūlī mu makoye ahene; ī Yelusalemu īlī mamisaka gike, nī mibita yaho yapemvwa moto, twīzengagi ī ndugu ya Yelusalemu, twīnge ū mu būdalahwa.”

18Hūna nūbinha ī ng'hūlū ja nkono gwawiza ū go ng'wa Mulungu wane ūyo gwalī hamò nane, nī mihayo īyo walī waniwīla ū ntemi. Būhaya, “Twandyagi ū kūzenga.” Na ng'hana biyinha nguzu, bandya ū kūgwīta ū nīmo gwawiza gwenūyo.

19Alīyo ū Sanibalati, ū muna Holoni, nū Tobia, ū muna Amoni ūyo walī ntūmami, hamò na Geshemu, ū Ng'walabu, aho bigwa gīko bandya kwiyineenelegeja bakūtūsekaga mu būdalahi. Būyūhaya, “Mulīīta nīmo kī ū gwenūyū? Mulīngomela ū ntemi a bing'we?”

20Nane nūbashokeja nūbawīla, “Ū Mulungu wa ng'wigūlū akūtwinha būtindi, a bise batūmami bakwe tūkwandya ū kūzenga; alīyo a bing'we mutī na ngabo gete, nūūlū shikolo shing'we ndūhū, shitīho nūūlū shose shose sha kūng'wīta ng'wizūkīlwe ū mu Yelusalemu.”

Nehemia 3

Nzenga kwandya

1Ū ngabīji ntaale ū Eliyashibu na a bagabīji biye bandya ū kūzenga, bandīja ha mita gwa ng'holo; būgweja hūna būgatūūla a malugalīlo gaho. Bakagweja kūshisha kū numba ndīhu y'igana, na kū numba ndīhu ya Hananeli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Bana Yeliko nabo bandīja aho akagelela ū ng'wenūyo, hanuma ya bana Yeliko
ūzenga Zakuli ng'witūnja o ng'wa Imuli.

3Bitūnja ba ng'wa Hasenaa nabo būgūzenga ū mita go ndīlo. Būgūtūūlīla ī
migamba yago, na a malugalīlo na mizumali, na a mapagīgījo gaho.

4Ūlondeela Melemosi ng'witūnja o ng'wa Ulia ng'wana Hakozi, nang'hwe ūzenga
ibudīka ho. Ū kwīnga a halī wei ūzenga Meshulamu ng'witūnja o ng'wa Belekia,
ng'witūnja o ng'wa Meshezabeli, ū kwīnga a halī ng'wenūyo ūzenga Sadoki
ng'witūnja o ng'wa Baana.

5Hanuma ya henaho būzenga bana Tekoa, alīyo a bataale babo batagemile gete
ū kūkuumya a ha nīmo go ng'wa SEEBA wabo.

6Ū mita gwa kale gūkazengwa na Yoada ng'witūnja o ng'wa Pasea, hamò na
Meshulamu ng'witūnja o ng'wa Besodeya. Būgūtūūlīla ī migamba yago, na a
malugalīlo na mizumali, na a mapagīgījo aho gaalī gigeleelilwe kūtūūlwa.

7Ū kwīnga a ha benabo būzenga bana Gibeoni na Misipali, ūmò wabo walī
Melatia, wa kūfuma Gibeoni, ūngī walī Yadoni muna Melonosi. Ī sī jenījo jalī ha
sīlīlī ya nsugi wa sī ya kū nkīlo gwa mongo.

8Ūlondeela Uzieli ng'witūnja o ng'wa Halihaya, walī ūmò wa basuji ba shikolo
sha zahabu. A ha numa ya ng'wenūyo Hanania, ng'wene walī meeja wa maguta
ga būlenji, nang'hwe ūzenga. A benabo bībeegeleja ī Yelusalemu kūshisha kū
ndugu ngalī.

9Lefaya ng'witūnja o ng'wa Huuli, ūyo walī nsugi w'ipandī līmò lya nzengo gwa
Yelusalemu nang'hwe ūzenga ī libudīka īlo līkalondeela hoi.

10Yedaya ng'witūnja o ng'wa Haluma nang'hwe ūlūnganīja a halī ng'wenūyo,
ūzenga ibudīka lya kwilola nī numba yakwe. Hatushi ng'witūnja o ng'wa
Hashabuneya nang'hwe ūzenga kūnondeela ū ng'wenūyo.

11Malikīya ng'witūnja o ng'wa Halimu na Hashubu ng'witūnja wa Pahati-moabu
ongeja ibudīka līngī, wīzenga nī numba ī ndīhu ī ya bapembi ba moto.

12Hanuma ya ng'wenūyo ūzenga Shalumu ng'witūnja o ng'wa Haloheshi,
nang'hwe walī nsugi wa nusu ya nzengo gwa Yelusalemu; akagunanhwa na
bashīke bakwe.

13Ū mita gwa kū longa gūzengwa na Hanuni hamò na bana Zanoa. Aho
bagūzenga būgūtūūlīla malugalīlo na mizumali, na a mapagīgījo aho gaalī
gigeleelilwe kūtūūlwa. Bongeja hangī ū kūzenga, itogolo lya būlīhu bo mhambala
gītī magana atanò, būkashika kū mita gwa kū mapalala.

14Alīyo ū mita gwa kū mapalala ū gwene gūzengwa na Malikīya ng'witūnja o
ng'wa Lekabi, ūyo walī nsugi w'ipandī lya Beti-hakelemu. Akagūzenga hūna

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ūgūtūūlīla malugalīlo na mizumali, na a mapagīgījo aho gaalī gigeleelilwe kūtūūlwa.

15Ū mita gwa kū lūzwīlo gūkazengwa na Shalumu ng'witūnja o ng'wa Koli-hoze, ūyo walī nsugi w'ipandī lya Misipali. Aho wagūzenga hūna ūgūtūūlīla n'ikundīkījo a higūlya, hanuma ūgūtūūlīla malugalīlo na mizumali, na a mapagīgījo aho gaalī gigeleelilwe kūtūūlwa. Nī ndugu ya h'ilambo lya Siloamu, bbihī na ngūnda gwa ntemi, wīzenga ūūkashika ū kū malinhīlo ga kūja kū nzengo go ng'wa Daūdi.

16Hanuma yakwe ūzenga Nehemia ng'witūnja o ng'wa Azibuki, ūyo walī nsugi wa nusu y'ipandī lya Beti-zuli; ūbeegeleja kūshisha ipandī īlo lyalī lilolile na mashigo ga ng'wa Daūdi, ūkolobela ajile ūūkashika kwitaba lya kūsīmvwa na banhū, na kū numba ya bagosha ba mbagashūla.

17Ū kwīnga a henaho būzenga Balawī, ha sīlīlī ya būtongeeji bo ng'wa Lehumu ng'witūnja o ng'wa Bani. Ūbīmbīkanwa na Hashabia, ūyo walī nsugi wa ibudīka lya sī ya Keila, ū ng'wenūyo ūzenga ī libudīka īlo lyalī ū mu sī īyo walī ayīsugile.

18Hanuma ya henaho banhū ba ng'wigūngūli būzenga ha sīlīlī ya būtongeeji bo ng'wa Binui ng'witūnja o ng'wa Henadadi, nsugi wa nusu y'ipandī lya Keila.

19Hanuma yakwe ū ng'wenūyo, Ezeli ng'witūnja o ng'wa Yeshua, nsugi wa Misipali, ūzenga ibudīka līngī kwandīja ha kuluba ya ha būtongi w'ipandī lya kūlinha ūjile kū numba ya kūtūūlīla shilanga.

20Hanuma ya ng'wenūyo, Baluki ūzenga hangī ipandī līngī kūfuma a ha kuluba henaho kūshisha kū numba ya ng'wa Eliyashibu, ū ngabīji ntaale.

21Hanuma ya ng'wenūyo, Melemosi ng'witūnja o ng'wa Ulia, ng'wana Hakozi, ūzenga ibudīka līngī kwandīja ha nyango gwa kwingīla mu gwalugwa ya ng'wa Eliyashibu ū ngabīji ntaale, kūshisha ūko yalī īgelile ī numba yakwe.

22A bagabīji abo bikalaga kū mizengo ya hanze, nabo būzenga kwandīja aho akalebela ū ng'wenūyo.

23Hanuma ya benabo būzenga ba Benjamini na Hashubu kū būtongi bo numba yabo. Hūna a ha numa yabo, Azalia ng'witūnja o ng'wa Maaseya, ng'wana Anania, ūzenga bbihī nī numba yakwe.

24Ū kūnondeela ū ng'wenūyo Binui ng'witūnja o ng'wa Henadadi, ūzenga ibudīka līngī kwandīja ha numba ya ng'wa Azalia, kūshisha ūpīnda ūūkashika kū kuluba.

25Hūna Palali ng'witūnja o ng'wa Uzai ūzenga h'ipandī lyalī lilolile nī kuluba, hamò nī numba ī ndīhu īyo yalī īpulung'hanije ū kū numba ya kwigūlya ī ya h'ikūlū, ūūkashika bbihī na numba ya balang'hani. Hanuma yakwe ū ng'wenūyo ūzenga Pedaya ng'witūnja o ng'wa Paloshi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

26A batūmami ba mu hekalu, abo bikalaga kū lūgūlū lwa Ofeli, nabo būzenga ibudīka lilolelile nū mita gwa kū minzī, kūjīlīīla kīya, nū kū numba ndīhu īyo yabonekanaga kūfuma kūle.

27Kwīngīīla aho bakagelela a benabo, bana Tekoa būzenga ibudīka līngī, kwandīja a ha numba ndīhu ī nhaale īyo yabonekanaga kūfuma kūle, būkashika kū ndugu ya Ofeli.

28A bagabīji nabo būzenga kū būtongi wa mita gwa falasa, būlī ng'wene kūlīngīsīīla ūmo īgelelile ī numba yakwe.

29Ūlondeela Sadoki ng'witūnja o ng'wa Imeeli, nang'hwe ūbeeja kūlīngīsīīla ūmo yalī īgelelile ī numba yakwe. Hanuma ya ng'wenūyo Shemaya ng'witūnja o ng'wa Shekania, ūyo walī nang'hani wa ha mita gwa kū kīya, ūzenga nang'hwe.

30Hanuma yakwe ū ng'wenūyo, Hanania ng'witūnja o ng'wa Shelemia na Hanuni, ng'witūnja wa katandatū o ng'wa Zalafu ūzenga ibudīka līngī. A ha numa yabo a benabo, Meshulamu ng'wana Belekia ūzenga ibudīka bbihī na a haho yalī ng'hambī yakwe.

31Hanuma ya ng'wenūyo, Malikīya; nang'hwe walī ūmò wa basuji ba shikolo sha zahabu, ūzenga ūūkashika ūko yalī numba ya batūmami ba mu hekalu, na ya basūlūja, kū būtongi wa mita gwa kūlolwa; ūūkashika na kū chumba īsho shalī higūlya ya kuluba.

32Hama a ha gatī ya chumba ī sha higūlya ya kuluba na mita gwa ng'holo, būzenga babeeja ba shikolo sha zahabu na basuluja.

Nehemia 4

Sanibalati na Tobia

1Ū Sanibalati aho wigwa gīkī twandije kwīzenga ī ndugu, akasaaya, hangī ūpelana no; nīyo ūyūbasondagūla a Bayudaya.

2Ūyomba kū būtongi wa banwani biye, na bashilikale ba Samalia badegelekile; ūhaya, “A Bayudaya a bagokolo gokolo aba balīīta mhayo kī shi ī gete? Bakwīzenga gete ī ndugu yabo? Bakūfunya shitambò? Bakūmala mu lūshikū lūmò dūhū? A mawe ayo gakenaagūlwa moto genayo, nīyo hangī galī mu malūndo ga mapalala gīko, bakūdūla gete ū kūgasoboola bagatūmamīle hangī?”

3Baalī bihelile na Tobiasi ū muna Amoni; nang'hwe ūhaya, “Angū nabo balīzenga ndugu ya mawe ī gīko, alīyo nūūlū lījidīvī dūhū ūlū lyīdang'hamīla līlīhaya kūlinha hoi, līkwīgwisha!”

4Ee Mulungu wise, yigwage ī yīnīyo, nguno tūlīsondagūlwa noi; bashokejage ū būsondagūji wabo, būbidīkīle ha mitwe yabo boi benekīlī. Batūūlage mu makono ga mahanga ga sī ja kūle gabajane nding'wa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Nū būbi wabo ūtizūbūkundīkīja, pyī nī shibi shabo ūtizūshijimya ū kū būtongi wako, nguno balībasondagūla no a bazengi!

6Na ng'hana a bise tūja nago dūhū ū nīmo gwa kwīzenga ī ndugu, nose yūdimana pyī ī ndugu, kūshisha ha nusu ya būgūngūhu wayo. Nguno a banhū batūmamaga na ng'holò īmò.

7Alīyo ū Sanibalati nū Tobia, na Balabu balebe, na Baamoni na a bana Ashidodi aho bigwa gīkī ū nīmo go kwīzenga ī ndugu ya Yelusalemu gūlīja chiza, na gīkī a mahomagūkīle galīja gūchiwa, bakongeja ū kūsaaya.

8Būlomana bizunīlīja a bose, gīkī bize kūgūdumīla ū nzengo gwa Yelusalemu, na kwenha nsambo moi.

9Alīyo a bise tūnomba ū Mulungu wise, hanuma tūtūūla balang'hani ba kūyūlang'hana līīmi na būjikū, kwīhangīja īyo bahayaga kwīyīta.

Balang'hani kūhelwa chiza

10Kwike twahayimanīla a banhū ba Yuda bayūhaya, “Yabanojaga ī milīmo a binhīlīja ba bazengi, hama na a malūndo ga makambagūkīle mingī no, tūlīlemeelwa ū kūgūtūmama ū nīmo gwa kūzenga ī ndugu.”

11A banishi bise nabo būyūhaya, “Tūkūbisanganīja batamanile; nū kūtūbona batūdūla, bakūhayimanīla tūlī mumo dūhū tūbabūlage, gūche ū nīmo.”

12Alīyo a Bayudaya abo bikalaga bbihī na a banishi bise, bakakwīja a makanza bakwizaga batūwīla, “A banishi bakwikobya kūfuma hose pyī ūko bazengile, bize batūdumīle.”

13Hūna lūūlū nūtūūla banhū kū numa ya ndugu, būlī hene aho yalī ītaalī nguhī, aho haalī hataalī ng'waje. Nūyūbatūūla kūlondeela ndūgū jabo, nīyo būlī bene balī na shū jabo, machimu, na būta.

14Aho nīlola chiza ī mihayo, nīmīīla nūbawīla a bataale na a batongeeji na a banhū a bangī; nūhaya, “Mutabogohage ng'wizūkagwi ū SEEBA ūyo alī ntaale na wa kogohwa, mubalwīlīīle a badūgū bing'we, na a bitūnja bing'we, na a bashīke bing'we, na a bake bing'we nī kaya jing'we.”

15A banishi bise aho bigwa gīkī twīdeebile ī long'we yabo, nī gīkī ū mhayo gwabo wagūsagambūlile ū Mulungu, a bise pye tūshoka ū kū ndugu; būlī ng'wene kū nīmo gwakwe.

16Hūna kwandīja lūshikū lwenūlo a batūmami bane nūbagaba magel'abīlī, bamò būyūtūmama ū nīmo gwa nzenga, a bangī babūkije machimu, mūda, būta, na shilanga shingī. A batongeeji bīmīīla hīgīyī ū kū numa ya Bayudaya,

17abo bazengaga ī ndugu. A babūūcha ba shikolo batūmamīlaga nkono gūmò, ū gūngī gūdimile shilanga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Na būlī nzengi wazengaga alī na lūshū lwakwe alūtungile mu nkīmbīlī. Alīyo ū mfuuji wa mhembe, ū ng'wene wikalaga bbihī na nene.

19Hūna nūbawīla a bataale na batongeeji, na a banhū a bangī, “Ū nīmo gwenūyū gūlī ntaale, nīyo twasambaalaga no a ha ndugu.

20Alilūūlū, ūlū ng'wigwa ī mhembe yalīlīla ha lebe, nzūgi koi mutūgunanhe. Ū Mulungu wise akūtūlwīlīīla!”

21Tūja nago ū nīmo, ī nusu ya banhū bikalaga badimile machimu kwandīja dilū makīngo kūshisha sonda jandya kūbonekana.

22Hama ū mu shikū jenījo nūbawīla a banhū, “Būlī ntūmami na ngunanhi wakwe ni babizagikala mu Yelusalemu ī būjikū, bayūtūgunanha kūlang'hana ī būjikū, ī līīmi batūmama ū nīmo.”

23Ū mu shikū jenījo wal'atīho ūyo wazulaga ī shizwalo shakwe; ū nene ng'wenekīlī, na a badūgū bane, na a banhū bane, na a balang'hani abo bikalaga hamò nū nene; būlī munhū wikalaga na shilanga shakwe pye a makanza, nūūlū ni ajile kū minzī.

Nehemia 5

Nehemia kūbagunanha bahabī

1Nahayimanīla bandya kūlīla a banhū na a bake babo, kūlwa nguno ya badūgū babo a Bayudaya.

2Bamò balīlaga balīhaya, “A bise na a bitūnja bise na bashīke bise tūlī bingī no, tūtūdūla ū kūpīla ūlū tūtapandīkile shilīwa.”

3Bangī bahayaga, “Tūleega a malaale gise nī migūnda yise ya mizabibu, pyī dūhū nī numba jise, gīkī tūpandīke shilīwa, kūlwa nguno ya nzala.”

4Na bangī hangī būyūhaya, “Tūlī na magasa, nguno tūkūsolaga hela ja banhū, gīkī tūpandīke ja kūtoba goodi ya ntemi, kūlwa malaale gise nī migūnda yise ya mizabibu.

5Hama nīyo nūūlū īkī a badūgū bise balī mīlī na mininga gise gete, na a bitūnja bise balī gīt'ūmo balī a bitūnja babo, alīyo nahene īkūtwigeleelaga kūbatūūla mu būsese a bitūnja bise na a bashīke bise. Nīyo ī haha bashīke bise bamò balī mu būsese, alīyo tūtī nabo ū būdūla; nguno a malaale gise nī migūnda yise ya mizabibu ī haha sabo ya bangī.”

6Aho nawigwa ū būlīji wabo nū wibūūji wenūbū, nakasaaya no.

7Nahayūyideedeng'hanya ī yenīyī ū mu ntwe gwane, nūbawīla a bataale na a batongeeji, “A bing'we mukūbasabīlaga a biching'wi!” Hūna nūbilinga lūbanza lūtaale lwa kwīhooyela ī mihayo yabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Nūhaya, “A bise tūkūgemaga gīt'ūmo būlī ū būdūla wise, kūbagūla a badūgū bise a Bayudaya, kūfuma ū kū banhū ba mahanga ūko bajinjiwa mu būsese. Alīyo a bing'we mulīyūbajinja a badūgū bing'we, gīkī tūjingījiwe hangī a bise!” Būhuumūla sele, nguno bakagayiwa ū gwa kūshosha.

9Nongeja kūbawīla nalīhaya, “Īyo mulīyīta yenīyī yabūbi no, ītang'wigeleelilwe kūshimīzīla mu logohano lwa ng'wa Mulungu wise, tūtizikala tūkūsondagūlagwa na a banishi bise, a banhū ba mahanga?

10Ū nene na a badūgū bane tūkūfunyaga hela na shilīwa gīkī bayūlanda a banhū; hūna lūūlū ū mhayo gwa kūbapandīkīla solobo banhū gwenūyū gūche!

11Bashokejagi wangū a malaale gabo, nī migūnda yabo ya mizabibu, nī ya mizeituni, pyī nī numba jabo; nī solobo īyo ng'wapandīka kūlwa kūbanyeekeja, īyī īmò ya ng'wigana ya kūfuma ū mu hela, nū mu shilīwa nū mu divai, nū mu maguta.”

12Būhaya, “Tūkūbashokeja nīyo toyaga ū kūbanyeekeja shikolo shose shose, tūkwīta gīt'ūmo ūlīhayīla.” Hūna nūbitana a bagabīji, nūbilahīja a bataale na a basugi benabo gīkī bakwīshikīlīja īyo bakisagīja kwīyīta.

13Nūgung'humūla nī ng'hanjo yane; kūnū nalīhaya, “Ū Mulungu ni angung'humūlage gīkī būlī ng'wene ūyo alaleke ū kūshikīlīja ū kwisagīja kwakwe; ang'wīnje ū mu numba yakwe, nū mu milīmo yakwe. Ū munhū wa mbika yenīyo akūgung'humūlwa gīko, īngījiwe būlī shikolo.” Pyī ū lūbanza lūhaya, “Alichene mu kūnkumīlīja SEEBA. Na ng'hana a banhū bīta gīt'ūmo kwalī ū kwisagīja kwabo.

Shilīwa sha malīngīīla

14Na hangī a higūlya ya henaho, kūfuma aho nasolwa kūbiza nsugi ū mu sī ya Būyudaya, ū mu ng'waka gwa makūmi abīlī gwa ntemi Atashasta, kūshisha ng'waka gwa makūmi adatū n'ībīlī, hū kūhaya myaka ikūmi n'ībīlī, ī shilīwa īsho shalī shihelilwe kūlwa kaya ya nsugi natashilile ū nene ng'wenekīlī, nūūlū a badūgū bane.

15Alīyo a basugi abo baalī batongi aho nataalī ū nene, baalī babaseseja a banhū nigo ndito no, nguno nūūlū īkī bapandīkaga ī shilīwa nī divai, alīyo a higūlya ya yenīyo, bahadīkījaga kwinhwa na shipande shitanò sha feza. Na a bagunanhi babo nabo babakoyaga no a banhū; alīyo ū nene natīītile ī yenīyo kūlwa nguno naalī nang'ogohile Mulungu.

16Naalī nifunya gete ū kū nīmo gwa ndugu yenīyo, pye a banhū bane baalī balolelile henaho, tūtadimile sī nūūlū hado.

17Hama a higūlya ya henaho, Bayudaya na batūmami ba selekali ba kūshika igana na makūmi atanò, baalīīlaga a ha meza yane; kūleka kūbisaaba abo bizaga kūtūlola kūfuma kū mahanga ayo gaalī gatūpīndije.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Būlī lūshikū yasīnzagwa nzīkū ya ng'ombe, na ng'holo ng'īnu itanò, na magoko ayo nabeegejiagwa ū nene. Hama būlī shikū ikūmi yenhagwa divai ningī ya būlī mbika. Ī chene napandīkaga shenīshi dūhū, alīyo nahene hū natahadīkile gīkī nayūpandīka ī shilīwa īsho shalī shing'wigeleelilwe nsugi; nguno a banhū benaba balī na nigo ndito no.

19Mulungu wane, nizūkagwe kūnīītīla yawiza kūlwa yose īyo nabīītīla a banhū benaba.

Nehemia 6

Nzīla ja kūgwisha ng'holò

1Ū Sanibalati nū Tobia, nū Geshemu, na a Balabu, hamò na banishi bise a bangī aho bawīlwa gīkī nīzengile būpya ī ndugu, na gīkī twīchibile pye ūmo yalī īhomagūkile, nūūlū īkī kūshika ikanza lyenīlo naalī nataalī ū kwītūūla ī milyango a ha mibita,

2ū Sanibalati nū Geshemu būnitūmīla nhūng'wa balīhaya gīk, "Nzūgū tūmanhīje kwigūngūli līmò lyaho lya mu mbūga ya Ono." Alīyo baalī n'iganiko lya kūnīītīla yabūbi.

3Nūbatūmīla nhūng'wa nalībawīla, "Ū nene nalī na nīmo ntaale no ū kūūnū, natūdūla ū kwiza ū kwenūko; nibūlī nize kūhooya ning'we kwenūko, nagūleke ū nīmo gwīmīīle?"

4Bakashisha ng'hangala inè bakūmanagūnitūmīla nhūng'wa ja mbika yenīyo, nane nabashokeja gīko dūhū.

5Nose ū Sanibalati ūtūma ntūmami wakwe, wiza abūkije nyalūba mu nkono, alīyo yalī itakundīkīgije;

6yandīkilwe gīkī, "Gwakumūkile ū mu banhū ba mahanga gwa gīkī, ū bebe na a Bayudaya mutogilwe kūgoma; nīyo nū Geshemu alīhaya gīkī ū mhayo gwenūyo gūlī chene ng'hana. H'ī nguno yene mulīyīzenga ī ndugu, hama ū bebe ūlī na ng'hūmbū ja kūbiza ntemi wabo.

7Hūna lūūlū witūūlīlile bahangi ū mu Yelusalemu, bakūhangaga kūlwa nguno yako; bakūhayaga gīkī, 'Alīho ntemi ū mu sī ya Būyudaya!' Alilūūlū, ū mhayo gwenūyū gūkūshika ū kūlī ntemi, na lūūlū nzūgū tūgūhooyele."

8Nane nūntwalīla ishosho nūng'wīla, "Īyo ūlīyīhaya yenīyo ītīho, mamihayo ga kūfuma mu ntwe gwako dūhū a genayo."

9Ī ng'hūmbū jabo a banhū benabo pye a bose jalī kūtūkanga; nguno biganikaga, "Tūbolohye a makono gabo gagayī ī nguzu, balemeelwe ū kūgūshikanya ū nīmo." Ee SEEBA Mulungu, gaguzuhyage a makono gane.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Lwise lūmò nakaja kū ng'wa Shemaya ng'witūnja o ng'wa Delaya, ng'wana Mehetabeli; walī wilugalīla mu kaya yakwe. Ūniwīla, “Bebe tūjage mu numba ya ng'wa Mulungu, tūkikale mu hekalu twīlugale nī milyango ya hekalu, nguno balīho banhū balīhaya kwiza kūkūbūlaga; bakwiza ī būjikū bakūbūlage!”

11Alīyo nūhaya, “Ū nene ng'wenūyū napeele gete? Nūūlū ū munhū wa kūbiza gītī nene ūpeelela mu hekalu kūlwa kūhaya kūpīja būpanga bokwe? Natingīlaga mo ū nene ū ng'wenūmo!”

12Nakadeeba gīkī ū munhū ng'wenūyo walī atatūmilwe na Mulungu, alīyo wanihangīlaga ū būhangi wenūbo kūlwa nguno ya ng'wa Tobia na Sanibalati abo baalī bangodisha.

13Walī wahongwa gīkī anikange nilalīle, nīīte shibi mu nzīla yenīyo; bapandīke nzīla ya kūnibila isū lyabūbi badūle kūnisondagūla.

14Mulungu wane, ng'wizūkagwe ū Tobia nū Sanibalati, kūlwa mihayo īyo bīyītile yenīyo; pyī nū ng'hangi nkīma ū Noadia, na a bahangi a bangī abo balī na ng'hūmbū ja kūnogohya.

Nzenga ya ndugu kūshila

15Hūna lūūlū ū nīmo gwa kwīzenga ī ndugu gūshila mu lūshikū lwa makūmi abīlī n'itanò ng'weji gwa Elūli; gūbiza gwasola ikanza lya shikū makūmi atanò n'ibīlī.

16A banishi bise aho bagwigwa ū mhayo gwenūyū, na a banhū ba mahanga ayo gaalī gatūpīndije būbona, a banishi bise būgwa ng'holò. Nguno bakabona hape gīkī ū nīmo gwenūyū gwatūmamilwe mu būgunanhi bo ng'wa Mulungu wise.

17Ū mu shikū jenījo a banhū a bataale bataale a ba mu sī ya Būyudaya bikalaga bakūntwalīlaga nyalūba ū Tobia, nū wei ū Tobia wabenhelaga ī nyalūba jakwe.

18Nguno bingī ū mu sī ya Būyudaya walī wabilahīja, īkī ū wei walī nkwīlīma o ng'wa Shekania, ng'witūnja o ng'wa Ala. Hama ū ng'witūnja wakwe ū Yehohanani walī wantoola nshīke o ng'wa Meshulamu ng'witūnja o ng'wa Belekia.

19Hama a higūlya ya yenīyo, bikalaga bakūniwīlaga ī ya wiza bokwe; hūna nū wei baja kūng'wīla īyo nīhayaga, hūna ū Tobia wanitūmīla nyalūba ja kūnikanga.

Nehemia 7

Kūsolwa Hanaani na Hanania

1Aho yamala ū kūzengwa ī ndugu, nī milyango yaho nūmala ūkwītūūla būlī gwene h'ipandī lyago, hūna būsolwa balang'hani ba ha milyango na a bīmbi, na a Balawī.

2Ū Hanaani ū ng'wanong'wise nūntūūla kūbiza ntaale wa nzengo gwa Yelusalemu, hamò na Hanania ūyo walī ntaale w'ibità lya bashilikale ba mu

© 2015 Bible Society of Tanzania.

nzengo, nguno walī ntūngīlīja hangī munhū walogohano kūlī Mulungu kūtinda ūmo baalī a banhū a bingī.

3Nūbawīla, “Yaya ū kūyūlugūlwa ī mibita ya Yelusalemu kūshisha lyanagalūka ī līīmi. A balang'hani ba ha milyango ya ha mibita ūlū bataalī balang'hanile bawīlagi gīkī ī milyango īyikala īlugalilwe na kūpagījiwa. Nīyo a balang'hani basolanhyagi kūfuma mu bikaji ba mu Yelusalemu; būlī kwipandī īlo ahelelilwe, na būlī ng'wene kwilola na kaya yakwe.”

Abo bakashoka kūfuma Babuloni

4Kwike ū nzengo gwalī ntaale no, alīyo a banhū ba kwikala moi baalī bagehu, nī numba jalī jitaalī ū kūzengwa.

5Hūna ū Mulungu wane ūnitūūlīla iganiko ū mu ng'holò yane, lya kūbakuminga pye a banhū a bataale bataale, na a batongeeji; na a banhū a bangī dūhū, gīkī bandīkwe kūlondeela ndūgū ja kaya jabo. Nūshibona ī shitabo sha kwihela kwa ndūgū ja banhū abo baalī batonga ū kūshoka. A mina ayo nakagapandīka ayo gaalī gandīkilwe mo gaalī aya:

6Aba hū bene a banhū abo bakashoka kūfuma sī ya Babuloni, ū ng'wikanza lya kūshoka kwa banhū abo baalī bading'wa būsaamiwa; abo ntemi Nebukadineza wa Babuloni walī wabasaamīja kwenūko. (Aho bashoka bakikala Yelusalemu na Būyudaya, būlī munhū kū nzengo gwa ng'wawe.

7Baalī hamò na Zelubabeli, Yeshua, Nehemia, Selaya, Lelaya, Modekai, Bilishani, Misipali, Bigivai, Nehumu, na Baana.) Ī lisaabu lya bagosha ū mu banhū a Baisilaeli benabo lyalī īlī:

8A ba shibyalīlwe sha ng'wa Paloshi baalī shihūmbī shibīlī n'igana na makūmi mpungatī na babīlī.

9A ba ng'wa Shefatia baalī magana adatū na makūmi mpungatī na babīlī.

10A ba ng'wa Ala baalī magana atandatū namakūmi atanò na babīlī.

11Ba ng'wa Pahati-moabu, (bahilya Yeshua na Yoabu) baalī shihūmbī shibīlī na magana anaane n'ikūmi na banaane.

12Ba ng'wa Elamu baalī shihūmbī shimò na magana abīlī na makūmi atanò na bane.

13Ba ng'wa Zatū baalī magana anaane na makūmi anè na batanò.

14Ba ng'wa Zakai baalī magana mpungatī na makūmi atandatū.

15Ba ng'wa Binui baalī magana atabdat na makūmi anè banaane.

16Ba ng'wa Bebai baalī magana atandat namakū abīlī na banaane.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Ba ng'wa Azigadi baalī shihūmbī shibīlīi na magana adatū na makūmi abīlī na babīlī.

18Ba ng'wa Adonikamu baalī magana atandat na makūmi atandatū na mpungatī.

19Ba ng'wa Bigivai baalī shihūmbī shibīlī na makūmi atandatū na mpungatī.

20Ba ng'wa Adini baalī magana atandat na makūmi atanò na batanò.

21Ba ng'wa Ateeli, (bahilya Hezekia) baalī makūmi kenda na banaane.

22Ba ng'wa Hashumu baalī magana adatū na makūmi abīlī na banaane.

23Ba ng'wa Bezai baalī magana adatū na makūmi abīlī na bane.

24Ba ng'wa Halipu baalī igana n'ikūmi na babīlī.

25Ba ng'wa Gibeoni baalī makūmi kenda na batanò.

26Banhū ba Betelehemu na Netofa baalī igana na makūmi anaane na banaane.

27Banhū ba Anasosi baalī igana na makūmi abīlī na banaane.

28Banhū ba ng'wa Azimaveti baalī makūmi anè na babīlī.

29Banhū ba Kiliasalimu, Kefila, na Beeloti baalī magana mpungatī na makūmi anè na badatū.

30Banhū ba Lama na Geba baalī magana atandatū na makūmi abīlī n'ūmò.

31Banhū ba Mikimashi baalī igana na makūmi abīlī na babīlī.

32Banhū ba Beeseli na Ai baalī igana na makūmi abīlī na badatū.

33Banhū ba ng'wa Nebo baalī makūmi atanò na babīlī.

34Banhū ba ng'wa Elamu ū ūngī baalī shihūmbī shimò na magana abīlī na makūmi atanò na bane.

35Banhū ba ng'wa Halimu baalī magana adatū na makūmi abīlī.

36Banhū ba Yeliko baalī magana adatū na makūmi anè na batanò.

37Banhū ba ng'wa Lodo, Hadidi, na Ono baalī magana mpungatī na makūmi abīlī n'ūmò.

38Banhū ba ng'wa Senaa baalī shihūmbī shidatū na magana kenda na makūmi adatū.

39A bagabīji ba numba ya ng'wa Yedaya, (bahilya Yeshua) baalī magana kenda na makūmi mpungatī na badatū.

40Ba lūganda lwa Imeeli baalī shihūmbī shimò na makūmi atanò na babīlī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

41Ba lūganda lwa Pashuli baalī shihūmbī shimò na magana abīlī na makūmi anè
na mpungatī.

42Ba lūganda lwa Halimu baalī shihūmbī shimò n'ikūmi na mpungatī.

43A Balawī ba lūganda lwa Yeshua na Kadimieli, (bahilya Hodavia) baalī makūmi
mpungatī na bane.

44Bīmbi a ba shibyalīlwe sha ng'wa Asafu baalīigana na makūmi anè na banaane.

45Balang'hani ba ha milyango ya ha hekalu, ba shibyalīlwe sha ng'wa Shalumu,
Ateeli, Talimoni, Akubu, Hatita, na Shobai. A benaba baalī igana na makūmi
adatū na banaane.

46Batūmami ba mu hekalu: Ba shibyalīlwe sha ng'wa Ziha, Hasufa, Tabaosi.

47Ba lūganda lwa ng'wa Kelo, Sia, Padoni,

48Ba lūganda lwa ng'wa Lebana, Hagaba, Shalimai,

49Ba lūganda lwa ng'wa Hanaani, Gideli, Geheli.

50Ba lūganda lwa ng'wa Leaya, Lezini, Nekoda,

51Ba lūganda lwa ng'wa Gazamu, Uza, Pasea,

52Ba lūganda lwa ng'wa Besai, Meunimu, Nefusimu,

53Ba lūganda lwa ng'wa Bakibuki, Bakufa, Halihuli.

54Ba lūganda lwa ng'wa Baziluti, Mehida, Hasha,

55Ba lūganda lwa ng'wa Balikosi, Sisela, Tema,

56Ba lūganda lwa ng'wa Nezia na Hatifa.

57Shibyalīlwe sha batūmami ba ng'wa Solomoni: Ba shibyalīlwe sha ng'wa Sotai,
Hasofeleti, Pelida,

58Jaala, Dalikoni, Gideli,

59Shefatia, Hatili, Pokeleti-hazibaimu, na Amoni.

60A batūmami ba mu hekalu na a banhū ba shibyalīlwe sha batūmami ba ng'wa
Solomoni baalī magana adatū na makūmi kenda na babīlī.

61A banhū aba bakiza kūfuma kū mizengo ya Teli-mela, Teli-hasha, Kelubi, Adoni
na Imeeli. Kwike bakalemeelwa ū koolecha ī ndūgū ja bakūlūgenji babo, nūūlū ī
fumo yabo, ūlū gīkī ng'hana baalī bamò ba Baisilaeli.

62Ba shibyalīlwe sha ng'wa Delaya, Tobia na Nekoda baalī magana atandatū na
makūmi anè na babīlī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

63A ba kūfuma mu bagabīji baalī: Ba shibyalīlwe sha ng'wa Hobaya, Hakozi na Bazilai (ū ng'wenūyo walī wantoola nshīke o ng'wa Bazilai muna Gileadi, nūūlū īkī nang'hwe witanagwa ī lina lyenīlo).

64A benaba bakagakooba no a mina gabo ū mu kwihela kwa shandīkwa, alīyo batagapandīkile. Hūna lūūlū būkomanyiwa bīnjiwa ū ng'wigelè lya bagabīji, būbalwa kūbiza balī basoso.

65Hūna lūūlū ū nsugi wa sī ūlagīla batizūshilya ī shilīwa ī sheela no no no, kūshisha igele ngabīji ūyo adūgije kūlola mihayo bo kūtūmamīla Ulimu na Sumimu.

66A banhū bose baalī bashikile shihūmbī makūmi anè na shibīlī na magana adatū na makūmi atandatū,

67kūleka kūbabala a batūmami babo a bagosha, na a bakīma abo baalī shihūmbī mpungatī na magana adatū na makūmi adatū na mpungatī. Hama baalī na bīmbi bagosha na bakīma magana abīlī na makūmi anè na batanò.

68Na falasa magana mpungatī na makūmi adatū n'itandatū, nzobe nhaale magana abīlī na makūmi anè n'itanò,

69ngamīla magana anè na makūmi adatū n'itanò, na nzobe shihūmbī shitandatū na magana mpungatī na makūmi abīlī.

70Bamò ba batongeeji ba kaya jabo bakafunya shakwinha kūlwa nguno yago ū nīmo; ū nsugi ūfunya kilo inaane na nusu ja zahabu, mabakuli makūmi atanò, ng'hanjo magana atanò na makūmi adatū ja bagabīji.

71Bamò ba batongeeji ba kaya ja bakūlūgenji būfunya kilo igana na makūmi atandatū n'inaane ja zahabu, ja kūtūūla mu mfuko kūlwa nguno ya nīmo; na kilo shihūmbī na magana abīlī na makūmi atanò ja feza.

72A banhū abo bakasaaga pye a bose būfunya kilo igana na makūmi atandatū n'inaane ja zahabu, igana makūmi anè ja feza, na ng'hanjo makūmi atandatū na mpungatī ja bagabīji.

73A bagabīji na a Balawī, na a balang'hani ba ha milyango, na a bīmbi, hamò na banhū bamò na bamò; na a batūmami ba mu hekalu, na a Baisilaeli a bose bakashikīla mu mizengo yabo.

Shilagīlo kūsong'wa na kūshomelejiwa

A Baisilaeli būbiza balembeela mu mizengo yabo. A ho gwashika ng'weji gwa mpungatī,

Nehemia 8

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Pye a banhū bibilinga gītī munhū ūmò, ha gwalugwa ya kū būtongi bo mita gwa minzī. Hūna būng'wīla ū Ezila, ū nangi wa shilagīlo; kūshenha ī shitabo sha shilagīlo sha ng'wa Musa, īsho SEEBA wabinha a Baisilaeli.

2Hūna ū mu lūshikū lwa kwandya lwa ng'weji gwa mpungatī, ū ngabīji Ezila ūshenha ī shilagīlo ū kū banhū abo baalī bibilinga; baalīho bagosha na bakīma, pye na a baana, bose abo baalī badūgije kwitegeleja.

3Ūshisoma n'ilaka lya kwigwa pye a banhū, kwandīja dilū līīmi līlīfuma, kūshisha līīmi ntwe gatī. Wasomaga alolelile ū kū mita gwa minzī, ū kū būtongi wa bagosha na bakīma na a baana, hamò na a bangī abo baalī badūgije kwitegeleja; pye a banhū baalī badegeleka chiza no, aho shilīsong'wa ī shitabo sha shilagīlo.

4Ū nangi Ezila aho alīsoma walī wīmīīla ha lūtala lwa mantī; na banhū balebe baalī bīmīīla hamò nang'hwe, ū kū nkono gwakwe gwa būlyo baalīho ba Matisia, Shema, Anaia, Ulia, Hilikia na Maaseya. Ū kū nkono gwa lūmoso baalīko ba Pedaya, Mishaeli, Malikīya, Hashumu, Hashibadana, Zekalia, na Meshulamu.

5Hūna ū Ezila ūshikundūla ī shitabo, pye a banhū balībona, nguno walī higūlya; aho washikundūla pye a banhū bīmīīla.

6Ū Ezila ūnkumīlīja SEEBA, ū Mulungu ntaale; pye a banhū būbūūcha ng'wigūlya a makono gabo, hanuma būhelelekeja balīhaya, “Alichene! Alichene!” Hūna binama hasī, būnamya ū SEEBA, kūnū bachimīgije hasī ū būshū wabo.

7A Balawī abo baalīho baalī ba Yeshua, Bani, Shelebia, Yamini, Akubu, Shabesai, Hodia, Maaseya, Kelita, Azalia, Yozabadi, Hanaani, Pelaya. A beneba hū babatongaga a banhū ī mihayo ya mu shilagīlo ū ng'wikanza aho bīmīīlile henaho.

8Basomaga kūfuma ū mu shitabo sha shilagīlo sha ng'wa Mulungu, mu kūbagunanha a banhū bīyitegeleje īyo īlīmo, mu koolecha a makūlū gaho; a banhū badeebe īyo yasomagwa.

9Pye a banhū būyūlīla aho bīyigwa ī mihayo ya shilagīlo; hūna ū Nehemia ū nsugi, nū Ezila ū ngabīji na nangi wa shilagīlo, hamò na a Balawī abo balangaga būbawīla a banhū, “Lekagi ū kūlīla, nguno ū lūshikū lwenūlū lūlī lwela kūlī SEEBA, Mulungu wing'we.”

10Ū Nehemia ūbawīla, “Alilūūlū ī haha muje mukalye shizeeze, mung'we na sha kūng'wa shawiza; nū yūyo atī na wa kūmeegeja shose shose muntwalīle. Ū lūshikū lwenūlū lūlī lwela kūlī SEEBA, mutapīnīhalage. Nguno ū būyegi bo ng'wa SEEBA h'ī nguzu jing'we.”

11A Balawī būyūbahuumūja pye a banhū balībawīla, “Huumūlagi nguno ū lūshikū lwenūlū lūlī lwela; lekagi ū kūpīnīhala.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Hūna pye a banhū būja kaya ng'hana, būkalya na kūng'wa mu būyegi, na kūbatwalīla shilīwa abo baalī batī nasho; shūbiza shigukulu sha būyegi no, nguno bakīyitegeleja īyo bakatongwa.

Shigukulu sha maduku

13A ha lūshikū lwa kabīlī lwaho, pye a batongeeji ba kaya ja bakūlūgenji, na a bagabīji na a Balawī, biza ū kūlī Ezila ū nangi wa shilagīlo, kwiza kūlangwa chiza ī ya mu shilagīlo.

14Būbona ū mu shilagīlo īsho SEEBA wabalagīla mu nzīla ya ng'wa Musa, handīkilwe gīkī a Baisilaeli ībigeleelilwe kwikala mu maduku ū mu shikū ja shigukulu sha mu ng'weji gwa mpungatī.

15Nīyo shiigelile bakomelejiwe a banhū hose pyī ū mu mizengo yabo nī Yelusalemu, "Linhagi kū ngūlū mukabute matambī ga mizeituni, mizeituni ya mu mapoolu, na ga mitī mido mido ya būlabo bo ng'waso nsoga, na ga nhende, na matambī ga mitī yīngī ī ya madūūtū mingī," gīt'ūmo gwandīkilwe.

16Na ng'hana a banhū būja būūkenha a matambī ga mitī, biza būzenga maduku, bangī higūlya ya numba jabo, bangī ha gwalugwa jabo, bangī ha gwalugwa ja numba ya ng'wa Mulungu, na ha gwalugwa ya kū būtongi wa mita gwa minzī, nū kū būtongi wa mita ng'wa Efulaimu.

17Pye a banhū abo baalī bashoka kūfuma kū būsaamiwa būzenga maduku, bikala ng'wenūmo. Kwīngīīla mu shikū ja ng'wa Yoshwa ng'witūnja o ng'wa Nuni, a banhū baalī bataalī ū kūshiyegela ī shigukulu shenīsho mu nzīla yenīyo; nīyo bakayega na kayegele kataale no.

18Kūfuma lūshikū lwa kwandya kūshisha lwa kūmalīja, būlī lūshikū ū Ezila wasomaga kūfuma ū mu shitabo sha shilagīlo sha ng'wa Mulungu. Ī shigukulu shenīsho bakashiyegela ikanza lya shikū mpungatī, ū mu lūshikū lwa kanaane bīīta libilinga, gīt'ūmo gwaalī gūhelelilwe.

Nehemia 9

Baisilaeli kūtambūūla shibi shabo

1Ū mu lūshikū lwa makūmi abīlī n'inè lwa ng'weji gwenūyo, a Baisilaeli bibilinga hamò kūlw'ikanza lya kūfunga. Baalī bazwalile shizwalo sha magūnīla, nū kū mitwe yabo baalī bisaamagūlīla lūbuubu.

2A Baisilaeli abo baalī baalekana nabo pye a banhū ba mahanga, bakīmīīla būtambūūla ī shibi shabo nī sha bakūlūgenji babo.

3Bīmīīla aho baalī, būtūmamīla lobo ya lūshikū kūshisoma ī shitabo sha shilagīlo sha ng'wa SEEBA Mulungu wabo; na lobo yīngī bītūmamīla mu kūtambūūla, na kūnamya SEEBA, ū Mulungu wabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Balawī balebe, ba Yeshua, Bani, Kadimieli, Shebania, Buni, Shelebia, Bani, Kenani, baalī bīmīīla ha lūtala bakūnilīīlaga ū SEEBA Mulungu wabo n'ilaka lya higūlya.

5Hūna a Balawī, a ba Yeshua, Kadimieli, Bani, Hashabuneya, Shelebia, Hosidia, Shebania, Pesahiya, būhaya, "Īmīīlagi munkumīlīje ū SEEBA Mulungu wing'we, ūyo alī wa welelo na welelo. Ī lina lyako ī litaale līkumīlījiwe, nīyo līgūngūhiwe higūlya no no no kūtinda kakumīlīgīje na kagongoolele kose."

Kūlomba mu koolecha wiza bo ng'wa SEEBA

6Ū bebe hū ūlī SEEBA ūmò wike. Hū bebe ūlī meeja w'igūlū, na a mapandī ga ng'wigūlū ayo galī kwigūlya kūtinda igūlū, na a mabità ayo galīmo. Nī sī ūlī meeja wayo, hamò nī shose īsho shilī muyo, na a manyanza nī shose īsho shilī mugo. Ūkashinhaga bebe ū būpanga pyī ī shikolo, na a mabità ga ng'wigūlū gakakūlamyaga bebe.

7Ū bebe ūlī SEEBA Mulungu, hū bebe ūkansola Abulamu, ūng'wīnja mu sī ya Ūlū ya Bakalidayo, hūna ūng'wilīka lina lya Abulahamu.

8Ūkamona ī ng'holò yakwe gīkī yalī nshikaanu ū kūlī bebe, hūna lūūlū ūbeeja ilagane nang'hwe, gīkī ūkūng'winha ī sī ya Bakanaani, Bahītī, Baamoni, Bapelizi, Bayebusi, na Bagiligashi. Na ng'hana ūshikīlīja ū kwisagīja kwako, nguno ūlī ntūngīlīja.

9A bakūlūgenji bise nabo aho balī mu sī ya Misili ūkabūbona ū būluhi wabo, nū kūlīla kwabo ūkigwa ū kū nyanza ī yaza.

10Ū kūlī Falao na a batūmami bakwe, na a banhū bose a ba mu sī yakwe ūkabeeja shimanīkījo sha kūkumya kūlwa koolekeja būdūla wako. Nguno walī ūbūdeebile ū wibonya ūbo babīītīlaga a bakūlūgenji bise. Hūna lūūlū wibeegeja lina, īlo kūshisha na lelo īyī līlīho lyīmīīlile.

11Hama ī nyanza wīgabanhya, bīkīlanhya bo kūshimīza hasī nyūmu; alīyo abo babakūūbījaga gīkī babadime, a bene ūbakenaagūlīla ū mu būjiba bo nyanza yenīyo; būlibīla libilibi gīt'iwe mu minzī mashimu.

12Ū mu kūbatongeela, ī līīmi watūmamīlaga ng'hīngī y'ilunde, alīyo ī būjikū ng'hīngī ya moto kūlwa kūbatiimīla ū mu nzīla īyo babītīlaga.

13Ūkika a ha lūgūlū lwa Sinai, ūbayombya kūfuma ng'wigūlū; ūbinha kahelele na shilagīlo shigoloolile na shitūngīlīgije, hamò na malange na katongeelele kawiza.

14Nī sabato jako ī neela ūbamanīkīja, ūbinha na kahelele, hamò na malange, na shilagīlo mu nzīla ya ng'wa Musa ntūmami wako.

15Ūyūbinha shilīwa sha kūfuma ng'wigūlū, gīkī ūbīngīje ū lūtuubo lwabo, ūbinha na minzī kūfuma mu shiganga kūlwa kūbīngīja notà yabo; ūbawīla bingīle ū mu

© 2015 Bible Society of Tanzania.

sī yenīyo bakīdime, īyo walī wabūūcha nkono gwako ūbilahīlīla gīkī ūkūbinha ībize yabo.

16Alīyo a bakūlūgenji bise benabo, bakagang'hanaja nhingo, būlema ū kūgalondeela a malange gako.

17Būlema gete ū kūdegeleka, batashizūkilwe ī shītīle sha kūkumya īsho walī wabeeja mubo; būgang'hanaja nhingo. Hūna ū mu būshitigwa wabo būsola ntongeeji wa kūbashosha mu būsese hangī. Alīyo nahene ū bebe īkī ūlī Mulungu nekeja, Mulungu wa shigongo na nsaatwa wa banhū, hama ūtapelanaga wangū, nīyo okalalile būtogwa, ūtabalekanīgije

18nūūlū aho bakibeegeja shiikolile sha ndama, hūna biwīla gīkī, "Ū ng'wenūyū hū ng'wene ū mulungu wing'we, ūyo wang'wīnja ū mu sī ya Misili, pyī nūūlū aho bīītaga mihayo ya būsondagūji būtaale.

19Hama nūūlū ū ng'witogolo ūtabalekile īkī ū bebe ūlī nsaatwa wa banhū; ī ng'hīngī y'ilunde ītoyile ū kūbatongeela ū mu nzīla yabo a makanza ga līīmi; nūūlū ī ng'hīngī ya moto ītoyile ū kūbatiimīla a makanza ga būjikū ū mu nzīla īyo yalī ībigeleelilwe kwībītīla.

20Nū Moyo wako ūbinha gīkī abalange, nī eemanu yako ūtabīngīgije ū mu milomo yabo, nūūlū bakolwa notà wabinhaga a minzī ga kūng'wa.

21Bakashisha ikanza lya myaka makūmi anè balī ng'witogolo, ūbalang'hanile dūhū; batagayiwe shose shose, nūūlū batakoyiwe būzuuka kūlwa kūmala shizwalo, nī mhambala jabo jitabimbile.

22Ūkabinha mabūtemi na mahanga, nī sī ījo jalī kūle no no no ūbahelela kūbiza jabo; ī sī ya ng'wa Sihoni ntemi wa Heshiboni bīdima, nī ya ng'wa Ogi, ntemi wa Bashani.

23Ū būbyīle wabo ūkabongeja, būkwīla gīt'ūmo jilī sonda ja ng'wilunde, hūna ūbenha ū mu sī īyo walī wabawīla bakūlūgenji babo kwingīla na kwīdima ībize yabo.

24Na ng'hana a banhū ba shibyalīlwe shabo bingīla moi, būkīdima ī sī yenīyo yūbiza yabo. A bana Kanaani abo bikalaga ū mu sī yenīyo ūbapyena kūlwa nguno yabo; a bana Kanaani benabo ūbatūūla mu makono gabo, pye na a batemi babo, na a banhū ba mu sī yenīyo, gīkī babīītīle gīt'ūmo batogelilwe boi.

25Bakadima mizengo īpīndīlījiwe ndugu, na malaale gawiza; būdima na numba jokalile shikolo shisoga sha būlī mbika, na nzwinzī ījo jalī jisīmbilwe ng'hana ng'hana, na migūnda ya mizabibu na ya mizeituni, na mitī mingī ya matwajo. Bandya kūlya, bigūta būgīna, būyūyegela ū mu wiza wako ū būtaale."

Banhū ba ng'wa Mulungu kūgoma

© 2015 Bible Society of Tanzania.

26Alīyo nahene bakabiza bashitiigwa, būkūgomela. Ī shilagīlo shako būshinhīla ngongo; būyūbabūlaga a bahangi bako abo babahūgūlaga gīkī bakūshokele, bīīta mihayo mitaale ya būsondagūji būbi no.

27Hūna lūūlū ū bebe ūbatūūla mu makono ga banishi babo, būbaluhya; alīyo aho baluhiwa na a banishi babo būkūlīlīīla, nang'ho īkī ūlī na shigongo shitaale, ūbigwa kūfuma ū ng'wigūlū, ūbatūmīla bapīja ba kūbapīja kūfuma ū mu makono ga banishi babo.

28Alīyo aho balembeela dūhū, bīīta hangī yabūbi ū mu miso gako. Nang'ho ūbaleka hangī mu makono ga banishi babo būbasuga. Alīyo aho balīla hangī, wigwa kūfuma ū ng'wigūlū. Īkī ūlī na shigongo shitaale wikalaga ū kūbapījaga ng'hangala na ng'hangala.

29Aho wabahūgūla gīkī bashishokele hangī ī shilagīlo shako, būdalaha dūhū, būleka ū kūgigwa a malange gako, bīīta shibi kūlwa kūshidalaha ī shilagīlo shako, īsho ūlū munhū ūshishikīlīja akūbiza mpanga. Ū mu būgūnu wabo wenūbo būkwinhīla ngongo, būjigang'hanaja nhingo, būlema ū kwigwa.

30Īkakwīla ī myaka ūkwiyūmīlījaga nabo, kūnū ūkūbahūgūlaga na Moyo wako, mu nzīla ya bahangi; alīyo nahene batadīlīīlile. Hūna lūūlū ūbatūūla mu makono ga mahanga ga banhū abo baalī bazenganilwe nabo.

31Alīyo īkī ūlī na shigongo shitaale, ūtabamalile pye, nūūlū ūtabalekanīgije; nguno ū bebe ūlī Mulungu nchīji wa shigongo, na nsaatwa wa banhū.

32“Alilūūlū ī haha SEEBA Mulungu wise, bebe ūyo ūlī Mulungu ntaale, na wa būdūla, hangī wa kogohwa; bebe ūyo ūkadimīīlaga ilagane lyako mu būtogwa būtī wa kūshila, ūtizūgabona a makoye gise gīkī galī mado; a makoye genayo gaatūgwīla a bise banhū bako kwandīja mu shikū ja batemi ba Baashulu kūshisha lelo īyī. Tūlī mu makoye mataale no a bise benekīlī na a batemi bise, na a batongeeji bise na a bagabīji bise, pye na a bahangi bise na basīswe.

33Ū mu yose īyo yatūgwīlaga, ū bebe ūkatūmamīlaga būtūngīlīja gwa; ūkīītaga mu wishigwa, alīyo a bise twīta mu būhūbi.

34A batemi bise, na a batongeeji bise, na a bagabīji bise, na a basīswe, batashilondeelile ī shilagīlo shako, batagadīlīlile a malange gako, nūūlū ū būhūgūji ūbo wabinhaga.

35Nūūlū aho balī ū mu būtemi wabo, aho babūyegelaga ū wiza wako būtaale ū kūbo, ūbo wabīītīlaga ū mu sī īyo walī wabinha ī ngalī na yawiza, nahene batakūtūmamīlile ū bebe, nūūlū batagalūkile balekane nī nzīla jabo ī jabūbi.

36Alīyo ūlībona ī haha gīkī tūlī basese, basese mu sī īyo walī wabinha bakūlūgenji bise, gīkī bagalūmbe a matwajo gaamo, nī shikolo shawiza ī shabūyaga īsho shikigelaga moi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

37Ī sī yenīyī īlī na shikolo shingī no, alīyo kūlwa nguno ya shibi shise, ī shikolo shayo pyī ī shose shikajanagwa na batemi abo wabīīta kūbiza basugi bise. Batūsugile a bise benekīlī, nī mitugo jise, na lūūlū bakatwītīlaga ūmo batogelilwe boi benekīlī; nīyo tūlī mu makoye mataale no!”

Abo bakatūūla mina gabo h'ilagane

38“Alilūūlū kūlwa yose yenīyī, tūlībeeja ilagane lya kūshinga ho, īlo tūlīlyandīka; hūna a batongeeji bise, na a Balawī, na a bagabīji bise balītūūlīle meng'ho jabo.”

Nehemia 10

1Abo bakatūūla ī meng'ho jabo baalī aba, Nehemia, ūyo walī nsugi; ng'witūnja o ng'wa Hakalia, na Zedekia,

2Selaya, Azalia, Yelemia,

3Pashuli, Amalia, Malikīya,

4Hatushi, Shebania, Maluki,

5Halimu, Meledosi, Obadia,

6Danyeli, Ginesoni, Baluki,

7Meshulamu, Abiya, Mijamini,

8Maazia, Biligai, na Shemaya. A benaba baalī bagabīji.

9A Balawī baalī, Yeshua, ng'witūnja o ng'wa Azania, Binui ūmò wa bitūnja ba ng'wa Henadadi, Kadimieli

10na bichabo, ba Shebania, Hodia, Kelita, Pelaya, Hanaani,

11Mika, Lehobu, Hashabia,

12Zakuli, Shelebia, Shebania,

13Hosia, Bani, na Beninu.

14Batongeeji ba banhū baalī, Paloshi, Pahashi-moabu, Elamu, Zatu, Bani

15Buni, Zigadi, Bebai,

16Adoniya, Bigivai, Adini,

17Ateeli, Hezekia, Azuli,

18Hodia, Hashumu, Bezai,

19Halifu, Asosi, Nebai,

20Magipiashi, Meshulamu, Hezili,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Meshezabeli, Zadoki, Yadua,

22Pelatia, Hanaani, Anania,

23Hoshea, Hanania, Hashubu,

24Haloheshi, Piliha, Shobeki,

25Lehumu, Hashabuna, Maaseya,

26Ahiya, Hanaani, Anani,

27Maluki, Halimu, na Baana.

28“A banhū a bangī, a bagabīji, Balawī, na a balang'hani ba ha mibita, bīmbi, batūmami ba mu hekalu, na a bose abo bikomanya ū kū banhū ba sī jenīji kūlwa kūlondeela shilagīlo sha ng'wa Mulungu, pye na a bake babo, na bitūnja babo a bose, na a bashīke babo abo badūgije kwitegeleja mihayo,

29a bose ī haha balī hamò na a baana ba ng'wabo, a batongeeji. Pye balitūūla ha sīlīlī y'izumo na kwiyilahīja gīkī bakūshilondeela ī shilagīlo sha ng'wa Mulungu, īsho binhwa mu nzīla ya ng'wa Musa ū ntūmami o ng'wa Mulungu. Na gīkī bakūgalondeela mu welwa ng'holò pye a malange ga ng'wa SEEBA Mulungu wise, na a kaīle, na a kahelele kakwe.

30Tūliyilahīja bise benekīlī, yaya ū kūbinha a bashīke bise ū kū banhū ba mu sī yenīyī gīkī babatoole, yaya nūūlū ū kūbasola a bashīke babo gīkī tūbatooje a bitūnja bise.

31Nīyo hangī a banhū ba mu sī yenīyī ūlū benha ha lūshiku lwa sabato shikolo shabo nūūlū shilīwa kwiza kūjinja, yaya ū kūbagūlīla a ha sabato nūūlū mu lūshikū lwa shigukulu shingī shose shose. Hama būlī ng'waka gwa mpungatī tūkūyūgaleka a malaale gise ū kūgalīma, na a banhū tūkūyūbalekeja a magasa.

32Twihelelaga bise benekīlī mhayo gwa kūyūfunya gulamu itanò ja feza būlī ng'waka, kūlwa kūgunanha milīmo ya numba ya ng'wa Mulungu wise,

33kūpandīka migatī ya kūtūūlwa kū būtongi bo ng'wa Mulungu, shitambò sha būlī lūshikū sha būsu na sha kūpemvwa; shakwinha sha kūfunyiwa mu shikū ja sabato, shigukulu sha ng'weji mpya, na mu shikū ja shigukulu īsho shihelilwe; kūlwa shakwinha sheela, kūlwa shakwinha sha shibi nguno ya kūtūūla isangī kūlwa Baisilaeli; na kūlwa milīmo yose ī ya mu numba ya ng'wa Mulungu wise.

34Nīyo hangī a bise bagabīji, na a Balawī, na a banhū a bangī, twihelelaga ndīīma, twitūlīgīja mbale kūlondeela kaya ja bakūlūgenji bise; tūbone ūmo jikūyenhela ī ng'hwi ū kū numba ya ng'wa Mulungu wise, kūlenganīla na a kahelele ka būlī ng'waka ako katūūlilwe, kūlwa kūpemba ha ng'walīlo go ng'wa SEEBA Mulungu wise, gīt'ūmo gwandīkilwe mu shilagīlo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

35Na hangī twihelelaga bise benekīlī mhayo gwa kūyenha ū kū numba ya ng'wa SEEBA būlī ng'waka a matwajo ga kwandya ga shikolo īsho tūkalīmaga, na a ga mitī ya shisuumo ī yose.

36Ūmo handīkīlilwe mu shilagīlo, a bitūnja bise a babyalwa ba kwandya tūkūyūbenha kū numba ya ng'wa Mulungu wise, ū kū bagabīji abo bakatūmamaga koi; pyī nī mbyalwa ja kwandya ja ng'ombe, nī ja madaale ga mbūli na a ga ng'holo.

37Hama ū būsu wise ūbo būkabizaga bo kwandya kūshiwa, tūkūyūwenha ū mu chumba sha kūbīkīla shikolo īsho shilī mu numba ya ng'wa Mulungu wise, twabūtūūla ng'wenūmo kūlwa nguno ya bagabīji; shabiza shitambò shise sha būsu. Tūkūyenha na a matwajo ga mitī yise ī yose, nī divai yise ī mhya, na a maguta. Nīyo tūkūyenha ī zaka yise kūlwa nguno ya Balawī, nguno a Balawī hū bene abo bigeleelilwe kūsola zaka kūfuma ū kū mizengo yise yose ī ya banhū ba milīmo ya mu malaale.

38Ngabīji wa shibyalīlwe sha ng'wa Alooni akūbiza hamò nabo a Balawī ū ng'wikanza lya kūjanukūla ī zaka; nabo a Balawī shibigelile kwenha īmò ya ng'wikūmi ya kūfuma ū mu zaka jenījo, kū numba ya ng'wa Mulungu ū mu chumba sha kūbīkīla shikolo.

39A Baisilaeli hamò na a Balawī shibigelile kwenha ū būsoogi wabo ū mu chumba sha kūbīkīla shikolo, ūko shikabīkagwa ī shikolo, ūko bakikalaga a bagabīji ūlū balī na lūdīīma, na a balang'hani ba ha mibita, na a bīmbi; bayenha būsīga nī shilīwa ī shingī, nī divai mhya, na maguta. Tūtīlekanīja ī numba ya ng'wa Mulungu wise."

Nehemia 11

Abo bakabiza bikaji ba Yelusalemu

1Hūna lūūlū a batongeeji ba banhū būkikala mu Yelusalemu; a banhū a bangī pye a bose būyūtūlīja mbale, būlī munhū w'ikūmi waja kwikala Yelusalemu, mu nzengo ng'wela; abo kenda bikale ū kū mizengo ī yīngī.

2A banhū babalūmbīlījaga no abo bifunyaga boi benekīlī ū kūja kwikala ū mu Yelusalemu.

3Aba bandīkilwe aha h'a batongeeji abo bakikala mu Yelusalemu, alīyo ū mu mizengo ī yīngī ī ya mu Būyudaya, a Baisilaeli bikalaga ū mu mizengo yenīyo būlī ng'wene h'itongo lya ng'wawe. Baalīho bagabīji, Balawī, batūmami ba mu hekalu, na a banhū ba shibyalīlwe sha batūmami ba ng'wa Solomoni.

4Kwike ī chene banhū bamò a ba mu Būyudaya nī Benjamini bakaja būkikala ū mu Yelusalemu: A ba lūganda lwa ng'wa Yuda baalī, Asaaya ng'witūnja o ng'wa

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Uzia, ng'witūnja o ng'wa Zekalia, ng'witūnja o ng'wa Amalia, ng'witūnja o ng'wa Shefati, ng'witūnja o ng'wa Mahalaleli, o shibyalīlwe sha ng'wa Pelezi.

5Na Maaseya ng'witūnja o ng'wa Baluki, ng'witūnja o ng'wa Koli-hozeni ng'witūnja o ng'wa Hazaya, ng'witūnja o ng'wa Adaya, ng'witūnja o ng'wa Yoalibu, ng'witūnja o ng'wa Zekalia, wa kūfuma mu shibyalīlwe sha ng'wa Shela.

6A ba kūfuma mushibyalīlwe sha ng'wa Pelezi ī lisaabu lyabo a bose baalī magana anè na makūmi atandatū na banaane.

7A ba lūganda lwa ng'wa Benjamini baalī, Salū ng'wana Meshulamu, ng'witūnja o ng'wa Yoedi, ng'witūnja o ng'wa Pedaya, ng'witūnja o ng'wa Kolaya, ng'witūnja o ng'wa Maaseya, ng'witūnja o ng'wa Isieli, ng'witūnja o ng'wa Yeshaya.

8A balondeeji bakwe baalī Gabai na Salai, banhū magana kenda na makūmi abīlī na banaane.

9Ū ntaale wabo walī Yoeli ng'witūnja o ng'wa Zikili, na Yuda ng'witūnja o ng'wa Hasenua, ū ng'wene walī ntaale wa kabīlī ū mu nzengo.

10A ba kūfuma mu bagabīji baalī, Yedaya ng'witūnja o ng'wa Yoalibu, na Yakini;

11na Selaya ng'witūnja o ng'wa Hilikia, ng'witūnja o ng'wa Meshulamu, ng'witūnja o ng'wa Sadoki, ng'witūnja o ng'wa Melayote, ng'witūnja o ng'wa Ahitubu, ūyo walī nang'hani wa numba ya ng'wa Mulungu.

12Baalī hamò na bichabo abo bītaga ī milīmo ya mu numba yenīyo, a bose baalī banhū magana anaane na makūmi abīlī na babīlī. Walīho na Adaya ng'witūnja o ng'wa Yelohamu, ng'witūnja o ng'wa Pelalia, ng'witūnja o ng'wa Amuzi, ng'witūnja o ng'wa Zekalia, ng'witūnja o ng'wa Pashuli, ng'witūnja o ng'wa Malikīya,

13na a biye abo baalī batongeeji ba kaya ja bakūlūgenji babo; banhū magana abīlī na mkūmi anè na babīlī. Walīho na Amasai ng'witūnja o ng'wa Azaleli, ng'witūnja o ng'wa Ahizai, ng'witūnja o ng'wa Meshilemosi, ng'witūnja o ng'wa Imeeli,

14hamò na bichabo; banhū igana na makūmi abīlī na banaane, bashilikale bagosha batachaamagwa. Ū ntaale wabo walī Zabudieli ng'witūnja o ng'wa Hagedolimu.

15A ba kūfuma mu Balawī baalī: Shemaya ng'witūnja o ng'wa Hashubu, ng'witūnja o ng'wa Azilikamu, ng'witūnja o ng'wa Hashabia, ng'witūnja o ng'wa Buni;

16Shabesai na Yozabadi, ū būbīlī wabo baalī bamò ba mu bataale ba Balawī a bīmīīji ba milīmo ya hanze ya numba ya ng'wa Mulungu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Walīho na Matania ng'witūnja o ng'wa Mika, ng'witūnja o ng'wa Zabudi, ng'witūnja o ng'wa Asafu, ūyo walī ntongeeji wa kūyūtongeela ng'wikanza lya kūfunya būlūmbi ūlū balī ng'wilomba, na Bakibukia ūyo walī wa kabīlī ū mu baana ba ng'wawe; na Abuda ng'witūnja o ng'wa Shamua, ng'witūnja o ng'wa Galali, ng'witūnja o ng'wa Yedusuni.

18A Balawī a bose ū mu nzengo ng'wela baalī magana abīlī na makūmi anaane na bane.

19A balang'hani ba mibita baalī, Akubu, Talimoni, na a baana ba ng'wabo abo baalī balang'hani ba ha mibita; banhū igana na maakūmi mpungatī na babīlī.

20A Baisilaeli a bangī na a bagabīji, hamò na a Balawī baalī hose hose ū mu mizengo ya Būyudaaya, būlī ng'wene ūkikala kū sī ya wingīji bo ng'wawe.

21Alīyo a batūmami ba mu hekalu a bene bikalaga kū lūgūlū lwa Ofeli; a bataale babo baalī Ziha na Gishipa.

22Ū ntaale wa Balawī abo baalī mu Yelusalemu witanagwa Uzi ng'wana Bani, ng'witūnja o ng'wa Hashabi, ng'witūnja o ng'wa Matania, ng'witūnja o ng'wa Mika, ng'witūnja o ng'wa Asafu. A banhū benaba baalī ba shibyalīlwe sha bīmbi, abo baalī balang'hani ba milīmo ya mu numba ya ng'wa Mulungu.

23Nīyo shalīho shilagīlo sha ntemi kūlwa nguno yabo, gīkī a bīmbi babize na ngabo gwabo gwa būlī lūshikū gūmanīkile.

24Pesahiya ng'witūnja o ng'wa Meshazabeli ūmò wa banhū ba shibyalīlwe sha ng'wa Zeelà, ng'witūnja o ng'wa Yuda; walī ntūmījiwa wa ntemi ū mu mihayo yose īyo yalī ībigeleelilwe a banhū.

Magūngūli ga hanze ya Yelusalemu

25Ī mihayo ya magūngūli, na a malaale ga kwene, bamò ba banhū ba mu Būyudaya bikalaga Kiliasi-alaba na mu magūngūli ga kwenūko, bangī Diboni na magūngūli gaamo, bangī Yekabuzeeli na a magūngūli gaamo,

26na Yeshua, Molada, na Besi-peleti,

27Hazali-shua, Beli-sheba na a magūngūli gaamo.

28Bangī baalī Zikilagi, Mekona hamò na a magūngūli gaamo,

29na Eni-limoni, Zola, Yalimusi,

30Zona, Adulamu, na a magūngūli gaamo, na Lakishi na a malaale gaamo, na Azeka hamò na a magūngūli gaamo. Hūna lūūlū būbiza bigasha ū mu mhandī jenījo, kwandīja Beli-sheba kūshisha kū longa lwa Hinomu.

31A banhū ba lūganda lwa ng'wa Benjamini a ba kūfuma Geba bikalaga Mikimashi, Aiya, Beeseli, na a magūngūli gaamo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

32Bangī Anasosi, Nobu, Anania,

33Hazoli, Lama, na Gitaimu,

34Hadidi, Zeboimu, Nebalati,

35Lodi na Ono, na kū longa lwa batūmami ba milīmo.

36Magele gamò a ga Balawī ba mu Būyudaya gakasangījiwa mu lūganda lwa ng'wa Benjamini.

Nehemia 12

Bagabīji na Balawī

1Aba h'a bagabīji na a Balawī abo bakiza na Zelubabeli ng'witūnja o ng'wa Salatieli hamò na Yeshua, Selaya, Yelemia, Ezila,

2Amalia, Maluki, Hatushi,

3Shekania, Lehumu, Melemosi,

4Ido, Ginesoni, Abiya.

5Mijamini, Maadia, Biliga,

6Shemiya, Yoalibu,

7Salū, Amoki, Hilikia, Yedaya. Ū mu shikū ja ng'wa Yeshua, a banhū benaba baalī bataale ba bagabīji, pyī nū mu ndūgū jabo.

8A Balawī baalī, Yeshua, Binui, Kadimieli, Shelebia, Yuda, na Matania; ū ng'wenūyo hamò na a baana ba ng'wawe walī na nīmo gwa kūgolanya mīmbo ga ng'wikanza lya kūfunya būlūmbi.

9Bakibukia na Uno baalī bichabo, ū ng'wikanza lya libilinga bīmīīlaga lwande bilolelaga nabo.

10Ū Yeshua walī amyalile Yoakimu, ū Yoakimu ūmyala Eliashibu, ū Eliashibu ūmyala Yoada.

11Ū Yoada ūbiza ise o ng'wa Yonasani, ū Yonasani ise o ng'wa Yadua.

12Ū mu shikū ja ng'wa Yoakimu, a batongeeji ba kaya ja bagabīji baalī, Melaya kaya ya ng'wa Selaya; Hania ya ng'wa Yelemia;

13Meshulamu ya ng'wa Ezila; Yohanani ya ng'wa Amalia.

14Ī ya ng'wa Maluki Yonasani; ī ya ng'wa Shekania Yosefu;

15ya ng'wa Halimu Adina; ya ng'wa Melemosi Helikai.

16Zekalia ya ng'wa Ido; Meshulamu ya ng'wa Ginesoni;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Zikili ya ng'wa Abiya; Pilitai ya ng'wa Miniamini na ya ng'wa Maadia.

18Ī ya ng'wa Biliga Shamua; ya ng'wa Shemaya Yehonasani;

19ya ng'wa Yoalibu Matenai; ya ng'wa Yadaya Uzi.

20Kalai ya ng'wa Salū; Ebeli ya ng'wa Amoki;

21Hashabia ya ng'wa Hilikia; ī ya ng'wa Yedaya Nesaneli;

22A bataale ba kaya ja Balawī ū mu shikū ja ng'wa Eliyashibu, Yoada, Yohanani, na Yadua, na a ba kaya ja bagabīji, bakandīkwa ng'wikanza lya būsugi bo ng'wa Dalio muna Būajemi.

23A bataale ba kaya ja bakūlūgenji ū mu lūganda lwa ng'wa Lawī, kwiza kūshika ng'wikanza lya ng'wa Yohanani ng'witūnja o ng'wa Eliyashibu, baalī bandīkwa ū mu shitabo sha koolecha ī mihayo ya shikū ījo jabīta.

24A batongeeji ba Balawī baalī Hashabia, Shelebia, Yeshua ng'witūnja o ng'wa Kadimieli, na a baana ba ng'wabo abo bīmīīlaga bilolelile ng'wikanza lya kūkumīlīja na kūfunya būlūmbi, būl'igelè līkwīmbaga mu kwiyinhīlīja nī lichalyo, ūmo walī wahelela Daūdi munhū o ng'wa Mulungu.

25A balang'hanni ba mibita abo bashilang'hanaga ī chumba sha kūbīkīla shikolo īsho shalī ha mibita baalī Matania, Bakibukia, Obadia, Meshulamu, Talimoni na Akubu.

26Ū nīmo gwabo bagwīta mu shikū ja ng'wa Yoakimu, ng'witūnja o ng'wa Yeshua, ng'witūnja o ng'wa Yozadaki na mu shikū ja ng'wa Nehemia, ūyo walī nsugi wa sī, na Ezila ū ngabīji na nangi wa shilagīlo.

Ndugu kwejiwa

27Hūna aho lyashika ī likanza lya ndugu ya Yelusalemu kwejiwa, a Balawī bakakoowa hose hose ūko baalī, benhwa Yelusalemu kūlwa kūlūyegela ū lūshikū lwa kwejiwa kwa ndugu; batūle nzege na ndono, na malimba ng'wikanza lya kwīmba mīmbo ga būyegi na kūlūmba.

28A bīmbi nabo benhwa kūfuma hose pyī ū mu mapandī ayo gaalī hihī hihī na Yelusalemu, na kūfuma kū magūngūli ga bana Netofa;

29Na kūfuma Beti-giligali, na mhandī ja Geba na Azimaveti; nguno a bīmbi baalī bibeegeja ngali jabo kwīpīndīlīja ī Yelusalemu.

30Hūna lūūlū a bagabīji na a Balawī aho bamala ū kwiyeeja a boi, būbeeja na a banhū, nī mibita nī ndugu.

31Hanuma ya henaho a basugi ba Yuda nūbawīla kūlinha higūlya ya ndugu, nūlagīja magele abīlī mataale ga bīmbi gandya kwīmba na kūkumīlīja kūnū gajile galī a higūlya ya ndugu. Ī līmò lyūjīlīīla kū būlyo, kūlola kū mita gwa mapalala.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

32Ū Hoshaya ūja nalyo ī ligelè lyenīlo, hamò na nusu ya basugi ba Yuda;

33ū ng'wibita lyenīlo būja na ba Azalia, Ezila, Meshulamu,

34Yuda, Benjamini, Shemaya, na Yelemia.

35Baalīmo na bagabīji na mhembe jabo, nū Zekalia ū ng'witūnja o ng'wa Yonasani, ng'witūnja o ng'wa Shemaya, ng'witūnja o ng'wa Matania, ng'witūnja o ng'wa Mikaya, ng'witūnja o ng'wa Zakuli, ng'witūnja o ng'wa Asafu.

36Baalīmo na a baana ba ng'wawe, ba Shemaya, Azaleli, Milalai, Gilalai, Nesaneli, Yuda, na Hanaani; na shikolo shabo sha kwīmbīla īsho shalī shahayiwa na Daūdi ū munhū o ng'wa Mulungu. Ū ntongeeji walyo ī ligelè lyenīlo walī Ezila, ū nangi.

37Aho bashika a ha mita gwa ha lūzwīlo lwa minzī, būlūmbūlīla bajile kū būtongi, būūkashika kū mita gwa malinhīlo ga kū nzengo go ng'wa Daūdi; būlinha a ha ndugu, būja kūshisha bīkīlanhya ī numba ya ng'wa Daūdi, būūkashika kū mita gwa kū minzī ūyo gūlī kīya.

38A bīmbi a bangī būlola kū lwandī lwa nkono gwa lūmoso, būshimīza balī a higūlya ya ndugu; nane nūbalondeela, nī nusu ya banhū ī yīngī. Kūshisha kwīkīlanhya ī numba ī ndīhu ī ya bapembi ba moto, kūjīlīīla kū ndugu ngalī,

39kūjūbīta higūlya ya mita gwa Efulaimu; na kū mita gwa kale, na gwa ndīlo, na kū numba ndīhu ya Hananeli, na numba ndīhu y'igana, būkashika kū mita gwa ng'holo. Aho bashika ha mita gwa balang'hani bīma.

40Hūna a magelè būbīlī wago ayo gīmbaga mīmbo ga kūkumīlīja gingīla mu numba ya ng'wa Mulungu; nū nene ningīla, na nusu ya batongeeji,

41hamò na a bagabīji, ba Eliakimu, Maaseya, Mijamini, Mikaya, Elioenai, Zekalia, na Hanania; nī mhembe jabo,

42na ba Maaseya, Shemaya, Eleazali, Uzi, Yehohanani, Malikīya, Elamu, na Ezeli. A bīmbi aho balīmba batongeelagwa na Yezilahia.

43Ū lūshikū lwenūlo bakafunya shitambò shitaale, hangī nīyo baalī bayega kīngī nasho, nguno ū Mulungu walī wabīītīla mhayo gwa kūbinha kūyega. Na a bakīma baalī na būyegi no pye na a baana, nīyo ī lilaka lya būyegi wa bana Yelusalemu lyashikaga kūle no.

44Ū lūshikū lwenūlo būtūūlwa ho banhū ba kūyūlang'hana ī chumba sha kūbīka shikolo īsho shilayūsolelejiwa, a matwajo ga kwandya, nī zaka. Shiyūbilingīlwa ng'wenūmo īsho shafumaga mu malaale ga mu mizengo, īsho shihelilwe mu shilagīlo kūlwa nguno ya bagabīji na Balawī. Nguno a banhū ba Yuda bakayejiwa na a bagabīji, hamò na a Balawī abo batūmamaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

45Ū nīmo go ng'wa Mulungu wabo, nū gwa kūtūūla wela bagwītaga gīt'ūmo
bīītīlaga a bīmbi, na a balang'hani ba mibita; kūlenganīla nū mumo walī
walagīīlīla ū Daūdi nū ng'witūnja wakwe ū Solomoni.

46Nguno ū mu shikū ja ng'wa Daūdi na Asafu, baalīho a batongeeji ba mīmbo, na
a ba mīmbo ga kūngongola Mulungu na ga kūnūmba.

47Hūna lūūlū ū mu shikū ja ng'wa Zelubabeli na Nehemia, pye a Baisilaeli
bafunyaga shakwinha kūlwa bīmbi na balang'hani ba ha mibita. Ī linong'ho īlo
lyalī kūlwa nguno ya Balawī balītūūlaga ha mhelo, hama a Balawī nabo batūūla
ha mhelo inong'ho lya kūja kū bagabīji.

Nehemia 13

Kwikomanya na mahanga

1Ū mu lūshikū lwenūlo shūsong'wa ī shitabo sha ng'wa Musa, bigwa a banhū;
yūbonwa handīkilwe moi gīkī ū mu Baamoni na a Bamoabu, atīho nūūlū ūmò wa
kūzunīlījiwa kwisangīja ū mu kwibilinga kwa banhū ba ng'wa Mulungu.

2Nguno batabasūng'wanhile a Baisilaeli mu kūbinha shilīwa nūūlū minzī ga
kūng'wa, alīyo a ha ng'wanya gwaho bakangodisha Balaamu kūbazuma. (Kwike
ū Mulungu wise ūlīgalūcha ī lizumo lyūbiza mbango.)

3A banhū aho bigwa gīko būbakomanya pye a banhū abo baalī ba kūfuma mu ba
mahanga, bīnga ū mu Baisilaeli.

Shiseme sha ng'wa Tobia kūfunyiwa hanze

4Aho lītaalī ū kūshika īlikanza lyenīlī, ū ngabīji Eliashibu walī watūūlwa kūbiza
ntaale wa chumba sha kūlang'hanīla shikolo ū mu numba ya ng'wa Mulungu
wise. Hūna lūūlū īkī walī nwani ng'wiye o ng'wa Tobia,

5ūnsolela chumba shalīho shitaale, ī kwandya shatūmamīlagwa kūtūūlīla
shitambò sha būsu, būbbani, shiseme, na zaka ja shilīwa, na divai mhya, hamò
na maguta; shikolo īsho shalī shilagīlilwe kūlwa kūtūmamīla Balawī, bīmbi, na a
balang'hani ba ha mibita. Shabīkagwa mo nī shakwinha īsho shafunyiagwa
kūlwa bagabīji.

6Ī yenīyo aho īlīītwa naalī natīho ū nene, nguno ū mu ng'waka gwa makūmi adatū
n'ībīlī go ng'wa Atashasita alī ntemi wa Babuloni, nakashoka ū kūlī ntemi.
Gahayūbīta makanza malebe nūnomba hangī ū ntemi anizunīlīje,

7ng'hana ūnizunīlīja nūshoka ī Yelusalemu. Aho nashika koi hū nīsanga ī soso ya
ng'wa Eliashibu īyo walī wīyīta, kūlwa kūng'winha ū Tobia chumba ū ng'wibīndo
lya mu numba ya ng'wa Mulungu.

8Nakadaka no, nūgafunya ū mu chumba pye a mashikolo ga ng'wa Tobia,
nūgaponanja hanze.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Nūlagīja sheejiwe ī chumba, hūna nūshitūūla moi hangī ī shikolo sha mu numba
ya ng'wa Mulungu, nī shitambò sha būsu, nū būbbani.

Shiigunaanīlo sha batūmami

10Nūbona na gīkī a Balawī baalī boya ū kwinhwa īsho shalī shihelilwe kūlwa
kūbagunanha, na lūūlū pye a Balawī abo bīītaga ī milīmo ū ng'wikanza lya
kūlamya, baalī bashoka kū malaale gabo.

11A batongeeji nūbadūka; nūbabūūja, "Nibūlī ī numba ya ng'wa Mulungu
yalekanījiwe gīko?" Hanuma ya henaho nūbitana pye a bose, nūbatūūla būlī
munhū h'ipandī lyakwe.

12Hūna a banhū ba Yuda bandya hangī kwenha ū mu chumba sha kūbīkīla, ī zaka
jabo ja shilīwa, divai mhya na a maguta.

13A ha nīmo gwa kūshilang'hana ī chumba sha kūbīkīla shikolo nūbatūūla hoi ba
Shelemia ū ngabīji, na Sadoki nangi wa shilagīlo, na Nawī ūmò lina lyakwe
Pedaya. Ū ngunanhi wabo nūnsola Hanaani, ng'witūnja o ng'wa Zakuli, ng'wana
Matania; nguno a banhū benaba baalī bamanīkile gīkī badūgije kūsanyiwa. Hūna
lūūlū binhwa ū nīmo gwa kūyūbagabīla a bichabo ī shikolo shenīsho.

14Ee Mulungu wane, nizūkagwe ū mu mhayo gwenūyū, na hangī ūtizūgūfuta ūyo
naagwītile mu wishigwa būtaale kūlwa nguno ya numba ya ng'wa Mulungu
wane.

Ī sabato shiigelile īkūjiwe

15Ū mu shikū jenījo nūbona gīkī ū mu sī ya Būyudaya a banhū bakūpandagīlaga
mizabibu mu makamīlo kūlwa kūbeeja divai, ha lūshikū lwa sabato. Na bangī
bizaga na nzobe jabo jibūkije shilīwa, divai, mizabibu, mitini, na miligo yīngī ya
shikolo sha būlī mbika. Ī shose shenīshi bashenhaga Yelusalemu a ha lūshikū lwa
sabato. Nūbahūgūla ū mu mhayo gwa kūjinja shilīwa ū mu lūshikū lwenūlo.

16Baalīho banhū ba Tulo bikalaga ū mu nzengo, benhaga ndīlo na shikolo shabo
shingī sha būlī mbika, kwiza kūbajingīja a bana Būyudaya ba mu Yelusalemu, a
ha lūshikū lwa sabato.

17Nūbadūka a bataale ba Yuda; nūbawīla, "Mhayo kī nago ū gwa malofu gwenūyū
ng'wandije kūgwīta, nose mukūlūsosohajaga ū lūshikū lwa sabato?

18A basīng'we batītile nabo mihayo ya mbika yenīyī dūhū, kūshisha nose ū
Mulungu wise ūtwenhela ū būkenaagūji ū bose wenūbū a bise nū nzengo
gwenūyū?" Ī haha mulongeja kwīyenhela makoyī ī Isilaeli kūlwa kwīsosohaja ī
sabato!

19Hūna nūlagīja gīkī ī milyango īyūlugalwa aho ītaalī kwingīla ī sabato, ūlū
handya kūbiza na giiti a ha mibita; hama yaya ū kūlugūlwa kūshisha ībīte ī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

sabato. Nūtūūla banhū bane a ha mibita, bayūlemeja ī miligo ū kwingījiwa a ha lūshikū lwa sabato.

20A basūlūja na a bajinja ba shikolo sha būlī mbika, būshisha gītī ng'hangala ibīlī gīko bakwizaga balaalīja ī hanze ya nzengo gwa Yelusalemu.

21Alīyo nūbahūgūla nalībawīla, “Bing'we nibūlī mukūlaalaga a ha ndugu? Oyagi, ūlū mulikale mukwītaga gīko nakūmudima!” Kūfuma ikanza lyenīlo booya ū kwiza a ha sabato.

22Hūna nūbalagīla a Balawī biyeeje, bize bayūlang'hana a ha mibita, ū lūshikū lwa sabato lwikale lwela. Ee Mulungu wane, nizūkagwe nū mu mhayo gwenūyū, na hangī ūnoolekeje wiza kūlenganīla nū mumo būlī ū būtaale wa būtogwa wako.

Witooleeji na mahanga kūleng'wa

23Nīyo hangī ū mu shikū jenījo nūbabona bagosha bamò na bamò ū mu bana Būyudaya batoola bakīma ba Ashidodi, Amoni, na Moabu.

24Ī nusu ya baana babo batūmamīlaga lūlīmi lwa bana Ashidodi, nūūlū lūmò lwa ndīmi ī ja banhū a bangī; alīyo ū lūlīmi lwa Shiyudaya baalī batadūgije ū kūlūtūmamīla.

25Bakanisaayīcha no, nūbadūka na kūbadūka; bamò babo nūyūbatūla najidutūūla ī nzwīlī jabo jadubbūka. Nūbahadīkīja kwilahīla mu lina lya ng'wa Mulungu; nūbawīla, “Yaya ū kūbazunīlīja a bashīke bing'we ū kūtoolwa na a bitūnja babo, nūūlū mutizūbasolela a bitūnja bing'we a bashīke babo gīkī babatoole, yaya nūūlū kūbasola kūlwa nguno ying'we.

26Ī gīsī, ū ntemi Solomoni atītile shibi kūlwa nguno ya bakīma ba mbika yenīyī? Ū mu mahanga na mahanga ga mu sī, walī atīho ntemi wa kūbiza gītī wei, ū Mulungu wakwe walī antogilwe no, nīyo ū Mulungu ūng'wīta kūbiza ntemi wa Isilaeli ī yose; alīyo nahene nūūlū ū wei bakang'hūmbūūla a bakīma ba mahanga, ūgwa mu shibi.

27Alilūūlū, twikale tūmudegelekile dūhū na a bing'we mugwīte ū mhayo gwa malofu gwenūyū ū gwa kūngomela Mulungu wise, mu nzīla ya kūtoola bakīma ba mahanga?”

28Ūmò wa bitūnja ba ng'wa Yehoyada ū ng'witūnja o ng'wa Eliyashibu, ū ngabīji ntaale, walī nkwīlīma o ng'wa Sanibalati, ū muna Holoni, nūmpeeja ūnīngīla.

29Ee Mulungu wane, bizūkagwe a benabo, nguno baagūsosohagije ū nīmo gwa būgabīji, nī lilagane lya būgabīji na a Balawī.

30A henaho nūbiza nabīītīla mhayo gwa kūbinha wela, būlekana nī mihayo ī yose ī ya mahanga; hūna nūbahelela ī ndīīma jabo, būlī ng'wene na nīmo gwakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

31Nūfunya na būganikīji kūlwa kwenha ng'hwi, nīmo ūyo gwalī gūtūūlilwe hoi kūlenganīla na a makanza ayo gahelilwe, nī sha kwinha sha matwajo ga kwandya. Ee Mulungu wane, nizūkagwe kūnīītīla yawiza.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Esita

Esita 1

Būsabi n'ikūjo lya ng'wa Ahasuelo

1Ī mihayo īyī īkilonga mu shikū ja ntemi Ahasuelo, ū Ahasuelo ūyo walī asugile mabbaala magalī ga sī igana na makūmi abīlī na mpungatī; kūfuma kū sī ya Bahindi, kūshisha Esiopia.

2Ū mu shikū jenījo ū ntemi Ahasuelo aho alī nsugi, ī lisumbī lyakwe lya buūtemi lyalī mu nzengo gwa Susa.

3Aho wingīla mu ng'waka gwa kadatū go būtemi bokwe, ūbabeegeja shigukulu a bana ng'oma na a batūmami bakwe. Baalīho na a bataale ba mabità ga bashilikale ga Būajemi na Būmedi, na a bana ng'oma ba mu sī pyī ījo jalī ha sīlīlī yakwe, na a basugi bajo.

4Akamala shikū igana na makūmi anaane akoolechaga ūmo walī ū būsabi wa mu būtemi wakwe, na a magaka g'ikūjo lyakwe.

5Jahayūshila ī shikū jenījo, ū ntemi ūbabeegeja shigukulu sha shikū mpungatī pye a banhū, bataale na bado, abo baalī mu nzengo gwa Susa; ī shigukulu shikabeegejiwa mu gwalugwa ya ha ng'wa ntemi.

6Ī gwalugwa yūtūūlīlwa būlenji bo shitambaala shape na sha būlulu, shūlūnganījiwa na migwasho ya kitaani yape na ya nzulunge, hūna yūgwashiwa kū matendele ga feza, na ng'hīngī ja mawe gape. Na masumbī ga zahabu na ga feza gaalī gatūūlilwe h'ipandī lībeejiwe chiza na būlenji bo mawe ga langi ningī ndabagīzu, na gaza, na ga būlulu, na gapi; na mawe gangī gangī ga mpango ntaale.

7A banhū batūūlīlagwa ī divai mu shikombe sha zahabu, shisoga, alīyo būlī shene shalī sha mbika yasho iyene dūhū. Hama ī divai ya h'ikūlū yalī ningī no, kūlenganīla nū wiza ng'holò bo ntemi.

8Ū ntemi walī walagīja gīkī būlī munhū adūgije kūng'wa gīt'ūmo amanīlile wei ng'wenekīlī; nguno ū ntemi walī wabawīla a batoneeji ba divai kūng'winha būlī munhū ī mbika īyo alatogwe.

9Ū ngole walī Vashiti, nang'hwe ūbabeegeja shigukulu a bakīma ū mu numba ya h'ikūlū lya ntemi Ahasuelo.

Vashiti kwīnjiwa ha būgole

10Baalīho basoloolwa mpungatī bantūmamīlaga ū ntemi Ahasuelo, ba Mehumani, Bizita, Halibona, Bigisa, Abagisa, Zetaali, na Kalikasi; mu lūshikū lwa mpungatī aho gwazalabana ū moyo gwakwe kūlwa divai, ūbalagīja

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11kūnjīla ū ngole Vashiti, ize azwalile ī ngikili yakwe y'ikūjo lya nyagole, ashike aho walī ū ntemi, iyooleche ū kū banhū na a bana ng'oma abo baalīho, bamone ūmo walī ū būsoga; nguno walī nsoga no ū kūlola.

12Alīyo abo bakatūng'wa aho bajishisha ī mhola ja ntemi ū kūlī ngole Vashiti, ūlema ū kwiza; a heneho ū ntemi akapelana no, ūpembeka.

13Hūna lūūlū ū ntemi ūhooya nabo a banhū ba masala, abo baalī bagadeebile a makanza; nguno walī na shīmīle sha kūganikīlwa na bamani ba mihayo ya shilagīlo na ya kalamulīle.

14A banhū abo baashikaga kū būtongi bo ntemi baalī, Kalishena, Shesali, Adimata, Talishishi, Melesi, Melisena, Memukani; banhū mpungatī, bana ng'oma ba Būajemi na Būmedi. A benabo hū baalī badūgije kūhooya nū ntemi, nīyo ū mu būsugi wenūbo baalī na masumbī g'ikūjo itaale.

15Hūna ū ntemi ūbabūūja, "Ī gīsī ng'hana, ū kūlondeela kajīle a ka shilagīlo, ū ngole Vashiti ūlū kwītīlwa mhayo kī? Nguno mulībona gīkī walema ū kwīta īyo wīhaya ntemi Ahasuelo, īyo bantwalīla a basoloolwa!"

16Ū Memukani ūnshokeja ū ntemi, na bana ng'oma badegelekile; ūhaya, "Ū ngole Vashiti wahūbaga no, nīyo ītī kūlī ntemi dūhū, alīyo nū kū bana ng'oma, pyī nū kū banhū ba mu sī jose ījo jilī mu būsugi bo ntemi Ahasuelo.

17Nguno ū mhayo ūyo wagwītaga ū ngole Vashiti gwenūyū, gūkūmanīka ū kū bakīma pye a bose, hūna lūūlū bakūbadalaha no a bagoshi babo; nguno bakūyūbashokeja balīhaya gīkī, 'Ū ntemi Ahasuelo walī watūmīgije gīkī ū ngole Vashiti ize ū kūlī wei, ūlema.'

18Pye a bakīma ba mu Būajemi nī Būmedi abo baligwe īyo wītaga ū ngole ī lelo, bakūyūbawīla gīko na a bana ng'oma ba ntemi, na lūūlū līkūbiza ho ibengwe itaale no, na yombo ītī ya kūkalīka.

19Alilūūlū baba wanyama, ūlū gūlīnyeja ū ntemi, ī likūlū līfunye mhayo, nīyo gwandīkwe mu shilagīlo sha Baajemi na Bamedi gūtizūgalūka gete; gīkī, ū ngole Vashiti atizegeela hangī nūūlū hado ū kū būtongi bo ntemi Ahasuelo, nī likūjo lyakwe ī lya nyagole inhwe ūngī, ūyo alī ntūngīlīja kūtinda ū wei.

20Hūna lūūlū ū mu gīko, ī shilagīlo īsho alashifunye ū ntemi ūlū shūsambaajiwa hose hose pyī ū mu būtemi bokwe ū būtaale wenūbū, pye a bakīma bakūbakūja a bagoshi babo, ni babizage bataale nūūlū bado."

21Ū mhayo gwenūyū gūnyeja ū ntemi na a bana ng'oma bakwe, hūna lūūlū ū ntemi wīta ng'hana gīt'ūmo akanganikīla ū Memukani.

22Ūsambaaja nyalūba pye a hose, būlī sī yandīkīlwa mu nuguta jayo, na būlī banhū mu lūlīmi lwabo, gūhayiwa hape mu ndīmi ja banhū bose, gīkī būlī ngosha abize nsugi wa kaya yakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Esita 2

Kūkoowa ngole ūngī

1Aho yabīta ī yenīyī, ū moyo gwakwe ū ntemi Ahasuelo gwika, ūng'wizūkwa ū
Vashiti, nī yīyo walī wīyīta, nī yīyo yalī yamala kūtūūlwa mu shilagīlo kūlwa
nguno yakwe.

2A batūmami ba ntemi būng'wīla, "Baba wanyama, Īkūbelela ū ntemi akoobelwe
banhya basoga.

3Ū ntemi ni watūūla banhū ū mu sī pyī ījo ajisugile, babasoleleje pye a banhya a
basoga babenhe mu nzengo gwa Susa a h'ikūlū aha. Ū Hegai ū nsoloolwa wa
ntemi, ū nang'hani wa bakīma, akūbalang'hana; binhwe na shikolo sha
kūbagunanha kwigaliila, babize basoga jigi.

4Hūna ū munhya ūyo alantoge ū ntemi, abize ngole a ha ng'wanya go ng'wa
Vashiti." Ū mhayo gwenūyū gūnyeja ū ntemi, wīta chene ng'hana.

Esita na fumo yakwe

5Ū mu nzengo gwa Susa walīho ngosha Nyudaya, lina lyakwe Modekai,
ng'witūnja o ng'wa Yaili, ng'witūnja o ng'wa Shimei, ng'wana Kishi; wa mu
lūganda lwa ng'wa Benjamini.

6Ū wei walī ūmò wa banhū abo baalī basaamiwa na ntemi Nebukadineza wa
Babuloni, kūfuma Yelusalemu; walī ūmò wa banhū abo bakasaamiwa hamò na
ntemi Yekonia wa Yuda.

7Walī n'ilūmbūye witanagwa Hadasa, ūyo olī anelile; a ba ise nū nina baalī
bazumalīka, h'ī chene ū Modekai akansola ūnela, ūbiza gītī nshīke okwe. Ū
ng'wanikī ng'wenūyo lina līngī witanagwa Esta; nīyo olī n'ihanga isoga no ū
kūlola.

8Hūna lūūlū aho shafunyiwa ī shilagīlo sha ntemi, banhya bingī būbilingwa;
benhwa ū mu nzengo gwa Susa, biza būtūūlwa mu makono ga ng'wa Hegai. Nū
Esita ūtwalwa ū kwikūlū lya ntemi, nang'hwe ūbiza ūmò wabo abo
balang'hanagwa na Hegai, ūyo walī nang'hani wa bakīma.

9Ū Hegai ūnyegela ū ng'wanikī ng'wenūyo, ūmona gīkī igeleelilwe; hūna
ūng'winha ī shikolo ī sha kwigaliila ongeje ū kūbeela, nī sha kūlya ī sha kūbeeja
mīlī. Ūng'winha na banikī mpungatī, būsolanyiwa kūfuma mu banikī ba
ng'wikūlū; babize ba kūyūntūmamīla, hūna ūntūūla hamò na a bagunanhi
bakwe, h'ipandī lyawiza ū ng'wikūlū ng'wenūmo.

10Ū Esita walī ataalī ū kūlīhaya ī lihanga lyakwe, nūūlū ī fumo ya banhū ba
shibyalīlwe shakwe, nguno ū Modekai walī wanemeja ū kwimanīcha.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Būlī lūshikū ū Modekai wayela yelaga a ha būtongi w'ibīndo lya numba ya bakīma yenīyo, amane ūmo walī ū Esita, nū mumo yajīlaga ī mihayo yakwe.

Ahasuelo kūnsola Esita

12Ng'wanikī ose ose aho ataalī kūja ū kwibona nū ntemi Ahasuelo, yalī īng'wigeleelilwe kūmala myeji ikūmi n'ībīlī akwigaliilaga abeele jigi, h'ūmo baalī bahelelilwe a bakīma; myeji ītandatū bakwībilaga maguta ga būlenji, na myeji ītandatū bakūtūmamīlaga būgota bo kūbeeja ikoba lya mīlī, na malashi ga mbika na mbika.

13Ūlū lyūshika ī likanza lya kūja ū kūlī ntemi, ū ng'wanikī walī azunīlījiwe kūlomba shose shose īsho ūtogwa kūjana ū kwikūlū lya ntemi, ūsola kūfuma ū mu numba ya bakīma.

14Wa kūja mhīndī, wīnga koi dilū, washikīla kū numba yīngī, nayo ya kūlang'hanīlwa bakīma; ī yene yalī ha sīlīlī ya ng'wa Shashigazi, nang'hwe nsoloolwa wa ntemi, ūyo wabalang'hanaga a bake ba ntemi. Ū ng'wanikī ng'wene walī atazunīlījiwe kūja hangī ū kūlī ntemi, numho ū ntemi antogwe, ang'witane na lina lyakwe.

15Hūna lūūlū, ū Esita ū nshīke o ng'wa Abihaili lūshika nang'hwe ū lūdīīma lwakwe lwa kūja ū kūlī ntemi. Ū ise ū Abihaili, walī ise ndo o ng'wa Modekai; ū Modekai h'ūyo walī wansola ū Esita ūnela, ūng'wisaaba kūbiza nshīke wakwe. Ū ng'wanikī ng'wenūyo atalombile shose shose, ūja dūhū nī shisho shikahayiwa na Hegai, ū nsoloolwa wa ntemi, ūyo walī nang'hani wa bakīma. Kwike pye a banhū abo bamonaga ū Esita wabayejaga.

16Aho alītwalwa ū mu numba y'ikūlū ūmo wikalaga ū ntemi Ahasuelo, gwalī ng'weji gw'ikūmi, mu ng'weji gwa Tebesi, ng'waka gwa mpungatī gwa būsugi bokwe.

17Ū ntemi ūntogwa no ū Esita, kūtinda pye a bakīma a bangī, ūdutwa no ūnyegela kūbaheeba pye a banhya a bangī. Ūntūūlīla ī ngikili ya nyagole, ūng'wīta kūbiza ngole, a ha ng'wanya go ng'wa Vashiti.

18Hūna ū ntemi ūbeeja shigukulu kūlwa ng'wa Esita, būlaalīkwa pye a bana ng'oma, na a batūmami bakwe. Ūlagīja pye a banhū ba mu sī ījo walī ajisugile bifuule ī milīmo ū lūshikū lwenūlo, ūbagabanhya na manong'ho kūlenganīla nū wiza ng'holò wakwe wa nyatemi.

Basīīgani ba kūmūlaga ntemi kūmanwa

19A banhya bibilinga hangī lūkangala lwa kabīlī, ī likanza lyenīlo ū Modekai ūkigasha ha mita gwa ha ng'wa ntemi.

20Ū Esita wasangwa ataalī ū kūbawīla ī fumo ya shibyalīlwe shakwe, nūūlū ī lihanga lyakwe, ūmo Modekai walī wanangīīlīla, nguno ū Esita walī ataalī ang'wigwile ū Modekai, gīt'ūmo wītīlaga dūhū aho ataalī anelile.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Ū ng'wikanza īlo walī igashije ha mita gwa ha ng'wa ntemi ū Modekai, batūmami babīlī ba ntemi, balang'hani ba ha mita: Bigisana na Teleshi, bandya kūnsīīga ū ntemi Ahasuelo. Bakoobaga nzīla ya kūmūlaga, nguno baalī bampelanīla.

22Ū Modekai ūgwigwa ū mhayo gwenūyo, ūng'wīla ū ngole Esita, ū Esita nang'hwe ūng'wīla ū ntemi, mu koolecha gīkī ū ng'wenhi wayo ī yenīyo walī Modekai.

23Ū mhayo gwenūyo aho gwagīsīlījiwa chiza gūbonwa gīkī gūlī chene ng'hana, a banhū benabo būbūlagwa bo kūnungelejiwa ha līntī. Hūna gwandīkwa mu shitabo sha mihayo ya kajīle ka shikū, nū ntemi alīho alolile.

Esita 3

Hamani kongejiwa ikūjo

1Hanuma ya mihayo yenīyī, ū ntemi Ahasuelo akang'ongeja ī likūjo ū Hamani ū mu būsugi bokwe, ūng'winha isumbī ly'ikūjo kūbaheeba a bana ng'oma biye.

2Hūna pye a batūmami ba ntemi a ba ha mita būyūng'winamīla, kūlwa kūng'winha ikūjo, nguno ū ntemi akalagīla ītīlwe gīko. Alīyo ū Modekai walī atinamaga, nūūlū koolecha ikūjo ū kūlī we yaya.

3Nose a batūmami ba ntemi abo baalī a ha mita būmūūja ū Modekai, “Nibūlī ū bebe ūshidalahile ī shilagīlo sha ntemi?”

4Jikakwīla ī ng'hangala bakūng'wīlaga ū mhayo gwenūyo, alīyo ū wei walī walema ū kwīta ūmo bahayīlaga. Nose būng'wīla ū Hamani, babone ūlū gīkī ī mihayo ya ng'wa Modekai īkūngunanha īmīīle, nguno akasangwa wabawīlile gīkī ū wei Nyudaya.

5Ū Hamani aho wamona ū Modekai atinamaga ū kū būtongi bokwe, nūūlū atoolechaga ikūjo ū kūlī we, akapelana noi.

6Nīyo aho wadeeba gīkī ū Modekai walī Nyudaya, ī liganiko lya kūgelela kūngoloolela nkono Modekai iyene akalīdalaha no. Ū Hamani ūkooba nzīla ya kūbamala pye a banhū b'ihanga lya ng'wa Modekai, pye a Bayudaya hose hose ū mu būsugi bo ng'wa Ahasuelo.

Hamani kūbilumīla ng'haya Bayudaya

7Ū mu ng'weji gwa kwandya, ū ng'weji gwa Nisani, mu ng'waka gw'ikūmi n'ībīlī gwa būsugi bo ng'wa Ahasuelo, būtūlīja mbale, h'ī Puli; nū Hamani alīho alolile, bakoobaga lūshikū na ng'weji. Gūsolwa ng'weji gw'ikūmi n'ībīlī, hū ng'weji gwa Adali.

8Hanuma ya henaho ū Hamani ūng'wīla ū ntemi Ahasuelo, “Līlīho ihanga lya banhū līsambaalile hose hose ū mu būsugi wako, liguulanije ū mu banhū pye a

© 2015 Bible Society of Tanzania.

bose būlī kwene ū mu sī ījo jilī ha sīlīlī ya būsugi wako. Ī nhūngwa ja banhū benabo jilekanile nī ja banhū a bangī pye a bose; nīyo nī shilagīlo sha ntemi batashidīlīlaga; nose ītīho solobo yose yose ū ntemi ū kwiyūmīlīja kwikala nabo a banhū benabo.

9Ūlū gūlīnyeja ū wanyama ni afunyage shilagīlo bamalwe pye, ū nene nakūtūūla feza ū mu mfuko gwa ntemi, jikīlile a ha būdito wa kilo shihūmbī magana adatū na makūmi anè, balinhwe abīīti baago ū nīmo gwenūyū."

10Ū ntemi walī azwalile ū kū lwala lwa nkono gwakwe sīlī ya kūmeng'hela, wīyīnja ūng'winha ū Hamani ū muna Agagi, ūyo walī ng'wanishi wa Bayudaya.

11Ūng'wīla ū Hamani, "Jilekage ī hela, alīyo a banhū benabo bīītīlage gīt'ūmo ūlībonela yigeleelilwe."

Shilagīlo sha kūbamala Bayudaya

12Mu lūshikū lw'ikūmi n'idatū lwa ng'weji gwa kwandya, a bandīki ba ntemi bitanwa. Pyī īyo akīlagīla ū Hamani bīyandīka mu nuguta ja banhū ba mu sī jose, na ndīmi ja banhū bose, ītwalwe ū kū baanangwa ba ntemi na a basugi ba sī jose, na a bana ng'oma ba kūfuma mapandī gose. Ī nyalūba jenījo jikandīkwa mu lina lya ntemi Ahasuelo ng'wenekīlī, hūna jūtūūlīlwa nū lūmeng'ho lwa sīīlī yakwe.

13Hanuma būtūng'wa banhū būjisambaaja ī nyalūba jenījo, hose pyī ū mu sī ījo jalī ha sīlīlī ya būsugi bokwe ū ntemi. Jalī jilagīlile gīkī a Bayudaya bakenaagūlwe, babūlagwe, na kūmalwa pye a bose gete, bado na bataale; na a bakīma na a banīgīnī. Bamalwe mu lūshikū lūmò pye a bose, lūshikū lw'ikūmi n'idatū ng'weji gw'ikūmi n'ībīlī, ū ng'weji gwa Adali; nī shikolo shabo shisolwe pyī ī shose.

14Ī mihayo yenīyo yandīkwa, yūtūūlwa ū mu sī pyī ī jose, gīkī shītwe kūbiza shilagīlo, hūna a banhū ba mahanga gose bamanīkījiwe, bandye kwibeeja beeja kūlwa lūshikū lwenūlo.

15A banhū abo bakatūng'wa būja wangū, nguno shalī shilagīlo sha ntemi; nū mu nzengo ntaale ū gwa Susa shūfunyiwa ī shilagīlo shenīsho. Hūna ū ntemi nū Hamani bigasha kūng'wa, alīyo a banhū a bangī ū mu nzengo būzwangana no.

Esita 4

Bayudaya kūlīla ng'hūngū

1Ū Modekai aho wīdeeba pyī īyo īkahelwa yenīyo, ūtandūla ī shizwalo shakwe, ūzwala magūnīla, wisamagūlīla na mabu. Hūna ūja ū mu nzengo kūnū akūlīlaga ng'hūngū na būpīna būtaale, n'ilaka lya higūlya.

2Ūja ūūkashika a ha mita gwa ha ng'wa ntemi, wikala hanze; nguno ū munhū ūyo azwalile shizwalo sha magūnīla walī atazunīlījiwe ū kwingīla ū mu mita gwa ha ng'wa ntemi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Būlī mu sī yene shabizaga ūlū shashika ī shilagīlo sha ntemi, a Bayudaya batandūkaga kūlīla ng'hūngū, būyūfunga, na būbiza banhū ba kwikala bakūlījiagwa būpīna dūhū; nīyo bingī babo būyūdīīla balambalalile ha magūnīla na mu mabu.

Modekai kūlomba būgunanhi bo ng'wa Esita

4Ū ngole Esita aho bang'wīla a batūmami bakwe a bakīma, na a basoloolwa, akapīnīhala no; ūntūmīla shizwalo ū Modekai akazwale, agazuule a magūnīla ayo walī azwalile; alīyo ū Modekai atashanukūlile.

5Hūna ū Esita ūng'witana Hasaki, ūmò wa basoloolwa ba ntemi, ūyo walī wasolwa kūyūngunanha; ūnagīla aje akagīsīlīje, amane īyo yankoyaga ū Modekai, na ni nguno kī.

6Na ng'hana ū Hasaki ūja ū kūlī Modekai, walī mu gwalugwa ya mu nzengo, a ha būtongi bo mita gwa kwingīla ng'wa ntemi.

7Ū Modekai ūng'wīla yose īyo yalī yang'wilongela, pye nī hela ījo walī wahaya ū Hamani gīkī akūjitūūla ū mu mfuko gwa ntemi, kūlwa kūkenaagūlwa kwa Bayudaya.

8Nī nyalūba īyo yalī yandīkwa kūlwa kūbakenaagūla a Bayudaya, īyo yalī yasambaajiwa hose pyī ū mu nzengo gwa Susa, ūng'winha aje akang'olekeje ū Esita, ūng'wīla akansomboolele chiza ī mihayo yenīyo. Na gīkī akankomeleje ū Esita aje akibone nū ntemi ang'wikūmbīlīje na kūbalombela a banhū bakwe bachīlwe shigongo.

9Ū Hasaki ūja ng'hana ū kūlī Esita, ūūkansomboolela īyo akīhaya ū Modekai.

10Nang'hwe ū Esita ūntūma hangī aje akang'wīle gīkī,

11"A batūmami ba ntemi, na a banhū ba mu sī jose ījo ajisugile ū ntemi, bamanile gīkī munhū ose ose, abize ngosha nūūlū nkīma, ūlū ūja kwibona nū ntemi ū ng'wibīndo lya mu gatī, alīyo atitanilwe, ū ntemi alī na shilagīlo shimò dūhū, ū munhū ng'wenūyo abūlagwe. Gūlīho mhayo gūmò dūhū ūyo gūdūgije kūpīja munhū, ū ntemi ūlū ūng'olota ū munhū ng'wenūyo na nang'ha gwakwe gwa zahabu. Alīyo ī haha jabītaga shikū makūmi adatū ū nene nataalī ū kwitanwa kūja ū kūlī ntemi."

12Ū Modekai aho wawīlwa ī mihayo ya ng'wa Esita,

13ūbawīla bashoke koi bakang'wīle, "Ūtiganikage gīkī ū bebe īkī ūlī ng'wikūlū lya ntemi h'ūkūpīla bebe iyene dūhū ū mu Bayudaya a bose.

14Nguno ūlū ūlahuumūle ū ng'wikanza lyenīlī, a Bayudaya bakūpandīka kwifuula na būpīji kūfuma mu nzīla yīngī, alīyo ū bebe nī numba ya ng'wa so mukūyagaala. Ī gīsī nani ūyo amanile, hamo wingīlile ū ng'wikūlū kūlwa nguno y'ikanza gītī lyenīlī?"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Hūna ū Esita ūbawīla bakang'wīle ū Modekai gīkī,

16“Jaga ūkababilinge pye a Bayudaya abo balī mu nzengo gwa Susa, mufunge kūlwa nguno yane. Yaya ū kūlya nūūlū kūng'wa, ikanza lya shikū idatū līīmi na būjikū; nū nene nakūfunga na a batūmami bane a bakīma, gīt'ūmo mulīītīla a bing'we. Ū gwenūyū ūlū gwamala ū kwītwa, nakūja nakamone ū ntemi, nūūlū īkī ī shilagīlo shilemile. Ūlū icha līlīho, yene nakūcha!”

17Ū Modekai ūja ūkīīta ng'hana būlī mhayo ūyo akalagīīlwa na Esita.

Esita 5

Esita kūnomba ntemi

1Aho lwashika ū lūshikū lwa kadatū, ū Esita ūzwalīla ī shizwalo shakwe ī sh'ikūjo lya nyagole, hūna ūkīmīīla a ha būtongi bo nyango ū gwa kwingīlīla ng'wibīndo lya mu gatī lya numba y'ikūlū, kū būtongi bo chumba sha ntemi. Ū ntemi nang'hwe ūsangwa igashije h'isumbī lyakwe lya būtemi, alolelile ū kū nyango.

2Aho wamona ū ngole Esita wīmīīlaga ū ng'wibīndo, ūyega ūng'olota na nang'ha gwa zahabu ūyo walī nago mu nkono gwakwe. A henaho ū Esita wegeela ūshika ūgūkuumya ū nang'ha ū kū neno.

3Ū ntemi ūmūja, “Ngole Esita, ūlī na mhayo kī? Ūlīlomba shikolo kī? Ūkūpandīka dūhū nūūlū īkabiza nusu ya būtemi!”

4Esita ūshosha, “Ūlū gūlīnyeja ū wanyama nalīlomba ize ī lelo, nū Hamani, kū shigukulu īsho nameegejaga.”

5Haho na haho ū ntemi ūlagīja alīhaya, “Ng'wīlagi ko ize wangū ū Hamani, twīte īyo yahayiwa na Esita.” Na ng'hana ū ntemi nū Hamani būja ū kū shigukulu īsho walī washibeeja ū Esita.

6Aho balīng'wa divai, ū ntemi ūmūja hangī ū Esita, “Ī ng'hūmbū jako jilī ha mhayo kī? Ūkwinhwa dūhū. Ūlīlomba mhayo kī? Nūūlū īkabiza nusu ya būtemi ūkūshikīlīgījiwa!”

7Ū Esita ūshosha ūhaya, “Ī ng'hūmbū jane nū kūlomba kwane kūlī gīkī,

8Ūlū nanukūlagwa ū mu miso ga ntemi, na gūbize gūlīnyeja ū wanyama ū kūnīītīla gīt'ūmo jilī ī ng'hūmbū jane nū kūlomba kwane, nalīlomba nī ntondo ize hangī ū ntemi nū Hamani, kū shigukulu īsho nalababeegeje. A henaho hū nakwīta ūmo alīnilombela ū wanyama.”

Hamani kūmpelanīla Modekai

9Ū lūshikū lwenūlo ū Hamani aho alīfuma ī hanze gwalī gwayega no ū moyo gwakwe, alīyo aho wamona ū Modekai a ha mita gwa ha ng'wa ntemi, ūbona waleka ū kūbūka, nūūlū atadetemile ū kū būtongi bokwe, akampelanīla no ū Modekai.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Kwike a hene akihaamalaja, ūja kū ng'wakwe. Aho washika witana banwani biye, nū Zeelà ū nke wakwe.

11Hūna ū Hamani wandya kūbasomboolela, akwikumīlījaga kūlwa būsabi bokwe, nū wingī wa bitūnja bakwe, nī gīkī ū ntemi wang'winhile ikūjo, ūnsunang'hīja h'isumbī lyawiza kūbaheeba pye a bana ng'oma biye, na a batūmami a bangī.

12Ū Hamani ongeja kūhaya, "Nīyo ītagelelile henaho dūhū, nū ngole Esita atitanile munhū ūngī wa kūja nū ntemi ū kūlya ī shigukulu īsho walī washibeejaga, ūlū ītī nene iyene. Hama wanegelejaga hangī, nī ntondo nalīja nū ntemi.

13Alīyo ūlū nataalī nakūmonaga ū Nyudaya ng'wenūyo, ū Modekai, igashije a ha mita gwa ha ng'wa ntemi, pyī ī yenīyī ītī na solobo nūūlū hado ū kūlī nene!"

14Ū nke wakwe ū Zeelà na a banwani biye būng'wīla, "Lagījaga gūsīmbīlwe ngamba gwa būlīhu wa fuuti makūmi mpungatī n'itanò kūja ng'wigūlya; hūna ī ntondo ī dilū ūng'wīle ū ntemi anungelejiwe henaho ū Modekai, gūkwika ū moyo gwako. Hūna lūūlū ūlū ūja nū ntemi ū kū shigukulu, ūkūja ūkashilūmbe." Ū mhayo gwenūyū gūbeela ū kūlī Hamani, ūlagīja ng'hana lyūbeejiwa ī līntī.

Esita 6

Modekai kūgūngūhiwa

1Ū būjikū wa lūshikū lwenūlo ū ntemi yūtala ī tūlo, na lūūlū ūlagīja enhelwe ī shitabo sha mihayo ya shikū ja kū numa, ūsomelwa ī ya kaīle ka būsugi bokwe.

2Gūbonwa mo mhayo go ng'wa Modekai gwandīkilwe, gīkī akakulūla mbisīla ya ba Bigisana na Teleshi, abo baalī batūmami ba ntemi, balang'hani ba ha nyango; ūmo baalī basīīganīla kūhaya kūmūlaga ū ntemi Ahasuelo.

3Hūna ū ntemi ūbūūja, "Ū Modekai ng'wenūyū akīītīlwa mhayo kī ū gwikūjo na koolecha kūnūmba?" A batūmami bakwe būnshokeja balīhaya, "Ataalī kwītīlwa mhayo gose gose."

4A henaho ū ntemi ūbūūja, "Alīho nani ū ng'wibīndo?" Ū Hamani ūsangwa hū oshika dūhū ū ng'wibīndo lya hanze, ī lya numba y'ikūlū. Wizaga kūhooya nū ntemi mhayo gwa kūnungeleja Modekai ha ngamba ūyo walī wagūsīmbīla.

5Hūna ū ntūmami wa ntemi ūhaya, "Alīho Hamani wīmīīlaga ng'wibīndo." Ū ntemi ūhaya, "Ng'wīlage ize ūmu."

6Aho wingīla ū Hamani, ū ntemi ūmūja, "Ī gīsī ng'hana, ū munhū ūyo ntemi atogilwe kūnkūja, ūlībona ūlū kwītīlwa mhayo kī?" Ū Hamani wiganika aliwīla, "Alīho nani ūngī ūyo adūgije kūkūjiwa na ntemi ūūkanikīla na nene?"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Na lūūlū ū Hamani ūnshokeja ū ntemi alīhaya, “Ū munhū ūyo ntemi atogilwe kūnkūja,

8ni enhelagwe ng'hanjo y'ikūjo lya nyatemi, īyo wabīta kwīzwala ū ntemi, nī falasa īyo wīdamhīla ū ntemi, hama ītūūlīlwe na ngikili ya nyatemi a ha ntwe gwayo.

9Hūna ī ng'hanjo yenīyo nī falasa inhwe ū ngong'ho gong'ho ūyo asanyiwe no no no na ntemi. Hama ū munhū ūyo ntemi atogilwe kūnkūja banzwalīkīje ī ng'hanjo ī y'ikūjo, hūna bandamhīje a ha falasa yenīyo; baje bakwītongeelaga ū mu mabbalabbla ga mu nzengo, kūnū bakūhamukaga ū kū būtongi bokwe būhaya, ‘Ū munhū ūyo ntemi atogilwe kūnkūja akwītīlwa gīkī!’”

10Hūna ū ntemi ūng'wīla, “Gīko odala jigi; jaga wangū ūkasole ī ng'hanjo nī falasa. Ū Modekai ū Nyudaya, ūyo igashije ha mita gwa ha ng'wa ntemi, ūng'wītīle gīt'ūmo wahayīla, gūtizūleba ho mhayo nūūlū gūmò ū mu yose īyo wīhaya yenīyī.”

11Na ng'hana ū Hamani ūsola ī ng'hanjo nī falasa, ūnzwalīkīja ū Modekai, hūna ūntongeela ū mu mabbalabbala ga mu nzengo adamhīlile ī falasa; kūnū akūhamukaga ū kū būtongi bokwe alīhaya, “Ū munhū ūyo ntemi atogilwe kūnkūja akwītīlwa gīkī!”

12Hanuma ya henaho ū Modekai ūshoka hangī a ha mita gwa ha ng'wa ntemi. Ū Hamani ū ng'wene wihuuta kūshoka kū ng'wakwe, wagookaga kīngī nasho, wiyinamīlaga ūūkikundīkīja nū ntwe.

13Aho washika ūng'wīla ū nke wakwe ū Zeledi, na a banwani biye; wīhaya pyī īyo īkang'wilongela yenīyo. Hūna a baganikīji bakwe nū nke wakwe būng'wīla, “Ū Modekai ng'wenūyū, ūyo wandyaga kūgwa kū būtongi bokwe ūlū Nyudaya, ūtūdūla ū kwilwisha nang'hwe ū bebe, ūkūlabūka dūhū ū kū būtongi bokwe!”

14Aho bataalī būyomba nang'hwe, kwimanīla biza basoloolwa ba ha ng'wa ntemi kūnsola ū Hamani, būng'wihuutya kūja ū kū shigukulu īsho Esita walī washibeeja.

Esita 7

Kūcha kwa ng'wa Hamani

1Hūna lūūlū ū ntemi nū Hamani būja ū kūlya ī shigukulu nū ngole Esita.

2Aho balīng'wa divai nū mu lūshikū ū lwa kabīlī lwenūlo, ū ntemi ūmūja ū Esita, “Ngole Esita, ī ng'hūmbū jako jilī ha mhayo kī? Ūkwinhwa dūhū. Ūlīlomba mhayo kī? Nūūlū īkabiza nusu ya būtemi ūkūshikīlīgījiwa!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Ū ngole Esita ūshosha alīhaya, “Ūlū nanukūlagwa ū mu miso ga ntemi, na gūbize
gūlīnyeja ū wanyama, nalikūmbīlīja ninhwe ū būpanga bone; na a banhū bane
nalīlomba balekwe bikale mhola.

4Nguno ū nene na a banhū bane twajinjiwe gīkī tūkenaagūlwe, tūbūlagwe,
tūmalwe gete. Ūlū ni twajinjiwe kūbiza basese dūhū, bagosha na bakīma, ni
nahuumūla; nguno ū mpango ūyo gwafunyiwe nū ng'wanishi wise, gūtūdūla ū
kūlenganījiwa nū būjimīīja ūbo būlangwīle ū ntemi!”

5Ū ntemi Ahasuelo ūmūja ū ngole Esita, “Nani ū ng'wenūyo? Nīyo ni alī halī ū
munhū ūyo wagimile kwīta mhayo gūlī gīko?”

6Ū Esita ūshosha ūhaya, “Ū ng'wanishi na ng'wiboneeji wise ūūyū aha, ū Hamani
ng'wenūyū wabūbi no!” A henaho ū Hamani ogoha kīngī nasho, wandya
kūdetema ū kū būtongi bo ntemi nū ngole.

7Ū ntemi ūpelana no, ūbūka ūfuma hanze, ūja mu gwalugwa ya h'ikūlū, wīleka ī
divai yakwe. Ū Hamani ūdeeba gīkī ū ntemi alīng'wiganikīla gwabūbi, ūsaaga ū
mu numba alīng'wikūmbīlīja ū ngole Esita atizīngījiwa ū būpanga bokwe.

8Ū ntemi aho alingīla hangī ū mu chumba sha shilīwa, ū Hamani nang'hwe
ūsangwa alīshikīīla a h'isumbī īlo walī igashije ū Esita. Ū ntemi ūhaya, “Chū
alīhaya kūmpondya nū ngole ū mu kaya ūmu, alīyo nū nene nalīho!” Ū ntemi aho
wagūkalīcha dūhū ū mhayo gwenūyo, haho na haho būnkundīkīja ū Hamani ū
kū būshū.

9Hūna Halibona, ūmò wa basoloolwa abo bantūmamīlaga ū ntemi; ūhaya, “Nīyo
līlīho na līntī a ha ng'wakwe ū Hamani, līngamba lya būlīhu bo fuuti makūmi
mpungatī n'itanò kūja ng'wigūlya; walīsīmbīlaga kūlwa kūnungeleja hoi
Modekai, ū munhū ūyo akayomba mhayo ūmpīja ū ntemi.” Ū ntemi ūhaya,
“Nungelejagi hoi ū wei.”

10Na ng'hana būkanungeleja ū Hamani a ha līntī īlo walī walīsīmbīla kūlwa ng'wa
Modekai. Hūna būchuuleela ū būpelanu bo ntemi.

Esita 8

Hamani kwichiwa, Modekai kūgūngūhiwa

1Ū mu lūshikū lwenūlo, ū ntemi Ahasuelo ūng'winha Esita ī numba īyo yalī ya
ng'wa Hamani, ū ng'wanisha o Bayudaya. Nū Modekai wegeela ū kū būtongi bo
ntemi, nguno ū Esita akasangwa wamalile koolecha walī nani ū kūlī we.

2Ū ntemi wīyīnja ī sīlī yakwe ī y'imeng'helo ū kū lwala lwakwe, nguno akantaaja
ū Hamani; ūng'winha Modekai. Hūna ū Esita ūntūūla ū Modekai ū mu numba īyo
yalī ya ng'wa Hamani.

Esita kūbalombela Bayudaya

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Ū Esita ūgwa hangī mu magūlū ga ntemi, kūnū alīlīla shisoji alīnomba ashigalūche ī shilagīlo ī shabūbi īsho shalī shatūūlwa na Hamani ū muna Agagi, īsho walī washitūūla kūlwa kūbakenaagūla a Bayudaya.

4Hūna ū ntemi ūng'olota nū nang'ha gwa zahabu, ū Esita ūbūka wīmīīla ū kū būtongi bo ntemi.

5Ūhaya, "Ūlū gūlīnyeja ū wanyama, na nabize nanukūlagwa ū mu miso gakwe, nū kūlī we gūbeelelile īje gīko, nū nene abize aniyegelile, nalīlomba shandīkwe shilagīlo sha kūjigalūcha ī nyalūba ījo jalī jandīkilwe na Hamani ng'witūnja o ng'wa Hamedasa, ū muna Agagi; ījo walī wajandīkile kūlwa kūbamala a Bayudaya mu sī jose ījo jilī ha sīlīlī ya būsugi bo ntemi.

6Nguno nakūdūla ginehe ū kwiyūmīlīja kūwiloleela ū būbi ūbo būliza kūbakenaagūla a banhū bane? Nūūlū nadūgije kwiyūmīlīja ginehe ū kūbabona a banhū ba mu kaya ya ng'wise balīyagajiwa?"

7Hūna ū ntemi Ahasuelo ūng'wīla ū ngole Esita nū Modekai ū Nyudaya, "Angū mulībona gīkī ī numba īyo yalī ya ng'wa Hamani naang'winhile Esita, ū wei ūningelejiwa ha līntī nguno walī na ng'hūmbū ja kūbayagaja a Bayudaya.

8Alilūūlū, andīkagi nyalūba yīngī mufunye shilagīlo mu lina lya ntemi kūlwa Bayudaya, muhaye ūmo mulībonela bing'we, ng'wītūūlīle lūmeng'ho lwa sīīlī ya ntemi. Nguno mhayo gose gose ūlū gwandīkwa mu lina lya ntemi hūna gūtūūlīlwa lūmeng'ho lwa sīlī ya ntemi gūtīko kūgalūchiwa."

Kwandīkwa nyalūba jingī

9Lītabītile ikanza bitanwa hangī a bandīki ba ntemi, mu lūshikū lwa makūmi abīlī n'idatū lwa ng'weji gwa kadatū, ng'weji gwa Sivani. Bandīka pyī īyo Modekai akalagīla kūlwa nguno ya Bayudaya, būbandīkīla a baanangwa ba ntemi, na a basugi, na a bana ng'oma pye a bose, a ba mu sī ījo igana na makūmi abīlī na mpungatī; kūfuma kū sī ya Bahindi, kūshisha Esiopia. Ī mihayo yenīyī īkandīkwa mu nuguta ja banhū ba būlī sī, na mu ndīmi ja banhū bose. Na a Bayudaya bandīkīlwa mu nuguta jabo na mu lūlīmi lwabo.

10Ū Modekai akandīka ī nyalūba jenījo mu lina lya ntemi Ahasuelo, ūjitūūlīla lūmeng'ho lwa sīīlī ya ntemi, hūna ūbatūma banhū būdamhīla falasa mheeji, ījo jatūmamīlagwa mu milīmo ya ntemi; būjitwala būlī kwene.

11Ī nyalūba jenījo jalī ja kūbazunīlīja a Bayudaya mu būlī nzengo kwibilinga bilwīīlīle; kūbakenaagūla na kūbabūlaga na kūbamala gete banhū b'ihanga lyose lyose nūūlū sī yose yose abo balize na mabità gabo kūbadumīla a boi, nūūlū a bake babo na a baana babo. Na kūjisola ī sabo ja banishi babo.

12Ū lūshikū ūlo lūkasolwa kūlwa Bayudaya kwīta ū mhayo gwenūyū ū mu sī ījo jalī jisugilwe na ntemi Ahasuelo lwalī lw'ikūmi n'idatū mu ng'weji gw'ikūmi n'ībīlī, ū ng'weji gwa Adali.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Aho yandīkwa ī mihayo yenīyo yūtwalwa mu būlī sī, gīkī shītwe kūbiza shilagīlo, hūna a banhū ba mahanga gose būmanīkījiwa, a Bayudaya bandya kwibeeja beeja kūlwa kwilwīlīila ū mu lūshikū lwenūlo ū kū banishi babo.

14A banhū abo baalī batūmījiwa aho badamhīla ī falasa ja h'ikūlū, būja wangū kūlwa shilagīlo sha ntemi; nū mu nzengo ntaale ū gwa Susa shūfunyiwa ī shilagīlo shenīsho.

Būtindi wa Bayudaya

15Ū Modekai wīnga ū kū būtongi bo ntemi azwalīlile shizwalo sha nyatemi, sha langi ya būlulu na shape; na ngikili nhaale ya zahabu, na ng'hanjo ya nzulunge ya kitaani yawiza. Ū nzengo gwa Susa gokala mhūndū na yoge ya būyegi.

16Ū kū Bayudaya lyūbiza ikanza lya kūyega na kūzalabana, na kūtambīīla, n'ikūjo.

17Ū mu sī jose nī mizengo ī yose yabizaga ūlū shashika ī shilagīlo sha ntemi, ū kū Bayudaya bobizaga ho būyegi būtaale no na kūtambīīla, na shigukulu na mabina. Bingī kūfuma ū mu banhū ba mahanga būyiigalūcha kūbiza Bayudaya, nguno līkabagwīla ī lyogohya lya Bayudaya.

Esita 9

1Yalī īhelilwe gīkī ī shilagīlo sha ntemi shishikīlījiwe mu lūshikū lw'ikūmi n'idatū ng'weji gw'ikūmi n'ībīlī, ū ng'weji gwa Adali. Ū mu lūshikū lwenūlo a banishi ba Bayudaya baalī bisagīlwa gīkī bakūbakenaagūla; alīyo ī mihayo yūgalūka; a Bayudaya būbiza na nguzu ja kūbaheeba a banishi babo.

2Ū mu sī jose ījo jalī mu būsugi bo ntemi Ahasuelo, a Bayudaya bibilinga ū mu mizengo yabo, kwilwisha nabo abo baalī na ng'hūmbū ja kūbīītīla yabūbi. Atigelile nūūlū ūmò wa kūbīmīla, nguno a banhū ba mahanga a gangī baalī babogoha.

3Nīyo pye a bana ng'oma ba mu sī jose, na a baanangwa, na a basugi, pye na a bagunanhi ba ntemi babagunanhaga a Bayudaya, nguno ī lyogohya lya ng'wa Modekai lyalī lyabagwīla.

4Ū Modekai akabiza ntaale no ū ng'wikūlū, ū lūkumo lwakwe lūsambaala hose hose ū mu sī jenījo, nīyo ūyūja alongeja dūhū ū kūbiza na būdūla būtaale.

5A Bayudaya būyūbakūūbīlīja a banishi babo būbabūlaga na kūbakenaagūla, nīyo būyūbīītīla a banishi babo gīt'ūmo baalī batogelilwe.

Abo bakabūlagwa mu Susa

6Ū mu nzengo gwa Susa, a Bayudaya bakababūlaga bagosha magana atanò, būbakenaagūla gete.

7Būbabūlaga ba Pashandasa, Dalifoni, Asipasa,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Polasa, Adalia, Alidasa,

9Pamashita, Alisai, Alidai, na Vaizasa.

10Na a bitūnja ikūmi a ba ng'wa Hamani, ng'wana Hamedasa, ū ng'wanishi o Bayudaya; alīyo ī shikolo batasolile.

11Ū ntemi winhwa ū lūshikū lwenūlo dūhū ī lisaabu lya banhū abo bakabūlagwa ū mu nzengo gwa Susa.

12Hūna ū ntemi ūng'wīla ū ngole Esita, "Ū mu nzengo gwa Susa a Bayudaya babūlagaga bagosha magana atanò, hamò na a bitūnja ikūmi a ba ng'wa Hamani. Al'ū mu sī ī jingī ī ja ntemi bīītaga kinehe lūūlū? Ī gīsī ī ng'hūmbū jako jitaalī ha mhayo kī? Ūkwinhwa dūhū. Ūtaalī ūlīlomba mhayo kī? Ūkūshikīlīgījiwa!"

13Ū Esita ūhaya, "Ūlū gūlīnyeja ū ntemi, a Bayudaya ba mu Susa bazunīlījiwe nī ntondo bīīte gīt'ūmo shilī ī shilagīlo sha lelo, nīyo a bitūnja abo ikūmi a ba ng'wa Hamani banungelejiwe ha mantī."

14Na ng'hana ū ntemi ūlagīla gīkī yītwe ī yenīyo, shufunyiwa shilagīlo ū mu Susa; nī mibīlī ya bitūnja ikūmi a ba ng'wa Hamani yūnungelejiwa.

15A Bayudaya ba mu Susa bibilinga hangī ū mu lūshikū lw'ikūmi n'inè ū mu ng'weji gwa Ada, būbūlaga ū mu Susa bagosha magana adatū, alīyo ī shikolo batasolile.

16Na a Bayudaya a bangī ū mu sī pyī ījo jalī ha sīlīlī ya būsugi bokwe ū ntemi bibilinga kūbūlwīlīīla būpanga wabo, bifuule a makoye ga kūfuma kū banishi babo. Bakabūlaga banhū shihūmbī makūmi mpungatī na shitanò, abo baalī banishi babo, alīyo ī shikolo batasolile.

17Ī yenīyī īkīītwa mu lūshikū lw'ikūmi n'idatū mu ng'weji gwa Adali, ū mu lūshikū lw'ikūmi n'inè bifuula būlwīta kūbiza lwa kūyega na kwīta shigukulu.

Shigukulu sha Pulimu

18Alīyo a Bayudaya ba mu Susa, a bene bakibilinga ū mu lūshikū lw'ikūmi n'idatū nū lw'ikūmi n'inè, bifuula lūshikū lw'ikūmi n'itanò; ū lwenūlo hū būlwīta kūbiza lwa kūyega na kūbeeja shigukulu.

19H'ī nguno yene a Bayudaya ba kū magūngūli, ū kū mizengo īyo ītapīndīlījiwe ndugu, badimīīlile lūshikū lw'ikūmi n'inè ū mu ng'weji gwa Adali, h'ūlo balwisaabile gīkī lwa kūyega na kūbeeja shigukulu; lūshikū lwa kwitūmīla manong'ho ga kwihoja.

20Ū Modekai wīyandīka pyī ī yenīyī, ūbatwalīla nyalūba pye a Bayudaya abo bikalaga hose hose ū mu sī ījo jalī jisugilwe na ntemi Ahasuelo; a ba kūle na a ba bbihī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Ūbakomeleja kwizukwa būlī ng'waka kūbiza na shigukulu sha būyegi ū mu shikū jenījo, ū lw'ikūmi n'inè nū lw'ikūmi n'itanò, ng'weji gwa Adali.

22Ī shikū jenījo bajiisaabe gīkī jikabinha a Bayudaya kwifuula kūfuma mu kūluhiwa na banishi babo, nū ng'weji gwenūyo bagūbone gīkī ū mugo, ū būpīna wabo būkagalūka kūbiza būyegi, nī ng'hūngū yabo yūgalūka kūbiza lūshikū lwa būyegi. Ūbakomeleja gīkī ī shikū jenījo bajīīte kūbiza shikū ja kūyega na kūlya shigukulu. Shikū ja kwiyinha shilīwa shawiza, na kūbizūkwa a bahabī.

23Na ng'hana a Bayudaya būzunya ū kūgūdima ū mhayo ūyo baalī bagwandya gwenūyo; būyīta gīt'ūmo akabandīkīla ū Modekai.

24Nguno ū Hamani ū ng'witūnja o ng'wa Hamedasa ū muna Agagi, ū ng'wanishi wa Bayudaya walī watūūla mhayo gwa kūbakenaagūla a Bayudaya, ūtūlīja na Puli (h'ī mbale), kūlwa kūbayagaja bashile gete.

25Alīyo ū Esita aho washika ū kū būtongi bo ntemi, ū ntemi ūfunya shilagīlo; ū būbi ūbo walī wabūhela ū Hamani kūlwa Bayudaya, būng'widīkīla kū ntwe gwakwe wei ng'wenekīlī; ū wei na a bitūnja bakwe būnungelejiwa ha mantī.

26H'ī nguno yene ī shikū jenījo jikitanwa Pulimu, kūlondeela ī lina ī lya Puli. Hūna lūūlū kūlwa nguno ya yose īyo yalī yandīkwa ū mu nyalūba yenīyo, nī yose īyo bakībona, nī yīyo bakībītīla ū mu mhayo gwenūyū,

27a Bayudaya bakabona gīkī, a boi na a banhū ba shibyalīlwe shabo īsho shiliza, na a bangī pye abo bakwilūnga nabo, babize na shīmīle sha kūyūjiyegela ī shikū būbīlī wajo jenīji būlī ng'waka; yaya ū kūleka ū kwīshikīlīja īyo yandīkīlilwe nī likanza īlo līhelilwe.

28Ī shikū jenīji shiigelile kwizūkīlwa na kūding'wa chiza mu shibyalīlwe shose, na mu būlī kaya, nū mu sī ī jose, nī mizengo pyī ī yose; na gīkī ī shikū ja Pulimu jenīji yaya gete ū kūdalahwa ū mu Bayudaya, nīyo ū mhayo gwa kūjizūkwa ī shikū jenīji gūtizūjimīīla ū mu banhū ba shibyalīlwe shabo.

29Hūna lūūlū ū ngole Esita, ū nshīke o ng'wa Abihaili, hamò nū Modekai ū Nyudaya, bandīka mu būdūla bose, baloolecha gīkī ī mihayo ya mu nyalūba ya kabīlī ī ya shilagīlo sha Pulimu, shiigelile īje gīko.

30Hūna jūtūng'wa ī nyalūba ū kū Bayudaya bose pyī ū mu sī ījo igana na makūmi abīlī na mpungatī, ī ja mu būsugi bo ntemi Ahasuelo, kūtwala mihayo ya mhola na ng'hana.

31Kūlwa koolecha gīkī ī shikū ja Pulimu jenīji shiigelile jiyūyegelwa ū ng'wikanza īlo lītūūlilwe ho, gīt'ūmo walī wabandīkīla ū Modekai ū Nyudaya nū ngole Esita, nū mumo baalī babonela gīkī shiigelile bīīte a boi benekīlī nī shibyalīlwe shabo ī sha ha numa yabo, ū mu mhayo gwenūyū ū gwa kūfunga na kūpīnīhala kwabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

32Ī shilagīlo sha ng'wa Esita shīyinha nguzu ī mihayo ya Pulimu yenīyī, yūtūūlwa na mu shandīkwa.

Esita 10

Būtaale na būdūla bo ng'wa Modekai

1Ū ntemi Ahasuelo ūbatūūlīla shilagīlo sha kūlīpa goodi a banhū ba mu būtemi bokwe, pye hose hose nū kū majinga nūūlū gabize galī kūle na ginehe.

2Pyī ī shītwa shakwe sha būdūla na nguzu shandīkilwe mu shitabo sha mihayo ya batemi ba Bamedi na Baajemi, nū būtaale bo ng'wa Modekai ūmo akangūngūhīja.

3Nguno ū Modekai akabiza wa kabīlī ū kūfuma a halī ntemi ū ng'wikūjo; ū kū Bayudaya ūbiza nkūjiwa ntaale no, nīyo a badūgū bakwe bakang'winha ikūjo itaale no, nguno wītaga mihayo ya kūbagunanha a banhū b'ihanga lyakwe, na wafunyaga mihayo ya kūbenhela mhola a banhū bakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Ayubu

Ayubu 1

Ayubu mu shikū jakwe

1Walīho munhū wikalaga mu sī ya Uzi, ī lina walī walī Ayubu; ū munhū ng'wenūyo walī ntūngīlīja, hangī atī na shilingo; nīyo walī na logoohano ū kūlī Mulungu, hama ū būbi walī atatogilwe nūūlū kwiyegeela nabo.

2Walī na bitūnja mpungatī, na bashīke badatū.

3Ū mu būsabi bokwe walī na ng'holo shihūmbī mpungatī, ngamīla shihūmbī shidatū, nzīkū ja kūlīma shihūmbī shimò, nzobe ng'hīma magana atanò; na walī na batūmami bingī a ha ng'wakwe. Hūna lūūlū ū mu banhū ba mu sī ja kīya, walī ntaale kūbatinda pye a bose.

4A bitūnja bakwe biyītīlaga ndīīma ja kūbeeja shigukulu; būlī ng'wene ha kaya yakwe, na a balūmbū babo babalaalīkaga ū kwiza ū kūlya nū kūng'wa hamò nabo.

5Ūlū lyashila ī likanza lya shigukulu shabo, ū Ayubu walagījaga mhayo gwa kūbagunanha kwiyeeja; hūna ū wei wamisha dilū wafunya shitambò sha kūpemvwa kūlwa nguno ya būlī ūmò wabo. Nguno wiganikaga, “A baana bane badūgije kūbiza bīītile shibi mu nzīla ya kūnsondagūla Mulungu ū mu ng'holò jabo.” Hūna lūūlū, ū Ayubu wagwītaga būlī makanza ū mhayo gwenūyo.

Shetani kūzunīlījiwa angeme Ayubu

6Lwise lūmò a baana ba ng'wa Mulungu bakiza kwiyoolecha kū būtongi bo ng'wa SEEBA, nū Shetani wiza hamò nabo.

7Ū SEEBA ūmūja ū Shetani, “Al'ū bebe nang'ho ūlīfuma halī?” Ū Shetani ūnshokeja ū SEEBA, “Nalīfuma kwīyeleela ī sī; nalūbīta bītaga moi.”

8Hūna ū SEEBA ūmūja ū Shetani, “Ūlīng'wiganikīla ginehe ū ntūmami one ū Ayubu? Nguno atīho munhū ūngī ū mu sī, ūyo ang'ogohile Mulungu gītī ng'wenūyo; atī na shilingo, hama ntūngīlīja jigi. Nīyo ū būbi walī atatogilwe nūūlū ū kwiyegeela nabo.”

9Ū Shetani ūshosha alīhaya, “Mm, ū Ayubu akūng'ogoha Mulungu dalali dūhū?

10Ūtampīndīlīgije ngītīli ū wei nī kaya yakwe, nī shose īsho alī nasho? Tūhaya pyī nī milīmo ya makono gakwe īlī na jako, na a madaale ga mitugo jakwe gakongejaga gūkwīla dūhū, na lūūlū akūmanagongeja kwigalīhaja matogolo.

11Aligūgoloolage ū nkono gwako ūshikuumye pyī īsho alī nasho shenīsho; ūkūbona wakūsondagūla ī haha yenīyī!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Shetani, “Ūlītūngīlīja alilūūlū, pyī ī shikolo shakwe shilī mu nkono gwako, kwike dūhū ūtizūnkuumya ū wei.” A henaho ū Shetani wīnga ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

Baana na sabo kūmalwa

13Lwise lūmò a bitūnja ba ng'wa Ayubu na a bashīke bakwe baalī ng'wikanza lya shigukulu bakūyegaga, balyaga na kūng'wa divai mu kaya ya nkūlū wabo ū ntaale.

14Kwimanīla wiza munhū ū kūlī Ayubu, ūng'wīla, “Ī nzīkū jalūlīmaga, nī nzobe jalūdīīmīlaga haho bbihī najo.

15Kwitulwa biza Basabena būjitula bo nguzu, būleka bababūlaga bo mapanga a batūmami; napūlūgūka nene iyene dūhū ūyo nalīkwinha ī mhola jenīji!”

16Ū ng'wenūyo aho ataalī akūyombaga, ūshika ūngī; ūhaya, “Moto go ng'wa Mulungu golī gogwa kūfuma ng'wilunde, gojibūlaga pyī ī ng'holo na a badīīmi bajo, napūlūgūka nene iyene dūhū, ūyo nalīkwinha ī mhola jenīji!”

17Ū ng'wenūyo aho ataalī akūyombaga, ūshika ūngī; ūhaya, “Bakalidayo baalī biza balī magelè adatū, būjitula bo nguzu ī ngamīla, a badīīmi bajo būbabūlaga bo mapanga pye a bose; napūlūgūka nene iyene dūhū ūyo nalīkwinha ī mhola jenīji!”

18Ū ng'wenūyo aho ataalī akūyombaga, ūshika ūngī; ūhaya, “A bitūnja na a bashīke bako baalūyegaga, bakūlyaga na kūng'wa divai mu kaya ya nkūlū wabo ū ntaale.

19Kwimanīla gwashika nshūūlūlū ntaale gwafuutumaga gūfumile kwitogolo, gūjitūla ī ng'ongo ja numba būnè wajo. Yagwaga yūbabbuudya būcha pye, nūpūlūgūka nene iyene dūhū ūyo nalīkwinha ī mhola jenīji!”

20Ahenaho ū Ayubu ūbūūka, ūtandūla ī shizwalo shakwe; ūmooga ipala ūgwa hasī ūlamya.

21Ūhaya, “Nakiza nalī dūūhū kūfuma ū mu nda ya ng'wa mayū, na nakwīnga nalī dūūhū. Ū SEEBA hū ng'winhi, nū kwīnja wīnjaga SEEBA; ī lina lya ng'wa SEEBA līkumīlījiwe!”

22Ū mu yose yenīyī ū Ayubu atītile shibi; atansolile būbi ū Mulungu.

Ayubu 2

Ayubu kūgeng'wa hangī

1A baana ba ng'wa Mulungu biza hangī lūshikū lūngī kwiyoolecha ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA, nū Shetani wiza hamò nabo hangī, kwiyoolecha nang'hwe ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Ū SEEBA ūng'wīla ū Shetani, “Bebe ūlīfuma halī?” Ū Shetani ūnshokeja ū SEEBA,
“Nalīfuma kwīyeleela ī sī, nalūbīta bītaga moi.”

3Ū SEEBA ūmūja ū Shetani, “Ūlīng'wiganikīla ginehe ū ntūma one ū Ayubu?
Nguno atīho munhū ūngī ū mu sī, ūyo ang'ogohile Mulungu gītī ng'wenūyo; atī
na shilingo, hama ntūngīlīja jigi. Ū būbi atatogilwe kwiyegeela nabo, nū
wishigwa bokwe ataalī adimanile nabo nūūlū īkī ūkanenhela mihayo, gīkī
nang'wītīle yabūbi nū mhayo ndūhū.”

4Ū Shetani ūnshokeja ū SEEBA ūhaya, “Angū shimbi na nkoba. Ū munhū ashikile
kūshifunya pyī īsho alī nasho kūlwa būpanga bokwe!

5Aligūgoloolage ū nkono gwako ūgūkuumye ū mīlī gwakwe, iguha na nofu;
akūkūsondagūla haha yenīyī bo loleele!”

6Ū SEEBA ūng'wīla ū Shetani, “Ūlītūngīlīja; alilūūlū, ī haha alī mu nkono gwako,
kwike yaya ū kūbūkuumya ū būpanga bokwe.”

Ayubu kūgwisījiwa malonda

7Hūna ū Shetani wīnga ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA; ūūkangwisīja ū Ayubu
malonda mabi no, gūgūjimya pyī ū mīlī, kwandīja kū mhambala kūshisha kū
londooji lwa ntwe gwakwe

8Ūsola ijilinjo lya kwihalaatūlīla, hūna ūbiza wa kūyikala igashije mu mabu
akwihalaatūlaga!

9Kwimanīla ū nke wakwe wang'wīla, “Ū bebe, ūtaalī ūdimanile nalyo dūhū ī
lībūsanyiwa lyako? Ali'ū kūndūkagūla ū Mulungu wichīle na kwichīla shi!”

10Alīyo ū wei ūng'wīla, “Ū bebe ūlīhaya ūmo bakahayīlaga bakīma bachilū! Ī
shawiza h'īsho tūyanukūla ū kūfuma ū kūlī Mulungu, yaya ī shabūbi?” Ū mu yose
yenīyī, ū Ayubu atītile shibi ū mu mihayo īyo akīhaya.

Banwani biye na Ayubu

11Ū Ayubu walī na banwani biye badatū, Elifazi muna Tema, Bilidadi muna
Shuha, na Zofali muna Namatī. Bahayūyigwa ī mibi bi bi īyo īkangwīla yenīyī,
būlomana bizunīlīja kūjūngīsha na kūnūngūja; hūna bīnga ū kū kaya jabo.

12Aho banoleela bataalī ka kūle, būkoya ū kūng'witegeleja; hūna būtandūka
kūlīla ng'hūngū, būtandūla nī shizwalo shabo, bisaamagūlīla na mabu ū kū
mitwe yabo.

13Hanuma bifudīka hasī hamò nang'hwe; bikala balī gīko dūhū sele sele,
kūshisha shikū mpungatī, līīmi na būjikū. Nguno bakabona gīkī ū kūsaatwa
kwakwe kwalī kūtaale no, kūtī na kasomboolele.

Ayubu 3

Ayubu kūzuma lūshikū lo kūbyalwa kwakwe

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Hanuma ya yenīyī, ū Ayubu wandya kūfunya mihayo ya kūlūzuma ū lūshikū lwa
kūbyalwa kwakwe.

2Ūhaya,

3"Ū lūshikū ūlo nakabyalwa ni lūjimīīlage, pyī nū būjikū ūbo bakiwīla gīkī,
'Wabyalagwa ng'wana ngosha!'

4Ū lūshikū lwenūlo ni lūbizage lwa giiti, ū Mulungu ūyo alī higūlya ni
alūlekanījage, nūūlū isana lītizūlwakīīla.

5Lūshīkījiwe giiti na nengeeji gwa lūfu; lūkundīkījiwe ilunde lya giiti.

6Ū būjikū wenūbo būding'we giiti shitaale, lūtizagūbalanījiwa ū mu shikū ja mu
ng'waka, yaya nūūlū kwingījiwa mu shikū ja ng'weji gose gose.

7Ū būjikū wenūbo būbize būgūmba, ilaka lya būyegi lītizigwiwa moi nūūlū hado.

8A bamani ba kūzuma shikū ni balūzumage ū lūshikū lwenūlo; abo balī na
būdeeba wa kūlīgulumūla lībūnanze kūfuma mu nyanza.

9Ī sonda ja dilū ū mu lūshikū lwenūlo jibize giiti, ū būjikū wa lūshikū lwenūlo
būtizeela; ū lūshikū lwenūlo lūtizūlībona Ī likīngo lya dilū.

10Nguno lūtīlugalile ī nda ya ng'wa mayū ī ya būbyīle, kūgabisa a makoye
natizūpamanya nago!"

Ibūjo lya ng'wa Ayubu

11Nibūlī natachile a hikanza lya kūbyalwa? Būlī natalūmbūlīlile aho nafuma
dūhū ū mu nda?

12Nibūlī gaalīho mazwi ga kūnanukūla, na mbeele ja kūnonhya?

13Nguno ī haha ni nalaalile mu mhola, ni nalembeelile mu kwifuula

14hamò na batemi, na balamuji ba mu sī; abo baalī bizengela mizengo, Īyo īlī
mafuluka ī haha.

15Ni nalembeelile nabo a batemi abo baalī basabi ba zahabu, abo baalī bokaja
feza mu manumba gabo!

16Nibūlī natabisilwe hasī, gītī nda ya kūkenaagūka ūmo beleele bakaīlaga, abo
batalībonaga ī līīmi?

17Ū kwenūko a babūbi bakooyaga Ī ya nkūla, na a babo banojiwe makoye
bakifuulaga.

18Na a batungwa balī mu kwifuula ū kwenūko, batī na kwikala bogohaga
kūsaayīlwa na bīmīīji babo ba milīmo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Balīko koi a bataale na a bado, ū kwenūko ū nsese alī mu wiyaabī ū kūlī ise
būgonzo.

Ayubu kūdaaya kūlwa kūsaatwa no

20Ī gete, abo balī mu makoye bakinhagwa isana lyakī, nūūlū ū būpanga bookī ū
kū banhū abo baminyīkile mu ng'holò,

21abo balī na ng'hūmbū n'icha nūūlū īkī lītabizīīlaga; abo bakalīkoobaga mu
būkomeezu kūtinda bachooji ba mawe ga mpango ntaale;

22abo bakayegaga kīngī nasho, na bakasangabalaga ūlū būshika mu shigila?

23Ūyo nzīla yakwe ībisilwe akinhagwa būpanga bookī, ūyo Mulungu
ampīndīlīgije isanzagūtū lya giiti?

24Nguno ū būgang'hīji ūbo būkūnizīīlaga h'ī shilīwa shane ī haha, nū kūgekema
kūkūnifumaga gītī minzī!

25Ū mhayo ūyo naalī nagogohile h'ūyo gwanigwīlile, ūyo gwikalaga
gūkūniibakīja gwaniilongelile.

26Natī na mhola, natī na būlembeezu, natī na kwifuula; ūlū ītī makoye dūhū!

Ayubu 4

Elifazi kūyomba

1Kwimanīla ū Elifazi ū muna Tema wahaya,

2"Ī gīsī angū mmho ūkūsaaya ūlū munhū ūgima kūkūwīla mhayo? Alīyo nani ūyo
akwikala wiyūmīlījaga aleke kūyomba?

3Ū bebe iganikage ūmo wabagunanhīla bingī, ū bebe waguzuhya makono ga
banhū bingī no.

4Ī mihayo yako yaguzuhya banhū bingī no abo bakipamaga, bingī a ba mazwi
gayogomile wabinha nguzu.

5Alīyo ī haha wazwanganaga Īkī nang'ho yakūgwīlaga, wagwaga ng'holò īkī
yakūkuumyaga.

6Ī gīsī, ū ng'wihando gwako ū bebe, gūtī ha gīkī īkī ūng'ogohile Mulungu? Nū
kūsanya kwako kūtī mu būshikanu bo nhūngwa jako?

7Alilūūlū, iganikage chiza; wabonela halī munhū wa kūyagaala alīyo atī na būbi?
Nūūlū halī ūko bakakenaagūlagwa a ba nhūngwa jigoloolile?

8Ūmo namanīlile ū nene, abo bakabūlīmaga ū būbi bahamba makoye, h'īsho
bakagesaga ī shenīsho.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Myūyī ya ng'wa Mulungu Īkabayagajaga, ū būpelanu wakwe būkabamizūkīlaga bakenaagūka.

10Shimba na shimba jikazuumīīlaga na kūhīīta, alīyo na a mino ga shimba ī nhaale gakabīnzīkaga.

11Ī shimba ūlū yūgayiwa sha kūdima īkūcha a baana bayo būsambaala kūja sagala hose hose."

Ū munhū wa mīlī shiigelile ache

12Alilūūlū, ū nene nenhelilwe mhayo mu mbisīla, a matū gane gigwile gūlīhwehwetwa.

13Naalī mu maganiko kūlwa koolekegeje ka mu makanza ga būjikū, makanza ga tūlo kūnona mu banhū.

14Booba būtaale būkanidima nūyūdetema, pye a maguha gane gūyūyogoma.

15Nguno moyo nebe gūkabīta a ha būtongi bone gūlīchwelemuka; nūzwa looya pyī ū mīlī.

16Ū moyo gwenūyo gwīmīīla gūlembeela alīyo nūlemeelwa ū kūgūdeeba gwalī moyo kī. Shikolo sha suso ya mīlī shīmīīla kū būtongi bo miso gane, hūna nigwa ilaka līlīhwehweta gīkī,

17"Ū munhū wa mīlī adūgije kūbiza ntūngīlīja kūtinda Mulungu? Ū munhū dūhū sīmbīīla ūbiza ng'wela kūtinda ū Mūmbi wakwe?

18Ū Mulungu walemeelwa kūbasanya batūmami bakwe, nūūlū a bamalaika bakwe ababonile gīkī balī na shisembo,

19sumbagwa na a babo bakikalaga mu numba ja malongo, ījo misingi yajo īzengilwe hasī ya lūbuubu, abo īlī shinogu kūnyinyagūlwa kūtinda nūūlū bbalabbaapu!

20Nguno ūlū līlīfuma ī līīmi ū kūlinda lyagwa bamalaga kūtobagūka; bakūyagaala ilalī, ndūhū na wa kūdīlīla!

21Ī ngoye ja maheema gabo ayo bagasanije jitatīnagwa, hūna baacha gīko dūhū mu būgaya masala?"

Ayubu 5

Ū munhū akabyalagwa amanhye na makoye

1Hīlīkaga ūlū ūtogilwe, alīyo nani ūyo akūkwidīka? Ūkūngalūkīla nani ū mu beela?

2Ū nchilū akabūlajiagwa būdaki, nū ngaya masala akabūlajiagwa wilu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Ū nene nabīta kūbona nchilū wapandīka nguzu, alīyo kwimanīla ī kaya yakwe yagwīlwa izumo.

4A baana bakwe bakabizaga kūle no nayo ī mhola; nūūlū mu mabanza bakiboneelagwa, batī na wa kūbalwīlīīla.

5Ī shilīwa shakwe shikalyiagwa na ba nzala, bakashisolaga īsho akashikoya koyelaga; nī sabo jakwe jikalyiagwa na banhū ba shilangū.

6A makoye gatagulumūkaga kūfuma mu lūbuubu, nūūlū ū būluhi būtazwaga kūfuma hasī.

7Alīyo ū munhū akabyalagwa amanhye na makoye, gīt'ūmo masasī ga moto gakalalaga gajile ng'wigūlya.

Mulungu akīītaga mitaale

8Ūlū ni naalī nene ni nankooba Mulungu, Ī mihayo yane ni nantūūlīla wei.

9Nguno īyo akīītaga mitaale Īkīlile būmanīle, mihayo ya kūkumya mingī Ītī na būbalīle.

10Hū ng'wene ūyo akenhaga mbula hasī, wasambaaja minzī hose pyī ū mu matogolo.

11A bidoohya akabagūngūhyaga, na a babo balī mu būpīna akabagūngūmūlaga wabatūūla mu mhola.

12A bibeeleleja akabakenaagūjaga Īyo bakīhelaga, ī milīmo ya makono gabo yaacha mpandagīlo.

13A basala sala akabagwashaga mu nyasala sala yabo; na babo bakabanyeekejaga bichabo kakīnjiagwa a kahelele kabo kajimīīla wangū no.

14Nūūlū līīmi nyange bakakundīkījiagwa giiti, līīmi lūgala baaja bakūbbabbashaga gītī būjikū.

15A bahabī akabapījaga, akabīnjaga ū mu nomo gwa biboneeji, wabīnja ū mu makanwa ga banhū ba nguzu.

16Ū mu gīko a bahabī balī na kwisagīlwa, ū wiboneeji būkamumiagwa ū nomo gwabo.

Mulungu ng'wisagīja wa būkomooji

17Managa gīkī ūyo akahūgūlagwa na Mulungu alī na mbango; alilūūlū, ūtizūbūdalaha ū būhūgūji bokwe ū Ndūji wa shose.

18Nguno ū wei akachūbūlaga, alīyo nū kūpīja akapījaga; akaminyaga, alīyo nū kūlagūla a makono gakwe gakalagūlaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Akūkūpīja kūfuma mu mihayo mibi ītandatū, nūūlū mu mihayo mpungatī
ūtūgwīlwa būbi.

20Ū mu makanza ga nzala akūkūkomoola ūtūnanuka, nūūlū mu būlūgū
akūkūlang'hana ūleke ū kūcha.

21Ūkūlang'hanwa nūūlū kū mihayo ya kūminya, nīyo ūtogoha nūūlū būkenaagūji
būūkwizīīla.

22Ū būkenaagūji nī nzala ūkūshiseka kūlwa kūshidalaha, nī shiinū ja mu sī ūtī na
nguno ya kūjogoha.

23Na a mawe ga mu matogolo ūkūbiza na long'we nago, hama īkūbiza ho mhola
a ha gatī yako nī shiinū ja mu matogolo.

24Ūkūdeeba gīkī ī ng'hambī yako īlī mhola, nū mu lūbīgīlī lwako ūkūlola, alīyo
shitūbiza mo sha kūlula.

25Ūkūdeeba nī gīkī a baana bako bakūkwīla, nū būbyīle wako būkūbiza na banhū
bingī gītī maswa ga hasī.

26Ūkūshika ū ng'wikanza lya kūjīkwa kwako ūtaalī na nguzu, gīt'ūmo mangala
gakomeelile gakenhelagwa ha lūbūūga.

27Ī yenīyī twīgīsīlīgije twībona īlī chene; na lūūlū yigwage wītūmamīle,
Īkūkūgunanha.

Ayubu 6

Ayubu kwilombela kūcha

1Hūna ū Ayubu ūhaya,

2“Yee bagosha; gīt'ūlū ni bololwa chiza ū būpīna bone, na a makoye gane
gūtūūlwa mu ngelekelo gamanwe!

3Ū būdito wago ni wakīla a ha būdito bo maseni ga ha nyanza, h'ī chene ī mihayo
yane īlīfuma ya sagala sagala.

4Nguno a masonga ga Ndūji wa shose galī mu mīlī gwane, ū moyo gwane
gūlībūng'wa ū būsūngū wago; Ī lyogohya lya ng'wa SEEBA līnikiimaalīlile.

5Ī gīsī, ī nzobe ya ng'wipoolu Īkang'oolaga ūlū īlī na maswa, nūūlū ī ng'ombe
īkakumbaga ūlū īlīlya shilīwa?

6Ī shilīwa ūlū shitī shisandūku, shikalyiagwa na kūtwīlwa munhu yaya, nūūlū ū
winzī w'igī būlī na būnonu kī?

7Ī shenīsho yaya ū nene ū kūshikuumya, nguno shikwīsola sojaga Ī ng'holò yane.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Gīt'ūlū ni napandīka īsho nalīshilomba, ū Mulungu ūninha īsho nashiikūmbilwe;

9ūlū ni wazunya ū Mulungu kūnitobagūla, ūgūlekela ū nkono gwakwe gūūniyagaja!

10Ū mhayo gwenūyū ni gwanilūngūja no, ni nayega nūūlū ū mu kūsaatwa kwane ū kūtaale, nguno natīlemile ī mihayo yakwe ū Ng'wela.

11Ū nene nalī na nguzu kī nose nabize na kwisagīlwa? Gūlīho mhayo kī ū kū ng'halīlo nose nikale niyūmīlījaga?

12Ī nguzu jane jilī nguzu ja mawe? Nūūlū ū mīlī gwane gūlī mīlī gwa chūma?

13Ī gīsī, īkī nīngījiwe pyī ū būdūla bone, nataalī na nguzu kī hangī Ī ja kūnigunanha?"

Kūleba kwa banwani ba ng'wa Ayubu

14Ū munhū ūlū alī mu makoye, a banwani biye bakang'olekejaga ng'holò niiza, nūūlū akajimīīja ū logohano ū kūlī Ndūji wa shose.

15Alīyo a banwani bichane aba batī basanyiwa, balī gītī mahululu ga minzī ng'wikanza iguhī; mahululu ayo gakasejaga minzī

16ng'wikanza mbula īkūtūlaga, ayo gakokalaga ūlū galanukūla minzī.

17Alīyo ū mu chū gakakamaga, ūlū lyaseba ī līīmi gakūūmaga gaakalamuka.

18A bashimīzi bakatajaga bīnga ūmo gabītile, baaja kū matogolo bakūkoobaga minzī, ba kachīla kwenūko.

19A bashimīzi ba kūfuma Tema bakilalangījaga, a basūlūja ba Sheba bakalolaga mu kwisagīlwa.

20Bakashikaga moi balī na kūsanya, ūlū bagayiwa bakagwaga ng'holò bazwangana.

21Na a bing'we h'ūmo mulī ū kūlī nene, ng'wahayilūnibona nakūgekemiagwa makoye ng'ogoha.

22Ī gīsī, naahayile nūūlū hado gīkī, "Nifunīlījagi shose shose, funyagi shakwīnga mu sabo jing'we munikomoole"

23nūūlū gīkī, "Nipījagi ū mu nkono gwa ng'wanishi?" Nūūlū, "Nīnjagi ū mu makanwa ga ng'wiboneeji?"

Ayubu alītogwa oolekejiwe būhūbi bokwe

24Bing'we, ū nene nitongagi nakūhuumūla; noolekejagi aho naahūbīlile.

25Ī mihayo ya ng'hana īkasaatyaga, alīyo īyo mukwīhayaga yenīy'a bing'we, Īlīlanga kī ī gīsī?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

26Mulīnihama kūlwa mihayo Īyo nalīyīhaya, ī mihayo ya munhū azwanganile
mukwībalaga kūbiza ītī na solobo?

27A bing'we mudūgije nūūlū kūbeesela mbale banhū baachīlwa basaabo, nūūlū
nwani ng'wiching'wi mudūgije kūnjinja a bing'we!

28Alilūūlū, iyūmīlījagi munilole; a bing'we mulībona gīkī ū nene nashikile
kūlomaloma kū būtongi wing'we?

29Shoshagi moyo, muleke ū wiboneeji; iganikagi chiza, nguno mulībūkenaagūla
ū būtūngīlīja bone.

30Ī gīsī nalī na būhūbi kī ū mu kalūngalūngīle kane? Muliganika ū nene natīko ū
kūwitegeleja ū būbi?

Ayubu 7

Ayubu atī na shakwisagīlwa

1Ī gīsī, ū munhū ūlū alī mu sī, atalwishaga milīmo midito? Ī shikū jakwe jitabange
gītī ja ng'witūmamīja wa mheela?

2Ūmo nsese akalindīīlīlaga mu kwisagīlwa gīkī līgwe ī līīmi, nūūlū ūmo
ng'witūmamīja akalindīīlīlaga mheela yakwe;

3nū nene h'ūmo nahelelilwe myeji midūhū, nabalīlilwe būpīna mu makanza ga
būjikū.

4Ūlū nalaalile nakwibūjaga gīkī, "Būkwela nanalī shi nabūke?" Ū būjikū
būkūlīhaga no, naayikala nakwigalūchaga dūhū kūshisha dilū,

5ū kūnū ū mīlī gwane gūkūnyegukaga ngino gwakuulīkaga kū. Ī likoba lyane ūlū
lyapīja, hangī lileega hūna lyatuumūka būpya.

6Ī shikū jane jilībīta wangū no, gītī nduutyo ya meeja wa būlūba; ī haha jilī kū
būkalīkījo, alīyo natī na kwisagīlwa nūūlū hado.

Ayubu kūnomba Mulungu wakwe

7Ee Mulungu, izūkagwa gīkī ū būpanga bone būtikīlile na myūyī, a miso gane
gatalabona wiza hangī.

8Ī liso īlo līlīnibona ī haha lītūnibona hangī, a miso gako gakwikala ganilolile,
alīyo nakūbiza natīho.

9Ūmo ilunde līkasambaalīlaga lyajimīīla jimijimi, h'ūmo atashokelaga nū nja mu
shigila.

10Atīko kūshoka hangī ū mu kaya yakwe, ī lipandī lyakwe lītūng'witegeleja
hangī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Hūna lūūlū natūdūla ū kūhuumūla, nakūyomba kūlwa kūsaatwa kwa moyo gwane; nakūlīla nguno ū būpanga bone būlīminyiwa.

12Ū nene ūkwikalaga ūnikūūbīlīja gīko, nabizaga nyanza, nūūlū lībūnanze lya mu nyanza?

13Ūlū niganika gīkī ū būlīīlī bone būkūniifuuja, ī ndaalo yane īkūnigeeheja ū kwiyanda kwane;

14nahene ūkūniibakījaga na mashilooti, wayikala ūkūnidetemyaga kūlwa kūnoolekeja mashikolo mu shilooti.

15Nose nalī na ng'hūmbū nūūlū ni nakacha bo kūnigwa, kūtinda kwikala ū mu mīlī gwane ūyū.

16Ī haha natūbūtogagwa ū būpanga bone, nū kwikala nalī mpanga ilalī natatogilwe. Nilekage ū nene, ī shikū jane jilī dalali no.

17Ū munhū nang'hwe alī shikolo kī, nose wikale wandīīlīlaga, wikale ūkūjimīījaga makanza gako ūkūng'wiganikaga?

18Wakī nose wikale ūkūmpīndīīlaga būlī dilū, na kwikala ūkūngemaga būl'ikanza?

19Ūtūdūla gete ū kooya ū kūnikūūbīlīja, ūleke ū kūnilola kakanza kado nane namile nūūlū mate?

20Ūlū nīītile shibi, naakūkenije kī Nang'hani wa banhū? Nibūlī wanitūūlile h'ipandī lya kwikala wanideebelejaga dūhū? Nibūlī ū būpanga bone wabūgalūkije kūbiza nigo ū kūlī nene?

21Nibūlī ūtūnilekejaga ū būkenaagūji bone, nī shibi shane ūnīngīje? Nguno ī likanza lyane lya kūlaala mu lūbuubu lyashikaga, ūkūnikooba, alīyo natūbiza ho!

Ayubu 8

Bilidadi muna Shuha kūyomba

1Nang'hwe ū Bilidadi ū muna Shuha ūshosha ūhaya,

2"Ī mihayo yako ī mingī gītī lūyaga yenīyo, ūkwikala ūkwīyombaga kūshisha nanalī?

3Ū Mulungu akabūchamyaga ū būtūngīlīja? Ū Ndūji wa shose ayīchamye Īyo īgoloolile?

4A baana bako ūlū baalī bīītile shibi ū kū būtongi bokwe, wabinhile nsango gwigeleelile Ī shibi shabo.

5Ū bebe ūlū ūnkooba ū Mulungu, ūlū ūnīlīīla ū Ndūji wa shose,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6ūlū ūlī ng'wela wa nzīla jigoloolile, nūūlū ī haha ū wei akūbeeja ya kūkūgunanha, akūkūnong'ha wikalo ūbo būkwigeleelilwe.

7Nūūlū īkī ī mbūūkī yako yalī ndo, alīyo ī shikū jako ī ja kū būtongi jikūbiza j'ikūjo itaale no.

8Babūūjage a ba shibyalīlwe Īsho shabīta, wīgīsīlīje īyo bīyilanga a babyaji babo.

9Nguno a bise bene twabyalilwe mazūūli dūhū, gūtīho ūyo tūgūmanile, nī shikū jise ū mu sī jilī gītī nengeeji dūhū.

10Angū, a benabo batūkūganikīla chiza na kūkūwīla? Batūfunya mihayo ya kwīngīīla mu witegeleja wabo?

11A malūtende gadūgije kūzwa gūūkūla nūūlū mu sī ītī ya shinoto? A malebelebe gadūgije kūzwa mu sī ītī na minzī?

12Nūūlū galī ng'wikanza lya kūkūla hangī gataalī nūūlū kūbbutwa, gakūūmaga wangū kūtinda maswa.

13H'ūmo īlī nī ngelelo ya banhū abo batī na logohano kūlī Mulungu, ū kwisagīlwa kwa munhū ūyo atang'ogohile Mulungu kūkūjimīīla.

14Īsho ashisendamīlile shitī na nguzu, īsho ashiisagīlilwe shitikīlile na lūnhandī lwa ndugali.

15Asendamīlile lūnhandi lo numba yakwe alīyo ndelengetu, alemelile mo nūūlū īkī Ītī ya kūlama.

16Atikīlile na ntī gūzwīīlile mu līīmi hūna gūsambaaja saapa jago hose pyī ū mu ngūnda,

17Ī miji yago yūdanha ha mawe, gūkūkoobaga ha kwidaamīlīgīla ū mu mawe ng'wenūmo.

18Alīyo ūlū gwīnjiwa aho gūdamīlile, Ī lipandī lyenīlo līkūgūjimīlwa; līkūhaya, 'Ū nene nataalī kūkūbona nūūlū kamò.'

19A henaho ū būpanga bo ntī gwenūyo būkashilaga, hūna a hasī yenīyo īkūzwa ho mitī yīngī.

20Īlī ng'hana gīkī ū Mulungu atīko kūmponya ūyo atī na shilingo, nūūlū atīko kūnguzuhya nkenaagūji.

21Akūgookaja seko ū mu nomo gwako, ū nomo gwako gūkūtūla mhūndū kūlwa būyegi.

22A banishi bako bakūkundīkījiwa magooke, ī numba ja bakenaagūji jitūbiza ho hangī."

Ayubu 9

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Ayubu kūng'haya ū Mulungu ūmo alī

1Hūna ū Ayubu ūshosha ūhaya,

2Ūlītūngīlīja, nū nene namanile gīkī ī yenīyī ya ng'hana; alīyo ū munhū adūgije
kūbiza ntūngīlīja ginehe ū kūlī Mulungu?

3Ūlū munhū ūtogwa kwihalalīja nang'hwe, ū mu mabūjo shihūmbī atūdūla
kūnshokeja nūūlū līmò lyago.

4Nani ūyo wagema kwilwisha nang'hwe ūpyena? Ū būmani bokwe būlī higūlya
no, ū būdūla bokwe būtaale.

5Ū wei akasaamyaga na ngūlū Ī joi ndūhū nū kūmana; ūlū ūsaaya
akajisambaagūlaga.

6Nī sī akītinginyaga wei aho īkikalaga, Ī ng'hīngī jayo jayengeela.

7Hū wei akalīlagīlaga nī līīmi lyoya ū kwaka, hama nū būng'weku bo sonda
akabūshīkījaga.

8Ū meeja walyo ī ligūlū alī we wike, na a mahuuli ga nyanza akagapandagīlaga.

9Hū ng'wene ūmeeja wa Ndīmīla, Ī ng'hīma nī ng'osha; nī sonda ī Shitanga fugo,
nī ja mu ngamba gwa būjikū.

10Ng'wīti wa mihayo ya kūkumya Īyo īkīlile būmanīle, shakūkumya shingī
shitīko kūbalwa.

11Nūūlū akabiza alībīta aho nalī, ū nene natūdūla ū kūmona; nūūlū alīshimīza
natīko ū kūng'witegeleja.

12Nūūlū akasola īsho alītogwa, nani akūnkūūma? Nani ūyo ashikile kūmūja gīkī,
"Ūlīīta mhayo kī ū gwenūyo?"

Ayubu kwihaya atī na būhūbi

13Ū Mulungu atabūhamaga ū būpelanu bokwe, nūūlū a bagunanhi ba ng'wa
Lahabu bakagwaga mu magūlū gakwe.

14Ū nene nadūgije ginehe ū kwihalalīja nang'hwe? Nakwīpandīka kinehe ī
mihayo ya kwishokeja nang'hwe?

15Nguno nūūlū nakabiza natī na būhūbi, nahene natūdūla ū kūnshokeja;
nakwibūūla dūhū ū kūlī Namuji wane anichīle shigongo.

16Nūūlū nakang'witana ūniidīka, natizunīlīja gīkī adūgije ū kūnidegeleka.

17Alīnitobagūla bo mbula ya nyaga, a makoye gane alīgongeja nū mhayo ndūhū.

18Atūnilekaga niche myūyī nūūlū hado, akūnongegejaga dūhū a makoye ga
kūsaatwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Ūlū mihayo ya būdūla, ū wei h'ūyo alī nabo; ūlū ya būtūngīlīja, nani ūyo adūgije
kūmūūgīlīja?

20Ū nene nūūlū nabize natī na būhūbi, alīyo ū nomo gwane gūkūnihūbya.

21Ī chene ng'hana natī na shilingo, alīyo natiyiganikīlaga nene ng'wenekīlī, ū
būpanga bone naabūdalahile no.

22Ī yose ītikīlile, h'ī chene nalīhaya gīkī, “A bose akabakenaagūlaga, abo batī na
shilingo, na a bahūbi.”

23Ūlū mhayo gwenha icha lya kwisambūkīja, ū wei atafumagwa ng'holò kūlwa
būlīji bo munhū ūyo atī na shilingo.

24Ī sī ūlū yūding'wa na bahūnga, hū we ūyo akababbokujaga a basugi bayo; ūlū
atī ng'wene, numho nani?

Kwiyanda kwa ng'wa Ayubu

25Ī shikū jane jilībīta wangū no, kūtinda ūyo akūpeelaga nhambo, jikūlalaga
dūhū ndūhū ū kwībona ī yawiza.

26Jilīhūūma wangū gītī maato ga mbelele, gītī ng'hoonà īlikweega kūjūhwehula
sha kūlya.

27Ūlū niwīla gīkī, “Ī gete nalekane nabo ū wilīja līja bone, nagalūche nū būshū
bone, nane nayūng'weenya ng'weenya.”

28Alīyo kūkūnogohyaga ū kūsaatwa kwane pyī ū kose, nguno namanile
ūtūniisaaba gīkī natī na būbi.

29Ī gīsī īkī namalaga kūbalīlwa būkenaagūji, nataalī na nguno kī ya kwikala
nūkoyela midūhū?

30Ū nene nūūlū noogela sabuni hīmba ya mbika kī, nūūlū nūūgakalabya na
magembya a makono gane,

31ūkūniponya dūhū ng'wichongo lya būnhyūūlūlū, kūshisha nī shizwalo shane
nene ng'wenekīlī shikūyūniishishimūlwa.

32Ū wei atī munhū gīt'ūmo nalī nene, gīkī nanshokeje mhayo; gīkī twishishe
ng'wibanza tūkīmīīle twilole būshū kū būshū.

33Gīt'ūlū ni wigela wa kūtūlamula, ūtūtūūlīla nkono gwakwe a bose būbīlī wise;

34munhū wa kūdūla kūnīngīja ū nang'ha go ng'wa Mulungu, ī lyogohya lyakwe
ni lyoya ū kūniibakīja.

35A henaho ni nalūngalūnga ndūhū ū kūng'ogoha, alīyo ūmo nalī ūmu ī haha,
natūdūla!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Ayubu 10

Ayubu kūdaaya kūlwa kūminyiwa makoye

1Ū būpanga bone bonikolile no; na lūūlū nakūdaaya mu kadaayīle kose,
nakūyomba kūlwa kūminyiwa ū mu ng'holò yane.

2Nakūngw'īla ū Mulungu gīkī, "Ūtanibalīlage nsango, alīyo nilanjage ī nguno ya
kūnisola būbi."

3Kolaga hamo shi gūlīkūyeja ū gwa kūniluhya, ū gwa kūgūdalaha ū nīmo gwa
makono gako, alīyo wīyegela īyo bakwīhelaga a bahūnga?

4Nang'ho ūlī na miso ga mīlī gītī gwa banhū? Ūkalolaga ūmo banhū bakalolelaga?

5Ī shikū ja būlamu wako jilī gītī ja munhū ūyo akachaaga, nūūlū ī myaka yako
ībange gītī ya munhū,

6nose ūkwikalaga ūgīsīlīja ya būhūbi bone, na kwikala ūshikula ī shibi shane?

7Ū bebe ūmanile gīkī ū nene natī ng'hūbi, nī gīkī atīho ose ose wa kūnipīja ū mu
nkono gwako!

8Ū nkono gwako h'ūyo gūkanibeeja, gūnidoganya, ī haha hū ūlīhaya kūgalūka
ūnikenaagūle?

9Izūkagwa gīkī wanibūmba gītī ibūmba, ī haha ūlīhaya kūnigalūcha nabize
lūbuubu?

10Ūtanikenenenile gītī mabeelè, na kūnīīta nūbiza gītī mashishanga galaalile?

11Hū bebe ūkanizwīka nofu n'ikūnza, hūna ūnilūnganya na maguha na nge,

12Ūkaninha būpanga, ūnoolekeja būtogwa būtaale; nū moyo gwane
ūgūlang'hanile bebe kūlwa wila wako.

Ayubu kwiyanda kūlī Mulungu hangī

13Alīyo gashi walī wībisile mu ng'holò ī mihayo yenīyī; nadeebile ī yenīyī walī
nayo ū mu maganiko gako.

14Wanikūngīlaga nīīte shibi ūnidime, hūna ūleme ūkūbūlekeja ū būbi bone.

15Ūlū nalī ng'hūbi, nimana nene! Alīyo nahene nūūlū nalī ntūngīlīja, natīko
kūgūngūmūla ntwe gwane, nguno nalī na magooke no, nū būluhi bone
nabūdeebile ūmo būlī.

16Ū bebe ūkūnikūngīlaga gītī shimba, ūlū nabūūcha ng'wigūlya ū ntwe gwane
ūkūnīītīlaga mihayo mitaale ya kūkumya, gīkī ūniminye.

17Ūkwikalaga ūnenhela babūūji bapya, hūna ū būpelanu wako bongeja ū
kūnipembekela; na a mabità gako gaayūnisanga lwīsī lwīsī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Nibūlī ūkanīnja ū mu nda ya ng'wa mayū? Yalī hambū hambū kūcha aho lītaalī
kūnibona liso nūūlū līmò.

19Nakwikūmbagwa ūlū ni natilongile gete, nūūlū ni nīnga ū mu nda
nūlūmbūlījiwa mu shigila!

20Ī gīsī, ī shikū jane jitī ngehu no? Galūkīlaga na kūngī ūnileke nifuule nūūlū
kakanza kado,

21kūko nataalī kūja kwipandī Īlo batashokaga, ipandī ly'ilundu na giiti sha
gamha.

22Kū sī ya giiti shidito, sī ya nengeeji gwa lūfu, na ndūhū kūlembeela; ūko ī lisana
nī giiti shitikīlile.

Ayubu 11

Zofali muna Namatī kūyomba

1Nang'hwe ū Zofali ū muna Namatī ūshosha ūhaya,

2"Ī mihayo na wingī yenīyī Ībīte ndūhū nūūlū gwa kūshoshiwa? Ū ng'wenūyū alī
na gwa ng'hana ūmo okwīgījaga mihayo gīkī?

3Bebe, ī mihayo yako ī mingī yenīyī h'īhuumīje banhū, atizilonga wa kūkūhama
ū mu mihayo yako y'ibengwe yenīyī?

4Īkī walinhyaga kūhaya gīkī, 'Ū nene nalī na kūzunya kwela no, nū kū būtongi
wako nalī ng'wela!'

5Ī gete ū Mulungu ūlū ni wayomba, ūūkūyombya na nomo gwakwe wei
ng'wenekīlī;

6ūūkoolekeja nang'ho ī mbisīla ja masala, nguno a masala gakiyoolechaga mu
mbika ningī. Nīyo shikwigelile ūmane gīkī ū nsango ūyo wakwinhile ū Mulungu
ndo no, kūtinda ūmo shiigeleelilwe ī shibi shako."

Būmani na būtaale bo ng'wa Mulungu

7Ū bebe ūdūgije kwīyitegeleja Ī mihayo īyo ayībisile ū Mulungu? Ūdūgije
kūdeeba ūko īgelelile Ī mihayo ya Ndūji wa shose?

8Ī yoi īlī higūlya no kūtinda igūlū, nang'ho ūlī na gwa kwīta? Īlī na būshimu
būtaale no kūtinda kūlimu, ūkūmana kī ū bebe?

9Ū būlīhu wayo būkūbanīgije sī ningī, nū būgalī galī wayo būkundīkīgije
manyanza gose.

10Ū wei ūlū wiza kūkūdima hūna ūūkūponya mu jeela, hanuma ūūkūshisha
kwibanza, nani akūnkuuma?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Nguno a banyeecha abamanile no, Ī gīsī ūlū ūbona būbi nibūlī abūleke gīko
dūhū atizīta mhayo gose gose?

12Ū munhū mbūūlī kūpandīka masala, numho nzobe ya ng'wikūngū ībyalwe na
masala gītī ga munhū.

Ayubu kūkomigwa kūgalūka

13Alīyo ū bebe ūlū ūngalūkīja wei ī ng'holò yako, hūna ūng'wambīla a makono
gako,

14ūlekana nasho ī shibi īsho ūshidimīīlile, ūbūlemeja ū būbi ū kwikala ū mu kaya
yako,

15a henaho ūtūding'wa minala nūūlū ūkūbūūchaga būshū wako, ūkwīmīīla
nyagosha, ūtikala ogohaga yaya.

16A makoye gako ūkūgība, ūkūyūgizūkwa dūhū gītī minzī gaamalile kūbīta.

17Ū būpanga wako būkwandya kwaka, leba nū kwaka kwa līīmi nūūlū līlī ntwe
gatī; Ī giiti shikūbiza gīt'isana līlandya kūfuma makanza ga dilū.

18A henaho ūkwiyigwa ūlī mu mhola, nguno ūkūbiza na kwisagīlwa,
ūkūyilalangīja ūko nū kūko ūlī mu kwifuula.

19Ūkūyūlaala ndūhū na wa kūkūkanga; bingī bakūyūkūkooba gīkī ūbagunanhe.

20Alīyo a bahūbi, a miso gabo gakūbbopoma, pyī ī nzīla ja kūpeelela jikūbagaya,
ū kwisagīlwa kwabo līkūbiza icha dūhū!

Ayubu 12

Ayubu kwīlema īyo alībūūlwa na Zofali

1Hūna ū Ayubu ūshosha alīhaya,

2“Ee angū gashi a bing'we hū mulī banhū iyene, nīyo ūlū ng'ūcha, numho na a
masala gaacha!

3Alīyo nū nene nalī nabo ū witegeleja gīt'ūbo mulī nabo a bing'we, mutanilebije
mhayo gose gose. Ī gīsī nani ūyo atīmanile Ī mihayo yenīyī?

4Ū nene naabizile ndalahwa ī haha, nūūlū īkī nanombaga ū Mulungu waniigwa;
naabizile wa kwikala akwineenelegejiagwa nūūlū īkī nalī ntūngīlīja, natī na
shilingo!

5Ū munhū ūyo atī mu makoye, a maganiko gakwe gabūdalahile ū būluhi,
awisaabile kūbiza inong'ho lya kwinhwa balelengetu.

6Ī kaya ja basambo jitabizaga mu makoye, na a babo bakīītaga ītigeleelilwe kūlī
Mulungu balī mu mhola gwa; abo mulungu wabo bakamūchaga mu makono
gabo.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Ayubu kūbūhaya būdūla bo ng'wa Mulungu

7Alijibūjage nūūlū ī shiinū, jikūkūlanga; nūūlū ī noni ja kūlala, jikūkūsomboolela.

8Nūūlū wīyombyī ī sī, nayo īkūkūlanga, nūūlū ī ndīlo ja mu nyanza ni jikūhwegejage.

9Ū mu shose shenīshi, shilī kinehe Īsho shitadeebile gīkī nkono go ng'wa Mulungu h'ūyo gwīyītile Ī yenīyī?

10Nguno ū būpanga bo shiseeng'wa shose būlī mu nkono gwakwe, nī myūyī ya banhū py'a bose.

11Ī gīsī, ū gūtū gūtīdegelekaga mu kwīlola ī mihayo, gīt'ūmo lūlīmi lūkalojaga būsandūku bo shilīwa?

12Tūhaya ū witegeleja būlī mu bakūla kale, nū būlamu bo myaka mingī būkenhaga masala!

Masala ga ng'wa Mulungu na būdūla bokwe

13A masala nū būdūla shilī kūlī Mulungu; pyī nū būganikīji nū witegeleja shilī shakwe.

14Īsho ūshisambaagūla wei atīho wa kūshizenga, ūlū ūnugalīla munhū hanhū, atīho wa kūnugūlīla.

15Ūlū ūgalemeja a minzī Ītūūtūla ī mbula, ūlū ūgalekela gize mu wiyaabī, Ī sī yūmilwa ihūūma.

16Ū būdūla nū būpyeni shilī kūlī we, a balomolomo na a balembagūlwa balī bakwe.

17Akapeejaga baganikīji baaja balī dalali, na a balamuji akabīītaga kūbiza bachilū.

18Akīnjaga banhū mu būsese bo batemi, a batemi wababohya ngwasho gwa nyasese mu nkīmbīlī.

19A bagabīji akabapeejaga baaja balī dalali, na a banhū ba būdūla akabagwishaga.

20Abo bakakumīlījiagwa akabīngījaga ū būdūla wa kūloma, na a banamhala akabataajaga ū witegeleja wabo.

21A bakūjiwa nabo akabahooleelaga būdalahwa, na a ba nguzu akabīngījaga ū būdūla.

22Īsho shiibisile mu giiti akashitendegesaga ha ng'wape, nī giiti h'ūmo shikūlīle akashigalūchaga shabiza isana.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Hū ng'wene akaginhaga būtaale a mahanga, pyī nū kūgagwisha hū ng'wene;
hū ng'wene akagagalīhyaga, nū kūgasambaaja hū ng'wene dūhū.

24A basugi ba banhū ba mu sī akabīngījaga wei ū witegeleja, wabaleka baaja
bakūkoyaga mu matogolo gatī na nzīla.

25Bakajaga bakūpaamagīlaga mu giiti, ndūhū isana lya kūbatiimīla, akabīītaga
baaja bakūlelengetaga gītī bakolwa walwa.

Ayubu 13

Ayubu kūbabbyeeda banwani biye

1A miso gane gībona pyī ī yenīyī, na a matū gane gīyigwa nūyitegeleja.

2Īyo ng'wīmanile a bing'we nū nene nīmanile, mutūnidīīmīla mu baana ba
ng'holo.

3Ī ng'hūmbū jane jilī kūlūngalūnga nū Ndūji wa shose, ū Mulungu nahoye
nang'hwe īyo īlīnikoya.

4Alīyo a bing'we mulīnibabaata na mabūlomolomo ging'we, mulī bafumu batī na
ngofyoolo, bose pyī mulī gīko!

5Hambū hambū muhuumūle sele gete, ū gwene hū gūkūbiza gwa nyagosha ū kū
bing'we.

6Nidegelekagi chiza īyo nalīyīhaya Ī haha, yigwagi īyo nalīyīlomba na nomo
gwane.

7Nibūlī mulīng'hayīlīja kībi gīko ū Mulungu? Nibūlī ng'wikale ng'ūhaya ya
būlomolomo ha ng'wanya gwakwe?

8Mukwikala ng'ūyomba mu būsolanya gīko ha ng'wanya gwakwe?
Mukūng'hayīla ū Mulungu Ī mihayo yakwe?

9Ī mihayo ying'we īkwikala mhola ūlū ūmugīsīlīja chiza amulole? Nūūlū hamo
muliganika gīkī mudūgije kūnemba nang'hwe gīt'ūmo mukabalembelaga
banhū?

10Ūlū mulikale mulīīta būsolanhya mu kwibisa bisa akūmuhama.

11Ī likūjo lyakwe lītūmudetemya? Ī lyogohya lyakwe lītūmugwīla?

12Ī sumo jing'we ījo mulītūmamīla, sumo ja mabu ī jenījo; a mahangīgījo ging'we
gatī na nīmo, Ī jenījo ndugu ja malongo.

Ayubu kūgunīja nhūngwa jakwe

13Huumūlagi munileke nayombe, īyo īliza yene ni īnisangage.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Nibūlī nalitūūla mu kwihīga kūtaale gīkī, nū būpanga bone nabūdimīīle mu makono gane nene ngwenekīlī?

15Ū wei nūūlū akanibūlaga nahene, ū nene nang'wisagīlilwe wei dūhū; alīyo nakwīmīīla ū mu nzīla jane nūūlū kū būtongi bokwe.

16Hama ū gwenūyū gūkūbiza gwa kūnipīja ū nene, nguno ū munhū ūyo atī na logohano kūlī Mulungu atīko kwegeela hoi.

17Īdegelekagi chiza ī mihayo yane, a matū ging'we gīdime īyo nalīyīhaya.

18Nīyo īkī ī haha namalaga kwīhela Ī mihayo yane, nadeebile ū būtūngīlīja wane būkwiyolecha dūhū.

19Nani ū wa kūnihalalīja ūniheeba? Ūlū chene nakūhuumūla nache na kūcha.

20Ee Mulungu, nizunīlījage mihayo ībīlī dūhū, a henaho hū natibisa ū kūlī bebe:

21Gūsundage ū nkono gwako gūnīngīle, hama oye ū kwikala ūnogohya na lyogohya lyako.

22Hanuma ya henaho nitanage, nane nakwidīka; nūūlū ū nene nayombe, ū bebe ūnishokeje.

23Ū būhūbi wane būlī būnga, nī shibi īsho nīīta shilī shinga? Noolekejage ū būkenaagūji bone nī shibi shane.

24Nibūlī ūkwibisaga ū būshū wako, hūna waniisaaba gītī nalī ng'wanishi wako?

25Ūkwikala ūluhya idūūtū lyūmu līkūheheejiagwa nyaga? Ūkwikala ūkūkūūbīlījaga meela mūūmu?

26Nguno ūkūnandīkīlaga mihayo ya kūniminya, nī ya būhūbi wa ha būyanda bone ūkūnibalīlaga!

27A magūlū gane wagabohije mbohyo, būlī kwene ūko nakūbītīlaga ūnilolile dūhū, nū mumo jikūpandaga ī mhambala jane ūlīyūtūūla meng'ho.

28Nose ū kū ng'halīlo yaho ū munhū wa kūbiza gītī līshikolo lībolile, gītī ng'wenda gūliiwe fufuuji.

Ayubu 14

Shikū ja munhū mu sī

1Ū munhū wa kūbyalwa na nkīma ī shikū jakwe ngehu no, nīyo jokalile makoye.

2Akafulumaga wabeelela gītī bonji, hanuma wanyaala ūma; atī wa kūshinga, akabītaga alīpeela gītī ng'wengeeji.

3Ūyo alī gīko ūkwikala wangomhaga? Ūtogilwe kūnishisha kū būtongi wako ūnilamule?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Nani adūgije kūpandīka shikolo sheela kūfunya mu sha malofu? Atīho nūūlū ūmò!

5Ī shikū ja ng'wa munhū jihelilwe kwīngīīla kale, bebe ūlītūūlile ī lisaabu lya myeji yakwe; wantūūlīla na mbīmbī Ījo atīko kūjikīlanhya.

6Galūkīlaga kūngī ūleke ū kūnola, alīshikīlīje ī likanza lyakwe gītī ng'witūmamīja wa mheela.

Ū munhū ūlū ūcha atashokaga hangī

7Ū ntī gūlī hambū hambū, ū gwene gūlī na kwisagīlwa; nūūlū gūūbbutwa gūkūsonga hangī, nīyo ī saapa jago jitī ja kūkalīka.

8Ī miji yaago īdūgije kūkwīja shikū ī hasī, nī lītindigishi lyaago lyūbiza gītī lyaacha ū mu malongo.

9Alīyo ūlū gūūpandīkwa fuulīīla ya minzī, haho na haho gūkafulumaga gwasonga saapa gītī ntī nagana.

10Ū munhū ng'wene ūlū ūlinda ūcha akajīkagwa, ūlū ūtīna ng'holò numho hū wajaga.

11Ūmo minzī ga nyanza gakakamīlaga, nū mumo minzī ga mongo gakanweleelaga gwakalamuka,

12nū munhū akalaalaga gīko, ndūhū kūbūūka hangī; a banhū batalabūūka nūūlū kūmishiwa kūshisha lyīnge ī ligūlū,

13Hambū hambū ūlū ni wanibisa mu shigila, ūnikundīkīja kūshisha būbīte ū būpelanu wako! Hambū hambū ni wanihelel'ikanza, hūna ūnizūkwa hangī!

14Ū munhū ūlū ūcha, akabizaga mpanga hangī? Ū mu shikū jane jose ī ja būtūmami bo milīmo midito nakūlindana, kūshisha līshike ī likanza lya kūtungūlwa kwane.

15Ūkwitana, nane nakūkwidīka, ūkūshikūmbūla ī shiseeng'wa īsho washibeeja na makono gako.

16A henaho hū ūkūnibalīla Ī nhaamulo jane, alīyo ūtūniisaabīla ī shibi shane.

17Ū būkenaagūji bone būkūbiswa mu mfuko, ī shibi shane ūkūshikundīkīja.

18Alīyo ūmo ngūlū jikaholomokelaga jashila, nū mumo iwe līkīngījiagwa h'ipandī lyalyo,

19nū mumo minzī gakapilingītījaga mawe, na mihūūmo ya mahululu ūmo Īkahūūmījaga malongo ga hasī, h'ūmo ūkankenaagūgījaga nū munhū ū kwisagīlwa kwakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Ūkang'heebaga kamò na kamò, hūna wajimīīla ilalī; ī lihanga lyakwe ūkangalūchaga hūna wang'wīnja gete.

21A bitūnja bakwe ūlū bakwinhwa ikūjo atūmana; nūūlū būdalahījiwa nahene atīko kūgūbona ū gwenūyo.

22Ū wei akwiyigwa ū kūsaatwa ū mu mīlī gwakwe, na akwilīla mazumanda ng'wenekīlī.

Ayubu 15

Elifazi muna Tema kūhaya hangī

1Hūna ū Elifazi muna Tema ūshosha alīhaya,

2"Ū munhū wa masala akūshosha mihayo midūhū gīko, akwikala okajaga nda yakwe myūyī ya lūyaga lūkalamuku lwa kīya?

3Ashikile kūhalalīla bo mihayo Ītī na ntwe na magūlū, na kalūngalūngīle katī na fiilū gīko?

4Nguno ī haha nū logohano lwa ng'wa Mulungu walūponyaga, nū gwa kūng'widedeeng'hanya ū Mulungu ūlīgūhangīja.

5Ī shibi shako hū shene shilīgūlanga ū nomo gwako ī ya kūyomba, wagwashije kayombele ka nyasala sala.

6Nomo gwako h'ūyo gūlīkūkaanīla būhūbi ītī gwane; bebe ng'wenekīlī gūlīkūbūūla ū nomo gwako.

7Ī gīsī, ū bebe h'ūlī wa kwandya kūbyalwa ū mu bose? Ū bebe wabeejiwa kūfuma aho ngūlū jitaalī kūbiza ho?

8A hene ū bebe ūkabūdegelekaga ū būganikīji bo ng'wa Mulungu? Nūūlū hamo ūkiganikaga gīkī pye a masala galī mulī bebe dūhū?

9Shikolo kī īsho ūshimanile ū bebe a bise tūtashimanile? Mihayo kī ī mitengeke īyo ūlīnayo ū bebe, a bise tūtī nayo?

10A bakūla kale a ba nzwīlī jape hū tūkikalaga nabo a bise; a banamhala ba kale kūtinda nū so.

11Ū būlūngūja bo ng'wa Mulungu, Ī mihayo īyo ūkūmanagūwīlwa mu būlembeezu, īlīkwileba?

12Nibūlī ī ng'holò yako īlīkūjaananīja? Nibūlī ūlīkwīja mbyūla miso gīko?

13Īkī nose wampelanīlile ū Mulungu, kūshisha ūlitagūla mihayo sagala kūfuma mu nomo gwako!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Ū munhū nang'hwe alī kī nose abize ng'wela? Ūyo abyalilwe na nkīma alī shikolo kī nose abize ntūngīlīja?

15Ū Mulungu ūlū waleka kūbasanya a beela bakwe, ūlū nī ligūlū lyabiza līti lyeela ū kū būtongi bokwe,

16sumbagwa na munhū ūyo alī wa malofu na akikalaga wibbuka mu shibi, nū būbi akabūkwelelaga gītī akūng'waga minzī!”

Ngelelo ya munhū wabūbi

17Nidegelekage nakūsomboolele, lembeelaga nakūwīle īyo nībona ū nene;

18Īyo bīhaya banhū ba masala mu būtūbisa nūūlū gūmò ū mu yose īyo bīpandīka kūfuma kū bataale babo.

19(A benabo h'abo bakinhwa ī sī, ngeni nūūlū ūmò atizile kwiguulanya nabo).

20Ū munhū wabūbi akakoyaga na mayanga pyī ī shikū jakwe, pyī ī myaka īyo ahelelilwe ū ng'wiboneeji.

21Ū mu matū gakwe akūmanigwa malaka ga kogohya, ūlū ūbiza gītī wifuula hado, akūhayimanīla wadumīlwa biboneeji!

22Akamalaga gete ū kwisagīlwa gīkī akūshipūlūgūka ī giiti, ameng'hilwe kūlwa līlūshū!

23Akūmanūhūhūūlīja ūko na ūko; alīyo alī shilīwa sha mbeeshi, amanile ū lūshikū lwa giiti lūtī kūle.

24Alī na makoye mataale na kūzwangana kūlwa boobà; ī yenīyī yīnkiimaalīlile gītī ntemi aliza kūndumīla mu būlūgū;

25yose yenīyī īkūng'wikīīla kūlwa kūgoloola nkono gwakwe kwilwisha na Mulungu; kūlwa kūng'wigīmba gīmbīla ū Ndūji wa shose,

26akūndaalulīlaga na lūgiili giili gīkī ilwishe nang'hwe, kūnū abūkije lūmūda lūdaamu lūdito.

27Nūūlū akagīna kūshisha ū būshū bokwe bookala pa, nī lidako litūlīīla pa kūlwa mazezele.

28Alīyo nahene ū wingīji bokwe būkūbiza mu mizengo ya mafuluka, mu numba jitī ja kwikala mo banhū, misaka ya numba jigwile.

29Atūdūla ū kwikala alī nsabi, nī sabo jakwe jitikala ho, ū būsabi bokwe būtīko ū kūtana na kwiyongeja ū mu sī.

30Atūshiiliga ī giiti; lūlali lwa moto lūkūjinyaalīka ī saapa jakwe, myūyī ya mu nomo go ng'wa Mulungu īkūmūcha īng'wīnje ho.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

31Ni atizagilemba kūlwa kwisagīlwa mabu ng'wizungu, nguno atūpandīka mheela yose yose.

32Ī mheela yakwe akwinhwa mu būshikanu bose nūūlū aho lītaalī ū kūng'wa ī likanza lyakwe, na a matambī gakwe gatūfuluma.

33Akūbiza gītī nzabibu kūholoosha, gītī ntini kūlagaja būlabo wago.

34Nguno a magelè ga bahūnga gatūpandīka matwajo, abo batogilwe kūhongwa ī ng'hambī jabo jikūkūbīkwa moto.

35Bakabūūchaga nda ja makoye baayūbyala būbi, ī ng'holò jabo jikikalaga jūhela ya kūnyeekeja banhū.

Ayubu 16

Ayubu kūhaya batī banwani balūngūja

1Hūna ū Ayubu ūshosha ūhaya,

2"Ī mihayo ya mbika yenīyī nīyigwile kwīngīīla kale; a bing'we pye a bose mulī balūngūja ba sagala no.

3Nibūlī ītūshilaga ī mihayo ying'we Ī midūhū gītī lūyaga yenīyī? Īsho shilīmubaba ī gete kī, nose ng'wikale ng'wakwījaga mihayo gīko?

4Nūūlū a bing'we ūlū ni mulī mu mbika īyo nalī nayo ī haha, ū nene nane ni nalīyomba gīt'ūmo mulīyombela a bing'we; ni nalīmulomeela kīngī nasho nīyo, kūnū nakūshingishaga na ntwe.

5Kwike ī mihayo yane ni īlīmulūngūja, ū nomo gwane ni gūlīng'wenhela ya kūmugeeheja a makoye ging'we."

Ayubu kūhaya Mulungu ampelanīlile

6Alīyo ī haha ūlū nayomba ū būsaatu bone būtūgeehaga; nūūlū nahuumūla būtūnīngīlaga.

7Ee Mulungu, ī haha waniseedechaga, wanikenaagūgije lūbanza.

8Ū mīlī gwane wagūgandije no, ū mhayo gwenūyū gūlīnikaanīlīja ī haha; ū būkondu bone bonikīlīīlile; būlī būkaanīji bo kūniminya.

9Ū Mulungu wanūūbūkīlile, alīyūnisaasagūla mu būpelanu wakwe, aniikanilwe na kūnisheelanīja mino; ū nuhya wane anigoomhile na liso lyakwe lyūgī.

10Banhū balīyikobya kwiza kūnilola, baayūnikumya baasamaga milomo, bīīta baayūnipaala mapī mu wibonya.

11Ū Mulungu wanitūūlile mu makono ga banhū babūbi, ūniponya mu maala ga banhū ba malofu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Naalikalaga nalembeelile mu mhola, naahayilimanīla onihaja mu nhingo,
wandya kūnibīnzagūla na kūnitobagūla, hūna ūnitūūla ha welekele bo
kūyūnilīngīsīīla wanilasa na masonga gakwe;

13Ī haha a balasi bakwe banipīndije pye hose hose. Alīyūnichima ndūhū na
kūnisaatwa, akūjilasaga ī mhīgo jane jatandūka, nī ndūlū yane akwīyītaga hasī.

14Ng'hangala na ng'hangala akūnisakamīlaga, wanitalūkīla gītī nshilikale
apelanīlile.

15Naasumile magūnīla kūlwa kūgūzwīka ū mīlī gwane; ī likūjo lyane nabizilikala
nakūlībbukaga mu lūbuubu!

16Ū būshū bone botiginhīlile no kūlwa kwikala nakūlīlaga, a miso gane
gaakongobelile mu gatī,

17alīyo a makono gane galī kūle nī shītīle sha wibonya, na a kalombele kane kalī
keela.

18Ee sī, ūtizūgakundīkīja a mininga gane, nū kūlīla kwane ni kūtizagūūcha
mpandagīlo!

19Nguno nūūlū nī haha ū nkaanīji wane alī ng'wigūlū; ū Ngunīja wane alī
kwigūlya.

20A banwani bichane bakūniibengelejaga, alīyo a miso gane gakwitaga shisoji
kūnīlīīla Mulungu.

21Hambū hambū ūlū ni wilonga wa kūnīlīīla Mulungu, gītī munhū akūdaayaga
kūlwa nguno ya nzenganwa ng'wiye.

22Yasaagaga myaka migehu no, nane nakūja ū lūgendo ūlo lūtī lwa kūshokanya.

Ayubu 17

Kūtīho kwisagīlwa kose kose

1Ū moyo gwane gūtī na kwisagīlwa, ī shikū jane jashilile, shinilindīīlile shigila
dūhū ī haha.

2Hama banhū b'ibengwe banipīndije kose kose, a miso gane gakūbūbonaga gwa
ū wanishi wabo.

3Nalīkūlomba ūnilwīlīīle bebe, wiyeege bebe ng'wenekīlī; numho nani ūngī ūyo
akūniguna?

4Ū witegeleja wabūlugalīlile hanze ya masala gabo, hūna lūūlū ūtūūbaleka
bapyene.

5Ū wa kūnodeela ng'wiye gīkī apandīke mheela, a miso ga baana bakwe
gakūjimīīja ū būdūla bo kūbona.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Ū Mulungu wanīītile kūbiza wa kūhooyelwa mu banhū bose, wa kūswīlwa na mate mu būshū.

7A miso gane gaabbopomile kūlwa būpīna; pyī ū mīlī gwane gwabizile gītī ng'wengeeji.

8Ū gwenūyū gūkūbajinjimajaga a ba nhūngwa jigoloolile; abo batī na shilingo bakūzanzamuka kwilwisha nabo a batī na logohano kūlī Mulungu.

9Kwike a batūngīlīja bakwīmīīla ū mu nzīla jabo, abo balī beela mu makono gabo bakongejaga kūpandīka nguzu.

10Alīyo ūlū a bing'we, gemagi hangī! Kwike ū mu bing'we natūbonaga ntengeke nūūlū ūmò.

11Ī shikū jane ū nene jashilaga, Īyo naalī nīhelile kwīyīta yabipile, pyī nī ng'hūmbū ja ng'holò yane.

12A banhū benaba balībūgalūcha ū būjikū kūbiza līīmi. Nūūlū shilīho giiti a boi bakūhayaga, “Isana līlī hihī.”

13Ī gīsī ū kūlimu ūlū h'ī kaya Īyo nalīyisagīlwa, nī ndaalo yane īkūbiza mu giiti,

14ū būkenaagūku ūlū nakūbūhayaga gīkī, “Ū bebe ūlī baba!” Ī ngino najo, “Mulī bamayū,” nūūlū, “Mulī balūmbū bane;”

15numho kūlī halī ū kwisagīlwa kwane? Nani ū wa kūkūbona ū kwisagīlwa kūlwa nguno yane?

16Ū kwisagīlwa kūkwīmīīla ū mu būtongi wa kūlimu? Nū mu lūbuubu tūkwika tūlī dege?

Ayubu 18

Bilidadi kūng'hama Ayubu

1Hūna ū Bilidadi ū muna Shūha ūshosha ūhaya,

2“Ū bebe, ūkwikala walīlīja mihayo kūshisha nanalī? Iganikage, hūna tūlūngalūnge.

3Nibūlī a bise tūlībalwa kūbiza gītī tūlī mitugo, na kūbonekana tūlī babbūūlī ū mu miso gako?

4Ū bebe ūmo ūkwitandagūlīlaga ng'wenekīlī kūlwa būpelanu gīko, hū ūliganika ī sī īkūlekanījiwa kūlwa nguno yako? Nūūlū ī shiganga shikūsaamiwa a ha wikikalo washo?

5Ī chenge sha munhū wabūbi shikajimiagwa na kale, nī ndali ja moto gwakwe jaasota.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Ī lisana lya ng'wiheema lyakwe līkagalūkaga kūbiza giiti, nī tala īyo alī bbihī nayo Īkajimaga jimijimi.

7Ī nguzu ja kashimīzīle kakwe akīngījiagwa, ī nyasala sala ya kahelele kakwe Īkangwishaga wei ng'wenekele.

8Ī mhambala jakwe jikantūngīījaga mu lūtu, hūna wayitaligīnjiwa mitego būlī kwene ūko alīgalūkīla.

9Ī haha agwashiwe lūtu kwishigina, ntego gūng'hagije atīko kūsegeja.

10A hasī lūlīho lūtu ategilwe; gūlīho ntego gūbangilwe, hūna gūbiswa ū mu nzīla yakwe.

11Ūko alagalūkīlage līlīko lyogohya līkūng'wibakījiaga, nīyo līkūnkūūbīlījaga būlī kwene ūko alībītīla.

12A mayanga gantuubīīlile kībi no, ū būkenaagūji būnindīīlile agwe.

13Nīyo ī haha būlīīlīlya ī likūnza lya mīlī gwakwe; ng'wana tangī w'icha alīgūlya ū mīlī gwakwe.

14Alīhulumūlwa kwīnjiwa ū ng'wiheema lyakwe īlo alīsanije; alītongekwa kūja kūlī ntemi wa lyogohya.

15Ū ng'wiheema lyakwe gūlīmo moto, ū wikalo bokwe witīīlilwe būgota bo shibiliti, būkūligimaga moto.

16Ū mu gatī ī miji yakwe īlūūma, nū kwigūlya a matambī galīnyaala.

17Ī shizūkījo shakwe ū kū banhū shashilile ū mu sī, ī lina lyakwe lyajimīīlile ū mu matogolo.

18Waponyiwe kūfuma ng'wisana kūja mu giiti, wapeejiwe īnge ū mu sī.

19Atī na baana nūūlū būbyīle ū mu banhū bakwe, ndūhū wa kūsaagīīla aho walikalaga.

20A bikaji ba ng'weli īlībajinjimaja Īyo yang'wilongelile, a bikaji ba kīya nabo baagwīlilwe igekemaja.

21Ū wenūbū hū wikalo wa munhū wabūbi, ipandī lyakwe ūyo ataamanile Mulungu."

Ayubu 19

Ayubu kūluhiwa mihayo

1Hūna ū Ayubu nang'hwe ūshosha,

2Bing'we, mukūniluhya na kūnipondagūla bo mihayo ying'we gīko kūshisha nanalī?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Ī haha ng'washisha ng'hangala ikūmi mukūmanagūnisondagūla, mukūniyugūūlaga na minala yaya.

4Nūūlū īkabiza ng'hana gīkī ū nene naafumīlaga hanze, ū būhūbi wenūbo būlī wane nene ng'wenekele.

5Ūlū mubize muligūngūhya higūlya yane na kūnisondagūla kūlwa kūgatūmamīla a mayanga ayo ganigwīlile,

6shiigelile ng'witegeleje gīkī Mulungu h'ūyo wanihūbije, wanitaligīngije na ntego gwakwe pyī ī mhandī jane.

7Nūūlū naalīla kūnū nūhaya, “Naliboneelwa!” Alīyo natūlonjiagwa. H'ūmo nalīlīle nakūkoobaga kūgunwa, būtīho būlamulwa bo ng'hana.

8Wei wanichibīīlile ī nzīla yane, natūdūla ū kūbīta; wajibisile mu giiti ī nzīla jane.

9Wanizuugije ī likūjo lyane, nī shingilima ūnīngīja ū kū ntwe gwane.

10Akūnipondagūlaga pye hose hose kūshisha nose naashilile gete, nū kwisagīlwa kwane alīkūdubbūla gītī līntī.

11Ū būpelanu bokwe būnipembekelile, nīyo akūnibalaga gītī nalī ūmò wa banishi bakwe.

12A mabità gakwe ga būlūgū gakūnidumīlaga bo nguzu, gaanipīndīlīgije ngītīli, hūna gūūkoma ng'hambī jago gūūnigobanīja kose kose.

13Wenhelegije būnisegenela a badūgū bane, a bimane bane pye baabizile gītī bageni ū kūlī nene.

14A badūgū bane bīngile būja, a banwani bichane nabo baanībile.

15Abo biza kwisuga ha ng'wane na a batūmani bane a bakīma balīniisaaba gītī nalī ngeni; ū mu miso gabo nalībonekana gītī nalī wa kūngī.

16Ūlū nang'witana ū ntūmami wane ndūhū ū kūniidīka, yaya nūūlū nūng'wikūmbīlīja na nomo gwane.

17Ī myūyī yane īkūūnung'hīlaga kībi ū nke wane, ū kū baana ba ng'wise nalī wa malofu no ī haha.

18Na a banīgīnī a bado bado baanidalahile no, ūlū naapumūka dūhū ī gīkī, bandya kūniineenelegeja.

19A banwani bichane a ba bbihī na nene, pye batūnitogagwa, abo nabatogilwe baaniigalūkile.

20Ī haha nūmile kūlū kūlū nasaagije maguha dūhū; naashilile no, naasaagije gwa kwikala naafunyaga būūyū dūhū!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Nichīlagi shigongo banwani bichane, nichīlagi shigongo ū nene; nguno gwanitūlile ū nkono go ng'wa Mulungu.

22Nibūlī mulikala ng'ūnikūūbīlīja gīt'ūmo akwītīlaga ū Mulungu? Ni kinehe gatūmufujaga a makoye ga mīlī gwane?

23Hambū hambū ūlū kwandīkwa Ī mihayo yane ī haha, yūtūūlwa mu mbapūla ja shitabo,

24ūlū koolwa h'itale na kalamu ya chūma, yikala henaho shikū jose ilalī!

25Nguno namanile gīkī ū Nkomoji wane alīho mpanga; nīyo ū mu lūshikū lwa kū būkalīkījo akwīmīīla higūlya ya sī.

26Nūūlū īkī ī likūnza lya mīlī gwane līkūkenaagūka, alīyo nahene nakūmona ū Mulungu nalī mu mīlī gwane.

27Nene ng'wenekīlī nakūmona na miso gane, nene g'wenūyū, atī ūngī yaya; Ī haha nalī na ng'hūmbū no ū mu ng'holò yane!

28A bing'we mushikile kwiwīla, "Tūkūngwasha dūhū, nguno ī mbūūkī ya makoye Īlī mulī we;"

29alīyo a bing'we benekīlī lyogohagi ī līlūshū, nguno ū būpelanu būkenhelejaga nsango gwa līlūshū, hū mukūmana gīkī gūlīho nsango.

Ayubu 20

1Ū Zofali, ū muna Namatī ūshosha hangī gīkī,

2"Bebe a maganiko gane galīnikoya, nose nabona nakwangūhīle ū kūkūshokeja.

3Naliigwa kahūgūlīle kasangije na būdūkani mo, na lūūlū ū būmani bone bonilaka laka nakūshokeje.

4Ū bebe ūgwitegelegije gete ū mhayo gwenūyū kūfuma kale, ī gīkī kwīngīīla aho munhū akasūmvwa ūtūūlwa ū mu sī,

5ū būzalabanu bo munhū wabūbi būkabizaga bo kwilabaacha dūhū, ū būyegi bokwe ūyo atī na logohano kūlī Mulungu bo kakanza kado no.

6Ū wikumīlīja bokwe nūūlū būkashika kwigūlū, nū ntwe gwakwe gūyikuumya na malunde,

7nahene akūyagaala ajimīīle welelo bose ūmo maashi gakwe gakajimīīlīlaga! Abo bamonaga bakūyiwīla 'Wajile halī ū ng'wing'wana?'

8Akalalaga wajimīīla gītī shilooti, numho hū wajaga atalilonga hangī na hado yaya, akapamagwa wīnga gītī shilooti sha būjikū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Ī liso īlo lyamonaga lītalamona hangī; nūūlū ū wikalo bokwe atibona nabo hangī.

10A baana bakwe bakūyūlīpa magasa ū kū bahabī, ī sabo yabo akwīshosha na makono gakwe wei.

11Ū būgīlīng'hanu ūbo alī nabo mu magūha gakwe ha būdinha, akūlambalala nabo mu lūbuubu.

12Nūūlū īkī ū būbi būnonu ū mu nomo gakwe, hama akikalaga abūbisile mu lūlīmi lwakwe;

13nūūlū īkī atūdūla ū kwiyūmīlīja alekane nabo, akikalaga abūbaladile mu nomo gwakwe,

14alīyo nahene ī shilīwa shikūngaasīla ū mu nda yakwe; shikūbiza būsūngū gītī bo nzoka ū mulī we.

15Ī sabo ījo wajimila akūjilūka, ū Mulungu akwīsībūcha ī nda yakwe ashilūke shifume.

16Akong'ha būsūngū bo nzoka, akūbūlagwa mino ga ng'hoboko.

17Ī myongo atalīyegela hangī, ndūhū a mahululu ayo gakaselaga būūkī na mashishanga.

18Īsho walī washinoga nogela akūshishosha ataalī nū kūshilya, ī solobo ya kūfuma mu būsūlūja wakwe atīlūmba.

19Nguno wabiboneelaga a bahabī, wayūbaleka balī mu makoye; wadaatyaga na numba ījo walī atajizengile wei.

20Ū mu shikolo īsho ashiikūmbilwe shitilonga sha kūng'wifuuja nūūlū sha ngota, ū mu shose īsho ashihahaalīlile atūpīja nūūlū shimò.

21Atūlekeelelwa shose shose īsho adūgije kūlya, ū būsabi bokwe būtūshinga ho.

22Ū mu wingī bo sabo ījo alī najo, akūbiza na makoye, ū būdito bo mayanga pyī ū bose būkūnsheedekeja.

23Ū ng'wikanza lya kwiyanga yangīla gīkī andye kwigūtya nda yakwe, ū Mulungu akūng'holeela būpelanu bokwe būtaale, būng'widīkīle gītī alītūlwa mbula.

24Nūūlū akapūlūgūka ūshipeela Ī shilanga sha chūma, ī lisonga lya shaba līkūnasa bo mhulung'hanya

25Akūlīduta lyūfumīla kū ngongo gwakwe, ī shaba ya kūteemagīla īkūfuma ū ng'witīma lyakwe. A henaho boobà būtaale būkūndima;

26giiti sha gamha shijilindīīlile Ī sabo jakwe, akūgabbulwa moto gūtī gwa kūfuulwa, gūkūshipyagūla pyī īsho shilalekeelwe ng'wiheema lyakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

27Ī ligūlū līkūbūtenda hape ū būbi bokwe, nī sī īkūnsalīla īng'ūūbūkīle.

28Ī sabo ja ha ng'wakwe pyī ī jose jikūja n'ihūūma mu lūshikū lwa būpelanu bo ng'wa Mulungu.

29Ū gwenūyū hū ngabo ūyo Mulungu ababīkīlile a babūbi, hū wene ū wingīji ūbo Mulungu abahelelile."

Ayubu 21

Kapandīkīle ka ng'hūnga

1Ū Ayubu ūshosha hangī ūhaya gīkī,

2"Īdegelekagi chiza ī mihayo yane, hū mukūpandīka ī mihayo ya kūnilūngūja.

3Iyūmīlījagi munidegeleke namusomboolele, hūna ūlū nūmala ū kūmusomboolela, ng'ongeje ū kūnigīmba nyachilū.

4Ī gīsī, ū nene nalīng'wiyandīīla munhū? Hama nibūlī natizūlemeelwa ū kwiyūmīlīja?

5Nilolagi, mujinjimale, hūna ng'witūle itama!

6Ūlū nayideedeng'hanya ī mihayo yenīyī nakogohaga; pyī ū mīlī gwane gūkūdetemaga.

7Nibūlī a bahūnga bakalamaga shikū ningī, kūshisha banamhaala, bayūja bakongejaga dūhū ū kūkwīja ū būdūla?

8Na a baana babo bakababonaga ūmo bakahangamīlaga, ī shibyalīlwe shabo bakashilūmbaga ū kūshibona!

9Ī kaya jabo jilī mhola hangī jitī na boobà mu mhayo gose gose, hama nū nang'ha go ng'wa Mulungu gūtajikuumyaga.

10Ī nzagamba jabo jitī na makoye nū mhayo gwa kūbyaja, ī mbogoma jabo najo jikabyalaga ndūhū nūūlū kūtaaja hado.

11A babyalwa babo bakafumīlaga biyaala gītī madaale ga ng'holo, a baana babo bakasadagūkaga kīngī nasho.

12Bakīmbaga kūnū bakūtūlaga shitumba na malimba, kūnū na mbiilulu jikongelelejaga a ha būyegi wabo.

13Ī myaka yabo bakīkalīchaga balī mu kwīlūkīlwa kwawiza, hūna baagung'wa mu shigila balī mu mhola.

14Ū Mulungu baakūyūng'wila, 'Bebe tūlekage a bise! Tūtī na nguno ya kwikoya kūjimana nzīla jako!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Ū Ndūji wa Shose nang'hwe nani nose tūntūmamīle? Tūkūpandīka kī ūlū tūnomba?'

16Alīyo nahene ū kwīlūkīlwa kwabo kūtī mu makono gabo; hūna lūūlū ū nene yaya ū kwisanja mu mahooya ga bahūnga.

17Kwike wabona ng'hangala jinga Ī tala ya bakenaagūji yajimiagwa? Ng'hangala jinga gakabagwīlaga a mayanga gabo? Wabona kanga ū Mulungu wabagwisīja ū ngabo ūyo abahelelile kūlwa kūmpelanya?

18Hama nīyo babange gītī mapalala mūūmu kū lūyaga, gītī meela ayo gakaheheejiagwa nshūūlūlū!

19Gūkahayiagwa gīkī, 'Ū Mulungu akagūbīkaga ū nsango gwa ng'hūbi kūlwa baana babo;' ni anīpīlage shiilī būlī ng'hūbi wei ng'wenekīlī ilolekeje.

20A makoye gakwe ni agilolekejage na miso gakwe we ng'wenekele, abūkwelele ū būpelanu bokwe ū Ndūji wa shose.

21Nguno ūlū lyūkalīka ī lisaabu lya myeji īyo ahelelilwe, alī na makoye kī nayo ī kaya yakwe īyo alīyīleka?

22Alīho ose ose ūyo adūgije kūnanga masala ū Mulungu, alīyo hū wei akabalamulaga na a bakūjiwa a bataale?

23Alīho munhū akūcha ngīlīng'hanu, ūsangwa alī mu mhola no, hangī alī mu kwifuula kūtaale,

24ū mīlī gwakwe gūfulile maguta, a maguha gakwe gookalile mhongo gakūfuutīlaga.

25Na ūngī akūcha, ūja asaayile ū mu ng'holò yakwe, wīnga ataalī nūūlū kūloja shawiza shose shose.

26Alīyo a bose bakalambalalaga mu lūbuubu bihela, bose pye jikabakundīkījaga ī ngino."

Ayubu kūbalemeja banwani biye

27Nīmanile no īyo mulīyiganika, ī long'we ying'we īyo mulomanile kūlwa kūnihūbya.

28Mulīyiwīla gīkī, "Īlīhe ho lūūlū ī kaya ya ntaale; jilīhe ī numba ījo jiikalīlagwa na banhū babūbi?

29A bing'we mutaalī ū kūbabūūja a bashimīzi? Nūūlū hamo mutīdīīlīlaga īyo bakīhayaga;

30Ī gīkī ū ng'hūnga akalekejiagwa ū mu lūshikū lo mayanga, akapījiagwa ū mu lūshikū lwa būpelanu?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

31Nani ashikile kūgima kūng'hama bo hape hape kūlwa nhūngwa jakwe? Nani ū wa kūnīpa shiilī kūlenganīla nū mumo wītīlaga?

32Akabūūchiagwa dūhū kūtwalwa mu shigila, nī shigila shakwe shikūlang'hanwa chiza no nīyo.

33A masalū ga ng'witongo gakanonaga no ū kūlī we; nīyo pye a banhū bakūmanūnondeela, na a babo baatonga kūja koi bingī no, batī na būbalīle.

34Ning'we mukūnilūngūja kinehe na mamihayo ging'we gatī na ntwe na magūlū gīko? Ū mu mashosho ging'we ndūhū mo gwa kūpya, ūlū ītī būlomolomo dūhū!"

Ayubu 22

Elifazi kūng'haya Ayubu gīkī ng'hūbi

1Hūna ū Elifazi wa Tema ūshosha hangī gīkī,

2"Ū munhū adūūgije kūbiza wa solobo ū kūlī Mulungu? Nūūlū akabiza na masala no adūgije kūbiza na solobo kī ū kūlī we?

3Ū bebe nūūlū ūbiza ūlī ntūngīlīja, ūlī na kī ī sha kūnyeja ū Ndūji wa shose? Akūpandīka solobo kī nūūlū ūkabiza na nzīla jitī na shilingo?"

4Ūliganika alīkūhūgūla na kūkūlamula kūlwa logohano lwako kūlī we?

5Ū būbi wako būtī būtaale no? Ī shibi shako shitakīlanīgije no, nose shitī na būkalīkīle?

6Nguno ūkadimaga ndiimīli kūfuma kū badūgūyo nūūlū ītīho nguno, na a banhū ūkabataagījaga shizwalo shabo wabaleka balī dūūhū!

7Ūlemile kwinha banhū minzī ga kūng'wa h'ūmo bakolelwe notà; nū munhū h'ūmo atuubile ūtazunije apandīke shilīwa sha ha ng'wako,

8nūūlū īkī ūlī na būdūla na nguzu, hangī ūlī nkūjiwa wa sī ngalī īyo wīsugile.

9A bachīlwa ūkabapeejaga baaja ng'hono ndūhū, na a bapīna ūkabamalīīgījaga nī nguzu ī ngehu ījo balī najo.

10H'ī chene ī haha ūpīndīlījiwe mitego pye hose hose, h'ī nguno ya kwifumbūkījiwa nhabaala ya kūkūzwanja gīkī,

11Ī haha ūpīndiwe giiti ūtūūbonaga, n'ihūūma lya minzī lyakūkundīkīgije!

12Bebe, ū Mulungu atī kwigūlya ng'wigūlū? Lolaga nūūlū ūko jilī ī sonda, kwigūlya no!

13Alīyo ū bebe walinhyaga kūhaya, "Ū Mulungu akūmana kī? Adūgije kūfunya būlamuji kī ūmo giiti sha gamha shimpīndije gīko?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Ashīkījiwe malunde madito no, atīko ū kūtūbona ūlū akūyela yelaga ū kū mpīndo y'igūlū kwenūko!”

15Ūkwikala mu nhūngwa ja kale Ījo baajilondeelaga banhū babūbi?

16A benabo bakasolagwa ī ngelo y'ikanza lyabo ītaalī ū kūshika, ī misingi yabo īkahūūmiagwa ihūūma lya minzī.

17Nguno bakang'wilaga ū Mulungu, “Bebe tūlekage a bise! Ū Ndūji wa shose akūtwītīla kī?”

18Alīyo hū ng'wene akajookajaga shikolo shawiza ī numba jabo; ū nene yaya ū kwisanja mu mahooya ga bahūnga.

19A batūngīlīja ūlū bībona Ī yenīyī bakayegaga, abo batī na shisembo bakabasekaga mu kūbabbyeeda,

20kūnū balīhaya, “Ng'wababona a banishi bise, baakenaagūlwa nī sabo jabo janogotejiwa moto.”

21Alilūūlū, idoohyage ū kūlī Mulungu ūbize na mhola ū kūlī we; ū mu gīko hū ūkūbūpandīka ū wiza.

22Igwaga īyo alīkūlanga na nomo gwakwe, wītūūle mu ng'holò yako Ī mihayo yakwe.

23Ūlū ūnshokela ū Ndūji wa shose, ūkūshoshiwa ūmo walikalīlaga ī kwandya. Ūlū ūlekana nū būbi, ūbūponya kūle nī ng'hambī yako,

24ooya ū kwikala wadīlīīlaga zahabu jako, nī zahabu jako ja kūfuma Ofili ūjileka kū mawe ga kū mahululu,

25a henaho ū Ndūji wa shose akūbiza zahabu ū kūlī bebe, na feza jako ja mpango ntaale.

26Ū mu gīko hū ūkūnyegela ū Ndūji wa shose, nū būshū wako ūkūmūūkīja Mulungu.

27Ūkūnomba nang'hwe akūkwigwa, ūkwīshikīlīja īyo wang'wilahīlīla.

28Īyo wiganika kwīyīta īkūshikīlījiwa, hūna nī lisana līkūkūtwimīla ū mu nzīla jako.

29Abo bakūdalahījiagwa ū bebe ūlū wahaya, “Bagūngūhyagi” a henaho akūbapīja abo bakūdalahījiagwa.

30Akūmpīja nūūlū ūyo alī mu kwihīga, ū ng'wenūyo akūpījiwa kūlwa wela wa makono gako.

Ayubu 23

Ayubu atogilwe kūlamulwa na Mulungu

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Nang'hwe ū Ayubu ūshosha,

2“Kūshisha nī lelo īyī nataalī niyanda kūlwa kūminyiwa kūtaale, nakūgang'hīlaga alīyo ū nkono gwakwe gūtaalī gūnisheedekegije.

3Gīt'ūlū ūlū ni namanile a ha kūmpandīkīla, nūshika aho akikalaga!

4Ni nansomboolela īyo īlīnikoya, ū nomo gwane ni gwakwīja no a malang'wa.

5Ni nīdeeba ī mihayo īyo atogilwe kūnishokeja; nīyitegeleja īyo alīniwīla.

6Ū wei ni wabūtūmamīla ū būdūla bokwe kūnifīīkīlīja gete? Ītī gīko yaya, ni wanidegeleka.

7Munhū ntūngīlīja ni wang'wibūūlīla nang'hwe ū kwenūko; hūna ū nene ni nīnjiwa ū mu nkono gwa namuji wane nūpīla ilalī.

8Alīyo nalihamba ū kūja ī kīya nangayiwa, nūūlū naaja ī ng'weli natūmonaga.

9Ūlū alītūmama kū lwandī lwa sukuma natūmonaga, nūūlū wagalūkīla dakama ndūhū kūng'wilabya nūūlū hado.

10Alīyo ayīmanīle ī nzīla yane, ūlū ūmala ū kūnigema nakūfuma nalī ng'wiza no gītī zahabu.

11Ī mhambala jane jikūbītīlaga mu kashimīzīle kakwe, nalī mu nzīla yakwe gwa, nataalī ū kwīleka.

12Ī shilagīlo sha kūfuma mu nomo gwakwe nataalī ū kūlekana nasho; ī mihayo ya nomo gwakwe nīlang'hanile no, kūtinda shilīwa shane sha būlī lūshikū.

13Kwike ū wei alī iyene, nani adūgije kūng'halalīja? Akīītaga gīt'ūmo atogelilwe.

14Nguno hū ng'wene ū nshikīlīja wayo īyo anihelelile, nīyo alī nayo mingī ī ya mbika yenīyo abīkile.

15H'ī chene nalī na boobà būtaale ū kū būtongi bokwe; ūlū nayizūkwa pyī ī yenīyī nakūng'ogohaga no.

16Ū Mulungu wanigwishije ng'holò, ū Ndūji wa shose wanogohije no.

17Alīyo ū kūhuumūjiwa na giiti yaya, Ī giiti sha gamha īsho shinikundīkīgije kū būshū wane.”

Ayubu 24

Mulungu na shītīle sha babūbi

1Nibūlī ū Ndūji wa shose atahelaga ī likanza lya būlamuji bokwe? Ni kinehe abo bang'witegelegije bakajiisagīlagwa ī shikū jenījo alīyo ndūhū ū kūjibona?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Balīho banhū bakasaamyaga meng'ho ja ha mbīmbī, na bakadīīmaga madaale ga ng'holo ja kūdaatya mu wiboneeji.

3Bakatulaga nzobe ja bapīna bajaana, na kūsola ng'ombe ja bachīlwa gīkī jibize ndiimīli.

4Bakabahagagūlaga a bagayiwa baabīnja ū mu nzīla; a bahabī ba mu sī baayūbasambaaja nose baayikala bibisaga.

5A bahabī bakatūmamaga milīmo gītī nzobe ja kū matogolo, bakūkoobaga shilīwa mu masaka; a baana babo bakabalishaga sha kūkwemeleja mu matogolo madūhū.

6Bakajaga bakūsīngījaga mu malaale kūkong'onheja sha būyaga būyaga, na kūmanūpūmbīīla mu migūnda ya mizabibu ya banhū bibonya.

7Bakawejaga ū būjikū balī dūūhū batī nasho ī shizwalo, ī mbeho h'ūmo īkūlīle batī nasho Ī sha kwikumba.

8Mbula na mbula jikabigatīīlaga mu ngūlū baalekwa baasedeekaga, batī na ha kūūbīla ūlū ītī kwishishinīka mu mahalo ga mawe dūhū.

9Ū ng'wana ūyo wachīlwa ise akahulumūlagwa wīnjiwa ha lūbeele, baana beleele ba bahabī bakasolagwa kūbiza ndiimīli.

10Bakashimīzaga dūūhū kūlwa nguno ya būzuuka; ī mikīmba bakībūūchaga alīyo ū kūnū būminyiwa būtamo.

11Ī mizeituni bakīkamaga a maguta, nī mizabibu bakīpandagīlaga ū mu makamīlo bakūbeejaga divai, alīyo ī notà yaya ū kūshila.

12Kūgang'hīla kūtaale kūlīho ū mu mizengo kūlwa banhū abo bakūchaaga, ng'holò ja banhū bingī ījo jilabūkile jikūdaayaga jūkooba kūgunwa; alīyo ū Mulunga ndūhū nūūlū kūbūdīīlīla ū būbi ūbo būlīho.

Īlīho ī ngelelo ya babūbi

13Balīho abo balīlemile ī lisana, nī nzīla jalyo batatogilwe ū kūjiitegeleja, nū kwikala mo balemile.

14Ī lisana lya līīmi ūlū lyūshila, ū nyoli akabūūkaga wandya kūbabūlaga a bahabī na a bagayiwa; ū mu makanza ga būjikū wa kūja akwibaga.

15Ī liso lya nshihani līkalindaga yabiza ka munhū ūyo; a henaho h'akwiwīla, “Lītīho liso lya kūnibona;” hūna wikundīkīja ū kū būshū atizūmanwa.

16A basambo mu makanza ga giiti bakakambūlaga numba bingīla, alīyo ī līīmi bilugalīja mu kaya; ī lisana batī nalyo nīmo.

17Nguno pye a bose ī giiti sha gamha h'ī dilū yabo; nīyo ī mihayo ya mu giiti ī ya kūdetemya banhū, h'īyo banwanile nayo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Alīyo nahene a boi balī mafulo geleelile higūlya ya minzī; ū ngabo gwabo ū mu
sī gūzumilwe, nose atīho ūyo akatūngīīlaga kū migūnda yabo ya mizabibu.

19Ūmo būsebu wa líími na būūmà shikīngījaga minzī hūūma kūlū kūlū, h'ūmo
shikabīngījaga nī shigila a bííti ba shibi.

20Ī nd'ījo jababyala jikabííbaga, bakabizaga shilīwa sha ngino, a babūbi atīho wa
kūbizūkwa hangī; alīyo bakūbīnzagūlwa gītī līntī.

21Nguno ū ngūmba nū nkīma ūyo atī na ng'wana bakang'wiboneelaga; nūūlū
nkīma ūyo wachīlwa ngoshi batansaatagwa.

22Alīyo a ba nguzu ū Mulungu akabagwesaga na būdūla bokwe; nūūlū bakome
miji batī na kwisagīlwa kwa kūlama.

23Adūgije kūbazunīlīja bibone gītī gīkī balī mu mhola, alīyo a miso gakwe
gajibonile dūhū Ī nzīla jabo.

24Bakagūngūhiagwa kakanza kado, alīyo batadííīlaga ū kūbīta baaja;
bakichiagwa ha sīlīlī bakumingwa gīt'ūmo bakííītīlagwa dūhū pye a banhū,
bakagesagwa gītī mangala ga būsīga.

25Ī yenīyī ūlū ītī chene, ni igelage wa kūnikaanīla gīkī nalīlomaloma, ooleche nī
gīkī nalīyomba mihayo ītī na gwa kūpya.

Ayubu 25

Atīho ntūngīlīja ū kūlī Mulungu

1Hūna ū Bilidadi ū muna Shuha ūshosha,

2“Ū būsugi nī lyogohya shilī kūlī Mulungu, akatūūlaga ho mhola ū mu mapandī
gakwe ga higūlya ū ng'wigūlū;

3Angū, a mabità gakwe galī na būbalīle? Nani ūyo lītang'wakííīlaga Ī lisana
lyakwe?

4Alīyo ū munhū adūgije kūbiza ntūngīlīja ginehe ū kūlī Mulungu? Ū wa kūbyalwa
na nkīma adūgije ginehe ū kūbiza ng'wela?

5Īkī ūlū na ng'weji gwabiza gūtī na būpe ū kūlī we, nī sonda jabiza jitī na wela ū
mu būtongi wakwe,

6sumbagwa na munhū ūyo atikīlile n'igino dūhū, ū ng'wana wa munhū ūyo alī
kūngūsī!”

Ayubu 26

Ayubu na būdūla bo ng'wa Mulungu

1Ū Ayubu nang'hwe ūshosha hangī,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2“Ee nang'ho ī gīko ūlī ngunanhi wabo abo batī na nguzu! Na a ba makono magokolo ūlī nguzuhya wabo ng'hana!

3Hama ūlī nganikīji wa banhū abo batī na masala! Nī mihayo ya būdeeba būshimu ūlī nayo mingī!

4Ī gete nani ū ngunanhi wako ū mu kūyomba mihayo īlī gīko? Nū moyo ūyo gūlī mulī bebe go ng'wa nani?

5A bafu ū mu kūlimu balī mu makoye madito; nī shiseeng'wa sha mu minzī, nī shingī pyī īsho shikikalaga mo.

6Ī kūlimu īlī ng'waje ū mu būtongi bo ng'wa Mulungu; nī Abadoni īlī hape, ītibisile.

7Ī ligūlū lya sukuma wei alyambile higūlya aho līlī, nī sī ayītūūlile yeleela higūlya ya kūdūhū.

8A minzī akagabungaga mu malunde gakwe madito, alīyo a malunde gatatuumūkaga kūlwa kūbunwa.

9Ū ng'weji akagūshīkījaga gwajimīīla, akasambaajaga malunde gakwe gagūshīkīja.

10Atūūlile lūmeng'ho a higulya ya minzī ga nyanza, lūbize lūbīmbī lwa kūlekanya isana na giiti.

11Ī ng'hīngī j'igūlū jikazugumaga, jikajinjimalaga kūlwa kahamīle kakwe.

12Ī nyanza īkalibangūkaga kūlwa būdūla bokwe, nī Līlahabu akalībbutagūla mapingili mapingili kūlwa masala gakwe.

13A mapandī g'igūlū agagaliilile na myūyī yakwe, ī liyoka lya kūlala akalīchima na nkono gwakwe we.

14Ū mu shītīle shakwe ī yenīyī ya ha mhuunīlo dūhū, nī yakwe īyo tūkīyigwaga īlī mu mahwehwe dūhū. Ū ng'hilimo gwa nguzu jakwe nani ūyo adūgije kūgwitegeleja?”

Ayubu 27

Ayubu kūbawīla alīhaya ya ng'hana

1Ū Ayubu ongeja ū kūsomboola; ūhaya,

2“Ūmo Mulungu alī mpanga, ūyo wanitaagije ī ng'hana yane, ū Ndūji wa shose ūyo būpanga wane wabūtūūlile mu kūsaatwa kūtaale,

3ū nene ng'wenūyū aho nataalī nakwesheemaga, ī myūyī ya ng'wa Mulungu ūlū ītaalī ū mu mūūlū gane,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4ū nomo gwane gūtūyomba mihayo ya malofu; nū lūlīmi lwane lūtūhaya
būmaama.

5Ū nene yaya ū kwizunīlīja ning'we Ī gīkī a bing'we mulītūngīlīja; nūūlū kūcha
nakūcha natabūlemile ū būshikaanu bone.

6Ū būtūngīlīja bone nabūmīīlile no, natūbūlekelaga biya; ī ng'holò yane ītī na gwa
kūnibūūla pyī ī shikū ja būpanga bone.

7A banishi bane ni ībagwīlage Īyo īkabagwīlaga babūbi, na būūbūkīji bane Īyo
ībigeleelilwe bahūnga.

8Nguno ūyo atī na logohano kūlī Mulungu alī na kwisagīlwa kī ūlū ūgeswa, ū
Mulungu ūlū ūng'wīngīja ū būpanga bokwe?

9Ū Mulungu akūkwigwa ū kūdaaya kwakwe ūlū gūng'wizīīla makoye?

10Akūnyegela gete ū Ndūji wa shose? Akūdūla kūng'witana ū Mulungu pye a
makanza?

11Ū nene nakūmulanga ī ya būdūla bo ng'wa Mulungu, natūmubisa ūmo jilī ī
nzīla jakwe ū Ndūji wa shose.

12Bing'we benekīlī ng'wībonile pyī ī yenīyī. Hama nibūlī lūūlū mulīlūngalūnga
mihayo misūūku gīko?”

Mheela ya ng'hūnga

13Ūyū hū ngabo ūyo Mulungu agūtūūlile kūlwa bakenaagūji, wingīji ūbo
ng'wiboneeji akanukūlaga kwīngīīla kūlī Ndūji wa shose:

14A baana bakwe h'ūmo bakwīlīle, Ī ng'halīlo yabo kūmalwa kūbūlagwa bo
līlūshū; nī nzala ītī ya kwīnga ū mu banhū ba mpanda gwakwe.

15A banhū bakwe abo balasaagīīle bakūshilīla mu shigila kūlw'ikūla, na a bake
babo batūbalīla.

16Ū mu gīko nūūlū ajikwīje ī hela gītī lūbuubu, nī shizwalo atūlīīle gītī malindo,

17Īsho akwikwīgījaga shikūzwalwa na ntūngīlīja, ī hela bakūjigabanha banhū
abo batī na shilingo.

18Ī numba īyo akazengaga ībange chanjo, īlī gītī ibebete lya nang'hani wa mu
ngūnda.

19Akūkīla a ha būlīīlī kūjūlaala alī nsabi, alīyo atūshokeja hangī; ūlū alīkaloleecha
a miso pyī ī sabo jajaga.

20Booba būdito būkūng'wikīīla gīt'ihūūma; mu makanza ga būjikū akūja na
nshūūlūlū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Nyaga go kīya gūkūnsola gūnjaane, gūkūng'hwehula īnge gete a ha shandaalo shakwe.

22Gūkūng'widoseela ndūhū na shigongo, kūnū alīkiling'hima alīgūpeela.

23Gūkūnsola gūje gūntūlīla langalanga gūlīng'heheeja kwīnga a h'ipandī lyakwe.

Ayubu 28

Īsho banhū badūgije kūshipandīka

1Līlīho ipandī ūko būtundo bo feza būkasīmbagwa, n'ī lipandī lya kwegejiwa zahabu līlīho.

2Nī chūma shikafukūūlagwa mu maseni ga hasī, ī shaba nayo īkaabiagwa kwīnga mu būtundo.

3Ū munhū akashipeejaga ī giiti, hūna ongeja kūsīmba alīkolobela mu gatī akūkoobaga būtundo, kūshīsha kūle kū giiti sha gamha.

4Akajaga kūle ūko banhū batikalaga, nūūlū mhambala ja banhū jitaalī kūpanda; hūna wakasīmba machongo mashimu kwenūko, walibīla kolobe kolobe akwilunhyaga na kwinungeleja ng'wenūmo.

5Ī sī īyo banhū bakīlīmaga shiigela shilīwa, ū mugatī yaho īkagalūchiagwa habiza gītī moto.

6Ū mu mawe gayo jikilongaga mo safilo; nū mu lūbuubu lwayo jilīmo zahabu.

7Noni yose yose īyo īkalyaga nyama ītīmanile ī nzīla yenīyo; nūūlū liso lya lūbala lītaalī kwībona na hado yaya.

8Shiinū nibonya yose yose ītīko kūshimīzīla ū mu nzīla yenīyo, nūūlū ī shimba ītaalī kūpanda ko.

9Nkono gwa munhū gūkapaanagūlaga iwe h'ūmo līdaamīle, nī ngūlū akajisīmbagūlaga kūshisha jaseesagūka.

10Akatandūlaga migoka mu matale, a miso gakwe gībona pyī ī sabo īyo īlīmo.

11Akalondejaga kū mbūūkī ya myongo wakasīmba na kūjūkūūla īsho shiibisile moi washifunīja hape kū welekele.

Kūgapandīka masala ga ng'hana

12Alīyo a masala halī ūko gakapandīkīlagwa? Ū witegeleja būkikalaga halī?

13Ū munhū atūdūla ū kūgwitegeleja ū mpango gwa masala; a goi gatī ga kūpandīkīlwa mu sī ya bapanga.

14Ū būjiba būkahayaga, “Gatīmo ū mulī nene.” Ī nyanza nayo īkashoshaga Īlīhaya, “Gatī hamò na nene.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15A masala gatagūlagwa zahabu, ū mpango gwago gūtūlolwa mu būdito bo feza.

16Gatīko kūgūlwa bo zahabu ja Ofili, pyī nūūlū bo mawe ga mpango ntaale, gītī ga oniki nūūlu safilo.

17Ī zahabu na a mawe ga mpango shitalenganīlile nago a masala, gatapandīkagwa kūlwa kūfunya shikolo sha būlenji bo zahabu.

18A mawe ga mpango ga mu nyanza ndūhū nūūlū kwiganikīlwa, nūūlū mawe gangī a ga mpango kū banhū; nguno ū mpango gwa masala gūtūlenganījiwa na wiza bo mawe ga lubi.

19Nūūlū ī topazio ja Esiopia jitī na wiza bo kūlenganīla na masala, a goi gatī ga kūlenganījiwa na zahabu h'ūmo jibeelele.

20Nose lūūlū ī gete, a masala gakafumaga halī? Ū witegeleja būkikalaga halī?

21A masala gabisilwe ū kū miso ga shose pyī ī sha myūyī ya būpanga, gabisilwe nūūlū ni kū noni ja kūlala.

22Ī kūlimu nū Kūcha shikahayaga, “Lūkumo lwago dūhū h'ūlo lwashika ū mu matū gise!”

23Ū Mulungu h'ūyo ayīmanile ī nzīla ya kūgapandīkīla, we wike h'ūyo amanile ūko gakikalaga.

24Nguno ū wei akībonaga ī sī yose pyī ūmo īgelelile, hama akashibonaga pyī īsho shilī ha sīlīlī y'igūlū.

25Aho wībeegeja būdūla ī miyaga, na a minzī ūgageleka bo ngelekelo,

26Īmbula nayo wītūūlīla shilagīlo, nī ndabi ja lūkūba ūjibeegeja nzīla;

27hūna ūgalola a masala ūbūhaya ū wiza wago, hama ūginha būdūla, ūgashikaanya.

28Hanuma ūng'wīla ū munhū gīkī, “Ū logohano kūlī Seeba h'a masala; nū kūlekana na būbi hū witegeleja.”

Ayubu 29

Shikū ja kwīlūkīlwa kwa ng'wa Ayubu

1Ū Ayubu ongeja kūlūngalūnga ūhaya,

2Gīt'ūlū kūnishokela hangī ī myeji Īyo yabītile, ūmo nikalīlaga mu shikū ījo Mulungu walī anibaladile!

3Ī tala yakwe yanitwimīlaga ū mu būpanga bone, nūūlū mu giiti nashimīzaga kūlwa kūtwimīlwa n'isana lyakwe!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Ū mu shikū jenījo naalī nataalī natang'anhīlile, ū būsangī bo ng'wa Mulungu wenhaga ū mu ng'hambī yane;

5ū Ndūji wa shose walī hamò nū nene, na a baana bane bikalaga banipīndije kose kose.

6Ū mu shikū jene nikalaga nakūgalagalaga mu būhondo, na mawe hose ganenhelaga mihūūmo ya maguta.

7Ūlū naaja ū kū mita gwa nzengo naakigasha a h'isumbī lyane a ha gwalugwa ya mu nzengo,

8a basūmba baanibonaga baaniyaalīla, na a banamhala babūūkaga, bīmīīla.

9A batongeeji bahuumūlaga booya ū kūyomba, bīkundīkīja na makono ī milomo yabo;

10a bakūjiwa bahuumūlaga sele, Ī ndīmi jabo jadamīīla kū malangū.

11Būlī ng'wene ūyo ūniigwa wanihayaga chiza, na būlī munhū ūyo ūnibona wanikumīlījaga.

12Nguno nangunaga ū ng'habī ūlū ūlīla alīkooba ngunanhi, nū mpīna ūyo atī na wa kūnguna.

13Ū munhū nūūlū alī ng'wikanza lya kūcha wanifuuhaga mbango, nū mu ng'holò ya nchīlwa natūūlaga mo lyīmbo.

14Ū būtūngīlīja nawifafatīīlaga gītī shizwalo shane, a kalamulīle ka wīīmà ū kūlī nene yalī ng'hanjo n'ihima lyane.

15A babboku naalī miso gabo, na a balemehazu naalī mhambala jabo.

16A bagayiwa naalī gītī saabo, na a bageni nabīmīīlaga ū mu mihayo yabo.

17A biboneeji nababīnzagūjaga a mahambayū gabo, naabahulumūja īsho balumile na mino gabo.

18Nose niganikaga gīkī, “Nakūkwīja ī myaka gītī maseni, nīyo ū nene nalī wa kūchīla mu ng'wane dūhū.

19Ī miji yane īkūkolobela kūshisha kū minzī, na a matambī gane gakūyikala gakwidīkīlagwa lūme būjikū pe.

20Ī likūjo lyane līkwikala isoga shikū jose, nū būta ū mu nkono gwane būkwikala būpya gwa.”

21A banhū baanidegelekaga mu kwisagīlwa, bahuumūlīgije sele sele baalindīīlaga kwigwa būganikīji bone.

22Ūlū nalīīkakalīcha walī atilongaga ūngī wa kūyomba, ī mihayo yane yabingīlaga mu būlembeezu ū mu matū gabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Banilindīīlaga gīt'ūmo banhū bakalindīīlīlaga mbula, ī mihayo yane bīng'waga gītī minzī ga mbula ya mu mīsa.

24Ū kūyega nabo ū nene baakumyaga no, ū būyegi w'ihanga lyane boolī na mpango ntaale no ū kūbo.

25Ū mu kwikala nabo naabalangaga nī nhūngwa ja kikalīle kabo, nikalaga nabo gītī nalī Ntemi ntaale ha gatī ya mabità gakwe ga būlūgū; naalī gītī nūngūja wa banhū ha mayanga ga kūchīlwa.

Ayubu 30

Kūdalahwa kwa ng'wa Ayubu

1Kwike ī haha bakūniibengelejaga, banhū bado kūle kūle ū kūlī nene; abo nūūlū basaabo naalī natadūgije kūbiganikīla kūbatūūla ng'wigelè līmò na mvwa ja badīīmi bane.

2Ī nguzu ja makono gabo ni janinha fiilū kī ū nene, īkī nīyo baalī baakobagūka gīko jūbagaya nī nguzu?

3Baalī basedeeku ba basedeeku kūlwa būkuneese na kūkoyiwa nzala, būjikū pe bikalaga bakūyūngaga mu matogolo mūūmu makalamuku, gatī na shose shose.

4Bajaga bakūtonagūlaga madūūtū ga mitī misalazu ya mu masaka, hama ī shilīwa shabo shalī miji ya mitī ya kaniniigwe.

5Baalī baapeejiwa ū mu banhū bichabo, būlī kwene baalīgījiagwa ng'wano gītī basambo.

6Nose baalī bashoka kwikala kū mahululu makamuku, na mu mapilinga ga mawe na mu myobo ya mu shigūlū.

7Bikalaga bakūhoyookaga nyayobe mu masaka, bisūmbyaga mu mashilūūtū ga lūmambe.

8Baalī banhū bahwīganu nūūlū kūmanīika yaya, būlī kwene ū mu sī bajaga bakwayīgagwa bo milang'ha.

9Alīyo ī haha a baana babo hū bakūniineenelegejaga mu mīmbo, ū kūbo nalī shikolo sha kwimelela kūnū bakwaalaga seko.

10Banikolilwe no, batatogilwe ū kwiyeegeela nū nene, bakūniswīlaga na mate mu būshū ndūhū nūūlū kūsusanya.

11Ī haha ū Mulungu wabūtegije ū būtà bone waniluhije, baamalile ī soni ū kū būtongi bone.

12Ū kū nkono gwane ū gwa būlyo banishi baanūbūkīlile, balīyūnitega mitego gīkī banigwashe Ī mhambala jane; bakūnenhelaga mihayo yabo ya kūnikenaagūla.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Ī nzīla yane bakwīkenaagūlaga, bakūpandīkaga solobo mu nzīla ya mayanga gane, na atīho nūūlū ūmò wa kūbahama.

14Bakwizaga balīhūūma gītī balībītīla ha shisheelele shigalī, bakūniihoolekelaga ng'wikanza lya mayanga gane.

15Mihayo ya kogohya īnikiimaalīlile, Ī likūjo lyane lyabizile gītī lyalajiwe nyaga lyūnīnga, Ī mhola yane yabītile yūja gīt'ilunde lya mbula.

16Ī haha ū būpanga wane būlīshila wangū no, ī shīkū ja kūluha jilīnisheedekeja.

17Ū būjikū būkūgabbebbenaga a maguha gane, a kasaatīle kene kakūnilyaga ndūhū na kwifuula.

18Ū Mulungu kūlwa būdūla bokwe būtaale, ū kūlī nene akūbizaga gītī shizwalo shinideenije mu nhingo.

19Wanitaalīkīgije mu tembe, Ī haha naabizile gītī lūbuubu na mabu dūhū.

20Ee, Mulungu nakūkūlīlīīlaga alīyo ūtūnishokejaga, nūūlū nīmīīla nahene ūkūniiloleelaga dūhū.

21Ī haha wanigalūkīlile kūniluhya, ūkūnūūbūkīlaga bo nguzu ja nkono gwako.

22Ūkūnidimaga waniponya mu lūyaga, hanuma wanihubenga mu nshūūlūlū.

23Namanile gīkī nose ūkūnishisha mu kūcha, ū ng'wipandī īlo baheleliwe pye a bapanga.

24Atīho ūyo akamalījaga munhū aluhile alī ha gatī ya mayanga kūnū akūlīlaga alīkooba kūgunwa!

25Ū nene nataalī kūlīla kūlwa banhū abo balī mu mayanga? Ū būpanga wane būtaalī kūpīnīhala kūlwa nguno ya ng'habī?

26Alīyo ū nene ū mu kwisagīlwa wiza, naagwīlilwe yabūbi; ū mu kūlindīīla isana, giiti shanitinganīlile!

27Ū mu gatī yane nalī na kūyugūūka kūtaale kūtī kwa kwifuula, shikū ja makoye madito jinichaamile.

28Nose naajigūkile alīyo ītī kūlwa kūpya līīmi, nalīyīmīīla na ng'wibità naalīla, nalīkooba kūgunwa.

29Naabizile ndūgūye wa nyamhawa, na nwani ng'wiye wa ging'hi.

30Ī likūnza lya mīlī gwane līlīyūjigūka hūna lyabbadūka, a maguha gane gakūbugumaga kūlwa būsebu bo nswiza.

31Nose ī ndono yane yabizilūtūlwa kūlwa mīmbo ga būpīna, nī mbiilūlū yane īlīyūfuulwa ya kūlīla kwa ng'hūngū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Ayubu 31

Ū Ayubu atī na būsobya, nīyo ng'wela

1Ū nene nalaganile nago a miso gane, yaya ū kūkalalīla munhya mu
kūng'wikūmvwa.

2Ī gīsī, ū ngabo go ng'wa munhū ū gwa kūfuma kwigūlya kūlī Mulungu gūlī kī? Ū
wingīji bokwe bo kūfuma kwigūlya kūlī Ndūji wa shose, h'ī kī?

3Angū, ītī būkenaagūji ū kū babūbi, na mayanga ū kū bīīti ba mihayo mibi?

4Ī gīsī ū Mulungu atūdūl ū kūjibona Ī nzīla jane? Nī nhaamulo ja kashimīzīle kane
pyī ī jose atīko ū kūjibala?

5Ūlū nakashimīzīlaga mu nhūngwa ja nyalomolomo, nū gūgūlū gwane gūūbiza
ng'wangū kūlondeela ya būmaama,

6ū Mulungu ni anitūūlage h'ipimīlo lya būtūngīlīja, akūbona gīkī natī na shilingo.

7Ū mu shimīzīle yane ūlū naabīta kūtala nīnga mu nzīla, nūūlū ī ng'holò yane
yabīta kūtwalanījiwa na miso gane, nūūlū makono gane gaabīta kūsosohajiwa
mhayo gose gose;

8ūlū chene ni bashilyage bangī Ī shilīwa īsho naashihamba nene, nī shisho
shizwile ū mu ngūnda gwane ni shidubbagūlagwe.

9Ī ng'holò yane ūlū yabīta kūdutwa na nkīma ūngī, nūūlū naabīta kūja ha nyango
gwa nzenganwa nakūguukuubaga,

10a henaho ū nke wane ni ajage kūnsheela būsu ngosha ūngī, na bagosha bangī
balaale nang'hwe.

11Nguno ū gwenūyo mhayo gwa magooke no, shibi sha kūng'wenheleja munhū
kwinhwa nsango.

12Nīyo ū gwenūyo moto ūyo gūkanogotejaga nūūlū mu kūlimu, ni
gwanikenaagūja ī shikolo shane.

13Ūlū naabīta kūndalaha ntūmami wane ngosha nūūlū nkīma akūniibūūlīlaga
kūlwa kūng'hūba mhayo nebe,

14numho nakwīta ginehe ūlū nīmīīla kū būtongi bo ng'wa Mulungu? Nakūshosha
mhayo kī ūlū nūbūūjiwa?

15Ūyo akanibeeja nene ū mu nda ya ng'wa mayū, atababeegije wei na a boi? Ū
meeja wise ū mu nda ja baninise atī h'ūmò ng'wenūyo dūhū?

16Ūlū naabīta kūlemeja shikolo Īsho shidūgije kūngunanha ngayiwa, nūūlū
naabīta kūng'wenheleja nchīlwa kwisagīlwa mabu ng'wizungu,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17nūūlū hamo nabize nakalyaga shilīwa shane iyene, na a babo baashilīlwe babyaji babo natabadīīlīlaga.

18Alīyo kūfuma ha walūki bone, ū wa mbika yenīyo nalī neji wakwe ū nene gītī nalī ise, nū nchīlwa nalī nang'hani wakwe kwīngīīla kūbyalwa kwane.

19Ūlū naabīta kūmona munhū alībūlagwa būzuuka, nūūlū ngayiwa atī na kachembeho,

20hūna ī ng'holò yakwe yūleka kūnilūmba kūlwa kūngunanha kūfuma mu booya wa ng'holo jane, ūpandīka kachembeho wikumba ūlūngūja,

21nūūlū kūbūūcha nkono gwane ng'wibanza nalīhangīja būgunanhwa bo mpīna ose ose, aho namanile gīkī nadūgije kūdegelekwa;

22ūlū īlī gīko ū nkono gwane ni gūtagūkage gwīnge a h'ibega; gūtagūkīle ha lūpī gūlagale.

23Nguno ū būkenaagūji bo kūfuma kūlī Mulungu nabogohile no ū nene, natūdūla kwīta mhayo gūlī gīko kūlwa kogoha ikūjo lyakwe.

24Ūlū ni najisanije zahabu kūbiza ng'winhando gwane, ī zahabu niiza nūūjiwīla gīkī, “A bing'we mulī baguni bane;”

25nūūlū ni nakayegelaga wingī bo sabo jane, ījo naajipandīka bo makono gane,

26nūūlū ni nakalībonaga līīmi ūmo līkakangaalīlaga, nūūlū ū ng'weji ūmo gūkaselemelaga gwelaga pe,

27hūna ī ng'holò yane yadutwa, nū nkono gwane gwayūshitūmamīla na kūshilamya mu wiba wiba,

28Ī yenīyo nayo ni yabalwa gīkī shilī shibi sha kūng'wenheleja munhū kwinhwa nsango, nguno ni nabiza nalīngomela Mulungu ūyo alī higūlya.

29Hamo ūlū ni nakayegaga kūmona ng'wanishi wane wapandīka makoye, nūūlū kūdoosa ūlū wagwa mu mayanga!

30Alīyo ū nene nataalī kūzunīlīja nomo gwane kwīta shibi mu nzīla ya kūlomb'izumo kūlwa būpanga bo ng'wanishi wane.

31Kolaga hamo a banhū ba mukaya yane bataalī kūhaya gīkī, “Nani ūyo atīnaalya wigūta sha ha ng'wa Ayubu?”

32Alīyo atīho mīti wa kūlaala mu matogolo, nguno pyī ī shikū ū nyango gwa ha ng'wane gūlī ng'waje ū kū bashimīzi.

33Nūūlū hamo nashibisile shibi mu ng'holò yane nūshikundīkīja, gīt'ūmo banhū bakīītīlaga na kale,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

34kūlwa kogoha ibità lya banhū na gīkī nakūdalahwa na badūgū, nose
nūhuumūlīja sele kūshisha noya na kūfuma hanze.

35Yee, nīyo gīt'ūlū ni wilonga wa kūnidegeleka! Ī haha lūūlū namalīgīje aha
natūūle na lūmeng'ho kūlwa kwibūūla kwane! Ū Ndūji wa shose ni anishokejage;
Ī gete ū mūūji wane ni wīyandīka ī mihayo īyo alīnibūūla!

36Ni naalūsola ū lūbbapūla lwenūlo nūlūtūūla h'ibega, na kūlūkonzeela kū ntwe
gītī ngikili.

37Ni nansomboolela a kajīle ka mihayo yane pyī ī yose, ni nang'wegeela gītī nalī
ng'wana wa ng'wikūlū.

38Ūlū gūnilīlīīla a malaale gane, nī migūnda yane īyo nakīlīmaga yūseja shisoji;

39ūlū nakalyaaga matwajo gaamo na kūlīpa yaya, nūūlū naabenheleja basūlūja
baamo kūgwa ng'holò;

40ūlū chene ni jizwage mo shokolo a ha ng'wanya gwa ngano, na maswa sagala
a ha ng'wanya gwa būsīga. Ī mihayo ya ng'wa Ayubu yakalīkīla henaha.

Ayubu 32

Elihu kūbawīla banwani ba ng'wa Ayubu

1Hūna lūūlū a banhū būdatū wabo benabo, boya ū kūnshokeja ū Ayubu; nguno
ū mu maganiko gakwe wibonaga gīkī walī ntūngīlīja.

2Alilūūlū, walīho Elihu ng'wana Balakeli, muna Buzi wa mu lūganda lwa Lamu;
ū munhū ng'wenūyo akapelana no, ūmpelanīla ū Ayubu, nguno wihayaga gīkī ū
wei hū walī ntūngīlīja, at'ū Mulungu.

3Na a banwani biye ba ng'wa Ayubu, a badatū akabapelanīla, nguno bakagayiwa
ū mhayo gwa kūnshokeja ū Ayubu, nūūlū īkī bamonaga gīkī walī ng'hūbi.

4Ū wei ū Elihu walī wahuumūla, ūbaleka tame a boi būlūngalūnga nū Ayubu,
nguno baalī banamhala kūntinda ū we.

5Alīyo aho wabona gīkī ū mu būdatū wabo yabagaya ī ya kongeja kūshosha,
akasaaya.

6Hūna ū Elihu ng'wana Balakeli, ū muna Buzi ūshosha ūhaya, "Ū nene nalī ndo ū
mu myaka, a bing'we mulī bakūla kale; h'ī nguno yene naalī nogohile natagimile
kūfunya īyo nīmanile.

7Naalikalaga niwīla gīkī, 'Leka bayombe a bakūla kale; abo bakwījaga ī myaka
balange masala.'

8Alīyo īsho shikang'winhaga witegeleja ū munhū gūkabizaga moyo ūyo gūlīmo
ū mulī we; Ī myūyī ya Ndūji wa shose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Ītī gīkī banamhala dūhū h'abo balī na masala; ītī bakūla kale dūhū abo bīyitegelegije Īyo ītūngīlīgije.

10Alilūūlū nalīhaya gīkī, ‘Nidegelekagi leki nane nang'winhe Īyo nīmanile.’

11Naalindanile no aho mukūyombaga, naagadegelekile a maganiko ging'we; aho mukūkooba koobaga mihayo

12naalikalaga namudegelekile mu būlembeezu bose. Alīyo ū mu bing'we atilongile nūūlū ūmò wa kūng'olekeja ū Ayubu ū būhūbi bokwe; atilongile nūūlū ūmò wa kūnkala ū mu kalūngalūngīle kakwe.

13Mutizūhaya gīkī, ‘A masala twagapandīkile, Mulungu h'ūyo akūng'hūgūla; atī munhū.’

14Ū Ayubu walī atūnisongaga nene ū mu mihayo yakwe, hūna lūūlū ū nene natūnshokejaga mu nzīla ya mihayo ying'we.

15Baatūngūlaga, batī na gūngī ū gwa kūshosha, yabagayaga ī mihayo ya kūyomba.

16Hū ū kūhaya nalindane dūhū Īkī baahuumūla sele sele; īkī ī haha bīmīīla dūhū batī n'ishosho!

17Leka nane nafunye ū būhayi bone; nane nīfunyī īyo nīmanile.

18Nguno nokalile pa mihayo, ū Moyo ūyo alī mulī nene alīnikomeleja.

19Ī ng'holò yane yatunganile gītī shisaabo shigubbanīgije; gītī shisaabo sha ng'asha yadudumile, Īlī hihī kūshitandūla.

20Nilekagi nayombe gwike ū moyo; naasamye nomo gwane nahaye.

21Natūyomba mu kūnsolanhya munhū, nūūlū natūng'himbīlīja ose ose.

22Nguno ū nene natamanile kūtūmamīla mihayo ya kūhimbīlīja, nguno numho ū Mūmbi wane akūnīnja wangū.”

Ayubu 33

Elihu kwandya kūng'wīla Ayubu

1Alilūūlū bebe Ayubu, īdegelekage ī mihayo yane, wīdīlīīle pyī īyo nalīyīsomboola.

2Ī haha nane lyashika ī likanza lya kūyomba na nomo gwane; ū lūlīmi lwane lookalaga mihayo.

3Ī mihayo yane īlīfuma mu ng'holò yape, ū nomo gwane gūkwīyomba mu ng'hana īyo nīmanile.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Ū Moyo o ng'wa Mulungu h'ūyo wanibūmba, ī myūyī ya Ndūji wa shose
Īkūninhaga būpanga.

5Ūlū ūlaadūle kūnishokeja ūkūshosha, īmīīlaga nyagosha ūnihelele Ī mihayo
yako.

6Ū bebe nū nene tūtikīlile ū kūlī Mulungu, nane nabūmbilwe kūfuma mu
malongo ga hasī.

7Ū nene natī na mhayo gose gose gwa kūkogohya, nūūlū natizūkūbuna no kūlwa
mihayo yane.

8Alīyo wasomboolile mingī nalīdegeleka, ī mihayo ya kūfuma ng'wilaka lyako
nīyigwile.

9Wayombile, "Ū nene nalī ng'wela, natī na shibi; nalī wape, natī na shilingo.

10Ū wei dūhū ū Mulungu wanibonile būbi ū nene, wabizilūniisaaba gīkī nalī
ng'wanishi wakwe.

11Wanibohije mbohyo a magūlū gane, būlī kwene ūko nakūbītīlaga anilolile
dūhū."

12Alīyo leka nakūshokeje gīkī, ū mu mhayo gwenūyū ūlīhūbīla, nguno ū Mulungu
ntaale no kūtinda banhū.

13Nibūlī ūkūndugumīlaga ūhaya gīkī, "Ū Wei atashoshaga nūūlū ūmūje Īyo
akwīyītaga?

14Ū Mulungu akayombaga mu nzīla ningī, nūūlū īkī ū munhū adūgije kūduuma ū
kwitegeleja.

15Makanza gangī akayombaga mu nzīla ya shilooti, nūūlū mu koolekegeje ka
būjikū, banhū balī mu būlīīlī baabītagwa tūlo ndito;

16ashikile kūlūngalūnga mu matū ga munhū, ūng'ogohya mu mihayo ya
kūng'hūgūla,

17gīkī angalūche īnge ū mu būhūbi, na kūnang'hana atizūgwa mu wikumīlīja,

18ayīpīje ī ng'holò yakwe ītizūhombokela ng'wichongo, nū būpanga bokwe
būtizūyagajiwa bo līlūshū."

Mulungu ng'hūgūji wa banhū

19Makanza gangī ū munhū akataalagwa manasu washoka mu ndīlī, na
kūmaniyiigwa maguha gakūbugumaga būlī gwa;

20nose ī ng'holò yakwe yakolwa Ī shilīwa, na a mate gakwe gooya ū kūshilūmba
Ī shilīwa h'ūmo shikasandūkīla.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Ū mīlī gwakwe gūkaseedeekaga gwashila gete, a maguha gakwe ayo galibījiwe nofu gitenda ha ng'wape.

22A henaho numho ī ng'holò yakwe yegeela kūhombokela ng'wichongo; ū būpanga bokwe wegeelaga kū bafu.

23Alīyo ūlū ūbizaho malaika wa kūnombela, ūmò mu shihūmbī kūlwa kūntonga munhū īyo īng'wigeleelilwe;

24ū ng'wenūyo ūlū ūnchīla shigongo akūhaya, “Mpījagi atizūhombokela ng'wichongo, napandīkaga shikomoolelo kūlwa nguno yakwe.”

25A henaho ū mīlī gwakwe gūkūshoshiwa būpya gūbize gītī go ng'wana, gūkūshoshiwa ūmo walī mu shikū ja walūki bokwe.

26Hūna akūnomba ū Mulungu ang'wanukūle; akūbūbona ū būshū bo ng'wa Mulungu atūle lūpūndū kūlwa būyegi, nguno ū Mulungu wanshoshaga hangī ū mu būtūngīlīja bokwe.

27Akwīmīīla kū būtongi wa banhū ahaye gīkī, “Naalī nīītile shibi nībipya Īyo ītūngīlīgije; alīyo natalīpīlilwe īyo īnigeleelilwe.

28Wīkomoolaga ī ng'holò yane Ītizūhombokela ng'wichongo, ū būpanga wane būkūlīyegela ī lisana.”

29Ū Mulungu akang'wītīlaga ū munhū pyī ī yenīyī, akūshisha ng'hangala ibīlī nūūlū idatū,

30gīkī ayīshoshe ī ng'holò yakwe Ītizūgwīla ng'wichongo; ī lisana lya būpanga līng'wakīīle.

31Dīlīīlaga Ayubu ūnidegeleke, huumūlaga nayombe.

32Hanuma ūlū ūlī na mhayo ūkūnishokeja; nīyo ūhabūle, nguno natogilwe wīnge ū mu mahane hane.

33Alīyo ūlū ītī chene nidegelekage dūhū lūūlū ū bebe; huumūlaga sele nakūlange masala.

Ayubu 34

Ū Mulungu Namuji Ntūngīlīja

1Ū Elihu ongeja ū kūhaya,

2Bing'we banhū ba masala, īdegelekagi ī mihayo yane; tegagi matū munidegeleke bing'we bamani.

3Nguno ū gūtū gūkīdegelekaga Ī mihayo mu kwīlola, gīt'ūmo lūlīmi lūkalojaga būsandūku bo shilīwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Twīyitegelejagi ī mihayo Īyo ītūngīlīgije, tūsangīle ū kwīyilanga ī yawiza.

5Nguno ū Ayubu akūhayaga, “Ū nene natī na shisembo; kwike dūhū ū Mulungu wanitaagije Ī ng'hana yane.

6Nūūlū īkī nalī ntūngīlīja, alīyo nalībalwa kūbiza ng'hwahwa; nūūlū īkī natī na shilingo, alīyo isonga lyakwe lyanilasile lyūnilekela ilonda lītī lya kūpīla.”

7Alīho munhū kī ūyo abange gītī Ayubu, ū nkweleji w'ibengwe gītī minzī?

8Ū wei a babūbi h'a basūmba biye, na a ba malofu h'abo iinonije nabo.

9Nguno alīyūhaya na gīkī, “Ītīho solobo ū kūlī munhū ū kūnyegela Mulungu.”

10Alilūūlū bing'we bitegeleja, nidegelekagi. Gūche gūjimīīle ū gwa gīkī ū Mulungu akīītaga yabūbi, ī gīkī ū Ndūji wa shose akahūbaga.

11Nguno ū wei akanīpaga būlī munhū kūlenganīla na katūmamīle kakwe; na akang'winhaga būlī ng'wene kūlenganīla na shītīle shakwe.

12Ū Mulungu atīko kwīta mhayo gwabūbi gose gose, ū Ndūji wa shose atīko kūchaamya būtūngīlīja.

13Ī gīsī nani ūyo wantūūla a ha nīmo gwa kwīlang'hana ī sī, nani ūyo wang'helela būlang'hani bo sī jose na jose?

14Ū wei ūlū ūhaya ashikile kūng'wīnja ū Moyo wakwe pyī nī myūyi yakwe,

15a henaho pye a banhū bakūshila, numho gwashika gwa banhū kūbiza hangī lūbuubu!

Ū Mulungu ajibonile ī nzīla ja banhū

16Bebe, ūlū ūlī ng'witegeleja gwigwage ūyū, Īdegelekage īyo nalīyīsomboola.

17Ūyo atabūtogilwe būtūngīlīja, ashikile kūsuga? Ū bebe ū Ntūngīlīja na wa Būdūla hū ūlīnsola būbi?

18Atī ng'wene ūyo akabawīlaga na batemi gīkī, “Ū bebe ūtī na fiilū,” na a basugi gīkī, “Ū bebe ūlī wabūbi,”

19ūyo atītīlaga batemi yawiza mu būsolanhya, nūūlū kūbatūūla higūlya a basabi kūtinda bagayiwa? Nguno pye a bose balī nīmo gwa makono gakwe.

20Bakachaaga wangū no, hamo mu būjikū ha gatī; ng'wene wadetemeela hūna lūgendo. Na a bataale bakajaga nūūlū batakuumiwe na nkono gwa munhū.

21A miso gakwe ū Mulungu gajibonile dūhū ī nzīla ja banhū; nī nhūngwa ja kashimīzīle kabo ajibonile pyī ī jose.

22Līītīho ipandī lya giiti ūko bakenaagūji badūgije kwibisa, ndūhū nūūlū īkabiza mu giiti sha gamha.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Ū Mulungu atī na nguno ya kūnkūūbīlīja munhū gīkī anshishe kū būtongi bokwe kūng'winha nsango.

24Na a ba būdūla akabatobagūlaga, watūūla bangī a ha ng'wanya gwabo;

25Ī nhūngwa jabo ajimanile, na lūūlū akabasīnūlaga makanza ga būjikū baatobagūka.

26Akabatūlaga bo hape hape nguno ya būbi wabo,

27kūlwa kooya kūnondeela, na kūleka kūjidīlīīla ī nzīla jakwe pyī ī jose.

28Nguno ya kwenheleja kūlīla kwa bagayiwa nose kwampandīka ū wei; na ng'hana akakwigwaga ū kūlīla kwa baduki.

29Alīyo nahene nūūlū ūhuumūla, nani akūkuuma? Ūlū ūbisa būshū bokwe nani ū wa kūmona? H'ūmo akīītīlaga ū kū banhū nūūlū kū mahanga,

30kūlwa kūng'hangīja munhū ūyo atang'ogohile Mulungu, atizūbasuga a banhū, nūūlū atizūbagwasha.

31Īlī chiza ū munhū kūng'wīla ū Mulungu gīkī, “Nalī ng'hūbi, alīyo natūhūba hangī.

32Nilangage īyo natadūgije kwībona, ūlū naahūba natūshokeela hangī.”

33Ī gīsī ū bebe ūlū ūlema kūhūgūka, ū Mulungu akūkūnong'ha kūlenganīla na katogelwe kako? Bebe ng'wenekīlī lamulaga, natūkūlamulīla nene, hūna ūniwīle īyo wīmanile.

34A banhū bitegeleja ni bahabūlage, nguno a banhū ba masala abo bakwigwaga bakūniwīlaga gīkī,

35“Ū Ayubu wabizilūyomba mihayo Ītī ya witegeleja; oyile ū kūtūngīlīja ī mihayo yakwe.”

36Hambū hambū ū Ayubu agīsīlījiwe chiza īmanwe ī ng'hana yakwe, nguno alīyūfunya mashosho ga malofu no.

37Nīyo hangī a higūlya ya shibi shakwe, ongegije na būshitiigwa; alīyūtūyombya mu būdalahi kūnū wipaala na makono. Nū Mulungu wankwīgīgīgije no a malang'wa!

Ayubu 35

Elihu kongeja kūng'hūgūla Ayubu

1Ū Elihu ūhaya hangī,

2“Ū bebe ūliganika ū gwenūyū gūtūngīlīgije? Īkī walinhije kūhaya gīkī, ‘Ū būtūngīlīja bone būkīlile a ha bo ng'wa Mulungu.’

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Alīyo hangī ū kūnū ūkūmūjaga, ‘Ī gīsī īlīho na solobo ū kūlī nene, nakūpandīka kī ūlū nūleka kwīta shibi?’

4Natogilwe nakūshokeje ū bebe, pye na a banwani biyo abo ūlī nabo.

5Alilangamīlaga ū kwigūlya ūlīlole ī ligūlū; gakalalīlage a malunde ayo galī kwigūlya yako.

6Ū bebe ūlū wīta shibi gūkūnkoya kinehe ū wei? Ī shibi shako ūlū shūkwīla no no no, shikūng'wīta kinehe ū wei?

7Ūlū ūbiza ntūngīlīja numho ūlīng'winha kī, nūūlū kī īsho akūpandīka kūfuma mu nkono gwako?

8Ū būbi wako būlī wa kūnkoya munhū dūhū gītī bebe, nū būtūngīlīja wako bo kūbagunanha banhū dūhū.

9A banhū bakalīlaga kūlwa nigo gwa wiboneelwa, bakikūmbīlījaga bagunanhwa kwīnga mu nkono gwa munhū wa nguzu.

10Kwike atīho ūyo akahayaga gīkī, ‘Alī halī ū Mulungu ū Meeja wane, ū ng'winhi wa mīmbo mu būjikū;

11ūyo akatūlangaga a bise kūtinda shiinū ja mu sī, na kūtwīta tūbize bitegeleja kūkīla noni ja kūlala?

12A banhū nūūlū būlīla kūlwa nguno ya wikumīlīja wa bahūnga, ū wei atashoshaga mhayo.

13Na ng'hana h'ūmo alī ū Mulungu, atabūdegelekaga ū būlīji bo dalali; ū Ndūji wa shose atīko kūdīlīla būlīji bo mbika yenīyo.

14Nose ū bebe akūkūdegeleka ginehe, nguno ūlīta wahaya gīkī ūtūmonaga, na gīkī ī mihayo yako īlī kū būtongi bokwe, na lūūlū ū bebe ūnindīīlile wei;

15hama a higūlya ya henaho ūlīyūhaya na gīkī ū būpelanu bokwe būtīko kūng'wenheleja kūfunya nsango, na gīkī ū būbi atabūdīlīlaga nūūlū hado!

16Hūna lūūlū ū Ayubu akwitagūlaga mihayo midūhū, alī na malang'wa mingī no alīyo atamanile nūūlū kī!’”

Ayubu 36

Ū Mulungu ng'wene ntūngīlīja gwa

1Ū Elihu ongeja hangī kūhaya,

2“Iyūmīlījage hangī ho hado nakoolekeje gīkī ītaalī īlīho mingī ī ya kūlūngalūnga kūlwa ng'wa Mulungu.

3Ū būmani bone būfumile kūle, ū Meeja wane h'ūyo nakūūmalīla būtūngīlīja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Sanyaga gete gīkī ī mihayo yane ītī ya būlomolomo, ūyo alī hamò nang'ho ng'wene munhū wa būmani būshikanu.

5Ū Mulungu alī na būdūla, alīyo atadalahaga banhū; alī na būdūla na nguzu ū mu būmani.

6A bahūnga atabalekaga bikale bapanga, alīyo abo bakiboneelagwa akabagoloolelaga ī ng'hana yabo.

7A miso gakwe atagīnjaga ū kū batūngīlīja, nīyo akabigashaga hamò na batemi, hangī akabagūngūhyaga baabiza bataale ilalī.

8Alīyo a banhū ūlū batungilwe nhendele, babohiwe na mbohyo ja būluhi,

9akaboolekejaga ī shītwa shabo, gīkī bīīta shibi bo makaala.

10Hūna akabalugūlaga a matū gabo babize bigwi ū kū būhūgūlwa, na akabalagīlaga bagalūke bīnge ū mu shibi shabo.

11Ūlū bigwa hūna bandya kūntūmamīla, bakūbiza mu kwīlūkīlwa pyī Ī shikū jabo, nī myaka yabo ī yose mu būyegi.

12Alīyo ūlū būlema ū kwigwa, bakūmalwa kūbūlagwa bo līlūshū; bakūshila kūcha balī mu būtūmana.

13Abo batī na logohano mu ng'holò bakīītaga isuku; nūūlū abatunge nhendele batalīlaga balīlomba kūgunwa.

14Bakachaaga bataalī badinha bado, ū būpanga wabo wabbudīka balī mu nzīla ja malofu.

15Alīyo a baaluki akabīnjaga ū mu būluhi wabo; akalūngalūngaga nabo ū mu makoye gabo.

16Nū bebe alīkūduta akwīnje ū mu mino ga būluhi ūbo būkūlumile, akūtūūle h'ipandī igalī lītī na wishiteleja; wiyagaalūle ha meza yako ya shizeeze sha būlī mbika.

17Kwike ī haha ūlī mu nsango ūyo gūkabagwīlaga banhū bahūbi, ū nsango nū būlamulwa bo wīīmà shikwikalīlile.

18Alilūūlū, ilang'hanage ūtizūdutwa ūkalondeela sabo, ūtizīnjiwa a ha ng'hana kūlwa nguno ya būhongwa bo sabo ningī.

19Ū būsabi wako nūūlū ī nguzu ja būdūla wako pyī ī jose, jidūgije kūkūlang'hana ūtizūgwa mu mayanga?

20Ūtizikūmvwa ikanza lya būjikū, kūlwa kūbadutanja banhū kūfuma mu kaya jabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Ilang'hanage ūtizūgalūka kūja mu nzīla jabūbi ūbo ūlībonekana kūbūyegela, kūtinda būluhiwa.

22Managa gīkī ū Mulungu alī higūlya no kūlwa būdūla bokwe. Nani ūngī ū nangi gīt'ūmo alī wei?

23Nani wang'helela ī nzīla jakwe, nūūlū adūgije kūnkuuma gīkī, 'Bebe wahūbīla a henaho?'"

Kwikumīlīja milīmo ya ng'wa Mulungu

24Izūkagwa kwīyinha ikūjo ī milīmo yakwe, Īyo banhū bakīgongoolaga mu mīmbo.

25Pye a banhū bakībonaga, a banhū bakīloleelaga bo kūle.

26Managa gīkī ū Mulungu ntaale, alī kūle no nako a kitegelegeje kise! Ū wingī bo myaka yakwe būtadūgije kūmanwa.

27Hū ng'wene akagadutaga kwigūlya a minzī wagagalūcha kūbiza mbula ya mihūūmo.

28A malunde gakitaga minzī gago hasī, banhū baapandīka mbula ya kūbigela.

29Nani wa kūdūla kūmana ūmo akagahelelaga a malunde, nū mumo mihilimo īkizīlaga kūfuma kū wikalo bokwe?

30Manīlaga dūhū ūmo akajenhelaga Ī ndabi jiiza jimpīndije hose hose, jikūng'weng'weetaga kūshisha mu būjiba bo nyanza.

31H'ūmo akagalelelaga a mahanga, wabinha a banhū shilīwa sha kūbigela.

32A makono gakwe akagookajaga ndabi ja lūkūba, hūna wayūjilagīla kūtūla aho alatogelwe wei.

33Ū kūpalalūka kūkakumūchaga gīkī alīho, ū wei ūyo abūkolilwe no ū būbi.

Ayubu 37

1Ū mu mhayo gwenūyū ī ng'holò yane īlītininhīla, nīyo īlibakīla gītī īlīhaya kūfuma.

2Degelekagi! Degelekagi mugwigwe ū ng'hilimo gw'ilaka lyakwe, ū numī ūyo gūlīfuma mu nomo gwakwe.

3Ī ndabi jakwe akajilasaga kūja hose pye a ha sīlīlī y'igūlū, akajitūmaga hose hose kūshisha kū būgelelo bo sī.

4A ha numa yaho līkizaga ilaka lya ng'hilimo gwakwe, wapalalūka mu magaka g'ilaka lyakwe, ū ng'hilimo gwakwe ūlū gwahilima akajilekelaga pyī ī ndabi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Ī lilaka lya ng'wa Mulungu līkapalalūkaga mu mbika ja kūkumya, īyo akībeejaga mitaale īkīlile a ha būdūla bo kwitegeleja kwise.

6A minzī ayo gibūmbile akagalagīlaga, “Idīkagi ha sī!” Ī liswalala nū nzumbī akashilagīlaga alīhaya, “Bizaga mbula nhaale!”

7A banhū akabalechaga ī milīmo ya makono gabo, kūlwa gīkī pye abo balī shiseeng'wa shakwe bashimane ī shītīle shakwe.

8Ī shiinū najo jikibisaga jalembeela mu mahalo gajo.

9Ī mbula ya nyaga īkidīkaga īfumile mu wikalo wayo, ī mbeho nayo īkabībagwa na miyaga ūlū īkūhembaga.

10Ī myūyī ya ng'wa Mulungu Īkagafuulīlījaga a minzī gibūmba, na ng'hana a minzī h'ūmo gakwīlīle gakūūmaga gīt'iwe.

11A malunde akagabbakīlījaga minzī gabunīka, wajitūma ī ndabi jakwe jagasambaalīla pye a gose.

12Kūlwa katongeelele kakwe gakajaga gakūyeela yeelaga a higūlya ya sī pye a hose, gakwīshikīlījaga īyo alagīlile kūlwa shiseeng'wa shakwe.

13A malunde akagenhaga kūlwa kūbinha nsango banhū, nūūlū kwīyisīīla ī sī gīkī ooleche būtogwa bokwe.

Kwīyideedeng'hanya milīmo yakwe

14Degelekaga Ayubu, yīyī mihayo; lembeejaga a maganiko wīyideedeng'hanye Ī milīmo ya ng'wa Mulungu ī ya kūkamaaja.

15Ūmanile ū Mulungu ūmo akagatongeelaga a malunde, nī ndabi jakwe ūmo jikalabījaga?

16Ūmanile īsho shikagalang'hanaga a malunde ūlū galembeelile ū ng'wigūlya? Ī yenīyo h'ī milīmo yakwe ya kūkamaaja, ū wei ūyo alī nshikanu mu būmani.

17Ū bebe ūyo ūkazwalaga shizwalo hūna wazwanjiwa lūyīlo, nguno yalembeelaga ī sī kūlwa būsebu bo nyaga gwa dakama,

18ūdūgije nang'ho ū kūngunanha kūlyamba ī ligūlū, na kūlyīta līgūlūngīle gīt'ilole lya shaba ībītije mu moto?

19Tūwīlage shi ī ya kūng'wīla; a bise tūtī na gwa kūng'helela nguno tūlī mu giiti.

20Awīlwe gīkī natogilwe kūyomba? Alīho munhū kī akikūmbagwa kūkenaagūlwa?

21A banhū bakalemeelagwa ū kūbūlola ū būng'weku w'igūlū ūlū lyūpyagūlwa nyaga lyeela pe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

22Wiza w'ikūjo gītī lya zahabu būkabonekanaga būliza kūfuma sukuma, ū Mulungu akizaga ng'wikūjo lya magaka mataale.

23Ū Ndūji wa shose alī higūlya no kūlwa būdūla bokwe; ū mu kalamulīle kakwe atiboneelaga kūlwa nguno ya būntūngīlīja bokwe.

24Hūna lūūlū a banhū bang'ogohile, nguno atabadīlīlaga abo bisanije boi benekīlī gīkī balī na masala.

Ayubu 38

SEEBA kūlūngalūnga

1Hūna ū SEEBA ūnshokeja ū Ayubu kūfuma mu nshūūlūlū; ūhaya,

2"Ī gete nani ū ng'wenūyū, ūyo akūkenaagūlaga būganikīji bone kūlwa kūkwīja mihayo mu būtūmana?

3Alilūūlū, itungage nyagosha widadīle, leka nakūbūje; shikwigeleelilwe ūnishokeje.

4Aho nalīgūtūūla ū nsingi gwa sī, walī halī ū bebe? Niwīlage ūlū ūmanile.

5Nani washihela ī shipimo shayo? Angū mmho ūmanile! Nūūlū nani ūyo akalūgoloola ū lūgoye lwa kwīpimīla?

6Ī ng'hīngī jayo jisīmbīlilwe ha kī? Nū yūyo akalītūūla ī liwe lya kwīgoloolela walī nani,

7ū ng'wikanza aho sonda ja dilū jahelelekeejaga kwīmba mu būsangī būmò, kūnū a baana ba ng'wa Mulungu nabo balī mu būyegi bakūtūlaga mhūndū?

8Ī nyanza aho yapuluka hanze gītī kūfuma mu nda ya būbyīle, nani akīlugalīla na nyango gīkī īlembeele?

9Hū nene nakīyītīla malunde gīkī gabize shizwalo shayo, nī giiti sha gamha shūbiza būlengeeti bo kwigumīīla;

10nakītūūlīla būgelelo kūlwa lūbīmbī lwayo, na wesheemelo nībeegeja, na a makīgījo ga kwīlang'hana.

11Hū nene nīwīla gīkī, 'Ūkūyūgelela ūmu, yaya ū kūkīlanhya, Ī nguzu ja mahuuli gako jikūyūkalīkīla henaha'!

12Ū bebe wabīta kūlagīja wela ū būjikū hūbiza dilū; nūūlū ī likīngo lya dilū ū bebe wabīta kūlyolekeja ū wikalo walyo?

13Wabīta kūlīlagīla gīkī lījidime Ī mhembe ja sī lībagung'humule bīnge mo a bakenaagūji?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Ī suso ya sī īkagalūchiagwa gītī mabūmba gabītiagwa ng'wibūmbīlo; hūna yabiza na mabala mabala gītī ga shizwalo.

15Ī lisana lyabo a bakenaagūji līkajimiagwa, ū nkono gwabo gwa būdūla gwabīnzwa.

16Ū bebe wagema ū kūshimīza ūshika ūko jilī ī nzwīlo ja nyanza, nūūlū wabīta kwingīla ū mu myobo ya mu būjiba bo nyanza ī shimu?

17Ū bebe wabīta ū koolekejiwa ī mibita ya kwingīla ūko lūkikalaga ū lūfu, nūūlū wībona ī milyango ya kūbīta ūjile kū sī ya giiti sha gamha?

18Ūbūmanile ū būgalī galī wa sī? Hayaga ūlū wīyitegelegije pyī ī yenīyī.

19Ī nzīla ya kūja kū wikalo w'isana halī ūko īlī, nī lipandī lya wikalo wa giiti līlī halī?

20Ī shenīshi ūdūgije kūshitwala ū kū ng'hambī jasho, ūjitegelegije ī nzīla ja kūja ū kū wikalo washo?

21Angū mmho ū bebe ūtūkīja ū kwīyitegeleja ī yenīyī, nguno walī ūbyalilwe ī shikū jene; nī myaaka ya būlamu wako yakwīlaga!

22Wabīta kwingīla ū kū mabīkīlo ga seluji, nūūlū washika ū kū mabīkīlo ga mawe ga mbula,

23Ī shikolo īsho nashitūūlile kūlw'ikanza lya makoye, kūlw'ikanza lya wilwisha na būlūgū?

24Nzīla kī ī ya kūja ūko jikafumaga ī ndabi, nūūlū ūko miyaga ya kīya īkīngīīlaga, ūlū īlīsambaajiwa kūja hose pyī ū mu sī?

25Nani ūyo akīītalīlaga nzīla ī mbula ya makūmba mbelele, nūūlū kwībeegeja nzīla ī mbula ya ndabi na kūpalalūka,

26gīkī īdotye nū kūko batikalaga banhū, galobe matogolo ayo galī dalali,

27afuje itogolo īlo līti na shose shose, Ī sī īdūle kūzwisha maswa?

28Bebe, ī mbula īlī na saayo? Nūūlū a mamote ga lūme, nani ū myaji waago?

29Ī seluji īkafumaga mu nda ya ng'wa nani? Nani akagabyalaga a minzī a manedeku ayo gakiikaga kūfuma kwigūlū?

30A minzī gakibūmbaga gīt'iwe, na a higūlya ya būjiba hūūma kūlū kūlū kūlwa mbeho.

31Ūdūgije kwībohya nyololo Ī Ndīmīla ī ng'hīma; nūūlū ī Ndīmīla ī ng'osha ūdūgije kūtaligūla ngoye jayo?

32Ū ngamba gwa būjikū ūdūgije kūgwīta gwilonge mu makanza gago? Nūūlū ī ndūba ūdūgije kwīswaga hamò na mamunda gayo?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

33Ūshimanile ī shilagīlo īsho shilang'hanile mihayo ya kwigūlū? Ī ligūlū ūdūgije kūlīlang'hana ūlī mu sī?

34Ūdūgije kūhamuka ū kū malunde yika mbula y'ihūūma lya kūkūlibīja?

35Ū bebe, ūkajisambaajaga ī ndabi ja mbula? Jikizaga ū kūlī bebe jiibūūla gīkī, 'Tūlīho aha?'

36Nani ū ntūūji wa masala mu ng'holò nūūlū ūyo akatūūlaga witegeleja mu maganiko?

37Nani alī na masala ga kūmana isaabu lya malunde? Nū yūyo adūgije kūpumunha shisaabo sha minzī kūfuma mu malunde

38ū lūbuubu ūlū lwidamīīla na kūūma kūngūlū, na a malongo ga hasī gibūmba gūbiza magengeli?

39Ī shimba ng'hīma ūdūgije kwīhwīmīla ndimu, nūūlū kūbalisha a baana ba shimba kūshisha bigūta,

40ūlū jilī mu mapilinga gajo ūmo jikalambalalaga, nūūlū ū mu masaka ūmo jikibisaga jilīkūngīla ndimu?

41Nani ūyo akajinhaga ilya ī ng'hūngūūlū, a makune gajo ūlū ganīlīīla ū Mulungu kunū gakūjaga ūko na ūko gaagayiagwa shiliwa?"

Ayubu 39

1Ū bebe ūgamanile a makanza ayo ngūlūgūlū jikabyalīlaga? Nūūlū ūkajilang'hanaga ī saala ūlū jilībyala?

2Ūdūgije kwībala ī myeji y'ikanza lyajo Ī lya kūbūūcha nda? Ūlīmanile ī likanza lya kūbyala kwajo?

3Jikacheelaga hasī ūlū jilībyala a baana bajo, ūlū jūmala kūbyala hūna boshilaga nū būsūngū?

4A baana bajo bakakūlīlaga mu matogolo babiza na nguzu; ūlū būlinda bīnga batūshoka hangī.

5Nani ūyo akīyīta ī ndūūlū yūbiza nyang'widīīma? Nani akītīnīla ī ngoye jayo?

6Nene nīyinha a matogolo gabize wikalo wayo, ī mbūga ja munhu būbize būzengo wayo.

7Ī yoge ja mu mizengo ījidalahile, Ītigwaaga kūhama kwa ndamhīji.

8Īkagatagambīlaga a magūlya ūko īkadīīmīlaga, īkadīīlaga īkūkoobaga maswa managana.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Ī mbogo īkūzunya kūkūtūmamīla ū bebe? Īdūgije kūkeeyūla būjikū mu lūbīgīlī lwa ha ng'wako?

10Ūdūgije kwītunga ngoyī īkūlīmīle ngūnda? Īkūkūlondeela a ha numa īje īkūkūlīmīlaga ilago lyako?

11Ūdūgiji kwīsanya īkī īlī na nguzu ningī? Nūūlū ūdūgīji kwīlekela milīmo yako īkūtūmamīle?

12Ūlīsanya gīkī īshikile kūkūsombela shilīwa shako, yūshibilinga hūna yūkwenhela ha lūbūūga lwako?

13Ī nongu īkagung'humūlaga manana gayo mu kwisandaala, alīyo ī nzooya jayo jitīko kūlenganīla na ja ng'oong'oli.

14A magī gayo īkateelelaga hasī, hūna yagaaleka galūngūjiwe būsebu bo maseni.

15Ītakoyaga n'iganiko lya gūgūlū ūyo gūshikile kūgatobagūla, nūūlū shiinū īyo īdūgije kūgapanda.

16A makune gayo īkagalang'hanaga gītī gatī gayo, ītadīlīlaga nūūlū būche mpandagīlo ū būsūngū wayo.

17Nguno ū Mulungu akīyima a masala, ūleka kwīdaasa witegeleja nūūlū būgeehu.

18Alīyo ūlū yūzanzamula nzooya kūpeela, nūūlū muna falasa na ndamhīji okwe īkūnseka.

19Al'ī falasa wīguzuhya bebe? Hū bebe wītūūlīla lūng'iling'iza lwa booya būlīhu mu nhingo?

20Ū bebe h'ūyo ūkīyītaga yizwanuke gītī kwizwanuka kwa njige, na kūlunduma bo mūūlū gayo mu lyogohya itaale?

21Kūlwa kūdooshiwa nguzu Īkakulījaga hasī, hūna yimeema nhambo kūjūmanhya nabo ū būlūgū.

22Ū boobà gūlī mhayo gwa kūsekwa dūhū ū kūyo, shitīho sha kwīdetemya; nūūlū lūkabiza lūshū ītamanile ū kūlwihoha.

23Ntana gwa masonga gūkūmanūtingina ū mu kabazu, na machimu gakūlabangīlīlaga būyaga na someke.

24Ī yoi īkalyaga mabbaala gītī īsalile, ūlū yūlinda yūng'ang'aajiwa nhaaninga ya būlūgū, īlemile ū kūlembeela.

25Ī nhaaninga ūlū yūng'ang'aala, Ī falasa īkalundumaga bo mūūlū gayo īkūhayaga, “Būgatū!” Ū būlūgū īkabūbbehaga būtaalī kūle, yabigwa a bataale ba mabità nī yoge yabo bakūfunyaga shilagīlo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

26Al'ī fungwe, ūkīyinhaga bebe a masala ga kwamba manana hū yikweega
kūtūngīīla dakama?

27Ū bebe h'ūyo ūkīlagīlaga ī ng'hoonà kūlala, na kwinunga īkabeeje chanjo
kwigūlya?

28Īkazengaga kwigūlya ya shiganga yatūūla wikalo wayo, yabiza ya kwenūko, kū
mahalo ga mawe mūūgī.

29Ū kwīngīīla ko ū kwenūko, Īkūman'ilalangīja sha kūpula; nūūlū shibize shilī
kūle, a miso gayo gakūshibona.

30A makune gayo gakong'heelaga mininga, nīyo aho īlī ī mibimba, nayo īkabizaga
ho.

Ayubu 40

1Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Ayubu,

2"Ū ng'halalī ng'wenūyū atogilwe kūnanga nū Ndūji wa shose? Alilūūlū, ūyo
akūnsaayīlaga Mulungu ni ang'winhage ishosho!"

Ayubu kwidoohya kūlī Mulungu

3Hūna ū Ayubu ūnshokeja ū Mulungu gīkī,

4"Ū nene natī shikolo shose shose, numho nakūkūshokeja mhayo kī?
Naahuumūla ī haha!

5Naalūngalūngaga kamò, hangī natī n'ishosho, naashishaga ng'hangala ibīlī, natī
na gūngī gwa kongeja."

6Hūna ū Seeba ūlūngalūnga nū Ayubu kūfuma mu nshūūlūlū; ūhaya gīkī,

7"Alilūūlū itungage nyagosha widadīle, leka nakūbūje, shikwigeleelilwe
ūnishokeje.

8Ū bebe ūkūdalahaga būlamuji bone? Ūlīnisola būbi ū nene gīkī ū bebe wibalīle
būtūngīlīja?

9Ū bebe ūlī na nkono gītī go ng'wa Mulungu, nī lilaka lyako līdūgije kūpalalūka
gītī lyakwe?

10Al'ikundīkījage ikūjo na būtaale, ūzwalīle būkumīlījiwa na magaka!

11Būkundūlīlage ū būdaki wa būpelanu wako; ūyūnola būlī ng'wene ū
ng'wikumīlīja wandooheleja.

12Būlī ng'wikumīlīja nolage ūng'wiche ha sīlīlī, a bahūnga ūyūbapandagīla aho
bīmīīlile.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Bajīkage mu lūbuubu pye a bose; ū būshū wabo ūbūkundīkīje mu gatī ya shigila.

14A henaho ū nene hū nakūkaanīla gīkī, ‘Ū nkono gwako ū gwa būlyo gūdūgije ū kūkūpīja.

15Īyiganikage ī ngubū ya mu nyanza, Īyo nībeeja gīt'ūmo naakūbeegeja bebe, ī yoi īkalyaga maswa gītī ng'ombe.

16Īlī na nguzu no ū mīlī gwayo, nī nda yayo īlī na būdūla būtaale.

17Ū nkīla gwayo ndaamu gīt'itambī lya manga; a matimba ga mu ng'hunu jayo gidosile kīngī nasho.

18A maguha gayo gabange mapūūgījo ga chūma sha shaba, a magūlū gayo galī gītī myīsī ya shisīnza.

19Ī yoi h'ī ya kwandya ū mu shiseeng'wa sha ng'wa Mulungu, alīyo ū meeja wayo adūgije kwīyegeela na lūshū lwake.

20Ī shilīwa shayo īkapandīkaga kūfuma mu matūmbī, ūko shiinū jose ja mu masaka jikigusījaga.

21Ū būtūūgījo wayo mu mbeho ja mantī, Īkibisaga mu malūtende, yalembeela mu madete.

22Mbeho ja mitī migiitu hū būhooyelo wayo, magobeko ga mu mongo gakīshīkījaga.

23Ū mongo h'ūmo gūseesele Ī yoi ītibakīlaga; ī yoi īlī mhola no nūūlū mongo gwa Yolodani gūfuule kūshisha kū ngegu,

24Nani wa kūdūla kwīgwasha n'ilobo, nūūlū kwīchima mu mūūlū īlī mu lūbeto?’”

Ayubu 41

Būdūla bo Līlewiasani

1Ī Lewiasani ūdūgije kwīzubūla n'ilobo lya ndīlo, nūūlū ū lūlīmi lwayo kūlūtunga na lūgoye?

2Ūdūgije kūsheepya lūgoye mu nindo yayo, nūūlū kwīchima ilobo lya ng'wisaya?

3Īkūkwikūmbīlīja gīkī wīchīle shigongo? Īkūlūngalūnga nang'ho mihayo mifuuku?

4Ūdūgije kūlagana nayo ng'wizunīlīja īkūtūmamīle nyasese ilalī?

5Ūkwīsuga wīyimanīlīgīja gītī noni, ūkwīkūnga lūgoye mu nhingo, gīkī baana bako bapandīke ndimu ya ha kaya?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6A basūlūja bashikile kwīkaaba, nūūlū a bajinja badūgije kwībbutagūla mapingili
būgabanha?

7Ī likūnza lyayo ūdūgije kūlyokaja someke, nūūlū ū ntwe gwayo migela ya
kūzubīla ndīlo?

8Hadīkījaga bo makono gako ūkwībona īyo īlakūgwīle, ūtīība; hama
ūtalashokeela hangī!

9Ī gīkī munhū ashikile kwīheeba ū gwene gūche gūjimīīle, nguno ū kwībona
dūhū a magaka gayo gakūkūmala!

10Atīho nkalī wa kūgima kwīyikoloosha, al'ū nene, nani wa kūnīīmīla?

11Ū nene nalī n'igasa kūlī nani ūyo shiniigeleelilwe nanipe? Pyī ī shose a ha sīlīlī
y'igūlū shilī shane.

12Natilewa ū kūgahaya a magūlū gayo, nī nguzu jayo, nū wiza bo suso yayo.

13Nani adūgije kwīzuuja ī ng'handa yayo? Nani wa kūdūla kwīyegeela alī na
mbohyo ībohye kū nomo gwayo?

14Nani wa kūgima kwīyasamya nomo gwayo ūyo? Nguno gūlī na ng'hīlīlī ja mino
ga magaka!

15Ū ngongo gwayo gūlī na ng'hīlīlī ja magambala gilaalīlile gītī mūda, hūna
giluma hamò,

16gidaamīīla būlī lyene na liye gūsheleela kīngī nasho, nūūlū lūyaga lūtīko kūbita.

17A magambala gayo galī nde nde nde, hūna giluma, nose gatī na būlekaanīje.

18Īkityamuchaga gwalaba moto, hama a miso gayo gabange ikīngo lya dilū.

19Ndali ja moto jikafumaga ū nomo gwayo, ūlū yafuupa gakafumaga masasī
galīīlala.

20Ū mu mūūlū gayo līkafumaga mo lyochi, gītī līlīfuma mu nengelo yasebiagwa
moto gwa mbelele.

21Ī myūyī yayo īkabachaga nūūlū būpī, ū mu nomo gwayo jikafumaga mo ndali
ja moto jikūtaamagūkaga.

22Ī nhingo yayo īlī na nguzu ningī no, pye abo bakamanhyaga nayo bakagwaga
ng'holò.

23Ī likūnza lyayo lya magambala gilumile, madaamu no gatī na būmogolele.

24Ī shikuba shayo shidaamu no, shidaamu gīt'iwe lya kūshela.

25Ūlū yagulumūka na a ba nguzu bakadetemaga; ūlū yūpwaganja bakibisaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

26Nūūlū lūshū lwīkuumya lūtīyīta kanhū, nūūlū lībize ichimu, nūūlū isonga; pyī
nūūlū someke ītahemeelaga.

27A bana chūma ībabalile gītī mbelele, a bana shaba a bene gītī mitī ībūngile.

28A masonga gatīko kwīyogohya, ū kū yoi na a mawe ga kūpondwa bo lūtaago,
gatikīlile na mapūmba.

29Ū būhili īwisaabile gītī matindigishi ga mbelele ja būsīga; ū mfuutumo gwa
ngela īgwibengelegije.

30A magambala ga mu dagaala gabange gītī maalūjo mūūgī, ūlū yūbīta mu tembe
īkagukumbūlaga, yaleka līngweso gītī ly'itūlīlo lya būsīga.

31Īkashikaga ū mu minzī bochuumeela ū būjiba, git'ifulīla lya minzī gategile ha
moto; Ī nyanza īkīyuugaga gītī nengelo ya maguta ga kwibila.

32Ūmo īkūbītaga īkalekaga nkulubīla gwa mafulo gaape, munhū akwiganika ī
nyanza yītaga mvī gītī ja banamhala.

33Ū mu sī shitīho sha kūlenganījiwa nayo ī shinū yenīyo, ī yoi ītī na boobà nūūlū
hado.

34Ībadalahile pye abo bakigūngūhyaga, Ī yoi h'ī nhemi yabo pye a bikumīlīja.

Ayubu 42

Ayubu kwidoohya

1Hūna ū Ayubu ūnshokeja ū SEEBA ūhaya gīkī,

2"Namanile ū bebe ūdūgije kwīta shose, shitīho sha kwīliganya īyo bebe wīhelile.

3Wabūūjaga gīkī, 'Nani ūyo akūkenaagūlaga būganikīji bone kūlwa kūkwīja
mihayo mu būtūmana?' Ng'hana naahayile mihayo īyo natīyitegelegije, mihayo
ya kūkumya no, ū nene naalī natīmanaga.

4Walī wahaya gīkī, 'Degelekaga lūūlū nayombe, leka nakūbūje, shikwigeleelilwe
ūnishokeje.'

5A matū gane gakalwigwaga ū lūkumo lwako; alīyo ī haha a miso gane
gaakūbonaga.

6Na lūūlū ū nene nidalahaga; nīyo noyaga, naagalūkaga mu nzīla ya kwifudīka
mu lūbubu na mabu."

7Hūna ū SEEBA aho wamala kūng'wīla ū Ayubu ī mihayo yenīyī; ūng'wīla ū
Elifazi ū muna Tema gīkī, "Naakūpelanīlile ū bebe na a banwani biyo a babīlī,
nguno mutanihayile kūlenganīla nī ng'hana yane gīt'ūmo wītīlile ntūmami wane
ū Ayubu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Alilūūlū, solagi nzagamba mpungatī na ng'ondi mpungatī; muje najo ū kūlī
ntūmami wane ū Ayubu, mukafunye shitambò sha kūpemvwa kūlwa nguno
ying'we. Ū ntumani wane ū Ayubu akūmulombela, nane nakwigwa ū kūlomba
kwakwe natizūng'wītīla īyo īng'wigeleelilwe kūlwa būbbūūlī wing'we. A
bing'we mutanihayile kūlenganīla nī ng'hana yane gīt'ūmo wītīlile ntūmami
wane ū Ayubu.

9Hūna lūūlū a ba Elifazi muna Tema, nū Bilidadi muna Shūha, nū Zofali ū muna
Namatī, būja būūkīīta īyo SEEBA akabawīla. Nang'hwe ū SEEBA ūkūzunya ū
kūlomba kwa ng'wa Ayubu."

Ayubu kūshokejiwa jakwe

10Ū Ayubu aho wamala kūbalombela a banwani biye, ū SEEBA ūnshokeja ī
jakwe; nīyo būlī shikolo winhwa ng'hangala ibīlī kūtinda ūmo shalī ī kwandya.

11A baana ba ng'wawe bagosha na bakīma, pye na a babo baalī bimane bakwe
kūfuma kale na kale, biza a ha ng'wakwe kūlya shilīwa hamò nang'hwe. Būhooya
nang'hwe mu kūnūngūja na kūng'olekeja ūmo yalī yabapīnīhagīja pyī īyo SEEBA
walī wang'wenhela. Na būlī ūmò wabo ūng'winha inong'ho lya hela na pete ya
zahabu.

12Ū SEEBA ūng'wīlūkīla ningī no ū Ayubu ū mu shikū jakwe ī ja kū būkalīkījo,
kūtinda ūmo walī ī kwandya. Ūpandīka ng'holo ningī no, jūshika shihūmbī ikūmi
na shinè; ī ngamīla ūshisha shihūmbī shitandatū, ī nzīkū ja kūlīma shihūmbī
shibīlī; ī nzobe ng'hīma najo shihūmbī shimò.

13Walī na baana bagosha mpungatī na bashīke badatū.

14Ū nshīke ū wa kwandya ūng'wilīka ī lina lyakwe Yemima; ū wa kabīlī Kezia, ū
wa kadatū winhwa lina lya Keleni-hapuchi.

15Pye a hose ū mu sī yenīyo baalī batīho bakīma basoga ba kūlenganīla na a
bashīke ba ng'wa Ayubu. Ū saabo akabinha wingīji hamò na a basīza babo.

16Hanuma ya yenīyo ū Ayubu akalama myaka igana na makūmi anè; ūbabona a
baana bakwe na a baana babo kūshisha kū shibyalīlwe shinè.

17Hūna ū Ayubu ūcha alī namhala wa myaka mingī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Zabuli

Zabuli 1

SHITABO SHA KWANDYA
Zab 1–41
Mbango kū banhū ba ng'wa SEEBA

1Alī na ūyo atashimīzīlaga mu nzīla ja bahūnga, nūūlū atīmīīlaga mu nzīla ja bakenaagūji, nūūlū atigashaga mu mahooya ga badalahi.

2Alīyo ayegelile shilagīlo sha ng'wa SEEBA, na akashiideedeng'hanyaga līīmi na būjikū.

3Ū ng'wenūyo alī gītī ntī gūhambilwe hihi na myongo ya minzī, ūyo gūkatwajaga matwajo mu makanza gago, nī lidūūtū lyago lītanyaalaga; ū mu yose īyo akīītaga akīlūkīlagwa mbango.

4A bakenaagūji batī gīko na hado yaya, a bene balī gītī meela ayo gakaheheejiagwa nyaga.

5Hūna lūūlū, a bahūnga batūpīla ū ng'wikanza lya kūlamulwa, na a banhū ba shibi batūbizamo ū ng'wibità lya batūngīlīja.

6Nguno ū SEEBA ajilang'hanile ī nzīla ja batūngīlīja, alīyo ī nzīla ja bakenaangūji jikūjimīīla.

Zabuli 2

Mahanga kūngomela SEEBA

1Nibūlī a mahanga gakūpelanaga, na a banhū bakūlyaga gwīnda ya dalali?

2A batemi ba mu sī bakūlomanaga; na a basugi bakwibilingaga mabanza mabanza, gīkī bilwishe nū SEEBA, hamò nū Kilisto wakwe!

3Bakwiwīlaga, "Tūjitīnagūlagi ī nhendele jabo, nī minyololo yabo twīponanje."

4Ūyo igashije ng'wigūlū h'isumbī lya būtemi akūsekaga, ū SEEBA abadalahile.

5Hūna akūbahama mu būkalī bokwe, na kūlwa būpelanu bokwe akūbadetemya akūbawīlaga gīkī,

6"Naatūūlile Ntemi wane a ha lūgūlū lwane lwela, ū lwa Sayuni."

7Nakūshikumūcha ī shilagīlo sha ng'wa SEEBA: Waniwīlile gīkī, "Ū bebe ūlī Ng'wana wane, Ī lelo yenīyī naakūbyalaga.

8Nilombage, a mahanga nakūgīīta gabize wingīji wako, ī sī jose jikūbiza jako.

9Ūkūbasuga na nang'ha gwa chūma, ūkūbataalīka babelagūke gītī shiseme sha mabūmba."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Alilūūlū bing'we batemi, Ītagi masala; bingwe basugi ba sī chagūkagi.

11Ntūmamīlagi ū SEEBA mu logohano, nyegelagi kūnū mukūzugumaga.

12Mbipagi ū Ng'wana, atizūpelana mukayagaalīla mu nzīla jing'we. Nguno ū
būpelanu bokwe wangū kūbaka. Balī na pye abo bakapīlīlaga mulī we.

Zabuli 3

Kūlomba mhola ng'wikanza lya kūkoyiwa

Zabuli ya ng'wa Daūdi, ng'wikanza lya kūmpeela ng'witūnja wakwe Abusalomu.

1Ee SEEBA, baakwīlile shido a banishi bane! Abo bakūnūūbūkīlaga balī bingī no!

2Bingī bakwiwīlaga balīnihaya gīkī, "Ū Mulungu atīko ū kūnguna ū ng'wenūyo."

3Alīyo ū bebe SEEBA ūnikīngītīīlile gītī lūmūda, ūl'ikūjo lyane na ngūngūhya
wane.

4Ū nene nakanīlīīlaga ū SEEBA n'ilaka lya higūlya, nang'hwe akanishokejaga
kūfuma mu lūgūlū lwakwe lwela.

5Ūlū nalaala nakapandīkaga tūlo, nū kūmisha nakamishaga, nguno ū SEEBA
ngunanhi wane.

6Natīko kūbogoha a banhū abo banipīndije mhandī jose, mabità makūmi ga
shihūmbī.

7Būūkaga Ee SEEBA! Ee Mulungu wane, nipījage! Nguno pye a banishi bane
wabatūlile kū saya; a bahūnga wababīnzagūlile a mino.

8Ū būpīji būlī bo ng'wa SEEBA, Ī jako ni jibizage kū banhū bako.

Zabuli 4

Kūlomba makanza ga mhīndī

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Zabuli ya ng'wa Daūdi ya kwīmvwa na ndono jikūtūlagwa.

1Ee Mulungu wane ntūngīlīja, nigwage ūlū nalīkwitana. Ū mu makoye gane
ūkanigunanha, nī haha nichīlage shigongo, ūkūdegeleke ū kūlomba kwane.

2Bing'we, ī likūjo lyane mukūlībala gītī shilī shikolo sha kwibengelejiwa
kūshisha nanalī? Mukwikala mu mihayo īchile na kūgalūkīla būlomolomo
kūshisha nanalī?

3Alīyo managi gīkī, abo bang'ogohile ū SEEBA, benabo basolwa bakwe wei
ng'wenekīlī; ū SEEBA akūniigwa ūlū nūng'witana.

4Nūūlū mukapelana, ilang'hanagi mutizīīta shibi; ūlū mulī mu būlīīlī, huumūlagi
ng'wigīsīlīje mu ng'holò jing'we.

5Funyagi shitambò īsho shiigeleelilwe, na nsanyagi ū SEEBA.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Bingī bakūbūūjaga gīkī, “Nani ūyo akūtoolekeja ī yawiza?” Ee SEEBA, tūtwimīlage n'isana lya būshū wako.

7Wanitūūlīlile būyegi wingī no ū mu ng'holò yane, kūtinda a boi ūlū balī na shīliwa shingī, na divai mhya.

8Nakūlaala napandīke tūlo fuuku mu mhola, nguno Ee SEEBA, ūlī bebe wike ūyo ūkanilang'hanaga nikala mhola.

Zabuli 5

Kūlomba būlang'hanwa

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Zabuli ya ng'wa Daūdi, ya kwīmvwa kūnū mbiilūlū jikūfuulagwa.

1Ee SEEBA, īdegelekage ī mihayo yane, nidīlīlage ū mu kūgang'hīla kwane.

2Ee Ntemi wane, na Mulungu wane, liigwage ī lilaka lya kūlīla kwane, nguno nalīkūlomba bebe.

3Ee SEEBA, būlī lūshikū ī dilū ūkaniigwaga ū mu kūlīla kwane, būlī dilū nakakūhelelaga ū kūlomba kwane, hūna nalindīīla mu kwisagīlwa.

4Nguno ū bebe ūtī Mulungu wa kūyejiwa būbi, ū būbi būtīko kwikala hamò nang'ho.

5A bikumīlīja batīko kwīmīīla kū būtongi wako, bose pye abo bakīītaga yabūbi ūbakolilwe.

6A balomolomo ūkabakenaagūlaga, ū SEEBA atabatogagwa a babūlagi na a bamaama.

7Alīyo kūlwa wingī wa shigongo shako, ū nene nakwingīla ū mu numba yako; nakūkūlamya mu logohano nalī kū hekalu yako.

8Ee SEEBA, kūlwa nguno ya banishi bane nitongeelage mu būtūngīlīja wako, nigoloolelage ī nzīla yako.

9Ū mu yose īyo īkafumaga mu milomo yabo, gūtīho nūūlū gūmò ū gwa kūsanyiwa; ū mu ng'holò jabo bookalile būkenaagūji. Ī limilīlo lyabo līlī shigila shikundūkile; ī ndīmi jabo bakajitūmamīlaga kūlemba lemba.

10Ee Mulungu, bagwisījage nsango! Ī nyasala sala yabo ībagwashe boi benekīlī. Baponyage kūlwa shibi shabo shingī, nguno bakūgomelile ū bebe.

11Alīyo ni bayegage pye abo bakabūngīlàga mulī bebe, ni bīmbage na būyegi shikū jose. Bafīkījage ūbalang'hane, abo balītogilwe ī lina lyako bayegele mulī bebe.

12Nguno Ee SEEBA, a batūngīlīja ūkabīīlūkīlaga mbango; ūkabafīkījaga na shigongo shako gītī kūtūmamīla lūmūda.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Zabuli 6

Kūlomba ng'wikanza lya kūluhiwa

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Zabuli ya ng'wa Daūdi ya kwīmvwa kūnū ndono jikūtūlūgwa, ng'wilaka lya Sheminisi.

1Ee SEEBA, ūtizūnihama mu būkalī wako, nūūlū ūtizūnihūgūla mu būpelanu wako.

2Ee SEEBA, nichīlage shigongo, nguno nalongeja kūshila; Ee SEEBA, nipījage, a maguha gane galīkoya no.

3Ū būpanga bone būlīluha no, nakwikala gīkī kūshisha nanalī, Ee SEEBA, kūshisha nanalī?

4Ee SEEBA, nigalūkīlage ūnipīje, nipījage kūlwa būtogwa wako ūbo būtashilaga.

5Nguno atīho wa kūkwizūkwa ūlū achile, nani akūkūkumīlīja ūlū alī mu kū limu.

6Nose naasedeekile kūlwa kūlīla; būjikū pe nakūhūūmyaga shisoji ha ndīlī, kūshisha ū būlīīlī bone būkūlobaga.

7Nose a miso gane gaamalile ī nguzu kūlwa nguno ya būpīna, gaasedeekile nguno ya banishi bane.

8Bing'we pye abo mukīītaga yabūbi, nīngīlagi ū nene; nguno ū SEEBA waliigwile ī lilaka lya kūlīla kwane.

9Ū SEEBA wakwigwile ū kwikūmbīlīja kwane, ū kūlomba kwane wakwanukūlile ū SEEBA.

10Pye a banishi bane bakūgooka, hangī bakūzwangana no, bakūshoka kū numa wangū bachile soni.

Zabuli 7

Kūlomba kwa ng'wiboneelwa

Lyīmbo lya ng'wa Daūdi, īlo akang'wīmbīla SEEBA alīng'haya Kushi wa lūganda lwa Benjamini.

1Ee SEEBA Mulungu wane, nalīpeelela kūlī bebe napīle, nigunage ūnīnje ū mu makono ga bose abo bakūnikoobaga,

2batizūnisaasagūla gītī mashimba, banitandalūūnhe ndūhū na wa kūniguna.

3Ee SEEBA Mulungu wane, ū nene ūlū naagwīta ū gwenūyū, a makono gane ūlū gabize galī mu kwihīga,

4ūlū nang'wītīla yabūbi munhū ūyo alī mhola kūlī nene, nūūlū ng'wanishi wane nantaagīja shikolo bo kūng'wiboneela;

5ūlū īlī gīko ū ng'wanishi ūyo akūnikoobaga ni anipandīkage, nū būpanga bone ni abūpandagīlage hasī; anishigine nabize lūbuubu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Ee SEEBA, būkaga ūbooleche ū būpelanu wako, Īmīīlaga ūbūhangīje ū būsaayi wa banishi bane, Mulungu wane, mishaga ūtūūle ho būtūngīlīja.

7Ibità lya banhū ni libilingage līkūpīndije, igashaga ūbasuge na būdūla bo kūfuma kwigūlya.

8Ū SEEBA hū ng'wene ū Namuji wa banhū, Ee SEEBA, nilamulage kūlenganīla na būtūngīlīja bone, kūlenganīla na būgololoku bo nhūngwa jane.

9Ee Mulungu ntūngīlīja, bebe ūyo ūkagīsīlījaga maganiko na ng'holò, būmalage ū būkenaagūji wa bahūnga, a batūngīlīja ūbaguzuhye badūle kwīmīīla.

10Ū Mulungu ūyo Alī Higūlya no hū ng'wene alī lūmūda lwane, h'ūyo akabapījaga a ba ng'holò jigoloolile.

11Ū Mulungu ng'wene Namuji ntūngīlīja, alī Mulungu ūyo būpelanu bokwe aboolekije pyī ī shikū.

12Ūlū munhū atatogilwe kūgalūka, ū Mulungu akalūnoolaga ū lūshū lwakwe, nū būta bokwe akabūbangaga wabūduta widadīla.

13Agolanije shilanga sha kūbūlagīla, a masonga gakwe ūgīīta kūbiza ga moto.

14Ū wabūbi akatūngaga nda ya malofu, wabūūcha nigo gwa nda ya makoye, hūna wabyala būlomolomo.

15Akasīmbaga ichongo walīfukūūla lyashima, wei ng'wenekīlī wiza kūgwīla ū ng'wichongo īlo walīsīmbaga.

16A makoye ayo akagenhelejaga gakanshokelaga wei, ū wiboneeji bokwe būkangwīlaga ha ntwe gwakwe ng'wenekīlī.

17Nakūnūmba ū SEEBA kūlwa būtūngīlīja wakwe, Ū na nakwīmba kūlwa kūlīgongoola ī lina lya ng'wa SEEBA ūyo Alī Higūlya no.

Zabuli 8

Ikūjo lya ng'wa SEEBA na kūgūngūhiwa kwa munhū

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi; ng'wilaka lya, Gitisi. Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Ee SEEBA, ūyo ūlī Seeba wise, ī lina lyako līlī n'ikūjo no hose pyī ū mu sī; Ī likūjo lyako ūlītūūlile kwigūlya ya mapandī g'igūlū.

2Kūfuma mu milomo ya baana na belele, ūhelile jibize ho nguzu ja kūbaheeba a banishi bako, ūng'huumūje būlī ng'wanishi nū maji wa shiilī.

3Ūlū naagidedeeng'hanya a mapandī g'igūlū lyako, ū nīmo gwa makono gako; ū ng'weji nī sonda, īsho ūshitūūlile ho bebe,

4ū munhū nang'hwe alī shikolo kī, nose ūng'wizūkwe? Ū ng'wana wa munhū alī kī, nose ūnole?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Ūkang'wīta kūbiza ha sīlīlī ya bamalaika ng'wikanza ido, ūnzwalīka ngikili y'ikūjo na būkumīlījiwa.

6Ūkang'wīta kūbiza higūlya ya milīmo yose ya makono gako; pyī ī shikolo ūshitūūla ha sīlīlī ya mhambala jakwe,

7ng'holo jose na ng'ombe, pyī nī shiinū ja kū matogolo.

8Būyaga na noni ja kūlala, nī ndīlo ja mu nyanza; ī shose īsho shikayeelelaga mu manyanza.

9Ee SEEBA ūyo ūlī Seeba wise, Ī lina lyako līlī n'ikūjo no hose pyī ū mu sī!

Zabuli 9

Kūnkumīlīja SEEBA

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi; ng'wilaka lya Lūfu lwa ng'witūnja. Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Ee SEEBA, nakūkūkumīlīja na ng'holò yane yose; nakwīkumūcha pyī ī milīmo yako ya kūkumya.

2Nakūyega na kūsangabala mulī bebe; Ee, Bebe Ūyo Ūlī Higūlya no, ī lina lyako nakūlīkumīlīja mu nzīla ya mīmbo.

3A banishi bane bakagalūkaga kūpeela, bakipamaga bayagaala kū būtongi wako.

4Nguno ī ng'hana nū būtūngīlīja wane, ūshilang'hanile bebe; wigashije h'isumbī lyako lya būtemi ūkūlamulaga mu būtūngīlīja.

5A mahanga wagahamile bebe, na a bakenaagūji ūbayagaja; ī lina lyabo walīpyagūlile ū mu sī, na batīko kwilonga hangī ilalī.

6A banishi baagwīlilwe mhayo gwa kūbakenaagūla ilalī; ī mizengo yabo wīkambagūlile yūshila ho gete, shitīho sha kwenheleja kūbizūkwa nūūlū hado.

7Alīyo ū SEEBA ng'wene Nsugi wa būja na būja, Ī lisumbī lyakwe lya būtemi alītūūlile ho kūlwa kūfunya būlamuji.

8Ī sī akwīlamulaga mu būtūngīlīja, a banhū abasugile mu būdeeba.

9Ū SEEBA al'ipeelelo lya ng'wiboneelwa, ibūngīlò ng'wikanza lya makoye.

10Abo balīmanile ī lina lyako bakūkūsanya, nguno ū bebe SEEBA ūtīko kūnekanīja ūyo akūkūkoobaga.

11Ng'wīmbīlagi ū SEEBA ūyo alī mu Sayuni h'isumbī lyakwe lya būtemi, bakumūkījagi a banhū ī shītīle shakwe.

12Ū maji wa shiilī kūlwa būbūlagi atībaga, atīko kūbalekanīja abo bakūlījiagwa makoye.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Ee SEEBA, nichīlage shigongo, bonaga ūmo balīniluhīja abo banikolilwe! Ū bebe īkī h'ūlī mūūcha wane, ūkūnīnja a ha mita gwa kūja mu kūcha.

14Ningīle mu mita gwa Sayuni nakūlyoolechaga ī likūjo lyako, nū būkomooji wako nakūbūyegelaga.

15A banhū ba mahanga baahombokelile ng'wichongo īlo bakalīsīmba boi; ū lūbeto ūlo bakalūbisa lwabapugije mu magūlū gabo boi benekīlī.

16Ū SEEBA amanīīkile; a kalamulīle kakwe akatūūlile mu būtūngīlīja, a babūbi bakigwashaga mu nzīla ya milīmo ya makono gabo benekīlī.

17A ba malofu bajile mu kūlimu, nīyo pye a banhū ba mahanga ayo gang'wībile ū Mulungu.

18Alīyo a baluhi batīko kwīwa shikū jose, nū kwisagīlwa kwa bahabī kūtūjimīīla ilalī.

19Būūkaga, Ee SEEBA, ū munhū atizūbiza na būtindi; a mahanga galamulwe kū būtongi wako.

20Ee SEEBA, a banhū ba mahanga gose batūlage na lyogohya lyako, bamane gīkī a boi balī banhū dūhū.

Zabuli 10

1Nibūlī, Ee SEEBA, wīmīīlaga winūūna kūle? Būlī ūkūniibisaga ū ng'wikanza lya makoye?

2A babūbi bakabahwīmaga a bahabī kūlwa būtūmana wabo, ni bigwashage boi benekīlī ū mu mitego Īyo bībisile mu nyasala sala yabo.

3Nguno ū munhū wabūbi akikumīlīgījaga Īyo ayikūmbilwe mu ng'holò yakwe, kūnū akūbakumīlījaga a babi ng'holò, alīyo ū SEEBA ūndalaha.

4Ū munhū wabūbi ū mu wikumīlīja wakwe, atīko kūnkooba SEEBA; ū mu maganiko gakwe gose, atī n'ikanza lya kūng'wizūkwa Mulungu!

5Ī nzīla jakwe jikang'winhaga kūpandīka shikolo būlī makanza, na lūūlū akikumīlījaga no. Īyo ūyīhelile alī kūle nayo, pye a banishi bakwe akabalolaga oyūshiimūla.

6Ū mu ng'holò yakwe akiganikaga aliwīla, “Shitīho sha kūnitinginya ū nene; nakwikala mu būyegi gīkī dūhū pyī ī shikū, natīko kūpandīka makoye!”

7Ū nomo gwakwe gokalile mazumo na būlembalembi, na būdūkani, nū lūlīmi lwakwe lūlī pa makoye na mayanga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Akajaga kūyeela kū magūngūli, wakibanda mu magoobe akūkūngīlaga banhū
abo batī na shilingo, gīkī ababūlage; hūna ū kūfuma aho abandile henaho a miso
gakwe gakūmanūbalola abo alībakūngīla.

9Akibandaga hibisu washeleela gītī shimba īkūkūngīlaga. Akwikala alembeelile
akūkūngīlaga, gīkī abadime abo batadūgije kwigunīja; na ng'hana abo batī na
būdūla akabagwashaga ūlū wabadutīla mu ntego gwakwe.

10Abo akabadimaga akabapondagūlaga, akabanyangīlījaga bashila ho gete,
akabanyaalīīlaga bo nguzu jakwe.

11Ū mu ng'holò yakwe akiganikaga akwiwīlaga, "Ū Mulungu wīība, atūbona
nguno ikundīkīgije ū kū būshū."

Ū Mulungu akigwaga na akīītaga

12Ee SEEBA, būkaga, gūgoloolage ū nkono gwako; yaya ū kūbīība abo
bakūluhiagwa.

13Nibūlī ū nkenaangūji ikale akūndalahaga ū Mulungu? Nguno ū mu ng'holò
yakwe akiwīlaga gīkī, "Atūnibūgīlīja ī yenīyī!"

14Alīyo ū bebe ūkībonaga īyo īkenhaga makoye na mayanga; īlī mu nkono gwako,
wīdimile. Ū ng'wiboneelwa itūūlile mu makono gako; ū bebe ūlī Shiguna-bapīna.

15Ū munhū wabūbi na wa malofu, mīnzage ū nkono gwakwe; ū būbi bokwe
būpalagutage būshile ho pye.

16Ū SEEBA alī ntemi kūshisha welelo bose, a mahanga a gene gakūshila ū mu sī
yakwe.

17Ee SEEBA, a bidohya ūkabigwaga ū kūlomba kwabo, ūkajiguzuhyaga ī ng'holò
jabo, nū kūlīla kwabo ūkakwigwaga;

18Abo baachīlwa basaabo na a biboneelwa ūkabalwīlīlaga mu būtūngīlīja, ū
munhū ūyo alī lūbuubu atizongeja kogohya.

Zabuli 11

Kūng'wisagīlwa SEEBA

Kūlī ntongeeji wa bīmbi. Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Ū mulī SEEBA, h'ūmo būlī ū būpīlīlo bone. Ni kinehe mukūniwīlaga gīkī, "Lalaga
gītī noni, ūje kū lūgūlū lwako;

2managi gīkī a bahūnga baabangile būta, a masonga gabo gamalīīlile galī ha nge,
batogilwe kūyūbalasa mu mbisīla a ba ng'holò ngololoku.

3Ī nhūngwa ja kikalīle ūlū jūkenaagūka, ū ntūngīlīja adūgije kwīta kī?"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Ū SEEBA alī mu hekalu yakwe neela; Ī lisumbī lya būtemi lya ng'wa SEEBA līlī ng'wigūlū. Abalolile a banhū, a miso gakwe gabakalalīlile.

5Ū SEEBA akabagemaga a batūngīlīja; alīyo ī ng'holò yakwe ībakolilwe a babūbi na a ba nsambo.

6A babūbi akūbitīīla makala ga moto, na būgota wa shibiliti; nyaga nsebu gūkūbiza ngabo gwabo.

7Ū SEEBA ng'wene ntūngīlīja, na atogilwe shītīle sha būtūngīlīja, a ba nhūngwa jigoloolile bakūbūbona ū būshū bokwe.

Zabuli 12

SEEBA ngunīja wa baluhiwa

Kūlī ntongeeji wa bīmbi; ng'wilaka lya Sheminisi. Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Nigunage, Ee SEEBA, nguno a ba logohano kūlī Mulungu baashilile; Ī haha batīho a batūngīlīja ū mu banhū.

2Būlī ng'wene nomolomo kūlī nzenganwa ng'wiye, Ī milomo yabo yokalile mihayo ya būbboodeleja, na kwikala bakūyombaga ya kūlembagūla banhū.

3Ū SEEBA akwīkenaagūla pyī ī milomo Īyo īkabboodelejaga, nī ndīmi ījo jikikalaga jikumīlīja;

4abo bakikumīlījaga balīhaya gīkī, "Ī ndīmi jise jikūtūmama tūkūpyena dūhū, nī milomo yise īlīho, nani akwikala watūhehenajaga?"

5Ū SEEBA alīhaya gīkī, "Kūlwa kwiboneelwa kwa bagokolo, na kūgang'hīla kwa baluhi, Ī haha nakwīmīīla nabalang'hane, ū ng'wibonya atizikala abasheedekegije."

6Ī mihayo ya ng'wa SEEBA īlī myeela, Īlī myeela gītī feza yeejiwe mu moto, īyo yeejiwa ng'hangala mpungatī.

7Ee SEEBA, ūkūtūlang'hana bebe, hū bebe ūkūtūkīngītīīla ū kū shibyalīlwe īshi.

8Ī nhūngwa ja malofu ūlū jūsuga ū mu banhū, a bahūnga bakayeelaga mu kwiyagaalūla.

Zabuli 13

Kūlīla kūlwa kūlekanījiwa

Kūlī ntongeeji wa bīmbi. Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Ūkūnīība kūshisha nanalī, Ee SEEBA? Kūshisha welelo bose? Ūkūnibisa ū būshū wako kūshisha nanalī?

2Kūshisha nanalī nakwikala nakwibūjaga ū mu būpanga wane, nī ng'holò yane yikale īsunduhalile? Ū g'wanishi wane akūniheeba kūshisha nanalī?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Ee SEEBA Mulungu wane, nilolage ūnishokeje; gaakījage isana a miso gane,
natizūlaala tūlo ya kūcha;

4ū ng'wanishi wane atizūhaya gīkī, “Nang'heebile ū ng'wing'wana!” Abo
banikolilwe batizūyega kūlwa kūpyenwa kwane.

5Alīyo ū nene nakūsanije bebe, nguno ū būtogwa wako būtashilaga; ī ng'holò
yane īkikalaga īyegile kūlwa būpīji wako.

6Nakūng'wīmbīla ū SEEBA, nguno wanīītīlile misoga no.

Zabuli 14

Maganiko ga mbūūlī

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Ū mbūūlī akahayaga ū mu ng'holò yakwe gīkī, “Atīho ū Mulungu.” Bahūbīkile, ī
shītīle shabo shilī sha malofu; atīho ūyo akīītaga yawiza.

2Ū kūfuma ū ng'wigūlū, ū SEEBA akabalolaga a banhū, abone ūlū balīho
bitegeleja bose bose; ūlū balīho abo bakankoobaga Mulungu.

3Pye batalile, a bose bakenaagūkile, atīho ūyo akīītaga yawiza, ndūhū nūūlū
ūmò!

4Angū, pye abo bakīītaga yabūbi batamanile? Bakabalyaga a banhū bane gītī
kūlya migatī, nī lina lya ng'wa SEEBA balemile ū kūlīhaya!

5A benaho bakūgwīlwa ya kūbadetemya, nguno ū Mulungu alī hamò nī
shibyalīlwe sha batūngīlīja.

6A bing'we mukabakenaagūjaga a bahabī Īyo bakīhelaga, alīyo ū SEEBA alī
būpīlīlo wabo.

7Gīt'ūlū ni wilonga kūfuma Sayuni ū būpīji wa Baisilaeli! Ū SEEBA ūlū
ūbashokeja ī a banhū bakwe, ū Yakobo akūyega, ū Isilaeli akūlūmba no.

Zabuli 15

Kwikala hamò na Mulungu

Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Ee SEEBA, nani ūyo adūgije kwikala ū mu numba yako? Nani adūgije kūtūūla
ng'hambī mu lūgūlū lwako lwela?

2Al'ūyo atī na shisembo mu kashimīzīle kakwe, ūyo akīītaga ya būtūngīlīja, ūyo
akayombaga ya ng'hana kūfuma mu ng'holò yakwe,

3nū lūlīmi lwakwe lūtalembekejaga, nūūlū atang'wītīlaga mibi nzenganwa
ng'wiye; hama nūūlū ng'wiye ataamilījaga isū ibi,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4abize atatogagwa kwikala wiloleelaga ba nhūngwa ja malofu. Alīyo abakūgije abo bang'ogohile SEEBA; nūūlū wilahīla mhayo atagalūchaga maganiko ūlū ūgwīlwa makoye.

5Hangī abize atagobbiishaga hela jakwe kūlwa kūkooba solobo, alemile nūūlū kūhongwa, gīkī iboneele munhū atī na būbi. Ūyo akīītaga ī yenīyī atīko kūtinginyiwa.

Zabuli 16

Kūsanya būlang'hani bo ng'wa SEEBA

Lyīmbo lya ng'wa Daūdi.

1Ee Mulungu, nibaladage, nguno ū būpīlīlo nakapandīkīlaga mulī bebe.

2Nakang'wīla ū SEEBA gīkī, "Ū bebe ūlī Seeba wane, ūlū ūtī bebe ū nene natī na wiza bose bose."

3Hama a beela bako abo balīmo ū mu sī, bawiza no, nīyo h'abo nabayegelile ū nene.

4Abo bakalondeelaga bamulungu bangī, bakiyinhaga makoye mingī no; ū nene yaya ū kwiita ha ng'walīlo shitambò shabo sha mininga, nūūlū ī lina lyabo yaya ū kūlīhaya na nomo gwane.

5Ū SEEBA alī ngabo gwane na shikombe shane; bebe hū ūbūdimīīlile ū wingīji wane.

6Ī mbīmbī jane jagwīlile ha soga. Alichene, ninhilwe wingīji būsoga.

7Nalīnkumīlīja SEEBA, ūyo alī nganikīji wane; nī būjikū ī ng'holò yane īkanitongaga.

8Ū SEEBA nantongije kū būtongi wane gwa; nīyo īkī alī kū nkono gwane gwa būlyo, natīko kūtinginyiwa.

9Hūna lūūlū ī ng'holò yane īlī na būyegi, nū būpanga wane būlī mu būzalabanu, ū mīlī gwane nago gūkwifuula mu mhola.

10Nguno ūtīko kūnileka mu kūlimu, nūūlū ūtūneka ū Ng'wela wako ashike mu būkenaagūku.

11Hū bebe ūkūnoolekeja ī nzīla ya būpanga, ū kūbiza hamò nang'ho gūlī mhayo gwa būyegi būtaale no, ū kū nkono gwako gwa būlyo būlīho būyegi bo welelo bose.

Zabuli 17

Kūlomba kwa munhū atī na būbi

Zabuli ya kūlomba kwa ng'wa Daūdi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Kwigwage, Ee SEEBA, ū kūlomba kwane kwa būtūngīlīja, tegaga matū
ūkūdegeleke ū kūlīla kwane; kūlīfuma mu nomo gūtī na būlomolomo.

2Ī ng'hana yane īfume kūlī bebe; a miso gako gabūbone ū būtūngīlīja.

3Nūūlū ūkīlola ī ng'holò yane gīkī ūnimane, nūūlū ūnigīsīlīja mu makanza ga
būjikū, pyī nūūlū ūnigema, ūkūbona gīkī natī na būbi; ū nomo gwane
nagūlemegije ū kūhūba.

4Ī ya shītīle sha banhū yaya, ū nene nalī wa kūlondeela katongeelele ka mhayo
gwa kūfuma mu nomo gwako dūhū; nalemile ū kūlondeela nhūngwa ja
biboneeji.

5Nilang'hanile nashimīzīle mu nzīla jako dūhū, Ī mhambala jane jitaalī
kūchūūlūlūka.

6Ee Mulungu, nalīkwitana, nguno ūkūniidīka; gūtegage ū gūtū gwako, wīyigwe ī
mihayo yane.

7Bebe ūyo ūkabapījaga na nkono gwako gwa būlyo abo bakizaga kūlī bebe
bakūkoobaga kūpīla kūfuma kū banishi babo, boolechage ū būtogwa wako wa
kūkumya.

8Nilang'hanage gītī mboni ya liso lyako, nibisage mu mbeho ya manana gako,

9nabīngīle a bahūnga abo bakūniiboneelaga, a banishi bane babūbi, abo
banitingije ha gatī.

10Ī ng'holò jabo bajilugalile, batī na shigongo; Ī milomo yabo īkitagūlaga mihayo
ya nyadooshi.

11Bakikalaga būnikūūbīlīja, Ī haha nalī ha gatī baninyamile būlī kwene;
banigoomhile na miso gabo, batogilwe banigwishe hasī.

12Balī gītī shimba īkūshimilīlaga mate īsho īlīshiteeba, gītī shimba songi
yibandaga īkūkūngīlaga.

13Ee SEEBA, būkaga ūpamanye nabo, bagwishage ūwīnje ū būpanga bone ū mu
makono ga bahūnga! Nipījage bo lūshū lwako.

14Ee SEEBA, nipījage ū kū banhū benabo; nipījage na nkono gwako ū kū banhū
ba mu sī, abo ngabo gwabo gūlī mu būpanga ūbū. Abo ūbatogilwe ūkabigūtyaga
ī nda jabo kūfuma mu shisho ūbabīkīlile; a baana babo nabo bakapandīkaga sha
kūbigelwa, nabo babīka kūlwa baana babo.

15Nīyo nū nene nakūbūbona ū būshū wako mu būtūngīlīja; ūlū nūmisha
nakūyega no ū kūkūbona ūmo ūlī.

Zabuli 18

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Lyīmbo lya būtindi

2Sa 22:1-51

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi, Zabuli ya ng'wa Daūdi ntūmami o ng'wa SEEBA. Akang'wīmbīla SEEBA ī mihayo ya lyīmbo lyenīlī, ū SEEBA aho akampīja kūfuma mu makono ga banishi bakwe bose, na kūfuma mu makono ga ng'wa Saulo. Akahaya gīkī.

1Nakūtogilwe, Ee SEEBA, ū bebe ūlī nguzu jane!

2Ū SEEBA alī Shiganga shane, ipīlīlo lyane, na mpīja wane. Ū Mulungu wane h'ūyo alī shiganga shane, ū mulī we nakapīlīlaga. Hū ng'wene ūyo alī lūmūda lwane, na shilanga sha kūnipīja; nīyo hū ng'wene al'ibūngīlo lyane lya kūpīlīla.

3Ū SEEBA ūyo igeleelilwe kūkumīlījiwa, nakang'witanaga, h'ī chene nakapīlaga kūfuma ū kū banishi bane.

4Ī ngoye ja kūcha jalī jiniitaligīngije; Ī mihūūmo ya būkenaagūji yūyūnidetemya.

5Nī ngoye ja kūlimu jalī jiniikonzeelile, Ī mitego ya kūcha nayo yūnikiimaalīla.

6Ū mu makoye gane nakang'witana ū SEEBA; nūnīlīīla ū Mulungu wane anipīje. Ng'hana ū mu hekalu yakwe ūliigwa ī lilaka lyane; ū kūlīla kwane kūmpandīka, kūshika ū mu matū gakwe.

7Hūna ī sī yūtingina na kūyebengūka; Ī misingi ya ngūlū īyūdetema na kūtandūka, nguno akasaaya.

8Lyūfuma lyochi ū mu mūūlū gakwe, lyūdundumūka lījile kwigūlya; na moto nkalī gūfuma ū mu nomo gwakwe, makala gapembekile moto gūfuma moi.

9Hūna ūlīlugūla ī ligūlū wika hasī, ū kū sīlīlī ya mhambala jakwe walī apīndiwe ilunde lyapi.

10Hanuma ūdamhīla ikelubi ūlala ajile; winunga ūlala alī ha manana ga lūyaga.

11Ī giiti ūshigalūcha kūbiza ng'handa yakwe, a malunde ga mbula a madito a gapi gūbiza iheema lya kūmfīkīja.

12Būng'weku būtaale būyiiza kūfuma ū kūlī we, a malunde gakwe gūyiita mawe ga mbula, na makala ga moto.

13Ū SEEBA ūpalalūka ū mu malunde, Ī lilaka lyakwe ūyo Alī Higūlya no ligwiwa ū mu malunde, kūnū gakwidīkaga mawe ga mbula na makala ga moto.

14Ūgatūma a masonga gakwe, ūbasambaaja a banishi; ūtūma na būpalalūki būtaale na ndabi ningī, ūbapyena kīngī nasho nīyo.

15Ee SEEBA, ūkafuula myūyī na mūūlū gako, a mooma ga mu nyanza goolechiwa hape; ī misingi ya sī yigengeleka kūlwa kahamīle kako.

16Akalagīja kūfuma kwigūlya, ūnidima nkono; ūnizubūla kwīnga mu minzī mingī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Ūnipīja kwīnga mu nguzu ja ng'wanishi wane, nū mu makono ga banhū abo banikolilwe; abo baalī na nguzu kūniheeba ū nene.

18Bakiza kūnidumīla mu makanza ga makoye, alīyo ū SEEBA ūnihandīkīīja nīmīīla.

19Akanitūūla h'ipandī lya kwiyagaalūla; ūnipīja nguno walī anitogilwe.

20Ū SEEBA waninhile mheela kūlenganīla na būtūngīlīja wane, waninong'hile kūlenganīla na wiza wa shītīle shane.

21Nguno ī nzīla ja ng'wa SEEBA najidimile; nataalī kūhūba mu kūneka ū Mulungu wane.

22Nguno a kalamulīle kakwe a kose kalī kū būtongi bone, nataalī kūlekana nasho ī shilagīlo shakwe.

23Ū kūlī we natī na gwa kūsaayīlwa, hangī nilang'hanile natizūgwa mu kwihīga.

24Ū SEEBA waninhile mheela kūlenganīla na būtūngīlīja wane, kūlenganīla na wiza bo shītīle shane, gīt'ūmo akūnibonelaga.

25Ū kū basanyiwa ūkiyoolechaga ūlī nsanyiwa, ū kū banhū abo batī na shilingo, nū bebe ūtī na shilingo,

26ū kū beela ūkiyoolechaga ūlī ng'wela; alīyo ū kū bibonya, ūkiyoolechaga ūlī nkalī.

27Nguno ūkabapījaga a bidohya, alīyo a ba mbyūla miso ūkabagoolaga.

28Ū bebe h'ūlī macha wa tala yane, ū SEEBA Mulungu wane hū ng'wene akashigalūchaga ī giiti shane shabiza isana.

29Kūlwa būgunanhi wako nadūgije kūpyena mabità; ū Mulungu wane ūlū alī hamò nane, nūūlū ndugu nakwitambūka.

30Ū Mulungu ū ng'wene ī nzīla yakwe nshikanu; ū mhayo go ng'wa SEEBA gūtī na shilingo, ū wei alī lūmūda kū bose abo bakapeelelaga mulī we.

31Nguno nani ūngī ū Mulungu ūlū at'ū SEEBA? Nani ūyo alī shiganga, ūlū at'ū Mulungu wise iyene?

32Ū Mulungu h'ūyo akaninhaga nguzu, nī nzīla yane hū ng'wene akīshikanyaga.

33H'ūyo akajīītaga ī mhambala jane kūbiza gītī chūūga sha ngūlūgūlū; akanigunanhaga kwīmīīla ha mapandī ga higūlya.

34A makono gane akagalangaga gamane būlūgū, nū kūgoma ū būta akagalangaga we.

35Bebe waninhile lūmūda lwa būpīji wako, ū nkono gwako gwa būlyo gūnihandīkīīja; ū būfula wako būnīīta kūbiza munhū ntaale.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

36Wanigalīhīgije ī nzīla ya kūbītīla, nose ī mhambala jane jitīko kūchūūlūlūka.

37A banishi bane nakaboolomya nhambo nūbapandīka, natanyamukile kūshisha būhūlūlūka pye.

38Nakabamamaaja atabūūkile nūūlū ūmò, būlambalala hasī kū mhambala jane.

39Nguno ūkaninha nguzu ja kūlwa mu būlūgū, a banishi bane ūbanyangīlīja ha sīlīlī yane.

40A banishi bane ūkabahīnjūūla būnoolekeja ng'hooni jabo, abo banikolilwe nakabayagaja.

41Baalīla no, alīyo atigelile wa kūbaguna, nū SEEBA būyūnīlīīla, alīyo atabashokegije.

42Hūna nūbashigina būnogela, būbiza gītī lūbuubu lwa kūlajiwa nyaga; hama nūbiita hanze gītī tembe mu mapanda.

43Nū mu būgomi wa banhū ūkanipīja; Ī haha wanīītile kūbiza ntwe gwa mahanga, banhū abo naalī natabamanile bakūnitūmamīlaga.

44Ūlū balwigwa ū lūkumo lwane bakwidohyaga, banhū bageni bakwiza bayūnigwīla mu magūlū.

45A bose baagwile ng'holò ī haha, balīyiza bakūdetemaga kūfuma mu ng'hambī jabo.

46Ū SEEBA ng'wene alī mpanga, akumīlījiwe ūyo alī Shiganga shane; agūngūhiwe ū Mulungu wa būpīji wane,

47ū Mulungu ūyo akanimalīlaga shiilī, na a mahanga akagatūūlaga ha sīlīlī yane;

48hū wei akanipījaga kūfuma kū banishi bane. Alichene, hū bebe wanigūngūhije, ūnitūūla higūlya yabo abo banikolilwe; wanipīgije ū mu nkono gwa biboneeji.

49Alilūūlū Ee SEEBA, nakūkūlūmba ha gatī ya mahanga, nakwīmba kūlwa kūlīkumīlīja lina lyako.

50Akang'winhaga būtindi būtaale ū ntemi wakwe, akanchīlaga shigongo ū ng'witīīlwa maguta wakwe, h'ū Daūdi, nū būbyīle wakwe, shikū ja welelo bose.

Zabuli 19

Milīmo ya ng'wa Mulungu na mhayo gwakwe

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Ī ligūlū līkakumūchaga ikūjo lya ng'wa Mulungu, līkīyoolechaga hape ī milimo ya makono gakwe;

2a makanza ga līīmi līkakumūchaga ya līīmi, ū mu būjikū bose na bose lyoolekeja būmani.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Katīho kalūngalūngīle nūūlū lūtīho lūlīmi, ūko lītaalī kwigwiwa ī lilaka lyenīlo.

4Nīyo ī lilaka lyenīlo līsambaalile hose pyī ū mu sī, ī mihayo yalyo īshikile kū būkalīkījo wa sī. Ū kwigūlū kwenūko alībeegegije wikalo ī līīmi,

5Īlo līkapulukaga gītī ntooji akūfumaga mu maji yakwe, na gītī mpyeni wayegaga kūlwa kwingīla mu wigusha bo nhambo ja kwishiga.

6Līkapulukaga kwīngīīla lwandī lūmò lwa būkalīkījo w'igūlū, lyaselema līlībīta mu nzīla yalyo, lyashika nū kū būkalīkījo ū būngī; na shitīho shose shose īsho shidūgije kūwibisa ū būsebu walyo.

7Ī shilagīlo sha ng'wa SEEBA shene shishikanu, shikawifuujaga ū būpanga wa banhū. Ū būkaanīji bo ng'wa SEEBA būlī bo kūsanyiwa, būkabinhaga masala a bachilūchilū.

8A malange ga ng'wa SEEBA gatūngīlīgije, gakatūūlaga būyegi mu ng'holò; ī shilagīlo sha ng'wa SEEBA shilī sheela, shikatūūlaga isana mu miso ga banhū.

9Ū logohano lwa ng'wa SEEBA lūlī lwela, lūlī lwa kūshinga ho shikū ja welelo bose; ū būlamuji bo ng'wa SEEBA būlī bo ng'hana, nīyo pyī ū bose būtūngīlīgije.

10Būlī na mpango ntaale kūtinda zahabu, alichene, kūtinda zahabu neela h'ūmo jikwīlīle, hama būlī būnonu no kūtinda būūkī, kūtinda būūkī bo ng'wilela.

11Ū ntūmami wako akahūgūlagwa mu nzīla yasho; ū mu kūshidima ī shenīshi īlīmo mheela nhaale.

12Nani ūyo adūgije kūwitegeleja ū būbi bokwe? Nīngījage ū būbi ūbo wibisile mulī nene, neele.

13Ū ntūmami wako nang'hanage, atizūgwa mu shibi bo makaala, shitizūnisuga ū nene; a henaho hū nakūbiza nshikanu, natī na kwihīga mu būhūbi būtaale.

14Ī mihayo ya kūfuma mu nomo gwane, nū kwideedeng'hanya kwa mu ng'holò yane, shanukūlwe ū kū būtongi wako, Ee SEEBA, Shiganga shane na Nkomooji wane.

Zabuli 20

Kūlomba būtindi

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Ū SEEBA akwigwe ū mu lūshikū lwa makoye, ī lina lya ng'wa Mulungu o ng'wa Yakobo līkūlang'hane.

2Akūtūmīle būgunanhi kūfuma ng'wipandī lyeela, na akūguzuhye kūfuma Sayuni.

3Ashizūkwe ī shakwinha shako shose, na ashanukūle ī shitambò shako sha kūpemvwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Akwinhe īyo ng'holò yako īkwīkoobaga, na akūshikīlīgīje ī yose īyo ūkwīhelaga.

5Tūkūyega na kūtūla mhūndū kūlwa būpyeni wako; mu lina lya ng'wa Mulungu wise tūkūjinunja ng'wigūlya ī mbembeela jise. Ū SEEBA akūshikīlīgīje ū kūlomba kwako kose.

6Ī haha naamanaga gīkī, ū SEEBA hū ng'wene ū mpīja wa ng'witīīlwa maguta wakwe; akūng'wigwa kūfuma ng'wigūlū lyakwe lyeela, na akūnshokeja mu būpīji kūlwa būdūla bo nkono gwakwe gwa būlyo.

7Bamò bakūsanyaga magogoteni, bangī falasa; alīyo a bise tūkūlīsanya lina lya ng'wa SEEBA Mulungu wise.

8A benabo bakwipama bagwe; alīyo a bise tūkūgūngūmūka twīmīīle hīgīyī.

9Ee SEEBA, mpījage ū ntemi! Tūshokejage ū mu kwitana kwise.

Zabuli 21

Būlūmbi kūlwa būpyeni

Kūlwa ntongeeji wa mīmbo. Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Ee SEEBA, ū ntemi akūyegelaga mu nguzu jako; nīyo alī na būyegi būtaale no kūlwa būpyeni wako.

2Wang'winhile īyo ayīkūmbūlile mu ng'holò yakwe; na ūtanemegije īsho akūlombaga na nomo gwakwe.

3Wang'wanukūlile ūng'winha ningī, hūna ūnzwīka ngikili ya zahabu niiza.

4Akakūlomba būpanga ūng'winha; nīyo ūng'winha būlamu wa kūshinga ho shikū ja welelo bose.

5Ī likūjo lyakwe līl'itaale no kūlwa nguno ya būpīji wako; wang'hangamije, ūnzwīka būdūla.

6Bebe wang'winhile ja kūshinga ho welelo bose, ūnyeja no no no nguno ūlī hamò nang'hwe.

7Nīyo īkī ū ntemi ansanije ū SEEBA, hūna lūūlū kūlwa shigongo shitaale shakwe ūyo Alī Higūlya no, atīko kūtinginyiwa.

8Ū nkono gwako gūkūbapandīka pye a banishi bako; ū nkono gwako gwa būlyo gūkūbapandīka a banishi bako.

9Ū ng'wikanza lya kwilonga kwako, ūkūbīīta babize gītī liiko lya moto. Ū SEEBA akūbagabbula kūlwa būpelanu wakwe, ū moto gwakwe gūkūbabuugīlīja.

10Ū būbyīle wabo ūkūbūkenaagūla būshile ū mu sī; pye a babyalwa babo bakūshila ū mu banhū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Nūūlū īkī bakūsīīganaga kūkwītīla yabūbi, na kwikala bakūdosaga ya malofu, alīyo nahene batūbbyedecha.

12Nguno bakūpeela babbalasane ūlū ūbasolela būta wako kūyūbalīngīsīīla kū būshū.

13Ee SEEBA, lyolechage ī likūjo lyako ū mu nguzu jako, tūkwīmba na kūbūkumīlīja ū būdūla wako.

Zabuli 22

Kūkumīlīja ng'wikanza lya kūluha

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi; ng'wilaka lya Saala ng'hīma mu makanza ga dilū. Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Mulungu wane, Mulungu wane, nibūlī wanilekaga? Ni kinehe ūlī kūle gīko ūtūnigunanhaga, ūlī kūle nī mihayo ya kūlīla kwane?

2Mulungu wane, līīmi na būjikū nakūlīlaga natī na kwifuula, alīyo ūtūnishokejaga.

3Kwike nahene ū bebe ūlī ntemi, ūlī Ng'wela, na ūl'ikūjo lya Baisilaeli.

4A bakūlūgenji bise baalī bakūsanije; Īkī baalī bakūsanije, nang'ho wabapījaga.

5Baakūlīlīīlaga bapīla ng'hana, kūlwa kūkūsanya batagookile.

6Alīyo ū nene nalī igino dūhū, natī munhū yaya, nalī ndalahwa wa kwikala akūsekagwa na banhū.

7Pye abo bakanibonaga bakaniineenelegejaga, na kūnisondagūla; kūnū bakūshingishaga mitwe yabo,

8balīhaya; “Walihamba hambaga kūnsanya Mulungu, ni ampījage lūūlū ī haha īkī anyegelile.”

9Alīyo hū bebe ūkanīnja ū mu nda ya ng'wa mayū, nūūlū aho nalī ha lūbeele lo ng'wa mayū, naalī nakūsendamīlile bebe.

10Kūfuma kūbyalwa kwane nalī kū būtongi wako; kwīngīīla na a haho nalī mu nda ya ng'wa mayū, ū bebe ūlī Mulungu wane.

11Ūtīzūnisegenela, nguno a makoye galī bbihī no, alīyo ū nguni atīho.

12Mayagamba mingī ganigobanīlaga, mayagamba ga nguzu ga Bashani ganipīndyaga.

13Ganasamīlaga milomo yago, gakūzuumīīlaga gītī mashimba gatuubile.

14Ū mīlī gwane gwamalaga ī nguzu, gwabizaga gītī minzī gakwidīkaga; pye a maguha gane gayogomaga. Ī ng'holò yane ū mu shikuba shane yaabaga gītī būgondo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Namalaga ī nguzu, nalī gīt'ipeenu lya lūjo; ū lūlīmi lwane lwadamīīlaga kwilangū, nakūgalagalaga mu lūbuubu lwa lūfu.

16Mvwa janipīdyaga hose hose, ibità lya banhū babūbi lyanigobanīlaga; a makono na a magūlū gane balīgachimagūla.

17A maguha gane nadūgije kūgisaaba a gose, a banishi bane baanikalalīlaga, nīyo balīyūnibyūlīla mu kūnidalaha.

18Ī shizwalo shane bashigabanhaga, būgwesela mbale ū ng'wenda gwane.

19Ee SEEBA, ūtanisegenelage, bebe ūyo ūlī nguzu jane, nangūhīlage ūnigune.

20Ū būpanga bone būlī bo mpango no, būpījage ū kū līlūshū, būgunage ū kū nguzu ja mawa.

21Nipījage kūfuma ū mu nomo gwa mashimba; nipījage nū kū mapembe ga mayīkū masaji.

22Ī lina lyako nakūlīkumūcha ū kū bang'wise; nakūkūkumīlīja ha gatī y'ibità.

23Bing'we abo mung'ogohile ū SEEBA, nkumīlījagi, bose pye a ba būbyīle bo ng'wa Yakobo, nkūjagi we; bing'we baana ba ng'wa Isilaeli, ng'ogohagi!

24Nguno atīko kūndalaha ū ng'wiboneelwa, nūūlū atīko kūnekanīja ang'winhīle ngongo; alīyo akang'wigwaga ūlū ūnīlīīla.

25Ūlū nalī ng'wibità itaale, ū kūkumīlīja kwane kūkafumaga kūlī bebe; ī shilahīlo shane nakūshishikīlīja kū būtongi wabo abo bakogohile bebe.

26A bahabī bakūlya bigūte, abo bakankoobaga ū SEEBA bakūnkumīlīja; ī ng'holò jing'we ni jilamage shikū jose welelo na welelo.

27A banhū ba mu sī jose bakwizūkwa banshokele ū SEEBA; nī shibyalīlwe shose ī sha mahanga ga banhū shikūnamya we.

28Nguno ū būsugi būlī bo ng'wa SEEBA, hū ng'wene ūyo agasugile a mahanga.

29Pye a basabi ba mu sī bakwigūta balamye; na a babo bakūshokaga kūbiza lūbuubu, abo batīko kūlang'hana ng'holò jabo jitizūcha, a bose bakūntugīja mazwi we.

30Banhū ba būbyīle ūbo būliza bakūntūmamīla; Ī shibyalīlwe sha kū shikū ja kū būtongi, shikūwīlwa ī ya ng'wa SEEBA.

31Ū būtūngīlīja wakwe bakūbūlomeela nū kū banhū abo bataalī kūbyalwa, gīkī hū ng'wene wagwītile ū gwenūyū.

Zabuli 23

SEEBA Ndīīmi wawiza

Zabuli ya ng'wa Daūdi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Ū SEEBA hū ng'wene ū Ndīīmi wane, natīko kūgayiwa shose shose.

2Akaniifuujaga ng'widīīmīlo lya maswa madoto, na kūnitongeelaga kū minzī malembeezu.

3Ū būpanga bone akabūhīmbūūchaga, wanitongeela mu nzīla ja būtūngīlīja kūlwa nguno ya lina lyakwe.

4Nūūlū nūbīta ng'wihululu ishimu lya nengeeji gwa lūfu, natīko kogoha būbi bose bose; nguno ū bebe ūlī hamò na nene, ū nang'ha gwako nū lūgobya lwako, shīkanilūngūjaga.

5Ūkanibeeja beegejaga ha kūlīīla nūūlū mu būtongi wa banishi bane. Ū ntwe gwane ūkagūbilaga maguta, nī shikombe shane shokalile pa shūseesekela.

6Ng'hana ū wiza nī shigongo shako shikūbiza hamò na nene shikū jose ja būlamu wane, nane nakwikala mu numba ya ng'wa SEEBA shikū ja būja na būja.

Zabuli 24

SEEBA ng'wene Ntemi w'ikūjo

Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Ī sī īlī ya ng'wa SEEBA, nī shose īsho shilīmo; sī jose na jose na a bikaji baamo bose pye.

2Nguno ayītūūlile higūlya ya nyanza yīmīīla, ayīkīndīkile ha minzī yūdaama.

3Nani ūyo adūgije kūlinha mu lūgūlū lwa ng'wa SEEBA? Nani wa kūgima kwīmīīla ng'wipandī lyakwe lyeela?

4Al'ūyo shītwa shakwe shilī shawiza, nī ng'holò yakwe ībize neela; munhū ūyo būpanga bokwe atabūtūmamīlaga kū mihayo ya sagala, nūūlū atilahīlaga mu kūlemba lemba.

5Ū ng'wenūyo akwanūkūla kūfuma kūlī SEEBA, na akūbalīlwa būtūngīlīja kūfuma kūlī Mulungu wa būpīji wakwe.

6Hū'ūmo shilī ī shibyalīlwe shabo abo bakankoobaga; abo bakabūkoobaga ū būshū wako, Ee Mulungu o ng'wa Yakobo.

7Bing'we mibita, būūchagi ī mitwe ying'we; na a bing'we milyango ya kale lugūkagi ingīle ū Ntemi w'ikūjo.

8Ū Ntemi w'ikujo, hū nani? Hū ng'wene ū SEEBA wa nguzu na būdūla, ū SEEBA ūyo alī wa būdūla mu būlūgū.

9Bing'we mibita, būūchagi ī mitwe ying'we; na a bing'we milyango ya kale lugūkagi, ingīle ū Ntemi w'ikūjo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Ni nani ū Ntemi w'ikūjo ng'wenūyū? Hū ng'wene ū SEEBA wa būdūla bose. Ū ng'wenūyo h'ū Ntemi w'ikūjo.

Zabuli 25

Kūlomba kūtongeelwa na kūlang'hanwa

Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Ū būpanga wane nalībūtūūla kūlī bebe, Ee SEEBA.

2Nakwisagīlilwe bebe, Ee Mulungu wane, ūtizūnilekanīja nakagwa mu magooke. Nūūlū ūtizūbaleka a banishi bane banipyene.

3Ūtizūneka ose ose ūyo akūsendamīlile bebe, agwe mu magooke, a bijomboki mu nyasala sala ni bagookage.

4Ee SEEBA, noolekejage ī nzīla jako, nilangage a kajīīle kako.

5Nitongage ū mu ng'hana yako, ūnilange; nguno ū bebe h'ūlī Mulungu wa būpīji wane, būl'ikanza nakūsendamīlile bebe.

6Ee SEEBA, shiizūkagwe ī shigongo shako, nū būtogwa wako ūbo būtashilaga, nguno shilī shaho kūfuma kale na kale.

7Ūtizūshiizūkwa ī shibi sha ha būdinha bone, nūūlū ū būshitiigwa bone; niizūkagwe kūlenganīla na būtogwa wako, Ee SEEBA, kūlwa wiza wako.

8Ū SEEBA alī wawiza na ntūngīlīja, hūna lūūlū a bashibi akabalangaga ī nzīla jakwe.

9A bidohya akabatongaga mu ya ng'hana, nīyo akabalangaga ī nzīla yakwe.

10Ī nzīla ja ng'wa SEEBA ī jose, jilī būtogwa na ng'hana ū kū banhū abo badimile ilagane lyakwe, na būkaanīji bokwe.

11Kūlwa lina lyako Ee SEEBA, nilekejage ū būsobya wane, nguno būlī būtaale no!

12Munhū kī ūyo ang'ogohile SEEBA? Ū ng'wenūyo h'ūyo akūntonga ū mu nzīla īyo akwīsola.

13Ū ng'wenūyo ū būpanga bokwe būkwikala mu kwifuula, hanuma ī sī īkūbiza wingīji ū kū shibyalīle shakwe.

14Ū SEEBA abasanije abo balī na logohano kūlī we, a benabo h'abo akabamanīkījaga Ī lilagane lyakwe.

15A miso gane ganolile SEEBA makanza gose, nguno hū ng'wene akūjīnja mu ntego ī mhambala jane.

16Nigalūkīlage ūnichīle shigongo, nguno nalī n'ilundu, na naluhile no.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17A makoye ga mu ng'holò yane galongeja ū kūkūla, nitaligūlage ūnīnje ū mu
būpīna bone.

18Būlolage ū būluhi bone na a makoye gane, ūnilekeje ī shibi shane pyī ī shose.

19Balolage a banishi bane ūbone ūmo balī ū wingī, nū mumo banikolilwe mu
kakolelwe kabūbi.

20Būlang'hanage ū būpanga bone, ūnipīje; ūtizūnileka nakagwa mu magooke,
nguno nalīpeelela mūlī bebe.

21Būshikanu na būtūngīlīja h'īsho shinilang'hane, nguno nakwisagīlilwe bebe.

22Ee Mulungu, bapījage a Baisilaeli ū mu makoye gabo gose pye.

Zabuli 26

Kūdaaya kwa ntūngīlīja

Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Yoolechage ī ng'hana yane, Ee SEEBA; nguno nakashimīzaga mu nhūngwa
jigoloolile, nīyo ū SEEBA nansanije jigi, na nataalī kūlelengeta.

2Ee SEEBA, nigemage ūnilole; Īgīsīlījage ī ng'holò yane na a maganiko gane.

3Nguno ū būtogwa wako būlī kū būtongi bone shikū jose, na būlī gwa
nakashimīzīlaga mu ng'hana yako.

4Natikalaga nūhooya na banhū balomolomo, nūūlū natī na gwīnda na
bibeeleleja.

5Nagakolilwe no a magele ga banhū babūbi; nīyo a bakenaagūji natatogagwa ū
kūhooya nabo.

6Ee SEEBA, nakakalabaga geela a makono gane, hūna naja ū kū ng'walīlo gwako,

7kūnū nakwīmbaga n'ilaka lyīmbo lya būgongooji, na kūshikumūcha ī shītīle
shako sha kūkumya.

8Ee SEEBA, nabūtogilwe ū wikalo wa mu numba yako; ī lipandī ūmo ikūjo lyako
līkikalaga.

9Ī ng'holò yane ūtizīkūmbanīja hamò na banhū ba shibi, nūūlū ū būpanga wane
hamò na babūlagi;

10banhū abo bakīītaga mihayo ya malofu na makono gabo, abo nkono gwabo
gwa būlyo gookalile sha kūhongwa.

11Alīyo ū nene nakashimīzīlaga mu nhūngwa jitūngīlīgije, nikomoolage,
nichīlage shigongo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Ū nene nīmīīlile na magūlū gane ha lenganīzu, nakūnkumīlīja ū SEEBA mu kwibilinga kūtaale.

Zabuli 27

Lyīmbo lya koolecha kūnsanya SEEBA

Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Ū SEEBA al'isana lyane na būpīji wane; nakūng'ogoha nani? Ū SEEBA al'ibūngīlò lya būpanga wane, nani akūnidetemya?

2A banhū babūbi ūlū biza kūnūūbūkīla balīkooba kūnimila, a banishi na a biboneeji bane ūlū biza kūnidumīla, bakwipama bagwe.

3Nūūlū nakapīndiwa mabità kose kose, Ī ng'holò yane ītūbbaha; pyī nūūlū nūūbūkilwa būlūgū, na hene nakwikala mu kūsanya.

4Ū SEEBA nanombile mhayo gūmò, ū gwenūyo hū nakūgūkooba, nikale mu numba ya ng'wa SEEBA pyī ī shikū ja būlamu bone, nabūlole ū wiza bo ng'wa SEEBA; nikale nakwideedeng'hanyaga ū mu hekalū yakwe.

5Nguno ū mu lūshikū lwa makoye akūnibisa mu wikalo bokwe; akūnibisa mu mbeho y'iheema lyakwe, akūnikīndīka higūlya ya shiganga.

6Hūna ū ntwe gwane gūkūgūngūhiwa higūlya ya banishi bane, abo banigobanīlile hose hose; hama ū ng'wiheema lyakwe nakūmfunīja shitambò mu būyegi na kūtūla mhūndū; nakwīmba mu būyegi nangongoole ū SEEBA.

7Ee SEEBA, liigwage ī lilaka lyane ūlū nakūlīlaga; nichīlage shigongo, ūniidīke.

8Aho wahaya, “Būkoobage ū būshū wane.” Ī ng'holò yane yūkūshokeja gīkī, “Ee SEEBA, Ū būshū wako nakūbūkooba.”

9Lekaga ū kūnibisa ū būshū wako, ūtizūng'wayīga mu būpelanu ū ntūmami wako; ū bebe h'ūlī ngunanhi wane. Ee Mulungu wa būpīji wane, yaya ū kūnigumanīja, ūtizūnīība.

10Ū baba nū mayū baamala kūnileka, alīyo ū SEEBA akūnanukūla.

11Ee SEEBA, nilangage a kashimīzīle kako, nīyo īkī nalī na banishi, nitongeelage mu nzīla īlenganīlile.

12Ūtizūnitūūla mu makono ga banishi bane banīītīle ūmo batogelilwe, nguno bakaanīji balomolomo baanibūūkīīlile, bakūniheezelelaga mu kūniiboneela.

13Kwike nalī na kūsanya gīgī, ū wiza bo ng'wa SEEBA nakūbūbona ū kū sī ya bapanga.

14Ng'wisagīlagwe SEEBA; handīkīīlaga nīyo ūtimbye ng'holò. Alichene, ng'wisagīlagwe ū SEEBA.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Zabuli 28

Kūlomba kwigwiwa
Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Nalīkwitana bebe, Ee SEEBA, bebe ūyo ūlī Shiganga shane; yaya ū kūbiza gītī ūlī gulu ū kūlī nene. Nguno ūlū ūnihuumūlīla, nakūbiza gīt'abo bakajaga ng'wichongo.

2Ūlū nalīkūlīlīīla gīkī ūnigune, kūnū nabūūkije makono gane kūlola kwipandī lyako lyeela no no no, ligwage ī lilaka lya kwikūmbīlīja kwane.

3Ūtizūnikūmba ng'wigelè līmò na bakenaagūji, abo bakipogejaga mhola na bazenganwa bichabo, alīyo ū mu ng'holò jabo babisile būbi.

4Bagabīlage kūlenganīla nī shītīle shabo, kūlenganīla nū būbi wa shītwa shabo; bagabīlage gīt'ūmo īlī nhūmamīle ya makono gabo, binhage ī mheela īyo ībigeleelilwe.

5Ū SEEBA akūbakambagūla, hama atūbazenga hangī, nguno batīdīlīlile ī mīlīmo yakwe na a katūmamīle ka makono gakwe.

6Akumīlījiwe ū SEEBA, nguno waliigwile ī lilaka lya kwikūmbīlīja kwane.

7Ū SEEBA alī nguzu jane na lūmūda lwane, Ī ng'holò yane yīnsendamīlile we, h'ī chene nakagunanhagwa. Ī ng'holò yane īlī na būyegi būtaale no, nakūng'wīmbīla lyīmbo lya kūnūmba.

8Ū SEEBA alī nguzu ja banhū bakwe, ū kūlī ng'witīīlwa maguta wakwe, al'ipandī lya kūbūngīlà.

9Bapījage a banhū bako, ūwīīlūkīle ū wingīji wako; badīīmage, ūbabūūche shikū ja welelo bose.

Zabuli 29

Ilaka lya ng'wa SEEBA līlī na būdūla
Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Ng'wisaabīlagi ū SEEBA, bing'we baana ba ng'wa Mulungu, ū SEEBA ng'wisaabīlagi ikūjo na nguzu.

2Ū SEEBA ng'wisaabīlagi ikūjo īlo ligeleelilwe kū lina lyakwe. Namyagi ū SEEBA mu wiza w'ikūjo lyakwe.

3Ī lilaka lya ng'wa SEEBA līlī higūlya ya minzī, ū Mulungu w'ikūjo akapalalūkaga; ū SEEBA akapalalūkaga higūlya ya minzī mingī.

4Ī lilaka lya ng'wa SEEBA līlī na būdūla, Ī lilaka lya ng'wa SEEBA līlī na būdūla wa nyatemi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Ī lilaka lya ng'wa SEEBA līkabīnzagūlaga mikoola. Ū SEEBA akabīnzagulaga mikoola ya Lebanoni.

6Ī Lebanoni akīyītaga kūsata gītī ndīlanha, nī Silioni gītī ndama ya mbushi.

7Ī lilaka lya ng'wa SEEBA līkalabyaga ndabi ja lūkūba.

8Ī lilaka lya ng'wa SEEBA līkatinginyaga matogolo, ū SEEBA akalīdetemyaga ī litogolo lya Kadeshi.

9Ī lilaka lya ng'wa SEEBA līkenhelejaga laala kūbyala, na līkapuugaga mapoolu. Hama pyī ī shose īsho shilī mu hekalu yakwe shikahelelekejaga; shilīhaya, "Akumīlījiwe."

10Ū SEEBA igashije nyatemi hīgūlya ya mahūūma ga minzī; ū SEEBA igashije h'isumbī lya būtemi welelo bose.

11Ū SEEBA akabinhaga nguzu a banhū bakwe; ū SEEBA akabīīlūkīlaga na mhola a banhū bakwe.

Zabuli 30

Kūlūmba kwa ngunanhwa

Zabuli ya ng'wa Daūdi, lyīmbo h'ikanza lya hekalu kūlombelwa mbango.

1Ee SEEBA, Nakūkūkumīlīja no no no, nguno wanigūngūmūlile, a banishi bane ūtabalekile būniboneela.

2Ee SEEBA Mulungu wane, nakakūlīlīīla gīkī ūnigune, na ng'hana ūnipīja.

3E SEEBA, ū būpanga bone owīngije mu kūlimu, wanilang'hanile nikale mpanga, natizūbiza ūmò wa babo bakūjaga ng'wichongo.

4Ng'wīmbīlagi mīmbo ga kūngongoola ū SEEBA a bing'we beela bakwe, nūmbagi kūlwa lina lyakwe lyeela.

5Nguno ū būpelanu bokwe būlī w'ikanza iguhī no, alīyo ī shigongo shakwe, shene sha kūshinga ikanza lyose lya būlamu. Ūdūgije kūlīla nūūlū būjikū pe, alīyo ū mu dilū būkūbiza ho būyegi.

6Ū ng'wikanza lya kwīlūkīlwa kwane, nakahaya; "Ū nene natīko kūtinginyiwa."

7Ee SEEBA, aho walī ūniyegelile, walī waninha nguzu ja kwīmīīla gītī lūgūlū, alīyo aho wabūbisa ū būshū wako nūzwangana.

8Ee SEEBA, Nakakūlīlīīla bebe; ū SEEBA nakang'wikūmbīlīja nalīhaya:

9"Īkwilonga solobo kī ū mu kūcha kwane, ūlū nūja ng'wichongo? Ū lūbuubu lūkūkūkumīlīja? Lūkūbūkumūcha ū būtūngīlīja wako?

10Igwaga, Ee SEEBA, ūnichīle shigongo; Ee SEEBA, bizaga ngunanhi wane."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Ī ng'hūngū yane wīgalūkije yūbiza būyegi na mbina; wanizuugije ī shizwalo sha magūnīla, ūnizwīka būyegi,

12gīkī ī ng'holò yane īkwīmbīle, natizūfulīka sele. Ee SEEBA Mulungu wane, nakūkūlūmba shikū jose welelo na welelo.

Zabuli 31

Kūlomba na kūlūmba

Kūlī ntongeeji wa bīmbi. Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Ee SEEBA, Nakūsendamīlile bebe iyene, ūtizūnileka nakagooka, nipījage kūlwa būtūngīlīja wako.

2Nigalūkījage ū gūtū gwako ūniigwe, nangūhīlage ūnipīje. Bizaga shiganga shane sha kūpīlīla, numba ya nguzu ya kūbūngīlà.

3Alichene, ū bebe īkī ūlī shiganga n'ipīlīlo lyane, nitongeelage; ūnilang'hane kūlwa lina lyako.

4Nīnjage ū mu ntego ūyo nategilwe mu mbisīla, nguno ū bebe hū ūl'ipīlīlo lyane.

5Nagūtūūla mu makono gako ū moyo gwane; nipījage Ee SEEBA, Mulungu nsanyiwa.

6Nabakolilwe abo bakalamyaga shiikolile, alīyo ū nene ng'wene nansanije SEEBA.

7Nakūyegela mu būtogwa wako nazalabane, nguno ū bebe ūbūbonile ū būluhi wane; na a makoye ga ng'holò yane ūgamanile.

8Ūtanitūūlile mu nkono gwa ng'wanishi wane, alīyo wanitūūlile ha galī nīmīīla na magūlū gane.

9Nichīlage shigongo, Ee SEEBA, nguno nalī mu makoye; nose a miso gane gaabbopomile kūlwa būpīna, nī ng'holò yane pyī nū mīlī shītī na nguzu.

10Ū būpanga wane būlīkenaagūlwa būpīna, nī myaka yane īlīshila nalī mu kūgang'hīla; ī nguzu janishilīlile kūlwa būhūbi bone, hama ī haha a maguha gane gaagogolohile no.

11Ū kū banishi bane nalī ndalahwa kībi no, a bazenganwa bane nabo bakūniikangagwa; na a bimane bane baabizilūnogoha, nū mu nzīla a banhū balīyūnipeela.

12Boyile ū kūnizūkwa, nalī sumvwa na mfu; Ī haha natikīlile na līlūjo lya nungū.

13Būlī kwene nakwigwaga bakwihwehwetelaga; kose kose nakīngilwe ya kūnogohya, bakūnilīīlaga gwīnda na kūnisīīga kūnibūlaga.

14Alīyo ū nene nakūsanije bebe SEEBA; nahayile, "Ū bebe ūlī Mulungu wane."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Ī shikū ja būlamu wane jilī mu makono gako; nipījage ū mu makono ga banishi bane, na a ga baluhya bane.

16Ū ntūmami wako ng'wakījage ī lisana lya būshū wako; nipījage kūlwa shigongo shako.

17Ee SEEBA, ūtizūnileka nakagooka, nguno nalīkūlīlīīla bebe; a bahūnga ni bagookage, leka baje kūlimu bakahuumūle sele kwenūko.

18Ī milomo ya balomolomo ni īhuumūjiagwe, nguno bakītūmamīlaga mu būdooshi, kūhaya mihayo ya kūbadalaha a batūngīlīja.

19Ū wiza wako būlī būtaale no, ūbo ūbabīkīlile abo bakogohile bebe; ūbo ūkawītaga mu būtongi wa banhū bose, abo bakapeelelaga kūlī bebe.

20Ū bebe h'ūlī būbīlo wabo ū kū mibi Īyo īkahelagwa na banhū mu mbisīla; ūkababisaga mu kaya yako bikala mhola, bayīngīle ī yombo.

21Akumīlījiwe ū SEEBA, ūyo wanoolekegije shigongo shitaale gīko, aho naalī napīndiwe hose hose, gītī nzengo gūpīndiwe banishi.

22Nakazwangana nūyoganya nalīhaya, “Naapulwa nīnjiwa ū kū būtongi wako!” Alīyo aho nakūlīlīīla gīkī ūnigune, ūliigwa ī lilaka lya kwikūmbīlīja kwane.

23Ntogagwi ū SEEBA, bing'we beela bakwe! Ū SEEBA akabalang'hanaga a basanyiwa, alīyo a bikumīlīja akabinhaga nsango ntaale.

24Bose abo mung'wisagīlilwe SEEBA, handatīlagi na kūtimbya ng'holò.

Zabuli 32

Kūlūmba kūlwa kūlekejiwa shibi

Zabuli ya ng'wa Daūdi. Lyīmbo.

1Alī na ū wa kūlekejiwa būgomi bokwe, nī shibi shakwe shūkundīkījiwa.

2Alī na ūyo SEEBA akūng'wisaaba gīkī atī na shibi, na būtīmo būlomolomo ū mu moyo gwakwe.

3Ū mu shikū ījo nikalaga nahumūlile sele, a maguha gane gaalī gatī na nguzu kūlwa kwikala nakūgang'hīlaga līīmi tole.

4Nguno ū nkono gwako gwikalaga gūnisheedekegije līīmi na būjikū; nose ī nguzu jane jalī jakamīīla, gītī būūmà mu shikū ja chū.

5Alīyo nakibūūla nose ī shibi shane, noya ū kūbūbisa ū būsobya wane. Nūhaya, “Nakūng'wibūūlīla ū SEEBA ū būsobya bone.” Na ng'hana ūnilekeja ū būhūbi bo shibi shane.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Hūna lūūlū būlī ng'wene ūyo alī na logohano kūlī Mulungu, shing'wigeleelilwe akūlombe, kūko lītaalī līlīho ikanza lya kwilonga kwako; na ng'hana nūūlū lilonga ihūūma lya minzī mingī, ū ng'wenūyo gatūmpandīka.

7Ū bebe ūl'ipandī lyane lya kūbūngīlà, ū mu makoye hū bebe ūkūnilang'hana, na kūnipīndya hose hose mīmbo ga būkomooji.

8Ūkaniwīla, "Nakūkūlanga nī nzīla nūkoolekeja īyo īkwigeleelilwe kwībītīla; nakūkūganikīla nī shimīzīle yako nīlole.

9Ūtizūbiza gītī falasa nūūlū nzobe nhaale, Ī jenījo jitī na masala, nose shiigelile jitungwe lijaamu na hataamu mu milomo; nguno ūlū ītī chene jitūdūla ū kūkūlondeela."

10Ū munhū wa nhūngwa jabūbi akagwīlagwa mayanga mingī; alīyo ū būtogwa bo ng'wa SEEBA ūbo būtī wa kūshila, būmpīndije ū munhū ūyo ansanije we.

11Bing'we a batūngīlīja, nyegelagi SEEBA na būyegi būtaale; bing'we bose abo ng'holò jing'we jigololokile, hamukagi na būyegi!

Zabuli 33

Lyīmbo lya kūngongoola SEEBA

1Yegelagi mulī SEEBA bing'we batūngīlīja, abo nzīla jabo jigoloolile ībigelile ū kūkumīlīja.

2Nkumīlījagi ū SEEBA na ndono, ng'wīmbīlagi kūnū mukūngongoolaga na malimba.

3Ng'wīmbīlagi lyīmbo ipya, jitūlagi ī ndono mu būgaliili, kūnū mukūtūlaga na mhūndū mu būyegi.

4Nguno ū mhayo go ng'wa SEEBA gūtūngīlīgije; na alī nsanyiwa mu yose īyo akīyītaga

5Ū SEEBA atogilwe būtūngīlīja na būdeeba mu kalamulīle; ī sī yokalile būtogwa wakwe ūbo būtī wa kūshila.

6Ū SEEBA akagabeeja a mapandī g'igūlū bo mhayo gwakwe, na a mabità gaamo pye a gose ūgabeeja bo myūyī yakwe.

7A minzī ga mu nyanza akagakumingaga gabiza gītī galī h'itūūgo; ū būjiba akabūtūūlaga mu mabīkīlo gakwe.

8Sī jose ni jing'ogohage ū SEEBA, pye a bikaji ba mu sī bankūje we;

9Nguno akahaya, ī shose shūbiza ho; akalagīla, na ng'hana yūja ūmo īlī.

10Ū SEEBA akabipyaga long'we ja banhū ba mahanga, a banhū akabasambaagūjaga kahelele kabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Alīyo īyo ayīhelile ū SEEBA, yīmīīlile ilalī ūmo īlī; īyo ayīhelile mu ng'holò yakwe kūlwa shikū ja welelo bose.

12Līlī na ī lihanga īlo ū SEEBA alī Mulungu walyo, a banhū abo abasolile kūbiza wingīji wakwe.

13Ū SEEBA akalolaga kūfuma ū ng'wigūlū, akababonaga pye a banhū.

14Kūfuma ū ng'wipandī lya wikalo wakwe, akabalolaga pye a bikaji ba mu sī.

15Hū wei akababeegejaga ng'holò pye a banhū, na būlī gwene ūyo bakagwītaga agūdīlīlile chiza no.

16Ū ntemi atapījiagwa wingī wa bashilikale bakwe, na atīho nshilikale wa kūpīla Īkī alī na nguzu ningī.

17Ī falasa ītīko kūpīja munhū, nūūlū īkī īlī na nguzu, nahene ītūdūla kūpīja.

18Alīyo abo bang'ogohile ū SEEBA, abo kwisagīlwa kwabo kūlī ha būtogwa wakwe ūbo būtī wa kūshila,

19akabūlang'hanaga ū būpanga wabo batizūcha, nū mu shikū ja nzala akabapījaga bikala mhola.

20Ū būpanga wise būnindīīlile SEEBA; ū wei alī ngunanhi na lūmūda lwise.

21Ī ng'holò jise jikūnyegelaga wei; nguno tūlīsanije ī lina lyakwe lyeela.

22Ee SEEBA, ī shigongo shako ni shibizage hamò nise; gīt'ūmo kwisagīlwa kwise kūlī mulī bebe.

Zabuli 34

Wiza bo ng'wa SEEBA

Zabuli ya ng'wa Daūdi aho wigīmbījaga kūbiza saji kū būtongi bo ng'wa Abimeleki, ūpeejiwa, wīnga.

1Nakūnkumīlīja ū SEEBA shikū jose; būlī gwa nakūnūmba na nomo gwane.

2Ū būpanga wane būkūyegela mulī SEEBA; abo baluhile ni bigwage bayege.

3Nkumīlījagi SEEBA hamò nane; tūlīyegelagi ī lina lyakwe mu būsangī būmò.

4Nakanīlīīla ū SEEBA ūnishokeja, ūnīnja ū mu boba wane pyī ū bose.

5Abo bakanolaga we bakang'weka ng'wekaga; ū būshū wabo būtīko kūding'wa soni hangī.

6Ū munhū wa kūpīnīhalīlwa ūyū, akalīla ū SEEBA ūng'wigwa, ūmpīja ū mu mayanga gakwe gose pye.

7Ū malaika o ng'wa SEEBA akabakīngītīīlaga hose hose abo balī na logohano kūlī we, na akabapījaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Bing'we, lojagi ūmo alī ū SEEBA mukūbūbona ū wiza bokwe; alī na ū wa kūpeelela kūlī we kūjūlang'hanwa.

9Ng'ogohagi ū SEEBA, bing'we a beela bakwe; nguno abo bang'ogohīle we batī na sha kūbileba.

10Nūūlū ī shimba jikīītaga jagayiwa, nīyo jikabītaga na kūdīīla nzala; alīyo abo bakankoobaga SEEBA, batagayiagwa ī shawiza.

11Bing'we baana, negeelagi munidegeleke; nakūmulanga ī ya logohano lwa ng'wa SEEBA.

12Nani ūyo alī na ng'hūmbū ja kūbiza mpanga, na atogilwe kūlama shikū ningī?

13Lūlang'hanage ū lūlīmi lwako ū kū yabūbi, nū nomo gwako gūtizūyomba ya būlomolomo.

14Galūkaga ūlekane nayo ī yabūbi, wīte yawiza; ūkoobe mhola, na wīlondeele gete.

15A miso ga ng'wa SEEBA gabalolile a batūngīlīja, na a matū gakwe gakigwaga ū kūdaaya kwabo.

16A bīīti ba mihayo yabūbi, ū SEEBA akapamanyaga nabo mu wilwisha, abakenaagūle gete; shigaye ū mu sī ī sha kwenheleja kūbizūkwa.

17A batūngīlīja bakalīlaga ū SEEBA wabigwa, na akabapījaga ū mu makoye gabo gose.

18Ū SEEBA alī hihī nabo abo balabūkile mu ng'holò, na akabapījaga abo basheedekejiwe mu myoyo.

19Ū ntūngīlīja nūūlū akaluha na kinehe, alīyo ū SEEBA akampījaga kwinga mu yose pye.

20A maguha gakwe agalang'hanile pye a gose, nūūlū līmò lyago lītīko kūbīnzīka yaya.

21Ū munhū wabūbi akabūlajiagwa būbi; na a babo batantogagwa ntūngīlīja bakūgwīlagwa nsango.

22Ū SEEBA akabūkomoolaga ū būpanga wa batūmami bakwe; na a babo bakapeelelaga mulī we, atīho nūūlū ūmò wabo wa kūgwīlwa nsango.

Zabuli 35

Kūlomba kūpījiwa kū banishi

Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Ee SEEBA, bahamage, abo bakūnidumīlaga, lwaga nabo bebe abo bakūnūūbūkīlaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Dimaga lūmūda, na a kalūmūda a kado ūkasole; īmīīlaga ūnigune.

3Abo bakūnikūūbīlījaga basolelage ichimu na someke; ū būpanga bone būwīlage gīkī, “Ū nene hū nalī būpīji wako!”

4Abo bakūbūkoobaga ū būpanga wane bading'we soni, na bagooke; na a babo bakūnisīīgaga mihayo yabūbi, bashoshiwe kū numa, na bazwangane.

5Babize gītī meela gakūlajiagwa nyaga, kūnū ū malaika o ng'wa SEEBA akūbadalajaga.

6Babīte mu giiti na būnhyūūlūlū, ū malaika o ng'wa SEEBA akūbadoolomyaga.

7Baanitegile ntego mu mbisīla nī nguno ītīho, ū būpanga wane būbūsīmbīla ichongo nū mhayo ndūhū.

8Ni bagwīlagwe mayanga mu kwifumbūkījiwa; ū ntego ūyo baanitegile gūbagwashe boi benekīlī, bagwīle ū ng'wichongo īlo baanisīmbīlile nene.

9Hūna ū būpanga bone būkūyegela mulī SEEBA, hamò na kūlūmba kūlwa būpīji wakwe.

10Na a maguha gane a gose gakūhaya gīkī, “Nani ūngī ūyo abange gītī bebe, Ee SEEBA? Ū bebe ūkabagunaga a bahabī ū kū ba nguzu, ūkabapījaga a bahabī na a ba makoye, wabīnja ū mu nkono gwa nyeecha.”

11Bakaanīji biboneeji bakwīmīīlaga, bayūnibyaagīja mihayo īyo natīmanile nūūlū hado.

12Bakūnilīpīlaga mibi ū kū misoga īyo nakwītaga, Ī ng'hūmbū jabo jilī ha kūnigwisha ng'holò.

13Alīyo a boi ūlū bakūsaataga, ū nene naaliluhyaga mu kūzwala magūnīla, nidohya mu kūluha kwa kūfunga. Ū kūlomba kwane ūlū naleka ū kūshokejiwa,

14naalūlīlaga būpīna gītī nakūnīlaga nwani ng'wichane nūūlū ng'wanong'wise. Naaliyinamīīlaga ū ntwe kūlwa būpīna, gītī nakūlīlaga ng'hūngū nachīlagwa mayū.

15Lelo ū nene nahayilipama, a bene bandya kwiyalīlīja mu būyegi, bakwibilingaga gīkī banidumīle. Na banhū bashila shilile hose, abo nūūlū kūbamana natabamanile, būyikala bakūnisīīgaga līīmi ji.

16Kūlwa nhūngwa jabo ja malofu, bayūnineenelekeja mu nyadalahi, kūnū bakūniilumīlaga ng'haya!

17Ee SEEBA, ūkwikala ūbalolile dūhū kūshisha nanalī? Nipījage kūfuma ū mu būkenaagūji wabo; būpīle ū būpanga wane ū kū mashimba genaya.

18Hūna nakūkūlūmba mu kwibilinga kūtaale, nakūkūkumīlīja mu mabità ga banhū bingī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Abo bakūnīītīlaga wanishi mu kūniboneela, ūtizūbaleka bikumīlīje kūlwa kūniheeba; na a babo banikolilwe na mhayo yaya, ūtizūbazunīlīja bikale bakūnishilimaga nū mhayo ndūhū.

20Nguno batalūngalūngaga mihayo ya mhola, ūlū ītī kwikala bakūdosaga būlomolomo dūhū, kūlwa kūbalembekeja a balembeezu abo balīho ū mu sī.

21Bakikalaga būnaasamīla milomo yabo bakūhayaga, “Ee ī yenīyo twibonile na miso gise!”

22Ee SEEBA, ūtahuumūlage nguno ūkwībonaga ī yenīyī, yaya ū kwinūūna ūnileke SEEBA.

23Mishaga, būkaga ūnigune; Bebe Mulungu wane na Seeba wane, nilwīlīīlage.

24Ee SEEBA, Mulungu wane, nigunījage kūlwa būtūngīlīja wako; nīyo ūtizūbaleka badoose kūlwa kūniheeba.

25Yaya ū kūbaleka bikumīlīje balīhaya, “Yū gīko shi, yaja ūmo twalī tūtogelilwe!” Na, “Twangoloola ū ng'wing'wana!”

26Abo bakūyegaga ūlū nagwa mu mayanga ni bagookage, nīyo babbūūlīhe; na a babo bakwikumīlījaga mu kūnidalaha, leka bagishiwe minala na kūpondwa soni.

27Alīyo abo bakalūmbaga ūlū nabonekana gīkī nalī mpyeni, ni bayegage na kūtūla mhūndū; nīyo būlī gwa bayūhaya, “Akumīlījiwe ū SEEBA, ūyo akayegaga ūlū yameelela ī mihayo ū ntūmami wakwe.”

28Hūna lūūlū ū lūlīmi lwane lūkūkumūcha ya būtūngīlīja wako, na y'ikūjo lyako līīmi ji.

Zabuli 36

Būbi wa banhū na wiza bo ng'wa SEEBA

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Zabuli ya ng'wa Daūdi ntūmami o ng'wa SEEBA.

1Ū būbi wa munhū wa malofu būkalūngalūngaga ū mu ng'holò yakwe, ū mu miso gakwe ndūhū logohano kūlī Mulungu.

2Nguno ū mu miso gakwe akilembagūlaga we ng'wenekīlī, ī shibi shakwe atūshiguguja na kūshikolwa.

3Ī mihayo ya mu nomo gwakwe mibi no, hangī ya būlomolomo; atī na masala, atadūgije kwīta mitengeke.

4Nūūlū alī mu būlīīlī, akwikala ūdosa ya malofu, akūkeeyula akwihelelaga kashimīzīle ka mu nhūngwa nsoso, ū būbi atabūlemaga.

5Ee SEEBA, ī shigongo shako shitaale no, shishikile kū mapandī g'igūlū; nū wishigwa wako būkagije kū malunde.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Ū būtūngīlīja wako būbange ngūlū, būtī bo kūselengetiwa; ū wiza bo kalamulīle kako būlī būshimu no gītī būjiba bo nyanza. Ee SEEBA, ū bebe h'ūlī nang'hani wa banhū, nī shiinū.

7Ee Mulungu, ū būtogwa wako ūbo būtī wa kūshila būlī wa mpango ntaale no, na lūūlū a banhū bakapeelelaga mu mbeho ya manana gako.

8Bakahomondolaga shitoolyo mu numba yako, nī sha kūng'wa ūkabinhaga kūfuma mu mongo gwa shizeeze shako.

9Nguno ū mulī bebe lūlīmo lūzwīlo lo būpanga, ū ng'wisana lyako tūkabonaga mo isana.

10Abo bakūmanile ongejaga kūboolekeja ū būtogwa wako ūbo būtashilaga, nū būtūngīlīja wako a ba ng'holò jitūngīlīgije.

11Ū gūgūlū gwa ndooshi ūtizūgūleka gūnipande, nūūlū ū nkono gwa munhū wa malofu gūtizūnīnja.

12A ba malofu balīho basīnūkile būlambalala; balī hasī bisendekile, batīko kūbūūka hangī.

Zabuli 37

Kūnsanya SEEBA kūlī na mheela

Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Yaya ū kūfung'wa ng'holò kūlwa banhū ba malofu, yaya nūūlū kwīta wilu kūlwa bīīti ba mihayo mibi.

2Nguno bakūnyaala wangū no gītī maswa, batūdīīla ū kūūma gītī madūūtū madoto.

3Ū bebe nsanyage SEEBA dūhū, wikale ūkwītaga yawiza; ūkūlama ū mu sī ong'heele shizeeze, na kūyegela mu mhola.

4Yegelaga ū mulī SEEBA, nang'hwe akūkwinha īsho ng'holò yako īshikalalilwe.

5Ntūūlīlage SEEBA ī nzīla yako; ūnsanye we, nang'hwe akwīta.

6Ū būtūngīlīja wako akūboolecha hape gītī isana lya dilū; nī ng'hana ū mu kashimīzīle kako, īkwaka gītī līīmi līlī ntwe gatī.

7Lembeelaga ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA, ūnindīīle mu kwiyūmīlīja; yaya ū kūfung'wa ng'holò kūlwa munhū ūyo akatūmamīlaga būnyeecha ūlū wīlūkīlwa ū mu nzīla jakwe.

8Ilemejage ū kūpelana nūūlū ū kūsaaya; yaya ū kūfung'wa ng'holò, nose ūkwingīla mu būkenaagūji.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Nguno a banhū babūbi bakūponyiwa; alīyo abo bang'wisagīlilwe SEEBA, bakwinhwa sī ya wingīji.

10Kashiigaga kakanza kado no, ū munhū wabūbi abize atīho; nūūlū ūkankooba na kinehe aho walikalaga, ūtūmpandīka ho.

11Alīyo a bidohya bakwinhwa sī ya wingīji, na bakūyega kūlwa wingī wa mhola.

12Ū munhū wa malofu akang'helelaga mibi ū ntūngītīja, na akang'wilumīlagwa ng'haya.

13Alīyo ū SEEBA akansekaga ū wa malofu; nguno amanile gīkī ū lūshikū lwakwe lūliza.

14A ba malofu bakasopoolaga shū jabo, na būta bakabangaga, balīlīīlile kūbagwisha a bahabī na a babo batī na shose shose; bakoobile kūbabūlaga a ba nhūngwa ngololoku.

15Alīyo ī shū jabo jikūbachima mu ng'holò jabo boi benekīlī, nū būta wabo būkūbīnzagūka.

16Ī shigehu īsho alī nasho ntūngīlīja, shilī na mpango ntaale no, kūtinda sabo ja bahūnga hū'mo jikwīlīle.

17Nguno ū ng'hūnga akūbīnzwa a makono; alīyo ū SEEBA akabaguzuhyaga a batūngīlīja.

18Ī shiku ja banhū abo batī na būbi, jibaladilwe na SEEBA; nū wingīji wabo būlī wa kūshinga ho shikū jose.

19Batīko kūgooka ū ng'wikanza lyabūbi; nūūlū mu shikū ja nzala bakūpandīka ī sha kūbigela.

20Alīyo a ba malofu bakūyagaala; a banishi ba ng'wa SEEBA bakūbiza gītī wiza bo maswa mu madīīmīlo; bakūshila ho, bakūsambaala gīt'ūmo lyochi līkasambaalīlaga.

21Ū ng'hūnga akalandaga alīyo ndūhū ū kūshosha, alīyo ū ntūngīlīja ng'wene akinhaga mu wiila.

22Abo bīīlūkīlwa na SEEBA, Ī sī īkūbiza wingīji wabo, alīyo abo abazumile, bakūponyiwa.

23Ū SEEBA ahelile a kashimīzīle ka ng'wa munhū, na akanguzuhyaga ūyo nzīla yakwe wīyegela;

24nūūlū ūgwa atūlambalala ilalī, nguno ū SEEBA andimile ū nkono gwakwe.

25Ī haha nanamhaalaga, alīyo kūfuma ha būnīgīnī wane kūshisha makanza aya, nataalī kūmona ntūngīlīja walekanījiagwa, nūūlū baana bakwe gīkī baje bakwilombelejaga shilīwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

26Ū wei ng'winhi wa gwa na gwa, na azunije a banhū kūsola magasa ū kūlī we,
hūna lūūlū a baana bakwe balī na mbango.

27Lekanaga nayo ī yabūbi, wīte yawiza; ū mu gīko hū ūkwikala mhola ilalī.

28Nguno ū SEEBA abūtogilwe ū būtūngīlīja, atīko kūbaleka a beela bakwe. A
benabo bakūlang'hanwa welelo bose; alīyo a baana ba malofu bakūponyiwa.

29A batūngīlīja ī sī īkūbiza wingīji wabo, bakwikala mo shikū ja welelo bose.

30Ū nomo gwa ntūngīlīja gūkayombaga mideekanu, nū lūlīmi lwakwe
lūkalūngalūngaga ītūngīlīgije.

31A malange ga ng'wa Mulungu wakwe galī mu ng'holò yakwe; ū mu shimīzīle
yakwe atī nelengetu.

32Ū nkenaagūji akangomhaga ū ntūngīlīja, Ī ng'hūmbū jakwe jilī gīkī amūlage;

33alīyo ū SEEBA atūneka mu makono gakwe, nūūlū kūnekanīja kū būtongi wa
balamuji bang'wiboneele.

34Ū bebe nsanyage dūhū ū SEEBA, ūdimane nayo ī nzīla yakwe; nang'hwe
akūkūgūngūhya ūdūle kwīdima ī sī. A babūbi ūkūbiloolela bakūkenaagūlagwa.

35Nakamona munhū nebe wabūbi jigi, alīyo walī wahama no gītī ntī gwitogwa sī.

36Kwike atadīlile ūgaya ho, ūbiza wabīta; nakalola nalolile gīkī namone,
atabonekanile hangī nūūlū hado.

37Ū munhū ūyo atī na būbi nolage gete; ng'wideedeng'hanyage ū munhū wa
shimīzīle īgoloolile; ū munhū wa mhola ū kū būjiiwa alī na būbyīle.

38Alīyo a bakenaagūji bakūyagajiwa pye a bose, ū būbyīle wa banhū ba malofu
būkūponyiwa.

39Ū būpīji wa batūngīlīja būfumile kūlī SEEBA; ū wei h'alī nguzu jabo ū
ng'wikanza lya makoye.

40Ū SEEBA akabagunanhaga, na akabapījaga, akabīnjaga ū mu nkono gwa
babūbi, wabapīja; nguno bakabūngīlàga mulī we.

Zabuli 38

Kūlomba ng'wikanza lya būluhi

Zabuli ya ng'wa Daūdi, kūlwikanza lya shakwinha sha kwizūkīja.

1Ee SEEBA, ūtizūnihama mu būpelanu wako; nūūlū ūtīzūnihūgūla mu būkalī
wako.

2Nguno a masonga gako gaanilasile, nū nkono gwako gwanisheedekegije.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Kūlwa nguno ya būpelanu wako, Ī haha ū mu mīlī gwane ītīho mhola; nū mu maguha gane kūtīho kwifuula kūlwa nguno ya shibi shane.

4Ī haha ū būkenaagūji bone būnikandīkīgije ū kū ntwe, būlī būdito no gītī nigo ūyo gūlīnilemeela ū kūgūbūūcha.

5A malonda gane gabolile, nīyo galīnung'ha no kūlwa nguno ya būchilū wane.

6Nose ū mīlī gwane gwigomile, naabizile wa kūguukuuba; nguno līīmi ji nakūshimīzaga niyinamīīlaga, nakūlījiagwa būpīna.

7Ū nkīmbīlī gwane gūkūbugumaga no, ndūhū gete ī mhola ū mu mīlī.

8Ī haha naatobagūkile gete, natī na nguzu nūūlū ja ngota; nakūlījiagwa mayanga ga mu ng'holò.

9Ee Seeba, ī ng'hūmbū jane ī jose jimanīkile ū kū būtongi wako, nū kūgang'hīla kwane kūtibisile ū kūlī bebe.

10Ī ng'holò yane īlītininhīla, Ī nguzu najo namalaga, nī lisana ū mu miso gane ī haha līlī jimijimi, natūbonaga nūūlū kī.

11A banwani bichane na a batogwa bane, baabizilūnipeela kūlwa nguno ya malonda gane; nose na a badūgū bane balīyīmīīla kasegeno.

12Abo bakūbūkoobaga ū būpanga bone, a bene balīyūnitega mitego yabo, hama abo balī na ng'hūmbū ja kūnigulaja a mahooya gabo galī mu kūnikenaagūla; līīmi ji bakūnidoselaga ya būlomolomo dūhū.

13Alīyo ū nene nalī gītī gulu, ndūhū ū kūbigwa, nalī gītī munhū shimumu ūyo atalūngalūngaga.

14Alichene, nalī gītī munhū ūyo atigwaga; ūyo nomo gwakwe gūtadūgije kūshosha mhayo.

15Ee SEEBA, nakūlindile bebe; ū bebe Seeba Mulungu wane, hū ūkūshosha.

16Nguno nalīhaya gīkī, “Ū lūpambala lwane ūlū lūchūūlūlūka, yaya ū kūbaleka bikumīlīje, nūūlū bayege mu kūnidalaha.”

17Ī haha ū nene nalī bbihī kūgwa; nū būpīna wane būnigasīgije makanza gose.

18Nalibūūla ū būkenaagūji wane, nalī na būpīna no kūlwa shibi shane.

19A banishi bane kūlwa kūniboneela balī na nguzu no, nīyo abo banikolilwe na mhayo yaya, bene lwelwe ndo.

20Abo bakūnilīpaga yabūbi ū kū yawiza Īyo nakwīyītaga, balīyūnibyaagīja mihayo īkī nakwītaga yawiza.

21Ee SEEBA, ūtizūnileka; yaya ū kūnisegenela Mulungu wane.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

22Nangūhīlage, ūnigune, Ee Seeba, ū bebe ūlī Mpīja wane.

Zabuli 39

Munhū ūmo alī ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi, kūlī Yudusuni. Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Nakahaya, "Ī nzīla jane nakūjilang'hana, nū lūlīmi lwane nalūhame lūtizūningīja mu shibi. Hama ū ng'wikanza lyose īlo babūbi balī hamò nane, ū nomo gwane nakūgūtunga itungījo."

2Naalī naahuumulile sele nūlembeela, nooya ū kūyomba nūūlū ni mhayo gwawiza; alīyo nahene a makoye gane hū gongeja dūhū ū kūkwīla.

3Ī ng'holò yane yūseba ū mu gatī yane; aho nongeja ū kwideedeng'hanya, ū būsebu wenūbo būbiza gītī moto, nose nūyomba hape gīkī,

4"Ee SEEBA, nimanīkījage ī ng'halīlo ya būpanga wane, nī lisaabu lya shikū jane; nabūmane ū būguhī wa būpanga wane ūmo būlī.

5Ī shikū jane ī ngehu īji hū bebe ūlī meeja wajo; ū kūlī bebe ī myaka ya būlamu wane Ītikīlile na kūdūhū. Ū būpanga bo ng'wa munhū būbange gītī lūyaga dūhū ū kūlī bebe.

6Na ng'hana ū munhū akayela yelaga ūko na ūko, alīyo atikīlile na nengeeji dūhū; akatagambaga alīyo ndūhū ū gwa kūpya. Akabilingījaga sabo, alīyo atamanile ni nani akūjisola pyī ī jose.

7Al'ī haha lūūlū Seeba, nalindīīlile kī? Ū kwisagīlwa kwane kūlī mulī bebe.

8Nipījage nīnge ū mu būkenaagūji wane; yaya ū kūnīīta nabize ndalahwa kū babbūūlī.

9Ū nene naahuumūlile natūkundūla nomo gwane; nguno hū bebe ūlī ng'wīti wayo ī yenīyī.

10Nīngījage ū nang'ha gwako ūyo gūlīnitūla, nose a katūlīle ka nkono gwako kanimalaga.

11Ū bebe ūkabahamaga a banhū, na kūbahūgūla kūlwa shibi shabo; ūkabakenaagūjaga ī sabo jabo gītī fufuuji; na ng'hana ū munhū atikīlile na lūyaga.

12Ee SEEBA, kwigwage ū kūlomba kwane, kwigwage ū kūlīla kwane; ūtalembeelage dūhū alīyo nakūlīlaga shisoji. Nguno ū nene nalī ngeni ū kūlī bebe, nalī mīti gīt'ūmo baalī a bakūlūgenji bane.

13Nilekage ooye ū kūnidonhoka, nane nayege ho, kūko nataalī kwīnga natizūbiza ho hangī."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Zabuli 40

Būyegi kūlwa kūnsanya SEEBA

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Naanindīīlile no ū SEEBA mu būlembeezu, nose waniigwile winama
kūnidegeleka ū kūlīla kwane.

2Ūnifunya ū ng'wichongo lya būnhyūūlūlū, ūnīnja mu tembe na lūdeepu,
ūnikīndīka ha shiganga, nīmīīla na mhambala jane, hūna ūniguzūhya ū mu
kashimīzīle kane.

3Ūtūūla lyīmbo ipya ū mu nomo gwane, lyīmbo lya kūngongoola Mulungu wise.
Bingī bakūbona bogohe, hama bansanye ū SEEBA.

4Alī na ū munhū ūyo ansanije SEEBA, ūyo atabalondeelaga bikumīlīja, a banhū
abo bakatalaga bayūlondeela bamulungu ba kwigīmbīja.

5Ee SEEBA Mulungu wane, Ī shakūkumya īsho wītile shilī shingī no. Īyo wīhelile
kūlwa nguno yise atīho wa kūdūla kwīhaya ū kū būtongi wako; ūlū nihamba
kūshihooyela na kūshiyomba, shikūbiza shingī no, shitī na būbalīle.

6Shitambò na shakwinha, walī ūtī na ng'hūmbū nasho; alīyo ū nene waninhile
shiigwa matū. Walī ūtagongile shitambò sha kūpemvwa, nūūlū shakwinha īsho
shikafunyiagwa kūlwa shibi.

7H'ī nguno yene nakahaya gīkī, "Lolaga ū nene nalīho, nizile; ū mu shandīkwa
handīkilwe kūlwa nguno yane;

8Nalī na būyegi ū kwīta īyo ūtogilwe, Ee Mulungu wane; a malange gako galī mu
ng'holò yane."

9Ū būtūngīlīja naabūlomeelile kwibità itaale; ū nomo gwane nataalī ū
kūgūhuumūja, gīt'ūmo ūmanīlile, Ee SEEBA.

10Ū būtūngīlīja wako nataalī kūbūbisa mu ng'holò yane, ū būsanyiwa wako
naabūkumūkije pyī nū būpīji wako. Ū būtogwa wako ūbo būtashilaga, nī ng'hana
yako, nataalī kūshibisa ū kū mabità a mataale.

11Ee SEEBA, ūtizūnīngīja ī shigongo shako, ū būtogwa wako ūbo būtashilaga, nī
ng'hana yako, ni shinilang'hanage shikū jose.

12Nguno makoye mingī no, gatī na būbalīle ganipīndije; ī shibi shane shanibipije,
nose nalīlemeelwa ū kūbona. Shilī shingi no kūtinda nī nzwīlī ja kū ntwe gwane.
Ī haha ī ng'holò yalebaga ū mu gatī yane.

13Ni gūkūyejage, Ee SEEBA, ū gwa kūnipīja; Ee SEEBA, nangūhīlage ūnigune.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Bose pye abo bakūkoobaga kūnīngīja būpanga, bading'we minala na bazwangane; bose abo bakūyegaga ūlū napandīka makoye bashoshiwe kū numa, na bagooke.

15Abo bakūnanīīlaga būhaya, “Būl'obona!” Būlī! Obona! Bagooke na babbūūlīhe.

16Alīyo basangabale pye abo bakūkūkoobaga, na bayegele mulī bebe; bose abo babūtogilwe ū būpīji wako būlī lūshikū bahaye, “Ū SEEBA akūjiwe!”

17Ū nene ng'wene nalī ng'habī na ngayiwa, ū Seeba ni aniiganikīlage. Ū Bebe hū ūlī ngunanhi wane na mpīja wane, ūtizūdīīla, Ee Mulungu wane.

Zabuli 41

Kūlomba mu makanza ga būlwīle

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Alī na ūyo akadīlīlaga bahabī, ū SEEBA akūmpīja ū ng'wikanza lya makoye.

2Ū SEEBA akūūmalada, nū būpanga bokwe ūbūlang'hana; hama akūng'wīlūkīla ū mu sī; na atūntūūla mu kwikanwa kwa banishi bakwe.

3Ū SEEBA akūnguzuhya nūūlū alī mu ndīlī asaatile, na akūngūngūmūla kūfuma ū mu būsaatū bokwe.

4Ū nene nakahaya gīkī, “Ee SEEBA, nichīlage shigongo; nipījage, nguno nīītile shibi kūlī bebe.”

5A banishi bane balīyūnihaya kībi no, “Ī gete ū ng'wenūyū akūcha nanalī lījimīīle ī lina lyakwe?”

6Balīyiza kūnigīsha ūlū washika ū ng'wene, wayūyomba mihayo ītī na ntwe na magūlū, alīyo ū mu ng'holò akūsūmbyaga būlomolomo; alafumage a hanze wandya kūwalanya, būlī kwene ūko alībītīla.

7Pye abo banikolilwe bakwikalaga bihwehwetela būnihaya; īyo bakūniiganikīlaga mibi no,

8balīyiwīla, “Osaatile būsaatu būbi no, ndūhū atūbūūka aho alaalile henaho.”

9Ī haha nū nwani ng'wichane ūyo naalī nansanije, ūyo walūlyaga shilīwa shane waniigalūkaga.

10Alīyo, Ee SEEBA, nichīlage shigongo; nigūngūmūlage nabamalīle shiilī.

11Namanile gīkī ūniyegelile ū nene, h'ī chene ū ng'wanishi wane walemeelilwe ū kūninyalabīja.

12Ū bebe ūkūninhaga nguzu kūlwa būgololoku wa nhūngwa jane, hūna ūnitūūlile kwikala hamò nang'ho shikū ja welelo bose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Akumīlījiwe ū SEEBA, ū Mulungu wa Baisilaeli; kūfuma welelo, na kūshisha welelo bose. Ee, Alichene.

Zabuli 42

SHITABO SHA KABĪLĪ
Zab 42–72
Ng'hūmbū ja būsangī na Mulungu
Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Lyīmbo lya bitūnja ba ng'wa Koola.

1Ūmo saala īkakolelagwa notà yaja īkūkoobaga minzī kū mahululu, Ee Mulungu, hū'mo būlī nū būpanga wane, kūlwa notà ya kūkūkooba bebe.

2Ū būpanga wane būlī na notà no kūlwa kūnkooba Mulungu, ū Mulungu mpanga. Nakūshika nanalī ū kwiza kwibona nang'hwe ū Mulungu?

3Ī shisoji shane ī haha h'ī shilīwa shane līīmi na būjikū. Alīyo a banhū bakūnibbyeedaga būhaya, "Alī halī ū Mulungu wako?"

4Ī yenīyī nakwīyizūkagwa ūlū nalīwita ū būpanga bone; ūmo naashimīzīlaga nago a mabità, natongeelile misūlūlū ya banhū bakūyoganyaga na kūkumīlīja mu būyegi; mabità mataale gajile kū shigukulu mu numba ya ng'wa Mulungu.

5Ee būpanga wane, nibūlī onzololoke gīko? Kī īsho shilīkūzwanja ū mu gatī yane? Ng'wisagīlagwe Mulungu, nguno nakūnkumīlīja hangī, ū wei hū Mpīja wane na

6Mulungu wane. Ū būpanga wane bonzololokile ū mulī nene; hūna lūūlū nakūkwizūkwa kūfuma kū sī ya Yolodani, kū magūlya ga Helimoni; kūfuma kū lūgūlū lwa Mizali.

7Būjiba būkwihīlīkaga na būjiba wiye, kūnū na milulumo mitaale ya minzī gako īkūyoganyaga; pye a mahuuli gako na a kalundumīle kaago gaanitūlile.

8Ī līīmi, ū SEEBA akanilagīgījaga būtogwa wakwe ūbo būtashilaga, ī būjikū wanokaja lyīmbo lyakwe, h'ū kūhooya na Mulungu wa būpanga wane.

9Ū Mulungu ūyo alī Shiganga shane nakūng'wīla, "Nibūlī wanīībile? Nibūlī nashimīze nakūlīlaga kūlwa wiboneeji bo ng'wanishi?"

10Nakūsaatagwa no ū mu maguha gane, alīyo a banishi bane balīyūniineenelegeja bakūhayaga, "Alī halī ū Mulungu wako?"

11Ee būpanga wane, nibūlī onzololoke gīko? Kī īsho shilīkūzwanja ū mu gatī yane? Ng'wisagīlagwe Mulungu, nguno nakūnkumīlīja hangī, ū wei hū Mpīja wane na Mulungu wane.

Zabuli 43

Kūlomba kūgunwa

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Yoolechage bebe ī ng'hana yane, Ee Mulungu, nigunage ū mu wilwisha wane nī lihanga lya banhū batī na logohano kūlī Mulungu. Nipījage ū mu nkono gwa banhū bahwahwa na babūbi.

2Nguno ū bebe ūlī Mulungu ūyo alī ibūngīlò lyane, ni nguno kī waniponije? Nibūlī nashimīze nakūlīlaga kūlwa ng'wiboneeji na ng'wanishi?

3Nitūmīlage ī lisana nī ng'hana yako shinitongeele, shinishishe ū kū lūgūlū lwako lwela, kūshisha kū wikalo wako.

4Nashike a ha ng'walīlo go ng'wa Mulungu, ū kūlī Mulungu ūyo alī būyegi wane būtaale. Hūna nakūkūgongoola na ndono yane, Ee Mulungu, Mulungu wane!

5Ee būpanga wane, nibūlī onzololoke gīko? Kī īsho shilīkūzwanja ū mu gatī yane? Ng'wisagīlagwe Mulungu, nguno nakūnkumīlīja hangī, ū wei hū Mpīja wane na Mulungu wane.

Zabuli 44

Kūlomba kwa nuhi

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Lyīmbo lya bitūnja ba ng'wa Koola.

1Ee Mulungu, twigwa bise benekīlī na matū gise, a bakūlūgenji bise batūwīla ī milīmo īyo wībeejaga mu shikū jabo, ī ja kale.

2Bebe ūkapeeja mahanga na nkono gwako, ūbahamba a bakūlūgenji bise; ūkagakenaagūla a mahanga genayo, alīyo a boyi ūbagalīhīja būūtana.

3Ī sī batīdimile kūlwa shilanga shabo; nūūlū nkono gwabo gūtabinhile būtindi. Gwalī nkono gwako gwa būlyo, nkono gwako bebe ng'wenekīlī, n'isana lya būshū wako, īkī walī ūbayegelile.

4Ū bebe ūlī Ntemi wane na Mulungu wane, hū bebe ūkalagīlaga ū Yakobo abize ntindi.

5A banishi bise tūkabaheebaga mu nguzu jako, mu lina lyako tūkabapandagīlaga a bilwisha bise.

6Nguno ū nene natīko kūsanya būta wane, nūūlū ū lūshū lwane lūtūnenhela būpīji.

7Alīyo ū bebe hū ūkatwinhaga būdūla wa kūbapyena a banishi bise, abo batūkolilwe ūkabapondaga soni.

8A bise bene līīmi ji tūkwikumīlījaga kūlwa ng'wa Mulungu, nīyo ī lina lyako tūkūlīkumīlīja welelo bose.

9Kwike ī haha watūponije, ūtūdooheleja; na a mabità gise ooyile ū kūdimana nago.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Watwītile tūūbapeela a banishi bise, a bilwisha bise būsola nding'wa.

11Watūfunije tūbize gītī ng'holo ja kūsīnzwa; hūna ūlola ūtūsalan'hanīja mu mahanga.

12A banhū bako wabagūgije mpango gūchile, ūtapandīkile solobo yose yose ū mu kūbagūja.

13Watwenhelegije tūbize badalahwa kū bazenganwa; Ī haha tūlī ibengwe na babbyeedelejiwa ū kū banhū abo batūpīndije hose hose.

14Watwenhelegije tūbize shigīmbo sha kwikala shikūhooyelagwa mu mahanga; a banhū bakūtūlolaga bayūshingisha mitwe.

15Līīmi bbu nakwikalaga nagookile, ū būshū wane būfīkījiwe soni,

16nguno ya kwineenelegejiwa na bibengeleja; kūlwa nguno ya ng'wanishi, ū maji wa shilī.

17Pyī ī yose yenīyī yatūgwīlile, nūūlū īkī tūtaalī kūkwība na hado yaya, nūūlū tūtaalī kūleka kūlīdīlīla ī lilagane.

18Ī ng'holò jise jitīnaagalūkīla kūngī, nūūlū ī mhambala jise jitaalī kwīnga mu nzīla yako.

19Alīyo ū bebe watūpondagūlile ūtūleka kū mahalo ga majidīvī, hūna ūtūkundīkīja giiti sha gamha.

20Ūlū ni kūlyība ī lina lya ng'wa Mulungu wise, twamba makono gise kūlamya bamulungu bangī,

21ū Mulungu ni atagūkungile ū mhayo gwenūyo? Nguno ū wei ajimanile ī mbisīla ja mu ng'holò.

22Alīyo līīmi ji tūkūbūlagagwa kūlwa nguno yako, tūbalilwe gītī tūlī ng'holo ja kūsīnzwa.

23Ee Seeba, mishaga! Nibūlī ūlaalile? Būūkaga, ūtizūtūponya ilalī!

24Nibūlī ūbūbisile ū būshū wako, na a makoye gise ūtūgadīlīlaga, pyī nū wiboneelwa wise?

25Nguno ū būpanga wise būkūgalagajiagwa mu lūbuubu, nī mibīlī yise īlīluha mu masalū.

26Būūkaga wize ūtūgune, ūtūpīje kūlwa shigongo shako shitaale.

Zabuli 45

Būkombe wa ntemi

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi; ng'wilaka lya, Būlabo. Lyīmbo lya bitogwi, lya bitūnja ba ng'wa Koola.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Ī ng'holò yane yokalaga būyegi pa, yūseesekela kūlwa maganiko masoga; nakūng'wīmbīla lyīmbo ū ntemi, ī haha ū lūlīmi lwane lūlī gītī kalamu ya ng'wandīki nkalaganu.

2Ū mu banhū bose ū bebe ūlī wawiza no, nū nomo gwako gookalile wiza būtaale, h'ī chene ūlī na ja welelo na welelo kūfuma kale.

3Bebe ngosha wa mbagashūūla, lītungage mu nkīmbīlī ī līlūshu lyako, zwalīlaga ikūjo na būdūla.

4Damhīlaga ūje mu būdūla wako ūkūgaadaga nyapyeni, kūlwa kwīlwīlīīla ī ng'hana nū widohya, nū būtūngīlīja; ū nkono gwako ū gwa būlyo gooleche mihayo ya kūkamaaja.

5A banishi ba ntemi balasage masonga gako mūgī galibīle mu ng'holò jabo; mahanga gagwe mu magūlū gako.

6Ī lisumbī lyako lya būtemi Mulungu, līl'isumbī lya welelo bose; nū nang'ha gwako go būtemi gūlī nang'ha gwa būtūngīlīja.

7Ee Mulungu, ū būtūngīlīja ūbūtogilwe, alīyo ū būshitiigwa ūbūkolilwe; h'ī nguno yene ū Mulungu wako wakūbilile maguta ga būyegi kūtinda a biyo.

8Pyī ī shizwalo shako shilī na ng'waso gwa ngazu īsangije būnasa būsoga, kūfuma mu numba jizengilwe chiza kūlwa batemi, jūtūūlīlwa būlenji wa mapembe ga mhūlī; na malaka ga ndono ja bīmbi gakūhelelekejaga kūlwa kūkūyeja.

9Ū mu sī yako balīmo bakīma bakūjiwa, bamò babo bashīke ba batemi; ū kū nkono gwako gwa būlyo wīmīīlaga ū ngole, azwaalīlile būlenji bo zahabu ya kūfuma Ofili.

10Igwaga bebe munhya, iganikage chiza, tegaga ū gūtū gwako. Bīībage a banhū bang'wing'we, a ba numba ya ng'wa so.

11Hūna ū ntemi akūbūyegela no ū wiza wako; nkūjage, nguno ū wei Seeba wako.

12Hūna a banhū ba Tulo bakūkūkooba, basabi bakwenha manong'ho gīkī ūbatogwe.

13Ū nshīke wa temi alī mu chumba shakwe akūlabangīlaga, azwalīlile shizwalo shakwe sh'ikūjo, sha būlenji wa zahabu.

14Akwenhwa ū kūlī ntemi azwalile shīzwalo sha mabala masoga masoga; ū kū būtongi wa ntemi akūshishiwa alī hamò na binhya biye, a bashindīkīji bakwe.

15Bakwenhwa bokalaga būyegi na kūsangabala, bakwingīlaga ū ng'wikūlū lya ntemi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16Bitūnja bako bakwīma a ha ng'wanya gwa bakūlūgenji bako, ūkūbatūūla
būsugi hose pyī ū mu sī.

17Ī lina lyako nakūlyīta lībize lyakwizūkwa mu shibyalīlwe shose būja na būja;
hūna a mahanga gakūkūkumīlīja welelo bose.

Zabuli 46

Ū Mulungu al'ibūngīlò lise

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Zabuli ya bitūnja ba ng'wa Koola, ng'wilaka lya Alamosi.

1Ū Mulungu al'ibūngīlò lise na nguzu, ngunanhi mu makoye ikanza lyose lyose.

2Nose tūtogoha nūūlū ītingine ī sī, nūūlū ī ngūlū jikagwīle mu būjiba bo nyanza,

3Nūūlū a minzī ga nyanza galundume, kūnū gakūboogaga ifulo, nī ngūlū
jiyūtandūka kūlwa kūyugūūka kwenūko,

4Gūlīho mongo, ūyo matambī gago gakagūyejaga ū nzengo go ng'wa Mulungu,
h'ī lipandī lyeela, ūmo akikalaga ūyo Alī Higūlya no no no.

5Ū Mulungu alī hamò nū nzengo gwenūyo, nose gūtīko kūgwishiwa; ū Mulungu
akūgūgunanha, nīyo dilū no.

6A mahanga gapelanile, na mabūtemi gakūgwishiagwa; ū wei akafunyaga ilaka
yaaba ī sī.

7Ū SEEBA wa būdūla bose alī hamò nise, ū Mulungu o ng'wa Yakobo alī liibisīlo
lise.

8Nzūgi mushilole ī shītīle sha ng'wa SEEBA, ūmo wīkenaagūlīlile ī sī!

9Akahuumūjaga būlūgu hose pye kūshisha kū ngelelo ya sī; ū būta
akabūbīnzagūlaga na a machimu wagabutagūla, na magogoteni akagapembaga
moto.

10"Lembeelagi hūna mukwitegeleja gīkī ū nene nalī Mulungu, nakūgūngūhiwa ū
mu mahanga, nakūgūngūhiwa ū mu sī."

11Ū SEEBA wa būdūla bose alī hamò nise, ū Mulungu o ng'wa Yakobo alī liibisīlo
lise.

Zabuli 47

Mulungu nsugi wa sī yose

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Zabuli ya bitūnja ba ng'wa Koola.

1Bing'we banhū bose, nkūbīīlagi mhī ū Mulungu, mung'wīmbīle na malaka ga
būyegi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Ū SEEBA, ūyo Alī Higūlya no, alī na lyogohya itaale; hū ng'wene ū Ntemi ntaale wa sī jose!

3Akabatūūla banhū ha sīlīlī yise tūbasuga, mahanga gūbiza ha sīlīlī ya mhanbala jise.

4Hū ng'wene watūsolela ū wingīji wise, h'ī likūjo lya ng'wa Yakobo ūyo antogilwe.

5Ū Mulungu akinunga ng'wigūlya kūnū malaka ga mhūndū gakūzīlīng'hanyaga, ū SEEBA ūja, na nhaaninga jikūng'ang'ajiagwa.

6Īmbagi mungongoole ū Mulungu, ng'wīmbīlagi mungongoole; īmbagi mungongoole ū Ntemi wise, ng'wīmbīlagi mungongoole.

7Nguno ū Mulungu alī ntemi wa sī jose, ng'wīmbīlagi Zabuli mungongoole.

8Ū Mulungu alī nsugi wa mahanga, ū Mulungu igashije h'isumbī lyakwe lyeela lya būtemi.

9A bakūjiwa ba mu mahanga bakwibilingaga, gītī banhū ba ng'wa Mulungu o ng'wa Abulahamu. Nguno ī mūda ja mu sī jilī ja ng'wa Mulungu, ū wei alī ngūngūhiwa no no no.

Zabuli 48

Lyīmbo lya Sayuni

Lyīmbo, Zabuli ya bitūnja ba ng'wa Koola.

1Ū SEEBA ng'wene alī ntaale, na iigeleelilwe kūkumīlījiwa nīyo no, ū mu nzengo go ng'wa Mulungu wise, kū lūgūlū lwakwe lwela.

2Lūgūlū lūlīhu na lwawiza kūlola, lūgūlū lwa Sayuni, ūlo lūlī mbūūkī ya būyegi kū sī jose, kūle, ipandī lya sukuma; kū kaya ya Ntemi Ntaale.

3Ū mu ng'hambī ja balang'hani baamo, ū Mulungu wiyoolekije hape, gīkī alī ibūngīlò lya kūsanyiwa.

4Nguno batemi bakikobya hamò, bose pyī būsanja mabità kwiza kūūbūka.

5Bahayūbona bibakīla, būbbaha, būsha nhambo.

6Bakagwīlwa idedebaji būyūdetema, būding'wa būsūngū gītī nkīma ng'wikanza lya kūbyala.

7Ūbabīnzagūla kībi kībi, gītī meli ja Talishishi kūpaanagūlwa nyaga gwa kīya.

8Ūmo tūkigwīla, h'ūmo tūbonelile ū mu nzengo go ng'wa SEEBA wa būdūla bose, ū nzengo go ng'wa Mulungu wise; Mulungu ng'wenekīlī hū nang'hani wago, gīkī gūbize na nguzu shikū ja welelo bose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Ee Mulungu, ū mu hekalu yako tūkūwideedeng'hanyaga ū būtogwa wako, ūbo
būtashilaga.

10Ūmo līlī ī lina lyako, Ee Mulungu, h'ūmo lūsambaalīlile nū lūkumo lwako, hose
pyī kūshisha kū ngelelo ya sī jose; ū nkono gwako gwa būlyo gokalile būtūngīlīja.

11Ū lūgūlū lwa Sayuni ni lūyegage, a bashīke ba mu Yuda ni bayegage kūlwa
nguno ya kalamulīle kako.

12Yeela yeelagi ū mu Sayuni, muje mukūpīndīīlaga hose hose, nī ng'hambī ja
balang'hani ījo jilīmo mujibale.

13Jideedeng'hanyagi ī ndugu ījo jipīndīlīgije, mugalole na a manumba ga
balang'hani baamo; mupandīke ya kūsomboolela na shibyalīlwe Īsho shiliza.

14Nguno ū Mulungu ng'wenūyū, alī Mulungu wise shikū jose welelo na weleo. Hū
ng'wene akūtūtongeela kūshisha kū ngelelo ya yose.

Zabuli 49

Būbbūūlī bo kūsanya sabo

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Zabuli ya bitūnja ba ng'wa Koola.

1Īyigwagi īyī, bing'we banhū bose; bing'we bose a bikaji ba mu sī tegagi matū.

2Bose pye bado na bakūjiwa, pye pye pye basabi na bahabī.

3Ū nomo gwane gūkūyomba mihayo ya masala, nū kwideedeng'hanya kwane
kūkūbiza mu witegeleja.

4Nakūgūtega ū gūtū gwane kū sumo; nakūlīfubola ifubo lyane mu mīmbo ga
ndono.

5Nibūlī nogohe ū mu shiku ja būbi, ū ng'wikanza lya kūpīndiwa na biboneeji
babūbi,

6banhū abo basendamīlile būsabi wabo, na bakikūmīlījaga kūlwa wingī wa sabo
jabo?

7Atīho munhū wa kūdūla kūnkomoola ndūgūye, nūūlū kūng'winha ū Mulungu
shikomoolelo sha būpanga wakwe.

8Nguno ī shikomoolelo sha būpanga shilī na mpango ntaale no; shitīho shilīpīlo
sha kwigela nūūlū hado,

9gīkī ikale mpanga welelo bose, atizūja mu shigila.

10Alichene, bose pyī tūkabona gīkī na a ba bamasala bakachaaga, babize bachilū
nūūlū bihimangīja, pye balī mu lūkwa lūmò; bakachaaga baleka sabo jabo
jikūlyiagwa na bangī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Ī shigila h'ī kaya jabo ilalī, bakūbiza ng'wenūmo shibyalīlwe sha būja na būja, nūūlū bakabiza baalī badimile sī nhaale na kinehe, būjitana na mu mina gabo boi benekīlī.

12Ū munhū atīko kwikala mpanga kūlwa kūkwīja sabo, nang'hwe akachaaga ūmo jikachīlaga shiinū.

13Yīyī īyo īkabagwīlaga abo basanije ya būchilū, nī ng'halīlo ya babo bakizunīlījaga nabo:

14Batikīlile na ng'holo, bahelelilwe gwa kūja mu shigila; ī licha līkūbalya. A batūngīlīja bakūbasuga mu dilū; ī mībīlī yabo īkūbolela mu shigila, mu shimu, ū mu wikalo wabo.

15Alīyo ū Mulungu akūbūkomoola ū būpanga wane kūfuma ū mu nguzu ja shigila, nguno akūnanukūla kū wikalo wakwe.

16Ūtizogoha ūlū munhū ūsaba, ūlū ūbona habiza n'ikūjo a ha ng'wakwe.

17Nguno ūlū ūcha atīko kūjaana shose shose, Ī likūjo lyakwe atika hamò nalyo līkūnondeelaga.

18Nūūlū akamanibona gīkī afuuhilwe ū mu shikū ja būpanga bokwe, nūūlū bayūnkumīlīja a banhū īkī wasabile,

19nahene akūja dūhū kū shibyalīlwe sha bakūlūgenji bakwe, abo nabo batalalībona ī lisana lya būpanga.

20Ū munhū h'ūmo agūngūhīle, ūlū atī na witegeleja, alīi gītī shiinū ījo jikachaaga jajimīīla.

Zabuli 50

Mulungu Namuji wa bose

Zabuli ya ng'wa Asafu.

1Ūyo alī wa būdūla, ū SEEBA Mulungu, alīyomba, na alījikomiga ī sī jose pye, kwīngīīla kū būfuma līīmi, kūshisha kū būgwīlo walyo.

2Ū Mulungu akūng'weka ng'wekaga kūfuma Sayuni, lūgūlū lūsoga mu kabeelele kose.

3Ū Mulungu wise aliza, na atikala ahumūlile sele; ū kū būtongi bokwe gūlīko moto gūkūligimaga, kose kose apīndiwe kashūlūdu nhaale.

4Alīgahamukīla a mapandī g'igūlū ū kwigūlya, hamò nī sī; gīkī abalamule a banhū bakwe.

5“Beela bane, ibilingīlagi kūlī nene kūnū, a bing'we abo ng'wabeeja ilagane na nene mu nzīla ya shitambò.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6A mapandī g'igūlū nago galībūkumūcha ū būtūngīlīja wakwe, nguno ū Mulungu hū ng'wene ū Namuji.

7"Bing'we banhū bane, nidegelekagi nayombe, Ee Isilaeli, nakūkūkaanīlīja; ū nene nalī Mulungu, Mulungu wako.

8Natūkūhamaga kūlwa shitambò shako, nūūlū kūlwa shitambò shako sha kūpemvwa, īsho shilī kū būtongi wane būlī gwa.

9Natī na nguno ya kūsola nzagamba kūfuma mu ngūtū jako, nūūlū ngulyati kwīnga mu mbīgīlī jako.

10Nguno pyī ī ndimu ja mu mapoolu jilī jane, na kū ngūlū shihūmbī nū kwene ndimu jike.

11Ī noni jose ja mu ngūlū najideebile, nī ndimu pyī ī ja mu matogolo jilī jane.

12Ūlū ni mhayo gwa kūtuuba, ni natakūmanije, nguno ī sī īlī yane, nī shose īsho shilī muyo.

13Ūnene nakalyaga nyama ja nzagamba, nūūlū nakang'waga mininga ga mbūli?

14Ū Mulungu mfunījage shitambò sha kūlūmba, nshikīlīgījage ī shilahīlo shako ūyo Alī Higūlya no.

15Nitanage ū mu lūshikū lwa makoye, nakūkūpīja, nang'ho ūkūnikūja."

16Alīyo ū kūlī munhū wabūbi, ū Mulungu alīhaya gīkī, "Ūlī na kī nang'ho ū bebe nose wikale ūkūshihayaga ī shilagīlo shane, nūūlū kwikala ūlīhooyela ī lilagane lyane?

17Nguno ū bebe ūlemile ū kūhūgūlwa, nī mihayo yane ūlemile ū kwīdīlīla.

18Ūlū wamona ng'wibi ūkadimanaga nang'hwe, a bashihani na a bene ūsangije lūdīīma nabo.

19Nū nomo gwako ūzunije gwīte ī ya malofu, nū lūlīmi lwako lūkikalaga lūdosa būmaama.

20Ūkikalaga mu mahooya ga kūnsīīga ndūgūyo, ng'wanong'wing'we gete ūkanembekejaga mihayo.

21Ī yenīyī ūkwīyītaga nahumūlile dūhū, nose ūkwiganikaga nū nene nalī gīt'ūmo ūlī bebe. Alīyo managa gīkī, ī haha nakūkūhama, ū nsango gwako nakūgūfunīja ha ng'wape ūgūbone na miso gako.

22Alilūūlū, a bing'we abo mung'wībile ū Mulungu gwitegelejagi ū mhayo gwenūyū, ūlū ītī chene nakūmutandagūla, na atīho wa kūmuguna.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Ū wa kūfunya shitambò sha būlūmbi, anikūgije ū ng'wenūyo; nū yūyo ilang'hanile ū mu kashimīzīle kakwe, nakūng'oolekeja ū būpīji bo ng'wa Mulungu.”

Zabuli 51

Kūlomba kūlekejiwa būkenaagūji

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Zabuli ya ng'wa Daūdi aho akahūgūlwa na ng'hangi Nasani kūlwa kūshihya na Betisheba.

1Ee Mulungu, nichīlage shigongo, kūlenganīla na būtogwa wako ūbo būtashilaga; ūmo būlī wingī wa shigongo shako, būjimangūchage ū būkenaagūji wane.

2Nojage neele gete ū būbi wane, ūneeje kūfuma ū mu shibi shane.

3Nguno nabūmanīle ū būkenaagūji wane, Ī shibi shane shilī kū būtongi wane gwa.

4Naakwītīlile shibi bebe, bebe ng'wenekīlī, nīītile ya malofu no ū kū būtongi wako, ū bebe wiyooleche ūlī ntūngīlīja ū mu kahayīle kaako, nū mu kalamulīle kaako ūbize ntindi.

5Ūmanile gīkī ū nene naabyalīlwa mu shibi, nalī wa shibi kūfuma ikanza lya kūtūngīlwa nda na mayū.

6Ū bebe ūkayejiagwa na ng'hana ya kūfuma mu gatī ya ng'holò, ū mu gatī yane ūkanilangaga masala.

7Neejage na hisopo, nakwela; nojage, nakwela pe kūtinda seluji.

8Nīītage niyigwe kūyega na kūsangabala, na a maguha ayo wagapondagūlile gazalabane.

9Būbisage ū būshū wako ū kū shibi shane, ūbūjimangūche pye ū būhūbi wane.

10Ee Mulungu, nibūmbīlage ng'holò neela ū mu gatī yane, nū moyo ūyo gūlī mulī nene ūgūbeeje gūbize mpya na ntūngīlīja.

11Yaya ū kūniponya nīnge ū kū būtongi wako, nūūlū ūtizūnīngīja ū Moyo Ng'wela wako.

12Nishokejage ū būyegi wa mu būpīji wako, ūnilang'hane mu kūninha moyo gwa wigwi.

13Hūna a bahūbi nakūbalanga ī nzīla jako, na a ba shibi bakūkūshokela bebe.

14Ee Mulungu, Mulungu wa būpīji wane, nipījage ū mu shibi sha būbūlagi; hūna ū lūlīmi lwane lūkūhīlīīla kwīmba ya būtūngīlīja wako.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Ee Seeba, ninhage būdūla wa kūlūngalūnga, ū nomo gwane gūkūlīkumīlīja ī lina lyako.

16Ū bebe ūtī na ng'hūmbū na shitambò, numho ni nashifunya; ūtayejiagwa shitambò sha kūpemvwa.

17Ī shitambò īsho shiigelile kūmfunīja Mulungu shilī moyo nogu; ī ng'holò nogu na ya kūpīnīhala kūlwa būbi, ūtīko kwīdalaha, Ee Mulungu.

18Ū mu wiza wako, yītīlage misoga ī Sayuni, jizengage hangī ī ndugu ja Yelusalemu.

19Hūna shikūfunyiwa shitambò mu būtūngīlīja kūlwa kūkūyeja, shitambò sha kūpemvwa shigima, na nzagamba jikūfūnyiwa a ha ng'walīlo gwako.

Zabuli 52

Mulungu hū ng'wene ū Namuji

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Lyīmbo lya ng'wa Daūdi aho Doegi muna Edomu akaja kūlī Saulo; ūūkang'wīla, ū Daūdi walī wizile a ha ng'wa Ahimeleki.

1Nibūlī ūkwikumīlījaga bebe munhū wa nguzu, ni kihene ūkwikumīlījaga mu būbi ūbo ūkūwītaga būlī lūshikū kūlwa kwilwisha nū wiza bo ng'wa Mulungu?

2Ūlī koolī mu kūbeeja long'we ja būkenaagūji, ū lūlīmi lwako lūkikalaga lūnoolile gītī lūgembe, lūmanīīlile kūhela ya būmaama.

3Ū būbi ūbūtogilwe kūtinda wiza, nū būlomolomo kūtinda kūhaya ya ng'hana.

4Ee lūlīmi lūmaama, būlī mhayo gwa kūminya banhū ūgūtogilwe.

5Alīyo ū Mulungu akūkūkenaagūla ilalī, akūkūhaja akūhulumūle ū ng'wiheema lyako, akūkūdubbūla akwīnje ū mu sī ya bapanga.

6Abatūngīlīja bakūbona bogohe, hama bakūseka balīhaya,

7"Mulīmona ū munhū ng'wenūyū, walī atatogilwe ū Mulungu abize nguzu jakwe, walī asendamīlile wingī wa sabo jakwe, wapandīkaga nguzu kūfuma mu wiboneeji bokwe."

8Alīyo ū nene nalī gītī nzeituni ūyo gūfulumile mu numba ya ng'wa Mulungu, shikū jose nasanije būtogwa bo ng'wa Mulungu, ūbo būtashilaga.

9Nakūkūkumīlīja shikū ja welelo bose, nguno hū bebe wagwītile ū gwenūyū, ī lina lyako h'īlo nakūliisagīlwa, nguno līlī liza no. Nakūkūkumīlīja kū būtongi wa beela bako.

Zabuli 53

Munhū ūyo atang'ogohile Mulungu

Zab 14

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Ng'wilaka lya Mahalasi. Lyīmbo lya ng'wa Daūdi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Ū mbūūlī akiwīlaga ū mu ng'holò yakwe gīkī, “Atīho ū Mulungu.”
Bakenaagūkile, ī nzīla jabo jilī ja malofu; atīho ūyo akīītaga yawiza.

2Ū kūfuma ū ng'wigūlū, ū Mulungu akabalolaga a banhū, abone ūlū balīho
bitegeleja bose bose; ūlū balīho abo bakankoobaga Mulungu.

3Pye batalile, a bose bakenaagūkile, atīho ūyo akīītaga yawiza, ndūhū nūūlū
ūmò!

4Angū, abo bakīītaga yabūbi, pye a bose benabo batamanile? Nguno bakabalyaga
a banhū bane gītī bakūlyaga migatī, nī lina lya ng'wa Mulungu batalīhayaga!

5Na ng'hana balīho, bakūminyiagwa boobà, nūūlū aho shalī shitīho sha kogohya.
Ū Mulungu wagasalang'hanije a maguha ga banishi bako; ū bebe wabapondile
soni, nguno ū Mulungu wabadalahile.

6Ni wilongage kūfuma Sayuni ū būpīji wa Isilaeli! Ū Mulungu ūlū alabashokeje
mbango a banhū bakwe, ū Yakobo akūyega no, ū Isilaeli akūlūmba.

Zabuli 54

Kūlomba kūpījiwa na Mulungu

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Lyīmbo lya ng'wa Daūdi, lya kwīmvwa ndono jikūtūlagwa. Aho bana Zifu bakaja kūlī Saulo būūkahaya, ū Daūdi alī mu bise ibisile.

1Ee Mulungu, nipījage kūlwa lina lyako; nī ng'hana yane yoolechage kūlwa
būdūla wako.

2Ee Mulungu, kwigwage ū kūlomba kwane; tegaga ū gūtū gwako wigwe ī mihayo
ya kūfuma mu nomo gwane.

3Nguno bibonya baanūūbūkīlile, banhū abo batī na shigongo, hangī batī n'ikūjo
kūlī Mulungu, h'abo balībūkooba ū būpanga bone.

4Alīyo ū nguni wane ū nene alī Mulungu, ū Seeba hū nang'hani wa būpanga
wane.

5H'ūyo akūbalīpa ī yabūbi a banishi bane; ū mu būsanyiwa wako bamalage pye
a bose.

6Nakūkūfunīja shitambò sha wiyaabī; Ee SEEBA, nakūlīkumīlīja ī lina lyako, īkī
līlī lyawiza.

7Nguno bebe wanipīgije ū mu makoye gane gose, Ī liso lyane lyabiloleelile a
banishi bane balīpyenwa.

Zabuli 55

Kwigalūkwa na ng'wimane

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Lyīmbo lya ng'wa Daūdi, lya kwīmvwa na ndono jikūtūlagwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Ee Mulungu, kūdegelekage ū kūlomba kwane, yaya ū kūkūdalaha ū kwikūmbīlīja kwane.

2Niigwage ūnishokeje; nguno nalīkoya no ū mu maganiko, nose naazwanganile,

3kūlwa nguno ya yoge ja banishi, kūlwa wiboneeji wa bahūnga. Nguno balīnikoya, nīyo bakwikalaga būnisīīga kūlwa kūnikolwa.

4Ū mu gatī yane ī ng'holò yane īlīkoya no, naanogile no ū kwikala nogohaga icha.

5Booba na kūdetema shilīniminya, ū boobà wanimagije ī mhola.

6Nose nalīyiwīla iyene gīkī, "Gīt'ūlū ni nabange g'hūūlū ya manana, ni naalala kūja kūle, nakifuule.

7Na ng'hana, ni nasegenela; ū wikalo wane ni nashosha kū matogolo.

8Ni nīnga wangū, naje nakūkoobaga ipandī lya kūbūngīlà, nagūpeele ū nyaga ū ntaale nī kashūlūūdū."

9Ee Seeba, bazwanjage ū mu kahelele kabo, jiliganyage ī ndīmi jabo; nguno nalībona wiboneeji na wilemeelwa ū mu nzengo.

10Līīmi ji na būjikū pe bakūkūngīlaga, būlīmo būbi būtaale, na būkenaagūji wingī.

11Nguzu ja būkenaagūji jikūtūmamaga moi; wiboneeji na būnyeecha shitīngaga ū mu nzīla jaamo.

12Ūyo akūnidalahaga atī ng'wanishi wane, ūlū ni chene ni niyūmīlīja; nūūlū atī ng'wikenya wane ūyo alīnibengeleja; ūlū ni gīko ni nang'wīngīla.

13Alīyo ūlī bebe, munhū gīt'ūmo nalī ū nene, ng'wichane na nwani ng'wichane wa shikū jose.

14Twalī na būsangī būsoga bo kūhooya mu būmò chiza chiza; nū mu numba ya ng'wa Mulungu twashimīzaga dege mu būsangī.

15Leka lībagwīle icha biike kūja kūlimu balī bapanga gīko, nguno ū mu ng'hambī jabo būlīmo būbi, ūbo būkwikalaga hamò nabo.

16Alīyo ū nene nakūng'witana Mulungu, nang'hwe ū SEEBA akūnipīja.

17Būlī mhīndī nī dilū, pyī nī līīmi, nakanīlīīlaga mu kwiyanda; nang'hwe waliigwa ī lilaka lyane.

18Akanipījaga, ū būpanga bone bobiza mhola; nū mu būūbūkīlwa bone akanījaga, nūūlū īkī balī bingī a bilwisha bane.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Ū Mulungu ū Ntemi wa welelo bose, akwigwa abagwisīje mayanga; nguno batatogilwe ū kūgalūka bīnge ū mu nhūngwa jabo; nū wei ū Mulungu batang'ogohile.

20Ū ng'wichane wabūūbūkīlile a banwani biye, wabūkenaagūlile ū būlagane wakwe.

21Walūtūmamīlaga kalūngalūngīle kalyehu kūtinda mashishanga; alīyo gashi ū mu ng'holò yakwe būlīmo būlūgū. Ī mihayo yakwe yalī mifuuku kūtinda maguta, alīyo yalī myūgī gītī lūshū.

22Ntūūlīlage SEEBA ū kūtawa tawa kwako, nang'hwe akūkūhandatīja; atīko kūnekanīja ntūngīlīja agwe.

23Ee Mulungu, ū bebe ūkūbaponya ng'wichongo lya būkenaagūji; a babūlagi na a banyeecha batikala bapanga, batūshika nūūlū ha nusu ya myaka ya būlamu wabo. Alīyo ū nene nakūsanije bebe.

Zabuli 56

Kūnsanya Mulungu

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Ng'wilaka lya, ng'hūūlū ītī kūle kū mitī. Lyīmbo lya ng'wa Daūdi, aho Bafilisiti baalī bampiganīja ipandī lya Gaasi.

1Ee Mulungu, nichīlage shigongo, nguno banhū bakūnikūūbīlījaga; līīmi tole bakūnihīīgaga.

2A banishi bane bakūnikūūbīlījaga līīmi ji, bingī no abo bakūnūūbūkīlaga mu wibonya wabo.

3Ūlū nalī ng'wikanza lya kūkoyiwa boobà, nakūkwisagilwa bebe.

4Ū Mulungu ūyo mhayo gwakwe nakagūkumīlijaga, hū ng'wene ū Mulungu ūyo nansanije; nose natī na sha kogoha. Ū munhū wa mīlī akūnīīta kī?

5Līīmi ji bakikalaga bīchaamya ī mihayo yane, bakikalaga būnilīīla gwīnda ya kūnīītīla mibi.

6Bakibilingaga hūna baayūnikūngīla, baaja balīlola ūmo japandaga ī mhambala jane, nguno ī ng'hūmbū jabo jilī gīkī banibūlage.

7Ūtizūbaleka nūūlū hado bakapūlūgūka; Ee Mulungu, ū mu būpelanu wako gagwishage a mahanga ga banhū.

8Ū bebe ūmanile ūmo nakūyugagūlīlagwa, Ī shisoji shane shisūmbyage ūshitūūle mu shisaabo shako. Shitīmo gete ū mu shitabo shako?

9Ūlū nūkūlīlīīla gīkī ūnigune, a banishi bane bakūpeela nhambo; ū mhayo gwenūyū nagwitegelegije, nguno ū Mulungu alī hamò nane.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Ū Mulungu ūyo mhayo gwakwe nakagūkumīlījaga, ū SEEBA ūyo mhayo gwakwe nakagūkumīlījaga;

11hū ng'wene ū Mulungu ūyo nansanije; nose natī na sha kogoha. Ū munhū wa mīlī akūnīīta kī?

12Ee Mulungu, ī shilahīlo shane ū kūlī bebe, Īnigeleelilwe nashishikīlīje; nakūkūfunīja shitambò sha kūlūmba.

13Nguno wabūpīgije ū būpanga wane mu kūcha, nī mhambala jane ūjihandīkīīja natizūgwa; nadūle kūshimīza kū būtongi bo ng'wa Mulungu nalī ng'wisana lya būpanga.

Zabuli 57

Kūlomba kūgunwa

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Lyīmbo lya ng'wa Daūdi aho wantolokaga Sauli ūkibisa ng'wipilinga. Ng'wilaka lya, Ūtizūkenaagūla.

1Ee Mulungu, nichīlage shigongo, nichīlange shigongo; nguno ū būpanga bone būkapīlīlaga mulī bebe. Nakūbūngīlà mu mbeho ya manana gako, kūshisha ī miyaga ya būkenaagūji ībīte.

2Nalīnīlīīla Mulungu ūyo alī Higūlya no, Mulungu ūyo akīshikīlījaga īyo anihelelile.

3Akūlagīja kūfuma ng'wigūlū anipīje, akūbahama abo bakūnikūūbīlījaga; ū Mulungu akūnitūmīla ya koolecha būtogwa wakwe na ng'hana yakwe.

4Ū būpanga wane būnyamanījiwe ha gatī ya mashimba, nakīngilwe mashiinū malaku, malya banhū; ga mino mūūgī gītī machimu na masonga, nī ndīmi jago jitikīlile na shū nyūūgī.

5Ee Mulungu, ūgūngūhiwe higūlya no, kūkīla mapandī g'igūlū; ī līkūjo lyako lībize higūlya ya sī jose.

6Ūmo nakūbītaga banitegile lūbeto, nose ū būpanga bone wagung'humile. Baalī baasīmbile ichongo ū mu nzīla yane, alīyo baagwīlile mo boyi benekīlī.

7Ee Mulungu, ī ng'holò yane īhandatīlile, Ī ng'holò yane īhandatīlile no; nakwīmba na kūkumīlīja.

8Mishaga būpanga wane! Mishagi bing'we ndono na malimba! Nakūlīmisha ī likīngo.

9Ee Seeba, nakūkūlūmba mu banhū bingī, nakūkūgongoola ha gatī ya mahanga.

10Nguno ū būtogwa wako būlī būtaale no būkagije kwigūlū, ū būsanyiwa wako būshikile kū malunde.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Ūgūngūhiwe higūlya no, Ee Mulungu, kūkīla mapandī g'igūlū; ī līkūjo lyako
lībize higūlya ya sī jose.

Zabuli 58

Nsango kūlwa babūbi

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Lyīmbo lya ng'wa Daūdi. Ng'wilaka lya, Ūtizūkenaagūla.

1Bing'we basugi, mukūtūngīlījaga gete ū mu kalūngalūngīle? Mūkūbalamulaga a
banhū mu būtūngīlīja?

2Na hado yaya, nguno mulī na maganiko mabi no ū mu ng'holò jing'we; na a
makono ging'we gakīītaga mingī no Ī ya wiboneeji ū mu sī.

3A bahūnga bene babūbi dūhū, nūūlū aho bataalī mu nda, kūfuma kūbyalwa
kwabo bahūbīkile; gwabo kūyomba būlomolomo.

4Ī mihayo yabo īlī gītī būsūngū wa nzoka; batikīlile na nhaagabūganga īyo
ītigwaga bahami,

5Īyo ītigwaga malaka ga bagòta, h'ūmo akwīgīje maleeba ū ngòta.

6Ee Mulungu, babīnzagūjage a mino ū mu milomo yabo, Ee SEEBA,
gahomagūlage a mahwīmīlo ga shimba ī songi.

7Ni bashilage gītī minzī gakūhūūmaga gajile, ūlū baaduta būta gīkī balase, a
masonga gabo gayūfuuja.

8Babize gītī ngooku ūmo jikachīlaga jaaba, lyasaaga inonga dūhū, bajimīīle,
baleke ū kūlībona ī līīmi; babize gītī nda ya kūfunda fundwa.

9Ū būsebu wa moto gwa masanzu madoto nūūlū mūūmu, aho būtaalī
kūjipandīka ī nengelo jing'we, a ba malofu bakūsangwa bapyagūlagwa būshila!

10A batūngīlīja bakūyega no ū kūbona kūmalwa kwa shiilī, hūna ī mhambala jabo
bakūjooja mu mininga ga bahūnga.

11A banhū bakūhaya, "Ng'hana a batūngīlīja balī na mheela; na ng'hana ū
Mulungu hū ng'wene ū namuji wayo ī sī."

Zabuli 59

Būpyeni būfumile kūlī Mulungu

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Lyīmbo lya ng'wa Daūdi; ng'wilaka lya, Ūtizūkenaagūla. Aho Sauli akatūma banhū kūja kwīlola kaya ya ng'wa Daūdi, gīkī bamūlage.

1Ee Mulungu wane, nipījage ū kū banishi bane, nilang'hanage ū kū banhū abo
bakūnidumīlaga.

2Nipījage ū kū bīīti ba mihayo yabūbi, nīnjage ū mu makono ga babūlagi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Nguno bakūniibandīīlaga kūkooba kūnibūlaga; Ee SEEBA, banhū bapelanile bakwikobyaga kūnihelela mibi; alīyo natī na shibi nūūlū nataalī kūbakenya mhayo gose gose.

4Bakwiyaalīlījaga bo nhambo gīkī bize kūnidumīla, nūūlū aho natī na būbi. Būkaga, ūgalole a makoye gane, ūnigune!

5Ee SEEBA, Mulungu wa būdūla bose, Mulungu wa Isilaeli, mishaga, ūgagwisīje nsango pye a mahanga; ūtizūbachīla shigongo, bijomboki babūbi no.

6Būlī lūshikū ī mhīndī bakizaga baayūhooyoka gītī mawa, kūnū bakūgūpīndīīlaga ū nzengo.

7Bakūmanūbbīzūka kūfuma ū mu milomo yabo; ū kūfuma ū mu milomo yabo bakabbīzūkaga mihayo myūgī no gītī shū; baakūyūhaya, “Nani akūtwigwa?”

8Alīyo ū bebe, Ee SEEBA, ūkabasekaga; ūbadalahile pye a banhū ba mahanga.

9Ee bebe Nguzu jane, nakūsendamīlile bebe, Ee Mulungu, ū bebe hū ūlī ngītīli yane.

10Ū Mulungu akūniguna kūlwa būtogwa wakwe; ū Mulungu wane akūbiza kū būtongi wane, anoolekeje ū kūpyenwa kwa banishi bane.

11Kwike Ee Seeba, bebe ūyo ūlī Lūmūda lwise, ūtizūbabūlaga; nguno a banhū bane bakwība. Alīyo ū mu būdūla wako, bīītage babize baakūja bakūlūba lūbaga ūko na ūko, hanuma ya henaho ūbadoheleje bagooke.

12Kūlwa shibi sha milomo yabo, Ī mihayo īyo bakīhayaga na milomo yabo, ni bigwashage boi benekīlī kūlwa wikumīlīja wabo. Bakikalaga bakūhayaga mihayo ya mazumo na būlomolomo,

13bamalage kūlwa būpelanu wako, ūbayagaje pye a bose gete bakalīke; hū gūkūmanīka pye a hose ū mu sī gīkī ū Mulungu alī nsugibo ng'wa Yakobo.

14Ī mhīndī bakashokaga balīng'ang'aala gītī mawa, kūnū bakūkūnga kūngīlaga ū mu nzengo.

15Bakūlūba lūbaga kūja būkooba shilīwa, ūlū shabileba bandya kūng'ang'aala gītī mawa.

16Alīyo ū nene nakwīmba ya būdūla wako; Ī dilū makīngo nakwīmba ya būtogwa wako, nguno ū bebe ūlī būpīlīlo wane, ibūngīlò lyane ng'wikanza lya makoye.

17Ee Nguzu jane, nakwīmba mu kūkūgongoola, nguno ū bebe Ee Mulungu, ūlī būpīlīlo wane, Mulungu ūyo anitogilwe.

Zabuli 60

Ihanga kūlomba kūgunwa

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Lyīmbo lya ng'wa Daūdi, lya kūlanga; ng'wilaka lya, Būlabo bo Ng'wilagane. Yalī ng'wikanza aho akalwa na bana Alamu-nahalaimu na Alamu-zoba; ikanza lyenīlo Yoabu washokaga kūfuma kū būlūgū, ūbabūlaga Baedomi shihūmbī ikūmi na shibīlī mu mbūga ya munhu.

1Ee Mulungu, watūlekanīgije, hūna ūlola ūtwitīīla būpelanu wako, wapelanile no; ni watūshosha lūūlū.

2Wītinginije ī sī yūtandagūka, Īshoshage būpya īdimane, īshoke hangī ūmo yalī na kale, nguno īlīgekema no.

3Hū bebe wabingīgije a banhū bako mu makoye mataale, bebe ng'wenekīlī watūng'wishije shikoji, shikūtūlelengetyaga.

4Alīyo abo balī na logohano kūlī bebe, wabanungīgije lūbembeela, ūlo lūtīko kwichiwa makanza ga būlūgū.

5Tūpījage, na tūgunanhage na nkono gwako gwa būlyo, batizūyagaala a batogwa bako.

6Ū Mulungu akayomba kūfuma ng'wipandī lyakwe lyeela, "Ī Shekemu nakwīgabanhya nayegile; nī mbūga ya Sukoti nakwīmeganhya.

7Ī Gileadi yane, nī Manase nayo yane, Efulaimu yene ngikili ya kū ntwe gwane; ī Yuda gūlī nang'ha gwane gwa būsugi.

8Ī Moabu ibbakuli lyane lya kūkalabīla, Ī Edomu nakwīponekeja shilatū shane; ī Filisti yene nakwītūlīla kaluulu kūlwa būtindi."

9Nani akūnishisha ū kū nzengo ūyo gūzengeelilwe ndugu? Nani akūnitongeela ū kūja ī Edomu?

10Ūtī bebe Ee Mulungu, ūyo watūlekanīgije, na a mabità gise oyile ū kūfuma nago?

11Twinhage būdūla wa kūbapyena a banishi; nguno ū būgunanhi wa munhū būtī na ngofyoolo.

12Alīyo ūlū tūlī hamò na Mulungu, tūlī bapyeni; hū ng'wene akūbapandagīla a banishi bise.

Zabuli 61

Kūlomba būlang'hanwa

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Zabuli ya ng'wa Daūdi ya kwīmvwa na ndono jikūtūlagwa.

1Ee Mulungu, kwigwage ū kūlīla kwane, kūdegelekage ū kūlomba kwane.

2Kūfuma kū ngelelo ya sī nalīkūlīlīīla bebe, nalīkūlīlīīla, ī ng'holò yane yamalile ī nguzu; nitongage ū kū shiganga ī shilīhu kūnikīla ū nene.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Nguno ū bebe ūl'ibūngīlò lyane, ng'hambī ya kūpīlīla ng'wikanza lya kūdumīlwa na banishi.

4Nakwikala ū ng'wiheema lyako shikū jose, napīlīle mu mbeho ya manana gako.

5Ee Mulungu, wakwigwile ū kūlahīla kwane; waninhile wingīji wa banhū abo balyogohile ī lina lyako.

6Jongejage ī shikū ja būlamu wa ntemi, Ī myaka yakwe ībize ya shibyalilwe shingī.

7Abize ntemi wa welelo bose kū būtongi bo ng'wa Mulungu, lagījaga būtogwa wako na ng'hana yako shinang'hane.

8Hūna nakwīmba nalīgongoole ī lina lyako, nū kūlahīla kwane nakūkūshikīlīja būlī lūshikū.

Zabuli 62

Kūnsanya SEEBA mu būlembeezu

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Zabuli ya ng'wa Daūdi, Ng'wilaka lya, Yedusuni.

1Ū būpanga wane būkwifuulīlaga mulī Mulungu iyene; ū būpīji wane būfumile kūlī we.

2Wei wike h'ūyo alī shiganga shane na būpīji wane, alī būpīlīlo wane, natīko kūtinginyiwa.

3Mukwikala mukūng'ūbūkīlaga ū munhū kūshisha nanalī? Pye a bing'we benaba muntinganīlile ū munhū ng'wenūyū gīkī mūngwishe, alīyo atikīlile na ndugu īdaalamile kūgwa, nūūlū lūgūtū lūsambaagūkile?

4Balomanile gwa kūntyūla a h'ikūjo lyakwe, bayegelile mihayo ya būlomolomo, a ha nomo bakayombaga mihayo ya mbango, alīyo ū mu gatī bakazumaga.

5Ee būpanga wane, nindīīlage Mulungu wike, ū kwisagīlwa kwane kūfumile kūlī wei.

62 Wei wike h'ūyo alī shiganga shane na būpīji wane, alī būpīlīlo wane, natīko kūtinginyiwa.

7Ū būpīji wane nī likūjo lyane shinsendamīlile Mulungu; ū wei alī shiganga shane sha nguzu, n'ibūngīlò lyane.

8Bing'we banhū, nsanyagi we makanza gose, Ī ng'holò jing'we ntūūlīlagi we, nguno ū Mulungu alī ibūngīlò lise.

9A banhū a bose balī myūyī gwike, nīyo batikīlile na kūdūhū pye na a bakūjiwa. Ūlū būtūūlwa h'ipimīlo babbūūpu no, nūūlū bakakūbanījiwa pye pye pye gete, nahene babbūūpu leba nī myūyī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Lekaga kūsanya nhūngwa ja wiboneeji, nūūlū ūtizikumīlīja kūlwa sabo ya kwiba. Ī sabo yako nūūlū īkakwīla, yaya ū kwīlogeja henaho ī ng'holò yako.

11Ū Mulungu walūngalūnga kamò, nashishaga kabīlī nalīgwigwa ū gwenūyū; gīkī, Ū būdūla būlī bo ng'wa Mulungu,

12na gīkī, Ū bebe, Ee Seeba, ūlī na būtogwa būtaale. Na ng'hana ūkūnīpa būlī munhū kūlenganīla na nhūmamīle yakwe.

Zabuli 63

Mulungu akabūfujaga notà ū būpanga

Zabuli ya ng'wa Daūdi. Makanza gene alī ng'witogolo lya Yuda.

1Ee Mulungu, ūlī Mulungu wane, ū nene nakūkūkoobaga mu būkalalwa būtaale; ū būpanga wane būlī na notà kūlwa nguno yako, ū mīlī gwane gūlī na ng'hūmbū nang'ho no, gītī sī ng'halamuku yagaya minzī.

2Ū ng'wipandī lyako lyeela naakūbonile, nū būdūla wako nūbūbona, pyī nī likūjo lyako.

3Īkī ū būtogwa wako būlī wawiza kūtinda būpanga, ū nomo gwane gūkūkūkumīlīja.

4Nakūkūlūmba shikū jose ja būpanga wane, nakūgabūūcha ng'wigūlya a makono gane kūlīkumīlīja ī lina lyako.

5Ū būpanga wane būkwigūta, gītī kwigūta shizeeze; ū nomo gwane gūkūkūgongoola mu mīmbo ga būyegi.

6Nakakwizūkagwa nūūlū nalī mu būlīīlī, Nakakwideedeng'hanyaga būjikū pe.

7Ū bebe īkī ūlī ngunanhi wane, h'ī chene nakīmbaga na būyegi ū mu mbeho ya manana gako.

8Ū būpanga wane būdimanile nang'ho, ū nkono gwako gwa būlyo gūnilang'hanile.

9Alīyo abo bakūkoobaga kūbūyagaja ū būpanga wane, bakūcha bajimīīlīle mu gatī ya sī.

10Bakūbūlagwa bo līlūshū lyūgī, bakūbiza shilīwa sha jidīvī.

11Alīyo ū Ntemi akūnyegela Mulungu, bose pye abo bakalahīlaga mu lina lyakwe bakūkumīlīja na būyegi. Alīyo ī milomo ya balomolomo īkūhuumūjiwa.

Zabuli 64

Kūlomba kūgunwa kū banishi

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Zabuli ya ng'wa Daūdi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Ee Mulungu, liigwage ī lilaka lyane ū ng'wikanza lya kūdaaya kwane, ūbūlang'hane ū būpanga wane; nalībogoha banishi bane.

2Nibisage ū kū wijomboki wa banhū babūbi, nagwīngīle ū nsambo gw'ibità lya bahūnga,

3abo bakikalaga banoolile ndīmi gītī shū, nī mihayo yabo myūūgī gītī masonga.

4Bakabibandīīlaga abo batī na shilingo, baayūbalasa mu mbisīla; bakabalasaga mu kūbifumbūkīja, nīyo batī na boobà nūūlū hado.

5Bakitimbyaga ng'holò mu kahelele ka mihayo yabūbi, kūnū būlomana nzīla ja kūbisa mitego yabo, bakwiwīlaga gīkī, "Nani akwībona?"

6Aho balī bakūlomanaga nzīla ja kūbeeja mibi, kūnū bakwiwīlaga gīkī, "Ū gwenūyū twahela gūpile!" Ū munhū alī na wibeeleleja būbi no, ū mu maganiko nū mu ng'holò yakwe!

7Alīyo ū Mulungu akūbalasa masonga, bakwisanganījiwa mihayo ya kūbagulaja.

8Akūbalwisanya bilemeelwe ū mu ndīmi jabo, bakenaagūke mu gīko; hūna pye abo balababone bakūyūshingisha mitwe bakūbasekaga.

9Ū mu gīko pye a banhū bakogoha; bakwīkumūcha ī milīmo ya ng'wa Mulungu, na kwīyideedeng'hanya īyo wīyītile.

10A batūngīlīja ni bayegelage mulī SEEBA, na babūngīle mulī we; pye a ba nhūngwa jigoloolile bankumīlīje we.

Zabuli 65

Mulungu nang'hani wa shose

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Zabuli ya lyīmbo lya ng'wa Daūdi.

1Ee Mulungu, wigeleelilwe kūkumīlījiwa ū mu Sayuni; nīyo īyo tūkūkūlahīlīlaga tūkūkūshikīlīgīja.

2Ee bebe ūyo ūkigwaga kūlomba, a banhū pye a bose bakwiza kūlī bebe.

3Aho shalī shitūheebile ī shibi, ū bebe ūkatūlekeja ū būkenaagūji wise.

4Alī na ūyo ūkūnsola ūng'wegeleje kwikala mu gwalugwa jako. Tūkwigūtiagwa shizeeze sha mu numba yako, Ī hekalu yako neela.

5Ee Mulungu Mpīja wise, ūkatwigwaga watūshokeja mu koolecha shītīle shako sha magaka mu būtūngīlīja; bebe ūyo ūlī kwisagīlwa hose pye, kūshisha kū ngelelo ya sī na manyanza.

6Aho wajizwalīla ī nguzu jako, ūkajibeeja ī ngūlū mu būdūla wako.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Hū bebe ūkīhuumūjaga ī nyanza ūlū yasalingūkaga, nū būlibangūki wa mahuli gayo; pyī nū kwiyugūūla kwa mahanga.

8Nose na a bikaji ba kūle bashogohile Ī shimanīkījo shako; ūkenhelejaga gabize ho mīmbo ga būyegi kwandīja dilū līīmi līlīfuma, kūshisha mhīndī līlīsalalīja.

9Ī sī ūkīgenihaga wīng'wisha minzī, hama ūkīyītaga ībize na shikolo shingī; ū mongo go ng'wa Mulungu gokalile minzī pa, kūlwa kūbapandīkīla shilīwa; nguno h'ūmo ūhelelile.

10Ī migūnda ūkīyisīīlaga minzī ga mbula, gaasambaala a mandī; hūna yaloba ī sī, yanoga yigela kalīmīlwe, Īsho shikazwaga shanukūla mbango.

11Ū ng'waka ūkagūnong'haga mbooto yako, a mabīkīlo ga shilīwa gaayūgekema dūhū.

12A matogolo ū kū madīīmīlo gakifafatīīlaga, na a matūmbī nago gakazwaalīlaga būyegi.

13A magoobe gakokalaga madaale ga ng'holo, hama a malago gaatang'anhīla shilīng'wa; gaayikala galīyoganya na kwīmba kūlwa būyegi.

Zabuli 66

Kūnkumīlīja Mulungu

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Lyimbo mu Zabuli.

1Tūlagi mhūndū, munyegele ū Mulungu, bing'we bose a bikaji ba mu sī!

2Īmbagi kūlw'ikūjo lya lina lyakwe, ng'winhagi ikūjo na mungongoole.

3Ū Mulungu ng'wīlagi gīkī, "Ī shītīle shako shilī sha kūgekemaja! Nū būdūla wako būlī būtaale no, nose a banishi bako balīyūgwa bakūdetemaga ū kū būtongi wako.

4Pye a ba mu sī bakūkūlamyaga, bakwīmbaga mīmbo ga kūkūgongoola, bakwīmbaga kūlīgongoola ī lina lyako."

5Nzūgi ng'wīlole īyo wīyītile ū Mulungu, akīītaga ya kogohya ū mu banhū.

6Akagalūcha nyanza yūbiza sī nyūmu; na mongo, būgūkīla bakūshimīzaga bo magūlū. A henaho tūkanyegela no.

7Hū wei ū nsugi wa būja na būja kūlwa būdūla wakwe, pye a mahanga agalolile na miso gakwe; abo bangomelile ni batizag'igūngūhya ū kūlī we.

8Bing'we banhū, nkumīlījagi ū Mulungu wise, hamukagi higūlya liigwiwe ī lilaka lya kūnkumīlīja,

9ū wei ūyo alī nang'hani wa būpanga wise, na a magūlū gise atagalekanījaga gachūūlūlūke.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Nguno ū bebe, Ee Mulungu, watūlolile; ūkatūgema ūmo feza jikagemelagwa.

11Ūkatūdutīīla mu ntego ūtūgwasha, hūna ūtūseseja miligo midito.

12Ūbaleka banhū batūpandagīle kū mitwe; tūūbīta mu moto na mu minzī. Alīyo nose watwenhile ng'wipandī lya shikolo shingī.

13Nakwiza na shitambò sha kūpemvwa ū kū numba yako, nakwīshikīlīja īyo nakwilahīlīla;

14Īyo nakīhaya na nomo gwane, nene ng'wenekīlī nakakwilahīlīla aho naalī mu makoye.

15Nakūkūfunīja shitambò sha kūpemvwa, kwīngīīla mu shawiza īsho nalī nasho; na ng'ondi ja shitambò sha ng'waso gwawiza. Nakūfunya na nzagamba ja shitambò hamò na mbūli.

16Bing'we bose abo mung'ogohile Mulungu, nzūgi mudegeleke namuwīle īyo wanīītīlile.

17Nakanīlīīla n'ilaka lyane, nū lūlīmi lwane lūnkumīlīja.

18Ūlū ni naalī nabisile shibi ū mu ng'holò yane, ū Seeba ni atanidegelekile.

19Alīyo ū gwa ng'hana gūlī gīkī, ū Mulungu akanidegeleka, ūliigwa ī lilaka lya kūlomba kwane.

20Alūmve ū Mulungu, ūyo atakūlemile ū kūlomba kwane, nūūlū atanīngīgije ū būtogwa wakwe.

Zabuli 67

Mahanga gankumīlīje Mulungu

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Lyimbo mu Zabuli, lya kwīmvwa na ndono jikūtūlagwa.

1Ū Mulungu atūchīle shigongo na atwīlūkīle jakwe, nū būshū bokwe atwakīīje.

2Ī nzīla yako ī manīke ū mu sī; ū būdūla wa būpīji wako kū mahanga gose.

3Ee Mulungu, banhū bakūgongoole, banhū bose leka bakūgongoole bebe.

4A mahanga gayege na gīmbe mu kūsangabala, nguno ūkalamulaga banhū mu būtūngīlīja, na a mahanga ga mu sī ūkūgatongaga bebe.

5Ee Mulungu, banhū bakūgongoole, banhū bose ni bakūgongoolage bebe.

6Ī sī īkūfunyaga būponi wayo, Mulungu, ū Mulungu wise akūtwīlūkīla mbango.

7Ū Mulungu akūtwīlūkīla mbango, hūna ī sī īkūng'ogoha we, yose pye kūshisha kū būkalīkījo wayo.

Zabuli 68

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Lyīmbo lya būtindi

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Lyimbo lya ng'wa Daūdi mu Zabuli.

1Ū Mulungu leka abūūke, a banishi bakwe babbalasane; abo bankolilwe bīnge ū
kū būtongi wakwe bakūpeelaga.

2Ūmo lyochi līkasambaagījiagwa lūyaga, nabo a benabo basambaajage gīko; a ba
malofu ni baabage ū kū būtongi o ng'wa Mulungu, gīt'ūmo būgondo būkaabīlaga
ūlū wegeelwa moto.

3Alīyo a batūngīlīja leka bayege, bazalabane ū kū būtongi bo ng'wa Mulungu, ni
basangabalage bayege no no no.

4Ng'wīmbīlagi ū Mulungu, līgongoolagi ī lina lyakwe, nkumīlījagi no no no, ū wei
ūyo akashimīzaga igashije ha malunde. Ī lina lyakwe alī SEEBA, sangabalagi kū
būtongi wakwe.

5Ū wei ise wa babo batī na basaabo, na neji wa bachīlwa, Mulungu ūyo alī mu
wikalo wakwe wela.

6Abo balī ng'wilundu, ū Mulungu akabinhaga kaya ja kwikala, a batungwa
akabatungūlaga babiza mu wiyaabī; a bashitiigwa bakikalaga mu sī
ng'halamuku.

7Ee Mulungu, aho wabatongeelaga a banhū bako, aho wababītyaga mu sī ya
matogolo makalamuku,

8Ī sī īkatingina; Ī ligūlū liita mbula hasī kū būtongi o ng'wa Mulungu, ūyo Alī wa
Sinai, kū būtongi bokwe ū Mulungu, ū Mulungu wa Isilaeli.

9Ee Mulungu, ūkatūma mbula ya kwigela, ūkabashokeja nguzu a banhū ba
būbyīle wako abo baalī basedeeka.

10A banhū bako bakapandīka mo wikalo, na kūlwa wiza wako, Ee Mulungu,
ūkabinha sha kūbīnja ū mu makoye gabo.

11Ū Seeba akafunya shilagīlo, ibità itaale lyūshikumūcha.

12Batemi na mabità bakūpeelaga, bakīma h'a bagabanhyaga nding'wa mu kaya.

13Nūūlū ūkadīīla hamò na madaale ga ng'holo, alīyo nahene ūbange gītī
ng'hūūlū, īyo manana gayo ganaagīlilwe feza, nī nzooya jūnaagīlwa zahabu
ng'weku.

14Ū Ndūji wa shose aho wabasalang'hanya a batemi ū kwenūko, ī Zalimoni
īkabiza gītī yidīkīlagwa seluji.

15Ū lūgūlū lwa Bashani lūlī lūgūlū lwa magaka; ū lūgūlū lwa Bashani lūlī na
mawe mingī gasongokile ū kwigūlya.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16Bing'we ngūlū ja mawe gasongokile, nibūlī mukūlūlolaga mu wilu ū lūgūlū ūlo
Mulungu alūsolile iikale mo, ū lūgūlū ūlo SEEBA akwikala mo welelo bose?

17A magogoteni ga ng'wa Mulungu galī mingī no, galī makūmi ga mashihūmbī; ū
Seeba alī ng'wipandī lyakwe lyeela, wizile kūfuma Sinai.

18Ū bebe aho walinha kwigūlya ūkadima nding'wa, wanukūla manong'ho
kūfuma kū banhū, pye na a bashitiigwa, gīkī ū SEEBA Mulungu ikale mubo.

19Akumīlījiwe ū Seeba, ū Mulungu mpīja wise, ūyo hangī alī ndīlīji wise wa būlī
lūshikū.

20Ū Mulungu wise alī Mulungu wa būpīji, nīyo ū kūlī Mulungu h'ūko īlī nzīla ya
kūpīla icha.

21Alīyo ū Mulungu akwībelagūla ī mitwe ya banishi bakwe, ī mitwe ya mishinji,
Ī ya banhū abo badaamīīlile mu shibi shabo.

22Ū Seeba alīhaya gīkī, "Nakūmushosha kūfuma ī Bashani, nakūmushosha
kūfuma ū kū būjiba wa nyanza;

23Ī mhambala jing'we jikūpanda mu mininga ga banishi bing'we, nī ndīmi ja
mvwa jing'we jipandīke sha kūzabangīla."

24Ee Mulungu, mabità gako gaabonekanile, mabità ga ng'wa Mulungu wane ū
Ntemi, gaabonekanile gakūshimīzaga kūja ng'wipandī lyeela.

25Ū kū būtongi balīko bīmbi, bakūlondeelagwa na batūji ba ndono, hamò na
banhya bakūtūlaga tūng'oma.

26Nkumīlījagi Mulungu libilinga itaale, abo mufumile mulī Isilaeli, nkumīlījagi ū
SEEBA.

27Benjamini ū ndo mu bose, h'ūyo atongelile; galīho na mabità ga bataale ba mu
Yuda, na bataale ba mu Zabuloni na ba Nafutali.

28Ee Mulungu, lagījaga mu būdūla wako, toolekejage ī nguzu jako, Ee Mulungu,
gīt'ūmo ūkīītīla ha kwandya.

29Kūlwa nguno ya hekalu yako Īyo īlī mu Yelusalimu, batemi bakūkwenhela
manong'ho.

30Jihamage ī shiinū ja mu madete, Ī lidaale lya mayagamba ayo galī mu ndama ja
banhū; bapandagīlage bashile ng'hani, kūshisha benhe feza kūlwa shakwinha.
Babbalasanyage a banhū abo bayegelile būlūgū.

31Batūmījiwa bakwiza kūfuma Misili, nī Esiopia īkwidohya ū kūlī Mulungu.

32Bing'we mabūtemi ga mu sī, ng'wīmbīlagi ū Mulungu, īmbagi mungongoole ū
Seeba,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

33ūyo akigashaga higūlya ya malunde, a gaho na kale; ūyo akapalalūkaga n'ilaka itaale.

34Būkumūchagi ū būdūla bo ng'wa Mulungu, ūyo būtaale bokwe būzunyiwe ū mu Isilaeli; ū būdūla bokwe būlī ng'wigūlū.

35Ee Mulungu, ūlī wa magaka ū ng'wipandī lyako lyeela; ū Mulungu wa Isilaeli hū ng'wene akabinhaga būdūla na nguzu banhū bakwe. Akumīlījiwe ū Mulungu wise.

Zabuli 69

Kūlīla kwa nombi

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi; ng'wilaka lya, "Būlabo." Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Ee Mulungu, nipījage, nguno a minzī galī mu nhingo.

2Naatīnije mu tembe, natī na ha kūtūūla nūūlū gūgūlū. Nalī mu minzī mingī, mu būjiba būshimu; mihūūmo īlī bbihī kūnimila.

3Nalīīlīla kūlwa kūkooba būgunwa, nose naasedeekaga, naagobaga ī lilaka; a miso gane gaamalaga ī nguzu, kūlwa kūdīīla nalolile nakwisagīlagwa kūmona Mulungu wane.

4Abo banipelanīlile na nguno ndūhū bingī no kūtinda nī nzwīlī ja kū ntwe gwane. A banishi ba kūnūūbūkīla mu kūnilembekeja gīkī baniyagaje balī na nguzu no. Nīyo nalīyūhadīkījiwa na kūshosha shikolo nūūlū natashisolile nene.

5Ee Mulungu, ūbūmanile ū būchilū wane; nū būkenaagūji wane būtibisile ū kūlī bebe.

6Ee Seeba, MULUNGU wa mabità, abo bakwisagīlilwe ūtīzūbaleka bakagooka kūlwa nguno yane; Ee Mulungu wa Isilaeli, abo bakūkūkoobaga batizūgwa mu būdalahwa kulwa nguno yane.

7Ū nene nakwiyūmīlījaga mu būdalahwa kūlwa nguno yako, na minala īnikundīkīgije ū būshū wane kūlwa nguno yako.

8Ū kū badūgū bane nalī gītī ngeni ī haha, nū kū baana ba ng'wa mayū gete nakūbalagwa gīkī nalī misa.

9Nguno būlīnilya ū wilu kūlwa numba yako, nī shidūki īsho ūkūdūkagūlagwa bebe shilīnigwīla nene.

10Aho naabūluhya ū būpanga wane, nūfunga nūyikala nakūlīlaga, nūbiza ndalahījiwa wa kwineenelegejiwa.

11Aho naayūzwala shizwalo sha magūnīla, nahene nūbiza shiiloleelo kū banhū.

12Naabizile ng'hooyelwa no ū mu mabanza, pyī nū mu mang'wa walwa nakūlīngagwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Alīyo Ee SEEBA, ū nene nalīkūlomba ng'wikanza īlo līzunīlījiwe; kūlwa
būtogwa wako būtaale, Ee Mulungu, ninhage ishosho mu ng'hana ya būpīji
wako.

14Nigunage ūnīnje ū mu tembe, ūtizūnileka nalibīle; nipījage ū kū banhū abo
banikolilwe, nīnjage ū mu būjiba wa minzī mingī.

15Ūtizūnileka līkanijana ī lihūūma, nūūlū natizūmilwa būjiba būshimu, nūūlū
natizūgwa ng'wichongo līkanihilimīkīla.

16Ee SEEBA, kūlwa wiza wa būtogwa wako niidīkage; ū mu wingī wa shigongo
shako, nigalūkīlage.

17Ūtizibisa ū būshū wako ū kūlī nene ntūmami wako nguno nalī mu makoye,
niidīkage wangū.

18Negeelage ūnikomoole, nipījage ū mu makono ga banishi bane,

19Ū Bebe ūkūmanile ū kūsondagūlwa kwane, nū kūgoolwa kwane, nū
kūgayīlījiwa kwane, A banishi bane ūbamanile pye a bose ū bebe.

20Ū būsondagūlwa wīminije ī ng'holò yane, nose namalaga ī nguzu;
naalisagīlagwa kūpandīka wa kūnisaatwa, alīyo atigelaga, nūūlū balūngūja,
nahene natūpandīkaga.

21Ī shīlīwa shane balīyūshisanja ndūlū, ūlū nakolwa notà bakūninhaga siki
nang'we.

22Ī shilīwa shabo ni shibizage lūtu, shibagwashe boi benekīlī; shibize mheela na
ntego ū kūbo.

23Na a miso gabo gabbokule batizūbona, nī migongo yabo bagung'humiwe ilalī!

24Bahooleelage ū būdaki wako, ū būkalī wa būpelanu wako būbidīkīle.

25Ū wikalo wabo būlekwe dalali, nīyo atizūzenga munhū ūngī ū mu maheema
gabo.

26Nguno bakabaluhyaga abo ūkabatūlaga bebe; hama kūlwa būsīīgani wabo,
bakabongegejaga makoye abo ūkabaminyaga bebe.

27Bongejage nsango a higūlya ya nsango gwabo, nū mu būtūngīlīja wako
ūtizūbazunīlīja ū kūbiza mo.

28A mina gabo ni gajimiagwe ū mu shitabo sha bapanga, nīyo batizandīkwa
hamò na a batūngīlīja.

29Alīyo ū nene nalī mu makoye ga kwiboneelwa, Ee Mulungu, ū būpīji wako ni
būnilang'hanage.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

30Nakwīmba lyīmbo nalīgongoole ī lina lya ng'wa Mulungu, na nakūfunya shakwinha sha kūlūmba kūlwa kūnkūja we.

31Ū gwenūyū gūkūnyeja ū SEEBA, kūtinda nzīkū ya ng'ombe, nūūlū nzagamba ya chūūga na mhembe jayo.

32Abo baluhile bakūbona bayege; bing'we abo mukankoobaga Mulungu, ī ng'holò jing'we ni jihīmbūkage.

33Nguno ū SEEBA akabiigwaga a bagayiwa, hangī atabagumanījaga a banhū bakwe, abo balī mu būsese.

34Ī ligūlū nī sī ni shinkumīlījage, na a manyanza nī shose īsho ng'anda ng'anda moi.

35Nguno ū Mulungu akwīpīja ī Sayuni, nī mizengo ya Yuda akwīzenga hangī. Hanuma a banhū bakwe bakūzenga mo bīsuge.

36Hūna a babyalwa ba batūmami bakwe bakūbiza bingīji bayo; nabo abo balītogilwe ī lina lyakwe, bakwikala mo.

Zabuli 70

Kūlomba kūpījiwa kū banishi

Zab 40:13-17

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Zabuli ya ng'wa Daūdi; ng'wikanza lya kūfunya shitambò sha kwizūkīja.

1Ee Mulungu, nipījage wangū, nangūhīlage ūnigune, Ee SEEBA.

2Abo bakūkoobaga kūnīngīja būpanga, bading'we minala, bazwangane; bose abo bakūyegaga ūlū napandīka makoye bashoshiwe kū numa, bagooke.

3Abo bakūnanīīlaga būhaya, “Būl'obona!” Bashoke numa bapondwe soni.

4Alīyo pye abo bakūkūkoobaga, basangabale na bayegele mulī bebe; bose abo babūtogilwe ū būpīji wako bahaye būlī lūshikū gīkī, “Ū Mulungu akūjiwe!”

5Ū nene ng'wene nalī ng'habī na ngayiwa; Ee Mulungu, nzūgū wangū ūnegeele. Ū Bebe h'ūlī ngunanhi wane na mpīja wane; Ee SEEBA, ūtizūdīīla.

Zabuli 71

Kūlomba kwa namhala

1Nalīpeelela kūlī bebe, Ee SEEBA; ūtizūnileka nakagooka nūūlū hado.

2Nigunage ūnikomoole kūlwa būtūngīlīja wako, gūgalūkījage kūlī nene ū gūtū gwako ūnipīje.

3Bizaga shiganga shane sha kūpīlīla, ipandī lya kūpeelela būlī gwa; funyaga shilagīlo sha kūnipīja, nguno ūlī shiganga shane n'ibūngīlò lyane.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Nipījage, Ee Mulungu wane kūfuma mu nkono gwa munhū wabūbī, kūfuma mu nguzu ja banhū babūbi na biboneeji.

5Nguno ū bebe, Ee SEEBA Nsugi wa shose, ūlī kwisagīlwa kwane, nakūsanije kūfuma shikū ja walūki wane.

6Kūfuma kūbyalwa kwane nakūsendamīlile bebe; ūlī bebe ūyo ūkanīnja mu nda ya ng'wa mayū. Nakūkūkumīlīja makanza gose.

7Nguno ū kū bingī nalī gītī shidagū, alīyo ū bebe ūl'ibūngīlò lyane lya nguzu.

8Ū nomo gwane gookalile ya kūkūgongoola bebe, na ya kūlīhaya ikūjo lyako līīmi bbu!

9Yaya ū kūniponya ū mushikū ja būnamhala wane, ūtizūnileka ī nguzu jane ūlū jūshila.

10Nguno a banishi bane bakūnisīīgaga, abo batogilwe kūnibūlaga bakūnilīīlaga gwīnda.

11Bakwiwīlaga, "Ū Mulungu wanekile! Ndoolomyagi mundime, atīho wa kūmpīja!"

12Ee Mulungu, ūtizūnileka kūle, nangūhīlage, Ee Mulungu wane ūnigune.

13A babūūji bane babūlagwe magooke, abo bakūkoobaga kūnikenaagūla bagwīlwe būdalahwa n'ipondasoni.

14Kwike ū nene nakwikala mu kwisagīlwa shikū jose; nakongeja kūkūkumīlīja no no no.

15Līkūloka ū nomo gwane gūkūsomboolaga ya būtūngīlīja wako, nī ya shītīle shako ī sha kūpīja, nūūlū īkī natīmanile ū wingī wayo.

16Nakwiza mu būdūla bo ng'wa Seeba MULUNGU; nakūbūkumūcha ū būtūngīlīja wako, wako bebe iyene.

17Ee Mulungu, hū bebe ūlī nangi wane; kūfuma ha walūki bone kūshisha nī haha, nataalī nakūshikumūchaga ī shītīle shako Ī sha kūkumya.

18Ee Mulungu, yaya ū kūniponya, nūūlū nanamhaale jeele pe ī nzwīlī jane; kūshisha najisomboole ī nguzu jako kū shibyalīlwe īsho shiliza, bose pye abo balalondeele babūmane ū būdūla wako.

19Ū būtūngīlīja wako, Ee Mulungu, būlī kwigūlya no, kūshisha kū mapandī ga ng'wigūlū. Ee Mulungu, ū bebe ūkīītaga mitaale no, nani ū wa kūlenganījiwa na bebe?

20Ū bebe hū wanolekegije makoye mingī na ga kūminya; ūkūbūhīmbūūcha hangī ū būpanga wane, ūkūnigūngūmūla hangī ūnīnje ī hasī, ū ng'wichongo ishimu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Ūkūnongegeja shingilima, na ūkūnilūngūja hangī.

22Ee Mulungu wane, nakūkūgongoola na ndono; kūlwa būsanyiwa wako, Ee Ng'wela wa Isilaeli, nakūkwīmbīla mīmbo ga kūkūkumīlīja, kūnū nakūtūlaga malimba.

23Ū nomo gwane gūkwīmba na būyegi ū ng'wikanza lya kūkūgongoola, ū nene nakwīmba n'ilaka lya higūlya; nene ng'wenūyū, ūyo wanikomoola

24Ū lūlīmi lwane lūkūbūlomeela ū būtūngīlīja wako līīmi ji; nguno abo baalūkoobaga kūnikenaagūla, baagelelile kūzwangana na kūgooka.

Zabuli 72

Kūnombela ntemi

Zabuli ya ng'wa Solomoni.

1Ee Mulungu, ū ntemi nong'hage; nong'hage witegeleja wako ū mu kalamulīle, adime būtūngīlīja wako ū ng'wana wa ntemi.

2Ayūbalamula mu būtūngīlīja a banhū bako; a banhū bako a bagayiwa mu wīma.

3Ī ngūlū jibinhe būsabi a banhū, wigele būtūngīlīja ū mu matūmbī.

4Ū ntemi akūbaguna a biboneelwa ū mu banhū, a baana ba bagayiwa akūbapīja, ū ng'wiboneeji akūntobagūla.

5Banhū ba shibyalīlwe shose bakūng'ogoha shikū jose, aho līīmi na ng'weji shitaalī shisugile.

6Akūbiza gītī mbula īkwikaga chiza chiza ha maswa madoto, gītī iswalala īlo līkadotyaga sī.

7Ū mu shikū jakwe bakūfuluma a batūngīlīja; Īkūbiza ho mhola ningī, shikū jose ilalī.

8Ū ntemi akūsuga kwīngīīla kū nyanza īmò kūshika kū nyanza yīngī, kūfuma kū Līmongo kūshisha kū ngelelo ya sī.

9A bikaji ba mu sī ja nhogolo bakūtuja mazwi kū būtongi bokwe; a banishi bakwe bakwinama kūshisha balambe lūbuubu hasī.

10Batemi ba Talishishi na ba kū majinga bakūng'wenhela goodi, batemi ba Sheba na Seba bakūfunya manong'ho.

11Pye a batemi bakūntugīja mazwi, na a mahanga a gose gakūntūmamīla we.

12Nguno akampījaga ū ngayiwa ūlū ūnīlīīla, ū ng'habī nū yūyo atī na wa kūngunanha.

13Akabachīlaga shigongo a bagayiwa abo batī na shiigunanhīlo; hū ng'wene ū mpīja wa būpanga wa bagayiwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Akūwīnja ū būpanga wabo mu wiboneelwa na kwītīlwa nsambo; nguno a
mininga gabo galī na mpango ntaale ū kūlī we.

15Ū ntemi ni alamage shikū ningī, hama inhwe zahabu ja kūfuma Sheba; a banhū
bayūnombela būlī gwa, nīyo bamfuuhe būlī lūshikū.

16Banhū bapandīke mhona hose pyī ū mu sī, shilīwa shingī shiponeke pye a hose
ū mu sī. Shifulume ū mu migūnda, shitwaje matwajo gītī ga mitī ya Lebanoni;
hama shiponeke gītī maswa mu madīīmīlo.

17Ī lina lya ntemi līshinge ho būja na būja, ū lūkumo lwakwe lwikale ho shikū
jose ilalī. Ū mulī we mahanga gose gīlūkīlwe mbango, na bahabūle hape gīkī alī
na mbango.

18Akumīlījiwe ū SEEBA, ū Mulungu wa Isilaeli, ūyo we wike akabeejaga mihayo
ya kūkumya.

19Ī lina lyakwe līkumīlījiwe welelo bose; sī jose jookale ikūjo lyakwe. Ee,
Alichene.

20Ū kūlomba kwa ng'wa Daūdi ng'wintūja wa Yese, kwakalīkīla henaha.

Zabuli 73

SHITABO SHA KADATŪ
Zab 73–89
Ū būbi būlī na ngelelo yabo
Zabuli ya ng'wa Asafu.

1Ng'hana ū Mulungu alī wawiza ū kūlī Isilaeli, ū kū banhū abo balī beela mu
ng'holò.

2Alīyo ū nene nakasaaja hado nachūūlūlūke, Ī mhambala jane jikasangwa
jaheewa būnhyūlūlū.

3Nguno nakayūbabona a bibonya nabakalalwa, ūlū naabona ūmo
bakūpandīkīlaga a bahūnga.

4A boi batatagambaga nūūlū hado; Ī mibīlī yabo mipanga jigi, hama bagīnu gwa.

5Batīmo ū mu makoye ayo gakabagwīlaga banhū bangī; īyo īkabaminyaga banhū
bangī, a boi ītabakuumyaga.

6Nose a boi ū būdoshi babūzwalile gītī ngufu mu nhingo, ū wibonya h'ī shizwalo
shabo.

7A miso gabo gabundugalile kūlwa būgīnu, Ī ng'holò jabo jokalile ya malofu.

8Badalahi, hama na a mahooya gabo mabi, ba kwikala bakwikumīlījaga na
kūdūkana.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Ī milomo yabo bīmanīlīgije kūsondagūla ya ng'wigūlū, ī ndīmi jabo ja kwikala jikūboolomyaga abo balī mu sī.

10H'ī chene a banhū bakabagalūkīlaga, baayūpandīkīla ho na minzī gatī na būmalīle.

11Baakūyūhaya gīkī, "Ū Mulungu akūmana ginehe? Būlīmo witegeleja ū mulī we ūyo alī Higūlya no no no?"

12Managa gīkī, a babūbi hū balī gīko; bakikalaga bifuulile pyī ī shikū, alīyo hū biseema ū kūsaba.

13Gashi ū nene nakūnogelaga midūhū, Ītīho nguno ya kwikala na ng'holò neela, nakūjimīījaga makanza dalali kwikala nūkalaba makono gane mu būtūngīlīja.

14Nguno nakūluhaga no līīmi ji; nī dilū a makoye gakaniminyaga no.

15Ūlū ni niwīle, "Ī gete nahaye gīkī," ni natadūgije ū kūyomba gwa ng'hana ū kū shibyalīlwe sha baana bako.

16Aho nidedeeng'hanya gīkī nayitegeleje ī yenīyī, nakalemeelwa, nūkalīla kūzwangana.

17Nose nūja ng'wipandī lyeela kūlī Mulungu, hūna nūyitegeleja ī ng'halīlo yabo.

18Gashinaga ūbatūūlile mu mapandī ga būnhyūūlūlū, ūkabashindīkaga baakagwa bayagaala.

19Bakakenaagūkaga ng'wikanza iguhī no, lyogohya līkabapyagūlaga bashila ho gete.

20Ee Seeba, īlī gīt'ūmo munhū akamishaga kūfuma mu shilooti; ūkwīdalaha īyo bakwibboojaga.

21Ī ng'holò yane īkaminyiwa no, ū moyo gwane gūsaatwa kīngī nasho.

22Nakabiza mbūūlī ūyo atamanile shose shose, ū kū būtongi wako nūbiza gītī nalī shiinū.

23Alīyo nahene nalī hamò nang'ho shikū jose; hama ū bebe ūnidimile nkono gwane ū gwa būlyo.

24Ū bebe ūkanitongeelaga mu kaganikīlīle kago, hanuma ya henaho ūkūnanukūla ng'wikūjo lyako.

25Nani nakūnsanya ū ng'wigūlū ūlū ūtī bebe? Nīyo ū nene ūlū nalī hamò nang'ho, shitīho īsho nalashiikūmve ū mu sī.

26Ū mīlī nī ng'holò yane shikūmala ū nīmo, alīyo ū Mulungu alī nguzu ja ng'holò yane, na ngabo gwane gwa shikū ja welelo bose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

27Abo balī kūle nang'ho bakūyagaala, abo batī na logohano kūlī bebe
ūkabakenaagūlaga.

28Alīyo ū nene īlī chiza ū kwikala bbihī na Mulungu; ū kūsanya kwane
nantūūlīlile Seeba MULUNGU, nakūshikumūcha ī shītīle shako shose.

Zabuli 74

Ng'hūngū kūlwa kūkenaagūlwa kwa sī

Lyīmbo lya ng'wa Asafu.

1Ee Mulungu, nibūlī watūponije ilalī? Nibūlī ūjipelanīlile na būkalī gīko ī ng'holo
ja ng'widīīmīlo lyako?

2Lizūkagwe ī libità lya banhū bako Īlo walīgūla kūfuma kale, a banhū bako abo
ūkabakomoola gīkī būbize wingīji wako; lwizūkagwe ū Lūgūlū lwa Sayuni, ūlo
lūlī wikalo wako.

3Līyeleelage ī lipandī īlo līlī mapagale ga būja na būja ī haha; a banishi
baakenaagūlile pyī ī shikolo ū ng'wipandī lyeela.

4A banishi bako baayoganije no ū mu numba yako, būleka mo na mbembeela
kūlwa shimanīīkījo shabo.

5Baalī gītī banhū na mbasa jabo ng'wipoolu, bakūsengaga masaka.

6Pyī ī shikolo shamo ī sha būlenji baashihīnagūlile bo mbasa, na kūshitobagūla
na nundo.

7Ī lipandī lyako lyeela baalītiimile, lyanogotejiwe moto, būbūsosohaja ū wikalo
wa lina lyako.

8Baaliwīlaga ū mu ng'holò jabo gīkī, "Tūkūbashigina pye ūmo bagelelile." Pye a
masinagogi ga mu sī yise baagapembile moto.

9Tūtī na shimanīkījo sha kūtoolekeja, na a bahangi batīho ī haha, nīyo ndūhū
nūūlū ūmò wise ūyo ayīmanile Ī ng'halīlo y'ikanza.

10Ee Mulungu, ū ng'wanishi akwikala ūūkūgīmba nyachilū kūshisha nanalī? Ū
ng'wanishi ikale akūlīsondagūlaga Ī lina lyako kūshika nanali?

11Nibūlī ūkūgūlemejaga ū nkono gwako, ū nkono gwako gwa būlyo? Gwīnjage a
ha shikuba aho ūgūbandije.

12Alīyo ū bebe, Ee Mulungu ūlī ntemi wane kūfuma kale na kale; mu sī jose hū
bebe ūkatūūlaga būpīji.

13Hū bebe ūkīlekanya ī nyanza na nguzu jako, ūbelagūla mitwe ya shiinū mu
minzī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Bebe h'ūyo ūkabelagūla na mitwe ya ng'wa Lewiasani, ūjinha shiinū ja mu matogolo jūlya.

15Hū bebe ūkadūlūla nzwīlo ja minzī, ūdūla na mahululu; ūūkamya minzī mu myongo īyo ītoyaga kūhūūma.

16Ī likanza lya līīmi līlī lyako, nī lya būjikū nī lyene lyako; hū bebe walībeeja ī līīmi nū ng'weji.

17Ī sī ūkītūūlīla bebe pyī ī mbīmbī jayo; ūtūūla ho na makanza ga chū na shidikū.

18Ee SEEBA, izūkagwa ūmo bakūkūgīmbīlaga nyachilū a banishi, ūmo bakūlīsondagūlīlaga Ī lina lyako a babbūūlī.

19Ū būpanga wa mhunda yako ūtizūbūlekela mashiinū ga mu mapoolu; a banhū bako bakūluhiagwa, ūtizūbīība ilalī.

20Yaya ū kūlyība ī lilagane lyako; nguno a mapandī ga giiti ū mu sī gookalile ng'hambī ja wiboneeji.

21Ū ng'wiboneelwa ūtizūneka ashoke agookile; ū ng'habī nū ngayiwa balīkumīlīje ī lina lyako.

22Ee Mulungu, būkaga; Īlwīlīīlage ī ng'hana yako, izūkagwa ūmo bakūkwibengelegejaga a babbūūlī līīmi bbu.

23Yaya ū kwīyība ī yombo ya banishi bako, ū nsambo gwa banhū abo bakūkolilwe, ūyo gūkūmanagongeja kūkwīla.

Zabuli 75

Kalamulīle ka ng'wa Mulungu katūngīlīgije

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi; ng'wilaka lya, "Ūtizūkenaagūla." Zabuli ya ng'wa Asafu; lyīmbo.

1Ee Mulungu, tūlīkūlūmba, tūlīlūmba nguno ī lina lyako līlī hihī; a banhū bakwīsomboolaga ī mihayo yako ya kūkumya.

2Ū bebe ūhayile gīkī, "Nene hū nalīhelile ī likanza, ū nene hū nakalamulaga mu būtūngīlīja.

3Ī sī ūlū yūtingina na a bikaji baamo būzwangana, hū nene nakajihandatījaga ī ng'hīngī jayo.

4A bikumīlīja nakūbawīlaga gīkī, 'Oyagi ū kwigīmba gīmba,' a bakenaagūji nabo gīkī, 'Lekagi ū kwikumīlīja gīkī mulī na nguzu.

5Yaya ū kwibona gīkī mulī higūlya ya bose, yaya nūūlū kūlūngalūnga ng'wigīmbagīmbaga nyadooshi.'"

6Nguno ū kūgūngūhiwa kwa munhū kūtīngīīlaga kīya nūūlū ng'weli, nūūlū kū matogolo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Alīyo Mulungu h'ūyo akalamulaga, akūng'wicha ha sīlīlī ūyū, ūngī ūnsunang'hīja.

8Ū mu nkono go ng'wa SEEBA shilīho shikombe, shokalile divai ya būpelanu bokwe, Ītūgije shisanjo sha būlī mbika; nīyo īkūfookaga ifulo dūhū. Akīkenenaga hūna bīīng'wa pye a bikaji ba mu sī a ba malofu, kūshisha kwīmala na a madika gayo.

9Alīyo ū nene nakūlūngalūnga makanza gose mu kūkumīlīja; ū Mulungu o ng'wa Yakobo nakūng'wīmbīla mīmbo ga kūngongoola.

10Nakūjikenaagūla pyī ī nguzu ja ba malofu, alīyo ī nguzu ja batūngīlīja jikūgūngūhiwa higūlya.

Zabuli 76

Būpyeni wa būdūla bo ng'wa Mulungu

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi; lyīmbo lya kwīmvwa ndono jikūtūlagwa. Zabuli ya ng'wa Asafu.

1Ū mu Yuda ū Mulungu amanīkile, ī lina lyakwe līlitaale ū mu Isilaeli.

2Ī liheema lyakwe līlī mu Salemu, ū wikalo wakwe būlī mu lūgūlū lwa Sayuni.

3Ū kwenūko akabīnzagūla masonga ga moto, pyī nū lūmūda nī līlūshū, nī shilanga sha būlūgū ī shingī.

4Ūlī na wiza būtaale no, Ī likūjo lyako līl'itaale kūjiheeba nī ngūlū, ūko jikikalaga ndimu ja būlī mbika.

5Bagosha ba mbagashūūla baataajiwe nding'wa, baalambalalile, balī mu tūlo ītī ya kūmisha; bashilikale a hene, alīyo ū mubo atīmo wa kūbūūcha makono gakwe.

6Ee Mulungu o ng'wa Yakobo, falasa jūūmile kwīzī kūlw'ilaka lya kahamīle kako, na a magogoteni gūūsagalala.

7Ū bebe iyene wigeleelilwe kogohwa; ūlū būlinda būbaka ū būpelanu wako, nani adūgije kūkūchaama?

8Ūkahamuka kūfuma ng'wigūlū, ūfunya nsango, ī sī yibakīla yūhuumūlīja zugwi;

9nguno ū bebe, Ee Mulungu, ūkīmīīla kūlamula, kūbapīja pye a bikaji ba mu sī abo bakūluhiagwa.

10Na ng'hana ū būpelanu wa banhū būkūkwenhela būkumīlījiwa, a masaajiwa ga būpelanu ūkagitungaga shabiza shilanga shako.

11Ilahīlagi ū kūlī SEEBA Mulungu wing'we, na munshikīlīgīje; bose pye abo bampīndije bang'wenhele manong'ho, ū wei ūyo igeleelilwe kogohwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Hū ng'wene ūyo akakenaagūlaga myoyo ya bataale, ūyo alī wa kogohya kū batemi ba mu sī.

Zabuli 77

Kūlūngūjiwa ng'wikanza lya makoye

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi; ng'wilaka lya, "Yedusuni." Zabuli ya ng'wa Asafu.

1Nakanīlīīla ū Mulungu n'ilaka lyane, ū Mulungu nakanīlīīla gīkī aniigwe.

2Ū mu lūshikū lwa makoye gane, nakankooba ū Seeba; nakangoloolela makono būjikū pe natanogile, ū būpanga wane walī walema ū kūlūngūjiwa.

3Ū Mulungu nakang'wizūkwa nūyūgang'hīla, nakang'wideedeng'hanya no, nose ū moyo gwane gūgumīlwa.

4A miso gane ūkūgalemejaga ū kūlilima, naaluhile no, nalīlemeelwa nū kūsomboola.

5Ūlū naajiganika ī shikū ja kale, a makanza ga myaka īyo yabīta kale,

6naalizūkwa nī lyīmbo lyane ū mu būjikū, kūnū ī ng'holò yane īkwidedeng'hanyaga, nalīyibūūja ū mu moyo gwane gīkī,

7"Ū Seeba akūtūponya gete shikū jose? Atūtūchīla shigongo hangī nūūlū hado?

8Ū būtogwa wakwe washilile gete shikū jose? Ū kwisagīja kwakwe kwagelelile gīko dūhū ilalī?

9Ū Mulungu wībile ū kūchīla shigongo? Ī shigongo shakwe washibisile kūlwa būpelanu?"

10Hangī nalīyīta niwīla, "Ū mhayo gwa kūminya gete gūlī gīkī, ū nkono gwa būlyo gwakwe ūyo Alī Higūlya no gwagalūkile."

11Nakūshizūkwa ī shītīle sha ng'wa SEEBA, alichene, nakūshizūkwa ī shakūkumya shako ī sha kale.

12Nakwīyidedeng'hanya pyī ī milīmo yako, nī shītīle shako sha būdūla nakūshiganika.

13Ī nzīla yako, Ee Mulungu, īlī neela. Alīho Mulungu kī ū ntaale gītī Mulungu wise?

14Ū bebe ūlī Mulungu ūyo ūkīītaga ya kūkumya; ūyo ūkoolechaga nguzu jako kū banhū.

15A banhū bako ūkabakomoola na nkono gwako; a ba shibyalīlwe sha ng'wa Yakobo na Yosefu.

16Ee Mulungu, a minzī gakakūbona, a mīnzī gakakūbona gogoha; alichene, ū būjiba būkadetema.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17A malunde gakita minzī hasī; Ī ligūlū lyūyūfunya ilaka lya kūpalalūka; a masonga gako gūyūtamagūka kūjisambaalīla pyī ī mhandī.

18Ī mihilimo yako yigwiwa mu nyaga gwa nsoke, Ī ndabi jako jūyūlaba heela pye būlī kwene ū mu sī. Ī sī īyūtingina na kūdetema.

19Ī nzīla yako yalī ītūngīīlile mu nyanza; Ī nzīla yako yalī ībītīlile mu minzī mashimu, nūūlū īkī ī mhandagū ja būpandījo bo mhambala jako jalī jitabonekanaga.

20A banhū bako ūkabatongeela gīt'idaale lya ng'holo, baalī ha sīlīlī ya nkono gwa ng'wa Musa na Alooni.

Zabuli 78

Mulungu kūbatongeela banhū bakwe

Lyīmbo lya ng'wa Asafu.

1Bing'we banhū bane, igwagi ū būlangi wane, Īdegelekagi ī mihayo īyo nalīhaya na nomo gwane,

2Nakūlūngalūnga sumo na nomo gwane, nakūfuboola mbisīla, mbisīla ja kūfuma kale.

3Ī mihayo īyo tūkīyigwaga na twīmanile; mihayo īyo baatūwīla babyaji bise.

4Ī yoi tūtūbabisa a baana babo, nī shibyalīlwe īsho shikwizaga tūkūshiwīla; ī shītwa sha ng'wa SEEBA ī sha kūkumīlījiwa nī nguzu jakwe, ī yakūkumya īyo wīyīta.

5Akang'winha ū Yakobo mihayo ya kūntongeela; ūng'winha malange ū Isilaeli, ayo akabalagīla bakūlūgenji bise kūbalanga a baana babo.

6Ī shibyalīlwe īsho shiliza shiitegeleje, pye na a baana abo bataalī kūbyalwa; nabo bakūle bakūbamanīkījaga a baana babo.

7Ū mu gīko hū bakūnsanya ū Mulungu, nī shītīle shakwe batūshīība, alīyo bakūshidima ī shilagīlo shakwe.

8Batizūlondeela shīmīle sha bakūlūgenji babo. Abo shibyalīlwe shabo shalī sha mitwe midiimu na bashitiigwa; shibyalīlwe sha ng'holò jitīmīīlile ha ng'hana, banhū ba moyo gūtansanije Mulungu.

9Bagosha ba Efulaimu bakafuma na būta wabo kūja kū būlūgū, alīyo ū mu lūshikū lwa kwamba būlūgū, būshoka kū numa.

10Baalī baalīleka ī lilagane lya ng'wa Mulungu, būlema nū kūshimīzīla ū mushilagīlo shakwe.

11Baalī bīyība īyo walī wīyīta, Ī yakūkumya īyo walī waboolekeja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Walī wīta shakūkumya ū kū būtongi wa bakūlūgenji babo, aho balī mu sī ya Misili, ng'witogolo lya Zoani.

13Akagabanhya minzī ga nyanza ūbabītīja henaho, a minzī ūgīta gikīga gītī shigūlū.

14Ī līīmi wabatongeelaga w'ilunde, Ī būjikū wabatongeelaga na būūpe wa moto.

15Ū ng'wibbaala akatandūla shiganga, ūbinha minzī mingī gītī ga kūfuma mu nyanza.

16Milala ya shiganga wīyīta kūbiza nzīla ja minzī, minzī ūgīta gahūūme gītī galī mu mongo.

17Nahene hū bakongeja ū kūng'wītīla ī shibi, ū ng'witogolo bakangomela ūyo Alī Higūlya no.

18Ū mu ng'holò jabo būngema ū Mulungu, bigongela shilīwa īsho baalī baashikūmvwa.

19Būyūndugumīla ū Mulungu; būhaya, "Ū Mulungu adūgije kūtūtengela shiliwa ū ng'wibbaala ūmu?

20Na ng'hana walī watūlile shiganga, gilonga minzī mingī, yūloloma myongo. A banhū bakwe adūgije kūbinha nī shilīwa, pyī nī nyama?"

21Ū SEEBA aho wabiigwa ūpelana no, moto gwakwe gūūbaka kūlwa ng'wa Yakobo, ū būpelanu wakwe būbapembekela a Baisilaeli;

22nguno bakalema ū kūnsanya ū Mulungu, nūūlū kūjisanya ī nguzu ja būpīji wakwe.

23Alīyo nahene akagalagīla a malunde, ūjilugūla ī nzwigī ja ng'wigūlū.

24Ūbenhela mbula ya eemanu, ūbinha shilīwa sha kūfuma ng'wigūlū.

25Banhū būlya shilīwa sha ba malaika, akabinha shilīwa būlya gīt'ūmo batogelilwe.

26Hanuma ūhembya nyaga gwa kīya kūfuma kwigūlū, na nyaga gwa dakama ūgwenha kūlwa būdūla wakwe.

27Akabenhela nyama gītī mbula, ningī no gītī lūbuubu; noni ja kūlala ningī gītī maseni ga ha nyanza.

28Ūjenha ū mu ng'hambī yabo, jūgwa hasī kūgapīndīlīja a maheema gabo.

29Bakalya bigeja kūshisha būūdūdūlūka, nguno akabinha gīt'ūmo jalī ng'hūmbū jabo.

30Alīyo aho bataalī kwīnga a ha shilīwa īsho baalī bashihahaalīlile, ī shilīwa aho shitaalī mu milomo yabo,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

31ū būpelanu bo ng'wa Mulungu būbikīīla; ūbabūlaga pye a ba nguzu ningī ū mubo, ūbagwisha hasī a basūmba ba mu Isilaeli.

32Kwike nūūlū īkī īkabilongela ī yenīyo, nahene bakongeja dūhū ū kwīta ī shibi; nūūlū īkī walī waboolekeja shakūkumya, bakongeja ū kūndalaha.

33Hūna lūūlū ī shikū jabo akajikalīcha sagala sagala gītī myūyī; ni myaka yabo bīmalīja balī mu boobà.

34Ū Mulungu ūlū wababūlaga bankoobaga, bagalūkaga bandya kūnkooba mu būkomezu.

35Bizūkagwa gīkī ū Mulungu alī shiganga shabo, ū Mulungu ūyo Alī Higūlya no hū nkomooji wabo.

36Alīyo banaaja laajaga na milomo yabo; banembaga na ndīmi jabo dūhū.

37Nguno ī ng'holò jabo jalī jitīmīīlile ha ng'hana ū kūlī we; baalī batalīdimile ī lilagane lyakwe.

38Alīyo īkī ū wei alī na shigongo, wabalekejaga ī shibi shabo, waleka ū kūbamala. Ng'hangala nīngī wabūlang'hanaga ū būpelanu wakwe, walī atabūsooselaga pyī ū būpelanu wakwe.

39Wizūkagwa gīkī balī banhū ba mīlī dūhū, lūyaga lūbītile, ūlo lūtīko kūshoka hangī.

40Ū ng'witogolo bikalaga bakūngomelaga ng'hangala na ng'hangala, makanza mingī bampīnīhajaga ū kū mbaala!

41Bangemaga ng'hangala ningī no, bayūmpelanya ū Ng'wela wa Isilaeli.

42Baalī batawiganikaga ū būdūla wa nkono gwakwe, nūūlū ū lūshikū ūlo akabīngīnja mu nkono gwa nuhya;

43aho akoolecha shimanīkījo shakwe mu Misili, nī sha kūkamaaja shakwe ū ng'witogolo lya Zoani.

44A minzī ga myongo yabo akagagalūcha gūbiza mininga, būlemeelwa kūgang'wa a minzī ga myongo yabo.

45Na magi ūbatūmīla gūyūbaluma, būyaga na madanga ga kūbakoya.

46Ī shilīwa sha mu migūnda yabo ūshigumīīla mbilīsī, na a matwajo ga mu milīmo yabo gūmalwa njige.

47Ī mizabibu yabo wīkenaagūla na mbula ya mawe; ī mitini yabo yūkenaagūlwa mbeho ng'halī.

48Ī ng'ombe jabo ūjileka jūtūlwa mbula ya mawe; jiyūtaalwa ng'hūba ī mitugo jabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

49Ūbitīīla būpelanu wakwe būkalī; bidīkīlwa būdaki, wayī na makoye, ūbatūmīla ibità lya bamalaika kūbayagaja.

50Ū būpelanu wakwe ūbūlugūlīla nzīla; atawihūgije ū būpanga wabo ū kwicha, alīyo akabagumanīja kwihūūya.

51Akababūlaga pye a babyalwa ba kwandya ū mu Misri, abo baalī nguzu jabo ū mu maheema ga ng'wa Hamu.

52Alīyo a banhū bakwe ūbafunya moi gīt'idaale; ūbīta nabo mu matogolo, akūbatongeelaga gītī ng'holo.

53Batogohile shose shose īkī wabatongeelaga mu mhola, alīyo a banishi babo yūbamila ī nyanza.

54A banhū bakwe ūbashisha kū mbīmbī ja sī yakwe neela, kū lūgūlū ūlo walī walūdima na nkono gwakwe gwa būlyo.

55Ūpeeja mahanga gīkī gabīngīle a boi, Ī sī ya mahanga wīfunya kūbiza wingīji wabo; ū mu kaya jenījo ūtūūla Baisilaeli, ng'anda jabo jikala mo.

56Kwike nahene bakangema, ū Mulungu ūyo Alī Higūlya no būngomela, ū būkaanīji wakwe būleka ū kūbūdīlīla.

57Bakagalūka būneka, boya ū kūnsanya; h'ūmo bīītīlaga na a bakūlūgenji babo, būbiza batigeleelilwe kūsanyiwa, ūmo būkabizīlaga būta ūlū būbīnzīkile.

58Yūbatoga myalīlo kū mapandī ga kwigūlya, būmpelanya mu wilamīlīja wenūbo; būng'wingīja mu wilu kūlwa shiikolile shabo sha kūpūnza.

59Ū Mulungu akagwigwa ū gwenūyū ūdaka no, ūnema nye gete ū Isilaeli.

60Ūbūlekanīja ū wikalo wakwe ū mu Shilo, Ī liheema, īlo wikalaga mo hamò na banhū.

61Ī nguzu jakwe ūjileka jūtwalwa būding'wa, Ī likūjo lyakwe lyūja mu makono ga banishi.

62A banhū bakwe ūbaponya kū līlūshū lībamale, bakampelanya no a banhū ba wingīji bokwe.

63Moto gūbabuugīlīja a baana babo a basūmba; a banhya gūūlema ū gwa kūbinīlwa mbina ya kabunga.

64A bagabīji babo būbūlagwa bo līlūshū mu būlūgū, a bachīlwa babo batapandīkile ū ng'wanya gwa kūbalīla.

65Hūna ū Seeba nose ūmisha gītī kūfuma mu tūlo; ūchoma ng'wano gītī ngosha wa makaya akolilwe walwa.

66Ūbatūla a banishi bakwe ūbapyena, būgwa mu magooke ga welelo bose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

67Kwike akīlema ī ng'hambī ya lūganda lwa ng'wa Yosefu, nū lūganda lwa Efulaimu atalūsolile.

68Alīyo ūlūsola lūganda lwa Yuda; lūgūlū lwa Sayuni, ūlo akalūtogwa.

69Ūzenga ipandī lyakwe lyeela gītī ngūlū ndīhu; gītī sī īyo ayītūūlile ho gīkī ībize ya kūshinga ilalī shikū jose.

70Ūnsola ntūmami wakwe Daūdi, ūng'winja kū madīīmīlo ga ng'holo.

71Ūnecha nīmo gwa kūlang'hana ng'holo na baana bajo, ūng'wīta kūbiza ndīīmi wa banhū bakwe, wa babyalwa ba ng'wa Yakobo, Isilaeli ūyo alī wingīji wakwe.

72Ū Daūdi ūbalang'hana na ng'holò ngololoku, ūbatongeela na nkono gwa witegeleja būtaale.

Zabuli 79

Ng'hūngū kūlwa kūkenaagūlwa Yelusalemu

Zabuli ya ng'wa Asafu.

1Ee Mulungu, a mahanga ga banhū gaabūūbūkīlile ū wingīji wako, gīsosohagije ī hekalu yako, ī Yelusalemu gīkenaagūlile, Ī haha mapagale gike mo.

2Ī mibimba ya batūmami bako bīyinhile noni ja hape jilye, ī mibīlī ya beela bako bīponije Īliwe mashinū ga mu sī.

3A mininga gabo baagiitile sagala gītī minzī hose pyī ū mu Yelūsalemu, na atīho ū wa kūbajīka.

4Ū kū mahanga ayo tūzenganilwe nago tūlī badalahwa no ī haha, ū kū banhū abo batūpīndije tūlī ba kūgīmvwa nyachilū na kwineenelegejiwa.

5Ee SEEBA, kūshisha nanalī? Ūkwikala ūpelanile shikū jose? Ū wilu wako būkūbaka gītī moto ilalī?

6Ū būdaki wako gītīīlage a mahanga ga banhū abo batatogilwe kūkwitegeleja; a mabūsugi ayo gatalīhayaga ī lina lyako.

7Nguno bandakunile ū Yakobo, Ī sī yakwe bīkenaagūlile.

8Yaya ū kūtūbalīla ū būsobya wa bakūlūgenji bise ūbo ūkūwizūkagwa, ī shigongo shako ni shitūsūng'wanhage wangū; nguno twiboneelilwe no.

9Ee Mulungu wa būpīji wise, tūgunage kūlwa nguno y'ikūjo lya lina lyako; tūpījage, ūtūlekeje nī shibi shise kūlwa lina lyako.

10Nibūlī a mahanga gikale gūhaya gīkī, "Ū Mulungu wabo alīhalī?" Goolekejage a mahanga mu būtongi wise, gamane gīkī ūlī maji wa shiilī kūlwa mininga ga batūmami bako ayo gitwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Ū kūgang'hīla kwa batungwa ni kūkūpandīkage; abo balī mu nsango gwa kūbūlagwa ūbalang'hane na nguzu ja nkono gwako.

12Ee Seeba, a bazenganwa bise balīpīlage; ū būdalahīja ūbo bakūkūdalahaga bebe, ni būbigasījage ng'hangala mpungatī.

13Hūna a banhū bako tūkūkūlūmba shikū jose, bise abo tūlī ng'holo ja ng'widīīmīlo lyako; ī likūjo lyako tūkūlīkumūcha, kūfuma shibyalīlwe kūshisha shibyalīlwe.

Zabuli 80

Kūlomba būgunanhwa

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi; ng'wilaka lya, "Būlabo." Zabuli ya būkaanīji bo ng'wa Asafu.

1Ee Ndīīmi wa Isilaeli, twigwage; bebe ūyo ūkantongeelaga Yosefu gīt'idaale lya ng'holo, ūyo wigashije ha gatī ya makelubi, Ī lisana lyako ni līmulīkage

2ū kū būtongi bo ng'wa Efaimu, Benjamini na Manase; jimishage ī nguzu jako wize ūtūpīje.

3Ee Mulungu, tūshoshage; ū būshū wako ni būtwakīlage, tūdūle kūpījiwa.

4Ee SEEBA, Mulungu wa mabità, ū kūlomba kwa banhū bako ūkūkūpelanila kūshisha nanalī?

5Nguno wabalishije shilīwa sha shisoji, ūbinha na mabakuli ga shisoji bang'we.

6Ū kū bazenganwa bise watwītile kūbiza shikolo sha kwikenejiwa, hama a banishi bise bakwiyineenelegejaga kūnū būtūseka.

7Ee Mulungu wa mabità, tūshoshage; ū būshū wako ni būtwakīlage tūdūle kūpījiwa.

8Bebe ng'wenekīlī ūkenha nzabibu kūfuma Misili, ūgapeeja a mahanga a gangī, hūna ūgūhamba ū goi.

9Ūkagūlīmīīla nī ngese, gūūkūla; hūna gūkoma miji gūlandaala, gookala hose pyī ū mu sī.

10Kūshisha ī mbeho yago yūkundīkīja ngūlū; a matambī gūkundīkīja na mitūndū mitaale.

11A matambī gūfuluma, gūūshika kū nyanza, Ī saapa jūsonga kūshisha jūshika kū Mongo.

12Hama nibūlī hangī wajikambagūlile ī ndugu ja kūgūlang'hana, nose pye a babīti bakwīyobaga ī mizabibu?

13Na mhunu jikūfumaga kū masaka jiza kūgūkenaagūla, nīyo pyī ī shiinū ja mu mapoolu jikūgūlyaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Ee Mulungu wa mabità, tūshokelage hangī! Lolaga kūfuma ū ng'wigūlū, ūbone!
Gūdīlīlage ū nzabibu gwenūyū;

15ū nji ūyo wagūhamba na nkono gwako gwa būlyo, ī litambī īlo walīguzuhya
bebe kūlwa nguno yako ng'wenekīlī.

16Baagūsanzagūlile ū nzabibu gwako, būgūpemba na moto; ni būbayagajage ū
būng'weku w'ikūjo lya būshū wako.

17Alīyo ū nkono gwako ni gūnang'hanage ū munhū ūyo alī kū nkono gwako gwa
būlyo; ū ng'wana wa munhū ūyo wangūngūhije bebe ng'wenekīlī kūlwa nguno
yako.

18Hūna lūūlū a bise tūtūgalūka tūkūleke hangī, twinhage būpanga, nise
tūkūlīkumīlīja ī lina lyako.

19Ee SEEBA Mulungu wa mabità, tūshoshage; ū būshū wako ni būtwakīlage
tūdūle kūpījiwa.

Zabuli 81

Mulungu nguzuhya o ng'wa Isilaeli

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi; ng'wilaka lya, "Gitisi." Zabuli ya ng'wa Asafu.

1Ng'wīmbīlagi n'ilaka ū Mulungu wa nguzu jise; Hamukagi, munyegele ū
Mulungu o ng'wa Yakobo.

2Hoolanījagi mukūng'wīmbīlaga, kūnū ng'ūtūla na ng'oma, na malaka gawiza ga
ndono na malimba.

3Ng'ang'aajagi mhembe mu mfumano gwa ng'weji; nū ng'wikanza lya ng'weji
gwisekile, ū mu lūshikū lwa shigukulu shise.

4Nguno ī shene shilī shilagīlo kūlī Isilaeli, kahelele ka ng'wa Mulungu o ng'wa
Yakobo.

5Shilagīlo īsho akantūūlīla Yosefu, aho akajīdumīla sī ya Misili; ūko nakiigwa
ilaka īlo naalī natalīmanile;

6Lyahayaga, "Nang'wīngīgije ū nigo ū kwibega lyakwe; nū nigo gwa shigabbu
nūng'wīngīja ū mu makono gakwe.

7Aho walī mu makoye ūkanitana, nūkūpīja, nakakūshokeja mu kūpalalūka kwa
lūkūba, nūkūgema ū kū minzī ga Meliba.

8Bing'we banhū bane degelekagi namuganikīle, bebe Isaeli, gīt'ūlū ni
wanidegeleka!

9Yaya ū kūbiza na mulungu ngeni ū mulī bebe, ūtizūgema kūtuja mazwi gako
kūlī mulungu ngeni.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Ū nene nalī SEEBA Mulungu wako, ūyo akakwīnja mu sī ya Misili; asamaga no
no no ū nomo gwako, nane nakūgokaja.

11Alīyo a banhū bane batalīdegelekile Ī lilaka lyane, A Baisilaeli batanidīlīlile.

12Hūna lūūlū nūbagumanīja, bikale mu ng'holò jabo ngang'hanazu; bīīte īyo
batogilwe kwīta boi benekīlī.

13Gīt'ūlū ni banidegeleka a banhū bane; ū Isilaeli ūlū ni wazunya kūshimīzīla ū
mu nzīla jane,

14a banishi babo ni nabaheeba wangū no, nīyo ū nkono gwane ni nagūgalūcha
gwilwishe nabo a banishi babo.

15Abo bankolilwe ū SEEBA ni baagwa mu magūlū gakwe kūnīlīīla, ū nsango
gwabo ni gwabiza gwa būja na būja.

16Alīyo a bing'we ni namulisha ngano yawiza, nīyo ni nang'wigūtya na būūkī wa
mu shiganga."

Zabuli 82

Kūhang'wa kwa būlamuji wabūbi
Zabuli ya ng'wa Asafu.

1Ū Mulungu īmīīlile ng'wibità lya ba nguzu, akūlamūlaga ha gatī ya bamulungu.

2"A banhū abo batī batūngīlīja mukūbagunīja kūshisha nanalī? Na a babūbi
mukūleka ū kūbalamula mu būtūngīlīja kūshisha nanalī?

3Bagunījagi abo batī na būdūla, na babo batī na basaabo; ilang'hanagi ī ng'hana
ū kū banhū abo bakwiboneelagwa, na a babo batī na sha kwigunanhīla.

4Bapījagi abo batī na būdūla, na a bagayiwa bīnjagi ū mu nkono gwa bahunga."

5A benabo batamanile gete, batī na witegeleja bose bose, bakūlūbalūbaga dūhū
mu giiti; kūnū pyī ī misingi ya sī īkūnegenaga.

6"Nene nahayile gīkī, 'A bing'we mulī bamulungu pye a bing'we mulī baana
bakwe ūyo Alī Higūlya no.'

7Alīyo nahene mukūcha gītī banhū dūhū; mukūgwa gīt'ūmo bakagwīlaga bataale
bose."

8Būūkaga lūūlū, Ee Mulungu, Īlamulage ī sī; nguno pye a mahanga galī wingīji
wako.

Zabuli 83

Kūlomba kūbapyena banishi
Zabuli ya lyīmbo lya ng'wa Asafu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Ee Mulungu, ūtahuumūlījage, yaya ū kūbiza sele, Ee Mulungu; lekaga ū kūlembeela.

2Ūlībabona a banishi bako ūmo baasambaagūkīlile, abo bakūkolilwe bakūshiimūlaga mu būdalahi.

3Bakūbīītīlaga mibi mu nyasala sala a banhū bako, bakwikobyaga kūbasīīga abo ūbalang'hanile.

4Bakwiwīlaga, “Bing'we tūbahūlūlagi pyī ī lihanga lyabo, ī līna lya ng'wa Isilaeli lītizikala līkwizūkīlagwa hangī.”

5Bakūlyaga gwīnda īmò biyigwa; bakūlaganaga baalomana mu būsangī būmò kwilwisha nang'ho.

6Banhū kūfuma mu ng'hambī ja Edomu, na Baishimaeli, Moabu, na ba mpanda go ng'wa Hagali;

7na ba Gebaali na Amoni na Amaleki, na Filisiti, būyaga na bana Tulo.

8Nose nī Ashuli yadimanile nabo, gīkī a balekwa Lutu bapandīke nguzu.

9Nabo bīītage ūmo ūkabīītīla Bamidiani, ūmo ūkabīītīla ba Sisela na Yabini, kū mongo gwa Kishoni;

10abo bakayagajiwa ipandī lya Endoli, būlaala hasī būbiza gītī maashi.

11A batongeeji babo bīītage babize gītī Olebu na Zeebu; na a bitūnja ba batemi babo bīītage babize gītī ba Zeba na Zalimuna,

12abo bakahaya gīkī, “Tūgadimagi a madīīmīlo, gabize gise, Īyo īlī sabo ya ng'wa Mulungu.”

13Ee Mulungu wane, bagalūchage babize gītī lūbuubu kū nshūūlūlū; gītī meela gakūlajiagwa nyaga.

14Ūmo būpī būkalīīlaga mapoolu, nūūlū ūmo ndali ja moto jikabakījaga ngūlū,

15boolomyage gīko na nyaga gwako, badetemyage na nshūūlūlū gwako.

16Bakundīkījage minala ū būshū wabo, kūshisha balīkoobe ī lina lyako, Ee SEEBA.

17Leka bading'we minala na bazwangane ilalī; nīyo bache bagookile.

18Bīītage bamane gīkī ū bebe, ūyo lina lyako ūlī SEEBA, h'ūlī bebe wike, Mulungu ūyo Alī Higūlya no, ūyo sī jose jilī ha sīlīlī yako.

Zabuli 84

Kwīkūmbūla numba ya ng'wa Mulungu

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi; ng'wilaka lya, “Gitisi.” Zabuli ya bitūnja ba ng'wa Koola.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Ū wikalo wako būlī wawiza no, Ee SEEBA wa mabità!

2Ū būpanga wane būlī na ng'hūmbū, nīyo nakwikūmbagwa no kūbiza mu numba ya ng'wa SEEBA; Ī ng'holò yane nū mīlī gwane shikūnīlīīlaga Mulungu mpanga.

3Ī noni ī swī īkapandīkaga mo wikalo, nī munhambī īkabeejaga mo chanjo, īkūje ng'hune jayo īlī hihī na ng'walīlo gwako, Ee SEEBA wa mabità, Ntemi wane na Mulungu wane.

4Balī na a bikaji ba mu numba yako; shikū jose bakīmbaga kūkūkumīlīja bebe.

5Balī na abo nguzu jabo jilī kūlī bebe, abo ng'holò jabo jizunije kūshimīza hamò nang'ho.

6Nūūlū būbīta ng'witogolo lya Baka, līkūgalūka lībize ipandī lya nzwīlo ja minzī, nī mbula ya mīsa īkūleka mo malambo.

7Bakongeja kūpandīka nguzu būlī lūshikū, kūshisha būlī ng'wene ashike Sayuni, kwibona na Mulungu.

8Ee SEEBA, Mulungu wa mabità, igwaga ū kūlomba kwane; nidegelekage, Ee Mulungu o ng'wa Yakobo.

9Ee Mulungu, nolage ūyo alī lūmūda lwise, būlolage ū būshū wa ng'witīīlwa maguta wako.

10Īlī chiza no kūmala nūūlū lūshikū lūmò mu gwalugwa yako, kūtinda shihūmbī sha shikū ng'wipandī līngī lyose lyose. Īkūnibeelela ūlū nūbiza nang'hani ha nyango gwa numba ya ng'wa Mulungu wane, kūtinda kwikala mu maheema ga bakenaagūji.

11Nguno ū SEEBA Mulungu alī līīmi na lūmūda; ū SEEBA akabanong'haga wiza n'ikūjo. Abo shimīzīle yabo īgoloolile atīko kūbiima shikolo shawiza.

12Ee SEEBA wa mabità, alī na būlī munhū ūyo akūsanije bebe.

Zabuli 85

Kūlombela ihanga līchīlwe shigongo

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi; Zabuli ya bitūnja ba ng'wa Koola.

1Ee SEEBA, wīyoolekegije wiza ī sī yako, ū Yakobo wanshokegije mihayo misoga.

2A banhū bako wabalekegije ū būsobya wabo, nī shibi shabo ūshikundīkīja pyī ī shose.

3Pyī ū būpelanu wako wabūpamīlile kūle, ū būkalī wako ū būtaale walekanile nabo.

4Ee Mulungu mpīja wise, tūshokelage hangī, lekanaga nabo ū būpelanu ūbo ūlīnabo ū kū bise.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Ūkwikala ūtūpelanīlile kūshisha welelo bose? Ūkūdimana nabo ū būpelanu wako kūshisha shibyalīlwe shose?

6Ūtūdūla ū kūtūhīmbūūcha hangī, gīkī a banhū bako bakūyegele?

7Ee SEEBA, toolekejage ū būtogwa wako, nū būpīji wako ūtūnong'he.

8Shiigeleelilwe nīyigwe īyo akwīhayaga ū SEEBA Mulungu; a banhū bakwe a beela akūhooya nabo ya mhola, kwike ni batizagūshoka kū malofu.

9Na ng'hana ū būpīji wakwe būlī hihī nabo abo bang'ogohile, gīkī ī likūjo likale ū mu sī yise.

10Ū būtogwa nū būshikanu shikūdimana, ū būtūngīlīja būkwibbipa na mhola.

11Ū būshikanu būkūbumbūka kūfuma hasī, ū būtūngīlīja būkūlola kūfuma ng'wigūlū.

12Alichene, ū SEEBA akūgaba ī shawiza, hūna ī sī yise īkūtwaja a matwajo gayo.

13Ū būtūngīlīja būkūtonga kū būtongi wakwe, būkūjibeegeja nzīla ī mhambala jakwe.

Zabuli 86

Kūlomba kūlang'hanwa

Kūlomba kwa ng'wa Daūdi.

1Ee SEEBA, nidegelekage ūnishokeje, nguno ū nene nalī ng'habī na ngayiwa.

2Būlang'hanage ū būpanga wane, nguno nakūkūgije; ū bebe ūlī Mulungu wane, mpījage ū ntūmami wako ūyo akūsanije.

3Nichīlage shigongo, Ee Seeba, nguno nakūkūlīlīīlaga līīmi bbu.

4Būyejage ū būpanga wa ntūmami wako, nguno ū būpanga wane nalībūtūūla kūlī bebe, Ee Seeba.

5Ee Seeba, ūlī wa shigongo na nekeja; ūlī na būtogwa būtaale kū bose abo bakūkūlīlīīla.

6Ee SEEBA, kūdegelekage ū kūlomba kwane, kwigwage ū kwikūmbīlīja kwane.

7Mu lūshikū lwa kūluhiwa kwane nakūkūlīlīīla, nguno ū bebe ūkanishokejaga ū kūlomba kwane.

8Ū mu bamulungu bose atīho wa kūlenganījiwa na bebe, Ee Seeba; nūūlū shitīho shītīle sha kūlenganīla na shako.

9Ee Seeba, pye a mahanga wagabeeja bebe; gakwiza gakūtugīje mazwi. Gakūlīkumīlīja ī lina lyako.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Nguno ū bebe ūlī ntaale, na ūkīītaga mihayo ya kūkamaaja; bebe wike hū ūlī Mulungu.

11Ee SEEBA, nilangage ī nzīla yako, nane nakūdūla kūshimīzīla ū mu ng'hana yako. Tūūlaga gwīnda ū mu ng'holò yane, nakūbiza na logohano ū kū lina lyako.

12Ee Seeba Mulungu wane, nakūkūkumīlīja na ng'holò yane yose; hangī nakūlīkūja ī lina lyako shikū jose.

13Nguno ū būtogwa wako būlī būtaale no ū kūlī nene, wabūpīgije ū būpanga wane kūfuma mu kūlimu.

14Ee Mulungu, banhū bibonya baanūbūkīlile, ibità lya biboneeji līkūkoobaga kūnibūlaga, banhū abo batakūdīlīlile.

15Alīyo ū bebe, Ee Seeba, ūlī Mulungu nsaatwa wa banhū, hangī wa shigongo, na ndīzu kūpelana, hama ookalile būtogwa, na ūlī nsanyiwa no.

16Nigalūkīlage, ūnoolekeje ī shisa shako, ng'winhage nguzu jako ū ntūmami wako; mpījage ū ng'wana wa ntūmami wako nkīma.

17Ee Seeba, nīītīlage mhayo gwa koolecha wiza wako, abo banikolilwe babone, bagooke; nguno ūlīnigunanha, kūlwa kūnilūngūja.

Zabuli 87

Wiza bo Sayuni

Lyīmbo lya Zabuli ya bitūnja ba ng'wa Koola.

1Ū nsingi gwakwe agūtūūlile higūlya ya lūgūlū lwela.

2Ū SEEBA ayītogilwe no ī mibita ya Sayuni, kūtinda wikalo bose na bose ū mu Isilaeli.

3Ee nzengo go ng'wa Mulungu, mihayo yawiza īkūlūngalūngagwa kūlwa nguno yako.

4Ū mu bose abo baniitegelegije, nakūbahaya aba: Lahabu na Babuloni. Alīmo na Filisti, na Tulo hamò na Kushi; nīyo nakūhaya gīkī, "Ū ng'wenūyū wabyalīlwa mo."

5Ū Sayuni ng'wene akūhayiwa gīkī, "Ūyū nū yūyū baabyalīlwa mulī we." Ūyo Alī Higūlya no akwīguzuhya wei ng'wenekīlī ī Sayuni.

6Ū SEEBA akwandīka ū mu shitabo sha mina ga banhū gīkī, "Ū ng'wenūyū wabyalīlwa ng'wenūmo."

7Ūlū bakwīmbaga bakūyūhaya gīkī, "Ī mbūūkī yise yose pyī īlī mulī bebe."

Zabuli 88

Kūlomba kūgunwa mu kūcha

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Lyīmbo lya ng'wa Heemani muna Ezila. Zabuli ya bitūnja ba ng'wa Koola; kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Ng'wilaka lya, "Mahalasi.".

1Ee SEEBA, Mulungu wa būpīji wane, būlī lūshīkū līīmi na būjikū nakūkūlīlīīlaga.

2Ū kūlomba kwane ni kūkūpandīkage, tegaga ū gūtū gwako ūkwigwe ū kūlīla kwane.

3Nguno nalī na makoye mingī ū mu būpanga wane, nū būlamu wane būlī bbihī na kūcha.

4Nakwisaabīlagwa mu banhū abo bajile ng'wichongo, nalī munhū ūyo atī na nguzu nūūlū hado.

5Nalekanījiwe nguno natikīlile na bafu, nalī gītī bafu abo balaalile mu shigila; abo ūtī na nguno ya kūbizūkwa, Īkī batīmo ū mu nkono gwako.

6Ū nene ī haha ūniponije ng'wichongo ishimu lya bashimu; kū giiti shitaale kūlwa būshimu walyo.

7Ū būpelanu wako būniikalīlile, A mahuli gako galīniminya no.

8Wanilekanije na a bimane bane, Ī haha nalī līshikolo ly'igekemaja ū kūbo; nalugalīlilwe, natūdūla kūpūlūgūka.

9Nose a miso gane gītile wija kūlwa būpīna; Ee SEEBA, būlī lūshikū nakūkūlīlīīlaga nakwambīlile makono.

10Ūkoolekejaga shakūkumya ū kū bafu? Abo bachile bashikile kūbūūka bakūkumīlīje?

11Ū būtogwa wako būkūlomeelwa ū mu shigila? Nūūlū ū būsanyiwa wako būkūlomeelwa kū wikalo wa bafu?

12Ī shakūkumya shako shimanīkile ū mu mapandī ga giiti? Nūūlū ū būtūngīlīja wako ū kwipandī lya babo baamala kwīwa?

13Alīyo, Ee SEEBA, nalīkūlīlīīla ūnigune; būlī dilū nakūkwenhela ū kūlomba kwane,

14Ee SEEBA, nibūlī ūkūnilemaga? Nguno kī ūkūnibisaga ū būshū wako?

15Kūfuma ha walūki bone nakūluhaga, naabīta na kwegeela kūcha; a makoye ga kwīngīīla kūlī bebe nago nagabītīla ga būyaga; nose ī haha naaseedeekaga.

16Ū būpelanu wako waniihoolekelile, Ī lyogohya lyako lyanikenaagūlile.

17Pyī ī yenīyī īkwikalaga īnipīndije būlī lūshikū gītī ihūūma, yanimilile gete.

18Wanilekanije nabo a bimane bane, Ī giiti hū nwani ng'wichane wa bbihī ī haha.

Zabuli 89

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Ilagane lya ng'wa Mulungu na Daūdi

Lyīmbo lya ng'wa Esani muna Ezila.

1Ee SEEBA, nakwīmba kūlwa būtogwa wako shikū jose, ū būsanyiwa wako
nakūbūkumūcha na nomo gwane kū shibyalīlwe shose.

2Nakūhaya hape ūmo īlī; gīkī ū būtogwa wako būtī wa kūtinginyiwa, ū
būsanyiwa wako wīmīīlile kūlwa nguzu ja ng'wigūlū.

3Ū bebe ūhayile gīkī, "Naabegije būlagane na nsolwa wane; naang'wilahīlīlile ū
Daūdi ntūmami wane,

4'Ū būbyīle wako nakūwīta būshinge ho shikū jose, nī lisumbī lyako lya būtemi
nakūlyīta lībize na nguzu mu shibyalīlwe shose.'"

5Ee SEEBA, ī shītīle shako sha kūkumya shikūkumīlījiagwa ū mu mapandī ga
ng'wigūlū; nū būsanyiwa wako ū mu kwibilinga kwa beela.

6Nguno alīko nani ū kwigūlū, ūyo ashikile kūlenganījiwa na SEEBA? Ū mu bose
a ba ng'wigūlū, nani ū wa kūgelanījiwa na SEEBA?

7Ū ng'wibanza lya beela bose ū Mulungu ogohilwe no; nīyo alī na lyogohya itaale,
kūbatinda pye abo bampīndije.

8Ee SEEBA wa mabità, nani ūyo abizile gītī bebe? Būdūla na būsanyiwa wako, Ee
SEEBA, shikūpīndije hose hose!

9Hū bebe wīsugile nī nyanza, pye na a kasalingūkīle kaayo; a mahuuli gayo
gakalubangūkaga wagalembeeja.

10Ū bebe h'ūyo ūkalīpondagūla Līlahabu, lyūyagaala; a banishi bako
ūbabbalasanya na nkono gwako gwa nguzu.

11A mapandī g'igūlū galī gako, nī sī nayo yako; ī sī nī shose īsho shilīmo shīlī
shako, bebe h'ūyo washiseema.

12Ī sukuma wībeeja bebe, nī dakama; Ī Taboli nī Helimoni, ī lina lyako
shikalīkumīlījaga mu būyegi.

13Ūlī na nkono gwa būdūla; ū nkono gwako gūlī gwa nguzu, ū nkono gwako gwa
būlyo gūlī higūlya no.

14Būtūngīlīja na kalamulīle ka ng'hana hū shilī nsingi gw'isumbī lyako lya
būtemi. Ū būtogwa nū būsanyiwa, ū bebe ūshitūūlile kū būtongi.

15Ee SEEBA, balī na abo balitegelegije Ī lilaka lya būyegi; abo bakashimīzīlaga
ng'wisana lyako,

16na kūlocha bakūyegelaga mu lina lyako, na kūsangabala kūlwa būtūngīlīja
wako.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Nguno ū bebe ūl'ikūjo lya nguzu jabo; na kūlwa wiza wako ī lipembe lise
līkūgūngūhiagwa.

18Na ng'hana ū SEEBA alī lūmūda lwise; nīyo ū Ng'wela wa Isilaeli hū Ntemi wise.

19Abo bakūsanije wabawīla kale, ūkahaya mu koolekegeje kako, “Munhū wa
būdūla nang'winhile nguzu; ūyo asolilwe kūfuma mu banhū nangūngūhije.

20Ntūmami wane Daūdi nampandīkile, nūng'witīīla maguta gane meela.

21Ū nkono gwane gūkwikala hamò nang'hwe, alichene; gūkūnguzuhya ū nkono
gwane.

22Ng'wanishi atīko kūntobisha goodi bo hadī; nūūlū atīho ng'hūnga wa
kūng'wiboneela.

23A banishi bakwe nakūbayagaja abalolile, abo bankolilwe nakūbataalīka hasī.

24Būsanyiwa na būtogwa wane shikūbiza hamò nang'hwe, mu lina lyane ī
lipembe lyakwe līkūgūngūhiwa.

25Ū nkono gwakwe nakūgūlogeja kū nyanza, ū nkono gwakwe gwa būlyo higūlya
ya myongo.

26Akūnilīlīīla alīhaya, ‘Ū bebe ūlī Baba, Mulungu wane, na Shiganga sha būpīji
wane.’

27Hama nakūng'wīta abize myalwa wane wa kwandya, ngūngūhiwa kūtinda
batemi ba mu sī jose.

28Ū būtogwa wane ū kūlī we nakūbūlang'hana wikale ho shikū jose, nī lilagane
lyane īlo nalaganile nang'hwe līkūbiza na nguzu.

29Ū būbyīle wakwe nakūwīta būshinge ho welelo na welelo; nīyo aho lītaalī līlīho
ī ligūlū, nī lisumbī lyakwe lya būtemi līkwikala līlīho.

30A baana bakwe ūlū bīnga ū mu malange gane, boya kūshimīzīla ū mu
katongeelele kane,

31ūlū būyīkenaangūla īyo īlī mu kahelele kane, būleka ū kūshidima ī shilagīlo
shane,

32ū būhūbi wabo nakūbūhama bo nang'ha, nakūtūmamīla manasu ūlū
būkenaagūla.

33Kwike natīko ū kūng'wīngīja ū būtogwa wane, nūūlū ū būsanyiwa wane natīko
kūbūleka būche mpandagīlo.

34Natīko kūlīkenaagūla ī lilagane lyane, nūūlū natīko kūgalūcha mhayo ūyo
gūfumile mu nomo gwane.

35Naalahīla kamò ilalī mu wela wane, natūnemba ū Daūdi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

36Ū būbyīle wakwe būlī wa kūshinga ho shikū jose, nī lisumbī lyakwe lya būtemi
līkūshinga ho ū kū būtongi wane gītī līīmi.

37Līkwikala ho shikū jose gītī ng'weji, gītī nkaanīji wa kūsanyiwa ūyo alī
kwigūlū."

38Alīyo ū bebe wadalahile ūponya, wampelanīlile ū ng'witīīlwa maguta wako.

39Walīlekile ī lilagane īlo walagana nang'hwe ū ntūmami wako; ī ngikili yakwe
wīgalagagije hasī mu lūbuubu yūsosohala.

40Wajikambūlile pyī ī ndugu jakwe, nī ng'hambī jakwe ja kūpīlīla ūjisambaagūla
jūbiza mapagale gike.

41Pye a babīti bakwīnjaga īsho batogilwe, ū kū bazenganwa bakwe ī haha alī
ndalahwa no.

42Ū nkono gwa būlyo gwa banishi bakwe wagūguzuhije, pye a banishi bakwe
wabinhile sha kūbayeja.

43Ū lūshū lwakwe walūsaligūlile, ū būūgī būshoka kū numa; nū mu būlūgū ooyile
ū kūngunanha.

44Ī likūjo lyakwe wang'wīngīgije, nī lisumbī lyakwe lya būtemi walīponije hasī.

45Wangehegije ī shikū ja būdinha bokwe, ūnkundīkīja igisha minala.

46Ee SEEBA, kūshisha nanalī? Ūkwikala wibisile kūshisha nanalī? Ū būdaki wako
būkūbaka gītī moto kūshisha nanalī?

47Wizūkagwe ū būguhī w'ikanza lya būlamu wane, nguno pye a banhū
wababūmba batī na gwa kūpya.

48Alīho munhū kī ū mpanga ūyo atūbona icha? Nani ūyo adūgije kwipīja
atizingīla mu kūlimu?

49Ee Seeba, būlīhe ū būtogwa wako ū wa kale na kale, ūbo ūkanahīlīla Daūdi mu
būsanyiwa wako?

50Ee Seeba, izūkagwa ūmo akūsondagūlīlagwa ū ntūmami wako, nū mumo
nabūūkīgije mu ng'holò yane mashidūki ga banhū bose.

51A mashidūki ayo bakūgatūmamīlaga banishi bako Ee SEEBA; ayo
bakūgatūmamīlaga kūnsondagūla ng'witīīlwa maguta wako būlī kwene ūko
alībītīla.

52Ū SEEBA akumīlījiwe welelo bose! Ee, Alichene.

Zabuli 90

SHITABO SHA KANÈ
Zab 90–106

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Mulungu wa welelo na welelo
Kūlomba kwa ng'wa Musa munhū o ng'wa Mulungu.

1Ee SEEBA, mu shibyalīlwe shose ū bebe h'ūlī ipandī lise lya kwikala,

2Kūfuma aho ngūlū jitaalī kūbyalwa, nūūlū aho sī na shiseeng'wa shose ūtaalī kūshisūmba, ū bebe ūlīho, ūlī Mulungu kūfuma welelo kūshisha welelo.

3Ū munhū ūkanshoshaga mu lūbuubu; ūkahayaga gīkī, "Bing'we baana ba banhū, shokagi mu lūbuubu!"

4Nguno ū mu miso gako ī myaka shihūmbī Īlī gītī lūshikū lw'igolo ūlo lwabītile, nūūlū gītī būjikū būmò kwangalūka.

5Ūkabapulaga wangū a banhū, bakajaga gītī balī mu tūlo, ī dilū balī gītī maswa managana gakūsongaga;

6ayo gakabonekanaga ī diilū gafulumile chiza, alīyo ī mhīndī gahihinyala gūūma.

7Nguno tūkashilaga kūlwa būpelanu wako, nīyo ū būdaki wako būkatūdetemyaga.

8Ū būkenaagūji wise ūwanikīlile hape kū būtongi wako; nī shibi shise sha mu mbisīla shilī ng'wisana lya būshū wako.

9Ī shikū jise jikabītaga tūlī ha sīlīlī ya būdaki wako, ī myaka ya būlamu wise īkakalīkaga gīt'ikanza lya kwicha myūyī.

10Ī shikū ja būlamū wise jilī myaka makumi mpungatī, ūlū tūbiza na nguzu tūkūshisha makūmi anaane; alīyo ī likanza lyenīlo lyokalile makoye na nduha dūhū; līkabītaga wangū no, twang'ula tūjile.

11Nani ūyo abūmanile ū būdūla wa būpelanu wako? Ū būpelanu wako būlī būtaale no gīt'ūmo līlī ī lyogohya lyako!

12Tūlangage ū kūjibala ī shikū jise; tūdūle kūpandīka ng'holò ya masala.

13Ee SEEBA, shoshaga moyo; numho kūshisha nanalī? Bachīlage shigongo a batūmami bako.

14Būlī dilū twigūtyage na būtogwa wako, tūdūle kūyega na kūzalabana shikū jise jose.

15Twinhage būyegi shikū ningī gīt'ūmo watūtūlīlile, gīt'ūmo ū wingī wa myaka īyo twabonile būbi.

16Ī shītīle shako shimanīke ū kū batūmami bako, nī likūjo lyako ū kū baana bako.

17Ū wiza bo ng'wa Seeba Mulungu wise būbize hamò nīse, ī milīmo ya makono gise wīyinhe nguzu. Ee, īguzuhyage ī milīmo ya makono gise.

Zabuli 91

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Mulungu alī būpīlīlo wa banhū bakwe

1Ūyakwikala ng'wibūngīlò lyakwe ūyo Alī Higūlya no, akwifuula mu mbeho ya
Ndūji wa shose.

2Nakūng'haya ū SEEBA gīkī, “Ūl'ibūngīlò lyane n'ipīlīlo lyane, Mulungu wane ūyo
nansanije.”

3Ng'hana akūkūpīja wei ū mu ntego gwa ng'hwīmi, na kūfuma ng'wihūūya lya
kūyagaja.

4Akūkūfīkīja na nzooya jakwe, ū mu manana gakwe ūkūpandīka ibūngīlò; ū
būsanyiwa wakwe būkūbiza lūmūda na būlang'hani wako.

5Mhayo gwabūbi gose gose gūtūkogohya makanza ga būjikū, pyī nūūlū isonga
lya kūlaswa makanza ga līīmi,

6nūūlū ihūūya lyakwiza boosele sele mu giiti, nūūlū būkenaagūji ūbo būkizaga
būkūyagajaga makanza ga līīmi.

7Banhū shihūmbī bashikile kūgwa hihī nang'ho, nūūlū shihūmbī ikūmi kū būlyo
wako; alīyo ū bebe ītūkwegeela ī yenīyo.

8Ū bebe ūkwīyilolekeja na miso gako dūhū, nū nsango gwa banhū babūbi
ūkūgūbona.

9Īkī ūng'wanukūlile ū SEEBA abize ibūngīlò lyako, ūyo Alī Higūlya no ūzunije
abize wikalo wako,

10būtīho būbi ūbo būkūkūpandīka, nūūlū gūtūkwegeela mhayo gose gose gwa
kūkenaagūla ng'hambī yako.

11Nguno akūlagīla bamalaika bakwe kūlwako, bakūkūlang'hana ū mu nzīla jako
jose.

12Bakūkūbūūcha mu makono gabo, ūtizipama lūpambala lwako h'iwe.

13Nūūlū shimba na nzoka ūkūjipanda, shimba na ng'hoboko ūkūjipanda na
magūlū gako.

14Ū SEEBA alīhaya, “Īkī anitogilwe, nū nene nakūmpīja; nīyo īkī alīmanile ī lina
lyane, nakūnang'hana.

15Ūlū ūnitana nakūng'widīka, nūūlū mu makoye nakūbiza hamò nang'hwe;
nakūmpīja, hama nakūnkūja.

16Nakūnong'ha būlamu bo shikū ningī, nang'olekeje nū būpīji wane.”

Zabuli 92

Kūngongoola Mulungu kūlwa wiza bokwe

Zabuli. Lyīmbo lya ha Sabato.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Gūlī mhayo gwawiza ū kūnūmba ū SEEBA, Ee bebe ūyo ūlī Higūlya no, kūlīgongoola lina lyako.

2Chiza no ū kūshikumūcha ī shigongo shako ī dilū, nū būsanyiwa wako a makanza ga būjikū;

3kūnū jikūtūlagwa malimba, na ndono jikūkeyembaga.

4Nguno Ee SEEBA, ūkaniyejaga no kūlwa shītīle shako, nakwīmba na būyegi kūlwa milīmo ya makono gako.

5Ee SEEBA, ī shītwa shako shilī shitaale no, na a maganiko gako galī mashimu no!

6Ū munhū mbūūlī atūdūla ū kūmana, a bachilūchilū batīko ū kwitegeleja,

7Ī gīkī a bakenaagūji nūūlū bakafuluma gītī ngobi, pye a babūbi būbiza na nguzu ningī, ī ng'halīlo yabo īlī kūyagaala dūhū welelo bose.

8Alīyo ū bebe Ee SEEBA, ūlī ngūngūhiwa wa welelo na welelo.

9Ee SEEBA, gūlī gwa ng'hana, ng'hana a banishi bako bakūyagaala; pye a bīīti ba mihayo yabūbi bakūsalang'hana.

10Alīyo ī lipembe lyane walīguzuhije gītī lya mbogo, wanitīīlile maguta masūhya.

11A miso gane gaabūbonile ū būpyenwa wa banishi bane, na a matū gane gaawigwile ū būkenaagūlwa wa ba malofu a biboneeji bane.

12A batūngīlīja bakūhola gītī ntī gwa nhende, bakūhangama gītī nkoola gwa Lebanoni.

13Nīyo īkī bahambilwe mu numba ya ng'wa SEEBA, bakūhangama ū mu gwalugwa ja ng'wa Mulungu wise.

14Bakūyūtwaja matwajo nūūlū kū būnamhala wabo; bakūbiza mitī īfulile minzī, ya madūūtū manīlīzu gwa.

15Ba nīmo gwa kūkumūcha gīkī, "Ī nzīla ja ng'wa SEEBA ngololoku; ū we alī Shiganga shane, būtīmo būbi bose bose ū mulī we."

Zabuli 93

Ū SEEBA alī Ntemi

1Ū SEEBA hū ng'wene ū Nsugi, azwalīlile būdūla wa nyatemi, ū SEEBA azwalīlile ikūjo na itungile nshipi, h'ī nguzu jakwe. Ī sī ayītūūlile yīmīīla mu kūhandatīlwa, ītīko kūselengetiwa na hado yaya.

2Ī lisumbī lyako lya būtemi līlīho kūfuma kale, ū bebe ūlī waho kūfuma kale ya welelo bose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3A manyanza gakūlundumaga, Ee SEEBA, a manyanza gakūlundumaga n'ilaka lyago; a manyanza gakūlundumaga kūlwa ng'huyembo gwa mahuuli.

4Alī na būdūla kūtinda ilaka lya minzī mingī; alī na būdūla kūtinda mahuuli mataale ga mu nyanza; ū SEEBA ūyo alī higūlya hū ng'wene ū wa būdūla.

5Ū būlamuji wako wīmīīlile ha ng'hana, Ee SEEBA, ū wela h'ūbo wīyigeleelilwe ī numba yako welelo na weleo.

Zabuli 94

Mulungu Namuji wa bose

1Ee SEEBA, bebe Mulungu ūyo ūkamalaga shiilī, Ee Mulungu ūyo ūlī maji wa shiilī, mulīkaga n'isana lyako.

2Būkaga, Ee Namuji wa sī jose, a bibonya ūbalīpe gīt'ūmo ībigeleelilwe.

3Ee SEEBA, ni kinehe shi a bahūnga? A bahūnga bakūsangabala kūshisha nanalī?

4Ū gwabo kwikala bakwitagūlaga mihayo yabo ya nyadoshi mu kwikumīlīja, pye a babūbi h'ūmo balī.

5Ee SEEBA, bakūbasheedekejaga a banhū bako, bakūbiboneelaga no a banhū ba wingīji wako.

6Bakūbabūlagaga a bachīlwa na a balobeji ba muumu; na a babo batī na basaabo bakūbayagajaga.

7Bakūhayaga, "Ū SEEBA atībona ī yenīyī; ū Mulungu o ng'wa Yakobo atūdīlīla."

8Bing'we babbūūlī ba babbūūlī, chagūkagi; bing'we bachilū, ni mukūmisha nanali?

9Ūyo wagūtūūla ho ū gūtū, ū wei h'alemeelwe ū kwigwa? Ūyo walībeeja ī liso, ū wei aduume ū kūbona?

10Ūyo akahūgūlaga mahanga, akūduuma ū kūgahama? Ūyo akabalaganga banhū, ū wei abize atamanile?

11Ū SEEBA agamanile a maganiko ga munhū, amanile gīkī gatikīlile na kūdūhū.

12Ee SEEBA, alī na ūyo ūkūng'hūgūla bebe, ūyo ūkūnanga kūfuma mu malange gako;

13ūng'winhe kwifuula mu shikū ja makoye, kūshisha ichongo līsīmve kūlwa bahūnga.

14Nguno ū SEEBA atīko kūbaponya a banhū bakwe, atūbaleka nūūlū hado a banhū ba wingīji wakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Ū būlamuji būkwīmīīla ha būtūngīlīja hangī, hama pye a ba ng'holò jigoloolile
bakūbūlondeela.

16Nani akwīmīīla kūlwa nguno yane kwilwisha nabo a babūbi? Nani ūyo
atogilwe kwīma hīgīyī kūlwa nguno yane ilwishe nabo a bakenaagūji?

17Ū SEEBA ūlū ni atanigunanhile, Ī haha ū būpanga wane ni būlī mu sī ya bafu.

18Aho nandya kūhaya gīkī, "Ū gūgūlū gwane gūlīchūūlūlūka," ū būtogwa wako,
Ee SEEBA, būkanīmīlīja.

19Ī ng'holò yane ūlū yazwanganaga, ū kūlūngūja kwako kūkayejaga

20A basugi abo bahūbīkile, abo balī na kahelele ka kūtūūla mayanga, ū bebe
ūkūdūla kwisheesha nabo?

21A boi bakalomanaga mibi ya kūbīītīla a batūngīlīja, bakabalamulaga nsango
gwa kūcha a banhū nūūlū batahūbile.

22Alīyo ū SEEBA alī nang'hani wane ū nene, ū Mulungu wane hū ng'wene alī
shiganga shane sha kūpīlīla.

23Ū būbi wabo akūbashokeja boi benekīlī, na a kūbayagaja kūlwa būhūbi wabo;
ū SEEBA Mulungu wise akūbayagaja.

Zabuli 95

Kūngongoola na kūng'wigwa Mulungu

1Nzūgi tūng'wīmbīle SEEBA na būyegi, tūng'wīmbīlagi n'ilaka lya būyegi, ū Wei
h'ī Shiganga sha būpīji wise.

2Twegeelagi kū būtongi wakwe mu kūlūmba, tūngongoolagi mu kwīmba na
kūtūla mhūndū.

3Nguno ū SEEBA alī Mulungu ntaale, na Ntemi ntaale kūkīla bamulungu bose.

4Ī sī īlī mu nkono gwakwe, na a mapandī gayo a mashimu, nī neno ja ngūlū jilī
jakwe.

5Ī nyanza īlī yakwe nguno hū wei wībeeja, a makono gakwe h'ayo gībeeja nī sī ī
nyūmu.

6Bing'we, twinamagi tūnamye, tūtujagi mazwi kū būtongi bo ng'wa SEEBA, ū
Meeja wise;

7nguno hū ng'wene ū Mulungu wise, a bise tūlī banhū ba ng'widīīmīlo lyakwe,
tūlī ng'holo ījo ajilang'hanile we. Ī lelo ūlū muliigwe ilaka lyakwe,

8yaya ū kūgang'hanaja ī ng'holò jing'we, gīt'ūmo ng'wītīlaga ipandī lya Meliba,
ūmo mukīītīla ng'wibbaala lya Masa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Aho banigemaga a bakūlūgenji bing'we gīkī banibone, nūūlū īkī baalī bashibona
ī shītwa shane.

10Ī shibyalīlwe shenīsho nakashipelanīla, kūshisha ikanza lya myaka makūmi
anè; nūhaya gīkī, “A banhū benaba balī na ng'holò jitalile, nī nzīla jane
batajimanile.”

11Nose nakilahīla kūlwa būpelanu bone gīkī, “Batīko kwingīla ū mu kwifuula
kwane.”

Zabuli 96

Kūng'wīmbīla SEEBA lyīmbo ipya

1Mi 16:23-33

1Ū SEEBA Ng'wīmbīlagi lyīmbo ipya, hose pye ū mu sī ng'wīmbīlagi ū SEEBA.

2Ng'wīmbīlagi ū SEEBA, līkumīlījagi ī lina lyakwe, būkumūchagi ū būpīji bokwe
būlī lūshikū.

3Ū būpīji wakwe būlomeelagi kū mahanga gose, nī shītīle shakwe sha kūkumya
kū banhū bose.

4Nguno ū SEEBA alī ntaale, na igeleelilwe kūkumīlījiwa no no no; hangī
igeleelilwe kogohwa kūtinda bamulungu bose.

5Nguno pye a bamulungu ba mahanga balī mashiikolile dūhū, alīyo ū SEEBA hū
ng'wene ūyo wagabeeja a mapandī g'igūlū.

6Ikūjo na būdūla wa nyatemi shīlī kūlī we, Nguzu na wiza shilī ng'wipandī
lyakwe lyeela.

7Bing'we ndūgū ja banhū, nkumūchagi ū SEEBA, ū SEEBA nkumūchagi gīkī
igeleelilwe ikūjo na nguzu.

8Līkumūchagi ī likūjo īlo ligeleelilwe kūlwa lina lya ng'wa SEEBA, enhagi
shakwinha, nzūgi mu mabīndo ga numba yakwe.

9Ū SEEBA namyagi mu būgaliili wela, pyī ī sī īzugume ū kū būtongi wakwe.

10Kumūūchagi mu mahanga gīkī, “Ū SEEBA hū ng'wene ū nsugi.” Ī sī ayītūūlile
yīmīīla mu kūhandatīlwa, Ītīko kūselengetiwa na hado yaya.

11A mapandī g'igūlū ni gayegage, Ī sī nayo īsangabale; ī nyanza īlundume, nī
shose īsho shokalile mo.

12Na a matongo gasangabale, pyī nī shose īsho shokalile mo. Hūna ī mitī yose ya
ng'wipoolu, nayo īkwīmba na būyegi

13ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA, nguno izile. Ee, izile kwīlamula ī sī. Akwīlamula
ī sī mu būtūngīlīja, na a banhū mu ng'hana yakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Zabuli 97

Būsugi na būdūla bo ng'wa SEEBA

1Ū SEEBA hū ng'wene ū nsugi, ī sī ni īsangabalage; a majinga ga kūle ni gayegage.

2Apīndiwe malunde na giiti sha gamha, būtūngīlīja na kalamulīle ka ng'hana shilī nsingi gw'isumbī lyakwe lya būtemi.

3Ū kū būtongi wakwe gūlīko moto, gūkūjaga gūbanogoteja a banishi bakwe abo bampīndije.

4Ī ndabi jakwe jikwītiimīlaga ī sī; Ī sī īkūbonaga yazuguma.

5Ī ngūlū jikwaabaga gītī būgondo ū kū būtongi o ng'wa SEEBA, ū kū būtongi bo ng'wa Seeba wa sī jose.

6A mapandī g'igūlū gakūkumūchaga būtūngīlīja wakwe, na a banhū bose bakūlībonaga ī likūjo lyakwe.

7Leka bagooke pye a balamya ba shiikolile, abo bakikumīlīgījaga wilamīlīja kū mashikolo dalali.

8Ī Sayuni īkigwaga yayega; a bashīke ba Yuda bakasangabalaga, kūlwa nguno ya būlamuji wako, Ee SEEBA.

9Nguno ū bebe, Ee SEEBA, ūlī ntaale no, ūlī higūlya ya sī yose; ūlī ngūngūhiwa no no no kūtinda bamulungu bose.

10Bing'we abo muntogilwe ū SEEBA būkolagwi ū būbi, nguno akabūbaladaga ū būpanga wa beela bakwe, na akabapījaga ū mu nkono gwa babūbi.

11Isana līkabaakīlaga a batūngīlīja, a ba ng'holò jigoloolile bakapandīkaga būyegi.

12Bing'we a batūngīlīja, yegelagi mulī SEEBA, na līkumīlījagi ī lina lyakwe lyeela.

Zabuli 98

Kūnkumīlīja SEEBA kūlwa būtūngīlīja bokwe

1Ng'wīmbīlagi ū SEEBA lyīmbo ipya, nguno wītile mihayo yakūkumya no; ū nkono gwakwe gwa būlyo, ūyo gūlī nkono gwakwe ng'wela, gwampandīkīlile būpyeni.

2Ū SEEBA waboolekije ū būpīji wakwe, ū būtūngīlīja wakwe waboolekije hape ū kū mahanga.

3Wawizūkilwe ū būtogwa wakwe, nū būsanyiwa wakwe ū kū numba ya Isilaeli; ū būpījibo ng'wa Mulungu wise wabonekanile mu sī jose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Ntūlīlagi mhūndū ū SEEBA, bing'we sī jose; hīlīīlagi no no no, ng'wīmbe mu
būyegi na kūgongoola.

5Ng'wīmbīlagi ū SEEBA, mungongoole bo kūtūla ndono; ng'wīmbe
mukūhelelekejaga na malaka ga ndono.

6Fuulagi mbiilūlū kūnū mukūlījaga na mhembe, tūlagi mhūndū ū kū būtongi bo
ng'wa SEEBA, hū ng'wene ū Ntemi.

7Ī nyanza īlundume pyī nī shisho shilīmo, nī sī īyoganye hamò na a bikaji baamo.

8Ī myongo yikūbe ng'hūbi, Ī ngūlū jihoolanīje kwīmba kūlwa būyegi,

9ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA; nguno izile kwīlamula ī sī. Ī sī akwīlamula mu
būtūngīlīja, na a banhū mu ng'hana.

Zabuli 99

Ū SEEBA alī Ntemi ntaale

1Ū SEEBA hū ng'wene ū nsugi, a banhū ni bazugumage; alī h'isumbī lyakwe lya
būtemi igashije ha gatī ya makelubi; Ī sī ni īdetemage.

2Ū SEEBA alī ntaale ū mu Sayuni, alī higūlya no ya mahanga ga banhū bose.

3Ni balīkumīlījage ī lina lyako, Īlo līlī lya kogohya, nguno līlī lyeela.

4Ū Ntemi alī na nguzu, na atogilwe būtūngīlīja, ū būtūngīlīja ūkūwinhaga nguzu;
ū Yakobo wang'wītīlile ya longe, hangī ītūngīlīgije.

5Nkūjagi ū SEEBA Mulungu wise, lamyagi a h'isumbī lya kūtūūla mhambala
jakwe; nguno ū we alī ng'wela.

6Musa na Alooni baalī bamò ba bagabīji ba ng'wa SEEBA, nū Sang'weli walī ūmò
wa babo baalitanaga ī lina lyakwe; banīlīīlaga nang'hwe wabashokeja.

7Walūngalūngaga nabo n'ilaka kūfuma mu ng'hīngī y'ilunde; baalī babūdīlīlile ū
būkaanīji wakwe, na a malange ayo walī wabinha.

8Ee SEEBA, Mulungu wise, na ng'hana ū bebe wabashokejaga; ū kūbo walī
Mulungu ūyo akalekejaga, nūūlū īkī wabataalaga ūlū bahūba.

9Nkūjagi ū SEEBA, ū Mulungu wise, lamyagi a ha lūgūlū lwakwe lwela; nguno ū
SEEBA Mulungu wise alī ng'wela.

Zabuli 100

Lyīmbo lya būgongooji na būyegi

Zabuli y'ikanza lya kūfunya būlūmbi.

1Ntūlīlagi mhūndū ū SEEBA, ba mu sī jose pye.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Ntūmamīlagi na būyegi ū SEEBA, nzūgi kū būtongi wakwe mukwīmbaga.

3Managi gīkī ū SEEBA alī Mulungu! Hū ng'wene ū meeja wise, a bise tūlī bakwe; tūlī banhū bakwe, tūlī ng'holo ja ng'widīīmīlo lyakwe.

4Ingīlagi ū mu mibita yakwe na kūlūmba, nū mu mabīndo ga numba yakwe na būyegi. Nūmbagi, nī lina lyakwe mulīkumīlīje.

5Nguno ū SEEBA alī wawiza, ī Kīgongo chakwe shilī sha kūshinga welelo bose, ū būsanyiwa wakwe būlīho kū shibyalīlwe shose.

Zabuli 101

Ntemi na kwisagīja kwakwe

Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Nakwīmba shigongo na būtūngīlīja, Ee SEEBA, nakūkwīmbīla bebe.

2Nakwilang'hana nashimīzīle mu nhūngwa jigoloolile. Ūkwiza nanalī ū kūlī nene? Ū mu numba yane nakūshīmīza na ng'holò īgoloolile.

3Ū mhayo gwabūbi natūgūtūūla kū būtongi wa miso gane. Ī milīmo ya nyagomi nīīkolilwe no, yaya ū kwisanja mo ū nene nūūlū hado.

4Ī ng'holò ng'hūganu natiyegeela nayo ū nene, natī na nīmo na mhayo gose gose gwa malofu.

5Ū wa kwikala ūnsīīga nzenganwa ng'wiye, ū nene nakūng'huumūja ilalī. Ūyo alī na kalolele ka nyadooshi na wa ng'holò nikumīlīja, ū ng'wenūyo atī na gwakwe ū kūlī nene.

6A miso gane gakwikala nabo a basanyiwa ū mu sī, badūle kwikala hamò nane; ū wa nhūngwa jitī na shisembo, h'ūyo akūnitūmamīla.

7Atīho munhū wa kwigasha mu numba yane ūyo akīītaga ya būmaama; nūūlū atīho wa kwīmīīla kū būtongi wane ūyo akalūngalūngagaga ya būlomolomo.

8Būlī dilū nakūbayagaja pye a ba malofu ū mu sī, pye a babūbi nakūbakenaagūla bashile ū mu nzengo go ng'wa SEEBA.

Zabuli 102

Kūlomba ng'wikanza lya kūluha

Nuhiwa ng'wikanza lya kūnīīīla SEEBA kūlwa kūgwa ng'holò nguno ya makoye.

1Ee SEEBA, Kwigwage ū kūlomba kwane, nū kūlīla kwane kūkūpandīke.

2Ū ng'wikanza lya makoye gane yaya ū kūnibisa ū būshū wako; neegelegejage ū gūtū gwako, ūlū nūkwitana ūnishokeje wangū.

3Nguno ī shikū jane jilībīta gītī lyochi, a maguha gane gakūjigaga gītī shitinde.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Ī ng'holò yane īlīsaatwa no, Ī haha īnyaalile gītī maswa, nose nakwībaga nū
kūlya ī shilīwa.

5Nakūlīlaga mu kūgang'hīla kūtaale no, nose gwashilaga ū mīlī nasaagaga
maguha gike.

6Ī haha nabange ging'hi ya kū matogolo, natikīlile na ging'hi ja mu mapagale.

7Būjikū pe natūpandīkaga ī tūlo, nalī gītī noni ya kwikala yisūtaga iyene ha
shisūnzū sha numba.

8Līīmi tole a banishi bane bakūnisondagūlaga, a baneeneleja nabo
bakūlītūmamīlaga ī lina lyane gītī mhayo gw'izumo.

9Nose ī shilīwa shalemile, nalīlya mabu; ū mu shakung'wa shane
shilīyūsanganīkīla moi shisoji.

10Ī yenīyī īlī kūlwa būdaki na būkalī wako, nguno wanisolile ūnibaliga kūle.

11Ī shikū ja būlamu wane jilī gītī nengeeji mu līīmi līkūsalalījaga, nalīnyaala gītī
maswa.

12Alīyo ū bebe, Ee SEEBA, ūlī ntemi welelo bose, Ī lina lyako līlī lya kūshinga ho
shibyalīlwe na shibyalīlwe.

13Ūkūbūūka wīyoolekeje shigongo ī Sayuni, nguno ī likanza lya kwīgaliila
lyashikaga, lyashikaga ī likanza īlo līhelilwe.

14Nguno a batūmami bako bagatogilwe no a mawe ga nzengo gwenūyū, pyī nū
lūbuubu lwamo balūsaatilwe no.

15A mahanga gakūlyogoha ī lina lya ng'wa SEEBA, a batemi ba mu sī jose
bakūlyogoha ī kūjo lyako.

16Nguno ū SEEBA akwīzenga hangī ī Sayuni, hūna akwilonga ng'wikūjo lyakwe.

17Akūkūdīlīla ū kūlomba kwa baluhi, ū kūdaaya kwabo atīko kūkūdalaha.

18Ī yenīyī ni yandīkagwe kūlwa shibyalīlwe Īsho shikūlondeela, banhū abo
bataalī kūseeng'wa balankumīlīje ū SEEBA:

19"Nguno kūfuma kwigūlya ū ng'wipandī lyakwe lyeela, walolile ī hasī; Ī sī
wīkalalīlile kūfuma ng'wigūlū,

20akūdegeleke ū kūgang'hīla kwa batungwa, abo bahelelilwe nsango gwa kūcha
abataligūle."

21Hūna ī lina lya ng'wa SEEBA līkūkumūchiwa ū mu Sayuni, nī likūjo lyakwe ū
mu Yelusalemu,

22ūlū bibilinga hamò a banhū, a mabūsugi ūlū gūūmanhya kūnamya ū SEEBA.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Ū wei wanīngīgije ī nguzu jane nataalī ng'wikanza lya waalūki, wajigeehije ī shikū ja būlamu wane.

24Hūna lūūlū nakahaya, “Ee Mulungu wane, ūtizūnitīnya ī shikū ja būlamu wane; ū bebe ī myaka yako īlī ya kūshinga ho shibyalīlwe shose pye.”

25A ha wandījo wa yose, bebe ūkītūūlīla nsingi ī sī, nī ligūlū līlī nīmo gwa makono gako.

26Ī shenīshi shikūbīta, alīyo ū bebe ūlī wa kūshinga ho; ī shingī pyī shikūkūlūhala gītī shizwalo. Ūkūshigalūcha gītī ng'wenda, hama shikūbīta shishile ho gete.

27Alīyo ū bebe ūlī gīt'ūmo ūlī dūhū, nī myaka yako ītī na ngelelo.

28A baana ba batūmami bako bakwikala kū būtongi wako shikū jose, ū būbyīle wabo būkwinhwa nguzu kūlī bebe.

Zabuli 103

Kūnkumīlīja SEEBA kūlwa wiza bokwe

Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Ee būpanga wane, nkumīlījage SEEBA, shose pyī īsho shilīmo ū mulī nene, shilīkumīlīje ī lina lyakwe lyeela.

2Ee būpanga wane, nkumīlījage SEEBA, nīyo ūtizūwīība ū wiza ng'holò wakwe.

3Ū wei akakūlekejaga pyī ī shibi shako, nū būlwīle wako ū bose akakūpījaga;

4ū būpanga wako akabūkomoolaga kūfuma mu kūcha, na akakūzwīkaga ngikili ya būtogwa na shigongo,

5akawigūtyaga shizeeze ū būpanga wako, ū būdinha wako winhwa nguzu mhya gītī ja ng'hoonà.

6Ū SEEBA akabalamulaga mu būtūngīlīja na mu ng'hana abo bakiboneelagwa.

7Ī nzīla jakwe akajoolecha ū kūlī Musa, nī shītīle shakwe ū kū Baisilaeli.

8Ū SEEBA alī nsaatwa wa banhū, na wa shigongo, ndīzu kūpelana na ookalile būtogwa.

9Atakūūbīlījaga būhūbi shikū jose, nūūlū atabīkaga nhungī ya būpelanu ilalī.

10Atatwinhaga nsango gīt'ūmo shiigeleelilwe shibi shise, nūūlū atatūlīpaga kūlenganīla na būkenaagūji wise.

11Nguno ūmo igūlū līlī kūle higūlya ya sī, h'ūmo būlī nū būtaale wa būtogwa wakwe ū kū banhū abo bang'ogohile we.

12Ūmo kīya īlī kūle na ng'weli, h'ūmo akashīngījaga nī shibi shise, washiponya kūle shatūsegenela.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Ūmo myaji akabasaatīlagwa baana bakwe, h'ūmo nū SEEBA akabasaatīlagwa abo bang'ogohile we.

14Nguno agūmanile ūmo gūlī ū mīlī gwise, izūkilwe gīkī tūlī lūbuubu dūhū.

15Ī shikū ja būlamu wa munhū jibange maswa, akafulumaga wabeelela gītī būlabo wa mu matogolo,

16ūbo būkafuulagwa nyaga walagala wīnga ho, Ī lipandī lyabo lītīko kūwizūkwa hangī.

17Alīyo ū būtogwa bo ng'wa SEEBA, būlīho gwa gwa gwa kūlwa shibyalīlwe na shibyalīlwe sha banhū abo bang'ogohile we; nū būtūngīlīja wakwe būlīho kūshisha kū baana ba baana babo,

18abo balīdimile ī lilagane lyakwe, na bizūkilwe kūshishikīlīja ī shilagīlo shakwe.

19Ū SEEBA alītūūlile ng'wigūlū ī lisumbī lyakwe lya būtemi, ū būtemi wakwe būsugile hose pye.

20Nkumīlījagi ū SEEBA, pye a bing'we bamalaika bakwe, a bing'we ba nguzu abo mukīshikīlījaga Īyo ayīhayile, na kūgwigwa ū mhayo gwakwe.

21Nkumīlījagi ū SEEBA bing'we mabità gakwe gose, bing'we batūmami bakwe, abo mukīītaga kūlenganīla na katogelwe kakwe.

22Bing'we shiseeng'wa shakwe shose, nkumīlījagi ū SEEBA hose pye ū mu mapandī ga būsugi wakwe. Ee būpanga wane nkumīlījage SEEBA.

Zabuli 104

SEEBA nang'hani wa Shiseeng'wa shakwe

1Ee būpanga wane, nkumīlījage SEEBA, Ee SEEBA Mulungu wane, ūlī ntaale no, ūzwalīlile ikūjo na būdūla wa nyatemi.

2Bebe ūyo wigumīīlile isana gītī ng'handa, ūyo ūkalyamba ī ligūlū gītī iheema;

3ūyo migamba ya wikalo wako wīhelile higūlya ya minzī; a malunde ūkagītaga kūbiza igogoteni lyako, a manana ga lūyaga gene ndamhī yako.

4Ī miyaga ūkīyītaga kūbiza batūmījiwa bako, Ī ndali ja moto wajīīta kūbiza batūmami bako.

5Ī sī wīkīndīka bebe a ha misingi yayo, aho ītīko kūsaamiwa nūūlū na hado yaya,

6Ūkīkundīkīja minzī mingī gītī kachembeho, a minzī gakīmīīla kūshisha gūūkundīkīja na ngūlū.

7Aho wagahama a minzī gūūpeela; gakaliigwa ī lilaka lya kūpalalūka kwako, gūūbela nhambo gajile;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8gakahūūma kwīnga mu ngūlū, gūūholomoka gabītile mu njonga, gūūkashika ū kwipandī īlo wagabeegeja.

9Ūkagatūūlīla lūbīmbī ūlo gatīko kūlūkīlanhya, gatizūshoka kwīkundīkīja hangī ī sī.

10Ūkadūlūlaga nzwīlo ja minzī mu mitubīlo, gaayūsela gakūbītaga mu ng'hilimvwa ja ngūlū.

11Gakajing'wishaga pyī ī shinū ū kū matogolo, h'ayo na ndūūlū jikang'waga jamala notà.

12Noni ja hape najo jikatūūlaga ng'hambī yajo, ū mu matambī ga mitī ītī kwīmba nīyo ū kwene.

13Kwīngīīla kwigulya ū kū wikalo wako, Ī ngūlū ūkajiisīīlaga minzī jaloba, nī sī yokala matwajo ga milīmo yako.

14Maswa ga kūlya mitugo ūkagazwishaga bebe, pyī nī shikolo sha ng'wa munhū kūmanūhamba, ayūpandīka shilīwa kūfuma mu migūnda.

15Hū bebe ūkang'winhaga divai ū munhū, Īyo īkazalabanyaga ng'holò yakwe, na maguta ga kwibila amyengele būshū; pyī nī shilīwa īsho shikīguzuhyaga ī ng'holò yakwe.

16Nī mitī ya ng'wa SEEBA īkang'waga minzī yigeja, ī mikoola ya Lebanoni īyo wīhamba wei ng'wenekīlī.

17H'ūmo na noni jikabeejaga chanjo shajo, mu mibanga h'ūmo gala akapandīkīlaga wikalo wakwe.

18Ī ngūlū ī ndīīhu jene wikalo wa ngūlūgūlū, milala ya mu ngūlū wene būpīlīlo wa mhīmbī.

19Ng'weji gwene ngabūji gwa kajīle ka ng'waka, līīmi nalyo līdeebile makanza ga kūgwa kwalyo.

20Bebe h'ūkabejaga giiti, wilonga būjikū; hūna shiinū na shiinū ū mu būjikū jiyita kūyela yela.

21Baana ba shimba ītī kūzuumīīla ū kwene, bakūkoobaga ilya; bapandīke ngabo gwabo kūfuma kūlī Mulungu.

22Ī līīmi lyakenya kūsūja basūsūūba bajile, baakisūmbya kūlambalala mu mahalo gabo hangī.

23Hūna ū munhū nang'hwe akapulukaga kūbona ya kwīta, na ng'hana akatumamaga milīmo līīmi tole.

24Ee SEEBA, ī milīmo yako īlī mitaale no! Būlī gwene ūgūbeegije mu masala mashimu, ī sī yokalile shiseeng'wa shako.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Ī nyanza nayo īlīko ū kwenuko, nhaale hangī ngalī kīngī nasho; yokalile shiseeng'wa būhī na būhī, shitī na būbalīle; shiseeng'wa shipanga shitaale na shido.

26H'ūmo na meli jikibisanyaga jijile hose hose, nū Lewiasani alī ng'wenūmo, ūyo wameeja ayūtambīīlīla mo.

27Ī shose shenīshi shikūlolile bebe iyene, ūshinhe shilīwa mu makanza ayo gigeleelilwe.

28Ū bebe ūlū washinha shikabilingaga, ūlū wagūkundūla ū nkono gwako, shiigūta shikolo shawiza.

29Ūlū wabūbisa ū būshū wako shikazwanganaga, ūkashīngījaga ī myūyī yako shacha, shashoka mu lūbuubu.

30Ūlū wītūma ī myūyī yako shikaseemagwa, nīyo ū bebe ūkīshokejaga nī sī ū būpya wayo.

31Ī likūjo lya ng'wa SEEBA ni līshingage ho welelo bose, ū SEEBA ayīyegele ī milīmo yakwe;

32ūyo we wike akīlolaga ī sī yazuguma, nī ngūlū akajikuumyaga jazuuka lyochi.

33Ū SEEBA nakūng'wīmbīla shikū jose ja būlamu wane; ū Mulungu wane nakungongoola ikanza lyose lya būpanga wane.

34Ū kwidedeng'hanya kwane ni kūnyejage, nguno nanyegelile no ū SEEBA.

35Alīyo a bashibi a bene leka bayagajiwe ū mu sī, a babūbi batizikala mo ū musī. Ee būpanga wane, ngongoolage ū SEEBA! Ū SEEBA akumīlīijwe.

Zabuli 105

Ū SEEBA alizūkilwe ī lilagane lyakwe

1Nūmbagi ū SEEBA, līkumīlījagi ī lina lyakwe, bamanīkījagi a banhū īyo akwīyītaga.

2Ng'wīmbīlagi, īmbagi mungongoole, shikumūchagi pyī ī shītwa shakwe sha kūkumya.

3Yegelagi mu lina lyakwe lyeela; leka jiyege ī ng'holò ja banhū abo bakūnkoobaga SEEBA.

4Nkoobagi ū SEEBA, nī nguzu jakwe jikoobagi; shikū jose būkoobagi ū būshū wakwe.

5Yizūkagwi ī ya kūkaamaja īyo wīyītile; Ī shakūkumya shakwe īsho akūshītaga, nū būlamuji wakwe ūbo wabūfunije.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Ee bing'we būbyīle o ng'wa Abulahamu ntūmami wakwe, bing'we basolwa bakwe, baana ba ng'wa Yakobo.

7Ū wei alī SEEBA Mulungu wise, ū būlamuji wakwe būlī hose pyī ū mu sī.

8Shikū jose alizūkilwe ī lilagane lyakwe, ū mhayo ūyo agūlagīlile kūshisha shibyalilwe shihūmbī;

9Ī lilagane īlo akalībeeja na Abulahamu, Ī shilahīlo shakwe īsho akang'wilahīlīla Isaka.

10Ū kūlī Yakobo ūshishokeela shūbiza shilagīlo, ū kūlī Isilaeli lyūbiza ilagane lya welelo bose.

11Akahaya, "Ī sī ya Kanaani nakūkwinha bebe, ū gwenūyo gwene ngabo gwa wingīji wako."

12A henaho baalī bagehu ū būkūmi wabo, baalī bagehu no, hangī baalī bageni moi.

13Bikalaga bakūyūngaga kūfuma ihanga īlī kūja ihanga līngī, na kwīnga būtemi būlebe kūja kū būngī.

14Atanzunīlīgije munhū nūūlū ūmò abiboneele, kūlwa nguno yabo wahamaga batemi;

15wabawīlaga, "Lekagi ū kūbakuumya a bitīīlwa maguta bane, benabo bahangi bane, mutizūbaminya."

16Akitana nzala yūyikalīla ī sī, ūbīngīja pyī ī shiliwa sha mhamba.

17Kwike walī watūma munhū kū būtongi wabo, Yosefu ūyo akagūjiwa mu būsese.

18Akatungwa gūminyiwa nhendele a magūlū, nū mu nhingo ūkonzeelwa chūma;

19Aho yashikīīla īyo walī wīhaya, ū mhayo go ng'wa SEEBA gwīyoolecha ī ng'hana yakwe.

20Ū ntemi ūtūma banhū būntaligūlīla, ū nsugi wa banhū hū ng'wene ūntungūlīla,

21ūntūūla ha būtaale wa kaya yakwe, na kūshisuga pyī ī shikolo shakwe.

22A bataale ba ha ng'wakwe ayūbahūgūla ūmo atogelilwe, na a banamhala ba ha ng'wakwe abalange masala.

23Hūna ū Isilaeli ūja mu Misili, ū Yakobo ūlobela mu sī ya ng'wa Hamu.

24Ū SEEBA ūbongeja ū būbyīle wa banhū bakwe, na ūbinha nguzu ningī kūtinda a baluhya babo;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25abo akabagalūcha ī ng'holò jabo, gīkī babakolwe a banhū bakwe, būbīītīla yabūbi mu masala gabo.

26Hūna ūntūma Musa ntūmami wakwe, na Alooni ūyo walī ansolile.

27Būboolekeja shimanīkījo kūfuma kūlī we, shakūkumya shakwe ū mu sī ya ng'wa Hamu.

28Ūtūma giiti, ī sī yūbiza mu giiti sha gamha, nīyo batīgomelile ī mihayo yakwe.

29A minzi gabo ūgagalūcha kūbiza mininga, ūjenheleja kūshila kūcha pyī ī ndīlo jabo.

30Ī sī yabo yūgulumūkīlwa madanga, gookala kūshisha na mu chumba sha batemi babo.

31Akayomba giza magi, gatī magi nīyo a gene, na mabūfune gokala hose pyī ū mu sī yabo.

32Ī mbula yabo wīgalūcha kūbiza ya mawe, na ndabi ja ng'hūba jikūlabyaga pyī ū mu sī yabo.

33Ī mizabibu yabo wīkenaagūla, Ī mitini nī mitī ya mu sī yabo wībīnzagūla pyī ī yose.

34Akahaya mhayo, ī sī yabo yikīīlwa njige, na gū gū gū jitī na būbalīle, jūlamatīla mo.

35Ū mu sī yabo jikalya jūshikimbīja pyī īsho shikazwaga, jūfuulīlīja pye a matwajo ga sī yabo.

36A babyalwa ba kwandya ba mu sī yabo ūbatūla, Ī litwajo lya wandījo wa nguzu jabo ūbīngīja.

37A Baisilaeli ūbatongeela būfuma moi, baaja balamatīlile feza na zahabu; ū mu ng'anda jabo atigelile ngokolo nūūlu wa ngota.

38Aho bahūūma bajile, yūyega ī Misili, nguno ī lyogohya lyabo lyalī lyīyikalīla.

39Hūna ūbambīla ilunde, gīkī lībafīkīje; na moto gwa kūbatiimīla ī būjikū.

40Bahayūlomba, ūbenhela ng'hwale; hama ūbigūtya na shilīwa sha ng'wigūlū.

41Akatandūla shiganga, shūpumunhīka minzi; mu mbūga gūtoloma minzī gītī mongo.

42Nguno akaliizūkwa ī lilagane lyakwe lyeela, nū Abulahamu ū ntūmami wakwe.

43H'ūmo akabafunīja mu būyegi a banhū bakwe, a basolwa bakwe mu kwīmba na kūsangabala.

44Ūbinha sī ījo jalī ja mahanga, būbiza bingīji mu matwajo ga milīmo ya banhū,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

45kūlwa gīkī bashidime ī shilagīlo shakwe, na a malange gakwe bagalondeele. Akumīlījiwe ū SEEBA!

Zabuli 106

Wiza bo ng'wa SEEBA kū banhū bakwe

1Nkumīlījagi SEEBA, ū SEEBA nūmbagi, nguno alī wawiza no, būtogwa wakwe būlī wa kūshinga ho welelo bose.

2Nani ūyo adūgije kūshikumūcha ī shītīle sha būdūla sha ng'wa SEEBA, nūūlū kūlyolecha ī likūjo lyakwe ī lyose?

3Balī na abo badimanile na būtūngīlīja, abo bakashimīzīlaga mu nzīla jigoloolililе būlī makanza.

4Ee SEEBA, nizūkagwe ū mu yawiza Īyo ūkūbīītīlaga banhū bako; ū ng'wikanza lya kūbapīja nigunage nū nene,

5nane najilūmbe ī ja basolwa bako, nabize mo nane ū mu būyegi w'ihanga lyako, nane nakumīlīje hamò nabo a banhū ba wingīji wako.

6Bose pyī tūlī bahūbi gīt'ūmo baalī a bakūlūgenji bise, tūlī bakenaagūji na bīīti ba mihayo yabūbi.

7A bakūlūgenji bise aho baalī mu Misili, batashidīlīlile ī shītwa shako sha kūkumya; batawizūkilwe ū būtaale wa shigongo shako, aho balī kū Nyanza Yaza bakangomela.

8Alīyo nahene akabapīja kūlwa nguno ya lina lyakwe, abooleeche ū būdūla wakwe.

9Akīhama ī Nyanza Yaza; yūūkama, ūbabītya mu būjiba gītī balī mu sī ya nhogolo.

10Ūbiza wabapīja mu nkono gwa banhū abo baalī babakolilwe, ūbīnja mu nguzu ja banishi babo.

11A minzī gūbakundīkīja a banishi babo, būshila pye, atapīlile nūūlū ūmò wabo.

12Hūna bīsanya ī mihayo yakwe, bīmba mīmbo ga kūngongoola we.

13Alīyo lītabītile ikanza būyība Īyo walī wīyīta, būduuma ū kūbūlindīīla ū būganikīji wakwe.

14Aho balī ng'witogolo būjananījiwa na kwikumvwa kwabo, ng'witogolo ng'wenūmo būngema ū Mulungu.

15Ng'hana ūbinha īsho bakigongela, alīyo ūbatūmīla būsaatu wa kūbayagaja.

16Aho balī mu ng'hambī būng'wītīla wilu ū Musa nū Alooni, ū ng'wela o ng'wa SEEBA.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Ī sī yūtandūka, Dasani ūhilimīkīla mo; Abilamu nang'hwe yūnkundīkīja n'ibità lyakwe.

18Na moto gūbaka ū ng'wibità lyabo, ndali jūbanogoteja a bīīti ba malofu.

19Bahayūshika Holebu būbeeja ndama, būyūlamya līshiikolile lya kūsula.

20Ūyo al'ikūjo lyabo būngalūcha kūbiza shiikolile sha ng'ombe, īyo īkadīīmaga maswa.

21Būng'wība ū Mulungu mpīja wabo, ūyo walī wīta mitaale aho balī mu Misili,

22shakūkumya ū mu sī ya ng'wa Hamu, na shītīle sha kogohya ū kū Nyanza Yaza.

23Kūlwa yose yenīyo akahaya abayagaje, nī gīsī wingīlīīla Musa, ū nsolwa wakwe, wīmīīla kū būtongi wakwe, ūbūgalūcha ū būpelanu wakwe atizūbabūlaga.

24Nī sī ī yawiza bīdalaha, boya ū kwīsanya īyo walī wabisagīja.

25Būyikala bakūdugumaga ū mu maheema gabo, Ī lilaka lya ng'wa SEEBA boya ū kūliigwa.

26Nose ūnunja nkono gwakwe ng'wigūlya, ūbilahīlīla gīkī akūbabūlaga pye, bashilīle ng'witogolo;

27na gīkī ī shibyalīlwe shenīsho akūshibbalasanya shikashilīle kū mahanga, shisambaale hose hose ū mu ma sī.

28Hama bakadimana na Lībaalī lya Peoli, būyūlya shitambò sha kūfunyiwa kūlwa nguno ya bafu.

29Ū SEEBA būmpelanya kūlwa shītīle shabo, būgulumūkīlwa ihūūya.

30Kwike Finehasi ūbūūka wingīlīīla ha gatī, lyūhangījiwa ī lihūūya.

31Kūlwa mhayo gwenūyo ūbalīlwa būtūngīlīja, kūshisha shibyalīlwe na shibyalilwe ilalī.

32Na a haho balī Meliba ha minzī bakampelanya, nose nū Musa ūgwa mu būbi kūlwa nguno yabo;

33bakagūpelanya ū moyo gwakwe, kūshisha ūhaya mihayo mu būtūdīlīla.

34Nū kūgayagaja a mahanga bakaleka, batītile ūmo walī wabalagīīlīla ū SEEBA.

35Alīyo biguulanya ū mu mahanga, nabo bilanga kwīta īyo īkīītagwa mu mahanga.

36Būyūshilamya ī shiikolile shabo, shūbiza lūbeto ū kūbo.

37Bitūnja babo na bashīke babo būyūbafunya shitambò kū masamvwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

38Biita mininga gatī na shilingo, mininga ga bitūnja na bashīke babo, abo baababafunyaga shitambò kū mashiikolile ga Kanaani; ī sī yūsosohajiwa na mininga genayo.

39Īyo bīyītaga yenīyo yūbadabbalanhya, Ī shītīle shabo shūbenheleja kūneka ū Mulungu.

40Hūna lūūlū ū SEEBA ūbapelanīla a banhū bakwe, ūbakolwa a banhū ba wingīji wakwe.

41Ūbatūūla mu makono ga mahanga, baluhya babo h'abo būbasuga.

42Banishi babo būbiboneela, būbatūūla ha sīlīlī ya būdūla na būsugi wabo.

43Ng'hangala ningī wabapījaga, alīyo bikalaga būngomela dūhū, nguno h'ūmo jalī ī ng'hūmbū jabo, nose ī shibi shabo shūbenheleja kūdalahwa.

44Alīyo nahene aho wigwa ū kūlīla kwabo, ūbūdīlīla ū wiboneelwa wabo.

45Ūliizūkwa ī lilagane lyakwe kūlwa nguno yabo, ūshosha moyo kūlwa būtogwa wakwe būtaale.

46Ūbīīta kūchīlwa shigongo ū kū banhū abo baalī babatūūlile mu būding'wa.

47Ee SEEBA Mulungu wise, tūpījage; na tūbilingage kūfuma ū kū mahanga, tūdūle kūlīlūmba ī lina lyako lyeela, na kūyegela ng'wikūjo lyako.

48Ū SEEBA, ū Mulungu wa Isalaeli akumīlījiwe, kūfuma welelo kūshisha welelo. Nīyo pye a banhū bahoolanīje hamò kūhaya gīkī, “Alichene!” Akumīlījiwe ū SEEBA.

Zabuli 107

SHITABO SHA KATANÒ
Zab 107–150
Ū SEEBA wawiza ū kū bakomoolwa

1Nūmbagi ū SEEBA, nguno alī wawiza, ī Kīgongo chakwe shilī sha kūshinga welelo bose.

2A bakomoolwa ba ng'wa SEEBA ni bahayage gīko, abo wabakomoola kūfuma mu nkono gwa nuhya,

3ūbabilinga kwīnga kū sī ningī, kūfuma kīya na ng'weli, kūfuma sukuma na dakama.

4Bangī bajaga bakūyūngaga mu matogolo makalamuku, batapandīkile nzīla ya kūbashisha kū nzego gwa kwikala.

5Baakoyaga na būtamo na notà, ū būpanga wabo wamalaga ī nguzu.

6Aho banīlīīla ū SEEBA kūlwa makoye gabo, akabapīja kwīnga mu būduki wabo;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7ūbatongeela mu nzīla ngololoku, kūshisha būpandīka nzengo gwa kwikala.

8Ni banumbage ū SEEBA kūlwa būtogwa wakwe ūbo būtashilaga, na kūlwa shītwa shakwe sha kūkumya ū kū banhū.

9Nguno abo bakolilwe notà akabinhaga sha kūng'wa bigeja, na a babo balī nzala akabigūtyaga shizeeze.

10Bamò baalī bigashije mu giiti n'ilundu itaale, mu būtungwa na kūluhiwa nhendele ja chūma,

11kūlwa kwīgomela ī mihayo ya ng'wa Mulungu, na kūbūdalaha ū būganikīji wakwe ūyo Alī Higūlya no.

12Būyūminyiwa milīmo midito, ūlū baagwa hasī walī atīho wa kūbagunanha.

13Nose bakanīlīīla ū SEEBA kūlwa kūluha kwabo, ng'hana ūbapīja kūfuma ū mu makoye gabo.

14Ūbīnja ū mu giiti n'ī lilundu ī litaale, nī nhendele jabo ja chūma ūjibīnzagūla.

15Ni banumbage ū SEEBA kūlwa būtogwa wakwe ūbo būtashilaga, na kūlwa shītīle shakwe sha kūkumya kū banhū.

16Nguno wabīnzagūlile mibita ya shaba, ūbbutagūla na būgong'ho wa chūma.

17Bangī baalī bachilū kūlwa būshitiigwa wabo, būyūluha kūlwa būsobya wabo;

18nī shilīwa būyūlemeelwa ū kūshilya, nose būgwegeela ū mita gwa kūlimu.

19Aho banīlīīla hangī ū SEEBA kūlwa makoye genayo, ūbapīja ū mu būluhi wabo.

20Akatūma mhayo gwakwe ūbapīja, ūbīnja mu kwihīga kwa kūyagaala.

21Ni banumbage ū SEEBA kūlwa būtogwa wakwe ūbo būtashilaga, na kūlwa shītīle shakwe sha kūkumya kū banhū.

22Leka bafunye shitambò sha kūlūmba, na bashikumūche ī shītwa shakwe mu mīmbo ga būyegi.

23Bangī bajaga ng'endo ja mu nyanza bo meli, baalī basūlūja mu minzī mingī

24Bashibonaga ī shītwa sha ng'wa SEEBA, Ī milīmo yakwe ya kūkumya īyo īlī mu manyanza mashimu.

25Nguno walagīlaga gwahemba nyaga, gwayūlibangūla mahuuli mataale;

26gayūbaponya ng'wigūlya biza baagwa mu shimu; aho bibona balī mu nhabaala būbbaha.

27Nguno baahuuyembiagwa, na kūlulunguta gītī bakolilwe walwa, baalī batī na gwa kwīta.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28Ū mu kūkoya koya kwabo, nose būnīlīīla ū SEEBA, ūbapīja kūfuma ū mu kūzwangana kwabo.

29Ū nyaga ūgūlembeeja gūhuumūlīja sele, na a mahuuli ga nyanza gūfulīka zugwi.

30Bakayega no aho yabiza sele sele, hūna ūbatongeela būshika ū kū ng'walo ūko bajaga kūkola.

31Ni banumbage ū SEEBA kūlwa būtogwa wakwe ūbo būtashilaga, na kūlwa shītīle shakwe sha kūkumya kū banhū.

32Leka bankūje ū mu kwibilinga kwa banhū, na bankumīlīje mu kwibilinga kwa banamhala.

33Ū wei akagalūchaga myongo gabiza matogolo makalamuku, ī nzwīlo ja minzī najo jabiza sī ya notà.

34Ī sī ya mhona yagaalūka kūbiza itogolo lya magembya, kūlwa nguno ya būkenaagūji wa bikaji baamo.

35Alīyo hangī akagalūchaga matogolo gabiza malambo ga minzī, ī sī ng'halamuku yokala nzwīlo ja minzī.

36Hūna wabenha abo balī na makoye ga nzala wiza wabatūūla moi, babeeja nzengo gwa kwikala banhū.

37Bayūhamba shilīwa mu malaale, balīma na migūnda ya mizabibu, bapandīka mhona nhaale.

38Kūlwa kūbīīlūkīla jakwe, bakibyalanaga bongeja ū kūkwīla; na a madaale ga mitugo jabo atazunyaga gīkī gageehe.

39Ūlū būgeeha na kūgwa mu magooke nūūlū būpīna, kulwa kwiboneelwa na kūluhiwa,

40ū wei akabagwisījaga būdalahwa a basugi babo, hūna wabīīta bayūja bakūtagaalījaga mu matogolo gatī na nzīla.

41Alīyo abo batī na sha kwigunanhīla, akabagūngūmūlaga wabīnja ū mu būluhiwa, nī kaya jabo wajongeja gītī madaale ga ng'holo.

42A ba nhūngwa jitūngīlīgije bakabonaga bayega, lelo a bakenaagūji bakamumiagwa ī milomo yabo.

43Ūyo alī na masala, ni ayīdīlīlage ī yenīyī, nū būtogwa bo ng'wa SEEBA ūbo būtashilaga awideedeng'hanye mu welwa ng'holò.

Zabuli 108

Būshisha ng'holò kūlwa ng'wa Mulungu

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Zab 57:7-11; 60:5-12
Lyīmbo. Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Ee Mulungu, ī ng'holò yane ītūtinginyiwa, nakwīmba nakumīlīje na būpanga wane bose.

2Bing'we ndono na malimba, mishagi; ū nene nakwipuna nalīmishe ī likīngo.

3Ee SEEBA, nakūkūlūmba ng'wibità lya banhū, nakūkūgongoola mu mīmbo ha gatī ya mahanga.

4Nguno ū būtogwa wako būlī būtaale, būlī kwigūlya no kūtinda igūlū, ū būsanyiwa wako būshikile kū malunde.

5Ee Mulungu, ūgūngūhiwe higūlya no, kūkīla mapandī g'igūlū; nī likūjo lyako lībize higūlya ya sī jose.

6Tūgunage na nkono gwako gwa būlyo, nishokejage, bapījiwe a batogwa bako.

7Kūfuma ng'wipandī lyakwe lyeela ū Mulungu, wayombile alīhaya gīkī, "Ī Shekemu nakwīgabanhya kūlwa būyegi; nī mbūga ya Sukoti nakwīmeganhya.

8Ī Gileadi yane, nī Manase nayo yane; Ī Efulaimu yene ngikili ya kū ntwe gwane, ī Yuda gūlī nang'ha gwane gwa būsugi.

9Ī Moabu ibbakuli lyane lya kūkalabīla, Ī Edomu nakwīponekeja shilatū shane; ī Filisti yene nakwītūlīla kaluulu kūlwa būtindi."

10Nani akūnishisha ū kū nzengo ūyo gūpīndīlījiwe ndugu? Nani akūnitongeela ū kūja ī Edomu?

11Ūtī bebe Ee Mulungu, ūyo watūponije, na a mabità gise oyile ū kūfuma nago?

12Twinhage būdūla wa kūbapyena a banishi; nguno ū būgunanhi wa munhū būtī na ngofyoolo.

13Alīyo ūlū tūlī hamò na Mulungu, tūkūpyena, hū ng'wene akūbapandagīla a banishi bise.

Zabuli 109

Kūlomba banishi bamalīlwe shiilī

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Ee Mulungu, bebe ūyo nakakūkumīlījaga, ūtahuumūlage.

2Nguno banhū babūbi na balomolomo bakwikalaga būnasamīla milomo yabo; ī ndīmi jabo jikūnilembekejaga.

3Banipīndije hose hose kūnū bakūniponangījaga mihayo mu kūnikolwa, bakūnūūbūkīlaga nū mhayo ndūhū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Ūlū nabīītīla ya būtogwa hū banihaya kībi, alīyo ū nene nalī munhū wa kwikala mu kūlomba.

5Bakūnilīpaga mibi ū kū misoga īyo nakwītaga, ūlū noolecha būtogwa a boi banikolwa.

6Bakwiwīlaga, “Nsolelagi munhū wabūbi wa kwilwisha nang'hwe, mūūji wa kūng'wīmīīla kū nkono gwakwe gwa būlyo.

7Ūlū wīmīīla ng'wibanza abonwe alī mu būhūbi, nī mihayo ya kūlomba kwakwe ībalwe kūbiza shibi.

8Ī shikū ja būlamu wakwe jigehiwe, ū nīmo gwakwe gwa būtongeeji gūding'we na ūngī.

9A baana bakwe bagayiwe ū saabo, nū nke wakwe abize nchīlwa.

10Hama a baana bakwe babize biyūngi ba kwikala bakwilombelejaga, nīyo bapeejiwe nū mu mapagale gabo ayo bakwikalaga, bīnge mo.

11Ntondi w'igasa ashisole pyī ī shikolo shakwe īsho alī nasho; balobeji bagalye a matwajo ga milīmo ya lūyīlo lwakwe.

12Nīyo atizilonga munhū wa kūnchīla shigongo, nūūlū wa kūbasaatwa a baana bakwe abo baachīlwa saabo.

13Ū būbyīle wakwe būmalwe pye, būjimīīle; Ī lina lyakwe lījimiwe ū mu shibyalilwe īsho shilalondeele ha numa.

14Ū būhūbi wa bakūlūgenji bakwe wizūkīlwe ū mu būtongi bo ng'wa SEEBA, nī shibi sha ng'wa nina shitizūjimangūchiwa.

15Shose shenīshi shibize mu būtongi bo ng'wa SEEBA ilalī, shijimīīlīke shose shose sha kūbīīta banhū bang'wizūkwe.

16Nguno walī atizūkagwa kūchīla shigongo, alīyo a bahabī na a bagayiwa na a babo batī na sha kwisagīlwa, wabakūūbīlījaga kūshisha kūcha kwabo.

17Walī atogilwe kūzuma bangī, leka agwīlwe izumo nang'hwe; walī atatogilwe kūlombela mbango, ni atizagūpandīka nū wei.

18Īkī ī lizumo walīzwalaga gītī shizwalo, nīyo lyalī lyang'wingīla ū mu mīlī gītī minzī, kūshisha lyūmīta nū mu maguha gītī maguta,

19hūna lūūlū ī haha leka lībize gītī kache mbeho yakwe ya kwigumīīla, gītī nkoba gwakwe gwa kwitunga mu nkīmbīlī.”

20Ī yenīyī leka ībize shilīpīlo sha ng'wa SEEBA ū kū babūūji bane, abo bakūnisondagūlaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Alīyo ū bebe, Ee Seeba MULUNGU, kūlwa lina lyako nīītīlage yawiza; nipījage īkī ū būtogwa wako būlī wawiza.

22Ū nene nalī ng'habī na ngayiwa, ū mu gatī nalabūkile ī ng'holò yane.

23Nalīshila wangū gītī nengeeji mu makanza ga līīmi līkūsalalījaga, nakūselengetiagwa sagala sagala gītī njige.

24A mazwi gane gaamalile ī nguzu kūlwa kūdīīla nzala, nū mīlī gwane gūlī maguha gike ī haha.

25Ū kū babūūji bane nalī shikolo sha kwineenelegejiwa, ūlū banibona bakūshingishaga mitwe.

26Ee SEEBA Mulungu wane, nigunage, nipījage kūlenganīla na būtogwa wako.

27Boolekejage badeebe gīkī ū gwenūyū gūlī nkono gwako, hū bebe SEEBA wagwītile ū gwenūyū.

28A boi bene ni bazumage, alīyo ū bebe ūkwenha mbango; balīnūūbūkīla alīyo bakūgooka, ū ntūmami wako ni ayegage.

29A babūūji bane bakūzwīkwa minala, bakūkundīkījiwa magooke gītī ng'wenda.

30Ū nene nakūnkumīlīja ū SEEBA na nomo gwane, nakūngongoola ha gatī y'ibità.

31Nguno akīmīīlaga hīgīyī kū nkono gwa būlyo gwa ngayiwa, anwīlīīle na kūmpīja kūfuma kū babūūji bakwe.

Zabuli 110

Ū SEEBA akang'winhaga būtindi ū ntemi

Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Ū SEEBA akang'wīla ū Seeba wane, “Igashaga kū nkono gwane gwa būlyo; kūshisha nabīīte a banishi bako kūbiza būtūūlīlo bo mhambala jako.”

2Ū būdūla wa nang'ha gwako gwa būsugi, ū SEEBA akūwīta būje hose pye kūfuma Sayuni. Ūkūbasuga a banishi bako.

3Ū mu lūshikū lwako lwa kūtongeela mabità gako mu wela w'ikūjo, a banhū bako bakwifunya mu wiyaabī wabo boi benekīlī. Kūfuma wandījo w'ikīngo, ū būdinha wako būkūkūshokela gītī lūme lwa dilū.

4Ū SEEBA wamala kūlahīla, atīko kūgalūcha a maganiko gakwe, “Ū bebe ūlī Ngabīji wa welelo bose, mu mbika ya būgabīji bo ng'wa Melikizedeki.”

5Ū SEEBA alī kū nkono gwako gwa būlyo, ū mu lūshikū lwa būpelanu wakwe akūtobagūla batemi.

6Akūlamula mahanga aleke matūūgo ga mibimba būlī kwene, na kūbatobagūla a basugi ba sī jose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Akūng'wa minzī mu mongo bbihī na nzīla, hūna akūgūngūmūla ntwe gwakwe higūlya.

Zabuli 111

Mulungu akūjiwe kūlwa shītwa shakwe

1Nkumīlījagi SEEBA, nakūngongoola ū SEEBA na ng'holò yane yose, mu kwibilinga kwa batūngīlīja, ng'wibità lya banhū bakwe.

2Ī shītīle sha ng'wa SEEBA shilī shitaale no, bose abo bashiyegelile bakashiideedeng'hanyaga.

3Īyo akīītaga īlī y'ikūjo na magaka, ū būtūngīlaja wakwe būlī wa kūshinga ho welelo bose.

4Ī milīmo yakwe ya kūkumya no, akīyītaga ībize ya kwizūkīlwa; ū SEEBA alī wa shigongo na nsaatwa wa banhū,

5Abo bang'ogohile akabinhaga shilīwa, Ī lilagane lyakwe alizūkilwe kūshisha welelo bose.

6A banhū bakwe waboolekeja ū būdūla wa milīmo yakwe, ūbinha wingīji wa mahanga.

7Ī milīmo ya makono gakwe ītūngīlīgije na ya ng'hana, pyī ī shilagīlo shakwe shilī sha kūsanyiwa.

8Kūshisha welelo bose shitī sha magalū galū, shitūūlilwe ho mu būsanyiwa na wīma.

9A banhū bakwe akabatūmīla būkomooji, ūlagīja n'ilagane lyakwe lya welelo bose, ī lina lyakwe līlī lyeela na lya kogohya.

10Ū kūng'ogoha SEEBA hū wandījo wa masala, pye abo shītīle shabo shilī mu katongeelele kakwe balī na witegeleja būsoga. Ū we alī nkumīlījiwa wa welelo bose!

Zabuli 112

Kwīlūkīlwa kwa ntūngīlīja

1Nkumīlījagi SEEBA, alī na ū munhū ūyo ang'ogohile SEEBA, ūyo ayejiwe na shilagilo shakwe.

2Ū būbyīle wakwe būkūbiza na nguzu ū mu sī, būlī shibyalīlwe sha banhū ba nhūngwa ngololoku, shikwīlūkīlwa mbango.

3Ū mu kaya yakwe akūbiza na būsabi na sabo, nū būtūngīlīja wakwe būlī wa kūshinga ho shiku jose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Ū mu kaya ya munhū wa nhūngwa ngololoku, nūūlū shilīho giiti līkilongaga isana; ū SEEBA alī wa shigongo na nsaatwa wa banhū, hangī ntūngīlīja.

5Ū ng'wiza ng'holò na ng'winhani, akapandīkaga yawiza; ūyo shimīzīle yakwe ayītūūlile mu būtūngīlīja.

6Ū ng'wenūyo atīko kwīnjiwa nūūlū hado; ū ntūngīlīja atalīīwa welelo bose.

7Atī na kogoha mhayo gwabūbi gose gose, Ī ng'holò yakwe īhandatīlile, īnsanije SEEBA.

8Ī ng'holò yakwe īlembeelile, atabbahaga, kūshisha abone ū kūpyenwa kwa banishi bakwe.

9Asambaagije shakwinha hose pye, kūlwa kūbanong'ha bahabī; ū būtūngīlīja bokwe būlī wa būja na būja. Ī lipembe lyakwe līkūgūngūhiwa ng'wikūjo.

10Ū munhū wabūbi akwībona ī yenīyī, akwiluma ng'haya kūlwa būpelanu, alīyo nahene akūkamīīla dūhū nose; Ī ng'hūmbū ja nkenaagūji jikachaaga mpandagīlo.

Zabuli 113

Ū SEEBA akagūngūhyaga baluhiwa

1Nkumīlījagi SEEBA, Ee bing'we batūmami ba ng'wa SEEBA, nkumīlījagi, līkumīlījagi ī lina lya ng'wa SEEBA.

2Līkumīlīji ī lina lya ng'wa SEEBA, kūfuma haha kūshisha welelo na welelo.

3Kwandīja kū būfuma līīmi kūshisha kū būgwīlo walyo, ī lina lya ng'wa SEEBA līkumīlījiwe.

4Ū SEEBA alī higūlya ya mahanga gose, nī likūjo lyakwe līlī higūlya y'igūlū.

5Nani ūyo alenganīlile nang'hwe ū SEEBA Mulungu wise, ūyo igashije kwigūlya,

6ūyo akinamaga ūlū ūhaya kūlīlola Ī ligūlū nī sī?

7Hū ng'wene akangūngūmulaga ng'habī, wang'wīnja mu lūbuubu; nū ngayiwa akamūūchaga wang'wīnja h'itūūgo lya mabu.

8Akabigashaga hamò na batongeeji, hamò na basugi ba banhū bakwe.

9Hū ng'wene ūyo akang'winhaga kaya nkīma ngūmba, wabiza myaji wa baana ba būyegi. Nkumīlījagi SEEBA.

Zabuli 114

SEEBA kūbīnja banhū bakwe Misili

1A Baisilaeli aho balīnga Misili, ī numba ya ng'wa Yakobo aho īlīnga mu banhū ba lūlīmi lūtī lwabo,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Ī Yuda h'īyo īkabiza ipandī lyakwe lyeela, Ī Isilaeli yūbiza būsugi wakwe.

3Ī nyanza īkabona yūbela nhambo ījile, ū mongo gwa Yolodani nago gūshoka numa;

4Ī ngūlū jūyūsata gītī ng'ondi, a matūmbi gītī baana ba ng'holo.

5Ee bebe nyanza, ni kinehe ūkabela nhambo, nū bebe Yolodani, nibūlī ūshoke numa?

6Na a bing'we ngūlū, nibūlī mukayūsata gītī ng'ondi, na a bing'we matūmbi ni kinehe ng'wasataga gītī baana ba ng'holo?

7Ee bebe sī, zugumaga, ūlī mu būtongi bo ng'wa SEEBA; ūlī mu būtongi bo ng'wa Mulungu o ng'wa Yakobo,

8ūyo akagalūcha shiganga kūbiza ilambo lya minzī; ī liwe lyūmu lyūbiza nzwīlo ja minzī.

Zabuli 115

Mulungu iyene h'ūyo shiigelile akūjiwe

1Ee SEEBA, ītī kūlwa nguno yise, yaya ītī kūlwa nguno yise; alīyo ī likūjo lībize ho nguno ya lina lyako; kūlwa nguno ya būtogwa wako na būsanyiwa wako.

2Nibūlī a mahanga gahaye gīkī, "Ū Mulungu wabo alī halī?"

3Ū Mulungu wise alī ng'wigūlū, akīītaga yose īyo yūnyeja.

4Alīyo a bamulungu babo, jilī feza na zahabu, bakabeejiagwa na makono ga banhū.

5Ī milomo balī nayo, alīyo batalūngalūngaga, na a miso balī nago, alīyo batabonaga;

6a matū balī nago, alīyo batigwaga; Ī nindo balī najo, alīyo batanung'hīlagwa.

7Balī na makono, alīyo gatī na nīmo, Ī mhambala balī najo, aliyo batashimīzaga. Batafunyaga nūūlū ilaka bo mamilo gabo.

8Abo bakababeejaga a bamulungu benabo batikīlile nabo, pye na a bose abo babasanije.

9Ee bing'we Baisilaeli, nsanyagi SEEBA; ū wei alī ngunanhi na lūmūda lwing'we.

10Ee bing'we numba ya ng'wa Alooni, nsanyagi SEEBA; ū wei alī ngunanhi na lūmūda lwing'we.

11Ee bing'we abo mung'ogohile SEEBA, nsanyagi we; ū wei alī ngunanhi na lūmūda lwing'we.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Ū SEEBA ataalī atwizūkilwe, akwīyīlūkīla ī numba ya Isilaeli, akwīyinha ī kaya ya ng'wa Alooni;

13akūbinha abo bang'ogohile SEEBA; a bose bado na bataale.

14Ū SEEBA ni ongejage kūmukwīja, a bing'we hamò na baana bing'we.

15Ū SEEBA ang'wīlūkīle mbango, ū wei ūyo alī Meeja w'igūlū na sī.

16Ī ligūlū līlī sabo ya ng'wa SEEBA, na a mapandī ga ng'wigūlū a gose; alīyo ī sī yene abinhile banhū.

17A bafu batīko kūnkūja ū SEEBA, bose abo bakwikaga kwipandī lya būhuumūzu.

18Alīyo a bise tūkūnkumīlīja ū SEEBA, kwandīja haha na kūshisha welelo bose.

Zabuli 116

Kūlūmba kūlwa kūpījiwa mu kūcha

1Nantogilwe ū SEEBA, nguno akaliigwa ī lilaka lyane, nū kwikūmbīlīja kwane.

2Īkī akanigalūkīja ū gūtū gwakwe kūnidegeleka, nakūng'witana shikū jose ja būlamu wane.

3Ī ngoye ja lūfu jalī jiniitaligīngije, ī lidetemya lya kūlimu lyūnikiimaalīla, nūyikala nakūlījiagwa būpīna.

4Nose nūng'witana ū SEEBA mu lina lyakwe, “Ee SEEBA, nalīkwikūmbīlīja, nipījage ū būpanga wane.”

5Ū SEEBA alī na shigongo hangī ntūngīlīja, ū Mulungu wise alī nsaatwa wa banhū.

6Ū SEEBA akabalang'hanaga a badalahījiwa, aho naalī mu būluhi būtaale akanipīja.

7Ee būpanga wane, shokaga mu kwifula kwako, nguno ū SEEBA wakwītīlile mihayo misoga no.

8Nguno Ee SEEBA, ū būpanga wane ūkabūpīja kwīnga mu kūcha, a miso gane ūgapyagūla ī shisoji, nī mhambala jane ūjilang'hana natizūgwa;

9nadūle kūshimīza kū būtongi bo ng'wa SEEBA mu sī ya bapanga.

10Nakazunya, h'ī nguno yene nakayomba gīkī, “Ū nene nalī mu makoye no.”

11Hama kūlwa kūzwangana kwanwe nose nūhaya gīkī, “A banhū balomolomo pye a bose.”

12Nakūnīpa kī ū SEEBA kūlwa wiza bokwe bose ū kūlī nene?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Nakūshanukūla ī shikombe sha būpīji, hama nakūlīkumīlīja ī lina lya ng'wa SEEBA.

14Ū kūlahīla kwane nakūnshiīkīlīgīja ū SEEBA, mu būtongi wa banhū bakwe bose.

15Ū kūcha kwa beela bakwe ū SEEBA kūlī kwa mpango ntaale no ū kūlī we.

16Ee SEEBA, ū nene nalī ntūmami wako, ntūmami wako, ng'wana wa nsese wako nkīma; hū bebe wanitungūlile ū mu būtungwa wane.

17Nakūkūfunīja shitambò sha kūlūmba, hama nakūlīkumīlīja ī lina lyako.

18Ū kūlahīla kwane nakūnshiīkīlīgīja ū SEEBA, mu būtongi wa banhū bakwe bose,

19mu gwalugwa ja numba ya ng'wa SEEBA, mu gatī yako bebe, Ee Yelūsalemu. Nkumīlījagi SEEBA.

Zabuli 117

Kūnkumīlīja Mulungu

1Nkumīlījagi SEEBA, bing'we mahanga gose, bing'we banhū bose nkumīlījagi we.

2Nguno ū būtogwa wakwe būlī būtaale no ū kū bise, nū būsanyiwa wakwe būlī wa kūshinga welelo bose. Nkumīlījagi SEEBA.

Zabuli 118

Ū SEEBA ng'wene nchīji wa shigongo

1Nūmbagi SEEBA, īkī alī wawiza; nguno ī Kīgongo chakwe shilī sha kūshinga welelo bose.

2A Baisilaeli ni bahayage gīkī, “Ū būtogwa wakwe būlī wa kūshinga welelo bose.”

3A ba mu numba ya ng'wa Alooni ni bahayage, “Ū būtogwa wakwe būlī wa kūshinga welelo bose.”

4Abo bang'ogohile ū SEEBA ni bahayage gīkī, “Ū būtogwa wakwe būlī wa kūshinga welelo bose.”

5Ū mu būluhi wane nakanīlīīla ū SEEBA, ū SEEBA nang'hwe ūniigwa, ūnitungūla.

6Ū SEEBA ūlū alī kū lwandī lwane, natīko kogoha, ū munhū akūnīīta kī?

7Ū SEEBA alī hamò nane kūlwa kūnigunanha, a banishi bane nakūbalola na liso lya nyapyeni.

8Īlī chiza no ū kūnsanya SEEBA kūtinda kūng'wisagīlwa munhū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Īlī chiza no ū kūnsanya SEEBA kūtinda kūbisagīlwa basugi.

10Banhū ba mahanga gose bakanigobanīla, alīyo nakabahūlūla mu lina lya ng'wa SEEBA.

11Bakanigobanīla mhandī jose, alīyo nūbahūlūla mu lina lya ng'wa SEEBA.

12Bakaniibbūpa gītī nzūkī, alīyo būyūshila gītī masanzu gakūbabagwa moto; na ng'hana nakabahūlūla mu lina lya ng'wa SEEBA.

13Bakanikandīkīja no, būsangwa banidedya, alīyo ū SEEBA ūnigunanha.

14Ū SEEBA alī nguzu jane na lyīmbo lyane, hū ng'wene alī būpīji wane.

15Ū mu ng'hambī ja batūngīlīja gakūyoganyaga malaka ga būpyeni na mhūndū ja būyegi; gakūhayaga, "Ū nkono gwa būlyo go ng'wa SEEBA gwītile mitaale!

16Ū nkono gwa būlyo go ng'wa SEEBA gwenhile būpyeni; na ng'hana ū nkono gwa būlyo go ng'wa SEEBA gwītile mitaale!"

17Natūcha yaya, nakwikala nalī mpanga, nīyo nakwīkumūcha no īyo wīyītīle ū SEEBA.

18Ū SEEBA wanihūgūlile hataale no, alīyo ataniponije mu kūcha.

19Nilugūlīlagi ī mibita ya būtūngīlīja, nabītīle ng'wenūmo nakankumīlīje ū SEEBA.

20Ūyū hū gwene ū mita go ng'wa SEEBA, h'aho bakwingīlīla a batūngīlīja.

21Nakūkūlūmba nguno wanishokegije, wabizile būpīji wane.

22Ī liwe īlo bakalīlema bazengi, h'īlo lyabizile lya kwīgoloolela ī numba.

23Ū mhayo gwenūyū gūfumile kūlī SEEBA, nīyo gūlī gwawiza no ū mu miso gise.

24Ū lūshikū lwenūlū lūbeejiwe na SEEBA, tūyegelagi mo na tūsangabale.

25Ee SEEBA, tūlīkwikūmbīlīja ūtūpīje, Ee SEEBA, tūlīkwikūmbīlīja ūtwinhe kwīlūkīlwa.

26Akumīlījiwe ūyo aliza mu lina lya ng'wa SEEBA. Tūlīkūkumīlīja kūfuma mu numba ya ng'wa SEEBA.

27Ū SEEBA alī Mulungu, hū ng'wene watwenhelile isana. Beejagi shigukulu, mubūūche matambī muje mukūhūnjaga mukashike kū ng'walīlo.

28Ūlī Mulungu wane, nakūkūlūmba; ūlī Mulungu wane, nakūkūkumīlīja.

29Nūmbagi ū SEEBA, nguno alī wawiza; ī Kīgongo chakwe shilī sha būja na būja.

Zabuli 119

Shilagīlo sha ng'wa SEEBA

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Balī na abo nhūngwa jabo jitī na shilingo, abo bakashimīzīlaga mu shilagīlo sha ng'wa SEEBA.

2Balī na abo babūdimile ū būkaanīji wakwe, abo bakankoobaga na ng'holò yose;

3abo batīītaga ya malofu, alīyo bakashimīzīlaga mu nzīla jakwe.

4Ū bebe ūtūūlile ho kahūgūlīle, ako kigeleelilwe kūlondeelwa.

5Gīt'ūlū ni jabiza jigoloolile ī nzīla jane, ni nadūla ū kūshidima ī shilagīlo shako.

6Ū mu gīko ni naleka ū kūding'wa soni; nguno ya kūshikūja pyī ī shilagīlo shako.

7Nakūkūkumīlīja mu ng'holò ngololoku ūlū nilanga a kalamulīle kako ka būtūngīlīja.

8Nakūshimīzīla ū mu katongeelele kako, ūtizūnileka gete najimīīle.

Kūdima shilagīlo sha ng'wa SEEBA

9Ū ng'walūki adūgije kūjilang'hana mu kinehe ī nzīla jakwe jikale neela? Mu nzīla ya kikalīle ka kūtongeelwa na mhayo gwako.

10Nalīkūkooba na ng'holò yane yose, ūtizūnileka nakatagaalīja nīnge ū mu shilagīlo shako.

11Ū mhayo gwako nagūbīkile ū mu ng'holò yane natizūkwītīla shibi ū bebe.

12Ūkumīlījiwe, Ee SEEBA; nilangage ī shilagīlo shako.

13A kalamulīle ka kūfuma kūlī bebe, a kose nakūkakumūchaga na nomo gwane.

14Nakayegaga no ū kūshimīza mu katongeelele ka būkaanīji wako, gīt'ūmo būlī būyegi wa nsabi wa shikolo shose.

15Ū būhūgūji wako nakawideedeng'hanyaga no, nī nzīla jako nakūjikalalīla mu welwa ng'holò.

16Nakūyega no ū kūbiza ha sīlīlī ya katongeelele kako, natīko kūgūdalaha ū mhayo gwako.

Kūyegela mu shilagīlo sha ng'wa SEEBA

17Nigaliilage ū nene ntūmami wako, hū nakūdūla kwikala nalī mpanga, nū mhayo gwako nakūgūdima.

18Niloleechage a miso gane, nashibone ī shakūkumya sha mu malange gako.

19Ū nene nalī ngeni ū mu sī, ūtizūnibisa ī shilagīlo shako;

20Ū būpanga wane makanza gose būkūminyiagwa ng'hūmbū ja kūbona kalamulīle kako.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Bebe h'ūyo ūkabahamaga a badooshi abo bazumilwe, abo bakīngaga mu shilagīlo shako.

22Nīngījage ū wibengelejiwa nū būdalahījiwa, nguno nabūdimile ū būkaanīji wako.

23Nūūlū bakigasha kūnisīīga a basugi, nahene ū nene ntūmami wako nakūshiideedeng'hanya ī shilagīlo shako.

24Ū būkaanīji wako būkaniyejaga, hangī nīyo būlī na būhūgūji ū kūlī nene.

Būtongeeji bo ng'wa SEEBA

25Ū būpanga wane būlīgalagala mu lūbuubu, nihīmbūūchage na mhayo gwako.

26Aho najisomboola ī nzīla jane ūkaniigwa, nilangage ī shilagīlo shako.

27Nigunage nawitegeleje ū būhūgūji wako, hū nakūdūla kūshiideedeng'hanya ī shītīle shako sha kūkumya.

28Ū būpanga wane būlīshila kūlwa būpīna, niguzuhyage na mhayo gwako.

29Nilang'hanage natizūgwa mu nhūngwa ja nyalomolomo, nichīlage shigongo ūnilange ī shilagīlo shako.

30Naasolile gwa kūshimīzīla mu ng'hana, nū būlamuji wako būkūnitongeelaga gwa.

31Ee SEEBA, ū būkaanīji wako nadimanile nabo, ūtizūnileka nakagooka.

32Nakūpeela nhambbo nalī mu shilagīlo shako, nguno ī ng'holò yane wīyinhile wiyaabī.

Kūlomba masala

33Ee SEEBA, nilangage ī nzīla ya shilagīlo shako, nane nakūshimana kūshisha kū ngelelo.

34Ninhage witegeleja, nane nakūgadima a malange gako; nīyo nakūgalondeela na ng'holò yane yose.

35Nitongeelage ū mu nzīla ya shilagīlo shako, nguno nakapandīkīlaga būyegi būtaale moi.

36Īgalūchage ī ng'holò yane īlolele kū būkaanīji wako, ītī kū nhūngwa ja kwikūmvwa sabo.

37Gagalūchage a miso gane gīnge ū mu kwiloleela shikolo shitī na solobo, hama ūnīīte kūbiza mpanga ū mu nzīla yako.

38Ū nene ntūmami wako nishikīlīgījage ū kwisagīja kwako, gīt'ūmo ūkabinhīlaga abo bakogohile.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

39Nīngījage ī minala īyo īnogohije, nguno a kalamulīle kako kalī kawiza.

40A kahūgūlīle kako nalī na ng'hūmbū no nako, būhīmbūūchage ū būpanga wane kūlwa būtūngīlīja wako.

Kūbūsanya būtongeeji bo ng'wa SEEBA

41Ee SEEBA, ū būtogwa wako ni būnipandīkage nū nene, ū būpīji wako gīt'ūmo kūlī kwisagija kwako;

42hū nakūdūla kūnshokeja ū ndalahi wane, nguno ū mhayo gwako hū gwene nagūsendamīlile.

43Ūtizūgwīnja ū mhayo gwa ng'hana ū mu nomo gwane, nguno a kalamulīle kako h'ako nakisagīlilwe.

44A malange gako nakūgadima gwa, kūshisha welelo na welelo.

45Nakūshimīnzīla mu wiyaabī, nguno nakūbūkoobaga ū būhūgūji wako.

46Nū būkaanīji wako nakūbūsomboola kū būtongi wa batemi, natīko kūding'wa minala,

47nguno ī shilagīlo shako nashiyegelile, Īkī nashitogilwe.

48Nakūgoloola makono gane nashanukūle Ī shilagīlo shako īsho nashitogilwe no; na a katongeelele kako nakūkideedeng'hanya.

Kūshizunya shilagīlo sha ng'wa SEEBA

49Gwizūkagwe ū mhayo gwako ūyo ūkaniwīla nene ntūmami wako, nguno gūkaninha kwisagīlwa.

50Ū mhayo ūyo gūkūnilūngūjaga mu būluhi wane gūlī gīkī, ū kwisagīja kwako kūkūniguzuhyaga ū mu būpanga wane.

51A bikumīlīja bakūnisondagūlaga no, alīyo ū nene natīko ū kūshileka ī shīlagīlo shako.

52Ee SEEBA, ū būlamuji wako būlīho kūfuma kale na kale, ūlū nawiganika nakūlūngūjaga.

53Nakūpelanaga no ūlū nabiganika a bahūnga, abo batagadīlīīlaga a malange gako.

54Ū nene ī shilagīlo shako h'ī lyīmbo lyane, lya kwīmba būlī kwene ūko nūūkatūūla ng'hambī.

55Ee SEEBA, būlī gwa ī būjikū nakalizūkagwa Ī lina lyako; nī shilangīlo shako nashidimile.

56Ū kūshimīzīla mu kahūgūlīle kako hū mhayo ūyo gūkūninhaga ū nene.

Kūshikūja shilagīlo sha ng'wa SEEBA

© 2015 Bible Society of Tanzania.

57Ee SEEBA, ū bebe ūl'inong'ho lyane, ū kwisagīja kwane kūlī gīkī, Ī mihayo yako nakwīdima.

58Nalīkūlomba na ng'holò yane yose, nichīlage shigongo ūmo kūlī kwisagīja kwako.

59Naajiideedeng'hanije ī nzīla jane nūgalūka, Ī mhambala jane jilī mu katongeelele kako.

60Naakangīlīgije no, natatogilwe ū kūdīīla ū kūshishikīlīja ī shilagīlo shako.

61A ba malofu nūūlū būnitaligīnja ngoye jabo, nahene natīko ū kūshīība ī shilangīlo shako.

62Nūūlū būjikū ha gatī nakabūūkaga kūkūkumīlīja, kūlwa būtūngīlīja wa kalamulīle kako.

63Abo balī na logohano kūlī bebe, h'abo nalī na būsangī nabo; abo bakashimīzīlaga mu kahūgūlīle kako.

64Ee SEEBA, ī sī yokalile būtogwa wako, nilangage ī shilagīlo shako.

Wiza wa shilagīlo sha ng'wa SEEBA

65Ee SEEBA, ū nene ntūmami wako wanigaliilile no, kūlenganīla na mhayo gwako.

66Nilangage witegeleja na kalamulīle kawiza, nguno nashizunije ī shilagīlo shako.

67Aho naalī nataalī kūluha naalī najimīlile, alīyo ī haha naagūdimile ū mhayo gwako.

68Ūlī wawiza no, nī yīyo ūkīyītaga misoga, nilangage nashimane ī shilagīlo shako.

69A bikumīlīja bakūnibyaagījaga mihayo mu kūnilembekeja, alīyo ū nene nabūdimile ū būhūgūji wako na ng'holò yane yose.

70Ī ng'holò jabo jibambīlile gītī mhaama, alīyo ū nene nashiyegelile ī shilagīlo shako.

71Yabeelelile ū nene ū kūluha, nguno hū nakwilanga a katongeelele kako.

72A malange ga kūfuma mu nomo gwako galī masoga no ū kūlī nene, kūtinda shihūmbī shingī sha feza na zahabu.

Būtūngīlīja bo shilagīlo sha ng'wa SEEBA

73A makono gako gaanibeeja, hū gene gaanibūmba; ninhage witegeleja nadūle ū kūshiilanga ī shilagīlo shako.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

74Abo bakogohile bakūyūnibona baayega, nguno ū mhayo gwako h'ūyo nagwisagīlilwe.

75Ee SEEBA, namanile gīkī ū būlamuji wako būtūngīlīgije, na gīkī ūkaniluhya mu ng'hana.

76Ū būtogwa wako būlī wa būja na būja, ni būnilūngūjage gīt'ūmo kūlī kwisagīja kwako ū kūlī nene ntūmami wako.

77Ī shigongo shako ni shiniihoolekelage nadūle kūbiza mpanga, nguno ī shilagīlo shako shīlī būyegi wane.

78Leka bagooke a bikumīlīja, nguno bakūnīītīlaga ītigeleelilwe nū mhayo gūtīho, alīyo ū nene nakongeja kūwideedeng'hanya ū būhūgūji wako.

79Abo bakogohile ni banishokelage, abo bawitegelegije ū būkaanīji wako.

80Ī ng'holò yane ni ībizage ītī na shisembo ū mu katongeelele kako, natizūgwa mu magooke.

Kūlomba ng'wikanza lya kwiboneelwa

81Ū būpanga wane būlī na ng'hūmbū no ja kūbona būpīji wako, nīyo ū mhayo gwako h'ūyo nagwisagīlilwe.

82A miso gane nose gaanogaga ū kwikala galolile mu kūlindīīla kwisagīja kwako; nakwibūjaga, “Ūkūnilūngūja nanalī?”

83Nguno nose nūmile kūlū kūlū gītī ng'hoomele ha lyochi; alīyo nahene nataalī ū kūshīība Ī shilagīlo shako.

84Nakwiyūmīlīja kūshisha nanalī, ū nene ntūmami wako? A balūhya bane ūkūbagwisīja nanalī ū nsango gwabo?

85A bikumīlīja baanisīmbīlile machongo gīkī nagwīle mo, banhū abo batashimīzīlaga mu malange gako.

86Ī shilagīlo shako pyī ī shose shilī sha kūsanyiwa, bakūniluhyaga nū mhayo yaya; nigunage.

87Baalī basaagije hado banikale gete ū mu sī, alīyo nahene nataalī ū kūwība ū būhūgūji wako.

88Kūlwa būtogwa wako būlang'hanage ū būpanga wane, hū nakūgūdima ū mhayo gwa kūfuma kūlī bebe.

Kūshisanya shilagīlo sha ng'wa SEEBA

89Ee SEEBA, ū mhayo gwako gūlī gwa welelo na welelo, gwīmīīlile kūlwa būdūla bo ng'wigūlū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

90Ū būsanyiwa wako būlī wa kūshinga ho shibyalīwe shose; ī sī yīmīīlile na nguzu, wīhandatīgije bebe.

91Ī shose shilīho shīmīīlile kūshisha lelo, nguno pyī ī shikolo shikakūtūmamīlaga bebe.

92Ū nene ūlū ni ītī kūyegela shilagīlo shako, ū būluhi ni wanibūlaga kale.

93Natīko kūwība ū būhūgūji wako na hado yaya, nguno ū mu gīko ū būpanga wane ūkūwītaga kūbiza būpya.

94Ū nene nalī wako, nipījage; nalī na ng'hūmbū no nako a kahūgūlīle kako.

95A babūbi bakwikalaga baniibandīīle, nguno batogilwe kūnikenaagūla; alīyo ū nene a maganiko gane galī kū būkaanīji wako.

96Naabonile gīkī būlī shikolo shilī na ngelelo yasho, shilagīlo shako dūhū h'īsho shilī na būgalī galī būtī wa kūkalīchiwa.

Kūshitogwa shilagīlo sha ng'wa SEEBA

97Ū nene nagatogilwe no a malange gako, nakadīīlaga līīmi ji nakūgideedeng'hanyaga.

98Ī shilagīlo shako shikanīītaga kūbiza na masala kūbaheeba a banishi bane, nguno natalekanaga nasho.

99Ū nene nalī na būmani būtaale no kūtinda pye a balangi bane, nguno ū wideedeng'hanya wane būsugilwe na būkaanīji wako.

100Nalī na witegeleja kūtinda wa banamhala, nguno nīmīīlile mu kahūgūlīle kako.

101Ī mhambala jane najilang'hanile ū kūshimīzīla mu būlī nzīla jabūbi, gīkī nadūle kūgūdima ū mhayo gwako.

102A kalamulīle kako natīko kūkinhīla ngongo, nguno bebe ng'wenekīlī hū ūlī nangi wane.

103Ī mihayo yako minonu no ū kūlī nene, kūtinda būnonu wa būūkī ū mu nomo gwane.

104A kahūgūlīle kako kakaninhaga witegeleja, na lūūlū pyī ī ya nyasala sala nīkolilwe.

Isana mu shilagīlo sha ng'wa SEEBA

105Ū mhayo gwako gūlī talà kū mhambala jane, n'isana ū mu nzīla yane.

106Naamalile kūlahīla nizunīlīja, gīkī nakūshimīzīla mu būlamuji wako nguno būtūngīlīgije.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

107Ee SEEBA, nalī mu būluhi no; nigunage ū būpanga wane kūlenganīla na mhayo gwako.

108Ee SEEBA, shanukūlage ī shakwinha shane, h'ū kūkumīlīja kwane; hama ūnilange kalamulīle kako.

109Ng'hangala ningī nakūbūdimīīlaga mu nkono ū būpanga wane, alīyo natīko kūshīība ī shilagīlo shako.

110A babūbi baanitegile ntego, kwike ū nene natīko kwīnga ū mu kahūgūlīle kako.

111Ī mihayo yako būlī wingīji wane welelo bose, h'ī yene īkaninhaga būyegi ū mu ng'holò yane.

112Ī ng'holò yane īlī na būyegi no ū kūshishikīlīja ī shilagīlo shako, kūshisha kū ng'halīkījo ya yose.

Shilagīlo sha ng'wa SEEBA shil'ibūngīlò

113A banhū ba magalū galū natabatogilwe, alīyo ī shilagīlo shako nashitogilwe.

114Ū Bebe ūlī ibūngīlo na lūmūda lwane, ū kwisagīlwa kwane kūsendamīlile ha mhayo gwako.

115Bing'we bīīti ba shibi, nīngīlagi; ū nene natogilwe kūshimīzīla mu shilagīlo sha ng'wa Mulungu wane.

116Nihandatījage gīt'ūmo kūlī kwisagīja kwako, nadūle kwikala nalī mpanga; ūtizūnilekanīja nabize gītī nakwisagīlagwa mabu ng'wizungu, nakūgooka.

117Nidimage nakwikala mhola, nadūle kūshimīzīla mu katongeelele kako.

118Bose abo bakatagaalījaga bīnga ū mu shilagīlo shako, ūkabaponyaga; nguno bakilembaga mu mihayo īchile.

119A babūbi a bose ūkabapyagūlaga ū mu sī gītī mapalala, h'ī chene ū nene nabūtogilwe ū būkaanīji wako.

120Ū mīlī gwane gūkūdetemaga kūlwa lyogohya lyako, nabogohile no ū būlamuji wako.

Kūshiigwa shilagīlo sha ngwa SEEBA

121Īyo nīītile ītūngīlīgije, hangī īgoloolile; ūtizūnilekanīja mu makono ga baluhya bane.

122Ū nene ntūmamī wako nimanīkījage hape Ī gīkī nakwikala mhola, ūtizūnilekanīja banitobe a biboneeji.

123A miso gane nose gaamalaga ī nguzu kūlwa kwikala nalolile mu kūwisagīlwa ū būpīji wako, nū wisagīja wako ūbo būtūngīlīgije.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

124Ū nene ntūmami wako nigaliilage kūlenganīla na būtogwa wako, ūnilange nī shilagīlo shako.

125Ū nene nalī ntūmani wako; ninhage witegeleja, nabūmane ū būkaanīji wako.

126Ee SEEBA, īlī h'ī likanza lyako lya kwīta mhayo, nguno a malange gako galīkenaagūlwa.

127Ū nene īkī nashitogilwe ī shilagīlo shako kūtinda zahabu, nūūlū zahabu īyo īgusilwe chiza,

128nīyo hangī īkī ū būhūgūji wako nawisaabile pye ū bose gīkī būtūngīlīgije, ī nzīla ja malofu najikolilwe jose pye.

Kūlomba būdūla bo kūdima shilagīlo sha ng'wa SEEBA

129Ū būkaanīji wako būlī wa kūkumya no, h'ī chene nakashikīlījaga ūmo būhayīlile.

130Ī mihayo yako ūlū yūkundūlwa hape, Īkenhaga isana, īlo līkang'winhaga witegeleja ngaya masala.

131Ū nomo gwane gwasamaga nalīpīmīla kūlwa kūhahaalīla shilagīlo shako.

132Nigalūkīlage ūnichīle shigongo, ūmo ūkīītīlaga kū bose abo balītogilwe ī lina lyako.

133Nitongeelage ū mu kashimīzīle kane kūlenganīla na mhayo gwako, ūtizūnileka nakasugwa na shibi.

134Nipījage ū mu wiboneeji wa banhū, nadūle kūbūdima ū būhūgūji wako.

135Ū būshū wako ni būnakīīlage ū nene ntūmamī wako, nī shilagīlo shako ūnilange.

136A miso gane gakūsejaga shisoji gītī myongo, nguno ī shilagīlo shako shitūdimagwa.

Shilagīlo sha ng'wa SEEBA shitūngīlīgije

137Ee SEEBA, ū bebe ūlī ntūngīlīja; na a kalamulīle kako katūngīlīgije.

138Ū mhayo ūyo ūgūtūūlile ho gūtūngīlīgije, hangī gwigeleelilwe kūsanyiwa gete.

139Ū wilu wane būlīniminya no, nguno a baluhya bane bakwīdalahaga ī mihayo yako.

140Ū kwisagīja kwako kūmanīkile kūlī kwa ng'hana, h'ī chene ū nene ntūmami wako nakūtogilwe.

141Na ng'hana ū nene nalī ndo no, nīyo nalī nadalahilwe; alīyo natawībaga ū būhūgūji wako.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

142Ū būtūngīlīja wako būlī bo kūshinga ho welelo bose, nī shilagīlo shako shilī sha ng'hana.

143Ī haha nalī mu makoye na būpīna, alīyo ī shilagīlo shako nashiyegelile no.

144Ū būkaanīji wako būtūngīlīgije shikū jose, ninhage witegeleja nikale nalī mpanga.

Kūlomba kūpījiwa

145Nalīīlīla na ng'holò yane yose; niidīkage, Ee SEEBA, nakūshidima ī shilagīlo shako.

146Nalīkūlīlīīla, nipījage; na nakūbūdima ū būkaanīji wako.

147Dilū mu makingo nakwipunaga kūlīla kūlwa kūkooba būgunwa, ū mhayo gwako h'ūyo nagwisagīlilwe.

148Nakūkeyulaga būjikū pe nalī miso, nakūwideedeng'hanyaga ū wisagīja wako.

149Ee SEEBA, liigwage ī lilaka lyane kūlwa būtogwa wako, ū būpanga wane winhage nguzu mhya kūlenganīla na kalamulīle kako.

150A babeeja ba long'we ja mihayo mibi balī hihī no, a malange gako balī kūle no nago.

151Alīyo ū bebe, Ee SEEBA, ūlī hihī nū nene, nī shilagīlo shako ī shose shilī sha ng'hana.

152Kūfuma kale nilanga kwīngīīla mu būkaanīji wako, gīkī ī shilagīlo shako ūshihandatīgije bebe ng'wenekīlī kūshisha welelo bose.

Kūlomba kūgunwa hangī

153Kūlolage ū kūluhiwa kwane ūnipīje, nguno natīko ū kūgīība a malange gako.

154Nigunage ūnipīje, ū būpanga wane winhage nguzu mhya, kūlenganīla na kwisagīja kwako.

155A babūbi balī kūle no nabo ū būpīji, nguno a katongeelele kako batakakoobaga.

156Ee SEEBA, ī shigongo shako shitaale no, ū būpanga wane winhage nguzu mhya, kūlenganīla na kalamulīle kako.

157A banishi bane abo bakūniluhyaga balī bingī no, alīyo ū nene natūbūleka ū būkaanīji wako.

158Abo batī na kūzunya bakanisaayīchaga no, nguno batagūdīlīlaga ū mhayo gwako.

159Ee SEEBA, izūkagwa ūmo nabūtogelilwe ū būhūgūji wako, būlang'hanage ū būpanga wane kūlenganīla na būtogwa wako.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

160Ī mihayo yako ī yose īlī ya ng'hana, nū būlamuji wako būlī wa kūshinga ho welelo na welelo, hangī pyī ū bose būtūngīlīgije.

Kūdima shilagīlo sha ng'wa SEEBA

161Basugi bakūniluhyaga nū mhayo ndūhū, alīyo ī ng'holò yane īlī na logohano ūlū nalī kū būtongi wa mhayo gwako.

162Ū nene nagūyegelile no ū mhayo gwako, git'ūmo munhū akayegaga kūlwa kūpandīka nding'wa mu būlūgū.

163Ū būlomolomo nabūkolilwe, hangī nabūbbyedile no; alīyo a malange gako nagatogilwe.

164Būlī lūshīkū nakakūkumīlījaga ng'hangala mpungatī, kūlwa nguno ū būlamuji wako būtūngīlīgije.

165Abo bagatogilwe a malange gako balī na mhola ningī no, nīyo shitīho sha kūbipamya.

166Ee SEEBA, ū būpīji wako nawisagīlilwe, nī shilagīlo shako nakashishikīlījaga.

167Ū būkaanīji wako nabūdimile, na hangī nabūtogilwe nīyo no.

168Ū būhūgūji nū būkaanīji wako nabūdimile, nguno ī nzīla jane jose jilī kū būtongi wako.

Kūlomba witegeleja

169Ee SEEBA, ū kūlīla kwane ni kūshikage kū būtongi wako; ninhage witegeleja kūlenganīla na mhayo gwako.

170Ū kwikūmbīlīja kwane ni kūshikage kū būtongi wako; nipījage kūlenganīla na kwisagīja kwako.

171Ū nomo gwane gūkūpumunha būgongooji wingī, nguno hū bebe ūkanilangaga ī shilagīlo shako.

172Ū lūlīmi lwane lūkwīmba kūgūkumūcha ū mhayo gwako, nguno pyī ī shilagīlo shako shitūngīlīgije.

173Ū nkono gwako ni gūnigunage, nguno naasolile gwa kūlondela kahūgūlīle kako.

174Ee SEEBA, nalī na ng'hūmbū na būpīji wako, na a malange gako hū būyegi wane.

175Nilekage nikale mpanga nakūkumīlīje, ū būlamuji wako h'ūbo būnigune.

176Nakūtagaalījaga gītī ng'holo ījimīīlile, nikoobage ū nene ntūmami wako, nguno nataalī ū kūshīība ī shilagīlo shako.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Zabuli 120

Kūlomba mhola

1Ū mu būluhi wane nakanīlīīlaga ū SEEBA, nang'hwe wanishokeja.

2Ee SEEBA, nipījage ū kū milomo ya bahwahwa, nī ndīmi ja balomolomo.

3Bebe lūlīmi lūhwahwa wītīlwe mhayo kī, ūlū kwītīlwa kī ī sha kūkīla a henaho?

4Ī gete ūlū kūlaswa masonga mūūgī na munhū wa nguzu, na kwitīīlwa makala ga moto ga ntī gwa kaniniigwe.

5Niyingīgije mu makoye ū kūsaamīla Mesheki, kūjūtūūla ng'hambī yane hamò na maheema ga Kedaali.

6Nakwījaga no ī shikū ja kwikala hamò na banhū abo bīkolilwe ī mhola, nose jakīlanījaga.

7Ū nene nalī munhū wa mhola, alīyo ūlū nihamba ū kūyomba, a bene batī na gūngī ūlū ītī būlūgū dūhū.

Zabuli 121

SEEBA nang'hani wa bakwe

1A miso gane nakūgabūūcha kūlola kū ngūlū, ū būgunanhwa wane būkūfuma halī?

2Ū būgunanhwa wane būkafumaga kūlī SEEBA, ū Meeja w'igūlū na sī.

3Atūdūla kūleka lūpambala lwako lūchūūlūlūke, ū nang'hani wako atīko kūtindīla.

4Alichene, ū nang'hani wa Isilaeli atīko kūtindīla nūūlū kūhweeja tūlo.

5Ū SEEBA hū nang'hani wako, ū SEEBA ng'wene alī mbeho yako ū kū nkono gwako gwa būlyo.

6Ī līīmi h'ūmo līsebele lītūkwītīla makoye, nūūlū ū ng'weji ū mu makanza ga būjikū.

7Ū SEEBA akūkūlang'hana mu makoye gose, akūbūbalada ū būpanga wako;

8ū SEEBA akūkūbalada ū mu kwiza kwako nū mu kūfuma kwako, Kwīngīīla haha na kūshisha welelo bose.

Zabuli 122

Lūkumo lwa Yelusalemu

Lyīmbo lya ng'wa Daūdi, ng'wikanza lya kūlamya.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Nakayega no aho baniwīla gīkī, “Tujage kū numba ya ng'wa SEEBA.”

2Ee Yelusalemu, tūlī mu mibita yako twīmīīlile na mhambala jise.

3Ī Yelusalemu gūlī nzengo ūyo gūzengilwe gūhelwa chiza, gūūdimanile gūbiza na nguzu.

4Ū kwenūko h'ūko jikalinhaga ng'anda, Ī ng'anda ja banhū ba ng'wa SEEBA kūja kūlīkumīlīja lina lya ng'wa SEEBA, kūlenganīla na mhayo ūyo akang'winha Isilaeli.

5H'ūko galī a masumbī ga kūlamulīla, masumbi ga būtemi ga numba ya ng'wa Daūdi.

6Gūlombelagi mhola ū nzengo gwa Yelusalemu: “Abo bakūtogilwe ū bebe babize mu mhola.

7Ū mu gatī yako habize halembeelile, nū mu numba jako ībize mo mhola.”

8Kūlwa nguno ya badūgū bane na banwani bichane, nakūhaya gīkī, “Leka ībize ho mhola ū mulī bebe!”

9Kūlwa nguno ya numba ya ng'wa SEEBA Mulungu wise, ū bebe nakūkūkoobela yawiza.

Zabuli 123

Kūlomba kūchīlwa shigongo

Lyīmbo ng'wikanza lya kūlamya.

1A miso gane nakūgabūūcha kūlola kūlī bebe, bebe ūyo isumbī lyako lya būtemi līlī ng'wigūlū.

2Ūmo miso ga batūmami gakagūlolelaga nkono go ng'wa saabo būgonzo, nū mumo miso ga ntūmami nkīma gakagūlolelaga nkono go ng'wa nina būgonzo, h'ūmo na a miso gise ganolelile ū SEEBA Mulungu wise, kūshisha atūchīle shigongo.

3Tūchīlage shigongo, Ee SEEBA, tūchīlage shigongo; nguno watwigelile lūūlū ū būsondagūlwa ūbo būkūtūgwīlaga.

4Jakwīlaga no ī shikū ū būpanga wise būlī mu kwiyūmīlīja, kūlwa būsondagūlwa kūfuma kū badooshi; na būdalahwa kūfuma kū bikumīlīja.

Zabuli 124

Kūlūmba kūlwa būtindi

Lyīmbo lya ng'wa Daūdi, ng'wikanza lya kūlamya.

1Ū SEEBA ūlū atī kū lwandī lwise, ū Isilaeli ni ayombage,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2ū SEEBA ūlū ni walī atī kū lwandī lwise, aho banhū bakatūūbūkīla,

3ū būpelanu wabo aho waabakaga gītī moto kūlwa nguno yise, ni baatūmila būlala tūlī bapanga.

4Ī lihūūma ni lyatūpyagūla, ū būpanga wise ni waja na myongo ya minzī.

5Mahuuli ga myongo ni gatūbītīla gūtūjaana.

6Ū SEEBA akumīlījiwe ūyo atatūlekanīgije batūsaasagūle na mino gabo.

7Twapūlūgūkile gītī noni mū ngono gwa bategi, ū ngono gwatandagūlilwe, nise tūpūlūgūka.

8Ū būgunanhwa wise būlī mu lina lya ng'wa SEEBA, ū Meeja w'igūlū na sī.

Zabuli 125

SEEBA nang'hani wa banhū bakwe

Lyīmbo ng'wikanza lya kūlamya.

1Abo bansanije SEEBA babange gītī lūgūlū lwa Sayuni, ūlo lūtīko kūtinginyiwa, alīyo lūkwikala ho kūshisha welelo bose.

2Ūmo ngūlū jīpīndīlīgije Yelusalemu, h'ūmo nū SEEBA abapīndīlīgije hose hose a banhū bakwe, kūfuma haha na kūshisha welelo bose.

3Nguno ū nang'ha gwa banhū ba malofu, gūtikala gūsugile ū mu sī īyo bahelelilwe batūngīlīja, a batūngīlīja batizūgatūmamīla a makono gabo kwīta yabūbi.

4Ee SEEBA, bīītīlage misoga a bawiza, a ba ng'holò jilī wīma.

5Alīyo abo bakagalūkīlaga nzīla jichaamile, ū SEEBA akūbaponya hamò na bakenaagūji. Mhola ībize hamò na Isilaeli!

Zabuli 126

Kūyega kūlwa shigongo sha ng'wa SEEBA

Lyīmbo ng'wikanza lya kūlamya.

1Ū SEEBA aho wabashosha Sayuni abo baalī baatwalwa nding'wa, tūkabiza gītī tūlī mu shilooti.

2Ī milomo yise īkookala seko, Ī ndīmi jise najo jūyīmba mīmbo ga būyegi; hūna ū mu mahanga būyiwīla gīkī, “Ū SEEBA wabīītīlile mihayo mitaale.”

3Na ng'hana ū SEEBA watwītīlile mitaale, tūlī na būyegi no.

4Ee SEEBA, bashoshage a banhū bise abo balī mu būsaamiwa, tūbize gītī myongo ng'witogolo lya Negevu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Abo bakūbībaga kūnū būlīla shisoji, bakūgesa bakwīmbaga mīmbo ga būyegi.

6Ū wa kūbūūcha mbīyū ja kūbība ūja akūlīlaga, ū mu magesa akūshoka abūkije mikīmba, akwīmbaga mīmbo ga būyegi.

Zabuli 127

SEEBA h'ūyo akenhaga mbango

Lyīmbo lya ng'wa Solomoni, ng'wikanza lya kūlamya.

1Ī numba ūlū ītūzengwa na SEEBA, a bazengi bayo bakūbiza balīnogela dalali. Ū nzengo ūlū gūtalang'hanilwe na SEEBA, a balang'hani bakūkeyula būjikū pe dalali.

2Mukakoyelaga midūhū ū kwipuna kūmisha nū kūdīīla kūjūlaala, mukaminyiagwa milīmo mukūkoobaga shilīwa; ū wei akabinhaga tūlo a batogwa bakwe.

3Managi gīkī, a baana balī wingīji kūfuma kūlī SEEBA, ī litwajo lya nda lyene inong'ho kūfuma kūlī we.

4A baana ba kūbyalwa ng'wikanza lya ha būdinha, batikīlile na masonga mu nkono gwa ngosha apandile hasī.

5Alī na ū munhū ūyo ntana gwakwe gokalile gīko, atīko kūding'wa minala ng'wikanza lya kwishokeja mihayo na banishi bakwe ha mita.

Zabuli 128

Mbango kūlwa nguno ya logohano kūlī SEEBA

Lyīmbo ng'wikanza lya kūlamya.

1Alī na būlī ng'wene ūyo alī na logohano kūlī SEEBA, ūyo akashimīzīlaga mu nzīla jakwe.

2Ūkūgalya a matwajo ga milīmo ya makono gako, ūkwīlūkīlwa mbango; nī mihayo yako īkūkūbeelela.

3Ū nke wako akūbiza gītī nzabibu gwa matwajo ū mu numba yako, a ha meza yako a baana bako bakūyūbiza gītī saapa ja nzeituni jipīndīlīgije ho.

4Alilūūlū, h'ūmo īlī; ū munhū ūyo ang'ogohile SEEBA, akwīlūkīlwa gīko.

5Ū SEEBA akwinhe kūfuma Sayuni; ūkūbone ū kwīlūkīlwa kwa Yelūsalemu, shikū jose ja būlamu wako.

6Na hangī ūdūle kūbabona na a baana ba baana bako. Mhola ībize hamò na Isilaeli!

Zabuli 129

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Kūlomba būlang'hanwa
Lyīmbo ng'wikanza lya kūlamya.

1Baaniluhya no kūfuma ha būdo wane; ū Isilaeli ni ahayage gīkī,

2"Na ng'hana baniluhya kūfuma ha būdo wane, alīyo nahene bataalī ū kūheeba.

3Balīmi bakūnigūndagūlaga a ha ngongo gwane, Ī haha baalīmile ho mandī gabo malīhu no."

4Kwike ū SEEBA ng'wene ntūngīlīja, wajitīnagūlile ī ngoye ja bakenaagūji.

5Leka bagooke pye abo bīkolilwe ī Sayuni, nīyo bashoshiwe kū numa.

6Babize gītī maswa gazwile higūlya y'itembe, ayo gakanyaalaga gataalī nū kūkūla;

7nūūlū ng'wipi atīko kūpandīka ga kwigela mu shiganza, pyī nūūlū ntungi wa miligo atīko kūpandīka ga kūbūūcha mu nkono gwakwe.

8Abo balayūbīta haho hihī batizūdūla kūhaya gīkī, "Ī ja ng'wa SEEBA jibize hamò nang'ho, tūlīkūfuuha mu lina lya ng'wa SEEBA."

Zabuli 130

Kūbūsanya būtogwa bo ng'wa SEEBA
Lyīmbo ng'wikanza lya kūlamya.

1Ee SEEBA, nalī mu būjiba būshimu nalīkūlīlīīla.

2Ee Seeba, liigwage ī lilaka lyane! A matū gako ni galīdegelekage ī lilaka lya kwikūmbīlīja kwane.

3Ee SEEBA, ī shibi shise ūlū ni ūkashitūūlaga hanhū kūlwa kūshizūkwa, ni wilongela halī ū ng'wela wa kwīmīīla?

4Alīyo ū bebe ūlī nchīji wa shigongo, na lūūlū a banhū bakogohile.

5Ū nene nanindīīlile SEEBA, ū būpanga wane būlindanile; nīyo ū kwisagīlwa kwane kūlī ha mhayo gwakwe.

6Ū būpanga wane būnindīīlile SEEBA, kūtinda ūmo balang'hani bakabūlindīīlīlaga būjikū gīkī wangalūke.

7Ee Isilaeli, ntūūlīlage SEEBA ū kwisagīlwa kwako, nguno ū kūlī SEEBA būlīho būtogwa būtī wa kūshila, hama ū kūlī we būlīho būkomooji būtaale.

8Nīyo hū wei akūnkomoola ū Isilaeli kūfuma mu būkenaagūji wakwe bose.

Zabuli 131

Kūng'wisagilwa Mulungu
Lyīmbo lya ng'wa Daūdi, ng'wikanza lya kūlamya.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Ee SEEBA, ī ng'holò yane ītī na wikumīlīja, na a miso gane gatī na wigūngūhya;
ū nene natakoyelaga mihayo mitaale, nūūlū ya kūkumya no kūkīla a maganda
gane.

2Alīyo nalī sele, ū būpanga wane būhuumūlile, nalembeelile gītī ng'wana agilile
alī halī nina; ū mu gatī yane ū būpanga wane būlembeelile gītī ng'wana agilile.

3Ee Isilaeli, ntūūlīlage SEEBA ū kwisagīlwa kwako, kwīngīīla haha na kūshisha
welelo bose.

Zabuli 132

SEEBA na banhū bakwe shikū jose

Lyīmbo ng'wikanza lya kūlamya.

1Ee SEEBA, ng'wizūkagwe ū Daūdi, na a makoye pye a gose ayo wagabītīla.

2Ū wei akang'wilahīlīla ū SEEBA, witonga ū kūlī wa Būdūla, ū Mulungu o ng'wa
Yakobo; ūhaya gīkī,

3"Natingīla ū mu numba yane, nūūlū ha būlīīlī wane natūlinha;

4na a miso gane natūgazunīlīja gahweeje, nūūlū a makumbīīso gane yaya ū
kūlaala,

5kūshisha ū SEEBA nampandīkīle ipandī; ū wa Būdūla, ū Mulungu o ng'wa
Yakobo abize na wikalo."

6Tūkīyiigwa tūlī Efulata, twahayūshika mu matogolo ga Yaali twībona,

7"Tūjagi koi ū kū wikalo wakwe, tūkalamye kū būtūūlo wa mhambala jakwe."

8Ee SEEBA, būkaga ū bebe hamò nī lisandīko lya nguzu jako, ūje kwipandī lyako
lya kwifuulīla.

9A bagabīji bako bazwalile būtūngīlīja, a beela bako bīmbe na būyegi.

10Kūlwa nguno ya ntūmami wako Daūdi, ūtīzūmponya ū ng'witīīlwa magūta
wako.

11Ū SEEBA akanahīlīla ū Daūdi shilahīlo sha ng'hana, īsho atīko kūgalūka
ashileke; akang'wīla, "Ūmò wa mu būbyīle wako nakūntūūla a h'isumbī lyako lya
būtemi.

12A bitūnja bako ūlū būlīlang'hana Ī lilagane lyane, nū mhayo gwane ūyo
nakūbalanga būgūdima, na a baana babo bakwigasha a h'isumbī lyako lya
būtemi, kūshisha welelo bose."

13Ū SEEBA wagūsola ū nzengo gwa Sayuni, wagwikūmvwa būbize wikalo
wakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14“Ī lyenīlī līl'ipandī lya wifuulīlo wane wa būja na būja; ī lyenīlī h'ī lipandī lyane lya kwikala, nguno līniyegije.

15Ī lipandī lyenīlī nakūlīfuuha shikwīle moi ī sha kwigunanhīla, a bahabī baamo nakūbinha shilīwa sha kūbigela.

16A bagabīji baamo nakūbazwīka būpīji, a beela bakūyikala bakwīmbaga na būyegi shikū jose.

17A henaha ū Daūdi nakūngūngūmūlīla ipembe, nakūmeegeja tala ū ng'witīīlwa maguta wane.

18A banishi bakwe nakūbazwīka magooke, alīyo ū wei ī ngikili ya kū ntwe gwakwe īkūbiza y'ikūjo no.”

Zabuli 133

Wiza wa būmò bo nyadūgū

Lyīmbo ng'wikanza lya kūlamya.

1Gūlī mhayo gwawiza no, na gwa būyegi būtaale, a badūgū ū kwikala hamò mu būsangī.

2Gūlī gītī na magūta ga mpango ntaale kwitīīlwa ha ntwe; hūna gūūsela gikile kū ndezu, Ī ndezu ja ng'wa Alooni, kūshisha mu nhingo, h'ipīndo lya ng'hajo yakwe.

3Gūbange gītī lūme lwa Helimoni, ūmo lūkajiikīīlaga ngūlū ja Sayuni. Nguno a henaho, h'aho ū SEEBA alagīlile jibize ho mbango, hū būpanga bo welelo na welelo.

Zabuli 134

Kūnkumīlīja SEEBA mu būjikū

Lyīmbo ng'wikanza lya kūlamya.

1Nkumīlījagi ū SEEBA, pye a bing'we batūmami ba ng'wa SEEBA, abo mukatūmamaga būjikū mu numba ya ng'wa SEEBA,

2Būūchagi makono ging'we ng'wipandī lyeela, munkumīlīje ū SEEBA.

3Ū SEEBA, ū Meeja w'igūlū na sī, leka ang'wīlūkīle kūfuma Sayuni!

Zabuli 135

Kūbūkumīlīja wiza bo ng'wa SEEBA

1Nkumīlījagi SEEBA. Līkumīlījagi ī lina lya ng'wa SEEBA, bing'we a batūmami ba ng'wa SEEBA, nkumīlījagi we;

2bing'we abo mukatūmamaga mu numba ya ng'wa SEEBA, mu mabīndo ga numba ya ng'wa Mulungu wise.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Nkumīlījagi SEEBA, nguno ū SEEBA alī wawiza; Īmbagi mulīgongoole ī lina lyakwe, nguno ū mhayo gwenūyo gūlī gwawiza.

4Ū SEEBA akansola ū Yakobo abize wakwe, ū Isilaeli alī sabo yakwe we ng'wenekīlī.

5Namanile gīkī ū SEEBA alī ntaale, ū SEEBA wise alī higūlya ya bamulungu bose.

6Ū SEEBA akīītaga gose gose ūyo gūnyeja, ū ng'wigūlū nū mu sī, pyī nū mu manyanza; nūūlū mu būjiba būshimu no.

7Hū ng'wene akagītaga a malunde gaabūūka ūko gakafumaga; nī mbula akīyītīlaga wei ī ndabi; nū nyaga akagwenhaga wei kūfuma mu mabīkīlo gakwe.

8Na a babyalwa ba kwandya ū mu Misili hū ng'wene akabatūla, a babyalwa ba kwandya ba banhū, nī mitugo ī mbyalwa ja kwandya.

9Ūtūma shimanīkījo na shakūkumya, ū mulī bebe Ee Misili; kūlwa nguno ya ng'wa Falao, na batūmami bakwe bose pye.

10Mahanga mingī akagatūla, ūbūlaga batemi ba nguzu,

11Sihoni, ntemi wa Baamoli; na Ogu, ntemi wa Bashani, na a batemi a bose a ba mu Kanaani.

12Ī sī yabo wīfunya kūbiza wingīji, wingīji kū Baisilaeli a banhū bakwe.

13Ī lina lyako, Ee SEEBA, līlī lya kūshinga welelo bose; Ee SEEBA, ū lūkumo lwako lūkūbiza ho kūshisha shibyalīlwe shose.

14Nguno ū SEEBA akūbalwīlīla a banhū bakwe, na akūbachīla shigongo a batūmami bakwe.

15Ī shiikolile īsho shikalamiagwa mu mahanga, shilī sha feza na zahabu; shikabeejiagwa na makono ga banhū.

16Ī milomo shilī nayo, alīyo shitalūngalūngaga, na a miso shilī nago, alīyo shitabonaga.

17Shilī na matū, alīyo shitigwaga, hama shitī na myūyī ū mu milomo yasho.

18Abo bakashibeejaga bashiikolile, pye na a babo bashisanije.

19Bing'we ba numba ya ng'wa Isilaeli, nkumīlījagi SEEBA; bing'we ba numba ya ng'wa Alooni, nkumīlījagi SEEBA.

20Bing'we ba numba ya ng'wa Lawī, nkumīlījagi SEEBA, bing'we abo mung'ogohile ū wei, nkumīlījagi SEEBA.

21Ū SEEBA akumīlījiwe kūfuma Sayuni, ū wei ūyo akikalaga mu Yelusalemu. Nkumīlījagi SEEBA.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Zabuli 136

Būtogwa bo ng'wa SEEBA būtashilaga

1Nūmbagi SEEBA, nguno alī wawiza, ī Kīgongo chakwe shilī sha welelo na welelo.

2Nūmbagi ū Mulungu wa bamulungu bose, ī Kīgongo chakwe shilī sha welelo na welelo.

3Numbagi ū SEEBA wa baseeba bose, ī Kīgongo chakwe shilī sha welelo na welelo;

4ūyo we wike akīītaga ya kūkumya mitaale, ī Kīgongo chakwe shilī sha welelo na welelo;

5ūyo kūlwa būmani bokwe akabeeja igūlū, ī Kīgongo chakwe shilī sha welelo na welelo;

6ūyo akītūūla ī sī higūlya ya minzī, ī Kīgongo chakwe shilī sha welelo na welelo;

7ūtūūla ho shikolo sha kwenha isana, ī Kīgongo chakwe shilī sha welelo na welelo;

8Ī līīmi līsuge kwandīja dilū kūshisha mhīndī, ī Kīgongo chakwe shilī sha welelo na welelo;

9ū ng'weji nī sonda shisuge būjikū, ī Kīgongo chakwe shilī sha welelo na welelo.

10Hū ng'wene ūyo akababūlaga babyalwa ba kwandya mu Misili, ī Kīgongo chakwe shilī sha welelo na welelo.

11A Baisilaeli ūbafunya ū mu sī yabo, ī Kīgongo chakwe shilī sha welelo na welelo.

12Akabafunya mo na nkono gwa būdūla, ī Kīgongo chakwe shilī sha welelo na welelo.

13Ū wei ūyo akīlekanya ha bīlī ī Nyanza Yaza, ī Kīgongo chakwe shilī sha welelo na welelo;

14a Baisilaeli ūbabītīja henaho būūkīla, ī Kīgongo chakwe shilī sha welelo na welelo.

15Ū Falao na a bashilikale bakwe ūmpyagūlīla mu Nyanza Yaza, ī Kīgongo chakwe shilī sha welelo na welelo.

16Hū wei wabatongeelaga a banhū bakwe aho balī ngw'itogolo, ī Kīgongo chakwe shilī sha welelo na welelo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Na batemi bataale hū ng'wene akabatūla, ī Kīgongo chakwe shilī sha welelo na welelo.

18Batemi ba ngunzu ūbabūlaga, ī Kīgongo chakwe shilī sha welelo na welelo;

19Sihoni ntemi wa Baamoli, ī Kīgongo chakwe shilī sha welelo na welelo;

20nū Ogu, ntemi wa Bashani, ī Kīgongo chakwe shilī sha welelo na welelo,

21Ī sī yabo wīfunya kūbiza wingīji, ī Kīgongo chakwe shilī sha welelo na welelo;

22wingīji kūlī ntūmami wakwe Isilaeli, ī Kīgongo chakwe shilī sha welelo na welelo.

23Ū wei akatwizūkagwa mu būgokolo wise, ī Kīgongo chakwe shilī sha welelo na welelo,

24akatūpījaga kwīnga mu banishi bise, ī Kīgongo chakwe shilī sha welelo na welelo.

25Nīyo hū ng'wene akashinhaga shilīwa pyī ī shiseeng'wa, ī Kīgongo chakwe shilī sha welelo na welelo.

26Nūmbagi ū Mulungu wa ng'wigūlū, ī Kīgongo chakwe shilī sha welelo na welelo.

Zabuli 137

Ng'hūngū mu sī ya būgeni

1Twalī twigashije kū ng'hilimvwa ya myongoya Babuloni, aho twayizūkwa ī Sayuni tūyūlīla ng'hūngū.

2Yalīho mitī ya magobeko tūūjisunga ng'wenūmo ī ndono jise.

3Nguno aho tūlī kwenūko abo baalī baatūtwala nding'wa bakatūwīla kūbīmbīla mīmbo; a baluhya bise būtūhadīkīja kūbayeja. Būtūwīla, “Twīmbīlagi līmò lya mīmbo ga Sayuni!”

4Ū mu sī ya būgeni ng'wenūmu, tūkūdūla kinehe ū kūgīmba a mīmbo ga ng'wa SEEBA?

5Ee Yelusalemu, ūlū nūkwība, ū nkono gwane gwa būlyo gūjimīije ū būdūla wago.

6Hama ūlū nooya ū kūkwīzūkwa, nū lūlīmi lwane lūdamīīle kwilangū lya nomo gwane, ūlū nooya kwīyinha ī Yelūsalemu ikūjo lya higūlya kūtinda kwiyeja kwane kose kose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Ee SEEBA, ūtizīība ūmo bakīītīla a bana Edomu ū mu lūshikū lwa kūding'wa kwa Yelusalemu. Bakayūhaya, “Kambagūlagi, nīyo kambagūlagi gete, kūshisha nū nsingi!”

8Ee Babuloni, bebe ūyo ūtūūlilwe ho kūlwa kūkenaagūlwa, alī na ūyo alakūmalīle shiilī ū kū yose Īyo watwītīla a bise,

9ūyo akūyūbasola a baana bako wabataalīcha ha mawe.

Zabuli 138

Kūnūmba SEEBA na ng'holò yose

Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Nalīkūlūmba, Ee SEEBA, na ng'holò yane yose; nakwīmba mu būtongi wa bamulungu kūlwa kūkūgongoola bebe.

2Nakūkūlamya nalolelile kū hekalu yako neela, Ī lina lyako nakūlīkumīlīja, kūlwa nguno ya būtogwa na būsanyiwa wako. Nguno ī lina lyako nū mhayo gwako ūshitūūlile higūlya ya mihayo yose.

3Aho nakitana ūkaniidīka, ūninha nguzu ū mu ng'holò yane.

4Ee SEEBA, pye a batemi ba mu sī bakūkūkumīlīja ūlū būgwigwa ū mhayo gwa kūfuma mu nomo gwako;

5na bakwīmba balījikumīlīja ī nzīla ja ng'wa SEEBA, nguno ī likūjo lya ng'wa SEEBA līl'itaale no.

6Nūūlū īkī ū SEEBA alī ntaale kūtinda bose, alīyo nahene akabadīlīlaga a bidohya; na a badoshi ababonile dūhū.

7Nūūlū īkī nakūbītaga mu būluhi, ū būpanga wane ūbūlang'hanile; ūkūgoloolaga nkono gwako wabūhangīja ū būpelanu wa banishi bane; ūkūnipījaga na nkono gwako gwa būlyo.

8Ū SEEBA akwīshikīlīja īyo ayīhelile kūlwa nguno yane; ū būtogwa wako Ee SEEBA, būlī wa kūshinga ho shikū ja welelo na welelo. Ūtizīgumanīja ī milīmo ya makono gako.

Zabuli 139

Būmani bo ng'wa SEEBA bo kūkumya

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Ee SEEBA, hū bebe ūlī ngīsīlīja wane, bebe ng'wenekīlī ūnimanile chiza no.

2Nabize nigashije ūnimanile, pyī nūūlū nīmīīlile; na a maganiko gane ūgamanile kwingīīla kale.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3A kashimīzīle kane ūkamanile, pyī nū kūlaala kwane; nī nzīla jane ī jose jitī ngeni ū kūlī bebe.

4Ū mhayo gwane nūūlū aho gūtaalī kūshika ha lūlīmi lwane, Ee SEEBA, ū bebe ūgūmanile chiza no.

5Ūnikīngītīīlile hose hose, ū kū numa nū kū būtongi; hūna a higūlya ūnitūūlīla nkono gwako.

6Ū būmani wenūbo būlī bo kūkumya no ū kūlī nene; hangī būlī kūle no, ū nene natadūgije ū kūbūpandīka.

7Naje halī nabize naang'wīngīla ū Moyo wako? Napeele nakibise he ūko ūtīko ū bebe?

8Nguno ūlū nihamba kūja ng'wigūlū, ūlīko koi; nūūlū nūhaya naje kūlimu nakabeeje ndaalo yane kwenūko, nū kwene ūlīko!

9Nūūlū nakapandīka manana g'ikīngo lya dilū, nūlaala najile nūkatūūla ng'hambī kū mhelo ya manyanza ga kūle;

10nū kwene ū nkono gwako gūkūnitongeela, ū nkono gwako gwa būlyo gūkūnihandatīla.

11Nūūlū nakahaya gīkī, "Ī gete ī giiti ni shinibisage, nī lisana īlo līnipīndije lībize būjikū;"

12nahene ū kūlī bebe ī giiti shitī giiti, ū būjikū nabo būkaakaga gītī līīmi; nguno ū kūlī bebe ī giiti shitikīlile nī lisana.

13Nguno hū bebe wanibeeja ūmo nalī gete ū mu gatī yane, aho nalī mu nda ya ng'wa mayū bebe ūkanilūnganya nūdimana.

14Nalīkūkumīlīja nguno nabeejiwe mu mbika ya kogohya, hangī yawiza no; ī milīmo yako īlī ya kūkumya, ū gwenūyo nagūdeebile chiza no.

15Ī libūmba lya mīlī gwane lītajimīīlīkanile ū kūlī bebe ū ng'wikanza lya kūbeejiwa kwane, aho naalūnganyiagwa hamò mu būgaliili būtaale, kū shimu, mu mapandī ga mu gatī ya sī.

16A miso gako gaalī ganibonile kūfuma na haho nataalī kūbūmvwa, ū mu shitabo shako jalī jandīkilwe ī shikū ja būlamu wane, kūko lūtaalī kūbiza ho nūūlū lūmò lwajo.

17Ee Mulungu, a maganiko gako galī ga mpango ntaale no ū kūlī nene; ī lisaabu lyago līl'itaale līkīlanīgije!

18Ūlū kūgabala, ī lisaabu lyago līkīlile ū wingī bo maseni. Būlī kūmisha nalīho ū kū būtongi wako.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Ee Mulungu, gīt'ūlū ni wabamala kūbabūlaga a babūbi! Bing'we babūlagi, īngagi a halī nene.

20Bakūkūhayaga mu wibeeleleja alīyo babisile ya malofu; a boi banishi, nūūlū īkī bakūlītūmamīlaga Ī lina lyako.

21Ee SEEBA, ū nene nabakolilwe no abo bakūkolilwe ū bebe; a bilwisha bako natabatogagwa no!

22Nabakolilwe na kakolelwe kataale no, nakababalaga gīkī balī banishi bane.

23Ee Mulungu, nigīsīlījage wīmane Ī ng'holò yane; nigemage, ūgamane a maganiko gane.

24Lolaga ū mulī nene, ūbone ūlū būlīmo būbi, hūna ūnitongeele mu nzīla ya welelo bose.

Zabuli 140

Kūlomba kūlang'hanwa na SEEBA

Kūlwa ntongeeji wa bīmbi. Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Ee SEEBA, nipījage ū kū banhū babūbi; nilang'hanage ū kū biboneeji,

2abo bakikalaga būhela mihayo mibi mu ngoholò jabo, na kwandya wikenya būlī gwa.

3Ī ndīmi jabo bajinoolile jūgīha gītī ja nzoka, ī milomo yabo īkafunyaga būsūngū gītī bo ng'hoboko.

4Ee SEEBA, nibaladage natizūgwa mu makono ga banhū babūbi; nilang'hanage ū kū biboneeji, abo balī na ng'hūmbū ja kūnigwasha mhambala jane.

5A bibonya babisile mitego ya kūnigwasha; hose hose baasambaaja ngoye ja mitego yabo; nū mu nzīla ūmo nakabītīlaga īlīmo mitego yabo ya kūnipuja.

6Ū SEEBA nakūng'wīlaga gīkī, "Ū bebe ūlī Mulungu wane;" Ee SEEBA, līdegelekage ī lilaka lya kwikūmbīlīja kwane.

7Ee SEEBA Nsugi ntaale, bebe ūyo ūlī mpīja wane wa nguzu; ūyo ūkagūlang'hanaga ū ntwe gwane ng'wikanza lya būlūgū,

8a babūbi ūtizūbashikīlīgīja, Ee SEEBA, kūlenganīla na ng'hūmbū jabo; ūtizūbazunīlīja kwīshikīlīja īyo bīhelile, nguno numho bakwikumīlīja no.

9Abo banigobanīlile ī mitwe yabo leka Īkundīkījiwe makoye ayo genhelejiwe na milomo yabo.

10Ni bidīkīlagwe makala ga moto; leka baponyiwe mu moto, mu machongo mashimu, batizūfuma mo ilalī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11A balembekeja ūtizūbaleka bakapandīka nguzu ū mu sī, a biboneeji gabakūūbīlīje mayanga kūshisha gabakenaagūle.

12Namanile ū SEEBA akwīlang'hana ī ng'hana ya nuhiwa, nū ngayiwa akūng'wītīla kūlenganīla na būtūngīlīja wakwe.

13Na ng'hana a batūngīlīja bakūlīkumīlīja Ī lina lyako, nīyo a ba nhūngwa jigoloolile bakwikala hamò nang'ho.

Zabuli 141

Kūlomba makanza ga mhīndī

Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Ee SEEBA, nalīkwitana nangūhīlage; liigwage ī lilaka lyane ūlū nalīkwitana.

2Ū kūlomba kwane kūkūpandīke gītī kūzuukīja kwa ngazu; nū kūkūbūūkīja makono gane kūbize gītī shitambò sha mhindī.

3Ee SEEBA, lagījaga a kalūngalūngīle kane kalang'hanwe, ūtūūle būlang'hani a ha nyango gwa nomo gwane.

4Ūtizīlekela ī ng'holò yane īdutwe na būbi, nikale nakwītaga mihayo ītigelile, hamò na banhū ba nhūngwa ja malofu; nī shizeeze shabo yaya ū nene ū kūshilya.

5Ū munhū ntūngīlīja ni anihūgūlage, Ī shenīsho shilī shigongo; ni anihamage, genayo maguta kū ntwe gone, ū ntwe gwane gūtūgalema. Alīyo ū kūlomba kwane kwipūūganije nī shītīle sha bahūnga būlī gwa;

6a basugi babo ni binhagwe nsango gwa kūtaalīkwa ha mawe, hūna bakwitegeleja gīkī ū mhayo gwane, ūyo nakūbawīlaga gūlī gwa ng'hana.

7Bakūhaya gīkī, “A maguha gise galīyūsambaajiwa higūlya ya shigila, gītī nīmi akūsemaga sī wīgūndagūla.”

8Alīyo a miso gane gakūlolile bebe, Ee Seeba MULUNGU; ū nene nakūsendamīlile bebe, ūtizūbūleka mu kūcha ū būpanga bone.

9Nilang'hanage natizūgwashiwa na mitego Īyo banitegile, ūnipīje ū mu mbeto ījo bakūjitegaga banhū babūbi.

10A ba malofu ni bagwīlage boi benekīlī ū mu mitego yabo, ū nene nabīte mhola nalangūlile nakūdanaga.

Zabuli 142

Kūlomba kwa ntungwa

Lyīmbo lya kūlomba kwa ng'wa Daūdi; aho walī ng'wipilinga.

1Nakūnīlīīlaga ū SEEBA n'ilaka lyane, ū SEEBA nalīng'wikūmbīlīja n'ilaka lyane.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Nalīng'wigwīlīja ū kūdaaya kwane, a makoye gane nalīnsomboolela we.

3Ū moyo gwane ūlū gūzwangana, ū bebe h'ūyo wīmanile ī nzīla yane; ū mu nzīla yane ūmo nakūshimīzīlaga babisile mo ntego gwa kūnigwasha.

4Lolaga ū kū nkono gwane gwa būlyo, ūkūbona gīkī atīho ū ndīlīīji; natī na ha kūpeelela, ndūhū gete ūyo abūdīlīlile ū būpanga wane.

5Ee Seeba, nalīkwitana nalīhaya gīkī, "Ū bebe hū ūl'ibūngīlo lyane, ūlī ngabo gwane ū mu sī ya bapanga."

6Kūdegelekage ū kūlīla kwane, nguno nalī mu kwihīga kūtaale no; nigunage ū kū banhū abo bakūnikūūbījaga, banilebije ī nguzu.

7Nīnjage ū mu būtungwa wane, nadūle kūlīkumīlīja ī lina lyako. A batūngīlīja bakwiza kūbiza hamò nane kūlwa nguno ya wiza ūbo ūkūnīītīla.

Zabuli 143

Kūlomba ng'wikanza lya kwihīga

Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Ee SEEBA, kwigwage ū kūlomba kwane, kūdegelekage ū kwikūmbīlīja kwane; nishokejage kūlenganīla na būsanyiwa wako, hamò na būtūngīlīja wako.

2Ū nene ntūmami wako ūtizūnitūūla ng'wibanza lyako kūnilamula, nguno ū mu banhū bapanga atīho ntūngīlīja nūūlū ūmò ū kū būtongi wako.

3Ū ng'wanishi wane akūnikūūbīlījaga, wabūtobagūlīlile hasī ū būpanga wane; waniponije mu giiti nikale ng'wenūmo, Ī haha natikīlile na banhū abo baacha kale.

4Hūna lūūlū ū mu gatī yane ū moyo gwane gwachile idedebaja, ū mu gatī yane ī ng'holò yane yalumīlile.

5Nakūjiizūkagwa ī shikū ī ja kale, Ī shītīle shako shose nakūshideedeng'hanyaga, kūnū nūyiganika ī milīmo ya makono gako.

6Nalīkwambīla bebe a makono gane, ū būpanga wane būtikīlaga na sī yakalamuchiwa chū, būlī na notà no kūlwa nguno yako.

7Ee SEEBA, ū moyo gwane gwamalile ī nguzu, nishokejage wangū; lekaga ū kūnibisa ū būshū wako, ūlū chene nakūbiza gīt'ūmo balī abo bakaholomokelaga ng'wichongo.

8Būlī dilū ninhage kūwiigwa ū būtogwa wako, nguno nakwisagīlilwe bebe; nilangage ī nzīla īyo īniigeleelilwe kwībītīla, nguno ū būpanga wane nakūtūūlīlile bebe.

9Ee SEEBA, nipījage ū mu makono ga banishi bane, nguno nalīpeelela kūlī bebe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Nilangage ū kwīta īyo wītogilwe bebe, nguno ū bebe h'ūlī Mulungu wane; ū Moyo wako wawiza anitongeele nashike mu sī ya nhūngwa jitūngīlīgije.

11Ee SEEBA, kūlwa lina lyako būlang'hanage ū būpanga wane, nīnjage ū mu makoye kūlwa būtūngīlīja wako.

12Kūlwa būtogwa wako bakenaagūlage a banishi bane, bayagajage gete pye a baluhya bane; nguno ū nene nalī ntūmami wako.

Zabuli 144

Kūnūmba SEEBA na kūlombela ihanga

Zabuli ya ng'wa Daūdi.

1Akumīlījiwe ū SEEA, ūyo alī shiganga shane, na akagalangaga a makono gane kalwīile mu būlūgu; nī nzwala jane akajoolekejaga ī ya kwīta ū mu būlūgū.

2Ū we alī ntogwa wane no no no, hangī hū ng'wene ūyo alī Shiganga shane; Ipīlīlo lyane na Nkomooji wane, Lūmūda lwane ūyo mulī we nakapīlīlaga, hū ng'wene akatūūlaga banhū ha sīlīlī ya būsugi wakwe.

3Ee SEEBA, ū munhū nang'hwe alī shikolo kī, nose ūndīlīle? Ū ng'wana wa munhū alī kī, ūng'wizūkwe?

4Ū munhū atikīlile na myūyī dūhū, Ī shikū ja būlamu wakwe jilī ja kūbīta wangū gītī nengeeji.

5Ee SEEBA, līdeemhyage ī ligūlū lyako, wike; jikuumyage ī ngūlū jizuuke lyochi.

6Tūmaga ndabi jako ūbasambaaje a banishi bako, balasage na masonga gako ūbapyene.

7Gūgoloolage ū nkono gwako kūfuma kwigūlya, nikomoolage ūnipīje kūfuma mu minzī mingī, kūfuma mu nkono gwa banhū abo natabamanile,

8abo milomo yabo yokalile būlomolomo, nū nkono gwabo gwa būlyo gūtī na būng'hana.

9Ee Mulungu, nakūkwīmbīla lyīmbo ipya, nakūkwīmbīla kūnū nakūtūlaga ndono.

10Ū bebe ūyo ūkabinhaga būpyeni batemi, ūyo ūkampīja Daūdi ntūmami wako kūfuma mu nhabaala ya līlūshū.

11Nikomoolage ūnipīje kūfuma mu nkono gwa banhū abo natabamanile, abo milomo yabo yokalile būlomolomo, nū nkono gwabo gwa būlyo gūtī na būng'hana.

12A bitūnja bise ū ng'wikanza lya walūki wabo babize gītī mitī īkūfulumaga chiza; a bashīke bise nabo babize gītī ng'hīngī jibeegelejiwe chiza, kūlwa būlenji mu numba y'ikūlū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13A maluuli gise gokale pa, tūbize na shiigunanhīlo sha būlī mbika, ī ng'holo jise najo jiibyalane, jibize madaale mataale ga mashihumbī mingī ū kū madīīmīlo gise.

14Ī ng'ombe jise jikūle, jibize na nguzu, na tūtizūdumīlwa nūūlū kūtwalwa mu būding'wa; nū mu mizengo yise shitizilonga shose shose sha kwenheleja būpīna.

15Balī na a banhū abo bakwīlūkīlwa Ī yenīyī, balī na a banhū abo SEEBA alī Mulungu wabo.

Zabuli 145

Ū SEEBA alī wa shigongo na wawiza

Lyimbo lya ng'wa Daūdi, lya kūkumīlīja.

1Nakūkūgongoola Mulungu, bebe ūyo ūlī Ntemi wane, Ī lina lyako nakūlīkumīlīja welelo bose.

2Būlī lūshikū nakūkūkumīlīja, nakūlīgongoola ī lina lyako welelo na welelo.

3Ū SEEBA alī ntaale, igeleelilwe kūkumīlījiwa no no no; atīho wa kūwitegeleja ū būtaale wakwe.

4Banhū ba shibyalīlwe na shibyalīlwe bakwīkumūcha ī milīmo yako, bakūshikumūcha ī shītwa shako nguno shilī shitaale.

5A banhū bakūbūkumūcha ū wiza w'ikūjo lya būdūla wako, nane nakūshiideedeng'hanya ī shītīle shako Ī sha kūkaamaja.

6Bakūbūkumūcha ū būdūla wa shītīle shako sha kogohya; nane nakūbūsomboola ū būtaale wako.

7Bakūlūhaya ūmo lūlī ū lūkumo lwa wiza wako nguno būlī būtaale, nū būtūngīlīja wako bakūbūgongoola mu mīmbo.

8Ū SEEBA alī wa shigongo, na nsaatwa wa banhū, ndīzu kūpelana, na ookalile būtogwa.

9Ū SEEBA alī wawiza kū banhū bose, na abasaatilwe a bose, nguno hū wei ū meeja wabo.

10Ee SEEBA, ī mīlīmo yako yose īkūkūkumīlīja, na a beela bako bakūkūgongoola.

11Bakūlīhaya ī likūjo lya būtemi wako, nū būdūla wako bakūbūkumūcha,

12Ī shītīle shako sha būdūla shimanīke kū banhū bose, nū wiza w'ikūjo lya būtemi wako.

13Ū būtemi wako būlī bo welelo na welelo, nū būsugi wako būlī bo kūshinga ho shibyalīlwe shose na shose. Ū SEEBA alī nsanyiwa ū mu wisagīja bokwe bose, na abatogilwe a bose, nguno hū wei ū meeja wabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Ū SEEBA akababūūchaga pye abo bakagwaga, na akabagūngūmūlaga pye abo
bagung'humile.

15A miso ga shiseeng'wa shose galolile kūlī bebe, nang'ho ūkashinhaga shilīwa
shasho mu makanza ayo gigeleelilwe.

16Ū nkono gwako ūlū wagūkundūla būlī shiseeng'wa shipanga shapandīka ūmo
shitogelilwe.

17Ū SEEBA ntūngīlīja mu nzīla jose, na alī na shigongo mu yose īyo akīītaga.

18Ū Seeba alī hihī nabo pye abo bakang'witanaga, bose pye abo bakang'witanaga
mu ng'hana.

19Abo bang'ogohile akabashikīlīgījaga Ī ng'hūmbū jabo, akakwigwaga ū kūlīla
kwabo ūbapīja.

20Ū Seeba ababaladile pye abo bantogilwe, alīyo a babūbi akabayagaja pye a
bose.

21Ū nomo gwane gūkūlūngalūnga ya kūnkumīlīja SEEBA, nīyo pyī ī shose īsho
shilī na būpanga leka shilīkumīlīje ī lina lyakwe lyeela welelo na welelo.

Zabuli 146

Ū SEEBA alī Mpīja nsanyiwa

1Nkumīlījagi SEEBA, Ee būpanga wane, nkumīlījage SEEBA.

2Nakūnkumīlīja ū SEEBA mu būlamu wane bose, aho nataalī nalī mpanga
nakwīmba kūlwa kūngongoola ū Mulungu wane.

3Lekagi ū kūbasendamīla a basugi ba mu sī, balī banhū dūhū abo batadūgije
kwenha būpīji.

4Ī myūyī ya ng'wa munhū ūlū yīnga, akashokaga mu malongo ga hasī; ū mu
lūshikū lwenūlo pyī īyo ayīhelile Īkakalīkaga.

5Alī na ūyo ngunanhi wakwe alī Mulungu o ng'wa Yakobo, ūyo kwisagīlwa
kwakwe kūlī mulī SEEBA Mulungu wakwe;

6ūyo alī Meeja w'igūlū na sī, pye na a manyanza nī shose īsho shilīmo; ūyo alī
nsanyiwa wa shikū jose ilalī.

7Hū ng'wene akabalamulaga mu būtūngīlīja abo bakiboneelagwa, na a babo balī
mu makoye ga nzala akabinhaga Ī shilīwa. Ū SEEBA akabatungūlaga abo balī mu
būtungwa.

8Ū Seeba akabinhaga kūbona a babboku, akabagūngūmūlaga abo
bagung'humile; ū SEEBA abatogilwe a batūngīlīja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Ū Seeba ababaladile a bageni, na akabinhaga nguzu abo batī na basaabo na a bachīlwa; alīyo ī nzīla ja bahūnga akajikenaagūlaga.

10Ū SEEBA hū ng'wene ū Nsugi wa shikū ja welelo bose, ū Mulungu wako, Ee Sayuni, hū ng'wene ū Nsugi mu shibyalīlwe shose pye. Nkumīlījagi SEEBA.

Zabuli 147

Kūng'wīmbīla na kūnkūja SEEBA

1Nkumīlījagi SEEBA, īlī chiza no ū kwīmba mīmbo ga kūnkumīlīja ū Mulungu wise. Igeleelilwe ū kūkumīlījiwa, ū gwenūyo gūlī mhayo gwawiza.

2Ū SEEBA hū ng'wene ū nzengi wayo Ī Yelusalemu, h'ūyo akabakobyaga a Baisilaeli ūko basambaalīlile.

3Akabapījaga abo bagwile ng'holò, wagatunga a magulaagīje gabo.

4Ī lisaabu lya wingī wa sonda alītūūlile we, nīyo ajimanile būlī yene na lina lyayo.

5Ū SEEBA wise ng'wene ntaale, nū būdūla wakwe būkīlanīgije; ū būmani wakwe būtī na lūbīmbī.

6Ū SEEBA akabaguzuhaja a bidohya, alīyo a bakenaagūji akabataalīkaga hasī.

7Ng'wīmbīlagi ū Seeba munūmbe, ng'wīmbīlagi ū Mulungu wise kūnū mukūtūlaga na ndono.

8Hū ng'wene akalīfīkījaga malunde ī ligūlū, nī sī akīyenhelaga mbula; na a maswa akagazwishaga wei ū mu ngūlū.

9Ī shiinū akajinhaga wei ī shilīwa, pyī na a makune ga ng'hūngūūlū ūlū gaalīla.

10Atayejiagwa nguzu ja falasa, na atasendamīlile būdūla bo magūlū ga munhū;

11ū SEEBA abayegelile a banhū abo bang'ogohile we, abo basendamīlile būtogwa bokwe ūbo būtī bo kūshila.

12Ee Yelusalemu, nkumīlījage ū SEEBA, Ee Sayuni nkumīlījage ū Mulungu wako.

13Nguno hū ng'wene akīguzuhyaga ī mibita ya mizengo yako, na a banhū bako akabīīlūkīlaga wei.

14Hū ng'wene akatūūlaga mhola ū kū mbīmbī jako, na akakwinhaga mhona ya shilīwa shawiza.

15Ī sī akītūmīlaga būlagīji wakwe, ū mhayo gwakwe gwaja gūkūpeelaga gilibanda.

16Hū ng'wene akasambaajaga seluji hasī yeeleleja gītī būlūba, nū lūme akalwitaga gītī mabu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Akenhaga mbula yakwe ya mawe mataale gītī ngogoto, nani ūyo akūlwīmīla ū
lūnīlī lwa nyaga gwakwe?

18Akagatūmīlaga mhayo gwakwe gaabiwa, walagīla nyaga gwakwe gwahemba,
a minzi gahūūma gajile.

19Ū mhayo gwakwe akang'olekeja ū Yakobo, ūng'winha ū Isilaeli ī shilagīlo na a
kahelele kakwe.

20Ataalī kwīta gīko kwihanga līngī lyose lyose, nguno a gene gatabūmanile ū
būlamuji wakwe. Nkumīlījagi SEEBA.

Zabuli 148

Shiseeng'wa shose shinkumīlīje SEEBA

1Nkumīlījagi SEEBA. Nkumīlījagi ū SEEBA kūfuma ng'wigūlū, nkumīlījagi
bing'we abo mulī kwigūlya.

2Bing'we bamalaika bakwe bose nkumīlījagi, bing'we mabità gakwe gose
nkumīlījagi.

3Bing'we līīmi na ng'weji nkumīlījagi, na a bing'we sonda ja kwaaka nkumīlījagi.

4Nkumīlījagi bing'we mapandī ga ng'wigūlū ayo galī higūlya no, nkumīlījagi na a
bing'we minzī ayo galī kwigūlya kūtinda igūlū.

5Ī shose shenīshi shilīkumīlīje ī lina lya ng'wa SEEBA, nguno akalagīla ī shose
shūbeejiwa.

6Hū ng'wene akashitūūla būlī shene h'ipandī lyasho ilalī, ūshitūūlīla shilagīlo
shitī sha kūshila ho welelo bose.

7Nkumīlījagi SEEBA bing'we shiseeng'wa sha hasī, nū bing'we ng'hungulutale
nū būjiba wa manyanza gose.

8Bing'we moto na mbula ya mawe, seluji na lūme, hamò na nyaga gwa nsoke ūyo
gūkashikīlijaga kalagīlīle kakwe,

9bing'we ngūlū na matūmbī, mitī ya shisuumo na mikoola yose,

10shiinū na ndimu jose, shiseeng'wa sha kwigwesa na noni ja kūlala,

11batemi ba mu sī na banhū bose pye, batongeeji na basugi bose ba mu sī,

12bing'we basūmba na banhya, banamhala pye na a banīgīnī.

13Bose pyī ni balīkumīlījage ī lina lya ng'wa SEEBA, nguno ī lina lyakwe we wike
h'īlo ligelile kūkumīlījiwa; ī likūjo lyakwe līlī higūlya ya sī n'igūlū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14A banhū bakwe wabinhile būsugi bo nguzu, ikūjo kūlwa beela bakwe bose;
kūlwa Baisilaeli, a banhū abo abasolile gīkī babize bbihī nang'hwe. Nkumīlījagi
SEEBA.

Zabuli 149

Lyīmbo lya kūkumīlīja

1Nkumīlījagi SEEBA. Ng'wīmbīlagi lyīmbo ipya ū SEEBA, nkumīlījagi mu
kwibilinga kwa beela bakwe.

2Ū Isilaeli ni anyegelage ū Mūmbi wakwe, a banhū ba Sayuni leka basangabale
kūlwa Ntemi wabo.

3Ni balīkumīlījage ī lina lyakwe mu kūbina, bangongoole mu kūtūla ng'oma na
ndono.

4Nguno ū Seeba abayegelile a banhū bakwe, a bidohya akabīīlūkīlaga būpīji.

5A beela ni balīyegelage ī līkūjo lyakwe, nūūlū balī mu būlīīlī bīmbe na būyegi.

6Bankumīlīje Mulungu na milomo yabo, kūnū būlī ng'wene ū mu makono
adimile līlūshū lya būūgī būbīlī;

7kūlwa kūgamalīla shiilī a mahanga, na kūbagwisīja nsango banhū,

8kūbatunga nhendele a batemi babo, a bataale babo bababohye na mbohyo ja
chūma.

9Babashikīlīgīje ū nsango ūyo bahelelilwe, ū mhayo gwenūyū hū līl'ikūjo lya
beela bakwe bose. Nkumīlījagi SEEBA.

Zabuli 150

Zabuli ya kūnkumīlīja SEEBA

1Nkumīlījagi SEEBA, nkumīlījagi ū Mulungu ng'wipandī lyakwe lyeela,
nkumīlījagi we ū ng'wigūlū lya būdūla wakwe.

2Nkumīlījagi we kūlwa shītwa shakwe sha būdūla, nkumīlījagi we gīt'ūmo būlī
būtaale wakwe.

3Nkumīlījagi we na malaka ga nhaaninga, nkumīlījagi we mu kūtūla ndono na
malimba.

4Nkumīlījagi we mu kūtūla ng'oma na kūbina mbina, nkumīlījagi we na ndono
hamò na mbiilūlū.

5Nkumīlījagi we kūnū mukūgīngīlīng'hanyaga nzege, nkumīlījagi na malaka ga
ng'hīnda ng'hengezu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

[6]Shose na shose īsho shikesheemaga shinkumīlīje ū SEEBA. Nkumīlījagi SEEBA!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Sumo

Sumo 1

Wandījo, Malange ga sumo

1Sumo ja ng'wa Solomoni, ng'witūnja o ng'wa Daūdi, ntemi wa Isilaeli,

2kūlwa kūlanga masala na wilang'hani; kūlwa kūmana mihayo mitengeke.

3Ū munhū abize na nhūngwa ja kwilang'hana, na apandīke masala ū mu būpanga bokwe, kūlwa kwīta ya būtūngīlīja, na mu kalamulīle kagoloolile, hangī kabeelelile kū banhū.

4Kūlwa kūbinha masala abo batūgije, na a baalūki kūbinha būmani na witegeleja;

5a bakalaganu bigwe na bongeleleje a ha būmani wabo, a ba masala bapandīke ya kūbatonga;

6badūle kūjiitegeleja sumo na mihayo ya shigemelo, na mbisīla na kaalaagū ja banhū ba msala.

7Ū logohano kūlī SEEBA wene wandījo bo witegeleja; alīyo a bachilū bagadalahile a masala nū būhūgūlwa.

Būganikīji kūlwa kogoha būhūmbūūlwa

8Ng'wanone, igwaga a katongeelele ka ng'wa so, na a kalangīle ka ng'wa noko ūtizūlekana nako.

9Nguno ī mihayo yenīyo īkūbiza ngikili y'ikūjo kū ntwe gwako, na ngufu gwa būlenji mu nhingo yako.

10Ng'wanone, a banhū ba shibi ūlū būkūkonga konga, ūtizūbazunīlīja.

11Ūlū būkūwīla, “Nzūgū ūdimane nise tūkankūngīle munhū tūmūlage; tūng'wibandīīle ūyo atī na būbi.

12Tūyūbamila bataalī bapanga, gītī kūmilwa shigila; nīyo bagima gīt'ūmo bakaīlaga abo bakahombokelaga ng'wichongo.

13Tūkūkwīja shikolo sha būlī mbika, ī numba jise jookale shikolo sha kūbataaja bing'wana.

14Ū bebe dimanaga nise dūhū, tūkūbiza isangī līmò.”

15Bebe ng'wanone, yaya ū bebe ū kūdimana nabo; nūūlū ūtizūhūbīla kūtūūla lūpambala lwako mu nzīla jabo.

16Nguno ī mhambala jabo jikihuutīīlaga yabūbi, bakikalaga bakangīlīgije kūja kwita mininga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Ū kwītegela ntego noni alīyo ū kūnū īlolile, gūlī mhayo gwa kūjimīīja makanza dūhū!

18Lelo a benaba, bakikūngīlaga boyi benekīlī bibūlage; bakawibandīīlaga ū būpanga wabo boi benekīlī!

19Ī yenīyo h'ī ng'halīlo ya bose abo batūngilwe sabo ja būnyecha; abo bakajipandīkaga jikabīngījaga ū būpanga wabo.

Masala gakūhīlīkaga

20A Masala gakūhīlīkaga mu mapanda, nū mu nhūng'wanhīlo ja banhū gakūhamukaga;

21nū mu mapanda ūmo banhū bakūyogaga gakūhīlīkaga, nū mu mibita ya mizengo gakūlomeelaga.

22Gakūhayaga, “Bing'we ba lūtūgà, mukwikala mukūyegelaga mu nzīla jing'we ja lūtūgà kūshisha nanalī? A badalahi bakwikala būyegela mu būdalahi wabo kūshisha nanali, na a bachilū bakūbūkolwa ū witegeleja kūshisha nanalī?

23Galūkīlagi kūūnū mudegeleke būhūgūji bone, nakūmupumunhīla īyo nalī nayo mu moyo gwane; nakūmumanīkīja ī mihayo yane.

24Alīyo īkī nang'witanile ng'ūlema, na atilongile wa kūdīlīla aho namugoloolelaga nkono gwane,

25Īkī mukūbūdalahījaga pyī ū būganikīji bone, nū būhūgūji bone mutatogilwe ū kūwanukūla,

26nū nene nakūmuseka ū mu mayanga ging'we, nakūng'wineenelegeja ūlū ng'ūgwīlwa nhabaala;

27Ī nhabaala ūlū yūmupandīka gītī kūtūlwa mbula ya nyaga, na a mayanga gūng'wikīīla gītī nyaga gwa nsoke; na kūzwangana hamò na makoye shūmupīndya.

28A henaho hū bakūnitana alīyo natidīka; bakwipuuna kūnikooba alīyo batūnipandīka.

29Nguno baalī babūkolilwe ū witegeleja, batasolile mhayo gwa kūng'ogoha SEEBA,

30ū būganikīji bone batawanukūlile, nū būhūgūji bone būbūdalaha.

31Hūna lūūlū, bakūlya matwajo ga nhūngwa jabo, bakwigūta īyo bakwīhelaga.

32Nguno a batūgije bakūbūlajiwa kūtala kwabo; nū būtūdīlīla wa bachilū būkūbakenaagūla.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

33Alīyo ūyo ūnidegeleka nene, akwikala mu mhola na kwifuula, nū būbi
būtūng'ogohya."

Sumo 2

Wiza bo kūtongeelwa na Masala

1Ng'wanone, ūlū wīyanukūla ī mihayo yane, nī shilagīlo shane wikala nasho,

2ū gūtū gwako ūgūgalūkīja kū masala, nī ng'holò yako wīlogeja kū witegeleja,

3hangī ūlū ūwitana ū būdeeba, nū witegeleja ūbūlīlīīla n'ilaka lya higūlya,

4ūyūbūkooba mu welwa ng'holò gītī hela, na kūbūgīsīlīja gītī sabo jibisile;

5ū mu gīko ūkūlwitegeleja ū logohano lo SEEBA, nū būmani bo ng'wa Mulungu
ūkūbūpandīka.

6Nguno ū SEEBA akinhaga masala, ū mu nomo gwakwe būkafumaga būmani na
witegeleja.

7A batūngīlīja ababīkīlile būpyeni, ū kū ba nhūngwa ngololoku alī lūmūda.

8Nguno akalang'hanile a kajīle ka batūngīlīja, abo bansanije ajibaladile Ī nzīla
jabo.

9Hūna ūkwīyitegeleja ī ya būtūngīlīja nī yīyo īgoloolile, nī mibonwa banhū, nīyo
būlī nzīla jawiza.

10Nguno gakwingīla masala ū mu ng'holò yako, ū witegeleja būkūtūūla būtegi ū
mu ng'holò yako.

11A kasolele ka witegeleja kakūkūbalada; ū būmani būkūkūlang'hana.

12A masala gakūkūpīja ūtizūja mu nzīla ja banhū ba malofu, ū kū banhū ba
mihayo yisalīkile;

13abo bakīngaga mu nzīla ngololoku, baayūshimīzīla mu nzīla ja giiti;

14abo bakayegelaga mu kwīta yabūbi, na kūbona būyegi ū mu būsoso wa
nhūngwa ja kikalīle;

15abo nzīla jabo jiigoma gomile, hangī ba nhūngwa ja malofu.

16A masala gakūkūpīja ū kūlī nkīma ū nshihani na ng'wīmīlīzu; ū wa mihayo ya
kūkonga konga,

17ūyo oneka ngoshi wa ha būnhya bokwe, ūdalaha ilagane īlo akabeeja kū
būtongi bo ng'wa Mulungu wakwe.

18Nguno ū ng'wenūyo ī numba yakwe Ījīlīīlile kwicha, ī nzīla jakwe jitūngīīlile kū
myoyo ya bafu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Abo bakajaga kū ng'wakwe atashokaga nūūlū ūmò, na batajipandīkaga hangī Ī nzīla ja būpanga.

20Alilūūlū, shimīzīlaga mu nzīla ja banhū bawiza, wikale mu kashimīzīle ka batūngīlīja.

21Nguno a ba kashimīzīle kagololoku bakwikala ū mu sī, abo batī na shilingo bakūsaaga mo.

22Alīyo a ba malofu bakwīnjiwa ū mu sī, abo batī batūngīlīja bakūdubbagūlwa mo.

Sumo 3

Wiza būngī bo masala

1Ng'wanone yaya ū kūgīība a malange gane, alīyo ī shilagīlo shane ūshidime ū mu ng'holò yako.

2Nguno shikūkongegeja myaka mingī ū mu būlamu wako, na shikūkwenhela mhola.

3Ūtizūlekana nabo ū būtogwa nū būsanyiwa, shitūngage gītī ngufu mu nhingo yako, shandīkage a ha ng'holò yako.

4Ū mu gīko ū kūpandīka wiza na kwīlūkīlwa kūfuma kūlī Mulungu na kū banhū.

5Nsanyage SEEBA na ng'holò yako yose, yaya ū kūsendamīla masala gako ng'wenekīlī.

6Ū mu kashimīzīle kako kose ntongejage we, nang'hwe akūjigoloola ī nzīla jako.

7Lekaga ū kwibona bebe ng'wenekīlī gīkī ūlī na masala no, ng'ogohage SEEBA ūlekane nū būbi.

8Ū gwenūyū gūkūkwenhela mhola ū mu mīlī gwako, na nguzu ū mu maguha gako.

9Nkūjage ū SEEBA mu kūmfunīja sabo jako, na a matwajo ga kwandya ga magesa gako gose.

10Hūna a mabīkīlo gako ga shilīwa gakookala gaseesekele, nī shisaabo shako shikookala divai mhya.

11Ng'wanone, ūtizūbūdalaha ū būhūgūji bo ng'wa SEEBA, nū kūhama kwakwe yaya ū kūkūkolwa;

12nguno ū SEEBA akabahūgūlaga abo abatogilwe, gīt'ūmo myaji akang'wītīlaga ng'wana ūyo antogilwe.

13Alī na ū wa kūpandīka masala; ū munhū wa kūkunga witegeleja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Nguno ī solobo ya masala Īlī nhaale kūtinda hela; nīyo galī na wiza būtaale kūtinda bo zahabu.

15A masala galī na mpango ntaale kūtinda lubi; ū mu shose īsho ūlashiikūmve, shitīho sha kūlenganīla nago.

16Galī na būlamu būlīhu ū mu nkono gwa būlyo, ū gwa lūmoso gūlī na būsabi n'ikūjo.

17Ī nzīla jago jilī nzīla ja kūyeja, nīyo pyī ī nzīla jago jilī ja mhola.

18Galī ntī gwa būpanga ū kū bose abo bakūgadima; nīyo balī na pye abo bakūgūmīīla kūlū kūlū.

19Ū SEEBA wagūtūūla na masala ū nsingi gwa sī, nī ligūlū ūlyamba mu witegeleja gīt'ūmo līlī.

20Būjiba wa minzī būkagabanhyiagwa kūlwa būmani bokwe, na a malūnde gakatoonàga lūme.

21Ng'wanone, ū būlamuji bowiza nū witegeleja shilang'hanage, ī mihayo yenīyī ītizīnga ū kū būtongi wako;

22Īkūbiza būpanga ū kūlī bebe, būlenji wa kūbeeleja nhingo yako.

23Hūna ūkūshimīza ūlī mhola, nū lūpambala lwako lūtigumha.

24Ūlū ūlaala ūtogoha shose shose, ūlū ūlaalile ūkūbiza na tūlo mfuuku.

25Ūtūlyogoha ī lyogohya lya kwisanganīja, nūūlū būkenaagūji ūbo būkabagwīlaga bahūnga.

26Nguno ū SEEBA akūkūtimbya ng'holò, hangī akūkūlang'hana ūtizūgwashiwa gūgūlū gwako.

27Ūlū mhayo gwawiza gūlī mu būdūla wako, ūtizūleka ū kūbīītīla abo bigeleelilwe.

28Yaya kūng'wīla nzenganwa ng'wiyo gīkī, “Ūkwiza ikanza līngī; nakūkwinha ntondo,” alīyo ūlī nasho ī shikolo.

29Yaya kūnsīīga yabūbi nzenganwa ng'wiyo ūyo akikalaga hihī nang'ho mu kūkūsanya.

30Ūtizūyoga na munhū sagala, ūlū atakwītīlile yabūbi.

31Yaya kūng'wikūmvwa munhū ūlū ng'wiboneeji, nī nzīla jakwe ūtizūjilondeela nūūlū hado;

32nguno ū SEEBA abakolilwe a bahūnga, alīyo a batūngīlīja akabeegelejaga mu mahooya gakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

33Ī numba ya nkenaagūji īlī ha sīlīlī y'izumo lya ng'wa SEEBA, alīyo ī kaya ya batūngīlīja akayīlūkīlaga mbango.

34A banhū b'ibengwe abadalahile, alīyo alī na shigongo ū kū bidohya.

35Ī likūjo hū wingīji kū ba masala, alīyo a babbūūlī akabatūūlaga mu magooke.

Sumo 4

A masala galī higūlya ya yose

1Baana bane, kigwagi a kalangīle ka ng'wa sīng'we, ng'ūdegeleka mu būkalalwa mupandīke witegeleja.

2Nalīng'winha malange madeekanu, yaya ū kūshilekanīja ī shilagīlo shane.

3Ū nene aho nataalī nyada ū mu kaya ya ng'wa baba, nataalī nīgīnī, na ng'wana ūmò dūhū ū kūlī mayū,

4ū baba akanilanga ūniwīla gīkī, "Ī mihayo yane ībaladage na ng'holò yako yose; Ī shilagīlo shane ūshidime, ūkūlama.

5Pandīkaga masala, ūbize na būdeeba; ūtizīyība ī mihayo yane, nūūlū ūtizūgalūka wīleke.

6Yaya ū kūgaleka a masala, nago gakūkūlang'hana, gatogagwe nguno gakūkūbalada.

7A masala galī higūlya ya yose, alilūūlū, pandīkaga masala; nūūlū ni kūjimīīja ī shingī pyī, alīyo būpandīkage ū witegeleja.

8A masala gakūjage, gakūkwenhela shingilima; gūmīīlage na būkalalwa, gakūkwingīja ng'wikūjo.

9Gakūkūtūūlīla ihima lya būlenji ū kū ntwe gwako, na gakūkūzwīka ngikili y'ikūjo."

10Ng'wanone degelekaga wīyanukūle Īyo nalīyīhaya, hūna ī myaka ya būlamu wako Īkūbiza mingī.

11Nalīkūtonga mu nzīla ya masala, na kūkūtonga mu kashimīzīle kagololoku.

12Ūkūshimīza na shitilonga sha kūkūchaama ū mu kaīle kako, nūūlū ūpeela ūtipama.

13Īyūmīīlage īyo ūkūtongagwa, yaya ū kwīlekela, ilang'hanage mu welwa ng'holò, nguno ū wenūbo būpanga wako.

14Ūtizūtūūla lūpambala lwako mu nzīla ja banhū ba malofu, yaya nūūlū kūshimīzīla mu nzīla ya babūbi.

15Yogohage, yaya ū kūbītīla mo, galūkaga wīleke ūje ūko ūjile.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16Nguno a benabo batalaalaga kūshisha bīīte yabūbi; īkatalaga ī tūlo kūshisha bagwishe munhū.

17Ī shilīwa bakapandīkīlaga mu nzīla ja malofu; ī divai bakang'waga kūlwa wiboneeji wabo.

18A kashimīzīle ka batūngīlīja kabange gītī būūpe w'ikīngo lya mu dilū, Īlo līkongejaga kwaaka, kūshisha mu makanza ga līīmi, mu būtang'anhīzu w'isana.

19Alīyo ī nzīla ya ba malofu Ībange gītī giiti sha gamha; batīko kūshiitegeleja īsho shikabipamyaga.

20Ng'wanone, īdīlīlage Īyo nalīyīhaya; ī mihayo yane īdegelekage mu welwa ng'holò.

21Ītizīnga ū kū būtongi wako, Ībaladage ū mu ng'holò yako;

22nguno īlī būpanga ū kū banhū abo bakīpandīkaga, ū kūlī munhū īlī būzubūku bo mīlī ngima.

23Ilang'hanage ī ng'holò yako kūkīla shose, nguno h'ū lūzwīīlo lwa būpanga wako.

24Wīnjage ū būhūūganu ū mu nomo gwako, a mahoya gabūbi gatizikuumya na nomo gwako.

25A miso gako gagoloole wīmà a kalolele, ūkalalīle ya kū būtongi dūhū.

26Lang'hanaga ūmo mhambala jako jikūbītaga, ūsole nzīla jigoloolile.

27Yaya kūgalūka galūka kūja kū nkono gwa būlyo nūūlū gwa lūmoso, ū lūpambala lwako lūlang'hanage ū kū yabūbi.

Sumo 5

Būhūgūji kūlwa būshihani

1Ng'wanone, gadīlīlage a masala gane, wīdegeleka chiza ī mihayo yane ya witegeleja,

2h'ūkūdūla kūbiza na kasolele ka masala, na a kayombele kako kakūbiza ka būdeeba.

3Nguno ū nomo gwa nkīma nshihani gūkasūlūlūchaga mihayo minonu gītī būūkī; na a kalūngalūngīle kakwe kakondooku kūtinda maguta.

4Alīyo ū kū ng'halīlo yaho nnūlū, leba nī ndūlū; hangī ng'ūūgī gītī lūshū lwa būūgī būbīlī.

5Ī mhambala jakwe jitūngīīlile ng'wicha; ī shimīzīle yakwe ītulumenhile kūja mu shigila.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Ī nzīla ya būpanga atīyiganikaga; Ī nzīla jakwe jiigoma gomile, alīyo atamanile.

7Alilūūlū baana bane, igwagi gete; mutizūgalūka ng'wīleke ī mihayo īyo nalīmuganīla.

8Ū nkīma ng'wenūyo ng'widandage kūle ū mu shimīzīle yako; yaya ū kwegeela a ha nyango gwa numba yakwe,

9ūtizimanīla waponanjaga nguzu jako niiza kū bangī, na myaka ya būlamu wako kūlī ng'wiboneeji;

10Ī sabo jako jitizūliiwa bageni, nū būnoge wako būtizūsabya kaya ya munhū ūngī.

11Ūkūlīla ū kū ng'halīlo ya būlamu wako, ū mīlī gwako nū būmunhū wako ūlū ūshika ha būkalīkījo.

12Ūkūyiwīla gīkī, "Ū kūtongwa naalī natatogilwe, nī ng'holò yane yalī īlemile ū kūhang'wa!

13Ū kwigwa ī lilaka lya balangi bane naalī nalemile, nūūlū ū kūbadegeleka a baganīji bane naalī nalemile.

14Al'ī haha angū naakiimalīlilwa mayanga madito mu būtongi w'ibità igima!"

15Bebe, ng'waga minzi ga mu lwinzī lwako; minzī ga kūfuma mu lwinzī lwako bebe ng'wenekīlī.

16Nibūlī ī nzwīlo jako jiyūseja minzī sagala na kū mapanda, ī myongo yako īyūseesekela na kū magūlilū?

17Ī jenījo jako iyene dūhū, jitī ja kūsangīla na babīti.

18Ū lūzwīlo lwako lwa minzī ni lwīlūkīlagwe mbago, yegaga na nke wako o ha ng'wlūko gwako.

19Ū ng'wenūyo alī na būtogwa wingī no gītī nja, nsoga gītī laala; Ī mbeele jakwe jikūyeje shikū jose, ū būtogwa bokwe būkūdute pye a makanza.

20Ng'wana wane, nibūlī ūdutwe na nkīma nshihani? Ni kinehe wikale ūkūkumbataga shikuba sha nke wa munhū ūngī?

21Nguno ī nzīla ja munhū jilī hape ū kū būtongi bo miso ga ng'wa SEEBA, akajibonaga pyī ī nzīla jakwe.

22Ī nhūngwa mbi ja munhū wabūbi jikangwashaga wei ng'wenekīlī; ngoye ja shibi shakwe jikang'witaligīnjaga.

23Akūyagaala kūlwa kūduuma kwilang'hana, kūnū akūjimīījiagwa būchilū bokwe būtaale.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Sumo 6

Būhūgūji kūlwa būchilū

1Ng'wanone, ūlū wiyeega kūlwa nguno ya nzenganwa ng'wiyo, nūūlū widima nkono na munhū ūngī hūna ūng'wilahīlīla,

2Nūūlū wahaya mihayo milebe ūbiza wigwasha; mihayo ya kūhaya na nomo gwako yūkūgwisha,

3Ītaga gūūyū ng'wanone ūpūlūgūke; ūlū ūgwa mu nkono go nzenganwa ng'wiyo, jaga ko ūkangwīle mu magūlū; ūkang'wibūūlīle ū nzenganwa ng'wiyo!

4Galemejage a miso gako ū kūpandīka ī tūlo, a makumbīīso gako gatizūlaala tūlo.

5Ipījage gītī laala kūpūlūgūka mu nkono gwa ng'hwīmi; gītī noni kūgūpūlūgūka ngono gwa ntegi.

6Bebe ng'winogolelwa, jaga ha soomhi, ūkajiideedeng'hanye ūmo jikatūmamīlaga, ūchagūke.

7Ī joi jitī na ng'hamīji, ndūhū nūūlū wa kūjimīīla, nūūlū nsugi.

8Alīyo jikibīkīlaga shilīwa ū mu makanza ga chū, jikabilingaga ī shilīwa mu shikū ja magesa.

9Bebe ng'winogolelwa ūkwikala ūlaalile kūshisha nanalī? Ūkūmisha nanalī ū mu tūlo yako?

10Bebe laala laalaga ka kanza, shūūtūlaga ho kakanza, kunaga hado a makono wifuule.

11Alīyo ū būhabī būkūkūsanga gītī kūsangwa na ng'wiboneeji, nū būkuneese gītī ng'wanishi alī na shilanga mu nkono.

12Ū munhū ng'haali na ng'wibonya akajaga ūsīngīja na nomo nsoso būlī kwene,

13kūnū akūbalolaga a banhū ūbakandīla liso, wīta okulīja hasī ī mhambala, na kūmanūbagemeelela bo nzwala jakwe;

14wa kwikala akūdosaga mihayo mibi kūlwa būhaali bo mu ng'holò yakwe, na kūsoosela wilemeelwa mu banhū pyī ī shikū.

15Alīyo akūgwīlwa mayanga mu būtūmana; akwisanganījiwa nhabaala, na atūpūlūgūka.

16Īlīho mihayo ītandatū īyo ayīkolilwe ū SEEBA, īlī mpungatī ī ya malofu ū kūlī we.

17Miso ga nyadooshi, lūlīmi lūlomolomo, makono ayo gakitaga mininga gatī na shilingo,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18ng'holò īyo īkahelaga mihayo ya malofu, magūlū ayo galī mangū kūja kū yabūbi,

19nkaanīji maama ūyo akitagūlaga būlomolomo; na munhū ūyo akasooselaga wilemeelwa mu badūgū.

Būhūgūji kūlwa būshihani

20Ng'wanone, dimaga shilagīlo sha ng'wa so; na a malange ga ng'wa noko yaya ū kūgaleka.

21Shitūūlage mu ng'holò yako ilalī, ūshitunge mu nhingo yako gītī ngufu.

22Shikūkūtongeela būlī kwene ūko ūjile, nūūlū ūlaalile shikūkūlang'hana, ūlū ūlī miso shikūlūngalūnga nang'ho.

23Nguno ī shilagīlo shilī talà, na a malange gal'isana; hama a kalangīle ka būhūgūji h'ī nzīla ya kikalīle,

24ya kūkūlang'hana kūlī nkima wabūbi; ūlūpūlūgūke ū lūlīmi lūkondooku, ū lwa nkīma ng'wīmīlīzu.

25Ūtizūwikūmvwa mu ng'holò yako ū wiza w'ihanga lyakwe; nūūlū a miso gakwe gatizūkūgwasha.

26Nguno ū malahya akūkwicha ha sīlīlī no, ūkūbiza gītī lūgūkūlū lwa ngatī; lelo ū nkīma nshihani ng'wene nchooji wa būpanga wako gete.

27Ū munhū adūgije kwahula moto ūgūkīlīja ha matango gūūleka koocha shizwalo shakwe?

28Nnūūlū ū munhū adūgije kūshimīza ha makala ga moto ūkīja kūpya ū būpandījo bo mhambala jakwe?

29H'ūmo īkajīlaga nū kūlī munhū wa kūlaala na nke o nzenganwa ng'wiye, ūyo ūgūgima ū mhayo gwenūyo atūgūpūlūgūka ū nsango.

30A banhū batandalahaga ū munhū ūlū wiba gīkī alye nguno atuubile.

31Alīyo ūlū ūding'wa akūlīpa ng'hangala mpungatī, nūūlū īkang'wigeleelwa kūfunya pyī ī sabo ja mu kaya yakwe.

32Alīyo būlī ngosha nshihani agehelilwe a masala, ū ng'wīti wa mhayo gwenūyo akikenaagūlaga wei ng'wenekīlī.

33Akatūlagwa no na kwibengelejiwa, na a magooke gakwe ga būja na būja;

34nguno ū wilu būkasaayīchaga no, ū ngosha atī na shigongo ūlū alī ng'wikanza lya kūmala shilī.

35Atīko kwanukūla shilīpīlo shose shose, nūūlū kūhongwa akūlema h'ūmo jikwīlīle ī sabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Sumo 7

Būhūgūji kūlwa nkīma nshihani

1Ng'wanone, īdimage ī mihayo yane; nī shilagīlo shane wikale nasho mu ng'holò yako.

2Shidimage ī shilagīlo shane ūkūlama, ūgalang'hane a malange gane gītī mboni ya liso lyako.

3Gatungage ū kū nzwala jako; ūgandīke mu ng'holò yako.

4A masala gawīlage gīkī, "Ū bebe ūl'ilūmbū lyane," ū witegeleja nabo wilīkage gīkī ng'wanong'wing'we.

5Ī shenīshi shikūkūlang'hana ū kūlī nkīma ū nshihani na ng'wīmīlīzu; ū wa mihayo ya kūkonga konga,

6Lwise lūmò naalī mu numba yane, aho nasūūla kūbītīla h'idilisha,

7nūbabona bamò abo baalī batūgije; ū mu basūmba benabo ūmò wabo nūmona walī agehelilwe masala.

8Nguno walī alolile kwipanda lyalī na kuluba bbihī nū kūko wikalaga ū nkīma ng'wenūyo; ū nsūmba washimīzaga alījīlīīla ū kū numba yakwe,

9nīyo yalī mhīndī, ikanza lya ka munhū ūyo; giiti sha būjikū shandya kwingīla,

10Kwimanīla wapuluka nkīma kūnsūng'wanha ū nsūmba ng'wenūyo, ū ng'wenda wiza agwitungile shimalahya; walī abisile mhayo mu ng'holò.

11(Ū nkīma ng'wenūyo ng'halalī, hangī alī na ng'haani no; atalembeejaga magūlū mu kaya;

12būlī kwene alīko alīgimha gimha ūkūngīla, ībize kū mapanda, kū magūlilū, na kū nhūng'wanhīlo ja mayīla!)

13Hūna ū nkīma ng'wenūyo ūng'haja ū nsūmba, ūmbipa na kūcha soni yaya; hama ūng'wila gīkī,

14"A ha ng'wane shilīho shitambò sha būsangī; lelo nashikīlījaga shilahīlo shane.

15H'ī chene niza kūkūsūng'wanha, nakūkoobaga no, nose naakūpandīka!

16A ha būlīīlī wane nambaga myenda ya būlenji būsoga, ya kitaani ya kūfuma Misili.

17Nīyo ū būlīīlī wane nabūseseebelaga malashi ga būlī mbika ga ng'waso soga.

18Alilūūlū, nzūgū tūbūlūmbe ū būtogwa būjikū pe, tūbūyegele ū būtogwa wise gīt'ūmo tūtogelilwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Ū ngoshi wane atīho a ha kaya Ī haha, wajile lūgendo lwa kūle.

20Wajile na mfuko gwakwe gwa hela, a ha kaya akūshoka ū ng'weji gwakangile ngūkū.”

21Ū nkīma ng'wenūyo ūng'hūmbūūla ū nsūmba kūlwa mihayo yakwe ya kwilīja līja; ūnkonga konga mu kalūngalūngīle kakondooku.

22Kwimanīla ng'hana wanondeela gītī nzīkū ījile kūsīnzwa; gītī laala yapanda mu lūtu,

23kūshisha kūlaswa isonga lya kūpulung'hanya ng'witīma; ūbiza gītī noni īkūlalaga ījile mu ngono, ndūhū nūūlū kwitegeleja gīkī akūjimīīja būpanga bokwe.

24Alilūūlū baana bane, nigwagi; īdīlīlagi īyo nalīyīhaya.

25Mutizūzunya ī ng'holò jing'we jigalūkīle nzīla jakwe, nūūlū mutizūhūbīla mukashimīzīla mu mapanda gakwe.

26Nguno abo wabagwasha na kūbagwisha bīngī no, abo wababūlaga bal'ibità itaale.

27Ī numba yakwe līl'ikūūwa lya kūja mu shigila, lya kūtulumenha kūja kū ng'hambī ja lūfu.

Sumo 8

Masala gakwitanaga

1Angū, a masala gatahīlīkaga gwa gwa gwa? Ū witegeleja būtikalaga būkūhamukaga n'ilaka?

2A masala galīho būlī hene a ha nzīla ja mu magūlya, būlī ha nzīla maaka galīho galindanile;

3a ha mibita ya kwingīlīla mu mizengo galīho, gakūhamukaga n'ilaka:

4Bing'we banhū, nalīng'witana; pye a banhū nalībahīlīka n'ilaka lyane.

5Bing'we ba lūtūgà, chagūkagi; bachilū, bizagi na būdeeba.

6Nidegelekagi nalī na mihayo mitengeke ya kūlūngalūnga; ū nomo gwane gūkahayaga mihayo ītūngīlīgije.

7Ū nomo gwane gūkasomboolaga ya ng'hana, nguno ū nomo gwane gūtītogilwe Ī ya malofu.

8Pyī ī mihayo ya kūfuma mu nomo gwane ītūngīlīgije; gūtīho ūyo gwigoma gomile, nūūlū gwa nyahūnga.

9Ū kū bitegeleja pyī ī yose Ītūngīlīgije, ū kū badeeba ītī na kabi nūūlū hado.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Solagi katongeelele kane, yaya kūdutwa hela; mupandīke būmani kūtinda zahabu jawiza,

11nguno a masala galī na mpango ntaale kūtinda lubi ū mu shose īsho ūlashiikūmve, shitīho sha kūlenganīla nago.

12Ū nene masala nakikalaga hamò na witegeleja, hama nalī na būmani, nū būdeeba nalī nabo.

13Ū kūng'ogoha SEEBA kūlī kūbūkolwa ū būbi; ū wikumīlīja nabūkolilwe, nū būdoshi nī nhūngwa jabūbī, pye na a mahooya ga nyahūnga.

14Būhūgūji na masala madekanu shenīsho shane, nene hū nalī būmani, hangī nalī na būdūla.

15A batemi bakasugaga kūlwa nguno yane, na a batongeeji bakatūūlaga shilagīlo shitūngīlīgije kūlwa nguno yane.

16A basugi bakasugaga kūlwa nguno yane, na a batongeeji ba sī jose

17abo banitogilwe nū nene nabatogilwe, na a babo bakanikoobaga bakanipandīkaga.

18Ū nene nalī nabo ū būsabi, nī likūjo nalī nalyo; nī sabo īyo ītī ya kūjimīīla, pyī nū kwīlūkīlwa nalī nako.

19Ī linong'ho lyane isoga no kūtinda zahabu h'ūmo ībeelele, īsho shikafumaga mulī nene shilī na mpango ntaale kūtinda hela ījo jikakumīlījiagwa.

20Nakashimīzīlaga mu nzīla ya būtūngīlīja, mu kashimīzīle kagoloolile;

21abo banitogilwe nakabalekelaga sabo kūlwa wingīji wabo, nī shisho bakibīkījaga nakashongejaga.

22Ū SEEBA naalī hamò nang'hwe a ha wandījo bo milīmo yakwe, aho ītaalī kūbiza ho ī milīmo yakwe Ī ya kūfuma kale.

23Ū nene natūūlilwe ho kūfuma kale ya weleelo bose, kūfuma ha wandījo, aho sī ītaalī kūbiza ho.

24Naabyalwa kwīngīīla aho manyanza gataalī kūbiza ho, aho jitaalī kwilonga nzwīlo ja minzī mingī.

25Naabyalwa ī ngūlū ī ndo nī nhaale jitaalī kūlembeela ha mapandī gajo;

26numho ataalī kwīsūmba Ī sī na a matogolo gayo, nūūlū lūbuubu lose lose lwa mu sī.

27Naalīho aho alīlītūūla ī ligūlū ha wikalo walyo; aho alītūūla lūbīmbī lwa higūlya ya būjiba bo nyanza.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28Na a haho alīgatūūla ng'wigūlya a malunde, nī nzwīlo ja mu gatī ya būjiba
ūjitūūlīla būlang'hani jiikale jilīho,

29aho alīyīpīndīlīja lūbīmbī lwa kwīlang'hana ī nyanza, a minzī gatizūshikīlanhya
Ī shilagīlo shakwe; pye na a haho akūtūūlaga misingi ya sī.

30Ū nene naalī ntūmami ntaale, wa kwikala hamò nang'hwe, būlī lūshikū
waniyegelaga; būl'ikanza nikalaga na būyegi ū kū būtongi bokwe,

31nakwīyegelaga pyī ī sī yakwe, na a baana bakwe nakūbayegelaga.

32Alilūūlū baana bane, nidegelekagi; balī na abo bajidimile Ī nzīla jane.

33Giigwagi a malange mubize na masala; yaya ū kūgagumanīja.

34Ū munhū wa kwīdīlīla Ī mihayo yane alī na mbango, ū wa kwikala ha mibita
yane būlī lūshikū alī nzūgūlū matū alindanile ha nyango gwane.

35Nguno būlī ng'wene ūyo ūnipandīka ū nene, wapandīkaga būpanga, na
akūbiza nganja ū kūlī SEEBA.

36Alīyo būlī ng'wene ūyo ūduuma kūnipandīka, akwiminya wei ng'wenekīlī;
bose pye abo banikolilwe batogilwe icha.

Sumo 9

Masala na būchilū shikūlaalīkaga

1A masala gīzenga ī numba yago, gūpalala na ng'hīngī jayo mpungatī.

2Gaasīnzile n'itono gūūswīza na divai yawiza, ī haha ī shilīwa shilī ha meza
shitengile.

3Gaasambaajaga hose hose batūmami baago bakīma, a goi gal'ū mu nzengo
h'ipandī lya higūlya gakūhīlīkaga,

4Abo bagehelilwe masala galībawīla, “Abo batūgije ni bizage kūūnū pye a bose.”

5“Nzūgi mulye shilīwa sha ha ng'wane, mung'we na divai naswīzile.

6Lekanagi nalo ū lūtūgà lwing'we hū mukūlama, shimīzīlagi mu nzīla ya
witegeleja.

7Ū wa kūng'hūgūla munhū wibengwe akagwaga mu magooke; nū wa
kūng'hūgūla wa malofu Ī ng'halīlo yaho kūdūkīlwa.

8Ū munhū w'ibengwe yaya ū kūng'hūgūla nguno akūkūkolwa; ū wa masala
ng'hamage, ū ng'wene akūkūtogwa.

9Ū munhū wa masala ntongage, akongeja kūbiza na masala; ū ntūngīlīja nangage,
akongeja ū mu būmani bokwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Ū logohano kūlī SEEBA hū wandījo bo masala; ū kūng'witegeleja ū Ng'wela, hū
būdeeba bo ng'hana.

11Hama ī shikū jako jikūkwīla kūlwa nguno yane, nū būlamu wako būkongejiwa
ī myaka.

12Ūlū ūlī na masala, a masala gako gakūkūnong'ha, alīyo ūlū ūlī n'ibengwe
ūkwiminya bebe ng'wenekīlī."

13Ū būchilū būbange gītī nkīma ng'halalī hangī atūgije, hama atamanile mhayo
gose gose.

14Akigashaga ha nyango gwa numba yakwe; ī lisumbī lyakwe alītūūlile ū mu
nzengo h'ipandī lya higūlya,

15akikalaga ūbahīlīka a babīti, abo balī mu ng'endo jabo.

16Abo bagehelilwe masala akabawīlaga gīkī, "A ba lūtūgà nzūgi kūūnū pye a
bose."

17A minzī ga kwiba manonu no; nī shilīwa sha kūlya mu wiba wiba shawiza!

18Kwike batamanile gīkī ū mu numba yakwe balīmo bafu, nī gīkī a bageni bakwe
balī mu shigila ng'wichongo ishimu.

Sumo 10

Sumo ja ng'wa Solomoni

1Īji jene sumo ja ng'wa Solomoni: Ū ng'wana wa masala akanyejaga ū ise, alīyo ū
ng'wana ū mbūūlī akampīnīhajaga nina.

2Ī sabo ya kūpandīka mu būnyeecha ītagunanhaga, alīyo ū būtūngīlīja
būkapījaga mu kūcha.

3Ū SEEBA atabalekanījaga a batūngīlīja bikale nzala, alīyo a babūbi
akabahangījaga ū kwīshikīlīja īyo bīhahaalīlile.

4A makono ga ngokolo kū milīmo gakahabīpyaga, a ga munhū nkamu
gakasabyaga.

5Ūyo akabilingaga shilīwa mu magesa, ng'wana ng'witegeleja ū ng'wenūyo; alīyo
ūyo atogilwe tūlo mu magesa, ū ng'wenūyo ng'wana w'iponda soni.

6Ū ntūngīlīja akihoolekelagwa kū ntwe, alīyo ū nomo gwa ng'hūnga gūkikalaga
gookalile būduta.

7Ū kūbizūkwa batūngīlīja gūlī mhayo gwa kwenha mbango, alīyo ī lina lya
bakenaagūji līkūjimīīla.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8A ba ng'holò ja masala bakadimaga shilagīlo; alīyo ū mbūūli wa kwikala ūloma dūhū akalabūkaga.

9Ū munhū wa nhūngwa jigoloolile alī mhola ū mu kikalīle kakwe; alīyo ūyo akashimīzīlaga mu nzīla jiigoma gomile, akwigengeleka ūko būjiiwa.

10Ūyo akalolaga banhū na liso lya kūshilima akenhelejaga wilemeelwa; nū mbūūli wa kwikala ūloma dūhū akalabūkaga.

11Ū nomo gwa ntūngīlīja gūlī lūzwīlo lwa būpanga, alīyo ū nomo gwa ng'hūnga gūkikalaga gookalile būduta.

12Ū kūkolwa kūkasooselaga wilemeelwa, alīyo ū būtogwa būkakundīkījaga būbi bose.

13A masala galī mu nomo gwa ng'witegeleja, alīyo ū nang'ha gwa kūdīīmūlīla mbūūlī ha ngongo.

14A banhū ba masala bakibīkīlaga witegeleja, alīyo ū nomo gwa mbūūlī gūkeegelejaga mayanga.

15Ī sabo ya basabi h'ī ng'hambī yabo ya kūpīlīla, alīyo ū būhabī yene nhabaala ya bahabī.

16Ī mheela ya batūngīlīja Īkabatūngīījaga mu būpanga, īsho bakapandīkaga ba malofu shikabatwalīīlaga mu shibi.

17Ūyo akigwaga ya kūganikīlwa akoolekejaga biye nzīla ya būpanga, alīyo ūyo akadalahaga kūhūgūlwa, akabatajaga sagala a banhū.

18Ūyo akabisaga ūmo abakolelilwe a banhū, ū nomo gwakwe gūkayombaga būlomolomo, nū wa kwikala ūbība būsīgani mbūūlī.

19Ī mihayo ūlū yūkwīla nī shibi shitagayaga, aliyo ūyo akalang'hanaga lūlīmi lwakwe, alī na masala ū ng'wenūyo.

20Ū lūlīmi lwa ntūngīlīja lūlī sabo niiza, alīyo ī ng'holò ya nkenaagūji Ītī na ngofyoolo.

21Ū nomo gwa ntūngīlīja gūkalishaga banhū bingī, alīyo a babbūūlī bakachaaga kūlwa kūgayiwa witegeleja.

22Ī ja ng'wa SEEBA jikenhaga būsabi, nīyo atongejaga ho na makoye.

23Ū mbūūlī akayegelaga nhūngwa jabūbi, alīyo ū munhū ng'witegeleja akayejiagwa mihayo ya masala.

24Īyo ayogohile ū ng'hūnga h'īyo īkangwīlaga, alīyo ū ntūngīlīja akinhagwa Īyo alī na ng'hūmbū nayo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Ū nshūlūlū ūlū gūūhuyemba, gūlīkabīta gwabapyagūlaga a ba malofu; alīyo a batūngīlīja bīmīīla ilalī.

26Ūmo īlī ng'asha kū mino nūūlū lyochi mu miso, nū ng'winogolelwa h'ūmo alī ū kū batūmi bakwe.

27Ū logohano kūlī SEEBA lūkongejaga shikū ja būlamu, alīyo ī myaka ya bakenaagūji Īkagehiagwa.

28Ū kwisagīlwa kwa batūngīlīja kūlī būyegi, alīyo ū kwisagīlwa kwa bakenaagūji kūkachaaga mpandagīlo.

29Ī nzīla ya ng'wa SEEBA īlī ibūngīlo ū kū batūngīlīja, alīyo a babūbi īkabakenaagūlaga.

30A batūngīlīja batūdubbūlwa na hado yaya, alīyo a ba malofu batikala ū mu sī.

31Ū nomo gwa ntūngīlīja gūkasūlūlūchaga masala, alīyo ū lūlīmi lwa munhū ng'halalī lūkūtīnwa.

32Ū nomo gwa ntūngīlīja gwīdeebile ī mitengeke, alīyo ū gwa ng'hūnga gwene ya malofu dūhū.

Sumo 11

1Ū SEEBA ajikolilwe ī gapani ja būnyeecha, alīyo ganyegije a mapimīlo ga būdito ayo gatūngīlīgije.

2Ūlū būbiza ho wikumīlīja, na a magooke gakilongaga; alīyo ū widohya būkajīlanījaga na masala.

3Ū būsanyiwa wa batūngīlīja būkabatongeelaga, alīyo abo batī basanyiwa bakakenaagūlagwa būlomolomo wabo.

4Ī sabo ītī na solobo ū mu lūshikū lwa kūkundūlīlwa būpelanu, alīyo ū būtūngīlīja būkapījaga ū mu kūcha.

5Ū būtūngīlīja wa banhū abo batī na shisembo, būkabagoloolelaga nzīla; alīyo a babūbi bakagwishiagwa na būbi wabo benekīlī.

6Ū būtūngīlīja wa ba nhūngwa jigoloolile būkabapījaga, alīyo abo batī ha ng'hana, bakagwishiagwa na kwikūmvwa kwabo kwabūbi.

7Ū wabūbi ūlū ūcha nū kwisagīlwa kwakwe kwashilaga, pyī īyo wīyisagīlagwa kūfuma mu būdūla bokwe īkajimīīlaga.

8Ū ntūngīlīja akīnjiagwa ū mu makoye, ū nkenaagūji akadumbukīlaga mo.

9Ūyo atī na logohano kūlī Mulungu akabipyaga bazenganwa bo nomo gwakwe; alīyo a batūngīlīja bakapīlaga kūlwa witegeleja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10A batūngīlīja ūlū yūbabeelela Ī mihayo gūkayegaga ū nzengo; a babūbi ūlū bayagaala, mhūndū ja būyegi jikazīlīng'hanyaga.

11Ū nzengo gūkakūjiagwa ūlū batūngīlīja bīlūkīlwa mbango, alīyo gūkakenaagūkaga kūlwa nguno ya nomo gwa bahūnga.

12Ū wa kūngayīlīja nzenganwa ng'wiye atī na masala, alīyo ū munhū ng'witegeleja alūlang'hanile ū lūlīmi lwakwe.

13Ū nsīīganī akafumbagūlaga mihayo ya mbisīla, alīyo ū nsanyiwa akikalaga Īlang'hanile ī mihayo.

14Ī lihanga ūlū lyūgaya baganikīji līkagwaga, alīyo ūlū līlī na bayangūji bingī numho līlī mhola.

15Ūyo wiyeega kūlwa nguno ya munhū ngeni akūlabūka, alīyo ūyo ūlema kwidima nang'hwe nkono gwa kūng'wilahīlīla, akwikala mhola.

16Ū nkīma ng'wiza ng'holò akapandīkaga ikūjo, alīyo a bagosha ba nguzu bakagelelaga ha būsabi dūhū.

17Ū munhū wa shigongo akigaliilaga wei ng'wenekīlī, alīyo ū ng'wiboneeji akiyenhelaga mayanga wei ng'wenekīlī.

18Ū munhū wa nhūngwa jabūbi akapandīkaga mheela ya būnyeecha, alīyo ūyo akahambaga būtūngīlīja, Ī linong'ho lyakwe līlī lya ng'hana.

19Ū munhū ntūngīlīja akapandīkaga būpanga; alīyo ūyo akalondeelaga yabūbi, akashikaga ng'wicha.

20Ū SEEBA abakolilwe a ba ng'holò ng'hūnga, alīyo abayegelile abo nzīla jabo jitī na shilingo.

21Shiigelile gūmanīke hape gīkī, A babūbi batūgūpūlūgūka ū nsango; alīyo a batūngīlīja bakūpīla.

22Ūmo īlī sīīlī ya zahabu ha lyūlū lya ngulubī, h'ūmo būlī nū būsoga ū kūlī nkīma ūyo atī ng'witegeleja.

23Ī ng'hūmbū jakwe ū ntūngīlīja jikang'wingījaga mu wiza, alīyo ū munhū wa malofu atī na kwisagīlwa kūngī ūlū ītī kūgwa mu būpelanu.

24Alīho munhū akinhaga na ng'holò īmò, alīyo hū wiseema ū kūsaba; hama alīho ūngī atinhaga biye, alīyo h'akongejaga kūhabīpa.

25Ū munhū ng'wiza ng'holò akongeja ū kūsaba, nū yūyo akinhaga biye minzī, nang'hwe akwinhwa minzī.

26Ū misi wa shilīwa akadūkīlagwa na banhū, alīyo ū wa kūbajingīja mu wiyaabī, akihoolekelagwa mbango.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

27Ūyo akabūkoobaga wiza mu būkalalwa akayegelagwa na banhū, alīyo ī yabūbi īkangwīlaga ūyo akīkoobaga.

28Ūyo ūsanya būsabi bokwe akūgwa, alīyo ū ntūngīlīja akafulumaga gītī idūūtū idoto.

29Ū wa kwikala ūyoja kaya yakwe atūpandīka ī sabo ya wingīji, nīyo ū mbūūlī akūbiza ng'witūmamīja kū banhū ba masala.

30Ī litwajo lya ntūngīlīja gūlī ntī gwa būpanga, alīyo ūyo alī na masala akadutaga banhū kūlī we.

31A batūngīlīja ūlū banukūla mheela jabo mu sī, al'a ba malofu na a ba shibi bakūgela he lūūlū a bene!

Sumo 12

1Ūyo atogilwe ū kūhang'wa, ū ng'wenuyo atogilwe būmani; alīyo ūyo atatogagwa kūhūgūlwa mbūūlī ū ng'wenūyo.

2Ū munhū wawiza akabizaga nganja ū kūlī SEEBA, alīyo ū SEEBA akangwisījaga nsango ū nsala sala.

3Ū munhū atīko kwīmīīla na nguzu mu nzīla ja malofu, alīyo ū ntūngīlīja atūdūbbūlwa na hado yaya.

4Ū nkīma wa nhūngwa jawiza alī shingilima ya ngoshi, alīyo ū nkīma w'iponda soni abange gītī būbozu ū mu maguha ga ngoshi.

5A batūngīlīja balī na kahelele kagoloolile, alīyo ū būganikīji wa bahūnga wene bo nyalemba lembi.

6Ī mihayo ya ba malofu Ījīlīīlile mu nyabūlagi, alīyo a batūngīlīja bakapījiagwa kayombele kabo.

7A banhū ba malofu bakagwaga bajimīīla jimijimi, alīyo ī kaya ja batūngīlīja jikīmīīlaga pyī ī shikū.

8Ū munhū akakumīlījiagwa kūlwa masala gakwe, alīyo a ba maganiko gasalīkile bakadalahagwa.

9Hambū hambū ū munhū adalahwe alīyo alī na ntūmami a ha kaya, kūtinda ū wa kwigīmba būkūjiwa al'ū kūnū akūtobagwa nzala.

10Ū munhū ntūngīlīja akadīlīlaga Ī mitugo jakwe; alīyo ū munhū wabūbi, ū wiboneeji bokwe h'ī shītwa sha shigongo ū kūlī we.

11Ūyo akūlīmaga ilaale lyakwe akūpandīka shilīwa shingī, alīyo ū wa kūdīīlīla mihayo dūhū atī na masala.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12A banhū ba malofu bakahahaalīlaga īsho bakapandīkaga banhū babūbi; alīyo ī miji ya batūngīlīja Īkatwajaga matwajo.

13Ū munhū wabūbi akagwashiagwa na būbi bo mihayo yakwe, alīyo ū ntūngīlīja akapūlūgūkaga ū mu makoye.

14Ū munhū akapandīkaga shawiza kūfuma mu kalūngalūngīle kakwe; h'ūmo nū nīmo gwa makono gakwe gūkampandīkīlaga inong'ho

15Ū nchilū akabonaga Ī nzīla yakwe ītūngīlīgije, alīyo ū munhū wa masala akadegelekaga būhūgūlwa.

16Ū mbūūlī akamanīkaga haho na haho ūlū ūkolwa, alīyo ū munhū wa masala akalekejaga nūūlū ūsondagūlwa.

17Ū nkaanīji wa ng'hana akafunyaga būkaanīji būgoloolile, alīyo ū nkaanīji maama akahayaga ya būlomolomo.

18Ī mihayo ya kūhayiwa mu wiyangūhīlīja īkachimaga gītī lūshū, alīyo ū lūlīmi lwa bitegeleja lūkalagūlaga.

19Ū nomo ūyo gūkahayaga ya ng'hana gūkūshinga ho ilalī, alīyo ū lūlīmi lūhwahwa lūlī na būlamu būguhī.

20Abo bakahelaga mihayo mibi balī na būlemba lembi ū mu ng'holò jabo, alīyo a batūūji ba mhola balī na būyegi.

21Gūtīho gwabūbi gwa kūbagwīla batūngīlīja, alīyo a ba malofu balī nayo mingī ī ya kūbahemeeja.

22Ū SEEBA agūkolilwe no ū nomo ū ng'hwahwa, alīyo abayegelile abo bakashimīzīlaga mu ng'hana.

23Ū munhū wa masala akikalaga abūlang'hanile ū būmani bokwe, alīyo ī ng'holò ja babbūūlī jikaboolechaga ū būchilū ūbo alī nabo.

24A makono ga nkamu kū milīmo h'ayo gakabizaga masugi, alīyo ū winogolelwa būkagelejaga mu būsese.

25Ī ng'holò ya shibbamhū Īkang'wenhelejaga ū munhū konzololoka ū mīlī, alīyo ū mhayo gwa būtogwa gūkang'winhaga būzalabanu.

26Ū munhū ntūngīlīja akilang'hanaga ū mu kasolele ka būnwani, alīyo ī nzīla ja bahūnga jikabatūngīījaga mu kūjimīīla.

27Ū ng'oolo akalemeelagwa nūūlū koocha nyama ya ndimu īyo wabūlūgaga, alīyo ū ntūmami ng'witegeleja, ajikūgije no ī sabo jakwe

28Ū mu nzīla ya būtūngīlīja būlīmo būpanga, nīyo ū mu kashimīzīle kenako Īlīmo mhola ya būja na būja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Sumo 13

1Ū ng'wana wa masala akigwaga būlangi bo ng'wa īse, alīyo ū ndalahi atadīlīlaga būhūgūji.

2Ū munhū akashilūmbaga ī shawiza kūfuma mu kalūngalūngīle kakwe; alīyo a bahūnga ī ng'hūmbū jabo jilī ha wiboneeji.

3Ūyo ilang'hanile ū nomo gwakwe akapījaga būpanga bokwe, alīyo ū wa kwiyangūhīlīja kūyomba, akiyenhelaga makoye.

4Ū ng'winogolelwa akikūmbagwa alīyo atapandīkaga, alīyo ū nkamu kū milīmo Ī ng'hūmbū jakwe jikashikīīlaga.

5A batūngīlīja babūkolilwe ū būlomolomo, alīyo a bahūnga bakenhaga ya minala n'iponda soni.

6Ū būtūngīlīja būkanang'hanaga ū wa nhūngwa jigoloolile, alīyo ū būbi būkangwishaga ū munhū wa shibi.

7Munhū ashikile kwigīmba gīkī nsabi, alīyo gashi atī na shose shose; hama alīho ūngī wa kūbiza gītī atī nsabi, alīyo hū nsabi kalalamba.

8Ū nsabi akapījiagwa sabo yakwe, alīyo ū ng'habī atī na sha kūng'wīta ogohe.

9Ī lisana lya ntūngīlīja līkongejaga kūng'weka, alīyo ī tala ya nkenaagūji Īkajimiagwa.

10Ū wikumīlīja būkabyalaga yombo, alīyo a masala galī mu banhū abo bakazunyaga kūganikīlwa.

11Ī sabo ya būnyeecha Ītadīīlaga ū kūkamīīla, alīyo ū wa kūbilinga ī hela hado hado, akajikwījaga nose.

12Ū kwisagījiwa ūlū kūdīīla kūshikīīla Īkasaataga ī ng'holò, alīyo ū kūshikīlīgījiwa ng'hūmbū ū gwene ntī gwa būpanga.

13Ū wa kūdalaha kūtongwa akūbiza n'igasa wei ng'wenekīlī, alīyo ūyo ūshidīlīla shilagīlo akūpandīka mheela niiza.

14A malange ga banhū ba masala lūlī lūzwīlo lwa būpanga, kūlwa kūngalūcha munhū atizūgwa mu lūtu lwa kūmūlaga.

15Ū kwitegeleja chiza kūkinhaga kūyegelwa na banhū, alīyo ī nzīla ya bagomi ndaamu no.

16Būlī ng'witegeleja akatūmamaga na masala, alīyo ū mbūūlī akaboolechaga hape ū būchilū bokwe.

17Ū ntūmījiwa ū ng'hūnga akagwaga mu makoye, alīyo ū nsanyiwa ūlū ūlagījiwa akatūūlaga ho mhola.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Ūyo ūdalaha būhūgūlwa akahabīpaga na kūgwa mu magooke, alīyo ūyo akazunyaga kūhang'wa, akagūngūhiagwa.

19Ū gwa kūshikīlījiwa īsho munhū ashiikūmbilwe, gūlī nonu ū mu ng'holò; alīyo a babbūūlī batatogagwa ū kūlekana nī yabūbi.

20Ūyo akayeelaga na banhū ba masala akapandīkaga masala; alīyo ū nwani ng'wiye wa babbūūlī alī mu makoye ū ng'wenūyo.

21Mihayo mibi īkabalondeelaga a ba shibi, alīyo ī mheela ya batūngīlīja Īlī kwīlūkīlwa mbango.

22Ū munhū wawiza akalekaga wingīji kūlwa shibyalīlwe sha baana bakwe, alīyo ū munhū wa shibi ī sabo yakwe akībilingaga yaaja na batūngīlīja.

23Ū ngūnda gwa ng'habī gūshikile kūponeka shilīwa shingī, alīyo akūtaagījiwa dūhū kūlwa wiboneeji.

24Ūyo atadimaga inasu atantogilwe ū ng'wanokwe, alīyo ūyo antogilwe akang'hūgūlaga na būkomeezu.

25A batūngīlīja bakalyaga gīt'ūmo ng'holò jabo jitogelilwe, alīyo ī nda ya nkenaagūji Īkadīīlaga nzala.

Sumo 14

1Ū nkīma wa masala akībeejaga ī kaya yakwe, ū mbūūlī akīkambagūlaga ī yakwe na makono gakwe ng'wenekīlī.

2Ū munhū wa shīmīle shigoloolile alī na logohano kūlī SEEBA, alīyo ū wa nzīla jichaama chaamile andalahile ū SEEBA.

3A kalūnga lūngīle ka mbūūlī kakang'wenhelaga nang'ha gwa kūndīīmūla ha ngongo, alīyo a ba masala bakalang'hanagwa nomo gwabo.

4Aho jitīho ng'ombe, ū lūbīgīlī lwape, alīyo ī nguzu ja nzīkū jikenhaga būponi būtaale.

5Ū mbonà wa ng'hana ataloma lomaga, alīyo ū nkaanīji ng'hwahwa akabībaga būmaama.

6Ū munhū w'ibengwe nang'hwe akakoobaga kūbiza na masala, alīyo atagapandīkaga; lelo ū būmani shinogu no ū kwiza ū kūlī ng'witegeleja.

7Ū mbūūlī lekanaga nang'hwe, nguno ūtīko kūmana mhayo ū mu yose īyo īkafumaga mu nomo gwakwe.

8A masala ga bitegeleja gakabagunanhaga kūjideedeng'hanya ī nzīla jabo, alīyo ū būchilū wa babbūūlī būlī ha kwilembagūla.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9A bachilū bakashiibengelejaga Ī shibi, alīyo a batūngīlīja bakachīlagwa shigongo.

10Būlī ng'holò īmanile kūsaatwa kwayo, na atīho ūyo adūgije kūsangīla nayo ū mu būyegi wayo.

11Ī numba ya munhū wa malofu Īkūkenaagūlwa, alīyo ī kaya ya ntūngīlīja Īkongeja kwīlūkīlwa yawiza.

12Īlīho nzīla īyo munhū ashikile kwībona gīkī ītūngīlīgije, alīyo gashinaga ū kū ng'halīlo Ījile mu kūcha.

13Ī ng'holò īkapīnīhalaga nūūlū ng'wikanza lya seko, nū būyegi būshikile kūkalīkīla mu būpīna.

14Ū wa kūshoka numa mu ng'holò, akapandīkaga mheela kūlenganīla na shimīzīle yakwe; nū ntūngīlīja alī na mheela ū mu shimīzīle yakwe.

15Ū munhū atūgije akazunyaga būlī mhayo, alīyo ū wa masala akajiideedeng'hanyaga chiza ī nzīla jakwe.

16Ū munhū wa masala alī na logohano kūlī SEEBA, na akīngaga ū mu shibi; alīyo ū mbūūlī ng'wiyangūhīlīja hangī atadīlīlaga.

17Ū munhū ng'wangū kūpelana akīītaga mihayo ya nyachilū, nū yūyo amanīīlile kūkelela biye bankolilwe a banhū.

18A ba lūtūgà ū wingīji wabo būlī būchilū, alīyo a ba masala bakazwīkagwa ngikili ya būmani.

19A banhū babūbi bakūgwa mu magūlū kū būtongi wa bawiza, na a ba malofu a ha mibita ya batūngīlīja.

20A bahabī bakikangīīlagwa nūūlū na bazenganwa bichabo, alīyo a basabi balī na banwani bichabo bingī.

21Ūyo akandalahaga nzenganwa ng'wiye akīītaga shibi, alīyo alī na ūyo akachīlaga shigongo bagayiwa.

22Angū, abo bakahelaga mihayo yabūbi batafumīlaga hanze? Alīyo abo bakahelaga yawiza bakanukūlagwa mu būtogwa na kūsanyiwa.

23Būlī nīmo ndito gūkenhaga solobo, alīyo ū būlomi bo mamihayo dūhū būkatwalīīlaga mu būhabī.

24Ī sabo h'ī shingilima ya banhū ba masala, alīyo ū būchilū wa babbūūlī būkatwajaga būchilū.

25Ū nkaanīji wa kwīmīīla ha ng'hana akapījaga būpanga; alīyo ū nkaanīji nomolomo ng'wene mībi wa būhwahwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

26Ūyo alī na logohano kūlī SEEBA alī n'ipīlīlo lya ng'hana, nū kū baana bakwe
līkūbiza ibūngīlo.

27Ū logohano kūlī SEEBA lūlī lūzwīlo lwa būpanga, kūlwa kūng'hangīja munhū
atizūgwa mu lūtu lwa kūmūlaga.

28Ī likūjo lya ntemi asuge banhū bingī; alīyo ūlū batīho a banhū, ū nsugi atī na
gwakwe.

29Ū munhū ng'wiyūmīlīja alī na witegeleja būtaale, alīyo ū ng'wangū kūpelana,
akoolechaga būchilū bokwe.

30Ī ng'holò ūlū yūlembeela Īkagwinhaga būpanga ū mīlī, alīyo ū wilu būkabojaga
a maguha.

31Ūyo akiboneelaga bahabī akoolechaga ibengwe ū kūlī Nsūmbi wabo; alīyo ūyo
akabachīlaga shigongo bagayiwa, ankūgije ū Mulungu.

32A ba nhūngwa jabūbi bakagwaga mu mayanga kūlwa būbi wabo, alīyo a
batūngīlīja balī na būpīlīlo ū ng'wikanza lya kūcha.

33A masala gakikalaga mu ng'holò ya munhū ng'witegeleja, alīyo nū kū babbūūlī
gakiyoolechaga bagamane.

34Ū būtūngīlīja būkagūngūhyaga ihanga, alīyo ī shibi shikenhaga magooke kū
banhū bose bose.

35Ū ntemi akayejiagwa na ntūmami wa masala, alīyo ū ntūmami wa nhūngwa ja
magooke akabūbbehaga ū būdaki bokwe.

Sumo 15

1Ī lishosho ilyehu līkahangījaga būdaki, alīyo ū mhayo nkalahu gūkasooselaga
būpelanu.

2Ū lūlīmi lwa banhū ba masala lūkizunīlījaga nū būmani, alīyo ū nomo gwa
mbbūūlī gūkafuupagūlaga būchilū.

3A miso ga ng'wa SEEBA galī hose pye, gabalolile a babūbi na a bawiza.

4Ū lūlīmī ūlo lūkatūūlaga mhola lūlī ntī gwa būpanga, alīyo ūlo lūkafunyaga
mihayo mibi, lūkalabūlaga moyo.

5Ū munhū mbūūlī akadalahaga kahūgūlīle ka ng'wa ise, alīyo ūyo azunije
kūhang'wa akoolechaga witegeleja.

6Ī kaya ya ntūngīlīja īlī na wībīkīja wa sabo ningī, alīyo īsho bakapandīkaga
bahūnga shikabenhelaga makoye.

7Ū nomo gwa munhū wa masala gūkasambaajaga witegeleja, alīyo ī ng'holò ja
babbūūlī jitūgūdūla ū gwenūyo nūūlū hado.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Ū SEEBA atashitogagwa ī shitambò sha banhū ba malofu, alīyo ū kūlomba kwa ntūgīlīja kūnyegije.

9Ū SEEBA ajikolilwe ī nzīla ja banhū babūbi, alīyo abatogilwe abo bakabūkoobaga ū būtūngīlīja.

10Ū wa kūtala mu nzīla akūgwīlwa nsango ntaale; ūyo atatogilwe kūhang'wa akūyagaala.

11Ū Kūlimu nū Būkenaagūku shilī ng'waje ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA, sumvwa na ng'holò ja banhū!

12Ū w'ibengwe abbyedile ū kūhūgūlwa, na a ba masala atūbabūūja mhayo.

13Ī ng'holò nyegu īkazalabanyaga ihanga lya munhū, alīyo ī ng'holò ūlū yūpīnīhala gūkalabūkaga ū moyo.

14Ī ng'holò nitegeleja īkakoobaga būmani, alīyo ū nomo gwa mbūūlī gūkaalīlījaga būchilū.

15Ū nuhi alī na makoye ū mu shikū ja būlamu bokwe pyī ī jose, alīyo ī ng'holò nyegu īkabūlūmbaga ū būpanga pyī ī shikū.

16Hambū hamhū kūbiza na sabo ngehu hamò na logohano kūlī SEEBA, kūtinda sabo ningī hamò na makoye.

17Hambū hamhū kūlya būgalī bo makūbī mu kaya ya būtogwa, kūtinda kūlya shizeeze sha nyama mu kaya ītī na būtogwa.

18Ū munhū mpelanu akasooselaga wilemeelwa, alīyo ū ng'wiyūmīlīja akapojaga wilemeelwa.

19Ī nzīla ya ng'winogolelwa Īkikalaga īkobeelilwe masanzu; alīyo ī nzīla ya ntūngīlīja, Ī yene ikūūwa igalī.

20Ū ng'wana wa masala akanyejaga ise, alīyo ū wa kūng'wibengeleja nina ng'wene mbūūlī.

21Ū munhū ūyo agehelilwe witegeleja ayegelile būchilū, alīyo ūyo alī na būdeeba akikalaga mu nzīla īgoloolile.

22A kahelele ka mihayo kakabipaga kūlwa kūgaya būyangūji, alīyo ūlū balīho baganikīji Īkagololokaga.

23Ū munhū akayegaga ūlū ūfunya ishosho ligeleelilwe, gūkabeelelaga no ūlū gūhayiwa ng'wikanza lyago.

24Ū kūlī wa masala ī nzīla ya būpanga īlongolile kūj'igūlya, yīngunanhe kwīnga ng'wichongo lya lūfu

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Ū SEEBA akajikambagūlaga ī numba ja bikumīlīja, alīyo akajilang'hanaga ī mbīmbī ja bachīlwa.

26Ū SEEBA agakolilwe a maganiko ga banhū ba malofu, alīyo a ga beela ganyegije.

27Ū munhū o kwikala ahahaalīlile sabo, Ī kaya yakwe akītūūlaga mu makoye, alīyo ūyo atatogagwa kūhongwa akūlama.

28Ū ntūngīlīja akīyideedeng'hanyaga tame mu ng'holò īyo alīhaya kūshosha, alīyo ū nomo go ng'hūganu gūkapumunhaga sagala ī mihayo.

29Ū SEEBA akikalaga kūle nabo a bahūnga, alīyo akigwaga ū kūlomba kwa batūngīlīja.

30Ū būshū būzalabanu būkayejaga ng'holò, nī mhola soga jikenhaga nguzu mu maguha.

31Ūyo akigwaga kahamīle kapanga akwikala hamò na banhū ba masala.

32Ūyo alemile kūhūgūlwa idalahile ng'wenekīlī ū ng'wenūyo, alīyo ūyo akigwaga ūlū wahang'wa akapandīkaga witegeleja.

33Ū logohano kūlī SEEBA lūkaanangaga masala ū munhū, hama ī likūjo līkizaga ha numa ya widohya.

Sumo 16

1A kahelele ka maganiko kalī mu ng'holò ya ng'wa munhū, alīyo ī ya kūyomba na lūlīmi, īkafumaga kūlī SEEBA.

2Ū munhū pyī ī nzīla jakwe jitī na būbi ū kūlī we ng'wenekīlī, alīyo īyo yibisile mu gatī ū SEEBA ayīmanile ūmo īlī.

3Ntūūlīlage SEEBA pyī īyo ūkīītaga, hūna ī mihayo yako īyo ūlīyīhela īkūshikīīla.

4Ū SEEBA ayītūūlile pyī ī mihayo kūlenganīla na kahelele kakwe we ng'wenekīlī, na a ba malofu kūlwa lūshikū lwa kūkenaagūlwa.

5Ū SEEBA abakolilwe pye a bikumīlīja mu ng'holò. Shiigelile gūmanīkage hape gīkī, Batūgūpūlūgūka ū nsango.

6Ī shibi shamala kwīnjiwa mu nzīla ya kūchīla shigongo na kūsanya; ū munhū akalekanaga na būbi kūlwa kūng'ongoha SEEBA.

7Ī nzīla jako ūlū jūnyeja ū SEEBA, na a banishi bako akūbīīta bikale nang'ho mu mhola.

8Hambū hamhū kūbiza na shigehu hamò na būtūngīlīja, kūtinda kūshikwīja mu nzīla ja wiboneeji.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Ū munhū akahelaga mu ng'holò yakwe ī mihayo īyo ayiganikile, alīyo ū SEEBA hū ntongeeji wa kataamīle ka magūlū gakwe.

10Ū nomo gwa ntemi gūkayombaga mu būdūla bo kūfuma ng'wigūlū, hūna lūūlū ū nomo gwakwe gūtigeleelilwe kūhūba ū mu kalamulīle.

11Ī ngelekelo ījo jitūngīlīgije nī gapani ja ng'wa SEEBA; pye a mawe ga kūpimīla būdito agatūūlile ho wei.

12Mhayo gwa malofu no a batemi ū kwīta yabūbi, nguno ī lisumbī lya būtemi shiigelile lyīmīīle mu nzīla ya būtūngīlīja.

13A batemi ībayegije ī milomo ya batūngīlīja, na bankūngije ū munhū ūyo akahayaga ya ng'hana.

14Ū būpelanu wa ntemi būbange gītī ntūmījiwa abūūkije lūfu, alīyo ū munhū wa masala akūbūpoja.

15Ū mu kūūzalabana kwa būshū bo ntemi būlīho būpanga, ū būyegi bokwe būbange gītī ilunde lya mbula ya mu mīsa.

16Īlī chiza no ū kūpandīka masala kūtinda zahabu, hama īlī hambū hambū kūpandīka witegeleja kūtinda hela.

17Ī likūūwa lya ng'hana kūlwa batūngīlīja līlī kūlekana na būbi, ūyo akilang'hanaga mu shimīzīle yakwe alang'hanile būpanga bokwe.

18Wikumīlīja būkandyaga kūsuga hūna wingīla būkenaagūji, nū kūgwa gūkalondeelaga moyo gwa kwigūngūhya.

19Hambū hambū kūbiza ng'widohya mu moyo na kūbiza hamò na baluhiwa, kūtinda kūbiza na bikumīlīja mukūgabanhaga sha mu wiboneeji.

20Ūyo wīdīlīla īyo akūtongagwa Ī mihayo īkūmeelela, ū wa kūnsanya SEEBA alī na mbango.

21A banhū ba ng'holò ja masala bakahayiagwa badeeba a benabo, hama ī mihayo ya kūyeja Īkagītaga kūnona a malange.

22Ū witegeleja wene lūzwilo lwa būpanga ū kū banhū abo balī nabo, alīyo ū būchilū būkabenhelaga nsango a babbūūlī.

23Ī ng'holò ya munhū wa masala Īkagūlangaga ū nomo gwakwe ī ya kūyomba; ū nomo gwakwe gwayūbeeja akalangīle.

24Ī mihayo ya kūyeja ībange gītī ilela lya būūkī; īkatūūlaga būnonu ū mu būpanga, na a maguha gakapīlaga.

25Īlīho nzīla īyo munhū ashikile kwībona gīkī ītūngīlīgije, alīyo gashinaga ū kū ng'halīlo Ījile mu kūcha.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

26Ū ntūmami akatūmamiagwa nda yakwe, kūnū ū lūtuubo lwakwe lūkūnkomigaga.

27Ū munhū ng'haali akadosaga yabūbi, na a kalūngalūngīle kakwe kakabbiishaga gītī moto.

28Ū munhū wabūbi akasooselaga wilemeelwa, ū nsīīgani nkenaagūji wa būnwani.

29Ū ng'wibonya akankonga kongaga nzenganwa ng'wiye, hūna wantongeela mu nzīla ītī yawiza.

30Ūyo akalolaga banhū kūnū ūbakandīla liso, alī na nje gwabūbi ū ng'wenūyo, nū wa kūyūbamyolela nomo nang'hwe alī n'iganiko ibi.

31Ī nzwīlī jape kū ntwe yene ngikili y'ikūjo, jikapandīkagwa mu nzīla ya būtūngīlīja mu kikalīle.

32Ū munhū ng'wiyūmīlīja wawiza kūtinda ngosha wa makaya, nū yūyo adūgije kūbūhangīja būpelanu bokwe, antindile ūyo alī na būdūla bo kūheeba nūūlū nzengo ngima.

33Ī mbale īkatūlījiagwa na banhū, alīyo a kalamulīle kaayo pye a kose kafumile kūlī SEEBA.

Sumo 17

1Hambū hambū kūlya lūgūkūlū mu būlembeezu, kūtinda kūbiza mu kaya ya shitoolyo īyo īheebilwe yombo.

2Ū nsese wa masala ashikile kūnsuga ū ng'wana wa mu kaya ūyo akīītaga mihayo ya minala; nīyo nang'hwe akūbiza n'isangī ū mu wingīji wa baana byalwa.

3Ū wiza bo feza būkamanīlagwa mu lyabījo isebu, ū bo zahabu ng'wichongo lya moto, alīyo ī ng'holò ja banhū jikeejiagwa na SEEBA.

4Ū munhū wabūbi akigwaga ya kūfuma mu nomo nsoso, ū nomolomo akadegelekaga ya kūfuma mu lūlīmi lwa malofu.

5Ūyo akagīmbaga nyachilū bahabī, akoolechaga ibengwe ū kūlī Nsūmbi wabo; nū wa kūyega kūlwa mayanga ga biye atūgūpūlūgūka ū nsango.

6A bizūkūlū bal'ikūjo lya bataale, nī shingilima ya baana balī a babyaji babo.

7Ī mihayo mitengeke ītigeleelilwe Īfume mu nomo gwa mbūūlī; ī no no no ūyo gūtigeleelilwe gete, ū nsugi kūbiza na nomo ng'hwahwa.

8Ū būhongi būbange gītī mhembe ya ndagū ū kūlī ng'hongi, būlī kwene ūko ūja akūmanūgwasha Īsho alīshikooba.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Ūyo akalekejaga būhūbi alī na ng'hūmbū ja kūtūūla būtogwa, alīyo ū wa kwikala wishokeela kūbūhooyela ū būbi, akasambaagūlaga būnwani.

10Ū būhūgūji būkang'wingīlaga ū munhū ng'witegeleja, kūtinda mbūūlī nūūlū ashiiwe milang'ha igana.

11Ū munhū wabūbi alolile ha būshitiigwa bokwe dūhū, ū kū ng'halīlo akatūmīlagwa ntūmījiwa ng'wayī.

12Hambū hambū kūpamanya na shimba ng'hīma yīngījiagwa baana bayo, kūtinda kūsanja na mbūūlī mu būchilū bokwe.

13Ū munhū ūyo akashoshaga yabūbi kūlwa kwītīlwa yawiza, a ha ng'wakwe ītalashila ī yabūbi.

14Ū kwandya yombo ībange gītī kūchibūlīla ng'hūūmo gwa minzī; alilūūlū, lekejaga wangū kūko ū mhayo gūtaalī kūjūūcha yombo.

15Ū wa kūmona būtūngīlīja munhū nkenaagūji, nū wa kūng'wisaabīla nsango munhū ntūngīlīja, bose benabo ū SEEBA abakolilwe.

16Īlīho solobo kī ū kūlī mbūūlī kūbiza na sabo mu nkono, ūlū atatogilwe ū kūbiza na masala?

17Ū nwani alī na būtogwa shikū jose, ū ndūgūyo abyalilwe kūlwa kūgunanha mu makoye.

18Ū munhū ūyo agehelilwe witegeleja akidimaga nkono na munhū ong'wilahīlīla, na akiyeegaga kūlwa nzenganwa ng'wiye.

19Ūyo akayegelaga yabūbi atogilwe yombo ū ng'wenūyo, ūyo akagūngūhyaga mita gwakwe, akiyeegelegejaga makoye.

20Ū munhū wa ng'holò ng'hūganu atīko kūbeeja shose shose, nū wa lūlīmi lūlomolomo akagwaga mu makoye.

21Ū kūbiza na ng'wana mbūūlī ilīja būpīna, būtīho būyegi ū kūlī munhū ūyo abyalile ng'wana mbūūlī.

22Ī ng'holò nyegu būgota būsoga ū wenūbo, alīyo ū moyo ūyo gūsheedekejiwe gūkakalamuchaga maguha.

23Ū munhū ng'hūnga akazunyaga kūhongwa mu wiba wiba gīkī akenaagūle nzīla ja būtūngīlīja.

24Ū ng'witegeleja akikalaga agalang'hanile a masala, alīyo ū mbūūlī ī mbyūūla miso yakwe ītī na lūbīmbī.

25Ū ng'wana ū mbūūlī akenhaga būpīna kūlī ise; hangī akang'wītīlaga isūngū itaale no ū nina wa kūmyala.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

26Ītigeleelilwe kūmbiisha ihyū munhū ntūngīlīja, nūūlū kūtūla basugi kūlwa shītīle shabo shigoloolile.

27Ū ndeeba akayombaga ī mihayo yakwe mu kwilang'hana, nīyo ū munhū ng'witegeleja alī na moyo nembeezu.

28Nū mbūūūlī akabalagwa kūbiza na masala ūlū ahuumūlile, nīyo ūlū alī sele akūmanūhayiwa gīkī nang'hwe ntengeke.

Sumo 18

1Ūyo atatogagwa būnwani mi ng'holò, alemile pye gete a kalamulīle a katengeke.

2Ū mbūūlī atabonaga wiza bose bose ū mu kwīmana ī mihayo, alīyo akayegaga kūmanūfunya maganiko gakwe we dūhū.

3Ū būbi ūlū wingīla nī libengwe lyashikaga, nū būgay'ikūjo nabo būtalekanaga na magooke.

4Ī mihayo ya nomo gwa munhū Īlī minzī mashimu, alīyo ū lūzwīlo lwa masala lūbange longa lūtakamaga.

5Ītī chiza ū kūbiza na būsolanhya bo kwizunīlīja na munhū ng'hūnga, nūūlū ū ntūngīlīja ītī chiza kūng'wiboneela mu kalamulīle.

6Ū nomo gwa mbūūlī gūkamponyaga mu wilemeelwa, nīyo ū mu nomo gwakwe gūkang'witanīlaga milang'ha.

7Ū mbūūlī akagwishiagwa nomo gwakwe, ū mu nomo gwakwe hū ntego gwa būpanga bokwe.

8Ī mihayo ya nsīīgani minonu gītī nhonge yachaajaga mu būūkī, īkang'wingīlaga ū munhū yanwengeela.

9Ū munhū ngokolo kū milīmo yakwe we, ū ng'wenūyo ng'wiye wa nkenaagūji.

10Ī lina lya ng'wa SEEBA hū yene Ī ng'hambī ya kūpīlīla, a batūngīlīja bakapeelaga ng'wenūmo baakapīla.

11Ī sabo ya basabi h'ī ng'hambī yabo ya kūpīlīla, bakibonaga balī mu ndugu ndīhu Ītī ya kūlinhwa.

12Ū munhū ūlū ataalī kūgwīlwa mayanga ī ng'holò yakwe īkikumīlījaga; alīyo ī likūjo līkizaga ha numa ya widohya.

13Ū munhū wa kūshosha aho ataalī nūūlū kūdegeleka, ū wenūbo būchilū, hangī igisha minala ū kūlī we.

14Ū moyo gwa munhū gūkangunanhaga kwiyūmīlīja mu būsaatu, alīyo nani adūgije kwiyūmīlīja ū moyo ūlū gūsheedekejiwe?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Ī ng'holò ya ng'witegeleja Īkapandīkaga būmani, na a matū ga munhū wa masala gakabūkoobaga ū būmani.

16Ī shakwinha shikanugūlīlaga nyango ū ng'winhi washo, nīyo shikanugūlīlaga nyango gwa kūshika kū būtongi wa bataale.

17Ūyo akatongaga kūfunya būsombooji bokwe, akabonekanaga ntūngīlīja, kūshisha ilonge ūngī wa kūngīsīlīja.

18Ī mbale īkamalaga halalī, Īkalekanyaga banhū nūūlū balī na wihalalīja būtaale.

19Ū ndūgū ūlū ūsaayīchiwa nambu no ū kūgalūchiwa, kūtinda kūdumīla nzengo gūpīndiwe ndugu ya kūgūlang'hana; nū wilemeelwa būbangile gītī mibita ya nzengo īlugalile.

20Ū munhū akalyaga sha kūfuma mu matwajo ga nomo gwakwe, akigūtaga sha kūfuma mu magesa ga lūlīmi lwakwe.

21Ū lūlīmi lūlī na būdūla bo kwenha icha nūūlū būpanga, abo balūtogilwe bakūlya matwajo gaalo.

22Ūyo ūpandīka nke wapandīkaga munhū wa mpango ntaale, wīlūkīlagwa wiza kūfuma kūlī SEEBA.

23Ū ng'habī akagwaga mu magūlū akwikūmbīlījaga, alīyo ū nsabi akashoshaga n'ilaka lya būkalī.

24Ū wa kwalīlīja banwani salasamya atadīīlaga ū kūlabūka, alīyo alīho nwani ūyo akadimanaga na munhū kūtinda ndūgū.

Sumo 19

Wiyūmīlīja būlī na solobo

1Hambū hambū ū ng'habī ūyo atī na shilingo mu kashimīzīle kakwe, kūtinda mbūūlī ūyo akitagūlaga mihayo yisalīkile.

2Ītī chiza ū munhū ū kwikala atī na witegeleja, nūūlū kwiyangūhīlīja hūna ūhūbīla.

3Ū munhū akikenaagūjaga būpanga kūlwa būchilū bokwe, alīyo ī ng'holò yakwe yansaayīla SEEBA.

4Ī sabo īkadutaga banwani bingī, alīyo ū ng'habī bakansambaalaga a banwani biye.

5Ū nkaanīji nomolomo atūgūpūlūgūka ū nsango, nū ng'witagūji wa būhwahwa ndūhū ū kūpīla.

6Banhū bingī bakikombaga kū basugi gīkī babayeje, na būlī ng'wene akandimaga būnwani ū munhū wa ng'holò ya winhani.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Ū ng'habī bakampeelaga pye a badūgūye, a banwani biye a bene bakūmponya kūle no! Akūgema ū kūbakūūbīja kūnū akūbikūmbīlījaga, alīyo atūbilabya nūūlū hado!

8Ū wa kūpandīka masala akūbūtogwa ū būpanga bokwe, ūyo ūbūlang'hana ū witegeleja Īkūmeelela ī mihayo yakwe.

9Ū nkaanīji nomolomo atūgūpūlūgūka ū nsango, nū ng'witagūji wa būhwahwa akūyagaala

10A kikalīle ka kūyegela būpanga katang'wigeleelilwe ū mbūūlī, nū gwa nsese kūsuga bataale bakwe mi no.

11A masala ga munhū gakang'winhaga wiyūmīlīja; nīyo ū kūlekeja būhūbi wa banhū h'ī likūjo lyakwe.

12Ū būpelanu bo ntemi būbange gītī kūpogoma kwa shimba, alīyo ū būyegi bokwe būlī gītī lūme lwagwaga ha maswa.

13Ū ng'wana mbūūlī ng'wene iyanga kūlī ise, nū nkīma wa halalī kūlī ngoshi akazwanjaga gītī kūtoona toona kwa minzī gwa gwa gwa būl'ikanza.

14Ū wingīji bo manumba na sabo būkafumaga kū babyaji, alīyo ū ngosha akapandīkaga nke ng'witegeleja kūfuma kūlī SEEBA.

15Ū boolo būkang'wenhelejaga munhū kūbiza wa tūlo nhaale, hama ū ngaya nīmo akakoyaga na nzala.

16Ūyo akigwaga īyo akūtongagwa abūlang'hanile ū būpanga bokwe, alīyo ū wa nhūngwa ja nyadalahi mu shimīzīle yakwe akūyagaala.

17Ū ng'wiza ng'holò kū bahabī, akang'winhaga SEEBA alashokejiwe; na ng'hana akwinhwa mheela kūlwa shītīle shakwe.

18Ng'hūgūlage ū ng'wana wako aho kūtaalī kūlīho kwisagīlwa, ūtizūngumanīja ūbize nguno ya kūyagaala kwakwe.

19Ū munhū mpelanu shiigelile afunye wei ī shilīpīlo sha nsango, ūlū ūlangunanhe akūshokeja, ūkūngunanha hangī.

20Bizaga ng'wigwi ūlū ūlīhūgūlwa, nī yīyo ūlīlangwa yanukūlage, ūpandīke masala ga ha ntondo.

21Ū munhū akahelaga mihayo mingī ū mu ng'holò yakwe, alīyo īyo īhelilwe na SEEBA h'īyo īkashikīīlaga.

22Ī ng'hūmbū ja munhū jilī kūchīlwa shigongo; hambū hambū kūbiza ng'habī kūtinda kūbiza nomolomo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Ū logohano kūlī SEEBA lūkatūngīījaga mu būpanga; hū mhayo ūyo
gūkang'winhaga munhū kwikala mu būlembeezu, na kūleka kūkuumiwa
mayanga.

24Ū ng'winogolelwa ashikile kūchima ū nkono gwakwe ū mu shiseme sha
shilīwa, alīyo ūlemeelwa ū kūgūbūūcha kūgwenha ū kū nomo!

25Ntūlage ū munhū w'ibengwe, a ba lūtūgà bakūmana masala; ū munhū
ng'witegeleja ng'hūgūlage akwilanga.

26Ū munhū wa kūng'wītīla yabūbi ise na kūmpeeja nina, ng'wenuyo ng'wene
ng'wana w'igisha minala na ng'wenhi wa magooke.

27Ng'wanone, ūlū ooya kūdegeleka ya kūtongwa, numho wipūūganya nabo ū
būmani.

28Ū nkaanīji ūyo atī na ngofyoolo ndalahi wa būlamuji ūbo būgoloolile, hama ū
nomo gwa ng'hūnga nago, ū būbi gūkabūlyaga gītī shilīwa.

29A badalahi ū nsango gwabo gūlīho gūbalindile, na a babbūūlī balindīīlilwe
mbooko.

Sumo 20

1Ī shikoji īsho shikang'wiagwa shitī n'ikūjo, ū walwa wenhi wa yombo; ūyo
shinsugile ī shenīsho atī na masala.

2Ū būpelanu bo ntemi būtikīlile na bo shimba īkūpogomaga, ū wa kūmpelanya
akūbiza alībūponya ū būpanga bokwe.

3Ū munhū ūyo atī na yombo bankūgije a banhū, alīyo būlī mbūūlī atadīīlaga
kwenheleja wilemeelwa.

4Ū ng'winogolelwa atalīmaga ū mu shikū ījo jiigeleelilwe, ū mu makanza ga
magesa akūlola, alīyo atūpandīka nūūlū kī.

5Īyo akīhelaga munhū mu ng'holò yakwe īlī mu shimu, gītī mu būjiba bo minzī
mingī, alīyo ū ng'witegeleja akīdahaga.

6Banhū bingī bakikumūchaga gīkī balī na būtogwa bo ng'hana, alīyo nani adūgije
kūmpandīka ū munhū nsanyiwa?

7Ū munhū ntūngīlīja ī shimīzīle yakwe ītī na shisembo, a baana bakwe akūbaleka
balī na mbango.

8Ū ntemi ūlū igashije h'isumbī lya kūlamulīla, ū būbi akabūsūngūlaga pyī ū bose
na miso gakwe.

9Nani ūyo adūgije kūhaya gīkī, "Ū nene nalī wape nīlang'hana ī ng'holò yane, nalī
ng'wela natī na shibi?"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10A mapimīlo ga būdito ga wikīla kīle, nī ngelekelo ījo jitalenganīlile, shose shenīsho ū SEEBA ashikolilwe.

11Nūūlū ū nīgīnī akamanīlagwa mu shītīle shakwe, kūlwa kūjibona ī nhūngwa jakwe, ūlū jawiza na jitūngīlīgije.

12Ū gūtū ūyo gūkigwaga nī liso īlo līkabonaga, gose wagabeja SEEBA.

13Yaya ū kūtogwa tūlo ūkūhabīpa, ikalaga miso ūkūpandīka ī shilīwa sha kūleka na kūleka.

14Ū ngūji akūmanūdaaya, "Ī lyenīlī ibi, līti isoga!" Alīngage ho wandya na kwikumīlīgīja īsho wagūlaga.

15Ī zahabu ī jene jilīho, nī lubi jilīho jabūyaga; alīyo ū nomo ūyo gūkayombaga ya būmani ū gwene shilambu no ū kūgūpandīka.

16Ūyo wiyeega ha ng'wanya go munhū atandeebile, solaga ng'wenda gwakwe, ūlū wiyeegaga kūlwa nkīma malahya gūdimīīlage ībize ng'handīko.

17Ī shilīwa sha būnyeecha shikanonelaga ū munhū, alīyo akakalīlaga kūbiza na nomo gookalile masikīwī.

18Ī mihayo yako īhelage mu kūkooba būgunanhwa, nūūlū ūlīhaya kwingīla mu būlūgū, pandīkaga baganikīji.

19Ū nsīīgani akafumbagūlaga nūūlū mihayo ya mbisīla, alilūūlū, ng'ogohage ū kalomo njoocho.

20Ūlū munhū ūnzuma ise nūūlū nina, ū būpe w'isana lyakwe akwīngījiwa mu būjikū bo giiti sha malunde.

21Ū wingīji bo kwiyangūhīlīja kūpandīka ha wandījo, būtūbiza na ū kū ng'halīlo.

22Yaya ū kūhaya gīkī, "Nū nene nakūkwītīla ūmo wanīītīla ū bebe!" Alīyo nindīīlage SEEBA, akūkūguna.

23Ū SEEBA atagatogagwa a mapimīlo ga būdito a ga wikīla kīle, nī gapani ja būnyeecha jitanyejaga.

24A kashimīzīle ka ng'wa munhū kakatongeelagwa na SEEBA. Īdūlīkanile kinehe ose ose ayitegeleje ī nzīla yakwe?

25Gūlī ntego ū kūlī munhū ū kwilahīla wangū wangū gīkī akūmfunīja shikolo ū SEEBA, hūna wandya kwīyideedeng'hanya īyo wilahīlaga kwīyīta.

26Ū ntemi wa masala akabasūngūlaga a bakenaagūji, hūna wabapūūla n'ipūūlīlo baanogela.

27Ī tala ya ng'wa SEEBA īkatwimaga ū mu moyo go ng'wa munhū, īkashigīsīlījaga pyī īsho shilī mu gatī yakwe ū munhū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28Shigongo na būsanyiwa h'īsho shikanang'hanaga ntemi, nī lisumbī lyakwe lya
būtemi lyīmīīlile kūlwa shigongo.

29Ī nguzu ja badinha h'ī shingilima yabo, lelo ī nzwīlī jape jene būlenji wa bakūla
kale.

30Ī milang'ha ya kūsaatya Īkīnjaga būdidiga, ū būtūlwa būkeejaga ū būsoso wa
mu gatī.

Sumo 21

Wibīkīja wa banhū babūbi

1Ī ng'holò ya ntemi īlī mu nkono go ng'wa SEEBA gītī myongo ya minzī,
akīīlogejaga hose hose ūko ūtogelwa wei ng'wenekīlī.

2Pyī ī nzīla ja munhū jitūngīlīgije ū kūlī we ng'wenekīlī, alīyo ū SEEBA
akajipimaga ī ng'holò.

3Ū SEEBA akashanukūlaga ī shītīle Ī shigoloololile na sha būtūngīlīja, kūtinda
shitambò.

4A miso ga nyadooshi nī ng'holò ya wikumīlīja, h'ī mihayo īyo ībayegije a babūbi,
alīyo shibi ī shenīsho.

5A maganiko ga bagaliili gakabagunanhaga kūpandīka sabo ningī, alīyo ū
wiyangūhīlīja būkabyalaga ng'wana mīsī.

6Ī sabo ya kūpandīkwa bo lūlīmi lūlomolomo, ībange gītī ikūngūkū līlībīta, hama
gūlī ntego gwa kūbūlaja.

7Ū wibonya wa banhū babūbi būkūbapyagūla bashile ho, nguno balemile ū kwīta
īyo Ītūngīlīgije.

8Ī nzīla ya munhū ūyo alī mu kwihīga ītagoloolile; alīyo ū munhū ūyo atī na
shilingo, Ī nhūngwa jakwe jitūngīlīgije.

9Hambū hambū kūyikala kū kuluba ya kano wishishinīkaga, kūtinda kwikala mu
numba īmò na nke wako ng'halalī.

10Ū munhū wa nhūngwa ja malofu akikalaga ahahaalīlile yabūbi, atīko kūnchīla
shigongo nūūlū nzenganwa ng'wiye.

11Ū w'ibengwe ūlū winhwa nsango, a ba lūtūgà bakūpandīka masala, ū munhū
wa masala ūlū ūtongwa akadeebaga.

12Ū Ntūngīlīja ajibonile dūhū Ī kaya ja bahūnga, nīyo a bahūnga
akabakenaagūlaga.

Wibīkīja wa banhū ba masala

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Ū munhū wa kūchibīja matū gakwe atizūbigwa a bahabī ūlū bakūlīlaga, nang'hwe līkūshika ikanza lya kūlīla atizilonga wa kūng'wigwa.

14Ī shakwinha sha kūfunyiwa bo mbisīla shikapojaga būpelanu, nū būdaki nūūlū būkabiza būtaale, būkalembeelaga a h'inong'ho lya kūfunyiwa bo swee swee swe.

15Ū būtūngīlīja ūlū būtūmama, bakayegaga a batūngīlīja; alīyo a bīīti ba mihayo ya malofu bakagwīlagwa boobà.

16Ū munhū wa kūtala wīnga mu nzīla ya witegeleja, akwimanīla alī ng'wibità lya bafu.

17Ū munhū ūyo atogilwe kūyeja mīlī akūhabīpa, nū yūyo atogilwe walwa na shizeeze atalaasaba.

18A bahūnga bakūbiza shihongeelo kūlwa batūngīlīja, na a babo batatogilwe kūzunya kūlwa ba nhūngwa ngololoku.

19Hambū hambū kūja kwikala kū matogolo kūtinda kwikala na nke wako ng'halalī hangī ng'wayī.

20A banhū ba masala bakibīkījaga ū mu kaya jabo sabo niiza na shizeeze shabūyaga, alīyo ū mbūūlī akagabbulaga wamala pyī īsho akapandīkaga.

21Ūyo akakoobaga būtūngīlīja na kūchīla shigongo, akapandīkaga būpanga na būtūngīlīja hamò n'ikūjo.

22Ū munhū wa masala akadumīlaga nūūlū nzengo gwa banhū ba nguzu, wakambagūla ng'hambī ja kūpīlīla Ījo bajisanije.

23Ūyo agūlang'hanile ū nomo gwakwe nū lūlīmi lwakwe, ilang'hanile atizūgwa mu makoye.

24Ū munhū ng'wikumīlīja na ng'wibonya, ū ng'wenūyo ī lina lyakwe akitanagwa, “Ng'wibengeleja;” nūwe hangī ndooshi bo soso.

25Ū ng'winogolelwa akabūlagagwa na kwikūmvwa kwakwe, nguno a makono gakwe galemile ū kūtūmama.

26Akadīīlaga līīmi tole wikūmbagwa apandīke shose shose, alīyo a batūngīlīja bakinhanaga mu būtūūgugīla.

27Ī shitambò sha banhū babūbi sha malofu no, Ī no no no ū mfunya washo ūlū alī n'iganiko ibi.

28Ū nkaanīji nomolomo akūkenaagūka, alīyo ī mihayo ya ng'wigwi īlī ya kūshinga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

29Ū munhū wabūbi akihaamalajaga ū būshū bokwe, alīyo ū munhū wa nhūngwa jigoloolile, akajiideedeng'hanyaga ī nzīla jakwe.

30Gūtīho gwa kūnemeela ū SEEBA, gabize masala nūūlū witegeleja, nūūlū kahelele ka maganiko.

31Ī falasa īkagolanyiagwa yagaaliilwa yalindīīla lūshikū lwa būlūgū, alīyo ū būtindi būlī kūlī SEEBA.

Sumo 22

1Ī lina isoga līlī na mpango ntaale kūtinda sabo h'ūmo jikwīlīle, Ī likūjo līlī lyawiza kūtinda hela nūūlū zahabu.

2Ū nsabi nū ng'habī balī na būsangī mu gīkī, pye a bose ū Meeja wabo SEEBA.

3Ū nchagūku akabūloleelaga ū būbi wishīkīja, alīyo abo batūgije bakagiikiibaga bajile dūhū, baakiisagīja mu makoye.

4Ū widohya na logohano kūlī SEEBA, shikenhaga būsabi, ikūjo na būpanga.

5Ū mu nzīla ja bahūnga galīmo ming'hwa na mitego, alīyo ū munhū ūyo akilang'hanaga akikalaga kūle nago a genayo.

6Ū ng'wana nangage ī nzīla īyo Īng'wigeleelilwe kwībītīla, atīko kwīyība kūshisha nūūlū kū būnamhala.

7A basabi h'a basugi ba bahabī, nū nandi akagalūkaga wabiza nsese ū kūlī nandwa.

8Ūyo akabībaga būbi akūgesa makoye, nū nang'ha go būpelanu bokwe gūkūkenaagūlwa.

9Ū munhū wa shigongo akīlūkīlagwa mbango, nguno akasangīlaga na bagayiwa Ī shilīwa shakwe.

10Ū munhū w'ibengwe ng'wīnjagi Īkūshila ī yombo, pyī nū wilemeelwa nū widūkagūji būkūkalīka.

11Ū munhū ūyo atogilwe kūbiza na ng'holò neela, na a kalūngalūngīle kakwe kalī ka shigongo, ū ntemi akūbiza nwani ng'wiye.

12A miso ga ng'wa SEEBA malang'hani ga būmani, alīyo akīzubangaga ī mihayo ya banhū abo batī na kūzunya.

13Ū ng'winogolelwa akahayaga, “Īlīho shimba a hanze!” Nūūlū gīkī, “Tūkūbūlagīlwa mu mapanda!”

14Ū nomo gwa nkīma nshihani gūl'ichongo ishimu, ū wa kūmpelanya SEEBA akūgwīla mo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Ū mu ng'holò ya nīgīnī būkabizaga būlīmo būchilū, alīyo ī linasu lya būhūgūji
līkabūpeejaga bong'wīngīla.

16Ūyo akiboneelaga bahabī gīkī iyongegeje būsabi, nū wa kūyūnong'ha basabi, a
bose ī ng'halīlo yabo kūhabīpa.

Kahayīle ka banhū ba masala

17Tegaga ū gūtū gwako wigwe mihayo ya banhū ba masala; Ī ng'holò yako
īlogejage ū kū mihayo ya būmani bone.

18Nguno īkūbeelela ūlū wībīka mu ng'holò yako, pyī ī yose ībize mo ū mu nomo
gwako īlindile kūtūmamīlwa.

19Ū bebe nalīkūlanga ī lelo, ū bebe ng'wenūyū ūntūūlīle SEEBA ū kūsanya kwako.

20Naakwandīkīlile mihayo makūmi adatū ya kahayīle ka būlī mbika, mihayo ya
kahayīle ka kūkūganikīla na kūkwinha būmani;

21kūlwa kūkūlanga mihayo ya ng'hana na ya kūsanyiwa, ūdūle kūyūbinha
mashosho mashikaanu a batūmi bako.

22Alilūūlū, yaya ū kūbiboneela a bahabī kūlwa būhabī wabo, nūūlū a bagayiwa
yaya kūbiboneela ū mu mabanza.

23Nguno ū SEEBA akūbalwīlīla ū mu mihayo yabo, na a babo bakūbiboneelaga
akūbīngīja ū būpanga wabo.

24Yaya kūnwana na munhū asugilwe būpelanu, nū ng'wangū kūsaaya yaya
kūshimīza nang'hwe.

25Nguno ūdūgije kūjananījiwa mu nzīla jakwe, nang'ho ūgwashiwe mu lūtu.

26Yaya kwidima nkono na munhū kūng'wilahīlīla, yaya nūūlū kwiyeega kūlwa
kūlīpa būgasa;

27nguno ūlū ūgayiwa sha kūfunya, ūshikile kūtaagījiwa nūūlū būlīīlī wako ūbo
ūkalaalīlaga.

28Yaya kūsaamya meng'ho ja lūbīmbī jaho na kale, ījo jatūūlwa na bataale bako.

29Ūlū ūmona munhū ngaliili mu katūmamīle kakwe ka milīmo, managa gīkī ū
ng'wenūyo ashikile kūtūmamīla na batemi, atī wa kūtūmamīla banhū bado bado.

Sumo 23

1Ūlū wigasha kūlya hamò na nsugi, kalalagwa ūshiitegeleje īsho shilī ha būtongi
wako,

2nīyo ūlū ūgemile na kanyalaku ho, ilemejage gete kūnū witūūlīlaga na lūshū
h'imilīlo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Yaya ū kūshimilīla mate ī shizeeze sha ha ng'wakwe, nguno ū mu shilīwa shenīsho gūtīmo gwa ng'hana.

4Yaya ū kwiyeecha kūlwa būchooji bo sabo, zwaga masala ga kwilang'hana.

5Ī sabo ī jene jilī ja kakanza dūhū, ūkūjiilabya jūjimīīla na kūjimīīla; jikazwaga manana jalala jijile kwilunde gītī noni.

6Yaya kūlya shīlīwa sha ha ng'wa munhū ng'huhu, yaya nūūlū kūshimilīla mate Ī shizeeze sha ha ng'wakwe.

7Nguno ū wei alī munhū wa kūyūbala īsho ūlīnjimīīgīja; akūmanūkūwīla, "Lyaga ūng'wa nū kūng'wa," alīyo ū mu ng'holò yakwe alī kūle no nang'ho.

8Ī shigehu īsho ūlashilye ūkūshilūka, ūbize wajimīīja dalali Ī mihayo yako ya kūlūmba.

9Yaya ū kūyomba na munhū mbūūlī nguno akwīdalaha ī mihayo yako ya masala.

10Yaya ū kūsaamya meng'ho ja lūbīmbī jaho na kale, yaya nūūlū kwingīlīīla malaale ga bapīna;

11nguno ū Nkomoji wabo alī na būdūla būtaale, akwilwisha nang'ho abalwīlīle ū mu mihayo yabo.

12Ī ng'holò yako īlogejage kū būlangwa na a matū gako kū mihayo ya būmani.

13Ū ng'wana wako yaya kūleka kūng'hūgūla, atūcha nūūlū ūkantwenya inasu.

14Ntwenyage inasu ūbūpīje ū būpanga bokwe ū mu kūcha.

15Ng'wanone, ī ng'holò yako ūlū yūpandīka masala, nū nene īkūyega ī ng'holò yane;

16ūlū gūyūlūngalūnga mihayo Ītūngīlīgije ū nomo gwako, ū būpanga wane būkūzalabana.

17Ī ng'holò yako ūtizīzunīlīja kūbikūmvwa a banhū ba shibi, alīyo bizaga na būkalalwa kūkooba logohano lo SEEBA shikū jose.

18Kūlīho kwisagīlwa ū kū shikū ja kū būjiiwa; nīyo ū kwisagīlwa kwako gūtūponyiwa na hado yaya.

19Ng'wanone, igwaga, hangī ūbize na masala; nī ng'holò yako wīlang'hane yikale mu kashimīzīle kawiza.

20Yaya ū kwisanja hamò na bakolwa walwa, nūūlū na balaku kū nyama.

21Nguno a bakolwa walwa na a balaku bakahabīpaga, nī nyatindīzu īkazwīkaga banhū madaaso.

22Ng'wigwage ū so, ūyo wakūbyala, nū noko yaya ū kūndalaha ūlū ūgigūlūha.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Ī ng'hana īgūlage alīyo ūtizījinja; pandīkaga masala na wilang'hani, hamò na witegeleja.

24Ū ise o ng'wana ntūngīlīja alī na būyegi būtaale, ū wa kūbyala ng'wana wa masala akanyegelaga no.

25Ū so nū noko ni bayegage, azalabane ū noko wa kūkūbyala.

26Ng'wanone, ī ng'holò yako ni īnigalūkīlage nene, na a miso gako gakalalīle mu nzīla jane;

27nguno ū malahya ng'wene ichongo ishimu, nū nkīma ng'wīmīlīzu abange lwinzī lūpine.

28Nkūngīji wa bagosha gītī nyoli, hangī akenhelejaga bagosha bingī kwīnga mu kūzunya.

29Ī gīsī munhū kī ūyo akalīlaga sagala sagala? Nū wa kwikala apīnīhalile nani? Ūyo akikalaga ūyoja banhū nani? Ū wa kwikala ūdaaya nang'hwe nani? Nani ūyo akikalaga na machūbagūkīle ga dalali? Nani ūyo akikalaga na miso gaaza?

30Ī yenīyo mihayo ya banhū abo bakadīīlaga bakūng'waga walwa, abo bakasīngījaga baaja bakūbonjaga mabbakuli ga walwa wa būlī mbika.

31Yaya ū kūbūkalalīla ū walwa ūlū būswīzilwe būlī ng'wibakuli būkūfunyaga ifulo, nūūlū būkabiza būkikaga chiza chiza ūlū ūlībūmila.

32Nguno ū kū ng'halīlo yaho būkalumaga gītī nzoka, būlī na būsūngū gītī ng'hoboko.

33A miso gako gakūbona migeni, nū mu ng'holò yako īkūyūfuma mo mihayo ya malofu.

34Ūkūbiza gītī munhū alaalile mu shiseme shilī higūlya ya mahuuli ga nyanza yasalaga, nūūlū shitungilwe kwigūlya ya nongoodi gwa meeli.

35Ūkūyūhaya, “Balūnītūlaga alīyo ndūhū ū kūniminya! Nūūlū banikunduga naalī natiyigwaga! Ī gete nakūmisha nanali naje nakabūkoobe hangī?”

Sumo 24

1Lekaga kwīta wilu kūlwa nguno ya banhū babūbi, yaya ū kwikūmvwa kūdimana nabo.

2Nguno ī ng'holò jabo jikahelaga ya wiboneeji, na a mahooya gabo gasugilwe mihayo ya kwenha mayanga.

3Ī kaya īkabeejiagwa mu nzīla ya masala, hama īkaguzuhiagwa mu witegeleja.

4Kūlwa būdeeba ī chumba shayo shikokajiagwa shikolo shawiza, na būsabi būtaale wa mbika ningī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Ū munhū wa masala alī na būdūla būtaale, nīyo ū munhū ng'witegeleja akongejaga ū kūbiza na nguzu.

6Ūlū ūlī ng'wikanza lya būlūgū pandīkaga banhū bakūtonge, ūlū ūtogilwe būtindi bizaga na baganikīji kaganda.

7A masala galī kwigūlya kūle no nū mbūūlī, atī na gwa kūyomba a ha mita aho līkibilingīlaga ibanza.

8Ūyo akahelaga mihayo yabūbi, a banhū bakūng'witana nkenaagūji.

9Ū kūhela mihayo mu nyachilū shibi ī shenīsho, hama pye a banhū bankolilwe ū munhū w'ibengwe.

10Ūlū ūlī ng'wikanza lya makoye hūna ūyūlelengeta numho ūlī na nguzu ngehu no.

11Ūbaguna abo bakwīnjiagwa batwalwa kūjūbūlagwa, na a babo bakūlelengetaga bajile kwisīnzīlo ūbadima wabashosha.

12Ūshikile kūhaya, “A bise twalī tūtagūmanile gete ū mhayo gwenūyū,” ūliganika ū Mpimi wa ng'holò ja banhū atūgūdeeba? Ūyo akalang'hanaga būpanga wako akūlemeelwa kūgūmana ū gwenūyū? Atūnīpa būlī munhū kūlenganīla na nhūmamīle yakwe?

13Ng'wanone, ng'waaga būūkī nguno būnonu; ū būūkī bo mu malela būnonu no ū mu nomo.

14Hūna lūūlū, managa gīkī a masala nago manonu ū mu būpanga wako; ūlū ūgapandīka īlīho misoga Īkūlindīīlile ūko būjiiwa, hama ū kwisagīlwa kwako gūtūponyiwa na hado yaya.

15Yaya ū kūbiza munhū ng'hūnga wa kūja akwibanda bandaga kūkūngīla kaya ya ntūngīlīja, yaya ū kūnkenaagūja ū wikalo bokwe,

16Nguno ū munhū ntūngīlīja nūūlū akagwa ng'hangala mpungatī, akabūūkaga hangī; alīyo a ba malofu ū būbi būkabasagalīkaga gete.

17Ū ng'wanishi wako ūlū ūgwa yaya ū bebe ū kūdoosa, nūūlū akipama ūtizūyega ū mu ng'holò yako.

18Nguno ū SEEBA akūbona akolwe abūgalūche ū būpelanu bokwe wīnge ū kūlī munhū ng'wenūyo.

19Yaya ū kūfung'wa ng'holò kūlwa nguno ya banhū ba malofu, yaya nūūlū kūbīītīla wilu a banhū babūbi.

20Nguno ū wa malofu atī na sha kwisagīlwa ūko būjiiwa, nīyo ī tala ya munhū wabūbi Īkūjimiwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Ng'wanone, ng'ogohage ū SEEBA, nū ntemi ūnkūje, yaya ū kwisangīja na banhū ba magalū galū.

22Nguno a mayanga gabo gakūbikīīla mu kwifumbūkīja; nani ūyo amanile a babīlī benabo badūgije kwenha būkenaagūji kī?

Kahayīle kangī ka banhū ba masala

23Aka nako kahayīle ka banhū ba masala: Ū kūbiza nsolaanhya mu kalamulīle Ītī chiza.

24Ū wa kūng'wila nkenaagūji gīkī, "Ūtī na būbi," akadūkīlagwa na banhū, na a mahanga gakankolagwa.

25Alīyo a bahami ba bakenaagūji Īkūbabeelela ī mihayo yabo, hama ningī jikūbizīīla.

26Ū kūng'winha munhū ishosho lya ng'hana, īlī kūng'olekeja būtogwa, gītī kūmbipa kū nomo.

27Ībeejage ī milīmo yako ya hanze, ūgagolanye chiza a malaale gako, hanuma ya henaho ūzenge Ī numba yako.

28Yaya kūfunya būkaanīji kūlwa kūntūūla nzenganwa mu makoye na nguno ītīho, hama yaya kūgūtūmamīla ū nomo gwako kūlembekeja banhū.

29Yaya nūūlū kūhaya gīkī, "Nakūng'wītīla gīt'ūmo wanīītīlile ū wei; nane nakūnīpa īyo wanīītīlile."

30Naabītile bbihī na ngūnda go munhū ng'winogolelwa hangī agehelilwe witegeleja; nūbīta nalīgwikilimbīja, gwalī ngūnda gwa mizabibu;

31alīyo gwalī gwasakaalīla ming'hwa pye a hose, pyī ī sī yalī yakundīkījiwa yīnza; gwalī gūpīndīlījiwe ndūgu ya mawe, nayo yalī īkambagūkile.

32Ū kūfuma ū mu yenīyo nakibūūja no ū mu ng'holò yane; aho nībona yūnilanga mhayo:

33Bebe, laala laalaga ka kanza, shūūtūlaga ho kakanza, kunaga hado a makono wifuule.

34Alīyo ū būhabī būkūkūsanga gītī kūsangwa na ng'wiboneeji, nū būkuneese gītī ng'wanishi alī na shilanga mu nkono.

Sumo 25

Sumo jingī ja ng'wa Solomoni

1Īji najo sumo jingī ja ng'wa Solomoni, ījo jikandīkwa na banhū ba ng'wa Hezekiya, ntemi wa Yuda, shūsaamiwa kūfuma mu shitabo shingī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Ū kūgūleka mhayo mu mbisīla līl'ikūjo lya ng'wa Mulungu; alīyo ū kūgūgīsīlīja ū mhayo līl'ikūjo lya batemi.

3Ūmo igūlū līlī kūle kwigūlya nī sī īlī na būshimu būtaale; h'ūmo jilī nī ng'holò ja batemi, jitī na būgīsīlīgīje.

4Jīngījagi ū būsoso ī feza, ū nsuji akūbeeja shikolo shawiza;

5ū ntemi ng'wīngījagi a banhū babūbi, ī lisumbī lyakwe līkūpandīka nguzu mu nzīla ya būtūngīlīja.

6Yaya ū kwigūngūhya bebe ng'wenekīlī kū būtongi bo ntemi, nūūlū ūtiziguulanya ng'wigele lya bataale.

7Nguno īlī chiza akūwīle wei ī gīkī, “Linhaga wize kūnū,” kūtinda kwichiwa ha sīlīlī ūng'wīngīle nkūjiwa nebe. Ūlū ūbona mhayo na miso gako,

8yaya ū kwiyangūhīlīja kūgūshisha ng'wibanza; nguno ūkwīta ginehe ū kū ng'halīlo yaho ūlū ūkūgoola nzenganwa ng'wiyo?

9Ūlū ūlī na mhayo hūna wihalalīja na nzenganwa ng'wiyo, yaya ū kūfumbagūla mbisīla ja munhū ūngī;

10nguno ū wa kūkwigwa ashikile kūkūgoola lībipe ī lina lyako, hūna ūkwikala gīko ilalī.

11Ū mhayo ūlū gūhayiwa ng'wikanza lyawiza, gūbange gītī tūgili twa zahabu kūsanjiwa mu būlenji būsoga bo feza.

12A kahūgūlīle ka munhū wa masala, kū gūtū ng'wigwi kabange gītī sīīlī ya zahabu ya kū gūtū, nūūlū gītī būlenji bo zahabu niiza.

13Ūmo mbeho y'ilunde īkanonelaga mu makanza ga magesa, nū ntūmījiwa nsanyiwa h'ūmo alī ū kū batūmi bakwe; a bataale bakwe akabinhaga kūpandīka nguzu mhya.

14Ūmo gakabizīlaga malunde madūhū na nyaga nkalamuku, h'ūmo alī nū wa kwikumīlīja akūhayaga alī na sha kūbinha banhū, alīyo atī nasho.

15Ū ntemi akikūmbīlījiagwa mu wiyūmīlīja nose wazunya; nū lūlīmi ū lūlyehu lūshikile kūbīnza iguha.

16Ūlū ūpandīka būūkī ng'waga bo kūkwigela dūhū, ūlū ūbūkīlanīja ūkūlūka.

17Shikaga kamò kamò a ha kaya ya nzenganwa ng'wiyo, ūlū ūkīlanīja ūkūnoja akūkolwe.

18Ū būbi bo kūfunya būkaanīji mu kūnembekeja mihayo nzenganwa; būbange gītī ng'hoome ya mu būlūgū, nūūlū līlūshū nūūlū isonga lyūgī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Ū ng'wikanza lya makoye, ū kūnsanya munhū atī nsanyiwa īlī gītī kūkoya na lino līkūfuutīlaga, nūūlū gūgūlū gūbīnzīkile.

20Ū kūng'wīmbīla mīmbo munhū azwanganile mu ng'holò, ībange gītī munhū kūzuula shizwalo ng'wikanza lya mbeho, nūūlū gītī kwitīīla siki ha nyamvwa.

21Ūlū ng'wanishi wako atuubile ng'winhage shilīwa alye, nūūlū akolilwe notà ng'winhage minzī ang'we.

22Nguno ū mu kwīta gīko, ūkūbiza ūlīntūūlīla makala ga moto a ha ntwe gwakwe; nang'hwe ū SEEBA akūkwinha mheela.

23Ūmo nyaga gwa kūfuma sukuma gūkenhelaga mbula, nū lūlīmi ū lūsong'hanya lūkenhelejaga banhū kwikinīla cheeni kūlwa būpelanu.

24Hambū hambū kūyikala kū kuluba ya kano wishishinīkaga, kūtinda kwikala mu numba īmò na nke wako ng'halalī.

25Ī ng'hūlū soga ja kūfuma sī ya kūle, jibangile gītī minzī manedeku kūlī munhū akolilwe notà.

26Ūmo lūlī lwinzī lūlibangūku, nūūlū lūzwīlo lwa minzī masoso, h'ūmo akabizīlaga nū ntūngīlīja ūlū wizunīlīja na ba nhūngwa ja malofu.

27Ītī chiza ū kūng'wa būūkī wingī ūkīlanīja, nū mu kwikoobela ikūjo ū munhū atapandīkaga shingilima.

28Ūmo gūlī nzengo ūyo ndugu jago jikambagūlilwe, h'ūmo alī nū munhū ūyo atī na būdūla bo kwilang'hana wei ng'wenekīlī.

Sumo 26

1Ūmo seluji ītigeleelilwe mu shikū ja līīmi isebu, nī mbula ītigeleelilwe mu magesa, h'ūmo īlī nū munhū mbūūlī, nang'hwe atigeleelilwe ikūjo.

2Ūmo gulumambī īkiyūngūūlīlaga ng'wigūlya, nūūlū tūjū ūmo īkatūlanījaga kuluba jayo; nī lizumo īlo lītī mu ng'hana līlī gīko, nalyo lītalembeelaga.

3Ī falasa īmanilwe tambū, hama ī nzobe īkanyamulagwa bo lijaamu mu nomo; lelo ū ngongo gwa mbūūlī gwene gūmanilwe nang'ha.

4Ū mbūūlī yaya kūnshokeja mhayo kūlenganīla na būchilū bokwe, nguno nang'ho ūkūbiza gīt'ūmo alī ū we.

5Ū mbūūlī nshokejage gīt'ūmo būlī ū būchilū bokwe, ūlū ītī chene akwibona ng'wenekīlī gīkī alī na masala.

6Ū wa kūtūma nhūng'wa mu nkono gwa mbūūlī, akibbutaga magūlū gakwe wei ng'wenekīlī, na akiyingījaga mu mayanga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Ūmo gatī na nīmo magūlū ga nemehazu, h'ūmo lūlī nū lūsumo lwa kūfuma mu nomo gwa mbūūlī.

8Ū mbūūlī ū kūng'winha ikūjo, Ītikīlile na kūtunga iwe mu lūtaago.

9Lūsumo kūfuma mu nomo gwa mbūūlī lūtikīlile na ling'hwa līlī mu nkono gwa nkolwa walwa.

10Ū wa kūlagana nīmo na mbūūūlī nūūlū na mīti ose ose, atikīlile na nasi wa kūlasa sagala sagala na kūlabūla banhū mu būtūdīlīla.

11Ūmo mvwa īkashokelaga kūlya malūki gayo, nū mbūūlī akashokaga gīko ū mu būchilū bokwe.

12Wabīta kūmona ūyo imanile wei ng'wenekīlī gīkī alī na masala? Hambū hambū ū mbūūlī, nguno ū mulī ng'wene ūdūgije kūkunga ka kwisagīlwa nūūlū ka ngota, kūtinda ū mulī ng'wenūyo.

13Ū ng'winogolelwa akahayaga, "Īlīho shimba ū mu nzīla; shimba yasalile īkwikalaga yūpogoma mu mapanda!"

14Ūmo lwigī lūkagalūka galūkaga lūlī ha bawaba jalo, nū ng'winogolelwa gīko, akūmanūgalūka galūka dūhū a ha būlīīlī bokwe.

15Ū ng'winogolelwa ashikile kūchima ū nkono gwakwe ū mu shiseme sha shilīwa, alīyo ūlemeelwa ū kūgūbūūcha kūgwenha ū kū nomo!

16Ū ng'winogolelwa imanile wei ng'wenekīlī gīkī alī na masala, kūtinda nūūlū banhū mpungatī abo bakashoshaga mu witegeleja.

17Ū wa kwiyingīja mu yombo Ītang'wigeleelilwe, atikīlile na munhū wa kūdutūūla matū ga mvwa ītī yakwe.

18Ūmo munhū atūgije akaponangījaga mashitinde ga moto na masonga ga būsūngū bo kūbūlaga,

19h'ūmo alī nū munhū wa kūnembagūla nzenganwa ng'wiye; hūna ong'wīla, "Naalūchembaga ka koocha dūhū!"

20Ūlū jitīho ng'hwī ū moto gūkajimaga, ūlū būtīho būsīīgani ū wilemeelwa būkashilaga.

21Ūmo galī a makala ū kū moto, nū mumo jilī ng'hwī kū moto, h'ūmo alī nū munhū wa yombo ū mu kūsoosela wilemeelwa.

22Ī mihayo ya nsīīgani minonu gītī nhonge yachaajaga mu būūkī, īkang'wingīlaga ū munhū yanwengeela.

23Ūmo būlenji wiza būkabilagwa higūlya ya shiseme sha malongo mabi, h'ūmo gūlī nū nomo ūyo gūkafunyaga mihayo mikondooku alīyo ī ng'holò mbi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24Ū ng'wanishi akibisaga mu nzīla ya kalūngalūngīle kakwe, alīyo gashi ū mu g'holò yakwe abīīkile būlomolomo.

25Nūūlū īnone na kinehe ī mihayo yakwe yaya ū kūnzunīlīja, nguno ū mu ng'holò yakwe shilīmo sha malofu mbika mpungati.

26Ū wanishi bokwe nūūlū būkabiza wibisile mu nzīla ya nyasala sala, alīyo ū būbi bokwe būkwigengeleka dūhū ū mu banhū.

27Ū munhū ūlū ūsīmba ichango akūgwīla mo wei ng'wenekīlī, nūūlū munhū ūhadīka kūpilingitya iwe itaale, līkūpilingita līshokile lize līng'hine wei ng'wenekīlī.

28Ū lūlīmi lūhwahwa lūtabatogilwe abo lūkabaminyaga, nū nomo gwa mihayo mikondooku ya kūgīmbīlīja gūkabeejaga būkenaagūji būtaale.

Sumo 27

1Yaya ū kwikumīlīgīja ya lūshikū lwa ntondo, nguno ūtamanile ū lūshikū lūdūgije kwenha mihayo kī.

2Kumīlījiagwa na munhū ūngī, yaya ū kwikumilīja bebe mu mihayo yako ng'wenekīlī; agwīte munhū ūngī ū gwenūyo, yaya ū nomo gwako ng'wenekīlī.

3Ī liwe idito, na a maseni gakabunaga; alīyo ū wikomya bo mbūūlī, ū wene būdito no kūgaheeba pye a genayo.

4Ū būpelanu wabūbi no, nū būkalī būkenaagūji wa yose; alīyo nanī adūgije kūwīmīla ū wilu?

5Hambū hambū kahūgūlīle ka hape, kūtinda būtogwa bo mu mbisīla.

6Ū ng'wanishi ni akūbbipage ng'hangala lwīsī lwīsī, alīyo ū nsanyiwa nwani ng'wiyo nūūlū akakūchūūbūla.

7Ū munhū ūlū igūtile nūūlū būūkī akūbūbbyeeda, alīyo ū kūlī munhū atubile nī shilūlū akashibonaga shinonu.

8Ūmo noni īkatalīlaga yaleka chanjo shayo, h'ūmo alī nū munhū wa kūtala wīnga ha kaya ya ng'wawe.

9A maguta nī malashi shikenhaga būyegi mu ng'holò, ū wiza bo munhū kūlī nwani ng'wiye ū wene būkafumaga mu ng'hana ya būganikīji bokwe.

10Yaya ū kūlekana nū nwani ng'wiyo nūūlū ū nwani ng'wiye wa so; hama ūlū ūgwīlwa makoye yaya kwihuuta kūlī ng'wanong'wing'we, hambū hambū nzenganwa ūyo alī hihī kūtinda ng'wanong'wing'we ūyo azengile kūle.

11Bizaga na masala ng'wanone, Īyege ī ng'holò yane, nane napandīke ya kūnshokeja ū wa kūnibengeleja

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12A bachagūku bakabūloleelaga ū būbi bishīkīja, alīyo abo batūgije bakagiikiibaga bajile dūhū, baakiisagīja mu makoye.

13Ūyo wiyeega ha ng'wanya go munhū atandeebile, solaga ng'wenda gwakwe, ūlū wiyeegaga kūlwa nkīma malahya, gūdimīīlage ībize ng'handīko.

14Ū wa kwipuna dilū makīngo kūhamuka n'ilaka lya higūlya alīnombela nzenganwa ng'wiye, akwisaabīlwa gīkī alīnzuma.

15Ū nkīma wa halalī kūlī ngoshi atikīlile na kūtoona toona kwa minzī mu lūshikū lwa mbula;

16ū kūgema kūnemeja īlī gītī kūhama nyaga, nūūlū gītī kūūmīīla maguta mu nkono.

17Ūmo chūma shikanoolelaga chūma shiye, h'ūmo īlī nū kū banhū, būlī ng'wene akannoolaga ng'wiye.

18Ūyo akagūlang'hanaga ntiini akūgalya a matwajo gago, nū wa kūūmalada ntaale wakwe akinhagwa ikūjo.

19Ūmo minzī gakoolechaga suso ya būshū bo ng'wa munhū, h'ūmo īlī nī ng'holò yakwe, nayo īkoolechaga ūmo alī.

20Ī kūlimu nū būkenaagūku shitigūtaga, na a miso ga munhū nago gatigūtaga gīko.

21Ū wiza bo feza būkamanīlagwa mu lyabījo isebu, ū bo zahabu ng'wichongo lya moto, alīyo ū munhū ū wiza bokwe būkamanīlagwa mu lūkumo lwakwe.

22Ū mbūūlī ng'wene nūūlū ūkampūūla ng'witūlī, ūmpūūla na ng'wīsī ūnogolecha gītī mabūbele, alīyo nahene ūtūng'wīngīja ū būchilū bokwe.

23Bizaga ng'welwa ng'holò ū kūdeeba ūmo gakūjīlaga a madaale ga ng'holo jako, gadīlīlage chiza a madaale ga mitugo jako.

24Nguno ī sabo jitī ja kūshinga malalī na malalī, nūūlū ī ngikili ya nyatemi Ītikalaga ho kūlwa shibyalīlwe shose na shose.

25A maswa ga kūlisha mitugo gakamuulagwa galang'hanwa; gangī gakīnjiagwa mu ngūlū, kūnū a managana galīsonga;

26ū mu gīko ī ng'holo jako jikūkūpandīkīla shizwalo, ī mbūli najo jikūkwinha sabo ya kūgūla ilaale wigalīhīje.

27Ūkūpandīka mabeele mingī no ga kūkūgunanha kwīlisha pyī ī kaya yako, nū kūbalang'hana a batūmami bakīma a ba mu kaya yako.

Sumo 28

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Ū nkenaagūji akabulugutaga nhambo nūūlū atīho mpeeja, alīyo a batūngīlīja bashisha ng'holò gītī shimba.

2Ī sī ūlū yūkwīja bagome īkakwījaga a basugi, alīyo ūlū īlī na munhū ng'witegeleja na mani, īkwikala mu būlembeezu.

3Ū nsugi wa kūluhya bahabī, atikīlile na mbūla ya nyaga īyo īkalekaga yakenaagūla shilīwa.

4Abo bakaponyaga ī shilagīlo bakabakumīlījaga banhū ba malofu, alīyo abo bashidimile ī shilagīlo bakabalemejaga ī yabo.

5A banhū babūbi batawitegelegije ū būtūngīlīja, alīyo abo bakankoobaga SEEBA babūmanile ūmo būlī gete.

6Hambū hambū munhū ng'habī ūyo shimīzīle yakwe ītī na shilingo, kūtinda nsabi ūyo nzīla jakwe jilī jabūbi.

7Ūyo akadimaga shilagīlo ng'wene ng'wana wa masala, alīyo ū wa kūdimana na balaku akangoolaga ū ise.

8Ūyo akakwījaga sabo mu nzīla ja būnyeecha, akajibilingaga kūlwa kūnekela ūngī, ūyo alī na shigongo kū bahabī.

9Ū munhū wa kwichibīja matū kū shilagīlo, ū ng'wenūyo nū kūlomba kwakwe kwa malofu.

10Ū wa kūbatongeela batūngīlīja mu nzīla yabūbi, akūgwīla ū ng'wichongo lyakwe we ng'wenekīlī; alīyo abo batī na būbi bakwanukūla wingīji būsoga.

11Ū nsabi ashikile kwibona wei ng'wenekīlī gīkī alī na masala, alīyo ū ng'habī ū ng'witegeleja andeebile ūmo alī gete.

12A batūngīlīja ūlū būsola būpyeni būkabizaga ho būyegi būtaale no, alīyo a babūbi ūlū būpandīka nguzu, a banhū bakibisaga.

13Ū wa kūbisa shibi shakwe Ītūbeela ī mihayo yakwe, alīyo ūyo ūshitambūūla na kūshileka akachīlagwa shigongo.

14Alī na ū munhū wa logohano kūlī SEEBA shikū jose, alīyo ū wa kūgang'hanaja ng'holò yakwe akagwaga mu mayanga.

15Ūmo īlī shimba ūlū īkūpogomaga, nūūlū ndūba īkūdadūkīlaga banhū, h'ūmo alī nū nsugi ng'hūga ū kū banhū abo batī na gwa kwīta.

16Ū nsugi ng'wiboneeji akabizaga agehelilwe witegeleja, alīyo ūyo atatogilwe kwanukūla sha kūfuma mu būnyeecha, akūlama shikū ningī.

17Ūyo adidohelilwe mu ng'holò īkī wabūlaga munhū, akūbiza wa kwikala akūpeelaga sagala kūshisha kūcha kwakwe; atizilonga ose ose wa kūnguna.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Ū wa kashimīzīle katūngīlīgije akikalaga alang'hanilwe, alīyo ūyo nzīla jakwe jihūbīkile akūyagaala ajimīīle.

19Ūyo akūlīmaga ilaale lyakwe akūpandīka shilīwa shingī, alīyo ū wa kūdīīlīla mihayo dūhū būkūng'wikalīla ū būhabī.

20Ū munhū nsanyiwa akīīlūkīlagwa ningī, alīyo ūyo akakoobaga būsabi bo wangū wangū atūkīja kūgwakūla nsango.

21Ū kwīta mhayo mu būsolanhya Ītī chiza, alīyo ū munhū ashikile kwīta ūyo gūtigeleelilwe gīkī apandīke nūūlū ka lūgūkūlū ka būgalī dūhū.

22Ū munhū o lwahahi kū sabo alī na liso ibi, nīyo atiganikaga ī gīkī nang'hwe ashikile kūgwa mu būhabī.

23Ūyo ūng'hama munhū, ū kū ng'halīlo akūpandīka mingī ī yawiza, kūtinda ū wa lūlīmi lūkondooku lwa kūgīmbīlīja.

24Ūyo ūng'wiba shikolo ise nūūlū nina, ū kūnū akūhayaga gīkī, "Ū gwenūyū gūtī na būbi," nkenaagūji ū ng'wenūyo.

25Ū wa kūyūbapama biyī īkī igalīhīje akenhelejaga yombo, alīyo ūyo akansanyaga SEEBA Īkameelelaga ī mihayo yakwe.

26Ū munhū wa kwisanya wei ng'wenekīlī mbūūlī, alīyo ū wa shimīzīle ya masala akapīlaga.

27Ūyo akinhaga bahabī atūbiza na sha kūlula, alīyo ūyo ūlilimya miso gakwe ū kū bahabī akūdūkīlwa no.

28A babūbi ūlū būpandīka nguzu, a banhū bakibisaga; alīyo a babūbi ūlū būyagaala, a batūngīlīja bakakwīlaga.

Sumo 29

1Ūyo akūhūgūlagwa ng'hangala ningī alīyo ongeja kūdiimya ntwe, akahayagimanīla wakenaagūka, na'itīho nzīla ya kūpīlīla.

2A batūngīlīja ūlū būsuga, a banhū bakayegaga; alīyo a babūbi ūlū būsuga, a banhū bakadaayaga.

3Ū munhū ūyo atogilwe masala akanyejaga ū ise; alīyo ūyo anonije būsangī na bamalahya, mponanja o sabo jakwe ū g'wenūyo.

4Ū ntemi akīguzuhyaga ī sī yakwe mu nzīla ya būtūngīlīja; alīyo ūyo ayegelile būhongwa, akīsambaagūlaga wei ng'wenekīlī.

5Ū wa kūtūmamīla lūlīmi lūkondooku akwigīmbīlījaga kūlī nzenganwa ng'wiye, akitūūlīlaga ntego gwa kūngwasha mu magūlū gakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Ū munhū wabūbi akigwashaga we ng'wenekīlī kūlwa shibi shakwe, alīyo ū ntūngīlīja akīmbaga na kūyega.

7A batūngīlīja bīmanile īyo yigelile kwītīlwa a bahabī, alīyo a bahūnga batī nabo ū būdīlīji wenūbo.

8A banhū b'ibengwe bakenhelejaga wisaayīji mu nzengo, alīyo a ba masala bakīnjaga būpelanu.

9Ū wa masala ūlū bishisha kwibanza na mbūūlī, ū mbūūlī akikangīlaga na kwandya kūsondagūla, nī mhola ītīko kwilonga.

10A babūlagi ba banhū batantogilwe ū wa nhūngwa jigoloolile, alīyo a batūngīlīja bakakoobaga kūbūlang'hana ū būpanga bokwe.

11Ū mbūūlī akabūkundūlīlaga pyī ū būpelanu bokwe, alīyo ū wa masala akilang'hanaga mu būlembeezu.

12Ū nsugi ūlū ūyikala adīlīlile mihayo ya balomolomo, akūbabona būbi pye a batūmami bakwe.

13Ū nsabi nū ng'habī balī na būsangī mu gīkī, a bose a miso gabo akaginhaga SEEBA ū kūbona.

14Ū ntemi ūlū ūbalamula a bahabī mu būtūngīlīja, ī lisumbī lyakwe lya būtemi līkūlama shikū ningī.

15Ī linasu lya kūhūgūlīla līkinhaga masala, alīyo ū ng'wana ūlū alekanījiwe akampondaga soni ū nina.

16A banhū babūbi ūlū būfuluma nī shibi shikafulumaga, alīyo bakūgwa a batūngīlīja balībabona.

17Ng'hūgūlage ū ng'wana wako akūkwinha būlembeezu, nī ng'holò yako akwīyeja.

18Aho katīho katongeelele ka ng'wa SEEBA, a banhū bakoyaga ū kwilang'hana, alīyo alī na ū wa kūshidima ī shilagīlo.

19Ū ntūmami atagoloolagwa bo mihayo gwike, nguno nūūlū ūyitegeleja atīko ū kūdīlīla.

20Wabīta kūbona munhū ng'wiyangūhīlīja kūyomba? Hambū hambū ū mbūūlī, nguno ū mulī ng'wene ūdūgije kūkunga ka kwisagīlwa nūūlū ka ngota, kūtinda ū mulī ng'wenūyo.

21Ūyo ūneelehaja ntūmami wakwe kwīngīīla ha būnīgīnī bokwe, ū kū ng'halīlo yaho akūkoya nang'hwe.

22Ū munhū mpelanu akasooselaga wilemeelwa, hama ū ng'wangū kūsaaya akīītaga mingī ī yabūbi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Ū wikumīlīja bo ng'wa munhū būkang'wenhelejaga kūdalahwa; alīyo ū ng'widohya mu moyo akapandīkaga ikūjo itaale.

24Ū wa kūnwaana na ng'wibi abūkolilwe ū būpanga bokwe, nūūlū ilahījiwe atafumbūlaga mhayo.

25Ū kūbogoha banhū gūlī ntego ū gwenūyo, alīyo ūyo ūnsanya SEEBA akūlang'hanwa ikale mhola.

26Bingī bakakoobaga kūnyeja nsugi, alīyo ū munhū īyo īng'wigeleelilwe akīpandīkaga kūfuma kūlī SEEBA.

27A batūngīlīja babakolilwe abo batīmīīlile ha ng'hana; a babūbi nabo babakolilwe abo bīmīīlile ha ng'hana.

Sumo 30

Mihayo ya ng'wa Aguli

1Mihayo ya ng'wa Aguli ng'witūnja o ng'wa Yakehi; būhangi. Ū munhū ng'wenūyū akang'wīla Itieli; alichene, Itieli na Ukali.

2"Ū mu banhū bose ū nene natamanile mhayo; ū mu banhū bose pye, natī nabo ū witegeleja ūbo wigeleelilwe kū banhū.

3Nataalī ū kwilanga a masala, nūūlū ū Ng'wela nataalī ū kūūmana."

4Nani wabīta kūlinha ng'wigūlū hūna wika hangī? Nani ūyo wabīta kūbilinga nyaga ūgūtūūla mu shiganza sha nkono gwakwe? Nani wabīta kūbunga minzī mu ng'wenda gwakwe? Nani ūyo wajitūūla pyī ī mbīmbī ja sī? Ī lina lyakwe nani, nū ng'wana wakwe nani ī lina? Aliniwīlage ūlū ūmanile!

5Būlī mhayo go ng'wa Mulungu gūtī na shilingo, hū ng'wene alī lūmūda kū banhū abo bakapeelelaga mulī we.

6Yaya ū kongeja shose shose a ha mihayo yakwe, atizūkūhama akooleche gīkī ūlī nomolomo.

7Ee SEEBA, nalīkūlomba mihayo ībīlī, ūtizūnilemeja aho nataalī kūcha.

8Ū būhwahwa nū būlomolomo nīngījage būnisegenele; ūtizūninha būhabī nūūlū būsabi, ninhage shiliwa sha būlī lūshikū dūhū.

9Natizūkūtumbūūkīla nakakūlema nalīhaya, "Nani nang'hwe ū SEEBA?" Nūūlū natizūhabīpa nakandya kwiba, nalyenheleje kūsondagūlwa ī lina lya ng'wa Mulungu wane.

10Ū ntūmami yaya kūnsīīga mhayo ntaale wakwe, nguno akūkūzuma ūpandīke makoye mataale.

11Balīho banhū abo bakabazumaga basaabo, nūūlū kūbalūmba baninaabo yaya;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12bangī bakibonaga gīkī balī beela, alīyo batīneejiwa ū būsoso wabo;

13bangī balī na liso lya nyadooshi pyī ī shikū, ba kalolele ka nyadalahi;

14bangī a mino gabo gabange gītī machimu mūūgī, a magigo gabo mūūgī gītī shū; ga nīmo gwa kūbalīīla bahabī na a bagayiwa ū mu sī bashile pyī ū mu banhū.

15Ū Mbipi alī na bashīke babīlī, bakikalaga būlīla balīhaya, “Ninhage! Ninhage!” Shilīho shinhū shidatū shitafulaga, alichene, shilī shinè īsho shitamanile kūhaya gīkī, “Niigeja!”

16Kūlimu, nda ya ngūmba. Sī īyo itafulaga minzī, na moto ūyo gūtahayaga gīkī, “Niigeja lūūlū!”

17Ī liso lya munhū wa kūndalaha ise na kūng'wibengeleja nina, līkūsokolwa makūngūūlū mu mahululu, līkūliiwa mabeeshi.

18Īlīho mihayo idatū īyo Īkanikamaajaga ū nene, īnè īyo īnitabanije kwīmana.

19A kalalīle ka ng'hoonà ng'wigūlya, na a kashoolomele ka nzoka ha shiganga, nū mumo meli īkajīlaga higūlya ya mahuuli ga nyaza īsalile, na nhūngwa ja ngosha na munhya.

20A kajīle ka nkīma nshihani katikīlile na munhū kūmala kūlya hūna wipyagūla ū kū nomo, hanuma ūhaya, “Ū nene natītile būbi bose bose!”

21Ī sī īkadetemiagwa mihayo idatū, īlī īnè īyo ītadūgije kwīyiyūmīlīgīja.

22Ū nsese kūbiza ntemi, nū mbūūlī ūlū ūlya wigūta,

23nū nkīma ūyo walī atī na wa kūntogwa ūlū ūtolwa; na nkīma nsese ūlū ūmpilūla nina būgonzo.

24Ū mu sī shilīho shibūmvwa shidoololo shinè, alīyo shilī na masala mingī no.

25Jilīho soomhi ījo jitī na nguzu, alīyo jikibīīkīlaga shilīwa ū mu makanza ga chū,

26jilīho na mhīmbī jitī na būdūla būtaale, alīyo jikibeegejaga ū wikalo wajo mu mahalo,

27na njige najo jitī na ntemi, alīyo ūlū jandya lūgendo jikajīlanījaga mabità mabità.

28Kalīho ka shigonà ako kadūgije kūding'wa nūūlū mu nkono, alīyo ūkūkasangīla ng'wikūlū lya ntemi.

29Shilīho shibūmvwa shidatū īsho shilī na kashimīzīle ka nyataale, shinè shilī na kajīle ka lūgiili giili.

30Īlīho shimba, h'ī ya nguzu mu shiinū jose, ī yoi ītashokaga numa kū būtongi wa shose shose;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

31hama īlīho na ng'hungulume, nyigīmba gīmbi; na ngulyati ya mbūli īlīho; alīho
na ntemi ūyo akikalaga apīndiwe na bashilikale bakwe.

32Ūlū wabīta kwīta mihayo ya nyabbūūlī wigūngūhya bebe ng'wenekīlī, nūūlū
hamo wabīta kwiganika kūhaya kwīta yabūbi, tūūlaga nkono a ha nomo gwako!

33Nguno ūmo mabeelè gakafunījaga magūta ūlū gusegeeswa, nū mumo nindo
īkamyolelagwa yazwa mininga, h'ūmo būlī nū būpelanu, nabo ūlū būsooselwa
būkenhaga yombo.

Sumo 31

Mihayo ya Ntemi Lemueli

1Mihayo ya Ntemi Lemueli; būhangi ūbo akalangwa na nina.

2Ee ng'wana wane! Ee Ng'wana wa nda yane! Bebe Ng'wana wa kūlahīla kwane,

3Ūtizūmalīla nguzu jako kū bakīma; a benabo bakakenaagūlaga batemi, yaya ū
kūlogeja nzīla jako kūbo.

4Ee Lamueli, gūtī gwa batemi ū gwenūyo, ing'wa walwa līti lya batemi; a basugi
batigeleelilwe kwikala bahahaalīlile mapūūya,

5batizūleewa kūshisha kwība Īyo īlagīlilwe mu shilagīlo, nose kwīkenaagūla īyo
yigeleelilwe kūbaguna abo balī mu būluhi.

6Ū walwa nekelage ūyo ajile mu kūyagaala, a mapūūya ga banhū abo
basheedekejiwe makoye.

7A benabo balekelage bayūng'wa bīība ū būhabī wabo, booya kwikala
bakwizūkagwa būsunduhazu wabo.

8Ū nomo gwako ni gūbagunage abo batī na būdūla bo kwigunanha boi benekīlī,
a bagayiwa alīyo batadūgije kwilwīlīla ū mu mihayo īyo Ībigeleelilwe.

9Ūhabūla ū kūyomba, nū būlamuji ūfunya mu būtūngīlīja; balwīlīīlage a bahabī
na bagayiwa ū mu mihayo īyo ībigeleelilwe.

Ng'wanisaale ūyo igeleelilwe ikūjo

10Nani ūyo adūgije kūpandīka nkīma wa kūtoola w'ikūjo? Ū nkīma wa gīko ū
mpango gwakwe ntaale no kūtinda lubi.

11Ī ng'holò ya ngoshi yīnsanije mu būshikanu bose, nose atīko kūbiza na
būgehelwa mu shose shose.

12Pyī ī shikū ja būlamu bokwe akang'wītīlaga yawiza ū ngoshi, ndūhū gwabūbi
nūūlū gūmò.

13Wa kūyūkooba booya bo ng'holo na būlūba, watūmama na makono gakwe mu
būyegi būtaale.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Abange gītī meeli ja basūlūja, Ī shiliwa akenhaga kwīngīīla kūle.

15Akipunaga giiti dilū makīngo, wandya kūgolanya shilīwa sha banhū ba mu kaya yakwe; a batūmami bakwe a bakīma wabahelela ī ya kwīta.

16Akabonaga ilaale wideedeng'hanya chiza tame, hūna walīgūla kūfuma mu sabo ja kūpandīka bo nguzu jakwe, walīlīma wahamba mo mizabibu.

17Ūlū wandya kūtūmama milīmo akilumaga lya sīlīlī atī na lwenya; a makono gakwe galī na nguzu jigi.

18Adeebile gīkī ū būsūlūja bokwe būkenhaga solobo, hūna lūūlū ī tala ya ha ng'wakwe Īkakeeyūlaga būjikū tandū īlībaka.

19Akadimaga na makono gakwe ikumbò lya kūduutīja būlūba, hūna wayībilimya ī nduutyo kūnū ayūmīīlile.

20A makono gakwe agagoloolile kūbanukūla a bahabī, a makono gakwe galī ng'waje kūbagunanha a bagayiwa.

21Nūūlū mu makanza ga mbeho Ītanzwanjaga ī kaya yakwe; nguno pye a banhū ba mu kaya yakwe balī na shizwalo shaza sha mu shikū ja mbeho.

22Ī myenda ya kwamba ha būlīīlī bokwe akabeejaga misoga, ī shizwalo shakwe sha kitaani yawiza Īsangije na būlūba bo nzulunge.

23Ū ngoshi akūjiwe no ū mu mabanza ga mu nzengo, ūlū wigashaga hamò na a banamhala a basugi ba sī.

24Ū nkīma ng'wenūyo akabeejaga shizwalo sha kūjinja sha būlūba wa kitaani, nī mishipi akabajingījaga wei a basūlūja.

25Ī shizwalo shakwe nguzu n'ikūjo, nī ya shikū ja kū būjiiwa akikalaga ayīlindīīlile mu būyegi.

26A mahooya gakwe ga masala, ū lūlīmi lwakwe lūkafunyaga malange gigelile kūsanyiwa.

27Ī myatīla ya ha ng'wakwe ayīdīlīlile chiza no, atalyaga shilīwa sha kwenhelwa igashije dūhū.

28A baana bakwe bakabūūkaga kūnūmba na kūnombela mbango, nū ngoshi wakwe, nīyo ū ng'wene akankumīlījaga kūnū alīhaya,

29“A bakīma abo bakīītaga misoga balī bingī, alīyo ū bebe ūbaheebile pye a bose.”

30Ū būsoga būkalembalembaga, nū wiza shilī shikolo sha kūbīta. Alīyo ū nkīma ūyo ang'ogohile SEEBA shiigelile akumīlījiwe ū ng'wenūyo.

31Ng'winhage ī linong'ho īlo ligeleelilwe būnoge bokwe, nī milīmo yakwe īkumīlījiwe hape kū būtongi wa banhū bose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Nomeji

Nomeji 1

Ndūhū ngofyoolo

1Mihayo ya Nomeeji, ng'witūnja o ng'wa Daūdi, ūyo walī ntemi mu Yelusalemu.

2“Ndūhū ngofyoolo! Ndūhū ngofyoolo!” Ū Nomeeji alīhaya gīkī, “Ndūhū ngofyoolo nūūlū hado!” Būlī mhayo gūtī na ngofyoolo!

3Ū munhū akapandīkaga solobo kī ū kūfuma ū mu milīmo yakwe īyo akīkoya koyelaga ha sīlīlī ya līīmi?

4Shibyalīlwe na shibyalīlwe shikiyīngīlaga, ūlū shabīta īshi shiiza shingī. Alīyo ī sī īlī gīt'ūmò īkikalīlaga na kale dūhū.

5Ī līīmi nalyo līkafumaga na līkalokaga, līkihuutaga kūshoka hangī ūko līkafumīīlaga.

6Ū nyaga gūkahembaga gūjile dakama, hūna gwashokanya sukuma hangī, ū mu lūgendo lwago gūkipīndīīlaga gīko dūhū būlī gwa.

7Pyī ī myongo īkahūūmaga ītūngīīlile mu nyanza, alīyo ī nyanza ītokalaga nūūlū hado; a minzī ga mu myongo gakahūūmaga gashokile hangī ūko gakafumaga.

8Pyī ī mihayo īkayeechaga na kayeekeje kangī nako, ako atīho munhū wa kūdūla kūkasomboola. Ī liso lītoyaga ū kūnoneelwa ū kūlola, nū gūtū nago gūtigejaga ū kūdegeleka.

9Īyo īlīho ī haha īkwilonga hangī dūhū, nī yīyo yamala kūbeejiwa īkūbeejiwa hangī; gūtīho mhayo mpya a ha sīlīlī ya līīmi.

10Angū, shilīho shikolo īsho munhū adūgije kūhaya gīkī, “Ūlīshibona ī shenīshi, shipya”? Nguno shilīho dūhū kwīngīīla kale, shalīho na a haho tūtaalī kūbiza ho a bise.

11Īyo yamala kūbīta atīho wa kwīyizūkwa, nī yīyo īliza kū shikū ja kū būtongi, ūlū yūlinda yūbīta batīyizūkwa a ba shibyalīlwe īsho shikūlondeela.

Na a masala gatī na ngofyoolo

12Ū nene Nomeeji naalī ntemi wa Baisilaeli mu Yelusalemu.

13Naalī nifunya mu būshikanu bose kūtūmamīla masala, nīlole mu welwa ng'holò, na kwīgīsīlīja pyī īyo īkīītagwa ha sīlīlī y'igūlū. Ū Mulungu abahelelile nigo ndito no a banhū!

14Nībona pyī īyo īkīītagwa ha sīlīlī ya līīmi, ndūhū mo gete ū gwa kūsola, īlī gītī kūpeeja lūyaga dūhū!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Īsho shichaama chaamile shitī na būgoloolele; hama īsho shitīho, ndūhū ū
kūshiisaaba.

16Hūna nandya kwiganika nakwiwīlaga, “Yū ūlū a masala dūhū, a gene
naagabbakīgije; nīyo kūbaheeba pye abo baalī basugile ū mu Yelusalemu aho
nataalī kūbiza ho ū nene. Na a maganiko gane gīībītīlile mingī no, nose ī haha
nalī na masala na witegeleja būtaale kīngī nasho.”

17Hūna nandya kwideedeng'hanya ū mu maganiko gane nagamane ūmo galī a
masala, nū lūtūgà, nū būbbūūlī. Alīyo nūbona gīkī, nū gwenūyū nago gūtikīlile na
kūpeeja lūyaga!

18Nguno ū mu kūkwīja masala, nū būpīna būkiyongejaga. Ū kūbiza na būmani
būtaale, hū kwiyongegeja na a makoye.

Nomeji 2

Ndūhū ngofyoolo ū mu kūyegela ya sī

1Hūna niwīla, “Ī gete nageme ū kwīyegela ī ya mu sī; haho lūūlū, yegaga”. Alīyo
nū ng'wenūmo nūbona ndūhū mo ī ngofyoolo.

2Nūhaya, “Ū kwisekeleja gūlī mhayo gwa nyabbūūlī; ī gīsī ū mu kūyega shilīmo
kī ī sha kūsola?”

3Nūgema kūyūgūzalabanya ū mīlī gone mu nzīla ya kūng'wa walwa, kūnū nū
būbbūūlī nataalī nadimanile nabo, na a maganiko gane gataalī gakūnitongeelaga
mu masala. Naalī na ng'hūmbū ja kwīmana īyo ībigelile kwīyīta a banhū aho
bataalī ha sīlīlī y'igūlū, ū mu shikū ī ngehu ī ja būlamu wabo.

4Nakīīta milīmo mitaale, nizengela manumba na kūlīma migūnda ya mizabibu.

5Nibeegeja migūnda misoga mitaale na mido, nūhamba mo mitī ya matwajo ya
būlī mbika.

6Nūsīmba na nzwinzī jane nene ng'wenekīlī, ja kūyūdaha a minzī nalitīīla ī
lipoolu lya mitī ūlū īlīkūla.

7Nūgūla na basese bagosha na bakīma, na a basese ba kūbyalīlwa ha ng'wane
nabo būkwīla no. Hama a madaale ga ng'holo nī ng'ombe ayo naalī nago gaalī
mataale kūbaheeba pye a banhū abo baalī mu Yelusalemu aho nataalī ū nene ū
kūbiza ho.

8Nūsoleleja feza na zahabu ningī no, na sabo jingī na jingī ja kūfuma kū batemi
ba sī nhaale na ndo. Nūpandīka na bīmbi bingī, bagosha na bakīma; na bakīma
bingī nūbilingīja kūlwa kwiyeja gīt'ūmo īdūgije kūyegela ng'holò ya ngosha.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Nūhangama kīngī nasho, nūbiza ntaale kūbaheeba pye abo baalīho ū mu Yelusalemu aho nataalī ū nene ū kūbiza ho. Ū mu yose yīnīyī, ū witegeleja bone naalī na taalī nabo dūhū.

10Natilemegije mhayo gose gose ūyo miso gane gaagwikūmbagwa; nī ng'holò yane natīgobbile sha kwiyeja shose shose. Ī ng'holò yane yayegaga no kūlwa milīmo yane yose, ī lyenīlī hū lyalī inong'ho ū mu būnoge bone ū bose.

11Alīyo nahene aho nīlola pyī īyo naalī nīyīta na makono gane, nū mumo naanogelaga ū kwīyīta, nūbona ū mu yose yenīyo ndūhū mo ngofyoolo, gwenūyo mhayo gwa kūpeeja lūyaga dūhū, ndūhū sha kūpandīka gete a ha sīlīlī ya līīmi!

Ū wa masala nū mbūūlī bakachaaga

12Nūbona nagalūche a maganiko gane, nagideedeng'hanye a masala nū lūtūgà, nū būbbūūlī. Nguno ūyo alize a ha numa ya ntemi akwīta kī ī gīsī ī sha kūkīla a ha shikolo īsho shamala kwītwa?

13Nūbona gīkī a masala gabūtindile ū būbbūūlī, gīt'ūmo isana līshitindile ī giiti.

14Ū wa masala alī na miso ū mu ntwe gwakwe, alīyo ū mbūūlī akashimīzaga alī mu giiti; kwike nahene nūbona gīkī pye bakagwīlagwa mhayo hū gūmò dūhū.

15Hūna niwīla ū mu ng'holò yane, Ī gete kī lūūlū īsho nalīpandīka ū mu kūbiza na masala? Nguno ūyo gūkūngwīla ū mbūūlī, nū nene gūkūnigwīla hū gwenūyo dūhū! Hangī niwīla ū mu ng'holò yane, "Ū gwenūyū nago gūtī na ngofyoolo!"

16Nguno ū wa masala atikīlile nū mbūūlī, lītūkūla ī likanza bataalī bakwizūkīlagwa; ū mu shikū ījo jiliza a bose bakwībīlwa gete. Nguno pye bakachaaga, ū wa masala nū mbūūlī!

Kūminyiwa milīmo kūtī na ngofyoolo

17A henaho lūūlū nūbūkolwa no ū būpanga, nguno īyo īkīītagwa a ha sīlīlī ya līīmi, ū kūlī nene īlī ya kūpīnīhaja no; pyī ūmo īgelelile ītī na ngofyoolo, nguno īlī ya kūpeeja lūyaga dūhū.

18Pyī ī milīmo yane īyo yaninoja kwīyīta a ha sīlīlī ya līīmi nūyīdalaha no, nguno nakabona gīkī shinigeleelilwe kūnekela munhū ūyo alize ha numa yane.

19Ī gīsī nani ūyo amanile ūlū akūbiza wa masala, nūūlū mbūūlī? Alīyo nahene hū ng'wene akūbiza ntaale wayo ī milīmo yenīyo, īyo nīnoga nogela nene, nakūtūmamīlaga masala gane ha sīlīlī ya līīmi. Ū gwenūyū nago gūtī na ngofyoolo gete.

20Gūkaniminya no, gūnigwisha ng'holò ū kū milīmo yane pyī īyo yaninojaga nakwītūmamaga ha sīlīlī ya līīmi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Nguno ū munhū nūūlū akaminyīka akwītaga milīmo na masala, na witegeleja hamò na būgoogo būtaale, alīyo nahene pyī ī shikolo shakwe shiigelile anekele munhū ūngī, ūyo atashinogelile. Ū gwenūyū hū gwa sagala gete, hama mi no!

22Ū munhū akūpandīka solobo kī lūūlū ū kūfuma ū mu milīmo nū būnoge bokwe ūbo akūnoga nogaga a ha sīlīlī ya līīlmi?

23Nguno pyī ī shikū jakwe ī milīmo yakwe ya kūsedeecha na kūsaatya mīlī; nū būjikū a maganiko gakwe gatifuulaga yaya; nū gwenūyū nago gūtī na ngofyoolo.

24Ū kūlī munhū gūtīho mhayo gwawiza gītī kūlya na kūng'wa na kūshiyegela īsho akūshinoga nogelaga. Alīyo nago ū gwenūyū naagūbonile gīkī gūfumile mu nkono go ng'wa Mulungu.

25Nguno ūlū atī wei nani ūyo adūgije kūlya na kūng'wa na kūyega?

26Ū Mulungu akang'winhaga masala, witegeleja, na būyegi ū munhū ūyo akīītaga ya kūnyeja we, alīyo ū ng'hūnga, akang'winhaga milīmo ya kūbilingīja na kashilūndīka, alanekele ū munhū ūyo anyegije Mulungu. Ū gwenūyū nago gūtī na ngofyoolo, gūlī gītī kūpeeja lūyaga.

Nomeji 3

Būlī mhayo gūlī n'ikanza lyago

1Būlī mhayo gūlī n'ikanza lyago, na būlī kajīle kakabītaga mu lūhelo lwako a ha sīlīlī yigūlū:

2Līlīho ikanza lya kūbyalwa, n'ikanza lya kūcha; ikanza lya kūbība, n'ikanza lya kūdubbūla.

3Ikanza lya kūbūlaga, n'ikanza lya kūpīja; ikanza lya kūkambagūla, n'ikanza lya kūzenga.

4Ikanza lya kūlīla, n'ikanza lya kūseka; ikanza lya ng'hūngū, n'ikanza lya mbina.

5Ikanza lya kūsambaaja mawe, n'ikanza lya kūbilinga mawe; ikanza lya kūkumbatīla, n'ikanza lya kūleka kūkumbatīla.

6Ikanza lya kūkooba, n'ikanza lya kūjimīīja; ikanza lya kūdimīīla, n'ikanza lya kūponya.

7Ikanza lya kūtandūla, n'ikanza lya kūsuma; ikanza lya kūhuumūla, n'ikanza lya kūyomba.

8Ikanza lya kūtogwa, n'ikanza lya kūkolwa; ikanza lya būlūgū, n'ikanza lya mhola.

Mbūūkī ya wiza na mhola

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Ī gīsī ū ntūmami akapandīkaga solobo kī ū kūfuma ū mu kūkoya nayo ī milīmo yakwe?

10Ū nene nībonile ī milīmo īyo Mulungu wabinha a banhū kwīyīta.

11Būlī shikolo washibeeja gīkī shibize shawiza ng'wikanza lyasho; na būpanga bo welelo bose abatūūlīlile a banhū ū mu ng'holò jabo, alīyo nahene batīko kwīyitegeleja īyo wīyīta kūfuma wandījo kūshisha kū būkalīkījo.

12Namanile gīkī ū kū banhū shitīho shawiza gītī kūbiza mu būyegi na kwīta yawiza aho bataalī bapanga.

13Nīyo ū Mulungu abahelelile a banhū gīkī būlī ng'wene alye na kūng'wa, na kwīyegela ī milīmo yakwe pyī ī yose.

14Namanile būlī shikolo īsho akashītaga ū Mulungu shilī sha kūshinga ilalī, shitīho sha kongelelejiwa, na shitīho sha kwīnjiwa hoi. Ū Mulungu ashibeegije gīko, gīkī a banhū bang'ogohe.

15Īyo īlīho ī haha yalīho nī kale, nī yīyo īlilonge, nayo yalīho na makanza gangī; īyo yabīta kale akīyitanaga hangī ū Mulungu.

Nū būpanga būtī na ngofyoolo

16Hūna nūbona shikolo shingī hangī a ha sīlīlī ya līīmi: A ha ng'wanya gwa būlamuji bo ng'hana, būlīho wiboneeji; na a ha ng'wanya gwa būtūngīlīja, būlīho būbi.

17Niiwīla ū mu ng'holò yane gīkī, "Ū Mulugu akūbalamula a batūngīlīja na a bahūnga. Nguno ahelile ikanza lya būlī mhayo, na būlī shītīle."

18Aho nalībiganika a banhū nūbona hangī ū mu ng'holò yane gīkī, ū Mulungu akabagemaga a banhū badeebe gīkī batikīlile na ndimu.

19Nguno īyo īkajigwīlaga ī ndimu h'īyo īkabagwīlaga na a banhū; ūmo jikachīlaga ī joi, na a bene bakachaaga gīko dūhū. A bose balī na myūyī ya mbika īmò, ū munhū atajikīlile ī ndimu; būlī shikolo shitī na ngofyoolo.

20Pye bakajaga ipandī līmò, a bose bafumile mu lūbuubu, na pye bakashokaga mu lūbuubu.

21Ī gīsī nani ūyo amanile gīkī ū moyo go ng'wa munhū gūkalinhaga kūja ng'wigūlya, ū gwa ndimu gwaja hasī, gwajimīlīla mu sī?

22Hūna lūūlū nūbona gīkī gūtīho gwawiza ū kūlī munhū kūtinda kūgayegela a matwajo ga milīmo yakwe, nguno ū gwenūyo hū ngabo gwakwe. Nani ūyo akūng'wenha hangī, ize ibone īyo īlilonge a ha numa yakwe?

Nomeji 4

Wiboneeji bo mu sī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Aho naalola hangī nūbūbona pyī ū wiboneeji ūbo būkīītagwa ha sīlīlī ya līīmi. Nūshibona ī shisoji sha banhū abo biboneelagwa, alīyo baalī batī na wa kūbalūngūja, nguno a biboneeji h'abo baalī na būdūla; kwike nabo baalī batī na nūngūja.

2A henaho nūhaya hape gīkī, Ī gete a bafu abo baacha balī hambū hambū, kūtinda a bapanga, abo bataalī bapanga.

3Alīyo ūyo alī hambū hambū kūbatinda pye a bose alī ūyo ataalī kūbiza ho, ūyo ataalī kūbūbona ū būbi ūbo būkwītagwa ha sīlīlī ya līīmi.

4Hama hangī nūbona gīkī gashi pyī ī milīmo nū būmani bo kūbeeja shikolo būkenhelejiagwa na munhū kūng'wītīla wilu nzenganwa ng'wiye. Ū gwenūyū nago gūtī na solobo, īlī kūpeeja lūyaga dūhū.

5Ū nchilū akikalaga wakunaga makono dūhū kūnū akwiminyaga wei ng'wenekīlī.

6Hambū hambū kūbiza na tūgehu twa mu lūpī dūhū kūnū ūlī mu būlembeezu, kūtinda maganda abīlī kūnū ūkūluhaga, na ūkūpeejaga lūyaga.

7Nūbona na mhayo gūngī a ha sīlīlī ya līīmi, nago gūtī na ngofyoolo gete:

8Alīho munhū ūngī akikalaga iyene sūlūgūtū, atī na ng'wana, nūūlū atikalaga na ndūgūye. Alīyo atamalaga ī milīmo, Ī liso lyakwe lītafulaga ī sabo; na lūūlū atibūjaga nūūlū hado gīkī, "Ī gete nakūnojiagwa milīmo kūlwa ng'wa nani, nose natūbūlūmbaga nū būpanga bone?" Ū gwenūyū nago gūtī na solobo, hama nīyo gūlī mhayo mi no!

9Hambū hambū kwikala babīlī kūtinda iyene, nguno ī mheela ya būnoge wabo īlī niiza.

10Ūlū būgwa, ūmò wabo adūgije kūngūngūmūla ū ng'wiye. Lelo ū wa kūgwa alīyo atī na wa kūngunanha kūgūngūmūka, ū ng'wenūyo alī mu kwihīga kūtaale no!

11Hama a banhū a babīlī ūlū būlaala dege bakilūngūjaga, alīyo akūlūngūja kinehe ūyo alī iyene?

12Ū munhū ūlū alī iyene adūgije kūheewa na ng'wanishi, abo balī babīlī bashikile kwigunanha; nū lūguuta ūlū lūbbasīlwe bo ngoye idatū lūdatīnīkaga wangū.

13Ū ndinha wa masala, nūūlū akabiza ng'habī alī hambū hambū kūtinda ntemi namhala ūlū mbūūlī, na alemile kūganikīlwa.

14Ū ndinha adūgije kūbiza wafumile mu jeela, hūna wigasha a ha būtemi, nūūlū abyalilwe mu kaya ya nyahabī ū mu sī ya būtemi bokwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Nakabona gīkī pye a banhū a bapanga abo baayeela yeelaga ha sīlīlī ya līīmi, baalī hamò nū ndinha ū ng'wingīji wa ha būtemi.

16A banhū a bose abo baalī batogilwe abasuge baalī bingī no, batī na būkalīkīle. Alīyo abo bakiza hanuma yaho batanyegelile ū ng'wingīji. Ū gwenūyo nago gūtī na ngofyoolo; gūlī gwa kūpeeja lūyaga.

Nomeji 5

Kūng'ogoha Mulungu

1Ūlū ūjile mu numba ya ng'wa Mulungu ilang'hanage ī nhūngwa jako, ingīlaga moi kūlwa kūdegeleka; kūtinda kūja kūfunya shitambò ūmo bakīītīlaga bachilū, nguno a bene batamanile ī gīkī īyo bakīyītaga īlī mibi.

2Yaya ū kwiyangūhīlīja kūyomba, ī ng'holò yako ītizūkūtwalanīja nose ūhaye mhayo kūlī Mulungu mu būtūdīlīla. Managa gīkī ū Mulungu alī ng'wigūlū, ū bebe ūlī mu sī; na lūūlū gehyaga ī mihayo yako.

3Nguno ūmo shilooti shikizīlaga kūlwa wingī bo milīmo, h'ūmo kalī na a kayombele ka mbūūlī ūlū ūkwīja mihayo.

4Ūlū ūng'wilahīlīla Mulungu, ūtizūdīīla ū kūshikīlīja. Nguno a babbūūlī batanyejaga, shikīlījaga īsho wilahīla kūshifunya.

5Īlī hambū hambū kūleka kūlahīla kūtinda kūlahīla hūna ūlemeelwa ū kūshikīlīja.

6Ūtizūgūzunīlīja ū nomo gwako gūkwingīje mu shibi, nūūlū yaya ū kūng'wihalalīja ū ntūmami ūlīhaya, “Nakahūbīla ū kūlahīla.” Nibūlī ūmpelanye ū Mulungu kūlwa mihayo yako, nose akūkenaagūje milīmo ya makono gako?

7Nguno ī shilooti ūlū shūkwīla, nī mihayo ī midūhū īkakwīlaga; alīyo ū bebe ng'ogohage Mulungu.

Ndūhū ī ngofyoolo ū mu būsabi

8Ūlū ūbona mu sī ndebe a bahabī balīluhiwa, nū būtūngīlīja balīngījiwa, pyī nī yīyo ībigeleelilwe batinhagwa, ūtizūkumya. Nguno ū ntaale wayo ī mihayo yenīyo alī ha sīlīlī ya ntaale nebe ūyo alī higūlya yakwe, hama balīho na bangī abo balī higūlya yabo a bose benabo.

9A matwajo ga mu malaale galī ga bose, nū ntemi akapandīkīlaga ū mu malaale genayo.

10Ūyo akikalaga ahahaalīlile hela, jitalang'wigela ī hela; nū yūyo atogilwe sabo shitalang'wigela īsho akapandīkaga. Ū gwenūyū nago gūtī na ngofyoolo gete.

11Ūlū shūkwīla ī shikolo, na a balī bakakwīlaga. Alilūūlū ū ng'wenekīlī akapandīkaga solobo kī, ūlū ītī kūlisha miso gakwe dūhū?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Ūyo akatūmamaga gwanoga ū mīlī akalaalaga tūlo fuudūūku, abize walyaga shigehu, nūūlū shingī; alīyo ū nsabi, ī sabo yakwe īkantagījaga tūlo.

13Naabonile mhayo mi no a ha sīlīlī ya līīmi: Munhū kūkeja sabo yakwe kūshisha kwilemaaja wei ng'wenekīlī;

14nūūlū kwījimīīja sagala akwīponanjaga, wakūhayūbyala ūgayiwa sha kwinha wingīji ng'witūnja okwe.

15Ū munhū akafumaga ū munda ya ng'wa nina alī dūūhū; ūmo akizīlaga, h'ūmo akīngīlaga. Atīko kūsola shose shose kūfuma ū mu būnoge bo milīmo yakwe, gīkī aje widimīlīgījaga mu nkono gwakwe.

16Ū gwenūyū nago mi no: Ū munhū ūmo akizīlaga, h'ūmo akīngīlaga; hama kī lūūlū īsho akapandīkaga, Īkī gashi nīyo akanogelaga lūyaga dūhū?

17Pyī ī shikū jakwe akajimalaga akūlīīlaga mu giiti, mu kūzwangana na makoye, na kwikala adakile!

18Nose ū nene naabonile gīkī, gashi ī gete ū mhayo ū nsoga ūyo shiigelile agwīte ū munhū, gūlī gwa kūlya na kūng'wa na kūshiyegela īsho akūshinogelaga ū mu shikū ngehu ja būlamu bokwe, ījo Mulungu angabīlile a ha sīlīlī ya līīmi. Nguno ū gwenūyū hū ngabo gwakwe.

19Na hangī nīyo ū Mulungu ūlū ūng'winha munhū sabo na shikolo, hūna ūng'wīlūkīla na gīkī ashilūmbe, ni azunyage gīkī ū gwenūyo hū ngabo gwakwe kūlwa kūbūlūmba ū būnoge bo milīmo yakwe; ī shenīshi nasho shilī sha kwinhwa kūfuma kūlī Mulungu.

20Nīyo atikala akūkoyaga kwiganika ya shikū jakwe, nguno ū Mulungu akikalaga ayokagije būyegi ī ng'holò yakwe.

Nomeji 6

Ndūhū ī ngofyoolo nī likūjo ū mu sabo

1Naabūbonile na būbi būngī a ha sīlīlī ya līīmi, ūbo būbabunile a banhū.

2Ū Mulungu ashikile kūng'winha ū munhū sabo, būsabi, n'ikūjo; ūbiza atī na sha kūlula, īsho būpanga bokwe būshikalalilwe. Alīyo hangī ū Mulungu ashikile kūngobba ū būdūla wa kūshiyegela; nose akūshileka shilūmvwe na ngeni. Ū gwenūyū gūtī na ngofyoolo gete, hangī mi no.

3Ū munhū ashikile kūbyala baana'igana, hama ūlama myaka mingī; alīyo h'ūmo akwīgīje ī shikū ja būlamu ū mu sī, ūlū atashilūmbile ī shawiza īsho wibilingīla, hama na h'ikanza lya kūjīkwa ūponyiwa sagala sagala dūhū; ū neene nalīhaya gīkī, ī nda ya kūkenaagūka īlī hambū hambū kūtinda ū ng'wenūyo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Nguno ī nda yenīyo īkwiza alīyo ndūhū gwa kwisagīlwa, hama īkūfuma ījimīīlīle mu giiti, nī lina lyenīlo līkūfukīīlwa mu giiti.

5Ī yoi ī chene ītalībonīle ī līīmi, nūūlū ni kwitegeleja shose shose dūhū yaya; alīyo īlī mu kwifuula kūtinda ū ng'wenūyo,

6ū wa kūbiza nūūlū na būlamu wa myaka shihūmbī ng'hangala ibīlī, alīyo wilewa ū kūshilūmba ī shawiza īsho wibilingīla. Angū, ītī gīkī pye a banhū bakajaga kwipandī līmò dūhū?

7Pyī ū būnoge bo ng'wa munhū būlolile ha sha kūtūūla mu nomo dūhū, alīyo ī ng'hūmbū ja shilīwa atamalaga.

8Ī gīsī ū munhū wa masala ankīlile mu kinehe ū mbūūlī? Ū ng'habī nūūlū akabiza na būdūla bo kwilang'hana kū būtongi wa banhū, akūpandīka solobo kī?

9Īlī hambū hambū ī liso līshibalade Īsho ūlī nasho, kūtinda kūkoyiwa mhayo gwa kwikūmvwa. Ū mhayo gwenūyo nago gūtī na ngofyoolo, gūlī gwa kūpeeja lūyaga dūhū.

10Būlī shikolo īsho shilīho shilī na lina kwīngīīla kale, hama nī mihayo ya ng'wa munhū īmanīkile ūmo īlī; atadūgije kwilwisha nū yūyo ankīlile nguzu.

11Angū yaloma no ītalūkaga chanjo; Ī yenīyo īkūngunanha kī ū munhū?

12Nguno nani amanile yawiza kūlwa ng'wa munhū aho ataalī mu shikū jakwe ī ngehu ī ja būpanga būtī na solobo, ūmo akūbītaga gītī ng'wengeeji? Hangī nani ūyo adūgīje kūūmanīīkīja ū munhū mihayo īyo īkwilonga a ha sīlīlī ya līīmi ūlū lyūbīta ī likanza lyakwe?

Nomeji 7

Masala na būbbūūlī kūlenganījiwa

1Ū lūkumo ū lūsoga lūlī lwawiza kūtinda maguta ga kūnung'ha chiza, nū lūshikū lwa kūcha nalo lūlūheebile ū lwa kubyalwa.

2Īlī hambū hambū kūja ha kaya īkūlīlaga ng'hūngū, kūtinda kūja ha kaya īlī mu shigukulu sha būyegi. Nguno ū lūfu h'ī ngelelo ya banhū bose, hūna lūūlū būlī mpanga shing'wigeleelilwe alwidedeeng'hanye ū mu ng'holò yakwe.

3Ū būpīna būsoga kūtinda seko, nguno ū būpīna wa būshū būkīgunanhaga ī ng'holò.

4Ī ng'holò ya ntengeke īkabizaga hamò nī kaya ījo jilī mu mayanga, alīyo ī ng'holò ya mbūūlī īlolelile mu kaya ja basabi.

5Īlī hambū hambū kwigwa būhūgūji wa munhū wa masala, kūtinda kūdegeleka mīmbo ga babbūūlī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Ūmo moto gwa samang'ombe gūkataamagūkīlaga mu liiko, h'ūmo jilī nī seko ja babbūūlī. Ū gwenūyū nago gūtī na ngofyoolo.

7Ū wiboneeji būkabbūūlīhyaga nūūlū munhū wa masala, nū būhongi būkasosohajaga ng'holò.

8Hambū hambū kwībona ī ng'halīlo ya mhayo hū ūyege, kūtinda kūgūyegela ha wandījo wago. Ū būshisha ng'holò būlī wawiza kūtinda wikumīlīja.

9Yaya kūbiza na moyo ng'wangū kūpelana, nguno ū būpelanu būkikalaga mu shikuba sha bachilū.

10Lekaga ū kūhaya gīkī, “Nibūlī ī shikū ja kale jalī jawiza kūtinda ī ja haha?” Nguno ū būngaya masala hū būlī na mabūjo galī gīko.

11A masala gatikīlile na sabo ya wingīji, galī na solobo ū kū bapanga.

12A masala galī na būlang'hani gīt'ūmo hela jikalang'hanīlaga, alīyo ū gwawiza ūyo shiigelile kūgūmana gūlī gīkī, A masala gakabūlang'hanaga ū būpanga bokwe ūyo alī nago.

13Yideedeng'hanyage īyo wīyīta ū Mulungu: Nani ūyo adūgije kwīgoloola īyo wīyīta yigomile?

14Ū mu lūshikū lwa kūgwasha yegaga, alīyo ū mu lūshikū lwa kūzumalwa iganikage chiza. Ū Mulungu h'ūyo ayīhelile ī ya lūshikū ūlū nī ya lūshikū ū lūngī, nose ū munhū atūdūla kūmana īyo īlilonge a hanuma yakwe.

15Ū mu būlamu bone ūbo būtī na ngofyoolo ūbū nakwījaga ī ya kūbona: Naabīta kūbona gīkī na a batūngīlīja bakabūlagagwa nūūlū īkī batūngīlīja, alīyo ū ng'hūnga h'ūyo akalamaga shikū ningī hamò na būbi bokwe.

16Ūtizibona gīkī ūlī ntūngīlīja ntaale no, nūūlū ūtiziyīta kūbiza na masala no kūkīlanīja. Nibūlī wikenaagūle bebe ng'wenekīlī?

17Ūtizūjangīīla no ū mu būbi, hangī ūtizūbiza mbūūlī; nibūlī nose wiyenheleje kūcha ikanza lyako lītaalī kūshika.

18Īkūkūbeelela ūlū ūgūdima ūyū nū gūngī yaya ū kūgūlekela, nguno ū munhū ūyo ang'ogohile Mulungu adūgije kwīshikīlīja ī yose būbīlī wayo.

19A masala gadūgije kūng'wīta munhū ūmò kūbiza na būdūla būtaale kūtinda basugi nūūlū ikūmi ba mu nzengo gose gose.

20Ū mu sī atīho munhū ntūngīlīja wa kwīta ītūngīlīgije gwa, ūyo atīītaga shibi nūūlū kamò.

21Yaya ū kwikala ūkūdegelekaga būlī gwene ūyo gūkūhayiagwa na banhū, nose ūtizūng'wigwa na ntūmami wako akūkūsondagūlaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

22Nguno nang'ho ūmanile ū mu ng'holò yako ī gīkī nū bebe ng'wenekīlī ng'hangala ningī ūkabasondagūlaga a bangī.

23Pyī ī yenīyī naabīta ū kwīgema bo kūtūmamīla masala; hūna niwīla gīkī, “Ī gete nabize munhū wa masala,” kwike nakagūlebeja ū gwenūyū.

24Ū mhayo gwenūyū gūlī kūle no; kūle kū shimu, nīyo gwibisile yī, nani ūyo adūgije kūgūkulūla?

25A maganiko gane nūgagalūkīja kū būmani, nūgīsīlīja nakūkoobaga nagamane a masala nū mumo īlī gete ī mihayo, nawitegeleje nū būbi wa mihayo ya malofu, nū būchilū bo lūtūgà.

26Naabonile mhayo mi kūtinda icha, ū nkīma akikalaga ategile gītī lūtu, ī ng'holò yakwe ībangile gītī ntego, hama a makono gakwe gakabohyaga gītī mbohyo ja chūma. Ūyo ang'ogohile Mulungu hū ng'wene akampūlūgūkaga ū nkīma ng'wenūyo, alīyo a ba shibi bene bagwashiwe dūhū.

27Ū Nomeeji alīhaya gīkī, “Bing'we ū nene naakulūlile gūūyū: Aho nīsangūlīla ī mihayo gīkī nagūbone ū gwa ngadūle,

28kūnū nataalī nakūgīsīlījaga na kūmanagūlola lola, ū mu banhū shihūmbī shimò nūbona ngosha ūmò wa nhūngwa ngololoku, alīyo ū mu bose benabo natabonile nkīma nūūlū ūmò.”

29Hūna lūūlū gūūyū ū ntaale ūyo naagūkulūlile; gīkī, ū Mulungu wababeeja a banhū batūngīlīja, kwike a boyi dūhū bakagolong'hanyaga bakūkoobaga yabo benekīlī.

Nomeji 8

1Nani ūyo abange gītī munhū wa masala? Nani amanile ū kwīyoolecha ī mihayo ūmo īlī? A masala gakang'wītaga ū munhū abize na būshū wa būyegi, ū būshū wakwe wīnga ū būgakanazu.

Shiigelile kūng'wigwa ū ntemi

2Nalīkūwīla shidimage ī shilagīlo sha ntemi, nguno walahīla kū būtongi bo ng'wa Mulungu.

3Yaya ū kwiyangūhīlīja kwinga mu būtongi bo ntemi, ūtizūgunīja mihayo īyo ītī mu nzīla, nguno ū wei adūgije kwīta mhayo gose gose ūyo gūnyeja.

4Ī gīsī īkī ū mhayo gwa ntemi gūlī ntaale, nani ūyo adūgije kūnkuuma alīhaya, “Ūlīīta mhayo kī ū gwenūyo?”

5Ū munhū wa kūdima shilagīlo sha ntemi atīko kūpandīka makoye, nīyo ī ng'holò ya masala īgadeebile a makanza na a kaīle ka mihayo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Nguno a makoye ayo gang'wikalīlile ū munhū nūūlū gakabiza madito no, alīyo
būlī mhayo gūlī n'ikanza na a kaīle kaago.

7Nose īkī atīho munhū wa kūlīmana Ī likanza lya kū būjiiwa, nani adūgije
kūūmanīkīja īyo īliza?

8Atīho munhū wa kūdūla kūlang'hana moyo gwakwe gūtizīnga, na atīho wa
kūdūla kūlūlomeleja lūshikū lwa kūcha kwakwe. Ūmo nshilikale atalekelagwa
ng'wikanza lya būlūgū, nū būbi h'ūmo būlī; nabo būtabalekelaga abo bizunīlīja
kwikala mubo.

9Pyī ī yenīyī nakībona a maganiko gane aho gaalī ng'wikanza lya kwīgīsīlīja īyo
īkīītagwa ha sīlīlī ya līīmi. Ng'hangala ningī munhū akahadīkaga kūnsuga
ng'wiye, hūna wagwa mu mihayo ya kūūminya wei ng'wenekīlī.

10Na a banhū ba malofu nūbabona balījīkwa, abo bingīlaga na kūfuma
ng'wipandī lyeela; abo baakumīlījiagwa ū mu mizengo īyo bīītaga ī yenīyo. Ū
gwenūyū nago gūtī na ngofyoolo.

11Kūlwa kūdīīla kūshikīlījiwa kwa nsango ūyo gūbigeleelilwe bakenaagūji, nose
ī ng'holò ja banhū jikookalaga kahelele ka mihayo yabūbi.

12Kwike ū ng'hūnga nūūlū akashisha ng'hangala igana akwītaga ī yakwe ya
nkūla, nī shikū ja būpanga wakwe jongeja ū kūkwīla, nahene ū nene namanile
gīkī abo bang'ogohile Mulungu h'abo balī mu mhola nguno balī na logohano ū kū
būtongi wakwe.

13Alīyo ū nkenaagūji īkī atī na logohano ū kūlī Mulungu, ī mihayo yakwe ītīko
kūmeelela, nūūlū ī shikū ja būlamu wakwe jitīko kūlīha gītī ng'wengeeji.

14Na gūngī gūlīho gūkīītagwa ū mu sī, nūūlū īkī gūtī na ngofyoolo; gūlī gīkī,
batūngīlīja bamò bakagwīlagwa makoye ayo gabigeleelilwe bakenaagūji, hama
bakenaagūji bamò bakapandīkaga mihayo īyo yigeleelilwe kū batūngīlīja. Ū
mhayo gwenūyū nago, ū nene nalīgūhaya gūtī na ngofyoolo gete.

15Hūna lūūlū, ū nene nalībona īlī hambū hambū kūbūyegela ū būpanga; nguno a
ha sīlīlī ya līīmi gūtīho gwawiza ū kūlī munhū kūtinda kūlya, kūng'wa na kūyega.
Ū mu gīko ū būlamu bokwe hū būkūbiza na būyegi ū mu shikū jose ja būtūmami
wa milīmo yakwe īyo Mulungu ang'helelile ha sīlīlī ya līīmi.

16Aho naatūmamīla maganiko gane gīkī nagitegeleje a masala, nībone nī yīyo
īkīītagwa na banhū mu sī, nguno balīho bangī yabagaya ī tūlo, ībize līīmi nūūlū
būjikū;

17a henaho hū nībona ī milīmo ya ng'wa Mulungu, nūdeeba gīkī atīho wa kūdūla
kwīmana īyo īkīītagwa a ha sīlīlī ya līīmi; ū munhū h'ūmo akoyele kwīgīsīlīja,
atūdūla ū kwīpandīka. Nūūlū igīmbe gīmbe gīkī alī na masala no, nahene atūdūla
ū kwīgwanja pyī ī yose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Nomeji 9

Bose pyī tūlī mu lūkwa lūmò

1Hūna lūūlū, pyī ī yenīyī nakītūūla mu ng'holò yane; aho nīyideedeng'hanya nūbona gīkī a batūngīlīja na a bamasala balī mu nkono go ng'wa Mulungu, pyī nī yīyo bakīyītaga; alīyo atīho ūyo amanile īsho shinindīīlile, būbize būtogwa nūūlū būsaayīlwa.

2Nguno a bose ī mihayo ībalindīīlile mu būlenganīja; babize batūngīlīja, nūūlū babūbi, bawiza nūūlū beela, nūūlū basoso; abo bakafunyaga shitambò, na a babo batashifunyaga. Ūmo īlī ū kūlī munhū wawiza, Īlī gīko nū kūlī wa shibi; ūmo īlī kū banhū abo bakilahīlaga, Īlī gīko nū kūbo abo bogohile kwilahīla.

3Ū mu yose īyo īkūtūmamagwa ha sīlīlī ya līīmi, ū gwabūbi gete gūlī gīkī, ī mihayo īlī mu būlenganīja kū banhū bose. Nīyo nī ng'holò ja banhū jokalile ya malofu no, hama aho bataalī mu shikū ja būpanga wabo lūlīmo lūtūgà ū mu ng'holò jabo; alīyo a ha numa ya henaho bakajaga kū bafu baakisanja kwenūko.

4Kwike būlī ng'wene ūyo ataalī hamò na bapanga, alī na kwisagīlwa, nguno hambū hambū nūūlū ī mvwa ī mhanga, kūtinda shimba īchile.

5Nguno a bapanga bamanile gīkī bakūcha, alīyo a bafu batamanile shose shose; batī na mheela yīngī yose yose, nīyo baamala kwīwa.

6Ū būtogwa wabo nū kūkolwa kwabo, nū wilu wabo, pye shajimīīla kale; batī na gwa kwīta hangī ū mu yose Īyo īkīītagwa ha sīlīlī yī līīmi.

7Jaaga nayo īyo ūkīyītaga nakale, lyaga ī shilīwa shako ūshilūmbe, nī divai ng'waga na ng'holò nyegu; nguno ū Mulungu ayīyegelile īyo ūkwītaga.

8Būlī lūshikū zwalaga shizwalo shifulile sheela pe, nū ntwe gwako ūgūchaaje tūguta twawiza.

9Būyegelage ū būpanga wako pyī ī shikū ja būlamu ūbo būtī na solobo wenūbū, ūbo Mulungu akūgabīlile ha sīlīlī ya līīmi; yegaga hamò nū nke wako ūyo ūntogilwe; nguno ū gwenūyo h'ū ngabo gwako ū mu būpanga wako, nū mu milīmo midito īyo ūkītūmamaga ha sīlīlī ya līīmi.

10Ū nkono gwako ūlū gūpandīka shose shose sha kwīta, ītaga na būdūla wako bose, nguno ū kūlimu ūko ūjile ītīko milīmo; ndūhū nūūlū maganiko ga mbika yose yose, nūūlū būmani, nūūlū masala.

11Hama naabonile na gūngī hangī a ha sīlīlī ya līīmi, gashi ī liishiga bo nhambo līti lya bapeeji dūhū, nū mu būlūgū batapyenaga ba nguzu, nūūlū ī shilīwa batapandīkaga ba masala dūhū, nū būsabi būtabisongaga ba masala, nūūlū ū kūyegelwa na banhū kūtalondeelaga balangilwe; alīyo pye a banhū batikīlile, bose pye balī nalyo ī likanza, nū ng'wanya gwa kūpandīka gūkabizīīlaga a bose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Nguno nīyo a higūlya ya yenīyo, atīho ūyo alīmanile ī likanza lyakwe: Īlī gīt'ūmo ndīlo jikagwasījiagwa mu mitego mibi jitamanile, nūūlū noni ūmo jikapugījiagwa mu lūtu; na a banhū nabo gakabizīīlaga a makanza a mabi, yabitaligīnja mihayo mu būtūmana.

A masala masoga kūtinda būbbūūlī

13Naabonile mhayo gūngī gwa koolecha masala a ha sīlīlī ya līīmi, gūniyeja no ū nene.

14Gwalīho nzengo ndoololo, gwa banhū bagehu dūhū; kwimanīla ntemi wa nguzu wiza kūgūdumīla, ūkoma ng'hambī ja kūgūpīndīlīja.

15Alīyo ū mu mzengo gwenūyo walīmo munhū wa masala, kwike walī ng'habī; ū munhū ng'wenūyo akagūpīja ū nzengo gwenūyo kūlwa masala gakwe. Alīyo atilongile ose ose wa kūng'wizūkwa ū ng'habī ng'wenūyo.

16Ū nene nūhaya, "A masala gajitindile ī nguzu." Kwike a masala ga munhū ng'habī gadalahilwe, nī mihayo yakwe ītadūūkīlagwa.

17Ī mihayo ya munhū wa masala īkadegelekagwa mu būlembeezu, kūtinda hūhūyū ya nsugi wa babbūūlī.

18A masala masoga no kūtinda shilanga sha būlūgū, kwike ng'hūbi ūmò akakenaagūlaga mingī ī yawiza.

Nomeji 10

Munhū wa masala na munhū mbūūlī

1A maguta nūūlū galī na ng'waso gwawiza, ūlū jūchīla mo ngi gakanung'haga kībi; nū būchilū h'ūmo būlī, nūūlū būkabiza būdo būkakenaagūlaga masala n'ikūjo.

2Ī ng'holò ya munhū wa masala Īdīlīīlile mihayo migololoku, alīyo ī ng'holò ya mbūūlī ī yene Īdīlīīlile mihayo ya sagala.

3Ū mbūūlī nūūlū akūshimīzaga ng'wipanda akabizaga agehelilwe, nīyo akiyoolechaga kū banhū bose gīkī gatīmo.

4Ū nsugi ūlū ūkūpelanīla yaya ū kwīta isuku; nguno ū būlembeezu būkapojaga mihayo nūūlū mitaale.

5Būlīho būbi naabonīle a ha sīlīlī ya līīmi, bo kūbiza gīt'ūbo būkīītagwa na basugi;

6Babbūūlī bakūtūūlagwa mu mapandī mingī g'ikūjo, a basabi baayūlekwa ha sīlīlī.

7Naabonile na basese bazenzemalile ha migongo ya nzobe, alīyo a bataale hū bakūshaadūkaga lwa magūlū gītī basese.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Ū wa kūsīmba ichongo akagwīlaga mo wei ng'wenekele, ū wa kūtwinya lūgūtū akagomagwa nzoka.

9Ū melagūji wa mawe gadūgije kūnchūūbagūla we ng'wenekīlī, ū mpandūji wa magogo h'ūyo akūseeseelwa nūūlū na mantī.

10Ī mbasa ūlū yūduumīla, ū ntūmamīji wayo ūlū atīnoolile akūtūmamīla nguzu ningī kūtinda; a masala h'ayo gakagunanhaga kūbeeja īyo shiigelile yītwe.

11Ī nzoka ūlū yūngoma munhū, ūlū būtatūmamīlilwe būgota ū ng'wilamanzūji atī na gwa kwīta.

12Ī mihayo ya kūfuma mu nomo gwa munhū wa masala īkayejaga, alīyo ū mbūūlī akabūlajiagwa nomo gwakwe we ng'wenekīlī.

13Ūlū alandya ū kūyomba Īkafumaga mihayo ya nyachilū, alīkakalīcha lwabizaga lūtūgà lwa nyasaji.

14Nīyo ū mbūūlī akūloloma mihayo mingī no. Atīho wa kūmana īyo īkwilonga ū kū būtongi, nani adūgije kūngunanha ayitegeleje Īyo īkūng'wilongela a ha numa ya henaho?

15Ū mbūūlī īkansedeechaga ī milīmo, wakījimīīlwa nī nzīla ya kūnshosha kaya.

16Bebe sī, ū ntemi wako ūlū alī nyanīgīnī ūlī mu makoye, na a basugi bako ūlū bakipunaga kwandya kūlya shilīwa.

17Alīyo ū bebe sī ūlī na mbango, ū ntemi wako ūlū ng'wana wa ng'wikūlū; na a basugi bako ūlū bakigashaga kūlya mu makanza ayo gigeleelilwe, gīkī bapandīke nguzu, Ītī kūlwa būlaku.

18Ū munhū ūlū ūdondosha Ī selele ja numba jikasohookaga, ūlū ng'oolo ī mbula īkatūlīlaga mumo kaya.

19Ī shigukulu shikatūūlagwa banhū bapandīke būyegi, ī divai īkazalabanyaga būpanga; Ī hela jikagunanhaga mu yose.

20Ūtizūgima kūndūka ntemi wako, yaya nūūlū mu maganiko gako; nū nsabi yaya ū kūnsondagūla nūūlū ūbize ūlī mu chumba shako. Nguno ī mihayo yako īshikile kūjanwa noni ya kūlala, īyo ūkwīhayaga īdūgije kūpulwa inoni lya manana lyūja kwīhooyela.

Nomeji 11

Wibīkīja kūlwa ha ntondo

1Gaponejage minzī ī shilīwa shako, nguno hanuma ya shikū kaganda ūkūshipandīka hangī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Nong'haga banhū mpungatī, alichene, nūūlū banaane gīko; nguno ūtagamanile
a makoye ayo gashikile kwilonga ū mu sī.

3A malunde ūlū gūbunwa minzī gakitaga mbula a hasī. Ū ntī ūlū gūūgwa
gūlolelile dakama nūūlū sukuma, gūkūlambalala ilalī a h'ipandī Īlo gwagwīlaga.

4Ū wa kūlendela kūlola lūyaga atīko kūbība, nū yūyo akalindīīlaga kūbona
malunde atalagesa.

5Ūmo ūtamanīlile kajīle ka lūyaga, nūūlū ūmo maguha gakabeegejiagwa mu nda
ya myīle, h'ūmo ūtadūgije kūgūmana nū nīmo go ng'wa Mulungu, ū Meeja wa
shose.

6Ipuunage dilū ūbībe ī mbīyū jako, nī mhīndī ūtizūkuna makono dūhū, nguno
ūtamanile jilī ījo jikūkwangūhīla; Īji nūūlū hamo ījo, nūūlū jikūbeela pye.

Kūng'wizūkwa Mūmbi mu būdinha

7Ī lisana inonu no, nīyo a miso gakayegaga ū kūlībona ī līīmi.

8Ū munhū ni alamage myaka mingī, nīyo ayīlūmbe pyī ī yose. Alīyo shiigelile
kūlizūkwa ī likanza lya shikū ja giiti; nguno līkūbiza ilīhu. Pyī īsho shikūlondeela
shikūbiza shitī na ngofyoolo.

9Bebe ng'walūki yegaga aho ūtaalī ndinha, leka ī ng'holò yako īkūyeje ū mu shikū
ja walūki wako, shimīzīlaga mo dūhū ū mu katongeelele ka ng'holò yako, na
kūshilondeela shose īsho miso gako gakūshibonaga. Kwike managa gīkī, ū
Mulungu akūkūlamula ū mu yose yenīyo.

10Hūna lūūlū īnjaga ū būpīna ū mu ng'holò yako, nī ya malofu yīnge ū mu mīlī
gwako; nguno ū walūki nī nguzu ja ha būdinha shitī na ngofyoolo.

Nomeji 12

1Ng'wizūkagwe ū Mūmbi wako ū mu shikū ja būdinha wako, aho jitaalī kūshika
shikū mbi, ītaalī kūkūpandīka myaka ya kūyūhaya na gīkī, "Ī haha
natūbūlūmbaga ū būpanga."

2Aho giiti shitaalī kūkūshīkīja ū kū līīmi nī lisana, nū ng'weji, n'isonda; na
malunde gataalī kūshoka hanuma ya mbula kūgata;

3ū lūshikū ūlo balang'hani ba kaya bakūyūdetema, bagosha ba makaya
kwinama; na bashi kwinogolelwa nguno balī bagehu no, lwa kwītīlwa wiija abo
bakasūūlīlaga mu ng'hengeleji;

4lūshikū lwa kūlugalwa milyango kūja kwipanda, lwa kūdooha ng'hilimo gwa
mawe ga kūsheela, banhū kwibakījiwa mu tūlo kūlwa malaka ga noni jilīmba,
lwa banhū kwīmba bachoomeelile;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5lūshikū lwa banhū kogoha mihayo ya kū migūngūli, na kūdetema kūlwa kogoha makanji ga mu nzīla; lūshikū lwa ntī gwa mulozi kūlaba būlabo waago, lwa ng'hūmbī kwigwesa hasī dūhū, būzalabanu bose boshīlaga; nguno ū munhū alī mu lūgendo lwa kūja kū nzengo gwakwe gwa shikū jose, a mapanda gookalaga balīji ba ng'hūngū, bakwilibanhyaga kūnū na kūnū.

6Ng'wizūkagwe aho ngufu gwa feza gūtaalī kūtīnwa, nūūlū ī libbakuli lya zahabu lītaalī kūbelwa, aho lūnò lūtaalī kūbelelwa kū lwinzī; nūūlū idandali kūbīnzīkīla kwilambo,

7nū lūbuubu lūtaalī kūshoka hasī aho lwikalaga na kale, nū moyo gūtaalī kūnshokela Mulungu ūyo wagūbeeja.

8Ū Nomeeji alīhaya, “Ndūhū ngofyoolo! Ndūhū ngofyoolo gete; būlī mhayo gūtī na ngofyoolo!”

Mhayo ntaale kūtinda yose

9Nīyo ū Nomeeji walī atagelelile kūbiza na masala dūhū, alīyo na a banhū wabalangaga na kūbinha būmani; walī ng'wideedeng'hanya na mani wa kūgīsīlīja mihayo, nose walī wandīka sumo ningī, ūjihela mu būgaliili būtaale.

10Ū Nomeeji wīkulaga mu būgoogo ī mihayo apandīke īyo yigeleelilwe; hūna lūūlū īyo wīyandīka ītūngīlīgije hangī ya ng'hana.

11Ī mihayo ya banhū ba masala ītikīlile na someke, ī sumo jabo bakajipandīkaga kūfuma kūlī Ndīīmi ūmò; jibange gītī mizumali īkomilwe hanhū yūdaama.

12Alilūūlū ng'wanone, ilang'hanage nayo ī mihayo ya kūkīla ho a henaho. Nguno ū wandīki wa shitabo būtī na būkalīkīle, hama nī lisoma līkagūnojaga ū mīlī.

13Ī haha pyī yamalaga kwigwiwa, ū būkalīkījo wa mihayo būlī gīkī, Ng'ogohage Mulungu, nī shilagīlo shakwe ūshidime, ū gwenūyū hū nīmo ntaale, ūyo gūng'wigeleelilwe ū munhū.

14Nguno ū Mulungu akūshitūūla h'ilamulīlo pyī ī shītīle; nī mihayo ī yose īyo īlī mu mbisīla, n'ībizage misoga nūūlū mibi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Lyimbo lya ng’wa Solomoni

Lyimbo lya ng’wa Solomoni 1

1Lyīmbo lya mīmbo ga ng'wa Solomoni.

Nkīma

2Ni anibbipage wei, anibbipe na nomo gwakwe ng'wenekīlī; ū būtogwa wako
būsoga no kūtinda divai.

3Ū ng'waso gwa maguta gako gwawiza no, ī lina lyako lībange gītī maguta ga
ng'waso gwawiza gitagwa hanhū. H'ī chene bakūtogilwe a banikī.

4Nisolage ūnijane, nīyo tūjage wangū! Ū ntemi ni aningījage mu chumba shakwe.

Banwani

Tūkūkūyegela no, hangī tūkūsangabala; ū būtogwa wako tūkūbūkumīlīja
kūtinda divai.

Nkīma

Abo bakūtogilwe batūngīlīgije no!

5Bing'we bashīke ba Yelusalemu, ū nene nalī ng'wiza nūūlū īkī nalī ng'wilabūzu,
nalī ng'wilabūzu gītī maheema ga Kedaali; gītī matundubaali ga ng'wa Solomoni.

6Mutanilolage ng'ūnikumya kūlwa wilabūzu wane, nalī ng'wilabūzu kūlwa līīmi
dūhū. Basīza bane baalī baanipelanīla, būnihadīkīja kūyūlīma mu migūnda ya
mizabibu; ū mīlī gwane nūgūlekanīja.

7Bebe ūyo nakūtogilwe, niwīlage ūko ūkajagūdīīmīla a madaale gako, nū kūko
ūkajagūtūūgīja ūlū lyaseba ī līīmi; nibūlī nikale nakūpīndīīlaga madaale ga
mitugo ja biyo gītī nakundīkīgije a miso?

Banwani

8Bebe nkīma ng'wiza kūtinda bakīma bose, ūlū ūtadeebile kūūbījaga dūhū ī
migweshi ya magūlū ga ng'holo, ūje ūkakīgīle nang'ho a baana ba mbūlī bako
bbihī nago a maheema ga badīīmi.

Ngosha

9Ntogwa wane, nakakwikolanījaga na falasa īkūdutaga magogoteni ga ng'wa
Falao.

10Ī sīīlī jako ūlū janungeelaga jikagabeelejaga no a matama gako; nū ngufu gwa
zahabu gūkabeelelaga kīngī nasho ūlū wagūzwaalaga ū mu nhingo yako

11Ī gete tūkūkūbeegeja sīīlī ja zahabu jitobanīgije mo na feza.

Nkīma

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Ū ntemi aho alī ha meeza yakwe, a malaashi gane gakasambaaja ū ng'waso gwago.

13Ū Ntogwa wane ū kūlī nene abange gītī ibungī lya būbbani līlaalīkījiwe ha gatī gatī ya mbeele jane.

14Nīyo ū kūlī nene ū Ntogwa wane alī gītī ibbipi lya bonji wa kūfuma kū migūnda ya mizabibu ya Engedi.

Ngosha

15Ee Ntogwa wane, ūlī nsoga no! Ūlī nsoga shido Ntogwa wane! A miso gako masoga no, gabange gītī ng'hūūlū.

Nkīma

16Ntogwa wane ūlī wawiza no! Ū bebe ūkaniyejaga kīngī nasho! Ū būlīīlī wise būbange gītī maswa managana, būfuuku kīngī nasho.

Ngosha

17Ī migamba ya numba yise ya mikoola, Ī selele ja mibanga.

Lyimbo lya ng'wa Solomoni 2

Nkīma

1Ū nene nalī bonji bo kūfuma Shaloni, nalī būlabo wa mu malago.

Ngosha

2Ūmo būlabo būkabizīlaga ūlū būlī mu ming'hwa, h'ūmo alī nū ntogwa wane ūlū alī ng'wigele lya banhya bangī.

Nkīma

3Ūmo gūkabizīlaga ntī gwa shisuumo ha gatī ya mītī ya ng'wipoolu, h'ūmo alī nū Ntogwa wane ū ng'wibità lya basūmba. Nakayegaga no ū kwigasha mu mbeho yakwe, ūlū nashiloja ī shisuumo shakwe shikanonaga no.

4Waningīgije mu numba ya kūlīīla shizeeze, ū būtogwa wakwe hū lūbembeela lwakwe ūlo lūkūbbepeelaga higūlya yane.

5Ninhagi mizabibu nalye napandīke nguzu, ninhagi shisuumo shinonu nalye nazalabane, nguno nose ū būtogwa būlīhaya kūnigumīla.

6Ū nkono gwakwe gwa lūmoso gūlī ha sīlīlī ya ntwe gwane, hūna ū gwa būlyo gūūnikumbatīla.

7Bing'we bashīke ba Yelusalemu, leki nang'wilahīje bo kūjihaya laala na saala ja mu mbūga; ū būtogwa yaya ū kūbūsaja, nūūlū kūbūkomya, kūshisha būmishe boi wenekīlī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Bing'we alidegelekagi! Ntogwa wane! Mulībona! Ūūyo washika alīsadagūka na kwikīndīka ngūlū nhaale na ndo.

9Ū Ntogwa wane abange gītī laala nūūlū ngulyati ya ngūlūgūlū. Alilolagi! Ūūyo alī ha mpīndo ya ndugu yise, wīmīīlaga alīsūūlīla mu madilisha, alīkengeela mu ng'hengeleji ja mbawa.

10Ū Ntogwa wane akaniyombya ūhaya, “Bebe ntogwa wane būkaga, ng'wiza wane, tūjage.

11Ūlībona gīkī ī likanza lya mbeho ya mu shiyaga lyamalile kūbīta, nī shidiku shabītile shūja.

12Ī haha a matogolo gookalile bonji, tūlī ng'wikanza lya kūbina mbina, malaka ga ng'hūūlū jikūdaayaga mu matogolo galigwiwa būlī kwene ū mu sī yise.

13Ū ntiini gwandije kūtwaja shisuumo sha wandījo, nū ng'waso gwa būlabo wa mizabibu gwasambaalile hose hose. Bebe ntogwa wane būkaga, ng'wiza wane, tūjage.”

Ngosha

14Ee bebe ng'hūūlū yane ūyo wibisile mu mahalo g'iwe, mu shiganga sha mu lūgūlū; noolekejage ū būshū wako, nī līlaka lyako naliigwe! Nguno ī lilaka lyako isoga no, nū būshū wako wiza no.

15Bing'we, badimagi a bana jidīvī, a bana jidīvī a bado bado abo bakūtūkenaagūjaga migūnda yise ya mizabibu; nguno ī migūnda yise ya mizabibu yalabile būlabo.

Nkīma

16Ū Ntogwa wane ng'wene wane, nū nene nalī wakwe; a madaale gakwe akagadīīmīlaga mu bonji.

17Bebe Ntogwa wane, līlī bbihī kūfuma ī līīmi nī giiti shisambaale; shokaga wize gītī laala, gītī ngulyati ya ngūlūgūlū higūlya ya ngūlū ja Besali.

Lyimbo lya ng’wa Solomoni 3

1Pyī ū būjikū aho nalaalile naabbaabbasha no a ha būlīīlī bone nakūnkoobaga ū ntogwa wane, nankooba no na kakoobele kose, alīyo natampandīkile.

2Ī gete nabūūke naje ū mu zengo nakankoobe ū ntogwa wane; naje nakwilalangījaga py'a hose ū mu mayīla nū mu magūlilū. Ng'hana nūja nakūnkoobaga, alīyo natampandīkile.

3Balang'hani ba mu nzego baabītaga būlī kwene ū mu būlang'hani wabo; nibona nabo nūbabūūja, “Bing'we bababa, hamo ng'wamonaga ū ntogwa wane?”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Aho naabakīlanhya ho hado nahayimanīla namona ū ntogwa wane. Nūndima, nūng'ūmīīla, natanekelile hangī aje; niza nang'hwe mu numba ya ng'wa mayū, tūūshika twingīla tūlī dege ū mu chumba sha myaji wane.

5Bing'we bashīke ba Yelusalemu, leki nang'wilahīje bo kūjihaya laala na saala ja mu mbūga; ū būtogwa yaya ū kūbūsaja, nūūlū kūbūkomya, kūshisha būmishe boi wenekīlī.

Banwani

6Nani ūyo aliza kūfuma kū mabbaala ng'wenūyo, ūyo alībonekana gītī ng'hīngī ya lyochi, kūnū akūnung'haga ng'waso ng'wiza gwa ngazu na būbbani, na gwa būlī shikolo sha ng'waso gwawiza īsho shikajinjiagwa na basūlūja?

7Alilolagi! Igogoteni lya ng'wa Solomoni, līliza līpīndiwe bagosha ba nguzu makūmi atandatū; bagosha ba mbagashūūla ba mu Isilaeli.

8Pye a bose balī na shū mu shilaalo, bose pye bamani ba mihayo ya būlūgū; būlī ng'wene anungelegije lūshū lwakwe h'itango, bamalīīlile kūmanhya nī yīyo īlilonge makanza ga būjikū.

9Ū ntemi Solomoni wibeegeja wei Ī ligogoteni lyenīlo, ūlībeeja lya mitī ya kūfuma Lebanoni.

10Ī ng'hīngī jalyo ūjibeeja ja feza, Ī lyoi lyenekīlī lya zahabu; ī lisumbī lyalyo līlī na langi ya nzulunge, ū mu gatī bashīke ba Yelusalemu baalībeeja na būgaliili būtaale kūlwa būtogwa wabo.

11Bing'we bashīke ba Sayuni, fumagi munole ū ntemi Solomoni wazwalīlaga ngikili īyo akazwalīkījiwa na nina mu lūshikū lwa kūtoola kwakwe, lwise lwene ī ng'holò yakwe yalī mu būyegi būtaale.

Lyimbo lya ng'wa Solomoni 4

Ngosha

1Ee Ntogwa wane, ūlī nsoga no! Ūlī nsoga shido Ntogwa wane! A miso gako ū mu sheela gakabonekanaga chiza no gītī ng'hūūlū. Ī nzwīlī jako jishibile chiza no, jūhelwa gītī madaale ga mbūli jikwikaga kūfuma mu lūgūlū lwa Gileadi.

2A mino gako gabange gīt'idaale lya ng'holo jaamala kūbbutīlwa booya, jifumile koojiwa; būlī yene ībyalile mabasa, ndūhū mo īyo īchīlilwe ng'wana.

3Ū nomo gwako nsoga no, nī langi yaza ībeelelile ho chiza no, a matama gako gabūmbile chiza masheeku, ū mu sheela gakabonekanaga gītī nusu ja makomamanga.

4Ī nhingo yako niiza no, Ībange gītī numba ndihu ya ng'wa Daūdi, ūmo jikatūūlagwa mūda shihūmbī, jose mūda ja bashilikale ba būlūgū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Ī mbeele jako būbīlī wajo jibange gītī baana ba laala babīlī, gītī baana ba laala
ba mabasa bakūdīīmīlaga mu mbūga ja bonji.

6Līlī bbihī kūfuma ī līīmi, nī giiti shisambaale; nakūja ū kū lūgūlū lwa ngazu,
nakashike nū kū lūgūlū lwa būbbani.

7Ee ntogwa wane, ūlī nsoga no ūtī na shisembo nūūlū shido.

8Nke wane twīngage ī Lebanoni, nzūgū kūnū tūsaame ī Lebanoni. Ikaga ū mu
lūgūlū lwa Amana, wīnge ū kū magūlya ga Senili, ū kū neno ya ngūlū ja Helimoni;
Īngaga ū kū mapilinga ga shimba, na mahooyelo ga sūbī.

9Bebe nke wane, ng'wanong'wise, wīminije no ī ng'holò yane; a kalolele kako nū
ngufu gwa mu nhingo yako shikūniminyaga.

10Nke wane, ū būtogwa wako būkīlanīgije ng'wanong'wise! Ū būtogwa wako
wiza no kūtinda divai, nū ng'waso gwa maguta gako gwawiza no, kūtinda
ng'waso gwa malashi gose gose.

11Ū nomo gwako nke wane gūkazeema zeemaga būūkī gītī būūkī bo malela, ū
lūlīmi lwako lūkasūlūlūchaga mabeelè na būūkī; ū ng'waso gwa shizwalo shako
gūbange gītī gwa lūgūlū lwa Lebanoni.

12Nke wane, ng'wanong'wise, ūbange gītī ngūnda gūlugalīliwe, ūlī lwinzī
lūgītīīlilwe, lūzwīlo lūlang'hanilwe.

13Ū mu gatī gūlīmo ngūnda gwa makomamanga, na būlī ntī gwa shisuumo
shinonu; Īlīmo na mitī ya hina na nalido.

14Ī nalido jilī hamò na safuloni na mitī ya chayī, na midalasi, na mitī ya būbbani
wa būlī mbika, na ngazu; na mitī yīngī ya būnasa bo ng'waso gwawiza, hamò na
ngakà.

15Ūlī lūzwīlo lwa mu ngūnda, lwinzī lwa minzī ga kūmanūsela gakūhūūmaga
kūfuma Lebanoni.

Nkīma

16Ee nyaga gwa sukuma, mishaga; nzūgū nū bebe nyaga gwa dakama.
Gūfuulīlījage ū ngūnda gwane, ū ng'waso gwamo gūsambaale hose pye. Ū
Ntogwa wane ni izage ū mu ngūnda gwakwe alyī ī shisuumo shaamo abūlūmbe
ū būnonu washo.

Lyimbo lya ng'wa Solomoni 5

Ngosha

1Bebe nke wane, naashikile ū mu ngūnda gwane ng'wanong'wise; nī ngazu
naabingile, pyī nī shisanjo shane. Na a malela gane naagaliile, nūbūng'wa nū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

būūkī, nī divai yane nīng'wa, pye na a mabeelè. Bing'we banwani bichane, lyagi; batogwa, ng'wagi ūmo mutogelilwe.

Nkīma

2Ū nene nakasangwa naalaala, alīyo ī ng'holò yalī nzūgūlū matū. Kwimanīla nigwa ū Ntogwa wane watūla hoodi ha nyango. Ūhaya, "Ng'hūūlū yane, bebe ūyo ūtī na shisembo, nilugūlīlage Ntogwa wane. Ng'wanong'wise, ū ntwe gwane gwanaganyiagwa lūme, ī nzwīlī jane jadotaga minzi g'iswaalala lya būjikū."

3Hama īkī namalaga kwikūngagūla Ī shizwalo, nazwalīle hangī? Nī mhambala jane nasosohale hangī alīyo namalaga kūjooja?

4Hūna ū Ntogwa wane ūgaganīja kūsheepya nkono h'ipūndū lyalī a ha nyango; yūnsaatwa no ī ng'holò yane.

5Nūbūūka gīkī nanugūlīle ū Ntogwa wane, kūnū gakūtoonaga ngazu a makono gane; ī nzwaala jane jūlīlobya lūyīlo lwa ngazu ī lilugalīlo lya nyango.

6Nūlugūla gīkī ingīle ū Ntogwa wane, alīyo nūsanga atīho, wamalaga kūja! Aho nasanga wajaga yūchongomeela Ī ng'holò yane. Nūfuma nalilalangīja nakūnkoobaga, alīyo natampandīkile; nūgema nū kūng'hīlīka, nahene atiidīkile.

7Balang'hani ba mu nzego baabītaga būlī kwene ū mu būlang'hani wabo; aho banibona būnitūla būnichūbagūla; a balang'hani ba ndugu benabo būnizuuja nī shizwalo shane.

8Bing'we bashīke ba Yelusalemu, nalīng'wilahīja ī ya kūng'wīla ū Ntogwa wane ūlū ng'ūmpandīka. Ng'wīlagi gīkī ū nene ū kūūnū bonilabūlile ū būtogwa.

Banwani

9Bebe nkīma nsoga kūtinda bakīma bose, Ī gete ū Ntogwa wako ng'wenūyo abalebije kī a bangī nose ūlītwilahīja gīko?

Nkīma

10Ū Ntogwa wane ng'wiseku, nū mīlī gwakwe ngīlīng'hanu; ū wei nūūlū akabiza ng'wibità lya banhū shihūmbī ikūmi akūmanīka dūhū.

11Ū ntwe gwakwe gūbange zahabu Ī niiza kūheeba; ī nzwīlī jakwe ndīhu japi jigi, gītī nzooya ja ng'hūngūūlū.

12A miso gakwe gabange gītī ng'hūūlū joogaga mu mabeelè, hūna jihela chiza chiza ha ngegu ja myongo ya minzī gakūselaga.

13A matama gakwe gabange ngūnda gwa mitī ya shisuumo sha shisanjo sha ng'waso gwawiza, Ū nomo gwakwe gūbange bonji būkūtoonaga būnasa bo ngazu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14A makono gakwe gabange zahabu jisulilwe gītī myīsī ya malīngīīla, hūna
gūūtonwa mo mawe ga kilisolito. Ū mīlī gwakwe ntelezu gītī ipembe lya mhūlī
līguusilwe mu būgaliili lyūsheeka, hūna lyūtūūlīlwa būlenji bo mawe ga safilo.

15Ī milūndī yakwe ībange gītī ng'hīngī ja mawe ga alabasto jikīndīkile ha
madaamījo ga zahabu niiza no no no; ī lihanga lyakwe isoga no, gītī kūbeelela
kwa Lebanoni kūlwa wiza bo mibanga yamo.

16Ū nomo gwakwe gūkitaga mihayo minonu no. Ū būgima wa yose ū wei ng'wiza
no. Bīng'we bashīke ba Yelusalemu, ū ng'wenūyū h'ū Ntogwa wane; hū ng'wene
ū nwani ng'wichane.

Lyimbo lya ng'wa Solomoni 6

Banwani

1Bebe nkīma nsoga kūtinda bakīma bose, ū Ntogwa wako ng'wenūyo wajaga
halī? Watūngīīlaga halī ū ntogwa wako tūdimane nang'ho tūje tūkūnkoobaga?

Nkīma

2Ū Ntogwa wane watulumenhaga kū ngūnda gwakwe, galīko mandī wafuulīīla
mbīyū ja shisanjo sha ng'waso gwawiza; alīdīīma na mitugo jakwe, kūnū ūyoba
na bonji mu ngūnda.

3Ū nene nalī wakwe ū ntogwa wane, nū wei ū Ntogwa wane alī wane nene; a
madaale gakwe akagadīīmīlaga mu bonji.

Ngosha

4Ntogwa wane ūlī nsoga no, ūbange gītī nzengo gwa Tiliza, ūlī ng'wiza gītī
Yelusalemu; ūlī wa makanji gītī mabità ga bashilikale babūkīje mbembeela ja
būlūgū.

5Hūngījaga kūngī a miso gako, ūlū wanilola galīnihūūganya, Ī nzwīlī jako jishibile
chiza no, jūhelwa gītī madaale ga mbūli jikwikaga kūfuma Gileadi.

6A mino gako gabange gīt'idaale lya ng'holo jilīfuma koojiwa, ījo būlī yene
ībyalile mabasa, ndūhū mo īyo īchīlilwe ng'wana.

7A matama gako masheeku gabūmbile chiza, ū mu sheela gakabonekanaga gītī
nusu ja makomamanga.

8Na ng'hana ī chene balīho bagole makumi atandatū, na bakīma bangī bangī
dūhū makumi anaane, a banhya nabo batī na būbalile;

9alīyo ū ng'hūūlū yane al'iyene, ū ng'wenūyo atī na shisembo; myalwa ūmò wike
ū kūlī nina, nīyo nganja no ū kūlī myaji wakwe. A banhya aho bamona būng'haya
afuuhilwe; a bagole na a bakīma ba ntemi a bangī būyūnkumīlīja.

Banwani

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10“Ū nkīma w'ihanga gīt'ikīngo lya dilū, na ng'wiseku gītī ng'weji, hangī ng'weku
gītī līīmi ng'wenūyū ni nani? Nguno alī na makanji gītī mabità ga bashilikale
babūūkije mbembeela ja būlūgū!”

Nkīma

11Naalī naajile ū kū ngūnda gwa mitī ya shisuumo, kūjūlola īsho shikūzwaga mu
malago; kūlola ūlū yandije kūsonga ī mizabibu, na a makomamanga ūlū gandije
ū kūlaba.

12Alīyo nahayilimanīla ī ng'holò yane yayūtininhīla, nikūmvwa kūbiza mu
magogoteni ga hikūlū lya banhū bane.

Banwani

13Bebe shokaga, shokaga; bebe Nshulami, ka shokaga; ni washoka twize
tūkwiloleele!

Ngosha

Nibūlī mulītogwa kūng'wiloleela ū Nshulami ng'wenūyū, gītī kwiloleela mbina
ya Mahanaimu?

Lyimbo lya ng’wa Solomoni 7

1Bebe nshīke wa ban'ikūlū, ī mhambala jako jibeelelile no ū mu shilatū; a
matango gako gabūmbile gūbilingwa mu būgaliili būsoga no, nīmo gwa makono
ga ng'wa koolī ngoogo.

2A ka būshimu ka ha nkundi gwako katūūlile chiza mu būgaliili gītī shikombe
sha malīngīīla, Īsho shitamalaga divai īlī na shisanjo shawiza. Ī nda yako
ībūmbilwe chiza chiza, ībange gītī ng'hunde ya ngano Īpīndīlījiwe masaki ga
bonji.

3Ī mbeele jako jibange gītī baana ba laala babīlī, gītī laala ja mabasa.

4Ī nhingo yako niiza no, Ībange gītī numba ndīhu ya mapembe ga mhūlī. A miso
gako gatūūlile chiza gīt'ūmo galī malambo ga Heshiboni hihī na mita gwa Basi-
labimu. Ī nindo yako nayo īsabūkile chiza gītī numba ndīhu ya Lebanoni, īyo
yilolile na Damasiko.

5Ū ntwe gwako gūkūbeelelile no gītī lūgūlū lwa Kalimeli, ī nzwīlī ja kū ntwe
gwako jibange gītī shinga ja langi ya nzulunge, ū wiza wajo būkanendejaga ū
ntemi.

6Ntogwa wane, ū būzalabanu wako nū būyegi wako wiza no!

7Ū mīlī gwako neepaleepa gītī ntī gwa nhende, ī mbeele jako gītī mikūngo ya
shisuumo shaago.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Nose nakiwīla gīkī, “Ī gete nagūlinhe ū ntende gwenūyū nakashidime ī shisuumo shaago.” Ī mbeele jako ni jibizage gītī mikūngo ya mizabibu; ū ng'waso gwa myūyī yako gūbize gītī ng'waso gwa shisuumo shinonu,

9ū nomo gwako nago gūbize gītī divai nonu kūtinda mbika jose ja divai.

Nkīma

Ī divai ni īselage īng'widīkīle ū Ntogwa wane, ni īhūūmage chiza chiza yingīle mu milomo yabo abo balaalile babize na būdūla wa kūyomba.

10Ū nene nalī wakwe ū Ntogwa wane, nū wei ī ng'hūmbū jakwe jilī kūlī nene.

11Nzūgū ntogwa wane; tūjage kū malaale tūkūjūlaala kwenūko mu kaya ja banhū.

12Ntondo twipuune dilū makīngo tūje ū kū migūnda ya mizabibu, tūkīlole ī mizabibu ūlū yandije ū kūlaba, tūbone ūlū botaamukile ū būlabo, na a makomamanga tūgabone ūlū gaalabile. Nakūja nakakwinhīle kwenūko ū būtogwa bone.

13Ī haha ī dūdai jasambaagije ng'waso gwawiza no pye a hose, na a ha mita gwise shilīho shisuumo shinonu sha būlī mbika; shilīho ī shipya nī sha kale, naashikeja kūlwa nguno yako bebe Ntogwa wane.

Lyimbo lya ng’wa Solomoni 8

1Ūlū ni ūlī sīza wane wa kwilekela lūbeele halī mayū, ni yalī hambū hambū! Nguno ū mu gīko nūūlū kūkūsangīla hanhū hūna nūkūbbipa, ni ndūhū munhū wa kūnidalaha.

2Ni nakūtonga kūja mu numba ya ng'wa mayū ūyo wanilanga, nūkakwinha divai ītūgije shisanjo, h'a minzī ga makomamanga gane!

Kūbawīla binhya biye

3Ū nkono gwakwe gwa lūmoso gūlī ha sīlīlī ya ntwe gwane, ū gwa būlyo gūnikumbatīlile.

4Bing'we bashīke ba Yelusalemu, nalīng'wilahīja, ū būtogwa yaya ū kūbūsaja nūūlū kūbūkomya, kūshisha būmishe boi wenekīlī.

Banwani

5Nani ng'wenūyo alīfuma kū mabbaala, kūnū ansendamīlīle Ntogwa wakwe?

Nkīma

Ū bebe nakakūbūūcha ū mu mbeho ya ntī gwa shisuumo, ipandī īlo noko akakūtūngīla nda, h'aho akakūbyalīla aho akalung'wa būsūngū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Nīītage ū nene nabize lūmeng'ho lwa ha ng'holò yako, gītī lūmeng'ho ha nkono gwako; nguno ū būtogwa būlī na nguzu gītī lūfu; ū wilu būlī na lūgūūmī gītī kūlimu. Būkabbiishaga gītī moto gūkūbakaga, gītī moto gwa būpī gūkūligimaga.

7A minzī h'ūmo gakwīlīle gatīko kūgūjimya ū moto gwa būtogwa, nūūlū ihūūma lya minzī lītūdūla ū kūbūpyagūla. Ū munhū nūūlū akafunya pyī ī sabo ja mu kaya yakwe gīkī apandīke būtogwa, akūgelela kūsekwa dūhū.

Banwani

8A bise tūlī na ng'wanong'wise ng'wanikī ndo, ataalī nūūlū kūzwa ndutu, ī gīsī lūūlū, tūkūng'wītīla mhayo kī ūlū biza balūnja?

9Ūlū ni ndugu, a higūlya yakwe ni twazenga numba ndīhu ya chūma sha shaba. Ūlū ni nyango ni twagwambīla būgong'ho wa mitī ya mibanga.

Nkīma

10Ū nene nalī ndugu, ī mbeele jane jilī gītī h'ī numba ī ndīhu; ū kūlī we nalī gītī ng'wenhi wa kwifuula.

11Ū Solomoni walī na ngūnda gwa mizabibu ipandī lya Baali-hamoni, ū ngūnda gwakwe gwa mizabibu akagūgoodisha kū balang'hani, gīkī būlī ng'wene ayenha shihūmbī sha feza kūlwa matwajo gaamo.

12Alīyo ū ngūnda gwane gwa mizabibu, ū gwene gwane nene ng'wenekīlī. Ū bebe Solomoni shilī shako ī shihūmbī sha feza, a balang'hani ba matwajo bakūsola a magana ay'abīlī.

Ngosha

13Bebe ūyo ūkikalaga mu migūnda hamò na binhya biyo ba kūkūgunanha, natogilwe kūliigwa ī lilaka lyako.

Nkīma

14Angūhaga ntogwa wane, bizaga gītī laala nūūlū ngulyati ya ngūlūgūlū kū ngūlū ījo jinaagīlilwe shisanjo sha ng'waso gwawiza.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Isaya

Isaya 1

1Īshi shilī shakoolechiwa kūlī Isaya ng'wintūnja o ng'wa Amozi, kūlwa nguno ya
sī ya Yuda na nzengo gwa Yelusalemu, mu shikū ja batemi ba Yuda, ba, Uzia,
Yotamu, Ahazi na Hezekia.

Ihanga lya bashitiigwa

2Bing'we mapandī g'igūlū, igwagi! Bebe sī, degelekaga! Nguno ū Mulungu
wahayile, "A baana naabalela nūbakūja, alīyo būnigomela."

3Ī ng'ombe īndeebile ū ndīīmi wayo, nī nzobe īmanīle aho akīliisījaga ū nang'hani
wayo; alīyo ū Isilaeli atamanile, a banhū bane batī na witegeleja.

4Ee, ihanga lya shibi lya banhū babunilwe būsoso, shibyalīlwe sha banhū ba
shibi; baana abo bamanīīlile kwīta ya malofu. Bing'we abo ng'waneka ū SEEBA;
ng'wandalaha ū Ng'wela wa Isilaeli, ng'ūgalūka ng'ūntegela ngongo!

5Nibūlī ng'wikale mukūtūlagwa? Nibūlī mutaalī mu būshitiigwa? Ū ntwe
gūjimile magulaagīje, nī ng'holò ī yose īlemehalile.

6Ū mīlī ū gose gūjimile machūūbagūkīle, hatīho nūūlū hado aho halī mhola;
kūfuma kū būpandījo bo lūpambala kūshisha kū londooji lwa ntwe malonda
gike. Nīyo mabi no, gakūhūūmaga būfula; gatīnoojiwa nūūlū kūtungwa būgota,
nūūlū kūchaajiwa maguta dūhū yaya.

7Ī haha ī sī ying'we īlī buyīkī, Ī mizengo ying'we īnogotejiwe moto. Ī migūnda
ying'we īkūkenaagūlagwa na basembo ning'we mulīho mulolile, yatobangilwe
yūlekwa pe gīt'ūmo bakīītīlaga biboneeji.

8Ū nshīke ū Sayūni walekilwe gītī ibuulya mu ngūnda gwa mizabibu, gīt'ipagale
ha gatī ya shisasīla sha makūbī ga limbe, gītī nzengo gūgobanījiwe ha gatī ya
mabità ga banishi.

9Ū SEEBA wa mabità ūlū ni atatūlekeelile bagehu tūpūlūgūke, ī haha ni tūlī gītī
Sodoma, ni tūtikīlile na Gomola.

10Bing'we basugi ba Sodoma, gwigwagi ū mhayo go ng'wa SEEBA; banhū ba
Gomola, degelekagi ī shilagīlo sha ng'wa Mulungu wise.

11"A mashitambò ging'we na wingī genaya galī na solobo kī ū kūlī nene?" Alīhaya
SEEBA. "Ī shitambò sha kūpemvwa īsho nakūfunījiagwa shiniigelilwe, Ī
shitambò sha ng'ondi na a masazu ga mitugo ījo jadīīng'wa chiza jūgīna. A
mininga ga nzagamba natī na būyegi nago, nūūlū a ga ng'holo songi, na a ga
ngulyati.

12Ūlū ng'wiza kwiyoolecha kū būtongi wane, nani akūmukomigaga kūgwīta ū
mhayo gwenūyū, ū gwa kūpandagīla mu mabīndo gane?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Oyagi ū kūnenhela manong'ho gatī na ngofyoolo! Ū būbbani wing'we wa malofu no ū kūlī nene. Ī mihayo ya kūyegela Ng'weji mpya na kwikobya mu shikū ja Sabato, natūdūla ū kwiyūmīlīja nayo, nguno a malibilinga masoso no.

14A mashigukulu ging'we ga ng'weji mpya na a mashigukulu gangī ayo mugahelile, Ī ng'holò yane īgakolilwe; galī nigo ndito no ū kūlī nene, naanogile ū kūgiyūmīlīgīja.

15A bing'we nūūlū munambīle makono mukūnidayīīlaga, nakūgabisa a miso gane ū kū bing'we; nūūlū mukwīje mihayo ya kūnilomba natūmudegeleka yaya. Nguno a makono ging'we gadabbalanhile mininga;

16kalabagi ng'wele. Gīnjagi a mashītīle ging'we ga malofu noye kūgabona na miso gane. Oyagi ū kwīta ī yabūbi;

17ilangagi kwīta yawiza. Londeelagi kalamulīle ka wīmà, abo bakwiboneelagwa ng'ūbagunanha. Na a bapīna ng'ūbalwīlīīla; pyī na a bachīlwa ng'ūbagunīja.

Būpīji na kūyagaala

18"Alilūūlū nzūgi tūlomane," alīhaya SEEBA. "Ī shibi shing'we nūūlū shikabiza shaza na kinehe, shikwela pe, gītī mawe ga mbulà. Nūūlū shibize shaza gītī mininga, shikūbiza shape gītī booya wa ng'holo yape.

19Ūlū ng'ūzunya na kwigwa, mukūshilya ī shizeeze sha mu sī;

20alīyo ūlū ng'ūlema na kūgoma, mukūkenaagūlwa līlūshū." Nguno ū nomo go ng'wa SEEBA hū gwene gwahayaga.

21Hīmba ni kinehe ū nzengo ūyo gwalī nsanyiwa gwabizile ng'wīmīlīzu gīko! Ī kwandya gwalī na būdeeba mu kalamulīle, nū būtūngīlīja h'ūmo wikalaga; alīyo ī haha gookalile babūlagi!

22Ī feza jako jabizile būsoso, Ī divai yako yatūjiwe minzī.

23Ī haha a basugi bako bagomi, hangī nīyo biye ba biibi, pye batogilwe kūhongwa, hama bakikalaga būmilīla mate sha kūnong'hwa. Batī na būgunanhi bose bose ū kū bapīna, nūūlū ī mihayo ya bachilwa batīdegelekaga.

24Hūna lūūlū ū Seeba, ū SEEBA wa mabità, ū Wa Būdūla bose mu Isilaeli, Alīhaya gīkī, "Ahaa! Ū nene noyaga ū kwikala nūkoyiwa mihayo ya banishi bane, nakūbamalīla shiilī a bilwisha bane.

25Ū nkono gwane nakūgūgalūcha gwilwishe ning'we, nakūbooja ū būsoso wing'we wīnge pyī ū bose, na a mako ging'we nakūgakulusūla geele pe gete.

26Hanuma ya henaho nakūkūshokeja a balamuji bako, ūbize gīt'umo walī kwandya; na a baganikīji bako ūmo walī a ha wandījo. Hūna lūūlū ūkūyitanwa gīkī, Nzengo gwa būtūngīlīja, Nzengo nsanyiwa."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

27Ī Sayuni īkūkomoolwa mu kalamulīle ka wīmà, a banhū baamo abo
bakūgalūkaga bīnga mu shibi bakūkomoolwa mu nzīla ya būtūngīlīja.

28Alīyo a bagomi na a bīīti ba shibi bakūkenaagūlīlwa hamò; hama abo
bakūnekaga SEEBA bakūyagajiwa.

29Hūna ī mitūndū īyo mukwīyegelaga Īkūmudimya minala, nī migūnda īyo
mukwīlīmaga Īkūmuponda soni.

30Nguno mukūbiza gītī ntūndū ūyo madūtū gago galīnyaala, gītī ngūnda
gūtisīīlagwa minzī.

31Ū munhū wa nguzu akūbiza mbūpu gītī būneela, al'ū nīmo gwakwe gūkūbiza
gītī masasi ga moto; hūna ī shose shikūligima moto, na atigela wa kūgūjimya.

Isaya 2

Lūgūlū lwa ng'wa SEEBA

1Ū Isaya ng'wana Amozi akagūbona ū mhayo ūyū, kūlwa nguno ya sī ya Yuda na
nzengo gwa Yelusalemu.

2Ū mu shikū ja kū būkalīkījo, ū lūgūlū lwa hekalu ya ng'wa SEEBA lūkwinhwa
nguzu na kūgūngūhiwa higūlya ya ngūlū jose nhaale na ndo. Hūna a mahanga
gose gakūhūūma gajile ūko lūlī.

3Banhū bingī bakwiza bakwiwīlaga, Nzūgi tūje ū kū lūgūlū lwa ng'wa SEEBA, ū
kū numba ya ng'wa Mulungu o ng'wa Yakobo. Hū wei akūtūlanga ī nzīla jakwe,
nise tūdūle ū kūshimīzīla ū mu kajīle kakwe. Nguno ī shilagīlo shikwilonga
kūfuma Sayūni, ū mhayo go ng'wa SEEBA gūkūfuma Yelusalemu.

4Wei ng'wenekīlī akūgalamula a mahanga na akūbahūgūla banhū bingī mu
wilemeelwa wabo; Ī shū jabo ja būlūgū bakūjipondagūla basule magembe, na a
machimu gabo bagasule mihoolo. Lītūbizaho ihanga lya kūbūūcha shilanga
kūlwa kwilwisha būlūgū n'ihanga līngī; na batilanga mihayo ya būlūgū hangī.

5Bing'we numba ya ng'wa Yakobo, tūshimīzīlagi ng'wisana lya ng'wa SEEBA.

Lūshikū lwa ng'wa SEEBA

6Ū bebe wabalekanīgije a banhū bako, ī numba ya ng'wa Yakobo. Nguno ya
kūlondeela shīmīle sha banhū ba sī ja Kīya, nīyo balīyūtūmamīla na būchūja gītī
Bafilisiti, hangī bakwidimaga makono na banhū ba mahanga ayo gatakūmanile.

7Balī na feza na zahabu ningī no ū mu sī yabo, ū wibīkīja wabo wa sabo būtī wa
kūmala na hado yaya. Nīyo ī sī yabo yokalile pa falasa, na magogoteni ga būlūgū
mingī gatī na būbalīle.

8Ī sī yabo īlī na mashiikolile mingī ga kūlamiwa, bakinamaga kū būtongi wa
shikolo sha kūbeeja na makono gabo benekīlī, īsho bakabeejaga na nzwaala jabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Alilūūlū, ū munhū akūdohelejiwa, pye a banhū bakūdalahwa; yaya gete ū kūbalekeja.

10Būngīlàgi mu mapilinga, isweng'hagi mu myobo mulīpeele ī lyogohya lya ng'wa SEEBA, nī likūjo lya magaka gakwe.

11A kalolele ka munhū ndooshi kakūdohelejiwa, nū wikumīlīja wa banhū būkūdalahwa. Hūna ū mu lūshikū lwenūlo SEEBA dūhū hū ng'wene akūgūngūhiwa.

12Ū SEEBA wa mabità abīkile lūshikū kūlwa bikumīlīja bose na a bigūngūhya; na kūlwa shose īsho shikigūngūhyaga, pye shikwichiwa ha sīlīlī,

13pyī ī mikoola ya Lebanoni, h'ūmo īlīhīle na kūhama, nī mitūndū ya Bashani yose pye;

14na kūlwa ngūlū ī ndīhu pyī ī jose, pyī jose ī ndo nī nhaale,

15nī numba ndīhu ja bashilikale; na būlī ndugu īyo īlī na ng'hambī ja kūpīlīla,

16pyī nī meli ī jose ī ja basūlūja, nī shikolo sha būlenji pyī ī shose.

17Ū būdoshi wa munhū būkwīnjiwa, nū wikumilīja wa banhū būkwichiwa hasī, ū mu lūshikū lwenūlo SEEBA we wike akūgūngūhiwa.

18Hūna pyī ī shiikolile sha kūlamiwa shikūgaya gete.

19A banhū bakūyūpeelela mu mapilinga ga mawe na mu myobo ya hasī, kūlwa lyogohya lya ng'wa SEEBA n'ikūjo lya magaka gakwe; nguno akwīmīīla ayīdetemye ī sī.

20Ū mu lūshikū lwenūlo a banhū bakūshiponanja kū ngoso na tūnge, ī shiikolile shabo sha kūlamiwa Ī sha feza na zahabu.

21Bakūyūpeelela mu mapilinga ga shiganga na mu mahalo ga mawe, kūlwa lyogohya lya ng'wa SEEBA n'ikūjo lya magaka gakwe; nguno akwīmīīla ayīdetemyī ī sī.

22Lekagi ū kūnsanya ū munhū ūyo myūyī yakwe īkafumaga mu mūūlū; ū ng'wenūyo nang'hwe alī na kī?

Isaya 3

Nsango gwa Yelusalemu na Yuda

1Alilūūlū, managa gīkī, ū Seeba, ū SEEBA wa mabità, alī hihī kūbīngīja a bana Yelusalemu na a bana Yuda pyī ū būpandīkīlo wa shiigunanhīlo nī sha kūbaguzuhya; pyī ū būpandīkīlo bo shilīwa nū būpandkīīlo bo minzī.

2Ū ngosha wa mbagashūūla akwīnjiwa, nū nshilikale, nū namuji nū ng'hangi, nū nchūja nū namhala;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3nū ntaale wa bashilikale makūmi atanò akwīnjiwa, nū munhū ūyo akūjiwe, nū ndeeba mu kūganikīla, nū koolī wa kūbeeja shikolo, pyī nū mani wa būfumu akwīnjiwa.

4Nakūbatūūla ha sīlīlī ya būsugi wa bayanda, bakūsugwa na baana beleele.

5Hūna a banhū bakūbiza na nhūngwa ja kwiyiboonela sagala boi kū boi, munhū na munhū ng'wiye; nzenganwa nang'hwe na nzenganwa ng'wiye. A baalūki bakūyūbatalūkīla a bataale; ū ng'wibonya nang'hwe akūbiza wabūbi no ū kūlī munhū nkūjiwa.

6Munhū akūng'haja ūmò wa baana ba ng'wawe wa kūfuma mu numba ya ng'wa ise; hūna akūng'wīla, "Ū bebe ūlī na shizwalo, bizaga nsugi wise; na a mapagale genaya gaabizaga ha sīlīlī ya būsugi wako!"

7Alīyo nag'hwe ū mu lūshikū lwenūlo akūhaya hape gīkī, "Ū nene natī na sha kūmugunanha, ndūhū ī shizwalo ū mu ng'wane, nī shilīwa shitīho; yaya ū kūnitūūla būsugi wa banhū!"

8Ī Yelusalemu yipamile, Ī Yuda yagwile; nguno īyo bakūlūngalūngaga nī yīyo bakwītaga īlī na wanishi ū kūlī SEEBA, balīdalahile ī likūjo lyakwe.

9Ī lihanga lya būshū wabo līkūbakaanīlaga, ī shibi shabo bashitendile ha ng'wape gītī Sodoma; batashibisaga nūūlū hado, balī mu kwihīga! Biyenhelile makoye boi benekīlī.

10A batūngīlīja bawīlage gīkī, a boi batī na makoye gose gose, nguno bakūlya a matwajo ga shitīle shabo.

11Ū wabūbi alī mu kwihīga! Makoye gakūng'wikalīla, nguno īyo akwīyītaga na makono gakwe h'īyo akwītīlwa nang'hwe.

12A banhū bane bakwiboneelagwa na baana, a basugi babo bakīma. Bing'we banhū bane, a batongeeji bing'we bakūmuhūbyaga, bakūmutajaga ū mu nzīla.

13Ū SEEBA amalīīlile kūlamula, Īmīīlile kūbalamula a banhū.

14Ū SEEBA alī mu būlamuji, akūbalamulaga a banamhala ba banhū bakwe na a basugi babo, "A bing'we hū mukūgūmalaga ū ngūnda gwa mizabibu, Īsho mukūbataajaga a bahabī shilī mu numba jing'we.

15Mulī na makūlū kī ū kūbiboneela a banhū bane, na kūyūbakulusūla kū būshū a bahabī?" Alīhaya Seeba, ū SEEBA wa mabità.

16Ū SEEBA ūhaya hangī gīkī, "A bakīma ba Sayūni badooshi no, bakashimīzaga baalangūlījaga, bakūponyaga miso ūko na ūko kūlwa kwikūmvwa kwabo. Baakūyūshimīza būpandīla hado hado kūnū bakūyombaga mihayo mikondooku na kūzīlīng'hanya nzoozo ja mu būdoodi bo mu shing'ongwa shabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Alilūūlū, ū SEEBA akūbagwisīja lūguukule mu ntwe a bakīma ba Sayuni; nī shizwalo shabo akūbakunūja, yigengeleke ī minala yabo.”

18Ū mu lūshikū lwenūlo, ū SEEBA akūbīngīja ū būlenji a bakīma benabo, ī nzoozo ja mu shing'ongwa nī myenda ya kwigumīīla kū ntwe, nū būsalū bo mu nhingo;

19akūbīngīja nī heleni ja kū matū nī migufu, na a mabuyī buyī;

20pyī nī shitambaala sha kū ntwe, nū būdoodi bo mu shing'ongwa, nī mishipi, na a matendele ga mu magūlū, nī jūbba ja maguta ga ng'waso gwawiza, nū būgota bo sambaa;

21akūbīngīja nī pete, nī sīīlī ja kū nindo,

22na a malinda ga shikū ja shigukulu, na a magoodi, nī myenda ya kwigumīīla, nū tūbogooshi twa kūyeelana;

23pye na a malole ga kwilolela akūbīngīja, nī myenda ya kitaani, nī ngoofiila, nī shitambaala shibbūpu sha kūshīkīja kū būshū.

24A ha ng'wanya gwa maguta ga ng'waso gwawiza līkūbiza ho inyema ibi, na a ha ng'wanya gwa nshipi līkūbiza ho iguuta; a ha ng'wanya gwa nzwīlī jishibile chiza līkūpalūka ipala; na a ha ng'wanya gwa shizwalo sh'ikūjo shikūbiza ho shizwalo sha magūnīla, a ha ng'wanya gw'ikoba lya mīlī līgaliilile būkūbiza ho būmeng'he wa līmeelo.

25A banhū bako a bagosha bakūmalwa bo līlūshū, a banhū bako ba makaya bakūshilīla mu būlūgu.

26Ī mibita yakwe ū Sayuni īkūtūla ng'hūngū īkūlīlaga, nīyo akwifudīka hasī wagayiagwa ū gwa kwīta.

Isaya 4

1Ū mu lūshikū lwenūlo bakīma mpungatī bakūng'wibbūpa ngosha ūmò; bakūng'haja bang'wīle gīkī, “A bise tūkūlya shilīwa shishe, nī shizwalo tūkūzwala shise benekīlī; ū bebe zunyaga dūhū twītanīlwe kū lina lyako. Twīnjage ū mu wibengelejiwa wise!”

2Hama hangī ū mu lūshikū lwenūlo, ū Nzwano go ng'wa SEEBA gūkūbeelela no, na gūkūbiza n'ikūjo itaale. Hūna a matwajo ga sī gakūbiza shingilima n'ikūjo ū kū Baisilaeli abo bakūpūlūgūka.

3Būlī ng'wene ūyo ūlekeelwa ī Sayuni, ūyo wikala mu Yelusalemu, akwitanwa ng'wela, ose ose ūyo andīkilwe kūpīla ū mu Yelusalemu.

4Ū SEEBA akūbīngīja ū būsoso wabo a bakīma ba Sayūni; akwīyeeja ī Yelusalemu mu kūtūmamīla Moyo wa būlamuji na Moyo wa moto, īkwela pe yīnge ū mu būsoso wa mininga gayo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Hūna a higūlya ya bose abo bakwibilinga ha lūgūlū lwa Sayūni ū lose, ū SEEBA
akūbeeja ilunde lya lyochi kūlwa kūbalang'hana ng'wikanza lya līīmi, na moto
gwa kwenha būpe kūlwa makanza ga būjikū; a higūlya y'ikūjo ī lyose līkwīma ho
ifīkījo.

6Līkūbiza lya kūtūūla mbeho ng'wikanza lya līīmi isebu, na būpīlīlo mu makanza
ga mbula na ga nyaga.

Isaya 5

1Nang'wīmbīle lyīmbo ūyo nantogilwe, lyīmbo lyakwe ū ntogwa wane, lya
mihayo ya ngūnda gwakwe gwa mizabibu: Ū ntogwa wane walī na ngūnda gwa
mizabibu hasī mhoni ya ngūlya.

2Akagahogagūla mo pye a mawe, hūna ūlīlīma, ūsolanhya mizabibu ya mbīyū
soga ūhamba moi. Ūzenga mo na lūtala lwa balang'hani, n'ikamilo lya mizabibu
ūsīmba mo. Hūna ūlindīīla mu kwisagīlwa, aliganika gīkī akūpandīka matwajo
masoga ga mizabibu; alīyo ū ngūnda gūtwaja matwajo mabi, ga mizabibu ya mu
mapoolu.

3Alilūūlū, bing'we bana Yelūsalemu, na a bing'we banhū ba Yuda, lamulagi a
hagatī yane nū ngūnda gwane gwa mizabibu.

4Ī gīsī nīmo kī gūngī hangī ūyo gwalī gwigeleelilwe kwītwa ū mu ngūnda gwane
gwa mizabibu, ūyo natagwītile ū nene? Hama īkī naalī na kwisagīlwa gīkī
nakūpandīka matwajo masoga ga mizabibu, nibūlī gūkatwaja matwajo ga
mizabibu ya mu mapoolu?

5Leki namuwīle lūūlū ī haha ūmo nakūgwītīla ū ngūnda gwane gwa mizabibu.
Nakūlyīnja ī lisanzagūtū lyago gūkenaagūlwe; nakwīkambagūla ī ndugu ya
kūgūlang'hana gūtobangwe.

6Nakūgwīta gūbize itogolo sagala, Ī mizabibu yamo ītalakongoolelwa, nūūlū
gūtalalīng'wa na hado yaya, gūkūlamatīla magwaata na ming'hwa; na a malunde
nakūgatūūlīla shilagīlo Ītizūtūla mo mbulà.

7Nguno ū ngūnda gwa mizabibu gwa ng'wa SEEBA wa mabità h'ī numba ya
Isilaeli, a banhū ba Yuda h'ū ngūnda gwakwe ūyo agūyegelile. Ī ng'hūmbū jakwe
jalī kūbona kalamulīle ka wīmà, alīyo ūbona būbūlagi, walī isagīlilwe kūbona
būtūngīlīja, alīyo a banhū bakūlīlaga dūhū.

Kwihīga kūlī mu nzīla

8Balī mu kwihīga abo bakūkumingījaga manumba na kūsangīja malaale,
kūshisha gūtīho ng'wanya kūlwa banhū bangī, nose pyī sī muyikalīlile bing'we
dūhū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Ū SEEBA wa mabità wayombile nadegelekile, alīhaya, “Ū gwa ng'hana gūlī gīkī,
Ī numba ī nhaale nhaale jikūlekwa buyīkī gabize mapagale gike, Ī numba h'ūmo
jibeelele jikūbiza misaka ītī na banhū ba kwikala mo.

10Hama ū mu ngūnda gwa mizabibu gwa eka ikūmi jikwilonga mo liita ja divai
makūmi abīlī n'ibīlī dūhū; nū mu kilo igana ja mbīyū īkūfuma mo kilo īmo dūhū.”

11Balī mu kwihīga abo bakipuunaga dilū makīngo baaseeseja bajile kūjūkooba
walwa, hūna badīīla bakūng'waga kūshisha būjikū ha gatī; nose wabakola ū
walwa.

12Ū mu shigukulu shabo bakayegaga balītūla ndono, malimba, shitumba, hamò
na mbiilūlū; kūnū bakūng'waga walwa. Alīyo yaya ū kwīlonja īyo akīyītaga ū
SEEBA, nūūlū ī milīmo ya makono gakwe ndūhū ū kwīyideedeng'hanya.

13Kūlwa mihayo yenīy'a banhū bane bakūdimagwa bayūtwalwa mu būsaamiwa,
nguno būtīho ū witegeleja; na a banhū babo a bakūjiwa balīshila kūcha bo
kūnanūka, hama ū nyang'wingī ū mu bo alīmalwa notà.

14Hūna lūūlū ī kūlimu yongegije ū kūtuuba, nīyo īlongeja kūgwasamya ū nomo
gwayo na kūtinda ho; mabità ga banhū galīholomokela mo, na a bakūjiwa babo,
pyī būyaga nū wikumīlīja wabo, nī yombo yabo.

15Nose būlī munhū akwinamiwa, pye a banhū bakwichiwa ha sīlīlī; a ba miso ga
nyadoshi bakūdohelejiwa.

16Alīyo ū SEEBA wa mabità akūgūngūhiwa kūlwa būdeeba mu kalamulīle
kakwe; ū Mulungu ng'wela akwiyolecha mu nzīla ya būtūngīlīja, gīkī alī ng'wela.

17Hūna ī ng'holo jikūyūchilūlīlwa kū madimilo gajo, a baana ba ng'holo
bakūyūdīīmīla mu makambagūkīle ga mizengo ya basabi.

18Balī mu kwihīga abo bakadutaga būbi bo kūtūmamīla ngoye ja būmaama, nī
shibi bakashidutaga gītī kūduta na nguuta j'igogoteni;

19abo bakayombaga gīkī, “Ka ni akangīlījage, ni agwītage wangū ū nīmo gwakwe
tūgūbone; īyo ayīhelile ū Ng'wela wa Isilaeli ni ayīshikīlījage, ni yizage wangū
twīmane!”

20Balī mu kwihīga abo bakawisaabaga ū būbi kūbiza wiza, nū wiza gīkī būbi; abo
bakatūūlaga giiti aho līl'isana, n'isana nūūlū shilīho giiti; na a ha ng'wanya gwa
būlūlū bakatūūlaga būnonu, hama a ha būnonu bakatūūlaga būlūlū.

21Balī mu kwihīga abo bakibonaga boi benekīlī gīkī balī na masala; nū mu
kalolele kabo bakibonaga gīkī bamani.

22Balī mu kwihīga abo bamanīkile gīkī bang'wi bataale ba walwa, na gīkī bakoolī
ū mu kūsangīlīja shing'wiwa shikoji;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23abo bakalekelaga munhū nkenaaguji ūlū būhongwa, alīyo ū munhū ūyo atī na shisembo balema ū kūnamula mu būtūngīlīja.

24Hūna lūūlū, ūmo ndali ja moto jikababagūlīlaga mbelele nyūmu, nū mūmo maswa mūmu gakashikīlaga haho na haho ūlū gūkuumiwa moto; nī miji yabo īkūbola gīko, nū būlabo wabo būkūheheejiwa nyaga gītī lūbuubu; nguno bashilemile ī shilagīlīlo sha ng'wa SEEBA wa mabità, nū mhayo gwakwe ū Ng'wela wa Isilaeli bagūdalahile.

25H'ī nguno yene ū būpelanu bo ng'wa SEEBA būbapembekelile a banhū bakwe, nū nkono gwakwe agūgoloolile, hangī akūbatūlaga. Nī ngūlū jikūdetemaga, ī mibimba ya banhū īlamatīlile hose pyī ū mu mayīla gītī mapalala. Alīyo nūūlū īkī īlī gīko ī mihayo, ū būpelanu bokwe būtaalī ū kwīnga, nū nkono gwakwe ataalī agūgoloolile.

26A mahanga ayo galī kūle akagabūūkījaga lūbembeela, na a yayo galī kū būkalīkījo wa sī akagatūlīlaga nuli. Na ng'hana galiza, gakangīlīgije galī wangū wangū.

27Lītīho nūūlū līmò lyago īlo līnogile nūūlū lya kwipama, hama lītīho līlaala laalile nūūlū lya kwikala lītindīlile, nūūlū nshipi gwa mu nkīmbīlī gūtīho ūyo gūtelile, pyī nūūlū itungījo lya shilatū lītīho Īlo lītīnīkile.

28A masonga gabo mūūgī no, Ū būta wabo pyī ū bose būbangilwe būdadīlwa chiza, Ī falasa jabo ja būlūgū jilī na chūūga shidamu gītī mawe; a madandali ga magogoteni gabo ga būlūgū mapeeji no gītī nyaga gwa nshūlūlū.

29Ū numī gwabo gūbange gītī shimba īkūzuumīīlaga; alichene, bakazuumīlaga gītī shimba songi; Ī nding'wa bakabūūchaga kūnū bakūlundumaga, hūna batwala na atīho wa kūpīja.

30Ū mu lūshīku lwenūlo bakūbalundumīla a banishi babo gītī nyanza īkūlundumaga. Nīyo ūlū munhū ūlola a hasī, akūbona giiti hangī akūzwangana; nī lisana līkwītīlwa giiti kūlwa malunde.

Isaya 6

Isaya kūtūng'wa na SEEBA

1Ū mu ng'waka gwene ntemi Uzia akazumalīkīla, nakamona ū Seeba igashije h'isūmbī lya būtemi, higūlya no, na mu kūgūngūhiwa kūtaale no no no; ī ng'hanjo yakwe yalī yokala pa ū mu hekalu ī yose.

2A higūlya yakwe gaalīho maselafi, būlī lyene lyalī na manana atandatū: Abīlī gaalī gifīkīgije kū būshū, abīlī hangī gaalī gifīkīgije kū mhambala jago; hama hangī ay'abīlī gaalalīlaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Būlī lyene lyahamukaga kū bichalyo līlīhaya gīkī, “Ng'wela ng'wela, ng'wela, SEEBA wa mabità; ī sī pyī ī yose yokalile ikūjo lyakwe.”

4Kūlwa nguno ya kūhamuka kw'ilaka lyago, ī ng'hīngī ja ha nyango jatinginaga kūfuma ngw'itina lyajo; nī hekalu īkookala lyochi.

5Ū nene nūlīla nalīhaya, “Nashila būlī, naacha! Nguno nalī munhū wa nomo nsoso; hama nakikalaga hamò na banhū ba milomo misoso, alīyo a miso gane gamona ū Ntemi, ū SEEBA wa mabità.”

6Hūna līmò lya maselafi lyūlala līnizīīlile, līlī n'ikala lya moto mu nkono gwalyo; līkalyīnja ha ng'walīlo lyūlībūūcha n'ibūūkījo lya moto.

7Lyūshika lyūnikuumya nī likala lyenīlo kū nomo gwane, hūna lyūyomba; “Managa gīkī, īkī ī lyenīlī lyakūkuumya ū nomo gwako, ū būbi wako wīnjiagwa, nī shibi shako shalekejiagwa.”

8Kwimanīla nigwa ilaka lya g'wa Seeba līlīhaya, “Nantūme nani, nani aje a ha ng'wanya gwise?” Hūna nūshosha, “Nalīho nene aha, nitūmage nene!”

9Nang'hwe ūniwīla, jaga ūkabawīle a banhū benaba gīkī, “Ū kwigwa igwagi, alīyo mutitegeleja; nū kūlola lolagi, alīyo mutūbona.”

10Ī ng'holò ja banhū benaba jīītage jibize ngūnu, na a matū gabo gadidohyage gaduume ū kwigwa; na a miso gabo gabbokujage. Ūlū ītī chene ni balībona na miso gabo, nū kwigwa ni baliigwa na matū gabo, nū mu ng'holò jabo ni bitegeleja, būgalūka, būpījiwa!

11Nane nūshosha, “Ee SEEBA, Kushisha nanali?” Nang'hwe ūhaya, “Kūshisha ī mizengo ībize misaka ītī na bikaji.” Kūshisha ī numba jibize mapagale gike ndūhū mo a banhū, na a malaale gatobangwe gakenaagūke gete;

12hama ū SEEBA abasaamye a banhū baje kūle, nī sī īlekanījiwe yikale buyīkī.

13Nūūlū īkasaagīīla īmò ya ng'wikūmi dūhū, nī yene īkūkenaagūlwa hangī. Alīyo ūmo nzule nūūlū ntūndū gūkabbutīlagwa gwaleka ishikī, h'ūmo īlī nī mbīyū neela, ī lyenīlo ishikī mu sī.

Isaya 7

1Mu shikū jene Ahazi ng'witūnja o ng'wa Yotamu, ng'witūnja o ng'wa Uzia, alī ntemi wa Yuda, ntemi Lezini wa Alaamu, na ntemi wa Isilaeli, Peka ng'witūnja o ng'wa Lemalia, bakabūūka kūjūgūdumīla ū nzengo gwa Yelusalemu, gīkī balwe nago būlūgū; alīyo bakalemeelwa ū kūgūpyena.

2Ī numba ya ng'wa Daūdi yūwīlwa, “Ī sī ya Alaamu nī ya Efulaimu jabizile na būsangī”; ī ng'holò yakwe ū Ahazi īkogoha no, hamò nī ng'holò ja banhū bakwe, būyūtingina gītī mitī ya ng'wipoolu īkūtinginyiagwa nyaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Hūna ū SEEBA ūng'wīla ū Isaya gīkī, “Ū bebe jaga nū ng'witūnja wako ū Shealiyashubu, ūkibone nū Ahazi. Ūkūmanhīja nang'hwe kū nzīla ya kūja kwilaale lya mfuji wa myenda, aho gūgelelile ngoka gwa kūfuma kwilambo lya kū ngūngūli.”

4Kang'wīlage gīkī, “Ilang'hanage gete, ūlembeele; yaya ū kogoha. Yaya nūūlū kūfung'wa ng'holò kūlwa nguno ya tūshītinde tūbīlī ūto tūkūdundumūlaga lyochi twenūtū; kūlwa būpelanu būtaale ūbo alīnabo Lezini nī sī ya Alaamu, hamò nū ng'witūnja o ng'wa Lemalia.

5Nguno ī Alaamu nī Efulaimu nū ng'witūnja o ng'wa Lemalia balī na ng'hūmbū ja kūkwītīla mibi; bakwiwīlaga gīkī,

6Tūjagi tūkīdumīle ī Yuda twītūle, twībbalasanye twīgabanhe ībize yise, hama tūntūūle ng'witūnja o ng'wa Tabeeli abize ntemi wayo.”

7Alīyo ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, “Ū mhayo gwenūyū gūtūshikana, nūūlū gūtilonga na hado yaya!

8Nguno ī Alaamu īsugilwe na Damasiko, hama ū nsugi wa Damasiko Lezini. Ng'wikanza lya myaka makūmi atandatū n'itanò, ī Efulaimu īkūsangwa yakenaagūlilwe kībi kībi no; lītūbiza ihanga lya banhū hangī.

9Ū būsugi wa Efulaimu būlī Samalia, hama ū ntaale ū mu Samalia ng'wene ng'witūnja o ng'wa Lemalia. Ūlū mutahandatīlile ū mu kūzunya, mutūdūla ū kwīmīīla na hado yaya.”

10Ū SEEBA ūlūngalūnga hangī nū Ahazi; ūng'wīla gīkī,

11“Nombage ū SEEBA ū Mulungu wako, akwinhe shimanīkījo; ū bebe lombaga dūhū nūūlū shikabiza shilī kū shimu gītī kūlimu, nūūlū kwigūlya no gīt'igūlū.”

12Alīyo ū Ahazi ūhaya, “Ū nene natūlomba, natīko kūngema ū SEEBA.”

13Hūna ū Isaya ūhaya, “Ee bing'we ba numba ya ng'wa Daūdi! Ū gwa kūbaseedeecha banhū mulīgūbona gīkī gūlī mhayo ndo no, nose nū Mulungu wane mutogilwe kūnkoya?

14Alilūūlū, ū SEEBA wei ngwenekīlī akūng'winha shimanīkījo a bing'we: Munhya ng'wilindu akūbūūcha nda, na akūbyala ng'wana ngosha, ūyo akūng'wilīka ī lina lyakwe Emmanūli.

15Ūlū ūshika ng'wikanza lya kūmana kwīlema ī yabūbi na kūsola ītūngīlīgije, akūyūlīīla mabeele maliboto na būūkī.

16Nguno ū ng'wana ng'wenūyo aho ataalī kūmana kūyūlema yabūbi na kūsola ītūngīlīgije, ī sī ya batemi babīlī abo ūlībogoha īkūsangwa yasaagile buyīkī.

17Ū SEEBA akūkwenhela ū bebe na a banhū bako, na a banhū ba mu numba ya ng'wa so; akūkwenhela ikanza īlo lītaalī kwilonga kūfuma mu lūshikū ūlo Efulaimu īkalekana na Yuda. Akūng'wenha ntemi wa Ashulu.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Ū mu lūshikū lwenūlo ū SEEBA akūlula nuli, iitane mabbūbbūlū kūfuma kūle
kū myongo ya Misili, na nzūkī ja mu sī ya Ashulu.

19Pye a genaya gakwiza gihoolele gikale būlī kwene, ībize mu njonga ī shimu, mu
mahalo ga mawe, hose hose būyaga na mu malūla ga kū madīīmīlo a gose.

20Nīyo ū mu lūshikū lwenūlo, ū SEEBA akwenha lūgembe lwa kūfuma kū nkīlo
gwa mongo, h'ū ntemi wa Ashulu. Akūkūmooga ī nzwīlī ja kū ntwe gwako, nū
booya ū mu magūlū gako abūpalagute; pye nī ndezu jako akūjifufuula.

21Hangī nīyo ū ng'wikanza lyenīlo, ū munhū akūsaba kang'ombe kamò, na tūkolo
tūbīlī.

22Alīyo a mabeelè akūyūpandīka mingī no, nose akūyikala akūlīīlaga mabeelè
maliboto dūhū. Nguno pye abo bakūshiigīīla ū mu sī yenīyo, bakūbiza balīīji ba
mabeelè maliboto na būūkī.

23Nīyo hangī ū ng'wikanza lyenīlo, būlī kwene ūko gaalīho matina shihūmbī ga
mizabibu, īyo yalī īshikile kūmpandīkīla munhū feza shihūmbī, gakūzwa
magwaata na ming'hwa.

24Ū munhū ū kūja kwenūko īkūng'wigeleelwa abūūche būta na masonga, nguno
pyī ī sī īkokala magwaata na ming'hwa.

25Hama pyī ī shigūlū īsho shalīmagwa na magembe, atūdūla ū munhū ū kūja koi,
kūlwa nguno ya kogoha magwaata na ming'hwa; gakūbiza madīīmīlo ga
ng'ombe na ng'holo dūhū.

Isaya 8

Ashulu shilanga sha ng'wa SEEBA

1Ū SEEBA ūniwīla hangī, “Solaga lūbbapūla lūtaale, ūlwandīke bo kalamu gītī īyo
īkatūmamīlagwa na banhū shikū jose. Andīkaga, Maha-Shalali-Hashi-Bazi.

2Nakūng'witana ngabīji Ulia na Zakalia ng'witūnja o ng'wa Yebelekiya, babize
bakaanīji bane.”

3Nū nke wane walī ng'hangi, nūlaala nang'hwe, ūbūūcha nda, ūbyala ng'wana
ngosha. Hūna ū SEEBA ūniwīla, “Ng'wilīkage ī lina lyakwe Maha-Shalali-Hashi-
Bazi.

4Nguno ū ng'wana ng'wenūyū aho ataalī kūmana kwitana gīkī, ‘Baba’ nūūlū
‘Mayu’ ū būsabi wa Damasiko nī shisonzwa sha Samalia shikūja na ntemi wa
Ashulu.”

5Ū SEEBA ūlūngalūnga nane hangī gīkī,

6“Īkī a banhū benaba balīgalema a minzī ga Shilo ayo gakahūūmaga mu
būlembeezu, kūlwa kūnyegela Lezini na ng'witūnja o ng'wa Lemalia,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7alilūūlū, ū SEEBA akūbenhela minzī ga nguzu, ihūūma itaale kūfuma ū kū Līmongo; hū ntemi wa Ashulu, akwiza na makanji gakwe gose. Līkokala pa, na a matambī galyo a gose gakokala pa pa pa; nīyo līkūseesekeja kūjikīlanhya Ī ngegu jalyo,

8a minzī galyo gakūhūūma gajile hose pyī ū mu sī ya Yuda, gakūtaala gīkundīkīje pyī ī yose; pye a hose gakūbiza minzī gike, mingī no ga kūshika mu nhingo. A manana galyo līkūgatananula gabūtang'anhye pyī ū būgalī galī bo sī yako, Ee Emmanūli."

9Bing'we mahanga, Ītagi ying'we ya nkūla mutobagūke! Degelekagi bing'we sī jose ja kūle. Itungagi shilanga kūja mu būlūgū mukatobagūke! Alichene, itungagi shilanga mukatobagūkīle mu būlūgū!

10Lomanagi mulye gwīnda īmò, alīyo īkūcha mpandagīlo. Gūhoyelagi ū mhayo gwing'we, alīyo gūtīmīīla; nguno ū Mulungu alī kū lwandī lwise.

Shiigelile kūng'ogoha Mulungu

11Hūna ū SEEBA ūlūngalūnga nane, kūnū ū nkono gwakwe gwa nguzu gūlī hamò nū nene. Ūnihūgūla gīkī natizūshimīzīla ū mu nzīla ja banhū benaba. Ūhaya,

12Yaya ū kwīhaya ya wijomboki pyī īyo bakwīhayaga a banhū benaba gīkī ya wijomboki, nī yīyo bakwīyogohaga yaya ū kwīyogoha ū bebe; yaya nūūlū kūdetema ū bebe.

13Ū SEEBA wa mabità hū ng'wene shikwigeleelilwe ūng'wisaabe gīkī alī ng'wela, ū ng'wenūyo hū ng'ogohage. Detemaga ū kū būtongi bokwe ū ng'wenūyo,

14hūna akūbiza ipandī lya kūpīlīla, alīyo ū kū numba ja Isilaeli būbīlī wajo akūbiza iwe lya kwenheleja banhū kwipama, na shiganga sha kūbagwisha. Hama ū kū bikaji ba mu Yelusalemu akūbiza ntego na lūtu.

15Bingī babo bakwipama, bakūgwa babīnzagūke; bakūgwashiwa bading'we.

16Būtungage ū būkaanīji, ūshilang'hane ī shilagīlo shiikale ū mu bahemba bane.

17Ū nene nakūnindīīla SEEBA, ūyo ibisile ū kū banhū ba numba ya ng'wa Yakobo, batizūbūbona ū būshū bokwe; hū ng'wene nakūng'wisagīlwa.

18Ū nene ūūyū nalīho na baana abo waninha SEEBA, ū kū Baisilaeli tūlī shimanīkījo na shigīmbo sha kūfuma kūlī SEEBA wa mabità, ūyo wikalo bokwe būlī kū lūgūlū lwa Sayūni.

19Ūlū būkūwīla, "Jaga ūkabūje kū balagūji na balogi, abo bakahwehwetaga na kūng'ulang'ula," nibūlī a banhū batizūmūja Mulungu wabo? Nibūlī babūje kū bafu mihayo ya banhū bapanga?

20Jagi kū shilagīlo na kū būkaanīji! Ūlū batayombile ūmo gūhayīlile ū mhayo gwenūyū, numho ī lisana lītaalī ū kūbaakīla.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Bakwikala bakūkoyaga balī nzala, kūnū bakūhūhūūlījaga kūja hose hose ū mu sī; ūlū wabaminya ū būtamo balangamīla ū kwigūlya, hūna banzuma ū ntemi wabo nū Mulungu wabo.

22Bakwihamba ū kūlola a hasī, batūbona shose shose ūlū ītī makoye dūhū na giiti, hamò n'ilundu lya kogohya. Ū kū ng'halīlo yaho bakūhūngūlwa bakagwīle mu giiti sha gamha.

Isaya 9

Twabyalīlilwe Ng'wana

1Kwike ū kūlī we ūyo walī mu makoyī ī lilundu lītikala ho. Na ng'hana ī kale walī ayīponije mu magooke ī sī ya Zabuloni, nī ya Nafutali. Alīyo ū mu shikū ja kū būtongi akwigūngūhya ī Galilaya ya banhū ba mahanga, īyo īlī hīhī na nzīla ya kū nyanza, kū nkīlo gwa Yolodani.

2A banhū abo bakashimīzīlaga mu giiti baabonile isana itaale, alichene, isana lyabaakīlile abo wikalo wabo būlī mu nengeeji gwa lūfu!

3Hū bebe walyongegije ī lihanga, wabongegije ū būyegi wabo a banhū; balī na būyegi no ū kū būtongi wako gīt'ūmo bakayegelaga mu magesa, ūmo banhū bakayegaga ng'wikanza lya kūgabanha shisonzwa.

4Nguno ūmo īkajīla mu lūshikū lwa kūpyenwa kwa Bamidiani, h'ūmo walībīnzagūlīlile ī lijoki Īlo lyalī nigo ndito kūbo, ū ngamba ūyo gwalī gūbasheedekegije kū mabega gabo, nū nang'ha gwa nuhya wabo.

5Būlī shilatū sha nshilikale Īsho shatūmama mu būlūgū, nī shizwalo pyī īsho shabīta kūgalagajiwa mu mininga, shikūtūūlwa ng'wigelè lya kūpemvwa; shikūbiza ng'hwi ja kūbachiwa mu moto.

6Nguno a bise twabyalīlilwe ng'wana, twinhilwe ng'wana ngosha, ū būsugi būkūlembeela h'ibega lyakwe. Ī lina lyakwe akwitanwa Wa Makaya, Nganikīji Wawiza, Mulungu wa Nguzu, Siswe wa Welelo bose, Ntemi wa Mhola.

7Ū kūkūla kwa būsugi bokwe nī mhola shitūbiza na ngelelo. Akwigasha h'isumbī lya būtemi lya ng'wa Daūdi, abize nsugi wa būtemi wakwe. Akūbūguzuhya na kūbūhandīkīīja mu būlekanya bo wīmà na būtūngīlīja, kūfuma ikanza lyenīlo na kūshisha welelo na walelo. Ū wilu bo ng'wa SEEBA wa mabità būkūgwīta ū mhayo gwenūyū.

Būpelanu bo ng'wa SEEBA kū Baisilaeli

8Ū Seeba wantūmīlile ū Yakobo mhayo gwa kūng'hama, na ng'hana gūkūng'wikīīla ū Isilaeli.

9Pye a banhū bakūgūmana, pyī ū Efulaimu na a bana Samalia, abo mu būdoshi na wikumīlīja wa ng'holò jabo bakayombaga gīkī,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10“A madafaali gaaholomokile, alīyo a bise tūkūzenga na mawe gagūūnagūlīlwe
chiza; Ī mikūyū yagwile, aliyo tūkūhamba mikoola a ha ng'wanya gwayo.”

11Alīyo ū SEEBA wabaguzuhije a banishi ba ng'wa Lezini babapyene, wabasagije
a banishi babo babadumīle.

12Ī kīya balīko Baalamu, Ī ng'weli Bafilisiti; pye a bose benaba bīyasamīlile
milomo yabo ī Isilaeli kwīlya. Alīyo nūūlū īkī īlī gīko ī mihayo, ū būpelanu bokwe
būtaalī ū kwīnga, nū nkono gwakwe ataalī agūgoloolile.

13Nguno a banhū bataalī ū kūnshokela ūyo wabatūlile, hangī bataalī gete ū
kwandya ū kūnkooba ū SEEBA wa mabità.

14Hūna lūūlū ū SEEBA akūgwīnja ū ntwe ū mu Isilaeli mu lūshikū lūmò, nū nkīla
akūgūtīna, na a matambī ga ming'hwa pye na a madete.

15A banamhala a bakūjiwa hū gwene ū ntwe, lelo a bahangi abo bakalangaga
būlomolomo, a bene h'ū nkīla.

16Nguno a batongeeji ba banhū benaba h'a bahubya babo; nabo a batongeelwa
bakajimīīlaga.

17Hūna lūūlū ū Seeba atūbayegela a badinha babo, nūūlū atūbachīla shigango a
bapīna na a bachīlwa babo, nguno būlī ng'wene wabūbi, hangī ataamanile
Mulungu; nīyo būlī nomo gūkayombaga ya malofu dūhū. Alīyo nūūlū īkī īlī gīko
ī mihayo, ū būpelanu bokwe būtaalī ū kwīnga, nū nkono gwakwe ataalī
agūgoloolile.

18Nguno ū būbi būkūligimaga gītī moto; būkūnogotejaga magwaata na
ming'hwa, būkūlyaga mapoolu magiitu, boyūdundumūka winungile ng'wigūlya
gītī ng'hīngī ya lyochi.

19Ī sī īkūpemvwa kūlwa būpelanu bo ng'wa SEEBA wa mabità, a banhū hū
bakūbiza shipembo sha kūgūbakīja ū moto; nīyo atigela wa kūnsaatwa ng'wiye;
būlī ng'wene lwakwe lwakwe.

20Ū kū lwandī lwa nkono gwa būlyo bakūpuganhīla no, alīyo batigūta nūūlū
hado; nū kū gwa lūmoso h'ūmo balīīle, ndūhū ū kwigeja na hado yaya. Būlī
munhū akwilya nyama nkono gwakwe wei ng'wenekīlī.

21Ū Manase akūnsakamīla Efulaimu, nū Efulaimu ansakamīle ū Manase. Hūna ū
mu būbīlī wabo gīko bakūng'wihuutīīla ū Yuda. Alīyo nūūlū īkī īlī gīko ī mihayo,
ū būpelanu bokwe būtaalī ū kwīnga, nū nkono gwakwe ataalī agūgoloolile.

Isaya 10

1Balī mu kwihīga abo bakatūūlīlaga banhū shilagīlo shitī mu būtūngīlīja, na a
babo bakabeejaga kahelele ka mihayo ya wiboneeji,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2gīkī bayūbataagīja a bagayiwa Īyo ībigeleelilwe, na a banhū bane a bahabī
babīngīje a kalamulīle ako kagoloolile; na kūyūlya sha bachīlwa, na kūdaatya
sabo ja bapīna.

3Mukwīta kinehe ū mu lūshikū lwa nsango, ū ng'wikanza lya kwikīīlwa
būkenaagūji būfumile kūle? Mukūpeelela kūlī nani mukagunwe? Mukūnekela
nani ū būsabi wing'we?

4Gūtīho ū gwa kwīta, ūlū ītī kūguulanyiwa mu batungwa na kwisumata
ng'wenūmo dūhū, nūūlū kūgwa hamò na a babo bakūbūlagwa. Alīyo nūūlū īkī īlī
gīko ī mihayo, ū būpelanu bokwe būtaalī ū kwīnga, nū nkono gwakwe ataalī
agūgoloolile.

Kūlamulwa kwa sī ya Ashulu

5Ee Ashulu, ūyo alī nang'ha gwa būdaki bone; ūyo mu nkono gwakwe alī na
būhili wa būpelanu wane!

6Nalīntūma kwihanga līti na Mulungu, nalīnagīla aje kū banhū abo baanipelanya,
kūjūsola nding'wa na shisonzwa, na kūshipandagīla hasī gītī tembe ya mu
mapanda.

7Alīyo ū wei atiganikaga kwīta gīko, ū gwenūyū gūtīmo ū mu maganiko gakwe; Ī
ng'hūmbū jakwe jilī ha kūkenaagūla, kūmala gete mahanga mingī.

8Nguno akwiwīlaga gīkī, "A batongeeji ba bashilikale bane batī batemi pye a
bose?

9Ī Kalino ītī gīt'umo īlī Kakemishi? Ī Hamasi ītalenganīlile nī Alipadi? Ī Samalia
nayo yikīlile kinehe nī Damasiko?

10Ū nkono gwane gwadima mabūtemi galī na shiikolile sha kūlamiwa, ayo
shiikolile shago sha kūsula shalī shibeejiwe mu būgaliili būtaale kūtinda sha
Yelusalemu na Samalia,

11numho nakūlemeelwa kinehe ū kūgwītīla ū nzengo gwa Yelusalemu nī
shiikolile shago, ūmo nagwītīlile ū nzengo gwa Samalia na a mashitongelegejo
gago?"

12Ū Seeba ūlū ūmala ī milīmo yakwe ū kū lūgūlū lwa Sayuni nī Yelusalemu,
akūhaya, "Leka lūūlū nang'winhe nsango nang'hwe ū ntemi wa Ashulu, kūlwa
būdooshi bo wikumīlīja wa mu ng'holò yakwe, na a kalolele kakwe ka
kwigūngūhya we ng'wenekīlī."

13Nguno akwigīmba gīmbaga ūhaya, "Ū gwenūyū naagūbeegije nene ng'wenekīlī
mu nguzu ja nkono gwane, naatūmamīlile masala gane nguno nalī nabo ū
būmani; naaseesagūlile mbīmbī ja mahanga, nūdima sabo ja wibīkīja wabo; nalī
nzagamba nyang'widīīma, naabatyūlile batemi ha masumbī gabo ga būtemi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Ūmo munhū akagoloolelaga nkono wagwingīja mu chanjo sha noni, h'ūmo nū nene naagoloolelile nkono gwane kwīnja būsabi wa mahanga; ūmo banhū bakabilingīgījaga magī ayo galekanīgije sagala, h'ūmo nū nene naajibilingīlile ī sī; na walī atīho wa kūgema kūbbabbana nūūlū hado, atigelile wa kwasamya nomo gwakwe gīkī ageme nūūlū ni kūzwigīīla dūhū."

15Ī mbasa yigūngūhye higūlya yakwe ūyo akwīhubengaga, nūūlū ū nsumeno gwikumīlīje ū kūlī ntūmamīji wago? Ūlū chene nū nang'ha gūkūng'hubenga ū ntūmamīji wago, nūūlū ī ng'hoome īkūmūūcha ūyo atī lī ntī.

16Hūna lūūlū, a bashilikale bakwe ū ntemi wa Ashulu a ba nguzu, ū Seeba, ū SEEBA wa mabità, akūbatūmīla būsaatu būbaseedeeche; ī likūjo lyakwe līkūpya būsebu gītī wa moto gūkūligimaga.

17Ū Mulungu, ūyo alī Isana lya ng'wa Isilaeli, akūbiza moto; u Ng'wela o ng'wa Isilaeli akūbiza būpī būkūbakaga; būkūgapemba mu lūshikū lūmò pye a magwaata na a ming'hwa gakwe ū ntemi wa Ashulu ganogotele.

18Būkūganogoteja pye a mapoolu gakwe nī migūnda yakwe; ī likūjo lyakwe līkūgunzagūka no, abize gītī munhū aseedeechiwe būsaatu.

19Ī miti ya ng'wipoolu lyakwe Īkūsagīīla migehu no, nūūlū nīgīnī akūdūla kwībala ūwandīka ū būkūmi wayo.

Būshiigo wa Baisilaeli

20Ū mu lūshikū lwenūlo ū būshiigo wa Baisilaeli, a banhū ba numba ya ng'wa Yakobo abo bakūpūlūgūka, batūnsendamīla hangī ūyo walī wabatūla, alīyo bakūnsendamīla mu ng'hana ū SEEBA, ū Ng'wela wa Isilaeli.

21Būshiigo būkūshoka, būshiigo wa banhū ba numba ya ng'wa Yakobo, h'abo bakūshoka ū kūlī Mulungu wa būdūla.

22Nguno a banhū bako, Ee Isilaeli, nūūlū bakabiza bingī no gītī maseni ga ha nyanza, alīyo bakūshoka bagehu no, būshiigo wabo dūhū. Būlīho būkenaagūji būhelilwe, būliza mu būtūngīlīja būtaale.

23Ū Seeba, ū SEEBA wa mabità, akūbūshikīlīja ū būkenaagūji ūbo būhelilwe kūlwa sī yose.

24Hūna lūūlū, ū Seeba, ū SEEBA wa mabità alīhaya gīkī, "Bing'we banhū bane bana Sayūni, lekagi ū kūbogoha a Baashulu, abo bakūmutūlaga na nang'ha, bīīta bamubūūkīja ng'hoome, git'ūmo bang'wītīlaga Bamisili.

25Nguno ū būpelamu wane būtūdīīla ū kūshila, hūna ū būkalī wane būkūbagalūkīla nabo būbayagaje."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

26Ū SEEBA wa mabità akūbasaanagūla mbooko ūmo akabatūlīla bana Midiani kū shiganga sha Olebu; nū nang'ha gwakwe gūkūbiza higūlya ya nyanza, akūgūbūūcha gīt'ūmo akīītīla Misili.

27Ū mu lūshikū lwenūlo ū nigo gwabo gūkūbūūchiwa gwīnge a ha mabega ging'we, Ī lijoki lyabo līkwīnjiwa a ha nhingo jing'we, Ī lijoki līkūpaanagūka nguno mukūgīna no.

28A banishi bashikaga Ayati, balībītīla Migiloni, Balīleka shiyogo shabo Mikimashi.

29Baabītaga a ha būkīlīlo, bakwiwīlaga gīkī, "Ū būjikū wa lelo tūkūlaala Geba." Ī Lama īlīzuguma, ī Gibea ya ng'wa Saulo yapeelile.

30Ee, bebe nshīke Galimu tūlaga ng'hūngū! Ee, bebe Laisha, degelekaga! Ee Anasosi, ūlizīīlwa makoye; hayaga nang'ho!

31Ī Madimena yapeelile, na a banhū ba Gebimu baapeelile kūja kwipīja.

32Ī lelo yenīy'a banishi bakūmata magūlū mu Nobu, u lūgūlū lwa Sayuni ya Yelusalemu, bakūloolota kūnū bakwikumīlījaga.

33Managi gīkī, ū Seeba, ū SEEBA wa mabità, akūgahogagūla bo nguzu a matambī, Ī miti ī milīhu īkūbbutagūlwa, ī mitaale mitaale īkūgwisanjiwa.

34A mapoolu ayo gashitanile akūgaanīla isengwa galīlīkwe mbasa; ī Lebanoni īkūgwa kū būtongi wakwe ū Wabūdūla.

Isaya 11

Itambī kūfuma mulī Yese

1Kūfuma ng'witindigishi lya ng'wa Yese, Ūyo alī Isaapa akūfuluma; kwīngīīla mu miji yakwe, Itambī līkūtwaaja matwajo.

2Ū Moyo o ng'wa SEEBA akūlembeela halī we, Moyo wa masala na witegeleja, Moyo wa būganikīji na būdūla, Moyo wa būmani na logohano lwa ng'wa SEEBA,

3na akūyegela mu logohano lwa ng'wa SEEBA. Atūlamula mhayo kūlwa kūbona na miso gakwe, nūūlū atūlekanya mhayo kūlwa kūlondeela ūmo akwigwīlaga na matū gakwe.

4Alīyo a bahabī akūbalamula mu būtūngīlīja, ī mihayo ya baluhi ba mu sī akwīlekanya mu būdeeba. Ī sī akwītūla na nang'ha gwa mu nomo gwakwe, a babūbi akūbabūlaga na myūyī ya mu nomo gwakwe.

5Ū būtūngīlīja būkūbiza nshipi gwakwe, ū būsanyiwa būkūbiza ngwasho gwa mu nkīmbīlī gwakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Ī mhūge īkwikala hamò na ng'wana wa ng'holo, ī mbūli nayo īkūtūja na sūbī,
hama ī ndama na mūūga shikūdīīma hamò na shimba; nīyo jikūlang'hanwa na
nīgīni.

7Ī ng'ombe īkūdīīma hamò na ndūba, a baana bajo bakūtūūgīja ha lūmò, ī shimba
īkūlya maswa gītī ntugo.

8Ū ng'wana ūyo ataalī akong'haga akwigusha bbihī na ng'oobo gwa ng'hoboko,
ū nīgīnī akūtūūla nūūlū nkono gwakwe ha būhoyelo wa shipīlī.

9Shitīho sha kūminya nūūlū kūkenaagūla hose hose ū mu lūgūlū lwane lwela,
nguno ū kūūmana SEEBA kūkūbiza hose pyī ū musī, gīt'ūmo nyanza yokalile
minzī.

10Ū mu lūshikū lwenūlo ūyo alī Nji go ng'wa Yese akwīmīīla kūbiza lūbembeela
kū banhū, hū Ng'wene ūyo mahanga gakūnkooba; hama ū wikalo wakwe
būkūbiza n'ikūjo itaale no.

11Nīyo ū mu lūshikū lwenūlo, ū Seeba akūgūgoloola hangī ū nkono gwakwe
lūkangala lwa kabīlī, kūbūkomoola nū būshiigo wa banhū bakwe abo
bakūsangwa bataalī Ashulu, Misili, Esiopia, Elamu, Babuloni, Hamasi, na kū
majinga ga mu nyanza.

12A mahanga akūganungīja lūbembeela, ababilinge a Baisilaeli abo
basalang'hanīlile mu būsaamiwa; a banhū ba sī ya Yuda abo basambaalile
akūbabilinga kūfuma mhandī inè ja sī.

13Ū wilu wa sī ya Efulaimu būkūshila, na a banishi ba sī ya Yuda bakwīnjiwa; ū
Efulaimu atūng'wītīla wilu ū Yuda, nūūlū ū Yuda atūbiza na wanishi ū kūlī
Efulaimu.

14Ī mbūga ja ng'weli ya sī ya Bafilisti bakūjiikīīla nyakoonà balī dege; nī sī ja kīya
bakūjidumīla balī hamò basole ī sabo jaamo. Ī Edomu bakwīdima nī Moabu, na a
banhū ba Amoni bakūbiza ha sīlīlī ya būsugi wabo.

15Ū SEEBA akūlīkenaagūla ī likondo lya nyanza ya Misili, ū nkono gwakwe
akūgūnunja apūūgīīle, gwize nyaga nsebu gūgūkamye ū mongo gwa Fulati. Nīyo
ū mongo gwenūyo akūgūtūla, yigele myongo mpungatī mido mido midindibūku,
īyo munhū adūgije kwīkīlanhya nūūlū akabiza azwalile shilatū sha nhalabanda.

16Līkwilonga ikūūwa igalī kūlwa būshiigo wa banhū bakwe abo bakūlekeelwa
Ashulu; gīt'ūmo lyalī kūlwa Baisilaeli aho baafumaga mu sī ya Misili.

Isaya 12

Mīmbo ga kūgongoola

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Ū mu lūshikū lwenūlo ūkūhaya gīkī, “Ee SEEBA, nakūkūkumīlīja, nguno nūūlū īkī walī ūnipelanīlile, alīyo ū būpelanu wako wagalūkile būnīngīla; wanilūngūgije.

2Managi gīkī, ū Mulungu hū ng'wene ūyo alī būpīji wane, hū ng'wene nakūng'wisagilwa, nose natīko kogoha; nguno ū SEEBA MULUNGU alī nguzu jane na lyīmbo lyane; hama nīyo wabizile būpīji wane.”

3Hūna kūlwa būyegi mukūyūdaha minzī kūfuma mu nzwinzī ja būpīji.

4Ū mu lūshikū lwenūlo mukūhaya, “Nkumīlījagi ū SEEBA, liitanagi ī lina lyakwe, Ī shītīle shakwe shisomboolagi kū mahanga, kumūchagi gīkī ī lina lyakwe līlī higūlya no.

5Ng'wīmbīlagi ū SEEBA nguno wītile mihayo misoga no; ū gwenūyū gūmanīke mu sī jose.

6Bing'we banhū ba Sayuni, hamukagi ng'wīmbe mu būyegi, nguno ū Ng'wela wa Isilaeli alī ntaale ū mu bing'we.”

Isaya 13

Būhangi wa kūkenaagūlwa Babuloni

1Mhayo ūyo Isaya, ng'witūnja wa ng'wa Amozi akagūbona, kūlwa nsango gwa sī ya Babuloni:

2Nunjagi lūbembeela higūlya ya lūgūlū lūkalamuku, mubakomeleje bingīle mu mibita ya bakūjiwa.

3Nene ng'wenekīlī naabalagīlile beela bane, nitanile bashilikale bane bashikīlīje kūlenganīla na būpelanu bone; hū bene abo babūyegelile ū būtindi wane.

4Alidegelekagi ū kū ngūlū, Īlīko yombo nhaale gītī yombo y'ibità itaale! Būdegelekagi ū wiyugūūji ūbo būlī mu mabūtemi, gītī mahanga gibilingīlaga ha lūmò! Ū SEEBA wa mabità alībilinga ibità kūlwa nguno ya būlūgū.

5Baliza kūfuma sī ja kule, bafumile kū būgelelo w'igūlū; ū SEEBA na shilanga sha būpelanu wakwe, alīyīkenaagūla pyī ī sī.

6Tūlagi ng'hūngū, nguno ū lūshikū lwa ng'wa SEEBA lwegelaga; lūkwizaga gītī būkenaagūji būfumile kūlī Ndūji wa shose!

7Hūna lūūlū kūlwa yenīyī, pye a makono gakūnogoleka, būlī munhū īkūbbaha ī ng'holò yakwe.

8Bakūgwīlwa lyogohya itaale, kūsaatwa kūtaale kūkūbadima, na kūminyiwa kwabūbi gītī kūlung'wa būsūngū; bakūyūlīla gītī nkīma akūlījiagwa būsūngū wa

© 2015 Bible Society of Tanzania.

kūbyala, kūnū bakwilolaga boi na boi būshingisha mitwe bogohaga, hama ū
būshū wabo wajilūkaga kīngī nasho.

9Managi gīkī, ū lūshikū lwa ng'wa SEEBA lūkwizaga, lūtī lwa shigongo, lwa
būkalī, na būpelamu būtaale, lūliza kwīkenaagūla ī sī, na kūbayagaja a ba shibi
abo balīmo.

10Nguno ī sonda ja ng'wigūlū, nī sha kwaka shamo ī shose, shitūfunya ī lisana
lyasho; Ī līīmi līkūfuma līfīkījiwe giiti, nī lisana lya g'weji lītaaka.

11Ī sī nakwīlamula kūlwa būbi wayo, na a ba malofu kūlwa būkenaagūji wabo; ū
wikumīlīja wa badooshi nakūbūpyagūla būshile, nū wigīmba gīmbi wa
bigūngūhya nakūwicha hasī.

12A banhū nakūbagehya no, Ībize shilambu ū kūbabona, shilambu kūtinda
zahabu niiza, bakūgeha jigi kūtinda zahabu ja Ofili.

13Hūna lūūlū, ū mu lūshikū lwa kūbaka kwa būpelamu bo ng'wa SEEBA wa
mabità, nakūlītinginya ī ligūlū; nī sī īkūsegejiwa a ha wikalo wayo kūlwa
būpelanu bokwe.

14Bakūbiza gītī mhala īkūhwīmagwa, nūūlū gītī ng'holo jitī na wa kūjidīlīla; būlī
ng'wene akūshoka kū banhū bakwe, būlī ng'wene akūpeelela kū sī ya ng'wawe.

15Būlī ng'wene ūyo ūpandīkwa akūching'wa lya mhulung'hanya, na pye abo
bakūding'wa bakūbūlagwa bo līlūshū.

16A baana babo bakūyūtaalīkwa batandagūka balolile, ī shikolo sha mu numba
jabo shikūsolwa, a bake babo bakwītīlwa ya minala.

17Managi gīkī nakūbasaja Bamedi babadumīle; banhū abo batakalalagwa feza,
nūūlū zahabu batī na nīmo najo.

18Ū būta wabo būkūyagaja basūmba, nūūlū a beleele batūbachīla shigongo; nīyo
ī liso lyabo lītūbalola mu kūbasaatwa a banīgīnī.

19Nzengo gwa Babuloni, ikūjo lya mabūtemi, wiza bo kwikumīlīgīja Bakalidayo;
gūkūkenaagūlwa na Mulungu, gītī Sodoma na Gomola.

20Gūtalikalīlwa na banhū hangī, nūūlū banhū batalazenga mo hangī kūshisha
shibyalīlwe na shibyalīlwe; Ng'walabu ose ose atalakoma mo iheema lyakwe,
nūūlū ndīīmi atalatūūgīja mo idaale lya ng'holo jakwe na hado yaya.

21Alīyo shiinū ja mu masaka jikūyikala jilambalalile mo, jikokala nyamhawa ū
mu mafuluka; būkūbiza wikalo wa ging'hi, būyaga na ngūlūgūlū jikūyikala
jikwikīndagūkaga moi.

22Ū mu ng'hambī ja kūpīlīla banhū jikūyikala jikūhuumaga mo mbiti, na
nyamhawa kwimookula ū mu manumba ayo gaalī ga makūlū. Ī ngelo ya nzengo
gwenūyo yashikaga, Ī shikū jago jitongejiwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Isaya 14

1Ū SEEBA akūnchīla shigongo ū Yakobo, akūbasola hangī a Baisilaeli abatūūle ū
mu sī yabo. Na bageni bakwiza bikale mo, babize isangī līmò n'ī numba ya ng'wa
Yakobo.

2Mahanga ga banhū gakūbagunanha ū kūshoka ū mu sī yabo. Hūna a ba numba
ya Isilaeli bakwikala nabo a banhū ba mahanga benabo; bakūbiza basese babo
bagosha na bakīma ū mu sī ya ng'wa SEEBA. Bakūbīīta kūbiza nding'wa abo baalī
babadimile ī kwandya, bakūbasuga abo baalī baluhya babo.

3Ū mu lūshikū lwa ng'wa SEEBA kūng'wifuuja a bing'we ū mu būluhi wing'we,
na a makoye ga wiboneelwa kūlwa būsese,

4mukūtūmamīla lūsumo ūlū, mumboodeleje ū ntemi wa Babuloni: Washila
ng'haani ū ng'wiboneeji! Ū būkalī wakwe wa nyadooshi wagelela henaho!

5Ū SEEBA wagūbīnzagūlaga ū nang'ha gwa banhū ba malofu, ū nang'ha gwa
nyatemi, ū lūmeng'ho lwa basugi.

6Ūyo gwalī gūtoyaga kūtūla banhū mu būpelanu; na a mahanga gwalī gūgasugile
mu wiboneeji būtī bo kūlekeja.

7Pyī ī sī jifuulaga na kūlembeela, Ī haha jikūhīlīīlaga kwīmba mīmbo dūhū.

8Nī mitī ī mibanga nī mikoola ya Lebanoni yayegile no; īkūhayaga dūhū gīkī,
"Nīyo īkī wagwishiagwa ū bebe, atīho ntemi wa mitī wa kwiza kūtūsenga."

9Ū mu gatī ya kūlimu īlīho tagambī nhaale, kūlwa kūkwanukūla bebe ūlū
ūlīshikīīla koi; ī myoyo ya bafu īlīgulumūlwa gīkī balakūgīshe, pye abo baalī
batongeeji ū mu sī; bose bose abo baalī batemi ba mahanga, balīmishiwa kūfuma
ha masumbī gabo ga būtemi.

10Pye a benabo nabo bakūshosha balīkūwīla gīkī, "Kinehe ngosha, nang'ho
wagogoloha gīt'ūmo tūlī a bise shi, watwikola gashi!"

11Pyī ū wikumīlīja wako wahombokejiwa kūlimu, nī yoge ya ndono jako;
shagembe jiyitaga a ha ndaalo yako, ngino h'ī kache mbeho yako.

12Bebe sonda ya dilū, ng'wana w'ikīngo, wahungumūka kūfuma ū ng'wigūlū!
Bebe ūyo walī ūhemeegije mahanga, ī haha waponyiwa kūshisha hasī!

13Wikalaga ūkwiwīlaga ū mu ng'holò yako gīkī, "Nakūlinha kūshisha ng'wigūlū,
Ī līsumbī lyane lya būtemi nakūlīgūngūhya lībize higūlya ya sonda ja ng'wa
Mulungu. Nakwigasha nyatemi higūlya ya lūgūlū lwa sukuma ya kūle, ū kū
nhūng'wanhīlo ya mabità.

14Nakūlinha nakīle nū kwigūlya ya malunde, nakwitūūla būtaale nene
ngwenekīlī, nilenganīje nang'hwe Ūyo Alī Higulya no.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Alīyo angū ūūyū wichiagwa hasī kūle kū shimu kūshisha kūlimu.

16Abo balīyūkūbona ūlībakaamaja no, bakwīyideedeng'hanyaga īyo yakūgwīlile baayiwīla gīkī, ‘Bing'we ūyu hū ng'wene ūyo walī wamanīīla kūtinginya sī, na kūdetemya mabūtemi?

17Hū ng'wene ūyo wagalūchaga sī yabiza gīt'itogolo dūhū, ūyo wakenaagūlaga mizengo ya mu sī, na walī atabazunīlījaga bading'wa bakwe kūshoka kū kaya jabo?’”

18A batemi ba mahanga pye a bose balaalile ng'wikūjo, būlī ng'wene mu shigila shakwe;

19alīyo ū bebe waponyiwe ha nze ya shigila shako gītī itambī isoso; ī haha ūpīndiwe banhū baabūlagwa, abo baabūlagwa bo līlūshū, abo baponyiwe kū shimu kū mawe ga mu shigila; ūtikīlile na mibimba īyo Īkapandagīlagwa na magūlū.

20Ū bebe ūtūsangīla nabo ū mu kajīkīlwe, nguno wīkenaagūla no ī sī yako, na a banhū bako wababūlaga. Ū būbyīle wa banhū ba malofu būtīko kūhayiwa hangī.

21Beejagi ipandī lya kūbasīnzīla a baana bakwe, kūlwa būbi wa bakūlūgenji babo; a benabo batī ba kūbūūka na hado yaya, gīkī badime wingīji na kokaja mizengo yabo mu sī.

22“Nakūbūūka nilwishe nabo,” alīhaya SEEBA wa mabità. “Nakūlyīnja ī lina ū mu Babuloni, pyī nū būshiigo wa banhū; a babyalwa nū būbyīle bokwe,” alīhaya SEEBA.

23“Ī Babuloni nakwīgalūcha ībize sī ya malūtende ga minzī, na wikalo bo maging'hi; nakwīpyagūla n'ikūmbo lya būkenaagūji,” alīhaya SEEBA wa mabità.

Būhangi wa kūkenaagūlwa Ashulu

24Ū SEEBA wa mabità wilahīlile, wahayile gīkī, “Ūmo nahelelile h'ūmo īkūīla; nū mumo nītūūlīlile ī mihayo h'ūmo īkwikalīla.

25Ū Ashulu nakūntobagūla ū mu sī yane; nū kū ngūlū jane nakūmpandagīla hasī na magūlū gane. Hūna ī lijoki lyakwe līkūbīngīla a banhū bane, nū nigo gwakwe gūkwīnga ū kū mabega gabo.”

26Īyī h'ī mihayo īyo īhelilwe kūlwa nguno ya sī yose, nīyo ū gwenūyu hū nkono ūyo gūgoloolilwe kū mahanga gose.

27Nguno ū SEEBA wa mabità ahelile chene, nani ūyo adūgije kūpilūcha? Ū nkono gwakwe gūgoloolilwe, nani ū wa kūgūgalūcha?

Sī ya Bafilisiti kūhangīlwa

28Ū mhayo gwenūyū gūkiza mu ng'waka ūyo Ntemi Ahazi akachīla.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

29Bing'we Bafilisti a bose, yaya ū kūyega īkī gīkī ū nang'ha ūyo gwalūmutūlaga gwabīnzīkile. Nguno ū ng'wijinji lya nzoka yenīyo, īkūfuma mo ng'hoboko, ū ng'wana wayo akūbiza nzoka ya būsūngū ya kūlala.

30A bahabī ba bahabī bakūpandīka shilīwa, na a bagayiwa bakūyūlaala mu mhola. Alīyo ū nji gwako nakūgūkenaagūla na nzala; Īkūbūmalīja ū būshiigo wako.

31Ee, bebe mita, līlaga! Ee, bebe līnzengo, tūlaga ng'hūngū! Bebe sī ya Bafilisti yose pye, detemaga kūlwa boobà, Nguno lyochi līliza kūfuma sukuma, ibità itaale lya bashilikale, īlo atīmo nelengetu nūūlū ūmò.

32Tūkūbinha ishosho kī a batūmījiwa ba kūfuma kwihanga lyenīlo? "Ū SEEBA wīhandīkīīgije ī Sayuni, nīyo a banhū bakwe a baluhi bakūpīlīla ng'wenūmo."

Isaya 15

Būhangi bo kūkenaagūlwa Moabu

1Mhayo kūlwa nsango kū sī ya Moabu: Ī Aali ya Moabu yakenaagūlilwe, yabipile mu būjikū būmò! Nī Kili ya Moabu yakenaagūlilwe, yabipile mu būjikū būmò!

2A bana Diboni a bene baashilīlile kū migūngūli bakūtūlaga ng'hūngū mu hekalu yabo; Ī Moabu īkūbalīlaga bana Nebo na bana Medeba. Pye baatang'anhīlile kwihalūla mapala ī mitwe, nī ndezu būmooga.

3Bakūshimīzaga mu mayīla bazwalile magūnīla; pye a bose bakūdīīlaga biyinamīīlaga balīīlīla, bangī kwigūlya ya numba jabo, bangī mu gwalugwa ja mu mizengo.

4A bana Heshiboni na a bana Eleale bakūlīlaga no, kūshisha a malaka gabo galigwiwa na bana Yahazi; a bashilikale ba shilanga ū mu Moabu baagwile ng'holò; bakūlīlaga no, baabbahile.

5Ī ng'holò yane īlīīlījiwa būpīna kūlwa sī ya Moabu, nguno a babūngi ba sī yenīyo baasaambaalile no; bangī baapeelelile Zoa, bangī baashikile Egilas-shelishiya. Bangī bakūjaga būlīla balīlinha ngūngūli balolile Lūhītī; balīyūtūngīīla na Holonaimu, baja bakūtūlaga ng'hūngū mu nzīla kūlwa kūkenaagūlwa kwabo.

6A minzī gaakamile ū mu mongo gwa Nimulimu, na a maswa gūūmile; pyī īsho shikazwaga shashilile, shitīho shinīlīzu nūūlū sha ngota.

7Ī sabo jabo ījo baakwaaba, nī shikolo īsho baalī bibīīkīja, balīkīla nasho mongo gwa magobeko.

8Ī ng'hūngū yabo yasanganīkīlile pye a hose ū mu sī ya Moabu; ū kūbbūūlūlūka kwabo kwashikile na Egilaimu, ū kūlīla kwabo kūkwigwiagwa nī Beli-Elimu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9A minzī ga Dimoni gokalile mininga, alīyo hū nataalī nalī nayo mitaale ya
kūbenhela a bana Dimoni; shimba īkūbamalīja a bana Moabu abo balīpūlūgūka,
pye abo balashiigīīle ū mu sī.

Isaya 16

1Kūfuma Seela bītagi mu sī y'itogolo, jagi kū lūgūlū lwa Sayuni mutwale inong'ho
lya baana ba ng'holo ū kūlī nsugi wa sī.

2A bashīke ba Moabu balī ha būkīlīlo wa mongo gwa Alinoni, babizaga gītī
makune ga noni gakūbbabbanaga gapamagwa kwīnga mu chanjo.

3"Twinhagi ū būganikīji wing'we, lamulagi mu būgunanhi. Ū ng'wikanza lya līīmi
ntwe gatī, ū nengeeji gwing'we gūbize gītī būjikū; abo balīkooba būpīlīlo
ng'ūbabisa, yaya ū kūboolecha a babūngi.

4Abo bakūpeelaga kūfuma Moabu balekagi bikale hamò ning'we; bizagi ibūngīlò
lyabo ū mu kūmpeela ū nkenaagūji." Ū ng'wiboneeji akūshika a ha ngelelo
yakwe, ū būkenaagūji nabo būkūshila, nū ng'wibonya akūgaya ū mu sī.

5Hūna isumbī lya būtemi līkūtūūlwa ho, līkwīmīīla na nguzu mu nzīla ya
būtogwa; na munhū wa numba ya ng'wa Daūdi akūligasīja asuge mu kūsanyiwa;
munhū ūyo mu kalamulīle kakwe akakoobaga kūlamula mu ng'hana, hangī
ng'wangu kwīta ya būtūngīlīja.

6Ī mihayo ya wikumīlīja wa Moabu twayigwile, alī na wikumīlīja na wigūngūhya
būtaale no, nīyo ū wikumīlīja bokwe bo nyadooshi; alīyo ū mu kwihaya kwakwe
ītīmo ī ng'hana.

7Alilūūlū, ī Moabu n'īng'oolage, būlī munhū n'ayīlīlage ī Moabu. Līlagi ng'hūngū,
mupīnīhale kūlwa migatī ya mizabibu īyo ng'walyaga Kili-haleseti.

8Ī migūnda ya Heshiboni yanyaalile, pyī nī mizabibu ya Sibuma. A basugi ba
mahanga bītobangile Ī mizabu ya matwajo masoga, īyo yalī īfulumile kūshisha
Yazeli, yūlandaala kūlola kwitogolo; nīyo a malandaala gayo gaalī gaasambaala
gūūkakīla na nyanza.

9Hūna lūūlū nū nene nakūlīlaga gīt'ūmo Yazeli īkūlīīlīlaga, kūlwa nguno ya
mizabibu ya Sibuma. Ee, Heshiboni nū bebe Eleale nalīmudotya na shisoji shane.
Nguno jashililaga ī mhūndū ū mu shikū ja magesa gako.

10Ū būyegi nū būzalabanu shīnjiagwa ū mu migūnda ya mizabibu; atīho wa
kwīmba nūūlū kūtūla mhūndū mu migūnda ya mizabibu. Ndūhū munhū wa
kūpandagīla mizabibu ng'wikamīlo apandīke divai; nguno ī mhūndū ja būyegi
kūlwa magesa naajihumūgije.

11Ū būpanga wane būlīdaaya gītī ndono kūlwa nguno ya Moabu, nī ng'holò yane
kūlwa nguno ya Kili-haleseti.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Hūna lūūlū, ū Moabu nūūlū alinhe kūja kwipandī lya kwigūlya, alīnogela madūhū; nūūlū akaja kū hekalu yakwe kwitongeleja, nahene atūpandīka shose shose.

13Ū mhayo gwenūyū h'ūyo wagūhaya ū SEEBA kūfuma kale kulwa nguno ya Moabu.

14Alīyo ī haha ū SEEBA alīhaya, "Ng'wikanza lya myaka idatū, gīt'ūmo ng'witūmamīja wa mheela akabalīlaga ikanza lyakwe, ī likūjo lya Moabu līkūdalahwa; pye na a banhū bakwe, nūūlū īkī balī mabità na mabità. Hama abo bakūsaagīila bakūbiza bagehu, nīyo hangī balelengetu no."

Isaya 17

Būhangi wa kūkenaagūlwa Damasiko

1Mhayo kūlwa nsango kū nzengo gwa Damasiko: "Managi gīkī ī Damasiko ītikala ho, Īkooya ū kūbiza nzengo; gūkūbiza itūūgo lya makambagūkīle.

2Nī mizengo ya Aloeli īkūlekwa, Ībize mapandī ga kūtūūgīja madaale ga ng'holo; jikūyūlembeela moi, atigela wa kūjogohya.

3Ī ng'hambī ya kūpīlīla ya Efulaimu Īkūsambaagūlwa īshile ho; nū būtemi bo Damasiko būkūshila; Ī likūjo lya Baalamu abo balashiige līkūbiza gītī lya Baisilaeli," alīhaya SEEBA wa mabità.

4"Ū mu lūshikū lwenulo ī likūjo lya ng'wa Yakobo līkūgeha no, nū būgīnu wa mīlī gwakwe būkūshila,

5nīyo īkūbiza gītī ngesi akūjaga ūbūbilingīja mu nkono gwakwe ū būsīga hūna wabūgesa, gītī ngesi akūpūmbīīlaga magesa mu mbūga ya Lefaimu.

6Kwike na hene tūkūsaagīila mo ū twa kūpūmbīīla, gīt'ūmo nzeituni gūkatinginyiagwa ha kūyowa, alīyo nahene tūkūsaaga nūūlū tūbīlī tūdatū gīko ū kū matambī ga kū neno," alīhaya SEEBA Mulungu wa Isilaeli.

7Ū mu lūshikū lwenūlo a banhū bakūngalūkīla ū Meeja wabo, a miso gabo bakūgaloja kūlī Ng'wela wa Isilaeli.

8Batūdīlīla myalīlo hangī, Ī milīmo ya makono gabo, nūūlū batikala baashiisagīlagwa Īsho bashibeeja na makono gabo, gītī Ashela nūūlū ī myalīlo ya kūzuukīja ho būbbani.

9Ū mu lūshikū lwenūlo ī mizengo yabo ya nguzu īkūbiza gītī misaka īyo īlekilwe kūlwa nguno ya Baisilaeli, īkūbiza gītī mapandī galekilwe mu masaka na mapoolu. Nīyo būlī kwene hakūbiza būkenaagūku dūhū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Nguno wang'wībile ū Mulungu wa būpīji wako, oyile ū kūng'wizūkwa ūyo alī
Shiganga shako sha kūpīlīla. Hūna lūūlū ū bebe nūūlū ūsolanhye mitī misoga na
kinehe, nūūlū ūhambe mizabibu migeni,

11hama ū mu lūshikū lwa kwīsolanhya wīyinha būdūla wa kūsonga, hūna ī dilū
ya lūshikū lwa kwīhamba wīgunanha yūdūla kūlaba būlabo, alīyo nahene a
matwajo ayo ūlapandīke gakūbiza gatī na solobo ū mu lūshikū lwa būpīna na
kūsaatwa kwa būja na būja.

12Ee, kwiyuugūūla kwa mahanga, gakwiyugūūlaga gītī nyanza īyugūkile! Ee,
yoge ya banhū, bakūyoganyaga gītī nundumo gwa minzī mingī gakūhūūmaga na
nguzu!

13Nūūlū īkī a mahanga ga banhū galī na nundumo gītī gwa minzī gakūhūūmaga
na nguzu, alīyo akūbahama bapeele kūle, baje bakūhūhūūjiagwa nyaga mu
ngūlū, gītī meela; gītī lūbuubu mu lūyaga lwa kashūlūūdū.

14Ū mu mhīndī ya kamunhū ūyo, bakwisanganījiwa lyogohya! Būkwangalūka
bashilaga. Ū gwenūyo hū ngabo gwa banhū abo bakūtūtaajaga sabo jise bo
nguzu; hū mhayo ūyo bahelelilwe abo bakwīnjaga shikolo shise.

Isaya 18

Būhangi wa kūkenaagūlwa Esiopia

1Īlī mu kwihīga ī sī ya kū nkīlo gwa myongo ya Esiopia, Īyo yokalile yoge ya
kūbbabbana kwa manana;

2Īyo īmanīīlile kūtūma batūmījiwa bayo mu nzīla ya nyanza bo mato ga madete,
maato ga kweleela hīgūlya ya minzī; Īkahayaga: Bing'we batūmījiwa a
babbūūpu, jagi ū kwihanga lya banhū balīhu, a b'ikoba ikondooku, ihanga lya
banhū ba nguzu na batapyenagwa, abo bogohilwe mu sī jose, ja bbihī na ja kūle;
banhū abo sī yabo ītīnagūlilwe myongo.

3Bing'we banhū bose ba mu sī, abo mukikalaga mu sī jose na jose, ū lūbembeela
ūlū lūnunjiwa mu ngūlū, mukūlūbona; nī nhaaninga ūlū yūng'ang'aajiwa
mukwīyigwa.

4Ū SEEBA waniwīlile alīhaya gīkī, “Nakūlola kūfuma mu wikalo wane
nalembeelile sele sele, gītī būsebu widegelekaga ng'wikanza lya līīmi lyabakaga,
gītī ilunde lya lūme mu būsebu wa shikū ja magesa.”

5Nguno a magesa aho gataalī kūshika, ū būlabo ūlū būshila kūyūgūka, ū bonji
būbiza matwajo ga mizabibu gakomeelile, ī saapa akūjikongoola na mhoolo gwa
kūkongoolela; na a matambī ayo galandaalile akūgatīnagūla agīnje ho.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Pye a gose gakūlekwa galiiwe noni ja mu ngūlū, na shiinū ja mu matogolo, Ī noni jikūlya no ū ng'wikanza lya myeji ya līīmi isebu, Ī shiinū najo ū mu myeji ya mbeho.

7Ū mu makanza genayo manong'ho gakūtwalwa kūlī SEEBA wa mabità, kūfuma ū kū banhū a balīhu, a b'ikoba ikondooku; ī lihanga lya banhū ba nguzu, na batapyenagwa; abo bogohilwe mu sī jose, Ī ja bbihī nī ja kūle; banhū abo sī yabo ītīnagūlilwe myongo. A manong'ho gakwenhwa kū lūgūlū lwa Sayuni, ipandī lya ng'wa SEEBA wa mabità.

Isaya 19

Būhangi wa kūkenaagūlwa Misili

1Mhayo kūlwa nsango kū sī ya Misili: Ū SEEBA igashije h'ilunde ipeeji izile Misili; a bamulungu ba kwigīmbīja ba mu Misili bakūdetema ū kū būtongi wakwe. Nū mu ng'holò jabo a Bamisili bakūbbaha.

2A Bamisili nakūbalwisanya bilemeelwe boi na boi, bayikenya būlī munhū na ng'wanong'wawe, nzenganwa na nzenganwa ng'wiye; nzengo nago na nzengo ng'wichaago, ū būtemi nabo na būtemi wiye.

3A Bamisili bakūgwa ng'holò, Īyo bakwīhelaga nakūbakenaagūja; bakūyūbūūja kū bamulungu babo ba kwigīmbīja, na kū myoyo ya bafu; bakūyūbabūūja na bachūja, hamò na a balagūji babo.

4Nīyo a Bamisili nakūbatūūla mu makono ga basugi biboneeji; ū ntemi wa kūbasuga akūbiza nkalī, alīhaya SEEBA wa mabità.

5Ū mongo gwa Nile gūkūkama a minzī, a hasī hūūme kūlū kūlū.

6Ī migoka ya minzī īkūyūnung'ha, Ī myongo ya Misili ī mido mido īkūmala a minzī yūūme kūlū kūlū. A madete na a malūtende gakunyaala pye a gose,

7pyī īsho shizwilwe kū ng'hilimvwa ya mongo gwa Nile shikūūma, nūūlū shibize shilī ū kū nomo gwa mongo gwenūyo. Shose shose īsho shikalīmagwa kū ng'hilimvwa ya mongo shikūūma, shikūheheejiwa nyaga shigaye gete.

8A bategi ba ndīlo bakūlīla na kūgang'hīla, pye abo bakalobagà na malobo ū mu mongo gwa Nile bakūzwangana no.

9A ba milīmo ya kūkobola būlūba mu migūnda bakūzwangana, na a babeeja ba myenda misoga bakūgwa ng'holò.

10Abo bakatūmamaga mu mabeegejo ga myenda bakwikīla, pye abo bakapandīkaga mishahala ya kūlang'hana kaya jabo bakūlemeelwa ūmo bīītīle.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11A basugi ba Zoani babbūūlī, batī na gwabo; a baganikīji ba ng'wa Falao a ba
masala bakafunyaga būganikīji būchile. Mukūdūla kinahe kūng'wīla ū Falao, "Ū
nene nalī ng'wana wa banhū ba masala; nalī ng'wintūnja wa batemi ba kale"?

12Alilūūlū, balī halī a banhū bako ba masala? Nibakūwīlage shi lūūlū,
bakūmanīkīje Ī haha īyo SEEBA wa mabità ayiganikile kwīyītīla ī sī ya Misili!

13A basugi ba Zoani baabbūūlīhile, a batongeeji ba Menfisi baalembilwe; abo balī
ng'hīngī ja sī bīhūbije ī Misili.

14Ū SEEBA wabitīīlile moyo ng'hūnga, bakwīyenhelejaga ī Misili yikale
īkūlelengetaga mu yose īyo īkwītaga, gītī nkolwa walwa akūdeedeebūkaga na
kūgala gala mu malūki gakwe.

15Nose ū mu Misili shitīho shose shose īsho shidūgije kūbeejiwa na ntwe nūūlū
nkīla, na matambī a ga ming'hwa nūūlū na madete.

16Ū mu lūshikū lwenūlo a Bamisili bakūbiza gītī bakīma; bakogoha no
bayūdetema, nguno ya nkono go ng'wa SEEBA wa mabità, ūyo akūgūgoloola
kūlwa kwilwisha nabo.

17Hūna ī sī ya Yuda īkūbiza na lyogohya ū kū Bamisili, būlī ng'wene ūyo wigwa
yahayiwa akūyūdetema, kūlwa nguno ya mihayo īyo SEEBA wa mabità ahelile
kūbīītīla.

18Ū mu lūshikū lwenūlo, mizengo ītanò ya mu Misili īkūlūngalūnga lūlīmi lwa
Kanaani; na bakūlahīla kūng'wigwa ū SEEBA wa mabità. Gūmò gwa mizengo
yenīyī gūkwitanwa, Nzengo gwa Līīmi.

19Ū mu lūshikū lwenūlo ū mu sī ya Misili gūkūbiza mo ng'walīlo kūlwa ng'wa
SEEBA, hama ū kū lūbīmbī īkwīmīlījiwa ng'hīngī kūlw'ikūjo lya ng'wa SEEBA.

20Ū mu sī ya Misili būkūbiza ho būlolelo na būkaanīji kūlī SEEBA wa mabità. Ūlū
būnīlīīla ū SEEBA kūlwa nguno ya kwibonelwa, akūbatūmīla mpīja na wa
kūbalwīlīīla, abagune.

21Hūna ū mu lūshīkū lwenūlo ū SEEBA akwimanīīcha ū kū Bamisili, nabo
bakūng'witegeleja ū SEEBA ū mu lūshikū lwenūlo, na bakūnamya mu kūmfunīja
shitambò na shakwinha. Bakūng'wilahilīla shilahīlo ū SEEBA, na bakūshidima.

22Ū SEEBA akwītūla na mahūūya ī Misili; na ng'hana akūbatūla, alīyo akūbapīja.
Bakūnshokela ū SEEBA, nang'hwe akwigwa ū kwikūmbīlīja kwabo abapīje.

23Ū mu lūshikū lwenūlo līkwilonga ikūūwa itaale lya kūfuma Misili kūja Ashulu.
A Baashulu bakūyūja ī Misili, na a Bamisili ī Ashulu. A Bamisili na a Baashulu
bakūyūlamīja hamò.

24Ū mu lūshikū lwenūlo ī Isilaeli īkūbiza ya kadatū, īkūbalanijiwa hamò nī Misili
nī Ashulu; ū gwenūyo mhayo gwa ū mu sī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Ū SEEBA wa mabità akūbafuha alīhaya, “Balī na a banhū bane a Bamisili, na a Baashulu, abo balī nīmo gwa makono gane, na a Baisilaeli abo balī wingīji wane.”

Isaya 20

Būhangi wa kūkenaagūlwa Misili na Esiopia

1Ū mu ng'waka gwene ntaale wa mabità ga bashilikale akatūng'wa na Saligoni, ntemi wa Ashulu, akaja Ashidodi ūūkagūdumīla ū nzengo gwenūyo ūgūpyena, ūgūdima.

2Ū mu shikū jenījo ū SEEBA walī wamala kūlūngalūnga mu nzīla ya ng'wa Isaya, ng'witūnja o ng'wa Amozi; ūhaya, “Jaga ūkazuule ī shizwalo sha magūnīla, īsho ūzwalile mu nkīmbīlī gwako, nī shilatū ūkūngūle ū kū mhambala jako.” Na ng'hana akīīta ūmo akawīlīlwa, ūyūshimīza alī dūūhū, nū kū mhambala atī na shilatū.

3Hūna ū SEEBA ūhaya, “Ūmo ntūmami wane Isaya, wamalīlile myaka idatū akūshimīzaga dūūhū, na shilatū yaya ū kū mhambala jakwe, gīkī abize shimanīkījo na shigīmbo kū sī ya Misili na ya Esiopia,

4h'ūmo nū ntemi wa Ashulu akūbatwalīla mu būsaamiwa, bado na bataale, abo alabadime kūfuma Misili na Esiopia. Bakūja balī dūūhū, na batī na shilatū ū kū mhambala jabo, hama balī madako ng'waje, kūlwa kwīdimya minala ī Misili.

5Hūna lūūlū abo baalī bīsanije ī sī ya Esiopia, na kwikumīlīgīja sī ya Misili, bakogoha na kūding'wa minala.

6Ū mu lūshikū lwenūlo, abo bazengile kū ng'walo gwa lwandī lwa kūūnū, bakūyiwīla; ‘Mulībona īyo yabagwīlile abo twalī twabisagīlwa, hūna tūpeelela kūbo gīkī batūgune na kūtūpīja ū kūlī ntemi wa Ashulu! Al'abise lūūlū, tūkūpīla kinehe?’”

Isaya 21

Būhangi wa kūkenaagūlwa Babuloni

1Mhayo kūlwa nsango kū sī y'itogolo, itogolo ikalamuku lya kū ng'hilimvwa na nyanza: Ūmo miyaga ya nshūūlūlū īkahembelaga na nguzu mu sī ya dakama, h'ūmo akwizīla nū ng'ūūbūki, akūfumīīla kū sī y'itogolo ikalamuku, sī ya lyogohya itaale.

2Naabonile shakoolechiwa shabūbi: Ū ng'wijomboki alongeja kwijomboka, ū nkenaagūji alongeja kūkenaagūla. Bebe Elamu, badumīlage, nū bebe Media bagobanījage! Nene nakūmala pyī ū būpīna ūbo wawenheleja ū ng'wenūyo.

3Ī yose yenīyī īlīnibīnzagūla ū mu mīlī gwane, nalīkoya no gītī nkīma alīkoyiwa būsūngu wa kūbyala; īyo nayigwile yaniminije, Īyo nībonile yanikamaagije.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Ī ng'holò yane yalabūkile, nalīyikala nalibakīla kūlwa boobà, ī likanza lya mhīndī ūlū nalīlindīīla mu kwisagīlwa kūtaale līkūgalūkaga kūbiza lya kogohya ū kūlī nene.

5Balīgolanya ha meza, babo balamba na migeka, balīlya na kūng'wa! Bing'we bagosha ba mbagashūūla, būkagi mujibile maguta ī mūda!

6Nguno ū Seeba waniwīlile gīkī, "Jaga ūkatūūle ho nang'hani, wa kwīhaya īyo alayūyībona.

7Ūlū ūbona magogoteni n'ibità lya badamhīji balī babīlī babīlī, badamhīji ba falasa, ba nzobe, na ba ngamīla; ni azalabanage, nīyo azalabane gete"

8Kwimanīla ū nang'hani wahamuka akūhayaga, "Baba ka būlī gwa nakikalaga nīmīīlaga higūlya ya lūtala lwa kūlolela kūle; na a ha ng'hīngī yane nakakeyulaga būjikū pe nalīho hoi.

9Yū, alilūūlū, ūūyū munhū washika alī ng'wigogoteni, n'ibità lya badamhīji ba falasa balī babīlī babīlī. Nīyo alīhaya gīkī, 'Ī Babuloni yagwaaga, yagwaaga! Pye a mashiikolile ga bamulungu ba ng'wenūmo gamenyagūkaga, galī hasī ī haha!'"

10Ee, bing'we banhū bane, abo mubange būsīga būkūtūlagwa ha lūbūūga, nalīmumanīkīja īyo naayigwile kūfuma kūlī SEEBA wa mabità, kūfuma kūlī Mulungu wa Isaleli.

Būhangi kūlwa Edomu na Alabia

11Mhayo kūlwa nsango kū sī ya Duma: Munhū alīnihamukīla kūfuma Seili, "Bebe nang'hani, ūlīwiganikīla kinehe ū būjikū? Nang'hani, ūlīwiganikīla kinehe shi ū būjikū?"

12Ū nang'hani nang'hwe alīshosha, "Ū būjikū ū wene welaga, alīyo būkwila hangī dūhū. Ūlū ūtogilwe kūbūūja, būjaga, hama ūlashoke hangī."

13Mhayo kūlwa sī ya Alabia. Bing'we bashimīzi Badedani, abo ng'hambī jing'we jilī mu mapoolu ga Alabia, enhagi minzī bang'we a banhū

14abo balīminyiwa notà; bing'we bazengi ba sī ya Tema, binhagi shilīwa balye a babūngi.

15Nguno bapūlūgūkaga kū līlūshū, baalī mu nhabaala ya kūbūlagwa bo līlūshū; bapūlūgūkaga kūbūlagwa wa būta, bapīlaga kūfuma kū būlūgū būdakile.

16Nguno ū Seeba waniwīlile, "Ng'wikanza lya ng'waka gūmò, gīt'ūmo ng'witūmamīja wa mheela akabalīlaga ikanza lyakwe, pyī ū wikumīlīja wa Kedaali būkūshila.

17Ū būshiigo wa balasi, a bashilikale ba Kedaali, būkūbiza būgehu no." Alīhaya SEEBA Mulungu wa Isilaeli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Isaya 22

Būhangi kūlwa Yelusalemu

1Mhayo kūlwa Longa lwa Shakoolekejiwa. Alilūūlū, mulīkoyiwa kī ī haha a bing'we, nose pye a bose mushilīle kwigūlya ya numba gīko?

2Ee bebe ūyo okalile yoge, Ee bebe nzengo gwa yombo na wiyugagūji wingī; a banhū bako abo bakūchaaga batūchaaga mu nzīla ya līlūshū, nūūlū batūchīlaga mu būlūgū.

3A bataale bako baalī baapeelile pye, baadimilwe nūūlū būta būtatūmamile. Bose pye abo mukapandīkwa mukading'wa ng'ūtungwa, nūūlū īkī ng'walī ng'wapeela ū ng'wanishi ataalī kūle.

4Nose nakahaya gīkī, "Galūkīlaga kūngī ūnileke ū nene, nilīle masumanda. Lekaga ū kūgema kūnilūngūja ū mu mihayo ya kūkenaagūlwa kwa banhū bane."

5Nguno ū Seeba MULUNGU wa mabità alī na lūshikū lwa kūyugūūlwa na kūtobangwa, na kūzwanganyiwa ū mu Longa lwa Shakoolechiwa. Lūkūbiza lūshikū lwa ndugu kūkambagūlwa na kūjilīlīīla ngūlū.

6Ī Elamu ī kamanula ntana gwa masonga, na magogoteni ga būlūgū, na bashilikale badamhīji ba falasa. Ī Kili yene yūgolanya mūda.

7Ī mbūga jako ja manyalala masoga pye jokalile magogoteni ga būlūgū, na bashilikale badamhīji ba falasa bīmīīlile a ha mibita ya nzengo.

8Ū nzengo gwa Yuda gwīngījiwe ū būlang'hani wago. Ū mu lūshikū lwenūlo mukihamba kūlola shilanga ū mu numba y'ipoolu,

9ng'ūbona mapandī mingī gakambagūkile ū mu ndugu ya Nzengo gwa ng'wa Daūdi; ng'ūbeja nzīla ya kūsūmbya minzī ū ng'wilambo lya kū ntulūmenho.

10Hūna ng'ūjibala ī numba ja mu Yelusalemu, jimò ng'ūjikambagūla gīkī mupandīke shitūmamīlo sha kwīguzuhīja hangī ī ndugu.

11Hanuma mukasīmba ilambo a ha gatī ya ndugu būbīlī wajo, lya kūsūmbīja minzī kwīngīīla ū ng'wilambo ī lya kale. Kwike ng'walī mutanolaga ū Meeja wayo ī yenīyī; mutang'wideedeng'hanije Ūyo walī ayīhelile kūfuma kale.

12Ū mulūshikū lwenūlo, ū Seeba MULUNGU wa mabità, akang'witana ng'wize kūlīla na kūtūla ng'hūngū; kwihalūla mapala ī mitwe ying'we na kūzwala shizwalo sha magūnīla.

13Alīyo angū lolagi, banhū bakūyegaga na kūtambīīla dūhū, īt'isīnza ng'ombe na ng'ondi ja ng'holo nīyo ī lyene; hama ilya nyama na kūng'wa walwa lya nang'ha gūmò! Mukwiwīlaga, "Tūlyagi na tūng'wagi, nguno ī ntondo tūkūcha!"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Alilūūlū, ū SEEBA wa mabità wakundūlile hape nadegelekile; ūhaya gīkī, “A bing'we mutī ba kūlekejiwa ū būbi wenūbū kūshisha lūshikū lwa kūcha kwing'we,” alīhaya Seeba MULUNGU wa mabità.

15Ū Seeba MULUNGU wa mabità alīhaya, Jaga ū kūlī neji, ū Shebuna, ū ntaale wa yose Ī ya ng'wikūlū, kang'wīlage gīkī,

16Ūlīīta kinehe a henaha, nani wakūzunīlīgije kwisīmbīla shigila shako bebe ng'wenekīlī a henaha? Ūlīsīmba shigila shako ng'wigūlya ūkūbelagūlaga mawe gīkī wibeegeje wikalo wako?

17Alilūūlū, managa gīkī ū SEEBA alī hihī kūkūdima na nguzu, hūna akūponye kūle, Ee bebe ngosha wa makaya.

18Akūkūlinga linga widamīīle ūbize gītī goolu, hūna akūlute ūkagwe kū sī nhaale. Ū kwenūko h'ūko ūkūchīla; h'ūko gakwikala a magogoteni gako g'ikūjo, bebe ūyo ūl'igisha minala kū numba ya ng'waso būgonzo!

19Nakūkwīnja a ha nīmo gwako, ūkūtyūlwa wīnge a h'isumbī lyako.

20Ū mu lūshikū lwenūlo nakūng'witana ntūmami wane Eliakimu, ng'wintūnja o ng'wa Hilikia.

21Nakūnzwika wei ī ng'hanjo yako, nū nshipi gwako nakūntunga, nū bū sugi wako nang'winhe we. Akūbiza ise wa bazengi ba mu Yelusalemu na wa numba ya ng'wa Yuda.

22Ū lūfungūlo lwa numba ya ng'wa Daūdi nakūntūūlīla ha mabega gakwe; ū wei ūlū ūlugūla atīho wa kūlugala, hama ūlū ūlugala atilonga wa kūlugūla.

23Nakūng'handīkīja adame jigi, gītī lūmambo lūkomilwe h'ipandī idiimu. Hūna ū kū numba ya ng'wa ise akūbiza isumbī ly'ikījo.

24Ī likūjo lya numba ya ng'wawe līkūtūūlwa halī we pyī ī lyose; a banhū ba būbyīle wakwe na baana babo, nī shiseme ī shido do do, gītī mabakuli na shikombe.

25Ū SEEBA wa mabità alīhaya, “Ū mu lūshikū lwenūlo ū lūmambo ūlo lwalī lūkomiwe h'ipandī idiimu, lūkwīnga; lūkūbbutwa lūgwe, nū nigo ūyo gwalī gūsungilwe higūlya yalo, gūkūtīnwa gwīnge.” Alīhaya SEEBA.

Isaya 23

Būhangi kūlwa sī ya Tulo

1Mhayo kūlwa nzengo gwa Tulo: Līlagi bing'we meli ja Talishishi, nguno ī Tulo yakenaagūlilwe, īlī buyīkī; jitīmo ī numba, nū ng'walo gūtīho. Mhayo gwabapandīkile kūfuma sī ya Kupulo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Bing'we banhū ba ng'wijinga, huumūlagi sele sele, na a bing'we basūlūja ba Sidoni, abo ng'wasabiwa milīmo ya mu nyanza.

3Nzīla ya minzī mingī hū yene yalūtūmamaga kūg'wenhela shilīwa kūfuma Shiholi. Ī sabo ng'walūpandīkīlaga mu mhona ya kūfuma kū mongo gwa Nile; ng'walī sī ya būsūlūgījo kūlwa mahanga.

4Leka ūgooke, Ee Sidoni, bebe ūyo ūlī būpīlīlo kū ng'hilimvwa na nyanza. Nguno ī nyanza yahabūlile hape īlīhaya gīkī, "Ū nene nataalī kūlung'wa būsūngū, nataalī nūūlū kūbyala; nataalī kūlela baana bagosha, nūūlū kūkūja baana bakīma."

5Ū mhayo gwenūyū ūlū gūshika Misili, bakūzwangana no ū kwīyigwa īyo yilongile mu Tulo.

6Bing'we, kīlagi nī ma Talishishi, līlagi ng'hūngū banhū ba kū majinga.

7Ū gwenūyū hū nzengo gwing'we ū gwa kale na kale, ū gwa būyegi ūyo bazengi baamo bapanda na kū ma sī ga kūle, būūkalobela na kūko?

8Nani ū meeja wa long'we yenīyī, Ī ya kūkenaagūla nzengo gwa Tulo ūyo gwagabaga ngikili j'ikūjo, ūyo basūlūja baalī basugi baago, na a bakwabi baamo baalī bakumūku hose hose ū mu ma sī?

9SEEBA wa mabità, hū ng'wene ū meeja wayo ī long'we yenīyī, gīkī awiche ha sīlīlī ū wigūngūhya kūlw'ikūjo, na a bikumīlīja ba mu sī abadoheleje pye a bose.

10Jaga kū malaale gako ūkalīme, ūmo bakalīmīlaga kū mbalama ya Nile, ī Talishishi ndūhū ū būpīlīlo.

11Ū SEEBA wīgoloolelile nkono gwake Ī nyanza, akūgatinginyaga a mabūtemi; walagīlile ī Kanaani gakambagūlwe a mapandī ga kūpīlīla.

12Wahayile gīkī, "Ee bebe munhya Sidoni, tobagūkaga; ī likanza lyako lya kwikala mu būyegi lyashilile! Būūkaga shi ūkīle kūja Kupulo, alīyo nahene ūtifuula nū kwene."

13Al'īlolage ī sī ya Bakalidayo, a banhū benabo batī ba kwiganikīlwa ī haha! A Baashulu bīgalūcha ī sī yenīyo, yabiza wikalo bo shiinū ja mu matogolo; bakīzengeela ng'hambī jabo ja bashilikale bīpīndīlīja, hūna būgakambagūla pye a mapandī gaamo a ga kūpīlīla; ī haha mapagale gike.

14Hūūlūūlagi bing'we meli ja Talishishi, nguno ū būpīlīlo wing'we wakenaagūkile.

15Ū ng'wikanza lyenīlo, ī Tulo īkwīwa ikanza lya myaka makūmi mpungatī, gīt'ūmo īlī myaka ya būlamu wa ntemi. Hanuma ya myaka makūmi mpungatī yenīyo, ī mihayo ya mu lyīmbo lya kūng'haya malahya īkūshikīīla.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16Ee, bebe nkima malahya ūyo baakwība, solaga ndono ūgūyeelele ū nzengo hose hose, jaga ūkwītūlaga chiza na kwīmba mīmbo mingī, bakūkwizūkwa hangī.

17Ī myaka makumi mpungatī ūlū yūshikana, ū SEEBA akwīgeniha ī sī ya Tulo, hūna īkūshoka ū kū nīmo gwayo gwa būmalahya, yandye hangī kwīta būmalahya nago a mabūtemi gose ayo galī mu sī.

18Kwike ī solobo nī mheela ījo īlayūpandīka jikūtūūlwa kūlwa nguno ya ng'wa SEEBA; jitūbīkwa nūūlū kūbiswa hanhū; alīyo īsho akūyūshipandīka shikūbiza sha kūbagunanha abo bakikalaga mulī SEEBA, bayūpandīka shilīwa na shizwalo shawiza.

Isaya 24

SEEBA kwīkenaagūla sī

1Managa gīkī ū SEEBA akwīkenaagūla ī sī ayīleke īlī buyīkī; akwībipya gete ī yose, ababbalasanye a bikaji baamo.

2Ūmo īkūbizīla kū banhū, h'ūmo īkūbizīla nū kūlī ngabīji; ūmo īkūbiza kūlī nsese, h'ūmo īkūbizīla nū kūlī ise būgonzo; ūmo īkūbiza kūlī nsese nkīma, h'ūmo īkūbizīla nū kūlī nina būgonzo; ūmo īkūbizīla kūlī ngūji, h'ūmo īkūbizīla nū kūlī njinja; ūmo īkūbizīla kūlī nandi, h'ūmo īkūbizīla nū kūlī nandwa; ūmo īkūbizīla kūlī nsoji w'igasa, h'ūmo īkūbizīla nū kūlī ntondi w'igasa.

3Ī sī īkūkenaagūlwa gete Ībize dalali, hama pyī ī shikolo shikwīnjiwa. Nguno ū SEEBA hū ng'wene wagūhayile ū mhayo gwenūyū.

4Ī sī īkūlīlaga ng'hūngū, hama īlīshila ho; ī wangalūke īlīzwangana, hama īlīshila ho; a bakumīlījiwa ba mu sī balīzwangana.

5Ī sī īkūsosohajiagwa banhū bayo, nguno bagalemile a malange, nguno ya kūlema kūshidīlīla Ī shilagīlo, na kūlwa kūlīkenaagūla ī lilagane lya welelo bose.

6Hūna lūūlū, ī sī īlīmalwa izumo, a bikaji baamo bakūgwaga mu kwihīga; h'ī nguno yene a bikaji ba mu sī balīshilīla mu moto, bakūsaaga bagehu no.

7Ī divai sūhya yashilile, nī mizabibu yanyaalile; pye a banhū abo bamanīīlile kwikala bakūyegaga balī mu makoye mataale.

8Ī ng'oma ja būyegi jahuumūlile, nī mhūndū ja būyegi joyile ū kūzilīng'hanya, Ī malimba ja kūzalabanya banhū najo jilī sele sele ī haha.

9Ūlū bakūng'waga divai boyile na kūchaaja kalyīmbo, ū walwa nabo bobizilūbalūlīla abo bakabūng'waga.

10Ū nzengo gwa nsambo ī haha mi no, būlī nyango gwa kwingīla mu numba gūlugalile, munhū ose ose atizingīla mo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Ū mu mayīla ng'hūngū dūhū kūlwa kūkooba walwa, ū būzalabanu pyī ū bose
būshīkījiwe giiti; ū būyegi būtīmo gete ū mu sī.

12Ū nzengo gwabipiwe no gūlekwa gūkambagūkile, nū mita gwaho
gwapūūlīīlilwe gūūpaanagūka paza paza.

13H'ūmo īkūbizīla hose pyī ū mu mahanga ga mu sī, īkūbiza gīt'ūmo
gūkalekelagwa nzeituni ūlū gūshingishiwa, nūūlū ūmo mizabibu īkalekelagwa
ūlū būmala kūhūlūla a bahūlūji.

14Balīhīlīīla, balītūla mhūndū kūlwa būyegi, balīfuma mu ng'weli
bakūlīgongoolaga ikūjo lya ng'wa SEEBA.

15Alilūūlū bing'we ū mu kīya, nkumīlījagi ū SEEBA; bing'we bikaji ba mu majinga
ga nyanza, līkūjagi ī lina lya ng'wa SEEBA, ū Mulungu wa Isilaeli.

16Hose pyī ū mu sī bakwīmbaga; tūligwa bakūhelelekejaga, "Ikūjo kūlī We ū
Ntūngīlīja." Alīyo ū nene nakahaya gīkī, "Naaluha būlī! Naaluha būlī! Nashila! A
bijomboki balī mu wijomboki wabo! A bijomboki balītūmamīla wijomboki
wabūbi no!

17Ee, bing'we bikaji ba mu sī, mulindīīlilwe mhayo gwa kogohya, n'ichongo, na
lūtu.

18Ose ose ūyo ūbuluguta nhambo kūlwa nguno y'ilaka lya kogohya, akūjūgwila
ng'wichongo, ūyo ūpūlūka ū ng'wichongo, akūgwashiwa lūtu. Nguno
gaalugūkile a madilisha ū kwigūlya, nī misingi ya sī īlītingina.

19Ī sī yakenaagūkile kībi no, Ī sī yatandagūkile yūbipa no, ī sī yatinginyiwe
hataale no.

20Ī sī īkūdeedeebukaga gītī nkolwa walwa, īlīyengeela gītī mbuulya
līkūyengejiagwa nyaga. Ū būdito wa būkenaagūji wayo būyīsheedekegije
kūshisha īkūgwa; hama ītūdūla ū kūbūūka hangī.

21Ū mu lūshikū lwenūlo, ū SEEBA akūgagwisīja nsango a mabūdūla ayo galī kū
mapandī ga kwigūlya ng'wigūlū; na a batemi abo balī hasī mu sī.

22Bakūkobiwa batūūlwe hamò gītī batungwa balī ng'wichongo; bakūlugalīlwa
mu jeela, hūna hanuma ya shikū ningī bakwinhwa nsango.

23Ū ng'weji gūkūbbopoma, Ī līīmi nalyo līkūcha soni; nguno ū SEEBA wa mabità
akūsuga ū mu Lūgūlū lwa Sayuni nū mu Yelusalemu, a banamhala baamo
aboolekeje ikūjo itaale."

Isaya 25

Lyīmbo lya kūnkumīlīja SEEBA

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Ee SEEBA, ū bebe ūlī Mulungu wane, ū nene nakūkūkumīlīja, nī lina lyako
nakūlīgongoola; nguno wītile mihayo ya kūkumya mu kūsanyiwa kūtaale na
ng'hana, mihayo īyo wīhela bebe kūfuma kale na kale.

2Wagalūkije nzengo gūūbiza makambagūkīle gike, nzengo gwa nguzu gwabizile
itūūgo lya makambagūkīle; a manumba ga bibonya gūtī nzengo ī haha; hama
gūtalazengwa hangī ilalī.

3Kūlwa mhayo gwenīyo banhū ba nguzu bakūkūkūja, mizengo ya mahanga ga
banhū biboneeji īkūkogoha ū bebe.

4Nguno ū kūlī ng'habī wiyeegile bebe kūbiza ibūngīlò lyakwe, ū kūlī ngayiwa ūlī
būpīlīlo ng'wikanza lya makoye; ūl'ipandī lya kūūbīla mu makanza ga mbulà ya
nyaga ntaale, na mbeho ng'wikanza lya līīmi isebu. Nguno a kaheezelele ka
biboneeji kalī gītī mbulà ya nyaga ntaale Īkūtūlaga ha ndugu,

5katikīlile na būsebu wa līīmi ng'witogolo ikalamuku. Hūna bebe ūkahuumūjaga
na nsambo gwa bibonya; ūmo būsebu wa līīmi būkachuulejiagwa mbeho
y'ilunde, h'ūmo kakahuumūgījiagwa na a kīmbīle ka biboneeji.

6Ū mu lūgūlū lwenūlū ū SEEBA wa mabità akūbeeja shigukulu sha shizeeze,
kūlwa banhū bose pye; shigukulu sha divai ya ndigo digo gwawiza, na nyama
nonu ja būlī mbika, jokalile maguta ga mhongo; ī divai yene ītindīkile yūkomeela,
hūna yūswīzwa chiza.

7Ū mu lūgūlū lwenūlū, h'ūmo akūgūkenaagūlīla ū nguto ūyo gūbagubbile gubbi
gubbi pye a banhū, ū būlengeeti ūbo būkundīkīgije mahanga gose.

8Ū kūcha akūkūmila mu būpyeni welelo bose; ū Seeba MULUNGU akūshipyagūla
Ī shisoji ū kū būshū wa banhū bose, na a magooke ga banhū bakwe akūgīnja hose
pye ū mu sī. Nguno hū SEEBA ng'wenekīlī alīhaya.

9Ū mu lūshikū lwenūlo bakūhaya gīkī, "Ū ng'wenūyū h'ū Mulungu wise gete,
h'ūyo twalī tūng'wisagīlilwe, na ng'hana watūpīgije. Ū ng'wenūyū h'ū SEEBA ūyo
tūnsanije; tūyegagi na kūzalabana mu būpīji wakwe."

10Nguno ū nkono go ng'wa SEEBA gūkūlembeela mu lūgūlū lwenūlū, alīyo a
Bamoabu bakūtobangwa ha sīlīlī yakwe, gīt'ūmo maswa gakapandagīlagwa mu
tembe.

11Bakūyaala mo a makono gabo, gītī munhū akwaalaga makono gakwe kūjiha.
Alīyo ū Mulungu akūwicha hasī ū wikumīlīja wabo, nūūlū īkī balī na būmani wa
kūgatūmamīla a makono gabo.

12Ī ndugu jako ja kūkūlang'hana akūjiholomola nūūlū jibize ndīhu na kinehe,
akūjigwisha jiikīle hasī, akūjikambagūlīla hasī mu lūbuubu.

Isaya 26

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Lyīmbo lya kūkumīlīja

1Ū mu lūshikū lwenūlo ī lyīmbo īlī līkwīmvwa ū mu sī ya Yuda: Ū nzengo gwise gūlī nzengo gwa nguzu, ū Mulungu alagīlile būpīji būbize h'ī ndugu na lūgūtū kūlwa kūgūlang'hana.

2Īlugūlagi ī mibita lingīle ī lihanga Ī litūngīlīja, ī lihanga īlo līlī mu kūzunya.

3Ū munhū wa maganiko galembeelile kūlwa kūkusanya bebe, ūkūnang'hana ikale mu mhola īshikanile.

4Nsanyagi ū SEEBA welelo bose, nguno ū SEEBA MULUNGU hū ng'wene ūyo alī Shiganga sha welelo na welelo.

5A bigūngūhya mu kikalīle kabo akabadohelejaga; nūūlū nzengo ūlū ngwigūngūhya akagūgwishaga wagūtobagūlīla hasī, na kūgūjimīīgīja mu lūbuubu.

6Jikūyūpandagīla ho mhambala, nīyo hangī mhambala ja bakunese; na baluhi ba baluhi bakūbīta hoi bakūgaadūūkaga.

7Ī nzīla ya ntūngīlīja īlenganīlile, Ee, bebe Uyo ūlī wa nzīla ja wīmà, ī nzīla ya ntūngīlīja ūkīlenganījaga bebe.

8Alichene, Ee SEEBA, a bise tūkūlindīīlile bebe tūkūshimīzīlaga mu nzīla ya kalamulīle kako; Ī ng'humbū ja būpanga wise jilī ha lina lyako na lūkumo lwako.

9Ū būpanga wane būkakūkūmbūlaga no ū mu makanza ga būjikū, nī dilū ī ng'hūmbū ja moyo gwane jilī ha kūkūkooba bebe. Nguno a kalamulīle kako ūlū kalīmo ū mu sī, a ba mu sī bakwilanga būtūngīlīja.

10Ī shigongo nūūlū shikoolechiwa ha ng'wape ū kū banhū babūbi, a boi batilangaga ū būtūngīlīja, nguno nūūlū mu sī ya wīmà, bakīītaga ya malofu dūhū, batalīdīlīlaga ī likūjo lya ng'wa SEEBA.

11Ee SEEBA, ū nkono gwako ūgūnungije higūlya, alīyo batūgūbonaga; boolekejage ū wilu wako babūbone, ūbo ūlīnabo kūlwa nguno ya banhū bako, bading'we soni. Ī gete ni gūbagabbulage ū moto ūyo gūbīkilwe kūlwa banishi bako.

12Ee SEEBA, bebe h'ūyo ūkatūbeegejaga mhola, shose shose īsho tūkashibeejaga, bebe h'ūyo ūkatwītīlaga.

13Ee SEEBA Mulungu wise; twabīta kūbiza ha sīlīlī ya baseeba bangī kūleka ū bebe, alīyo tūlīkūgije lina lyako dūhū.

14A benabo bachile ī haha, batī bapanga hangī; ī yenīyo myoyo yamala kwīnga, Ītalagūngūmūka. Ūkabinha nsango ūbaponya mu būkenaagūku, ūbīnja ho gete, hama ītīho nzīla ya kūbizūkwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Ee SEEBA, walyongegije ī lihanga; alichene, na ng'hana walyongegije ī lihanga, wiyenhelile ikūjo bebe ng'wenekīlī; ī mbīmbī ja sī wajigalīhije pyī ī jose.

16Ee SEEBA, baagwile mu makoye hū biza bakūkūkoobaga, a kahūgūlīle kako kakabaminya būmana na kūyūlomba.

17Ū nkīma ūyo alī nda ūmo akagalagalīlaga na kūlīla, kūlwa kūlung'wa būsūngū ng'wikanza lya kūbyala, h'ūmo twalī na a bise ū kū būtongi wako, Ee SEEBA.

18Na a bise twalī nda, twalījiagwa būsūngū, alīyo aho twabyala, lūyaga dūhū. Tūtenhile būpīji ū mu sī, nūūlū bikaji ba mu sī batabyalilwe.

19Alīyo a bafu bako bakūbiza bapanga hangī, ī mibīlī yabo īkūjūka. Bing'we abo wikalo wing'we būlī mu lūbuubu, mishagi mutūle mhūndū kūlwa būyegi. Ū lūme lwako lūlī gītī lūme lwa dilū, nīyo ī sī īkūbafunya a bafu abo balī muyo.

20Bing'we banhū bane, jagi mukingīle būlī ng'wene mu chumba shakwe; hama ūlū ng'wingīla mulugale ī milyango; ibisagi ikanza ido kūshisha ū būpelanu bokwe būbite.

21Managa gīkī ū SEEBA izile kūfuma mu wikalo wakwe, akwiza abinhe nsango a banhū ba mu sī, kūlwa nguno ya shibi shabo. Ī sī nayo īkūgafunīja hape a mininga ayo gitwa higūlya yayo, Ītikala ībabisile a banhū bayo abo baabūlagwa.

Isaya 27

Isilaeli kūpījiwa

1Ū mu lūshikū lwenulo ū SEEBA akūlūbūūcha ū lūshū lwakwe; lūshū lūtaale, hangī lūūgī na lwa nguzu. Akūlūtūmamīla kūlinha nsango ī Līlewiasani, ī liyoka lya kūlala; Ī Līlewiasani, ī liyoka lya wilinge linge. Akūlībūlaga ī Līshing'weng'we lya mu nyanza lyenīlo.

2Ū mu lūshikū lwenūlo, “Gwīmbīlagi lyīmbo ū ngunda gwawiza ū gwa mizabibu:

3Nene SEEBA, hū nalī nang'hani wago, na a minzī nakagwisīīlaga nene būlī gwa. Hama nagūlang'hanile chiza līīmi na būjikū, atizilonga wa kūgūkenaagūla.

4Nīyo ī haha natī na būpelanu. Numho ūlū banishi kwiza kūnisakamīla, gītī ming'hwa nūūlū masanzu! A bene hū nakwilwisha būlūgū nabo, nabakūbīkīīle moto pye a bose.

5Ūlū ītī chene ni bizage kūkooba ha kūbūngīlà, ni bizage tūbeeje mhola a ha gatī yabo nū nene.”

6Ū mushikū ja kū būtongi ū Yakobo akūkoma miji, ū Isilaleli akūtūlīka būlabo hama būkūtaamuka, hūna akwīyokaja matwajo ī sī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Ī gīsī, ū SEEBA wantūlile ū Isilaeli ūmo akabatūlīla abo bakantūla ū wei? A banhū bakwe baabūlagilwe gīt'ūmo bakabūlagīlwa abo baalī bababūlaga a banhū bakwe?

8Akang'winha nsango gwa kūng'wigeleelwa, ūmpeeja bo kūng'heheeja na nyaga gwa nguzu, gītī mu shikū ja nyaga gwa nguzu gwa kūfuma kīya.

9Hūna lūūlū, ū būkenaagūji bo ng'wa Yakobo būkūlekejiwa, hama a matwajo mashikanu ga koolecha kwīnjiwa kwa shibi shakwe gakūbiza gīkī, pye a mawe ga ha myalīlo agapondagūle gatobagūke gabize gītī swakala, ng'hīngī ja ng'wa Ashela jitizūlekeelwa jīmīīlile, nūūlū ng'walīlo gwa kūzuukīlīgīja būbbani yaya.

10Ī chene ū nzengo gūlī na ndugu ya kūgūlang'hana, alīyo ī haha gwitebekile gūlī buyīkī, ipandī lya misaka yike, gītī itogolo lītī na shose shose. Lyabizile idīīmīlo lya ndama, h'ūmo jilīyūdīīla jitūūgije, jikūhūlūlaga madūūtū ga matambī.

11A matambī ūlū gūūma gakūbbutagwa, bakīma biza kūseenha ng'hwi ja kūpemba mu moto. Hūna lūūlū īkī a banhū benaba batī na witegeleja, ū Meeja wabo atūbachīla shigongo, ū Nsūmbi wabo atūbasaatwa.

12Nīyo ū mu lūshikū lwenūlo, ū SEEBA akūgatinginya pye a mabbaala kwandīja kū mongo gwa Fulati kūshisha kū mongo gwa Misili; hūna a bing'we Baisilaeli mūkūkobiwa ūmò ūmò mubilingwe pye a bose.

13Hama ū mu lūshikū lwenūlo, īkung'ang'aajiwa nhaaninga; hūna abo baalī baajimīīlīla mu sī ya Ashulu, na a babo baalī baponyiwa mu sī ya Misili bakwiza ī Yelusalemu kūnamya ū SEEBA, ū mu lūgūlū lwela.

Isaya 28

Kwihīga kū banwaagi ba mu Efulaimu

1Ī ngikili yenīyo īlī mu kwihīga, ū nzengo ūyo bakikumīlīgījaga banwaagi ba mu Efulaimu, ū bonji ūbo būkūnyaalaga, Ī likūjo isoga lya sī yenīyo; ū nzengo ūyo gūlembeelile higūlya ya mbūga mhoni, ja banhū baheebilwe ing'wa lya shikoji.

2Managi gīkī ū Seeba alī nang'hwe ūyo alī na nguzu na būdūla. Hū ng'wene ūyo akūgūdumīla ū nzengo agūtaalīke hasī; akwiza gītī mbulà ya mawe na nyaga nkenaagūji, gītī ng'hūūmo gwa minzī mingī.

3Ī ngikili īyo bakikumīlīgījaga banwaagi ba mu Efulaimu yenīyo, īkūpandagīlwa hasī.

4Ū bonji ūbo būkūnyaalaga wenūbo, Ī likūjo ī lisoga ī lya sī yenīyo, īlo līlī higūlya ya mbūga mhoni, būkūbiza gītī shisuumo sha ntiini, īsho shikakomeelaga na kūpya wangū ikanza lya kūpya lītaalī kūshika, īlo munhū akalībonagà walītonola, walīponeja mu nomo haho na haho.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Ū mu lūshikū lwenūlo, ū SEEBA wa mabità akūbiza ngikili y'ikūjo, n'isaki lya
būlabo lya būbeeleji kūlwa būshiigo wa banhū bakwe.

6Hama akūbiza moyo gwa kalamulīle ka wīmà ū kūlī namuji, ū kū bachaami ba
būlūgū ha mibita akūbiza nguzu.

7Aba nabo bakashimīzaga būlelengeta kūlwa sha kūng'wa shikoji, bakadīīlaga
balīdeedeebuka nguno ya kūkolwa walwa, a bagabīji na a bahangi hū bene
būkabalelengetyaga ū walwa, ī divai īkabalyūngūmyaga a masala, bayūlemeelwa
kūbona shakoolechiwa, nū mu kalamulīle ka mihayo bakipamaga no.

8Nguno pyī ī meza jabo jikikalaga jokalaga malūki, ndūhū ipandī īlo lītī na
būsoso.

9"Ī gete nani ūyo alīnanga masala? Nani ūyo akūng'wīlaga a mamihayo gakwe
genaya? Kola hamo shi banīgīnī abo baagijiwe haha, abo bīnjiwe ha lūbeele haha
īyī?

10Hama īkī ng'hana shilagīlo higūlya ya shilagīlo dūhū, shilagīlo higūlya ya
shilagīlo; būlī lūhīlīlī higūlya ya lūhīlīlī, lūhīlīlī higūlya ya lūhīlīlī; aha tūgehu na
a haha tūgehu!"

11Alilūūlū, ū SEEBA akūlūngalūnga nabo a banhū benaba bo milomo migeni na
ndīmi jingī.

12Nguno wabītile kūbawīla gīkī, "Ū wenūbū wifuulīlo, bifuujagi abo banogile;" na
gīkī, "A henaha halembeezu;" alīyo batatogilwe ū kūdegeleka.

13Alilūūlū, ū mhayo go ng'wa SEEBA ū kū banhū benaba gūkūbiza, Shilagīlo
higūlya ya shilagīlo, shilagīlo higūlya ya shilagīlo; lūhīlīlī higūlya ya lūhīlīlī,
lūhīlīlī higūlya ya lūhīlīlī; aha tūgehu na a haha tūgehu! Ū kūng'halīlo bakūja
bakagwe sagaalī biminye, bagwashiwe lūtu, bajanwe.

14Hūna lūūlū bing'we badalahi, bing'we abo mubasugile mu Yelusalemu a banhū
benaba, gwigwagi ū mhayo go ng'wa SEEBA.

15Nguno mukwiwīlaga gīkī, "A bise angū twamala kūlagana nako ū kūcha, nī
shigila twamala kūlomana nasho twiyigwa. Ī liyanga h'ūmo lizīle līkūkūmbaga
nhalange, yaya ū kūtūkuumya a bise. Nguno ū būlomolomo twawīta kūbiza
ipīlīlo lise."

16Alilūūlū, ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, "Lolagi nalīntūūla ū mu Sayuni, ūyo
alī Iwe līsanyiwe, iwe lya mpango ntaale lya nsingi gūsanyiwe; ūyo ūnsanya
atūding'wa minala na hado yaya."

17Kalamulīle ka wīmà nakūkīīta lūbize lūgoye lwane lwa kūgoloolela, ū
būtūngīlīja būkūbiza lūgoye lwa kūgoloolela ndugu; mbulà ya mawe
īkūbūpyagūla ū būlomolomo ūbo mubūgemile ipīlīlo ling'we, Ī ng'hambī ying'we
ya kūbūngīlà īkūtubījiwa ihūūma lya minzī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Ī lilagane ling'we īlo ng'walagana na kūcha līkwīnjiwa; nī long'we ying'we ūmo ng'wiyigwīla na shigila ītikala ho; Ī liyanga ūlū liza līlīkūmba nhalange, na a bing'we līkūmukūmbanīgīja.

19Būlī gwa ūlū līlībīta līkūyūmukūmbanīgīja, nguno ntondo na ntondo līkūbīta, Ī dilū nī līīmi, nī būjikū; līkūbīta līkūkūmbaga nhalange. Ū mhayo gwenūyū ū kūgūmana gūlī na lyogohya itaale no.

20Nguno ū būlīīlī būguhi no ū kūtambīlīja, nū būlengeeti būdo ū munhū ū kwikundīkīla.

21Ū SEEBA akwīmīīla īīte Ī milīmo yakwe, ī milīmo yakwe ya kūkumya, gīt'ūmo akīītīla kū lūgūlū lwa Pelazimu; akwidudumūlīla ūmo īkaīla mu mbūga ya Gibeoni, akwīshikīlīja īyo ayīhelile, īyo ayīhelile ī ya kūgekemaja,

22Alilūūlū, lekanagi nalyo Ī libengwe ling'we, ūlū ītī chene ī nhendele jing'we jikongejiwa; Seeba MULUNGU wa mabità waniwīlile Ī ya būkenaagūji ūbo būhelilwe kwīyizīīla pyī ī sī.

23Tegagi matū muliigwe ī lilaka lyane, degelekagi muyigwe īyo nalīyīhaya.

24Ū nīmi ūlū akūlīmaga gīkī ahambe mbīyū, akwikala akūlīmaga dūhū pye a makanza? Akwikala akūgūndagūlaga dūhū na kūponanja magengeli?

25Ūlū ūmala kūgatūlagūla a magengeli atīko kūhamba mo shisanjo sha mu shilīwa nūūlū na kūmizagūlīla mo mbīyū ja makūbī? Atūhamba mo shilīwa sha mbika na mbika gītī, ngano, būsīga, nūūlū būlegi?

26Nguno ū Mulungu wakwe hū ng'wene akanangaga na kūg'olekeja ī yenīyo.

27Ī shisanjo sha mu shilīwa shitatūlagwa gītī būsīga, pyī nūūlū a makūbī; Ī shisanjo sha mu shilīwa shikashiginagwa, a makūbī nago gakapūūlagwa ng'witūlī.

28Ū būsīga būkashiagwa wabiza būsu hū shabeejiwa ī shilīwa, ndūhū ū munhū ūyo akatūlaga būsīga ilalī. Nūūlū alībūtūla atabūnyinyagūlaga gīkī abūshe mu gīko.

29Ī yenīyī nayo īkizaga kūfuma kūlī SEEBA wa mabità, ūyo alī nganikīji wa kūkumya, hama wawiza no nū mu masala.

Isaya 29

Kwihīga kūlwa nzengo gwa Yelualemu

1Ūlī mu kwihīga bebe Alieli, Alieli, nzengo ūmo wikalaga Daūdi! Ikalaga gīko myaka na myaka, shigukulu shikwilibanhyaga.

2Alīyo ū Alieli nakūmpīnīhaja, akūlīla na kūtūla ng'hūngū, ū kūlī nene akūbiza gītī liiko lya ng'walīlo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Nakūkwipa nakūgobanīje hose hose; nakūkoma ng'hambī ja bashilikale jikūpīndīlīje būlī kwene. Hūna nakūkūzengeela ndugu ya kūkūnyamanīja pyī ī mhandī.

4Ūkūgwishiwa hasī ūyūyomba kūfuma mu malongo ga hasī, ūkūyūyomba ī mihayo yako bo kūtaabīlīja kūfuma mu lūbubu lwa hasī; Ī līlaka lyako līkūbiza gītī lya litunga līkwing'ulang'ujaga līlī ng'wichongo ishimu; ūkūyūlūngalūnga gītī ūkūhwehwetaga kūfuma mu lūbuubu.

5Alīyo ī libità lya banishi bako a banhū balyo bakūbiza gītī lūbuubu lūnogoleku; ī libità lya banhū biboneeji līkūbiza gītī meela gakūheheejiagwa nyaga. Hūna haho na haho ng'wikanza iguhī,

6ū SEEBA wa mabità akūkūgeniha mu nzīla ya mihilimo na nyahīnga na yoge nhaale, na nshūūlūlū, na mbula ya nyaga ntaale, na moto ntaale gūkūligimaga.

7Hūna a mabità a mataale kūfuma mu mahanga gose ayo gakwiza kūng'ūūbūkīla na kūnuhya ū Alieli, gīkī gilwishe būlūgū nang'hwe, hamò nī ng'hambī ja bashilikale bakwe, gakūbiza gītī shalī shilooti dūhū, gītī shakoolechiwa mu būjīku;

8gīt'ūmo alī munhū wa nzala, ūlū ūlaala ataliile, ashikile kūloota akūlyaga shilīwa, alīyo ūlū ūmisha ataalī atuubile; nūūlū munhū ūlaala akolilwe notà, akūloota alīng'wa minzī, alīyo ūlū alamishe akwisanga ataalī nī notà yakwe. H'ūmo īkūbizīla nū kū mabità ga mahanga gose ayo gakwiza kūūbūka kū lūgūlū lwa Sayuni.

9Ibboodelejagi bing'we benekīlī mubbūūlīhe, ibbokujagi mubbokule; leebagwi alīyo ītī kūleewa walwa, lelengetagi alīyo ītī kūlwa nguno ya shikoji.

10Ū SEEBA wamuhooleelile moyo gwa tūlo nhaale; wagagubbanīgije a miso ging'we, h'a bahangi; nī mitwe ying'we wīkundīkīgije, h'a baboni.

11Ī shakoolechiwa shenīshi shitī na solobo ū kū bing'we, nguno īlī gītī mihayo yandīkilwe mu shitabo, hama shūkundīkījiwa, shūtungwa n'itungījo. Ūlū winhwa munhū amanile kūsoma ūwīlwa, “Alishisomage īshi!” Akushosha alīhaya, “Natūdūla shitungile itungījo.”

12Hangī nūūlū winhwa munhū atamanile kūsoma ūwīlwa, “Alishisomage īshi!” Akūshosha ahaye, “Natūdūla nguno natamanile ū kūsoma.”

13Ū Seeba alīhaya gīkī, “A banhū benaba bakanegeelaga bo mihayo yabo dūhū, na banikūgije bo nomo dūhū, alīyo ū mu ng'holò balī kūle nū nene. Ū kūnilamya kwabo kūfumile mu malange ga kūlagīlwa na banhū.

14Alilūūlū, a banhū benaba nakūbibakīja hangī mu mihayo ya kūkumya ya mbika na mbika; a masala ga banhū babo ba masala gakūjimīīla, nū witegeleja wa banhū babo a bitegeleja būkūshila.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Balī mu kwihīga abo bakūmisaga ū SEEBA ī mihayo yabo; abo bakīītaga ī
milīmo yabo mu giiti kūnū bakwiwīlaga boi benekīlī gīkī, “Nani alītūbona? Nani
akūtūmana?”

16A bing'we mulī na nhūngwa ja kwīgalūcha ī mihayo! Ī gīsī, ū mūmbi iganikīlwe
kūbiza h'ī libūmba, nose ī shikolo sha kūbeejiwa shing'haye ū mūmbi washo gīkī,
“Ū ng'wenūyū atanibeegije ū nene?” Nūūlū ī nungū īdūgije kūng'haya ū mūmbi
wayo gīkī, “Ū ng'wenūyo atī na masala?”

17Angū, lītasaagile ikanza ido dūhū Ī Lebanoni īgalūke kūbiza sī ya shilīwa shingī,
hama ī sī ya shilīwa ībalwe kūbiza ipoolu?

18Ū mu lūshikū lwenūlo a bagulu bakwīyigwa ī mihayo ya mu shitabo shenīsho,
a babboku ū ng'wilundu lyabo na giiti sha gamha, bakūbona na miso gabo.

19A bidohya bakūpandīka hangī būyegi ū mulī SEEBA, a banhū bahabī
bakūyegela mulī we ū Ng'wela wa Isilaeli.

20A biboneeji bakūshila, na a ba makelege bakūjimīīla, pye na a bambyūla miso
kū mihayo yabūbi bakūyagajiwa a bose;

21na a babo bakanembekejaga munhū mihayo wabiza gītī ng'hūbi, na kūdosa ya
kūngwisha munhū ūyo akagunījaga banhū mu mabanza, na kūlwa būkaanīji wa
nyalomolomo bakangalūchaga nūūlū munhū alī ha ng'hana wabiza gītī atī na
gwa kūpya.

22Alilūūlū, ū SEEBA ūyo akankoomola Abulahamu alīyīwīla ī numba ya ng'wa
Yakobo gīkī, “A ba numba ya ng'wa Yakobo batongeja kūgooka hangī, nūūlū ū
būshū wabo būtikala būzwanganile!

23Nguno a baana babo abo balī nīmo gwa makono gane, bakūbabona balī hamò
nabo balīkūje Ī lina lyane; na ng'hana bakūnkūja ū Ng'wela o ng'wa Yakobo, nīyo
bakwīmīīla mu kūng'ogoha ū Mulungu wa Isilaeli.

24Hūna a bahūbi mu moyo bakūpandīka witegeleja, na a bahalalī bakūzunya ū
kūtongwa.”

Isaya 30

Kwihīga kwa kūlema kūhang'wa

1Baana balemile kūhang'wa balī mu kwihīga, alīhaya SEEBA; babeeja ba long'we
alīyo jitī jane, bakabeejaga gwīnda alīyo ītafumile mulī Moyo wane,
biyongeleleja shibi higūlya ya shibi;

2abo bakatulumenhaga kūja Misili nū kūnibūūja ū nene yaya; bakajaga kūkooba
būpīlīlo ha sīlīlī ya būlang'hani bo ng'wa Falao, bapandīkīle Misili mbeho ya
kwishīkīlīgīja mu makoye.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Kwike ū būlang'hani bo ng'wa Falao būkūbiza magooke ū kū bing'we, hama ī mbeho ya Misili īkūmuponda soni dūhū.

4Ni babizage balī na banhū bataale ū mu Zoani, na a batūmījiwa babo babize baamalaga kūkandya Hanesi;

5alīyo pye a bose bakūgooka, kūlwa nguno ya banhū abo batī na gwa kūpya ū kūbo; abo batadūgije kūbagunanha nūūlū ni kūbenhela solobo, ūlū ītī magooke n'iponda soni dūhū.

6Mhayo kūlwa shiinū ja Negevu: Batūmījiwa bakūbūūchaga sabo jabo ha migongo ya nzobe, na shikolo shabo sha mpango ha nguku ja ngamīla, bajile kwihanga līti na sha kūbagunanha nūūlū hado, bakūbītīlaga mu sī ya makoye na nduha nhaale, ya shimba ng'osha na ng'hīma, sī ya ng'hoboko na nzoka ja kūlala.

7Alīyo ī Misili ndūhū ko gete shose shose sha kūgunanha. Nose ī sī yenīyo nīyinha lina lya, "Lahabu Ngaya Nīmo!"

8Ī haha jaga ūkagwandīke ū mhayo gwenūyū ha lūbbawa mu būtongi wabo; ūgūtūūle mu shitabo, ū kū shikū ja kū būtongi gūlabize būkaanīji wa būja na būja ū kūbo.

9A banhū benaba bashitiigwa no, baana balomolomo; baana abo batī na shiigwa matū kū katongeelele ka ng'wa SEEBA.

10A baboni bakabawīlaga gīkī, "Ning'we oyagi ū kwikala ng'ūbona shakoolechiwa!" A bahangi nabo bakabawīlaga gīkī, "Mutatūhangīlage īyo ītūngīlīgije, ng'ūlūngalūnga mihayo minonu, ng'ūhanga nī ya kūbboodeleja!

11Lekanagi nayo ī nzīla yenīyī, tajagi ng'wīnge moi; oyagi ū kwikala ng'watūgaagaanīlaga kūtūwīla mamihayo ga Ng'wela wa Isilaeli!"

12Alilūūlū, ū Ng'wela wa Isilaeli alīhaya gīkī, Īkī mulīgūdalaha ū mhayo gwenūyū, ng'wayūsanya wiboneeji na kūsendamīla būhūganu,

13managi gīkī, ī shibi shenīshi ū kū bing'we shikūbiza gītī ndugu ītandūkile, nīyo īlī hihī kūgwa; Īyo kagwīle kaayo kakwiza haho na haho mu kwisanganīja.

14Īkūtandagūka īsambaale gītī shiseme sha mabūmba, ūmo shikabelagūkīlaga kībi kībi, kaagaya nūūlū kapeenu ka kwahūlīla moto mu liiko, nūūlū kalūjo ka kūdahīla minzī mu lwinzī.

15Ū Seeba MULUNGU, ū Ng'wela wa Isilaeli alīhaya gīkī, "Ū būpīji wing'we būlī mu kūshoka na kwifuula; ī nguzu jing'we jilī mu būlembeezu na kūsanya. Alīyo mutī na nīmo nayo ī yenīyo.

16Mukwiwīlag gīkī, 'Biya a bise tūkūdamhīla falasa tūpeele.' Alilūūlū, mukūpeela ng'hana! Mukūhayaga gīkī, 'Tūkūdamhīla ndamhī mheeji tūpeele.' Kwike a bapeeja bing'we bakūbiza bapeeji kūmuheeba a bing'we.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Ng'wanishi ūmò akogohya banhū shihūmbī shimò bilalīle na kūsambaala, lelo
a batanò bakūng'ogohya pye a bose musambaale; kūshisha abo mulasagīile
mukūbiza gītī nongoodi gwa lūbembeela gūlī higūlya ya lūgūlū, nūūlū gītī
lūbembeela ha shigūlū."

SEEBA kūbisagīja abo bakūgalūka

18Kwike ū SEEBA alī na ng'hūmbū ja kūng'olekeja wiza bokwe; akayegaga no ū
kūmuchīla shigongo. Nguno ū SEEBA alī Mulungu wa būlamuji wa wīmà; balī na
abo bansanije we.

19Ee bing'we banhū ba Sayūni, abo mulī bazengi ba mu Yelusalemu, mutikala
mukūlīlaga ng'hūngū. Ūlū ng'ūlīla mulīkooba kūgunwa akūmuchīla shigongo!
Ūlū wigwa ī ng'hūngū ying'we akūng'winha ishosho haho na haho.

20Nīyo ū SEEBA nūūlū akamulisha ngatī gwa makoye, na a minzī ūng'winha ga
būluhi, nahene a balangi bing'we batalibisa hangī na hado. Mukūbabona na miso
ging'we.

21Nūūlū mukatala ū mu nzīla ng'ūlola kū būlyo nūūlū kū lūmoso, nahene a matū
ging'we gakwigwa ilaka ū kū numa līkūhayaga, "Ī nzīla yīyī, shimīzīlagi mo."

22Hūna ī shiikolile shing'we ī sha kūlamiwa īsho shinaagīlilwe feza, nī shisho
shikundīkījiwe zahabu ya kwaabiwa, mukūshisola mushisosohaje, hama
mushiponye kūle gītī shikolo sha malofu. Mukūshiwīla, "Īngagi a henaha!"

23Nī mbulà akūng'wenhela kūlwa kūshizwisha īsho mukūhambaga hasī, nī
shilīwa īsho shikūzwaga ū mu malaale ging'we shikūbiza na nguzu, hangī shingī.
Ū mu lūshikū lwenūlo ī mitugo jing'we jikūdīīmīla mu matogolo magalī ga
maswa mingī.

24Ī nzīkū nī nzobe jing'we ī ja kūlīma, jikūyūdīīma maswa masoga gagaliililwe
chiza gūsanja sanjiwa gūsandūka.

25Nīyo ū lwenūlo lūkūbiza lūshikū lwa kūyagaala kūtaale, ng'hambī ja kūpīlīla
jikūholomolwa, na minzī gakūyūtoloma kūfuma hose hose ū mu ngūlū ī ndīhu nī
ndo.

26Ū būpe bo ng'weji būkūbiza gītī būng'weku bo līīmi, ū būng'weku bo līīmi ū
wene būkwiyongeja ng'hangala mpungatī, būbiza gītī būng'weku bo malīīmi ga
shikū mpungatī ūlū gūsangījiwa hamò; ū lwenūlo lūkūbiza lūshikū lwa ng'wa
SEEBA kūgatunga a magulaagīje ga banhū bakwe, na kūbapīja ū mu būminyiwa
ūbo akabaminya ng'wikanza īlo wabatūlaga.

27Managi gīkī ī Lina lya ng'wa SEEBA līliza kūfuma kūle, līkūbakaga na
kūdundumūka lyochi kūlwa būpelanu bokwe; ū nomo gwakwe gookalile
būpelanu, ū lūlīmi lwakwe lūlī gītī moto gūkūligimaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28Ī myūyī yakwe īkūfumaga bo nguzu gītī minzī g'ihululu gakūtolomaga gapelanile; gaa kūshisha munhū mu nhingo. A mahanga akūgayūnja yūnjaga ng'wiyūngīlo lya kūyagaagīja; a banhū akūbagwashaga chūma mu saya, wabadutanja abatwalile kūjūjimīīla.

29Alīyo a bing'we mukwīmba lyīmbo gītī ng'wikanza lya būjikū bo shigukulu sheela; mukūyega no ū mu ng'holò jing'we, gīt'ūmo banhū bakayegelaga bayūfuula na mbiilūlū, bajile kū lūgūlū lwa ng'wa SEEBA, ūyo alī Shiganga sha Isilaeli.

30Hūna ū SEEBA akūbīīta a banhū baliigwe ī līlaka lyakwe ly'ikūjo, nū nkono gwakwe bagūbone gūliika mu būpelanu būtaale, na moto gūkūligimaga gūpelanile, na malunde ga nsoke, na mbulà ya mawe na ndabi.

31Ī līlaka lya ng'wa SEEBA līkūbakenaagūla a banhū ba Ashulu; akūbatūla na nang'ha gwakwe.

32Ū SEEBA ūlū alībatūla na nkono gwakwe ū ng'wikanza lya kwilwisha nabo mu būlūgū, būl'ikanza ūlū gwabagwīla ū nang'ha gwa nsango gwakwe gūkūjīlanīja na mihilimo ya ng'oma na malaka ga ndono.

33Līlīho ipandī lya Tofezi lībeejiwe ng'hana ng'hana; lītūūlilwe ho kūlwa nguno yakwe ū ntemi. Ī lichongo lyaho līsīmbilwe ishimu no, hangī igalī kīngī nasho; nī ng'hwi ja kūpemba moi jilīho jitī ja kūshila; myūyī ya ng'wa SEEBA īkwikaga gītī lūhūhi lwa būgota wa shibiliti kwiza kūgūbacha ū moto.

Isaya 31

Kwihīga kwa kwīsendamīla Misili

1Balī mu kwihīga abo bakatulumenhaga kūja Misili kūkooba būgunwa, abo basanije falasa, na bakikumīlīgījaga magogoteni gabo ga būlūgū, na badamhīji babo ba bafalasa kūlwa nguzu jabo; alīyo ū Ng'wela wa Isilaeli batansanije, nūūlū batakoobaga būgunanhi kūlī SEEBA.

2Alīyo nang'hwe alī na witegeleja, hama adūgije kwenha būkenaagūji; ī mihayo yakwe atalekaga ū kwīshikīlīja. Akwīmīīla ilwishe najo ī kaya ja bīīti ba shibi, a banhū abo bakabagunanhaga bīīti ba mihayo yabūbi.

3A Bamisili nabo balī banhū dūhū, batī ba mulungu; hama ī falasa jabo ndimu ja mīlī, jitī myoyo yaya. Ū SEEBA ūlū ūgūgoloola ū nkono gwakwe, ū ngunanhi akwipama, hama ū ngunanhwa akūgwa; bose būbīlī wabo bakūyagaala.

4Ū SEEBA waniwīlile gīkī, "Ūmo shimba īkalundumīlaga, ī songi ya shimba ūmo īkīītīlaga ūlū yapondyaga ntugo, a badīīmi a bayanda nūūlū bakikobya gīkī baje hoi bakīleche, ītogoha h'ūmo bayoganīje h'ūmo bakwīgīje shibagato ītibakīla. Alilūūlū, ū SEEBA wa mabità akwika a ha ngūngūli gwa Sayūni, akwiza kwilwisha būlūgū a higūlya ya lugūlū lwenūlo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Ūmo noni jikambīlaga manana kūlang'hana ha chanjo shajo, nū SEEBA wa mabità akwīlang'hana gīko ī Yelusalemu, akwīlang'hana na kwīkomoola; akwīkīlanhya ayīpīje.”

6Ee bing'we Baisilaeli, shokagi kūlī We, ūyo ng'walī mungomelile mu būgomi būtaale.

7Nguno ū mu lūshikū lwenūlo, būlī ng'wene ū mu bing'we akūshiponya kūle ī shiikolile shakwe sha feza, nī sha zahabu, īsho ng'washibeeja na makono ging'we ga shibi.

8Ū Ashulu akūgwishiwa līlūshū Īlo līti lya kūbeejiwa na banhū, akūliiwa līlūshū līti lya munhū wa kūcha; akūlīpeela ī līlūshū lyenīlo, hūna a badinha bakwe bakūding'wa batwalwe mu būding'wa.

9Ūyo alī shiganga shakwe akūpeela nhambo kūlwa boobà; na a bataale ba mabità gakwe bakwilalīla bapeele bajileke ī mbembeela, alīhaya SEEBA, ūyo moto gwakwe gūlī mu Sayuni, n'ipembelo lyakwe lya moto līlī mu Yelusalemu.

Isaya 32

Būtemi wa būtūngīlīja

1Managi gīkī, Ntemi akūtema mu būtūngīlīja, na basugi bakūsuga mu wīmà.

2Būlī munhū akūbiza gītī īpandī lya kwishīkīja nyaga, gītī ipandī lya kūūbīla mbula nhaale ya ng'heheela; gītī myongo ya minzī ng'witogolo ikalamuku; nūūlū gītī mbeho ya shiganga shitaale mu sī ya notà.

3Hūna abo bakabonaga a miso gabo gatūbbopoma hangī na hado yaya; na a matū ga bigwi gakongeja ū kwigwa.

4A biyangūhīlīja mu maganiko bakwanukūla būmani na witegeleja; nū lūlīmi ū lūhaahaatīja lūkūhabūla mihayo mu kwitegelejiwa hape.

5Ū mbūūlī atikala akwitanagwa gīkī ntengeke; nūūlū ū wa masala mabi atūhayiwa gīkī nkūjiwa.

6Nguno ū mbūūlī akalūngalūngaga ya nyachilū, a maganiko gakwe gakiyūngūūlaga gakūhelaga yabūbi; gīkī abeeje īyo ītī mu nzīla ya ng'wa Mulungu, ikale akūng'hayaga kībi ū SEEBA, abo balī nzala akabalekaga na lūtuubo lwabo gīko, hama abo balī na makoye ga notà akabīngījaga a minzī ga kūng'wa.

7Ī nzīla ja ng'wa munhū wa masala mabi jiisalīkile no, akahelaga mihayo mibi, ya būhwahwa wa kūbakenaagūla a bahabī na bagayiwa, nūūlū babize bakūlīlaga mu wīmà.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Alīyo ū munhū ū ntengeke akahela mihayo ya nyatengeke; hangī akīmīīlaga ha shītīle sha nyatengeke.

Mbango ha numa ya būlamulwa

9Bing'we bakīma abo mufulile, būkagi munidegeleke; bing'we a bashīke abo mutī na dīīlīīlī, igwagi īyo nalīyīhaya!

10Bing'we bakīma abo mukwibonaga mulī mu mhola, gūkūbīta ng'waka na būshiigo būgehu, hūna mugwīlwe makoye madito muyūdetema; nguno a magesa gatilonga, ī lihūlūla mizabibu lītūbiza ho.

11Detemagi bing'we bakīma abo mufulile, zwanganagi a bing'we bashīke, abo mukwibonaga gīkī mulī mu mhola! Zuulagi ī shizwalo shing'we, ng'witunge shizwalo sha magūnīla ū mu mikīmbīlī ying'we.

12Itimbagi būlī ng'wene ha shikuba shakwe, kūlwa kwīpīnīhalīla ī migūnda ya shilīwa shingī, nī mizabibu īyo īkatwajaga matwajo mingī,

13nī sī ya banhū bane, Ī sī īyo yazwile ming'hwa na magwaata; alichene, nīyo jipīnīhalīlagi pyī ī numba, ūmo banhū bakajaga kūyegela; nū nzengo gwenūyū, ū gwa būsangabazu būtī na būkalīkīle.

14Nguno bakūlīpeela ī likūlū, ū nzengo gwa banhū bingī gūkūsaaga dalali, a mapandī ga kūpīlīla nī ng'hambī ja bashilikale gakūbiza matogolo madūhū ilalī; gakūbiza mapandī ga kwihebela nzobe na madīīmīlo ga madaale ga ng'holo;

15kūshisha twitīīlwe Moyo wa kūfuma kwigūlya, nī litogolo līgalūke kūbiza gītī migūnda miponi ya shilīwa; hama ī migūnda ya shilīwa Īyūbonekana gītī mapoolu.

16Būlamuji bo wīmà būkūtūūla ng'hambī ū kū matogolo, hama ū mu migūnda miponeki ya shilīwa būkwikala moi būtūngīlīja.

17Hūna ī litwajo lya būtūngīlīja līkūbiza mhola, ū butūngīlīja būkwenha būlembeezu na kūsanya shikū jose ja welelo na welelo.

18Ū wikalo wa banhū bane būkūbiza mu mhola, mu kaya jilang'hanilwe chiza, na mu mapandī malembeezu ga kwifuulīla.

19Nīyo nūūlū īkatūla mbula ya mawe ya kūkenaagūla na mapoolu, nū nzengo yūgwikīja shiki shiki pyī ū gose,

20alīyo a bing'we mukūbiza na ningī no, a bing'we abo mukūyūbiba mbīyū mu ng'hilimvwa ya myongo yose, nī ng'ombe jing'we pyī nī nzobe mukūjitaligūlīla jiyūyeela yeela mu kwisandaala.

Isaya 33

Kūluha hanuma yaho kūgunwa

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Ūlī mu kwihīga ū bebe nkenaagūji, bebe ūyo ūtaalī kūkenaagūlwa! Ūlī mu kwihīga ū bebe ng'wijomboki, bebe ūyo ūtaalī kwijombokwa! Ūlū ūmala ū kūbakenaagūla a bangī, hūna nū bebe ūkūkenaagūlwa, ūlū lyūshila ī likanza lyako lya kūbijomboka a bangī, nū bebe ūkwijombokwa.

2Ee SEEBA, tūchīlage shigongo, tūkūlindīīlile bebe mu kwisagīlwa; būlī lūshikū ī dilū bizaga nguzu jise, ūbize būpīji wise ng'wikanza lya makoye

3Ūkapalalukaga n'ilaka lyako banhū bapeela, ūlū wabūūka gakabbalasanaga a mahanga.

4Bing'we banhū ba mahanga Ī shikolo shing'we īsho ng'wasola bo nguzu shilīkong'onhwa gītī shikūkong'onhagwa na būtondo wa njige; a banhū bakūshiikīndīkīīlaga gītī ibità lya njige.

5Ū SEEBA ng'wene ngūngūhiwa, wikalo bokwe būlī kwigūlya; ī Sayuni akwīyokaja kalamulīle ka wīmà na būtūngīlīja.

6Akūbiza nguzuhya wa makanza gako, akūbiza būpīji būtaale, na masala na witegeleja; ū logohano lwa ng'wa SEEBA h'ī sabo ya mpango ntaale ū mu yose yenīyī.

7A bagosha babo ba mbagashūūla bakūhūūlūūlaga kū mapanda, a batūmījiwa ba kūkooba mhola nabo balīīlīla mu kūsaatwa kūtaale.

8Ī nzīla jape ī haha, jilī dalali; atīho nūūlū wa kūshimīza mu mapanda. Ī lilagane lyakenaagūlilwe, a batūūji balyo bakūsondagūlagwa, atīho ūyo akwinhagwa ikūjo.

9Ī sī īlī buyīkī īkūlīlaga ng'hūngū, Ī Lebanoni yūmile yagookile; ī Shaloni nayo ī haha ītikīlile n'itogolo ikalamuku, ī mitī ya Bashani nī Kalimeli yayūgūkile pye a madūūtū gayo.

10"Alilūūlū ī haha nakūbūūka," SEEBA alīhaya. "Ī haha nakwigūngūhya, nakūlyolecha ī likūjo lyane.

11Mukūbūūchaga nda ja meela ng'wayūbyala pūngu; ī myūyī ying'we gūlī moto gwa kūmujija bing'we benekīlī.

12A banhū bakūpya banogele babize gītī swakala, bakūbaka gītī masaka ga ming'hwa, gapuugilwe."

13Bing'we abo mulī kūle yigwagi īyo nīyītile; na a bing'we abo mulī hihī witegelejagi ū būdūla wane!

14Ū mu Sayūni balī na boba no Ī haha a bīīti ba shibi, a ba malofu bakūdetemaga dūhū. Bakwibūjaga, "Nani ū mu bise ūyo adūgije kwikala hamò nago ū moto ūyo gūkūnogotejaga gwenūyū? Nani ūyo adūgije kwikala nabo ū būsebu wa moto gwa būja na būja gwenūyū?"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Munhū wa shimīzīle ītūngīlīgije, ūyo kalūngalūngīle kakwe kalī wīmà, hangī alemile kūpandīka shose shose mu nzīla ja wiboneeji, na a makono gakwe agalemegije kwanukūla sha kūhongwa, ūyo matū gakwe akagachibījaga kū būsīīgani wa nyabūlagi, na a miso agalilimije ū kū yabūbi;

16ū ng'wenūyo h'ūyo akwikala ho a higūlya, ū būpīlīlo wakwe būkūbiza ng'wipilinga lya mawe. Ī shilīwa akwinhwa na a minzī atūgayiwa.

17A miso gako gakūmona ū Ntemi ū mu wiza bokwe; gakwībona ī sī īyo īkagije kūle ū būgalī galī wayo.

18Īyo yakūdetemyaga īkūbiza ya kwīyideedeng'hanya mu maganiko gako kūnū ūkwibūjaga, “Alī halī ū ng'wandīki? Nū nsoleleja wa goodi alī halī? Nū ntaale wa ng'hambī ja bashilikale nang'hwe alī halī?”

19A bikumīlīja ba mbika yenīyo ūtalababona hangī, a banhū ba kalūngalūngīle kageni, a ba ndīmi ja kūyomba gītī bakūhahaatījaga, yayūfuma mihayo milambu kwīyitegeleja.

20Lolaga ī Sayuni, kū nzego gwise gwa kūyegela mu shikū ja shigukulu; ūkwībona ī Yelusalemu na miso gako, ū gwenūyo nzengo gwa mhola; iheema līti lya kūsaamiwa, Ī mambo jalyo jitaladubbūlwa, hama nūūlū lūmò lwa ngoye jalyo lūtīko kūtīnwa.

21Nīyo ū kwenūko ū SEEBA akūbiza Wabūdūla ū kū bise, līkūbiza gītī ipandī lya myongo migalī na njonga ja kūsela minzī. Ī lyenīlo līti ipandī lya kūbītīla mo mato ga kūbugwa bo ngahi, nūūlū meli ja būlūgū.

22Nguno ū SEEBA alī Namuji wise, ū SEEBA hū ng'wene ū ng'winhi wa shilagīlo shise, hū ng'wenūyo ū ntemi wise; hū ng'wene akūtūpīja.

23Ī ngoye jako jitelile, jitūdūla ū kūgūhandatīla ū nongoodi, nūūlū ū kūlīgoloola ī litanga. Nose shikolo shingī shikūgabanhwa; kūshisha na balemehazu hose bakūpandīka sha kūjana.

24Ū mu bajiga jiga atilonga mo nūūlū ūmò wa kūhaya gīkī, “Ū nene nalīsaata!” Nī shibi sha bazengi ba ng'wenūmo shikūlekejiwa.

Isaya 34

Nsango kū banhū ba mahanga

1Egeelagi mudegeleke bing'we mahanga, Tegagi matū bing'we banhū! Nī sī nayo yigwe, nī shose īsho shilī muyo; nī shiseeng'wa shose ī shitī sha mu sī!

2Ū SEEBA agapelanīlile pye a mahanga, alī na būpelanu būtaale no ū kū mabità gabo. Akūbakenaagūla bashile ho gete, akūbafunya baje kūjūsīnzwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3A banhū babo ūlū babūlagwa bakūyūponyiwa hanze sagala, ū būnung'hu wa mibimba yabo būkūsambaala pye a hose; ī ngūlū jikūloba mininga gabo.

4Pye a mabità ga shiseeng'wa sha kwigūlū gakwaabiwa, nī ligūlū līkūpaligwa gītī shilago; Ī libità lya sonda ī jose līkūgwa, ūmo gakalagalīlaga madūūtū ga mizabibu ūlū galīnyaala, nūūlū gītī madūūtū ga ntini ūlū ganyaalile.

5Nguno ī līlūshū lyane lyang'wile sha ng'wigūlū lyūfula, ī haha lūūlū managi gīkī līlika Edomu kwenha nsango, kū banhū abo nabazumile.

6Ī līlūshū lya ng'wa SEEBA lyalalūkījaga za mininga, lyajimaga masasu, līkūtoonaga mininga ga baana ba ng'holo na ba mbūli; na mazezele ga kūfuma mu mhīgo ja ng'ondi. Nguno ū SEEBA alī na nīmo gwa shitambò mu Bozila, alī na būsīnzi būtaale ū mu sī ya Edomu.

7Ī mbogo ja mu bū, jikūgwa hamò nabo, ī songi pyī nī shadiima; Ī mbūga jabo jikūjima mininga, ū lūbuubu nalo lūkūzeema zeema maguta ga masazu.

8Nguno ū SEEBA alī na lūshikū lwa kūmala shiilī, ng'waka gwa shilīpīlo, kūlwa kwīgunīja ī Sayūni.

9Ī myongo ya mu Edomu īkūgalūka kūbiza laami, ū lūbubu lwamo lūkūbiza būgota wa shibiliti; hūna lūūlū ī sī yenīyo īkūbiza laami īkūligimaga moto,

10gūtī gwa kūjima līīmi na būjikū; Ī lyochi lyago līkwinunga ng'wigūlya būja na būja. Ī sī yenīyo īkwikala dalali myaka ya shibyalīlwe na shibyalīlwe; atalilonga munhū wa kūbīta mo hangī.

11Īkūbiza sī ya mafungwe na manūngū, jikūyikala mo ging'hi na makūngūūlū; ū Mulungu akūbītya mo lūgoye lwakwe īzwangane, n'igoloolelo lyakwe īkenaagūke.

12A basugi bayo bakūgayiwa ī sha kwitanwa gīkī būtemi ū wenūbo, nīyo pye a bataale baamo batūbalwa gīkī nabo balī shikolo.

13Ū mu numba jaamo ī j'ikūlū gakūzwa mo ming'hwa; ū mu mapandī gaamo a ga kūbūngīlà gakūzwa mo malūbambe na masanzu, būkūbiza būhoyelo wa nyamhawa na wikalo wa ging'hi.

14Shiinū ja mu masaka jikūyikobya moi, būyaga na mbiti; ngūlūgūlū jikūyūdīīla ng'wenūmo jikwilīlīīlaga, nī noni ja būjikū jikūpandīka wifuulīlo kwenūko.

15Ī ging'hi īkūbeegeja chanjo ng'wenūmo īteele magī gayo, īkūgabundaalīla īgomeje makune, na kūyūgabandīla mu manana gayo; nī lūbalà jikūyikala ng'wenūmo, būlī yene na nichaayo.

16Lolagi ū mu shitabo sha ng'wa SEEBA musome, nūūlū shimò shitūgaya ū mu shenīshi, nīyo būlī shene shikūbiza na nichaajo; nguno īlagīlilwe chene na nomo go ng'wa SEEBA; hama ū Moyo wakwe h'ūyo akūshikuminga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17H'ūmo ashigabīlile ū mu kagabanhīgīje kakwe, hūna ūshisambaaja kūlenganīla
na kahelele ka nkono gwakwe; būlī shene shisuge ipandī lyasho welelo bose,
shiikale henaho kūshisha shibyalīlwe na shibyalīlwe.

Isaya 35

Būyegi wa bakomoolwa

1Ī litogolo ī likalamuku līkūyega, pyī nī sī īyo ītatūlagwa mbulà; nī sī īyo
batikalaga mo banhū īkūzalabana na kūtaamuka būlabo būsoga kūlola;

2Īkookala bonji pye a hose, Īkūyega no īyūtūla na mhūndū kūlwa būyegi būtaale.
Ī likūjo lya Lebanoni īkwinhwa yoi, nū wiza bo lūgūlū lwa Kalimeli, pyī nū wa
mbūga ya Shaloni. Bakūlībona ī līkūjo lya ng'wa SEEBA, Ī likūjo lya ng'wa
Mulungu wise.

3Gaguzuhyagi a makono a manogoleku, na a mazwi ayo gayogomile
mugahandīkīje.

4A ba ng'holò ng'haahūku bawīlagi, "Lekagi ū kogoha, timbyagi ng'holò! Managi
gīkī ū Mulungu wing'we akwiza na shiilī yakwe, na shilīpīlo sha ng'wa Mulungu;
akwiza kūmupīja a bing'we."

5Hūna lūūlū a miso ga babboku gakūlolechiwa, na a matū ga baagulu
gakūlugūlwa.

6Hama a balema bakūbiza na būdūla bo kwizwanuka gītī saala, nī ndīmi ja
bashitayomba jikūyūtūla mhūndū kūlwa būyegi. Nguno ū mu sī īyo batikalaga
mo banhū gakūpumūka mo minzī mingī, nū ng'witogolo ikalamuku jikūdūlūka
mo njonga ja kūsela minzī.

7Ī sī ja mabuushī makalamuku jikūgalūka kūbiza malambo ga minzī; nū mu sī ja
notà jikūdūlūka mo nzwīlo ja minzī. Ū mu mapandī ayo nyamhawa jalī jishekije
būhooyelo gakūzwa mo maswa, na madete na malūtende.

8Hama īkūchibūka na nzīla nhaale, Īyo īkūyitanwa Nzīla Neela. A basoso
batūshimīzīla mo, Īkūbiza ya banhū abo bigeleelilwe kūbīta ū mu Nzīla yenīyo, a
babbūūlī a ba malofu batī ba kwībītīla na hado yaya.

9Ītūbiza mo shimba, nūūlū shiinū yose yose ng'henaagūji ītīko kūpanda mo; Ī
jenījo jitūbonekana na hado yaya, alīyo a bakomoolwa hū bakūbītīla
ng'wenūmo.

10A bakomoolwa ba ng'wa SEEBA bakūshoka, bakūshikīīla ī Sayuni
bakwīmbaga; būyegi wa būja na būja būkūbiza ngikili kū mitwe yabo.
Bakwikīīlwa būyegi na kūzalabana kūtaale, ū būpīna nū kūgang'hīla shikūpeela
shibīngīle.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Isaya 36

Ibengwe lya ntemi Senakelibu

1Ū mu ng'waka gw'ikūmi n'īnè gwa būsugi wa ntemi Hezekia, ntemi Senakelibu
wa Ashulu akīdumīla pyī ī mizengo ya mu sī ya Yuda, īyo yalī īpīndīlījiwe ndugu
kūshisha wīdima.

2Hūna ū ntemi wa Ashulu ūntūma ntaale wa bashilikale bakwe, kūfuma Lakishi,
ūja ī Yelusalemi alī n'ibità itaale lya bashilikale, kūnsanga ū ntemi Hezekiya. Ū
ntaale wa bashilikale ūūkīmīīla ha nzīla ya kūja kwilaale lya mfuji wa myenda,
haho na ngoka gwa kūfuma kwilambo lya kū ngūngūli.

3Ntaale wa batūmami ba ng'wikūlū, Eliakimu ng'witūnja o ng'wa Hilikia, ūja ko
kūmona; walī na ba Shebuna, ng'wandīki, na Yoa, ng'wana Asafu, ūyo walī
kalaani.

4Ū ntaale wa bashilikale ūbawīla, Ū Hezekiya ng'wīlagi gīkī, "Ū ntemi ntaale, ū
ntemi wa Ashulu, alīhaya: Ūlī na kūsanya kī nose wīte lūgiili giili gīko?

5Īkī ūkwikumīlījaga ūhaya gīkī ī mihayo yako īhelilwe chiza, na gīkī ūlī n'ibità lya
nguzu; tūhaya ī yenīyo mihayo dūhū ndūhū mo nū gwa ng'hana! Ī gīsī ūyo
ūkūng'wisagīlagwa nani nose ūlīnigomela ū nene?

6Managa gīkī, ī Misili īyo ūkwīsanyaga īlī gītī nang'ha gwibīngobīngo lībīnzīkile,
īlo ūlū munhū ūlīdima hūna ūlīsendamīla līshikile kūnchima mu shiganza
lyūlibīla! Ū Falao, ū ntemi wa Misili h'ūmo alī ū kū bose abo bakansendamīlaga."

7Hama nūūlū ūnishokeje, "A bise tūnsanije SEEBA Mulungu wise;" ī gīsī atī
ng'wene ūyo Hezekiya wīngije mapandī gakwe ga higūlya, na myalīlo yakwe,
hūna ūgwa kūbawīla banhu ba Yuda nī Yelusalemu, "A bing'we
shing'wigeleelilwe kūyūlamya kū būtongi bo ng'walīlo ūyū dūhū?"

8Alilūūlū, ī haha egaga shose shose ū kūlī baba būgonzo, ū ntemi wa Ashulu; ū
nene neega falasa shihūmbī shibīlī, ūlū ūdūla ū bebe kūpandīka bashilikale ba
kūjidamhīla.

9Ū bebe ūkwisagīlagwa kūpandīka magogoteni ga būlūgū na badamhīji ba falasa
kūfuma Misili, ūdūgije gete kūng'wīmīla nūūlū ūmò wa batūmami ba ng'wa baba
būgonzo a bado bado?

10Hama hangī a higūlya ya yenīyo, ū bebe ūliganika naabūūkile dūhū ū nene ū
kwiza kwīdumīla na kwīkenaagūla ī sī yenīyī, nū SEEBA yaya ū kūmana? Angū ū
SEEBA ng'wenekīlī h'ūyo waniwīlile, "Īsangage ī sī yenīyo, ūkīkenaagūle."

11Hūna a ba Eliakimu, Shebuna nū Yoa, būng'wīla ū ntaale wa bashilikale, "Ka
nahene shi lūūlū baba nkūjiwa tūlīkwikūmbīlīja ūtūwīle a bise batūmami bako

© 2015 Bible Society of Tanzania.

mu lūlīmi lwa Shialamayo, nguno tūlūmanile. Yaya ū kūtūwīla mu lūlīmi lwa Shiyudaya, kūnū baliigwa na a banhū abo balī ha ndugu."

12Alīyo ū ntaale wa bashilikale ūbashokeja, "A bing'we muliganika ū baba būgonzo wanitūmile ū nene kwiza kwīhaya ī mihayo yenīyī kūlī sīng'we būgonzo na bing'we dūhu, yaya ū kū banhū abo balī ha ndugu? Ū nene nalībawīla na a benabo, nguno nabo shibigeleelilwe balye maashi gabo na kūng'wa mine gabo, gīt'ūmo mukwītīla dūhū a bing'we."

13Hūna ū ntaale wa bashilikale ng'wenūyo ūbūūka, ūhamuka n'ilaka lya higūlya mu lūlīmi lwa Bayudaya akūhayaga, "Bing'we yigwaagi ī mihayo ya ntemi ntaale, ū ntemi wa Ashulu!

14Ū ntemi alīhaya gīkī, 'Lekagi ū kūnzunīlīja ū Hezekiya ikale akūmulembagūlaga; nguno atī nabo ū būdūla wa kūmupīja!'

15Nīyo yaya gete ū kūnzunīlīja ū Hezekiya ikale ūmulemba mihayo ya kūnsanya SEEBA; akūmuwīlaga gīkī, 'Ū SEEBA akūtūpīja dūhū, ū nzengo gwenūyū gūtūtūūlwa mu nkono gwa ntemi wa Ashulu.'

16Lekagi ū kūndegeleka ū Hezekia; ū ntemi wa Ashulu alīhaya gīkī, 'Nzūgi kūnū kūlī nene tūlomane mihayo ya kūtūūla mhola. Hūna būlī ūmò wing'we akūlya matwajo ga mizabibu yakwe, na ga mitiini yakwe, na akūng'wa minzī ga mu lwizī lwakwe ng'wenekīlī;

17kūshisha aho nalizīle kūmusola namutwale kū sī ya kūbiza gītī ī ying'we yenīyo; sī ya shilīwa na divai ningī, sī ya būgalī būtī bo kūshila na migūnda ya mizabibu ya būyaga.'

18Lekagi ū kūndegeleka ū Hezekia, nguno alīmujimīīja kūlwa kwikala ūmuwīla gīkī, 'Ū SEEBA akūtūpīja.' Ī gīsī alīho mulungu kī w'ihanga lyose lyose ūyo wabīta kūpīja sī yakwe kūfuma mu nkono gwa ntemi wa Ashulu?

19A bamulungu ba Hamasi na Alipadi balī halī? Al'a bamulungu ba Sefavaimu nabo balī halī? Angū, bakadūja ū kwīpīja ī Samalia ū kūfuma ū mu nkono gwane?

20Ū mu bamulungu bose a ba mu sī jenīji, nani ūyo wabīta kūpīja sī yakwe kūfuma mu nkono gwane? Al'ū SEEBA lūūlū, ū ng'wene akūdūgīja he ū kwīpīja ī Yelusalemu ū kūfuma ū mu nkono gwane?"

21Alīyo a banhū balī sele sele dūhū, batanshokegije mhayo gose gose; nguno ū ntemi walī wabalagīja ūbawīla, "Mutizūnshokeja mhayo."

22Hūna ū ntaale wa batūmami ba ng'wikūlū, ū Eliakimu ng'witūnja o ng'wa Hilikia, nū Shebuna, ū ng'wandīki, nū Yoa, ng'wana Asafu, ūyo walī kalaani, būja ū kūlī Hezekia; būūkampuunīla ī shizwalo shabo shitandagūkile, būng'wīla īyo akīhaya ū ntaale wa bashilikale ng'wenūyo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Isaya 37

Hezekia kūtūma nhūng'wa kūlī Isaya

1Ū ntemi Hezekia aho wigwa ī yenīyo, ūtandūla ī shizwalo shakwe, ūzwala magūnīla hūna ūja mu hekalu ya ng'wa SEEBA.

2Hanuma ya henaho ūbatūma ba Eliakimu ūyo walī ntaale wa batūmami ba ng'wikūlū, na Shebuna, ū ng'wandīki, na a babo balī batongeeji ba bagabīji; būja kūlī ng'hangi Isaya ng'wana o ng'wa Amozi. A bose baaja bazwalile shizwalo sha mgūnīla.

3Būūkang'wīla, "Ū ntemi Hezekia alīhaya gīkī, 'Ī lelo lūlī lūshikū lwa būpīna, kūsondagūlwa na magooke; īlī gīt'ūmo ikanza lya baana kūbyalwa līkashikaga, alīyo jabiza jitīho ī nguzu ja kūbabyala.

4Hamo shi ū SEEBA Mulungu wako akwīyiigwa pyī ī mihayo ya ntaale wa bashilikale, ūyo watūmilwe nū ise būgonzo, ū ntemi wa Ashulu, kwiza kūnsondagūla ū Mulungu mpanga. Hamo akūng'hama kūlwa nguno ya mihayo īyo wīyigwaga ū SEEBA Mulungu wako. Alilūūlū, tūlīkwikūmbīlīja ūbalombele a banhū abo basaagile.'"

5A batūmami ba ntemi Hezekia aho bashika ū kūlī Isaya,

6ū Isaya ūbawīla, "Ū sīng'we būgonzo ng'wīlagi gīkī, 'Ū SEEBA alīhaya: Lekaga ū kogoha kūlwa mihayo īyo wīyigwaga, īyo bītūmamīlaga a batūmami ba ntemi wa Ashulu kūnisondagūla nene.

7Alilūūlū, degelekagi! Ū ng'wenūyo nakūntūūlīla moyo gwa kūng'winha kwigwa lūkumo lūlebe, hūna ashoke kū sī yakwe; ūlū ūshika koi nakūng'wīta abūlagwe bo lūshū.'"

8Kwitulwa ū ntaale wa bashilikale ng'wenūyo wigwa gīkī ū ntemi wa Ashulu wīngile ī Lakishi, ūshokanya. Wahayūshika koi ūnsanga ū ntemi akūlwaga būlūgū na Libuna.

9Ū mu shikū jenījo ū ntemi wa Ashulu wenhelwa ng'hūlū, gīkī ntemi Tilihaka wa Esiopia, aliza kūndumīla kwilwisha būlūgū nang'hwe. Hūna ūtūma banhū hangī ū kūlī Hezekia kūhaya,

10"Ng'wīlagi ū Hezekia ū ntemi wa Yuda gīkī, Ūtizūnzunīlīja ū mulungu wako ūyo ūnsendamīlile ng'wenūyo, ikale akūkūlembagūlaga alīkūwīla gīkī, 'Ī Yelusalemu ītūtūūlwa mu makono ga ntemi wa Ashulu.'

11Ū bebe wīyiigwa īyo batemi ba Ashulu bajīītīla pyī ī sī; ūmo baajikenaagūlīla gete. Ū bebe ūkūpīla?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12A bamulungu ba sī ījo bataale bane baajikenaagūla, bakīīta mhayo gose gose gwa kūjipīja ī sī jabo? A ba mulungu ba sī gītī ja Gozani, Halani, Lezefu; na banhū ba Edeni abo baalī bikaji ba mu sī ya Teli-asaali!

13Ū ntemi wa Hamasi alī halī, nū wa Alipadi; pyī nū ntemi wa nzengo gwa Sefavaimu, nūūlū ū wa Hena, nū wa Iva?”

Kūlomba kwa ng'wa Hezekia

14Ū Hezekia aho wīyanukūla ī nyalūba kūfuma ū kū banhū abo baalī batūng'wa wīsoma. Ūlinha mu hekalu ya ng'wa SEEBA, ūja nayo; ūshika wīkundūla wītūūla kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

15Hūna ū Hezekia ūnomba ū SEEBA alīhaya,

16Ee SEEBA wa mabità, Mulungu wa Isilaeli, bebe ūyo wigasīgije isumbī lyako lya būtemi ha gatī gatī ya makelubi; bebe wike hū ūlī Mulungu wa mabūtemi ga mu sī jose; bebe ūyo ūlī meeja w'igūlū na sī.

17Ee SEEBA, tegaga ū gūtū gwako wigwe; loleechaga a miso gako Ee SEEBA, ūbone; īdegelekage ī mihayo ya ng'wa Senakelibu, īyo watūmaga kwiza kūnsondagūla Mulungu mpanga.

18Ee SEEBA, gūlī gwa ng'hana ī chene ī gīkī a batemi ba Baashulu baabakenaagūla a banhū benaba nī sī jabo.

19A bamulungu babo benabo baabaponya mu moto na kūbakenaagūla nguno batī bamulungu, mantī dūhū na mawe gabeejiwe na makono ga banhū.

20Alilūūlū Ee SEEBA Mulungu wise, tūpījage ū mu nkono gwakwe; a mabūtemi ga mu sī jose gadeebe gīkī ū bebe Ee SEEBA, hū ūlī Mulungu ūmò wike.

Kūgwa kwa ng'wa Senakelibu

21Hūna ū Isaya ng'witūnja o ng'wa Amozi ūtūma nhūng'wa ū kūlī Hezekia kūhaya, “Ū SEEBA ū Mulungu wa Isilaeli alīhaya, īkī wanilombaga ūlīng'haya Senakelibu ū ntemi wa Ashulu,

22ū mhayo go ng'wa SEEBA gūūyū, ūyo alīgūhaya kūlwa nguno yakwe ū Senakelibu: ‘Ū munhya wa Sayuni wakūdalahile no ū bebe, nīyo akūkūsekaga no kūlwa kūkwibengeleja. Ū nshīke wa Yelusalemu akūshingishaga ntwe gwakwe kūlwa kūpeela kwako!’”

23Nani ūyo walūndūkagūlaga na kūnsondagūla? Ūyo walūmpalīlaga n'ilaka lya higūlya, na kūmyūlīla miso ūkūnolaga nyadooshi walī nani? Walī atī ūngī, ūlū atī Ng'wela wa Isilaeli!

24Wamponangīgije mashidūki ū SEEBA mu nzīla ya batūmījiwa bako. Wikumīlīgije ūkūhayaga, “Naalinha ngūlū ndīhu ningī no kūlwa wingī wa magogoteni gane ga būlūgū, naashika nū kwigūlya ya Lebanoni. Nībbutagūla ī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

mikoola ya kwenūko, nī mibanga ī mibūūtī būūtī. Naakolobela nūkashika nū kū gatī yaho gete; naashika ū kū giiti shalyo ī lipoolu.

25Naakumba nzwinzī mu sī ja kūle, nūng'wa ko minzī. Ī njonga ja Misili pyī ī jose naajikamya bo kūjipandagīla na mhambala jane nene ng'wenekīlī."

26Ū bebe ūtaalī ū kwigwa? Ī yenīyo nītūūla ho nene kūfuma kale. Nīhela mu shikū ja kale na kale, hūna lūūlū ī haha nīshikīlīgije, h'ī chene ū bebe ūkūjaga ūkenaagūla mizengo nūūlū īpīndīlījiwe ndugu; ūkwīkambagūlaga yabiza matūūgo ga mawe dūhū.

27A banhū baamo bakūzwanganaga na kūgooka, nguno bakūbūgayiagwa ū būdūla. Bakūbizaga gītī mapalala ga mu malaale, gītī maswa managana galīsonga haha. Bakūbizaga gītī maswa gazwīlile higūlya y'itembe, ayo gakoochiagwa līīmi gataalī nūūlū kūkūla!

28Alīyo nakamanile a kikalīle kako, na a kayeelele kako ūlū ūkūjaga na kūshoka; nū mumo ūnipelanīlile ū nene namanile.

29Hūna lūūlū īkī ūnipelanīlile, hama nī libengwe lyako naaliigwiile na matū gane, nakūkūgwasha ū mu mūūlū gako n'ilobo lyane, nū mu nomo gwako nakūkūtūnga na duushi yane nakūnyamule, ūshokele ī nzīla īyo wizīīlile.

30Ee Hezekia, ū lūmeng'ho lwako lūkūbiza lūūlū: Ī mokoono mukūlya sha kūfuma mu magwa, a ha ng'waka ī sha kūzwa kūfuma ū mu magwa genayo. Alīyo ū kū ng'waka ū gwa kadatū hambagi mugese, līmagi migūnda muhambe mo mizabibu mulye a matwajo gaamo.

31A banhū ba būshiigo wa numba ya ng'wa Yuda bakūkoma miji hasī hangī, ū kwigūlya batwaje matwajo.

32Nguno būshiigo wa banhū būkūfuma ū mu Yelusalemu, ū mu lūgūlū lwa Sayuni ibità līkūpīla. Wilu bo ng'wa SEEBA wa mabità būkūgūshikīlīja ū mhayo gwenūyū.

33Hūna lūūlū, gūūyū ū mhayo ūyo alīgūhaya ū SEEBA kūlwa nguno ya ntemi wa Ashulu: Atingīla na hado yaya ū mu nzengo gwenūyū, nūūlū isonga atūlasa moi. Atiza kūgūdumīla abūūkije lūmūda, nūūlū ī ndugu ya nzengo atīzengeela ikīgo kūlwa kūgūdumīla ū nzengo.

34Ī nzīla īyo wizīlile h'ī yene akūshokela, ū mu nzengo gwenūyū atingīla na hado yaya, alīhaya SEEBA.

35Ū nzengo gwenūyū nakūgūlang'hana nene nagūpīje, kūlwa nguno yane na kūlwa nguno ya ng'wa Daūdi ntūmami wane.

Būgunanhi bo ng'wa SEEBA

© 2015 Bible Society of Tanzania.

36Hūna malaika o ng'wa SEEBA wingīla ū mu ng'hambī ya Baashulu ūbūlaga banhū shihūmbī igana na makūmi anaane. Aho wela ī ntondo yaho ī dilū, a bapanga bībona pyī ī mibimba ya banhū benabo!

37Na lūūlū ū Senakelibu, ū ntemi wa Ashulu ūsambaagūla ī ng'hambī yakwe, ūshoka kaya Ninawi, ūūkikala kwenūko.

38Lwise lūmò walamyaga mu hekalu ya ng'wa mulungu wakwe Nisilochi, bitūnja bakwe babīlī, Adulameleki na Sheleza būnchimagūla shū būmūlaga, hūna būtoloka būpeelela kū sī ya Alalati. Ng'witūnja wakwe Esahadoni ūbiza ntemi a ha ng'wanya gwakwe.

Isaya 38

Hezekia kūsaata na kūnīlīīla SEEBA

1Ū mu shikū jenījo ū Hezekia akasaata, ūsaaja ikanza iguhī ache. Ū ng'hangi Isaya, ng'witūnja o ng'wa Amozi, ūja koi; aho washika ūng'wīla, "Ū SEEBA alīhaya gīkī, 'Īgolanyage chiza ī mihayo ya ha ng'wako, nguno ūkūcha; ūtūpīlaga.'"

2Ū Hezekia ūgalūkīla kū ndugu ūnomba ū SEEBA alīhaya,

3"Ee SEEBA, izūkagwa ūmo nalūshimīzīlaga kū būtongi wako, mu būshikanu na ng'holò ya kwifunya kwa ng'hana; nū mu miso gako nalīītaga yawiza." Ū Hezekia ūlīla mu kūsaatwa kūtaale no.

4Hūna ū mhayo go ng'wa SEEBA gūng'wizīīla ū Isaya gūlīhaya gīkī,

5"Jaga ūkang'wīle ū Hezekia, 'Ū SEEBA ū Mulungu o ng'wa Daūdi nkūlūgenji wako alīyomba gīkī, Naakwigwaga ū kūlomba kwako, nī shisoji shako nashibonaga, nakūkongeja myaka ikūmi n'ītano a ha būlamu wako.

6Nīyo nakūkūpīja ū bebe nū nzengo gwenūyū kūfuma ū mu nkono gwa ntemi wa Ashulu, nakūgūlwīlīīla ū nzengo gwenūyū.

7Ī shimanīkījo sha kūfuma kūlī SEEBA kūlwa koolekeja gīkī ū SEEBA akūgwīta ū mhayo ūyo wakwisagījaga shiishi:

8Ī mbeho īyo yikaga malinhīlo ikūmi a ha ngaji ja ng'wa Ahazi kūlwa kūdeema kwa līīmi, nakwīyīta īshoke numa a ha malinhīlo ikūmi genayo.'" Na ng'hana ī līīmi lyūshoka kū numa, nī mbeho yūlinhūka a ha malinhīlo ikūmi genayo.

9Lyīmbo lya ng'wa Hezekia, ntemi wa Yuda, īlo akandīka aho wapīla kūfuma mu būsaatu ūbo walī wasaata.

10Nakalīla nalīhaya, "Ūmo nataalī ndinha gīkī, ningīle mu shigila gete, nibūlī nalechiwe ū kwīshikanya ī myaka ya būlamu wane?"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Nūhaya, “Natūmona hangī lūūlū ū SEEBA, biya gete ū SEEBA ū mu sī ya bapanga; na a banhū natalababona hangī ū mu sī ya bapanga.

12Ū būlamu wane nalīsapujiwa gītī ng'hambī ya ndīīmi, būlīnīngīla gete; naabūlingile ū būpanga bone gītī nduutya wa būlūba; wei ng'wenekīlī wanitīnile gītī būlūba ha nduutyo. Līīmi tole na būjikū pe ūkūnimalījaga bebe.

13Nakwejaga būjikū nalindanile mu kwisagīlwa, alīyo wabizile gītī shimba, wagapaanagūlile pye a maguha gane. Līīmi tole na būjikū pe ūkūnimalījaga bebe.

14Naalīlile no gītī soomhe nūūlū nuunu; gītī ng'hūūlū īkūdaayaga. Nose a miso gane gaamalile ī nguzu kūlwa kūlangamīla kwigūlū. Ee Seeba nalī mu makoye nigunage.

15Ī gīsī lūūlū nalī na gūlī ū gwa kūhaya ī haha? Nguno waniwīlile gīkī wei ng'wenekīlī wagwītile ū gwenūyū! Kūlwa nguno ya kūsaatwa kūtaale ū mu būpanga wane, ū nene nakūbiza munhū wa kūshimīza mu kwilang'hana pyī ī shikū ja būlamu wane.

16Ee Seeba, a banhū bakapandīkīlaga būpanga ū mu yenīyī; nū nene ū būpanga wa moyo gwane būlī mu mihayo yenīyī. Nihīmbūūchage, napīle.

17Gashi ī gete ū nene nalūkoyaga mu kūsaatwa kūtaale kūlwa solobo yane nene ng'wenekīlī. Alīyo kūlwa kūnitogwa wanilang'hanile natizūgwīla ng'wichongo lya būkenaagūku; pyī ī shibi shane washiponije kūle, kū numa yako.

18Nguno ī kūlimu ītūdūla kūkūkumīlīja, a bafu batadūgije kūkūgongoola; na a babo bakūtulumenhelaga kwika ng'wichongo batīko kūwisagīlwa ū būsanyiwa wako.

19A bapanga, a bapanga hū bene abo bakakūkumīlījaga, gīt'ūmo nalīītīla lelo ū nene; a babyaji bakabamanīkījaga baana babo ī ya būsanyiwa wako.

20Ū SEEBA akūnipīja, hūna lūūlū tukūng'wīmbīla shikū jose ja būlamu wise, kūnū na ndono jikūtūlagwa ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA.”

21Hūna ū Isaya ūhaya gīkī, “Shiginagi tiini mubandīkīje a h'ibaale lyakwe akūpīla.”

22Ū Hezekiya walī wabūūja gīkī, “Shikūbiza ho shimanīkījo kī ī sha koolekeja gīkī nakūlinha naje nakingīle ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA?”

Isaya 39

Batūmījiwa kūfuma Babuloni

1Ū mu shikū jenījo ntemi wa Babuloni, Melodaki-baladani, ng'wana Baladani ūtūma banhū ū kūlī Hezekiya, nguno akigwa gīkī wapīlile kūfuma mu būsaatu, būja na nyalūba n'inong'ho lya kūng'winha.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Ū Hezekia ūbanukūla na būyegi a batūmījiwa benabo; ūboolekeja ī shikolo shakwe sha mpango, īsho walī abīkile mu numba ya kūbīkīla sabo jakwe; jalīmo feza, zahabu, shisanjo sha mu shilīwa, maguta gawiza, nī shilanga shakwe sha būlūgū ī shose; nīyo pyī ī shikolo īsho walī ibīkīgije ū mu numba yakwe ya kūbīkīla. Ū Hezekia atalekeelile shose shose ū mu numba yakwe nūūlū ū mu būsugi wakwe, īsho ataboolekegije a banhū benabo.

3Hanuma ya henaho, ū ng'hangi Isaya ūja ū kūlī Hezekia ūūkamūja, "A banhū benabo balūhayaga kinehe, na baafumaga halī?" Ū Hezekia ūshosha, "Bafumaga sī ya kūle, bafumaga ma Babuloni banigenihaga nene."

4Ū ng'hangi ūbūūja hangī, "Ū ng'wikūlū lyako babonaga mo kī?" Ū Hezekia ūshosha, "Babonaga pyī ī shikolo īsho shilī mu numba y'ikūlū lyane; ū mu shikolo shane shose īsho nabīkile shitīho nūūlū shimò īsho nataboolekegije."

5Hūna ū Isaya ūng'wīla ū Hezekia, "Alī lūūlū, gwigwage ū mhayo go ng'wa SEEBA wa mabità.

6Managa gīkī ikanza līkūshika, pyī ī shikolo īsho shilī ng'wikūlū lyako, kwandīja īsho shabilingījiwa na bakūlūgenji bako kwīngīīla kale kūshisha lelo īyī, shikūbūūchiwa shitwalwe Babuloni; shitūsaaga ho shose shose, alīhaya SEEBA.

7Hanuma na bamò ba babyalwa bako, abo bafumile mu mininga gako na mīlī gwako bebe ng'wenekīlī, bakūding'wa batwalwe bakasoloolwe babize basese ng'wikūlū lya ntemi wa Babuloni."

8Ū Hezekia ūnshokeja ū Isaya, ūhaya gīkī, "Ū mhayo go ng'wa SEEBA ūyo wagūyombaga gwene gūtūngīlīgije dūhū." Nguno wiganikaga, "Ū mu shikū ja būlamu bone īkūbiza mhola na kaholele."

Isaya 40

Banhū kūtimbiwa moyo

1Batimbyagi moyo, batimbyagi moyo a banhū bane, alīhaya ū Mulungu wing'we.

2Lūngalūngagi nayo ī Yelusalemu ng'wilaka ikoonu, habūlagi n'ilaka lya higūlya ng'wīwīle gīkī, ū būtūmami wayo wa nyasese washikile ha ngelelo, ī shibi shayo shalekejiwe; na gīkī yanukūlile kūfuma mu nkono go ng'wa SEEBA nsango gwa būdito wa ng'hangala ibīlī kūlwa shibi shayo.

3Ilaka lya munhū akūhamukaga, "Beeja beejagi nzīla ya ng'wa SEEBA ng'witogolo ikalamuku, goloolagi ikūūwa lya ng'wa Mulungu wise.

4Būlī longa lūkūgūngūhiwa, Ī ngūlū jikūtubījiwa, nī migūngūli ī yose; Ī sī ījo jitī nenganīzu jikūsheeshiwa, na a matogolo ga magagala gakūlenganījiwa.

5Hūna ī likūjo lya ng'wa SEEBA līkoolechiwa hape, pye a banhū bakūlībona ng'wikanza līmò. Nguno nomo go ng'wa SEEBA h'ūyo gwahayaga."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Ilaka līkūhamuka lyūhaya gīkī, “Hamukaga mhayo!” Nane nūhaya, “Nahamuke mhayo kī?” “Pyī ī mibīlī īlī gītī maswa, nī likūjo lyayo ī lyose līlī gītī lya bonji bo mu matogolo.

7A maswa gakanyaalaga, nū bonji būkalagalaga, kūlwa kūfuulagūlwa na myūyī ya ng'wa SEEBA; na ng'hana a banhū babange maswa.

8A maswa gakanyaalaga, nū bonji būkalagalaga, alīyo ū mhayo go ng'wa Mulungu wise gūlī gwa kūshinga ho welelo bose.”

9Bebe ng'wenhi wa ng'hūlū jawiza mu Sayuni, linhaga kwigūlya ya lūgūlū lūlīhu; bebe ng'wenhi wa ng'hūlū jawiza mu Yelusalemu, hamukaga ūlomeele n'ilaka lya kūhabūla, hamukaga yaya ū kogoha; ī mizengo ya Būyudaya īwīlage gīkī, “Nolagi ū Mulungu wing'we.”

10Managi gīkī ū Seeba MULUNGU izile na būdūla būtaale; hama ū nkono gwakwe gwa būdūla gūkūsuga kūlwa nguno yakwe. Managi nī linong'ho lyakwe alī nalyo, nī mheela yakwe ayītongegije.

11Akūlīdīīma ī lidaale lyakwe gītī ndīīmi wa ng'holo; a baana ba ng'holo akūyūbabilinga na nkono gwakwe wabakumbatīla ha shikuba shakwe; Ījo jilī na baana akūyūjiswaaga na būlyehu.

12Nani ūyo wabīta kūgeleka minzī ga manyanza mu shiganza sha nkono gwakwe, nūūlū kūlenganīja būgalī galī wi'gūlū mu kūtūmamīla būlīhu bo nkono gwakwe? Nani wabīta kūkumbanīja lūbuubu lwa sī yose ng'witangwa, nūūlū kūlola būdito wa ngūlū nhaale na ndo ha gapani nūūlū mu shiseme sha kūpimīla?

13Nani ūyo ang'witegelegije ū Moyo o ng'wa SEEBA, nūūlū nani ū nganikīji wakwe ūyo akantonga?

14Ū SEEBA akang'wibūūlīla nani gīkī anange masala? Nani akananga ī nzīla ya kalamulīle kasūlūzu? Nani ūyo akananga būmani, nūūlū kūng'olekeja nzīla ya witegeleja?

15Alīyo ū gwa ng'hana gūlī gīkī, a mahanga ga banhū gatikīlile n'imote lya minzī mu ndono, a ha kapani mabbūūpu no gītī lūbuubu dūhū; na a majinga akagahwehulaga gītī lūbuubu lūnogu.

16Ī lipoolu lya Lebanoni lītigeleelwa nūūlū kūbiza ng'hwi ja kūpemba, nūūlū ī ndimu jaamo jitūdūla ū kwigeleelwa ū kū nīmo gwa shitambò sha kūpemvwa.

17Ū kūlī wei a mahanga pye a gose gatikīlile na kūdūhū, agabalile gatī na mpango nūūlū hado, hambū hambū na dalali.

18Ī gīsī lūūlū, ū Mulungu mukūnenganīja na nani? Nūūlū mukūng'wikolanīja na shiikolile kī?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Ī shiikolile shikasulagwa na koolī, hūna nsuji wa shikolo sha zahabu washibila zahabu, hama washibeegeja migufu ya feza.

20Ū munhū ng'habī ūyo atūdūla kūshipandīka ī shenīsho akasolaga ntī ndiimu, gūtabolaga. Hūna wakooba koolī wa kūbeeja shikolo ameegeje shiikolile Īsho shidūgije kwīmīīla.

21Bing'we, mutamanile shi? Mūtaalī ū kwigwa? Mutīnawīlwa kūfuma ha wandījo? Mutaalī dūhū ū kwitegeleja kūfuma aho sī yaseemelwa?

22Ū wei alī higūlya ya sī yose, igashije h'isumbī lyakwe lya būtemi, ū kūlī we a bikaji ba mu sī babange gītī ng'hūmbī. Hū ng'wene wagamba a mapandī g'igūlū gītī ngeka, ūgagoloola gīt'iheema lya kwikala mo.

23Hū ng'wene akabīītaga bataale ba sī babiza sumvwa na ndūhū, na a basugi ba mu sī akabīītaga kūbiza batī na ngofyoolo.

24Na ng'hana a benabo bakahambagwa gītī mbīyū, bakabībagwa, nī miji bakachimīkaga a hasī, alīyo lītakūlaga ī likanza; akabafuulaga haho na haho, nshūūlūlū gūkabaheheejaga gūbatwalile gītī meela.

25“Mukūnilenganīja na nani? Nūūlū nani ūyo alī ng'wilika lyane?” Alīhaya ū Ng'wela.

26Alibūūchagi a miso ging'we ū kwigūlya mulole, nani ūyo washiseema pyī ī shenīshi? Alī wei, ūyo akagenhaga a mabità ga sonda, būlī lyene heeke heeke; hū ng'wene ūyo akajitanaga būlī yene na lina lyayo. Kūlwa būdūla wakwe būtaale, na wingī wa nguzu jakwe, nūūlū īmò ītīko kūleka kūbiza ho.

27Bebe Yakobo, nibūlī ūkūyombaga gīko? Ee Isilaeli, ni ginehe ūkūlīlaga ūhaya, “Ī nzīla yane ījimīīlīkanile ū kūlī SEEBA; nū būgunanhwa ūbo būniigeleelilwe ū nene abūdalahile ū Mulungu wane?

28Bebe, ūtamanile shi? Ūtaalī ū kwigwa? Ū SEEBA hū ng'wene ū Mulungu wa welelo bose, hū wei ū Nseemi wa mapandī goose ga sī. Ū We atī na kūgwa wesa, hangī atanogaga yaya; ū būmani bokwe atīho wa kūwitegeleja.

29Akabinhaga būdūla a baseedeeku, na a bagokolo akabongejaga ī nguzu.

30Nguno nūūlū a badinha bakanogaga na kūseedeeka, a baalūki nabo bakipamaga na kūgwa;

31alīyo abo bansanije ū SEEBA bakūpandīka nguzu mhya. Bakūlala binunge ng'wigulya na manana gītī ng'hoonà. Bakūpeela, alīyo ū kūseedeeka yaya, bakūshimīza, alīyo yaya ū kūgwa wesa.”

Isaya 41

SEEBA kwīguna Isilaeli

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Bing'we majinga huumūlagi sele munidegeleke! A banhū ba mahanga ni biguzuhyage būpya, bafumile hape bahabūle! Tūmanhījagi ha lūgiko tūlamulwe.

2Nani ūyo wangūngūhije ū wa kūfuma kīya ūng'wegeleja mu būtūngīlīja, gīkī aje akūpyenaga hose hose? Akūng'winhaga mahanga būlī kwene, na kūnyalabīja batemi kūlwa nguno yakwe. Akūjaga ūbaseesagūla na līlūshū lyakwe babiza lūbuubu lwike, ū būtà bokwe būkūbagalūchaga meela ga kūheheejiwa nyaga.

3A banishi bakwe akūbadolomyaga bo nhambo, shitīho sha kūng'ogohya nūūlū mu nzīla ījo ataalī kūjibītīla na kamò.

4Nani ūyo wagūtūmama ūgūshikīlīja ū mhayo gwenūyū? Ū ng'witani wa shibyalīlwe kwīngīīla wandījo wa yose nani? Nene SEEBA, ūyo nalīho hamò nabo kūfuma kū wandījo, nene ng'wenekīlī hū nalī hamò nabo kūshisha kū būkalīkījo.

5A majinga gilolekegije gogoha, na a mapandī a gose gakūdetemaga, kūshika kū būkalīkījo wa sī. Bakwizaga, bakwegeelaga;

6būlī ng'wene akūngunanhaga nzenganwa ng'wiye, nū ndūgūye akūng'wīlaga gīkī, “Timbyaga ng'holò!”

7Ū koolī akūntimbyaga ng'holò ū nsuji wa shikolo sha zahabu, nū wa nīmo gwa kūshitūla na nundo akūnkomigaga ū nūnganya washo. Ūlū shaabiwa shadimana wayūkumīlīja akūhayaga, “Yū shabeela būlī,” hūna washikoma na mizumali shidame, shoye ū kūnegena.

8Alīyo ū bebe Isilaeli ntūmami wane, bebe Yakobo ūyo naakūkoma, ūyo ūlī būbyīle o ng'wa Abulahamu ū nwani ng'wichane,

9naakwīnja kūle no, kū būkalīkījo wa sī; naakwitana kūfuma kū ngelelo ya sī, nūkūwīla gīkī, “Ū bebe ūlī ntūmami wane;” nene ng'wenekīlī naakūsola, nataalī ū kūkūponya.

10Yaya ū kogoha, ū nene nalī hamò nang'ho, lekaga ū kwiganīlīja, nguno ū nene nalī Mulungu wako. Nakūkūguzuhya, hama nakūkūguna; nakūkūdima na nkono gwane gwa būlyo, nkono gwa būtūngīlīja.

11Managa gīkī pye abo bakūkwilumīlaga ng'haya bakūpondwa soni, bakūgooka; abo bakwilwisha nang'ho bakūbiza batikīlile na dalalī, nīyo bakūyagaala.

12Nūūlū ūbakoobe a banishi bako, ūtūbapandīka. Abo bakūkūbūūkījaga būlūgū batikīlile na dalali gete.

13Nguno ū nene SEEBA hū nalī Mulungu wako, nakūdimile ū nkono gwako gwa būlyo; hama ū nene nalīkūwīla gīkī, “Lekaga ū kogoha, nakūkūguna.”

14Na ng'hana ū bebe Yakobo ūlī ndo no, ūtikīlile na kagino dūhū. Alīyo lekaga ū kogoha, nguno nene ng'wenekīlī nakūkūguna, alīhaya SEEBA, ū Nkomoji wako; ūyo alī Ng'wela wa Isilaeli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Managa gīkī nakūkwīta ūbize itūlīlo ipya, nīyo lyūūgī hama līlī na mino. Ūkūjitūlagūla ī ngūlū ūjisambaaje, lelo ī shigūlū ūkūshiseesagūla shibize gītī meela.

16Ūkūjiheheeja jije na nyaga, nshūūlūlū gūkūjisambaaja jigaye ho. Alīyo ū bebe ūkūyegela mulī SEEBA, ūkwikumīlīja kūlwakwe ū Ng'wela wa Isilaeli.

17A bahabī na a bagayiwa bakūkoobaga minzī, kwike gatīho; Ī ndīmi jabo jilīminyiwa būkalamuku kūlwa notà. Alīyo ū nene SEEBA nakūbashokeja, ū nene Mulungu wa Isilaeli natūbīība.

18Nakūtandūla myongo ya kūhūūma minzī mu magūlya makalamuku, nū mu mbūga ja sī ya ntubīlo nakūdūla mo nzwīlo ja minzī; ī litogolo ī likalamuku nakūlyokaja mataba ga minzī, nī sī ya notà nakwīyīta ībize na nzwīlo ja minzī.

19Ū ng'witogolo ikalamuku nakūzwisha mo nkoola na ng'wininga, gūkwilonga na nkoonòla, pyī nū nzeituni. Nū ng'wibbaala īlo līlī buyīkī nakūtūūla mo mizule, mibanga nayo īkūsanganīkīla na mibanga.

20A banhū bakūbona bamane, bakwideedeng'hanya bitegeleje, gīkī ū nkono go ng'wa SEEBA hū gwene gwībeegije ī yenīyī; Ng'wela wa Isilaeli h'ūyo wīseemile.

21Al'īyombagi ī mihayo ying'we, alīhaya SEEBA. Boolechagi ū būkaanīji wing'we, alīhaya ū Ntemi o ng'wa Yakobo.

22Benhagi a bamulungu bing'we batūsomboolele īyo īlabize ho. Tūwīlagi nī yīyo yabīta kale twīyideedeng'hanye, tūmane ī ng'halīlo yayo. Nūūlū tūwīlagi ī ya kū shikū ījo jiliza.

23Tūmanīkījagi ī mihayo ya makanza ga kū būtongi, tūmumane gīkī mulī bamulungu. Ītagi mhayo nūūlū gūmò; ni gūbizage nsoga nūūlū mi, gūtūkamaaje tūng'ogohe.

24Alīyo ū gwa ng'hana gūlī gīkī, a bing'we mutikīlile na kūdūhū; nī milīmo ying'we īlī dalali gete. Ū wa kūmusola kūmulamya, ū ng'wenūyo wa malofu.

25Nangūngūhije wa kūfuma sukuma, na ng'hana akwiza; īngīīlile kū būfuma līīmi. Hū ng'wene akūlitana ī lina lyane; akūpandagīlaga basugi gītī tembe, gītī mūmbi akūlubaga ibūmba.

26Nani ūyo wīkumūcha ī yenīyī kūfuma ha wandījo gīkī twīyitegeleje; nūūlū nani wīhaya kūko ītaalī kwilonga, tūnkumīlīje tūkūhayaga, “Yū watūngīlīgije ū ng'wing'wana?” Atīho ūyo wīhaya ī yenīyī, atīho ūyo wīkumūcha; ndūhū nūūlū ūmò ūyo wīyigwa Ī mihayo ying'we.

27Ū nene hū nalī wa kwandya ū kwīkumūcha ū mu Sayuni nakūhayaga, “Ī mihayo īlī gīkī na gīkī!” Hū nene nakītūmīla ī Yelūsalemu ng'wenhi wa ng'hūlū jawiza.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28Alīyo ūlū nalola natūbonaga ose ose; ū mu bose benaba atīho wa kūfunya
būganikīji nūūlū ūmò; nūūlū nakababūūja mhayo atīho wa kūnishokeja.

29Managi gīkī pye a benaba batī na gwa kūpya; nī milīmo yabo ya sagala dūhū; ū
mu shiikolile shabo gūtīmo gwa ng'hana, ūlū ītī lūyaga na mayanga kwike.

Isaya 42

Ntūmami o ng'wa SEEBA

1Nolagi ū Ntūmami wane ūyo nang'handīkīīgije nene, hū ng'wene ū Nsolwa
wane, ūyo ng'holò yane yīnyegelile; nakūntūūlīla Moyo wane, hū ng'wene
akwenha būtūngīlīja kū mahanga.

2Atalahamuka nūūlū atalayoganya; nūūlū kūyombela higūlya n'ilaka lyakwe mu
mapanda.

3Nūūlū kadete kalabūkile atīko kūkamalīja. Hangī nūūlū kalūtambī
kakūzukīīlaga lyochi atīko kūkajimya. Akūtūūla būtūngīlīja kūlwa kūsanyiwa
kwakwe.

4Ataliganīlīja, nūūlū kūgwa ng'holò, kūshisha atūūle būtūngīlīja ū mu sī. Hama ū
kwisagīlwa kwa majinga gose kūkūbiza mu shilagīlo shakwe.

5Ū Mululungu ū SEEBA, hū ng'wene wagaseema a mapandī g'igūlū, h'ūyo
wagamba gītī ngeka, nī sī wīgoloola wei wītūūlīla nī shose īsho shilī muyo; na a
banhū abo bakikalaga higūlya yayo bakūyeela yeelaga, wei akabinhaga ī myūyī
nū būpanga:

6"Nene SEEBA, naakwitanile mu būtūngīlīja; nakūkūdima ū nkono gwako,
nakūkūlang'hana, na nakūkūtūūla kūbiza ilagane kūlwa nguno ya banhū,

7kūbaloleecha miso a babboku; kūbinha wiyaabī abo balī mu būtungwa, na
kūbalugūlīla bafume hanze abo bigashije mu jeela sha giiti.

8Ū nene nalī SEEBA, h'ī lina lyane ī lyenīlo! Ī likūjo lyane natūng'winha ūngī;
nūūlū ū kūkumīlījiwa kwane natūgalekela mashiikolile.

9Managi gīkī ī ya kale īlīho, hama ī haha nalīyīhaya yīngī mipya; nalīmumanīkīja
kūko ītaalī kwilonga."

Lyīmbo lya kūngongoola SEEBA

10Ng'wīmbīlagi ū SEEBA lyīmbo ipya, nkumīlījagi hose pye kūshisha kū ngelelo
ya sī; bing'we abo mukikaga kūja kū manyanza, nī shose īsho shilīmo; bing'we
majinga na a bikaji baamo.

11Ī litogolo nalyo līhīlīīle, nī mizengo īyo īlī ng'wenūmo, na a bikaji ba Kedaali
bayege ū mu magūngūli gabo. A banhū ba Sela nabo bahelelekeje kwīmba na
būyegi, bahamuke n'ilaka balī kwigūlya ya ngūlū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Ni bang'winhage ikūjo ū SEEBA, bangongoole kūlwa kūkumūcha ū mu majinga.

13Ū SEEBA akūfuma akwiyoolechaga gītī munhū wa būdūla, ū wilu bokwe būkūsala gītī nshilikale mu būlūgū; akūlīja ng'wano n'ilaka lya higūlya, kūnū akwitongaga mihayo ya mu būlūgū. A banishi bakwe akūbapyena kībi kībi.

14Naahumulile ikanza ilīhu no, nakwikalaga sele nalembeelile mu kwilang'hana. Alīyo ī haha nakūlīla, nakūpīmīla; nakūhezela gītī nkīma akūlumagwa būsūngū ng'wikanza lya kūbyala.

15Nakūjikenaagūla ī ngūlū Ī nhaale nī ndo; nakūshūmīcha pyī īsho shizwile mo. Nī myongo nakwīgalūcha ībize majinga, a malambo nago gakūūma kūlū kūlū.

16A babboku nakūbatonga mu nzīla Īyo bataalī kwīmana; nakūbabītya mu makūūwa ayo batagamanīīlile. Ī giiti nakūja nakūshigalūchaga kūbiza isana ū kū būtongi wabo, na a mapandī ga magagala nakūja nakūgasheeshaga. Ī mihayo yenīyī h'īyo nakwīyīta, natūbagumanīja.

17Alīyo bakūshoshiwa kū numa hangī bakūgooka no, abo kwisagīlwa kwabo kūlī ha shiikolile sha kūlamiwa; abo bakashiwīlaga gīkī, “A bing'we mulī bamulungu bise!”

Isilaeli mboku na gulu

18Bing'we baagulu, degelekagi ng'wigwe; bing'we babboku, lolagi mubone!

19Ī gīsī nani ū mboku ūlū at'ū ntumami wane, nū gulu nani ūyo abange gītī ntūmījiwa wane ūyo nantūma nene? Nani ū mboku wa kūlenganīla nū yūyo wifunya kūbiza wane, ū mboku gītī ntūmami o ng'wa SEEBA?

20Ūkūbonagà mihayo mingī, alīyo ū kwīdīlīla biya. A matū gako gatachibile, alīyo ū kwigwa ndūhū.

21Gūkanyeja ū SEEBA gwa kūshigūngūhya ī shilagīlo, ūshinha n'ikūjo kūlwa nguno ya būtūngīlīja wakwe.

22Alīyo a banhū benaba bading'wa būsese, biboneelwa būtaajiwa shose pye. Bose pye balī mu gatī ya machongo bagwashiwe mitego, babisilwe mu jeela mhine. Balī mu būding'wa, alīyo batī na wa kūbaguna, biboneelwa būtwalwa nding'wa, alīyo ndūhū nūūlū ūmò wakūhaya, “Bing'we bashoshagi!”

23Ī gīsī ū mu bing'we nani ūyo akwīyigwa ī yenīyī? Nani akūdīlīla kūdegeleka ū ng'wikanza īlo līliza?

24Nani ūyo akantūūla ū Yakobo mu makono ga biboneeji bantaaje shose? Al'ūyo akantūūla ū Isilaeli mu makono ga badīīmi bakwe nani? Angū, atī ng'wene ū SEEBA, ūyo twang'wītīla shibi? Nguno baalī batatogilwe ū kūshimīzīla ū mu nzīla jakwe; nī shilagīlo shakwe baalī batatogilwe ū kūshilondeela.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Hūna lūūlū akabahooleela moto gwa būpelanu bokwe, būlūgū būdito. Ū moto
gūkabapīndya hose hose, alīyo batatiyūkile; gūkababbiisha, alīyo
batideedeeng'hanije ū mu ng'holò jabo.

Isaya 43

Nkomooji wa Isilaeli alī ūmò dūhū

1Alīyo lūūlū ī haha bebe Yakobo, bebe Isilaeli, ū SEEBA ūyo wakūseema na
kūkūbūmba alīhaya, "Lekaga ū kogoha, nguno naakūkomoolile, naakwitanile
lina lyako; ū bebe ūlī wane.

2Ūlū ūbīta mu minzī mashimu, nakūbiza hamò nang'ho; nūūlū ūbīte mu myongo
ya minzī Ītūkūjaana. Nūūlū ūbīte mu moto gūtūkūbbiisha, Ī ndali jago jitīko
kūkoocha.

3Nguno ū nene nalī SEEBA Mulungu wako, ū Ng'wela wa Isilaeli, na Mpīja wako.
Nalīfunya Misili kūlwa kūkūkomoola bebe; ha ng'wanya gwako nalījifunya
Esiopia hamò na Seba.

4Nīyo ū bebe īkī ūlī wa mpango ntaale, hama ū kūlī nene ūlī nkūjiwa, nīyo hangī
īkī nakūtogilwe no, nalīfunya banhū gīkī ūpīle, ng'anda ja banhū ha ng'wanya
gwa būpanga wako.

5Ūtogohage, nguno ū nene nalī hamò nang'ho; a baana bako nakūbenha kūfuma
ī kīya, nū kūfuma ī ng'weli nakūkūkobya."

6Ī sukuma nakwīwīla gīkī, "Balekelage!" Ī dakama nayo nakwīwīla,
"Ūtabadimīīlage." Benhagi a bitūnja bane abo balī kūle, na a bashīke bane bize
kūfuma hose hose ū mu sī,

7būlī ng'wene ūyo akwitanīlagwa kū lina lyane, ūyo nanseema kūlwikūjo lyane,
ūyo namūmba na kūmeeja.

8Benhagi a banhū abo balī na miso alīyo babboku, na a matū balī nago alīyo
batigwaga.

9A mahanga ni gikobyage pye a gose, bibilinge pye a banhū. Ī gīsī ū mubo, nani
ūyo wabīta kwīhaya ī yenīyī, nani watūkumūkīja ī ya kale? Ni babenhage a
bakaanīji babo bafunye ū būkaanīji wabo bīyooleche ī ng'hana, na a banhū a
bangī bigwe bahaye, "Ya ng'hana ī yenīyo!"

10Ū SEEBA alīhaya gīkī, "A bing'we mulī bakaanīji bane, na batūmami bane abo
naabasola gīkī munimane na kūnisanya, na kūnitegeleja gīkī ū nene hū nalī
ng'wene. Atīho mulungu ūyo anitangile ū kūbiza ho, nūūlū wa kwilonga ha numa
yane.

11Ū Nene, ū nene ng'wenūyū, hū nalī SEEBA, ūlū natī nene atīho mpīja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Ū nene nakahaya, nū kūpīja nūpīja, hūna nūkumūcha. Yalī kūfuma aho ataalī kwilonga mulungu ngeni ū mu bing'we. A bing'we mulī bakaanīji bane, Ī gīkī ū nene nalī Mulungu," alīhaya SEEBA.

13"Alichene kūfuma kale ya kale, ū nene hū nalī ng'wene. Atīho wa kwīnja shose shose mu nkono gwane. Ū nene ūlū nīīta mhayo, nani ūyo adūgije kūgūgalūcha?"

Shigongo sha ng'wa Mulungu

14Ū SEEBA, ū Nkomooji wing'we, ū Ng'wela wa Isilaeli, alīhaya gīkī, "Kūlwa nguno ying'we, nakūtūma nhūng'wa ī Babuloni nabenhe pye a Bakalidayo; bakwīnga koi balī gītī babūngi, bal'ū mu meli jabo ījo jalūbadooshaga.

15Ū nene nalī SEEBA, ū Ng'wela wing'we; ūyo alī mūmbi wing'we, ū Ntemi wing'we."

16SEEBA akūlomaga; ūyo akabeeja nzīla ya kūbīta mu nyanza, ūbeeja būbītīlo mu būjiba wa minzī mashimu;

17ūyo akagakobya magogoteni ga būlūgu na falasa jago, ibità lya bashilikale na shilanga shabo ūbabilinga h'ipandī līmò, hūna ūbasendeka henaho, batabūūkile hangī; bakajima jimijimi, būsota gītī lūtambī lwahūūhīlwa myūyī.

18Alīhaya, "Oyagi ū kwikala ng'wiyizūkīja īyo yabīta kale, yaya ū kwikala ng'wideedeeng'hanya ya kale.

19Managi gīkī ī haha nalīīta mhayo mpya! Nīyo ī haha gūfulumile; a bing'we mutūgwitegelejaga? Nalībeeja nzīla ng'witogolo ikalamuku, na myongo mu sī ng'halamuku.

20Ī shiinū ja ng'wikūngū jinikūgije, nī nyamhawa pyī nī ging'hi, nguno nakajipandīkīlaga minzī ga kūng'wa ng'witogolo ikalamuku, mu sī īyo batikalaga mo banhū; ū ng'wikanza lya kūbinha sha kūng'wa banhū bane, a basolwa bane,

21banhū abo nababūmba kūlwa nguno yane nene ng'wenekīlī, gīkī balīkumūche ī līkūjo lyane.

22Alīyo ū bebe Yakobo ūtaalī ū kūnitana; Isilaeli ūtaalī kwikoya kūlwa nguno yane na hado yaya.

23Ūtaalī kūnenhela ng'holo jako kūlwa shitambò sha kūpemvwa; hama ū mu kafunīje kako ka shitambò ūtanikūjaga nene. Nataalī kūkūtūmamya milīmo midito ya kūnifunīja shitambò sha būsu; nūūlū nataalī kūkūseedeecha kūlwa kūkūhadīkīja kūnifunīja būbbani.

24Ūtaali kūtūmamīla hela jako kūnigūlīla dalasini ya ng'waso gwawiza, nūūlū kūniyeja na masazu ga shitambò shako. Alīyo ūkwikalaga wanikoyaga na būdito wa shibi shako,

2 na kūniseedeecha na būkenaagūji wako.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Ū Nene, ū nene ng'wenūyū, hū nalī ng'wene hū nene nakabūpyagūlaga wīnga ū būhūbi wako kūlwa nguno yane ng'wenekīlī; nī shibi shako natūshizūkwa hangī na hado yaya.

26Bebe nizūkījage, twīhoyelage Ī mihayo yenīyī; somboolaga ooleche hape gīkī ūlī wape.

27Ū nkūlūgeji wako ū wa kwandya akīīta shibi, na a batongeeji bako būnigomela.

28Alilūūlū, nakūbasosohaja a bataale ba ng'wipandī lyako lyeela. Ū Yakobo nakūmfunya abize wa kūyagajiwa, ū Isilaeli akūbiza wa kwibengelejiwa."

Isaya 44

Isilaeli ng'wene Nsolwa

1Alilūūlū, bebe Yakobo ntūmami wane, Isilaeli nsolwa wane, igwaga gete lūūlū ī haha.

2Ū SEEBA alīkūwīla; ūyo wakūbeeja, ūūkūbūmba aho ūlī mu nda, ūyo hangī alī ngunanhi wako, alīhaya gīkī, "Bebe Yakobo, ntūmami wane, Yeshuluni, nsolwa wane ūtogohage.

3Nguno nakwita minzī ū mu sī ya notà, myongo īkūhūūma ū mu sī ng'halamuku. Ū būbyīle wako nakūwitīīla Moyo wane; nī jane nakūbitīīla a banhū ba shibyalīlwe shako.

4Bakūfuluma no gītī maswa ng'wilago, gītī magobeko gazwīlile hihī na mahululu ga minzī."

5Ūmò akūhaya, "Ū nene nalī sabo ya ng'wa SEEBA," na ūngī akwiyilīka lina lya Yakobo. Ūngī hangī akwiyandīka ha nkono gwakwe, "Nalī o ng'wa SEEBA;" hūna akwiyitana ī lina lya fumo yakwe gīkī ng'hilya Isilaeli.

Ū SEEBA hū ng'wene ū Mulungu

6Ū SEEBA alīloma, ū Ntemi na Nkomoji wa Isilaeli; ū SEEBA wa mabità. Alīhaya gīkī, "Ū Nene nalī wa kwandya na wa kūmalīja; atīho Mulungu ūlū natī nene.

7Nani ī gīsī ūyo abange gītī nene? N'ahabūlage hape; n'abūūlage ayīsomboole hape kū būtongi wane, ī ya kwīngīīla aho nabatūūlīla a banhū bane a ba kale, nī yīyo īkwilonga. Ee, n'ayīhangage īyo īkūbiza ho.

8Lekagī ū kogoha, yaya ū kūdetema. Ī yenīyī natīhayile kūfuma kale nalīmuwīla hape? A bing'we mulī bakaanīji bane. Alīho Mulungu ose ose ūlū natī nene? Ng'o gete, atīho ūngī ūyo alī Shiganga; ū nene natandeebile nūūlū ūmò!"

9Pye abo bakabeejaga shiikolile sha kūlamiwa batikīlile na kūdūhū; nī shikolo īsho bakashiyegelaga shitī na gwa kūpya nūūlū hado. Abo bakashihayaga chiza babboku, hangī babbūūlī ba babbūūlī; alīyo bakūgooka no.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Nani ū wa kwikala akūkoyaga kūpūnza, nūūlū kūsula lī mulungu līti lya kūng'wenhela solobo yose yose?

11Ū ng'wenūyo akūgooka dūhū, pye na a biye; a bamani ba kūbeeja shikolo banhū dūhū nabo; ali kanibikobyage shi lūūlū bīmīīle nyagosha; bakogoha no bapondwe soni.

12Ū nsuji akasolanhyaga ibbaadi, walīpuguta mu makala ga moto lyaseya lyalalūka za; hūna walīsula kūbiza shiikolile sha kūlamiwa; ū kūlīgonda gonda akatūmamīlaga nguzu ja makono gakwe, wayūlītūla nundo. Ūlū ūtuuba jikangayaga ī nguzu, nūūlū ūleka kūng'wa minzī akūgwa mhūngīli.

13Ū selemala akasolaga igogo lya ntī, hūna walīpima na lūgoye, walyoola nyalama na kalamu ya makala; hanuma walīpalala na mbīzo jakwe, walyoola na lyolelo; hūna walīsheesha chiza chiza shabiza shiikolile sha munhū, ūmo būlī ū būdūla bo munhū bo kūbeeja shikolo shawiza; hūna ī shiikolile shenīsho wa kashitūūla ng'widuku, shiikale ng'wenūmo.

14Ashikile kūkamīla ntī ng'wipoolu, hamo nkoola, nūūlū manga, nūūlū ntūndū. Nūūlū adūgije kūhamba nzule, gūtūlwa mbulà kūshisha gūkūla; hanuma ūgūbbuta.

15Banhū bakūpandīka ng'hwi ja kūpemba. Jimò akasolaga waligimya moto gwa kootà alūngūje; jingī akatūūlaga mu liiko wabacha moto gwa kūzugīla shilīwa. Alīyo hangī akammeejaga na mulungu wakwe wayūnamya, akabeejaga shiikolile wayūshiinamīla!

16Ū mu ntī gwenūyo akīnjaga ibudīka wabacha moto; wazugīla shilīwa shakwe, ookeja nyama walya wigūta; akootaga moto walūngūja, hūna wahaya; "Yū gīko shi, napandīka moto nalūngūja na kūlūngūja būlī!"

17Ū kūfuma ū ng'wibudīka īlo līkasaagīīlaga akammeejaga mulungu wakwe, shiikolile shakwe; wayūshiinamīla na kūshilamya. Akashilombaga kūnū akūhayaga gīkī, "Nipījage ū bebe h'ūlī mulungu waane."

18A benabo batamanile gete, batī na witegeleja bose bose, a miso gabo gabbokulile she she she, batūdūla ū kūbona; na a maganiko gabo galugalīlilwe, batīko ū kwitegeleja.

19Atīho ng'wideedeng'hanya nūūlū ūmò atīho ūyo alī na masala nūūlū witegeleja adūle kwiwīla gīkī, "Mu ntī gūmò nīnjaga ibudīka nūlīpemba mu moto, nūzugīla na shilīwa a makala gago, nookeja ho na nyama nūlya. Nibūlī hangī nabeeje shikolo sha malofu ū kūfuma ū ng'wibudīka Īlo lyasaagaga? Niname gete kū būtongi w'igogo lya lī ntī ū nene ūyū?"

20Akwisagīlagwa mabu ng'wizungu, Ī ng'holò yakwe yalembagūlwa yūntaja wīnga ū mu ng'hana; atūdūla ū kwipīja nūūlū kwihūgūla, Ī gete natilembagūlaga ahene ū kūdima shikolo shilī gīkī mu nkono gwane gwa būlyo?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21“Ee Yakobo, yizūkagwe ī yeniyī, nguno Ee Isilaeli, ūlī ntūmami wane. Ū bebe
naakūbūmba nene, ūlī ntūmami wane; Ee Isilaeli, natīko kūkwība.

22Ū būkenaagūji wako naabūpyagūlile gīt'ilunde būshila, nī shibi shako gītī
gabugabu dilū. Nishokelage lūūlū, nguno naakūkomoolile.”

23Ee mapandī g'igūlū, Īmbagi na būyegi, nguno SEEBA ūyo wagwītile ū gwenūyū;
na a bing'we mapandī ga mu gatī ya sī yoganyagi na būyegi; bing'we ngūlū
tandūkagi mīmbo, na a bing'we mapoolu n'ī mitī ī yose Īyo īlī mu bing'we; nguno
ū SEEBA wankomoolile ū Yakobo, wakumūkije ikūjo lyakwe mu Isilaeli.

Yelusalemu īkwikalīlwa na banhū

24Ū SEEBA alīkūwīla; ū Nkomoji wako ūyo wakūbūmba aho ūlī mu nda, alīhaya
gīkī, “Ū nene nalī SEEBA, ūyo naashibeeja pyī ī shose, na a mapandī g'igūlū
naagamba nene iyene, nī sī nīgoloola nene ng'wenekīlī.

25Hū nene nakakenaagūlaga mihayo ya balomolomo a bachūja, na a bachembi
ba ngoko nene nakabagalūchaga kūbiza babbūūlī; na a masala ga basomi
nakagabipyaga, naagagalūcha kūbiza būchilū;

26nene ūyo nakīyoolechaga ī ng'hana ya mihaya ya batūmami bane, na
kūbūshikīlīja ū būhangi wa batūng'wa bane; nene ūyo nakīhayaga ī Yelusalemu
gīkī, ‘Bakūzenga mo banhū,’ nī mizengo ya Yuda gīkī, ‘Īkūzengwa’ na a
makambagūkīle gaamo gīkī, ‘Nene nakūgazenga būpya.’”

27Nīyo hū nene ūyo nakabūhamīlaga na būjiba gīkī, “Kamaga nī myongo īyo
īkakwenhelaga minzī nakwīlagīla yūme.

28Nū Koleshi nakūng'hayaga gīkī, ‘Ū ng'wenūyo ndīīmi wane, ūyo akwīshikīlīja
pyī īyo nītogilwe.’” Ū nzengo gwa Yelusalemu akūhaya gīkī, “Ni gūzengagwe
hangī” nī hekalu gīkī, “Ū nsingi gwayo ni gūtūūlagwe.”

Isaya 45

1Ū SEEBA alīng'wīla ū Koleshi; ūyo alī ng'witīīlwa maguta wakwe, ūyo wei
andimile nkono gwakwe gwa būlyo, aje akūheebaga mahanga na kūtaaja batemi
shilanga shabo, na kūja akūnugūlīlaga milyango, na mibità ītizikala īlugalilwe,
alīhaya gīkī,

2Ū nene nakūbiza kū būtongi wako, naje nakūjitubījaga ī ngūlū, na kūbinzagūla
mibità ya shaba, na a malugalīlo ga chūma nakūgabbutagūla.

3Nakūkwinha sabo jibisilwe ha shitu, būsabi kūfuma mu mapandī ga mbisīla,
ūmane gīkī ū nene nalī SEEBA, ūyo alī Mulungu wa Isilaeli, ūyo alīkwitana na lina
lyako.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Ū bebe nalīkwitana na lina lyako kūlwa nguno ya ntūmami wane Yakobo, ū nsolwa wane ū Isilaeli, hama nalīkwinha lina ly'ikūjo, nūūlū īkī ūtanitegelegije ū nene.

5Ū nene nalī SEEBA, atīho ūngī; atīho Mulungu ūlū natī nene, nakūkūguzuhya, nūūlū īkī ūtaalī kūnitegeleja,

6banhu bose, kwīngīīla kū būfuma līīmi kūshisha kū būgwa līīmi, bamane gīkī atīho ūngī ūlū natī nene kwike. Ū nene nalī SEEBA, atīho ūngī.

7Nalī mūmbi walyo ī lisana, nī giiti naashiseema nene; ū wiza nakawenhaga nene, na a mayanga nalī nseemi wago nene; ū nene SEEBA nakīītaga pyī ī yenīyī.

8Bing'we mapandī ga kwigūlya ng'wigūlū itagi mbulà ya būtūngīlīja; a malunde ni gasūlūlūchage būtūngīlīja gītī mbula; ī sī nayo ītandūke būpumūke būpīji; ū būtūngīlīja nū būpīji shijīlanīje. Nene SEEBA nalī meeja wayo ī yenīyī.

9Alī mu kwihīga ūyo akūndugumīlaga Meeja wakwe, alīyo atikīlile n'ipeenu lya lūjo mu mapeenu gasalang'hanile hasī. Ni kinehe ī libūmba līng'wīle ū mūmbi walyo gīkī, "Bebe ūlībeeja kī? Nūūlū ū nīmo gwako gūhaye gīkī, 'Ū ng'wenūyū atī na makono'?

10Alī mu kwihīga ū wa kūng'wīla ise gīkī, 'Wabyala kī lūūlū?' Nūūlū kūng'wīla nina gīkī, 'Nang'ho witūūla kī ī shenīsho?'

11Alilūūlū, ū SEEBA, ū Ng'wela wa Isilaeli na Mūmbi wakwe, alīhaya, 'Ū mu mihayo ya kū būtongi, ni ginehe mulikala ng'wanigīsīlījaga ī mhola ja baana bane, na kūmanūnilagīja ū mu milīmo ya makono gane?

12Nene ng'wenekīlī nayībeeja ī sī, nūnseema nū munhū gīkī ikale moi. Na a mapandī g'igūlū naagamba nene na makono gane, na a mabità ga sonda jaamo nūgalagīla nene ū kūbiza ho.

13Nene h'ūyo nangūngūhije mu būtūngīlīja, nī nzīla jakwe nakūjigoloola nene pyī ī jose. Ū nzengo gwane akūgūzenga hangī, na a banhū bane abo balī mu būsaamiwa akūbinha wiyaabī. Alīyo ītī kūlwa kūgonga sabo nūūlū shihongeelo; alīhaya SEEBA wa mabità.'

14Ū SEEBA alīhaya gīkī, 'Ī sabo ya Misili nī shikolo sha būsūlūja sha kūfuma Esiopia shikwiza kūlī bebe shibize shako, na a banhū a balīhu a bana Seba, bakūkūlondeela kūnū bisūsūmaga batungilwe nhendele.' Bakūkwinamīla bakūkwikūmbīlījaga balīhaya gīkī, 'Na ng'hana ū Mulungu alī hamò nang'ho; atīho ūngī, atīho Mulungu ūlū atī ng'wenūyo we wike.'"

15Ee Mulungu wa Isilaeli, bebe ūyo ūlī Mpīja, ng'hana ūlī Mulungu ūyo ibisile.

16Pye a babeeja ba shiikolile bakūding'wa minala, na bakūgooka; a bose bakwīnga baje bagookaga no.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Alīyo ū Isilaeli akūpījiwa na SEEBA būpīji wa welelo na walelo; mutūgishiwa sonī nūūlū mutūgooka.

18Nguno ū SEEBA ū nseemi w'igūlū, hū ng'wene ū Mulungu; h'ūyo wīgolanya ī sī, hū ng'wene wībeeja na kwītūūla ho; atīseemile yikale dalali, alīyo akībūmba yikalīlwe na banhū. Hūna lūūlū ū ng'wenūyo alīhaya gīkī, "Ū nene nalī SEEBA, atīho ūngī.

19Ū nene natayombaga nibisaga hanhū, hīmba mu sī ya giiti; a ba būbyīle o ng'wa Yakobo natabawīlile, 'Nikoobagi dalali dūhū.' Ū nene SEEBA nakayombaga ya ng'hana; Īyo nakīhayaga ītūngīlīgije.

20Ikobyagi ng'wize, isūmbyagi bing'we ba kūfuma mu mahanga abo ng'wapūlūgūkile. Abo bakaseselaga bamulungu babo ba mantī batamanile shose shose, abo bakalombaga kū bamulungu abo batadūgije kūpīja.

21Hayagi hape ī mihayo ying'we; ni bahoyage mu gwīnda īmò. Nani ūyo wīhaya ī yenīyī kwīngīīla kale? Nani wīkumūcha mu shikū ja kale Ījo jabīta? Naalī natī nene SEEBA? Na atīho Mulungu ūngī ūlū natī nene, Mulungu ntūngīlīja na Mpīja; ūlū natī nene atīho ūngī.

22Bing'we mhandī jose ja sī, galūkīlagi kūlī nene mupīle; nguno ū nene nalī Mulungu, na atīho ūngī.

23Nilahīlile mu lina lyane nene ng'wenekīlī, ū nomo gwane gwahayile mu būtūngīlīja bose, mhayo ūyo gūtī gwa kūshoka numa: Būlī munhū akūnitugīja mazwi; na būlī lūlīmi lūkūnilahīlīla nene.

24Bakūyiwīla gīkī, 'Ū būtūngīlīja nī nguzu shilī mulī SEEBA dūhū.'" Pye abo baalī bampelanīlilwe bakwiza ū kū būtongi wake; bakūcha minala no.

25Alīyo ū mulī SEEBA, a ba būbyīle bo ng'wa Isilaeli a bose bakūbalīlwa batūngīlīja na bakūbiza bapyeni.

Isaya 46

Bamulungu ba Babuloni

1Ū Beli wagwile, ū Nebo winamile; h'ī shiikolile shabo sha kūlamiwa Ī shenīsho. Shikasegejiagwa shibūūchiwe ndimu, shikabūūchiagwa ng'ombe. Ī shiikolile īsho mukashibūūchaga kūshitwala ūko na ūko shenīsho shilī miligo midito ya kūnoja mitugo.

2Shiinamile, shagwile ī shose; shitī na būdūla wa kūpīja, nī shoi shilīsaamiwa shitwalwe mu būsese.

3Nidegelekagi bing'we ba numba ya ng'wa Yakobo, bing'we bose a ba būshiigo kūfuma mu numba ya ng'wa Isilaeli, abo nene namudima kwīngīīla aho mutaalī mu nda, abo namubūūkije kūfuma kūbyalwa kwing'we.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Nūūlū kūshisha kū būnamhala, nūūlū ng'wikanza lya nzwīlī jing'we kwela, ū nene hū nalī ng'wene dūhū; hū nene ū nang'hani wing'we. Ū nene nalī meeja wing'we, na nakūmubūūcha; nakūmulang'hana na nakūmupīja.

5Mukūnilenganīja na nani, nūūlū mukūniisaabīla ng'wilika lya ng'wa nani? Nani ūyo mukūniikolanīja kūlī we, gīkī niyikole nang'hwe?

6Balīho banhū abo bakakīmūlaga zahabu mu mifuko yabo, nūūlū kūpima feza ha kapani, hūna bagoodisha nsuji wa zahabu wababeegeje shiikololie sha ng'wa mulungu wabo, bayūshitugīja mazwi na kūshilamya.

7Bakashibūchaga baashisesela kū mabega; bakashikīndīkaga h'ipandī lyasho shīmīīla henaho ilalī. Shitīko kūsegeja kwīnga ho, nūūlū munhū akashilīlīīla shitīko kūng'widīka nūūlū kūnguna mu makoye.

8Bing'we bahūnga yizūkagwi ī yenīyī, Ītūūlagi ū mu maganiko ging'we, ng'wīdimīīle ū mu ng'holò jing'we.

9Yizūkagwi īyo yabīta kale, Ī ya shikū ja kale; ū nene nalī Mulungu, atīho ūngī, nalī Mulungu ū nene, atīho wa kūbiza gītī nene.

10Ī ng'halīlo ya mihayo nakīkūmūchaga kūfuma ha mbūkī yayo, īyo īlī kū būtongi nakīhayaga ikanza ilīhu aho ītaalī kwilonga. Nakahayaga, Īyo nīhelile īkwīmīīla, yose īyo nīyiganikile īkūshikīīla.

11Nakwitana mbeeshi kūfuma kīya; munhū wa kūfuma kū sī ya kūle akūshikīlīja ūmo nahelile nene. Īyo nīhayile nakwīshikīlīja, Īyo nīhelile nakwīyīta.

12Bing'we ba ng'holò ngang'hanazu, abo mulī kūle na būtūngīlīja, nidegelekagi.

13Ū būtūngīlīja wane nalīwenha, nīyo būtī kūle; hama ū būpīji wane būtūdīīla ū kūshika. Nakūtūūūla būpīji ū mu Sayuni, ī likījo lyane lībize mu Isilaeli.

Isaya 47

Kūgwishiwa kwa Babuloni

1Bebe ng'wanikī wa Babuloni, ifudīkage mu lūbuubu; nshīke wa Bakalidayo, tyūkaga a h'isumbī lya būtemi wigashe hasī! Ūtikala ūkwitanagwa nkondooku nūūlū nagana.

2Solaga iwe lya kūsheela ūshe būsu; līzuulage ī libuyībuyī lyako, gūkunīlage nū ng'wenda gwako gabize hape a magūlū, ūgabubuge a minzī ūkīle myongo.

3Ūkūzuujiwa ī shizwalo ūlekwe ūlī dūūhū manyegu, nī minala yako īkoolechiwa hape. Nakūmala shiilī, natūnekeja munhū nūūlū ūmò yaya.

4Ū Ng'wela wa Isilaeli hū ng'wene ū Nkomoji wise; ī lina lyakwe SEEBA wa mabità.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Igashaga ūhuumūle zugwi, bebe Babuloni ingīlaga mu giiti; ūtikala ūkwitanagwa hangī gīkī ūlī ngole wa mabūtemi.

6Naalī naabapelanīla a banhū bane, nūbūsosohaja ū wingīji bone; aho nabatūūla mu nkono gwako ūtaboolekegije shigongo. Ūkabadidoheja no ū nigo gwako, pye na a banamhala na a bagikūlū.

7Ūkayiwīla gīkī, "Ū nene ng'wene angū nalī ngole wa būja na būja!" Alīyo walī ūtayiganikaga ī yenīyī ū mu ng'holò yako, nūūlū ūtīyideedeng'hanije Ī ya kū būtongi.

8Alilūūlū ī haha degelekaga bebe ndoosela būpannga, bebe ūyo wideebile gīkī ūlī mhola; ūyo ūkiwīlaga bebe ng'wenekīlī gīkī, "Ū nene hū nalī nene, atīho ūngī ūlū natī nene. Natalachīlwa ngosha, nūūlū baana bane."

9Alīyo ī mihayo yenīyī būbīlī wayo Īkūkūgwīla ng'wikanza līmò, mu lūshikū lūmò, ūkūchīlwa baana, nū ngoshi wako akūkūchīla. Īkūkwikīīla mu būshikanu bose, nūūlū īkī ūlī na būlogi wa būlī mbika na ūlī ng'hūngūji ntaale.

10Ū bebe ūkasanyaga nhūngwa jako jabūbi, kūnū ūkūhayaga gīkī, "Ndūhū wa kūnibona." A masala gako nū būmani wako shikūkūtūnjaga kūngī, ūlū walinhyaga kwiwīla bebe ng'wenekīlī gīkī, "Ū nene hū nalī nene, atīho ūngī ūlū natī nene."

11Alīyo būbi būkūkūsanga, ūbo ūtūdūla kwitegeleja nzīla ya kūbūpyena. Iyanga idito līkūkūgwīla, Īlo ūtūdūla kūlyīnja mu nzīla ya shitambò; būkenaagūji būtaale būkūkwizīīla mu kūkwisanganīja ūtamanile.

12Alilūūlū, īmaga hīgīyī ū mu būhūngūji wako, nū mu būlogi wako wa būlī mbika, ūbo ūkabūtūmamīlaga na kale kūfuma ha būnīgīnī wako. Hamo nose shi ūkūdūla, hamo ūkūyūbogohya.

13Ū būganikīlwa wako wingī no, nose bokūzwangije, ni bafumīlage shi a balagūji bako, na a bamani ba mihayo ya sonda, a bamanīja abo bakenhaga mihayo mipya būlī ng'weji; ni bakūgunage ū mu makoye ayo galīkwizīīla.

14Managa gīkī a benabo batikīlile na mbelele, ū moto gūkūbababagūla. Nūūlū a boi benekīlī batūdūla ū kwipīja ū mu nguzu ja ndali ja moto. Ū gwenūyū gūtī moto gwa makala ga koota munhū, gūtī moto gwa kūgwigaasīlīja bo mumo hihī.

15H'ūmo balī ū kūlī bebe a benabo, abo ūkakoyaga nabo kūfuma kale ha būnīgīnī wako. Būlī ng'wene akashimīzīlaga mu nhūngwa jakwe ja malofu dūhū, atīho ū wa kūkūguna.

Isaya 48

Isilaeli ng'wene nambu no

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Bing'we numba ya ng'wa Yakobo, gwigwagi ū mhayo ūyū; bing'we abo mukwitanīlagwa mu lina lya ng'wa Isilaeli, abo mulī ba lūganda lwa Yuda, abo mukilahīlaga mu lina lya ng'wa SEEBA, na mukang'hayaga Mulungu wa Isilaeli alīyo ītī mu būtūngīlīja,

2bing'we abo mukihayaga gīkī mulī bajiga jiga ba mu nzengo ng'wela, na gīkī munsendamīlile Mulungu wa Isilaeli, ūyo lina lyakwe alī SEEBA wa mabità,

3Ī mihayo īyo yabītile nīhaya nene kwīngīīla kale aho ītaalī kwilonga, ū nomo gwane gwīkumūcha, yūmanīka; Ī haha nīyītile mu kwisanganīja, na ng'hana yamalile kwilonga.

4Kwīngīīla kale ū nene nabūmanile ū būgang'hanazu wako, nī gīkī ī nge ja nhingo yako jibange chūma, nū būshū wako būtikīlile na shaba.

5H'ī nguno yene nakakūwīla Ī yenīyī kwīngīīla kale, nūkūmanīkīja aho ītaalī kwilonga, ū kū būjiwa ūtizūyūhaya gīkī, "Shiikolile shane shībeeja ī yenīyī, bamulungu bane ba mantī na ba chūma sha kūsula bakalagīla yilonga."

6Ī yenīyī wīyigwa ū bebe, Īlolage pyī ī yose. Ūtūdūla ū kūzunya gīkī h'ūmo īlī? Alilūūlū, kwīngīīla ikanza īlī nalīkūmanīkīja mihayo mipya, mihayo īyo yalī ītaalī ībisilwe, wa'lūtīmanile ū bebe.

7Ī mihayo yene yaseemilwe haha, Ītī ya kale; ūtaalī kwīyigwa kūshisha lelo īyī. Hūna lūūlū ūtūdūla kūyomba gīkī, "Ee ī yenīyī nīmanile na kale!"

8Ū bebe ūtaalī ū kwigwa, nūūlū ū kwitegeleja ūtaalī; ū gūtū gwako h'ūmo gūlī kūfuma kale, gūtaalī ū kūpaanuka. Nīmanile ī nyasala sala yako ū bebe, nī gīkī kwīngīīla ikanza lya kūbyalwa kwako ūmanīkile ūlī na ng'haani.

9Kūlwa lina lyane nakabūhangījaga ū būpelanu wane, kūlw'ikūjo lyane nabūlang'hanile būtizūkwidīkīla, nguno natatogilwe kūkūyagaja.

10Ū bebe managa gīkī naakwegije, kwike ītī gīt'ūmo jikeegejiagwa feza; naakūgemile wa kūkūbītya mu moto gwa būluhi.

11Ū gwenūyū nalīgwīta kūlwa nguno yane, nguno yane nene ng'wenekīlī. Nibūlī nalole dūhū ī lina lyane līlīsosohajiwa? Ī likūjo lyane natūlīlekanīja līje na ūngī.

Kūtungūlwa kwa Isilaeli

12Ee Yakobo, nidegelekage, bebe Isilaeli ūyo nakakwitana; ū nene hū nalī ng'wene. Nalī wa kwandya na wa kūmalīja.

13Nkono gwane nene ng'wenekīlī gwagūtūūla ū nsingi gwa sī; ū nkono gwane gwa būlyo hū gwene gwagagoloola a mapandī g'igūlū; nakagitanaga gīmīīla pye a gose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Ikobyagi pye a bose mudegeleke, shiikolile kī īsho shīhaya ī yenīyī aho ītaalī kwilonga? Ū nsolwa ūyo SEEBA antogilwe hū ng'wene akwīshikīlīja īyo ayīhelile kūlwa sī ya Babuloni, ū nkono gwakwe gūkūbagwīla a Bakalidayo.

15Nene ng'wenekīlī nalīhaya, alichene nene naang'witanile. Nang'wenhile nene, akūpyena ū mu nīmo gwakwe.

16Negeelagi aha ng'wīyigwe Īyo nalīyīhaya. Kwīngīīla ha wandījo nataalī kūhaya mhayo mu mbisīla. Aho īlandya ī yenīyī, ū nene nalīho. Alilūūlū ī haha, ū Seeba MULUNGU wanitūmile mu nzīla ya ng'wa Moyo wakwe.

17Ū SEEBA, ū Nkomoji wako, ū Ng'wela wa Isilaeli, alīhaya gīkī, "Ū nene nalī SEEBA Mulungu wako, hū nene nakakūlangaga ya kūkwinha kwīlūkīlwa, hama hū nene nakakūtongeelaga kūshimīzīla mu nzīla īyo īkwigeleelilwe."

18Ūlū n'ūshidīlīlile ī shilagīlo shane, Ī mhola yako ni ningī no gītī ng'hūūmo gwa mongo, ū būtūngīlīja wako ni būlī na nguzu gītī mahuuli ga nyanza.

19A banhū ba būbyile wako ni bingī gītī maseni ga ha nyanza, a babyalwa bako ni babange gītī lūsanga sanga lo hasī. Ī lina lyabo ni līti lya kūjimangūka, nūūlū kūkenaagūka ū kū būtongi bone.

20Īngagi ī Babuloni, peelagi mubīngīle a Bakalidayo; īkumūchagi ī yenīyī, hamukagi na būyegi mukwīlomeelaga. Īsambaajagi hose pye kūshisha kū ngelelo ya sī; hayagi gīkī, "Ū SEEBA wankomoolile ū ntūmami wakwe Yakobo."

21Aho babītaga mu sī ng'halamuku abatongeelile, batakolilwe notà; minzī akagīta gūhūūma kūfuma mu shiganga kūlwa nguno yabo; akatandūla iwe gūpumunhīka minzī kūfuma mo.

22"Alīyo ītīho ī mhola ū kūlī munhū wa malofu." Alīhaya SEEBA.

Isaya 49

Ntūmami o ng'wa SEEBA

1Nidegelekagi bing'we majinga, na a bing'we mahanga ga kūle igwagi. Kwandīja aho nataalī mu nda ū SEEBA anitanile. Ī lina lyane walīhaya kūfuma aho nataalī mu gatī ya ng'wa mayū.

2Ū nomo gwane wagūnoola gūbiza gītī lūshū lūūgī; kwīngīīla kale anibisile mu mbeho ya nkono gwakwe, anīītile kūbiza isonga līnoolile lyeela pe, anibisile mu ntana gwakwe.

3Akaniwīla gīkī, "Ū bebe ūlī ntūmami wane, ū bebe Isilaeli ūyo mulī bebe nakūgūngūhiwa."

4Alīyo nane nūshosha gīkī, "Naakoyile no, ndūhū nū gwa kūpya; naajimīīgije nguzu jane nakūkoyaga, alīyo ndūhū ū gwa kūsola; kwike ū gwa ng'hana gūlī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

gīkī, Īyo īnigeleelilwe īlī mu nkono go ng'wa SEEBA, Ī mheela yane īlī kūlī Mulungu wane."

5Alilūūlū, ī haha ū SEEBA alīyomba, ūyo wanibūmba mu nda ya ng'wa mayū gīkī nabize ntūmami wakwe kūlwa kūnshosha Yakobo kūlī we, na kūbabilinga Baisilaeli kūlī we; nguno ninhilwe ikūjo kū būtongi o ng'wa SEEBA, ū Mulungu wane wabizile nguzu jane.

6Ū ng'wenūyo alīhaya gīkī, "Gūlī mhayo ndo no ī gīkī ū bebe nakwīte kūbiza ntumami wane kūlwa kūgūngūmūla ng'anda ja ng'wa Yakobo, na kūbashosha a ba mu Baisilaeli abo nabalang'hanile nene. Nakūkwīta ūbize isana nū kū mahanga, ū būpīji wane ūbūtang'anhye hose pyī kūshisha kū ngelelo ya sī."

7Ū SEEBA, ū Nkomooji na Ng'wela wa Isilaeli alīyomba; alīhaya ū kūlī we ūyo adalahilwe, ūyo mahanga gankolilwe, ū ntūmami wa basugi; alīng'wīla gīkī, "Batemi bakūbona bīmīīle, a bataale nabo bakwinama kūlwa nguno ya ng'wa SEEBA, ūyo alī nsanyiwa, ū Ng'wela wa Isilaeli, ūyo akūsolile ū bebe."

Kūgūngūmūlwa kwa Isilaeli

8Ū SEEBA alīhaya gīkī, "Naakwigwile ng'wikanza īlo līzunīlījiwe, hama nūkūgunanha mu lūshikū lo būpīji; nīyo naakūlang'hanile ū bebe, hama nūkūfunya gīkī ūbize ilagane kūlwa banhū, kūlwa kwīshosha būpya ī sī, na kūbūgaba būpya ū wingīji ūbo walī būkenaagūkile;

9abo balī mu būtungwa kūbawīla gīkī, 'Fumagi mo,' na a babo balī mu giiti gīkī, 'Iyolechagi'. Bakūbiza gītī ng'holo bayūdīīmīla bbihī na nzīla, nū mu magūlya makalamuku gose pye bakūpandīka būdīīmīlo.

10Batūtuuba, nūūlū notà batūkolwa; nūūlū lūyaga lūkalamuku lūtūbakoya, pyī nūūlū būsebu wa līīmi būtūboocha. Nguno ū nchīji wabo wa shigongo akūbatongeela, akūbatonga kūja kū ng'hilimvwa ya nzwizī ja minzī.

11Pyī ī ngūlū jane nakūjigalūcha jibize mapanda; ī nzīla jane ī nhaale jikūbiza ja mu magūlya.

12Managi gīkī bakwiza bafumile kūle; bangī bakūfuma sukuma, na bangī ng'weli; na bamò bakwīngīīla sī ya Sinimu."

13Bing'we mapandī g'igūlū, yoganyagi kūlwa būyegi; bebe sī tūlaga mhūndū. Bing'we ngūlū hīlīīlagi kwīmba! Nguno ū SEEBA wabalūngūgije a banhū bakwe; akūbachīla shigongo a banhū bakwe abo bakūluhiagwa.

14Alīyo ū Sayūni akūyombaga gīkī, "Ū SEEBA anilekanīgije ū nene; ū nene wanīība gete ū Seeba."

15Ū nkīma adūgije kūng'wīība ng'wana wakwe ūyo ataalī akong'haga, ūgaya isūngū kūlwa ng'wana wa kūfuma mu nda yakwe? Ū nkīma ū ng'wene adūgije ū kwība ng'hana, alīyo ū nene natīko ū kwība.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16Managa gīkī nakwandīkile mu shiganza sha makono gane; nīyo būl'ikanza ū bebe ūlī mu būtongi wane.

17A baana bako baliza lwīsī lwīsī bakangīlīgije, alīyo a bakenaagūji bako balīja balīkwīngīla.

18Alibūūchaga a miso gako wilalangīje hose hose, pye a bose balibilinga kwiza kūlī bebe. "Ūmo nene nalī mpanga," SEEBA alīhaya, "Pye a bose ūkūbazwala gītī shizwalo sha ntoolwa."

19Nguno nūūlū īkī walī wakenaagūlwa, ūbiza buyīkī, nī sī yako yūbipiwa, Ī haha lūūlū ūkūbiza ūlī mpine no ū kū banhū bako; hama abo baalī baakūgabanha bakūkūsegenela.

20A baana abo bakabyalwa ng'wikanza lya būchilwa wako, bakūkūwīla hape gīkī, "Ī lipandī lyenīlī lītūniigelagwa, ipine no nigalīhījage ū nzengo."

21Nang'ho ūkūyiwila ū mu ng'holò yako gīkī, "Nani shi ūyo wanibyalīlile a baana na wingī aba? Īkī ū nene nachīlwa a baana bane, hangī nīyo nūgwīlwa na būgūmba; hūna nūsaamiwa, nūleng'wa na kūleng'wa. Alilūūlū nani ūyo wabenhile pye a benaba? Ū nene naalī nasaaga iyene dūhū, a benaba baafumile he ī gete?"

22Ū Seeba MULUNGU alīhaya, "Managa gīkī, nakūgabukīja nkono gwane a mahanga; a banhū nakūbanungīja lūbembeela lwane, hūna bakūbenha a bitūnja bako bababūkije mu shikuba shabo, na a bashīke bako bakūbenha babaseselile kū mabega gabo.

23Batemi bakūbiza baaso ba kūkūlela; a bake babo a bagole bakūbiza baanoko baleji bako. Bakwinama kū būtongi wako bachimīgije hasī ū būshu wabo; bakūlamba lūbubu kū mhambala jako. A henaho hūna ūkwitegeleja gīkī ū nene nalī SEEBA; abo banisendamīlile nene batīko kūgooka."

24A bashilikale badūgije kūtaagījiwa nding'wa jabo, nūūlū abo bakadimagwa mu būlūgū bashikile kūpījiwa ū mu nkono gwa ndiimi wabo?

25Alīyo gūūyū ūyo alīgūhaya ū SEEBA: "Na ng'hana nūūlū abo bakadimagwa mu būlūgū bashikile ū kwīnjiwa ū mu makono ga bashilikale; nī nding'wa adūgije kūtaagījiwa ū ndiimi wajo. Kwike ū nene nakwilwisha nabo a bilwisha bako, nakūbapīja a baana bako.

26A baluhya bako nakūbīīta balye nyama ja mibīlī yabo boi benekīlī; bakūng'wa mininga gabo kūshisha gabakole gītī kūkolwa walwa. Hūna pye a banhū bakwitegeleja gīkī ū nene SEEBA hū nalī Mpīja wako na Nkomoji wako; hū nene wa būdūla bose, nene Mulungu o ng'wa Yakobo."

Isaya 50

Shibi sha ng'wa Isilaeli na wigwi wa ntūmami

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Ū SEEBA alīhaya gīkī, “Īlī halī ī talaka ya ng'wa nining'we īyo nang'winha kūlwa
kūbūlaga kaya nang'hwe nūmpeeja? Nūūlū a bing'we naamujinja kūlī nani ūyo
nalī n'igasa lyakwe? A bing'we ng'wajinjiwa kūlwa shibi shing'we; ū nining'we
akapeejiwa kūlwa nguno ya būkenaagūji wing'we.

2Aho niza nibūlī walī atīho nūūlū ūmò? Aho nitana ni kinehe atigelile nūūlū wa
kwidīka? Ū nkono gwane, gūlī nguhī no nose gūtadūgije ū kūmukomoola a
bing'we? Natī najo ī nguzu ja kūmupīja? Ū nene nakakamyaga nyanza yakama;
nī myongo nakīgalūchaga yabiza sī ng'halamuku, ī shī jaamo jabola kūlwa
kūgayiwa minzī, jayūcha kūwa notà.

3Ī ligūlū nakalīzwīkaga giiti, naalībeegeja myenda ya magūnīla kūbiza
shiikundīkīlo shalyo.”

4Ū Seeba MULUNGU waninhile lūlīmi lwa banhū balangile, gīkī nagūmane ū
mhayo ūyo gūdūgije kūngunanha munhū ūyo anogile. Būlī gwa akanimishaga
dilū, akagūmishaga ū gūtū gwane gīkī gūdegeleke ūmo bakīītīlaga balangwa.

5Ū Seeba MULUNGU wanilugūlile ū gūtū gwane, nane natanemeelile, nūūlū
natashokile kū numa.

6Nakabategela ū ngongo gwane abo baanitūlaga; na a babo baanidutūūlaga
ndezu nūbalekela ī saya jane, nū būshū wane natabūbisile ū kū wibengelejiwa
na kūswīlwa mate.

7Ū Seeba MULUNGU alī ngunanhi wane, nose natīko kūding'wa minala. Hūna
lūūlū ū būshū wane būkwikala būdiimu gītī iwe; nīyo namanile gīkī natīko
kūgooka.

8Ū ng'olecha wa ng'hana yane alī hihī nū nene. Nani ūyo alī na mhayo gwa
kūnibūūla? N'afumīlage hape twibone! Ū ng'wilwisha wane nani? N'aneegeelage
aha!

9Ū ngunanhi wane alī Seeba MULUNGU. Nani lūūlū ū wa kūnisola būbi? Pye a
benabo bakūkūlūhala gītī shizwalo, bakūliiwa fufuuji.

10Alīho nani ū mu bing'we ūyo alī na logohano kūlī SEEBA, ūyo aligwiile ī lilaka
lya ntūmami wakwe? Ūyo akashimīzīlaga mu giiti, ūyo atī n'isana, ni alīsanyage
ī lina lya ng'wa SEEBA, ansendamīle ū Mulungu wakwe.

11Alilūūlū, pye a bing'we abo mukabachaga moto, hūna ng'wayūbacha chenge
sha kūligima, shimīzīlagi ū mu moto gwing'we, muje mukwitwimīlaga na chenge
shing'we īsho ng'wibeegeja. Kwike ū kūfuma ū mu nkono gwane mukwanukūla
shiishi: Mukūshilīla hasī mu būluhi.

Isaya 51

Mihayo ya kūlūngūjiwa Sayuni

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Nidegelekagi bing'we abo mukūbūkoobaga būtūngīlīja, abo mukankobaga SEEBA; shilolagi ī shiganga īsho ng'wapūnzwa kūfuma musho, ī lichongo lya mawe īlo ng'wasīmvwa kūfuma mulyo.

2Nolagi ū sīng'we ū Abulahamu, nū Saala ūyo akamubyala. Nguno nang'witana al'iyene dūhū, hūna nūng'wīlūkīla mbango; nūng'wīta kūbiza banhū bingī.

3Ū SEEBA akwīlūngūja ī Sayūni, akūgachīla shigongo pye a mapandī gayo ayo gakenaagūlwa, a matogolo gaamo a makalamuku akūgagalūcha gabize gītī ngūnda gwa Edeni, a mabbaala ayo gatī na shose shose gakūbiza gītī ngūnda go ng'wa SEEBA. Būyegi na būzalabanu shikwilonga mo, hamò na kūlūmba na malaka ga bīmbi.

4Bing'we banhū bane nidegelekagi, nigwagi bing'we ihanga lyane. Nguno shilagīlo shikūfuma kūlī nene; ū būlamuji wane būkūbiza isana kū mahanga.

5Ū būtūngīlīja wane būliza wangū, wegeelaga, ū būpīji wane būlī mu nzīla. Ū nkono gwane gūkūgasuga a mahanga. A majinga gakūniisagīlwa nene, ū nkono gwane gakūgūlindīīla mu kwisagīlwa.

6Būūchagi a miso ging'we ū kwigūlū, lolagi na hasī ng'wībone ī sī; a mapandī g'igūlū gakūbīta gītī lyochi, ī sī nayo īkūkūlūhala gīkī shizwalwa; na a bikaji baamo bakūshila gītī ngi. Alīyo ū būpīji wane būkūshinga ho būja na būja; nū būtūngīlīja wane būtī wa kūkalīka.

7Bing'we abo muwitegelegije ū būtūngīlīja, abo shilagīlo shane mushidimile mu ng'holò jing'we; lekagi ū kūbogoha ū būsondagīji wa banhū; yaya nūūlū kūdetema kūlwa mashimango gabo.

8Nguno a benabo bakūliiwa fufuuji gītī jikūlyaga myenda; ngino jikūbalya gītī jikūlyaga booya wa ng'holo. Alīyo ū būtūngīlīja wane būkūshinga ho welelo na welelo; ū būpīji wane būkūbiza ho kūlwa shibyalīlwe shose.

9Mishaga, mishaga! Manulaga nguzu jako, Ee nkono go ng'wa SEEBA mishaga gīt'ūmo walī mu shikū ja kale, ū mu shibyalīlwe īsho shabīta kale. Ī gīsī wal'ūtī bebe ūyo ūkalībbutagūla mapingili mapingili Ī lī Lahabu, nī Līshing'weng'we ūlīchima?

10Wal'ūtī bebe ūyo ūkīyūmīcha Ī nyanza, ū būjiba bo minzī mashimu, ūbeeja nzīla mu būjiba bo nyanza, gīkī bakīle a bakomoolwa?

11A bakomoolwa ba ng'wa SEEBA bakūshoka, bakūshikīīla ī Sayuni bakwīmbaga; būyegi wa būja na būja būkūbiza ngikili kū mitwe yabo. Bakwikīīlwa būyegi na kūzalabana kūtaale, ū būpīna nū kūgang'hīla shikūpeela shibīngīle.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Nene, alichene, nene ng'wenekīlī, hū nalī nūngūja wing'we. Ū bebe ūlī nani nose wikale ūkūng'ogohaga munhū ūyo akachaaga, munhū dūhū ūyo atikīlile na maswa?

13Īkī nose ūtūng'wizūkagwa ū SEEBA, ūyo alī Meeja wako, ūyo wagamba a mapandī g'igūlū, nī misingi ya sī wītūūla ho wei! Gwa gwa gwa būlī lūshikū ūkwikalaga ogohaga būkalī wa ng'wiboneeji, ūyo maganiko gakwe galolelile ha būkenaagūji! Ī gīsī ū būkalī wa ng'wiboneeji būlī halī?

14Ū ntungwa akūtungūlīlwa wangū, atūchīla mu būtungwa, nūūlū atūgayiwa ī shilīwa.

15Ū nene nalī SEEBA Mulungu wako, hū nene nakalibangūlaga nyanza, mahuli gayo galunduma na nguzu; Ī lina lyane nalī SEEBA wa mabità.

16Hū nene naakūtūūlīlile ī mihayo yane ū nomo gwako. Hama hū nene naakūfīīkīgije na mbeho ya nengeeji gwa nkono gwane; nene h'ūyo naagatūūla a mapandī g'igūlū aho galī, nū nsingi gwa sī naagūtūūla nene; na a bana Sayuni nakabawīlaga gīkī, "A bing'we mulī banhū bane."

Ng'halīlo ya būpelanu bo ng'wa SEEBA

17Mishaga, mishaga! Ee Yelusalemu, īmīīlaga; bebe ūyo washing'wile ī shikombe sha būpelanu bo g'wa SEEBA kūfuma mu nkono gwakwe, ūshing'wa ī shikoji sha kūdeedeebucha, kūshisha ūgamala pye na a madika.

18Ū mu baana pye abo wababyala, atīho nūūlū ūmò wa kūntongeela; ū mu baana pye abo wabalela atīho nūūlū ūmò wa kūndima nkono.

19Ū mu mayanga būbīlī wago ayo gaakūgwīlile nani akūkūlūngūja? Kūkenaagūlwa na kūkambagūlwa; nzala na būlūgū! Nani akūlīla hamò nang'ho?

20A baana bako bakūgwaga mhūngīli, būlī kwene ūko gamanhīgije mayīla ūkūbasanga balambalalile gītī mhalà jigwashiwe mu lūbeto. Ū būpelanu o ng'wa SEEBA būkūbidīkīlaga wabokalīīla; kenako kahamīle ka ng'wa Mulungu wako.

21Alilūūlū, gwigwage ū mhayo ūyū bebe nuhiwa, bebe ūyo ūkikalaga ūkolilwe shikoji, shikoji īsho shitī sha kūng'wiwa.

22Ū Seeba, ū MULUNGU wako, ū Mulungu ngunīja wa banhū bakwe; alīhaya, "Managa gīkī nakwīngījaga ū mu nkono gwako ī shikombe īsho shalūkūdeedeebuchaga; Ī shikombe sha būpelanu bone shenīsho ūtalashing'wela hangī.

23Nakūshitūūla mu nkono gwa baluhya bako, abo bakūwīlaga gīkī, 'Bandaga hasī tūkūkīlanhye.' Nang'ho wal'ūzunije gīkī ū ngongo gwako gūgeng'we sī, gūbize gīt'ikūūwa lya kūbītīla."

Isaya 52

© 2015 Bible Society of Tanzania.

SEEBA akwīpīja ī Yelusalemu

1Mishaga, Ee Sayuni, mishaga! Manulaga nguzu jako. Ee Yelusalemu, nzengo ng'wela, zwalīlaga ī shizwalo shako sh'ikūjo. Ū mulī bebe atingīla hangī ose ose ūyo atasaalilwe, nūūlū wa malofu.

2Lūkomagūlage ū lūbuubu lwako; Ee Yelusalemu gūngūmūkaga, igasha nyagole. Bebe nshīke Sayuni ūyo ūlī mu būsese, ītīnage ī minyololo ū mu nhingo yako.

3Nguno ū SEEBA alīhaya gīkī, "Ng'walī ng'wajinjiwa bo dalali, nū kūkomoolwa mukūkomoolwa bo ndūhū kūfunyiwa sabo."

4Nguno ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Ī kwandya a banhū bane baalī baja Misili kwikala kwenūko; hama ū mu shikū īji biboneelilwe na sī ya Ashulu.

5"Numho lūūlū ī haha nalī na kī a henaha?" Alīhaya SEEBA. "Nguno a banhū bane bakūmanagūjanwa dalali dūhū, hūna abo bakūbasugaga baayikala bakuchomaga ng'wano kūlw'ibengwe." Alīhaya SEEBA. "Hama gwa gwa gwa ī lina lyane līkūsondagūlagwa līīmi ji.

6Hūna lūūlū, a banhū bane bakūlīmana ī lina lyane; Alichene, ū mu lūshikū lwenūlo bakwitegeleja gīkī hū nene ng'wenekīlī nalīhaya; Ee, nene ng'wenekīlī."

7Galī masoga shido a magūlū ga balomeeji ba Ng'hūlū Jawiza abo balī mu ngūlū, abo baliza kūlomeela mihayo ya nhola, a benhi ba Ng'hūlū Jawiza, na bakumūcha ba mihayo ya būpīji; abo bakwīwīlaga ī Sayuni gīkī, "Ū Mulungu wako h'ū nsugi!"

8Alibadegelekage a balang'hani bako, balīyoganya na malaka gabo, pye a bose balīhoolanīja kūhamuka kūlwa būyegi, nguno boi balīkūbona na miso gabo ū kūshoka kwa ng'wa SEEBA ī Sayūni.

9Bing'we makambagūkīle gose ga nzengo gwa Yelusalemu, hoolanījagi kwīmba n'ilaka lya būyegi, nguno ū SEEBA wabalūngūgije a banhū bakwe, wīkomoolile ī Yelusalemu.

10Ū SEEBA wagūkundūlile ū nkono gwakwe ng'wela kū būtongi wa mahanga gose; nīyo pye a mapandī ga sī gakūbūbona ū būpījibo ng'wa Mulungu wise.

11Īngagi, īngagi, fumagi ū ng'wenūmo, mutizūkuumya shose shose ī shisoso. Fumagi ū mūlī we mubize beela, bing'we abo mulī babūūcha ba shiseme sha ng'wa SEEBA.

12Kwike mutīnga bo kwiyangūhīlīja, nūūlū mutīnga mukūpeelaga, nguno ū SEEBA akūja amutongeelile; ū Mulungu wa Isilaeli akūmulang'hana ū kū numa ying'we.

Kūluhiwa na kūgūngūhiwa kwa Ntūmami

13Managi gīkī ū ntūmami wane akūtūmama mu būdeeba; akūgūngūhiwa akūjiwe, abize higūlya no no no.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Banhū bingī akabenheleja kūjinjimala kūlwa kūbipiwa ihanga lyakwe kūtinda munhū ūngī ose ose, nī suso ya būshū wakwe yūkenaagūlwa kūkīla suso ja banhū bangī,

15h'ūmo akūgakamaagīja na mahanga mingī, na kūbenheleja batemi kūdedebala. Nguno bakūbona mihayo īyo baalī bataalī kūwīlwa, nī yīyo baalī bataalī kwīyigwa bakwīyitegeleja.

Isaya 53

1Nani akwīzunyaga īyo tūkwīhayaga? Nū nkono go ng'wa SEEBA goolechiwe kūlī nani?

2Nguno ū mu kakūlīle kakwe ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA walī gītī itambī inagana, gītī nji gwa ntī mu sī ng'halamuku. Walī atī n'ihanga isoga nūūlū ly'ikūjo gīkī atūdute kūnola; nūūlū ī suso yakwe yalī ītī na wiza wa kūtwenheleja tūng'wikūmve

3Walī ndalahwa na neng'wa kū banhū, munhū wa būpīna ūyo walī abūmanile nū būluhi. Walī adalahilwe gītī munhū ūyo banhū batatogilwe nūūlū kūnola dūhū, twalī tūtangwinhile ikūjo nūūlū hado.

4Alīyo īlī ng'hana gīkī ū būgokolo wise akabūbūūcha wei; nī ndwala jise ūjīnja we. Kwike a bise twang'wisaabaga gīkī watūlilwe na Mulungu, waminyiwe na kūluhiwa na ng'wenūyo.

5Alīyo akachimagūlwa kūlwa nguno ya būkenaagūji wise, ūgulajiwa kulwa būhūbi wise; ū nsango ūyo gūkatwenhela mhola a bise gūkang'wikalīla wei. Tūkūpījiagwa mu nzīla ya magulagīje gakwe.

6Bose pyī tūlī gītī ng'holo jitalile, būlī ūmò wise alī mu nzīla yakwe wei ngwenekīlī; alīyo ū SEEBA akanseseja wei ū būhūbi wise pye a bose.

7Akiboneelwa na kūluhiwa, alīyo ū wei atafunije ilaka lyakwe; akatwalwa gītī ng'holo kūjūsīnzwa, nīyo ūmo ng'holo īkikalīlaga sele kūlī munhū akwībbutīlaga booya, nū wei atafunije ilaka lyakwe.

8Akiboneelwa ūtwalwa kūjūlamulwa. Nani ūyo adūgije kwīsomboola ī mihayo ya shibyalīlwe shakwe? Nguno akīnjiwa ū mu sī ya bapanga; akatūlwa kūlwa nguno ya būkenaagūji wa banhū bane.

9Akagung'wa mu shigila hamò na bakenaagūji, ū mu kūcha kwakwe ūbalīlwa mu basabi, nūūlū īkī atītile nsambo gose gose; mhayo gwa būlomolomo gūtīlongile mu nomo gwakwe.

10Alīyo ū SEEBA akayega ū kūngulaja, nū kūmītya mu kūsaatwa; hama nūūlū īkī ū SEEBA akamfunya kūbiza shitambò sha būkenaagūji, alīyo akūbūbona ū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

būbyile wakwe; Ī shikū ja būlamu wakwe jikūbiza ningī. Hūna īyo ayīhayile SEEBA Īkūbeelela ū mu nkono gwakwe.

11Hanuma ya henaho akūyega ū kūgabona a matwajo ga ng'wikanza lya kūluhiwa kwa būpanga wakwe. Kūlwa būmani na būtūngīlīja wakwe ū ntūmami wane, akūbīīta bingī babalīlwe būtūngīlīja; na akūbūbūūcha ū būhūbi wabo.

12Hūna lūūlū nakūng'winha ngabo hamò na bakūjiwa, na akūgabanha nding'wa hamò na banhū ba nguzu; kūlwa nguno akafunya būpanga wakwe kūshisha kūcha, ūbalanījiwa mu bakenaagūji; ūbūūcha shibi sha banhū bingī, ūbalombela bakenaagūji.

Isaya 54

Ikūjo lya Sayuni līlī mu nzīla

1Īmbaga bebe ngūmba, ūyo ūtaalī kūbyala, hīlīīlaga kwīmba; yoganyaga kūlwa būyegi bebe ūyo ūtaalī kūlung'wa būsūngū, nguno a baana ba nkīma ūyo walekwa balī bingī kūtinda a ba nkīma ūyo atoolilwe, SEEBA alīhaya.

2Īgalīhyage ī gwalugwa ya ha ng'wako; gagoloolage jigi a matundubaali g'iheema lyako gagalīhe, lekaga ū kwinogolelwa; jilīhyage ī ngoye j'iheema, jikomage gete ī mambo jidaame.

3Nguno ūkūgalīha no ū kū lwandī lwa būlyo nū lwa lūmoso, a babyalwa bako bakūpeeja mahanga, bigashe boi ū mu mizengo īyo īlalekwe buyīkī.

4Lekaga ū kogoha, ūtūgooka; yaya ū kūzwangana, ūtūpondwa soni; ūkūgīība a magooke ga ha walūki wako; nū wibengelejiwa ūbo wītīlagwa kūlwa kūchīlwa ngoshi wako.

5Nguno ū Meeja wako hū ngoshi wako ū bebe, SEEBA wa mabità ī lina lyakwe; ū Ng'wela wa Isilaeli hū ng'wene ū Nkomooji wako, ūyo akitanagwa Mulungu wa sī yose.

6Ū SEEBA alīkwitana ūnshokele we, bebe ūyo ūbange gītī nkīma alī na būpīna mu moyo kūlwa kūlekwa na ngoshi, gītī nkīma watoolwa ataalī ndo, hūna ūleng'wa ūpeejiwa, alīhaya Mulungu wako.

7Nguno nakakūleka ng'wikanza iguhī, alīyo kūlwa shigongo shane shitaale nakūkwenha, ūnishokele hangī.

8Kūlwa kūnisaayīcha nūpelana, naalī nibisa ūtizūnibona ū būshū wane, alīyo kūlwa shigongo shane sha welelo na weleo, nakūkūsaatwa, alīhaya SEEBA, ū Nkomoji wako.

9Nguno ū kūlī nene ū mhayo gwenūyū gūlī gīt'ūmo īkajīla mu shikū ja ng'wa Noa, aho nakilahīla gīkī ī sī ītalalibījiwa minzī g'ihūma hangī gītī mu shikū ja ng'wa

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Noa. Alilūūlū, ū nene nilahīlile gīkī ū bebe natūkūpelanīla hangī, nūūlū natūkūhama na būkalī.

10Ī ngūlū ī nhaale nī ndo nūūlū jikasambaala, alīyo ū būtogwa wane būtaale no ū kūlī bebe, būtīko kūshila; nī lilagane lyane lya mhola lītīko ū kwīnga, alīhaya SEEBA ūyo akūsaatilwe.

11Bebe ūyo ūluhile, ūkūhuuyembelagwa miyaga mitaale, hangī ūtaalī kwifuujiwa, nakūkūzenga na mawe ga mpango ntaale, ū nsingi gwako nakūgūzenga gwa mawe ga safilo.

12Ī numba jako ī ndīhu nakūjīīta ja mawe ga lubi, ī mibita yako īkūbiza ya mawe mang'weku; nī ndugu jako ī jose ja mawe ga mpango taale.

13A baana bako akūbalanga SEEBA pye a bose, nīyo ī mhola ya babyalwa bako Īkūbiza nhaale no.

14Ūkūbiza na nguzu wīmīīle kūlwa būtūngīlīja; a biboneeji ūkūbiza kūle nabo, shitilonga sha kūkūdetemya; hama ī lyogohya lītūkūpandīka.

15Ūlū ūbūkīlwa na ose ose, ū gwenūyo gūkūbiza gūtī nīmo gwane; nīyo hangī ūyo ūkūūbūkīla akūgwa ū kū būtongi wako.

16Ū nene hū nalī Nseemi wakwe ū nsuji wa chūma, ūyo akafuulīlījaga moto gwa makala gwaligima, wasula shilanga sha kwītīla milīmo yakwe; nū nkenaagūji nalī Nseemi wakwe nene, nang'hwe aje akwītaga ī mibi.

17Shilanga shose shose īsho shūsulwa kūlwa kūkūdumīla bebe shitūbyedecha mhayo. Nūūlū wigela wa kūgaagaana kūkūbūūla mu mhayo nebe, ūkūngwisha. Ū gwenūyū hū ngabo gwa wingīji wa batūmami ba ng'wa SEEBA; h'ī mbika īyo nakatūmamīlaga kūbagunīja, alīhaya SEEBA.

Isaya 55

Kwitanwa abo balī na notà

1Alilūūlū bing'we, bose abo mulī na notà nzūgi kū minzī; na a bing'we abo mutī na hela nzūgi mugūle, mulye! Nzūgi mugūle divai na mabeelè, ītī kūlwa kūfunya hela nūūlū shikolo shose shose.

2Nibūlī ng'wikale mukwitagūlaga hela jing'we kū shikolo shitalyiagwa, na kūnoga kūtūmama milīmo ītīko kūng'wenhela solobo? Nidegelekagi ng'wigwe gete, mukūlya shitoolyo, ī ng'holò jingwe jikūbūlūmba ū wiza.

3Tegagi matū, nzūgi kūlī nene, nigwaagi nene hū būkwikala mhola ū būpanga wing'we; nakūbeeja ning'we ilagane lya welelo na welelo, kūng'olekeja shigongo shane ī sha welelo bose, ūmo nang'wisagīgīja Daūdi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Managi gīkī nantūūlile ho nene kūbiza nkanīīji kū banhū, ntongeeji na ntaale wa banhū.

5Ū bebe ūkūgitana na mahanga ayo ūtagamanile, hama a mahanga nūūlū gatakūmanile gakwiza gakūkwabaabīlaga bo nhambo, nguno ya ng'wa SEEBA Mulungu wako, ū Ng'wela wa Isilaeli; nguno hū ng'wene wakūgūngūhije.

6Nkoobagi ū SEEBA aho ataalī akwilongaga, ng'witanagi aho ataalī hihī.

7Ū munhū wabūbi ni īngage ū mu nzīla jakwe, nū yūyo atī ntūgīlīja ū mu maganiko gakwe. Ni anshokelage SEEBA, akūnchīla shigongo; angalūkīle Mulungu wise, nguno akūnekeja pye gete.

8"Nguno a maganiko gane gatī maganiko ging'we, nī nzīla jing'we jitī nzīla jane," alīhaya SEEBA.

9Nguno ūmo mapandī g'igūlū galī kwigūlya no no no kūtinda sī, nī nzīla jane h'ūmo jilī kwigūlya no kūtinda ī nzīla jing'we; pye na a maganiko gane, kūtinda a maganiko ging'we.

10Hama hangī gīt'ūmo mbūla na seluji shikikaga kūfuma kwilunde, na shitashokaga ko, alīyo shikīdotyaga ī sī, shīgunanha kūzwisha īsho shikazwaga na kūshīta shifulume, shidūle kūng'winha mbīyū ū nīmi, na sha kūlya ū nchooji wa shilīwa,

11h'ūmo gūlī nū mhayo gwane, ūyo gūkafumaga mu nomo gwane, gūtīko kūnishokela dalali; alīyo gūkwīshikīlīja īyo nīhayile, gūkwībeeja īyo nalagūtūme kwībeeja.

12Mūkūfuma mulī na būyegi, na mukūtongeelwa mu mhola. Ī ngūlū ī nhaale nī ndo shikūhīlīīla kwīmba mīmbo ū kū būtongi wing'we, nī mītī ya mu matogolo īkūtūla ng'hūbi.

13A ha ng'wanya gwa masaka ga ming'hwa īkūzwa mibanga, a ha ng'wanya gwa masanzu, gūkūzwa ntī gwa bonji; yose yenīyī īkūlekwa ībize shimanīkījo sha būja na būja kūlwa kūlīkumūcha lina lya ng'wa SEEBA.

Isaya 56

Būpīji kū mahanga gangī

1Ū SEEBA alīhaya gīkī, "Īlang'hanagi īyo īgololokile, Ītagi ya būtūngīlīja; nguno ū būpīji wane būlī bbihī, ū būtūngīlīja wane būtūdīīla ū kwigengelekaga.

2Ū wa kwīyīta ī yenīyī alī na mbago, ūyo wīlang'hanile mu welwa ng'holò, ūyo īdīlīlile ī sabato atizīsosohaja, na a makono gakwe agalang'hanile gatizīta ī yabūbi."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Ū munhū misa ūyo isangīgije kūlī SEEBA n'alekage ū kūhaya gīkī, “Ū SEEBA akūnikomanya dūhū ū nene anīnje ū mu banhū bakwe.” Nūūlū ūyo atadūgije kūbyala Atizagūhaya gīkī, “Ū nene ng'wene natikīlile na līntī lyūmu!”

4Nguno ū SEEBA alīhaya gīkī, “Abo batadūgije kūbyala alīyo ī sabato jane bajidīlīlile, abo basolile kwīta īyo īniyegije, nī lilagane lyane balīdimile mu būtūlelengeta,

5a benabo nakūbatūūlīla shiizūkījo ū mu hekalu nū mu ndugu ja numba yane, nakūbinha na lina isoga kūtinda kūbiza na baana bagosha na bakīma. Nakūbinha lina lya būja na būja, īlo lītalīnjiwa ho.

6Hama a babisa abo bakwisangīja kūlī SEEBA kūlwa kūntūmamīla, nī lina lya ng'wa SEEBA būlītogwa, pyī nū kūnamya wei; bose pye abo bakwīdīlīla ī sabato mu būtīsosohaja, nī lilagane lyane būlīdima mu būkomeezu,

7a benabo nakūbenha kūshisha kū lūgūlū lwane lwela, nakūbinha būyegi ū mu numba yane, Ī ya kūnilombela nene. Ī shakwinha shabo sha kūpemvwa nī shitambò shikwanukūlwa a ha ng'walīlo gwane. Nguno ī numba yane īkwitanwa numba y'ilomba kūlwa mahanga gose.”

8Ū Seeba MULUNGU, ū milingi wa wa Baisilaeli abo balī mu būsaamiwa alīhaya gīkī, “Balīho na bangī nakūbabilinga nabenhe ū kū bo, kūleka abo baamala kwibilinga.”

Būlemeelwa bo batongeeji ba Isilaeli

9Nzūgi bing'we shiinū jose ja mu matogolo, shiinū jose ja mu mapoolu, nzūgi mulye.

10A balang'hani bakwe babboku, nīyo hangī pye a bose batamanile mhayo gose gose; pye ūmo bagelelile batikīlile na mvwa ja kwikala jihuumūlile sele, jilemeelilwe ū kūmoka; bakikalaga balaalile bakūlootaga shilooti dūhū, bītogilwe no ī tūlo.

11Babange gītī mvwa ndaku, Ījo jitigūtaga nūūlū hado. A benabo badīīmi batī na witegeleja nūūlū būdo; bose pye balī mu nzīla jabo dūhū, būlī ng'wene akwikoobelaga solobo yakwe we ng'wenekīlī.

12Ū gwabo gūlī gwa kūmanikomiga bakwiwīlaga, “Bebe ali nzū aha! Nilinda lindage nize, nenhe walwa tūng'we twīnje notà; nīyo nī ntondo īkūbiza gītī h'ī gīkī dūhū, nūūlū na kūkīla ho a henaha.”

Isaya 57

1A batūngīlīja bakūchaaga, alīyo atīho ū wa kūgwideedeeng'hanya mu ng'holò yakwe ū gwenūyū; a ba logohano kūlī Mulungu bakwīnjiagwa, kwike atīho ūyo akwitegelejaga gīkī a batūngīlīja balīyūsolwa bagīngīle a mayanga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2A ba nzīla jitungīlīgije bakwingīlaga mu mhola, ūlū baacha bakūlaalaga mu kwifula.

3Alīyo egelagi aha bing'we baana ba nkīma nogi, babyalwa ba bashihani na bamalahya!

4Ī gīsī nani ūyo mukūsondagūlaga? Nani ūyo mukūng'wibengelejaga na kūng'wasamīla kūnū mukūfunyaga ndīmi jing'we? A bing'we mutī būbyīle wa bashitiigwa na shibyalīlwe sha balomolomo?

5Bing'we abo mukajaga kwilamīlīja mu mbeho ja mitī ya mitūndū, na mitī yīngī īyo īfulumile; mukajaga na kū maalonga, būyaga na mu mahalo ga mawe, ng'wakabafunya shitambò a baana bing'we.

6A bing'we ū ngabo gwing'we gūlī kū maalonga, h'ūko mukajagūsoleela mawe masheku, ng'wayūgagīmba kūbiza bamulungu bing'we. Hama mukagafunījaga na shitambò sha kūng'wiwa na sha būsu. Ū mu yose yenīyī nikale napolile dūhū?

7Mukalinhaga kwigūlya ya ngūlū ndīhu ng'wakabeeja ndaalo jing'we kwenūko; h'ūko mukajagūfunīja nī shitambò shing'we.

8Ī shiitongelegejo shing'we sha kūfuma kū mahanga shilī ū kū mpīndo ya milyango ying'we, na ha ng'hīngī ja ha milyango. Kūlwa nguno ya kūnīība ū nene mukūbūkundūlaga ū būlīīlī wing'we, hūna ng'wakīla hoi ng'wabūgalīhya; abo mubūtogilwe ū būlīīlī wabo mulaganile nabo, abo bakamuzuulīīlaga ng'wayūbiloleela balīdūūhū.

9Na kūlī Moleki ng'wabīta ū kūja, ng'waja koi ng'wibilaga maguta ga mizeituni, ng'ūshika mulīlabangīla na kūnung'ha ng'waso gwawiza. A batūng'wa bing'we mukabatūma būkolobela kūle; mukika ng'wūshika kūlimu henekīlī!

10Alīyo nūūlū īkī jamunojaga ī nzīla jing'we kūlwa būlīhu, nahene mutahayile gīkī, “Bing'we ndūhū mo ū gwa kūsola.” Ng'witimbyaga ng'holò ng'wapandīka nguzu mhya; nose ng'walī mutagwaga kūlwa kūseedeeka.

11Ī gete nani akūmudetemyaga, ūyo ang'ogohije no no no kūshisha nose mulīyūnilemba ū nene, nū kūnizūkwa ng'oyile, pyī nūūlū kwīyideedeeng'hanya mu ng'holò jing'we ī yenīyī? Ītī kūlwa nguno īkī gaakūlaga a makanza namulolile dūhū h'ī chene ng'wagayile ū logohano ū kūlī nene?

12Nakūboolecha hape ū būtūngīlīja wing'we, nī yīyo mukwīyītaga; alīyo ī yenīyo ītīko ū kūmuguna.

13Ūlū ng'ūlīla mukūkoobaga kūgunwa, ni bamugunage a bamulungu bing'we abo ng'wababilingīja benabo! Kwike pye a bose bakūja na nshūūlūlū; a benabo ba kūheheejiwa myūyī dūhū. Alīyo ū munhū ūyo akūnisanya nene gīkī nal'ibūngīlò lyakwe, Ī sī īkūbiza sabo yakwe, nū mu lūgūlū lwane ū lwela akūpandīka mo wingīji.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Kūlūngūjiwa kwa bigwi

14Hūna gūkūhayiwa gūlī gīkī, “Zengagi zengagi; līgolanyagi ī likūūwa; gīnjagi pye
a mashikī ū mu nzīla ya banhū bane.”

15Nguno ūyo alī higūlya na ngūngūhiwa alīyomba; wei ū mpanga kūshisha
welelo bose, ūyo lina lyakwe alī Ng'wela; ū ng'wenūyo alīhaya gīkī, “Ū wikalo
wane būlī higūlya kwipandī lyela. Alīyo nakwikala hamò nang'hwe ūyo alī na
moyo gūzunije kūlekana na būbi hangī ng'widohya; nalīho kūlwa kūnshokeja
būpanga ū ng'widohya mu moyo, na kūnshokeja būpanga ūyo ng'holò yakwe
īzunije kūlekana na būbi.

16Ū nene natakūūbīlījaga būhūbi shikū jose būja na būja, nūūlū natasaayaga ilalī;
nguno numho ū moyo gwa munhū gūtikala mpanga ū kū būtongi wane, ū nene
hū nalī Nseemi wa būpanga wakwe ū munhū.

17Naalī nasaaya kūlwa nguno ya kwikūmvwa kwabo kwabūbi, nūbatwenya na
manasu, hama nibisa kūlwa būpelanu batizūbūbona ū būshū wane; alīyo nahene
batīngile mo ū mu būgang'hanazu wa ng'holò jabo.

18Ī nzīla jabo najideebile na kale, alīyo nakūbapīja; nakūbatongeela
nayūbalūngūja hangī,

19a Baisilaeli abo bakūlīlaga nabinhe būdūla wa kūkumīlīja na milomo yabo.
Ībize mhola, mhola kū banhū abo balī kūle na a babo balī bbihī,” alīhaya SEEBA.
“Hūna nakubapīja.”

20Alīyo a ba malofu babange gītī nyanza īsalile, īyo ītadūgije kūlembeela, a minzī
gayo gakūlibangūlaga būlilo na būdindiligwa.

21“Ītīho mhola ū kū ba malofu,” alīhaya ū Mulungu wane.

Isaya 58

Kafungīle ako SEEBA akahayile

1Hamukaga, lekaga gete ū kūsusanya, palalūkaga n'ilaka lya higūlya gītī lya
nhaaninga īkūng'ang'aajiagwa. A banhū bane bamanīkijage ū būhūbi wabo, ī
numba ya ng'wa Yakobo wīmanīkīje ī shibi shayo.

2Nguno bakanikoobaga būlī lūshikū, bakabonekanaga balī na ng'hūmbū ja
kūjimana ī nzīla jane, gītī gīkī balī ihanga īlo līkīītaga ītūngīlīgije, Īlo lītīnalekana
na shilagilo sha ng'wa Mulungu walyo. Bakanilombaga nabinhe mbika ja
kalamulīle katūngīlīgije; hangī bakabonekanaga gītī batogilwe kūbiza bbihī
nang'hwe ū Mulungu.

3Bakabūūjaga, “Nibūlī ūtūbonaga Ī gīkī tūkūfungaga? Nibūlī ūtūdīlīlaga nūūlū
twibemba? A bing'we managi gīkī, ū mu lūshikū lwing'we lwa kūfunga mukīītaga
gīt'ūmo mutogelilwe, na kūbaheezeja a batūmami bing'we.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Ū kūfunga kwing'we kūkagelelaga mu yombo na likenya, na kwitūla ngumī
dūhū. Ī mbika ya kafungīle king'we yenīyī ītadūgije kūlyīta ī lilaka ling'we
ligwiwe ū kwigūlya.

5Ū gwenūyū hū kūfunga ūyo nakūhayile ū nene, gīkī lūbize lūshikū lwa munhū
kūdīīla wibembaga? Muliganika lūlī lūshikū lwa munhū kūdīīla winamyaga ntwe
gwakwe gīt'ibīngobīngo, nūūlū munhū kūlaala ha magūnīla na kwifudīka mu
mabu? Ū gwenūyo h'ūyo mukagwitanaga gīkī kūfunga, lūshikū ūlo lūzunyiwe na
SEEBA?

6Ū kūfunga ūko nakūhayile nene kūtī kwa mbika īyī: Kūbingīja a banhū ū
wiboneeji ūbo būbatungalīkile, na kūbataligūlīla ī ngoye j'ijoki Īlo
lībasheedekegije, kūbaleka mu wiyaabī a batungwa, na kūgabīnzagūla pye a
majoki?

7Ītī gīkī ī shilīwa shako ūlye nabo abo balī nzala, nū yūyo atī na ha kwikala
ūmpandīkīle ha kwishīkīlīgīja, ūlū ūmona munhū alī dūūhū ūnzwīke shizwalo;
na kūleka kūngw'ibisa ū munhū, ūyo alī mīlī na mininga gako?

8Nguno ū mu gīko ī lisana lyako līkwaaka gīt'ūmo līkīītīlaga līīmi mu dilū; nī
mhola yako īkūkwangūhīla, nū būtūngīlīja wako būkūkūtongeela ū mu
shimīzīle; hama ī likūjo lya ng'wa SEEBA līkūkūlang'hana ū kū numa yako.

9Hūna ūkūng'witana ū SEEBA nang'hwe akūkwidīka. Ūkūnīlīīla akūgune,
nang'hwe akūkūshokeja, Nalīho aha! Nguno ūlū ūbīngīja a banhū Ī lijoki īlo
lībasheedekegije, ooya ū kūboolota na lwala nū kūbaponangīja mihayo ya
malofu,

10hūna ūzunya kwifunya kūlwa kūbagunanha abo balī nzala, na kūbapandīkīla
shiigunaanīlo abo baluhile, a henaho ī lisana lyako līkwaaka ū mu giiti, nū būjikū
wako wa giiti būkūgalūka būbize būpe gītī līīmi ntwe gatī.

11Ū SEEBA akūyūkūtongeela gwa; akūkwinha sha kūkwigela nūūlū ng'wikanza
lya būūmà, na a maguha gako akūginha nguzu; hūna ūkūbiza gītī ngūnda
gūkisīīlagwa minzī gwafula, gītī lūzwīlo lwa minzī gatakamaga.

12A banhū bako bakūgazenga būpya a makambūkīle ga kale, nī misingi ya myaka
ya kale bakwīgūngūmūla hangī; hūna lūūlū ū bebe ūkwinhwa lina lya, Mūūcha
wa Ndugu jikambagūkile, na Nshosha wa būpya wa magūngūli ga kwikala mo
banhū.

13Ūlū ūlūlang'hana lūpambala lwako lūtizūkwenheleja kūkenaagūla sabato, na
kwīta ūmo ūtogelilwe bebe ng'wenekīlī ū mu lūshikū lwane lwela; ūlū ūlwitana
ū lūshikū lwa sabato gīkī lūlī lwa kūyeja, na gīkī lūlī lūshikū lwela na lw'ikūjo
kūlī SEEBA; hama ūlūkūja, ooya kūlūtūmamīla kūja mu nzīla jako, nūūlū kwīta
ūmo ūtogelilwe bebe ng'wenekīlī, nūūlū kūyombagīla mihayo ītī mu nzīla ooya,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14ūkūbiza na būyegi no ū mulī SEEBA; nane nakūkūtūūla ha gūngūhu, ūyūshimīza ūlī higūlya ya sī; hama ūkūbūlūmba ū wingīji wa nkūlūgenji wako Yakobo.” Nguno gwahayaga nomo go ng'wa SEEBA.

Isaya 59

Shibi, kūtambūūla na kūkomoolwa

1Managi gīkī ū nkono go ng'wa SEEBA gūtī nguhī gīkī nose gūlemeelwe ū kūpīja, nūūlū ū gūtū gwakwe gūtachibile gīkī gūlemeelwe ū kwigwa.

2Alīyo ū būbi wing'we h'ūbo būtūūlile lyoma a ha gatī ying'we nū Mulungu wing'we; Ī shibi shing'we shibubisile ū būshū wakwe ū kū bing'we, nose atūdūla ū kūng'wigwa.

3Nguno a makono ging'we gadabbalanhile mininga ga banhū, ī nzwala jing'we najo jisosohalile kūlwa būkenaagūji; nī milomo ying'we ītogilwe kūhaya būlomolomo, nī ndīmi jing'we kūfunya ya malofu.

4Atīho ūyo akahayaga īgoloolile, nūūlū mu mabanza atīho ūyo akīmīīlaga ha ng'hana; basendamīlile mihayo midūhū na kūmanūyomba būlomolomo; bakabūūchaga nda ja malofu, babyala mayanga.

5Bakagomejaga magī ga ng'hoboko, bakashibanyaga lūnhandī lwa ndugali; Ūyo ūgalya a magī gabo akachaaga, ūlū lyūbeleka nūlūū līmò īkafumaga mo nzoka.

6A malūnhandī gabo batūdūla ū kūgitunga gītī shizwalo; īsho bakashibeejaga batūdūla kūshitūmamīla nūūlū kwifīkīja. Ī milimo yabo ya malofu no, nū mu makono gabo shilīmo shītīle sha wiboneeji būtaale.

7A magūlū gabo mangū kūpeela kūja kū yabūbi, bangu kūja kwita mininga ga banhū batī na shilingo. A maganiko gabo gakikalaga mu yabūbi dūhū; būlī hene aho būbīta bakalekaga makoye na būkenaagūku.

8Ī shimīzīle ya mhola batīmanile, ū mu nzīla jabo gūtīmo ūyo gūgoloolile; baajikwīgīja kuluba no. Ū wa kūbitīla ū mu nzīla jenījo atīko kwīmana ī mhola.

9Hūna lūūlū īyo ītūngīlīgije tūlī nayo kūle no a bise; nū būtūngīlīja būtaalī ū kūtūpandīka. Ūlū twihamba kwisagīlwa isana, twisanga tūlī mu giiti dūhū; nūūlū gīkī hamo tūkūbona kang'wanga nūūlū ka malīngīīla, alīyo ī shimīzīle yise ītaalī ya mu giiti sha gamha.

10Tūkūsīngījaga mu ndugu twayūja tūkūbbaabbaashaga na makono gītī tūlī babboku; twayūja tūkwīkoobaga ī nzīla yise gītī tūtī na miso. Tūkwipamaga nūūlū līīmi ntwe gatī gītī mhīndī ya kabungubungu; ū kū banhū ba nguzu a bise tūtikīlile na bafu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Bose pyī tūkūng'oolaga gītī ndūba jikūlīlaga būpīna, tūkūlīlaga gītī ng'hūūlū jikūdaayaga. Tūkwisagīlagwa kūbona būtūngīlīja, alīyo būtīho; ūlū twisagīlwa būpīji, nū wene būlī kūle.

12Nguno ū būhūbi wise būtaale no ū kū būtongi wako, nī shibi shise shikūtūkaanīlaga; ū būhūbi wise būlī hamò nise, nū būsobya wise tūbumanile,

13tūlī na būkenaagūji na wibonya kūlwa kūnema bo mbisīla ū SEEBA, kūng'winhīla ngongo ū Mulungu wise, kūhela ya wiboneeji na būgomi, na kūhaya būlomolomo ūbo tūkwiganikaga mu ng'holò jise.

14Nose ū būlamuji wa wīmà būlongeja kūjimīīla, nū būtūngīlīja botūseneegelile; Ī ng'hana nayo yashilile ū mu makūūwa gise, Ī nhūngwa ja wīmà jitūdūlaga ū kwingīla.

15Ndūhū a ha kwīpandīkīla ī ng'hana, hama munhū ose ose ūyo ūlekana na yabūbi wandya kūhīīgwà. Hūna lūūlū ū SEEBA ūgūbona ū mhayo gwenūyū, gūkīja ū kūnyeja, nguno walī būtīmo ū būtūngīlīja.

16Akabona gīkī atīho nūūlū wa ngota, ūgekemala ū kūbona gīkī ndūhū nombeji nūūlū ūmò; hūna lūūlū ūtūmamīla nkono gwakwe wei ng'wenekīlī, gūng'wenhela būpīji kūlwa nguno yakwe; ū būtūngīlīja wakwe būng'handīkīīja.

17Akazwala būtūngīlīja gītī kūzwala shizwalo sha chūma sha kū shikuba, n'ihima lya būpīji ūtūūla ū kū ntwe gwake; hūna ūzwalīla na shizwalo sha kūmalīla shiilī; hanuma ūlola wifatanya na wilu gītī shizwalo.

18Akūbalīpa kūlenganīla nū mumo shilī ī shītīle shabo, abo batantogilwe bakūbūbona ū būpelanu bokwe, a banishi bakwe akūbinha Īyo ībigeleelilwe; na a ba kū majinga akūbalīpa Īyo ībeelelile kūbiza yabo.

19Hūna lūūlū kūfuma ng'weli a banhū bakūlyogoha ī lina lya ng'wa SEEBA, nī līkūjo lyakwe kwīngīīla kū būfuma līīmi. Nguno akwiza gītī ng'hūūmo gwa minzī ga mongo gwa nguzu, gakūhūūmiagwa lūhūhi lwa myūyī ya ng'wa SEEBA.

20"Ū Nkomooji akwiza ī Sayuni, ū kū banhū ba numba ya ng'wa Yakobo, abo bakūgalūkaga bashileka Ī shibi shabo." Alīhaya SEEBA.

21"Alīyo ū būlagane wane ū nene ū kūbo būlī gīkī, ū Moyo wane ūyo alī halī bebe, nī mihayo yane īyo naatūūlile munomo gwako, ītī ya kwīnga ū mu nomo gwako ū bebe, nū mu milomo ya baana bako, pyī nūūlū ū mu milomo ya babyalwa babo; kwandīja ikanza īlī kūja kū būtongi, na kūshisha welelo bose." Alīhaya SEEBA.

Isaya 60

Ikūjo lya Sayuni

1Būūkaga, wandye kwaaka, nguno ī lisana lyako lyashikaga; nī likūjo lya ng'wa SEEBA lyakwikīīlaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Nguno ī sī īkūkundīkījiwa giiti, giiti sha gamha shikūbikalīla a banhū. Alīyo ū SEEBA akūkwakīla ū bebe, Ī likūjo lyakwe līkwigengeleka ū mulī bebe.

3Mahanga gakwiza ū kwisana lyako, na batemi ū kwisana lya kūgūngūmūka kwako.

4Būūchaga a miso gako wilalangīje hose hose ūbone; bose pye balibilinga bize kūlī bebe, a bitūnja bako baliza kwīngīīla kūle, a bashīke bako bakwenhwa babūūchiwe mu makono.

5Ūlū ūbona ūkūng'weka ng'weka na kūzalabana, ī ng'holò yako īkūyūtūla, hangī īkūgalīha kūlwa būyegi; nguno ī sabo īyo īkabītījiagwa mu nyanza ūkwenhelwa bebe, ū būsabi wa mahanga būkwenhwa kūlī bebe.

6Madaale ga ngamīla gakokala ū mu sī yako, mūūga ja ngamīla jikūfuma Midiani na Efa. Nū kūfuma ī Sheba bakwiza, nabo babūūkije zahabu na būbbani pye a bose, bakūnkumūcha na kūnkumīlīja SEEBA.

7Pye a madaale ga Kedaali gakūbiligwa genhwe kūlī bebe, hūna ī ng'ondi ja Nebayoti jikūbiza jako ja kūtūmamīla, jikwanukūlwa kūlwa kūyūfunyiwa shitambò a ha ng'walīlò gwane; hanuma ī numba yane nakwīyīta Ībize n'ikūjo itaale.

8Shikolo kī īsho shiliza shikūhūūmaga gītī malunde shenīshi, īsho shihuutaga gītī mhunda ījile kū chanjo shayo?

9Na a majinga ganiisagīlilwe nene; Ī meli ja Talishishi jikūbiza ja kwandya kūbenha a bintūnja bako kūfuma ī kūle; bakwiza na feza na zahabu jabo, kūlwa kūlīkūja ī lina lya ng'wa SEEBA Mulungu wako, ū Ng'wela wa Isilaeli, nguno wakūgūngūhije.

10Banhū babisa bakūjizenga hangī Ī ndugu jako, na a batemi babo bakūkūtūmamīla; nūūlū īkī ūkanipelanya nūkūchaanagūla manasu, alīyo īkī nalī na būtogwa naakūchīlile shigongo.

11Ī mibita yako īkūlugūka ilalī, Ītūlugalwa ī līīmi nūūlū ī būjikū; a banhū na a batemi babo bayitonja mabità mabità balīkwenhela sabo kūfuma kū mahanga.

12Nguno ūlū ihanga nūūlū būtemi būlema kūkūtūmamīla ū bebe, būkūkenaagūlwa būshile ho gete.

13Ī likūjo lya Lebanoni līkwenhwa kūlī bebe; ī mitī yamo gītī nzule, nyenzeyenze nū manga, yose yenīyī īkwenhwa kūlwa kūgaliila ipandī lyane lyela na kūlītūūlīla būlenji; hūna ī lipandī lya kūtūūla mhambala jane nakūlyīta lībize n'ikūjo.

14A baana ba baluhya bako bakwiza biname kū būtongi wako; pye abo baakwibengelejaga bakwinama kū mhambala jako, bakūkwitana ūlī Nzengo go ng'wa SEEBA, Sayuni ya Ng'wela wa Isilaeli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Nūūlū īkī ūlekilwe hangī ndūhū ūyo akūtogilwe, hama atīho nūūlū wa kūbīta ū mulī bebe, nakūkwīta ūbize ikūjo lya welelo bose, na mbūūkī ya būyegi kūlwa shibyalīlwe shose.

16Ūkūgong'ha a mabeelè ga mahanga, mbeele ja mu makūlū ga batemi jikūkūlang'hana. Hūna ūkwitegeleja gīkī ū nene SEEBA hū nalī Mpīja wako na Nkomoji wako; hū nene wa būdūla bose, nene Mulungu o ng'wa Yakobo.

17A ha ng'wanya gwa shaba nakūkwenhela zahabu, na feza a ha ng'wanya gwa chūma. Hama a ha ng'wanya gwa mantī, nakūkwenhela shaba, a ha ng'wanya gwa mawe chūma. Hūna ī mhola nakwīyīta kūbiza h'ū nsugi wako; lelo ū būtūngīlīja nakūwīta kūbiza ntongeeji wako.

18Ū wiboneeji būtigwiwa nūūlū hado ū mu sī yako; ū mu mbīmbī jako gatilonga mo makoye nūūlū būkenaagūku, alīyo ī ndugu jako ūkūjiilīka Būpīji, Ī mibita yako ūkūyilīka Būkumīlīja.

19Ū būng'weku wa līīmi ūtūbūsendamīla kūlw'isana lya kūkūtwimīla, nūūlū ū būpe wa ng'weji ū ng'wikanza lya būjikū; nguno ū SEEBA akūbiza Isana lyako lya welelo na welelo.

20Ū bebe ī līīmi lyako lītīko kūgwa, nū ng'weji gwako gūtooya ū kwela. Ū SEEBA akūbiza Isana lyako lya welelo na welelo, nī shikū jako ja būpīna jikūshila.

21A banhū bako pye a bose bakūbiza batūngīlīja, bakwīdima ī sī ībize yabo ilalī; a benaba bal'itambī lya ntī gwa kūhamba nene, nīmo gwa makono gane ng'wenekīlī, kūlwa koolecha ikūjo lyane.

22Ū ndo wa bado ū mu bing'we akūbiza kaya nhaale, ū lūganda ū lūdoololo lūkūbiza ihanga lya nguzu. Ū nene nalī SEEBA; ū mhayo gwenūyū nakūgwīta ng'wikanza lyago.

Isaya 61

Ng'waka ūyo SEEBA agūzunije

1Ū Moyo o ng'wa Seeba MULUNGU alī hamò na nene, nguno ū SEEBA wanibilile maguta nabalomeele Ng'hūlū Jawiza a bahabī. Wanitūmile kūbahandīkīīja abo bakūgwaga ng'holò, abo balī mu būding'wa kūbakumūkīja mhola ja wiyaabī, na kūbataligūlīla a batungwa.

2Kūkumūcha ng'waka go ng'wa SEEBA ūyo gūzunījiwe, na lūshikū lwa ng'wa Mulungu wise kūmala shiilī, kūbalūngūja pye abo bakūlīlaga ng'hūngū,

3kūlagīja kūlwa banhū abo bakūlīlaga ng'hūngū mu Sayuni; bapandīke ngikili ya būlabo a ha ng'wanya gwa mabu, maguta ga būyegi a ha ng'wanya gwa kūlīla ng'hūngū, na shizwalo sh'ikūjo a ha ng'wanya gwa moyo gūchongomeelile. Hūna

© 2015 Bible Society of Tanzania.

bakwitanwa gīkī Mitūndū ya būtūngīlīja, shihamvwa sha ng'wa SEEBA kūlwa kūkumūcha ikūjo lyakwe we ng'wenekīlī.

4Bakūgazenga būpya a makambūkīle ga kale, na a mapandī ayo gaakenaagūlwa myaka ya kale bakūgagūngūmūla; bakwīzenga būpya ī mizengo īyo yakambagūlwa shikū ja kale, īyo yikala mu būkenaagūku makanza ga shibyalīlwe na shibyalīlwe.

5Balobeji bakūbiza badīīmi ba madaale ga mitugo jing'we; banhū abo ūtabamanile bakūbiza batūmami mu malaale ging'we nū mu migunda ying'we ya mizabibu.

6Hūna a bing'we mukwitanwa gīkī mulī bagabīji ba ng'wa SEEBA, mukwinhwa lina lya batūmami ba ng'wa Mulungu wise. Mukūyūlya sabo ja mahanga, nīyo ī sabo jenījo jikūmudoosha.

7A ha ng'wanya gwa minala ying'we, ū ngabo gwing'we gūkūbiza ng'hangala ibīlī, na a ha ng'wanya gwa kūgooka mukūbūyegela ū wingīji wing'we; hūna lūūlū ū mu sī ying'we mukūbiza na būsugi būsoga no kūtinda ūmo kūlī kwiganika kwing'we, ū būyegi wing'we būkūbiza bo welelo na welelo.

8"Nguno ū nene SEEBA natogilwe kalamulīle ka wīmà, būnyeecha na wiboneeji nashikolilwe. Nakūbinha mheela kūlenganīla na ng'hana yane, hūna nakūbeeja nabo būlagane wa welelo na welelo.

9Ū būbyīle wabo būkūkūmūūka ū mu mahanga, na a babyalwa babo ū mu ng'anda ja banhū; bose pye abo bakūbabona bakūbitegeleja gīkī balī banhū abo SEEBA abīīlūkīlile mbango."

10Nakūnyegelaga no no no ū SEEBA, nīyo ū būpanga wane būkūnyegela Mulungu wane; nguno wanizwīkile shizwalo sha būpīji, hama ūnigumīīla ng'handa ya būtūngīlīja, gīt'ūmo ntooji akigalilīlaga watūūla n'ihima ly'ikūjo kū ntwe gwakwe, nūūlū gīt'ūmo ntoolwa akiyaalūlīlaga wazwalīla būlenji wa sīīlī ja zahabu.

11Nguno gīt'ūmo sī īkazwishaga shikolo sha kūzwa, nū mumo ngunda gūkazwishaga īsho shikahambagwa mo; h'ūmo ū Seeba MULUNGU akūbūzwisīja ū būtūngīlīja nū būgongooji hose pyī ū mu mahanga.

Isaya 62

Lina ipya kūlwa Sayuni

1Ū nene natūhuumūla nīlekanīje gīko dūhū ī Sayuni, natūlembeela kūshisha ū būtūngīlīja wa Yelusalemu wele gīt'ikīngo lya dilū; ū būpīji wamo būng'weke gītī chenge shikūligimaga moto.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Hūna a mahanga gakwībona Ī ng'hana yako, pye a batemi bakūlībona Ī līkūjo lyako. Hūna ūkwitanwa lina ipya, Īlo SEEBA akūlīhaya na nomo gwakwe wei ng'wenekīlī.

3Ū mu nkono go ng'wa SEEBA ūkūbiza ngikili y'ikūjo, n'isaki lya būlabo lya būbeeleji ū mu nkono go ng'wa Mulungu wako.

4Ūtikala ūkwitanagwa "Nshimbe," nūūlū ī sī yako ītūhayiwa hangī gīkī Īlekanījiwe. Alīyo ūkūyitanwa gīkī, "Ayegelilwe" ī sī yako nayo īkwitanwa gīkī Atoolilwe. Nguno ū SEEBA akūkūyegela, nī sī yako īkūbiza gītī nkīma atoolilwe.

5Nguno ūmo shilī shīmīle sha nsūmba kūtoola munhya, nū bebe ūkūtoolwa gīko. Ūmo nsūmba akanyegelaga nke wakwe ha wandījo wa kwitoola kwabo, nū bebe ū Mulungu wako akūkūyegela gīko.

6Ee Yelusalemu, naatūūlile balang'hani ū kwigūlya ya ndugu jako, batūhuumūla na hado yaya līīmi na būjikū. Bing'we abo mung'wizūkilwe ū SEEBA, lekagi ū kūlembeela.

7Nū wei yaya ū kūng'winha ng'wanya gwa kwifuula, kūshisha agūhandīkīīje ū nzengo gwa Yelusalemu; agwīte gūbize ikūjo lya sī jose pye.

8Ū SEEBA wilahīlile mu būdūla wa nkono gwakwe gwa būlyo, ū nkono gwa nguzu jakwe; wahayile gīkī, "Ī shilīwa shako natūbinha hangī banishi bako bashilye boi, nī divai yako īyo wīnoganogela bebe batalīng'wa hangī banhū abo batīkoyelile.

9Alīyo a bagesi basho h'abo bakūshilya bankumīlīje SEEBA; a bayobi ba mizabibu bakwīng'wa Ī divai balī mu mabīndo ga h'ipandī lyane lyeela."

10Ingīlagi, ng'ūbītīla mu mibita; babeegejagi ī nzīla a banhū, līpalagutagi ī likūūwa, lībejagi! Gīnjagi mo a mawe, ganungījagi lūbembeela a mahanga.

11Ū SEEBA akūkumūchaga hose hose, kūshisha kū ngelelo ya sī; akūhayaga, "Ng'wīlagi ū nshīke ū Sayuni: Managa gīkī ū Mpīja wako washikaga, Managa nī linong'ho lyakwe alī nalyo, nī mheela yakwe ayītongegije."

12A benabo bakūyitanwa gīkī Banhū Beela, Bakomoolwa ba ng'wa SEEBA; hūna ū bebe ī lina lyako ūkūyitanwa Nkoowa, Nzengo ūyo gūtī gwa Nyashimbe hangī.

Isaya 63

Ng'waka gwa būkomoolwa

1Nani ūyo īngīīlile Edomu ng'wenūyū, ūyo alīfuma Bozila azwalile shizwalo shitemilwe būūza, ūyo akūgaadaga ng'wikūjo lya nguzu jakwe azwalile ng'hanjo y'ikūjo? "Nalī nene, ūyo nakayombaga mu būtūngīlīgija, nalī na būdūla mu kūpīja."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Nibūlī ī ng'hanjo yako yalalūkījaga gītī shizwalo sha mpandagīji wa mizabibu ng'wikamīlo?

3Nīpandagīlile nene iyene Ī mizabibu ū ng'wikamīlo, ū kūfuma ū mu mahanga atilongile nūūlū ūmò wa kūbiza hamò nane. Nakabapandagīla kūlwa būpelanu wane, nūbatobanga kūlwa kūnisaayīcha; hūna a mininga gabo gītaamagūkīla ī myenda yane, h'ī chene pyī ī shizwalo shane shadabbalanhaga.

4Nguno ū lūshiku lwa kūmala shiilī lwalī mu ng'holò yane, hama ū ng'waka gwane gwa būkomooji gwalī gwashika.

5Nakilalangīja nakūlolaga wa kūnigunanha, natabonile nūūlū ūmò; nakagekemala ū kūbona gīkī walī atīho nūūlū ūmò ū wa kūnigunanha; hūna lūūlū nūtūmamīla nkono gwane nene ng'wenekīlī, gūnenhela būpīji kūlwa nguno yane; ū būpelanu wane būnihandīkīīja.

6A mahanga nakagapandagīla kūlwa būpelanu wane; naalī nasaaya no, ū būkalī wane būbakola gītī walwa; nūgiitagūlīla hasī a mininga gabo.

Kūlūmba na kūlomba

7Nakūbūhaya ū wiza ng'holò o ng'wa SEEBA; nakūngongoola kūlwa wiza bokwe, kūlenganīla nī yose īyo watwītīlile ū SEEBA. Alichene, yose īyo wabīītīlile banhū ba numba ya Isilaeli; kūlenganīla nī shigongo shakwe nū būtaale bo wiza bokwe.

8Nguno akahaya gīkī, “A benaba banhū bane, baana abo batīko kūnilemba”; hūna ūbiza mpīja wabo.

9Ū mu būluhi wabo waluhaga mo nang'hwe; alīyo ū malaika wakwe wabilongelaga wabapīja, wabakomoola kūlwa būtogwa na shigongo shakwe; ū mu shikū ja kale ī jose wabagūngūmūlaga na kūbabūūcha wei.

10Kwike bakooya ū kūng'wigwa, būmpīnīhaja ū Moyo Ng'wela wakwe; hūna ūgalūka kūbiza ng'wanishi wabo; wei ng'wenekīlī ūbiza ng'wilwisha wabo.

11Hūna būjiizūkwa ī shikū ja kale, Ī ja ntūmami wakwe Musa na banhū bakwe, būhaya: Alī halī ūyo akabakīja nyanza banhū bakwe hamò na balang'hani babo? Alī halī ūyo akantūma Moyo Ng'wela wakwe gīkī ikale mubo,

12ūyo nkono gwakwe gw'ikūjo gwalī hamò na nkono gwa būlyo gwa ng'wa Musa, ūyo akatandūla nzīla mu minzī kū būtongi wabo, wibeegeja lūkumo lwa būja na būja,

13ūyo akabatongeela kūshisha būkīla būjiba wa minzī mashimu? Batipamile, bakabīta gītī falasa Īkūpeelaga mu mbūga,

14gītī ng'ombe jijile kū malago; ū Moyo o ng'wa SEEBA hū ng'wene akabifuuja. H'ūmo wabatongeelaga a banhū bako, wibeegeja lina ly'ikūjo.

Kūlomba kūchīlwa shigongo

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Lolaga ī hasī, ūbone kūfuma ū ng'wigūlū ū kū wikalo wako wela na w'ikūjo. Būlī halī ū wilu wako nū būdūla wako? Ū būtogwa wako nī shigongo shako shihangījiwe shitūnipandīkaga ū nene.

16Kwike ū bebe h'ūlī Sīswe, ū Abulahamu nūūlū akatūjimīīlwa, nū Isilaeli ūduuma kūtwitegelegija, alīyo ū bebe Eee SEEBA, ūlī Sīswe; kūfuma kale ūlī Nkomoji wise, Ī lyenīlo h'ī lina lyako.

17Eee SEEBA, nibūlī ūkūtwenhelejaga kūtala twīnga ū mu nzīla jako, nī ng'holò jise ūkūjigang'hanajaga twaduuma ū kūkogoha? Shoshaga moyo kūlwa nguno ya batūmami bako, a banhū ba ng'anda ja wingīji wako.

18Ī lipandī lyaako lyeela a banhū bako beela bikala nalyo ikanza iguhī no, Ī haha a banishi bise bakūlītobaga.

19A bise tūlī bako kūfuma kale, alīyo a boi ūtaalī ū kūbasuga, bataalī kwitanīlwa kū lina lyako.

Isaya 64

1Ni walītandūla ī ligūlū wike hasī, ī ngūlū jitingine ū kū būtongi wako!

2Ikaga ūlīmanīche ī lina lyako ū kū banishi bako; ūmo moto gūkabakījaga ng'hwi gaabīlīla minzī, na a mahanga gadeteme gīko ū kū būtongi wako.

3Nguno aho ūkīīta mihayo ya kūdedebaja īyo twalī tūtayisagīlagwa, ūkika a hasī; Ī ngūlū jūyūdetema ū kū būtongi wako.

4Kūfuma shikū ja kale atīho nūūlū ūmò ūyo wigwa, nūūlū kwitegeleja na gūtū gwakwe; hama lītīho liso īlo lyabīta kūmona Mulungu ose ose ūlū ūtī bebe dūhu, ūyo akīītaga mitaale kūlwa nguno ya banhū abo bakanindīīlaga.

5Ū bebe ūkabeegeelaga abo bakīītaga ya būtūngīlīja mu būyegi; abo bakajizūkagwa ī nzīla jako. Alīyo aho tongeja kwīta shibi ūkapelana. Numho lūūlū tūkūpīla kinehe?

6Bose pyī ūmo tūgelelile tūlī gītī shikolo shisoso, nī shītwa shise sha būtūngīlīja shibange gītī madaaso masoso; bose pyī tūkanyaalaga gītī idūūtū, Ī shibi shise shatūjana gītī kūja na nyaga.

7Atīho ūyo akalitanaga ī lina lyako, nūūlū ūyo akateeganaga gīkī adimane nang'ho, nguno wabūbisile ū būshū wako tooye ū kūbūbona, watūlekanīgije tūshilīle mu būsobya wise.

8Alīyo ū bebe Ee SEEBA, h'ūlī Sīswe, a bise tūl'ibūmba, ū bebe ūlī mūmbi, pye a bise tūlī nīmo gwa makono gako.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Ee SEEBA, lekaga ū kūtūpelanīla ūkīlanīje na kūkīlanīja, yaya ū kwikala ūshiizūkilwe ī shibi shise shikū ja welelo bose. Tūlolage tūlīkūlomba, nguno a bise bose tūlī banhū bako.

10Ī mizengo yako myeela yagaalūkile kūbiza matogolo gatī na shose shose; nī Sayuni ī haha itogolo dūhū, Ī Yelusalemu nayo yabizile ipandī lya misaka.

11Ī numba yise neela na yawiza, ūmo bingīlaga bakūlūngeji bise kūkūgongoola yanogotejiwe moto; nī shikolo shise īsho shalī sha mpango ntaale kū bise Ī haha pyī shikenaagūkile.

12Ee SEEBA, ū mu yose yenīyī ūkūtwiloleela dūhū? Ūkūhuumūlīja dūhū ūtūleke tūluhe na kaluhīle kabūbi gīkī?

Isaya 65

Nsango na būpīji

1Niyoolekije ū kū banhū abo batanikoobile, baanipandīkile abo batanigīsīlīgije. Ī lihanga īlo lītaalī kūnitana lina lyane naalīwīlile gīkī, “Nalīho aha, nalīho aha.”

2Nakūdīīlaga līīmi ji nambile makono gane kūbitana banhū bashitiigwa, abo bakashimīzīlaga mu nzīla jitī jawiza, na kūlondeela maganiko gabo,

3banhū abo bakaniikolooshaga gwa gwa gwa nguno ya kwīta yabūbi mu būtongi wane, kūlwa kūfunya shitambò mu migūnda, na kūzuukīja būbbani ha myalīlo ya madafaali;

4abo bakigashaga kū mashigila, na kūkeeyula bakwītaga mihayo ya mbisīla kwenūko; balī ba nyama ja ngulubī; ba nungū jitamalaga misoji ya nyama ja shinhū ja malofu,

5abo bakayombaga gīkī, “Bebe gelelaga kūle, ūtizegeela aha, ū nene nalī ng'wela no ū kūlī bebe!” A banhū benabo balī lyochi mu mūūlū gane; moto gūtajimaga.

6Ū kū būtongi wane gūlīho gwandīkilwe gīkī, Natikala nahuumūlile sele, alīyo nakūlīpa mu būshikanu bose, nakūbalīpīla ya kūbaminya

7kūlwa shibi shabo nī sha bakūlūngenji babo, alīhaya SEEBA. Nguno ya kūzuukīja būbbani mu ngūlū, na bakūnisondagūlaga bigashaga mu ngūlū ndo. Nakūbagelekela ya kūbaminya kūlenganīla nī shītīle shabo Ī sha kale.

8Ū SEEBA alīhaya gīkī, “Ūmo banhū bakabonelaga minzī ga mizabibu mu shiseme hūna biwīla, ‘Yaya ūkūgiita, gataalī masoga,’ h'ūmo nakwītīla nū nene ū kū batūmami bane; natūbakenaagūla a bose.

9Nakūpandīka shibyalīlwe kūfuma ū mulī Yakobo, nū mulī Yuda bakwilonga abo bakūbiza na wingīji ū mu ngūlū jane; a basolwa bane hū bene bakūsuga mo, a batūmami bane bakwikala ng'wenūmo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Alīyo ī mbūga ya Shaloni īkūbiza madīīmīlo ga madaale ga mbūli na ng'holo. A malago ga Akoli gakūbiza matūūgījo ga madaale ga ng'ombe ja banhū bane abo bakanikoobaga.

11Alīyo a bing'we abo mukūnekaga ū SEEBA, abo mukūlwībaga ū lūgūlū lwane lwela, ng'wayūgolanya meza kūlwa Būchooji, na kūsangīlīja walwa mu mabbakuli mung'we mukūhelaga ya ha būtongi.

12Nakūmuhelela gwa kūbūlagwa, nīyo pye a bose mukūsagalajiwa kūlwa kūsīnzwa; nguno naahīlīka no alīyo ndūhū ū kūniidīka, nayomba no alīyo biya ū kūnidegeleka. Īyo ng'wītaga ū mu būtongi wane yalī mibi no, ng'walī ng'wasola kwīta īyo natītogilwe."

13Alilūūlū, ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, "A batūmami bane bakūlya, alīyo a bing'we mukūminyiwa nzala; a batūmami bane bakūng'wa, alīyo a bing'we mukūminyiwa notà, a batūmami bane bakūyega, alīyo a bing'we mukūgwīlwa magooke.

14A batūmami bane bakwīmba na būyegi wa kūfuma mu ng'holò jabo, alīyo a bing'we mukūlīla nguno ya kūsaatwa kūlwa būpīma wa mu ng'holò jing'we, mūkūūhūlūūla ng'hūngū kūlwa kūgwa ng'holò.

15Ī lina ling'we mukūlīleka sagala a basolwa bane bayūlitūmīla mu nzīla y'izumo; hama ū Seeba MULUNGU akūmubūlaga a bing'we, alīyo a batūmami bakwe akūbinha lina līngī.

16Hūna būlī ng'wene ūyo ūhaya mihayo ya kwenha ū mu sī, akwīta gīko mu lina lya ng'wa Mulungu nsanyiwa; ūyo ūtūmamīla shilahīlo ū mu sī, akwilahīla mulī Mulungu nsanyiwa. Nguno a makoye ayo gaabīta gakūbiza gībilwe, hangī gibisile ū kū būtongi wane."

Igūlū ipya na sī mhya

17Managi gīkī nalīseema igūlū ipya na sī mhya; Ī mihayo ya kale ītalizūkīlwa hangī, nūūlū ū mu maganiko ītiza.

18Alīyo zalabanaga, hangī ūyege welelo na welelo kūlwa mhayo ūyo nalīgūseema, nguno ī Yelusalemu nalīyīseema lībize ipandī lya kūyeja, na a banhū baamo babize bayegu.

19Nakwīyegela ī Yelusalemu, na a banhū bane bakūnizalabanya. Ī lilaka lya ng'hūngū na kūlīla lītaligwiwa mo hangī na hado yaya.

20Atilonga mo ng'wana ng'weleele wa kwikala mpanga kakanza kaguhī dūhū; nūūlū namhala wa kūcha atakalīkije būlamu wa shikū jakwe; nguno ūyo ucha alī na myaka igana akūbalwa gīkī ng'wana ū ng'wenūyo; alīyo ūyo ūlemeelwa kūshika ha myaka igana ū mu būlamu wakwe, akūbalwa gīkī azumilwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Bakūyūzenga ī numba bikala mo boi benekīlī, nī migūnda ya mizabibu bakūyūlīma baagalya boi a matwajo gaamo.

22Batūzenga numba ja kwikalīlwa na banhū bangī, nūūlū batūlīma migūnda ī shilīwa shiyūliwa na banhū bangī. Nguno ūmo jilī shikū ja būlamu wa ntī, ni shikū ja banhū bane jikūbiza gīko. A basolwa bane bakwīlūmba makanza malīhu ī milīmo ya makono gabo.

23Batūtūmama milīmo ya kūcha mpandagīlo, nūūlū batūbyala baana ba kūshilīla mu makoye; nguno bakūbiza būbyīle wa banhū abo SEEBA abīīlūkīlile jakwe; a boi benekīlī, na a baana babo.

24Ū nene nakūyūbashokeja ūmo kūlī kūlīla kwabo nūūlū aho bataalī kūnīlomba, hangī nakūyūbigwa nūūlū aho bataalī bakūyombaga.

25Ī mhūge nū ng'wana wa ng'holo shikūyūdīīma hamò, ī shimba nayo īkūlya maswa gītī nzīkū ya ng'ombe; ī nzoka ī yene ī shilīwa shayo lūkūbiza lūbuubu. Shitigela shose shose sha kūgulaja nūūlū kūkenaagūla ū mu lūgūlū lwane lwela pyī ū lose, alīhaya SEEBA.

Isaya 66

Būlamulwa na kwisagīlwa

1Ū SEEBA alīhaya, “Ī ligūlū līlī Isumbī lyane lya būtemi, Ī sī yene būtūūlo wa mhambala jane. Numho mukūnizengela halī lūūlū Ī numba yane? Nī lipandī lyane lya kwifuulīla līlī halī?”

2Gūtī nkono gwane ūyo gwashibeeja pyī ī shenishi, hūna shūbiza ho? Alīhaya SEEBA. Ū munhū ūyū h'ūyo nakūnkūja: Ū wa moyo gūzunije kūlekana na būbi, na akadetemaga kūlwa mhayo gwane.

3Alīyo ūyo ūsendamīla shitambò sha nzagamba, atikīla na mūlagi wa munhū, ūyo ūfunya shitambò sha ng'holo, atikīla na nsīnzi wa mvwa, nūūlū ū wa kūfunya shitambò sha būsu alī gītī akūfunyaga shitambò sha mininga ga ngulubī; nū wa kūzuukīja shitambò sha būbbani atikīlile na namya wa shiikolile. A benaba basolile kūja na nzīla jabo, ū būpanga wabo būkayegelaga mu mihayo ya malofu.

4Alilūūlū, nū nene nakūbasolela nzīla ja kūbalūbya; īyo bīyogohile h'īyo nakūbenhela. Nguno aho naahīlīkaga atigelile wa kūniidīka, na a haho nayombaga walī atīho wa kūnidegeleka. Īyo bīītaga ū mu būtongi wane yalī mibi no, baalī basola kwīta īyo natītogilwe.

5Bing'we abo mukadetemaga kūlwa mhayo gwane, gwigwagi ū mhayo go ng'wa SEEBA: A baana ba ng'wing'we abo bamukolilwe, na bamusūngūlile kūlwa nguno ya lina lyane, bakwiwīlaga gīkī, “Ka nahene n'akūjiagwe shi ū SEEBA tūbūbone ū būyegi wing'we!” Alīyo bakūgooka dūhū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Gūdegelekagi ū nundumo ūyo gūlīfuma mu nzengo, muligwe ī lilaka īlo līlīngīīla ū mu hekalu! Ilaka lya ng'wa SEEBA, a banishi bakwe alībenhela shilīpīlo mu yose īyo ībigeleelilwe.

7Mhayo ngeni ūyū, nkīma kūbyala ataalī kūlung'wa būsūngū; kūbyala ng'wana ngosha nūūlū kūlījiwa būsūngū yaya.

8Nani ūyo wabīta kūgwigwa ū mhayo gwenūyū? Nanī wīyilolekeja ī mihayo yenīyī? Ī sī īdūgije kwītwa īfunye būbyīle mu lūshikū lūmò? Ihanga igima līdūgije kūbyalwa ng'wikanza iguhī dūhū? Alīyo h'īyo yang'wilongelile ū Sayuni, nguno aho wandya dūhū ū kūlung'wa ū būsūngū haho na haho ūbabyala baana bakwe.

9Ū nene nashishe ng'wikanza lya kūbyala hama nalemeelwe ū kwitūūja? Alīhaya SEEBA. Ū nene ūyo nakashishaga ng'wikanza lya kubyala, hū nīlugale hangī ī nda ya būbyīle? Mulungu wako alīyomba.

10Bing'we bose abo muntogilwe ū Yelusalemu, yegagi nang'hwe muzalabane kūlwa nguno yakwe. Bose abo mukūmpīnīhalīlaga yegagi no no no hamò nang'hwe.

11Nguno mukong'ha kūshisha ng'wigeje, a mabeelè ga kūfuma mu mbeele jakwe gakūmulūngūja. Mukong'ha no mushilūmbe ī shizeeze īsho shikūhūūma kūfuma ng'wikūjo lyakwe itaale.

12Nguno ū SEEBA alīhaya: Ū ng'wenūyo nakūng'wenhela mhola ningī gīt'ihūūma; nū būsabi wa mahanga būkūnseesekelela gītī mongo gwataalaga. Akūyūng'onhya wang'wibala na kū ngongo, na a ha matango gakwe akūnkīlīja.

13Ūmo munhū akalūngūgījiagwa na nina, nū nene nakumulūngūja gīko; na ng'hana ū mu Yelusalemu mukūlūngūjiwa.

14Ūlū ng'wībona ī yenīyī ī ng'holò jing'we jikūyega, nī mibīlī ying'we īkūfuluma gītī maswa; hūna ū nkono go ng'wa SEEBA gūkūmanīika gīkī gūlī hamò nabo a batūmami bakwe; alīyo ū būkalī bokwe būkūmanīika gīkī būlī higūlya ya banishi bakwe.

15Ū SEEBA akwiza na moto. A magogoteni gakwe gabange gītī nyaga gwa nshūūlūlū; akwiza awite ū būpelanu wakwe mu būkalī būtaale, na a kahamīle kakwe mu ndali ja moto.

16Nguno ū SEEBA akwiza na moto, hamò na līlūshū lyakwe; kwiza kūbagwisīja nsango pye a banhū; nīyo bakūkwīla abo akūbabūlaga ū SEEBA.

17Abo bakikomanyaga gīkī babize beela alīyo hangī hūna bandya kūja kū migūnda bakūnondeelaga ūyo alī ha gatī ya balī ba nyama ja ngulubī na ngoso, na ja mashiinū gangī ga malofu, bakūkalīka pyī ng'wikanza līmò, alīhaya SEEBA.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Hūna lūūlū kūlwa nguno ya shītīle shabo na a maganiko gabo, nū nene nalī bbihī kwiza, nababilinge a banhū ba mahanga gose na ndīmi jose; na ng'hana bakwiza balībone ī likūjo lyane.

19Hūna nakūtūūla shimanīkījo ū mubo, bamò ba babo balasaage nakūbatūma kūja kū mahanga; kūja Talishishi, Libya, Ludi (banhū abo bakumūkile mu mhayo gwa būlasi); kūja Tubali, Javani, na kū majinga ga kūle, ūko bataalī kūlwigwa ū lūkumo lwane nūūlū ū kūlībona ī līkūjo lyane. Bakūja bakūlīkumūchaga ī likūjo lyane ū mu mahanga,

20na a badūgū bing'we pye a bose babenhe Yelusalemu, kū lūgūlū lwane lwela; babize gītī shakwinha sheela kūlī SEEBA. Bakūbenha badamhīlile falasa, bamò mu magogoteni na matololi; bangī ha nzobe na ngamīla, alīhaya SEEBA. Bakūbenha gīt'ūmo Baisilaeli bakenhelaga shakwinha sha būsu kū hekalu ya ng'wa SEEBA mu shiseme sheela.

21Bamò babo nakūbatūūla ha nīmo gwa būgabīji, na bangī kūbiza Balawī, alīhaya SEEBA.

22Nalībeeja igūlū ipya na sī mhya, alīhaya SEEBA. Ūmo shilī sha kūshinga ho ū kū būtongi wane ī shenīsho, nī lina ling'we nī lya shibyalīlwe shing'we līkūbiza lya kūshinga ho.

23Kwīngīīla būfuma ng'weji kūshisha būfuma ng'weji, na kwīngīīla sabato kūshisha sabato, banhū bose pye bakwiza biname kū būtongi wane, alīhaya SEEBA.

24Hama bakūja ī hanze ya nzengo kwīlola ī mibimba ya banhū abo baalī banigomelile; nguno ī ngino ja kūbalya jitūshila, nū moto gwa kūbanogoteja gūtūjima; nīyo bakūbiza būsoso wabūbi no ū kū banhū pye a bose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Yelemia

Yelemia 1

1Ī yenīyī mihayo ya ng'wa Yelemia ng'witūnja o ng'wa Hilikia, ūmò wa bagabīji
ba Anasosi, mu sī ya Benjamini.

2Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūkang'wizīīla mu ng'waka gw'ikūmi n'idatū gwa
būsugi bo ng'wa Yosia, ng'witūnja o ng'wa Amoni ntemi wa Yuda;

3na mu shikū ja ng'wa Yehoyakimu ng'witūnja o ng'wa Yosia ntemi wa Yuda,
kūshisha mu ng'weji gwa katanò, ng'waka gw'ikūmi na gūmò gwa būsugi bo
ng'wa Sedekia ng'wintūnja o ng'wa Yosia ntemi wa Yuda; ikanza lya banhū ba
Yelusalemu kūsaamiwa na kūtwalwa mu būding'wa.

Yelemia kwitanwa kūbiza ng'hangi

4Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūkanizīīla gūlīhaya gīkī,

5"Nakūmanile kwīngīīla kale, kwīngīīla haho nataalī kūkūbeeja ū mu nda ya
ng'wa mayū wako; naakūkoma ūtaalī nū kūbyalwa nūkūsola kūbiza ng'hangi kū
mahanga."

6Nane nūshosha; "Seeba MULUNGU, ū nene nataalī nīgīnī no, natamanile nū
kūyomba!"

7Alīyo ū SEEBA ūnishokeja alīhaya, "Ūtahayage gīkī, 'Ū nene nataalī nīgīnī.'
Nguno shikwigeleelilwe ūje kū bose abo nakūkūtūma kūjūbawīla yose yose īyo
nalīkūlagīla.

8Yaya ū kūbogoha, nguno ū nene nalī hamò nang'ho kūlwa kūkūpīja," alīhaya
SEEBA.

9Hūna ū SEEBA ūgoloola nkono gwakwe, ūnikuumya ū nomo gwane; ūniwīla, "Ī
haha naatūūla mihayo yane ū mu nomo gwako.

10Managa gīkī ī lelo īyī naakwinhaga būdūla higūlya ya mahanga na mabūsugi,
kūlwa kūdubbūla na kūkambagūla, kūkenaagūla na kūgwisha, kūzenga na
kūhamba."

Itambī lya mulozi na nengelo īlīsībūkīla

11Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla gūlīhaya, "Yelemia ūlībona kī?" Nūshosha,
"Nalībona'itambī lya ntī gwa mulozi."

12Ū SEEBA ūniwīla, "Wabona ūmo īlī gete, nguno nalolile kūshisha nagūbone ū
mhayo gwane gūlīshikīīla."

13Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla hangī; gūniwīla, "Ūlībona kī?" Nūshosha,
"Nalībona nengelo īlīsībūkīla, yiinīkile kūfuma sukuma."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Ū SEEBA ūniwīla, “Būkenaagūji būkwiza kwīngīīla sukuma, būbidīkīle pye a bikaji ba mu sī īyī.

15Nalī hihī kūgitana pye a mahanga ga banhū ba sukuma.” Alīhaya SEEBA. “A batemi babo bakwiza būlī ng'wene n'isumbī lyakwe lya būtemi, bīyigasīīje ī mibita ya Yelusalemu; Ī ndugu jayo bakūjigobanīla na mabità, nī mizengo ya mu Yuda ī yose.

16Hūna nakūbalamula a banhū bane nguno ya būhūbi wabo, kūlwa kūnīība na kūbafunīja shitambò sha kūpemba bamulungu bangī, na kūlamya milīmo īyo babeeja na makono gabo.

17“Alilūūlū igolanyage ūmalīīle! Īmīīlaga ūbawīle būlī gwene ūyo nalīkūlagīla. Ū bebe yaya ū kūbogoha, natizūkwīta ūbize wa kwikala wibakīla wabogohaga.

18Managa gīkī ī lelo yenīyī naakwītaga ū bebe kūbiza gītī nzengo gūpīndīlīgije ndugu, gītī ng'hīngī ya chuma, na gītī ndugu ya chuma sha shaba, kūlwa kwilwisha na būdumīlwa kūfuma hose hose ū mu sī; kwilwisha na batemi na bataale ba Yuda, na a bagabīji baamo; na a banhū ba mu sī yenīyī.

19Bakūkūdumīla alīyo batūkūheeba; nguno ū nene nalī hamò nang'ho, nakūkūpīja.” Alīhaya SEEBA.

Yelemia 2

Baisilaeli kūng'wība Mulungu

1Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūkanizīīla gūniwīla,

2“Jaga ūkahamuke bigwe a bana Yelusalemu;” ūhaye gīkī, “Nakūwizūkagwa ū widohya wako, aho walī ūtaalī ng'walūki; ūmo walī ūnitogelilwe ū mu shikū ja wandījo wa būtoolwa wako, ūmo wanilondeelelaga ū mu sī y'itogolo, īyo ītaalī kūhamvwa shose shose.

3Ū Isilaeli walī nsolwa ng'wela kūlwa ng'wa SEEBA; wal'itwajo lyakwe lya kwandya. Bose abo baakūlyaga ū bebe baagwaga mu kwihīga, baagwīlagwa mayanga,” alīhaya SEEBA.

4Bing'we numba ya ng'wa Yakobo, ng'anda jose ja numba ya ng'wa Isilaeli, gwigwagi ū mhayo go ng'wa SEEBA.

5Ū SEEBA alībūja gīkī, “A bataale bing'we bakanibona būbi kī ū nene nose būnileka būsegenela gīko, bandya kūlondeela shikolo shitī na ngofyoolo, kūshisha nabo būmala ū ngofyoolo?

6Batiwīlile nūūlū gīkī, ‘Alī halī ū SEEBA ūyo akatwīnja mu sī ya Misili, ūyo watūtongeelaga aho tūlī mu sī y'itogolo, sī ya mbaala na mahululu mashimu, sī ya notà na negeeji gwa lūfu; sī īyo batabītaga mo banhū, na atīho nūūlū ūmò wa kwikala mo?’

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Ū nene nakang'wenha mu sī ya shilīwa shingī, gīkī mugalūmbe a matwajo gayo, nī shizeeze shamo mushiyegele. Alīyo aho ng'washika mo ng'wīsosohaja ī sī yane, ū wingīji wane ng'ūwīta kūbiza wa malofu.

8A bagabīji batabūūgije gīkī, 'Alī halī ū SEEBA?' A badīlīīji ba shilagīlo būnijimīlwa, a balang'hani ba banhū būnigomela. A bahangi būyūhanga mu katongeelele ka ng'wa Baalī, kūnū bakūlondeelaga mashiikolile gatī na ngofyoolo.

9Alilūūlū, nī haha nataalī nūng'oolomya a bing'we," alīhaya SEEBA. "Kūshisha na a baana ba baana bing'we nakūboolomya.

10Kīlagi shi ī nyanza muje Kitimu mukalole, nūūlū mutūme nhūng'wa kūja Kedaali mukagīsīlīje mu welwa ng'holò, mubone ūlū gwabīta kwītwa mhayo gwa mbika yenīyī.

11Līlīho ihanga kī lyose lyose Īlo lyakaabanya bamulungu balyo, nūūlū īkī batī bamulungu? Alīyo a banhū bane bankaabanya ūyo alī Ikūjo lyabo, būlondeela shikolo shitī na solobo.

12Bīng'we mapandī g'igūlū, jinjimalagi kūlwa mhayo gwenūyū, detemagi mu kogoha kūtaale," alīhaya SEEBA.

13Nguno a banhū bane bīītile būbi wa mbika ibīlī: Baanilekile ū nene, ūyo nalī lūzwīlo lwa minzī mapanga; būkumba nzwinzī jabo benekīlī, nzwinzī jitandagūkile milala, ījo jitadūgije kūlang'hana minzī.

Būgomi būlī na mheela

14Bing'we, ū Isilaeli ng'witūmamīja? Wabyalīlwa mu būsese? Ni kinehe alī mu būding'wa ī haha?

15Mashimba gakūzumīīlaga, gakūmpogomelaga na kapogomele ka makanji. Ī haha ī sī yakwe gīyītile kūbiza būyīkī, nī mizengo yakwe yanogotejiwe moto, hama yūlekwa īlī dalali.

16Banhū ba Memfisi na bana Tahapanesi baalūpaanulile ū lūpanga lwa ntwe gwako.

17A makoye genaya ūtiyenhelile bebe kūlwa kūneka ū SEEBA Mulungu wako, ūyo wakūtongeelaga ū mu nzīla yako?

18Ī gīsī īkī wajile Misili kūjūng'wa minzī ga mu Shihooli, ūlīpandīka solobo kī ī haha? Na hangī īlīho nguno kī ya kūja Ashulu kūng'wa minzī ga mu mongo gwa Fulati?

19Ū būbi wako būkūkūluhya, ū būgomi wako būkūkwenhela makoye. Alilūūlū managa, hangī witegeleje gīkī, ū kūneka SEEBA Mulungu wako gūlī mhayo

© 2015 Bible Society of Tanzania.

gwabūbī na gwakūminya no. Ū bebe ūtī na logohano ū kūlī nene, alīhaya Seeba, ū SEEBA wa mabità.

20"Nguno ū bebe walībīnzagūla Ī lijoki lyako, nī nhendele jako ūjitīnagūla; hūna ūhaya, 'Ū bebe natūkūtūmamīla!' Na ng'hana wandya kūja hose hose; ūlū washika būlī hene a higūlya ya lūgūlū nūūlū mu mbeho ya lī ntī lya madūūtū mingī, walinhya kwīta mihayo yako ya būmalahya ūkwilamīlījaga kū bamulungu bangī.

21Alīyo ū bebe naakūhamba ūlī nzabibu gwawiza, gwa kwīnga mu mbīyū ya nzabibu gūsanyiwe. Hama nibūlī wakenaagūkile gīko, wagalūkile kinehe ūbiza nzabibu mi, gwa mu masaka?

22Ū bebe oogelaga dūhū a magembya, ūtūmamīle na sabuni ningī, alīyo ī shibi shako shikwikala ho dūhū ū kū būtongi bone," alīhaya Seeba MULUNGU.

23Ūdūgije kinehe ū kūhayaga gīkī, "Ū nene natī nsoso, natīnashimīzīla mu nzīla ja Mabaalī?" Yizūkagwe ī nzīla yako īyo Ībītile mu longa, wīyideedeng'hanyī īyo ūkīyītaga moi. Ū bebe ūtikīlile na ndogoosa ya ngamīla īyo īmanīīlile kūja īkūtagaalījaga sagala.

24Ūlī nzobe ya mu matogolo ya kwikala īkūbbehaga lūyaga kūlwa kwikūmvwa kwayo. Nani adūgije kwīlang'hana ūlū īlī ng'wikanza lyayo lya kūpandwa? Ī ng'osha ījo jikwīkoobaga jitī na nguno ya kwikoya, nguno ū ng'wikanza lyayo jikwīpandīka dūhū.

25Oyaga ū kwikala ūkūpeelanyaga nose ūmale shilatū shako sagala; nī lilangū lyako līkalamuke nū gwa kūpya ndūhū. Alīyo ū bebe ūlemile no; ūhayile gīkī, "Gūtīho ū gwa kwīta, ū nene nabatogilwe a bamulugu a bageni, nakūja koi dūhū."

26Ūmo akagookelaga ng'wibi ūlū ūding'wa, h'ūmo īkūgookela nī numba ya Isilaeli, pye gete a boyi na a batemi babo, na a bataale babo, na a bagabīji na a bahangi babo.

27Nguno nūūlū līntī bakalīwīlaga, "Ū bebe ūlī baba!" Nūūlū iwe dūhū gīkī, "Ū bebe hū wanibyala ū nene!" Alīyo ū nene banitegelile ngongo, Ītī būshū wabo. Lelo ūlū būpandīka makoye bakanigalūkīlaga bandya kūhaya, "Twangūhīlage ūtūgune."

28Alilūūlū a bamulungu bako abo wibeegeja balī halī? Ni bakwangūhīlage lūūlū, ūlū badūgije kūkūguna ū ng'wikanza lya makoye gako! Nguno ū wingī wa bamulungu bako ū bebe Yuda, būtikīlile nī mizengo yako.

29"Nibūlī lūūlū mukūnidayīīlaga? Tūhaya pye a bose munigomelile," alīhaya SEEBA

30"A banhū bing'we naabagwisīja misango na misango; nī līlūshū ling'we benekīlī lyabīta ū kūbalya a bahangi bing'we gītī shimba ītuubile! Alīyo ndūhū būhūgūlīle.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

31Bing'we shibyalīlwe sha lelo, gwideedeng'hanyagi ū mhayo go ng'wa SEEBA. Ī gete, ū nene hamo shi naabizile ibbambasī ū kūlī Isilaeli, nūūlū sī ya giiti sha gamha? Nibūlī a banhū bane bakūhayaga, 'A bise tūlī na wiyaabī kūja ūko tūtogelilwe, tūtūshoka hangī ū kūlī bebe?'

32Ū munhya ashikile kwība ngufu gwakwe gwa būlenji, nūūlū ntoolwa kwība shizwalo shakwe sha kwigaliila? Alīyo a banhū bane baanība ū nene, nīyo shikū ningī jitī na būbalīle.

33Ū bebe ūlī koolī no ū kūbakooba abo bakwikūmbilwe! Na a bakīma a ba nhūngwa ja malofu no no no balangwa ū kūlī bebe.

34A banhū balīyūshibona ī shizwalo shako shidabbalanhile mininga ga būpanga wa bahabī abo batī na shisembo, banhū abo ūtaalī nūūlū kūbadima balīkambūla hanhū hose hose. Alīyo ū mu yose yenīyo,

35ū bebe ūtaalī dūhū ūkūhayaga, 'Ū nene natī na būbi, atanipelanīlile.' Kwike ū nene nakūkwinha nsango kūlwa kūhaya gīkī, 'Ū nene nataalī kwīta shibi.'

36Nibūlī ūkūkwījaga malang'wa na kwikala ūgalūkīja nzīla jako gīko? Ī Misili ūkūgookela ko dūhū, gīt'ūmo ūkagookela Ashulu.

37Nū kwene ūkwīnga widwīkaga makono kū ntwe, nguno ū SEEBA abalemile abo ūkūbasendamīlaga, ūtūpandīka koi shose shose sha kūkūgunanha."

Yelemia 3

1Ī gīsī ūlū ngosha ūneka nke wakwe yūcha ī kaya yabo, hūna ū nkīma ng'wenūyo wīnga ūūkatoolwa na ngosha ūngī, angū, ū ngoshi adūgije kūnshokela hangī? Ū mu gīko ītūsosohala no ī sī? Ū bebe ū mu būmalahya wako wakwījaga no a bagosha ba kwikala nang'ho; alīyo ūdūgije kūnishokela hangī, alīhaya SEEBA.

2Alibūūchaga a miso wilalangīje ūgalole a magūlya makalamuku! Līlīho ipandī lyose lyose ūko ūtaalī kūshihījiwa? Ūkahūūnyaalaga mu mayīla ūkūbalindīīlaga a bitogwa bako, gītī nyūngi mu mabūga. Ī sī wīsosohagije kūlwa būmalahya na nhūngwa jako ja malofu.

3H'ī chene ītūzunīlījiagwa ī mbula ū kūtūla nūūlū iswaalala dūhū, nī mizumbī ya mu mīīsa ītīho! Alīyo īkī ūlī na būshū būgūnu kūlwa būmalahya, ūlemile ū kūcha soni nūūlū hado.

4Tūhaya haha haha dūhū walūnitanaga ūlīhaya gīkī, "Baba nwani ng'wichane wa kūfuma ha būdinha bone,

5ūkwikala ūnipelanīlile gwa? Ū būpelanu wako būkūbaka ilalī? H'ūmo ūkayombelaga; alīyo ū kūnū wīyīta ī ya malofu gīt'ūmo ūtogilwe!"

Isilaeli atī wa kūsanyiwa

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Ū mu shikū ja ntemi Yosia, ū SEEBA akaniwīla, “Wībona īyo wīyīta ū nkīma ū ngomi ū Isilaeli? Waaja akūshihyaga būlī hene a ha ngūlya nīhu, nū mu mbeho ja mitī ya madūūtū mingī.

7Ū nene nakiganika gīkī, ūlū ūmala ū kwīyīta ī yenīyo akūnishokela, alīyo atashokile. Nū ng'wanong'wawe, ū Yuda, ū ng'hūnga, akībona ī mihayo yenīyī.

8Ū Isilaeli nakaneka kūlwa kūlema kūniigwa, nūng'winha talaka ūja, nguno ya nhūngwa jakwe ja būshihani. Alīyo ū ng'wanong'wawe ū Yuda ū ng'hūnga, atogohile; nang'hwe ūfuma būshimbe, wandya kwīta būmalahya.

9Nīyo īkī ū Isilaeli atabūbonile ū būmalahya bokwe gīkī būlī na būbi, akīsosohaja no ī sī kūlwa kūshihya na mawe, na mantī.

10Hama ū mu yose yenīyī, ū Yuda, ū ng'wanong'wawe ū ng'hūnga, atanishokelile na ng'holò īmò, alīyo mu wibeeleleja dūhū.” Alīhaya SEEBA.

11Ū SEEBA akaniwīla, “Ū Isilaeli nūūlū īkī ngomi, alīyo wiyoolekije gīkī ntūngīlīja kūtinda ū Yuda, ū ng'hūnga.”

12Jaga ī sukuma ūkīyombe ī mihayo yenīyī; ūhaye gīkī, “Bebe Isilaeli ngomi, shokaga; alīhaya SEEBA. ‘Natikala naakūmining'halīlaga, nguno nalī na shigongo,’ alīhaya SEEBA. ‘Natūkūpelanīla ilalī.

13Ū bebe ng'wene zunyaga dūhū ī gīkī ūlī ng'hūbi, wangomela ū SEEBA Mulungu wako, ū būtogwa wako ūkūwaalanyaga sagala kū bamulungu bangī, būlī hene a ha mbeho ya ntī gwa madūūtū mingī. Hū kūhaya ūlemile ū kūliigwa Ī lilaka lyane,’” Alīhaya SEEBA.

14“Bīng'we bagomi, nishokelagi; nguno ū nene hū nalī ngoshi wing'we,” alīhaya SEEBA. “Nakūmusola nang'wenhe Sayūni; ūmò kūfuma mu nzengo, na babīlī kūfuma mu lūganda.

15Hanuma nakung'winha badīīmi abo balī ha ng'holò yane, bayūmutongeela mu būmani na witegeleja.

16Hūna ū mu shikū jenījo ūlū ng'wiyongeja ng'wūkwīla ū mu sī yenīyo,” alīhaya SEEBA; a banhū bakooya ū kūyomba gīkī, “Isandīko ly'ilagane lya ng'wa SEEBA.” Lītingīla ū mu maganiko gabo, nūūlū batūlizūkwa hangī, nūūlū ni kūlīkūmbūla dūhū yaya; na lītūbeejiwa līngī hangī.

17Ū ng'wikanza lyenīlo ī Yelusalemu īkwitanwa Isumbī lya Būtemi lya ng'wa SEEBA; hūna pye a mahanga gakwibilīngīla ū mu Yelusalemu kū būtongi walyo, mu miso ga ng'wa SEEBA. Nīyo bakooya ū kūshimīzīla mu būgang'hanazu wa ng'holò jabo jabūbi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Ū mu shikū jenījo ī numba ya Yuda īkwisangīja nī numba ya Isilaeli, bose pye
bakūfuma kū sī ya sukuma, bashoke ū mu sī īyo nakabinha bakūlūgenji bing'we
kūlwa wingīji wing'we.

19Ū nene nakahaya, "Ni nayega no ū kūng'wisaaba gīkī mulī baana, na
kūng'winha sī ya wingīji būsoga kūtinda mahanga gose." Niganikaga
mukūyūnitana, "Baba" na gīkī mutūgalūka ng'oye ū kūnilondeela.

20Ee numba ya Isilaeli, ūmo nkīma ng'hūnga akanekelaga ngoshi wakwe, na a
bīng'we mulī bahūnga ū kūlī nene. Alīhaya SEEBA.

Kūkomigwa kūngalūkīla SEEBA

21Ilaka lya kūlīla līlīfuma kū magūlya makalamuku, Baisilaeli bakūlīlaga na
kwiyanda, nguno ya kūjikenaagūla ī nzīla jabo kūlwa kūng'wība ū SEEBA
Mulungu wabo.

22Bing'we banhū ba ng'haani, shokagi; nakūmulagūla kūshile ū kūshoka numa
kwing'we. Alichene, tūlīkūshokela bebe, nguno ū bebe h'ūlī SEEBA Mulungu
wise.

23Ī gete ng'hana ū kwikala twilamīlīja nakūyoganya mu ngūlū ndo na nhaale
tūkilembaga dūhū. Ū gwa ng'hana gūlī gīkī, ū būpīji wa Baisilaeli būlī mulī SEEBA
Mulungu wise.

24Alīyo kūfuma kale kūko tūtaalī bado, pyī īsho babyaji bise bakanogaga
kūshikooba shikashilaga kūliiwa na mashiinū ga minala; h'ūmo jikashilīlaga ī
ng'holo nī ng'ombe jabo, pyī na a bitūnja na a bashīke babo.

25Tūlambalalagi hasī kūlwa magooke, Ī minala yise ītūkundīkīje. Nguno kūfuma
ha būdinha wise kūshisha lelo, tūlī ba shibi ū kūlī SEEBA Mulungu wise; a bise
benekīlī na a babyaji bise tūtaalī ū kūbiza biigwi ū kūlī SEEBA Mulungu wise.

Yelemia 4

1Ee Isilaeli, ūlū ūlīshoka shokaga kūlī nene, alīhaya SEEBA. Ūlū ūshīnja ī
shiikolile shako sha malofu ū kū būtongi wane, hūna oya ū kūtagaalīja,

2hama ūyilahīla mu ng'hana, na wīma na būtūngīlīja gīkī, "Ūmo SEEBA alī
mpanga, a mahanga akūgīīlūkīla mbango, hangī gakūyegela no ū mulī we."

3Nguno ū SEEBA alībawīla a banhū ba Yuda na a bikaji ba Yelūsalemu; alīhaya,
"Ng'ūgatūlagūja a magengeli ū mu magūndūle ging'we; nī mbīyū yaya ū kūjibība
mu ming'hwa.

4Bing'we banhū ba Yuda na bikaji ba Yelusalemu, iyeejagi ū kūlī SEEBA, jeejagi ī
ng'holò jing'we; ūlū ītī chene ū būpelanu wane būkūbaka kūlwa nguno ya būbi
wa shītwa shing'we. Būkūmunogoteja gītī moto, na atīho wa kūgūjimya."

Būkenaagūji kūfuma sukuma

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Hamukagi ū mu sī ya Yuda, tūlagi kaluulu ī Yelusalemu; hayagi gīkī, “Fuulagi nhaaninga hose pyī ū mu sī!” Hamukagi n'ilaka lya higūlya; hayagi gīkī, “Ibilingagi hamò! Tūpeelelagi kū mizengo īpīndīlīgije ndugu!

6Nunjagi lūbembeela mujile Sayuni, peelagi ng'wipīje, yaya ū kwigedya gedya; nalenha mayanga kūfuma sukuma, būkenaagūji būtaale.”

7Nguno ī shimba yapulukile ng'wisaka lyayo, nkenaagūji wa mahanga alī mu nzīla; wabūūkile ūko akikalaga, aliza kwīkenaagūla ī sī yako; Ī mizengo yako īkūbiza misaka ītī na bikaji mo.

8Kūlwa yenīyī itungagi shizwalo sha magūnīla, līlagi mutūle ng'hūngū; nguno ū būpelanu bo ng'wa SEEBA būkalī no, hama būtaalī ū kūgalūka būtwīngīle.

9Ū SEEBA alīhaya gīkī, “Ū mu lūshikū lwenūlo, ū ntemi na a bataale ba būsugi bakūcha idedebaja. A bagabīji bakūkumya no, na a bahangi bakūkaamaala.”

10Hūna nūhaya, “Ee Seeba MULUNGU, ka wabalembile lūūlū a banhū benaba nī Yelusalemu ū kūbawīla gīkī, ‘Mukwikala mhola dūhū,’ alīyo tūlīsīnzwa bo līlūshū.”

11Ū ng'wikanza lyenīlo a banhū aba nī Yelusalemu bakūwīlwa, “Nyaga nsebu gwa kūfuma kū matogolo ga magūlya makalamuku gūkūbahuyembela a banhū bane, kwike gūtī gwa kūheheeja shikolo nūūlū kwīnja meela;

12ū nyaga ūyo nalīgūtūma gūlī na nguzu no ū kū yenīyo. Ī haha nalīgūfunya ū nsango gwabo.”

13Managi gīkī ū wei akwiza gītī malunde, a magogoteni gakwe gabange nshūlūlū gwa widose. Ī falasa jakwe mheeji no kūtinda kūlala kwa ng'hoonà. Ī haha twagwa mu makoye! Twashila!

14Ee Yelusalemu, yoojage ī ng'holò yako ū būsoso ūpīle. Ūkwikala na maganiko ga malofu gīko kūshisha nanalī?

15Ilaka līkūhamukaga kwīngīīla Dani, līlīkumūcha mihayo ya būkenaagūji kūfuma mu lūgūlū lwa Efulaimu.

16“Gawīlagi a mahanga ī yenīyī, Īkumūchagi ū mu Yelusalemu; hayagi gīkī, ‘Ibità lya banishi līliza kūfuma sī ya kūle, līkwīlīgījaga ng'wano ī mizengo ya Yuda.

17Balīyīgobanīla gītī balang'hani ba ngūnda, kūlwa nguno alemile ū kūniigwa;’” alīhaya SEEBA.

18“Ī nzīla jako nī shītwa shako h'īsho shakwenhelegije īkūgwīle ī yenīyī. Ū gwenūyū nsango gwako; nsango ndito no, gūlīkwingīla kūshisha mu gatī ya ng'holò yako.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Ee, mayanga gane, mayanga gane! Nalīkoya na kūsaatwa kūtaale. Yee, ī ng'holò yane īlīsaatwa no! Ū mu gatī īlītininhīla ī ng'holò, nalīlemeelwa ū kūhuumūla. Naliigwa ilaka lya nhaaninga ya būlūgū, naliigwa ng'wano gwa būlūgū.

20Būkenaagūji būkwilondeelaga lwīsī lwīsī, ī haha ū mu sī būlī kwene misaka yike; a maheema gane gaakenaagūlwa ng'wikanza iguhī, ū būpīlīlo bone ng'wikanza lya kūgabbya ngohe.

21Nakwikala nalībona lūbembeela lwa būlūgū na kwigwa ilaka lya nhaaninga kūshisha nanalī?

22"A banhū bane babbūūlī no, batanimanile ū nene. Balī baana bachilū, hangī batī na witegeleja. Bakoolī mu kwīta ya malofu, Ī yawiza batamanile ū kwīyīta."

Yelemia na būkenaagūji ūbo būkwiza

23Aho nīlola ī sī nībona īlī dalali hangī ītī na wiza bose bose; nūlola nū kwigūlū, lyalī līlīko ī lisana.

24Nūjilola nī ngūlū ī ndo nī nhaale, nūjibona jikūtinginaga na kūyengeela kūnū na kūnū.

25Aho nilalangīja kūbalola a banhū, natabonile nūūlū ūmò; nī noni jalī ndūhū ū ng'wigūlya, pye jalī jalala jīnga.

26Aho naalola kūnū na kūnū nūbona Ī sī īyo yalī ya shilīwa shingī lyabizaga itogolo ikalamuku; Ī mizengo yamo nayo ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA yabizaga misaka yike, kūlwa nguno ya būpelanu bokwe.

27Nguno ū SEEBA alīhaya gīkī, "Pyī ī sī īkūkenaagūka, kwike natīmala īshile pye gete.

28Hūna lūūlū ī sī īkūlīla ng'hūngū, nū kwigūlya ī ligūlū līkūhīndīhala nguno nahayaga nene; na natūgalūcha, h'ūmo naalamulīlaga, natīko kūshoka numa."

29Būlī kwene balīyīpeela ī mizengo kūlwa malaka ga bashilikale ba falasa na balasi. Balīpeelela kū masaka, bangī balīkalinha kū mashiganga; pyī ī mizengo īlīlekwa būyīkī, ndūhū wa kwikala mo.

30Ū bebe ūlī nsaka dūhū, ūlīīta mhayo kī ū gwenūyo? Īlīho fiilū kī ū mu kūzwalīla shizwalo sha būlenji, na kwigaliila na mawe ga mpango ntaale na zahabu? Īlīho solobo kī ū kwichaaja na wanja kū miso? Ūlījimīīja makanza gako dūhū ū kwigaliila; a batogwa bako baakūdalahile, Ī haha balīkooba bakwīngīje ū būpanga wako.

31Nguno nigwiile ilaka lya kūlīla, gītī nkima alīlung'wa būsūngū, kalīlīle gītī ka nkīma akūpīīmīlaga, alī ng'wikanza lya kūbyala ng'wana wakwe wa kwandya. Ū nshīke ū Sayuni akūheezelaga wapelagwa myūyī. Akūgoloolaga makono gakwe alīhaya, "Mayū nene! Naacha; naachīla mu makono ga babūlagi."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Yelemia 5

Atīho wa nhūngwa jigoloolile

1Bīta bītagi pye hose hose ū mu mapanda ga Yelusalemu, jagi ng'ūlola būlī kwene, kūnū mukwideedeng'hanyaga; gīsīlījagi hose pyī ū mu magūlilū gaamo. Ūlū ng'ūpandīka munhū nūūlū ūmò ūyo akīītaga mihayo mu būdeeba na kūkooba ng'hana, nakūgūlekeja ū nzengo gwenūyo.

2Nguno nūūlū bakahaya gīkī, "Ūmo SEEBA alī mpanga, nahene numho balilahīla mu būlomolomo dūhū."

3Ee SEEBA, tūhaya a miso gako gakīkoobaga ī ng'hana? A benaba wabīta ū kūbatūla, alīyo ndūhū ū kūshingimūka; nū gwa kūyūbabūlaga wagūbītīla, alīyo nahene balemile ū kūhang'wa. Ū būshū wabo būdimu no kūtinda iwe; balemile gete ū kūgalūka.

4Hūna nūyiganika nakwiwīlaga, "A benaba angū batī na gwabo, nīyo hangī babbūūlī ba babbūūlī; nguno batīmanile ī nzīla ya ng'wa SEEBA, Īyo ayīhayile ū Mulungu wabo.

5Ī gete nakūja ū kū batongeeji, nakalūngalūnge nabo; hamo a bene bīmanile ī nzīla ya ng'wa SEEBA, īyo ayīhayile ū Mulungu wabo." Alīyo nahene na a boi bizunīlīja mu būsangī būmò būlībīnzagūla Ī likondejo, na a matungījo būgatīnagūla.

6Alilūūlū, shimba īkūfuma kū masaka yize kūbadumīla, mhūge ya kūfuma kū matogolo Īkwiza ībakenaagūle. Ū mu mizengo yabo sūbī Īkūbibandīīla, ose ose ūyo ūpuluka yūntandagūla; nguno ū būkenaagūji wabo wingī no, nū būgomi wabo būkīlanīgije.

7Nakūdūla kinehe ū kūkūlekeja? A baana bako baanileka ū nene, bakwilahīlaga mu lina lya bamulungu abo batī bamulungu. Naabinha pyī ī shiigunaanīlo, alīyo hū bongeja kūbiza bashihani, būyikala bisūmbyaga mabità mabità mu numba ja bamalahya.

8Batikīlile na ng'osha ja falasa jalya jigūta, jūyikala jikūkoyiagwa lwahahi lwa kūpanda; būlī ng'wene akikalaga ūlīlīīla nke o nzenganwa ng'wiye.

9A benaba naleke kūbinha nsango kūlwa mihayo yenīyī? Alīhaya SEEBA. Naleke kwimalīla shiilī kwihanga lya mbika īyī?

Ī Yuda shiigelile īdumīlwe

10Jagi ko mubīte hose hose ū mu migūnda yamo ya mizabibu, muje mukwīsengagūlaga; kwike mutizūmala pye pye pye gete. Na a matambī gakongoolagi, nguno a banhū benaba batī ba ng'wa SEEBA.

11Ī numba ya Isilaeli nī numba ya Yuda jaanigomela kībi no, alīhaya SEEBA

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Ūlū bakūng'hayaga SEEBA bakilembagūlaga bakwiwīlaga, “Atī na mhayo gose gose gwa kwīta, būtīho būbi bo kūtūgwīla; tūtīko kūbona būlūgū, nī nzala ndūhū.

13A bahangi bene lūyaga dūhū, nū mhayo batī nago ū mu bo; īyo bakikalaga bīhayaga yenīyo ni ībagwīlage bo benekīlī.”

14Alilūūlū, ū SEEBA Mulungu wa Būdūla bose alīhaya gīkī, “A banhū benaba īkī bakūyombaga mihayo īlī gīko, ī mihayo īyo īkūfumaga mu nomo gwako nakwīyīta ībize moto, lelo a banhū benaba bakūbiza ng'hwi ja kūpemvwa ū mu moto gwenūyo.

15Ee numba ya Isilaeli, nakūkwenhela ihanga kūfuma sī ya kūle lize līkūdumīle.” Alīhaya SEEBA. Ihanga lya nguzu hama lya kale; banhū ba lūlīmi ūlo mutalūmanile a bīng'we, abo mutūdūla kwīyitegeleja īyo bakwīhayaga.

16Ū ntana gwa masonga gabo gūbange gītī shigila shasamile; bose pye bagosha ba mbagashūūla.

17Būlī shene īsho mukūgesaga bakūshibuluuja, nī shilīwa shing'we pyī ī shose, a bitūnja bakūbajana pye, na a bashīke bing'we kū lūkūbo. Būyaga na a madaale ging'we ga ng'holo na ng'ombe bakūgamala; Ī mizabibu ying'we nī mitini nayo bakwīlya pyī īshile. Ī mizengo ying'we īyo ng'wīsanije nguno īpīndīlīgije ndugu bakwīkenaagūla, bo shilanga sha būlūgū.

18Kwike nahene nūūlū ū mu shikū jenījo. Alīhaya SEEBA, natūmukenaagūla mushile pye gete.

19A banhū ūlū būbūūja gīkī, “Nibūlī ū SEEBA Mulungu wise atwītīle mihayo īlī gīko?” Ūkūbashokeja ūbawīle gīkī, “Ūmo ng'wanilekela ū nene ng'wūyūbatūmamīla bamulungu bageni ū mu sī ying'we ūmu, h'ūmo mukūjūbatūmamīla banhū ba mahanga kū sī ītī ying'we.”

20Gūkumūchagi ū mhayo gwenūyū ū kū ba numba ya ng'wa Yakobo, gūhamukagi higūlya ū mu sī ya Yuda; hayagi gīkī,

21“Degelekagi bīng'we babbūūlī na bangaya masala, abo mulī na miso alīyo mutabonaga, na a matū mulī nago alīyo mutigwaga.

22A bing'we mutadūgije gete ū kūnogoha ū nene?” Alīhaya SEEBA. Mutīko kūdetema ū kū būtongi bone? Ī nyanza nītūūlīla ng'walo go maseni, hū lūbīmbī lwayo lwa būja na būja, Ītīko kūlūkīlanhya. A mahuuli h'ūmo gabūūkīle, gatīko kūkīlanhya ho na hado yaya; nūūlū gahuyembe na kinehe, nahene gatīko ū kūbīta ho.

23Kwike a banhū benaba nambu no ī ng'holò yabo, hangī bashitiigwa kībi no; baagalūkīla kūngī būng'ula bajile.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24Ū mu ng'holò jabo batiwīlaga gīkī, “Tūng'ogohagi ū SEEBA Mulungu wise, ūyo
akatūtūmīlaga mbula makanza gayo, ī ya mu mīsa nī ya kū būkalīkījo bo
ng'waka; hū ng'wene atūlang'hanīgije makanza ga kūbilinga shilīwa.”

25Ū būbi wing'we būkwīhangījaga Ī yenīyī, ī shibi shing'we shikūmulechaga Ī
yawiza.

26Ū mu banhū bane balīmo bamò babūbi no, bakibandīīlaga bichabo gītī abo
bakategaga mitego ya kūgwasha banhū.

27Ūmo ngono gūkookalīlaga noni jagwashiagwa, nī numba jabo jookalīlile
būnyeecha gīko; h'ūmo bakasabīlaga na kongeja kūbiza na būdūla būtaale.

28Hama nīyo bagīnu no, nī mibīlī yabo misheeku. Nū mu kwīta ī mibi batī na
lūbīmbī, batabagunanhaga a bapīna ū mu mabanza, gīkī nabo bapandīke būtindi.
Na a bahabī batabagunījaga ū kū mihayo īyo ībigeleelilwe.

29A benaba naleke kūbinha nsango kūlwa mihayo yenīyī? Alīhaya SEEBA. Naleke
kwimalīla shiilī kwihanga lya mbika īyī?

30Ū mu sī īyī gwilongile mhayo mi no, hangī gwa kūkamaaja:

31A bahangi babizilūhanga ya būlomolomo, a bagabīji nabo bakūsugaga mu
būdūla wabo benekīlī; hama a banhū bane nabo batogilwe Ībize gīko ī mihayo
yenīyo. Alīyo lūūlū ū kū ng'halīlo mukwīta kinehe?

Yelemia 6

Yelusalemu kūgobanīlwa

1Bīng'we lūganda lwa ng'wa Benjamini, peelagi ng'wipīje; Peelagi ng'wīnge ī
Yelusalemu! Ng'ang'ajagi nhaaninga ū mu Tekoa, nī Beti-hakelemu īnungīnjagi
lūbembeela! Nguno mayanga galīfuma sukuma, galiza galī mu nzīla ī haha;
būkenaagūji būtaale nīyo no.

2Nakūgūkenaagūla ū nzengo gwa Sayuni; ū goi ī chene nzengo soga, hangī
gūgaliililwe chiza no.

3Badīīmi bakwiza na madaale gabo ga ng'holo bagūdumīle, bakūkoma mahema
gabo bagūgobanīle. Būlī ng'wene akūdima ipandī lyakwe lya kūdīīmīla.

4Malīīlagi kūlwa būlūgū mukalwe nago! Būūkagi tūje tūkagūdumīle līmi nyange.
Agaya, nī gīsī lyagwa būlī ī līīmi, nī minengeeji ya mhīndī yalīha.

5Yūū, nahene ndūhū ū mhayo, tūkūja būjikū tūkandumīle, tūkajikambagūle ī
ndugu jakwe Ījo jimpīndīlīgije!

6Ū SEEBA wa mabità alīhaya, “Temagi mitī mubeeje matūūgo ga kūlinhīla
mugūgobanīle ū nzengo gwa Yelusalemu; ū goi shiigelile gwinhwe nsango,
nguno gookalile wiboneeji no.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Ūmo lūzwīlo lūkapumunhīlaga minzī gaalo, nū nzengo gwenūyo h'ūmo gūkapumunhīlaga ū būbi wago. Wiboneeji na būkenaagūji shikigwiagwa moi. Ī ndwala na a magulaagīje gaamo shilī kū būtongi wane shikū jose.

8Ee Yelusalemu, chagūkaga, ūlū ītī chene nakūgalūka nakūleke, nī sī yako nīleke ībize buyīkī ītī na wa kwikala mo."

9Ū SEEBA wa mabità alīhaya, "Ni babagoodage mu welwa nhgolò pye abo basaagīīlile ū mu Isilaeli gītī masaagīīlwa mu nzabibū; bītyagi nkono hangī ū mu matambī, gītī nyobi wa mizabibu akūgoodaga.

10Nani ūyo nang'wīle igwe ahūgūke? Alīho nani ū wa kūnidegeleka? A matū gabo gachibīgije batūdūla ū kwigwa; ū mhayo go ng'wa SEEBA gūkūbipamyaga a boi, batī na būyegi nago.

11Alīyo ū nene nookalile būpelanu bo ng'wa SEEBA, nalīlemeelwa ū kūbūhangīja. Būhooleelage ū kū banīgīnī ū mu mapanda, na a badinha ū mu magelè gabo ūmo bakibilingīlaga; na a batooleke munhū na nke būkūbihoolekela; na a bakūji būkūbakūbanīja, kūja kū bakuu kuu ku.

12Nakūgūgoloola ū nkono gwane nilwishe nabo a bikaji ba mu sī, ī numba jabo jikūja na banhū bangī, pye na a malaale gabo; būyaga na a bake babo," alīhaya SEEBA.

13Bose pye ūmo bagelelile balī na lwahahi kū sabo, kwandīja bado kūja kū bataale. Ū ng'hangi atikīlile nū ngabīji, bose bakatūmamīlaga būlomolomo.

14Ī lilonda lya banhū bane bakalīlagūlīlaga minala, bakalībambaga higūlya gūlya, kūnū būhaya, "Mhola mhola;" alīyo ītīho ī mhola!

15Ahene bakaachaga soni ū kwīta Ī ya malofu? Mm, biya, batī na soni na hado yaya; nūūlū ū gwa kūcha minala batagūmanile. Alilūūlū, nabo bakūchīla ū ng'wigelè lya babūlagwa. Bakūgwa ūlū lyūshika ī likanza lya kūbinha nsango, alīhaya SEEBA.

16Ū SEEBA alīhaya gīkī, "Īmīīlagi ha nzīla maaka mulole, mujigīsīlīje ī nzīla ja kale, mubūje ūko īlī ī nzīla ī nhengeke; muyūshimīzīla ng'wenūmo, hū jikwifuula ī ng'holò jing'we. Alīyo a makoye ging'we mulemile, muhayile gīkī, 'A bise yaya ū kūshimīzīla ng'wenūmo.'

17Nakamutūūlīla bahūgūji, nūmuwīla gīkī, 'Līdegelekagi ī lilaka lya nhaaninga!' Alīyo ng'ūlema mulīhaya, 'Tūtūdegeleka.'

18Alilūūlū, igwagi bīng'we mahanga, deebelagi bīng'we mabità, yitegelejagi īyo īlī hihī kūbagwīla.

19Ee bebe sī, īgwaga! A banhū benaba nalībenhela mayanga, itwajo lya mihayo īyo bakīhelaga; nguno batatogilwe ū kwīdegeleka Ī mihayo yane, nī shilagīlo shane bashilemile.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Ū nene nalī na nīmo kī nabo ū būbbani bo kūfuma Sheba; nūūlū ī dalasini ja ng'waso gwawiza, Ī ja kūfuma kū sī ja kūle? Ī shītambo shing'we sha būlī mbika, nī shitambò sha kūpemvwa shitūdūla ū kūniyeja, shitīko ū kwanukūlwa."

21Alilūūlū, ū SEEBA alīhaya gīkī, "A banhū benaba nakūbatūūlīla mashikī ga kūbipamya; gakūbipamya a babyaji na baana pye a bose; bazenganwa na banwani bakūyagaala."

22Ū SEEBA alīhaya, "Managi gīkī ibità līlī mu nzīla līliza kūfuma sī ya sukuma, ihanga itaale līkwigolanyaga kwīngīīla kū mapandī ga kū būkalīkījo wa sī.

23Babūūkije būta na machimu; bakalī no, hangī batī na shigongo, badamhīlile falasa jikūpogomaga gītī ng'huutumo gwa nyanza. Bizile bamanukile ūmo bashilikale bakīītīlaga ūlū bajile kū būlūgū; baliza kūkūdumīla Ee, Sayūni."

24Twalwigwile ū lūkumo lwabo, gonzololokile no a makono gise, twagwīlilwe būpīna būdito; būsūngū watūdimile gītī nkīma alī ng'wikanza lya kūbyala.

25Lekagi ū kūja kū malaale, yaya nū kūyeela yeela mu mapanda; nguno alīho ng'wanishi na shilanga shakwe, būlī kwene īlīho mihayo mibi ya kūdetemya.

26Ee, banhū bane zwalagi shizwalo sha magūnīla, galagalagi na mu mabu. Līlagi mutūle ng'hūngū mu kūsaatwa kūtaale, gītī munhū akūnīlaga ng'wana, myalwa wakwe ūmò wike. Nguno ū nyagaja akūtwifumbūkīja, akūtūsanga tūtamanile.

27Naakwītile kūbiza gītī ngemi wa chūma, ūkūbagema a banhū bane jimanīke Ī nzīla jabo; ūmo chūma shikagemelagwa bo kūbītiwa mu moto.

28Nguno pye a bose bagomi hangī bagūnu no, bakajaga balībība būsīīgani wabo, būlī kwene ūko balībītīla. Badiimu no gītī shaba na chūma, a bose balī na shītīle shabūbi.

29Ī miguba īkūfugutaga no, nū moto go kwaabīja būsoso mu chūma nsebu kīngī nasho. Kwike ū nīmo gwa kūsheeja ī chūma gūlīcha mpandagīlo, nguno a babūbi bataalī ū kūshila.

30A benabo h'abo bakwitanagwa makamba kamba ga feza, nguno ū SEEBA wabalemile.

Yelemia 7

Kūlamya shiikolile gūtī na ngofyoolo

1Ū mhayo ūyū gūkiza kūlī Yelemia kūfuma kūlī SEEBA gūhaya:

2Īmīīlaga a ha mita gwa numba ya ng'wa SEEBA, ūgūhaye ū mhayo ūyū ūlī henaho; gīkī, "Bīng'we banhū ba Yuda abo mukabītīlaga ha mibità īyī kwiza kūnamya SEEBA, gūdegelekagi ū mhayo go ng'wa SEEBA.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Ū SEEBA wa mabità, ū Mulungu wa Isilaeli, alīhaya gīkī, Galūchagi ī nhūngwa jing'we nī shītwa shing'we, hū nakūmuleka ng'wikale ū ng'wipandī lyenīlī."

4Yaya ū kwikala ng'ūsanya mihayo ya kwilembagūla mulīhaya, "Īyī yene hekalu ya ng'wa SEEBA, hekalu ya ng'wa SEEBA, hekalu ya ng'wa SEEBA!"

5Ūlū ng'ūgalūcha ng'hana ī nhūngwa jing'we nī shītwa shing'we, ng'ūbiza na shītwa shitūngīlīgije būlī ng'wene ū kū biye;

6ūlū ng'oya ū kūbiboneela a balobeji na a bapīna, na a bachīlwa, na a banhū abo batī na shilingo ng'oya kūbabūlagīla ū ng'wipandī īlī; na a bamulungu a bangī ng'oya ū kūbalondeela, nguno ū mhayo gwenūyo gūlī gwa kūmuminya bīng'we benekīlī;

7a henaho hū nakūmuzunīlīja ng'wikale ū ng'wipandī lyenīlī; ū mu sī īyo naabinha bakūlūngeji bing'we welelo bose.

8Alīyo a bīng'we musanije mihayo ya kwilembagūla, īyo ītī na ngofyoolo.

9A bīng'we mukwikala ng'wiba na kūbūlaga banhū, na kūshihya, na kūlahīla nyamaama, na kūmfunīja būbbani Baalī, hamò na kūlondeela bamulungu bangī abo mutabamanile,

10hūna ng'wiza kwīmīīla mu būtongi bone ū mu numba yenīyī, īyo īkitanīlagwa kū lina lyane, ng'walinhya kūhaya, "Tūlī mhola no," mhola ng'wikale mukwītaga mihayo ying'we ya malofu?

11Ī numba yenīyī, īyo īkitanīlagwa kū lina lyane, yabizile ipilinga lya basambo ū kū bīng'we? Alīyo managi gīkī, ū mhayo gwenūyū nagūbonile dūhū, alīhaya SEEBA.

12Jagi ī Shilo ī haha, ū kwipandī īlo nakandya kūtūūla wikalo kūlwa lina lyane; jagi ko mukībone īyo nakalyītīla ī lipandī lyenīlo kūlwa nguno ya būbi wa banhū bane a Baisilaeli.

13Aho ng'wīyītaga pyī ī yenīyī, alīhaya SEEBA, nikalaga nakūmuwīlaga ng'hangala na ng'hangala, alīyo ndūhū ū kūdegeleka; nūūlū nang'witana ng'walī mutidīkaga.

14Alilūūlū, īyo nakīyīta ū kū nzengo gwa Shilo, nakwīyīta nī haha ū kū numba īyo īkitanīlagwa kū lina lyane; ī hekalu īyo ng'wisanije, ī lipandī īlo naang'winha bīng'we, hamò na a bakūlūgenji bing'we.

15Nakūmuponya kūle, ng'wīnge ū mu būtongi wane; gīt'ūmo nakabaponeja badūgū bing'we, a banhū ba Efulaimu pye a bose.

16Lekaga ū kūbalombela a banhū benaba, nūūlū kūnilīlīīla na kūnikūmbīlīja kūlwa nguno yabo; lekaga gete ū kūnidayīīla; nguno natūkūdegeleka.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Ū bebe ūtībonaga īyo bakwīyītaga ū mu mizengo ya Yuda, nū mu mayīla ga Yelusalemu?

18A banīgīnī bakūsenhaga ng'hwi, a basaabo baapemba moto, hūna a bakīma baaluba mbilya kūlwa kūmeegeja migatī Ngole wa Ng'wigūlū; na shakwinha sha kūng'wiwa bakūfunyaga kūlwa bamulungu bangī, bongeja kūnipelanya ū nene.

19Ī gīsī nani ūyo bakūng'wikolooshaga, ū nene ūyū? Alīhaya SEEBA. Ītī gīkī bakwiminyaga boyi benekīlī dūhū bagwe mu magooke?

20Hūna lūūlū, ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Ū būdaki nū būpelanu bone būkūliidīkīla ī lipandī lyenīlī, būbidīkīle a banhū, nī mitugo, pyī nī mīti ya mu matogolo, na a matwajo ayo galīmo ū mu sī; būkūbaka gītī moto gūtī na būjimīje.

21Ū SEEBA wa mabità, ū Mulungu wa Isilaeli alīhaya gīkī, Ī shakwinha shing'we sha kūpemvwa shisangījagi nī shitambò shing'we ī shingī, mulye bīng'we ī nyama.

22Nguno ū ng'wikanza lya kūbīnja Misili a bakūlūgenji bing'we, aho nalīyomba nabo, natagelelile kūbawīla mihayo ya shitambò sha kūpemvwa na shitambò dūhū.

23Alīyo nakabinha nī shilagīlo īshi; gīkī, Niigwagi, hū nakūbiza Mulungu wing'we, na a bīng'we mukūbiza banhū bane. Shimīzīlagi ū mu nzīla pyī ījo nalīmulagīla, ī mihayo ying'we īkūgololoka.

24Alīyo batadegelekile nūūlū kūdīlīla yaya, a ha ng'wanya gwaho būyūlondeela kasolele kabo dūhū kūlwa būgang'hanazu wa ng'holò jabo jabūbi; bongeja kūshoka kū numa, batajile kū būtongi.

25Kūfuma lūshikū lwa bakūlūgenji bing'we kwīnga mu sī ya Misili kūshisha lelo īyī, nakishokeelaga kūmutūmīla batūmami bane, a bahangi ng'hangala na ng'hangala, ntondo na ntondo.

26Alīyo batanidegelekile nūūlū kūnidīlīla. Baalī na mitwe midiimu no, kūtinda a bakūlūgenji babo.

27Ūkūbawīla pyī ī mihayo yenīyī, alīyo batūkūdegelaka, nū kūbitana ūkūbitana alīyo batūkwidīka.

28Alilūūlū bawīlage gīkī, “Ī lyenīlī h'ī lihanga lya banhū abo balemile kūng'wigwa SEEBA Mulungu wabo, nūūlū kūlondeela kahūgūlīle kakwe. Ī ng'hana īchile, ītīmo ū mu milomo yabo.

29Jimoogage ī nzwīlī jako ūjiponye, līlaga ng'hūngū kū magūlya makalamuku; ū SEEBA washilemile ī shibyalīlwe shenīshi, ūshileka na ūshileka, nguno shilī ha sīlīlī ya būpelanu bokwe.”

Būbūlagi mu Beni-hinomu

© 2015 Bible Society of Tanzania.

30Ū SEEBA alīhaya gīkī a banhū ba Yuda baanītīlile mibi no. Baatūūlile shiikolile shabo sha malofu ū mu numba īyo īkitanīlagwa kū lina lyane, bīsosohagije.

31Na mapandī gabo ga higūlya ga Tofesi baagazengelile mu longa lwa Beni-hinomu, gīkī ū ng'wenūmo bayūboocha mu moto bitūnja na bashīke babo, mhayo ūyo natagūlagīlīle nene, nūūlū gūtaalī kwingīla mu maganiko gane.

32Alilūūlū itegelejagi, ū SEEBA alīhaya gīkī, jikwiza shīkū ī lipandī lyenīlo līkoya ū kwitanwa Tofesi nūūlū longa lwa Beni-hinomu, alīyo lūkūbiza longa lwa bafu, nguno bakūbajīka a bafu babo ū mu Tofesi, kūshisha gūtūsaaga ho ng'wanya gwa kūjīkīla hangī.

33Hūna lūūlū ī mibimba ya banhū benaba īkūbiza shilīwa sha noni ja kūlala, na shiinū ja mu matogolo, na atūbiza ho ose ose wa kūjipeeja jīnge.

34Ū mu mizengo ya Yuda na a mapanda ga Yelusalemu, nakūgīnja a malaka ga būyegi na būzalabanu, na a malaka ga batoolwa na batooji; nguno ī sī īkūbiza dalali.

Yelemia 8

1Ū SEEBA alīhaya gīkī, "Ū ng'wikanza lyenīlo, maguha ga batemi na ga bataale ba Yuda, na maguha ga bagabīji na ga bahangi, na maguha ga bazengi ba mu Yelusalemu gakūjūkūūlwa ū mu shigila.

2Gakūsambaagījiwa ha ng'wape, kū būtongi bo līīmi na ng'weji nī sonda pyī ī ja kwigūlū, shikolo īsho baalī bashitogilwe na bashitūmamīlaga; h'īsho bashilondeelaga na kūkooba būgunanhwa kūfuma kūsho, na bashilamyaga. A maguha genayo gatūbilingwa nūūlū kūjīkwa; alīyo gakūbiza gītī ndeelya jisambaalile higūlya ya sī.

3Ū SEEBA wa mabità alīhaya gīkī, būlī kwene ūko nūbasalang'hanīja a banhū ba būshiigo ū mu shibyalīlwe shabūbi īshi, pye a bose bakwikūmvwa kūcha, kūtinda kwikala bapanga."

Ī shibi shilī na nsango gwasho

4Bawīlage hangī gīkī, "A banhū ūlū būūgwa batabūūkaga? Ūlū munhū wīnga mu nzīla, atagalūkaga washoka mo hangī?

5Nibūlī lūūlū a banhū benaba bīnga ū mu nzīla? Nibūlī ī Yelusalemu īkikalaga Ītīmo ū mu nzīla? Badimīīlile būlomolomo, balemile ū kūgalūka.

6Ū nene nakūdegelekaga mu welwa ng'holò, alīyo batalūngalūngaga mitengeke; atīho nūūlū ūmò wa kūgalūka alekane nabo ū būbi bokwe, atīho wa kūhaya: "Nibūlī nalīīta mhayo gūlī gīkī?" Būlī ng'wene akalondeelaga yakwe dūhū, gītī falasa īlīpeela ījile kū būlūgū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Nūūlū ī lweelwe īyo īkalalaga kwigūlya īlīmanile ī likanza īlo īhelelilwe, pyī nī mhunda nī gulumambī; būyaga na ng'oong'oli jose, jigalang'hanile a makanza gajo ga kūsaama. Alīyo a banhū bane batīmanile īyo ayītogilwe ū SEEBA.

8Mukūhaya ginehe ī gīkī, "A bise tūlī na masala nguno tūlī nasho ī shilagīlo sha ng'wa SEEBA," alīyo ū kūnū a bandīki ba shilagīlo bakwītūmamīlaga ī kalamu kwandīka ya būlomolomo?

9A ba masala bakūgooka, bakūgwashiwa bazwangane. Ī gīsī īkī bagūlemile ū mhayo go ng'wa SEEBA, masala kī nago a genayo?

10Alilūūlū, a bake babo nakūbinha bagosha bangī, na a malaale gabo nakūbagabīla banhū bangī. Bose pye ūmo bagelelile balī na lwahahi kū sabo, kwandīja bado kūja kū bataale. Ū ng'hangi atikīlile nū ngabīji, bose bakatūmamīlaga būlomolomo.

11Ī lilonda lya banhū bane bakalīlagūlīlaga minala, bakalībambaga higūlya gūlya, kūnū būhaya, 'Mhola mhola;' alīyo ītīho ī mhola!

12Ahene bakaachaga soni ū kwīta Ī ya malofu? Mm, biya, batī na soni na hado yaya; nūūlū ū gwa kūcha minala batagūmanile. Alilūūlū, nabo bakūchīla ū ng'wigelè lya babūlagwa. Bakūgwa ūlū lyūshika ī likanza lya kwinhwa nsango, alīhaya SEEBA.

13"Ū SEEBA alīhaya gīkī, 'Nakūbīngīja īsho bakagesaga. Ī mizabibu ītūtwaaja ī zabibu, nī tiini jitūbizamo ū mu mitiini; a madūūtū gayo gakūūma. Īsho naabinha bakūtaajiwa.'"

14Nibūlī tūtaalī twigashaga? Twibilingagi tūpeelele kū mizengo īpīndīlīgije ndugu tūkache kwenūko! Nguno ū SEEBA Mulungu wise watūbalīlile lūshilo, ūtwinha minzī ga kūng'wa gasangije būsūngū, nguno twang'wītīla shibi.

15Twalisagīlwa kūpandīka mhola, alīyo gūtilongile gwa kūpya; n'ikanza lya kūpīla, alīyo twagwīlilwe lyogohya itaale.

16Ī falasa ja banishi jikūpogomaga, tūkūjiigwaga kūfuma Dani. Ī nzagamba ja falasa jabo jikūdaayaga yadetema pyī ī sī. Bizile kwīgabbula pyī ī sī nī shose īsho shilīmo, nū nzengo na a bikaji baamo.

17Ū SEEBA alīhaya, "Managi gīkī nakūmutūmīla nzoka ja būsūngū jiyūmuluma, ng'hoboko ījo jitī na būlagūlīle."

18Ee nūngūja mu būpīna wane, Ī ng'holò yane īlī n'isūngū itaale.

19Degelekagi, ng'hūngū ya banhū bane īlīfuma kū sī ya kūle: "Ū SEEBA atīho ī Sayūni? Ū Ntemi waamo atīmo ī shikū īji?" "Nibūlī balīniikoloosha banisaayīche kūlwa mashigīmbo gabo, na mashiikolile gatī na ngofyoolo ayo gakalamiagwa mu mahanga?"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20“Ī likanza lya magesa lyabītile, nī chū shashikaga kū ng'halīlo, alīyo tūtaalī ū kūpījiwa.”

21Ū kūsheedekejiwa kwa banhū bane hū kwane nū nene, nakwilīlaga mazumanda, naagwīlilwe igekemaja.

22Ū mu Gileadi ītīmo ī mitī ya kūlagūlīla? Atīmo moi nūūlū mfumu? Nibūlilūūlū a magulaagīje ga banhū bane gatūpīlaga?

Yelemia 9

Kūlīla ng'hūngū kūlwa Sayuni

1Ū ntwe gwane ūyū, gīt'ūlū ni gwagalūka kūbiza lwinzī, na a miso gane gūbiza nzwīlo ja shisoji! Ni naalīla līīmi na būjikū, nakūbalīlaga a banhū bane, abo baabūlagilwe.

2Ūlū ni nalī na ng'hambī kū matogolo ya kwifuulīla bashimīzi, ni naaja kwenūko nūbīngīla a banhū bane nūbasegenela; nguno pye a bose bashihani, ibità lya bahūnga.

3“Ī ndīmi jabo bajileegile, jilī gītī būta būmalīīlile kūlasa; ū mu sī būtīho ū būtindi kūlwa kūshimīzīla mu ng'hana. Bakongejaga kūja kū būtongi mu shibi higūlya ya shibi; bataniitegelegije ū nene,” alīhaya SEEBA.

4“Bilang'hanagi a banwani biching'wi, na a badūgū bing'we yaya ū kūbasanya. Nguno būlī ndūgū ng'wijomboki; na būlī nwani nsīīgani.

5Būlīho wilemba lembi ha gatī ya nwani na nwani, atīho ū ntūngīlīja mu kayombele. Ī ndīmi jabo baajilanga kūlomaloma, bīīti ba shibi kūshisha kūseedeeka.

6Ūkīngilwe būlomolomo kose kose; kūlwa kwilembagūla kwabo balemile ū kūniitegeleja ū nene,” alīhaya SEEBA.

7Alilūūlū, ū SEEBA wa mabità alīhaya gīkī, “Ū nene nakubabītya mu moto kūlwa kūbīngīja ū būsoso; nguno numho mhayo kī gūngī ūyo nadūgije kūbīītīla a banhū bane?

8Ī ndīmi jabo jibange gītī masonga ga būsūngū, jikafunyaga mihayo ya būlomolomo. Būlī ng'wene ūlū akūhooyaga na ng'wiye akayombaga mihayo ya mhola a ha nomo, alīyo ū mu ng'holò akadosaga ntego gwa kūngwisha.

9A benaba naleke kūbinha nsango kūlwa mihayo yenīyī?” Alīhaya SEEBA. “Naleke kwimalīla shiilī kwihanga lya mbika īyī?”

Kūkenaagūlwa kwa Yelusalemu

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Nakūtūla ng'hūngū najilīle ī ngūlū, na a matogolo ga madīīmīlo nakūgalīīla. Nguno ī haha ndūhū mo bikaji, ndūhū nūūlū wa kūbīta mo. Nī ng'ombe joyile ū kwigwiwa jilīkumba. Ī noni ja kūlala najo jasaamile, nī ndimu jitīho japeelile.

11"Ī Yelusalemu nakwīyīta lībize itūūgo lya makambagūkīle, būtūūgījo bo jidīvī; nī mizengo ya mu Yuda nakwīyīta ībize buyīkī; atizilonga wa kwikala moi."

12Alīho munhū kī wa masala, ūyo adūgije kwīyitegeleja ī mihayo yenīyī? Nani ūyo alangilwe na SEEBA gīkī igeleelwe kwīsomboola? Nibūlī ī sī yakenaagūkile yeela pe lyūbiza itogolo līti na shose shose, nose atīho nūūlū ūmò wa kūbīta mo?

13Ū SEEBA alīhaya, "Īlī kūlwa nguno ya kūshileka ī shilagīlo shane īsho naabatūūlīla, nī lilaka lyane balemile ū kūliigwa, pyī nūūlū ū kūshimīza mu kūlīlondeela yaya.

14A ha ng'wanya gwaho bakūlondeelaga būgang'hanazu bo ng'holò jabo dūhū; bakūgalondeelaga ma Baalī, ūmo baalangīlwa na babyaji babo."

15Alilūūlū, ū SEEBA wa mabità, ū Mulungu wa Isilaeli alīhaya, "Managi gīkī, a banhū benaba nakūbalisha shilīwa shilūlū, na nakūbang'wisha minzī gasangije būsūngū wa kūbūlaga.

16Nakūbasambaaja mu mahanga ayo batagamanile a boyi, na a bakūlūgenji babo baalī batagamanile. Hama nakūbakūūbīlīja ko na līlūshū kūshisha nabayagaje."

17Ū SEEBA wa mabità alīhaya gīkī, "Alilūūlū ī haha ideedeng'hanyagi! Koobagi bamani ba kūlīla; lagījagi bakīma bize, a bakoolī baago ū mhayo gwenūyo.

18Ni bizage wangū batūle ng'hūngū ya kūtūlīla a bise, kūshisha a miso gise gahūūme shisoji; Ī ngohe jise jilobe minzī.

19Ilaka lya kūlīla ng'hūngū līligwiwa kūfuma Sayuni: 'Īī twashila būlī! Twagwīlwa makoye mataale! Twayīleka ī sī yise, nguno ī haha ī numba jise jilī misaka yike!'"

20Bing'we bakīma, gwigwagi ū mhayo go ng'wa SEEBA! Tegagi a matū ging'we giigwe Ī mihayo ya kūfuma mu nomo gwakwe. Balangagi a bashīke bing'we kūlīla ng'hūngū; nīyo būlī ng'wene anange ng'wiye lyīmbo lya ng'hūngū.

21Nguno ū lūfu lwingīlile kūbītīla mu mūdilisha gise, lwihoolelile ū mu kaya jise; lwabamalile a baana ū mu mayīla, na a basūmba ū mu gwalugwa ja mu mizengo.

22Alilūūlū, yombaga gīkī, Ū SEEBA līhaya, "Ī mibimba ya banhū īkwilaalīla ū mu matogolo gītī maashi; gītī maswa ga muchele galīpuugwa na ngesi wagaleka kū numa, atīho ū wa kūgabilinga."

23Ū SEEBA alīhaya gīkī, "Ū wa masala atizikumīlīja kūlwa nguno ya masala gakwe; nūūlū ū wa nguzu atizikumīlīja kūlwa nguno ya nguzu jakwe; nūūlū ū nsabi atizikumilīja kūlwa nguno ya būsabi bokwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24Alīyo ū wa kwikumilīja ni ikumīlījage mu mhayo ūyū gīkī, aniitegelegije nene, na animanile gīkī nalī SEEBA; hū nene nakīītaga mihayo mu kūchīla shigongo, būdeeba na būtūngīlīja ū mu sī. Nguno ī yenīyī īniyegije," alīhaya SEEBA.

25Ū SEEBA alīhaya, "Jikūshika ī shikū ja kūbagwisīja nsango pye abo basaalilwe ikoba lya mīlī dūhū.

26A bana Misili, Yuda, Edomu, Amoni, Moabu; na a bikaji ba kū sī ja kūle, kū nhogolo; nguno pye a banhū ba mahanga genaya ū mu ng'hana batasaalilwe; na a ba numba ya Isilaeli a bose batasaalilwe ū mu ng'holò jabo."

Yelemia 10

Mulungu na shiikolile sha kūlamiwa

1Bing'we numba ya Isilaeli, gwigwagi ū mhayo ūyo alīmuwīla ū SEEBA.

2Ū SEEBA alīhaya gīkī, "Yaya ū kūjiilanga ī nzīla ja banhū ba mahanga, yaya nū kūdetemiwa shose shose Īsho shilonga kūfuma kwigūlū, īsho būshogoha banhū ba mahanga.

3Nguno ī nhūngwa ja banhū benaba jitī na gwa kūmugunanha; bakabbutaga līntī lya ng'wipolu, koolī walībeegeleja mu būgaliili na mbīzo yakwe shabiza shikolo.

4Hanuma bashibeegejaga būlenji bo feza na zahabu, hūna bashikoma na mizumali kūshidaamya gīkī shitizūnegena.

5Ī shiikolile shabo shibange gītī makango mu shisasīla sha makūbī ga limbe; shitadūgije kūlūngalūnga, hama sha kūyūbūūchiwa, nguno shitashimīzaga. A bīng'we yaya ū kūshogoha, nguno shitīko kwenha makoye, nūūlū shitī na būdūla wa kwīta mhayo gwawiza."

6Ee SEEBA, ū bebe ūlī ntaale, atīho wa kūbiza gītī bebe, nī lina lyako līlī na būdūla būtaale,

7Ee Ntemi wa mahanga, nani ūyo akūkīja kūkogoha ū bebe? Ū mhayo gwenūyo gūkwigeleelilwe. Nguno ū mu ba masala bose abo bal'ū mu mahanga, pye na a mabūtemi gabo a gose, atīho ū wa kūbiza gītī bebe.

8Bose bachilūchilū na babbūūlī, pyī ūmo bagelelile; īyo bakilangaga kūfuma kū shiikolile sha kūpūnza Ītī na fiilū.

9Ī feza ījo jikabeejiagwa shiikolile sha kūsula jikafumaga Talishishi, Ī zahabu najo Ufazi. Bakoolī ba kūbeeja shiikolile, na basuji ba zahabu bakabeejaga baamala ū nīmo gwabo, hūna ī shiikolile shazwīkwa myenda ya langi ya būlulu na ya nzulunge; nayo ya kūbejiwa na bakoolī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Alīyo ū SEEBA hū ng'wene ū Mulungu wa ng'hana, ū wei alī Mulungu mpanga, na Ntemi wa welelo na welelo. Ūlū ūsaaya īkadetemaga ī sī, a mahanga gatīko kūwīmīla ū būpelanu bokwe.

11"Alilūūlū bawīlage gīkī, 'A bamulungu abo batalīsūmbile ī ligūlū nī sī, bakūyagaala bashile ū mu sī, batūbonekana a ha sīlīlī y'igūlū.'"

12Alīyo ū Mulungu hū ng'wene wīsūmba ī sī na būdūla bokwe, nī shiseeng'wa ī shose ūshibeeja na masala gakwe we; nī ligulu walyamba wei mu witegeleja bokwe.

13Ūlū ūpalalūka gakahilimaga a minzī ū kwigūlū, a malunde akagenhaga kūfuma kū būgelelo bo sī. Ī mbula akīyenhaga na ndabi jayo, nū nyaga akagwitanaga kūfuma mu mabīkīlo gakwe.

14Pye a banhū batī na gwa kwīta, hangī batī na witegeleja; bulī nsuji wa zahabu akagookaga kūlwa shiikolile shakwe. Nguno ī shiikolile shakwe shitī na gwa ng'hana, ū mugatī yasho ndūhū ī myūyī.

15Shitī na ngofyoolo nūūlū hado, Ī shoi shilī shikolo sha kūdalahwa; ūlū lyūshika ī likanza lya nsango gwasho shikūkenaagūlwa.

16Ūyo alī Inong'ho lya ng'wa Yakobo atī gīt'ūmo galī a genayo, nguno ū wei hū Meeja wa shose; hū ng'wene wameeja nū Isilaeli, ūyo alī lūganda lwa wingīji bokwe; SEEBA wa mabità, h'īlina lyakwe.

Būkwiza būkenaagūji būtaale

17Bing'we abo mulī mu sī īgobanīlilwe na banishi, bilingagi ī shikolo shing'we musaame.

18Nguno ū SEEBA alīhaya gīkī, "Ī haha ū ng'wikanza lyenīlī nalībaponya a bikaji ba mu sī īyī; nakūbenhela būluhi būtaale, bading'we nding'wa."

19Nalī mu kwihīga kūtaale no kūlwa nguno y'igulagīje lyane! Ī lilonda lyane līti lya kūpīla! Alīyo nakiwīla gīkī, "A genaya gene makoye gane, shiniigelile naganukūle mu kwiyūmīlīja."

20Ī liheema lyane lyakenaagūlilwe, pyī ī ngoye jalyo jatīnagūlilwe; a baana bane nabo batīho, baanilekile; natī na wa kūnikomela Ī liheema lyane, nūūlū kūnibeegeja ī ng'hambī yane.

21Nguno a badīīmi babbūūlī no, batagemaga kūbūūja kūlī SEEBA nūūlū hado; h'ī chene ī mihayo yabo ītabeelaga, nī lidaale lyabo ī haha līsalang'haile pyī ī lyose.

22Degelekagi, nhūng'wa jiliza jilī mu nzīla, shiligityo shitaale shilīfuma kū sī ya sukuma; ī mizengo ya Yuda īkūkenaagūlwa Ībize misaka yike, īkūbiza būtūūgījo bo jidīvī.

Kūlomba kwa ng'wa Yelemia

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Ee SEEBA, namanile gīkī ū būpanga bo ng'wa munhū būtī bokwe wei ng'wenekīlī, ū munhū atī na būdūla bo kwitongeela wei ng'wenekīlī ū mu kashimīzīle kakwe.

24Ee SEEBA, nihūgūlage; kwike mu būlamuji bo wīima, ītī mu būpelanu wako ūtizūnimala.

25A mahanga ayo gatatogilwe kūkwitegeleja, gasukīīlage būpelanu wako, a banhū abo batalitanaga lina lyako. Nguno bangabbulile ū Yakobo; bangabbulile būmmala gete, nū wikalo bokwe būbūkenaagūla.

Yelemia 11

Kūkenaagūlwa kw'ilagane

1Ū mhayo ūyū gūkiza kūlī Yelemia kūfuma kūlī SEEBA:

2"Īdegelekage ī mihayo y'ilagane īlī, ūbamanīkīje a banhū ba Yuda na a bazengi ba mu Yelusalemu.

3Bawīlage gīkī, ū SEEBA, ū Mulungu wa Isilaeli, alīhaya; 'Azumilwe ū munhū wa kūleka kwīdīlīla ī mihayo y'ilagane īlī,

4Ī mihayo īyo nakabalagīla bakūlūgenji bing'we ng'wikanza lya kūbīnja mu sī ya Misili; aho naabafunyaga ng'wichongo lya moto gwa kwaabīja chūma.' Nakabawīla gīkī, 'Niigwagi nene, nī yīyo nalīmulagīla ng'wīshikīlīje pyī ī yose; ū mu gīko mukūbiza banhū bane, nū nene nakūbiza Mulungu wing'we.

5A henaho hū nakwīshikīlīja īyo nakabalahīlīla bakūlūgenji bing'we, gīkī nakūbinha sī ya būhondo, ī sī īyo īlī ying'we ī haha.'" Nane nūnshokeja, "Alichene SEEBA."

6Ū SEEBA nang'hwe ūniwīla, "Ī mihayo īyī īkumūchage hose pyī ū mu mizengo ya Yuda, nū mu mapanda ga Yelusalemu. Bawīlage, 'Ī mihayo y'ilagane lyenīlī yiigwagi, na ng'wīyīte.

7Kwīngīīla ikanza lya kūbīnja Misili a bakūlūgenji bing'we kushisha lelo īyī, naabahūgūlaga ng'hangala na ng'hangala nalībawīla, "Bīng'we nigwagi."

8Kwike batadegelekile nūūlū kūdīlīla yaya, a ha ng'wanya gwaho būyūshimīzīla mu būgang'hanazu wa ng'holò jabo jabūbi dūhū; H'ī nguno yene naabenhelile pyī ī mihayo y'ilagane lyenīlī, īyo naalī naabalagīla kwīyīta, alīyo batīyītile.'"

9Hūna ū SEEBA ūniwīla, "Būlīho būgomi ū mu banhū ba Yuda, na a bikaji ba Yelusalemu.

10Baashokile hangī ū kū būbi ūbo wītagwa na bakūlūgenji babo, abo baalī balemile ū kwīyiigwa ī mihayo yane. Bandije kūbalondeela bamulungu bangī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

kūbatūmamīla. Ī numba ya Isilaeli nī numba ya Yuda, jose būbīlī wajo jalīkenaagūlile ī lilagane lyane, īlo nakabeeja na bakūlūgenji babo.

11Alilūūlū, ū SEEBA alīhaya gīkī, ‘Nakūbenhela būkenaagūji ūbo batūdūla kūwiliga. Nūūlū būnilīlīīla natūbadegeleka.

12A banhū ba mu mizengo ya Yuda na a ba Yelusalemu, bakūja bakabalīlīīle a bamulungu babo, abo bakūbazuukījaga būbbani; alīyo batūbagunanha nūūlū hado ūlū būgwīlwa mayanga.

13Ee Yuda, ūmo būlī ū wingī bo mizengo yako, na bamulungu bako h'ūmo balī; nī myalīlo ya kūzuukīja būbbani kūlwa Lībaalī, ī līmulungu ly'igisha minala, nayo mingī gīt'ūmo jilī ī nzīla ja mu Yelusulemi.’

14Alilūūlū, lekaga ū kūbalombela a banhū benaba, nūūlū kūnilīlīīla na kūnidayīla kūlwa nguno yabo; nguno natūbigwa nūūlū bakanitana ng'wikanza lya makoye gabo.

15Ū ng'witogwa wane akūkoobaga kī ū mu hekalu yane? Alī na bingī no abo akīītaga nabo ya malofu. Ū bebe angū wīyegelile ī ya malofu. Ūliganika ī nyama ja shitambò jikūgūgalūcha ū nsango gwako?”

16Ū bebe ū SEEBA wabīta kūkwitana gīkī, “Ūlī nzeituni gūfulumile, ntī gwa matwajo masoga.” Alīyo gūkūhuuyembelwa nyaga gabīnzagūke na a matambī gago, hūna agūpembeele moto.

17Ū SEEBA wa mabità, ū ng'hambi wako wakūhelelile mhayo gwa kūkūkenaagūla; nguno ī numba ya Isilaeli nī numba ya Yuda, ī jose jītile yabūbi jūniikoloosha na kūnisaayīcha, nguno ya kūpemba būbbani kūlwa kūnzuukīja Baalī.

Long'we ya kūg'wītīla yabūbi Yelemia

18Ū SEEBA akanimanīīkīja īyo balomanaga nīmana, nguno ū ng'wikanza lyenīlo akanoolekeja īyo bīyītaga.

19Ū nene naalī gītī ng'holo nembeezu īlītwalwa kūsīnzwa; naalī natadeebile gīkī baalī baanihooyela bakwiwīlaga, “Tūgūkenaagūlagi ū ntī na a matwajo gago, tūmbutagi tūmponye kūle, Īnge ū mu sī ya bapanga, atizigela wa kūlizūkwa hangī Ī lina lyakwe.”

20Kwike Ee SEEBA wa mabità, bebe ūyo ūlī namuji ntūngīlīja, ūyo ūkagīsīlījaga ng'holò na maganiko, nolekejage ī shiilī īyo ūlībamalīla naane nībone, nguno nakūtūūlīlile bebe Ī mihayo yane.

21Alilūūlū, ū SEEBA alīhaya mhayo gūūyū ū kū bana Anasosi, abo bakūbūkoobaga būpanga wako; kūnū būhaya gīkī, “Ūtahangage mu lina lya ng'wa SEEBA, ūlū ītī chene tūkūkūbūlaga”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

22Ū SEEBA wa mabità alīhaya gīkī, “A benabo nakūbinha nsango; a baana babo a basūmba bakūshilīla mu būlūgū; a bitūnja na a bashīke babo bakūmalwa nzala.

23Batūlekeelelwa nūūlū būshiigo bose bose; nguno ū mu ng'waka gwa kūbinha nsango a bana Anasosi nakūbagwisīja mayanga mataale no.”

Yelemia 12

Kwiyanda kwa ng'wa Yelemia

1Ee SEEBA, ū bebe ūlī ntūngīlīja būlī gwa ūlū naakūdaayīīla. Kwike leka nakūbūūje ī mihayo ya kalamulīle kako. Nibūlī a babūbi bakīlūkīlagwa ū mu nzīla jabo? Nibūlī pye a biboneeji bakikalaga balī mu mhola dūhū?

2Bebe h'ūyo wabahamba būkoma miji, būfuluma na kūyūtwaja matwajo. Ū mu kalūngalūngīle kabo ūlīmo pa, lelo ū mu ng'holò jabo balī kūle no nang'ho.

3Alīyo ū bebe SEEBA ūnimanile ū nene; ūkanibonaga gwa, na a maganiko gane ū kūlī bebe ūgadeebile ūmo galī. Bagwesaage gītī ng'holo jilītwalwa kūsīnzwa; basolanhyage ūbatūūle heeke kūlw'ikanza lya kūsīnzwa.

4Ī sī īkūlīla kūshisha nanalī, na a matogolo gakūgaya maswa kūshisha nanalī? Ī ndimu nī noni jashilile pye kūlwa būbi bo nhūngwa ja bikaji baamo. Nīyo balīyiwīla na gīkī, “Atūdūla ū kwībona īyo Īlatwilongele ū kū ngelelo yise.”

Ishosho lya ng'wa Mulungu

5Ūlū ūseedeechiwa mhayo gwa kwishiga nhambo na banhū, ūkūdūla ginehe ū kwishiga na falasa? Ūlū wipama ūlī mu sī īlenganīlile, al'ū mu masaka ga Yolodani ūkwīta ginehe?

6Abo baakwijombokile ū bebe, badūgūyo gete, baana ba ng'wing'we; bakūlīlaga kūlwa nguno yako. Yaya ū kūbasanya nūūlū babize balīkūhaya chiza na ginehe.

7“Ī numba yane nakwīyība, ū wingīji wane nakūbūlekanīja. Ū ntogwa wane nakūntūūla mu makono ga banishi bakwe.

8A banhū ba wingīji bone baabizile gītī shimba īlī ng'wisaka ū kūlī nene; bakūnipogomelaga, hūna lūūlū naabakolilwe.

9A banhū ba wingīji bone, ū kūlī nene bikīlīlile kī nī ging'hi, ī noni īyo noni jingī jikīdumīlaga? Jagi mukajikobye pyī ī shiinū ja mu bū mujenhe jize jilye.

10Badīīmi bingī baagūkenaagūlile ū ngūnda gwane gwa mizabibu, baalītobangile no ī litongo lyane, Ī lilaale lyane baalīgalūkije lyūbiza itogolo lītī na solobo.

11Baalyītile kūbiza buyīkī, nose īkī līlī buyīkī līkūnilīlīīlaga. Pyī ī sī īlī dalali ī haha, alīyo atīho wa kūfung'wa ng'holò.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Bakenaagūji biyitile pye a hose ū kū matogolo ga magūlya makalamuku; nguno
ī līlūshū lya ng'wa SEEBA līkūjaga lyūbalya hose pye; kūfuma ipandī līmò lya sī
kūshisha ipandī līngī. Ndūhū ūyo akwikala mhola.

13Bakūbībaga ngano alīyo bagesa ming'hwa, bakūnogaga kūtūmama milīmo,
alīyo ndūhū ī sha kwīnja. A magesa gabo gakūbaponda soni kūlwa nguno ū
būpelanu bo ng'wa SEEBA būlī būtaale no."

14Ū SEEBA alīhaya, "Pye a bazenganwa bichane a babūbi, abo bakūdaatyaga
wingīji bone ūbo naabinha banhū bane a Baisilaeli, nakūbadubbūla nabīnje ū mu
sī jabo; nī numba ya Yuda nakwīdubbūla yīnge ū mubo.

15Kwike ūlū nūmala ū kūbadubbūla, a hanuma yaho nakūbachīla shigongo; būlī
ng'wene nanshoshe hangī mu wingīji bokwe, mu sī ya ng'wawe.

16Nīyo ūlū būjiilanga mu būkalalwa ī nzīla ja banhū bane, nū kwilahīla būyilahīla
mu lina lyane, gīkī, 'Ūmo SEEBA alī mpanga,' gīt'ūmo baalī babalangīla a banhū
bane kwilahīla mu lina lya ng'wa Baalī, a henaho nabo bakūzengwa babize hamò
na a banhū bane.

17Alīyo ūlū ihanga lyose lyose lyūlema ū kwigwa, nakūlīdubbūla nalyīnje
nalīkenaagūle gete." Alīhaya SEEBA.

Yelemia 13

Nshipi gwa kitaani

1Hūna ū SEEBA ūnīwīla, "Jaga ūkagūle nshipi gwa kitaani, ūgwitunge mu
nkīmbīlī gwako; kwike ūtizūgūlobya na minzī."

2Ng'hana nūkagūla ū nshipi gīt'ūmo akanilagīīlīla ū SEEBA, hūna nūgwitunga mu
nkīmbīlī gwane.

3Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla hangī lūkangala lwa kabīlī; gūhaya,

4"Gūsolage ū nshipi ūyo wagūlile, ūyo ūgwitungile mu nkīmbīlī gwako, jaga nago
kū mongo go Fulati ūkagūbise kwenūko ng'wihalo lya shiganga."

5Nūja ng'hana nūkagūbisa ū nshipi gwenūyo mu ng'hilimvwa ya mongo go
Fulati, gīt'ūmo akaniwīlīla ū SEEBA.

6Jūbīta shikū ningī; hūna ū SEEBA ūniwīla, "Būkaga ūje ū kū mongo go Fulati,
ūkagūsole ū nshipi ūyo nakakūlagīla ūkagūbise kwenūko."

7Nūja ū kū mongo go Fulati, nūkafukūūla ū nshipi aho naalī naagūbisa, nugūsola.
Alīyo nūbona gīkī ū nshipi gwenūyo gwalī gwabipa no, gūtigeleelilwe kū nīmo
gose gose.

8Hūna ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla gūniwīla,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9“Ū SEEBA alīhaya gīkī, ‘H'ūmo nakūbūkenaagūlīla nū wikumīlīja wa banhū ba Yuda, nū wikumīlīja būtaale ū bo nzengo gwa Yelusalemu.

10A banhū benaba nabo bakūbiza git'ūmo gūlī ū nshipi gwenūyū, ūyo gūtigeleelilwe kū nīmo gose gose nguno babūbi no. Balemile ū kwigwa ī mihayo yane, bakashimīzaga mu kūlondeela būgang'hanazu wa ng'holò jabo; kūnū būbalondeela bamulungu bangī kūbatūmamīlaga na kūbalamya.

11Nguno ūmo nshipi gūlī na nīmo kūlī munhū kwitunga mu nkimbīlī gwakwe, nū nene h'ūmo naalī nabatungīlile halī nene pye a banhū ba numba ya Isilaeli na a ba numba ya Yuda, alīhaya SEEBA, ‘gīkī babize banhū bane, kūlwa lina lyane, na kūnikūja nene, na kūlw'ikūjo lyane; alīyo būlema ū kūniigwa.’”

Mabīkīlo ga divai

12“Alilūūlū bawīlage ū mhayo ūyū, ‘Ū SEEBA, ū Mulungu wa Isilaeli alīhaya gīkī, Būl'ibīkīlo lya divai līkookajiwa divai.’ Nabo bakūkūshokeja balīhaya, ‘Ūliganika a bise tūtamanile gīkī būl'ibīkīlo lya divai shiigelile lyokajiwe divai?’

13Nang'ho ūkūbashokeja, ‘Ū SEEBA alīhaya gīkī, A bikaji ba mu sī yenīyī nakūbang'wisha shikoji shibakole pye a bose; na a batemi abo balī h'isumbī lya būtemi lya ng'wa Daūdi, na a bagabīji, na a bahangi, na a bazengi ba mu Yelusalemu bose pye.

14Nakūyūbatūlanya būlī munhū na ng'wiye; na a babyaji kū baana bano, alīhaya SEEBA. Natizunīlīja nago ū gwa kūbachīla shigongo, yaya nūūlū kūbasaatwa, nūūlū kūbalekeja gīkī naleke kūbayagaja.’”

Kūlīho kūtwalwa mu būding'wa

15Igwagi na mudīlīle; lekanagi ū wikumīlīja, nguno ū SEEBA wamalile kūhaya.

16Ū SEEBA Mulungu wing'we ng'winhagi ikūjo, kūko ataalī kwenha giiti; a magūlū ging'we gataalī kwipama mu ngūlū ja giiti. Aho ataalī kūlīgalūcha ī lisana īlo mukūlisagīlagwa lībize giiti sha gamha, na kūlyīta kūbiza nengeeji gwa lūfu.

17Alīyo ūlū mutiigwa, nakūlīla ū mu gatī ya ng'holò yane kūlwa wikumīlīja wing'we; a miso gane gakūlīla mu kūsaatwa kūtaale gahūūme shisoji, nguno ī lidaale lya ng'wa SEEBA līkūtwalwa mu būding'wa.

18Ū ntemi nū nina, ū ngole, ng'wīlagi gīkī, “Ikagi a ha masumbī ging'we ga būtemi; nguno ī ngikili jing'we j'ikūjo jikūgwa hasī kūfuma ū kū mitwe ying'we.”

19Ī mizengo ya Negebu īkūlugalwa, na atigela wa kwīlugūla hangī. Ī Yuda īkūsaamiwa pyī ī yose; bose pye bakūtwalwa mu būding'wa.

20Būūchaga a miso gako ūbalole abo baliza kūfuma sukuma. Līlī halī ī lidaale lyako īlo winhwa? Ī ng'holo jako ī niiza niiza?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Ūkūhaya ginehe ūlū bīītwa kūbiza bataale bako abo waalī wisolela ūbagīmba gīkī banwani biyo? Ūtūgelela kūzwangana na kūlīla dūhū gītī nkīma akūlījiagwa būlūgū ng'wikanza lya kūbyala?

22Ūlū wibūūja ū mu ng'holò yako gīkī, "Ū mhayo gwenūyū gwanilongelile kūlwa nguno kī ū nene?" Īlī kūlwa wingī bo shibi shako, h'ī chene wakunūjiwe ī shizwalo shako, nū mīlī gwako gwibengelejiwe.

23Ū munhū ng'wilabūzu adūgije kwigalūcha ī likoba lyakwe, nūūlū ī sūbī a mabbado gayo? H'ūmo īlī na a bing'we abo mumanīīlile kwīta yabūbi, mutūdūla kwīta yawiza.

24"Nakūmusambaaja gītī meela gakūheheejiagwa nyaga gwa kūfuma kwitogolo ikalamuku.

25Ū gwenūyū hū ngabo gwako, h'ī ngele īyo naakūhelelile," alīhaya SEEBA; kūlwa nguno wanīība, ūyūsanya bamulungu ba kwigīmbīja.

26Alilūūlū, nakūkūkunūja ī shizalo shako shize kū būshū wako; ī minala yako īkūbonekana hape,

27nū būshihani wako būkwitenda, nū lwahahi lwako ūlo lūkakwītaga wikale ūkūlījiagwa wīmīlīzu, pyī nū būmalahya wako ūbo ūkūwītaga ndūhū na kūcha soni! Nī mihayo yako y'ipelanya nībonile ū mu ngūlū nū kū matogolo. Ee Yelusalemu, ūlī mu kwihīga! Ūkwikala ūlī nsoso kūshisha nanalī?

Yelemia 14

Būūmà, nzala na būlūgū

1Ū mhayo ūyū go ng'wa SEEBA, gūkang'wizīīla Yelemia kūlwa būūmà nguno ya sī kūgayiwa mbula,

2"Ī Yuda īlī mu būpīna, Ī mizengo yamo yazwanganile, a banhū bakwīlīlīīlaga ī sī; Ī ng'hūngū ya mu Yelusalemu īkwigwiagwa kūle.

3A bataale bakūbatūmaga kū minzī a batūmami babo, alīyo ūlū bashika ū kū nzwinzī gatīmo a minzī. Ī shiseme bakūshokaga nasho shilī dalali, bigumīīlaga myenda kū mitwe, bachaaga minala na kūgwa ng'holò.

4Ī sī yatandagūkile milala nguno ī mbula ītūtūlaga; a balīmi babizilikala bigumīīlaga myenda kū mitwe bachaaga minala.

5Nī sūbūya ja kū matogolo jilīyūbabyala a baana jabaleka kūlwa kūgaya maswa.

6Ī ndūūlū jikwīmīīlaga mu magūlya makalamuku jikūseesemaga gītī nyamhaawa. A miso gajo gaabbopomile kūlwa kūgayiwa maswa."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Ee SEEBA, nūūlū īkī ū būbi wise būkūtūkaanilaga, alīyo nahene ītaga mhayo kūlwa nguno ya lina lyako. Nguno ng'hana ī chene ū būgomi wise wingī no; twakwītīla shibi ū bebe.

8Ū bebe hū ūlī Kwisagīlwa kwa ng'wa Isilaeli, ūlī Mpīja wakwe mu makanza ga mayanga. Hama nibūlī wabizile gītī ūlī ngeni ū mu sī īyī, gītī mīti wa kūlaalīja būjikū būmò dūhū, ntondo ajile?

9Nibūlī ūlībiza gītī munhū wa kwisanganījiwa mhayo nebe, nūūlū gītī nshilikale atī na būdūla wa kūgunanha? Ū bebe SEEBA ūlī hamò nise, nīyo tūkitanīlagwa mu lina lyako; yaya ū kūtūlekanīja.

10Ū SEEBA alībahaya a banhū aba gīkī, "Baamanīīla no ū kūtagaalīja, balemeelilwe ū kūgalang'hana a magūlū gabo. Alilūūlū, ū SEEBA atūbanukūla; ī haha akūwizūkwa ū būbi wabo, akūbinha nsango kūlwa shibi shabo."

11Ū SEEBA ūniwīla, "Ūtabalombelage ī yawiza a banhū benaba!

12Nūūlū bafunge natūkwigwa ū kūlīla kwabo, nūūlū bafunye shitambò sha kūpemvwa na shitambò sha būsu, natūshanukūla. Alīyo nakūbamala bo līlūshū (būlūgū), na nzala, na mahūūya."

13Nane nūhaya, "Ee Seeba MULUNGU, a bahangi bakwikalaga būbawīla gīkī, 'Ū būlūgū būtīho, pyī nī nzala mutībona. Ū nene nakūng'winha mhola ya kūshinga ho ū ng'wipandī lyenīlī.'"

14A henaho ū SEEBA ūniwīla, "A bahangī bakūhangaga mihayo ya būlomolomo mu lina lyane. Ū nene natīnabatūma, nūūlū kūbasola kūlwa nīmo gwenūyo nataalī; pyī nūūlū kūlūngalūnga nabo dūhū yaya. Bakūmuhangīlaga ya koolekegeje ka mihayo ītīho, būmanīja ūbo būtī na gwa kūpya, na ya mu maganiko gabo ga kūlembagūla banhū.

15Hūna lūūlū, ū SEEBA alīhaya gīkī, A bahangi abo bakūhangaga mu lina lyane, natabatūmile ū nene; nūūlū īkī bakūhayaga, 'Ū būlūgū nī nzala shitiza ū musī yenīyī.' Ali lūūlū, a bahangi benabo bakūyagaala kūlwa būlūgū na nzala.

16Hama na a banhū abo bakūbahangīlaga, nabo bakūponyiwa hanze, mu ū mapanda ga Yelusalemu; nguno bakūshila kūcha kūlwa būlūgū na nzala. Atilonga wa kūbajīka, a boi benekīlī na a bake babo, na a bitūnja babo, na a bashīke babo. Nguno nakūbitīīla a mayanga ayo gabigeleelilwe kūlwa būkenaagūji wabo."

17Bawīlage gūūyū mhayo; gīkī, "A miso gane ni gahūūmage shisoji shitī sha kūshila, līmī na būjikū; nguno ū nshīke wane (a banhū bane), watūlilwe igulaagīje itaale, nīyo lūguma lūbi no.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Ūlū naaja ū kū mabbaala balīko abo bakūbūlagagwa būlūgū; ūlū ningīla ū mu nzengo nakūbonaga ng'henaagūlīle ya nzala. A bahangi na a bagabīji a bose bakūlūbalūbaga mu sī ītī yabo na batīmanile.

19Ū bebe wīlemile hamo shi Ī Yuda? Ī ng'holò yako yīkolilwe ī Sayuni? Nibūlī watūtūlile ha bbahu gīko, nose tutīko nūūlū kūpīla hangī? Twalisagīlagwa mhola, alīyo shitaalī kwigela shawiza shose shose; n'ikanza lya kūpīla, alīyo līlīho idetemya lyabūbi.

20Ee SEEBA, tūlibūūla ū būbi wise nū būkenaagūji wa bataale bise, nguno twakwītīla shibi bebe.

21Kūlwa nguno ya lina lyako, tūlīlomba ūtizūtūkolwa; yaya ū kūlīkenaagūla ī likūjo ly'isumbī lyako lya būtemi; ī lilagane lyako īlo watwinha lizūkagwe ūtizūlīponya.

22Ū mu bamulungu ba kūgīmba, a ba mahanga, alīho ose ose ūyo adūgije kwenha mbula? Nūūlū ī ligūlū līdūgije kūsūlūlūcha iswalala lyoi lyenekīlī dūhū? Ītī gīko, alīyo bebe Ee, SEEBA Mulungu wise. H'ī chene ū kwisagīlwa kwise kūlī halī bebe, nguno ū bebe ūlī ng'wīti wayo pyī ī yose yenīyī."

Yelemia 15

1Hūna ū SEEBA ūniwīla, "Nūūlū ba Musa na Sang'weli bīmīīla ū kū būtongi bone, ī ng'holò yane ītīko kūbagalūkīla a banhū benaba. Bīnjage gete ū kū būtongi bone; ni bīngage a henaha!

2Ūlū būkūbūūja, 'Tūje halī?' Bawīlage; Ū SEEBA alīhaya gīkī, 'Abo babalīlilwe kūcha, bakache; abo babalīlilwe līlūshū, kū līlūshū; abo babalīlilwe kūnanuka, bananuke; abo babalīlilwe būding'wa, baje kū būding'wa.'"

3Nakūbatūmīla būkenaagūji bo mbika inè, alīhaya SEEBA; līlūshū lya kūbabūlaga, mawa ga kūbasaasagūla, na manoni ga kūlala na mashiinū ga mu mapoolu, gabalye na kūbakenaagūla.

4Nakūbīīta babize na saalaala ū kū mabūtemi ga mu sī pye a gose, kūlwa nguno ya būbi bo ng'wa Manase, ng'witūnja o ng'wa Hezekia, ū ntemi wa Yuda, ūbo owīta ū mu Yelusalemu.

5Ee Yelusalemu, nani akūkūchīla shigongo? Nani akūkūlīla ū bebe? Nani akwīma agīsīlīje mhola jako?

6Ū bebe wanilema ū nene, alīhaya SEEBA, "Ūkwikalaga ūkolobela kūshoka numa dūhū. Alilūūlū, nakūkūgoloolela nkono nakūkenaagūle, natikala nūkūchīla shigongo biya.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Nakūbasūngūla mu lūhūngo ha mibita ya mu sī yabo. A banhū bane nakūbenhela mhayo gwa kūshilīlwa batogwa babo na būkenaagūji. Nguno balemile ū kūgalūcha ī ng'hūngwa jabo.

8A bakīma babo a bachilwa nakūbakwīja no kūtinda maseni ga ha ng'walo gwa nyanza. A bakīma nakūbenhela bayagaja bayūbayagaja a bitūnja babo līīmi nyange. Nakūbenhela mayanga na lyogohya, shibisanganīje batamanile.

9Ū nkīma ūyo abyalile baana mpungatī akūgwa mhūngīli atīne ng'holò; ū kūlī wei ī līīmi līkūgwa alīyo būtaalī ū kwila, akūgishiwa minala na kūgooka. Abo balasaagīīle nakūbamala bo līlūshū mu butongi wa banishi babo," alīhaya SEEBA.

10Ee mayū, hīmba būlī ūkanibyala! Nguno pyī ī sī īkwilwishaga nū nene, nilemeelilwe nayo. Ū nene natī n'igasa kūlī munhū, nūūlū atīho ūyo alī n'igasa kūlī nene; alīyo būlī ng'wene akūnizumaga.

11Ū SEEBA ūhaya, "Nakūkūpīja nalī na nguno soga; a banishi bako nakūbīīta bakwikūmbīlīje ū mu makanza ga mayanga na būluhi wabo.

12Alīho munhū wa kūdūla kūbīnza chuma, ī chūma sha kūfuma sukuma, nūūlū ī shaba?

13Ī sabo jako nū wibīkīja wako nakūshifunya shisolwe, shikūjanwa dalali; ū kūlwa nguno ya shibi shako shose ū mu sī yako yose pye.

14Nakūkūtūūla kū banishi bako, ūbize nsese mu sī īyo ūtīmanile; nguno ū būpelanu wane būkūbacha moto gwa kūkūbbiisha ū bebe."

15Ee SEEBA, ū bebe ūdeebile gete, nizūkagwe ūnigune. Nimalīlage shiilī ū kū baluhya bane. Ūtizūniyagaja nguno ū bebe ūlī ng'wiyūmīlīja; managa gīkī nakwikalaga nūdūkwa kūlwa nguno yako.

16Ee SEEBA, Mulungu wa mabità, Ī mihayo yako īkaniizīīla nīlya, yūbiza būyegi wane, yūtogwa ī ng'holò yane; nguno nakwitanagwa mu lina lyako.

17Nataalī kwigasha ng'wigelè lya banhū bakwiyejaga, nūūlū nataalī kūsangīla mu būyegi wabo. Nakikalaga iyene, nguno ū nkono gwako gūlī halī nene; ū bebe wanokaja būpelanu.

18Nibūlī ū kūsaatwa kwane kūtūkalīkaga? Nibūlī ī lilonda lyane lī mholela kū limu līlemile ū kūpīla? Ū bebe ūkūbiza gītī mongo gūtī na minzī ū kūlī nene, gītī lūzwīlo lwakalamukile lūmala minzī?

19Alilūūlū, ū SEEBA alīhaya, "Ūlū ūgalūka na kwandya kūnitūmamīla, nakūkūshosha ūmo walī na kale; ūlū wandya kūlūngalūnga mihayo Ītūngīlīgije, ītī ya nyahūnga, ūkūbiza Nomeeji wa mihayo yane. A banhū benaba ni bakūshokelage ū bebe, alīyo ū bebe yaya ū kūshoka kū boi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Nakūkwīta ūbize ndugu ya shaba; bakwilwisha nang'ho, alīyo batūdūla ū kūkūheeba, nguno ū nene nalī hamò nang'ho, kūkūpīja na kūkūkomoola,” alīhaya SEEBA.

21Nakūkūpīja ū mu makono ga bakenaagūji, na nakūkūkomoola wīnge ū mu nkono gwa ng'wiboneeji.

Yelemia 16

Lūshikū lwa būkenaagūji

1Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūkanizīīla hangī gūniwīla,

2“Ū bebe yaya ū kūtoola, ūtizūbyala baana bagosha na bakīma ū ng'wipandī lyenīlī.”

3Nguno ū mhayo go ng'wa SEEBA ūyo alīgūhaya kūlwa baana a bagosha na a bakīma abo bakūbyalagwa ū ng'wipandī lyenīlī, na a bakīma a baninabo, na a bagosha a basabo; gūlī gīkī,

4“Bakūbūlagwa mabūsatu mabi; atilonga wa kūbalīla nūūlū kūbajīka; bakūbiza gītī ndeelya jisambaalile sagala sagala ū mu mabbaala. Bakūcha bo lūshū na nzala; ī mibimba yabo īkūbiza shilīwa sha noni ja kūlala na sha mashiinū ga mu masaka.”

5Nguno ū SEEBA alīhaya, “Yaya kwingīla mu numba ūmo balīīlya shilīwa sha ha lūfu, nūūlū ūtizūja kūbalangamīla na kūlīla ng'hūngū, nūūlū kūboolekeja kūsaatwa kwako; nguno a banhū benabo naabīngīgije ī mhola nū būtogwa, nī shigongo shane.” Alīhaya SEEBA.

6Bose pye, bataale na bado, bakūshila kūcha ū mu sī yenīyī; alīyo batūjīkwa, na atilonga wa kūbalīla, nūūlū wa kwisananga, nūūlū kwihalūla ipala kūlwa nguno yabo.

7Atilonga wa kūfunya shilīwa shakwe kūlwa kūbalūngūja abo balīīlīla ng'hūngū; nūūlū ni kūbinha sha kūng'wa kūlwa kūbageheja būpīna nguno ya kūchīlwa baninabo nūūlū basaabo.

8Nūūlū mu numba ya shigukulu yaya ū kwingīla, gīkī ūkigashe kūlya na kūng'wa hamò nabo.

9Nguno ū SEEBA wa mabità, ū Mulungu wa Isilaeli alīhaya gīkī, A malaka ga būyegi na seko, na a ga batooji na batoolwa, nakūgahuumūja ū mu shikū jing'we jenīji mulībona hape hape; gakooya ū kwigwiwa ū ng'wipandī lyenīlī.

10A banhū benaba ūlū ūbasomboolela pyī ī mihayo yenīyī bakūkūbūūja gīkī, “Nibūlī ū SEEBA watūtūūlīlile mayanga mabi gīko? Twankenije kī? Ū SEEBA Mulungu wise twang'wītīlile shibi kī?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11A henaho ūkūbawīla gīkī, ‘Īlī kūlwa nguno a bataale bing'we baalī banileka ū nene,’ alīhaya SEEBA, ‘būlondeela bamulungu bangī būyūbatūmamīla na kūbalamya. Ū nene būnīība, nī shilagilo shane booya ū kūshidima.

12Alīyo a bīng'we hū mukwītaga ya malofu no, kūtinda īyo bīītaga a bataale bing'we. Manīlagi dūhū ī gīkī būlī ūmò wing'we akūshimīzīlaga mu būgang'hanazu wa ng'holò yakwe yabūbi, a ha ng'wanya gwa kūniigwa ū nene.

13Alilūūlū, nakūmuponya ng'winge ū mu sī yenīyī, muje kū sī īyo mutīmanile a bing'we, pye na bataale bingwe baalī batīmanile. Hūna ū kwenūko mukūyūbatūmamīla bamulungu bangī līīmi na būjikū; nguno ū nene natūmuchīla shigongo.’”

14Kwike ū SEEBA alīhaya, “Jikūshika shikū, a banhū bakooya ū kūhaya gīkī, ‘Ūmo SEEBA alī mpanga ūyo akabenha Baisilaeli kūfuma mu sī ya Misili.’

15Alīyo bakūyūhaya, ‘Ūmo SEEBA alī mpanga ūyo akabenha Baisilaeli kūfuma kū sī ya sukuma, na kūfuma kū sī jose ūko walī wabaponya!’ Nguno nakūbashosha ū mu sī yabo īyo naalī nabinha bakūlūgenji babo.

16Kwike ī haha nakūlagīja bazubi bingī babazube, alīhaya SEEBA, hanuma ya henaho nakūtūma bahwīmi bingī bize baje bakūbahwīmaga hose pyī ū mu ngūlū ī nhaale nī ndo, nū mu mahalo ga shiganga.

17A miso gane gajibonile pyī ī nzīla jabo; jitibisile ū kūlī nene, nūūlū ī shibi shabo shitashīkījiwe ū kū miso gane.

18Īyo ībigeleelilwe kūlwa būbī na shibi shabo nakūbashokeja nīyo na kūtinda ho. Nguno ī sī yane bīsosohaja na mibimba ya shiikolile shabo sha malofu; ū wingīji wane būbookaja shiitongelegejo shabo sh'ipelanya.”

19Ee SEEBA, bebe ūlī nguzu jane n'ibūngīlo lyane; ūl'ipeelelo lyane mu makanza ga makoye, a mahanga gakwiza kūlī bebe kūfuma hose hose ū mu sī; gakuhaya, “Shalī shitīmo shose shose ū mu wingīji wa bataale bise, ūlū ītī būlomolomo dūhū, mashiikolile gatī na solobo ayo gatī na gwa kūpya.

20Ū munhū ashikile kwibeegeja bamulungu? Ee, ashikile ū kwīta gīko, alīyo nahene batī bamulungu!

21Alilūūlū, nakūbalanga; ū lūkangala lwenūlū nakūboolekeja ī nguzu jane nū būdūla bone. Hūna bakūdeeba gīkī ī lina lyane nalī SEEBA.”

Yelemia 17

1Ī shibi sha banhū ba Yuda shandīkilwe bo kalamu ya chūma, sholilwe na lyoolelo lya mawe madaamu a ha ng'holò jabo, na a ha mapembe ga myalīlo yabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Na a baana babo bataalī bīyizūkwa Ī myalīlo yabo nī ng'hīngī ja ng'wa Ashela,
Ījo jisīmbīlile bbihī na mitī mifulumu, na kwigūlya ya ngūlū.

3Bebe lūgūlū lwa sī yane nī sabo jako nū wibīkīja wako pyī ū bose, na a mapandī
gako ga higūlya, shose shenīshi nakūshifunya shijanwe kūlwa nguno ya shibi
īsho shisambaalile hose pye ū mu sī yako.

4Ū wingīji ūbo naakwinha ūkūbūjimīīja kūlwa nguno ya būhūbi wako.
Nakūkwīta ūbize nsese kū banishi bako mu sī īyo ūtīmanile. Nguno ū būpelanu
wane wawenhelegije kūpembeka, na ng'hana būkūbaka ilalī.

5Ū SEEBA alīhaya gīkī, "Azumilwe ū wa kūtūūla kwisagīlwa kwakwe halī munhū
ūngī, ūyo asendamīlile nguzu ja banhū, alīyo ī ng'holò yakwe īlīkūle nū SEEBA.

6Akūbiza gītī mpumbula ndoto ng'witogolo ikalamuku, ū wiza nūūlū
būlīng'wizīīla atūbūbona, ū wikalo bokwe būkūbiza mu sī ya matogolo
makalamuku; sī ya munhu, ūmo batazengaga banhū.

7Alīyo alī na ū munhū ūyo ang'wisagīlilwe SEEBA; ūyo kūsanya kwakwe kūlī
mulī we.

8Nguno akūbiza gītī ntī gūhambilwe hihī na minzī, ūyo miji yago yikilimbīgije mu
mongo. Ū goi gūtogohaga nūūlū shingīla chū shisebu, na a madūūtū gago
gakikalaga manīlīzu gwa. Nūūlū ng'wikanza lya būūmà gūtazwanganaga, nū
kūtwaja gūtalekaga.

9Ī ng'holò ya munhū nemba lembi no kūtinda shose na shose, hangī īlī na būsaatu
būtī wa kūpīla. Nani adūgije kwīyitegeleja?

10Nene SEEBA, hū nakagīsīlījaga ng'holò ja banhū, na a maganiko
nakagagemaga, būlī munhū nangabīle mheela gīt'ūmo īlī shīmīzīle yakwe,
kūlenganīla na shītīle shakwe.

11Ū munhū wa kūpandīka sabo mu būnyeecha, atikīlile na noni ya kūbandīla
magī ītagateelile yoi. Jikūnsambaala ataalī ha gatī ya būlamu bokwe, ū
kūng'halīlo akūbonekana būbbūūlī.

12Ī lipandī lise lyeela h'ī lisumbī lya būtemi ly'ikūjo na līgūngūhiwe kūfuma
wandījo.

13Ee SEEBA, ū kūlī Isilaeli ūlī kwisagīlwa, bose abo bakūūlema bakūgooka; abo
bakūgalūka būkūleka ū bebe, a mina gabo gakwandīkwa hasī mu maseni; kūlwa
nguno ya kūneka ū SEEBA, ūyo alī lūzwīlo lwa minzī mapanga.

14Ee SEEBA, nilagūlage nakūbiza mpanga, nigunage nakūpīla, nguno ū bebe hū
nakakūkumīlījaga."

15Alīyo bakwikalaga būniwīla, "Gūlī he ū mhayo go ng'wa SEEBA? Ali ka ni
gwizage shi lūūlū!"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16Ū nene nataalī kūgūpeela ū nīmo gwa būdīīmi ūyo waninha; hangī ūmanile gīkī
nataalī kwikūmvwa kūbiza mu lūshikū lwa mayanga. Īyo nakīlūngalūngaga na
nomo gwane Īlī hape ū kūlī bebe.

17Ūtizūbiza wa kūnogohya ū nene, nguno ū bebe ūl'ibūngīlo lyane mu lūshikū
lwa mayanga.

18Ni bagookage abo bakūniluhyaga, alīyo ū nene nilang'hanage natizūgwa mu
magooke. Ni baminyiagwe lyogohya, alīyo ū nene nilang'hanage natizūminyiwa
boobà. Benhelage lūshikū lwa būkenaagūji, ūbakenaagūle mu ng'henaagūla
nhaale.

Ī sabato shiigelile īkūjiwe

19Ū SEEBA akaniwīla, "Jaga ūkīmīīle a ha mità gwa kūbītīla banhū, aho batemi ba
Yuda bakabītīlaga ūlū balingīla na kūfumīla, na a ha mibità ī yīngī ī ya
Yelusalemu.

20Ūbawile gīkī, Gwigwagi ū mhayo go ng'wa SEEBA bīng'we batemi ba Yuda, na
banhū bose pye ba mu Yuda, na a bazengi ba Yelusalemu pye abo mukabītīlaga
a ha mibità īyī.

21Ū SEEBA alīhaya gīkī, Ilang'hanagi, yaya kūbūūcha nigo gose gose mu lūshikū
lwa sabato; yaya nūūlū kūgūbītya a ha mibità kwingīla nago mu nzengo gwa
Yelusalemu.

22Yaya nū kūfunya nigo mu numba jing'we, nūūlū kūtūmama nīmo gose gose mu
lūshikū lwa sabato. Alīyo lūlang'hanagi ū lūshikū lwa sabato lwikale lwela,
gīt'ūmo nakabalagīīlīla bakūlūgenji bing'we.

23Kwike batadegelekile nūūlū kūdīlīla batadīlīlile; baalī na mitwe midaamu no,
batadegelekile nūūlū batawanukūlile ū būhūgūji.

24Alīyo ū SEEBA alīhaya gīkī, ūlū ng'ūbiza belwa ng'holò ū kūniigwa,
ng'ūlūlang'hana ū lūshikū lwa sabato lwikale lwela, ng'ūleka kūbītya nigo gose
gose a ha mibità ya nzengo gwenūyū ū mu lūshikū lwa sabato, ng'ūleka nūūlū
kūtūmama nīmo gose gose ū mu lūshikū lwenūlū,

25ū mu gīko a batemi abo bakigashaga h'isumbī lya būtemi lya ng'wa Daūdi
bakwingīla kūbītīla a ha mibità ya nzengo gwenūyū, balī hamò na a bataale ba
būsugi wabo. A boi na a basugi ba ha sīlīlī yabo bakwingīla balī mu magogoteni
ga būlūgū, na badamhīlile falasa. Na a banhū ba Yuda na a bikaji ba mu
Yelusalemu bakūbiza hamò nabo; hūna ū nzengo gwenūyo gūkūbiza na banhū
shikū jose ilalī.

26Banhū bakwiza kūfuma mu mizengo ya Yuda, nū mu magūngūli ga hihī hihī na
Yelusalemu, bangī bakūfuma na kū sī ya Benjamini; na kū mbūga ja ng'weli, na
kū sī ja magūlya, na Negevu. Pye a benaba bakwenha shakwinha ū mu numba ya

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ng'wa SEEBA; bakwiza na shitambò sha kūpemvwa, na shitambò, na shitambò sha būsu na būbbani; hamò na shakwinha sha kūlūmba.

27Alīyo ūlū mutūniigwa ū mu mhayo gwa kūlweja ū lūshikū lwa sabato, gīkī ū mu lūshikū lwa sabato mutizūbīta a ha mibità ya Yelusalemu mubūkije miligo, ū nene nakūbacha moto gūtī na būjimīje a ha mibità yenīyo, gūjinogoteje pyī ī numba j'ikūlū ū mu Yelusalemu."

Yelemia 18

Yelemia kūja kū ng'wa mūmbi

1Ū mhayo ūyū gūkiza kūlī Yelemia kūfuma kūlī SEEBA:

2"Būūkaga ūje kū ng'wa mūmbi, ūlū ūshika ko nakūkwinha ū mhayo gwane."

3Na ng'hana nūja ū kū ng'wa mūmbi, nūshika ū kū numba yakwe, nūnsanga alī h'idandali lyakwe lya kūbūmbīla.

4Ī shiseme sha malongo īsho wabūmbaga ū mūmbi g'wenūyo shūbipīla mu nkono gwakwe, nang'hwe ūshigalūcha ūbeeja shingī nasho hangī, gīt'ūmo akatogelwa wei ng'wenekīlī.

5Kwimanīla ū mhayo go ng'wa SEEBA gwanizīīla gūlīhaya,

6"Bīng'we numba ya Isilaeli, ū nene natadūgije kūng'wītīla a bīng'we ūmo wītīla ū mūmbi ng'wenuyu?" Alīhaya SEEBA. Managi gīkī ūmo līlī ī libūmba ū mu nkono gwa mūmbi, na a bingwe h'ūmo mulī ū munkono gwane.

7Nguno ikanza lyose lyose ūlū nūfunya būlamuji bo gīkī ihanga nūūlū būtemi būlebe wīnjiwe, būsambaagūlwe, nūūlū būkenaagūlwe,

8hūna ī lihanga īlo naalīhūgūlaga ūlū lyugalūka, lyoya ū būbi walyo, ū nene nane nakūgalūka, naleke ū kūlīgwisīja a mayanga ayo naalūhayaga kūlyenhela.

9Hama hangī ūlū ikanza lyose lyose nūfunya būlamuji wa gīkī ihanga nūūlū būtemi būlebe būzengwe nūūlū būhamvwe,

10alīyo ī lihanga lyenīlo ūlū lyīta yabūbi ū kūlī nene, lyūlema ū kūniigwa, a henaho nakūgalūcha a maganiko ū kū yawiza īyo naalūhayaga kūlyītīla.

11Alilūūlū, ī haha bawīlage a banhū ba Yuda, na a bazengi ba mu Yelusalemu, Ū SEEBA alīhaya gīkī, "Managi nalīgolanya būkenaagūji kūlwa nguno ying'we, nalī n'iganiko lya kwilwisa ning'we. Galūkagi, būlī ūmò wing'we shiigelile īnge ū mu nzīla jakwe ī jabūbi; galūchagi ī shīmīle nī shītwa shing'we."

12Alīyo a boi bakūshosha gīkī, "Ūlījimīīja makanza, a bise tūkūja nayo dūhū īyo twamalile kwīhela; būlī ūmò wise akwīta kūlondeela būgang'hanazu wa ng'holò yakwe yabūbi."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Hūna lūūlū, ū SEEBA alīhaya gīkī, “Būūgīlījagi hose pyī ū mu mahanga, nani ūyo wabīta kwigwa mhayo gūlī gīkī? Ū munhya ū Isilaeli wītile mhayo gwa malofu no.

14Ī gīsī, ī ngūlū ja Lebanoni jikamalaga ī seluji ū mu mawe gajo? A minzī ga seluji gakakamaga gakamile ū mu ngūlū, ī njonga joya kūsela minzī manedeku?

15Alīyo a banhū bane baanība ū nene, bakūgazuukījaga būbbani mashiikolile gatī na ngofyoolo, ayo gakabenhelejaga kwipama ū mu nzīla jabo, ī nzīla ījo jadūlīka kale ya kale. Balī mu nzīla ja kūtagaalīja mu masaka; gatī makūūwa mataale.

16Ī sī yabo īkūbiza dalali ībipe no, līkūbiza ipandī lya kūdalahwa ilalī, pye a banhū bakūyūbīta moi baajinjimala kūnū bakūshingishaga mitwe.

17Nakūbiza gītī nyaga gwa kīya, nakūbasambaaja babapeele a banishi babo. Ū mu lūshikū lwa mayanga gabo, nakūbinhīla ngongo.”

18Hūna biwīla, “Bīng'we nzūgi tūlomane ī ya kūng'wītīla ū Yelemia; nguno tūtūzunya ū kūjimīīja a kalangīle ka shilagīlo ūmo bakūtūlangīlaga a bagabīji, nūūlū īyo tūkūganikīlagwa na banhū ba masala; pyī nūūlū īyo īkūhayiagwa na ng'hangi. Tūntūlagi bo mihayo ya ndīmi jise, yaya ū kwikala twagadelekaga a mamihayo gakwe.”

19Ee SEEBA nidegelekage, yiigwage nī yīyo bakwīhayaga a babūūji bane.

20Ū wiza būyūlīpīlwa yabubi? Baanisīmbīlile ichongo, bakūbūkoobaga ū būpanga bone. Izūkagwa gīkī naalī nīmīīlile kū būtongi wako nakūlūngalūngaga yawiza kulwa nguno yabo. Ī ng'hūmbū jane jalī kūbūgalūcha ū būpelanu wako būbīngīle a boi.

21Ī gete a baana babo baponyage mu makoye ga nzala. Balekanījage bamalwe līlūshū; a bake babo bachīlwe baana na bagoshi babo, a bagosha bashile kūcha, a baana babo a basūmba bashilīle mu būlūgū.

22Batūmīlage ibità lya banishi mu kwifumbūkīja, ī kaya jabo jizulung'hanye ng'hūngū; nguno baanisīmbīlile ichongo gīkī nagwīle moi, būbisa na mitego ya kūgwasha mhambala jane.

23Alīyo Ee SEEBA, ū bebe ūbūmanile pyī ū būlomani wabo ū wa kūkooba kūnibūlaga. Ūtizūbalekeja ū būbī wabo, yaya ū kūshijimya ī shibi shabo ū mu butongi wa miso gako. Ni bagwage ūbiloleelile; ū ng'wikanza lya būpelanu wako bīītīlage īyo ībigeleelilwe.

Yelemia 19

Shinje ībelekile

1Ū SEEBA alīhaya, “Jaga kūlī mūmbi ūkagūle shinje; hūna ūsole na banamhala hamò na bagabīji balebe,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2ūfume nabo ū mu nzengo, muje kū longa lwa Beni-hinomu. Ūlū ng'ūshika ha mita gwa mabelagūkīle ga nungū īhayage hoi ī mihayo īyo nalīkūwīla.

3Ūkūhaya gīkī, ‘Gūdegelekagi ū mhayo go ng'wa SEEBA bing'we batemi ba Yuda, na a bazengi ba Yelusalemu, ū SEEBA wa mabità, ū Mulungu wa Isilaeli, alīhaya gīkī, Ī lipandī lyenīlī nakūlyenhela būkenaagūji būtaale. Būlī munhū ūyo wigwa a matū gakwe gakūding'himīla.

4Nguno a banhū benaba banīība, būlīgalūcha ī lipandī lyenīlī kūbiza lya bamulungu bageni; bakūpembaga moi shitambò kūlwa bamulungu abo batabamanile a boi benekīlī, nūūlū a bataale babo, pyī na a batemi ba Yuda batabamanile; hama ī lipandī lyenīlī baalyokaja mininga ga banhū batī na shilingo.

5Baazenga mo mapandī ga higūlya kūlwa ng'wa Baalī, gīkī bayūboocha mu moto bitūnja babo, kūlwa kūbafunya shitambò sha kūpemvwa kūlī Baalī, mhayo ūyo natagūlagīlile nene, nūūlū nataalī kūgūhaya, hangī gūtaalī nūūlū kwingīla mu maganiko gane.

6Alilūūlū itegelejagi, ū SEEBA alīhaya gīkī, jikwiza shīkū ī lipandī lyenīlo līkooya ū kwitanwa Tofesi nūūlū longa lwa Beni-hinomu, alīyo lūkūbiza longa lwa bafu.

7“Nīyo ī long'we ya banhū ba Yuda na a ba Yelusalemu nakwīkenaagūlīla ū ng'wipandī lyenīlī. Nakūbīīta bamalwe na banishi babo wa līlūshū; bakūbūlūgwa na makono ga banhū abo bakūbūkoobaga ū būpanga wabo. Ī mibimba yabo īkūfunyiwa ībize shilīwa sha noni ja kūlala na shiinū ja mu matogolo.

8Ū nzengo gwenūyū nakugūkenaagūla gūbize ipandī lya kūdalahwa, bakūyūbīta moi baajinjimala kūnū balīgūbbyeeda, kūlwa kūkenaagūlwa kwago.

9Nakūbīīta bayūbalya nyama a baana babo bagosha na bakīma; ū mu shikū ja būdito bo makoye kūlwa kūpīndiwa na banishi babo abo balībūkooba būpanga wabo, būlī ng'wene akūlya nyama ya mīlī gwa nzenganwa ng'wiye.”

10Alilūūlū, ī shinje ūkwībela balolile a banhū abo ūlīja hamò nabo benabo.

11Hūna ūbawīla, “Ū SEEBA wa mabità alīhaya gīkī, Ī lihanga lyenīlī nakūlītobagūla nū nzengo gwenūyū, gīt'ūmo yatobagūkīla ī shinje ya kūbeejiwa na mūmbi yenīyī; na ītīko kūbeejiwa hangī. Bakūbajīka a bafu babo mu Tofesi, kūshisha gūtūsaaga ho ng'wanya gwa kūjīkīla hangī.

12Ū SEEBA alīhaya gīkī, h'ūmo nakūlyītīla nī lipandī lyenīlī na a bikaji baamo; ū nzengo gwenūyū nakūgwīta gūbize gītī Tofesi.

13Ī numba jose ja Yelusalemu nī ja batemi ba Yuda jikūsosohajiwa gītī ī lipandī lya Tofesi lyenīlī, pyī ī jose ījo higūlya yajo bakazuukījaga būbbani kūlwa kūlīlamya pyī ī libità lya ng'wigūlū, na kūbafunīja bamulungu babo shitambò sha kūng'wiwa.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Hanuma ya yenīyī, ū Yelemia ūshoka kūfuma ī Tofesi, ūko walī watūng'wa na
SEEBA kūjūhanga; ūshika wīmīīla ng'wibīndo lya numba ya ng'wa SEEBA;
ūbawīla a banhū,

15"Ū SEEBA wa mabità, ū Mulungu wa Isilaeli alīhaya, 'Degelekagi ng'witegeleje!'
A bikaji ba mu nzengo gwenūyū nī mizengo īyo īgūpīndije nakūbenhela
būkenaagūji, pyī ūbo naabisagīja gīkī nakūwenha; nguno balī na mitwe
midaamu no, balemile gete ū kwīyiigwa ī mihayo yane."

Yelemia 20

Yelemia na Pashuli

1Ngabīji Pashuli, ng'witūnja o ng'wa Ima, ūyo walī ntaale wa batūmami ba mu
numba ya ng'wa SEEBA, aho wang'wigwa ū Yelemia akūhangaga ī mihayo
yenīyī,

2akalagīja ūtūlwa ū ng'hangi Yelemia, hūna ūntunga ha mantī gaalī mu jeela ha
mita gwa Benjamini gwa Higūlya, ū kū numba ya ng'wa SEEBA.

3Ū kū ntondo yaho ū Pashuli ūng'winja ū mu jeela ū Yelemia, nang'hwe ūng'wīla,
"Ū bebe ū kūlī SEEBA ī lina lyako ūtī Pashuli, alīyo ūlī Magoli-misabini.

4Nguno ū SEEBA alīhaya, 'Nakūkwīta ūbize ng'hahūku na wa lyogohya ū kū
banwani biyo pye a bose. Bakūbūlagwa na banishi bo līlūshū ūlolile na miso
gako. Ī Yuda ī yose nakwītūūla mu nkono gwa ntemi wa Babuloni, a banhū
baamo abadime abasaamīje Babuloni, nūūlū kūbabūlaga bo līlūshū.

5A higūlya ya yenīyī, pyī ū būsabi bo mu nzengo gwenūyo nakūbūtūūla mu
makono ga banishi babo, pyī īsho shikigelaga kūfuma mu malaale, nī shikolo
shabo sha mpango pyī ūmo shigelelile, nī sabo ja batemi ba Yuda pyī ī jose.
Bakūshibūūcha bashijane Babuloni.

6Ū bebe Pashuli, na a banhū ba mu kaya yako pye a bose mukūding'wa
mutwalwe Babuloni. Ū bebe na a banwani biyo bose abo ūkūbahangīlaga mihayo
ya būmaama mukūjūchīla kwenūko mujīkwe.'"

Kwiyanda kwa ng'wa Yelemia

7Ee SEEBA, ū bebe wanilembile nane nūbiza nalemvwa ng'hana, wanilebije ī
nguzu ūniheeba. Naabizilikala nakūsekagwa līīmi ji, būlī ng'wene akūnigīmbaga
nyachilū.

8Ūlū nalīyomba nakahamukaga n'ilaka lya higūlya; nakabūhayaga ū wiboneeji
nū būkenaagūji. Nose ū mhayo go ng'wa SEEBA gūkūnenhelejaga ū nene
kūyikala nakūdūkīlagwa na kūsondagūlwa līīmi ji.

9Alīyo ūlū nihamba kwiwīla gīkī, "Ī gete nakooya ū kūng'haya, noye nū kwikala
nūlūngalūnga mu lina lyakwe," a henaho ū mhayo gwakwe ū mu ng'holò yane

© 2015 Bible Society of Tanzania.

gūkūbizaga gītī moto gūlībuguma, gūlugalījiwe ū mu maguha gane. Nakūnogaga no ū kwilemeja, nīyo nakūlemeelagwa gete.

10Nakwigwaga bingī balīhwehweta, “Būlī kwene līlīho lyogohya! Mūūlagi! Bing'we, tūmūūlagi!” A banwani bane pye a bose baabizilikala banilindīīlile nahūbe, būlī gwa bakwiwīlaga; “Ū ng'wenūyū atūdīīla ū kūgwa ū mu būbi, tūkūng'heeba dūhū tūūmalīle shiilī.

11Alīyo ū SEEBA alī hamò nane gītī ngosha wa makaya, nose a baluhya bane bakūgwa, batīko ū kūniheeba. Bakūgooka nguno batūnidūla, Ī minala yabo īkūbiza ya būja na būja, ītī ya kwīwa.

12Kwike Ee SEEBA wa mabità, bebe ūyo ūkabalamulaga batūngīlīja, ūyo ūkīlolaga īyo īlī mu ng'holò na mu maganiko; nolekejage ī shiilī īyo ūlībamalīla naane nībone, nguno nakūtūūlīlile bebe Ī mihayo yane.

13Ng'wīmbīlagi ū SEEBA! Nkumīlījagi ū SEEBA! Hū ng'wene ū nkomooji wa būpanga wa bagayiwa kwīnga mu makono ga banhū babūbi.

14Ni lūzumagwe ū lūshikū lwa kūbyalwa kwane! Ū lūshikū ūlo mayū akanibyala lūtizag'ūpandīka mbango!

15Ni azumagwe nū munhū ūyo akatwala ng'hūlū kūlī baba, ūkang'winha mhola ja būyegi būtaale, alīng'wīla gīkī, ‘Wabyalīlagwa ngwana, nīyo ngosha!’

16Ū munhū ng'wenūyo n'abizage gītī mizengo īyo SEEBA akīkenaagūla, īyo atīchīlile shigongo. Ni wigwage ng'hūngū ī dilū, ī līīmi wigwe ng'wano.

17Nguno atanībūlagīlile mu nda, ū mayū ni walī shigila shane; ī nda yakwe ni yikala nhaale ilalī.

18Nibūlī nakafuma ū mu nda, kwiza kūmanhya na makoye na būpīna; nī shikū jane jikalīke nalī mu magooke?”

Yelemia 21

Sedekia kūlemejiwa kūlomba

1Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūkiza kūlī Yelemia, aho ntemi Sedekia akantūma Pashuli ng'wintūja o ng'wa Malikīya, na ngabīji Sefania ng'witūnja o ng'wa Maaseya; bakang'wile ū Yelemia gīkī,

2“Tūbūūgījage ū kūlī SEEBA, nguno ū ntemi Nebukadineza wa Babuloni wizile kūtūdumīla. Hamo ū SEEBA akūtwītīla ya kūkumya gīt'ūmo akīītīlaga na kale, ū Nebukadineza atwīngīle.”

3Alīyo ū Yelemia ūbashokeja, “Ū Sedekia mukūng'wila gīkī,

4‘Ū SEEBA, ū Mulungu wa Isilaeli, alīhaya, Nalī hihī kūmugalūkīja bing'we ī shilanga sha būlūgū īsho mushidimile mu makono ging'we, īsho

© 2015 Bible Society of Tanzania.

mukūshitūmamīlaga kwilwisha būlūgū na ntemi wa Babuloni, na Bakalidayo abo balī hanze ya ndugu bamugobanīlile. Nīyo nakūbakobya pyī bize ū mu nzengo gwenūyū.

5Ū nene ng'wenekīlī nakūgūgoloola ū nkono gwane, nilwishe ning'we mu būdūla na būpelanu wane; mu būkalī, na būdaki būtaale.

6Hama a bikaji ba mu nzengo gwenūyū nakūbatūla, py'a banhū bakūmalwa ihūūya lyabūbi; būyaga nī mitugo.

7Ū SEEBA alīhayagīkī, Hanuma ya henaho ū Sedekia ū ntemi wa Yuda, na a batūmami bakwe na a banhū ba mu nzengo gwenūyū, abo bakūlekeelwa ihūūya na līlūshū na nzala, nakūbatūūla mu nkono go ng'wa Nebukadineza, ū ntemi wa Babuloni; na kū banishi babo abo bakūbūkoobaga ū būpanga wabo. Akūbabūlaga na līlūshū; atūbachīla shigongo nuūlū kūbakūlīlwa, atūbalekeja yaya.'

8"Hama hangī bawīlage a banhū benaba, 'Ū SEEBA alīhaya, Managi gīkī ū kū būtongi wing'we nalīhela nzīla ya būpanga na nzīla ya kūcha.

9Ū wa kwikala ū mu nzengo gwenūyū akūcha bo līlūshū na nzala n'ihūūya. Alīyo ū wa kūfuma ū mu nzengo, ūja kūbagwīīla mu magūlū a Bakalidayo abo bamugobanīlile, akūpīla abūpīje ū būpanga wakwe.

10Ū nene naalamulile gīkī, ū nzengo gwenūyū nakūgwenhela mihayo mibi, ītī misoga yaya, alīhaya SEEBA. Gūkūtūūlwa mu makono ga ntemi wa Babuloni agūkenaagūle na moto.'

11"Hama na a ba numba y'ikūlū lya Yuda bawīlage gīkī, 'Gwigwagi ū mhayo go ng'wa SEEBA.'

12Ee numba ya ng'wa Daūdi, ū SEEBA alīhaya gīkī, 'Būlī lūshikū ng'ūfunya būlekanya mu būtūngīlīja; ū wa kūnyeekejiwa ngunagi apīle ū kūlī ng'wiboneeji wakwe. Ūlū ītī chene ū būpelanu wane būkūpembeka būbake gītī moto; būkūbaka kūlwa nguno ya shītwa shing'we shabūbi, na atilonga wa kūbūpoja.

13Ee Yelusalemu, nalī na wilwisha nang'ho ū bebe, alīhaya SEEBA, bebe ūyo wikalo wako būlī ha ngūlya gwa mawe mu sī ya ntubīlo; bebe ūyo ūkahayaga gīkī, "Nani ū wa kwilwisha nise? Nani adūgije kūshika a ha wikalo wise?'

14Nakukwinha nsango kūlenganīla nū mumo shilī ī shītwa shako; alīhaya SEEBA. Nakūbacha moto ū mu mapoolu gako, gūshinogoteje pyī īsho shikūpīndije kose kose."

Yelemia 22

Kūlamulwa kwa batemi babūbi

1Ū SEEBA alīhaya, "Jaga ū kwikūlū lya ntemi wa Yuda, ūkagūhaye ū mhayo ūyū:

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Ee, ntemi wa Yuda, gwigwage ū mhayo go ng'wa SEEBA, bebe ūyo ūlī h'isumbī
lya būtemi lya ng'wa Daūdi; ū bebe na a batūmami bako, pye na a banhū bako
abo bakabītaga ū mu mibità yenīyī.

3Ū SEEBA alīhaya gīkī, 'Ng'ūlamula mu wīma na būtūngīlīja. Ū wa kūnyeekejiwa
ngunagi apīle ū kūlī ng'wiboneeji wakwe. Yaya ū kūng'wītīla yabūbi nūūlū
kūng'wiboneela ū nobeji nūūlū ūyo atī na ise, nūūlū nchīlwa, hama yaya kwita
mininga gatī na shilingo ū ng'wipandī lyenīlī.

4Nguno ūlū ng'ūshidima ī shilagīlo shane shenīshi, a batemi abo balī h'isumbī lya
būtemi lya ng'wa Daūdi, bakwingīla kūbītīla a ha mibità y'ikūlū lyenīlī, balī mu
magogoteni ga būlūgū, na badamhīlile falasa, balī hamò na a bataale ba būsugi
wabo, na a banhū babo.

5Alīyo ū SEEBA alīhaya gīkī, ūlū mutūyiigwa ī mihayo yenīyī, nalīlahīla mu lina
lyane ng'wenekīlī, ī numba yenīyī īkūbiza nsaka.'"

6Nguno ī mihayo y'ikūlū lya ntemi wa Yuda, ū SEEBA alīyīhaya gīkī, nūūlū īkī
ūbange gītī Gileadi ū kūlī nene, gītī wiza bo Lebanoni; alīyo nakūkūkenaagūla
ng'hana, nakūkwīta ūbize gītī itogolo lītī na shose shose, gītī mizengo ītī na
bikaji.

7Nakūkūbilingīla bayagaja, būlī ng'wene ize na shilanga shakwe; hūna ī mikoola
yako ī misoga bakwībbutagūla bīponye mu moto.

8"Banhū ba mahanga na mahanga ūlū balībīta bbihī nū nzengo gwenūyū
bakūyibūūja, 'Nībūlī ū SEEBA wagwītīlile mhayo gūlī gīko ū nzengo gwenūyū?'

9Ī lishosho līkūbiza gīkī, 'Īlī kūlwa nguno ya kūlīleka ī lilagane lya ng'wa SEEBA
Mulungu wabo, būyūbalamya bamulungu bangī na kūbatūmamīla.'"

10Ū ntemi ūyo waacha yaya ū kūnīla, nūūlū kūpīnīhala īkī wang'wīnga. Alīyo
nīlagi mu kūsaatwa kūtaale ūyo alītwalwa mu būding'wa, nguno atīko kūshoka;
na atībona hangī ī sī ya ng'wawe.

11Nguno ū mu mihayo ya ng'wa Shalumu ng'witūnja o ng'wa Yosia, ū ntemi wa
Yuda, ūyo akatema hanuma ya ng'wa ise Yosia, alīyo ī haha atīho a h'ipandī
lyenīlī, ū SEEBA alīhaya, "Ū ng'wenūyo atūshoka hangī ū kūnū.

12Akūchīla mu būding'wa kūko bantwala kwenūko, atī wa kūlībona hangī ī
lipandī lyenīlī."

13Alī mu kwihīga ūyo akūzengaga numba yakwe mu nzīla jitī ja būtūngīlīja, ūyo
akūsonganījaga chumba kwigūlya mu nzīla ja wiboneji, na kūbatūmamya dalali
a bazenganwa biye; kūnū akūlemaga ū kūbalīpa ī mheela ja būtūmami wabo.

14Akwiwīlaga ng'wenekīlī gīkī, "Nakwizengela numba ngalī; nītūūlīle chumba
shigalī ū kwigūlya." Na ng'hana akwīzenga wītūūlīle na madilisha magalī, nī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ndugu jayo ūjitūūlīla mbawa ja mikoola kūlwa būlenji, hūna wīchaaja na langi yaaza kūlwa būbeeleji.

15“Ū gwa kūkwīja mitī ya mikoola, hū gūkūkwīta ūbize ntemi? Ū so walī atapandīkaga ī shilīwa nī sha kūng'wa, kūnū akwītaga mu wīma na būtūngīlīja? H'ī nguno yene pyī ī mihayo yakwe yajaga chiza.

16A bahabī na a bagayiwa wabagunījaga, h'ī chene ī mihayo yakwe yajaga chiza. Ī gīko h'ītī kūnimana nene?” Alīhaya SEEBA.

17Alīyo a miso gako nī ng'holò yako shikalalīlile kū sabo ja būnyeecha na kwita mininga gatī na shilingo na wiboneeji, na kūhongwa.

18Alilūūlū, ū mu mihayo ya ng'wa Yehoyakimu ng'witūnja o ng'wa Yosia, ū ntemi wa Yuda, ū SEEBA alīhaya gīkī, “Ū ng'wenūyo batūnīla bakūhayaga, ‘Aī twaluha ng'wanong'wise!’ Nūūlū gīkī, ‘Aī twaluha ilūmbū lyane!’ Batūnīla bakūhayaga, ‘Aī baba ntaale wane!’ Nūūlū gīkī, ‘Aī baba nkūjiwa!’

19Akūjīkwa kajīkīlwe ka nyayobe, bo kūfunyiwa ī hanze ya mibità ya Yelusalemu akūgwesanjiagwa, ūūkaponyiwa kwenūko.”

20Jaga Lebanoni ūkalīle ng'hūngū, Ī lilaka lyako liigwiwe mu Bashani; nī Abalimu jaga ūkatandagūke; nguno pye a bitogwa bako baashikīlile shiki shiki.

21Ū nene naakūhūgūla no aho ūtaalī ūkwibonaga gīkī ūlī mhola, nang'ho washosha dūhū, “Yaya ū nene ū kūdegeleka!” H'ūmo ūlī ū bebe kwīngīīla ha walūki wako; ūlemile ū kūliigwa ī lilaka lyane.

22Ū nyaga gūkūbaheheeja pye a badīīmi bako bashile, a bitogwa bako bakūsolwa batwalwe mu būding'wa. Hūna ūkūgooka na kūding'wa minala kūlwa nguno ya būbi wako ū bose.

23Bebe ng'wikaji wa Lebanoni, ūyo chanjo shako ūzengellile mu mitī ya mikoola; līkūkūpandīka dūhū ī likanza lya kūlung'wa būsūngū; ūkūlīla no gītī nkīma alī ng'wikanza lya kūbyala!

24Ū SEEBA alīhaya, “Ūmo nene nalī mpanga, ū bebe Konia, ng'witūnja o ng'wa Yehoyakimu, ntemi wa Yuda, nūūlū ni wabiza pete ya lūmeng'ho kū lwala lwa nkono gwane gwa būlyo, nahene ni nakūchūūla nūkwīnja ho.

25Nakūkūtūūla mu makono ga banhū abo ūbogohile, abo bakūbūkoobaga ū būpanga wako; mu makono ga ng'wa Nebukadineza, ntemi wa Babuloni na ga Bakalidayo.

26Ū bebe nakūkūluuta kūle, pyī nū noko ūyo wakūbyala, mukūja kū sī yīngī ūko mutabyalīlilwe; bose mukūjūchīla kwenūko.

27Mutūdūla ū kūshoka hangī ū kū sī īyo mulī na ng'hūmbū ja kwīshokela.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28Ū munhū ng'wenūyū ū Konia, adalahilwe no gītī nungū ībelekile, abange gītī
līlūjo īlo atīho munhū wa kūlikūmvwa? Nibūlī ū wei na a baana bakwe aponyiwe
kū sī īyo batīmanile?

29Ee sī! Bebe sī! Sī bebe! Gwigwage ū mhayo go ng'wa SEEBA.

30Ū SEEBA alīhaya gīkī, "Ū munhū ng'wenūyū ng'wisaabage gīkī atī na ng'wana,
munhū ūyo atīko kūbbyedecha shose shose ū mu shikū jose ja būlamu wakwe.
Nguno ū mu būbyīle wakwe atilonga wa kwīlūkīlwa nūūlū ūmò, atīho wa
kwigasha a h'isumbī lya būtemi lya ng'wa Daūdi; nūūlū wa kūsuga hangī ū mu sī
ya Yuda."

Yelemia 23

Kwisagījiwa Nsugi ntūngīlīja

1Balī mu kwihīga a badīīmi abo bakajikenaagūlaga na kūjisalang'hanya ī ng'holo
jane! Alīhaya SEEBA.

2Hūna lūūlū, ū SEEBA, ū Mulungu wa Isilaeli, alībawīla a badīīmi abo
bakajidīīmaga ī ng'holo jakwe; alīhaya, "A bing'we īkī ng'walīsambaaja ī lidaale
lya ng'holo jane ng'ūjitaja, hama ndūhū nūūlū kūjidīlīla, nakūng'winha nsango
kūlwa nguno ya būbi wing'we ūbo ng'wawīta." Alīhaya SEEBA.

3"Nakūjibilinga nene ng'wenekīlī ī ng'holo j'idaale lyane ījo jasaagīīla mu
mapandī ga mu sī jose ūko naajisambaagīja. Hanuma nakūjishosha kwidīīmīlo
lyajo, jandye hangī kwibyala jikwīle.

4Nakūjitūūlīla badīīmi ba kūjilang'hana chiza, joye ū kwikala jogohaga nūūlū
kwibakīla bakīla; hama ītūgaya ho nūūlū īmò yaajo." Alīhaya SEEBA.

5Ū SEEBA alīhaya, "Jikūshika shikū, nakūmfulumīja Itambī itūngīlīja ū Daūdi. Hū
ng'wene akūbiza Ntemi, ūyo akūsuga na masala, nū mu sī akūtūūla kalamulīle
ka wīma na būtūngīlīja.

6Ū mu shikū jakwe ī Yuda Īkūpījiwa, ī Isilaeli īkūpandīka mhola; Ī lina īlo
akwitanwa līlī gīkī, Ū SEEBA hū Būtūngīlīja wise."

7Alilūūlū, ū SEEBA alīhaya, "Jikūshika shikū, a banhū bakooya ū kūhaya gīkī,
'Ūmo SEEBA alī mpanga ūyo akabenha Baisilaeli kūfuma mu sī ya Misili,'

8Alīyo bakūyūhaya, 'Ūmo SEEBA alī mpanga ūyo akawenha būbyīle wa Baisilaeli
kūfuma kū sī ya sukuma, na kūfuma kū sī jose ūko walī wabaponya!' Hūna
bakwikala mu sī yabo."

Bahangi balomolomo

9Ū mu mihayo ya bahangi, ī ng'holò yane yasaatilwe no kūlwa nguno ya ng'wa
SEEBA na mihayo yakwe myeela, pye a maguha gane gakūdetemaga; naabizile
gītī nkolwa walwa, gītī munhū ang'wile shikoji shūnkola.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Ī haha ī sī yokalile bashihani, kūlwa nguno y'izumo, ī sī īlī mu makoye ga būūmà; a madīīmīlo ū kū matogolo gūūmile kūlū. A bahangi bakūlondeelaga nzīla jabo ja malofu dūhū, kūnū ū būdūla wabo būbūtūmamīla mu nzīla jitatūngīlīgije.

11Ū SEEBA alīhaya, “A bahangi na a bagabīji batī na logohano ū kūlī Mulungu; nū mu numba yane naabūbonile ū būsoso wabo,

12Alilūūlū, ī nzīla jabo jikūbiza ja būnhyūūlūlū; bakūpeejiwa babulugute mu giiti, bakūja bakūgwaaga kwenūko. Ū mu ng'waka gwa nsango gwabo nakūbenhela mayanga mataale.” Alīhaya SEEBA.

13Ū mu bahangi ba Samalia naabonile mo mhayo gwabūbi no. Balīyūbahangīla a banhū bane a Baisilaeli mu lina lya Mabaalī, nose baayūbahūbya.

14Alīyo nū mu bahangi ba Yelusalemu naabonile gūlīmo mhayo gwigekemaja. Balīho bashihani, na ba nhūngwa ja nyalomolomo. Hama a babūbi bakūbaguzuhyaga, nose atīho ū wa kūgalūka alekane nū būbi bokwe. Ū kūlī nene batikīlaga na Sodoma, a bikaji ba mu Yelusalemu balī gītī Gomola.

15Alilūūlū, ū SEEBA wa mabità alībawīla a bahangi gīkī, “Nakūbalisha shilīwa shilūlū, na nakūbang'wisha minzī gasangije būsūngū. Nguno ū būgaya logohano kūlī Mulungu būkwīngīīlaga ū kū bahangi ba Yelusalemu, bosambaala pye a hose ū mu sī.”

16Ū SEEBA wa mabità alīhaya gīkī, “Yaya ū kwīdīlīla īyo bakūmuhangīlaga a bahangi; nguno bakūng'okajaga wisagīja bo mihayo ya nyalomolomo. A benabo bakahayaga mihayo ya shakoolechiwa sha kūfuma mu maganiko gabo dūhū; ītī kūlī SEEBA.”

17Nīyo bakikalaga būbawīla abo banidalahile, “Ū SEEBA alīhaya gīkī, A bing'we mulī mhola no.” Na a babo bakashimīzīlaga mu būgang'hanazu wa ng'holò jabo bakabawilaga, “Mhayo gose gose gwabūbi gūtūmupandīka a bing'we.”

18Alīyo ū mu benabo nani wabīta kūshika kū būtongi bo ng'wa SEEBA kūlwa kūlomana nang'hwe, ūgūbona nūūlū ūgwigwa ū mhayo gwakwe? Nani wagūdegeleka na kūgwitegeleja ū mhayo gwakwe?

19Alilūūlū, nyaga go ng'wa SEEBA gūkūhuuyemba mu būpelanu būtaale, nshūūlūlū gwa widose gūkūbafuutumīla ha mitwe a babūbi.

20Ū būpelanu bo ng'wa SEEBA būtīko kūchuuleela kūshīsha ayīshikīlīje īyo ayīhelile mu ng'holò yakwe. Ū mu shikū ījo jizile mukūgwitegekeja hape ū gwenūyū.

21Ū nene nataalī ū kūbatūma a bahangi benaba, nūūlū īkī bakūseesejaga na mihayo ya kūwīla banhū; nataalī kūbawīla shose shose, nūūlū īkī bakūhangaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

22Alīyo ūlū ni bashika ū kū būtongi bone tūūlomana, ni baabamanīkīja a banhū bane Ī mihayo yane. Hama ni baabagalūcha bīnga ū mu nzīla jabo jabūbi, nū mu shītīle shabo shabūbi.”

23Ū SEEBA alīhaya, “Ū nene nalī Mulungu wa bbihī dūhū, natī Mulungu ūyo alīko nī kūle?”

24Ū SEEBA alīhaya, “Alīho ose ose wa kūdūla kwibisa mu mapandī mibisu natizūmona? Natokalile hose pyī ū ng'wigūlū nū mu sī?” Alīhaya SEEBA.

25Nakīyigwaga ī mihayo īyo bakīyombaga a bahangi abo bakahangaga būlomolomo mu lina lyane bakūhayaga, “Naalootaga shilooti! Naalootaga shilooti!

26Ī mihayo ya bahangi abo bakahangaga būlomolomo bo kūfuma mu ng'holò jabo benaba, īkwikala īkūjaga gīko ū mu ng'holò jabo kūshisha nanalī?

27A bene bakiganikaga gīkī ū mu kūmanilotoolela shilooti shabo boi kū boi, bakūbīīta a banhū bane balyībe ī lina lyane, gīt'ūmo bakūlūgenji babo baalī baalyībīla ī lina lyane; būyūlamya Mabaalī.

28Ū ng'hangi ūyo alī na shilooti, n'ashilotoolage ī shilooti shakwe; alīyo ūyo alī na mhayo gwane, n'agūhayage mu ng'hana. Ī gīsī a meela gakūlenganīla ginehe nī mbeke.” Alīhaya SEEBA.

29Ū SEEBA alīhaya, “Ū mhayo gwane gūtabizile gītī moto, nūūlū gītī nundo īyo īkapaanagūlaga nūūlū iwe lyatandagūka?

30Hūna lūūlū nalī na wilwisha nabo a bahangi abo bakiyibīlaga mihayo īyo bakiganikaga gīkī īlī yane.”

31Ū SEEBA alīhaya gīkī, “Na ng'hana nalī na wilwisha nabo a bahangi abo bakahoyookaga mihayo na ndīmi jabo benekīlī, alīyo ū kūnū būhaya gīkī, ‘Ū SEEBA hū ng'wene alīhaya.’

32Alichene, nalī na wilwisha nabo abo bakahangaga bo shilooti sha nyalomolomo.” Alīhaya SEEBA. “Īsho bakashihooyelaga hūna bayūbahūbya a banhū bane bakūtūmamīlaga būhwahwa wabo būtī mu nzīla; alīyo ū nene natabatūmile, nūūlū kūbalagīla. Batī na gwa kūpya gete ū gwa kūbinha a banhū benaba.” Alīhaya SEEBA.

Mhayo gwa bahangi balomolomo

33A banhū benaba, nūūlū abize ng'hangi nūūlū ngabīji, ūlū būkūbūūja gīkī, Gūlīho mhayo kī ū go ng'wa SEEBA ī haha? Ū bebe ūkūbashokeja, “Ū SEEBA alīhaya gīkī, A bing'we mulīkooba mhayo kī? Nakūmuponya kūle.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

34Hama ūlū ng'hangibo se ose nūūlū ngabīji, nūūlū munhū ūngī ūhaya gīkī, “Ūyū gwene mhayo go ng'wa SEEBA!” Ū munhū ng'wenūyo nakūng'winha nsango hamò nī kaya yakwe.

35Nguno a bing'we mutogilwe kūmanibūūgīlīja, būlī ng'wene na nwani ng'wiye nūūlū ndūgūye; gīkī, “Ū SEEBA alī n'ishosho kī?” Nūūlū gīkī, “Alīhaya ginehe ū SEEBA?”

36Alīyo oyagi gete ū kwikala ng'ūhaya, “Mhayo go ng'wa SEEBA.” Nguno būlī munhū akūhayaga mhayo gwakwe, alīyo angū gwabiza gīkī gwafumaga kūlī SEEBA. Ū mu gīko mukwīhūbyaga ī mihayo ya ng'wa Mulungu mpanga, ū SEEBA wa mabità, ū Mulungu wise!

37Būlī ng'hangi mutogilwe kūmūūgīlīja mulīhaya, “Ū SEEBA wakūshokegije mhayo kī?” Nūūlū gīkī, “Bebe ū SEEBA wahayile mhayo kī?”

38A bing'we ī chene mutogilwe kūhaya, “Ūyū gwene mhayo go ng'wa SEEBA, alīyo ū SEEBA alīhaya, Ī mihayo yenīyī; ī gīkī, ‘Ūyū gwene mhayo go ng'wa SEEBA,’ naamulemeja ū kwīhaya, nūūlū īkī mukikalaga ng'ūhaya gīkī, ‘Ūyū gwene mhayo go ng'wa SEEBA.’”

39Alilūūlū, nakūng'wība a bing'we; nakūmuluuta kūle ng'wīnge ū mu būtongi bone; a bing'we nū nzengo ūyo naalī nabinha bakūlūgenji bing'we.

40Nakūng'wenhela magooke ga būja na būja; na minala ītī ya kūshila, īyo ītīko kwīwa.

Yelemia 24

Matangwa abīlī ga shisuumo

1Ū ntemi Nebukadineza wa Babuloni akandima ū Yekonia ng'witūnja o ng'wa Yehoyakimu ntemi wa Yuda, hamò na bataale ba būsugi wa Yuda, na baselemala na basuji ba chūma, ūbasaamya ī Yeluselemi ūbatwala Babuloni mu būsese. Aho gwabīta ū gwenūyo ū SEEBA ūnoolekeja matangwa abīlī ga shisuumo sha tiini, gakīndīkilwe kū būtongi bo hekalu ya ng'wa SEEBA.

2Ī litangwa ī līmò lyalī na shisuumo shisoga no, gīt'ūmo shikabizīlaga shisuumo sha kwandya kūpya. Alīyo ī litangwa lya kabīlī ī shisuumo shalyo shalī shabūbi no; shitadūgije kūliwa kūlwa nguno ya būbi washo.

3Hūna ū SEEBA ūnibūūja gīkī, “Ūlībona kī Yelemia?” Nane nūnshokeja, “Tiini ī nsoga jilī nsoga du, alīyo ī jabūbi najo mbi jigi, jitīko kūliwa nūūlū hado.”

4Hūna ū mhayo go ng'wa SEEBA gūniwīla:

5“Ū SEEBA, ū Mulungu wa Isilaeli, alīhaya gīkī, ‘Ūmo shilī ū wiza ī shisuumo sha tiini īshi, h'ūmo nabisaabīlile a banhū ba Yuda abo baading'wa; abo naabīnja ū ng'wipandī īlī nubatwala kū sī ya Bakalidayo.’

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6A miso gane gabalolile a benabo, kūlwa kūbīītīla yawiza, nīyo nakūbashosha hangī ū mu sī īyī. Nakūbazenga, natūbasambaagūla; nakūbahamba, natūbadubbūla na hado yaya.

7Nakūbinha ng'holò ya kūniitegeleja gīkī ū nene nalī SEEBA. Bakūbiza banhū bane, nū nene nakūbiza Mulungu wabo; nguno bakūnishokela na ng'holò yose.

8“Alīyo ī tiini ī jabūbi, ī mbi gete ījo jitadūgije kūliwa, Ū SEEBA alīhaya gīkī, ‘H'ūmo nakūng'wītīla ū Zebedayo, ū ntemi wa Yuda, na a bataale ba mu būsugi wakwe; na a bangī abo balīsaagīīla mu Yelausalemi; babize balikala ū mu sī īyī, nūūlū baje Misili.

9Nakūbīīta babize na saalaala na banhū b'ipelanya ū kū mabūtemi ga mu sī pye a gose; na ba kwibengelejiwa, na kūsondagūlagwa, na kwikala bineenelegejiwa, na kūdūkīlwa būlī kwene ūko nūbaponya.’”

10Hama nakūbatūmīla koi līlūshū, nzala n'ihūūya; kūshisha bakenaagūlwe bashile gete ū mu sī īyo naalī nabinha boyi na bakūlūgenji babo.

Yelemia 25

Myaka makūmi mpungatī mu būding'wa

1Mu ng'waka gwa kanè gwa būsugi bo ng'wa Yehoyakimu, ng'witūnja o ng'wa Yosiya ntemi wa Yuda, ūyo gwalī ng'waka gwa kwandya go ng'wa Nebukadineza ntemi wa Babuloni, mhayo gūkiza kūlī Yelemia kūlwa banhū bose ba Yuda.

2Ū ng'hangi Yelemia ūbinha ū mhayo gwenūyo pye a banhū ba Yuda, na a bikaji ba mu Yelusalemu bose pye.

3Kwīngīīla mu ng'waka gwikūmi n'idatū gwa būsugi bo ng'wa Yosia ng'witūnja o ng'wa Amoni ntemi wa Yuda, kūshisha lelo īyī, yashikaga myaka makūmi abīlī n'idatū. Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūkamanagiza ū kūlī nene ng'hangala na ng'hangala, nane namuwīla, alīyo a bing'we yaya ū kūdegeleka.

4Nūūlū īkī ū SEEBA wikalaga wishokeela ng'hangala na ng'hangala kūmutūmīla pye a batūmami bakwe a bahangi, alīyo nahene a bing'we ng'walī mulemile ū kūdegeleka nū kūdīlīla.

5Baamuwīlaga, “Bing'we galūkagi ī haha, būlī ūmò wing'we īnge ū mu nzīla jakwe ī jabūbi, nī shītīle ī sha malofu, hū mukwikala ū mu sī īyo SEEBA wang'winha a bing'we, na a bakūlūgenji bing'we, ībize ying'we ya būja na būja.

6Lekagi ū kūlondeela bamulungu bangī kūbalamya na kūbatūmamīla; yaya ū kūnikoloosha kūshisha munipelanye mu nzīla ya shikolo īsho mukabeejaga na makono ging'we. Ū mu gīko hū natūmukenaagūla.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7“Alīyo mutanidīlīlile, ‘Alīhaya SEEBA,’ ng'ongeja dūhū kūniikoloosha mu nzīla ya shikolo īsho mukabeejaga bing'we benekīlī na makono ging'we, kūlwa kwiyenhela mayanga bing'we benekīlī.”

8Alilūūlū, ū SEEBA wa mabità alīhaya, “Īkī mukalema ū kwīdīlīla ī mihayo yane,

9nakūbalaalīka pye a banhū ba ng'anda ja sukuma, nū ntūmami wane ū Nebukadineza, ū ntemi wa Babuloni.” Alīhaya SEEBA. “Nakūbenha bize bīdumīle ī sī yenīyī na a bazengi baamo, na a ba mu mahanga ayo galī hihī hiī. Nakūbakenaagūla pye gete, nabīīte kūbiza shikolo sh'igekemaja na kūdalahwa; bakūkenaagūka ilalī.

10Hama nakūbīngīja a malaka ga seko, na a ga mhūndū ja būyegi; nakūbīngīja a malaka ga būyegi wa ntoji na wa ntolwa, na ga mihilimo ya mawe ga kūsheela, pyī nū būng'weku bo tala.

11Ī sī yenīyī īkūbipa no, nīyo īkūlekwa īlī dalali pyī ī yose; na a mahanga genaya gakūntūmamīla ū ntemi wa Babuloni ikanza lya myaka makūmi mpungatī.

12“Alīyo ī myaka makūmi mpungatī ūlū yūkwīndanha, ū ntemi wa Babuloni nakūng'winha nsango nī līhanga lyakwe, ī sī ya Bakalidayo. Alīhaya SEEBA. Ī sī yenīyo nakwīyīta ībize dalali ilalī.

13Ī sī yenīyo nakwītūmīla pye a mayanga ayo naagahaya gīkī nakwīyenhela, gose pye ayo gandīkilwe ū mu shitabo īshi, ayo Yelemia agahangīlile mahanga gose.

14A banhū benabo nabo bakūtūūlwa mu būsese ha sīlīlī ya mahanga mingī na batemi bataale. Nakūbinha mheela ya kūlenganīla na shītīle shabo, nī milīmo ya makono gabo.”

Shikombe sha nsango go ng'wa SEEBA

15Ū SEEBA, ū Mulungu wa Isilaeli akaniwīla mhayo ūyū; gīkī, “Shanukūlage ī shikombe shenīshi kūfuma ū mu nkono gwane; ī shoi shokalile divai ya būpelanu bone, ūje ūlībang'wisha pye a banhū ba mahanga ūko nalīkūtūma.

16Ūlū bīng'wa bakūyūlelengeta, hangī nīyo bakūsala kūlwa nguno ya būlūgū ūbo nakūbatūmīla.”

17Ng'hana nūshanukūla ī shikombe shenīsho kūfuma ū mu nkono go ng'wa SEEBA, nūja nalīgang'wisha pye a mahanga ūko walī wanitūma.

18Nakandīja Yelusalemu nī mizengo ya Yuda, na a batemi baamo, na a bataale. Nakīyīta yūbiza misaka yike na shikolo sh'igekemaja na sha kwibengelejiwa, na sh'izumo gīt'ūmo īlī kūshisha na lelo īyī.

19Nū Falao, ū ntemi wa Misili, na a batūmami bakwe, na a bataale ba selekali yakwe, na a banhū bakwe pye a bose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Na a ba kūfuma sī ja hanze pye a bose abo balī ng'wenūmo; a batemi ba Uzi pye, na a batemi ba Bafilisiti pye a bose (banhū ba kūfuma Ashikeloni, Gaza, Ekuloni, na a ba būshiigo kūfuma mu bana Ashidodi);

21na a bana Edomu na Moabu na Amoni;

22na a batemi ba Tulo na Sidoni pye a bose; na a batemi ba kū sī ja nkīlo ya nyanza kū mbalama yaho,

23gītī Dedani, Tema, Buzi, na a ba kū mapandī ga kūle pye a bose;

24a batemi ba sī ja Baalabu pye a bose, na a batemi ba banhū ba mu sī ja nhogolo pye a bose.

25Kūja kū batemi bose ba sī ja Zimuli, Elamu na Būmeedi.

26Na a batemi ba kū sī ja sukuma pye pye pye; ījo jilī kūle nī ja hihī, mabūsugi na mabūsugi ga mu sī, būlī lyene līkūshing'wa. Hanuma ūlū būkalīka pye a benabo, nū ntemi wa Sheshaki ūshing'wa nang'hwe.

27"Alilūūlū bawīlage, 'Ū SEEBA wa mabità, ū Mulungu wa Isilaeli, alīhaya gīkī, Ng'wagi muleewe, mulūke na kūlūka; hama mugwe hasī ilalī mutizūbūūka hangī, kūlwa nguno ya līlūshū īlo nakūmutūmīla.'

28Alīyo ūlū būlema ū kūshanukūla na kūshing'wa ī shikombe īsho shilī ū mu nkono gwako, ūkūbawīla; 'Ū SEEBA wa mabità alīhaya gīkī, Mukūshing'wa dūhū!

29Nguno ī haha nandyaga kwenha būkenaagūji ū mu nzengo ūyo gūkitanīlagwa kū lina lyane. Muliganika a bing'we hū mukūgwiliga ū nsango? Mutūgūpūlūgūka ū nsango na hado yaya; nguno nalīlagīja līlūshū kūlwa banhū ba mu sī jose, alīhaya SEEBA wa mabità.'

30"Hūna lūūlū ī haha bahangīlage pyī ī mihayo yenīyī; ūbawīle: 'Ū SEEBA akūzuumīīla kūfuma kwigūlya; akūpalalūka kūfuma kwipandī lyakwe lyela, akwīzuumīīlīla ī sī yakwe n'ilaka lya nguzu. Akūyoganya gītī bapandagīji ba mizabibu, akūbayogeela pye a bikaji ba mu sī.

31Ī yogè yenīyo īkwigwiwa pye a hose ū mu sī, nguno ū SEEBA agapelanīlile a mahanga; akūbalamula pye a banhū, a babūbi akūbabūlaga bo līlūshū,'" alīhaya SEEBA.

32Ū SEEBA wa mabità alīhaya, "Managi gīkī ng'henaagūka īliza, īkūkūmbanīja mahanga na mahanga; nshūlūlū gūlīfeefenya gūfumile kū mapandī ga ngelelo ya sī."

33Ū ng'wikanza lyenīlo abo akūbabūlaga ū SEEBA bakūbiza bingī no, basalang'hanile būlī kwene, kūfuma kū wandījo bo sī kūshisha kū būkalīkījo wayo. Batūūlīlwa, hama ndūhū nūūlū kūbilingwa; yaya nū kūgung'wa, bakūbiza gītī ndeelya jisambaalile mu malaale.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

34Bing'we badīīmi, līlagi mutūle ng'hūngū; galagalagi mu lūbuubu a bing'we balang'hani b'idaale, nguno ī shikū ja kūsīnzwa kwing'we jashika; mukūgwa muyūbelagūka gītī nungū.

35A badīīmi batūpandīka ha kūpeelela; a balang'hani b'idaale batī na ha kūpūlūgūkīla.

36Kūdegelekagi ū kūlīla kwa badīīmi, ī ng'hūngū ya balang'hani b'idaale, nguno ū SEEBA alīgakenaagūla a madīīmīlo gabo.

37A madīīmīlo a malembeezu gakūbiza dalali, kūlwa nguno ya būpelanu būtaale bo ng'wa SEEBA.

38Akwīnga gīt'ūmo shimba īkīngīlaga ng'wihalo lyayo, hūna ī sī yabo īkūbiza dalali, kūlwa nguno ya līlūshū lya ng'wiboneeji, na kūlwa nguno ya būpelanu būtaale bo ng'wa SEEBA.

Yelemia 26

Yelemia kūding'wa abūlagwe

1Mu shikū ja wandījo wa būsugi bo ng'wa Yehoyakimu ng'witūnja o ng'wa Yosiya, ntemi wa Yuda, ū mhayo ūyū gūkiza kūfuma kūlī SEEBA:

2"Ū SEEBA alīhaya gīkī, Jaaga ūkīmīīle ū ng'wibindo lya numba ya ng'wa SEEBA, ūlūngalūnge nabo a banhū ba Yuda a bose, abo bakīngaga kū mizengo yabo kwiza kūlamya ū mu numba ya ng'wa SEEBA. Ūkūbawīla pyī ī mihayo īyo nalīkūlagīla; ūtizūlekeela mhayo nūūlū gūmò.

3Hamo bakwigwa bagalūke, būlī ūmò wabo īnge ū mu nzīla yakwe ī yabūbi. Ū mu gīko nakūgalūcha a maganiko gane, natizūbenhela ū būkenaagūji ūbo nabūhelile kūlwa nguno ya būbi wa shītīle shabo.

4Lūngalūngaga nabo ūbawīle, 'Ū SEEBA alīhaya gīkī, Ūlū mutūniigwa mushilondeele ī shilagīlo shane īsho naamutūūlīla,

5hama ng'ūlema nū kwīdīlīla ī mihayo ya batūmami bane a bahangi, abo nakamutūmīlaga ng'hangala na ng'hangala, (nūūlū īkī mutadīlīlaga),

6Ī numba yenīyī nakwīyīta ībize gītī Shilo, lelo ū nzengo gwenūyū, ū gwene nakūgwīta gūbize gw'izumo kū mahanga gose ga mu sī.'"

7A bagabīji na bahangi na a banhū a bose bakang'wigwa ū Yelemia aho alīyomba ī mihayo yenīyī ū mu numba ya ng'wa SEEBA.

8Ū Yelemia aho wamala ū kūbawīla pye a banhū būlī mhayo ūyo walī walagīlwa na SEEBA kwīhaya, a bagabīji na bahangi, na a banhū a bose būndima; būng'wīla, "Shiigelile ūche ū bebe!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Nibūlī ūlīhanga mu lina lya ng'wa SEEBA gīkī ī numba yenīyī īkūbiza gītī Shilo,
nū nzengo gwenūyū gūkūkenaagūlwa na gūkūbiza dalali?" Pye a banhū
būng'witinja ū Yelemia ū mu numba ya ng'wa SEEBA.

10A bataale ba būsugi wa Yuda baalī kwikūlū, aho bīyigwa ī mihayo yenīyī bīnga
koi, būja ū kū numba ya ng'wa SEEBA; būūkigasha ha Mita Mpya gwa numba ya
ng'wa SEEBA, būlī ng'wene h'ipandī lyakwe.

11Hūna a bagabīji na a bahangi būbawīla a bataale ba būsugi na a banhū pye a
bose, "Ū munhū ng'wenūyū igeleelilwe nsango gwa kūcha, kūlwa nguno ya
kūgūhangīla ū nzengo gwenūyū. Bing'we benekīlī ng'wigwaga na matū ging'we."

12Nang'hwe ū Yelemia ūbawīla a bataale ba būsugi na a banhū pye a bose gīkī,
"Ū SEEBA wanitūmaga kwīhangīla ī numba yenīyī nū nzengo gwenūyu pyī ī
mihayo īyo ng'wīyigwaga.

13Alilūūlū, galūchagi ī nzīla jing'we nī shītīle shing'we, mubize biigwi ū kwilaka
lya ng'wa SEEBA Mulungu wing'we. Hūna nang'hwe ū SEEBA akūmulekeja,
atūwenha ū būkenaagūji ūbo wabūhayile kūlwa nguno ying'we.

14Alīyo ūlū ū nene ng'wene, nalī mu makono ging'we ī haha; nīītīlagi ūyo
mulīgūbona gīkī gūlī gwawiza na gūtūngīlīgije ū kū bing'we.

15Kwike shiigelile ng'witegeleje gīkī, ūlū mulanibūlage, a bing'we benekīlī
mukwiyenhela nsango, nū nzengo gwenūyū, pye na a bazengi baamo; kūlwa
kwita mininga ga munhu atī na shilingo. Nguno ū nene wanitūmaga ng'hana ū
SEEBA ū kū bing'we nize namusomboolele pyī ī mihayo yenīyī, ng'wīyigwe na
matū ging'we."

16Hūna a bataale ba būsugi na a banhū pye a bose būbawīla a bagabīji na a
bahangi, "Ū munhū ng'wenūyū atigeleelilwe nsango gwa kūbūlagwa; nguno
wayombaga nise mu lina lya ng'wa SEEBA Mulungu wise."

17Bamò na bamò ū mu banamhala ba sī bīmīīla, būbawīla pye a banhū abo baalī
bibilinga gīkī,

18"Mu shikū ja ng'wa Hezekia ntemi wa Yuda, Mika muna Moleshesi akahanga,
ūbawīla pye a banhū ba sī ya Yuda, 'Ū SEEBA wa mabità alīhaya gīkī, Ī Sayuni
īkūlīng'wa gītī ilaale, Ī Yelusalemu īkūbiza matūūgo ga makambagūkīle, ū lūgūlū
lwa hekalu gītī shigūlū shokalīīlwa masaka.'

19"Angū ū Hezekiya ntemi wa Yuda, nūūlū ūngī ose ose ū mu Yuda, bakamulaga
ū Mika? Ū Hezekiya atidohije dūhū ū kūlī SEEBA ūnomba kūbachīla shigongo? Ū
SEEBA nang'hwe atalekegije ūleka ū kūwenha ū būkenaagūji ūbo walī
wabūhaya kūlwa nguno yabo? Ī haha a bise tūlī hihī kwiyenhela mayanga
mataale no!"

20Alīyo walīho na munhū ūngī, Ūlia ng'witūnja o ng'wa Shemaya muna Kiliati-
yelimu; nang'hwe akahanga mu lina lya ng'wa SEEBA; ūgūhangīla ū nzengo

© 2015 Bible Society of Tanzania.

gwenūyū nī sī yenīyī mihayo ya mbika gītī yenīyī, ūmo wītīlaga Yelemia dūhū gīkī.

21Ū ntemi Yehoyakimu na a batūmami bakwe, hamò na a bataale ba būsugi wakwe aho bīyigwa ī mihayo ya ng'wa Ūlia, būbona gīkī bamūlage. Alīyo ū wei aho wigwa ogoha, ūpeelela Misili.

22Kwike ū ntemi Yehoyakimu ūntūma Elinasani ng'witūnja o ng'wa Akiboli, ūja ī Misili hamò na bagosha bangī;

23būūkang'wenha ū Ūlia kūfuma ī Misili, būntwala ū kūlī ntemi Yehoyakimu; ūlagīja ūbūlagwa bo līlūshū, ū mimba gwakwe gūūkajīkwa kwipandī īlo bakajīkīlagwa banhū batī n'ikūjo ū ng'wihanga.

24Hama hangī akilonga ngosha ūngī, Ahikamu ng'witūnja o ng'wa Shafani. Ū ngosha ng'wenūyo ūng'wīmīīla ū Yelemia gīkī wikale mhola atizūtūūlwa mu makono ga banhū bamūlage.

Yelemia 27

Ī Yuda īkūntūmamīla Nebukadineza

1Mu shikū ja wandījo wa būsugi bo ng'wa Sedekia ng'witūnja o ng'wa Yosia ntemi wa Yuda, ū mhayo ūyū gūkiza kūlī Yelemia kūfuma kūlī SEEBA.

2Ū SEEBA akaniwīla gīkī, “Solaga ngoye na mantī ūbeeje ijoki wigwashe ū mu nhingo yako.”

3Hūna ūbatwalīle ng'hūlū batemi ba Edomu, Moabu, Amoni, Tulo, na Sidoni; mu nzīla ya banhū balīho mu Yelusalemu, baatūmilwe kūlī Sedekia ū ntemi wa Yuda.

4Binhage mhayo gwa kūbatwalīla a basaabo būgonzo; ūbakomeleje ūbawīle, Ū SEEBA wa mabità, ū Mulungu wa Isilaeli alīhaya gīkī, “A basīng'we būgonzo bawīlagi ū mhayo ūyū; gīkī,

5‘Ū nene h'ūyo nakagoloola nkono gwane gwa būdūla būtaale nībeeja ī sī na a banhū baamo, nī ndimu ījo jilīmo; na būlī ng'wene ūyo nūtogwa kūng'winha nakang'winhaga.

6Alilūūlū, ī sī jing'we pyī ī jose nang'winhaga ntūmami wane Nebukadineza, ntemi wa Babuloni. Pyī nī ndimu ja mu matogolo najitūūlaga ha sīlīlī yakwe.

7Mahanga gose gakūntūmamīla, ū wei ng'wenekīlī, ng'witūnja wakwe, nū ng'wizūkūlū wakwe; kūshisha lūshike nang'hwe ū lūdīīma lwa sī yakwe, hūna mahanga mingī na batemi bataale bakūng'heeba abize nsese wabo.’

8“Alīyo ūlū lilonga ihanga nūūlū būtemi bo kūlema kūntūmamīla ū Nebukadineza ū ntemi wa Babuloni, nūūlū kūlema kūtungwa ijoki lyakwe mu nhingo yalyo, ī lihanga lyenīlo nakūlīgwisīja nsango gwa kūlyenhela līlūshū,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

nzala, na mahūūya; kūshisha nalīyagaje bo nkono gwakwe ū Nebukadineza; alīhaya SEEBA.

9Alilūūlū, yaya ū kwikala ng'wabadegelekaga a bahangi bing'we na a bachembi ba ngoko, bashomeleja ba shilooti, na a bafumu, nūūlū a bachūja bing'we, abo bakūmuwīlaga gīkī, 'A bing'we ndūhū ū kūbiza basese ba ntemi wa Babuloni.'

10Bakūmuhangīlaga mihayo ya būlomolomo dūhū, īyo īkūng'wenheleja muponyiwe kūle nī sī jing'we; nakūmuponya mukayagaale kwenūko.

11Alīyo ūlū ihanga lyūzunya kūtungwa mu nhingo yalyo ijoki lya ntemi wa Babuloni na kūntūmamīla, ī lihanga lyenīlo nakūlīleka mu sī yalyo, likale mo līkwīlīmaga, alīhaya SEEBA."

12Nū Sedekia ū ntemi wa Yuda naang'winhile ī mhola jenīji. Naang'wīlile; "Bebe zunyaga ūtungwe ī lijoki lya ntemi wa Babuloni ū mu nhingo yako, muntūmamīle ū wei na a banhū bakwe; hū mukwikala mhola.

13Nibūlī wiyenheleje ū bebe na a banhū bako kūbūlagwa mu nzīla ya līlūshū na nzala, n'ihūūya? Nguno h'ī mihayo īyo ayīhayile ū SEEBA, gīkī akūlyītīla ihanga lyose lyose īlo lyūlema kūntūmamīla ū ntemi wa Babuloni!

14Yaya ū kwikala ng'wadegelekaga mihayo ya bahangi abo bakūmuwīlaga gīkī, 'A bing'we ndūhū ū kūbiza basese ba ntemi wa Babuloni,' a benabo bakūmuhangīlaga būlomolomo.

15Ū SEEBA alīhaya gīkī, 'Ū nene natabatūmīle, bakūhangaga mihayo ya būlomolomo mu lina lyane. Alilūūlū, nakūmuluuta kūle mukache, a bing'we pye na a bahangi abo bakūmuhangīlaga.'"

16Hūna nūbawīla a bagabīji na a banhū pye a bose, "Ū SEEBA alīhaya gīkī, Yaya ū kūbadegeleka a bahangi abo bakūhayaga gīkī, 'Ī shiseme sha numba ya ng'wa SEEBA shitūdīīla ū kūshoshiwa, haha dūhū shikwenhwa kūfuma ī Babuloni.' Bakūmuhangīlaga mihayo ya būlomolomo a benabo.

17Yaya ū kūbadegeleka; ntūmamīlagi dūhū ū ntemi wa Babuloni, mukwikala mhola. Nibūlī mugwenheleje ū nzengo gwenūyū gūkambagūlwe?

18A boi ūlū bahangi ng'hana, nū mhayo go ng'wa SEEBA balīnago; ni bang'wikūmbīlījage ū SEEBA wa mabità, gīkī ī shiseme īsho shisagīīlile mu numba ya ng'wa SEEBA nū ng'wikūlū lya ntemi wa Yuda, nū mu nzengo gwa Yelusalemu shitizūsolwa shitwalwe Babuloni.

19Nguno ū SEEBA wa mabità alīhaya gīkī, ī mihayo ya ng'hīngī nī nyanza, na a makīndīkīlo gaho, nī shiseme ī shingī pyī īsho shikalekeelwa ū mu nzengo gwenūyū,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Īsho ntemi Nebukadineza wa Babuloni atashīngije aho wansaamyaga kūfuma
Yelusalemu Yekonia ng'witūnja o ng'wa Yehoyakimu ntemi wa Yuda, ūntwala
Babuloni hamò na a bataale pye a bose a ba Yuda na Yelusalemu,

21alichene, ū kū mihayo ya shikolo īsho shalekeelilwe mu numba ya ng'wa
SEEBA, nū ng'wikūlū lya ntemi wa Yuda, nū mu nzengo gwa Yelusalemu, ū
SEEBA wa mabità, ū Mulungu wa Isilaeli alīhaya gīkī,

22'Ī shikolo shenīsho shikūtwalwa Babuloni shikikale kwenūko kūshisha lūshikū
lwa kūshiīla ko nene ng'wenekīlī,' alīhaya SEEBA. 'Hanuma ya henahao
nakūshenha hangī ū ng'wipandī īlī.'"

Yelemia 28

Ng'hangi Yelemia na Hanania

1Mu ng'waka gwa kanè ng'weji gwa katanò ū ng'waka gwenūyo, Sedekia ntemi
wa Yuda ataalī mu shikū ja wandījo wa būsugi bokwe, ng'hangi Hanania
ng'witūnja o ng'wa Azuli, munhū wa Gibeoni, akaniwīla mhayo tūlī mu numba
ya ng'wa SEEBA; na bagabīji baalīho, na a banhū a bangī pye a bose; ūhaya:

2"Ū SEEBA wa mabità, ū Mulungu u wa Isilaeli, alīhaya gīkī, 'Ī lijoki lya ntemi wa
Babuloni nakūlībīnzagūla.

3Aho myaka ibīlī ītaalī kūshila, nakūbiza naashishokije hangī ng'wipandī lyenīlī
ī shiseme sha mu numba ya ng'wa SEEBA, īsho Nebūkadineza ntemi wa Babiloni
akashīnja a henaha ūshitwala Babuloni.

4Nū Yekoniya, ū ng'witūnja o ng'wa Yehoyakimu ū ntemi wa Yuda nakūnshosha
a henaha; pye na a banhū ba Yuda abo basaamījiwa Babuloni,' alīhaya SEEBA,
'Nguno nakūlībīnzagūla ī lijoki lya ntemi wa Babuloni.'"

5Ū ng'hangi Yelemia ūnshokeja ū ng'hangi Hanania, mu būtongi wa bagabīji na a
banhū a bangī abo baalī bīmīīla ū mu numba ya ng'wa SEEBA;

6ūng'wīla, Alichene! Ū SEEBA ni ītage chene! Ū SEEBA ni ayīshikīlīje ī mihayo
yako īyo wīhanga yenīyī, ī shiseme sha mu numba ya ng'wa SEEBA ashishoshe
aha kūfuma ī Babuloni, pye na a banhū abo baasaamījiwe kwenūko.

7Kwike degelekaga gūūyū mhayo nakūwīle ūgwigwe na a banhū a bangī pye a
bose bagwigwe.

8Kūfuma kale a bahangi abo baatūtonga a bise, ū nene nū bebe, baajihangīlaga ī
sī na a mabūtemi a mataale mihayo ya būlūgū, mayanga na mahūūya.

9Alīyo ū ng'hangi wa kūhanga mihayo ya mhola, ū ng'wene akamanīkaga gīkī
atūmilwe na SEEBA ūlū yūshikīīla ī mihayo īyo alīyīhanga."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Hūna ū ng'hangi Hanania ūng'wīngīja ū ng'hangi Yelemia ī lijoki īlo walī
itungīīlile mu nhingo yakwe; ūlībīnzagūla.

11Hanuma ūhaya mu būtongi wa banhū bose, "Ū SEEBA alīhaya gīkī, 'Ī lijoki lya
ng'wa Nebukadineza, ū ntemi wa Babuloni nakūlyīta gīkī, aho myaka ibīlī ītaalī
kūshila, nakūbiza naalībīnzagūlile; lyīnge ū mu nhingo ja mahanga.'" Ī likanza
lyenīlo ū Yelemia wīnga ho a henaho.

12Ū ng'hangi Hanania aho wang'wīngīja ū ng'hangi Yelemia ī lijoki ū mu nhingo
yakwe, ūlībīnzagūla. Lītabītile ikanza ilīhu ū mhayo go ng'wa SEEBA gwiza ū kūlī
Yelemia;

13gūhaya, "Jaga ūkang'wīle ū Hanania, 'Ū SEEBA alīhaya gīkī, Ū bebe
wabīnzagūlaga ijoki lya mantī, alīyo a ha ng'wanya gwalyo mukūbeegejiwa lya
chūma.

14Ū SEEBA wa mabità, ū Mulungu wa Isilaeli alīhaya gīkī, Pye a mahanga genaya
nakūgatunga ijoki lya chūma mu nhingo; nagīte gantūmamīle Nebukadineza, ū
ntemi wa Babuloni; na ng'hana gakūntūmamīla. Nīyo nakūng'wīta kūbiza ntaale
nū kū ndimu pyī ī jose.'"

15A henaho ū ng'hangi Yelemia ūng'wīla ū ng'hangi Hanania gīkī, "Bebe Hanania,
alidegelekaga! Ū SEEBA atakūtūmile, alīyo ī haha walīhūmbūūlaga pyī ī lihanga
mu nzīla ja kūsanya mihayo ya būlomolomo.

16Alilūūlū, ū SEEBA alīhaya gīkī, 'Nalī hihī kūkwīnja ū mu sī ū bebe; ūkūcha ī
mokoono yenīyī, kūlwa nguno walomeelaga mihayo ya kūngomele SEEBA.'"

17Na ng'hana ū ng'hangi Hanania ūcha ū ng'waka gwenūyo dūhū, mu ng'weji
gwa mpungatī.

Yelemia 29

Nyalūba ya kūja kū bading'wa

1Ī mihayo īyī īfumile mu nyalūba īyo ng'hangi Yelemia akītūma kūfuma
Yelusalemu kū banamhala abo baalī bashiigīīla ū mu banhū abo baalī bading'wa,
na bagabīji na a bahangi; pye na a banhū a bangī abo Nebukadineza walī wabīnja
Yelusalemu ūbatwala Babuloni būkikala kwenūko mu būding'wa.

2(Ahenaho ū ntemi Yekonia nū nina ū ngole numho basaamiwe ī Yelusalemu,
balī mu būding'wa; hamò na a bataale ba ng'wikūlū, na batongeeji ba Yuda, na
ba nzengo gwa Yelusalemu, būyaga na baselemala na basuji ba chūma.)

3Ī nyalūba yenīyī akabinha ba Elasa ng'wana Shafani, na Gemalia ng'wana
Hilikia, abo Sedekia ntemi wa Yuda akabatūma kūja Babuloni, kūlī ntemi
Nebukadineza. Ī nyalūba yalī īhayile.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Ū SEEBA wa mabità, ū Mulungu wa Isilaeli, alībawīla pye a banhū abo wabīnja Yelusalemu ūbatwala Babuloni mu būding'wa; alīhaya gīkī,

5Zengagi numba mupandīke wikalo mulembeele; nī migūnda līmagi muyūhamba ng'walya īsho shiligela mo.

6Nū gwa liitoola gwītagi dūhū, mubyale baana bagosha na bakīma; na a bitūnja bing'we batoojagi, a bashīke bing'we nabo balekagi bayūtolwa; nabo babyale baana bagosha na bakīma, iyongejagi ko ū kwenūko, mutizūgeha.

7Hama nū nzengo gwenūyo ūko naamusaamīja gūkoobelagi mhola na kwīlūkīlwa; ng'ūgūlombela ū kūlī SEEBA, nguno ū goi ūlū gwīlūkīlwa mbango, nū bing'we hū ng'wīlūkīlagwa.

8H'īyo, ū SEEBA wa mabità ū Mulungu wa Isilaeli, alīhaya gīkī, "Yaya ū kūbazunīlīja bikale būmulembagūla a bahangi bing'we, na a bachembi ba ngoko, abo balī hamò ning'we. Oyagi nū kwikala ng'ūdegeleka ī shiloti shabo īsho mukabahimbīlījaga bikale bakūlootaga.

9Bakūmuhangīlaga mihayo ya būlomolomo mu lina lyane; ū nene natabatūmile." Alīhaya SEEBA.

10Ū SEEBA alīhaya gīkī, "Ūlū yūkwīndanha ī myaka makūmi mpungatī ī ya Babuloni, nakwiza namushikīlīgīje ū kwisagīja kwane kūlw'ilagane lyane lya shigongo; nakūng'wenha hangī ū kwipandī īlī.

11Nguno nagamanile a maganiko ayo nakang'wganikīlaga a bing'we," alīhaya SEEBA, "maganiko ga kūng'wītīla misoga, gatī ga kūmuminya yaya; maganiko ga kūmutūūla mu kwisagīlwa kwawiza kūlwa mihayo ya kū būtongi.

12Hūna mukūyūnitana, ng'wiza nū kūnilomba; nane nakūmudīīlīla.

13Hangī mukūnikooba munipandīke, shitange munikoobe na ng'holò īmò.

14Nakūzunya munipandīke." Alīhaya SEEBA, "Nīyo nakūng'wenha kūfuma ū kū būding'wa wing'we. Nakūmubilinga kwīngīīla kū mahanga a gose, na a mapandī pye a gose ūko naamuponya." Alīhaya SEEBA. "Nakūng'wenha hangī ū kwipandī īlo nakang'wīnja nūmutwala mu būding'wa."

15Mushikile kūhaya, "Ū SEEBA watwinhile bahangi ū kūūnū Babuloni;

16alīyo ū SEEBA alī na mhayo gwa kūhaya kūlwa ntemi ūyo igasīgije isumbī lya būtemi lya ng'wa Daūdi, na a banhū abo basaagīīlile ū mu nzengo ūyū, a badūgū bing'we abo batajile hamò ning'we ū mu būding'wa;

17ū SEEBA wa mabità, alīhaya gīkī, "Nakūbatūmīla līlūshū, nzala na mahūūya; nakūbīīta babize gītī tiini jabūbi ījo jitūdūla kūliwa kūlwa nguno mbi no.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Nakūbakūūbīlīja bo līlūshū na nzala, na mahūūya; hangī nakūbīīta babize na saalaala ū kū mabūtemi ga mu sī pye a gose, na shikolo sh'izumo n'igekemaja, na sha kūdalahwa na kwibengelejiwa ū mu mahanga a gose ūko nakūbasambaagīja.

19Kūlwa nguno ya kūlema kwīdima ī mihayo yane." Alīhaya SEEBA, "Mihayo īyo nikalaga nūbatūmīla ng'hangala na ng'hangala mu nzīla ya batūmami bane, a bahangi. Na a bing'we abo mulī mu būding'wa h'ū gūmò dūhū; mulemile ū kūdegeleka, alīhaya SEEBA.

20Alilūūlū, gwigwagi ū mhayo go ng'wa SEEBA bing'we bose abo akamusaamya kūfuma Yelusalemu ūmutwala Babuloni.

21Ī mihayo ya ba Ahabu, ng'witūnja o ng'wa Kolaya, na Sedekia ng'witūnja o ng'wa Maaseya, abo bakūmuhangīlaga būlomolomo mu lina lyane, ū SEEBA wa mabità, ū Mulungu wa Isilaeli, alīhaya gīkī, 'A benabo nakūbatūūla mu makono ga ng'wa Nebukadineza ntemi wa Babuloni, ababūlage mulolile na miso ging'we.'

22Kūlwa nguno yabo a benaba, pye a banhū ba kūfuma Yuda abo balī mu būding'wa, bakūyūbazuma a banhū bo kūtūmamīla lūsumo lūhayile gīkī, 'Ū SEEBA akwītīle gīt'ūmo akabīītīla ba Sedekia na Ahabu, abo ntemi wa Babuloni akabapemba mu moto.'

23Nguno bīīta mihayo y'ipelanya no ū mu Isilaeli, bashihyaga na bake ba bazenganwa bichabo; hama hangī ī haha bakūyombaga mihayo ya būlomolomo mu lina lyane, mhayo ūyo natabalagīlile kūgwīta. Ī yenīyī nīmanile no ū nene, nalī nkaanīji wayo." Alīhaya SEEBA.

Mhayo gwa kūtwalīlwa Shemaya

24Ū Shemaya ūyo wafuma Nehelamu ng'wīlagi gīkī,

25"Ū SEEBA wa mabità, ū Mulungu wa Isilaeli, alīhaya, 'Ū bebe wabatūmīlile nyalūba pye a banhū ba Yelusalemu mu lina lyako bebe ng'wenekīlī; ūntūmīla nū Sefania ū ng'witūnja wa ngabīji Maaseya, na a bagabīji a bangī pye a bose.' Ū Sefania wang'wīlile gīkī,

26'Ū SEEBA wakwītile ū bebe kūbiza ngabīji ntaale ha ng'wanya go ng'wa Yehoyada, ūbize ntaale wa numba ya ng'wa SEEBA; ūlī na būdūla bo kūndima nsaji ose ose, ūyo akwishatyaga mu nīmo go būhangi, ūntuga nhendele ūmponya mu jeela.

27Hama nibūlī lūūlū ūtūng'hamaga ū Yelemia ū muna Anasosi, ūyo akwigīmbaga gīkī ng'hangi wing'we?

28A bise watūtūmīlile mhayo ū kūnū Babuloni, alītūwīla angū gīkī, Ī likanza līkūlīha, hūna lūūlū zengagi numba mupandīke wikalo mulembeele; nī migūnda līmagi muyūhamba ng'walya īsho shiligela mo.'"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

29Ū ngabīji Sefania akīsoma ī nyalūba yenīyo kū būtongi bo ng'hangi Yelemia.

30Hūna ū mhayo go ng'wa SEEBA gwiza ū kūlī Yelemia, gūlīhaya:

31A banhū abo balī mu būding'wa pye a bose batūmīlage gūūyū mhayo, Ū SEEBA alīng'wīla ū Shemaya ū muna Nehelamu gīkī, Kūlwa nguno ū Shemaya akūmuhangīlaga a bing'we alīyo natantūmile ū nene, nose akūng'wenhelejaga kūsanya mihayo ya būlomolomo,

32Ū SEEBA alīhaya gīkī, Shiniigelile nang'winhe nsango ū Shemaya ū muna Nehelamu; ū wei ng'wenekīlī nū būbyīle bokwe. Ū mu banhū benaba atūlekeelelwa munhū wakwe nūūlū ūmò, nī yawiza īyo nakūbīītīla a banhū bane atībona na hado yaya, alīhaya SEEBA, kūlwa nguno akūlomeelaga mihayo ya kūnigomela.

Yelemia 30

Isilaeli kwisagījiwa būpya

1Ū mhayo ūyū gūkiza kūlī Yelemia kūfuma kūlī SEEBA:

2"Ū SEEBA, ū Mulungu wa Isilaeli, alīhaya gīkī, 'Ī mihayo īyo nakūkūwīlaga yandīkakage mu shitabo pyī ī yose.

3Nguno shikū jikūshika,' alīhaya SEEBA, 'ja kūbenha a banhū bane a Baisilaeli na a Bayudaya kūfuma ū kū būding'wa wabo, nabashoshe hangī ū mu sī īyo naalī nabisagīja bakūlūgenji babo gīkī īkūbiza yabo,' alīhaya SEEBA."

4Ī mihayo īyī ū SEEBA akīhaya kūlwa sī ya Isilaeli na Yuda:

5"Ū SEEBA alīhaya gīkī, 'Īkwigwiagwa yoge kūlwa kūbbaha, līlīho idetemya banhū, ī mhola ītīho.'

6Būūjagi mukūbona ūmo īlī ī mihayo: Ū ngosha adūgije kūbyala ng'wana? Hama ni kinehe nalībona būlī ngosha wa nguzu idimile makono mu nkīmbīlī, gītī nkīma alīlung'wa būsūngū; na būlī būshū būmining'halile?

7Ū lūshikū lwenūlo lūkūbiza lwa lyogohya no! Lūtī na shigemelo, līkūbiza ikanza lya mayanga ū kūlī Yakobo; kwike akūlīpūlūgūka."

8"Ū SEEBA wa mabità alīhaya gīkī, 'Ū mu lūshikū lwenūlo nakūlībīnzagūla ī lijoki nalyīnje ū mu nhingo jabo; nī minyololo yabo nakwītīnagūla, batalabiza basese kū mahanga gangī hangī.'

9A ha ng'wanya gwaho bakūntūmamīla SEEBA Mulungu wabo, na ntemi wabo wa lūganda lo Daūdi, ūyo nakūngūngūhya nabatūūlīle.

10'Hūna lūūlū lekaga kogoha ū bebe ntūmami wane Yakobo. Ee Isilaeli, yaya ū kūtawa tawa,' alīhaya SEEBA. 'Nakūkūpīja kwīnga kūle; Ī shibyalīlwe shako

© 2015 Bible Society of Tanzania.

nakūshīnja ū mu sī ya būding'wa washo. Ū Yakobo akūpandīka mhola na būlembeezu hangī; na atilonga wa kūng'ogohya.

11Nalī hamò nang'ho nakūkūpīja, alīhaya SEEBA. Nūūlū nagakenaagūle gashile gete a mahanga ūko nalīmusambaagīja, alīyo ū bebe natūkūmala ho gete; ū kūkūhūgūla nakūkūhūgūla, kwike mu būtūngīlīja; natūleka ū kūkwinha ū nsango.'

12"Ū SEEBA alīhaya gīkī, 'Ī lilonda lyako lītī lya kūlagūlwa, ī ligulaagīje lyako lītīko kūpīla.

13Ū mu mihayo yako atīho wa kūkūgunīja, ī ligulaagīje lyako lītī lya kūpīla; Ītīho nzīla ya kūkūpīgīja.

14Pye a bitogwa bako baakwībile, boyile ū kūkūdīīlīla. Ū bebe naakūtūlile gītī nalītūla ng'wanishi, nūkwinha nsango gītī nalī ng'wiboneeji; nguno ū būbi wako būtaale no, nī shibi shako shingī no.

15Nibūlī līlīkūlīja Ī ligulaagīje lyako, ū kūsaatwa kwako ūyo kūtī na nzīla ya kūpīlīla? Ī yenīyī naakwītīlile kūlwa nguno ya būtaale wa būhūbi wako, na wingī wa shibi shako.'

16Alīyo abo bakūkūlya ū bebe, nabo bakūliiwa pye a bose; pye a banishi bako bakūja mu būding'wa. Abo būkūtaaja sabo jako bo nguzu nabo bakūtaajiwa bo nguzu ī jabo; na a ba kūkūkenaagūja shako nane nakūbakenaagūja ī shabo.

17Alīyo ū bebe nakūkūshokeja Ī mhola yako; na a magulaagīje gako nakūgapīja. Alīhaya SEEBA, 'Nguno bakakūhayaga ūlī neng'wa, Sayuni īyo ītī na ndīlīji.'

18Ū SEEBA alīhaya gīkī, 'Nakūjishokeja ī ng'hambī ja ng'wa Yakobo, nabūchīle shigongo ū wikalo bokwe; ū nzengo gūkūzengwa hangī a ha makambagūkīle gago, nī likūlū līkwīmīīla a h'ipandī lyalyo aho liigeleelilwe.

19Mīmbo ga kūkumīlīja na būyegi gakūyigwiwa kūfuma mo. Nakūbongeja ū wingī wabo, batūgeha na hado yaya; hama nakūbīīta babize bakūjiwa, batūbiza banhū ba kwibengelejiwa.

20A baana babo bakūbiza gīt'ūmo baalī mu shikū ja kale; ū būsugi wabo būkwīmīīla na nguzu ū kū būtongi bone. A biboneeji babo nakūbīnha nsango pye a bose.

21Ū ntongeeji wabo akūbiza ūmò wabo boyi benekīlī; ū nsugi wabo akwigela kūfuma mubo. Nakūng'wegeleja nene, na ng'hana akūbiza bbihī na nene, Ī gīsī alīho nani ū wa kūgima kwifunya kūnegeela nene? Alīhaya SEEBA.

22A bing'we mukūbiza banhū bane, nū nene nakūbiza Mulungu wing'we.'

23Managi gīkī gūkwiza nshūūlūlū kūfuma kūlī SEEBA; gūkwiza gwidosile mu būdaki būtaale, gūkūbikīīla ha mitwe a babūbi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24Ū būpelanu bo ng'wa SEEBA būtaale no; būtūshila kūshisha ayīshikīlīje Īyo ayīhelile mu ng'holò yakwe. Ī yenīyī mukwīyitegeleja kū shikū ja kū būtongi.

Yelemia 31

Banhū ba ng'wa SEEBA kūkomoolwa

1"Ū ng'wikanza lyenīlo nakūbiza Mulungu wa bose a ba ng'handa ja Isilaeli; nabo bakūbiza banhū bane." Alīhaya SEEBA.

2Ū SEEBA alīhaya gīkī, "A banhū abo būpūlūgūka līlūshū bakūjūchīlwa shigongo kwikūngū; nakwiza nang'wifuuje ū Isilaeli."

3Ū SEEBA wizile kūfuma kūle, ūtwilongela alīhaya, "Nakūtogilwe no mu būtogwa bo welelo na welelo; nalīkūduta ūneegeele kūlwa wiza bo shigongo shane.

4Ee munhya ng'wilindu Isilaeli, nakūkūzenga būpya; na ng'hana ū kūzengeka. Nī shitumba shako ūkūshisola hangī, ūkūja nasho hanze kūjūbina mbina ng'wigelè lya banhū bayegu.

5Ūkūlīma hangī migūnda ya mizabibu ū mu ngūlū ja Samalia; a balīmi, abo bakwīhamba ī mizabibu bakūgalūmba na a matwajo gayo.

6Lūkūshika lūshikū lwa balang'hani kwandya kwihīlīka ū mu ngūlū ja Efulaimu, bakwiwīlaga; 'Bing'we tūjagi Sayūni kūlī SEEBA Mulungu wise.'"

7Ū SEEBA alīhaya gīkī, "Ng'wīmbīlagi na būyegi ū Yakobo; tūlagi mhūndū kūlwihanga itaale. Hamukagi ū kūkumīlīja kwigwiwe, hayagi gīkī, 'Ee SEEBA, bapījage a banhū bako; ū būshiigo wa Baisilaeli.'

8Nakūbenha kūfuma sī ya sukuma, nakūbabilinga kwīngīīla hose hose ū mu mapandī ga mu sī. Bakūbiza mo na babboku, bangī balemehazu; bakūbiza mo na bakīma balī būdito, na a babo balīlung'wa būsūngū bo kūbyala; bakūshoka bal'ibità itaale no.

9Bakwiza bakūlīlaga shisoji; ū ng'wikanza lya kūbashosha bakwiza bakūlombaga. Nakūbabītya mu nzīla ya kū ng'hilīmvwa na myongo ya minzī, nīyo mu sī nenganīzu ūmo batipama, nguno ū nene nalī ise wa ng'wa Isilaeli, ū Efulaimu ng'wana wane tangī.

10Ee mahanga, gwigwagi ū mhayo go ng'wa SEEBA, tūlagi kaluulu mujikumūkīje pyī sī; hayagi gīkī, 'Ūyo wabasambaaja a Baisilaeli hū ng'wene akūbabilinga; nīyo akūbalang'hana gītī ndīīmi n'idaale lyakwe lya ng'holo.'

11Nguno ū SEEBA akūnkomoola ū Yakobo; akūbīnja ū mu nkono gwa banhū ba nguzu kūbaheeba a boi.

12Bakwiza ū kū ngūlū ja Sayuni balīhīlīīla kwīmba kūlwa būyegi. Bakūbūyegela ū wiza bo ng'wa SEEBA kūlwa shakwinha shakwe, ī shilīwa nī divai, na a maguta,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

nū kwibyala ī ng'holo nī ng'ombe. Bakūbiza gītī ngūnda gūkisīīlagwa minzī gwa, na batalakoyiwa būpīna hangī na hado yaya.

13A banhya bakūyūbina na būyegi, na a basūmba pye na a banamhala. Ī ng'hūngū yabo nakwīgalūcha Ībize būyegi; a ha ng'wanya gwa būpīna, nakūbinha kūlūngūja na būyegi.

14A bagabīji nakūbinha shilīwa shingī sha kūbigela, a banhū bane būkūbafuja ū wiza bo shakwinha shane," alīhaya SEEBA.

15Ū SEEBA alīhaya gīkī, "Ilaka līligwiwa mu Lama, ng'hūngū na kūlīla kūtaale, Laheli akūbalīlīīlaga baana bakwe; nū kūhuumūjiwa alemile, nguno a baana bakwe batīho."

16Alīyo ī haha ū SEEBA alīhaya, "Fulīkaga oye ū kūlīla, ipyagūlage nī shisoji shako ū kū miso; nguno ūkwinhwa mheela kūlwa nīmo gwako." Alīhaya SEEBA.

17"Ūlī nako ū kwisagīlwa ū kū shikū ja kū būtongi." Alīhaya SEEBA. "A baana bako bakūshoka ū mu sī yabo.

18Naang'wigwile ū Efulaimu akūdaayaga alīhaya, 'Wanitūlile no gītī mūūga ya nzīkū īkūlangagwa milīmo; na ng'hana naahūgūkile. Nigalūchage nakūgalūka, nguno ū bebe ūlī SEEBA Mulungu wane.

19Na ng'hana naalī naatagaalīja nūja sagala; alīyo naashokile; aho nitegeleja nipaala itango. Nīīta gwa soni no, Īlīniminya ī minala kūlwa nguno ya magooke ga ha būdinha bone ayo nagabūūkije.'

20Ū Efulaimu ng'wene ng'witūnja wane nganja, ng'wana ūyo nanyegelile no no no. Ū wei nūūlū nang'hūgūle no na būkalī, alīyo nang'wizūkilwe dūhū. Ī ng'holò yane īkikalaga īnkūmbūlile gwa; nansaatilwe no." Alīhaya SEEBA.

21Jagi ng'ūleka meng'ho ū mu nzīla, ng'wītema mbago ī mitī ya mu nzīla. Yitegelejagi ī nzīla ī nhaale, Ī likūūwa īlo mulībīta. Ee Isilaeli munhya ng'wilindu, shokaga; shokaga kū mizengo yako.

22Bebe ng'wana nkīma shitahang'wa, ūkwikala ūkūtagaalījaga sagala kūshisha nanalī? Ū SEEBA alībeeja mhayo mpya ū mu sī; nkīma kūja akūkoobaga ngosha.

23Ū SEEBA wa mabità, ū Mulungu wa Isilaeli, alīhaya gīkī, "Ūlū nūbashosha kūfuma ū mu būding'wa wabo a banhū, ū mu sī ya Yuda nū mu mizengo yamo bakūyūtūmamīla hangī ī mihayo īyī, gīkī, 'Ū SEEBA akwīlūkīle mbango, Ee bebe wikalo wa būtūngīlīja; bebe ūyo ūlī lūgūlū lwela.'

24A banhū bakwikala hamò ū mu Yuda nū mu mizengo yamo; a balīmi na a badīīmi ba mitugo, abo bakasaama saamaga na ma daale gabo.

25Abo banogile nakūbifuuja; na a babo balīīlīla mu kūgwa wesa nakūbashokeja ī nguzu jabo."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

26Kūshika ha mhayo gwenūyū nūmisha, nandya kwilalangīja; ī tūlo yane yalī nonu no ū kūlī nene.

27Ū SEEBA alīhaya, “Jikūshika shikū ja kwīhamba būpya ī numba ya Isilaeli nī numba ya Yuda; nakūbongeja a banhū nī mitugo ū mu sī jabo.

28Ūmo naalī miso h'ikanza lya kūbadubbūla, na kūbakambūla na kūbagwisha na kūbakenaagūla, na kūbenhela mayanga; nī haha nakūbiza miso kūlwa kūbazenga na kūbahamba.” Alīhaya SEEBA.

29“Ū mu shikū jenījo a banhū batūhaya hangī ī gīkī, ‘A babyaji bakalya zabibu jitapiile, a mino ga baana gīta wigilya.’”

30Alīyo būlī munhū akūbūlajiwa shibi shakwe we ng'wenekīlī; ūyo ūlya zabibu jitapiile, a mino gakwe we ng'wenekīlī gakwīta ū wigilya.

31Ū SEEBA alīhaya gīkī, “Līkūshika ikanza lya kūbeeja ilagane ipya a ha gatī yane nī numba ya Isilaeli nī ya Yuda.

32Lītūbiza gītī ī lilagane īlo nakabeeja na bakūlūgenji babo, aho naalī nabadimile nkono kūbīnja Misili. Ī lilagane lyane lyenīlo bakalīkenaagūla, nūūlū īkī ū nene naanlī ngoshi wabo.” Alīhaya SEEBA.

33Alīyo ū SEEBA alīhaya gīkī, “Hanuma ya shikū jenījo, nakūbeeja ilagane nī numba ya Isilaeli; Ī shilagīlo shane nabatūūlīle ū mu maganiko gabo, nashandīke nū mu ng'holò jabo. Nakūbiza Mulungu wabo, na a boi bakūbiza banhū bane.

34“Ītīho hangī nguno ya munhū kūnanga nzenganwa ng'wiye, nūūlū kūnanga ndūgūye akūng'wīlaga, ‘Manage SEEBA,’ pye a bose bakūnimana, kwandīja a bado bado ū mubo, kūkalīkīja kū bataale. Alīhaya SEEBA. Nguno nakūbalekeja ū būbi wabo, nī shibi shabo natūshiizūkwa hangī na hado yaya.”

35Alilūūlū, ū SEEBA ūyo alīhelelile līīmi kwaaka mu makanza galyo, nū ng'weji nī sonda ūshilagīla kwaaka makanza ga būjikū, ūyo akalibangūlaga nyanza yahuuyembya mahuli; ūyo lina lyakwe alī SEEBA wa mabità, ū ng'wenūyo alīhaya gīkī,

36“Īyo nīhelile yenīyī ūlū yooya kūbonekana kū būtongi bone,” alīhaya SEEBA, “Nī shibyalīlwe sha Baisilaeli hū shikooya ū kūbiza ihanga ū kū botongi bone.”

37Ū SEEBA alīhaya gīkī, “Ī ligūlū ūlū lyūdūla kūping'wa ū būgalī galī walyo, nī misingi ya sī yūkoowa ū mu gatī yayo kūshisha yigengeleka, a henaho hū nakūshilema ī shibyalīlwe sha ng'wa Isilaeli kūlwa yose ī mibi īyo bīyīta,” alīhaya SEEBA.

38Ū SEEBA alīhaya, “Jikūshika ī shikū, ū nzengo gwenūyū gūkūzengwa būpya kūlwa nguno yane, kwīngīīla kū numba ndīhu ya ng'wa Hananeli kūshisha kū Mita gwa kū Kuluba.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

39Ū lūgoye lwa kūpimīla lūkwandīja henaho lūūgoloola lūjile lūūkakandya kū kalūgūlū ka ng'wa Galebu, lūūnyamukīla kū kuluba ya Goa.

40Ī lipandī ū kwandīja mu longa pyī ū lose ūmo īkaponejiagwa mibimba na mabu, nī lilago kūlola kīya kūja mu longa lo Kiduloni, na kūja kū kuluba ya kū Mita gwa Falasa, ī lipandī lyenīlo līkūbiza lyela kūlwa ng'wa SEEBA. Ū nzengo gwenūyo gūtaladubbūlwa hangī, yaya nūūlū kūsambaagūlwa."

Yelemia 32

Yelemia kūgūla ngūnda

1Ūyū gwene mhayo ūyo gūkiza kūlī Yelemia kūfuma kūlī SEEBA mu ng'waka gw'ikūmi gwa būsugi bo ng'wa Sedekia ntemi wa Yuda, ū ng'waka gwenūyo gwalī gw'ikūmi n'īnaane gwa būsugi bo ng'wa Nebukadineza.

2Ū ng'wikanza lyenīlo a mabità ga bashilikale ba ntemi wa Babuloni gaalī gagūpīndije ū nzengo gwa Yelusalemu; ū ng'hangi Yelemia numho alugalīlilwe mu jeela yalī ng'wibīndo lya balang'hani ba h'ikūlū lya ntemi wa Yuda.

3Ū ntemi wa Yuda, ū Sedekia, walī wanugalīla ng'wenūmo ū Yelemia, hanuma ya kūng'wīla gīkī, "Nibūlī ūkūhangaga mihayo īlī gīko? Ūkūhayaga, 'Ū SEEBA alīhaya gīkī, Ū nzengo gwenūyū nalī hihī kūgūtūūla mu nkono gwa ntemi wa Babuloni, agūdime.

4Ū Sedekia, ū ntemi wa Yuda, atūpūlūgūka ū mu makono ga Bakalidayo alīyo shiigelile atūūlwe dūhū ū mu nkono gwa ntemi wa Babuloni, ayombe nang'hwe būshū kū būshū, amone na miso gakwe.

5Akūja nang'hwe Babuloni ū Sedekia, akikale kwenūko kūshisha nīlonje nene ī mihayo yakwe, alīhaya SEEBA. Nūūlū ūlwe nabo a Bakalidayo, ūtūbbyedecha mhayo gose gose.'"

6Nang'hwe ū Yelemia ūhaya, "Ū mhayo go ng'wa SEEBA gwanizīīlile gūlīniwīla gīkī,

7'Ū Hanameli ū ng'witūnja o ng'wa Shalumu, ng'wanong'wawe na so,' akwiza akūwīle, 'Līgūlage ī lilaale lyane īlo līlī Anasosi, nguno ū bebe ūlī ndugu wane wa bbihī, hūna lūūlū ū mhayo gwenūyū gūkwigeleelilwe, nīyo ngabo gwako gete.'"

8Na ng'hana gīt'ūmo SEEBA walī wahayīla, ū ng'wanobaaba ū Hanameli, wiza ū ng'wibīndo lya balang'hani; ūnīwīla, "Līgūlage ī lilaale lyane īlo līlī Anasosi mu sī ya Benjamini, nguno ū bebe h'īkwigeleelilwe kūlīkomoola ībize sabo yako; līgūlage lībize lyako lya wikomangīle." Ū mu gīko hū nūdeeba gīkī ng'hana ū gwenūyo gwalī mhayo go ng'wa SEEBA;

9nūlīgūla ī lilaale lya ng'wa Hanameli, ū ng'wanobaaba, īlo lyalī Anasosi. Nūmpimīla ū būdito bo sabo yakwe, shekeli ikūmi na mpungatī ja feza.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Nūmpimīla ha gapani ī feza kū būtongi wa bakaanīji, nū lūbbapūla lwa būgūji
nūlwandīka, hūna nūlūtūūlīla na lūmeng'ho lwane.

11Hanuma ya henaho nūjisola ī mbapūla ja būgūji ī jose; ūlo lwalī na mihayo ya
koolecha kwizunīlīja mpango gwa būgūji, hūna lūtūūlīlwa lūmeng'ho; nū lūlo
lwalī lūtabambīlilwe;

12Hūna ī mbapūla jenījo nūng'winha Baluki, ng'witūnja o ng'wa Nelia ng'wana
Maaseya. Ū gwenūyū nakagwīta mu būtongi bo ng'wa Hanameli, ū
ng'wanobaaba, na a bakaanīji abo baalī baatūūla nabo meng'ho jabo a ha
mbapūla jenījo, na a Bayudaya pye a bose abo baalī bigashije ū ng'wibīndo lya
balang'hani.

13"Nūnkomeleja ū Baluki mu būtongi wa bose benaba; nūng'wīla:

14'Ū SEEBA wa mabità, ū Mulungu wa Isilaeli, alīhaya gīkī, Jisolage ī mbapūla ja
mihayo ya būgūji jenīji; ījo jitūūlīlilwe lūmeng'ho nī jijo jitī na lūmeng'ho, jaga
ūkajitūūle mu nungū, ū ng'wenūmo jikwikala mhola ikanza ilīhu.

15Nguno ū SEEBA wa mabità, ū Mulungu wa Isilaeli, alīhaya gīkī, Ū mu sī yenīyī
jikūgūlwa numba hangī, hamò na malaale na migunda ya mizabibū.'"

16Aho namala kūng'winha ū Baluki ng'witūnja o ng'wa Nelia ī mbapūla ja būgūji
jenījo, nūnomba ū SEEBA; nūhaya:

17Ee Seeba MULUNGU! Ū bebe h'ūyo ūkagoloola nkono gwako ūseema igūlū na
sī mu būdūla wako būtaale. Shitīho shose shose sha kūkūlemeela ū bebe.

18Ū bebe ūkabachīlaga shigongo banhū mashihūmbī na mashihūmbī, alīyo ū
nsango gwa shibi sha babyaji ūkabagwisījaga baana babo. Ee Mulungu Ntaale na
wa būdūla, ūyo lina lyako ūlī SEEBA wa mabità;

19A kahelele ka mihayo yako kalī kataale, nī shītīle shako shitaale; a miso gako
galoleekije kūbona būlī nzīla ja banhū, hangī ūkangabīlaga būlī munhū mheela
īyo īng'wigeleelilwe, kūlenganīla na nhūngwa jakwe, na shītīle shakwe.

20Ū mu sī ya Misili ūkabeeja shimanīkījo sha kūkumya na mihayo ya kūkamaaja,
na kūshisha lelo īyī ūtaalī ūkwīyītaga ī yenīyo, ū mu Isilaeli nū mu mahanga a
gangī. Ī yenīyo īkūkwenhelaga lūkumo lwawiza; mhayo ūyo gūkwigeleelilwe.

21A banhū bako a ba Isilaeli ūkabīnja ū mu sī ya Misilī na nkono gwako gwa
būdūla būtaale, ūgūgoloola ū nkono gwako kūlwa kwīta shimanīkījo na mihayo
ya kūkamaaja.

22Ūbinha ī sī yenīyī, īyo walī wabilahīlīla kūbinha bakūlūgenji babo, sī ya
būhondo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Bingīla mo bīdima; alīyo būlemeelwa ū kūkwigwa nū kūshilondeela ī shilagīlo shako. Batīītile īyo walī wabalagīla kwīyīta; h'ī nguno ya kūbenhela pye a mayanga genaya.

24“Ī haha ūlībona ūmo galītūlīīlīlwa makīgo ga malongo kūlwa kūgūdumīla na kūgūdima ū nzengo. Mu nzīla ya līlūshū na nzala na mahūūya, ū nzengo gūkūtūūlwa mu makono ga Bakalidayo, abo balīgūdumīla. Īyo wīhaya īlīshikīīla ī haha gīt'ūmo ūlībonela.

25Alīyo Ee Seeba MULUNGU, nūūlū īkī ū nzengo gwenūyū gūlītūūlwa mu makono ga Bakalidayo, alīyo ū bebe ūtaalī ūniwīla gīkī, ‘Gūlaga ilaale bo hela, nīyo ū būgūji wenūbo būkaanīlwe na bakaanīji.’”

26Hūna ū mhayo go ng'wa SEEBA gwiza hangī ū kūlī Yelemia; gūhaya gīkī,

27“Ū nene nalī SEEBA; nalī Mulungu wa banhū bose pye. Gūlīho mhayo kī gwa kūnilemeela ū nene?

28Alilūūlū, ū SEEBA alīhaya gīkī, Ū nzengo gwenūyū nalī hihī kūgūtūūla mu makono ga Bakalidayo, na Nebukadineza ntemi wa Babuloni, ūyo akūgūdima.

29A Bakalidayo abo bakūgūdumīla ū nzengo gwenūyū bakwingīla moi bagūpembe moto gūnogotele gūshile, pyī nī numba ījo banhū bakajitūmamīlaga kūniikoloosha na kūnipelanya; ījo kwigūlya yajo bakagazuukījaga būbbani Mabaalī, na kūbafunīja bamulungu bangī shitambò sha kūng'wiwa.

30“A banhū ba Isilaeli na Yuda, kūfuma būdo wabo bataalī kwīta shose shose ū kū būtongi wane; ū gwenūyo hū gwa ng'hana; a Baisilaeli batīnīīta gose gose, ūlū ītī kūniikoloosha dūhū na milīmo ya mokono gabo, alīhaya SEEBA.

31Ū nzengo gwenūyū gūkanipelanyaga na kūnisaayīcha ng'hangala ningī no kūfuma haho gwazengelwa kūshisha lelo, nose īlīniigeleelwa kūgwīnja gete; gooye ū kūbonekana ū mu miso gane.

32A banhū ba Yuda na a ba Isilaeli baaniikoloosha kūlwa būbi bose ūbo baawīta, a boi na a batemi babo na a batongeeji babo, na a bagabīji, na a bahangi babo; alichene, a banhū ba Yuda, na a bazengi ba Yelusalemu.

33Baaninhīla ngongo, batatogilwe kūlolela ū kūlī nene; naabalanga no ng'hangala na ng'hangala, alīyo ū kūdegeleka batatogilwe, nū kūwigwa būhūgūji balemile.

34Bīmīlīja mashiikolile gabo ga malofu ū mu numba īyo īkitanīlagwa kū lina lyane, bīsosohaja.

35Ū mu longa lwa Beni Hinomu bazenga mapandī ga higūlya kūlwa ng'wa Baalī, gīkī bayūbafunya baana babo bagosha na bakīma kūbiza shitambò kūlī Moleki, nūūlū īkī natalagīlile ū nene, nīyo lītaalī kūningīla iganiko līlīgīko nūūlū hado, gīkī bīīte mhayo gwa malofu gīko, kwīyenheleja ī Yuda kūgwa mu shibi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

36“A bing'we mukūgūhayaga ū nzengo gwenūyū gīkī, ‘Gūkūtūūlwa mu makono
ga ntemi wa Babuloni mu nzīla ya līlūshū, nzala, na mahūūya’; alīyo ū SEEBA, ū
Mulungu wa Isilaeli alīhaya:

37Nakūbabilinga pye a bose kūfuma hose hose ū kū sī ījo naalī naabaponya kūlwa
būpelanu na būdaki wane būtaale; nakūbashosha hangī ū ng'wipandī īlī, bikale
mu mhola.

38Bakūbiza banhū bane, nū nene nakūbiza Mulungu wabo.

39Nakūbinha ng'holò ya widomanīja na būsangī ū mu kīītīle ka mihayo; badūle
kūnogoha gwa gwa gwa, nī mihayo yabo na a baana babo ībabeelele.

40Nakūbeeja nabo ilagane lya būja na būja; kūboolekeja gīkī natūgalūka hangī
nabaleke, hama natalooya ū kūbīītīla ī yawiza. Alīyo nakūbatūūlīla logohano
lwane ū mu ng'holò jabo, batizīnga hangī ū kūlī nene.

41Nakūyega no ū kūbīītīla ī yawiza, nīyo nakūbahamba ng'hana ū mu sī yenīyī na
ng'holò yane yose na būpanga wane.

42“Ū SEEBA alīhaya gīkī, Ūmo naabenhelile būbi būtaale gīkī a banhū benaba,
shiniigeleelilwe nabinhe pyī ī ījo naabisagīja.

43A malaale gakwandya kūyūgūlwa hangī, ū mu sī īyo mukwīhayaga gīkī, ‘Ī
lyenīyī itogolo dūhū līti na shose shose; ndūhū mo a banhū, nūūlū ndimu jitīmo.
Nguno ī sī yenīyī yatūūlwa mu makono ga Bakalidayo.’

44A malaale gakūyūgūlwa bo hela, nī mbapūla ja kūgūlīla jikwandīkwa na
kūbambīlwa kū būtongi wa bakaanīji, ū mu sī ya Benjamini īyī; ū mu magūngūli
ga hihī hihī na Yelusalemu, nū mu mizengo ī yīngī ī ya Būyudaya, nī ya kū sī ja
magūlya ga mitulumenho ya ngūlū ja ng'weli, nī Negevu; nguno nakūbenha
hangī a banhū bane kūfuma ū kū būding'wa wabo, alīhaya SEEBA.”

Yelemia 33

Mihayo kwītwa kūbiza mipya hangī

1Ū Yelemia aho ataalī alugalīlilwe mu jeela ya ng'wibīndo lya balang'hani, ū
mhayo go ng'wa SEEBA gūkang'wizīīla lūkangala lo kabīlī; gūlīhaya:

2“Ū SEEBA ū nseemi wa sī, ūyo wībeeja hūna wīyīta yīmīīle īdaame, ī lina lyakwe
ng'wene SEEBA; alilūūlū, ū SEEBA ng'wenūyo alīhaya gīkī,

3‘Nitanage nene nakūkwidīka, hama nakūkūlanja mihayo mitaale īkīlile
witegelegea, īyo ūtīmanile ū bebe.’

4Nguno ū SEEBA, ū Mulungu wa Isilaeli alījihaya ī numba ja mu nzengo gwenūyū,
nī numba j'ikūlū lya mu Yuda, ījo jikūkambagūlagwa gīkī gabeejiwe mahangīgījo
ga būdumīlwa kūlwa būlūgū,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5ū ng'wikanza lya kwilwisha na Bakalidayo; alīhaya gīkī, 'Jikookala mibimba ya banhū abo nakūbabūlaga kūlwa būpelanu wane. Nakwibisa, ū nzengo gwenūyū gūtizūbūbona ū būshū bone, kūlwa nguno ya būbi waago.'

6"Alīyo nahene nakūgwenhela dūhū ī mhola na būpīji; a banhū bane nakūbapīja, nabinhe mhola na būlembeezu būtaale.

7A banhū ba Yuda na Isilaeli nakūbashosha ū kūfuma mu būding'wa wabo; hama ī sī jabo nakūjizenga hangī jibize gīt'ūmo jalī ī kwandya.

8Nakūbeeja pyī ī shibi shabo īsho baanīītīla, na nakūbalekeja pyī ī shibi shabo īsho bashīta kūlwa kūnigomela.

9Hūna ū nzengo gwenūyū gūkwenha lūkumo lwawiza ū kūlī nene, hamò na būyegi, na kūkumīlījiwa, n'ikūjo hose pyī ū mu mahanga ga mu sī ayo gakwīyigwa pyī ī yose ī yawiza, īyo nakūgwītīla. A mahanga gakogoha na kūdetema kūlwa wingī bo na mhola, īsho nakūgwinha ū nzengo gwenūyū."

10Ū SEEBA alīhaya, "Ī lipandī lyenīlī mukūlīhayaga gīkī, 'Ī lyenīlī itogolo dūhū līti na shose shose; ndūhū mo banhū, nūūlū ndimu jitīmo.' Alīyo ū mu mizengo ya Yuda nū mu mapanda ga mu Yelusalemu ayo gapeelwa, ūmo batīmo banhū nūūlū ndimu; gakūyiwigwiwa mo malaka;

11malaka ga būyegi, na kūsangabala, malaka ga batoolwa na ga batooji, na malaka ga benhi ba shakwinha sha kūlūmba mu numba ya ng'wa SEEBA; abo bakūyūyomba: 'Nūmbagi ū SEEBA wa mabità, nguno ū SEEBA alī wawiza; ū būtogwa bokwe būlī bo kūshinga welelo na welelo.' Nguno ī sī yenīyī nakwīshokeja ū wiza wayo ūbo yalī nabo kwīngīīla kale na kale," alīhaya SEEBA.

12Ū SEEBA wa mabità alīhaya gīkī, "Ū ng'wipandī lyenīlī īlo līl'itogolo dūhū, līti na shose shose; ndūhū mo banhū, nūūlū ndimu jitīmo; hose pyī ū mu mizengo yalyo gakūbiza mo madīīmīlo hangī, na badīīmi kūtūūgīja mo madaale ga ng'holo jabo.

13Ū mu mizengo ya kū sī ja magūlya ga mitulumenho ya ngūlū ja ng'weli, nī Negevu; nū mu sī ya Benjamini, nū mu magūngūli ga hihī hihī na Yelusalemu, nū mu mizengo ya Būyudaya, gakūbiza mo madaale ga ng'holo hangī, jikūyūbīta kū būtongi wa banhū bakūjibalaga," alīhaya SEEBA.

14Ū SEEBA alīhaya gīkī, "Shīkū jikwiza nakūshikīlīje ū kwisagīja kwane ūko naabisagīja banhū ba numba ya Isilaeli na ba numba ya Yuda, kūlwa shigongo shane."

15Ū mu shikū jenījo, nī likanza lyenīlo, ū Daūdi nakūmfulumīja Itambī itūngīlīja. Hū ng'wene akwīta ya būtūngīlīja na wīma ū mu sī.

16Ū mu shikū jenījo ī Yuda Īkūpījiwa, nū nzengo gwa Yelusalemu gūkūbiza mu mhola. Ū nzengo gwenūyo gūkwitanwa gīkī, "Ū SEEBA alī Būtūngīlīja wise."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Nguno ū SEEBA alīhaya, “Ū Daūdi atūgayiwa munhū wa kwigasha h'isumbī lya
būtemi lya numba ya Isilaeli,

18Na a bagabīji ba lūganda lwa Lawī batalagayiwa munhū wa kwīmīīla kū
būtongi wane kūnifunīja shitambò sha kūpemvwa na kūzuukīja shakwinha sha
būsu, na kūfunya shitambò sha būlī lūshikū.”

19Ū mhayo go ng'wa SEEBA gwiza ū kūlī Yelemia; gūhaya:

20“Ū SEEBA alīhaya gīkī, ‘Ūlū ng'ūdūla kūlībūlaga ī lilagane lyane īlo līlīho a ha
gatī yane na a makanza ga līīmi na a ga būjikū, kūshisha a makanza ga līīmi na a
ga būjikū gooye ū kwiza ūmo galagīīlīlilwe,

21a henaho numho līkūcha nī lilagane lyane īlo nabeeja na ntūmani wane Daūdi,
nī lilagane lyane īlo nabeeja na Balawī, a bagabīji abo bakanitūmamīlaga; nū
Daūdi atūpandīka ng'wingīji wa kūsuga a h'isumbī lyakwe lya būtemi.

22Ūmo sonda ja ng'wigūlū jitūdūla kūbalwa, na a maseni ga ha nyanza gatūdūla
kūping'wa, h'ūmo nakūbongegeja nū būbyīle bo ntūmami wane Daūdi, na a
Balawī abo bakanitūmamīlaga.’”

23Ū mhayo go ng'wa SEEBA gwiza hangī ū kūlī Yelemia; gūhaya:

24Ūtaalī ū kwigwa ūmo bakūhayīlaga a banhū benaba; ī gīkī, “Ū SEEBA wajiponya
ī kaya jenījo būbīlī wajo, nūūlū īkī wajikoma wei ng'wenekīlī? Hūna lūūlū
babibengelegije a banhū bane; booya ū kūbisaaba gīkī nabo bal'ihanga.

25Alīyo ū SEEBA alīhaya gīkī, ‘Ūlū natī nene ūyo naabeeja ilagane ha gatī yane na
līīmi nū būjikū, nūtūūla na shilagīlo sha kūlang'hana kajīle k'igūlū na sī,

26a henaho hū nakūbūponya ū būbyīle bo ng'wa Yakobo; nū ntūmami wane
Daūdi natūkoma ūmò wa kūfuma mu baana bakwe abize nsugi wa shibyalīlwe
sha ng'wa Ablahamu, Isaka na Yakobo. Alīyo ū gwa ng'hana gūlī gīkī, ū nene
nakūbachīla shigongo, nabashoshe kūfuma ū kū būding'wa wabo.’”

Yelemia 34

Sedekia kūhūgūlwa

1Ū ntemi Nebukadineza wa Babuloni walī nalyo ī libità lyakwe pyī ī lyose, na
mabità ga mabūtemi pye ayo gaalī ha sīlīlī yakwe, na banhū bangī abo walī
abasugile. Lyalī ikanza lya kūgūdumīla ū nzengo gwa Yelusalemu nī mizengo ī
yose īyo īgūpīndije; ū mhayo ūyū gwiza kūlī Yelemia kūfuma kūlī SEEBA;
gūhaya:

2“Ū SEEBA, ū Mulungu wa Isilaeli, alīhaya gīkī, Jaga ū kūlī Sedekia ū ntemi wa
Yuda ūkang'wīle, ‘Ū SEEBA alīhaya gīkī, Ū nzengo gwenūyū nalī hihī kūgūtūūla
mu makono ga ntemi wa Babuloni, ūyo akūgūtwima moto.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Nū bebe ūtūpūlūgūka, ūkūdingwa dūhū ūtūūlwe mu makono gakwe. Ūkūmona ū ntemi wa Babuloni na miso gako bebe ng'wenekīlī; nang'hwe akūlūngalūnga nang'ho ng'wilolaga gīkī būshū kū būshū. Hanuma ya henaho ūkūtwalwa Babuloni.

4Alīyo nahene, Ee Sedekia ntemi wa Yuda, gwigwage ū kwisagīja kwa ng'wa SEEBA, 'Ū mu mihayo yako ū bebe, ū SEEBA alīhaya gīkī, Ūtūchīla ū mu būlūgū.

5Ū kūcha mu būlembeezu; ūmo banhū bakapembela moto ha lūfu kūlwa kūbakūja ba so, abo baalī batemi aho bebe ūtaalī kūbiza ho, na h'ikanza lyako bakūpemba moto kūlwa kūkūkūja,' na bakūlīla balīhaya, 'Aa baba watūleka!' Nene ng'wenekīlī nalīkwisagīja ū mhayo gwenūyū, alīhaya SEEBA."

6Hūna ū ng'hangi Yelemia ūng'wīla pyī ī mihayo yenīyī ū Sedekia, ū ntemi wa Yuda, walī mu Yelusalemu.

7Ū ng'wikanza lyenīlo a mabità ga ntemi wa Babuloni galwaga būlūgū nū nzengo gwa Yelusalemu, nī mizengo ya Yuda ī yīngī īyo yalī ītaalī ū kūgwishiwa, gītī nzengo gwa Lakishi na Azeka. Ī yenīyī h'ī mizengo iyene īyo yalī yasaagīila īpīndīlīgije ndugu ū mu Yuda.

Basese kūtungūlwa ikanza ido

8Ū ntemi Sedekia akabeeja būlagane na a banhū ba Yelusalemu pye a bose, kūlwa kūbinha wiyaabī abo baalī mu būsese; aho wamala ū kwīta ī gīko, mhayo gwiza kūlī Yelemia kūfuma kūlī SEEBA.

9Yūbiza būlī munhū ūyo alī na nsese Ng'hebulania, ngosha nūūlū nkīma, ang'winhe wiyaabī; walī atīho wa kūntūūla mu būsese Nyudaya ng'wiye.

10Na ng'hana pye a bataale na a banhū a bangī abo bakingīla ū ng'wilagane lyenīlī būzūnya gīkī bakūbinha wiyaabī a basese babo, a bagosha na a bakīma; batikala babatūūlile mu būsese.

11Kwike a ha numa ya henaho bakagalūcha a maganiko gabo; būbadima a basese abo baalī nabo, būbashosha mu būsese hangī.

12Hūna ū mhayo go ng'wa SEEBA gwiza ū kūlī Yelemia; gūng'wīla:

13"Ū SEEBA, ū Mulungu wa Isilaeli, alīhaya, 'A bakūlūgenji bing'we aho naabīnja ī Misili, ū mu sī ya būsese, nakabeeja nabo ilagane;' nūbawīla gīkī,

14'Būlī ng'waka gwa mpungatī, būlī ng'wene ū mu bin'gwe ang'winhe wiyaabī Ng'hebulaniya ng'wiye ose ose, ūyo wijinja kūlī we kūbiza nsese; ūlū ūntūmamīla kūshisha myaka itandatū, shiigelile anekele aje, abize mu wiyaabī.' Alīyo a bakūlūgenji bing'we batanidegelekīle, nūūlū kūnidīlīla yaya.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Haha haha dūhū ng'walī ng'wagalūkile, ng'wīta mhayo nsoga no kū būtongi bone; būlī ūmò wing'we ūng'winha wiyaabī ndūgūye. N'ilagane ng'ūbeeja kū būtongi bone, mu numba īyo īkitanīlagwa kū lina lyane.

16Alīyo hangī ng'wagalūkile, ng'ūbiza basosohaja ba lina lyane; nguno būlī ūmò wing'we wanshokije mu būsese hangī, ngosha nūūlū nkīma ūyo walī wang'winha wiyaabī aje ūko atogelilwe. Ng'wabahadīkile hangī kūbiza basese bing'we."

17Hūna lūūlū ū SEEBA alīhaya gīkī, "A bing'we mulemile ū kūniigwa ū nene; mutaalī kūbinha wiyaabī a badūgū bing'we. Alilūūlū, ī haha nalīng'winha 'wiyaabī' a bing'we, alīhaya SEEBA; 'wiyaabī' mu kūbūlagwa bo līlūshū, na mahūūya, na nzala. Nakūng'wīta mubize na saalaala ū kū mabūtemi ga mu sī pye a gose.

18A banhū abo baalīkenaagūlile ī lilagane lyane, būleka ū kwīdima īyo īhelilwe kūlwa kūlīshikīlīja ī lilagane lyane, īlo bakalībeeja kū būtongi bone, a benabo nakūbīītīla ūmo bakīyītīla ī ndama īyo bakīītandūla habīlī; hūna būbīta a ha gatīgatī ya mabudīka gayo.

19Baalīho a batongeeji ba mu sī ya Yuda, na ba nzengo gwa Yelusalemu, bataale ba ng'wikūlū, bagabīji, na a banhū a bangī pye abo bakabīta ha gatī gatī ya mabudīka ga ndama yenīyo.

20Pye a benabo nakūbatūūla mu makono ga banishi babo, abo balī na ng'hūmbū ja kūbīngīja būpanga wabo. Ī mibimba yabo īkūbiza shilīwa sha noni ja kūlala, na shiinū ja mu matogolo."

21Ū Sedekia, ū ntemi wa Yuda na a bataale ba mu būsugi wakwe, nakūbatūūla mu makono ga banishi babo, abo balī na ng'hūmbū ja kūbīngīja būpanga wabo; a b'ibità lya ntemi wa Babuloni, īlo lyalī lyīngile, lyoya ū kūmudumīla.

22Nakūfunya shilagīlo, alīhaya SEEBA, nakūbashosha hangī ū kū nzengo gwenūyū. Bakwilwisha nago būlūgū bagūdime, hūna bagūtwime moto. Ī mizengo ya mu Yuda nakwīyīta ībize dalali, atizilonga wa kwikala mo.

Yelemia 35

Banhū ba lūganda lwa Balekabu

1Ū mhayo ūyū gūkiza kūlī Yelemia kūfuma kūlī SEEBA mu shikū ja būsugi bong'wa Yehoyakimu, ng'witūnja o ng'wa Yosia ū ntemi wa sī ya Yuda; gūng'wīla:

2"Jaga ū kū banhū ba numba ya ng'wa Lekabu, ūkabawīle bize ū mu numba ya ng'wa SEEBA, mu chumba shimò shaho, hūna ūbatengele walwa bo kūng'wa."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Nūja kūng'wenha Yazania ng'wana Yelemia ng'witūnja o ng'wa Habasinia, na baana ba ng'wawe; na a bitūnja bakwe a bose pye, nīyo pyī ī numba ya Balekabu.

4Nūbenha ū mu numba ya ng'wa SEEBA, mu chumba sha bitūnja ba ng'wana Hanaani, ng'wana Igidalia, munhū o ng'wa Mulungu. Ī chumba shenīsho shalī hihī na chumba sha bataale, na shalī higūlya ya chumba sha ng'wa Maaseya, ng'witūnja o ng'wa Shalumu, nang'hani wa nyango.

5Hūna nokaja divai mu mabakuli na shikombe, nūbenhela a banhū ba numba ya ng'wa Lekabu benabo; niza nūbinha nalībawīla, "Yīyī divai mung'we."

6Nabo būnishokeja balīhaya, "A bise tūtang'waga ī divai, nguno ū sīswe nkūlū ū Yonadabu, ng'wana Lekabu watwinha shilagīlo ūtūwīla, 'A bing'we nū būbyīle wing'we mutī ba kūng'wa divai ilalī.

7Yaya nūūlū kūzenga numba, nūūlū kūlīma gīkī mubībe mbīyū; nī migūnda ya mizabibu yaya ū kūbiza nayo. Yaya gete a bing'we ū kūbiza nasho ī shenīshi; nī numba jing'we jikūbiza ja maheema pyī ī shikū. Ū mu gīko hū mukūlama shikū ningī ū mu sī ūmo mukwikalaga mu mbika ya kūsaama saama ī haha.'

8Nise twīdima pyī īyo watūlagīla ū sīswe nkūlū Yonadabu, ng'wana Lekabu. Tūtaalī kūgema kūng'wa divai; a bise benekīlī na a bake bise, na a bitūnja bise pye na a bshīke bise.

9Tūtaalī nūūlū kūzenga numba ja kwikala mo, nūūlū kūbiza na migūnda ya mizabibū, nūūlū malaale; nūūlū ni shilīwa sha kūlīma tūtaalī kūbiza nasho.

10A bise tūlī bikaji ba mu mahema kūlwa nguno ya kūshikīlīja pyī īyo watūlagīla ū sīswe nkūlū Yonadabu.

11Alīyo ū Nebukadineza, ū ntemi wa Babuloni aho wiza kwīyūūbūkīla ī sī yenīyī, tūkiwīla; 'Bing'we tūjagi Yelusalemu tūgapeele a mabità ga Bakalidayo, na a ga Baalamu.' Hūna tūbiza bazengi ba mu Yelusalemu."

12Hanuma ya yenīyo ū mhayo go ng'wa SEEBA gwiza ū kūlī Yelemia; gūhaya,

13"Ū SEEBA wa mabità, ū Mulungu wa Isilaeli alīhaya, 'Jaga ūkabawīle a banhū ba Yuda na a bazengi ba Yelusalemu gīkī, A bing'we, ni kinehe mutadūgije ū kwilangīla henaho mubize bigwi ū kū mihayo yane?' Alīhaya SEEBA.

14Ū Yonadabu ng'witūnja o ng'wa Lekabu wabinha shilagīlo a baana bakwe, gīkī batizūng'wa divai; na ng'hana ī shilagīlo shenīsho shilang'hanilwe. Kūshisha lelo batang'waga divai nguno ya kūdima shilagīlo sha ng'wa saabo nkūlū. Alīyo ū nene gwa ū kūmukomeleja, ning'we biya ū kūniigwa.

15Naamutūmīla no pye a batūmami bane a bahangi; bikalaga būmuwīla gwa gwa gwa, 'Bing'we galūkagi, būlī ūmò wing'we īnge ū mu nzīla jing'we ī jabūbi, mugalūche nī nhūngwa jing'we; lekagi ū kwikala ng'ūlondeela bamulungu bangī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

na kūbalamya. Ū mu gīko hū mukwikala ū mu sī īyo nang'winha bing'we na bakūlūgenji bing'we.' Alīyo ng'walī mulemile ū kūnidegeleka nūūlū ū kūniigwa.

16A baana ba ng'wa Yonadabu ng'witūnja o ng'wa Lekabu, bashidimile ī shilagīlo īsho wabinha nkūlūgenji wabo; alīyo a banhū aba balemile ū kūniigwa ū nene.'

17Alilūūlū, ū SEEBA wa mabità, ū Mulungu wa Isilaeli, nalīhaya gīkī, 'Degelekai! A banhū ba Yuda na a bazengi ba mu Yelusalemu pye a bose nalī hihī kūbenhela pye a mayanga ayo naagahaya kūlwa nguno yabo. Nguno naabawīla no, alīyo balemile ū kūniigwa; naabitana no, alīyo ū kūniidīka biya.'"

18Hūna ū Yelemia ūbawīla a banhū ba numba ya ng'wa Lekabu, "Ū SEEBA wa mabità, ū Mulungu wa Isilaeli, alīhaya gīkī, 'A bing'we mushiigwile ī shilagīlo sha nkūlūgenji wing'we Yonadabu, na mukashimīzīlaga mu katongeelele kakwe kose, nī yīyo amulagīlile mukīyītaga pye.'

19Alilūūlū, ū SEEBA wa mabità, ū Mulungu wa Isilaeli alīhaya gīkī, 'Ū Yonadabu ng'witūnja o ng'wa Lekabu atalagayiwa munhū wa kūnitūmamīla.'"

Yelemia 36

Yelemia kwandīka shitabo

1Mu ng'waka gwa kanè go ng'wa Yehoyakimu ng'witūnja o ng'wa Yosia, ntemi wa Yuda, ū mhayo ūyū gūkiza kūlī Yelemia kūfuma kūlī SEEBA:

2"Solaga shitabo ūyandīke mo pyī ī mihayo īyo nakwikalaga nūkūwīla kūlwa sī ya Isilaeli na Yuda, na a mahanga a gangī pye a gose; kūfumīīla ng'wikanza lya būsugi bo ng'wa Yosia, aho nakandīja kūlūngalūnga nang'ho kūshisha haha.

3Hamo a banhū ba Yuda bakūgalūka ūlū būgiigwa pye a mayanga ayo nahelile kūbagwisīja, būlī ūmò wabo īnge ū mu kashimīzīle kakwe a kabūbi; nane nabalekeje ū būbi wabo nī shibi shabo."

4Hūna ū Yelemia ūng'witana Baluki, ū ng'witūnja o ng'wa Nelia; ū wei ū Yelemia wandya kwīhaya pyī ī mihayo īyo SEEBA walī wang'wīla, ū kūnū ū Baluki akwīyandīka mu shitabo.

5Hanuma ya henaho ū Yelemia ūng'wīla ū Baluki, "Ū nene nalī mu būtungwa, natūdūla ū kūja ū kū numba ya ng'wa SEEBA.

6Alilūūlū, ū bebe ūkūja ū kū numba ya ng'wa SEEBA mu lūshikū lwa kūfunga, ūkingīle mo ūbasomele kūfuma ū mu shitabo a banhū, ī mihayo ya ng'wa SEEBA, īyo naalīhayaga ū bebe wīyandīka. Ūkūbasomela pye a banhū ba Yuda abo bakizaga mo kūfuma kū mizengo yabo.

7Hamo shi bakūgalūka bīnge ū mu nzīla jabo ī jabūbi, na būlī ūmò wabo ang'wikūmbīlīje ū SEEBA; nguno ū būpelanu nū būdaki ūbo bohayiwe gīkī būkūbagwīīla a banhū benaba būtaale no."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Ū Baluki ng'witūnja o ng'wa Nelia wīta pyī īyo akalagīlwa na ng'hangi Yelemia kwīyīta; ūja ū mu numba ya ng'wa SEEBA ūkīsoma ī mihayo ya ng'wa SEEBA kūfuma ū mu shitabo shenīsho.

9Mu ng'weji gwa kenda ng'waka gwa katanò go ng'wa Yehoyakimu, ng'witūnja o ng'wa Yosia ntemi wa Yuda, kakatūlwa kaluulu; pye a bana Yelusalemu na a bangī abo baalī biza kūfuma kū mizengo ya mu Yuda, būkomigwa kūlīla kū būtongi bo ng'wa SEEBA mu kūfunga.

10Ū Baluki ūbasomela pye a banhū ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA ī mihayo ya ng'wa Yelemia kūfuma ū mu shitabo shenīsho, aho alīyīsoma walī mu chumba sha ng'wa Gemalia ng'witūnja o ng'wandīki Shafani, īsho shalī ng'wibīndo lya kū ngūlya ha kwingīlīla mu Mita Mpya gwa helaku.

11Ū Mikaya ng'witūnja o ng'wa Gemalia ng'wana Shafani, aho wīyigwa pyī ī mihayo ya ng'wa SEEBA, īyo yalī ū mu shitabo shenīsho,

12wika ūja kwikūlū ūkingīla mu chumba sha ng'wandīki, pye a bataale baalī ng'wenūmo bigashije, walīmo Elishama ng'wandīki, Delaya ng'wana Shemaya, Elinasani ng'wana Akiboli, Gemalia ng'wana Shafani, na Sedekia ng'wana Hanania; na a bataale a bangī baalī ng'wenūmo pye.

13Ū Mikaya aho wabasomboolela pyī ī mihayo īyo walī wang'wigwa Baluki alībasomela a banhū kūfuma ū mu shitabo shenīsho,

14pye a bataale benabo būntūma Yehudi ng'witūnja o ng'wa Nesaniya ng'wana Shelemia, ng'witūnja o ng'wa Kushi, aje ū kūlī Baluki akang'wīle, "Ī shitabo īsho walūbasomelaga a banhū shisolage wize nasho kūnū." Na ng'hana ū Baluki ng'witūnja o ng'wa Nelia ūshibūūcha mu nkono gwakwe ī shitabo, ūja nasho ūko baalī.

15Būng'wīla, "Bebe al'igashaga ūtūsomele nise." Na ng'hana ū Baluki ūbasomela.

16Aho bīyigwa pyī ī mihayo yenīyo bakogoha no, būyilola lola dūhū; būng'wīla ū Baluki, "Tūng'winhe ū ntemi ī mhola ja mihayo yenīyī pyī ī yose."

17Būmūja, "Alitūwīlage wīyandīkaga kinehe pyī ī mihayo yenīyī? Ū Yelemia h'ūyo walīhayaga?"

18Ū Baluki ūshosha, "H'ūmo īlī, ū wei wīhayaga pyī ī mihayo yenīyī, ū nene hū nīyandīkaga na wino ū mu shitabo shenīshi."

19A bataale benabo būng'wīla ū Baluki, "Ū bebe nū Yelemia jagi mukibise; nīyo atizilonga munhū nūūlū ūmò wa kūdeeba ūko mulī."

Yehoyakimu kūpemba shitabo mu moto

20Ī shitabo būshitūūla mu chumba sha ng'wa Elishama ū ng'wandīki, hūna būja ū kūlī ntemi walī ng'wibīndo, būkansomboolela pyī ī mihayo yenīyo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Ū ntemi ūntūma Yehudi kūjūshenha ī shitabo shenīsho ū mu chumba sha
ng'wandīki Elishama, wiza ūshisoma kū būtongi bo ntemi, na a bataale bīmīīlile
hamò nang'hwe.

22Ī likanza lyenīlo gwalī ng'weji gwa kenda, ū ntemi walī igashije mu numba ya
kūhooyela mu makanza ga mbeho; walī wigasha akootaga moto gwabakaga.

23Ū Yehudi aho alīshisoma, yūbiza ūlū wakalīcha mbapūla idatū nūūlū īnè gīko,
ū ntemi wajibbuta na lūshū wajiponeja mu moto; kūshisha pyī ī shitabo
shūnogotejiwa moto.

24Ū ntemi na a batūmami bakwe abo bakīyigwa ī mihayo yenīyo, batoolekegije
logohano lose lose, ndūhū nūūlū koolecha būpīna mu nzīla ya kūtandūla
shizwalo shabo.

25Ba Elinasani, Delaya, na Gemalia bakagema no ū kūnemeja ū ntemi gīkī
atizūshipemba mu moto ī shitabo shenīsho, kwike atabadegelekile.

26A ha ng'wanya gwaho ū ntemi ūbitana ba Yelameeli, ūmò wa bitūnja ba ntemi,
na Selaya ng'wana Azilieli, na Shelemia ng'wana Abudeeli; ūbalagīja baje
bakandime ū Baluki ū ng'wandīki nū ng'hangi Yelemia; alīyo ū SEEBA walī
wababisa.

Shitabo kwandīkwa hangī

27Ū ntemi aho washipemba mu moto ī shitabo īsho shalī na mihayo īyo Baluki
akīyandīka mu kūwīlwa na Yelemia, mhayo go ng'wa SEEBA gwiza ū kūlī
ng'hangi Yelemia; gūhaya:

28"Solaga shitabo shingī, wīyandīke hangī pyī ī mihayo īyo yalī ū mu shitabo sha
kwandya, īsho Yehoyakimu ntemi wa Yuda washipembile mu moto.

29Nīyo ū Yehoyakimu ū ntemi wa Yuda ng'wīlage, 'Ū SEEBA alīhaya gīkī, Ū bebe
washipembaga mu moto ī shitabo shenīsho kūnū ūlībūūja, "Nibūlī wandīkaga
gīkī ū ntemi wa Babuloni shiigelile wize kwīkenaagūla ī sī yenīyī, amale mo pye
gete a banhū nī mitugo?"

30Alilūūlū, ū mu mihayo ya ng'wa Yehoyakimu ū ntemi wa Yuda, ū SEEBA alīhaya
gīkī, Ū Yehoyakimu atūbiza na ose ose wa kwigasha h'isumbī lya būtemi lya
ng'wa Daūdi; ū mimba gwakwe gūkūponyiwa hanze gūloche na kūkeeyula
gūkūtūlagwa līīmi na mbeho.

31Nakūng'winha nsango ū wei na a baana bakwe, pye na a batūmami bakwe,
kūlwa nguno ya būbi wabo; a boi na a bikaji ba mu Yelusalemu, na a banhū ba
Yuda, nakūbenhela pye a mayanga ayo naagahaya gīkī gakūbagwīla; nguno
batatogilwe ū kūdegeleka.'"

32Hūna ū Yelemia ūsola shitabo shingī, ūng'winha ū Baluki ū ng'wandīki, ū
ng'witūnja o ng'wa Nelia. Wandya kwīhaya ū Yelemia ī mihayo īyo yalī ū mu

© 2015 Bible Society of Tanzania.

shitabo īsho Yehoyakimu ntemi wa Yuda akashipemba mu moto, kūnū ū Baluki akwīyandīkaga ū mu shitabo. Na mihayo yīngī mingī ya mbika yenīyo yongejiwa a higūlya yaho.

Yelemia 37

Yelemia kūponyiwa mu jeela

1Ū Sedekia akatemiwa na ntemi Nebukadineza wa Babuloni, ūbiza ntemi wa Yuda a ha ng'wanya go ng'wa Konia ng'witūnja o ng'wa Yehoyakimu.

2Alīyo nū wei ū Sedekia atīdīlīlile ī mihayo īyo SEEBA wīhayaga mu nzīla ya ng'hangi Yelemia, nūūlū a batūmami bakwe batīdīlīlile; pye na a banhū ba sī yenīyo.

3Kwike a hene ū ntemi Sedekia akantūma Yehukali ng'wana Shelemia, na ngabīji Sefania ng'witūnja o ng'wa Maaseya, baje ū kūlī Yelemia bakandayīile gīkī, "Tūlīkwikūmbīlīja ūtūlombele ū kūlī SEEBA Mulungu wise."

4Ū ng'wikanza lyenīlo ū Yelemia walī ataalī na wiyaabī bo kūyeela yeela ū mu banhū; nguno walī ataalī ū kūponyiwa mu jeela.

5Ibità lya bashilikale ba ng'wa Falao lyūbūūka kwīnga ī Misili; a Bakalidayo abo baalī baagūgobanīlile ū nzengo gwa Yelusalemu, aho bajiigwa ī ng'hūlū j'ibità lyenīlo bīnga ī Yelusalemu, būgūleka ū kūgūdumīla ū nzengo gwenūyo.

6Hūna mhayo go ng'wa SEEBA gwiza ū kūlī ng'hangi Yelemia; gūhaya:

7"Ū SEEBA, ū Mulungu wa Isilaeli alīhaya gīkī, 'Ū ntemi wa Yuda ūyo wamutūmaga kwiza kūnibūūja,' jagi mukang'wīle gīkī, 'Ī libità lya bashilikale ba ng'wa Falao īlo līlī mu lūgendo kwiza kūmugunanha, līkūshoka Misili, kū sī yalyo.

8A Bakalidayo bakūshoka bagūdumīle ū nzengo gwenūyū bagūdime, bagūpembe moto.'

9Ū SEEBA alīhaya, Lekagi ū kwilemba muliganika gīkī, 'A Bakalidayo bakūtūleka dūhū.' Yaya batūmuleka!

10Nguno nūūlū mukalītūla pyī ī libità lya Bakalidayo īlo līlīmudumīla, ū mu ng'hambī jabo būsaaga mo balabūkile dūhū, alīyo nahene a benabo bakūpuluka bize bagūtwime moto ū nzengo gwenūyū."

11A Bakalidayo aho bīnga ī Yelusalemu kūlwa kūlyogoha ibità lya ng'wa Falao,

12ū Yelemia ūbūūka nang'hwe īngile ī Yelusalemu, aje kū sī ya Benjamini akanukūle ngabo go malaale gakwe kūfuma ū kū banhū ba kwenūko.

13Alīyo aho washika ha Mita gwa Benjamini, walīho hoi nang'hani wa mita ī lina lyakwe witanagwa Iliya ng'wana Shelemia, ng'witūnja o ng'wa Hanania; ū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

nang'hani ng'wenūyo akandima ū Yelemia ūng'wīla, "Ū bebe ūlītoloka ūkisangīje na Bakalidayo!"

14Ū Yelemia ūshosha, "Ītī gīko na hado yaya! Natūtolokaga kūja kwisangīja na Bakalidayo." Alīyo ū Iliya atandegelekile ū Yelemia, ūndima dūhū ūntwala kū bataale.

15Bakampelanīla no ū Yelemia, būlagīla ūtūlwa mbooko na kūlugalīlwa mu numba ya ng'wandīki Yonasani, baalī bīgalūcha yūbiza jeela.

Yelemia kwitanwa kūlī ntemi

16Ū Yelemia aho watūūlwa ū mu jeela, ūponyiwa mu chumba sha ng'wichongo ū mu gatī ya jeela ng'wenūmo; akikala moi ikanza lya shikū ningī.

17Ū ntemi Sedekia ūnagīlīja wenhwa ū kwikūlū, ūmūja mihayo balī boi babīlī dūhū; ūhaya, "Gūlīho mhayo gose gose gwa kūfuma kūlī SEEBA?" Ū Yelemia ūshosha, "Gūlīho ng'hana; ū bebe ūkūtūūlwa mu makono ga ntemi wa Babuloni!"

18Hanuma yaho ū Yelemia ūng'wīla ū ntemi Sedekia, "Ū nene ng'waniponije mu jeela; naahūbile kī ū kūlī bebe, nūūlū ū kū batūmami bako, nūūlū ū kū banhū aba?

19Ī gīsī lūūlū balī halī a bahangi bako abo baalūkūhangīlaga gīkī, 'Ū ntemi wa Babuloni atūkūdumīla ū bebe, nūūlū ī sī yenīyī'?

20Alilūūlū baba ntemi, nalīkwikūmbīlīja ūnidegeleke. Gūūyū mhayo nalīkūlomba, Ūtizūnishosha hangī ū mu numba ya ng'wa Yonasani ū ng'wandīki, nguno nakūjūchīla mo."

21Hūna ū ntemi Sedekia ūlagīla gīkī ū Yelemia atūūlwe ng'wibīndo lya balang'hani; hama būlī lūshikū ayinhwa ngatī kwīngīīla mu lūgali lwa boocha bayo; kūshisha īshile pyī ī migatī ū mu nzengo. Hūna ū Yelemia ūyikala mu gwalugwa ya balang'hani.

Yelemia 38

Yelemia ng'wichongo lya būlolo

1A ba Shefania ng'wana Matani, Gedalia ng'wana Pashuli, Yehukali ng'wana Shelemia, na Pashuli ng'wana Malikīya, bakīyigwa ī mihayo ya ng'wa Yelemia, īyo walī wabawīla pye a banhū; aho wahayaga:

2"Ū SEEBA alīhaya gīkī, 'Ūyo ūsaaga ū mu nzengo ūyū akūbūlagwa bo līlūshū, nūūlū nzala nūūlū mahūūya; alīyo ūyo ūja kūbagwīla mu magūlū a Bakalidayo, akwikala mpanga; akūbūpīja ū būpanga bokwe; akūpīla.'

3Ū SEEBA alīhaya gūūyū mhayo, 'Ū nzengo gwenūyū shiigelile gūtūūlwe mu makono ga ba shilikale ba ntemi wa Babuloni agūdime.'"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Hūna lūūlū a basugi benabo būng'wīla ū ntemi, “Ū munhū ng'wenūyū shiigelile abūlagwe, nguno a bashilikale abo basaagīīlile ū mu nzengo gwenūyū na a banhū a bangī pye a bose alībagwisha ng'holò, kūlwa mamihayo gakwe ayo akwikalaga ūbawīla. Ū munhū ng'wenūyū atūbakoobelaga misoga a banhū benaba, ūlū ītī kūbakoobela makoye dūhū.”

5Ū ntemi Sedekia ūbawīla, “Ū ng'wenūyo alī mu makono ging'we, ū ntemi atadūgije kūmulemeja mhayo gose gose.”

6Hūna būnsola ū Yelemia būkantūūla ng'wichongo lya lwinzī lwa ng'wa Malikīya, ng'witūnja wa ntemi; lyalī mu gwalugwa ya balang'hani. Būng'wicha bo ngoye ū ng'wichongo lyenīlo, gaalī gatīmo minzī; boolīmo būlolo dūhū, ū Yelemia ūdidibīla ū mu būlolo wenūbo.

7Kwike walīho muna Esiopia ntūmami wa hikūlū, witanagwa Ebedimeleki; akigwa ī gīkī ū Yelemia bantūūlaga ng'wichongo. Ū ntemi akasangwa alī ng'wibanza kū Mita gwa Benjamini.

8Hūna ū Ebedimeleki ūfuma ū ng'wikūlū wihuuta ū kūlī ntemi, ūūkang'wīla gīkī,

9“Baba wanyama, a banhū benaba bīītaga mibi no ī haha, kūtinda pyī īyo bang'wītīla ū ng'hangi Yelemia. Bamponyaga ng'wichongo lya lwinzī; ūlū shilashile ī shilīwa ū mu nzengo akūcha bo kūnanulwa nzala.”

10Ū ntemi ūnagīla ū Ebedimeleki ū muna Esiopia; ūng'wīla, “Ū mu banhū abo ūlī nabo aha solaga makūmi adatū, ūje nabo mukang'wīnje ū Yelemia ū ng'wichongo kūko ataalī kūcha.”

11Ū Ebedimeleki ūbasola a banhū benabo ūja nabo, ūūkingīla ū mu numba y'ikūlū, ūja mu chumba shimò shaho sha kūbīkīla shikolo ū ng'wikūlū ng'wenūmo. Ūshika ūsola madaaso daaso na mamyenda makūlūkūlū; biza nago; hūna būgiicha bo lūgoye ū ng'wichongo ūmo walī ū Yelemia.

12Ū Ebedimeleki ū muna Esiopia ūng'wīla ū Yelemia, “Gapagage mu mangwa a mamyenda na a madaaso daaso genayo; ī ngoye jize a higūlya yaago jitizūkūsha.” Ū Yelemia wīta chene ng'hana.

13Būnduta bo ngoye jenījo, būmfunya ū ng'wichongo. Ū Yelemia akikala ū ng'wibīndo lya balang'hani ng'wenūmo.

Sedekia kūmūja Yelemia hangī

14Ikanza līngī hangī ū ntemi Sedekia akanagīlīja ū ng'hangi Yelemia, wenhwa kū nyango gwa kadatū gwa kwingīlīla mu numba ya ng'wa SEEBA. Ū ntemi ūng'wīla ū Yelemia, “Bebe gūūyū mhayo nakūbūūje, kwike ūtizūnibisa shose shose!”

15Ū Yelemia ūnshokeja ū ntemi Sedekia ūhaya, “Ūlū nūkwinha ī lishosho lya ng'hana ūtūnibūlaga? Nguno nūūlū nūkūganikīla nahene ūtūnidegeleka.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16Ū ntemi Sedekia ūng'wīlahīlīla ū Yelemia mu mbisīla; ūng'wīla, “Ūmo SEEBA alī mpanga, ū meeja wa ng'holò jise, natūkūbūlaga, nūūlū natūkūtūūla ū mu makono ga banhū abo balī na ng'hūmbū ja kūkūbūlaga.”

17Hūna ū Yelemia ūng'wīla ū Sedekia, “Ū SEEBA Mulungu wa mabità, ū Mulungu wa Isilaeli, alīhaya gīkī, ‘Ūlū ūbagwīla mu magūlū a basugi ba ha sīlīlī ya ntemi wa Babuloni, ū būpanga wako būkūpīla, nū nzengo gwenūyū gūtūtiing'wa moto; hama ū bebe nī kaya yako mukwikala mhola.

18Alīyo ūlū ūtūbagwīla mu magūlū a basugi ba ha sīlīlī ya ntemi wa Babuloni, ū nzengo gwenūyū gūkūtūūlwa mu makono ga Bakalidayo bagūtiime moto; nū bebe ng'wenekīlī ūtūpūlūgūka ū mu makono gabo.’”

19Ū ntemi Sedekia ūng'wīla ū Yelemia, “Nalībogoha a Bayudaya abo bapeelelile kū Bakalidayo. Nguno a Bakalidayo badūgije kūnitūūla mu makono gabo; bakūnīītīla yabūbi no.”

20Ū Yelemia ūshosha ūng'wīla, “Batūkūtūūla ū mu makono ga Bayudaya, ū bebe ng'wigwage ū SEEBA, wīte ūmo nalīkūwīlīla. Ī mihayo yako īkūgololoka, nū būpanga wako būkūpīla.

21Alīyo ūlū ūlema ū kūbagwīla mumagūlū, ū SEEBA wamalaga kūnolekeja mhayo gūūyū:

22‘Pye a bakīma abo baalekeelilwe ū ng'wikūlū lya Yuda bakūfunyiwa hanze, batwalwe kū basugi ba mu selekaali ya ntemi wa Babuloni.’ A bakīma benabo bakūkūwīla gīkī, ‘A banwani biyo abo ūbasanije baakūlembagūlile būkwibanga. Ī haha watīnije, a magūlū gako galī mu tembe; a banwani biyo baakūlekanīgije.’

23A bake bako na a baana bako bakūfunyiwa pye a bose, batwalwe kū Bakalidayo. Nū bebe ng'wenekīlī ūtūpūlūgūka ū mu makono gabo, ū ntemi wa Babuloni akūkūdima dūhū; ū nzengo gwenūyū ūkūgwenheleja gūtiing'we moto.”

24Hūna ū Sedekia ūng'wīla ū Yelemia, “Atizilonga munhū nūūlū ūmò wa kwīdeeba īyo twīhooyela yenīyī; nguno ūshikile kūbūlagwa.

25A basugi ūlū bigwa gīkī nahooyaga nang'ho, hūna biza kūkūwīla, ‘Tūwīlage īyo wang'wīla ū ntemi, nī yīyo wakūwīla ū bebe; ūtizūtūbisa, ūlū ītī chene tūkūkūbūlaga,’

26a henaho ūkūbawīla gīkī, ‘Nalūng'wikūmbīlījaga ū ntemi atizūnishosha ū kū numba ya ng'wa Yonasani, kūjūchīla ko.’”

27Na ng'hana pye a basugi būng'wikuunūkīla ū Yelemia bandya kūmūja, nang'hwe ūbawīla pyī īyo ntemi walī wanagīla kūhaya. Būhuumūla dūhū būneka, nguno walī atīho nūūlū ūmò ūyo walī wagiigwa a mahooya gakwe nū ntemi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28Ū Yelemia akikala ū mu gwalugwa ya balang'hani kūshisha lūshikū lwa kūding'wa ū nzengo gwa Yelusalemu.

Yelemia 39

Nzengo gwa Yelusalemu kūding'wa

1Mu ng'weji gw'ikūmi ng'waka gwa kenda go ng'wa Sedekia ntemi wa Yuda, ū ntemi Nebukadineza wa Babuloni akiza kūgūūbūkīla ū nzengo gwa Yelusalemu, walī nalyo pyī ī libità lya bashilikale; būgūgobanīla.

2Lūshikū lwa kenda lwa ng'weji gwa kanè, ng'waka gw'ikūmi na gūmò gwa būsugi bo ng'wa Sedekia, ī ndugu ya nzengo yūkambūlwa.

3Pye a basugi ba mu selekaali ya ntemi wa Babuloni bingīla mu Mita gwa ha Gatī bigasha. Baalī, Neliga-shaleza, Samuga-nebo, Sasekimu ntaale wa batūmami, na Naliga-shaleza nshilikale nkūjiwa; na a bataale a bangī pye a ba selekali ya ntemi wa Babuloni.

4Ū Sedekia ū ntemi wa Yuda hamò na a bashilikale bakwe pye a bose aho bababona a banishi benabo, bakagūtoloka ū nzengo būjikū, būbītīla mu ngūnda gwa ntemi, yalīmo nzīla ībītile ha gatī gatī ya ndugu ibīlī; būtūngīīla ipandī lya Alaba.

5Alīyo ī libità lya bashilikale ba Bakalidayo bakabakūūbīja, ū ntemi Sedekia būmpandīkīla mu mbūga ya Yeliko. Būndima būntwala ū kūlī ntemi wa Babuloni ū Nebukadineza, walī mu sī ya Hamasi, nzengo gwa Libūla; ūng'hamīla kwinhwa nsango.

6Ī Libūla kwenūko ū ntemi wa Babuloni ūbabūlaga a bitūnja ba ng'wa Sedekia mu būtongi bo miso gakwe, na a banikūlū ba Yuda pye a bose ūbabūlaga.

7Hūna ū Sedekia ūnkobola a miso, ūntunga na nhendele ja shaba antwale Babuloni.

8A Bakalidayo būlītwima moto ī likūlū, nī numba ja banhū; nī ndugu ja Yelusalemu būjikambagūla.

9A banhū abo bakalekeelwa ū mu nzengo Nebuzaladani ntaale wa balang'hani ba ntemi, akabasangīja na a babo baalī baja kūbagwīla mu magūlū Bakalidayo, na a bangī pye abo baalī basaagīīla, ūbatwala būding'wa Babuloni,

10Alīyo ū Nebuzaladani ntaale wa balang'hani ba ntemi akabalekeela bamò ba bakunese ū mu sī ya Yuda, banhū abo baalī batī na shose shose; ī likanza lyenīlo ūbagabanhya migūnda ya mizabibu na malaale ga kūlīma.

11Ū ntemi Nebukadineza wa Babuloni ūnagīla mihayo ū Nebuzaladani ū ntaale wa balang'hani ba ntemi, yalī kūlwa ng'wa Yelemia; ūng'wīla gīkī,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12“Ndimage ūnang'hane, yaya ū kūng'wītīla mhayo mi gose gose; ng'wītīlage būlī
gwene ūyo ūkūlomba.”

13Hūna lūūlū ū Nebuzaladani ū ntaale wa balang'hani ba ntemi, nū
Nebushazibani ū ntaale wa batūmami, nū nshilikale nkūjiwa ū Naliga-shaleza,
na a bataale ba selekali ya ntemi wa Babuloni a bangī pye,

14būtūma banhū kūja kūng'wīnja ū Yelemia ū mu gwalugwa ya balang'hani;
būntwala kūlī Gedalia ng'witūnja o ng'wa Ahikamu, ng'wana Shafani; gīkī aje
nang'hwe kū ng'wakwe. Ū mu gīko wikala hamò na banhū ba sī ya ng'wawe.

Ebedimeleki kwisagījiwa

15Ū Yelemia aho ataalī ū mu gwalugwa ya balang'hani, mhayo go ng'wa SEEBA
Mulungu gūkang'wizīīla gūhaya gīkī,

16“Jaga ū kūlī Ebedimeleki ū muna Esiopia; ūkang'wīle, ‘Ū SEEBA wa mabità, ū
Mulungu wa Isilaeli alīhaya gīkī, Nalī hihī kwīshikīlīja ī mihayo īyo nīyisagīja
kūgwītīla ū nzengo gwenūyū, kūgwenhela mayanga; ītī yaya. Ū ng'wikanza
lyenīlo īkūshikīlījiwa ūlībona na miso gako.

17Alīyo nakūkūpīja ū mu lūshikū lwenūlo ū bebe, alīhaya SEEBA; ūtūtūūlwa mu
makono ga banhū abo ūbogohile.

18Nakūkūpīja, ūtūchīla ū mu būlūgū; alīyo ūkūpūlūgūka, būpīle ū būpanga wako;
kūlwa nguno ūnisanije nene, alīhaya SEEBA.’”

Yelemia 40

Yelemia kwinhwa wiyaabī

1Mhayo gūkang'wizīīla ū Yelemia kūfuma kūlī SEEBA; yalī hanuma ya ng'wa
Nebuzaladani ū ntaale wa balang'hani ba h'ikūlū kūnsanga ū Yelemia alī Lama,
ūng'winha wiyaabī. Akampandīkīla henaho atungilwe nhendele hamò na a
batungwa a bangī, a ba kūfuma Yelusalemu na Yuda; pye a bose baalī bahelelilwe
lūgendo lwa kūtwalwa Babuloni bakikale ko mu būding'wa.

2Ū ntaale wa balang'hani ba ntemi aho wampandīka ū Yelemia, ūng'wīla, “Ū
SEEBA Mulungu wing'we walī alīhelelile a mayanga genaya ī lipandī lyenīlī.

3Ī haha ū SEEBA washikīlījaga, wītaga gīt'ūmo walī wahayīla gīkī akwīta. Pyī ī
yenīyī yajile gīko kūlwa nguno a bing'we ng'wang'wītīla shibi ū SEEBA; kūlwa
kūlema kūng'wigwa.

4Alīyo ī lelo yenīyī nalīkūtungūla nakwīngīje ī nhendele ījo ūtungilwe mu
makono gako. Tūjage bose ī Babuloni ūlū ūlībona īlībeelela, nakūjūkūlang'hana;
alīyo ūlū ūtūtogagwa, ndūhū ū mhayo, lekaga ū kwiza. Ūlīyībona ī sī yīyī īlī kū
būtongi wako, jaga hose hose ūko ūlatogwe kūja bebe ng'wenekele.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Ū Yelemia aho ataalī kūgalūka aje, ū Nebuzaladani ongeja, “Ī gete shokaga ūje
kūlī Gedalia, ng'wana Ahikamu ng'witūnja o ng'wa Shafani, ūyo ntemi wa
Babuloni wansolile abize nsugi wayo ī mizengo ya mu Yuda. Jaga ko ūkikale
nang'hwe ū mu banhū abo balīko, nūūlū ūje hose hose ūko ūlatogwe kūja.”

6Ū Yelemia ūja Misipa h'ūko walī ū Gedalia ng'wana Ahikamu, ūūkikala
nang'hwe ū mu banhū abo baalī basaagīīla ū mu sī.

Gedalia nsugi wa sī

7A bataale ba mabità ga bashilikale na a banhū babo abo baalī bataalī kū
matogolo bakigwa, gīkī ū ntemi wa Babuloni wantūūlile Gedalia ng'wana
Ahikamu, kūbiza nsugi wa sī; ūnsola na kūbiza ntaale wabo pye a bagosha na a
bakīma na a baana, abo baalī batatwalilwe Babuloni kū būding'wa; abo baalī
bakuuneese ba bakuuneese ū mu sī.

8Na lūūlū a bataale benabo būbūūka kūja ī Misipa, ū kūlī Gedalia. Baalīmo,
Ishimaeli ng'wana Nesania, na Yohanani na Yonasani bitūnja ba ng'wa Kalea; na
Selaya ng'wana Tanhumeti, na bitūnja ba ng'wa Efai muna Netofa, na Yazania
ng'witūnja wa muna Maaka; baalī hamò na banhū babo.

9Ū Gedalia ng'wana Ahikamu, ng'wizūkūlū Shafani akilahīla kū būtongi wabo
hamò na a banhū babo, ūbawīla, “Yaya ū kogoha ū kūbatūmamīla a Bakalidayo,
ikalagi dūhū ū mu sī yenīyī muntūmamīle ū ntemi wa Babuloni; īkūgololoka ī
mihayo ying'we.

10Ū nene nakwikala ī Misipa, nayūhooya nabo a Bakalidayo ūlū biza ū mu sī yise;
a bing'we bene ikalagi dūhū ū mu mizengo ying'we īyo ng'wīdimile, muje nago
ū nīmo gwa kūbilinga ī divai nī shisuumo sha mu makanza ga chū, pye na a
maguta; shose shenīshi ng'ūshibīka mu shiseme shing'we.”

11Na a Bayudaya abo baalī Moabu, Amoni, Edomu nū ū mu sī ī jingī pyī ī jose, aho
bigwa gīkī ū ntemi wa Babuloni walekeelile būshiigo wa banhū ū mu sī ya Yuda,
ūnsola Gedalia ng'wana Ahikamu ng'wizūkūlū Shafani kūbiza nsugi wabo,

12pye bakashoka mu sī ya Yuda, kwīngīīla hose hose ū kū sī ījo baalī bapeelela,
būja ī Misipa ū kūlī Gedalia. Nabo būyūbilinga ī divai nī shisuumo sha mu shikū
ja chū, nīyo bakakwīja no.

13Hūna ū Yohanani ng'wana Kalea, na a bataale ba mabità ga bashilikale abo
baalī kū matogolo būshika ī Misipa ū kūlī Gedalia.

14Biza būng'wīla, “Bebe ūtamanile gīkī ū ntemi wa Baamoni ū Baalisi, wantūmile
Ishimaeli, ū ng'witūnja o ng'wa Netania kwiza kūkūbūlaga?” Alīyo ū Gedalia
ng'wana Ahikamu atagūzunije ū mhayo gwabo.

15Kwike ū Yohanani ng'wana Kalea aho alī Misipa, akang'wīla mhayo ū Gedalia
balī babīlī dūhū; ūhaya, “Nizunīlījage naje nakamūlage ū Ishimaeli ū ng'wana
Netania; atīho munhū ose ose wa kūgūdeeba ū mhayo gwenūyū. Nibūlī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

akūbūlage, abenheleje kūsalang'hana pye a Bayudaya abo bizile aha kūkwibilingīla, na a banhū abo basaagīīlile mu Yuda bayagaale?

16Alīyo ū Gedalia ng'wana Ahikamu ūng'wīla ū Yohanani ng'wana Kalea, 'Yaya lekaga ū kwīta mhayo gūlī gīko, īyo ūlīng'haya ū Ishimaeli ītī ya ng'hana.'"

Yelemia 41

Gedalia nsugi wa sī kūbūlagwa

1Ū Ishimaeli ng'wana Netania, ū ng'wizūkūlū Elishama walī wa būbbyīle bo ng'wikūlū, na ūmò wa bana ng'oma ba ntemi. Mu ng'weji gwa mpungatī aho alī Misipa, akaja ū kūlī Gedalia hamò na banhū ikūmi; lyūshika ikanza bigasha a bose kūlya shilīwa.

2Kwimanīla ū Ishimaeli ng'wana Netania wabūūka hamò na a banhū ikūmi abo walī nabo, būnchimagūla shū ū Gedalia ng'wana Ahikamu, ū ng'wizūkūlū Shafani; būmūlaga ū munhū ūyo walī watūūlwa na ntemi wa Babuloni kūbiza nsugi wa sī yenīyo.

3Nīyo ū Ishimaeli ūbabūlaga na a Bayudaya pye a bose abo baalī hamò na Gedalia ī Misipa, na a bashilikale ba Bakalidayo abo baalīho hoi.

4Ha ntondo ya lūshikū lwa kūbūlagwa kwa ng'wa Gedalia, ū mhayo gwenūyo gūtaalī kūkumūka kū banhū,

5bagosha makūmi anaane bakiza ī Misipa balīfuma Shekemu, Shilo na Samalia. Bizaga kū numba ya ng'wa SEEBA kwenha shakwinha sha būsu, na būbbani kūlwa shitambò sha kūzuukījiwa. Baalī baamoga ī ndezu jabo, nī shizwalo shabo būtandūla, nī mibīlī yabo bisananga.

6Ū Ishimaeli ng'wana Netania akafuma ū mu nzengo gwa Misipa, ūja kūbasūng'wana bataalī ka kūle, kūnū akūlīlaga. Aho wamanhya nabo ūbawīla, "Tūjagi ū kū ng'wa Gedalia ng'wana Ahikamu."

7Aho bashika ū mu nzengo, ū Ishimaeli ng'wana Netania na a biye abo walī nabo kūfuma kale būbabūlaga a banhū benabo; būbaponya ng'wichongo lya lwinzī.

8Alīyo banhū ikūmi ū mu benabo bakang'wīla ū Ishimaeli gīkī, "Lekaga ū kūtūbūlaga! Tūlī na ngano na būsīga, hamò na maguta na būūkī; shilī kū matogolo shibisile." Ng'hana a benabo atababūlagile, ūbabūlaga a bichaabo dūhū.

9Ī lichongo ūmo akīponeja ī mibimba ya banhū abo akababūbalaga, nū go ng'wa Gedalia, lyalī lyasīmvwa na ntemi Asa, ng'wikanza lya būlūgū na Baasha ntemi wa Isilaeli; ū Ishimaeli ng'witūnja o ng'wa Netania ūlyokaja mibimba ya banhū.

10Ū mu banhū abo baalī basaagīīla baalīmo bashīke ba ntemi, hūna na a bangī pye a bose; banhū abo Nebuzaladani ū ntaale wa balang'hani ba ntemi, walī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

wantūūla Gedalia ng'wana Ahikamu kūbiza nang'hanii wabo. Ū Ishimaelia ng'wana Netania ūbadima pye a banhū benabo, abo baalī basagīīla ū mu nzengo gwa Misipa; būbiza ha sīlīlī yakwe, ūbīīta kūbiza bading'wa bakwe, ūbahadīkīja ūkīla nabo kūja mu sī ya Amoni.

Ishimaeli kūpyenwa na Yohanani

11 Alīyo ū Yohanani ng'wana Kalea, na a bataale ba mabità ga bashilikale abo
baalī hamò nang'hwe, aho bawigwa pyī ū būbi bo mihayo īyo walī wīyīta ū
Ishimaeli ng'wana Netania,

12 būbabilinga pye a banhū babo, būnkūūbīja ū Ishimaeli ū ng'wana Netania,
kūjamba būlūgū nang'hwe. Būmpandīkīla hihī n'ilambo itaale lyalī mu sī ya
Gibeoni.

13 Pye a banhū abo walī wabadima ū Ishimaeli bakayega no aho bamona ū
Yohanani ng'wana Kalea, na a bataale ba mabità ga bashilikale abo walī nabo.

14 A banhū benabo walī wabadimīla Misipa ū Ishimaeli ūbīīta kūbiza bading'wa
bakwe, bakagalūka būshoka balīnondeela Yohanani ng'wana Kalea.

15 Kwike ū Ishimaeli ng'wana Netania akapūlūgūka na banhū bakwe banaane;
būnshiga ū Yohanani būpeelela kū sī ya Baamoni.

Bayudaya kūpeelela Misili

16 Hūna ū Yohanani ng'wana Kalea, na a bataale ba mabità ga bashilikale bose
pye abo baalī hamò nang'hwe, būbajana pye a banhū abo baalī basaagīīla Misipa,
abo akabīnja mu makono ga ng'wa Ishimaeli ng'wana Netania, ūyo akamūlaga
Gedalia ng'wana Ahikamu, baalīmo bashilikale, bakīma, baana, na batūmami ba
ng'wikūlū, abo walī wiza nabo kūfuma Gibeoni.

17 Būduta bajile Misili, būūkatūūla ng'hambī Geluti Kimuhamu hihī na
Betelehemu.

18 Babapeelaga Bakalidayo, bakabogoha kūlwa nguno ū Ishimaeli ng'wana
Netania akamūlaga ū Gedalia ng'wana Ahikamu, ūyo ntemi wa Babuloni walī
wantūūla kūbiza nsungi wa sī yenīyo.

Yelemia 42

Banhū kūnomba Yelemia abalombele

1 A bataale ba mabità ga bashilikale nū Yohanani ū ng'wana Kalea, na Yezania
ng'wana Hoshaya, na a banhū a bangī pye bado na bataale, būng'wegeela

2 ū ng'hangi Yelemia būng'wīla, “Tūdegelekage baba ū kūlīla kwise, ūnombe ū
SEEBA Mulungu wako, ūlīlombele ī libità pyī īlo lyashiigīīlile lyenīlī. Nguno nū
bebe ūlībona na miso gako, gīkī nūūlū īkī twalī bingī ī kale, alīyo ī haha
twasaagile bagehu no.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Nombage ū SEEBA Mulungu wako atoolekeje ī lipandī ī lya kūja; nī yīyo
ītwigelile kwīyīta.”

4Ū ng'hangi Yelemia ūbashokeja, “Nang'wigwaga ū nene nakūmulombela ū kūlī
SEEBA Mulungu wing'we gīt'ūmo mulīlombela, na būlī mhayo ūyo ūgūhaya ū
SEEBA nakūmuwīla; natūmubisa mhayo gose gose.”

5Nabo būng'wīla ū Yelemia, “Ūlū tūleka ū kwīta ūmo īlī pyī īyo SEEBA Mulungu
wako alakūtūme kwiza kūtūwīla, ū SEEBA hū ng'wene ū nkaanīji wise wa
ng'hana na nsanyiwa.

6A bise nūūlū gūtūbeelele, nūūlū gūtūbipīle ū mhayo go ng'wa SEEBA Mulungu
wise ūyo tūlīkūtūma kūja kūlī we, nahene tūkūng'wigwa dūhū; ū mu gīko ī
mihayo yise īkūgololoka; nguno a bise shiigelile tūng'wigwe ū SEEBA Mulungu
wise.”

Ishosho lya ng'wa SEEBA kū banhū

7Aho jabīta shikū ikūmi ū mhayo go ng'wa SEEBA gwiza ū kūlī Yelemia.

8Hūna ūng'witana ū Yohanani ng'wana Kalea, na a bataale ba mabità ga
bashilikale abo baalī hamò nang'hwe; na a banhū pye a bose, bado na bataale.

9Ūbawīla, “Ū SEEBA, ū Mulungu wa Isilaeli, ūyo ng'walī ng'wanitūmile
kūntwalīla kūlomba kwing'we, alīhaya gīkī,

10‘Ūlū ng'wikala ū mu sī yenīyī, ū nene nakūmuzenga, natūmukambagūla;
nakūmuhamba, natūmudubbūla; nguno naapīnīhalile no kūlwa mayanga ayo
naamugwisīgije.

11Mutang'ogohage ū ntemi wa Babuloni, ūyo alīng'ogohya ī haha. Lekagi ū
kūng'ogoha.’ Alīhaya SEEBA. ‘Nguno nalī hamò ning'we, nakūmupīja nang'wīnje
ū mu nkono gwakwe.

12Nakūmuchīla shigongo, nū wei nakūng'wīta amuchīle shigongo a bing'we,
amushoshe hangī ū mu sī ying'we.’”

13Alīyo ūlū ng'ūhaya gīkī, “A bise tūtikalaga ū mu sī īyī, hūna muleke ū
kūng'wigwa ū SEEBA Mulungu win'gwe,

14nūūlū ng'ūhaya, ‘Yaya shi ī gīko, a bise tūkūja tūkikale Misili, ūko tūtūbona
būlūgū nūūlū kwigwa ilaka lya nhaaninga ja būlūgū, nūūlū tūtūūkoyiwa nzala
kūlwa kūgayiwa shilīwa,’

15Bing'we būshiigo wa banhū ba Yuda, ūlū mulīīta gīko gwigwagi lūūlū ū mhayo
go ng'wa SEEBA; ū SEEBA wa mabità, ū Mulungu wa Isilaeli alīhaya gīkī, ‘Ūlū
mubize ng'hana mumalīīlile kūja Misili kūjiikala ko,

16managi gīkī ī līlūshū īlo mulīīlīpeela līkūmupandīka koi, nī nzala īyo
yamupambūlile ū kūnū īkūmulondeja ko ī Misili; mukūja mukashile kūcha koi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Nīyo pye abo bagaabīlile kūja Misili, kūjiikala kwenūko bakūshila kūcha kūlwa
līlūshū, nzala na mahūūya; atilonga nūūlū ūmò ū wa kūpīla nūūlū kūbūpūlūgūka
ū būkenaagūji ūbo nakūbenhela.'

18Ū SEEBA wa mabità, ū Mulungu wa Isilaeli alīhaya gīkī, 'Ūmo būpelanu na
būkalī bone būkabidīkīla abo bikalaga mu Yelusalemu, na a bing'we ūlū mulaaje
Misili būkūng'wihoolekela gīko ū būpelanu wane. Mukūbiza shikolo sh'izumo,
igekemaja, banhū ba kūyilembekejiwa mihayo, na kwibengelejiwa; ī lipandī
lyenīlī mutalalībona hangī.'

19"Ee bing'we būshiigo wa Yuda, ū SEEBA wamuwīlile gīkī, 'Mutizūja ī Misili.'
Alilūūlū deebelagi, ī lelo yenīyī nalīmuhūgūla ū nene;

20gīkī, ng'walī ng'wahūbile ū kūnitūma ū kūlī SEEBA Mulungu wing'we,
mulīniwīla, 'Tūlombelage ū kūlī SEEBA Mulungu wise; ūlatūwīle pyī īyo
alayīhaye, nise tūkwīyīta.'

21Ī lelo yenīyī namuwīla, alīyo mutūng'wigwaga ū SEEBA Mulungu wing'we, ū
mu yose īyo wanilagīlile kūmumanīkīja.

22Hūna lūūlū, ī haha managi gīkī mukūmalwa līlūshū na nzala, na mahūūya, ū
kwipandī īlo mulītogwa kūja kwikala."

Yelemia 43

Banhū kūpeelela Misili

1Ū Yelemia aho wamala kūbawīla a banhū pyī ī mihayo ya ng'wa SEEBA Mulungu
wabo, pye pye pye gete, īyo SEEBA walī wantūma kūbawīla,

2ū Azalia ng'wana Hoshaya, nū Yohanani ng'wa Kalea, na a banhū a bangī a
bikumīlīja, būng'wīla ū Yelemia gīkī, "Ū bebe ūlītūlemba, ū SEEBA Mulungu wise
atakūtūmile kwiza kūtūwīla gīkī, 'Yaya a bing'we ū kūja ī Misili kwikala
kwenūko.'

3Ū Baluki ng'wana Nelia hū ng'wene akūkūsamīlījaga, gīkī ūtūtūūle mu makono
ga Bakalidayo, batūmale kūtūbūlaga nūūlū batūsaamīje Babuloni kū būding'wa."

4Hūna ū Yohanani ng'wana Kalea na a bataale ba mabità ga bashilikale pye a
bose, na a banhū a bangī pye, būbiza baalema ū kūshiigwa ī shilagīlo sha ng'wa
SEEBA ū mu mhayo gwa kwikala mu sī ya Yuda dūhū.

5A ha ng'wanya gwaho ū Yohanani ng'wana Kalea, na a bataale ba mabità ga
bashilikale pye a bose, būbajaana pye a banhū ba Yuda abo baalī bashiigīīla, abo
bakashoka kūfuma kū mahanga gose ūko baalī bapeelela, gīkī bize kwikala mu
sī ya Yuda.

6Būbajaana na a banhū abo Nebuzaladani ū ntaalea wa balang'hani ba ntemi,
walī wabaleka bikale na Gedalia ng'wana Ahikamu, ū ng'wizūkūlū Shafani. Baalī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

bagosha na bakīma na baana, na a bashīke ba ntemi. Nū ng'hangi Yelemia bakanjaana, pyī nū Baluki ū ng'wana Nelia.

7Bakaja Misili kūlwa kūngomela ū SEEBA, būūkashikīla ipandī lya Tahapanesi, bikala kwenūko.

Nebukadineza akwīdumīla ī Misili

8Ū Yelemia aho alī Tahapanesi gūkang'wizīīla ū mhayo go ng'wa SEEBA:

9"Solaga mawe mataale ūje nago a Bayudaya balībona, ūkagasīmbīle ūgafukīīle hasī, h'ibīndo lya madafaali, a ha wingīlīlo bo ng'wikūlū lya ng'wa Falao īlo līlī Tahapanesi.

10Hūna ūbawīle, 'Ū SEEBA wa mabità, ū Mulungu wa Isilaeli, alīhaya gīkī, Ū ntūmami wane ū Nebukadineza ntemi wa Babuloni nakūnagīlīja ize; ī lisumbī lyakwe lya būtemi nakūntūūlīla a ha mawe ayo naagafukīīla aha; ī liheema lyakwe lya būtemi akūlītūūla a higūlya yago.

11Akwiza ayīdumīle ī Misili, abenhele icha abo bahelelilwe icha, būding'wa abo bahelelilwe kūja mu būding'wa, na kūchīla mu būlūgū abo bahelelilwe kūchīla mu būlūgū.

12Ī hekalu ja bamulungu ba Misili akūjipemba moto, ī hekalu jabo akūjikūbīka moto, a bamulungu babo abajane mu būding'wa. Ūmo ndīīmi akikonzeelaga ng'wenda gwakwe, nū wei akwīyikonzeela ī Misili ha mīlī gwakwe, īnge nayo atī na ng'hami.

13A mawe ga kwilamīlīgīja ga Heliopoli ya Misili akūgatobagūla, ī hekalu ja bamulungu ba Misili akūjikūbīka moto.'"

Yelemia 44

Nsango kūlwa Misili nguno ya Baisilaeli

1Ū mhayo ūyū gūkiza kūlī Yelemia kūlwa Bayudaya bose pye abo bikalaga Misili; mapandī ga Megidoli, Tahapanesi, Memfisi na Patilosi.

2"Ū SEEBA wa mabità, ū Mulungu wa Isilaeli, alīhaya gīkī, 'A bing'we ng'wagilolelekeja na miso ging'we ūmo gaalī ū būtaale a mayanga ayo nakagūgwisīja ū nzengo gwa Yelusalemu, nī mizengo ya Yuda pyī ī yose. Kūshisha lelo īyī ī mizengo yenīyo īlī dalali hangī makambagūkīle gike,

3kūlwa būbi ūbo baawīta a bikaji baamo, abo baalī banipelanya kūlwa kūnikoloosha nguno ya kūbazuukīja būbbani bamulungu bangī na kūbalamya; bamulungu abo baalī batabamanile a boi nūūlū a bing'we, nūūlū a bakūlūgenji bing'we.'

4Naabatūma no a batūmami bane a bahangi, abo bikalaga būbawīla gwa gwa gwa gīkī, 'Bing'we lekagi ū kwīta ū mhayo gw'ipelanya gwenūyū natagūtogilwe!'

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Alīyo batanidegelekile nūūlū kūnidīlīla yaya; batalekanile nī mihayo yabo ī ya malofu, nū kūbazuukīja būbbani bamulungu bangī batoyile.

6H'ī nguno yene ū būkalī wa būpelanu bone būkabaka, wihoolekela ū mu mizengo ya Yuda, nū mu mapanda ga Yelusalemu; kūshisha ī mizengo yenīyo yūkenaagūka, na yūbiza dalali gīt'ūmo īlī ī lelo īyī.

7Alilūūlū, ū SEEBA wa mabità, ū Mulungu wa Isilaeli, alīhaya gīkī, Nibūlī mulīhaya kwiyenheleja mayanga mataale gīko, ga kūmalwa banhū ba Yuda; bagosha na bakīma na banīgīnī, na beleele hose, mutizūlekeelelwa būshiigo bose bose?

8Nibūlī mulīnipelanya na kūnikoloosha kūlwa milīmo ya makono ging'we, na kūbazuukīja būbbani bamulungu bangī ū mu sī ya Misili, ūmo ng'wizile kwikala? Mukwikenaagūla bing'we benekelīlī ng'wiyīte kūbiza shikolo sh'izumo n'ibengwe ū mu mahanga gose ga mu sī.

9Mulīwība ū būbi ūbo baawīta bakūlūgenji bing'we, nū wa batemi ba Yuda na bake babo; nū būbo ng'wawīta a bing'we benekīlī na a bake bing'we ū mu sī ya Yuda nū mu mapanda ga mu nzengo gwa Yelusalemu?

10Bataalī kwidoohya kūshisha lelo, nūūlū ni koolecha logohano dūhū yaya; nūūlū ī shilagīlo shane batūshilondeelaga, pye na a malange ayo naagatūūla kūlwa nguno ying'we na bakūlūgenji bing'we.

11"Hūna lūūlū, ū SEEBA wa mabità, ū Mulungu wa Isilaeli, alīhaya gīkī, Ī haha nizunīlīgije gwa kūng'wenhela mayanga, na kwīkenaagūla pye gete ī Yuda.

12Nakūwīnja ū būshiigo wa banhū ba Yuda abo baalī bagaabīlile kwiza Misili kwikala mo. Pye a benabo bakūchīla Misili, bakūcha mu būlūgū nūūlū bo nzala. Bakūbiza shikolo sh'izumo n'igekemaja, banhū ba kūyilembekejiwa mihayo na kwibengelejiwa.

13Abo balī Misili nakūbinha nsango mu nzīla ya līlūshū, nzala na mahūūya; gīt'ūmo nakīyītīla ī Yelusalemu.

14Ū mu banhū ba Yuda abo basaagīīla hūna būja kwikala Misili, atilonga wa kūpūlūgūka nūūlū ūmò, nūūlū wa kūpīla gīkī alashoke kū sī ya Yuda, īyo balī na ng'hūmbū ja kūshoka kwikala ko; atilonga wa kūshoka ko, ūlū ītī babūngi bagehu dūhū."

15Hūna pye a bagosha abo baalī badeebile gīkī a bake babo bakabazuukījaga būbbani bamulungu bangī, na a bakīma pye abo baalīho hoi; ibità itaale no, na a banhū a bangī pye abo bikalaga Patilosi, Būnshokeja ū Yelemia būhaya,

16"A bise tūtūkūzunīlīja ū mhayo ūyo ūlītūwīla mu lina lya ng'wa SEEBA gwenūyū!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Alīyo tūkūgūshikīlīja būlī mhayo ūyo twagūhayile gīkī tūkūgwīta; ū Ngole wa Ng'wigūlū tūkūnzukīja dūhū ū būbbani, nī shitambò sha kūng'wiwa tūkūshiita kūlwa ngungo yakwe gīt'ūmo twītīlaga na kale ū mu mizengo ya Yuda nū mu mapanda ga Yelusalemu; a bise benekīlī, na a bakūlūgenji bise na a batemi bise, pye na a batongeeji bise. Ū mu shikū jenījo twapandīkaga ī shilīwa sha kūtwigela; twalī mhola no, shalī shitīho sha kūtūkoya.

18Alīyo aho tooya dūhū ū kūnzuukīja būbbani ū Ngole wa Ng'wigūlū, nū kwita ī shitambò sha kūng'wiwa kūlwa nguno yakwe tooya, kwīngīīla henaho tooya ū kūpandīka ī shikolo, hama twandya kūyikala tūkūbūlagagwa būlūgū na mayala."

19A bakīma bongeja kūhaya gīkī, "Ī gīsī ng'hana, aho twanzuukījaga būbbani ū Ngole wa Ng'wigūlū, na kwita shitambò sha kūng'wiwa kūlwa nguno yakwe, a bagoshi bise baalī batamanile ī gīkī twabeejaga na migatī mu suso yakwe, nī shitambò sha kūng'wiwa twita kūlwa nguno yakwe?"

20Hūna a banhū benabo pye a bose, bagosha na bakīma, aho banshokeja gīko ū Yelemia, akashosha ūbawīla:

21"Ī gīsī, ū SEEBA atīyizūkilwe na kwīyiganika ī mihayo ya būbbani ūbo bozukījiagwa na bakūlūgenji bing'we, hamò na batemi na batongeeji bing'we, na a banhū a bangī ū mu mizengo ya Yuda, nū mu mapanda ga Yelusalemu?

22Angū ū SEEBA akanoga ū kwiyūmīlīja nasho ī shītīle sha malofu shenīsho, nī mihayo ying'we y'ipelanya; h'ī chene ī sī ying'we īkagalūka yūbiza shikolo shizumile, n'itogolo līti na solobo, īlo banhū batadūgije kwikala mo, gīt'ūmo īlī nī lelo īyī.

23Ū būkenaagūji wenūbū būmupandīka gīt'ūmò mulībonela gīkī, kūlwa kūzuukīja būbbani na kūng'wītīla shibi ū SEEBA; nguno mulemile ū kūng'wigwa nū kūshilondeela ī shilagīlo shakwe na a malange gakwe, pyī nī yīyo amuhelelile."

24Ū Yelemia ūbawīla hangī pye a banhū, baalīmo na bakīma; ūhaya, "Bing'we banhū bose ba Yuda abo mulī kūūnū Misili, gwigwagi ū mhayo go ng'wa SEEBA.

25Ū SEEBA wa mabità, ū Mulungu wa Isilaeli, alīhaya gīkī, 'A bing'we na a bake bing'we ī haha ng'wīshikīlījaga ū mu shītīle shing'we, īyo ng'walahīla kwīyīta;' aho mukahaya, 'Ū Ngole wa Ng'wigūlū tūkūnshikīlīgīja dūhū a bise ūmo twalahīlīlile; ū būbbani tūkūnzuukīja, nī shitambò sha kūng'wiwa tūkwita kūlwa nguno yakwe.' Alilūūlū, gwītagi ū mhayo gwing'we, gūshikīlījagi ūyo mugūhayile! Shidimagi ī shilahīlo shing'we!

26Kwike lūūlū bing'we Bayudaya bose pye abo muzengile Misili, gwigwaagi ū mhayo go ng'wa SEEBA, Ū SEEBA alīhaya gīkī, 'Nalīlahīla mu lina lyane itaale, būlī ng'wene ūyo wafuma Būyudaya wiza kwikalaga hose hose mu sī ya Misili,'

© 2015 Bible Society of Tanzania.

atīko kūlītūmamīla hangī ī lina lyane akūhayaga, 'Ūmo Seeba MULUNGU alī mpanga!'

27Nguno nalī miso kūlwa kūbenhela mayanga, ītī yawiza; a Bayudaya abo balī mu Misili bakūbūlagwa bo līlūshū na nzala, kūshisha bashile pye gete.

28Bakūbiza bagehu no a bakūbūpūlūgūka ū būlūgū bīnga ī Misili būshoka Yuda. Hūna ū mu gīko py'ū būshiigo wa banhū ba Yuda abo bakiza kwikala Misili, bakūgūdeeba ū mhayo ūyo gūlī na nguzu, ū gwane nūūlū ū gwabo.

29"Ī shimanīkījo shing'we sha kūng'olecha gīkī nakūng'winha nsango ū ng'wipandī īlī, shikūbiza īshi." Alīhaya SEEBA, hū mudeebe gīkī ī mihayo ya mayanga ayo nalīhaya kūng'wenhela nakwīshikīlīja.

30Ū SEEBA alīhaya gīkī, 'Ū ntemi wa Misili ū Falao Hofula, nakūntūūla mu makono ga banishi bakwe, abo balī na ng'hūmbū ja kūmūlaga. Nakwīta gīt'ūmo nakantūūlīla Sedekia ntemi wa Yuda, mu makono ga ng'wa Nebukadineza, ntemi wa Babuloni; ū ng'wanishi ūyo walī na ng'hūmbū ja kūmūlaga.'"

Yelemia 45

Mhayo go ng'wa SEEBA kūlī Baluki

1Mu ng'waka gwa kanè gwa būsugi bo ng'wa Yehoyakimu ng'witūnja o ng'wa Yosia ntemi wa Yuda, ū ng'hangi Yelemia wahayaga mihayo, Baluki ng'wana Nelia wīyandīka mu shitabo; hanuma ya henaho ū Yelemia ūng'wīla ū Baluki kwīyandīka ī mihayo īyī,

2"Ū SEEBA, ū Mulungu wa Isilaeli alīkūwīla ū bebe Baluki gīkī,

3Ū bebe ūkūdaayaga ūhaya gīkī, 'Yee Naaluha būlī! Ū SEEBA akūmanagūnongeja būpīna a higūlya ya mayanga gane; nose naaseedeekile kūlwa kwikala nūpīīmīla, ndūhū na wifuulīlo.'"

4Ū SEEBA alīhaya, "Ng'wīlage gīkī, 'Ū SEEBA alīhaya, Pye a hose ū mu sī nakūshigwisha īsho naashizenga, nī shisho nashihamba nakūshidubbūla.

5Ū bebe mmho ūtaalī ūkwikoobelaga mihayo mitaale dūhū? Oyaga ū kwīkooba ī yenīyo. Nguno nakwenha mayanga kūlwa banhū bose pye, alīhaya SEEBA; alīyo ū bebe nakūkūlang'hana būlī kwene ūko ūkūja, būpīle ū bapanga wako.'"

Yelemia 46

Mhayo kūlwa sī ya Misili

1Ū mhayo ūyū gūkiza kūlī ng'hangi Yelemia kūfuma kūlī SEEBA, kūlwa nguno ya mahanga:

2Kūlwa sī ya Misili, Ī mihayo īyī īlī kūlwa nguno y'ibità lya bashilikale ba ng'wa Falao Neko, ntemi wa Misili, īlo Nebukadineza ntemi wa Babuloni akalīpyenela

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Kakemishi, kū mongo gwa Fulati. Gwalī ng'waka gwa kanè go ng'wa Yehoyakimu ng'witūnja o ng'wa Yosia ntemi wa Yuda:

3Jigolanyagi ī mūda jing'we, Ī ndo nī nhaale; fumagi muje kwamba būlūgū!

4Jifatanyagi ī falasa mujidamhīle, Īmīīlagi hīgīyī kūnū na a mahima ga chūma mugazwalile ū kū mitwe! Ganoolagi a machimu ging'we, nī shizwalo shing'we sha kūlwīīla mu būlūgū mushizwalīle!

5Mhayo kī nago ūyū? A bashilikale nalībabona babbaha; baapyenwa bayūshoka numa. Bandya kūpeela nhambo, nīyo jitī ja kwikībūka; bogoha no būlī kwene balīdetema, alīhaya SEEBA.

6Alīyo na a bapeeji balemeelagwa ū kūpeela gīkī bipīje, na a ba nguzu batūpūlūgūkaga. Ī sukuma ū kū lūgegu lwa mongo gwa Fulati, balīyipama baagwa hasī.

7Nani ng'wenūyo akwigūngūhyaga gītī mongo gwa Nile gwaseesaga, gītī mihūūmo ya myongo īfuulile?

8Ī Misili īkūseesaga gītī mongo gwa Nile; gītī mihūūmo ya myongo īfuulile. Īkwītaga yahaya, "Nakūseesekela kūshisha nīsambaalīle pyī ī sī; nakūkenaagūla mizengo, na bazengi baamo."

9Jagi kū būtongi bing'we falasa! Bing'we bendesha ba magogoteni gapeejagi jigi. Jagi kū būtongi bing'we bashilikale; bing'we badīīmi ba mūda bana Esiopia na Libya, bagosha ba mbagashūūla, na a bing'we bana Luda, bamani ba kūduta būta.

10Kwike ū lūshikū lwenūlo lūlī lūshikū lwa ng'wa Seeba, ū SEEBA wa mabità; lūshikū lwakwe lwa kūmala shiilī, kūbamalīla shiilī banishi bakwe. Ī līlūshū līkūlya kūshisha liigūte, līkūng'wa mininga kūshisha līzeezwe. Nguno ū Seeba, ū SEEBA wa mabità, alīfunya shitambò ī sukuma, ū kū lūgegu lwa mongo gwa Fulati.

11Bebe Misili munhya ndoto, jaga Gileadi ūkapandīke būgota. Kwike nahene ūkūkwījaga mashokelegejo alīyo ndūhū ū gwa kūpya. Nguno ūtīko kūpīla ū bebe.

12A mahanga gīyigwile ī mihayo ya magooke gako; ī ng'hūngū yako yigwiwe mu sī jose. Nshilikale akwipamaga na nshilikale ng'wiye baagwa hasī pye a bose.

13Ūyū gūlī mhayo go ng'wa SEEBA, ūyo akang'wīla ng'hangi Yelemia, alīng'olekeja gīkī ū ntemi Nebukadineza wa Babuloni akwiza kwīdumīla ī sī ya Misili.

14Gūkumūchage ū mhayo gwenūyū ū mu Misili, gūhamukage higūlya nī Migidoli; nī Memfisi kagūhamukage, pyī nī Tahapanesi bawīlge; gīkī, "Īmagi hīgīyī mumalīīle, nguno ī līlūshū līlībalya a banhū abo bamupīndije."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Ni kinehe a banguzu ba mu ng'wako biyinamīīlaga? Batūdūla ū kwīmīīla, nguno ū SEEBA akūbagwisha.

16Bakūyipama baagwa hasī, bigwīīla būlī ng'wene na ng'wiye. Hanuma bakwiwīla: "Būkaga tūshoke kū banhū bise; tūjage kū sī ya ng'wise, tūlīpeele ī līlūshū lya biboneeji.

17Hūna bakūhaya, 'Ū Falao ū ntemi wa Misili ng'wene mamihayo dūhū, ndūhū ū gwa kūpya, ganshigile a makanza.'

18Ūmo nene nalīmpanga," alīhaya ū Ntemi, ūyo lina lyakwe ng'wene SEEBA wa mabità, "Akwiza ūmò ūyo abange gītī lūgūlū lwa Tabooli ha gatī ya ngūlū jose, nūūlū gītī lūgūlū lwa Kalimeli kū ng'hilimvwa ya nyanza.

19Bing'we bikaji ba mu Misili tungīlagi ī shikolo shing'we, mukūja mu būding'wa. Nguno ū nzengo gwa Memfisi gūkūkenaagūlwa, gūkūbiza misaka yike ndūhū mo bikaji.

20Ī Misili īlī gītī ndogoosa ndūlū ya ng'ombe, alīyo ibbūbbūlū līkūfuma sukuma lize kwīdumīla.

21A bashilikale baamo a ba kūgoodishiwa batikīlile na mūūga ja ng'ombe jiitogwa maswa. Nabo pye a bose balīgalūka; babo bandya kūpeela, bogohaga batūdūla ū kwīma, nguno ū lūshikū lwa mayanga lobapandīkaga, lyashikaga ī likanza lyabo lya kwinhwa nsango.

22A banishi baliza na nguzu, babūūkije mbasa gītī baji ba kwisengwa, Ī Misili īlīpeela yūchaamīīla gītī nzoka īkūshoolomaga ījile.

23H'ūmo līdiitīle ī lipoolu lyamo bakūlīsenga lyele pe." Alīhaya SEEBA, Nguno bingī no, leba na njige; batī na būbalīle.

24A banhū ba Misili bakūgoolwa no, bakūtūūlwa mu makono ga banhū ba kūfuma sukuma.

25Ū SEEBA wa mabità, ū Mulungu wa Isilaeli, alīhaya gīkī, "Nakūng'winha nsango ū Amoni, ū mulungu wa Tebesi, nū Falao, nī Misili na a bamulungu baamo, na a batemi baamo; na a bose abo bansendamīlile Falao.

26Nakūbatūūla mu makono ga banhū abo balī na ng'hūmbū ja kūbabūlaga, mu makono ga ng'wa Nebukadineza ntemi wa Babuloni, na batūmami bakwe. Kwike a hene ū kū shikū ja kū būtongi ī sī ya Misili īkūzenja hangī gīt'ūmo yalī ī kale." Alīhaya SEEBA.

27"Bebe Yakobo ntūmami wane, lekaga ū kogoha; Isilaeli, yaya ū kūzwangana. Nakūkūpīja kwīngīīla kūle, ū būbyīle wako nakūwīnja ū kū sī ya būding'wa wabo. Ū Yakobo akūbiza mu mhola na būlembeezu hangī, na atīho ose ose wa kūng'ogohya.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28Bebe Yakobo ntūmami wane yaya ū kogoha, nguno ū nene nalī hamò nang'ho,”
alīhaya SEEBA, nūūlū nagakenaagūle pye a mahanga ga banhū ūko
naakūsambaagīja, ū bebe natūkūkenaagūla ūshile ho gete. Nakūkūhūgūla kwike
mu būtūngīlīja; natūkūleka ū kūkūhūgūla.

Yelemia 47

Mhayo kūlwa sī ya Bafilisiti

1Ū mhayo ūyū gūkafuma kūlī SEEBA gwiza kūlī ng'hangi Yelemia kūlwa Bafilisiti,
aho ataalī ū Falao kūgūdumīla ū nzengo gwa Gaza.

2Ū Seeba alīhaya gīkī, “Ihūūma lya minzī līliza kūfuma sukuma, gakūbiza
ng'hūūmo ntaale. Gakwīkundīkīja pyī ī sī nī shose īsho shilīmo, Ī mizengo na a
bikaji baamo. A banhū bakūlīla; pye a bikaji ba mu sī bakūlīla ng'hūngū,

3kūlwa nguno ya mitindo ya chūga sha falasa jikūgidingagaga, kūlwa yoge ya
magogoteni ga būlūgū, na shibagato sha madandali gago. A babyaji
bakūlemeelwa nūūlū kūgunanha baana babo; nguno a makono gabo
gakūnogoleka.”

4Ū lūshikū lwa kūyagajiwa Bafilisiti bose lwashikaga, ū lwa kūbamala pye abo
balashiige kūlwa kūbagunanha bana Tulo na Sidoni. Ū SEEBA alī hihī kūbayagaja
a Bafilisiti, ū būshiigo wa banhū ba Kuleti.

5A banhū ba Gaza bakūhalūla mapala ī mitwe yabo kūlwa būpīna; ū nzengo gwa
Ashikeloni gūkūbiza sele sele. Bing'we būshiigo wa banhū ba kū mbūga,
mukwikala mukwisanangaga kūshisha nanalī?

6“Ī haha mukūlīlaga ng'ūhaya, ‘Ee līlūshū lya ng'wa SEEBA, ūkwifuula nanalī?
Shokaga mu shilalo shako, oyaga ūlembeele.’

7Līkūdūla kinehe ū kūlembeela alīyo ū SEEBA walinhile nīmo, ūlīlagīla
kwīdumīla ī Ashikeloni nī sī ja kū mbalama ya nyanza?”

Yelemia 48

Mhayo kūlwa sī ya Moabu

1Ī mihayo īyī īlī kūlwa nguno ya Moabu: Ū SEEBA wa mabità, ū Mulungu wa
Isilaeli, alīhaya gīkī, “Ī Nebo īlī mu kwihīga nguno Īkūkenaagūka. Ī Kiliataimu
īkūding'wa īgooke. Nī numba ya kūpīlīla īkūkambagūlwa īpondwe soni.

2Ī Moabu ītikala īkūkumīlījiagwa; bana Heshiboni bīsīīgile kwīgwisha ī sī yenīyo;
bakwiwīlaga gīkī, ‘Bing'we tūmpyagūlagi ū munihanga ng'wenūyo ashile gete!’
Ee, bebe nzengo gwa Madimeni ūkūhuumūjiwa; līlūshū līkūkūkūūbīlīja.

3Alidegelekagi ī Holonaimu, yazulung'hanije ko ng'hūngū, kūlīla kūlwa
kūzwangana kūtaale na būkenaagūji.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Ī Moabu yakenaagūlilwe; Ī ng'hūngū yamo īligwiwa kūshisha Zoali.

5Bakūlinha ngūlya bajile bashike Lūhītī bakūtūlaga ng'hūngū. Ū kū ntulumenho gwa Holonaimu yigwiwe ng'hūngū mbi no kūlwa būkenaagūji."

6Bing'we, peelagi! Ipījagi ū būpanga wing'we, mubize gītī mpumbula ndoto ng'witogolo ikalamuku.

7A bing'we īkī musanije milīmo ying'we na būsabi wing'we mukūsolwa mutwalwe mu būding'wa; nū Kemoshi akūsaamiwa, pye na a bagabīji bakwe, būyaga na a batūmami bakwe.

8Nyagaja akwīdumīla pyī ī mizengo, gūtūpūlūgūka nzengo nūūlū gūmò. A malago gakūbipiwa no, nī mbūga jikūyugūūlwa, nguno h'ūmo wahayīlile ū SEEBA.

9Īpumunhīlagi mamunhu ī Moabu, nguno lyashika ī likanza lya kūkenaagūlwa kwayo; Ī mizengo yamo īkūbiza dalali, ndūhū wa kwikala mo.

10"Azumilwe ū wa kūtūmama nīmo go ng'wa SEEBA mu būtūdīlīla. Azumilwe ū wa kūleka kūtūmamīla līlūshū lyakwe kwita mininga!

11Ū Moabu alī sele sele kūfuma shikū ja ha būdinha bokwe, alembeelile gītī divai īlekilwe na ndigo digo gwayo, īyo ītaalī kūsaamiwa kūfuma shiseme īshi kūja mu shingī. Ū Moabu ataalī kūja mu būding'wa; ū būsandūku wakwe būtaalī h'ū waho na kale, nū ng'waso gwakwe gūtaalī ū kūgalūka."

12Alīyo ū SEEBA alīhaya gīkī, "Jikūshika shikū ja kūntūmīla basaamya, bakūnsaamya gītī divai kūfuma mu shiseme shimò kūja mu shingī; akwidīka ashile gete ū mu shiseme shakwe shibize dalali, hanuma bashibelagūle.

13Hūna ū Moabu akūgooka kūlwa ng'wa Kemoshi, ūmo īkagookela numba ya Isilaeli kūlwa kūsanya īyo yalī mu nzengo gwa Beseli.

14A bing'we mudūgije ginehe ū kūhaya gīkī, 'Tūlī bashilikale, tūlī bagosha ba mbagashūūla mu būlūgū?'"

15Ū Ntemi, ūyo lina lyakwe alī SEEBA wa mabità, alīhaya gīkī, "Ū Moabu akūkenaagūlwa, nī mizengo yakwe īkūdumīlwa; a baana bakwe a basūmba bakondooku bakūtwalwa kwisīnzīlo.

16Ī likanza lya kūgwa kwa ng'wa Moabu lyashikaga; a mayanga ga kūmpīnīhaja gatūdīīla ū kūmpandīka.

17Nīlagi pye a bing'we abo mumpīndije; bose pye abo mulūmanile ū lūkumo lwakwe; hayagi gīkī, 'Yee alīyo būlī, ū nang'ha gwa būdūla gwabīnzīka, gūtī na nīmo ī haha!'"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Bing'we bikaji ba Diboni, Īngagi a h'ikūjo ling'we; ikagi ng'wifudīke hasī ng'witogolo ikalamuku; nguno ū nkenaagūji wa Moabu akūmusanga ize ajikambagūle ī ng'hambī jing'we ja kūpīlīla.

19Bing'we bana Aloeli, Īmīīlagi ng'hīga ng'hīga mu nzīla mulole; mūjagi ū ngosha ūyo alīpeela, nū nkīma ūyo wapūlūgūkaga; babūūjagi gīkī, "Yajaga ginehe ko?"

20Ī Moabu yagookile kībi kībi, nguno yakenaagūkile no, līlagi mutūle ng'hūngū! Bakumūkījagi a ba kū mbalama ya Alinoni, gīkī ī Moabu yabipiwe no.

21Ī sī ja mbūga jagwīlilwe nsango; pyī ī jose kwandīja: Holoni, Yahaza, Mefasi,

22Diboni, Nebo, Beti-dibulasaimu;

23Kiliasaimu, Beti-gamuli nī Beti-meoni,

24Kelioti na Bozila; pye gete ī mizengo ya Moabu, ībize hihī nūūlū īlī kūle na kinehe.

25Ū SEEBA alīhaya gīkī, "Ū Moabu wabīnzagūjiwe ī lipembe lyakwe, nū nkono gwakwe gwabīnzilwe.

26Ng'wishagi shikoji aleewe, nguno andalahile no ū SEEBA; nekagi agala gale mu malūki gakwe, abize wa kwineenelegejiwa.

27Ū Isilaeli walī atī shikolo sha kwineenelegejiwa ū kūlī bebe? Ūkashingishaga ntwe ūlū ūlīnyomba, wabīta kūnsangīla ng'wigele lya biibi adimilwe hamò nabo?

28Fumagi ū mu mizengo ying'we bing'we bana Moabu, peelelagi mu mapilinga ga mawe, mukibise ng'wenūmo. Bizagi gītī mhunda, ūmo īkabeegejaga chanjo shayo mu ndugu y'ihalo.

29Twawigwile ū wikumīlīja bokwe ū Moabu, ū wikūmīlīja bokwe ū būtaale nū būdooshi bokwe; ū wigīmba gīmbi nū wikūja bokwe, pyī nū wigūngūhya bo ng'holò yakwe."

30Ū SEEBA alīhaya gīkī, "Nabūmanile ū būdaki bokwe, alīyo nahene būtī na gwa kūpya; nū kwigīmba gīmba kwakwe kūtī na fiilū nūūlū hado.

31Hūna lūūlū nalīyīlīla ī Moabu, nalī na ng'hūngū kūlwa kwīlīla ī Moabu pyī ī yose. Nalībalīla a banhū ba Kili-heleseti.

32Bing'we mizabibu ya Sibuma nalīmulīla gītī ng'hūngū ya Yazeeli, nalīgalīla a matambī ging'we ayo galandaalile kūshisha kū nyanza; ayo gashikile kū nyanza ya Yazeeli. Ū nyagaja wagikīīlile pye a matwajo ging'we ayo gapiile, nī shisuumo sha mizabibu ying'we.

33Ū būyegi nū būzalabanu shashilile ū mu migūnda, shitīmo ū mu malaale ga Moabu. Ū gwa divai kwikala īkūhūūmaga mu makamīlo naagūlemile; atīho wa

© 2015 Bible Society of Tanzania.

kūpandagīla mizabibu kūnū akūtūlaga kaluulu ka būyegi; Ī yogè ī yene īlīho, alīyo ītī yogè ya būyegi.

34A malaka ga kūlīla kwabo gakwigwiagwa kūfuma Heshiboni kūshisha Eleale na Yahazi, kūfuma Zoali kūshisha Holonaimu na Egilasi-shelishiya. Nguno na a minzī ga mongo gwa Nimulimu gaakamile."

35Ū SEEBA alīhaya gīkī, "Nakūbamala ī Moabu pye abo bakatambīkīīlaga kū mapandī ga higūlya, na kūbazuukīja būbbani bamulungu babo.

36H'ī chene ī ng'holò yane Īlīīlīla gītī mbiilūlū kūlwa kūbalīla bana Moabu; na a bana Kili-haleseti īlībalīla gītī mbiilūlū. Nguno pyī ī sabo ījo baalī bapandīka jajimīīlile.

37Hama būlī ntwe gwahalūlilwe ipala, nī ndezu pyī ī jose jūmoogwa; a makono nago gookalile salago pa; Ī mikīmbīlī pyī ītungilwe shizwalo sha magūnīla.

38Ū kwigūlya ya numba ja Moabu nū mu gwalugwa ja mu mizengo, shitīho shose shose ūlū ītī ng'hūngū dūhū; nguno ī Moabu nībelagūlile gītī shiseme shitī na ng'wenekīlī," alīhaya SEEBA.

39"Ī sī yenīyo yakenaagūkile no! Lolagi dūhū ūmo balīīlīlīla! Gūūyo mhayo gwa magooke, Ī Moabu yabinhīla ngongo a banishi! Yabiza shikolo sha kwineenelegejiwa, na sh'igekemaja kū bose abo bīpīndije."

40Ū SEEBA alīhaya gīkī, "Ng'hoonà īlīkwelemuka yambaga manana gayo kwīyikīīla ī Moabu.

41Ī Keliosi īkūding'wa, nī ng'hambī ja kūpīlīla jikūsolwa. Ū mu lūshikū lwenūlo ī ng'holò ja bagosha ba mbagashūūla ba Moabu jikūbiza gītī ng'holò ya nkīma alīlung'wa būsūngū.

42Ī Moabu īkūkenaagūlwa kūlwa nguno ya kūndalaha ū SEEBA, lītūbiza ihanga hangī.

43Banhū ba Moabu mulindīīlilwe lyogohya, na machongo na lūtu," alīhaya SEEBA.

44"Ūyo ūlīpūlūgūka ī lyogohya, akūjūgwīla ng'wichongo; ūyo ūlinha kūfuma ū ng'wichongo akūgwashiwa lūtu. Nguno ī Moabu nakwīyenhela ū ng'waka gwa nsango gwayo," alīhaya SEEBA.

45A babūngi balī Heshiboni, bakūkoobaga kūgunwa; kwike batī na gwa kwīta, nguno gwabakile moto ī Heshiboni, gūlīligima moto ī Sihoni; Ī mitwe ya bayombo ba Moabu īlīnogotela, būlī lūpanga lwa bikumīlīja.

46Bebe Moabu wagwīlwa mayanga! A banhū ba ng'wa Kemoshi balīshila; a bitūnja bako balītwalwa mu būsaamiwa, a bashīke bako balītwalwa nding'wa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

47“Alīyo ū kū shikū ja kū būtongi, Ī Moabu nakwīshokeja ī jayo,” alīhaya SEEBA.
Ū wenūbū hū būkalīkījo wa nsango gwa Moabu.

Yelemia 49

Mhayo kūlwa sī ya Amoni

1Ī mihayo īyī īlī kūlwa nguno ya Baamoni: Ū SEEBA alīhaya gīkī, “Ū Isilaeli, atī na
bitūnja? Atī nabo a bingīji? Nibūlī ī Gadi īding'we na Moleki? Nibūlī a banhū
bakwe bazenge ū mu mizengo ya Gadi?

2Kwike shikū jikwiza,” alīhaya SEEBA, “Ū nzengo gwa Laba ya Baamoni
nakūgūlīgīja ng'wano gwa būlūgū; gūkūbiza itūūgo lya makambagūkīle, na a
magūngūli ayo galī bbihī nago gakūtwing'wa moto. Hūna ū Isilaeli akūbataaja ī
sī abo baalī bantaaja ū wei,” alīhaya SEEBA.

3Tūlaga ng'hūngū bebe Heshiboni, nguno ī Ai īlīkenaagūlwa! Bing'we bikaji ba
Laba, līlagi ni laka lya higūlya! Itungagi shizwalo sha magūnīla mulīle ng'hūngū.
Jagi ng'ūsūūsūūba hose pye ū mu mizengo īyo īpīndīlīgije ndugu; nguno ū Moleki
akūtwalwa mu būsaamiwa hamò na a bagabīji bakwe na a batūmami bakwe!

4Nibūlī ūkwikumīlīgījaga malago gako, Īkī ūkwikumīlīgījaga gīkī a malago gako
gakaponaga no! Bebe ng'wanikī nambu, ūkasanyaga būsabi wako kūnū ūhaya,
“Nani wa kūgima kūnidumīla ū nene?”

5Nakūkwenhela lyogohya kūfuma kū bose abo bakūpīndije hose hose, alīhaya
Seeba, ū SEEBA wa mabità. Būlī ūmò wing'we akūpeejiwa īnge, na atilonga wa
kūbabilinga a babūngi.

6“Alīyo a ha numa ya henaho, a Baamoni nakūbashokeja ī jabo,” alīhaya SEEBA.

Mhayo kūlwa sī ya Edomu

7Ī mihayo īyī īlī kūlwa nguno ya Edomu: Ū SEEBA wa mabità alīhaya gīkī, “Ī gete
gaagayile ī haha a masala ū mu Temani? Ī long'we yachile ū mu bitegeleja? A
masala gabo gaajimīlile gete?

8Bing'we bikaji ba Dedani, nyamukagi mupeele, ingīlagi mu mahalo ng'wibise.
Nguno ūlū lyūshika ī likanza lya kūng'winha nsango ū Esau nakūngwisīja
mayanga mataale no.

9Ūlū biza ūko ūlī bahūlūji ba mizabibu, batūkūlekela twa kūpūmbīīla dūhū?
Nūūlū biibi biza mu būjikū, batiba gīt'ūmo batogelilwe?

10Alīyo ū Esau nakūng'wīngīja pyī ī shikolo, naneke dalali; nakūgafunangūla pye
a mapandī gakwe ga kwibisīla, agayiwe a ha kwibisīla. A baana bakwe na a
badūgūye bakūshila, na a bazenganwa biye; nū wei atikala ho hangī.

11Balekage a baana bako a bapīna nakūbalang'hana nene bikale mhola; na a
bakīma abo baalīchīlwa bagoshi babo ni banisanyage nene.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Nguno ū Seeba alīhaya, “Ūlū baashing'wile ī shikombe sha nsango abo batigeleelilwe kūshing'wa, ni būlī a bing'we muleke ū kwinhwa ū nsango? Mutūleka ū kwinhwa ū nsango, ning'we mukūshing'wa dūhū ī shikombe.

13Nalilahīla mu lina lyane nene ng'wenekīlī.” Alīhaya SEEBA, “gīkī ī Bozila īkūkenaagūka, na īkūbiza shikolo sh'igekemaja n'ibengwe, na sh'izumo; hama ī mizengo yamo pyī ī yose īkūkenaagūka ilalī.”

14Nigwile mhayo kūfuma kūlī SEEBA, ntūng'wa otūmilwe kūja kū mahanga kūgawīla, “Ibilingagi mukagūdumīle ū nzengo gwenūyo! Būkagi muje kū būlūgū!”

15“Alilūūlū ū bebe nakūkwīta ūbize ndo wa bado ū mu mahanga; ndalahwa kū banhū bose.

16Ī lyogohya lyako īlo ūkabakangīlaga banhū nū wikumīlīja wa ng'holò yako, shikūkūlemba lembaga; ū bebe ū wikalo wako būlī mu mahalo ga mawe, ū wikalo wako wabūtūūla kwigūlya ya ngūlū. Alīyo nūūlū ūtūūle ū nzengo gwako kwigūlya gītī chanjo sha ng'hoonà, ū nene nakūkūholomola wīnge ko,” alīhaya SEEBA.

17Ī Edomu īkūbiza shikolo sh'igekemaja; pye a babītīji ba mu nzīla yenīyo bakūyūdedebala na kūdalahīja, kūlwa kūgabona a magulaagīje gayo pye a gose.

18Ūmo īkakenaagūlīlwa mizengo ya Sodoma na Gomola, nī yīyo yalī ībīmbīkanilwe nayo, alīhaya Seeba, “Hūna lūūlū nū ng'wenūmo atīho ose ose wa kūzenga mo; atilonga wa kwikala ū mu sī yenīyo.

19Ūmo shimba īkapulukīlaga mu masaka ga mongo gwa Yolodani yaja kū madīīmīlo ga mitugo īkūkūngīlaga, h'ūmo nū nene nakwīyisanganīgīja ī Edomu nīpeeje, yīnge bo nhambo ū mu sī yayo. Nani ū nsolwa ūyo shiniigelile nantūūle a ha nīmo gwenūyū? Nani ū wa kūlenganīla na nene, gīkī tūgeme kwiheeba? Alīho ndīīmi kī ūyo ashikile kūnīīmīla ū nene?”

20Alilūūlū, līdegelekagi ī liganiko Īlo alī nalyo ū SEEBA kūlwa Edomu, ū mhayo ūyo agūhelile kūlwa bikaji ba mu Temani: Gīkī, a bado bado bakūgwesanjiwa gītī baana ba ng'holo bajanwe, na a madīīmīlo gabo akūgakenaagūla kūlwa nguno yabo.

21Ū ntindo gwa kūgwa kwabo gūkwītinginya ī sī; ī ng'hūngū yabo īkūzulung'hanya kūshisha kū Nyanza Yaza.

22Ng'hoonà īkwinunga ng'wigūlya hūna īkwelemuke yikile, kūnū yambaga a manana gayo kwīyikīīla ī Bozila. Ū mu lūshikū lwenūlo ī ng'holò ja bagosha ba mbagashūūla ba Edomu jikūbiza gītī ng'holò ya nkīma alīlung'wa būsūngū.

Mhayo kūlwa Damasiko

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Ī mihayo īyī īlī kūlwa nguno ya Damasiko: Ī mizengo ya Hamasi na Alipadi yazwanganile nguno yajiigwile ī ng'hūlū ja masūūku. A banhū baamo bagwile ng'holò, baayabūkile būmala ū būlembeezu; balī gītī mahuuli ga nyanza yasalaga.

24Ī Damasiko yagogolohile no, Ī haha yanyamukaga īpeele nhambo. Hangī nīyo yabbahile kībi no; Īlī mu makoye na kūsaatwa kūtaale, mu būsūngū gītī nkīma alī ng'wikanza lya kūbyala.

25Nibūlī ū nzengo ū nkumūku gwenūyū gūtalekilwe, ū nzengo ūyo nagūyegelile?

26Na ng'hana a basūmba baamo bakūgwīla mu mapanda; ū mu lūshikū lwenūlo a bashilikale baamo pye a bose bakūhuumūlīla mu būlūgū, alīhaya SEEBA wa mabità.

27Nakūjikūbīka moto ī ndugu ja Damasiko, gūjikenaagūle ī ng'hambī ja kūpīlīla, Ī ja ng'wa Benihadadi.

Mhayo kūlwa Kedaali na ntemi Hazoli

28Ī mihayo īyī īlī kūlwa nguno ya Kedaali na sī ja ng'wa Hazoli, ījo Nebukadineza ntemi wa Babuloni akajidumīla: "Ū SEEBA alīhaya gīkī, 'Būkagi ng'wīdumīle ī Kedaali, mukabayagaje a banhū ba kīya.'

29A maheema gabo na a madaale gabo ga ng'holo gakūsolwa, ī ng'hambī jabo jikūjanwa, nī shikolo shabo nī ngamīla jabo. Bakūlīgījiwa ng'wano balīwīlwa, 'Mupīndiwe mihayo ya kogohya!'

30Bing'we bana Hazoli, peelagi wangū ng'wīnge, kalembeelagi mu gatī mu mahalo." Alīhaya SEEBA. Ū ntemi Nebukadineza wa Babuloni wamusīīgile mhayo mi no, ahelile kūng'wītīla mibi a bīng'we.

31"Būkagi mukadumīle ihanga, līkibonaga līlī mu mhola gwa; ihanga lisanije shikū jose," alīhaya SEEBA, "Ihanga līlī na mibita nūūlū malugalīlo ndūhū; ihanga lya banhū bakikalaga iyene.

32Ī ngamīla jabo jikūbiza nding'wa, na a madaale gabo ga ng'ombe gakūjanwa. Abo bakageng'haga nzwīlī jabo nakūbasalang'hanya kūja hose hose; hanuma nakūbenhela mayanga kwīngīīla mu mapandī gose," alīhaya SEEBA.

33Ī Hazoli īkūbiza būtūūgījo bo jidīvī, itogolo līlī na shose shose ilalī. Atilonga wa kwikala moi; munhū ose ose atūzenga mo.

Mhayo kūlwa Elamu

34Ūyū mhayo go ng'wa SEEBA ūyo gūkang'wizīīla ng'hangi Yelemia kūlwa nguno ya sī ya Elamu. Yalī mu shikū ja wandījo wa būsugi bo ng'wa Sedeki ntemi wa Yuda.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

35Ū SEEBA wa mabità alīhaya gīkī, “Managi nakūbūbīnzagūla ū būta wa bana Elamu, ūbo būkabinhaga ī nguzu jabo.

36Ī Elamu nakwīyenhela miyaga īnè kwīngīīla kū mapandī anè g'igūlū; nakūbasalang'hanīja ū kū miyaga īnè yenīyo, na lītūbiza ho ihanga nūūlū līmò ūko batūtwala a basaamiwa ba kūfuma Elamu.

37Ī Elamu nakwīdedebaja mu būtongi wa banishi bayo; mu būtongi wa banhū abo ng'hūmbū jabo jilī kūbabūlaga. Nakūbenhela mayanga, ee ū būkalī wa būpelanū bone,” alīhaya SEEBA. “Nakūbakūūbīlīja bo līlūshū kūshisha nabayagaje pye.

38Ī lisumbī lyane lya būtemi nakūlītūūla ū mu Elamu, ū ntemi waamo nakūnyagaja na a basugi ba ha sīlīlī yakwe,” alīhaya SEEBA.

39“Alīyo ū kū shikū ja kū būtongi, Ī Elamu nakwīshokeja ī jayo,” alīhaya SEEBA.

Yelemia 50

Mhayo kūlwa Babuloni

1Ū mhayo ūyū akagūhaya ū SEEBA mu nzīla ya ng'hangi Yelemia kūlwa nguno ya Babuloni, kūlwa sī ya Bakalidayo.

2“Gūkumūchage ū mu mahanga, tūlaga kaluulu, nunjaga lūbembeela ūgūkumūche. Yaya ū kūbisa shose shose, hayaga gīkī, ‘Ī Babuloni īkūding'wa, ū Beli akūpondwa soni, ū Melidaki akūzwangana, a mashigīmbo gakwe gakūgooka, a mashiikolile gakwe gakūzwangana.’

3Ihanga līkwīngīīla sukuma lize kūndumīla, ī sī yakwe līkwīleka īlīdalali. Atilonga wa kwikala mo, a banhū bakūsaama mo, pye nī dimu.

4Ū mu shikū jenījo, nī likanza lyenīlo,” alīhaya SEEBA, “A banhū ba Isilaeli na a ba Yuda, pye a bose bakūja balīīlīla bakūnkoobaga SEEBA Mulungu wabo.

5Bakūgīsīlīja ūko īlī ī nzīla ya kūja Sayuni; h'ūko bakūgalūkīla. Bakwiza bisangīje kūlī SEEBA mu nzīla y'ilagane lya būja na būja, Īlo līti lya kwīwa.

6A banhū bane baalī babiza ng'holo jijimīīlile; a badīīmi bajo baalī bajitaja, būjenheleja kūtagaalīja kūyikala mu ngūlū; jūbiza ja kūja jikūyūngaga sagala mu ngūlū nhaale na ndo, Ī numba jajo jīyīība.

7Ose ose ū wa kūjibona wajilyaga; a banishi a bene būyūhaya gīkī, ‘A bise tūtī na būhūbi, nguno boi benekīlī bankenya ū SEEBA, ūyo al'idīīmīlo lyabo lya ng'hana, ū SEEBA ūyo alī kwisagīlwa kwa bakūlūgenji babo.’

8Peelagi ī Babuloni; Īngagi ū mu sī ya Bakalidayo, bizagi gītī ngulyati Ījo jikatongeelaga madaale.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Nguno nakūlaalīka mahanga mataale kūfuma sī ja sukuma, gize galī na gwīnda īmò; ya kwīdumīla ī Babuloni. Na ng'hana gakwamba būlūgū gīdumīle; Īkwandījiwa sukuma ū kūding'wa. A masonga ga mahanga genayo gakūbiza gītī bashilikale bamanile kalwīīle ka būlūgū, abo batazumalagwa.

10Ī sabo ja Bakalidayo jikūsolwa, nīyo a basoji bajo bakūpandīka sha kūbigela pye a bose," alīhaya SEEBA.

11A bing'we bakenaagūji ba wingīji wane īkī mukwikalaga mu būyegi na kūsangabala, hangī mukūsadagūkaga gītī ndogoosa ya ng'ombe īlī ha nīmo gwa kūpandagīla būsīga, na mukwikalaga ng'ūdaaya gītī ng'osha ja falasa,

12Ū nining'we akūgooka, ūyo wamubyala akūpondwa soni; akūbiza ihanga lya kū numa kūtinda pye a mahanga, itogolo lītī na solobo, sī ng'halamuku ītī na minzī.

13Kūlwa nguno ya būpelanu bo ng'wa SEEBA, Ī Babuloni ītalazengwa mo banhū. Hūna lūūlū īkūbiza shilugu shiike; Pye abo bakūbītīla ī Babuloni bakūyūdedebala na kūdalahīja, kūlwa kūgabona a magulaagīje gayo py'a gose.

14"Bing'we bashilikale ba masonga, ambagi būlūgū; īgobanīlagi ī Babuloni pyī ī yose. Īlasagi! Yaya ū kūgalekeela a masonga; nguno yītile yabūbi no ū kūlī SEEBA.

15Īlīgījagi ng'wano būlī kwene! Ī haha ītī na gwa kwīta, ī ng'hambī ja bashilikale baamo jaakambagūlilwe, ī ndugu jayo jiikījiwe hasī. Nīyo īkī ū mhayo gwenū gūlī gwa kwīmalīla shiile ya ng'wa SEEBA Ī sī yenīyo, īmalīlagi shiilī ng'hana; yītīlagi nayo gīt'ūmo yajīītīla sī jingī.

16Bamalagi pye ū mu Babuloni, nīmi ose ose atizilonga, pyī nū ngesi nī ligeselo lyakwe ū mu malaale ga shilīlwa. Kūlwa nguno ya līlūshū lya ng'wiboneeji būlī munhū ni ashokage kū bang'wawe, būlī munhū apeelela kū sī ya ng'wawe.

17Ū Isilaeli alī idaale lya ng'holo jibbalasanile, Īlo līkakūūbīlījiagwa mashimba. Ntemi wa Ashulu h'ūyo akandya ū kūjilya, hūna ntemi Nebukadineza wa Babuloni wamalīīgije ū kūgapaanagūla a maguha gajo."

18Alilūūlū, ū Seeba wa mabità, ū Mulungu wa Isilaeli alīhaya gīkī, "Nakūng'winha nsango ū ntemi wa Babuloni hamò nī sī yakwe, gīt'ūmo nakang'winhīla nsango ntemi wa Ashulu.

19Alīyo ū Isilaeli nakūnshosha kū madīīmīlo gakwe hangī, ayūdīīmīla mu ngūlū ja Kalimeli na Bashani; ī nzala yakwe īkūshilīla mu ngūlū ja Efulaimu na Gileadi.

20Ū mu shikū jenījo, nī likanza lyenīlo," alīhaya SEEBA, "Ū būhūbi wa Isilaeli būkūkoowa alīyo būtilonga, nī shibi sha Yuda shikūkoowa alīyo shitūbonekana, nguno nakūbalekeja pye a ba būshiigo abo nalībalekeela.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Jagi mukīdumīle ī sī ya Melataimu, na a bikaji ba mu Pekodi. Ng'ūbakūūbīlīja ng'wababūlaga mubamale gete," alīhaya SEEBA "Ītagi būlī mhayo ūyo nalīmulagīla.

22Gūlīīlīla ng'wano gwa būlūgū ū mu sī yenīyo; ng'wano gwa būkenaagūji būtaale.

23Ī nundo īyo yalūpaanagūlaga sī yabīnzagūkile yūshila gete! Ī Babuloni yaamalile ū gwa kūpya ū mu mahanga!

24Ee Babuloni, nakagūtega ntego gūūkūgwasha ūtamanile; wapandīkilwe ūding'wa kūlwa nguno ya kwilwisha na SEEBA.

25Ū SEEBA walīlugūlile ī libīīkīlo lya shilanga shakwe, ūshifunīja hanze ī shilanga sha būpelanu bokwe; nguno ū Seeba MULUNGU wa mabità alī na nīmo gwa kūbeeja ū mu sī ya Bakalidayo.

26Nsangagi bing'we bana kūle, gakambagūlagi a mafumà gakwe; ntūlīīlagi mu matūūgo matūūgo gītī matūūgo ga būsīga, nkenaagūlagi gete mutizūnekeelela būshiigo nūūlū hado.

27Ī nzagamba jakwe ī songi jibūlagwe pye, ni jitwalagwe kwisīnsīlo! Jilī mu kwihīga nguno ū lūshikū lwajo lwashikaga; Ī likanza lya kwinhwa nsango.

28Badegelekagi ū mu Sayuni abo baapeelile kūfuma Babuloni, bakwīsomboolaga ī mihayo ya shiilī Īyo SEEBA Mulungu wise wīyītile; shiilī kūlwa hekalu yakwe.

29Bakomelejagi a balasi bīdumīle ī Babuloni, pye abo bamanile kūduta būta. Komagi ng'hambī kwīpīndīlīja, atizilonga wa kūpūlūgūka nūūlū ūmò. Ī sī yenīyo yītīlagi kūlenganīla nī shītwa shayo; Īyītīlagi ūmo īkīītlaga ī yoi, nguo yīndalahile ū SEEBA, ū Ng'wela wa Isilaeli.

30H'ī chene a basūmba baamo bakūbūlagīlwa mu mapanda; a bashilikale baamo bakūhuumūjiwa pye a bose ū mu lūshikū lwenūlo," alīhaya SEEBA.

31"Ū bebe ūlī ng'wikumīlīja, managa gīkī nalī ng'wilwisha wako;" alīhaya Seeba, ū SEEBA wa mabità; "Nguno ū lūshikū lwako lwashikaga, ī likanza lyako lya kūkwinhwa nsango.

32Ū ng'wikumīlīja akwipama agwe, na atilonga wa kūngūngūmūla; ī mizengo yakwe nakwītwima moto, ūyo gūkūbalamba pye abo bampīndije."

33Ū SEEBA wa mabità alīhaya gīkī, "A banhū ba Isilaeli biboneelwa no, pye na a banhū ba Yuda. A badīīmi babo babahandatīīlile; balemile ū kūbalekela nūūlū hado.

34Alīyo ū Nkomooji wabo alī na nguzu, SEEBA wa mabità, h'ī lina lyakwe. Akūbalwīīla na nguzu ū mu mihayo yabo, kūlwa kwīyenhela kwifuula ī sī yabo; alīyo a bikaji ba Babuloni akūbenhela kūzwangana.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

35A Bakalidayo līkūbikīīla līlūshū!” Alīhaya SEEBA; Līlībasanga a bikaji ba Babuloni, na a basugi baamo, na a bamasala ba ng'wenūmo!

36Ī līlūshū līkūbikīīla a bahangi a balomolomo! Bakūbiza babbūūlī ba babbūūlī. Na a bashilikale babo līkūbikīīla ī līlūshū! Bakūgwīlwa boobà būtaale.

37Ī līlūshū līkūjikīīla nī falasa jabo, na a magogoteni ga būlūgū, na a bashilikale ba kūgoodishiwa abo alī nabo mu mabità gakwe! Bakūbiza gītī bakīma. Ī līlūsha līkūgikīīla na a mabīīkīlo ga sabo jakwe; jikūjanhwa pyī ī jose!

38Na a minzī gaamo gakūgwīlwa būūmà gakame; nguno ī sī yenīyo īlī na mashiikolile, ayo gakabasajaga kūlwa boobà.

39“Ī Babuloni īkūbiza sī ya mashiinū ga mu masaka na mabiti, būyaga na maging'hi. Ītalikalīlwa na banhū hangī ilalī, kūshisha shibyalīlwe na shibyalīlwe.

40Ūmo Mulungu akīkenaagūlīla mizengo ya Sodoma na Gomola nī yīyo yalī ībīmbīkanilwe nayo,” alīhaya SEEBA. Hūna lūūlū nū ng'wenūmo atīho ose ose wa kūzenga mo; atilonga wa kwikala ū mu sī yenīyo.

41Managi gīkī ibità līlīsamīlījiwa kūfuma sukuma, ihanga itaale līkwiza na batemi bingī ba kūfuma kūle, kū ngelelo ya sī.

42Bakwiza babūkije būta na machimu; bibonya no, hangī batī na shigongo. Badamhīlile falasa jabo kūnū bakūlījaga ng'wano; ū nding'himo gwa mitindo yabo gūbangile gītī nundumo gwa mahuuli ga nyanza yasalaga. Ee Babuloni, bakūkūsanga bamalīīlile kūlwa būlūgū bize bakūdumīle.

43Ū ntemi wa Babuloni walwigwile ū lūkumo lwabo; gaamalile ī nguzu a makono gakwe, wagwīlilwe igendeeji, alī na makoye no gītī ga būsaatu bo nkīma alīlung'wa būsūngū.

44Ūmo shimba īkapulukīlaga mu masaka ga mongo gwa Yolodani yaja kū madīīmīlo ga mitugo īkūkūngīlaga, h'ūmo nū nene nakwīyisanganīgīja ī Babuloni nīpeeje, yīnge bo nhambo ū mu sī yayo. Nani ū nsolwa ūyo shiniigelile nantūūle a ha nīmo gwenūyū? Nani ū wa kūlenganīla na nene, gīkī tūgeme kwiheeba? Alīho ndīīmi kī ūyo ashikile kūnīīmīla ū nene?

45Alilūūlū, līdegelekagi ī liganiko Īlo alī nalyo ū SEEBA kūlwa Babuloni; ū mhayo ūyo agūhelile kūlwa sī ya Bakalidayo: Gīkī, a bado bado bakūgwesanjiwa gītī baana ba ng'holo bajanwe, na a madīīmīlo gabo akūgakenaagūla kūlwa nguno yabo.

46Ū ntindo gwa kūding'wa Babuloni gūkwītinginya ī sī; ī ng'hūngū yabo īkūzulung'hanya ū mu mahanga.

Yelemia 51

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Ū SEEBA alīhaya, “Managi gīkī, nakūsamīlīja moyo gwa nkenaagūji, kūlwa kwilwisha nayo ī Babuloni na a banhū ba Lebu-Kamai.

2Nakwītūmīla bahehi ī sī ya Babuloni; bakūfuma sī ja kūle, bize bīhehe nī shikolo pyī ī shose bīyīngīje īsaage dalali; ū mu lūshikū lwa mayanga gayo bakwīdumīla kūfuma mhandī jose.

3Ū nasi yaya ū kūneka ikale akūdadīlaga būta bokwe, yaya ū kūnola dūhū alīzwalīla shizwalo shakwe sha būlūgū. A basūmba baamo yaya ū kūbachīla shigongo nūūlū hado; bamalagi pye gete a bashilikale b'ibità lyakwe.

4Bakūgwa mu sī ya Babuloni bachīle ng'wenūmo; bakūlabūkīla mu mapanda gaamo.

5Kūlwa nguno ū Mulungu, ū SEEBA wa mabità atabaponije a banhū bakwe, a ba sī ya Isilaeli na Yuda; nūūlū īkī ī sī yabo yokala būhubi ū kū būtongiwa bokwe, ū Ng'wela wa Isilaeli.

6Peelagi ng'wīnge ī Babuloni! Fumagi moi ng'wipīje! Mutizūbūlajiwa shibi shaamo; Ī likanza īlī lya shiilī ya ng'wa SEEBA, akwīyinha ī Babuloni īsho yigeleelilwe kūpandīka.

7Ī Babuloni yalī shikombe sha zahabu mu nkono go ng'wa SEEBA, pyī ī sī jashing'wa jūleewa. A mahanga gīng'wa ī divai yenīyo, h'ī chene ī haha galī na lūsalo.

8Ī Babuloni īkwisanganījiwa, Īkūgwa ībīnzagūke. Īlīlagi ng'hūngū! Īkoobelagi būgota bo kwīyīngīja ū kūsaatwa kwayo, hamo īdūgije kūpīla.

9Ī Babuloni nitwīlagūlile, kwike dūhū ītī na būlagūlīle; twīlekagi tūje, būlī ng'wene aje kū sī yakwe. Nguno ū nsango gwayo ntaaleno, gūlī kwigūlya no kū malunde.

10Ū SEEBA wīyoolekije hape Ī ng'hana yise, tūjagi tūkagūkumūche ū mu Sayuni ūyo wagwītile ū SEEBA ū Mulungu wise.”

Bameedi kūsamīlwa kwītūla Babuloni

11Ganoolagi a masonga, mujibūūche nī mūda! Ū SEEBA wabasamīlīgije a batemi ba Bameedi, nguno atogilwe kwīkenaagūla ī Babuloni. Ū SEEBA akūmala shiilī, shiilī kūlwa nguno ya hekalu yakwe.

12Nunjagi lūbembeela lwa būlūgū mukajidumīle ī ndugu ja Babuloni. Gūguzuhyagi ū nīmo gwa būlang'hani, Tūūlagi balindi; solanhyagi ba kūgwibandīīla ū nzengo! Nguno ū SEEBA alīgūshikīlīja ūyo agūhelile kūlwa bikaji ba Babuloni.

13Ū bebe ūyo wikalo wako būlī kū ng'hilimvwa ya minzī mingī, hangī ūlī nsabi wa shikolo, Ī ng'halīlo yako yashikaga, ī likanza lya kūsengwa kwako.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Ū SEEBA wa mabità wilahīlile mu lina lyakwe wei ng'wenekīlī, gīkī,
Nakūkwenhela banhū bingī, bize bakwibbūpe gītī njige; bakūkūpyena
bayūkwanīīla balīhaya,

15“Hū ng'wene wīsūmba ī sī na būdūla bokwe, nī shiseeng'wa ī shose ūshibeeja
na masala gakwe we; nī ligulu walyamba wei mu witegeleja bokwe.

16Ūlū ūpalalūka gakahilimaga a minzī ū kwigūlū, a malunde akagenhaga kūfuma
kū būgelelo bo sī. Ī mbula akīyenhaga na ndabi jayo, nū nyaga akagwitanaga
kūfuma mu mabīkīlo gakwe.

17Pye a banhū batī na gwa kwīta, hangī batī na witegeleja; bulī nsuji wa zahabu
akagookaga kūlwa shiikolile shakwe. Nguno ī shiikolile shakwe shitī na gwa
ng'hana, ū mugatī yasho ndūhū myūyī.

18Shitī na ngofyoolo nūūlū hado, Ī shoi shilī shikolo sha kūdalahwa; ūlū lyūshika
ī likanza lya nsango gwasho shikūkenaagūlwa.

19Ūyo alī Inong'ho lya ng'wa Yakobo atī gīt'ūmo galī a genayo, nguno ū wei hū
Meeja wa shose; hū ng'wene wameeja nū Isilaeli, ūyo alī lūganda lwa wingīji
bokwe; SEEBA wa mabità, h'īlina lyakwe.

20Ū bebe ūlī mhūūjo yane mu būlūgū, shilanga shane sha būlūgū, īsho
nakatobagūlīlaga mahanga, nakakūtūmamīlaga kūgwisha mabūtemi.

21Nakakūtūmīlaga kūbīnzangūla falasa na badamhīji bajo, hama
nakakūtūmamīlaga na kūkenaagūla magogoteni ga būlūgū, hamò na bendeesha
baago.

22Nakakūtūmīlaga kūyagaja banhū ba būlī mbika, bagosha na bakīma,
banamhala na baalūki; basūmba na banhya.

23Nakakūtūmīlaga kūyagaja badīīmi na madaale gabo, balīmi na nzīkū jabo ja
kūlīmīla. Nakakūtūmamīlaga kūyagaja basugi na batūmami ba selekali

24Ī Babuloni na a bazengi baamo nakwīmalīla shiilī ūlībona, kūlwa būbi bose ūbo
baawīta mu Sayuni,” alīhaya SEEBA.

25“Bebe lūgūlū lūkenaagūji, ūyo ūlī nkenaagūji wa sī yose, ū nene nalī
ng'wilwisha wako.” Alīhaya SEEBA. “Nakūkūgoloolela nkono gwane,
nakūholomole kūfuma ū kwigūlya ya shiganga, nakwīte kūbiza lūgūlū lūpiile
moto.

26Ū mulī bebe lītilonga iwe nūūlū līmò lya kūgoloolela nzenga, nūūlū lītigela iwe
lyose lyose lya kūzengela nsingi; nguno ūkūbiza itogolo lītī na shose shose ilalī,”
alīhaya SEEBA.

27“Nunjagi lūbembeela lwa būlūgū ū mu sī yenīyo; mugalīgīje ipembe a
mahanga! Gakomelejagi gansange kūndumīla, galwe nang'hwe būlūgū.
Gasamīlagi a mahanga aya gansange: Alalati, Mini, na Ashikenazi. Tūūlagi

© 2015 Bible Society of Tanzania.

līmakalwe (itaale lya mabità ga būlūgū) lya būlūgū līnsange kūlwa nang'hwe; tūmagi falasa ningī jilamatīle koi gītī njige.

28Gakomelejagi a mahanga gigolanye kūja kwilwisha būlūgū nang'hwe; a batemi ba Bamedi ni bizage, na a basugi na a batūmami ba selekali jabo; nī sī pyī ījo jilī ha sīlīlī ya būsugi wabo.

29Ī sī īlīdetema na kūtingina, nguno ūyo agūhelile ū SEEBA kwīyītīla sī ya Babuloni gūtaalī ū kūgalūka, ū gwa kwīgalūcha ī sī ya Babuloni ībize buyīkī, ītī na bikaji.

30A bashilikale ba Babuloni booyaga ū kūlwa, balemelaga mu ng'hambī jabo, jashilaga pyī ī nguzu basedeekaga, baabizaga gītī bakīma. Ī numba jaamo jaakūbīkagwa moto; na a malugalīlo ga ha mibita gabīnzagūlagwa.

31Batwaji ba mhola na batūmījiwa bakwibisanyaga bo nhambo; balīng'wenhela mhola ū ntemi wa Babuloni, gīkī pyī ū nzengo gwadimagwa.

32A mapandī ga ha būkīlīlo bo myongo gaadimagwa; a masaka ga madete gapembagwa moto; a bashilikale babbahaga no."

33Ū SEEBA wa mabità, ū Mulungu wa Isilaeli, alīhaya gīkī, "Ī Babuloni ītikīlile na lūbūūga lwa kūtūlīla būsīga ng'wikanza lya batūji kūlūtūmamīla; Ī likanza lya kūgeswa ī sī yenīyo līlī hihī."

34"Ū ntemi Nebukadineza wa Babuloni wanilya, ūnileka naagunzagūkaga, nazwanganile natī na shose shose; nalī gītī shisaabo shilī dalali. Akanimila gītī naamilwa iyoka, ī nda yakwe yookala shizeeze shane, hanuma wigaafula ūshiswa."

35Būlī ng'wikaji wa Sayuni akūhaya: "Ū wiboneeji ūbo nīītīlwa nene ni būngwīlage ū Babuloni. Ī Yelusalemu īhaye, 'Ī shiilī ya mininga gane leka Ībize ha mitwe ya bana Babuloni.'

36Alilūūlū, ū SEEBA alīhaya: 'Managi gīkī nakūkūgunīja, nakūbamalīla shiilī kūlwa nguno yako. Ī nyanza yakwe nakwīkamya, nī nzwīīlo jakwe nakūjūūmīcha kūlū.'

37Ī Babuloni īkūbiza matūūgo ga makambagūkīle, ībize būtūūgījo bo jidīvī, sī y'igekemaja na kūdalahwa; ipandī līti lya kwikala mo banhū.

38A banhū ba ng'wene pye a bose bakūyūpogoma gītī shimba songi; bakūng'ang'aala gītī mamunda ga shimba.

39Bakūseba kūshisha babakīle; hūna ū ng'wikanza lyenīlo nakūbabeegeja shigukulu, nakūbang'wisha shikoji baleewe bayūhooyoka seko dūhū; hanuma bakūgwa balaale ilalī," alīhaya SEEBA.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

40Nakūbicha nabatwale kwisīnzīlo gītī baana ba ng'holo; gītī ng'ondi ja ng'holo na ngulyati ja mbūli.

41Ī Sheshaki yasolilwe na banishi, Ī sī īyo yalī īkumīlījiwe kūheeba sī jose yadimilwe! Ī Babuloni yabizile shikolo sh'igekemaja ū kū mahanga.

42Ī Babuloni yaseesekelilwe nyanza, yakundīkījiwe mahuuli yūlibīla.

43Ī sī yenīyo ī haha itogolo lyūmu, Ī mizengo yamo īlī dalali, sī ītī ya kwikala mo banhū, na atīho wa kūgima kūbīta mo.

44Ū Beli nakūng'winhīla nsango mumo sī ya Babuloni, nakūngogoola shifume īsho washimila. A mahanga gakooya ū kūpeelela ū kūlī we. Ee, nī ndugu ja Babuloni jikūgwa.

45“Bīng'we banhū bane, fumagi mo ū mulī we! Peelagi ng'wipīje ū būpanga wing'we! Būpeelagi ū būpelanu bo ng'wa SEEBA.

46Yaya ū kūgwa ng'holò, nūūlū kogoha kūlwa kwigwa ng'humo ū mu sī yenīyo; ū ng'waka ūyū mukwigwa lūkumo ūlū, ng'waka gūngī lūkumo lūngī hangī; ng'humo ja wiboneeji ū mu sī, na ja basugi na basugi kwilwisha.

47Nguno līkūshika ikanza lya kūshinha nsango ī shiikolile sha Babuloni; Ī sī yenīyo īkūgooka pyī ī yose, ī mibimba ya banhū bakwe abo bakūbūlagwa īkūgwīla mumo ng'wenūmo.

48Ī ngūlū nī sī nī shose īsho shilīmo shikūtūla mhūndū kūlwa būyegi nguno ya kūkenaagūlwa kwa Babuloni; a bakenaagūji abo bakwiza kwīdumīla bakwīngīīla sukuma.” Alīhaya SEEBA.

49“Ī Babuloni shiigelile īgwe kūlwa nguno ya Isilaeli, gīt'ūmo banhū bingī baagwīla mu sī jose, kūlwa nguno ya Babuloni.

50Bīng'we abo ng'wapūlūgūkile, Īngagi, yaya ū kwigedya gedya! Ng'wizūkagwi ū SEEBA nūūlū īkī mulī mu sī ya kūle, yiganikagi ī Yelusalemu.”

51“Twagookile no nguno ya kūdūkagūlwa, tūlīcha soni nū kūbūūcha ū būshū wise, kūlwa nguno banishi bingīlile ū ng'wipandī lyeela lya numba ya ng'wa SEEBA.”

52“Alīyo jikūshika shikū,” alīhaya SEEBA, “nakūshinha nsango ī shiikolile sha Babuloni; hūna hose pye ū mu sī yenīyo kūkūbiza kūgang'hīla, nguno ya banhū abo balabūkile.

53Ī Babuloni nūūlū īlinhe kwigūlya no kūshisha kū malunde, hūna yibeegeja na ngītīli ya ndugu kūlwa kwīpīndīlīja ī ng'hambī yayo ū kwigūlya kwenūko, nakwītūmīla bakenaagūji bīdūmīle,” alīhaya SEEBA.

54“Ilaka lya kūlīla līlīfuma Babuloni, yogè kūlwa būkenaagūji būtaale Īlīngīīla kū sī ya Bakalidayo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

55Ū SEEBA akwīkenaagūla ī Babuloni; akwīhuumūja ī yogè yamo ī nhaale. Mahuuli ga banishi gakūfuutuma gītī minzī mingī; ī yogè ya malaka gabo īkūsegenela kūle.

56Nyagaja akwīyūbūkīla ī Babuloni; a bashilikale baamo bakūding'wa; ū būta wabo būkūbīnzagūlwa. Nguno ū Seeba alī Mulungu maji wa shiilī; akūmala shiilī mu būshikaanu bose.

57A batongeeji baamo na a banhū ba masala, nakūbang'wisha shikoji baleewe; a basugi baamo, a batongeeji, na a bashilikale; bose pye bakūlaala ilalī, ndūhū kūbūūka hangī," alīhaya ū Ntemi, ūyo lina lyakwe alī SEEBA wa mabità.

58Ū SEEBA wa mabità alīhaya gīkī, "Ī ndugu ya Babuloni īkūsambaajiwa h'ūmo īgalīhīle; nī mibita yamo īkūkūbīkwa moto hamò na būlīhu wayo. A banhū bakūnogelaga madūhū, ī milīmo ya banhū ba mahanga Īlī shipembo sha mu moto dūhū."

59Ū mhayo ūyū Yelemia akang'winha Selaya ng'witūnja o ng'wa Nelia ng'wana Maaseya, ūyo walī ntūmami ntaale wa hikūlū. Lyalī ikanaza īlo akaja Babuloni hamò na Sedekia ntemi wa Yuda mu ng'waka gwa kanè go būtemi wakwe.

60Ū Yelemia walī wīyandīka mu shitabo pyī ī mihayo ya mayanga ayo gaalī gizile kwīgwīīla ī Babuloni; pyī īyo yalī yamala kwandīkwa kūlwa Babuloni.

61Akang'wīla ū Selaya, "Ūlū ūlashike ī Babuloni ūkūbasomela pyī ī mihayo yenīyī n'ilaka lya higūlya.

62Ūlū ūlīmalīja hayaga gīkī, 'Ee SEEBA, bebe ng'wenekīlī wahaya ūkūlīkenaagūla ī lipandī lyenīlī, atizikala mo munhū nūūlū ndimu, lībize buyīkī ilalī.'

63Hanuma ūlū ūshikalīcha ū kūshisoma ī shitabo shenīshi, shitungīlījage iwe, ūshiluute mu mongo gwa Fulati.

64Hūna ūkūhaya gīkī, 'Nī Babuloni īkūlibīla gīkī, ītūbūūka hangī kūlwa nguno ya būkenaagūji būtaale ūbo nakwīyenhela. A banhū ba ng'wene nabo bakūgwishiwa.'" Ī mihayo yang'wa Yelemia yashilīla henaha.

Yelemia 52

Yelusalemu kūding'wa na kūkenaagūlwa

1Ū Sedekia walī na myaka makūmi abīlī na gūmò aho alandya kūbiza ntemi; ūsuga ū mu Yelusalemu ikanza lya myaka ikūmi na gūmò. Ū nina ī lina lyakwe witanagwa Hamutali, nshīke o ng'wa Yelemia, muna Libuna.

2Akīīta yabūbi ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA, gīt'ūmo walī wītīla ū Yehoyakimu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Pyī ī yenīyī īkabizīīla a bikaji ba Yelusalemu nī Yuda kūlwa nguno ya būpelanu bo ng'wa SEEBA; ī ng'halīlo yaho akabīnja ū kū būtongi bokwe. Ū Sedekia akangomela ū ntemi wa Babuloni,

4Hūna ū mu ng'waka gwa kenda gwa būsugi bokwe ū Sedekia, mu lūshikū lw'ikūmi ng'weji gw'ikūmi, ū ntemi Nabukadineza wa Babuloni wiza nī libita lya bashilikale bakwe pyī ī lyose; ūshika ūkoma ng'hambī hanze ya nzengo gwa Yelusalemu, būgūgobanīla kūgūdumīla.

5Ū nzengo gwenūyo gūkikala gūgobanīlilwe banishi gīko kūshisha ng'waka gw'ikūmi na gūmò gwa būsugi bo Ntemi Sedekia.

6Kūshika mu lūshikū lwa kenda mu ng'weji gwa kanè, ī nzala yūsangwa yasaayile no ū mu nzengo, ī shilīwa sha kūlya shashilile gete ū mu banhū.

7Yūchibūlwa ipūndū ī ndugu īyo yalī īgūpīndije ū nzengo; pyī ī libità lya bashilikale ba būlūgū lyūfuma ū mu nzengo būjikū lyūpeela; būbītīla ha mita gwalī ha gatī ya ndugu ibīlī hihī na ngūnda gwa ntemi; būtūngīīla kū mbūga ya Alaba, nūūlū īkī a Bakalidayo baalī bagūpīndije ū nzengo pyī ū gose.

8Alīyo a bashilikale b'ibità lya Bakalidayo bakankūūbīja ū ntemi Sedekia, būkampandīkīla kū mbūga ya Yeliko; a bashilikale bakwe baalī baneka būsambaala;

9ūding'wa ū wei. Būntwala kūlī nteki wa Babuloni, Ī likanza lyenīlo walī Libuna mu sī ya Hamasi; ūnamula kwinhwa nsango.

10Ū ntemi wa Babuloni ūbabūlagīla Libuna henaho a bitūnja ba ntemi Sedekia, nang'hwe iiloleelile; na a basugi ba Yuda ūbabūlaga pye a bose.

11Hanuma ya henaho ūgakobola a miso ga ntemi Sedekia, hūna ūntunga nhendele ja chūma sha shaba, ūntwala Babuloni; ūūkamponya mu jeela, wikala ng'wenūmo kūshisha lūshikū lwa kūcha kwakwe.

Kūkenaagūlwa kwa hekalu

12Mu ng'waka gw'ikūmi na kenda gwa būsugi bo ng'wa Nebukadineza ntemi wa Babuloni, Nebuzaladani ūyo walī ntaale wa balang'hani ba ntemi, na ntūmami wa ha sīlīlī ya ntemi wa Babuloni, akingīla ī Yelusalemu mu lūshikū lw'ikūmi ng'weji gwa katanò.

13Ūshika wītiima moto ī hekalu ya ng'wa SEEBA, nī likūlū, nī numba ja Yelusalemu pyī ī jose; pyī ī numba ī nhengeke ūjitiima moto.

14Na hangī a bashilikale ba Bakalidayo abo walī nabo ū ntaale wa balang'hani ba ntemi būjiikīja hasī, pyī ī ndugu ja ngītīli īyo yalī īgūpīndije ū nzengo gwa Yelusalemu.

15Ū Nebuzaladani ū ntaale wa balang'hani ba ntemi, ūbasola a banhū abo baalī bakuneese ba bakuunese, na a babo baalī basaagīīla ū mu nzengo, hamò na

© 2015 Bible Society of Tanzania.

bakoolī abo baalī baalekeelwa; ūūkababītīla na a babo baalī baaja boi benekīlī ū kūlī ntemi wa Babuloni, ūbasaamya kūbatwala mu būding'wa.

16Alīyo ū Nebuzaladani akabaleka a bakuunese ba bakuunese abo bakasaagīīla ū mu sī, babize batūmami ba mu migūnda ya mizabibu, nū mu a malaale a gangī.

17A Bakalidayo būshibelagūla ī shikolo sha shaba īsho shalī ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA; gītī, ng'hīngī ja shaba, makīndīkīlo, na shiseme sha kūtūūlīla minzī; ī shaba pyī ī yose būbūūcha būjana Babuloni.

18Bakajaana na shikolo gītī, mafulīla, makolelo, majimījo ga tala, mabbakuli ga kūseeseebela, nzweso, nī shiseme sha shaba pyī īsho shatūmamīlagwa mu myatīla ya kalamīje ka mu hekalu.

19Ū ntaale wa balang'hani ba ntemi akasola na masahani, nzweso ja kūzuukīlīgīja būbbani, mabbakuli ga kūseeseebelela, mafulīla, makīndīkīlo ga talà, nzweso, na a mabbakuli a gangī; pyī ī shiseme īsho shaalī sha zahabu na feza ūshijana.

20Ī shaba yalī ningī no īyo bakīnja a ha ng'hīngī īj'ibīlī, na a ha shiseme sha kūtūūlīla minzī hamò nī nzagamba ikūmi n'ibīlī ījo jalī jishibūkije ī shiseme shenīsho, nī ya kūfuma a ha makīndīkīlo; yalī shilambu ū kūbūmana ū būdito wayo. Ī shikolo shenīsho Solomoni walī washibeeja kūlwa nguno ya hekalu ya ng'wa SEEBA.

21Būlī ng'hīngī yalī na būlīhu bo fuuti makūmi abīlī na mpungatī, ū kwīpīndīlīja ū mu wibilingu wayo yalī na fuuti ikūmi n'inaane, yalī na mbeho a ha gatī, ī ndugu yaho yalī na būgīnu bo kūlenganīla na shiganza sha munhū.

22Būlī yene yalī n'ikundīkījo lya shaba a higūlya, lya būlīhu bo fuuti inè na nusu; hūna lyūtūūlīlwa kalweyo ka būlenji, na makomamanga ga shaba gūpīndīlījiwa. Ī ng'hīngī jose būbīlī wajo jalī na būlenji bo mbika īmò.

23Ū mu kabazu gaalīmo makomamanga makūmi kenda na atandatū; ī lisaabu lya makomamanga gose pye ayo gaalī a higūlya ya kalweyo gaal'igana.

24Ū ntaale wa balang'hani ba ntemi akajūmponya mu jeela ū Selaya ūyo walī ntaale wa bagabīji, nū Sefania ūyo walī ngabīji wa kabīlī ū mu būtaale; na balang'hani badatū ba milyango.

25Ū mu banhū abo baalīmo ū mu nzengo akansola ū ntaale wa bashilikale ba būlūgū, na banhū mpungatī abo baalī bagunanhi ba ntemi mu mihayo ya būsugi. Na kalaani ntaale ūnjaana, ūyo nīmo gwakwe gwalī kūbahelela milīmo yabo a banhū ū mu sī, akanjaana hamò na banhū bakwe makūmi adatū, abo bakasangīlwa ū mu nzengo.

26Ū Nebuzaladani ū ntaale wa balang'hani akabatwala kūlī ntemi wa Babuloni pye a banhū benaba, walī Libuna.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

27Ū ntemi ūlagīja būbūlagīlwa Libuna kwenūko, mu sī ya Hamasi. A banhū ba Yuda būbiza bīnjiwa ū mu sī yabo, būtwalwa mu būsaamiwa.

28Ī lisaabu lya banhū abo ntemi Nebukadineza akabasaamya ūbatwalwa mu būding'wa lyalī īlī: Ū mu ng'waka gwa mpungatī akabasaamya Bayudaya shihūmbī shidatū na makūmi abīlī na badatū.

29Ū mu ng'waka gw'ikūmi n'īnaane gwa būsugi bo ng'wa Nebukadineza, kūfuma Yelusalemu baalī banhū magana anaane na makūmi adatū na babīlī.

30Ū mu ng'waka gwakwe gwa makūmi abīlī n'idatū, ū Nebuzaladani ū ntaale wa balang'hani ba ntemi akabasaamya Bayudaya maagana mpungatī na makūmi anè na batanò, ūbatwala mu būding'wa. A banhū a bose abo bakasaamiwa baalī shihūmbī shinè na magana atandatū.

Yehoyachini kwinhwa wiyaabī

31Ū ntemi wa Yuda ū Yehoyachini aho washisha myaka makūmi adatū na mpungatī alī mu būtungwa, Evi-melodaki ūbiza ntemi wa Babuloni. Mu lūshikū lwa makūmi abīlī n'itanò ng'weji gw'ikūmi n'ībīlī, ū ntemi ng'wenūyo ūntaligūlīla ū Yehoyachini ū ntemi wa Yuda, ūng'wīnja ū mu jeela ūng'winha wiyaabī.

32Ūyūlūngalūnga nang'hwe nhambū jawiza; ūngūngūhya, nī lisumbī lya kwigaasīja ūng'winha ly'ikūjo kūtinda a batemi a bangī abo baalī baatungwa Babuloni hamò nang'hwe.

33Kūfuma ikanza lyenīlo ū Yehoyachini ūlekana nasho ī shizwalo sha nyatungwa; nīyo ī shilīwa ūyūlīīla ha meza ya ntemi būlī lūshikū pyī ī shikū ja būpanga bokwe ūbo būkasaaga.

34Ū ntemi wa Babuloni ūlagīja gīkī ū Yehoyachini ayūpandīka shiigunaanīlo būlī lūshikū, ū mu shikū jose ja būlamu bokwe, kūshisha lūshikū lwa kūcha kwakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Ng’hūngū

Ng’hūngū 1

Yelusalemu kūgwa mu būpīna

1Ū nzengo ūyo gwalī gokalile banhū ni kinehe gwabiza dalali gīkī! Ūyo gwalī ntaale mu mahanga ī haha gūlī gītī nkīma nchīlwa; ūyo ī kale walī n'ikūjo mu mahanga gose gītī ngole, wabizile nsese kū bangī!

2Ī haha būjikū pe akūlījiagwa būpīna, abange ng'wanikī ookalile mijūūlūlū ya shisoji kū matama, ūyo atī na wa kūnūngūja ū mu bitogwa bakwe pye a bose. A binhya biye baang'wijombokile; Ī haha pye banisha bakwe!

3Hanuma ya makoye mataale na kūluha kwingī, ū Yuda alī mu būding'wa kū mahanga, atī n'ipandī lya kwifuulīla. A bakūūbīja bakwe bampandīkile alī mu mayanga mataale.

4A makūūwa ga kūja Sayuni galīīlīla, nguno baagayile a ba kūja koi ū kūjūlamya. Ī haha ī mibita yakwe īlī buyīkī, a bagabīji bakwe bakūgang'hīlaga, a banhya ba mu ng'wakwe balīkoya; alī mu būpīna būtaale no.

5A banishi bakwe baabizile bataale bakwe, a bilwisha bakwe balī mu kwifuula. Ū SEEBA wang'wenhelile būpīna kūlwa nguno ī shibi shakwe shingī no. A baana bakwe balī mu būsese, balī mu būding'wa ha sīlīlī ya banishi babo.

6Ī likūjo lya ng'wa Sayuni lyajimīīlile pyī ī lyose; a bagole bakwe ī haha babange saala jabītwa chū, jikūjaga jūgwa nzīla ngima kūlwa kūbapeela bapeeja baajo.

7Ū mu shikū jakwe ja kūluha na kūyūnga sagala, ū Yelusalemu akūshiizukagwa Ī shikolo sha mpango, īsho shalī shakwe mu shikū ja kale. A banhū bakwe aho badumīlwa na banishi babo, atilongile wa kūngunanha. A banishi bakwe bakūnolaga bansekeela kūlwa nguno ya kūkenaagūlwa kwakwe.

8Ū Yelusalemu wīta shibi shitaale, h'ī nguno ya kūsosohala no no no. Pye abo baalī bankūgije bandalahile, nguno bībonile ī minala ya dūūhū yakwe.

9Ū būsoso bokwe boolī būdaamīīlile kū shizwalo shakwe; alīyo walī atīyiganikaga ī ya shikū ja kū būtongi. Wagwile kagwīle kabūbi no; hama atilongile wa kūnūngūnja. “Ee SEEBA, ū ng'wanishi wane wanipyenile, kūlolage ū kūluha kwane!”

10Pyī ī shikolo shakwe sha mpango shasolilwe na ng'wanishi; ū ng'wipandī lyakwe lyeela gingīlile mahanga gataamanile Mulungu, wabonile na miso gakwe wei ng'wenekīlī banhū balingīla, abo bebe ūlemile gīkī batizūsangīla mu kwibilinga kwa bako.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Pye a banhū bakwe balīdaaya bakūkoobaga shilīwa. Ī shikolo shabo sha mpango bakūshikaabaga bapandīke shilīwa bikale bapanga. “Ee SEEBA, lolaga ūniiganikīle; nguno nalīsondagūlwa no!”

12Bing'we babīti, būlī mutūdīlīlaga? Ilalangījagi mubone. Alīho nani ūngī ūyo alī na makoye gītī gane ayo gaanigwīlile, ayo SEEBA wanenhelile mu lūshikū lwa būpelanu bokwe būtaale?

13Wanenhelile moto kūfuma kwigūlya, ūgwenheela mu maguha gane. Wanitegelile ntego ūnigwasha a magūlū gane, hūna ūninyamula nūshoka numa. Wanīngīgije pyī ī shose, ūnileka nakūsola solaga ng'holò līīmi tole.

14Ī shibi shane washikūbanīgije, pyī ī shose ūshitunga na nkono gwakwe shūbiza ijoki idito mu nhingo yane; ū SEEBA wajibbipile pyī ī nguzu jane, hūna ūnitūūla mu makono ga banhū abo natadūgije kūbīmīla.

15Ū SEEBA wabalemile pye a bashilikale bane abo nalī nabo; wasamīlile ibità lya kwiza kūbashigina a badinha bane. Ū SEEBA wampandagīlile ū Yuda ng'wikamīlo lyakwe lya mizabibu.

16“H'ī nguno yene nalīīlīla, na a miso gane galīhūūma shisoji. Na atīho ūyo alī bbihī gīkī anilūngūje, ndūhū wa kūdūla kūnitimbya ng'holò. A baana bane batī na shiigunaanīlo, nguno ū ng'wanishi hū mpyeni.”

17Ū Sayuni alīgoloola makono gakwe, alīyo atīho ū wa kūnūngūja; ū SEEBA wahelile gīkī a bazenganwa biye ū Yakobo babize banishi bakwe. Ū Yelusalemu wabizile shikolo shisoso ū mubo.

18Ū SEEBA ng'wene ntūngīlīja, alīyo ū nene naashigomela ī shilagīlo shakwe. Igwagi bing'we banhū bose, wideedeng'hanyagi ū būluhi wane. A bitūnja bane na a bashīke bane balī mu būsaamiwa ī haha.

19Abo tūl'isangī līmò nakihamba ū kabapeeleela alīyo būnigwisha. A bagabīji bane na a banamhala būshila kūcha mumo nzengo, bakwiyangayangīlaga kūhemeela shilīwa sha kūbagunanha bikale bapanga.

20Ee SEEBA, kūbonage ū kūzwangana kwane! Ū mu gatī nalī na būluhi būtaale no, nazwanganile no ū mu ng'holò yane, nguno naalī nakūgomela. Ī hanze līlīko līlūshū līlīīlya; ū mu gatī namo icha dūhū.

21A banhū bakūwigwaga ū būlīji wane, alīyo atīho ū wa kūnilūngūja. A banishi bane bakwigwaga ūmo naazwanganīlile; bakwīyegelaga īyo wīyītile. Lwenhage ū lūshikū ūlo walūhaya, nabo babize gīt'ūmo nalī ū nene.

22Pyī ū būbi wabo ni būshikage ū kūlī bebe; bīītīlage ūmo wanīītīlile ū nene kūlwa nguno ya shibi shane shose. Nalī na kūlīla kūtaale no, nī ng'holò yane īkūsaatagwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Ng'hūngū 2

Nsango kūlwa shibi sha banhū

1Ū SEEBA wankundīkīgije ū Sayuni ilunde lya būpelanu bokwe būtaale! Ī likūjo lya Isilaeli walyīngije ū ng'wigūlū ūlīponya hasī; Ū mu lūshikū lwa būpelanu wakwe atawizūkilwe nūūlū ū būtūūlo bo mhambala jakwe.

2Ū Seeba wabūmilile pyī ū wikalo bo ng'wa Yakobo na shigongo yaya, ī ng'hambī ja ng'wa Yuda ja kūpīlīla wajikambagūlile kūlwa būdaki bokwe. Ū būtemi wenūbo na a basugi baamo wabūgwishije hasī mu būdalahwa.

3Būl'ipembe walīpogolile ū mu Isilaeli kūlwa būdaki būtaale. Ū nkono gwakwe gwa būlyo akagūsunda aho wiza ng'wanishi kūūbūka. Ū mulī Yakobo ūbīta apembekile gītī ndali ja moto gūkūbbebbenaga būlī shene īsho shilī mu nzīla.

4Akabanga būta bokwe gītī ng'wanishi, ū nkono gwakwe gwa būlyo gūlinda milīmo. Bose pye abo baalī basoga kūlola wabayagagije gītī ng'wanishi; Ī liheema lya Sayuni ūlitīīla būpelanu bokwe gītī moto.

5Ū Seeba wabizile gītī ng'wanishi, wamilile ū Isilaeli; wajimilile pyī ī numba jakwe j'ikūlū, nī ng'hambī ja kūpīlīla ūjikenaagūla. Wang'ongegegije ū Yuda būpīna na ng'hūngū.

6Ū wikalo bokwe owītile kūbiza gītī ngūnda gūtī na shose shose; ī lipandī lyakwe lya kwibilingīla walīkambagūlile; Ū SEEBA wang'wītile ū Sayuni ajīībe Ī shikū jakwe ja shigukulu, pyī nī sabato kūūko; kūlwa būpelanu wakwe būtaale, wabaponije a batemi na a bagabīji.

7Ū SEEBA wagūlemile ū ng'walīlo gwakwe, nī lipandī lyakwe lyeela ūlīleka. Nī ndugu ja numba j'ikūlū lya Yelusalemu wajitūūlile mu makono ga banishi. Baashikile ū mu numba ya ng'wa SEEBA bandya kūyoganya, gītī balī ng'wikanza lya shigūkulu.

8Ū SEEBA wabonile ayīkambūle Ī ndugu īyo īpīndīlīgije Sayuni; wīsolelile lūgoye kwigoloola, ū nkono gwakwe atagūlemegije ū kūkenaagūla. Ī ndugu jalīlile būpīna, pye na a makīgījo gajo; shose shenīsho shakenaagūkile.

9Ī mibita ya zengo yalibīlile hasī; a mapagīgījo gaho gaabīnzagūkile gūkenaagūka. Ū ntemi waamo na a basugi baamo balī kū mahanga mu būding'wa, Ī shilagīlo shitīho ī haha, na a bahangi baamo batūpandīkaga shakoolechiwa kūfuma kūlī SEEBA.

10A banamhala ba Sayuni babizilikala bibbadīkaga hasī balī sele sele, bakwisaamulīlaga lūbuubu kū mitwe, kūnū bazwaalile myenda ya magūnīla. A bashīke ba mu Yelusalemu balīdīīla biyinamīīlaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11A miso gane gaasedeekile nose kūlwa kūlīla; ū mu gatī nalī na būluhi būtaale no, Ī ng'holò yane yidīkile hasī kūlwa kūkenaagūlwa kwa banhū bane; nguno a baana na a beleele bakūgwaga mhūngīli mu mapanda ga mu nzengo.

12Bakūhongeelaga balī mu makono ga baninabo, kūnū būbadayīīla balīhaya, “Shilī halī ī shilīwa nī sha kūng'wa?” Balī gītī banhū batūlile būgumīlwa balīshilīlīkīīla,

13Ee Yelusalemu, nakūwīle mhayo kī? Nakwikolanīje na shikolo kī? Ee Sayuni, nakwinhe shigemeng'hejo kī nadūle kūkūlūngūja? Nguno ī ligulaagīje lyako ishimu no, gītī būjiba bo nyanza. Nani ūyo adūgije ū kūkūpīja?

14Īyo baakūhangīlaga a bahangi bako Ītī na solobo, yalī ya nyachilūchilū; batakoolekegije hape ī shibi shako gīkī babūhangīje ū būding'wa wako. Baakwinhaga mihayo ya būlomolomo kūlwa kūkūjimīīja.

15Pye abo bakūbītaga bbihī nang'ho balīyipaala makono kūnū būshingisha mitwe kūlwa nguno yako; bakwībbyeedelejaga ī Yelusalemu balīhaya: “Ū gwenūyū hū gwene ū nzengo ūyo gwalī na lūkumo lūsoga kwīheeba pyī Ī mizengo? Hū gwene ūyo gwenhaga būyegi mu sī?”

16Pye a banishi bako bakūkwanīīlaga būkūbbyeedeleja na kūkūshūūnūlīla mino mu būdalahi; kūnū balīhaya, “Twankala ū ng'wenūyo. Ū lwenūlū hū lūshikū ūlo twalī tūlūlindīīlile mu kwisagīlwa; nose twalūbona!”

17Ū SEEBA wīyītile īyo walī ayīhelile, wagūshikīlīgije ū mhayo gwakwe ūyo agūlagīlile kūfuma shikū ja kale. Ū bebe wakūgwishije ndūhū na kūkūchīla shigongo, wanekelile ū ng'wanishi ikumīlīje kūlwa kūkūheeba; a banishi bako wabagūngūhije.

18Ī ng'holò ja banhū jilīnīlīīla SEEBA. Bebe ndugu ya Sayuni, ī shisoji shako ni shihūūmage gītī mongo līīmi na būjikū; yaya ū kūlembeela, ūtizūgifuuja a miso gako.

19Nūūlū būjikū būkaga ūlīle! Ū būjikū ūlū būlandya kwingīla, ī ng'holò yako yitage gītī minzī kū būtongi bo ng'wa SEEBA; mūūkījage a makono gako ūnīlīīle kūlwa būpanga wa baana bako abo balīnanulwa nzala būlī mu nhūūng'wanhīlo ja makūūwa.

20“Ee SEEBA, lolaga ūtwiganikīle; Alīho nani ūyo wabīta kūng'wītīla mhayo gūlī gīkī? Nibūlī nose a bakīma bayūlya matwajo ga nda jabo, a baana babo abo bakabalelaga? Nibūlī a bagabīji na a bahangi babūlagīlwe ng'wipandī lyeela lya ng'wa SEEBA?

21Bose bado na bataale baagwile, balī mu lūbuubu lwa mu mapanda; līlūshū lyabagwisangije a badinha bane, na a basūmba na a banhya. Ūkababūlaga mu lūshikū lwa būpelanu wako; ūbayagaja na shigongo yaya.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

22Ūkalaalīka banishi ba kūnogohya bize banigobanīle kose kose, gītī ūlīlaalīka bizi ba kū shigukulu. Abo naabalela na kūbakūja, ng'wanishi ūbakenaagūla mu lūshikū lo būpelanu bo ng'wa SEEBA; atilongile nūūlū ūmò wa kūpīla, nūūlū kūpūlūgūka."

Ng'hūngū 3

Yelemia kūlīla kūlw'ihanga lyakwe

1Ū nene naabītile mu būluhi būtaale kūlwa nang'ha go būpelanu bokwe.

2Wanipeegije ūnibītya mu giiti, ūmo līlīmo isana.

3Nīyo akanitūlaga gwa gwa gwa, līīmi ji gūlīnitūla ū nkono gwakwe.

4Ī nyama ya mīlī gwane nī likūnza washisedeekije; a maguha gane ūgabīnzagūla.

5Wanizengeelile igoobe lyūnipīndīlīja ūnigītīīla makoye na būlūlū.

6Wanīītile kūbiza wa kwikala mu giiti gītī banhū abo baacha kale.

7Wanipīndīlīgije ndugu kose kose natizūdūla kūpeela; hūna ūnibohya minyololo midito.

8Nūūlū nitane kūnū nakūlīlaga ū kūlomba kwane akakūhangījaga.

9Ī nzīla yane wīchibile na mawe, ūbūliganya ū būbītīlo bone.

10Ū kūlī nene wabizile gītī ndūba Īlīkūngīla, gītī shimba yibandīīlga.

11Wanihulumūlile ūnīnja ū mu nzīla ūūkanigunzagūla, ūnileka natī na wa kūniguna.

12Wabūdutile ū būta bokwe ūyūnilasa na masonga gakwe.

13Masonga ga kwīngīīla mu ntana gwakwe gūnilasa ī ng'holò yane.

14Ī haha ū kū banhū bane nalī līshikolo lya kwineenelegejiwa. Līīmi bbu bakūnilīngaga mu mīmbo.

15Wanitindagīlile malūlū nookala, ūnibimbeeja ndūlū.

16Wanigalagagije mu lūbuubu, a mino gane ūgabīnzagūlīla ha mashoololo ga mawe.

17Ū būpanga wane botaajiwe ī mhola, ū wiza naawībile ūmo būlī.

18Ī haha nakwiwīlaga gīkī, Ū wiza bone bojimīīlile, nī shisho naalisagīlagwa ū kūlī SEEBA shanigayile.

19Nakūwizūkagwa ū būluhi wane nū kūtagaalīja kwane; pyī nū būlūlū ūbo bonikoyaga gītī ndūlū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Shose shenīshi nakūshiizūkagwa yachongomeela ī ng'holò yane.

Kwisagīlwa kwa ng'wa Yelemia

21Kwike gūūyū mhayo nakagwizūkagwa, h'ī chene nalī na kwisagīlwa:

22Tūtashilile pye kūlwa nguno ū būtogwa bo ng'wa SEEBA būtaale no, nguno ī shigongo shakwe shitī sha kūkalīka,

23būlī dilū būkeelaga shilī shipya; ū kūsanyiwa kwako kūlī kūtaale no.

24Ū nene nakiwīlaga gīkī, "Ū SEEBA h'ūyo alī ngabo gwane, hūna lūūlū nakūng'wisagīlwa we."

25Ū SEEBA wawiza no ū kū banhū abo kwisagīlwa kwabo kūlī mulī we; ū kūlī munhū ūyo ūnkooba we.

26Chiza no ū kūbūlindīīla mu būlembeezu ū būpīji bo ng'wa SEEBA.

27Īlī chiza ū munhū atūmame milīmo midito mu wiyūmīlīja aho ataalī ng'walūki.

28Ikale iyene mu būlembeezu, nguno ī yenīyo winhagwa na SEEBA.

29Ū nomo gwakwe agūlang'hane mu widoohya, nguno hamo kwadūla kūbiza kūtaalī ho kwisagīlwa.

30Ūlū munhū alīhaya kūntūla ipī antegele Isaya, nūūlū magooke ni gang'wihoolekelage.

31Nguno ū SEEBA atabaponyaga ilalī a banhū.

32Nūūlū wenha mhayo gwa kūpīnīhaja, nahene alī na shigongo; nguno ū būtogwa bokwe būtaale no.

33Ū wei gūtanyejaga ū gwa kūbenhela a banhū makoye nūūlū būpīna.

34Mihayo gītī: Kūbapandagīla hasī pye a batungwa,

35kūng'wīngīja munhū ng'hana yakwe Īyo īng'wigeleelilwe kū būtongi bo ng'wa Mulungu Ntaale,

36na kūkenaagūla būlamulwa bo banhū mu mabanza; pyī ī yenīyī ū SEEBA atītogilwe!

37Nani ūyo akahayaga mhayo gwashikīīla ūlū SEEBA atagūhelile?

38A mayanga nī mihayo ī misoga, shitafumaga kūlī Mulungu Ntaale?

39Nibūlī ū munhū ū mpanga adugume kūlwa kwinhwa nsango nguno ya shibi shakwe?

Būkomigi kūlwa kūnshokela SEEBA

40Tūjigīsīlījagi ī nzīla jise, tūjilole tūjibone ūmo jilī; tūnshokelagi SEEBA.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

41Tūnugūlīlagi Mulungu wa ng'wigūlū ī ng'holò jise, tūmūūkīje makono tūnombe tūlīhaya:

42Tūkahūba kūlwa kūgoma, nang'ho ūtatūlekegije.

43Alīyo ūkikundīkīja būpelanu, hūna ūyūtūkūūbīlīja watūbūlaga ndūhū na kūtūchīla shigongo.

44Ī haha wikundīkīja ilunde, ndūhū kūlomba kwa kūkūpandīka.

45Ū mu mahanga ga mu sī watwītile kūbiza mapalala na būsoso.

46Pye a banishi bise bakūtwanīīlaga.

47Tūkiimaalīlilwe lyogohya na mitego, hamò na kūyagaala na mayanga.

48A miso gane gakūhūūmaga myongo ya shisoji kūlwa nguno ya kūkenaagūlwa kwa banhū bane.

49A miso gane gatooya ū kūsela Ī shisoji, gatifuula na hado yaya,

50kūshisha ū SEEBA alole kūfuma ū kwigūlū abone.

51Īyo nakwībonaga na miso gane balīītīlwa pye a bashīke ba mu nzengo gwa ng'wise Īkūniminyaga no ū mu ng'holò.

52Abo balī na wanishi kūlī nene na nguno ītīho, baalūnihīīgaga gītī noni.

53Baanihombokegije ng'wichongo nataalī mpanga, būyūniponda mo na mawe;

54na minzī gūnihūūmīīla ganilibīje kūshisha nū ntwe gwane; niganika gīkī nahaya kūcha.

55Ee SEEBA, kwīngīīla ng'wichongo ishimu naakūlīlīīlile mu lina lyako;

56Waniigwile nalīdaaya: “Ūtizichibīja matū ūleke ū kwigwa ū kūlīla kwane kwa kūkooba kūgunwa.”

57Aho naakwitana ūkanegeela ūniwīla, “Ūtogohage!”

58Ee Seeba, wanilwīlīīlile ū mu makoye gane, ūnipīja ū būpanga wane.

59Ee SEEBA, wībonile ī mibi Īyo nīītīlilwe. Nilwīlīīlage ū mu mihayo yane.

60Ū bebe ūmanile ūmo banikolelilwe; nī ī yose īyo balomanile kūnīītīla wīmanile.

61Ee SEEBA, ū bebe ūkawigwaga ū būsondagūji wabo; nī yose īyo bakalomanaga kūnīītīla,

62Īyo banishi bane bakikalaga balihwehwetela na kūduguma līīmi tole kūlwa nguno yane.

63Balolage gete a benabo! Nguno būlī hene aho balī, babize bigashije nūūlū bīmīīlile, bakikalaga bīmba mīmbo ga kūnilīnga nene dūhū!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

64Ee SEEBA, balīpage īyo ībigeleelilwe; kūlenganīla nī yīyo bakīyītaga na makono gabo.

65Babbokujage ī ng'holò jabo; bagwisījage ī lizumo lyabo.

66Bakūūbīlījage mu būpelanu ūbayagaje bashile gete a ha sīlīlī y'igūlū lya ng'wa SEEBA.

Ng'hūngū 4

Nzala mu Yelusalemu

1Yee, ī zahabu na kūbeela īyī yajimīīgije gete ū būng'weku wayo! Ī zahabu niiza īyī yahīndīhalile gīkī! A mawe ga mpango gaaponanjiwe sagala sagala būlī ha nhūūng'wanhīlo ya mapanda.

2A badinha ba mu Sayuni abo mpango gwabo gūkabalagwa mu būdito bo zahabu, Ī haha balisaawa gīkī batikīlile na nungū ja mabūmba, shikolo sha kūbeejiwa na makono ga mūmbi!

3Nūūlū ī nyamhawa jikonhyaga a baana bajo ha lūbeele; alīyo a banhū bane baabizile gītī nongu ja mu mabūga, baamalile ī ndīīlīīlī!

4Ī ndīmi ja beleele jikūdamīīlaga kū malangū kūlwa notà; a banīgīnī balīyūlomba ī shilīwa, alīyo atīho ū wa kūbinha.

5Abo baalyaga shizeeze ī kwandya, Ī haha bakuneese ba mu mapanda. Abo bazwalaga shizwalo sh'ikūjo, Ī haha bakwisolelejaga madaaso mu matūūgo ga mapalala.

6Ū nsango gwa būhūbi wa banhū bane ndito no, kūtinda ū gwa shibi sha Sodoma; nzengo ūyo gūkakenaagūlwa ng'wikanza idoololo, gūtakuumiwe na nkono gwa munhū.

7A basugi ba Sayuni baalī bape, bang'weku no kūtinda seluji; baalī bape kūheeba mabeelè, Ī mibīlī yabo yalī misheeku no kūheeba lubi, hangī yalī mikondooku gītī safilo.

8Alīyo ī haha bapi no, hambū hambū na milage, ūlū balīshimīza mu mapanda shilambu ū kūbamana; ī likūnza lya mibīlī yabo lyadamīīlile ha maguha, hūna lyūma kūlū kūlū gītī igūūla lya līntī.

9Hambū hambū abo baabūlagwa bo līlūshū, kūtinda abo balīnanulwa nzala, Ī nzala īlībabipya no bashila gete, nguno ndūhū ī shilīwa ū mu migūnda.

10Ū ng'wikanza lya kūkenaagūlwa a banhū bane, a bakīma nūūlū īkī balī na shigongo bakayūzuga baana babo na makono gabo baabalya shilīwa.

11Ū SEEBA walī wabūlugūlīla pyī ū būpelanu bokwe, ūbūhooleela ū būdaki bo būpelanu bokwe. Akabacha moto ū mu Sayuni gwīlya pyī ī misingi yamo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12A batemi ba mu sī, pye na a banhū a bangī baalī batazunyaga, Ī gīkī banishi na
būūbūki badūgije kwingīla mu mibita ya Yelusalemu.

13Kwike ī yenīyī īkaja gīko kūlwa shibi sha bahangi na būkenaagūji wa bagabīji
baamo, abo biita mo mininga ga batūngīlīja.

14Ī haha bakūpaamagīlaga mu mapanda gītī babboku; baasosohala kībi no kūlwa
mininga, kūshisha nose atīho ose ose wa kūgima kūkuumya shizwalo shabo.

15A banhū bakūbaayīgaga balīhaya, "Īngagi a henaha! Mulī basoso no! Jagi ūko!
Segenelagi nīyo! Yaya ū kūtūkuumya a bise!" Būlī kū mahanga gene ūko
baapeelela ū mu kwiyūnga kwabo, a banhū bakūhayaga: "A benaba biya ū
kwikala ūmu."

16Ū SEEBA hū ng'wene wababbalasanya, ooya ū kūbadīlīla. A bagabīji batūlībona
hangī ī likūjo. Na a banamhala ndūhū ū kogohwa.

17Hama hangī twalola no tūlisagīlwa gīkī tūkūpandīka būgunanhwa, alīyo nose
a miso gise gūnoga; twadīīlaga mu numba jise ndīhu, tūkūlolaga ihanga lya
kūtūguna, gashi nīyo lyalī lītadūgije.

18Banhū baatūkūngīlaga būlī kwene ūko tūlīja; nose tūyūlemeelwa nū kūshimīza
ū mu mapanda gise. Tūbona ī ngelelo yise yegeelaga, Ī shikū jise jakalīkaga;
nguno ī ngelelo yise īkashika.

19Abo baatūpeejaga baalī bapeeji no, leba na ng'hoonà ja kūlala; baatūkūūbījaga
na mu ngūlū, nū mu masaka batwibandīīlaga.

20Ū ng'witīīlwa maguta wa ng'wa SEEBA, ūyo alī myūyī ya būpanga wise,
ūgwashiwa ū mu mitego yabo. A bise twiganikaga gīkī tūkūbiza ha sīlīlī ya
mbeho yakwe ū ng'wikanza lya kwikala kū mahanga.

21Bebe Edomu, ūyo ūkikalaga mu sī ya Uzi, yegaga na kūsangabala ī chene; alīyo
nū bebe ūkwinhwa ī shikombe, ūkūshing'wa ūleewe ūkaponye na shizwalo.

22Ee Sayuni, ū nsango gwako gwashilaga; atūkūleka ongeje kwikala mu
būding'wa. Alīyo ū bebe Ee Edomu, akūng'winha nsango kūlwa shibi shako,
akūbūseesa ha ng'wape ū būbi wako.

Ng'hūngū 5

Kūlomba kūchīlwa shigongo

1Ee SEEBA, yizūkagwe ī mihayo īyo yatūpandīkile; tūlolage, ūgabone a magooke
gise.

2Ū wingīji wise baagabīlilwe banhū bangī, ī numba jise jadimilwe na bageni.

3Twabizile bapīna, tūtī na basīswe; a baninise baalekilwe gītī bachīlwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4A minzī ga kūng'wa tūlīyūūgūla; nī ng'hwi ja kūpemba tūlījipandīka bo hela.

5A batūmamya bise bakūtūkiling'himyaga na milīmo midito no; nūūlū twanogaga ndūhū ū kwifuula.

6Twambile makono Misili na Ashuli, gīkī twinhwe shilīwa sha kūtwigela.

7A bakūlūgenji bise abo bīīta shibi batīho ī haha, alīyo ū nsango gwabo tūlīkoya nago bise.

8Ī haha basese h'abo batūsugile, atīho munhū wa kūtwīnja ū mu makono gabo.

9Tūlīyūbīta mu kwihīga kūtaale hū twapandīka ī shilīwa, nguno banyoli bakūtwibandīīlaga ū mu masaka.

10Ī likoba lya mibīlī yise līlīyūseba no gītī liiko, nguno ya būdito bo nzala.

11A bakīma bakwītīlagwa yabūbi ū mu Sayuni, na a banhya ū mu mizengo ya Yuda.

12A basugi balīyūtungwa a makono banungeejiwa; a banamhala batinhagwa ī likūjo.

13A basūmba bakūkoyaga na nīmo gwa kūsha būsu ha mawe; a bayanda bakūdandaligūkaga na miligo ya ng'hwi ha mabega.

14A banamhala boyile ū kwigasha a ha mita gwa nzengo, a badinha nabo boyile ū kūtūla Ī ng'oma jabo.

15Ū būyegi boshilile ū mu ng'holò jise; ī mbina jise jagalūkile kūbiza ng'hūngū.

16Ī shingilima īyo twalī nayo yajimīīlile; twagwīlilwe mayanga kūlwa shibi shise.

17Kūlwa yenīyī ī ng'holò jise jikūsaatagwa no; a miso gise gaabbopomile kūlwa yose īyī,

18nguno ū lūgūlū lwa Sayuni lwalekilwe dalali; nyamhawa dūhū h'ījo jikwibisanyaga moi.

19Ū bebe Ee SEEBA, ūlī nsugi wa welelo na welelo, ī lisumbī lyako lya būtemi līlī lya kūshinga shibyalīlwe na shibyalīlwe.

20Nibūlī ūtwībe ilalī gīko? Nibūlī ūlītūlekanīja ikanza ilīhu gīko?

21Ee SEEBA, tūshoshage kūlī bebe tūkūkūshokela; tūshokeje ū wiza bo mu shikū jise ī ja kale.

22Numho hamo ūbize watūlema gete, hamo watūpelanīla kūkīlanīja!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Ezekia

Ezekia 1

Shiseeng'wa shipanga n'ikūjo lya ng'wa SEEBA

1Mu lūshikū lwa katanò ng'weji gwa kanè, ng'waka gwa makūmi adatū, naalī kū
Mongo gwa Kebali hamò na basaamiwa. Ī ligūlū lyūkundūka nūbona koolekegeje
ka ng'wa Mulungu.

2Ū lūshikū lwa katanò ū mu ng'weji gwenūyo, gwalī ng'waka gwa katanò
kwīngīīla ikanza lya kūsaamiwa kwa ntemi Yehoyakini;

3mhayo go ng'wa SEEBA gūkang'wizīīla ngabīji Ezekia ng'witūnja o ng'wa
Buzi, walī kū Mongo gwa Kebali mu sī ya Bakalidayo. Ū nkono go ng'wa SEEBA
gwalī hamò nang'hwe ū kwenūko.

4Aho nalola, nūbona nyaga gwa widose gūliza kūfumīīla mu sukuma, n'ilunde
itaale līpīndiwe būpe būng'weku no no no, na moto gūkūligimaga bo kūlabya
wangū wangū. A ha gatī ya moto habonekanaga gītī chūma shiteemagīzu;

5Ū mu moto shalīmo shabonekanaga gītī shiseeng'wa shipanga shinè; ī suso
yasho yabonekanaga ya munhū.

6Kwike būlī shene shalī na būshū būnè na manana anè.

7A magūlū gasho gaalī magololoku, ī mhambala jasho jalī gītī chūūga sha ndama,
na jateemagīlaga gītī chūma shape shiguusilwe shūng'weka.

8Ū mu mangwa ya manana ayo galī kū mhandī jose inè būlī hene gwalīho nkono
gwa munhū. Ī shiseeng'wa shose būnè washo shalī na būshū na manana;

9a manana gasho gaalī gikuumije. Būlī shene ūlū shilīselema shajaga kū būtongi
dūhū, shalī shitagalūkaga.

10Ū kūbonekana kwa suso ya shiseeng'wa shenīsho kwalī gīkī, būlī shene shalī
na suso ya būshū bo munhū, ū kū nkono gwa būlyo būlī shene shalī na suso ya
būshū bo shimba, ū kū nkono gwa lūmoso būshū bo nzagamba, hama būlī shene
shalī būshū bo ng'hoonà.

11H'ūmò walī ū būshū washo. A manana gasho gaalī gaalile hūna gūgololoka
kūj'igūlya, būlī shene manana abīlī; inana līmò liikuumije n'inana lichalyo ū kū
shiseeng'wa īsho shalī bbihī nasho; manana abīlī gūūgūkumba ū mīlī.

12Būlī shene ūlū shilīselema shajaga kū būtongi dūhū; ūko gūja ū moyo shajaga
kwenūko; shalī shitagalūkaga ūlū shilīselema.

13Ī shiseeng'wa shenīsho shabonekanaga gītī makala ga moto gakangaalile,
nūūlū gītī chenge shikūligimaga; moto ng'weku gwilibanhyaga ūko na ūko ū mu
shiseeng'wa shenīsho, na ndabi jafumaga mo jikūlabyaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Ī shiseeng'wa shipanga shenīsho shaselemaga ūko na ūko wangū no gītī lūlabi.

15Aho naashilola chiza ī shiseeng'wa shipanga, nūbona būlī shene shilī n'idandali a hasī lihelile nasho.

16A madandali genayo ūmò gabonekanīlaga nū mumo gaalī gabeegegije gaalī gīkī, gang'wekaga gītī kilisolito, a gose būnè wago gaalī gikolile. Būlī lyene lyabonekanaga gītī lībeejiwe mu mbika y'idandali mu gatī y'idandali.

17Ūlū galīselema gajaga būlī kwene ū mu mhandī inè, ūko shalī shilolelile ī shiseeng'wa; a madandali gaalī gatagalūkaga ūlū shilīja ī shiseeng'wa.

18Ī lingi ja madandali genayo jalī ngūngūhu no, hangī ja magaka; nīyo pyī ī lingi būnè wajo jalī jokalile miso py'a hose.

19Ī shiseengw'a shipanga ūlū shaselema, na a madandali ayo gihelile nasho gaaselemaga hamò nasho; nūūlū shabūūka higūlya ya sī ī shiseeng'wa shipanga, na a madandali gabūūkaga a hasī.

20Hose hose ūko gūūīlīla ū moyo, nasho shajaga, na a madandali gaabūūkaga hamò nasho; nguno ū moyo gwa shiseeng'wa shipanga gwal'ū mu madandali.

21Ī shiseeng'wa ūlū shaselema, na a goi gaselemaga, ī shiseeng'wa ūlū shīmīīla shalembeela, na a goi gīmīīlaga gaalembeela, nūūlū shabūūka higūlya ya sī ī shiseeng'wa, na a madandali gabūūkaga a hasī; nguno ū moyo gwa shiseeng'wa shipanga gwal'ū mu madandali.

22A higūlya ya mitwe ya shiseeng'wa shipanga lyalīho lya kūbiza gīt'igūlū lyambile; iteemagīzu gītī ilole, hangī lya kogohya no.

23A ha sīlīlī y'igūlū ī shiseeng'wa shalī shigoloolile manana gilolela būlī lyene na lichalyo; na būlī shene shalī shiikumbile ū mīlī gwasho na manana abīlī.

24Ūlū shilīja naagwigwaaga ū mfuutumo gwa manana gasho, gītī numī gwa minzī mingī gakūhūūmaga, gītī kūhamuka kwakwe ū Wabūdūla; gītī yoge y'ibità itaale. Aho shīmīīla shūlembeela, shūgiicha a manana gasho.

25Aho shīmīīlile na a manana gasho gikile, lilonga ilaka kūfuma a higūlya y'igūlū īlo lyalī ū kwigūlya ya mitwe yasho.

26A higūlya y'igūlū ū kwigūlya ya mitwe yasho, lyabonekanaga ho lya kūbiza gīt'isumbī lya būtemi lya mawe ga safilo; a h'isumbī lya būtemi gwalīho gītī mīlī gwa suso ya munhū.

27Ū kwandīja aho yalī gītī ha nkīmbīlī gwakwe kūja igūlya, nūmona abange gītī chūma shiteemagaīzu shokalile moto ū mu gatī, ū kwandīja a henaho kwika sīlīlī wabonekanaga gītī moto; walī apīndiwe būpe būng'weku no.

28Ū būng'weku wa būpe ūbo walī būmpīndije walī gītī w'ita lya baashi īlo līkabonekanaga mu malunde ng'wikanza lya mbula. H'ūmo shabonekanīlaga ī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

shiikolanījo sh'ikūjo lya ng'wa SEEBA. Aho nashibona nūgwa hasī nabundaalile, kwimanīla nigwa ilaka lya munhū akūyombaga.

Ezekia 2

Kwitanwa kwa ng'wa Ezekia

1Ūniwīla, "Ng'wana wa munhū, īmīīlaga na magūlū gako nahooye nang'ho."

2Aho alīyomba Moyo ūningīla, ūnigūngūmūla nīmīīla na magūlū gane; nūng'wigwa alīniyombya.

3Ūniwīla, "Ng'wana wa munhū, nalīkūtūma kū Baisilaeli, kwihanga igomi īlo līnigomelile; a boi na a babyaji babo bagomi ū kūlī nene kūshisha lelo īyī.

4A banhū abo nalīkūtūma kūja kūbo bagagabazu, hangī balambu no. Ūkūbawīla, 'Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī.'

5Badegeleke nūūlū baleme ū kūdegeleka, nguno a boi balī numba ya būshitiigwa, nahene bakūdeeba gīkī walī wilongile ng'hangi ū mubo.

6Alilūūlū ng'wana wa munhū, ū bebe yaya ū kūbogoha a boi nūūlū ī mihayo yabo. Yaya ū kogoha gete nūūlū īkī ūpīndiwe magwaata na ming'hwa, hama ūkwikalaga hamò na ng'homi; yaya ū kwīyogoha īyo bakwīhayaga, nūūlū a boi batizūkogohya, nguno a benabo balī numba ya būshitiigwa.

7Ū bebe ūkūbawīla ī mihayo yane, badegeleke nūūlū baleme ū kūdegeleka, nguno a boi balī numba ya būshitiigwa.

8Alīyo ū bebe ng'wana wa munhū, gūdegelekage ūyo nalīkūwīla. Yaya ū kūbiza shitiigwa gīt'ūmo īlī ī numba ya būshitiigwa yenīyo; asamaga ū nomo gwako ūlyī īsho nalīkwinha."

9Aho naalola nūbona nkono gūgoloolilwe kwiza halī nene, gūdiimile shitabo,

10ūshikundūla ū kū būtongi bone. Ū mu gatī na a higūlya shalī shandīkile mihayo ya ng'hūngū na kūlīla na mayanga.

Ezekia 3

Ezekia kūwīlwa ya kwīta

1Hūna ūniwīla, "Ng'wana wa munhū, lyaga īsho ūlinhwa, shilyage ī shitabo shenīshi, ūje ūkabawīle a banhū ba numba ya Isilaeli."

2Ng'hana naasama ū nomo ūninha ī shitabo nashilye.

3Ūniwīla, "Ng'wana wa munhū, shilyage ī shitabo īshi nalīkwinha shenīshi, yokale ī nda yako." Nūshilya, ū mu nomo gwane shūnona gītī būūkī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Ūniwīla hangī, “Ng'wana wa munhū, jaga lūūlū ī haha ū kū banhū ba numba ya
Isilaeli ūkabawīle ī mihayo yane.

5Ūtūtūmagwa kū banhū ba kalūngalūngīle kageni nūūlū lūlīmi lūlambu, alīyo kū
banhū ba numba ya Isilaeli.

6Ītī kū mahanga ga banhū bingī ba lūlīmi lūgeni na kalūngalūngīle kalambu, abo
ūtūdūla kwitegeleja mihayo yabo. Ūlū ni nalīkūtūma kū banhū ba mbika yenīyo,
a benabo ni bakūdegeleka.

7Alīyo a banhū ba numba ya Isilaeli batūkūdegeleka, nguno batatogilwe ū
kūnidegeleka ū nene; nguno pyī ī numba ya Isilaeli nambu hangī ndaamu no.

8Alīyo ū bebe naakwītaga kūbiza gīt'ūmò balī a boi; ūlī ndaamu na munhū atī wa
kūgwa ng'holò.

9Ū būshū wako nawītaga kūbiza būdaamu no, kūtinda iwe lyose lyose nūūlū
līkabiza idaamu na kinehe. Yaya ū kūbogoha nūūlū batizūkūdetemya, nūūlū īkī
a boi balī ba numba ya būshitiigwa.”

10Ongeja kūniwīla, “Ng'wana wa munhū ī mihayo yane īyo nalīkūwīla
īdegelekage, hangī wīlang'hane chiza ū mu ng'holò yako.

11Jaaga lūūlū ī haha ū kū banhū ba kūfuma kūsī ya ng'wing'we abo balī mu
būsaamiwa ūkalūngalūnge nabo. Bawīlage gīkī, ‘Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī,’
ni badegelekage nūūlū baleme ū kūdegeleka.”

12Ū Moyo ūnibūūcha higūlya, nigwa ilaka lya shibagato shitaale ū kū numa yane:
Ikūjo lya ng'wa SEEBA līkumīlījiwe ū ng'wipandī lya wikalo bokwe.

13Ī lilaka lyenīlo shalī shibagato sha manana ga shiseeng'wa shipanga
gakwikwajaga goi na goi, na sha madandali ayo gaalī gihelile nasho; shalī
shibagato shitaale no.

14Hūna lūūlū ū Moyo ūnibūūcha higūlya, ūnīnja a henaho, nūja napelanile, ī
ng'holò yane īdakile no; nū nkono gwa nguzu go ng'wa SEEBA gūlī hamò nane.

15Nūūkashika kū basaamiwa abo bikalaga Teli-abibu, bbihī na Mongo gwa
Kebali. Nigasha hamò nabo kwenūko ikanza lya shikū mpungatī nalī sele
nakūkumyaga dūhū.

Kūhūgūlwa kwa Baisilaeli

Eze 33:1-9

16Aho namala shikū mpungatī, gūnizīīla ū mhayo go ng'wa SEEBA gūlīhaya,

17“Ng'wana wa munhū, naakwītaga kūbiza nang'hani kūlwa numba ya Isilaeli,
hūna lūūlū ūkūyūgwigwa ū mhayo ūyo nalīgūhaya wabahūgūla mu būhūgūji bo
kūfuma kūlī nene.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Ū munhū wabūbi ūlū nūng'wīla gīkī, ‘Bebe ūkūcha;’ hūna ū bebe ūleka ū kūng'hūgūla, nūūlū kūnganikīla gīkī īnge ū mu nzīla jakwe ī jabūbi, abūpīje ū būpanga bokwe, ū munhū wabūbi ng'wenūyo akūchīla mu shibi shakwe; alīyo nakūkūbalīla bebe ū lūfu lwakwe.

19Kwike ūlū ūng'hūgūla ū munhū wabūbi alīyo ūlema ū kūgalūka īnge ū mu nzīla jakwe ī ja malofu, nūūlū ū mu būbi bokwe, akūchīla mu shibi shakwe; alīyo ū bebe ūkūbiza wabūpījaga ū būpanga wako.

20“Hama hangī nūūlū munhū ntūngīlīja ūlekana nabo ū būtūngīlīja bokwe wandya kwīta yabūbi, nane nūntūūlīla sha kūng'wipamya ū kū būtongi bokwe, akūcha; īkī ūtang'hūgūlile akūchīla mu shibi shakwe, ī shītwa shakwe shawiza īsho wīta shitizūkīlwa; alīyo nakūkūbalīla bebe ū nsango gwakwe.

21Alīyo hangī ū munhū ntūngīlīja ūlū ūng'hūgūlū gīkī atizīta shibi na ng'hana ūleka ū kwīta ī shibi, ū ng'wenūyo akūpīla gete, nguno wazunyaga ū kūhūgūka, nū bebe ūkūbiza wabūpīja ū būpanga wako.”

22Ū nkono go ng'wa SEEBA gwalī hamò nane a henaho; ūniwīla, “Būūkaga ūje kū mbūga, nakūjūhooya nang'ho kwenūko.”

23Na ng'hana nūbūūka nūja ū kū mbūga, ī likūjo lya ng'wa SEEBA lyalī kwenūko, gītī ī likūjo īlo naalī naalībona kū Mongo gwa Kebali; nūgwa hasī nabundaalile.

24Alīyo ū Moyo ūningīla, ūnigūngūmūla nīmīīla na magūlū gane, ūniyombya akūniwīlaga, “Jaga ūkilugalīle mu numba yako.

25Nīyo ū bebe ng'wana wa munhū, ūkūtungwa ngoye, bakūkūbohya ooye ū kūyeela na a banhū.

26Ū lūlīmi lwako nakūlūdaamīīja kwilangū lya nomo gwako ūbize njomba, ūlemeelwe ū kūbahūgūla nūūlū īkī a boi balī numba ya būshitiigwa.

27Alīyo būl'ikanza ūlū nūyomba nang'ho, nakūgūlugūla ū nomo gwako; nang'ho ūkūbawīla, ‘Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī na gīkī.’ Ū wa kwigwa ni igwage, nū wa kūlema ū kwigwa n'alemage; nguno a benaba balī numba ya būshitiigwa.”

Ezekia 4

Koolechiwa kwa kūpīndiwa kwa Yelusalemu

1Hūna lūūlū ū bebe ng'wana wa munhū, solaga idafaali ūlītūūle ha būtongi wako; oole a higūlya yalyo shiikolile sha nzengo gwa Yelusalemu.

2Hanuma ya henaho ūgūpīndīlīje ngītīli, ūtūūle n'itūūgo lya malongo lya kūlinha kwingīla moi; ūgūzengeele na ng'hambī ja kūgūtingata, hūna ūgūpīndīlīje makīgo ga mantī ga kūkambagūlīla ndugu.

3Ūsole n'ibbaadi, ūlītūūle lyīmīīle lībize gītī ndugu ya chūma a ha gatī yako nū nzengo, hūna ūgalūke ūgūlolele. Ū nzengo gwenūyo gūkūpīndīlījiwa mu gīko; ū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

bebe hū ūkūboolecha ū būpīndīlījiwa wenūbo. Ī shenīshi hū shikūbiza shimanīkījo ū kū numba ya Isilaeli.

4Hanuma ūkūlaala kabazu, kū nkono gwako gwa lūmoso, ūshibūūche mu mīlī gwako ī shibi sha numba ya Isilaeli. Ūkūshibūūcha ī shibi shabo ū ng'wikanza lya shikū ījo ūkūlaala kabazu.

5Naakūhelelaga ī lisaabu lya shikū kūlenganīla nī myaka ya shibi shabo. Hūna lūūlū ī shibi sha numba ya Isilaeli ūkūshibūūcha ikanza lya shikū magana adatū na makūmi kenda.

6Ūlū ūmala ī gīko, ūkūlaala hangī, lelo kū nkono gwako gwa būlyo; ūshibūūche ī shibi sha numba ya banhū ba Yuda. Naakūhelelaga shikū makūmi anè, būlī ng'waka lūshikū lūgima.

7Hūna ūkūgalūka ūlolele ūko gūlī ū nzengo ūyo gūlīpīndīlījiwa ūgūhangīle mayanga, ū nkono gwako gūlī ng'waaje.

8Nakūkūtunga ngoye ūlemeelwe ū kūgalūka kū lwandī ūlū nūūlū ūlū, kūshisha ūjishikaanyī ī shikū ja kūpīndīlījiwa kwa nzengo.

9"Ūkūsola ngano na būsīga, mahalage na nduulu, būbele na būlegi ūshitūūle ng'wibīkīlo līmò; ūyūbeeja ngatī gwa kūyūlya ū bebe. Ūkūyūlya ū mu shikū ja kūlaala kabazu, ījo magana adatū na mkūmi kenda (390).

10Ī shilīwa ūkūyūlya bo kūshigeleka; gulamu magana abīlī na makūmi adatū būlī lūshikū. Nīyo ūkūyūlya ng'wikanza ilebe dūhū īlo līhelilwe.

11Na a minzī ūkūyigelekela, shikombe shibīlī, ga kūng'wa ng'wikanza ilebe dūhū īlo līhelilwe.

12Ī shilīwa ūkūyūshilya ūmo ngatī gwa būsīga gūkalīīlagwa; ūgoocha balolile a banhū ha shipembo sha maashi mūūmu ga banhū."

13Ū SEEBA ūhaya, "A Baisilaeli bakūyūlya shilīwa shisoso gīko ū kū mahanga ūko nakūbatwala."

14Alīyo nūhaya, "Seeba MULUNGU, ītī gīko! Ū nene nataalī kwisosohaja na kamò yaya, kwīngīīla kū būdinha bone kūshisha lelo īyī nataalī kūlya shikolo sha kūkūga shichiile shoi dūhū, nūūlū sha kūbūlagwa mashiinū ga mu masaka. Nyama nsoso yose yose ītaalī kwingīla mu nomo gwane."

15Ūhaya, "Nahene watūngīlīja, nakūkūzunīlīja ūyoocha ū ngatī gwako ha ndeelya ja ng'ombe, yaya a ha maashi ga banhū."

16Hūna ūniwīla, "Ng'wana wa munhū, nakūshigehya no ī shilīwa ū mu nzengo gwa Yelusalemu. A banhū bakūyūzwangana no kūlwa kūlya shilīwa sha kūgelekwa, na a minzī bakūyūng'wa ga kwigelekela mu kūzwangana kūtaale.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Nguno ī shilīwa na a minzī shikūlamba no, bakūyilola baayūdedebala; shibi shabo shikūbenheleja kūganda bagongoje.”

Ezekia 5

Koolekeja kakenaagūlīlwe ka Yelusalemu

1Ng'wana wa munhū, solaga lūshū lūūgī, ūlūtūmamīle gītī lūgembe lwa moogi, ūgūmooge ū ntwe gwako nī ndezu jako; ūsole n'ipimīlo lya kūjipimīla ī nzwīlī, ūjigabanhye mabbipi adatū.

2Ī shikū jako ja koolecha kūpīndīlījiwa kwa nzengo ūlū jūshikaana, ibbipi lya kwandya ū mu nzwīlī jenījo ūkūlīponeja mu moto mumo nzengo jijige. Ibbipi lya kabīlī ūkūlīsola ūje būlī kwene ū mu nzengo ūkūjipuugagūlaga na lūshū; ī lya kadatū ūkūjisaamula jisambaajiwe nyaga. Hūna ū nene nakūbasolela lūshū naje nakūbakūūbīlījaga.

3Alīyo ūkwīnja tūywīlī tūgeehu ūtūpalige ūtūbise mu lūpembe lwa ng'wenda gwako.

4Hama hangī ū mu twenūto ūsola tūgehu ūtūponeje mu moto tūnogotele. Ū kūfuma ū ng'wenūmo gūkūbuguma moto gwīsambaalīle pyī ī numba ya Isilaeli.

5Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, ī yenīyī h'ī Yelusalemu, nītūūla ha gatī ya mahanga; yūpīndiwa sī ningī.

6Alīyo ū mu būbi wayo yūshigomemela ī shilagīlo shane na a malange gane, kūgaheeba a mahanga nī sī ījo jīpīndije hose hose; īshilemile ī shilagīlo, nū kūshimzīla ū mu malange gane ītatogilwe.

7Hūna lūūlū, ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, A bing'we mulemile ū kūlembeela kūtinda pye a mahanga ayo gamupīndije hose hose. Na a malange gane mutatogilwe ū kūgadima, pyī nū kūshilondeela ī shilagīlo shane; na lūūlū mulīleba na a ha mahanga ū mu wigwi.

8Alilūūlū, ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Nene ng'wenekīlī nalī ng'wilwisha wako ū bebe Yelusalemu; nakūkūgwisīja nsango mu būtongi bo mahanga.

9Na kūlwa nguno ya shiikolile shako sha malofu shose pyī īsho ūkashilamyaga, nakūkwītīla īyo nataalī kwīyīta na kamò, īyo natalīyīta na hangī yaya.

10Ū mu bing'we a babyaji bakūyūbalya nyama a baana babo, na a baana bakūyūbalya a babyaji babo. Nakūmugwisīja nsango, hama abo balapūlūgūke ū mu bing'we nakūbasalang'hanya kūja hose hose.

11Hūna lūūlū ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Ūmo nene nalī mpanga, īkī ī lipandī lyane lyeela ng'walīsosohagije na mashigīmbo ging'we ga malofu, na mashītīle ging'we g'ipelanya, nū nene nakūmumala, natūmuchīla shigongo nūūlū kūmukūlīlwa, nūūlū natūmulekeela.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Īmò ya ng'widatū ū mu bing'we bakūmalwa mabūsaatu, nūūlū bakūchīla mu nzengo kūlwa nzala; īmò ya ng'widatū bakūmalwa būlūgū hanze ya nzengo; hama īyī īmò ya ng'widatū īyo īlīsaagīīla nakūbasambaaja kūja hose hose, hūna nabasolele lūshū naje nakūbakūūbījaga.

13Hūna ūlū nūbitīīla ū būpelanu bone, bakūdeeba gīkī nene SEEBA naahayile kūlwa būpelanu bone; ū būdaki bone būkūshila, nū būpelanu bone ūbo nalī nabo ū kūbo būkūkamīīla, nakūmala shiilī.

14Nakūng'wīta mubize nsaka kū bose abo bakūbītaga, na bakwibengelejiwa ū mu mahanga ayo gamupīndije hose hose.

15Ūlū nūmugwisīja nsango mu būdaki na būpelanu, na mu kahūgūlīle ka kūminya, mukūbiza bibengelejiwa na basondagūlwa, banhū ba kwikala mukūdūkagūlagwa; shikolo sh'igekemaja ū kū mahanga ayo gamupīndije hose hose. Nene SEEBA nalīhaya.

16Ūlū nūmulasa na masonga gane ga būsūngū bo nzala, nakūmulasa kūlwa kūmukenaagūla. Nakūyūng'wenhela nzala ja lwīsī lwīsī namumalīle gete ū būpandīkīlo bo shilīwa.

17Nakūmutūmīla nzala na mashiinū ga mu mapoolu gamumalīle a baana bing'we; mabūsaatu na fu shikūyikala shikūbītaga ū mu bing'we; hama nakūng'wenhela būlūgū. Nene SEEBA nalīhaya.

Ezekia 6

Nsango go ng'wa Mulungu mu sī

1Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla gūlīhaya,

2“Ng'wana wa munhū, galūkaga ūjilolele ī ngūlū ja Isilaeli ūjihangīle, jiwīlage gīkī,

3‘Bing'we ngūlū ja Isilaeli, gwigwagi ū mhayo go ng'wa Seeba MULUNGU! Ū Seeba MULUNGU alījiwīla ī ngūlū ī nhaale nī ndo, nī myongo nī sī ja ntubīlo, alīhaya: Nalī hihī kūng'wenhela būlūgū, na nakūgakenaagūla a mapandī ging'we a ga higūlya.’”

4Ī myalīlo ying'we īkūkenaagūlwa, nī myalīlo ying'we ya shitambò sha kūzuukīja īkūseesagūlwa; hama a banhū bing'we nakūbabūlagīla kū būtongi wa shiikolile shing'we sha kūlamiwa.

5Ī mibimba ya Baisilaeli nakwīlambalaja kū būtongi wa shiikolile shabo sha kūlamiwa; a maguha ging'we nakūgasalang'hanīja mu myalīlo ying'we.

6Būlī kwene ūko mukwikalaga ī mizengo īkūbiza dalali, a mapandī ga higūlya gakūkambagūlwa; ī myalīlo ying'we īkūkenaagūlwa īlekwe īlī dalali; ī shiikolile shing'we sha kūlamiwa shikūseesagūlwa shibipe, nī myalīlo ying'we ya

© 2015 Bible Society of Tanzania.

shitambò sha kūzuukīja īkūkambagūlwa, na shose shose īsho ng'wibeegeja shikūshila ho gete.

7Banhū bingī no ū mu bing'we bakūbūlagwa; hūna mukūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA.

8Alīyo bamò bing'we nakūbalekeela bikale bapanga, nguno balīho abo bakūpūlūgūka ū mu būlūgū ūlū ng'ūsambaagījiwa kū masī na mahanga.

9Hūna ū kū mahanga ūko bakūsaamījiwa abo balasaagīīle bakūnizūkwa ūmo naapīnīhalīlaga kūlwa ng'holò jabo ja būshihani, ūmo baalī bagalūkīla kū bamulungu bangī, ū nene būnileka; na kūlwa miso gabo ga kwikūmvwa shiikolile shabo sha kūlamiwa. Bakwidalaha no kūlwa būbi ūbo baawīta, nī mihayo yabo ī y'ipelanya pyī ī yose.

10Hūna bakūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA; natihayīlile dūhū ī gīkī nakūbenhelela ū nsango gwenūyū.

11Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Ipaalage makono, ūkiinūje nū gūgūlū gwako hasī; ūhaye, "Makoye!" Nguno yabipaga ī mihayo ū kū banhū ba numba ya Isilaeli, kūlwa būbi na shītīle shabo sha malofu; bakūmalwa līlūshū, nzala na mabūsaatu.

12Ūyo alī kūle akūbūlagwa būsaatu, ūyo alī bbihī akūbūlagwa būlūgū; hama ūyo alapūlūgūke asaage, akūnanulwa nzala. H'ūmo nakūbūmalīla ū būpelanu bone ū kūbo.

13A banhū babo bakūyūchīla kū myalīlo yabo, bayūbabona bachile balambalalile biguulanyaga nī shiikolile shabo sha kūlamiwa, a henaho hū bakūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA. Nguno būlī kwene bakūgwa, ū kū mapandī ga kwigūlya, kū ngūlū jose na jose; mu mbeho ja mitī īfulumile nūūlū mitūndū ya madūūtū mingī. A genayo h'a mapandī ayo baagatūmamīlaga kūfunya shitambò sha kūzuukīja kū shiikolile shabo sha kūlamiwa shose.

14Nakūbagoloolela nkono gwane, ī sī yabo nīyīte kūbiza dalali na buyīkī, kwandīja kwitogolo lya kūjīlīīla Dibula; a henaho hūna bakūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA.

Ezekia 7

Ng'halīlo yashikaga

1Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla gūlīhaya,

2"Ng'wana wa munhū ū Seeba MULUNGU alīyīwīla ī sī ya Isilaeli gīkī, Ng'halīlo! Ī ng'halīlo yashikaga, yakwīlīkanaga ū kū mhandī jose inè ja sī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Ī ng'halīlo yamupandīkaga, nīyo ī haha nakūbūlekela ū būdaki bone būng'widīkīle. Nakūmulamula kūlenganīla na shītīle shing'we, nang'winhe nsango kūlwa shītwa shing'we sha malofu pyī ī shose.

4Nīyo ī liso lyane lītūmuchīla shigongo, nūūlū natūmusaatwa na hado yaya. Nakūmumalīla shiilī kūlwa nzīla jing'we nī shītwa sha malofu īsho shilīmo ū mu bing'we; hūna mukūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA.

5Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Būkenaagūji! Būliza būkenaagūji ūbo būtaalī kwigwiwa na kamò.

6Ī ng'halīlo yashikaga! Yashikaga ī ng'halīlo! Ī haha yamupandīkaga. Nīyo yashikaga!

7Ng'wasangwa lūshilo bing'we bikaji ba mu sī; ī likanza lyashikaga, lwegeelaga ū lūshikū; ī haha ikanza lya būpīna, līti lya kūjūyega kū ngūlū.

8Nalī hihī kūng'witīīla būpelanu bone, būng'wikamīīle ū būdaki bone. Nakūmulamula kūlwa nhūngwa jing'we, namumalīle shiilī kūlwa shītīle shing'we sha malofu.

9Ī liso lyane lītūmuchīla shigongo, nūūlū natūmusaatwa na hado yaya. Nakūmumalīla shiilī kūlwa nzīla jing'we nī shītwa sha malofu īsho shilīmo ū mu bing'we; hūna mukūdeeba gīkī ū nene hū nalī ng'wene ū SEEBA ūyo alīmutūla.

10"Ū lūshikū lwashikaga, nīyo lūlīho ī haha! Lyashikaga ikanza lya lūshilo, ū nang'ha gwītile būlabo; ū wiboneeji botang'anhīlile!

11Ī haha ū wiboneeji bokomeelile, hū nang'ha gwa bakenaagūji; atīho wa kūshiiga, ndūhū nūūlū ūmò ū ng'wibità lyenīlo, yaya nūūlū sabo, nūūlū shikolo sha mpango ntaale.

12Ī likanza lyang'waga, ū lūshikū lwashikaga; ū ngūji wa shikolo atizikumīlīja, nū njinja atizūminyiwa būpīna; nguno pyī ī libità līpelanīlilwe.

13Ū njinja atīko kwīshokela hangī ī sī īyo wījinja, aho bataalī balīho būbīlī wabo; nguno ī shakoolechiwa īsho shilīfunyiwa kūlw'ibità lyose shitī sha kūshoka numa. Kūlwa būkenaagūji wabo atilonga nūūlū ūmò wa kūdūla kūlang'hana būpanga bokwe.

14Nūūlū bafuule nhaaninga, na kūgolanya būlī shikolo, alīyo atīho wa kūja kū būlūgū, nguno ū būpelanu bone būlīho kūlw'ibità."

15Ī hanze būlīho būlūgū, ū mu gatī būsaatu na nzala; abo balī kū matogolo bakūmalwa būlūgū, lelo abo balī mu nzengo bakūhūlūlwa nzala na mabūsaatu.

16Abo balapūlūgūke bakūpeelela kū ngūlū, bakalīle kwenūko gītī ng'hūūlū ja mu njonga; būlī ng'wene akwilīlaga kūlwa shibi shakwe.

17Būlī nkono gūkūnogoleka, na būlī izwi līkūyogoma gītī minzī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Bakūzwala myenda ya magūnīla, boobà būkūbakundīkīla. Ū būshū wabo
būkūkundīkījiwa magooke, ī mitwe yabo īkūmoogwa mapala.

19Ī hela jabo bakūyūjiponya mu mapanda, nī zahabu jabo jikūbiza būsoso. Ū mu
lūshikū lo būpelanu bo ng'wa SEEBA jitūbapīja ī hela nī zahabu jabo. Batūjilya
bigūtye nda jabo, nūūlū lūtuubo jitūbīngīja, nguno h'ījo jabenheleja kūgwa mu
shibi.

20Baalī badoshiwa būsoga wa shikolo shabo sha būlenji, būyūshitūmamīla
kūbeeja shiikolile shabo sh'ipelanya sha kwilamīlīgīja, na mashigīmbo ga
malofu. Alilūūlū, ī shenīshi nakūshīta shibize līshikolo ly'ipelanya ū kūbo.

21Nakūlīfunya lībize nding'wa, lījanwe na banhū ba mahanga ga kūle, lītwalwe
kū sī y'ihanga lyabūbi līkasosohajiwe kwenūko.

22Nakūgalūka nalolele kūngī, ū būshū bone būbīngīle, bize bakenaagūji
balīsosohaje ī lipandī lyane ī lya mpango ntaale; basambo bakwingīla mo
balīsosohaje.

23"Bebe beejaga minyololo; ī sī yakwīlīlilwe babūlagi, ū nzengo gookalile
biboneeji.

24Nakwenha ihanga lyabūbi kūtinda gose, lize lījidime ī numba jabo; a ba nguzu
nakūbīngīja ū wikumīlīja, a mapandī gabo a meela gasosohajiwe.

25Ī likanza lya būkenaagūji ūlū lyūshika bakwandya kūkooba mhola, alīyo
ītilonga.

26Bakūgwīlwa mayanga higūlya ya mayanga, bakwigwa ma lūkumo ga būlī
mbika. Bakūyūkooba shakoolechiwa kūfuma kūlī ng'hangi; a malange ga mu
shilagīlo gakūnjimīīla ū ngabīji, na a banamhala bakūjimīīlwa ū kūganikīla.

27Ū ntemi akūlīla mazumanda, ū kūzwangana shikūbiza h'ī shizwalo sha nsugi,
a makono ga banhū ba sī gakūyūdetema. Nakūbīītīla kūlenganīla na shītīle
shabo, hama nakūbalamula gīt'ūmo bakalamulīlaga a boi. Hūna bakūdeeba gīkī
ū nene nalī SEEBA."

Ezekia 8

Būlamya bo shiikolile mu hekalu

1Mu lūshikūū lwa katanò ng'weji gwa katandatū, ng'waka gwa katandatū, naalī
nigashije mu numba yane, na a banamhala ba Yuda baalī bigashije hamò nū
nene, ū nkono go ng'wa Seeba MULUNGU gūnizīīla a henaho.

2Aho naalola nūmona wa kūbonekana gīkī munhū, ū kwandīja aho yalī gītī ha
nkīmbīlī gwakwe kwika sīlīlī, wabonekenaga gītī moto; ū kwandīja a henaho
kūja igūlya, wabonekanaga gītī chūma shiteemagīzu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Ūgoloola gwa kūbonekanaga gītī nkono, ūnidimīla kū nzwīlī jane; hūna ū Moyo ūnibūūcha higūlya, ūnitwala Yelusalemu nalī mu koolekegeje ka ng'wa Mulungu. Ūnishikīja ha wingīlīlo wa mita gwa sukuma gwa ng'wibīndo lya mu gatī, shiikolile sh'ipelanya shaalī shikīndīkilwe henaho.

4A ha būtongi wane lyalīho ī likūjo lya ng'wa Mulungu wa Isilaeli gītī īlo naalī nalībona mu shakoolechiwa aho nalī kū mbūga.

5Ūniwīla, "Ng'wana wa munhū, alilolaga ī sukuma." Nūlola ko, a ha wingīlīlo ī sukuma ya mita gwa kūja ha ng'walīlò, nūshibona ī shiikolile sh'ipelanya shenīshi.

6Ūniwīla, "Ng'wana wa munhū ūlīyībona īyo balīta, ī y'ipelanya īyo banhū ba numba ya Isilaeli bakwīyītaga a henaha, īyo īkūnipeejaga nīnge naje kūle nī lipandī lyane lyeela? Alīyo ūkūbona yīngī y'ipelanya kūkīla a henaho."

7Hūna ūnenha a ha kwingīlīla ng'wibīndo. Aho nalola gwalīho ng'obo ha ndugu.

8Ūniwīla, "Ng'wana wa munhū, alisīmbaga a ha ndugu henaho." Nūsīmba ng'hana a ha ndugu, nūbona ho nyango.

9Ūniwīla, "Ingīlaga mo ūkīībone ī yabūbi na y'ipelanya īyo bakwīyītaga ū ng'wenūmu."

10Ningīla mo, aho naalola nūbona shiinū ja malofu ja būlī mbika joolilwe a ha ndugu pyī ī jose, shiinū ja kwigwesa hasī, na ja kūshimīza, na būlī mbika ya shiikolile īsho banhū ba numba ya Isilaeli bashilamyaga.

11Banamhala makūmi mpungatī ba Isilaeli baalī bīmīīla a ha būtongi wa shose shenīshi; nū Yazania ng'witūnja o ng'wa Shafani walī īmīīlile hamò nabo. Būlī ūmò wabo ū mu nkono walī na shinje ya shitambò sha kūzuukīja; lyochi lya ng'waso gwawiza lyadundumūkaga kūj'igūlya gītī ilunde.

12Hūna ūniwīla, "Ng'wana wa munhū wībona īyo bakīyītaga a banamhala ba numba ya Isilaeli ū mu giiti, būlī ng'wene mu chumba sha shiikolile shakwe sha kūlamiwa? Bakiwīlaga gīkī, 'Ū SEEBA atūtūbona, ū SEEBA wīgumanīja ī sī.'"

13Ūhaya hangī, "Ūkūbabona balīta na mihayo y'ipelanya kūheeba ī yenīyī."

14Hūna ūnitwala kū wingīlīlo wa kū mita gwa sukuma ya numba ya ng'wa SEEBA, nūsanga koi bakīma bigashaga bakūnīlaga Tamuzi.

15Ūniwīla, "Bebe ng'wana wa munhū, ūlīgūbona ū gwenūyū? Ūkūbona mihayo y'ipelanya kūheeba a ha yenīyī."

16Hūna ūnenha mu ng'wibīndo lya mu gatī ya numba ya ng'wa SEEBA, a ha kwingīlīla mu hekalu, a ha gatī y'ibīndo lya hanze na ng'walīlò, baalīho bagosha gītī makūmi abīlī na batanò. Ī numba ya ng'wa SEEBA baalī bīyinhīla migongo; ū būshū wabo babūlogegije kīya, bakūlīlamyaga līīmi ī kīya kwenūko.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Ūniwīla, “Wagūbona ū gwenūyū ng'wana wa munhū? Gūlī ndo ū mhayo gwa numba ya Isilaeli kwīta ī y'ipelanya īyo bakwīyīta ū ng'wenūmu? Nibūlī nī sī bīyokaje wiboneeji, na kūmanūnipelanya dūhū? Alibalolage ūmo bakwitūūlīlaga itambī kū mūūlū gabo!

18Alilūūlū, nakūbīītīla ya kūbīītīla, nguno baanipelanije no; Ī liso lyane lītūbachīla shigongo, nūūlū natūbasaatwa na hado yaya; h'ūmo batandūkīle bakūnilīlīīlaga mu matū, natūbigwa nūūlū hado.”

Ezekia 9

Kūbūlagwa balamya ba shiikolile

1Kwimanīla nigwa wahīlīka n'ilaka lya higūlya alīhaya, “Bing'we benhi ba nsango mu nzengo, egeelagi; būlī ng'wene ize na shilanga shakwe mu nkono.”

2Nūbona bagosha batandatū baliza kūfumīīla kwipandī lya mita gwa kwigūlya, ūyo gūlolelile sukuma; būlī ng'wene ū mu nkono walī na shilanga shakwe sha kūbūlagīla. Na ngosha ūmò azwalile shizwalo sha kitaani, hūna ūtunga ha nkīmbīlī mhembe ya wino bo kwandīkīla walī hamò nabo. Aho bashika bīmīīla bbihī nū ng'walīlò gwa shaba.

3Ī likūjo lya ng'wa Mulungu wa Isilaeli lyalī lyamala kwīnga a ha Makelubi aho lyikalaga, lyūja ha būshikīlo bo ha nyango go hekalu. Hūna ū SEEBA ūng'witana ū munhū ūyo walī azwalile shizwalo sha kitaani, ūyo walī na mhembe ya wino bo kwandīkīla ha nkīmbīlī gwakwe.

4Ūng'wīla, “Bīta bītaga pye a hose ū mu nzengo gwa Yelusalemu, ūje ūkūbatūūlīlaga meng'ho abo bakapīnīhalaga na kūlīla kūlwa mihayo y'ipelanya īyo īkīītagwa ū mu nzengo gwenūyū.”

5A bangī ūbawīla naligwa; ūhaya, “Nkūūbījagi pye a hose ū mu nzengo, muje mukūbūlagaga, ndūhū kūsaatwa nūūlū kūchīla shigongo.

6Būlagagi pye gete, banamhala, basūmba, banhya, bakīma na a baana; alīyo ose ose ūyo alī na lūmeng'ho yaya ū kūnkuumya. Andījagi ū ng'wipandī lyane lyeela.” Būbandīja a banamhala abo baalī kū būtongi bo hekalu.

7Ūhaya, “Īsosohajagi ī hekalu, gokale mibimba a mabīndo. Jagi!” Būfuma hanze būūkandya kūbūlaga hose pyī ū mu nzengo.

8Aho balībūlaga nane naalekagwa iyene, nūgwa hasī nabundaalile nūlīla, “Ee Seeba MULUNGU! Ūkūbūmala pye ū būshiigo wa Baisilaeli ūmo wīpelanīlilwe gīkī ī Yelusalemu?”

9Ūnishokeja alīhaya, “Ū būbi wa numba ya Isilaeli nī ya Yuda būtaale no būkīlanīgije. Ī sī yookala būbūlagi, nū nzengo gookala wiboneeji. Bakwiwīlaga, ‘Ū SEEBA wīgumanīja ī sī, ū SEEBA atūtūbona.’

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Hūna lūūlū nū nene ī liso lyane lītūbachīla shigongo, nūūlū natūbasaatwa na hado yaya; alīyo nakūbenhela kū mitwe yabo pyī īyo bīyīta.”

11Ū munhū ūyo walī azwalile shizwalo sha kitaani, ūyo walī atungile mhembe ya wino bo kwandīkīla ha nkīmbīlī gwakwe ūshoka; wiza ūhaya, “Nīta gīt'ūmo walī walagīīlīlaga.”

Ezekia 10

Ikūjo kwīyīngīla hekalu

1Nahayūlola nūlībona ī ligūlū a higūlya ya mitwe ya Makelubi, ū kwigūlya yalyo shalīho shiikolanījo sh'isumbī lya būtemi lya mawe ga safilo.

2Ū SEEBA ūng'wīla ū munhū ūyo walī azwalile shizwalo sha kitaani, “Jaga ū mu madandali ū mu sīlīlī ya Makelubi, ūkagookaje makala ga moto a makono gako kūfuma ū mu Makelubi, ūkagamiizūle ū mu nzengo.” Ūja mo ng'hana nalībona.

3A Makelubi gaalī gīmīīla lwande lwa dakama; ū munhū ng'wenūyo aho waaja moi, ī gwalugwa ya mu gatī yookala ilunde.

4Ī likanza lyenīlo ī likūjo lya ng'wa SEEBA lyīnga a ha Makelubi, linunga ng'wigūlya; hūna lyūja ha būshikīlo bo ha nyango go hekalu. Ī hekalu yookala ilunde, nī libīndo lyeela pe kūlw'ikūjo lya ng'wa SEEBA.

5Ī lilaka lya mfuutumo gwa manana ga Makelubi lyashikaga kwibīndo lya hanze, lyalī gītī kūhamuka kwa ng'wa Mulungu wa Būdūla ūlū alīlūngalūnga.

6Aho wanagīla ū munhū ūyo walī azwalile shizwalo sha kitaani, “Solaga moto kūfuma ū mu madandali ayo gakūpilimaga, kūfuma ū mu Makelubi,” ū munhū ng'wenūyo akaja mo ūūkīmīīla hihī n'idandali līmò.

7Hūna līmò lya Makelubi lyūgoloola nkono ū kū moto ūyo gwalī ū mu go. Lyūgwahula ū moto lyūntūūlīla mu makono ū munhū ūyo walī na shizwalo sha kitaani. Wahayūgwanukūla ūfuma hanze.

8(Ū mu mangwa ja manana ga Makelubi, gabonekanaga ga kūbiza gītī makono ga banhū.)

9Aho nalola nūbona galīho madandali anè gihelile na a Makelubi, būlī Ikelubi n'idandali līmò. A madandali genayo gaang'wekaga gītī kilisolito.

10Ū mu kūbonekana a gose būnè wago gaalī giyikolile; būlī lyene lya gītī idandali mu gatī y'idandali līngī.

11Ūlū galīselema gajaga būlī kwene ū mu mhandī inè ūko galolelile a Makelubi. A madandali gaalī gatagalūkaga ūlū galīja ipandī lyose lyose a Makelubi, ūko gūūlolela ū ntwe. Gaalī gatagalūkaga ūlū galīja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Ī mibīlī yaago yalī ījimile miso pye a hose, kū ngongo, mu makono, na a manana; pye na a madandali gago.

13Nigwa a madandali galīhayiwa, “Madandali mapilimūki.”

14A Makelubi a gose būlī lyene lyalī na būshū būnè: Būshū būmò walī w'ikelubi, ū bo kabīlī būshū bo munhū, ū bo kadatū būshū bo shimba, ū būshū bo kanè bo ng'hoonà.

15A Makelubi genayo gūbūūka igūlya gīnga a hasī. A genaya hū shaalī ī shiseeng'wa shipanga īsho naalī nashibona kū Mongo gwa Kebali.

16A Makelubi aho gaselema, na a madandali gūselema ūmo gaalī gihelelile nago, na haho a Makelubi gaagoloola a manana gago gīkī galale gajile, a madandali gatīngile aho gaalī.

17A Makelubi ūlū gīmīīla galembeela, na a madandali gīmīīlaga galembeela; a Makelubi ūlū gabūūka ng'wigūlya, na a madandali gaabūūkaga hamò nago; nguno ū moyo gwa shiseeng'wa shipanga gwalī ū mu madandali.

18Ī likūjo lya ng'wa SEEBA lyīnga a ha būshikīlo bo ha nyango go hekalu, lyūja lyūkalembeela higūlya ya Makelubi.

19A Makelubi gūgoloola manana gago gūjūūdūka a hasī nalolile, gūlala gajile, na a madandali galī hamò nago; gūūkalembeela ha wingīlīlo wa mita gwa kīya gwa numba ya ng'wa SEEBA; nī likūjo lya ng'wa Mulungu wa Isilaeli lyalī a higūlya yago.

20Ī shenīshi h'ī seeng'wa īsho naalī nashibona ha sīlīlī ya ng'wa Mulungu wa Isilaeli kū Mongo gwa Kebali; nakadeeba gīkī gaalī Makelubi.

21Būlī shene shalī na būshū būnè na manana anè, hama ū mu mangwa ja manana gasho gaalīmo ga kūbiza gītī makono ga munhū.

22Ī suso ja būshū washo jabonekanaga gīt'ūmo naalī naabonela kū Mongo gwa Kebali. Būlī shene ūlū shilīsegeja shajaga kū būtongi dūhū.

Ezekia 11

Kūlamulwa kwa batongeeji ba Isilaeli

1Ū Moyo ūnibūūcha ūnitwala kū mita gwa numba ya ng'wa SEEBA, ūyo gūlolelile kīya. A ha wingīlīlo bo kūja a ha mita baalīho banhū makūmi abīlī na batanò, nūmona moi na Yazania ng'witūnja o ng'wa Azuli, na Pelatia ng'witūnja o ng'wa Benaya, abo baalī basugi ba banhū.

2Ū Seeba ūniwīla, “Ng'wana wa munhū, a banhū benaba hū bene abo bakabeejaga long'we jabūbi na kūfunya būganikīji bo nyakenaagūji ū mu nzengo gwenūyū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Bakahayaga, ‘Ī gīsī ī likanza lya kūzenga numba lītaalī dūhū ū kūshika? Ū nzengo gwenūyū gwene isabiga, a bise tūlī nyama jikūzugagwa.’

4Alilūūlū bahangīlage, bebe ng'wana wa munhū bahangīlage.”

5Hūna ū Moyo o ng'wa SEEBA ūnizīīla ūniwīla alīhaya, “Ū SEEBA alīhaya gīkī, H'ūmo mukūhayīlaga a bing'we banhū ba numba ya Isilaeli; alīyo ū nene namanile īyo īkwibisanyaga ū mu maganiko ging'we.

6A banhū abo ng'wababūlaga ū mu nzengo gwenūyū bingī no, a mapanda gaamo ng'wagookaja mibimba.

7Alilūūlū, ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Ī mibimba īyo ng'wīponangīja moi h'ī nyama, hama ū nzengo gwenūyū h'ī lisabiga, alīyo a bing'we nakūmupeeja ng'wīnge moi.

8Ū būlūgū mubogohile, alīyo ū nene hū nakūng'wenhela ū būlūgū; alīhaya Seeba MULUNGU.

9Nakūmufunya ū mu nzengo gwenūyo namutūūle mu makono ga banhū ba kūle, namugwisīje nsango.

10Mukūmalwa būlūgū nakūmutwala kū mbīmbī ja sī ya Isilaeli nakamulamulīle nsango kwenūko. Hūna mukūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA.

11Ū nzengo gwenūyū gūtūbiza isabiga ū kū bing'we, nūūlū a bing'we mutūbiza nyama ū mu gatī yaago; nakūmutwala kū mbīmbī ja sī ya Isilaeli nakamulamulīle nsango kwenūko.

12A henaho hū mukūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA; nguno mulemile ū kūgalondeela a malange gane, nūūlū kūdima shilagīlo shane; alīyo mukūlondeelaga nhūngwa ja mahanga ayo gamupīndije hose hose.”

13Aho nalīfunya būhangi ūcha ū Pelatia ng'wana Benaya. Hūna nūgwa hasī nabundaalile, nūlīla n'ilaka lya higūlya, “Ee Seeba MULUNGU! Ūkūbūmala pye gete ū būshiigo wa Baisilaeli?”

14Ū mhayo go ng'wa Seeba gūnizīīla,

15“Ng'wana wa munhū, a baana bang'wing'we, a badūgū bako, na ba mininga gamò nang'ho, a ba numba ya Isilaeli, hū bene abo banhū ba Yelusalemu bakūbahayaga gīkī, ‘A benabo balī kūle no nū SEEBA; ī sī īyī yene twinhilwe bise, ībize yise benekīlī.’”

Baisilaeli kwisagījiwa kūshoka

16Alilūūlū bawīlage, “Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, ‘A benabo nūūlū īkī naabatwala kū mahanga ga kūle, nūbabbalasanya mu masī, nahene ū ng'wikanza ī liguhī īlī nalī būpeelelo wabo ū kū sī ījo baaja.’

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Hūna lūūlū ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, ‘Nakūmubilinga kūfuma ū kū mahanga, nang'wīnje ū kū sī ījo ng'wasambaalīla, nang'winhe hangī ī sī ya Isilaeli.’

18Ūlū būshoka bakūshīnja mo pyī ī shigīmbo sha malofu nī shiikolile sha kūlamiwa ī sh'ipelanya.

19Hanuma nakūbinha ng'holò ya būmò, nūbatūūlīla na moyo mpya; nakūbīngīja ī ng'holò ī ndaamu gīt'iwe, nabinhe ng'holò ya nofu.

20Bakūdūla kūgalondeela a malange gane, nī shilagīlo shane kūshidima mu kwilang'hana. Bakūbiza banhū bane, nū nene nūbiza Mulungu wabo.

21Alīyo abo ng'holò jabo jidaamīīlile mashigīmbo gabo ga malofu na mashiikolile g'ipelanya ga kūlamiwa, nakūbagwisīja nsango kūlwa shītīle shabo; alīhaya Seeba MULUNGU.”

22Hūna a Makelubi gūūgoloola a manana gago na a madandali gaalī galī hamò nago; ī likūjo lya ng'wa Mulungu wa Isilaeli nalyo lyalī a higūlya yaago.

23Ī likūjo lya ng'wa SEEBA lyūgwīngīla ū nzengo, lyūkinunga kū lūgūlū, kīya ya nzengo, lyūkalembeela kwenūko.

24Ū Moyo ūnibūūcha higūlya mu koolekegeje ka ng'wa Moyo o ng'wa Mulungu, ūnitwala kū basaamiwa abo baalī Babuloni. Hūna ī shakoolechiwa īsho naalī naashibona shūnīngīla.

25A basaamiwa nūbawīla pyī īyo SEEBA walī wanolekeja.

Ezekia 12

Koolecha būsaamiwa ūmo būlī

1Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla,

2“Ng'wana wa munhū, ū bebe ūkikalaga hamò na banhū bagomi; a miso ga kūbonela balī nago alīyo batabonaga, na a matū ga kwigwīīla balī nago alīyo batigwaga; nguno balī banhū bagomi.

3Alilūūlū ng'wana wa munhū, tungīlaga ī shikolo shako kūlwa saama y'ihadīke, nīyo wīte līīmi nyange balībona. Būūkaga wīnge aho ūlī, ūje ipandī līngī; hamo bakūdeeba nūūlū īkī bashitiigwa.

4Ikanza lya līīmi balībona ūkūshifunya ī shikolo shako shitungile kūlwa saama y'ihadīke. Hūna ū mu makanza ga mhīndī īngaga balolile, ūje gīt'abo bakajaga bo kūsaamiwa.

5Chibūlaga ipūndū mu ndugu balīībona, ūlashifunīje henaho ī shikolo shako.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Hūna ng'wikanza lya kamunhū ūyo ūkūshisesela ha mabega nabo balībona ūshibūūche ūgumhe ūjile. Ūkwikundīkīja ū kū miso gako ūtizībona ī sī, nguno naakwītaga kūbiza shimanīkījo ū kū numba ya Isilaeli."

7Na ng'hana nīta gīt'ūmò nakalagīīlīlwa, makanza ga līīmi nūshitunga ī shikolo shane nūshifunya hanze kūlwa būsaami; ī mhīndī nūchibūla na nkono gwane ipūndū mu ndugu. Ikanza lya kamunhū ūyo nūshisesela ī shikolo shane ha mabega balīlola.

8Ha ntondo dilū ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla,

9"Ng'wana wa munhū, a banhū ba numba ya Isilaeli a bashitiigwa batakūbūūgije gīkī, 'Ūlīta kī?'"

10Alilūūlū bawīlage, "Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, 'Ū mhayo gwenūyū gūlī kūlwa nguno ya nsugi wa mu Yelusalemu, na a banhū ba numba yose ī ya Isilaeli abo bakikalaga moi.'

11Bawīlage gīkī, 'Ū nene nalī būmanīkījo ū kū bing'we.' Ūmo nakīītīla ng'wenūmu, h'ūmo bakwītīlwa na a boi. Bakūsaamiwa baje bakabize nding'wa."

12Ū nsugi akūbiza hamò nabo, nang'hwe akūsesela ha mabega ī shikolo shakwe mu makanza ga kamunhū ūūyo abūūke lūgendo; līkūchibūlwa ipūndū mu ndugu abītīle henaho. Akwikundīkīja ū kū būshū bokwe atizībona ī sī.

13Nakūgoloola ikila lyane līngobanīje; lūkūmpuja ū lūtu lwane nantwale Babuloni kū sī ya Bakalidayo, kwike atībona. Akūjūchīla kwenūko.

14A banhū bakwe pye a bose: A ban'ikūlū bakwe na a bashilikale bakwe, nakūbasambaaja kūja hose hose, hūna nabasolele lūshū naje nakūbakūūbījaga.

15"Ūlū nūbabbalasanya mu mahanga na kūbasambaaja kū ma sī ga kūle hū bakūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA.

16Kwike ū kūfuma ū mu būlūūgū nī nzala na a mabūsaatu nakūlekeela bagehu babo, ū kū mahanga ūko balaaje bayūbona gīkī ī shīītīle shabo shilī sha malofu no. Hūna bakūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA."

17Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla hangī gūlīhaya,

18"Ng'wana wa munhū, ūlū ī shilīwa shako lyaga mu boobà, na a minzī ūyūng'wa ūkūdetemaga kūlwa boobà.

19Bawīlage a banhū ba sī ya ng'wing'we, 'Ū Seeba MULUNGU alībawīla a banhū abo balī Yelusalemu na mu sī ya Isilaeli; alīhaya gīkī, Bakūyūlya ī shilīwa mu boobà na a minzī bakūyūng'wa mu kūzwangana. Nguno ī shikolo sha mu sī yabo shikūkenaagūlwa, kūlwa wiboneeji wa banhū.

20Ī mizengo īkūbiza dalali ītī na banhū, nī sī īkūbiza buyīkī. Hūna mukūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA.'"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla hangī gūlīhaya,

22“Ng'wana wa munhū, lūlīho lūsumo mukalūtūmamīlīlaga mu sī ya Isilaeli; lūhayile, ‘Ī shikū jikūmanagūbīta dūhū alīyo būlī shakoolechiwa ndūhū ūkūshikīīla;’ ū lūsumo lwenūlo lwa nīmo kī?

23Bawīlage gīkī, ‘Ū Seeba MULUNGU alīhaya, Ū lūsumo lwenūlo nakūlwīnja; na batalūtūmamīla hangī ū mu Isilaeli.’ Bawīlage, ‘Ī shikū jashikaga būlī shakoolechiwa shishikīlījiwe.

24Nguno ī shakoolechiwa sha nyalomolomo shitūbiza ho hangī, nū būchūja bo kūlembagūla banhū ū mu Isilaeli.

25Alīyo ū nene SEEBA nakūhaya ūyo natogilwe, nīyo gūkūshikīīla. Hangī nīyo gūtūdīīla, hama ū mu shikū jing'we a bing'we ba numba ya būshitiigwa, nakūyūgūhaya ū mhayo naagūshikīlīja; alīhaya Seeba MULUNGU.’”

26Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla hangī gūlīhaya,

27“Ng'wana wa munhū, a banhū ba numba ya Isilaeli bakwiwīlaga gīkī, ‘Ī shakoolechiwa īsho akūshibonaga sha kūle kū myaka mingī ū kūfuma ī haha, akūhangaga mihayo ya shikū ja kūle kū būtongi.’

28Alilūūlū bawīlage, ‘Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Gūtīho mhayo gwane nūūlū gūmò ūyo gūkūdīīla hangī ū kūshikīīla; būlī gwene ūyo nakūgūhaga gūkūshikīlījiwa, alīhaya Seeba MULUNGU.’”

Ezekia 13

Bahangi balomolomo koolomiwa

1Gūnizīīla hangī ū mhayo go ng'wa Seeba,

2Ng'wana wa munhū, bahangīlage a bahangi ba Isilaeli abo bakūhangaga. Bawīlage abo bakūhangaga kūfuma mu maganiko gabo dūhū; būhaya, Gwigwagi ū mhayo go ng'wa SEEBA!

3Alilūūlū ū Seeba MULUNGU alīhaya, Balī mu kwihīga a bahangi a bachilū chilū, abo bakalondeelaga myoyo yabo dūhū alīyo ndūhū īsho bakabonaga!

4Ee Isilaeli, a bahangi bako babange gītī nyamhawa mu misaka.

5Mutaalī ū kwīyeleela ī ndugu na kwīchiba ūmo īkambagūkile īdaame, ī numba ya Isilaeli īlabize na būdūla bo kūwīmīla ū būlūgū ū mu lūshikū lwa ng'wa SEEBA.

6Ī shakoolechiwa shabo sha nyalomolomo, nū būchūja wabo wa kūlembagūla banhū. Nūūlū atabatūmile ū SEEBA bakahayaga, “Ū SEEBA alīhaya gīkī na gīkī,” kūnū balisagīlwa ū mhayo gwabo gūkūshikīīla.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7A bing'we mutabonaga shakoolechiwa sha nyalomolomo na kūfunya būchūja bo kūlembagūla ūlū ng'wayūhaya, “Ū SEEBA alīhaya gīkī na gīkī alīyo natayombile?”

8Alilūūlū, ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Kūlwa mihayo ying'we ya nyalomolomo na shakoolechiwa sha kūlembagūla, nalī na wilwisha ning'we; alīhaya Seeba MULUNGU.

9Ū nkono gwane gūkwilwisha nabo a bahangi abo bakabonaga shakoolechiwa sha kūlembagūla na kūfunya būchūja bo nyalomolomo. Batūbiza mo ū mahooya ga banhū bane, nū mu kwihela kwa banhū ba numba ya Isilaeli batandīkwa mo, nūūlū gūgūlū gwabo gūtūkuumya ū mu sī ya Isilaeli. Hūna mukūdeeba gīkī ū nene nalī Seeba MULUNGU.

10“Nguno bakabajimīījaga a banhū bane bakūmanagūhaya, ‘Mhola, nūūlū aho ītīho ī mhola; nūūlū yūzengwa ndugu īlelengetile bakībilaga swakala

11Alilūūlū, bawīlage abo bakwībilaga swakala, gīkī īkūgwa! Nguno īkwiza mbula nhaale ya malambo, ya mawe na nyaga ntaale gūkūhembaga.

12Ī ndugu ūlū yūgwa batūbūūja a banhū, ‘Hama yaja he lūūlū ī swakala īyo ng'walī ng'wībilile?’”

13Hūna lūūlū ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Nakūlekela nyaga ntaale kūlwa būpelanu bone, mu būdaki bone nakwenha mbula ya mawe, īkūtūla mbula nhaale ya malambo īleke būkenaagūji būtaale.

14Ī ndugu īyo ng'wībilile swakala nakwīgwisha hasī īsambaale gete, ū nsingi gwayo gūkūpalūlwa. Ūlū yūgwa mukūshilīla mo na a bing'we; hūna mukūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA.

15H'ūmo nakūbūmalīla ū būpelanu bone ū kū ndugu, nū kū banhū abo bakwībilaga swakala. Hanuma nakūmuwīla gīkī, “Ī ndugu ītīho ī haha, na a babiji bayo ba swakala batīho,

16a bahangi ba Isilaeli abo bakwīhangīlaga ī Yelusalemu kūnū būbona na shakoolechiwa sha mhola kūlwa nzengo gwenūyo nūūlū aho ītīho mhola; alīhaya Seeba MULUNGU.”

17Hūna lūūlū ng'wana wa munhū, bahangīlage a bashīke ba banhū bako, abo bakahangaga kūfuma mu maganiko gabo dūhū;

18ūbawīle gīkī, “Ū Seeba MULUNGU alīhaya, Balī mu kwihīga a bakīma abo bakabungaga mhīgī mu tūbogooshi bayūjitunga kū makono; na kūbeeja shitambaala sha būlī mbika sha kwifīkīja kū mitwe, gīkī bayūbakenaagūla a banhū bane. A bing'we mukwikala mukūkenaagūlaga būpanga wa banhū bane dūhū alīyo ū wing'we wikale mhola?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Mukwenhelejaga nayūsondagūlwa mu banhū bane kūlwa kwanukūla tūbūsīga twa mheela mu lūpī, na tūlūgūkūlū twa ngatī. Mukūbalembagūlaga abo bakadegelekaga ya būlomolomo, ng'wayūbabūlaga abo batigeleelilwe kūcha, ng'wabaleka abo batigeleelilwe kwikala mhola.

20"Alilūūlū ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Natatūtogilwe ū tūbogooshi twing'we twa mhīgī, ūto mukabagwasījaga banhū gītī noni. Nakūtūhulumūla nang'wīngīje ū kū makono ging'we, nabataligūle a banhū abo mukūbagwashaga gītī noni.

21Nī shitambaala shing'we nakūmutandagūja nabīnje a banhū bane ū mu makono ging'we. Bīnge ū mu būsese bo kwikala ha sīlīlī ya būdūla wing'we hangī. Hūna mukūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA.

22A bing'we mukūbagwishaga ng'holò a batūngīlīja kūlwa būlomolomo wing'we, nūūlū aho nataalī kūbenhela ya kūbapīnīhaja. A babūbi mukūbinhaga lūgiili giili, baalemeelwa ū kūgalūka bīnge ū mu nzīla jabo ī jabūbi gīkī bipīje ū būpanga wabo.

23Alilūūlū, mutikala mukūbonaga shakoolechiwa sha kūlembagūla na kūfunya būchūja bo nyalomolomo. Nakūbīnja ū makono ging'we a banhū bane, hū mudeebe gīkī ū nene nalī SEEBA."

Ezekia 14

Koolomiwa balamya ba shiikolile

1Bamò ba banamhala ba Baisilaeli bakiza a halī nene, būshika bigasha kū būtongi bone.

2Hūna ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla:

3"Ng'wana wa munhū, a banhū benaba ū mu ng'holò jabo batūūlile shiikolile sha kūlamiwa, hama ū kū būtongi wabo bachaamīkile būbi wa kūbipamya. Nabazunīlīje gete kūnibūūja mhayo a benaba?

4Alilūūlū yombaga nabo ūbawīle, 'Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, ūlū Ng'wisilaeli ose ose ūtūūla shiikolile sha kūlamiwa mu ng'holò yakwe, hūna ū kū būtongi bokwe ūchaamīka būbi bo kūng'wipamya, hanuma ya henaho ūja kūlī ng'hangi, nene SEEBA ng'wenekīlī nakūnshokeja kūlenganīla nū būtaale bo wilamīlīja bokwe.

5Ū gwenūyū nakūgwīta kūlwa kūjidima hangī ī ng'holò ja banhū ba Isilaeli, abo baanileka kūlwa kūlondeela shiikolile shabo sha kūlamiwa.'"

6Hūna lūūlū īwīlage ī numba ya Isilaeli, "Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, 'Galūkagi! Lekanagi nasho ī shiikolile shing'we sha kūlamiwa, galemagi pye a mashītīle ging'we a ga malofu!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Ng'wisilaeli ose ose, nūūlū nobeji ūyo alī mu sī ya Isilaeli, ūlū ūlekana nū nene ū mu ng'holò yakwe ūtūūla shiikolile sha kūlamiwa, hama ū kū būtongi bokwe ūchaamīka būbi bo kūng'wipamya, hanuma ya henaho ūja kūlī ng'hangi gīkī anibūje, nene SEEBA ng'wenekīlī nakūnshokeja.

8Ū munhū ng'wenūyo nakwilwisha nang'hwe nene, nakūng'wīta abize būlolelo, akūbiza lūsumo; nakūnkomanya namponyī īnge ū mu banhū bane. Hūna mūkūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA.'

9"Alīyo ū ng'hangi ūlū ūdutwa ūfunya būhangi, nene SEEBA nandutaga ū ng'hangi ng'wenūyo, nakūgoloola nkono nilwishe nang'hwe nankenaagūle īnge ū mu banhū bane a Baisilaeli.

10A bose bakūgwīlwa nsango, ū ng'hangi akūpandīka nsango gūtikīlile nū gwa nombi wa kūhangīlwa.

11Ū mu kwīta gīko a ba numba ya Isilaeli bakooya ū kūnileka ū nene, nīyo bakooya nū kwisosohaja ū mu shibi shabo ī shose. Bakūbiza banhū bane, nū nene nakūbiza Mulungu wabo; alīhaya Seeba MULUNGU."

Nsango gūtī na wiligīle

12Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla,

13"Ng'wana wa munhū, ī sī ūlū yūnihūba mu nzīla ya kooya kūbiza sanyiwa, hūna nīgoloolela nkono kwīyīngīja ī shilīwa gīkī īgwīlwe nzala, nababūlage a banhū nī mitugo jabo,

14nūūlū būbiza balīmo a banhū a badatū aba, Noa, Danyeli, na Ayubu, bakwipīja boi dūhū kūlwa būtūngīlīja wabo; alīhaya Seeba MULUNGU.

15Nūūlū nūtūma mashiinū makalī pye a hose ū mu sī yenīyo, gabamale mo a baana īlekwe īlī dalali, ndūhū na wa kūbīta moi kūlwa nguno ya mashiinū a makalī genayo,

16ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Ūmo nene nalī mpanga, nūūlū a banhū a badatū benaba būbiza moi batūdūla kūpīja bitūnja nūūlū bashīke babo; bakūpīla boi dūhū, alīyo ī sī īkūbiza būyīkī.

17"Hama nūūlū nūtūma būlūgū ū mu sī yenīyo nūhaya gīkī, 'Leka būbīte mo būlūgū ū mu sī yenīyo pyī ī yose,' hūna nūbabūlaga a banhū baamo nī mitugo jabo,

18nūūlū būbiza balīmo a banhū a badatū benaba, ūmo nene nalī mpanga, batūdūla kūpīja bitūnja nūūlū bashīke babo; alīhaya Seeba MULUNGU. Bakūpīla boi dūhū.

19Nūūlū nūtuma mabūsaatu ū mu sī yenīyo nūwita mo ū būpelanu bone mu nzīla ya kūyagaja, nūbabūlaga a banhū baamo nī mitugo jabo,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20ūmo nene nalī mpanga, alīhaya Seeba MULUNGU; nūūlū būbiza balīmo moi ba
Noa na Danyeli, na Ayubu, batūdūla kūpīja ng'witūnja nūūlū nshīke. Bakwipīja
boi dūhū kūlwa būtūngīlīja wabo.

21"Nguno ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Ū būbi būkūbiza būtaale no; nguno ī
Yelusalemu nakwītūmīla mbika inè ja kalamulīle kane, līlūshū, nzala, mashiinū,
na būsaatu, kūlwa kūbabūlaga a banhū baamo nī mitugo jabo!

22Alīyo nahene bakwigela a ba kūpīla, bakūbiza ho bitūnja na bashīke abo
bakwīnjiwa mo. Bakwiza kūlī bebe, nang'ho ūlū ūshibona ī shīmīle shabo nī
shītwa shabo, ūkūlūngūjiwa ū mu mihayo ya būkenaagūji pyī ū bose ūbo
nalīyenhela ī Yelusalemu.

23Ūkūlūngūjiwa ūlū ūjibona ī nhūngwa jabo nī shītīle shabo, nguno ūkūdeeba
gīkī ū nzengo gwenūyo natagwītīlile mhayo gose gose na nguno yaya; alīhaya
Seeba MULUNGU."

Ezekia 15

Nzabibu līl'ilandaala līti na solobo

1Ū mhayo go ng'wa Seeba gūnizīīla,

2"Ng'wana wa munhū, ī litambī lya nzabibu līlī na wiza kī bo kūgaheeba a
matambī ga mintī ī yīngī ī ya mu masaka?

3Bakīnjaga ho ntī gwa kūtūmamīla nīmo gose gose? Badūgije kūbbuta itambī
būbeeja nūūlū lūmambo lwa kūkoma hanhū kūnungeleja ho shose shose?

4Ūlū lyūponejiwa mu moto gīkī lībize shipembo, hūna lyūjiga ū lwandī ūlū nū
lūūlū, a ha gatī lyūgelela kūbabūka; īlo lyasaagaga līkwigeleelwa kū nīmo gose
gose?

5Ī gīsī īkī aho lītaalī igima līti na solobo yose yose, hama ūlū lyūjiga na kūbabūka
līkūbeelela kū nīmo kī lūūlū?

6"Alilūūlū ū Seeba MULUNGU alīhaya: Ūmo naasolelaga nzabibu kūfuma mu mitī
ya mu masaka nūgūfunya gīkī gūpemve mu moto, h'ūmo nakūbīītīla na a banhū
ba Yelusalemu.

7Nakūbadīlīla nabinhe nsago; nūūlū īkī baagūpūlūgūkile ū moto, alīyo nahene ū
moto gūkūbakenaagūla dūhū. Hūna mukūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA, ūlū
nūbadīlīla kūbinha nsango.

8Ī sī nakwīyīta lībize itogolo lyike, nguno batī basanyiwa; alīhaya Seeba
MULUNGU."

Ezekia 16

Lūsumo, Yelusalemu ītī ya kūsanyiwa

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Ū mhayo go ng'wa Seeba gūnizīīla,

2“Ng'wana wa munhū, ū nzengo gwa Yelusalemu goolekejage ī shīītīle shago ī sha malofu.”

3Gūwīlage, “Ū Seeba MULUNGU alīyīwīla ī Yelusalemu gīkī, ī fumo yako nū būbyalwa wako būlī mu sī ya Bakanaani; ū so walī muna Amoli, ū noko walī Ng'hītī.

4Ū mu lūshikū lwa kūbyawa kwako walī ūtasanilwe ū lūlīla lwako, nūūlū koojiwa mu minzī gīkī wele yaya; nūūlū munhu ūtasheshaanījiwe, nūūlū myenda walī ūtakonzeelilwe.”

5Walī atīho wa kūkūchīla shigongo, nūūlū kūkūsaatwa gīkī akwītīle gūmò gwa mihayo yenīyī. Ūkaponyiwa kū mabbaala dūhū, nguno ū mu lūshikū lwa kūbyalwa kwako walī ndalahwa.

6Alīyo ū nene nakabīta bbihī nang'ho, nūkūbona ūlīgalagala mu mininga gako, aho ūlambalalile henaho mu mininga gako nūkūwīla, “Bizaga mpanga!”

7Nakakūgaliila ūfuluma gītī ntī gwa mu malaale, ongeja ū kūkūla ūbiza nsoga no; ūzwa ndutu, nī nzwīlī jako jūlīha, alīyo walī ūtaalī dūūhū manyegu.

8Nahayūbīta lwise lūngī hangī, aho nakūlola nūkūbona gīkī washikile ng'wilika lya banhū kūkūtogwa, nūgoloola ng'wenda gwane nūkūkundīkīja, ūtizikala ūlī dūūhū. Nakakwilahīlīla twizunīlīja ū bebe nū nene, alīhaya Seeba MULUNGU; hūna ūbiza wane.

9Naalī naamala kūkooja na minzī nūkwīngīja a mininga gako, hūna lūūlū nūkūbila na maguta;

10nūkūzwīka n'ilinda līsumīīlilwe būlenji būsoga; nūlola nūkūzwalīkīja na shilatū ū kū mhambala jako. Nakakūzwīka shizwalo sha kitaani yawiza, nūkūgumīīla myenda ya mpango ntaale no.

11Hama nūūkūtūlīla būlenji būsoga no, bangili ja mu makono na ngufu gwa mu nhingo.

12Nakakūtūūlīla na sīlī ya kū nindo, nī ja kū matū; nūkūzwalīkīja na ngofila soga no ū kū ntwe gwako.

13Ūbiza wabeelela kīngī nasho, būlenji bo zahabu na feza, na myenda ya kitaani soga, na ya būlūba būdosilwe chiza. Ī shilīwa shako shalī sha būsu būsoga, na būūkī na maguta ga zeituni. Ūkabeela no ūhangama, ūbiza ngole.

14Ū lūkumo lwako lūkasambaala ū mu mahanga kūlwa nguno ya būsoga wako. Ū wiza ūbo naalī nakwītīla būkawīta ū būsoga wako būbize būtī na shisembo nūūlū hado; alīhaya Seeba MULUNGU.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Alīyo ūkabūsanya ū būsoga wako, ū lūkumo lwako ū lūsoga ūlūtūmamīla kūbiza malahya. Wandya kūyūng'witīila būtogwa wako būlī ng'wene ūyo ūbīta; nū būsoga wako būbiza bokwe.

16Ūyūsola ī shizwalo shako shimò na shimò, wayūtūūla būlenji ha mapandī gako ga higūlya ga kūlamīja, kūlwa kwītīla hoi mihayo yako ya būmalahya. Ī yenīyo yalī ītigeleelilwe yilonge, nīyo ītī yakwītwa gete.

17Nī shikolo sha mpango ntaale ī sha būlenji īsho naalī nakwinha ūshisola, ī sha zahabu na feza. Aho washisola wibeegeja shiikolile sha bamulungu, babize bagosha ūyīta nabo mihayo ya būmalahya.

18Ūshisola ī shizwalo shako īsho shisumilwe chiza ūbazwalīkīja, na a maguta gane nū būbbani ūyūbafunīja shitambò.

19Nī shilīwa īsho nakwinha, ū būsu ū būsoga, na a maguta ga zeituni, nū būūkī; īsho naalī nakwinha shakūlya, ūyūbafunīja gīkī shibize shitambò sha kūzuukīja. H'ūmo wītīlaga; alīhaya Seeba MULUNGU.

20Na a baana abo walī wanibyalīla, bagosha na bakīma, ūyūbasola wabafunya shitambò kūlwa kūshilisha ī shiikolile sha kūlamiwa shenīsho. Ū bebe boolī būtakwigelile ū būmalahya wako?

21Nose na a baana bane ūyūbabūlaga wabafunya shitambò kū shiikolile sha kūlamiwa!

22Ū mu shītīle shako sha malofu pyī ī shose nū būmalahya wako ūtajizūkilwe ī shikū ja ha būdo wako, aho walī dūūhū manyegu, ūkūpandaganaga mu mininga gako.

23Ūlī mu kwihīga! Ū bebe ūlī mu kwihīga; alīhaya Seeba MULUNGU. A higūlya ya būbi wako bose ū būngī,

24ūkizengela ipandī igūngūhu būlī ha nhūng'wanhīlo ya banhū, būlī kwene wibeegeja ipandī lya higūlya lya kūlamīja.

25Na būlī ha būmanhījo bo nzīla ūzenga ipandī lya higūlya, ū būsoga wako ūyūbūgoola kūlwa būmalahya būkīlanīgije, ūkwiyanikīlaga na kūgūfunya ū mīlī gwako kū būlī ng'wene ūyo alabīte.

26Wīta mihayo ya būmalahya na Bamisili, a bazenganwa biyo a bamalahya bataale, ūnipelanya no kūlwa wīmīlīzu wako ūbo būtī na lūbīmbī.

27H'ī chene nakakūgoloolela nkono gwane kūkwinha nsago, nīdoohya ī sī yako, nūkūlekanīja wiboneelwe na bashīke ba Bafilisiti, banishi bako abo bakwikūmbilwe, abo ūkūbagekemaja kūlwa būsoso wa nhūngwa jako.

28Na a Baashulu ūyīta nabo ī mihayo ya būmalahya, nguno ūtamalaga malusu, hama na haho wamala ī yenīyo nahene ūtafulilwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

29Hūna ongeja, ūgalūkīla na kū sī ya Bakalidayo, sī ya basūlūja; alīyo nī chene ūtafulilwe.

30Yee, ūlī na ng'holò būgokolo būlī; alīhaya Seeba MULUNGU, pyī ī yenīyī wīyīta bebe dūhū; shītīle sha ng'wa malahya atī na būchaamīle!

31Aho wizengela mapandī ga higūlya būlī ha būmanhījo bo nzīla, wibeegeja na mapandī ga higūlya būlī hene aho banhū batūng'wanhīlaga; ūkīnga ū mu kaīle ka bamalahya, nguno ū bebe walemaga nū kūhongwa ī hela.

32Ū bebe ūlī nkīma ng'wīmīlīzu. Ūyegelile bagosha ba hanze kūtinda ngoshi wako!

33Būlī malahya akahongagwa, alīyo ū bebe ūkabinhaga manong'ho pye abo bakakūkoobaga, wayūbenha kūfuma būlī kwene kwiza kwīta nabo mihayo ya būmalahya.

34Nose ū bebe wipūūganije nabo a bamalahya a bangī, nguno atīho ūyo akakūkoobaga. Ū bebe ūlī kīngī gete, nguno ūkabinhaga shihongeelo, alīyo ū bebe ūtinhagwa nūūlū kī!

35Alilūūlū, bebe malahya gwigwage ū mhayo go ng'wa SEEBA!

36Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Kūlwa nguno ya kwitagūla būsoso wa kwikūmvwa kwako, ūzuula na kū būtongi wa bashihya bako ūkwītaga nabo mihayo ya būmalahya; na kūlwa nguno ya shiikolile shako sha malofu, īsho washifunījaga mininga ga baana bako,

37nakūbabilinga pye a bashihya bako abo walūyegaga nabo; abo ūbatogilwe na a babo ūbakolilwe. Nakūbabilinga pye a bose kūfuma hose hose hūna nakūzuuje kū būtongi wabo bakūbone ūlī dūūhū pyī ū mīlī gwako.

38Nakūkwinha nsango ūyo gwigeleelilwe kū bakīma bashihani na babūlagi ba banhū; a mininga ga shiilī kūlwa būpelanu na wilu wa būdaki bone nakūgenhela halī bebe.

39Hanuma ya henaho nakūkūponya mu makono ga bashihya bako bagaseesagūle a mapandī gako a magūngūhu, na a mapandī gako ga higūlya bagakenaagūle. Bakūkūzuuja ī shizwalo shako, bakwīngīje nī shikolo shako sha būlenji, bakūleke ūlī makono dalali hangī ūlī dūūhū.

40Bakwiza n'ibità lya kūkūdumīla bayūkūponda mawe, bakūbbutagūle mapingili mapingili na mapanga gabo.

41Ī numba jako bakūjipemba moto, bakwinhe nsango kū būtongi wa bakīma bingī. Nakūbūmala mu gīko ū būmalahya wako, ooye nū kūbahonga a bashihya bako.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

42Hūna ū būpelanu bone ūbo nakūpelanīlile būkūpola, nū būdaki bo wilu bone
būkūgalūka būkwīngīle; nakūlembeela, nooye ū kwikala nasaayile.

43Īkī ūtajizūkilwe ī shikū ja ha būdo wako, alīyo ūnisaayīcha kūlwa yose īyī, īyo
wīyīta nakūkūtūūlīla ha ntwe gwako ng'hana; alīhaya Seeba MULUNGU. Ī gīsī a
higūlya ya mihayo y'ipelanya pyī ī yose īyo, ūtongegije ho na lūhya?

44Būlī munhū ūyo atogilwe kūtūmamīla lūsumo mu kūkūhaya bebe
akūlūtūmamīla ūlū, Nzīla ya nshīke īkatalagwà na nina.

45Ū bebe ūlī nshīke wakwe gete ū noko, ūyo wal'andalahile ū ngoshi na a baana
bakwe. Hama ūlī ng'wanong'wabo gete a bakūlūyo, abo baalī babadalahile
bagoshi babo na baana babo. Ū noko walī Ng'hītī, ū so ng'wene muna Amoli.

46Ū nkūlūyo walī Samalia, wikalaga hamò na bashīke bakwe ipandī lya sukuma
yako; ū nzunayo ūyo wikalaga na bashīke bakwe dakama yako ū ng'wene walī
Sodoma.

47Kwike ū bebe ūtafulagwa ū kūgelela kūjilondeela ī nzīla jabo, nū kwīyīta ī
y'ipelanya īyo bīyītaga a boi, alīyo ū mu nhūngwa jako pyī ī jose, ū bebe
wiyoolekije gīkī ūlī wabūbi no kūbaheeba a boi.

48Alilūūlū, ū Seeba MULUNGU alīhaya: Ūmo nene nalī mpanga, managa gīkī ū
nzunayo ū Sodoma na a bashīke bakwe batīītile īyo ūkwītaga ū bebe na a bashīke
bako.

49Bayīnga hūna yene, ī shibi sha ng'wanong'wing'we ū Sodoma shalī īshi: Ū wei
na a bashīke bakwe baalī bikumīlīja, baleebilwe shizeeze, na baalī nasho pyī ī
sha kwigunanhīla; kwike baalī batatogilwe ū kūbagunanha a bahabī na a
bagayiwa.

50Baalī badooshi no, hangī bīīti ba mihayo y'ipelanya ū kū būtongi wane. Hūna
lūūlū nakabīnja gīt'ūmò ūkabonela.

51Ū Samalia ū ng'wene atashikile nūūlū a ha nusu ya shibi īsho washīta ū bebe. Ī
y'ipelanya īyo wīyīta ū bebe yabūbi no kūbaheeba a boi, nose kūlwa yose yenīyī,
wabenhelegije kūbonekana gīkī batūngīlīja.

52Alilūūlū, gabūūchage a magooke gako, nguno a baana bang'wing'we
wababeegegije nzīla ya kūbonekana gīkī batūngīlīja kūkūheeba ū bebe. Haho
lūūlū, minyiagwa minala ūgabūūche a magooke gako; nguno a baana
bang'wing'we wabīītile kūbonekana gīkī balī batūngīlīja.

Sodoma na Samalia kūshokejiwa mbango

53Kwike ī chene ū Sodoma na a bashīke bakwe nakūbashokeja ī jabo, pyī nū
Samalia na bashīke bakwe; nū bebe nakūkūshokeja ī jako,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

54gakūminye a magooke gako; ūkoye na minala kūlwa yose īyo wīyīta
ūkūbalūngūjaga.

55Ū nzunayo ū Sodoma na a bashīke bakwe nū nkūlūyo ū Samalia na a bashīke
bakwe bakūshoka hangī ū mu mbika jabo ī ja kwandya; nū bebe nang'ho na a
bashīke bako mukwīshokela ī mbika ying'we ūmo ng'walī ī kwandya.

56Ū mu shikū ja wikumīlīja wako ū bebe, walī ūtagemaga nūūlū kūlīhaya ī lina
lya ng'wanong'wing'we ū Sodoma!

57A makanza gene ū būbi wako boolī būtaalī ū koolechiwa hape; alīyo ī haha
nang'ho bakūkūsondagūlaga a bashīke ba ng'wa Edomuu na a bazenganwa
bichabo, na a bashīke ba Bafilisiti; nīyo pye a bazenganwa biyo abo bakūpīndije
hose hose.

58Ūkūgūbūūcha ū nsango gwa lūhya lwako nī shītīle shako ī sh'ipelanya; alīhaya
SEEBA.

59Alichene, ū Seeba MULUNGU alīhya gīkī, Nakūkwītīla gīt'ūmo īkwigeleelilwe,
nguno ya kūshidalaha ī shilahīlo shane, ūlīkenaagūla ī lilagane.

60Kwike nakūlizūkwa ī lilagane īlo nakabeeja nang'ho mu shikū ja ha būdo wako,
hangī nakūbeeja nang'ho ilagane lya welelo na welelo.

61Hūna ūkūjizūkwa ī nzīla jako ūding'we minala ūlū ūlībanukūla a baana
bang'wing'we, a bataale na a bado bako. Nakūbīīta babize gītī bashīke bako,
alīyo ītī gīt'ūmo twalī twizunīlīgīja ū ng'wilagane lyane nū bebe.

62H'ī gīko lūūlū, nakūbeeja ilagane nū bebe, hūna ūkūdeeba gīkī ū nene nalī
SEEBA,

63Ūlū nūbeeja isangī kūlwa nguno yako ū mu yose īyo wīyīta, ūkwizūkwa
ūding'we minala; ūtalahaya mhayo hangī kūlwa minala yako; alīhaya Seeba
MULUNGU.

Ezekia 17

Lūsumo lwa ng'hoonà na nzabibu

1Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla gūlīhaya,

2"Ng'wana wa munhū, ganaga lūgano ūbinhe lūsumo a banhū ba numba ya
Isilaeli."

3Bawīlage, Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, "Ng'hoonà nhaale ya booya wingī bo
mabbado ga būlī mbika, na manana ga nguzu ga nzooya ndīhu; īkiza Lebanoni,
yūgwa hitambī lya kwigūlya ya ntī gwa manga yūlīdima.

4Hūna yūbbuta katambī kanagana ū kū neno yalyo, yūlala nako kūja kū sī ya
basūlūja yūkakahamba mu nzengo gwa basūlūja."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Hanuma yūsola mbīyū kūfuma ū mu sī ying'we, yūkīhamba h'ibbaala
lībeegelejiwe lyūtūūlīlwa na mboleela, yūyīhamba gīt'igobeko hihī na minzī
mingī.

6Yūzwa yūkūla gūbiza nzabibu gūfulumile chiza gūūlandaala. A matambī ga
nzabibu gīgalūkīla ī ng'hoonà yenīyo, nī miji yūhama a hasī. Gūūkūla gūbiza
nzabibu gwaala matambī na kūfuluma madūūtū.

7Alīyo yalīho na ng'hoonà yīngī nhaale, ya manana ga nguzu na booya wingī. Ū
nzabibu gwenūyo gwandya kūsonja ī miji kwīnga aho gwalī gūhambīlilwe, na a
matambī gago gūūgagalūcha, kūīlīla ū kū ng'hoonà yenīyo, gūkwisagīlagwa
kūpandīka minzī.

8Alīyo gwalī gūhambīlilwe mu sī soga na minzī mingī gaalīho ga kūgwīta gūbize
nzabibu gwawiza, gwa matambī mingī na mizabibu misoga.

9Bawīlage lūūlū, Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, "Ū nzabibu gwenūyo
gūkūlama? Gūtūdubbūlwa pyī nī miji yago gahūlūlwe a matwajo, a matambī a
managana ayo gakūsongaga ganyaale pye? Ū kūgūdubbūla jitūgongwa nguzu
ningī, nūūlū ibità lya banhū.

10Ī gīsī ūlū gwīnjiwa aho gwalī gūhambīlilwe gūsaamiwa, gūkūpīla gūfulume?
Gūtūūma kūlū kūlū gete ūlū gūūtūlwa lūyaga lo kīya?"

11Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla gūlīhaya,

12"Ī numba ya būshitiigwa yenīyī īwīlage, 'Mūtūdeebaga ī mihayo yenīyī īlī na
makūlū kī?' Bawīlage gīkī, 'Ū ntemi wa Babuloni akaja ī Yelusalemu
ūūkansaamya ū ntemi wa kwene na a bana ng'oma bakwe, wiza nabo kūūnū
Babuloni.

13Hūna ūsola ūmò ū mu ba lūdūgū lwa ntemi, ūbeeja ilagane nang'hwe,
ūng'wilahīja. Na a bataale bataale a bangī ū mu sī ūbasaamya,

14gīkī ū būsugi būmajiwe ī shingilima, būtizūgūngūmūka hangī, wīmīīle mu nzīla
ya kūdima ilagane lyakwe dūhū.'"

15Alīyo ū ntemi ū mpya akangomela ū ntemi wa Babuloni; ūtūma nhūng'wa
Misili gīkī akenhelwe falasa n'ibità lya bashilikale bingī. Akūdūla gete? Ū munhū
wa kwīta īlī gīko akūpūlūgūka? Akūgelela kūkenaagūla ilagane dūhū alīyo ū wei
ūpīla?

16Ūmo nene nalī mpanga; alīhaya Seeba MULUNGU, akūchīla Babuloni, mu sī ya
ntemi ūyo walī wantūūla ha būtemi, ūyo akadalaha shilahīlo shakwe, nī lilagane
lyakwe ūlīkenaagūla.

17Ū ng'wikanza lya būlūgū ūlū gūūtūlīīlwa matūūgo ga malongo kūlwa kwingīla
ū mu nzengo, jūpīndīlījiwa na ng'hambī kūlwa kūkenaagūla būpanga wa banhū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

bingī, ū Falao nī libità lyakwe lya banhū ba nguzu na bashilikale bingī, atīko kūngunanha ū ntemi ng'wenūyo.

18Nguno washidalaha ī shilahīlo ūbūkenaagūla ū būlagane ūbo walī wabūzunya ūbūtūūlīla na nkono gwakwe wei ng'wenekīlī, alīyo hū wīyīta pyī ī mihayo yenīyī; atūpīla!

19Hūna lūūlū ū Seeba MULUNGU alīhaya: Ūmo nene nalī mpanga, nakūng'winha nsango kūlwa shilahīlo shane īsho washidalaha, nī lilagane lyane īlo walīkenaagūla.

20Nakūgoloola ikila lyane līngobanīje; lūkūmpuja ū lūtu lwane nantwale Babuloni; nakūjūng'winha nsango kwenūko, nguno ya kūbūkenaagūla ū būsanyiwa bokwe ū kūlī nene.

21A bashilikale bakwe abo abasanije bakūbūpeela ū būlūgū, alīyo bakūja bakūbūlagagwa nzīla ngima; abo balasaage bakūbbalasana bajile sagala; a henaho hū mukūdeeba gīkī ū nene SEEBA hū nahayaga.

22Ū Seeba MULUNGU alīhaya; Nene ng'wenekīlī nakwīnja itambī kūfuma kwigūlya ya manga nalīhambe; nakūtīna'itambī inagana kwīngīīla kū neno yago nakalīhambe kwigūlya ya lūgūlū lūlīhu.

23Nakūlīhamba kwigūlya ya ngūlū ja Isilaeli; gūkūkūla gūbize na matambī mingī gūtwaje matwajo; gūkūbiza manga gwawiza no. Noni ja būlī mbika jikūbeeja mo chanjo, jikūpandīka būhooyelo ū mu mbeho ya matambī gago.

24Hūna lūūlū pyī ī mitī ya mu matogolo īkūdeeba gīkī ū nene Seeba nakībbutaga ī mitī milīhu, hama ī miguhī nakīyītaga īkūle. Nakīyūmīchaga ī mitī ī midoto, ī myūmu nīyīta kūfuluma. Nene SEEBA nalīhaya, na nakwīta.

Ezekia 18

Ū wa kwīta shibi h'ūyo akūcha

1Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla:

2Mulī na makūlū kī ū kwikala mukūlūtūmamīlaga ū lūsumo ūlū ū mu sī ya Isilaeli, A babyaji baalya mizabibu ītapiile, a mino ga baana gīta wigilya?

3Ūmo nene nalī mpanga; alīhaya Seeba MULUNGU, mutikala mukūlūtūmamīlaga ū lūsumo lwenūlū ū mu sī ya Isilaeli.

4Managi gīkī būlī munhū alī wane, ū myaji nū ng'witūnja; a bose batikīlile, balī bane. Ū munhū wa kwīta shibi h'ūyo akūcha.

5Ī gīsī ū munhū ūlū ntūngīlīja hangī akīītaga ītūngīlīgije na ya wīīmà,

6atajaga kū ngūlū wakalya sha mu maduku ga kwitongelegeja, nūūlū atī nsanya wa shiikolile īsho ba numba ya Isilaeli bakashilamyaga, na atī nsosohaja wa bake

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ba bazenganwa biye, nūūlū atalaalaga na nkīma alī ng'wikanza lya mininga gakwe.

7Atiboneelaga munhū ose ose, alīyo akashoshaga īsho akasolaga gītī ng'handīko kūlw'igasa. Atī ng'wibi, alīyo akabalishaga abo balī nzala, na kūbazwīka abo balī na makoye ga būzuuka.

8Ūyo atahūngaga banhū nūūlū atapandīkaga solobo mu nzīla ya makoye ga bangī; ūyo akilang'hanaga atizīta yabūbi, hangī akabalamulaga mu būtūngīlīja a banhū;

9nondeeji wa malange gane, nī shilagīlo shane ashidimile mu kūsanyiwa. Ū munhū ng'wenūyo ntūngīlīja, akūpīla; alīhaya Seeba MULUNGU.

10Ūlū ūbyala ng'wana ng'wiboneeji, mūlagi wa banhū, nūūlū akīītaga īmò n'īmò ū mu yenīyī,

11(nūūlū īkī ū ise atītile nūūlū gūmò gwa yenīyī): Akajaga kū ngūlū wakalya sha mu maduku ga kwitongelegeja, na nsosohaja wa bake ba bazenganwa biye.

12Ūlū ng'wiboneeji wa bahabī na bagayiwa, munhū ng'wibi, na atashoshaga īsho akasolaga gītī ng'handīko kūlw'igasa; namya wa shiikolile sha kūlamiwa, na ng'wīti wa mihayo y'ipelanya.

13Ūlū akapandīkaga solobo mu nzīla ya banhū abo balī mu makoye. Ū munhū ūyo alī gīko akūpīla? Na hado yaya! Akūbūlagwa kūlwa nguno wīta pyī ī mihayo y'ipelanya yenīyī, ū lūfu lwenūlo akūbalīlwa wei ng'wenekīlī.

14Alīyo ū munhū ng'wenūyo ūlū nang'hwe ūbyala ng'wana ūyūbūbona ū būbi ū bose ūbo ise akūwītaga, alīyo nūūlū īkī akūbūbonaga ūleka ū kwīta nūūlū gūmò gwaho,

15Ūūleka kūja ū kū ngūlū kūjūlya sha mu maduku ga kwitongelegeja, nūūlū kūsanya shiikolile sha kūlamiwa sha banhū ba numba ya Isilaeli, yaya nūūlū kūnsosohaja nke wa nzenganwa ng'wiye,

16yaya nūūlū kūng'wiboneela munhū ose ose, nūūlū kūgonga ng'handīko h'azunye kūfunya igasa, ūlū ūleka kūbiza ng'wibi, alīyo ūyūbinha shilīwa abo balī nzala, na a bazuuka ūyūbinha shizwalo,

17wilang'hana gete atizīta shibi, nūūlū atizūūpandīka solobo kūfuma mu makoye ga banhū bangī, ūshidima ī shilagīlo shane, na a malange gane ūyūgalondeela; ū ng'wenūyo atūcha kūlwa shibi sha ng'wa ise, akūpīla gete atūyagaala yaya.

18Alīyo ū ise akūcha kūlwa shibi shakwe; nguno watūmamīlaga nzīla ja wiboneeji ū mu kwipandīkīla ī sabo jakwe; wabanyeekejaga a banhū; wabīītīlaga yabūbi a banhū bang'wawe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Alīyo mukūbūūjaga, “Nibūlī ū ng'wana atizūsangīla ū mu būbi bo ng'wa ise?”
Kūlwa nguno ū ng'wana alīita ītūngīlīgije na ya wīimà, na kūlwa kūgadima a
malange gane mu kwilang'hana; na ng'hana shigelile apīle ū ng'wenūyo.

20Ū munhū wa kwīta shibi h'ūyo akūcha; ū ng'wana atūsangīla ū mu būbi bo
ng'wa ise, nūūlū ū myaji atūsangīla ū mu būbi bo ng'wana. Ū ntūngīlīja
akūbalīlwa būtūngīlīja bokwe, nū wabūbi nang'hwe akūbalīlwa būbi bokwe.

21Alīyo ū munhū wabūbi ūlū ūgalūka ūshileka ī shibi shakwe ī shose īsho
washīta, ūdimana na katongeelele kane a kose hūna wīta ītūngīlīgije na ya
wīimà, akūpīla ng'hana gete, atūyagaala yaya.

22Ū būhūbi pyī ūbo wawīta atūbalīlwa nūūlū hado. Akūbiza mpanga kūlwa
shītīle sha būtūngīlīja īsho akwītaga.

23Ū nene nakayejiagwa na kūcha kwa munhū wabūbi? Alīhaya Seeba MULUNGU.
Ītī gīkī nakayegaga ūlū wagalūka kwīnga mu nzīla jakwe apīle?

24Alīyo ū munhū ntūngīlīja ūlū ūgalūka kwīnga ū mu būtūngīlīja bokwe wandya
kwīta shibi, ūyīta y'ipelanya īyo īkīītagwa na banhū babūbi; angū, akūpīla? Ū mu
shītīle shakwe sha būtūngīlīja shitizūkīlwa mo nūūlū shimò. Akūchīla mu būbi
kūlwa būtūsanyiwa bokwe, na kūlwa shibi īsho akūshītaga.

25Alīyo mukūhayaga, “Ī nzīla ya ng'wa SEEBA ītatūngīlīgije.” Igwaga lūūlū bebe
numba ya Isilaeli, Ī nzīla yane ītatūngīlīgije? Ītī nzīla jing'we ījo jitatūngīlīgije?

26Ū munhū ntūngīlīja ūlū ūgalūka kwīnga ū mu būtūngīlīja bokwe wandya kwīta
shibi, akūchīla musho; akūcha kūlwa nguno ya shibi īsho alashīte.

27Alīyo ū munhū wabūbi ūlū ūgalūka ūbūleka ū būbi bokwe ūbo wawīta, hūna
wīta ītūngīlīgije na ya wīmà, akūbūpīja ū būpanga bokwe.

28Nguno ya kūwiganika pyī ū būhūbi bokwe ūbo owīta, hūna ūgalūka ūlekana
nabo; ū ng'wenūyo akūbūpīja ū būpanga bokwe, atūyagaala yaya.

29Alīyo ī numba ya Isilaeli īkūhaya, “Ī nzīla ya ng'wa SEEBA ītatūngīlīgije.”
Bing'we numba ya Isilaeli, ī nzīla jane jitatūngīlīgije? Ītī nzīla jing'we ījo
jitatūngīlīgije?

30Alilūūlū numba ya Isilaeli, nakūmulamula; būlī ng'wene kūlenganīla na nzīla
jakwe; alīhaya Seeba MULUNGU. Galūkagi mulekane nabo pyī ū būhūbi wing'we,
hūna ī shibi shitūbiza ishikī lya kūmugwisha.

31Lekanagi nabo pyī ū būhūbi ūbo ng'wawīta, ng'wanukūle ng'holò mhya na
moyo mpya. Nibūlī muyagaale, Bing'we numba ya Isilaeli?

32Nguno ū nene natayejiagwa na kūcha kwa munhū ose ose, alīhaya Seeba
MULUNGU. Galūkagi mupīle!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Ezekia 19

Basugi ba Isilaeli kūlīlīīlwa

1Līlaga ng'hūngū ūbalīle a basugi ba Isilaeli,

2ūhaye gīkī, "Ū mu shimba na shimba ū noko walī shimba ng'hīma ya kogohwa! Yabundaalaga ng'widaale lya shimba njondo īkūlang'hanaga mamunda gayo.

3Ū mu mamunda gayo īkakūja līmò, lyūkūla yūbiza shimba mūūga. Aho yilanga kūdima ndimu yūyūlya na banhū."

4A mahanga ga banhū gūng'wigwa, ūtegwa ūpujiwa mu ntego gwichongo. Ūgwashiwa malobo ūdutanjiwa kūtwalwa kū sī ya Misili.

5Ī shimba ī ng'hīma aho yabona yajimīīja, ū kwisagīlwa kwayo kwachabagīla, yūkoma ng'wana ūngī; nang'hwe yūnkūja, ūbiza shimba ng'hosha ya nguzu.

6Yandya kūyūzuumīīla, nguno īkibona īlī na nguzu; yilanga kūdima ndimu; alīyo na a banhū yūyūbalya.

7Yūyūdumīla masanzagūtū ga banhū, na kūkenaagūla mizengo yabo. Pyī ī sī na a bikaji baamo būyikala bogohaga kūlwa kūzuumīīla kwayo.

8A mahanga ayo gaalī hihī hihī gikobya gūnsanga kūndumīla. Būngoloolela ntego gw'ikila, ūnyamanījiwa ng'wichongo lyago.

9Ūgwashiwa malobo būndutanja bantwalile kūlī ntemi wa Babuloni; ūūkaponyiwa mu gatī ūlugalīlwa, Ī lilaka lya kūzuumīīla kwakwe lyooya ū kwigwiwa ū kū ngūlū ja Isilaeli.

10Ū noko walī gītī nzabibu mu ngūnda gwako, gūhambilwe hihī na minzī; kūlwa nguno gwalī ha minzī mingī, gwalī na matwajo na madūūtū mingī.

11A matambī gago gaalī ga nguzu, gigeleelilwe kūlwa nang'ha gwa ntemi, gūkiponya no gūlīha kūgaheeba a mapoolu; gūyūbonekana kūle kūlwa būlīhu wago, na būdiitu wa matambī gago.

12Alīyo gūkadubbūlwa mu būpelanu, gūponyiwa hasī. Lūyaga lwa kīya lūgūnyaaja, gūhūlūlūka a matwajo gago; na a matambī gago a ga nguzu gūūma, nīyo gūūpya moto.

13Ī haha gūhambilwe kwitogolo, kū sī ng'halamuku ya notà.

14Alīyo gūkapumūka moto mu līmò lya matambī a mataale, gūūgamalīja a matwajo. Na lītalekeelilwe itambī lya nguzu lya kwigeleelwa kūlwa nang'ha gwa ntemi. Ī yenīyī mihayo ya būpīna, ītūmamīlwe ng'wikanza lya ng'hūngū.

Ezekia 20

Ū Isilaeli ng'wene ngomi

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Mu lūshikū lwikūmi ng'weji gwa katanò, ng'waka gwa mpungatī, bamò ba banamhala ba Isilaeli bakiza kūbūūja kūlī SEEBA; būshika bigasha kū būtongi bone.

2Mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla:

3Ng'wana wa munhū, lūngalūngaga nabo a banamhala ba Isilaeli ūbawīle, "Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, 'Ng'wizaga kūbūūja kūlī nene? Alīyo ūmo nene nalī mpanga, natūmuzunīlīja kūnibūūja mhayo;' alīhaya Seeba MULUNGU."

4Alihooyaga nabo! Ng'wana wa munhū ūdūgije ū kūhooya nabo? Bizūkījage ī shītīle sha basaabo ī sh'ipelanya;

5ūbawīle gīkī, "Ū Seeba MULUNGU alīhaya, Ū mu lūshikū nansolelaga ū Isilaeli, nakawilahīlīla ū būbyīle wa numba ya ng'wa Yakobo; niyoolecha ū kūbo balī mu Misili. Nūgoloola nkono gwane nūbawīla, 'Ū nene nalī SEEBA Mulungu wing'we.'

6Ū mu lūshikū lwenūlo nakabilahīlīla gīkī nakūbīnja ū mu sī ya Misili nabatwale kū sī īyo naalī nīkooba kūlwa nguno yabo; sī ya būhondo, sī yawiza kūtinda jose.

7Nakabawīla, 'Būlī ūmò wing'we n'agaponyage a mashigīmbo gakwe ga malofu ayo agakalalīlile, yaya ū kwikala ng'wisosohaja na shiikolile sha kūlamiwa sha Misili; ū nene nalī SEEBA Mulungu wing'we.'"

8Alīyo bakanigomela, būlema ū kūniigwa; batagaponije a mashigīmbo gabo ga malofu ayo baalī bagakalalīlile, nūūlū a shiikolile sha kūlamiwa sha Misili batashilekile. Hū nūhaya kūbitīīla būpelanu bone, nabūmalīle kūbo ū būdaki bone aho balī mu Misili.

9Kwike kūlwa nguno ya lina lyane, nūbeeja gwa kūlīlang'hana lītizūsosohala mu būtongi wa banhū ba mahanga abo bikalaga mubo, abo mu būtongi wabo naalī niyoolecha ū kū Baisilaeli kūlwa kūbafunya ū mu sī ya Misili.

10Hūna lūūlū nūbafunya ū mu sī ya Misisli, nūbatongeela kūja kū sī y'itogolo.

11Nūbinha malange gane, nī shilagīlo shane nūbakundūlīla, īsho ūlū munhū ūshidima akūbiza mpanga kūlwaasho.

12Nīyo nī sabato jane nūbinha, jibize būmanīkījo a ha gatī yane na a boi, badeebe gīkī ū nene SEEBA hū nakabīītaga kūbiza beela.

13Alīyo a banhū ba numba ya Isilaeli būnigomela aho balī ū mu sī y'itogolo, batashimīzīlile ū mu malange gane, nī shilagīlo shane būshilema, īsho ūlū munhū ūshidima akūbiza mpanga kūlwaasho. Ī sabato jane ī jene būjisosohaja kībi no. Hūna nūhaya nabitīīle būpelanu bone, nabamalīle ū mu sī y'itogolo.

14Kwike kūlwa nguno ya lina lyane nūbeeja gwa kūlīlang'hana lītizūsosohala mu būtongi wa banhū ba mahanga, abo baalī baabona nalībīnja a Baisilaeli ū mu sī ya Misili.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Alīyo nahene nakagoloola nkono gwane nūbilahīlīla aho balī ū ng'witogolo; gīkī natūbingīja ū mu sī īyo naalī nabinha; sī ya būhondo, sī yawiza kūtinda jose.

16Ū gwenūyū nakagwīta kūlwa nguno baalī bashilema ī shilagīlo shane, na a malange gane baalī balema ū kūgalondeela; nī sabato jane bajisosohajaga, nguno ī ng'holò jabo jalī jilolile kū shiikolile sha kūlamiwa.

17Alīyo nūbachīla shigongo nahene, nūleka ū kūbakenaagūla nūūlū kūbamala gete aho balī kwitogolo.

18Nūbawīla a baana babo ū kwitogolo kwenūko, Yaya a bing'we ū kūlondeela kajīle ka basīng'we, nūūlū ū kūshidima ī shilagīlo shabo, nūūlū kwisosohaja kūlwa shiikolile shabo sha kūlamiwa.

19Ū nene nalī Seeba Mulungu wing'we, galondeelagi a malange gane, mushidime mu welwa ng'holò ī shilagīlo shane.

20Nī sabato jane jikūjagi jiikale neela ū kū bing'we, jibize būmanīkījo a ha gatī yane na a bing'we; mudeebe gīkī ū nene hū nalī SEEBA Mulungu wing'we.

21Alīyo na a baana babo bakanigomela, batagalondeelile a malange gane; nī shilagīlo shane batashidimile mu welwa ng'holò, nūūlū īkī ūlū munhū ūshidima akūbiza mpanga kūlwaasho; pyī nī sabato jane būjisosohaja. Hūna nūhaya nakūbitīīla būpelanu bone, ū būdaki bone nabūmalīle kūbo ū mu sī y'itogolo.

22Kwike nūgūlemeja ū nkono gwane, na kūlwa nguno ya lina lyane nūbeeja gwa kūlīlang'hana lītizūsosohala mu būtongi wa banhū ba mahanga, abo baalī babona nalībīnja a Baisilaeli ū mu sī ya Misili.

23Alīyo nahene nakagoloola nkono gwane nūbilahīlīla aho balī ū ng'witogolo; gīkī nakūbabbalasanya mu mahanga, nabasambaagīje hose pyī ū mu masī,

24kūlwa nguno baalī batashiigwaga ī shilagīlo shane, na a malange gane baalī bagalemile, nī sabato jane baajikenaagūlaga, īkī a miso gabo gaalī gaadutwa na shiikolile sha kūlamiwa sha basaabo.

25Hanuma ya henaho nakabatūūla ha sīlīlī ya malange mabi, na shilagīlo īsho shaalī shitadūgije kūbagunanha kūpandīka būpanga.

26Nīyo nūbalekanīja bandya kwisosohaja mu nzīla ya shakwinha shabo, būyūbafunya shitambò a babyalwa babo ba kwandya; nsango gwa kogohya, badeebe gīkī ū nene hū nalī SEEBA.

27Alilūūlū ng'wana wa munhū, bawīlage a Baisilaeli īyo nene Seeba MULUNGU nalībawīla: Gūūyū mhayo gwa koolecha gīkī a bakūlūgenji babo baalī banibengelegije kūlwa kūnileka:

28Nguno aho nabashisha ū mu sī īyo naalī nabisagīj kūbinha, bandya kūyūfunya shitambò shabo būlī hene aho babona ka lūgūlū nūūlū ntī gwa madūūtū mingī,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

būyūfunya shakwinha shabo sha kūnipelanya, na shitambò sha ng'waso gwawiza, na sha kūng'wiwa.

29Nakababūūja: A mapandī ga higūlya geneya mukikalaga ng'ūja koi, ni ga kinehe? (Kūshisha lelo gakitanagwa Bama, makūlū gaho ū mu Shihebulania ipandī lya higūlya).

Nsango na kūshoshiwa būpya

30Alilūūlū bawīlage a ba numba ya Isilseli gīkī, "Ū Seeba MULUNGU alīhaya, A bing'we mukwikala ng'wisosohaja ūmo bīītīlaga basīng'we, na kūgikūmvwa a mashigīmbo gabo ga malofu?

31Ūlū ng'wabafunya shakwinha a baana bing'we, gīkī babize shitambò sha kūpemvwa mu moto, kūshisha lelo īyī mukwisosohajaga kūlwa mashiikolile ging'we ga kūlamiwa pye a gose. Nikale nūmuzunīlīja kūnibūūja bing'we ba numba ya Isilaeli? Ūmo nene nalī mpanga; alīhaya Seeba MULUNGU, natūmuzunīlīja kūnibūūja mhayo."

32Mūkūhayaga, "Tūtogilwe kūbiza gītī mahanga gangī, gītī banhū ba mu sī, abo bakalamyaga mitī na mawe." Kwike ūyo mukūgwiganikaga gūtilonga.

33Nguno ūmo nene nalī mpanga, alīhaya Seeba MULUNGU, nakūmusuga na nkono gwane gwa būdūla, nakūgūgoloola mu būpelanu būtaale.

34Nakūng'wenha kūfuma kū mahanga ga banhū, nakūgoloola nkono gwane gwa būdūla mu būpelanu būtaale, namubilinge kūfuma ū kū mahanga ga banhū, kūfuma ū kū sī ījo ng'wasambaagījiwa.

35Nakūmutwala kwitogolo lya mahanga, nakamanhye ning'we būshū kū būshū kwenūko nang'winhe nsango.

36Ūmo nakabinhīla nsango basīng'we kwitogolo lya Misili, na a bing'we nakūng'winha nsango gīko; alīhaya Seeba MULUNGU.

37Nakūmusuga nene ng'wenekīlī na nang'ha gwane, nang'wingīje mu būsangī wa būlagane.

38Nakūmsūngūla nabīnje mo a bagomi na a bashitiigwa; a benabo nūūlū īkī nakūbīnja ū mu sī ījo biikalaga, alīyo nahene batingīla ū mu sī ya Isilaeli. Hūna mukūdeeba gīkī ūnene nalī SEEBA.

39Hūna lūūlū a bing'we numba ya Isilaeli, ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Jagi; būlī ūmò wing'we akagatūmamīle a mashiikolile ging'we ga kūlamiwa! Alīyo a hanuma ya henaho mukūnidegeleka ng'oye ū kūlīsosohaja ī lina lyane lyeela mu nzīla ya kūnifunīja shakwinha shing'we na mashiikolile ging'we ga kūlamiwa.

40Nguno ū kū sī yenīyo, ū kū lūgūlū lwa Isilaeli, ū lūgūlū lwane lwela, ī numba ya Isilaeli īkūnitūmamīla pyī ī yose; alīhaya Seeba MULUNGU, nū nene

© 2015 Bible Society of Tanzania.

nakūbanukūla ū kwenūko. Nī shakwinha shin'gwe nakūshikoobela kwipandī lyenīlo, na a manong'ho a gawiza nī shitambò shing'we ī sheela.

41Nīyo ūlū nūng'wīnja ū kū mahanga, nūmubilinga kūfuma ū kū sī ījo musambaalīlile, nakūng'wanukūla mubize gītī shakwinha sha ng'waso gwawiza; hūna nakwiyoolecha nalī ng'wela ū mu bing'we, na a mahanga gakūbona.

42Ūlū nūmushisha ū mu sī ya Isilaeli, ī sī īyo nakagoloola nkono nūbilahīlīla bakūlūgenji bing'we gīkī nakūbinha, a henaho mukūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA;

43nī nhūngwa jing'we mukūjiizūkwa, pyī nī shītwa shing'we īsho shang'wenheleja kūsosohala, mukwidalaha no kūlwa būbi bose ūbo ng'wawīta.

44Bing'we numba ya Isilaeli, ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, ūlū nūng'wītīla ī yenīyo kūlwa lina lyane, ītī kūlenganīla na nzīla jing'we ī jabūbi na shītīle shing'we sha malofu, mukūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA.

Būhangi kūlwa sī ya dakama

45Ū mhayo go ng'wa Seeba gūnizīīla,

46"Ng'wana wa munhū, galūkaga; ū būshū wako būlole dakama, ūlīlomeele ī lipandī lya dakama ūlīhūgūle; ī lipoolu lya sī ya dakama ūlīhangīle.

47Līwīlage ī lipoolu lya dakama gīkī, 'Gwigwage ū mhayo go ng'wa Seeba. Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Nalī hihī kūkūpemba moto ū bebe, gwīnegeteje pyī ī mitī yako, ī midoto nī myūmu. Ū moto gwa būpī wene gūtī gwa kūjimiwa kwīngīīla dakama kūja sukuma, nīyo gūkūūmabūla būlī ng'wene ū kū būshū.

48Pye a banhū bakūbona gīkī nene Seeba hū naagūbakije; gūtūbiza gwa kūjimiwa.'"

49A henaho nūhaya, "Ee Seeba MULUNGU! Ūlū balīnihaya bakwiwīlaga gīkī, 'Ū ng'wenūyū atūhayaga sumo dūhū a hene?'"

Ezekia 21

Babuloni shitūmamīlo sha ng'wa SEEBA

1Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla,

2"Ng'wana wa munhū, galūkaga ūlogeje Yelusalemu ū būshū wako, ūlīlomeele ī lipandī lyela; wīhangīle ī sī ya Isilaeli.

3Īwīlage, 'Ū SEEBA alīhaya gīkī, Ū nene nalī na wilwisha ning'we, nakūlūsopoola ū lūshū lwane kūfuma ū mu shilaalo shalo nayagaje bamò bing'we, babize batūngīlīja nūūlū babūbi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Hūna lūūlū īkī nakūyagaja batūngīlīja na babūbi, ū lūshū lwane lūkūfuma ū mu shilaalo shalo kūlwa kwilwisha na shose īsho shilī na mīlī, kwandīja dakama kūshisha sukuma.

5Ū mu gīko pyī ī sha mīlī shikūdeeba gīkī ū nene SEEBA hū naalūsopoolile ū lūshū lwane; na lūtūshoshiwa mu shilaalo shalo hangī.'"

6Hūna lūūlū ng'wana wa munhū; līlaga, ūlīle ng'hūngū kū būtongi wabo mu kūgwa ng'holò na būpīna būtaale.

7Ūlū būkūbūūja, "Nibūlī ūlīīlīla ng'hūng'hū gīko?" Ūkūbawīla, "Kūlwa nguno ya mhayo ūyo gūlī mu nzīla gwizile. Ūlū gūlashike būlī ng'holò īkwaaba, na būlī nkono gūkūnogoleka, būlī moyo gūkūhwelwa; na būlī izwi līkūyogoma gītī minzī. Gūlī mu nzīla gwizile! Nīyo ū goi gūkūshikīīla ng'hana; alīhaya SEEBA."

8Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla:

9Ng'wana wa munhū, fūnyaga būhangi ūyombe, U Seeba alīhaya gīkī, "Līlūshū līlūshū, līnoolile no, līguusile."

10Līnoolile kūlwa kūbūlagīla, līguusile līng'weng'wete gītī lūlabi! Tūyege kūlwa nang'ha gwa ng'witūnja wane Yuda? Ī līlūshū līdalahile būlī nang'ha gwa mbika yenīyo.

11Ī līlūshū lyamalile kūsolanhyiwa līguuswe, līding'we mu nkono; līnoolilwe lyūguuswa, līlindīīlile nkono gwa mūlagi dūhū.

12Līlaga ng'wana wa munhū, ūtūle ng'hūngū, nguno līliza kwilwisha nabo a banhū bane; līlī na wilwisha nabo pye a basugi ba Isilaeli. A boi na a banhū bane baamalile kūfunyiwa babūlagwe bo līlūshū. Alilūūlū ipaalage h'itango.

13Ū kūgeng'wa ū kwene kwizile kūlī mu nzīla. Ī gīsī īkūja kinehe ū nang'ha gwa Yuda ūlū gūduuma ū kūlyīmīla ī līlūshū īlo līgūdalahile? Alīhaya Seeba MULUNGU.

14Alilūūlū ng'wana wa munhū, hangaga, ipaalage a makono gako. Ī līlūshū ni lītūlage kabīlī na kadatū, līlūshū lya kūbūlagīla, līlūshū lya būbūlagi būtaale; līliza līkūbakūūbīlīja būlī kwene.

15A ha mibita yabo pyī ī yose naalītūūlile līlūshū, gīkī ī ng'holò jabo jaabe, nī mibimba īkwīle. Ī lyoi lītūūlilwe ho līyūng'weng'weta gītī lūlabi; līdimilwe mu nkono kūlwa kūbūlaga.

16Ee, lūshū, sengagūlaga hose hose, ū kū nīīla nū kū lūmoso; būlī kwene ūko būlogejiwa ū būūgī wako.

17Nū nene nakwikūba ng'hūbi, hūna ū būpelanu bone būkūpola; nene SEEBA nalīhaya chene.

18Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla hangī gūlīhaya:

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Ng'wana wa munhū, tūūlaga meng'ho kūlwa nzīla ibīlī ja kūbītīla ī līlūshū lya ntemi wa Babuloni, ī jose jandīje kū sī īmò. Ooleche na a haho īkūgabanhīkīla ī nzīla kūja ū kū nzengo.

20Wītūūlīle lūmeng'ho ī nzīla ya līlūshū lya kūja kwilwisha na Laba ya Baamoni; nī ya līlūshū lya kūja kwilwisha na Yuda nū nzengo gwa Yelusalemu ūyo gūpīndīlījiwe ndugu.

21Nguno ū ntemi wa Babuloni akwīma aho nzīla īgabanhīkīlile, a ha nzīla maakà. Akūshingisha hoi masonga kūnū na kūnū, na kūlola matīma akūlagūlagwa; alīkooba būgunanhwa kū shiikolile sha bamulungu bakwe.

22Ū nkono gwakwe gwa būlyo gūkūgwīlwa mbale ya kūja kwilwisha na Yelusalemu. Haho na haho gūkūlījiwa ng'wano gwa būlūgū n'ilaka lya higūlya, hanuma akūlagīja gahelwe makambagūlīlo ga nzengo, na ga mibita; kūnū bangī bakūzengaga ng'hambī ja kūgūpīndīlīja, na kūtūlīīla matūūgo ga malongo na kwingīla mo kwandya kūbūlaga banhū.

23Alīyo a boi abo baalī bang'wilahīlīla bakūbona gīkī ū būhangīlwa bo ntemi wenūbo būlī bo nyalomolomo; kwike ū wei akūbizūkīja ū būbi wabo hūna abajane mu nding'wa.

24Alilūūlū, ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, A bing'we īkī mukikalaga ng'ūnizūkīja ū būhūbi wing'we kūlwa shītīle shing'we sha būgomi wa hape, nī shibi shing'we īsho mukūsholechaga mu yose īyo mukīyītaga, īkī mukīītaga mihayo īlī gīko mukūsolwa mujanwe mukabize nding'wa.

25Ee, bebe nsugi wa Isilaeli munhū nsoso na wabūbi, bebe ūyo lūshikū lwako lwashikaga, nī likanza lya nsango gwako lyang'waga,

26ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Shīnjage ī shikoye ū kū ntwe, wīzuule nī ngikili; yagaalūkaga ī mihayo. A bidoohya bakūgūngūhiwa, alīyo a bikumīlīja bakwichiwa ha sīlīlī.

27Būkenaagūji! Būkenaagūji! Nakūtūūla būkenaagūji ūbo būtaalī kūbizaho, kūshisha ize ūyo igeleelilwe ū būsugi; ū ng'wenūyo hū nakūng'winha.

28Alilūūlū bebe ng'wana wa munhū, hangaga ūhaye: Kūlwa mihayo ya Baamoni nī libengwe lyabo, ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, “Līlūshū līlūshū, līsopoolile kūlwa kūbūlagīla, līguusile kūlwa kūyagaja; līkūng'weng'wetaga gītī lūlabi!

29Nūūlū īkī bakūbonaga shakoolechiwa sha būlomolomo kūlwa nguno ying'we, na kwīta būchūja bo kūmulembagūla, alīyo a babūbi abo shiigelile babūlagwe, abo lūshikū lwabo lwashikaga; bakūkandīkījiwa līlūshū mu nhingo. Ī likanza lyabo lya kwinhwa nsango lyashikaga a ha būkalīkījo walyo.

30Līshoshage ī līlūshū mu shilaalo shalyo. Nakūng'winhīla nsango kwipandī īlo ng'wabūmbīlwa, ū kū sī ya fumo ying'we.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

31Nakūng'witīīla būpelanu bone, namuhaahīle moto gwa būdaki bone; nakūmutūūla mu makono ga biboneeji, bamani ba kūkenaagūla.

32Mukūbiza ng'hwi ja mu moto, a mininga ging'we gakwidīkīla mu sī ying'we; atilonga wa kūng'wizūkwa hangī; nguno ū nene Seeba nahayaga chene."

Ezekia 22

Shibi sha Yelusalemu

1Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla gūlīhaya:

2Ng'wana wa munhū, ūmalīīlile ū kūgūlamula ū nzengo gwa babūlagi? Goolekejage lūūlū pyī ī shītīle shago sh'ipelanya.

3Gūwīlage, Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Ee, bebe nzengo ūyo gūtogilwe kwiyenhela lūshilo mu nzīla ya kwita mininga mu gatī yako, na kwisosohaja mu nzīla ya kūbeeja shiikolile sha kūlamiwa,

4Ī haha ūlī mu kwihīga kūlwa nguno ya mininga ayo wagiita, na shakūsosohagije ī shiikolile sha kūlamiwa īsho ūkūbeejaga. Ī shikū jako wajishikije ha būkalīkījo, nū būkalīkījo wa myaka yako washikaga. Hūna lūūlū nakūkwīta ūbize līshikolo lya kūdalahwa ū kū mahanga, na shikolo sha kūsekwa mu sī jose.

5Abo balī hihī na a babo balī kūle bakūkūseka no bebe nzengo gwa lūkumo lwalūbi, na gookalile wiyuugagūji būtaale.

6Manīlaga dūhū a ha gīkī būlī nsugi wa Isilaeli ūyo alī mulī bebe akūbūtūmamīlaga ū būdūla bokwe kūbūlaga banhū.

7Ū mulī bebe a basaabo ba banhū na a baninabo badalahilwe no; a balobeji baluhile no ū mulī bebe, abo batī na basaabo na a bachīlwa baluhiwe no.

8Ī shikolo shane ī sheela ūshidalahile, nī sabato jane ūkūjisosohajaga.

9Ū mulī bebe balīmo banhū basīīgani, abo ng'hūmbū jabo jilolile ha kūbūlaga banhū dūhū; hangī ū mulī bebe balīho abo bakajaga kū ngūlū kūlya sha mu maduku ga kwitongelegeja na kwīta shītīle shisoso.

10Ū mulī bebe balīho banhū batabūkūgije nūūlū būlīīlī wa basaabo, na bangī bakalaalaga na bakīma nūūlū balī ng'wikanza lyabo lya mininga, ikanza īlo bataalī bakomanyiwe.

11Ū mulī bebe bangī bakīītaga būhūbi w'ipelanya itaale na bake ba bichabo, bangī bakabasosohajaga bīnga babo ndūhū nūūlū minala, na bangī bakapondyaga balūmbū babo, ba kūbyalwa na basaabo gete.

12Ū mulī bebe balīho bangī bakahongagwa gīkī babūlage banhū; hama mukasolaga magasa kūfuma kū biching'wi gīkī mupandīke solobo nhaale mu nzīla ya wiboneeji. Alīyo ū kūnizūkwa ū nene yaya; alīhaya Seeba MULUNGU.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Ū nene nakwipaala makono kūlwa faida ja wiboneeji ījo mukūpandīkaga, nū
būbūlagi wa banhū ūbo mukūwītaga ū mu bing'we.

14A bing'we mukwiyūmīlīja gete, nūūlū a makono ging'we gakūbiza na nguzu ū
mu lūshikū lwa kūmudīlīla ū nene? Nalīhaya nene SEEBA, na nakūgwīta ū
gwenūyū.

15Nakūmubbalasanya mu mahanga namusambaagīje mu masī, nabūmale ū
būsoso wing'we.

16Ūlū ng'ūsosohala ū mu būtongi bo mahanga, hū mukūdeeba gīkī ū nene nalī
SEEBA.

17Hūna ū mhayo go ng'wa Seeba gūnizīīla:

18Ng'wana wa munhū, ī numba ya Isilaeli yabizile būsoso ū kūlī nene; pye a bose
balī gītī shaba, mabbaadi, chūma na lisaasī ng'wisulīlo. Batikīlile na būsoso bo
kūfuma mu feza.

19Hūna lūūlū ūyo alīgūhaya SEEBA gūūyū, "Īkī pye a bose mulī būsoso ī haha,
nakūmubilingīla mu nzengo gwa Yelusalemu.

20Ūmo banhū bakabilingīlaga feza, shaba, chūma, lisaasī ng'wisulīlo kūshaabya
mu lūhiiza lwa moto nkalī, h'ūmo nū nene nakūmubilingīla ū mu nzengo gwa
Yelusalemu kūlwa būpelanu na būdaki bone namutūūle ū mu gatī ya nzengo
nang'waabye.

21Nakūmubilingīla ū mu nzengo namubugutīīle moi moto gwa būpelanu bone
ng'waabe.

22Ūmo feza jikaabījiagwa ng'wisulīlo, na a bing'we mukwaabiwa ū mu gatī ya
nzengo, hūna mukūdeeba gīkī ū nene Seeba nang'witīīlaga ū būpelanu bone."

23Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla hangī gūlīhaya:

24Ng'wana wa munhū, īwīlage ī sī: Ū bebe ūlī sī īyo ītī napandīka mbula nūūlū
iswalala mu lūshikū lwa būpelanu.

25Īlīho gwīnda yabūbi ū mu bahangi baamo; batikīlile na shimba īkūhīītaga kūnū
īlītandagūla mimba gwa shihwīng'wa shaayo; bakababūlagaga a banhū,
bakabataajaga sabo jabo na shikolo sha mpango na kwenheleja bakīma bingī
bachīlwe bagoshi babo.

26A bagabīji baamo bakashikenaagūlaga ī shilagīlo shane na kūshisosohaja ī
shikolo shane sheela; batalekanyaga a ha gatī ya shikolo sheela nī sha
katūmamīle ka būlī lūshikū. Bakalangaga gīkī ī shikolo ī sheela nī shisho shitī
sheela shitikīlile dūhū; bakagalilimyaga a miso gabo ū kū mhayo gwa
kūjilang'hana ī sabato jane, nose nakasosohajiagwa ū mubo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

27A basugi abo balī ū mu gatī ya nzengo batikīlile na mhūūge ījo jikatandagūlaga īsho jikadimaga, na kwiita mininga bakūkenaagūlaga būpanga wa banhū bapandīke nīīlo mu nzīla ja būnyeecha.

28A bahangi babo bakababilīlaga swakala ī mihayo yenīyī mu nzīla ya shakoolechiwa sha būlomolomo, na būchūja bo kūlembagūla. Bakahayaga, Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, nūūlū atahayile mhayo ū SEEBA.

29A banhū ba mu sī yenīyī bakatūmamīlaga wiboneeji na wibi, na kūbakandīkīja a bahabī na a bagayiwa; na kūbaluhya a balobeji, na atīho wa kūbīītīla ī ng'hana.

30Nakakooba mhunhū ū mubo, ūyo iigeleelilwe kwīzenga ī ndugu na kwīmīīla kū būtongi bone a ha gatī ya lyoma kūlwa nguno yayo ī sī, gīkī natizīkenaagūla; alīyo natapandīkile.

31Alilūūlū nakūbitīīla būpelanu bone, nabayagaje na moto gwa būkalī bone; nakūbabalīla pyī īyo bīyīta, alīhaya Seeba MULUNGU.

Ezekia 23

Shibi sha Samalia na Yelusalemu

1Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūkanizīīla:

2Ng'wana wa munhū, baalīho bakīma babīlī, ba kūfuma mu nda īmò;

3bakaja Misili būūkabiza bamalahya, bifunya kū wīīmīlīzu kwandīja shikū ja ha būdo wabo. Ū mu sī yenīyo ī ndutu jabo jūyikala jikūdimagūlagwa, ī mbeele ja ha būnya wabo jūyūbbaabbaashiwa sagala.

4Ū ntaale witanagwa Ohola, ū nzunaye Oholiba. A benabo baalī bane, nīyo baalī baanibyalīla na baana bagosha na bakīma. Ū Ohola ng'wene Samalia, ū Oholiba Yelusalemu.

5Ū Ohola aho alandya ū būmalahya walī ataalī wane; ūyikala wabikūmbagwa bashihya bakwe, bana Ashulu.

6Baalī bashilikale, ba shizwalo sha langi ya būlulu, basugi ba sī na (makalwe) bataale ba mabità ga būlūgū; pye baalī basūmba banyalaali, badamhīji ba falasa.

7Akifunya būmalahya ū kū Baashulu pye a bose a bakūjiwa, ūyisosohaja mu nzīla ya shiikolile sha kūlamiwa sha ng'wa ose ose ūyo ūng'wikūmvwa.

8Ū būmalahya ūbo olī owandya Misili atalekanile nabo, ūbo owītaga mu shikū ja ha būdo bokwe, mu shikū jene bagosha balaalaga nang'hwe; nī mbeele ja ha būnya bokwe būyūjibbaabbaasha, kūnū bakūnsosohajaga na būsoso bo kwikūmvwa kwabo.

9Nakaneka mu makono ga bashihya bakwe, a Baashulu abo walī abikūmbilwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Būnzuuja ī shizwalo būneka alī dūūhū, na a baana bakwe bagosha na bakīma, būng'wīngīja; bīīta būmūlaga ū wei bo līlūshū. Akagūpandīka ū nsango gwakwe ūbiza lūsumo ū mu bakīma.

11Ū ng'wanong'wawe ū Oholiba akībona ī yenīyī, alīyo kūlwa kwikūmvwa kwa būmalahya bokwe, ū wei h'akabiza na soso nhaale no kūtinda ū nkūlūye.

12Nū wei ūbikūmvwa a Baashulu, a basugi ba sī na a bataale ba mabità ga būlūgū, baalī bashilikale mu shizwalo shabo sha būlūgū; pye basūmba banyalaali, badamhīji ba falasa.

13Nakabona gīkī nang'hwe wasosohala; bose būbīlī wabo būbiza badima nzīla īmò.

14Kwike ū wei akongeja no ū mu būmalahya bokwe, nguno akabona sanamu ja banhū joolilwe ha ndugu; Bakalidayo balī mu shizwalo shaza

15na mishipi ū mu mikīmbīlī, na shikoye sha būlenji ū kū mitwe yabo. Pye a bose baabonekanaga gītī bashilikale ba magogoteni ga būlūgū ga bana Babuloni, bajigajiga ba sī ya Būkalidayo.

16Aho wajibona ī sanamu jenījo ūbikūmvwa a Bakalidayo, ūtūma nhūng'wa ū kū sī yabo.

17Hūna a bana Babuloni benabo biza ng'hana, būlaala nang'hwe mu būlīīlī, būnsosohaja na būsoso wa kwikūmvwa kwabo. Aho bansosohaja gīko kwimanīla ogalūka, ūbabbyeda ūbaleka obakolagwa.

18Aho akwītaga ī mihayo yakwe ya būmalahya mu būbi būtaale hape hape, nakambyeda no nūgalūka nūneka kūlwa kūnkolwa, gīt'ūmò nakagalūkīla nūneka dūhū nū nkūlūye.

19Kwike akongeja ū mu būmalahya wakwe, nguno akajiizūkwa ī shikū ja ha būdo bokwe, a makanza gene alī mu sī ya Misili akūkoolanaga na mihayo ya būmalahya.

20Nīyo aho alī kwenūko walī abikūmbilwe no a bagosha abo washihyaga nabo, abo mīlī gwabo gwa nyagosha gwalī gūtikīlile na gwa nzobe, īsho shabafumaga shalī gītī sha falasa.

21H'ūmo ūkalūkūmbūlīla ū lūhya lwako lwa ha būdo, aho mbeele jako jiikalaga jikūbbaabbaashiagwa, nī ndutu jako jiikalaga jikūdimagūlagwa aho jitaalī ndo.

22Alilūūlū bebe Oholiba, Ū SEEBA MULUNGU alīhaya gīkī, Abo washihyaga nabo, abo ūkababbyeda ūgalūka ūbaleka obakolwa, nakūbasamīlīja bakūsange kūfuma mhandī jose.

23Bakwiza banhū ba kūfuma Babuloni, na a Bakalidayo pye a bose; bagosha ba sī ja Pekoda, Shoa, na Koa. A Baashulu nabo bakūbiza hamò nabo pye a bose; basūmba banyalaali, pye basugi ba sī na bataale ba mabità ga būlūgū, bataale ba

© 2015 Bible Society of Tanzania.

magogoteni ga būlūgū, na bakūjiwa mu mabità ga bashilikale; pye bakwiza badamhīlile falasa.

24Bakūkūsanga bal'ibità itaale lya banhū bingī na magogoteni ga būlūgū, na ga kūbūūkīja miligo. Bakūshika bīme ng'hīga ng'hīga bakūnyame būlī kwene, bakwiza babūkije shilanga shabo na mūda nhaale na ndo, bazwalile mahima ga chūma. Nakūkūtūūla mu makono gabo bakwinhe nsango gwa kūlenganīla na kalamulīle kabo.

25Ū būpelanu bone nakūbūlogeja kūlī bebe, nīyo bakūkwītīla ī mihayo mu būkalī būtaale no. Bakūyūgatīna a mūūlū na a matū ga banhū bako; hama abo balasaage bakūshilīla mu būlūgū. A baana bako a bagosha na a bakīma bakūbasola; a bangī abo balasaage bakūkenaagūlwa bo moto.

26Nī shizwalo shako bakūkūzuuja bashijane, nū būlenji wako pyī ū bose.

27Ū mu gīko nakūlūmala ū lūhya lwako nū būmalahya wako ūbo ūkiza nabo kūfuma Misili. Hūna ūtūshiikūmvwa hangī ī shikolo shenīshi, nūūlū ī Misisli ūtūkūmbūla koi hangī.

28Nguno ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Nalī hihī kūkūtūūla mu makono ga banhū abo batakūtogilwe, abo ūkababbyeda ūgalūka ūbaleka obakolagwa.

29Bakūkwītīla mu kūkūkolwa kūtaale, na bakūkwīngīja pyī ī shikolo shako īsho washinoga nogela. Bakūkūleka ūlī dūūhū, nīyo ūlī makono dalali, ī minala ya būmalahya wako yitendaga hape. Ū lūhya lwako nū būmalahya wako

30h'īsho shakwenhelegije mihayo īlī gīko; nguno ya kūgikūmvwa mahanga, na kwisosohaja bebe kūlwa shiikolile shaago sha kūlamiwa.

31Īkī wasolile nzīla ya nkūlūyo, nū nene nakūkūtūūlīla mu nkono gwako ī shikombe shakwe.

32Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, “Ūkūshing'wa ī shikombe sha nkūlūyo, Ī shoi shilī shikombe shishimu hangī shitaale; shikūkwenhela būdalahwa na kūsekwa, nguno shokalile pa.

33Ūkūbimbeelwa shikoji na būpīna, shilī shikombe sha mayanga na būbi, shikombe sha nkūlūyo Samalia.

34Ūkūshikwelela shūūme kūlū, hama ūshitaalīke hasī shibelagūke, hūna wandye kwidatagūla ī mbeele jako, kūshisha jitandagūke. Nene nayombaga.” Alīhaya Seeba MULUNGU.

35Alilūūlū ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Īkī ū nene wanīība ūniponya kū numa yako, ūkūgūbūūcha ū nsango gwa lūhya na būmalahya wako.

36Ū SEEBA ūniwīla gīkī, “Ng'wana wa munhū, ūmalīīlile ū kūnamula ū Ohola nū Oholiba? Boolekejage pyī ī shītīle shabo sh'ipelanya.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

37Nguno bashihani a benabo, na a makono gabo gadabbalanhile mininga; bakashihyaga na mashiikolile gabo ga kūlamiwa. Nīyo na a baana babo abo baanibyalīla nene bakabafunyaga shitambò sha kūgalyisha.

38A higūlya ya yenīyo ū nene ng'wenekīlī baanīītīla īyī: Ī lipandī lyane lyeela baalīsosohaja, nī sabato jane būjisosohaja ng'wikanza līmò lyenīlo dūhū.

39Ū mu lūshikū lwene baababafunyaga shitambò baana babo kū mashiikolile gabo ga kūlamiwa, bakingīla ū ng'wipandī lyane lyeela būūkalīsosohaja; h'ūmo bakīītīla ū mu numba yane."

40Nīyo bakatūma na nhūng'wa kū bagosha ba kūle gīkī bize; aho biza, ū bebe ūkooga kūlwa nguno yabo, wibila na wanja kū miso, witūūlīla na būlenji wako.

41Hūna wigasha h'isumbī ly'ikūjo, na meza īgolanije a ha būtongi walyo; ūtūūla ho būbbani na maguta, ī shose shenīsho shane.

42Hama walī apīndiwe yoge ya banhū baayombagīlaga mihayo ītī y'ikūjo; baalī benhwa na Basabena kūfuma kū sī y'itogolo. Na bagosha bangī ba sagala baalī basolelejiwa benhwa; būyūnzwalīkīja bangili mu nkono ū nkīma ng'wenūyo nū ng'wanong'wawe, nū kū mitwe yabo mahima masoga.

43Niwīla nakūng'hayaga ūyo walī wagoobbeejiwa būmalahya: A benaba bakūlaala nang'hwe nū ng'wenūyū ūmo alī ng'wenūmu?

44Ng'hana būlaala nang'hwe ūmo jilī nhūngwa ja bamalahya; h'ūmo bakaīla nū kū ba Ohola na Oholiba, a bakīma a bīmīlīzu benabo.

45Alīyo a banhū a batūngīlīja bakūbabalīla nsango ūyo gūbigeleelilwe bakīma bashihani na babūlagi ba banhū, nguno ng'hana bashihani, na a makono gabo gadabbalanhile mininga.

46Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Benhelagi ibità lya banhū liize kūbadetemya lībataaje nī shikolo shabo.

47Ī lībità lyenīlo līkūyūbatūla mawe na kūbamala bo shū, na kūbabūlaga a baana babo bagosha na bakīma, nī numba jabo lījitiime moto.

48Ū mu gīko nakūlūmala ū lūhya ū mu sī; pye a bakīma bakwilanga, batizīta ūmo mukwītīlaga a bing'we.

49Nīyo ū lūhya lwing'we lūkūng'wenhela makoye no, mukūgūbūūcha ū nsango ūyo gūlamugwīle kūlwa shibi shing'we sha kūlamya shiikolile. Hūna mukūdeeba gīkī ū nene nalī Seeba MULUNGU.

Ezekia 24

Isabiga lya kūzugīla nyama

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Mu lūshikū lw'ikūmi ng'weji gw'ikūmi, ng'waka gwa kenda, mhayo go ng'wa SEEBA gūkanizīīla gūlīhaya,

2"Ng'wana wa munhū, lwandīkage ū lūshikū lwenūlū, wītūūle mu kwihela ī talehe yenīyī; nguno ī lelo yenīyī ū ntemi wa Babuloni wandyaga kūgūpīndya mabità ū nzengo gwa Yelusalemu."

3A banhū ba numba ya būshitiigwa benaba yombaga nabo mu lūsumo ūbawīle, u Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, "Lītūūlage ha mahiga ī lisabiga, lītūūlage hoi ūsaamīje mo na minzī.

4Gadītīlage mo a mapingili ga nyama; ūsolanhya a masoga masoga, gītī gūlūmbū na nkono. Tūūlaga na a maguha a masoga, lyokajage.

5Ū ng'widaale ūsolanhya ī ng'īnu. Sooselaga ng'hwi ningī ū mu moto gwa kūgazugīla a ma guha; gūkūbīkīīlage ū moto gapogome a maguha gatogoteele."

6Nguno ū Seeba MULUNGU alīhaya: Gūlī mu kwihīga ū nzengo gwa babūlagi, ī līsabiga īlo līlī na lūgogà mu gatī, Īlo lītamalaga būsoso! Jizubūlagi mo, a mapingili ng'ūjīnja būlī lyene līmò līmò; yaya ū kūsolanhya.

7Nguno a mininga ga banhū abo wababūlaga gataalī galīmo ū mulī we. Akagiita h'itale, atagiitile hasī aho nigafukīīlwa lūbūūbū.

8Kūlwa kūbūsamīlīja ū būpelanu, a mininga ayo wagiita naagiita h'itale gatizūfukīīlwa.

9Hūna lūūlū ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, "Gūlī mu kwihīga ū nzengo gwa babūlagi!" Nū nene nakūsoosela mo ng'hwi ningī.

10Alilūūlū ongejaga ū kūtūūla ī ng'hwi, gūsooselage ū moto gūligime; ī nyama jizugage jipye jinogele, nī shisanjo tūūlaga mo; a maguha gajige.

11Hanuma ya henaho ī sabiga Īlekage ha moto īlī dalali, īsebe kūshisha yalalūke za, waabe ū būsoso; lūlīmo na lūgogà nalo lūjige.

12Ū nīmo gwenūyū itabanya bamani; ū lūgogà lwaamo lūdaamīīlile no, lūlemile gete ū kwīnga nūūlū bo moto.

13Ū lūhya hū būsoso wako; hūna lūūlū īkī naagemile no ū kūkweja, alīyo ūlemile ū kwejiwa ū būsoso wako, ūtaleela hangī, kūshisha ū būpelanu bone ū kūlī bebe būpole.

14Ū nene SEEBA nalīhaya gīkī, Ī haha lūūlū ī likanza lyane lya kwīta lyashikaga, natilemeja hangī; natūsaatwa, nūūlū natūlekeja; ū bebe ūkwinhwa nsango kūlenganīla nī nhūngwa jako nī shītīle shako; alīhaya Seeba MULUNGU.

Nke o ng'wa Ezekia kūcha

15Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla hangī:

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16Ng'wana wa munhū, nalīhaya nakwīngīje īsho shikayejaga miso gako kūkīla shose; nakūtūla kamò dūhū. Kwike ūtizūtūla ng'hūngū, nūūlū kūlīla, yaya nūūlū kwita shisoji.

17Pīnīhalaga, alīyo ūtizūnīla ū mfu; ī shikooye shako ūkwikala nasho ū kū ntwe, nī shilatū ū kū mhambala jako. Yaya nūūlū kwikundīkīja ū nomo gwako; nī shilīwa sha ha waalami kūlwa nguno yakwe ūtizūshilya.

18Hūna lūūlū a makanza ga dilū nūhooya nabo a banhū, mu mhīndī ūcha ū nke wane. Ntondo yaho ī dilū nīta gīt'ūmò naalī naalagīīlīlwa.

19A banhū būnibūūja: Bebe, ūtūdūla ū kūtūwīla ī mihayo īyo ūkwītaga yenīyī īlī na makūlū kī ū kū bise?

20Nane nūbawīla, "Mhayo go ng'wa Seeba gwalī gwanizīīlile gūlīhaya:

21Īwīlage ī numba ya Isilaeli, u Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, 'Nalī hihī kūlīsosohaja ī lipandī lyane lyela, īlo mulīgīmbile gīkī ipilinga ling'we lya kūpīlīla, hangī mukikumīlīgījaga, na a miso ging'we galīyegelile, īlo mulītogilwe no no no. A baana bing'we bagosha na bakīma abo ng'wabaleka kū numa bakūmalwa būlūgū.

22Ning'we mukwīta gīt'ūmo nalīītīla ū nene; yaya ū kwikundīkīja ī milomo ying'we; nī shilīwa sha ha waalami kūlwa nguno yabo mutizūshilya.

23Ī shikooye shing'we mukwikala nasho ū kū mitwe, nī shilatū ū kū mhambala jing'we. Yaya ū kūtūla ng'hūngū nūūlū kūlīla, alīyo mukūganda no kūlwa nguno ya shibi shing'we, na kwilīla bing'we benekīlī.

24Ū Ezekia akūbiza būmanīkījo ū kū bing'we; mukwīta ūmo wītīlaga ū wei. Ū gwenūyū ūlū gūshikīīla hū mukūdeeba gīkī ū nene nalī Seeba MULUNGU.'"

25Hūna lūūlū ū bebe ng'wana wa munhū, ū mu lūshikū lwa kūbīngīja ī lipandī īlo balīgīmbile gīkī ipilinga lyabo lya kūpīlīla, īlo balītogilwe, na līkabinhaga shingilima, na a miso gabo galīyegelile, na līlī ha ng'holò jabo; nūbīngīja na a baana babo bagosha na bakīma,

26ū mu lūshikū lwenūlo akwiza munhū wapūlūgūkaga, ize kūkūwīla mihayo.

27Ī likanza lyenīlo ū nomo gwako gūkūtungūlīlwa; ūkūlūngalūnga nang'hwe, ūtikala njomba hangī yaya. Hūna lūūlū ūkūbiza būlolelo ū kūbo, nabo bakūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA.

Ezekia 25

Būhangi kūlwa sī ya Amoni

1Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla gūlīhaya:

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Ng'wana wa munhū, galūkaga ūlogeje ū būshū wako kū sī ya Baamoni ūbahangīle.

3Bawīlage gīkī, “Gwigwagi ū mhayo go ng'wa Seeba MULUNGU.” Ū Seeba MULUNGU alīhaya, Īkī a banhū bane mukabawīla, “Būlī ng'wabona!” Aho lyasosohajiwa ī lipandī lyane, na a haho yakenaagūlwa ī sī ya Isilaeli na kūlekwa īlī buyīkī, na a banhū ba Yuda aho baatwalagwa mu būsaamiwa,

4managi lūūlū gīkī nakūmutūūla mu makono ga banhū ba kīya, mubize sabo yabo. Bakūtūūla ng'hambī jabo ū mu bing'we, bakome na mahema gabo; bakūgalya a matwajo ga mitī ying'we na a mabeelè ga mitugo jing'we būgang'wa.

5Ū nzengo gwa Laba nakūgūgalūcha gūbize madīīmīlo ga ngamīla, nī mizengo ya Baamoni īkūbiza matūūgījo ga ng'holo. Hūna mukūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA.

6Nguno ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, A bing'we īkī mukatūla ng'hūbi, muyūtūla na hasī bo mhambala jing'we ng'walīja mitindo, mukūyegaga na kayegele kose nguno ya būbi ūbo ng'wīyiganikīlaga sī ya Isilaeli mu ng'holò jing'we,

7hūna lūūlū ū nene nakūgūgoloola ū nkono gwane kwilwisha ning'we, namufunye mubize nding'wa kū mahanga. Nakūmukenaagūla ng'wīnge gete ū mu mahanga, namuyagaje mushile gete ū mu masī. Nakūmukenaagūla, hū mukwitegeleja gīkī ū nene nalī SEEBA.

Būhangi kūlwa sī ya Moabu

8Ū Seeba MULUNGU alīhaya, Nguno a bana Moabu na a bana Seili bakahaya gīkī, Lolagi, ī numba ya ng'wa Yuda ī haha ītikīlile na a mahanga a gangī.

9Nakūlūfunūla ū lūbazu lwa Moabu; nīyīnje ī mizengo ya kū lūbīmbī, kwandīja Bet-Yeshimoti, Baali-Meoni, Kiliataimu, īyo īl'ikūjo lya sī yenīyo.

10Ī Moabu hamò nī Amoni nakūbinha banhū ba kīya, ībize sabo yabo, a Baamoni batizizūkīlwa hangī ū mu mahanga;

11Ī Moabu nakwīgwisīja nsango. Hūna bakūnideeba gīkī nalī SEEBA.

Būhangi kūlwa sī ya Edomu

12Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, “Īkī a bana Edomu bakīmalīla shiilī ī numba ya Yuda, hūna ū mu kwīta gīko būbiza bingīla mu kwihīga kūtaale,

13alilūūlū Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Nakūgūgoloola ū nkono gwane kwilwisha nī sī ya Edomu nababūlage a banhū baamo nī mitugo jabo. Nakwīyīta ībize buyīkī, bakūbūlagwa būlūgū kwandīja Temani kūshisha Dedani.

14Ī Edomuu nakwīmalīla shiilī mu nguzu ja nkono gwa banhū bane a Baisilseli, ī Edomuu bakwīyītīla kūlenganīla nū būdaki bone nū būpelanu bone; a henaho bakwīyitegeleja ī shiilī yane; alīhaya Seeba MULUNGU.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Būhangi kūlwa sī ya Bafilisiti

15Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, “Īkī a Bafilisiti bakīīta mu nzīla ya kūmala
shiilī, na ng'hana būmala shiilī mu kūlondeela būbi ūbo baalī nabo mu ng'holò
jabo, nguno baalī na ng'hūmbū ja kwīkenaagūla ī Yuda kūlwa wanishi bo kale,

16hūna lūūlū ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, ‘Nalī hihī kūgūgoloola ū nkono
gwane kwilwisha na a Bafilisiti. Nakūbamala a Bakeleti, abo balasaagīīle kū sī ja
mbalama ya nyanza nabakenaagūle.

17Nakūbamalīla shiilī mu būkalī būtaale nabagwisīja nsango mu būpelanu bone.
Ūlū nūbamalīla shiilī hū bakūdeeba gīkī nalī Seeba.’”

Ezekia 26

Būhangi kūlwa nzengo gwa Tulo

1Mu lūshikū lwa kwandya lwa ng'weji, ng'waka gwikūmi na gūmò, mhayo go
ng'wa SEEBA gūkanizīīla gūlīhaya:

2Ng'wana wa munhū, īkī ū Tulo akīyanīīla ī Yelusalemu alīhaya: Būlī ng'wabona!
Ū mita gwa mahanga gwabīnzagūka, yanilugūkīla ī milyango yaago, nīyo ī haha
īkī gwabiza misaka, nakūsaba no,

3alilūūlū ū mhayo ūyo alīgūhaya ū Seeba MULUNGU gūūyū: Nalī na wilwisha
nang'ho ū bebe Tulo, nakūkwenhela mahanga mingī gītī nyanza ūmo
īkaponejaga mahuuli gayo, gakwiza gakūdumīle.

4Gakūjikenaagūla ī ndugu ja Tulo, nī ng'hambi ja bashilikale baamo
gajikambagūle; ū nene nakūpyagūla būlī shikolo shishile, heele gītī ha lūbūūga.

5Hakūbiza gītī ha wanikīlīlo bo mitego ya ndīlo kūfuma mu nyanza; nguno nene
naayombaga, alīhaya Seeba MULUNGU. Ī Tulo īkūbiza nding'wa kū mahanga.

6Nī ng'hambī jakwe ījo jihelile kū sī nūūmu jikūkambagūlwa būlūgū. Hūna
bakūdeeba gīkī nalī SEEBA.

7Nguno ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Nakūng'wenha Nabukadineza ntemi wa
Babuloni, ntemi wa batemi, ize kwīdumīla ī Tulo; akwiza kūfuma sukuma alī na
falasa na magogoteni ga būlūgū na badamhīji ba falasa, n'ibità lya bashilikale
itaale no.

8Ī mizengo yako ī ya kū sī nūūmu akwīkenaagūla bo līlūshū; nguno akūtūūla
ng'hambī ja kūkūpīndīlīja, na akūtūlīīla itūūgo lya malongo lya kūlinhīla ū kū
ndugu jako, hūna adiime mūda jakwe kūlwa kūkūdumīla.

9Ī ndugu jako akūyūjitūlīīla na makambagūlīlo gakwe, hūna ī ng'hambī jako ja
bashilikale akūjikambagūla na shilanga shakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Akwingīla a ha mibita yako gītī munhū akwingīlaga mu nzengo ūyo gwamalaga
kūkambagūlwa. Ī falasa jakwe jikūbiza ningī no, ū lūbuubu lwajo lūkūkūfukīīla;
ī ndugu jako jikūtingina kūlwa yoge ya falasa ja būlūgū, na a magogoteni ga
būlūgū na a ga miligo.

11Ī chūūga sha falasa jakwe jikūgapandagīla pye a mapanda gako; a banhū bako
akūbabūlaga bo līlūshū, nī ng'hīngī jako ja bashilikale ba nguzu jikūgwa hasī.

12Bakūjisola ī sabo jako, nī shikolo shako sha byashala bakūshijana; ī ndugu jako
bakūjikambagūla, nī numba jako ī jawiza bajisambaagūle, hama a mawe gako nī
mitī na a makambagūkīle a gangī bakūgaponangīja mu nyanza.

13Ī yoge ya mīmbo gako na a malaka ga malimba jako nakūshimala, shitizigwiwa
hangī na kamò.

14Nakūkwīta ūbize itale līti na shose shose, ūbize ipandī lya kwanikīlīla mitego
ya ndīlo; ūtalazengwa hangī na hado yaya nguno ū nene SEEBA nayombaga,
Seeba MULUNGU alīhaya.

15Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, "Ī sī ja kū mbalama ya nyanza jitūdetema ūlū
jūshiigwa ī shiligityo sha kūgwa kwako, nū kūgang'hīla kwa banhū abo
bakūgulajiagwa, nū būbūlagi ūbo būkwītagwa ū mulī bebe?"

16Ī likanza lyenīlo pye a basugi ba sī ja mbalama ya nyanza bakūgalekela a
masumbī gabo ga būtemi, nī ng'hanjo jabo ja makūjo bakūjitūūla, nī shizwalo
shabo īsho shisumilwe na būlenji bakūshizuula. Bakwifadīka hasī
bakūdetemaga bogohaga ilalī, kūlwa nguno ya mihayo īyo yakūgwīlaga.

17Hanuma bakūkūlīla balīhaya: Bebe nzengo nkumūku wakenaagūka būlī;
banhū ba mu nyanza baalikalaga mulī bebe. Ū bebe na a banhū bako walī na
būdūla ū mu mihayo ya mu nyanza; lyogohya lyako lyalī lībikalīlile pye abo
bakikalaga kwenūko

18Ī haha ī sī ja kū mbalama ya nyanza jilīdetema ū mu lūshikū lwa kūgwa kwako;
alichene, a majinga ga mu nyanza gaazwanganile kūlwa kūshila kwako.

19Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, "Ūlū lyūshika ī likanza lya kūkwīta ūbize
nzengo gūtī na shose shose, gīt'ūmo īlī ī mizengo īyo yagayiwa bikaji, hūna
nūwenha higūlya yako ū būjiba bo nyanza, a minzī gayo gūūkwihoolekela na
nguzu jago gūkūkundīkīja,

20nakūkwicha hasī, ūkisangīje nabo abo balī ng'wichongo; kū banhū ba kale.
Nakūkwīta ūbize ng'wikaji wa mu gatī ya sī kū bafu, gītī mu misaka yalekwa kale;
ūkikale nabo abo baaja hasī ng'wichongo. Ūtalashoka hangī, nūūlū
ūtalalīshokela hangī ī lisumbī lyako ū mu sī ya bapanga.

21Nakūkwenhela ng'halīlo mbi no, hama ūtalabiza ho hangī; bakūkūkooba alīyo
batūkūpandīka nūūlū hado; alīhaya Seeba MULUNGU."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Ezekia 27

Ng'hūngū ya kūnīla Tulo

1Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla gūlīhaya:

2Ng'wana wa munhū, tūlaga ng'hūngū kūlwa Tulo.

3Gūwīlage ū nzengo gwa Tulo ūyo gūlī mu nzīla ya kūja kū nyanza, ū gwa byashala kū banhū ba mu sī ningī ja kū mbalama ya nyanza, Ū Seeba MULUNGU alīhaya: Ū bebe Tulo ūkwikumīlījaga gīkī, "Nalī nsoga no natī na shilingo.

4Ū wikalo wako būlī ha gatī ya nyanza, a bazengi bako baabūshikanya ū būsoga wako.

5Pyī ī migamba yako ībeegije kūfuma mu mizule ya Senili; bakasola nkoola kwīngīīla Lebanoni būbeeja nongooti gwitanga lyako.

6Ī ngahi jako bakajibeeja ja mitūndū ya kūfuma Bashani; ī shidako shako būshibeeja sha mbawa ja mibanga ya kwīngīīla kū mbalama ya nyanza ya Kupulo, hūna būtūūla mo na būlenji bo mapembe ga mhūlī.

7Ī litanga lyako lyalī lībeegije lya kitaani īdosilwe chiza, ya kūfuma Misili; nīyo hangī lyatūmamaga gītī lūbembeela. A mapazia gako gaalī ga būlūba wa būlulu na wa nzulunge, ga kūfuma sī ya Elisha kū mbalama ya nyanza.

8A babugi ba ngahi jako baalī bana Sidoni na Alivadi; Ee Tulo, a batongeeji bajo baalī ba kūfuma mu banhū bako ba masala.

9Banamhala ba kūfuma Gebali baalī bamò ba bakoolī, bajibeejaga ī meeli jako ūlū jabiipa. Pyī ī meeli ja mu nyanza jizaga na a batūmami baajo, jizaga kū byashala ya kūkaaba ī shikolo shako."

10Ū ng'wibità lya bashilikale bako baalīmo na ba kūfuma Būajemi, Luda na Libya. Ī mūda jabo na a mahima ga chūma babīkaga mu ng'hambī ja bashilikale bako. A benabo h'abo bakwenhelaga ikūjo.

11Bashilikale ba Alivadi na Heleki baalī balang'hani ba ndugu jako pye a hose, ū mu ng'hambī jako ja bashilikale baalīmo bagosha ba kūfuma Gamadi, banungelejaga ī mūda jabo ha ndugu jako; ū būsoga wako h'abo bawīta būbeele jigi būmale shilingo.

12Ī Talishishi yītaga byashala nang'ho kūlwa nguno ya būsabi būtaale wa shikolo īsho walī nasho; ū mu kwisūlūgīja nang'ho yakaabaga shikolo gītī feza, chūma, mabbaadi, na lisaasī.

13Bayunani na bana Tubali, na Mesheki nabo bīītaga nang'ho ī byashala; baakaabaga ī sabo jako, ū bebe wasola basese na shikolo sha shaba.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14A bana Bet-togama a bene wakaabaga nabo ī sabo jako, ū bebe wasola falasa ja milīmo na ja būlūgū, na nzobe nhaale.

15Bana Dedani nabo wītaga byashala nabo, na banhū bingī ba sī ja mbalama ya nyanza baalī bigūlīji bako; ū bebe baakwinhaga mapembe ga mhūlī na mitī ya gembe.

16Nī Alaamu wisūlūgījaga nayo kūlwa nguno ū bebe walī na shikolo shingī; wakaabaga nabo ī shikolo shako baakūlekela takwiyo, būlūba wa langi ya nzulunge, myenda īsumilwe chiza, kitaani yawiza, na mawe ga mpango ga mu nyanza.

17Nī Yuda nī Isilaeli najo jītaga nang'ho ī byashala; ng'wikaabīlaga jasola shikolo ū kūlī bebe; nang'ho wapandīka ngano, zeituni, mitini, būūkī, maguta, na maguta ga būgota.

18Nī Damasiko yītaga nang'ho byashala kūlwa wingī wa shikolo shako. Ī yoi yalī na shikolo gītī divai ya Helimoni, na booya bo ng'holo kūfuma Zahali.

19Badani na Bayunani ba kūfuma Uzali benhaga divai kūkaabanya chūma shisulilwe, kasia na ndago.

20Ī Dedani nayo yītaga nang'ho ī byashala, bakwenhelaga myenda midito ya kwambīkīja ha ndamhī.

21Ī sī ya Balabu na a basugi ba Kedaali pye a bose walī ūbayegelile no kūlwa nguno bakūjingījaga baana ba ng'holo na ng'ondi na mbūli.

22Basūlūja ba kūfuma Sheba na Lama baasūlūjaga nang'ho ī shikolo shako, bakwinha shisanjo sha mu shilīwa shisoga sha būlī mbika, na mawe ga mpango, na zahabu.

23Bana Halani, Kane, Edeni; na basūlūja ba Sheba na Ashuli na Kilimadi bīītaga byashala nang'ho.

24A benaba bizaga ū kū magūlilū gako kwīta nang'ho byashala ya shizwalo shawiza, myenda ya būlulu, shitambaala shisumilwe chiza, na masulia masoga ga langi soga ccsoga, na ngoye jidosilwe chiza jūlūngwa magundo mu būleji būsoga.

25Ī meeli ja Talishshi hū jalūbūūchaga Ī shikolo shako sha byashala, walī okalile, hangī walī na ntili ū mu gatī ya būjiba bo nyanza.

26A babugi ba ngahi bako baakūkolobegije kūle kū būjiba. Lūyaga lwa kīya lūkūkūpaanagūla paza paza ū mu būjiba bo nyanza.

27Ū būsabi wako, nī byashala yako, na a banhū ba mu nyanza nī shikolo shako; a batūmami ba mu meeli jako, na a babugi bako ba ngahi, na a babeeja ba meeli

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ūlū jabipa; a basūlūja ū mu byashala jako, na a bashilikale bako; na a bangī pye abo balī ū mu meeli bakūnwela mu nyanza ū mu lūshikū lwene yatubīlaga.

28A bikaji ba mu sī ja kū mbalama ya nyanza bakūdetema no ūlū būbigwa baalīla a batūmami ba mu meeli jako.

29Pye a badiimi ba ngahi bakūjileka ī meeli, a banhū ba mu nyanza na a batūmami ba mu meeli bakwikīga kū ng'walo,

30bakūlīle ng'hūngū n'ilaka lya higūlya mu kūkūsaatwa no no no; bakwiyisīīla lūbuubu kū mitwe, kūnū bakūgalagalaga mu mabu.

31Bakwihalūla mapala kūlwa nguno yako, bazwale na magūnīla bakūkūlīlaga ng'hūngū mu kūsaatwa kūtaale kwa mu ng'holò.

32Bakūtūla ng'hūngū kūlwa kūkūlīla, kūnū bakūhayaga, Nani ūyo wabīta kūhuumūjiwa sele sele gītī Tulo ūyo apīndiwe minzī kose kose?

33Ī byashala jako jalūsambaalaga ū mu nyanza, mahanga mingī gapandīka sha kūgiigelwa; kūlwa wingī wa sabo jako na shikolo shako, walūbasabyaga batemi ba mu sī.

34Al'īhaha angū wakenaagūkīla mu nyanza, mu būjiba bo minzī; ī shikolo shako na a banhū bako baanwela hamò nang'ho.

35Pye a bikaji ba mu sī ja mbalama na nyanza wabajinjimajaga ū bebe; a batemi babo bakūtinginaga kūlwa ng'hahū, ū būshū wabo wabipaga no kūlwa boobà.

36A basūlūja ba mu mahanga bakwishoolagūlaga kūlwa nguno yako; nguno wakalīla habi no, nīyo ūtūbiza ho hangī.

Ezekia 28

Būhangi kūlwa ntemi wa Tulo

1Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla gūlīhaya:

2Ng'wana wa munhū, ng'wīlage ū nsugi wa Tulo, u Seeb MULUNGU alīhaya gīkī, “Kūlwa wikumīlīja wa ng'holò yako ūkwihayaga, ‘Nalī Mulungu ū nene, nigashije h'isumbī lya ng'wa Mulungu, mu būjiba bo nyanza.’ Managa gīkī ū bebe ūlī munhū dūhū, ūtī mulungu na hado yaya nūūlū īkī ūkiganikaga ūlī na masala gītī Mulungu.

3Ū bebe, ūlī na masala kūntinda Danyeli? Gūtīho mhayo gwa mbisīla ūyo gūdūgije kūgwibisa?

4Angū mmho wakwīja no ī sabo kūlwa masala na witegeleja wako! Nū mu mabīkīlo gako ookaja mo zahabu na feza pa pa pa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Angū mmho ūkongejaga nū kūsaba kūlwa būdeeba būtaale ū mu kasūlūgīje!
Nose nī ng'holò yako ī haha īdoosile Īkī ūlī na sabo ningī!

6Alilūūlū ū Seeba MULUNGU alīkūwīla: Ū bebe īkī ūkwiyiganikaga gīkī ūlī na
masala gītī Mulungu,

7nakūkwenhela banishi ba kūle bize bakūdumīle, ihanga liiboneeji kūtinda pye
a mahanga; ū būsoga wako na a masala gako shikūmanhya na līlūshū lyabo, ū
wiza wako h'ūmo būbizīle bakūbūsosohaja bo shū.

8Bakūkūhilimīkīja ng'wichongo, ūkūcha lūfu lūbi lwa mu būjiba bo nyanza."

9Ūkwikala ūkūhayaga, "Nalī Mulungu, mu būtongi wa babūlagi bako? Ū makono
ga babūlagi bako, ū bebe ūlī munhū dūhū, ūtī mulungu yaya.

10Ūkūchīla mu makono ga mahanga ga kūle, ūche lūfu lwa banhū batasaalilwe;
naayombaga nene, alīhaya Seeba MULUNGU."

11Ū mhayo go ng'wa Seeba gūnizīīla hangī:

12Ng'wana wa munhū, tūlaga ng'hūngū kūlwa ntemi wa Tulo ūng'wīle, Ū Seeba
MULUNGU alīhaya gīkī, "Ū mu būshikaanu ū bebe waalī būlolelo, hama walī na
masala no, nū būsoga wako walī būtī na shilingo."

13Walī mu ngūnda gwa Edeni, ngūnda go ng'wa Mulungu; būl'iwe lya mpango
lyalīho kūlwa būlenji wako; jalīmo lubi, topazio, alimasi, kilisolito, oniki, yasipi,
safilo, takwiyo, na belilo. Ū nsingi gwa milīmo yako yalī zahabu, pyī ī shenīshi
shalī shatūūlwa ho kūlwa nguno yako kūfuma lūshikū lwa kūbūmvwa kwako.

14Ū bebe walī Ikelubi lībilile maguta kūlwa nīmo gwa būlang'hani, nguno h'ūmo
naalī nakūhelelile. Hūna lūūlū walī higūlya ya lūgūlū lwela lo Mulungu; wayeela
yeelaga ha gatī ya mawe ga moto.

15Kūfuma lūshikū lwa kūbūmvwa kwako walī ūtī na shisembo ū mu nzīla jako,
kūshisha aho wilonga būbi ū mulī bebe.

16Ū mu byashala jako ī ningī wītaga shibi, nguno walī ookalile wiboneeji. Hūna
lūūlū nakakūponya hanze ya lūgūlū lwa ng'wa Mulungu, wīnga mo ūgookile.
Bebe Ikelubi ūyo walī nang'hani, nakakūpeeja wīnga ū mu mawe ga moto.

17Ī ng'holò yako īkadoosa kūlwa nguno ya būsoga wako, a masala gako
ūgasosohaja kūlwa wiza wako. H'ī nguno yene nakakūponya mu sī, nūkwīta
kūbiza shikolo sh'igekemaja kū batemi

18Kūlwa wingī wa shibi shako na kūleka kūtūngīlīja ū mu byashala jako,
ūkagasosohaja a mapandī gako ga kūlamīja. H'ī chena nakalagīja gūpuumūka
moto ū mulī bebe gūūkoocha, nūkūshikīja hasī ūbiza mabu kū būtongi wa bose
abo biloleelaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Pye a mahanga ga banhū abo baalī bakūmanile wabagekemagije, nguno washikile ha ng'halīlo mbi no, hama ūtalabiza ho hangī.

Būhangi kūlwa sī ya Sidoni

20Ū mhayo go ng'wa Seeba gūnizīīla gūlīhaya:

21Ng'wana wa munhū, galūkaga ūlogeje ū būshū wako kū sī ya Sidoni wīhangīle

22ūlīhaya, Ū Seeba MULUNGU alīyomba gīkī, "Nalī na wilwisha nang'ho ū bebe Sidoni, nīyo ū mulī bebe nakwīta mhayo gwa kūnenhela ikūjo. Ūlū nalang'winhe nsango, hama niyooleche ū mu gatī yakwe gīkī nalī ng'wela, bakūdeeba gīkī nalī SEEBA.

23Nakūntūmīla lībūsaatu naseje na mininga ū mu mapanda gakwe. Mibimba īkwilaalīla ū mu gatī yakwe; līlūshū līkūbalīlīka būlī kwene ū mulī we. Hūna bakūdeeba gīkī nalī SEEBA."

24Ī numba ya Isilaeli batikala bazenganilwe na bazenganwa babūbi, abo babange magwata masaatu na ming'hwa mūūgī. A henaho hū bakūdeeba gīkī nalī Seeba MULUNGU.

25U Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, "Ūlū nūbabilinga a Baisilaeli kūfuma ū kūmahanga ayo baasambaalīla, nakwiyoolecha ū kū mahanga gīkī nalī ng'wela, hūna bakwikala ū mu sī yabo īyo naalī nang'winha ntūmami wane Yakobo.

26Na bakwikala moi mu mhola, bazenge numba na kūlīma migūnda ya mizabibu; bakūbiza mhola ūlū nūbagwisīja nsango a bazenganwa babo abo bikalaga babaluhije; hūna bakūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA Mulungu wabo."

Ezekia 29

Būhangi kūlwa sī ya Misili

1Mu lūshikū lwikūmi n'ibīlī ng'weji gw'ikūmi, ng'waka gw'ikūmi, mhayo go ng'wa SEEBA gūkanizīīla gūlīhaya:

2Ng'wana wa munhū, ng'hangīlage ū Falao ntemi wa Misili, nī Misili ī yose.

3Yombaga nang'hwe ūng'wīle, Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, "Nalī na wilwisha nang'ho ū bebe Falao ntemi wa Misili, bebe ūyo ūl'iyoka itaale ūlambalalile mu myongo yako. Ūkikumīlījaga ūlīahaya, 'Ū Mongo gwa Nile gwane, naagūtala nene kūlwa nguno yane.'

4Alīyo nakūkūgwasha malobo ū mu saya jako, hūna ī ndīlo ja mu myongo yako najidaamīlīje ū mu magambala gako. Nakūkūduta ū mu myongo yako, ūfume nī ndīlo jako jidamīīlile ū mu magambala gako.

5Nakūjūkūleka kwitogolo, ū bebe nī ndīlo ja mu myongo yako pyī ī jose. Ūkūgwīla mu mbūga ng'wantenyegele ūgayiwe na wa kūkūkuma nūūlū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

kūkūyoola. Nakūkūfunya ūbize shilīwa kū shiinū ja mu masaka na noni ja kūlala.”

6Hūna pye a bikaji ba mu Misili bakūdeeba gīkī ū nene nalī Seeba. Nguno ū kū numba ya Isilaeli walī nang'ha gwidete.

7Bakakūdima na makono gabo ūtandagūka ūbachima a mabega gabo, aho baakūsendamīla ūbīnzīka būlabūka ī migongo yabo.

8Alilūūlū, ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Nakūkūtūmīla būlūgū, nababūlage a banhū bako nī mitugo jabo.

9Ī Misili īkūbiza itogolo līti na shose shose. Hūna bakūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA. Nguno ūkikumīlījaga ūlīhaya, Ū Mongo gwa Nile gwane, naagūtala nene.

10Alilūūlū ū nene nalī ng'wilwisha wako nī myongo yako; hama ī sī ya Misili nakwīkenaagūla ībize itogolo līti na shose shose, kwandīja Migidoli kūja Aswani; kūjūshika kū lūbīmbī lwa Kushi.

11Gūgūlū gwa munhū nūūlū gwa ndimu gūtalabīta mo, nūūlū ītalabiza na bikaji mo kūshisha ikanza lya myaka makūmi anè.

12Ī sī ya Misili nakwīyīta ībize itogolo like hamò nī sī ījo jikenaagūkile; nī mizengo yamo īkūbiza dalali ikanza lya myaka makūmi anè, hamò na mizengo īyo īkenaagūkile. Hanuma a Bamisili nakūbabbalasanya mu mahanga, nabasambaagīje mu masī.

13Alīyo nahene ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Ī myaka makūmi anè ūlū yūshila nakūbabilinga a Bamisili kūfuma ū kū sī ījo baalī basambaalīla.

14Nakūbashosha kūfuma ū kū būding'wa wabo nabenhe mu sī ya Misili ya Magūlya, ī sī ya bakūlūgenji babo. Ū būtemi wenūbo būkūbiza būgokolo.

15Būkūbiza būgokolo kūtinda pye a mabūtemi, nīyo būtaligūngūhya hangī higūlya ya mahanga a gangī. Nakūwīta būbize būgokolo no, kūshisha būtūdūla kūgasuga hangī a mahanga a gangī.

16Ī Misili ītūbiza sī ya kūsanyiwa hangī na banhū ba Isilaeli. Alīyo īkūbiza ya kūbizūkīja dūhū ī shibi shabo ī sha kūshoka kwenūko, kūkooba būgunanhwa. Hūna bakūdeeba gīkī ū nene nalī Seeba MULUNGU.

17Mu lūshikū lwa kwandya ng'weji gwa kwandya, ng'waka gwa makūmi abīlī na mpungatī, ū mhayo go ng'wa SEEBA gūkanizīīla gūlīhaya:

18Ng'wana wa munhū, ū Nebukadineza ntemi wa Babuloni akabatūmamya nīmo ndito no a bashilikale bakwe ū kū būlūgū bo Tulo; nguno būlī ntwe gūkahalūka, na būl'ibega lyūchūbūka. Alīyo ū wei na a bashilikale bakwe atapandīkile mheela yose yose kūlwa būlūgū ūbo akabūlwa ī Tulo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Alilūūlū ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Ī sī ya Misili nakūng'winha ū Nebukadineza ū ntemi wa Babuloni; ū būsabi waamo akūbūbūūcha pyī ū bose. Akūbūsola, ashidiime ī shikolo sha mu sī yenīyo apandīke mheela mu gīko kūlwa bashilikale bakwe.

20Ī sī ya Misili nang'winhaga inong'ho kūlwa nguzu jakwe, nguno ū wei nī libità lyakwe līkanīītīla ū nīmo gwenūyo; alīhaya Seeba MULUNGU.

21Ū mu lūshikū lwenūlo ī sī ya Isilaeli nakwīyīta īzwe ipembe, hūna nū bebe nakūgūlugūla ū nomo gwako ū mubo. Hūna bakūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA.

Ezekia 30

Ng'hūngū kūlwa sī ya Misili

1Ū mhayo go ng'wa Seeba gūnizīīla hangī gūlīhaya:

2Ng'wana wa munhū, funyaga būhangi ūhaye gīkī, "Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, 'Līlaga ūhaye, Gakūbiza ho mayanga ū mu lūshikū lwenūlo!'

3Nguno ū lūshikū lūlī hihī, ū lūshikū lwa ng'wa Seeba lūlī hihī; lūshikū lwa malunde, ikanza lya lūshilo ū kū mahanga.

4Ī Misili īkūsangwa būlūgū, mayanga mataale gakwīyikīīla ī Kushi nguno ya banhū kūbūlagwa mu Misili; nī sabo jaamo jikūsolwa jijanwe, nī misingi yamo īkambagūlwe."

5Bana Kushi na Puti na Lidya na Alabuni ī yose kūja Libya, na a banhū ba mu sī y'ilagano; pye a benaba bakūmalwa būlūgū hamò nī sī ya Misili.

6Ū SEEBA alīhaya gīkī, "Abo bal'isangī na Misili bakūgwa, nū wikumīlīja wa nguzu jakwe būkūleba. Abo balīmo ū mu gatī yakwe bakūmalwa būlūgū, kwandīja Migidoli kūshisha Aswani; alīhaya Seeba MULUNGU.

7Bakūbiza buyīkī gīt'ūmo jilī sī ījo jilī buyīkī; nī mizengo yabo īkūsakaala gīt'ūmo īlī mizengo īyo yagaalūka kūbiza misaka.

8Ūlū nītiima moto ī Misili, na a bagunanhi bayo būtobagūlwa pye a bose, a henaho bakūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA."

9Ū mu lūshikū lwenūlo nakūtūma nhūng'wa bo meeli kūjūbabbamula a bana Kushi, bīnge ū mu wilendeja wabo. Bakwikīīlwa mayanga mataale ū mu lūshikū lwa lūshilo lwa Misili, nguno ū lwene ng'hana lūlī mu nzīla lwizile.

10Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, "A mabità ga bana Misili nakūgamala bo nkono go ng'wa Nebukadineza ntemi wa Babuloni.

11Ū wei na a bashilikale bakwe līl'ibità lya biboneeji kūtinda mahanga gose; akwenhwa kwiza kwīkenaagūla ī sī. Ī Misili bakwīdumīla bo shū, bakwīyookaja mibimba ī sī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12A matambī ga Mongo gwa Nile nakūgūūmīcha, ī sī nakwījinja kū banhū babūbi;
mu nkono gwa banhū ba kūle nakwīkenaagūla ī sī, nī shose īsho shilīmo
shikūshila. Nene Seeba nalīhaya.

13Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, 'Nakūshikenaagūla ī shiikolile sha kūlamiwa,
nakūgamala a mashigīmbo ayo galī Menfisi. Atalabiza ho nsugi hangī ū mu Misili;
ī sī nakwīyookaja ng'hahū.

14Ī Misili ya Magūlya nakwīkenaagūla shishile mo shose shose; ī Zoa yene
nakwītiima moto, Ī Tebesi nīyinhe nsango.

15Ī Pelusiumu īyo īlī būpīlīlo bo Misili, nakwīyitīīla būpelanu bone, a mabità ayo
galī Tebesi nakūgapyagūla gashile ho.

16Nakūpemba būpī ū mu Misili, Ī Pelusiumu īkūgalagala kūlwa kūsaatwa; ī
Tebesi īkūja na nyanga; Ī Menfisi īkūbiza mu nduha ya būja na būja.

17A basūmba ba Heliopoli na a ba Bubasiti bakūmalwa būlūgū; nīyo ī mizengo
yenīyo īkūsaamījiwa kū būding'wa.

18Ūlū nūlībīnzagūla ī lijoki lya Misili giiti shikwīkundīkīja ī Tapanesi, ū
kwikumīlīja kwa nguzu jayo kūkūshila. Īkūkundīkījiwa malunde, a banhū bayo
bakūtwalwa mu būsaamiwa.

19H'ūmo nakwīgwisīja nsango ī Misili; bamane gīkī ū nene nalī Seeba.'"

20Mu lūshikū lwa mpungatī ng'weji gwa kwandya, ng'waka gwikūmi na gūmò,
mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla gūlīhaya:

21Ng'wana wa munhū, ū nkono go ng'wa Falao ū ntemi wa Misili naagūbīnzile,
gūtaalī ū kūtungwa būlūngo gīkī gūpīle, nūūlū gūtaalī kūtūūlīlwa mantī ga
būlūngo, gīkī gūdaame gūdūle kūdima lūshū.

22Alilūūlū, ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Ū nene nalī ng'wilwisha wakwe ū
Falao ū ntemi wa Misili, nakūmīnzagūla pye a makono būbīlī waago; ū nkono ū
ndaamu nū yūyo gūbīnzīkile, nantūje ū lūshū lwakwe lūlagale ū mu nkono
gwakwe.

23A Bamisili nakūbabbalasanya mu mahanga, nabasambaagīje mu masī.

24A makono ga ntemi wa Babuloni nakūgaguzuhya, natūūle lūshū lwane ū mu
nkono gwake; alīyo a makono ga ng'wa Falao nakūgabīnza, akūng'oola ū kū
būtongi bokwe gītī munhū alabūkile ha taale.

25Nakūgaguzuhya a makono ga ntemi wa Babuloni, alīyo a ga ng'wa Falao
gakūsalala. Ūlū nūlūtūūla ū lūshū lwane ū mu nkono gwa ntemi wa Babuloni,
hūna wandya kūlūhubenga ū mu Misili, a henaho bakūnideeba gīkī ū nene nalī
SEEBA.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

26A Bamisili nakūbabbalasanya mu mahanga, nabasambaagīje mu masī. Hūna bakūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA.

Ezekia 31

Nkoola gwa Lebanoni

1Mu lūshikū lwa kwandya ng'weji gwa kadatū, ng'waka gwikūmi na gūmò, mhayo go ng'wa Seeba gūkanizīīla gūlīhaya:

2Ng'wana wa munhū, ū Falao ū ntemi wa Misili na a mabità gakwe ng'wīlage: Nani ūyo ashikile kūlenganīla nang'ho ū ngw'ikūjo?

3Yiganikīlage ī Ashulu, Ī kale yalī gītī nkoola gwa Lebanoni, gwa matambī masoga kwīheeba pyī ī mitī ya ng'wipoolu; hama gwalī nīhu kwīheeba pyī ī mitī, Ī neno yaago yalī kwigūlya ya madūūtū gose.

4Gwalī gwafulwa minzī ū mu gatī ya sī jalīho nzwīlo, h'ījo jagwītaga gūlīhe. Ī nzūyū jaamo ījo jalī jigūtangatile hose hose ū ng'witina, jalī jīsambaalīlile nī mitī ī yīngī ū ng'wipoolu.

5Nose lūūlū ū goi gwalī nīhu kwīheeba pyī ī mitī ya ng'wipoolu; a matambī gago gakakūla hangī gūlīha no, gwaala kūlwa wingī bo minzī.

6Ī noni ja kūlala pyī ī jose jūyūbeeja chanjo ū mu matambī gago; ī shiinū ja ng'wipoolu najo jūyūbyalīla ū mu sīlīlī ya matambī gago; na a mahanga a mataale pye a gose gūyikala ū mbeho yaago.

7Hūna lūūlū gwalī ntaale no, hangī gwa kūtogwa kūlola pye na a matambī gago, nguno ī miji yaago yalī īshikile kū minzī mingī.

8Ī mikoola ya mu ngūnda go ng'wa Mulungu yalī ītadūgije ū kūlenganīla nago, nī mizule yalī ītī na matambī gītī gago. Ī mitī ya kū mbūga yalī ītagemile kwegeela nūūlū a ha matambī gago dūhū. Ū mu ngūnda go ng'wa Mulungu gwalī gūtīho ntī gwa kūlenganījiwa nago ū mu wiza.

9Nene nakagwīta gūbeela, na a matambī gūkwīja; pyī ī mitī ya mu Edeni yīta wilu, ū mu ngūnda go ng'wa Mulungu.

10Alilūūlū ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Īkī ū goi gūkalīha gūja kwigūlya no, ī neno yaago yūbiza higūlya y'ipoolu lyose, hūna gwikumīlīja kūlwa būlīhu waago,

11nakagūtūūla mu makono ga nsugi wa mahanga agwītīle kūlenganīla nū būbi waago; nūgūponya kū mhelo.

12Mahanga mibonya ga bibonya giza gūūgūbbutagūla gūūgūleka henaho; a matambī gago gūūgwa būlī kwene ū mu ngūlū, nū mu njonga. A matambī ayo gabbutagūlile gūsambaala pye a hose ū mu myongo ya sī. Pye a mahanga ga mu sī gīnga ū mu mbeho ya ntī gwenūyo gūng'ula gajile.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Pyī ī noni ja kūlala jūyifuulīla a ha ntī ūyo gwalī gwabbutagūlwa gwenūyo; ī shiinū ja mu mapoolu jūyikala jikwibisanyaga ū mu matambī gago.

14Hūna lūūlū ītilongīle mitī yīngī hangī ya kūkūla yūbiza na būlīhu wa kwikumīlīja īkī īzwīlile hihī na minzī, ītūlīha īkīlanīje a ha mitī ī yīngī pyī īyo īlī ng'wipoolu. Ndūhū mitī yīngī ya ha minzī mingī gīko īyo īkūlīha īshikile ū būlīhu wenūbo; pyī ī yose īhelelilwe kūcha, kūja mu gatī ya sī kū bafu, ūko bakajaga banhū ba kūcha, īkisangīje na a babo balī ng'wichongo.

15Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Ū mu lūshikū lwene gūkichiwa mu shigila ū ntī gwenūyo, ī nzwīlo ī shimu nakajikundīkīja ng'hūngū kūlwa nguno yaago; ī myongo īyo īkenhaga mo minzī nīhangīja, a minzī gayo a mingī gūūlemejiwa ū kūsela. Kūlwa nguno yaago ū ntī gwenūyo, ī Lebanoni nakīfīkīja ilundu, pyī ī mitī ya mu matogolo yūnyaala.

16Aho naagūponeja mu shigila kūjisangīja nabo abo balī ng'wichongo nakagadetemya a mahanga, kūlwa shiligityo sha kūgwa kwago. Hūna pyī ī mitī ya mu Edeni, ī misoga na misolwa ya kūfuma Lebanoni, pyī īyo yapandīkaga minzī mingī, īkalūngūja ūko īlī ū kū bafu ū mu gatī ya sī.

17Na a babo bikalaga ū mu mbeho yaago, a ba kūfuma mu mahanga ayo gaal'isangī līmò nago, nabo bakaja hamò nago ū mu shigila, kūjiisangīja na a babo baabūlagwa bo līlūshū.

18Ū mu mitī ya Edeni, ntī kī ūyo gūshikile kūlenganīla nang'ho ū mu wiza nī likūjo? Alīyo nū bebe ūkūponyiwa hamò nī mitī ya Edeni mu gatī ya sī kū bafu. Ūkūlambalala hamò na banhū batasaalilwe, abo baabūlagwa bo līlūshū. Ū ng'wenūyū Falao na mabità gakwe, alīhaya Seeba.

Ezekia 32

Kūnīla Falao MULUNGU

1Mu lūshikū lwa kwandya ng'weji gw'ikūmi n'ībīlī, ng'waka gw'ikūmi n'ībīlī, mhayo go ng'wa Seeba gūkanizīīla gūlīhaya:

2Ng'wana wa munhū, tūlaga ng'hūngū kūlwa ng'wa Falao ntemi wa Misili, ūng'wīle: Ū bebe ūkibonaga gīkī ūlī shimba ū kū mahanga ga banhū; alīyo ūtikīlile na ng'wīna mu nyanza, ūkiponanjaga ū mu myongo yako wayūgayūganya a minzī na magūlū gako, nī myongo wīlibangūla.

3Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Nakūkūsanga n'ibità itaale lya banhū nakūponekeje ntego gwane, bakūkūdutanja bo ntego gwane bakūfunye mo.

4Nakūkūponya hasī nūūmu, nakūdutanje kūja kū malaale; ī noni ja kūlala nakūjizunīlīja jigwe a halī bebe, nī shiinū ja mu masaka jikūkūlya kūshisha jiigūte.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Ī nofu ja mīlī gwako nakūjanikīla mu ngūlū, nī njonga jikookala masaagīīlwa ga mimba gwako.

6Ī sī nakwīnaganya na mininga gako, yose pyī īkūloba kūshisha kū ngūlū; nī myongo īkookala nofu ja mīlī gwako.

7Ū ng'wikanza lya kūkūjimīja ī lisana lyako nakūlīfīkīja ī ligūlū, nī sonda nūjītīla giiti; Ī līīmi nakūlīshīkīja ilunde, nū ng'weji gūtūfunya ū būpe wago.

8Būlī shene īsho shikang'wekaga ū kwigūlū nakūshīta shibize giiti ū kūlī bebe; Ī sī yako nakwīyenhela giiti; alīhaya Seeba MULUNGU.

9Ī likanza lya kūkūkenaagūla nakūkoya ng'holò ja banhū bingī ū mu mahanga, mu sī ījo ūtaalī kūjimana.

10Nakūbadedebaja banhū bingī kūlwa nguno yako, a batemi babo bakūnibona nalīkūhubengela līlūshū lyane, bakogoha no bayūdetema dūhū. Ū mu lūshikū lwa kūgwishiwa kwako būlī ūmò wabo akūdīīla alīdetema, ogohaga kūlwa būpanga bokwe.

11Nguno ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, "Ī līlūshū lya ntemi wa Babuloni līkūkūsanga kūkūdumīla.

12A mabità gako nakūgagwisha bo nkono gwa bagosha ba nguzu, banhū bibonya kūtinda mahanga gose. Ū wikumīlīja wa Misili būkūbīnzīka, a mabità gakwe gakūgwishiwa.

13Pyī ī mitugo jaamo nakūjikenaagūla, jikūshila ū kū mbalama ya minzī mingī, gatūyuugwa na magūlū ga munhū hangī, na gatūūtowa bo chūūga sha mitugo hangī.

14Hūna a minzī gaamo nakūgaleka gikīnde, nī myongo yamo nīyīte kūyūhūūma mu būlembeezu gītī maguta; alīhaya Seeba MULUNGU

15Ī Misili nakwīyīta kūbiza buyīkī, nī sī nīyīngīje būlī shose na shose, a bikaji baamo nakūbatūla pye; hūna bakūnideeba gīkī nalī SEEBA."

16Īyī yene ng'hūngū ya kūtūmamīlwa kwīlīla Misili; bashīke ba mahanga ga banhū bakwītūmamīla, bakwītūmamīla kwīlīla ī Misili na a mabità gayo pye a gose; alīhaya Seeba MULUNGU.

17Mu lūshikū lwikūmi n'itanò lwa ng'weji, ng'waka gw'ikūmi n'ībīlī, mhayo go ng'wa SEEBA gūkanizīīla gūlīhaya:

18Ng'wana wa munhū, līlaga ng'hūngū kūlwa mabità ga Misili, ūgalugalīle mu gatī ya sī kū bafu, gabize ng'wenūmo na a bashīke ba kūfuma mu mahanga a ga nguzu, nī ligelè lya baja ng'wichongo.

19Bawīlage, "A bing'we hū mubakīlile a bangī ū būsoga? Ikagi kūlimu mukalambalale hamò na banhū batasaalilwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Nabo bakūgwa, babize ū ng'wigelè lya babo baabūlagwa bo līlūshū. Nīyo ī haha ī līlūshū līlīng'waaje; n'adutanjiagwe na a mabità gakwe pye a gose.

21Ū mu gatī ya shigila balīmo a basugi ba nguzu bakwīhayaga ī Misili na a babo baal'isangī līmò nayo; balīhaya, 'Nabo biza hasī kūlambalala na banhū batasaalilwe, banhū abo baabūlagwa bo līlūshū.'"

22Ī Ashulu īlī kwenūko nī libità lyayo ī lyose, īpīndiwe shigila sha bafu bayo; pye abo baabūlagwa bo līlūshū.

23Ī shigila shabo shilī mu shimu mu gatī y'ichongo, nī libità lyayo līlambalalile kūshipīndīlīja ī shigila shayo. Pye abo baalī na lyogohya mu shikū ja būpanga wabo balī kwenūko, baagwishiwa līlūshū.

24Ī Elamu īlī kwenūko, na a mabità gayo gashipīndije ī shigila shayo, pye a bose baabūlagwa, baagwishiwa līlūshū. Pye abo baalī na lyogohya mu shikū ja būpanga wabo balī mu gatī ya sī kū bafu, baaja batasaalilwe; balī kwenūko na magooke gabo, balī ng'wigelè lya baja ng'wichongo.

25Wambīlwa būlīīlī ū mu bafu, hamò na a mabità gakwe a gose kūshipīndīlīja ī shigila shakwe; pye a benaba batasaalilwe, baabūlagwa bo līlūshū. Īkī ū mu shikū ja būpanga wabo ī lyogohya lyabo lyalī lyīsambaalīla hose pyī ū mu sī, ī haha balī ng'wigelè lya baja ng'wichongo, balambalalile ng'wenūmo hamò na bafu; bakūkoyaga na magooke gabo.

26Balīko koi na ba Mesheki na Tubali, na a mabità gabo gashipīndije ī shigila shabo; pye batasaalilwe. Baabūlagwa bo līlūshū kūlwa nguno ū mu shikū ja būpanga wabo, ī lyogohya lyabo baalī baalīsambaaja hose pyī ū mu sī.

27Ī gīsī batalambalalile hamò na a bashilikale a bangī abo batasaalilwe, abo baacha būponyiwa mu shigila hamò na shilanga shabo sha būlūgū, nī shū jabo jūtūūlwa kū mitwe yabo būjiisagūja? Ū nsango gwa shibi shabo gūgikalīlile a maguha gabo nūūlū īkī ī lyogohya lyabo lyalī lyīsambaalīla pyī ī sī ū mu shikū ja būpanga wabo.

28Nū bebe Falao ūkūbīnzagūka, ūkūlambalala ū mu batasaalilwe, hamò na a babo baabūlagwa bo līlūshū.

29Nī Edomu īlīho, na a batemi bayo na a basugi, abo nūūlū īkī baalī na būdūla alīyo ī haha balambalalile hamò nabo abo baabūlagwa bo līlūshū. Balambalalile na banhū batasaalilwe, hamò na baja ng'wichongo.

30Pye a basugi ba sī ja sukuma na a Basidoni balīko koi; baaja nūūlū īkī baalī na lyogohya nguno ya būdūla wabo, balī ū ng'wigelè lya bafu bachile soni. Balīko batasaalilwe, bakūkoyaga na magooke gabo balambalalile hamò na baja ng'wichongo abo baabūlagwa bo līlūshū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

31Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, “Ū Falao nī libità lyakwe ī lyose ūlū ūbabona koi akūlūngūja ū ng'wiyanga lya bashilikale bakwe a bose, abo baabūlaagwa bo līlūshū.

32Nūūlū īkī ū mu shikū ja būpanga bokwe naalī nanzunīlīja ī lyogohya lyakwe līsambaale hose pyī ū mu sī, alīyo nang'hwe akūlambalala nī libità lyakwe, isangīje na banhū batasaalilwe, abo baabūlagwa bo līlūshū; alīhaya Seeba MULUNGU.”

Ezekia 33

Ezekia ha nīmo gwa būlang'hani

1Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla hangī gūlīhaya:

2Ng'wana wa munhū, yombaga nabo a banhū ba sī ya ng'wing'we ūbawīle: Ūlū nūlagīja mhayo gwa kūyagaja banhū gwize mu sī ndebe, hūna a banhū ba sī yenīyo būsola ūmò wabo būntūūla kūbiza nang'hani wabo,

3nang'hwe ūgūbona ū mhayo gwenūyo gūliza kwīkenaagūla ī sī, hūna ūfuula nhaaninga ya kūbahūgūla a banhū;

4munhū ose ose ūlū ūliigwa ī lilaka lya nhaaninga alīyo ūleka ū kūhūgūka hūna ū mhayo gwenūyo gwiza gūnsola, ū lūfu lwakwe akūbalīlwa wei ng'wenekīlī.

5Nguno waligwaga ī lilaka lya nhaaninga, alīyo ūleka ū kūhūgūka; ū lūfu lwenūlo akūbalīlwa wei ng'wenekīlī. Alīyo ūlū ni walī wazunya kūhūgūlwa ni wabūpīja ū būpanga wakwe.

6Kwike ū nang'hani ūlū ūgūbona ū mhayo gwa kūyagaja banhū gūliza alīyo ūleka ū kwīfuula ī nhaaninga ya kūbahūgūla a banhū, hūna ū mhayo gwenūyo gwiza gūsola būpanga bo ng'wa ose ose ū mubo, ū munhū ng'wenūyo akūsolwa kūlwa shibi shakwe, alīyo ū lūfu lwenūlo nakūng'wisaabīla ū nang'hani.

7Alilūūlū ng'wana wa munhū, ū bebe nakwītaga kūbiza nang'hani kūlwa numba ya Isilaeli, hūna lūūlū ūkūyūgwigwa ū mhayo ūyo nalīgūhaya wabahūgūla mu būhūgūji bo kūfuma kūlī nene.

8Ū munhū wabūbi ūlū nūng'wīla gīkī, “Bebe ūlī wabūbi ūkūcha,” ū bebe ūlū ūtang'hūgūlile nūūlū kūnganikīla gīkī īnge ū mu nzīla jakwe ī jabūbi, abūpīje ū būpanga bokwe, ū munhū wabūbi ng'wenūyo akūchīla mu shibi shakwe ng'hana; alīyo nakūkūbalīla bebe ū nsango gwakwe.

9Alīyo ū munhū wabūbi ng'wenūyo ūlū ūng'hūgūla gīkī agalūke īnge ū mu būbi wakwe nang'hwe ūlema ū kūgalūka ajileke ī nzīla jakwe, akūchīla mu shibi shakwe; kwike ū bebe ūkūbiza wabūpījaga ū būpanga wako.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Bebe ng'wana wa munhū, īwīlage ī numba ya Isilaeli: A bing'we mukahayaga gīkī, “Ū būhūbi wise nī shibi shise shitūsheedekegije no, tūkūdūla kinehe ū kwikala tūlī bapanga?”

11Bawīlage gīkī, “Ūmo nene nalī mpanga; alīhaya Seeba MULUNGU, kūtaniyejaga ū kūcha kwa banhū babūbi, alīyo īlī hambū hambū bagalūke balekane nī nzīla jabo bapīle. Galūkagi! Galūkagi ng'wīnge ū mu nzīla jing'we ī mbi! Nibūlī nose mushile kūcha bing'we numba ya Isilaeli?”

12Alilūūlū ng'wana wa munhū, a banhū ba sī ya ng'wing'we bawīlage gīkī, “Ū būtūngīlīja bo munhū ntūngīlīja būtūdūla kūmpīja ūlū ūleka kūbiza ng'wigwi, nūūlū ū būbi wa munhū wabūbi būtūng'wenheleja kūgwa ūlū ūgalūka ūlekana nabo. Ū munhū ntūngīlīja ūlū wīta shibi atūzunīlījiwa kwikala mpanga kūlwa būtūngīlīja bokwe ū bo kale.”

13Nūūlū nakang'wīla ū ntūngīlīja gīkī akūbiza mhola alīyo hangī ū wei ūbūsanya ū būtūngīlīja wakwe hūna wīta yabūbi, shose shose īsho washīta mu būtūngīlīja wakwe shitizūkīlwa nūūlū shimò, akūchīla ū mu būbi ūbo alawīte.

14Hama nūūlū munhū wabūbi nūng'wīla gīkī, “Ūkūcha ū bebe,” hūna ūgalūka ūlekana nasho ī shibi shakwe, wandya kwīta ya būdeeba na būtūngīlīja,

15Īsho walī wasola ndiimīli ūshishosha, nūūlū shikolo walī wasola mu būnyeecha ūshishosha, ū ng'wenūyo akūpīla gete atūcha yaya.

16Ī shibi shakwe īsho wīta shitizūkīlwa nūūlū shimò, nguno wītile ya būdeeba na būtūngīlīja; ū ng'wenūyo akūpīla gete.

17Alīyo a banhū ba sī ya ng'wing'we bakahayaga, “Ī nzīla ya ng'wa Seeba ītatūngīlīgije,” Kwike ī nzīla yabo h'īyo ītatūngīlīgije.

18Ū ntūngīlīja ūlū ūgalūka ūbūleka ū būtūngīlīja bokwe wīta yabūbi, akūchīla ū mu būbi wenūbo.

19Hama ū munhū wabūbi nang'hwe ūlū ūgalūka ūbūleka ū būbi bokwe, hūna wīta ya būdeeba na būtūngīlīja, akūbiza mpanga ū mu kwīta gīko.

20Alīyo a bing'we numba ya Isilaeli mukūhayaga gīkī, “Ī nzīla ya ng'wa SEEBA ītatūngīlīgije. Nakūmulamula būlī ūmò wing'we kūlenganīla na nzīla jakwe.”

Ng'hūlū ja kūding'wa kwa Yelusalemu

21Mu lūshikū lwa katanò ng'weji gw'ikūmi, ng'waka gw'ikūmi n'ibīlī gwa būsaamiwa wise, akiza munhū ūmò walī wapūlūgūka ūpeela kūfuma Yelusalemu, ūniwīla gīkī ū nzengo gwadimilwe.

22Alilūūlū ī igolo yaho ī mhīndī, ū nkono go ng'wa Seeba gwalī hamò nane, ūnilugūla ū nomo gwane aho ataalī kūshika ū munhū ng'wenūyo ī dilū yenīyo. Ū nomo gwane gūbiza gwalugūlwa, būshila ū būnjomba.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Hūna ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla gūhaya:

24Bebe ng'wana wa munhū, a banhū abo basaagīīlile ū kū mapagale ga mu sī ya Isilaeli bakūhayaga gīkī, "Ū Abulahamu walī munhū ūmò dūhū alīyo h'akinhwa ī sī yenīyī kūbiza wingīji bokwe; a bise tūlī bingī no, hū kūhaya twinhilwe dūhū ī sī yenīyī ībize wingīji wise."

25Hūna lūūlū bawīlage, "Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, A bing'we īkī mukalyaga nyama na mininga gajo, hangī musanije shiikolile shing'we sha kūlamiwa, na a banhū mukababūlagaga; muliganika mukūlekwa mubize na wingīji ū mu sī yenīyo?

26Mukwikumīlījaga gīkī mulī na shilanga sha kūmulang'hana, alīyo ū kūnū ng'wīta mihayo y'ipelanya, na būlī ūmò wing'we akūnsosohajaga nke wa ng'wiye; ī sī h'ībize sabo ying'we a bing'we?"

27Bawīlage gīkī, "Ū Seeba MULUNGU alīhaya: Ūmo nene nalī mpanga, abo baalekeelilwe ū kū mapagale bakūmalīījiwa līlūshū; abo baapeelelile kū masaka nakūbinha kū mashiinū gabalye, hama abo balī mu ng'hambī ja kūpīlīla na mu mapilinga bakūbūlagwa mabūsaatu.

28Ī sī nakwīyīta ībize itogolo līti na shose shose, hūna ū wikumīlīja kūlwa nguzu jayo būkūshila, hanuma ī ngūlū ja Isilaeli jikūbiza masaka gike atizilonga munhū wa kūbītīla moi.

29A henaho hū bakūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA, ūlū nīyīta ī sī kūbiza itogolo līti na shose shose, kūlwa mihayo y'ipelanya pyī īyo bīyīta."

30Hama ū bebe ng'wana wa munhū, a banhū ba sī ya ng'wing'we bakīmīīlaga mu ndugu nūūlū ha milyango ya numba jabo bayiwīla, "Bing'we tūjagi tūkadegeleke ū mhayo ūyo gwizaga kūfuma kūlī SEEBA."

31Na ng'hana a banhū bane bakizaga gīt'ūmo bakizīlaga dūhū, ūlū bashika bakigashaga kwīdegeleka ī mihayo yako. Alīyo batītūmamīlaga na hado yaya. Ū bo hanomo bakoolechaga būtogwa būtaale no, alīyo ī ng'holò jabo jilī na būloso būtaale no kū shikolo sha kūpandīka mu nzīla ja būnyecha.

32Nīyo ū kūbo ūtikīlile na munhū akwīmbaga mīmbo ga būtogwa ng'wilaka inonu kūdegeleka, kūnū ūtūla na ndono chiza chiza. Nguno ī mihayo yako bakīyigwaga alīyo ū kwītūmamīla hū yaya nūūlū hado.

33Alilūūlū, ū mhayo gwenūyū ūlū gūlashikīīle, nguno shiigelile gūshikīīle, a henaho hū bakūdeeba gīkī gashi olīho ng'hangi ū mubo.

Ezekia 34

Badīīmi na ng'holo

1Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla hangī:

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Ng'wana wa munhū, bahangīlage a badīīmi ba sī ya Isilaeli; hangaga ūbawīle, Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, A badīīmi ba sī ya Isilaeli abo bakilishaga boi dūhū balī mu kwihīga kūtaale! Nibūlī a badīīmi baleke ū kūlīlang'hana ī lidaale?

3A mabeelè mukang'waga, nī shizwalo sha kūbeeja kūfuma mu booya wajo mukazwalaga, hama ī ng'īnu mukasīnzaga; alīyo ū kūlīlang'hana ī lidaale yaya.

4Ī ngokolo mulemile ū kūjigunanha nū kūjilagūla ī saatu yaya, nūūlū jalabūka mutajitungaga. Nī jijo jikajaga būyaga mutajishoshaga, nūūlū jūjimīīla nahene mutajikoobaga; hama mukajisugaga mu būkalī na wiboneeji.

5Nose kūlwa kūgayiwa ndīīmi jalī jasambaala, hūna aho jasambaala jūyūliwa mashiinū ga mu masaka ga būlī mbika.

6Ī ng'holo jane jikasambaala mu ngūlū ja būlī mbika na būlī kwene ū kū mapandī ga higūlya. Jalī jasambaala hose pyī ū mu sī; na walī atīho wa kūjikooba nūūlū kūja akūjigīsīlījaga.

7Alilūūlū bing'we badīīmi, gwigwagi ū mhayo go ng'wa SEEBA:

8Ūmo nene nalī mpanga, alīhaya Seeba MULUNGU, īkī ī lidaale lyane līti na ndīīmi, nose lyūsolwa nding'wa na kūbiza shilīwa kū mashiinū gose ga mu masaka, hangī nīyo īkī a badīīmi bane batī na būkalalwa bo kūlīkooba ī lidaale lyane, ūlū ītī kwilisha boi benekīlī dūhū; ītī ī lidaale lyane,

9Ī haha lūūlū a bing'we badīīmi gwigwagi ū mhayo go ng'wa SEEBA.

10Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Naabalemile a badīīmi, nakūbalecha ū nīmo gwa kūlīdīīma ī lidaale, boye ū kwilisha boi benekīlī. Nīyo nakūbisaabīla būhūbi kūlwa nguno y'idaale lyane; hama nakūbahulumūja ū kū milomo yabo ī lidaale lyane boye ū kūlīgīmba gīkī shilīwa shabo.

11Nguno ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Nene ng'wenekīlī nakūjikooba ī ng'holo jane, naje nakūjigīsīlījaga.

12Nakūjilabīīla nene ī ng'holo jane, gīt'ūmo ndīīmi akalabīīlīlaga idaale lyakwe nūūlū līsambaalile alīyo alī hamò nalyo. Nakūjipīja najīnje būlī kwene ūko jikasambaalīla mu lūshikū lwa malunde na giiti.

13Nakūjīnja ū kū mahanga najibilinge kūfuma ū kū masī, najenhe mu sī yajo, nayūjidīīmīla mu ngūlū ja sī ya Isilaeli na kū ng'hilimvwa ya myongo, nū mu magoobe pye ayo galīmo moi.

14Nakūyūjikīgīla mu madīīmīlo masoga, na a magūlya ga ngūlū ja Isilaeli gakūbiza madīīmīlo gajo. Ū mu ngūlū ja Isilaeli ng'wenūmo jikūyūlya maswa mafuuku, nū kūtūja jikūyūtūūgīja mumo madīīmīlo gawiza genayo.

15Ī ng'holo jane nakūyūjikīgīla nene ng'wenekīlī, na a ha kūtūūgīja naajitwala nene; alīhaya Seeba MULUNGU.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16Ījo jajimīīla nakūjikooba, nī jijo jaaja būyaga nakūjishosha. Hama ījo jilabūkile nakūjitunga. Ī ngokolo nakūyūjigunanha, alīyo ī ng'īnu nī ja maguzu nakūjikenaagūla; ī lidaale nakūlīdīīma mu būtūngīlīja.

17Nīyo hangī ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Na a bing'we idaale lyane, nakūlamula a ha gatī ya ng'holo na ng'holo, na a ha gatī ya ng'ondi na ngulyati.

18Ū kūlya sha mu madīīmīlo masoga mugūdalahile gīkī gūlī mhayo ndo no ū kū bing'we? Nibūlī mukabonaga shiigelile mulītobange na magūlū ging'we pyī ī lidīīmīlo? Nū kūgelela kūng'wa minzī a malembeezu mutafulagwa? Mukabonaga shing'wigeleelilwe kūgayuuga na magūlū ging'we na a gangī?

19Ni būlī ī lidaale lyane līyūlya īsho ng'washitobangaga na magūlū, na kūng'wa minzī ayo ng'wagayuugaga na magūlū ging'we?

20Hūna lūūlū ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Nene ng'wenekīlī nakūjilamula ī ng'holo jane a ha gatī ya ng'īnu nī dīīda.

21Nguno ī dīīda mukajishindīkaga bo mbazu na mabega ging'we, ng'wayūjikunduga na mapembe kūshisha jasambaala sagala.

22Nakūlīguna ī lidaale lyane lītizūtwalwa mu būding'wa hangī; hama nakūlamula ha gatī ya ng'holo na ng'holo.

23Nakūlītūūlīla ndīīmi ūmò ī lidaale lyane, ntūmami wane Daūdi; h'ūyo akūyūjikīgīla, akūyūjikīgīla na akūbiza ndīīmi wajo.

24Ū nene SEEBA nakūbiza Mulungu wabo, ū ntūmami wane ū Daūdi akūbiza nsugi ū mubo; nene SEEBA nalīhaya.

25Nakūbeeja najo ilagane ipya lya mhola, ī sī nīyīngīje a mashiinū a makenaagūji, jiyikala nūūlū kū matogolo, nūūlū kū masaka jiyūlaala jilī mhola dūhū.

26Nakūīlūkīla mbango, ī joi na a mapandī ayo galūpīndije ū lūgūlū lwane. Nī mbula nakūyūjenhela ng'wikanza lyayo, īkūbiza mbula ya mbango.

27Ī mitī ya mu malaale īkūtwaaja a matwajo gayo, nī sī īkūbbiisha īsho shikalīmagwa; a banhū bakūbiza mhola ū mu sī. Ūlū nūgabīnzagūla a mantī ga majoki gabo, nūbīnja nū mu makono ga banhū abo baalī baabatūūla mu būsese, bakūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA.

28Batūjanwa kū mahanga hangī kūjūbiza nding'wa, nūūlū mashiinū makenaagūji gatūbalya hangī. Bakwikala mu mhola, na atalilonga wa kūbogohya.

29Nakūbapandīkīla malaale maponeki ga shilīwa, batizikala bakūkoyiagwa nzala hangī ū mu sī yabo, nūūlū kūsondagūlwa na mahanga.

30Hūna bakūdeeba gīkī ū nene SEEBA Mulungu wabo nalī hamò nabo, na gīkī a boi, a ba numba ya Isilaeli, bene banhū bane; alīhaya Seeba MULUNGU.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

31Bing'we ng'holo jane, ng'holo j'idīīmīlo lyane, mūlī banhū; ū nene nalī Mulungu wing'we; alīhaya Seeba MULUNGU.

Ezekia 35

Būhangi kūlwa Edomu

1Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla gūlīhaya:

2Ng'wana wa munhū, galūkaga ūbūlogeje ū būshū wako kū lūgūlū lwa Seili, ūlūhangīle

3ūlīhaya, "Ū Seeba MULUNGU alīyomba gīkī, Nalī na wilwisha nang'ho ū bebe lūgūlū lwa Seili, nakūkūgoloolela nkono gwane nakūgalūche ūbize dalali na buyīkī.

4Ī mizengo yako nakwīyīta ībize mapagale gike gatī na shose shose; hūna ūkūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA.

5Nguno walī ūbīkile wanishi bo kale, a Baisilaeli aho balī ng'wikanza lyabo lya makoye ūbabeegeja nzīla ya kūbūlagwa, ikanza īlo nsango gwabo gwalī gūkīlanīgije ū būdito.

6Hūna lūūlū ūmo nene nalī mpanga; alīhaya Seeba MULUNGU, nakūkūtūūla mu makono ga babūlagi; nīyo bakūkūkūūbīja būlī kwene. Ū bebe īkī ū būbūlagi wabonaga gīkī mhayo ndo dūhū, na lūūlū ū mhayo gwenūyo gūkūkūkūūbīlīja.

7Ū lūgūlū lwa Seili nakūlwīta lūbize itogolo lītī na shose shose, būlī ng'wene ūyo ūbītīla mo nakūmūlaga.

8Ī ngūlū jako nakūjookaja mibimba; abo bakūbūlagwa bo līlūshū bakūgwa ū mu ngūlū nū mu mbūga jako, nū mu myongo yako ī yose.

9Nakūkwīta ūbize itogolo buyīkī ilalī; ī mizengo yako ītalabiza na bikaji mo hangī. Hūna ūkūdeeba gīkī nalī SEEBA."

10Nguno wahayaga, "A mahanga ay'abīlī aya gakūbiza gise, pyī nī sī jago, tūkūgadima bise." Alīyo ū nene Seeba nalīho.

11Alilūūlū, ūmo nene nalī mpanga, alīhaya Seeba MULUNGU, nakūkwītīla kūlenganīla nū būpelanu wako nū wiilu ūbo ūkaboolecha kūlwa kūbakolwa; ūlū nūkūlamula nakwiyoolecha ū kūbo banimane.

12Hūna ūkūdeeba gīkī ū nene SEEBA nīyigwa pyī ī mihayo yako y'ibengwe, īyo ūkīyomba ūkūjihayaga ī ngūlū ja Isilaeli; ī, "Ī haha beejiwe, shitīmo shose shose; ninhilwe nene nalye."

13Nīyigwa ī mihayo yako īyo wikalaga ūkwikumīlījaga mu kūnidalaha, kūko ūkūnihayaga mu kūnisondagūla ndūhū nū logohano.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Hūna lūūlū ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, “Ī sī na sī ūlū jikūyegaga ū bebe nakūkwīta ūbize itogolo buyīkī.

15Nguno Isilaeli aho bogalūchiwa ū wingīji bo numba ya kūbiza itogolo līti na shose shose; ū bebe ūkayega, nū bebe nakūkwītīla gīko. Ū bebe lūgūlū lwa Seili ūkūbiza buyīkī, ū bebe nī Edomu ī yose. Hūna bakūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA.”

Ezekia 36

Ngūlū ja Isilaeli kūhangīlwa

1Alilūūlū ng'wana wa munhū, jihangīlage ī ngūlū ja Isilaeli ūjiwīle, “Bing'we ngūlū ja Isilaeli, gwigwagi ū mhayo go ng'wa SEEBA.

2Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, ‘Ū ng'wanishi wamuhayaga a bing'we, būlī ng'wabona! Ī sī ja magūlya ga kale jabizile jise.’”

3Alilūūlū hangaga ūhaye, “Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Īkī balūmudumīlaga hose hose nose bamukenaagūlile kūshisha ī haha mulī sabo ya mahanga gangī, na mukwikalaga ng'ūhayiwa kībi na kūsīīgwa mu banhū,

4na lūūlū a bing'we ngūlū ja Isilaeli gūdegelekagi ū mhayo go ng'wa Seeba MULUNGU. Ū Seeba MULUNGU alīgūhaya ū mhayo gwenūyū kū ngūlū ī nhaale nī ndo, nū kū myongo nī mbūga, nū kū mafuluka ayo galī buyīkī, nī mizengo īyo yalekwa dalali, īyo īkūsekagwa na mahanga gose ayo gamupīndije.

5Hūna lūūlū ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Naayombile mu būkalī nguno ya wilu bone, naagawīlile pye a mahanga nī Edomu ī yose; nguno aho balīyīta ī sī yane kūbiza yabo gīkī bagadiime a madīīmīlo gayo, baalī na būyegi no kūlwa būbi bo mu ng'holò jabo.”

6Alilūūlū ī sī ya Isilaeli īhangīlage; ūjiwīle ī ngūlū īnhaale nī ndo, nī myongo pyī nī mbūga. Hayaga, “Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Naayombile mu būpelanu kūlwa wilu bone nguno ī libengwe lya mahanga lyamuluhije no.

7Hūna lūūlū ū Seeba MULUNGU alīhaya: Nalīlahīla na nkono gūnunjiwe ng'wigūlya, gīkī a mahanga ayo gamupīndije, a goi hū gakūbiza ga kwibengelejiwa no.”

8Alīyo a bing'we ngūlū ja Isilaeli, mukūfulumya matambī na kūtwaja matwajo kūlwa Baisilaeli banhū bane, nguno batūdīīla kūshoka ī kaya.

9Ū nene nalī na maganiko ga kūng'wītīla yawiza; mukūlīng'wa na shikolo shihamve ū mu bing'we.

10Nakūng'wīta mukwīlīlwe banhū, pye ba numba ya Isilaeli, pyī ī yose gete; ī mizengo īkūpandīka bikaji, nī misaka īkūzengwa būpya.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Nakūng'ongegeja a banhū nī mitugo, hangī bakūbiza bibyaji no bakwīle. Nakwenha banhū ba kwikala ū mu bing'we gīt'ūmo ng'walī ī kwandya, hūna nakūng'wīta ng'wīlūkīlwe kūtinda ūmò ng'walī ī kale. Hūna lūūlū mukūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA.

12Nakūbīīta banhū bashimīze hangī ū mu bing'we: Alichene, a banhū bane a Baisilaeli; a bing'we mukūbiza sabo yabo, wingīji wabo gete; mutalabenheleja hangī kūchīlwa baana babo.

13Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Īkī a banhū bakamuhayaga, "Mukalyaga banhū na kūlīkenaagūja ī lihanga a baana balyo,

14Ī haha lūūlū mutūlya banhū hangī, nūūlū ī lihanga ling'we mutūlyenheleja kūgaya baana; alīhaya Seeba MULUNGU.

15Natūmulekanīja ng'wikale mukwigwaga mahanga gakūmusondagūlaga, nūūlū mutikala ng'wiyūmīlījaga mukwineenelegejiagwa na mahanga, na mutalalyenheleja hangī ī lihanga ling'we kūgwa; alīhaya Seeba MULUNGU."

16Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla hangī gūlīhaya:

17Ng'wana wa munhū, a Baisilaeli aho bikalaga ū mu sī yabo, baalī bīsosohaja no kūlwa kashimīzīle kabo na shītīle shabo; ī nhūngwa jabo ū kūlī nene jalī gītī būsoso bo nkīma alī mu shikū jakwe ja ng'weji.

18Hūna lūūlū nakabitīīla būpelanu bone kūlwa nguno ya mininga ga banhū ayo baalī bagiita ū mu sī yabo, na kūlwa kwīsosohaja mu nzīla ya shiikolile shabo sha kūlamiwa.

19Nakababbalaasanya būja kū mahanga, būsalang'hanīla mu masī; nakabalamula kūlenganīla na nhūngwa jabo, ūmò shaalī ī shītīle shabo.

20Nīyo būlī kwene ū mu mahanga ayo bajaga balīlīsosohajaga ī lina lyane lyeela, nguno a banhū babahayaga gīkī, "A benaba banhū ba ng'wa SEEBA, alīyo īkabiza gīkī bīnge ū mu sī yakwe."

21Ī lina lyane lyeela naalī naalīsaatwa no, īlo banhū ba numba ya Isilaeli baalīsosohajaga kū mahanga ayo bajaga.

22Alilūūlū bawīlage a banhū ba numba ya Isilaeli, "Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Ī mihayo yenīyī nakwīyīta ītī kūlwa nguno ying'we ba numba ya Isilaeli, alīyo kūlwa nguno ya lina lyane lyeela; īlo ng'walīsosohaja kū mahanga ūko ng'waja.

23Nakoolecha ūmo būlī ū wela bo lina lyane, lina'itaale īlo lyasosohajiwa mu mahanga; īlo ng'walīsosohaja bing'we ū kūbo. Ū Seeba MULUNGU alīhaya: Ūlū niyoolecha ū kū būtongi wa mahanga gīkī nalī ng'wela ū mu bing'we, bakūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24Nguno nakūng'wīnja ū mu mahanga pye a gose namubilinge kūfuma hose hose ū mu masī, namushoshe mu sī ying'we benekīlī.

25Nakūmuseeseebela minzī meela, ning'we mukwela; nakūng'weja pyī ū būsoso wing'we, nī shiikolile shing'we sha kūlamiwa nashīnje pyī ī shose.

26Nakūng'winha ng'holò mhya, nūmutūūlīla na moyo mpya ū mu bing'we. Nakūng'wīngīja ī ng'holò ying'we ī ndaamu gīt'iwe, nang'winhe ng'holò ya nofu.

27Hanuma nakūmutūūlīla Moyo wane ū mu bing'we, nang'winhe ng'hūmbū ja kūgalondeela a malange gane, na kūshimīzīla mu shilagīlo shane mu kwilang'hana.

28Hūna mukwikala hangī ū mu sī īyo naalī naabinha bakūlūgenji bing'we; mukūbiza banhū bane, nū nene nakūbiza Mulungu wing'we.

29Nakūmupīja ng'wīnge ū mu būsoso wing'we pyī ū bose. Nakūshiitana ī shilīwa shimukwīlīle, hama natalang'wenhela nzala hangī.

30Ī shisuumo sha mu mitī nakūmukwīgīja, nī shilīwa sha kūlīng'wa mu malaale, nose mutikala mukūkoyiagwa ibengwe kū būtongi bo mahanga kūlwa nguno ya nzala.

31Hūna ūlū ng'ūjiizūkwa ī nzīla jing'we jabūbi nī shītwa shing'we sha malofu mukwibbyeeda no, kūlwa nguno ya shibi shing'we na shītīle shing'we sh'ipelanya.

32Natogilwe mumane gīkī ū gwenūyū natūgwītaga kūlwa nguno ying'we; alīhaya Seeba MULUNGU. Bing'we numba ya Isilaeli chaagi soni mugooke kūlwa nhūngwa jing'we!

33Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Ū mu lūshikū lwa kūng'weja ī shibi shing'we pyī ī shose, ī mizengo ying'we nakwīshokeja banhū hangī, nī misaka ying'we īkūzengwa būpya.

34Ī sī īyo īl'itogolo idūhū līti na shose shose īkūlīng'wa, lītizikala itogolo idūhū ū kū banhū abo bakūbītīlaga moi.

35Bakwandya kwiwīla, "Ī sī yenīyī lyal'itogolo idūhū līti na shose shose, ī haha yagaalūkile, yabizile gītī ngūnda gwa Edeni; nī mizengo īyo yalī misaka ītī na shose shose hangī makambagūkīle gike, ī haha yabeejiwe chiza, īlī na bikaji hangī īpīndīlīgije ndugu."

36Hūna a banhū abo basaagīīlile a ba mahanga ayo gamupīndije bakūdeeba gīkī ū nene SEEBA nīzengile būpya īyo yaalī yabipiwa, nī litogolo īlo lyaal'idūhū naalīhambile mo hangī. Nene SEEBA nalīhaya, na nakwīta.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

37Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Nakūzunya hangī ī numba ya Isilaeli īnilombe,
nane nakwīyītīla ū mhayo ūyū, a banhū babo nakūbīīta bakwīle gītī idaale lya
ng'holo.

38Bakūbiza gītī madaale ga ng'holo ja shitambò mu Yelusalemu mu makanza ga
shigukulu īsho shihelilwe. H'ūmo īkūbizīla ī mizengo īyo yaalī īkenaagūkile,
īkookala mabità ga banhū. Hūna bakūdeeba gīkī ū nene nalī Seeba.

Ezekia 37

Maguha mu mbūga

1Ū nkono go ng'wa SEEBA gwalī hamò nane, ūnifunya hanze mu nzīla ya ng'wa
Moyo o ng'wa SEEBA ūūkanitūūla ha gatī gatī ya mbūga; gaalīmo maguha mingī
no.

2Wandya kūniyeeja yeeja akūnoolekejaga, nakabona maguha mingī no a hasī ū
mu mbūga yenīyo; naago gaalī maguha mūūmu kīngī nasho.

3Hūna ūniwīla, "Ng'wana wa munhū, a maguha genaya gadūgije kūbiza mapanga
hangī?" Nane nūhaya, "Ee Seeba MULUNGU, ū gwenūyo ūgūmanile bebe dūhū."

4Hūna ūniwīla, "Gahangīlage a maguha genaya ūgawīle, 'Bing'we maguha
mūūmu, gwigwagi ū mhayo go ng'wa SEEBA!

5Ū Seeba MULUNGU alīgawīla a maguha genaya gīkī, Nakūlagīja myūyī yingīle ū
mu bing'we, mubize bapanga.

6Nakūmutūūlīla nge jimulūnganye, na nofu nakūlagīja jiize a ha bing'we, hūna
namukundīkīje n'ikūnza; hanuma namutūūlīle myūyī ū mu gatī ying'we mubize
bapanga. Hūna mukūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA.'"

7Na ng'hana nūhanga gīt'ūmo nakalagīīlīlwa. Aho nalīhanga kwimanīla yabiza
ho yoge, ilaka lya kūgogolong'hanya; a maguha gandya kwiyeegeela, būlī iguha
kū lyichalyo.

8Kwimanīla aho nalolile, jilonga nge na nofu a higūlya yago, n'ikūnza
lyūkundīkīja; alīyo yalī ītīmo myūyī ū mugo.

9Ūniwīla, "Ng'wana wa munhū hangaga, īhangīlage ī myūyī wīwīle, 'Ū Seeba
MULUNGU alīhaya gīkī, Bing'we myūyī, nzūgi kūfuma kū miyaga ya mhandī inè,
bahaahīlage a bafu benaba babize bapanga.'"

10Ng'hana nūhanga gīt'ūmo akanilagīīlīla, myūyī yūbingīla būbiza bapanga,
bīmīīla na magūlū gabo; ibità itaale no!

11Hūna ūniwīla "Ng'wana wa munhū, a magūha genaya h'ī numba ngima ya
Isilaeli. Bakahayaga, 'A maguha gise gūūma, nū kwisagīlwa kwise kwamala
kūshila; tūlī kūle no twakomanyiwa.'

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Alilūūlū bahangīlage ūbawīle, ‘Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Bing'we banhū bane, nakūshikundagūla ī shigila shing'we nang'wīnje moi, namushoshe hangī ū kū sī ya Isilaeli.

13Ūlū nūshikundagūla ī shigila shing'we nūmufunya moi a bing'we banhū bane, hū mukūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA.

14Nakūmutūūlīla Moyo wane ū mu bing'we hū mukūbiza bapanga, hanuma ya henaho nakūng'wikaja hangī ū mu sī ying'we ya benekīlī. A henaho hū mukūdeeba gīkī ū nene Seeba naayombaga, hama nītaga; alīhaya Seeba.’”

Ihanga līmò na ntemi ūmò

15Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla hangī:

16Ng'wana wa munhū, solaga nang'ha ūgwandīke gīkī, “Gwa sī ya Yuda, na a Baisilaeli balī n'isangī mo.” Hanuma ūsole nang'ha gūngī ūgwandīke, “Nang'ha go ng'wa Efulaimu, sabo ya ng'wa Yosefu, nī numba ya Isilaeli ī yose īlī n'isangī nang'hwe.”

17Hūna īdimanyage būbīlī wayo, gūbize nang'ha gūmò ū mu nkono gwako.

18A banhū ba sī ya ng'wing'we ūlū būkūbūūja gīkī, “Bebe ūtūtūwīlaga būlī a makūlū ga mihayo yenīyī?”

19Bawīlage, “Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Nakūgūsola ū nang'ha go ng'wa Yuda nagūlūnganīje nū go ng'wa Yosefu, ūyo gūlī mu nkono go ng'wa Efulaimu, ūyo na a Baisilaeli a bangī bal'isangī līmò nang'hwe; nakwīyīta gūbize nang'ha gūmò, babize ūmò ū mu nkono gwane.”

20Ī milang'ha īyo wīyandīkaga īdimage wīyooleche ū kū būtongi wabo

21hūna ūbawīle, “Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, A banhū ba Isilaeli nakūbīnja ū kū mahanga ūko baaja; nakūbabilinga kūfuma mhandī jose nabenhe hangī mu sī yabo.

22Nakūbīīta babize ihanga līmò ū mu sī yabo, ū mu ngūlū ja Isilaeli. A bose bakūbiza na ntemi ūmò, hama batalalekana hangī kūbiza mahanga abīlī, nūūlū kūgabanhīka kūbiza būtemi būbīlī.

23Nīyo batikala bakwisosohajaga hangī na mashiikolile gabo ga kūlamiwa, na a mashigīmbo gabo ga malofu, nūūlū mu būhūbi wabo būngī na būngī; nguno nakūbapīja kūfuma ū mu kūshoka numa kwabo, na nakūbeeja babize banhū bane, nū nene nakūbiza Mulungu wabo.”

24Ū Ntūmami wane ū Daūdi akūbiza ntemi wabo, bakūbiza na ndīīmi ūmò. Ī shilagīlo shane bakūshilondeela, na a malange gane bakūbiza na būkalalwa ū kūgadima.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Bakwikala ū mu sī īyo nakang'winha ntūmami wane Yakobo, sī īyo bikalaga babyaji bing'we. A boi bakwikala mo ilalī, na a baana babo, na a baana ba baana babo. Hūna ū Daūdi ū ntūmami wane akūbiza nsugi wabo welelo na welelo.

26Nakūbeeja nabo Ilagane lya mhola, Ilagane lya welelo na welelo. Hama nakūbazenga nalyongeje nī lisaabu lyabo, nī lipandī lyane lyeela nakūlītūūla ha gatī yabo welelo bose.

27Ī lipandī lyane lya kwikala līkūbiza hamò nabo; nakūbiza Mulungu wabo na a boi bakūbiza banhū bane.

28A mahanga gakūdeeba gīkī ū nene SEEBA nakabeejaga a Baisilaeli, ī lipandī lyane lyeela ūlū lyūbiza ha gatī yabo welelo bose.

Ezekia 38

Būhangi kūlwa ng'wa Gogi

1Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla hangī:

2Ng'wana wa munhū, ng'hangīlage ū Gogi ū wa sī ya Magogi, ū nsugi ntaale wa Mesheki na Tubali; hangaga

3ūlīng'wīla, Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Nalī na wilwisha nang'ho Gogi, bebe nsugi wa Mesheki na Tubali.

4Nakūkūhīnjūūla hūna nakūgwashe malobo ū mu saya jako, nakūfunye nī libità lyako pyī ī lyose, nī falasa jalyo, na a badamhīji ba falasa na shilanga shabo; n'ibità itaale lībūūkije mūda nhaale na ndo, pye a bose bakūhubengaga shū jabo.

5Būajemi, Kushi na Puti bakūbiza hamò nabo, bose pye bakūbiza na mūda jabo na mahima ga chūma.

6Nī Gomeli na a mabità gayo, na Beti-togama kūfuma sukuma ya kūle na a mabità gayo pye a gose; mahanga mingī ayo galī kū lwande lwako.

7Malīīlaga, nīyo wikale nzūgūlūmatū ū bebe na a mabità ayo wibilingīlile; hama wikale ūgalang'hanile.

8Hanuma ya shikū ningī ūkūlagījiwa kūdima shilanga; kū myaka ya kū būtongi ūkūja kūdumīla sī īyo yapīlile kūfuma mu būlūgū, sī īyo banhū bayo baabibilingilwe kūfuma mu mahanga mingī, biza kū ngūlū ja Isilaeli ījo jalī jalekwa dalali ikanza ilīhu. A banhū benabo benhilwe kūfuma kū mahanga, ī haha pye a bose bakwikalaga mu mhola.

9Ū bebe na a mabità gako, na mahanga mingī gakūbiza hamò nang'ho, mukūlinha mujile mukūfeefenyaga gītī nyaga ntaale; ī sī mukwīkundīkīja gītī ilunde.

10Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Ū mu lūshikū lwenūlo gakūkwizīīla maganiko ū mu ng'holò yako, hūnū ūkūhela mhayo mi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Ūkwiwīla, “Nakūjūsakamīla sī ya magūngūli gatapīndīlījiwe ndugu; nadumīle banhū abo batī na sha kūbibakīja, pye batī na magoobe ga mibita, nūūlū batī na būgong'ho bo kūpagīgīja.

12Nakūja nakūsolaga shikolo na kūbataaja bo nguzu, ū nkono gwane nakūgūgalūkīja ū kū misaka īyo yapandīkile mo bikaji haha, banhū abo bizile kūfuma kū mahanga, bizile kwikala ha gatī ya sī bibilinga henaho; basabi ba mitugo nī shikolo ī shingī.”

13A bana Sheba na Dedani na a basūlūja ba Talishishi na a magūngūli gaamo pye a gose bakūkūwīla, “Wizile kūsola shikolo bo nguzu? Wabilingile mabità gako kwiza kūtaaja shikolo, kūbūūcha feza na zahabu, kūjaana mitugo na sabo jingī, na kūdima shikolo shingī bo nguzu?”

14Hūna lūūlū ng'wana wa munhū, hangaga ūng'wīle ū Gogi, Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, “Ū lūshikū lwa banhū bane a Baisilaeli kwandya kwikala mu mhola, ūtūbabyūlīla miso?

15Ūkwiza kūfuma ū kū wikalo wako, ī sukuma ya kūle; na mahanga gangī mingī gakūbiza galī hamò nang'ho, pye badamhīji ba falasa. Līkūbiza ibità itaale na lya nguzu ningī.”

16Ū bebe Gogi ūkūbahoolekela a banhū bane a Baisilaeli, ūbize gīt'ilunde kūkundīkīja sī. Ū mu shikū ja kū būtongi, nakūkwenha wize kwīdumīla ī sī yane, a mahanga ganideebe kūlwa kūboolecha ū wela bone mu nzīla yako, nago galībona.

17Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Ūtī bebe ūyo naakūhaya kwīngīīla shikū ja kale mu nzīla ya batūmami bane a bahangi ba Isilaeli? Ū ng'wikanza lyenīlo baahanga no myaka na myaka, gīkī nakwizūkwenha ūbadumīle.

18Ū mu lūshikū lwa kwīdumīla ī sī ya Isilaeli ū Gogi, ū būpelanu bone būkūbaka gītī moto; alīhaya Seeba MULUNGU.

19Nguno nalīhaya mu būpelanu bo wilu bone gīkī, ū ng'wikanza lyenīlo kūkūbiza ho kūtingina kūtaale ū mu sī ya Isilaeli.

20Ī ndīlo ja mu nyanza nī noni ja kūlala, pyī nī shiinū ja mu masaka; nī shiseeng'wa pyī īsho shikayeelaga higūlya ya sī, na a banhū pye abo balī mu sī bakūdetema ū kū būtongi wane. Ī ngūlū jikūsalingūlwa, na a mang'ong'ho gakūsambaajiwa, na būlī ndugu īkūgwa hasī.

21Nakūsamīlīja būlūgū kūlwa ng'wa Gogi būlī kwene ū kū ngūlū jane, alīhaya Seeba MULUNGU; pye bakwiyūbūkīla, būlī munhū na g'wiye.

22Nakūngwisīja nsango ū wei na a mabità gakwe, na a mahanga pye ayo galī hamò nang'hwe; nsango gwa mabūsaatu n'icha, nakūng'wenhela na mbula nhaale ya malambo, na ya mawe, na moto gwa kūbaka na būgota wa shibiliti.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Ū mu gīko nakūbūkumūcha ū būtaale bone, nū wela bone, nakwiyoolecha hape kū būtongi bo mahanga mingī. Hūna bakūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA.

Ezekia 39

1Alilūūlū ng'wana wa munhū, ng'hangīlage ū Gogi ūng'wīle, Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, "Nalī na wilwisha nang'ho Gogi, bebe nsugi wa Mesheki na Tubali.

2Nakūkūhīnjūūla nakūdutanje. Nakūkwenha kūfuma sī ya sukuma ya kūle hūna nakūtūme kūja kwilwisha nī ngūlū ja Isilaeli.

3Hanuma ū būta wako nakūbūtūla na wīnje ū mu nkono gwako gwa lūmoso, a masonga gako nagalagaje gīnge ū mu nkono gwako gwa būlyo.

4Ūkūgwīla kū ngūlū ja Isilaeli, ū bebe na mabità gako, na a mahanga ayo galī hamò nang'ho. Nakūkūfunya ūbize shilīwa kū noni ja būlī mbika, na kū shiinū ja mu masaka.

5Ūkūgwīla mu mbūga, nguno nahayaga nene; alīhaya Seeba MULUNGU.

6Nakūtūma moto ī Magogi, nū kū bose abo bakikalaga mu mhola mu sī ja mbalama ya nyanza, nabo bakūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA."

7Ī lina lyane lyela nakūlyīta līmanīke ū mu banhū bane a Baisilaeli. Natikala nūlīlekanīja ī lina lyane likale lyūsosohajiwa hangī, nīyo a mahanga gakūdeeba gīkī ū nene Seeba nalī Ng'wela wa Isilaeli.

8Lūkwiza lūshikū, na ng'hana lūkwilonga, alīhaya Seeba MULUNGU. Ū lwenūlū h'ū lūshikū ūlo naalūhaya.

9A henaho lūūlū abo balī mu mizengo ya Isilaeli bakūja ī hanze bakashitūmamīle ī shilanga shabo gītī ng'hwi; ī mūda ī nhaale nī ndo, ū būta na a masonga, ī ng'hoome ja būlūgū na a machimu, pyī ī shose bakūshipemba. Bakūshitūmamīla gītī ng'hwi ikanza lya myaka mpungatī.

10Batūbiza na nguno ya kūja kūsoleela ng'hwi kū malaale nūūlū kūjūbbuta kū masaka, nguno bakūshitūmamīla ī shilanga a ha ng'wanya gwa ng'hwi. Hūna bakūbataaja bo nguzu ī shikolo abo baabataajaga ī shabo bo nguzu, na bakūbataagīja abo baabataagījaga a boi; alīhaya Seeba MULUNGU.

11Ū mu lūshikū lwenūlo ū Gogi nakūng'winha ipandī lya kūjīīkīlwa ū mu Isilaeli, mu longa ūlo lūkatūmamīlagwa na banhū abo bakajaga kīya kūjīlīīla kū nyanza. Līkwīchiba ī nzīla ya bashimīzi, nguno ū Gogi na a mabità gakwe bakūjīkīlwa ng'wenūmo. Hūna lūūlū lūkwitanwa longa lwa mabità ga ng'wa Gogi.

12Ī numba ya Isilaeli īkūmala myeji mpungatī īkūbajīkaga kūlwa kwīyeeja ī sī.

13Pye a banhū ba sī bakūgwīta ū nīmo gwa kūjīka, hūna ū lūshikū lwa koolecha ikūjo lyane lūkūbiza lūshikū lūtaale ū kūbo; alīhaya Seeba MULUNGU.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Banhū bakūyūbīta bīta ū mu sī būlī makanza kūlwa kwīyeeja ī sī. Bangī bakūyūbīta hose hose ū mu sī, hama a higūlya yabo a benabo, bangī bakūyūbajīka abo bakūbiza basaagīīlile ū mu mabbaala. Ūlū yūshila ī myeji īy'mpungatī, bakwandya būgīsīlīja wabo.

15Ū ng'wikanza lya kūbīta bīta ū mu sī ūlū munhū ūbona iguha lya munhū akūtūūla hoi lūmeng'ho kūshisha a basīmbi ba shigila balījīke nalyo ū kū longa lwa mabità ga ng'wa Gogi.

16(Na nzengo gwa Hamona gūkūbiza ho.) Ū mu gīko hū bakwīyeeja ī sī.

17Alilūūlū ng'wana wa munhū, ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, "Hīlīkaga ūjitane ī noni ja būlī mbika, nī shiinū ja mu masaka pyī ī jose; jiwīlage: Ibilingagi ng'wize kūfuma mhandī jose ū kū shitambò īsho nalīmubeegeja; shitambò shitaale kū ngūlū ja Isilaeli. Ū kwenūko mukūlya nyama na mukūng'wa mininga.

18Mukūlya nofu ja bagosha ba mbagashūūla mung'we na mininga ga basugi ba mu masī, gītī nyama ja ng'ondi na ja baana ba ng'holo, nūūlū ja ngulyati na ja nzagamba, ī jose jibange gītī jaadīīmīlwa kū mbūga ja Bashani jūgīna.

19A ha shitambò īsho nalīmubeegeja mukūlya būhondo kūshisha gamuzeeze, na a mininga mukūng'wa kūshisha gamuseeseele.

20A ha meza yane mukūlya nyama ja falasa na badamhīji bajo, ja bagosha ba mbagashūūla na bashilikale ba būlī mbika." Alīhaya Seeba MULUNGU.

21Nakūlyolecha ī likūjo lyane ū mu mahanga, hūna pye a mahanga gakūgūbona ū nsango ūyo nalībinha, nū nkono ūyo nalībasheedekegeja.

22Kūfuma lūshikū lwenūlo ī numba ya Isilaeli īkūdeeba gīkī ū nene hū nalī SEEBA Mulungu wabo.

23Hūna a mahanga gakūmana gīkī a Baisilaeli baalī baaja ū kū būsaamiwa kūlwa shibi shabo, nguno baalī batī basanyiwa ū kūlī nene. Hūna lūūlū nakabūbisa ū būshū bone ū kūbo, nūbatūūla mu makono ga banishi babo a bose būbūlagwa mu būlūgū.

24Nakabīītīla kūlenganīla na būsoso wabo nū būhūbi wabo, hūna ū nene nakabūbisa ū būshū bone kūfuma ū kūbo.

25Alilūūlū, ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Ī haha lūūlū nakūng'wenha ū Yakobo kūfuma ū kū būding'wa, hama nakūbachīla shigongo pye a banhū ba Isilaeli, na nakūbiza na wilu kūlwa lina lyane lyeela.

26Ī minala yabo bakwīyība, nū būlekūsanyiwa wabo pyī ū bose ūbo baanoolekejaga ū mu shikū jene bikalaga mhola aho balī mu sī yabo, ndūhū na wa kūbogohya.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

27Ūlū nalabashoshe kūfuma ū kū mahanga nūbabilinga kūfuma ū kū sī ja banishi babo, nakwiyoolecha kūbiza ng'wela mu nzīla yabo kū būtongi wa mahanga mingī.

28A henaho hū bakūdeeba gīkī ū nene nalī SEEBA Mulungu wabo, nguno nūūlū īkī naalī nabatwala mu būsaamiwa kū sī ja mahanga, alīyo nahene nakūbabilinga hangī bize mu sī yabo, hama natūleka kū numa nūūlū ūmò wabo.

29Ū būshū wane natalabūbisa hangī ū kūbo, nguno ī numba ya Isilaeli nakwīyitīīla Moyo wane, alīhaya Seeba MULUNGU.

Ezekia 40

Ipandī lya hekalu mhya

1Mu ng'waka gwa makūmi abīlī n'ītanò kwīngīīla kūsaamiwa kwise, ng'waka gw'ikūmi n'īnè ū nzengo gūdimilwe, mu lūshikū lw'ikūmi lwa ng'weji, wandījo bo ng'waka gwenūyo, ū mu lūshikū lwenūlo ū nkono go ng'wa SEEBA gwalī hamò nane; ūnitwala ko ū kwenūko.

2Ūnibūūcha nalī mu koolekegeje ka ng'wa Mulungu, ūnitwala kū sī ya Isilaeli; ūūkanitūūla ha lūgūlū lūlīhu no no no. Ī dakama yaalo jalīho numba ningī, jabonekanaga gītī nzengo.

3Ūnitwala ū mu nzengo gwenūyo, nūsanga mo munhū w'ihanga lya kūlabangīla gītī shaba. Walī īmīīlile ha mita, ū mu nkono alī na lūgoye lwa kitaani na nang'ha nīhu gwa kūpimīla.

4Hūna ū munhū ng'wenūyo ūniwīla, “Ng'wana wa munhū, lolaga na miso gako, ūdegeleke na matū gako, na a maganiko gako gadīlīīle gete pyī īyo nakūkoolekeja; nguno h'ī chene wenhagwa kūūnū. Hama ūkūbawīla a banhū ba numaba ya Isilaeli būlī mhayo ūyo ūlagūbone.”

Mita gwa kīya go gwalugwa ya hanze

5Hūna nūbona ndugu īyīpīndīlīgije ī hekalu. Ū būlīhu bo nang'ha go kūpimīla ūyo walī nago ū munhū ng'wenūyo boolī miita idatū; wahayīpima ī ndugu yūbiza na būgīnu bo miita idatū, nū būgūngūhu ū kūja ū ng'wigūlya miita idatū.

6Hanuma ūja kū mita gwalī gūlolelile kīya, jalīho ngaji ūlinha ho, ūbūpima ū būshikīlo bo ha mita, jalīho miita idatū ū kwingīla mu gatī.

7Shalīho na chumba sha balang'hani, būlī shene shalī na miita idatū ū būgalī galī nū būlīhu; a ha gatī ya chumba na chumba jalīho ndugu ja kūkīngītīīla, būgīnu wajo miita ibīlī na nusu. Ū būshikīlo bo ha mita gwa h'ibīndo īlo lyalī lilolelile nī hekalu boolī miita idatū.

8Nī libīndo lya ha mita ūlīpima;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9lyalī na miita inè ū kwingīla ū mu gatī, ī ndugu jalyo jalī na būgīnu bo miita īmò īmò; ī libīndo lya ha mita lyenīlo lyalī lilolelile nī hekalu.

10Ū mita gwa kīya gwalī na chumba shidatū ū lwandī ūlū nū lūngī; ī shose būdatū washo shalī na shipimo sha mbika īmò, nī ndugu ja kūkīngītīīla ījo jalīho būlī lwande jalī na shipimo sha mbika īmò.

11Hūna ūbūpima nū būgalī galī bo ha wingīlīlo wa ha mita, jūbiza miita itanò; ū mita gwenekīlī gwalī na būgalī galī bo miita itandatū na nusu.

12A ha būtongi bo chumba sha balang'hani būlī hene yalīho ndugu ya būgūngūhu bo nusu miita, lelo ī chumba ī shene shalī na shipimo sha miita idatū būlī lwande.

13Hūna ūbūpima nū būgalī galī bo mita, kūfuma kwigūlya ya ndugu ya hanze ya chumba īshi, kūja kwigūlya ya ndugu ya hanze ū kū chumba īsho shalī shiilolelile nasho. Ū kūfuma a ha nyango gwa chumba īshi kūjūshika ū kū nyango gwa chumba īsho shalī shiilolelile nasho jalīho miita ikūmi n'ibīlī na nusu.

14Ūjipima pyī ī ndugu ja kūgūkīngītīīla ū mita; ī shipimo shūkūbanīja nī lipandī īlo lyalī līshikile kwibīndo, jūbiza ho miita makūmi adatū.

15Ū kwandīja ha wingīlīlo bo mita kūshisha kū būtongi ūko līgelelile ī libīndo, jalī miita makūmi abīlī n'itanò.

16Ī chumba sha balang'hani nī ndugu ja ha mita shalī shokalile madilisha mado mado, nī libīndo lyalī na madilisha pye a hose ū mu gatī; hama ī ndugu jalyo ja kūkīngītīīla jalī joolilwe būlenji bo mitī ya nhende.

Ibīndo lya hanze

17Hanuma ūnenha kwibīndo lya hanze, pyī ī lyose lyalī līpīndīlījiwe chumba, yalīho na nzīla ītindagīlilwe mawe. Chumba makūmi adatū shalī shihelilwe kwīsīngīja ī nzīla yenīyo.

18Ī nzīla yenīlo yalī īshikile ūmo yalī īgelelile ī mibita, nū būgalī galī wayo walī būlenganīlile nū būlīhu wa mibita; ī yenīyo yalī nzīla ya kū ntulumenho.

19Hūna ūbūpima nū bū kūle bo kwīnga ū mu gatī ya mita gwa kū ntulumenho kūja ī hanze y'ibīndo lya mu gatī; jilonga miita makūmi atanò ū lwande lwa kīya nū lwa sukuma.

Mita gwa Sukuma

20Nū mita ūyo gwalī gūlolelile sukuma, ū gwa kūbīta wingīla kwibīndo lya hanze, ūgūpima ū būlīhu nū būgalī galī waago.

21Gwalī na būlīhu wa miita makūmi abīlī n'itanò, ū būgalī galī miita ikūmi n'ibīlī na nusu. Na chumba sha balang'hani shalīho shidatū būlī lwande; ī chumba nī ndugu ja kūkīngītīīla nī libīndo, shalī na shipimo sha būlenganīle nī sha ha mita ū go kwandya.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

22Ī shipimo sha madilisha nī sh'ibīndo nī sha mitī ya nhende īyo yalī yoolilwe kūlwa būlenji, shalī shilenganīlile nī sha ha mita ūyo gūlolelile kīya. Jalīho ngaji mpungatī ja kūlinha kūja hoi, n'ibīndo lyago ū kū lwandī ū lūngī.

23Ū mu gwalugwa ya mu gatī gwalīmo mita gūlolelile kū mita gwa sukuma, gīt'ūmo gwalī ū gwa kū lwande lwa kīya. Aho wapima kūfuma ū kū mita ū gūmò kūja ū kū gūngī, jigela miita makūmi atanò.

Mita gwa dakama

24Hūna ūnitonga kūja kū lwande lwa dakama, nūkabona ko mita gūlolelile dakama, aho wajipima ī ndugu jago nī libīndo, nasho shūbiza na shipimo gītī ī sha mibita ī yīngī.

25Ū mita nī libīndo shalī shokalile madilisha mado mado gīt'ūmò gaalī a ga mibita ī yīngī. Nago gwalī na būlīhu wa miita makūmi abīlī n'itanò, ū būgalī galī miita ikūmi n'ibīlī na nusu.

26Jalīho ngaji mpungatī ja kūlinha kūja hoi, n'ibīndo lyago ū kū lwandī ū lūngī; ī libīndo lyalī na ndugu ja kūkīngītīīla būlī lwande, jalī joolilwe mitī ya nhende kūlwa būlenji.

27Nī gwalugwa ya mu gatī yalī na mita gūlolelile dakama; aho wapima kūfuma a ha mita gwenūyū kūja ū kū mita gwa dakama, jilonga miita makūmi atanò.

Mita go gwalugwa ya mu gatī

28Hūna ūnenha kū gwalugwa ya mu gatī kūbītīla ha mita gwa dakama, ūgūpima ū mita gwa dakama; gwalī na shipimo gītī ī sha mibita ī yīngī.

29Ī chumba nī ndugu ja kūkīngītīīla nī libīndo, shalī na shipimo gītī ī sha kū mibita ī yīngī. Ū mita nī libīndo lyaho shalī shokalile madilisha mado mado. Gwalī na būlīhu wa miita makūmi abīlī n'itanò, ū būgalī galī miita ikūmi n'ibīlī na nusu.

30(A mabīndo ga hanze a ga mibita ya h'ibīndo lya mu gatī gaalī na būlīhu bo miita ikūmi n'ibīlī na nusu, na būgalī galī bo miita ibīlī na nusu.)

31Ī libīndo lyaho lyalī līlolelile kū gwalugwa ya hanze; ī ndugu jalyo jalī joolile būlenji bo mitī ya nhende, jalīho na ngaji inaane ja kūlinha kūja hoi.

32Hūna ūnenha kū gwalugwa ya mu gatī kū lwande lwa kīya, ūgūpima ū mita; gwalī na shipimo gītī ī sha mibita ī yīngī.

33Ī chumba nī ndugu ja kūkīngītīīla nī libīndo, shalī na shipimo gītī ī sha kū mibita ī yīngī. Ū mita nī libīndo lyaho shalī shokalile madilisha mado mado. Gwalī na būlīhu wa miita makūmi abīlī n'itanò, ū būgalī galī miita ikūmi n'ibīlī na nusu.

34Ī libīndo lyaho lyalī līlolelile kū gwalugwa ya hanze; ī ndugu jalyo jalī joolile būlenji bo mitī ya nhende, jalīho na ngaji inaane ja kūlinha kūja hoi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

35Hūna ūnenha kū mita gwa sukuma, ūgūpima; gwalī na shipimo gītī ī sha mibita ī yīngī,

36nī shipimo sha chumba sha balang'hani shaho shalī gīko, nī sha ndugu ja kūkīngītīīla, nī sh'ibīndo pyī nī sha madilisha. Ū mita gwalī na būlīhu bo miita makūmi abīlī n'itanò, ū būgalī galī miita ikūmi n'ibīlī na nusu; ī ndugu jago jalī jokalile madilisha mado mado.

37Ī libīndo lyaho lyalī līlolelile kū gwalugwa ya hanze; ī ndugu jalyo jalī joolile būlenji bo mitī ya nhende, jalīho na ngaji inaane ja kūlinha kūja hoi.

Chumba sha kūgolanīja shitambò

38Būl'ibīndo lya ha mita gwa mugatī lyalī na chumba na nyango gwa kūbītīla; h'aho shogejiagwa ī shitambò sha kūpemvwa.

39Ū ng'wibīndo lya ha mita jalīho meeza ibīlī, ū lwandī ūlū nū lūūlū, aho shasīnzīlagwa ī shitambò sha kūpemvwa, shitambò sha kwīnja shibi nī shitambò sha kwihīga.

40Ī hanze y'ibīndo lya ha mita, haho nī ngaji ja kūja kū mita gwa sukuma, jalīho meeza ibīlī nū kū lwandī ū lūngī ū lwa ngaji jalīho meeza ibīlī.

41Hū kūhaya jalīho meeza inaane aho shasīnzīlagwa ī shitambò; meeza inè ū kū lwandī ū lūmò ū lwa mita, nū kū lwandī ū lūngī meeza inè.

42Jalīho na meeza jingī inè kūlwa shitambò sha kūpemvwa, jalī ja mawe gagodangilwe gūūlenganījiwa. Būlī yene yalī na būlīhu bo sentimiita makūmi mpungatī n'itanò, nū būgalī galī sentimiita makūmi mpungatī n'itanò, ū būgūngūhu sentimiita makūmi atanò. Nī shikolo sha kūsīnzīla shitambò sha kūpemvwa nī shitambò ī shingī na shingī shatūūlagwa henaho.

43Na mitī mido mido ya mapagala ya būlīhu wa kūshika ha būgalī galī bo shiganza sha munhū, yalī īkomeelilwe a ha ndugu yūpīndīlījiwa pye a hose. Ī meeza jalī ja kūtūūla hoi ī nyama ja shitambò.

Chumba sha bagabīji

44Ī hanze ya mita gwa mu gatī, ū mu gwalugwa ya mu gatī, shalīho chumba shibīlī, shimò bbihī na mita gwa sukuma ūyo gūlolilelile dakama, ī shingī bbihī na mita gwa dakama ūyo gūlolelile sukuma.

45Ūniwīla, "Ī chumba īsho shilolelile dakama sha bagabīji a ba nīmo gwa kūlang'hana hekalu,

46alīyo ī chumba īsho shilolelile sukuma ī shene sha bagabīji ba nīmo gwa kūlang'hana ng'walīlò. A benaba h'a bagabīji a balekwa Sadoki, abo bazunīlīgije boi dūhū ū kūng'wegeela ū SEEBA kūlwa kūtūmama kū būtongi bokwe."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

47Hūna wīpima ī gwalugwa: Ū būlīhu nū būgalī galī shalī shilenganīlile, būlī kwene miita makūmi atanò; ū ng'walīlò gwalī kū būtongi bo hekalu.

48Hūna ūnenha ū ng'wibīndo lya hekalu, ūjipima ī ndugu jalyo; jalī miita ibīlī na nusu ū lwandī ūlū nū lwandī ū lūngī. Ū būgalī galī bo ha nyango boolī miita mpungatī. Ī ndugu ja kūkīngītīīla ū lwandī ūlū nū lwandī ūlū jalī miita īmò na nusu.

49Ū būlīhu w'ibīndo walī miita ikūmi, ū kūfuma a ha wandījo kūja ū kū numa jalī miita itandatū, jalīho ngaji ja kūlinha kūja hoi, nī ndugu j'ibīndo jalī jikīngilwe ng'hīngī būlī lwandī.

Ezekia 41

1Hūna ūnitwala ū mu chumba sh'ipandī lyeela ī sha ha būshikīlo, būlī lwande shalī na ndugu jizengilwe gītī ng'hīngī, ūjipima; ū būgalī galī wajo būbiza miita idatū.

2A ha kwingīlīla haalī na būgalī galī bo miita itanò; būlī lwande jalīho ndugu ja kūkīngītīīla ja būgalī galī bo miita ibīlī na nusu. Hūna nī shoi ī chumba sh'ipandī lyeela ī sha ha būshikīlo ūshipima; shalī na būlīhu bo miita makūmi abīlī, ū būgalī galī miita ikūmi.

3Hanuma wingīla nū mu chumba sh'ipandī lyeela ī sha mu gatī, ū mu nzīla ya kwingīlīla jalīho ndugu ja nyakīngī jīkīngile ha gatī; ūjipima; būlī yene yalī na būgalī galī bo miita īmò. Ī nzīla ya kwingīlīla yalī na būgalī galī bo miita idatū, būlī lwande yalīho ndugu ya kūkīngītīīla, ya būgalī galī bo miita idatū na nusu.

4Ī chumba sh'ipandī lyeela ī sha mu gatī ūshipima ū būlīhu washo, shalī na miita ikūmi, ū būgalī galī washo ū kū lwandī ūlo lwikuumije na chumba sh'ipandī lyeela ī lya ha būshikīlo walī miita ikūmi. Hūna ūniwīla, “Ī lyenīlī h'ī Lipandī Lyeela no no no.”

5Hanuma wīpima nī ndugu ya hekalu, yalī na būgīnu bo miita idatū; na būlī chumba sha mu kabazu ū mu hekalu shalī na shipimo sha būgalī galī wa miita ibīlī.

6Ī chumba sha mu mhelo mhelo shalī shihelilwe mu misafa idatū ya wilondeele kūja igūlya, nsafa gūmò higūlya ya gūngī; būlī nsafa chumba makūmi adatū. Gaalīho makīngītīīlīlo gīpīndīlīgije pyī ī ndugu ya hekalu, ī chumba sha mu mhelo mhelo shūzengwa henaho shūdaama, shitadaamiwe na ndugu ya hekalu.

7Pyī ī chumba sha mu mhelo mhelo ya hekalu ī sha mu nsafa gwa higūlya ya ng'wichaago shalī shigalī. Ī hekalu yaalī īzengilwe mu mbika ya kūzunīlīja kūgalīha ūlū īlīlīīha kūja igūlya. Nose ū munhū ūlū alīlinha kūja igūlya nī chumba shajaga shikūgalīhaga. Yalīho ngaji īfumile a ha nsafa gwa hasī, yūlinha ījile kū nsafa gwa kwigūlya kūbītīla mu nsafa gwa ha gatī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Nūbona gīkī ī hekalu yalī īzengilwe ha nsingi gwa būgūngūhu bo miita idatū, ūyo gwalī nsingi nū kū chumba sha mu mhelo mhelo ya hekalu.

9Ī ndugu ja hanze ya chumba sha mu mhelo mhelo jalī na būgīnu bo miita ibīlī na nusu. Ibbaala lyape līti na shose shose lyalīho ū kwīnga a ha chumba sha mu mhelo mhelo ya hekalu

10kwiza a ha chumba sha bagabīji; ū būgalī galī walyo walī miita ikūmi kwīpīndīlīja pyī ī hekalu.

11Yalīho milyango ya kūfuma ū mu chumba sha mu mhelo mhelo ya hekalu, kwiza a h'ibbaala īlo līti na shose shose lyenīlo; gūmò gwalī kū lwande lo sukuma, gūngī lwande lo dakama. Nsingi ngūngūhu gwa būgalī galī bo miita ibīlī na nusu gwalī gwīpīndije pyī ī hekalu, gūūkagelela a h'ibbaala īlo līti na shose shose.

12Ū lwande lo ng'weli yalīho numba yilolile nī gwalugwa ya ha hekalu, ū būlīhu wayo walī miita makūmi anè n'itanò, ū būgalī galī miita makūmi adatū n'itanò; ī ndugu yayo yalī na būgīnu bo miita ibīlī na nusu pyī ī yose.

13Hūna wīpima ī hekalu, yūbiza na būlīhu bo miita makūmi atanò; nī gwalugwa ya hekalu nī numba ī yīngī nī ndugu jayo, nasho shaalī na būlīhu bo miita makūmi atanò.

14Ū būgalī galī bo gwalugwa ya hekalu ū kū lwande lwa kīya, kūsanja nū bo hekalu ū kū būtongi wayo, boolī miita makūmi atanò.

15Hūna ūbūpima nū būlīhu bo numba īyo yalī yilolile na gwalugwa ya kū numa ya hekalu; yalī na miita makūmi atanò, ū kūgasanja na a mabīndo gayo. Ī lipandī lyeela ī lya ha būshikīlo, nī lipandī lyeela ī lya mu gatī, nī libīndo īlo liilolile na gwalugwa,

16nī shisho shalīho hose hose a ha shidatū shenīshi, gītī, wingīlīlo bo ha nyango, madilisha a mado mado, na a mabīndo gasho; pyī ī shose shenīshi kwandīja ha nyango kūja kū būtongi, shalī shikundīkīgije būlenji bo mbawa. A hasī jalīho mbawa, nū mu ndugu kūshika mu madilisha, na a madilisha menekīlī gaalī gakundīkīgije būlenji.

17A ha ng'wanya gwa higūlya ī hanze ya nyango gwa kūja ng'wipandī lyeelya lya mu gatī, na a ha ndugu pyī ī jose ū ng'wipandī lyeela lya mu gatī nī lya ha būshikīlo,

18walī boolilwe hoi būlenji bo makelubi na mitī ya nhende. Ī mitī ya nhende yalī yitobanīgije na a makelubi, būlī ikelubi lyalī na būshū būbīlī,

19būshū bo munhū būlolelile kwikelubi lya lwandī ūlū, na būshū bo shimba ū kwikelubi ī līngī. Gaalī goolilwe pye a hose ū mu hekalu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Ī ndugu ya ngw'ipandī lyeela ī lya ha būshikīlo yaalī yoolilwe makelubi na mitī ya nhende, kwandīja hasī kūja kwigūlya kūshisha kū ng'wanya gwa higūlya ya nyango.

21Ū būlīhu nū būgalī galī bo felemu ya ha nyango gwa h'ipandī lyeela ī lya ha būshikīlo boolī būtikīlile; h'ūmo yalī ībeegegije nī ya kū būtongi w'ipandī lyeela no no no.

22Gwalīho ng'walīlò gwa mantī gwa būgūngūhu bo miita īmò na nusu, ū būgalī galī nū būlīhu wago boolī būlenganīlile, miita īmò īmò. Ī ng'ongo jago jalī ja mitī nī ligaasījo lyago, nū mu kabazu. Ū munhū ng'wenūyo ūniwīla, "Ī yenīyī h'ī meeza īyo īkikalaga kū būtongi bo ng'wa SEEBA."

23Ī lipandī lyeela ī lya ha būshikīlo nī lipandī lyeela no no no, a gose gaalī na milyango migalī ya kwigela milyango ībīlī.

24Ī yose būbīlī wayo yaalī na malugalīlo abīlī, būlī nyango na malugalīlo gago abīlī.

25A malugalīlo ga ha nyango gwa h'ipandī lyeela ī lya ha būshikīlo gaalī goolilwe būlenji bo makelubi na mitī ya nhende, gīt'īyo yalī yoolilwe ha ndugu; hama a ha būtongi a higūlya y'ibīndo lyalī līnungelejiwe hoi līntī.

26Ī ndugu j'ibīndo ī ja mu kabazu jalī na madilisha mado mado goolilwe būlenji bo mitī ya nhende būlī lwande. Na a ha chumba sha mu mhelo mhelo ya hekalu gaalī ganungelejiwe a mantī.

Ezekia 42

Chumba kūlwa Bagabīji

1Hūna ū munhū ng'wenūyo ūnitonga kūjīlīīla kū lwande lo sukuma, tūbītīla ng'wibīndo lya hanze, tūūkingīla mu chumba shaalī shiilolile na gwalugwa ya ha gatī na hekalu na numba yalī kū lwandī lwa sukuma.

2Gwalīho nyango ū lwandī lwa sukuma, gwilolelile nī ndugu ī ndīhu ī ya numba yenīyo. Yalī miita makūmi atanò ū būlīhu, ū būgalī galī miita makūmi abīlī n'itanò.

3Lyalīho ipandī lya miita makūmi abīlī kūfuma a h'ibīndo lya mu gatī, lyalī na misafa idatū, gūmò higūlya ya gūngī. Na misafa yīngī yalīho ū kū ntambūko gwa nzīla ya ha gwalugwa ya hanze.

4Ū kū būtongi bo chumba shenīsho yalīho nzīla ya kūbītīla mu gatī, yalī ya būgalī galī wa miita itanò, ū būlīhu miita makūmi atanò; ī milyango yasho yalī īlolelile sukuma.

5Ī chumba sha kwigūlya shenīsho shalī shipine, nguno a mabīndo ga numba gaalī gasolile ng'wanya ngalī ū kwigūlya kūtinda a ha gatī gatī nū mu sīlīlī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Hama ī chumba sha nsafa gwa kadatū shalī shitī na ng'hīngī, ūmo gaalī a mabīndo; hūna lūūlū shalī shipine ū mu gatī, kūtinda ūmo shalī ī chumba sha nsafa gwa ha gatī nī sha nsafa gwa mu sīlīlī.

7A hanze yalīho ndugu yihelile nī chumba shenīsho, hamò nī gwalugwa ya hanze. Ū kū būtongi bo chumba ī ndugu yenīyo yalī ībītīīlile miita makūmi abīlī n'itanò.

8Ū nsafa gwa chumba īsho shalī kū lwande lwa hihī na gwalugwa ya hanze, gwalī na būlīhu bo miita makūmi abīlī n'itanò; alīyo ūyo gwalī kū lwande lwa hihī na hekalu gwalī na būlīhu bo miita makūmi atanò.

9Ū wingīlīlo wa mu chumba sha nsafa gwa kū sīlīlī walī kū lwande lo kīya, ū munhū ūlū alingīla kūfuma kū gwalugwa ya hanze.

10Ū kū lwande lwa dakama shalī shihelilwe chumba shūbīmbīkanwa nī gwalugwa ya hekalu, kūlondeela būlīhu līhu bo ndugu ya hanze;

11a ha būtongi washo yūbiza ho nzīla. Ī chumba shenīshi shalī gītī ī sha kū lwande lwa sukuma, ī shipimo sha būlīhu nū būgalī galī washo boolī būtikīlile; nī milyango yalī ya mbika īmò. Ūmo yalī ī milyango ya kū lwande lwa sukuma h'ūmò yalī nī milyango

12ya chumba sha kū lwande lwa dakama. Yalīho ndugu īgoloolile kūja kīya, na nzīla yihelile nayo, īyo yatūmamīlagwa na būlī munhū ūlū aliza ū mu chumba shenīsho; a ha wandījo bo nzīla yenīyo gwalīho nyango.

13Hūna ūniwīla, “Ī chumba sha sukuma nī sha dakama īsho shilogegije milyango kū gwalugwa ya hekalu, sha bagabīji. Sha bagabīji abo bakegeelaga kū būtongi bo ng'wa Seeba, h'ūmo bakūyūlīīla ī shitambò ī sheela no no no. Nī shitambò sheela no no no; gītī shitambò sha būsu, shitambò sha kweja shibi, nī shitambò sha kwīnja būhūbi, h'ūmo bakūyūshitūūla, nguno ī lipandī lyenīlo līlī lyeela.

14A bagabīji ūlū būlinda bingīla ū ng'wipandī lyeela kūtūmama, yaya ū kūja ū mu gwalugwa ya hanze; batīnashizuula ī shizwalo īsho balītūmamīla, nguno ī shizwalo shenīsho shilī sheela. Bakūja ū kwisangīlīja na a banhū a bangī hanuma ya kūzwala ī shizwalo shabo na kale.”

15Aho wamala ū kwīpima ī hekalu ū mu gatī, tūbītīla ha mita ūyo gwalī gūlolelile kīya, ūnifunya hanze; hūna ūlīpima ī libbaala īlo lyalī lyīpīndije ī hekalu,

16ūtūmamīla nang'ha gwakwe gwa kūpimīla. Aho walīpima ī libbaala lya kū kīya lyūbiza na miita magana abīlī na makūmi atanò.

17Ūgalūka ūlīpima nī lya lwande lo sukuma bo kūtūmamīla ū nang'ha gwakwe go kūpimīla, nalyo lyūbiza na miita magana abīlī na makūmi atanò.

18Nū lwandī lo dakama ūlūpima, lūbiza na miita magana abīlī na makūmi atanò, ū kūtūmamīla ū nang'ha gwakwe gwa kūpimīla.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Hūna ūgalūkīla nū kū lwandī lo ng'weli ūpima, nū lwene lyūbiza na miita magana abīlī na makūmi atanò ū bo kūtūmamīla ū nanga gwakwe go kūpimīla.

20Hūna ūmalīja na nīmo gwa kūjipima pyī ī mhandī inè j'ipandī lyenīlo. Lyalī līpīndīlījiwe ndugu ya kūlīlekanya ī lipandī lyeela na a mapandī a gangī. Ī ndugu yalī na būlīhu bo miita magana abīlī na makūmi atanò, nū būgalī galī miita magana abīlī na makūmi atanò.

Ezekia 43

Ikūjo kūshoka mu hekalu

1Hūna ū munhū ng'wenūyo ūnenha kū mita ūyo gwalī gūlolelile kīya.

2Nūlībona ī likūjo lya ng'wa Mulungu wa Isilaeli līliza kūfumīila mu kīya. Ī lilaka lyakwe lyalī gītī ng'huutumo gwa minzī mingī gakūhūūmaga; ī sī yang'wekaga kūlwa nguno y'ikūjo lyakwe.

3Ū koolechiwa ūko nakakūbona kwalī gīt'ū koolechiwa ūyo naalī naagūbona aho akiza kūgūkenaagūla ū nzengo; gītī ī shakoolechiwa īsho naalī nashibona kū Mongo gwa Kebali, nūgwa hasī nabundaalile.

4Ī likūjo lya ng'wa SEEBA lingīla ū mu hekalu, lyūbītīla ha mita ūyo gūlolelile kīya.

5Hūna ū Moyo o ng'wa Seeba ūnibūūcha ūnenha mu gwalugwa ya mu gatī, ī likūjo lya ng'wa Seeba lyokala pa ū mu hekalu.

6Ū munhū ng'wenūyo aho ataalī īmīīlile hamò nū nene, kwimanīla nigwa ilaka lya munhū līlīniyombya kūfuma ū mu hekalu.

7Ūniwīla, "Ng'wana wa munhū, ī lipandī lyenīlī h'ī lisumbī lyane lya būtemi, hama hū būtūūlo bo mhamabala jane. H'ī lipandī īlo nakwikala mo nalī hamò nabo a Baisilaeli. A ba numba ya Isilaeli batalalīsosohaja hangī ī lina lyane lyeela mu nzīla ya būmalahya wabo; a boi benekīlī nūūlū a batemi babo, batalagatūmamīla hangī a mapandī gabo ga higūlya, nūūlū ī shiikolile sha kūlamiwa sha batemi babo.

8Aho baagwiheja ū nyango gwabo nū gwane, ī ng'hīngī ja ha nyango gwabo jūtandaala nī jane, shūlekanyiwa ndugu dūhū; bakalīsosohaja ī lina lyane na mashītīle gabo ga malofu. H'ī chene nakabakenaagūla kūlwa kūnipelanya.

9Ī haha lūūlū ni bawīnjage ū būmalahya wabo ū kū būtongi wane, pyī nī shiikolile sha kūlamiwa sha batemi babo, a henaho hū nakwikala hamò nabo welelo bose."

10Bebe ng'wana wa munhū, a banhū ba Isilaeli basomboolelage ūmo īlī ī hekalu, bagooke kūlwa shibi shabo. Ni bīyiganikage ūmo īlī;

11ūlū būgooka kūlwa yose īyo bīyīta, ūkūbalanja ī hekalu ūmò īlī; ūmo īhelelilwe, nī milyango yayo ya kūfumīla na kwingīlīla; pye ūmo īlī gete na a kaīle kaamo nī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

shilagīlo. Ī mihayo yenīyī yandīkage mu būtongi wabo balolile, bīdiime ūmo īlī gete, bayūlondeela akaīle kaamo.

12Alilūūlū, ī shilagīlo sha hekalu shiishi: Pyī ī libbaala lya higūlya ya lūgūlū īlo lyīpīndīlīgije ī hekalu līkūbiza lyeela no no no. Ī shenīsho h'ī shilagīlo sha hekalu.

Ng'walīlò ūmo gwaalī

13Īshi h'ī shipimo sha ng'walīlò, mu kapimīle ako kaatūmamīlagwa makanza genayo. Ī shidako būgūngūhu wa nusu miita nū būshimu nusu miita, a higūlya kabize ho kakīgījo ka sentimiita makūmi abīlī n'ibīlī. Ū wenūbū hū ū būgūngūhu wago ū ng'walīlò.

14Miita īmò ū kwīnga a hasī a higūlya ya ngoka kwiza h'ikīgījo lya ha sīlīlī, ū būgalī galī nusu miita. Ū kwīnga a h'ikīgījo ī lido kwiza h'ikīgījo ī litaale miita ibīlī, ū būgalī galī nusu miita.

15Ī lipandī lya ng'walīlò a ha kūpembela moto gwa shitambò līkūbiza na būgūngūhu bo miita ibīlī, na gūkūbiza na mapembe anè gasongile kūja igūlya kwīnga a ha bookejo bo shitambò.

16A higūlya ya ng'walīlò a ha kūpembela moto gwa shitambò hakūbiza na shipimo sha miita itandatū ū būlīhu nū būgalī galī miita itandatū.

17Ī likīgījo lya higūlya nalyo līkūbiza na shipimo sha būlenganīle, ū būlīhū miitī mpungatī nū būgalī galī miitī mpungatī, na lūgala lo sentimiita makūmi abīlī n'itanò kūlīpīndīlīja ī lyose. Ī ngaji ja kūlinhīla a ha ng'walīlo jikūbiza kū lwandī lwa kīya.

18Hūna ūniwīla, “Ng'wana wa munhū, ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Aka h'a kaīle ka kafunīje ka shitambò sha kūpemvwa na kūseeseebela mininga ha ng'walīlo ūlū gūlazengwe.

19A bagabīji ba lūganda lo Lawī, a balekwa Sadoki, abo bakegeelaga kū būtongi bone kūnitūmamīla, ūkūbinha nzagamba songi ya kūfunya shitambò kūlwa shibi; alīhaya Seeba MULUNGU.

20Ūkūsola mininga gayo gamò ūgabile a ha mapembe ja ng'walīlo būnè waago, na a higūlya ya mhembeelo j'ikīgījo būnè wajo, nū lūgala ū lose; ū mu gīko ūkūgweja ū ng'walīlo na kūgūbeegeja isangī.

21Hūna ī nzagamba ya shitambò sha kweja shibi ūkwīsola ūkīpembe mu moto kwipandī īlo līsolilwe, hanze y'ipandī lyeela.”

22A ha ntondo yaho ūkūfunya ngulyati songi ītī na shilingo, ībize shitambò sha kweja shibi, nū ng'walīlo gūkwejiwa gīt'ūmo gūleegejiwe mu nzīla ya nzagamba.

23Ūlū ūmala ū kūgweja, ūkūsola nzagamba songi na ng'ondi kwīnga ū ng'widaale ūjifunye, ī jose jitī na shilingo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24Ūkūjitūūla kū būtongi bo ng'wa SEEBA, hūna a bagabīji bakūjimemeleja munhu, hanuma bajifunye kūbiza shitambò sha kūpemvwa kū būtongi bo ng'wa SEEBA.

25Ng'wikanza lya shikū mpungatī, būlī lūshikū ūkūfunya ng'hulyati ya mbūli kūlwa shitambò sha kweja shibi, ūkūfunya na nzagamba songi na ng'ondi kūfuma ng'widaale, ī jose jitī na shilingo.

26Jikūbīta shikū mpungatī bakūgwejaga ū ng'walīlo, kūlwa kūgūbeegeje isangī; h'ūmò bakūgūkomanīja kūlwa nīmo go ng'wa SEEBA.

27Ī shikū mpungatī ūlū jūshika, ū kwandīja lūshikū lwa kanaane na kūja kū būtongi, a bagabīji bakūshifunya a ha ng'walīlo ī shitambò shing'we sha kūpemvwa nī sha būsangī. Nane nakūng'wanukūla; alīhaya Seeba MULUNGU.

Ezekia 44

Nsugi, Balawī na Bagabīji

1Hūna ū mhunhū ng'wenūyo ūnenha hangī ū kū mita gwa ha būshikīlo ū gw'ipandī lyeela, ī lipandī lya kīya īlo līgītīlījiwe; ū mita gwenūyo gwalī gūlugalilwe.

2Ū SEEBA ūniwīla, "Ū mita gwenūyū shiigelile gwikale gūlugalilwe, gūtizūlugūlwa; atīho wa kūbītīla ho. Ū goi shiigelile gwikale gūlugalilwe kūlwa nguno ū SEEBA, ū Mulungu wa Isilaeli, wingīlīlaga henaha.

3Nsugi dūhū iyene h'ūyo azunīlīgije kwigasha ū mu wigasho bo ha mita na kūlya shilīwa kū būtongi bo ng'wa SEEBA. A ha kwingīla akūbītīla ng'wibīndo lya mu mita, nū kūfuma ūfumīla nzīla yenīyo."

4Hūna ū munhū ng'wenūyo ūnibītya kū mita gwa sukuma ūnenha kū būtongi bo hekalu. Aho naalola nūlībona ī likūjo lya ng'wa Seeba lyookalaga ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA, nūgwa hasī nabundaalile.

5Ū SEEBA ūniwīla, "Ng'wana wa munhū, lolaga gete witegeleja, ūdegeleke chiza, hama wīgoyele na welwa ng'holò pyī ī īyo nalīkūwīla kūlwa kajīle kose ka mihayo ya hekalu ya ng'wa SEEBA. Ī ya nyango gwa kwingīla mu hekalu īdīlīlage, nī ya mapande gangī a ga kūfuma na kwingīla ng'wipandī lyeela."

6A banhū ba numba ya Isilaeli, īyo īlī numba ya būshitiigwa bawīlage, "Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Bing'we numba ya Isilaeli ng'wigegije lūūlū ī haha ī shītwa shing'we sha malofu!

7A higūlya ya shītwa shing'we sha malofu ī shose, mukwenhaga banhū ba mahanga ū ng'wipandī lyane lyeela, banhū basoso mu ng'holò na mu nhūngwa ja mīlī. Mukūnenhelaga shilīwa na maguta na mininga, alīyo ū kūnū ng'wīsosohaja ī hekalu yane na kūlīkenaagūla ī lilagane lyane.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8A ha ng'wanya gwa kwīyīta bing'we benekīlī ī milīmo īyo īng'wigelilwe kūlwa wela bone, mukūtūūlaga banhū ba mahanga gīkī balīlang'hane ī lipandī lyane lyeela.

9Alilūūlū, ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Munhū wa mahanga ūyo alī nsoso mu ng'holò na mu nhūngwa ja mīlī, atī wa kwingīla ng'wipandī lyane lyeela; pyī nūūlū na a banhū ba mahanga abo bakwikalaga ū mu Baisilaeli."

10Alīyo a Balawī bakūgūbūūcha ū nsango ūyo gūlabagwīle kūlwa shibi shabo, abo bakanileka būūtagaalīja būja bakūlondeelaga shiikolile sha kūlamiwa aho Baisilaeli baalī baatala.

11Badūgije ū kūtūmama ū ng'wipandī lyeela, nūūlū kūlang'hana ha mibita ya hekalu nū kūtūmama būtūmama moi; nī mitugo ja shitambò sha kūpemvwa nī ja shitambò sha banhū badūgije ū kūjisīnza, nū kwīmīīla kū būtongi wa banhū, na kūbatūmamīla badūgije.

12Alīyo īkī baabatongeelaga mu wilamīlīja kū mashiikolile gabo ga kūlamiwa, ī numba ya Isilaeli bīyenheleja kūgwa mu shiībī, ū nene naamala kwilahīla nanungije nkono ng'wigūlya, gīkī bakūgūbūūcha ū nsango gwa shibi shabo; alīhaya Seeba MULUNGU.

13Batīko ū kwegeela na kūnitūmamīla nīmo gwa bagabīji, nūūlū kūshegeela ī shikolo shane ī sheela; nūūlū ī shakwinha sheela no no no īsho shikakafunyiagwa kūlwa nguno yane; bakūgūbūūcha ū nsango gwa shītīle shabo sh'ipelanya.

14Kwike nakūbatūūla ha būtaale bo ndīīma ja milīmo ya mu hekalu, nī yose īyo yigelile kwītwa moi.

15Alīyo a bagabīji a Balawī, a balekwa Sadoki abo baalī bajidiimile ī ndīīma ja ng'wipandī lyane lyeela ū ng'wikanza īlo Baisilaeli baalī baatagaalīja būnileka, a benabo bakwiza banitūmamīle, bakwīmīīla kū būtongi bone kūfunya shitambò sha masazu na mininga; alīhaya Seeba MULUNGU.

16A benabo h'abo bakwingīla ū ng'wipandī lyane lyeela, boi dūhū h'abo bakwegeela a ha meeza yane kūtūmama kū būtongi bone, na kwīyīta ī milīmo yane.

17Ūlū bingīla ū mu mita go gwalugwa ya mu gatī, shibiigelile bazwale shizwalo sha kitaani, ūlū balītūmama mu mita go gwalugwa ya mu gatī nūūlū ū mu gatī ya hekalu, yaya kūzwala shizwalwa shose shose sha booya bo ng'holo.

18Ū kū mitwe yabo bakwitunga shikooye sha kitaani, nī shizwalo sha mu gatī ī sha kūzwala mu nkīmbīlī shibize sha kitaani; yaya kūzwala shose shose īsho shidūgije kūbenheleja kūūyīla.

19Ūlū balīfuma kūja mu gwalugwa ya hanze ūko balī a banhū, shibiigelile bashizuule ī shizwalo sha kūtūmamīla; bakūshileka mu chumba sheela, bazwale

© 2015 Bible Society of Tanzania.

shizwalo shingī, batizūbenheleja a banhū kūpandīka makoye kūlwa shizwalo shabo.

20Yaya ū kūmooga ipala ī mitwe yabo, nūūlū kūjileka ī nzwīlī jabo jizuuke mishinji mitaale, alīyo bakūyūjisūnzūūla, jiikale nguhī ja malīngīīla ū kū mitwe yabo.

21Ū ngabīji ūyo akwingīla mu gwalugwa ya mu gatī atizūng'wa divai.

22Batazunīlīgije kūtoola bakīma abo bachīlilwe bagoshi babo, nūūlū abo baalekwa na bagoshi babo; a boi ba kūtoola banhya ba būbyīle wa Baisilaeli, nūūlū bakīma abo baachīlwa bagooshi babo abo baalī bagabīji.

23A bagabīji shibigelile kūbalanga a banhū bane badeebe ū kūlekanya a ha gatī ya shikolo ī sheela nī shisho shitī sheela, na kūboolekeja ūmo badūgije kūshikomanya ī shisoso nī sheela.

24Ūlū wilonga wilemeelwa ha gatī ya banhū, a bagabīji h'a balamuji, nīyo balamule kūlondeela ūmo kalī a katongeelele kane. Shibiigelile bashilang'hane ī shilagīlo na a malange gane ū mu mihayo ya shikū jose ī ja shigukulu ījo jihelilwe; nī sabato jane bajilang'hane jiikale neela.

25Ū ngabīji atizisosohaja kūlwa kwegeela ha mimba gwa munhū; kwike ū munhū ūyo wachaaga ūlū walī ise nūūlū nina, ng'witūnja nūūlū nshīke wakwe, ng'wanong'wawe ngosha nūūlū ilūmbūye ūyo atatoolilwe, a henaho adūgije ū kwisosohaja kūlwa nguno yabo.

26Ūlū ūmala ū kwejiwa shiigelile alindīīle shikū mpungatī.

27Ū mu lūshikū lwa kwingīla mu gwalugwa ya mu gatī ī y'ipandī lyeela kūjūtūmama ū ng'wipandī lyenīlo, akūfunya shitambò sha kweja shibi kūlwa nguno yakwe; alīhaya Seeba MULUNGU.

28Nene iyene hū nakūbiza wingīji ūbo būbigeleelilwe a bagabīji. Mutizūbinha sabo yose yose ū mu sī ya Isilaeli; ū nene hū nakūbiza sabo yabo.

29Bakūyūlya ī shitambò sha būsu nī shitambò sha kweja shibi nī shitambò sha kwīnja būhūbi. Shose na shose ū mu Isilaeli īsho shūfunyiwa kūlwa ng'wa SEEBA shikūbiza shabo.

30A matwajo ga kwandya ū mu shakwinha shing'we ī shawiza no no no gakūbiza ga bagabīji. Ū mu būsu wing'we ūbo būshiile ī sūnge ya kwandya mukūbinha boi, īlūkīlwe ī kaya jing'we.

31A bagabīji batī ba kūlya shose shose, ībize noni nūūlū ndimu, ya kūsola īchiile iyene nūūlū yabūlagagwa shiinū ja mu masaka.

Ezekia 45

Kūgabanhyiwa kwa sī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Ūlū mulīyītūlīgīja mbale ī sī kūlwa kūgaba wingīji, mukūsola ibudīka ly'ibbaala mumfunīje SEEBA ībize sī neela; ū būlīhu walyo līkūbiza kilomiita ikūmi n'ibīlī na nusu, ū būgalī galī kilomiita ikūmi; ī libbaala lyenīlo līkūbiza lyeela pyī ī lyose.

2Ū ng'wibbala lyenīlo sī ya būlīhu bo miita magana abīlī na makūmi atanò nū būgalī galī būlī gīko īkūbiza y'ipandī lyeela; īkūpīndīlījiwa na sī ītī na shikolo, ya būgalī galī bo miita makūmi abīlī n'itanò.

3Ū mu sī neela ūkūpima ibbaala lya būlīhu bo kilomiita ikūmi n'ibīlī na nusu, būgalī galī kilomiita itanò. Ū ng'wenūmo h'ūmo līkūbiza ī lipandī lyeela, īlo līlī lyeela no no no.

4Ī lyenīlo ibbaala lya sī neela kūlwa bagabīji, a batūmami ba ng'wipandī lyeela, abo bakeegeelaga kūlī SEEBA kūtūmama kū būtongi bokwe. Līkūbiza ibbaala lya kūzenga ho numba jabo, na līkūbiza ipandī lyeela kūlwa hekalu.

5Ibbaala lya būlīhu bo kilomiita ikūmi n'ibīlī na nusu na būgalī galī bo kilomiita itanò līkūbiza lya Balawī, abo bakatūmamaga mu hekalu; līkūbiza sabo yabo kūlwa mizengo yabo ya kwikala.

6Ū nzengo ūkūgwinha sī yaago, ya būgalī galī bo kilomiita ibīlī na nusu, na būlīhu bo kilomiita ikūmi n'ibīlī na nusu, ībīmbīkanwe nī libbaala lya sī neela; ī yenīyo sabo ya banhū bose ba numba ya Isilaeli.

7Ū nsugi akūbiza na sī yakwe; ī libbaala lya kū lwande lwa sī neela nī lya kū lwande lwa sī ya nzengo līkūbiza lyakwe. Ū kū lwande lo ng'weli līkūlola ng'weli, nū kū lwande lo kīya lyūlola kīya; ū mu būlīhu līhu walyo līkūfuma kū lūbīmbī lo ng'weli lyūshika kū lūbīmbī lo kīya; lyūja lihelile n'īmò ya sī ījo jigabilwe kū ng'anda ja Isilaeli.

8Ī sī yenīyī īkūbiza sabo yakwe ū mu Isilaeli, hūna lūūlū a basugi bane batūbiza na nguno ya kūbiboneela a banhū bane, alīyo bakūzunya ī sī īgabanhyiwe ū kū banhū ba numba ya Isilaeli kūlenganīla na kwihela kwa ng'anda jabo.

9Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Bing'we basugi ba Isilaeli ng'wigegije lūūlū! Lekanagi nabo ū būluhya nū wiboneeji, ng'wandye kwīta mu būdeeba na būtūngīlīja. Oyagi ū kūbasaamya a banhū bane; alīhaya Seeba MULUNGU.

10Tūmamīlagi shipimo shitūngīlīgije, ī gapani ītūngīlīje nī shibabà shibize sha būtūngīlīja.

11Ī efa nī baat shibize na shipimo sha mpango gūmò; ī baat īlī na īmò y'ikūmi ya homeli, nī efa īlī na īmò y'ikūmi ya homeli; ī homeli h'ībize ngelekelo ya kūlenganīgīja.

12Ī shekeli īmò īkūbiza na geela makūmi abīlī, ī miina īmò shekeli makūmi atandatū.

Shakwinha na shikū nhaale

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Ī shakwinha īsho mukūyūfunya shiishi, shikūbiza īmò ya ng'witandatū ya efa ū mu homeli īmò ya ngano, na īmò ya ng'witandatū ya efa ū mu homeli īmò ya būsīga.

14Ū ngabo gwa maguta ūyo gūtūūlilwe ho gūkūgelekwa mu ngelekelo ya baat, gūlī īmò ya ng'wikūmi ya baat kūfuma mu būlī koli (ī koli ītikīlile na homeli īmò; būlī yene īlī na baat ikūmi).

15Na ng'holo īmò īkūsolwa kūfuma mu būlī idaale lya ng'holo magana abīlī, ū mu ng'holo ja kū madīīmīlo ga maswa mafulumu ga mu sī ya Isilaeli. Ī shenīshi shikūbiza kūlwa kūfunya shitambò sha būsu, shitambò sha kūpemvwa, na shitambò sha būsangī; kūlwa kūbabeegeja isangī a banhū, alīhaya Seeba MULUNGU.

16Pye a banhū ba sī bakūsangīla ū mu kūshifunya ī shakwinha shenīshi kūlwa shitūmamīlo sha nsugi wa sī ya Isilaeli.

17Gūkūbiza nīmo gwa nsugi ū kūfunya shitambò sha kūpemvwa, nī shitambò sha būsu nī shitambò sha kūng'wiwa, ū mu makanza ga shigukulu, mu shikū ja Ng'weji Mpya, nū mu shikū ja sabato, ū mu shigukulu shose īsho shitūūlilwe ho kūlwa numba ya Isilaeli. Akūshifunya ī shitambò sha kweja shibi, nī sha būsu, nī sha kūpemvwa, nī shitambò sha būsangī kūlwa kwībeegeja isangī ī numba ya Isilaeli.

18Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Ū mu lūshikū lwa kwandya lwa ng'weji gwa kwandya ūkūsola nzagamba songi ītī na shilingo, ūlyeeje ī lipandī lyeela.

19Ū ngabīji akūsola mininga gamò a ga shitambò sha kweja shibi, ūbilīja a ha mitī ya mu kabazu ī ya ha nyango gwa hekalu; na a ha mhembeelo ja h'ikīgījo lya higūlya a ha ng'walīlo, na a ha ng'hīngī ja ha mita go gwalugwa ya mu gatī.

20Nū mu lūshikū lwa mpungatī lwa ng'weji ūkwīta gīko, kūlwa munhū ose ose ūyo wīta shibi mu kūhūbīla nūūlū mu būtūmana; hūna lūūlū ū mu gīko ūkwītūūlīla isangī ī hekalu.

21Ū mu lūshikū lw'ikūmi n'inè lwa ng'weji gwa kwandya mukūbiza na Pasaka, shigukulu sha kūshinga ikanza lya shikū mpungatī. Ū ng'wikanza lyenīlo mukūlya migatī ītabeegije mu būtūsanjiwa shibimbya.

22Ū mu lūshikū lwenūlo ū nsugi akūfunya nzagamba ya ng'ombe, kūlwa kweja shibi shakwe nī sha banhū ba sī yakwe.

23Hama ū mu shikū mpungatī ī ja shigukulu, būlī lūshikū akūfunya nzagamba mpungatī na ng'ondi mpungatī jitī na shilingo, jibize shitambò sha kūpemvwa kūlwa ng'wa SEEBA, na ngulyati ya mbūli kūlwa shitambò sha kweja shibi.

24Akūfunya na efa ya shitambò sha būsu kū būlī nzagamba ya ng'ombe, efa kū būlī ng'ondi ya ng'holo, hamò na hini īmò ya maguta kū būlī efa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Nū mu shikū mpungatī ī ja shigukulu īsho shikandyaga ha lūshikū lw'ikūmi n'itanò ng'weji gwa mpungatī, akūfunya ī shitambò sha kweja shibi, nī shitambò sha kūpemvwa, nī shitambò sha būsu, na a masazu.

Ezekia 46

1Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Ū mita go gwalugwa ya mu gatī ūyo gūlolelile kīya gūkūlugalwa pyī ī shikū ja milīmo ī j'itandatū. Alīyo ū mu lūshikū lo sabato nū mu shikū ja shigukulu sha Ng'weji Mpya, gūkūlugūlwa.

2Ū nsugi akwingīla kūbītīla ng'wibīndo lya ha mita, ūūkīmīīla ha ng'hīngī ya ha mita. Hūna a bagabīji būfunya ī shitambò shakwe sha kūpemvwa nī shitambò sha būsangī. Ū wei akūlamīja a haho wingīlīlo bo ha mita, hūna ūfuma ūja; kwike ū mita gūtūlugalwa kūshisha mhīndī.

3Ū mu shikū ja sabato nī ja Ng'weji Mpya a banhū ba sī bakūyūnamīja ū SEEBA a ha nyango gwa mita gwenūyū.

4Ī shitambò sha kūpemvwa īsho nsugi akwenha kūlwa ng'wa SEEBA ū mu shikū ja sabato, shikūbiza baana ba ng'holo batandatū na ng'ondi īmò, pyī jitī na shilingo.

5Ī shitambò sha būsu īsho akūshifunya hamò nī ng'ondi īkūbiza ngele ya efa īmò; alīyo ī shitambò sha būsu īsho akūshifunya hamò na a baana ba ng'holo, ī shene ūmo alatogelwe wei ng'wenekīlī, hamò na hini ya maguta kū būlī efa īmò.

6Ū mu lūshikū lwa Ng'weji Mpya, akūfunya nzagamba songi, baana ba ng'holo batandatū, na ng'ondi īmò, pyī jitī na shilingo.

7Ī nzagamba akwīfunya hamò na efa īmò ya shitambò sha būsu; nī ng'ondi akwīfunya hamò na efa īmò ya shitambò sha būsu, alīyo ī shitambò sha būsu ī sha kūfunya hamò na a baana ba ng'holò, ī shene ūmo alatogelwe wei ng'wenekīlī, hamò na hini ya maguta kū būlī efa īmò.

8Ū nsugi ūlū alingīla akūbītīla ng'wibīndo lya ha mita, nū kūfuma akūtūmamīla nzīla yenīyo.

9A banhū ba sī ūlū baliza kū būtongi bo ng'wa SEEBA ū kū shigukulu īsho shihelilwe, būlī ng'wene ūyo aliza kūlamya ūlū wingīlīla kū mita go sukuma, akūfumīla mita go dakama; ūyo wingīlīla mita go dakama akūfumīla mita go kū sukuma. Munhū ose ose atizūfumīla mita ūyo wingīlīlaga, alīyo būlī ng'wene akūfumīla mita ūyo gūlī kū būtongi bokwe ūlū alingīla.

10Hūna nū nsugi akwisangīja nabo a banhū, ingīle hamò nabo ū ng'wikanza lya kwingīla, na afume hamò nabo ūlū balīfuma hanze.

11Ū mu shikū ja shigukulu, ī nzagamba īkūfunyiwa hamò na efa īmò ya shitambò sha būsu, nī ng'ondi īkūfunyiwa hamò na efa īmò ya shitambò sha būsu, alīyo ī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

shitambò sha būsu ī sha kūfunya hamò na a baana ba ng'holò, ī shene ūmo alatogelwe būlī ng'wene, hamò na hini ya maguta kū būlī efa īmò.

12Ū nsugi ūlū alīmfunīja SEEBA shitambò sha wiyaabī; shibize shitambò sha kūpemvwa nūūlū shitambò sha būsangī, akūlugūlīlwa ū mita gwa kīya. Ī shitambò shakwe sha kūpemvwa nūūlū ī shitambò sha būsangī akūshifunya gīt'ūmo akīītīlaga mu shikū ja sabato. Ūlū ūmala akūfuma hanze, hūn'ū mita gūlugalwa.

13Būlī lūshikū ī dilū ūkūmfunīja ū SEEBA ng'wana wa ng'holo kūlwa shitambò sha kūpemvwa; ng'wana wa ng'holo o ng'waka gūmò ūyo atī na shilingo.

14Hama būlī lūshikū ī dilū ūlū ūlīfunya ū ng'wana wa ng'holo, ūkūfunya na shitambò sha būsu, īmò ya ng'witandatū ya efa; na maguta ga kūbūdotya ū būsu, īmò ya ng'widatū ya hini. Ī shilagīlo sha kūmfunīja SEEBA ī shitambò sha būsu shenīshi shilī sha būja na būja.

15Hūna lūūlū, ū ng'wana wa ng'holo nī shitambò sha būsu na a maguta, shikūfunyiwa būlī lūshikū ī dilū, kūbiza shitambò sha kūpemvwa sha būja na būja.

16Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, Ūlū nsugi ūmeegeja shakwinha ūmò wa bitūnja bakwe kūfuma mu wingīji bokwe, īkūbiza sabo yabo na a ba shibyalīlwe shakwe; ī yenīyo yabizaga sabo ya wingīji wabo.

17Alīyo ūlū ūmeegeja ūmò wa batūmami bakwe ī shakwinha kūfuma ū mu wingīji bokwe, ū ntūmami ng'wenūyo akwikala nasho ī shakwinha shenīsho kūshisha ng'waka gwa wiyaabī; hūna shikūnshokela hangī ū nsugi. Ū wingīji bokwe būlī sabo ya bitūnja bakwe dūhū; ī yenīyo sabo yabo.

18Ū nsugi atī wa kūpeeja banhū bose bose bīnge ha sabo jabo, gīkī abūsole ū wingīji wabo; akūbinha a bitūnja bakwe ū wingīji wabo kūfuma mu sabo yakwe we ng'wenekīlī, a banhū bane bose bose batī ba kwīnjiwa ha sabo jabo.

19Hūna ū munhū ng'wenūyo ūnibītya ha nyango gwa mu mhelo ya mita, ūnishisha kū chumba sheela sha bagabīji, shaalī shilolelile sukuma, ūnoolekeja ipandī lyalī kū lwande lo ng'weli kū būkalīkījo.

20Ūhaya, "Ī lyenīlī h'ī lipandī lya bagabīji ūmo bakazugīlaga shitambò sha kwīnja būhūbi na shitambò sha kweja shibi; h'ūmo bakookejaga nī shitambò sha būsu, gīkī batizūshibītīja ū ng'wibīndo lya ha būshikīlo ūmo badūgije kūbenhela makoye a banhū."

21Hanuma ūnitwala kū gwalugwa ya hanze, ūnibītya bītya ū mu mhembeelo jayo būnè wajo, nūbona gīkī būlī hene yalīho gwalugwa yīngī hangī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

22Ū mu gatī ya gwalugwa ya hanze yenīyo, ī gwalugwa būnè wajo ījo jalī ū mu mhembeelo, būlī yene yalī na būlīhu bo miita makūmi abīlī na būgalī galī bo miita ikūmi n'itanò; hama pye jalī jilenganīlile na jipīndīlījiwe ndugu.

23Ī gwalugwa ī jose būnè wajo būlī yene ū mu gatī yalī n'ikīgījo lya mawe līpīndīlīgije pye a hose; na mahiga ga kūzugīla gaalī gatūūlile gūūpīndīlījiwa pye pye pye ū mu sīlīlī ya makīgījo.

24Ū munhū ng'wenūyo ūniwīla, "A geneya h'a mahiga ga kūzugīla, a batūmami ba mu hekalu bakūyūzugīla ng'wenūmu ī shitambò sha banhū."

Ezekia 47

Mongo kūfuma mu hekalu

1Ū munhū ng'wenūyo ūnishosha ū kū nyango gwa hekalu, nūbona minzī galīzwīlīīla kūfuma hasī a ha nyango gwa hekalu, hama gaahūūma galolile kīya (nguno ī hekalu yalī īlolelile kīya). A minzī genayo gafumīīlaga kū lwande lo dakama ya hekalu, dakama ya ng'walīlo.

2Ūnibītya kū mita go sukuma ūnenha hanze, tūbītīla hanze anitongeelile tūjile, tūūkashika kū mita go hanze ūyo gūlolelile kīya; a minzī gahūūmaga gafumile kū lwande lo dakama.

3Walī na nang'ha gwa kūpimīla ū mu nkono gwakwe, ūshimīza alolile kīya, hūna ūpima būkūle bo nusu kilomiita; ūnitonga tūūbīta mo ū mu minzī, gaalī ga mu shing'ongwa.

4Ūpima hangī būkūle bo nusu kilomiita, ūnitonga hangī tūūbīta mo ū mu minzī; gūbiza na būshimu bo kūshisha mu mazwi. Ūpima hangī nusu kilomiita, ūnitonga hangī tūūbīta moi; gūūshika mu nkīmbīlī.

5Ūpima hangī nusu kilomiita, lelo gūbiza mongo ūyo naalī natadūgije ū kūgūkīla, nguno a minzī gaalī mingī no, hangī mashimu ga kwigela munhū kūjiha mo; mongo ūyo atīho wa kūgūkīla.

6Hūna ūnibūūja, "Ng'wana wa munhū, ūlīyībona ī yenīyī?" Ūnitonga tūshoka ū kū ngegu ja mongo.

7Aho nashika koi nūbona mitī mingī ū kū ngegu ja mongo jose būbīlī wajo.

8Ūniwīla, "A minzī geneya gakahūūmaga gajile kū sī ja kīya, gajile kūshisha kū ntubīlo gwa Alaba, kūja kwingīla mu nyanza. Ūlū gingīla ū mu nyanza, a minzī ga nyanza yenīyo gakagalūkaga gaabiza manweki.

9Būlī kwene ūko gūhūūmīīla ū mongo shiseeng'wa na shiseeng'wa shikūbiza shipanga. Nī ndīlo jikūkwīla no, nguno a minzī genaya galīhūūma gajile koi, gakagagalūcha a minzī ga munhu kūbiza manweki. Hūna lūūlū būlī kwene ūko gūhūūma gūjile ū mongo būlī shikolo shikūbizī shipanga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Bategi ba ndīlo bakwihela ū mu ngegu; kwandīja Engedi kūja En-eglaimu gakūbiza ho mabbaala ga kwanikīgīja mitego. Ī ndīlo jikūbiza ja mbika na mbika, gīt'ūmò jilī ndīlo ja mu Nyanza Nhaale.

11Alīyo a mataba ga mu mhelo mhelo na a malutende gatūbeela, a gene gakūlekanījiwa gikale na munhu.

12Mitī ya matwajo ya būlī mbika īkūkūla ū kū ngegu ja mongo būbīlī wajo. A madūūtū gayo gatūnyaala, nī shisuumo shayo ītūholoosha. Būlī ng'weji īkūyūtwaja nguno a minzī ga kūfuma h'ipandī lyeela gakūhūmīīlaga ūko īlī. Ī shisuumo shayo shikūbiza shilīwa, a madūūtū gayo gakūbiza ga kūlagūlīla."

Kūtūūlwa mīmbī ja sī

13Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, "Īji h'ī mbīmbī ījo ūkūjitūmamīla ū kwīgaba ī sī kūlwa wingīji bo ng'anda ikūmi n'ibīlī ja Isilaeli, ū lo Yosefu migabo ībībī.

14Ū nene nakalahīla na nkono gūnunjiwe ng'wigūlya, gīkī nakūbinha a bakūlūgenji bing'we ī sī yenīyī. Ī yoi īkūbiza ying'we kūlwa wingīji wing'we; ūkūbagabanhya mu būlenganīja."

15Ūlū hū lūkūbiza lūbīmbī lwayo ī sī: Ū kū lwande lo sukuma lūkwandīja kū Nyanza Nhaale lūūlondeela ikūūwa lya Hesiloni lūūbīta lūjile Lebo-Hamasi, kūja Zedadi,

16Belosa, Sibulaimu (kū lūbīmbī lwa Damasiko na Hamasi), kūshisha Hazeli-hatikoni, nzengo gwa mu lūbīmbī lwa Haulani.

17Ū lūbīmbī lūkwandīja kū nyanza lūūbīta lūjile kūshisha Hazali-enani, ū kū lwande lwa sukuma yaho īlīho Damasiko na Hamasi. Ū lwenūlū hū lūkūbiza lūbīmbī lo sukuma.

18Ū kū lwande lo kīya ū lūbīmbī lūkūbīta ha gatī ya Haulani na Damasiko lūlondeela mongo gwa Yolodani, lūja lūlikilimbīja Gileadi na sī ya Isilaeli, kūja kū nyanza ya kīya hūna lūūnyamuka lūjile kūshisha Tamali. Ū lwenūlū hū lūkūbiza lūbīmbī lo kīya.

19Ū kū lwande lo dakama ū lūbīmbī lūkūfuma Tamali lūūkashika kū minzī ga Meliba-kadeshi, hūna lūsīngīja longa lo Misili kūjīlīīla kū Nyanza Nhaale. Ū lwenūlū hū lūkūbiza lūbīmbī lo dakama.

20Ū kū lwande lo ng'weli ī Nyanza ī Nhaale hū lūkūbiza lūbīmbī, kūjīlīīla sukuma lūūkashika kwipande īlo liilolile na Lebo-Hamasi. Ū lwenūlū hū lūkūbiza lūbīmbī lo ng'weli.

21Ī sī yenīyī mukwigabanhya bing'we benekīlī kūlenganīla nū mumo jilī ī ng'anda ja Isilaeli.

22Mukwīgabanha bo mbale ībize ya wingīji wing'we a bing'we, na a balobeji ba kūfuma kū mahanga abo balī hamò ning'we, abo balī na baana. Nabo

© 2015 Bible Society of Tanzania.

mukūbisaaba gīkī balī bajiga jiga, gītī babyalīlwa ba mu Isilaeli; nabo bakūbiza hamò ning'we, batūlīgījiwe ī mbale kūlwa kwanukūla wingīji ū mu ng'anda ja Isilaeli.

23Mu sī ya lūganda lose lose ūmo alakikale ū nobeji, mukūng'winhīla ng'wenūmo ū wingīji bokwe, alīhaya Seeba MULUNGU.

Ezekia 48

Kūgabanhyiwa kwa sī

1Ī ng'anda ījo jitūūlilwe mu kwihela kwa mina gajo jiiji: Ū kū lūbīmbī lwa sukuma lūganda lwa Dani, ngabo gūmò. Ū lūbīmbī lwabo lūkūlondeela ikūūwa lya Hesiloni kūbītīla Lebo-Hamasi na Hazali-enani. Damasiko na Hamasi jilī sukuma ya lūbīmbī lwenūlo, ūlo lūfumile kīya lūūkagadya ng'weli.

2Lūganda lwa Asheli lūkūbīmbīkanwa nū lwa Dani kūfuma kīya kūshisha ng'weli, ngabo gūmò.

3Lūganda lwa Nafutali lūkūbīmbīkanwa nū lwa Asheli kūfuma kīya kūshisha ng'weli, ngabo gūmò.

4Lūganda lwa Manase lūkūbīmbīkanwa nū lwa Nafutali kūfuma kīya kūshisha ng'weli, ngabo gūmò.

5Lūganda lwa Efulaimu lūkūbīmbīkanwa nū lwa Manase kūfuma kīya kūshisha ng'weli, ngabo gūmò.

6Lūganda lwa Lubeni lūkūbīmbīkanwa nū lwa Efulaimu kūfuma kīya kūshisha ng'weli, ngabo gūmò.

7Lūganda lwa Yuda lūkūbīmbīkanwa nū lwa Lubeni kūfuma kīya kūshisha ng'weli, ngabo gūmò.

8Ī sī ya lūganda lwa Yuda ū kūfuma kīya kūshisha ng'weli īkūbīmbīkanwa nī libbaala īlo mukūlīfunya kūlwa nīmo ūyo gūsolilwe. Ū būgalī galī w'ibbaala lyenīlo būlī kilomiita ikūmi n'ibīlī na nusu; ū būlīhu walyo kūfuma kīya kūja ng'weli būkūlenganīla na sī īmò yaho ū mu sī ījo jigabilwe kū ng'anda ja Isilaeli; ī lipandī lyeela līkūbiza ha gatī y'ibbaala lyenīlo.

9Ī libbaala lya sī īyo mukūmfunīja SEEBA līkūbiza na būlīhu bo kilomiita ikūmi n'ibīlī na nusu na būgalī galī bo kilomiita itanò.

10Ī libbaala lya sī neela īyo īkūbiza ya bagabīji līīlī: Ū kū lwande lo sukuma līkūbiza na būlīhu bo kilomiita ikūmi n'ibīlī na nusu, ū kū lwande lo ng'weli būgalī galī bo kilomiita itanò; nī kīya būgalī galī bo kilomiita itanò; hama nī dakama būlīhu bo kilomiita ikūmi n'ibīlī na nusu. A ha gatī yalyo lyūbiza ho ī lipandī lyeela lya ng'wa SEEBA.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Ī libbaala lyenīlo līkūbiza lya bagabīji abo bitīīlwa maguta, a balekwa Sadoki, abo baalī bishigwa ū mu kūnitūmamīla, na batajile sagala ūmo bakīītīla a Balawī ikanza lyene Baisilaeli baalī baatagaalīja.

12Ī libbaala lyenīlo līkūbiza shakwinha ū kūbo kūfuma ū ng'wibbaala lya sī neela; ī lyoi līlī lyeela no no no, sī īyo yihelile nī sī ya Balawī.

13A Balawī bakūpandīka sī ya kūbīmbīkanwa nī sī ya bagabīji, īkūbiza ya būlīhu bo kilomiita ikūmi n'ibīlī na nusu na būgalī galī bo kilomiita itanò. Ū būlīhu wayo ū bose būkūbiza kilomiita ikūmi n'ibīlī na nusu ū būgalī galī kilomiita itanò.

14Batazunīlīgije kūjinja nūūlū kūtīna'ibudīka lya kūkaaba, ī sī yenīyī īlī sī yawiza no, ītigeleelilwe kūbiza ha sīlīlī ya makono ga munhū ūngī; nguno ī yoi īlī neela kūlwa ng'wa SEEBA.

15Ī libbaala īlo līlīsaagīīla, ī lya būgalī galī bo miita magana abīlī na mkūmi atanò na būlīhu bo kilomiita ikūmi n'ibīlī na nusu līkūbiza lya banhū bose ū mu nzengo, lya kūzenga numba na būdīīmīlo, ū nzengo gūkūbiza ha gatī gatī yalyo,

16na gūkūbiza na shipimo īshi: Ū lwande lo sukuma miita shihūmbī shibīlī na magana a bīlī na makūmi atanò, nū lwande lo dakama miita shihūmbī shibīlī na magana a bīlī na makūmi atanò, nū lwande lo kīya miita shihūmbī shibīlī na magana abīlī na makūmi atanò, nū lwande lo ng'weli miita shihūmbī shibīlī na magana a bīlī na makūmi atanò.

17Ī sī y'idīīmīlo lya nzengo īkūbiza na shipimo īshi: Ū kū lwande lo sukuma miita igana na makūmi abīlī n'itanò, nū lwande lo dakama miita igana na makūmi abīlī n'itanò, nū lo kīya miita igana na makūmi abīlī n'itanò, nū lo ng'weli miita igana na makūmi abīlī n'itanò.

18Ī sī īyo īlīsaagīīla kū mhelo mhelo y'ibbaala lya sī neela, īyo ībīmbīkanilwe nalyo nū būlīhu yūlenganīla nalyo ū kū lwande lo kīya nū kū lwande lo ng'weli, īkūbiza kilomiita itanò būlī lwande. A batūmami ba mu nzengo bakūyūpandīkīla ng'wenūmo ī shilīwa sha kūbalisha.

19A batūmami ba mu nzengo, abo bakūyūlīlīma bakūbiza ba kūfuma mu ng'anda jose ja Isilaeli.

20Ī libbaala ī lyose līkūbiza lya būlīhu būlenganīlile nū būgalī galī walyo, kilomiita ikūmi n'ibīlī na nusu būlī lwande. Ī libbaala lya sī neela ūkūlīkomà lībize shakwinha shisolwa, hamò nī sabo ya banhū ba nzengo.

21Ī sī īyo īlīsaagīīla ū lwande ūlū nū lwande ūlū ū ng'wibbaala lya sī neela nī sabo ya banhū ba nzengo, īkūbiza ya nsugi. Ū kūfuma a ha būlīhu bo kilomiita ikūmi n'ibīlī na nusu īkūlola kīya, yūshika kū lūbīmbī lo kīya; nū kū ng'weli yandīja a ha būlīhu bo kilomiita ikūmi n'ibīlī na nusu kūja ng'weli, yūshika kū lūbīmbī long'weli. Ī sī ja matogolo genaya būbīlī wago jikūbiza sabo ya nsugi, ū būlīhu

© 2015 Bible Society of Tanzania.

waago būlenganīlile nū bo sī ījo jigabīlilwe ng'anda ja Baisilaeli; ī sī neela ya wikalo bo hekalu gakwītingata ha gatī na ha gatī.

22Hū kūhaya ī sī ya Balawī nī ya nzengo jikūbiza ha gatī na ha gatī ya sī ya nsugi. Ī sī ya nsugi īkūbiza ha gatī ya lūbīmbī lo sī ya lūganda lo Yuda na lūbīmbī lo sī ya lūganda lo Benjamini.

23Ī ng'anda ījo jilīsaagīīla: Ū lūganda lo Benjamini lūkūbiza na ngabo gūmò; lūkūfuma lwande lo kīya kūshisha ng'weli.

24Nū lūganda lo Simioni ngabo gūmò; lūbīmbīkanwa nī sī ya Benjamini kūfuma kīya kūshisha ng'weli.

25Nū lūganda lo Isakaali ngabo gūmò; lūbīmbīkanwa nī sī ya Simioni kūfuma kīya kūshisha ng'weli.

26Nū lūganda lo Zabuloni ngabo gūmò; lūbīmbīkanwa nī sī ya Isakaali kūfuma kīya kūshisha ng'weli.

27Nū lūganda lo Gadi ngabo gūmò; lūbīmbīkanwa nī sī ya Zabuloni kūfuma kīya kūshisha ng'weli.

28Ū lūbīmbī lo dakama ya Gadi lūkūlola dakama, hūna lūūnyamuka lūjile Tamali kūshisha kū minzī ga Meliba-kadeshi; hanuma lūlondeela longa lo Misili kūshisha kū Nyanza Nhaale.

29Ī yenīyī h'ī sī īyo ūkūbagabīlī a Baisilaeli kūlwa wingīji bo ng'anda jabo; ī jenīji hū jikūbiza sī jabo. Alīhaya Seeba MULUNGU.

Mibita ya nzengo

30Ūbū hū būbītīlo bo kwingīla na kūfuma ū mu nzengo, ū lwande lo sukuma lūlī na būlīhu bo miita shihūmbī shibīlī na magana abīlī na makūmi atanò.

31Ī mibita idatū ya kū lwande lo sukuma īkūbiza, mita gwa Lubeni, mita gwa Yuda, na mita gwa Lawī. Ī mibita ya nzengo pyī ī yose īkwitanwa a mina gayo kūlondeela ng'anda ja Isilaeli.

32Nū būlīhu bo kū lwande lo kīya būlī miita shihūmbī shibīlī na magana abīlī na makūmi atanò. Nū kwene īkūbiza ko mibita idatū, mita gwa Yosefu, mita gwa Benjamini, na mita gwa Dani.

33Nū būlīhu bo kū lwande lo dakama būlī miita shihūmbī shibīlī na magana abīlī na makūmi atanò. Nū kwene īkūbiza ko mibita idatū, mita gwa Simioni, mita gwa Isakaali, na mita gwa Zabuloni.

34Nū būlīhu bo kū lwande lo ng'weli būlī miita shihūmbī shibīlī na magana abīlī na makūmi atanò. Nū kwene īkūbiza ko mibita idatū, mita gwa Gadi, mita gwa Asheli, na mita gwa Nafutali.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

35Ū būlīhu bo kūgūpīndya pye ū nzengo būkūbiza kilomiita shihūmbī kenda. Kwandīja ikanza lyenīlo ī lina lya nzengo gwenūyo līkūbiza, Ū SEEBA ALĪ NG'WENŪMO.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Danyeli

Danyeli 1

Danyeli na biye kūsolwa balangwe

1Mu ng'waka gwa kadatū gwa būsugi bo ng'wa Yehoyakimu ntemi wa Yuda,
Nebukadineza ntemi wa Babuloni akiza kwīdumīla ī Yelusalemu wīpīndya na
mabità gakwe ga bashilikake.

2Ū Seeba ūntūūla ū Yehoyakimu ū ntemi wa Yuda mu makono gakwe, hamò na
shiseme shimò na shimò sha mu hekalu ya ng'wa Mulungu. Akashibūūcha
ūshijana Babuloni mu hekalu ya ng'wa mulungu wakwe, ūūkashitūūla mu
chumba sha ng'wa mulungu wakwe sha kūbīkīla sabo.

3Hūna ū ntemi ūnagīla Ashipenazi, ntaale wa ng'wikūlū lyakwe, gīkī abenhe
bamò na bamò ba Baisilaeli a ba kūfuma ng'wikūlū na lūganda lwa ntemi,

4basūmba basoga kūlola, abo baalī batī na shisembo sha mīlī, boolechaga gīkī
balī na būdūla bo kwilanga mihayo ya mbika na mbika, banhū bangū
kwitegeleja, na biigeleelilwe kūtūmama ng'wikūlū lya ntemi. Ūlagīlwa abalange
ū lūlīmi nī shandīkwa sha Bakalidayo.

5Ū ntemi ūbahelela ngabo nebe gwa shilīwa sha būlī lūshikū, hamò na divai,
shiyūsolwa kūfuma ha meeza ya ntemi. Yalī gīkī balangwe ng'wikanza lya myaka
idatū, hanuma y'ikanza lyenīlo bingīle ū mu nīmo gwa ntemi.

6Bamò ba basūmba benaba baalī ba kūfuma Yuda ba, Danyeli, Hanania, Mishaeli
na Azalia.

7Ū ntaale wa ng'wikūlū ūbinha mina mapya, ū Danyeli, lina lya Belitishaza, ū
Hanania Shadulaka, ū Mishaeli Meshaki, ū Azalia lya Abedinego.

8Alīyo ū Danyeli wilemeja ū kwisosohaja kūlwa shilīwa na divai ya ng'wikūlū;
ūnomba ū ntaale wa ng'wikūlū anzunīlīje atizisosohaja mu nzīla yenīyo.

9Ū Mulungu ūng'wīta ū ntaale wa ng'wikūlū abize na moyo gwa kūnzunīlīja ū
Danyeli na kūng'wītīla yawiza.

10Kwike ū ntaale ng'wenūyo ūng'wīla ū Danyeli, “Nalīng'ogoha ū baba būgonzo
ū ntemi, ūyo walagīlile ng'winhwe ī shilīwa nī shakūng'wa shenīshi. Nibūlī
amubone ng'wagoobbeelile, nū būshū wing'we būtī būzalabanu gīt'ūmo balī a
badinha b'ilika ling'we? Ū ntemi akūnibbuta ū ntwe kūlwa nguno ying'we.”

11Alīyo ū Danyeli ūng'wīla ū munhū ūyo walī watūūlwa nū ntaale wa ng'wikūlū
kūbalang'hana a ba Danyeli, Hanania, Mishaeli nū Azalia; ūhaya,

12“Nalīkwikūmbīlīja ūtūgeme a bise batūmami bako ng'wikanza lya shikū ikūmi:
Twinhwe makūbī dūhū a ga kūlīīla, nī sha kūng'wa twinhwe minzī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Hanuma ūtūlenganīje na a badinha abo balīīlya shilīwa sha ng'wikūlū ūbone
ūmo tūlabonekanīle, hūna a bise batūmami bako ūkūtwītīla kūlenganīla nū
mumo ūlabonele."

14Ūlīzunya ī liganiko lyenīlo, ūbagema ng'hana ikanza lya shikū ikūmi.

15Aho jashika ī shikū īj'ikūmi ī lihanga lya būshū wabo lyūbonekana isoga, nī
mibīlī yabo migīlīng'hanu kūtinda pye a basūmba abo balyaga ī shilīwa sha
ng'wikūlū.

16Ū nang'hani ng'wenūyo ūshīnja ī shilīwa ī shinonu īsho baalī bahelelilwe, nī
divai ya kūng'wa īyo baalī babalīlilwe, a ha ng'wanya gwaho ūyūbinha makūbī a
ga kūlīīla.

17A basūmba a bane benaba ū Mulungu ūbinha būmani na witegeleja mu nzīla
ya kūsoma shandīkwa na kwilanga. Nīyo ū Danyeli ūpandīka na būdūla bo
kwitegeleja shakoolechiwa na shilooti sha būlī mbika.

18Aho lyashika ī likanza īlo lyalī lyatūūlwa nu ntemi gīkī batwalwe ū kū būtongi
bokwe, ū ntaale wa ng'wikūlū ūbatwala ū kūlī Nebukadineza.

19Ū ntemi aho walūngalūnga nabo, atabonile ūngī ose ose wa kūlenganīla na a
ba Danyeli, Hanania, Mishaeli nū Azalia; hūna lūūlū bingījiwa ū mu būtūmami
bo ntemi.

20Mu būlī mhayo gwa masala na witegeleja ūyo wababūūjaga ū ntemi,
akababona gīkī balī na būdūla būtaale, babaheebile ng'hangala ikūmi pye a
bafumu na a bachūja ū mu būsugi bokwe ū bose.

21Ū Danyeli akikala ho kūshisha ng'waka gwa kwandya gwa ntemi Koleshi.

Danyeli 2

Shilooti sha ng'wa Nebukadineza

1Ū mu ng'waka gwa kabīlī gwa būsugi bokwe ū Nebukadineza, akaloota shilooti;
a maganiko gakwe gūkoya no, nī tūlo yūtala.

2Hūna lūūlū ū ntemi ūbalagīja a bafumu, na a bachūja, na a balogi, pye na a baloji
ba sonda bize bang'wīle īsho walī waloota. Aho biza bīmīīla ū kū būtongi bo
ntemi,

3ūbawīla, "Naalootaga shilooti shūnikoya no; na lūūlū natogilwe kūmana a
makūlū gasho."

4A henaho a baloji ba sonda būnshokeja ū ntemi mu lūlīmi lwa Shialamayo,
"Baba ntemi, kūlaga ūhangame! Tūwīlage baba a bise basese bako ī shiooti,
tūkūkūshomelegeja a makūlū gasho."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Ū ntemi ūbashokeja a baloji ba sonda, “Ū nene namalaga kūhela gīkī, Ūlū
mutaniwīlile ī shilooti shane shaalī kinehe hama mushishomeleje, nakūlagīja
mubbutagūlwe mapingili mapilngili, nī kaya jing'we jikenaagūlwe gabize
matūūgo ga mapalala.

6Alīyo ūlū ng'ūniwīla ī shilooti na a makūlū gasho, nakūng'winha manong'ho na
shakwinha n'ikūjo itaale. Alilūūlū, niwīlagi ī shilooti na a makūlū gasho
muninhe.”

7Būnshokeja hangī balīhaya, “Ū ntemi n'atūwīlage a bise basese bakwe ī shilooti,
nise tūkūnshomelegeja a makūlū gasho.”

8Ī likanza lyenīlo ū ntemi ūshosha alīhaya, “Namanile mulihūlahūnja gīkī ī
likanza līsunang'hīle ha būtongi, nguno mudeebile ū nene naafunyaga ū
būlamuji bone nūmala; gīkī,

9Ūlū mutaniwīlile ī shilooti, ū nsango gwing'we gūlīho gūmò dūhū. Nguno a
bing'we ng'wanilīīlaga gwīnda, kūninha mamihayo ga nyalomolomo ayo gatī mu
nzīla, kūnū mukwiganikaga gīkī ī mihayo īkūgalūka. Alilūūlū, niwīlagi ī shilooti
hū nakūdeeba gīkī ng'hana mudūgije ū kūnishomelegeja.”

10A baloji ba sonda būnshokeja ū ntemi, “Baba wanyama, ū mu sī atīho munhū
ūyo adūgije kūgwīta ū mhayo ūyo alīgūlomba ū ntemi! Atīnilonga ntemi ose ose,
nūūlū akakūla na kinehe, nū būdūla būūkīlanīja; atīho ūyo wabīta kūlomba
mhayo gūlī gīko kūfuma kū bafumu nūūlū bachūja, nūūlū ni baloji ba sonda dūhū
biya.

11Ū mhayo ūyo alīgūlomba ū ntemi ndaamu no. Atīho ūyo adūgije ū
kūnkundūlīla ū ntemi, ūlū bamulungu, alīyo hangī nabo hū batikalaga hamò na
banhū.”

12Ī lishosho lyenīlo līkansayīcha ū ntemi, ūpelana no ūlagīla babūlagwe pye a
banhū ba masala ū mu sī ya Babuloni.

13Na ng'hana shūfunyiwa shilagīlo sha kūbūlagwa pye a ba masala, būtūng'wa
banhū kūjūnola nū Danyeli na a banwani biye bize babūlagwe.

14Ū Alioki, ūyo walī ntaale wa balang'hani ba ntemi aho wabūūka kūjūbabūlaga
a ba masala ba mu Babuloni, ū Danyeli ūlūngalūnga nang'hwe mu masala na
kwilang'hana.

15Ūmūja ū ntaale wa ha ng'wa ntemi ng'wenūyo, “Ni kinehe baba ī shilagīlo īsho
wafunyaga ū ntemi shikalī gīko?” Ū Alioki nang'hwe ūnsomboolela chiza ū
Danyeli ū mhayo gwenūyo.

16Ī likanza lyenīlo ū Danyeli wingīla ū mulī ntemi, ūūkanomba ang'winhe ikanza
alanshomelegeje ī shilooti shakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Hūna ū Danyeli ūshoka kū ng'wakwe, ūūkabawīla a banwani biye ū mhayo gwenūyo; a ba Hanania, Mishaeli nū Azalia.

18Ūbakomeleja balombe mu kwikūmbīja, ū Mulungu wa ng'wigūlū abachīle shigongo, aboolekeje ī mbisīla yenīyo; ū wei ū Danyeli na a banwani biye batizūbūlagwa hamò nī ligelè lya banhū ba bamasala ba mu Babuloni.

19Mu makanza ga būjikū akafuboolelwa ū Danyeli ī mbisīla yenīyo mu shakoolechiwa. Ū Danyeli ūnkumīlīja Mulungu wa ng'wigūlū

20ūhaya: Līkumīlījiwe ī lina lya ng'wa Mulungu kūshisha welelo na welelo; a masala nū būdūla shilī shakwe.

21Hū ng'wene akagalūchaga makanza na kajīle ka myaka; hū ng'wene akatūūlaga batemi ha masumbī, hama hū ng'wene akabīnjaga hoi. A ba masala akabinhaga masala, na a bitegeleja akabinhaga būmani.

22Akafuboolaga mihayo ībisile na ya kūshimu; ayīmanile nī yīyo yibisile mu giiti, hama ī lisana likikalaga hamò nang'hwe.

23Ee, Mulungu wa babyaji bane nalīkūlūmba na nalīkūkumīlīja, waninhaga masala na būdūla, ūnīta nīmane īyo twakūlombaga, watūmanīīkījaga ī shilooti sha ntemi.

Danyeli kūshomeleja shilooti

24Hūna ū Danyeli ūja ū kūlī Alioki, ūyo walī watūūlwa na ntemi kūbabūlaga a banhū ba masala ba mu Babuloni, ūng'wīla, "Ūtizūbabūlaga a banhū ba masala ba mu Babuloni. Nitwalage ū kūlī ntemi nakanshomelegeje ī shilooti shakwe."

25Ī likanza lyenīlo ū Alioki ūntwala kūlī ntemi ū Danyeli; ūūkahaya, "Naapandīka munhū kūfuma mu basaamiwa abo bīnga sī ya Yuda, ūyo adūgije kūng'wīla ū ntemi a makūlū ga shilooti shakwe."

26Ū ntemi ūmūja ū Danyeli (lina līngī Belitishaza), "Ūdūgije kūniwīla īsho naalī naabonile mu shilooti shane, nū kūshomeleja ūshishomeleja?"

27Ū Danyeli ūshosha, "Baba wanyama, atīho nchūja nūūlū mfumu, nūūlū moni ose ose ūyo adūgije kūnsomboolela ū ntemi ī mihayo ya mbisīla īyo akwībūūgīlījaga.

28Alīyo alīho Mulungu ū ng'wigūlū, ūyo akafuboolaga mbisīla; wang'olekejaga ū Ntemi Nebukadineza īyo īkwilonga kū shikū ja kū būtongi. Ī shilooti shako nī shakoolechiwa īsho shalūbītaga ū mu maganiko gako aho ūlaalile mu būlīīlī wako shaalī īshi:

29"Baba ntemi, aho ūlaalile ū mu maganiko gako īkabīta mihayo ya kū shikū ja kū būtongi; ū Nfubooji wa mihayo ya mbisīla wakoolekegije īyo īkūbiza ho.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

30Alīyo ūlū ū nene, nane noolekejiwe dūhū ī mbisīla jenīji, ītī gīkī nalī na masala no kūbaheeba pye a banhū a bapanga; alīyo kūlwa gīkī ū bebe baba ntemi ūmane a makūlū gayo, na gīkī wīyitegeleje īyo yalī yabītile ū mu maganiko gako.

31“Baba ntemi, aho ūlolile ūkabona shiikolile shitaale shīmīīlaga ū kū būtongi wako; shabonekanaga gītī munhū, shitaale no, hangī shiteemagīzu na sha magaka ū mu kūbonekana kwasho.

32Ū ntwe gwa shiikolile shenīsho gwalī gwa zahabu yawiza, ī shikuba na a makono gaalī ga feza; ū kwandīja ha sīlīlī ya shikuba kwika kūshisha mu matango yaalī shaba,

33a magūlū gaalī ga chūma, ī mhambala mapande gamò shalī chūma, mapande gangī ibūmba.

34Aho ūtaalī ūlolile ūbona'iwe līgūūnagūlile chiza chiza lyūlenganījiwa na kūsheeshiwa no no no, kwike ītī na makono ga banhū. Līkashitūla ī shiikolile shenīsho ū kū mhambala jasho ja chūma na mabūmba, lyūjiseesagūla.

35Ī likanza lyenīlo pyī ī shose shūbelagūka, ī chūma, na a mabūmba nī shaba, nī feza, nī zahabu; shūseesagūka gītī meela ha lūbūūga lwa kūtūlīla būsīga ng'wikanza lya chū. Nyaga gūūgaheheeja gīnga ho, hūbiza gītī shalī shitīho shose shose. Alīyo ī liwe īlo līkashitūla ī shiikolile shenīsho lyūbiza lūgūlū lūtaale lwīmalamala pyī ī sī.

36“H'ūmo shalī ī shilooti shako, leka tūnshomelegeje lūūlū ū ntemi na a makūlū gasho.

37Baba ntemi, ū bebe ūlī ntemi wa batemi. Ū Mulungu wa ng'wigūlū wakwinha būsugi na būdūla na nguzu n'ikūjo.

38A banhū abatūūlile mu makono gako būlī kwene ūko balī; nī ndimu ja mu matogolo, nī noni ja kūlala. Hose hose ūko shilī, wakwīta kūbiza nsugi washo pyī ī shose. Ū bebe h'ūlī ntwe ū gwa zahabu.

39“Ūlū ūbīta ū bebe būkwīmīīla būsugi būngī, kwike būtūbiza na nguzu gītī ū wako. Hanuma būsugi bo kadatū, bo shaba, būkwīsuga pyī ī sī.

40Hanuma ya henaho būkwilonga būsugi bo kanè, ū wene būlī na nguzu gītī chūma, nguno ī chūma shikabīnzagūlaga na kūpondagūla būlī shikolo; nīyo ūmo chūma shikabīnzagūlīlaga būlī shikolo shabelagūka, nū būsugi wenūbo h'ūmo būkūbūtobagūlīla pyī ū būsugi ū būngī.

41Kwike ūmo wabonelile gīkī ī mhambala nī nzwala jaho mapande gamò shalī chūma, mapande gangī ibūmba, ū wenūbo būkūbiza būsugi būgabanhīkile, alīyo nī nguzu ja chūma jikūbiza mo, gīt'ūmo ūkabonela ī chūma shisanganīkile nī libūmba. Ī mhambala mapande shalī chūma, mapande gang'ibūmba.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

42Hama ī nzwala ja kū mhambala ūmo jalī ja chūma mapande gamò na mapande
gangī ibūmba, nū būsugi wenūbo būkūbiza mapande gamò būdaamu, mapande
gangī wangū kūmenyuka.

43Nīyo ūmo ūkabonela gīkī ī chūma shalī shiisangīlīgije n'ibūmba, na a banhū
bakwisanja gīko, alīyo batūdūla ū kūdimana mu būsangī būmò, gīt'ūmò chūma
shitadūgije kūdimana n'ibūmba.

44"Ū mu shikū ja batemi benabo, ū Mulungu wa ng'wigūlū akūtūūla ho būtemi
ūbo būtūkenaagūlwa, na būtūlekelwa banhū bangī. Būkūgatobagūla pye a
mabūsugi a gangī na kūgamala gete; alīyo ū boi būkūshinga ho welelo na welelo.

45A genaya h'a makūlū ga shakoolechiwa sh'iwe lya kūfuma mu lūgūlū, īlo
līgūūnagūlile chiza chiza lyūlenganījiwa na kūsheeshiwa, kwike ītī na makono
ga banhū; ī liwe īlo līkashiseesagūla ī chūma, nī shaba, na a mabūmba, nī feza nī
zahabu shūbiza gītī meela. "Ū Mulungu ntaale wang'olekejaga ū ntemi īyo
īkwilonga ū kū shikū ja kū būtongi. Ī shilooti shenīsho sha ng'hana, nū
būshomeleja washo shiigelile būsanyiwe."

46A henaho ū Ntemi Nebukadineza ūgwa matuja nzwi ū kū būtongi bo ng'wa
Danyeli, ūnamya hama ūlagīja inhwe shitambò na būbbani.

47Ū ntemi ūng'wīla ū Danyeli, "Ng'hana ū Mulungu wako alī Mulungu wa
bamulungu na Seeba wa batemi, na Nfubooji wa mbisīla, nguno ū bebe
wīfuboola ī mbisīla yenīyī."

48Hūna ū ntemi ūngūngūhya ū Danyeli, ūbiza nkūjiwa; ūng'winha na manong'ho
mingī. Hama ūntūūla ha būsugi ū mu sī ya Babuloni ī yose, na kūbiza ntaale wa
banhū baamo a ba masala pye a bose.

49Na kūlwa kūbalombela ū Danyeli a ba Shadulaka, Meshaki nū Abedinego, ū
ntemi akabīīta kūbiza basugi nabo ū mu sī ya Babuloni. Ū wei ū Danyeli ūbiza a
h'ikūlū.

Danyeli 3

Shiikolile sha kūlamiwa sha zahabu

1Ū Ntemi Nebukadineza akabeeja shiikolile sha kūlamiwa, shalī sha zahabu; ū
būlīhu washo ū kūja ng'wigūlya shaalī miita makūmi abīlī na mpungatī, ū būgalī
galī washo miita ibīlī na sentimiita mpungatī, ūshīmīlīja ha mbūga ya Dula ū mu
sī ya Babuloni.

2Hūna ūbalagīja pye a basugi na a batwaale, na a bataale ba basugi na a bahūgūji
ba banhū, na a balang'hani ba sabo, na a balamuji, na a bataale ba mabanza na a
bataale ba sī a bangī pye a bose; akabalagīja bize kū wanīlwa bo shiikolile
shenīsho.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Na ng'hana a basugi na a batwaale, na a bataale ba basugi na a bahūgūji ba banhū, na a balang'hani ba sabo, na a balamuji, na a bataale ba mabanza na a bataale ba sī a bangī pye a bose bibilinga ū kūwanīlwa bo shiikolile īsho Ntemi Nebukadineza walī washīmīlīja, bīmīīla kū būtongi washo.

4Hūna ū nkumūcha ūhamuka n'ilaka lya higūlya alīhaya, “Bing'we banhū, na mahanga gose ga ndīmi jose, ū mhayo ūyo mulīlagīlwa kūgwīta gūūyū:

5Ūlū mulagiigwe a malaka ga nhaaninga na mhembe, na kadeete na malimba, na ndono na mbiilulu, na shose īsho shikatūlagwa nūūlū kūfuulwa, shiigelile mugwe hasī kūshilamya ī shiikolile sha zahabu īsho Ntemi Nebukadineza washīmīlīkije

6Ūyo alaleke kūgwa hasī na kūshilamya, ī likanza lyenīlo akūponyiwa mu moto gūkūligimaga.”

7Na ng'hana aho baagiigwa a malaka ga nhaaninga nī mhembe na a ga kadeete, nī malimba nī ndono na a ga shose īsho shikatūlagwa nūūlū kūfuulwa, pye a mahanga ga banhū ba ndīmi jose na jose būgwa hasī kūshilamya ī shiikolile sha zahabu īsho Ntemi Nebukadineza walī washīmīlīja.

8Bamò ba baloji ba sonda būbona gīkī ī lyenīlo lyalī ikanza isoga lya kūbabipīja lina a Bayudaya.

9Būng'wīla ū Ntemi Nebukadineza, “Baba wanyama, kūlaga ūhangame!

10Watūūlile shilagīlo baba ntemi, gīkī būlī ng'wene ūyo ūgiigwa a malaka ga nhaaninga na mhembe na kadeete na malimba na ndono na mbiilulu; na shose īsho shikatūlagwa nūūlū kūfuulwa, shing'wigelile agwe kūshilamya ī shiikolile sha zahabu,

11na gīkī ūyo ūleka ū kūgwa na kūshilamya akūponyiwa mu moto gūkūligimaga.

12Alīyo balīho Bayudaya bamò, abo wabatūūla ha nīmo gwa būsugi ū mu sī ya Babuloni, ba Shadulaka na Meshaki na Abedinego; baba ntemi, a banhū benabo batakūdīlīlile nūūlū hado. Batūbatūmamīlaga a bamulungu bako, nūūlū ī shiikolile sha zahabu īsho washīmīlīkije batūshilamyaga.”

13Ū Nebukadineza akapelana no, ūbalagīlīja bize a ba Shadulaka nū Meshaki nū Abedinego. Na ng'hana a banhū benabo benhwa ū kūlī ntemi.

14Hūna ū Nebukadineza ūbawīla, “Gwa ng'hana gete gīkī a bing'we Shadulaka na Meshaki na Abedinego mutūbalamyaga a bamulungu bane, pyī nī shiikolile sha zahabu īsho naashīmīlīgije?

15Alilūūlū, ūlū mulagiigwe a malaka ga nhaaninga nī mhembe na a magiita, nī malimba nī ndono nī mbiilulu nī shose īsho shikatūlagwa nūūlū kūfuulwa; īkūmubeelela ūlū ng'ūgwa na kūshilamya ī shiikolile īsho naashibeegije. Alīyo

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ūlū mūtūshilamya, ī likanza lyenīlo mukūponyiwa mu moto gūkūligimaga, numho alīho mulungu kī ūyo adūgije kūmupīja ū mu nkono gwane?”

16A ba Shadulaka nū Meshaki nū Abedinego būnshokeja ū ntemi, “Baba Nebukadineza, a bise tūtī na nguno ya kūkwibūūlīla ū mu mhayo gwenūyū.

17Nūūlū tūkaponyiwa mu moto ūyo gūkūligimaga, ū Mulungu ūyo tūkanamyaga adūgije ū kūtūpīja ū mu moto gwenūyo, nūūlū ū mu nkono gwako akūtūpīja dūhū baba ntemi.

18Kwike nūūlū aleke, tūtogilwe ūdeebe baba ntemi gīkī, a bise tūtīko ū kūbatūmamīla a bamulungu bako, nūūlū ū kūshilamya ī shiikolile sha zahabu īsho washīmīlīgije.”

19A henaho ū Nebukadineza ūbapelanīla no a ba Shadulaka nū Meshaki nū Abedinego, nīyo nū mumo wabiganikīlaga ūgalūka. Ūlagīja ū moto gūkūbīkīīlwe gūsebe ng'hangala mpungatī kūtinda ūmo gūkikalīlaga na kale.

20Hūna ūbalagīja a bashilikale ba ng'wibità lyakwe abo baalī bamanīīkile gīkī ba mbagashūūla jigi, babatunge a ba Shadulaka nū Meshaki nū Abedinego; hūna babaponeje ū mu moto ūyo gwaligimaga.

21Na ng'hana a banhū benabo būtungwa bazwalile ī ng'hanjo jabo nī sulubale nī shikooye shabo, na shizwalo shingī na shingī; hūna būponyiwa ū mu moto ūyo gwaligimaga gwenūyo.

22Īkī ī shilagīlo sha Ntemi shaalī shikalī, nū moto gwalī gwaseba gūkīlanīja, ī ndali ja moto gwenūyo jikababūlaga a bashilikale abo bakababūūcha a ba Shadulaka nū Meshaki nū Abedinego.

23A banhū a badatū benaba a bene būgwa ū mu moto babohiwe būdadīlwa.

24Ū Ntemi Nebukadineza wibakīla, ūbūūka wangū wangū kūnū alīkumya; ūbabūūja a baganikīji bakwe, “Bing'we baalī batī badatū a banhū abo twalī twabatunga tūbaponya ū mu moto?” Būnshokeja, “Ka gete baba wanyama.”

25Ūbawīla, “Alilolagi! Nalībona banhū bane balīshimīza ū mu moto, nīyo batatungile; hangī batī na kabi nūūlū hado, hama ū wa kanè alībonekana gītī ng'wana wa bamulungu.”

26Ū Nebukadineza ūbiza gītī wegeela a ha moto ūyo gwaligimaga; hūna ūhamuka alīhaya, “Bing'we ba Shadulaka na Meshaki na Abedinego batūmami ba ng'wa Mulungu ūyo alī higūlya no, fumagi mo! Nzūgi aha!” Na ng'hana a ba Shadulaka nū Meshaki nū Abedinego būfuma ū mu moto,

27a basugi na a batwaale na a bataale ba basugi na a baganikīji ba ntemi būbitinja. Būbona gīkī ū moto gūtabīītile mhayo gose gose ī mibīlī yabo, nūūlū ni lūywīlī lwa kū ntwe gwabo lūtagemile kwihinya na hado yaya; nī shizwalo shabo shitajigile, nūūlū lūnung'ho lwa moto dūhū baalī batī nalo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28Hūna ū Nebukadineza ūhaya, “Akumīlījiwe ū Mulungu wa ba Shadulaka na Meshaki na Abedinego, ūyo wantūmaga malaika wakwe kwiza kūbapīja a batūmami bakwe! Baalī bansanyaga, būshigomela ī shilagīlo sha ntemi; baalī bamalīīlile nūūlū kūfunya būpanga wabo kūtinda kūntūmalīla nūūlū kūnamya mulungu ūngī, ūlū at'ū Mulungu wabo dūhū.

29Hūna lūūlū naafunya shilagīlo gīkī, banhū b'ihanga nūūlū lūlīmi lose lose abo būng'haya kībi ū Mulungu wa ba Shadulaka na Meshaki na Abedinego, bakūbbutagūlwa mapingili mapingili, nī kaya jabo jikenaagūlwe gabize matūūgo ga mapalala. Nguno atīho mulungu ūngī ūyo adūgije kūpīja mu nzīla gītī yenīyī.”

30Ū ntemi akabasunang'hīja higūlya ū mu būsugi a ba Shadulaka nū Meshaki nū Abedinego ū mu sī ya Babuloni.

Danyeli 4

Nebukadineza na shilooti sha ntī

1Ntemi Nebukadineza: Kū banhū bose, mahanga, na banhū ba ndīmi jose abo bakikalaga ū mu sī: Nalīmulombela ng'wīlūkīlwe no no no!

2Nalī na būyegi no ū kūng'wigwīlīja ī ya shimanīkījo na sha kūkumya īsho wanīītīlile ū Mulungu wa higūlya no.

3Ī shimanīkījo shakwe shilī shitaale no, Ī mihayo yakwe ya kūkumya īlī na būdūla no! Ū būtemi bokwe būlī bo welelo na welelo; ū būsugi bokwe būlī bo kūshinga kūshisha shibyalīlwe na shibyalīlwe.

4Ū nene Nebukadineza naalī mu kaya ng'wikūlū lyane, naalī natī na būgeehelwa mu shose shose, hangī naalī na kwīīlūkīlwa kūtaale no.

5Nakaloota shilooti shūnogohya no; naalī nalaalile mu būlīīlī bone, maganiko na shakoolechiwa shūyūbīta ū mu ntwe gwane, shūnogohya no.

6Hūna lūūlū nūlagīja benhwe pye a ba masala ba mu Babuloni, bize banishomelegeje ī shilooti shenīsho.

7Aho biza a bafumu na a bachūja na a baloji ba sonda na a baboni, nūbalotoolela ī shilooti; alīyo būlemeelwa ū kūnishomelegeja.

8Nose wiza nū Danyeli (lina līngī Belitishaza, kū lina lya ng'wa mulungu wane, nīyo alī na moyo gwa bamulungu beela ū mulī we); ūshika wīmīīla kū būtongi bone, nūnotoolela nang'hwe ī shilooti shenīsho.

9Nūng'wīla, “Belitishaza ntaale wa bafumu, namanile gīkī ū mulī bebe gūlīmo moyo gwa bamulungu beela, na ītīho mbisīla ndaamu ū kūlī bebe. Alilūūlū, shiishi ī shilooti shane, nishomelegejage.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Ī shakoolechiwa īsho naashibonaga aho nalaalile mu būlīīlī shiishi, aho nalolile nahayagimanīla nabona ū kū būtongi wane ntī gūzwile ha gatī gītī ya sī. Gwalī ntī ntaale no.

11Ū ntī gwenūyo gūūkūla hangī gūūhangaala no, ī neno yago yūkuumya kū malunde; gūyūbonekana kūshisha kū ngelelo ya sī.

12A madūūtū gago gaalī masoga no, nī shisuumo shingī kīngī nasho, nīyo a ha ntī gwenūyo shalīho shilīwa sha kūlisha shiseeng'wa shose pye. Ū mu sīlīlī yaago ī ndimu ja mu masaka jalī na wifuulīlo, ī noni ja kūlala najo jūpandīka wikalo ū mu matambī gago; būlī shiseeng'wa shūyūlīīla henaho.

13"Alīyo ū mu shakoolechiwa īsho naalī nashibona nalaalile mu būlīīlī, aho nataalī nalolile, ū kū būtongi bone nūbona ntūng'wa ng'wela alika kūfuma ng'wigūlū.

14Ūhīlīka n'ilaka lya higūlya, 'Gūbbutagi ū ntī, mugakongoole a matambī gago; na a madūūtū gago mugahūlūle shisambaale ī shisuumo shaago. Ī ndimu jīnge ū mu mbeho yaago, nī noni ū mu matambī gago.

15Ī līshikī līlekagi, ni lītungagwe chūma na shaba, likale mu maswa ga mu malaale, ī miji yalyo īlī hasī. Nekagi alobiwe lūme lwa kūfuma kwigūlū, ikale hamò na ndimu mu madīīlo ga mu masaka ga mu sī.

16Nī ng'holò yakwe īgalūke yīnge ī ya munhū inhwe ya nyalimu, kūshisha makanza mpungatī gabīte alī kwenūko.

17"Ū mhayo gwenūyū gwahayiagwa na balang'hani beela, h'abo baafunyaga ū būlamuji; a bapanga badeebe gīkī ū Ū wa Higūlya no hū ng'wene ū nsugi wa mabūtemi ga banhū, na akang'winhaga ose ose ūyo ūntogwa we; na akatūūlaga basugi abo badalahilwe na banhū bose.'

18"Ī shenīshi h'ī shilooti īsho naalootaga ū nene Ntemi Nebukadineza. Alilūūlū Belitishaza, niwīlage shilī na makūlū kī; nguno ū mu banhū ba masala abo bal'ū mu būsugi bone atīho nūūlū ūmò ūyo addūgije ū kūnishomelegeja. Alīyo ū bebe ūdūgije, nguno ū mulī bebe gūlīmo moyo gwa bamulungu beela."

Danyeli kūshomeleja shilooti

19Ū Danyeli (lina līngī Belitishaza) ūzwangana gete kakanza ho, a maganiko gakwe gūng'ogohya. Hūna ū ntemi ūng'wīla, "Bebe Belitishaza, ī shilooti shitizūkūkoya nūūlū a makūlū gasho." Ū Belitishaza ūshosha, "Baba nkūjiwa, yalī hambū hambū ī shilooti shenīshi ūlū ni shitūngīīlile kū banishi bako, na a makūlū gasho kū bilwisha bako!"

20Ū ntī ūyo wagūbonaga, hūna gūūkūla gūūhangaala, ī neno yago yūkuumya kū malunde, kūshisha gūyūbonekana na kū ngelelo ya sī;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21ūyo gwalī na madūūtū masoga, na shisuumo shingī kūlwa shilīwa sha kūlisha
pyī ī shiseeng'wa, na ha kwifuulīla ndimu ja mu masaka, na būbeegejo wa chanjo
ū mu matambī gago kūlwa noni ja kūlala;

22baba ntemi, ū bebe hū ūl'ū ntī gwenūyo! Nguno ū bebe ūlī ntaale no, hangī ūlī
na nguzu; ū būtaale wako ī haha būkīlanīgije kūshisha būshikile kū malunde; nū
būsugi wako būsambaalile kūshisha kū mapande ga kū ngelelo ya sī.

23"Ū bebe baba Ntemi ūkamona ntūng'wa ng'wela, alika kūfuma ng'wigūlū,
ūhaya gīkī, 'Gūbbutagi ū ntī mugūkenaagūle, alīyo ī līshikī mulīleke lītungilwe
chūma na shaba, likale mu maswa ga mu malaale, ī miji yalyo īlī hasī. Nekagi
alobiwe lūme lwa kūfuma kwigūlū, ikale gītī ndimu ja mu matogolo; kūshisha
makanza 7 mpungatī gabīte alī kwenūko.'

24"Alilūūlū baba ntemi, a makūlū gaya, nī shilagīlo shakwe Ūyo alī Higūlya no
shiishi, īsho wamalile kūshifunya kūlwa nkūjiwa ū ntemi wane.

25Ūkūpeejiwa ū mu banhū, ūkikale hamò na ndimu ja mu masaka, ūyūlya maswa
gītī mitugo, na kūlobiwa lūme lwa kūfuma kwigūlū. Gakūbīta makanza mpungatī
ūlī kwenūko, kūshisha ūdeebe gīkī Ūyo alī Higūlya no hū ng'wene ū nsugi wa
mabūtemi ga banhū, na akang'winhaga ose ose ūyo antogilwe we.

26Ī shilagīlo sha kūlekwa ishikī lya ntī nī miji yalyo, shilī na makūlū ga gīkī ū
būtemi wako ūkūshokejiwa ūlū ūdeeba hape gīkī ū būsugi būfumile ng'wigūlū.

27Alilūūlū baba ntemi, zunyaga nakūganikīle: Lekanaga nasho ī shibi shako
wandye kwīta ya būtūngīlīja, nū būbi oye, ūbize na shigongo ū kū banhū abo
bakwiboneelagwa. Hamo ū mu gīko ī mhola yako īkongeja kwikala ho.

Shilooti kūshikīīla

28Pyī ī yenīyī īkang'wilongela ū Ntemi Nebukadineza.

29Hanuma ya myeji ikūmi n'ībīlī, lwise lūmò ū ntemi wayeela yeelaga kū golofa
ya numba yakwe y'ikūlū lya Babuloni.

30Ūyiwīla, "Ee gīko shi, ī yenīyī h'ī Babuloni ī nhaale, īyo nīzenga nene
ng'wenekīlī na būdūla bone kūlwa wikalo bone bo nyatemi, na kūlwa koolecha
ikūjo lya būtaale bone!"

31Aho ataalī wīhaya ī mihayo yenīyo, liiza ilaka kūfuma ng'wigūlū līlīng'wīla,
"Ntemi Nebukadineza, gūūyū ūyo gūhelilwe kūlwa nguno yako: Ū būdūla wako
wa nyatemi wīngījiagwa.

32Ūkūpeejiwa ū mu banhū ūkikale hamò na ndimu ja mu masaka, ūyūlya maswa
gītī mitugo. Gakūbīta makanza mpungatī ūlī kwenūko, kūshisha ūdeebe gīkī Ūyo
alī Higūlya no hū ng'wene ū nsugi wa mabūtemi ga banhū, na akang'winhaga ose
ose ūyo antogilwe we."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

33Haho na haho ūyo gūkahayiwa kūlwa ng'wa Nebukadineza gūshikīlījiwa. Ūpeejiwa wīnga ū mu banhū ūūkabiza wa kūyūlya maswa gītī mitugo. Ū mīlī gwakwe gūyūlobiwa lūme lwa kūfuma kwigūlū kūshisha ū booya bokwe būlīha būbiza gītī nzooya ja ng'hoonà, na a maala gakwe gūbiza gītī ga noni.

34Aho lyakalīka ī likanza lyenīlo, ū nene Nebukadineza nūbūūcha a miso gane kūlola ng'wigūlū, a masala gane nūshokejiwa. Hūna nūnkumīlīja Ūyo alī Higūlya no; nūnkūja na kūngūngūhya ū wei ūyo alī mpanga kūshisha welelo na weleo. Ū būsugi bokwe būlī būsugi bo welelo na welelo; Ū būtemi bokwe būlī bo kūshinga shibyalīlwe na shibyalīlwe.

35A banhū ba mu sī pye babalilwe gītī balī kūdūhū. A mabūdūla ga ng'wigūlū akagīītīlaga gīt'ūmo ūtogelwa wei ng'wenekīlī; nū kū banhū ba hasī akīītaga gīko. Atīho nūūlū ūmò ūyo adūgije kūgūhangīja ū nkono gwakwe, nūūlū kūng'wīla, “Wīta mhayo kī ū gwenūyū?”

36A masala gane aho nashokejiwa, haho na haho ī likūjo lyane īlo naalī nalyo kūlwa būtemi bone, lyūbiza gīt'ūmo lyalī na kale; nī shingilima yane yūnishokela. A bagunanhi bane na a banikūla biza kūnikooba, nūshoshiwa a h'isumbī lyane lya būtemi, nūbiza ntaale no kūheeba ūmo naalī ī kwandya.

37Hūna lūūlū ū nene Nebukadineza, nalīnkūmīlīja na kūngūngūhya, na kūng'winha ikūjo ū Ntemi wa ng'wigūlū, nguno būlī shene īsho akīītaga shitūngīlīgije, nī nzīla jakwe pyī ī jose jigoloolile. Abo bakashimīzaga mu wikumīlīja adūgije ū kūbadooheleja.

Danyeli 5

Ntemi Belishaza na nkono kwandīka ha ndugu

1Ntemi Belishaza akabeeja shigukulu shitaale kūlwa banikūlū bakwe shihūmbī shimò; ūyūng'wa nabo divai.

2Ū Belishaza aho akūng'waga ī divai yakwe, akīīta ūlagīja gīkī shenhwe ī shikombe sha zahabu nī sha feza, īsho ise Nebukadineza walī washīnja mu hekalu ya Yelusalemu, gīkī ū ntemi na a banikūlū bakwe na a bake bakwe, na a bakīma bakwe a bangī bize bashing'wele.

3Na ng'hana shenhwa ī shikombe sha zahabu īsho shaalī shinjiwa Yelusalemu mu hekalu ya ng'wa Mulungu, hūna ū ntemi na a banikūlū bakwe na a bake bakwe, na a bakīma bakwe a bangī bandya kūshing'wela.

4Aho bakūng'waga būyūbakumīlīja bamulungu ba zahabu, ba feza, ba shaba, na ba chūma, na ba mantī na ba mawe.

5Kwimanīla jiilonga nzwala ja nkono gwa munhū gūkwandīkaga ha būteleleje bo ndugu hihī nikīndīkīlo lya tala, ū mu numba ya h'ikūlū. Ū Ntemi ūgūkalalīla ū nkono aho gūkwandīkaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Ū būshū bokwe būjilūka, akogoha no ūyūdetema kūshisha a mazwi gakwe gūyitūlanya; a magūlū gakwe gūyogoma.

7Ū ntemi ūhīlīka alitana benhwe bachūja na baloji ba sonda na baboni; hūna ūbawīla a banhū ba masala ba mu Babuloni benaba, “Ūyo alabūsome ū wandīke wenūbū aniwīle na a makūlū gaho akūzwalīkījiwa shizwako sh'ikūjo sha nzulunge, ūtūūlīlwa na ngufu gwa zahabu ū mu nhingo yakwe; nū mu būsugi bo sī akwītwa kūbiza wa kadatū ū mu būtaale.”

8Hūna biza pye a banhū ba masala ba ntemi, alīyo būlemeelwa ū kūbūsoma ū wandīke, nūūlū kūng'wīla ū ntemi a makūlū gaho.

9Ū Ntemi Belishaza ongeja ū kogoha nū būshū bokwe bongeja ū kūjilūka. A banikūlū bakwe būlemeelwa ūmo bīītīle.

10Ū ngole aho wigwa ī lilaka lya ntemi na a malaka ga banikūlū bakwe wiza ū mu numba ya shigukulu. Ūng'wīla, “Baba ntemi kūlūga ūhangame, lekaga ū kūkoya! Yaya nū kūjilūka ū būshū gīko.

11Ū mu būsugi wako ng'wenūmu alīho munhū alī na moyo gwa bamulungu beela ū mulī we. Ū mu shikū ja ng'wa so akabonekana kūbiza alī na būdūla bo kūbona ya kūle, witegeleja na masala gītī ga bamulungu. Ū Ntemi Nebukadineza ū so, baba ntemi, nalīng'haya ū so; walī wansola kūbiza ntaale wa bafumu na nchūja, pye na a baloji ba sonda na a baboni.

12Ū munhū ng'wenūyo Danyeli, ūyo ntemi akag'witana Belitishaza; amanīkile gīkī alī na būdūla bo kūkumya no na būmani na būdeeba. Alī na būdūla bo kūshomeleja shilooti nūūlū koolecha mihayo ya mafubo, na kūgoloola īyo yigologomile; alilūūlū, ni itanagwe ī haha ū Danyeli, akūkūwīla a makūlū ga wandīke wenūbū.”

13Na ng'hana ū Danyeli wenhwa ū kūlī ntemi, ū ntemi ūmūja, “Ū bebe h'ūlī Danyeli, ūmò wa basaamiwa abo ntemi ū baba wabenha kūfuma sī ya Yuda?

14Nigwaga gīkī ū mulī bebe gūlīmo moyo gwa bamulungu, na gīkī ūlī na būdūla bo kūbona ya kūle, hangī ūlī na witegeleja na masala gakīlanīgije.

15A ba masala na a bachūja benhagwa a ha būtongi bone aha, gīkī babūsome ū wandīke ūbū baniwīla a makūlū gaho, alīyo balemeelagwa ū kūbūshomeleja.

16Alīyo nigwaga gīkī ū bebe ūdūgije kūfunya būshomeleja, na kūgoloola mihayo midaamu. Ūlū ūladūle kūbūsoma ū wandīke wenūbū na kūniwīla ūmo būlīhayīla, ūkūzwalīchiwa shizwako sh'ikūjo sha nzulunge, ūtūūlīlwe na ngufu gwa zahabu ū mu nhingo yako; nū mu būsugi bo sī ūkwītwa kūbiza wa kadatū ū mu būtaale.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Ū Danyeli ūnshokeja ū ntemi, “A manong'ho gako ikalaga nago bebe ng'wenekīlī, nī shakwinha shako ng'winhage ūngī. Alīyo ū nene nakūbūsoma ū wandīke, na a makūlū gaho nakūng'wīla ū ntemi.

18Baba ntemi, ū Mulungu wa Higūlya no walī wang'winha ū so ū Nebukadineza, būsugi na būtaale n'ikūjo, na lūkumo lwawiza.

19Kūlwa nguno walī wagūngūhiwa gīko, pye a mahanga na a banhū ba ndīmi jose na jose baalī bang'ogohile no, badetemaga ū kū būtongi bokwe. Abo walī atogilwe kūbabūlaga ū ntemi wababūlagaga; abo walī atogilwe kūbalekeja wabalekejaga; na a babo walī atogilwe kūbasunang'hīja higūlya mu mhayo, wabasunang'hījaga; nūūlū abo wikūmbagwa kūbadooheleja wabadoohelejaga.

20Alīyo ī ng'holò yakwe aho yadoosa na kūgūna kūlwa wikumīlīja, akichiwa a h'isumbī lyakwe lya būtemi, nī likūjo lyakwe ūzuujiwa;

21ūpeejiwa wīnga ū mu banhū, winhwa na ng'holò ya nyalimu, ūyikala na nzobe ja kū makūngū akūlyaga maswa gītī mitugo. Ū mīlī gwakwe gūyūlobiwa lūme lwa kūfuma kwigūlū, kūshisha ūdeeba gīkī Ūyo alī Higūlya no hū ng'wene ū nsugi wa mabūtemi ga banhū, na akang'winhaga ose ose ūyo antogilwe we.

22“Alīyo ū bebe Belishaza, ng'wana wakwe ūtī na widoohya, nūūlū īkī wīmanile pyī ī yenīyī.

23A ha ng'wanya gwaho ū bebe witūūlaga higūlya ya ng'wa Seeba wa ng'wigūlū, ūlagījaga wenhelwa ī shikombe sha zahabu sha kūfuma mu hekalu yakwe. Hūna ū bebe ng'wenūyū na a banikūlū bako na a bake bako, na a bakīma bako a bangī ng'wūshing'wela divai, kūnū mukūkumīlījaga bamulungu ba zahabu na ba feza, ba shaba, na ba chūma, na ba mantī na ba mawe; abo batī na būdūla wa kūbona nūūlū kwigwa, nūūlū kwitegeleja. Alīyo ū Mulungu mutankūgije, ūyo abūdimīīlile mu nkono gwakwe ū būpanga wako nī nzīla jako pyī ī jose.

24H'ī nguno yene wagūtūmaga ū nkono ūyo gowandīkaga ū wandīke wenūbū.”

25Alilūūlū, ū wandīke ūbo wandīkilwe būūbū, MENE, MENE, TEKELI, PELESI.

26A makūlū ga mihayo yenīyī gaya: Mene, Ū Mulungu wajiisaabile ī shikū ja būsugi wako ūjikalīcha.

27Tekeli, Ū bebe wapimilwe ū būdito wako h'ipimīlo ūbonwa ūlebegije.

28Pelesi Ū būtemi wako bogabanhyiwe binhwa Bameedi na Baajemi.

29Hūna ū Belishaza ūlagīja, ū Danyeli ūzwalīkījiwa shizwalo sh'ikūjo sha nzulunge, ūtūūlīlwa na ngufu gwa zahabu ū mu nhingo yakwe; na a banhū būkumūkījiwa gīkī ū mu būsugi bo sī obizaga wa kadatū ū mu būtaale.

30Ū mu būjikū wa lūshikū lwenūlo ū Belishaza, ntemi wa Bakalidayo ūbūlagwa,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

31Dalio muna Būmeedi ūbūdima ū būtemi, walī na myaka makūmi atandatū n'ībīlī.

Danyeli 6

Danyeli kūkolwa na batūmami biye

1Ū Dalio akabona chiza kūsolanhya banhū igana na makūmi abīlī abatūūle ha būsugi pye a hose ū mu būtemi bokwe,

2babize ho na batongeeji badatū a higūlya yabo; ūmò wabo Danyeli. A batongeeji būlagīlwa kūyūbatonga a basugi ī ya kwīta, ū ntemi atizūjimīīja ī sabo jakwe.

3Alilūūlū ū Danyeli akabaheeba pye a batongeeji biye, na a basugi kūlwa nguno walī na moyo ng'wiza no; nose ū ntemi ūhela gīkī akūntūūla kūbiza higūlya ya būtemi pyī ū bose.

4Ū mu shikū jenījo a batongeeji na a basugi būyūgema kūbeeja nzīla gīkī bapandīke nguno ya kūmūūlīla ū Danyeli kūbītīla mu mbika ya katūmamīle ka milīmo yakwe ū mu selekali, alīyo batadūgije. Batamonile na būbi bose bose, nguno ū wei walī munhū nsanyiwa jigi, walī atī na nkono nīhu, nūūlū būtūdīlīla.

5Nose a banhū benabo banoga biwīla, "Tūtūpandīka nzīla ya kūmūūla ū Danyeli ng'wenūyū, numho gūbize mhayo gwa kūbītīla mu shilagīlo sha ng'wa Mulungu wakwe."

6Hūna lūūlū a batongeeji na a basugi būja ū kūlī ntemi balī kaganda; būkang'wīla, "Baba Ntemi Dalio, kūlaga ūhangame!

7A batongeeji ba ng'wikūlū, na a batwaale na a basugi na a baganikīji ba ntemi, na a bataale ba basugi; pye a bose bizunīlīgije gīkī ū ntemi atūūle mhayo, nīyo agūlang'hane na nguzu ja shilagīlo; gwa gīkī ūyo alalombe kūlī mulungu nūūlū kūlī munhū ūngī ose ose ng'wikanza lya shikū makūmi adatū kwandīja haha, ūlū ītī kūlī bebe dūhū baba ntemi, akūponyiwa ng'wipilinga lya mashimba.

8Alilūūlū baba ntemi, funyaga ī shilagīlo, nīyo ūshandīke shitizūbiza sha kūgalūka galūka; shibize gīt'ūmò bakajīlaga na kale dūhū a Bameedi na a Baajemi."

9Na ng'hana ū Ntemi Dalio ūgūtūūla ho ū mhayo, nīyo ūgwandīka.

Danyeli kūponyiwa mu mashimba

10Ū Danyeli aho wamana gīkī ū mhayo gwenūyo gwafunyiagwa, ūja kū ng'wakwe ūūkalinha kū chumba sha kū golofa, īsho madilisha gasho gaalī galolelile kū lwande lo Yelusalemu. Ūyūtuja mazwi ng'hangala idatū būlī lūshikū kūlomba, na kūnūmba Mulungu wakwe, gīt'ūmo wītīlaga na kale.

11Hūna a banhū benabo būja koi balī kaganda, būnsanga ū Danyeli alīlomba kūlī Mulungu, na kūlomba būgunanhi bokwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Būja ū kūlī ntemi būūkahooya nag'hwe ū mhayo gwa shilagīlo shakwe sha nyatemi. Būhaya, “Ūtafunije shilagīlo kūhaya gīkī mu shikū makūmi adatū kwandīja haha ūyo ūlomba kūlī mulungu ose ose nūūlū munhū ūngī, ūlū ītī kūlī bebe dūhū baba ntemi, akūponyiwa ng'wipilinga lya mashimba?” Ū Ntemi ūshosha, “Ī shilagīlo h'ūmo shīmīīlīlile dūhū; ūmo bakajīlaga na kale a Bameedi na a Baajemi, ndūhū kūshoka numa.”

13Hūna būng'wīla ū ntemi, “Ū Danyeli, ūyo alī ūmò wa basaamiwa ba kūfuma kū sī ya Yuda, atakūdīlīlile nūūlū hado baba ntemi, nūūlū ī shilagīlo īsho washandīkile yaya gete. Ataalī akūlombaga ng'hangala idatū būlī lūshikū.”

14Ū ntemi aho wagwigwa ū mhayo gwenūyū akakoya no; ī ng'hūmbū jakwe jūlola ha kūmpīja ū Danyeli; akatūmamīla būlī nzīla nose lyūloka ī līīmi.

15A banhū benabo būnsanga hangī ū ntemi balī ū ng'wigelè lyabo; būūkang'wīla, “Izūkaga baba ntemi gīkī ūmo bakajīlaga na kale a Bameedi na a Baajemi, katīho kahelele nūūlū shilagīlo īsho shidūgije kūgalūchiwa alīyo shitūūlilwe na ntemi.”

16Nose ū ntemi ūlagīja, būng'wenha ū Danyeli būmponeja ū ng'wipilinga lya mashimba. Ū Ntemi ūhaya, “Ū Mulungu wako ūyo ūkantūmamīlaga būlī gwa ni akūpījage!”

17Lyenhwa iwe lyūtūūlwa a ha nomo gwipilinga lyūdamiwa nde nde nde; hūna ū ntemi ūlītūūlīla lūmeng'ho lwa sīlī yakwe, na a banikūlū bakwe būlītūūlīla meng'ho ja sīlī jabo. Ī mihayo ya ng'wa Danyeli yūbiza ītī na būgalūkīje.

18Hanuma ya henaho ū ntemi ūshoka kwikūlū, ūūkakeyūla, hama ataliile; nūūlū shose shose sha kūnyeja atenhelilwe.

19Aho wela dūhū ī gīkī ū ntemi ūbūūka, ūfuma wihuuta ajile ū kwipilinga lya mashimba.

20Kwegeela dūhū a hipilinga ūng'witana ū Danyeli nilaka lya būpīna, “Danyeli ntūmami o ng'wa Mulungu mpanga, ū Mulungu ūyo ūkantūmamīlaga gwa wakūpījaga ū kū mashimba?”

21Ū Danyeli ūshosha, “Baba ntemi, kūlaga ūhangame!

22Ū Mulungu wane wantūmaga malaika wakwe wīmumya ī milomo ya shimba. Jitanīītile mhayo, nguno ū kū būtongi bokwe natī na shisembo, nūūlū kū būtongi wako baba ntemi nataalī kūhūba.”

23Ū Ntemi akayega no, ūlagīja wīnjiwa ū Danyeli ū ng'wipilinga. Aho wafunyiwa ū Danyeli ū ng'wipilinga kaalī katīho nūūlū ka būchūūbūke kado ū kū mīlī gwakwe, nguno walī ansanije ū Mulungu wakwe.

24Ū ntemi ūlagīla a banhū abo baalī bamūūla kūlwa wilu ū Danyeli benhwa, biza būponejiwa ū ng'wipilinga lya mashimba, na a bake babo na a baana babo. Aho

© 2015 Bible Society of Tanzania.

bataalī nūūlū kūshika a hasī ū ng'wipilinga, a mashimba gūbasaasagūla, na a maguha gabo gūūgapaanagūla pye a gose.

25Hūna ū Ntemi Dalio wandīka kūlwa banhū bose, ba mahanga gose, na ndīmi jose; hose pye ū mu sī, Ūhaya, "Ngw'īlūkīlwe no no no!

26Nafunya shilagīlo gīkī, hose hose ū mu būtemi bone a banhū shibigelile kūng'ogoha na kūnkūja ū Mulungu o ng'wa Danyeli. Nguno alī Mulungu mpanga, hangī alī wa welelo na welelo; ū būtemi bokwe būtī bo kūkenaagūlwa, ū būsugi bokwe būtī na ngelelo.

27Akakomoolaga na akapījaga; ng'wigūlū nū mu sī akabeejaga shimanīkījo na shakūkumya. Wampīgije ū Danyeli kūfuma mu nguzu ja shimba."

28Hūna lūūlū ū Danyeli wīlūkīlwa ningī no ū mu būsugi bo ng'wa Dalio nū būsugi bo ng'wa Koleshi (Kulo) wa Būajemi.

Danyeli 7

Danyeli na shakoolechiwa sha mashiinu anè

1Mū ng'waka gwa kwandya gwa ntemi Belishaza wa Babuloni, ū Danyeli walī alaalile ūloota shilooti; na shakoolechiwa shūyiza ū mu maganiko gakwe. Ī mihayo mitaale ya mu shilooti shakwe wīyandīka.

2Ū Danyeli akahaya, "Ū mu shakoolechiwa shane sha mu makanza ga būjikū, aho nalolile nūbona miyaga īnè ya kūfuma ng'wigūlū īkwīyugūūlaga ī nyanza ī nhaale.

3Hūna mashiinū anè mataale gūfuma ū mu nyanza, būlī lyene līlī heeke ū kū bichalyo.

4Ī lya kwandya lyalī likolile na shimba, alīyo lyalī na manana ga ng'hoonà. Nakalīkalalīla, kwimanīla a manana galyo gaatīnwa, hūna lyūgūngūmūlwa a hasī lyīmīīla na magūlū abīlī gītī munhū, nīyo linhwa na ng'holò ya shimunhū.

5Ī līshiinū lya kabīlī nalyo lyalī bbihī henaho, ī lyene lyalī likolile na ndūba. Lyalī lihūūmile, ū lwandī ū lūmò lyūgūngūha, ū mu nomo gwalyo lyalī na mbazu idatū lījilumile na mino galyo. Kwimanīla lya wīlwa, 'Būūkaga ūlye wigūte!'"

6Hanuma ya henaho, aho nataalī nalolile, nūbona līshiinū līngī a ha būtongi bone, lya kūbiza gītī sūbī. A ha ngongo gwalyo lyalī na manana gītī ga noni; ī līshiinū lyenīlo lyalī na mitwe īnè, līkinhwa būdūla bo kūsuga.

7Hanuma ya henaho aho nataalī ū mu shakoolechiwa shane sha makanza ga būjikū, aho naalola nūbona a ha būtongi bone shiinū ya kanè, ya magaka na ya kogohya no, nīyo hangī yalī na nguzu no. A mino gayo gaalī mataale ga chūma, īsho yūshidima yashipaanagūlaga yashilya, a masaagīīlwa yagatoba hasī na

© 2015 Bible Society of Tanzania.

magūlū gayo. Ī yoi yalī ītikolile nī shiinū ī jingī pyī ī jose; nīyo yalī na mapembe ikūmi.

8Aho nataalī nūgideedeng'hanya a mapembe genayo, kwimanīla lyapumūka ipembe līngī nalolile, ī lyene ido, lyūpuluka, lyūbiza hamò na a gangī; adatū ū mu mapembe a ga kwandya gūmogoka kūfuma ng'witina kūlīlekela ng'wanya ī lipembe ī lido lyenīlo. Ī lipembe lyenīlo lyalī na miso gītī ga munhū, na nomo gwa kūyūhaya mihayo ya nyadooshi.

9Aho nataalī nalolile, masumbī gūhelwa, hūna ū wa shikū ningī wigasha a h'isumbī lyakwe. Ī shizwalo shakwe shaalī shape no, gītī mawe ga mbula, hama ī nzwīlī ja kū ntwe gwakwe jalī jape gītī booya bo ng'holo yape. Ī lisumbī lyakwe lya būtemi lyalī līpīndiwe ndali ja moto, na a madandali galyo gaabakaga moto pye a gose.

10Mongo gwa moto gwahūūmaga, gūkūselaga kūfuma kū būtongi bokwe. Shihūmbī na mashihūmbī bantūmamīlaga; makūmi ga mashihūmbī ng'hangala makūmi ga mashihūmbī baalī bīmīīla ū kū būtongi bokwe. Ī libanza ligasha, na a mashitabo gūkundūlwa.

11Nakakalalīla no kūlwa nguno ya mihayo ya nyadooshi īyo lyīhaya ī lipembe; līkabīta ikanza ilīhu nataalī nakalalīlile, kūshisha ī shiinū yenīyo yūbūlagwa, ū mīlī gwayo gūbipiwa no hūna gūponyiwa mu moto gūkūligimaga.

12(Ī shiinū ī jingī najo jikīngījiwa ū būdūla wajo, kwike jūzunīlījiwa kwikala ho ikanza ilebe.)

13Ū mu shakoolechiwa shane sha makanza ga būjikū, aho nalolile nūmona ū kū būtongi wane ūmò wa kūbiza gītī Ng'wana wa Munhū, aliza mu malunde ga ng'wigūlū. Akang'wegeela ū wa shikū ningī, wenhwa kū būtongi bokwe.

14Winhwa būdūla, ikūjo na būtaale bo nyasugi; banhū bose, mahanga ga banhū ba būlī lūlīmi būnamya. Ū būsugi bokwe būlī būsugi bo welelo na wlelo, na būtūbīta, ū būtemi bokwe būtūkenaagūlwa.

Kūshomelejiwa kwa shilooti

15Hūna lūūlū ū nene Danyeli nakakoya no ū mu moyo, ī shakoolechiwa īsho shikayiza ū mu maganiko gane shikanizwanja.

16Nūng'wegeela ūmò wa babo baalī bīmīīla henaho, nūmūja a makūlū gayo gete ī mihayo yenīyī. Ūniwīla na kūnishomelegeja a makūlū gayo.

17A mashiinū a mataale ay'anè gene mabūsugi ayo gakwilonga ū mu sī.

18Alīyo a beela bakwe ūyo Alī Higūlya no bakwanukūla būtemi ūbo būkūbiza wabo ilalī; alichene, welelo na welelo.

19Hūna nūkooba kūmana a makūlū ga ng'hana a ga shiinū ya kanè īyo yalī ītikolile nī jingī pyī ī jose, īyo yalī ya kogohya kūheeba, ya mino ga chūma na

© 2015 Bible Society of Tanzania.

maala ga shaba; ī shiinū īyo yashipaanagūlaga na kūshilya īsho yūshidima, a masaagīīlwa yagatoba hasī na magūlū gayo.

20Nūbūūja nī mihayo ya mapembe ay'ikūmi, ayo gaalī ha ntwe gwayo ī shiinū yenīyo, nī lipembe ī līngī īlo līkapumūka, īlo līkenheleja mapemb'adatū gamogoke, īlo lyabonekanaga kūbiza na būtaale kūgaheeba a gangī, na lyalī na miso na nomo gwa kūyūhaya mihayo ya nyadooshi.

21Aho nataalī nalolile nūbona ī lipembe lyīnīlo lyandya kwilwisha būlūgū na a beela, nīyo lyūbaheeba,

22kūshisha ū wa Shikū Ningī wiza kūfunya būlamuji; ū būpyeni ūbinha a beela bakwe ūyo Alī Higūlya no, nī likanza lya beela kūbūdima ū būtemi.

23Ūyo nakamūja akanisomboolela alīhaya: Ī shiinū ya kanè būlī būtemi bo kanè ūbo būkwilonga ū mu sī. Būkūbiza būtikolile nū būtemi ū būngī pyī ū bose, na būkūshilya pyī ī sha mu sī na kūshitoba hasī na kūshipaanagūla.

24A mapembe ikūmi wene batemi ikūmi ūbo būkwilonga kūfuma ū mu būtemi wenūbū. Hanuma ya būtemi ikūmi wenūbo, akwilonga ntemi ūngī ūyo akūbiza atikolile nabo abo baalī baatonga; akūbaheeba batemi badatū ū mubo.

25Akūyūhaya mihayo ya kūnsondagūla ūyo Alī Higūlya no, na a beela bakwe akūbaluhya, na kūgema kūgagalūcha a makanza ayo gatūūlilwe ho, nī shilagīlo. A beela bakwinhwa kūlī we ng'wikanza, makanza, na nusu ikanza.

26Alīyo ī libanza līkwigasha, hūna ū būdūla bokwe akwīngījiwa, hanuma būkenaagūlwe būshile ho welelo bose.

27Hūna ū būsugi nū būdūla, nū būtaale wa mabūtemi pye a gose a ha sīlīlī y'igūlū būkūtūūlwa mu makono ga beela, a banhū bakwe ūyo Alī Higūlya no. Ū būtemi bokwe būkūbiza būtemi bo welelo na welelo, hūna pye a basugi bakūnamya na kūng'wigwa we.

28Ū wenūbū hū būgelelo wa mhayo. Ū nene Danyeli gakanikoya no a maganiko gane, nū būshū wane būjilūka; kwike ū mhayo nakagūbisa gwikala gwane dūhū iyene.

Danyeli 8

Danyeli na shakoolechiwa sha Ng'ondi na Ngulyati

1Mu ng'waka gwa kadatū gwa būsugi bo Ntemi Belishaza, ū nene Danyeli nakabona shakoolechiwa, a ha numa ya shisho shaalī shanilongela.

2Ū mu shakoolechiwa shane nakibona nalī mu ng'hambī ya kūpīlīla, ya mu nzengo gwa Susa mu sī ya Elamu. Ū mu shakoolechiwa naalī kū mongo gwa Ulai.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Aho naponya a miso nūbona ū kū būtongi bone ng'ondi īlī na mapembe abīlī, yīmīīlaga ha ng'hilimvwa ya mongo; a mapembe gayo gaalī malīhu no. Līmò lya mapembe genayo lyalī ilīhu kūtinda, nīyo līkazwa numa.

4Nīyiloleela ī ng'ondi īkūmanaga yūpama, yūpama īlolile ng'weli, yūpama īlolile na sukuma, hama yūpama īlilole na dakama. Yalī ītīho shiinū ya kwīma kwilwisha nayo, yaya nūūlū ū kūpīja dūhū ū kwīnga ū mu nguzu jayo. Yītaga ūmo yalī ītogelilwe, kūnū īkoolechaga ū būdūla wayo.

5Aho nataalī nūgwiganika ū mhayo gwenūyū, kwimanīla nabona ngulyati y'ipembe līsongokile ha gatī gatī ya miso gayo. Īkiza īlīfumīīla mu ng'weli īkūtandūlaga mabbaala ga sī ngima, alīyo ītūkuumyaga a hasī.

6Yūnsanga ū muna ng'ondi wa mapembe abīlī, ūyo naalī namona īmīīlile ha mongo, yūshikīla kūndumīla na būdaki būtaale no nīyo.

7Nībona īlīyūmpama ū muna ng'ondi na būdaki būtaale no, yūmpamagūla kūshisha gūbīnzagūka a mapembe gakwe a gose būbīlī wago. Ū muna ng'ondi walī atī na būdūla bo kwigunanha; ī ngulyati yūntaalīka hasī yūntoba īntobile, walī atīho ū wa kwīguna ī ng'ondi yenīyo ū mu nguzu ja ngulyati yenīyo.

8Ī ngulyati yenīyo yūbiza sugi nhaale, alīyo ū būdūla wayo aho boshika kwigūlya gete, ī lipembe lyayo ī litaale lyīnīlo lyūmogoka, a ha ng'wanya gwalyo gūūzwa mapembe anè ga kūloleelela kūle; gūūkūla galolile kū mhandī inè ja miyaga ya kwigūlū.

9Lyūzwa ipembe līngī kūfuma a ha līmò lyago; lyandya gītī ido, alīyo lyūbiza na būdūla būtaale ū kūlola ī dakama nī kīya, nū kūlola ū kū Sī ī Soga.

10Līkakūla no kūshisha lyūkuumya mabità ga ng'wigūlū, nīyo sonda jimò lyūjiholomolela hasī, hūna yūjipandagīla.

11Yigūngūhya na kwiyīta kūbiza gīt'ūmo alī ū Nsugi ū ntaale wa mabità; yūng'wīngīja nī shitambò īsho shikafunyiagwa būlī lūshikū, nī likūjo ly'ipande lyakwe lyeela lichiwa ha sīlīlī.

12Kūlwa nguno ya būgomi, ī libità lya beela nī shitambò sha būlī lūshikū shikatūūlwa mu makono gayo; yūyūbeeja būlī nīmo gwaja ūmo ītogelilwe, nī ng'hana yūponyiwa sagala.

13Ī likanza lyenīlo nūng'wigwa ng'wela ūmò alīlūngalūnga, na ng'wela ūngī ūng'wīla, "Ī shakoolechiwa shenīshi shikūsola ikanza kī hū shishikīlījiwe, īsho shiloolecha kwīnjiwa kwa shitambò sha būlī lūshikū, nī sha būgomi ūbo būkenhelejaga būkenaagūji, nī sh'ipandī lyeela kūfunyiwa hamò n'ibità lya beela gīkī shipandagīlwe ha sī?"

14Ūniwīla, "Jikūbīta shikū shihūmbī shibīlī na magana adatū, mhīndī na diilū, hūna ī lipandī lyeela līkwejiwa būpya."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Kūwīlwa makūlū ga shakoolechiwa

15Ū nene Danyeli aho nataalī nūshilola ī shakoolechiwa, na nakūgemaga
kūshiitegeleja, nakahayimanīla a ha būtongi bone wīmīīla ūmò wa kūbiza gītī
munhū.

16Niigwa ilaka lya munhū kūfuma ū kū mongo gwa Ulai alitana, “Gabulieli
ng'wīlage ū munhū ng'wenūyū a makūlū ga shakoolechiwa.”

17Aho wegeela a h'ipandī īlo naalī nīmīīla nogoha, nūūgwa nachimīgije hasī. Ū
wei ūniwīla, “Ng'wana wa munhū, deebaga gīkī ī shakoolechiwa shenīshi shilī
sh'ikanza lya kū būkalīkījo.”

18Aho alīniyombya nakalaala tūlo nhaale, ū būshū bone nachimīgije hasī, hūna
ūnikuumya ūnīīmīlīja nīmīīla na magūlū gane.

19Ūhaya, Nakūkūwīla īyo īkwilonga ū kū shikū ja kū būtongi ū ng'wikanza lya
koolechiwa būpelanu, nguno ī shakoolechiwa shenīshi sh'ikanza īlo līhelilwe lya
kū būkalīkījo.

20Ī ng'ondi ya mapembe abīlī īyo wībonaga, īlī ha ng'wanya gwa batemi ba
Būmeedi na Būajemi.

21Ī ngulyati ya būyenze ng'wene ntemi wa Būyunani, ī lipembe ī litaale īlo lyalī
ha gatī ya miso gakwe ng'wene ntemi wa kwandya.

22A mapembe ay'anè ayo gaalī giza a ha ng'wanya gwipembe ī līmò īlo lyaalī
lyamogoka, galī ha ng'wanya go būtemi būnè bo būkūbūūka kūfuma ū
ng'wihanga lyenīlo, alīyo būtūbiza na nguzu gīt'ū būsugi ū bo kwandya.

23Ū kū makanza ga kū būtongi ū mu būsugi wabo, a bagomi ūlū būkangīlīja no
no no ū mu būbi, akwilonga ntemi atakalalagwa, ūyo atīko kūliganyiwa mhayo
gose gose.

24Akūbiza na nguzu ningī no, alīyo ītī mu būdūla bokwe. Akūkenaagūla na
kakenaagūlīle ka kūkamaaja, nīyo būlī gwene ūyo ūgwīta gūkūshikīīla.
Akūbakenaagūla a banhū ba būdūla na a beela.

25Kūlwa mbika ya katongeelele kakwe akwenheleja būnyecha wiyongeje, alīyo
ū wei akwibona gīkī alī higūlya no. Akūbisanganīja banhū bingī ababipye
ng'wikanza īlo bakwiganikaga gīkī balī mu mhola; hama akūbūūka kwilwisha nū
Ntaale wa basugi. Alīyo akūkenaagūlwa mu būtūtūmamīla nguzu ja banhū.

26Ī shakoolechiwa sha makanza ga mhīndī na ga dilū īsho winhagwa sha ng'hana
ī shenīsho, kwike shibambīlage ī shakoolechiwa shenīsho, nguno ī shoi sha kū
shikū ja kūle kū būtongi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

27Ū nene Danyeli nakanoga no, nūlaala mu būlīīlī nalī nsaatu ikanza lya shikū
būlebe. Hanuma ya henaho nūbūūka nandya hangī ī milīmo ya ntemi.
Shikanikamaaja no ī shakoolechiwa, shalī shinikīlile ū witegelegeje.

Danyeli 9

Danyeli kūbalombela banhū bakwe

1Mu ng'waka go kwandya go ng'wa Dalio ng'witūnja o ng'wa Ahasūlo, munhū
wa lūganda lwa Bamedi, ūyo akatūūlwa kūbiza nsugi wa Bakalidayo,

2ū mu ng'waka gwakwe go kwandya go būsugi, ū nene Danyeli nakitegeleja
kūfuma mu Shandīkwa, ūmo gūhayīlile ū mhayo go ng'wa SEEBA ūyo akinhwa
ng'hangi Yelemia, gīkī ī Yelusalemu īkwikala mu būkenaagūku kūshisha ikanza
lya myaka makūmi mpungatī.

3Hūna lūūlū nūgalūka kūlī Seeba Mulungu nūng'wikūmbīlīja mu kūlomba na
kūlombela, mu kūfunga na kūzwala shizwalo sha magūnīla na kwifudīka mu
mabu.

4Nūnomba ū SEEBA Mulungu wane na kūtambūūla nalīhaya, "Ee Seeba, bebe
ūyo ūlī Mulungu ntaale na wa lyogohya, ū bebe ūlīdimīīlile ī lilagane lyako lya
būtogwa kū bose abo bakūtogilwe na kūshiigwa ī shilagīlo shako.

5A bise tūlī ba shibi hangī twakūhūba ū bebe; tūlī babūbi kūlwa kūkūgomela na
kūgalūka, tūshileka ī shilagīlo shako na a malange gako.

6Tūtabadegelekile a batūmami bako a bahangi, abo baahayaga mu lina lyako,
bakūbawīlaga a batemi na a basugi bise, na a basīswe, na a banhū ba mu sī yise
pye a bose.

7"Seeba ū bebe ūlī ntūngīlīja, alīyo a bise tūlī mu magooke gabūbi no gīt'ūmo tūlī
ī lelo yenīyī banhū ba Būyudaya na Yelusalemu, nī Isilaeli ī yose; abo balī bbihī
na a babo tūlī kūle, kū sī jose ūko watūsambaagīja kūlwa nguno ya būtūsanyiwa
wise ū kūlī bebe.

8Ee SEEBA, a bise na a batemi bise na a basugi bise, na a basīswe tūlī mu
magooke kūlwa nguno ya kwīta shibi kū būtongi wako.

9Ū Seeba Mulungu wise ng'wene wa shigongo na nekeja wa banhū, nūūlū īkī tūlī
bagomi ū kūlī we;

10tūtībiigwi ū kūlī SEEBA Mulungu wise, nī shilagīlo shakwe īsho watwinha mu
nzīla ya batūmami bakwe a bahangi tūtashidiimile.

11A Baisilaeli a bose baalema ū kūkwigwa ū bebe, būgalūka būshikenaagūla ī
shilagīlo shako. "H'ī chene a mazumo nū nsango, mihayo īyo yandīkilwe mu
shilagīlo sha ng'wa Musa ntūmami o ng'wa Mulungu shatūgwīlile, kūlwa nguno
ya kwīta shibi ū kūlī Mulungu wise.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Wīshikīlīgije ī mihayo yako īyo yalī yahayiwa kūlwa kūtūhūgūla a bise na a basugi bise, ū twenhela būkenaagūji būtaale. Hose pyī ū mu mapande ayo galī ha sīlīlī y'igūlū gūtaalī kwītwa mhayo gīt'ūyo gwītilwe kū nzengo gwa Yelusalemu.

13Ū būkenaagūji wenūbū watūgwīlile kūlenganīla nū mumo handīkīlilwe mu shilagīlo sha ng'wa Musa, alīyo nahene tūtaalī ū kūgalūka nūūlū kūshileka ī shibi shise, gīkī tūng'wikūmbīlīje ū SEEBA Mulungu wise, mu nzīla ya kwīdīlīla ī ng'hana yakwe.

14Ū SEEBA Mulungu wise ng'wene ntūngīlīja mu yose īyo akīītaga, alīyo a bise tūtang'wigwaga, h'ī chene ū SEEBA atasusaanije ū kūtwenhela ū būkenaagūji.

15“Alilūūlū Seeba Mulungu wise, bebe ūyo ūkabafunya banhū bako mu sī ya Misili na nkono gwa būdūla, wibeegeja lina lya kūshinga ho kūshisha lelo īyī; a bise twīta shibi, tūlī bahūbi.

16Ee Seeba, ū kūlenganīla nū mumo shilī ī shītīle shako sha būtūngīlīja, būgalūchage ū būdaki wako nū būpelanu wako ūbo ūlī nabo kūlwa Yelusalemu ūyo gūlī nzengo gwako, na lūgūlū lwako lwela. Ī shibi shise nū būsoso wa basīswe h'īsho shenheleja ī Yelusalemu na a banhū bako, kūbiza shikolo sha kūsondagūlwa ū kū bose abo batūpīndije.

17“Mulungu wise, igwaga ū kūlomba nū kwikūmbīlīja kwa ntūmami wako. Kūlwa nguno yako Seeba, līlolage mu kūlīsaatwa ī lipande lyako lyeela.

18Ee Mulungu, tegaga gūtū wigwe; lolechaga a miso gako ūkūbone ū kūkenaagūlwa kwa nzengo ūyo gūkitanīlagwa kū lina lyako. Tūtūkwikūmbīlījaga īkī gīkī tūlī batūngīlīja, alīyo kūlwa nguno ya shigongo shako shitaale.

19Ee Seeba, igwaga! Ee Seeba, lekejaga! Ee Seeba, igwaga na kwīta! Kūlwa nguno yako, Ee Mulungu wane, yaya ū kūdīīla; nguno ū nzengo gwako na a banhū bako bakitanīlagwa kū lina lyako.”

Mifungo makūmi mpungatī

20Aho nalīyomba na kūlomba, kūnū nūshitambūūla ī shibi shane nī shibi sha banhū bane a Baisilaeli, na kūng'wikūmbīlīja ū SEEBA Mulungu wane kūlwa nguno ya lūgūlū lwakwe lwela,

21aho nataalī ng'wikanza lya kūlomba, ū Gabulyeli, ū munhū ūyo naalī namona a ha wandījo mu shakoolechiwa, ūchwelemuka izile wangū aho naalī. Yalī bbihī n'ikanza lya shitambò sha mhīndī.

22Ūniwīla alīhaya, Danyeli, niza lūūlū kūkoolekeja na kūkwinha witegeleja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Īlī gīkī, aho wandya dūhū ū kūlomba, shūfunyiwa shilagīlo, īsho niza kūkūmanīkīja ī haha, nguno ū bebe ūkūjiwe no. Alilūūlū, gwideedeng'hanyage ū mhayo nī shakoolechiwa ūshiitegeleje,

24"Yatūūlagwa ho mifungo makūmi mpungatī kūlwa banhū bako nū nzengo gwako ng'wela; hūna ū būkenaagūji būkūshila, nī shibi shikooyiwa, ū būbi būkūlekejiwa, hūna wenhwe būtūngīlīja bo kūshinga welelo na welelo, ū būhangi būkūshikīīla pyī nī shakoolechiwa, nī lipandī lyeela no no no litīīlwe maguta.

25"Managa na witegeleje gīkī, Kūfuma ikanza lya kūfunyiwa shilagīlo sha nzengo gwa Yelusalemu kūzengwa būpya na kūshoshiwa ūmo gwikalīlaga na kale, kūshisha ikanza lya kwiza Ng'witīīlwa Maguta, ūyo alī nsugi, īkūbiza ho mifungo mpungatī; na mifungo makūmi atandatū n'ībīlī. Gūkūzengwa būpya, gūtūūlīlwa na mabbalabbala na ngoka moi; kwike līkūbiza ikanza lya būluhi.

26Hanuma ya mifungo īyo makūmi atandatū n'ībīlī, ū Ng'witīīlwa Maguta akūbūlagwa, alīyo ītī kūlwa nguno yakwe. A banhū ba nsugi ūyo akwiza bakwiholongeela mo gīt'ihūūma baje bakagūkenaagūle ū nzengo nī lipandī lyeela. Būkūbiza ho būlūgū kūshisha kū būkalīkījo; būhelilwe būkenaagūji.

27Ng'wikanza lya fungo gūmò. Akūtūūla ilagange ha gatī yakwe na banhū bingī. Alīyo ū fungo gūkūshika a ha gatī gatī ūlema ū kūfunyiwa ī shitambò nī shakwinha. Hanuma ū mu hekalu wīmīlīja sha malofu īsho shikenhelejaga būkenaagūji, kūshisha agwisījiwe ū mhayo gwa ng'halīlo ūyo gūhelilwe kūlwa nguno yakwe."

Danyeli 10

Danyeli na shakoolechiwa sha Munhū

1Mu ng'waka go kadatū go ng'wa Koleshi ntemi wa Būajemi, ū Danyeli (lina līngī Belitishaza) akenhelwa shakoolechiwa. Ū goi gwalī mhayo gwa ng'hana, kwike gwalī nambu ū kūgwitgeleja; kūshisha aho washiitegeleja ī shakoolechiwa.

2Ū mu shikū jenījo ū nene Danyeli naalī namala mifungo idatū nakūlīlaga ng'hūngū

3Ū ng'wikanza lyenīlo nataliile shilīwa shibeegije chiza; nyama yose yose nūūlū divai shitikuumije na nomo gwane, nū mīlī gwane natibilile maguta na hado yaya kūshisha yūshila ī mifungo īyī idatū.

4Mu lūshikū lwa makūmi abīlī n'inè ng'weji gwa kwandya naalī nīmīīlile ha ngegu ja mongo ntaale, gwa Tiigili,

5Kūponya a miso nūbona munhū ū kū būtongi bone azwalile shizwalo sha kitaani, itungile nshipi gwa zahabu niiza no ū mu nkīmbīlī gwakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Ū mīlī gwakwe gwalabangīlaga gītī kilisolito, ū būshū walī gītī lūlabi, a miso gakwe gakeemaga gītī chenge sha moto, a makono gakwe nī milūndī yalī gītī chūma sha shaba shiguusilwe shūlabagījiwa; ī lilaka lyakwe lyalī gītī ly'ibità itaale.

7Nene Danyeli iyene nakashibona ī shakoolechiwa shenīsho; a banhū abo baalī hamò nū nene batashibonile, kwike dūhū bakogoha no būpeela būkibisa.

8Nūlekwa iyene naashikalalīlaga ī shakoolechiwa ī shitaale shenīshi; nū nene ī nguzu jikanigaya, ū būshū bone būgalūka būbiza gītī bo munhū achile, nūduuma ūmo nītīle.

9Kwimanīla nang'wigwa wayomba, aho nalīndegeleka nūgwa hasī nachimīgije, nūlaala tūlo nhaale no.

10Nkono gūnigūngūmūla nūtuja mazwi kūnū na a makono gadiimile hasī, alīyo nakūdetemaga kīngī nasho.

11Ūhaya, “Bebe Danyeli munhū ūyo ūkūjiwe no no no, ī mihayo īyo nalīhaya kūkūwīla yidedeeng'hage chiza; nīyo īmīīlaga, nguno naatūmagwa kūlī bebe.” Aho waniwīla gīko nīmīīla kūnū nakūdetemaga.

12Ongeja kūniwīla, “Lekaga ū kogoha Danyeli. Kūfuma lūshikū lwene aho ūkagalogeja a maganiko gako kūkooba witegeleja, na kwidoohya bebe ng'wenekīlī kū būtongi bo ng'wa Mulungu wako, ī mihayo yako īkigwiwa, ū nene lūūlū ī haha nizaga kūkwinha ishosho kūlwa mihayo yenīyo.

13Kwike jashikaga shikū makūmi abīlī ū nsugi wa būtemi wa Būajemi akūnichaamaga. Alīyo ū Mikaeli, ūyo alī ūmò wa bataale ba basugi akiza kunigunanha, nguno ū ntemi wa Būajemi walī wanilemegegije kwenūko.

14Hūna lūūlū ī haha niza kūkūwīla īyo īlabilongele a banhū bako ū kū shikū ja kū būtongi; nguno ī shakoolechiwa shilī sha mihayo y'ikanza īlo lītaalī līlī kū būtongi.”

15Aho alīniwīla ī yenīyī, ninamya ū būshū bone kūlola hasī, yanigayaga ī mihayo ya kūhaya.

16Hūna ūmò wa kūbiza gītī munhū ūnikuumya ū kū nomo gwane, hū nūdūla ū kūgwasamya ū nomo gwane, nandya ū kūyomba. Ūyo walī wīmīīla kū būtongi bone nūng'wīla, “Baba ī shakoolechiwa shenīshi shanenheleja kwiyigwa kībi no, ī haha natī na nguzu gete.

17Ū nene ntūmami wako nakūdūla kinehe baba ū kūhooya nang'ho? Namalaga gete ī nguzu, nū kwesheema nalīkoya, nalīpelwa myūyī.”

18Ū wa kūbiza gītī munhū ūnikuumya hangī, ūninha nguzu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Hūna ūhaya, “Bebe munhū ūyo ūkūjiwe no no no, lekaga ū kogoha. Mhola ībize hamò nang'ho! Anukūlaga nguzu ī haha, anukūlaga nguzu.” Aho waniyombya nūpandīka nguzu nūng'wīla, “Baba waninha nguzu lūngalūngaga lūūlū ī haha.”

20Ūlīmana nibūlī niza ū kūlī bebe? Nashokile wangū kūja kwilwisha nū nsugi wa Būajemi. Alīyo ūlū nalīnge, akwiza nsugi wa Būyunani;

21kwike nakūkūwīla tame īyo yandīkilwe ū mu Shitabo īsho shilī nayo ī Ng'hana. Atīho ūyo akanigunanhaga ū kwilwisha nabo a banishi ūlū atī Mikaeli dūhū ū nsugi wing'we.

Danyeli 11

1Nū nene ū mu ng'waka go ng'wa Dalio ū muna Būmeedi, nakīmīīla nyagosha nūngunanha, na kūnang'hana.

Batemi ba dakama na ba sukuma

2Alilūūlū leka nakūwīle ū gwa ng'hana: Bakwilonga batemi bangī badatū ū mu Būajemi, hanuma ya henaho na wa kanè, ūyo akūbiza nsabi kūbaheeba pye a bangī. Akūkuminga sabo, ūlū ūjikwīja akūpandīka būdūla andye kūbasamīlīja pye a bose kūbūgomela ū būsugi wa Būyunani.

3Hanuma akwilonga Ntemi wa būdūla ūyo akūsuga na būdūla būtaale, ayīta ūmo atogelilwe wei ng'wenekīlī.

4Ūlū wilonga ū būsugi bokwe būkūbbutagūlwa būgabanhyiwe kū miyaga īnè ya kwigūlū. Būtūja mu makono ga bingīji bakwe, nīyo būtūbiza na būdūla gīt'ūbo walī nabo ū wei, nguno ū būsugi bokwe būkūdubbūlwa binhwe bangī.

5Ū mu batemi benabo ū wa dakama akūbiza na nguzu, alīyo ūmò wa bataale bakwe ba mabità akūbiza na būdūla būtaale kūng'heeba nū wei nīyo, na lūūlū akūbūsuga ū būtemi bokwe na nguzu ningī no.

6Hanuma ya myaka milebe bakūbiza n'isangī; ū nshīke wa ntemi wa Dakama akūja ū kūlī ntemi wa Sukuma akatoolwe kūlwa kūlīguzuhya ī lisangī, alīyo atikala nabo ū būdūla bokwe; nū ngoshi nū ng'witūnja wabo batūshinga shikū ningī. Nguno ū nshīke wa ntemi akūbūlagwa mu shikū jenījo, na a bashindīkīji bakwe nū ise, pyī nū nguzuhya wakwe.

7Kwike akwigela ūmò ū mu lūganda lwenūlo, ūyo akūpandīka nguzu agūsole ū ng'wanya gwa nshīke wa ntemi, hūna agadumīle a mabità ga ntemi wa Sukuma; akwingīla ū mu ng'hambī jakwe ja bashilikale ilwishe nabo būlūgū abapyene.

8Na a bamulungu babo akūbadima, nī shiikolile shabo sha kūsula, nī shikolo shabo sha mpango ī sha feza nī sha zahabu; akūshijana Misili. Na atūng'ūbūkīla hangī ū ntemi wa Sukuma kūshisha ikanza lya myaka milebe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Ū ntemi wa Sukuma akūbūdumīla ū būsugi bo ntemi wa Dakama, alīyo akūshoka kū sī yakwe.

10Kwike a bitūnja bakwe bakūhela būlūgū, bambe ibità itaale lībīte pye a hose gīt'ihūūma lītī na būchaamīle, līje līkūpyagūlaga kūshisha kū ng'hambī ya bashilikale ū mu būsugi bo sī ya Dakama.

11Ū ntemi wa Dakama akūfuma apembekile kūlwa būpelanu, ansange ū ntemi wa Sukuma kūjilwisha nang'hwe būlūgū; ū ng'wenūyo nang'hwe akūbilinga ibità itaale, alīyo līkūpyenwa.

12Ū ntemi wa Dakama ūlū ūlībūūcha ī libità na būtaale lyenīlo, akwikumīlīja, hūna akongeja kūbūlaga mashihūmbī na mashihūmbī ga banhū; kwike atikala mpyeni ikanza ilīhu.

13Nguno ū ntemi wa Sukuma akūbilinga ibità līngī, itaale kūtinda ī lya kwandya; hanuma ya myaka mingī, akūfuma n'ibità itaale līmalīīlile na shilanga shalyo.

14Ū mu shikū jenījo bingī bakūngomela ū ntemi wa Dakama. Ū mu banhū bihanga lya babo batahamagwa bakūgoma kūlwa kūlenganīla nū mumo shihayīlile ī shakoolechiwa, alīyo bakūgwa dūhū.

15Hūna ū ntemi wa Sukuma akwiza azenge makīgo, agūdumīle ū nzengo ūyo gūpīndīlīgije ndugu agūdiime. A mabità ga Dakama gatūbiza nabo ū būdūla bo kwīmīīla na kwilang'hana; nūūlū a bashilikale babo abo bamanīkile gīkī ba makaya batūbiza najo ī nguzu ja kwīmīīla.

16Ū ng'wanishi akwīta gīt'ūmo atogelilwe; atilonga wa kūng'wīmīla kwilwisha nang'hwe. Akūkoma miji ū mu Sī ī Soga, nū būdūla bo kwīkenaagūla akūbiza nabo.

17Ī ng'hūmbū jakwe jikūbiza kwiza na nguzu jose ja būsugi bokwe ize abeeje isangī nū ntemi wa Dakama. Nīyo akūng'winha na nshīke wakwe antoole, gīkī alabūgwishe ū basugi wenūbo; alīyo nahene ī nyasala sala yakwe īkūchabagīla, ītūngunanha nūūlū hado.

18Hūna akūjigalūkīla sī ja kū mbalama ya nyanza ajidiime ningī jaajo; alīyo akwilonga ūmò wa bataale ba mabità ūyo akūbūhuumūja ū wikumīlīja bokwe, na akūnīpīla īyo īng'wigeleelilwe kūlwa wikumīlīja bokwe.

19Hanuma ya yenīyo akūgalūka, ajisaayīle ī ng'hambī ja basilikale ja mu sī yakwe; alīyo akwipama agwe, na atalabonekana hangī ilalī.

20Ūyo alabūdiime ū būtemi a ha ng'wanya gwakwe akūyūtobisha goodi, apandīke shitūmamīlo mu mihayo ya kajīle ka hikūlū; alīyo ūlū jūbīta shikū ndebe akūkenaagūlwa, kwike ītī kūlwa kūpelanīlwa nūūlū mu būlūgū.

21Ū ng'wanya gwakwe a ha būtemi gūkūsolwa na munhū wibengwe, munhū ūyo atingījiwa n'ikūjo lya nyatemi a ha nīmo. Akūbūdumīla ū būtemi abisanganīje a

© 2015 Bible Society of Tanzania.

banhū ng'wikanza īlo balībona gīkī balī mu mhola; ū būtemi akūbūdima mu nzīla ya wijomboki.

22Ibità itaale lya bilwisha bakwe akūlīhūlūla ī lyose, ī libità lyenīlo
līkūkenaagūlwa ī lyose hamò na ūmò wa basugi ba mu lūganda lwilagane.

23Akwandya ūbiza gītī wiyigwa nang'hwe, hanuma ya henaho akūng'wizīīla mu
nyasala sala ūng'heeba, ūbūdima ū būsugi nūūlū īkī alī na banhū bagehu.

24Jilīho sī sabi, ūlū jandya kwiyigwa gīkī jilī mu mhola, akūjūūbūkīla ashikīlīje
īyo babyaji bakwe nūūlū bakūlūgenji bakwe baalī batīdūgije. Hūna a balondeeji
bakwe akūbagabanhya shakwinha sha sabo kūfuma ū mu shisonzwa, nī sha
kūtaaja banhū bo nguzu. Akūbeeja long'we ya kūja ūko na ūko akūdumīlaga
ng'hambī ja bashilikale, alīyo ū gwenūyū gūkūja gīko ng'wikanza iguhī dūhū.

25Hanuma akūbilinga ibità itaale hangī apandīke nguzu na kūtimbya ng'holò,
akilwishe nū ntemi wa Dakama. Ū ntemi wa Dakama akwamba būlūgū alī n'ibità
itaale na lya nguzu, alīyo nahene atūdūla ū kwīmīīla kūlwa nguno ya wijomboki
ūbo būbeejiwe kūlwa kūngwisha.

26Abo bakalyaga sha ha ng'wa ntemi bakūgema ū kūnkenaagūla; ī libità lya
bashilikale bakwe līkūhūlūlwa, nīyo bingī no abo bakūshilīla mu būlūgū.

27A batemi būbīlī wabo benabo ī ng'holò jabo jokalile būbi, alīyo bakwigasha ha
meza īmò bamanilembagūla; kwike nahene ndūhū solobo, nguno ī ngelelo
shiigeleile yize kūlenganīla nī likanza īlo lītūūlilwe.

28Ū ntemi wa Sukuma akūshoka kū sī yakwe alī na sabo ningī no, alīyo ī ng'holò
yakwe īkūbiza na wanishi nalyo ī lilagane lyeela. Akūlyītīla mihayo milebe hūna
ūshoka kū sī yakwe.

29Akūhela ikanza līngī hangī aje kwīyūūbūkīla ī sī ya Dakama, alīyo ū lūkangala
ūlū ī mihayo ītūbiza gīt'ūmo īkajīla ī kwandya.

30Akūmanhya na meeli ja kūfuma sī ja ng'weli. Jikūng'hangīja agwe ng'holò.
Hūna akūshokanya aje waliikanagwa ī lilagane lyeela, ū būpelanu bokwe
akabūmalīīle halyo. Ūlū ūshoka akwandya kūbīītīla yawiza abo bakūlīlekaga ī
lilagane lyeela.

31A mabità ga bashilikale bakwe gakwīsosohaja ī ndugu ya hekalu, gūūlemeja
shitizūfunyiwa nī shitambò sha būlī lūshikū; hūna gakūshīmīlīja ī sha malofu
īsho shikenhelejaga būkenaagūji.

32Abo batalīkūgije ī lilagane akūyūbasosohaja kūlwa kūbaduta na mihayo ya
nyachilū. Alīyo a banhū abo bandeebile ū Mulungu wabo bakūbiza na nguzu ja
kūnemeja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

33A ba masala bakūbatonga banhū bingī, nūūlū īkī ng'wikanza ido bakūbūlagwa bo līlūshū, nūūlū kūponyiwa mu moto, nūūlū kūding'wa, nūūlū kūtaajiwa sabo jabo.

34Ūlū baagwa bakūyūgunanhwa bo gīko gīko, na bangī abo batīmo ū mu ng'hana bakūyisanja nabo.

35Balīho na a ba masala abo bakūgwa kūlwa nguno ya kwīngījiwa būsoso na kwejiwa, bīītwe kūbiza batī na shilingo, kūshisha kū ng'halīkījo; nguno ī yene īkūshika ng'wikanza īlo līhelilwe.

Ntemi wa kwikumīlīja wei ng'wenekīlī

36Ū ntemi akwīta gīt'ūmo atogelilwe wei ng'wenekīlī, akwikumīlīja na kwigūngūhya higūlya ya bamulungu bose bose, na akūhaya mihayo īyo ītigeleelilwe kwītūmamīla kūng'haya ū Mulungu wa bamulungu. Būlī mhayo ūyo akwīta gūkūshikīīla, kūshisha līng'we ī likanza lya būpelanu; nguno īyo īhelilwe shiigelile īshikīīle.

37Atūbadīlīla a bamulungu ba bakūlūgenji bakwe, nūūlū ūyo ayegelilwe na bakīma, atūbiza na ndīlīīlī kūlī mulungu ose ose, alīyo akwigūngūhya higūlya ya bamulungu pye a bose.

38A ha ng'wanya gwa bamulungu benabo akūnkūja mulungu nang'hani wa ng'hambī ja bashilikale dūhū; mulungu ūyo ba ise baalī bataamanile akūnkūja mu kūmfunīja zahabu na feza, na mawe ga mpango, na shakwinha sha mpango ntaale.

39Kūlwa kūgunanhwa na mulungu ngeni akūjidumīla na kūjiheeba nūūlū ng'hambī ja bashilikale jose jose h'ūmo jibizīle na nguzu, nīyo akūbakūja no abo bakūnzunya ū mulungu ng'wenūyo; akūbīīta kūbiza basugi ba banhū bingī, nī sī akwīgaba kūlwa kūbinha manong'ho.

40Ū kū shikū ja kū būkalīkījo, ū ntemi wa Dakama akūndumīla ū ntemi wa Sukuma balwe būlūgū, nang'hwe ū ntemi wa Sukuma akūng'wihoolekela alī na magogoteni ga būlūgū na bashilikale badamhīji ba falasa, na meeli ningī ja būlūgū. Akūjidumīla sī ningī, aje akūbītaga mo gītī ng'hūūmo.

41Akwīdumīla nī Sī ī Soga; nīyo sī ningī jikūgwa, alīyo mapande gamò gakūpūlūgūka ū mu nkono gwakwe; gītī sī ya Edomu, Moabu, na mapande mataale gamò na gamò ga mu sī ya Amoni.

42Akūja akūdimaga sī na sī kūlwa būdūla bokwe; nī Misili ītūpūlūgūka.

43Ī zahabu ja Misili nī feza jikūbiza ha sīlīlī ya būsugi bokwe, nī sabo ī jingī pyī ī jose. Ī Libya nī Esiopia najo jikūbiza ha sīlīlī ya būsugi bokwe.

44Alīyo akwibakījiwa ng'hūlū ja kūfuma kū sī ja kīya na sukuma, hūna apelane andye kūja akūbūlagaga na kūyagaja banhū bingī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

45Akūkoma maheema gakwe ga nyatemi h'itogolo lya ha gatī ya Nyanza nū lūgūlū lwela ū lwawiza. Alīyo ī ng'halīlo yakwe akūmanhya nayo, na atīho ū wa kūngunanha.

Danyeli 12

Shikū ja kū būkalīkījo

1Ū mu shikū jenījo, ū Mikaeli, ū nsugi ntaale ūyo akabalang'hanaga a banhū bako akwilonga. Līkūbiza ho ikanza lya makoye ayo gataalī kwilonga kūfuma ikanza lya wandījo wa mahaga kūshisha ikanza lyenīlo. Alīyo ū kū banhū bako, būlī ng'wene ūyo lina lyakwe līkwilonga lyandīkilwe ū mu shitabo, akūpījiwa.

2A mabità ga banhū abo balaalile mu lūbuubu lwa hasī bakūmisha, bamò kwingīla mu būpanga bo welelo na welelo, bangī mu magooke na būdalahwa bo welelo na welelo.

3A ba masala bakūng'weka gītī būng'weku w'igūlū, na a babo bakabatongaga bichabo mu mihayo ya būtūngīlīja bakūng'weka gītī sonda shikū jose welelo na welelo.

4Alīyo ū bebe Danyeli, shikundīkījage ī shitabo shenīshi, wībambīle gete ī mihayo yamo kūshisha ikanza lya kū būkalīkījo. Bingī bakūyūja ūko na ūko kūkooba nzīla ja kwiyongegeja būmani.

5Hūna ū nene Danyeli aho naaponya a miso nūbona a ha būtongi bone babīlī bangī bīmīīlaga, ūmò kū lūgegu ūlū ū lwa mongo, na ūngī ū kū lūgegu ū lūngī.

6Ūmò wabo ūng'wīla ū munhū ūyo walī azwalile shizwalo sha kitaani, ūyo walī higūlya ya minzī ga mongo; "Ī mihayo ya magaka yenīyī īkūshila nanalī?"

7Ū munhū wa shizwalo sha kitaani ūyo walī higūlya ya mongo ūbūūcha ū nkono gwakwe gwa būlyo nū gwa lūmoso, oolota ng'wigūlū; nūng'wigwa wilahīla mu lina lyakwe ūyo alī mpanga welelo na welelo; ūhaya, "Līkūbīta ikanza, makanza, na nusu ikanza. SŪ kūkenaagūlwa kwa būdūla wa banhū beela ūlū kūshika ha būkalīkījo, pyī ī yenīyī īkūshikīīla."

8Ū kwigwa nakigwa, alīyo natitegelegije. Hūna nūbūūja, "Baba ī ng'halīlo ya mihayo yose yenīyī īkūbiza kinehe lūūlū?"

9Ūnishokeja, "Danyeli bebe ng'wene jaga na yako, ī mihayo yenīyī īkundīkīgije gete yūbambīlwa, kūshisha ikanza lya kū būkalīkījo.

10Banhū bingī bakwejiwa beele, bīngījiwe ū būsoso; lelo a babūbi bakongeja kūbiza babūbi, ū mu babūbi atīho nūūlū ūmò ūyo akwitegeleja, alīyo a ba masala bakwitegeleja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Kwandīja ikanza lya kūlemejiwa shitambò sha būlī lūshikū kūshika a ha'ikanza lya kwīmīlījiwa sha malofu īsho shikenhelejaga būkenaagūji, jikūbiza ho shikū shihūmbī shimò na magana abīlī na makūmi kenda.

12Alī na ūyo ajilindīīlile, na akūshika ū ng'wikanza lya ī shikū ījo shihūmbī shimò na magana adatū na makūmi adatū n'itanò.

13Alīyo ū bebe ng'wene jaga na yako kūshisha kū ngelelo y'ikanza. Ūkwifuula, hanuma ū kū būkalīkījo wa shikū ūkūjūūka kūgwanukūla ū ngabo gwa wingīji wako ūbo ūtūūlīlilwe.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Hosea

Hosea 1

1Mhayo go ng'wa SEEBA gūkang'wizīīla Hosea ng'witūnja o ng'wa Beeli mu shikū ja būsugi bo ng'wa Uzia, Yotamu, Ahazi na Hezekia, abo baalī batemi ba Yuda; na mu shikū ja būsugi bo ng'wa Yeloboamu ng'witūnja o ng'wa Yehoashi ntemi wa Isilaeli.

Nke o ng'wa Hosea na baana babo

2Ū SEEBA aho wandya kūlūngalūnga mu nzīla ya ng'wa Hosea; akang'wīla, "Jaga ūkipandīkīle nkīma malahya wa baana ba mu būmalahya; nguno ī sī īlī mu kwihīga kwa būmalahya būbi no kūlwa kūneka ū SEEBA."

3Hūna ūja ūūkansola Gomeli nshīke o ng'wa Dibulaimu, atadīlile ūbūūcha nda ūmyalīla ng'wana ngosha.

4Ū SEEBA ūng'wīla ū Hosea, "Ng'wilīkage ī lina lyakwe Yezileeli, nguno negeelaga kwīyinha nsango ī numba ya ng'wa Yehu kūlwa kūbabūlaga banhū mu Yezileeli, ū būtemi bo Isilaeli nakūbūpyagūla būshile ho gete.

5Ū mu lūshikū lwenūlo ū būta bo ng'wa Isilaeli nakūbūbīnzagūlīla mu mbuga ya Yezileeli."

6Ū Gomeli ūbūūcha nda hangī ūbyala ng'wana nkīma. Ū SEEBA ūng'wīla, "Ng'wilīkage ī lina lyakwe Lo-Luhama, nguno natīchīla shigongo hangī ī numba ya Isilaeli, natūbalekeja nūūlū hado.

7Alīyo ī numba ya Yuda nakwīchīla shigongo, nakūbapīja; kwike ītī mu kūtūmamīla būta, nūūlū līlūshū, nūūlū būlūgū, nūūlū nguzu ja falasa na badamhīji baajo; alīyo mu nzīla ya ng'wa SEEBA Mulungu wabo."

8Aho wangija ū Lo-Luhama, ū Gomeli akabyala ng'wana ngosha hangī.

9Ū Seeba ūng'wīla, "Ng'wilīkage ī lina lyakwe Lo-Ami, nguno mutī banhū bane, nū nene natī Mulungu wing'we."

10Alīyo nahene a Baisilaeli bakūkwīla no babize gītī maseni ga ha nyanza, ayo gatadūgije kūgelekwa nūūlū kūsoloojiwa. Ū ng'wipandī īlo ng'wahayiagwa gīkī, "Mutī banhū bane," bakwitanwa gīkī balī "Baana ba ng'wa Mulungu mpanga."

11A banhū ba Yuda na a banhū ba Isilaeli bakwisangīja, hūna basole ntongeeji ūmò, na bakūkwīla hangī ū mu sī; nguno ū lūshikū lwa ng'wa Yezileeli lūlī lūtaale no.

Hosea 2

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1A baana ba ng'wing'we a bagosha bawīlage, “Banhū bane,” na a baana ba ng'wing'we a bakīma bawīlage, “Batogwa bane.”

Isilaeli kwinhwa nsango na kūshoshiwa būpya hangī

2Ng'hūgūlagi ū nining'we, mung'hame, nguno atī nke wane, nū nene natī ngoshi. Ni īnjage ī nhūngwa ja būmalahya ū kū būshū bokwe, nī mbeele jakwe ooye ū kūjitūmamīla kwiyeja mu būshihani.

3Ūlū ītī chene nakūnzuuja ī shizwalo naneke alī dūūhū gīt'ūmo walī mu lūshikū lwa kūbyalwa kwake; nakūngalūcha abize gīt'itogolo ikalamuku, nang'wīte kūbiza ibbambasī, naneke abūlagwe notà.

4Natūbachīla shigongo a baana bakwe, nguno balī baana ba mu būmalahya.

5Ū ninabo nshihani no, nī nda wababūkīja mu nzīla j'igisha soni. Wikalaga ūhaya, “Nakūbalondeela abo nakashihyaga nabo, abo bakaninhaga ī shilīwa shane, na a minzī, pyī nū booya bo ng'holò kūlwa kūbeeja shizwalo, nī kitaani, na a maguta nī shakūng'wa.”

6Alilūūlū, ī nzīla yakwe nakwīkoba masanzu; nakūngītīīla igoobe atizībona ī nzīla yakwe.

7Akūseeseja ūko na ūko akūbakoobaga bashihani bakwe alīyo atūbapandīka; akūbilalangīja no, alīyo atūbabona. Hūna akūhaya, “Ī gete hambū hambū naje dūhū ū kūlī ngoshi wane ūko naalī ī kwandya; nguno ū mu shikū jenījo naalī nabeegije kūtinda ī haha.”

8Atamanile gete gīkī nene hū nang'winhaga Ī shilīwa shakwe, nī divai na a maguta; gīkī nene hū nampomeelaga nī feza nī zahabu, shikolo īsho batūmamīlaga kūnamya Baalī.

9Alilūūlū, ī shilīwa shane nakūshīnja ūlū shashikaana kūgeswa, nī divai yane ī mhya ūlū lyūshika Ī likanza lyayo. Nū booya bo ng'holo jane nakūwīnja, nī kitaani yane; īsho shaalī sha nkundīkīja ī dūūhū yakwe.

10Ū mu gīko ū lūhya lokwe nakūlūtenda ha ng'wape kū būtongi wa bitogwa bakwe; hama atilonga wa kūng'wīnja ū mu makono gane.

11Ī shikū jakwe ja būyegi nakūjīnja, Ī shigukulu sha būlī ng'waka, nī shigukulu sha Ng'weji Mpya, nī Sabato jakwe; pyī ī shigukulu shakwe īsho shihelilwe.

12Ī mizabibu yakwe nakwīkenaagūla, nī mitiini īyo akahayaga gīkī ya kūnong'hwa na bitogwa bakwe; nakwīyīta ībize masaka, īkūliwa shiinū ja mu masaka.

13Nakūngwisīja nsango kūlwa shikū Ījo wajikenaagūla akūgafunījaga Mabaalī shitambò sha kūzuukīja, wikalaga ūzwala sīlī na būlenji būngī, hūna waaja kūkooba bashihani bakwe; alīyo ū nene wanīība, alīhaya SEEBA.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Ī haha lūūlū nakūnduta anilondeele, nakūntonga kūja kū sī ng'halamuku nakahooye nang'hwe mu būfula.

15Ū ng'wikanza alī kwenūko nakūnshokeja Ī migūnda yakwe ya mizabibu, ī mbūga ya Akoli nakwīyīta kūbiza nyango gwa kwenha kwisagīlwa. Ū kwenūko akwīmba gīt'ūmo wītīlaga mu shikū ja walūki bokwe, ikanza lyene wīngaga mu sī ya Misili.

16Ū SEEBA alīhaya gīkī, "Ū mu lūshikū lwenūlo ūkūnitana, 'ngoshi wane'; ūtikala ūnitana, 'Seeba wane.'

17Ū nomo gwakwe nakūgūlemeja ū kūgahaya a mina ga Mabaali; a mina genayo batalagatūmamīla kwilahīla hangī.

18Ū mu lūshikū lwenūlo nakūtūūla ilagane a ha gatī yabo nī ndimu ja kū masaka, hamò nī noni ja kūlala, nī shiinū ja kwigwesa hasī. Ū būta, līlūshū, nū būlūgū nakūshīnja ū mu sī, bayūlaala mu mhola.

19Nakūkūlūnja ūbinze nke wane ilalī; nakūkūlūnja mu būtūngīlīja na ng'hana, mu būtogwa na shigongo.

20Nakūkūlanja mu kūsanya, nang'ho ūkūndeeba ū SEEBA.

21Ū mu lūshikū lwenūlo nakwigwa nīīte." Alīhaya SEEBA; na a malunde nakūgigwa, nago gakwīyigwa ī sī,

22Ī sī nayo īkwigwa īfunye shilīwa, divai mhya na maguta; ī shenīsho nasho shikwīyigwa ī ya Yezileeli.

23Nakūng'hamba ū mu sī kūlwa nguno yane nene ng'wenekīlī; nakūng'olekeja ū būtogwa bone ūyo nakang'haya gīkī, "Atī ntogwa wane." Abo bakūhayiagwa gīkī, "Batī banhū bane," akūbawīla, "Mulī banhū bane," nabo bakūhaya, "Ūlī Mulungu wane."

Hosea 3

Hosea kūlagīlwa kūntogwa nkīma

1Ū SEEBA ūniwīla, "Jaga hangī ūkantogwe nkīma nshihani ūyo alī na ngosha antogilwe. Ntogagwe gīt'ūmo SEEBA abatogelilwe Baisilaeli nūūlū īkī bakagalūkaga baayūlondeela bamulungu bangī, na batogilwe migatī ya mizabibu yūmīkije."

2Hūna lūūlū nūngūla shipande sha feza ikūmi na shitanò, na hobela mpungatī ja būsīga.

3Hanuma nūng'wīla, "Ī haha lūūlū ūkūnilindīīla shikū ningī; yaya ū būmalahya nūūlū kūlaala na ngosha ose ose, nū nene nakūkūlindīīla."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Nguno a Baisilaeli bakwikala shikū ningī batī na Ntemi nūūlū nsugi, nūūlū shitambò yaya, biya nūūlū mawe ga kwilamīlīgīja, ndūhū nūūlū nīmo gwa nyagabīji nūūlū shiikolile sha kūlamiwa.

5Hanuma a Baisilaeli bakūshoka kūnkooba ū SEEBA Mulungu wabo nū Daūdi ū ntemi wabo. Ū kū shikū ja būkalīkījo bakwiza mu kūdetema balīnkooba ū SEEBA wabo nī jakwe.

Hosea 4

SEEBA kūbahūgūla Baisilaeli

1Bing'we Baisilaeli gwigwagi ū mhayo go ng'wa SEEBA, nguno ū SEEBA alī na mhayo gwa kūmuhūgūla a bing'we bikaji ba mu sī īyī: Ī ng'hana ītīho ū mu sī, nī shigongo ndūhū, nūūlū ū kūng'witegeleja Mulungu kūtīho.

2Būlīho būdūkīji dūhū na būlomolomo na būbūlagi, na wibi na būshihani, na wiboneeji; nose ī liibūlaga līti lya kūshila.

3Kūlwa yose yenīyī ī sī īlī mu mayanga, a bikaji baamo pye a bose batī na nguzu; ī ndimu ja mu matogolo nī noni ja kūlala, būyaga nī ndīlo ja mu nyanza jikūchaaga.

4Kwike yaya ī lidugumīla, atizilonga munhū wa kūnsaayīla ūngī, nguno a banhū bako babizile gītī bakūndugumīlaga ng'hangi.

5Ū kwipama kwako ū bebe kūlī līīmi na būjikū, na a bahangi bakipamaga hamò nang'ho. Alilūūlū, nakūnkenaagūla ū noko.

6A banhū bane bakūkenaagūkaga kūlwa nguno ya kūgayiwa būmani. Ū bebe īkī ūbūlemile ū būmani, nū nene naakūlemile ū kūbiza ngabīji wane; īkī ūkūshidalahaga ī shilagīlo sha ng'wa Mulungu wako, nū nene nakūbadalaha a baana bako.

7Ūmo bakongegejaga kūkwīlī a bagabīji, h'ūmo bakongegejaga ū kwīta shibi ū kū būtongi bone; bakūlīgalūchaga ī Likūjo lyabo kūbiza shikolo sh'igisha minala.

8Ū mu shibi sha banhū bane h'ūmo bakapandīkīlaga ū nīīlo gwabo, hūna baayūyega ūlū balīta ī yabūbi.

9Alilūūlū, īyo īkūbagwīla a banhū, na a bagabīji īkūbagwīla yenīyo; bose nakūbinha nsango kūlwa nzīla jabo, nakūbinha mheela ya kūlenganīla na shītīle shabo.

10Ū kūlya bakūlya alīyo batigūta; ū būmalahya bakwīta no alīyo batūkwīla. Nguno baaneka ū SEEBA bifunya

11kū būmalahya, kū divai ya kale na sūhya shikolo īsho shikīnjaga masala

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12ga banhū bane. Bakalombaga na būgunanhwa ū kū mantī ga kūlamiwa, na
mhīgī ja mantī jikabashokejaga. Moyo gwa būshihani gwabahūbya; batī ba
kūsanyiwa ū kūlī Mulungu wabo.

13Bakalinhaga kū ngūlū nhaale na ndo, baakafunya kwenūko shitambò na
shitambò sha kūpemvwa; būyaga na mu mbeho ja mitūndū na mu magobeko, nū
mu mitī mitaale ya mbeho fuuku. H'ī chene a bashīke bing'we baagalūkīla
būmalahya, na a binga bing'we bashihani.

14A bashīke bing'we ūlū būgalūkīla būmalahya natūbinha nsango, nūūlū a bīnga
bing'we ūlū būyūshihya, nguno a bagosha bakipūnjaga ha mhūjo na bamalahya,
bakafunyaga shitambò hamò na bamalahya ba mu mawilamīlīja. Banhū batī na
witegeleja, bakūgwa mu būkenaagūku!

15Ū bebe Isilaeli ītaga ū būshihani, alīyo ū Yuda ni atizagūgwa mu kwihīga kūlī
gīko. Yaya ū kūja ī Giligali; yaya ū kūja ī Beeti-aveni. Yaya nū kwilahīla ng'ūhaya,
"Ūmo SEEBA alī mpanga!"

16A Baisilaeli balambu no, babange ndogoosa ya ng'ombe nhanda. Ū SEEBA
akūdūla kūbadīīma kinehe gītī ng'holo mu madīīmīlo?

17Ū Efulaimu adamīīlile kū shiikolile; nekage gete ū bebe!

18Bakamalaga a mang'wa gabo baadima mihayo ya būmalahya; ī mihayo ya
minala ībayegije a basugi babo.

19Bakūja na nshūūlūlū, Ī shitambò shabo shikūbagoola.

Hosea 5

Nsango gwa Isilaeli

1Bagabīji gwigwagi ū mhayo ūyū! Bing'we Baisilaeli Tegagi matū! Degelekagi
numba ya ntemi! Ū nsango ūyū gūliiza kūlwa nguno ying'we: Ī Mispa mulī lūtu
lwa kūgwisha, ntego gūtegilwe mu Taboli.

2A bahūganu baajile no ū mu būbūlagi, Pye a bose nakūbahama nene.

3Ū Efulaimu naamanile no; Ū Isilaeli atīko kwibisa ū kūlī nene. Efulaimu
wagalūkīlile būmalahya ī haha; wasosohalile ū Isilaeli.

4Ī shītīle shabo shitūbazunīlīja kūnshokela Mulungu wabo. Ī ng'holò jabo jookala
moyo gwa būmalahya; ū SEEBA batang'witegelegije.

5A Baisilaeli būkūbakaanīlaga ū wikumīlīja wabo; a Baisilaeli; Ee, a Baefulaimu,
bene bakwipama kūlwa shibi shabo. Nū Yuda akwipama hamò nabo.

6Ūlū būbūūka na madaale gabo ga ng'ombe na ng'holo kūjūnkooba SEEBA,
batūmona; wamalile kwisunda ūbīngīla.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Batī basanyiwa ū kūlī SEEBA; bakabyalaga baana ba nda ja bū. Alilūūlū, ī shigukulu shabo sha Ng'weji mpya shikūbalya a boi, pye na a malaale gabo.

8Ng'ang'aajagi nhaninga ī Gibea, Īlīle mhembe ū mu Lama. Lījagi ng'wano gwa būlūgū ū mu Beeti-aveni; tongelaga ko Benjamini.

9Ū mu lūshikū lwa nsango ī Efulaimu Īkūlekwa īlī buyīkī. Ī ng'anda ja Isilaeli nalījimanīkīja ūyo gūtī gwa kūleba ho.

10A batongeeji ba Yuda babange gītī basaamya ba meng'ho ja ha lūbīmbī. Nakūbaholeela būpelanu bone gītī ihūūma lya minzī.

11Ū Efulaimu wiboneelilwe; ū būlamulwa bokwe būpandagīlwa, nguno ya kūlondeela shiikolile sha kūlamiwa.

12Ū kūlī Efulaimu nalī gītī fufuuji, ū kū banhū ba Yuda natikīlile na būbozu.

13Ū Efulaimu aho wībona ī ndwala yakwe, nū Yuda a machūūbagūkīle gakwe, a henaho ū Efulaimu akagalūkīla Ashulu, ūtūma nhūng'wa kūlī Ntemi ntaale alīlomba kūgunwa. Alīyo atīko ū kūkūpīja, atī nabo ū būdūla wa kūgapīja a malonda gako.

14Nguno ū nene nakūbiza gītī shimba ū kūlī Efulaimu, shimba nhaale ū kūlī Yuda. Nakūbatandagūla hūna naje nabaleke; nakūbabūūcha na atigela wa kūbaguna.

15Hanuma nakūshoka kū wikalo wane hangī, kūshisha babūzunye ū būhūbi wabo. A henaho hū bakūbūkooba ū būshū wane; ū mu mayanga gabo bakūnikooba mu welwa ng'holò.

Hosea 6

Isilaeli alemile ū kūnshokela SEEBA

1Bing'we tūnshokelagi SEEBA. Na ng'hana watūtandagūlile alīyo akūtūpīja, watūchūūbagūlile alīyo akūgatunga a machūūbagūlīle gise.

2Hanuma ya shikū ibīlī akūtwīta kūbiza bapanga hangī; mu lūshikū lwa kadatū akūtūjūūcha tūbize bapanga kū būtongi bokwe.

3Tūng'witegelejagi ū SEEBA; tongejagi no no no ū kūng'witegeleja. Nguno ū kwilonga kwakwe kūlī kwa ng'hana gīt'ūmo līīmi līkafumīlaga dilū; akūtūgeniha gītī mbula ya mu mīīsa, gītī mbula ya mu shidikū īyo īkīīlobyaga ī sī.

4Bebe Efulaimu nakwītīle mhayo kī? Bebe Yuda nakwītīle mhayo kī? Ū būtogwa wako būbange gabu gabu ya dilū, būlī gītī lūme lwa dilū ūlo lūtadīīlaga kūsambaala.

5H'ī chene nakakūsengagūla mu nzīla ya bahangi bane, nūkūbūlaga na mhayo gwa kūfuma mu nomo gwane; ū būlamuji bone būyūkwikīīla gītī ndabi ja lūkūba.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Nguno natogilwe shigongo, Ītī shitambò, na kūng'witegeleja Mulungu kūtinda shitambò sha kūpemvwa.

7Ī lilagane lyane bakalīkenaagūla ūmo bakīītīlaga dūhū a banhū; a henaho būnīītīla ītigeleelilwe.

8Ī Gileadi gūlī nzengo gwa banhū ba malofu, gwateng'wa mininga ga babūlagwa.

9Ūmo banyoli bakibandīīlīlaga banhū mu masaka, na a bagabīji bakikobyaga gīko, bakikobyaga kūnyama banhū ng'wikūūwa lya kūja Shekemu; bakīītaga mibi no y'igisha soni.

10Ū mu numba ya Isilaeli naabonile mhayo gwa malofu. Ū Efulaimu wifunya mīlī ngima kūbiza nshihani, ū Isilaeli wisosohaja no.

11Nū bebe Yuda, ūhelelilwe kūgeswa. Ūlū nihamba kūbashokeja a banhū bane ī jabo,

Hosea 7

1Ūlū nihamba kūmpīja ū Isilaeli, ū būbi wa Efulaimu būkwitendaga hape, ū būkenaagūji wa Samalia būkwiyeelekaga. Bakatūmamīlaga būlomolomo, na biibi bakakambūlaga numba, nū kū makūūwa malika ga basambo gakiboneelaga banhū.

2Kwike batamanile gīkī nashiizūkilwe pyī ī shītwa shabo ī shabūbi; ī haha ī shibi shabo shibagubbanīgije gubbi gubbi, būlī gwa shilī kū būtongi bone.

3Ū ntemi bakanyejaga mu mihayo yabo yabūbi, na a basugi mu nzīla ja būlomolomo.

4Pye a bose bashihani, ū mu mhayo gwenūyo basebu no gītī liiko lya nzugi, Īlo moto gwalyo akagūsooselaga kūfuma wandījo wa kūbīkīla fugo kūshisha īsībūkīle.

5Ū mu lūshikū lwa shigukulu sha ntemi wise, a basugi bakabaka no kūlwa mapūūya, hūna badimana na banhū b'ibengwe.

6Ī ng'holò jabo jikasebaga gītī ha mahiga, hūna bayūng'wizīīla mu nyasala sala. Ū kwikūmvwa kwabo kūkakeeyulaga kūkūzuukīīlaga gītī lyochi; ūlū wela ī dilū kwapuumūka gītī ndali ja moto.

7Bose pyī ūmo bagelelile basebu no gītī liiko. Babūlagi ba basugi babo; a batemi babo bakamanagūshila, alīyo atīho nūūlū ūmò ūyo akanilīlīīlaga.

8Ū Efulaimu wiguulanya mu mahanga; abange būgalī būtazugūūlile.

9Ī nguzu jakwe jikong'hagwa na mahanga, alīyo ū wei ndūhū ū kūdeeba. Ū mu nzwīlī jakwe jiilobelile mo na jape, ū wei atagūmanile ū gwenūyo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Ū Isilaeli būkūnkaanīlaga ū wikumīlīja bokwe; alīyo ū mu yose yenīyī atatogilwe kūnshokela ū SEEBA Mulungu wakwe, nūūlū kūnkooba dūhū yaya.

11Ū Efulaimu abange mhunda, ng'wangū ū kūlembagūlwa, atī na masala; lelo akūbitanaga Bamisili, ntondo akūbagalūkīla Baashulu.

12Ūlū būja nakūbaponegeja ikila lyane nabagwashe, nakūbahungumūla gītī noni ja kūlala. Ūlū nūbiigwa bandya kwikobya hamò, nakūbagwasha.

13Bimana boi, al'īkī baataalī būnileka ū nene! Īkī baanigomela ū nene, ni bagwīlagwe mayanga! Ū nene natogilwe ū kūbapīja alīyo a boi bakanibyaagījaga mihayo ya būlomolomo.

14Bakalīlaga kūnū bakūgalagalaga mu būlīīlī wabo na kwisananga mibīlī, alīyo batanilīlīīlaga ū nene kūfuma mu gatī ya ng'holò jabo. Bakikobyaga kūlya būsīga dūhū na kūng'wa mapūūya, alīyo baagalūka būnileka ū nene.

15Ū kūbalanga naabalanga nene, nūbinha nī nguzu; alīyo hū bakūnilīīlaga gwīnda ya mihayo mibii bii bi.

16Batangalūkīlaga ūyo alī Higūlya No; batikīlile na būta būtadadīlilwe. A basugi babo bakūmalwa līlūshū kūlwa mihayo yabo ītī y'ikūjo. Ū gwenūyū gūkūbenhela wibengelejiwa būtaale no ū mu sī ya Misili.

Hosea 8

Ū Isilaeli akūgesa nshūūlūlū

1Lījaga nhaaninga na nomo gwako, ng'hoonà īliza kwīdumīla ī numba ya ng'wa SEEBA, kūlwa nguno a banhū baabūkenaagūla ū būlagane bone, nī shilagīlo shane būshigomela.

2Ū Isilaeli akūnilīlīīlaga, “Ee Mulungu wise, tūkwitegelegije!”

3Alīyo ū Isilaeli ayīlemile ī yawiza, akūkūūbīlījiwa na ng'wanishi.

4Bakūtūūlaga batemi yaya nū kūnibūūja ū nene; bakūsolanhyaga basugi na a babo natabazunije ū nene. Ī feza nī zahabu jabo bakūjitūmamīlaga kwibeegeja shiikolile sha kūlamiwa; mhayo ūyo gūlī gwa kwikenaagūla boi benekīlī.

5Bebe Samalia, īponyage ī ndama yako ya kwilamīlīgīja! Ū būpelanu bone būpembekile no kūlwa nguno yabo. Kūshisha nanalī bakwikala batī beela?

6A boi Baisilaeli! Ī ndama yenīyī atī Mulungu, shiikolile sha kūbeejiwa na munhū, nsuji wa shikolo. Ī yoi ndama ya Samalia, līkūshika ikanza lya kūtobagūka.

7Bakahambaga lūyaga, Ī sha kūgesa nshūūlūlū. Ī lisīga līti na lyangala; lītūtwaaja shakūlya, nūūlū lyūtwaja mbeke līkūmilwa na mahanga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Ū Isilaeli wamilwa; Ī haha alī mu mahanga, atikīlile na shikolo shitī na solobo
nūūlū ndo.

9Nguno bakaja Ashulu gītī nzobe Īkūtagaalījaga iyene. Ū Efulaimu wijinja kū
bashihani bakwe.

10Nūūlū īkī bijinja kū mahanga, Ī haha nakūbabilinga hamò. Hūna bakūbūdeeba
ū būdito bo wiboneeji bo ntemi wa būdūla.

11Ū Efulaimu wazenga myalīlo mingī ya kūfunīja shitambò sha kweja shibi, alīyo
yagaalūka kūbiza myalīlo ya kwītīla ho shibi.

12Ū nene nabinha mihayo mingī no Ī ya shilagīlo shane, alīyo bīgalūcha kūbiza
shikolo shitī na solobo.

13Bakafunyaga shitambò kūlwa nguno yane, ī nyama bakalyaga boi; alīyo ū
SEEBA atabayegelaga. Ī haha akūwizūkwa ū būbi wabo, akūbinha nsango kūlwa
shibi shabo: Bakūshoka Misili hangī.

14Ū Isilaeli akwinzengelaga manumba g'ikūjo alīyo wang'wīība ū Meeja wakwe;
Ū Yuda nang'hwe mizengo mingī wīpīndīlīja ndugu ja kūlang'hana. Alīyo
nakwītūmīla moto ī mizengo yabo, gūjinogoteje ī ng'hambī jabo ja bashilikale.

Hosea 9

Isilaeli alindīīlilwe nsango

1Ee Isilaeli, lekaga ū kūyega, yaya ū kūzalabana gīt'ūmo galī mahanga gangī.
Nguno ūtī ng'wishigwa ū kūlī Mulungu wako; ū mu būmalahya wako
ūkadutagwa mbūūga ja kūtūlīla būsīga kūlwa kūpandīka mheela.

2A banhū bakooya ū kūlya ī sha kūfuma ha mbūūga ja būsīga, nī sha kūfuma mu
makamīlo ga divai; Ī divai mhya batalībona hangī.

3Batikala ū mu sī ya ng'wa SEEBA; ū Efulaimu akūshoka Misili, na akūja Ashulu
ayūlya shilīwa shisoso kwenūko.

4Bakooya kwiita shakwinha sha divai kū būtongi bo ng'wa SEEBA hangī, nīyo ī
shitambò shabo shitūnyeja. Ī shitambò shenīsho ū kūbo shikūbiza gītī shilīwa
sha ha waalami mu shilīlo shabo; būlī ng'wene ūyo ūshilya akūsosohala. Ī
shenīsho shilīwa shabo dūhū, shitī sha kwingīla mu hekalu ya ng'wa SEEBA.

5Mukwīta ginehe ū mu shikū ja shigukulu shing'we, Ī shikū ja shigukulu sha
ng'wa SEEBA?

6Nūūlū bakabūpūlūgūka ū būkenaagūji, Ī Misili īkūbakobya, nī Menfisi īkūbajīka.
Masaka ga magwaata gakūzwa gajikundīkīje ī sabo jabo ījo bibīīkīja, masaka ga
ming'hwa gakūzwa gajikundīkīje ī kaya jabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Ī shikū ja nsango jashikaga, jitī kūle ī shikū ja kwanukūla mheela, ū Isilaeli shing'wigelile agūdeebe ū gwenūyū. A bing'we ī shibi shing'we shingī no nū wanishi wing'we būtaale no, nose ū kū bing'we ū ng'hangi akūbonekanaga gītī mbūūlī, ū wa Kiimoyo ng'wene saji dūhū.

8Ū ng'hangi nang'hani o ng'wa Mulungu wane, atūūlilwe kūlwa Efulaimu; alīyo hose pyī ū mu nzīla jakwe alindīīlilwe mitego, nū mu numba ya ng'wa Mulungu wakwe wanishi.

9Baalibīla no ū mu būbi, gītī mu shikū ja Gibea. Ū Mulungu akūwizūkwa ū būbi wabo abinhe nsango kūlwa shibi shabo.

10Ū kūmpandīka ū Isilaeli yalī gītī kūpandīka mizabibu minonu mu sī ya notà; ū kūbabona a basīng'we yalī gītī kūbona matwajo ga ntiini manonu mu shikū ja wandījo. Alīyo aho bashika Baali-peoli, bakifunya mu būshikaanu bose kū līshiikolile ly'iponda soni; nabo būbiza ba kūpelanya no, gīt'ūmo līlī ī līshikolo ly'ipelanya Īlo bakalītogwa lyenīlo.

11Ī likūjo lya Efulaimu līkūlala, gītī noni līkūng'ula lījile; ū kūtūnga nda kūkūshila, Ī nda ndūhū ū kūlenda ūlū jingīla, nū kūbyalwa a baana kūkūshila.

12Nūūlū bakabalela a baana babo, nakūbamala pye a bose bachīlwe. Bakwimana boi ūlū nūbalekanīja!

13Ī Efulaimu nakībonaga gīt'ūmo Īlī Tulo, īhambilwe ha sī soga no, alīyo ī Efulaimu īkūbatwala a baana bayo kūjūbūlagwa.

14Ee SEEBA, binhage, hīmba ūlū kūbinha kī shi ī gete? Binhage nda ja kūfunda funda, na mbeele jitī na mabeelè.

15Ū būbi wabo ī Giligali būkakūla no, kūshisha nūbakolwa. Nakūbapeeja ū mu numba yane kūlwa nguno ya būbi bo shītīle shabo. Natikala nabatogilwe yaya, nguno a batongeeji babo bagomi pye.

16Ī Efulaimu yatūlwa yūminyiwa, Ī miji yabo yanyaala, batūdūla kūtwaja matwajo. Nūūlū būbyala baana, nakūbūbūlaga ū būbyīle ūbo babūyegelile.

17Ū Mulungu wane akūbalema, kūlwa nguno ya kūleka kūng'wigwa; bakūbiza banhū ba kūyūnga ūko na ūko mu mahanga.

Hosea 10

1Ū Isilaeli walī nzabibu ūyo gwafulumaga chiza; watwajaga matwajo gakwe ng'wenekīlī. Aho gakwīla a matwajo ūzenga myalīlo mingī; aho yameelela ī mihayo yakwe wandya kūyūgaliila mawe meela.

2Ī ng'holò yabo īkabalemba lembaga, alilūūlū ī haha, leka babūbūūche ū būbi wabo. Ū Seeba akwīkambagūla ī myalīlo yabo, na a mawe gabo a meela.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Hūna bakūhaya, “Tūtī na ntemi nguno tūtankūgije ū SEEBA. Alīyo nahene nūūlū ni twabiza nang'hwe ū ntemi, ni watwītīla mhayo kī a bise?”

4Bakisagījaga mihayo mingī no, nū kwilahīla batogilwe, pyī nū kūbeeja ū būlagane. Alīyo ī mihayo yaya ū kūshila ū mu mabanza; Īkamanagūsonga dūhū gītī malandaala mabi gazwīlile mu ngūnda.

5A bikaji ba mu Samalia balīdetema kūlwa nguno ya ndama ya shiikolile sha ng'wa mulungu wa Beeti-aveni. A benekīlī bakwīlīla ng'hūngū, na a bagabīji a balamya ba shiikolile, abo balīyegelile ī likūjo lyayo, nabo bakūlīla nguno balīngījiwa ītwalwe nding'wa.

6Īkūtwalwa Ashulu īkabize inong'ho lya ntemi ntaale. Ī Efulaimu īkūgooka no, ī Isilaeli īkūpondwa soni kūlwa shiikolile shayo sha mantī.

7Ī Samalia nū ntemi wayo īkweleela Īje na minzī gīt'itambi lyūmu.

8A mapande ga higūlya ga Aveni, ūko Baisilaeli bīītīlaga shibi shabo, gakūkenaagūlwa. Magwaata na ming'hwa gakūzwa, gakūlūmatīla a ha myalīlo yabo. Hūna ī ngūlū ī nhaale nī ndo bakūyūjiwīla, “Tūkundīkījagi!” Na, “Tūgwīlagi!”

9Ee Isilaeli, ū kwīta ī shibi wandya kūfuma shikū ja Gibea; kūshisha haha ūtaalī gīko. Ū būlūgū būtabapandīkile a bīīti ba shibi ū mu Gibea?

10Ūlū lyūng'wa ī likanza nakūbinha nsango; mahanga gakūbihoolekela kūbatunga ngoye kūlwa būhūbi wabo, ūbo bahūba ng'hangala ibīlī.

11Ū Efulaimu ng'wene ndogoosa ya ng'ombe īlangilwe, agūtogilwe ū nīmo gwa kūpandagīla būsīga h'itūla; kwike ī haha nakūnseseja ijoki a ha nhingo yakwe ī nogoleku. Ū Efulaimu nakūntūmamya, ū Yuda akūlīma; ū Yakobo shiigelile agūndagūle sī.

12Hambagi būtūngīlīja kūlwa solobo ying'we, mukūgesa matwajo ga būtogwa būtī bo kūleba ho; ng'wīgūndūla ī sī ying'we ya lūtinde; nguno īlī h'ī likanza lya kūnkooba SEEBA, kūshisha akwiza ang'witīīle iswaalala lya mbula ya būtūngīlīja.

13Alīyo mukahamba ya malofu ng'ūgesa būbi, ng'wagaliile a matwajo ga būlomolomo wing'we. Īkī mukūsanyaga nguzu jing'we na bashilikale bing'we gīkī balī bingī,

14ū ng'wano gwa būlūgū gūkūbalīlīīla a banhū bing'we, kūshisha ī ng'hambī jing'we ja kūpīlīla jikūkenaagūlwa pyī ī jose, ūmo Shalimani akīkenaagūlīla Beti-alibeli mu lūshikū lwa būlūgū, bakīma būyūtaalīkwa hasī na a baana babo.

15Nū bebe Ee Beeseli īkūkwilongela Ī yenīyo, nguno ū būbi wako būlī būtaale no. Ū lūshikū lwenūlo ūlū būleela dūhū, ū ntemi wa Isilaeli akūyagajiwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Hosea 11

Būtogwa bo ng'wa Mulungu kū Baisilaeli

1"Ū Isilaeli aho walī ataalī nīgīnī naalī nantogilwe no, nakang'witana ū ng'wana
wane kūfuma Misili.

2Alīyo būlī kongeja kūbitana a Baisilaeli, nabo h'ūmo bongegejaga ū
kūnisegenela, kūja kū Mabaali kūgafunīja shimbò; na kū būtongi bo mashiikolile
ga kūlamiwa, kūjūfunya shitambò sha kūzuukīja.

3Ū nene hū nakandima nkono ū Efulaimu nūnanga ū kūshimīza; alīyo
batitegelegije gīkī hū nene ūyo nakabapīja.

4Ū nene nakabatunga mu katungīle ka shigongo sha banhū, mu ngoye ja
būtogwa; nūbīngīja ī lijoki īlo lyalī mu nhingo jabo, ninama kūbalisha.

5Īkī balemile ū kūgalūka bakūshoka Misili, nīyo bakūsugwa na Ashulu.

6Līlūshū līkūbaheleela ū mu mizengo yabo; līkwīkenaagūla ī mibita yabo,
lībakenaagūje pyī īyo bīhelile.

7A banhū bane bahahaalīlile kūja banileke; nūūlū būnīlīīla ūyo alī Higūlya no,
atīho ū wa kūbagūngūhya.

8Efulaimu, nakūdūla kinehe ū kūkūlekanīja? Isilaeli, nakūkūponya kinehe?
Nadūgije kinehe ū kūkwītīla gītī bana Adima? Nakūdūla kinehe ū kūkwisaaba
gītī Zeboimu? Ī ng'holò yane ī haha yagaalūkaga; ī shigongo shane shilībīlīla.

9Natīshikīlīja īyo nīhelile mu būdaki wa būpelanu bone, natūgalūka
kwīkenaagūla ī Efulaimu. Nguno ū nene nalī Mulungu, natī munhū; nalī Ng'wela
ū mu bing'we, natiza mu būpelanu yaya.

10Bakūnondeela ū SEEBA, nang'hwe akūzumīīlaga gītī shimba, ūlū ūzumīīla a
baana bakwe bakwiza bakūdetemaga kūfuma ng'weli.

11Bakwiza bakūdetemaga gītī noni kūfuma Misili, gītī mhunda jifumile Ashulu.
Nane nakūbalembeeja mu kaya jabo, alīhaya SEEBA.

Shibi sha Baisilaeli

12Ū Efulaimu anipīndīlīgije būlomolomo hose hose, ī numba ya Isilaeli yokala
būmaama. Ū Yuda nang'hwe shitiigwa no ū kūlī Mulungu; atī ng'wigwi ū kūlī
Ng'wela na nsanyiwa.

Hosea 12

1Ū Efulaimu akwilishaga lūyaga; būlī lūshikū akapeejaga lūyaga lo kīya;
akongejaga būlomolomo na wibonya. Ūlū wabeeja būlagane na Ashulu, a maguta
ga mizeituni gaaja Misili.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Ū Seeba andakīīlile ū Yuda; akūng'winha nsango ū Yakobo kūlenganīla na nzīla jakwe; akūng'winha mheela kūlenganīla na shītīle shakwe.

3Aho balī munda akandima kwishiigina ū nkūlūye; ū mu shikū ja būtaale bokwe wilwisha na Mulungu.

4Akifuka na malaika ūpyena; ūlīla akūlombaga mbango. Ū Mulungu ūnsangīla Beeseli, ūlūngalūnga nang'hwe kwenūko.

5Hū ng'wene ū SEEBA Mulungu wa mabità; SEEBA ūyo akumūkile mu lina lyakwe!

6Alīyo shiigelile munshokele Mulungu wing'we; muhandatīle būtogwa na būtūngīlīja, ū Mulungu wing'we mung'wisagīlwe būlī lūshikū.

7Ū nsūlūja akatūmamīlaga mapimīlo g a būlomolomo, atogilwe būnyeecha.

8Ū Efulaimu akwikumīlījaga ūhaya, "Ī haha nalī nsabi no, ī sabo naapandīkile. Ū mu būsabi wane wenūbū batūbona mo būbi nūūlū shibi shose shose."

9Ū nene nalī SEEBA Mulungu wako, kūfuma na a haho ūlī mu sī ya Misili; nakūkwīta ūbize ng'wikaji wa mu maduku hangī, ūmo ūkīītīlaga mu shigukulu Īsho ūhelelilwe.

10A bahangi naalūngalūnga nabo, nūbinha shakoolechiwa shingī, nūyūfunya na shigemeng'hejo mu nzīla ja kalangīle kabo.

11Ī Gileadi yabūbi? Alīyo a banhū ba kwene ba sagala! A bana Giligali bakafunyaga nzagamba ja shitambò? Ī myalīlo yabo īkūbiza gītī matūūgo ga mawe ng'wilaale līlīmilwe.

12Ū Yakobo akapeelela kū sī ya Alamu, ū Isilaeli widīīmīlīja apandīke nkīma, ū būkwi bokwe būbalīlwa mu kwidīīmīlīja ng'holo.

13Ū SEEBA akatūmamīla ng'hangi ū kūng'wīnja Misili ū Isilaeli, nū kūnang'hana ūtūmamīla ng'hangi.

14Alīyo ū Efulaimu wampelanya no; hūna lūūlū ū Seeba akūneka na būbi wa būbūlagi bokwe, na akūng'winha mheela kūlw'ibengwe lyakwe.

Hosea 13

SEEBA kūmpelanīla Isilaeli

1Ū Efulaimu wayombaga baadetema a banhū; walī nkūjiwa ū mu Isilaeli. Alīyo akahūba kūlwa kūnamya Baalī, ūbiza waacha.

2Ī haha bakongejaga ū kwīta ī shibi, Ī feza jabo bakūjitūmamīlaga kwibeegejaga shiikolile sha kwaabya, bakūsulaga shiikolanījo bashibeeja mu būgaliili būtaale;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

pyī ī yenīyo milīmo ya bakoolī. A banhū benaba bakahayiagwa gīkī, “Bakafunyaga shitambò sha banhū, na kūbbipa shiikolile sha ndama.”

3Hūna lūūlū bakūbiza gītī gabu gabu ya dilū, gītī lūme lwa dilū ūlo lūtadīīlaga kūsambaala, nūūlū gītī meela ayo gakaheheejiagwa nyaga kwīnga ha lūbūūga, gītī lyochi ūmo līkapulukīlaga h'idilisha.

4Alīyo ū nene nalī SEEBA Mulungu wako kūfuma na a haho ūlī mu sī ya Misili. Ūtaamanile Mulungu ūngī ūlū natī nene kwike, hangī ndūhū mpīja ūngī ūlū natī nene iyene.

5Hū nene naakūlang'hanaga aho ūlī kwitogolo, ū kū sī ya līīmi isebu jigi.

6Nakabinha shakūlya būlya bigeja, aho bigūta būdoosa hūna būnīība.

7Alilūūlū, nakūbatalūkīla gītī shimba, nakūbibandīīla mu nzīla nyasūbī.

8Nakūbatalūkīla nabasaasagūle, gītī ndūba yīngījiagwa baana bayo. Nakūbadakuna nyashimba; shiinū ya mu masaka īkūbatandagūla.

9Ee Isilaeli, ng'wakenaagūkile kūlwa nguno mukwilwishaga nū nene, ū nene ūyo nalī nguni wing'we.

10Alī halī lūūlū ī haha ū ntemi wing'we ū wa kūmupīja? Balī halī na a basugi bing'we ū mu mizengo ying'we, abo ng'wahayaga gīkī, “Twinhage Ntemi na basugi?”

11Ū ntemi nakang'winha mu būpelanu bone, hama nūng'wīnja hangī mu būdaki bone.

12Ū būhūbi bo ng'wa Efulaimu būtungilwe ng'wibungī, ī shibi shakwe shibambīlilwe hanhū.

13Ū nina aho walung'wa būsūngū bo kūmyala, ū wei wiyoolecha gīkī alī ng'wana mbūūlī, nguno aho lyashikaana ī likanza, ūlema ū kūfuma ū munda.

14A benaba nakūbapīja gete bīnge ū mu būdūla bo shigila? Nakūbapīja bīnge ū mu kūcha? Ee kūcha, galī halī a mahūūya gako? Ee shigila, būlī halī ū būkenaagūji wako? Natūbachīla shigongo biya.

15Nūūlū abize na nguzu no ū mu baana ba ng'wawe, gūkūhemba nyaga gwa kīya kwīngīīla kūlī SEEBA; nshūūlūlū gūkwiza gūfumile kwitogolo ikalamuku, gūkūlūūmīcha ū lūzwīlo lokwe nū lwinzī lokwe lūkame. Ī numba yakwe ya shikolo īsho wibīīkīja īkūsambūlwa shisolwe mo pyī īsho ibīīkīgije.

16A banhū ba Samalia shiigelile bagūbūūche ū nsango gwabo, nguno ya kūngomela ū Mulungu wabo. Bakūbūlagwa bo līlūshū, a baana babo bakūyūtaalīkwa hasī, a bakīma babo abo balī nda bakūyūtuumūlwa.

Hosea 14

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Mbango kūlwa kūngalūkīla Mulungu

1Ee Isilaeli, shokaga kūlī SEEBA Mulungu wako. Ī shibi shako hū shene shakūgwisha!

2Solagi mihayo muje nayo ū kūlī Seeba. Ng'wīlagi gīkī, "Tūlekejage pyī ī shibi shise ūtwanukūle mu shigongo, tūyūkūfunīja būlūmbi, ayo galī matwajo ga milomo yise."

3Ī Ashulu ītīko kūtūpīja; tūtaladamhīla falasa ja būlūgū hangī. Īsho twashibeeja na makono gise tūtalashihaya hangī gīkī, "Bamulungu bise, nguno ū kūlī bebe a bapīna bakachīlagwa shigongo."

4Nakūbapīja ū mu ng'haani jabo, nīyo nakūbatogwa na būtogwa būtī bo kūgemeela, nguno ū būpelanu bone bomalile kwīnga ū kūbo.

5Nakūbiza gītī lūme ū kūlī Isilaeli; akūfuluma gītī būlabo. Akūchimīka miji īsegenele a hasī gītī nkoola gwa Lebanoni.

6Ī saapa jakwe ī nagana jikūjaama; Ī likūjo lyakwe līkūbiza gītī lya ntī gwa nzeituni, ū ng'waso gwakwe nago gītī gwa nkoola gwa Lebanoni.

7Banhū bakwandya kwikala mu mbeho yakwe hangī. Nī mhona ya shilīwa īkwandya, akūfuluma gītī nzabibu, ū lūkumo lwakwe lūkūbiza gītī lwa divai ya kūfuma Lebanon.

8Bebe Efulaimu, ū nene nalī na nguno kī hangī na shiikolile sha kūlamiwa? Nakūng'widīka na nakūnguna. Ū nene nabange gītī nzule ndoto, nalī mbūūkī ya matwajo gako.

9Nani ū wa masala? Akwīyitegeleja ī yenīyī. Nani ū ndeeba? Akwīmana. Ī nzīla ja ng'wa Seeba jitūngīlīgije; a batūngīlīja bakashimīzīlaga mujo, Alīyo a bagomi bakipamaga moi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Yoeli

Yoeli 1

1Mhayo go ng'wa Seeba ūyo gūkang'wizīīla Yoeli ng'wana Pesūli.

Sī kūdumīlwa njige

2Bakūla kale gwigwagi ū mhayo ūyū; bing'we bikaji ba mu sī degelekagi. Ū mhayo gwa mbika īyī gwilonga nūūlū kamò ū mu shikū jing'we, nūūlū ū mu ja bakūlūgenji bing'we?

3Basomboolelagi a baana bing'we, na a baana bing'we balabasomboolele baana babo, a baana babo nabo bakūshiwīla ī shibyalīlwe īsho shilalondeele.

4Īsho shalekeelilwe madaale ga ng'hūmbī shalyiwe njige īsho shalekeelilwe na njige, shalyiwe na būtondo wa njige, īsho shalekeelilwe būtondo wa njige, shalyiwe mbilīīzī.

5Bing'we banwaagi mishagi mulīle! Tūlagi ng'hūngū bing'we bang'wi ba divai, līlagi ng'hūngū kūlwa nguno ya divai mhya, nguno ng'waasapujiwe ū kū milomo ying'we.

6Ibità lyīdumīlile ī sī yane, līlī na nguzu no hangī itaale līti na būbalīle; līlī na mino gītī ga shimba, mahwīmīlo ga shimba ng'hīma.

7Lyīmalile pyī ī mizabibu yane, nī mitiini yane lyīkenaagūla; lyīkūlūlile a magūūla gīnga ho, lyībbutagūlīla hasī, a matambī lyūgakuubagūla geela pe.

8Tūlagi ng'hūngū muzwale magūnīla, gītī munhya akūnīlaga ngosha ūyo walī anūngije.

9Ī shitambò sha būsu nī shitambò sha kūng'wiwa shitīmo ū mu numba ya ng'wa SEEBA ī haha. A bagabīji abo bakatūmamaga kū būtongi bo ng'wa SEEBA bakūlīlaga.

10Ī migūnda yakenaagūkile, a malaale gaakalamukile, ī shilīwa shabipile pye; Ī divai mhya yashilile, na a maguta gatīho.

11A bing'we balīmi gwagi ng'holò, ū na a bing'we balīmi ba mizabibu būūlūlūkagi; pīnīhalagi kūlwa ngano na būsīga, nguno a magesa ga mu migūnda gaabipile.

12Ū nzabibu gūūmile, nū ntiini gūlūūma ī haha; pyī ī mitī gītī mikomamanga, nhende, malimao, ū mu matogolo īlūūma. Na ng'hana ū būyegi bo ng'wa munhū būtīho ī haha.

Kūkomigwa kūgalūka

13Bing'we bagabīji līlagi mulī mu shizwalo sha magūnīla; tūlagi ng'hūngū bing'we batūmami ba ha ng'walīlo. Abo mukatūmamaga kū būtongi bo ng'wa

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Mulungu, keyulagi būjikū pe muzwalile shizwalo sha magūnīla; nguno ī shitambò sha būsu nī shitambò sha kūng'wiwa shalemejiwe ū kūshika ū mu numba ya ng'wa Mulungu wing'we.

14Tūūlagi ikanza lya kūfunga kwela; itanagi kwibilinga kwela. Bitanagi a banamhala na a bikaji ba mu sī īyī pye a bose, ni bibilingage ū kū numba ya ng'wa SEEBA Mulungu wing'we, ng'wize munīlīīle ū SEEBA.

15Galīho makoye ū lūshikū lwenūlo! Nguno ū lūshikū lwa ng'wa SEEBA lūlī hihī; lūkwiza mu nzīla ya būkenaagūji kūfuma kūlī we ū wa Būdūla bose.

16Ī shilīwa shise shitakenaagūlilwe tūlolile, nū būyegi nū kūzalabana shīnjiwa kūfuma ū mu numba ya ng'wa Mulungu wise?

17Ī mbīyū jilīcha jifukīīlile hasī. Ī numba ja kūbīkīla shilīwa jakambagūlilwe, na a maluuli gūkenaagūlwa, nguno ī shilīwa shūmīlile mu migūnda.

18Ī ng'ombe jikūdaayaga! A madaale gakūyūngaga sagala kūlwa kūgayiwa a madīīmīlo; na a madaale ga ng'holo galī mu makoye mataale.

19Ee SEEBA, nalīkūlīlīīla bebe, nguno moto gwaganogotegije pye a madīīmīlo, Ī mitī ya kū malaale yapiile būpī pyī ī yose.

20Nī ndimu ja mu matogolo jikūseesemaga jikūlolile bebe; ī njonga ja minzī jūūmile kūlū kūlū, a madīīmīlo nago gūūpya moto.

Yoeli 2

Būhī na būhī bo njige

1Fuulagi mhembe ū mu Sayuni; īng'ang'aajagiī ī nhaaninga a ha lūgūlū lwela. Ni badetemage pye a bikaji ba mu sī, nguno ū lūshikū lo SEEBA lwizile. Ū lwene nīyo lwashikaga,

2ū loi lūlī lūshikū lwa giiti n'ilundu, lūshikū lwa malunde na giiti sha gamha. Līkwiza idaale itaale lya magaka hangī lya būdūla būtaale, lya kūfīkīja na ngūlū haabiza iditibīja gītī hū būleela; shinū ījo jitīnilonga na kamò, na jitalabiza ho hangī ū kū shikū ja kū būtongi.

3Ū kū būtongi wajo moto gūkūja gūkūbbebbenaga, ū kū numa ndali jikwiponyaga. Ūko jijile ī sī soga no gītī ngūnda gwa Edeni, ū kū numa jikūjaga jūleka itogolo lyape, shitīho sha kūpūlūgūka.

4Ū mu kūjilola jibange gītī falasa; ja kūyūdalala nhambo gītī bashilikale na shilanga shabo.

5Ja kūyūkīlanhya ngūlū jikūtūlaga yoge gītī ya magogoteni ga būlūgū, gītī kapaanagūkīle ka būpī boshika mu maswa mūūmu, gītī ibità itaale lya bashilikale bajile kū būlūgū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Mahanga na mahanga gakadetemaga ūlū gaajibona; a banhū bakajilūkaga ī lihanga lya būshū wabo.

7Ī joi jilī na kalwīile gītī ka bagosha ba mbagashūūla; ī ndugu jikīlinhaga gītī bashilikale. Jikashimīzaga jiihelaga mu ng'hīlīlī, ndūhū kūgalūka galūka ū mu nzīla.

8Hama jitī na wilemeelwa ūlū jijile; būlī yene īkashimīzaga ījile kū būtongi dūhū. Nūūlū jūpamanya na shilanga jitashokaga numa yaya.

9Jikimeemaga nhambo jijile ū kū mizengo, ja kakīlanhya ndugu jikūpeelanyaga. Jikalinhaga nū mu numba jingīla bo kūbītīla mu madilisha gītī biibi.

10Ūlū jiilonga jikītinginyaga ī sī, nī ligūlū lyayūdetema; ī līīmi nū ng'weji shikabizaga mu giiti, Ī sonda najo jikooyaga ū kūng'weka.

11Ū SEEBA akabizaga ū kū būtongi w'ibità lyakwe wayūlīhamīla n'ilaka lya kūpalalūka; a mabità gakwe gatī na būbalīle, abo akabalagīlaga baashikīlīja balī na būdūla būtaale. Ū lūshikū lwa ngwa SEEBA lūtaale no, hangī lwa kogohya. Nani adūgije kūlwīmīla?

Kūngalūkīla SEEBA mu ng'hana

12Ū SEEBA alīhaya gītī, “Alīyo nūūlū ī haha nishokelagi na ng'holò īmò, mu kūfunga na kūlīla ng'hūngū.”

13Tandūlagi ng'holò jing'we, Ītī shizwalo shing'we. Nshokelagi ū SEEBA Mulungu wing'we, nguno alī na shigongo na nekeja wa būhūbi, ndīīzu ū kūsaaya na izūlile būtogwa, na akilemejaga kūfunya ū nsango.

14Īgīsī nani ūyo amanile? Hamo adūgije kūgalūka ūmuchīla shigongo na kūmulekeelela mbango, mupandīke sha kūfunya shitambò sha būsu na shitambò sha kūng'wiwa kūlwa ng'wa SEEBA Mulungu wing'we.

15Fuulagi mhembe ū mu Sayuni; tūūlagi ikanza lya kūfunga kwela, itanagi kwibilinga kwela.

16Balaalīkagi a banhū bize, kwejagi ū kwibilinga; a banamhala na a bagikūlū benhagi, na a baana mubabilinge, pye na a babo bataalī bakong'haga. Ū nsūmba ūyo watoolile haha afume ū mu maji yakwe, nū munhya ūyo watoolilwe haha īnge ū mu chumba shakwe sha kūlaala.

17A bagabīji abo bakatūmamaga kū būtongi bo ng'wa SEEBA, ni bīmīīlage ha gatī y'ibīndo lya hekalu na ng'walīlò; ni banīlīīlage balīhaya, “Ee SEEBA, balekejage a banhū bako. A banhū ba wingīji wako ūtizūbīīta babize ba kwikala bakūsondagūlagwa na kwineenelegejiwa mu mahanga. Nibūlī a mahanga gayikala gakwiwīlaga gīkī, ‘Alī halī lūūlū ū Mulungu wabo?’”

Ishosho lya ng'wa SEEBA

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Hūna ū SEEBA akūbiza na wiilu kūlwa sī yakwe, akūbasaatwa a banhū bakwe.

19Ū SEEBA akūbashokeja gīkī, “Nalīmutūmīla sha kūng'wigela gete; shilīwa na divai mhya na maguta, natalang'wīta hangī mubize ba kwikala mukūsondagūlagwa mu mahanga.

20Ī lidaale lya sukuma nakūlīlaja līmusegenele, nalīshindīke kūjū kū sī ya matogolo makalamuku; a magele ayo galī kū būtongi gakūjūshilīla mu Nyanza ya Kīya, ayo galī kū numa gakūshilīla mu Nyanza ya Ng'weli. Alīyo ū būnung'hu walyo būkūponyiwa kwigūlya, Ī lisū līkwinunga ng'wigūlya.” Na ng'hana wītile mitaale.

21Lekaga ū kogoha bebe sī, yegaga ūzalabane. Nguno ū SEEBA wītile mitaale.

22Bing'we ndimu ja mu masaka lekagi ū kogoha, nguno a madīīmīlo gandije kūnīlīlīkīīla hangī. Ī mitī īlītwaja matwajo ī haha; Ī mitiini nī mizabibu īlī na shisuumo shingī no ī haha.

23Banhū ba Sayuni yegagi, yegelagi mulī SEEBA Mulungu wing'we, nguno wang'winhile ī mbula ya mīsa mu būtūngīlīja. Wamutūmīlile mbula ningī, kwandīja ya mu mīsa kūshisha ya kū būkalīkījo bo ng'waka, ūmo wītīlaga nī kale.

24Ī mbūūga jikookala shilīwa; a mabīkīlo ga divai mhya na magūta gakookala pa na kūseesekela.

25Nakūmushokeja ī sha myaka Īyo mukamajiwa n'ibità lyane īlo nakamutūmīla; a madaale ga njige, ī njige nhaale nū būtondo, na amakūmbī, nī mbilīīzī.

26Ī shilīwa mukūpandīka shingī no, mukūlya kūshisha ng'wigeje; mukūlīkumīlīja ī lina lya ng'wa SEEBA Mulungu wing'we, hū ng'wene ūyo wīta ya kūkumya ū mu bing'we; hūna a banhū bane batalading'wa minala hangī.

27A henaho hū mukūdeeba gīkī ū nene nalīho ū mu Isilaeli, na gīkī ū nene nalī SEEBA Mulungu wing'we, na atīho ūngī; a banhū bane batalading'wa minala hangī.

Lūshikū lo SEEBA

28Hanuma ya henaho, nakūbitīīla Moyo wane pye a banhū; a bitūnja bīng'we na a bashīke bīng'we bakūyūhanga, na a banamhala bīng'we bakūyūloota shilooti. A badinha bīng'we bakūyūbona shakoolechiwa.

29Hama a batūmami bane bagosha na bakīma nakūbitīīla Moyo wane ū mu shikū jenījo.

30Hūna nakoolecha shakūkumya ū kwigūlū nū mu sī; mininga na moto na kūdundumūka lyochi.

31Ī līīmi līkūgalūchiwa kūbiza giiti, ū ng'weji nago gūkūbiza gwaza gītī mininga aho lūtaalī kūshika ū lūshikū lo SEEBA, ū lūtaale na lw'idetemya.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

32Hanuma īkūbiza gīkī, būlī ng'wene ūyo ūlīlīlīīla lina lya ng'wa SEEBA akūpījiwa, nguno h'ūmo ahayīlile ū SEEBA. Būkūbiza ho būpīji ū kū lūgūlū lwa Sayuni nī Yelusalemu, ū kū basolwa abo bashiigīīla, abo SEEBA abitanile.

Yoeli 3

Mahanga kwinhwa nsango

1Ū mu shikū jenījo nī likanza lyenīlo ūlū nūbashokeja a banhū ba Yuda na a ba Yelusalemu ī jabo,

2nakūgabilinga pye a mahanga nagatwale kū mbūga ya ng'wa Yehoshafati, nakūjūgalamulīla kwenūko kūlwa nguno ya Baisilaeli, nguno ya banhū ba wingīji bone; banhū bane abo baalī babasambaagīja kū mahanga, nī sī yane bīgabanha.

3Bakabatūlīgījaga mbale a banhū bane, a bayanda babakaabanya bapandīke bamalahya; hama a banikī babajinja divai ya kūng'wa.

4A bing'we Tulo na Sidoni nī sī jose ja Būfilisti mulī banani ī gete ū kūlī nene? Mulīnimalīla shiilī kūlwa mihayo īyo nīyīta? Ūlū mubize mulīnimalīla shiilī, nakūmushokeja wangū nīyo natūdīīla ū kūng'witīīla ha mitwe ying'we īyo ng'wanītīla.

5Nguno ī feza nī zahabu jane, nī shikolo shane ī sha mpango mukashibūūcha ng'ūshitwala kū hekalu jing'we.

6A banhū ba Yuda na a ba Yelusalemu ng'ūbajinja kū Bayunani, gīkī mubatwale kūle, bīsegenele ī sī ya ng'wabo.

7Alīyo managi gīkī nakūbamisha nabīnje ko ūko ng'wabajingīja, hama nakūng'witīīla kū mitwe ying'we īyo ng'wīyīta.

8A bitūnja na a bashīke bing'we nakūbajinja kū banhū ba Yuda, nabo bakabajinje kū Basabena, ihanga lyakūle. SEEBA alīhaya ī yenīyī.

9Ū gwenūyū gūkumūchagi ū kū mahanga, golanyagi ng'wambe būlūgū! Gakomigagi a mabità! Pye a bashilikale ni beegeelage bandye būlūgū.

10A magembe ging'we gasulagi jibize shū, a mageselo nago gabize machimu. Ū ngokolo ni ahayage gīkī, “Nalī najo ī nguzu.”

11Kangīlījagi bing'we mahanga ga kūfuma hose pye, ibilingīlagi koi ū kwenūko. Ee SEEBA, benhage a bashilikale bako!

12A mabità gakomigwe gibilinge gize kū mbūga ya ng'wa Yehoshafati, nguno ū kwenūko hū nakwigasha kūgalamula pye a mahanga ayo ganipīndije.

13Solagi igeselo ng'wandye nīmo, nguno a magesa gaashikaanile. Nzūgi mupandagīle mizabibu Ī likamīlo lya divai lyokalile, na a mabīkīlo ga divai galī pa nīyo na kūseesekela; ū būbi wabo wakīlanīgije no!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Mabità na mabità gal'ū mu mbūga ya kūfunīja būlamuji! Nguno ū lūshikū lo SEEBA lwegeelaga kūshika ū mu mbūga ya kūfunīja būlamuji.

15Ī līīmi nū ng'weji shikūbiza na giiti, nī sonda jikooya ū kūng'weka.

16Ū SEEBA akūpogoma nyashimba kūfuma Sayuni, akūpalalūka alī mu Yelusalemu; Ī sī nī ligūlū shikūdetema. Alīyo ū SEEBA akūbiza ibūngīlo ū kū banhū bakwe, ng'hambī ya kūpīlīla ū kū Baisilaeli.

Mbango kū banhū ba ng'wa Mulungu

17A henaho hū mukūdeeba gīkī, "Ū nene SEEBA Mulungu wing'we, nakikalaga ū mu Sayuni, ū lūgūlū lwane lwela. Ī Yelusalemu īkūbiza neela; mahanga gatalūūbūka mo hangī."

18Ū mu lūshikū lwenūlo ngūlū nhaale na ndo jikūtoona divai mhya, na kūsūlūlūka mabeelè. Pyī ī njonga ja mu Yuda jikūhūūma minzī. Lūzwīīlo lūkūsela kūfuma mu numba ya ng'wa Seeba, kūja kwitīīla mu mbūga ya Shitimu.

19Alīyo ī Misili līkūbiza itogolo ikalamuku, ī Edomu nayo sī ītī na shose shose; kūlwa nguno ya wiboneeji, ūbo bakabīītīla banhū ba Yuda, būbabūlagīla mu sī yabo nūūlū aho baalī batī na būbi.

20Ī Yuda īkūbiza na bikaji ilalī, nī Yelusalemu shibyalīlwe na shibyalīlwe.

21Ū būbi bo kwita mininga ūbo naalī nataalī kūbalekeja nakūbalekeja. Ī Sayuni būlī wikalo bo ng'wa SEEBA!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Amosi

Amosi 1

1Mihayo ya ng'wa Amosi ūyo walī ūmò wa badīīmi ba ng'holo ba mu Tekoa;
akībona kūlwa Isilaeli myaka ībīlī aho nyahīnga ītaalī kwilonga. Jalī shikū ja
ng'wa Uzia ntemi wa Yuda, na Yeloboamu ng'witūnja o ng'wa Yehoashi, aho alī
ntemi wa Isilaeli.

2Akahaya gīkī, "Ū SEEBA akūzuumīīlaga mu Sayuni, alīpalalūka kūfuma
Yelusalemu; a madīīmīlo ga badīīmi ba ng'holo gūūmile, Īsho shizwile kū lūgūlū
lwa Kalimeli shanyaalile."

Bazenganwa ba Isilaeli bakūlamulwa

3Ū SEEBA alīhaya gīkī, "Kūlwa būhūbi wa bana Damasiko, ū būhūbi wabo ūbo
balemile kūbūleka, natūbūhama ū būpelanu bone. Nguno bakītūla ī Gileadi na
matūlīlo gatūūlīlile mino ga chūma, bītūla gītī balītūla būsīga.

4Nakūtūma moto ū kū numba ya ng'wa Hazaeli, gūjinogoteje nī ng'hambī ja
bashilikale ja ng'wa Beni-hadadi.

5Nakūlībīnzagūla ī lilugalīlo lya ha mita gwa Damasiko, nanyagaje ū ntemi wa
Aveni, nū wa kūgūdima ū nang'ha gwa būtemi ū mu Beti-aveni. A bana Alaamu
bakūtwalwa būding'wa mu sī ya Kili;" alīhaya SEEBA.

6Ū SEEBA alīhaya gīkī, "Kūlwa būhūbi wa bana Gaza, ū būhūbi wabo ūbo
balemile kūbūleka, natūbūhama ū būpelanu bone. Nguno bakadima ihanga
igima, būūkalījinja kū bana Edomu.

7Nakūtūma moto ū kū ndugu ja Gaza, gūjinogoteje ī ng'hambī jaamo ja
bashilikale.

8Nakūnyagaja ū ntemi wa Ashidodi, nū wa kūgūdima ū nang'ha go būtemi ū mu
Ashikeloni. Ū nkono gwane nakūgūgalūcha gwilwishe nī Ekuloni, kūshisha a
Bafilisiti bashile kūcha," alīhaya Seeba MULUNGU.

9Ū SEEBA alīhaya gīkī, "Kūlwa būhūbi wa bana Tulo, ū būhūbi wabo ūbo
balemile kūbūleka, natūbūhama ū būpelanu bone. Nguno bakajinja ihanga igima
kū bana Edomu, baalīdalahaga ī lilagane lya būdūgū.

10Nakūtūma moto ū kū ndugu ja Tulo, gūjinogoteje ī ng'hambī jaamo ja
bashilikale."

11Ū SEEBA alīhaya gīkī, "Kūlwa būhūbi wa bana Edomu, ū būhūbi wabo ūbo
balemile kūbūleka, natūbūhama ū būpelanu bone. Nguno bakabakūūbīlīja a
badūgū babo gīkī babamale bo lūshū, baalī baponya gete pyī ī shigongo; ū
būpelanu wabo walī wabaka ilalī, boolī būtī na nzīla ya kapolele.

12Nakūtūma moto ī Temani, gūjinogoteje ī ng'hambī jaamo ja bashilikale."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Ū SEEBA alīhaya gīkī, “Kūlwa būhūbi wa bana Amoni, ū būhūbi wabo ūbo balemile kūbūleka, natūbūhama ū būpelanu bone. Nguno baabatuumūlaga a bakīma ba Gileadi abo balī nda, gīkī bigalīhīje ī mbīmbī ja sī yabo.

14Nakūjitiima moto ī ndugu ja Laba, gūjinogoteje nī ng'hambī jaamo ja bashilikale; ū lūshikū lwenūlo lūkūbiza lwa ng'wano gwa būlūgū, lwa mbula ya nyaga ntaale na nsoke gūkwidosaga.

15Ū ntemi wa ng'wenūmo akūsolwa atwalwe būding'wa, ū wei na a bana ng'oma bakwe;” alīhaya SEEBA.

Amosi 2

1Ū SEEBA alīhaya gīkī, “Kūlwa būhūbi wa bana Moabu, ū būhūbi wabo ūbo balemile kūbūleka, natūbūhama ū būpelanu bone. Nguno bakoocha maguha ga ntemi wa Edomu gūūnogela gūbiza gītī swakala.

2Nakūtūma moto ī Moabu, gūjinogoteje nī ng'hambī jaamo ja bashilikale. A bana Moabu bakūshila kūcha ng'wikanza lya ng'wano gwa būlūgū na kūng'ang'aala kwilaka lya nhaaninga.

3Nakūnyagaja ū nsugi waamo, na a batongeeji baamo nababūlage hamò nang'hwe.” Alīhaya SEEBA.

4Ū SEEBA alīhaya gīkī, “Kūlwa būhūbi wa bana Yuda, ū būhūbi wabo ūbo balemile kūbūleka, natūbūhama ū būpelanu bone. Nguno bashilema ī shilagīlo sha ng'wa SEEBA, na a malange gakwe yaya ū kūgadima, nguno ya kūhūmbūūlwa na bamulungu ba nyalomolomo, abo bakūlūgenji babo baabalondeelaga.

5Nakūtūma moto ī Yuda, gūjinogoteje nī ng'hambī ja bashilikale ī ja Yelusalemu.”

Nsango kū Baisilaeli

6Ū SEEBA alīhaya gīkī, “Kūlwa būhūbi wa bana Yuda, ū būhūbi wabo ūbo balemile kūbūleka, natūbūhama ū būpelanu bone. A batūngīlīja bakabajinjaga gīkī bapandīke hela, a bagayiwa bayūbakaabanya nūūlū ndaala ibīlī dūhū.”

7Bakapandagīlaga mitwe ya bahabī gītī bakūpandaga lūbuubu lwa hasī, na a babo bakiboneelagwa batabīītīlaga kūlenganīla nū būtūngīlīja. Namhala na ng'witūnja wakwe bakūsosohajaga lina lyane lyeela kūlwa kūsangīla būjingi halī nkīma ūmò.

8Ī myenda īyo bakadimaga gīkī ng'handīko h'īyo bakambaga būlī ha ng'walīlo gwene baalaalīla; nū mu numba ja bamulungu babo bakang'welaga moi divai ya kūfuma kū banhū abo bakalyiagwa ihyū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9“A Baamoli nakabamala ū kū būtongi wa Baisilaeli, nūūlū īkī baalī balīhu gītī
mikoola, na bajaamu gītī mitūndū. Nūgakenaagūla a matwajo gabo ū kwigūlya,
nī miji yabo a hasī.

10Nakang'wenha kūfuma mu sī ya Misili, nūmutonga myaka makūmi anè
kwitogolo gīkī nize kūng'winha ī sī ya Baamoli.

11Na bamò ba mū bitūnja bing'we nūbīīta kūbiza bahangi, bamò ba badinha
bing'we būbiza Banazili. Gūtī gwa ng'hana ū gwenūyū bing'we Baisilaeli?
Alīhaya SEEBA.

12Alīyo a Banazili mukayūbinha walwa bang'wa, a bahangi ng'ūyūbalemeja ū
kūhanga.

13Alilūūlū, nakūmushigambīja ūmo igogoteni līkashigambīgījaga ūlū lyokalaga
magūnīla ga būsīga.

14Ū mpeeji jikūngaya ī nhambo, ū wa nguzu atūbiza na nguzu, nūūlū ū nshilikale
atūbūpīja ū būpanga bokwe.

15Ū nasi atīīma nū būta bokwe, ū nshilikale ū mbūūpu mu magūlū atūsegenela;
nūūlū ū mpeelela ha falasa atipīja ū būpanga bokwe.

16Ū mu lūshikū lwenūlo nūūlū a bashilikale abo batakangagwa bakūbuluguta
nhambo balī dūūhū manyegu.” Alīhaya SEEBA.

Amosi 3

Būbi wa Isilaeli kūkaanīlwa

1Bing'we Isilaeli; pye a banhū abo naabenha kūfuma Misili, gwigwagi ū mhayo
ūyū alīgūhaya ū SEEBA, kūlwa kūmukaanīlīja,

2“Ū mu ng'anda jose ī ja mu sī bing'we dūhū h'abo namusolile; hūna lūūlū
nakūng'winha nsango kūlwa shibi shing'we shose.”

3A banhū babīlī badūgije kūshimīza dege alīyo batizunīlīgije?

4Ī shimba īkahīīdaga ū mu masaka ūlū ītī na ndimu ya kūlya? Īkūlunduma ū
ng'wipilinga ūlū ītadimile shilīwa?

5Ī noni īdūgije kūgwashiwa ū mu ntego ūyo gūtategilwe? Ū lūtu lūkataamukaga
sagala dūhū nūūlū shitīho sha kūpuja?

6Ū ng'wano gwa būlūgū ūlū gūlījiwa mu nzengo a banhū bakūleka kūdetema? Ū
nzengo ūlū gūgwīlwa mayanga, atī SEEBA ūyo akagenhaga?

7Ū Seeba MULUNGU atīko kwīta mhayo gose gose aho ataalī kūbafuboolela
batūmami bakwe a bahangi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Ī shimba ūlū īkūpogomaga, nani ū wa kūleka kogoha? Ū Seeba MULUNGU wahayile, nani ū wa kūleka kūhanga?

9Jikumūkījagi ī ng'hambī ja bashilikale ja Ashidodi, nī ng'hambī ja bashilikale ja Misili: Ibilingīlagi kū ngūlū ja Samalia, mugabone a makoye ga wiyugūūji ayo gal'ū mu nzengo gwenūyo; nū wiboneeji wa banhū baamo.

10Batamanile gete ū kwīta ī ya būtūngīlīja, ūlū ītī kūbisa dūhū mu ng'hambī jabo shikolo sha kwiba na sha kūtaaja bo nguzu. Alīhaya SEEBA.

11Alilūūlū, ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, "Ng'wanishi akūkwihoolekela ū mu sī yako, ajikambagūle ī ng'hambī jako ja bashilikale, nī sha mu mabīkīlo gako ashijane."

12Ū SEEBA alīhaya gīkī, "Ūmo ndīīmi akataagīlīgījaga tūguha tūbīlī twa magūlū kūfuma mu nomo gwa shimba, nūūlū kamesulwa ka gūtū, na a Baisilaeli bakūpījiwa gīko; a bana Samalia abo bakalaalīlaga būlīīlī būfuuku na kwigasha ha masumbī mamondu ga Damasiko."

13Alilūūlū, ū Seeba, SEEBA Mulungu wa Būdūla bose alīhaya, "Gwigwagi ū mhayo ūyū, mubize bakaanīji ū mu numba ya ng'wa Yakobo."

14Ū mu lūshikū lwa kūng'winha nsango ū Isilaeli kūlwa shibi shakwe, nakwīkenaagūla ī myalīlo ya Beeseli; a mapembe ga ha ng'walīlo gakūmogolwa gaponyiwe hasī.

15Nakūjikambagūla pyī ī numba, Ī ja mu shikū ja mbeho nī ja mu shikū ja līīmi isebu; Ī numba ja būlenji bo mapembe ga mhūlī jikūkenaagūlwa, nī numba ī nhaale nhaale jikūholomolelwa ha sī, alīhaya Seeba.

Amosi 4

Ū Isilaeli ataalī kūnshokela Mulungu

1Gūdegelekagi ū mhayo ūyū bing'we mbogoma ja ng'ombe ja Bashani, Ījo jadoosela mu Lūgūlū lwa Samalia, bakīma biboneeji ba bahabī na baluhya ba bagayiwa, bing'we abo mukikalaga ng'ūsamīlīja bagoshi bing'we mukūbawīlaga, "Enhagi walwa aha tūng'we!"

2Ū Seeba MULUNGU wilahīlile mu wela bokwe; alīhaya: Managi gete gīkī līkūshika ikanza lya kwīnjiwa mutūngilwe malobo, pye a bose mukūhulumūlwa mugwashiwe malobo gītī ndīlo, kūshisha ū wa kūmalīja wing'we.

3Bose pye mukūlongola mujile, būlī ng'wene akūpulukīla ha shisheepo sha mu ndugu, ng'ūkaponyiwa kwitūūgo lya būsoso; alīhaya SEEBA.

4Jagi ī Beeseli mukīīte shibi, nī Giligali jagi mukongeje ū kwīta ī shibi. Ng'wenha dūhū ī shitambò shing'we būlī lūshikū ī dilū, Ī zaka jing'we būlī ha numa ya myaka idatū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Oochagi migatī īlī na shibimbya kūlwa kūfunya shitambò sha kūlūmba; bing'we Baisilaeli ikumūchagi bing'we benekīlī, ng'wikumīlīja mu nzīla ya shitambò shing'we sha wiyaabī. Nguno h'ūmo mutogelilwe ū kwīta; alīhaya Seeba MULUNGU.

6Nakamutūmīla nzala ū mu mizengo ying'we, nū mu ng'hambī jing'we, alīyo nahene mutaalī ū kūnishokela. Alīhaya SEEBA.

7Nī mbula nakayūyīlemeja ū kūtūla Ītaalī myeji idatū shishikaane ī shilīwa. Nūyūtūma ī mbula ipandī līmò, ipande līngī nīlemeja; ngūnda ūyū gwapandīka mbula, gūngī gwagayiwa gwabiza mu būūmà.

8A banhū būyūyūnga mu mizengo na mizengo bakūkoobaga minzī, kwike batapandīkile ga kūbigelwa; alīyo yaya dūhū ū kūnishokela; alīhaya SEEBA.

9Ī migūnda ying'we ya shilīwa nī ya mizabibu nītūla būūmà na ngundeela ng'hangala ningī. Nī njige jīlya no ī mitiini nī mizeituni ying'we jīmala; alīyo yaya dūhū ū kūnishokela; alīhaya SEEBA.

10Naabīta kūmutūmīla mahūūya gīt'ūmo nakīītīla kū sī ya Misili. Badinha bing'we bingī naababūlaga bo līlūshū, hamò nī falasa jing'we ījo jadimagwa mu būlūgū. Na a mūūlū ging'we naagookaja būnung'hu bo būbozu kūfuma mu ng'hambī jing'we, alīyo yaya dūhū ū kūnishokela; alīhaya SEEBA.

11Bamò bing'we naabakenaagūla gīt'ūmo nakabakenaagūlīla bana Sodoma na Gomola. A bing'we ng'walī gītī lūkwi mu moto gūkūligimaga, hūna lūpulwa moi lūgelela kūbabūka, alīyo yaya dūhū ū kūnishokela; alīhaya SEEBA.

12Alilūūlū bing'we Baisilaeli, gūūyū ūyo nakūng'wītīla; nose īkī nakūng'wītīla ū gwenūyū bing'we Baisilaeli, malīīlagi ū kūpamanya nū Mulungu wing'we.

13Ūwe ūyo alī meeja wa ngūlū na nseemi wa nyaga; ūyo akabakundūlīlaga banhū maganiko gakwe, ūyo akagalūchaga makanza ga dilū kūbiza giiti, ūyo akashimīzīlaga higūlya ya ngūlū ja sī; ū ng'wenūyo ī lina lyakwe SEEBA Mulungu wa Būdūla bose.

Amosi 5

Ng'hūngū na kūkomigwa kūgalūka

1Gwigwagi ū mhayo ūyū bing'we numba ya Isilaeli; nalīīlīla kūlwa nguno ying'we,

2Ū munhya ū Isilaeli wagwile, atīko kūbūūka hangī, alī mu sī yakwe walekanījiwe, atī na wa kūngūngūmūla gete.

3Ū Seeba MULUNGU alīhaya, "Ū nzengo gwa kūfuma na bagosha ba mbagashūūla shihūmbī shimò ū mu Isilaeli, gūkūlekeelelwa igana līmò dūhū; ū nzengo gwa kūfuma nabo igana gūkūlekeelelwa ikūmi līmò."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Ū SEEBA alīyīwīla ī numba ya Isilaeli gīkī, “Nikoobagi nene mukūpīla;

5mutīkoobagi Beeseli, yaya ū kūja Giligali. Yaya nū kūkīla nkīlo mujile Belisheba. Nguno ī Giligali īkūtwalwa mu būding'wa, nī Beeseli īkūlekwa dalali.”

6Nkoobagi ū SEEBA mukūpīla, ūlū ītī chene akūbīta gītī būpī ū mu numba ya ng'wa Yosefu; būkūshilambīla būlī shikolo, na atigela wa kūbūjimya ū mu Beeseli.

7Angalīlagi a bing'we abo mukagalūchaga būlamuji bo wīmà kūbiza būlūlū, na mukabūpandagīlaga hasī ū būtūngīlīja!

8Ū meeja wa Ndīmīla ī ng'hīma nī ng'hosha, ūyo na giiti akashigalūchaga kūbiza dilū, nī likanza lya līīmi akalīgalūchaga kūbiza būjikū, na a minzī ga mu nyanza akagitanaga hūna wagiita higūlya ya sī; ū ng'wenūyo ī lina lyakwe SEEBA.

9A ba nguzu hū ng'wene akabenhelaga ya kūbakenaagūla, akakenaagūlaga nūūlū nzengo gūpīndīlīgije būlang'hani būtaale.

10A bing'we munkolilwe ūyo akafunyaga būhūgūji mu mabanza, nū ng'hayi wa mihayo ya ng'hana mundalahile.

11Ū ng'habī mundalahile no, alīyo hangī mukang'hadīkaga amuhonge shilīwa. Hūna lūūlū nūūlū īkī ng'wizengela numba nhaale ja mawe, mutikala mo; nūūlū īkī ng'walīma migūnda misoga ya mizabibu, ī divai yamo mutīng'wa.

12Nguno nabūmanile ū wingī wa būkenaagūji wing'we ūmo būlī, nū būtaale wa shibi shing'we. Mukahongagwa ng'wayūbiboneela a batūngīlīja, nū mu mabanza a bahabī mukabīngījaga a kalamulīlwe ka wīmà.

13Hūna lūūlū ū mu makanza genayo ū munhū ntengeke akahuumūlaga, nguno galī makanza gabūbi.

14Būkoobagi ū wiza, yaya ū būbi, hū mukūpīla. Hūna ū SEEBA Mulungu wa Būdūla bose akūbiza hamò ning'we, gīt'ūmo mukūhayīlaga, gīkī alī hamò ning'we.

15Ū būbi būkolagwi mutogwe yawiza, ū mu mabanza būlang'hanagi ū būtūngīlīja. Hamo ū SEEBA Mulungu wa Būdūla bose akūbūchīla shigongo ū būshiigo bo ng'wa Yosefu.

16Alilūūlū, ū Seeba, ū SEEBA Mulungu wa Būdūla bose alīhaya gīkī, Kūkūbiza ho kūlīla ng'hūngū hose pye ū mu mapanda, kalīlīle ka būpīna būtaale būlī kwene ū mu gwalugwa ja mu nzengo. Ū nīmi akūkomigwa kūlīla, ū mani wa kūtūla ng'hūngū kūlīla n'ilaka lya higūlya.

17Hose pyī ū mu migūnda ya mizabibu hakūbiza ng'hūngū dūhū, nguno nakūbīta mo ū mu bing'we; alīhaya SEEBA.

Lūshikū lwa ng'wa SEEBA

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Mulī mu kwihīga a bing'we abo mukūlūkūmbūlaga lūshikū lo SEEBA! Nibūlī
mulūkūmbūlile ū lūshikū lo SEEBA? Ū lūshikū lwenūlo lūkūbiza lo giiti, ndūhū ī
lisana.

19Īkūbiza gīt'ūmo munhū wa kūshiga shimba alīyo ūmanhya na ndūba, nūūlū gītī
munhū kwingīla mu numba gīkī ifuule, wakūhayishindaalīja ha ndugu ūlung'wa
ng'hoboko ha nkono.

20Na ng'hana ū lūshikū lwa ng'wa SEEBA lūlī giiti, lūt'isana; giiti sha gamha,
ndūhū nūūlū ka būpe kado na kado.

21A mashigukulu ging'we ga dini nagakolilwe, nīyo nagadalahile no; natūdūla ū
kwikala niyūmīlījaga nago a malibilinga ging'we.

22Nūūlū munehele shitambò sha kūpemvwa na shitambò sha būsu,
natūshanukūla. Nūūlū ng'wenhe shitambò sha būsangī shawiza na kinehe,
natūshilola nūūlū ū kūshilola.

23Yīnjagi ī yoge ya mīmbo ging'we a henaha! Na a malaka ga shikolo shing'we
Īsho mukūtūlaga natūgadegeleka.

24Alīyo a kalamulīle ka wīmà ni kahūūmage gītī mongo, ū būtūngīlīja būyūsela
gītī mongo gūtakamaga minzī!

25Bing'we numba ya Isilaeli, Ī likanza lya myaka makūmi anè aho ng'walī kū
matogolo, ng'wanifunījaga shitambò ū nene, nūūlū shakwinha shose shose?

26Tūhaya ng'wabūūchaga iheema lya ntemi wing'we, wigasho wa shiikolile
shing'we, na sonda ya ng'wa mulungu wing'we; h'ī shikolo īsho ng'wibeegejaga!

27Nakūmuponya muje kūle kūkīla Damasiko, alīhaya SEEBA, ūyo lina lyakwe alī
Mulungu wa Būdūla bose.

Amosi 6

Kwihīga kū biyīibu

1Mulī mu kwihīga a bing'we bikaji ba mu Sayuni abo ng'wiyīibile, na a bing'we
ba mu Lūgūlū lwa Samalia abo mukibonaga mulī mhola, abo mulī bakumūku ū
ng'wihanga ī litaale īlī, na a Baisilaeli bakamukoobaga!

2Alijagi ī Kaline mukalole koi; ng'wīnge ū kwenūko muje kū nzengo ntaale gwa
Hamasi, hūna mutulumenhe muje na Gaasi, kū sī ya Bafilisiti. A benabo baalī na
wiza kī bo kūjiheeba ī sī jing'we būbīlī wajo? Ī sī yabo ngalī kūtinda ī ying'we?

3Ū lūshikū ū lwabūbi mukalūbonaga gīkī lūtaalī kūle no, ū kūnū mukūwegelejaga
bbihī ū būsugi bo wiboneeji.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Bing'we abo mukalaalaga ha būlīīlī bo mapembe ga mhūlī, na kwigasha ha masumbī ging'we mamondu. Mukalyaga ng'ondi ja ng'holo songi, na nzagamba ja ng'ombe mūūga, ng'īnu ja kūfuma mu madaale ging'we.

5Mutogilwe kūtūla ndono jing'we gītī Daūdi, na kwikala mukūbeejaga shikolo sha kūtūmamīla mu wīmbi wing'we.

6Mukikalaga mukūng'waga divai mabbakuli pa pa pa, na kwibila maguta ga ng'waso gwawiza, alīyo yaya ū kūpīnīhala kūlwa kūkenaagūka kwa ng'wa Yosefu!

7Hūna lūūlū a bing'we mukūbiza ba kwandya ū mu bading'wa abo bakūtwalwa mu būsaamiwa; Ī mihayo ying'we ya kwigasha mukūlyaga shigukulu īkūshila.

Ū SEEBA abūkolilwe ū wikumīlīja

8Ū Seeba MULUNGU wilahīlile mu lina lyakwe we ng'wenekīlī; ū Seeba Mulungu wa Būdūla bose alīhaya: Ū wikumīlīja bo ng'wa Yakobo nabūkolilwe no, nī ng'hambī ja bashilikale jakwe natajitogilwe; nakūgūfunya ū nzengo gūding'we, nī shose īsho shilīmo.

9Nūūlū būlekeelwa banhū ikūmi mu kaya īmò, bakūcha dūhū nabo.

10Ūlū ndūgū wiza kwībūūcha Ī mibīlī kwīnga ū mu numba gīkī akījīke, hūna ūmūja ūyo alīmo ū mu gatī ibisile, ūhaya, “Alīmo na ūngī hamò nang'ho?” Nang'we akūhaya, “Mm yaya,” hanuma akūhaya, “Shii! Huumūlaga; yaya ū kūgima kūlīhaya Ī lina lya ng'wa SEEBA.”

11Nguno ū SEEBA wamalile kūfunya shilagīlo, akūjikambagūla ī numba ī nhaale nī ndo jiseesagūke jishile ho gete.

12Angū, ī falasa jikapeelaga nū mu sī ya mawe ga milala? Alīho wa kūdūla kūlīma na ng'ombe ū ng'wenūmo? Alīyo a bing'we ng'wagalūcha a kalamulīle ka wīīmà yūbiza sumu, Ī litwajo lya būtūngīlīja nalyo lyūbiza būlūlū.

13Mukayegelaga mu būtindi bo Lo Debaali, kūnū mukwiwīlaga, “Ī Kalinaimu tūtīdimile bise bo nguzu jise benekīlī?”

14Nguno ū SEEBA Mulungu wa Būdūla bose alīhaya, “Bebe numba ya Isilaeli, nakūlīsamīlīja ihanga līkūsange; līkūkūluhya kwandīja Lebo Hamasi, kūjūshika kū mbūga ya Alaba.”

Amosi 7

Njige, Moto na Kabiilū

1Gūūyū mhayo akanoolekeja ū Seeba MULUNGU: Ū mu shikū jenījo walī mu nīmo gwa kūgolanya madaale na madaale ga njige; bakasangwa baamalile ū kūgesa īsho shalīmagwa mbele, ū ntemi ūbiza wapandīka ū ngabo gwakwe, ī sha kabīlī hū shūsangwa shandije dūhū ū kūsonga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Ī njige jenījo aho jalya būlī shikolo yūbiza sī yike, nūlīla nalīhaya; Ee, Seeba MULUNGU, lekejaga! Ū Yakobo ndo no! Akūpīla kinehe?

3Na nag'hana ū SEEBA ūlekeja. Ū SEEBA ūhaya, “Ū gwenūyū gūtūshikīīla.”

4Ū Seeba MULUNGU ūnoolekeja mhayo gūngī gūūyū: Ū mu shikū jenījo ū Seeba MULUNGU akalagīja nsango gwa moto; gwīyikīīla ī nyanza na būshimu wayo, yūkama; nī sī gwandya kwīlya.

5Nūūlīla, “Ee Seeba MULUNGU, lekejaga! Ū Yakobo ndo no! Akūpīla kinehe?”

6Na ng'hana ū SEEBA ūlekeja hangī. Ū SEEBA MULUNGU ūhaya, “Nū gwenūyū gūtūshikīīla.”

7Hūna ūnoolekeja gūūyū, Ū Seeba walī wīmīīla bbihī na ndugu īyo yalī īzengilwe kūlondeela shipimo sha kabiilū, ū mu nkono walī adimile kabiilū.

8Ū Seeba ūnibūūja, “Ūlībona kī Amosi?” Nūshosha, “Kabiilū.” Ū Seeba ūhaya, “Managa gīkī ī haha nalītūūla kabiilū a ha gatī ya banhū bane a Baisilaele; natikala nabiloleelile dūhū.

9A mapande ga higūlya ga ng'wa Isaka gakūkenaagūlwa, a mapande meela ga mu Isilaeli gakūbipiwa; Ī numba ya ng'wa Yeloboamu nakwīyūbūkīla na līlūshū lyane.”

Amosi na Amazia

10Hūna ū Amazia, ū ngabīji wa Beeseli ūtūma nhūng'wa ū kūlī Yeloboamu ntemi wa Isilaeli kūhaya: Ū Amosi wandije kūkūsoba ū mu Baisilaeli. Ī sī ītūdūla ū kwikala iyūmīlajaga kūgadegeleka pye a mamihayo gakwe.

11Nguno wandije kūmanūhaya gīkī, Ū Yeloboamu akūbūlagwa bo līlūshū, na a Baisilaeli bakūding'wa basaamiwe, basegenejiwe kūle nī sī yabo.

12Hūna ū Amazia ūng'wīla ū Amosi, Bebe moni, īngaga a henaha! Shokaga kū sī ya Yuda, ūkūjūpandīkīla kwenūko ī shilīwa shako, nū būhangi wako ūkīītīle kwenūko.

13Oyaga ū kūhangīla ī Beeseli, nguno ī lyenīlī ipandī lyeela lya ntemi, na hekalu ya būtemi ūbū.

14Ū Amosi ūnshokeja ū Amazia, “Ū būhangi gūtī nīmo gwane ū nene, nūūlū natī ng'wana wa ng'hangi, alīyo nalī ndīīmi wa ng'holo kwīngīīla kale, na nang'hani wa mikūyū dūhū.

15Alīyo ū SEEBA akanīnja ū kū nīmo gwa kūdīīma ng'holo ūniwīla, ‘Jaga ūkabahangīle a banhū bane a Baisilaeli.’”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16Alilūūlū, gūdegelekage ū mhayo go ng'wa SEEBA. Ū bebe ūlīhaya gīkī, “Lekega ū kwīhangīla ī Isilaeli, na gīkī oyaga ū kūbalomeela a banhū ba numba ya ng'wa Isaka.”

17Hūna lūūlū ū SEEBA alīhaya gīkī, “Ū nke wako ū bebe akūbiza malahya wa mu nzengo, a bitūnja na a bashīke bako bakūbūlagwa bo līlūshū. A malaale gako gakūping'wa bo ngoye gagabanhyiwe; hama ū bebe ng'wenekīlī ūkūchīla kū sī ya kūle. A Baisilaeli bene bakūja kū būsaamiwa ng'hana, bakūja kūle nī sī yabo.”

Amosi 8

Shigabbu sha matwajo gapiile

1Ū Seeba MULUNGU ūnoolekeja mhayo gūngī gūūyū, shigabbu sha matwajo gapiile.

2Ūnibūūja, “Amosi ūlībona kī?” Nūnshokeja, “Shigabbu sha matwajo.” Hūna ū SEEBA ūhaya, “Lyashikaga ī likanza lya banhū bane a Baisilaeli; natikala nabiloleelile dūhū.”

3Ū Seeba MULUNGU alīhaya, “Ū mu lūshikū lwenūlo, a mīmbo ga mu hekalu gakūgalūka kūbiza ng'hūngū. Mibimba mingī īkūponanjiwa ūko na ūko, bo sele sele!”

4Bing'we biboneeji ba bagayiwa na bayagaja ba bahabī, gwigwagi ū mhayo ūyū.

5Bing'we abo mukahayaga, “Ī Shigukulu sha Ng'weji Mpya shikūshila nanalī tūjinje shilīwa, nī Sabato ni īkūkalīka nanalī twandye kūsūlūja muchele?” Tūkūyūshigehya ī shipimo twagūtūūla higūlya ū mpango; na kūyūbakīja masala bo ngelekelo ja nyalomolomo.

6A bahabī tūkūyūbagūla bo hela, a bagayiwa nūūlū ndaala ibīlī dūhū; nīyo na a meela tūkūyūgajingīja mo ū mu muchele.

7Ū SEEBA wilahīlile kūlw'ikūjo lya ng'wa Yakobo, wahayile gīkī, “Natīība shose shose īsho bashīta.”

8Ī sī ītūdetema kūlwa mhayo ūyū, na a bose abo bakikalaga moi? Ī sī īkookala pa gītī mongo gwa Nile; Īkūyugūūka hūna īkame gītī mongo gwa Misili.

9Ū Seeba MULUNGU alīhaya, “Ū lūshikū lwenūlo nakūwīta wile alīyo ītaalī līīmi ntwe gatī, Ī sī nakwīyīītīla giiti makanza ga līīmi lūgala.”

10Ī shigukulu shing'we sha dini nakūshigalūcha shibize makanza ga būpīna, na a mīmbo ging'we gakūgalūka kūbiza ng'hūngū. Nakūng'wīta pye a bose muzwale shizwalo sha magūnīla, nī mitwe ying'we muhalūle mapala. Ī likanza lyenīlo nakūlyīta lībize gītī lya kūnīla ng'wana ūmò wike; ū kū ng'halīlo yaho lūkūbiza lūshikū lwa kūsaatwa kūtaale.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Ū Seeba MULUNGU alīhaya gīkī, “Jikwiza shikū ījo nakūtūma nzala ū mu sī, kwike ītī nzala ya shilīwa nūūlū notà ya minzī, alīyo nzala ya kwigwa mihayo ya ng'wa SEEBA.”

12Banhū bakūyūhūhūūdīka bakūkīlaga manyanza na manyanza, na kūyūnga kūfuma sukuma kūja kīya, bakūgūkoobaga ū mhayo go ng'wa SEEBA; alīyo batūgūpandīka.

13Ū mu lūshikū lwenūlo banhya basoga kūlola na basūmba ba nguzu bakūgwa mhūngīli kūlwa notà.

14Abo bakilahīlaga mu lina lya ng'wa Ashima wa Samalia kūnū bakūhayaga gīkī, “Ūmo alī mpanga ū mulungu wako Dani,” nūūlū gīkī, “Ūmo alī mpanga ū mulungu wa Beeli-sheba, bakūgwa, na batūdūla kūgūngūmūka hangī.”

Amosi 9

Ū Isilaeli shiigelile akenaagūlwe

1Nūmona ū SEEBA īmīīlile bbihī na ng'walīlo, ūhaya gīkī, “Jitūlage ī ng'hīngī ū kwigūlya lītingine pyī ī libīndo. Jiholomolage bahinwe kū mitwe pye a banhū; abo balasaagīīle nakūbamalīja nene bo līlūshū. Atilonga nūūlū ūmò wa kūpūlūgūka.

2A boi nūūlū basīmbe shigila bashimye kūkīlanīja, gūkūbīnja ko dūhū ū nkono gwane. Nūūlū balinhe ng'wigūlū, nū kwene nakūbicha bīnge ko.

3Nūūlū balinhe kwigūlya ya lūgūlū lwa Kalimeli bakibise kwenūko, nakūbahwīma koi nabadime. Nūūlū bakaniibisa mu gatī ya būjiba bo nyanza; nakūlagīja nzoka ībalume koi.

4Nūūlū būding'wa na banishi babo būtwalwa mu būsaamiwa, nakūlagīja līlūshū lībamale koi. Nakūbalola chiza no na miso gane; kūlwa kūbīītīla mibi, Ītī misoga na hado yaya.”

5Ū Seeba, ū SEEBA wa Būdūla bose, hū ng'wene akīkuumyaga ī sī yaaba, a bikaji baamo baalīla pye, Ī sī nayo yookala pa gītī mongo gwa Nile, hanuma yakama gītī mongo gwa Misili.

6Hū ng'wene wazenga ikūlū lyakwe kwigūlya mu malunde, ū nsingi gwalyo ūgūtūūla hasī. A minzī ga nyanza akagitanaga hanuma wagiita higūlya ya sī; ū ng'wenūyo ī lina lyakwe SEEBA.

7Bing'we Baisilaeli, a Bakushi mubakīlile kīi ū kūlī nene? Alīhaya SEEBA. Ū Isilaeli natang'wenhile kūfuma Misili, na a Bafilisiti kūfuma Kafutoli, a Baalamu nabo kūfuma Kili?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8A miso ga ng'wa Seeba MULUNGU gabūlolile ū būtemi bo shibi ūbū. Nakūbūkenaagūla wīnge ū mu sī; kwike natīkenaagūla gete ī numba ya ng'wa Yakobo. Alīhaya Seeba.

9Nguno nakūfunya shilagīlo, nakwītinginya ī numba ya Isilaeli hamò na a mahanga pye a gose, gīt'ūmo būsīga būkasūngūlīlagwa mu lūhūngo, katūjimīīlīla hasī nūūlū kabeke kamò.

10A bīīti ba shibi ū mu banhū bane bakūbūlagwa bo līlūshū; pye abo bakahayaga gīkī, "Ū būkenaagūji būtūtūpandīka a bise."

Isilaeli kūshokejiwa mbango

11Ū mu lūshikū lwenūlo nakwīshosha būpya ī numba ya ng'wa Daūdi. Nakūgabeegeleja a mapande gayo ayo gakambagūkile, nībeeje būpya ūmo yahomagūka; nīzenge īshoke hangī ūmo yalī Ī kwandya.

12Hūna īkūbasuga a ba būshiigo wa Baedomu na a mahanga a gangī, ayo gakitanagwa mu lina lyane; alīhaya SEEBA ūyo akwīyīta pyī ī yenīyī.

13Ū SEEBA alīhya, Jikūshika shikū ja kūyandya ilīma na a magesa gataalī ū kūshila; ū ng'hambi nang'hwe akūyūpandīkīlwa mu nzīla nū mpandagīji wa divai. Ī divai mhya īkūyūtoona na kūhūūma pyī ū mu ngūlū ī nhaale nī ndo.

14Nakūbashosha a banhū bane a Baisilaeli abo basaamiwa; bakwiza bīzenge būpya ī mizengo Īyo yasakaala bikale mo. Bakūhamba migūnda ya mizabibu bayūng'wa ī divai yamo; bakūlīma migūnda balye a matwajo gaamo.

15A Baisilaeli nakūbahamba mu sī yabo, na bataladubbūlwa hangī ū mu sī īyo nabinha nene, alīhaya SEEBA Mulungu wabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Obadia

Obadia 1

1Shakoolechiwa sha ng'wa Obadia. Ū Seeba MULUNGU alīhaya mhayo ūyū kūlwa
sī ya Edomu; Twigwile mhayo kūfuma kūlī SEEBA: Nhūng'wa jatwalilwe kū
mahanga; jilīhaya gīkī, "Būūkagi tūnsange tūkilwishe būlūgū nang'hwe."

2"Managa gīkī nakūkūdooheleja ūbize ndo wa bado ū mu mahanga, ūkūdalahwa
kībi no nīyo.

3Ū wikumīlīja wa ng'holò yako būkakūlemba lembaga; bebe ūyo ūkikalaga mu
mahalo ga mawe, ī kaya yako wītūūla kūle kwigūlya, hūna ūyiwīla bebe
ng'wenekīlī, 'Nani akūnicha hasī ū nene?'

4Ū bebe nūūlū īkī ūkalalaga winunga gītī ng'hoonà, nī chanjo shako ūzengelile
ūko jilī sonda, nakūkwicha hasī nene." Alīhaya SEEBA.

5A biibi ūlū būkūsanga, basambo biza būjikū kūkūdumīla, bakūkūlekela mibi no!
Batiiba gīt'ūmo batogelilwe dūhū? Nūūlū bahūlūji ba mizabibu būkūsanga,
batūkūlekeelela zabibu ngehu ja kūpūmbīīla dūhū?

6Ee, Esau, ūkūfunangūlwa kībi no, Ī sabo ja wibīkīja wako jikūjanwa pye!

7A biyo abo mulī būlagane būmò nang'ho bakūkūkandīkīja kū lūbīmbī; banwani
biyo bakūkwibanga bakūgwishe; banhū abo ūkalyaga nabo shilīwa shako
bakūkūtega ikila, alīyo ūtūdūla ū kūliitegeleja.

8Ū SEEBA alīhaya gīkī, "Ū mu lūshikū lwenūlo, natūbayagaja a banhū ba masala
ū mu Edomu, a badeeba ū mu lūgūlū lwa ng'wa Esau?"

9Ee Temani, a bagosha ba mbagashūūla bako bakūbbaha; ū ng'wikanza lya
kūbūlagwa būlī munhū akūsīnzwa ū mu lūgūlū lwa ng'wa Esau.

10Ūkūgooka kūlwa būbi ūbo wang'wītīla ū ng'wanong'wing'we ū Yakobo;
ūkūkenaagūka ilalī.

11Ū mu lūshikū lwene ū bebe walī wīmīīla ha mhūjo, banhū babūbi bakūsolaga
sabo jakwe, mahanga ga kūle gūyingīla ū mu mibita yakwe, kwītūlīgīja mbale ī
Yelusalemu, nū bebe walī gīt'ūlī ūmò wabo.

12Yalī ītakwigeleelilwe kūng'wisesa ū ng'wanong'wing'we ū mu lūshikū lwa
mayanga gakwe; nūūlū ū kūyega ū mu lūshikū lwa kūkenaagūlwa banhū ba
Yuda; yaya nūūlū kwikumīlīja gīko ū mu lūshikū lwa kūluhiwa kwabo.

13Yalī ītakwigeleelilwe kūbīta ū mu mibita ya banhū bane mu lūshikū lwa
makoye gabo, nūūlū kūbisesa kūlwa mayanga gabo ū mu lūshikū lwa makoye
gabo; yaya nūūlū kūsola sabo jabo ū mu lūshikū lwa kūluhiwa kwabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Yalī ītakwigeleelilwe kūbitegeela ha nzīla maakà, na kūyūbabūlaga abo
balīpeela, nūūlū kūbalodeela abo balīpūlūgūka ū mu lūshikū lwa kūluhiwa
kwabo.

15“Ū lūshikū lo SEEBA kūlwa mahanga gose lwegeelaga. Ūmo ng'wītīla, na a
bing'we mukwītīlwa gīko; ī shītīle shing'we shikūmushokela ha mitwe ying'we.

16Ūmo bing'we mukang'wela ū mu lūgūlū lwane lwela, h'ūmo bakūng'wela na a
banhū ba mahanga pye a gose; nīyo bakūmanūng'wa bishokeela hangī na hangī;
kūshisha babize gītī baalī batīho nūūlū hado.

17Alīyo ū mu lūgūlū lwa Sayuni būkūbiza mo būpīji; ū loi lūkūbiza lwela, nī
numba ya ng'wa Yakobo Īkūbūdima ū wingīji wayo.

18Ī numba ya ng'wa Yakobo Īkūbiza moto; ī ya ng'wa Yosefu yūbiza lūlali. Lelo ī
numba ya ng'wa Esau ī yene īkūbiza mapalala, bakwībbiisha īnogotele īshile
gete. Atūsaaga nūūlū wa ngota ū mu numba ya ng'wa Esau.” Alīhaya SEEBA.

19Banhū ba kūfuma Negevu bakūjidima Ī ngūlū ja ng'wa Esau, banhū ba kū
mbūga ya Shefela bakwīdima ī sī ya Bafilisiti. Bakūgadima na a malaale ga mu
Efulaimu na Samalia; Benjamini ng'wene akūsola Gileadi.

20Ī ligelè lya Baisilaeli abo baasaamiwa alīyo balī mu Kanaani, bakwīdima ī sī
kūjūshika mhandī ja Zalefati; abo baasaamiwa kūfuma Yelusalemu hama ī haha
balī Sefaladi, bakwīdima ī mizengo ya Negevu.

21Bagunanhi bakūlinha kū lūgūlū lwa Sayuni; bakūbiza basugi mu ngūlū ja Esau.
Hama ū būtemi būkūbiza bo ng'wa SEEBA.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Yona

Yona 1

Yona kūmpeela SEEBA

1Mhayao go ng'wa SEEBA gūkang'wizīīla Yona ng'witūnja wa g'wa Amitai,
gūlīhaya:

2"Jaga Ninawi, ūyo gūlī nzengo ntaale, ūkagūlomeele; nguno ū būbi waago
washikile kū būtongi wane."

3Alīyo ū Yona ūbona ampeele ū SEEBA aje Talishishi, hūna ūja kū ng'walo gwa
Yopa; ūūkabona meeli. Aho wamala ū kūlīpa ī hela ja nauli wingīla moi ūbūūka
lūgendo lwa kūja ī Talishishi ampeele ū SEEBA.

4Ū SEEBA ūtūma nyaga ntaale ū mu nyanza, yūsala no ī nyanza kūshisha ī meeli
yūbiza mu kwihīga kwa kūhaya kūpaanagūka.

5Pye a batūmami ba mu meeli bogoha no, būlī ng'wene ūyūnīlīīla mulungu
wakwe. Bandya kūyūponanja nī miligo yabo mu nyanza gīkī bīgeheje ī meeli ū
būdito. Alīyo ū Yona walī wingīla mu gatī ya meeli kū sīlīlī; ūūkalaala ūbītwa tūlo.

6Ū ntaale wa meeli ūnsanga koi ūūkang'wīla, "Bebe walaalaga būlī? Būūkaga
ūnīlīīle nang'ho ū mulungu wako! Hamo akūtwiganikīla tūtizūshila."

7Hūna a batūmami ba mu meeli biwīla, "Bing'we tūtūlījagi mbale tūbone ūyo
owenhelejaga ū būbi wenūbū." Būūtūlīja mbale, yūngwīla Yona.

8Būmūja, "Bebe alitūwīlage, nani ū wenhelejaga tūgwīlwe mayanga galī gīkī?
Ūkīītaga nīmo kī? Ūlīfuma halī? Ī sī ya fumo yako sī kī? Na a banhū bako ni banhū
kī?"

9Ūbashokeja, "Nalī Ng'hebulania, na nalī namya o ng'wa SEEBA Mulungu wa
ng'wigūlū, ū meeja wa nyanza na sī."

10Ū mhayo gwenūyo gūkabogohya no, būmūūja; "Wītaga mhayo kī ū gwenūyū?"
(Bakadeeba gīkī wampeelaga SEEBA, nguno akasangwa wamala kūbawīla
chene.)

11Ī likanza lyenīlo ī nyanza yongeja ū kūsala; hūna būmūūja, "Tūkwītīle mhayo
kī ī nyanza ītūlembeelele?"

12Ūbashokeja, "Nisolagi muniponeje mu nyanza, īkūlembeela dūhū. Namanile ū
nyaga ū ntaale gwenūyū gwang'wikīīlaga kūlwa nguno ya būhūbi bone."

13Alīyo a banhū benabo bakagema no no no kūbuga na ngahi bo nguzu, balīshoka
kū sī nūūmu. Kwike būlemeelwa, nguno ī nyanza īkongeja ū kūsala kūtinda ūmo
yalī a ha wandījo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Hūna būnīlīīla ū SEEBA balīhaya, “Ee SEEBA, tūlīkwikūmbīlīja tūtizūcha kūlwa kūwīnja ū būpanga bo munhū ng'wenūyū. Ūtizūtūbala gīkī twabūlaga munhū atī na shilingo; nguno bebe ng'wenekīlī Ee SEEBA, wītaga ūmo ūtogelilwe.”

15Hanuma ya henaho būnsola ū Yona būmponya mu nyanza, ī nyanza īyo yalī yasala yūlembeela sele sele.

16Ū mu mhayo gwenūyū bakang'ogoha no ū SEEBA, būmfunīja shitambò ū SEEBA, biyilahīja kūlī we.

17Alīyo ū SEEBA walī wenha ndīlo nhaale yūmila ū Yona. Ū Yona akikala ū mu nda ya ndīlo yenīyo shikū idatū līīmi na būjikū.

Yona 2

Kūlomba kwa ng'wa Yona mu gatī ya ndīlo

1Ū Yona aho alī mu gatī ya ndīlo akanomba ū SEEBA Mulungu wakwe.

2Ūhaya gīkī, “Ū mu būluhi bone nakang'witana ū SEEBA, nag'hwe ūniidīka. Naalī mu shigila shishimu nūhīlīka nalīlomba kūgunwa, nang'ho ūūkwigwa ū kūlīla kwane.

3Ūkaniponya mu būjiba būshimu, ningīla mu ng'holò ya nyanza, minzī mingī gūnipīndya hose hose; a mahuuli gako na būtaale waago gūhuuyemba higūlya yane.

4Niwīla, ‘Naapejiagwa ū kū būtongi wako; kwike nakwībona hangī dūhū Ī hekalu yako neela.’

5Būjiba būkanilibīja, a minzī ayo gaalī ganipīndije gūyūnikaba, ū ntwe gwane gwilingīīlwa maleewe ga mu minzī.

6Nakanwela nwe nūkashika kū miji ya ngūlū, ī sī ya mu gatī yūnilugalīla ilalī. Alīyo Ee SEEBA Mulungu wane, ū bebe ūwenha ū būpanga bone kūfuma ū ng'wichongo.

7Ū būpanga wane aho wandya kūshila nakakwizūkwa SEEBA, ū kūlomba kwane kūūlinha kwizile kūlī bebe; kūūshika kū hekalu yako neela.

8Abo bakadimanaga na mashiikolile gatī na solobo, bakajimīījaga shigongo Īsho shilīho kūlwa nguno yabo.

9Alīyo ū nene nakwīmba lyīmbo lya kūkūlūmba, hangī nakūkūfunīja shitambò. Nakwīshikīlīja īyo nīyilahīla. Ū būpīji būfumile kūlī SEEBA.”

10Ū SEEBA wīlagīla ī ndīlo yūnūka ū Yona hasī nūūmu.

Yona 3

Yona kūja Ninawi

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Hūna ū mhayo go ng'wa SEEBA gūng'wizīīla ū Yona lūkangala lo kabīlī; gūhaya:

2Jaga ū kū nzengo ntaale ū gwa Ninawi; kagūlomeelage ūmhayo ūyo nalīkwinha nene.

3Ū Yona ūzunya ūmo gūkahayīla ū mhayo go ng'wa SEEBA, ūja ī Ninawi. Ū nzengo gwa Ninawi gwalī ntaale no, lwalī lūgendo lwa shikū idatū ū kūgūtīna a ha gatī gatī ūlīshimīza bo magūlū.

4Ū lūshikū ū lwa kwandya ū Yona wingīla ū mu nzengo, wandya kūlomeela alīhaya, Jasaagaga shikū makūmi anè ī Ninawi īkenaagūlwe.

5A bana Ninawi būgūzunya ū mhayo go ng'wa Mulungu. Bikomiga kūfunga, nīyo pye a bose būzwala shizwalo sha magūnīla, kwandīja bataale kwika sīlīlī kūshisha kū bado bado.

6Ī mhola aho jampandīka ū ntemi wa Ninawi, akabūūka a h'isumbī lyakwe lya būtemi, ūzuula ī shizwalo shakwe sha nyatemi, wigumīīla myenda ya magūnīla hūna wigasha mu mabu.

7Akīīta ūlagīja mhayo gūhamukwe ū mu Ninawi gīkī, "Īshi shene shilagīlo sha ntemi na bana ng'oma bakwe: Atizigela munhū wa kūloja shose shose, pyī nūūlū ī mitugo; ndūhū kūlya nūūlū kūng'wa.

8Alīyo būlī munhū igumīīle magūnīla, nī mitugo jikumve magūnīla. Na būlī ng'wene anīlīīle Mulungu mu kwikūmbīlīja kūtaale; na īnge ū mu nzīla jakwe ī jabūbi, nū wiboneeji abūleke.

9Ī gīsī nani amanile? Nguno hamo ū Mulungu adūgije kūshosha moyo, kūlwa shigongo shakwe shitaale ūgalūka wīnga ū mu būpelanu bokwe tūleka ū kūyagaala."

10Ū Mulungu aho wabona ūmo bakīītīla, nū mumo bakagalūkīla būjileka ī nzīla jabo jabūbi, akabachīla shigongo ūleka ū kūbenhela ū būkenaagūji ūbo walī wahela kūbenhela.

Yona 4

Yona kūsaayīchiwa na shigongo sha ng'wa SEEBA

1Alīyo ū Yona atayegile nūūlū hado, hangī ūsaaya no.

2Ūnomba ū SEEBA alīhaya, "Ee SEEBA, ū mhayo gwenūyū natagūhayile aho nataalī kaya? Nguno h'ī chene nakangūha nū kūpeelela ī Talishishi. Naalī namanile gīkī ū bebe ūlī Mulungu wa shigongo na nsaatwa wa banhū, hangī ūlī ndīzu nū kūpelana, hama ookalile būtogwa, ūlī Mulungu nekeja wa būbi ūbo ūbūhelile kūbatūmīla bahūbi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Alilūūlū SEEBA, nalīkūlomba ūnīngīje ū būpanga bone, nguno īlī hambū hambū nache dūhū ū nene kūtinda kwikala nalī mpanga.”

4Nang'hwe ū SEEBA ūnshokeja, “Ū bebe ūlībona ūlīta chiza ū kūpelana?”

5Ū Yona ūfuma ūūkigasha hanze kwipandī ilebe kū kīya ya nzengo; wibeegeja ibebete lya kūnshīkīja līīmi, hūna wigasha ū mu mbeho yalyo ūlindīīla abone īyo īlagūgwīle ū nzengo.

6Ū SEEBA Mulungu ūzwisha līkasaala saala lya madūūtū mingī, lyūkūla a higūlya y'ibebete lya ng'wa Yona ūpandīka mheho soga no, yūngeheja a makoye ga kūpya līīmi ū ntwe; ū Yona ūyega no kūlwa līkasaala saala lyenīlo.

7Alīyo ū mu dilū a ha ntondo yaho, ū Mulungu ūlagīja igino; lyūlīluma ī līkasaala saala lyenīlo lyūnyaala.

8Ī līīmi aho lyafuma, ū Mulungu wenha nyaga gwa kīya nsebu; ī līīmi lyūmbiisha no ū Yona ū ntwe bbihī na kūngumīla. Wilombela kūcha; ūhaya, “Hambū hambū nache dūhū ū nene kūtinda kwikala nalī mpanga.”

9Alīyo ū Mulungu ūnshokeja, “Ū bebe ūlībona ūlīta chiza ū kūpelana kūlwa nguno ya līkasaala saala?” Ū Yona ūshosha, “Ka gete; nīyo hangī naapelanaga no, namalīīlile nūūlū kūcha.”

10Ū SEEBA ūnshokeja alīng'wīla, “Ū bebe ūlīlīsaatwa līkasaala saala alīyo nū kūlīhamba ūtalīhambile, nūūlū kūlyītīla mhayo gose gose gwa kūlyīta līkūle yaya. Lyazwile lyoi dūhū lūshikū lūmò ha ntondo yaho lyūcha.

11Al'ī Ninawi īkī īlī na banhū bakīlile ha shihūmbī igana na makūmi abīlī, abo batī nabūdūla bo kūmana mhayo gwa kū būlyo nūūlū kū lūmoso lwabo; hama jilīmo na ng'ombe ningī dūhū, nibūlī natizūgūsaatwa ū nzengo gwenūyo na būtaale waago gīko?”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Mika

Mika 1

1Ūyū gwene mhayo go ng'wa SEEBA ūyo gūkang'wizīīla Mika muna Moleshesi
mu makanza ga būsugi wa batemi ba mu sī ya Yuda; ba Yotamu, Ahazi na
Hezekia. Shalī shakoolechiwa īsho akashibona kūlwa mihayo ya Samalia na
Yelusalemu.

2Bing'we banhū igwagi, degelekagi bose pye; bebe sī nī shose īsho shilī mulī
bebe, lembeelagi ū Seeba MULUNGU amukaanīlīje; ū ū SEEBA kūfuma mu hekalu
yakwe neela.

Nsango kūlwa Samalia na Yelusalemu

3Ū SEEBA aliza kūfuma kwipande lya wikalo bokwe. Izile, alika akūpandaga ha
mapande ga higūlya ga sī.

4Ī ngūlū akūjipandaga jaaba gītī būgondo bokuumiwa moto, na njonga
jikūdūlīkaga gītī minzī gakūholoolaga galīholongota ha ntulumenho.

5Pyī ī yenīyī īlī kūlwa nguno ya būkenaagūji bo ng'wa Yakobo, nguno ya shibi
sha numba ya Isilaeli. Ū būkenaagūji bo ng'wa Yakobo ni kī? Būtī Samalia? Al'ī
lipande lya higūlya lya Yuda h'ī kī? Ītī Yelusalemu?

6"Alilūūlū ī Samalia nakwīgalūcha kūbiza matūūgo ga makambagūkīle, ipande
lya migūnda ya mizabibu. A mawe gaamo nakūgasalang'hanīja mu njonga, Ī
misingi nakwīsīmbīīla yitende ha ng'wape.

7Ī shiikolile sha kūlamiwa shaamo shikūpondagūlwa shibelagūke; pye a
manong'ho ga mu hekalu gakūpya moto. Mashigīmbo gaamo nakūgakenaagūla
pye a gose. A manong'ho gaamo gakilongaga mu kwanukūla mheela ja
būmalahya, gakūtūmama hangī kūlwa nīmo gwa būmalahya."

Kūlīla na kūtūla ng'hūngū

8Kūlwa yose yenīyī nakūlīla, nakūtūla ng'hūngū; nīyo nakūshimīza nalī dūūhū,
ndūhū nūūlū shilatū ū kū mhambala. Nakwimookula gītī nyamhawa, hangī
nakūhiimīla gītī ging'hi.

9Nguno a magulaagīje ga Samalia gatī na būpīlile, nīyo gaashikile nī Yuda.
Gaashikile kū mibita ya banhū bane, galī Yelusalemu henekīlī.

10Ī yenīyī mutizīkumūcha ū mu Gaasi; yaya gete ū kūlīla. Ū mu Beti-ofula gala
galagi mu lūbuubu.

11Bing'we bana Shafili shimīzagi dūūhū, jagi na magooke ging'we, a bana
Zaanani batūfuma ī hanze. Ī Beti-Ezeli īlīīlīla ng'hūngū, yataajiwe ū būdūla bo
kūkūlang'hana.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12A bikaji ba Malosi balīīgalagala kūlwa kūsaatwa kūtaale, balindīīlile
būgunanhwa; būkenaagūji wizile kūfuma kūlī SEEBA, booshikile kū mita gwa
Yelusalemu.

13Bing'we bana Lakishi jitungīlījagi magogoteni ī falasa, nguno a bing'we hū
ng'walī bandya ba shibi ū mu Sayuni, ū būkenaagūji bo mu Isilaeli būkandīja mu
bing'we.

14Alilūūlū, ū nzengo gwa Moleshesi-gasi mukūgūlekela shakwinha sha kwilaga
nago. Ū nzengo gwa Akizibu gūtūbiza na būgunanhi ū kū batemi ba Isilaeli.

15Nakūsamīlīja mpyeni amusange a bing'we bikajia ba Molesha. Ūyo al'ikūjo lya
Isilaeli akwiza ī Adulamu.

16Imoogagi mapala kūlwa būpīna nguno ya baana bing'we abo mubatogilwe;
ihalūlagi mubize na wanga gītī mbeeshi, nguno bakūng'wīngīla, bakūtwalwa mu
būsaamiwa.

Mika 2

Būkenaagūji būlī na mheela ya nsango

1Balī mu kwihīga abo bakadosaga mihayo mibi, abo bakahelaga yabūbi aho
balaalile mu būlīīlī! Ūlū būleela dūhū ī gīkī bīshikīlīja nguno balī nabo ū badūla
wa kwīyīta.

2Bakikūmbagwa malaale ga banhū na ng'hana baagadaatya; nūūlū numba ja
bichaabo bakajisolaga gete. Bakang'wiboneelaga munhū na kaya yakwe, munhū
ng'wichabo banyeekeja pyī ū wingīji bokwe.

3Alilūūlū, ū SEEBA alīhaya gīkī, "Nalīhela būkenaagūji kūlwa nguno yabo a
banhū benaba, būkenaagūji ūbo mutūbūpūlūgūka. Mutikala mukūshimīzaga
nyadooshi, nguno līkūbiza ikanza lya mayanga.

4Ū mu lūshikū lwenūlo a banhū bakūmugīmba nyachilū; bakūyūng'wineelegeja
bakwīmbaga mīmbo na kūlīla ng'hūngū mu kūsaatwa kūtaale, balīhaya: 'Aga
twashila būlī; ū wingīji wa banhū bane bogabanhyiwe. Wanitaagīgije ū nene! A
malaale gise wabinhile biboneeji bise.'"

5Hūna lūūlū, ū mu kwibilinga kwa banhū ba ng'wa SEEBA, ū bebe ūtūbiza na ose
ose wa kūtūlīja mbale kūgaba sī.

Bahangi balomolomo

6A bahangi babo bakahayaga, "Yaya ū kūhanga, ūtikalage wīhanga ī mihayo
yenīyī; tūtīko kūgwīlwa magooke a bise."

7Bing'we numba ya ng'wa Yakobo, twibūūje hamo gīkī, "Ū Moyo o ng'wa SEEBA
wapelanile? Akīītaga na mihayo īlī gīko? Ī mihayo yane ītang'wītīlaga yawiza ūyo
nzīla jakwe jitūngīlīgije?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Ū mu shikū jenīji a banha bane balīta ī mihayo gītī banishi. A babīti
mulīyūbazuuja ī shizwalo Ī shisoga mu būtūdīlīla, gītī banhū bafumile kū būlūgū.

9A banhū bane a bakīma mukūbapeejaga ū mu numba jabo ī nsoga; a baana babo
ng'wabīngīja ilalī Ī jane.

10Būūkagi ng'wīnge a henaha! Ī lyenīlī līt'ipandī ling'we lya kwifuulīla, nguno
lyasosohalile no; lyakenaagūkile līti na kapīlīle.

11Ūlū nomolomo nūūlū nembagūji wiza alīhaya, 'Nakūmuhangīla divai na
walwa,' ū ng'wenūyo h'akūbiza ng'hangi wabo a banhū aba!"

Kwisagījiwa būpīji

12Ee Yakobo, nakūmubilinga bose pye; na ng'hana nakūwenha pyī ū būshiigo wa
Baisilaeli. Nakūbenha pye a bose gītī kwenha ng'holo mu numba yajo, gīt'idaale
lya ng'holo kū madīīmīlo galyo; ī lipandī līkookala banhū.

13Kalongoji akūchibūla nzīla hūna abatongeele; bakūtwinya a ha mita bafume
hanze. Ū ntemi wabo akūtonga ū kūfuma, ū kū būtongi wabo alīko SEEBA.

Mika 3

Batongeeji na bahangi kūhang'wa

1Hūna nūhaya, "Degelekagi bing'we batongeejai ba ng'wa Yakobo, bing'we abo
mulī basugi ba numba ya Isilaeli. A bing'we ītang'wigeleelilwe mumane
kalamulīle kagoloolile?

2Nguno ū wiza mubūkolilwe ng'ūbūtogwa ū būbi, a banhū bane
mukabakuubūlaga makūnza ng'wayūjidutūūla ī nofu a ha maguha gabo;

3mukalyaga nofu ja mibīlī ya banhū bane, na kūbasaanula ikūnza lyabo. Na a
magūha gabo mukagabīnzagūlaga, ng'wayūbabbutagūla mapingili mapili gītī
nyama ja kūzuga mu sabiga!"

4A henaho bakūnīlīīla ū SEEBA, alīyo atūbashokeja. Ū ng'wikanza lyenīlo
akūbūbisa ū būshū bokwe ū kūbo kūlwa būbi ūbo bawīta.

5Ū SEEBA alīhaya gīkī, "Balīho bahangi bakabajimīījaga a banhū bane kūlwa
kūhaya 'mhola', ūlū būpandīka ilya; alīyo ūyo ūleka kūbinha shose shose
bakamūūkījaga wanishi.

6A bing'we mukūsangwa būjikū būtī wa kūpandīka shakoolechiwa, mukūgīlwa
giiti shitī sha kūbona nūūlū mu nzīla ya būchūja. Ī līīmi līkūbagwīla a bahangi
benabo, ū lūshikū lūkūbiza giiti ū kūbo.

7A baboni bakūding'wa minala na a bachūja bakūgooka. Pye a bose
bakwikundīkīja ū būshū, nguno līlīho ishosho lya kūfuma kūlī Mulungu."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Alīyo ū nene nookalile būdūla, hangī nalī na Moyo o ng'wa SEEBA, na kalamulīle kagoloolile, hamò na nguzu kūlwa kūnkumūkīja Yakobo būkenaagūji bokwe, kūng'olekeja Isilaeli shibi shakwe.

9Igwagi bing'we batongeeji ba numba ya ng'wa Yakobo, bing'we basugi ba numba ya Isilaeli, abo mukagayīlījaga būlamuji būgololoku, na kwīchamya pyī īyo ītūngīlīgije;

10abo mukīzengaga ī Sayuni mu nzīla ja kūbūlaga banhū, nī Yelusalemu mu nzīla jabūbi.

11A batongeeji baamo bakalamulaga kūlwa kūhongwa, a bagabīji baamo bakalangaga kūlwa kwinhwa mheela, na a bahangi baamo bakahangaga kūlwa kwanukūla hela. Alīyo bakansendamīlaga SEEBA kūnū bakūhayaga, "Ū SEEBA atī hamò nise? Ndūhū gwabūbi gwa kūtūgwīla."

12Alilūūlū, kūlwa nguno ying'we Ī Sayuni īkūlīng'wa gītī ilaale, ī Yelusalemu īkūbiza matūūgo ga makambagūkīle, ū lūgūlū lwa hekalu gītī shigūlū shokalīīlwa masaka.

Mika 4

Lūgūlū lwa ng'wa SEEBA

1Ū mu shikū ja kū būkalīkījo ū lūgūlū lwa hekalu ya ng'wa SEEBA lūkūbiza lūtaale no, lūkūgūngūhiwa kūkīla ngūlū jose, nhaale na ndo; hūna a banhū bakūhūūma bajile koi.

2Mahanga mingī gakwiza kūnū gakwiwīlaga, "Nzūgi tūje tūkalinhe mu lūgūlū lwa ng'wa SEEBA, kū numba ya ng'wa Mulungu o ng'wa Yakobo. Akūtūlanga ī nzīla jakwe, tūbize na būdūla wa kūshimīzīla mu katongeelele kakwe." Ī shilagīlo shikūfuma mu Sayuni, ū mhayo go ng'wa SEEBA gūkūfuma Yelusalemu.

3Mahanga mingī akūgalamula, na kūyangūla wilemeelwa wa mahanga ga nguzu hose pyī ūko galī. Ī shū jabo bakūjisula jibize magembe na a machimu gabo gabize mihoolo. Lītūbiza ho ihanga lya kūbūūcha shilanga kūjūdumīla ihanga līngī, bakooya kwilanga mihayo ya būlūgū.

4Būlī munhū akūlembeela mu mbeho ya nzabibu gwakwe, na mu mbeho ya ntiini gwakwe; na atilonga wa kūbogohya, nguno ū SEEBA wa Būdūla bose hū ng'wene alīhaya.

5A mahanga a gose ni gashimīzīlage mu lina lya bamulungu baago; a bise nise tūkūshimīzīla mu lina lya ng'wa Seeba Mulungu wise welelo na welelo.

Kahelele ka ng'wa SEEBA

6Ū Seeba alīhaya gīkī, "Ū mu lūshikū lwenūlo nakūbabilinga a balemehazu; nabenhe pye abo balī kū būsaamiwa, abo nabapīnīhaja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7A balemehazu h'abo nakūbīīta babize būshiigo wa kūpīla, abo baasaamiwa
bakūbiza ihanga lya nguzu. Ū SEEBA akūbiza nsugi wabo ū mu lūgūlū lwa
Sayuni, kūfuma lūshikū lwenūlo na kūshisha welelo bose.

8Hūna ū bebe lūgūlū lwa Sayuni, ng'hambī ya balang'hani ba ng'holo; īyo
wisagījiwa īkūshikīīla. Ūkūshokejiwa ū būtaale wako, ū būtemi būkwiza
Yelusalemu hangī."

9Nibūlī ūlīhūlūūla gīko ī haha? Ūtī na ntemi nūūlū wa kūkūganikīla, kūshisha
nose ūlīminyiwa būsūngū gītī nkīma ng'wikanza lya kūbyala?

10Bebe Sayuni līlaga ng'hana, nīyo yoganyaga gītī nkīma alī ng'wikanza lya
kūbyala, nguno ī haha shikwigelile ūfume ū mu nzengo, ūkūja kū matogolo
ūkatūūle ng'hambī kwenūko. Ūkūja Babuloni, h'ūko ū kūjūpīlīla; ū SEEBA
akūkūpīgīja kwenūko akwīnje ū mu makono ga banisha bako.

11Alīyo ī haha mahanga mingī gakwitingije. Gakwiwīlaga, "Leki atowe ū Sayuni
a miso gise gabone galūmbe!"

12Kwike a maganiko ga ng'wa SEEBA batagamanile; batīdeebile īyo ayīhelile ūyo
akababilingaga gītī būsīga bo kūtūla ha lūbūūga.

13"Bebe Sayuni būkaga ūtūle, nguno nakūkwinha mapembe ga chūma;
nakūkwinha chūūga ja shaba ūtobagūle mahanga mingī." Īsho baapandīka mu
wiboneeji ūkūshikomanya kūlwa ng'wa SEEBA, Ī sabo jabo jikūbiza ja ng'wa
SEEBA wa sī yose.

Mika 5

Kwisagījiwa Nsugi kūfuma Betelehemu

1Bebe nzengo gwa mabità, gakobyage a mabità gako, nguno ī haha tūgobanījiwe.
Ū nsugi wa Isilaeli bakūntūla nang'ha h'itama.

2Ee Betelehemu ya Efulata, ahene ūlī ndo ū mu basugi ba Yuda, alīyo ū mulī bebe
akwilonga nsugi wa kūbasuga a Baisilaeli kūlwa nguno yane; ū wei alīho
kwīngīīla kale na kale, wa shikū ja welelo na welelo.

3Hūna lūūlū ī Isilaeli īkūlekwa, kūshisha līshike ī likanza lya kūbyala kwakwe
ūyo alī nda, na a baana ba ng'wawe bize kwisangīja na a Baisilaeli.

4Akwīmīīla alīdīīme ī lidaale lyakwe mu nguzu ja ng'wa SEEBA, mu būdūla bo
lina lya ng'wa SEEBA Mulungu wakwe. Bakwikala mu mhola, nguno ū būtaale
bokwe būkūshika kū ngelelo ya sī.

Būkwilonga būpīji na nsango

5Ū wei akūbiza mhola yabo. A Baashulu ūlū biza kwīdumīla Ī sī yise, gīkī baje
bakūjidimaga ī ng'hambī jise ja bashilikale, tūkūbabūūkīja badīīmi mpungatī, na
batongeeji banaane ba banhū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Ī sī ya Ashulu bakwīsuga bo līlūshū, ī sī ya ng'wa Nimulodi bakwīsuga bo shilanga. Ū SEEBA akūtūpīja ū kū Baashulu ūlū bīdumīla ī sī yise hose pyī ū mu mbīmbī jise.

7A ba būshiigo wa babyalwa ba ng'wa Yakobo abo basambaalile mu banhū bingī bakūbiza gītī lūme lwa kūfuma kūlī SEEBA, gītī iswaalala kū maswa managana, Īlo lītalindaga kūlagīlwa na munhū, nūūlū lītagataga kūlwa kūhang'wa na munhū.

8A ba būshiigo wa babyalwa ba ng'wa Yakobo bakwiguulanya mu mahanga, mu banhū bingī, bakūbiza gītī shimba mu ndimu ja mu mapoolu, gītī shimba songi mu madaale ga ng'holo, ūmo īkatandagūlīlaga būlī kwene ūko yūgalūkīla, na atīho wa kūgunanha.

9Ū nkono gwing'we gūkūbiza higūlya ya banishi bing'we; pye a baluhya bing'we bakūkenaagūlwa.

10Ū SEEBA alīhaya gīkī, "Ū mu lūshikū lwenūlo nakūjibūlaga ī falasa jing'we jing'wīnge, na a magogoteni ging'we ga būlūgū nakūgabīnzagūla.

11Ī mizengo ya mu sī ying'we nakwīkenaagūla, nī ng'hambī jing'we ja bashilikale nakūjikambagūla.

12Ū būlogi wing'we nabo nakūbūkenaagūla, mukooya ū kūchemba ī ngoko.

13Ī shigīmbo shing'we sha kūpūnza nakūshikenaagūla, na a mawe ging'we ga kūlamiwa nakūng'wīngīja; mutikala mukwinamaga kū būtongi bo milīmo ya makono ging'we.

14Ī ng'hīngī jing'we ja Maashela nakūjidubbūla najīnje ū mu bing'we, nī mizengo ying'we nīsambaagūle.

15A mahanga ayo galemile kūniigwa nakūgamalīla shiilī mu būpelanu na būdaki."

Mika 6

SEEBA koolecha būhūbi wa Baisilaeli

1Degelekagi ūmo alīhayīla ū SEEBA: Īmīīlaga, ibūūlage kū būtongi bo ngūlū ī nhaale nī ndo, leka jiigwe ūmo ūlīhayīla.

2Bing'we ngūlū, igwagi ūmo alīmuwīlīla ū SEEBA; igwagi bing'we misingi ya sī ya kūfuma kale ya welelo bose. Nguno ū Seeba alī na mhayo ū kū banhū bakwe; alīboolecha ū būhūbi wa Baisilaeli.

3Bing'we banhū bane, naamukenya mu mhayo kī? Naamusedeecha mu mbika kī? Nishokejagi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Ū nene nakang'wenha kūfuma Misili, nūng'wīnja mu sī ya būsese. Musa h'ūyo nakantūma kūmutongeela, walīho na Alooni hamò na Miliamu.

5Banhū bane, wizūkagwi ū būganikīji bo ng'wa Balaka ū ntemi wa Moabu; nū mumo akashokeja ū Balaamu ng'witūnja o ng'wa Beoli. Lwizūkagwi nū lūgendo lwing'we lwa kūfuma Shitimu kūja Giligali, hū mukūwitegeleja ū būtūngīlīja wa shītīle sha ng'wa Seeba.

6Nenhe kī ūlū naliza kū būtongi bo ng'wa Seeba, ūlū nalīnamya ū Mulungu wa higūlya? Nize ū kū būtongi bokwe nalī na shitambò sha kūpemvwa, nalī na ndama ja ng'waka gūmò?

7Ū Seeba akūyejiwa mashihūmbī ga ng'ondi ja ng'holo, nūūlū shihūmbī ikūmi sha myongo ya maguta? Nafunye myalwa wane wa kwandya kūlwa būkenaagūji wane, itwajo lya kūfuma mu mīlī gwane kūlwa shibi sha ng'holò yane?

8Ee, bebe munhū, ū ng'wene akoolekegije ī yawiza. Ū bebe, numho kī īsho alīkūtonda ū SEEBA, ūlū ītī kwīta mu būtūngīlīja na kūyega mu kūchīla shigongo, na kūbiza ng'widohya kūlī Mulungu wako?

Būhūbi wa Baisilaeli na nsango gwabo

9Bing'we degelekagi! Ū SEEBA alīgwitana ū nzengo (nīyo ū kūlyogoha ī lina lyako gūlī mhayo gwa masala). Gwigwagi ū nang'ha, nū yūyo agūtūūlile gūbize ho.

10Bing'we ba numba ya malofu, muliganika ū nene nakūjīība ī sabo jing'we ja būnyeecha ījo ng'wibīkīja, nī ngele j'izumo ījo mukatūmamīlaga kūhūnga banhū?

11Ū nene nakūnekeja ūyo akatūmamīlaga ngelekelo ja būnyeecha, ūyo alī na fuko gwa mapimīlo ga nyalomolomo?

12A basabi baamo biboneeji no; a banhū pye balomolomo, ī ndīmi jabo jimanīīlile kūlemba.

13H'īchene nandije kūmukenaagūla, namumale kūlwa shibi shing'we.

14Ū kūlya mukūlya alīyo mutigeja; Ī nda jing'we jikongeja kūtuuba. Ū kūbīka mukūbīka alīyo shitikala; Īsho mulībīkaga nakūshifunya shije mu būlūgū.

15Ū kūbība mukūbība alīyo mutūgesa; a maguta ga mizeituni mukūkama alīyo mutūgatūmamīla, nī mizabibu mukūkama alīyo ī divai yaho mutīng'wa.

16A bing'we mukashimīzīlaga mu shilagīlo sha ng'wa Omuli, na mu shītīle shose sha numba ya ng'wa Ahabu; hama mukalondeelaga kahelele kabo. Alilūūlū, nakūng'wenhela būkenaagūji n'ibengwe ū kū banhū bing'we; mukūyūsondagūlwa hose pyī ū mu mahanga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Mika 7

Isilaeli kūgwīlwa mayanga

1Nagwīlwa mayanga būlī! Ī haha nabange gītī ngoodeleja wa shisuumo mu
makanza ga kūpūmbīīla mizabibu mu migūnda; ndūhū ī zabibu ja kūlya, ndūhū
ī tiini ī nonu ījo najitogilwe, jitīho nūūlū ja mu lūpī.

2Abo bantogilwe Mulungu batīho, Ī haha atīho ntūngīlīja nūūlū ūmò. Pye a banhū
ū gwabo kūkūngīla dūhū, ng'hūmbū jabo kwita mininga; būlī ng'wene na ntego
gwakwe akūnkūngīlaga ndūgūye.

3A makono būbīlī wago gamanile kwīta yabūbi; ū nsugi ng'wene nchooji wa
manong'ho, ū namuji nang'hwe agongile kūhongwa; a ba būdūla bakalagījaga
dūhū Īsho batogilwe shītwe; bose pye balī na long'we īmò.

4Ū wa lūkumo lwawiza ū mu bose ng'wayī no gīt'igwata, ū ntūngīlīja kūbaheeba
pye wabūbi kūtinda ngītīli ya ming'hwa. Ū lūshikū lwa bahūgūji bako
lwashikaga, ū lwa ng'wa Mulungu kūkūgeniha. Ī haha balī mu kūzwangana.

5Līt'ikanza lya kūnsanya ng'wiyo, nūūlū kūng'wisagīlwa nwani ng'wiyo. Ikanza
lya kwilang'hana mu mihayo ya kūhooya nūūlū na nkīma ūyo ūkalaalaga ha
būlīīlī būmò nang'hwe.

6Nguno līl'ikanza lya ng'witūnja kūndalaha ise, na nshīke kūng'ūbūkīla nina, nū
ng'wīnga kūng'ūbūkīla nina būkwi; nīyo a banishi ba ng'wa munhū balī abo
akwikalaga mu kaya īmò nabo.

7Alīyo ū nene nalolile mu kūng'wisagīlwa SEEBA, nanindīīlile Mulungu Mpīja
wane; ū Mulungu wane akūniigwa.

Isilaeli īkūbūūka hangī yīmīīle

8Bebe ng'wanishi wane, yaya ū kwikumīlīja mu kūnidalaha! Nguno nūūlū īkī
nagwile, alīyo nakūbūūka dūhū. Nūūlū īkī nalī mu giiti, alīyo ū SEEBA akūbiza
isana lyane.

9Īkī nang'hūba ū SEEBA, nakūgūbūūcha ū nsango gwakwe kūshisha anilwīlīīle ū
mu kwiyanda kwane, nī ng'hana yane ayīguzuhye. Akūnifunīja ha ng'wape
nabize ng'wisana; nakūbūbona ū būtūngīlīja bokwe.

10Hūna a banishi bane bakūbona bagwīlwe magooke. A miso gane gakūmona
wagwa hasī ūyo wikalaga ūniwīla gīkī, "Ū SEEBA Mulungu wako n'alī halī?" Nīyo
nī haha akūpandagīlwa hasī gītī būlolo mu mapanda.

11Ū lūshikū lwa kūjizenga ī ndugu jako lūkūshika, lūkūbiza lūshikū lwa
kūgalīhya mbīmbī jako.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Ū mu lūshikū lwenūlo banhū bakwiza kūlī bebe, bakūfuma Ashulu na kū mizengo ya Misili; kwandīja Misili kūshisha kū mongo gwa Fulati, na kūfuma nyanza īyī kūshisha kū nyanza yīngī, kūfuma lūgūlū ūlū kūshisha kū lūgūlū lūngī.

13Ī sī īkūsaaga buyīkī kūlwa bikaji baamo, kūlwa nguno ya matwajo ga shītīle shabo.

Kūlomba na kūkumīlīja

14Badīīmage na nang'ha gwako a banhū bako, Ī lidaale lya wingīji wako īlo līkwidīīmaga iyene kū matogolo, kū madīīmīlo ga maswa mingī. Ī lidaale lyako kalīdīīmīlage Bashani na Gileadi, ūmo wītīlaga shikū ja kale.

15"Nakūboolekeja ī mihayo yane ya kūkumya, gīt'ūmo yalī mu shikū ja kwīnga kwako Misili."

16A mahanga gakūbona gagooke, ū būdūla waago boshilaga gete. Bakūtūūla makono kū milomo, na a matū gabo gakūchiba.

17Bakūlamba lūbuubu gītī nzoka, gītī shiseeng'wa sha kwigwesa hasī. Bakūpuluka ū mu mapilinga gabo bakūdetemaga, bangalūkīle SEEBA Mulungu wise mu boobà, nū bebe bakūkogoha no.

18Alīho Mulungu kī wa kūbiza gītī bebe, ūyo akalekejaga shibi na kūkīlanhya būhūbi wa banhū abo bashiigīīla mu banhū ba wingīji bokwe? Ū bebe ūtasaayaga ilalī, ūyejiwe na būchīīji wa shigongo.

19Ūkūtūchīla shigongo hangī, Ī shibi shise ūkūshipandagīla hasī, ū būbi wise ūbūponye kūle mu būjiba bo nyanza.

20Ūkūbiza wa ng'hana ū kūlī Yakobo, ū Abulahamu ūkūnchīla shigongo, ūmo walī wabisagīīgīja bakūlūgenji bise shikū ja kale mu kwilahīla.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Nahum

Nahum 1

1Ū gwenūyū mhayo ūyo gūkahangīlwa nzengo gwa Ninawi; shitabo sha mihayo
ya koolekejiwa kwa ng'wa Nahumu muna Elikoshi.

Seeba kwīpelanīla Ninawi

2Ū SEEBA alī Mulungu wa wilu, hangī maji wa shiilī; ū SEEBA akamalaga shiilī,
nīyo hangī mpelanu. Ū SEEBA akabamalīlaga shiilī a bilwisha bakwe, na ndimīīji
wa būpelanu ū kū banishi bakwe.

3Ū SEEBA atī ng'wangū ū kūpelana, hangī alī na būdūla būtaale; ū SEEBA
atalekaga kūng'winha nsango ū ng'hūbi. Ī nzīla yakwe īlī mu nshūūlūlū na nyaga
gwa nsoke, a malunde galī lūbuubu lwa magūlū gakwe.

4Akahamaga nyanza yūūma; nī myongo ī yose akīyūūmīchaga kūlū kūlū. Ī
Bashani yūūmile kūlū nī Kalimeli; ū bonji wa Lebanoni būlīnyaala.

5Ngūlū nhaale na ndo jikūtinginaga na kwaaba kūlwa nguno yakwe. Ī sī
īkūdetemaga ū kū būtongi bokwe, alichene, ī sī na a bikaji baamo pye a bose.

6Nani adūgije kūwiyūmīlīja ū būdaki bokwe? Nani ū wa kūwīmīla ū būpelanu
bokwe? Ū būpelanu bokwe būkwidīkaga gītī moto, nī shiganga shilīyūtandagūka
ū kū būtongi bokwe.

7Ū SEEBA alī wawiza no, al'ipandī lya kūpeelela mu makanza ga makoye.
Akabagunaga abo bansanije,

8alīyo ī Ninawi akwītūmīla ihūūma lya kūkaamaaja; a banishi bakwe
akūbakūūbīlīja bajimīīlīle mu giiti.

9Īyo bakūlomanaga kūlwa kwilwisha nang'hwe ū SEEBA, akwīpyagūla pyī ī yose
īshile; makoye gatūshokeela kwilonga hangī.

10Bakwigwasanya mu masaka ga ming'hwa, na bakūleewa divai yabo; alichene,
bakūbaka gītī mapalala mūūmu.

11Bebe Ninawi, ū mulī bebe wilongile ūmò akūng'helelaga yabūbi ū SEEBA;
akūfunyaga būganikīji wa malofu.

12Ū SEEBA alīhaya gīkī, "Nūūlū īkī balī bingī nguno balī na bichabo, bakūhūlūlwa
bashile. Ū bebe Yuda nūūlū īkī naakūluhya, natongeja kūkūluhya hangī.

13Ī haha nakūlībīnzagūla ī lijoki lyabo lyīnge ū mu nhingo yako, nī nhendele jako
nakūjitīnagūla nakwīngīje."

14Ū Seeba wamalile kūlagīja kūlwa nguno yako ū bebe Ninawi: "Ūtūbiza na
bingīji ba kūlīlang'hana Ī lina lyako. Ī shiikolanījo sha kūpūnza nī shiikolile sha

© 2015 Bible Society of Tanzania.

kūsula īsho shilī mu hekalu ya bamulungu bako nakūshikenaagūla. Ī shigila shako nakūshisīmba, nguno ūlī wa malofu no.”

15Ponyagi miso kū ngūlū mulole; magūlū ga ng'wenhi wa ng'hūlū jawiza, nkumūcha wa mihayo ya mhola! Ee Yuda, yegelaga shigukulu shako, ūshikīlije shilahīlo shako. A babūbi batūkūdumīla hangī; bakūyagajiwa pye gete.

Nahum 2

Ī Ninawi shiigelile īgwe

1Ninawi, aliza ng'ūbūki kūkūkomagūla, jilang'hanage ī ng'hambī jako ja kūpīlīla, kalalīlaga ū kū mapanda, ipandage chanda, ūjitūmamīle pyī ī nguzu jako!

2Ū Seeba akūlīshosha ī likūjo lya ng'wa Yakobo ūmo lyalī ikūjo lya Isilaeli, nūūlū īkī bakenaagūji bīnja pyī ī shikolo, nī mizabibu yamo bīkenaagūla.

3Ī mūda ja bashilikale bakwe jichaagije būūza, nī shizwalo shabo shaza. A magogoteni ga būlūgū galī mu ngīlīlī ja wilondeele londeele, Ī chūma shikūteemagīlaga gītī moto. Machimu ga mitī ya mizule galīhubengwa.

4A magogoteni ga būlūgū gakwibisanyaga ū mu mapanda, galībīta būlī kwene ūko bakibilingīlaga banhū, kūnū gūng'weka gītī moto, gakūchwelemukaga kūnū na kūnū gītī lūlabi.

5A bashilikale bakwe alībitana baaja bakwipamagūlaga ū mu nzīla. Balihuuta bajile kū ndugu ja nzengo, kūjūtūūla makīgījo ga kūlang'hanīla.

6A makīgījo ga mongo gasemagūlwa, likījiwa mongo ī likūlū.

7Gwalagīlagwa gwa gīkī ū nzengo gūsaamiwe, pye a bikaji baamo bīnjiwe. A banhya baamo a basese balīhiimīla gītī mhunda, kūnū bakwitimbaga ha shikuba.

8Ī haha ī Ninawi īlī gīt'ilambo, minzī gaamo gakūhūūmaga gajile. Balīyoganya būhaya, “Bing'we shokagi, shokagi!” Alīyo atīho wa kūnyamuka nūūlū ūmò.

9Jīnjagi ī hela mutwale! Nī zahabu īnjagi mutwale! Ī sabo ningī no jitī ja kūmala, sabo ja būlī mbika jilīmo ū mu mabīkīlo!

10Ī haha ndūhū mo shikolo, shose pyī shīnjiagwa, heelaga mo pe pe pe! Ī ng'holò ja banhū jaabaga, a mazwi gayogomaga, Ī mibīlī īlīdetema, būlī būshū bohīndīhalaga.

11Līlīhalī lūūlū ī haha ī līpilinga lya shimba, ī lihalo ūmo giikalaga mamunda ga shimba, ūko shimba ng'hīma na ng'hosha jalī jitogilwe kūja na baana baajo, ndūhū na wa kūjogohya?

12Ī shimba ng'hosha yabūlagaga ndimu, mamunda gayo gapandīka shakūlya; yabīnzaga nhingo ja shihwīng'wa, Īkūmūlagīlaga ng'wichaayo; yokaja mahalo gayo īsho yabūlagaga, a mapilinga gayo gookala nyama ja kūdima yoi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Ū SEEBA wa Būdūla bose alīhaya, “Nalī na wilwisha nang'ho, a magogoteni gako ga būlūgū nakūgapemba moto gabize lyochi, ī shimba jako ī songi nakūjimala bo līlūshū. Atūkūlekeelela sha kūhwīng'wa ū mu sī. Na a malaka ga batūmījiwa bako gataligwiwa hangī.”

Nahum 3

Nzengo gwa Ninawi mu kwihīga

1Nzengo gwa babūlagi ba banhū, gūlī mu kwihīga kūtaale; nzengo gūsugilwe būlomolomo, gūtamalaga būsambo, na batashilaga mo biboneelwa!

2Tambū jikūkaanagūkaga moi, yoge ya madandali gakūpilingitaga, mitindo ya falasa jikūgidingaga, miding'himo ya magogoteni ga būlūgū gakūligityaga!

3Bashilikale bakwilibanhyaga, malūshū gakūng'weng'wetaga, na machimu gakūteemagīlaga! Banhū bingī no balīgulaajiwa, matūūgo na matūūgo ga bafu, mibimba ītī na būbalīle, a banhū bakwipamaga mibimba.

4Yose yenīyī īlī kūlwa nguno ya wīmīlīzu bo ng'wa malahya ntaale, ū nduti wa balogi na balogi, ūyo walī agahūmbūūlile mahanga mu nguzu ja būmalahya bokwe, na a banhū wabadutaga mu būdūla wa būlogi bokwe.

5Ū SEEBA wa Būdūla bose alīhaya, “Nalī na wilwisha nang'ho, nakūkūkunūja ī līlinda lyako līkūkundīkīje ū kū būshū wako. Ī dūūhū yako nakwīyoolecha kū mahanga, mabūtemi gakwīyiloleela Ī minala yako.

6Nakūkūmatīīla būsoso, nakūkwisaaba kūbiza wa kūdalahwa nakwīte kūbiza wa kūgekemaja banhū.

7Būlī bene bakūyūkūbona bapeela; kūnū bakwiwīlaga, ‘Ī Ninawi ītī na shose shose yabipile no, nani akwīlīla?’ Nakūpandīkīla halī ū wa kūkūlūngūja?”

8Ū bebe hū ū kūgūheeba ū nzengo gwa Tebesi, ūyo gwalī kū ng'hilimvwa ya mongo gwa Nile na gūpīndiwe minzī? Ū mongo hū gwalī ngītīli ya nzengo gwenūyo, a minzī ndugu ya kūgūkīngītīīla.

9Gwapandīkaga nguzu ningī no kūfuma sī ja Esiopia na Misili; Puti na Libya jal'isangī nago.

10Alīyo nahene gūkading'wa a banhū baamo būsaamiwa. A beleele batwalagwa kū nhūng'wanhīlo ja mayīla, baakataalīkwa hasī baatandagūka. A batongeeji baamo būyūgabanhwa bo kweselwa mbale, a banhū ba ng'wene a bataale būtungwa nhendele pye a bose.

11Alilūūlū, nū bebe ūkūng'wa shikoji shikūkole; ūkūja hanhū kwibisa, ūkūmpeela ū ng'wanishi ūje ūkūkoobaga ha kūpīlīla.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Ī ng'hambī jako ja kūpīlīla jilī gītī mitiini īyo na matwajo gayo ga kwandya gaapile, ya kūhayūtinginyiwa a matwajo gūyūmodagūka gaashikīla mu milomo ya balyi.

13Balolage a bashilikale bako, pye bakīma! Ī mibita ya sī yako īlī ng'waje ū kū banishi; A malugalīlo gayo ganogotejiwe moto.

14Dahagi minzī ng'wibīkīle kūlwa makanza ga kūgobanīlwa banishi, jiguzuhyagi ī ng'hambī jing'we ja bashilikale! Lubagi būlongo na magūlū ging'we mubeeje madafaali, jichibagi ī ndugu ūmo jitandūkile!

15Ū ng'wenūmo h'ūmo gūkūmulīīla ū moto; līlūshū līkūmumalīla ng'wenūmo, nīyo līkūmukenaagūla gītī bana ng'hūmbī. Ibyalanagi gītī ng'hūmbī, mukwīle gītī njige!

16Abo mukisūlūgījaga nabo bingī no, nīyo batī ba kūbala, leba nī sonda. Alīyo bakīlyaga ī sī gītī njige hūna baalala bajile bīleka pe.

17A batongeeji bing'we babange njige, a basugi bing'we batikīlile na madaale ga njige, ūmo jikalamatīlaga ha ndugu mu lūshikū lwa mbeho; kwike lyakūhayūsasanuka ī līīmi jikalalaga jaaja, alīyo atīho wa kūmana ūko jikajaga.

18Ee bebe ntemi wa Ashulu, a badīīmi bako balaalile tūlo, a banikūlū bako balambalalile būlembeela. A banhū bako basalang'hanīlile kū ngūlū, na atīho wa kūbakuminga.

19Atīho wa kūkūpīja a malonda gako; Ī ligulaagīje lyako līkūkūbūlaga. Būlī ng'wene ūyo akwigwaga ī mihayo yako akūtūlaga ng'hūbi kūlwa kūgwishiwa kwako, nguno nani ūyo ataalī kūbūloja ū wiboneeji wako wa shikū jose?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Habakuki

Habakuki 1

1Mhayo gwa būhangi ūyo ng'hangi Habakuki akanukūla.

Kwiyanda kwa ng'wa Habakuki

2Ee SEEBA, nakwiyanda kūshisha nanalī nang'ho ūtūnidegelekaga? Nibūlī nikale
nūlīla nalīhaya, “Wiboneeji!” Alīyo ū bebe yaya ū kūtūguna?

3Nibūlī ūlīnīta nabone mihayo ya malofu gīkī? Nibūlī wīlekile yikale gīko dūhū ī
yabūbi? Būkenaagūji na wiboneeji būlī kū būtongi bone gwa; Ī halalī ītī ya
kūkalīka, ū wilemeelwa h'ūbo būsugile.

4Nose ī shilagīlo shitī na nīmo, ū būlamuji bo ng'hana būtī n'ilaka. A babūbi
bakūbakandīkījaga a batūngīlīja; nose ū būlamuji ūbo būkūfunyiagwa būchaama
chaamile.

Ishosho lya ng'wa SEEBA

5Galolage a mahanga ūbone, nīyo ūkūkumya kīngī nasho. Nguno nalīhaya kwīta
mhayo ū mu shikū jako; mhayo ūyo ūtūgūzunya ūlū ūwīlwa.

6Nalībasamīla Bakalidayo, banhū bibonya na bangū mu kīītīle, abo bakajaga
hose hose ū mu masī bakūdimaga mizengo īyo ītī yabo.

7Banhū ba lyogohya na ba makanji; balī na shilagīlo shabo dūhū, būlī kwene
bakajaga bakūkumūchaga ikūjo lyabo.

8Ī falasa jabo mheeji no leba nī sūbī, hangī ng'halī kūheeba mhūūge jiilīlagwa
būjikū. A bashilikale babo bakapeelaga bajile kū būtongi dūhū, a badamhīji ba
falasa babo bafuma kūle. Ū kūpeela kūlala dūhū gītī mbeeshi īlikweega kūja ha
mimba īkalye.

9Bose pye bakizaga bamanile kūkenaagūla dūhū. Ī libità lyabo līkajīlanījaga ī
lyose, līkūhūūmaga gītī nyaga gwa kīya; lyaja līkūbilingījaga bading'wa gītī
maseni.

10Babadalahile no a batemi, a basugi bakababbyeedelejaga. Ī mizengo īyo
īzengeelilwe ndugu ja kwīlang'hana bakingīlaga mo bakūsekaga dūhū,
bakīzengeelaga malinhīlo ga malongo bingīla bīdima.

11Bakahūhūūtījaga gītī nshūūlūlū bang'ula bajile. Kwike balī mu kwihīga a
benabo, abo nguzu jabo h'ū mulungu wabo.

Habakuki kwiyanda hangī

12Ee SEEBA Mulungu wane na Ng'wela wane, ū bebe ūtī wa kūfuma kale ya
welelo bose? Yaya tūtizūshila! Ee SEEBA, bebe wabinhile nīmo gwa kūfunya
nsango; wabalagīlile kūhūgūla.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13A miso gako meela no gatī ga kwikala gūūlola būbi; ū būhūbi
ūtawiyūmīlīgījaga. Hama nibūlī lūūlū wiyūmīlīje na biboneeji gīko? Nibūlī
ūhuumūlile dūhū nūūlū a babūbi bakūbamilaga abo balī batūngīlīja kūbaheeba
a boi?

14Ū bebe wabagalūkije a banhū kūbiza gītī shī ja mu nyanza, gītī shiseeng'wa sha
mu nyanza, Īsho shitī na nsugi.

15Ū ng'wanishi wabūbi alīyūbaduta na malobo gakwe, akūbagwashaga mu ntego
gwakwe, akūbabilingaga ng'wigokoolo lyakwe, wayega no na kūzalabana.

16Hūna ū ntego gwakwe wayūgūfunīja shitambò, nī ligokoolo lyakwe
wayūlīzuukīja shitambò sha ng'waso gwawiza. Nguno kūfuma ū mu ntego
gwakwe akapandīkanga sha kwiyeja mu būpanga bokwe, akalīīlaga mo shizeeze
wigūta.

17Ū wei akwikala ūgwasha na ntego gwakwe dūhū, ikale ūkenaagūla mahanga
ndūhū na kūchīla shigongo?

Habakuki 2

1Leka nīmīīle ha būlolelo wane, nizūnzīke ha gūngūhu; Nalole nabone īyo
akūniwīla, nī lishosho īlo nakūpandīka kūlwa wiyandi wenūbū.

Ishosho lya ng'wa SEEBA hangī

2Hūna ū Seeba ūshosha: Ū mhayo gwa shakoolechiwa shenīshi gwandīkage, nīyo
ūgūtūūle hape ha mbawa; ūyo atūmilwe adūle kūgūsoma wangū na kūpeela
nago.

3Nguno ī shakoolechiwa shilindīīlile ikanza īlo līhelilwe; Ī shoi shilīhaya ya kū
shikū ja kū mhelo nīyo shitūlomaloma na hado yaya. Nūūlū īkakeeleja, lindanaga
dūhū; nguno īkwiza, Ītūdīīla ū kūshikīīla.

4Deebaga gīkī akwikumīlījaga, Ī ng'hūmbū jakwe jitagoloolile; alīyo ū ntūngīlīja
akūbiza mpanga mu nzīla ya kūzunya kwakwe.

5Kwike ū walwa h'ūbo būlīngwisha; ū wei ndooshi hangī alemeelilwe ū
kūlembeela. Nose īkī alī na lwahahi gītī shigila, hama atigūtaga gītī lūfu, pye a
mahanga akūgabilingaga gabize gakwe; na a banhū akūbadimaga a bose pye
baabiza nding'wa jakwe.

6Batūng'wisesa pye a bose na kūyūng'wineenelegeja balīhaya, “Wimana we ūyo
akilūndīkīīlaga sabo ja kwiba, na kūsabīla mu būnyeecha! Ū wei akwikala
akwītaga gīko kūshisha nanalī?”

7Abo ūlī na magasa kūbo batūhayimanīla baachagūka būkūūbūkīla? Batūmisha
bakūtinginye? Bakūkūlūbya lūbya no.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Ū bebe īkī wasola sabo ja mahanga mingī bo nguzu, a banhū abo basaagīila
bakūkūtaaja nang'ho ī jako. Nguno ū bebe witagūla mininga ga banhū no;
wakenaagūla sī na mizengo mingī no, hamò na a bikaji baamo.

9Alī mu kwihīga ū wa kūzenga kaya yakwe bo kūtūmamīla sabo ja būnyeecha,
gīkī atūūle chanjo shakwe kwigūlya atizūpandīkwa mayanga!

10Ū mu kahelele kako ka kūmala banhū bingī, wīta mhayo gwabūbi no, gwa
kūgoola kaya yako na kūbūponya ū būpanga wako bebe ng'wenekīlī.

11A mawe ayo gazengelilwe mu ndugu gakūlīla, nī migamba īyo īlūmbīlilwe ī
numba Īkwishokeja nago īkūdaayaga.

12Alī mu kwihīga ū wa kūzenga nzengo mu nzīla ya kūbūlaga banhū, na
kwīmīlīka nzengo mu nzīla ja būkenaagūji!

13Ū SEEBA wa Būdūla bose atahelile gīkī ī milīmo ya banhū jilī ng'hwi ja
kūpemba mu moto dūhū, na gīkī a mahanga ganogele dalali?

14Nguno ī sī īkookala būmani, kūlīmana ikūjo lya ng'wa SEEBA; gīt'ūmo nyanza
yookalīlile minzī.

15Alī mu kwihīga ūyo akang'wishaga bazenganwa biye shikoji, wayūbasaamīja
mabakuli na mabakuli, baang'wa kūshisha baakolwa, hūna wayūbiloleela balī
dūūhū.

16A ha ng'wanya gwa kūpandīka ikūjo ūkūgooka no. Ī haha lwashikaga ū lūdīīma
lwako nang'ho lūūlū! Ng'waga ūkazuule na kūzuula. Ī shikombe sha nsango
kūfuma mu nkono gwa būlyo go ng'wa SEEBA shilīkwizīīla ūshing'we, ī likūjo
lyako līkūkundīkījiwa magooke.

17Ū wiboneeji ūbo owīta mu Lebanoni būkūkwidīkīla nū bebe, nū būkenaagūji
ūbo wajīītīla ndimu būkūkūsanga mu lyogohya itaale no. Nguno wita mininga ga
banhū no, wakenaagūla sī ningī na mizengo, na a bikaji baamo.

18"Ī shiikolile sha kūlamiwa shikabeejiagwa na banhū dūhū, ī gīsī shilī na fiilū kī?
Nūūlū ī shigīmbo shilī na malange ga būlomolomo dūhū! Nguno ū meeja washo
akasanyaga shikolo sha kūseema na makono gakwe we ng'wenekīlī; akabeejaga
shiikolile shitadūgije kūlūngalūnga.

19Alī mu kwihīga ūyo akūwīlaga līntī gīkī, 'Mishaga!' Nūūlū iwe gīkī, 'Būūkaga!'
Angū līdūgije kūntonga munhū? Na ng'hana ī chene lītūūlīlilwe zahabu na feza;
kwike līti na būpanga ū mulyo!

20Alīyo ū SEEBA alī mu hekalu yakwe neela; ī sī ī yose shiigelile īhuumūle ū kū
būtongi bokwe."

Habakuki 3

Habakuki kūlomba na kūkumīlīja

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Kūlomba kwa ng'hangi Habakuki; mu kīmbīle ka shigionosi.

2SEEBA, naalwigwa ū lūkumo lwako; Ee Seeba, ī milīmo yako yanogohije. Ī hīmbūūchage nū mu shikū jise īji, wīyooleche īmanīke ū mu myaka yise; nūūlū ūpelana izūkagwa kūchīla shigongo.

3Ū Mulungu wizile kūfuma Temani, ū Ng'wela wafumile kū lūgūlū lwa Palani. Ī likūjo lyakwe līlī mu mapandī g'igūlū gose pye, nū kūkumīlījiwa kwakwe kūlī hose pye ū mu sī.

4Ū kwaaka kwakwe kūlī gītī kwa līīmi līkūfumaga mu dilū; ndali jikūng'wekaga kūfuma mu nkono gwakwe, ūmo abūbisile ū būdūla bokwe.

5Ū kū būtongi bokwe līlīko ihūūya; ū kū numa alīleka ng'henaagūla.

6Ūlū wīmīīla yatingina ī sī; ūlū waponya ī liso kūlola gadetema a mahanga. Ī ngūlū ja būja na būja ndo na nhaale jikapaanagūkaga na kwikīla. Ī nzīla jakwe ja welelo na welelo.

7Naabonile mayanga ū kū maheema ga Kushani, a bikaji ba Midiani balī mu nduha.

8Ee SEEBA, walī wīpelanīla myongo? Nūūlū gaalī gakūdacha mahululu ga minzī? Aho ūlīdamhīlila falasa jako na magogoteni gako ga būpyeni, walī wasaaya kūlwa nyanza?

9Ūkabūsola ū būta wako ūbūbanga, hūna ūlagīja masonga mingī. Ī sī ūkīholoola wīyokaja myongo,

10Ī ngūlū jūkūbona jūyūkema jikūgalagalaga. Mahūūma ga minzī mingī gūtoloma; būjiba bo nyanza būyūpogoma, mahuuli gakwiponya ng'wigūlya.

11Ī līīmi nū ng'weji shīīma zīgī ū kwigūlū, nguno ya kūlabya kwa masonga gako gakūkweenukaga, na kūlwa kūteemagīla kwa būng'weku w'ichimu lyako.

12Ūbīta pye a hose ū mu sī mu būpelanu būtaale, ūyūgapandagīla a mahanga kūlwa būdaki wako.

13Ūkafuma ūja kūkomoola banhū bako, kūbapīja a babilwa maguta bako. Ūntobagūla ū ntongeeji wa kaya ya malofu. Ūng'wīngīja ī likūjo lyakwe kūfuma kū ntwe kūshisha kū mhambala jakwe.

14Ūnchima ū ntwe n'ichimu lyakwe, ng'wikanza īlo bashilikale bakwe bakiza kūtwihoolekela batūsambaaje; bakwihahambūlaga gītī gīkī babamile abo baalī bibisa kūlwa boobà.

15Ūbīta ū mu nyanza ūkwīpandagīlaga na falasa jako, ūyuuga minzī mingī.

16Nigwile ī ng'holò yane yūtininha, ū nomo gwane gūyūdetema kūlw'ilaka lyenīlo; a maguha gane gūmala ī nguzu, a magūlū gane gūyūzuguma. Ū lūshikū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

lwa mayanga kūlw'ihanga īlo līlītūdumīla, nakūlūlindīīla mu būlembeezu kūshisha lūshike.

17Ū ntiini nūūlū gūkaleka kūlaba, nī mizabibu yūleka ū kūtwaja; ī mizeituni nayo yūholoosha, na a malaale gūūkeela ī shilīwa; nūūlū ī ng'holo jishile ū mu numba yajo, nū mu mbīgīlī jūshila ī ng'ombe,

18alīyo ū nene nakūyegela dūhū ū mulī SEEBA, nakūnyegela ū Mulungu Mpīja wane.

19Ū Seeba wa Būdūla bose hū nguzuhya wane; hū ng'wene akagītaga a magūlū gane gabize gītī ga saala, hū ng'wene akaninhaga būdūla wa kūshimīza mu mapandī ga higūlya. Kūlwa ntongeeji wa mīmbo; Kwīmba na ndono jikūtūlagwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Zefania

Zefania 1

1Ūyū gwene mhayo go ng'wa Seeba ūyo gūkang'wizīila Zefania ng'witūnja o ng'wa Kushi ng'wana Gedalia, ūyo walī ng'witūnja o ng'wa Amalia, nang'hwe ng'witūnja o ng'wa Hezekia. Jalī shikū ja būsugi bo ng'wa Yosia ng'witūnja o ng'wa Amoni ntemi wa Yuda.

Būhūgūji kūlwa ng'henaagūla īyo īliza

2Nakūshikenaagūla pyī ī shikolo shishile a higūlya ya sī. Alīhaya SEEBA.

3Nakūbakenaagūla a banhū pyī nī ndimu, ī noni ja kūlala nī shī ja mu nyanza nakūjikenaagūla jishile. A ba malofu nakūbahūlūla; nakūbamala a banhū, bakūshila ū mu sī, alīhaya SEEBA.

Būhangi kū sī ya Yuda

4Nakūgūgoloola ū nkono gwane nītūle ī Yuda hamò na a bikaji ba mu Yelusalemu a bose. Nakūbūkenaagūla pyī ū būshiigo wa shiilamīlīgījo sha ng'wa Baalī, na a mina ga bagabīji ba mahanga a balamya ba shiikolile,

5abo bakalinhaga kū numba baatuja mazwi kūlamya ibità lya sonda, na bakinamaga mu kwilahīla kūnū bakūlīhayaga lina lya ng'wa SEEBA, alīyo bakilahīlaga na mu lina lya ng'wa Moleki,

6abo baagalūka booya kūnondeela ū SEEBA, hangī batankoobaga ū SEEBA nū kūbūūja kūlī we booya.

7Huumūlagi sele kū būtongi bo ng'wa SEEBA wa Būdūla bose, nguno ū lūshikū lwa ng'wa SEEBA lwegeelaga. Ū SEEBA wagolanije shitambò; na a batoneelwa wamalile kūbalaalīka.

8Ū mu lūshikū lwa shitambò sha ng'wa SEEBA nakūbinha nsango a basugi, na a bitūnja ba ntemi, na a bose abo bakazwalaga shizwalo ya nyageni.

9Ū mu lūshikū lwenūlo nakūbinha nsango pye abo bakakīlanhyaga mbawa ja ha nyango, abo bakookajaga hekalu ja bamulungu babo wiboneeji na būlomolomo.

10Ū Seeba alīhaya gīkī, "Ū mu lūshikū lwenūlo kūkūbiza ho kūlīla ū kū Mita gwa Shī, na ng'hūngū īkūdulung'hanya ū kū Ng'hambī Mhya, n'ilaka lya kūpaanagūka kūtaale līkūfumīīla kū ngūlū.

11Tūlagi ng'hūngū bing'we bikaji ba kū mhandī j'igūlilū, pye a basūlūjū bako bakūshila. A basūlūja abo bakang'wenhelaga hela bakūkenaagūlwa a bose.

12Ū ng'wikanza lyenīlo nakūtiima na talà nalole hose pye ū mu Yelusalemu, abo batakelekaga nakūbinha nsango, abo babange madika ga walwa gikīndaga kū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

shidako, abo bakiganikaga gīkī, ‘Ū SEEBA atīta mhayo gose gose, gūbize nsoga nūūlū mi.’

13Ī sabo jabo bakūtaajiwa jijanwe, Ī numba jabo jikūkambagūlwa. Ī numba bakūzenga alīyo batikala mo; Ī migūnda ya mizabibu bakūlīma alīyo batīīng'wa ī divai.”

Ū lūshikū lwa ng'wa Seeba lūtaale

14Ū lūshikū lwa ng'wa SEEBA ū lūtaale lwegeelaga; lūlī hihī nīyo lūliza wangū no. Degelekagi! Ī ng'hūngū ya mu lūshikū lwa ng'wa Seeba īkūbiza nhaale no, ī yogè ya bashilikale ko ū kwenūko.

15Ū lūshikū lwenūlo lūkūbiza lwa būpelanu, lūshikū lwa kūzwangana na mayanga, lūshikū lwa makoye na būkenaagūji, lūshikū lwa giiti n'ilundu, lūshikū lwa malunde na giiti sha gamha,

16lūshikū lwa nhaaninga kūng'ang'aajiwa na ng'wano gwa būlūgū kūlījiwa kūlwa mizengo Īyo īpīndīlījiwe ndugu, nī ng'hambī ja bashilikale.

17Nakūbenhela kūzwanganga a banhū, bakūyūshimīza gītī babboku, kūlwa nguno ya kūng'wītīla shibi ū SEEBA. A mininga gabo gakwitagūlwa gītī lūbuubu, ū būla wabo gītī maashi.

18Ī hela nī zahabu jabo jitūdūla kūbapīja ū mu lūshikū lwa būpelanu bo ng'wa SEEBA. Ī sī yose īkūkenaagūlwa mu būdaki wa būpelanu bokwe, nguno akūbisanganīja a bikaji ba mu sī abamale pye a bose.

Zefania 2

1Bing'we ihanga līti na minala, ibilingagi, alichene, ibilingagi;

2aho lītaalī kūshika ī likanza, nū lūshikū lwa kūmuheheeja gītī meela lūtaalī kwiza, aho būdaki būtaale bo ng'wa SEEBA būtaalī kūng'wikīīla, aho lūshikū lo būpelanu bo ng'wa SEEBA lūtaalī kūmusanga.

3Nkoobagi SEEBA bing'we bidoohya abo mulī mu sī, bing'we abo mulī bashikīlīja ba mihayo īyo ayīlagīlile we. Būkoobagi ū būtūngīlīja, nū widoohya būkoobagi; hamo mukūpandīka būpeelelo ū mu lūshikū lo būpelanu bo ng'wa SEEBA.

Būhangi kūlwa sī ya Bafilisiti

4Ī Gaza īkūpeelwa, ī Ashikeloni īkūlekelwa misaka yike. Ī Ashidodi īkūsaamiwa līīmi lūgala, nī Ekuloni īkwīnjiwa.

5Mulī mu kwihaga a bing'we bikaji ba mu sī ja mbalama ya nyanza, a bing'we Bakeleti. Ee Kanaani, bebe sī ya Bafilisiti, ū mhayo go ng'wa SEEBA gūlī na wilwisha nang'ho. Nakūkūkenaagūla na ūtūlekeelelwa nūūlū ūmò wa kwikala ū mulī bebe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Ī sī ya kū mbalama ya nyanza, ū kū wikalo wa Bakeleti īkūbiza madīīmīlo ga ng'holo na ha kūzenga numba ja ng'holo.

7Īkūbiza sī ya būshiigo wa banhū ba Yuda; bakūyūpandīkīla ng'wenūmo a madīīmīlo gabo. Ī būjikū bakūyūlaala mu numba ja Ashikeloni. Ū SEEBA Mulungu wabo hū ng'wene akūbalang'hana, akūbashokeja ī jabo.

Būhangi kūlwa sī ja Moabu na Ammoni

8Naawigwile ū būdūkani wa Bamoabu, nū būsondagūji wa Baamoni, abo bakūbadūkagūlaga a banhū bane, kūnū bikumīlīgīja sī yabo.

9Alilūūlū, ū SEEBA wa Būdūla bose, ū Mulungu wa Isilaeli alīhaya gīkī, "Ūmo nene nalī mpaga, ng'hana gete ī Moabu īkūbiza gītī Sodoma, Ī Amoni īkwikolanījiwa na Gomola, ī sī jenījo jikookala yīnza, gakūbiza mapandī ga machongo ga munhu, jikūgaya mo shose shose ilalī. A banhū bane abo balasaagīīle bakūshisola ī shikolo shaamo; a b'ihanga lyane abo bakūpīla Īkūbiza sī ya wingīji wabo."

10H'ī mheela īyo bakūpandīka kūlwa wigīmba gīmbi wabo, kūlwa kūbadūka na kūbasondagūla banhū ba ng'wa SEEBA wa Būdūla bose.

11Ū SEEBA ūlū ūbakenaagūla pye a bamulungu babo ū mu sī, akūbiza wa lyogohya no ū kūbo. A mahanga a gose gakūnamya we, būlī lyene hose hose ū mu sī yalyo.

Būhangi kūlwa sī ya Kushi

12Na a bing'we bana Kushi, līkūmumala ī līlūshū lyane.

Būhangi kūlwa sī ya Ashulu

13Nī sukuma akwīgoloolela nkono gwakwe, akwīkenaagūla ī Ashulu; ī Ninawi ayīleke mu makambagūkīle, hangī nyūūmu no kūlū kūlū gīt'itogolo ikalamuku.

14Madaale ga ng'holo na ga ng'ombe gakūyūtūūgīja mo, na shiseeng'wa sha būlī mbika. Lūbundaaji na ging'hi ja kūhiimīla jikūyūteelela ū mu mabīndo gaamo. Jikūyūhiimīla jikwiyinhīlījaga ū mu madilisha, a ha milyango gakookala matūūgo ga mapalala, ī migamba ya mikoola īkūtendwa hape.

15Ū gwenūyū h'ū nzengo ūyo gwalī gūtadīlīīlaga, ūyo gwalī mu kikalīle ka mhola gwa. Gwikumīlījaga gūkwihayaga, "Ū nene hū nalī nene, atīho ūngī ūlū natī nene." Al'ī haha gwasakaalile no, gaabizile mapagale gike, būhooyelo bo mashiinū! Pye abo bakūbītīlaga ho balīyūgwineenelegeja kūnū bakūgūponanjagījaga makono.

Zefania 3

Yelusalemu mu shikū ja kū būtongi

1Gūlī mu kwihīga ū nzengo gwa biboneeji, nzengo ngomi na nsoso!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Gūtang'wigwaga ose ose, gūlemile kwanukūla būhūgūji. Gūtansanije ū SEEBA, hangī gūtang'wegeelaga Mulungu waago.

3A batongeeji baamo babange shimba jikūhīītaga, a basugi baamo batikīlile na mhūūge mu makanza ga būjikū, ījo jitasaajaga na shipolo sha ha ntondo.

4A bahangi baamo bikumīlīja; bijomboki ba banhū. A bagabīji baamo bakalīsosohajaga Ī lipandī lyeela, nī shilagīlo bakashikenaagūlaga.

5Alīyo ū SEEBA ūyo al'ū mu nzengo gwenūyo ng'wene ntūngīlīja; atītaga mhayo gūhūbīlile. Ntondo na ntondo akalamulaga mu būtūngīlīja, na būlī lūshikū ūlo lūliza atalebaga mu mhayo gose gose, alīyo abo batī batūngīlīja batamanile kūcha soni.

6Nayagaja mahanga gūjimīīla, na ng'hambī jabo ja bashilikale jūseesagūlwa. A banhū babo naabamala, nose a mapanda gabo galī dalali, ndūhū wa kūyeela yeela mo. Ī mizengo yabo yakenaagūlwa wagaya wa kūsaaga mo, ndūhū nūūlū wa ngota.

7Nakagūwīla ū nzengo gīkī, “Ng'hana ū bebe ūkūbiza na logohano ū kūlī nene, ūkūzunya nū kūganikīlwa.” A henaho ū wikalo bokwe ni būtakenaagūlilwe, nī misango yane ī yose n'ītampandīkile. Alīyo baalī bataalī bayegelile būbi mu yose īyo bīītaga.

8Alilūūlū nilindīīlagi, alīhaya SEEBA, lūlindagi ū lūshikū ūlo nakwīmīīla kwīyoolecha ī ng'hana. Naafunije būlamuji bo kūgabilinga a mahanga, nagabilinge a mabūtemi nagītīīle būpelanu bone; pye gete ū būdaki bo būpelanu bone. Ī sī pyī ī yose īkūnogotejiwa moto gwa būdaki kūlwa wilu bone.

9Hūna nakwīyeeja ī milomo ya banhū, bose pye badūle kūlitana ī lina lyang'wa SEEBA, bayūntūmamīla mu būsangī būmò.

10A balamya bane bakwiza kūfuma kū myongo ya Kushi, a banhū bane abo basambaalile bakūnenhela shitambò.

11Ū mu lūshikū lwenūlo ūtūgooka kūlwa būbi pye ūbo wanīītīla, nguno nakūbīnja ū mu nzengo abo bakayegelaga mu wikumīlīja wabo. Ūtūbiza ng'wikumīlīja hangī ū mu lūgūlū lwane lwela.

12Alīyo nakūkūlekela a balyehu na a bidoohya, abo balīsanije lina lya ng'wa SEEBA.

13A ba būshiigo wa Baisilaeli batīta ī yabūbi; batūyomba ya būlomolomo, nūūlū ū būlemba lembi būtigela hangī ū mu milomo yabo. Bakūyūlya baalaala, na atilonga wa kūbogohya.

14Bebe Sayuni īmbaga; Ee Isilaeli, tūlaga lūpūndū! Ee Yelusalemu, yegaga ūzalabane na ng'holò yako yose!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Ū SEEBA wakwīngīgije ū nsango gwako, wamponije kū numa ū ng'wanishi wako. Ū SEEBA, ū Ntemi wa Isilaeli, alī hamò nang'ho; ūtalogoha mayanga hangī.

16Ū mu lūshikū lwenūlo bakwīwīla Ī Yelusalemu gīkī, “Bebe Sayni ūtogohage; yaya ū kūgalekanīja a makono gako ganogoleke.

17Ū Seeba Mulungu wako alī hamò nang'ho, alī nabo ū būdūla wa kūpīja. Akūkūyegela no ū bebe, akūkūkongoola na būtogwa bokwe, akūkūyegela no na kwīmba kūlwa nguno yako.”

18Nakūwīnja ū būpīna wako ū mu makanza ga shigukulu; nguno ū gwenūyo nigo ndito ū kūlī bebe, hangī gūkakwenhelaga ibengwe.

19Abo baakūluhyaga nakūbadīlīla ū ng'wikanza lyenīlo; a balemehazu nakūbapīja, abo basambaalile nakūbabilinga. Nakūbinha ikūjo bayūkumīlījiwa ū mu sī jose ījo bibengelejiagwa.

20Ū ng'wikanza lyenīlo nakūmubilinga; ū ng'wikanza lyenīlo nakūmushosha kaya. Mukūbona naamushokeja ī mbango jing'we hangī, nūng'winha n'ikūjo muyūkumīlījiwa mu banhū ba mu sī jose, alīhaya SEEBA.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Hagai

Hagai 1

Kūkomigwa kwandya nzenga hangī

1Mu lūshikū lwa kwandya ng'weji gwa katandatū, ng'waka gwa kabīlī gwa Ntemi
Dalio, mhayo go ng'wa SEEBA gūkiza mu nzīla ya ng'hangi Hagai; gwiza kūlwa
nsugi wa Yuda, Zelubabeli ng'witūnja o ng'wa Shatieli; na ngabīji ntaale
Yoshwa, ng'witūnja o ng'wa Yehozadaki.

2Ū SEEBA wa Būdūla bose alīhaya, "A banhū benaba bakūhayaga gīgī, 'Ī likanza
lya kūzengwa numba ya ng'wa SEEBA lītaalī ū kūshika.'"

3Hūna ū mhayo go ng'wa SEEBA gwiza mu nzīla ya ng'hangi Hagai gūlīhaya:

4"A bing'we hū līl'ikanza ling'we lya kwikala mu numba ja mbaawa jigaliilile
chiza, alīyo ī numba yenīyī gūlī nsaka dūhū?"

5Alilūūlū, ū SEEBA wa Būdūla bose alīhaya gīkī, "Jiideedeng'hanyagi chiza ī nzīla
jing'we.

6Mukūhambaga mbīyū ningī, alīyo ū kūgesa ng'wagelela shigehu. Ū kūlya
mulīyūlya alīyo ū kwigūta biya. Nū kūng'wa mulīng'wa alīyo ū kūfulwa yaya. Ī
shizwalo mukūzwalaga lelo ū kūlūngūja ndūhū. Ī hela ja mheela mukūpandīkaga
ng'wajidītīla mu mhīnda jichibūkile."

7Ū SEEBA wa Būdūla bose alīhaya gīkī, "Jiideedeng'hanyagi chiza ī nzīla jing'we.

8Linhagi kū ngūlū mukabbute mitī ng'wize ng'wīzenge ī numba nīyegele;
napandīke ikūjo." Alīhaya Seeba.

9Ū Seeba wa Būdūla bose alīhaya, "Ī gīsī nibūlī mukwisagīlagwa kūpandīka
shikolo shingī alīyo ng'wapandīka shigehu dūhū. Hama īsho mulīyenha mu kaya
nakūshiheheejaga shajimīīla? Īlī kūlwa nguno ya numba yane, īyo kūshisha haha
īlī nsaka dūhū, alīyo būlī ng'wene ū mu bing'we akwigulambījaga kūzenga
numba yakwe we ng'wenekīlī.

10Nose kūlwa nguno ying'we a malunde gatūmugwisījaga nūūlū lūme, nī sī
ītūzwishaga shose shose sha kūmugunanha.

11Nenhile būūmà kūlwa malaale ging'we nī ngūlū, pyī nī shilīwa sha mu
migūnda, nī mizabibu ya kūng'winha divai, nī mitī ya maguta; nī shose īsho
shikazwaga hasī; nū kū banhū nī mitugo, nū kū milīmo ya makono ging'we."

12Na ng'hana ū Zelubabeli ng'witūnja o ng'wa Shatieli, nū ngabīji ntaale Yoshwa,
ū ng'wana Yehozadaki, na a banhū a bangī pye abo baalī basaagīīla; būliigwa ī
lilaka lya ng'wa SEEBA Mulungu wabo, nū mhayo gwa ng'hangi Haggai, nguno ū
SEEBA Mulungu wabo hū ng'wene walī wantūma. A banhū būtūūla logohano ū
kūlī SEEBA.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13A henaho ū ntūmami o ng'wa SEEBA ū Hagai, ūbinha a banhū mhayo ūyū
kūfuma kūlī Seeba, "Ū nene nalī hamò ning'we." Alīhaya Seeba.

14Hūna ū SEEBA ūgūsoosela ū moyo gwa nsugi wa Yuda, ū Zelubabeli ng'witūnja
o ng'wa Shatieli, nū moyo gwa ngabīji ntaale Yoshwa ng'wana Yehozadaki, nū
moyo gwa būlī ng'wene ū mu banhū bose abo baalī basaagīīla. Būfuma
būūkandya kwīzenga ī numba ya ng'wa SEEBA wa Būdūla bose, ū Mulungu
wabo.

15Yalī mu lūshikū lwa makūmi abīlī n'inè ng'weji gwa katandatū, mu ng'waka
gwa kabīlī gwa Ntemi Dalio.

Hagai 2

Ikūjo kūlwa hekalu ī mhya

1Mu lūshikū lwa makūmi abīlī n'īmò ng'weji gwa mpungatī, ū mu ng'waka gwa
kabīlī gwa Ntemi Dalio, mhayo go ng'wa SEEBA gūkiza mu nzīla ya ng'hangi
Hagai;

2gūhaya gīkī, "Lūngalūngaga nū nsugi wa Yuda ū Zelubabeli ng'witūnja o ng'wa
Shatieli, nū ngabīji ntaale Yoshwa ng'witūnja o ng'wa Yehozadaki; na a banhū
abo basaagīīla. Babūūjage gīkī,

3'Ū mu bing'we abo ng'wasaagīīla, banani abo baalī bībona ī numba yenīyī ū
ng'wikūjo lyayo ī lya kwandya? Al'ī haha mulīyībona kinehe? Ītūbonekanaga gītī
dalali dūhū?

4Kwike nahene nūūlū ī haha Ee Zelubabeli, idadīlage,' alīhaya SEEBA. 'Ee Yoshwa
ngabīji ntaale ng'wana Yehozadaki, idadīlage. Bing'we banhū ba mu sī īyī pye a
bose idadīlagi mugwīte ū nīmo,' alīhaya Seeba. 'Nguno ū nene nalī hamò
ning'we,' alīhaya SEEBA wa Būdūla bose.

5'H'ūmo lyaalī ī lilagane lyane ū kū bing'we aho ng'wīngaga Misili; lekagi ū
kogoha, ū Moyo wane ataalī hamò ning'we.'

6"Ū SEEBA wa Būdūla bose alīhaya gīkī, 'Lyasaagaga ikanza ido nalītinginye
hangī ī ligūlū nī sī, pyī nī nyanza nī sī nyūmu.

7Nakūgatinginya pye a mahanga, shose pyī īsho mahanga gashikalalilwe
shikwiza, ī numba yenīyī nakwīyookaja ikūjo,' alīhaya SEEBA wa Būdūla bose.

8'Ī hela jilī jane, nī zahabu jane,' alīhaya SEEBA wa Būdūla bose.

9'Ī likūjo lya haha ī lya numba yenīyī līkūbiza itaale no kūtinda ī likūjo lya numba
ī ya kale,' alīhaya SEEBA wa Būdūla bose. 'Nīyo nakūlītūūlīla mhola ī lipandī
lyenīlī,' alīhaya SEEBA wa Būdūla bose."

Kūsosohala kwa banhū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Mū lūshikū lwa makūmi abīlī n'inè ng'weji gwa kenda ū mu ng'waka gwa kabīlī
go ng'wa Dalio, ū mhayo go ng'wa Seeba gūkang'wizīīla ū ng'hangi Hagai gūhaya:

11"Ū SEEBA wa Būdūla bose alīhaya gīkī, 'Babūūjagi a bagabīji ūmo shihayīlile ī
shilagīlo:

12Ūlū munhū ūbunga mu lūpembe lo ng'wenda gwakwe nyama īlombelilwe
yūbiza neela, hūna ū lūpembe lwenūlo lwikuumya na būgalī nūūlū ikūbī lya
kūlīīla, nūūlū sha kūng'wa, nūūlū maguta, nūūlū shilīwa shingī shose shose, angū
ī shenīsho shikūbiza sheela?'" A bagabīji būshosha balīhaya, "Mm, yaya."

13Hūna ū Hagai ūhaya hangī, "Al'ūlū munhū wikuumya na mimba ūsosohala,
hūna ūshikuumya shimò sha shikolo shenīshi; kinehe, shikūsosohala?" A
bagabīji būzunya balīhaya, "Ee shikūsosohala ng'hana."

14Hūna a henaho ū Hagai ūhaya, "H'ūmo īlī nū kū banhū aba nī lihanga lyenīlī ū
kū būtongi bone," alīhaya Seeba. Shose shose īsho bakwīta nūūlū īsho
bakūnifunīja shilī na būsoso.

15"Ī haha gwiganikagi chiza ū gwenūyū kwīngīīla lūshikū lwenūlū na kūja kū
būtongi; ng'wīyideedeng'hanyī ī mihayo ūmo yalī, aho iwe lyalī lītaalī kūtūūlwa
higūlya y'iwe lyichalyo ū mu hekalu ya ng'wa SEEBA.

16Munhū wajaga ha shise sha būsīga gīkī apandīke ngele makūmi abīlī, alīyo
wagelela ikūmi dūhū. Nūūlū ūngī ūja kwibīkīlo lya divai gīkī akakenene jūbba
makūmi atanò wapandīkaga makūmi abīlī dūhū.

17Ī milīmo ying'we ya makono ū kū migūnda nīkenaagūlaga na lūyaga
lūkalamuku, kūsala madūūtū na mbula ya mawe, alīyo nahene mutashokile ū
kūlī nene," alīhaya SEEBA.

18"Kūfuma lūshikū ūlū, ū lwa makūmi abīlī n'inè ng'weji gwa kenda, lwiganikagi
chiza ū lūshikū ūlo nsingi gwa hekalu ya ng'wa SEEBA gūkasīmbīlwa. Iganikagi
chiza:

19Ī gīsī mulī na shilīwa ū mu mafuma ging'we? Nguno kūshisha haha ī mitī gītī,
mizabibu mitiini mikomamamnga, nī mizeitunu ītī na matwajo." Alīyo kūfuma
lelo īyī nakūmufuuha.

SEEBA kūng'wisagīja Zelubabeli

20Ū mhayo go ng'wa Seeba gūng'wizīīla hangī ū Hagai lūkangala lwa kabīlī ū mu
lūshikū lwa makūmi abīlī n'inè lwa ng'weji gwenūyo;

21gūūhaya: Ng'wīlage ū Zelubabeli, ū nsugi wa Yuda, gīkī nakūlītinginya ī ligūlū
pyī nī sī.

22Nakūgasalingūla a masumbī ga būtemi, nabīnzagūle na mabūdūla ga būtemi
wa mahanga. Nakūgwisha magogoteni ga būlūgū hamò na badamhīji baago; ī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

falasa jikūgwa na a badamhīji baajo, būlī ng'wene akūbūlagwa na līlūshū lya ndūgūye.

23Ū SEEBA wa Būdūla bose alīhaya, “Ū mu lūshikū lwenūlo, nakūkūsola ū bebe ntūmami wane Zelubabeli, ng'witūnja o ng'wa Shatieli,” alīhaya SEEBA, “nakūkwīta ūbize gītī pete yane ya būsugi, nguno naakūsolile ū bebe, alīhaya SEEBA wa Būdūla bose.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Zakalia

Zakalia 1

Būkomigi kūlwa kūnshokela SEEBA

1Mu ng'weji gwa kanaane ng'waka gwa kabīlī gwa būsugi bo ng'wa Dalio, mhayo
go ng'wa SEEBA gūkiza kūlī ng'hangi Zakalia ng'witūnja o ng'wa Belekia
ng'wana Ido; gūhaya gīkī,

2"Ū SEEBA walī wabadakīīla no a bakūlūgenji bing'we.

3Alilūūlū, bawīlage a banhū, Ū SEEBA wa būdūla bose alīhaya gīkī, 'Nishokelagi
nene,' alīhaya SEEBA wa Būdūla bose, 'nū nene nakūmushokela a bing'we,'
alīhaya SEEBA wa Būdūla bose.

4Yaya ū kūbiza gīt'ūmo baalī a bakūlūgenji bing'we, abo bahangi ba kale bikalaga
bakūbawīlaga, Ū SEEBA wa Būdūla bose alīhaya gīkī, 'Galūkagi mulekane nī nzīla
jing'we ī jabūbi, nī shīītīle shing'we ī sha malofu.' Alīyo batabigwile, nūūlū
kūnidīlīla ū nene yaya, alīhaya SEEBA.

5Al'ī haha balī halī lūūlū a bakūlūgenji bing'we? Nūūlū a bahangi, balī ba
kūshinga ilalī?

6Alīyo īyo nīlagīlaga mu mihayo yane na shilagīlo shane, ītabapandīkile a
bakūlūgenji bing'we gīt'ūmo nabalagīīlīlaga batūmami bane a bahangi? "A
henaho būshosha balīhaya, 'Ū SEEBA wa Būdūla bose watwītīla īyo
ītwigeleelilwe kūlwa nzīla na nhūngwa jise, gīt'ūmo walī ahelelile kwīta we
ng'wenekīlī.'"

Munhū adamhīlile falasa yaaza

7Lūshikū lwa makūmi abīlī n'inè ng'weji gw'ikūmi na gūmò, ūyo gūkitanagwa
ng'weji gwa Shebati; gwalī ng'waka gwa kabīlī gwa būsugi bo ng'wa Dalio,
mhayo go ng'wa SEEBA gūkiza kūlī ng'hangi Zakalia ng'witūnja o ng'wa Belekia
ng'wana Ido.

8Nakabona shakoolechiwa mu makanza ga būjikū; kwimanīla ū kū būtongi bone
wīmīīla munhū adamhīlile falasa yaaza! Walī wīmīīla mu mitī ya bonji būsoga,
mu ntubīlo gwa longa lo minzī. Ū kū numa yakwe jalīho na falasa jingī, jaza, ja
buluge, na jaape.

9Nūbūūja, "Baba kī ī jenīji?" Ū malaika ūyo waniyombyaga ūniwīla,
"Lembeeshaga nakoolekeje balī ba nani a benaba."

10Ū munhū ūyo olī wīmīīla mu mitī ya bonji ūshosha alīhaya, "A benaba balī abo
SEEBA walī wabatūma kūja hose hose ū mu sī."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Hūna būng'wenhela mhola ū malaika ūyo walī wīmīīla mu mitī ya bonji;
būhaya, “Twamala ū kūbīta hose pye ū mu sī, twabona gīkī pyī ī sī īlembeelile,
hangī īlī mu mhola na kaholele.”

12Hūna ū malaika o ng'wa SEEBA ūhaya, “Ee SEEBA wa Būdūla bose, kūshisha
nanalī ūkwikala ūtūgūsaatagwa ū nzengo gwa Yelusalemu nī mizengo ī yīngī ū
mu Yuda, īyo washishaga myaka makūmi mpungatī wīpelanīlile?”

13Hūna ū SEEBA ūtūmamīla mihayo milyehu na ya kūlūngūja, akūng'wīlaga ū
malaika ūyo walūngalūngaga nū nene.

14Na ng'hwe ū malaika ūyo walūngalūngaga nane; ūniwīla “Gūūyū mhayo
gūhayage, Ū SEEBA wa Būdūla bose alīhaya gīkī, ‘Nalī na wilu būtaale no kūlwa
nguno ya Yelusalemu na Sayuni,

15alīyo nagapelanīlile no a mahanga ayo gakwibonaga galī mu mhola. Nguno ū
nene naalī naasaaya ī chene, alīyo hado dūhū; lelo a mahanga genayo
gūūbongegeja no ū būluhi wabo.’

16“Alilūūlū ū SEEBA alīhaya gīkī, ‘Ī Yelusalemu yanisaatile no nalīyīshokela, ī
numba yane īkūzengwa mo hangī. Ī Yelusalemu īkūzengwa bo kūgoloolwa na
lūgoye lo bazengi,’ alīhaya SEEBA wa Būdūla bose.

17“Ongejaga kūhaya hangī gīkī, Ū SEEBA wa Būdūla bose alīhaya, ‘Ī mizengo yane
īkūbeela no, ū SEEBA akwīlūngūja hangī ī Sayuni, akwīsola ī Yelusalemu.’”

Mapembe anè na basuji bane

18Kūponya hangī ī liso ī gīkī nūbona ū kū būtongi bone mapembe ane!

19Ū malaika ūyo waniyombyaga nūmūjū, “Ma kī nago a genaya?” Ūnishokeja
alīhaya, “A genaya h'a mapembe ayo gīsambaaja ī Yuda nī Isilaeli, pyī nī
Yelusalemu.”

20Hūna ū SEEBA ūnoolekeja basuji bane.

21Nūbūūja, “A benaba baliza kwīta kī?” Ūnishokeja alīhaya, “A genaya h'a
mapembe ayo gīsambaaja ī Yuda, nose atīho wa kūbūūcha ntwe gwakwe hangī.
Alīyo a basuji benaba bizaga kūgapeeja a mapembe, na kūgaponanja a mapembe
ga mahanga ayo gigūngūhya kūlwa kwīyūbūkīla ī sī ya Yuda na kūbasambaaja a
banhū baamo.”

Zakalia 2

Munhū na lūgoye lwa kūpimīla

1Kūlola hangī ī gīkī, nūbona munhū ū kū būtongi bone; ū mu nkono gwakwe walī
adimīīlile lūgoye lwa kūpimīla!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Nūmūja, “Ūlīja halī?” Ūnishokeja, “Nalīja kūgūpima ū nzengo gwa Yelusalemu,
nagūbone ūmo gūlī ū būgalī galī nū būlīhu waago.”

3Ū malaika ūyo waniwīlaga mihayo wīnga; ūnileka, kwimanīla wiza malaika ūngī
alīmanhya nang'hwe.

4Ūshika ūng'wīla, “Peelaga ūkang'wīle ū nsūmba ng'wenūyo gīkī, ‘Ū nzengo gwa
Yelusalemu gūtūbiza na ndugu hangī, kūlwa nguno ya wingī wa banhū, nī mitugo
ījo jikūbiza moi.

5Nene ng'wenekīlī nakūbiza ndugu ya moto ya kūgūpīndya,’ alīhaya SEEBA,
‘hama nakūbiza ikūjo lyaago.’

6“Bing'we! Bing'we! Peelagi ng'wīnge ū kū sī ya sukuma.” Alīhaya SEEBA,
“Nguno ū nene hū namusalang'hanya hose pye ū mu masī ayo galī ha sīlīlī
y'igūlū,” alīhaya SEEBA.

7“Bebe Sayuni, Peelaga! Bebe ūyo ūkwikalaga Babuloni, ipījage!”

8Nguno ū SEEBA wa Būdūla bose ūyo waninhile ikūjo ūnitūma kūja kū mahanga
ayo gaalī gaamutaaja sabo jing'we, alīhaya gīkī, “Ūyo ūmukuumya a bing'we
wakuumyaga mboni ya liso lyane.

9Ū nene nakūbanungīja nkono, a basese babo kūbataaja ī sabo jabo. A henaho hū
mukūdeeba gīkī ū SEEBA wa Būdūla bose hū ng'wene wanitūmile.

10“Bebe Sayuni, tūlaga lūpūndū ūyege. Nguno nakwiza, nize nikale hamò
ning'we.” Alīhaya SEEBA.

11“Banhū ba mahanga mingī bakwisangīja kūlī SEEBA ū mu lūshikū lwenūlo,
nabo bakūbiza banhū bane. Nakwikala hamò ning'we, hūna mukūdeeba gīkī ū
SEEBA wa Būdūla bose wanitūmile ū kū bing'we.

12Ī Yuda, īyo īlī ngabo gwakwe ū mu sī neela, īkūbiza wingīji bo ng'wa SEEBA,
hūna akwīsola hangī ī Yelusalemu.

13Bing'we banhū bose lembeelagi ū kū būtongi bo ng'wa SEEBA, nguno izile
kūfuma ū kū wikalo bokwe wela.”

Zakalia 3

Ngabīji ntaale Yoshwa

1Hūna ūnoolekeja Yoshwa, ūyo walī Ngabīji Ntaale; walī wīmīīla kū būtongi bo
ng'wa malaika o ng'wa SEEBA. Na Shetani walī wīmīīla ū kū lwande lokwe lwa
būlyo kūlwa kūmūūla.

2Ū SEEBA ūng'wīla ū Shetani, “Ū SEEBA ni akūhamage Shetani! Ū SEEBA ūyo
wīsolile ī Yelusalemu, ni akūhamage! Ū munhū ng'wenūyū abange līshitinde lya
moto lyasapulagwa kwīnga mu moto gūkūbakaga!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Ū Yoshwa aho īmīīlile ū kū būtongi bo ng'wa malaika walī azwalile shizwalo shisoso.

4Ū malaika ūbawīla abo baalī bīmīīla kū būtongi bokwe, “Ng'wīngījagi ī shizwalo shakwe ī shisoso.” Hūna ūng'wīla ū Yoshwa, “Ūlībona gīkī nakwīngīja ī shibi shako, hama nakūkūzwīka shizwalo shingī nasho shawiza.”

5Naane nūhaya, “Ntūūlīlagi shikooye ū kū ntwe gwakwe.” Na ng'hana būntūūlīla shikooye shawiza ū kū ntwe gwakwe; nī shizwalo būnzwīka ū malaika alīho hoi alolile.

6Hūna ū malaika o ng'wa SEEBA ūnagīla ū Yoshwa alīhaya:

7Ū SEEBA wa Būdūla bose alīhaya gīkī, “Ūlū ūshimīzīla ū mu nzīla jane, nī yīyo nīhayile wīdima, ūkūbiza nsugi wa numba yane, na a mabīndo gayo ūkūgalang'hana; hama nakūkwinha wiyaabī kūyeela yeela hamò nabo abo bīmīīlaga henaha aba.

8Degelekaga bebe Ngabīji Ntaale Yoshwa, na a biyo abo bigashaga kū būtongi wako, abo balīho kūlwa koolecha lūmeng'ho lwa mihayo īyo īlī hihī kwilonga: Ū nene nakūng'wenha Ntūmami wane, ūyo alī Itambī.

9Līlolagi ī liwe īlo naalītūūlaga kū būtongi bo ng'wa Yoshwa! A h'iwe ī līmò lyenīlo galīho miso mpungatī; nīyo a higūlya yalyo nakwandīka wandīke,” alīhaya SEEBA wa Būdūla bose, hūna ī shibi sha sī īyī nakūshīnja mu lūshikū lūmò.

10Ū mu lūshikū lwenūlo būlī ūmò wing'we akūng'wegeleja nzenganwa ng'wiye ize kwigasha mu mbeho ya nzabibu na ntiini gwakwe. Alīhaya SEEBA wa Būdūla bose.

Zakalia 4

Ikīndīkīlo lya Talà lya zahabu

1Hūna ū malaika ūyo wayombaga nū nene ūshoka, ūshika ūnimisha gītī munhū kūmishiwa kūfuma mu tūlo.

2Ūnibūūja alīhaya, “Ūlībona kī?” Nūnshokeja, “Nalībona ikīndīkīlo lya tala lya zahabu yike; a higūlya līlīho ibbakuli na talà jalyo mpungatī; na nzūyū mpungatī ja kwingīla ū mu talà.

3Īlīho na mitī ībīlī ya mizeituni; gūmò kū lwande lwa būlyo w'ibbakuli, nū gūngī ū kū lwande lwa lūmoso.”

4Ū malaika ūyo wayombaga nū nene nūmūja, “Baba al'īshi shene kī?”

5Ūnishokeja, “Ūtūshimanaga ī shenīshi ni shikolo kī?” Nūnshokeja, “Natūshimanaga baba.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Hūna ūniwīla, “Gūūyū mhayo go ng'wa SEEBA kūlwa ng'wa Zelubabeli, ‘Ītī bo nguzu, nūūlū mu būdūla, alīyo mu nzīla ya ng'wa Moyo wane,’ alīhaya SEEBA wa būdūla bose.

7“Bebe lūgūlū lūtaale, nang'ho ūlī kī? Ū kū būtongi bo ng'wa Zelubabeli ūkūbiza sī nenganīzu. Hanuma akūlyenha ī liwe lya kūgoloolela numba, banhū bakūtūlaga mhūndū na kūhaya, ‘Mulungu linhage mbango! Mulungu linhage mbango!’”

8Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla gūlīhaya:

9“Ū Zelubabeli wagūtūūlile ū nsingi gwa hekalu yenīyī; nū kūgūmala akūgūmala na makono gakwe. Hūna lūūlū mukūmana gīkī ū SEEBA wa Būdūla bose wanitūmile ū kū bing'we.

10“Nani ūyo adalahile lūshikū lwa mihayo mido mido? A banhū bakūyega no ū kwībona ī kabiilū īlī mu nkono go ng'wa Zelubabeli. “(Īji mpungatī jenīji galī miso ga ng'wa SEEBA, ayo gakīyeleelaga pyī ī sī.)”

11Ū malaika nūmūja hangī, “Ī mitī ya mizeituni īyī ībīlī īyo ītangatile ikīndīkīlo lya talà, gūmò kū lwande lwa būlyo, gūngī ū kū lwande lwa lūmoso; īlī na makūlū kī?”

12Nongeja kūmūja na, “Al'a matambī ga mizeituni ay'abīlī ayo galī haho na nzūyū ja zahabu, ījo jikasūlūlūchaga maguta ga zahabu, najo jilī na makūlū kī?”

13Ūnishokeja alīhaya, “Ūtūshideebaga ī shenīshi ni shikolo kī?” Nūnshokeja, “Ndūhū gete baba.”

14A henaho ūnishokeja alīhaya, “A benaba balī a banhū babīlī abo babililwe maguta kūlwa kūntūmamīla SEEBA wa sī yose.”

Zakalia 5

Shitabo shikūbbepeelaga ng'wigūlya

1Kūbūūcha hangī a miso gane ī gīkī nūbona shitabo shikūbbepeelaga ng'wigūlya!

2Ūnibūūja, “Ūlībona kī?” Nūnshokeja, “Nalībona shitabo shitaale shilībbepeela ng'wigūlya, ū būlīhu washo miita kenda, ū būgalī galī miita inè na nusu.”

3Ūniwīla, “Ī lyenīlī izumo, īlo līlīja hose hose ū mu masī; nguno shilī na mapande abīlī gandīkile, ī lipandī ī līmò shihayīlile gīkī būlī ng'wibi akūpeejiwa, ī lingī shūhaya būlī ng'wene ūyo wilahīla nyamaama akūpeejiwa.

4Ū SEEBA wa Būdūla bose alīhaya gīkī, ‘Nakūlītūma ī lizumo hose hose, līkingīle mu numba ya ng'wibi nū mu numba yakwe ūyo akilahīlaga nyamaama mu lina lyane. Līkwikala ū mu numba yakwe lyīkenaagūle ī mitī īyo īzengelilwe na a mawe gayo.’”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Nkīma igashije mu shigabbu

5Ū malaika ūyo waniyombyaga ūnegeela ūniwīla, “Alilangamaga ūshilole shisho shikolo shiligengeleka!”

6Nūmūja, “Shikolo kī ī shenīsho?” Ūniwīla, “Shigabbu sha kūgelekela.” Ongeja kūhaya, “Ū wenūbū h'ū būbi wa banhū bose ba mu sī.”

7Ī likundīkījo lya shigabbu lyalī lya chūma sha masaasī; aho lyakundūlwa nūbona nkīma igashije moi!

8Ūniwīla, “Būbi ū wenūbū,” hūna ūnkandīkīja hangī ū nīkīma ng'wenūyo mumo shigabbu, nī likundīkījo ūlīshosha hangī a ha nomo gwa shigabbu.

9Aho nabūūcha a miso nūbona ū kū būtongi bone bakīma babīlī, būlī ng'wene walī na manana, na nyaga ū mu manana gakwe! A manana gabo gaalī gītī ga gala; būshibūūcha ī shigabbu, būshenenhya higūlya ya sī.

10Ū malaika ūyo waniyombyaga nūmūja, “Balīshitwala halī ī shigabbu?”

11Ūnishokeja, “Kū sī ya Babuloni kūjūshizengela numba. Ūlū yūshila, ī shigabbu shikūtūūlwa kwenūko ng'wipande lyasho.”

Zakalia 6

Magogoteni anè

1Kūlola hangī ī gīkī nūbona magogoteni anè galiza kūfuma ha gatī gatī ya ngūlū ibīlī, ngūlū ja būtundo wa shaba!

2Ī ligogoteni lya kwandya lyalī na falasa jaza, ī lya kabīlī jalī japi,

3Ī lya kadatū jape, ī lya kanè jalī ja mabala mabala; pyī ī jose jalī ja nguzu.

4Nūmūja ū malaika ūyo wayombaga nū nene, “Ī jenīji najo kī baba?”

5Ū malaika ūnishokeja alīhaya, “Ī yenīyī myoyo īnè ya ng'wigūlū, īlīfuma kūlī SEEBA wa sī yose, ūko īkikalaga.

6Īlo līlī na falasa japi lījile kū sī ya sukuma, īlo līlī na falasa jape lījile kū sī ya ng'weli; lelo īlo līlī na falasa ja mabala mabala ī lyene lījile dakama.”

7Ī falasa jenījo jalī na nguzu no, aho jafuma jūgaagaana gīkī jije pye a hose ū mu sī. Nang'hwe ūjihamīla alīhaya, “Jagi pye hose hose ū mu sī!” Na ng'hana jūja pye hose hose ū mu sī.

8Hūna ūnihamukīla alīhaya, “Ūlījibona ījo jatūngīīla kū sī ya sukuma, ī jenījo jilīkagwifuuja ū Moyo gwane ū kū sī ya sukuma.”

Wanīlwa bo ng'wa Yoshwa

9Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūnizīīla gūlīhaya:

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10“Solaga feza na zahabu kūfuma kū ba Helidai, Tobiya na Yedaya, abo bizile
kūfuma kū būsaamiwa mu sī ya Babuloni. Mu lūshikū lwenūlo dūhū, ūje kū
ng'wa Yosia ng'witūnja o ng'wa Zefania.

11Ūjisole ī feza nī zahabu, ūkabeeje ngikili ūntūūlīle kū ntwe gwakwe ū Ngabīji
Ntaale Yoshwa ng'wana Yehozadaki.

12Ūng'wīle gīkī ū SEEBA wa Būdūla bose alīhaya, ‘Ū munhū ūyū hū ng'wene ūyo
lina lyakwe alī Itambī, na ng'hana akūsonga gītī itambī a h'ipandī lyakwe,
akwīzenga ī hekalu ya ng'wa SEEBA.

13Ū ng'wenūyū hū ng'wene ūyo akwīzenga ī hekalu ya ng'wa SEEBA, na
akūzwīkwa shizwalo sh'ikūjo lya nyatemi, igashe h'isumbī lyakwe lya būtemi
asuge. Na hangī a h'isumbī lyakwe ī lya būtemi akūbiza na nīmo gwa būgabīji.
Būkūbiza ho widomanīja a ha gatī ya būtūmami būbīlī wenūbū.’

14Ba Helidai, Tobiya na Heni ng'wa Zefania, bakwinhwa ngikili mu hekalu ya
ng'wa SEEBA kūlwa kūbizūkwa.

15Abo balī kūle bakwiza bagunaane ū nīmo gwa kūzenga ī hekalu ya ng'wa
SEEBA, hūna mukūdeeba gīkī ū SEEBA wa Būdūla bose hū ng'wene wanitūmile
ū kū bing'we. Ū gwenūyū gūkūshikīīla, ūlū ng'ūng'wigwa mu ng'hana ū SEEBA
Mulungu wing'we.”

Zakalia 7

Ū SEEBA ayejiwe shigongo ītī kūfunga

1Mu ng'waka gwa kanè gwa būsugi wa Ntemi Dalio, mhayo go ng'wa SEEBA
gūkang'wizīīla ū Zakalia, lwalī lūshikū lwa kanè ng'weji gwa kenda, ūyo
gūkitanagwa gwa Kisileu.

2Banhū ba Beeseli baalī bantūma Sheleza na Legemu-Meleki, hamò na banhū
babo kūjūng'wikūmbīlīja ū SEEBA;

3būbabūūja a bagabīji ba mu numba ya ng'wa SEEBA wa Būdūla bose, na a
bahangi; būhaya, “Twikale ū mu shīmīle sha kūlīla ng'hūngū na kūfunga mu
ng'weji gwa katanò, ūmo tūkīītīlaga būlī ng'waka nose myaka yakwīlaga?”

4Hūna ū mhayo go ng'wa SEEBA wa Būdūla bose gūnizīīla gūlīhaya:

5“Babūūjage pye a banhū ba sī yenīyī na a bagabīji; gīkī, ‘Ū ng'wikanza lya myaka
makūmi mpungatī īyo yabīta, ūlū ng'wafunga ū mu ng'weji gwa kantanò na gwa
mpungatī, kūnū mukūlīlaga na ng'hūngū, ng'wafungaga kūlwa nguno yane gete?

6Nūūlū mukūlyaga na kūng'wa, ng'walī mutalyaga na kūng'wa kūlwa nguno ya
kwiyeja bing'we dūhū?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Ī mihayo yenīyī ītī h'ī yene īyo SEEBA wīhaya mu nzīla ya bahangi ba kale aho nzengo gwa Yelusalemu, nī mizengo ya bbihī nago yalī ītaalī mu kwifuula na būsabi, nī litogolo lya Negevu, nī sī ja magūlya ga ng'weli jalī jitaalī na banhū?'"

8Ū mhayo go ng'wa SEEBA gwiza hangī ū kūlī Zakalia gūlīyomba:

9"Ū SEEBA wa Būdūlū bose alīhaya gīkī, 'Goloolagi ū mu kalamulīle king'we, hangī mubize na shigongo na kwisaatwa būlī munhū na biye.

10Yaya ū kūbiboneela a bachīlwa nūūlū a bapīna, balobeji na a bahabī. Yaya ū kwiyiganikīla yabūbi ū mu ng'holò jing'we būlī munhū na ng'wiye.'

11"Kwike bakalema ū kūdīlīla; bīīta ntwe ndiimu, būgalūka bajile bichibījaga a matū gabo.

12Būgang'hanaja ī ng'holò jabo, jūdaama no gīt'iwe, būlema ū kūshidegeleka ī shilagīlo nūūlū ī mihayo īyo Seeba wa Būdūla bose wītūmaga mu nzīla ya ng'wa Moyo wakwe kūbītīla mū bahangi a ba kale. Hūna lūūlū ū SEEBA wa Būdūla bose akapelana no.

13"Aho naahīlīka baalī baalema ū kūdegeleka, hūna lūūlū aho bitana nane natadegelekile." Alīhaya SEEBA wa Būdūla bose.

14"Nakabatūmīla nshūūlūlū nūbasambaagīja kū mahanga gose, ayo gaalī mageni ū kūbo. Ī sī ū kū numa yabo yūbiipa, yūsaaga buyīkī; ndūhū na wa kūbīta bīta mo nūūlū hado. Ī sī yalī yawiza, alīyo bīyenheleja kūbiza buyīkī mu gīko."

Zakalia 8

SEEBA kwīyīlūkīla Yelusalemu

1Ū mhayo go ng'wa Seeba wa Būdūla bose gūnizīīla hangī

2Ū Seeba wa Būdūla bose alīhaya gīkī, "Nalī na wilu būtaale no kūlwa nguno ya Sayuni; būlīniminya ū wilu kūlwa nguno ya nzengo gwenūyo."

3Ū Seeba alīhaya gīkī, "Nakūshoka ī Sayuni, nikale ū mu Yelusalemu. Hūna ī Yelusalemu īkwitanwa Nzengo ūyo gūlī na Ng'hana mo, nū lūgūlū lwa ng'wa SEEBA wa Būdūla bose, lūkwitanwa Lūgūlū Lwela."

4Ū SEEBA wa Būdūla bose alīhaya gīkī, "Līkūshika hangī ī likanza lya banamhala na a bagikūlū kūyikala balīho myaka mingī, bakūyeela yeelaga ū mu nzengo gwa Yelusalemu, būlī ng'wene na nkīndo gwakwe akwikīndīkījaga kūlwa būlamu bo shikū ningī.

5A mayīla ga mu mizengo gakūyikala gookalaga bayanda na banikī bakwigusha ng'wenūmo."

6Ū SEEBA wa Būdūla bose alīhaya gīkī, "Ū mhayo gwenūyū ū ng'wikanza lyenīlo gūkūbonekana gīkī gūlī gwa kūkumya ū kū banhū abo basaagīīla benaba, ī gīsī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

muliganika gīkī nū kūlī nene gūkūbiza gwa kūkumya?” Alīhaya SEEBA wa Būdūla bose.

7Ū SEEBA wa Būdūla bose alīhaya gīkī, “A banhū bane nakūbīnja ū kū sī ja kīya na ng'weli, bapīle.

8Nakūbenha bize bikale mu Yelusalemu hangī; bakūbiza banhū bane, ū nene nakūbiza Mulungu wabo, hangī nsanyiwa na ntūngīlīja ū kūbo.”

9Ū SEEBA wa Būdūla bose alīhaya gīkī, “Bing'we abo mukwīyigwaga ī haha ī mihayo yīnīyī, īyo bīhaya na a bahangī abo baalīho aho gwatūūlagwa ū nsingi gwa numba ya ng'wa SEEBA wa Būdūla bose, gaguzuhyagi lūūlū a makono ging'we, ī hekalu īzengwe.

10Aho lītaalī ū kūshika ī likanza lyenīlo, yalī ītīho mheela kūlwa ng'wa munhū nūūlū kū ntugo gose gose. Walī atīho wa kwīta nīmo gwakwe mu būlembeezu, baalīho banishi bingī no, nguno būlī munhū naalī nang'wīta kūbiza ng'wanishi kūlī nzenganwa ng'wiye.

11Alīyo ī haha ū būshiigo wa banhū aba natūbīītīla gīt'ūmo nīītīlaga ī kale.” Alīhaya SEEBA wa Būdūla bose.

12“Ī mbīyū jikūzwa chiza, nū nzabibu gūkūtwaja a matwajo gago, ī sī nayo īkūzwisha īsho shikalīmagwa, nī ligūlū līkūyūgwisha ū lūme. Ī shose shenīshi nakūshifunya shibize wingīji ū kū būshiigo wa banhū aba.

13Bing'we Yuda na Isilaeli, a mahanga gamubonaga gīkī mulī shikolo shizumile, alīyo ī haha nakūmupīja mubize banhū ba mbango. Lekagi ū kogoha, gaguzuhyagi dūhū a makono ging'we.”

14Ū SEEBA wa Būdūla bose alīhaya gīkī, “Ūmo naalī nizunīlīgīja kūng'wenhela mayanga, na kūleka kūmuchīla shigongo kūlwa basīng'we abo baalī banisaayīcha.” Alīhaya SEEBA wa Būdūla bose,

15“Ī haha lekagi ū kogoha, nguno nizunīlīgije kūgwītīla yawiza hangī ū nzengo gwa Yelusalemu nī Yuda.

16Kwike shing'wigeleelilwe ng'wīte yīīyī: Iwīlagi ya ng'hana būlī munhū na ng'wiye, ū mu mabanza ging'we muyūfunya būlamuji bo ng'hana na būdeekanu.

17Yaya kūnīīla gwīnda yabūbi nzenganwa ng'wiyo, hangī nū go kwilahīla nyamaama yaya ū kūgūyegela. Ū nene nīkolilwe pyī ī yenīyī.” Alīhaya SEEBA.

18Ū mhayo go ng'wa SEEBA wa Būdūla bose gūnizīīla hangī.

19Ū SEEBA wa Būdūla bose alīhaya gīkī, “Ī likanza lya kūfunga mu ng'weji gwa kanè, nū gwa katanò, nū gwa mpungatī, nū gwikūmi līkūbiza lya shigukulu sha būyegi na kūzalabana ū kū numba ya Yuda. Alilūūlū, a bing'we ītogagwi ī ng'hana nī mhola.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Gūūyū mhayo alīgūhaya ū SEEBA wa Būdūla bose: Banhū bingī na bikaji ba kū
mizengo mitaale bakwiza,

21na bikaji ba mu nzengo nebe bakūja kū nzengo gūngī bakabakomige koi
balīhaya, “Tūjagi wangū tūkang'wikūmbīlīje ū Seeba, tūkankoobe ū SEEBA wa
Būdūla bose. Ū nene ng'wenekīlī najile koi.”

22Na ng'hana banhū bingī na mahanga ga būdūla būtaale gakwiza Yelusalemu
kūnkooba ū SEEBA wa Būdūla bose na kūnomba jakwe.

23Ū SEEBA wa Būdūla bose alīhaya gīkī, “Ū mu shikū jenījo banhū ikūmi ba ndīmi
jiikīla kīlile, na mahanga ga būlī mbika bakūng'ūmīīla Nyudaya ūmò ha lūpembe
lwa shizwalo shakwe kūnū balīng'wīla gīkī, ‘A bise tūlīja nang'ho, nguno
twigwile gīkī ū Mulungu alī hamò ning'we.’”

Zakalia 9

Kūlamulwa kwa banishi ba Baisilaeli

1Ū mhayo go ng'wa SEEBA gūlī na wilwisha na sī ya Hadilaki, nī Damasiko
gūkwīyikalīla, nguno a miso ga banhū ganolile SEEBA, nī ng'anda ja Baisilaeli ī
jose;

2nī Hamasi gūkwīyikīīla Īyo ībīmbīkanilwe nayo, pyī nī Tulo nī Sidoni, nūūlū īkī
a bikaji baamo bakibonaga balī na masala no.

3Ī Tulo yene yizengela ngītīli ya kūpīlīla; ī hela yajitūlīīla gītī lūbuubu, Ī zahabu
najo gītī masalū ga mu mapanda.

4Alīyo ū SEEBA akūjīnja ī sabo jaamo nū būdūla wa nzengo gwenūyo ū wa mu
nyanza akūbūkenaagūla, nīyo gūkūkenaagūlwa bo moto.

5Ī Ashikeloni īkūbona yogohe; Ī Gaza īkūgalagala kūlwa kūsaatwa, nī Ekuloni
nayo gīko, nguno ū kwisagīlwa kwayo kūkūchabagīla. Ī Gaza īkūjimīīja ū ntemi
wayo, ī Ashikeloni bakwīpeela ībize buyīkī.

6Ī Ashidodi īkwikalīlwa mahanga ga wisangīlīje, a Bafilisiti būkūbīnga ū
wikumīlīja wabo.

7Nakūbīngīja ī notà ya mininga, nī shilīwa īsho shilemejiwe bakooya ū kūshilya.
Abo balashiigīīle bakūbiza banhū ba ng'wa Mulungu wise, na bakūbiza na būsugi
ū mu Yuda, ī Ekuloni īkūbiza gīt'ūmo balī Bayebusi.

8Alīyo ī numba yane nakwīlang'hana Ītizūdumīlwa na mabità ga bibonya.
Atilonga hangī ng'wiboneeji wa kūbahehenaja a banhū bane, nguno ī haha
nabalang'hanile no.

Kwiza kwa Ntemi wa Sayuni

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Bebe Sayuni, yegaga! Ee Yelusalemu, tūlaga mhūndū! Managa gīkī ū Ntemi wako aliza ū kūlī bebe, ntūngīlīja hama alī na būpīji, ū wei mfula na adamhīlile nzobe, alī ha nzobe, ng'wana wa nzobe.

10A magogoteni ga būlūgū nakūgīnja ī Efulaimu, nī falasa ja būlūgū jikwīnga Ī Yelusalemu, nū būta wa būlūgū būkūbīnzagūlwa. Ū ng'wenūyo akūkumūcha mhola kū mahanga. Ū būsugi bokwe būkūbiza bo kūfuma nyanza īyī kūja kū nyanza yīngī, na kwandīja kū Līmongo kūja kū būkalīkījo bo sī.

11Alīyo ūlū a bing'we, kūlwa nguno ya mininga g'ilagane lyane ū kū bing'we, a banhū bing'we abo balī mu būding'wa nakūbīnja ū ng'wichongo Īlo lītī na minzī.

12Bing'we bading'wa abo mulī mu kwisagīlwa, shokagi kū ng'hambī ya būlang'hanwa wing'we; ī lelo nalīmuwīla hape nakūmushokeja Īsho ng'walī nasho na kūtinda ho.

13Ī Yuda nakwībanga gītī nalībanga būta bone, hūna ī Efulaimu nītūmamīle gītī masonga. Ū bebe Sayuni nakūbasamīlīja a baana bako bilwishe na baana ba Bayunani, nakūkwīta ūbize gītī līlūshū lya nshilikale.

Ū SEEBA akwilonga

14Ū SEEBA akūbilongela a banhū bakwe, ī lisonga lyakwe līkūlabya gītī lūlabi. Ū SEEBA Ntaale akūng'angaaja ipembe lyakwe, akūshimīzīla mu nshūūlūlū gwa dakama.

15Nīyo ū SEEBA wa Būdūlū bose akūbakīngītīīla; bakūbiza bapyenī na bakūkenaagūla bo kūtūmamīla nhaago na mawe. Bakūng'wa kūshisha bayūgalagala gītī bang'wi ba walwa; bakookala pa gīt'ibbakuli lya kūseeseebelela ha mhembe ja ng'walīlo.

16Ū SEEBA Mulungu wabo akūbapīja ū mu lūshikū lwenūlo, gītī idaale lya ng'holo ja banhū bakwe. Bakūyūng'weka ū mu sī yakwe gītī būlenji bo mawe ga mpango ayo gakatūūlagwa mu ngikili.

17Bakūbiza basoga no, hangī bakūbeelela kīngī nasho! Ī shilīwa shikūbasheesha a basūmba ī mibīlī, na a banhya ī divai.

Zakalia 10

SEEBA kūbisagīja banhū bakwe

1Ū SEEBA nombagi ī mbula ū mu makanza ga mīsa, nguno ū SEEBA hū ng'wene akagabeejaga a malunde ga mbula. Ī mbula ya nzumbī akabatūmīlaga we a banhū, nī shisho shikazwaga mu matogolo kūlwa banhū bose.

2Ī shiikolile īsho shikalamiagwa shilī na mihayo ya kūlemba banhū, a bachūja bakabonaga mihayo ya nyalomolomo; bakahooyelaga ya shilooti sha kūlemba

© 2015 Bible Society of Tanzania.

banhū, bakinhaga būlūngūja būtī na fiilū. H'ī chene a banhū bakatagaalījaga bajile sagala gītī ng'holo, bakiboneelagwa kūlwa kūgayiwa ndīīmi.

3Ū būpelanu bone būbapembekelile no a badīīmi, a batongeeji nakūbagwisīja nsango; nguno ū SEEBA wa Būdūla bose akūlīdīlīla wei ī lidaale lyakwe, h'ī numba ya Yuda; akūbīīta babize gītī falasa mhyeeni mu būlūgū.

4Ū kūfuma mu Yuda līkwilonga iwe lya kūgoloolela numba, ū mulī we lūkwilonga lūmambo lwa kūlang'hana iheema, ū mulī we būkwigela būta bo kūlwīīla mu būlūgū, būlī nsugi akūfuma mulī we.

5A bose bakūbiza gītī bagosha ba nguzu bakūpandagīlaga tembe mu mapanda makanza ga būlūgū. Nīyo īkī ū SEEBA alī hamò nabo, ū mu kalwīīle kabo bakūbagoola a badamhīji ba falasa.

6Ī numba ya ng'wa Yuda nakwīguzuhya, Ī numba ya ng'wa Yosefu nakwīpīja. Nakūbashosha hangī kū kaya, nguno nabasaatilwe. Bakūbiza gītī naalī natabalemile, nguno nalī SEEBA Mulungu wabo, ū mu kwitana kwabo nakūbidīka.

7A Baefulaimu bakūbiza na nguzu gītī bashilikale, ī ng'holò jabo jikūzalabana gītī bang'wi ba divai. A baana babo bakūbona bayege, Ī ng'holò jabo jikūnyegela SEEBA.

8Nakūbitana bibilinge mu sī yabo, na ng'hana nakūbapīja; bakūkwīla no babize gīt'ūmo baalī Ī kwandya.

9Nūūlū nabasambaagīje kū mahanga ga banhū, alīyo nahene bakūniizūkwa nūūlū ū kū sī ja kūle. A boi na a baana babo bakūpīla, bakūshoka dūhū.

10Nakūbashosha ū kūfuma ī Misili nī Ashulu nakūbabilinga nabīnje ko, nabenhe Gileadi na Lebanoni kūshisha ū ng'wanya gwa kwikala gūtūbiigela.

11Bakūbīta mu nyanza ya makoye, alīyo ū kūlibangūka kwa nyanza kūkūlembeela, nū mongo gwa Nile gūkūkama hamò na būshimu wago. Ū wikumīlīja bo Ashulu būkwichiwa hasī, nū būsugi bo Misili būkūbīta.

12Nakūbaguzuhya mulī SEEBA, na bakūshimīza mu būdūla kūlwa lina lyakwe. Alīhaya SEEBA.

Zakalia 11

1Ee Lebanoni, lugūlaga ī milyango yako moto gwībbebbene ī mikoola yako!

2Bebe nzule, tūlaga ng'hūngū; nguno ū nkoola gwagwishiagwa, ī mitī y'ikūjo yakenaagūkaga! Bing'we mikoma ya Bashani līlagi ng'hūngū; Ī bū na būdiitu wayo yapuugagwa!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Badegelekagi a badīīmi balīdaaya, a madīīmīlo gabo ayo bagasanije gaakenaagūkaga! Nī shimba jidegelekagi jikūlīlaga; a masaka ga kū mongo gwa Yolodani geelile!

Badīīmi batī na būdīlīīji

4Ū SEEBA Mulungu wane alīhaya gīkī, "Līdīīmage ī lidaale lya ng'holo ījo jimeng'hilwe kūlwa kūsīnzwa.

5A bagūji baajo bakajisīnzaga alīyo batinhagwa nūūlū nsango. A bajinja baajo bakahayaga, 'SEEBA akumīlījiwe, naasaba būlī!' A badīīmi baajo batajisaatagwa.

6Nguno natikala nakūbachīlaga shigongo a banhū ba sī īyī." Alīhaya SEEBA. "Būlī ūmò wabo nakūnsamīlīja kūlī nzenganwa ng'wiye, nantūūle mu nkono gwa ntemi wakwe. Ī sī īkūkenaagūka no, alīyo ū nene natūbapīja ū mu makono gabo."

7Na ng'hana nūlīdīīma ī lidaale īlo līmeng'hilwe kūlwa kūsīnzwa, ī no no no ījo jileba lebile ū ng'widaale. Nūsola milang'ha ībīlī, gūmò nūgwitana Shigongo, ū gūngī Būmò; hūna nūlīdīīma ī lidaale.

8Ng'wikanza lya ng'weji gūmò nūbakenaagūla badīīmi badatū. Nī lidaale lya ng'holo lyūnikolwa, nū nene nūnoga ū kūliyūmīlīgīja;

9nūhaya, "Ū nene natūdūla ū kūbiza ndīīmi wing'we. Ū wa kūcha n'achaage, nū wa kūkenaagūka nang'hwe akenaagūke. Abo balasaagīīle ni bidakunage boi kū boi."

10Hūna nūgūsola ū nang'ha gwane ūyo gwitanagwa lina lya Shigongo, nūgūbīnza, kūlwa kūlībūlaga ī lilagane īlo naalī naabeeja na mahanga gose.

11Ū mulūshikū lwenūlo lyūcha ī lilagane; ū ng'widaale abo baaniloleelaga, abo baalī baluhiwe būdeeba gīkī ū gwenūyū gwalī mhayo go ng'wa SEEBA.

12Nūbawīla, "Ūlū mulībona ībeelelile ninhagi ī mheela yane; alīyo ūlū ītī chene, ndūhū ū mhayo ikalagi nayo." Hūna būnilīpa shipande makūmi adatū sha feza.

13Hūna ū SEEBA ūniwīla, "Jiponejage kūlī mūmbi," ī yoi ī chene yalī mheela nsoga, īyo baalī baniiganikīla! Na ng'hana ī shipande sha feza shenīsho makūmi adatū nūkashiponeja kūlī mūmbi mu numba ya ng'wa SEEBA.

14Hūna nūgūbīnza nū nang'ha gwane ūyo gwitanagwa lina lya Būmò, kūlwa kūbūbūlaga ū būdūgū a ha gatī ya Yuda na Isilaeli.

15Hūna ū SEEBA ūniwīla, "Solaga hangī shitūmamīlo sha ndīīmi mbūūlī.

16Nguno nalīhaya kūtūūla ndīīmi ūyo atūjidīlīla ījo jijimīīlile, nūūlū kūjikooba ījo jitaalī kūkomeela, nūūlū kūjigunanha ījo jilabūkile, ndūhū nūūlū kūjilang'hana ījo jilī mhola; alīyo ī ng'īnu akūyūjilya, wayūjihopolela nī chūūga shajo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Wimana we ū ndīīmi mbūūlī, ūyo akalekanījaga idaale! Ī līlūshū ni līgūtīnage ū nkono gwakwe ū gwa būlyo, līlībītīle nī liso lyakwe ī lya kū nīīla! Ū nkono gwakwe ni gūūmage gete, nī liso lyakwe ī lya kū būlyo lībbokule jigi!”

Zakalia 12

Kūkenaagūlwa kwa banishi ba Yelusalemu

1Ūyū gwene mhayo go ng'wa SEEBA kūlwa sī ya Isilaeli, ū SEEBA ūyo walyamba ī ligūlū, nū nsingi gwa sī ūgūtūūla we, hama hū ng'wene ū meeja wa moyo ūyo gūlī mu gatī ya ng'wa munhū; ū ng'wenūyo alīhaya gīkī,

2“Ī Yelusalemu nakwīyīta ībize shikombe sha kūgenheleja kūlelengeta a mahanga ga banhū ayo galī hihī hihī; ī Yuda īkūpīndiwa, pyī nī Yelusalemu.

3Ū mu lūshikū lwenūlo a mahanga ga mu sī a gose ūlū gibilinga kwilwisha nī Yelusalemu, nakwīyīta ībize iwe idito, īlo lītūdūla kūsegejiwa na mahanga gose. Abo bakūgema kwīsegeja bakwiminya boi benekīlī.

4Ū mu lwise lwenūlo būlī falasa nakwīgwisīja ng'hahū, na būlī ndamhīji wayo lūsalo.” Alīhaya SEEBA. Alīyo nakwikala miso kūlwa kwīlang'hana ī numba ya Yuda, ī falasa ja mahanga ī jene nakūjibbokuja pyī ī jose.

5Hūna a batongeeji ba Yuda bakūhaya ū mu ng'holò jabo gīkī, “A banhū ba mu Yelusalemu balī na nguzu, nguno ū Seeba wa Būdūla bose hū ng'wene ū Mulungu wabo.”

6Ū mu lūshikū lwenūlo a batongeeji ba Yuda bakūbiza gītī moto gūkūmeenyaga h'ikīgo lya ng'hwi, nūūlū gītī chenge sha moto shilī ha shise sha būsīga būgesile. Bakūbanogoteja a banhū abo babapīndije, abo balī kū būlyo wabo nū kū lūmoso lwabo; alīyo ī Yelusalemu īkūsaaga h'ūmo īlī dūhū a h'ipande lyayo.

7Ū Seeba akūjipīja tame ī kaya ja mu Yuda, hūna lūūlū ī likūjo lya banhū ba numba ya ng'wa Daūdi na ba Yelusalemu lītūbiza itaale kūtinda ī lya banhū ba Yuda.

8Ū mu lūshikū lwenūlo ū Seeba akūbalang'hana a bikaji ba mu Yelusalemu, nīyo bakūbiza na nguzu no; ū ngokolo wa bagokolo ū mubo akūbiza gīt'ūmo walī Daūdi, ī numba ya ng'wa Daūdi īkūbiza gītī Mulungu, gītī Malaika o ng'wa Seeba alī kū būtongi wabo.

9Ū mu lūshikū lwenūlo nakūfuma naje nakūgakenaagūlaga a mahanga a gose ayo gakwīdumīlaga ī Yelusalemu.

Kūnīlīīla Ūyo bakanchima

10“Nīyo ī numba ya ng'wa Daūdi na a bikaji ba mu Yelusalemu nakūbitīīla Moyo wa shigongo na wa kūbagunanha kūlomba mu kwikūmbīlīja. Bakūnilola, ū nene ūyo bakanichima, hūna bakūlīla gītī munhū akūnīlaga ng'wana wakwe ūmò

© 2015 Bible Society of Tanzania.

dūhū, hangī bakūpīnīhala no gītī kūpīnīhala kwa munhū kūlwa ng'wana wakwe ngosha tangī.

11Ū mu lūshikū lwenūlo kūkūbiza ho kūlīla kūtaale no ū mu Yelusalemu, gītī kūlīla kwa mu sī ya Hadadi-limoni kū mbūga ya Megido.

12Ī sī īkūlīla ng'hūngū, nīyo būlī banhū mu lūdūgū lwabo, na a bake babo nabo būlī bene heke heke, a ba lūdūgū lwa numba ya ng'wa Daūdi na a bake babo, na a ba lūdūgū lwa numba ya ng'wa Nasani na a bake babo,

13na a ba lūdūgū lwa numba ya ng'wa Lawī na a bake babo, na a ba lūdūgū lwa numba ya ng'wa Shimei na a bake babo,

14nī ndūgū ījo jilīsaagīīla najo na a bake baajo.

Zakalia 13

Būhangi bo nyamaama kūkalīka

1"Ū mu lūshikū lwenūlo lūzwīlo lwa minzī lūkūlugūlwa kū nguno ya numba ya ng'wa Daūdi na a bikaji ba mu Yelusalemu, kūlwa kūbeeja ī shibi shabo na kūbīngīja ū būsoso wabo.

2"Ū mu lūshikū lwenūlo nakūgīnja a mina ga shiikolile sha kūlamiwa ū mu sī, na ng'hana shitizūkīlwa hangī." Alīhaya SEEBA wa Būdūla bose. "A bahangi nakūbīnja ū mu sī, nū moyo gwa būsoso.

3Nīyo ūlū munhū wikala ataalī akūhangaga, a ba ise na nina abo bamyala, bakūng'wīla gīkī, 'Ū bebe shiigelile ūche, nguno ūlīhaya būlomolomo mu lina lya ng'wa SEEBA.' Ūlū ūhanga a babyaji bakwe bakūnchima ache."

4Ū mu lūshikū lwenūlo būlī ng'hangi akūgooka kūlwa mihayo yakwe īyo akwīfunya mu koolekejiwa mu nzīla ya būhangi. Atilonga wa kūzwala shizwalo sha nyahangi sha booya, gīkī alembagūle banhū.

5Akūhaya, "Ū nene nalī nīmi natī ng'hangi; kūfuma ha būnīgīnī bone ū nīīlo gwane nakapandīkīlaga mu kūlīma sī gīkī dūhū."

6Ūlū munhū ūmūja gīkī, "Al'a magulaagīje ayo galī a ha mīlī gwako ga mbika kī?" Akūshosha alīhaya, "A magulaagīje nakagapandīkīla ha kaya ya banwani bichane."

Ndīīmi kūtūlwa na ng'holo kūbbalasana

7Ū SEEBA wa Būdūla bose alīhaya: "Bebe līlūshū, mishaga wilwishe nū ndīīmi wane, wilwishe nang'hwe ū nwani ng'wichane wa bbihī no no no!" "Ntūlage ū ndīīmi jikūbbalasana Ī ng'holo, hūna ū nang'ha gwane nakūgūgalukīja ū kū ndo do do."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Ū SEEBA alīhaya gīkī, “Hose pyī ū mu sī selusi ibīlī ja banhū bakūtūlwa bayagaale; alīyo īkūlekeelwa moi selusi īmò.

9A banhū ba selusi īmò benaba nakūbabītya mu moto; nakūbeeja gītī feza, nakūbagema gītī zahabu. Bakūniitana mu lina lyane nane nakūbidīka; nakūhaya, ‘A benaba banhū bane,’ nabo bakūhaya, ‘Ū SEEBA alī Mulungu wise.’”

Zakalia 14

Ū SEEBA Akwiza Kūsuga

1Lūkūshika ū lūshikū lwa ng'wa SEEBA, ī sabo ījo ng'walī ng'wataajiwa mugabanhyiwe.

2Pye a mahanga ga mu sī jose nakūgabilingīla Yelusalemu, gize kwilwisha nago ū nzengo gwenūyo; gakūgūdima gajijane nī sabo ja mu kaya jaamo, na a bakīma gayūbiboneela gabasosohaja. Nusu ya bikaji ba mu nzengo gwenūyo bakūsaamījiwa kū sī jingī; alīyo abo balasaagīīle batīnjiwa moi.

3Kwike ū SEEBA akūgaseesela a mahanga genayo alwe nago, gītī akūlwaga mu lūshikū lwa būlūgū.

4Ū mu lūshikū lwenūlo akwīmīīla na magūlū gakwe ha Lūgūlū lwa Mizeituni kīya ya Yelusalemu, hūna ū Lūgūlū lwa Mizeituni lūkūtandūka habīlī, kūfuma kīya kūja ng'weli, lilonge ho lyoma ītaale; ī nusu ya lūgūlū īkūsegeja kūja sukuma, ī nusu ī yīngī yūja dakama.

5A bing'we mukūpeela bo kūbītīla ū mu lyoma lya lūgūlū lwane, nguno līkūbiza līshikile Azeli. Mukūpeela ūmo mukīpeelela nyahīnga mu shikū ja ntemi Uzia wa Yuda. Hūna ū SEEBA Mulungu wane akwiza hamò nabo a beela pye a bose.

6Ū mu lūshikū lwenūlo lītūbiza ho isana, nī mbeho ītūbiza ho nūūlū lūme lūnyilīzu.

7Lūkūbiza lūshikū lwa iyene, lūtī na līīmi nūūlū būjikū ndūhū; ū lūshikū lwenūlo lūkūbiza lūmanilwe na SEEBA dūhū. Ūlū lyūbiza lya mhīndī heela pe.

8Ū mu lūshikū lwenūlo minzī mapanga gakūhūūma kūfuma Yelusalemu; nusu yaago gakūsela galolile kū nyanza ya kīya, ī nusu ī yīngī kūja kū nyanza ya ng'weli; gakūsela gīko mu chū na shidikū.

9Ū SEEBA akūbiza Ntemi wa sī yose; ū mu lūshikū lwenūlo akūbiza ho SEEBA ūmò, nī lina lyakwe līkūbiza līmò kwike.

10Ī sī pyī ī yose kwandīja Geba kūshisha Limoni, dakama ya Yelusalemu, īkūbiza itogolo lyūmu. Alīyo ū nzengo gwa Yelusalemu gūkūgūngūhiwa gwikale ūmo gūkikalīlaga na kale, gūkwandīja kū Mita gwa Benjamini kūshisha ūko gwalī ū Mita ū gwa Kale, gūūgoloola gūjile kū Mita gwa kū Kuluba; hama kūfuma kū Numba Ndīhu ya Hananeli kūshisha kwikamīlo lya divai ya ng'wikūlū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Gūkūbiza na bikaji mo bingī; gūtalakenaagūlwa hangī na hado yaya. Ū nzengo gwa Yelusalemu gūkwikala mu mhola.

12Īlī h'ī lihūūya īlo SEEBA akūlītūmamīla kūgatūla pye a mahanga ayo gaalī na wilwisha na Yelusalemu: Ī mibīlī yabo īkūbola kūko bataalī bīmīīlile na magūlū gabo, na a miso gabo gakūbola ū mu mhembo jago, nī ndīmi jabo jikūbola jilī ū mu milomo yabo.

13Ū mu lūshikū lwenūlo ū SEEBA akūbatūla a banhū na boobà būtaale; būlī munhū akūng'ūbūkīla ng'wiye kūnū ong'hajaga nkono.

14Nī Yuda īkwikenya ū mu Yelusalemu; ī sabo ja mahanga pye a gose ayo galī hihī hihī jikūbilingwa, zahabu na feza ningī no, būyaga na shizwalo.

15Ihūūya lya mbika yenīyo līkūjitūla nī falasa, nī nzobe ī nhaale, kūja kū ngamīla na nzobe nī ndimu ī jose ījo balabize najo ū mu ng'hambī jenījo.

16Abo balasaagīīle ū kūfuma ū mu mahanga ayo gaalī gīyūbūkīla Yelusalemu bakūyūja būlī ng'waka kūnamya ū ntemi, ū SEEBA wa Būdūla bose, na kūshiyegela ī Shigukulu sha Maduku.

17Banhū bose bose a ba mu sī ūlū būleka ū kūja ī Yelusalemu ū kūnamya ū ntemi, ū SEEBA wa Būdūla bose, batūpandīka ī mbula.

18A Bamisili ūlū būleka ū kūja kwisangīja ū mu shigukulu shenīsho, batūpandīka ī mbula. Ū SEEBA akūbenhela a mahūūya ayo akūgatūmamīla kūgatūla a mahanga ayo gatatogilwe kūja kūshiyegela ī Shigukulu sha Maduku.

19Ū gwenūyū hū nsango gwa Misili, hama hū nsango gwa mahanga gose ayo gakūleka kūja kūshiyegela ī Shigukulu sha Maduku.

20Ū mu lūshikū lwenūlo mhayo NG'WELA KŪLWA NG'WA SEEBA gūkūbiza gwandīkilwe a ha ng'hīnda ja falasa, nī nungū ja kūzugīla ī ja mu numba ya ng'wa SEEBA jikūbiza gītī mabakuli meela ayo gakatūūlagwa kū būtongi bo ng'walīlo.

21Būlī nungū ū mu Yelusalemu nū mu Yuda īkūbiza neela kūlwa ng'wa SEEBA wa Badūla bose, hama būlī bene abo bakwiza kūfunya shitambò bakūsola nungū jimò na jimò bazugīle mo. Nīyo ū mu lūshikū lwenūlo atilonga nsūlūja ū mu numba ya ng'wa SEEBA wa Būdūla bose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Malaki

Malaki 1

1Mhayo gwa ng'wa SEEBA kū Baisilaeli mu nzīla ya ng'wa Malaki.

Seeba kūntogwa Yakobo

2Ū SEEBA akūhayaga gīkī, “A bing'we namutogilwe. Alīyo a bing'we mukūbūūjaga, Ūtūtogilwe mu kinehe?” Ū Esau walī atī nkūlūye wa ng'wa Yakobo? Alīhaya SEEBA. Alīyo ū Yakobo h'ūyo nantogilwe,

3lelo ū Esau nūnkolwa, nī ngūlū jakwe naajigalūcha jūbiza itogolo dalali, ū wingīji bokwe nūbūlekela manyamhawa ga mu matogolo.

4Ū Edomu ng'wene ni ahayage dūhū ī gīkī, “Nūūlū īkī tūkakenangujiwa ī sī yise, alīyo nahene tūkwīzenga hangī dūhū ī misaka.” Kwike ū SEEBA wa Būdūla bose alīhaya gīkī, “Ū kūzenga ni bazengage, alīyo nakūkambagūla. Bakwitanwa Sī Yabūbi, banhū abo balī mu būpelanu bo ng'wa SEEBA pyī ī shikū.”

5Ū mhayo gwenūyū mukūgūbona na miso ging'we; mukubyuhaya gīkī, “Ū SEEBA ng'wene ntaale nū kū sī ja hanze ya Isilaeli.”

Shakwinha shitigeleelilwe

6Ū ng'wana akbizaga ankūgije ū ise, nū ntūmami ūyo wantūūla ha nīmo. Al'ū nene ūlū nalī sīng'we, līlī halī lūūlū ī likūjo īlo līniigeleelilwe? Alahaya SEEBA wa Būdūla bose. A bing'we bagabīji h'abo mukoolekejaga ibengwe ū kū lina lyane. Alīyo mukūbūūjaga, “Toolekije ibengwe mu kinehe ū kū lina lyako?”

7Mukūtūūlaga shilīwa shisosohalile a ha ng'walīlo gwane. Alīyo ū kūnū ng'ūbūja, “Tūkūkūsosohajaga mu nzīla kī?” Kūlwa kūhaya gīkī ī meza ya ng'wa SEEBA yene ya kwibengelejiwa.

8Ī gīsī ūlū mulenha mitugo jibbokulile gīkī shitambò kūlwa nguno yane, ū gwenūyo gūtī mhayo gwa bubi ū gwenūyo? Ūlū mulīfunya mitugo jilemehalile nūūlū jisaatile gīkī jibize shitambò, gūtī gwa bubi ū gwenūyo? Aligemagi ū kūjifunya kūlwa ntemi wing'we! Akūmuyegela? Akūng'wanukūla dūhū? Alīhaya SEEBA wa Būdūla bose.

9Ng'wikūmbīlījagi lūūlū ī haha ū Mulungu atūchīle shigongo. A bing'we muliganika akūng'wanukūla na shakwinha shilī gīko mu nkono ging'we? Alīhaya SEEBA wa Būdūla bose.

10Hambū hambū ni wigela ūmò wing'we wīlugala ī milyango ya hekalu, mutizikala mukūbachaga myoto ītī na ngofyolo ha ng'walīlo gwane! Mutūniyejaga biya. Alīhaya SEEBA wa Būdūla bose, nīyo natanukūla shakwinha kūfuma mu makono ging'we.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Kwandīja būfuma līīmi kūshika būgwa līīmi, ī lina lyane līkūjiwe no ū mu mahanaga. Būlī kwene shikūfunyiagwa shakwinha sha ng'waso nsoga na shitambò sheela nguno ya lina lyane, kūlwa ngun ī lina lyane līkūjiwe no ū mu mahanga. Alīhaya SEEBA wa Būdūla bose.

12Alīyo a bing'we mukūlīsosohajaga kūlwa kwīhaya ī meza ya ng'wa SEEBA gīkī, "Ī yenīyo nsoso," nī shilīwa shayo gīkī, "Ī shenīsho sh'ibengwe."

13Ng'wakūyīīta ng'wahaya, "Ī lyenīlo līnigo dūhū nīyo! Hūna ng'wayūshinunhya mu kūshiibengeleja." Alīhaya SEEBA wa Būdūla bose. Ūlū ng'wanenhela mitugo jilabūkile, nūlū nemehazu, nūūlū jisaatile gīkī mujifunye shitambò, najanukūle dūhū ū mu makono ging'we? Alīhaya SEEBA.

14Ūyo alī ng'ondi yawiza ng'widaale lyakwe ūlū ūlahīla kwīfunya shitambò kūlī SEEBA, alīyo huna ūfunya shitambò sha ntugo gūlemehalile, ū ng'wenūyo nomolomo hangī azumile. Nguno ū nene nalī ntemi ntaale. Alīhaya SEEBA wa Būdūla bose, nīyo ī lina lyane shiigelile koogohwa ū mu mahanga.

Malaki 2

Bagabīji kūhūgūlwa

1Ū būhūgūji ūbū būlī kū nguno ying'we a bagabīji.

2Ūlū mutūdegeleka, nūūlū mutūjilogeja ī ng'holò jing'we kwikūjo lya lina lyande. Alīhaya SEEBA wa Būdūla bose, nakūmutūmīla izumo najizume ī jing'we. Alichene, nīyo naamalile kūjizuma nguno ya kūleka kūlogeja ī ng'holò jing'we kwikūjo lyane.

3Ī shibyalīlwe shing'we nakūshigwisīja makoye kū nguno ying'we; nakūmutiginhīja ū kū būshū tembe ya mitugo ī ja shitambò; mukutwalwa mulī nago gīko.

4A henaho hū mukūdeeba nalīmutūmīla nene ū būhūgūji wenūbū, kūlwa gīkī ī lilagane lyane ū kūī Lawī likale līlīho. Alīhaya SEEBA wa Būdūla bose.

5Ī lilagane lyane lyalī kūlī we, lyal'ilagane lya būpanga na mhola; ī shenīsho nakang'winha, ūyo gwalī gūgongilwe a henaha ikūjo; na ng'hana walī anikūgije, nīyo walī na loogohano ū kū lina lyane.

6Ū nomo gwakwe gwafunyaga malange ga ng'hana, atagemile kūhaya būlomolomo na hado yaya. Washimīzaga hamò na nene mu mhola na budebela, hama bingī wabīnjaga mu nzīla ja shibi.

7Ū nomo gwa ngabīji shiigelile gūlang'hane būmani, nīyo a banhū bayūkooba būtongeelwa kūfuma ū mu nomo gwakwe, nguno ū wei alī tūmījiwa wa ng'wa SEEBA wa Būdūla bose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Alīyo a bing'we mutalile ū mu nzīla, nīyo kunguno malange ging'we mukwenhelejaga banhū bingī kwipama; ī lilagane īlo naalaga na Lawī ng'walīkenaagūla. Alīhaya SEEBA wa Būdūla bose.

9H'ī chene nang'wītile kūbiza badalahījiwa na ba kūgooka mu miso ga banhū bose, nguno mutūshimīzīlaga ū mu nzīla jane, alīyo mukūtūmamīlaga būsolanhya ū mu mihayo ya shilagīlo.

Yuda ītī na būsanyiwa

10U bise bose tūtī ba sīswe ūmò? Tūtabūmbilwe na Mulungu ūmò pye a bose? Nibūlī tūlīlīsosohaja ī lilagane lya basīswe, mu kūleka kwisanya būlī munhū na ng'wiye?

11Ū mu banhū ba Yuda kūtīmo ū kūsanyiwa; mhayo gwa bubi gwītilwe ū u mu Isilaeli nū mu Yelusalemu, ī Yuda yalīsosohagije ī lipandī īlo Seeba alītogilwe, a bagosha balīyūtoola bakīma kūfuma mu bitongeleja ba bamulungu ba mahanga gangī.

12Munhū ose ose ūyo akwītaga ū mhayo gwenūyū, h'ūmo abizīle; ū SEEBA ni ankomanyage ang'wīnje ū mu ng'hambī ya ng'wa Yukobo, nūūlū abize akenhaga shakwinha kūlī SEEBA wa Būdūla bose.

13Gūlīho mhayo gūngī ūyo mukūgwītaga: Mukūnaganyaga shisoji ha ng'walīlo gwa ng'wa SEEBA. Mukūlīlaga na kūtūla nghūngū īkī atūshidīlīlaga ī shakwinha shing'we, atūshanukūlaga na būyegi kūfuma mu makono ging'we.

14Mulīyūbūūja, "Nibūlī?" Īlī kunguno ū SEEBA alī na būkaanīji a ha gatī yako nū nke wako wa ha būsūmba; ū bebe ūtī nsanyiwa ū kūlī we nūūlū īkī ū ng'wenūyo ng'wiyo gete, nke wako mu nzīla y'ilagane lya witooji.

15Ī gīsī ū SEEBA atababeegije gīkī babiza ūmò? Balī baakwe ū mu mīlī nū mu moyo. Nibūlī babize ūmò? Nguno walī atogilwe kūpandīka būbyīle wa loogohano kūlī Mulungu. Alilūūlū, ilang'hanage ū mu moyo gwako, ūtizūjimīīja ū būsanyiwa ū kūlī nke wako wa ha būsūmba.

16Ū SEEBA Mulungu wa Isilaeli alīhaya gīkī, "Natabūtogilwe ū būbūlagi bo kaaya, nū ngosha natatogilwe ikumbe wiboneeji gītī kwikumba ng'wenda." Alīhaya SEEBA wa Būdūla bose. Hūna lūūlū, ilang'hanage gete, ū kūjimīīja ū būsanyiwa wako.

Lūshikū lwa kūlamulwa

17U bing'we ng'wanogije ū SEEBA na mamihayo ging'we. Alīyo mukūbūūjaga, "Twanogije mu kinehe?" Kūlwa kūhaya gīkī, "Pye abo bakīītaga yabūbi bawiza ū mu miso ga ng'wa SEEBA, nīyo abatogilwe," nūūlū gīkī, "Alī halī ū Mulungu wa būtūngīlīja?"

Malaki 3

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1“Managi gīkī, nakwitūma inhungwa yane, ūyo akūbeeja beeja nzīla kū būtongi bone. Hūna ū SEEBA ūyo mukūnkoobaga akwiza ū mu hekalu yakwe ng'wiyībile; ū ntūmījiwa w'ilagane ūyo mulī na nghūmbū nanhwe akwiza.” Alīhaya SEEBA wa Būdūla bose.

2Alīyo nani akūdūla kwiyūmīlīja ū mu lūshikū lwa kwiza kwakwe? Nani akūgima kubi ho ūlū wilonga? Nguno ū wei abange ngwene moto gwa ng'wabya wa chūūma, nūūlū gītī sabuni ya mfuji wa shizwalo.

3Akwigasha gītī munhū akwabyaga feza na kūjeeja; a Balawī akūbeeja, beele gītī zahabu na feza. Hanuma ya henaho ū SEEBA akūpandīka banhū ba kwenha shakwinha mu būtūngīlīja,

4hūna ū SEEBA akwanukūla shakwinha kūfuma kū banhū ba Yuda na Yelusalemu, gīt'ūmo yalī mu shikū ja kale, gītī mu myaka ya kū numa.

5“Hūna nakūng'wegeela kwiza kūmulamula; a balogi nakūbakaanīla wangū no, na a bashihani, na a balembekeja, na a banyeecha ba mheela batūmami babo, a biboneeji ba bachīlwa na bapīna, abo bakabīngījaga bageni shikolo shabo, ndūhū nūūlū kūnoogoha ū nene.” Alīhaya SEEBA wa Būdūla bose.

Kūng'wibīla Mulungu

6“Ū nene SEEBA natagalūka; h'ī chene u bing'we būbyīle bo ng'wa Yakobo butaalī kūshila pye a bose.

7Kūfuma shikū ja basīng'we mushilekile ī shilagīlo shane, mulemile ū kūshidiima. Alilūūlū, nishokelagi, nū nene nakūmushokela u bing'we.” Alīhaya Seeba wa Būdūla bose. “Alīyo mukūbūūjaga, ‘Tūkūshokele mu kinehe?’

8“Ū munhū ang'wibīle Mulungu? Lelo a bing'we mukūniibīlaga. “Alīyo mukūbūūjaga, ‘Tūkūkwibaga kinehe?’ “Mu zaka na manong'ho.

9Ī haha muzumilwe a bing'we, pye a bose ihanga igima, nguno mukūniibīlaga.”

10Ū SEEBA wa Būdūla bose alīhaya gīkī, “Ng'ūnha ī zaka jishikaanile ng'wajitūūla ū mu numba ya kūbīkīla, shilonge shilīwa ū mu numba yane. Nigemagi ū mu mhayo gwenūyū, mubone ūlū natūmulugūlīla a ng'wanya gwa ng'wigūlū namusukīīle ningī, kūshika mugayiwe nū ng'wanya gwa kūshitūūla īsho mulapandīke.

11Nakūshilemeja pyī ī shiliili īsho shikakenaangūlaga shilīwa mu migūnda shitizūmukenaagūja, nī mizabibu ying'we ū mu migūnda ītūholoosha a matwajo gayo.” Alīhaya SEEBA wa Būdūla bose.

12“Hūna lūūlū pye a mahanga gakūmuhaya gīkī mulī na lubango, nguno ī sī ying'we īkūbiza ya kūyeja no.” Alīhaya SEEBA wa Būdūla bose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13“Mukūhayaga mihayo y'ibengwe no.” Alīhaya SEEBA. “Alīyo mukūbūūjaga, ‘Tūkūhayaga mihayo kī ī y'ibeng'we?’

14“Mulīyūhaya gīkī, ‘Ndūhū ī solobo ū mu kūntūmamīla Mulungu. Ī gīsī twapandīkile kī īkī tūkwīshikīlījaga ī yakwe, na tūkwikalaga tonzololokaga ū mu miso ga ng'wa SEEBA wa Būdūla bose gītī tūlī ng'wikanza lya masūūku?

15Ī haha a abihayi h'abo tūkūbabonaga gīkī balī na mbango. Na ng'hana h'ūmo īlī, a babūbi h'abo bakwītaga ī mibonwa banhū; nguno na a babo bakangemaga ū Mulungu balī mhola dūhū.’”

16Hūna abo balī na loogohano kūlī Seeba būyūhooya bakwisomboolelaga boi kū boi, kūnū ū Seeba akūdegelekaga aligwa. Shitabo sha kwizūkīja shandīkwa ū Seeba alīlola, kūlwa banhū abo bang'ogohile we na kūlīkūja lina lyakwe.

17Ū Seeba wa Būdūla bose alīhya gīkī, “A benabo bakūbiza bane, ū mu lūshikū lwene nalīgolanya bakūbiza sabo yane gete ya wikomangīle. Nakūbachīla shigongo gīt'ūmo munhū akanchīlaga shigongo ng'wana wakwe ūyo akantūmamīlaga.

18Hūna lūūlū a henaho mukūbona hangī ūmo bikīlīlile a batūngīlīja na a babūbi, abo bakantūmamīlaga Mulungu na a babo batantūmamīlaga.

Malaki 4

Lūshikū lwa ng'wa Seeba

1“Ū lūshikū lwenūlo ū lwene lwizile; lūkūbiza lūkūbakaga gītī moto mu liiko. A bikumīlīja na a babūbi pye a bose bakūbiza gītī mapalala, hūna ū lūshikū lwenūlo lūkūbanogoteja mu moto.” Alīhaya Seeba wa Būdūla bose. “Batūlekeelelwa nji nūūlū itambī dūhū biya gete.

2Alīyo u bing'we abo mulīkūgije ī lina lyane, ī līīmi lya būtūngīlīja līkūmufumīla līkwaakaga, līlī na būpīji ū mu manana galyo. Mukūpuluka muje hanze mukusataga gītī ndīlaanha jalugūlīlwa ha kūfuma mu kaya.

3Ū mu lūshikū lwane lwa kwīyīīta ī yenīyī, a babūbi mukūyūbapandagīla ha sī; bakūbiza gītī mabu mu mhambala jing'we.” Alīhaya SEEBA wa Būdūla bose.

4“Shiizūkagwi ī shilagīlo sha ntūmami wane Musa, a malange nī shilagīlo īsho nakang'winha kū lūgūlū lwa Holebu kūlwa Baisilaeli bose pye.

5“Managi gīkī nakūmutūmī ng'hangi Eliya aho lūtaalī kūshika ū lūshikū lwenūlo, ū lwa ng'wa SEEBA; ūlo lūlī lūtaale na lwa koogohya.

6Akūbagalūcha a babyaji; ī ng'holò jabo jibagalūkīle a baana babo, na a baana ī ng'holò jabo jibagalūkīle babyaji babo; ūlū ītī chene nakwiza nītūle ī sī n'izumo.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Sukuma - Bible - New Testament

Matayo

Matayo 1

Kwihela kwa shibyalīlwe sha ng'wa Yesu Kilisito

1Ūyū kūlī kwihela kwa shibyalīlwe sha ng'wa Yesu Kilisito wa lūganda lwa
ng'wa Daūdi, mu būbyīle wa ng'wa Abulahamu.

2Ū Abulahamu walī ise wa ng'wa Isaka, Isaka ūmyala Yakobo, Yakobo ūmyala
Yuda na baana ba ng'wawe.

3Yuda ūmyala Falesi na Zela, kūfuma mulī Tamali. Falesi ūmyala Hezelomu,
Hezelomu ūmyala Alamu.

4Alamu ūmyala Aminadabu, Aminadabu ūmyala Naasoni, Naasoni ūmyala
Salimoni.

5Salimoni ūmyala Boazi kūfuma mulī Lahabu, Boazi ūmyala Obedi kūfuma mulī
Luzi, Obedi ūmyala Yese.

6Ū Yese akamyala ntemi Daūdi, Daūdi ūmyala Solomoni kūfuma mulī nkīma ūyo
walī nke wa ng'wa Ulia.

7Ū Solomoni ūmyala Lehoboamu, Lehoboamu ūmyala Abia, Abia ūmyala Asa.

8Asa ūmyala Yosafati, Yosafati ūmyala Yolamu, Yolamu ūmyala Uzia.

9Uzia ūmyala Yotamu, Yotamu ūmyala Ahazi, Ahazi ūmyala Hezekia.

10Hezekia ūmyala Manase, Manase ūmyala Amosi, Amosi ūmyala Yosia.

11Yosia ūmyala Yekonia na baana ba ng'wawe; ū mu shikū jenījo a banhū
būsaamiwa, būtwalwa Babuloni.

12Aho lyabīta ī likanza lya kūsaamījiwa Babuloni, ū Yekonia akamyala
Shealtieli, Shealtieli ūmyala Zelubabeli.

13Zelubabeli ūmyala Abiudi, Abiudi ūmyala Eliakimu, Eliakimu ūmyala Azoli.

14Azoli ūmyala Achimu, Achimu ūmyala Eliudi.

15Eliudi ūmyala Eleazali, Eleazali ūmyala Mathani, Mathani ūmyala Yakobo.

16Ū Yakobo akamyala Yosefu ū ngoshi wa ng'wa Malia, ū nina wa ng'wa Yesu,
ūyo akitanagwa Kilisito.

17Hūna lūūlū, ū kūfuma ū kūlī Abulahamu kūshika halī Daūdi, ī shibyalīlwe ī
shose shilī ikūmi na shine; nū kwīnga a halī Daūdi kūshika ng'wikanza lya

© 2015 Bible Society of Tanzania.

banhū kūsaamījiwa Babuloni, shibyalīlwe ikūmi na shine. Hama nū kūfuma ū ng'wikanza lya banhū kūsaamījiwa Babuloni kūshika halī Kilisito, nasho ikūmi na shine.

Kūbyalwa kwa ng'wa Yesu Kilisito
Luk 2:1-7

18Hūna lūūlū, ū kūbyalwa kwa ng'wa Yesu Kilisito kūkaja gīkī, ū nina ū Malia walī alūnjiwe na Yosefu; alīyo aho bataalī kwitoola, ūbonwa alī nda kūlwa būdūla bo ng'wa Moyo Ng'wela!

19Ū Yosefu aho wagūdeeba ū mhayo gwenūyo, ūbona aneke. Alīyo īkī walī munhū ntūngīlīja, akandya kwiganika nzīla ya kūneka chiza; atizūngoola.

20Lūlū aho ataalī ūyiganika ī mihayo yenīyo, malaika wa ng'wa Seeba ūng'wilongela mu shilooti; ūng'wīla gīkī, "Yosefu ng'wana wa ng'wa Daūdi, ūtogohage ū kūnsola ū nke wako ū Malia; nguno ū Ng'wana ūyo alī ū mu nda yakwe alīho kūlwa būdūla bo ng'wa Moyo Ng'wela.

21Akūbyala Ng'wana ngosha, ū bebe ūkūng'wilīka ī lina lyakwe Yesu; nguno hū ng'wene ūyo akūbapīja a banhū bakwe kūfuma mu shibi shabo."

22Ī yose yenīyī īkaja gīko kūlwa kūshikīlījiwa kwa mhayo ūyo Seeba walī wagūhaya kūfuma kale kūbītīla mulī ng'hangi wakwe; gīkī,

23"Munhya ng'wilindu akūbūūcha nda, na akūbyala ng'wana ngosha, ūyo bakūng'wilīka ī lina lyakwe Emmanueli." Makūlū gaho, "Mulungu alī hamò na bise."

24Ū Yosefu aho wamisha kūfuma ū mu tūlo, wīta gīt'ūmo akawīlīlwa nū malaika wa ng'wa Seeba; ūnsola ū nke wakwe.

25Hūna lūlū atalaalile nang'hwe kūshisha ūmyala ū Ng'wana, hūna ūng'wilīka ī lina lyakwe ī lya Yesu.

Matayo 2

Bageni kūfuma kīya

1Ū Yesu akabyalīlwa mu nzengo gwa Betelehemu ya Būyudaya, mu shikū ja ntemi Helode. Kūhayimanīla biza ū mu Yelusalemu bamani ba mihayo ya sonda, bafumile mhandī ja kīya.

2Aho bashika būbūja gīkī, "Alī halī ū Ntemi wa Bayudaya ūyo wabyalilwe? Nguno a bise ī kīya twabonile sonda yakwe, na lūūlū twizaga kūnamya."

3Ū ntemi Helode aho wigwa ī mihayo yenīyo akazwangana no, pye na a bangī abo baalī hamò nang'hwe ī Yelusalemu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Ūbakuminga pye a bagabīji bataale na a balangi ba banhū, wandya
kūbabūgīlīja ī lipandī lya kūbyalīlwa ū Kilisito.

5Nabo būng'wīla, “Betelehemu ya Būyudaya, nguno ū mulī ng'hangi handīkilwe
gīkī,

6‘Bebe Betelehemu mu sī ya Būyudaya, ūtī ndo na hado yaya ū mu basugi ba
Būyudaya, nguno ū kūfuma mulī bebe akwilonga Nsugi, ūyo akūbadīīma banhū
bane, a Baisilaeli.’”

7Hūna ū Helode ūkalalwa kūmana kūfuma ū kū bamani ba mihayo ya sonda
benabo. Ūbapūnja ha mhūjo kūbagīsīlīja chiza ī likanza lya kilongele ka sonda
yenīyo.

8Ha numa ya henaho ūbatūma baje ī Betelehemu; ūbawīla, “Jagi mukīgīsīlīje mu
welwa ng'holò ī mihayo ya ng'wana. Ūlū mulamone ng'wize muniwīle, nguno
nane natogilwe kūjūnamya!”

9Aho bamala kūndegeleka ū ntemi, būbūūka bajile. Bībona hangī ī sonda
ībatongeelile, gīt'ūmo yalī yabatongeelela ū kūfuma ī kīya. Yahayūshika a
h'ipandī īlo walī ū Ng'wana, yoya ū kūselema.

10Aho bībona ī sonda bakayega na kayegele kataale no!

11Bahayingīla ū mu numba, būmona ū Ng'wana nū nina ū Malia, būtuja mazwi
būnamya. Baalī na manong'ho gabo, būgataligūla būng'winha shakwinha,
zahabu, būbbani, na ngazu.

12Aho bahaya kūja kaya, ū Mulungu ūbahūgūla mu shilooti gīkī batizūbīta ū kūlī
Helode. Na ng'hana būbītīla nzīla yīngī būja kū sī yabo.

Yosefu kūpeelela Misili

13Aho bīnga, malaika wa ng'wa Seeba ūng'wilongela ū Yosefu mu shilooti;
ūng'wīla gīkī, “Būūkaga ūnsole ū Ng'wana nū nina, ūpeelele Misili, ūkikale
kwenūko kūshisha nakūwīle. Nguno ū Helode alī hihī kwandya kūnkooba ū
Ng'wana amūlage.”

14Na ng'hana ūmisha, ūnsola ū Ng'wana hamò nū nina, būbūūka kūja Misili ī
būjikū yenīyo.

15Akikala kwenūko kūshisha ūcha ū ntemi Helode. Ī mihayo īkaja gīko kūlwa
kūshikīlījiwa kwa būhangi bo ng'wa Seeba; ūmo ng'hangi wakwe ahayīlile gīkī,
“Nakang'witana ū Ng'wana wane kūfuma Misili.”

Kūyagajiwa kwa banīgīnī

16Ū Helode akabona gīkī wagīmva nyachilū na a bamani ba mihayo ya sonda, na
lūūlū ūpelana no. Ūlagīla babūlagwe a banīgīnī a bagosha, a ba mu Betelehemu,
nī chalo īsho shibīmbīkanilwe nayo; pye a b'ilika lya kwandīja myaka ībīlī na

© 2015 Bible Society of Tanzania.

kwika ha sīlīlī ya henaho, kūlenganīla nī likanza īlo bakang'wīla a bamani ba mihayo ya sonda, aho wabagīsīlīja.

17Ū mu kwīta gīko gūbiza gwashikīīla ū mhayo ūyo gūhayiwe na ng'hangi Yelemia; gīkī,

18"Ilaka līkigwiwa mu Lama, ng'hūngū na kūgang'hīla kūtaale; Laheli alīlīlīīla baana bakwe, nū kūhuumūjiwa alemile nguno batīho!"

Kūshoka kūfuma Misili

19Aho waacha ū Helode, malaika wa ng'wa Seeba ūng'wilongela hangī ū Yosefu mu shilooti aho alī Misili. Ūng'wīla gīkī,

20"Būūkaga ūnsole ū Ng'wana nū nina ūshoke kū sī ya Isiraeli; nguno baachile abo balūbūkoobaga ū būpanga bo Ng'wana."

21Ng'hana aho wamisha ūnsola ū Ng'wana nū nina, būbūūka bajile; būshika ū mu sī ya Isiraeli.

22Alīyo aho wigwa gīkī Akelao watemile ū mu sī ya Būyudaya a ha ng'wanya go ng'wa ise ū Helode, akogoha ū kūshikīīla. Ūhūgūlwa mu shilooti, ūja mhandī ja Galilaya,

23ūūkazenga Nazaleti. Gūbiza gwashikīīla ūyo gūhayiwe na bahangi gīkī, "Alitanwa muna Nazaleti."

Matayo 3

Kubatijiwa na kūgeng'wa

1Ū mu shikū jenījo Yohana Matīīja akiza kū matogolo ga Būyudaya; ūyūlomeela

2alīhaya, "Galūkagi nguno ū būtemi bo ng'wigūlū wegeelaga."

3Ū ng'wenūyo hū ng'wene ūyo ahayiwe na ng'hangi Isaya, gīkī, "Ilaka lya munhū akūhamukaga mu matogolo, 'Beeja beejagi ikūūwa lya ng'wa Seeba, jigoloolagi ī nzīla jakwe.'"

4Ī shizwalo sha ng'wa Yohana shalī sha booya bo ngamīla, ū mu nkīmbīlī witungaga ngwasho gwa nkoba, ī shilīwa shakwe shalī njige na būūkī bo mu matogolo.

5Banhū bingī bakayiza ūko walī; bafumaga Yelusalemu na hose hose ū mu sī ya Būyudaya, nū mu sī pyī ī ja kū mbalama ya mongo gwa Yolodani.

6Būlī bene bashikaga batambūūla ī shibi shabo wababatīīja ū mu mongo gwenūyo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Kwike aho wabona Bafalisayo bingī na Basadukayo baliza ū kū būbatīīja bokwe; ūbawīla, “Bing'we būbyīle wa nzoka, nani wamuhūgūlile gīkī mugūpeele ū nsango ūyo gūliza?

8Hūna lūūlū, twajagi matwajo kūlwa koolecha būkaanīji bo kūgalūka kwing'we.

9Mutiganikage mukwiwīlaga gīkī, ‘Tūlī ba nkulugenji wise Abulahamu.’ Nguno nalīmuwīla nūūlū kūfuma mu mawe gīt'aya, ū Mulungu adūgije kūng'wenhela baana ū Abulahamu.

10Nīyo ī haha īlīho mbasa ītūūlilwe ng'hana ng'hana a ha matina ga mitī. Hū kūhaya būlī ntī ūyo gutafunyaga matwajo gawiza, gūkūbbutwa gūponyiwe mu moto.

11“Ū nene ng'hana nalīmubatīīja mu minzī kūlwa kūgalūka; alīyo a ha numa yane aliza ūyo anikīlile ū būdūla. Ū nene natigeleelilwe nūūlū ni kūmūūkīja shilatū shakwe, ū ng'wenūyo h'ūyo akūmubatīīja na Moyo Ng'wela, na moto.

12Ū lūhūngo lokwe alī nalo mu nkono gokwe wei ng'wenekīlī, hama ū lūbūūga lokwe akūlūpyagūla alweje lwele pe. Ū būsīga abūkuminge chiza abūtūūle ng'wibīkīlo lyakwe; alīyo a meela a gene ūgapemba mu moto gūtī gwa kūjima!”

Kūbatīījiwa kwa ng'wa Yesu

Mko 1:9-11; Luk 3:21-22

13Hūna ū Yesu wīnga ī Galilaya, ūja ūko walī ū Yohana, ū kū mongo gwa Yolodani, akabatīījiwe.

14Alīyo ū Yohana ūnemeja alīhaya, “Nibūlī ūliza kūlī nene, alīyo ū nene hū īnigeleelile ūnibatīīje ū bebe?”

15Nang'hwe ū Yesu ūnshokeja ūng'wīla, “Nizunīlījage ī haha, nguno īlī yawiza tūbūshikīlīje ū būtūngīlīja ū bose.” Hūna ūnzunīlīja.

16Ū Yesu aho wamala ū kūbatīījiwa, haho na haho ūfuma ū mu minzī. Ū likanza lyenīlo lyūkundūka ī ligūlū, ūmona ū Moyo wa ng'wa Mulungu alika gītī ng'hūūlū, izile aho wale.

17N'ilaka lyūfuma ū ng'wigūlū līlīhaya gīkī, “Ūyū ng'wene Ng'wana wane Ntogwa, ūyo aniyegije hataale no!”

Matayo 4

Kūgeng'wa kwa ng'wa Yesu

1Ha numa ya yenīyo, ū Yesu ūtongeelwa na Moyo kūja kū mabala, kūjūgeng'wa na Shetani.

2Ūkikala kwenūko shikū makūmi ane, akūdīlaga nzala līīmi na būjikū; nose ūtuuba!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Ū ngemi ūng'wizīīla ūng'wīla gīkī, “Ūlū ūlī Ng'wana wa ng'wa Mulungu,
gawīlage a mawe genaya gabize shilīwa.”

4Nang'hwe ūshosha ūhaya, “Yandīkilwe gīkī, ‘Ū munhū atūdūla kūbiza mpanga
kūlwa shilīwa kwike, alīyo kūlwa būlī mhayo ūyo gūfumile mu nomo go ng'wa
Mulungu.’”

5Hūna ū Shetani ūntwala kū nzengo ng'wela, aho wanshisha koi ūntūūla higūlya
ya hekalu.

6Ūng'wīla gīkī, “Ūlū ūlī Ng'wana wa ng'wa Mulungu al'iponejage ha sī shi; nguno
gwandīkilwe gīkī, ‘Akūlagīla bamalaika bakwe kūlwako, nabo bakūkūbūūcha
mu makono gabo, ūtizipama lūpambala lwako h'iwe!’”

7Nang'hwe ū Yesu ūnshokeja ūng'wīla, “Yandīkilwe hangī gīkī, ‘Yaya ū kūngema
ū Seeba Mulungu wako.’”

8Ha numa hangī ū Shetani ūntwala kū lūgūlū lūlīhu; ūūkandya kūng'oolekeja
pye a mabūsugi ga mu sī, hamò nī likūjo lyago.

9Hūna ūng'wīla gīkī, “Nakūkwinha bebe pye a genaya, ūlū ūgwa ha sī
kūnilamya.”

10A henaho ū Yesu ūng'wīla, “Īngaga a henaha Shetani, nguno gwandīkilwe gīkī,
‘Namyage Seeba Mulungu wako, na ūntūmamīle wei dūhū!’”

11Hūna ū Shetani ūng'wīngīla, bamalaika biza kūntūmamīla.

Yesu kwandya nīmo mu Galilaya

Mko 1:14-15; Luk 4:14-15

12Ū Yesu aho wigwa gīkī ū Yohana waponyiwe mu jeela, akaja Galilaya.

13Kwike atalendile ī Nazaleti, wīnga koi ūja ūūkikala Kapelanaumu, mhandī ja
Zabuloni na Nafutali; hihī na nyanza.

14Ū mhayo gwenūyū gūbiza gwashikīlīja īyo īhayiwe na ng'hangi Isaya; gīkī,

15“Sī ya Zabuloni na sī ya Nafutali, nzīla ya kū nyanza, kū nkīlo gwa Yolodani;
Galilaya ya banhū ba mahanga.

16A banhū ba mu giiti baabonile isana itaale, alichene, isana lyabaakīlile abo
wikalo wabo būlī mu nengeeji gwa lūfu!”

17Kūfuma ikanza lyenīlo, ū Yesu wandya kūlomeela alīhaya gīkī, “Galūkagi
nguno ū būtemi bo ng'wigūlū wegeelaga!”

Kwitanwa kwa ba kwandya

Mko 1:16-20; Luk 5:1-11

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Lūshikū lūmò aho alīshimīza kū mbalama ya nyanza ya Galilaya, akababona banhū babīlī ba shikūlū na shizuna, Simoni ūyo witanagwa Petelo, na Andulea ng'wanong'wawe; baategaga ntego mu nyanza, nguno baalī bategi ba ndīlo.

19Ūbawīla gīkī, “Nilondeelagi nakūng'wīta mubize bazubi ba banhū.”

20Ng'hana haho na haho bīleka ī mitego yabo būnondeela.

21Aho waja ha būtongi hado, ūbabona bangī babīlī ba shikūlū na shizuna, Yakobo ng'wana Zebedayo, na Yohana ng'wanong'wawe. Nabo baalī mu lyato hamò na saabo Zebedayo, bakūbeeja beejaga mitego yabo, na a bene ūbitana.

22Nabo haho na haho būnondeela, būneka ū saabo nī lyato lyabo.

Kūpīja basaatu bingī
Luk 6:17-19

23Hūna wandya kūja hose hose ū mu Galilaya akūlangaga mu masinagogi gabo, na kūlomeela Ng'hūlū Jawiza ja būtemi, hamò na kūpīja būsaatu bo banhū, na būlemehazu bo būlī mbika.

24Ū lūkumo lokwe lūsambaala hose pye, kūshisha lūshika mu sī ya Sulia. Būyūng'wenhela pye abo baalī basaatu, na a babo baalī na būlemehazu būngī na būngī bo mīlī. Pye wabapījaga, na a babo baluhiagwa masamva, na a ba lūsalo lwa kūgwa, na a ba būsaatu bo kūpola mīlī.

25Mabita mataale kūfuma ū mu Galilaya ng'wenūmo gūyūnondeela; na bangī bafumaga Dekapoli, bangī Yelusalemu, nī Būyudaya ī yose. Bamò bafumaga kū nkīlo gwa mongo gwa Yolodani.

Matayo 5

Būlomeeji mu lūgūlū
Abo balī na lubango

1Aho wagabona a mabita ga banhū, ūlinha mu lūgūlū ūūkigasha. Bahayūng'wegeela a bahemba bakwe,

2wandya kūbalanga alīhaya gīkī,

3“Balī na lubango a bahabī mu moyo; nguno ū būtemi bo ng'wigūlū būlī wabo.

4Balī na lubango abo balī na būpīna; nguno bakūlūngūjiwa.

5Balī na lubango a bidohya; nguno bakūbiza bingīji ba sī.

6Balī na lubango abo lūtuubo na nota yabo shilī ha kūkooba būtūngīlīja; nguno bakūshikīlīgījiwa ī ng'hūmbū jabo.

7Balī na lubango a bachīji ba shigongo; nguno bakūchīlwa shigongo.

8Balī na lubango a beela mu moyo; nguno bakūmona ū Mulungu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Balī na lubango a batūūji ba mhola; nguno bakwitanwa balī baana ba ng'wa Mulungu.

10Balī na lubango abo bakūluhiagwa kūlwa kwīta yawiza; nguno ū būtemi bo ng'wigūlū būlī wabo."

11"A bing'we mulī na lubango ūlū bakūmusondagūlaga na kūmuluhya, na kūmulembekeja ya būbi bo būlī mbika kūlwa nguno yane.

12Yegagi na kūzalabana, īkī mulī na mheela nhaale ū ng'wigūlū. Nguno h'ūmo babaluhījaga na a bahangi a ba kale, abo baalīho aho bing'we mutaalī kūbiza ho!"

Munhu n'isana

Mko 9:50; Luk 14:34-35

13"A bing'we mulī munhu gwa sī, alīyo ū munhu ūlū gūlinda gūsūūka, angū gūdūgije kūsandūchiwa kī hangī? Gūkūbiza u mwanya kū būlī nīmo gose gose, ūlū ītī kūponyiwa hanze dūhū na kūpandagīlwa na banhū!

14A bing'we mul'isana lya sī, ū nzengo ūlū gūzengelilwe ha ngūlya gūtūdūla kūshīkījiwa.

15Na hangī a banhū batabachaga tala bīkundīkīja itangwa, alīyo bakīkīndīkaga h'ikīndīkīlo lya tala; ū mu gīko h'īkūbatiimīla pye abo balīmo ū mu numba.

16H'ūmo īlī nū kū bing'we, shiigelile ī lisana ling'we līyūbatiimīla a banhū, bashibone ī shītīle shing'we ī shawiza, bankūje ū Sīng'we ūyo alī ng'wigūlū."

Kūshikīlīja shilagīlo

17"Mutiziganika gīkī ū nene nizile kūshīnja ī shilagīlo nūūlū a bahangi. Yaya natizile kwīta gīko, nizile kwīshikīlīja ī yenīyo.

18Nguno nalīmuwīla mu ng'hana yose gīkī, katīnga ho kadone nūūlū ka nuguta kamò ū mu shilagīlo, kūshisha aho igūlū na sī shikūbīta, na būlī mhayo gūshikīlījiwe.

19Hūna lūūlū nalīmuwīla gīkī, ose ose ūyo ūkenaagūla shilagīlo shimò shaho, nūūlū shibize shido na ginehe, hama ūbalanga na bangī kwīta gīko, ū munhū ng'wenūyo akūbiza atī na mwanya nūūlū hado ū mu būtemi bo ng'wigūlū. Alīyo ūyo wīta gīt'ūmo īlī, hūna ūbalanga na bangī kwīta chene; ū ng'wenūyo akūbiza ntaale ū mu būtemi bo ng'wigūlū.

20Kūlwa nguno nalīmuwīla gīkī, ū būtūngīlīja wing'we ūlū būtakīlile a ha būtūngīlīja bo balangi ba shilagīlo nū bo Bafalisayo, mutūdūla ū kwingīla ū mu būtemi bo ng'wigūlū."

Sikagilo shipya

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21“Mukigwaga gūhayiwe ū kū bakūlūgenji gīkī, ‘Yaya ū kūbūlaga; na būlī ng'wene ūyo ūbūlaga wigeleelagwa nsango.’

22Alīyo ū nene nalīmuwīla gīkī, būlī ng'wene ūyo ampelanīlile ng'wiye wigeleelilwe kūpandīka nsango. Nīyo nūūlū munhū ūng'wīla munhū ūngī mhayo gwa koolecha kūndalaha, ū ng'wenūyo nang'hwe shing'wigeleelilwe kūshishiwa kwibanza. Nūūlū hamo ūng'wīla gīkī, ‘Ū bebe ūlī līkūdūhū.’ Ū ng'hayi ng'wenūyo wigeleelagwa nsango gwa mu nyanza ya moto!

23Nose lūūlū īkūbeelela ībize gīkī, nūūlū ūlīfunya shakwinha shako ha ng'walīlo, hūna wizūkwa gīkī ūlī na wilemeelwa na ndūgūyo,

24shilekage henaho ha būtongi bo ng'walīlo, ūje tame ūkiyelelwe mbīnyigwa nū ndūgūyo, hūna wize ūshifunye ī shakwinha shako.

25Iyangūlage nū ng'wilemeelwa wako, wiyigwe nang'hwe wangū aho mutaalī mu nzīla. Atizūkūshisha kūlī namuji, nang'hwe ū namuji akūtūūle mu makono ga nshilikale ūponyiwe mu jeela.

26Nalīkūwīla gwa ng'hana gīkī, ūtūfuma mo kūshisha ūmale ū kūlīpa pyī ū būgasa wako; kūshisha hela ya kūmalīja!”

Shibi sha būshihani

27“Mukigwaga gūhayiwe gīkī, ‘Yaya ū kūshihya.’

28Alīyo ū nene nalīmuwīla gīkī, būlī ng'wene ūyo ūnola nkīma mu kūng'wikūmva, wamalaga kūshihya nang'hwe ū mu moyo gokwe.

29Hūna lūūlū, nūūlū liso lyako lya kū būlyo lyūkwipamya līkobolage ūlīponye ūlekane nalyo, nguno īlī hambū hambū lījimīīle ibudīka lya mīlī gwako, kūtinda ī gīkī pyī ū mīlī gūponyiwe mu nsango gwa moto.

30Hama nūūlū nkono gwako gwa būlyo gūkūhūbya, gūbbutage ūgūponye, ūlekane nago; nguno īlī hambū hambū lījimīīle ibudīka lya mīlī gwako dūhū, kūtinda ī gīkī pyī ū mīlī gūponyiwe mu nsango gwa moto!”

Kwihīga kwa būbūlagi bo kaya
Mat 19:9; Mko 10:11-12; Luk 16:18

31“Hangī gūhayiwe gīkī, ‘Ose ose ūyo ūneka nke wakwe shiigelile ang'winhe talaka.’

32Alīyo ū nene nalīmuwīla gīkī, ūyo ūneka nke wakwe kūlwa nguno yīngī yose yose, ūlū ītī kūlwa nguno ya būshihani, wang'wītaga kūbiza nshihani; hangī nū ngosha ūyo ūntoola nkīma alekilwe, nang'hwe wingīlaga mu būshihani.”

Kwilang'hana na wilahīji

33“Na hangī mukigwaga gūhayiwe ū kū bakūlūgenji gīkī, ‘Yaya ū kūlahīla nyamaama, alīyo nshikīlīgījage ū Seeba ī shilahīlo shako.’

© 2015 Bible Society of Tanzania.

34Kwike ū nene nalīmuwīla gīkī, yaya gete ū kūlahīla kūnū mukūlīhayaga igūlū,
nguno ī lyoi līl'isumbī lya ng'wa Mulungu.

35Yaya nūūlū kwīhaya sī, nguno ī yoi īlī būtūūlo wa mhambala jakwe; pyī nūūlū
nzengo gwa Yelusalemu yaya, nguno gūlī nzengo gwa Ntemi ntaale.

36Nīyo nūūlū kūgūhaya ntwe gwako nī chene yaya; nguno ū bebe ūtī na būdūla
bo kūbeeja lūywīlī nūūlū lūmò dūhū, lwape nūūlū lwapi!

37Alīyo ū mhayo gwing'we ūlū gūbiza 'Ehe' ni ībizage 'Ehe.' Ūlū 'Yaya' numho
'Yaya.' Nguno pyī ī yīngī ī ya kūkīla a ha yenīyī, īkafumaga kūlī ng'wanishi!"

Mihayo ya kūmala shiilī

Luk 6:29-30

38"Mukigwaga gūhayiwe gīkī, 'Liso kūlwa liso,' na gīkī, 'Lino kūlwa lino!'

39Alīyo ū nene nalīmuwīla yaya ū kwilwisha na munhū ng'hūnga; hūna lūūlū
ūlū ose ose ūkūpaala ipī kū lūsaya lo kū būlyo, ngalūkījage nū lwandī ū lūngī!

40Nūūlū ūngī ūgaagaana kūkūtwala kwibanza kūlwa kūkooba kūkūtaaja ishadi
lyako, nekelage nī ng'hanjo yako.

41Nūūlū hamo ūngī hangī ūkūhadīkīja kūja nang'hwe lūgendo lwa ka koleho,
jaga nang'hwe ng'hangala ibīlī kokelaho.

42Ūyo ūkūlomba shikolo ng'winhage, nīyo ūlū munhū alītogwa kūsola būgasa
kūfuma kūlī bebe, yaya ū kūng'wima."

Kūbatogwa banishi

Luk 6:27-28,32-36

43"Mukigwaga gūhayiwe gīkī, 'Ntogagwe nzenganwa ng'wiyo, alīyo ū
ng'wanishi wako nkolagwe!'

44Kwike ū nene nalīmuwīla batogagwi na a banishi bing'we, hangī
ng'ūbalombela abo bakūmuluhyaga.

45Ū mu gīko hū mukūbiza baana bakwe ū Sīng'we ūyo alī ng'wigūlū. Nguno ū
ng'wene atī na būsolanhya, akabaakījaga ī līīmi lyakwe pye a banhū, a babūbi
na a bawiza; nī mbula akabinhaga a batūngīlīja na a batī batūngīlīja.

46Ī gīsī mukūpandīka mheela kī ūlū ng'ūgelela kūbatogwa dūhū abo
bamutogilwe a bing'we? Dūhaya na a batobisha ba goodi bakīītaga gīko dūhū!

47Nūūlū ng'ūgelela kūyūgīsha badūgū bing'we dūhū, mukūbiza mubalebije kī
abo bataamanile Mulungu?

48Hūna lūūlū, shiigelile mubize bashikanu gīt'ūmo alī ū Sīng'we ūyo alī
ng'wigūlū."

Matayo 6

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Kūbeeja yawiza

1“Nīyo ilang'hanagi nūūlū mukūbeejaga yawiza, yaya ū kwiyoolecha kū banhū;
nguno ūlū ng'wīta gīko mutūpandīka mheela yose yose ū kūfuma ū kūlī Sīng'we
ūyo alī ng'wigūlū.

2Nose ūlū ūlīfunya shakwinha shako shawiza, yaya ū kwitūlīla lūpūndū bebe
ng'wenekīlī, gīt'ūmo bakīītīlaga bibeeleja mu masinagogi na mu mayīla. Nguno
a bene batogilwe kūkumīlījiwa na banhū. Na ng'hana nalīmuwīla
bakapandīkaga ī mheela jabo.

3Alīyo ū bebe ūlū ūlīfunya shakwinha shako shawiza, nūūlū nkono gwako ū gwa
lūmoso gūtizūmana ūmo gūlīītīla ū nkono ū gwa būlyo.

4Ū mu kwīta gīko a kafunīje kako kakūbiza ka mu mbisīla, alīyo ū So ūyo
akabonaga nūūlū mu mbisīla akūkwinha īyo īkwigeleelilwe.”

Kalombele ako kigeleelilwe

Luk 11:2-4

5“Na hangī nūūlū mukūlombaga mutiziikolanīja na bibeeleja abo batogilwe
kūlomba mu masinagogi na mu mapanda gīkī babonwe na banhū; na ng'hana
nalīmuwīla bakapandīkaga ī mheela jabo.

6Alīyo ū bebe ūlū ūhaya kūlomba, ingīlaga mu numba yako, kū chumba sha mu
gatī ūlugale nū mīta gwako, hūna ūnombe ū So mu kwidohya. Nang'hwe ū So
ūyo akabonaga nūūlū mu mbisīla akūkūbeegeja īyo īkwigeleelilwe.

7Ūlū mulīlomba, yaya ū kūkwīja mihayo gītī banhū abo bataamanile Mulungu;
a bene bakiganikaga bakwigwiwa kūlwa kūkwīja mihayo.

8Yaya ū kwilenganīja nabo, nguno a bing'we nūūlū aho mutaalī kūlomba, ū
Sīng'we ayīmanile īyo yigelile kūmugunanha.

9Hūna lūūlū, mulalombage gīkī, ‘Sīswe ūyo ūlī ng'wigūlū, lina lyako lyeela
līkūjiwe.

10Būtemi wako wize, Īyo ūtogilwe īshikīīle nū mu sī, gītī ng'wigūlū.

11Twinhage nī lelo ī shilīwa shise Ī sha būlī lūshikū.

12Tūlekejage nū būhūbi wise, gīt'ūmo na a bise tūkabalekejaga abo balī na
būgasa kū bise.

13Na ūtizūtūtwala mu kūgeng'wa, alīyo tūpījage twīnge ū mulī Wabūbi. Nguno
ū būtemi būlī wako, nū būdūla nī nguzu; kūshisha shiku jose, Alichene.’

14Nguno ūlū ng'ūbalekeja a banhū ū būhūbi wabo, na a bing'we akūmulekeja ū
Sīng'we ūyo alī ng'wigūlū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Alīyo ūlū mutūbalekeja a banhū, na a bing'we atūmulekeja ū Sīng'we ū būhūbi wing'we."

Mihayo ya kūfunga

16"Hangī nūūlū ng'ūfunga, mutizūbiza bonzololoku gīt'ūmo bakīītīlaga bibeeleja. Nguno a bene bakibipya bipyaga ū būshū wabo kūlwa kwiyoolecha kū banhū gīkī balī ng'wikanza lya kūfunga. Na ng'hana nalīmuwīla bakapandīkaga ī mheela jabo.

17Alīyo ū bebe ūlū ūlī ng'wikanza lya kūfunga, boojage ū būshū wako; nū ntwe gwako ūgūbile maguta.

18Ūtiziyoolecha kū banhū gīkī ūfungile, ūlū ītī kūlī So dūhū ūyo atabonekanaga. Ū mu kwīta gīko ū So ūyo akabonaga nūūlū mu mbisīla, akūkūbeegeja īyo īkwigeleelilwe."

Wibīkīja bo ng'hana
Luk 12:33-34

19"Yaya ū kwibīkīja mu sī ī sabo jing'we, nguno jidūgije kūkenaagūlwa fufuuji nūūlū būbozu; nūūlū basambo badūgije kūkambūla būjiiba.

20Alīyo jibīkagi ng'wigūlū, ūko jitūdūla kūkenaagūlwa fufuuji nūūlū būbozu; hama nūūlū basambo batadūgije kūkambūla na kwiba.

21Nguno aho ūbisīlile sabo yako, h'aho īlolelile nī ng'holò yako."

Isana lya mīlī
Luk 11:34-36

22"Ī tala ya mīlī līlī liso, na lūūlū ī liso lyako ūlū līlī mhola, numho ū mīlī gwako gūlī n'isana pyī ū gose.

23Alīyo ī liso lyako ūlū lyūpandīka kaagede, pyī ū mīlī gwako gūkūbiza mu giiti. Nose hū kūhaya ī lisana lyako ūlū lyūgalūka kūbiza giiti, ī giiti yene shikubūza nhaale no!"

Mulungu na sabo
Luk 16:13

24"Atīho ūyo adūgije kūbatūmamīla bataale babīlī; nguno akunkolwa ūmo wabo, ūntogwa ū ūngī; nūūlū adūgije kung'wīgwa ūmò, alīyo ū ūngī ūndalaha. Nose hū kūhaya mutūdūla kūntūmamila welelo hamò na sabo!"

Kūkoya koyela ya būpanga bo mīlī
Luk 12:22-34

25"Hūna lūūlū, nalīmuwīla ubing'we yaya ū kwikala mukūkoya koyelaga būpanga wing'we, gīkī mukūlya kī, nūūlū mukūng'wa kī; nūūlū mibili ying'we, gīkī mukūzwala kī nguno ū bupanga būli na būtaale kūtinda shilīwa, nū mīlī gūtashiheebile ī shizwalo?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

26Alijilolagi ī noni ja kūlala ījo jitabībaga nūūlū jitahelebaga na hangi jiti na numba ya kūbīkīla shiliwa ma maluuli; aliyo Seeba ūyo ali ng'wishilu akajilishaga. A bing'we mwikilile kūle ī noni?

27Ī gīsī alīho nani nūūlū ūmò wing'we ūyo adūgije kwiyongeleleja ī likanza lya būlamu bokwe kūlwa kwiyanga yangīla wei ng'wenekīlī?

28Na hangī nibūlī mukūzwanganaga kūlwa nguno ya shizwalo? Aligiganikīlagi a mabonji ga mu matogolo ūmo gakakūlīlaga, a goyi gatatūmamaga, nūūlū shizwalo gatabeejaga.

29Alīyo nalīmuwīla gīkī nūūlū ū Solomoni hamò n'ikūjo lyakwe pyī ī lyose ūmo lyalī, walī atadūgije kūzwalīla chiza kūshisha ūlenganīla nūūlū na līmò lyago.

30Bing'we baswanya, ū Mulungu ūyo akazwalīkaga maswa ga mu matogolo chiza gīko, ayo galīho ī lelo, alīyo a ha ntondo gaponyiwa mu moto; angū, a bing'we atūdūla kūng'wītīla mitaale kūtinda?

31"Hūna lūūlū, oyagi gete ū kwikala mukūkoya koyaga mulīhaya gīkī, 'Tūkūlya kī'; nūūlū, 'Tūkūng'wa kī;' nūūlū, 'Tūkūzwala kī!'

32Nguno abo bataamanile Mulungu hū bene abo bakakoyaga kūshikooba ī shose; alīyo a bing'we, ū Sīng'we ūyo alī ng'wigūlū amanile gīkī shing'wigeleelilwe mubize nasho ī shose.

33A bing'we bene būkoobagi tame ū būtemi bokwe nū būtūngīlīja bokwe, ishingi i shene mukongejiwa.

34Lekagi ū kwikala ng'ūkoya koyela ya ha ntondo, nguno ī ya ntondo nayo īkūlonjiwa ng'wikanza lyayo; būlī lūshikū lūlī na makoye ga kūlwigela."

Matayo 7

Kwihīga kwa kūlamula banhū

1"Mutabalamulage a biching'wi, hū mutalizo lamulwa.

2Nguno ūmo mukūbalamulīlaga banhū bangī, na a bing'we h'ūmo mukūlamulīlwa. Nīyo ī ngelekelo īyo mukūbagelekelaga bangī, h'īyo mukūgelekelwa na a bing'we.

3Nibūlī ulilola kasasala kī palala ako kalī mu liso lya ng'wiyo, alīyo ū bebe ū mu liso lyako gūlīmo ngamba, ūyo ūtūgūlonjaga?

4Ī gīsī, ūlū gūlīmo ngamba ū mu liso lyako ū bebe, ūkūdūla ginehe ū kūng'wīla ū ndūgūyo gīkī, 'Lembeelaga nakwīngīje kasasala ka kapalala, kalīmo ū mu liso lyako?'

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Bebe ng'wibeeleja, gwīnjage tame ū ngamba ūyo gūlīmo ū mu liso lyako, hū
ūkūdūla ū kūbona chiza, ūng'wīngīje nū ng'wiyo a kasasala ka kapalala ako
kalīmo ū mu liso lya ng'wiyo!

6Ī shikolo ī shawiza mutajinhage mva, nī shikolo shing'we ī sha mpango
ntaale yaya ū kūshiponeja ngulubī, nguno jikūshipandagīla dūhū shisosohale,
hama jimugalūkīle jimugulaje!"

Hūna lūlū nalimuwila

Luk 11:9-13

7"Lombagi mukwinhwa, koobagi mukūpandīka, godagulagi mukūlugūlīlwa.

8Nguno būlī ng'wene ūyo akalombaga akinhagwa, nū yūyo akakoobaga
akapandīkaga, hama nū yūyo akagodagulusa ha mīta akalugūlīlagwa.

9Ī gīsī alīho munhū kī ū mu bing'we ūyo ashikile kūlomva nūmbū na ng'wana
wakwe, nang'hwe ūng'winha iwe?

10Nūūlū hamo ūlomva ndīlo, nani ūyo adūgije kūng'winha nzoka?

11Na lūūlū manīlagi henaho; a bing'we nūūlū īkī mulī babūbi, nahene mumanile
ū kūbinha a baana bing'we shikolo shawiza, alu sing'we ūyo ali ng'wigulu atiira
yawiza kumtinda a bing'we! Nguno ng'wene akūbinha shakwinha shawiza no
pye abo bakūnombaga.

12Kwike shing'wigeleelilwe kūbīītīla a banhū gīt'ūmo mutogilwe bang'wītīle a
bing'we, nguno h'ūmo shihayīlile ī shilagīlo na a bahangi."

Nzīla ibīlī

Luk 13:24

13"Bītīlagi mu nzīla mhine, nguno ī likūūwa ī ligalī nū mita ū ngalī shijile mu
kūyagala; na balī bingī abo bakabītīlaga mo.

14Alīyo ī nzīla īyo ījile mu būpanga, ī yene ngololoku; kwike mhine, pyī nū mīta
mpine. Hama balī bagehu abo bakībonaga!"

Kūgūmana ntī ūmo gūlī

Luk 6:43-44

15"Bilang'hanagi a bahangi a balemba lembi, abo bakūng'wizīīlaga gītī shiinū
ng'wikūnza lya ng'holo, alīyo ū mu gatī balī mhūge ndaki.

16A benabo mukūbamanīla kū matwajo gabo. Angū, a banhū badūgije kūyoba
mizabibu kwīngīīla mu migwata, nūūlū shisuumo sha ntini kwīngīīla mu
malūla?

17H'ūmo ījīlile, ū ntī gwawiza gūkatwajaga matwajo gawiza, nū ntī ū gwabūbi
nago gūkatwajaga matwajo gabubi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Ū ntī ū gwawiza gūtūdūla kūtwaja matwajo mabi, nū ntī ū gwabūbi nago gūtūdūla kūtwaja matwajo gawiza.

19Būlī ntī ūyo gūtatwajaga matwajo gawiza gūkabbutagwa gwaponyiwa mu moto.

20Hūna lūūlū, mukūbamanīla kū matwajo gabo."

Kūleng'wa na Seeba
Luk 13:25-27

21"Ītī gīkī pye abo bakanitanaga Seeba, Seeba, bakwingīla ū mu būtemi bo ng'wigūlū, alīyo dūhū ūyo akīītaga īyo yīnyegije Baba ūyo alī ng'wigūlū.

22Ū mu lūshikū lwenūlo bingī bakūnidayīīla, balīhaya gīkī, 'Seeba, Seeba, twalī tūtahangaga mu lina lyako? Na hangī twalī tūtapeejaga masamva, na kūbeeja milīmo mitaale mu lina lyako?'

23Nane nakūbashokeja nalībawīla hape gīkī, 'Natamumanile nūūlū hado a bing'we bīīti ba shibi, nīngīlagi aha!'"

Bazengi babīlī
Luk 6:47-49

24"Ali lūūlū, būlī ng'wene ūyo ūyigwa ī mihayo yane hūna wīdīlīla na kwīshikīlīja, akwikolanījiwa mnū wa masala, ūyo akazenga numba yakwe ya madafaali h'itale.

25Hūna yūtūla mbula ya kuhūmiila ihuumo, kūnū na miyaga īkūhembaga; pyī ī shose shenīsho shūyikīīla ī numba yenīyo, alīyo ītagwile; nguno ū nsingi gwayo gwalī h'itale.

26Kwike būlī ng'wene ūyo ūyigwa ī mihayo yane alīyo ūleka ū kwīdīlīla, nūūlū kwīshikīlīja, ū ng'wene akwikolanījiwa na munhū mbūūlī, ūyo akazenga numba yakwe ha maseni.

27Yahayūtūla mbula ya kuhūmiila ihuumo, kūnū na miyaga īkūhembaga; aho pyī ī shose shenīsho shayikīīla ī numba yenīyo, īkagwa na kagwīle ka kūkamaaja no!"

28Ū Yesu aho wamala ū kūsomboola ī mihayo ī yose īyī, pye a mabita ga banhū abo bandegelekaga bakabūkumya na kakumīje kataale no ū būlangi bokwe.

29Nguno wabalangaga na būdūla, walī atabalangaga gīt'ūmo bīītīlaga a balangi babo ba shilagīlo.

Matayo 8

Kwejiwa kwa munhū wa mbiji

1Aho wika ū mu lūgūlū, mabita mataale ga banhū gūnondeela.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Kūhayimanīla munhū ūmò wa mbiji ong'wegeela, ūgwa kū magūlū gakwe ūnamya, kūnū alīng'wīla; “Seeba ūlū ūtogwa ūdūgije kūneeja.”

3Nang'hwe ū Yesu ūgoloola nkono ūnkuumya, kūnū alīng'wīla; “Natogagwa elaga!” Haho na haho jūng'winga ī mbiji jakwe.

4Hūna ū Yesu ūng'wīla gīkī, “Ūtizūng'wila munhū nūūlū ūmò, alīyo jaga ūkiyooleche kūlī ngabīji, ūkafunye na shitambo gīt'ūmo Musa alagīlile; būbize ho būkaanīji kūbo.”

Kūpījiwa kwa ntūmami wa nshilikale
Luk 7:1-10

5Hūna ū wei ūja Kapelanaumu, aho washika ū mu nzengo, munhū ūmò, ntaale wi'gele lya bashilikale ung'wigela. Ūng'wikūmbīlīja

6alīhaya gīkī, “Seeba alīho nsese wane alaalile mu kaya, alī na makoye mataale no kūlwa būsaatu bo mangwisha!”

7Nang'hwe ū Yesu ūng'wīla, “Nakūja nakampīje.”

8Alīyo ū ntaale wi'gele lya bashilikale ng'wenūyo, ūnshokeja ūhaya gīkī, “Seeba ū nene natigeleelilwe ū bebe ūshike a ha ng'wane, hayaga mhayo dūhū, akūpīla ū nsese wane.

9Nguno nane nalī munhū ūyo alī ha sīlīlī ya būsugi; nū nene nalī na bashilikale a ha sīlīlī yane. Nadūngije kung'wila ūyū gīkī, ‘Jaga;’ ng'hana akūja. Nūūlū ūngī gīkī, ‘Nzūgū;’ ng'hana akwiza. Hama nūūlū nsese wane nashikile kūng'wīla, ‘Īaga gīkī, na ng'hana akwīta!”

10Ū Yesu aho wigwa gīko akankumya, u munhu ng'wenuyo, wiigalukila imbiita ya bantu iyo yanondeelaga wīwila gīkī, “Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, nataalī kūbona kūzunya kwa mbika gītī īyī na hado yaya pye a hose ū mu Isiraeli.

11Nīyo nalīmuwīla bingī bakwiza, kūfuma kīya na ng'weli, bigashe ū mu būtemi bo ng'wigūlū hamò na Abulahamu na Isaka na Yakobo.

12Alīyo a baana ba ng'wikūlū bakūponyiwa hanze kū giiti, bakalīle na kūshelanya mino kwenūko!”

13Hūna ū Yesu ūng'wīla ū ntaale wi'gele lya bashilikale igana ng'wenūyo gīkī, “Jaga n'ībizage gīt'ūmo kūsanya kwako kūlī.” Ī likanza lyenīlo ūpīla ū ntūmami wakwe.

Kūpījiwa kwa banhū bingī
Mko 1:29-34; Luk 4:38-41

14Hūna ū Yesu ūūkingīla mu numba ya ng'wa Petelo, ūnsanga nina būko wa ng'wa Petelo alī mu ndīlī walalaga alena nswiza ntale.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Ūshika ūnkuumya ha nkono gūnekela ū nswiza ntale, ūbūūka ūmeegeja shilīwa.

16I mhindi yeneyo a banhū bandya kūng'wenhela bingī abo bakoyiagwa masamva, nang'hwe ūyūgapeeja bo gūhaya mhayo dūhū; na a babo basaataga ūbapīja pye.

17Ū mu kwīta gīko akagūshikīlīja ūyo gūhayiwe na ng'hangi Isaya gīkī, "Ū būgokolo wise akabūbūūcha wei; nī ndwala jise ūjīnja we."

Kūnondeela Yesu
Luk 9:57-62

18Ha numa ya yenīyo ū Yesu aho wabona gīkī ī libita lya banhū lyayūng'okalīīla na kūmpīndya hose hose, ūlagīla baje kū nkīlo.

19Hūna lūūlū ū nangi wa shilagīlo; ūshika ūng'wīla gīkī, "Nangi nakūkūlondeela būlī kwene ūko ūlaje."

20Nang'hwe ū Yesu ūnshokeja ūhaya gīkī, "Ī nyamhawa jilī na myobo, nī noni ja kūlala jilī na chanjo; alīyo ū Ng'wana wa Munhū atī na ha kūlaaja nūūlū ntwe gokwe!"

21Ūmò wa bahemba bakwe nang'hwe ūng'wīla gīkī, "Seeba nizunīlījage naje tame nakanjīke baba."

22Alīyo ū Yesu ūng'wīla, "Bebe ng'wene nilondeelage dūhū, balekage a bafu babajīke a bafu babo."

Kūlembeeja nyanza
Mko 4:35-41; Luk 8:22-25

23Hūna wingīla mu lyato, na a bahemba bakwe būnondeela mo.

24Kūhayimanīla gwabūūka nyaga ntaale, yūbipa no ī nyanza, gūyūbūūka mahuuli gashikile kūlītubīja ī lyato. Alīyo ū wei walī walaala tūlo.

25A bahemba bakwe būmisha balīhaya; "Tupijage Seeba, twashila!"

26Nang'hwe ūbawīla gīkī, "Bing'we ba kūzunya kūdo, nibūlī mulogoha gīko?" Hūna ūbūūka ūgūhama ū nyaga nī nyanza, hūbiza sele sele!

27A banhū benabo bakakumya nū kunū baliwila kīngī, "Ū ng'wenūyū ī gete ni munhū kī, wakwigwiwa na miyaga na nyanza pye shang'wigwa?"

Banhū ba Gadala kwīngījiwa masamva
Mko 5:1-20; Luk 8:26-39

28Bahayūshika mu sī ya Gagadalena ū kū nkīlo gwa nyanza, banhū babīlī baalī na masamva būmanhya nang'hwe balīng'wizīīla kūfuma kū mashigila. Baalī bakalī kībi no; nose ī nzīla yenīyo yalī shilambu kūbītīlwa na munhū ose ose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

29Kūhayimanīla a banhū benabo bandya kūlīla balīhaya gīkī, “Ng'wana wa ng'wa Mulungu ūlī na mhayo kī na a bise? Nibūlī wiza kūtūluhya, alīyo ī likanza lyano lītaalī?”

30Līkasangwa lyalīho idale lya ngulubī ningī jadīīmaga katanaalo ū kwīnga aho baalī henaho.

31Hūna a masamva gūndayīīla galīhaya gīkī, “Ūlū ūlītūpeeja tūtwalage ū ng'widale lya ngulubī ījo.”

32Nang'hwe ūgawīla, “Jagi.” Ng'hana gūfuma gūkingīla ū mu ngulubī jenījo. Pyī ī lidale lūpeela n'hambo kūjīlīīla kū lūgegu lo nyanza, jūkagwīla mu minzī jūng'wa nhuli, jūcha!

33A badīīmi bajo būpeela n'hambo, būja būūkīkumūcha ū mu nzengo ī mihayo yenīyo, nī ya banhū abo baalī na masamva.

34Pye a banhū būfuma ū mu nzengo kūja kūnola ū Yesu; aho bamona būng'wikūmbīlīja īnge ū mu sī yabo!

Matayo 9

Nguzu ja kwenja shibi

1Na ng'hana ū Yesu wingīla mu lyato, ūkīla kū nkīlo ūja kū nzengo go ng'wawe.

2Kūhayimanīla bang'wenhela munhū wa būsaatu wa mangwisha alaalile ha shilago. Ū Yesu aho wabona ū kūzunya kwabo ūng'wīla ū nsaatu, “Bebe ng'wana, timbyaga ng'holò, wakūlīlagwa ī shibi shako.”

3Bamò ba bandiki ba shilagīlo bandya kwiwīla gīkī, “Bing'we ū munhū ng'wenūyū ngimu!”

4Ū Yesu ūgadeeba a maganiko gabo, hūna ūbawīla gīkī, “Nibūlī muliganika mihayo mibi gīko ū mu ng'holò jing'we?

5Ī gīsī, ūmhayo nogu ni gūlī ginehe? Ū gwa kūhaya gīkī, ‘Wa kūlīlagwa ī shibi shako,’ nūūlū hamo ū gwa kūhaya gīkī, ‘Būūkaga ūshimīze?’

6Ali lūūlū, shiigelile mumane gīkī ū Ng'wana wa Munhū alī nabo ū būdūla bo kūkūlīlwa shibi ū mu sī.” Hūna ūng'wīla ū nsaatu gīkī, “Būūkaga ūshisole ī shilago shako ūje kaya.”

7Ng'hana ūbūūka, ūja kaya!

8A mabita ga banhū aho gabona gīko gogoha no, gūnkūmīlīja Seeba.

Kwitanwa kwa ng'wa Matayo

Mko 2:13-17; Luk 5:27-32

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Ū Yesu wīnga a henaho, aho ajile ūmona munhū ūmò, witanagwa Matayo; walī
igashije ng'witobisījo lya goodi, ūng'wīla, “Nilondeelage.” Ng'hana ūbūūka
ūnondeela.

10Bahayūshika mu kaya, ū Yesu wigasha kūlya shilīwa. Na batobisha ba goodi
hamò na banhū ba shibi bingī bakigasha kūlya nang'hwe, na a bahemba bakwe.

11Alīyo a Bafalisayo aho babona gīko, būbawīla a bahemba bakwe gīkī, “Nibūlī
ū Nangi wing'we akūlyaga na batobisha ba goodi, būyaga na banhū ba shibi?”

12Ū Yesu aho wigwa ūhaya, “A bapanga batī na nguno na mfumu, alīyo a basaatu
h'abo bakankoobaga.

13Na lūūlū, jagi mukilange a makūlū ga mhayo ūyū, gīkī, ‘Natogilwe shigongo,
ītī shitambo;’ nguno ū nene natizile kwitana batūngīlīja, alīyo ba shibi!”

Shīmīle sha kūfunga

14A bahemba ba ng'wa Yohana bakīīta biza ū kūlī Yesu, būmūja balīhaya gīkī,
“Nibūlī a bise na a bahemba ba Bafalisayo tūkafungaga, alīyo a bahemba bako
batafungaga?”

15Nang'hwe ū Yesu ūbawīla gīkī, “Ū ntooji ūlū ataalī hamò nabo a bageni ba ha
būkwīlīma, bakūpīnīhajiwa kī hangī? Jikūshika ī shikū ja kwīngījiwa ū ntooji; a
henaho hū bakūyūfunga.

16Atīho ūyo akasumīlījaga shilaka sha ng'wenda mpya ha ng'wenda nkūlūkūlū;
nguno ūlū wīta gīko shikūgūtandūla ū ng'wenda ū nkūlūkūlū, gūkenaagūke
kūtinda.

17Na hangī atīho ūyo akabīkaga mvinya mhya ng'wibīkīlo ikūlūkūlū, ūlū wīta
gīko līkūtandūka ī libīkīlo līkenaagūke, nī mvinya yidīke ha sī! Alīyo ī mvinya ī
mhya bakībīkaga ng'wibīkīlo ipya; na lūūlū, ū mu gīko shikwikala mhola ī
shose.”

Būdūla bo kūpīja na kūjūūcha

18Aho ataalī ūbawīla gīko, kwimanīla wiza ngosha ūmò nsugi; ūshika ūntugīja
mazwi mu kwidohya, kūnū alīng'wīla gīkī, “Kashīke kane kazumalīka ī haha īyī,
kwike nzūgū ūkatūūlīle nkono gwako kakūpīla dūhū!”

19Ng'hana ū Yesu na a bahemba bakwe būbūūka būnkūūbīja ū munhū
ng'wenūyo.

20Nkīma nebe wakoyiagwa būsaatu bo ngeji, nose ūmala myaka ikūmi n'ībīlī;
ūng'wizīīla ū Yesu kū numa, ūshika ūkuumya h'abuhunilo bo ng'wenda gokwe.

21Nguno wiwīlaga gīkī, “Nūūlū nūkuumya shizwalo shakwe dūhū nakūpīla!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

22Ū Yesu aho wagalūka ūng'wīla, “Īnjaga ū booba nshīke wane, ū kūzunya kwako kwakūpījaga.” Ū nkīma ng'wenūyo ūpīla kūfuma ikanza lyenīlo.

23Hūna ū Yesu ūshikīīla a ha kaya ya nsugi ng'wenūyo, ūsanga ibita lya banhū bingī balīfuutela bakūlījiagwa būpīna; na bafuuji ba mhembe ja ng'hūngū bakūjifuulaga.

24Ūbawīla gīkī, “Īngagi a henaha, ū ng'wanikī atachile, alaalile dūhū.” Būnseka nyachilū chilū kūlwa kūndalaha!

25Na lūūlū aho lyafunyiwa hanze ī libita, ū wei wingīla ūūkandima nkono ū ng'wanikī, ūbūūka!

26Ū mhayo gwenūyo gūng'winha kūkumūka ū Yesu, pye a hose ū mu sī yenīyo.

Kūpīja babboku babīlī

27Ha numa ya yenīyo, ū Yesu wīnga a henaho ūja ipandī līngī. Babboku babīlī būnondeela, kūnū balīndayīīla n'ilaka lya higūlya balīhaya gīkī, “Ng'wana wa ng'wa Daūdi, tūchīlage shigongo!”

28Ūūkingīla mu numba, alīyo nū ng'wene būnondeela; nang'hwe ūbabūja, “Mulīzunya gīkī nadūgije kūng'wītīla ū mhayo gwenūyū?” Būnshokeja, “Alichene Seeba!”

29Hūna ūbakuumya ū kū miso gabo; ūbawīla, “N'ībizage gīt'ūmo kūzunya kwing'we kūlī.”

30Na ng'hana a miso gabo gūloleecha, bandya kūbona. Ū Yesu ūbahūgūla ūbawīla gīkī, “Ali lūūlū, lang'hanagi atizūmana munhū ose ose.”

31Alīyo aho bafuma ī hanze, haho na haho bandya kūja bakūnkumūchaga ū mu sī yenīyo.

Kūpījiwa kwa ng'wa shimuumu

32Kwīnga dūhū a benabo, na bangī būng'wenhela ū Yesu munhū ūmò shimuumu, nīyo walī na n'isamva.

33Aho wīngījiwa īlisamva ūdūla ū kūyomba. A mabita ga banhū gūyūkumya galīhaya gīkī, “Ū mhayo gwa mbika yenīyī gūtaalī kwilonga na hado yaya ū mu Isiraeli!”

34Alīyo a Bafalisayo a bene būyūhaya, “Ū ng'wenūyū akūgapeejaga a masamva mu būdūla w'itaale lya masamva!”

Yesu na batūng'wa

35Hūna lūūlū ū Yesu wandya kūja hose hose ū mu mizengo nū kū machalo. Wajaga akūlangaga ū mu masinagogi gabo na kūlomeela Ng'hūlū Jawiza ja būtemi, hamò na kūpīja būlī mbika ja būsaatu nūūlū būlemehazu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

36Aho wagabona a mabita ga banhū ūbasaatwa, nguno baalī bazongu zongu, na basalang'hanile gītī ng'holo jitī na ndīīmi!

37Ūbawīla a bahemba bakwe gīkī, "Ū nīmo gw'igesa gūlī ntaale no, alīyo a batūmami bagehu.

38Nombagi ū Seeba wa magesa atūme batūmami ū kū nīmo gokwe."

Matayo 10

Batūng'wa ikūmi na babīlī kūsolwa

1Akīīta ūbitana a bahemba bakwe abo ikūmi na babīlī, ūbinha būdūla bo kūheeba myoyo misoso; badūle kwīpeeja, na kūpīja būlī mbika ja būsaatu na būlemehazu.

2A mina ga batūng'wa ikūmi na babīlī benabo gaya, wa kwandya Simoni, ūyo akinhwa lina lya Petelo, na Andulea ng'wanong'wawe. Na Yakobo ng'witūnja wa ng'wa Zebedayo, hamò na Yohana ng'wanong'wawe.

3Filipo na Batolomayo; Tomaso na Matayo, ūyo walī ntobisha wa goodi. Yakobo ng'wana Alifayo na Tadayo;

4Simoni muna Kanaani, na Yuda Isikaliote, ūyo akabiza nodeeji wa ng'wa Yesu.

5Abo ikūmi na babīlī benaba, ū Yesu akabatūma, ūbakomeleja alībawīla gīkī, "Mutizūja kū banhū ba mahanga gangī, yaya nūūlū kwingīla mu nzengo gwa Basamalia.

6Alīyo ī no no no jagi kū ng'holo ja numba ya Isiraeli!

7Jagi ng'ūlomeela mulīhaya gīkī, 'Ū būtemi bo ng'wigūlū wegeelaga.'

8Ng'ūbapīja a basaatu, na a bafu ng'ūbajūūcha, pye na a ba mbiji ng'ūbeeja, na a masamva ng'ūgapeeja. Ng'wanukūlaga dalali, ning'we funyagi dalali.

9Yaya ū kūja na zahabu nūūlū feza, nūūlū hela mu mhīnda jing'we.

10Nūūlū ifulushi lya shikolo sha mu lūgendo yaya ū kūbūūcha. Yaya nūūlū ng'hanjo ibīlī, nūūlū shilatū, nūūlū shiliwa, nūūlū nanga. Nguno ū ntūmami shing'wigeleelilwe alang'hanwe.

11Hama nīyo ūlū ng'wingīla mu mkaya nebe, nūūlū chalo shilebe, būgīlījagi mo ūlū alīmo munhū ntengeke, ng'wikale ha ng'wakwe kūshisha ng'wīnge ī lipandī lyenīlo.

12Būlī ha kaya yene ūlū ng'ūshika bagīshagi.

13Ī kaya yenīyo ūlū yūbiza ya longe, ī mhola ying'we yikale hamò nabo, alīyo ūlū ītī chene, īkūmushokela ī mhola ying'we!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Na hangī ūlū atīho wa kūng'wanukūla, nūūlū kwīdegeleka ī mihayo ying'we,
ūlū mulīnga a ha kaya yenīyo, nūūlū ū mu nzengo gwenūyo, lūkung'unhagi nū
lūbuubu lo sheshe ūlo lūli kū mhambala jing'we ulu mlenga mkaya jenejo.

15Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, a ha lūshikū lo kūlamulwa, ū nsango gwa banhū
ba mu nzengo gwenūyo gūkūbiza ntaale no, kūtinda ū gwa bana Sodoma na
bana Gomora."

16"Managi gīkī nalīmutūma gītī ng'holo kūja kwisanja ng'widale lya mhūge;
bizagi bachagūku gītī nzoka, alīyo balyehu gītī ng'hūūlū.

17Hangī ilang'hanagi a banhū, nguno bakūyūmutwala kū mabanza na kū
masinagogi gabo kūjūmutūla.

18Mukūyūshishiwa na kū būtongi bo basugi na batemi kūlwa nguno yane,
būbize ho būkaanīji kūbo na kū mahanga.

19Alīyo ūlū būmutwala gīko, yaya ū kwandya kwiganika ganika, gīkī hīmba
mukūsomboola kī nūūlū mukūshosha ginehe. Nguno ū ng'wikanza lyenīlo
mukwinhwa ū gwa kūhaya.

20Mutūbiza mukūyombaga bing'we benekīlī, Moyo wa ng'wa Sīng'we h'ūyo
akūbiza akūyombaga ū mu bing'we."

21"Būkūbiza ho wilodeeji bo kwenheleja banhū nūūlū kūcha; īkūdūlīkana ū
munhū kūnodeela nūūlū ng'wana ong'wawe gīkī abūlagwe. Nūūlū ū myaji
akūng'wītīla gīko ū ng'wana wakwe; nīyo a bana bakūyūbatalūkīla a babyaji
babo bababūlaga!

22Hama būlī kwene pye a banhū bakūmukolwa, kūlwa nguno ya lina lyane.
Alīyo ū wa kwiyūmīlīja kūshisha kū ngelelo akūpīla.

23Na lūūlū ūlū būmuluhya mu nzengo ūyū, peelelagi mu gūngī; nguno
nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, mutūdūla ū kwītang'anhya pyī ī mizengo ya
Baisilaeli aho ataalī kwiza ū Ng'wana wa Munhū!

24Ū ng'hemba atūdūla kūnkīla ū nangi wakwe; pyī nū nsese atūdūla kūbiza
higūlya ya ng'wa ise būgonzo.

25Ū ng'hemba ūlū ūlenganīla nū nangi wakwe wigejaga; pyī nūūlū ū nsese ūlū
ūlenganīla nū ise būgonzo. Ūlū balīgima kūng'witana Belizebuli ū ng'wenekīlī
kaya, a ba mu kaya yakwe pye a bose bakūbīītīla yabūbi na kūtinda ho!"

Ūyo shiigelile kūng'ogoha

Luk 12:2-7

26"Mutabogohage a banhū, nguno gūtīho mhayo gūkundīkīgije, ūyo
gūtūkundūlīlwa; nūūlū gwibisile, ūyo gūtūtendwa ha ng'wape.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

27Ali lūūlū, īyo nakūmuwīlaga mu mbisīla, a bing'we īhayagi bo hape hape; nī yīyo mukwihwetelaga, a bing'we ihayagi n'ilaka lya kūhamuka niyo higulya ya shikungu sha numba, bīyigwe pye a banhū.

28Hangī mutabogohage abo bakabūlagaga mīlī, alīyo batī na būdūla bo kūgūbūlaga ū moyo. Alīyo ī no no no ng'ogohagi ūyo alī na būdūla bo kūgūbūlaga ū mīlī nū moyo, ha numa ūshiponya mu nsango gwa moto!

29Angū, ī tūjū īj'ibīlī, jitūdūla kūjinjiwa nūūlū shilingi īmò dūhū? Alīyo nalīmuwīla gīkī, ītīko kūgwa ha sī nūūlū īmò yajo aho atamanile ū Sīng'we.

30Lelo a bing'we, nī nzwīlī jing'we ī ja mu ntwe pyī ī jose jibalilwe.

31Nose hū kūhaya mutogohage, nguno a bing'we mujiheebile kūle ī tūjū, nūūlū jikakwīla na ginehe!"

32"Hūna lūūlū, ūyo ūnizunya na ūnikaanīla kū būtongi bo banhū, nū nene nakūnkaanīla ū kū būtongi bo ng'wa Baba ūyo alī ng'wigūlū.

33Alīyo ūyo ūnilema kū būtongi bo banhū, nū nene nakūnema ū kū būtongi bo ng'wa Baba ūyo alī ng'wigūlū."

34"Lekagi ū kwiganika gīkī nenhile mhola ū mu sī; yaya natenhile mhola, nenhile līlūshū.

35Nguno nenhile wilemeelwa, munhu akwilemeelwa na ise, nū nshīke akwilemeelwa, ū ng'wīnga nag'hwe akwilemeelwa na nina būko.

36Nīyo a banishi ba ng'wa munhū bakūbiza ba mu kaya, ūmo akwikalaga.

37Ūyo antogilwe ise nūūlū nina kūtinda kūnitogwa nene, ū ng'wenūyo atanigeleelilwe. Nū wa kūntogwa ng'witūnja nūūlū nshīke wakwe kūtinda nene, nang'hwe atanigeleelilwe.

38Hama nū yūyo atibūūkīja nsalaba gokwe na kūnilondeela, nū ng'wene atanigeleelilwe.

39Nīyo ūyo wipandīkīla būpanga bokwe, akūbūjimīīja; alīyo ūyo ūbūjimīīja ū būpanga bokwe kūlwa nguno yane, ū ng'wenūyo akūbūpandīka."

Mihayo ya mheela

Mko 9:41

40"Ūlū munhū ose ose ūng'wanukūla a bing'we, ū ng'wenūyo wananukūlaga nene. Hama ūyo ūnanukūla nene, numho wang'wanukūlaga ūyo anitūmile.

41Ūyo ūng'wanukūla ng'hangi mu lina lya gīkī alī ng'hangi, nang'hwe akwinhwa mheela ya ng'hangi. Nū yūyo ūng'wegeleja ntūngīlīja mu lina lya gīkī ntūngīlīja, nang'hwe akwinhwa mheela ya ntūngīlīja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

42Na hangī ūlū munhū ūng'winha shikombe sha minzī ga kūng'wa, nūūlū ūmò wa bahemba bane a bado bado aba, īkī alī ng'hemba wane, nalīmuwīla gwa ng'hana ū munhū ng'wenūyo atūgayiwa mheela na hado yaya."

Matayo 11

1Hūna lūūlū ū Yesu aho wamala kūbalagīla a bahemba bakwe abo ikūmi na babīlī, akīnga a henaho ūja akūlangaga na kūlomeela mu mizengo yabo.

Ibūjo lya ng'wa Yohana kūlī Yesu

Luk 7:18-35

2Ū Yohana aho alī mu jeela akigwa ī shītīle sha ng'wa Kilisito; hūna ūtūma babīlī ba bahemba bakwe baje ū kūlī Yesu bakamūje gīkī,

3"Ū bebe hū ūlī ng'wene ūyo izile, nūūlū tūnindīīle ūngī?"

4Nang'hwe ū Yesu ūbashokeja ūhaya gīkī, "Jagi mukang'wīle ū Yohana īyo mulīyigwa na kwībona.

5A babboku balībona, na a balema balīshimīza, a ba mbiji bakwelaga, a bagulu nabo bakwigwaga; pye na a bafu balijūūka, na a bahabī balīlomeelwa Ng'hūlū Jawiza.

6Nīyo alī na lubango būlī ng'wene ūyo atī na kwipama kūlwa nguno yane."

7Aho bīnga a benabo, ū Yesu wandya kūbawīla a banhū mihayo ya ng'wa Yohana. Ūhaya gīkī, "Aho ng'wajaga kū matogolo, ng'wajaga kūlola kī? Kadete kakūyengejiagwa nyaga?

8Ng'walī mutogilwe kūbona kī? Hamo munhū nkondooku azwalīlile myenda ya nyasabi? Managi gīkī abo bakazwalaga myenda ya nyasabi bakikalaga mu kaya ja nyatemi.

9Na lūūlū, ī gete ng'wajaga kūlola kī? Hamo kūlola ng'hangi? Alichene, nīyo nalīmuwīla alī ntaale kūtinda ng'hangi!

10Ū wei hū ng'wene ūyo gwandīkilwe kūlwakwe gīkī, 'Managa gīkī, nalīntūma ntūmījiwa wane kū būtongi wako, akūtonga kūkūbeeja beegeja nzīla.'

11Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, ū mu bose abo babyalilwe na bakīma, atīho nūūlū ūmò ūyo alī ntaale kūntinda Yohana Matīīja. Alīyo ūyo alī ndo wa bado ū mu būtemi bo ng'wigūlū ankīlile ū wei.

12Nīyo kwīngīīla mu shikū ja ng'wa Yohana kūshisha lelo īyī, ū būtemi bo ng'wigūlū būkūluhiagwa hataale, kwike a bigaganīja bakūbūpandīkaga.

13Nguno pye a bahangi nī shilagīlo bakahanga kwiza kūkaja halī Yohana.

14Na lūūlū ūlū mutogilwe kūzunya zunyagi, nguno ū ng'wenūyū hūna ng'wene ū Eliya ūyo shiigelile ize.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Ūyo alī na matū ni igwage.

16“Alīyo hīmba nashiikolanīje na kī ī shibyalīlwe shenīshi? Shitikīlile na baana bigashaga ng'wigūlilū bakwihamukīlaga na bichabo;

17bakūhayaga gīkī, ‘A bing'we, ni ginehe twalūmufuulīlaga mbiilūlū alīyo ning'we ū kūbina yaya; hama hangī aho twandya kūlīla ng'hūngū nahene mutapīnīhalile!’

18Nguno ū Yohana akiza atūlyaga nūūlū kūng'wa yaya; būyūhaya, ‘Alī n'shibu.’

19Hama ū Ng'wana wa Munhū aho wiza akūlyaga na kūng'wa, hangī nahene bandya kūhaya gīkī, ‘Nolagi ū munhū ūyū; naku na neevi, nīyo anwanile na batobisha ba goodi, būyaga na banhū ba shibi!’ Kwike a bana bago a masala gakiyoolechaga mu katūmamīle kakwe.”

Yesu na banishi bakwe

20Hūna wandya kwīyoolomya ī mizengo īyo yalī yalema kūgalūka, nūūlū īkī mihayo mingī ya koolecha būdūla bokwe yalī yabeejiwa mwenomo.

21Ūyīwīla alīhaya gīkī, “Ū lī ni'zuumo be Kolasini bebe Betisaida ūlī ūli n'izumo. Nguno ī shītwa sha koolecha būdūla būtaale īsho shabeejiwe mu bing'we ūlū ni shabeejiwa mu Tulo na Sidoni, a bazengi baamo ni bagalūka kale, mu kūzwala magūnīla na kwifudīka mu mabu.

22Alīyo ī haha nalīmuwīla gīkī, ū mu lūshikū lo kūlamulwa, īkūbiza hambū hambū ū kū bana Tulo na a bana Sidoni, kūtinda ū kū bing'we!

23Ū bebe nang'ho Kapelanaumu, ūliganika gīkī ūkūgūngūhiwa kūshisha ng'wigūlū? Ūkwichiwa kūshisha kūlimu! Nguno ī milīmo ya koolecha būdūla būtaale īyo yabeejiwe mulī bebe ūlū ni yabeejiwa mu Sodoma, ī sī yenīyo ni ītaalī īlīho nī lelo īyī!

24Hūna lūūlū nalīkūwīla gīkī, ū mu lūshikū lo kūlamulwa, īkūbiza hambū hambū ū kū bana Sodoma kūtinda ū kūlī bebe.”

Yesu ng'wifuuja wa banhū
Luk 10:21-22

25Ī likanza lyenīlo ū Yesu ūhaya gīkī, “Nalīkūkumīlīja Baba, bebe ūyo ūlī Seeba w'igūlū na sī; nguno pyī ī mihayo yenīyī wībisile ū kū ba masala na a bitegeleja, wīyoolecha ū kū baana.

26Alichene Baba, nguno h'ūmo ībeelelile ū kūlī bebe.

27Ū Baba ashitūūlile pyī ī shose mu nkono gwane; na atīho nūūlū ūmò ūyo aamanile ū Ng'wana ūlū atī Baba iyene. Hangī atīho nū yūyo aamanile ū Baba, ūlū atī Ng'wana iyene, na būlī ng'wene ūyo Ng'wana alatogwe kūmfubolela.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28Nzūgi kūlī nene pye abo mulī na makoye, na mubunilwe miligo midito; ū nene
nakūng'wifuuja.

29Solagi ijoki, ng'wilange kūfuma kūlī nene, nguno ū nene nalī mfula na nalī
ng'widohya ū mu ng'holò; ū mu gīko hū būkwifuula ū būpanga wing'we.

30Nguno īlī shinogu ū kūlītūmamīla ī lijoki lyane; hama nū nigo gwane gūlī
mbūpu."

Matayo 12

Kūbīnza mangala ha sabato

1Ī likanza lyenīlo ū Yesu ūbūūka ajile, ūbītīla mu migūnda ya būsīga, nīyo yalī
sabato. A bahemba bakwe baalī batuuba, na lūūlū būyūbīnza mangala
bagayūgūla, balya ī mbeke.

2A Bafalisayo aho bababona balīīta gīko, būng'wīla ū Yesu gīkī, "Alibalolage a
bahemba bako; balīīta mhayo ūyo gūlī ngilo kwītwa ha sabato!"

3Nang'hwe ūshosha alībawīla gīkī, "A bing'we mutaalī ū kūsoma ūmo akīītīla ū
Daūdi na a babo walī nabo aho baalī batuuba?

4Ī gīkī akingīla mu numba ya ng'wa Seeba, ūkalya migatī ya kūtūūlwa kū
būtongi bo ng'wa Seeba, īyo yalī ngilo ū kwīlya ū wei na a biye, ūlū ītī bagabīji
dūhū?

5Nūūlū hangī mutaalī ū kūsoma ūmo shihayīlile ī shilagīlo, ī gīkī ū mu lūshikū
lo sabato a bagabīji bakīkenaagūlaga ī sabato ū mu hekalu, alīyo a boi bikala
batī na shisembo?

6Alīyo nalīmuwīla ī haha alīho a henaha ntaale kūtinda hekalu.

7Ūlū ni mumanile a makūlū ga mhayo ūyū, gīkī, 'ī shigongo shiniyegije kūtinda
shitambo;' ni mutabasolile būbi abo batī na būbi.

8Nguno ū Ng'wana wa Munhū hū Seeba wayo nī sabato."

9Aho wīnga ū kwenūko, ūūkingīla ng'wisinagogi lyabo.

10Walīmo na munhū wa nkono gūlemahalile. Hūna lūūlū īkī baalī batogilwe
kūnsola būbi ū Seeba, būmūja gīkī, "Īdūlīkanile ū kūpīja a ha sabato?"

11Nang'hwe ūbashokeja ūhaya, "Ū mu bing'we, alīho nani ūyo alī na ng'holo
īmò, hūna yūgwīla ng'wichongo ha sabato ūyo atībūūcha kwīfunya mo?

12Al'ū munhū atīkīlile kūle ī ng'holo? Hū kūhaya īdūlīkanile gete ū kūbeeja
yawiza a ha sabato!"

13Hūna ūng'wīla ū munhū ng'wenūyo gīkī, "Gūgoloolage ū nkono gwako."
Ng'hana ūgūgoloola gūpīla, gūlenganīla nū ng'wichago.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Būfuma hanze a Bafalisayo, būūkandya kūbeeja long'we ya kūnyagaja!

Ntūmami nsolwa

15Ū Yesu aho wagūdeeba ū gwenūyo wīnga ho a henaho, na banhū bingī
būnondeela. Ūūkabapīja pye abo baalī basaatile.

16Kwike wabalemejaga batizūja kūnkumūcha.

17Gūbiza gwashikīīla ūyo gūhayiwe na ng'hangi Isaya gīkī,

18"Nolagi ū Ntūmami wane ū Nsolwa, hū ng'wene ū Ntogwa wane, ūyo ng'holò
yane yīnyegelile; Nakūntūūlīla Moyo wane, nang'hwe akūlomeela būtūngīlīja
kū mahanga.

19Atalagaagaana nūūlū atalayoganya; munhū ataliigwa ilaka lyakwe mu
mapanda.

20Nūūlū kadete kalabūkile atīko kūkamalīja. Hangī nūūlū kalūtambī
kakūzukīīlaga lyochi atīko kūkajimya, kūshisha ū būtūngīlīja abūtūūle mu
būpyeni.

21Hama ū kwisagīlwa kwa mahanga gose kūkūbiza mu lina lyakwe."

Yesu na Belizebuli

Mko 3:20-30; Luk 11:14-23; 12:10

22Walīho munhū w'isamva, hangī walī mboku na shimuumu, akenhwa ū kūlī
Yesu ūpījiwa; ūdūla ū kūyomba nū kūbona.

23Pye a banhū būkumya no, būyiwīla gīkī, "Ū ng'wenūyū akūduuma kūbiza
Ng'wana wa ng'wa Daūdi?"

24Alīyo a Bafalisayo aho bigwa, a bene būyūhaya gīkī, "Ū ng'wenūyū atūdūla ū
kūgapeeja a masamva ūlū ītī mu būdūla w'itaale lya masamva ī Lībelizebuli!"

25Nang'hwe ū Yesu ūgamana a maganiko gabo, ūbawīla gīkī, "Būlī būtemi ūlū
būgabanīka hūna wandya kwilwisha boi wenekīlī na wenekīlī, būtūlama. Nūūlū
nzengo, nūūlu kaya ūlū yandya kwiyūbūkīla yoyi yonekele, igūkūgwa; pyī nūūlū
kaya ītūlama!

26Ī gīsī lūūlū, ū Shetani ūlū wandya kūmpeeja Shetani, angū numho ogabanīkile.
Hama a henaho būkwīmīīla ginehe lūūlū ū būtemi bokwe?

27Nīyo hangī, ū nene ūlū nakūgapeejaga a masamva mu būdūla bo ng'wa
Belizebuli, al'a baana bing'we a bene bakagapeejaga mu būdūla kī? Hūna lūūlū
managi gīkī, a benabo hū bakūbiza balamuji bing'we!

28Alīyo ūlū nakūgapeejaga a masamva mu nguzu ja ng'wa Moyo wa ng'wa
Seeba, numho hū kūhaya ū būtemi bo ng'wa Seeba bong'wizīīlile!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

29“Nūūlū adūgije ginehe munhū ose ose kwingīla mu numba ya ngosha o nguzu,
wandya kwīnja shikolo shakwe bo makaala? Dūhaya akwandya antunge tame
ū ng'wenekīlī kaya, h'adūle ū kwīyiboneela ī kaya yenīyo?

30Ūyo atī hamò na nene, alī ng'wilwisha wane; nū yūyo atūkumingaga hamò na
nene, akūbbalasanyaga!

31Na lūūlū nalīmuwīla gīkī, a banhū badūgije kūlekejiwa pyī ī shibi, nūūlū
būsondagūji. Alīyo ū mhayo gwa kūnsondagūla Moyo Ng'wela, ū gwene gūtī
gwa kūlekejiwa na hado yaya!

32Hangī nūūlū munhū ūng'haya kībi ū Ng'wana wa Munhū, adūgije ū
kūlekejiwa. Alīyo ūyo ūng'haya kībi Moyo Ng'wela, atīko kūlekejiwa na hado
yaya; ībize ng'wikanza īlī, nūūlū īlo līliza!”

33“Ū ntī ūlū ng'ūgūgoyela gūbeela, na a matwajo gakūbiza gawiza. Ūlū
gūlekanījiwa gūbipa, na a matwajo gakūbiza ga gabubi, nguno ū ntī
gūkamanīlagwa kū matwajo gago.

34Bing'we būbyīle wa nzoka, mudūgije ginehe ū kūhaya mihayo mitengeke
alīyo a bing'we benekīlī mulī babūbi? Nguno ū nomo gūkayombaga īyo yokalile
mu moyo!

35Ū munhū wawiza akafunyaga shawiza ū kwīnga ū mu shawiza īsho; nū wa
malofu nang'hwe akafunyaga sha malofu ū kwīnga ū mu sha malofu īsho
ibīkīgije.

36Alīyo nalīmuwīla gīkī, ū mu lūshikū lo kūlamulwa, a banhū bakūfunya
būsombooji kūlwa būlī mhayo gwa bubi ūyo bakūgūyombaga.

37Nguno ūkūbalīlwa būtūngīlīja kūlenganīla nī mihayo īyo ūkwīyombaga, nūūlū
ūkūbalīlwa nsango kūlenganīla nī mihayo īyo ūkwīyombaga!”

Kūkooba shimanīkījo

Mko 8:11-12; Luk 11:29-32

38Hūna balangi balebe ba shilagīlo hamò na Bafalisayo, būnshokeja būng'wīla
gīkī, “Nangi tūtogilwe ūtoolekeje shimanīkījo.”

39Nang'hwe ūbashokeja ūhaya, “Shibyalīlwe shabūbi na shabashihani
shitankūgije Seeba, shikūkoobaga shimanīkījo. Alīyo shitinhwa shimanīkījo, ūlū
ītī sha ng'wa Yona dūhū!

40Nguno gīt'ūmo Yona akadīla mu nda ya ndīlo nhaale shikū idatū līīmi na
būjikū, nū Ng'wana wa Munhū shing'wigeleelilwe kūdīla mu gatī ya sī shikū
idatū, līīmi na būjikū!

41Nīyo ū mu lūshikū lo kūlamulwa, a banhū ba Ninawi bakwīmīīla nasho ī
shibyalīlwe īshi bashenheleje kwinhwa nsango; nguno a bene aho bawigwa ū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

būlomeeji bo ng'wa Yona bakagalūka. Alīyo ī haha ūyo alīho aha ng'wene ntaale kūtinda Yona.

42Ū mu lūshikū lwenūlo nū ntemi nkīma wa sī ya dakama akwīmīīla nasho ī shibyalīlwe īshi ashenheleje kwinhwa nsango; nguno ū ng'wene akafuma kū sī ya kūle, wiza kūlī Solomoni kūdegeleka mihayo yakwe ya masala, alīyo ī haha ūyo alīho aha ng'wene ntaale kūtinda Solomoni."

43"Huna lūūlū, ū moyo nsoso ūlū kumfuma munhū, gūkajaga guliyesa ūko na ūko gūlihūnja mu matogolo aga gatī na minzī, gakokoobaga na kuifuulila. Alīyo kūgayiwa,

44gūkahayaga gīkī, 'ī gete nashoke ū kū numba yane ūmo naafumile!' Gwakūhayiza, gwīsanga īlī buyīkī niyoinyagulilwe na i lngije chiza.

45Hūna gūja kūsoleleja myoyo yīngī mpungatī, misoso kūgūheeba ū goyi, gwiza nayo; pyī yingīla yikala mo. Ī ng'halīlo ya ng'wa munhū ng'wenūyo īkabizaga yabūbi no, kūtinda ūmo walī ī kwandya. H'ūmo īlī nū kū shibyalīlwe ī shabūbi īshi!"

Yesu na bang'wawe

46Aho ataalī ūbasomboolela a banhū, kūhayimanīla ū nina wīmīīla hanze, hamò na a baana ba ng'wawe ū Yesu; baalī batogilwe kūlūngalūnga nang'hwe.

47Munhū ūmo ūng'wila giki, "Ū noko alīhanze wīmūlaga na baznayo; patoglwe kūlūngalūnga nang'ho."

48Nang'hwe ūnshokeja ūhaya, "Nani ū mayū ū nene? Na a bazuna bane banani?"

49Hūna ūgoloola nkono alīboolecha a bahemba bakwe, kūnū alīhaya gīkī, "Baaba mulībabona aha a bamayū na a bazuna bane.

50Nguno būlī ng'wene ūyo akwītaga īyo Baba wa ng'wigūlū atogilwe, ū ng'wenūyo hū nzuna wane, n'ilūmbū lyane, na mayū."

Matayo 13

Shigemeng'hejo sha mībi

1Ū lūshikū lwenūlo, ū Yesu aho wafuma ū mu kaya akaja ūūkigasha kū ng'walo gwa nyanza.

2Mbūka ntaale ya banhu yong'okaklūla kūshisha nose wingīla mu lyato wigasha, a mabita ga banhū gīmīīla ha ng'walo.

3Wandya kūbalomeela mihayo mingī mu shigemeng'hejo; ūhaya gīkī, "Mībi akafuma, ūja kūbība mbīyū.

4Aho alībība, jingī jūgwīla mu nzīla; jiza noni jūjilya.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Jingī jūgwīla mu sī ya mawe mawe, jūgehelwa ī sī ya kūjifukīīla; ahene jikangūha ū kūzwa īkī jalī jitafukīīlilwe chiza.

6Alīyo aho lyaseba ī līīmi, lyūjoocha jūjiga, nguno jalī jitī na miji ya kwigela.

7Jingī jūgwīla mu ming'hwa, aho jilīkūla na a ming'hwa gūkūlanīja najo, gūjishiteleja.

8Alīyo jingī jikagwīla mu sī yawiza jūtwaja matwajo, jimò igana, jingī makūmi atandatū, na jingī makūmi adatū.

9Ūyo alī na matū ni igwage."

10Hūna a bahemba bakwe biza būmūja gīkī, "Nibūlī ūkūtūmamīlaga shigemeng'hejo dūhū ūlū ūkūbalangaga?"

11Nang'hwe ūbashokeja ūhaya, "A bing'we ng'winhilwe būmani, mujimane ī mbisīla ja būtemi bo ng'wigūlū; alīyo a boi batinhilwe.

12Nguno būlī ng'wene ūyo alī na shikolo, akongejiwa na shingī; alīyo ūyo atī na shikolo akataajiwa nī shisho alī nasho.

13Nakūtūmamīlaga shigemeng'hejo ūlū nalībalanga, nguno, bakūlolaga, alīyo ū kūbona yaya. Nū kūdegeleka bakūdegelekaga, alīyo ū kwigwa yaya; nūūlū kwitegeleja ndūhū.

14Na lūūlū ū būhangi bo ng'wa Isaya būkūshikīlījiagwa ū mubo; ūbo būhayile gīkī, 'Ū kwigwa mukwigwa, alīyo mutitegeleja; nū kūlola mukūlola, alīyo mutūbona.

15Nguno ī ng'holò ja banhū benaba ngūnu no, na a matū gabo ayo bakūdegelekelaga gachibile; na a miso gabo gabbokulile. Ūlū ītī chene, ni balībona na miso gabo, nū kwigwa ni baliigwa na matū gabo, nū mu ng'holò jabo ni bitegeleja, būgalūka, nūbapīja!'

16"Alīyo a bing'we mulī na lubango īkī a miso ging'we gakūbonaga, na a matū ging'we gakwigwaga.

17Nguno nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, bahangi na batūngīlīja bingī baalī batogilwe kwībona īyo mukwībonaga alīyo batībonile; na kwīyigwa īyo mukwīyigwaga alīyo batīyigwile."

Makūlū ga shigemeng'hejo sha mībi

Mko 4:13-20; Luk 8:11-15

18"Hūna lūūlū, degelekagi a makūlū ga shigemeng'hejo sha mībi.

19Būlī munhū ūlū ūgwigwa ū mhayo gwa būtemi bo ng'wa Mulungu alīyo ūleka ū kūgwitegeleja, akizaga ū Mi ogūpula ū mu ng'holò yakwe ūmo gūkahambagwa; ū ng'wenūyo alī gīt'ūmo jilī ī mbīyū ījo jikagwīla mu nzīla.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Alīyo ī mbīyū ījo jikagwīla mu sī ya masegeng'he, ū ng'wene al'ūyo akagwigwaga ū mhayo wagwanukūla wangū wangū na būyegi.

21Kwike gwikala gūtī na miji ū mulī we. Gūkangunanhaga ikanza iguhī dūhū, alīyo ūlū gilonga makoye nūūlū būluhi kūlwa nguno yago ū mhayo, haho na haho akagwaga.

22Hama ī mbīyū ījo jikagwīla mu ming'hwa, ū ng'wene alī ūyo akagwigwaga ū mhayo, kwike gwashitelejiwa na myatīla ya būlī lūshikū, na būlemba lembi bo sabo; gwagaiwa a matwajo!

23Alīyo ī mbīyū ījo jikagwīla mu sī yawiza, ū ng'wene h'ūyo akagwigwaga ū mhayo wagwitegeleja, watwaja matwajo, hamo igana, ūngī makūmi atandatū, ūngī makūmi adatū."

Shigemeng'hejo sha pūngū mu būsīga

24Ūbawīla shigemeng'hejo hangī alīhaya gīkī, "Ū būtemi bo ng'wigūlū būshikile kwikolanījiwa na munhū ūyo akabība mbīyū jawiza mu ngūnda gokwe.

25Alīyo aho balaalile a banhū, wiza ng'wanishi wakwe ūtūlagūlīla mo mbīyū ja pūngū, hūna wīnga!

26Jahayūzwa na kwandya kūtwaja, jūbonekana mo na pūngū.

27Biza a batūmami bakwe būng'wīla gīkī, 'Baba ūtabībile mbīyū jawiza ū mu ngūnda gwako? Hama jafumaga halī hangī ī pūngū?'

28Nang'hwe ūshosha alībawīla gīkī, 'Ng'wanishi wagūbeegije ū gwenūyo.' A batūmami būmūja, 'Hamo ūlītogwa tūkajidubbagūle ī pūngū?'

29Ūbashokeja alīhaya, 'Yaya mutizūbūhūbīla nū būsīga bone. Nguno ū ng'wikanza lya kūjidubbūla ī pūngū, mudūgije kūhūbīla ng'ūbūdubbūla nabo.

30Jilekagi jikūlanīje dūhū, līkūshika ī likanza lya kūgesa; ū ng'wikanza lyenīlo hū nakūbawīla a bagesi gīkī, Jikumingagi tame ī pūngū mujitunge maganda maganda mujipembe mu moto. Ū būsīga būgolanyagi chiza mubūtūūle ng'wiluuli lyane.'"

Shigemeng'hejo shibīlī sha būtemi

31Hangī ūbinha shigemeng'hejo shingī alīhaya gīkī, "Ū būtemi bo ng'wigūlū būbange gītī kabīyū ka haladali, ako munhū akakasola ūūkakahamba ng'wilaale lyakwe.

32A koyi kalī kado ka bado ū mu mbīyū pyī ī jose, alīyo ūlū kūūzwa na kūkūla, līkabizaga Isaka itaale kūtinda pye ī mitī ya masaka. Gūkabizaga ntī ntaale no, na noni ja kūlala jikapandīkaga wikalo ū mu matambī galyo."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

33Hangī ūbawīla shigemeng'hejo shingī alīhaya gīkī, “Ū būtemi bo ng'wigūlū wikolile na shibimbya, īsho nkīma akasola ūgūlanya mu ngele idatū ja būsu, shūbūdudumya pyī ū bose.”

34Ī yose yenīyī ū Yesu wabasomboolelaga a banhū mu shigemeng'hejo; atabasomboolelile mhayo nūūlū gūmò, ūlū ītī mu nzīla ya shigemeng'hejo.

35Ū mu gīko gūshikīlījiwa ūyo gūhayiwe kūbītīla mulī ng'hangi gīkī, “Nakūlūngalūnga sumo na nomo gwane, nakūfubola mbisīla ja kūfuma kū shikū ja wandījo.”

Makūlū ga shigemeng'hejo sha pūngū

36Hūna ū Yesu ūbalaga a banhū, ū wei ūshoka kaya, wiza wingīla mu numba. A bahemba bakwe būnsanga mo; būng'wīla, “Tūwīlage a makūlū ga shigemeng'hejo sha pūngū mu ngūnda.”

37Nang'hwe ūshosha alīhaya gīkī, “Ū mībi wa mbīyū jawiza alī Ng'wana wa Munhū.

38Ū ngūnda gwene sī, ī mbīyū ī jawiza bene baana ba mu būtemi, ī pūngū jene baana ba Ng'wanishi.

39Ū ng'wanishi, ū ng'hambi wa pūngū ng'wene Shetani. A magesa būlī būkalīkījo w'ikanza, a bagesi bamalaika.

40Ali lūūlū, ūmo pūngū jikakumingīlagwa japemva mu moto, h'ūmo īkūbizīla nū kū būkalīkījo w'ikanza.

41Ū Ng'wana wa Munhū, akūbatūma a bamalaika bakwe hose hose ū mu būtemi bokwe, baje balīkuminga būlī shikolo īsho shikenhelejaga kwipama; pye na a bagomi a bose.

42Hūna bakūbaponya ng'wichongo lya moto, ūmo kūkūbiza kūlīla na kūshelanya mino.

43Alīyo a batūngīlīja, bakūbiza ba kūng'weka ng'weka gītī līīmi ū mu būtemi bo ng'wa Saabo. Ūyo alī na matū ni igwage.”

Shigemeng'hejo shidatū

44“Ū būtemi bo ng'wigūlū būbizile gītī sabo, īyo yalī yifumbīkile ng'wilaale līmò, wahayībona munhū nebe ongeja ū kwībisa. Hūna kūlwa būyegi bokwe, ūja ūūkajinja pyī ī shikolo īsho walī nasho, ūūkalīgūla ī lilaale lyenīlo.

45Na hangī ū būtemi bo ng'wigūlū būbizile gītī nsūlūja, nchooji wa mawe ga mpango.

46Aho wabona iwe lya mpango ntaale, ūja ūūkajinja pyī īsho walī nasho, ūlīgūla ī liwe lyenīlo.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

47Ūhaya na gīkī, “Ū būtemi bo ng'wigūlū būbange gītī igokoolo, īlo
līkaponejiagwa mu nyanza lyagobanīja shikolo sha būlī mbika.

48Lyakūhayūdutwa, ūlū lyashishiwa a ha ng'walo, bakigashaga kūsolanhya. Ī
shawiza batūūla mu shiseme, lelo a ga būbi bagaponanja!

49H'ūmo īkūbizīla nū kū būkalīkījo w'ikanza; a bamalaika bakūja
balībasolanhya a babūbi kūbīnja ū mu batūngīlīja.

50Bakūbaponya ng'wichongo lya moto, ūmo kūkūbiza kūlīla na kūshelanya
mino!”

51Hanuma ū Yesu ūbabūja, “Ahene mulīyitegeleja pyī ī yenīyī?” Nabo būshosha,
“Alichene.”

52Ūbawīla hangī gīkī, “Hūna lūūlū, būlī ng'wene ūyo alangilwe mihayo ya
būtemi bo ng'wigūlū, abizile gītī namugī ha ng'wakwe, ūyo akafunyaga shikolo
shipya na shikūlūkūlū, kwīngīīla mu wibīkīja bokwe.”

Yesu kūleng'wa mu nzengo go ng'wawe

53Ū Yesu aho washikalīcha ī shigemeng'hejo shenīsho, wīnga a henaho.

54Wahayūshika ū mu nzengo go ng'wawe wingīla ng'wisinagogi lyabo, wandya
kūbalanga. Būyūkumya baliwīla gīkī, “Bing'we ū ng'wenūyū wafunije halī pye a
masala genaya, nū būdūla wenūbū?

55Tūhaya hū ng'wene ū ng'witūnja wa ng'wa selemala, nīyo nū nina akitanagwa
Malia? Angū na a bazunaye ba Yakobo na Yosefu na Simoni na Yuda!

56Atī hū ng'wene ūyo na balūmbūye tūkwikalaga nabo ng'wenūmu ūmu? Hama
ū wei wīfunije halī pyī ī yenīyī?”

57Yūbatabanya ī mihayo yakwe, bipama! Nang'hwe ū Yesu ūbawīla gīkī, “Ū
ng'hangi atadalahagwa hose hose, ūlū ītī mu nzengo go ng'wawe na mu kaya ya
ng'wawe.”

58Na lūūlū atabeegije mingī ī ya koolecha būdūla, kūlwa nguno ya būtūzunya
wabo.

Matayo 14

Kūcha kwa ng'wa Yohana Matīīja

1Ū mu shikū jenījo ū Helode aho wigwa ū lūkumo lwa ng'wa Yesu,

2ūyūbawīla a batūmami bakwe gīkī, “Tambala shilanga ū ng'wenūyū Yohana
Matīīja, wajūūkile kūfuma mu bafu. H'ūyo akwenhelejaga yītwe mihayo ya
koolecha būdūla būtaale gīkī!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Na lūūlū, ū Helode hū ng'wene ūyo walī wandima ū Yohana ūntunga na
ūmponya mu jeela, kūlwa nguno ya ng'wa Helodia, ūyo walī nke wa ng'wa
Filipo ng'wanong'wawe.

4Ū Yohana akang'hama ūng'wīla gīkī, "Ītī yawiza ū bebe ū kūnsola ū nkīma
ng'wenūyo!"

5Nose olī atogilwe kūmūlaga kūlwa mhayo gwenūyo, kwike olī abogohile a
banhū, nguno bamonaga ū Yohana gīkī walī ng'hangi.

6Alīyo nose lūkashika lūshikū lo kwizūkwa kūbyalwa kwakwe ū Helode, nshīke
wa ng'wa Helodia ūbabinīla chiza pye a bose, ūyega no ū Helode.

7Ī likanza lyenīlo, ūng'wīla ū ng'wanikī gīkī akūnsamba shikolo shose shose
īsho alanombe; nīyo ūng'wilahīlīla.

8Ū ng'wanikī nang'hwe kūlwa kūsamīlījiwa na nina, ūhaya gīkī, "Aha nalī aha
nisambage ntwe go ng'wa Yohana Matīīja, gūlī ng'wilangahe!"

9Ū ntemi ūzwangana no, alīyo īkī walī wamala kwilahīla, nīyo kū būtongi wa
bageni abo walī wabalaalīka kwiza kū shilīwa, ūkalīla kūlagīla dūhū gīkī ū
ng'wanikī inhwe ū ntwe!

10Ūntūma munhū ūja ū mu jeela, ūūkamuta ū ntwe ū Yohana!

11Būng'wenhela ng'hana ū ng'wanikī gūlī ng'wilangahe, biza būng'winha;
nang'hwe ūntwalīla nina!

12A bahemba bakwe ū Yohana biza būgūbūūcha ū mimba gokwe būūkagūjīka,
ha numa būja ū kūlī Yesu, kūjūng'wīla ū mhayo gwenūyo.

Banhū shihūmbī shitanò būlishiwa

13Ū Yesu aho wagwigwa ū mhayo gwa kūcha kwa ng'wa Yohana, wingīla mu
lyato wīnga a h'ipandī lyenīlo; ūja kwipandī līti na banhū gīkī akalembeele
iyene kwenūko. Alīyo a banhū aho bigwa būyīnga ū mu mizengo mabita na
mabita, bakūnondeelaga lo magūlū.

14Wahayūkola a ha ng'walo ūgabona a mabita ga banhū ūbasaatwa, ūbapīja a
basaatu babo.

15Aho lyabiza lya mhīndī, a bahemba bakwe būng'wegeela būng'wīla gīkī, "Ū
ng'wenūmu tūlī ng'witogolo dūhū, nīyo nī likanza lyaja. Hambū hambū ni
wabalaga a banhū baje kū machalo bakigūlīle na shilīwa!"

16Alīyo ū Yesu ūbashokeja alīhaya gīkī, "A banhū batī na nguno ya kūja, binhagi
a bing'we ī shilīwa."

17Nabo būng'wīla, "Tūtī na shilīwa sha kwigela a henaha, tūlī na migatī ītanò na
ndīlo ibīlī dūhū."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Nang'hwe ūbawīla, “Nenhelagi aha ī shenīsho.”

19Hūna ūlagīla a banhū bigashe ha maswa. Wīsola ī migatī yenīyo būtanò wayo nī ndīlo īj'ibīlī. Ūlangamīla ng'wigūlū, ūlūmba, ūshimeganya ūbinha a bahemba bakwe, a bahemba nabo būbagabanhya a banhū.

20Pye bakalya bigeja; aho bashisoleela īsho shikasaaga, bokaja matangwa ikūmi na abīlī ga mamenyagūlwa.

21Abo bakalya baalī bagosha gītī shihūmbī shitanò, kūleka kūbisaaba a bakīma na a baana.

Yesu ūshimīza higūlya ya nyanza

22Hūna ī likanza lyenīlo, ū Yesu ūbakomeleja a bahemba bakwe kwingīla mu lyato, batonge kūja kū nkīlo gwa nyanza. Ū wei ūsaaga alīmalīja kūbalaga a banhū.

23Aho wamala ū kwilaga nabo, ūlinha mu lūgūlū iyene kūjūlomba; nose wila ū būjikū ataalī ko iyene dūhū.

24Ī likanza lyenīlo ī lyato lyalī kū būjiba kūle nī sī, līkūkoyiagwa mahuuli, nguno ū nyaga gwabafumīīlaga kū būtongi.

25Mu madilū mataale ga ngoko ja kwandya, bahayimanīla ū Yesu wabasanga alīshimīza higūlya ya nyanza.

26A bahemba aho bamona alīshimīza higūlya ya nyanza, bogoha no. Būlīla balīhaya, “Līlo līng'hangi!”

27Alīyo haho na haho ū Yesu ūbayombya alībawīla; “Timbyagi ng'holò, mutogohage nalī nene.”

28Hūna ū Petelo ūng'wīla, “Seeba ūlū ūlī bebe, niwīlage nane nize aho ūlī henaho nalīshimīza higūlya ya minzī.”

29Nang'hwe ū Yesu ūng'wīla, “Nzūgū.” Ū Petelo wika ng'hana ū mu lyato, wandya kūshimīza ajile aho walī ū Yesu.

30Kwike aho wagūkalalīla ū ng'huyembo gwa nyaga ogoha, wandya kūlibīla; ūlīla alīhaya, “Seeba nangūhīlage!”

31Haho na haho ū Yesu ūgoloola nkono ūnzubūla, kūnū alīng'wīla gīkī, “Bebe wa kūzunya kūdo, nibūlī wiganīlīja?”

32Aho bingīla būbīlī wabo ū mu lyato, gūlembeela na kūlembeela ū nyaga.

33Pye a bose abo baalī ū mu lyato būnamya kūnū balīhaya gīkī, “Ng'hana ūlī Ng'wana wa ng'wa Mulungu!”

Kūpīja basaatu Genesaleti

© 2015 Bible Society of Tanzania.

34Bahayūkīla ī nyanza, būshika kū sī ya Genesaleti.

35A banhū ba kwene būndeeba ū Yesu, bandya kūlagīja hose hose ū mu mapandī ga hihe, bang'wenhele pye abo baalī basaatu.

36Būyūng'wikūmbīlīja bakuumye nūūlū ha neno ya shizwalo shakwe dūhū. Na ng'hana pye abo bakuumyaga bapīlaga.

Matayo 15

Shīmīle sha kūlekwa na bataale

1Hūna Bafalisayo na balangi ba shilagīlo ba kūfuma Yelusalemu, būnsanga ū Yesu kūmūja gīkī,

2"Nibūlī a bahemba bako bakūshikenaagūlaga ī shīmīle īsho twalekelwa na bataale, batūkalabaga tame a makono gabo ūlū bahaya kūlya ī shilīwa?"

3"Nang'hwe ūbashokeja ūhaya gīkī, 'Hama ī gīsī, nibūlī a bing'we mukashikenaagūlaga ī shilagīlo sha ng'wa Mulungu kūlwa kūdima shīmīle shing'we?'

4Īkī ū Mulungu ahayile gīkī, 'Nkūjage so na noko'; na gīkī, 'Ūyo ūndūka ise nūūlū nina shing'wigeleelilwe kūbūlagwa!'

5Alīyo a bing'we muhayile gīkī, ose ose ūlū ūlinda ūng'wīla ise nūūlū nina gīkī, 'ī shikolo shane īshi ni shakūgunanha, kwike shafunyiwe kūbiza inong'ho kūlī Mulungu!'

6Na ng'hana ū munhū ng'wenūyo atūdūla ū kūnkūja ū ise nūūlū ū nina. Ū mu gīko mukagūkenaagūlaga ū mhayo go ng'wa Mulungu kūlwa nguno ya shīmīle shing'we!

7Bing'we bibeeleja, ū Isaya atūngīlīgije ū mu būhangi ūbo abūhayile kūlwa nguno ying'we; ūmo ahayīlile gīkī,

8'A banhū aba banikūgije bo ha nomo dūhū, alīyo ū mu ng'holò balī kūle nū nene.'"

9"Bakanilamyaga dalali, alīyo kūnū būlanga malange ga kūlagīlwa na banhū."

Īsho shikansosohajaga munhū

Mko 7:14-23

10Hūna ū Yesu ūlitana ī libita lya banhū būng'wegeela; ūbawīla gīkī, "Bing'we degelekagi ng'witegeleje.

11Gīkī, īsho shikingīlaga mu nomo go ng'wa munhū shitansosohajaga, alīyo īsho shikafumaga mu nomo gokwe h'īsho shikansosohajaga."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Ha numa ya yenīyo, a bahemba bakwe būng'wegeela būng'wīla, “Ūmanile ī gīkī a Bafalisayo bakolagwa no ū kūgwigwa ū mhayo gwenūyo?”

13Nang'hwe ūbashokeja ūhaya, “Būlī shene ī shizwile, īsho shitahambilwe na Baba ūyo alī ng'wigūlū, shikūdubbūlwa.

14Balekagi; nguno a benabo babboku, na batongeeji ba babboku. Ū mbboku ūlū ūntongeela mbboku ng'wiye, bakūjūgwīla ng'wichongo būbīlī wabo!”

15A henaho ū Petelo ūng'wīla ū Yesu gīkī, “Tūwīlage a makūlū ga lūsumo lwenūlo.”

16Nang'hwe ūshosha ūhaya, “Na a bing'we mutaalī ū kwitegeleja?

17Mutamanile gīkī būlī shene īsho shikingīlaga mu nda kūbītīla mu nomo, ī ng'halīlo yaho īkabizaga kūfuma hanze kwitogolo?

18Alīyo īsho shikafumaga mu nomo, shikīngaga mu ng'holò. Ī shenīsho h'īsho shikansosohajaga ū munhū!

19Nguno īsho shikafumaga mu ng'holò, shilī maganiko mabi, būbūlagi, būshihani, būjingi, wibi, būlomolomo na būdalahi.

20Ī yenīyī h'īyo īkansosohajaga ū munhū; lelo ū gwa kūlya na makono gatakalabije, ū gwene gūtī gwa kūnsosohaja munhū na hado yaya.”

Kūsanya kwa nkīma nsaatīlwa

Mko 7:24-30

21Hūna ū Yesu wīnga a henaho, ūja mhandī ja Tulo na Sidoni.

22Kwitulwa nkīma ūmò, muna Kanaani wa mhandī ja kwenūko, wiza akūlīlaga alīhaya gīkī, “Nikūlīlagwe Seeba Ng'wana wa ng'wa Daūdi, nalī na nshīke wane akūkoyiagwa isamva!”

23Alīyo ū Yesu atanshokegije nūūlū hado; a bahemba bakwe būng'wegeela būng'wikūmbīlīja balīhaya, “Nzunīlījage aje, nguno alikala ūtūkūūbīlīja no, kūnū akūlīlaga!”

24Nang'hwe ūbashokeja gīkī, “Ū nene natūmilwe kū ng'holo ja numba ya Isiraeli, ījo jijimīīlile.”

25Ū nkīma ūng'wegeela wiza ūntugīja mazwi, ūng'wikūmbīlīja ūhaya, “Nigunanhage baba!”

26Nang'hwe ū Yesu ūnshokeja alīng'wīla gīkī, “Ītī chiza ū kūsola shilīwa sha baana ūshiponegeja tūwa.”

27Ū nkīma ng'wenūyo ūhaya, “Na ng'hana gūlī chene baba, alīyo nahene nū tūwa nato tūkasolelejaga a malagalīkwa ayo gakalagalaga ūlū balīlya a beneto.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28A henaho ū Yesu ūng'wīla ū nkīma ng'wenūyo gīkī, “Bebe mayū, ūlī na
kūsanya kūtaale. N'ībizage gīt'ūmo ng'hūmbū jako jilī.” Ng'hana ū nshīke
wakwe ūpīla ī likanza lyenīlo.

Kūpīja banhū bingī

29Wīnga nū kwenūko ū Yesu, ūja akūshimīzaga hihī hihī ya nyanza ya Galilaya.
Akīīta ūja ūūkalinha mu lūgūlū, wigasha ng'wenūmo.

30Nū kwene gūnkūūbīja mabita mataale ga banhū, galīng'wenhela pye abo baalī
basaatu, babboku, balemehazu, būyaga na bashimuumu. Na bangī bingī dūhū,
būyūshika babatūūla kū magūlū gakwe wabapīja.

31A mabita ga banhū genayo, gūkumya ū kūbabona a bashimuumu bayūyomba,
na a basaatu bayūpīla, na a balemehazu bayūshimīza, na a babboku bayūbona.
A banhū benabo būnkumīlīja Mulungu wa Isiraeli.

Kūlisha banhū shihūmbī shine
Mko 8:1-10

32Hūna ū Yesu ūbitana a bahemba bakwe ūbawīla gīkī, “Nalībasaatwa a banhū
nguno ī haha jashikaga shikū idatū balī hamò nane, alīyo batī na shilīwa.
Natatogilwe ū kūbalaga baje balī nzala, nguno badūgije nūūlū kūgwa wesa mu
nzīla.”

33Nabo a bahemba bakwe būng'wīla gīkī, “Ū mu matogolo ūmu tūkapandīkīle
halī shilīwa shingī sha kūbigela a banhū na wingī aba?”

34Nang'hwe ū Yesu ūbabūja, “Mulī na migatī yīnga?” Būhaya, “Mpungatī na
tūdīlo tūgehu.”

35Hūna ūlagīla gigashe ha sī a mabita ga banhū.

36Wīsola ī migatī īyo mpungatī nū tūdīlo twenūto; ūlūmba, ūshimeganya.
Ūbinha a bahemba bakwe, nabo a bahemba būbagabanhya a banhū.

37Pye būlya bigeja; aho bagasoleela a masaajiwa, bokaja matangwa mpungatī.

38A banhū abo bakalya baalī shihūmbī shine, kūleka kūbisaaba a bakīma na a
baana.

39Hūna ūgalaga a mabita ga banhū, ū wei wingīla mu lyato, ūja kū sī ya
Magadala.

Matayo 16

Kūkooba shimanīkījo
Mko 8:11-13; Luk 12:54-56

1Bafalisayo na Basadukayo būng'wegeela ū Yesu kwiza kūngema; aho bashika
būnomba aboolekeje shimanīkījo sha kūfuma ng'wigūlū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Nang'hwe ūbashokeja alībawīla, “Ūlū ng'ūbona lyalalūkaga ī lilunde makanza
ga līīmi lya mhīndī, mukahayaga; ‘Lelo ng'wanga.’

3Nūūlū makanza ga dilū ūlū ng'ūlībona ī lilunde lyahīndīhalaga lyūditibīja,
mukahayaga, ‘Lelo īkūtūla mbula.’ A bing'we ūlū ng'walola ū ng'wilunde
mukamanaga ūmo īlījīla ī wangalūke, lelo ū gwa kūshideeba ī shimanīkījo sha
makanza aya ū gwene gūmulemeelile gete!

4Shibyalīlwe shabūbi na shitankūgije Mulungu, shikūkoobaga shimanīkījo.
Alīyo shitūdūla kwinhwa ī shimanīkījo, ūlū ītī sha ng'wa Yona!” Ūbaleka henaho
ūja.

Shibimbya sha Bafalisayo na Basadukayo

Mko 8:14-21

5A bahemba bakwe baalī bība ū kūsola migatī aho balīja ū kū nkīlo.

6Kwimanīla ū Yesu wabawīla gīkī, “Kalaganagi ng'wilang'hane ū kū shibimbya
sha Bafalisayo na Basadukayo.”

7Alīyo a bene bandya kwilūnjalūnja balīhaya, “Kolaga hamo shi īkī tūtasolile ī
migatī!”

8Ū Yesu ūgūdeeba ū mhayo gwenūyo, ūbawīla gīkī, “Bing'we ba kūzunya kūdo,
nibūlī muliwīla gīkī, hamo īkī mutī na migatī?

9Mutaalī dūhū ū kwitegeleja? Mutūyizūkagwa ī migatī ītanò īyo īkalyiwa na
banhū shihūmbī shitanò, na a matangwa ayo mukokaja?

10Mutūyizūkagwa nūūlū ī migatī mpungatī īyo yalī yabigela banhū shihūmbī
shine lelo īyī, na a matangwa ayo ng'walī ng'okaja?

11Nibūlī mutitegelejaga gīkī natūmuwīlaga mihayo ya migatī? Na lūūlū
kalaganagi ng'wilang'hane gete ū kū shibimbya sha Bafalisayo na Basadukayo!”

12Hūna bitegeleja gīkī walī atahayaga kwilang'hana kūlwa shibimbya sha mu
migatī, alīyo wahayaga mihayo ya malange ga Bafalisayo na Basadukayo.

Būkaanīji bo ng'wa Petelo

Mko 8:27-30; Luk 9:18-21

13Ū Yesu aho washika mhandī ja Kaisalia Filipi, ūbabūja a bahemba bakwe
alīhaya, “A banhū bakūng'hayaga ū Ng'wana wa Munhū gīkī alī nani?”

14Nabo būhaya, “Bamò bakūng'hayaga gīkī alī Yohana Matīīja, bangī Eliya, alīyo
bangī hangī Yelemia, nūūlū ūmò wa bahangi.”

15Hūna ūbawīla, “Al'a bing'we mukūnihayaga nalī nani?”

16Simoni Petelo ūshosha ūhaya, “Ūlī Kilisito Ng'wana wa ng'wa Mulungu
mpanga!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Ū Yesu ūng'wīla gīkī, “Ūlī na lubango Simoni ng'wana Yona, nguno ū mhayo
gwenūyū ūtafubolelilwe na munhū, alīyo na Baba ūyo alī ng'wigūlū.

18Ū bebe nalīkūwīla ūlī Petelo, nīyo ī kanisa yane nakwīzengela a ha shiganga
shenīshi; hama nūūlū mibita ya kūlimu ītūyīheeba na hado yaya.

19Nakūkwinha ī fungūlo ja būtemi bo ng'wigūlū, na lūūlū būlī mhayo ūyo
ūlagūtunge ū mu sī, gūkūbiza gwatungagwa ng'wigūlū, nūūlū gose gose ūlū
ūgūzunīlīja mu sī, gūkūbiza gwazunīlījiagwa ng'wigūlū.”

20Hūna ūbahana a bahemba batizūng'wīla munhū nūūlū ūmò, gīkī ū wei hū walī
ng'wene ū Kilisito.

Kūbalanga ya kūcha na kūjūūka kwakwe

Mko 8:31–9:1; Luk 9:22-27

21Hūna lūūlū kūfuma ikanza lyenīlo, ū Yesu wandya kūboolekeja a bahemba
bakwe, gīkī shing'wigeleelilwe kūja Yelusalemu, ūko banamhala na bagabīji
bataale hamò na balangi ba shilagīlo bakūnuhya mu mihayo mingī; na gīkī
akūbūlagwa. Alīyo akuhimbuka ha lūshikū lo kadatū lwaho.

22Ū Petelo ūmpūnja ha mhūjo ū Yesu, wandya kūng'hama alīhaya gīkī, “Seeba ū
mhayo gwenūyo ni gūkachīlage kūle ūko, gūtizūkūgwīla bebe!”

23Nang'hwe ūngalūkīla ū Petelo ūng'wīla gīkī, “Īngaga ū kū būtongi bone
Shetani. Ūlī ishikī ū kūlī nene; nguno ū bebe ūtiganikaga ya ng'wa Mulungu, ūlī
mu ya banhū dūhū!”

24Hūna ū Yesu ūbawīla a bahemba bakwe gīkī, “Ose ose ūyo atogilwe
kūnilondeela ni idalahage wei ng'wenekīlī, hama ibūūkīje nsalaba gokwe
ng'wenekīlī h'anilondeele.

25Nguno būlī ng'wene ūyo atogilwe kūbūpīja būpanga bokwe akūbūjimīīja,
alīyo ūyo ūbūjimīīja ū būpanga bokwe kūlwa nguno yane, ū ng'wenūyo
akūbūpandīka.

26Angū, ū munhū akūbiza na solobo kī nūūlū akīpandīka pyī ī sī, alīyo ūbūjimīīja
ū būpanga bokwe? Nūūlū hangī, ū munhū adūgije kūfunya kī kūlwa kūkomoola
būpanga bokwe?

27Nguno ū Ng'wana wa Munhū akwiza ng'wikūjo lya ng'wa Ise alī hamò na
bamalaika bakwe; hūna akūngabīla būlī ng'wene ngabo gwa kūlenganīla na
shītwa shakwe.

28Kwike nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, ū mu banhū abo bīmīīlaga aha, balīho
bamò batūlīloja ī licha na hado yaya, kūshisha bamone ū Ng'wana wa Munhū
aliza mu būtemi bokwe!”

Matayo 17

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Yesu kūgalūka ihanga
Mko 9:2-13; Luk 9:28-36

1Ha numa ya shikū itandatū, ū Yesu ūnsola ū Petelo, hamò na Yakobo na Yohana
ng'wanong'wawe; benabo dūhū. Ūbatongeela kūja mu lūgūlū lūlīhu, ūlinha
nabo.

2Kūhayimanīla ī lihanga lyakwe lyagalūka balolile; ū būshū bokwe
būyūteemagīla gītī līīmi, nī shizwalo shakwe sheela pe gītī isana.

3Bahayimanīla babilongela ba Musa na Eliya, balīlūngalūnga nang'hwe.

4Ū Petelo ūng'wīla ū Yesu gīkī, "Seeba yabeelela ū kūbiza tūlīho aha; ūlū
ūlītogwa tūzenge maheema adatū, ū bebe līmò, nū Musa līmò nū Eliya līmò!"

5Aho ataalī ūyomba gīko, kwimanīla bafīkījiwa ilunde ing'weku, n'ilaka lyūfuma
ū ng'wilunde līlīhaya gīkī, "Ūyū ng'wene Ng'wana wane Ntogwa ūyo
nanyegelile hataale no, ng'wigwagi wei."

6Aho bigwa gīko a bahemba bogoha kīngī nasho, būgwa bachimīgije.

7Alīyo ū Yesu ūbegeela ūbakuumya, ūbawīla gīkī, "Bing'we būūkagi
mutogohage."

8Bahayūbūūcha a miso gabo, batamonile ūngī ose ose, ūlū atī Yesu dūhū iyene.

9Aho balika ū mu lūgūlū ū Yesu ūbahana, ūbawīla gīkī, "Mutizūng'wīla munhū
ose ose ī ng'hūlū ja mhayo ūyo ng'oolekejiwa gwenūyū, kūshisha aho Ng'wana
wa Munhū alajūūke kūfuma mu bafu."

10Hūna a bahemba būmūja balīhaya; "Hama nibūlī a balangi ba shilagīlo
bakahayaga gīkī shiigelile ize Eliya tame?"

11Nang'hwe ūbashokeja alīhaya, "Ū Eliya ū ng'wene ng'hana ng'wizi kūlwa
kwīlonja lonja pyī ī mihayo.

12Alīyo nalīmuwīla gīkī ū Eliya wamalile ū kwiza, nīyo būng'wītīla gīt'ūmo
batogelilwe, kwike batang'witegelegije. H'ūmo īlī nū kūlī Ng'wana wa Munhū,
nang'hwe alī hihī kūluha luhiwa mu makono gabo."

13Hūna lūūlū a bahemba bitegeleja, gīkī wabawīlaga mihayo ya ng'wa Yohana
Matīīja.

Nyanda kwīngījiwa isamva
Mko 9:14-29; Luk 9:37-43a

14Aho bashika ū kwibita lya banhū, ngosha ūmò ūng'wegeela, ūshika ūntugīja
mazwi.

15Ūng'wīla gīkī, "Seeba kaka kitūnja kane kakūlīlagwe, kalī na makoye ga kūgwa
lūsalo; ng'hangala ningī kakagwīla na mu moto, nūūlū mu minzī!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16Nakenhaga ū kū bahemba bako, alīyo balemeelagwa ū kūkapīja.”

17Ū Yesu ūshosha ūhaya, “Bing'we shibyalīlwe sha būtūzunya na shihūbīkile, nakwikala ning'we kūshisha nanalī? Nakwiyūmīlīja ning'we kūshisha nanalī? Ng'wenhagi halī nene.”

18Hūna ū Yesu ūlīhama ī lisamva lyūfuma, ū nyanda ūpīla ī likanza lyenīlo.

19Aho wasaaga iyene ū Yesu, būng'wegeela a bahemba bakwe; būmūja gīkī, “Nibūlī a bise twalī twalemeelagwa ū kūlīpeeja?”

20Nang'hwe ūhaya, “Kūlwa nguno ya būdo wa kūzunya kwing'we. Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, ū kūzunya kwing'we ūlū kūbiza kūshikanu gītī kabīyū ka haladali, mudūgije nūūlū kūlūwīla lūgūlū gīt'ūlū gīkī, ‘īngaga ho a henaho’; na ng'hana lūkwīnga. Nīyo gūtīho mhayo ūyo gūkūmulemeela ū kūgwīta.

[21Alīyo ī mbika gītī īyī, ītīko kūfuma na hado yaya, ūlū ītī mu kūlomba na kūfunga.]”

Kūbawīla hangī ya kūcha na kūjūūka kwakwe

Mko 9:30-32; Luk 9:43b-45

22Bakīīta būmanhīja Galilaya pye a bose, ū Yesu ūbawīla gīkī, “Ū Ng'wana wa Munhū alī hihī kūtūūlwa mu makono ga banhū

23bamūlage, alīyo akuhimbuka ha lūshikū lo kadatū lwaho.” A boi bakapīnīhala no!

Kūtoba goodi ya mu hekalu

24Aho bashika Kapelanaumu, basoleleja ba goodi ya mu hekalu būng'wegeela ū Petelo būmūja gīkī, “Bebe ū Nangi wing'we, atatobaga ū ng'wene ī goodi ya mu hekalu?”

25Ūhaya, “Akatobaga.” Ū Petelo wingīla mu kaya; alīyo aho ataalī kūhaya mhayo, ū Yesu ūng'wīla gīkī, “Ūlībona ginehe Simoni, a basugi ba sī bakasolelejaga ī goodi nūūlū ī shihongeelo, kwīnga kū banani? Kwīnga kū baana babo, nūūlū kwīnga kū babisa?”

26Aho wahaya, “Kwīnga kū babisa;” ū Yesu ūhaya, “Hū kūhaya gīkī a baana a bene balī mu wiyabī.

27Kwike ītī yawiza ū kūbipamya; ali lūūlū, jaga ū kū nyanza ūkaponeje ilobo ūlobe, ī ndīlo īyo ūlagwashe kwandya na kwandya īsolage. Ūlū ūyasamya ū mu nomo ūkūbona mo hela; solaga ūje ūkatobe ī goodi yane nī yako.”

Matayo 18

Ū ntaale kūbatinda pye

Mko 9:33-37; Luk 9:46-48

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Ū ng'wikanza lyenīlo a bahemba būng'wegeela ū Yesu; būmūja gīkī, “Ī gīsī ng'hana ū ntaale ū mu būtemi bo ng'wigūlū ni munhū kī?”

2Nang'hwe witana kanīgīnī, kiza kīmīīla hamò nabo.

3Hūna ūhaya, “Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, ūlū mutagalūkile na kūbiza gītī banīgīnī, mutūdūla gete ū kwingīla ū mu būtemi bo ng'wigūlū.

4Na lūūlū būlī ng'wene ūyo widohya gītī nīgīnī ng'wenūyū, ū ng'wenūyo hū ntaale ū mu būtemi bo ng'wigūlū.

5Hangī ūyo ūng'wanukūla nīgīnī gīt'ūyū mu lina lyane, wananukūlaga nene.”

Mihayo ya kwipamya banhū

Mko 9:42-48; Luk 17:1-2

6“Hama ūlū munhū ūng'wenheleja kwipama nūūlū ūmò wa bado bado abo banisanije nene benaba, ībeelelile atungīlījiwe ū mu nhingo yakwe iwe lya kūshela, akaponejiwe mu nyanza shimu, achīle ng'wenūmo.

7Ī sī īlī mu kwihīga kūlwa mihayo ya kwipamya, nguno ī yene ng'hana īlīho; alīyo ū munhū ūyo wenheleja mhayo gwa kwipamya, alī mu kwihīga kūtaale no.

8Hū kūhaya nūūlū nkono gwako ūlū gūkwipamya, gūbbutage ūgūponye kūle, ūlekane nago; pye nūūlū ni lūpambala lwako. Ībeelelile wingīle ū mu būpanga ūlī nemehazu, nūūlū ūlī gigī; kūtinda kūbiza na makono abīlī, nūūlū mhambala ibīlī, alīyo ūponyiwa mu moto gwa būja na būja.

9Nūūlū lyūkwipamya liso lyako, līkobolage ūlīponye kūle, ūlekane nalyo. Ībeelelile wingīle ū mu būpanga nūūlū ūlī na songo, kūtinda kūbiza na miso abīlī, alīyo ūponyiwa mu nyanza ya moto.”

Shigemeng'hejo sha ng'holo njimīīji

Luk 15:3-7

10“Ilang'hanagi mutizūndalaha nūūlū ūmò wabo a bado bado benaba. Nguno nalīmuwīla gīkī, a bamalaika babo bakīmīīlaga būlī lūshikū kū būtongi bo ng'wa Baba ūyo alī ng'wigūlū, kūlwa nguno yabo.

[11Nguno ū Ng'wana wa Munhū, wizile kūkooba na kūpīja īsho shijimīīlile.]

12Ī gīsī mulībona ginehe, ūlū munhū alī na ng'holo igana, hūna yūjimīīla īmò yajo, atīko kūjileka ījo makūmi kenda na kenda kū matūmbī, ūja akwīkoobaga īyo yatagalījaga?

13Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, ūlū wīpandīka akwīyegela no, kūtinda ījo makūmi kenda na kenda, ījo jalī jitajimīīlile.

14H'ūmo īlī nū kūlī Sīng'we ūyo alī ng'wigūlū, atatogilwe ajimīīle nūūlū ūmò wabo a bado bado benaba.”

Ūlū ndūgūyo ūkūhūba

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15“Ali lūūlū, ūlū ndūgūyo ūhūba, jaga iyene ūkang'hūgūle mulī babīlī gīko dūhū;
ūlū ūkwigwa, ūkūbiza wangunanha ū ndūgūyo.

16Alīyo ūlū ūlema ū kūkwigwa, solaga hangī ūmò nūūlū babīlī ūje nabo; nguno
būlī mhayo shiigelile gūkaanīlwe na banhū babīlī nūūlū badatū.

17Ūlū ūbalemeela na a benabo, īwīlagi ī kanisa; ūlū ūlinda wīlemeela na kanisa,
ng'wisaabagi gīkī ataamanile Mulungu, nūūlū gītī ntobisha wa goodi.

18Zunyagi nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, yose yose īyo mukwītunga mu sī,
īkūbiza yatungagwa ng'wigūlū; nī yīyo mukwīzunīlīja mu sī, īkūbiza
yazunīlījiagwa ng'wigūlū.

19Na hangī nalīmuwīla gīkī, nūūlū babīlī bing'we bizunīlīja kūlwa mhayo gose
gose mu sī, shose shose īsho bakūlomba bakwītīlwa nū Baba ūyo alī ng'wigūlū.

20Īkī aho balī babīlī nūūlū badatū bibilingaga mu lina lyane, a henaho nū nene
nalīho hamò nabo.”

Lūsumo lwa nsese walī atī nekeja

21Kwimanīla ū Petelo wang'wegeela; ūmūja gīkī, “Seeba ū ndūgū wane ūlū
kūshisha ng'hangala jinga akūnihūbaga, nane nakūmanaga nūnekeja dūhū?
Angū mmho ūlū kūshisha ng'hangala mpungatī!”

22Nang'hwe ū Yesu ūng'wīla gīkī, “Natūkūwīlaga kūshisha ng'hangala
mpungatī, alīyo makūmi mpungatī ng'hangala mpungatī.

23Hūna lūūlū, ū būtemi bo ng'wigūlū būkwikolanījiwa na ntemi nebe, ūyo
akabona ībeelelile kūloja basese bakwe kalang'hanīle ka sabo jakwe.

24Wahayandya ū kūbaloja, wenhwa ūmò walī na būgasa bo talanta shihūmbī
ikūmi 10,000.

25Aho wagayiwa ī sha kūfunya, ū ntemi ūlagīla gīkī ajinjiwe ū wei ng'wenekīlī,
nū nke na a baana bakwe; nī shikolo shakwe pyī ī shose, būlīpwe ū būgasa!

26Ū nsese ng'wenūyo ūgwa kū magūlū ga ntemi ūndayīīla alīhaya; ‘Iyūmīlījage
baba ntemi ūnilinde ho hado niyanga yangīle, nakūkūlīpa dūhū ū būgasa pyī ū
bose!’

27Ū ntemi ūnchīla shigongo ū nsese ng'wenūyo; ūntungūla, nū būgasa ūnekeja.

28“Alīyo ū nsese ng'wenūyo aho wīnga dūhū a henaho, ūmona ūmò wa basese
biye, walī na būgasa kūlī we bo denali igana līmò. Ūng'haja mu nhingo kūnū
alīng'wīla, ‘Līpaga ū būgasa wako!’

29Nang'hwe ū nsese ng'wiye ūntugīja mazwi ūndayīīla alīhaya, ‘Iyūmīlījage
ūnilinde ho hado nakūkūlīpa dūhū!’

© 2015 Bible Society of Tanzania.

30Alīyo atankūlīlilwe, ūnsola ūūkansoosela mu jeela kūshisha aho alamalīlaga
kūbūlīpa ū būgasa bokwe.

31A basese biye aho babona yaja gīko būpīnīhala no, būūkang'wīla ū saabo
būgonzo pyī ī yose ūmo īkajīla.

32Hūna ū ise būgonzo ūng'witana; ūng'wīla gīkī, 'Gashi ū bebe ūlī nsese wabūbi
gīkī. Ū nene namala kūkūlekeja pyī ū būgasa haha yenīyī dūhū, nguno walī
wanikūmbīlīja!

33Yalī ītakwigeleelilwe nū bebe ū kūnkūlīlwa ū ng'wiyo gīt'ūmo naalī
nakūkūlīlwa ū bebe?'

34Ū ise būgonzo ūsaaya no, ūntūūla mu makono ga baluhya, aluhe kūshisha aho
alamalīlaga kūbūlīpa pyī ū būgasa.

35Hūna lūūlū, na a bing'we ūlū mutūdūla kwilekeja kūfuma mu gatī ya ng'holò
būlī munhū na ndūgūye, h'ūmo akūng'wītīla ū Baba ūyo alī ng'wigūlū."

Matayo 19

Būbi bo kūbūlaga kaya

Mko 10:1-12

1Hūna ū Yesu aho wakalīcha ū kūlanga ī mihayo yenīyo, wīnga ī Galilaya, ūja mu
sī ya Būyudaya, kū nkīlo gwa Yolodani.

2Na mabita mataale ga banhū gūnondeela koi, nang'hwe ūyūbapīja.

3Bafalisayo balebe būng'wegeela kūngema, būmūja gīkī, "Angū īlīho nguno yose
yose īyo īdūgije kūng'wenheleja ngosha kūmpeeja nke wakwe?"

4Nang'hwe ūbashokeja ūhaya, "Mutaalī ū kūsoma ī gīkī ūyo akaseema a ha
wandījo akabaseema ngosha na nkīma?"

5Ongeja kūhaya gīkī, "Na lūūlū ū ngosha akūneka ise na nina adimane na nke
wakwe. Ū mu būbīlī wabo bakūbiza mīlī gūmò.

6Batī babīlī hangī, balī mīlī gūmò. Kūlwa nguno yenīyo, abo badimanyiwe na
Mulungu atizigela munhū wa kūbalekanya."

7Būmūja hangī gīkī, "Nibūlī lūūlū ū Musa alagīlile bayinhwa talaka balekwa?"

8Ūbashokeja ūbawīla; "Ū Musa akamuzunīlīja ū kūbaleka a bake bing'we kūlwa
nguno ya būgang'hanazu wa ng'holò jing'we, kwike gwalī gūtahelilwe gīko
kūfuma a ha wandījo.

9Alīyo ū nene nalīmuwīla gīkī, būlī ng'wene ūyo ūneka nke wakwe ūlū ītī kūlwa
būshihani, hūna ūtoola ūngī, ū ng'wenūyo wabizaga nshihani."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10A bahemba bakwe būng'wīla gīkī, “Angū gashi ī mihayo ya ng'wa munhū na
nke ūlū īlī chene, hambū hambū kūleka dūhū ū kūtoola!”

11Nang'hwe ūbawīla; “Ū gwenūyo batūdūla kūgūzunya pye a banhū; na ng'hana
balīho abo bagūdūgije, nguno binhwa ū būdūla wenūbo.

12Balīho abo batadūgije ū kūtoola nguno babyalilwe gīko, bangī kūlwa
kwenhelejiwa na banhū, alīyo bangī kūlwa kwiyīngīja boi benekīlī ū būdūla bo
kūtoola, nguno ya būtemi bo ng'wigūlū. Ūyo adūgije ū kūgwīta ni agwītage.”

Yesu na baana

Mko 10:13-16; Luk 18:15-17

13Hūna wenhelwa baana gīkī abatūūlīle makono na kūbalombela, alīyo a
bahemba bakwe būbahama.

14Nang'hwe ū Yesu ūhaya; “Bazunīlījagi a baana bize a halī nene.
Mutabahangījage, nguno ū būtemi bo ng'wigūlū būlī wabo, a ba mbika yenīyī.”

15Ūbatūūlīla makono, hūna wīnga ho a henaho.

Kūlemeelwa kwa sūmba nsabi

Mko 10:17-31; Luk 18:18-30

16Kūhayimanīla, munhū ūmò wang'wegeela, ūmūja gīkī, “Nangi nīīte mhayo kī
ū gwawiza nane nabūpandīke ū būpanga butashilaga?”

17Nang'hwe ūng'wīla; “Nibūlī ūlīnibūja ng'hūlū ja mihayo yawiza? Ū wawiza
alīho ūmò dūhū! Alīyo ūlū ūtogilwe kwingīla mu būpanga shidimage ī shilagīlo.”

18Ū munhū ng'wenūyo ūmūja, “Shilagīlo kī?” Nang'hwe ū Yesu ūng'wīla, “Yaya
ū kūbūlaga, Yaya ū kūshihya, Yaya ū kwiba, Yaya ū kūkaanīla būlomolomo.

19Nkūjage so na noko, na Ntogagwe nzenganwa ng'wiyo, gīt'ūmo witogelilwe
bebe ng'wenekīlī.”

20Nang'hwe ū sūmba ūng'wīla, “Ī yenīyo pyī nīdimile, numho nalīleba ho mhayo
kī gūngī?”

21Ū Yesu ūnshokeja ūng'wīla gīkī, “Ūlū ūtogilwe kūbiza nshikanu, jaga
ūkashijinje ī shikolo shako ūbinhe bahabī. Ū wibīkīja wako wa sabo būkūbiza
ng'wigūlū, hūna wize ūnilondeele.”

22Alīyo ū sūmba ng'wenūyo aho wagwigwa ū mhayo gwenūyo wīnga ho
onzololokaga, nguno walī na sabo ningī.

23Hūna ū Yesu ūbawīla a bahemba bakwe alīhaya; “Nalīmuwīla gwa ng'hana
gīkī, īlī shilambu no ū nsabi ū kwingīla ū mu būtemi bo ng'wigūlū.

24Hangī nīyo zunyagi gete gīkī, īlī shinogu ī ngamīla ū kūbīta ū mu kapūndū ka
lūshinge, kūtinda ū nsabi kwingīla mu būtemi bo ng'wa Mulungu.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25A bahemba bakwe aho bigwa gīko bakakumya no, bandya kwiwīla boi
benekīlī gīkī, “Yee! Alīyo lūūlū, nani ūyo adūgije ū kūpīla?”

26Ū Yesu ūbakalalīla, hūna ūbawīla gīkī, “Ū gwenūyū gūtadūlīkanile ū kū banhū.
Alīyo ū kūlī Mulungu pyī ī yose īdūlīkanile.”

27Hūna ū Petelo ūshosha ūng'wīla; “Ī gīsī, angū ūlībona gīkī a bise twaleka pyī ī
shose kūlwa kūkūlondeela bebe, gūlīho mhayo kī lūūlū ū gwise?”

28Nang'hwe ū Yesu ūbawīla; “Zunyagi nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, ūlū
lyūshika ī likanza lya Ng'wana wa Munhū kwigasha h'isumbī lyakwe ly'ikūjo ū
mu būtemi bokwe, na a bing'we abo mulī balondeeji bane mukwigasha ha
masumbī ikūmi na abīlī ga būtemi, mubize balamuji ba ng'anda ikūmi n'ibīlī ja
Baisilaeli.

29Nīyo būlī ng'wene ūyo waleka numba, nūūlū baana ba ng'wawe bagosha na
bakīma, nūūlū ise, nūūlū nina, nūūlū baana bakwe, nūūlū malaale kūlwa nguno
ya lina lyane, akwanukūla ng'hangala igana. Hama akūbiza ng'wingīji ū mu
būpanga butashilaga.

30Alīyo balīho bingī abo balī kū būtongi, bakūbiza kū numa; hama abo balī kū
numa bakūbiza kū būtongi.”

Matayo 20

Bitūmamīja ba mheela mu ngūnda

1“Nguno ū būtemi bo ng'wigūlū būbizile gītī namugī ha ng'wakwe, ūyo
akipuuna dilū kūjūkooba batūmami ba mu ngūnda gwakwe gwa mizabibu.

2Wiyigwa nabo kūbinha mheela ya denali īmò kū lūshikū lūgima būlī ng'wene.
Hūna ūbatūma būja ū mu ngūnda gokwe, būūkandya kūtūmama.

3Mu līīmi gītī lya sa idatū gīko ūfuma hangī, ūbona bangī bīmīīlaga ng'wigūlilū
batī na nīmo gose gose.

4Na a bene ūbawīla; ‘Jagi ning'we ū mu ngūnda gwane gwa mizabibu,
nakūng'winha īsho shiigeleelilwe.’

5Nabo būja; mu makanza ga līīmi ntwe gatī hangī wahayūfuma, wenha bangī;
nū mu sa kenda.

6Kūjīlīīla mu makanza ga sa ikūmi n'īmò ūfuma hangī ūbona bangī, nabo
bīmīīlaga dūhū batī na nīmo; na a bene ūbabūja gīkī, ‘Bing'we nibūlī ng'walocha
ng'wīmīīlaga aha dūhū, mutī na nīmo shi?’

7Nabo būnshokeja būhaya, ‘Tūtaalī kūpandīka ū wa kūtwinha ū nīmo.’ Ūbawīla;
‘Jagi ning'we ū mu ngūnda ūmo!’

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8“Aho lyabiza lya mhīndī, ū ng'wenekīlī ngūnda ūng'wīla nang'hani o sabo jakwe gīkī, ‘Bitanage ko a batūmami ūbinhe būlī ng'wene ī mheela yakwe; wandīje abo biza numa, ūkamalīgīje abo batongaga ū kūshika.’

9Aho biza abo bakashika sa ikūmi n'īmò, būsola būlī ng'wene denali īmò.

10Abo baalī batonga bandya kwiganika gīkī bakūsola ningī a bene; alīyo nabo aho bashika būsola denali īmò būlī ng'wene.

11Hūna lūūlū aho balanukūla, bandya kūyūng'ung'uula, bakūng'ung'uulīlaga ū ng'wenekīlī ngūnda.

12Būyūhaya gīkī, ‘A bing'wana aba biza haha yenīyī tūlīmalīja, bagelela kūtūmama sa īmò dūhū, ni ginehe watūlenganīja nabo, alīyo a bise twalochaga tūkūtūmamaga mu kwiyūmīlīja na kūpya līīmi!’

13“Nang'hwe ūnshokeja ūmò wabo ūng'wīla gīkī, ‘Ng'wanong'wise natūkwiboneelaga. Angū, twalī tūtizunīlīgije gīkī ūkūsola denali īmò?

14Natogagwa nene ū kūng'winha ū wa kūmalīja gīt'ūmo nakwinhīla ū bebe. Bebe, solaga ī sabo yako ūje!

15Nūūlū hamo ū nene ītanigeleelilwe kūjitūmamīla ī sabo jane ūmo natogelilwe? Kolaga hamo wasaaya shi īkī wabūbona ū wiza ng'holò bone?’

16H'ūmo īkūbizīla; a ba kūmalīja bakūbiza ba kwandya, hama a ba kwandya bakūbiza ba kūmalīja!”

Kūbawīla hangī ya kūcha na kūjūūka kwakwe

Mko 10:32-34; Luk 18:31-34

17Ū Yesu aho alī mu lūgendo alīlinha kūja Yelusalemu, ū mu nzīla akabapūnja ha mhūjo abo ikūmi na babīlī; ūbawīla gīkī,

18“Ī haha tūlīlinha kūja Yelusalemu, ū Ng'wana wa Munhū akūjūtūūlwa mu makono ga bagabīji bataale na balangi ba shilagīlo, banamule nsango gwa kūbūlagwa.

19Ha numa bakūntūūla mu makono ga banhū ba mahanga, bangīmbe nyachilū na kūntūla, hama bakūnkoma ha nsalaba. Alīyo akuhimbuka ha lūshikū lo kadatū lwaho.”

Kūkooba būtaale

Mko 10:35-45

20Kūhayimanīla nke wa ng'wa Zebedayo na bitūnja bakwe ong'wegeela ū Yesu, ūshika ūntugīja mazwi alīnomba mhayo.

21Nang'hwe ū Yesu ūmūja; “Ūlītogwa kī?” Ngikūlū nang'hwe ūshosha alīhaya, “Seeba ka lagīlaga shi gīkī a bitūnja bane a babīlī aba baligashe nang'ho ū mu būtemi wako, ūmò kū nkono gwako gwa būlyo, nū ūngī ū kū gwa lūmoso!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

22Nang'hwe ū Yesu ūshosha ūbawīla, “A bing'we angū mutagūmanile ūyo
mulīgūlomba! Mudūgije kūshing'wa ī shikombe īsho nalī hihī kūshing'wa ū
nene?” Būng'wīla; “Tūdūgije!”

23Ūbawīla, “Na ng'hana mukūshing'wa ī shikombe shane; alīyo ū gwa kwigasha
kū nkono gwane gwa būlyo na gwa lūmoso, gūtī gwa kūmuzunīlīja nene; ū
gwene gūlī gwa banhū abo balonja longejiwe na Baba.”

24Abo ikūmi aho bigwa, būbapelanīla a bichabo a ba shikūlū na shizuna.

25Hūna ū Yesu ūbitana ūbawīla; “Mumanile gīkī a basugi ba mahanga h'a
balomani, na gīkī a bataale babo h'abo bakabatūmamyaga bo nguzu!

26Ū kū bing'we ītigeleelilwe ībize gīko, alīyo būlī ng'wene ūyo atogilwe kūbiza
ntaale ū mu bing'we, shing'wigeleelilwe abize ntūmami wing'we.

27Nū yūyo atogilwe kūbiza ntongeeji ū mu bing'we abize nsese wing'we.

28Nguno nū Ng'wana wa Munhū atizile kūtūmamīlwa, alīyo kūtūmama, na
kūfunya būpanga bokwe kūbiza shikomoolelo kūlwa nguno ya bingī.”

Kūpījiwa babboku babīlī

Mko 10:46-52; Luk 18:35-43

29Ū Yesu na a bahemba bakwe aho balīnga ī Yeliko, ibita itaale lyūnondeela.

30Baalīho na babboku babīlī bigashije bbihī na nzīla; aho bigwa gīkī Yesu alībīta,
bandya kūhamuka balīhaya, “Ng'wana wa ng'wa Daūdi, tūkūlīlagwe!”

31A banhū būyūbahama gīkī bahuumūle, alīyo a bene hū bongeja gete ū
kūhamuka balīhaya; “Seeba Ng'wana wa ng'wa Daūdi; tūkūlīlagwe!”

32Ū Yesu wīmīīla ūbitana. Ūbabūja gīkī, “Mutogilwe nang'wītīle kī?”

33Nabo būnshokeja balīng'wīla gīkī, “Seeba ka a miso gise gabone!”

34Ū Yesu ūbasaatwa, ūgakuumya a miso gabo; haho na haho bandya kūbona,
būnondeela.

Matayo 21

Kwingīla mu Yelusalemu nyatemi

Mko 11:1-11; Luk 19:28-38; Yoh 12:12-19

1Bahayūtumbya Yelusalemu, būbiza bashika Betifage, kū lūgūlū lo mizeituni, ū
Yesu ūtūma babīlī ba bahemba bakwe.

2Ūbawīla gīkī, “Jagi ū mu chalo īsho shilī kū būtongi wing'we shenīsho, ūlū
mulashike mukūbona nzobe īlī na ng'wana ītungilwe, ītaligūlīlagi munenhele.

3Ose ose ūyo alamuwīle mhayo ng'wīlagi gīkī, ‘Seeba alī na nīmo najo,
akūjishosha haha yenīyī dūhū.’”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Ū gwenūyo gūkaja gīko kūlwa kūshikīlījiwa kwa mhayo ūyo gūhayiwe kūbītīla
mulī ng'hangi; gīkī,

5"Gūwīlagi ū nzengo gwa Sayuni, 'Managa gīkī, ū Ntemi wako ū ng'widohya,
aliza kūlī bebe adamhīlile nzobe; alī ha nzobe, ng'wana wa nzobe.'"

6A bahemba benabo aho baja, būūkīīta ūmo akabawīlīla ū Yesu.

7Bīyenha ī nzobe nū ng'wana wayo, aho bajishisha būjitūūlīla myenda a ha
migongo yajo, ūdamhīla.

8Mabita mataale ga banhū bandya kūja balamba myenda yabo ū mu nzīla, bangī
būyūbbuta matambī mado mado ga mitī bagaponangīja ū mu nzīla.

9A mabita ayo gaalī ū kū būtongi bokwe na a yayo gakūūbījaga gandya
kūhamuka galīhaya; "Ikūjo lībize ū kūlī Ng'wana wa ng'wa Daūdi. Akumīlījiwe
ūyo aliza mu lina lya ng'wa Seeba; ikūjo lībize higūlya no!"

10Aho oshika ū mu nzengo gwa Yelusalemu, pye a hose hūbiza tagambī, pyī
būyibūja gīkī, "Ī gete, nani ū ng'wenūyū?"

11A mabita gūshosha galīhaya, "Ū ng'wenūyū ng'hangi, Yesu wa Nazaleti ya
Galilaya!"

Kwejiwa kwa hekalu

Mko 11:15-19; Luk 19:45-48; Yoh 2:13-22

12Ū Yesu aho wingīla ū mu hekalu, ūbapeeja pye abo bīītīlaga mo byashala ja
kūjinja na kūgūla shikolo, ūjisalingūla ī meza ja bakaabanya ba hela, pye na a
masumbī ga bajinja ba mhunda.

13Ūbawīla; "Yandīkilwe gīkī, 'ī numba yane īkwitanwa numba y'ilomba; alīyo a
bing'we mukwīyītaga kūbiza ipilinga lya basambo!'"

14Aho alī mu hekalu būng'wegeela babboku na balemehazu, ūbapīja.

15A bagabīji bataale na a balangi ba shilagīlo bakapelana no aho bashibona ī
shakūkumya īsho akabeeja; būbabona na banīgīnī ū mu hekalu balīhīlīīla
būhaya gīkī, "Ikūjo lībize kūlī Ng'wana wa ng'wa Daūdi!"

16Būng'wīla gīkī, "Ūlībigwa ūmo balīhayīla a benaba?" Nang'hwe ū Yesu
ūbashokeja; "Būgatū! A bing'we mutaalī ū kūsoma ūmo gūhayīlilwe gīkī, 'Bebe
walangile banīgīnī na beleele kūlamya na milomo yabo?'"

17Hūna ūbaleka wīnga ho a henaho, ūfuma hanze ya hekalu, ūja Betania
ūūkalaala kwenūko.

Kūzung'wa kwa ntini

Mko 11:12-14,20-24

18A ha ntondo yaho ī dilū ūlinha ngūlya ashokile hangī ū mu nzengo, alīyo walī
atuubile.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Aho alī mu nzīla ūbona ntini, ūliga ho kūlola; kwike ūgayiwa shikolo shose
shose, gwalī na madūūtū dūhū. Ūgūwīla ū ntī gīkī, "Ūtalatwaja matwajo ilalī!"
Haho na haho gūūma ū ntini gwenūyo!

20A bahemba aho babona būkumya no, būhaya, "Yee alīyo nibūlī gūūma haho
na haho ū ntini?"

21Nang'hwe ū Yesu ūbashokeja ūhaya, "Zunyagi nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī,
ūlū ng'ūbiza na kūzunya kūtī na kūtawa tawa, mudūgije kūgwīta ū mhayo
gwenūyū; nīyo ītī kū ntini dūhū, alīyo nūūlū lūgūlū gīt'ūlū mudūgije kūlūwīla
gīkī, 'īngaga a henaho ūkagwe mu nyanza,' na ng'hana īkūja chene.

22Nīyo hangī būlī shikolo īsho mukūlomba mu kūzunya, mukūpandīka."

Fumo ya būdūla bo ng'wa Yesu

Mko 11:27-33; Luk 20:1-8

23Aho washika hangī ū mu hekalu wandya kūlanga, kūhayimanīla bansanga
bagabīji bataale na banamhala; būmūja balīhaya gīkī, "Bebe īyo ūkwīyītaga
yenīyī, ūkwīyītaga mu būdūla kī? Nīyo hangī nani ūyo wakwinhile ū būdūla
wene?"

24Nang'hwe ū Yesu ūshosha ūbawīla gīkī, "Nane namubūje mhayo gūmò, ūlū
mulanishokeje nane nakūmuwīla ī yenīyī nakwīyītaga mu būdūla kī.

25Ū būbatīīja bo ng'wa Yohana, boolī būfumile halī? Ng'wigūlū, nūūlū kū
banhū?" Bandya kwilūnjalūnja baliwīla gīkī, "Ūlū tūlahaye boolī būfumile
ng'wigūlū akūtūbūja, 'Nibūlī lūūlū mutīzunije ī mihayo yakwe?'

26Alīyo hangī ū kūhaya gīkī, 'Boolī būfumile kū banhū,' nī chene tūlogoha, nguno
pye a banhū bamanile gīkī ū Yohana walī ng'hangi."

27Hūna lūūlū būkalīla kūnshokeja ū Yesu balīhaya gīkī, "Tūtamanile!" Nang'hwe
ūbawīla, "Nū nene natūmuwīlaga ī yenīyī nakwīyītaga mu būdūla kī."

Lūsumo lwa bitūnja babīlī

28"Ī gīsī lūūlū, hīmba mulībona ginehe? Walīho munhū ūmò, walī na bitūnja
babīlī. Ūja kūng'wīla ū wa kwandya gīkī, 'Bebe ng'wanone, lelo jaga ūkatūmame
ū mu ngūnda go mizabibu ūmo.'

29Nang'hwe ūshosha ūhaya; 'Mm, yaya natūdūla!' Alīyo a ha numa ya henaho
ūgalūcha a maganiko ūja.

30Ū namhala ūūkang'wīla nū wa kabīlī ū mhayo gwenūyo; ū ng'wene ūhaya,
'Būgatū baba, nakūja;' alīyo atajile.

31Ū mu būbīlī wabo, alī ginehe ūyo akīīta ūmo walī atogelilwe ū saabo?" Būhaya,
"Ū wa kwandya!" Nang'hwe ū Yesu ūbawīla; "Hūna lūūlū zunyagi nalīmuwīla

© 2015 Bible Society of Tanzania.

gwa ng'hana gīkī, a batobisha ba goodi na a bamalahya bakūmutanga ū kwingīla ū mu būtemi bo ng'wa Mulungu.

32Nguno ū Yohana akiza kūng'oolekeja a bing'we nzīla ya būtūngīlīja ng'ūnemeja ī yakwe; alīyo a batobisha ba goodi na a bamalahya būzunya. Lelo a bing'we nūūlū aho ng'wabona a ha numa yaho, nahene mutagalūkile gīkī muzunye!"

Lūsumo lo ngūnda na balīmi

Mko 12:1-12; Luk 20:9-19

33"Degelekagi lūsumo lūngī, olīho munhū nebe namugī ha kaya yakwe, akalīma ngūnda ūgūhamba mizabibu, hūna ūgūpīndīlīja ngītīli, ūsīmba mo n'ikamīlo lya mvinya. Ūlola ūzenga mo na numba ya balang'hani, hanuma ūgūtūūla mu makono ga balīmi, ū wei wīnga ho.

34Aho lyegeela ikanza lya matwajo, ūtūma basese bakwe, baje ū kū balīmi bakasole a matwajo gakwe.

35Alīyo a balīmi benabo būūkabadima a basese bakwe; ūmò būntūlagūla milang'ha, ūngī būmūlaga, na ūngī būmponda mawe.

36Ūtūma hangī basese bangī, lelo bingī ho kūkīla a ba kwandya; alīyo na a bene būūkabīītīla gīko dūhū.

37Wanoga nose ūntūma ng'wana wakwe, kūnū alīhaya gīkī, 'Bakūnkūja ū ng'wana wane!'

38Alīyo a balīmi benabo aho bamona ū ng'wana, biwīla gīkī, 'Ūyū angū hū ng'wene ū ng'wingīji gete, tūmūlagagi tūbūsole bise ū wingīji bokwe!'

39Ng'hana būndima, būndutanja kūja hanze ya ngūnda, būūkamūlaga!

40Ī gīsī lūūlū, ū ng'wenekīlī ngūnda ūlū wiza, akūbīīta ginehe a balīmi benabo?"

41Būnshokeja gīkī, "Akwiza abakenaagūle nguno balī balīmi babūbi, nū ngūnda ūgūtūūla mu makono ga balīmi bangī, abo badūgije kūng'winha a matwajo ga mu ngūnda mu makanza ayo gigelile."

42A henaho ū Yesu ūbawīla; "A bing'we mutaalī ū kūshisoma ī shandīkwa īsho shihayile gīkī, 'ī liwe īlo bakalīlema bazengi h'īlo lyabizile lya kwīgoloolela ī numba; ū mhayo gwenūyū gūfumile kūlī Seeba, nīyo gūlī gwawiza no ū mu miso gise?'

43"Hūna lūūlū, nalīmuwīla mukūtaajiwa ū būtemi bo ng'wa Mulungu, linhwe ihanga līngī; īlo līkūtwaja matwajo ayo gigeleelilwe.

[44Nose ūlū munhū ūlīgwīla ī liwe lyenīlī, akūpaanagūka paza paza, lelo ūyo lyūngwīla, ū ng'wene līkūntobagūla tobo tobo!]"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

45A bagabīji bataale na a Bafalisayo aho bajiigwa ī sumo jakwe jenījo, būmana
gīkī akajihaya kūlwa nguno yabo.

46Alīyo ū kūndima bakagogoha a mabita, nguno a banhū bamonaga gīkī alī
ng'hangi.

Matayo 22

Shigemeng'hejo sha būkombe

Luk 14:15-24

1Ha numa hangī ū Yesu ongeja kūbawīla shigemeng'hejo; ūhaya gīkī,

2"Ū būtemi bo ng'wigūlū tūkūwikolanīja na ntemi nebe, ūyo akabeeja būkombe
kūlwa nguno ya ng'witūnja wakwe.

3Hūna ūtūma basese bakwe baje būbawīla abo baalī balaalīkwa gīkī bize ū kū
būyegi; alīyo būlema!

4Ūtūma hangī basese bangī; ūbawīla, 'Jagi mukabawīle pye abo baalī
balaalīkilwe gīkī, Pyī ī shose shilonja longije; nīyo nasīnzaga na ng'ombe jane
kūlwa nguno y'ikūbī, hama ī haha ī shilīwa shalindaga balyi dūhū. Ka nzūgi ū kū
būkombe!'

5Alīyo batadīlīlile; būkūlūja bajile, būlī ng'wene kū yakwe. Ūmò kū ngūnda
gokwe, ūngī kū byashala yakwe.

6Lelo a bangī būbadima a basese bakwe būbaluhya na kūbabūlaga!

7Ū ntemi akasaaya no, ūtūma bashilikale bakwe būūkababūlaga a bahūnga
benabo, nū nzengo gwabo būgūtiima moto.

8Hūna ūbawīla a basese bakwe gīkī, 'Bing'we; ū būkombe būtang'anhīlile, lelo
a balyi abo baalī balaalīkilwe, a bene batigeleelilwe nūūlū hado.

9Hūna lūūlū jagi pye a hose ūko mayīla gamanhīgije; būlī bene abo
mulayūbabona bawīlagi bize ū kū būkombe.'

10Na ng'hana a basese benabo būja balībakuminga pye abo bababonaga ū mu
mayīla, a babūbi na a bawiza. Biza bigasha kūshisha, lyokala ī lībūkombe!

11"Alīyo ū ntemi aho wingīla gīkī abalole a bageni bakwe, ūbona mo munhū
atazwalile shizwalo sha kwingīlīla ū mu būkombe!

12Ūmūja gīkī, 'Bebe ong'wise, ni wingīlaga ginehe ū bebe ū ng'wenūmu, alīyo nī
shizwalo sha kwingīlīla ū mu būkombe ūtazwalile?' Ūgayiwa ū gwa kūshosha!

13Hūna ū ntemi ūbawīla a batūmami gīkī, 'Ntungagi a magūlū na a makono
gakwe, mumponye kū giiti sha hanze; ūko banhū bakūlīla na kūshelanya mino!'

14Nguno a bitanwa balī bingī, alīyo a basolwa balī bagehu!"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Kūtoba goodi ya ng'wa Kaisali
Mko 12:13-17; Luk 20:20-26

15Hūna a Bafalisayo būja kūbeeja long'we ya kūngwasha ū Yesu mu
kalūngalūngīle.

16Būntūmīla bahemba babo na ban'ikūlū ba ng'wa Helode. Biza kūng'wīla,
"Nangi tūmanile gīkī ū bebe ūkashimīzīlaga mu ng'hana, nī nzīla ya ng'wa
Mulungu ūkīlangaga mu ng'hana; nguno ūtīītaga mhayo kūlī munhū ose ose
kūlwa kūlola būshū bokwe.

17Alitūwīlage ūmo ūkwiganikīlaga, ū mhayo gwa kūtoba goodi ya ng'wa Kaisali
gūzunīlīgije, nūūlū yaya?"

18Alīyo ū Yesu kūlwa nguno walī abūmanile ū būbi wabo, ūbashokeja ūbawīla
gīkī, "Bing'we bibeeleja, nibūlī mulīnigema?

19Noolekejagi ī hela ya goodi." Būng'wenhela denali īmò.

20Hūna ūbabūja gīkī, "Ī suso īyī nū wandīke wenūbū sha ng'wa nani?"

21Būnshokeja, "Sha ng'wa Kaisali." Nang'hwe ūbawīla, "Na lūūlū, ī sha ng'wa
Kaisali ng'winhagi Kaisali; nī sha ng'wa Mulungu ng'winhagi Mulungu."

22Aho bigwa bakakumya na kakumīje kangī nako, bīnga ho būneka.

Basadukayo na mhayo gwa būjūūko
Mko 12:18-27; Luk 20:27-40

23Ū mu lūshikū lwenūlo dūhū hangī būnsanga Basadukayo; abo bahayile gīkī
būtīho būjūūko. Hūna lūūlū būmūja

24būhaya, "Nangi ū Musa ahayile gīkī, ūlū munhū ūzumalīka alīyo atī na baana,
ng'wanong'wawe akūng'wingīla ū nkīma ng'wenūyo, antoole amyalīle baana ū
ndūgūye.

25Ali lūūlū, baalīho banhū mpungatī ba shikūlū na shizuna, bikalaga hamò nise
ng'wenūmu ūmu; ū tangi wabo akatoola, alīyo ūcha atalekile baana,
ng'wanong'wawe ūng'wingīla ū nkīma ū nchīlwa.

26Ū wa kabīlī ng'wenūyo nang'hwe gūng'wilongela ū gwenūyo; nū wa kadatū,
kūshisha būshila pye a bose mpungatī!

27Aho bashila pye, nose nū nkīma ūcha!

28Ī gīsī lūūlū, ū ng'wikanza lya būjūūko, akūbiza nke o ng'wa nani ū mu bose
mpungatī, īkī pye baalī bantoola?"

29Ū Yesu ūbashokeja ūbawīla gīkī, "A bing'we mutashimanile ī shandīkwa, nū
būdūla bo ng'wa Mulungu, h'ī chene mulīhūbīla.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

30Nguno ū ng'wikanza lya būjūūko batūbiza ba kūyūtoola nūūlū kūtoolwa, alīyo
bakūbiza gītī bamalaika ba ng'wigūlū.

31Nīyo ū mhayo gwa kūjūūka bafu gwenūyū, mutaalī ū kūsoma ūmo
akūmuwīlīlaga ū Mulungu; ī gīkī,

32'Ū nene nalī Mulungu wa ng'wa Abulahamu, na Mulungu wa ng'wa Isaka, na
Mulungu wa ng'wa Yakobo? Ū wei atī Mulungu wa bafu, alī wa bapanga.'"

33A mabita ga banhū aho gigwa gīko gakabūkumya no ū būlangi bokwe.

Shilagīlo shitaale kūtinda shose

Mko 12:28-34; Luk 10:25-28

34Bafalisayo nabo būng'witinja aho bigwa gīkī wabahuumūja a Basadukayo.

35Ūmò wabo walī nangi wa shilagīlo, ūmūja ibūjo mu kūngema; ūhaya gīkī,

36"Nangi ī shilagīlo ī shitaale ū mu malange ni shilī ginehe?"

37Nang'hwe ūng'wīla, "Ntogagwe ū Seeba Mulungu wako na ng'holò yako yose,
na būpanga wako bose, na maganiko gako gose.'

38Ī shenīshi h'ī shitaale, hangī h'ī sha kwandya.

39Nī sha kabīlī shilī gīko dūhū; shihayile gīkī, 'Ntogagwe nzenganwa ng'wiyo
gīt'ūmo witogelilwe bebe ng'wenekīlī.'

40Ū ng'wihando gwa malange gose, na a kalangīle ka bahangi bose, gūlī ha
shilagīlo shenīshi būbīlī washo."

Ng'wana wa ng'wa Daūdi

Mko 12:35-37; Luk 20:41-44

41Aho bibilinga a Bafalisayo, ū Yesu ūbabūja

42ūhaya gīkī, "Mukwībonaga ginehe ī mihayo ya ng'wa Kilisito, ī gete ni ng'wana
o ng'wa nani?" Būng'wīla, "O ng'wa Daūdi!"

43Nang'hwe ūbawīla; "Hama nibūlī lūūlū ū Daūdi ng'wenekīlī, akang'haya mu
nguzu ja ng'wa Moyo gīkī Seeba? Nguno akahaya,

44'Ū Seeba akang'wīla ū Seeba wane, igashaga kū nkono gwane gwa būlyo,
kūshisha nabatūūle a banishi bako ha sīlīlī ya mhambala jako.'

45Ī gīsī lūūlū, ū Daūdi ūlū alīng'witana gīkī Seeba, numho alī ng'wana wakwe
hangī kinehe?"

46Atigelile nūūlū ūmò wa kūnshokeja mhayo; nīyo kūfuma lwise lwenūlo
atigelile hangī munhū wa kūmūja mhayo gose gose.

Matayo 23

Kūhūgūlwa kwa bahemba

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Mko 12:38-39; Luk 11:43,46; 20:45-46

1Hūna ū Yesu wandya kūbawīla a banhū hamò na a bahemba bakwe

2gīkī, “A balangi ba shilagīlo na a Bafalisayo, balī h'isumbī lya ng'wa Musa.

3Ali lūūlū, īdimagi pyī īyo bakamuwīlaga, nīyo g'wīshikīlīja. Kwike yaya ū kwīta ūmo bakīītīlaga a boi, nguno bakayombaga dūhū, alīyo yaya ū kūshikīlīja.

4Hangī bakatungaga miligo midito bayūbaseseja a banhū kū mabega kwībūūcha, alīyo a boi benekīlī batī n'iganiko lya kwībūūcha nūūlū hado; nūūlū ni kūkuumya ho na lwala lwabo dūhū biya.

5Nguno pyī ī milīmo yabo bakīītaga gīkī babonwe na banhū; ū gwabo gūlī gwa kwikala būkūlīlīja fulakitelia jabo, na kūlīhīlīja masune ga ng'hanjo jabo dūhū.

6Nū mu masinagogi batogilwe kwigasīja masumbī g'ikūjo; hama nūūlū būlaalīkwa kūja kū shigukulu, nū kwene bakakūūbīlījaga ha magele ga bakūjiwa.

7Pye na mu magūlilū hose bagaagaanile kwikala būgīshiwa na kwitanwa, ‘Nangi!’

8A bing'we yaya ū kwikala mukwitanagwa, ‘Nangi.’ Nguno ū Nangi wing'we alī ūmò dūhū, lelo a bing'we pyī mulī badūgū.

9Hangī yaya ū kūng'witana munhū nūūlū ūmò ū mu sī ūmu gīkī, ‘Baba’ nguno mulī na Sīng'we ūmò ng'wigūlū.

10Nīyo a bing'we yaya ū kwitanwa ‘Bataale’ nguno ū Ntaale wing'we alī ūmò dūhū, ng'wene Kilisito.

11Hama a bing'we ū ntaale wing'we h'ūyo akūbiza ntūmami wing'we.

12Ose ose ū wa kwigūngūhya wei ng'wenekīlī, akūdohelejiwa, alīyo ū wa kwidohya, ū ng'wene akūgūngūhiwa.”

Koolomiwa Bafalisayo na balangi ba shilagīlo

Mko 12:40; Luk 11:39-42,44,52; 20:47

13“Bing'we balangi ba shilagīlo na Bafalisayo bibeeleja, mulī mu kwihīga; nguno mukabalugalīlaga a banhū ū būtemi bo ng'wigūlū. A bing'we mulemeelilwe ū kwingīla, alīyo na a babo batogilwe ū kwingīla mutabazunīlījaga ū kūbīta!

[14Mulī mu kwihīga a bing'we balangi ba shilagīlo na Bafalisayo bibeeleja, bing'we abo mukalyaga sabo ja bakīma bachīlwa, na kūlomba kalombele kalīhu ka kwiyoolecha; managi gīkī a bing'we mukūpandīka nsango ntaale kūtinda!]

15Mulī mu kwihīga kūtaale no a bing'we balangi ba shilagīlo na Bafalisayo, nguno mukakīlaga manyanza na magūngūli kūjūhembeka munhū ūmò; hama ūlū ng'wang'hembeka hūna ng'wang'wenheleja kūbiza munhū wa kūjimīlīla mu nsango gwa moto gīt'ūmo mulī a bing'we, na kūtinda ho!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16A bing'we batongeeji mulī mu kwihīga, nguno mulī babboku, ng'wakūyūlanga gīkī, 'Munhū ose ose nūūlū akitonga kūnū akwīhayaga hekalu atūbonelwa mhayo, alīyo ūlū witonga mu kūjihaya hela ījo jilīmo ū mu hekalu, ū ng'wenūyo wigwashaga!'

17Bing'we babbūūlī na babboku, ī shitaale ni shilī ginehe? Ī hela, nūūlū ī hekalu īyo īkajeejaga ī hela?

18Na hangī mukalangaga gīkī, 'Munhū ose ose nūūlū akitonga mu kūgūhaya ng'walīlo atūbonelwa mhayo, alīyo ūlū witonga mu kūshihaya ī shitambo īsho shilī a ha ng'walīlo, ū ng'wenūyo wigwashaga!'

19Bing'we babboku, ī shitaale ni shilī ginehe? Ī shitambo, nūūlū ū ng'walīlo ūyo gūkasheejaga ī shitambo?

20Hūna lūūlū managi gīkī, būlī munhū ūlū witonga mu kūgūhaya ng'walīlo, numho witongaga mu lina lyago ū ng'walīlo, hamò nī shikolo īsho shilī higūlya yago.

21Nū yūyo witonga kūnū akwīhayaga hekalu, numho witongaga mu lina lyayo, nū yūyo akikalaga mo.

22Hangī nūūlū munhū witonga mu kūlīhaya igūlū, numho witongaga kū lina ly'isumbī lya ng'wa Mulungu, nū yūyo aligasīgije.

23"Mulī mu kwihīga a bing'we a balangi ba shilagīlo na Bafalisayo bibeeleja, nguno mukafunyaga īmò ya ng'wikūmi ya shikolo shido do do, gītī shisanjo sha mu shilīwa; alīyo ī mihayo mitaale ī ya mu malange, gītī kūlamula mu būtūngīlīja, na kūchīla shigongo, na kūzunya; ī yene mukīlekaga. Shing'wigeleelilwe kwīshikīlīja ī yenīyī, kwike nī yīngī īyo yaya ū kwīleka.

24Bing'we batongeeji babboku, ū nīmo gwing'we ū ntaale gūlī gwa kūyūnga gītī ng'wiyūngīlo, na kūyūsolanhya, ng'waponya ū būfune, lelo ī ngamīla ng'wajimila!

25Mulī mu kwihīga a bing'we balangi ba shilagīlo na Bafalisayo bibeeleja, nguno mukiyoogelelejaga higūlya gūlya gītī kooja shikombe na mabakuli, alīyo ū mu gatī ng'okalile wibi na kwikūmva kwabūbi.

26Bebe Mfalisayo mboku, ojaga tame ū mu gatī ya shikombe sheele, hūna ūshooje nī hanze!

27Mulī mu kwihīga a bing'we balangi ba shilagīlo na Bafalisayo bibeeleja, nguno mubizile gītī shigila īsho shikabonekanaga shawiza a higūlya, īkī shizengeelilwe shūbilwa na swakala, alīyo ū mu gatī shokalile maguha ga bafu, na būsoso bo mbika jose!

28H'ūmo mukabonekanīlaga ū kū banhū; a higūlya mulī batūngīlīja, alīyo ū mu gatī ng'okalile wibeeleja na būgomi!"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Nsango gūliza
Luk 11:47-51

29“Mulī mu kwihīga a bing'we balangi ba shilagīlo na Bafalisayo, nguno ī shigila
sha bahangi mukashizengeelaga, ng'wayūgaliila na mashigo ga batūngīlīja.

30Kūnū mukūhayaga gīkī, ‘Ūlū ni twalī tūlīho ū mu shikū ja bakūlūgenji bise, ni
tūtizunīlīgije nabo ū mu kūgiita a mininga ga bahangi!’

31Ū mu kūhaya gīko, mukwikaanīlaga bing'we benekīlī gīkī mulī baana ba
babūlagi ba bahangi.

32Hū kūhaya yokalīlījagi ī ngelekelo ya basīng'we.

33Bing'we abo mulī nzoka, na būbyīle wa shipīlī, mukūgwiliga ginehe ū nsango
gwa moto?

34Hūna lūūlū managi gīkī, nalīmutūmīla hangī bahangi, na banhū bitegeleja na
balangi, bamò mukūbabūlaga na kūbakoma ha misalaba, bamò babo
mukūyūbatūlīla mu masinagogi ging'we; nīyo mukūyūja mukūbahīgaga hose
hose ū mu mizengo.

35Kūshisha a mininga ga beela pye a bose gidīkīle ha mitwe ying'we; pye ayo
gaamala kwitwa ha sī, kwandīja ga ntūngīlīja Abeli, kwiza kūkaja kū ga ng'wa
Zakalia ng'wana Belekia, ūyo mukamūlagīla mu hekalu kū būtongi bo ng'walīlo.

36Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, ī yose īyī īkūbagwīla a banhū ba shibyalīlwe
īshi.”

Kūgūlīlīīla nzengo gwa Yelusalemu
Luk 13:34-35

37“Yelusalemu, Yelusalemu, mūlagibo bahangi; bebe ūyo ūkabapondaga mawe
abo ūkatūmīlagwa. Nashishaga ng'hangala jinga nakūmanagūgema
kūbakuminga kuminga a baana bako, gīt'ūmo ngoko īkakumingīlaga zwiyū jayo
yajibandīla mu manana gayo; alīyo ūtatogilwe!

38Managa gīkī olekelagwa buyīkī ī numba yako!

39Nguno nalīkūwīla ūtūnibona hangī kūshisha aho ūkūhaya gīkī, ‘Alī na lubango
ūyo aliza mu lina lya ng'wa Seeba!’”

Matayo 24

Kūkambagūlwa kwa hekalu
Mko 13:1-2; Luk 21:5-6

1Hūna ū Yesu ūfuma ū mu hekalu; aho alīja a bahemba bakwe būng'wegeela
bayūng'oolekeja ūmo gaalī gazengelilwe a mabīndo gayo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Nang'hwe ūshosha ūhaya; “Angū mulīgabona pye a genaya? Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, līlīho iwe a henaha īlo līkūlekwa higūlya y'iwe lichalyo, īlo līlūholomolelwa ha sī!”

Wandījo bo makoye
Mko 13:3-13; Luk 21:7-19

3Hūna ūūkigasha mu lūgūlū lo mizeituni, a bahemba bakwe būng'wegeela hoi, balī boi dūhū. Būhaya gīkī, “Tūwīlage ī yenīyī īkūbiza ho nanalī; na hangī shikūbiza ho shimanīkījo kī ī sha kwiza kwako, nī sha koolecha kūshikīīla kw'ikanza?”

4Ū Yesu ūshosha ūbawīla gīkī, “Ilang'hanagi munhū ose ose atizūmulemba lemba.

5Nguno bingī bakūyiza mu lina lyane, balīhaya gīkī, ‘Ū nene hū nalī Kilisito!’ Nīyo bakūhūbya banhū bingī.

6Hama mukwandya kūyigwa mabūlūgū na ng'hūlū ja mabūlūgū. Alīyo yaya ū kūfung'wa ng'holò, ī yenīyo shiigelile ībize ho; kwike ī ngelelo īkūbiza ītaalī ū kūshika.

7Nguno būkūbiza ho wiyūbūkīji ha gatī y'ihanga n'ihanga, na būtemi kū būtemi. Jikūyūding'hima nyahīnga, na kwilonga nzala mu mapandī mingī.

8Kwike pyī ī yenīyī īlī gītī wandījo wa kūlung'wa būsūngū dūhū.”

9“Na mukūyūlodeelwa ng'wayūluhiwa na kūbūlagwa. Nīyo pye a mahanga gakūmukolwa kūlwa nguno ya lina lyane.

10Hama bingī bakwipama, na bakūyilodeela kūlwa nguno ya kwikolwa benekīlī na benekīlī.

11Na bahangi bingī balomolomo bakwilonga, bayūbenheleja banhū bingī kwīnga ū mu ng'hana.

12Būtogwa bo banhū bingī būkūpola kūlwa nguno ya būgomi kongeja kūkwīla.

13Alīyo ūyo wiyūmīlīja kūshisha kū ngelelo, akūpīla.

14Nīyo ī Ng'hūlū ja būtemi jenīji shiigelile jilomeelwe pye a hose ū mu sī, wilonge būkaanīji kū mahanga gose; hūna lūūlū ī ngelelo īkūshika.”

Būluhi būtaale
Mko 13:14-23; Luk 21:20-24

15“Ali lūūlū, ī sha malofu ī shikenaagūji īsho shihayiwe na ng'hangi Danyeli ūlū ng'ūshibona shīmīīla h'ipandī lyeela, ūyo alīsoma ni itegelejage,

16a henaho abo balī mu sī ya Būyudaya ni bapeelelage kū ngūlū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Ūyo ūsangwa alī kwigūlya ya numba, atizika gīkī asole shikolo kūfuma mu
numba yakwe.

18Nū yūyo alī kū malaale atizūshoka kū numa kūsola shizwalo shakwe.

19Ū mu shikū jenījo bakūbiza mu makoye mataale no abo bakūsangwa balī nda,
na a babo bakūbiza bakonhyaga.

20Lombagi ū kūpeela kwing'we kūtizūbiza mu shikū ja mbeho ya mu shiyaga,
nūūlū ha sabato.

21Nguno ū ng'wikanza lyenīlo būkūbiza ho būluhi būtaale no, ūbo būtaalī
kwilonga kūfuma ha wandījo wa sī kūshisha haha; hama būtalabiza ho hangī na
hado yaya!

22Nīyo ūlū ni ītī kūgehiwa ī shikū jenījo, walī atīho wa kūpīla nūūlū ūmò, alīyo ī
shikū jenījo jigehiwe kūlwa nguno ya basolwa.

23"Nose ūlū ose ose ūmuwīla gīkī, 'Lolagi ūūy'aha ū Kilisito,' nūūlū gīkī, 'Alī
kūūnū,' yaya ū kūzunya.

24Nguno bakwilonga bakilisto balomolomo, na bahangi balomolomo; nīyo
bakūyoolecha maleeba mataale na mihayo ya kūkamaaja, gīkī ūlū yūdūlīkana
babahūmbūūle na a basolwa.

25Managi gīkī ū nene nalīmuhūgūla kūko ītaalī ū kwilonga ī yenīyo.

26Hū kūhaya gīkī nūūlū munhū ūmuwīla, 'Lolagi ūūyo alī kū matogolo,' yaya ū
kūfuma; nūūlū gīkī, 'Lolagi mu kaya alīmo wibisaga,' mutizūzunya.

27Nguno īkūbiza gīt'ūmo lūlabi lūkalabījaga mu kīya, alīyo ū būng'weku boshika
ng'weli. Nū kwiza kwa Ng'wana wa Munhū kūkūbiza gīko.

28Nguno aho gūlī mimba hū hene aho jikwikumingīla nī mbeshi."

Kwiza kwa Ng'wana wa Munhū

Mko 13:24-27; Luk 21:25-28

29"Alīyo ū būluhi wa mu shikū jenījo ūlū būbīta, haho na haho ī līīmi līkwītīlwa
giiti, nū ng'weji gūkoya ū kūfunya ū būpe wago. Nī sonda jikūyūmodagūka
kūfuma ū kwilunde; pyī nū būdūla bo ng'wigūlū būkūtinginyiwa.

30Hūna lūūlū ū ng'wilunde shikūbonwa shimanīkījo sha Ng'wana wa Munhū.
Pyī ī ng'anda ja banhū ba mu sī bakūlīla ng'hūngū; hama bakūmona ū Ng'wana
wa Munhū alī mu malunde ga ng'wigūlū aliza, na būdūla n'ikūjo itaale.

31Hūna akūtūma bamalaika bakwe n'ilaka itaale lya mhembe. Bakūja
balībakuminga pye a basolwa bakwe kūfuma mhandī ine ja sī; kūfuma wandījo
w'igūlū kūshisha kū ngelelo yalyo!"

Ilangīlagi kū ntini

Mko 13:28-31; Luk 21:29-33

© 2015 Bible Society of Tanzania.

32“Ī haha ū mhayo gwenūyū gwilangīlagi kū ntini. A matambī ga ntī gwenūyo
ūlū gandya kūsonga na kūfuluma madūūtū managana, mukamanaga gīkī
gwegeelaga ū ng'waka.

33Nī mihayo yenīyī īlī gīko; ūlū ng'ūbona yandya kwilonga managi gīkī alī hihī,
nūwe wegeelaga alī ha mīta.

34Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, ī shibyalīlwe īshi shitūbīta aho ītaalī kūshikīīla
pyī ī yose īyī.

35Ī ligūlū nī sī shikūbīta, alīyo ī mihayo yane ītīko kūjimīīla na hado yaya!”

Ū lūshikū nī likanza shitamanīkile

Mko 13:32-37; Luk 17:26-30,34-36

36“Kwike atīho ūyo alūmanile ū lūshikū lwenūlo nī likanza; nūūlū a bamalaika
ba ng'wigūlū batamanile, pyī nū Ng'wana; ūlū atī Baba wike.

37Nguno ū kwiza kwa Ng'wana wa Munhū kūkūbiza gīt'ūmo īkajīla mu shikū ja
ng'wa Noa.

38Ū mu shikū jenījo aho lyalī lītaalī kwiza ī lihūūma, balyaga na kūng'wa; hangī
batoolaga na kūtoolwa, kūshisha mu lūshikū ūlo Noa akingīla mu ngalaba.

39Batachagūkile nose lyūbasanganīja ī lihūūma, lyūbapyagūla pye a bose.
H'ūmo kūkūbizīla nū kwiza kwa Ng'wana wa Munhū!

40Banhū babīlī bakūsangwa balī mu ngūnda, ūmò akūtwalwa, ūmò ūlekwa!

41Bakīma babīlī bakūsangwa bakwishiishaga, ūmò akūtwalwa, ūmò ūlekwa!

42Na lūūlū ikalagi nzūgūlū matū, nguno mutamanile ū Seeba wing'we akwiza
lūshikū kī.

43Hama managi gīkī, ū namugī ha ng'wakwe ūlū ni walīdeeba ī likanza lya kwiza
kwa ng'wibi, ni atīlekanīgije ī numba yakwe īkambagūlwe!

44Nose lūūlū na a bing'we shing'wigeleelilwe kwikala nzūgūlū matū, nguno ū
Ng'wana wa Munhū akwiza ng'wikanza īlo mutūliganikīlaga.”

Shigemeng'hejo sha nsese

Luk 12:41-48

45“Ī gīsī, nsese kī ū nsanyiwa na ng'witegeleja, ū wa kūtūūlwa na ise būgonzo
ha būtaale bo kaya yakwe, gīkī ayūbagabanhya banhū ba ha ng'wakwe būlī
ng'wene shilīwa shakwe ng'wikanza īlo ligeleelilwe?

46Ū nsese ng'wenūyo ūlū ūsangwa nū ise būgonzo akwītaga īyo alagīlilwe,
akūbiza na lubango ningī no.

47Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī akūng'wīta abize ntaale wa shikolo shose ī sha
ha ng'wakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

48Alīyo ū nsese ng'wenūyo ūlū wabūbi, hūna wandya kwiwīla ū mu moyo gokwe gīkī, 'Yū odīlile no nīyo ū baba būgonzo!'

49Hama na ūlinhya kūyūbatūla a basese biye, kūnū akūlyaga na kūng'wa na bakolwa walwa,

50ū ise būgonzo akūng'wisanganīja ū nsese ng'wenūyo mu lūshikū ūlo atalwiganikīlile, n'ikanza īlo atalīmanile.

51Akwiza amutagūle mapingili mapingili, nī mheela yakwe ang'wisaabīle ng'wigele lya bibeeleja, ūko kūkūbiza kūlīla ng'hūngū na kūshelanya mino!"

Matayo 25

Shigemeng'hejo sha banhya ikūmi

1"Hūna lūūlū, ū būtemi bo ng'wigūlū būkwikolanījiwa na banhya ikūmi, abo bakasola tala jabo būja kūng'wīma nzīla ntooji.

2A batanò babo baalī babbūūlī, alīyo a bangī a batanò būbiza bachagūku.

3A babbūūlī bakasola ī tala jabo ahene, kwike a maguta a ga kongeja batasolile.

4Alīyo a bachagūku, aho basola ī tala jabo būsola na maguta mu shiseme sha helegeko.

5Ū ntooji akadīla ū kūshika, nose būtindwa tūlo pye a bose, būlaala."

6"Ū būjikū aho bohuumūlīja, kūhayimanīla yoge na mhūndū jazīlīng'hanya; banhū bandya kwiwīla, 'Oshika ū ntooji, nsūng'wanhagi.'

7Hūna lūūlū a banhya ikūmi benabo būgulumūka wangū wangū, bandya kūgūbeeja ū moto gwa tala jabo jibake chiza.

8A babbūūlī būbawīla a bachagūku gīkī, 'ī tala jise jilīlimalima jilīhaya kūjima, tongejagi nise a maguta ging'we.'

9Nabo a bachagūku būbashokeja balīhaya gīkī, 'Gatūtwigela a bise na a bing'we; jagi ū kū bajinja mukagūle ging'we ning'we.'

10Aho balīja ūshika ū ntooji, abo baalī bamalīīlile bingīla nang'hwe ū mu numba ya būgeni, gūlugalwa ū mīta!

11"Ha numa ya henaho būshika na a banhya a bangī balīhaya, 'Tūlugūlīlage nise baba!'

12Nang'hwe ūbashokeja alīhaya gīkī, 'Nalīmuwīla gwa ng'hana natūmumanaga ū nene a bing'we!'

13Na lūūlū, ikalagi nzūgūlū matū; nguno mutalūmanile ū lūshikū nūūlū ī likanza."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Lūsumo lo basese na talanta
Luk 19:11-27

14“Na hangī īkūbiza gītī munhū nebe ūyo akahaya kwīnga ha ng'wakwe, ūleka
ogabanhya basese bakwe sabo jakwe.

15Ūng'winha būlī ng'wene gīt'ūmo būlī ū būdūla bokwe; ūmò ūng'winha talanta
itanò, ūngī ibīlī, ūngī īmò; hūna ūja ū wei.

16Ūyo akasola talanta itanò haho na haho ūja ūūkandya kūjitūndanya ī sabo
jenījo, jibyalana, ūpandīka talanta jingī itanò.

17Nū yūyo akinhwa ibīlī wīta gīko, nang'hwe ūpandīka jingī ibīlī.

18Lelo ūyo akasola īmò, ū ng'wene ūja ūūkasīmba ha sī, wīfukīīla henaho ī sabo
ya ng'wa ise būgonzo.

19“Aho jabīta shikū ningī wiza ū saabo būgonzo; ūshikīla kūbaloja a katūmamīle
kabo.

20Ūyo walī wasola talanta itanò ūshika; wenha jingī itanò ūhaya, ‘Baba
ūkaninha talanta itanò, naapandīkile jingī itanò jiiji.’

21Ū ise būgonzo ūng'wīla, ‘Būgatū ū bebe ūlī nsese wawiza na ntūngīlīja. Īkī
wabizile ng'wishigwa mu shigehu nakūkūtūūla higūlya ya shikolo shingī,
ingīlaga mu būyegi bo ng'wa so būgonzo.’

22Ūshika nū wa talanta ibīlī, nang'hwe ūhaya, ‘Baba ūkaninha talanta ibīlī,
naapandīkile jingī ibīlī jiiji.’

23Nū ng'wene ūng'wīla ū ise būgonzo gīkī, ‘Būgatū; ūlī nsese wawiza na
ntūngīlīja. Īkī wabizile ng'wishigwa mu shigehu nakūkūtūūla higūlya ya shikolo
shingī, ingīlaga mu būyegi bo ng'wa so būgonzo.’

24Wahayūkiza ūyo olī opandīka talanta īmò, ū ng'wene ūshikīla kūhaya, ‘Baba
nakūdeebile gīkī ū bebe ūlī munhū ngugu, hangī ūkagesaga nū kūko ūtabībile,
hama ūkakumingījaga nū kūko ūtahambile.

25Hūna lūūlū nakogoha, nūja nūkīsīmbīla ha sī ī talanta yako nībisa; yīyī
ūlīyībona ī sabo yako!’

26“Ū ise būgonzo ūnshokeja alīng'wīla gīkī, ‘Ū bebe ūlī nsese wabūbi, nīyo ūlī
ng'oolo; gashinaga ūmanile gīkī nakagesaga nī shisho natashibībile, na gīkī
nakakumingījaga kwīngīīla nū kūko natahambile!

27Ūlū chene yalī īkwigeleelilwe kwībīka kū basūlūja ī sabo yane, a ha kūshoka
ni nayanukūla ī sabo yane nī mbyalanwa jaho.

28Ntaajagi ī talanta yenīyo mung'winhe ūyo alī najo ikūmi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

29Nguno ūyo alī nasho shingī akongejiwa na kūtinda ho, alīyo ūyo atī na shikolo akūtaajiwa nī shisho alī nasho!

30Ū nsese ūyo atī na ngofyoolo mponyagi kū giiti sha hanze ū ng'wene, ūko kūkūbiza kūlīla na kūshelanya mino.'"

Lūshikū lo kūlamulwa kwa banhū

31"Hūna lūūlū, a ha kūshoka kwakwe ū Ng'wana wa Munhū, akwiza ng'wikūjo lyakwe hamò na bamalaika bakwe. Ūlū ūshika akwigasha h'isumbī lyakwe lya būtemi.

32Hūna a banhū ba mahanga gose, bakwīmīīla kū būtongi bokwe. Nang'hwe akūbakomanya gīt'ūmo ndīīmi akakomanījaga ng'holo na mbūli.

33Ī ng'holo akūjitūūla kū nkono gwakwe gwa būlyo, ī mbūli kū lūmoso lokwe.

34Ha numa ya yenīyo, ū Ntemi akūbawīla abo balī kū nkono gwakwe gwa būlyo gīkī, 'Nzūgi a bing'we, abo mulī na lubango ja ng'wa Baba. Ingīlagi ū mu būtemi ūbo mulonja longejiwe kūfuma ha kūseeng'wa kwa sī.

35Nguno naalī natuubile ng'ūninha shilīwa, na naalī nakolilwe nota ng'ūninha minzī nūng'wa, na hangī naalī ngeni ng'ūnanukūla.

36Hama naalī dūūhū ng'ūninha shizwalo, naalī nsaatu ng'wiza kūnigīsha, hangī naalī mu jeela, nū ng'wene ng'wiza kūnilola.'

37"Nabo a batūngīlīja bakūnshokeja balīhaya gīkī, 'Seeba nanalī aho tūkakūbona ūtuubile tūkwinha shilīwa, nūūlū ūkolilwe nota tūkwinha minzī ga kūng'wa?

38Na hangī tūkakūbona nanalī ūlī ngeni tūkwanukūla, nūūlū ūlī dūūhū tūkwinha shizwalo?

39Hangī yalī nanalī aho tūkakūbona ūlī nsaatu, nūūlū ūlī mu jeela twiza kūkūlola?'

40Nang'hwe ū Ntemi akūbashokeja alīhaya, 'Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, ī yose īyo ng'wabīītīlaga a badūgū bane a bado bado aba, ng'wanīītīlaga nene.'

41"Hama na a babo balī kū nkono gwakwe gwa lūmoso akūbawīla gīkī, 'īngagi a henaha a bing'we nguno muzumilwe, jagi kū moto ūyo gūpembilwe kūlwa ng'wa Shetani na bamalaika bakwe.

42Nguno aho naalī natuubile na nakolilwe nota, mutaninhile shilīwa nūūlū minzī ga kūng'wa.

43Naalī ngeni, nahene mutananukūlile, hangī naalī dūūhū mutaninhile shizwalo; naalī nsaatu, hangī naalī mu jeela, alīyo mutizile nūūlū kūnilola!'

© 2015 Bible Society of Tanzania.

44Nabo bakūnshokeja balīhaya gīkī, ‘Seeba nanalī tūkakūbona ūtuubile nūūlū ūkolilwe nota, nūūlū ūlī ngeni, nūūlū ūlī dūūhū, nūūlū ūlī nsaatu, nūūlū ūlī mu jeela; nise tūleka ū kūkūgunanha?’

45A henaho nang'hwe akūbashokeja alīhaya; ‘Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, ūmo ng'walī mutang'wītīlile mhayo nūūlū ūmò wa bado bado aba, mutanīītīlile nene!’

46Hūna lūūlū a benabo bakūja mu nsango gwa būja na būja; a batūngīlīja nabo bakūja mu būpanga butashilaga.”

Matayo 26

Long'we ya kūmūlaga Yesu

Mko 14:1-2; Luk 22:1-2; Yoh 11:45-53

1Ū Yesu aho wakalīcha ū kūsomboola ī mihayo ī yose īyī, ūbawīla a bahemba bakwe,

2“Mumanile gīkī jasaagaga shikū ibīlī īshike pasaka; na lūūlū itegelejagi gīkī, ū Ng'wana wa Munhū akūtūūlwa mu makono ga babūlagi akong'we ha nsalaba.”

3Ī likanza lyenīlo a bagabīji bataale na a banamhala baalī batobanīla ha ng'wa Kayafa, ūyo walī ntaale wa bagabīji.

4Balomanaga balīkooba nzīla ya kūndima ū Yesu mu nyasala sala bamūlage.

5Kwike bakiwīla gīkī, “Yaya ū ng'wikanza lya shigukulu, batizīīta nsambo a banhū.”

Yesu kwitīīlwa maguta

Mko 14:3-9; Yoh 12:1-8

6Ū Yesu aho alī Betania, ha ng'wa Simoni munhū wa mbiji,

7akigasha kūlya shilīwa. Kūhayimanīla nkīma ūmò wang'wegeela, abūūkije jūbba ya alabasta, ya maguta ga mpango ntaale; ūshika ūng'witīīla kū ntwe ū Yesu a maguta genayo.

8A bahemba bakwe aho babona gīko būsaaya no; būhaya, “Al'ū būkenaagūji ūbū nabo bo mbika kī hangī?

9Īkī a maguta genaya gaalī gashikile kūjinjiwa, shilonga shikolo shingī būgabanhyiwa bahabī!”

10Alīyo ū Yesu aho wadeeba ūhaya gīkī, “Nibūlī mulīnkoya ū mayū ng'wenūyū? Ū nīmo ūyo wanibeegeja nene gwenūyū gwawiza.

11Nguno a bahabī a bene mulī nabo gwa gwa gwa, alīyo ū nene natūbiza hamò ning'we shikū jose.

12Ūmo wanitīīlīla maguta gīkī, wagūbila ū mīlī gone kūlw'ikanza lya kūjīkwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, hose hose ū mu sī ūko jikūlomeelwa ī Ng'hūlū
Jawiza jenīji, nū mhayo ūyo wagwīta gwenūyū gūkūhayiwa kūlwa
kūng'wizūkwa."

Wijomboki bo ng'wa Yuda
Mko 14:10-11; Luk 22:3-6

14Hūna ūmò wa babo ikūmi na babīlī, lina lyakwe witanagwa Yuda Isikaliote,
ūja ū kū bagabīji bataale.

15Ūūkababūja gīkī, "Mukūninha kī nalang'oolekeje ū Yesu mundime?"
Būnsoloogeja shilingi makūmi adatū.

16Ng'hana kūfuma ikanza lyenīlo wandya kūkooba ng'wanya gwa kūnodeela ū
Yesu kūbo!

Kūlya pasaka na bahemba
Mko 14:12-21; Luk 22:7-14,21-23; Yoh 13:21-30

17A ha lūshikū lo kwandya lo migatī ītī na shibimbya, a bahemba
bakang'wegeela ū Yesu būmūja gīkī, "Ūtogilwe kwīlīīla halī ī pasaka tūje
tūkakūlonja longeje?"

18Nang'hwe ūbawīla, "Jagi ū mu nzengo, alīmo munhū nebe; mushike
mung'wīle, 'Ū Nangi alīhaya gīkī, ī likanza lyane lyegeelaga, nakwiza na a
bahemba bane a ha ng'wako, tūlīīle henaho ī pasaka.'"

19A bahemba būja būūkīīta gīt'ūmo akabalagīīlīla ū Yesu; bīlonja lonja ī pasaka.

20Ī mhīndī wiza wigasha hamò nabo abo ikūmi na babīlī.

21Aho balīlya kwimanīla obawīla alīhaya, "Nalīmuwīla go ng'hana gīkī, ūmò
wing'we akūnilodeela!"

22Bakapīnīhala no būyūmūja; būlī ng'wene wahaya, "Hamo nene Seeba?"

23Nang'hwe ūshosha ūhaya gīkī, "Ū nodeeji one alīkoja nang'hwe ī nhonge
jakwe ūmo nalīkoja ū nene!

24Na ng'hana ū Ng'wana wa Munhū ajile gīt'ūmo andīkīlilwe, alīyo alī mu
kwihīga kūtaale no ū munhū ūyo alīnodeela ū Ng'wana wa Munhū. Yalī hambū
hambū ū munhū ng'wenūyo ūlū ni olī atabyalilwe!"

25Nose nū Yuda, ūyo olī nodeeji okwe, ūbūja gīkī, "Nangi hamò nene?" ū Yesu
ūng'wīla, "Bebe wagūhaya!"

Kūtūūlwa sangīla
Mko 14:22-26; Luk 22:14-20; 1Bk 11:23-25

26Hūna lūūlū aho balīlya, ū Yesu ūsola ngatī. Ūlūmba hūna ūgūmeganya, ūbinha
a bahemba kūnū alīhaya gīkī, "Anukūlagi mulye; ū gwenūyū mīlī gwane."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

27Ūsola na shikombe, wahayūmala kūlūmba ūbinha kūnū alībawīla,
“Shing'welagi pye a bose.

28A genaya galī mininga gane g'ilagane, ayo galidīka kūlwa banhū bingī, nguno
ya būlekejiwa bo shibi.

29Alīyo nalīmuwīla gīkī, kūfuma haha natūng'wa hangī matwajo ga nzabibu
kūshisha mu lūshikū lwa kūng'wa mapya nalī hamò ning'we mu būtemi bo
ng'wa Baba.”

30Aho bamala bīmba lyīmbo, hūna būfuma hanze būja kū lūgūlū lo mizeituni.

Petelo akūnema Yesu

Mko 14:26-31; Luk 22:31-34; Yoh 13:36-38

31Hūna ū Yesu ūbawīla gīkī, “Ū būjikū bo lelo īyī, pye a bose mukūnipeela;
nguno gwandīkilwe gīkī, ‘Nakūntūla ū ndīīmi, jibbalasane ī ng'holo.’

32Kwike ūlū najūūka nakūtonga kūja Galilaya, namutange ū kūshika ko.”

33Alīyo ū Petelo ūshosha alīng'wīla gīkī, “Nūūlū bakakūleka pye a bangī, ū nene
ng'wene ngilo ū kūkūleka.”

34Nang'hwe ū Yesu ūng'wīla, “Nalīkūwīla gwa ng'hana gīkī, ū būjikū wenūbū
aho ng'hungulume ītaalī kūhīla, ū bebe ūkūbiza onilemaga ng'hangala idatū!”

35Ū Petelo ūng'wīla hangī gīkī, “Ū nene nūūlū yūnigeleelwa kūcha nang'ho,
natīko ū kūkūlema!” Na a bahemba a bangī pye būhaya gīko.

Kūlomba mu Getisemani

Mko 14:32-42; Luk 22:39-46

36Aho bashika h'ipandī litanagwa Getisemani, ū Yesu ūbawīla a bahemba
bakwe gīkī, “Igashagi henaha naje aho nakalombe.”

37Hūna ūnsola ū Petelo na a bitūnja ba ng'wa Zebedayo a babīlī; ūgwīlwa
būpīna būdito būminya no.

38Ūbawīla gīkī, “Ī ng'holò yane īlī na būpīna būdito no, bo kūshisha mu kūcha.
Lembeelagi henaha ng'wikale miso hamò nane.”

39Ūja ha būtongi ho hado, ūūkiponeja ha sī, winama kūshisha ha sī ū būshū
bokwe, ūlomba alīhaya gīkī, “Baba ūlū īlīdūlīkana, ī shikombe īshi shinibītīīle;
kwike īt'ūmo natogelilwe nene, alīyo ūmo ūtogelilwe bebe!”

40Wahayūshoka aho baalī a bahemba, ūbasanga balaalaga, ūng'wīla ū Petelo
gīkī, “Ng'walemeelwa ū kwiyūmīlīja kwikala miso hamò nane nūūlū ikanza lya
sa īmò dūhū?

41Ikalagi miso mulombe mutizingīla mu kūgeng'wa; nguno ū moyo gūkalalilwe,
alīyo ū mīlī ng'winogolelwa!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

42Ūja hangī lūkangala lo kabīlī ūūkalomba alīhaya, “Baba ūlū ītadūlīkanile ī shikombe shenīshi shibīte natashing'wile, ni īshikīīlage īyo wītogilwe bebe!”

43Aho washoka nī hangī ūbasanga balaalile, nguno a miso gabo gaalī gadidoha.

44Ūbaleka, ūja ūūkalomba hangī lūkangala lo kadatū, ūhaya mihayo h'ī yene dūhū.

45Wahayūshoka hangī a ha bahemba ūbawīla, “Nī haha mutaalī mulaalile mukwigoloolaga dūhū? Managi gīkī lyegeela ī likanza, ū Ng'wana wa Munhū atūūlwe mu makono ga banhū ba shibi.

46Būūkagi tūje, angū mulībona gīkī wegeela ū nodeeji wane!”

Kūlodeelwa na kūding'wa kwa ng'wa Yesu

Mko 14:43-50; Luk 22:47-53; Yoh 18:3-12

47Aho ataalī ūyomba gīko, kūhayimanīla washika ū Yuda, ūyo walī ūmò wa babo ikūmi na babīlī. Wiza n'ibita itaale lya banhū babūūkije mapanga na milang'ha, bafumile kū bagabīji bataale na banamhala.

48Ū nodeeji olī obinha shimanīkījo; ūbawīla gīkī, “Ūyo nalambipe hū ng'wene, ndimagi!”

49Haho na haho ūng'wegeela ū Yesu; ūhaya, “Mhola Nangi!” Hūna ūmbipa.

50Nang'hwe ū Yesu ūng'wīla, “Ng'wichane gwītage ūyo gwakwenhaga!” A banhū benabo būnsanga hoi ū Yesu, būndima na makono gabo būng'haja.

51Ūmò wa babo baalī nū Yesu olī na līlūshū, ūlīdima, hūna ūlīsopoola; wahayūlīhubenga lyūbītīla gūtū go ntūmami o ngabīji ntaale, gūtīnīka!

52Ū Yesu ūng'wīla, “Bebe lūshoshage mu shilalo ū lūshū lwako, nguno pye abo bakabūūchaga shū bakayagalaga bo shū.

53Nūūlū hamo ū bebe ūliganika gīkī natadūgije kūnomba ū Baba mabita ga bamalaika ūninha ga kūkīla nūūlū h'ikūmi na abīlī ī haha yenīyī?

54Hama lūūlū numho gūkūshikīlījiwa ginehe ūyo gwandīkilwe gīkī, ‘Shiigelile ībize chene?’”

55A banhū abo baalī biza kūndima ū Yesu baalī ibita itaale; ī likanza lyenīlo ūbayombya alībawīla gīkī, “Ng'wiza ū kūnidima mubūkije mapanga na milang'ha gītī nalī nsambo? Īkī ng'walī mutūnidimaga a makanza ayo nalūdīlaga nigashaga mu hekalu būlī lūshikū nakūlangaga!

56Kwike pyī ī yose yajaga gīko kūlwa kūshikīlījiwa kwa shandīkwa sha bahangi.” Būmpeela pye a bahemba, būneka!

Yesu ng'wibanza lya Bayudaya

Mko 14:53-65; Luk 22:54-55,63-71; Yoh 18:13-14,19-24

© 2015 Bible Society of Tanzania.

57Hūna lūūlū aho bandima ū Yesu, būntwala kū ng'wa Kayafa, ūyo walī ntaale
wa bagabīji; h'ūko baalī bibilingīla a balangi ba shilagīlo na a banamhala.

58Nū Petelo ūnkūūbīja alī ka kūle ho, kūshisha nang'hwe ūshika nose a ha ng'wa
ntaale wa bagabīji. Wingīla ū mu gwalugwa, wigasha na batūmami, gīkī ayībone
ī ngelelo ya mihayo.

59Ū ntaale wa bagabīji nī libanza ī lyose būyūkooba kooba būkaanīji bo
nyalomolomo, gīkī bapandīke nzīla ya kūmūlaga ū Yesu.

60Alīyo batapandīkile, nūūlū īkī bingī bakayīmīīla kūfunya būkaanīji bo
nyalomolomo. Nose bigela banhū babīlī;

61būhaya, "Ū ng'wing'wana ng'wenūyū walikalaga ūhaya gīkī, 'Nadūgije
kwīsambagūla ī hekalu ya ng'wa Mulungu, hama nīzenga hangī ng'wikanza lya
shikū idatū!'"

62Kwimanīla wīmīīla ū ntaale wa bagabīji; ūmūja gīkī, "Nibūlī ūtūshoshaga
nūūlū mhayo ū mu yose īyo balīkūkaanīla a benaba?"

63Alīyo ū Yesu akikala ahuumūlile sele dūhū. Hūna ū ntaale wa bagabīji
ūng'wīla gīkī, "Ī haha nalīkwilahīja mu lina lya ng'wa Mulungu mpanga,
tūwīlage ūlū gīkī ū bebe hū ūlī Kilisito, ū Ng'wana wa ng'wa Mulungu!"

64Nang'hwe ū Yesu ūng'wīla, "Bebe ng'wenekīlī wagūhaya, nīyo nalīmuwīla
gīkī, kūfuma haha mukūmona ū Ng'wana wa Munhū igashije kū nkono gwa
būlyo gwa būdūla, aliza na malunde ga ng'wigūlū."

65Hūna ū ntaale wa bagabīji ūtandūla ng'hanjo yakwe, kūnū alīhaya;
"Ng'wabona wagima! Numho tūtaalī na nguno kī hangī nabo a bakaanīji? Angū
ng'wawigwa ū būgimu wene!

66Ī gīsī lūūlū muliganika ginehe?" Būshosha balīhaya, "Wigeleelagwa kūcha ū
ng'wenūyū!"

67Bandya na kūnswīla mate kū būshū, na kūntūla mapī;

68kūnū balīng'wīla, "Kilisito nani wakūtūla? Alimanījaga!"

Petelo kūnema Yesu

Mko 14:66-72; Luk 22:56-62; Yoh 18:16-18,25-27

69Hūna ū Petelo aho igashije hanze ū mu gwalugwa ng'wenūmo, kwimanīla
ntūmami ūmò nkīma wang'wegeela. Ūng'wīla gīkī, "Nū bebe walikalaga
nang'hwe ū Yesu, ū muna Galilaya!"

70Ūlema no, nīyo kū būtongi wa bose; kūnū alīhaya, "Bebe mayū, ū nene
natūgūmanaga ūyo ūlīgūhaya!"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

71Wīnga a henaho ūja ng'wibīndo; nū ng'wenūmo ntūmami ūngī nkīma ūmona. Nang'hwe ūbawīla abo baalīho a henaho gīkī, “Nū ng'wenūyū olikalaga nang'hwe ū Yesu ū muna Nazaleti!”

72Ūlema hangī; lelo wilahīla na kwilahīla alīhaya, “Ū nene nataamanile ū munhū ng'wenūyo!”

73Banhū balebe baalī bīmīīla ha mhūjo. Aho lyabīta ikanza iguhī, nabo būng'wegeela ho ū Petelo; būng'wīla gīkī, “Ī gete ng'hana nū bebe ng'wing'wana ūlī ūmò wabo, īkī na a kayombele kako kaloolecha chene!”

74A henaho lūūlū wandya kūzuma na kwitonga, kūnū alīhaya gīkī, “Ū nene nataamanile gete ū munhū ng'wenūyo!” Haho na haho yūhīla ng'hungulume!

75Nang'hwe ū Petelo ūgwizūkwa ū mhayo go ng'wa Yesu ūyo walī wang'wīla gīkī, “Aho ng'hungulume ītaalī kūhīla, ū bebe ūkūbiza wanilemaga ng'hangala idatū.” Gūnchima no, ūfuma hanze ūūkalīla mu kūsaatwa kūtaale!

Matayo 27

Yesu kwibanza lya ng'wa Pilato

Mko 15:1; Luk 23:1-2; Yoh 18:28-32

1Hūna lūūlū aho wela ī dilū, pye a bagabīji bataale na a banamhala bigasha, bizunīlīja gīkī ū Yesu abūlagwe.

2Hūna būntunga, būntongeja bantwalile kūlī Pilato, ūyo walī nsugi w'ipandī lyenīlo.

Kūcha kwa ng'wa Yuda

Shī 1:18-19

3Ū Yuda, ū nodeejibo ng'wa Yesu, aho wabona gīkī walamulwa, ūgalūcha a maganiko. Ī shilingi ījo makūmi adatū ūjishosha ū kū bagabīji bataale na a banamhala.

4Ūūkabawīla gīkī, “Naahūbile ū kūlodeela mininga gatī na shilingo!” Nabo būng'wīla, “Tūlī na mhayo kī hangī a bise? Ūkwīlonja bebe ng'wenekīlī ī yenīyo!”

5Ūjiponeja mu hekalu ī hela, ū wei wīnga a henaho ūja ūūkinija!

6Alīyo a bagabīji bataale aho bajisola ī hela jenījo būhaya gīkī, “Ītī yawiza ū kūjitūūla ng'wibīkīlo lya manong'ho, nguno ī joi jilī hela ja mininga.”

7Lyalīho itongo lya mūmbi, bizunīlīja kūjitūmamīla kūlīgūla, gīkī bayūjīkīla mo bageni.

8Ī litongo lyenīlo lyūyitanwa Itongo lya mininga, kūshisha na lelo yene.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Gūbiza gwashikīīla ūyo gūhayiwe na ng'hangi Yelemia; gīkī, “Bakajisola ī
shilingi īji makūmi adatū, ījo jilī mpango gokwe ūyo Baisilaeli bakang'wisaabīla,
10būjigūla itongo lya mūmbi gīt'ūmo Seeba akanilagīīlīla.”

Yesu kū būtongi bo ng'wa Pilato

Mko 15:2-5; Luk 23:3-5; Yoh 18:33-38

11Na ng'hana ū Yesu wīmīīla ū kū būtongi bo nsugi; ū nsugi ūmūja gīkī, “Ū bebe
hū ūlī ntemi o Bayudaya?” ū Yesu ūshosha ūng'wīla, “H'ūmo ūlīhayīla!”
12Alīyo aho bandya kūmūūla a bagabīji bataale na a banamhala, atashokije
nūūlū mhayo!
13Nose ū Pilato ūng'wīla gīkī, “Bebe ūtūyigwaga īyo balīkūbūūla?”
14Nahene atanshokegije nūūlū mhayo gūmò; ū nsugi ūkumya no!

Yesu ūlamulwa nsango gwa kūbūlagwa

Mko 15:6-15; Luk 23:13-25; Yoh 18:39–19:16

15Ū mu shikū ja shigukulu, ū nsugi walī na shīmīle sha kūbataligūlīla a banhū
ntungwa ūyo būng'wigongela boi.
16A makanza genayo walīho ntungwa nkumūku witanagwa Balaba.
17Hūna lūūlū ū Pilato ūbabūja a banhū abo baalī bibilinga; ūhaya gīkī,
“Mutogilwe namutaligūlīle nani? Balaba, nūūlū ū Yesu ūyo akitanagwa
Kilisito?”
18Nguno walī amanile gīkī baalī bantūūla ū Yesu mu makono gakwe kūlwa wilu.
19Ū Pilato aho ataalī igashije ū ng'wibanza, ū nke okwe ūntūmīla nhūng'wa
kūng'wīla gīkī, “Ū munhū ng'wenūyo ntūngīlīja nekage ū bebe. Nguno ū būjikū
bo lelo nakoyaga hataale no mu shilooti kūlwakwe.”
20Kwike a bagabīji bataale na a banamhala, baalī babasamīlīja a banhū gīkī
banombe abataligūlīle Balaba, ū Yesu ng'wene ache!
21Hūna lūūlū ū nsugi ūshokeela hangī kūhaya gīkī, “Ū mu babīlī aba, mutogilwe
namutaligūlīle alī?” Nabo būhaya, “Balaba!”
22Nang'hwe ū Pilato ūbabūja, “Alū ū Yesu ūyo akitanagwa Kilisito, nang'wīte
ginehe ū ng'wene?” Pye a bose būhoolanīja kūhaya gīkī, “Nekage akong'we ha
nsalaba!”
23Nang'hwe ūhaya, “Nibūlī wītile būbi kī?” A boi bongeja kūhoolanīja n'ilaka lya
higūlya balīhaya gīkī, “Ni akomagwe ha nsalaba!”
24Ū Pilato aho wabona gīkī gūtūsobookaga mhayo ntengeke, ūlū ītī kongeja
kūkūla nsambo dūhū, ūsola minzī ūkalaba a makono gakwe kū būtongi wabo a

© 2015 Bible Society of Tanzania.

banhū; ūhaya gīkī, “Neela ū nene, nīnga ū mu mininga gakwe ū munhū ng'wenūyū, mukwīlonja bing'we benekīlī ī yenīyī!”

25Pye a banhū būnshokeja balīng'wīla gīkī, “A mininga gakwe ni gabizage ha mitwe yise na baana bise!”

26Na ng'hana ūbataligūlīla ū Balaba. Aho wamala kūntūla mbooko ū Yesu, ūntūūla mu makono gabo akakong'we ha nsalaba.

Yesu ūgīmva nyachilū
Mko 15:16-20; Yoh 19:2-3

27Hūna a bashilikale ba nsugi būng'wingīja ū Yesu mu numba ya h'ikūlū, būng'wihoolekela ibita igima.

28Būnzuuja ī shizwalo īsho walī azwalile, būnzwalīkīja ng'hanjo ya nzulunge.

29Hama būbeeja na ngikili ya ming'hwa, nayo būnzwalīkīja ū kū ntwe gokwe, būlola būndimya na nang'ha ū mu nkono gokwe ū gwa būlyo; hūna bandya kūyūntugīja mazwi ū kū būtongi bokwe, kūnū balīngīmba nyachilū; būyūhaya gīkī, “Kūlaga ūhangame ntemi o Bayudaya!”

30Būyūnswīla na mate; banoga būgūsola ū nang'ha būyūntūlīla ū kū ntwe gokwe!

31Aho bamala ū kūngīmba nyachilū gīko, būnzuuja ī ng'hanjo ya nzulunge, būnzwalīkīja ī shizwalo shakwe. Hūna būntwala kūjūnkoma ha nsalaba!

Yesu kūkong'wa ha nsalaba
Mko 15:21-32; Luk 23:26-43; Yoh 19:17-27

32Aho balīja, būmona munhū ūmò muna Kilene, lina lyakwe Simoni. Būng'hadīkīja amūūkīje ū nsalaba gokwe.

33Hūna būnshisha ū Yesu h'ipandī līkitanagwa Goligota, makūlū gaho ipandī lya lūpanga.

34Būng'winha mvinya īsangije ndūlū gīkī ang'we; alīyo aho wīloja atīng'wile.

35Bahayūmala ū kūnkoma būshigabanha ī shizwalo shakwe bo kūshesela mbale.

36Hūna bigasha henaho kūnang'hana.

37A ha nsalaba a higūlya ya ntwe gokwe, būtūūlwa ho wandīke bo kūbūūlwa kwakwe būhayile gīkī, “ŪYŪ NG'WENE YESU NTEMI O BAYUDAYA”

38Na basambo babīlī bakakong'wa hamò nang'hwe, būlī ng'wene ha nsalaba gokwe, ūmò kū būlyo bokwe, ūngī kū lūmoso.

39Abo babītīlaga haho hihī būyūnsondagūla, kūnū bakūshingishaga mitwe yabo;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

40balīhaya, “Ni ginehe ng'wing'wana o kūsambagūla hekalu na kūmala kwīzenga mu shikū idatū. Alik'ipījage shi lūūlū ūlū ūlī Ng'wana o ng'wa Mulungu, wike ho a ha nsalaba!”

41Na a bagabīji bataale bandya kwiyineenelegeja na balangi ba shilagīlo, hamò na banamhala. Būyūhaya gīkī,

42“Walūpījaga bangī dūhū gashi nīyo, ū wei ng'wenekīlī walemeelagwa ū kwipīja. Angū nang'hwe ntemi o Bayudaya ī gīko, ni ikage ho a ha nsalaba ī haha, tūkūnzunya!

43Walihamba hambaga kūnsanya Mulungu, ni ampījage lūūlū ī haha ūlū ng'hana ang'hayile. Īkī walikalaga ūtwilambagūlīla alīhaya gīkī, ‘Nalī Ng'wana o ng'wa Mulungu!’”

44Na a basambo, abo baalī bakong'wa hamò nang'hwe, nabo būyūmbyeedeleja!

Kūcha kwa ng'wa Yesu

Mko 15:33-41; Luk 23:44-49; Yoh 19:28-30

45Ī līīmi aho lyashika ntwe gatī, shūbiza ho giiti; shīkundīkīja pyī ī sī, kūshisha sa kenda.

46Mu sa gītī kenda gīko, ū Yesu ūlīla n'ilaka itaale alīhaya, “Eli Eli, lema sabaktani?” Hū kūhaya, “Mulungu wane, Mulungu wane, nibūlī wanilekaga?”

47Bamò babo abo baalī bīmīīla henaho aho bigwa būhaya gīkī, “Ū munhū ūyū ong'witana Eliya!”

48Hūna ūmò ūpeela haho na haho kūjūsola ibbūpyo, ūlīlobya mu siki ūlītunga kwidete, wiza ūng'winha ang'we.

49Alīyo a bangī būhaya, “Lekaga tūlole, ūlū akwiza ū Eliya ampīje!”

50Hūna ūlīla hangī ū Yesu n'ilaka itaale; ūgūfunya ū moyo gokwe!

51Kūhayimanīla ī lisenge lya mu hekalu lyatandūka kūfuma kwigūlya kūshisha ha sī, lyūlekana habīlī; nguno īkading'hima nyahīnga nhaale kūshisha na mawe gūpaanagūka.

52Na shigila shūkundūka, mibīlī ya beela bingī abo baalī balaalile yūjūūka.

53Būfuma ū mu shigila, aho wajūūka kūfuma mu bafu ū Yesu, bingīla ū mu nzengo ng'wela biyoolecha kū banhū bingī.

54Ū ntaale o bashilikale igana ūyo onang'hanaga ū Yesu, hamò na a babo baalī bīmīīla nang'hwe bakogoha no aho bībona ī nyahīnga pyī nī yīngī īyo īkilonga. Biwīla gīkī, “Bing'we ū munhū ng'wenūyū walī Ng'wana o ng'wa Mulungu ng'hana!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

55Ibita lya bakīma bingī baalī banondeela ū Yesu kūfuma Galilaya, kūlwa kūmanūngunanha; nabo baalīho biloleelaga balī ka kūle.

56Ū mu benabo baalīmo ba Malia Magadalena, nū Malia ū nina o ba Yakobo na Yosefu; hamò na nina o ba ng'wana Zebedayo.

Kūjīkwa kwa ng'wa Yesu

Mko 15:42-47; Luk 23:50-56; Yoh 19:38-42

57Aho yabiza mhīndī, wiza munhū nebe nsabi, muna Alimataya, lina lyakwe Yosefu; nang'hwe walī ng'hemba o ng'wa Yesu.

58Ū munhū ng'wenūyo ūja ū kūlī Pilato ūūkagūlomba ū mīlī go ng'wa Yesu; ū Pilato ūlagīja winhwa.

59Hūna lūūlū ū Yosefu ūgūsola ū mīlī, ūgūlingīīla ng'wenda gwawiza gwa kitaani.

60Hanuma ūūkagūlaaja mu shigila shakwe shipya, walī wasīmba ng'wiwe gīt'ihalo; a ha mīta ūpilingītīja ho iwe itaale lyūchiba; hūna wīnga ho.

61Ū Malia Magadalena nū Malia ū ūngī, baalī bigasha balolelile ū kū shigila.

Kūlang'hanwa kwa shigila

62Aho lwabīta ū lūshikū lwenūlo, ūlo lwalī lwa kūlonja lonja, ū kū ntondo yaho a bagabīji bataale na a Bafalisayo bikobya būja ū kūlī Pilato.

63Būūkang'wīla gīkī, “Baba twizūkwa ūmo walikalaga ūhayīla ū ng'wing'wana ū nomolomo ūyo, aho walī ataalī mpanga, angū gīkī, ‘Ha numa ya shikū idatū nakuhimbuka!’

64Hambū hambū ni walagīja shilugalwe chiza ī shigila shidaame, kūshisha jishike ī shikū ījo idatū. Batiziza a bahemba bakwe bang'wibe, hūna bandye kūbawīla a banhū gīkī, wajūūkile kūfuma mu bafu. Ūlū yūja gīko ū būlomolomo wene būkūbiza būtaale no, kūtinda ū bo kwandya!”

65Nang'hwe ū Pilato ūbawīla, “A balang'hani a bene mulī nabo, bing'we jagi mukalugale ho mudaamye gīt'ūmo mumanīlile.”

66Būja būūkalīzengeela ī liwe, īlo lyalī līchibīgije a ha mīta gwa shigila, lyūdaama. Būlītūūlīla na lūmeng'ho, būleka ho na balang'hani.

Matayo 28

Kūjūūka kwa ng'wa Yesu

Mko 16:1-10; Luk 24:1-12; Yoh 20:1-10

1Aho yabīta ī sabato, bohayūjīlīīla kwela ū mu lūshikū lo kwandya nyuma, ū Malia Magadalena nū Malia ū ūngī, būja kūshilola ī shigila.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Kūhayimanīla yading'hima nyahīnga nhaale, nguno malaika wa ng'wa Seeba
akika kūfuma ng'wigūlū; ūlīpilingitya ī liwe ūligasīja.

3Ī suso yakwe yalī gītī lūlabi, ī myenda yakwe yalī yape gītī mawe ga mbula.

4A balang'hani bakogoha no, būyūdetema dūhū, naabo būbiza gītī baacha!

5Ū malaika ūbayombya a bakīma benabo alīhaya, "Mutogohage a bing'we,
nguno namanile gīkī mulīnkooba Yesu ūyo walī wakomilwe ha nsalaba.

6Atīho a henaha wajūūkaga gīt'ūmo walī wahayīla; nzūgi mulole aho walī
alaalile!

7Ali lūūlū, jagi wangū mukabawīle a bahemba bakwe, gīkī wajūūkaga kūfuma
mu bafu; watongaga kūja Galilaya, mukūja mukamonele kwenūko. H'īyo, ū nene
namuwīla."

8Hūna bīnga wangū wangū a ha shigila, bigwaga ū kogoha, alīyo hangī bayegaga
kīngī nasho; būpeela nhambo kūjūbamanya a bahemba bakwe.

9Aho bajile, bahayimanīla bamanhya nang'hwe ū Yesu; ūbagīsha, "Mulī mhola!"
Būng'wegeela, būndima kū mhambala būnamya.

10Nang'hwe ū Yesu ūbawīla, "Mutogohage jagi mukabawīle a baana bang'wise
gīkī nalīja Galilaya, tūkwibonela kwenūko."

Būlomolomo bo balang'hani

11Aho baja a bakīma benabo, bamò ba balang'hani ba shigila būja ū mu nzengo,
būūkabawīla a bagabīji bataale pyī īyo īkilonga.

12A bagabīji bataale na a banamhala bikobya pye hangī būgūhoyela, bizunīlīja
kūsola hela kaganda kigelile; būbinha a bashilikale.

13Būbawīla; "Hayagi gīkī, 'Twalī twabītīlwa tūlo ī būjikū, biza a bahemba bakwe
būng'wiba!'

14Ū mhayo gwenūyū ūlū gūliigwiwe nū nsugi, tūkūng'huumūja dūhū a bise,
tūng'wīnje a bing'we ū mu makoye."

15Na ng'hana būjanukūla ī hela, bandya kwīta ūmo bakalangīīlīlwa. Ū mhayo
gwenūyo gūkumūchiwa na a Bayudaya kūshisha nī lelo īyī.

Kūtūng'wa kwa bahemba

Mko 16:14-18; Luk 24:36-49; Yoh 20:19-23; Shī 1:6-8

16A bahemba abo ikūmi n'ūmò bakaja ī Galilaya, būūkashika ū kū lūgūlū ūlo
walī wabalagīla ū Yesu.

17Aho bamona būnamya, alīyo bamò babo bakayūtawa tawa.

18Hūna ū wei ū Yesu ūbegeela ūbawīla gīkī, "Pyī ū būdūla ūbo būlī ng'wigūlū nū
bo mu sī ninhilwe nene.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Hūna lūūlū a bing'we jagi hose hose ū mu mahanga; ng'ūbahembeka na
kūbabatīīja mu lina lya ng'wa Baba, na lya Ng'wana, na lya ng'wa Moyo Ng'wela.

20Hama ng'ūbalanga kwīdima pyī īyo naamalile kūmukomeleja, managi gīkī ū
nene ng'wenekīlī nalī hamò ning'we pyī ī shikū jose na jose, kūshisha kū
būkalīkījo w'ikanza."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Maliko

Maliko 1

Būlomeeji bo ng'wa Yohana Matīīja
Mat 3:1-12; Luk 3:1-18; Yoh 1:19-28

1Ūbū būlī wandījo bo Ng'hūlū Jawiza ja ng'wa Yesu Kilisito, Ng'wana wa ng'wa
Mulungu.

2Jikandya gīt'ūmo andīkile ng'hangi Isaya, “Mulungu alīhaya gīkī, ‘Managa gīkī,
nalīntūma ntūmījiwa wane kū būtongi wako, ūyo akūkūbeeja beegeja nzīla.’

3Ilaka lya munhū alīhamuka mu matogolo, ‘Beeja beejagi ikūūwa lya ng'wa
Seeba, goloolagi nzīla jakwe.’”

4Akilonga Yohana Matīīja, walī kū matogolo walomeelaga mihayo ya
būbatīījiwa kūlwa kūgalūka na kwingīla mu kūlekejiwa kwa shibi.

5Pyī ī sī ya Būyudaya, na a bana Yelusalemu a bose būyūja ū kūlī we,
baakatambūūla ī shibi shabo, wababatīīja mu mongo gwa Yolodani.

6Ū Yohana wazwalaga shizwalo sha booya bo ngamīla, ū mu nkīmbīlī witungaga
ngwasho gwa nkoba; ī shilīwa shakwe shalī njige na būūkī bo mu matogolo.

7Walomeelaga alīhaya gīkī, “A ha numa yane aliza ūyo alī na būdūla kūtinda
nene, ū nene natigeleelilwe nūūlū kwinama kūtaligūla matungījo ga shilatū
shakwe.

8Ū nene nalīmubatīīja mu minzī, alīyo ū ng'wene akūmubatīīja na Moyo
Ng'wela.”

Kūbatīījiwa kwa ng'wa Yesu
Mat 3:13-17; Luk 3:21-22

9Hūna ū mu shikū jenījo, ū Yesu wīnga ī Nazaleti ya Galilaya, wiza kūlī Yohana
kūbatīījiwa mu mongo gwa Yolodani.

10Aho wafuma ū mu minzī, haho na haho ūlībona ī ligūlū lyakundūka, na Moyo
alika gītī ng'hūūlū kwiza halī we.

11Ha numa ilaka lyūfuma ū ng'wigūlū līlīhaya gīkī, “Ū bebe ūlī Ng'wana wane
Ntogwa, ūyo nakūyegelile hataale no.”

Kūgeng'wa kwa ng'wa Yesu
Mat 4:1-11; Luk 4:1-13

12Haho na haho ū Moyo ūntwala ū Yesu kū matogolo.

13Ūūkikala kwenūko shikū makūmi ane akūgemagwa na Shetani; na mashiinū
gaalīkoi. Alīyo baalīho bamalaika bantūmamīlaga.

Yesu wandya milīmo mu Galilaya
Mat 4:12-17; Luk 4:14-15

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Ū Yohana aho waponyiwa mu jeela, ū Yesu wiza Galilaya akūlomeelaga
Ng'hūlū Jawiza ja ng'wa Mulungu.

15Wajaga alīlomeela alīhaya gīkī, “Ī likanza lyashikaga, ū būtemi bo ng'wa
Mulungu wegeelaga, galūkagi mujizunye ī Ng'hūlū Jawiza!”

Kwitanwa kwa bahemba bane

Mat 4:18-22; Luk 5:1-11

16Lūshikū lūmò aho alīshimīza kū mbalama ya nyanza ya Galilaya, ūmona
Simoni na Andulea ng'wanong'wawe; bategaga ntego mu nyanza, nguno baalī
bategi ba ndīlo.

17Ū Yesu ūbawīla gīkī, “Nilondeelagi nakūng'wīta mubize bazubi ba banhū.”

18Ng'hana haho na haho bīleka ī mitego yabo, būnondeela.

19Aho waja hangī ha būtongi ho hado, ūmona Yakobo ng'wana Zebedayo na
Yohana ng'wanong'wawe; nabo baalī mu lyato bakūbeeja beejaga mitego.

20Na a bene ūbitana; nabo haho na haho būnondeela, būneka ū saabo ū
Zebedayo mu lyato, hamò na bitūmamīja ba mheela.

Kūpījiwa kwa munhū w'isamva

Luk 4:31-37

21Būja būūkashika Kapelanaumu, aho yashika sabato haho na haho ū Yesu
wingīla ng'wisinagogi kūlanga.

22Būyūbūkumya ū būlangi bokwe, nguno walangaga na būdūla, ītī gīt'ūmo
bīītīlaga a balangi ba shilagīlo.

23Ū ng'wisinagogi lyabo walīmo na munhū alī na moyo nsoso, ī likanza lyenīlo
ūlīla

24alīhaya gīkī, “Gūlīho mhayo kī a ha gatī yise nū bebe Yesu wa Nazaleti? Wizaga
kūtūyagaja? Nakūmanile ūlī nani ū bebe, ūlī Ng'wela o ng'wa Mulungu!”

25Ū Yesu ūlīhama alīhaya, “Huumūlaga nīyo ūmfume!”

26Ī lisamva lyūngalagaja ū munhū ng'wenūyo, lyūlīla n'ilaka itaale, hūna
lyūmfuma.

27Pye būjinjimala, bandya kwiwīla gīkī, “Bing'we mhayo kī ū gwenūyū? A
kenaka kalangīle kapya, nīyo hangī ka būdūla, nguno na a masamva
alīyūgahama gang'wigwa!”

28Haho na haho ū lūkumo lokwe lūsambaala pye a hose ū mu mapandī ayo gaalī
gabīmbīkanilwe nī Galilaya.

Kūpījiwa kwa banhū bingī

Mat 8:14-17; Luk 4:38-41

© 2015 Bible Society of Tanzania.

29Aho bafuma ū ng'wisinagogi, haho na haho būja ha ba Simoni na Andulea,
būūkingīla mu kaya; na a ba Yakobo nū Yohana baalī hamò nabo.

30Būnsanga nina būkwi wa ng'wa Petelo alī mu ndīlī adadīlilwe nswiza. Aho
bashika haho na haho būng'winha ū Yesu ī mhola ja nsaatu.

31Nang'hwe ūng'wegeela ūndima nkono ūngūngūmūla, gūnekela ū nswiza,
ūbabeegeja shilīwa.

32Aho lyabiza lya mhīndī, bandya kūng'wenhela pye a basaatu, na a ba
masamva.

33Pye ū nzengo gūkuunūkīla a ha kaya yenīyo, bokala pa a ha mīta.

34Akapīja banhū bingī ba būsaatu bo mbika na mbika, ūpeeja na masamva
gabūyaga, nīyo walī atagazunīlījaga ū kūyomba, nguno a goyi gaalī gaamanile.

Lūgendo lwa kūja akūlomeelaga

Luk 4:42-44

35Dilū lītaalī ikingilima, ū Yesu ūbūūka ūfuma, ūja hanhū iyene kūjūlomba.

36Ū Simoni na a babo baalī nang'hwe bandya kūnkooba;

37aho bamona būng'wīla, “Balīkūkooba pye a banhū.”

38Alīyo ū wei ūbashokeja ūbawīla gīkī, “Tūjagi na kū mizengo yīngī īyo īlī hihī
hihī, nū kwene nakalomeele. Nguno hū gwene ūyo gwanenhile.”

39Hūna ūja pye a hose ū mu Galilaya akūlomeelaga ū mu masinagogi gabo, na
kūpeeja masamva.

Kwejiwa kwa munhū wa mbiji

Mat 8:1-4; Luk 5:12-16

40Kūhayimanīla munhū wa mbiji wiza aho walī ū Yesu, ūtuja mazwi kūnū
alīng'wikūmbīlīja alīhaya, “Ūlū ūtogwa ūdūgije kūneeja.”

41Ūnsaatwa, ūgoloola nkono ūnkuumya; kūnū alīng'wīla gīkī, “Natogagwa
elaga.”

42Ī likanza lyenīlo ī mbiji jūng'wīnga, wela.

43Hūna ūng'hūgūla na nguzu, hama haho na haho ūnaga aje.

44Ūng'wīla gīkī, “Ilang'hanage ūtizūng'wīla munhū nūūlū ūmò mhayo gose
gose. Alīyo jaga ūkiyooleche kūlī ngabīji, ūkafunye na shakwinha kūlwa
kwejiwa kwako, gīt'ūmo Musa alagīlile, būbize ho būkaanīji kūbo.”

45Alīyo wahayūfuma a hanze, aho alīja wandya kūlomeela na kūgūkumūcha no
ū mhayo gwenūyo. Nose yūbiza shilambu ū kūlī Yesu kwingīla mu nzengo gose

© 2015 Bible Society of Tanzania.

gose bo hape. Ūyūdīla hanze kū matogolo, alīyo nū kwene a banhū bankūūbījaga dūhū kūfuma pye a hose.

Maliko 2

Kūpījiwa munhū wa būsaatu bo mangwisha

Mat 9:1-8; Luk 5:17-26

1Aho jabīta shikū, ū Yesu ūshoka hangī ī Kapelanaumu; gūkumūka gīkī alīho a ha kaya.

2Banhū bingī biza kūmona, bokala ho bishita; kūshisha būchiba a ha mīta. Nang'hwe ūyūbalomeela mhayo go ng'wa Mulungu.

3Kūhayimanīla bang'wenhela munhū wa būsaatu bo mangwisha, abūūchiwe na banhū bane.

4Alīyo īkī baalī bingī a banhū, būlemeelwa ū kūshikīīla aho walī ū Yesu. Na lūūlū būlinha kwigūlya ya numba, būūkachibūla ipūndū kūlīngīsīla aho walī, būshibītīja hene ī shilago īsho walī ashilaalīlile ū nsaatu, būng'wicha.

5Ū Yesu aho wakūbona ū kūzunya kwabo ūng'wīla ū nsaatu gīkī, "Bebe ng'wana, walekejiagwa ī shibi shako."

6Baalīho na balangi ba shilagīlo balebe, baalī bigasha hoi; bandya kwiganika ū mung'holò jabo gīkī,

7"Nibūlī wayūhaya na mihayo īlī gīko hangī ū ng'wenūyū? Ū wenūbū būgimu! Nani ūyo adūgije kūlekeja shibi ūlū atī Mulungu dūhū?"

8Haho na haho ū Yesu ūdeeba ū mu moyo gokwe ūmo biganikīlaga. Na ūbawīla, "Nibūlī muliganika mihayo īlī gīko ū mung'holò jing'we?

9Ī gīsī, ū nogu gūlī ginehe? Ū gwa kūng'wīla ū nsaatu gīkī, 'Walekejiagwa ī shibi shako,' nūūlū hamo ū kūng'wīla gīkī, 'Būūkaga ūshibūūche ī shilago shako ūshimīze?'

10Ali lūūlū, shiigelile mumane gīkī ū Ng'wana wa Munhū alī nabo ū būdūla bo kūlekeja shibi ū mu sī." Hūna ūng'wīla ū nsaatu gīkī,

11"Bebe nalīkūwīla būūkaga ūshibūūche ī shilago shako ūje kaya."

12Ng'hana ūbūūka haho na haho, ūshibūūcha ī shilago shakwe, ūgumha ajile balolile a bose! Pyī būjinjimala, būyūnkumīlīja Mulungu dūhū balīhaya, "Tūtaalī kūbona mhayo gūlī gīkī na hado yaya!"

Kwitanwa kwa ng'wa Lawī

Mat 9:9-13; Luk 5:27-32

13Hūna ūfuma, ūja alīsīngīja hangī kū nyanza; pye a mabita gūnondeela, nang'hwe ūyūbalanga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Aho akūbītaga ūko na ūko, ūmona Lawī ng'wana Alifayo igashije ng'witobisījo
lya goodi; ūg'wīla, “Nilondeelage.” Ng'hana ūbūūka ūnondeela.

15Ū Yesu aho alī ha ng'wa Lawī akigasha kūlya shilīwa, na batobisha ba goodi
bingī hamò na banhū ba shibi bigasha kūlya nang'hwe, na a bahemba bakwe.
Nguno abo banondeelaga baalī bingī no.

16Alīyo a balangi ba shilagīlo abo baalī Bafalisayo, aho bamona alīlya na banhū
ba shibi na batobisha ba goodi, būbawīla a bahemba bakwe gīkī, “Nibūlī
akūlyaga hamò na batobisha ba goodi, būyaga na banhū ba shibi?”

17Ū Yesu aho wigwa ūbawīla gīkī, “A bapanga batī na nguno na mfumu, alīyo a
basaatu h'abo bakankoobaga.” Ū nene natizile kwitana batūngīlīja, alīyo ba
shibi!”

Shīmīle sha kūfunga

Mat 9:14-17; Luk 5:33-39

18A bahemba ba ng'wa Yohana na a ba Bafalisayo baalī bafunga. Hūna banhū
balebe biza kūmūja gīkī, “Nibūlī a bahemba ba ng'wa Yohana na a ba Bafalisayo
bakafungaga, alīyo a bahemba bako batafungaga?”

19Nang'hwe ū Yesu ūbawīla gīkī, “Ū ntooji ūlū ataalī hamò nabo a bageni ba ha
būkwīlīma, nibūlī bafunge? Ū ng'wikanza pye īlo ataalī hamò nabo ū ntooji,
batīko ū kūfunga.

20Jikūshika ī shikū ja kwīngījiwa ū ntooji, ū ng'wikanza lyenīlo hū bakūyūfunga.

21Atīho ūyo akasumīlījaga shilaka sha ng'wenda mpya ha ng'wenda nkūlūkūlū,
nguno ūlū wīta gīko shikūgūtandūla ū ng'wenda ū nkūlūkūlū gūkenaagūke
kūtinda.

22Na hangī atīho ūyo akabīkaga mvinya mhya ng'wibīkīlo ikūlūkūlū, ūlū wīta
gīko, ī mvinya īkūlītandūla ī libīkīlo līkenaagūke, nī mvinya yidīka! Alīyo ī
mvinya ī mhya shiigelile ībize ng'wibīkīlo ipya!”

Kūbīnza mangala ha sabato

Mat 12:1-8; Luk 6:1-5

23Yalīho sabato ndebe, ū Yesu wabītīlaga mu migūnda ya būsīga, a bahemba
bakwe būyūbīnza mangala gamò aho bajile.

24Hūna a Bafalisayo būng'wīla, “Bebe ūlībona ahene! Nibūlī balīīta mhayo ūyo
gūlī ngilo kwītwa ha sabato?”

25Nang'hwe ūbawīla gīkī, “A bing'we mutaalī ū kūsoma ūmo akīītīla ū Daūdi na
a babo walī nabo, aho baalī na makoye ga lūtuubo?

26Ī gīkī ū mu shikū ja ngabīji ntaale Abiasali akingīla nabo a biye ū mu numba
ya ng'wa Mulungu, ūūkalya migatī ya kūtūūlwa kū būtongi bo ng'wa Mulungu,
īyo yalī ngilo ū kwīlya ū wei na a biye, ūlū ītī bagabīji dūhū?”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

27Ongeja kūbawīla gīkī, “Ī sabato ītūūlilwe ho kūlwa nguno ya banhū, ītī banhū
kūlwa sabato.

28Hūna lūūlū, ū Ng'wana wa Munhū alī Seeba wayo nī sabato.”

Maliko 3

Munhū wa nkono gūhaamalalile

Mat 12:9-14; Luk 6:6-11

1Lwise lūngī wingīla hangī ng'wisinagogi; walīmo na munhū wa nkono
gūhaamalalile.

2Bamò abo baalīmo bandya kūnola mu kūng'witega tega, gīkī bamone ūlū
akūmpīja ū munhū ng'wenūyo ha sabato, bapandīke nzīla ya kūnsola būbi.

3Nang'hwe ū Yesu ūng'wīla ū munhū ng'wenūyo gīkī, “Al'īmīīlaga a ha gatī aho!”

4Hūna ūbabūja gīkī, “A ha sabato īzunīlīgije kūbeeja yawiza, nūūlū kūbeeja
yabūbi? Kūpīja munhū, nūūlū kūbūlaga?” Būhuumūla sele!

5Ū Yesu ūsaaya no, ūyūbalola lola pye a bose, ūbasaatwa kūlwa būgang'hanazu
bong'holò jabo! Hūna ūng'wīla ū munhū ng'wenūyo gīkī, “Gūgoloolage ū nkono
gwako.” Ng'hana ūgūgoloola, gūbiza gwapīla ū nkono gwakwe.

6Ī likanza lyenīlo a Bafalisayo būfuma hanze na ban'ikūlū ba ng'wa Helode,
būūkandya kūbeeja long'we ya kūnyagaja!

Kūpīja banhū ha ng'walo gwa nyanza

7Nang'hwe ū Yesu na a bahemba bakwe būja kū nyanza, n'ibita itaale lya banhū
kūfuma mu Galilaya na Būyudaya lyūbalondeela.

8Bamò baalī ba kūfuma Yelusalemu, bangī Idumea na kū nkīlo gwa Yolodani. Na
bangī bafumaga mhandī ja Tulo na Sidoni, mabita na mabita ga banhū
būyūnkūūbīja aho bayigwa īyo wayītaga.

9Hūna ūbawīla a bahemba bakwe bang'wegelegeje lyato, batizūnkandīkīja a
banhū;

10nguno wapījaga bingī no. Nose pye abo baalī na makoye bichiibīlījaga, gīkī
nūūlū bankuumye bo kūngwīla.

11Abo baalī na masamva ūlū bamona bagwaga ū kū būtongi bokwe kūnū balīlīla
būhaya gīkī, “Ū bebe ūlī Ng'wana wa ng'wa Mulungu.”

12Alīyo ū wei obalemejaga batizūnkumūcha akamanwa.

Batūng'wa ikūmi na babīlī kūsolwa

Mat 10:1-4; Luk 6:12-16

13Hūna ūlinha mu lūgūlū, ūbitana abo walī abahayile, būnondeela.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Ūbasolanhya ikūmi na babīlī, babize ba kwikala hamò nang'hwe, na
kūyūbatūma kūja kūlomeela.

15Hama babize na būdūla bo kūpeeja masamva.

16Hūna lūūlū ūbiza wabasola abo ikūmi na babīlī; baalī, Simoni ūyo
akang'winha lina lya Petelo,

17na Yakobo ng'wana Zebedayo hamò na Yohana ng'wanong'wawe, abo
akabilīka lina lya Boanaliji, makūlū gaho bagosha ba kūluma kwa mbula!

18Na Andulea na Filipo, na Batolomayo, na Matayo, na Tomaso na Yakobo
ng'wana Alifayo, na Tadayo, na Simoni muna Kanaani,

19na Yuda Isikaliote, ūyo akabiza nodeeji wakwe!

Yesu na Belizebuli

Mat 12:22-32; Luk 11:14-23; 12:10

20Hūna wingīla mu numba, ibita lya banhū lyūng'okalīīla hangī, kūshisha
būgayiwa nūūlū ng'wanya gwa kūlya shilīwa.

21A bang'wawe aho bayigwa ī yenīyo būja ko gīkī bakandime. Nguno bakandya
kwiganika gīkī, "Ū ng'wenūyū gabipile a masala."

22Baalī biza na balangi ba shilagīlo kūfuma Yelusalemu, a bene būyūhaya, "Ū
ng'wenūyū alī na Lībelizebuli," na gīkī, "A masamva akūgapeejaga mu būdūla
w'itaale lya masamva!"

23Hūna ū wei ūbitana a banhū būng'wegeela, wandya kūbawīla mu
shigemeng'hejo gīkī, "Īdūlīkanile ginehe ū Shetani ampeeje Shetani?"

24Na gīkī, "Ū būtemi ūlū būgabanīka hūna wandya kwilwisha boi wenekīlī na
wenekīlī, būtūdūla ū kwīmīīla ū būtemi wenūbo.

25Nūūlū kaya ūlū yūgabanīka hūna yandya kwiyūbūkīla yoi yenekīlī na yenekīlī,
ītūlama ī kaya yenīyo.

26H'ūmo īlī nū kūlī Shetani; nang'hwe ūlū wandya kūgabanīka na kwilwisha wei
ng'wenekīlī na ng'wenekīlī, atūdūla ū kwīmīīla. Numho ī ngelelo yakwe
yashikaga."

27Alīyo managi gīkī, "Atīho munhū ūyo adūgije kwingīla mu numba ya ngosha
o nguzu, wandya kwīnja shikolo shakwe bo makaala; ūlū atandije tame antunge
ū o nguzu ng'wenūyo, h'adūle ū kwīyiboneela ī kaya yakwe.

28Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, a banhū badūgije kūlekejiwa ī shibi ī shingī na
shingī, nūūlū būsondagūji ūbo bakūwīta.

29Alīyo ū wa kūnsondagūla Moyo Ng'wela, ū ng'wene atīko ū kūlekejiwa
kūshisha welelo bose, nguno wītaga shibi sha nsango gwa būja na būja!"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

30Akīhaya ī yenīyo nguno bahayaga gīkī, “Alī na moyo nsoso.”

Yesu na bang'wawe
Mat 12:46-50; Luk 8:19-21

31Hūna ū nina wiza hamò na a baana ba ng'wawe ū Yesu, būshika bīmīīla hanze, būtūmīja itanwe.

32Banhū bingī baalī bigasha būmpīndya, hūna būng'wīla gīkī, “Alilolaga a hanze aho, ūūyo ū noko na a bazunayo na a balūmbūyo balīkūkooba.”

33Nang'hwe ūbashokeja alīhaya gīkī, “Nani ū mayū ū nene, na a bazuna bane banani?”

34Hūna ūyūbalola lola pye abo baalī bigasha bampīndije, kūnū alīhaya gīkī, “Baaba mulībabona aha a bamayū na a bazuna bane.

35Nguno būlī ng'wene ūyo akwītaga īyo Mulungu atogilwe, ū ng'wenūyo hū nzuna wane, n'ilūmbū lyane, na mayū.”

Maliko 4

Shigemeng'hejo sha mībi
Mat 13:1-9; Luk 8:4-8

1Ikanza līngī hangī ū Yesu akandya kūlanga ha ng'walo gwa nyanza. Ibita itaale lyūng'okalīīla, nose ūja mu nyanza ūūkigasha mu lyato; ī libita lya banhū pye a bangī lyūbiza ha ng'walo, a ha sī nyūmu henaho.

2Ūbalanga mihayo mingī bo kūtūmamīla shigemeng'hejo; ū mu būlangi bokwe ūbawīla gīkī,

3“Alidegelekagi; mībi akafuma, ūja kūbība mbīyū.

4Aho alībība jingī jūgwīla mu nzīla, jiza noni jūjilya.

5Jingī jūgwīla mu sī ya mawe mawe, jūgehelwa ī sī ya kūjifukīīla, ahene jikangūha ū kūzwa īkī jalī jitafukīīlilwe chiza.

6Alīyo aho lyaseba ī līīmi, lyūjoocha jūjiga, nguno jalī jitī na miji ya kwigela.

7Jingī jūgwīla mu ming'hwa, aho jilīkūla na a ming'hwa gūkūlanīja najo, gūjishiteleja; jūduuma ū kūtwaja a matwajo.

8Alīyo ī jingī jikagwīla mu sī yawiza, jūzwa chiza jūkūla, jūtwaja matwajo, jimò makūmi adatū, jingī makūmi atandatū, na jingī igana.”

9Hūna ūhaya gīkī, “Ūyo alī na matū gakigwaga ni igwage.”

Nguno ya kūtūmamīla shigemeng'hejo
Mat 13:10-17; Luk 8:9-10

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Ū Yesu aho wasaaga iyene, abo baalī hihī nang'hwe, na a babo ikūmi na babīlī
būmūja ī mihayo ya shigemeng'hejo shenīsho.

11Nang'hwe ūbawīla gīkī, “A bing'we ng'winhilwe ī mbisīla ja būtemi bo ng'wa
Mulungu. Alīyo ū kū ba hanze, pyī ī mihayo īlī mu shigemeng'hejo dūhū.

12Ībize gīkī, ‘Ū kūlola balole, alīyo ū kūbona yaya, nū kūdegeleka badegeleke,
alīyo ū kwitegeleja yaya, batizūgalūka, bakalekejiwa!’”

Makūlū ga shigemeng'hejo sha mībi

Mat 13:18-23; Luk 8:11-15

13Hūna ū Yesu ongeja kūbawīla gīkī, “Mutūshiitegelejaga ī shigemeng'hejo
shenīshi? Mukūshimana ginehe lūūlū pyī ī shigemeng'hejo ī shingī?

14Ū mībi akabībaga mhayo go ng'wa Mulungu.

15Alīyo abo balī mu nzīla ūmo gūkabībagwa ū mhayo gwenūyo, balī abo
bakamalaga ū kūgwigwa, hūna haho na haho wiza ū Shetani wagūpula ū mhayo
ūyo gwabībagwa ū mung'holò jabo.

16Bangī balīho balī gītī sī ya mawe mawe, a benabo balī abo bakagwigwaga ū
mhayo bagwanukūla wangū wangū na būyegi.

17Kwike gwikala gūtī na miji ū mubo, gwabagunanha ikanza iguhī dūhū, alīyo
ūlū gilonga makoye, nūūlū būluhi kūlwa nguno yago ū mhayo, haho na haho
bakagwaga.

18Balīho bangī balī gītī sī īzwile ming'hwa; a bene balī abo bakagwigwaga ū
mhayo,

19kwike ī myatīla ya būlī lūshikū, nū būlemba lembi bo sabo, nū kwikūmva kwa
būlī mbika, shikagūshitelejaga ū mhayo gwagaya a matwajo!

20Alīyo bangī balī gītī sī yawiza; bakagwigwaga ū mhayo bagwanukūla, batwaja
matwajo, bangī makūmi adatū, bangī makūmi atandatū, na bangī igana.”

Shigemeng'hejo sha tala

Luk 8:16-18

21Hūna ūbawīla hangī gīkī, “Angū ī tala īkenhagwa gīkī īkundīkījiwe itangwa,
nūūlū ītūūlwe ng'wizungu lya būlīīlī? Ītī gīkī ītūūlwe h'ikīndīkīlo lya tala?

22Nguno gūtīho mhayo ūyo gūkabisagwa ūlū ītī gīkī gūloolechiwe, nū yūyo
gūkakundīkījiagwa ūlū ītī gīkī gūlakundūlīlwe!

23Ūlū munhū alī na matū gakigwaga ni igwage.”

24Ūbawīla hangī gīkī, “Ilang'hanagi nayo īyo mukūdegelekaga, ī ngelekelo īyo
mukūgelekelaga, h'īyo mukūgelekelwa na a bing'we, nīyo hangī mukongejiwa
na kūtinda ho.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Ūyo alī na shikolo akwinhwa, ūyo atī na shikolo nī shisho alī nasho akūtaajiwa!”

Kakūlīle ka mbīyū

26Hangī ū Yesu ūhaya, “Ū būtemi bo ng'wa Mulungu būbizile gītī munhū ūyo akabībaga mbīyū ha sī.

27Ūlū wila olaala, wela hangī omisha, alīyo atūdūla ū kūmana ūmo jikazwīlaga nū mumo jikakūlīlaga.

28Ī sī hū yene īkajinhaga kūtwaja matwajo; kwandīja idūūtū, hama lyangala, kūshisha kūpandīka mbeke ū mu lyangala.

29Alīyo a matwajo ūlū gakomeela, haho na haho akabītyaga mo lūshū, nguno gashikaga a magesa.”

Shigemeng'hejo sha kabīyū ka haladali

Mat 13:31-32,34; Luk 13:18-19

30Hangī ūhaya, “Ū būtemi bo ng'wa Mulungu tūbūlenganīje na kī, nūūlū tūbūtūūle mu shigemeng'hejo kī?

31Būbange gītī kabīyū ka haladali ako kakahambagwa; a koyi kalī kado ba bado ū mu mbīyū pyī ī jose.

32Alīyo ūlū kūūzwa, kakakūlaga lyabiza Isaka itaale kūtinda pye ī mitī ya masaka. A matambī gakakūlaga kūshisha na noni ja kūlala japandīka wikalo ū mu mbeho yalyo.”

33Būlī ikanza ū mu kūbasomboolela, ū Yesu watūmamīlaga shigemeng'hejo shingī sha mbika yenīyī, kūlenganīla nū būdūla bo kwitegeleja kwabo.

34Walī atabasomboolelaga mhayo ūlū ītī mu shigemeng'hejo, alīyo a bahemba bakwe waboolekejaga ūlū wasaaga nabo iyene.

Kūlembeeja nyanza

Mat 8:23-27; Luk 8:22-25

35Aho lyabiza lya mhīndī ū mu lūshikū lwenūlo, ū Yesu ūbawīla a bahemba bakwe gīkī, “Tūjagi kū nkīlo.”

36Būlīleka ī libita lya banhū bingīla nang'hwe mu lyato, būnjana gīt'ūmo walī; na mato gangī gūlondeela.

37Aho balīja gūbūūka nyaga ntaale, mahuuli gūyūlītūla ī lyato, nose lyegeela kokala minzī.

38Ū wei walī kū numa ya lyato alaalile tūlo, wisagūlaga ha nsago ū ntwe gokwe. Būmisha balīng'wīla, “Nangi nibūlī ūtūdīlīlaga alīyo tūlīhaya kūshila?”

39Aho wabūūka ūgūhama ū nyaga; nī nyanza wīwīla, “Lembeelaga ūhuumūle.” Na ng'hana gūlembeela ū nyaga, hūbiza sele sele.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

40Hūna ūbawīla, “Nibūlī ng'walī ng'ogohaga gīko? Mutaalī dūhū ū kūbiza na kūsanya?”

41Bakogoha na kogohele kataale no, bandya kwiwīla boi bike balīhaya, “Ī gete ū munhū ng'wenūyū ni nani, wa kwigwiwa būyaga na miyaga na manyanza hose?”

Maliko 5

Munhū wa Gelasi kwīngījiwa masamva

Mat 8:28-34; Luk 8:26-39

1Bakaja būūkashika kū nkīlo gwa nyanza, mu sī ya Bagelasi.

2Ū Yesu aho wafuma ū mu lyato, haho na haho ūmanhya na munhū w'isamva, alīfuma kū mashigila.

3H'ūko wikalaga, na walī atīho munhū nūūlū ūmò ūyo walī adūgije kūmohya nūūlū ni bo kūtūmamīla nyololo.

4Nguno ng'hangala ningī wabohiagwa na nhendele nūūlū minyololo; alīyo wītīnaga dūhū ī minyololo, nī nhendele wajibīnzagūla! Walī atīho munhū nūūlū ūmò wa kūdūla kūng'heeba.

5Na lūūlū pyī ī shikū wikalaga kū mashigila na mu ngūlū; līīmi ji na būjikū pe akūhoyookaga, kūnū akwichūbagūlaga na mawe.

6Aho wanoleela ū Yesu ataalī ka kūle, ūmpeeleela ūūkantugīja mazwi,

7kūnū alīlīla n'ilaka lya higūlya alīhaya gīkī, “Bebe Yesu Ng'wana wa ng'wa Mulungu ūyo alī higūlya no, ūlī na mhayo kī nū nene? Nilahīlīlage mu lina lya ng'wa Mulungu gīkī ūtūniluhya!”

8Akahaya gīko nguno ū Yesu walī wamala kūlīlagīla ī lisamva gīkī, “Nfumage ū munhū ng'wenūyo.”

9Hūna ūmūja gīkī, “Ī lina lyako ūlī nani?” Nang'hwe ūng'wīla, “Ī lina lyane nalī Mabita, nguno tūlī bingī.”

10Hama gūndayīila ū Yesu gīkī atizūgafunya hanze ya sī yenīyo.

11Līkasangwa lyalīho idale itaale lya ngulubī jadīīmaga hihī na lūgūlū.

12Hūna lūūlū a masamva gūndayīila ū Yesu galīhaya gīkī, “Tūtwalage ū mu ngulubī ījo tūkingīle mu jene!”

13Nang'hwe ūgazunīlīja ng'hana a masamva genayo, gūfuma gūja gūkingīla ū mu ngulubī jenījo. Ī lidale na būtaale walyo liyita nhambo kūjīlīīla kū lūgegu lo nyanza, jūkagwīla ng'wenūmo jūng'wa nhuli jūchīla mu nyanza, jalī gītī shihūmbī shibīlī!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14A badīīmi bajo būpeela nhambo, būja būūkagūkumūcha ū mhayo gwenūyo ū
mu nzengo, nū kū magūngūli. Banhū būfuma kūja kūgūlola ūyo gūkilonga.

15Aho bashika a halī Yesu, būnsanga ū munhū ūyo walī na mabita ga masamva
igashije, nīyo azwalile shizwalo, na a masala gadeekanaga. Bakogoha no!

16Hūna a bambona būbasomboolela īyo īkang'wilongela ūyo walī na masamva;
pyī nī ya ngulubī.

17A banhū ba kwenūko būng'wikūmbīlīja ū Yesu īnge ū mu sī yabo.

18Aho wingīla mu lyato, ū munhū ūyo olī na masamva ūng'wikūmbīlīja gīkī
nang'hwe anondeele.

19Alīyo atanzunīlīgije. Ūng'wīla gīkī, "Jaga kaya kū bang'wing'we,
ūkabasomboolele īyo wakūbeegejaga ū Seeba, ūmo wakūchīlaga shigongo."

20Nang'hwe ng'hana wīnga a henaho ūja Dekapoli, ūūkandya kwīkumūcha īyo
akīītīlwa na Yesu, būyūkumya pye a banhū!

Būdūla bo kūpīja na kūjūūcha

Mat 9:18-26; Luk 8:40-56

21Hūna ū Yesu ūkīla nyanza hangī bo mu lyato, aho washika hangī ū kū nkīlo,
ūsanga ibita itaale lya banhū, baalī banindīīla haho bbihī nī nyanza. Wahayika
ū mu lyato, a banhū būng'witinja.

22Kūhayimanīla wiza munhū ūmò, ntaale w'isinagogi; lina lyakwe Yailo. Aho
wamona ū Yesu, ūngwīla mu magūlū.

23Ūng'wikūmbīlīja mu kwidohya, alīng'wīla gīkī, "Kashīke kane kalīsaata, nīyo
kalī mandetendete, nzūgū ūkatūūlīle makono kapīle, kīnge ū mu nhabaala!"

24Ūbūūka ūja hamò nang'hwe, nī libita na būtaale walyo nalyo lyūnondeela;
banhū būyūnshiteleja.

25Walīho nkīma nebe, wakoyiagwa būsaatu bo ngeji, nose ūmala myaka ikūmi
n'ībīlī.

26Wikalaga akūsīngījaga mu bafumu, alīyo baalī balemeelwa ū kūngunanha, ūlū
ītī kūmaja shikolo shakwe dalali dūhū, na kūmanūng'ongegeja makoye!

27Aho walwigwa ū lūkumo lwa ng'wa Yesu, wiza nang'hwe akūchiibīlījaga ū
ng'wibita lya banhū; wizīīla kū numa ūshika wīkuumya ī ng'hanjo ya ng'wa
Yesu.

28Nguno wiwīlaga gīkī, "Nūūlū nūkuumya shizwalo shakwe dūhū nakūpīla!"

29Na ng'hana haho na haho ū ngeji goya, a mininga gakwe gūkama, wiyigwa ū
mu mīlī gokwe gīkī, opīla a makoye gakwe genayo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

30Ī likanza lyenīlo ū Yesu wibona nguzu jang'wīnga, wikībūka ū kū numa ūbabūja a banhū alīhaya, “Nani okuumya shizwalo shane?”

31A bahemba bakwe būnshokeja balīhaya, “Nibūlī ūlībūja nani onikuumya, alīyo ūlībabona gīkī a banhū bakūshitelejaga?”

32Ū wei wandya kwilalangīja pye a hose, amone ūyo akagwīta ū mhayo gwenūyo.

33Ū nkīma ng'wenūyo ogoha wandya kūdetema, nguno akagūmana ūyo gūkang'wilongela; wiza ho ūshika ūgwa mu magūlū ga ng'wa Yesu, ūnsomboolela pyī ī yose gīt'ūmo īlī.

34Nang'hwe ūng'wīla gīkī, “Nshīke wane, ū kūzunya kwako kwakūpījaga, jaga mu mhola, a makoye gako gakwīngaga.”

35Aho ataalī ūyomba gīko kwimanīla biza banhū, bakatūng'wa kūfuma ū kū ng'wa ntaale w'isinagogi; būshikīla kūhaya gīkī, “Ū nshīke wako wazumalīka, numho ūtaalī na mhayo kī gwa kūnkoya ū Nangi?”

36Ū Yesu aho wagwigwa ū mhayo gwenūyo ūng'wīla ū ntaale w'isinagogi gīkī, “Ūtogohage bebe ng'wene sanyaga dūhū.”

37Na lūūlū ū Yesu atabazunīlīgije banhū bangī ū kūshikīīla ho hamò nang'hwe, ūbasola ba Petelo na Yakobo, nū Yohana ū ng'wanong'wawe wa ng'wa Yakobo.

38Aho bashika a ha ng'wa ntaale w'isinagogi, ūsanga yabizaga myanda myanda ya yoge; banhū bakūfuutagīlaga, na kūtūla ng'hūngū.

39Ūbawīla, “Nibūlī mulīyoganya na kūlīla gīko? Atachile ū ng'wana, alaalile dūhū!”

40Būnseka nyachilū chilū kūlwa kūndalaha. Alīyo ū wei ūbafunya hanze pye a bose. Ūbasola dūhū a babyaji ba ng'wana, na a babo bakashikīīla nang'hwe hoi; wingīla nabo ūmo walī ū ng'wana.

41Ūshika ūndima nkono ū ng'wana; hūna witana alīhaya, “Taliza kumi!” Makūlū gaho, “Ng'wanikī nalīkūwīla būūkaga!”

42Na ng'hana haho na haho ū ng'wanikī ūbūūka, wandya kūshimīza, nguno walī wa myaka ikūmi n'ībīlī. Bakakumya na kakumīje kangī nako.

43Hūna ūbakomeleja no no no, gīkī atizilonga wa kūgūmana ū mhayo gwenūyū, hama ūbawīla bang'winhe shilīwa.

Maliko 6

Yesu kūleng'wa mu nzengo go ng'wawe

Mat 13:53-58; Luk 4:16-30

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Hūna lūūlū ū Yesu wīnga a henaho, ūja kū nzengo go ng'wawe, na a bahemba
bakwe būnondeela.

2Aho yashika sabato wingīla ng'wisinagogi, wandya kūlanga. Abo
bakang'wigwa bingī būyūkumya balīhaya gīkī, "Bing'we ū ng'wenūyū wīfunije
halī pyī ī yenīyī? Winhilwe masala kī a genaya ga kūbeeja na makono gakwe
mihayo ya koolecha būdūla būtaale gīko?

3Ū ng'wenūyū atī ng'wene ū selemala ū ng'wana Malia, ū nkūlūye o ba Yakobo
na Yosefu na Yuda na Simoni? Tūhaya hū ng'wene ūyo na balūmbūye
tūkwikalaga nabo ng'wenūmu ūmu!" Yūbatabanya ī mihayo yakwe, bipama!

4Nang'hwe ū Yesu ūbawīla gīkī, "Ū ng'hangi atadalahagwa hose hose ūlū ītī mu
nzengo go ng'wawe na mu badūgūye, na mu kaya ya ng'wawe!"

5Nose ū ng'wenūmo akaduuma ū kwīta nūūlū mhayo gwa koolecha būdūla, ūlū
ītī kūbatūūlīla makono basaatu bagehu dūhū na kūbapīja.

6Akakumya no kūlwa nguno ya būtūzunya wabo!

Kūtūng'wa kwa bahemba ikūmi na babīlī

Mat 10:5-14; Luk 9:1-6

Ha numa ū Yesu wandya kūja hose pyī ū mu machalo akūlangaga.

7Wahayīta nose ūbitana abo ikūmi na babīlī, ūbatūma babīlī babīlī, ūbinha na
būdūla bo kūheeba myoyo misoso.

8Hangī ūbakomeleja, gīkī batizūbūūcha mbūūkanwa jose jose ja kūja najo mu
nzīla, ūlū ītī nang'ha dūhū. Yaya nūūlū shilīwa, nūūlū ifulushi, nūūlū mbogoshi
ya hela.

9Alīyo ī shilatū bazwale, kwike batizūzwala ng'hanjo ibīlī.

10Ūbawīla gīkī, "Ūlū ng'ūshikīla ha kaya ndebe, ikalagi henaho kūshisha
ng'wīnge ī lipandī lyenīlo.

11Hangī ūlū ng'ūshika ipandī ilebe alīyo būlema ū kūng'wanukūla nūūlū
kūmudegeleka, īngagi. Ūlū mulīnga ī lipandī lyenīlo, lūkung'unhagi nū lūbuubu
ūlo lūlī kū mhambala jing'we, koolekeja gīkī bakūgwīlwa nsango."

12Na ng'hana bakaja balīlomeela, gīkī a banhū bagalūke.

13Būpeeja na masamva mingī, na basaatu bingī būbabila maguta, būbapīja.

Kūcha kwa ng'wa Yohana Matīīja

Mat 14:1-12; Luk 9:7-9

14Ū ntemi Helode wīyigwa ī mihayo yenīyo, nguno ī lina lya ng'wa Yesu
līkakumūka. Bangī bahayaga gīkī, "Yohana Matīīja wajūūkile kūfuma mu bafu,
h'ī nguno yene ū būdūla ū bose ūbū būkūtūmamaga mulī we."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Kwike bangī bang'hayaga, “Eliya.” Bangī gīkī, “Ng'hangi gīt'ūmo baalī a bahangi ba kale.”

16Alīyo ū Helode aho wigwa ūhaya, “Tambala shilanga ū Yohana ūyo nakamuta ntwe wajūūkile!”

17Nguno ū Helode, hū wei ūyo walī walagīla ūding'wa ū Yohana ūponyiwa mu jeela, kūlwa nguno ya ng'wa Helodia ūyo akantoola, alīyo walī nke o ng'wa Filipo ng'wanong'wawe.

18Ū Yohana akang'hama ū Helode ūng'wīla gīkī, “Ītī yawiza ū bebe ū kūnsola ū nke o ng'wanong'wing'we!”

19Ū mhayo gwenūyo gūkansaayīcha no ū Helodia, ūmpelanīla ū Yohana, ūntungīla nhungī; ūng'wikanwa kūmūlaga. Kwike walī waduuma ūmo īītīle.

20Nguno ū Helode olī ang'ogohile ū Yohana, olī andeebile gīkī olī munhū ntūngīlīja na ng'wela, na lūūlū olī amaladile. Ahene ozwanganaga ūlū ong'wigwa, alīyo ondegelekaga na būyegi.

21Kwike nose līkigela ī likanza, nguno lūkashika lūshikū lwa kwizūkwa kūbyalwa kwakwe ū Helode. Ūbeeja shigukulu, ūlaalīka banamhala b'ibanza lyakwe na bataale ba bashilikale, hamò na banangwa ba mu Galilaya.

22Hūna nshīke wa ng'wa Helodia wingīla kūbabinīla, ūnyeja no ū Helode, pye na a bageni bakwe. Ū ntemi ūng'wīla ū ng'wanikī gīkī, “Nilombage shikolo shose shose nakūsambe!”

23Nīyo ūng'wilahīlīla na kūng'wilahīlīla alīhaya gīkī, “Ūdūgije kūnilomba shose shose, nūūlū īkabiza nusu ya būtemi bone nakūkwinha dūhū!”

24Ū ng'wanikī ūfuma ū mu chumba, ūūkamūja nina gīkī, “Nalombe kī?” Nang'hwe ūnshokeja, “Ntwe go ng'wa Yohana Matīīja!”

25Haho na haho ū ng'wanikī ūshoka ū kūlī ntemi; wiza ūng'wīla, “Nalītogwa ī haha yenīyī ūnisambe ntwe go ng'wa Yohana Matīīja, gūlī ng'wilangahe!”

26Ū ntemi akazwangana kīngī nasho, alīyo īkī walī wamala kūlahīla, nīyo hangī kū būtongi wa babo walī wabalaalīka kwiza kū shilīwa, ūlemeelwa ū kūnemeja.

27Ng'hana haho na haho ū ntemi ūtūma mūlagi, ūlagīla gwenhwe ng'wilangahe ū ntwe go ng'wa Yohana; ū mūlagi ūja ū mu jeela ūūkamuta ū ntwe.

28Ūgūtūūla ng'wilangahe wiza ūng'winha ū ng'wanikī, ū ng'wanikī nang'hwe ūūkang'winha nina!

29Aho bigwa a bahemba ba ng'wa Yohana biza būgūsola ū mīlī, būūkagūjīka!

Kūlisha banhū shihūmbī shitanò

Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Yoh 6:1-14

© 2015 Bible Society of Tanzania.

30A batūng'wa būshoka ū kūlī Yesu, bibilinga būnsomboolela pyī īyo bakīīta, nī yīyo bakalanga.

31Hūna ūbawīla, “Tūbīngīlagi a banhū tūje kūūnū kūlembeezu mukifuule ho hado.” Nguno a banhū baalī bingī no, bizaga lwīsī lwīsī; ūlū balīnga aba bashika bangī haho na haho. Nose yalī shilambu nūūlū kūpandīka ng'wanya gwa kūlya.

32Ng'hana bingīla mu lyato būja kwipandī ilembeezu, ūko baalī batīko banhū.

33Alīyo bamò aho bababona būdeeba ūko bajaga, bandya kūfuma hose hose ū mu mizengo būyūpeela lo magūlū bajile koi, būbatanga ū kūshika ko.

34Ohayika ū Yesu ū mu lyato, aho olībona ī libita ūmo lyalī ū būtaale, ūbasaatwa. Nguno baalī gītī ng'holo jitī na ndīīmi, wandya kūbalanga mihayo mingī.

35Aho lyandya kūbiza lya mhīndī būng'wegeela a bahemba bakwe, būng'wīla gīkī, “Ū ng'wenūmu tūlī ng'witogolo dūhū, nīyo nī likanza lyaja.

36Hambū hambū ni wabalaga a banhū baje kū migūnda hihī hihī mu chalo ūmu bakigūlīle na shilīwa!”

37Alīyo ū wei ūbashokeja ūbawīla, “Binhagi a bing'we ī shilīwa.” Nabo būnshokeja būhaya, “Kolaga hamo shi tūje tūkagūle migatī ya denali magana abīlī hū twize tūbinhe balye?”

38Ūbabūja, “Mulī na migatī yīnga? Alijagi mukalole!” Aho badeeba būng'wīla, “Ītanò na ndīlo ibīlī.”

39Hūna ūbalagīla babawīle a banhū bigashe mu magele magele ha sī ha maswa, nguno gaalī manīlīzu.

40Na ng'hana bigasha pyī chiza chiza, mu magele magele ga kūbiza aho bigasha banhū igana, aho makūmi atanò.

41Wīsola ī migatī īyo ītanò yenīyo, nī ndīlo būbīlī wajo. Ūlangamīla ng'wigūlū ūlūmba, wīmeganya ī migatī īyo ītanò yenīyo, ūbinha a bahemba bakwe būbagabanhya a banhū. Nī ndīlo ījo ibīlī najo gīko, ūbagabanhya pye a bose.

42Būlya bigeja pye a bose.

43Hūna būgasoleela a mamenyagūlwa, pye na a ga ndīlo, bokaja matangwa ikūmi na abīlī.

44Ī lisaabu lya bagosha abo bakalya ī migatī yenīyo baalī shihūmbī shitanò.

Yesu ūshimīza higūlya ya nyanza

Mat 14:22-33; Yoh 6:15-21

45Haho na haho ū Yesu ūbakomeleja a bahemba bakwe kwingīla mu lyato batonge kū nkīlo, baje Betisaida; ū wei amalīje kūlīlaga ī libita lya banhū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

46Wahayūmala ū kūbalaga, ūlinha mu lūgūlū kūjūlomba.

47Aho būlingīla ū būjikū, ī lyato lyūsangwa līlī kū gatī gatī ya nyanza, ū wei alī iyene kū sī nyūmu.

48Ūbabona balīkoya ū kūbuga nguno ū nyaga gwabafumīīlaga kū būtongi. Hūna mu madilū mataale ga ngoko ja kwandya, ūbasanga ko alīshimīza higūlya ya nyanza. Wīta gītī alīhaya kūbabītīīla;

49aho bamona alīshimīza higūlya ya nyanza, bakiganika līng'hangi būyoganya balīlīla.

50Nguno pye bakamona bogoha kīngī nasho! Alīyo ū wei ūbayombya haho na haho alībawīla, “Timbyagi ng'holò, mutogohage nalī nene.”

51Hūna ūlinha nang'hwe ū mu lyato, goya na koya ū kūhuuyemba ū nyaga. Bakakumya no būjinjimala,

52nguno baalī bataalī ū kūyitegeleja ī mihayo ya migatī. Ī myoyo yabo yalī ītaalī midito.

Kūpīja basaatu Genesaleti

Mat 14:34-36

53Hūna būshika ha ng'walo gwa kū sī ya Genesaleti, būkola henaho.

54Aho bika ū mu lyato haho na haho a banhū būndeeba.

55Bandya kūpeela kūja hose hose ū mu mapandī genayo; būyūbenha a basaatu, abo baalī batadūgije kūshimīza, būyūbatūūla ha būlīīlī bababūūcha babatwala būlī kwene ūko bang'wigwīlaga.

56Nguno wajaga hose hose, kū magūngūli, mu mizengo, pyī nū kū matogolo. Akaja na kwigūlilū, nū kwene būng'wenhela bingī abo baalī na makoye, būyūng'wikūmbīlīja bakuumye nūūlū ha neno ya shizwalo shakwe dūhū. Na ng'hana būlī bene abo bankuumyaga bapīlaga.

Maliko 7

Shīmīle sha kūlekwa na bataale

Mat 15:1-9

1Hūna Bafalisayo na balangi balebe ba shilagīlo, ba kūfuma Yelusalemu, bibilinga biza aho walī ū Yesu.

2Būbabona bahemba bakwe bamò na bamò bakūlyaga shilīwa na makono masoso, hū kūhaya baalī batakalabile kūlenganīla na shīmīle īsho shalekwa na bataale babo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Nguno a Bafalisayo, na a Bayudaya pye a bose, batalyaga shilīwa ūlū
batakalabile chiza a makono gabo. Bīītaga gīko kūlwa kūdima shīmīle sha
kūlekwa na bataale babo.

4Nūūlū benha shikolo shose shose kūfuma kwigūlilū, baalī batashilyaga aho
bataalī kūshooja tame. Yalīho na mihayo yīngī mingī īyo baalī bīdimile kūlwa
shīmīle shenīsho, gītī mbika ndebe ja koogeje ka shikombe na nungū na
mafulīla, būyaga na meza!

5Hūna lūūlū a Bafalisayo na a balangi ba shilagīlo benabo, būmūja ū Yesu gīkī,
"Nibūlī a bahemba bako bakūlyaga shilīwa na makono masoso, batūshimīzīlaga
ū mu shīmīle īsho twalekelwa na bataale?"

6Nang'hwe ūbawīla, "Bing'we bibeeleja, ū Isaya akatūngīlīja ū kūmuhangīla,
ūmo yandīkīlilwe gīkī, 'A banhū aba banikūgije bo ha nomo dūhū, alīyo īng'holò
jabo jilī kūle nū nene.

7Bakanilamyaga dalali, kūnū būlanga malange ga kūlagīlwa na banhū.'

8A bing'we h'abo mushilekile ī shilagīlo sha ng'wa Mulungu kūlwa kūdima
shīmīle sha banhū!"

9Ongeja kūbawīla hangī gīkī, "Nīyo a bing'we h'ūmo mulī, nguno mutogilwe
kūshisundīla ha mhelo ī shilagīlo sha ng'wa Mulungu, gīkī mudimane na shīmīle
shing'we.

10Nguno ū Musa ahayile gīkī, 'Nkūjage so na noko,' na gīkī, 'Ūyo ūndūka ise
nūūlū nina shing'wigeleelilwe abūlagwe!'

11Alīyo a bing'we muhayile gīkī, ūlū ose ose ūlinda ūng'wīla ise nūūlū nina gīkī,
'ī shikolo shane īshi ni shakūgunanha, kwike shilī Kolibani (makūlū gaho
inong'ho kūlī Mulungu),'

12hūna ng'hana mutūnzunīlīja gete ang'wītīle mhayo gose gose ū ise nūūlū ū
nina!

13Ū mu gīko mukagūkenaagūlaga ū mhayo go ng'wa Mulungu kūlwa kūlondeela
shīmīle shing'we, īsho mukilekela lekelaga, nīyo īlīho mingī ī ya mbika jenījo
īyo mukayītaga."

Īsho shikansosohajaga munhū

Mat 15:10-20

14Hūna ū Yesu ūlitana hangī ī libita lya banhū, ūbawīla gīkī, "Bing'we
nidegelekagi pye a bose ng'witegeleje.

15Shitīho shose shose īsho shilī hanze ya ng'wa munhū īsho shidūgije
kūnsosohaja ūlū shūng'wingīla, alīyo īsho shikamfumaga h'īsho
shikansosohajaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

[16Ūyo alī na matū gakigwaga ni igwage.]”

17Aho wabīngīla a banhū wingīla mu kaya, a bahemba bakwe būmūja a makūlū ga lūsumo lwenūlo.

18Nang'hwe ūbawīla, “Na a bing'we hū gūmò dūhū, mutaalī ū kwitegeleja? Mutamanile gīkī, būlī shikolo īsho shilī hanze ya ng'wa munhū ūlū shūng'wingīla shitūdūla ū kūnsosohaja?

19Mutamanile gīkī shikingīlaga mu nda, ītī mu moyo gokwe? Nī gīkī ī ng'halīlo yaho īkabizaga kūfuma hanze kwitogolo?” (Ū mu kūhaya gīko akasheeja pyī ī shilīwa.)

20Ongeja kūhaya hangī gīkī, “Īsho shikamfumaga ū munhū, hū shene īsho shikansosohajaga.

21Nguno ū mung'holò ya ng'wa munhū, gakafumaga mo maganiko mabi, būjingi, wibi, būbūlagi, būshihani,

22kwikūmva kwabūbi, būbi, būlomolomo, kalolele ka malofu, wilu, būsondagūji, wikumīlīja, būchilū chilū.

23Ī yose ī yabūbi yenīyī īkafumaga mu gatī ya ng'wa munhū yansosohaja.”

Kūsanya kwa nkīma nsaatīlwa

Mat 15:21-28

24Hūna ūbūūka wīnga a henaho, ūja mhandī ja Tulo. Wingīla mu numba, nguno walī atatogilwe munhū ose ose amane; kwike yalī shilambu ū kūjimīlīka ūko walī.

25Lītabītile ikanza, nkīma nebe walī na nshīke wakwe wakoyiagwa isamva; ūjiigwa ī mhola jakwe, wiza ūshikīla kūngwīla mu magūlū ū Yesu.

26Ū nkīma ng'wenūyo walī Nyunani, w'ihanga lya Basulofonisa. Wandya kūng'wikūmbīlīja ang'wīngīje ū nshīke wakwe ī lisamva.

27Ū Yesu ūnshokeja alīng'wīla gīkī, “Lekaga balye tame a baana ba mu kaya bigeje, nguno ītī chiza ū kūshisola ī shilīwa shabo ūshiponegeja tūwa.”

28Nang'hwe ū nkīma ūnshokeja ūng'wīla, “Na ng'hana gūlī chene baba, alīyo nahene nū tūwa nato tūkasolelejaga a malagalīkwa ayo gakagwaga kwīngīīla aho balīlīīla a baana.”

29Ū Yesu ūng'wīla gīkī, “Kūlwa nguno ya mhayo gwenūyo, jaga; lyamfumaga ī lisamva ū nshīke wako.”

30Aho washoka ū kū kaya ūnsanga ū ng'wanikī olaalaga ha būlīīlī, lyamalaga kūmfuma ī lisamva.

Kūpījiwa kwa ng'wa shimuumu

© 2015 Bible Society of Tanzania.

31Hūna ū Yesu wīnga hangī ī mhandī ja Tulo, ūbītīla Sidoni, ūshika kū nyanza ya
Galilaya, mu sī ya Dekapoli.

32Būng'wenhela munhū wa katà, hangī gulu. Būng'wikūmbīlīja antūūlīle
makono.

33Nang'hwe ūng'wīnja a ha banhū, ūja nawe ha mhūjo iyene. Ūnkuumya na
nzwala ū mu matū gakwe, ha numa ūswa mate ūlūkuumya nū lūlīmi lokwe.

34Ūlangamīla ng'wigūlū, ūkuuma n'ilaka lya koolecha kūsaatwa, hūna ūng'wīla
ū munhū ng'wenūyo gīkī, "Efata makūlū gaho, lugūkaga!"

35Haho na haho a matū gakwe gūlugūka, na a katà kīnga, wandya kūyomba
chiza.

36Hūna ū Yesu ūbakomeleja batizūng'wīla ose ose. Alīyo nahene a boi
bakagūkumūcha, nūūlū īkī akabakomeleja batizīīta gīko.

37Banhū bakakumya no; būyūhaya gīkī, "Akūbeejaga chiza būlī mhayo, a bagulu
akūbinhaga kwigwa, na a bashimuumu akūbinhaga kūyomba!"

Maliko 8

Kūlisha banhū shihūmbī shine

Mat 15:32-39

1Ū mu shikū jenījo libilinga hangī ibita itaale, alīyo baalī batī na shilīwa. Hūna ū
Yesu ūbitana a bahemba bakwe ūbawīla gīkī,

2"Nalībasaatwa a banhū nguno ī haha jashikaga shikū idatū balī hamò nane,
alīyo batī na shilīwa.

3Ūlū nūbalaga baje kaya balī nzala, badūgije nūūlū kūgwa wesa mu nzīla, nguno
bangī bazengile kūle."

4Nabo a bahemba bakwe būnshokeja gīkī, "Ū mu matogolo ūmu, munhū adūgije
kūpandīkīla halī shilīwa sha kūbigela a banhū na wingī aba?"

5Nang'hwe ūbabūja, "Mulī na migatī yīnga?" Būhaya, "Mpungatī."

6Hūna ūlagīla gīkī a banhū bigashe ha sī. Wīsola ī migatī mpungatī yenīyo,
ūlūmba, wīmeganya, ūbinha a bahemba bakwe bīgabanhye, ng'hana
būbagabanhya a banhū.

7Baalī na tūdīlo tūgehu, nū twene ū Yesu ūlūmba kūlwato, ūlagīla nato
tūgabanhyiwe.

8Bakalya bigeja; aho bagasoleela a masaajiwa, bokaja matangwa mpungatī.

9Abo bakalya baalī gītī banhū shihūmbī shine, hūna ūbalaga būsambaala.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Haho na haho ū wei na a bahemba bakwe, bingīla mu lyato būja mhandī ja Dalimanūta.

Kūkooba shimanīkījo
Mat 16:1-4

11Hūna Bafalisayo būnsanga ū Yesu, bandya kūng'wihalalīja balīkooba shimanīkījo sha kūfuma ng'wigūlū.

12Nang'hwe ūkuuma n'ilaka lya koolecha kūbasaatwa mu moyo; hama ūhaya, “Nibūlī ī shibyalīlwe īshi shikūkoobaga shimanīkījo? Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, ī shibyalīlwe īshi shitūdūla kwinhwa shimanīkījo na hado yaya.”

13Ūbaleka, wingīla mu lyato hangī ūja kū nkīlo.

Shibimbya sha Bafalisayo na Helode
Mat 16:5-12

14Bība kūsola migatī, būbiza batī na gīnhū, ūlū ītī ngatī gūmò dūhū ūyo baalī nago ū mu lyato.

15Kwimanīla ū Yesu wabahūgūla alīhaya gīkī, “Ikalagi miso, ng'wilang'hane ū kū shibimbya sha Bafalisayo nī sha ng'wa Helode.”

16Alīyo a boi bandya kwilūnjalūnja, baliwīla gīkī, “Hamo shi īkī tūtī na migatī!”

17Aho wadeeba ūbawīla, “Nibūlī muliwīla gīkī, hamo īkī mutī na migatī? Mutaalī dūhū ū kwitegeleja nū kūmana? Ni ginehe īng'holò jing'we jitaalī ndito gīko?

18A miso mulī nago, alīyo gashi ū kūbona ndūhū! Na a matū mulī nago, alīyo ū kwigwa yaya! Mutūgemaga ū kwizūkwa nūūlū hado.

19Aho nakīmeganya ī migatī īyo ītanò kūlwa banhū shihūmbī shitanò, mukokaja matangwa ganga a ga masaajiwa?” Būng'wīla, “Ikūmi na abīlī.”

20“Al'ī migatī mpungatī, īyo baalī balya banhū shihūmbī shine, aho ng'wagasoleela a masaajiwa ng'walī ng'okaja matangwa ganga?” Būng'wīla hangī, “Mpungatī.”

21Hūna ūbabūja, “Mutaalī dūhū ū kwitegeleja?”

Kūpījiwa kwa mboku wa Betisaida

22Būshikīīla Betisaida, a banhū ba kwene būng'wenhela munhū mboku, būng'wikūmbīlīja ankuumye.

23Nang'hwe ūndima nkono ū mboku ūmfunya hanze ya nzengo. Ūnswīla mate ū kū miso, ūntūūlīla na makono; hūna ūmūja, “Ūlībona shose shose?”

24Aho wabūūcha ū būshū gīkī alole, ūhaya; “Nalībona banhū balīyeela yeela, alīyo balī gītī mitī.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Ūntūūlīla hangī makono ū kū miso gakwe, ūpīla. Aho walola ūshibona chiza
pyī ī shikolo.

26Ū Yesu ūng'wīla aje kaya, ūnkomeleja gīkī, “Nīyo ūtizingīla nū mu nzengo.”

Būkaanīji bo ng'wa Petelo

Mat 16:13-20; Luk 9:18-21

27Ū wei ū Yesu na a bahemba bakwe būgoloola bajile mhandī ja Kaisalia Filipi.
Aho balī mu nzīla, ūbabūja gīkī, “A banhū bakūnihayaga nalī nani?”

28Būnshokeja balīhaya, “Ūlī Yohana Matīīja, alīyo bangī gīkī ūlī Eliya, na bangī
hangī gīkī ūlī ūmò wa bahangi.”

29Hūna ūbabūja nabo gīkī, “Al'a bing'we mukūnihayaga nalī nani?” Petelo
ūng'wīla, “Ūlī Kilisito.”

30Na lūūlū ūbahana batizūng'wīla munhū nūūlū ūmò ū mhayo gwenūyo.

Kūbalanga ya kūcha na kūjūūka kwakwe

Mat 16:21-28; Luk 9:22-27

31Hūna wandya kūbalanga gīkī, “Ū Ng'wana wa Munhū shing'wigeleelilwe
aluhiwe mu mihayo mingī; na kūleng'wa na banamhala, hamò na bagabīji
bataale na balangi ba shilagīlo.” Na gīkī, “Akūbūlagwa alīyo akuhimbuka ha
numa ya shikū idatū.”

32Ū mhayo gwenūyo akagūhaya hape hape gete. Ī likanza lyenīlo ū Petelo
ūmpūnja ha mhūjo, wandya kūng'hama.

33Alīyo ū wei ūbagalūkīla a bahemba bakwe, hūna ūng'hama ū Petelo alīng'wīla
gīkī, “Īngaga ū kū būtongi bone; Shetani. Nguno ū bebe ūtiganikaga ya ng'wa
Mulungu, ūlī mu ya banhū dūhū!”

34Ha numa ūlitana ī libita hamò na a bahemba bakwe; ūbawīla gīkī, “Ose ose
ūyo atogilwe kūnilondeela nene, shiigelile idalahe wei ng'wenekīlī, ibūūkīje
nsalaba gokwe, h'anilondeele.

35Nguno būlī ng'wene ūyo atogilwe kūbūpīja būpanga bokwe, akūbūjimīīja,
alīyo ūyo ūbūjimīīja ū būpanga bokwe kūlwa nguno yane na kūlwa nguno ya
Ng'hūlū Jawiza, ū ng'wenūyo akūbūpīja.

36Angū, ū munhū akūbiza na solobo kī nūūlū akīpandīka pyī ī sī, alīyo ū būpanga
bokwe ūbūjimīīja?

37Nūūlū hangī ū munhū adūgije kūfunya shikolo kī kūlwa kūkomoola būpanga
bokwe?

38Nguno ose ose, ūyo ūnibonela minala ū nene nī mihayo yane ū mu shibyalīlwe
īsho shitankūgije Mulungu na sha shibi īshi, nang'hwe ū Ng'wana wa Munhū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

akūmonela minala ū munhū ng'wenūyo, ū ng'wikanza lya kwiza hamò na bamalaika beela, ng'wikūjo lya ng'wa Ise."

Maliko 9

1Hangī ongeja kūhaya, "Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, balīho bamò ū mu banhū abo bīmīīlaga aha batūloja icha na hado yaya, kūshisha babūbone ū būtemi bo ng'wa Mulungu būliza mu būdūla."

Yesu kūgalūka ihanga

Mat 17:1-13; Luk 9:28-36

2Ha numa ya shikū itandatū ū Yesu ūbasola ba Petelo na Yakobo na Yohana, benabo dūhū, ūbatongeela ajile mu lūgūlū lūlīhu, ūlinha nabo. Kūhayimanīla ī lihanga lyakwe lyagalūka balolile.

3Nī shizwalo shakwe sheela pe, shiyūng'weka ng'weka; atīho mfuji nūūlū ūmò ū mu sī ūyo adūgije kweja gīko.

4Būbilongela ba Eliya na Musa, bandya kūlūngalūnga nang'hwe ū Yesu.

5Hūna ū Petelo ūng'wīla ū Yesu gīkī, "Nangi yabeelela īkī twabiza tūlīho aha, ī gete tūzenge maheema adatū, līmò lyako, līmò lya ng'wa Musa, na līmò lya ng'wa Eliya."

6Bakogoha no, ūbbaha ūyūhaya mihayo īyo walī atīmanaga.

7Bahayimanīla bafīkījiwa ilunde, n'ilaka ligela kūfuma ū ng'wilunde līlīhaya, "Ūyū ng'wene Ng'wana wane Ntogwa, ng'wigwagi wei."

8Hama hangī bahayimanīla haho na haho boya kūmona ose ose, ūlū atī Yesu dūhū hamò nabo.

9Aho balika ū mu lūgūlū, ūbahana batizūng'wīla munhū ose ose īyo bakībona yenīyo, kūshisha aho Ng'wana wa Munhū alajūūke kūfuma mu bafu.

10Na ng'hana ū mhayo gwenūyo bakagūlang'hana gūbiza gwabo dūhū, kwike bakayibūja būja a makūlū ga kūjūūka kūfuma mu bafu.

11Bakīīta nose būmūja balīhaya, "Nibūlī a balangi bakahayaga gīkī, shiigelile ize Eliya tame?"

12Nang'hwe ūbashokeja alīhaya gīkī, "Ū Eliya ū ng'wene ng'hana ntongi ū kwiza, kūlwa kūlonja lonja yose. Al'ī gīsī nibūlī ū Ng'wana wa Munhū andīkīlilwe gīkī, shing'wigeleelilwe aluhiwe no no no, na kūleng'wa?

13Alīyo nalīmuwīla gīkī, ū Eliya wamalile ū kwiza, nīyo būng'wītīla gīt'ūmo batogelilwe; ūmo andīkīlilwe!"

Nyanda kwīngījiwa isamva

Mat 17:14-21; Luk 9:37-43a

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Aho bashika ū kū bahemba a bangī, būbasanga bapīndiagwa ibita itaale;
baalīho na balangi ba shilagīlo bihalalījaga nabo.

15A banhū aho bamona bakakumya, alīyo haho na haho būmpeeleela
kūjūngīsha.

16Nang'hwe ūbabūja, “Mulihalalīja mhayo kī nabo?”

17Ūmò ū ng'wibita lyenīlo ūnshokeja alīhaya gīkī, “Nangi kaka kitūnja kane
nakwenhelaga, kalī n'isamva lya būshimuumu.

18Ūlū lyakadadīla līkakagalagajaga, kayūfuluuta ifulo dūhū, ū kūnū
kaligadagūja a mino, nose kaakaba! Naalī nabawīla a bahemba bako balīpeeje,
alīyo balīlemeelagwa!”

19Ū Yesu ūbashokeja alīhaya, “Bing'we shibyalīlwe sha būtūzunya, nakwikala
nalī ning'we kūshisha nanalī? Nakwiyūmīlīja hamò ning'we kūshisha nanalī?
Ng'wenhagi halī nene aha!”

20Būntwala a halī Yesu. Ū nyanda aho wamona dūhū ū Yesu, lyūntaalīka ha sī ī
lisamva, wandya kūfuluuta ifulo.

21Ū Yesu ūmūja ū ise o nyanda gīkī, “Alī na makanza kī gandimile a makoye
genaya?” Nang'hwe ūnshokeja, “Kūfuma ha būnīgīnī bokwe.

22Nīyo ng'hangala ningī līkakagwisījaga na mu moto, nūūlū mu minzī, gīkī
līkabūlage. Ūlū ūdūgije kwīta mhayo gose gose, tūkūlīlagwe ūtūgunanhe!”

23Nang'hwe ū Yesu ūng'wīla, “Gīkī ūlū ūdūgije? Angū pyī ī yose īdūlīkanile ū kūlī
munhū wa kūzunya!”

24Haho na haho ū ise o nyanda ūlīla alīhaya, “Baba nazunije, kwike nīngījage ū
būhana hani bone!”

25Ū Yesu aho wabona gīkī ī libita lya banhū lyandya kwiza līlīpeela nhambo,
ūlīhama ī lisamva, ūlīwīla, “Bebe moyo nsoso gwa būshimuumu na būgulu,
nalīkūlagīla ūmfume, nīyo ūtizūnshokela hangī.”

26Lyūng'haja hangī ū nyanda, wandya kūfuluuta ifulo, hūna lyūmfuma, lyūneka
gītī waacha, nose a bingī būyiganika gīkī hamo waacha.

27Alīyo ū Yesu, ūndima ū nkono gokwe, ūngūngūmūla, wīmīīla.

28Hūna ū wei wingīla mu kaya. Aho wasaaga iyene na bahemba bakwe dūhū,
būmūja gīkī, “Nibūlī a bise twalī twalemeelagwa ū kūlīpeeja?”

29Nang'hwe ūbashokeja gīkī, “Ī mbika gītī īyī ītīko kūfuma na hado yaya ūlū ītī
mu kūlomba.”

Kūbawīla hangī ya kūcha na kūjūūka kwakwe

Mat 17:22-23; Luk 9:43b-45

© 2015 Bible Society of Tanzania.

30Aho bīnga a henaho būbītīla Galilaya. Ū Yesu walī atatogilwe munhū adeebe.

31Nguno obalangaga a bahemba bakwe gīkī, “Ū Ng'wana wa Munhū akūtūūlwa mu makono ga babūlagi bamūlage, alīyo ūlū ūcha akuhimbuka ha numa ya shikū idatū.”

32Kwike batagwitegelegije ū mhayo gwenūyo, hama nū kūmūja baalī bogoha.

Ū ntaale kūbatinda pye
Mat 18:1-5; Luk 9:46-48

33Bakīīta būshika Kapelanaumu, aho bingīla mu kaya ūbabūja gīkī, “Ū mu nzīla ng'walihalalījaga mihayo kī?”

34Būhuumūla sele, nguno ū mu nzīla bihalalīgījaga mhayo gwa būtaale; gīkī nani ū ntaale kūbatinda pye a biye.

35Aho wigasha ūbitana abo ikūmi na babīlī, ūbawīla gīkī, “Ūlū munhū ūtogwa kūbiza wa kwandya, shiigelile abize kū numa ya bose, na ntūmami wa bose.”

36Hūna witana kanīgīnī ūkawīla kīmīīla hamò nabo, wanoga ūkakumbatīla na makono gakwe. Hūna ūbawīla gīkī,

37“Ūlū munhū ūng'wanukūla ūmò wa banīgīnī gīt'ūyū mu lina lyane, wananukūlaga nene. Hama ūyo ūnanukūla nene, atananukūlile nene dūhū, alīyo wang'wanukūlaga ūyo anitūmile.”

Ūyo alī kū lwandī lwise
Luk 9:49-50

38Kūhayimanīla ū Yohana wang'wīla gīkī, “Nangi twalī twamonile ng'wing'wana alīpeeja masamva mu lina lyako; tūnemeja nguno atī ūmò wise!”

39Nang'hwe ū Yesu ūng'wīla, “Yaya ū kūnemeja, nguno atīho munhū wa kūbeeja mhayo gwa būdūla mu lina lyane, hūna hangī ūshoka kūnihaya kībi haho na haho.

40Ūyo atī ng'wilwisha wise, ū ng'wenūyo alī kū lwandī lwise.

41Nguno būlī munhū ūyo ūng'winha a bing'we minzī ga kūng'wa, īkī mulī ba ng'wa Kilisito, nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, ū ng'wenūyo atūjimīīja ī mheela yakwe.”

Mihayo ya kwipamya banhū
Mat 18:6-9; Luk 17:1-2

42“Na hangī ūlū munhū ūng'wenheleja kwipama nūūlū ūmò wa bado bado abo banisanije nene benaba, īkūbiza hambū hambū atungīlījiwe ū mu nhingo yakwe iwe lya kūshela, akaponejiwe mu nyanza shimu, achīle ng'wenūmo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

43Hūna lūūlū, nūūlū nkono gwako ūlū gūkwipamya, gūbbutage, īlī hambū hambū wingīle ū mu būpanga ūlī nemehazu, kūtinda kūbiza na makono abīlī alīyo ūponyiwa mu nsango gwa moto gwa būja na būja.

[44Ū ng'wenūmo jilīmo shagembe jitachaaga, nū moto gwamo gūtajimaga.]

45Nūūlū lūpambala lwako ūlū lūkwipamya lūbbutage, īlī hambū hambū wingīle ū mu būpanga ūlī gigī, kūtinda kūbiza na mhambala ibīlī, alīyo ūponyiwa mu nsango gwa moto,

[46ūmo shagembe jamo jitachaaga, nū moto gūtajimaga.]

47Nūūlū liso lyako lyūkwenheleja kwipama, līkobolage ūlyīnje ho. Nguno īlī hambū hambū wingīle ū mu būtemi bo ng'wa Mulungu ūlī na songo, kūtinda kūbiza na miso abīlī alīyo ūponyiwa mu nsango gwa moto.

48Ūmo shagembe jamo jitachaaga, nū moto gūtajimaga!

49Nguno būlī ng'wene akūbītiwa mu munhu ejiwe ū būsoso bokwe, gīt'ūmo shitambo shikeejiagwa bo kūtūūlīlwa munhu.

50Na ng'hana ū munhu gūlī ng'wiza, alīyo ūlū gūlinda gūsūūka, ī gīsī mukūgūtwīla kī gūsandūke hangī? Na lūūlū bizagi na munhu ū mu bing'we, hū mukwikala mulī mhola būlī ng'wene na biye."

Maliko 10

Būbi bo kūbūlaga kaya

Mat 19:1-12; Luk 16:18

1Hūna ūbūūka wīnga a henaho, ūkīla mongo gwa Yolodani, wingīla mu sī ya Būyudaya. Mabita mataale gūnondeela hangī, wandya kūbalanga gīt'ūmo wītīlaga shikū jose.

2Bafalisayo balebe būng'wegeela kūngema, būmūja gīkī, "Angū ū ngosha azunīlīgije ū kūmpeeja ū nke okwe?"

3Nang'hwe ūshosha alībabūja gīkī, "Ū Musa amulagīlile ginehe?"

4Nabo būhaya, "Ū Musa azunīlīgije kūng'wandīkīla talaka na kūneka."

5Nang'hwe ū Yesu ūbashokeja ūhaya gīkī, "Ī shilagīlo shenīsho akang'winha kūlwa nguno ya būgang'hanazu bong'holò jing'we.

6Alīyo a ha wandījo wa kūseema, ū Mulungu akabaseema ngosha na nkīma.

7Nose hū kūhaya ū munhū akūneka ise na nina adimane na nke okwe.

8Ū mu būbīlī wabo bakūbiza mīlī gūmò, batī babīlī hangī, balī mīlī gūmò.

9Kūlwa nguno yenīyo, abo badimanyiwe na Mulungu, atizigela munhū wa kūbalekanya."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Aho alī mu kaya, būmūja hangī a bahemba bakwe ī mihayo yenīyo.

11Nang'hwe ūbawīla ūhaya gīkī, “Būlī ng'wene ūlū ūneka nke wakwe ūtoola ūngī akūbiza alīshihya.

12Nū nkīma ūlū ūneka ngoshi ūūkatoolwa kūngī, nang'hwe akūbiza alīshihya.”

Yesu na banīgīnī

Mat 19:13-15; Luk 18:15-17

13Būng'wenhela na banīgīnī gīkī abakuumye, kwike a bahemba būbahama.

14Alīyo ū Yesu aho wabona gīko ūsaaya. Ūbawīla gīkī, “Bazunīlījagi a baana bize a halī nene, mutabahangījage. Nguno ū būtemi bo ng'wa Mulungu būlī wabo a ba mbika yenīyī.

15Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, ose ose ūyo atūwanukūla ū būtemi bo ng'wa Mulungu gītī ng'wana, atīko ū kwingīla mo na hado yaya.”

16Ūbakumbatīla na makono gakwe, hama ūbatūūlīla makono, hūna ūbafuha.

Kūlemeelwa kwa ngosha nsabi

Mat 19:16-30; Luk 18:18-30

17Ha numa ya yenīyo ūbūūka ajile. Aho alī mu nzīla, kūhayimanīla munhū ūmò washika alīmpeeleela, ūshikīla kūntugīja mazwi. Ūmūja gīkī, “Nangi wawiza, nīīte mhayo kī nabize ng'wingīji ū mu būpanga butashilaga?”

18Nang'hwe ū Yesu ūng'wīla, “Nibūlī ūlīnitana wawiza? Atīho wawiza nūūlū ūmò, ūlū atī Mulungu wike!

19Ū bebe ūshimanile ī shilagīlo ūmo shihayīlile; ī gīkī, ‘Yaya ū kūbūlaga, Yaya ū kūshihya, Yaya ū kwiba, Yaya ū kūkaanīla būlomolomo, Yaya ū kūnyeecha, Nkūjage so na noko.’”

20Nang'hwe ūng'wīla gīkī, “Nangi ī yenīyī nīdimile pyī kūfuma ha būyanda bone.”

21Ū Yesu ūnkalalīla mu būtogwa būtaale, hūna ūng'wīla gīkī, “Ūlīleba ho mhayo gūmò, jaga ūkashijinje ī shikolo īsho ūlī nasho ūbinhe bahabī, ūkūbiza na wibīkīja wa sabo ng'wigūlū, hūna wize ūnilondeele.”

22Ū wei aho wagwigwa ū mhayo gwenūyo, ūgwa loolo ū mīlī, wīnga ho onzololokaga, nguno walī na sabo ningī.

23Hūna ū Yesu wandya kūbalola lola pye a bahemba bakwe, hama ūbawīla gīkī, “Īlī shilambu no abo balī na sabo ū kwingīla ū mu būtemi bo ng'wa Mulungu!”

24A bahemba bakakumya aho wahaya gīko. Nang'hwe ū Yesu ūshosha hangī ūbawīla gīkī, “Bing'we baana, īlī shilambu no ū kwingīla ū mu būtemi bo ng'wa Mulungu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Nīyo īlī shinogu ī ngamīla ū kūbīta mu kapūndū ka lūshinge, kūtinda ū nsabi kwingīla mu būtemi bo ng'wa Mulungu!”

26A henaho a kakumīje kabo kakakīlanīja. Bandya kwiwīla gīkī, “Yee! Alīyo lūūlū, nani ūyo adūgije ū kūpīla?”

27Ū Yesu ūbakalalīla, hūna ūbawīla gīkī, “Ū gwenūyū gūtadūlīkanile ū kū banhū, alīyo ū kūlī Mulungu ītī gīko, nguno ū kūlī Mulungu pyī ī yose īdūlīkanile.”

28Hūna ū Petelo ūng'wīla, “Ī gīsī angū ūlībona gīkī a bise twaleka pyī ī shose kūlwa kūkūlondeela bebe!”

29Nang'hwe ū Yesu ūhaya, “Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, atīho nūūlū ūmò ūyo waleka numba nūūlū baana ba ng'wawe bagosha na bakīma, nūūlū nina, nūūlū ise, nūūlū baana bakwe, nūūlū malaale kūlwa nguno yane na kūlwa nguno ya Ng'hūlū Jawiza,

30ūyo atanukūla numba ng'hangala igana ī haha ū ng'wikanza īlī, na baana ba ng'wawe na balūmbūye, na banina, na baana bakwe, na malaale, hamò na būluhi; hama ū ng'wikanza īlo līliza akūpandīka būpanga butashilaga.

31Alīyo balīho bingī abo balī kū būtongi, bakūbiza kū numa; na a babo balī kū numa, abo bakūbiza kū būtongi.”

Kūbawīla hangī ya kūcha na kūjūūka kwakwe

Mat 20:17-19; Luk 18:31-34

32Baalī mu lūgendo, mu nzīla ya kūlinha kūja Yelusalemu, ū Yesu walī kū būtongi wabo. Nīyo baja balīkumya no, hama abo balondeelaga baalī bogoha kīngī nasho! Hūna ūbasola abo ikūmi na babīlī ūbapūnja ha mhūjo, wandya kūbawīla īyo īlang'wilongele.

33Ūhaya gīkī, “Ī haha tūlīlinha kūja Yelusalemu, ū Ng'wana wa Munhū akūjūtūūlwa mu makono ga bagabīji bataale na balangi ba shilagīlo, banamule nsango gwa kūbūlagwa. Ha numa bakūntūūla mu makono ga banhū ba mahanga,

34bangīmbe nyachilū na kūnswīla mate na kūntūla, hama bakūmūlaga. Alīyo akuhimbuka ha numa ya shikū idatū.”

Kūkooba būtaale

Mat 20:20-28

35Kūhayimanīla bang'wegeela ba Yakobo na Yohana, a bitūnja ba ng'wa Zebedayo, būshika būng'wīla gīkī, “Nangi tūlī na mhayo tūtogilwe ūtwītīle.”

36Nang'hwe ūbashokeja ūbawīla, “Mutogilwe nang'wītīle kī?”

37Būnshokeja balīhaya, “Lagīlaga gīkī, a bise būbīlī wise tūligashe nang'ho ū ng'wikūjo lyako; ūmò kū būlyo wako, ūngī kū lūmoso lwako!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

38Nang'hwe ū Yesu ūbawīla, “A bing'we angū mutagūmanile ūyo mulīgūlomba!
Mudūgije kūshing'wa ī shikombe īsho nalīshing'wa ū nene? Nūūlū mudūgije
kūbatīījiwa ū būbatīījiwa ūbo nalībatīījiwa ū nene?”

39Būnshokeja gīkī, “Tūdūgije!” Nang'hwe ū Yesu ūbawīla, “Ī shikombe īsho
nalīshing'wa ū nene mukūshing'wa, nū būbatīījiwa ūbo nalībatīījiwa ū nene
mukūbatīījiwa.

40Alīyo ū gwa kwigasha kū nkono gwane gwa būlyo na gwa lūmoso, gūtī gwa
kūmuzunīlīja nene, ū gwenūyo gūlī gwa banhū abo balonja longejiwe!”

41Abo ikūmi aho bigwa bakabapelanīla a ba Yakobo nū Yohana.

42Hūna ū Yesu ūbitana pye a bose; ūbawīla, “Mumanile gīkī abo bakanukūlagwa
na banhū ba mahanga kūbiza basugi h'abo bakabalomaga, na gīkī a bataale
mubo h'abo bakabatūmamyaga bo nguzu!

43Ū kū bing'we ītigeleelilwe ībize gīko, alīyo būlī ng'wene ūyo atogilwe kūbiza
ntaale ū mu bing'we, shing'wigeleelilwe abize ntūmami wing'we.

44Nū yūyo atogilwe kūbiza ntongeeji ū mu bing'we abize nsese wa bose.

45Nguno nū Ng'wana wa Munhū atizile kūtūmamīlwa, alīyo kūtūmama na
kūfunya būpanga bokwe kūbiza shikomoolelo kūlwa nguno ya bingī.”

Kūpījiwa kwa mboku Batimayo

Mat 20:29-34; Luk 18:35-43

46Nose būshika Yeliko, aho alīnga ū mu nzengo gwenūyo walī nabo na a
bahemba bakwe, hamò n'ibita itaale. Walīho na munhū mboku akasangwa
wigashaga haho na nzīla alilombeleja; ī lina lyakwe witanagwa Batimayo,
ng'wana Timayo.

47Aho wigwa gīkī Yesu wa Nazaleti, wandya kūhamuka n'ilaka lya higūlya
alīhaya, “Yesu Ng'wana wa ng'wa Daūdi, nikūlīlagwe!”

48Bingī būyūng'hama gīkī ahuumūle, alīyo ū wei hū ongeja ū kūhamuka alīhaya,
“Ka nikūlīlagwe Ng'wana wa ng'wa Daūdi!”

49Ū Yesu wīmīīla ūbawīla, “Ng'witanagi.” Būng'witana ū mboku balīng'wīla gīkī,
“Timbyaga ng'holò, būūkaga alīkwitana.”

50Wīponya ī kabbuudi yakwe, wikīndīka ng'wigūlya, hūna ūgangīla ajile ū kūlī
Yesu.

51Ū Yesu ūmūja alīhaya, “Ūtogilwe nakwītīle kī?” Nang'hwe ū mboku ūnshokeja
alīng'wīla, “Nangi ka nabone!”

52Hūna ū Yesu ūng'wīla, “Jaga ū kūzunya kwako kwakūpījaga.” Na ng'hana haho
na haho, ī likanza lyenīlo wandya kūbona, ūja nang'hwe ū mu nzīla alīnondeela.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Maliko 11

Kwingīla mu Yelusalemu nyatemi
Mat 21:1-11; Luk 19:28-40; Yoh 12:12-19

1Bahayūtumbya Yelusalemu, būbiza bashika Betifage na Betania, kū lūgūlū lo mizeituni, ūtūma babīlī ba bahemba bakwe.

2Ūbawīla gīkī, “Jagi ū mu chalo īsho shilī kū būtongi wing'we shenīsho, ūlū mulashike mo, haho na haho mukūbona nzobe mūūga īkūngilwe. Ītaalī kūdamhīlwa na munhū nūūlū ūmò, ītaligūlīlagi muyenhe.

3Ose ose ūyo alamuwīle gīkī, ‘Nibūlī mulīīta gīko?’ Hayagi gīkī, ‘Seeba alī na nīmo nayo, haha yenīyī dūhū akwīshosha hangī aha.’”

4Aho baja būsanga ng'hana mūūga ya nzobe, īkūngilwe hanze ya mita, hihī n'ipanda, bandya kwītaligūlīla.

5Bamò ba banhū abo baalī bīmīīla haho hihī nayo būbabūja gīkī, “Nibūlī mulīyītaligūlīla ī nzobe?”

6Nabo būbashokeja gīt'ūmo walī wabawīlīla ū Yesu, būbaleka būja.

7Hūna būng'wenhela ū Yesu ī mūūga ya nzobe yenīyo, aho bīshisha bītūūlīla myenda yabo a ha ngongo, ūdamhīla.

8Banhū bingī bandya kūja balamba myenda yabo ū mu nzīla, bangī būyūbbuta matambī mado mado ga mitī kūfuma mu malaale, bagaponangīja ū mu nzīla.

9Abo baalī kū būtongi, na a babo bakūūbījaga bandya kūhamuka balīhaya, “Hosana! Akumīlījiwe ūyo aliza mu lina lya ng'wa Seeba.

10Būkumīlījiwe ū būtemi bo nkūlūgenji wise Daūdi ūbo būliza. Akūjiwe ū Mulungu wa ng'wigūlū!”

11Aho washika ū mu Yelusalemu wingīla mu hekalu, wandya kūshilola lola pyī ī shikolo īsho shalīmo. Alīyo īkī yalī mhīndī, ūfuma wīnga nabo abo ikūmi na babīlī, ūja Betania.

Kūzung'wa kwa ntini
Mat 21:18-19

12A ha ntondo yaho, aho balīfuma Betania, ū Yesu walī atuubile.

13Wahayūloleela ntini gūlī na madūūtū, ūliga ho kūlola ūlū ninga gūlī na matwajo gose gose. Alīyo aho washika ho atabonile shose shose, ūlū ītī madūūtū dūhū, nguno ī likanza lya matwajo ga mitini lyalī lītaalī ū kūshika.

14Ūgūwīla gīkī, “Kūfuma lelo atīho wa kūlya matwajo gako hangī nūūlū na hado!” A bahemba bakwe nabo bigwa ūmo akahayīla.

Kwejiwa kwa hekalu
Mat 21:12-17; Luk 19:45-48; Yoh 2:13-22

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Aho bashika ī Yelusalemu, ū Yesu wingīla ū mu hekalu wandya kūbapeeja abo bīītīlaga mo byashala ja kūjinja na kūgūla. Ūjisalingūla nī meza ja bakaabanya ba hela, pye na a masumbī ga bajinja ba mhunda.

16Nīyo atazunīlīgije nūūlū ūmò kūbīta ū mu hekalu abūūkije shikolo shose shose sha byashala.

17Ūbalanga alībawīla, "Ītandīkilwe gīkī, 'ī numba yane īkwitanwa numba y'ilomba kūlwa mahanga gose?' Ni ginehe a bing'we ng'wīgalūkije kūbiza ipilinga lya basambo?"

18Aho bigwa a bagabīji bataale na a balangi ba shilagīlo bogoha, bandya kūkooba nzīla ya kūnyagaja, nguno ū būlangi bokwe būkabinha kūkumya pye a banhū.

19Aho yabiza mhīndī, ū Yesu na a bahemba bakwe būja hanze ya nzengo.

Kwilangīla ya ntini
Mat 21:20-22

20Ī ntondo yaho ī dilū aho balībīta, būgūbona ū ntini gūūmaga kwandīja ng'witina.

21Ū Petelo wizūkwa, hūna ūng'wīla ū Yesu gīkī, "Nangi aligūlolage ū ntini ūyo ūkagūzuma, gūūmaga!"

22Nang'hwe ū Yesu ūshosha ūbawīla, "Nzunyagi Mulungu.

23Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, munhū ose ose ūyo ūlūwīla nūūlū lūgūlū gīt'ūlū gīkī, 'Dubbūkaga ūje ūkagwe mu nyanza'; ūlū atī na kūhana hana ū mung'holò yakwe, alīyo ūbiza na kūsanya gīkī, ūyo alīgūhaya gūkūbiza ho, ng'hana akūshikīlīgījiwa.

24Hūna lūūlū nalīmuwīla gīkī, shose shose īsho mukūkooba mu nzīla ya kūlomba, sanyagi gīkī, ng'wanukūlaga; na ng'hana shikūbiza shing'we.

25Nīyo hangī ūlū ng'wīmīīla kūlomba lekejagi ūlū mulī na mhayo na munhū ose ose. Ūlū ng'wīta gīko ning'we akūmulekeja ū būsobya wing'we ū Sīng'we ūyo alī ng'wigūlū.

[26Alīyo ūlū mutūdūla ū kūlekeja, ning'we atūmulekeja ū būsobya wing'we ū Sīng'we ūyo alī ng'wigūlū.]"

Fumo ya būdūla bo ng'wa Yesu
Mat 21:23-27; Luk 20:1-8

27Hūna būshikīīla hangī ū mu Yelusalemu, aho alīshimīza shimīza mu hekalu, kwimanīla bansanga bagabīji bataale na balangi ba shilagīlo, hamò na banamhala.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28Būmūja gīkī, “Bebe īyo ūkwīyītaga yenīyī, ūkwīyītaga mu būdūla kī? Nīyo hangī nani ūyo wakwinhile ū būdūla bo kwīta gīko?”

29Nang'hwe ū Yesu ūbawīla gīkī, “Nane namubūje mhayo gūmò, ūlū mulanishokeje nū nene nakūmuwīla ī yenīyī nakwīyītaga mu būdūla kī.

30Ū būbatīīja bo ng'wa Yohana boolī būfumile ng'wigūlū nūūlū kū banhū? Nishokejagi!”

31Bandya kwilūnjalūnja baliwīla gīkī, “Ūlū tūlahaye boolī būfumile ng'wigūlū, akūtūbūja, ‘Nibūlī lūūlū mutīzunije ī mihayo yakwe?’

32Hamo tūhaye gīkī, ‘Boolī būfumile kū banhū?’” Nī chene bogoha ū kūhaya, nguno pye a banhū baalī bamanile gīkī, ū Yohana walī ng'hangi.

33Hūna būkalīla kūnshokeja dūhū ū Yesu gīkī, “Tūtamanile!” Nang'hwe ūbawīla, “Nū nene natūmuwīlaga ī yenīyī nakwīyītaga mu būdūla kī!”

Maliko 12

Lūsumo lwa ngūnda na balīmi

Mat 21:33-46; Luk 20:9-19

1Hūna wandya kūbasomboolela lūsumo alīhaya gīkī, “Munhū akalīma ngūnda, ūgūhamba mizabibu, hūna ūgūpīndīlīja ngītīli, ūsīmba mo n'ikamīlo lya mvinya. Ūlola ūzenga mo na numba ya balang'hani, ha numa ūgūtūūla mu makono ga balīmi, ū wei wīnga ho.

2Ū ng'wikanza lya matwajo ūtūma nsese wakwe, gīkī aje ū kū balīmi benabo, bakang'winhe matwajo kūfuma ū mu ngūnda.

3Alīyo a balīmi benabo būūkandima būntūlagūla milang'ha, būneka ūja makono dalali.

4Ū ng'wenekīlī ngūnda ūtūma nsese ūngī, lelo ū ng'wene būmelagūla nguma, nīyo būng'wītīla ya minala kībi no!

5Ūtūma ūngī hangī, ū ng'wene būshikīla kūmūlaga! Akatūma na bangī bingī dūhū; bamò babo būūkatūlagūlwa, bangī būbūlagwa!

6Walī ataalī nang'hwe ūmò; ng'wana wakwe ntogwa, nose ū kū ng'halīlo yaho ūntūma ng'wenūyo, ū kūnū akwiwīlaga gīkī, ‘Bakūnkūja ū ng'wana wane!’

7Alīyo a balīmi benabo biwīla gīkī, ‘Ūyū angū hū ng'wene ū ng'wingīji gete, tūmūlagagi būbize wise ū wingīji!’

8Na ng'hana būndima, būmūlaga, būūkamponya hanze ya ngūnda!”

9“Ī gīsī lūūlū, ū ng'wenekīlī ngūnda akwīta mhayo kī? Tūhaya akwiza abakenaagūle a balīmi benabo, nū ngūnda ūgūtūūla mu makono ga balīmi bangī!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10A bing'we mutaalī ū kūshisoma ī shandīkwa īsho shihayile gīkī, 'ī liwe īlo bakalīlema bazengi h'īlo lyabizile lya kwīgoloolela ī numba

11ū mhayo gwenūyū gūfumile kūlī Seeba, nīyo gūlī gwawiza no ū mu miso gise?'"

12Bakadeeba gīkī, ū lūsumo lwenūlo akalūhaya kūlwa nguno yabo, hūna lūūlū bandya kūkooba nzīla ya kūndima, kwike būbogoha a banhū bīnga ho, būneka.

Kūtoba goodi ya ng'wa Kaisali

Mat 22:15-22; Luk 20:20-26

13Ha numa ya yenīyo, būntūmīla Bafalisayo balebe, hamò na ban'ikūlū ba ng'wa Helode, gīkī bakangwashe mu kalūngalūngīle.

14Bahayūshika būng'wīla, "Nangi tūmanile gīkī ū bebe ūkashimīzīlaga mu ng'hana, nguno ūtibeelejaga kūlī munhū ose ose gīkī ūnyeje; na hangī ūtadīlīlaga banhū mu kūlola būshū wabo, alīyo ū mhayo go ng'wa Mulungu ūkagūlangaga mu ng'hana. Angū, īzunīlīgije ū kūng'winha goodi ū Kaisali nūūlū yaya? Twikale tūtoba ī goodi nūūlū tooye?"

15Alīyo īkī walī abūmanile ū wibeeleja wabo, ūbawīla gīkī, "Nibūlī mulīnigema? Nenhelagi aha hela īmò nīlole."

16Būng'wenhela; hanuma ūbabūja, "Ī suso īyī nū wandīke wenūbū, sha ng'wa nani?" Būnshokeja, "Sha ng'wa Kaisali."

17Hūna lūūlū ū Yesu ūbawīla, "Ī sha ng'wa Kaisali ng'winhagi Kaisali, nī sha ng'wa Mulungu ng'winhagi Mulungu." Bakankumya no!

Basadukayo na mhayo gwa būjūūko

Mat 22:23-33; Luk 20:27-40

18Hūna Basadukayo, abo bahayile gīkī būtīho būjūūko, būnsanga kūmūja; būhaya,

19"Nangi ū Musa atwandīkīlile gīkī, ūlū ndūgū ūzumalīka ūneka nke alīyo atalekile ng'wana, ng'wanong'wawe akūng'wingīla ū nkīma ng'wenūyo, amyalīle baana ū ndūgūye.

20Ali lūūlū, baalīho bagosha mpungatī ba shikūlū na shizuna. Ū tangi wabo akatoola, alīyo ūcha atalekile būbyīle.

21Ū wa kabīlī ūng'wingīla ū nkīma ng'wenūyo, nang'hwe ūcha atalekile būbyīle, nū wa kadatū gīko dūhū.

22Kūshisha būshila pye a bose mpungatī; batalekile būbyīle. Aho bakalīka, nose nū nkīma ūcha!

23Ī gīsī lūūlū, ū ng'wikanza lya būjūūko, ūlū būjūūka, akūbiza nke o ng'wa nani, īkī pye a bose mpungatī baalī bantoola?"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24Ū Yesu ūbawīla, “A bing'we ahene mutūhūbīlaga kūlwa kūbiza mutashimanile
ī shandīkwa nū būdūla bo ng'wa Mulungu?

25Nguno ūlū būjūūka kūfuma mu bafu batūbiza ba kūyūtoola nūūlū kūtoolwa,
bakūbiza gītī bamalaika ba ng'wigūlū.

26Nīyo ū mhayo gwa bafu gwenūyū gīkī bakuhimbuka, mutaalī ū kūsoma ū mu
shitabo sha ng'wa Musa, ūmo Mulungu akang'wīlīla aho walī h'isaka; ī gīkī, ‘Ū
nene nalī Mulungu wa ng'wa Abulahamu, na Mulungu wa ng'wa Isaka, na
Mulungu wa ng'wa Yakobo?’

27Mulīhūbīla hataale no, nguno ū wei atī Mulungu wa bafu, alī Mulungu wa
bapanga.”

Shilagīlo shitaale kūtinda shose

Mat 22:34-40; Luk 10:25-28

28Ūmò wa balangi ba shilagīlo akiza, ūbigwa balīyomba nang'hwe, ūbona gīkī ū
Yesu wabashokeja ūmo īlī. Hūna ūmūja gīkī, “Ī shilagīlo ī shitaale kūtinda shose
ni shilī kinehe?”

29Nang'hwe ū Yesu ūnshokeja gīkī, “Ī shilagīlo ī shitaale shene shiishi, ‘Igwaga
Isiraeli, ū Seeba Mulungu wise alī Seeba ūmò wike,

30hūna lūūlū, ntogagwe ū Seeba Mulungu wako nang'holò yako yose, na
būpanga wako bose, na maganiko gako gose, na nguzu jako jose.’

31Ī sha kabīlī nasho shiishi, ‘Ntogagwe nzenganwa ng'wiyo gīt'ūmo witogelilwe
bebe ng'wenekīlī.’ Shitīho shilagīlo shingī sha kūshiheeba ī shenīshi.”

32Ū nangi wa shilagīlo ng'wenūyo, ūng'wīla, “Watūngīlīja Nangi, wahaya gwa
ng'hana ī gīkī ū Mulungu alī ūmò wike, nīyo atīho ūngī ūlū atī we wike.

33Na ng'hana ū munhū shiigelile antogwe nang'holò yose, na maganiko gose, na
nguzu jose, hangī shiigelile antogwe nū nzenganwa ng'wiye gīt'ūmo itogelilwe
wei ng'wenekīlī. Ū gwenūyū gūlī gwawiza kūtinda kūfunya manong'ho nūūlū
shitambo sha mbika yose yose.”

34Ū Yesu aho wamona washosha na witegeleja ūng'wīla gīkī, “Ū bebe ūtī kūle
nabo ū būtemi bo ng'wa Mulungu.” Atigelile hangī ūngī wa kūgima kūmūja
mhayo nūūlū na hado yaya.

Ng'wana wa ng'wa Daūdi

Mat 22:41-46; Luk 20:41-44

35Hūna ū Yesu aho alīlanga mu hekalu, ūbabūja ūhaya gīkī, “Nibūlī a balangi ba
shilagīlo bakahayaga gīkī ū Kilisito ng'wana o ng'wa Daūdi?

36Ū Daūdi ng'wenekīlī akatongeelwa na Moyo Ng'wela kūhaya gīkī, ‘Ū Seeba
akang'wīla ū Seeba wane, Igashaga kū nkono gwane gwa būlyo kūshisha
nabatūūle a banishi bako ha sīlīlī ya mhambala jako.’

© 2015 Bible Society of Tanzania.

37Ū Daūdi ng'wenekīlī alīng'haya gīkī Seeba, nose adūgije kūbiza ng'wana wakwe hangī mu ginehe?” Īlibita lya banhū lyandegelekaga na būyegi no.

Kūhūgūlwa kwa bahemba
Mat 23:1-36; Luk 20:45-47

38Ū Yesu aho alībalanga akabawīla na gīkī, “Bilang'hanagi a balangi ba shilagīlo, abo batogilwe kūgīshiwa na kūja būyeela mu magūlilū bazwalile ng'hanjo.

39Nū mu masinagogi batogilwe kwigasīja masumbī g'ikūjo, hama nūūlū būlaalīkwa kūja kū shigukulu, nū kwene bakakūūbīlījaga ha magele ga bakūjiwa.

40Hangī bakalyaga sabo ja bakīma bachīlwa, banhū ba kalombele kalīhu kūlwa kwiyoolecha. A benabo bakūpandīka nsango ntaale kūtinda!”

Inong'ho lya nkīma nchīlwa
Luk 21:1-4

41Hūna ū Yesu wigasha alolelile h'ibīkīlo lya sabo, ayūgalola a mabita ga banhū batūūlaga manong'ho gabo ū ng'wibīkīlo lya sabo, a basabi batūūlaga mo shingī.

42Kūhayimanīla wiza na nkīma nchīlwa, nīyo ng'habī; nang'hwe ūtūūla mo hela jakwe ibīlī.

43Hūna ū Yesu ūbitana a bahemba bakwe ūbawīla, “Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, ū nkīma ū nchīlwa na ng'habī ng'wenūyū watūūla shingī ū ng'wibīkīlo lya sabo, kūtinda pye abo batūūlaga mo.

44Nguno pye a bangī balītūūla kūfuma mu būshiigo bo sabo jabo, lelo ū nkīma ng'wenūyū nūūlū īkī alī na makoye, alīyo nahene watūūla mo pyī īsho walī nasho; pye gete ī shiigunaanīlo sha mu būpanga bokwe.”

Maliko 13

Kūkambagūlwa kwa hekalu
Mat 24:1-2; Luk 21:5-6

1Hūna ūfuma ū mu hekalu, aho alīja, ūmò wa bahemba bakwe ūng'wīla gīkī, “Nangi ūlīgabona ūmo galī a mawe genaya na a manumba aya!”

2Nang'hwe ū Yesu ūng'wīla gīkī, “Ūlīgabona ūmo galī ū būtaale a manumba genaya? Lītīho iwe a henaha īlo līkūlekwa higūlya y'iwe lichalyo, īlo lītūholomolelwa ha sī!”

Wandījo bo makoye
Mat 24:3-14; Luk 21:7-19

3Hūna ūūkigasha mu lūgūlū lo mizeituni, ūlolela ū kū hekalu, ba Petelo na Yakobo hamò na Yohana na Andulea baalī nang'hwe boi dūhū; būmūja balīhaya,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4“Alitūwīlage ī yenīyī īkūbiza ho nanalī, na hangī shikūbiza ho shimanīkījo kī
ūlū yegeela kūshikīīla pyī ī yose?”

5Hūna lūūlū ū Yesu ūbawīla gīkī, “Ilang'hanagi munhū ose ose atizūmulemba
lemba.

6Nguno bingī bakūyiza mu lina lyane balīhaya gīkī, ‘Ū nene hū nalī ng'wene!’
Nīyo bakūhūbya banhū bingī no.

7Hama ūlū ng'wandya kwigwa mabūlūgū na ng'hūlū ja mabūlūgū, yaya ū
kūfung'wa ng'holò, nguno ī yenīyo shiigelile ībize ho; alīyo ī ngelelo īkūbiza
ītaalī ū kūshika.

8Nguno būkūbiza ho wiyūbūkīji ha gatī y'ihanga n'ihanga, na būtemi kū būtemi.
Jikūyūding'hima nyahīnga, na kwilonga nzala mu mapandī mingī. Ī yenīyī īlī gītī
wandījo dūhū wa kūlung'wa būsūngū.”

9“Kwike a bing'we ilang'hanagi, nguno bakūyūmutwala kū mabanza, hangī
mukūyūtūlīlwa na mu masinagogi. Mukūbīta na kūshishiwa kū būtongi bo
basugi na batemi kūlwa nguno yane, būbize ho būkaanīji kūbo.

10Ī Ng'hūlū Jawiza shiigelile jilomeelwe tame hose pyī ū mu mahanga.

11Ūlū bamudima kūmutwala, yaya ū kwandya kwiganika ganika ūmo
mulasomboolele, alīyo gose gose ūyo ng'winhwa ū ng'wikanza lyenīlo
gūhayagi. Nguno mutūbiza mukūhayaga bing'we; ū ng'wenūyo Moyo Ng'wela.

12Munhū akūnodeela kūbūlagwa nūūlū ng'wanong'wawe, nū namhala
akūnodeela nūūlū ng'witūnja wakwe. Hama a baana bakūyūbatalūkīla a babyaji
babo bababūlaga!

13Nīyo pye a banhū bakūmukolwa kūlwa nguno ya lina lyane; alīyo ūyo
wiyūmīlīja kūshisha kū ngelelo akūpīla.”

Būluhi būtaale

Mat 24:15-28; Luk 21:20-24

14“Hūna lūūlū ūlū ng'ūshibona ī sha malofu ī shikenaagūji shīmīīla h'ipandī īlo
shitigeleelilwe, (ūyo alīsoma ni itegelejage), a henaho abo balī mu sī ya
Būyudaya, ni bapeelelage kū ngūlū.

15Ūyo ūsangwa alī kwigūlya ya numba atizika, gīkī ingīle mu kaya yakwe kūsola
shose shose kūfuma moi.

16Nū yūyo alī kū malaale atizūshoka kū numa, kūsola shizwalo shakwe.

17Ū mu shikū jenījo, bakūbiza mu makoye mataale no abo bakūsangwa balī nda,
na a babo bakūbiza bakonhyaga.

18Lombagi ū mhayo gwenūyo gūtizūbiza mu shikū ja mbeho ya mu shiyaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Nguno ū mu shikū jenījo, būkūbiza ho būluhi būtaale no, ūbo būtaalī kwilonga
kūfuma ha wandījo wa būseemi aho Mulungu akaseema, kūshisha haha, na
būtalabiza ho hangī na hado yaya!

20Nīyo ūlū ni ītī kūgehiwa na Seeba ī shikū jenījo, atīho wa kūpīla nūūlū ūmo.
Alīyo ī shikū jenījo, ajigehije kūlwa nguno ya basolwa, abo abasolile."

21"Hūna lūūlū ūlū munhū ose ose ūmuwīla gīkī, 'Lolagi ūūy'aha ū Kilisito,' nūūlū
gīkī, 'Lolagi ūko,' yaya ū kūzunya.

22Nguno bakwilonga bakilisto balomolomo, na bahangi balomolomo; nīyo
bakūyoolecha maleeba na mihayo ya kūkamaaja, gīkī ūlū yūdūlīka,
babahūmbūūle na a basolwa.

23Hūna lūūlū chagūkagi, ū nene namuwīlaga pyī ī yose kūko ītaalī kwilonga."

Kwiza kwa Ng'wana wa Munhū

Mat 24:29-31; Luk 21:25-28

24"Alīyo ū mu shikū jenījo ūlū būbīta ū būluhi wenūbo, ī līīmi līkwītīlwa giiti, nū
ng'weji gūkoya ūkūfunya ū būpe wago.

25Nī sonda jikūyūmodoka kūfuma ū kwilunde, nū būdūla bo ng'wigūlū
būkūtinginyiwa.

26Hūna bakūmona ū Ng'wana wa Munhū alī mu malunde, aliza na būdūla
būtaale n'ikūjo.

27Ha numa ya henaho akūtūma bamalaika baje hose hose ū mu sī
bakūbabilingaga a basolwa bakwe, kūfuma wandījo wa sī kūshisha kū būgelelo
w'igūlū."

Ilangīlagi kū ntini

Mat 24:32-35; Luk 21:29-33

28"Ī haha ū mhayo gwenūyū gwilangīlagi kū ntini. A matambī ga ntī gwenūyo
ūlū gandya kūsonga na kūfuluma madūūtū managana, mukamanaga gīkī
gwegeelaga ū ng'waka.

29Nī mihayo yenīyī īlī gīko. Ūlū ng'ūbona yandya kwilonga managi gīkī, alī hihī,
nūwe wegeelaga alī ha mīta.

30Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, ī shibyalīlwe īshi shitūbīta aho ītaalī kūshikīīla
pyī ī yose īyī.

31Ī ligūlū nī sī shikūbīta, alīyo ī mihayo yane ītīko kūjimīīla na hado yaya!"

Ūlūshikū nī likanza shitamanīkile

Mat 24:36-44

32"Kwike atīho ūyo alūmanile ū lūshikū lwenūlo, nī likanza; nūūlū a bamalaika
ba ng'wigūlū batamanile, pyī nū Ng'wana, ūlū atī Baba wike.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

33Ali lūūlū, ilang'hanagi ng'wikale nzūgūlū matū, nguno mutalīmanile ī likanza
līlī nanalī.

34Īlī gītī namugī kwīnga ha ng'wakwe ūja lūgendo, wīleka ī kaya yakwe
īlīlang'hanwa na batūmami bakwe, būlī ng'wene ūng'winha nīmo gokwe. Ū
nang'hani o ha mita ūnkomeleja kwikala nzūgūlū matū!

35Hūna lūūlū ikalagi nzūgūlū matū, nguno mutamanile aho alizīle ū ng'wenekīlī
kaya. Adūgije kūdīla, hamo wiza būjikū ha gatī, hamo dilū mu mahīla ngoko,
nūūlū hamo adūgije kwangūha,

36Lang'hanagi atiziza akang'wisanganīja mulaalile.

37Īyo nalīmuwīla bing'we hū nalībawīla pye a bose, ikalagi nzūgūlū matū!"

Maliko 14

Long'we ya kūmūlaga Yesu

Mat 26:1-5; Luk 22:1-2; Yoh 11:45-53

1Aho jasaaga shikū ibīlī īshike pasaka na shigukulu sha migatī ītī na shibimbya,
a bagabīji bataale na a balangi ba shilagīlo, bandya kūkooba nzīla ya kūndima ū
Yesu mu nyasala sala bamūlage.

2Alīyo bakiwīla gīkī, "Yaya ū ng'wikanza lya shigukulu, batizīīta nsambo a
banhū."

Yesu kwitīīlwa maguta

Mat 26:6-13; Yoh 12:1-8

3Aho alī Betania akigasha kūlya shilīwa mu numba ya ng'wa Simoni, munhū wa
mbiji. Kūhayimanīla wiza nkīma abūūkije jūbba ya alabasta, yalī na maguta ga
mpango ntaale ga nalido. Ūshika wībela, ūng'witīīla ū Yesu kū ntwe a maguta
genayo.

4Bamò būsaaya no, bandya kūng'ung'uula balīhaya, "Al'ū būkenaagūji bo
maguta ūbū nabo bofuma he hangī?

5Nguno a maguta genaya gaalī gashikile kūjinjiwa, jilonga denali ja kūkīla ha
magana adatū, būgabanhyiwa bahabī!" Akabapelanya no ū nkīma ng'wenūyo.

6Alīyo ū Yesu ūbawīla gīkī, "Nekagi ū mayū ng'wenūyū, nibūlī mulīnkoyacc ū
nīmo ūyo wanibeegeja nene gwenūyū gwawiza.

7Nguno a bahabī a bene mulī nabo gwa gwa gwa, ikanza lyose lyose mudūgije
kūbīītīla ī yawiza ūlū ng'ūtogwa, alīyo ū nene natūbiza hamò ning'we shikū jose.

8Ū wei wagwīta ūyo agūdūgije, wagūbila maguta ū mīlī gone kūlwa ikanza lya
kūjīkwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Nīyo nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, hose hose ū mu sī ūko jikūlomeelwa ī
Ng'hūlū Jawiza, nū mhayo ūyo wagwīta gwenūyū gūkūhayiwa kūlwa
kūng'wizūkwa."

Wijomboki bo ng'wa Yuda
Mat 26:14-16; Luk 22:3-6

10Hūna ū Yuda Isikaliote, ūyo walī ūmò wa babo ikūmi na babīlī, ūja kū bagabīji
bataale, ūūkabawīla ūmo alaboolekegeje bandime ū Yesu.

11Aho bigwa būyega no, būng'wisagīja kūng'winha hela. Hūna wandya kūkooba
ng'wanya gwa kūboolekeja balandime.

Kūlya pasaka na bahemba
Mat 26:17-25; Luk 22:7-14,21-23; Yoh 13:21-30

12A ha lūshikū lo kwandya lo migatī ītī na shibimbya, ūlo lwalī lo kūsīnzwa
shitambo sha pasaka, a bahemba bakwe bakamūja gīkī, "Ūtogilwe kwīlīīla halī
ī pasaka tūje tūkīlonja lonje?"

13Hūna ūbatūma babīlī ba bahemba bakwe; ūbawīla gīkī, "Jagi ū mu nzengo, ūlū
mulashike mo mukūmona ngosha aseselile shisaabo sha minzī, nondeelagi.

14Aho alakingīle, mukūshika mung'wīle ū ng'wenekīlī kaya, 'Ū Nangi alībūja
gīkī, Shilī halī ī chumba shane ūmo nakūlīīla pasaka hamò na bahemba bane?'

15Akūng'oolekeja kū golofa, shilīko chumba shitaale shigolanije ng'hana
ng'hana, tūlonja longejagi ng'wenūmo."

16A bahemba benabo aho baja ū mu nzengo būsanga gīt'ūmo akabawīlīla,
ng'hana bīlonja lonja ī pasaka.

17Yahayūbiza mhīndī, wiza nabo abo ikūmi na babīlī,

18ūshika wigasha hamò nabo. Aho bandya kūlya, ū Yesu ūhaya, "Nalīmuwīla go
ng'hana gīkī, a bing'we abo mulīlya hamò nane, ūmò wing'we akūnilodeela!"

19Bakapīnīhala no būyūmūja; būlī ng'wene wahaya, "Hamo nene?"

20Nang'hwe ū Yesu ūhaya, "Ūmò wing'we abo ikūmi na babīlī, nīyo alīkoja
nang'hwe ī nhonge jakwe ūmo nalīkoja ū nene!

21Ū Ng'wana wa Munhū ajile gīt'ūmo andīkīlilwe, alīyo alī mu kwihīga kūtaale
no ū munhū ūyo alīnodeela ū Ng'wana wa Munhū. Yalī hambū hambū ū munhū
ng'wenūyo ūlū ni olī atabyalilwe!"

Kūtūūlwa sangīla
Mat 26:26-30; Luk 22:14-20; 1Bk 11:23-25

22Hūna lūūlū aho balīlya, ūsola ngatī. Ūlūmba hūna ūgūmeganya, ūbinha kūnū
alīhaya gīkī, "Anukūlagi mulye, ū gwenūyū mīlī gwane."

23Ūsola na shikombe, aho wamala kūlūmba ūbinha būshing'wela pye a bose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24Hūna ūbawīla gīkī, “A genaya gene mininga gane g'ilagane, ayo galidīka kūlwa nguno ya banhū bingī.

25Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, natalang'wa hangī sha kūfuma mu matwajo ga nzabibu na hado yaya kūshisha mu lūshikū lo kūng'wa shipya mu būtemi bo ng'wa Mulungu.”

26Aho bamala bīmba lyīmbo, hūna būfuma hanze būja kū lūgūlū lo mizeituni.

Petelo akūnema Yesu

Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Yoh 13:36-38

27Hūna ū Yesu ūbawīla gīkī, “Pye a bose mukūnipeela, nguno gwandīkilwe gīkī, ‘Nakūntūla ū ndīīmi, jibbalasane ī ng'holo!’

28Kwike ūlū najūūka, nakūtonga kūja Galilaya, namutange ū ūshika ko.”

29Alīyo ū Petelo ūng'wīla gīkī, “Nūūlū bakakūleka pye a bangī, ū nene ng'wene ngilo!”

30Ū Yesu ūng'wīla, “Nalīkūwīla gwa ng'hana gīkī, ū būjikū wenūbū, aho ng'hungulume ītaalī kwishokeela kūhīla, ū bebe ūkūbiza onilemaga ng'hangala idatū!”

31Alīyo ū Petelo ongeja kūhaya gīkī, “Ū nene nūūlū yūnigeleelwa kūcha nang'ho, natīko ū kūkūlema!” Na a bangī pye būhaya gīko.

Kūlomba mu Getisemani

Mat 26:36-46; Luk 22:39-46

32Aho bashika h'ipandī litanagwa Getisemani, ū Yesu ūbawīla a bahemba bakwe gīkī, “Igashagi aha, ū nene nakalombe.”

33Hūna ūbasola ba Petelo na Yakobo na Yohana, ūgwīlwa būpīna būdito būminya no.

34Ūbawīla gīkī, “Īng'holò yane īlī na būpīna būdito no bo kūshisha mu kūcha. Lembeelagi henaha ng'wikale miso.”

35Ūja ha būtongi ho hado, ūūkiponeja ha sī, ūlomba gīkī ūlū yūdūlīka, ī likanza lyenīlo līmītīīle.

36Ūhaya, “Aba, Baba, pyī ī yose īdūlīkanile ū kūlī bebe, nīngījage ī shikombe shenīshi, kwike īt'ūmo natogelilwe nene, alīyo ūmo ūtogelilwe bebe!”

37Wahayūshoka aho baalī, ūbasanga balaalaga, ūng'wīla ū Petelo gīkī, “Simoni, olaalaga? Olemeelwa ū kwiyūmīlīja kwikala miso nūūlū ikanza lya sa īmò dūhū?

38Ikalagi miso mulombe mutizingīla mu kūgeng'wa, nguno ū moyo gūkalalilwe, alīyo ū mīlī ng'winogolelwa!”

39Ūja hangī ūūkalomba alīhaya mihayo h'ī yenīyo dūhū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

40Aho washoka nī hangī ūbasanga balaalile, nguno a miso gabo gaalī gadidoha;
būlemeelwa nū mumo bang'wīlīle.

41Wahayūshoka hangī lūkangala lo kadatū ūbawīla, “Nī haha mutaalī mulaalile
mukwigoloolaga dūhū? Ng'wigejaga lūūlū. Lyashika ī likanza, ū Ng'wana wa
Munhū atūūlwe mu makono ga banhū ba shibi.

42Būūkagi tūje, angū mulībona gīkī wegeela ū nodeeji wane!”

Kūlodeelwa na kūding'wa kwa ng'wa Yesu

Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Yoh 18:3-12

43Ū Yesu aho ataalī ūyomba gīko, kūhayimanīla haho na haho washika ū Yuda,
ūyo walī ūmò wa babo ikūmi na babīlī. Wiza n'ibita lya banhū babūūkije
mapanga na milang'ha, bafumile kū bagabīji bataale na balangi ba shilagīlo, na
banamhala.

44Ū nodeeji olī obinha shimanīkījo; ūbawīla gīkī, “Ūyo nalambipe hū ng'wene,
ndimagi muntwale munkalaganile!”

45Ū Yuda aho oshika, haho na haho ūng'wegeela ū Yesu kūnū alīhaya, “Nangi!”
Hūna ūmbipa.

46Na ng'hana būndima na makono gabo, būng'haja!

47Ūmò wa babo baalī nū Yesu olī na līlūshū, ūlīsopoola; ūlīhubenga lyūbītīla
gūtū go ntūmami o ngabīji ntaale, gūtīnīka!

48Hūna ū Yesu ūbawīla a banhū benabo gīkī, “Ng'wiza kūnidima mubūūkije
mapanga na milang'ha gītī nalī nsambo?

49Īkī ng'walī mutūnidimaga a makanza ayo nalūdīlaga nigashaga mu hekalu
būlī lūshikū nakūlangaga! Kwike leka shishikīlījiwe ī shandīkwa!”

50Hūna būmpeela pye a bahemba, būneka!

51Sūmba nebe ūnkūūbīja igumīīlile kache mbeho, būndima nang'hwe.

52Kwike ūbipūlūka ūpeela; ūja alī dūūhū, wīleka ī kache mbeho!

Yesu ng'wibanza lya Bayudaya

Mat 26:57-68; Luk 22:54-55,63-71; Yoh 18:13-14,19-24

53Hūna lūūlū būntwala ū Yesu kū ng'wa ntaale wa bagabīji. Pye a bagabīji
bataale, na a banamhala na a balangi ba shilagīlo baalī bibilingīla henaho.

54Nū Petelo ūnkūūbīja alī ka kūle ho, kūshisha nang'hwe ūshika nose a ha ng'wa
ntaale wa bagabīji. Wingīla ū mu gwalugwa, wigasha na batūmami wandya
koota moto, gwaligimaga!

55A bagabīji bataale nī libanza ī lyose, būyūkooba kooba būkaanīji, gīkī
bapandīke nzīla ya kūmūlaga ū Yesu, alīyo batapandīkile.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

56Bakaanīji bingī balomolomo būyūnkaanīla, kwike ū būkaanīji wabo walemaga ū kūlenganīla.

57Nose bīmīīla banhū balebe, būnkaanīla mu kūnembekeja balīhaya,

58“Ū ng'wing'wana ng'wenūyū twang'wigwile alīhaya gīkī, ‘ī hekalu ya kūbeejiwa na makono yenīyī nakwīsambagūla, ha numa ya shikū idatū nabize nazengile yīngī, īyo ītī ya kūbeejiwa na makono!’”

59Alīyo na a bene hū gūmò, ū būkaanīji wabo būtalenganīlile.

60Kwimanīla ū ntaale wa bagabīji wīmīīla ū ng'wibanza; ūmūja ū Yesu, “Nibūlī ūtūshoshaga nūūlū mhayo ū mu yose īyo balīkūkaanīla a benaba?”

61Alīyo ū Yesu akikala ahuumūlile sele dūhū, atashokije nūūlū hado. Ū ntaale wa bagabīji ūmūja hangī alīhaya gīkī, “Ū bebe, h'ūlī Kilisito ng'wana wakwe ū nkumīlījiwa?”

62Ū Yesu ūhaya, “Nalī ng'wene, nīyo nalīmuwīla gīkī, mukūmona ū Ng'wana wa Munhū igashije kū nkono gwa būlyo gwa būdūla, aliza na malunde ga ng'wigūlū.”

63Ū ntaale wa bagabīji ūtandūla ng'hanjo yakwe kūnū alīhaya gīkī, “Tūtaalī na nguno kī hangī nabo a bakaanīji?

64Angū ng'wawigwa ū būgimu bokwe! Ī gīsī lūūlū mulībona ginehe?” Pye a bose būnamula gīkī, wigeleelagwa kūcha.

65Bamò babo bandya na kūnswīla mate, na kūyūnkundīkīja ū kū miso, bantūla kūnū balīng'wīla gīkī, “Manījaga!” Hūna a balang'hani ba hekalu būnsola, būkalinhya kūntūla mapī!

Petelo kūnema Yesu

Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; Yoh 18:15-18,25-27

66Ū Petelo aho alī ha sī ū mu gwalugwa ng'wenūmo, kwimanīla nkīma wizīīla hoi; walī ūmò wa batūmami ba ha ng'wa ntaale wa bagabīji.

67Wahayūmona ū Petelo aloota moto ūnkalalīla, hūna ūng'wīla gīkī, “Tūhaya nū bebe walikalaga nang'hwe ū Yesu, ū muna Nazaleti!”

68Ūlema no; kūnū alīhaya, “Bebe mayū, ū nene natūgūmanaga ūyo ūlīgūhaya, nīyo natūgwitegelejaga nūūlū hado!” Ūfuma wīnga a henaho, ūja kū gwalugwa ya kū būtongi, ng'hungulume yūhīla.

69Ū ntūmami nkīma ng'wenūyo ūmona hangī; wandya kūbawīla abo baalī bīmīīla hihī henaho gīkī, “Nū ng'wenūyū alī ūmò wabo!”

70Alīyo nī hangī ūlema ūsheshanīla! Aho kabīta kakanza kado, nabo abo baalī bīmīīla haho nang'hwe, būng'wīla gīkī, “Ī gete ng'hana nū bebe ng'wing'wana ūlī ūmò wabo, angū nīyo nū bebe ūlī muna Galilaya!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

71A henaho lūūlū wandya kūzuma na kwilahīla; akūhayaga gīkī, “Ū nene
nataamanile gete ū munhū ūyo mulikala ng'ūng'haya ng'wenūyo!”

72Haho na haho yishokeela kūhīla ī ng'hungulume. Nang'hwe ū Petelo
ūgwizūkwa ū mhayo ūyo Yesu walī wang'wīla gīkī, “Ī ng'hungulume aho ītaalī
kwishokeela kūhīla, ū bebe ūkūbiza wanilemaga ng'hangala idatū!”
Wahayūgwideedeng'hanya ūlīla!

Maliko 15

Yesu kwibanza lya ng'wa Pilato

Mat 27:1-2,11-14; Luk 23:1-5; Yoh 18:28-38

1Hūna aho wela ī dilū, haho na haho ligasha ibanza: Baalīho bagabīji bataale na
banamhala, hamò na balangi ba shilagīlo, nīyo lyalīho pyī ī libanza ī lyose;
bizunīlīja kūntunga ū Yesu. Būntongeja bantwalile kūlī Pilato.

2Ū Pilato ūmūja gīkī, “Ū bebe hū ūlī ntemi o Bayudaya?” Ūshosha ūng'wīla gīkī,
“H'ūmo ūlīhayīla!”

3A bagabīji bataale bandya kūmūūla mihayo mingī.

4Nang'hwe ū Pilato ūmūja hangī gīkī, “Nibūlī ūtūshoshaga nūūlū mhayo? Hū
kūhaya ūtūyigwaga pyī īyo balīkūbūūla?”

5Alīyo ū Yesu atashokije mhayo gūngī gose gose, ū Pilato ūyūkumya dūhū!

Yesu ūlamulwa nsango gwa kūbūlagwa

Mat 27:15-26; Luk 23:13-25; Yoh 18:39–19:16

6Ū mu shikū ja shigukulu ū Pilato walī na shīmīle sha kūbataligūlīla ntungwa
ūmò, ūyo būnomba.

7Walīho nkenaagūji nebe, witanagwa Balaba, walī watungwa hamò na biye
kūlwa kwenheleja nsambo; ū wei ūbūlaga ū mu nsambo gwenūyo.

8Hūna lūūlū a banhū būng'wegeela ū Pilato kūnomba abīītīle gīt'ūmo olī
obamanīlīgīja.

9Nang'hwe ūbabūja gīkī, “Mutogilwe hamo namutaligūlīle ū ntemi o
Bayudaya?”

10Nguno walī amanile gīkī, a bagabīji bataale baalī bantūūla ū Yesu mu makono
gakwe kūlwa wilu.

11Nīyo a bagabīji bataale benabo baalī babasoosela a banhū, gīkī banombe
abataligūlīle Balaba.

12Hūna lūūlū ū Pilato ūbabūja hangī gīkī, “Mutogilwe nang'wīte ginehe ūyo
mukūng'witanaga ntemi o Bayudaya?”

13Nabo būhoolanīja n'ilaka lya higūlya gīkī, “Nkomage ha nsalaba!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Ū Pilato aho wababūja gīkī, “Ī gete wītile būbi kī?” Bongeja kūhoolanīja dūhū
n'ilaka lya higūlya balīhaya, “Nkomage ha nsalaba!”

15Nose ū Pilato ūbona gīkī hambū hambū abayeje a banhū, na ūbataligūlīla
ng'hana ū Balaba. Aho wamala kūntūla mbooko ū Yesu, ūntūūla mu makono
gabo, gīkī akakong'we ha nsalaba.

Yesu ūgīmva nyachilū
Mat 27:27-31; Yoh 19:2-3

16Hūna a bashilikale būntwala ū Yesu ng'wibīndo lya numba ya h'ikūlū
(litanagwa plaetolio, biyitana ibita igima, būng'wihoolekela.)

17Būnzwalīkīja ng'hanjo ya nzulunge. Būbeeja na ngikili ya ming'hwa, nayo
būnzwalīkīja ū kū ntwe.

18Hūna bandya kūngīmba nyachilū, būyūng'wīla gīkī, “Kūlaga ūhangame ntemi
o Bayudaya!”

19Būyūntūla na nang'ha ū kū ntwe, kūnū bakūnswīlaga na mate, bīīta bantugīja
mazwi kūnamya!

20Aho bamala ū kūngīmba nyachilū gīko, būnzuuja ī ng'hanjo ī ya nzulunge
būnzwalīkīja ī shizwalo shakwe, hūna būntwala hanze kūjūnkoma ha nsalaba!

Yesu kūkong'wa ha nsalaba
Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Yoh 19:17-27

21Munhū ūmò, muna Kilene, Simoni ise o ba Isikanda na Lufo, akasangwa
alīfuma kū ngūnda, būng'hadīkīja amūūkīje ū nsalaba gokwe.

22Hūna būntwala ū Yesu, būūkanshisha h'ipandī līkitanagwa Goligota, makūlū
gaho, “Ipandī lya lūpanga.”

23Būng'winha mvinya īsangije būgota bo ngazu, gīkī ang'we; alīyo
atayanukūlile.

24Hūna būnkoma ha nsalaba, ī shizwalo shakwe būshigabanha bo kūshesela
mbale, babone būlī ng'wene akūbūūcha kī!

25Aho balīnkoma ha nsalaba lyalī ikanza lya sa idatū.

26Na wandīke bo kūbūūlwa kwakwe būtūūlwa ho, boolī būhayile gīkī, “NTEMI
O BAYUDAYA.”

27Na basambo babīlī būkong'wa hamò nang'hwe, būlī ng'wene ha nsalaba
gokwe, ūmò kū būlyo bokwe, ūngī kū lūmoso.

[28Shūbiza shashikīīla ī shandīkwa īsho shihayile gīkī, “Akabalanījiwa hamò na
bagomi.”]

© 2015 Bible Society of Tanzania.

29Abo babītīlaga haho hihī bansondagūlaga kūnū bakūshingishaga mitwe yabo
balīhaya gīkī, “Haho lūūlū ng'wing'wana o kūsambagūla hekalu na kūmala
kwīzenga mu shikū idatū.

30Alik'ipījage shi lūūlū, wīnge ho a ha nsalaba!”

31Na a bagabīji bataale bandya kwiyineenelegeja boi bike, hamò na balangi ba
shilagīlo. Būyūhaya gīkī, “Walūpījaga bangī dūhū gashi nīyo, ū wei ng'wenekīlī
walemeelagwa ū kwipīja!

32Angū nang'hwe Kilisito, ntemi wa Bayudaya ī gīko, ni ikage ho a ha nsalaba ī
haha, tūbone tūzunye!” Na a babo baalī bakong'wa hamò nang'hwe nabo
būyūmbyeedeleja!

Kūcha kwa ng'wa Yesu

Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Yoh 19:28-30

33Ī līīmi aho lyashika ntwe gatī, shūbiza ho giiti; shīkundīkīja pyī ī sī, kūshisha
sa kenda.

34Mu saa kenda ū Yesu ūlīla n'ilaka itaale alīhaya, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?”
Ū kūshomelejiwa kwaho gīkī, “Mulungu wane, Mulungu wane, nibūlī
wanilekaga?”

35Bamò babo abo baalī bīmīīla henaho aho bigwa būhaya, “Bing'we ong'witana
Eliya!”

36Hūna ūmò wabo ūpeela kūjūsola ibbūpyo, ūlīlobya mu siki ūlītunga kwidete,
wiza ūng'winha ang'we; kūnū alīhaya, “Leka tūlole ūlū akwiza ang'wiche ū
Eliya!”

37Alīyo ū Yesu ūfunya ilaka itaale, ūzumalīka!

38Hūna ī lisenge lya mu hekalu lyūtandūka kūfuma kwigūlya kūshisha ha sī,
lyūlekana habīlī.

39Ū ntaale o bashilikale igana, ūyo olī wīmīīla haho hihī, aho wabona waacha
gīko ūhaya; “Bing'we ū munhū ng'wenūyū ng'hana olī Ng'wana wa ng'wa
Mulungu!”

40Ka kūle ho hado, baalīho bakīma biloleelaga. Ū mu benabo baalīmo ba Malia
Magadalena, Salume, nū Malia ū nina o ng'wa Yakobo ū ndo na Yosefu.

41A bakīma benabo bajaga būnondeela ū Yesu kūngunanha aho walī Galilaya.
Baalīho na bakīma bangī bingī, abo baalī banondeela ū Yesu kwiza ī Yelusalemu.

Kūjīkwa kwa ng'wa Yesu

Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Yoh 19:38-42

42Ū lūshikū lwenūlo lwalī lwa kūlonja lonja, nguno a ha ntondo yaho yalī sabato.
Hūna lūūlū aho yabiza mhīndī,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

43Yosefu, muna Alimataya ūtimbya ng'holò, ūja ū kūlī Pilato, ūūkanomba ū mīlī
go ng'wa Yesu. Ū munhū ng'wenūyo olī namhala w'ibanza nkūjiwa, nīyo
nang'hwe ol'abūlindīīlile ū būtemi bo ng'wa Mulungu.

44Ū Pilato akakumya aho wigwa gīkī ū Yesu omalaga kūcha. Ūng'witana ū ntaale
o bashilikale igana ūyo onang'hanaga ū Yesu, ūmūja ūlū ng'hana omalaga
kūcha.

45Aho wamana ū kūfuma ū kūlī munhū ng'wenūyo gīkī īlī chene, ūng'winha ū
Yosefu ū mimba.

46Hūna aho wagwicha ū mimba a ha nsalaba, ūūkagūla ng'wenda gwawiza gwa
kitaani, ūgūlingīīla ū mimba, ūgūlaaja mu shigila, shalī shisīmbilwe ng'wiwe
gīt'ihalo. A ha mīta gwa shigila ūpilingītīja ho iwe, lyūchiba.

47A ba Malia Magadalena nū Malia ū nina o ng'wa Yosefu, būbona aho
akalaajiwa.

Maliko 16

Kūjūūka kwa ng'wa Yesu

Mat 28:1-8; Luk 24:1-12; Yoh 20:1-10

1Aho yabīta ī sabato, ū Malia Magadalena nū Malia ū nina o ng'wa Yakobo, hamò
na Salume, būgūla būgota bo ng'waso nsoga, gīkī balaaje bakagūbile ū mīlī go
ng'wa Yesu.

2Ī dilū makīngo ū lūshikū lo kwandya nyuma, būbūūka bajile ū kū shigila. Aho
līlīfuma ī līīmi nabo balīshikīīla hoi.

3Kwike bandya kwibūja gīkī, "Nani akūlīpilingitya ī liwe, atwīngīje a ha mīta go
shigila?"

4Nguno lyalī itaale no! Alīyo aho baponya a miso, būlībona ī liwe lyamalaga
kūpilingitiwa lyīnjiagwa ho.

5Aho bingīla ū mu shigila bibakīla no, būjinjimala. Nguno bakabona sūmba
azwalile ng'hanjo yape, igashije kū lwandī lo nkono gwa būlyo.

6Ūbawīla gīkī, "Mutibakīlage tūhaya mulīnkooba Yesu ū muna Nazaleti ūyo walī
wakomilwe ha nsalaba! Atīho a henaha, ojūūkaga. Nzūgi mulole aho baalī
banaagije.

7Hūna lūūlū, jagi mukabawīle a bahemba bakwe, pyī nū Petelo; gīkī watongaga
kūja Galilaya, h'ūko mukūjūmona gīt'ūmo akamuwīlīla!"

8Aho bīnga a ha shigila, bandya kūpeela kūnū bakūdetemaga, nīyo babbahaga.
Būlemeelwa nūūlū kūwīla munhū mhayo gose gose, nguno baalī bogoha no!

Yesu ūng'wilongela Malia Magadalena

Mat 28:9-10; Yoh 20:11-18

© 2015 Bible Society of Tanzania.

[9Aho wajūūka ū Yesu, ī dilū ya lūshikū lwenūlo ū lwa kwandya mu nyuma, ūyo akang'wilongela kwandya walī Malia Magadalena, ūyo walī wang'wīngīja masamva mpungatī.

10Ū nkīma ng'wenūyo, aho oja kūbawīla abo bikalaga nū Yesu, ūbasanga bataalī mu būpīna bakūlīlaga ng'hūngū.

11Na lūūlū nūūlū aho bigwa, gīkī wamonaga alī mpanga batazunije.

Yesu kūbilongela bahemba babīlī
Luk 24:13-35

12Hama hangī akīīta ūbilongela babīlī babo alī mu suso yīngī, a bene bashimīzaga bajile kū malaale.

13Nabo aho bashoka ū kū bichabo būbawīla, alīyo batabazunīlīgije.

Yesu ūbilongela bahemba na kūbatūma
Mat 28:16-20; Luk 24:36-49; Yoh 20:19-23; Shī 1:6-8

14Ha numa ya henaho ūbilongela a bahemba abo ikūmi na ūmò, bakūlyaga. Ūbahūgūla kūlwa būtūzunya na būgang'hanazu bong'holò jabo. Nguno baalī batazunije īyo bakawīlwa na a babo baalī batonga ū kūmona aho wajūūka.

15Hūna ūbawīla gīkī, "Jagi hose pyī ū mu sī, ng'ūjilomeela ī Ng'hūlū Jawiza kū banhū bose.

16Ū wa kūzunya ūbatīījiwa akūpīla, ū wa kūlema akūgwīlwa nsango.

17Ī shimanīkījo īshi shikūbiza hamò nabo a bazunya: Bakūyūpeeja masamva na kūlūngalūnga mu ndīmi jingī, mu lina lyane.

18Bakūdima nūūlū nzoka na makono gabo, nīyo nūūlū būng'wa shikolo īsho shidūgije kūbūlaga, shitūbakenaagūla. Na a basaatu bakūyūbatūūlīla makono bapīla."

Kūja ng'wigūlū kwa ng'wa Yesu
Luk 24:50-53; Shī 1:9-11

19Hūna lūūlū ū Seeba Yesu aho wamala ū kūbawīla, wanukūlwa ng'wigūlū. Wigasha kū nkono go būlyo go ng'wa Mulungu.

20Alīyo a boi bandya kūja hose hose bakūlomeelaga, nang'hwe ū Seeba ūyūtūmama hamò nabo, mu koolecha shimanīkījo kūlwa kūgūguzuhya ū mhayo.]

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Luka

Luka 1

Nguno ya kwandīka

1Banhū bingī bifunije kwandīka būsombooji bo mihayo īyo yashikīlījiwe mu bise,

2kūlenganīla nū mumo baatūwīlīlile a batūmami, abo bakūjikumūchaga ī Ng'hūlū jenīji; a bambona bayo ī mihayo kūfuma aho īkandīja.

3Hūna lūūlū baba nkūjiwa Teofilo, nū nene naabonile īkūbeelela nakwandīkīle pyī ī yose mu būgaliili, nguno nīgīsīlīgije chiza mu welwa ng'holò, kūfuma ha wandījo wayo.

4Īkūbeelela ūbūmane ū būng'hana wayo ī mihayo īyo wawīlilwe yenīyo.

Kūhangwa kwa kūbyalwa kwa ng'wa Yohana

5Mu shikū ja ng'wa Helode aho alī ntemi wa Būyudaya, walīho ngabīji witanagwa Zakalia, o ng'wigele lya ng'wa Abia. Olī antoolile Elizabeti, ūmò wa bakīma ba mu lūganda lo ng'wa Alooni.

6A bose būbīlī wabo, baalī batūngīlīja ū kūlī Mulungu. Hangī ū mu kashimīzīle kabo baalī bashidimile pyī ī shilagīlo sha ng'wa Seeba; nū mu katongeelele kakwe baalī batī na shisembo.

7Kwike baalī batī na ng'wana, nguno ū Elizabeti olī ngūmba, nose ūgigūlūha, nū Zakalia ūnamhaala.

8Ali lūūlū, ī ligele lya ng'wa Zakalia līkapandīkwa lūdīīma, wandya kūtūmama nīmo gwa būgabīji kū būtongi bo ng'wa Mulungu.

9Hūna ūsolwa bo mbale, gīt'ūmo shalī shīmīle sha būgabīji, wingīla mu hekalu ya ng'wa Seeba kūzuukīja ngazu.

10Ū ng'wikanza lya kūzuukīja ngazu lyenīlo, pye a banhū a bangī baalī hanze bakūlombaga.

11Kūhayimanīla wilongelwa na malaika o ng'wa Seeba; wīmīīla kū lwandī lo būlyo lo ng'walīlo go kūzuukīja ngazu.

12Ū Zakalia aho wamona wibakīla, ūgwīlwa booba būtaale no!

13Alīyo ū malaika ūng'wīla gīkī, “Ūtogohage Zakalia, nguno ū kūlomba kwako kwigwiwe; ū nke wako ū Elizabeti akūkūbyalīla ng'wana ngosha, ī lina lyakwe ūkūng'wilīka Yohana.

14Ūkūyega na kūsangabala, na banhū bingī bakūkūyegela ū kūbyalwa kwakwe,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15nguno akūbiza ntaale ū kū būtongi bo ng'wa Seeba. Akwizūjiwa na Moyo
Ng'wela kūfuma mu nda ya ng'wa nina. Hūna lūūlū, atī wa kūng'wa mvinya
nūūlū shikoji shose shose na hado yaya.

16Baisilaeli bingī akūbīīta bangalūkīle Seeba Mulungu wabo.

17Akūtonga kū būtongi bo ng'wa Seeba mu moyo na nguzu ja ng'wa Eliya, kwiza
kūgalūcha ng'holò ja babyaji babadīlīle baana babo, na bashitiigwa bagalūkīle
witegeleja na būtūngīlīja. Hū ng'wene ūyo akūbeeja nīmo gwa kūbalonja lonja
banhū babize bamalīīlile kūlwa ng'wa Seeba."

18Ū Zakalia ūnshokeja ū malaika ūng'wīla gīkī, "Nakūgūmana ginehe ū mhayo
gwenūyū? Īkī ū nene nalī namhala gīkī, nū nke one ngikūlū o shikū ningī!"

19Ū malaika ūnshokeja ūng'wīla alīhaya, "Ū nene nalī Gabulieli, nakīmīīlaga kū
būtongi bo ng'wa Mulungu. Natūmagwa nize nahoye nang'ho, nakwinhe ī
ng'hūlū jawiza jenīji.

20Ali lūūlū īkī ūtūyīzunyaga ī mihayo yane, alīyo hū shiigelile īshikīlījiwe
ng'wikanza lyayo, ūkūbiza shimuumu. Ūtūdūla ū kūyomba kūshisha lūshikū ūlo
īkūshikīīla."

21Nose a banhū abo baalī hanze banindīīlile ū Zakalia būyūkumya, nguno
akadīla ū kūfuma ū mu hekalu.

22Alīyo aho wafuma walemeelagwa ū kūyomba, būdeeba gīkī walī wabona sha
koolechiwa ū mu hekalu. Hūna wandya kūyūbagemeelela bo makono dūhū,
nguno akabiza shimuumu.

23Jahayūkwīndanha ī shikū ja būtūmami bokwe, ūja kū ng'wakwe.

24Shikū jitabītile ningī, ū nke wakwe ū Elizabeti ūbiza nda; aho wabona gīko
ūbiza wa kwikala wibisaga mu kaya dūhū, kūshisha yūbīta myeji ītanò. Nguno
akahaya gīkī,

25"Nose nane wanibona ū Seeba ū mu shikū īji, wanibeegeja mhayo gwa
kūnīngīja būdalahwa mu banhū!"

Kūhangwa kwa kūbyalwa kwa ng'wa Yesu

26Mu ng'weji gwa katandatū, ū malaika Gabulieli ūtūng'wa na Mulungu kūja
Galilaya, kū nzengo gwitanagwa Nazaleti;

27kūlī munhya nebe ng'wilindu, lina lyakwe Malia, walī alūnjiwe na ngosha
witanagwa Yosefu, wa lūganda lwa ng'wa Daūdi.

28Ū malaika aho washika ūngīsha; hūna ūng'wīla gīkī, "Yegaga ū bebe nguno
wīlūkīlagwa lubango; ū Seeba alī hamò nang'ho!"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

29Ū munhya ng'wenūyo ūzwangana, wandya kwiganika akwibūjaga gīkī, “Ū
būgīshiwa wenūbū būlī na makūlū kī!”

30Ū malaika ūng'wīla, “Ūtogohage Malia, nguno wīlūkīlagwa lubango ja ng'wa
Mulungu.

31Ūkūbūūcha nda ūbyale ng'wana ngosha, ūng'wilīke ī lina lyakwe Yesu.

32Akūbiza ntaale, nguno akwitanwa Ng'wana wakwe ūyo alī higūlya no. Ū Seeba
Mulungu akūng'winha ī lisumbī lya nkūlūgenji wakwe Daūdi.

33Akūbiza nsugi wa numba ya ng'wa Yakobutashilaga, nīyo ū būtemi bokwe
būtī bo kūshila ho.”

34Ū Malia ūnshokeja ū malaika gīkī, “Ū mhayo gwenūyū gūkūdūlīkana ginehe,
īkī ū nene nataalī kūtoolwa?”

35Ū malaika ūnshokeja ūng'wīla gīkī, “Moyo Ng'wela akūkwikīīla, hūna ū būdūla
bokwe ūyo alī higūlya no būkūkūkundīkīja. Na lūūlū ūyo alabyalwe akūbiza
Ng'wela, Ng'wana wa ng'wa Mulungu.

36Nū ndūgūyo ū Elizabeti, nang'hwe alī nda ya ng'wana ngosha mu būgikūlū
bokwe; munhū ūyo walī amanīkile gīkī ngūmba. Nīyo ū gwenūyū ng'weji gokwe
go katandatū.

37Nguno gūtīho mhayo nūūlū gūmò, ūyo gūtadūlīkanile ū kūlī Mulungu.”

38Hūna ū Malia ūhaya, “Ū nene nalī nkīma nsese o ng'wa Seeba; ni gūshikīīlage
gīt'ūmo waniwīlīla.” Hūna ū malaika wīnga ho, ūneka.

Malia kūngeniha Elizabeti

39Ū mu shikū jenījo ū Malia atadīlile, ūbūūka wangū ūja kū sī ya Būyudaya, kū
nzengo gūmò gwa kū magūlya ga kwenūko.

40Wahayūshika ko wingīla ū mu ng'wa Zakalia kūngīsha ū Elizabeti.

41Ū Elizabeti aho waliigwa ī lilaka lya kūgīsha kwa ng'wa Malia, ūbina ū
ng'wana ūyo olī mu nda yakwe, hūna okajiwa na Moyo Ng'wela.

42Ūhamuka n'ilaka lya higūlya alīhaya gīkī, “Ū bebe ūfuuhilwe kūtinda pye a
bakīma. Nū ng'wana ūyo alī mu nda yako nang'hwe afuuhilwe.

43Wīlūkilwa kī nabo ūbū, gīkī ū nina wa ng'wa Seeba wane wiza kūnigīsha ū
nene!

44Nguno ī lilaka lya kūgīsha kwako aho lyashika dūhū ū mu matū gane, haho na
haho obina na būyegi ū ng'wana ūyo alī mu nda yane!

45Nīyo alī na lubango ū wa kūzunya gīkī īkūshikīlījiwa īyo wawīlilwe kūfuma
kūlī Seeba.”

Lyīmbo lya ng'wa Malia

© 2015 Bible Society of Tanzania.

46Hūna ū Malia ūhaya gīkī, “Īng'holò yane īlīnyegela Seeba,

47nū moyo gwane gūlīnkumīlīja Mulungu, Mpīja wane.

48Nguno wabūbonile Ū būdalahwa wa nsese wakwe nkīma, Īkī kūfuma haha pyī ī shibyalīlwe, shikūnibala gīkī nalī mfuuhwa.

49Nguno ū wa būdūla wanibeegegije mitaale; lina lyakwe līlī lyeela.

50Shigongo shakwe shilīho kūlwa, shibyalīlwe na shibyalīlwe sha banhū abo bang'ogohile we.

51Īyo wabeegije na makono gakwe īlī mitaale, wababbalasanije abo bakigūngūhyaga mu maganiko gang'holò jabo.

52Wabīngije batemi ha masumbī, Ūbagūngūhya a bidohya.

53A batuubile wabigūtije shizeeze, lelo a basabi ūbapeeja makono dalali.

54Wangunanhile ū ntūmami wakwe ū Isiraeli, kūlwa kwizūkwa shigongo shakwe;

55gīt'ūmo kūlī kwisagīja kwakwe kū bakūlūgenji bise; kwandīja kūlī Abulahamu na būbyīle wakwe, kūshisha shiku jose.”

56Ū Malia akalenda nū Elizabeti ikanza lya myeji gītī idatū, hūna ūshoka kaya.

Kūbyalwa kwa ng'wa Yohana

57Aho lyashika ī likanza lya kūbyala kwa ng'wa Elizabeti, ūbyala ng'wana ngosha.

58A bazenganwa biye na a badūgūye aho bigwa, bakayega no hamò nang'hwe na kūnkumīlīja Seeba, kūlwa kūnchīla shigongo.

59Aho lwashika lūshikū lo kanaane, būntwala ū ng'wana kūjūsaalwa. Būhaya kūng'winha ī lina lya ng'wa ise Zakalia.

60Alīyo ū nina ūlema ūhaya, “Yaya; akwitanwa Yohana.”

61Nabo būnshokeja balīng'wīla, “Hama īkī atīho nūūlū ūmò ūyo akitanagwa lina lyenīlo ū mu lūganda lwako!”

62Hūna būmūja ū ise o ng'wana, bo kūngemeelela na makono, ī lina īlo walī atogilwe kūng'witana.

63Ūbalomba lūbbawa lo kwandīkīla; wandīka gīkī, “Akwitanwa Yohana.” Būkumya pye.

64Haho na haho ūtungūlīlwa; ū nomo gokwe nū lūlīmi shūdūla ū kūyomba, wandya kūnkumīlīja Mulungu!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

65Pye a bazenganwa būgwīlwa idedebaja; nīyo pye a banhū ū mu magūngūli ga Būyudaya būyikala bakwīhoyelaga ī mihayo yenīyo.

66Būlī bene ūlū bīyigwa bītūūlaga mu moyo, pyī būyūhaya, "Ī gete ū ng'wana ng'wenūyū akūbiza wa mbika kī?" Nguno ū nkono go ng'wa Seeba gwalī hamò nang'hwe!

Lyīmbo lya ng'wa Zakalia

67Hūna ū Zakalia, ū ise o ng'wana, okajiwa nguzu ja ng'wa Moyo Ng'wela, wandya kūhanga alīhaya,

68"Akumīlījiwe ū Seeba Mulungu wa Baisilaeli. Nguno watūgenihile, wenhile būtungūlwa kū banhū bakwe.

69Watūbūūkīgije mhembe ya būpīji, kūfuma mu numba ya ntūmami wakwe Daūdi.

70H'ūmo wahayīla kwīngīīla kale na kale, kūbītīla mu milomo ya bahangi bakwe beela.

71Gīkī tūpīle kūfuma mu makono ga banishi bise; mu makono ga bose abo batūkolilwe.

72Wabakūlīlilwe a bakūlūgenji bise, hangī walizūkilwe ī lilagane lyakwe ī lyeela.

73Ū wilahīji ūbo akang'wilahīlīla nkūlūgenji wise Abulahamu, gīkī akūtwītīla,

74kūtūpīja kwīnga mu nkono go ng'wanishi, tūdūle kūntūmamīla we tūtī na booba;

75mu wela na mu būtūngīlīja shikū jise jose.

76Ū bebe nang'ho ng'wana, ūkwitanwa ūlī ng'hangi wakwe Ūyo alī higūlya no; nguno ūkūbiza kū būtongi bo ng'wa Seeba, Ūmeeja beegeje nzīla yakwe.

77A banhū bakwe ūbamanīkīje būpīji, kūlwa kūlekejiwa kwa shibi shabo.

78Ū Mulungu wise watūsaatilwe na kūtūchīla shigongo; Isana lyūtūgeniha kūfuma kwigūlya,

79kūlwa kūbaakīla abo bakwikalaga mu giiti, na mu nengeeji gwa lūfu; na kūtongeela mhambala jise mu nzīla ya mhola."

80Hūna lūūlū ū ng'wana ūkūla, ūbiza na nguzu ja moyo. Ūja kū matogolo ūūkikala kwenūko, kūshisha lyūshika ī likanza lya koolechiwa kwakwe kū Baisilaeli.

Luka 2

Kūbyalwa kwa ng'wa Yesu

Mat 1:18-25

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Ū mu shikū jenījo shikafunyiwa shilagīlo na Kaisali Augusto, gīkī pye a banhū
ū mu sī bandīkwe.

2Ū wenūbo būkabiza wandīkwa bo kwandya aho Kilenio alī nsugi wa Sulia.

3Hūna lūūlū pye a banhū būja kwandīkwa, būlī ng'wene kū nzengo go ng'wawe.

4Ū Yosefu nang'hwe ūbūūka ī Galilaya, kūfuma mu nzengo gwa Nazaleti. Ūlinha
kūja Būyudaya kū nzengo go ng'wa Daūdi, gwitanagwa Betelehemu, nguno walī
wa numba ya ng'wa Daūdi na būbyīle bokwe.

5Ūja akandīkwe hamò nū Malia ūyo walī anūngije, ū mu shikū jenījo ū Malia
ūsangwa alī nda nhaale.

6Aho balī kwenūko lyūshikīīla ī likanza lyakwe lya kūbyala.

7Ūbyala ng'wana ngosha; tangi wakwe. Ūnkumba myenda ya sheleele, hūna
ūnaalīkīja ng'wilīīlo lya mitugo, nguno bakagayiwa ū ng'wanya ū mu numba ya
bageni.

Bamalaika kū badīīmi

8Ī mhandī jenījo baalīho badīīmi ba ng'holo baalī lūgundīīga; baalī kū matogolo
bakūlang'hanaga madale ga ng'holo jabo makanza ga būjikū.

9Bahayimanīla malaika o ng'wa Seeba obilongela, būpīndiwa na būpe w'ikūjo
lya ng'wa Seeba, bogoha na kogohele kataale no!

10Alīyo ū malaika ūbawīla gīkī, “Mutogohage nguno nang'wenhela Ng'hūlū
Jawiza, ījo jikūbiza ja būyegi būtaale kū banhū bose.

11Ī lelo yenīyī, ū mu nzengo go ng'wa Daūdi ng'wabyalīlagwa Mpīja, Kilisito
Seeba.

12Ī shimanīkījo shing'we shilī gīkī, mukūmona Ng'wana ng'weleele alingīīlilwe
myenda ya sheleele, alaajiwe ng'wilīīlo lya mitugo!”

13Kūhayimanīla lilonga ibita itaale lya ng'wigūlū, nū malaika ng'wenūyo
wisanja nabo. Būnkumīlīja Mulungu balīhaya gīkī,

14“Ikūjo lībize kūlī Mulungu higūlya no, nū mu sī ībize ho mhola ū kū banhū abo
banyegije.”

15A bamalaika aho bīnga baja ng'wigūlū, a badīīmi benabo biwīla gīkī, “Tūjagi ī
Betelehemu tūkagūbone ū mhayo ūyo gwilongaga gwenūyū, ūyo watoolekeja ū
Seeba.”

16Ng'hana bihuuta bajile ko, būūkansanga ū Malia nū Yosefu, hamò nū Ng'wana
alaalile ng'wilīīlo lya mitugo.

17Aho bamona ū Ng'wana bīsomboola ī mihayo yakwe, gīt'ūmo baalī bawīlīlwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Pye abo bakigwa īyo bakawīlwa na a badīīmi būkumya no.

19Alīyo ū Malia wīsūmbya pyī ī mihayo yenīyo, wībīka mung'holò yakwe, ūyūyideedeng'hanya.

20A badīīmi aho bībona pyī ī yenīyo, būshoka balīnkumīlīja Mulungu, na kūngongoola. Nguno īyo baalī bawīlwa bakībona ī yose, gīkī yalī gīt'ūmo baalī bigwīla.

Yesu kwenhwa mu hekalu ha weleele

21Ū Ng'wana aho washisha shikū inaane būnsaala, būng'winha ī lina lyakwe ī lya Yesu, īlo walī winhwa na malaika kūko ataalī nūūlū kūtungīlwa nda.

22Jahayūshika ī shikū ja kwejiwa kwabo, būntwala Yelusalemu kūjūntūūla kū būtongi bo ng'wa Seeba, gīt'ūmo shihayīlile shilagīlo sha ng'wa Musa.

23H'ūmo yandīkīlilwe mu shilagīlo sha ng'wa Seeba, gīkī, "Būlī ng'wana ngosha ū wa kūhangūla nda ya ng'wa nina, akwitanwa alī ng'wela kūlī Seeba."

24Būfunya na shitambo gīt'ūmo shilagīlo sha ng'wa Seeba shihayīlile: Ng'hūūlū ibīlī, nūūlū ng'hune ibīlī ja mhunda.

25Ū mu Yelusalemu walīmo ngosha witanagwa Simioni, munhū ntūngīlīja na wa logohano. Walī akūlindīīlile ū kūlūngūjiwa kwa Baisilaeli; nū Moyo Ng'wela walī hamò nang'hwe.

26Nīyo ū Moyo Ng'wela walī wamanīkīja gīkī, atūcha aho ataalī kūmona Kilisito

27Hūna ū Moyo ūtongeela ū munhū ng'wenūyo kūja kū hekalu, ūūkingīla mo. Aho bang'wenha a babyaji bakwe ū Ng'wana ū Yesu, kwiza kwītīlwa gīt'ūmo shalī shīmīle sha shilagīlo, ū munhū ng'wenūyo

28ūng'wanukūla ū Ng'wana mu makono gakwe. Hūna ūnkumīlīja Mulungu alīhaya gīkī,

29"Seeba ī haha lūūlū wanzunīlīja ū nsese wako kwīnga, aje mu mhola gīt'ūmo ūkahayīla.

30Nguno a miso gane gabūbona ū būpīji wako,

31Ūbo ūbalonja longegije banhū bose.

32Isana lya kwakīla mahanga, n'ikūjo kūlwa banhū bako a Baisilaeli."

33Ū ise nū nina wa Ng'wana bakīkumya īyo īkahayiwa kūlwakwe.

34Hūna ū Simioni ng'wenūyo ūbafuuha. Ū nina ū Malia ū ng'wene ūng'wīla, "Managa gīkī, ū Ng'wana ng'wenūyū ahelelilwe nīmo ūyo gūkwenheleja banhū bingī ū mu Baisilaeli kūgwa, na bangī kūgūngūmūka; hama akūbiza shimanīkījo sha kwihalalījiwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

35Hangī maganiko gang'holò ja banhū bingī gakūtendwa ha ng'wape; nīyo nū bebe ū būpanga boko būkūching'wa līlūshū!”

36Walīho na ng'hangi nkīma, Ana ng'wana Fanueli; ngikūlū o shikū ningī, o lūganda lo ng'wa Asheli. A ha būnhya bokwe walī watoolwa, wikala nū ngoshi ikanza lya myaka mpungatī,

37Ūchīlwa! Hūna wikala gīko dūhū atatoolilwe, kūshisha myaka makūmi anaane n'īne. Walī atīngaga ū mu hekalu, wikalaga ng'wenūmo līīmi ji na būjikū pe; nīmo gokwe kūlomba na kūfunga.

38Nang'hwe ī likanza lyenīlo wiza hoi, ūbawīla ī mihayo ya Ng'wana ng'wenūyo, pye a bana Yelusalemu abo baalī balindīīlile būpīji.

Kūshoka Nazaleti

39Aho bīmala pyī ī myanya gīt'ūmo shalī shihayīlile ī shilagīlo sha ng'wa Seeba, būshoka Galilaya kū nzengo gwabo gwa Nazaleti.

40Ū Ng'wana ūkūla, ūbiza na nguzu, na a masala ūkwīja no, hama nī lubango ja ng'wa Mulungu jalī hamò nang'hwe.

Yesu mu hekalu ha būdinha bokwe

41Būlī ng'waka a babyaji bakwe bajaga Yelusalemu, kū shigukulu sha pasaka.

42Na a haho washisha myaka ikūmi n'ībīlī, būlinha bajile ko gīt'ūmo shalī shīmīle sha shigukulu.

43Aho jang'wa ī shikū ja shigukulu, būbūūka kūshoka kaya. Alīyo ū ndinha ū Yesu ūsaaga Yelusalemu, kwike a babyaji bakwe baalī batamanile.

44Būshimīza lūgendo lwa lūshikū lūgima, baliganika gīkī nang'hwe alīmo dūhū ū ng'wibita lya banhū. Bahayūngayiwa, bandya kūnkooba ū mu badūgū nū mu bimane babo.

45Aho baduuma ū kūmona, būshoka ī Yelusalemu bakūnkoobaga.

46Jūbīta shikū idatū, bahayūja kū hekalu būūkansangīla mo, wigashaga na balangi, alībadegeleka na kūyūbabūja mabūjo.

47Pye abo bang'wigwaga babūkumyaga ū witegeleja bokwe, na a mashosho gakwe.

48A babyaji bakwe aho bamona būdedebala! Ū nina ūng'wīla gīkī, “Bebe Ng'wana, nibūlī watwītīlile mhayo gūlī gīko? Ū nene nū so watūpīnīhagije no, tūkūkūkoobaga!”

49Nang'hwe ūbashokeja ūbawīla, “Nibūlī mulīnikooba? Mutamanile gīkī shinigeleelilwe kūbiza mu numba ya ng'wa Baba?”

50Kwike batagwitegelegije ū mhayo ūyo akabawīla gwenūyo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

51Alīyo ūshoka nabo, būtulumenha bajile ī Nazaleti, ūyūbigwa mu yose. Ū nina wībīka mung'holò yakwe pyī ī yenīyī.

52Ū Yesu ūkūla, ongeja ū mu witegeleja, nū mu kūnyeja ū Mulungu, na a banhū.

Luka 3

Būlomeeji bo ng'wa Yohana Matīīja

Mat 3:1-12; Mko 1:1-8; Yoh 1:19-28

1Mu ng'waka gw'ikūmi n'ītanò gwa būsugi bo ng'wa Kaisali Tibelio, ū nsugi wa Būyudaya walī Pontio Pilato. Ū ntemi wa Galilaya walī Helode, ū Filipo ū ng'wanong'wawe walī ntemi wa Itulea na Tulakonio; Lisania nang'hwe walī ntemi wa Abilene.

2Ū nīmo gwa būgabīji būtaale gwalī ha sīlīlī ya ng'wa Anasi na Kayafa. Ū mu shikū jenījo ū mhayo go ng'wa Mulungu gūng'wizīīla Yohana, ū ng'witūnja o ng'wa Zakalia, ū kū matogolo ūko wikalaga.

3Wandya kūja akūlomeelaga pye a hose ū mu sī ja mbalama ya mongo gwa Yolodani. Walomeelaga ya būbatīījiwa kūlwa kūgalūka na kwingīla mu kūlekejiwa kwa shibi.

4Gīt'ūmo gwandīkilwe mu shitabo sha mihayo ya ng'hangi Isaya gīkī, "Ilaka lya munhū alīhamuka mu matogolo, beeja beejagi ikūūwa lya ng'wa Seeba, goloolagi nzīla jakwe.

5Būlī longa lūkūfukīīlwa, Ī ngūlū jikūtubījiwa, nī migūngūli ī yose; hama ī nzīla ījo jiigomagomile jikūgoloolwa, nī ja magagala gagala jikūlenganījiwa.

6Ha numa ya henaho pye a banhū bakūbūbona ū būpīji bo ng'wa Mulungu."

7Mabita mataale ga banhū gakayiza ū kūlī Yohana kūbatīījiwa, alīyo ūyūbahūgūla alībawīla gīkī, "Bing'we būbyīle wa shipīlī, nani wamuchagūlile gīkī mugūpeele ū nsango ūyo gūliza?

8Ali lūūlū, twajagi matwajo kūlwa koolecha būkaanīji bo kūgalūka kwing'we. Mutizandya kwiwīla gīkī, 'Tūlī na nkūlūgenji wise Abulahamu.' Nguno nalīmuwīla nūūlū kūfuma mu mawe gīt'aya, ū Mulungu adūgije kūmūkīja baana ū Abulahamu.

9Nīyo ī haha īlīho mbasa ītūūlilwe ng'hana ng'hana a ha matina ga mitī. Hū kūhaya būlī ntī ūyo gūtūtwaja matwajo gawiza, gūkūbbutwa, gūponyiwe mu moto."

10Hūna a mabita ga banhū gūyūmūja galīhaya, "Ī gīsī lūūlū twīte ginehe?"

11Nang'hwe ūbashokeja ūbawīla gīkī, "Ūyo alī na ng'hanjo ibīlī ang'winhe ūyo atī nayo, nū yūyo alī na shilīwa īite chene."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12A batobisha ba goodi nabo biza ū kūlī we gīkī ababatīīje. Aho bamūja, “Nangi al'a bise twīte ginehe?”

13Nang'hwe ūbawīla, “Ng'ūshikīlīja ū kwīta īyo mulagīlilwe, kwike yaya ū kūkīlanīja.”

14Na bashilikale būmūja gīkī, “A bise nise twīte ginehe?” Nang'hwe ūbashokeja, “Oyagi ū kūbiboneela a banhū, nū kūbalembekeja, nīyo muyūfujiwa nī mishahala ying'we.”

15Pye a banhū baalī balindīīla mu kwisagīlwa, kūnū bakwideedeng'hanyaga ū mung'holò jabo ūlū gīkī ū Yohana hū walī ng'wene ū Kilisito.

16Alīyo ū wei ng'wenekīlī ū Yohana akabashokeja pye a bose ūbawīla gīkī, “Ū nene ng'hana nalīmubatīīja na minzī, alīyo aliza ūyo anikīlile ū būdūla, ūyo natigeleelilwe ū nene nūūlū kūtaligūla matungījo ga shilatū shakwe; ū ng'wenūyo h'ūyo akūmubatīīja na Moyo Ng'wela na moto.

17Ū lūhūngo lokwe alī nalo mu nkono gokwe wei ng'wenekīlī, hama ū lūbūūga lokwe akūlūpyagūla alweje pe. Ū būsīga akūbūkuminga chiza abūtūūle ng'wiluuli lyakwe; alīyo a meela akūgapemba mu moto gūtī gwa kūjima!”

18Nīyo akabalomeela na kūbahūgūla a banhū mihayo mingī ya mbika na mbika.

19Nū ntemi Helode ūng'hūgūla kūlwa nguno ya ng'wa Helodia ūyo walī nke wa ng'wanong'wawe, na kūlwa mihayo yīngī yīngī ī yabūbi īyo wīyītaga.

20Alīyo ū Helode akamponya ū Yohana mu jeela, ūbiza ongeja gwabūbi gūngī a higūlya ya mibi ī yose!

Kūbatīījiwa kwa ng'wa Yesu

Mat 3:13-17; Mko 1:9-11

21Bahayūbatīījiwa pye a banhū, nū Yesu ūbatīījiwa; aho alīlomba, kūhayimanīla ī ligūlū lyalugūka.

22Moyo Ng'wela wika alī mu mīlī gītī gwa ng'hūūlū izile a halī we; n'ilaka liza kūfuma ū ng'wigūlū līlīhaya gīkī, “Ū bebe ūlī Ng'wana wane Ntogwa, ūyo nakūyegelile hataale no.”

Kwihela kwa shibyalīlwe sha ng'wa Yesu

Mat 1:1-17

23Ū Yesu aho alandya kūtūmama walī na myaka gītī makūmi adatū, wiganikīlagwa gīkī olī ng'witūnja o ng'wa Yosefu, ūyo olī ng'wana Eli;

24ng'witūnja o ng'wa Matati, o ng'wa Lawī, o ng'wa Meliki, o ng'wa Yanai, o ng'wa Yosefu.

25O ng'wa Matatia, o ng'wa Amosi, o ng'wa Naumu, o ng'wa Hesili, o ng'wa Nagai.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

26O ng'wa Maati, o ng'wa Matatia, o ng'wa Semei, o ng'wa Yosefu, o ng'wa Yuda.

27O ng'wa Yonani, o ng'wa Lesa, o ng'wa Zelubabeli, o ng'wa Salatieli, o ng'wa Neli.

28O ng'wa Meliki, o ng'wa Adi, o ng'wa Kosamu, o ng'wa Elimadamu, o ng'wa Eli.

29O ng'wa Yoshwa, o ng'wa Eliezeli, o ng'wa Yolimu, o ng'wa Matati, o ng'wa Lawī.

30O ng'wa Simioni, o ng'wa Yuda, o ng'wa Yosefu, o ng'wa Yonamu, o ng'wa Eliakimu.

31O ng'wa Melea, o ng'wa Mena, o ng'wa Matata, o ng'wa Nasani, o ng'wa Daūdi.

32O ng'wa Yese, o ng'wa Obedi, o ng'wa Boazi, o ng'wa Salimoni, o ng'wa Naasoni.

33O ng'wa Aminadabu, o ng'wa Lamu, o ng'wa Esilomu, o ng'wa Falesi, o ng'wa Yuda.

34O ng'wa Yakobo, o ng'wa Isaka, o ng'wa Abulahamu, o ng'wa Tela, o ng'wa Naholi.

35O ng'wa Selugi, o ng'wa Leu, o ng'wa Pelegi, o ng'wa Ebali, o ng'wa Saala.

36O ng'wa Kainamu, o ng'wa Alifakisadi, o ng'wa Shemu, o ng'wa Noa, o ng'wa Lameki.

37O ng'wa Matusela, o ng'wa Enoka, o ng'wa Yaleti, o ng'wa Mahalaleeli, o ng'wa Kainamu.

38O ng'wa Enosi, o ng'wa Seti, o ng'wa Adamu, o ng'wa Mulungu.

Luka 4

Kūgeng'wa kwa ng'wa Yesu

Mat 4:1-11; Mko 1:12-13

1Hūna lūūlū ū Yesu wīnga ī Yolodani okajiwe na Moyo Ng'wela; h'ūyo ūntongeela kūja kū matogolo,

2Ūūkamala ko shikū makūmi ane, akūgemagwa na Shetani. Ū mu shikū jenījo atalyile shose shose; aho jashila ūtuuba.

3Ī likanza lyenīlo, ū Shetani ūng'wīla, “Ūlū ūlī Ng'wana wa ng'wa Mulungu līlagīlage ī liwe īlī lībize shilīwa.”

4Nang'hwe ū Yesu ūnshokeja, “Yandīkilwe gīkī, ‘Ū munhū atūdūla kūbiza mpanga kūlwa shilīwa dūhū.’”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Ha numa ū Shetani ūntongeela kūlinha kwigūlya, ūūkang'oolekeja pye a
mabūsugi ga mu sī ng'wikanza ido.

6Hūna ūng'wīla gīkī, “Nakūkwinha bebe pyī ū būdūla wenūbū nī likūjo lyamo,
nguno namala kwinhwa nene, nadūgije kūng'winha ose ose ūyo nūtogwa.

7Na lūūlū ū bebe ūlū ūnilamya, shikūbiza shako pye.”

8Nang'hwe ū Yesu ūnshokeja ūng'wīla, “Gwandīkilwe gīkī, ‘Namyage Seeba
Mulungu wako, na ūntūmamīle wei dūhū!’”

9Hūna ūntongeela kūja Yelusalemu, ūūkantūūla higūlya ya hekalu; ūng'wīla,
“Ūlū ūlī Ng'wana o ng'wa Mulungu iponejage ha sī kūfuma aha!

10Nguno gwandīkilwe gīkī, ‘Akūlagīla bamalaika bakwe kūlwako,
bakūlang'hane.

11Na bakūkūbūūcha mu makono gabo, Ūtizipama lūpambala lwako h'iwe.’”

12Nang'hwe ū Yesu ūnshokeja ūng'wīla, “Gūhayiwe gīkī, ‘Yaya ū kūngema ū
Seeba Mulungu wako.’”

13Ū Shetani aho wamala pyī ū būgemi, ūneka kakanza ho.

Yesu wandya nīmo mu Galilaya
Mat 4:12-17; Mko 1:14-15

14Ū Yesu ūshoka ī Galilaya alī mu būdūla bo ng'wa Moyo; ū lūkumo lokwe
lūsambaala pye a mapandī genayo.

15Būyūnkumīlīja pye a banhū ūlū olanga ū mu masinagogi gabo.

Yesu kūleng'wa mu nzengo go ng'wawe
Mat 13:53-58; Mko 6:1-6

16Nose ūshika nī Nazaleti ūko walī wakūlīla; a ha lūshikū lo sabato wingīla ū
ng'wisinagogi gīt'ūmo wītīlaga na kale, wīmīīla kūsoma.

17Hūna winhwa shitabo sha ng'hangi Isaya, ūshikundūla ūkooba ipandī aho
handīkilwe gīkī,

18“Ū Moyo wa ng'wa Seeba alī hamò nū nene, nguno wanibilile maguta gīkī
nabalomeele a bahabī Ng'hūlū Jawiza. Wanitūmile kūbasomboolela batungwa
mhola ja kūlekejiwa kwabo, na a babboku kūbinha kūbona; kūbinha
kwiyagalūla abo basheedekejiwe makoye.

19Kūlomeela ng'waka go ng'wa Seeba ūyo gūzunīlījiwe.”

20Hūna ūshikundīkīja ī shitabo ūng'winhīlīja ū ntūmami; ū wei wigasha. Pye
abo baalīmo ū ng'wisinagogi būnkalalīla.

21Nang'hwe ūbawīla, “Lelo ī shandīkwa īshi shashikīlījiwa mudegelekile.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

22Pye būyūng'haya chiza bakwīkumyaga ī mihayo īyo yafumaga ū mu nomo gokwe; būyiwīla gīkī, “Bing'we ū ng'wenūyū atī ng'witūnja wa ng'wa Yosefu?”

23Nang'hwe ūbawīla, “Namanile ng'wigeleelagwa na kūniwīla lūsumo lwa gīkī, ‘Bebe mfumu, angū ū zūnzū atinunaga; al'ilagūlage bebe ng'wenekīlī shi. Īyo twigwile gīkī olūyītaga Kapelanaumu, yītage nū mu nzengo gwa ng'wing'we ūmu!’”

24Hūna ūbawīla, “Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, atīho ng'hangi ūyo akanukūlagwa mu nzengo go ng'wawe.

25Nīyo nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī baalīho bachīlwa bingī ū mu Isiraeli ū mu shikū ja ng'wa Eliya, aho ilunde līkalugalwa myaka idatū na myeji ītandatū, yūgwa nzala nhaale hose pyī ū mu sī.

26Alīyo ū Eliya atatūmilwe nūūlū kūlī ūmò wabo, ūlū ītī kūlī nchīlwa o Saleputa, mu sī ya Sidoni.

27Hama nū mu shikū ja ng'hangi Elisha, baalīmo bingī a ba mbiji ū mu Isiraeli, alīyo ateejiwe nūūlū ūmò wabo, ūlū atī Naamani muna Sulia dūhū!”

28Aho bīyigwa ī yenīyo, pye abo baalīmo ū ng'wisinagogi būpelana no.

29Būbūūka, būmfunya hanze ya nzengo, būja nang'hwe kū lūgegu lo h'ing'ong'ho aho golī gūzengelilwe ū nzengo gwabo, gīkī bakanshindīke witaalīke ha sī.

30Alīyo ū wei ūbīta ha gatī gatī yabo, ūbīngīla, ūja.

Kūpījiwa kwa munhū w'isamva
Mko 1:21-28

31Hūna ūtulumenha ajile, ūūkashika Kapelanaumu, nzengo gūmò gwaho gwa mu Galilaya; a ha sabato ūbalanga.

32Būyūbūkumya ū būlangi bokwe, nguno ū mhayo gwakwe gwalī na būdūla.

33Ū ng'wisinagogi ng'wenūmo walīmo na munhū wa moyo nsoso gw'isamva; wandya kūlīla n'ilaka lya higūlya alīhaya,

34“Yesu wa Nazaleti, gūlīho mhayo kī a ha gatī yise nū bebe? Wizaga kūtūyagaja? Nakūmanile ūlī nani ū bebe, ūlī Ng'wela wa ng'wa Mulungu!”

35Ū Yesu ūlīhama alīhaya, “Huumūlaga nīyo ūmfume!” Ī lisamva lyūngalagaja haho gatī gatī, lyūmfuma ng'hana, lyūneka lītaaminije nūūlū hado.

36Pye būjinjimala, bandya kwiwīla boi benekīlī na benekīlī gīkī, “Mhayo kī nago ū gwenūyū hangī? Na a masamva alīyūgahama bo nguzu gafuma!”

37Haho na haho ū lūkumo lokwe lūsambaala pye a hose ū mu mapandī ayo gaalī gabīmbīghanilwe nalyo ī lipandī lyenīlo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Kūpījiwa kwa banhū bingī
Mat 8:14-17; Mko 1:29-34

38Hūna ūbūūka wīnga ū ng'wisinagogi ūūkingīla mu numba ya ng'wa Simoni.
Nina būkwi wa ng'wa Simoni walī mu ndīlī adadīlilwe nswiza nkalī, būng'wīla
ū Yesu ī mhola jakwe.

39Ūng'wegeela, wīmīīla hihī nang'hwe, ūgūhama ū nswiza gūnekela; haho na
haho ūbūūka ūbabeegeja shilīwa.

40Aho lyayūjīlīīla kūgwa ī līīmi, bandya kūng'wenhela pye abo baalī na būsaatu
bo mbika na mbika. Būlī ng'wene ūyo ontūūlīlaga makono opīlaga.

41Banhū bingī gakayūbafuma masamva kūnū galīlīla gūhaya, "Ū bebe ūlī
Ng'wana wa ng'wa Mulungu!" Kwike ū wei wagahamaga, wagalemeja ū
kūyomba, nguno gaalī gandeebile gīkī Kilisito.

Lūgendo lwa kūja akūlomeelaga
Mko 1:35-39

42Aho wela ī dilū, ūfuma ūja hanhū iyene, a mabita ga banhū gandya kūnkooba,
nose būmpandīka būnemeja atizīnga akabaleka.

43Nang'hwe ūbawīla, "Shinigeleelilwe naje na kū mizengo yīngī, nū kwene
nakajilomeele ī Ng'hūlū Jawiza ja būtemi bo ng'wa Mulungu; nguno natūmilwe
kūlwa mhayo gwenūyū."

44Hūna ūja akūlomeelaga mu masinagogi ga mu sī ya Būyudaya.

Luka 5

Kwitanwa kwa bahemba ba kwandya
Mat 4:18-22; Mko 1:16-20

1Lwise lūngī walī wīmīīla ha ng'walo gwa nyanza ya Genesaleti, a banhū
būng'okalīīla kūdegeleka mhayo go ng'wa Mulungu.

2Ūbona mato abīlī galī a ha ng'walo gwa nyanza; alīyo a bategi baalī bagaleka,
boojaga mitego ha mhūjo.

3Wingīla mu līmò lyago, lyalī lya ng'wa Simoni, ūng'wīla alīsegeje ho hado,
lībize gītī lyagwīngīla ū ng'walo. Hūna wigasha mo, wandya kūbalanga a banhū.

4Aho wamala ū kūlanga ūng'wīla ū Simoni gīkī, "Bukaga ūje kū būjiba, ūkategele
kwene ī mitego ying'we, mukūgwasha."

5Nang'hwe ū Simoni ūng'wīla, "Seeba twakoyaga no būjikū pe, alīyo ndūhū
nūūlū kūgwasha shose shose; kwike īkī ūlīhaya, nahene naje ko nakītege ī
mitego."

6Aho wīta gīko būgwasha ndīlo ningī no, nose ī mitego yabo yandya kūtandūka!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Baalī na bichabo mu lyato līngī, būbashinyela bize babambīlīje. Aho bashika
būgokaja pyī būbīlī wago a mato, nose gūyūhaya kūtubīla kūlwa būdito bo
ndīlo!

8Ū Simoni aho wabona gīko, ūtuja mazwi ū kū būtongi bo ng'wa Yesu ūhaya
gīkī, "Īngaga Seeba ūnileke ū nene, nguno nalī munhū wa shibi!"

9Nguno aho bapandīka ndīlo ningī gīko, akakumya no, pye na a bangī abo walī
nabo.

10Pye na a bategi biye ū Simoni, a ba Yakobo nū Yohana, a bitūnja ba ng'wa
Zebedayo nabo bakakumya no. Hūna ū Yesu ūng'wīla ū Simoni gīkī,
"Ūtogohage; kūfuma haha ūkūbiza nzubi wa banhū, kūbingīja mu būpanga."

11Aho bagakoja ha ng'walo a mato, būleka pyī ī shikolo, būnondeela wei.

Kwejiwa kwa munhū wa mbiji

Mat 8:1-4; Mko 1:40-45

12Ikanza ilebe walī mu nzengo gūmò gwaho, walīho ngosha ūmò walī watowa
mbiji, aho wamona ū Yesu, winama kūshisha ha sī; kūnū alīng'wikūmbīlīja
alīhaya, "Seeba ūlū ūtogwa ūdūgije kūneeja!"

13Ū Yesu ūgoloola nkono ūnkuumya; kūnū alīng'wīla gīkī, "Natogagwa elaga!"
Haho na haho ī mbiji jūng'wīnga.

14Hūna ūnkomeleja ū munhū ng'wenūyo gīkī atizūng'wīla munhū nūūlū ūmò,
alīyo ūng'wīla, "Jaga ūkiyooleche kūlī ngabīji, ūkafunye na shakwinha kūlwa
kwejiwa kwako, gīt'ūmo Musa alagīlile; būbize ho būkaanīji kūbo."

15Ū lūkumo lokwe lūkasambaala, būyūng'okalīīla banhū bingī kwiza
kūndegeleka, na kūpījiwa ndwala jabo ja būlī mbika.

16Kwike ū wei wisundaga waja kū mapandī gatī na banhū, kūjūlomba iyene.

Kūpījiwa munhū wa būsaatu wa mangwisha

Mat 9:1-8; Mko 2:1-12

17Na lūshikū lūngī hangī walangaga, baalī bigasha ho na Bafalisayo hamò na
balangi ba shilagīlo, ba kūfuma mu magūngūli gose, a ga mu Galilaya, nī
Būyudaya; pye na Yelusalemu. Ū būdūla bo ng'wa Seeba boolī hamò nang'hwe
kūlwa kūpīja basaatu.

18Kūhayimanīla bashika bagosha babūūkije munhū ha shilago, walī na būsaatu
wa mangwisha; ī ng'hūmbū jabo jalī kūnshisha ha būtongi bo ng'wa Yesu.

19Alīyo īkī a banhū baalī bingī būgayiwa ī nzīla ya kūnshisha aho walī ū Yesu.
Būlinha kwigūlya ya numba būūkagahega a malongo na a mazengo, hū
būng'wicha nī shilago shakwe būntūūla ha gatī gatī ha būtongi bo ng'wa Yesu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Ū Yesu aho wakūbona ū kūzunya kwabo, ūhaya, “Bahebu olekejiagwa ī shibi shako.”

21A balangi ba shilagīlo na a Bafalisayo bandya kūng'ung'uula balīhaya, “Ū munhū ng'wenūyū ni nani ī gete agūhayaga mihayo ya nyagimu gīko? Nani ūyo adūgije kūlekeja shibi ūlū atī Mulungu dūhū!”

22Ū Yesu ūbūdeeba ū būng'ung'uuji wabo, hūna ūshosha alībawīla gīkī, “Nibūlī mukūng'ung'uulaga ū mung'holò jing'we?

23Ī gīsī, ū nogu ni gūlī ginehe? Ū gwa kūhaya gīkī, ‘Walekejiagwa ī shibi shako;’ nūūlū hamo ū gwa kūhaya gīkī, ‘Būūkaga ūshimīze?’

24Ali lūūlū, shiigelile mumane gīkī ū Ng'wana o Munhū alī nabo ū būdūla bo kūlekeja shibi ū mu sī.” Hūna ūng'wīla ū nsaatu gīkī, “Nalīkūwīla būūkaga, ūshibūūche ī shilago shako ūje kaya.”

25Ng'hana ūbūūka haho na haho mu būtongi wabo, ūshibūūcha ī shilago īsho walī ashilaalīlile, ūgumha ajile kaya akūnkumīlījaga Mulungu.

26Pye būgwīlwa idedebaja, bogoha no; būyūnkumīlīja Mulungu gwike, kūnū bakwiwīlaga gīkī, “Lelo twabona mihayo ya kūkamaaja!”

Kwitanwa kwa ng'wa Lawī

Mat 9:9-13; Mko 2:13-17

27Yahayūbīta ī yenīyo, ūfuma wīnga a henaho; ūmona ntobisha wa goodi, lina lyakwe Lawī, igashije ng'witobisījo lya goodi; ūng'wīla, “Nilondeelage.”

28Ūshileka pyī ī shikolo, ūbūūka ūnondeela.

29Ū Lawī aho washika ha ng'wakwe ūmeegeja shigukulu shitaale ū Yesu. Lyalīho n'ibita itaale lya batobisha ba goodi na banhū bangī; nabo bigasha ū kūlya ī shilīwa.

30Kwike a Bafalisayo na a balangi babo ba shilagīlo būyūduguma ū kū bahemba bakwe; bakūbawīlaga gīkī, “Nibūlī mukūlyaga na kūng'wa hamò na batobisha ba goodi, būyaga na banhū ba shibi?”

31Alīyo ū Yesu ūshosha ūbawīla, “A banhū a bapanga batī na nguno na mfumu, alīyo a basaatu h'abo bakankoobaga.

32Ū nene natizile kwitana batūngīlīja, alīyo ba shibi; gīkī bagalūke.”

Shīmīle sha kūfunga

Mat 9:14-17; Mko 2:18-22

33Hūna būng'wīla gīkī, “Ng'hangala ningī a bahemba ba ng'wa Yohana bakabizaga na ikanza lya kūfunga na kūlomba, pye na a ba Bafalisayo bakīītaga ī gīko; lelo a bako bene ni bakūlyaga na kūng'wa dūhū shi!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

34Nang'hwe ū Yesu ūbawīla gīkī, “Mudūgije kūbīīta bafunge a bageni ba ha
būkwīlīma, alīyo nū ntooji ataalī hamò nabo?

35Jikūshika ī shikū ja kwīngījiwa ū ntooji, ū mu shikū jenījo hū bakūyūfunga!”

36Ūbawīla lūsumo gīkī. “Atīho ūyo akatandūlaga shilaka kwīnga ha ng'wenda
mpya wasumīīla ha ng'wenda nkūlūkūlū. Ūlū wīta gīko akūbiza wagūtandūla
nū mpya, yūkenaagūka būbīlī wayo; nguno ū ng'wenda ū nkūlūkūlū gūtizunīlīja
nī shilaka ī shipya.

37Na hangī atīho ūyo akabīkaga mvinya mhya ng'wibīkīlo ikūlūkūlū, ūlū wīta
gīko, ī mvinya ī mhya īkūlītandūla ī libīkīlo ī likūlūkūlū; yidīka ha sī ī mvinya, nī
libīkīlo lyūkenaagūka.

38Alīyo ī mvinya ī mhya shiigelile ībīkwe ng'wibīkīlo ipya.

39Nūūlū hangī atīho munhū wa kūng'wa shakūng'wa sha kale hūna hangī
ūshoka kwikūmva shisūhya; nguno akūhaya gīkī ī sha kale shinonu!”

Luka 6

Kūbīnza mangala ha sabato

Mat 12:1-8; Mko 2:23-28

1Lūshikū lūmò lwa sabato ū Yesu wabītīlaga mu migūnda ya būsīga, a bahemba
bakwe būyūbīnza mangala banuka masha na makono gabo balya ī mbeke.

2Bamò ba Bafalisayo būbawīla gīkī, “Nibūlī mukwītaga mhayo ūyo gūlī ngilo
kwītwa ha sabato?”

3Alīyo ū Yesu ūbashokeja ūbawīla gīkī. “A bing'we mutaalī ū kūsoma ūyo
akagwīta ū Daūdi aho walī watuuba, hamò na a babo walī nabo?

4Ī gīkī akingīla mu numba ya ng'wa Mulungu, ūsola migatī ya kūtūūlwa kū
būtongi bo ng'wa Mulungu, wīlya ūbinha na a babo walī nabo; alīyo yalī ngilo
kūlyiwa ūlū ītī na bagabīji dūhū?”

5Hūna ūbawīla, “Ū Ng'wana o Munhū alī Seeba wayo nī sabato.”

Munhū wa nkono gūhaamalalile

Mat 12:9-14; Mko 3:1-6

6Ha sabato yīngī hangī ū Yesu akingīla ng'wisinagogi kūlanga. Walīmo na
munhū ūyo nkono gwakwe gwa būlyo gwalī gūhaamalalile.

7A balangi ba shilagīlo na a Bafalisayo būyūnola mu kūng'witega tega, gīkī
bamone ūlū akūpīja ha sabato, bapandīke nzīla ya kūnsola būbi.

8Alīyo akagamana a maganiko gabo, na ūng'wīla ū munhū ūyo walī na nkono
gūhaamalalile gīkī, “Bebe alibūūkaga wīmīīle a ha gatī aho.” Nang'hwe ūbūūka
wīmīīla.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Hūna ū Yesu ūbawīla gīkī, “Gūyū mhayo namubūje, a ha sabato īzunīlīgije
kūbeeja yawiza, nūūlū kūbeeja yabūbi? Kūpīja būpanga, nūūlū kūbūlaga?”

10Hūna ūyūbalola lola pye a bose ūmo baalī bampīndīlīgije; wanoga ūng'wīla ū
munhū ng'wenūyo gīkī, “Gūgoloolage ū nkono gwako.” Ng'hana wīta chene,
haho na haho ū nkono gakwe gūpīla.

11Alīyo a bene būpelana no, bandya kūlomana ūmo balang'wītīle ū Yesu.

Batūng'wa ikūmi na babīlī kūsolwa

Mat 10:1-4; Mko 3:13-19

12Ū mu shikū jenījo, līkabiza ho ikanza ilebe, ū Yesu ūja mu lūgūlū ūūkakeyula
akūnombaga Mulungu.

13Aho wela ūbitana abo banondeelaga, ūsolanhya ikūmi na babīlī kwīngīīla
mubo, ūbitana batūng'wa.

14Baalī, Simoni, ūyo akang'witana Petelo, na Andulea ng'wanong'wawe, Yakobo
na Yohana, Filipo na Batolomayo;

15Matayo na Tomaso, Yakobo ng'wana Alifayo, na Simoni witanagwa Zelote.

16Na Yuda ng'wana Yakobo; hamò na Yuda Isikaliote, ūyo akabiza nodeeji.

Kūpījiwa kwa basaatu bingī

Mat 4:23-25

17Hūna wika nabo ūja ha mbūga halenganīzu, ūūkīmīīla henaho hamò n'ibita
itaale lya bahemba bakwe. Gibilingīla ho na mabita mataale ga banhū kūfuma
hose hose ū mu Būyudaya, nī Yelusalemu; na bangī bafumaga mhandī ja kū
ng'hilimva ya nyanza, mu sī ja Tulo na Sidoni.

18Bizaga kūndegeleka na kūpījiwa būsaatu wabo; na a babo bakoyiagwa
masamva, bakayūpīla.

19Pye a bose bakoobaga kūnkuumya, nguno bomfumaga būdūla bo kūpīja.

Abo balī na lubango

Mat 5:1-12

20Hūna ūbūūcha a miso gakwe ūbalola a bahemba bakwe, ūbawīla gīkī, “Mulī
na lubango a bing'we, abo mulī bahabī, nguno ū būtemi bo ng'wa Mulungu būlī
wing'we.

21Mulī na lubango abo mutuubile ī haha, nguno mukwigūta. Mulī na lubango
abo mukūlīlaga ī haha, nguno mukūyega.

22Mulī na lubango a bing'we ūlū bayūmukolwa a banhū na kūmukīndīka, nūūlū
kūmusondagūla na kūlīsūkīlīja ī lina ling'we gīkī lyabūbi kūlwa nguno ya
Ng'wana wa Munhū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Ū mu lūshikū lwa kwītīlwa gīko, yegagi na musangabale; managi gīkī ī mheela ying'we īlī nhaale ū ng'wigūlū, nguno na a basaabo babīītīlaga īlī gīko a bahangi."

Abo balī mu kwihīga

24"Alīyo mulī mu kwihīga, a bing'we a basabi, nguno mulī nasho ī sha kūmulūngūja.

25Mulī mu kwihīga abo mulī nasho ī sha kūng'wigela ī haha, nguno mukūtuuba. Mulī mu kwihīga abo mukūsekaga ī haha, nguno mukūpīnīhala na kūlīla!

26Mulī mu kwihīga, ūlū bayūmuhaya chiza pye a banhū, nguno na a basaabo babīītīlaga gīko a bahangi a balomolomo."

Shiigelile kūbatogwa a banishi

Mat 5:38-48; 7:12a

27"Alīyo nalīmuwīla a bing'we abo mulī bigwi, batogagwi a banishi bing'we; ng'ūbīītīla yawiza abo bamukolilwe.

28Abo bakūmuzumaga ng'ūbalombela lubango, na a babo bakūmusondagūlaga ng'ūbalombela.

29Ū wa kūkūpaala ipī kū lūsaya ngalūkījage nī lipandī ī līngī; nū yūyo ūkūtaaja ng'hanjo yako ūtizūnemeja nī lishati.

30Būlī ng'wene ūyo ūkūlomba shikolo ng'winhage, nūūlū munhū ūsola shikolo shako ūtizūnomba akūshokeje.

31Ūmo mutogelilwe bayūng'wītīla a banhū, na a bing'we bīītīlagi gīko.

32Ī gīsī mukūlūmbīlījiwa ginehe ūlū muyūgelela kūbatogwa dūhū abo bamutogilwe a bing'we? Nguno na a ba shibi nabo babatogilwe abo babatogilwe a boi dūhū!

33Nūūlū hangī ūlū ng'ūgelela kūbīītīla yawiza abo bakang'wītīlaga yawiza dūhū a bing'we, numho mukūlūmbīlījiwa ginehe? Nguno na a ba shibi nabo bakīītaga gīko!

34Nūūlū muyūgelela kūbinha a balandi abo mulī na kwisagīlwa gīkī bakūmushokeja, numho mukūlūmbīlījiwa ginehe? Īkī na a ba shibi nabo bakinhaga balī mu kwisagīlwa gīkī bakūshokejiwa kūlenganīla nū mumo būlī ū winhi wabo!

35Alīyo a bing'we batogagwi a banishi bing'we, hangī ng'ūbabeegeja yawiza. Na bizagi binhi abo batī ba kwikala bisagīlagwa solobo, ū mu gīko ī linong'ho ling'we līkūbiza itaale. Hūna mukūbiza baana bakwe ūyo alī higūlya no, nguno ū wei alī na shigongo kū banhū bose; abo batalūmbaga na a babūbi."

36Bizagi na shigongo, gīt'ūmo Sīng'we alī na shigongo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Kwihīga kwa kūlamula banhū
Mat 7:1-5

37“Mutabalamulage a biching'wi, ning'we mutūlamulwa, mutasolage banhū
būbi, ning'we mutūsolwa būbi; lekejagi ning'we mukūlekejiwa.

38Inhagi, ning'we mukwinhwa; bakūng'winha ngelekelo yawiza, yokalile
yūtindagīlwa yidīkīla na kwandīkīla. Nguno ī ngelekelo īyo mukūtūmamīlaga
kūgelekela bangī, h'īyo īkūtūmamīlwa kūmugelekela na a bing'we.”

39Ūbawīla hangī lūsumo gīkī, “Ū mboku wadūla kūntongeela ginehe ū mboku
ng'wiye? Angū, batūgwīla ng'wichongo pyī būbīlī wabo?

40Ū ng'hemba atūdūla kūbiza higūlya ya nangi, alīyo būlī ng'wene ūlū ūmala ū
būlangwa akalenganīlaga nū nangi wakwe.

41Nibūlī ūkūnojaga ng'wiyo kasasala ka kapalala ako kalī mu liso lyakwe, alīyo
ū ngamba ūyo gūlīmo ū mu liso lyako ū bebe ūtūgūlonjaga?

42Ūkūdūla ginehe ū kūng'wīla ū ndūgūyo gīkī, ‘Bebe ong'wise, alilembeelaga
nakwīngīje kasasala ka kapalala, kalīmo ū mu liso lyako,’ alīyo ū mu liso lyako
ū bebe gūlīmo ngamba ūyo ūtūgūbonaga? Bebe ng'wibeeleja, gwīnjage tame ū
ngamba ūyo gūlīmo ū mu liso lyako, hū ūdūle ū kūbona chiza, ūng'wīngīje nū
ng'wiyo a kasasala ka kapalala ako kalī mu liso lyakwe!”

Kūgūmana ntī ūmo gūlī
Mat 7:15-20; 12:33-37

43“Nguno gūtīho ntī gwawiza ūyo gūkatwajaga matwajo gabūbi; hangī gūtīho
ntī gwabūbi ūyo gūkatwajaga matwajo gawiza.

44Būlī ntī gūkamanīlagwa kū matwajo gago; nguno a banhū batayobaga
shisuumo sha ntini kwīngīīla mu malūla; nūūlū batayobaga mizabibu kwīngīīla
mu magwata!

45Ū munhū wawiza, akafunyaga shikolo shawiza kwīnga ū mu shikolo shawiza
īsho abīkile mu moyo gokwe. Nū wa malofu akafunyaga sha malofu kwīnga ū
mu sha malofu īsho abīkile; nguno ū nomo go ng'wa munhū gūkahayaga
kwīngīīla mu yose īyo yokalile mu moyo gokwe.”

Bazengi babīlī
Mat 7:24-27

46“Nibūlī mukūnitanaga Seeba, Seeba, alīyo mutītaga īyo nakwīlangaga?

47Nakūng'oolekeja ūmo alī būlī ng'wene ūyo akwizaga kūlī nene wadegeleka
īyo nakwīlangaga, hūna wīshikīlīja.

48Alī gītī nzengibo numba ūyo akandya ūsīmba tame ūshimya, hūna ūgūtūūla ū
nsingi gwayo h'iwe. Na lūūlū nūūlū aho yahūmīīlwa ihūūma ī numba yenīyo,
ītatinginile. Nguno yalī īzengilwe chiza.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

49Alīyo ū wa kwigwa hūna ūleka ū kwīta, ū ng'wene atikīlile na munhū ūyo akazenga numba yakwe ha sī, ūbiza atīsīmbīlile nsingi gose gose. Aho yahūmīīlwa na mihūūmo ya minzī, yūgwa haho na haho; a kagwīle kayo ī numba yenīyo kakabiza kabūbi no!”

Luka 7

Kūpījiwa kwa ntūmami wa nshilikale

Mat 8:5-13; Yoh 4:43-54

1Aho wamala kūbasomboolela pyī ī mihayo yakwe, wingīla mu nzengo gwa Kapelanaumu.

2Walīmo ntaale nebe wa bashilikale igana, walī na nsese wakwe antogilwe jigi; alīyo ū nsese ng'wenūyo walī nsaatu hihī na kūcha.

3Hūna lūūlū ū ntaale wa bashilikale igana ng'wenūyo aho wajiigwa ī mhola ja ng'wa Yesu, ūtūma banamhala ba Bayudaya bampeeleele, bakang'wikūmbīlīje ize ampīje ū nsese okwe.

4Aho bashika a halī Yesu būng'wikūmbīlīja balīhaya gīkī, “Ū munhū ng'wenūyo īkūbeelela ūng'wītīle ū mhayo gwenūyū.

5Nguno alītogilwe no ī lihanga lise; nīyo watūzengela n'isinagogi.”

6Ng'hana ū Yesu ūgumha ajile nabo, alīyo aho wegeela kūshika a ha kaya, ū ntaale wa bashilikale igana ng'wenūyo ūtūma banwani biye kūja kūng'wīla ū Yesu gīkī, “Seeba ūtī na nguno ya kwikoya; ū nene natigeleelilwe ū bebe ūshike ha ng'wane.

7H'ī nguno yene naalī nabona gīkī ū nene ng'wenekīlī natigeleelilwe nūūlū ū kwiza ū kūlī bebe; ū bebe ng'wene hayaga mhayo dūhū akūpīla ū nsese wane.

8Nguno nane nalī munhū ūyo atūūlilwe ha sīlīlī ya būsugi; nalī na bashilikale a ha sīlīlī yane. Nadūgije kūng'wīla ūyū gīkī, ‘Jaga;’ ng'hana akūja. Nūūlū ūngī gīkī, ‘Nzūgū;’ ng'hana akwiza. Nūūlū nsese wane nashikile kūng'wīla, ‘ītaga gīkī,’ na ng'hana akwīta!”

9Ū Yesu aho wigwa gīko akankumya ū munhū ng'wenūyo, ūlīgalūkīla ī libita lya banhū īlo lyanondeelaga; ūbawīla gīkī, “Nalīmuwīla nataalī kūbona na hado yaya kūzunya kwa mbika īyī hose hose ū mu Isiraeli.”

10Aho bashoka ī kaya abo baalī batūng'wa būsanga ū nsese opīlaga.

Kūjūūchiwa ng'witūnja wa nchīlwa

11A ha ntondo yaho, ū Yesu ūja nabo a bahemba bakwe, hamò n'ibita itaale, būūkashika kū nzengo gūmò gwitanagwa Naini.

12Ohayegeela a ha mita ūmanhya na banhū balīfuma ū mu nzengo, babūūkije mimba. Walī wazumalīka ndinha nebe, ng'witūnja myalwa ūmò wike wa nkīma

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ūyo walī wamala kūchīlwa ngoshi; n'ibita itaale kūfuma ū mu nzengo lyalī hamò nang'hwe.

13Ū Seeba aho wamona ū nkīma ng'wenūyo ūnsaatwa; ūng'wīla, “Ūtalīlage!”

14Hūna wegeela wīkuumya ī macheela, bīmīīla abo baalī bībūūkije; nang'hwe ūhaya gīkī, “Nsūmba nalīkūwīla būūkaga!”

15Ūyo walī achile ūgūngūmūka wigasha, wandya na kūyomba; hūna ū Yesu ūng'winha kūlī nina.

16Pye a bose bogoha no, būyūnkumīlīja Mulungu dūhū balīhaya, “Ng'hangi ntaale watwilongelile.” Na gīkī, “Ū Mulungu wabagenihile a banhū bakwe.”

17Ū lūkumo lokwe lūsambaala pye a hose ū mu sī ya Būyudaya, nū mu sī ījo jibīmbīkanilwe nayo.

Ibūjo lya ng'wa Yohana kūlī Yesu

Mat 11:2-19

18A bahemba bakwe ū Yohana būng'wīla pyī ī yose yenīyo.

19Hūna ūbitana babīlī ba bahemba bakwe, ūbatūma kūja ū kūlī Seeba bakamūje gīkī, “Ū bebe hū ūlī ng'wene ūyo izile, nūūlū hamo tūnindīīle ūngī?”

20A bahemba aho bashika ū kūlī Seeba būhaya, “Ū Yohana Matīīja watūtūmaga twize tūkūbūje gīkī, ‘Ū bebe, hū ūlī ng'wene ūyo izile, nūūlū hamo tūnindīīle ūngī?’”

21Ū ng'wikanza lyenīlo ū Yesu wapījaga banhū bingī kūfuma mu būsaatu na būlemehazu; bangī wabīngījaga masamva, na babboku bingī wabinhaga kūbona.

22Hūna ūbashokeja ūbawīla, “Jagi mukang'wīle ū Yohana īyo mulīyigwa na kwībona: A babboku balībona, na a balema balīshimīza, a ba mbiji bakwelaga, a bagulu bakwigwaga; pye na a bafu balījūūka, na a bahabī balīlomeelwa Ng'hūlū Jawiza.

23Nīyo alī na lubango būlī ng'wene ūyo atī na kwipama kūlwa nguno yane.”

24Aho bīnga abo baalī batūng'wa na Yohana, ū Yesu wandya kūbawīla a banhū mihayo ya ng'wa Yohana. Ūhaya gīkī, “Aho ng'wajaga kū matogolo, ng'wajaga kūjūlola kī? Kadete kakūyengejiagwa nyaga?

25Ng'walī mutogilwe kūbona kī? Hamo munhū nkondooku azwalīlile nyasabi? Managi gīkī abo bakazwalaga myenda ya nyasabi na kūyegela būpanga bo mīlī, balī mu kaya ja batemi.

26Numho lūūlū ng'wajaga kūlola kī? Hamo ng'hangi? Alichene, nīyo nalīmuwīla alī ntaale kūtinda ng'hangi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

27Ū ng'wenūyū hū ng'wene ūyo gwandīkilwe kūlwakwe gīkī, ‘Managa gīkī nalīntūma ntūmījiwa wane kū būtongi wako, akūtonga kūkūbeeja beegeja nzīla.’

28Nalīmuwīla gīkī ū mu bose abo babyalilwe na bakīma, atīho nūūlū ūmò ūyo alī ntaale kūntinda Yohana. Alīyo ūyo alī ndo wa bado ū mu būtemi bo ng'wa Mulungu ankīlile ū wei.”

29Pye a banhū abo bandegelekaga, hamò na a batobisha ba goodi bakazunya gīkī ū Mulungu ntūngīlīja; nguno baalī babatīījiwa mu būbatīīja bo ng'wa Yohana.

30Alīyo a Bafalisayo na a balangi ba shilagīlo, bakabūlema ū būhūgūji bo ng'wa Mulungu ū kūbo, īkī baalī batabatīījiwe nū Yohana.

31“Hīmba nabikolanīje na kī a banhū ba shibyalīlwe īshi? Nabalenganīje na kī?

32Batikīlile na baana bigashaga ng'wigūlilū bakwihamukīlaga na bichabo; bakūhayaga gīkī, ‘A bing'we, ni ginehe twalūmufuulīlaga mbiilūlū alīyo ning'we ū kūbina yaya; hama hangī aho twandya kūlīla ng'hūngū nahene mutapīnīhalile!’

33Nguno ū Yohana Matīīja akiza atūlyaga shilīwa nūūlū kūng'wa mvinya yaya; muyūhaya, ‘Alī n'isamva!’

34Ū Ng'wana wa Munhū aho wiza akūlyaga na kūng'wa hangī, nahene ng'wandije kūhaya gīkī, ‘Nolagi ū munhū ūyū; naku na neevi, nīyo anwanile na batobisha ba goodi, būyaga na banhū ba shibi!’

35Kwike a baana bago a masala, a bose bagisaabile gīkī galī būtūngīlīja.”

Kūlekejiwa kwa nkīma wa shibi

36Hūna ūmò wa Bafalisayo ūng'wegeleja ū Yesu ha ng'wakwe, gīkī ize kūlya shilīwa hamò nang'hwe; ng'hana wingīla ū mu numba ya Mfalisayo ng'wenūyo, wigasha kūlya ī shilīwa.

37Ū mu nzengo gwenūyo walīmo nkīma wa shibi; aho wadeeba gīkī ū Yesu walī wigasha ū mu ng'wa Mfalisayo ng'wenūyo, wiza na jūbba ya alabasta yokalile maguta.

38Ohayūshika wīmīīla ha numa ya ng'wa Yesu, hihī na mhambala jakwe, kūnū akūlīlaga. Ūjilobya shisoji ī mhambala ja ng'wa Yesu, hūna wandya kūjipyagūla na nzwīlī jakwe; wanoga ūyūjibbipa, hama ūjibila maguta ayo walī nago.

39Ū Mfalisayo ūyo walī wang'wegeleja aho wabona gīko, wandya kwiwīla ū mung'holò yakwe gīkī, “Ū munhū ng'wenūyū ūlū ni ng'hangi, ni wandeebaga ū nkīma ūyo alikala ūnkuumya kuumya ng'wenūyū, pyī nī nhūngwa jakwe; nguno wabūbi no!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

40Ū Yesu ūnshokeja ūng'wīla gīkī, “Simoni nalī na mhayo gwa kūkūwīla.”
Nang'hwe ūhaya, “Yombaga Nangi.”

41Ū Yesu ūhaya, “Baalīho banhū babīlī, baalī na būgasa na munhū nebe. Ūmò
būgasa bo denali magana atanò, ūngī denali makūmi atanò.

42A bose bakagayiwa ī sha kūnshokeja ū ng'wenekīlī sabo, wanoga nose
ūbalekeja pyī būbīlī wabo. Ū mu būbīlī wabo gīko, alī kinehe ūyo akūbiza na
būyegi kūtinda?”

43Ū Simoni ūshosha ūhaya, “Naliganika ūyo akalekejiwa būgasa būtaale.”
Nang'hwe ū Yesu ūshosha ūng'wīla, “Watūngīlīja ū mu kalamulīle.”

44Hūna ūngalūkīla ū nkīma ng'wenūyo, ūng'wīla ū Simoni gīkī, “Ūlīmona ū
mayū ng'wenūyū? Aho nalingīla ū mu ng'wako, ū bebe ūtaninhile nūūlū minzī
ga kooja mhambala jane, alīyo ū ng'wene wajilobya ī mhambala jane na shisoji
shakwe, hama ūjipyagūla na nzwīlī jakwe.

45Na hangī ū bebe ūtagemile kūnibbipa nūūlū hado. Alīyo ū ng'wene, kūfuma
haho ningīlīlaga, ataalī ū koya ū kūjibbipa ī mhambala jane.

46Hama nīyo ū bebe ūtaalī nūūlū kūnibila maguta kū ntwe, alīyo ū ng'wene
wajibila maguta ī mhambala jane.

47Hūna lūūlū nalīkūwīla gīkī, walekejiagwa ī shibi shakwe nūūlū īkī shilī shingī,
h'ī nguno yene aloolecha būtogwa būtaale, alīyo ūyo alekejiwe shido, nū
būtogwa bokwe būdo.”

48Hūna ūng'wīla ū nkīma ng'wenūyo gīkī, “Walekejiagwa ī shibi shako!”

49Abo baalī bigasha nang'hwe a ha shilīwa bandya kūduguma kūnū baliwīla
gīkī, “Ū ng'wenūyū ni nani ī gete wa kūyūlekeja na shibi ū wei?”

50Alīyo ū Yesu ūng'wīla ū nkīma ng'wenūyo gīkī, “Jaga mu mhola, ū kūzunya
kwako kwakūpījaga.”

Luka 8

Bakīma banondeelaga Yesu

1Ha numa ya henaho, ū Yesu ūja akūlomeelaga Ng'hūlū ja būtemi bo ng'wa
Mulungu hose pye ū mu mizengo ī mitaale nī mido. Na a bahemba bakwe abo
ikūmi na babīlī walī hamò nabo.

2Baalīmo na bakīma balebe, bangī baalī bīngījiwa masamva na bangī būpījiwa
būsaatu; ūmò wa bakīma benabo walī Malia ūyo witanagwa Magadalena, ū
ng'wene gaalī gang'wīnga masamva mpungatī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Ūngī walī Yoana nke wa ng'wa Kūza, ūyo walī nang'hani wa sabo ja ng'wa
Helode. Walīmo na Susana, na bangī bingī dūhū, abo babagunanhaga kūfuma
mu sabo jabo benekīlī.

Shigemeng'hejo sha mībi
Mat 13:1-9; Mko 4:1-9

4Hūna ibita itaale libilinga, banhū bingī kūfuma mu būlī nzengo
būng'wikuunūkīla ū Yesu. Wandya kūbalomeela bo kūtūmamīla
shigemeng'hejo; ūhaya gīkī,

5"Mībi akaja kūbība mbīyū jakwe. Aho alībība jingī jūgwīla mu nzīla,
jūpandagīlwa na kūlyiwa na noni ja kūlala.

6Jingī jūgwīla mu sī ya mawe mawe; aho jazwa jūcha nguno jikagayiwa ū
būdoto.

7Jingī jūgwīla mu ming'hwa, a ming'hwa gūkūlanīja najo gūjishiteleja.

8Alīyo jimò jikagwīla mu sī yawiza, jūkūla jūtwaja mbeke igana igana." Aho
wamala ū kūhaya ī mihayo yenīyī ūbakomeleja; ūhaya gīkī, "Ūyo alī na matū
gakigwaga ni igwage."

Nguno ya kūtūmamīla shigemeng'hejo
Mat 13:10-17; Mko 4:10-12

9A bahemba bakwe būmūja a makūlū ga shigemeng'hejo shenīsho.

10Nang'hwe ūbawīla gīkī, "A bing'we ng'winhilwe būmani, mujimane ī mbisīla
ja būtemi bo ng'wa Mulungu, alīyo ū kū bangī shilī shigemeng'hejo dūhū; ībize
gīkī, 'Ū kūlola balole, alīyo batizūbona; nū kwigwa bigwe, alīyo batizitegeleja.'"

Makūlū ga shigemeng'hejo sha mībi
Mat 13:18-23; Mko 4:13-20

11"Hūna lūūlū, a makūlū ga shigemeng'hejo shenīshi galī gīkī, ī mbīyū gūlī
mhayo go ng'wa Mulungu.

12Alīyo ījo jilī mu nzīla, balī abo bakagwigwaga ū mhayo; kwike ū Ng'wanishi
wiza wagūpula ū mhayo wagwīnja ū mung'holò jabo, batizūzunya bakapījiwa.

13Lelo ījo jilī mu sī ya mawe mawe, a bene balī abo bakagwigwaga ū mhayo
bagwanukūla mu būyegi, kwike gwabiza gūtī na miji. Balī ba kūzunya kwa
kakanza dūhū, alīyo ū mu makanza ga kūgeng'wa bakashokaga kū numa.

14Hama ījo jigwīlile mu sī ya ming'hwa, a bene balī abo bakagwigwaga ū mhayo;
kwike ū mu shimīzīle yabo bakashitelejiagwa na myatīla ya mu sī, hamò na
būsabi wamo na kūdoosela būpanga, nose bakalemeelagwa nūūlū kūtwaja
matwajo mashikanu.

15Alīyo ījo jilī mu sī yawiza, a bene h'abo bakagwigwaga ū mhayo mung'holò
yawiza na ya logohano, bagūdima; bayūtwaja matwajo mu wiyūmīlīja."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Shigemeng'hejo sha tala
Mat 5:15; Mko 4:21-25

16“Hūna lūūlū managi gīkī atīho ūyo akabachaga tala wīkundīkīja itangwa,
nūūlū wībisa ng'wizungu lya būlīīlī. Ī tala īkabachiagwa yatūūlwa h'ikīndīkīlo
lyayo, gīkī pye abo bakwingīlaga ū mu kaya bayūlībona ī lisana lyayo.

17Nguno gūtīho mhayo gwibisile nūūlū gūmò, ūyo gūtalafunījiwa ha ng'wape!
Na hangī ītīho mbisīla īyo ītalitenda īkamanwa.

18Hū kūhaya ilang'hanagi ūmo mukūdegelekelaga; nguno būlī ng'wene ūyo alī
na shikolo akwinhwa, lelo ūyo atī na shikolo, akūtaajiwa nī shisho
akwiganikaga gīkī alī nasho.”

Yesu na bang'wawe
Mat 12:46-50; Mko 3:31-35

19Hūna ū nina wiza hamò na a baana ba ng'wawe ū Yesu, baalī batogilwe
kūshika aho walī, alīyo būlemeelwa kūlwa nguno y'ibita lya banhū.

20Ūwīlwa gīkī, “Ū noko alī hanze wīmīīlaga na a bazunayo; balītogwa
kūkūbona.”

21Alīyo ū wei ūbashokeja ūbawīla gīkī, “Ū nene ū mayū na a bazuna bane, balī
abo bakagwigwaga ū mhayo go ng'wa Mulungu bagwīta.”

Kūlembeeja nyanza
Mat 8:23-27; Mko 4:35-41

22Lūshikū lūngī ū Yesu akingīla mu lyato hamò nabo a bahemba bakwe; ūbawīla
gīkī, “Tūjagi kū nkīlo gwa nyanza;” na ng'hana būbuga bajile.

23Aho balīja, ū Yesu ūlaala tūlo. Kūhayimanīla gwabūūka nyaga ntaale bataalī ū
mu nyanza. Ī lyato lyūyūdaha minzī, bibona babiza mu nhabaala ya kūyagala.

24Būmisha balīhaya gīkī, “Seeba Seeba, twashila!” Aho wamisha, ūgūhama ū
nyaga na a mahuuli ga minzī, shūlembeela, hūbiza sele sele.

25Hūna ūbawīla, “A bing'we ni kūlī halī ū kūzunya kwing'we?” Bakogoha no,
būyūkumya dūhū ū kūnū baliwīla gīkī, “Ū munhū ng'wenūyū ī gete ni nani o
kūyūhama na miyaga, būyaga na minzī pye shayūng'wigwa!”

Munhū wa Gelasi kwīngījiwa masamva
Mat 8:28-34; Mko 5:1-20

26Hūna būbuga bajile, būūkashika kū sī ya Bagelasi, yalī yilolile nī Galilaya.

27Aho wika ha sī nyūmu ūshimīza ajile, munhū nebe walī na masamva ūmanhya
nang'hwe afumile kū nzengo. Ū munhū ng'wenūyo walī dūūhū, na walī wakwīja
ī shikū atikalaga mu kaya, wikalaga kū mashigila.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28Aho wamona ū Yesu ūlīla n'ilaka itaale; ūgwa kū būtongi bokwe kūnū alīhaya gīkī, “Bebe Yesu Ng'wana wa ng'wa Mulungu ūyo alī higūlya no, ūlī na mhayo kī nū nene? Nalīkwikūmbīlīja ūtizūniluhya!”

29Akahaya gīko nguno ū Yesu akalīlagīla ī lisamva līmfume ū munhū ng'wenūyo. Wikalaga abohiwe minyololo na nhendele, alīyo ng'hangala ningī ī lisamva lyandimaga wagatīnagūla a mabohejo, lyampeeja kūja kū matogolo.

30Ū Yesu ūmūja ū munhū ng'wenūyo gīkī, “Ī lina lyako ūlī nani?” Nang'hwe ūshosha, “Nalī Mabita,” nguno a masamva ayo gaalī gang'wingīlīīla gaalī mingī.

31Hūna gūndayīīla gīkī atizūgalagīla gaje ng'wishimayenze.

32Līkasangwa lyalīho idale lya ngulubī ningī jadīīmaga mu lūgūlū, gūndayīīla gīkī agazunīlīje gaje gakingīle mu jene; ūgazunīlīja.

33A masamva aho gīnga ū mulī munhū ng'wenūyo, gūkingīla ū mu ngulubī jenījo; ī lidale ī lyose liyita nhambo kūjīlīīla kū lūgegu lo nyanza, jūkagwīla mu minzī, jūng'wa nhuli, jūcha!

34A badīīmi bajo aho babona yabiza gīko, būpeela nhambo, būja būūkagūkumūcha ū mhayo gwenūyo mu nzengo, nū kū magūngūli.

35Banhū būfuma kūja kūgūlola ūyo gūkilonga, aho bashika a halī Yesu būnsanga ū munhū ūyo gakamfuma masamva igashije hihī na mhambala ja ng'wa Yesu azwalile shizwalo, nīyo alī na masala madeekanu. Bakogoha no!

36Hūna a bambona būbasomboolela ūmo akapīgījiwa ūyo walī na masamva.

37Pye a banhū ba mu sī ya Gelasi būng'wikūmbīlīja ū Yesu abīngīle, nguno bakagwīlwa booba būtaale no; ng'hana wingīla mu lyato ūshoka.

38Ū munhū ūyo akīngījiwa masamva ūng'wikūmbīlīja gīkī nū ng'wene adimane nang'hwe. Alīyo ū Yesu ūnaga aje; ūng'wīla gīkī,

39“Shokaga kaya ūkabawīle īyo Mulungu wakwītīlaga.” Ng'hana ūja hose pye ū mu nzengo gwenūyo, akwīkumūchaga īyo akīītīlwa na Yesu.

Būdūla bo kūpīja na kūjūūcha

Mat 9:18-26; Mko 5:21-43

40Hūna ū Yesu aho washoka, ibita lya banhū lyūnsūng'wanha, nguno pye baalī banindīīla.

41Kūhayimanīla wiza ngosha ūmò, ntaale w'isinagogi; lina lyakwe Yailo. Aho washika ūngwīla mu magūlū ū Yesu, ūng'wikūmbīlīja ashike ha ng'wakwe.

42Nguno nshīke wakwe, ng'wanikī wa myaka gītī ikūmi n'ībīlī, walī nsaatu no; nīyo hihī na kūcha. Hama walī nang'hwe ūmò ng'wenūyo dūhū. Ū Yesu aho wabūūka ajile, na mabita ga banhū gūnondeela, gūja gang'wishitelegije.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

43Walīho nkīma nebe wakoyiagwa būsaatu bo ngeji, nose ūmala myaka ikūmi n'ībīlī; alīyo walī atīho nūūlū ūmò wa kūdūla kūmpīja.

44Ū nkīma ng'wenūyo ūng'wizīīla ū Yesu kū numa, ūshika ūnkuumya kwipīndo lya ng'hanjo yakwe; haho na haho a mininga gakwe goya ū kūzwa.

45Ū Yesu ūbūja, “Nani wanikuumya?” Aho bahuumūla pye a banhū, ū Petelo ūhaya, “Seeba a banhū balīkūkuumya nguno bakwishitelejaga!”

46Alīyo ū Yesu ūhaya, “Munhū nebe wanikuumya, nguno niyigwa nguzu janīnga.”

47Ū nkīma ng'wenūyo aho wabona gīkī atūdūla ū kwibisa, wiza a halī Yesu alīdetema, ūshika ūntugīja mazwi ūnsomboolela hape hape kū būtongi wa banhū bose, ī nguno īyo īkang'wenheleja kūnkuumya, nū mumo akapīlīla haho na haho.

48Nang'hwe ū Yesu ūng'wīla, “Nshīke wane, ū kūzunya kwako kwakūpījaga; jaga mu mhola.”

49Aho ataalī ūyomba nabo gīko, kūhayimanīla wiza munhū afumile ū kū ng'wa ntaale w'isinagogi; ūshikīla kūhaya gīkī, “Ū nshīke wako wazumalīka, nose ītīho nguno ya kūnkoya ū Nangi!”

50Alīyo ū Yesu aho wigwa ūng'wīla gīkī “Ūtogohage bebe ng'wene sanyaga, akūpīla dūhū.”

51Aho washika a ha kaya, atanzunīlīgije ose ose ū kwingīla, ūlū atī Petelo na Yohana na Yakobo; hamò na ise nū nina wa ng'wanikī.

52Pye a banhū balīlaga, balīnīla ū ng'wanikī! ū Yesu ūbawīla gīkī, “Mutalīlage nguno atachile, alaalile dūhū.”

53Būnseka nyachilū chilū kūlwa kūndalaha, nguno baalī bamanile gīkī ū ng'wanikī walī wamala kūcha.

54Alīyo ū wei ūndima nkono; hūna witana alīhaya, “Ng'wanikī būūkaga!”

55Ū moyo gokwe gūnshokela, ūbūūka haho na haho. Ū Seeba ūbalagīla bang'winhe shilīwa.

56A babyaji bakwe bakakumya no; alīyo ū wei ūbalemeja batizūng'wīla munhū nūūlū ūmò ūyo gūkilonga.

Luka 9

Kūtūng'wa kwa bahemba ikūmi na babīlī

Mat 10:5-15; Mko 6:7-13

1Hūna ū Yesu ūbitana a bahemba bakwe abo ikūmi na babīlī, ūbinha būdūla na nguzu kūlwa kūgaheeba pye a masamva, na kūpīja būsaatu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Ūbatūma baje bakūbūkumūchaga ū būtemi bo ng'wa Mulungu, na kūpīja banhū.

3Ūbawīla gīkī, “Mutizūbūūcha mbūūkanwa jose jose ja kūjana mu nzīla; yaya nūūlū nang'ha, nūūlū mfuko, nūūlū shilīwa, nūūlū hela; yaya nī gīkī būlī ng'wene abize na ng'hanjo ibīlī.

4Ūlū ng'ūshikīla ha kaya ndebe, ikalagi henaho kūshisha ng'wīnge ī lipandī lyenīlo.

5Ūlū būleka kūng'wanukūla, īngagi; nīyo ūlū mulīnga ū mu nzengo gwenūyo, lūkung'unhagi nū lūbuubu ūlo lūlī kū mhambala jing'we, koolekeja gīkī bakūgwīlwa nsango.”

6Ng'hana būja hose hose ū mu magūngūli bakūlomeelaga Ng'hūlū Jawiza na kūpīja banhū.

Kūzwangana kwa ng'wa Helode

Mat 14:1-12; Mko 6:14-29

7Ū ntemi Helode aho wigwa pyī īyo yabeejiagwa yenīyo ūzwangana, nguno bangī bahayaga gīkī ū Yohana wajūūkile kūfuma mu bafu.

8Bangī gīkī Eliya wilongile, hama bangī hangī bahayaga gīkī, ūmò wa bahangi ba kale wajūūkile!

9Hūna lūūlū ū Helode wandya kūhaya, “Ū Yohana nakamuta ntwe, al'ūyo nandije kwigwa ng'hūlū jakwe ng'wenūyū nang'hwe nani hangī?” Wikūmva kūmona.

Kūlisha banhū shihūmbī shitanò

Mat 14:13-21; Mko 6:30-44; Yoh 6:1-14

10A bahemba aho bashoka būnsomboolela īyo bakabeeja. Hūna ūbasola gīkī aje nabo iyene kū nzengo gwitanagwa Betisaida.

11Alīyo a mabita ga banhū aho gadeeba gūnkūūbīja koi; nang'hwe ūbanukūla, ūbasomboolela mihayo ya būtemi bo ng'wa Mulungu. Na a babo baalī na makoye ūbapīja.

12Hūna aho lyaja ī likanza, būng'wegeela ab'ikūmi na babīlī, būng'wīla gīkī, “Hambū hambū ni wabalaga a banhū baje kūjūkooba ng'hambī ū mu chalo sha hihī hihī ūmu, bakigūlīle na shilīwa kū migūnda; nguno a henaha tūlī ng'witogolo dūhū!”

13Nang'hwe ūbawīla, “Binhagi a bing'we ī shilīwa.” Nabo būng'wīla, “Tūtī na shilīwa sha kūkīla ha migatī ītanò na ndīlo ibīlī dūhū, numho hamo ūlū kūja kūgūla shilīwa sha kūbigela pye a banhū benaba!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14A bagosha dūhū abo baalīho baalī gītī shihūmbī shitanò. Hūna ū Yesu ūbawīla
a bahemba bakwe gīkī, “Bigashagi a banhū mu magele magele, būlī lyene banhū
gītī makūmi atanò.”

15Bīīta chene ng'hana, būbiza bigasha pye a banhū.

16Hūna ū Yesu wīsola ī migatī īy'ītanò nī ndīlo īj'ibīlī, ūlangamīla ng'wigūlū,
ūlūmba; ūshimeganya, ūbinha a bahemba būbagabanhya a banhū.

17Būlya pye a bose bigeja, aho shasolelejiwa īsho shikasaagīīla, gokala
matangwa ikūmi na abīlī.

Būkaanīji bo ng'wa Petelo

Mat 16:13-19; Mko 8:27-29

18Līkabiza ho ikanza ilebe, ū Yesu walī iyene walombaga, na a bahemba bakwe
baalī hamò nang'hwe; ūbabūja gīkī, “A banhū bakūnihayaga nalī nani?”

19Būnshokeja balīhaya, “Ūlī Yohana Matīīja, alīyo bangī gīkī ūlī Eliya, na bangī
hangī gīkī ūlī ūmò wa bahangi ba kale wajūūkile.”

20Hūna ūbabūja nabo gīkī, “Al'a bing'we mukūnihayaga nalī nani?” Petelo
ūnshokeja alīhaya, “Ūlī Kilisito wa ng'wa Mulungu!”

21Hūna ūbahana batizūng'wīla munhū nūūlū ūmò ū mhayo gwenūyo.

Kūbawīla ya kūcha na kūjūūka kwakwe

Mat 16:21-28; Mko 8:31–9:1

22Hanuma ūhaya gīkī, “Ū Ng'wana wa Munhū shing'wigeleelilwe aluhiwe mu
mihayo mingī; na kūleng'wa na bagabīji bataale, hamò na balangi ba shilagīlo
na kūbūlagwa. Alīyo akuhimbuka ha lūshikū lo kadatū lwaho.”

23Hūna ūbawīla pye a bose gīkī, “Ūlū munhū atogilwe kūnilondeela ni idalahage
wei ng'wenekīlī, ibūūkīje nsalaba gokwe būlī lūshikū, hū anilondeele.

24Nguno būlī ng'wene ūyo atogilwe kūpīja būpanga bokwe, akūbūjimīīja. Alīyo
ūyo ūbūjimīīja ū būpanga bokwe kūlwa nguno yane, ū ng'wenūyo akūbūpīja.

25Angū, ū munhū akūbiza na solobo kī nūūlū akīpandīka pyī ī sī, alīyo ū wei
ng'wenekīlī ūyagala nūūlū ūjimīīla?

26Nguno ose ose ūyo ūcha minala kūlwa nguno yane nī mihayo yane, nang'hwe
ū Ng'wana wa Munhū akūcha minala kūlwa nguno yakwe ū munhū ng'wenūyo,
ū ng'wikanza lya kwiza ng'wikūjo lyakwe na lya ng'wa Ise, na lya bamalaika
beela.

27Nīyo nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, balīho bamò ū mu banhū abo bīmīīlaga aha
batūloja icha na hado yaya, kūshisha babūbone ū būtemi bo ng'wa Mulungu.”

Yesu kūgalūka ihanga

Mat 17:1-8; Mko 9:2-8

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28Aho wīhaya ī yenīyo jūbīta shikū gītī inaane, ūbasola ba Petelo na Yohana na Yakobo; ūlinha nabo mu lūgūlū kūjūlomba.

29Aho alīlomba, ī lihanga lya būshū bokwe lyūgalūka, nī shizwalo shakwe sheela pe; shūyūng'weka ng'weka.

30Kwimanīla wandya kūlūngalūnga na banhū babīlī, ba Musa na Eliya;

31nabo baalī mu suso j'ikūjo. Bahoyaga nang'hwe mihayo ya kīngīle kakwe; mhayo ūyo walī hihī kūjūgūshikīlīja mu Yelusalemu.

32Kwike ū Petelo na a biye abo walī nabo baalī baheewa tūlo; alīyo aho bamisha, būlībona ī likūjo lyakwe na a babo baalī bīmīīla hamò nang'hwe.

33Hūna a babīlī benabo aho balīlekana nang'hwe, ū Petelo ūng'wīla ū Yesu gīkī, "Seeba yabeelela īkī twabiza tūlīho aha; tūzenge maheema adatū, līmò lyako, līmò lya ng'wa Musa, na līmò lya ng'wa Eliya." Alīyo walī atagūmanaga ūyo wagūhayaga.

34Aho ataalī ūhaya gīko, kūhayimanīla ligela ilunde lyūbafīkīja; bogoha ū kūfīkījiwa ilunde.

35Liza n'ilaka kūfuma ū ng'wilunde līlīhaya, "Ūyū ng'wene Ng'wana wane nsolwa, ng'wigwagi wei."

36Aho lyabīta ī lilaka lyenīlo, būmona ū Yesu alī iyene. Ū mu shikū jenījo bakahuumūla, batang'wīlile ose ose ī mihayo īyo bakībona yenīyo.

Nyanda kwīngījiwa isamva
Mat 17:14-18; Mko 9:14-27

37Ī ntondo yaho aho balika kūfuma ū mu lūgūlū, ibita itaale lyūnsūmbīīla ū Yesu.

38Kwitulwa ū ng'wibita lyenīlo ngosha ūmò wang'hamukīla alīhaya, "Nangi nalīkwikūmbīlīja ūkalole kaka kitūnja kane aha; nalī nako kenaka dūhū baba.

39Ng'hangala ningī kakadimagwa isamva, lyakagalagaja ha sī, kayūfuluuta ifulo dūhū; lyakakalekela kū kale kokalaga machūbagūkīle!

40Naalī nabikūmbīlīja a bahemba bako balīpeeje; alīyo balīlemeelagwa!"

41Ū Yesu ūshosha ūhaya, "Bing'we shibyalīlwe sha būtūzunya na shihūbīkile, nakwikala ning'we mu kwiyūmīlīja kūshisha nanalī? Ng'wenhage aha ū ng'witūnja wako!"

42Aho alītwalwa, ī lisamva lyūntaalīka ha sī lyandya kūngalagaja; alīyo ū Yesu ūlīhama, ūmpīja ū nyanda, ūnshosha kūlī ise.

43Pye a bose būjinjimala būyūbūkumya dūhū ū būdūla bo ng'wa Mulungu.

Kūbawīla hangī ya kūcha na kūjūūka kwakwe
Mat 17:22-23; Mko 9:30-32

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Aho bataalī balīyīkumya pyī īyo akībeeja yenīyo, ūbawīla a bahemba bakwe gīkī,

44“Yīyī mihayo īdegelekagi chiza, na ng'wīdime. Ū Ng'wana wa Munhū alī hihī kūtūūlwa mu makono ga banhū.”

45Alīyo batagwitegelegije ū mhayo gwenūyo, gwalī gūtaalī gūbisilwe ū kūbo batizūgūmana; nīyo bakogoha nū kūmūja a makūlū gaho.

Ū ntaale kūbatinda pye

Mat 18:1-5; Mko 9:33-37

46Kwimanīla a bahemba bakwe bandya kwihalalīja, gīkī nani ū ntaale kūbatinda pye a biye!

47Ū Yesu aho wabūdeeba ū wihalalīja ūbo walī mung'holò jabo, witana kanīgīnī. Ūkawīla kīmīīla kihela nang'hwe.

48Hūna ūbawīla gīkī, “Būlī munhū ūlū ūng'wanukūla nīgīnī gīt'ūyū mu lina lyane, wananukūlaga nene. Na būlī ng'wene ūyo ūnanukūla nene, numho wang'wanukūlaga ūyo anitūmile. Nguno ū ndo wa bado ū mu bing'we, ū ng'wenūyo hū ntaale.”

Ūyo alī kū lwandī lwing'we

Mko 9:38-41

49Hūna ū Yohana ūnshokeja ūng'wīla gīkī, “Seeba twalī twamonile ng'wing'wana alīpeeja masamva mu lina lyako; tūnemeja nguno atī ūmò wise.”

50Nang'hwe ū Yesu ūng'wīla gīkī, “Yaya ū kūbalemeja, nguno ūyo atilwishaga ning'we ū ng'wenūyo alī hamò ning'we.”

Basamalia kūlema kūng'wanukūla

51Aho jang'wa ī shikū jakwe ja kwanukūlwa kwigūlya, pye a maganiko gakwe ūgalogeja ha lūgendo lwa kūja Yelusalemu.

52Hūna ūtūma banhū baje kūnonja longeja ūmo alayūbītīla. Būshika mu chalo shilebe sha Basamalia,

53alīyo būlema ū kūng'wanukūla; nguno a maganiko gakwe gaalī ha lūgendo lwa kūja Yelusalemu.

54A bahemba bakwe, a ba Yakobo nū Yohana, aho babona gīko, būng'wīla; “Seeba ūlībona ginehe ūlū kūlagīja moto gīt'ūmo akīītīla Eliya, gwike kūfuma ng'wigūlū gwize gūbakenaagūle?”

55Alīyo ūbagalūkīla ūbahūgūla; ūbawīla gīkī, “A bing'we mutagūmanile ū moyo ūyo mulī nago. Nguno ū Ng'wana wa Munhū atizile kūyagaja būpanga bo banhū, alīyo kūbūpīja.”

56Hūna būja kū chalo shingī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Kūnondeela Yesu
Mat 8:19-22

57Aho balī mu nzīla bajile, munhū nebe ūng'wīla gīkī, “Nakūkūlondeela būlī kwene ūko ūlaaje.”

58Nang'hwe ū Yesu ūng'wīla gīkī, “Ī nyamhawa jilī na myobo, nī noni ja kūlala najo jilī na chanjo, alīyo ū Ng'wana wa Munhū atī na ha kūlaaja nūūlū ntwe gokwe!”

59Hūna ūng'wīla ūngī gīkī, “Nilondeelage.” Ū ng'wene ūhaya, “Seeba nizunīlījage tame naje nakanjīke baba.”

60Nang'hwe ūng'wīla, “Balekage a bafu babajīke a bafu babo; bebe ng'wene jaga ūkakumūche mhola ja būtemi bo ng'wa Mulungu.”

61Na ūngī hangī ūng'wīla, “Nakūkūkūūbīja Seeba, kwike nizunīlījage tame naje nakabalage bang'wise.”

62Alīyo ū Yesu ūng'wīla gīkī, “Atīho nūūlū ūmò wa kwandya kūlīma hūna wīmīīla kwikībūka kūlola ya kū numa, ūyo igeleelilwe kūbiza mu būtemi bo ng'wa Mulungu.”

Luka 10

Bahemba makūmi mpungatī na babīlī

1Ha numa ya yenīyo ū Seeba ūsola bahemba bangī makūmi mpungatī na babīlī, ūbatūma babīlī babīlī, batonge ū kū mizengo na a mapandī ayo walī atogilwe kūja ū wei.

2Ūbawīla gīkī, “Ū nīmo gw'igesa gūlī ntaale no, alīyo a batūmami bagehu; nombagi ū Seeba atūme batūmami ū kū nīmo gokwe.

3Ali lūūlū, jagi; kwike managi gīkī nalīmutūma gītī baana ba ng'holo kūja kwigulanya na mapūge!

4Mutizūsola mbogoshi, nūūlū mfuko, nūūlū shilatū; hama ūlū mulīja, yaya ū kwikala ng'witūja tūja mu nzīla kūgīsha banhū.

5Ūlū ng'ūshika ha kaya ndebe bagīshagi tame; ng'ūbawīla gīkī, ‘A ha kaya īyī, twang'wenhelaga mhola.’

6Ūlū ūbiza alīho munhū ntengeke, ī mhola ying'we īkūng'wikalīla; alīyo ūlū atīho, īkūmushokela ī mhola ying'we.

7Ī kaya īyo īlang'wanukūle ikalagi henaho, muyūlya na kūng'wa hamò nabo, nguno ū ntūmami shing'wigelile kūpandīka mheela yakwe. Yaya ū kwitambūkīja tambūkīja ng'hambī; kwīnga ha kaya īyī kūja kaya yīngī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Hangī nūūlū ng'wingīla mu nzengo nebe, ūlū būng'wanukūla lyagi īsho balamutengele.

9Bapījagi a basaatu baamo, nīyo ng'ūbawīla gīkī, 'Ū būtemi bo ng'wa Mulungu bong'wegeelaga.'

10Alīyo ūlū ng'wingīla mu nzengo nebe būleka ū kūng'wanukūla, jagi ng'ūbīta ū mu mapanda gabo mulīhaya gīkī,

11'Nū lūbuubu lo mu nzengo gwing'we ūlo lwadaamīīlaga kū mhambala jise lūūlo twamukung'unhīla, alīyo managi gīkī ū būtemi bo ng'wa Mulungu bong'wegeelaga.'

12Nalīmuwīla gīkī, ū mu lūshikū lwenūlo īkūbiza hambū hambū ū kū bana Sodoma; kūtinda ū kū nzengo gwenūyo!"

Koolomiwa kwa mizengo
Mat 11:20-24

13"Ūlī mu kwihīga Kolasini, nū bebe Betisaida ūlī mu kwihīga, nguno ī shītwa sha koolecha būdūla būtaale īsho shabeejiwe mu bing'we ūlū ni shabeejiwa mu Tulo na Sidoni, a bazengi baamo ni bagalūka kale, mu kūzwala magūnīla na kwifudīka mu mabu.

14Alīyo ū ng'wikanza lya kūlamulwa, īkūbiza hambū hambū ū kū bana Tulo na a bana Sidoni, kūtinda ū kū bing'we!

15Ū bebe nang'ho Kapelanaumu, ūliganika gīkī ūkūgūngūhiwa kūshisha ng'wigūlū? Ūkwichiwa kūshisha kūlimu!

16Ū wa kūng'wigwa a bing'we numho waniigwaga nene, nū wa kūmufīkīlīja a bing'we numho wanifīkīlījaga nene; hangī ūyo ūnifīkīlīja nene, hū wanfīkīlījaga ūyo anitūmile."

Būsombooji bo bahemba makūmi mpungatī na babīlī

17A bahemba makūmi mpungatī na babīlī aho bashoka baalī na būyegi no; būng'wīla gīkī, "Seeba na a bana masamva twalūbapeejaga mu nguzu ja lina lyako."

18Nang'hwe ūbawīla gīkī, "Namonile ū Shetani alīīgwa gītī lūlabi alīfuma ng'wigūlū!

19Managi gīkī a bing'we naang'winhile būdūla bo kūpanda nūūlū nzoka na ng'homi, nū būdūla bo ng'wanishi kūbūpyena ū bose; na shitīho shikolo shose shose sha kūng'wītīla mayanga.

20Kwike ū gwa kūheeba masamva gūtamuyejage, alīyo yegagi īkī a mina ging'we gandīkilwe ū ng'wigūlū."

Kūkumīlīja kwa ng'wa Yesu
Mat 11:25-27; 13:16-17

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Ū ng'wikanza lyenīlo ū Yesu ūkumīlīja mu būyegi wa ng'wa Moyo Ng'wela;
ūhaya gīkī, “Nalīkūlūmba Baba, bebe ūyo ūlī Seeba w'igūlū na sī, nguno pyī ī
mihayo īyī wībisile ū kū ba masala na a bitegeleja, wīyoolecha ū kū baana.
Alichene Baba, nguno h'ūmo ībeelelile ū kūlī bebe.

22Ū Baba ashitūūlile pyī ī shose mu nkono gwane; na atīho nūūlū ūmò ūyo
aamanile ū Ng'wana, ūlū atī Baba iyene. Hangī atīho ūyo aamanile ū Baba, ūlū
atī Ng'wana wike, na būlī ng'wene ūyo Ng'wana alatogwe kūmfubolela.”

23Hūna ūbagalūkīla a bahemba bakwe boi dūhū; ūhaya gīkī, “Galī na lubango a
miso ayo gakwībonaga īyo mukwībonaga a bing'we.

24Nguno nalīmuwīla gīkī, bahangi na batemi bingī baalī batogilwe kwībona īyo
mukwībonaga alīyo batībonile; na kwīyigwa īyo mukwīyigwaga alīyo
batayigwile.”

Shilagīlo shitaale kūtinda shose

Mat 22:34-40; Mko 12:28-33

25Kwitulwa nangi nebe wa shilagīlo wīmīīla ūmūja mu kūngema, ūhaya gīkī,
“Nangi nīīte mhayo kī nabize na būpanga butashilaga?”

26Nang'hwe ūng'wīla, “Yandīkilwe ginehe ū mu shilagīlo, ūkūsomaga ginehe?”

27Ūnshokeja ūhaya, “Ntogagwe ū Seeba Mulungu wako nang'holò yako yose, na
būpanga wako bose na nguzu jako jose, na maganiko gako gose; nū nzenganwa
ng'wiyo gīt'ūmo witogelilwe bebe ng'wenekīlī.”

28Nang'hwe ū Yesu ūng'wīla gīkī, “Watūngīlīja a kashokeje, nū bebe ītaga gīko,
Ūkūpīla.”

Nsamalia wa shigongo

29Alīyo ū nangi ng'wenūyo walī atogilwe kwiyoolecha gīkī ntūngīlīja, na lūūlū
ūmūja ū Yesu gīkī, “Ū nzenganwa ng'wichane h'ūyo alī?”

30Ū Yesu wandīja henaho; ūng'wīla gīkī, “Lwise lūmò munhū nebe
watulumenhaga kūfuma Yelusalemu ajile Yeliko, ohayimanīla onyang'wa na
banyoli. Būntūlagūla, hama būntaaja pyī ī shikolo, nī shizwalo būnzuuja, būja
būneka alī mandetendete, hihī kūcha!

31A makanza genayo, ngabīji nebe nang'hwe ūsangwa alītulumenha kūbītīla ī
nzīla yenīyo. Ūng'wipumūkīja hoi, aho wamona ūtaja ūbītīla kū mhelo.

32Na Nawī ūshika ho a h'ipandī lyenīlo, wahayūmona ūchaalīīla, ūbīta chaawī.

33Na Nsamalia nebe walī mu lūgendo ajile, ū ng'wene wahayūshika a halī
munhū ng'wenūyo, aho wamona ūnsaatwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

34Ūng'wegeela ūng'ooja ooja na mvinya a magulagīje, ūmila na maguta, hūna
ūgatunga; hama ūndamhīja ha nzobe yakwe, ūntwala kū numba ya kūlaala
bageni ūūkangaliila chiza kwenūko.

35A ha ntondo yaho ūsola denali ibīlī, ūng'winha ū ng'wenekīlī numba ya
bageni, ūng'wīla gīkī, 'Ngaliilage ū munhū ng'wenūyū; shose shose īsho
ūlatūmamīle kūkīla a ha hela jenīji, nakwiza nakwinhe ūlū nalashoke.'

36Ūlībona ginehe a ha gatī ya banhū a badatū benabo, alī ginehe ūyo akabiza
nzenganwa ng'wiye ū munhū ūyo olī onyang'wa na banyoli?"

37Ūng'wīla, "Ūyo akang'wītīla ya koolecha shigongo." Nang'hwe ū Yesu
ūng'wīla, "Jaga ūkīīte gīko nang'ho!"

Kūbageniha ba Malita na Malia

38Ū Yesu aho alī mu lūgendo na a bahemba bakwe, bakashika mu chalo shilebe.
Nkīma ūmò lina lyakwe Malita ūng'wegeleja ha kaya yakwe.

39Ū nkīma ng'wenūyo walī na ng'wanong'wawe witanagwa Malia. Ū ng'wene
wigasha ha sī hihī na mhambala ja ng'wa Yesu, ūyūndegeleka īyo
wasomboolaga.

40Alīyo ū Malita wandya kūtagamba na milīmo ya kūbalonja longeja. Nose
ūng'wegeela ū Seeba ūng'wīla, "Seeba nibūlī ūtūlonjaga ī gīkī ū ng'wanong'wise
onilekanījaga nene dūhū pyī ī milīmo? Ni wang'wīla anigunanhe!"

41Nang'hwe ū Seeba ūnshokeja ūng'wīla, "Malita Malita, otagambaga na milīmo
mingī no, nose ozwangana.

42Alīyo gūlīho gūmò dūhū ūyo gwigeleelilwe; ū ngabo ūyo wagūsolaga Malia
gūlī gwawiza, atūdūla kwīngījiwa na hado yaya!"

Luka 11

Kalombele ako kigeleelilwe

Mat 6:9-13; 7:7-11

1Ikanza ilebe ū Yesu walī hanhū akūlombaga, aho wamala ū kūlomba ūmò o
bahemba bakwe ūng'wīla gīkī, "Seeba tūlangage nise ū kūlomba gīt'ūmo
Yohana akabalangīla bahemba bakwe."

2Hūna ūbawīla, "Ūlū mulīlomba mulahayage gīkī, 'Sīswe lina lyako lyeela
līkūjiwe, būtemi wako wize.

3Twinhage ī shilīwa shise ī sha būlī lūshikū.

4Tūlekejage nū būhūbi wise, nguno na a bise tūkanekejaga būlī ng'wene ūyo alī
na būgasa kū bise. Na hangī ūtizūtūtwala mu kūgeng'wa.'"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Ha numa ya henaho ūbawīla gīkī, “Ī gīsī gemelagi ūlū ūmò wing'we alī na nwani ng'wiye wiza kūnugūja būjikū ha gatī ūng'wīla gīkī, ‘Ng'wanong'wise nigunanhage migatī idatū.

6Napandīka ngeni, nwani ng'wichane wafuma mu lūgendo; alīyo ī haha natī na shilīwa sha kūntengela!’

7Ūyo alī mu gatī ashikile kūnshokeja ūng'wīla gīkī, ‘Ūtanikoyage namalaga kūpagīja ū lwigī; nīyo a baana bane pyī nū nene tūlī mu būlīīlī twalaalaga; ī haha natūdūla ū kūbūūka, nūūlū kūkwinha shose shose!’

8Nalīmuwīla atūdūla ng'hana ū kūbūūka ang'winhe nūūlū īkī nwani ng'wiye. Alīyo kūlwa kalombele ka lūgūūmī, akūnoga nose abūūke ang'winhe; nīyo akūng'winha kūlenganīla na a kalombele kakwe.

9Hūna lūūlū nalīmuwīla lombagi mukwinhwa, koobagi mukūpandīka, tūlagi hoodi ha mīta mukūlugūlīlwa.

10Nguno būlī ng'wene ūyo akalombaga akinhagwa, nū yūyo akakoobaga akapandīkaga, hama nū yūyo akatūlaga hoodi ha mīta akalugūlīlagwa.

11Angū, alīho myaji kī ū mu bing'we ūyo ashikile kūlomva ndīlo na ng'wanokwe, nang'hwe ūng'winha nzoka a ha ng'wanya go ndīlo?

12Nūūlū hamo ūlomva igī, nani ūyo adūgije kūng'winha ng'homi?

13Ali lūūlū, manīlagi henaho; a bing'we nūūlū īkī mulī babūbi, nahene mumanile ū kūbinha a baana bing'we shikolo shawiza. Ū Sīng'we ūyo alī ng'wigūlū, atīīta yawiza kūtinda a bing'we? Nguno ū ng'wene akūbinha Moyo Ng'wela abo bakūnombaga.”

Yesu na Belizebuli

Mat 12:22-30; Mko 3:20-27

14Lūshikū lūngī akang'wīngīja munhū isamva lya būshimuumu; aho lyamfuma ū munhū ng'wenūyo ūdūla ū kūyomba. A banhū abo baalīho būkumya no.

15Kwike bamò babo bandya kūhaya gīkī, “A masamva akūgapeejaga kūlwa būdūla bo Lībelizebuli, ī litaale lya masamva.”

16Bangī būyūngema, kūnū balīkooba shimanīkījo sha kūfuma ng'wigūlū kwīngīīla kūlī we.

17Alīyo ū Yesu īkī walī agamanile a maganiko gabo, ūbawīla gīkī, “Būlī būtemi ūlū būgabanīka hūna wandya kwilwisha boi wenekīlī na wenekīlī, būkwimala. Nūūlū kaya ūlū yandya kwiyūbūkīla yoi yenekīlī īkūgwa.

18A bing'we mulīhaya gīkī ū nene nakūgapeejaga a masamva mu būdūla bo ng'wa Belizebuli, angū numho hū kūhaya ū Shetani ogabanīkile. Hama būkwīmīīla ginehe lūūlū ū būtemi bokwe?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Nīyo hangī, ū nene ūlū nakūgapeejaga a masamva mu būdūla bo ng'wa
Belizebuli, al'a baana bing'we, a bene bakagapeejaga mu būdūla kī? Na lūūlū
managi gīkī, a benabo bakūbiza balamuji bing'we!

20Alīyo ūlū nakūgapeejaga a masamva mu būdūla bo nkono go ng'wa Mulungu,
managi gīkī ū būtemi bo ng'wa Mulungu bong'wizīīlile!

21Ū munhū o nguzu ūlū adimile shilanga akūlang'hanaga kaya yakwe, ī shikolo
shakwe shilī mhola.

22Alīyo ūlū wiza munhū o nguzu kūtinda ū wei, hūna ūndumīla ūng'heeba,
akūntaaja pyī ī shilanga shakwe īsho ashisanije, hanuma ī shikolo shakwe
ūshisola ūshigabanhya.

23Ali lūūlū, ūyo atī hamò na nene alī ng'wilwisha wane, nū yūyo atūkumingaga
hamò nane akūbbalasanyaga!"

Kūshoka kwa moyo nsoso

Mat 12:43-45

24"Ū moyo nsoso ūlū gūmfuma munhū, gūkajaga ūko na ūko gūkūhūhūūlījaga
mu matogolo makalamuku gatī na minzī, gūlīkooba ha kwifuulīla. Ūlū gūgayiwa
gūkahayaga gīkī, 'ī gete nashoke ū kū numba yane ūmo naafumile!'

25Gwakūhayiza, gwīsanga īpyagūlilwe, na kūgaliilwa chiza.

26Hūna gūja kūjūsoleleja myoyo yīngī mpungatī misoso kūgūheeba ū goyi,
gwiza nayo; pyī yingīla yikala mo. Ī ng'halīlo ya ng'wa munhū ng'wenūyo
īkabizaga yabūbi no, kūtinda ūmo walī ī kwandya!"

A badīlīji balī na lubango

27Aho wakalīcha ū kūhaya pyī ī yose īyī, nkīma nebe ū ng'wibita ūhamuka
n'ilaka lya higūlya ūng'wīla gīkī "Īlī na lubango ī nda īyo īkakūbūūcha, nī mbeele
ījo ūkajong'ha najo jilī na lubango!"

28Nang'hwe ū Yesu ūhaya, "Ūlītūngīlīja alīyo ī no no no abo balī na lubango, balī
abo bakūgwigwaga ū mhayo go ng'wa Mulungu bagūdīlīla."

Kūkooba shimanīkījo

Mat 12:38-42; Mko 8:1-12

29A mabita aho gongeja kūng'okalīīla, ūhaya gīkī, "Ī shibyalīlwe īshi shabūbi no;
shikūkoobaga shimanīkījo, alīyo shitinhwa shimanīkījo, ūlū ītī sha ng'wa Yona
dūhū!

30Nguno gīt'ūmo Yona walī shimanīkījo kū banhū ba Ninawi, h'ūmo akūbizīla
nū Ng'wana wa Munhū ū kū banhū ba shibyalīlwe īshi.

31Ū ng'wikanza lya kūlamulwa, ū ntemi nkīma wa sī ya dakama akwīmīīla nabo
a banhū ba shibyalīlwe īshi abenheleje kwinhwa nsango. Nguno ū ng'wene

© 2015 Bible Society of Tanzania.

akafuma kū sī ya kūle wiza kūlī Solomoni kūdegeleka mihayo yakwe ya masala, alīyo ī haha ūyo alīho aha ng'wene ntaale kūtinda Solomoni.

32Na a banhū ba Ninawi bakwīmīīla nabo a banhū ba shibyalīlwe īshi, ū ng'wikanza lya kūlamulwa, babenheleje kwinhwa nsango. Nguno a bene aho bawigwa ū būlomeeji bo ng'wa Yona bakagalūka; alīyo ī haha ūyo alīho aha ng'wene ntaale kūtinda Yona."

Isana lya mīlī

Mat 5:15; 6:22-23; Mko 4:21

33"Atīho munhū wa kūbacha tala hūna wakītūūla kwibisu, nūūlū wīkundīkīja itangwa. Īkatūūlagwa h'ikīndīkīlo lya tala, gīkī bayūlībona ī lisana lyayo abo balingīla ū mu numba.

34Ī tala ya mīlī līlī liso lyako; ī liso lyako ūlū līlī mhola, numho pyī ū mīlī gwako gūlī n'isana. Alīyo ī liso lyako ūlū lyūpandīka kaagede, ū mīlī gwako gūkūbiza mu giiti.

35Ali lūūlū, ilang'hanage, ī lisana īlo ūlī nalyo lītizūgalūka kūbiza giiti.

36Nīyo ū mīlī gwako ūlū gūlī ng'wisana, gūbiza gūtī na giiti nūūlū hado, pyī ū gose gūkūbiza n'isana gīt'ūmo īkabizīlaga tala ūlū īlīkūtiimīla."

Koolomiwa Bafalisayo na balangi ba shilagīlo

Mat 23:13-36; Mko 12:38-40

37Ū Yesu aho wamala ū kūsomboola ī yenīyo, Mfalisayo nebe ūng'wegeleja gīkī ize alye nang'hwe shilīwa ha ng'wakwe; na ng'hana wingīla wigasha.

38Alīyo ū Mfalisayo ng'wenūyo akakumya no ū kūbona gīkī ū Yesu oleka ū kūkalaba tame aho ataalī kwandya ū kūlya.

39Nang'hwe ū Seeba ūng'wīla gīkī, "A bing'we Bafalisayo mulī na makoye, nguno mukiyoogelelejaga higūlya gūlya, gītī kooja shikombe na mabakuli, alīyo ū mu gatī ng'okalile wibi na būnyeecha.

40Bing'we bachilū chilū, ū meeja washo ī sha hanze atī hū ng'wene ū meeja washo nī sha mu gatī?

41Shifunyagi tame ī sha mu gatī shibize manong'ho, hū shikūmubeelela pyī ī shikolo.

42Hangī nīyo mulī mu kwihīga a bing'we Bafalisayo, nguno mukafunyaga īmò ya ng'wikūmi ya shikolo shido do do, gītī shisanjo sha mu shilīwa na madūūtū ga mbika ījo na ījo! Alīyo ī mihayo ya būtūngīlīja na būtogwa bo ng'wa Mulungu mukīkīlanhyaga! Shing'wigeleelilwe kwīshikīlīja ī yenīyī, alīyo nī yīngī yaya ū kwīleka.

43Bing'we Bafalisayo mulī mu kwihīga, nguno mutogilwe kwigasīja masumbī g'ikūjo mu masinagogi, na kwikala mulīgīshiwa mu magūlilū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

44Mulī mu kwihīga, nguno mubizile gītī shigila īsho shijimīlīkanile, īsho banhū
bakabītaga higūlya yasho nū kūdeeba yaya!”

45Kūhayimanīla ūmò wa balangi ba shilagīlo wanshokeja alīhaya gīkī, “Nangi
īyo ūkwīhayaga yenīyo na a bise ūlītūdūkanīja mo!”

46Nang'hwe ū Yesu ūnshokeja ūng'wīla, “Angū na a bing'we balangi ba shilagīlo
mulī mu kwihīga, nguno mukasesejaga banhū miligo midito kū mabega, alīyo a
bing'we benekīlī mutagemaga ū kūtūūla ho nūūlū lwala lwing'we lūmò
kūbagunanha.

47Mulī mu kwihīga, nguno mukazengeelaga shigila sha bahangi; abo babūlagwa
na bakūlūgenji bing'we.

48Hū kūhaya mukikaanīlaga bing'we benekīlī, na kwizunīlīja nī shītwa sha
bakūlūgenji bing'we, nguno a bene bababūlaga, lelo a bing'we
mukūshizengeelaga ī shigila shabo!

49H'ī nguno yene ū Mulungu nang'hwe ū mu masala gakwe ahayile gīkī,
‘Nakūbatūmīla bahangi na batūng'wa; bakūyūbabūlaga bamò babo, na bangī
bakūbaluhya.

50Ū mu gīko gakūkoowa kūfuma mu shibyalīlwe īshi pye a mininga ga bahangi
ayo gidīka; kwīngīīla ikanza lya kūseeng'wa kwa sī.

51Kwandīja mininga ga ng'wa Abeli kwiza kūkaja kū ga ng'wa Zakalia ūyo
akabūlagīlwa mu hekalu kū būtongi bo ng'walīlo. Alichene, nalīmuwīla
gakūkoowa ū mu shibyalīlwe īshi.’

52Mulī mu kwihīga a bing'we balangi ba shilagīlo, nguno mulūdimile ū
lūfungūlo lwa būmani. A bing'we mulemeelilwe ū kwingīla, alīyo na a babo
batogilwe ū kwingīla mukabahangījaga!”

53Aho alīnga a henaho a balangi ba shilagīlo na a Bafalisayo bandya kūmūgīlīja
mihayo mingī, koolecha hape gīkī baalī bapelana no;

54kūnū bang'witegeelaga bapandīkīle ho nzīla ya kūngwasha mu
kalūngalūngīle kakwe.

Luka 12

Kwilang'hana na wibeeleja

Mat 10:26-27

1Ū ng'wikanza lyenīlo līkasangwa likuminga ibita itaale, lya banhū mashihūmbī
mingī; bishiteleja nose būyipandagīla na kwipandagīla. Ū Yesu wandya
kūbawīla tame a bahemba bakwe; ūhaya gīkī, “Ilang'hanagi nī shibimbya sha
Bafalisayo, ū wibeeleja wabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Nguno gūtīho mhayo gūkundīkīgije, ūyo gūtūkundūlīlwa; nūūlū gwibisile, ūyo gūtūfunījiwa ha ng'wape.

3Hūna lūūlū, īyo mukwīhoyelaga mu mbisīla īkwigwiwa hape; nī yīyo mukwihwehwetelaga mu matū, bakwīhaya n'ilaka lya kūhamuka, nīyo balī higūlya ya numba!”

Ūyo shiigelile kūng'ogoha

Mat 10:26-31

4“Bing'we banwani bichane, nalīmuwīla mutabogohage abo bakagelelaga kūbūlaga mīlī, alīyo batī na gwa kwīta hangī a ha numa ya yenīyo.

5Kwike leki namuhūgūle, nang'oolekeje ūyo shiigelile mung'ogohe. Ng'ogohagi ūyo alī na būdūla bo kūbūlaga, ha numa ya henaho kūponya mu nsango gwa moto; alichene, nalīmuwīla ng'ogohagi ū ng'wenūyo!

6Angū, ī tūjū īj'itanò jitūdūla kūjinjiwa nūūlū shilingi ibīlī dūhū? Alīyo ītīho nūūlū īmò yajo īyo ītamanilwe na Mulungu.

7Lelo a bing'we bene nī nzwīlī jing'we ī ja mu ntwe pyī ī jose jimanilwe ū wingī wajo. Nose hū kūhaya mutogohage, nguno a bing'we mulī ba mpango ntaale no, kūtinda ī tūjū nūūlū jikakwīla na ginehe!”

Kūnkaanīla Kilisito kū banhū

Mat 10:32-33; 12:32; 10:19-20

8“Nalīmuwīla gīkī būlī ng'wene ūyo ūnikaanīla kū būtongi bo banhū, nū Ng'wana wa Munhū akūnkaanīla ū kū būtongi bo bamalaika ba ng'wa Mulungu.

9Alīyo ūyo ūnilema kū būtongi bo banhū, nang'hwe akūleng'wa ū kū būtongi bo bamalaika ba ng'wa Mulungu.

10Hama nīyo munhū ose ose ashikile kūlekejiwa nūūlū akang'haya kībi ū Ng'wana wa Munhū, alīyo ūyo ūgima kūnsondagūla Moyo Ng'wela, ū ng'wenūyo atīko ū kūlekejiwa.

11Na hangī nūūlū būmutwala mu masinagogi, nūūlū kūmushisha kū būtongi bo basugi na bataale, yaya ū kwandya kwiganika ganika ūmo mulashokeje, nūūlū ūmo mulasomboolele.

12Nguno ū ng'wikanza lyenīlo ū Moyo Ng'wela akūmulanga īyo yigeleelilwe ng'wīsomboole.”

Lūsumo lo nsabi mbūūlī

13Kwitulwa ū ng'wibita lya banhū, munhū nebe wang'wīla gīkī, “Nangi nalī na ng'wanong'wise, ng'wīlage aninhe nane ū ngabo go wingīji!”

14Nang'hwe ū Yesu ūnshokeja ūng'wīla, “Bebe nani ūyo wanitūūlile ū nene kūbiza namuji nūūlū ngabanhya a ha gatī ying'we?”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Hūna ūbawīla gīkī, “Ikalagi miso; nīyo ilang'hanagi nayo pyī ī mihayo ya kwikūmva, nguno ū būpanga bo ng'wa munhū būtī mu wingī bo shikolo īsho alī nasho.”

16Ha numa ya henaho ūbawīla lūsumo ūhaya gīkī, “Ngūnda gwa nsabi nebe gūkapya chiza, ūpona.

17Na lūūlū wandya kwideedeng'hanya aliwīla gīkī, ‘Alīyo ī gete, nīīte ginehe īkī nalīgayiwa a ha kwītūūla ī mhona yane yenīyī!’

18Kwimanīla ohaya, ‘Yū ī gete gūyū ū gwa kwīta: Nakūbasambagūla pye a bana maluuli bane, nabeeje gangī mapya, nīyo mataale; nakumingīle ng'wenūmo pyī ī shilīwa nī sabo yane.

19Ūlū nūmala ū kwīta gīko niwīla gīkī, “Haho lūūlū būpanga bone, ūlī na shikolo shingī shawiza sha kūtūmamīla myaka mingī; ifuulage ūlye na kūng'wa, ūyege!”

20‘Alīyo ū Mulungu akang'wīla gīkī, ‘Bebe mbūūlī, ī gīsī īkī ū būjikū bo lelo wenūbū bakūkwīngīja ū būpanga wako, ī shikolo shenīshi wibīkīlaga shikūbiza sha ng'wa nani?’

21H'ūmo alī būlī ng'wene ūyo akibīkīlaga sabo jakwe wei ng'wenekīlī, alīyo ū kūlī Mulungu atī na sabo yose yose!”

Kūkoya koyela ya būpanga

Mat 6:25-34

22Hūna ū Yesu ūbawīla a bahemba bakwe gīkī, “Kūlwa nguno yenīyo nalīmuwīla yaya ū kwikala mukūkoya koyelaga būpanga, gīkī mukūlya kī, nūūlū mibīlī ying'we, gīkī mukūzwala kī!

23Nguno ū būpanga būlī būtaale kūtinda shilīwa, nū mīlī gūshiheebile ī shizwalo.

24Alijiganikīlagi ī noni, ī joi jitabībaga nūūlū jitagesaga, na hangī jitī na numba ya kūbīkīla shilīwa, nūūlū jitī na maluuli; alīyo ū Mulungu akajilishaga. A bing'we mujikīlile kūle no ī noni!

25Ī gīsī alīho nani nūūlū ūmò wing'we ūyo adūgije kwiyongeleleja ī likanza lya būlamu bokwe kūlwa kwiyanga yangīla wei ng'wenekīlī?

26Na lūūlū ūlū mutadūgije nūūlū kūgwīta ū mhayo ū ndo gwenūyū, nibūlī īkūmukoyaga ī yīngī?

27Aligiganikīlagi nūūlū mabonji ūmo gakakūlīlaga; a goyi gatatūmamaga, nūūlū shizwalo gatabeejaga; alīyo nalīmuwīla gīkī nūūlū ū Solomoni hamò n'ikūjo lyakwe pyī ī lyose ūmo lyalī, walī atadūgije kūzwalīla chiza kūshisha kūlenganīla nūūlū na līmò lyago.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28Bing'we ba kūzunya kūdo, ū Mulungu ūyo akazwalīkaga maswa ga mu matogolo chiza gīko, ayo galīho ī lelo alīyo a ha ntondo gaponyiwa mu moto, angū a bing'we atūdūla kūng'wītīla mitaale kūtinda?

29Hūna lūūlū, oyagi ū kwikala mukūkoya koyaga kūkooba īsho mulalye, nūūlū īsho mulang'we; yaya ū kwikala ng'weneng'halaga.

30Nguno pye a ba mu sī abo bataamanile Mulungu hū bene abo bakakoya koyaga kūshikooba ī shenīshi; alīyo a bing'we, ū Sīng'we amanile gīkī shing'wigeleelilwe mubize nasho.

31Hū kūhaya būkoobagi tame ū būtemi bokwe, nī shose īshi mukongejiwa."

Būsabi bo ng'wigūlū
Mat 6:19-21

32"A bing'we ī chene mulī idale ido, kwike mutogohage, nguno ū Sīng'we gūnyegije gwa kūng'winha ū būtemi a bing'we.

33Jinjagi ī shikolo shing'we mufunye manong'ho, ng'wibeegeje mbogoshi jitī ja kūkūlūhala; mubize na wibīkīja wa būja na būja ng'wigūlū, ūko ng'wibi atīko kwegeela, nūūlū fufuuji jitūdūla kūkenaagūla.

34Nguno aho ūbisīlile ī sabo yako, nīng'holò yako īlolelile henaho."

Basese bachagūku
Mat 24:45-51

35"Itungagi ī mikīmbīlī, nī tala jing'we jibize jilībaka.

36Mubize gītī banhū banindīīlile saabo būgonzo, kūshisha aho alashokele kūfuma kū būkombe. Ūlū ūshika ūhoodisha ha mīta, haho na haho būnugūlīla.

37Bakūbiza na lubango a basese benabo, ū saabo būgonzo ūlū ūbasanga balī miso; nalīmuwīla gwa ng'hana, akwitunga abinhe ha kwigasha, hūna abalonja longeje shilīwa.

38Adūgije kwiza hīīlū, nūūlū būjikū ha gatī, alīyo īkūbiza yawiza no ū kū basese benabo ūlū ūbasanga balī miso.

39Kwike managi gīkī ū namugī ha ng'wakwe ūlū ni walīdeeba ī likanza lya kwiza kwa ng'wibi ni atīlekanīgije ī numba yakwe īkambagūlwe.

40Hūna lūūlū, na a bing'we ikalagi nzūgūlū matū, nguno ū Ng'wana wa Munhū akwiza ng'wikanza īlo mutūliganikīlaga."

Batūmami ba mbika ibīlī
Mat 24:45-51

41Ū Petelo ūbūja, "Seeba ūlītūwīla bise dūhū ū lūsumo lwenūlū, nūūlū ūlībawīla pye na a bangī?"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

42Nang'hwe ū Seeba ūhaya, "Ī gīsī nani ū mīkījiwa ū nsanyiwa na ng'witegeleja,
ūyo ashikile kūtūūlwa na ise būgonzo ha nīmo gwa kūbagabanhya batūmami
ba ha kaya mheela jabo ng'wikanza īlo ligeleelilwe?

43Ū nsese ūyo ūsangwa nū ise būgonzo akwītaga ūmo alagīlilwe, akūbiza alī na
lubango no.

44Nalīmuwīla go ng'hana gīkī, ū ise būgonzo akūntūūla ha būtaale bo shikolo
shakwe shose.

45Alīyo ū nsese ng'wenūyo ūlū wandya kwiwīla ū mung'holò yakwe gīkī, 'Yū
wadīlile no nīyo ū baba būgonzo!' Hūna ūlinhya kūyūbatūlagūla a batūmami ba
ha sīlīlī yakwe, bagosha na bakīma; na kūyūjilya na kūjing'wela ī sabo, wayūdīla
aleebilwe,

46ū ise būgonzo wa nsese ng'wenūyo akwiza mu lūshikū ūlo atalwiganikīlile,
n'ikanza īlo atalīmanile. Ūlū ūshika akūmutagūla mapingili mapingili, nū ngabo
gokwe agūtūūle ng'wigele lya bagomi.

47Hangī ū nsese ūyo ayīmanile īyo ise būgonzo atogilwe yītwe, alīyo ūleka ū
kwīdīlīla nūūlū kwīyīta, akūtūlwa hataale no.

48Alīyo ūyo wīta mu būtūmana mihayo īyo yigeleelilwe nsango gwa kūtūlwa, ū
ng'wene akūtūlwa hado. Ūyo winhwa shingī akūlomva shingī, nū yūyo
abīkījiwe shingī kūtinda, nang'hwe bakūnomba shingī kūtinda."

Wilemeelwa kūlwa ng'wa Yesu

Mat 10:34-36

49"Ū nene nizile kūponeja moto ū mu sī, nose ī ng'hūmbū jane jilī gīkī ūlū ni
gūlībaka ī haha!

50Nalī na būbatīījiwa ūbo shinigeleelilwe kūbatīījiwa; alīyo ū mhayo gwenūyū
gūlīnikoya no kūshisha gūshikīīle!

51Muliganika nenhile mhola ū mu sī? Ītī gīko na hado yaya; nenhile wilemeelwa.

52Nguno kūfuma ikanza īlī, banhū batanò bakwikala mu kaya īmò; alīyo
bakūbiza balekanile.

53Ū namhala akwilemeelwa na ng'witūnja okwe, nū ng'witūnja akwilemeelwa
nū ise; ū ngikūlū nang'hwe akwilemeelwa na nshīke okwe, nū nshīke
akwilemeelwa nū nina. Hangī ū ngikūlū akwilemeelwa na ng'wīnga okwe; ū
ng'wīnga nang'hwe akwilemeelwa nū nina būkwi."

Kūlitegeleja ikanza

Mat 16:2-3

54Na a mabita ga banhū ūgawīla gīkī, "Ūlū ng'wabona ilunde lyabūūka ū kū
ng'weli haho na haho mukahayaga, 'Lelo īkūtūla mbula;' na ng'hana yaja chene.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

55Nūūlū gwahemba nyaga gūfumile mu dakama nahene mukahayaga, ‘Lelo ī
līīmi līkūseba’ ng'hana gwashikīīla.

56Bing'we bibeeleja, ng'wakūyūmanīja kagalūkīle ka sī na malunde, alīyo ī
likanza īlī ī lyene ni ginehe līmulemeelile ū kūlīmanīja?”

Kwiyangūla na ng'wilemeelwa
Mat 5:25-26

57“Nibūlī a bing'we mulemeelilwe ū kūbūbona ū būtūngīlīja ū mu kalamulīle
king'we benekīlī?

58Nguno ūlū ūlī na ng'wilemeelwa wako mujile kūlī namuji, shiigelile ūbeeje
masala masoga aho mutaalī mu nzīla, ūwīnje ū wilemeelwa; wiyigwe nang'hwe
kūko ataalī kūkūshisha ū kūlī namuji. Nguno ū namuji akūkūtūūla mu makono
ga nshilikale, nang'hwe ū nshilikale akūkūponya mu jeela.

59Nalīkūwīla ūtalafuma mo nūūlū hado, aho ūtaalī kūmala kūlīpa kūshisha senti
ya kūmalīja.”

Luka 13

Ūlū mutagalūkile mukūyagala

1Ī likanza lyenīlo, bamò abo baalī henaho būng'wīla mihayo ya bana Galilaya
balebe, abo Pilato walī wababūlaga ng'wikanza lya kūfunya shitambo shabo!

2Nang'hwe ū Yesu ūbashokeja alīhaya, “Muliganika gīkī a bana Galilaya abo
īkabilongela ī yenīyo, baalī na shibi kūtinda pye a bana Galilaya a bangī?

3Nalīmuwīla ītī gīko na hado yaya, alīyo ūlū mutagalūkile, na a bing'we pyī
mukūyagala gīko!

4Nūūlū hamo muliganika gīkī a banhū abo ikūmi na banaane abo bakagwīlwa
numba mu Siloamu būūcha, baalī bakenaagūji no kūtinda pye a bikaji ba
Yelusalemu?

5Nalīmuwīla ītī gīko na hado yaya, alīyo ūlū mutagalūkile na a bing'we pyī
mukūyagala gīko!”

Lūsumo lwa ntini gūtatwajaga

6Hūna ūbinha lūsumo ūhaya gīkī, “Munhū nebe walī wahamba ntini mu ngūnda
gokwe, alīyo būlī ikanza ūlū wiza ho kūlola matwajo walī atapandīkaga!

7Nose ūng'wīla ū nīmi, ‘Ūlībona gīkī yashikaga myaka idatū ī haha nakūmanaga
niza a ha ntini gwenūyū kūlola matwajo, alīyo ndūhū nūūlū kūpandīka; ī gete
gūbbutage wa, nibūlī gwikale gūnikenaagūja ilaale lyane sagala dūhū!’

8Nang'hwe ū nīmi ūng'wīla, ‘Baba gūlekage nahene ū ng'waka gwenūyū dūhū
nagūgeme kūgūbeeja beegeja, nagūtūūlīle na maboleela boleela.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Ūlū gūtwaja īkūbeelela, alīyo ūlū ītī chene, nahene ūkūgūbbuta!'"

Kūpījiwa kwa nkīma nemehazu

10Lūshikū lūngī yalī sabato, ū Yesu walangaga ng'wisinagogi līmò lyaho.

11Walīmo na nkīma walī wagung'humiwa moyo gwa būgokolo; walī atadūgije kūgūngūmūka kūshisha ikanza lya myaka ikūmi n'īnaane!

12Ū Yesu aho wamona ūng'witana ūng'wīla gīkī, "Bebe mayū otaligūlagwa ū mu makoye gako."

13Ūntūūlīla makono, haho na haho ūgūngūmūka wandya kūnkumīlīja Mulungu.

14Ū ntaale w'isinagogi akapelana no aho wabona gīkī ū Yesu wampīja munhū ha sabato, ūbawīla a banhū gīkī, "Bing'we jilīho shikū itandatū ī ja kūtūmama milīmo, mulizage ng'wapījiwa ū mu jenījo, yaya a ha lūshikū lo sabato!"

15Nang'hwe ū Yesu ūnshokeja gīkī, "Bing'we bibeeleja, ī gīsī a ha sabato būlī ng'wene ū mu bing'we atataligūlīlaga ng'ombe nūūlū nzobe yakwe waja kwīng'wisha?

16Al'ū munhū ūyū oluhiwa na Shetani ikanza lya myaka ikūmi n'īnaane ī yose īyo, nīyo hangī nshīke o ng'wa Abulahamu gete, nibūlī atigeleelilwe ū ng'wene ū kwifuujiwa a ha sabato?"

17Aho wīhaya ī yenīyo pye abo bang'wītīlaga wilu bakagooka kībi no! Pyī ī libita lya banhū bīkumīlīja ī yawiza īyo akabeeja.

Shigemeng'hejo shibīlī sha būtemi

Mat 13:31-33; Mko 4:30-32

18Hūna ūhaya gīkī, "Ū būtemi bo ng'wa Mulungu būbizile gītī kī? Hīmba ūlū kūwikolanīja na kī?

19Ū boi būlī gītī kabīyū ka haladali, ako munhū akakasola ūūkakahamba mu ngūnda gokwe. Kahayūzwa kūkūla gūbiza ntī ntaale, kūshisha nose na noni ja kūlala jūpandīka wikalo ū mu matambī gago."

20Hanuma hangī ūhaya, "Nawikolanīje na kī ū būtemi bo ng'wa Mulungu?

21Wiyikolile na shibimbya, īsho nkīma akasola ūgulanya mu ngele idatū ja būsu, shūbūdudumya pyī ū bose."

Kwingīlīla ha mīta mpine

Mat 7:13-14,21-23

22Ū Yesu aho alīja Yelusalemu, waja akūlangaga ū mu mizengo nū mu magūngūli.

23Kūhayimanīla munhū nebe omūja gīkī, "Seeba angū mmho ī gete abo bakūpījiwa balī bagehu no?" Nang'hwe ūbawīla gīkī,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24“Igaganījagi ū kūbītīla a ha mīta ū mpine, nguno balī bingī abo bakūgema ū
kwingīla alīyo bakūlemeelwa!

25Managi gīkī, ū ng'wenekīlī kaya ūlū ūlinda wīmīīla kūgūlugala ū mīta, ning'we
ng'ūsangwa mutaalī hanze, mukūhoodisha no, kūnū mukūhayaga; ‘Seeba
tūlugūlīlage nise!’ Alīyo ū wei akūmushokeja amuwīle gīkī, ‘A bing'we
natūmumanaga, pyī nū kūko mulīfuma!’

26Ning'we mukūhaya, ‘Angū twalyaga na kūng'wa hamò nang'ho; hama nīyo ū
bebe walomeelaga nū mu mapanda gise!’

27Akūmushokeja amuwīle gīkī, ‘Bing'we bīīti ba mihayo yabūbi, nalīmuwīla
natūmanaga ūko mulīfuma, nīngīlagi a henaha!’

28Kūkūbiza ho kūlīla, na kūshelanya mino; ūlū ng'ūbabona ū mu būtemi bo
ng'wa Mulungu a ba Abulahamu na Isaka na Yakobo; hamò na a bahangi a bose,
alīyo a bing'we ng'waponyiagwa hanze!

29Banhū bakūfuma kīya na ng'weli, bangī sukuma na dakama bize bigashe
kūlya shilīwa ū mu būtemi bo ng'wa Mulungu.

30Kwike balīho aha abo balī kū numa, alīyo bakūbiza kū būtongi, na a babo balī
kū būtongi, abo bakūbiza ba kū numa!”

Kūgūlīlīīla nzengo gwa Yelusalemu

Mat 23:37-39

31Ī likanza lyenīlo biza Bafalisayo kūng'wīla gīkī, “Ni wīnga a henaha, nguno ū
Helode alīkooba kūkūbūlaga!”

32Nang'hwe ūbawīla, “Jagi mukīwīle ī nyamhawa yenīyo gīkī, ‘ī lelo nī ntondo
nalīmalīja kūpeeja masamva na kūpīja banhū, ū lo kadatū lwaho nakūbiza
namala maja.’

33Kwike īnigeleelilwe nabize mu lūgendo ī lelo nī ntondo, nī ntondo būngī;
nguno ītadūlīkanile ū ng'hangi achīle hanze ya Yelusalemu!

34Ee, Yelusalemu, Yelusalemu mūlagibo bahangi; bebe ūyo ūkabapondaga
mawe abo ūkatūmīlagwa. Nashishaga ng'hangala jinga nakūgemaga
kūbakuminga kuminga a baana bako, gīt'ūmo ngoko īkakumingīlaga zwiyū
jayo, yajibandīla mu manana gayo; alīyo mutatogilwe!

35Managi gīkī ng'walekelagwa ī numba ying'we. Nguno nalīmuwīla mutūnibona
hangī kūshisha aho mukūhaya gīkī, ‘Alī na lubango ūyo aliza mu lina lya ng'wa
Seeba!’”

Luka 14

Kūpījiwa kwa nsaatu ha sabato

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Īkabiza ho sabato ndebe, ū Yesu ūja ha ng'wa ntaale ūmò wa Bafalisayo,
ūūkingīla mu kaya kūlya shilīwa. A boi bandya kūng'witega tega gīkī bamone
ūmo alīītīle.

2Nguno a ha būtongi bokwe olīho munhū asaatile būsaatu bo kūduduma mīlī.

3Hūna ū Yesu ūbawīla a balangi ba shilagīlo na a Bafalisayo, ūhaya gīkī,
"Bing'we a ha sabato īzunīlīgije ū kūpīja nūūlū yaya?"

4Būgayiwa ū gwa kūnshokeja. Hūna ūndima ū nsaatu ūmpīja, ūnaga ūja.

5Hanuma ūbawīla a boi gīkī, "Ī gīsī, a bing'we ūlū ūmò wing'we alī na ng'wana
nūūlū ng'ombe, hūna yūgwīla ng'wichongo ha lūshikū lo sabato, nani ūyo
atūkalagana kwīfunya mo haho na haho?"

6Nahene batanshokegije mhayo ū mu yenīyī.

Būbi wa kwitūūla kū būtongi

7Aho wababona balīyisolela masumbī ga makūjo abo baalī balaalīkwa, ūbawīla
mu shigemeng'hejo gīkī,

8"Ūlū ūlaalīkwa na munhū kūja kū būyegi bo būkombe, ūtizūshikīla kwigasīja
isumbī ly'ikūjo, atizūbiza na munhū ūngī alaalīkilwe, ūyo hamo nīyo akūjiwe
kūtinda ū bebe.

9Hūna ūyo wamulaalīkile būbīlī wing'we ashikile kwiza ūkūwīla gīkī, 'Bebe
īngaga a henaho igashe ū baba ūyū!' A henaho ūkūgooka no, nguno ūkūshoka
ha wigasho bo ha sīlīlī.

10Alīyo ūlū ūlaalīkwa shikīlaga ha wigasho bo ha sīlīlī, hūna ūlū wiza ūyo
wamulaalīkile, akūkūwīla gīkī, 'Ong'wise jaga ūkigasīje līlo a higūlya aho.' Ū mu
gīko ūkūbonekana ūlī na shingilima ū kū būtongi wa bose abo wigashaga nabo.

11Nguno būlī ng'wene ūyo wigūngūhya wei ng'wenekīlī akūdohelejiwa, alīyo
ūyo widohya akūgūngūhiwa."

12Ūyo walī wang'wegeleja kūlya shilīwa nang'hwe ūng'wīla gīkī, "Ū bebe
nang'ho ūlū ūbeeja shilīwa sha kūyega na banhū, yaya ū kūsolanhya banwani
biyo dūhū ū mu kalaalīkīle, nūūlū hamo ba mu kaya ya ng'wing'we dūhū. Nūūlū
badūgūyo na bazenganwa biyo a basabi dūhū, abo ūmanile gīkī bashikile
kūkūlaalīka nū bebe; nang'ho ūpandīke mheela mu gīko.

13Alīyo ūlū ūbeeja shilīwa sha kūyega na banhū, bitanage a bahabī na a
bagokolo, na a balemehazu, na a babboku.

14Ū mu kwīta gīko ūkūbiza na lubango; nguno a boi batī na mheela ya kūkwinha,
alīyo ūkwinhwa ng'wikanza lya būjūūko wa batūngīlīja."

Lūsumo lwa shigukulu

Mat 22:1-10

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Ūmò wa babo baalī bigasha nang'hwe ū Yesu aho wigwa ī yenīyo ūhaya gīkī, “Alī na lubango būlī ng'wene ūyo akūlya shilīwa ū mu būtemi bo ng'wa Mulungu.”

16Nang'hwe ūng'wīla gīkī, “Munhū nebe akabeeja shigukulu shitaale, ūlaalīka banhū bingī.

17Aho lyashika ī likanza lya shilīwa ūtūma nsese wakwe kūjūbitana abo baalī balaalīkwa. Kūbawīla gīkī, ‘Bing'we nzūgi lūūlū, nguno ī haha pyī ī shose shalonjiagwa.’

18Alīyo bakabiza gītī baalī balagana pye a bose, būlī ng'wene ūlomba kūlekejiwa. Ūmò ūng'wīla gīkī, ‘Baba naagūlile ilaale, nalīja kūlīlola, nalīkūlomba ūnilekeje nguno natūdūla ū kwiza.’

19Ūngī ūhaya, ‘Baba naagūlile tūyīkū ikūmi twa kūlīma, nalīja kūtūgema; na lūūlū nalīkūlomba ūnilekeje, nguno natūdūla ū kwiza.’

20Na ūngī hangī nang'hwe ūhaya, ‘Yee baba ka naatoolile haha no, na lūūlū natūdūla ū kwiza!’

21Ū nsese ng'wenūyo wiza wīhaya pyī ī yenīyo ū kūlī ise būgonzo. Ū ng'wenekīlī kaya akapelana no, ūng'wīla ū nsese wakwe gīkī. ‘Jaga wangū pye a hose ū mu nzengo; ūbīta bīta ū mu nzīla ī nhaale nī ndo; ūbenhe aha a bahabī na a bagokolo, na a babboku, na a balema.’

22Nang'hwe ū nsese ūhaya, ‘Baba ūyo ūlīgūhaya gwenūyo gwamalaga kwītwa, alīyo ī numba ītaalī ū kokala!’

23Ū ise būgonzo ūng'wīla ū nsese ng'wenūyo gīkī, ‘Jaga na kū mapanda, pyī nū kū mayīla a mataale, ūūbakomeleja na nguzu bize, kūshisha yokale ī numba yane!

24Nguno nalīmuwīla gīkī, pye abo baalī balaalīkilwe atīho nūūlū ūmò wabo ūyo akūshiloja nūūlū hado ī shilīwa sha ha ng'wane!’”

Būdito wa kūhembekwa na Yesu

Mat 10:37-38

25Mabita na mabita ga banhū gankūūbījaga ū Yesu, nang'hwe aho wabagalūkīla ūbawīla gīkī,

26“Ose ose ūlū wiza kūlī nene alīyo atankolilwe ise nūūlū nina, nūūlū nke, nūūlū baana bakwe, nūūlū baana ba ng'wawe bagosha na bakīma; pyī nūūlū būpanga bokwe wei ng'wenekīlī, atūdūla ū kūbiza ng'hemba wane.

27Nūūlū ūyo alīnilondeela alīyo atibūūkīgije nsalaba gokwe wei ng'wenekīlī, nū ng'wene atūdūla ū kūbiza ng'hemba wane.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28Angū, alīho munhū kī ū mu bing'we ūyo adūgije kwandya nzenga aho ataalī
kwigasha tame na kūbūlola ū būdito bo nzenga yenīyo, abone ūlū alī najo ī sabo
ja kūdūla kwīmala?

29Nguno atizūgelela kūtūūla nsingi dūhū, hūna ūlemeelwa ū kwīshikīlīja. A
henaho abo bakūbonaga bakwandya kūyūnseka

30balīhaya gīkī, 'Mulīmona ū ng'wing'wana ūyū; olī wihamba hambile nzenga,
yanemeelile ū kwīmalīja!'

31Nūūlū hangī, ntemi kī ūlū alī na bashilikale shihūmbī ikūmi, ūyo atandya
igashe tame kwiganika chiza ūlū adūgije kwamba būlūgū kwilwisha na ntemi
ng'wiye, ūyo aliza kūndumīla na bashilikale shihūmbī makūmi abīlī?

32Ūlū ūbona gīkī atūdūla, akūtūma nhūng'wa wangū ū kūlī ng'wanishi kūko
ataalī kūle, amane ūlū shilīho shose shose īsho shidūgije kwenha mhola.

33Nose lūūlū na a bing'we, būlī ng'wene ūyo atūdūla kūlekana gete najo ī sabo
jakwe pyī ī jose, atūdūla ū kūbiza ng'hemba wane!

34Ū munhu ng'hana gūlī gwawiza, alīyo ū munhu ūlū gūlinda gūsūūka, angū,
gūdūgije kūsandūchiwa kī hangī?

35Gūtūdūla nūūlū kūgunanha sī, pyī nūūlū ni kūtūmama gītī mboleela; gūkūbiza
gwa kūponyiwa hanze dūhū! Ūyo alī na matū gakigwaga ni igwage."

Luka 15

Kūng'ung'uula kwa basugi

1Pye a batobisha ba goodi na a banhū a bangī a ba shibi, bang'wegeelaga
kūndegeleka.

2A Bafalisayo na a balangi ba shilagīlo bandya kūng'ung'uula balīhaya gīkī, "Ū
munhū ng'wenūyū akwanukūlaga banhū ba shibi; nīyo nī shilīwa akūlyaga
nabo!"

Lūsumo lwa ndīīmi na ng'holo

Mat 18:12-14

3Hūna ū Yesu ūbawīla lūsumo ūlū ūhaya gīkī,

4"Ī gīsī nani ū mu bing'we ūlū ūbiza alī na ng'holo igana hūna ūjimīīja īmò yajo,
ūyo atūjileka ījo makūmi kenda na kenda kū matogolo, ūja akwīkoobaga īyo
yatagalījaga, kūshisha aho alayīpandīkīle?

5Ūlū wīpandīka akūyega no; nīyo hangī akwīsesela ha mabega,

6Ītwale kaya. Wa kūhayīshisha ū kū kaya, ūbakuminga banwani biye na
bazenganwa; ūbawīla gīkī, 'Bing'we nzūgi tūyege, nguno nīpandīka ī ng'holo
yane īyo yalī yajimīīlile!'

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Nalīmuwīla h'ūmo būlī nū būyegi bo ng'wigūlū kūlwa nguno ya ng'wa munhū nkenaagūji ūmò ūlū ūgalūka; kūtinda batūngīlīja makūmi kenda na kenda abo batī na nguno ya kūgalūka!”

Lūsumo Lwa nkīma na hela yakwe

8“Nūūlū hangī, alīho nkīma kī ūlū alī na hela jakwe ikūmi, hūna ūjimīīja īmò yajo, ūyo atīko kūbacha tala nūūlū na kūpyagūla ū mu kaya akwīkoobaga mu welwa ng'holò, kūshisha aho alayīpandīkīle?

9Ūlū wīpandīka ū būyegi bokwe būkūbiza būtaale no, kūshisha nose akwitana binhya biye na bazenganwa biye abawīle gīkī, ‘ī hela yane īyī yalī yajimīīlaga nīpandīka; nzūgi tūyege hamò!’

10Nalīmuwīla h'ūmo būkabizīlaga ū būyegi nū kū bamalaika ba ng'wa Mulungu, kūlwa nguno ya ng'wa munhū ūmò nkenaagūji ūlū ūgalūka.”

Būtogwa bo namhala kū bitūnja bakwe

11Hangī ūhaya, “Munhū nebe walī na bitūnja babīlī.

12Ū ndo wabo ūng'wīla ū ise gīkī, ‘Baba ninhage ū nene ū ngabo go wingīji bone.’ Ū namhala ūbagabanhya ī sabo yakwe.

13Jitabītile shikū ningī, ū ndo ūkumingīja pyī ī shikolo shakwe, ūhūlūja ajile kū masī ga kūle. Ūūkajimala ī sabo jakwe kūjiponanja mu nzīla ja sagala sagala.

14Aho wamala pyī ī shikolo shakwe, kwimanīla yagwa nzala nhaale pye a hose ū mu sī yenīyo, ūbiza na makoye mataale no!

15Hūna ūja ha ling'wana ijigajiga lya mu sī yenīyo, lyūkang'winha nīmo gwa kūyūdīīma ngulubī.

16Nang'hwe ūyikūmva kūlya a mūūla ayo jalyaga ī ngulubī, kwike walī atīho nūūlū ūmò wa kūng'winha shose shose!

17Alīyo aho giyegeela a masala, wiwīla gīkī, ‘Ū baba alī na bitūmamīja ba mheela banga abo bakūlyaga shilīwa bigūta bashileka na kūshileka, alīyo ū nene ūūyū nalībūlagwa nzala aha!

18Ī gete naje ū kūlī baba nakangwīle mu magūlū nang'wīle gīkī, “Baba naahūbile ū ng'wigūlū nū kūlī bebe.

19Natigeleelilwe ū kwitanwa gīkī nalī ng'wana wako hangī; nīītage kūbiza ūmò wa batūmami bako!”

20Na ng'hana ūbūūka ūja ū kūlī ise, alīyo aho ataalī kūle, ū ise ūnoleela, ūnsaatwa. Ūnsūng'wanha bo nhambo. Ūūkashikīla kūngwīla ūnkumbatīla mu nhingo, kūnū akūmbipaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Ū wei ū nyanda wandya kūng'wibūūlīla ū ise alīhaya gīkī, ‘Baba nalī ng'hūbi no, ū ng'wigūlū nū kūlī bebe; natigeleelilwe ū kwitanwa gīkī nalī ng'wana wako!’

22Alīyo ū ise ūbawīla a batūmami gīkī, ‘Bing'we enhagi wangū shizwalo shawiza ng'wize munzwalīkīje; ng'wenhe na pete munzwalīkīje ū kū lwala lokwe, na shilatū sha kūzwala ū kū mhambala jakwe.

23Ī mūūga ya ng'ombe, ī ng'īnu, yenhagi nayo ng'wīsīnze; tūlye tūyege!

24Nguno ū ng'witūnja wane ng'wenūyū wapūlūgūkaga kwīnga mu kūcha, wilongaga kwīnga mu kūjimīīla!’ Bandya ng'hana kūyega.

25Kwike ū ng'witūnja wakwe ū ntaale akasangwa olī kū ngūnda, aho aliza wahayegeela a ha kaya, ūyigwa ī mbina, nī mhūndū jilīzīlīng'hanya.

26Ūng'witana ūmò wa badinha a batūmami, ūmūja a makūlū ga mihayo yenīyo.

27Nang'hwe ūng'wīla gīkī, ‘Wizaga ū nzunayo, ū namhala wamūlagīlaga ī mūūga ya ng'ombe ī ng'īnu, nguno wampandīkaga alī mhola o gīlī gīlī!’

28Alīyo ū wei akapelana no, wisukūla; ūlema nū kwingīla ū mu kaya. Ūfuma ū ise kūng'wikūmbīlīja ingīle.

29Nang'hwe ūshosha alīng'wīla ū ise gīkī, ‘Ū bebe ng'wenekīlī ūmanile gete, gīkī ī myaka na myaka pyī ī yose īyī, nalīho aha nakūkūtūmamīlaga, nataalī kūkenaagūla nūūlū shilagīlo shako shimò na hado yaya; ī gīsī oninha kī ū nene? Angū ndūhū nūūlū ni kabūli kamò dūhū, gīkī nane nalye nayege na basūmba bichane.

30Lelo aho wiza ū ng'wana wako, ū ng'wene wantona ing'ombe gete; alīyo hū wakajiponangije ī sabo jako sagala sagala, akūlyaga na mamalahya!’

31Nang'hwe ū ise ūnshokeja ūng'wīla, ‘Ng'wana wane, ū bebe ūlī ha kaya aha pyī ī shikū; pyī ī shikolo shane shilī shako.

32Na ng'hana shitwigeleelilwe tūyege na kūtambīīla, nguno ū nzunayo ng'wenūyū wapūlūgūkaga kwīnga mu kūcha, wilongaga kūfuma mu kūjimīīla.’”

Luka 16

Nyasala sala ya nang'hani wa sabo

1A bahemba bakwe nabo ūbawīla lūsumo; ūhaya gīkī, “Walīho munhū nsabi, walī na nang'hani o sabo jakwe. Ū nang'hani ng'wenūyo ūbūūlwa, gīkī akūjiponanjaga sagala ī sabo ja nsabi ng'wenūyo.

2Hūna ūng'witana ūmūja gīkī, ‘Bebe mhayo kī ū gwenūyū nandije kwigwa gūkūhayiagwa? Alinoolekejage ū nīmo gwa būlang'hani wako nagūlole ūmo gūlī. Nalībona ī gete ūkūgoya ū nīmo gwenūyū, ū go kūjilang'hana ī sabo jane!’

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Ū nang'hani o sabo ng'wenūyo wandya kwiwīla gīkī, 'ī gīsī, nīīte ginehe īkī ū baba būgonzo alīnīnja a ha nīmo? Ū kūlīma nalemeelilwe, ū kwandya kwilombeleja nī chene nalīcha minala!

4Yū, ī gete namana ū gwa kwīta; ūyo gūkūbīīta bayūneegeleja ū mu kaya jabo ūlū nalīnjiwe a ha nīmo!'

5Hūna wandya kūbitana ūmò ūmò abo batondagwa magasa nū ise būgonzo. O kwandya ūng'wīla gīkī, 'Ū bebe, ni ūlī na būgasa kī ng'hana ū kūlī namhala?'

6Nang'hwe ūhaya 'Ngelekelo igana ja maguta.' Ūng'wīla, 'Anukūlaga jiiji aha mbapūla jako, wigashe wandīke makūmi atanò; nīyo kangīlījaga.'

7Na ūngī ūng'wīla, 'Al'ū bebe ginehe, ūlī na būgasa kī?' Ūhaya, 'Matangwa igana ga būsīga?' Ūng'wīla, 'Solaga nang'ho ī mbapūla jako, andīkaga makūmi anaane!'

8Ū ise būgonzo o nang'hani ū nyeecha ng'wenūyo akankumīlīja, īkī akatūmamīla masala ū kwīyīta ī yenīyo. Nguno a baana ba mu sī bachagūku ū kū mihayo yabo, kūtinda a baana ba ng'wisana ū mu shibyalīlwe shabo.

9Nalīmuwīla ītūmamīlagi ī sabo ya būnyeecha kwibeegeja būnwani, ūlū yūshila bakūng'wanukūla ū mu wikalo bo welelo.

10Ū munhū ūyo alī ng'wishigwa mu shikolo shido ashikile kūsanyiwa nū mu shitaale; alīyo ūyo atī ntūngīlīja mu shido, nū mu shitaale atūbiza ntūngīlīja.

11Nose lūūlū ūlū ng'ūbiza mutī bishigwa ū kū sabo ya mu sī, nani ūyo alamusanye ū kū sabo ya ng'hana?

12Na hangī ūlū ng'ūlemeelwa kūbiza bishigwa kū shikolo sha bangī, nani ūyo alang'winhe shikolo shibize shing'we benekīlī?

13Atīho ntūmami wa mu kaya ūyo adūgije kūbatūmamīla bataale babīlī, nguno adūgije kūnkolwa ūmò wabo, ūntogwa ū ūngī; nūūlū adūgije kwiyigwa nū ūmò, alīyo ū ūngī ūndalaha. Mutūdūla kūntūmamīla ū Mulungu hamò na sabo!"

Shilagīlo na būtemi bo ng'wa Mulungu

Mat 11:12-13; 5:31-32; Mko 10:11-12

14A Bafalisayo īkī baalī batogilwe sabo, aho bīyigwa pyī ī yenīyo bakandalaha; bandya kūng'wineenelegeja.

15Nang'hwe ūbawīla, "A bing'we angū mukiyoolechaga ū kū banhū gīkī mulī batūngīlīja, alīyo ū Mulungu ajideebile īng'holò jing'we; nguno īsho shikakumīlījiagwa na banhū shilī sha malofu ū kūlī Mulungu.

16Ī shilagīlo na a bahangi, bagelelile halī Yohana; ū kwīngīīla a h'ikanza lyenīlo ū būtemi bo ng'wa Mulungu būkūlomeelagwa, na būlī ng'wene akwigaganījaga ū kwingīla moi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Alīyo īlī shinogu ī ligūlū nī sī ū kūbīta, kūtinda kwīnga ho nūūlū kanuguta kadoololo ka shilagīlo.

18Munhū ose ose ūlū ūneka nke ūtoola ūngī, akūbiza alīshihya. Nū yūyo alantoole ū nkīma ūyo alekilwe na ngoshi, nang'hwe akūbiza akūshihyaga.

Nsabi na Lazalo

19"Ali lūūlū, walīho ngosha nsabi, wikalaga azwalile ng'hanjo ya nyasabi ya nzulunge, na shikoye shisoga; walī mu kikalīle ka kūyegela būpanga pyī ī shikū ja būlamu bokwe.

20Hama walīho na kunese nebe witanagwa Lazalo: Walī okalile malonda pyī ū mīlī. Ū munhū ng'wenūyo wenhagwa wiza watūūlwa ha mita go nsabi ng'wenūyo,

21gīkī ayūpandīka nūūlū malagalīkwa kūfuma a ha meza ya nsabi walya; na mva jizaga ho jayūgalambīla a malonda gakwe!

22Nose ū kunese ng'wenūyo ūcha, ūbūūchiwa na bamalaika; ūūkatūūlwa kū wikalo bo ng'wa Abulahamu. Ū nsabi ng'wenūyo nang'hwe ūcha, ūjīkwa.

23Aho alī mu kūlimu ūyūluha no, wahayūponya a miso gakwe ūnoleela kūle ū Abulahamu, alī nū Lazalo bigashije dege.

24Ūlīla n'ilaka; ūhaya, 'Baba Abulahamu, nichīlage shigongo, ūntūme ū Lazalo asombye nūūlū lwala lokwe mu minzī alūtwinīje ū lūlīmi lone alūpoje; nguno nalī na makoye no ū mu moto gwenūyū!'

25Nang'hwe ū Abulahamu ūnshokeja gīkī, 'Bebe ng'wana, izūkagwa gīkī ū bebe ū mu būpanga wako wapandīkaga ī yako ī misoga. Ū Lazalo nang'hwe wapandīkaga yabūbi, alīyo ī haha nang'hwe alī mu būyegi; ū bebe ūlī mu būluhi.

26Nīyo hangī a higūlya ya yose yenīyī, a ha gatī ying'we na a bise lītūūlilwe ho ishimayenze, nose abo batogilwe kwīnga ū kū lwandī lwise kwiza kū bing'we batūdūla; na a babo batogilwe kwiza kūūnū kūfuma ūko mulī nabo batūdūla.'

27Ūng'wīla hangī gīkī, 'Nahene shi lūūlū baba nalīkwikūmbīlīja, nūūlū ūntūme ū kū kaya ya ng'wa baba.

28Nguno nalī na baana bang'wise batanò; aje akabahūgūle batiziza nabo ū kūūnū; kūbi no!'

29Ū Abulahamu ūng'wīla hangī gīkī, 'Balī nang'hwe ū Musa na a bahangi, ni babigwage benabo.'

30Nang'hwe ūnshokeja ūhaya, 'ītī chene baba Abulahamu, alīyo ūlū wigela munhū wa kūfuma mu bafu aje ūko balī, badūgije ū kūgalūka.'

© 2015 Bible Society of Tanzania.

31Ū Abulahamu ūng'wīla hangī gīkī, 'Ūlū būlinda būlemeelwa kūng'wigwa ū Musa na a bahangi, batīko ū kūhūgūka na hado yaya nūūlū akilonga ose ose wa kūfuma mu bafu!'"

Luka 17

Malange ga mihayo yīngī na yīngī

Mat 18:6-7,21-22; Mko 9:42

1Hūna ūbawīla hangī a bahemba bakwe gīkī, "Ītadūlīkanile ī sha kwipamya shileke ū kūbiza ho; kwike ū munhū wa kūshenheleja alī mu kwihīga kūtaale no!

2Īkūmeelela ūlū kūtungīlījiwa ū mu nhingo yakwe iwe lya kūshela, ūūkaponejiwa mu nyanza shimu, kūtinda kūng'wenheleja kwipama nūūlū ūmò wa bado bado aba.

3Bing'we, ilang'hanagi; ūlū ng'wiyo ūkūhūba ng'hūgūlage.

4Nūūlū akakūhūba ng'hangala mpungatī ū mu lūshikū, hama ūshisha ng'hangala mpungatī alikala ūkūshokeela kūkūwīla gīkī, 'Nilekejage'; nekejage ng'hana!"

Mihayo ya kūzunya

5Hūna a batūng'wa būng'wīla ū Seeba gīkī, "Tongejage ū kūzunya."

6Nang'hwe ū Seeba ūbawīla, "Ūlū ng'ūbiza na kūzunya gītī gwa kabīyū ka haladali, mushikile nūūlū kūgūwīla nkūyū gīt'ūyū gīkī, 'Dubbūkaga wīnge a henaho ūje ūkihambe mu nyanza.' Ng'hana gūkūng'wigwa."

Basese batī na solobo

7"Ī gīsī ng'hana, ūlū munhū alī na nsese, hūna ū nsese ng'wenūyo ūbiza wajaga kūlīma, nūūlū wachilūlaga mitugo; ūlū ūūkashoka a ha kaya, nani ū mu bing'we ūyo akūshikīla kūng'wīla gīkī, 'Nzūgū wigashe aha ūlye?'

8Angū, atūng'wīla dūhū gīkī, 'Bebe itungage ūkangīlīje ū kūnibeeja beegeja tame ū nene ī shilīwa ūnitengele naboneke; ūlū nalamale nang'ho ūkwigasha ūlye?'

9Akūnūmbīlīja ū nsese ng'wenūyo kūlwa kūshikīlīja īyo alagīlilwe kwīta?

10H'ūmo īlī nū kū bing'we, ūlū ng'ūlinda ng'ūmala ū kwīta pyī īyo mulagīlilwe, hayagi gīkī, 'A bise tūtī na solobo yose yose, nguno tūlī basese dūhū; twabeejaga īyo ītwigeleelilwe kwībeeja!'"

Banhū ikūmi kūpījiwa mbiji

11Ū Yesu aho wabūūka kūja Yelusalemu ūbītīla nzīla ya mu lūbīmbī lo Samalia na Galilaya.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Aho washika mu chalo shilebe, ūmanhya na banhū ikūmi basaatile mbiji. Bīmīīla ka kūle,

13hūna būng'hamukīla balīhaya, “Seeba Yesu, tūkūlīlagwe!”

14Aho wababona ūbawīla gīkī, “Jagi mukiyooleche kū bagabīji.” Na ng'hana bandya ū kūja; alīyo aho bataalī mu nzīla, bahayimanīla bapīla ī mbiji!

15Ūmò wabo aho wabona wapīla, ūshoka alīnkumīlīja Mulungu n'ilaka lya higūlya.

16Ūshikīla kūgwa mu magūlū ga ng'wa Yesu, winama ha sī ū būshū bokwe ūnūmba; nūwe walī Nsamalia.

17Hūna ū Yesu ūshosha ūhaya, “Batapīlile a bose ikūmi? Al'a bangī abo kenda balī halī?

18Baleka ū kwilonga a ba kwiza kūnūmba ū Mulungu, ūlū at'ū ngeni ūyū dūhū?”

19Hūna ūng'wīla, “Būūkaga ūje, ū kūzunya kwako kwakūpījaga.”

Kwiza kwa būtemi

Mat 24:23-28,37-41

20Bafalisayo bakamūja mhayo gw'ikanza lya kwiza kwa būtemi bo ng'wa Mulungu. Nang'hwe ūbashokeja ūbawīla gīkī, “Ū būtemi bo ng'wa Mulungu būtiza būkūloleelagwa!

21Batandya kwiwīla gīkī, ‘Būūb'aha;’ nūūlū gīkī, ‘Būūb'ūko;’ Nguno ū būtemi bo ng'wa Mulungu būlī hamò ning'we.”

22Hūna ūbawīla a bahemba gīkī, “Jikūshika shikū ja kwikūmva a bing'we kūlūbona nūūlū lūmò lwa shikū ja Ng'wana wa Munhū, alīyo mutūdūla ū kūlūbona.

23Ali lūūlū, ūlū bandya kūmuwīla gīkī, ‘Lolagi ūko’, nūūlū gīkī, ‘Lolagi aha,’ yaya ū kūja, yaya nūūlū kūbakūūbīja.

24Nguno ū mu lūshikū lo Ng'wana wa Munhū īkūbiza gīt'ūmo lūlabi lūkalabyaga ng'wilunde, kūfuma ipandī līmò; lwang'weka kūshisha ipandī līngī.

25Kwike shiigelile aluhiwe tame mu mihayo mingī na kūleng'wa nī shibyalīlwe īshi.

26Ūmo īkabizīla mu shikū ja ng'wa Noa, h'ūmo īkūbizīla nū mu shikū ja Ng'wana wa Munhū.

27Ū mu shikū jenījo balyaga, bang'waga, batoolaga, na batoolagwa; kūshisha lūshikū ūlo Noa akingīla mu ngalaba. Ī lihūūma aho liza lyūbayagaja pye a bose!

28H'ūmo yalī nū mu shikū ja ng'wa Lutu; balyaga, bang'waga, bagūlaga shikolo na kūjinja, balīmaga na bazengaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

29Aho lwashika ū lūshikū ūlo Lutu akafuma ū mu Sodoma, bidīkīlwa moto na
būgota bo shibiliti, gītī kūtūlwa mbula kūfuma ng'wilunde, būshila pye!

30H'ūmo īkūbizīla nū mu lūshikū lo kwilonga kwa Ng'wana wa Munhū.

31Ū mu lūshikū lwenūlo ūyo ūsangwa alī kwigūlya ya numba alīyo ī shikolo
shakwe shilī mu kaya, atizika gīkī ashisole; nū yūyo alī kū malaale nang'hwe
atizūshokela shikolo kū numa.

32Ng'wizūkagwi ū nke o ng'wa Lutu!

33Būlī ng'wene ū wa kwihamba kūlang'hana būpanga bokwe akūbūjimīīja, alīyo
ū wa kūbūjimīīja, ū ng'wene akūbūpīja.

34Nalīmuwīla ū mu būjikū wenūbo, banhū babīlī bakūsangwa balaalile ha būlīīlī
būmò, ūmò akūtwalwa ūngī ūlekwa.

35Bakīma babīlī bakūsangwa bakwishiishaga, ūmò akūtwalwa ūngī ūlekwa.

[36Banhū babīlī bakūbiza balī mu ngūnda, ūmò akūtwalwa ūngī ūlekwa.]"

37Bahayūmūja gīkī, "Seeba halī?" Nang'hwe ūbawīla, "Aho gūlī mimba hū hene
aho jikwibilingīla nī mbeshi!"

Luka 18

Namuji na nkīma nchīlwa

1Hūna ūbinha lūsumo lo kūbalanga gīkī shiigelile bakomeele ū kūlomba, yaya ū
kūgwa ng'holò.

2Ūhaya gīkī, "Walīho namuji mu nzengo nebe, walī atang'ogohile Mulungu; na a
banhū walī atabadīlīlaga.

3Hama ū mu nzengo gwenūyo walīmo na nkīma walī wachīlwa ngoshi; wikalaga
ūja būlī gwa ū kūlī namuji okandayīīla alīhaya, 'Nigunanhage baba nalī na
ng'wanishi!'

4Gakabīta makanza atūdīlīlaga, alīyo nose wanoga wiyangūla wei ng'wenekīlī.
Wiwīla gīkī, 'Nūūlū īkī natang'ogohile ū Mulungu, na a banhū natabadīlīlaga,

5alīyo nahene īkūbeelela nangunanhe ū nchīlwa ng'wenūyū, nguno
akūnikoyaga no; īkī nose waninojaga gete!'"

6Hūna lūūlū, ū Seeba ūhaya, "Ng'wabona ūmo akahayīla ū namuji ng'wenūyo
nūūlū īkī walī atī ntūngīlīja?

7Angū, ū Mulungu hamò na wiyūmīlīja bokwe ū bose ūmo alī ng'wenūmo,
atūdūla ū kūbagunanha a basolwa bakwe abo bakanīlīīlaga līīmi na būjikū?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Nalīmuwīla akūbagunanha wangū. Alīyo ūlū ūshoka ū Ng'wana wa Munhū, angū, akūsanga kūlīho ū kūzunya ū mu sī?”

Balombi babīlī

9Hama hangī ūbinha lūsumo abo bisanyaga gīkī a boi hū batūngīlīja no, kūnū būbadalaha pye a bangī. Ūbawīla gīkī,

10“Banhū babīlī bakaja mu hekalu kūlomba, ūmò walī Mfalisayo, ūngī ntobisha wa goodi.

11Ū Mfalisayo wīmīīla wandya kūlomba alikumīlīja wei ng'wenekīlī gīkī, ‘Mulungu nalīkūlūmba, nguno natī gīt'ūmo balī a banhū a bangī pye: Banyeecha, bahūnga, bashihani; nūūlū natī gīt'ūmo alī ū ntobisha wa goodi ūyū!

12Ū nene nakafungaga ng'hangala ibīlī būlī nyuma, na hangī nakafunyaga īmò ya ng'wikūmi ya shikolo shose īsho nakapandīkaga!’

13Alīyo ū ntobisha wa goodi ū ng'wene wīmīīla ha mhūjo, ūduuma nūūlū kūbūūcha miso gakwe ng'wigūlū. Ūgelela kwiyinamīīla dūhū, ūyitūla tūla ha shikuba kūnū alīhaya gīkī, ‘Mulungu nikūlīlagwe, nalī munhū wa shibi ū nene!’

14Nalīmuwīla ū ng'wenūyo akaja ī kaya obalīlagwa būtūngīlīja, kūtinda ū ūngī ūyo; nguno būlī ng'wene ūyo wigūngūhya ng'wenekīlī akūdohelejiwa, alīyo ūyo widohya akūgūngūhiwa.”

Yesu na baana
Mat 19:13-15; Mko 10:13-16

15Būng'wenhela na baana gīkī abakuumye, kwike a bahemba aho bababona būbahama!

16Alīyo ū Yesu ūbitana bize a halī we; ūhaya gīkī, “Bazunīlījagi a baana bize a halī nene, mutabalemejage; nguno ū būtemi bo ng'wa Mulungu būlī wabo a ba mbika yenīyī.

17Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī ūyo atūwanukūla ū būtemi bo ng'wa Mulungu gītī ng'wana, atingīla mo na hado yaya!”

Kūlemeelwa kwa ngosha nsabi
Mat 19:16-30; Mko 10:17-31

18Hūna nsugi nebe ūmūja gīkī, “Nangi wawiza, nīīte mhayo kī nabize ng'wingīji ū mu būpanga butashilaga?”

19Nang'hwe ū Yesu ūng'wīla, “Nibūlī ūlīnitana wawiza? Atīho wawiza nūūlū ūmò ūlū atī Mulungu wike!

20Ū bebe ūshimanile ī shilagīlo ūmo shihayīlile; ī gīkī, ‘Yaya ū kūshihya, Yaya ū kūbūlaga, Yaya ū kwiba, Yaya ū kūkaanīla būlomolomo, Nkūjage so na noko.’”

21Nang'hwe ūhaya, “Pyī ī yenīyī nīdimile kūfuma ha būyanda!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

22Alīyo ū Yesu aho wigwa gīko ūng'wīla, “Ūlīleba ho mhayo gūmò, shijinjage pyī
ī shikolo īsho ūlī nasho ūbinhe bahabī, ūkūbiza na wibīkīja wa sabo ng'wigūlū,
hūna wize ūnilondeele.”

23Aho wigwa ī yenīyo akapīnīhala no, nguno walī nsabi ntaale.

24Ū Yesu ūnkalalīla; hūna ūhaya, “Īlī shilambu no abo balī na sabo ū kwingīla ū
mu būtemi bo ng'wa Mulungu!

25Nīyo īlī shinogu ī ngamīla ū kūbīta mu kapūndū ka lūshinge, kūtinda ū nsabi
ū kwingīla mu būtemi bo ng'wa Mulungu!”

26Abo badegelekaga būkumya no, bandya kwibūja gīkī, “Yee! Alīyo lūūlū nani
ūyo adūgije ū kūpīla?”

27Nang'hwe ūhaya, “Īyo ītadūlīkanile ū kū banhū, īdūlīkanile ū kūlī Mulungu.”

28Hūna ū Petelo ūhaya, “Ī gīsī angū ūlībona gīkī a bise twaleka ī shikolo shise
kūlwa kūkūlondeela bebe!”

29Nang'hwe ū Yesu ūbawīla, “Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, atīho nūūlū ūmò
ūyo waleka numba nūūlū nke, nūūlū baana ba ng'wawe, nūūlū babyaji, nūūlū
baana bakwe kūlwa nguno ya būtemi bo ng'wa Mulungu,

30Ūyo atanukūla ng'hangala ningī ū ng'wikanza lya haha īlī, hama ū ng'wikanza
īlo līliza būpanga butashilaga.”

Kūbawīla hangī ya kūcha na kūjūūka kwakwe

Mat 20:17-19; Mko 10:32-34

31Ūbasola abo ikūmi na babīlī, hūna ūbawīla; “Ī haha tūlīlinha kūja Yelusalemu,
managi gīkī īkūjūshikīlījiwa pyī īyo yandīkilwe mu bahangi kūlwa Ng'wana wa
Munhū.

32Nguno akūtūūlwa mu makono ga banhū ba mahanga bangīmbe nyachilū na
kūnsondagūla na kūnswīla mate.

33Hūna ūlū būmala kūntūla bakūmūlaga, alīyo akuhimbuka ha lūshikū lo
kadatū lwaho.”

34Kwike batitegelegije nūūlū gūmò ū mu yenīyo, baalī bataalī babisīlilwe; hama
batamūgije na a makūlū gayo īyo akīhaya.

Kūpījiwa kwa mboku wa Yeliko

Mat 20:29-34; Mko 10:46-52

35Aho wegeela ī Yeliko, ūsangwa alīho mboku nebe igashije hihī na nzīla,
akwilombelejaga.

36Wahayigwa ibita lya banhū balībīta, ūbūja ni mhayo kī ū gwenūyo.

37Būng'wīla, “Yesu wa Nazaleti alībīta.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

38Hūna wandya kūhamuka alīhaya gīkī, “Yesu Ng'wana wa ng'wa Daūdi, nikūlīlagwe!”

39Abo baalī kū būtongi būyūng'hama gīkī ahuumūle, alīyo ū wei hū ongeja gete ū kūhamuka; alīhaya, “Ng'wana wa ng'wa Daūdi, ka nikūlīlagwe!”

40Ū Yesu wīmīīla ūlagīla enhwe aho walī; aho wegeela ūmūja,

41“Ūtogilwe nakwītīle mhayo kī?” Nang'hwe ūhaya; “Seeba ka nayūbona nane!”

42Nang'hwe ū Yesu ūng'wīla, “Bizagūbona ū kūzunya kwako kwakūpījaga.”

43Na ng'hana haho na haho wandya kūbona, ūnondeela ū Yesu kūnū akūnkumīlījaga Mulungu. Na a banhū abo bakabona būngongoola ū Mulungu.

Luka 19

Zakayo kūgwīlwa imote

1Hūna ū Yesu ūshikīīla mu Yeliko; wabītaga mo dūhū alīlūmbūlīla ajile.

2Walīho ngosha nsabi, ntaale wa batobisha ba goodi; ī lina lyakwe witanagwa Zakayo.

3Ū munhū ng'wenūyo walī na ng'hūmbū ja kūmona ū Yesu ūmo alī, alīyo akalemeelwa nguno y'ibita lya banhū, nīyo hangī walī nguhī wa baguhī.

4Hūna wimeema nhambo ajile kū būtongi, ūūkalinha mu nkūyū gīkī amone chiza ū Yesu, nguno gwalī haho nī nzīla īyo wabītīlaga.

5Ū Yesu aho washika a h'ipandī lyenīlo, ūlangamīla koi ū kwigūlya ūnola; hūna ūng'wīla, “Bebe Zakayo, ikaga wangū, nguno ī lelo yenīyī nakūdīla ha ng'wako!”

6Akika wangū no, ūng'wegeleja na būyegi.

7Alīyo aho babona gīko, pye a bose bandya kūduguma balīhaya gīkī, “Bing'we mulībona, wingīla kwigasha mu kaya ya ng'wa munhū o shibi!”

8Kūhayimanīla ū Zakayo wīmīīla, ūng'wīla ū Seeba gīkī, “Seeba ī nusu ya sabo yane nalībinha bahabī; hama nīyo nūūlū nanyeekeja munhū shikolo, nakūnshokeja ng'hangala ine!”

9Nang'hwe ū Yesu ūng'wīla gīkī, “Ī lelo īyī būpīji wigelaga a ha kaya īyī, īkī nū ng'wenūyū nang'hwe ng'wana wa ng'wa Abulahamu.

10Nguno ū Ng'wana wa Munhū wizile kūkooba na kūpīja īsho shijimīīlile.”

Lūsumo lwa basese na migabo ya hela

Mat 25:14-30

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Aho bataalī būdegeleka ī mihayo yenīyo, ū Yesu ongeja kūbawīla lūsumo. Nguno akasangwa wegeela kūshikīīla ī Yelusalemu; hama nīyo a boi biganikaga gīkī ū būtemi bo ng'wa Mulungu hū būkwilonga ī likanza lyenīlo.

12Hūna lūūlū ūbawīla gīkī, "Olīho munhū nebe o lūganda lo nyatemi, akahaya kwīnga kūja kū sī ya kūle, gīkī akatemiwe; hanuma alashoke hangī.

13Ū munhū ng'wenūyo akitana basese bakwe ikūmi ūbagabanhya migabo ikūmi ya hela, ūbakomeleja alībawīla gīkī, 'Jitūndanyagi jiibyale; nakwiza.'

14Alīyo a banhū ba mu sī yakwe baalī batantogilwe, hūna lūūlū būtūma nhūng'wa kūnkūūbīja koi; būhaya gīkī, 'A bise tūtatogilwe abize ntemi wise ū ng'wenūyū!'

15Alīyo ū munhū ng'wenūyo aho owanukūla ū būtemi ūshoka; ūshikīla kūlagīla bitanwe a basese abo walī wabalekela hela, amane būlī ng'wene wapandīkile ginehe ū mu kūjitūndanya.

16Ūshika wa kwandya ūhaya, 'Baba ū ngabo gwa hela jako gwabyalile migabo ikūmi.'

17Nang'hwe ūng'wīla, 'Būgatū ū bebe ūlī nsese wawiza, īkī wabizile ng'wishigwa mu shikolo shido, wabizaga ntaale wa mizengo ikūmi.'

18Wiza na wa kabīlī, nang'hwe ūhaya, 'Baba ū ngabo gwa hela jako gwabyalile migabo itanò.'

19Nū ng'wene ūng'wīla gīkī, 'Nang'ho wabizaga ntaale wa mizengo ītanò.'

20Na ūngī wiza; lelo ū ng'wene ūshikīla kūhaya gīkī, 'Baba gūyū ū ngabo gwa hela jako, naalī najibunga ng'widaso nūjibīka.

21Ū nene nakogohile no, nguno nakūdeebile gīkī ūlī ng'wiboneeji, ūkasolaga nī shisho ūtashitūūlile bebe, hangī ūkagesaga nū kūko ūtabībile!'

22Ū ng'wenūyo ūnshokeja ūng'wīla gīkī, 'Ū bebe ūlī nsese wabūbi, na lūūlū nakūkwinha nsango, nguno nīyo wikaanīla bebe ng'wenekīlī na nomo gwako. Gashinaga walī ūmanile gīkī nalī ng'wiboneeji wa kūsola nī shisho natashitūūlile nene, na gīkī nakagesaga nū kūko natabībile!

23Hama nibūlī lūūlū nahene ī hela jane ūtajitwalile nūūlū kū basūlūja, gīkī ūlū nūshoka nasange jibyalanile?'

24Haho na haho ūbawīla abo baalī bīmīīla hihī henaho gīkī, 'Ntaajagi ī hela jenījo mung'winhe ūyo alī na migabo ikūmi ya hela.'

25Nabo būng'wīla, 'Baba hama īkī ū ng'wenūyo alī na migabo ikūmi!'

26'Nalīmuwīla būlī ng'wene ūyo alī na shikolo akwinhwa, alīyo ūyo atī nasho akūtaajiwa nī shigehu īsho alī nasho.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

27A banishi bane abo batatogilwe nabize ntemi wabo, a bene begelejagi ha
būtongi bone aha mubabūlage.'"

Kwingīla mu Yelusalemu nyatemi
Mat 21:1-11; Mko 11:1-11; Yoh 12:12-19

28Aho wamala ū kūhaya ī yenīyo būbūūka bajile Yelusalemu, ū wei walī kū
būtongi.

29Bahayegeela Betifage na Betania, kū lūgūlū ūlo lūkitanagwa lo mizeituni,
ūtūma babīlī ba bahemba bakwe.

30Ūbawīla gīkī, "Jagi ū mu chalo īsho shilī kū būtongi shenīsho; ūlū mulingīle
mo mukūbona nzobe mūūga ītungilwe, ītaalī kūdamhīlwa na munhū nūūlū
ūmò, ītaligūlīlagi muyenhe.

31Ose ose ūlū ūmubūja gīkī, 'Nibūlī mulīyītaligūlīla?' Hayagi gīkī, 'Nguno alī na
nīmo nayo ū Seeba.'"

32Aho baja abo bakatūng'wa, būūkasanga ng'hana gīt'ūmo akabawīlīla.

33Bahayandya ū kwītaligūlīla, a benekīlī nzobe būbabūja, "Nibūlī
mulīyītaligūlīla ī nzobe?"

34Nabo būshosha, "Nguno alī na nīmo nayo ū Seeba."

35Hūna bīyenha ū kūlī Yesu ī nzobe yenīyo, aho bīshisha bītūūlīla myenda yabo
a ha ngongo, būndamhīja ū Yesu.

36Aho ajile būyūja bakwambaga myenda yabo ū mu nzīla.

37Wahayegeela kū ntulumenho gwa lūgūlū lo mizeituni, pyī ī libita lya bahemba
bandya kūnkūja na kūngongoola Mulungu n'ilaka lya higūlya kūlwa būdūla
būtaale mu mihayo yose īyo baalī bībona.

38Būyūhaya gīkī, "Akumīlījiwe ū Ntemi, Ūyo aliza mu lina lya ng'wa Seeba;
Mhola ū ng'wigūlū, n'ikūjo higūlya no!"

39Bamò ba Bafalisayo abo baalīmo ū ng'wibita būng'wīla, "Bebe Nangi,
bahamage a bahemba bako!"

40Nang'hwe ūshosha ūhaya, "Nalīmuwīla gīkī a benaba nūūlū bakahuumūla,
gakūyoganya mawe."

41Aho wegeela hihī wahayūgūbona ū nzengo, ūūgūlīlīīla

42alīhaya gīkī, "Gīt'ūlū ni wabiza wīmanile nang'ho ī mihayo ya mhola ī lelo! Al'ī
gīsī, ībisilwe ū kū miso gako!

43Nguno jikūshika shikū ja banishi bako kūkūgobanīja hose hose, bakūzengeele
ndūgū ya kūkūpīndīlīja, bayūkūdumīla kūfuma mhandī jose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

44Bakūkūtaalīka ha sī ū bebe ng'wenekīlī, pye na a baana bako abo ūlī nabo;
batūkūlekela iwe nūūlū līmò higūlya y'iwe lichalyo, nguno ūtalīmanile ī likanza
lya kūsangwa kwako!”

Kwejiwa kwa hekalu
Mat 21:12-17; Mko 11:15-19; Yoh 2:13-22

45Aho wingīla ū mu hekalu ūbapeeja abo bīītīlaga mo byashala būfuma.

46Ūbawīla, “Yandīkilwe gīkī, ‘ī numba yane īkūbiza numba y'ilomba; alīyo a
bing'we mukūyītaga kūbiza ipilinga lya basambo!’”

47Ūyūdīla mu hekalu būlī lūshikū akūlangaga; alīyo a bagabīji bataale na a
balangi ba shilagīlo, hamò na a basugi ba banhū bakoobaga kūmūlaga.

48Kwike baalī bagayiwa ū gwa kūng'wītīla, nguno pye a banhū bikalaga hamò
nang'hwe bakūndegelekaga.

Luka 20

Fumo ya būdūla bo ng'wa Yesu
Mat 21:23-27; Mko 11:27-33

1Lūshikū lūmò ū Yesu aho alī mu hekalu akūbalangaga a banhū na
kūbasomboolela Ng'hūlū Jawiza, kwimanīla bansanga bagabīji bataale na
balangi ba shilagīlo, hamò na banamhala.

2Būng'wīla gīkī, “Bebe tūwīlage, īyo ūkwīyītaga yenīyī ūkwīyītaga mu būdūla kī,
nīyo hangī nani ūyo wakwinhile ū būdūla wene?”

3Nang'hwe ūbashokeja gīkī, “Nane namubūje gūyū mhayo niwīlagi.

4Ū būbatīīja bo ng'wa Yohana boolī būfumile ng'wigūlū, nūūlū kū banhū?”

5Bandya kwilūnjalūnja baliwīla, “Ūlū tūlahaye boolī būfumile ng'wigūlū,
akūtūbūja gīkī, ‘Nibūlī lūūlū mutīzunije ī mihayo yakwe?’

6Hama hangī ūlū tūlahaye gīkī, ‘Boolī būfumile kū banhū,’ a banhū bakūtūponda
mawe; nguno pye bazunije gīkī ū Yohana walī ng'hangi.”

7Hūna būkalīla kūnshokeja dūhū gīkī, “Tūtamanile ūko boolī būfumile!”

8Nang'hwe ū Yesu ūbawīla, “Nū nene natūmuwīlaga ī yenīyī nakwīyītaga mu
būdūla kī.”

Lūsumo lo ngūnda na balīmi
Mat 21:33-46; Mko 12:1-12

9Ha numa ya henaho ūbawīla a banhū lūsumo lūūlū; ūhaya gīkī, “Munhū
akalīma ngūnda ūgūhamba mizabibu. Hūna ūgūleka mu makono ga balīmi; ū
wei wīnga ho, ūdīla ikanza ilīhu atīho.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Ū ng'wikanza lyenīlo ūtūma nsese, aje ū kū balīmi benabo bakang'winhe matwajo kūfuma ū mu ngūnda. Alīyo a balīmi benabo būntūla, būmpeeja wīnga koi makono dalali.

11Ūtūma nsese ūngī, nū ng'wene būūkantūla būng'wītīla yabūbi no; nang'hwe būmpeeja wīnga makono dalali.

12Wahayūtūma na wa kadatū, ū ng'wene būūkamelagūla nguma, būmponya hanze.

13Nose ū ng'wenekīlī ngūnda wiwīla gīkī, 'ī gete nīīte mhayo kī shi? Nantūme ū ng'wana wane ū ntogwa, hamo ū ng'wene bakūjūnkūja!'

14Alīyo a balīmi benabo aho bamona biwīla gīkī, 'Ūyū angū hū ng'wingīji gete, tūmūlagagi būbize wise ū wingīji!'

15Būmponya hanze ya ngūnda būūkamūlagīla kwenūko! Ī gīsī lūūlū ū ng'wenekīlī ngūnda akūbīīta ginehe a banhū benabo?

16Angū akwiza abakenaagūle a balīmi benabo, nū ngūnda agūtūūle mu makono ga bangī!" Aho bigwa gīko būhaya, "Ū gwenūyū gūtūdūlīkana!"

17Ūbakalalīla; hūna ūbawīla, "Ī gīsī shilī na makūlū kī ī shandīkwa īsho shihayile gīkī, 'ī liwe īlo bakalīlema bazengi, h'īlo lyabizile lya kwīgoloolela ī numba?

18Būlī ng'wene ūyo ūlīgwīla ī liwe lyenīlo akūpaanagūka paza paza; lelo ūyo lyūngwīla, ū ng'wene līkūntobagūla tobo tobo!'"

19Ī likanza lyenīlo, a balangi ba shilagīlo na a bagabīji bataale būhaya kūndima, nguno bakamana gīkī ū lūsumo lwenūlo akalūhaya kūlwa nguno yabo; alīyo būbogoha a banhū!

Gūtoba goodi ya ng'wa Kaisali

Mat 22:15-22; Mko 12:13-17

20Hūna bandya kūkooba nzīla ya kūndima mu nyasala sala ū Yesu; būntūmīla badati, būja mu kwigīmbīja gītī gīkī balī batūngīlīja. Baalī batogilwe kūngwasha mu kalūngalūngīle, bapandīke nguno ya kūndima, na kūntūūla mu makono ga nsugi alamulwe.

21Bahayūshika būng'wīla, "Nangi tūmanile gīkī ūkalūngalūngaga na kūlanga mu būtūngīlīja, na gīkī ūtadīlīlaga banhū mu kūlola būshū, alīyo ī nzīla ya ng'wa Mulungu ūkīlangaga mu ng'hana.

22Angū, a bise tūzunīlījiwe ū kūtoba ī goodi ya ng'wa Kaisali, nūūlū yaya?"

23Alīyo īkī akabitegeleja ī nyasala sala yabo, ūbawīla gīkī,

24"Noolekejagi denali īmò. Ī suso īyī nū wandīke ūbū, sha ng'wa nani?" Būhaya, "Sha ng'wa Kaisali."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Nang'hwe ūbawīla, “Hū kūhaya ī sha ng'wa Kaisali ng'winhagi Kaisali, ni sha ng'wa Mulungu nasho ng'winhagi Mulungu.”

26Būlemeelwa ū kūngwasha ū mu kalūngalūngīle ū kū būtongi wa banhū, būgelela kūlīkumya dūhū ī lishosho lyakwe, būhuumūla sele!

Basadukayo na mhayo gwa būjūūko
Mat 22:23-33; Mko 12:18-27

27Bamò ba Basadukayo abo bahayile gīkī būtīho būjūūko, bakiza ū kūlī Yesu; būmūja

28balīhaya, “Nangi ū Musa atwandīkīlile gīkī, ūlū ndūgū atoolile hūna ūzumalīka ūleka nke, alīyo atī na ng'wana, shiigelile ng'wanong'wawe ang'wingīle ū nkīma ng'wenūyo amyalīle baana ū ndūgūye.

29Ali lūūlū, baalīho bagosha mpungatī ba shikūlū na shizuna; ū tangi wabo ūtoola, alīyo ūcha atalekile būbyīle.

30Ū wa kabīlī ūng'wingīla ū nkīma ng'wenūyo,

31nū wa kadatū; kūshisha pye a bose mpungatī būshila kūcha batalekile nūūlū baana!

32Nose ū kū ng'halīlo yaho nū nkīma ūcha.

33Ī gīsī lūūlū, ū ng'wikanza lya būjūūko, ū nkīma ng'wenūyo akūbiza nke wa ng'wa nani; īkī pye a bose mpungatī baalī bantoola?”

34Ū Yesu ūbawīla gīkī, “A baana b'ikanza īlī h'abo bakatoolaga na kūtoolwa.

35Alīyo abo babalilwe gīkī bigeleelilwe kūbiza mo ū ng'wikanza lyenīlo na kwanukūla būjūūko kūfuma mu bafu, a bene batī ba kūyūtoola nūūlū kūtoolwa yaya.

36Nguno bakūbiza gītī bamalaika, batīko nūūlū kūcha; a boi balī baana ba ng'wa Mulungu, īkī balī baana ba būjūūko.

37Nīyo ū mhayo gwa kūjūūchiwa bafu gwenūyū, nū Musa akoolekejiwa a h'isaka; gīt'ūmo alīhayīla gīkī, ‘Ū Seeba alī Mulungu wa ng'wa Abulahamu, na Mulungu wa ng'wa Isaka, na Mulungu wa ng'wa Yakobo.’

38Ū Mulungu atī wa bafu, alī wa bapanga; nguno pye a bose balī bapanga ū kūlī wei.”

39Bamò ba balangi ba shilagīlo bakizunīlīja nang'hwe būhaya, “Nangi watūngīlīja a kayombele.”

40Batagemile kūmūja hangī mhayo gose gose.

Ng'wana wa ng'wa Daūdi
Mat 22:41-46; Mko 12:35-37

© 2015 Bible Society of Tanzania.

41Hūna ū Yesu ūbabūja, “Nibūlī bakahayaga gīkī ū Kilisito ng'wana o ng'wa
Daūdi?
42Īkī ū Daūdi ng'wenekīlī ū mu shitabo sha Zabuli alīhaya, ‘Ū Seeba akang'wīla
ū Seeba wane gīkī, Igashaga kū nkono gwane gwa būlyo,
43kūshisha nabatūūle a banishi bako ha sīlīlī ya mhambala jako.’
44Ī gīsī, ū Daūdi ūlū alīng'haya gīkī ‘Seeba,’ nose adūgije kūbiza ng'wana wakwe
ginehe hangī?”

Kūhūgūlwa bahemba
Mat 23:1-12; Mko 12:28-40

45Aho bataalī būdegeleka pye a banhū, ū Yesu wandya kūbawīla a bahemba
bakwe gīkī,
46“Bilang'hanagi a balangi ba shilagīlo abo batogilwe kūgīshiwa na kūja būyeela
mu magūlilū bazwalile ng'hanjo. Nū mu masinagogi batogilwe kwigasīja
masumbī g'ikūjo; hangī nūūlū būlaalīkwa kūja kū shigukulu, nū kwene
bakakūūbīlījaga ha magele ga bakūjiwa.
47Balyi ba sabo ja bakīma bachīlwa, banhū ba kalombele kalīhu ka kwiyoolecha.
A benabo bakūpandīka nsango ntaale kūtinda!”

Luka 21

Inong'ho lya nkīma nchīlwa
Mko 12:41-44

1Aho wabūūcha miso, ūbabona a basabi balītūūla manong'ho gabo ng'wibīkīlo
lya sabo.
2Ūmona na nkīma nchīlwa hangī ng'habī, watūūla mo nang'hwe hela jakwe ibīlī.
3Hūna ū Seeba ūhaya, “Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, ū nkīma ū nchīlwa na
ng'habī ng'wenūyū, watūūla mo shingī kūtinda pye a bose.
4Nguno pye a bangī balītūūla a manong'ho gabo kūfuma mu būshiigo bo sabo
jabo, alīyo ū nkīma ng'wenūyū, nūūlū īkī alī na makoye, watūūla mo pyī īsho
walī nasho, kūlwa kwigunanhīla mu būpanga bokwe.”

Kūkambagūlwa kwa hekalu
Mat 24:1-2; Mko 13:1-2

5Hūna bamona bamò bandya kwīhaya ī hekalu, ūmo yalī īzengilwe na mawe
masoga; na a manong'ho ayo gafunyiagwa moi. Nang'hwe ūhaya gīkī,
6“A gose aya mulīgabona genaya, jikūshika shikū lītūsaaga iwe higūlya y'iwe
lichalyo, īlo lītūholomolelwa ha sī!”

Wandījo bo makoye
Mat 24:3-14; Mko 13:3-13

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Nabo būmūja gīkī, “Nangi ī mihayo yenīyī īkūbiza ho nanalī? Shikūbiza ho shimanīkījo kī ūlū yegeela kwilonga?”

8Nang'hwe ūhaya, “Ilang'hanagi, yaya ū kūlemva lemva. Nguno bingī bakūyiza mu lina lyane balīhaya gīkī, ‘Ū nene hū nalī ng'wene;’ na gīkī, ‘Lyegeelaga ī likanza.’ Yaya ū kūbalondeela.

9Nūūlū ng'wandya kwigwa ng'hūlū ja mabūlūgū na mawiyugagūji, yaya ū kogoha, nguno ī yenīyī shiigelile ītonge ū kūbiza ho, alīyo h'ītī gīkī ī ngelelo yashikaga na kūshika.”

10Hangī ongeja kūbawīla gīkī, “Būkūbiza ho wiyūbūkīji ha gatī y'ihanga n'ihanga, na būtemi kū būtemi.

11Na jikūyūding'hima nyahīnga nhaale, na kwilonga mahūūya, na nzala ng'halī mu mapandī na mapandī. Īkūyilonga mihayo ya kogohya, na shimanīkījo shitaale kūfuma ng'wilunde.

12Alīyo aho ītaalī ū kwilonga pyī ī yose īyī, bakūyūmudima bamutwala kū masinagogi na mu jeela, kūjūmuluhya; mukūshishiwa na kū būtongi bo batemi na basugi kūlwa nguno ya lina lyane.

13Kwike ī yenīyī īkūgalūka kūbiza ya būkaanīji ū kū bing'we.

14Hūna lūūlū a bing'we timbyagi ng'holò, yaya ū kwandya kwiganika ganika ūmo mulayūshokeja.

15Nguno nakūng'winha kahayīle na masala, ayo batūdūla kūgīmīla nūūlū kūgaheeba a bilwisha bing'we.

16Hangī nīyo nūūlū babyaji bing'we bakūyūmulodeela, pye nūūlū baana bang'wing'we na a badūgū bing'we na a banwani biching'wi; na bamò bing'we bakūyūbūlagwa.

17Nīyo pye a banhū bakūmukolwa kūlwa nguno ya lina lyane.

18Alīyo lūtūjimīīla nūūlū ni lūywīlī lo kū ntwe gwing'we dūhū.

19Ūlū ng'wiyūmīlīja, mukūbūpīja ū būpanga wing'we.”

Būluhi būtaale

Mat 24:15-21; Mko 13:14-19

20“Kwike ūlū ng'ūgūbona ū nzengo gwa Yelusalemu gwapīndiwa na mabita, managi gīkī lyegeelaga ī likanza lya kūkenaagūlwa kwago.

21A henaho abo balī mu sī ya Būyudaya ni bapeelelage kū ngūlū; na a babo balī mu nzengo bafume mo, hangī abo balī kū chalo sha hanze batiziza kwingīla mo.

22Nguno ī shikū jenījo jikūbiza ja kūmalīlwa shiilī, na kūshikīlījiwa kwa mihayo yose īyo yandīkilwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Ū mu shikū jenījo bakūbiza mu makoye mataale no abo bakūsangwa balī nda,
na a babo bakonhyaga. Nguno būkūbiza ho būluhi būtaale no ū mu sī, na
būpelanīlwa ū kū banhū benaba.

24Bakūyūbūlagwa bo shū, na bakūding'wa nding'wa basalang'hanījiwe mu
mahanga gose. Ū nzengo gwa Yelusalemu gūkūtobangwa na banhū ba mahanga
gangī kūshisha gashikīīle a makanza ga banhū ba mahanga!"

Kwiza kwa Ng'wana wa Munhū

Mat 24:29-31; Mko 13:24-27

25"Hūna shikūbiza ho shimanīkījo ū kū līīmi nū kū ng'weji, nū kū sonda.
Hanuma a mahanga ga mu sī gakwandya kūyibakīla bakīla, kūlwa kogoha
ng'huutumo gwa mahuuli ga nyanza.

26A banhū bakūyūchenuka ng'holò kūshisha kūkaba kūlwa boba, nguno ya
kwīlindīīla īyo īlabagwīle pye a bikaji ba mu sī. Nguno ū būdūla bo ng'wigūlū
būkūtinginyiwa;

27hūna bakūmona ū Ng'wana wa Munhū alī ng'wilunde, aliza na būdūla n'ikūjo
itaale.

28Ūlū ng'ūbona yandya kūja gīko, īmīīlagi hīgīyī, mubūūche ī mitwe ying'we,
nguno numho ū būpīji wing'we wegeelaga."

Ilangīlagi kū ntini

Mat 24:32-35; Mko 13:28-31

29Ūbawīla lūsumo gīkī, "Gūlolagi ū ntini, nī mitī ī yīngī pyī ī yose.

30Ūlū yandya kūfuluma mukamanaga gīkī gwegeelaga ū ng'waka.

31H'ūmo īlī nī haha ū kū bing'we; ūlū ng'ūbona yandya kwilonga ī yenīyī,
managi gīkī ū būtemi bo ng'wa Mulungu wegeelaga.

32Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, ī shibyalīlwe īshi shitūbīta kūshisha pyī ī yose
yilonge.

33Ī ligūlū nī sī shikūbīta, alīyo ī mihayo yane ītīko kūjimīīla na hado yaya!"

Ilang'hanagi mutizilendeja

34"Hūna lūūlū ilang'hanagi mutizilendeja, īng'holò jing'we jitizūheewa na
būponanja bo sabo, nūūlū būleevi na kūkoya koyela ya būpanga ūbū, nose ū
lūshikū lwenūlo lūng'wisanganīje.

35Nguno pye a bikaji ba mu sī yose lūkūbisanganīja, gītī lūtu.

36Hū kūhaya ikalagi nzūgūlū matū, mubize ba kūlomba mu kwikūmbīlīja būlī
ikanza, mulapūlūgūke; ītizūmugwīla ī yose īyo īlī hihī kwiza. Mubize na būdūla
bo kwīmīīla ū kū būtongi bo Ng'wana wa Munhū."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

37Būlī lūshikū ī līīmi wadīlaga mu hekalu akūlangaga, alīyo ī būjikū wafumaga waja kūlaala kū lūgūlū ūlo lūkitanagwa lwa mizeituni.

38Ūlū wela ī dilū pye a banhū bang'wipunīīlaga, kwiza kūndegeleka ū mu hekalu.

Luka 22

Long'we ya kūmūlaga Yesu

Mat 26:1-5,14-16; Mko 14:1-2,10-11; Yoh 11:45-53

1Hūna lūūlū shegeela kūshika shigukulu sha migatī ītī na shibimbya, īsho shikitanagwa pasaka.

2A bagabīji bataale na a balangi ba shilagīlo būsangwa bakūkoobaga nzīla ya kūnyagaja ū Yesu; kwike baalī babogoha a banhū.

3Ū Shetani ūng'wingīla Yuda, ūyo witanagwa Isikaliote; walī ūmò wa babo ikūmi na babīlī.

4Hūna ū munhū ng'wenūyo ūja kū bagabīji bataale na balang'hani ba hekalu, ūūkalomana nabo ūmo alaboolekegeje ū Yesu bandime.

5Bakayega no, bizunīlīja kūng'winha hela.

6Nang'hwe wizunīlīja nabo mīlī ngima; wandya na kūkooba ng'wanya gwa kūboolekeja, balandime aho ibita lya banhū līlīho.

Kūlonja lonjiwa kwa pasaka

Mat 26:17-19; Mko 14:12-21; Yoh 13:21-30

7Hūna lūshika lūshikū ūlo lwalī lwa migatī ītī na shibimbya; ūlo shiigelile īsīnzwe ī ng'holo ya pasaka.

8Ū Yesu ūbatūma ba Petelo na Yohana; ūhaya, “Jagi mukīlonja lonje ī pasaka tūlaalye.”

9Būmūja gīkī, “Ūtogilwe tūje halī ūko tūkīlonja longeje?”

10Ūbawīla, “Jagi ū mu nzengo, ūlū mulashike mo mukūmona ngosha aseselile lūnno lwa minzī; nondeelagi mukingīle ning'we ū mu numba īyo alakingīle.

11Ūlū ng'ūshika ng'wīlagi ū ng'wenekīlī kaya gīkī, ‘Ū Nangi alībūja: Shilī halī ī chumba sha bageni ūmo nakūlīīla pasaka hamò na bahemba bane?’

12Akūng'oolekeja chumba shitaale shilī kū golofa shigolanije ng'hana ng'hana, lonja lonjagi ng'wenūmo.”

13Aho baja būsanga gīt'ūmo akabawīlīla, ng'hana bīlonja lonja ī pasaka.

Kūtūūlwa sangīla

Mat 26:26-30; Mko 14:22-26; 1Bk 11:23-25

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Lyahayūshika ī likanza, wigasha kūlya shilīwa hamò nabo a batūng'wa bakwe.

15Ūbawīla gīkī, “Naalī na ng'hūmbū ningī no ja kwīlya hamò ning'we ī pasaka yenīyī, kūko nataalī kūluhiwa.

16Nguno nalīmuwīla gīkī natīlya hangī, kūshisha aho īkūshikīlījiwa mu būtemi bo ng'wa Mulungu.”

17Hūna ūsola shikombe; aho wamala kūlūmba, ūbinha alīhaya gīkī, “Anukūlagi mugabanhe,

18nguno nalīmuwīla kūfuma haha, natūng'wa hangī matwajo ga nzabibu kūshisha būshike ū būtemi bo ng'wa Mulungu.”

19Ūsola na ngatī, aho wamala kūlūmba ūgūmeganya; ūbinha kūnū alībawīla gīkī, “Ū gwenūyū mīlī gwane, ūyo gūlīfunyiwa kūlwa nguno ying'we, mulīītage gīkī kūlwa kūnizūkwa.”

20Aho bamala ū kūlya, nī shikombe wīta gīko; ūbawīla gīkī, “Ī shikombe īshi shilī ilagane ipya mu mininga gane, ayo galidīka kūlwa nguno ying'we.

21Kwike managi gīkī, ū nkono gwakwe ū nodeeji wane gūlī hamò nane a ha meza aha!

22Ū Ng'wana wa Munhū ajile gīt'ūmo īhelelilwe, alīyo alī mu kwihīga kūtaale no ū munhū ūyo alīnodeela!”

23Bandya kwibūja boi benekīlī gīkī hīmba nani ū mubo ūyo wahayaga kūgwīta ū mhayo gwenūyo!

Yombo kūlwa būtaale

24Kūhayimanīla yajūūka yombo a ha gatī yabo; baliyoja gīkī hīmba nani ū mubo igeleelilwe kūbiza ntaale wabo.

25Nang'hwe ūbawīla, “A batemi ba mahanga h'abo bakabizaga bataale; na a basugi babo bakakumīlījiagwa gīkī bashilela mhīna.

26Alīyo ū kū bing'we ītī gīko, ū ntaale mu bing'we ni abizage gītī hū ndo, ū nsugi nang'hwe abize gītī ntoneeji.

27Angū ū ntaale ni alī; ūyo igashije akūlyaga shilīwa, nūūlū ūyo akūtagambaga na būtoneeji? Atī ūyo igashije? Īlī gīt'ūmo nalī ū nene ū mu bing'we; nalī gītī ntoneeji!

28Alīyo a bing'we h'abo mulī hamò nane ū ng'wikanza lya kūgeng'wa kwane pyī ī lyose.

29Na lūūlū nū nene namubīkīlile būtemi gīt'ūmo Baba anibīkīlile ū nene;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

30gīkī mulabize ba kūyūlya na kūng'wa hamò nane a ha meza yane ū mu būtemi bone. Nīyo muligashe ha masumbī ga būtemi, mubize balamuji ba ng'anda ikūmi n'ibīlī ja Baisilaeli."

Petelo akūnema Yesu

Mat 26:31-35; Mko 14:27-31; Yoh 13:36-38

31"Simoni bebe Simoni, managa gīkī ū Shetani alī na ng'hūmbū no no no ja kūmusūngūla gītī būsīga.

32Alīyo naamalile kūkūlombela, gīkī ū kūzunya kwako kūtizūchabagīla. Ū bebe ūlū ūlanigalūkīle, ūkūbaguzuhya na a baana bang'wing'we!"

33Ū Petelo ūnshokeja gīkī, "Seeba angū nīyo ū nene nazunije nūūlū kūtungwa hamò nang'ho, pyī nūūlū kūcha nang'ho!"

34Nang'hwe ūhaya, "Petelo nalīkūwīla ī lelo īyī ītūhīla ng'hungulume aho ū bebe ūtaalī kūnilema ng'hangala idatū gīkī ūtanimanile."

Ikanza lya kūsola shilanga

35Hūna ū Yesu ongeja kūbawīla gīkī, "Aho nakamutūma kūja mutī na mbogoshi, nūūlū mfuko, nūūlū shilatū, mukagehelwa shikolo?" Būhaya, "Tūtagehelilwe."

36Hūna ūhaya, "Alīyo ī haha, ūyo alī na mbogoshi ni īsolage, nū yūyo alī na mfuko nang'hwe īīte chene; ūyo atī na lūshū ni ajinjage nūūlū shizwalo alūgūle.

37Nguno nalīmuwīla shiigelile gūshikīlījiwe ū mhayo ūyo gwandīkilwe kūlwane; gīkī, 'Akabalanījiwa mu bagomi'. Na ng'hana īyo nahelelilwe shiigelile īshikīīle a ha būkalīkījo wayo!"

38Nabo būng'wīla, "Seeba tūlī najo shū ibīlī a henaha." Nang'hwe ūbawīla, "Jigelaga lūūlū ī jenījo."

Kūlomba mu lūgūlū lo mizeituni

Mat 26:36-46; Mko 14:32-42

39Aho wīnga a henaho, ūja kū lūgūlū lo mizeituni, gīt'ūmo wītīlaga na kale; na a bahemba bakwe būnondeela.

40Wahayūshika ū kwipandī lyenīlo ūbawīla gīkī, "Lombagi mutizingīla mu kūgeng'wa."

41Hūna ūbīngīla, ūja kabbaala ka bū kūle gītī bo kūluuta kawe. Ūūkatuja mazwi wandya kūlomba;

42Ūhaya gīkī, "Baba ūlū ūlīzunya nīngījage ī shikombe shenīshi! Kwike ītī gīt'ūmo natogelilwe nene, alīyo īyo wītogilwe bebe hū yene īshikīlījiwe."

[43Malaika ūng'wilongela kūfuma ng'wigūlū, wiza ūnguzuhya.

44Kūlwa kūsaatwa kūtaale, walombaga na būjangīīzu no no no, mu kwifunya kose; kūshisha lūyīlo lūyūtoona ha sī, gītī mamote ga mininga!]

© 2015 Bible Society of Tanzania.

45Wahayūbūūka aho walombelaga, ūja aho baalī a bahemba, ūbasanga balaalaga, nguno ya būpīna.

46Ūbawīla gīkī, “Nibūlī ng'walaalaga? Būūkagi mulombe, mutizingīla mu kūgeng'wa!”

Kūlodeelwa na kūding'wa kwa ng'wa Yesu

Mat 26:47-56; Mko 14:43-50; Yoh 18:3-11

47Aho ataalī ūyomba, kūhayimanīla lyashika ibita alītongeelile ū Yuda, ūyo walī ūmò wa babo ikūmi na babīlī. Ūng'wegeela ū Yesu kūmbipa!

48Nang'hwe ū Yesu ūng'wīla, “Yuda ū Ng'wana wa Munhū ūlīnodeela bo kūmbipa?”

49Abo baalī nang'hwe ū Yesu aho babona yaja gīko; būhaya, “Seeba tūbamamaaje shū!”

50Na ng'hana ūmò wabo ūhubenga līlūshū, lyūbītīla gūtū go būlyo go ntūmami o ntaale wa bagabīji; gūtīnīka!

51Nang'hwe ū Yesu ūshosha, “Lekagi ī gīko.” Ūgūkuumya ū gūtū, ūmpīja.

52Hūna ū Yesu ūbawīla a bagabīji bataale na a balang'hani ba hekalu, pye na a banamhala abo baalī biza kūndima; ūhaya gīkī, “Ng'wiza na mapanga na milang'ha gītī kūdima nsambo!

53Īkī būlī lūshikū nalūdīlaga hamò ning'we mu hekalu, alīyo ng'walī mutūgemaga ū kūnidima. Kwike īlī līlī ikanza ling'we na lya būdūla bo giiti!”

Petelo kūnema Yesu

Mat 26:69-75; Mko 14:66-72; Yoh 18:15-18,25-27

54Aho bandima būntwala kū ng'wa ntaale wa bagabīji; nū Petelo ūkūūbīja bo ka kūle.

55Bahayūshika būbacha moto ha gwalugwa bigasha; nang'hwe ū Petelo wiza hoi wigasha hamò nabo.

56Aho igashije gīko, ntūmami nkīma ūmona kūlwa būpe bo moto, ūnkalalīla; kūhayimanīla wahaya, “Nū yūyū walī hamò nang'hwe!”

57Ūlema no; kūnū alīhaya gīkī, “Bebe mayū, ū nene nataamanile ū munhū ng'wenūyo!”

58Aho kabīta kakanza kado ūngī ūmona; nang'hwe ūhaya, “Tūhaya nū bebe ūlī ūmò wabo ahene!” Nang'hwe ū Petelo ūhaya, “Bebe ngosha, natī ng'wene!”

59Lyahayūbīta hangī ikanza gītī lya sa īmò, ūngī hangī wandya kūhaya, nīyo alīfunya na būkaanīji gīkī, “Ī gete ng'hana nū ng'wenūyū walī hamò nang'hwe, angū nīyo nang'hwe muna Galilaya!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

60Ū Petelo ūhaya hangī gīkī, “Bebe baba, ū nene natūgūmanaga gete ūyo
ūlīgūhaya!” Aho wakalīcha dūhū ū kūyomba gīko, haho na haho yūhīla
ng'hungulume.

61Nang'hwe ū Seeba wikībūka ūnola ū Petelo; ū Petelo ūgwizūkwa ū mhayo go
ng'wa Seeba ūyo walī wang'wīla gīkī, “Ī lelo ūkūnilema ng'hangala idatū aho
ng'hungulume ītaalī kūhīla!”

62Gūnchima no, ūfuma hanze ūūkalīla mu kūsaatwa kūtaale!

Yesu ng'wibanza lya Bayudaya

Mat 26:57-68; Mko 14:53-65; Yoh 18:19-24

63A banhū abo banang'hanaga ū Yesu bandya kūngīmba nyachilū na kūntūla,
kūnū

64bankundīkījaga ū kū miso; hūna bang'wīla gīkī, “Alimanījaga nani wakūtūla!”

65Būyūmponangīja na mihayo yīngī mingī ya kūnsondagūla!

66Aho wela, a banamhala na a bagabīji bataale na a balangi ba shilagīlo bikobya,
hūna wenhwa ū Yesu ng'wibanza lyabo.

67Bandya kūng'wīla, “Bebe tūwīlage ūlū ūlī Kilisito;” nang'hwe ūbawīla gīkī,
“Al'īkī nahene nūūlū nakamuwīla mutīko ū kūzunya.

68Hama nūūlū nūmubūja mhayo nahene hangī mutūdūla nūūlū kūnishokeja.

69Kwike kūfuma haha ū Ng'wana wa Munhū akūbiza igashije kū nkono gwa
būlyo gwa nguzu, gwa ng'wa Mulungu.”

70Pye a bose būhoolanīja kūhaya gīkī, “Ū bebe hū ūlī Ng'wana wa ng'wa
Mulungu?” Nang'hwe ūbawīla, “A bing'we h'abo mulīhaya nalī ng'wene.”

71Hūna būhaya gīkī, “Tūtaalī na nguno kī hangī na būkaanīji būngī? Angū
twang'wigwa wahaya na nomo gwakwe wei ng'wenekīlī!”

Luka 23

Yesu kwibanza lya ng'wa Pilato

Mat 27:1-2,11-14; Mko 15:1-5; Yoh 18:28-38

1Hūna lyūbūūka pyī ī libita kūntwala ū Yesu kūlī Pilato,

2būūkandya kūmūūla balīhaya gīkī, “Ū ng'wing'wana ng'wenūyū twamonile
akūlīhūbyaga ī lihanga lise; hangī nīyo akūbalemejaga a banhū nū kūtoba ī
goodi ya ng'wa Kaisali, akwigīmbaga gīkī ū wei Kilisito, angū nang'hwe ntemi ī
gīko!”

3Hūna ū Pilato ūmūja gīkī, “Angū ū bebe hū ūlī ntemi wa Bayudaya?” Ūnshokeja
ūng'wīla, “Bebe h'ūyo wahaya!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Ū Pilato ūbawīla a bagabīji bataale nī libita lya banhū gīkī, “Ū nene natūbonaga
būbi ū mulī munhū ng'wenūyū!”

5Alīyo bongeja kūhaya gīkī, “Akūjaga ūlanga mihayo ya kūyuuga masala ga
banhū hose pye ū mu Būyudaya; nīyo wandīgije Galilaya. Ī haha ūūyū
washikaga nū kūūnū!”

Yesu kū būtongi bo ng'wa Helode

6Ū Pilato aho wigwa gīko ūbūja, amane ūlū gīkī ū munhū ng'wenūyo walī muna
Galilaya.

7Aho wamana gīkī walī afumile kū būsugi bo ng'wa Helode, ūntūma ū kūlī
Helode, ūyo nang'hwe akasangwa alī mu Yelusalemu ī shikū jenījo.

8Ū Helode akayega no ū kūmona ū Yesu, nguno walī na shikū ningī akūlwigwaga
ū lūkumo lokwe; nose walī na ng'hūmbū ja kūmona alībeeja mihayo ya
kūkumya.

9Hūna wandya kūmūgīlīja mihayo mingī; alīyo ū Yesu atanshokegije nūūlū
hado.

10Bīmīīla a bagabīji bataale na a balangi ba shilagīlo būteegana kūmūūla.

11Ū Helode nanhgwe na a bashilikale bakwe, būyūngīmba nyachilū ū Yesu.
Būngumīīla līng'wenda ly'ikūjo, hūna ūnshosha kūlī Pilato.

12Kūfuma lūshikū lwenūlo ū Helode nū Pilato būnwana, nguno ī kwandya baalī
na wanishi.

Yesu ūlamulwa nsango gwa kūbūlagwa
Mat 27:15-26; Mko 15:6-15; Yoh 18:39–19:16

13Hūna ū Pilato ūbitana a bagabīji bataale na a basugi, na a banhū pye a bose.

14Ūbawīla gīkī, “Ng'wanenhelaga ū munhū ng'wenūyū, gīkī akūhūbyaga banhū;
alīyo angū namūja ning'we ng'wabona, gīkī atī na būbi ū mu mihayo īyo
mulīmūūla.

15Nīyo pyī nū Helode atabonile būbi bose bose, nguno watūshokeja hangī bise;
hū kūhaya īlī hape gīkī atīnīīta mhayo ūyo gwigeleelilwe nsango gwa
kūbūlagwa.

16Ali lūūlū nahene, lekī nang'hūgūle bo mbooko, nanekele aje!”

[17Ū ng'wikanza lya shigukulu yalī īng'wigeleelile kūbataligūlīla munhū ūmò.]

18Kwike pyī ī libita lya banhū lyūhoolanīja n'ilaka lya higūlya līlīhaya gīkī,
“Ng'wīnjage ū ng'wenūyū, ūtūtaligūlīle Balaba.”

19Ū Balaba ūyo wahayiagwa walī watungwa kūlwa kwenheleja nsambo nebe
mu nzengo, na kūlwa būbūlagi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Nang'hwe ū Pilato ūbawīla hangī a banhū, gīkī walī na ng'hūmbū ja kūntaligūlīla ū Yesu.

21Alīyo būhoolanīja balīhaya, “Nkomage ha nsalaba, nkomage ha nsalaba ū ng'wenūyo!”

22Ūbawīla hangī lūkangala lo kadatū gīkī, “Ī gete wītile būbi kī ū munhū ng'wenūyū? Ū nene natūgūbonaga ū mhayo ūyo gūshikile kūng'wenheleja kūcha; na lūūlū leki nang'hūgūle bo kūntūla nanekele!”

23Alīyo bongeja kūhamuka n'ilaka lya higūlya, gīkī akong'we ha nsalaba; nose a malaka gabo gūtinda.

24Ng'hana ū Pilato ūlamula gīkī gwītwe ūyo bagūlombaga.

25Ūbataligūlīla ū munhū ūyo bakang'wigongela, ūyo olī otungwa kūlwa nsambo na būbūlagi; ūmfunya ū Yesu gīt'ūmo boolī ū ūtogwa wabo.

Yesu kūkong'wa ha nsalaba

Mat 27:32-44; Mko 15:21-32; Yoh 19:17-27

26Aho balīntwala bakamanhya na munhū ūmò, Simoni muna Kilene, wizaga mu nzengo kūfuma kū ngūnda, būnseseja ū nsalaba, hūna ūja alīshimīza a ha numa ya ng'wa Yesu.

27N'ibita itaale lya banhū lyankūūbījaga; baalīmo na bakīma bajaga balīlīla ng'hūngū, bakūnīlaga!

28Alīyo ū Yesu akīīta ūbagalūkīla ūbawīla gīkī, “Bing'we bashīke ba Yelusalemu mutanilīlage ū nene, ilīlagi bing'we benekīlī na baana bing'we.

29Nguno jikūshika shikū bakūyūhaya gīkī, ‘Balī na lubango a bagūmba, nī nda ījo jitabūūkije baana, pyī nī mbeele ījo jitong'hilwe.’

30Hanuma bakūyūjiwīla ngūlū gīkī, ‘Tūpondejagi;’ na a matūmbī gīkī, ‘Tūkundīkījagi!’

31Nguno ūlū balīgima kūgwītīla mihayo īlī gīkī ū ntī aho gūtaalī ndoto, alīyo ūlū gūlinda gūūma, īkūbiza ginehe lūūlū ahene!”

32Na basambo babīlī bakatwalwa kūjūbūlagwa hamò nang'hwe.

33Aho bashika h'ipandī līkitanagwa lūpaanga, būnkoma ha nsalaba hamò na a basambo benabo; būlī ng'wene ha nsalaba gokwe, ūmò kū būlyo, ūngī kū lūmoso!

34Hūna ū Yesu ūhaya gīkī, “Baba balekejage, nguno batūgūmanaga ūyo balīgwīta.” Ī likanza lyenīlo bandya kūshigabanha ī shizwalo shakwe bo kūshesela mbale.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

35A banhū bīmīīla kwiloleela, alīyo a basugi bandya kūyūneeneleja mu būdalahi
balīhaya, “Tūhaya ū ng'wenūyū walikalaga ūpīja bangī shi, ni ipījage lūūlū nū
wei ng'wenekīlī ūlū ng'hana Kilisito, nsolwa wa ng'wa Mulungu!”

36A bashilikale nabo būng'wegeela bandya kūngīmba nyachilū, būng'winha
siki;

37kūnū balīhaya gīkī, “Al'ipījage ūlū ūlī ntemi wa Bayudaya!”

38A higūlya yakwe a ha nsalaba boolīho wandīke būhayile gīkī, “Ūyū ntemi o
Bayudaya.”

39Kūhayimanīla, ūmò wa babo baalī bakong'wa ha nsalaba hamò nang'hwe,
wang'wīla ū Yesu gīkī, “Tūhaya ūlī Kilisito ahene ū bebe? Ali k'ipījage shi lūūlū,
na a bise ūtūpīje!”

40Ū ng'wiye ūng'hama; ūng'wīla gīkī, “Ū bebe ūtūng'ogohaga na Mulungu shi?
Angū ūlībona gīkī na a bise tūlī mu nsango hū gūmò dūhū!

41Nīyo hangī a bise tūlanukūla mu ng'hana gīt'ūmo shītīle shise shalī; lelo ū
munhū ng'wenūyū atīītile nūūlū mhayo gūmò gwa būbi!”

42Hūna ūhaya, “Yesu ūlanizūkwe nane ū mu būtemi wako ūlū washoka!”

43Nang'hwe ū Yesu ūng'wīla, “Zunyaga nalīkūwīla gwa ng'hana gīkī, ī lelo īyī
ūkūbiza hamò nane mu paladiso.”

Kūcha kwa ng'wa Yesu

Mat 27:45-56; Mko 15:33-41; Yoh 19:28-30

44Aho yashika gītī sa itandatū shūbiza ho giiti, shīkundīkīja pyī ī sī, kūshisha sa
kenda.

45Ī līīmi lyoya ū kwaaka, nī lisenge lya mu hekalu lyūtandūka ha gatī na ha gatī
lyūlekana.

46Ū Yesu ūlīla n'ilaka itaale ūhaya, “Baba nagūtūūla mu makono gako ū moyo
gwane!” Aho wamala kūhaya gīko ūzumalīka!

47Ū ntaale wa bashilikale igana aho wabona ūmo īkajīla, ūnkumīlīja Mulungu
alīhaya gīkī, “Bing'we ū munhū ng'wenūyū ng'hana walī ntūngīlīja!”

48Pye abo baalī biza kwiloleela aho balīshoka būlī ng'wene waja alitūla tūla ha
shikuba kūlwa būpīna.

49Alīyo pye abo baalī baamanile, na a bakīma abo baalī banondeela kūfuma
Galilaya, bayiloleelaga ī mihayo yenīyī bīmīīlaga ka kūle ho hado.

Kūjīkwa kwa ng'wa Yesu

Mat 27:57-61; Mko 15:42-47; Yoh 19:38-42

© 2015 Bible Society of Tanzania.

50Walīho ūmò wa banamhala b'ibanza; munhū ntūngīlīja, hangī wawiza. Witanagwa Yosefu,

51muna Alimataya; nzengo gūmò gwaho gwa mu mizengo ya Būyudaya. Ū wei walī atizunīlīgije nalyo ī libanza ū mu būlamuji walyo; nīyo nang'hwe walī abūlindīīlile ū būtemi bo ng'wa Mulungu.

52Ū munhū ng'wenūyo ūja ū kūlī Pilato ūūkagūlomba ū mīlī gwa ng'wa Yesu.

53Aho wagwicha ūgūlingīīla ng'wenda gwawiza ūgūlaaja mu shigila shipya shalī shisīmbilwe ng'wiwe gīt'ihalo. Gwalī gūtaalī kūlaajiwa mo mīlī nūūlū gūmò.

54Ū lūshikū lwenūlo lwalī lwa kūlonja lonja kūlwa sabato; nīyo nayo yūsangwa yegeela kūshika.

55A bakīma abo baalī biza nang'hwe kūfuma Galilaya bakakūūbīja, būūkashibona ī shigila, nū mumo gūkalaagījiwa ū mīlī gokwe.

56Hūna būshoka kūjūlonja lonja būgota bo ng'waso nsoga na maguta. Alīyo a ha sabato bifuula, gīt'ūmo shilagīlo shihayīlile.

Luka 24

Kūjūūka kwa ng'wa Yesu

Mat 28:1-10; Mko 16:1-8; Yoh 20:1-10

1Hūna a ha lūshikū lo kwandya nyuma a bakīma benabo bipuna dilū makīngo, būbūsola nū būgota bo ng'waso nsoga ūbo baalī balonja lonja, būja ū kū shigila.

2Bahayūshika koi, būlīsanga ī liwe lyamalaga kūpilingitiwa lyīnjiagwa a ha shigila.

3Aho bingīla moi batagūsangile ū mīlī go ng'wa Seeba Yesu.

4Hūna aho bataalī būgūkumya ū mhayo gwenūyo, bagosha babīlī bīmīīla haho bbihī nabo, bazwalile myenda ya būpe būng'weku no no no.

5A bakīma benabo bogoha no, būyūdetema dūhū biyinamīīlaga; a bagosha benabo būbawīla gīkī, “Nibūlī mulīnkoobela mu bafu ū mpanga?

6Atīho a henaha wamalaga kūjūūka. Izūkagwi ūmo akamuwīlīla aho walī Galilaya;

7gīkī, ‘Ū Ng'wana wa Munhū shing'wigeleelilwe kūtūūlwa mu makono ga banhū ba shibi akong'we ha nsalaba, hanuma ū mu lūshikū lo kadatū lwaho akuhimbuka.’”

8A bakīma benabo būyizūkwa ī mihayo yakwe.

9Bahayūshoka ū kūfuma ū kū shigila, būbahwegeja pyī ī mihayo yenīyo ab'ikūmi na ūmò, na a bangī pye a bose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10A bakīma abo bakabasomboolela a batūng'wa ī mihayo yenīyo baalī ba Malia
Magadalena, na Yoana, nū Malia ū nina wa ng'wa Yakobo, na bichabo bangī abo
baalī nabo.

11Alīyo aho babawīla batīzunije ī mihayo yabo, nguno īkabiza gītī ya nyachilū
chilū dūhū.

12Kwike ū Petelo ūbūūka, ūpeela ajile ū kū shigila; aho winama kūlola moi
wībona ī myenda ya kūjīkīlwa īlekilwe gīko dūhū. Ūkalīla kūshoka kaya,
alīkumya ūshingisha gīkī hīmba gwigelega mhayo kī!

Lūgendo lwa kūja Emau

Mko 16:12-13

13Ū lūshikū lwenūlo babīlī babo būbūūka lūgendo kūja kwigūngūli lya Emau, ū
kwīnga ī Yelusalemu boolīho bū kūle bo kūshika gītī kilomita ikūmi n'īmò.

14Ū mu lūgendo lwabo baja bakwisomboojaga pyī īyo yalī yilonga yenīyo.

15Aho balī mu kwisombooja na kūlūngalūnga gīko, ū Yesu ng'wenekīlī ūbegeela,
ūyūshimīza nabo.

16Kwike nūūlū īkī a miso gabo gamonaga, alīyo baalī batang'witegelejaga.

17Hūna ūbabūja gīkī, “Bing'we mulīshimīza ng'wiwīla mihayo kī ī yenīyī?”
Bīmīīla būjinjimala!

18Ūmò wabo, lina lyakwe Kileopa, ūnshokeja ūng'wīla gīkī, “Ū bebe, ī gete ūlī
ngeni iyene dūhū shi ū mu Yelusalemu? Ūtamanile ūmo īkūjīlaga ī mihayo yamo
ī shikū jenīji?”

19Nang'hwe ūbabūja, “Mihayo kī?” Būnshokeja, “Ī ya ng'wa Yesu, ū muna
Nazaleti. Ūyo walī ng'hangi, na munhū wa būdūla mu shītwa na mu kalangīle,
kū būtongi bo ng'wa Mulungu; nū kū banhū bose!

20A bagabīji bataale na a basugi bise bakamfunya ūlamulwa nsango gwa
kūbūlagwa, ūkong'wa ha nsalaba!

21Alīyo a bise twalisagīlagwa gīkī hū ng'wene akwīkomoola ī Isiraeli! Nīyo ī lelo
lūlī lūshikū lo kadatū kwīngīīla aho yilongelile ī mihayo yenīyī.

22Hama hangī ī lelo bakīma balebe ba mu bise batwibakīja; nguno baalī
bipuunaga dilū kūja ū kū shigila.

23Alīyo twahayagimanīla bashoka balīhaya batagūbonile ū mīlī gokwe, na gīkī
angū baalī bilongelwa na bamalaika būbawīla gīkī alī mpanga!

24Ahene bamò bise baalī baja ko ū kū shigila, būūkasanga gīt'ūmo baalī bahayīla
a bakīma; alīyo ū wei batamonile!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Hūna ū Yesu ūbawīla, “A bing'we mulī bachilū chilū, nīyo nī myoyo ying'we
midīzu no ū kwīzunya pyī īyo īhayiwe na bahangi.

26Yalī ītang'wigeleelilwe ū Kilisito kūluha ū mu mihayo yenīyī, hanuma
kwingīla ū ng'wikūjo lyakwe?”

27Na lūūlū wandya kūbasomboolela pyī īyo yandīkilwe kūlwakwe, kwandīja
kūlī Musa, na a bahangi a bose.

28Aho balyegeela ī ligūngūli īlo bajaga, ū ng'wene wīta gītī alīhaya kūbītīīla.

29Nabo būndayīīla būng'wīla, “Bebe ni olaala henaha; nguno nī likanza lyajaga,
wila ū būjikū!” Wingīla ng'hana wikala nabo.

30Aho lyashika ī likanza lya kūlya wigasha hamò nabo, ūsola ngatī, ūlūmba,
hūna ūgūmeganya ūbinha.

31A henaho a miso gabo gūkundūlīlwa būndeeba; alīyo haho na haho ū wei
ūjimīīla balolile.

32Bandya kwiwīla gīkī, “Jalī jitūbīlīlaga īng'holò jise ū mu nzīla, aho
walūlūngalūngaga nise, akūtoolekejaga ī mihayo ya mu shandīkwa?”

33Ī likanza lyenīlo būbūūka bashokile kūja Yelusalemu, būūkabasanga abo
ikūmi na ūmò bibilingaga na a babo baalī hamò nabo,

34balīhaya gīkī, “Gashi ng'hana ū Seeba wajūūkaga; wang'wilongelaga nū
Simoni.”

35Hūna būbasomboolela ī ya mu nzīla, nū mumo bakandeebela aho
wagūmeganya ū ngatī!

Kwiyoolecha kwa Ng'wa Yesu Kū Bahemba

Mat 28:16-20; Mko 16:14-18; Yoh 20:19-23; Shī 1:6-8

36Aho bataalī būbasomboolela gīko, bahayimanīla wīmīīla ha gatī yabo
ūbagīsha, “Mulī mhola!”

37Bakibakīla no, hama bogoha; nguno bakiganika babona līng'hangi.

38Ūbawīla, “Nibūlī mulogoha gīko na kwiganīlīja ū mung'holò jing'we?

39Nalī nene ng'wenekīlī, galolagi a makono gane nī mhambala jane;
munikuumye na kunikuumya mubone, nguno ū moyo gūtī na nofu na maguha,
gīt'ūmo mulīnibonela ū nene gīkī nalī nasho ī shenīsho.”

40Aho wamala ū kūhaya ī yenīyo, ūboolekeja a makono gakwe nī mhambala
jakwe.

41Hūna aho bataalī ū kūzunya chiza, alīyo bokalaga būyegi na kūkumya kūtaale;
ūbabūja, “Mulī na shilīwa shose shose a henaha?”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

42Būng'winha ibudīka lya ndīlo ya booche.

43Ūyanukūla wīlya balolile.

44Hūna ūbawīla gīkī, “Ī yenīyī h'ī mihayo yane īyo nikalaga nūmuwīla aho naalī nataalī hamò ning'we, gīkī shiigelile īshikīlījiwe pyī īyo yandīkilwe kūlwa nguno yane, mu shitabo sha ng'wa Musa na mu bahangi, na mu Zabuli.”

45Hūna ūgakundūlīla a masala gabo, būshiitegeleja ī shandīkwa.

46Ūbawīla, “H'ūmo yandīkīlilwe; gīkī ū Kilisito shiigelile aluhiwe, alīyo a ha lūshikū lo kadatū lwaho ajūūke kūfuma mu bafu.

47Hūna a banhū ba mahanga gose, kwandīja Yelusalemu, bakūlomeelwa mu lina lyakwe, mihayo ya kūgalūka na kūlekejiwa kwa shibi.

48A bing'we hū mulī bakaanīji bayo ī mihayo yenīyī.

49Nīyo nakūmutūmīla īsho wang'wisagīja ū Baba; kwike ikalagi dūhū ū mu nzengo, kūshisha mugumīīlwe būdūla bo kūfuma kwigūlya.”

Kūja ng'wigūlū kwa ng'wa Yesu

Mko 16:19-20; Shī 1:9-11

50Hanuma ūfuma nabo hanze abatongeelile; bahayūshika Betania ūbūūcha a makono gakwe kūbinha lubango.

51Aho alībinha lubango gīko, kwimanīla walekana nabo, ūbūūchiwa ng'wilunde.

52Bahayūmala kūnamya būshoka Yelusalemu bokalaga būyegi hataale.

53Bakayudīla mu hekalu gwa gwa gwa bakūnkumīlījaga Mulungu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Yohana

Yohana 1

Mhayo kūbiza mīlī

1Kūfuma ha wandījo walīho Mhayo; nang'hwe ū Mhayo walī hamò na Mulungu;
nīyo ū Mhayo ng'wenūyo olī Mulungu.

2Ū wei alī hamò na Mulungu kūfuma haho wandījo.

3Pyī ī shikolo shubeejiwa mu nzīla yakwe, hama ūlū ni atī wei ni shitabeejiwe
nūūlū shimò, ū mu shose īsho shibeejiwe.

4Ū mulī wei būlīmo būpanga. Ū būpanga wenūbo būlī isana lya banhū.

5Ī lisana līkwaakaga mu giiti, nīyo ī giiti shitūdūla ū kūlīheeba!

6Akilonga munhū walī atūmilwe kūfuma kūlī Mulungu, lina lyakwe Yohana.

7Ū munhū ng'wenūyo akiza kūlwa būkaanīji, alīkaanīle ī lisana, gīkī pye a bose
bazunye kūlwa nguno yakwe.

8Ū wei walī atī ī lisana lyenīlo, alīyo akiza gīkī afunye būkaanīji, kūlīkaanīla ī
lisana lyenīlo;

9Ī lisana lya ng'hana, īlo lizaga ū mu sī kūlwa kūng'wakīla būlī munhū.

10Walī mu sī; nīyo ī sī īkabeejiwa mu nzīla yakwe, alīyo a ba mu sī
batang'witegelegije.

11Akiza kū bakwe, kwike a bakwe batang'wanukūlile.

12Alīyo pye abo bakūng'wanukūla na kūlīzunya ī lina lyakwe, akūbinha būdūla
bo kūbiza baana ba ng'wa Mulungu;

13abo batī ba kūbyalwa mu nhūngwa ja mīlī, nūūlū ītī mu kūsola na kwikūmva
kwa banhū, alīyo kūfuma kūlī Mulungu.

14Ū Mhayo akabiza munhū, wigasha hamò nise. Nī likūjo lyakwe tūūlībona,
ikūjo gītī lya Myalwa ūmò wike ūyo afumile kūlī Sīswe, okolile shigongo na
ng'hana.

15Ū Yohana akahamuka n'ilaka lya higūlya akūnkaanīlaga alīhaya gīkī, Ūyū hū
ng'wene nakang'haya gīkī, 'Ūyo aliza ha numa yane alī ntaale wane, nguno ū
wei anitangile ū kūbiza ho.'

16A bise bose tūkwanukūlaga mbango ja būlī mbika kūfuma kūlī we, ūyo okolile
na kokolīle kose.

17Nguno ī shilagīlo tūkinhwa mu nzīla ya ng'wa Musa; alīyo ī haha shizile
shigongo na būtūngīlīja mu nzīla ya ng'wa Yesu Kilisito.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Ndūhū munhū nūūlū ūmò ūyo wabīta kūmona Mulungu ikanza lyose lyose;
Myalwa ūmò wike, ūyo alī Mulungu hamò na Sīswe; h'ūyo wang'oolekije!”

Būkaanīji bo ng'wa Yohana

19Ūbū hū būkaanīji bo ng'wa Yohana, aho Bayudaya ba Yelusalemu bakatūma
bagabīji na Balawī kūjūmūja gīkī, Ū bebe, ūlī nani?”

20Akahaya hape, atabisile nūūlū hado; ūbawīla gīkī, Ū nene natī Kilisito.”

21Būmūja hangī gīkī, “Hama lūūlū ū bebe ūlī nani ī gete, kolaga ūlī Eliya?” Ūhaya
hangī, “Natī ng'wene!” “Hamo ū bebe hū ūlī ng'wene ū Ng'hangi?” Ūshosha
hangī, “Mm, yaya.”

22Hūna būng'wīla hangī gīkī, “Hama ūlī nani lūūlū? Tūtogilwe ishosho lya
kūbatwalīla abo batūtūmaga; ū bebe ūlihaya ginehe?”

23Ūhaya, “Nal'ilaka līkūhamukaga mu matogolo; gīkī, ‘Goloolagi nzīla ya ng'wa
Seeba;’ gīt'ūmo ng'hangi Isaya ahayīlile.”

24Abo baalī batūng'wa baalī bafuma kū Bafalisayo;

25hūna būmūja balīhaya gīkī, “Hama nibūlī lūūlū ūkūbatīījaga, ūlū ūtī Kilisito
nūūlū Eliya, nūūlū ū Ng'hangi ng'wenūyo?”

26Nang'hwe ū Yohana ūbashokeja ūhaya gīkī, Ū nene nakūbatīījaga na minzī;
alīyo alīho ūmò wīmīīlaga hamò ning'we, ūyo mutaamanile a bing'we.

27Hū ng'wene ūyo aliza ha numa yane, nīyo ū nene natigeleelilwe nūūlū
kūtaligūla matungījo ga shilatū shakwe ū wei!”

28Pyī ī yose īyī īkīītwa Betania kū nkīlo gwa Yolodani, ūko wabatīsījaga ū
Yohana.

Ng'wana wa Ng'holo

29Kū ntondo yaho ū Yohana ūmona ū Yesu aliza kūlī wei: Ūhaya gīkī, “Nolagi ū
Ng'wana wa Ng'holo wa ng'wa Mulungu, ūyo alī mūcha wa shibi sha ba mu sī.

30Ū ng'wenūyū hū ng'wene ūyo nakamuwīla gīkī, ‘A ha numa yane aliza munhū
ntaale kūtinda ū nene, nguno ū wei anitangile ū kūbiza ho.’

31Ū nene naalī nataamanile, alīyo nizile nakūbatīījaga na minzī gīkī amanīke
hape ū kū Baisilaeli.”

32Hangī ū Yohana ūkaanīla alīhaya gīkī, “Namonile ū Moyo alika kūfuma
ng'wigūlū, alī mu mīlī gītī gwa ng'hūūlū; wiza ūlembeela a halī we ū ng'wenūyū.

33Ū nene naalī natandeebile, alīyo ūyo akanitūma kūbatīīja na minzī, akaniwīla
gīkī, ‘Ūyo ūlamone Moyo wang'wikīīla na kūlembeela halī wei, ū ng'wenūyo hū
ng'wene ūyo akūyūbatīīja na Moyo Ng'wela.’

© 2015 Bible Society of Tanzania.

34Na ng'hana naabonile; hūna lūūlū nalīkaanīla, gīkī ū ng'wenūyū alī Ng'wana wa ng'wa Mulungu.”

Bahemba ba kwandya

35Ū kū ntondo yaho hangī, ū Yohana walī wīmīīla na babīlī ba bahemba bakwe.

36Ūmona ū Yesu alīshimīza; ūhaya gīkī, “Nolagi ūūyo ū Ng'wana wa Ng'holo wa ng'wa Mulungu!”

37A bahemba a babīlī benabo aho bang'wigwa alīhaya gīko, būnondeela ū Yesu.

38Ū Yesu wikībūka ūbabona balīnondeela, ūbabūja gīkī, “Mulīkooba kī?” Būng'wīla, “Rabi (makūlū gaho Nangi), ūkwikalaga halī?”

39Nang'hwe ūbawīla, “Nzugwi ning'we mkubona.” Būja nang'hwe ng'hana, būūkabona aho wikalaga, būdīla nang'hwe ū lūshikū lwenūlo; gaalī makanza ga sa gītī ikūmi.

40Ūmò wa babīlī benabo, abo bakang'wigwa ū Yohana būnondeela Yesu, walī Andulea; ng'wanong'wawe na Simoni Petelo.

41Ū ng'wene akajūnkooba tame Simoni ng'wanong'wawe; ūng'wīla gīkī, “Twamonaga ū Masīya, (makūlū gaho Kilisito).”

42Ūntonga ū kūlī Yesu. Ū Yesu aho wamona ūhaya, Ū bebe ūlī Simoni ng'wana Yohana, ūkūbizitanwa Kefa (kūshomeleja kwaho Petelo).

43Ū kū ntondo yaho ū Yesu ūja Galilaya, ūmona Filipo ūng'wīla, “Nilondeelage.”

44Ū Filipo walī muna Betisaida, nzengo ūyo gwalī gwa fumo ya ba Andulea na Petelo.

45Nang'hwe ū Filipo aho wamona Natanaeli ūng'wīla gīkī, “Twamonaga ūyo andīkilwe mu shilagīlo sha ng'wa Musa, na mu bahangi; Yesu wa Nazaleti, ng'witūnja wa ng'wa Yosefu.”

46Ū Natanaeli nang'hwe ūng'wīla gīkī, “Shikolo kī shawiza shidūgije kwilonga kūfuma Nazaleti?” Ū Filipo ūng'wīla, “Nzūgū ūkūbona!”

47Ū Yesu aho wamona ū Natanaeli aliza kūlī we ūhaya, Ū yū ng'wene Ng'wisiraeli wa Baisilaeli gete, ū mulī we ndūhū būka bose bose!”

48Nang'hwe ū Natanaeli ūng'wīla, “Wanideeba ginehe?” Ū Yesu ūnshokeja ūng'wīla, “Naakūbonaga kūfuma aho ataalī kūkwitana ū Filipo, aho olī wīmīīlaga mu mbeho ya ntini.”

49Ū Natanaeli ūnshokeja ūng'wīla, “Rabi nabona gīkī ū bebe ūlī Ng'wana o ng'wa Mulungu; ūlī Ntemi o Baisilaeli.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

50Ū Yesu ūnshokeja ūng'wīla, Ū bebe hū wazunya īkī nakūwīla gīkī naakūbonaga kūfuma aho olī wīmīīlaga mu mbeho ya ntini? Ūkūbona mitaale kūtinda īyī."

51Ongeja kūng'wīla, "Nīyo nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī mukūlībona ī ligūlū lyalugūkaga, na bamalaika ba ng'wa Mulungu balīyūlinha ko, hangī bika a halī Ng'wana wa Munhū!"

Yohana 2

Ihano lya kwandya

1Ha lūshikū lo kadatū lwaho, shikabiza ho shigukulu sha būkwīlīma mu Kana ya Galilaya; nū nina wa ng'wa Yesu walīko.

2Nū Yesu walīko hamò na a bahemba bakwe, nguno baalī balaalīkwa.

3Bahayimanīla yashila ī mvinya; hūna ū nina ūng'wīla, "Bamala ī mvinya!"

4Nang'hwe ū Yesu ūng'wīla gīkī, "Mayū nilekage ū nene, ī likanza lyane lītaalī ū kūshika!"

5Ū nina ūbawīla a batoneeji gīkī, Ūlū alamuwīle mhayo gose gose gwītagi."

6Jikasangwa jilīho hoi nno itandatū ja mawe, ja kūtūūlīla minzī ga kūmanooja mhambala, ūmo shalī shīmīle sha Bayudaya. Būlī lūnno lwalī lūshikile kokala ngelo itanò nūūlū mpungatī.

7Hūna ū Yesu ūbawīla gīkī, "Jokajagi minzī ī nno." Būjokoja pa pa pa.

8Ha numa ya henaho ūbawīla hangī, "Dahagi magehu lūūlū muntwalile ū ntaale wa shigukulu!" Ng'hana būntwalīla.

9Ū ntaale wa shigukulu aho wagaloja a minzī genayo, ūbona gīkī īlī mvinya; kwike ūjimīīlwa ūko yafumaga, alīyo a batoneeji abo baalī bagadaha a minzī baalī bamanile. Hūna ū ntaale wa shigukulu ūng'witana ū ntooji.

10Ūng'wīla gīkī, "Pye a banhū bakatengaga tame ī mvinya ī nonu; ūlū būng'wa a banhū bigeja, nūūlū ūlīyīfunya lūūlū nī yīyo īchile shi! Hama ū bebe nibūlī wībīkaga ī mvinya ī nonu, nose gashika makanza aya?"

11Ū wenūbo walī wandījo wa shimanīkījo īsho Yesu akabeeja mu Kana ya Galilaya; shoolecha ikūjo lyakwe, a bahemba bakwe būnsanya.

12Aho yabīta ī yenīyo ū Yesu akaja Kapelanaumu; nū nina na a baana ba ng'wawe būja koi, hamò na a bahemba bakwe, kwike batikalile ko shikū ningī.

Kwejiwa kwa hekalu

13Hūna lūūlū aho yegeela kūshika pasaka ya Bayudaya, ū Yesu ūlinha kūja Yelusalemu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Ūkasanga balīmo ū mu hekalu basūlūja ba ng'ombe na ng'holo na mhunda, na bakaabanya ba hela bigashaga.

15Ūsola ngoye ūbeeja mbooko, wandya kūbapeeja pyini ī ng'holo nī ng'ombe jūfuma ū mu hekalu; nī meza ja bakaabanya ba hela ūjisalingūla, ūbitagūja ī hela jabo.

16A bajinja ba mhunda ūbawīla, “Gīnjagi a genaya ū ng'wenūmu, ī numba ya ng'wa Baba mutīgalūchage kūbiza ya basūlūja!”

17A bahemba bakwe būgwizūkwa ūyo gwandīkilwe; gīkī, “Būkūnilya ū wilu kūlwa numba yako.”

18Hūna lūūlū a Bayudaya būnshokeja būng'wīla, Ūlītoolekeja shimanīkījo kī, ī gīkī ū bebe wigeleelilwe kuyīta pyī ī yenīyī?”

19Nang'hwe ū Yesu ūbashokeja ūbawīla, “Īsambagūlagi ī hekalu īyī, nane nakwīyīmīlīja hangī mu shikū idatū.”

20A Bayudaya būng'wīla, “Mm! Ī Hekalu īyī yashishaga myaka makūmi ane n'ītandatū īkūzengagwa, ū bebe hū wīyīmīlīje mu shikū idatū dūhū!”

21Kwike ū wei ohayaga hekalu ya mīlī gokwe.

22Ū Yesu aho wahimbuka kūfuma mu bafu, a bahemba bakwe bizūkwa gīkī walī wagūhaya ū mhayo gwenūyo, būshisanya ī shandīkwa, pyī nī mihayo īyo wīhayaga ū Yesu.

Abamanile hape pye a banhū

23Aho alī mu Yelusalemu kūlwa nguno ya shigukulu sha pasaka, bingī bakalīzunya ī lina lyakwe aho bashibona ī shimanīkījo īsho wabeejaga.

24Alīyo ū wei ng'wenekīlī ū Yesu, walī atīītaga mhayo mu kwiyoolecha gīkī babone bansanye, nguno ū wei walī abamanile hape pye a banhū.

25Nose yalī ītīho nguno ya kūng'wīla mihayo ya ng'wa munhū ose ose, īkī ū wei walī amanile īsho shilī mu gatī ya ng'wa munhū.

Yohana 3

Yesu na Nikodemo

1Walīho munhū nebe, ūmò wa Bafalisayo, nsugi wa Bayudaya; lina lyakwe Nikodemo.

2Ū munhū ng'wenūyo akija kūlī Yesu ikanza lya būjikū ūng'wīla, “Rabi tūmanile gīkī ūlī Nangi ūyo afumile kūlī Mulungu, nguno atīho ūyo adūgije kūshīta ī shimanīkījo īsho ūkūshītaga bebe, ūlū Mulungu atī hamò nang'hwe!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Ū Yesu ūnshokeja ūng'wīla, “Zunyaga nalīkūwīla go ng'hana gīkī, ū munhū ūlū atabyalilwe būpya, atūdūla ū kūbūbona ū būtemi bo ng'wa Mulungu.”

4Nang'hwe ū Nikodemo ūng'wīla, Ū munhū ūlū ntaale adūgije kūbyalwa ginehe? Adūgije kwingīla mu nda ya ng'wa nina lūkangala lo kabīlī gīkī abyalwe hangī?”

5Ū Yesu ūshosha ūhaya, “Nalīkūwīla go ng'hana gīkī, ose ose ūyo atūbyalwa na minzī na Moyo, atūdūla ū kwingīla ū mu būtemi bo ng'wa Mulungu.

6Īsho shibyalilwe na mīlī shilī mīlī, nī shisho shibyalilwe na Moyo nasho shilī moyo.

7Nose ūtakumyage ūmo nalīkūwīlīla, ī gīkī shiigelile mubyalwe būpya.

8Ū nyaga gūkahembaga gūjile ūko gūtogelilwe, ūkūgwigwa dūhū ūlū gūlīhuyemba, alīyo ūtūdūla ū kūmana ūko gūfumile, nū kūko gūjile; h'ūmo īlī nū kūlī ose ose ūyo abyalilwe na Moyo Ng'wela!”

9Ū Nikodemo ūnshokeja ūhaya gīkī, “Īdūlīkanile mu ginehe ī yenīyī?”

10Nang'hwe ū Yesu ūnshokeja ūng'wīla, Ū bebe ūlī nangibo Baisilaeli, ūtīmanile ī yenīyī?

11Na lūūlū zunyaga gete nalīkūwīla gīkī, īyo twīmanile tūkwīhayaga, nī yīyo twībonile tūkwīkaanīlaga, alīyo ū būkaanīji wise mutūwanukūlaga.

12Ī gīsī ūlū namuwīla ya mu sī ng'walema ū kūzunya, mukūzunya ginehe ūlū nūmuwīla ya ng'wigūlū?

13Nguno atīho munhū ūyo wamala kūlinha ng'wigūlū, ūlū atī Ng'wana wa Munhū dūhū, ūyo afumile ū ng'wigūlū.

14Ūmo Musa akasungīla nzoka higūlya kū matogolo, h'ūmo nū Ng'wana wa Munhū shing'wigeleelilwe asungwe higūlya;

15gīkī būlī ng'wene ūyo ūnzunya abize na būpanga butashelaga.

16Nguno ū Mulungu abatogilwe no a ba mu sī, kūshisha nose ūmfunya Ng'wana wakwe ūmò wike; gīkī būlī ng'wene ūyo ūnzunya atizūyagala, alīyo abize na būpanga butashelaga.

17Ū Mulungu atantūmile ū Ng'wana wakwe kwiza mu sī kūlwa kūbinha nsango a ba mu sī, alīyo a ba mu sī bapījiwe mu nzīla yakwe.

18Būlī ng'wene ūyo ūnzunya atinhwa nsango, alīyo būlī ng'wene ūyo atanzunije alī mu nsango, nguno atalīzunije ī lina lya Ng'wana, ūyo alī Myalwa ūmò wike wa ng'wa Mulungu.

19Ū nsango ūyo gūlīho gwene gūlī gīkī, ī lisana lyamalile kwiza ū mu sī, alīyo a banhū bashitogilwe ī giiti kūtinda ī lisana, īkī ī shītwa shabo shilī shabūbi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Nguno būlī ng'wene ūyo akīītaga yabūbi alīkolilwe ī lisana, hangī atūdūla ū kwiza ū kūlyo, nguno atatogilwe ī shītwa shakwe shibonwe.

21Alīyo ūyo akīītaga ya ng'hana, akizaga ū kwisana, shayūbonwa ī shītwa shakwe, gīkī shikwītagwa mu katongeelele ka ng'wa Mulungu."

Yohana Matīīja

22Ha numa ya yenīyo ū Yesu akaja nabo a bahemba bakwe mu sī ya Būyudaya, ūūkalenda nabo kwenūko, ūyūbatīīja.

23Nū Yohana wabatīījaga, kwike ū ng'wene walī Ainoni hihī na Salimu, nguno gaalīko minzī mingī. Na lūūlū a banhū bizaga kūbatīījiwa,

24ū Yohana walī ataalī ū kūponyiwa mu jeela.

25Kwimanīla bobūūka wihalalīja ha gatī ya bahemba ba ng'wa Yohana na Nyudaya nebe, kūlwa mbika ja kwiyeeja.

26Biza ū kūlī Yohana būng'wīla gīkī, "Rabi ūyo walī nang'hwe kū nkīlo gwa Yolodani, ūyūnkaanīla na kūnkaanīla, nang'hwe alībatīīja; nīyo ī haha pye a banhū bakūjaga kūlī wei."

27Nang'hwe ū Yohana ūshosha ūhaya, Ū munhū atūdūla kwanukūla shikolo īsho atinhilwe kūfuma ng'wigūlū.

28A bing'we benekīlī mulī bakaanīji bane ūmo nakahayīla, gīkī ū nene natī Kilisito, alīyo natūmilwe kū būtongi bokwe.

29Ūyo alī hamò nang'hwe ū Ntoolwa, hū ng'wene ū Ntooji; lelo ū nwani ng'wiye wa Ntooji, ng'wene wīmīīlaga ha mhūjo; okolaga būyegi, nguno alīliigwa ī lilaka lya Ntooji. Ū wenūbū hū būshikanu bo būyegi bone ū nene.

30Ū wei shing'wigeleelilwe kongeja kūhangama, lelo ū nene ng'wene nongeje kūdoha."

Ūyo afumile ng'wigūlū

31Ūyo afumile kwigūlya alī higūlya ya yose; nū wa mu sī nang'hwe wa mu sī dūhū, nī yīyo akalūngalūngaga nayo ya mu sī. Ūyo afumile ng'wigūlū alī higūlya ya yose;

32Īyo ayībonile nī yīyo akwīyigwaga hū yene akwīkaanīlaga, alīyo atīho ūyo akūwanukūlaga ū būkaanīji bokwe.

33Ūyo ūwanukūla ū būkaanīji bokwe, akūbiza wazunyaga gīkī, ū Mulungu alī wa ng'hana.

34Nguno ūyo atūmilwe na Mulungu akahayaga mihayo ya ng'wa Mulungu, īkī ū Mulungu atinhaga ū Moyo Ng'wela mu kūgemeela.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

35Ū Baba antogilwe no ū Ng'wana wakwe, na lūūlū pyī ī shikolo ashitūūlile mu nkono gokwe.

36Ūyo ūnzunya ū Ng'wana alī na būpanga butashilaga, lelo ūyo atūnzunya ū Ng'wana, atūbūbona ū būpanga, alīyo ū būpelanu bo ng'wa Mulungu būng'wikalīlile!”

Yohana 4

Yesu na nkīma Nsamalia

1Hūna lūūlū, ū Seeba akadeeba gīkī, a Bafalisayo bigwile gīkī ū Yesu akūpandīkaga bahemba bingī kūtinda ū Yohana, na kūbabatīīja.

2Kwike ū Yesu walī atabatīījaga ū wei ng'wenekīlī, babatīījaga bahemba bakwe.

3Aho wagūdeeba ū mhayo gwenūyo, wīnga ī Būyudaya ūja hangī Galilaya.

4Ī nzīla īyo akabītīla yalī ībītile mu Samalia.

5Ūshika mu nzengo nebe gwa Samalia, gwitanagwa Sikali, gwalī hihī n'ilaale ilebe, Yakobo walī wang'winha ng'witūnja wakwe Yosefu.

6Lwalīmo na lwinzī lokwe ū Yakobo. Hūna lūūlū ū Yesu īkī walī wanojiwa lūgendo, aho washika a ha lwinzī lwenūlo wigasha; gaalī makanza gītī ga sa itandatū limi.

7Kwimanīla nkīma Nsamalia wiza kūdaha minzī; ū Yesu ūng'wīla, “Mayū ninhage minzī nang'we.”

8A bahemba bakwe baalī baja mu nzengo kūjūgūla shilīwa.

9Ū nkīma ū Nsamalia ng'wenūyo ūng'wīla gīkī, “Tūhaya ūlī Nyudaya ahene ū bebe, hama nibūlī ūlīnilomba minzī, alīyo ū nene nalī nkīma Nsamalia?” (Nguno a Bayudaya batī na būsangī na Basamalia).

10Nang'hwe ū Yesu ūnshokeja ūng'wīla, Ūlū ni ulimanile īlī nong'ho lya ng'wa Mulungu, nū yūyo alīkūwīla gīkī, ‘Ninhage minzī nang'we,’ nang'ho ni wanomba akwinhe minzī gali na bupanga.”

11Ū nkīma ūng'wīla gīkī, “Bebe baba wagafunya halī a minzī gali na bupanga, alīyo nī lidahījo ūtī nalyo; hama nū lwinzī lwenūlū lūshimu gīkī?

12Ū bebe ūlī ntaale kūnkīla ū sīswe ū Yakobo, ūyo watūlekela ū lwinzī lwenūlū? Īkī nū wei ng'wenekīlī wang'welaga henaha aha, pye na a baana bakwe, nī mitugo jakwe!”

13Ū Yesu ūnshokeja ūng'wīla, “Būlī ng'wene ūyo akagang'waga a minzī genaya akakolagwa nota hangī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Alīyo ose ose ūyo ūgang'wa a minzī ayo nakūng'winha nene, atūkolwa nota welelo bose, a minzī ayo nakūng'winha gakūbiza lūzwīlo ū mulī wei, lwa kwikala lūkūpumunhikaga būja na būja pyī ī shikū."

15Ū nkīma ūng'wīla gīkī, "Ninhage nane baba a minzī genayo, nooye ū kūkolwa ī nota, nooye na kwikala niza aha kūdaha minzī!"

16Nang'hwe ū Yesu ūng'wīla, "Jaga ūkang'witane ū ngoshi wako ng'wize aha."

17Ū nkīma ūnshokeja ūng'wīla, "Natī na ngosha wane." Nang'hwe ū Yesu ūng'wīla, "Watūngīlīja ū kūhaya gīkī, 'Natī na ngosha wane.'

18Nguno washishaga bagosha batanò, hama nū yūyo ūlī nang'hwe ī haha atī ngoshi wako. Ohaya ūmo īlī gete!"

19Ū nkīma ūng'wīla, "Baba ī gete nabona ūlī ng'hangi ū bebe.

20A bakūlūgenji bise balamījaga mu lūgūlū lwenūlū ūlū, alīyo a bing'we mukahayaga gīkī ī lipandī īlo shiigeleelilwe kūlamīja moilīī Yelusalemu!"

21Nang'hwe ū Yesu ūng'wīla, "Nizunīlījage gete mayū; gīkī, līliza ikanza īlo mukoya kūgonga kūnamīja ū Baba mu lūgūlū ūmu, nūūlū Yelusalemu.

22A bing'we mukalamyaga īsho mutashimanile, alīyo a bise tūkanamyaga ūyo tūūmanile; nguno ū būpīji būfumile kū Bayudaya.

23Kwike ī likanza līliza, nīyo ī haha līlīho, ī lya balamya ba ng'wa ng'hana kūyūnamya ū Baba mu moyo na mu ng'hana; nguno ū Baba abatogilwe a balamya abo bakanamyaga mu mbika yenīyo.

24Ū Mulungu alī Moyo, a balamya bakwe nabo shibigelile kūnamya mu moyo na mu ng'hana."

25Ū nkīma ūng'wīla, "Namanile gīkī akwiza Masīya, ūyo akitanagwa Kilisito, na lūūlū ūlū wiza ū ng'wenūyo, hū ng'wene ūyo akūtūgoloolela pyī ī yose."

26Ū Yesu ūng'wīla, Ū Nene ūyo nalīyomba nang'ho, hū nalī ng'wene."

27Ī likanza lyenīlo būshika a bahemba bakwe, būkumya ū kūmona alīyomba na nkīma. Alīyo nūūlū ūmò wabo atabūgije gīkī, Ūlīkooba kī?" Nūūlū gīkī, "Nibūlī ūlīhoya nang'hwe?"

28Ū nkīma ng'wenūyo ūlūleka ū lūnno lokwe ūshoka mu nzengo ūūkabawīla a banhū gīkī,

29"Bing'we ka nzūgwi kūūnū munole ūūyū munhū, waniwīla pyī īyo nakīītaga; akūduuma kūbiza Kilisito gete ū ng'wenūyū?"

30Būfuma ū mu nzengo būhūūma bajile ūko walī.

31Ū ng'wikanza lyenīlo a bahemba būng'wīla ū Yesu gīkī, "Rabi ka lyaga!"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

32Nang'hwe ūbawīla, Ū nene nalī na shilīwa īsho mutashimanile a bing'we."

33A bahemba būyiwīla gīkī, "Hamo munhū walī wang'wenhela shilīwa?"

34Nang'hwe ū Yesu ūbawīla, "Ī shilīwa shane ū nene, shilī kwīta īyo atogilwe ūyo anitūmile; kūgūshikīlīja ū nīmo gokwe.

35Ī gīsī mutiwīlaga gīkī, 'Yasaagaga myeji īne gashike magesa?' Ali lūūlū, ī haha nalīmuwīla būūchagi a miso ging'we, mulole ū mu migūnda, mukūbona gīkī a magesa gashikaga.

36Ī haha ū ngesi wandije kwanukūla mheela, akūkumingaga matwajo kūlwa būpanga bupanga butashilaga; ībize gīkī ū ngesi nū mībi bayegele hamò.

37Nguno ū mu gīko gūlībonekana gūlī gwa ng'hana ū mhayo ūyo gūhayile gīkī, 'Ū mībi ūngī, nū ngesi ūngī.'

38Nalīmutūma kūshigesa īsho mutashikoyelile a bing'we, bashikoyela bangī; a bing'we mulingīla mu nīmo ūyo gwandiwa na bangī."

39Basamalia bingī ū mu nzengo gwenūyo bakanzunya, kūlwa mhayo gwa nkīma ūyo akagūhaya; ī gīkī, "Waniwīlaga pyī īyo nakīītaga."

40Hūna lūūlū a Basamalia aho bashika, būnomba ū Yesu alende lende hamò nabo; na ng'hana wikala nabo shikū ibīlī.

41Na bangī hangī bakazunya kūlwa mhayo gokwe.

42Būng'wīla ū nkīma gīkī, "Ī haha twigwaga bise benekīlī, na lūūlū twazunyaga; alīyo ītī kūlwa nguno ya mhayo gwako dūhū, twamanaga gete gīkī ū munhū ng'wenūyū ng'hana Mpīja wa ba mu sī."

Kūpījiwa kwa ng'witūnja wa nsugi

43Aho jabīta shikū ibīlī, ū Yesu wīnga a henaho ūja Galilaya.

44Kwike walī wamala kūhaya hape gīkī, Ū ng'hangi atinhagwa ikūjo ū mu sī ya ng'wawe!"

45Hūna aho washika ī Galilaya bingī ba bana Galilaya būng'wanukūla, nguno baalī bībona īyo akībeeja aho alī Yelusalemu kū shigukulu, īkī nabo baalī ko.

46Ūja ūūkashika hangī ī Kana ya Galilaya, ūko walī wagalūcha minzī gūbiza mvinya. Walīho nsugi nebe muna Kapelanaumu, walī asaatīlilwe ng'witūnja wakwe.

47Aho wigwa gīkī ū Yesu wīngile ī Būyudaya, alī mu Galilaya, wiza kūng'wikūmbīlīja atulumenhe, aje akampīje ū ng'wana wakwe. Nguno walī mandetendete, hihī na kūcha!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

48Alīyo ū Yesu ūng'wīla gīkī, “A bing'we ūlū mutabonile shimanīkījo nūūlū mihayo ya kūkumya, angū mmho mutūdūla gete ū kūzunya!”

49Ū nsugi ng'wenūyo ūng'wīla gīkī, “Baba ka tulumenhaga wangū, kūko kataalī kūcha u ngwanone!”

50Ū Yesu ūng'wīla gīkī, “Jaga ū ng'wana wako mpanga.” Ū munhū ng'wenūyo ūgūzunya ū mhayo ūyo akawīlwa na Yesu, ūja ng'hana.

51Aho alīshoka ūmanhya na batūmami bakwe, būng'wīla gīkī ū ng'witūnja wakwe wapīlile.

52Wahayūbabūja ī likanza īlo akandya kūbeeja, būng'wīla, “Igolo aho lyandya kūhūga ī līīmi; mu makanza gītī ga sa mpungatī, gwandya kwika ū nswiza.”

53A henaho ū ise ūmana hū lyene ī likanza īlo Yesu akang'wīla gīkī, Ū ng'wana wako mpanga.” Na lūūlū ūbiza nzunya, nī kaya yakwe pyī ī yose.

54Ī shenīsho shalī shimanīkījo sha kabīlī īsho a kabeeja ū Yesu aho alī mu sī ya Galilaya, hanze ya Būyudaya.

Yohana 5

Kūpījiwa kwa nsaatu wa myaka mingī

1Ha numa ya mihayo yenīyī, lyūshika ikanza lya shigukulu sha Bayudaya, ū Yesu ūlinha kūja Yelusalemu.

2Ū mu Yelusalemu lyalīmo ilambo hihī na mita nebe gwitanagwa gwa ng'holo, lyalī līpīndiwe mabīndo atanò, ū mu Shihebulania litanagwa Betizata.

3Ū mu mabīndo genayo bikalaga balambalalile moi balwīle ba būlī mbika, babboku na balemehazu, būyaga na a būūmà būhaama.

4Nguno makanza malebe malaika o ng'wa Seeba wikaga ū ng'wilambo lyenīlo, wagalibangūla a minzī. Ūyo wabizaga wa kwandya kwiponeja ū mu minzī ūlū galibangūka, wapīlaga pyī ū būlwīle ūbo walī nabo.

5Hūna lūūlū, walīho hoi munhū nebe walī wamala myaka makūmi adatū n'īnaane asaatile.

6Ū Yesu aho wamona alambalalile ūdeeba gīkī walī n'ikanza ilīhu alī henaho. Hūna ūmūja, Ūtogilwe ū kūpīla?”

7Nang'hwe ū nsaatu ng'wenūyo ūshosha gīkī, “Baba ū nene natī na munhū wa kūniponeja ū ng'wilambo ūlū galibangūka a minzī; ahene nakagemaga ū kwiyanga yangīla, alīyo aho nataalī ū kūshikīīla, akiponejaga moi ūngī wanitanga ū nene!”

8Hūna ū Yesu ūng'wīla, “Būūkaga ūshisole ī shilago shako, ūshimīze.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Haho na haho ū munhū ng'wenūyo ūpīla, ūshibūūcha ng'hana ī shilago shakwe, wandya kūshimīza ajile! Nīyo ū lūshikū lwenūlo lolī lo sabato.

10Hūna a Bayudaya būng'wīla ū munhū ūyo akapījiwa ng'wenūyo gīkī, “Bebe ī lelo sabato, ūtazunīlījiwe ū kūbūūcha shilago!”

11Nang'hwe ūbashokeja ūhaya gīkī, Ū munhū ūyo wanipījaga hū ng'wene walī waniwīla gīkī, ‘Shibūūchage ī shilago shako ūshimīze.’”

12Būmūja, “Nani ūyo wakūwīlaga ūshibūūche ūshimīze?”

13Kwike ū munhū ūyo akapījiwa ng'wenūyo, atang'witegelegije; nguno ū Yesu akīnga a h'ipandī lyenīlo kūlw'ibita lya banhū.

14Alīyo ū Yesu akīīta ūmonela mu hekalu ū munhū ng'wenūyo; ūng'wīla gīkī, Ū bebe wamalile kūpīla, ali lūūlū, ūtizīīta shibi hangī ūkagwīlwa mhayo gwabūbi kūtinda!”

15Ū munhū ng'wenūyo ūja ūūkabawīla a Bayudaya, gīkī ūyo akampīja walī Yesu.

16Hūna a Bayudaya bandya kūnuhya ū Yesu, nguno akabeeja mhayo gūlī gīko ha sabato.

17Nang'hwe ūbashokeja gīkī, Ū Baba akūtūmamaga nī haha, h'ī nguno yene nū nene nalītūmama.”

18Ū mhayo gwenūyo gūbenheleja a Bayudaya bongeje kūkooba kūmūlaga; nguno atagelelile kūkenaagūla sabato dūhū, alīyo akang'haya nū Mulungu gīkī alī Ise. Ūbiza wilenganīja na Mulungu!

Būdūla bo Ng'wana

19Nang'hwe ū Yesu ūshosha ūhaya, “Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, ū Ng'wana atīko kūbeeja nīmo nūūlū gūmò wei ng'wenekīlī, ūlū atūmonaga ū Ise akūbeejaga; nguno īyo akūbeejaga ū Baba h'īyo akūbeejaga nū Ng'wana.

20Ū Baba antogilwe no ū Ng'wana, na lūūlū akūng'oolekejaga pyī īyo akūbeejaga, na hangī akūng'oolekeja na mitaale kūtinda īyī, muyūkumya.

21Nguno gīt'ūmo Baba akabahembuchaga a bafu wabinha būpanga, h'ūmo nū Ng'wana akwītīlaga; nang'hwe akūbinhaga būpanga abo ahayile kūbinha.

22Na hangī ū Baba atalamulaga munhū nūūlū ūmò; anekelile Ng'wana pyī ū būlamuji,

23gīkī a bose bankūje ū Ng'wana, gīt'ūmo bankūgīgije ū Ise. Ūyo atankūgije ū Ng'wana atankūgije nū Ise, ūyo antūmile.

24Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, ūyo ūgwigwa ū mhayo gwane hama ūnsanya ūyo anitūmile, alī na būpanga butashilaga. Atīko kwingīla mu nsango, nguno wīngaga ū mu kūcha, wingīlaga mu būpanga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Hangī nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, ikanza līliza; nīyo īlī h'ī lyene. A bafu bakwandya kūliigwa ī lilaka lya Ng'wana o ng'wa Mulungu, abo bakūliigwa bakūbiza bapanga.

26Nguno ūmo Baba alī na būpanga mulī wei ng'wenekīlī, h'ūmo ang'winhīlile nū Ng'wana, nang'hwe kūbiza na būpanga ū mulī wei ng'wenekīlī.

27Nū būdūla bo kūlamula ang'winhile wei, īkī alī Ng'wana wa Munhū.

28Mutagūkumyage ū mhayo gwenūyū, nguno ikanza līliza; a banhū abo balī mu shigila bakwigwa ilaka lyakwe

29bafume moi. Abo bīītaga yawiza, bakūhimbukila mu būpanga, alīyo abo bīītaga yabūbi, bakūhimbukila mu nsango."

Kūkaanīlwa kwa ng'wa Yesu

30Ū nene natūdūla kwīta mhayo gose gose nene ng'wenekīlī dūhū. Nakalamulaga gīt'ūmo nakigwīlaga, nīyo ū būlamuji bone būtūngīlīgije. Nguno natakoobaga īyo nītogilwe nene ng'wenekīlī, alīyo īyo ayītogilwe ūyo anitūmile.

31Ūlū nikaanīla nene ng'wenekīlī, ū būkaanīji bone būtūbiza bo ng'hana.

32Alīho ūngī ūyo akūnikaanīlaga, hama namanile gīkī ū būkaanīji ūbo akūnikaanīlaga būlī bo ng'hana.

33A bing'we benekīlī mukatūma nhūng'wa kūja kūlī Yohana, nang'hwe ūkīkaanīla ī ng'hana.

34Kwike nahene ū nene natasendamīlile būkaanīji bo kwīngīīla kūlī munhū; ī yenīyī nalīyīhaya gīkī mupīle.

35Ū munhū ng'wenūyo walī chenge, shabakaga na kūmutiimīla; na hangī lyamuyejaga ī lisana lyakwe nūūlū īkī lyalī ly'ikanza iguhī.

36Alīyo ū nene nalī na būkaanīji būtaale kūtinda ū bo ng'wa Yohana. Ī milīmo īyo aninhile Baba kwīshikīlīja, hū wene ū būkaanīji bone. Ī milīmo īyo nakwīyītaga yenīyī, hū yene īkūnikaanīlaga gīkī ū Baba anitūmile.

37Nū Baba ūyo anitūmile nang'hwe akūnikaanīlaga. A bing'we mutaalī ū kūliigwa ī lilaka lyakwe nūūlū hado, nūūlū ī suso yakwe mutaalī ū kwībona.

38Pyī nū mhayo gokwe gūtīmo ū mu bing'we, nguno mutanzunije ūyo antūmile.

39Mukwikalaga ng'ūlola lola mu shandīkwa, nguno mukwiganikaga gīkī mukūkunga mo būpanga bo welelo, alīyo nī shene shikūnikaanīlaga nene!

40Lelo ū kwiza ū kūlī nene gīkī mubūpandīke ū būpanga, mutatogilwe!

41Ū nene natūkoobaga kūkumīlījiwa na banhū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

42Alīyo namumanile a bing'we; gīkī ū mu bing'we būtīmo ū būtogwa bo ng'wa Mulungu.

43Ng'walemile ū kūnanukūla ū nene īkī nizile mu lina lya ng'wa Baba; alīyo ūlū ūngī wiza mu lina lyakwe wei ng'wenekīlī, mukūng'wanukūla.

44Ī gīsī a bing'we īkī mukanukūlaga ikūjo kūfuma kū banhū biching'wi, mudūgije ginehe ū kūzunya alīyo mutakoobaga ikūjo lya ng'wa Mulungu ūyo alī we ūmò wike?

45Mutiganikage gīkī ū nene nakūmubūūla kūlī Baba, ū Musa ūyo munsendamīlile hū ng'wene akūmubūūla.

46Alīyo nahene ūlū ni munsanije ū Musa, nū nene ni ng'wanisanya, nguno ī shandīkwa shakwe shinihayile nene.

47A bing'we īkī mutashizunije ī shandīkwa shakwe, mudūgije kwīzunya ginehe ī mihayo yane?"

Yohana 6

Kūlisha banhū shihūmbī shitanò

1Hama hangi, ū Yesu wīnga a henaho ūja kū nkīlo gwa nyanza ya Galilaya (h'ī ya Tiberia).

2N'ibita itaale lya banhū lyūnondeela, nguno baalī bashibona ī shimanīkījo īsho walī washīta ū kū basaatu.

3Hūna ū Yesu na a bahemba bakwe būja mu lūgūlū, būūkigasha ng'wenūmo.

4Ī likanza lyenīlo shigukulu sha pasaka ya Bayudaya shalī hihī kūshika.

5Aho wabūūcha a miso gakwe ū Yesu, ūlībona ī libita lya banhū balīnkūūbīja; ūng'wīla Filipo gīkī, "Tūkagūle halī shilīwa sha kūbalisha a banhū benaba?"

6Kwike akagūhaya ū mhayo gwenūyo kūlwa kūngema, nguno ū wei walī amanile ū gwa kwīta.

7Ū Filipo ūnshokeja gīkī, "Nūūlū shikabiza shilīwa sha denali magana abīlī, gīkī būlī munhū apandīke twa kwilambya dūhū, nahene shitūbigela."

8Andulea, ūmò wa bahemba bakwe, ū nzunaye wa ng'wa Simoni Petelo, ūng'wīla gīkī,

9"Ūyū nyanda aha alī na migatī ītanò ya shayili na tūdīlo tūbīlī. Alīyo nahene ī shenīshi shilī shikolo kī, ū kū banhū bingī gīkī?"

10Nang'hwe ū Yesu ūhaya, "Bawīlagi a banhū bigashe." Ī lipandī lyenīlo gaalīho maswa mingī, bigasha ng'hana a banhū, a bagosha baalī gītī shihūmbī shitanò.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Ū Yesu wīsola ī migatī yenīyo, ūlūmba hūna ūbagabanhya pye abo baalī bigasha; nū tūdīlo wīta gīko. Būlī ng'wene ūpandīka gīt'ūmo boolī būdūla bo kalīīle kakwe.

12Aho bigeja ūbawīla a bahemba bakwe gīkī, “Gakumingagi a masaajiwa, shitizūjimīīla shose shose.”

13Būgakuminga, bokaja matangwa ikūmi na abīlī ga masaajiwa ayo gakasaaga kūfuma ū mu migatī īy'ītanò ya shayili īyo bakalya yenīyo.

14Hūna a banhū aho babona wīta shimanīkījo shilī gīko, bandya kūhaya, “Ī gete ū ng'wenūyū na ng'wene ū ng'hangi ūyo shing'wigelile kwiza mu sī!”

15Ū Yesu aho wabona gīkī balīhaya kwiza kūndima bantemye bo makaala, ūbīngīla; ūja mu lūgūlū iyene hangī.

16Aho lyabiza lya mhīndī, a bahemba bakwe būja kū nyanza,

17būūkingīla mu lyato būbuga bajile Kapelanaumu, kū nkīlo gwa nyanza. Nguno būkila nose ū būjikū, alīyo ū Yesu walī ataalī ū kwiza aho baalī.

18Kwimanīla gwabūūka nyaga ntaale, yūlibangūka no ī nyanza.

19Aho balībuga bajile, bahayuja kabukule ho hado ine gīko, būmona ū Yesu walyegeela ī lyato alīshimīza higūlya ya nyanza; bakogoha kībi no.

20Alīyo ū wei ūbawīla, “Mutogohage nalī nene.”

21Būbona hambū hambū nang'hwe ingīle ū mu lyato, kwike haho na haho ī lyato lyūshika ha ng'walo gwa sī īyo bajaga.

22Ū kū ntondo yaho ī libita lya banhū abo baalī basaaga kū nkīlo gwa nyanza bakadeeba gīkī, ī igolo yaho lyalīho lyato līmò dūhū. Bizūkwa gīkī ū Yesu atajile nabo a bahemba bakwe ū mu lyato lyenīlo, bakaja boi bike.

23Kwimanīla giza na mato gangī gafumile Tiberia, gūshika gūkola hihī nī lipandī īlo bakalīīla migatī aho ū Seeba akalūmba.

24Hūna ī libita lya banhū aho babona gīkī ū Yesu walī atīho na a bahemba bakwe, bingīla mu mato būbuga bajile Kapelanaumu, balīnkooba ū Yesu.

25Būūkampandīkīla kū nkīlo gwa nyanza; būng'wīla, “Rabi washikaga nanalī ū kūūnū?”

26Nang'hwe ū Yesu ūbashokeja ūhaya, “Leki namuwīle ū gwa ng'hana, a bing'we mutūnikoobaga kūlwa nguno mukabona shimanīkījo, alīyo kūlwa nguno mukalya migatī ng'wigūta.

27Lekagi ū kūkoya koyela shilīwa īsho shikashilaga, koya koyelagi ī sha kūshinga ho shiku jose; īsho alang'winhe ū Ng'wana wa Munhū, nguno hū ng'wene ūyo ameng'hilwe na Mulungu Baba.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28Hūna būmūja gīkī, “Twīte mhayo kī tūbize tūkūbeejaga milīmo ya ng'wa Mulungu?”

29Ū Yesu ūbashokeja ūbawīla, Ū nīmo go ng'wa Mulungu gūlī gīkī, nzunyagi ūyo antūmile wei.”

30Būng'wīla hangī gīkī, Ūlībeeja shimanīkījo kī tūshibone tūkūzunye? Ūlīīta mhayo kī?

31A bakūlūgenji bise aho balī kū matogolo balyaga mana, gīt'ūmo gwandīkilwe gīkī, ‘Wabinhaga ngatī gwa kūfuma ng'wigūlū balya.’”

32Hūna ū Yesu ūhaya, “Zunyagi nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, walī atī Musa ūyo wang'winhaga ngatī gwa kūfuma ng'wigūlū, alīyo ū Baba hū ng'wene ūyo akūng'winhaga ngatī gwa ng'hana gwa kūfuma ng'wigūlū.

33Nguno ū ngatī go ng'wa Mulungu gwamalile kwika kūfuma ū ng'wigūlū, kūlwa kūbinha būpanga a ba mu sī.”

34Hūna būng'wīla gīkī, “Seeba ūlatwinhage būlī lūshikū ū ngatī gwenūyū.”

35Nang'hwe ū Yesu ūbawīla, Ū nene hū nalī ngatī gwa būpanga. Ūyo wiza kūlī nene atūtuuba, nū yūyo ūnizunya atūkolwa nota na hado yaya.

36Kwike nalīmuwīla ng'wamalile ū kūnibona, alīyo mutūzunyaga.

37Pye abo aninhile Baba bakwiza ū kūlī nene, na būlī ng'wene ūyo wiza kūlī nene, natūmponya hanze na hado yaya.

38Nguno natikile kūfuma ng'wigūlū kwiza kwīta īyo natogilwe nene, alīyo īyo atogilwe ūyo anitūmile.

39Ū būtogwa bokwe ūyo anitūmile būlī gīkī, ū mu bose abo aninhile natizūnjimīīja nūūlū ūmò wabo, alīyo nalabahimbuche a ha lūshikū lo būkalīkījo.

40Nguno ū būtogwa bo ng'wa Baba būlī gīkī, būlī ng'wene ūyo ūmona ū Ng'wana na kūnzunya, abize na būpanga butashilaga, nane nakūhimbucha a ha lūshikū lo būkalīkījo.”

41A Bayudaya badya kuduguluma aho wahaya gīkī, Ū nene nalī ngatī ūyo gwikile kūfuma ng'wigūlū.”

42Būyūhaya gīkī, Ū ng'wenūyū atī hū ng'wene ū Yesu, ū ng'witūnja o ng'wa Yosefu? Tūhaya na a ba ise nū nina tūbamanile? Hama nibūlī akwihayaga gīkī, ‘Nalī ngatī gwikile kūfuma ng'wigūlū?’”

43Nang'hwe ū Yesu ūshosha ūbawīla, “Mutadugulumage

44atīho nūūlū ūmò ūyo adūgije kwiza kūlī nene, ūlū atadutilwe na Baba ūyo anitūmile; nane nakūhimbucha a ha lūshikū lwa būkalīkījo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

45Ū mu shandīkwa shing'we handīkilwe gīkī, ‘Pye bakūbiza balangilwe na Mulungu.’ Hūna lūūlū, būlī ng'wene ūyo akwigwaga kūfuma kūlī Baba wahūgūka, akwizaga ū kūlī nene.

46Atīho ūyo wamala kūmona ū Baba ūlū atī we wike ūyo afumile kūlī Mulungu; ū ng'wene h'ūyo wamona ū Baba.

47Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, ūyo ūzunya alī na būpanga butashilaga.

48Ū nene nalī ngatī gwa būpanga.

49A bakūlūgenji bing'we aho balī kū matogolo balyaga mana, alīyo nahene baacha.

50Ū ngatī ūyū gwene gwikile kūfuma ng'wigūlū, gīkī ose ose ūyo ūgūlya atizucha.

51Ū nene nalī ngatī gwa būpanga ūyo gwikile kūfuma ng'wigūlū, ose ose ūyo ūgūlya ū ngatī gwenūyū, akūbiza mpanga shiku jose. Ū ngati uyo naling'winha hu mīlī gwane uyo naligufunya kulwa bupanga bo welelo.”

52A Bayudaya bandya kūyoga hangī bakwihalalījaga balīhaya gīkī, Ū ng'wenūyū adūgije ginehe ū kūtwinha a bise ū mīlī gokwe tūgūlye?”

53Nang'hwe ū Yesu ūbawīla, “Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, ūlū mutagūlile ū mīlī go ng'wana wa Munhū, na kūgang'wa a mininga gakwe, būtīmo ū būpanga ū mu bing'we.

54Ū wa kūgūlya ū mīlī gwane, na kūgang'wa a mininga gane, alī na būpanga butashilaga, nane nakūhimbucha a ha lūshikū lo būkalīkījo.

55Nguno ū mīlī gwane shilī shilīwa sha ng'hana, na a mininga gane nago shilī shakūng'wa sha ng'hana.

56Ū wa kūgūlya ū mīlī gwane ūgang'wa na a mininga gane, akwikala mulī nene; nū nene nakwikala mulī wei.

57Ūmo alī mpanga ū Baba ūyo anitūmile, nū nene h'ūmo nalī mpanga kūlwa nguno ya ng'wa Baba. Nū wa kūnilya nene, akūbiza mpanga gīko kūlwa nguno yane.

58Ū ngatī gwenūyū gūtabizile gīt'ūyo balyaga bakūlūgenji abo baacha, ūyū gwene gūlī ngatī ūyo gwikile kūfuma ng'wigūlū; ū wa kūgūlya akūbiza mpanga shiku jose.”

59Ī mihayo yenīyī akīhaya alī Kapelanaumu akūlangaga ng'wisinagogi.

60Hūna lūūlū bingī ba bahemba bakwe aho bigwa ī yenīyo bandya kūhaya gīkī, Ū mhayo gwenūyū ndiimu, nani ūyo adūgije kūgwitegeleja?”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

61Ū Yesu aho wabona gīkī a bahemba bakwe bandya kūkuuma kuuma kūlwa nguno ya mhayo gwenūyo ūbabūja gīkī, “Gūlīng'wipamya ū mhayo gwenūyū?

62Īkūbiza ginehe lūūlū ūlū ng'ūmona ū Ng'wana wa Munhū alīlinha hangī ūko walī ī kwandya?

63Ū moyo h'ūyo gūkinhaga būpanga, ū mīlī gūtī na solobo nūūlū hado. Ī mihayo īyo nalīmuwīla h'īlī moyo, hama h'īlī būpanga.

64Alīyo balīho bamò bing'we abo batūzunyaga.” Kūfuma ha wandījo ū Yesu walī abamanile abo baalī batazunije, nū nodeeji wakwe walī aamanile.

65Ongeja hangī kūhaya, “Hī nguno yene naalī namuwīla gīkī ndūhū nūūlū ūmò ūyo adūgije kwiza kūlī nene, ūlū atinhilwe būdūla kūfuma kūlī Baba.”

66Kwandīja ikanza lyenīlo bingī ba bahemba bakwe būshoka kū numa, batadimanile nang'hwe hangī!

67Hūna ū Yesu ūbabūja nabo abo ikūmi na babīlī gīkī, “Hamo na a bing'we mutogilwe kūja?”

68Simoni Petelo ūshosha gīkī, “Seeba tūje kūlī nani hangī? Ū bebe hū ūlī nayo ī mihayo ya būpanga butashilaga!

69Twamalile kūzunya na kūbona hape gīkī, ū bebe hū ūlī ng'wene, ū Ng'wela o ng'wa Mulungu.”

70Nang'hwe ū Yesu ūnshokeja gīkī, “Natamusolile nene a bing'we ikūmi na babīlī, alīyo ūmò wing'we alī Shetani?”

71Akang'haya Yuda ng'wana Simoni Isikaliote; nguno hū walī ūmò wa babo ikūmi na babīlī, ūyo walī n'iganiko lya kūnodeela.

Yohana 7

Yesu na badūgūye

1Ha numa ya yenīyo, ū Yesu ūbiza wa kūyūyeelela mu Galilaya dūhū, oya ū kūyeelela ī Būyudaya; nguno a bana Būyudaya bakayūkooba kūmūlaga.

2Aho shegeela shigukulu sha Bayudaya ī sha Maduku,

3a bazunaye būng'wīla gīkī, “Īngaga shi lūūlū nū kūūnū, ūje na Būyudaya; nū kwene bakībone a bahemba bako ī milīmo yako īyo ūkwīyītaga!

4Wiyoolecha hape ū kū banhū bayūbona ūmo ūkwītīlaga; nguno atīho munhū nūūlū ūmò ūyo akakoobaga kūmanīka, alīyo hangī ū kūnū wibisa bisa ū mu katūmamīle kakwe!”

5A bazuna ye nabo baalī bataalī ū kūnzunya.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Nang'hwe ū Yesu ūbawīla, “Lītaalī ū kūshika ī likanza lyane ū nene, ī ling'we ī lyene līlīho gwa dūhū.

7A ba mu sī batīko ū kūmukolwa a bing'we, ū nene banikolilwe, nguno nakūbakaanīlaga gīkī ī milīmo yabo yabubi.

8Jagi a bing'we ū kū shigukulu, ū nene natūjaga ī haha ū kū shigukulu shenīshi, nguno ī likanza lyane lītaalī ū kūng'wa.”

9Aho wabawīla ī yenīyī wikala Galilaya.

10Bahayūja a bazunaye ū kū shigukulu, nū wei ūja, alīyo mu mbisīla, ītī mu kwiyoolecha bo hape.

11A Bayudaya aho balī ū mu shigukulu būyūnkooba, kūnū bakwiwīlaga, “Alī halī ū ng'wene ī gete?”

12Yūbūūka yombo nhaale ū ng'wibita kūlwa nguno yakwe; bangī būyūhaya, “Owiza;” alīyo bamò bahayaga, “Yaya akūlembagūlaga banhū dūhū!”

13Kwike walī atīho nūūlū ūmò, ū wa kūgima kūng'haya hape hape, nguno ya kūbogoha Bayudaya.

14Aho shashika ha gatī gatī ī shigukulu, ū Yesu wingīla ū mu hekalu, wandya kūlanga.

15A Bayudaya būyūkumya balīhaya gīkī, Ū ng'wenūyū ashimanile ginehe ī shandīkwa ū wei, alīyo atalangilwe nūūlū kūlangwa?”

16Ū Yesu ūbashokeja ūhaya gīkī, Ū būlangi ūbo nakūlangaga būtī bone bo ng'wenekīlī, būlī bokwe ūyo anitūmile.

17Ūlū munhū ūkooba kwīta īyo ayītogilwe ūyo anitūmile, akūwitegeleja ū būlangi wenūbū ūlū gīkī būfumile kūlī Mulungu, nūūlū nakūhayaga yane ng'wenekīlī dūhū.

18Ūyo akahayaga yakwe ya ng'wenekīlī, akikoobelaga ikūjo lyakwe. Alīyo ūyo akakoobaga ikūjo lyakwe ūyo antūmile, ū ng'wenūyo alī wa ng'hana, na hangī ū mulī wei būtīmo būbi.

19Ī gīsī ū Musa atang'winhile shilagīlo a bing'we, alīyo atīho nūūlū ūmò wing'we ūyo akashishikīlījaga? Hama ī gīsī nibūlī mulīkooba kūnibūlaga?”

20A banhū būnshokeja gīkī, “Hamo ūlī n'ihūgi shi ī gete, nani ūyo alīkooba kūkūbūlaga?”

21Nang'hwe ū Yesu ūshosha ūbawīla, “Nakabeeja nīmo gūmò, pye a bose ng'wandya kūkumya!

22A bing'we mukasaalaga munhū nūūlū ha sabato, īkī Musa wang'winha shilagīlo sha kūsaala, (nūūlū īkī shitafumile kūlī wei, alīyo kū bakūlūgenji).

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Mubonile īlī būgatū ū munhū ū kūsaalwa nūūlū ha sabato, gīkī shilagīlo sha ng'wa Musa shileke kūkenaagūlwa, hama ū nene nibūlī mukanipelanīla kūlwa kūpīja munhū ha sabato?

24Mutasolanhyage ū mu kalamulīle king'we, ng'ūlamula mu būtūngīlīja."

25Kwitulwa bana Yelusalemu balebe bandya kūbūja gīkī, Ū ng'wenūyū, atī ng'wene ūyo bakūkoobaga kūmūlaga?

26Hama ī haha angū lolagi alīyomba hape hape dūhū, alīyo batūng'wītīlaga nūūlū mhayo, hamo shi ī gete a basugi bamanile gīkī hū ng'wene ū Kilisito?

27Alīyo nahene ū ng'wenūyū tūmanile shi ūko afumile, lelo ū Kilisito ng'wenekīlī ūlū wiza, ndūhū nūūlū munhū ūmò ūyo akūmana ūko afumīīle!"

28Hūna ū Yesu aho alīlanga ū mu hekalu, ūhamuka n'ilaka lya higūlya ūhaya gīkī, "Na ng'hana bizagi munimanile ū nene, pyī nū kūko nafumile. Kwike natizile kūlwane nene ng'wenekīlī, ūyo anitūmile ng'wene ntūngīlīja; alīyo a bing'we mutaamanile!

29Ū nene naamanile nguno nafumile kūlī wei, hangī hū ng'wene ūyo anitūmile."

30Būhaya kūndima, alīyo īkī ī likanza lyakwe lyalī lītaalī ū kūshikana, atigelile nūūlū ūmò wa kūngoloolela makono.

31Ū ng'wibita lyenīlo bakakwīla a banhū ba kūnzunya, būyūhaya gīkī, Ū Kilisito ūlū alize, akwīta mitaale kūtinda īyo akwītaga ū ng'wenūyū?"

32A Bafalisayo būbigwa a banhū bakūng'hayaga mihayo īlī gīko mu kūng'ung'uula ng'ung'uula. Hūna a bagabīji bataale na a Bafalisayo būtūma bashilikale, gīkī baje bakandime.

33Nang'hwe ū Yesu ūhaya, "Lyasaagaga ikanza ido no ī lya kwikala hamò ning'we ū nene; najile kūlī we ūyo anitūmile.

34Mukūnikooba alīyo mutūnipandīka, nīyo mutūdūla ū kwiza ūko nalīkikala."

35A Bayudaya bandya kwilūnjalūnja boi benekīlī baliwīla gīkī, Ū ng'wenūyū, alīhaya kūja halī ūko dūtūdūla ū kūmpandīka a bise? Hamo alīhaya kūja kū balobeji ba kū sī ja Bayunani ayūbalanga na Bayunani kwenūko!

36Ū mhayo gwenūyū wagūhaya, ni gūlī na makūlū kī? 'Ī gīkī, Mukūnikooba alīyo mutūnipandīka,' nī gīkī, 'Ūko nalīkikala mutūdūla ū kwiza ko?'"

37A ha lūshikū lo kūmalīja shigukulu, ūlo lūlī lūshikū lūtaale, ū Yesu akīmīīla ūhamuka n'ilaka lya higūlya ūhaya gīkī, "Ose ose ūyo akolilwe nota ni izage kūlī nene ang'we.

38Ūyo ūnizunya, myongo ya minzī gabupanga īkwandya kūsela kūfuma mulī we, gīt'ūmo shandīkwa shihayīlile."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

39Ū mhayo gwenūyo akagūhaya kūlwa ng'wa Moyo Ng'wela, ūyo
bakūng'wanukūla a bazunya; nguno ū Moyo walī ataalī ū kwiza, īkī ū Yesu walī
ataalī ū kūgūngūhiwa.

40Hūna bangī ū ng'wibita aho bīyigwa ī mihayo yenīyo, būhaya gīkī, "Ī gete ū
ng'wenūyū hū ng'wene ū Ng'hangi!"

41Bangī gīkī, Ū ng'wenūyū Kilisito!" Alīyo bamò būhaya, Ū Kilisito afume
Galilaya?

42Tūhaya ī shandīkwa shihayile gīkī ū Kilisito alī wa lūganda lo ng'wa Daūdi, na
gīkī akūfuma Betelehemu, igūngūli īlo lyalī lya ng'wa Daūdi?"

43Būbiza bikīla kīla a banhū kūlwa nguno yakwe.

44Bamò babo būyūgengagenga kūhaya kūndima, alīyo atigelile nūūlū ūmò wa
kūngoloolela nkono gokwe.

45Nose a bashilikale būshoka ū kū bagabīji bataale na a Bafalisayo, būshikīla
kūbūjiwa gīkī, "Nibūlī ng'waneka?"

46A bashilikale benabo būshosha balīhaya gīkī, "Ataalī kūyomba munhū nūūlū
ūmò gīt'ūmo akūyombelaga ū munhū ng'wenūyū!"

47A Bafalisayo būbawīla, "Gashi hangī na a bing'we ng'wakalemva lemva!

48Ī gīsī nani ū mu basugi, nūūlū ū mu Bafalisayo ūyo anzunije ū munhū
ng'wenūyo?

49Lelo ī libita lya banhū īlī, a bene angū bazumilwe dūhū; nguno nīyo nī shilagīlo
batashimanile!"

50Ūmò wabo, Nikodemo, ūyo walī waja kūlī Yesu ī kwandya, ūbawīla gīkī,

51"Bing'we ī shilagīlo shise shikanamulaga ū munhū nūūlū ataalī kūdegelekwa
tame, īmanwe īyo akūyītaga?"

52Nabo būnshokeja balīng'wīla gīkī, Ū bebe nang'ho, ūlī muna Galilaya hamo shi
ī gete? Gīsīlījaga, ūkūbona nang'ho ī gīkī ataalī kwilonga ng'hangi kūfuma
Galilaya nūūlū kamò!"

[53Hūna busalang'hana, būlī ng'wene ūja kū ng'wakwe.

Yohana 8

1Alīyo ū Yesu ūja kū lūgūlū lwa mizeituni.

2A ha ntondo yaho ī dilū wiza hangī ū mu hekalu; na a banhū pye a bose biza ū
kūlī we, nang'hwe wigasha wandya kūbalanga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Kūhayimanīla balangi ba shilagīlo na Bafalisayo bang'wenha nkīma nebe, walī wasangīlijiwa mu būshihani ūding'wa; aho bashika būng'wīmīlīja kū būtongi wa banhū.

4Hūna būng'wīla ū Yesu gīkī, “Nangi ū nkīma ng'wenūyū wasangīlijiwa gwa mu būshihani.

5Alīyo ū mu shilagīlo, ū Musa atūlagīlile kūyūbabūlaga bo kūbaponda mawe a ba mbika yenīyī; al'ū bebe ūlīhaya ginehe?”

6Ū mhayo gwenūyū bakagūhaya gīkī bapandīkīle ho nguno ya kūnsola būbi. Alīyo ū Yesu winama dūhū, wandya kwandīka ha sī na lwala lokwe.

7Aho bongeja no no no ū kūngaagaanīla, nose ūgūngūmūka ūbawīla gīkī, Ūyo atī na shibi ū mu bing'we ni andyage ū kūmponda ī liwe.”

8Winama hangī ongeja ū kwandīka a ha sī.

9Aho bigwa gīko bandya kūfuma hanze ūmò ūmò, kwandīja a banamhala; nose ūsaaga wei iyene nū nkīma aho walī īmīīlile.

10Wahayūgūngūmūka ū Yesu ūmūja, “Baja halī mayū, atigelile nūūlū ūmò wa kūkwinha nsango?”

11Nang'hwe ūhaya, “Atigelile baba!” Hūna ū Yesu ūng'wīla, “Jaga nū nene natūkwinhaga nsango; kwike ūtizīīta shibi hangī kūfuma lelo.”]

12Ū Yesu wandya hangī kūbawīla alīhaya gīkī, Ū nene nalī Isana lya ba mu sī; ū wa kūnilondeela atūshimīzīla mu giiti, alīyo akūbiza n'isana lya būpanga.”

13A Bafalisayo būng'wīla, Ū būkaanīji wako ū bebe būtī bo ng'hana, nguno ūkwikaanīlaga bebe ng'wenekīlī.”

14Nang'hwe ū Yesu ūshosha ūbawīla gīkī, Ū nene nūūlū nikaanīla ng'wenekīlī, ū būkaanīji bone būlī bo ng'hana, nguno namanile ūko nafumile nū kūko najile; al'a bing'we mutamanile ūko nafumile nū kūko najile.

15A bing'we mukalamulaga banhū bo kūtūmamīla masala ging'we dūhū, alīyo ū nene natalamulaga munhū nūūlū ūmò.

16Hama nūūlū nūlamula nahene, nakatūngīlījaga nguno natī iyene, alīyo ū Baba ūyo anitūmile alī hamò nū nene.

17Nū mu shilagīlo shing'we handīkilwe gīkī, ū būkaanīji bo banhū babīlī būlī bo ng'hana.

18Ū nene ī chene nalikaanīla ng'wenekīlī, alīyo nū Baba ūyo anitūmile, nang'hwe akūnikaanīlaga.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Hūna būmūja gīkī, “Ni alī halī ū so?” Nang'hwe ū Yesu ūshosha, “A bing'we īkī mutanimanile ū nene, nū Baba mutūdūla ū kūmana; alīyo ūlū ni munimanile ū nene, ni mumanile nū Baba.”

20Ī mihayo yenīyī aho alīyīhaya, walī mu hekalu walangaga mu chumba sha kūbīkīla sabo; alīyo atigelile nūūlū ūmò wa kūndima. Nguno ī likanza lyakwe lyalī lītaalī ū kūshika.

21Hūna ūbawīla hangī gīkī, Ū nene nalīnga; mukūnikooba no, alīyo mukūchīla mu shibi shing'we dūhū, ūko najile mutūdūla a bing'we ū kwiza ko.”

22A Bayudaya bandya kūhaya gīkī, “Kolaga hamo alīhaya kwibūlaga shi, nibūlī akwikalaga ūhaya gīkī, ‘Ūko najile mutūdūla a bing'we ū kwiza ko?’”

23Nang'hwe ūbawīla hangī gīkī, “A bing'we bene mulī ba ha sī, ū nene nalī wa kwigūlya, mulī ba mu sī, ū nene natī wa mu sī.

24H'ī nguno yene nalīmuwīla gīkī mukūchīla mu shibi shing'we; nguno ng'hana mukūchīla mo ū mu shibi shing'we ūlū mutazunije gīkī ū nene hū Nalī Ng'wene.”

25A henaho būmūja gīkī, “Ī gete ū bebe, ūlī nani?” Nang'hwe ū Yesu ūbawīla, Ū nene namalaga kūmuwīla kwīngīīla ha wandījo!

26Nīyo nalī nayo mingī ī ya kūmuwīla na kūmulamula, alīyo īkī ūyo anitūmile alī wa ng'hana, nū nene nakwīhayaga ū mu sī īyo nakwīyigwaga kūfuma kūlī we.”

27Batitegelegije ī gīkī wabawīlaga ya ng'wa Ise.

28Hūna lūūlū ū Yesu ūbawīla gīkī, Ūlū mulansunge higūlya ū Ng'wana wa Munhū, hū mukūmana gīkī Nalī Ng'wene, nī gīkī natīītaga mhayo gose gose nene ng'wenekīlī dūhū. Alīyo nakūhayaga gīt'ūmo Baba akūnilangīlaga.

29Nguno ūyo anitūmile alī hamò nane; atanilekile iyene, īkī pye a makanza nakīītaga īyo yīnyegije wei.”

30Aho wīyomba ī mihayo yenīyī bingī bakanzunya.

31Hūna ū Yesu ūbawīla a Bayudaya abo bakanzunya gīkī, Ū mhayo gwane ūlū gwikala ū mu bing'we, mukūbiza bahemba bane.

32Hama mukwimana ī ng'hana, nīyo ī ng'hana yenīyo īkūng'wīnja ū mu būsese.”

33Būnshokeja gīkī, “A bise tūlī ba lūganda lo ng'wa Abulahamu, tūtaalī kūbiza basese ba ng'wa munhū nūūlū ūmò na hado yaya. Ni ginehe ūlīhaya gīkī tūkwīnjiwa mu būsese?”

34Ū Yesu ūbashokeja alīhaya, “Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, būlī munhū ūyo akīītaga shibi, ū ng'wenūyo nsese wa shibi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

35Hama ū nsese atī ng'wikaji wa ha kaya, ū ng'wana hū ng'wikaji wa ha kaya wa shikū jose.

36Hūna lūūlū ū Ng'wana ūlū ūng'winha wiyabī, mukūbiza mu wiyabī ng'hana.

37Namanile gīkī mulī ba lūganda lo ng'wa Abulahamu; alīyo mulīkooba kūnibūlaga, nguno ū mhayo gwane gūtīmo ū mu bing'we.

38Ū nene nakūhayaga īyo nakwībonaga kūfuma kūlī Baba, na a bing'we mukwītaga īyo mukigwaga kūfuma kūlī sīng'we."

39Būnshokeja balīhaya gīkī, "A bise ū sīswe Abulahamu." Nang'hwe ū Yesu ūbawīla, Ūlū ni mulī baana ba ng'wa Abulahamu, ni mukwītaga ī milīmo ya ng'wa Abulahamu.

40Ī gīsī ī haha mulīhaya kūnibūlaga, alīyo ū nene nalīmuwīla ya ng'wa ng'hana dūhū, īyo nayigwile kūfuma kūlī Mulungu; ū Abulahamu atīītile ī gīko na hado yaya.

41A bing'we mukwītaga dūhū ī milīmo ya ng'wa sīng'we." Būng'wīla, "A bise tūtī ba nda ya bū; tūlī na Sīswe ūmò, ng'wene Mulungu."

42Ū Yesu ūbawīla, Ū Mulungu ūlū ni Sīng'we ni munitogilwe nū nene, nguno nizile kūfuma kūlī Mulungu, natizile nene ng'wenekīlī dūhū, anitūmile wei.

43Ī gīsī nibūlī mutūyitegelejaga īyo nakwīsomboolaga? Angū īlī kūlwa nguno mutadūgije ū kūgwigwa ū mhayo gwane.

44A bing'we mulī ba ng'wa sīng'we Shetani, h'ī chene mutogilwe ū kwīta gīt'ūmo kūlī ū kwikūmva kwa ng'wa sīng'we. Ū wei alī mūlagi kūfuma kale na kale, na hangī atīmīīlaga a ha ng'hana, nguno ū mulī wei ītīmo ī ng'hana. Ūlū ūhaya būlomolomo numho alīhaya īyo īlī mulī we, nguno nomolomo, na ise wa būlomolomo.

45Alīyo ū nene, munikolilwe nguno nakūmuwīlaga ya ng'hana.

46Ī gīsī nani ū mu bing'we ūyo alīnikaanīla gīkī nalī na shibi? Hama ūlū namuwīla ī ya ng'hana, nibūlī mutūnizunīlījaga?

47Ūyo alī wa ng'wa Mulungu akīyigwaga ī mihayo ya ng'wa Mulungu, a bing'we mutūdūla ū kwīyigwa nguno mutī ba ng'wa Mulungu."

48A Bayudaya būshosha būng'wīla, "Ī gīsī tūtūtūngīlījaga ūlū twahaya gīkī ūlī Nsamalia na hangī ūlī n'ihūgi?"

49Nang'hwe ū Yesu ūshosha gīkī, Ū nene natī n'ihūgi, nankūgije dūhū ū Baba, kwike a bing'we hū mutanikūgije ū nene.

50Ū nene natikoobelaga ikūjo lyane ng'wenekīlī; alīho ūyo akūlīkoobaga, nīyo hū ng'wene ū namuji.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

51Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, ūlū munhū ūgūdima ū mhayo gwane atūlībona ī licha kūshisha welelo bose."

52A henaho a Bayudaya būng'wīla, "Ī haha lūūlū twamana gete gīkī ūlī n'ihūgi. Ū Abulahamu waacha, pye na a bahangi; ū bebe nang'ho ukuhayaga kūhaya gīkī, 'Ūlū munhū ūgūdima ū mhayo gwane atūlībona ī licha kūshisha welelo bose!'

53Ū bebe ūlī ntaale kūtinda ū nkūlūgenji wise ū Abulahamu īkī waacha, na a bahangi pye a bose abo baacha? Ī gete, ū bebe ūligīmba gīkī ūlī nani?"

54Ū Yesu ūshosha, Ūlū nikumīlīja nene ng'wenekīlī nakūbiza natī n'ikūjo; ū Baba ūyo mulīng'haya gīkī Mulungu wing'we, ū ng'wene anikūgije.

55A bing'we mutaamanile, ū nene ng'wene naamanile. Ūlū nūhaya gīkī nataamanile nakūbiza nalinomolomo gīt'ūmo mulī a bing'we; ū nene naamanile, nū mhayo gokwe nagūmanile.

56Ū nkūlūgenji wing'we ū Abulahamu walī na ng'hūmbū ja kūlībona ī likanza lyane, aho walībona ūyega."

57A Bayudaya būng'wīla, "Mm! Ū bebe ūtaalī nūūlū kūshisha myaka makūmi atanò, wamonelile halī ū Abulahamu?"

58Ū Yesu ūbashokeja ūhaya, "Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, ū Abulahamu aho ataalī ū kūbiza ho, ū Nene nalīho!"

59Būsola mawe hangī gīkī bamponde, alīyo ū Yesu ūbitūlūganya wibisa; hūna ūfuma ū mu hekalu ūja.

Yohana 9

1Aho ajile, ūmona munhū walī mboku kūfuma kūbyalwa kwakwe.

2A bahemba bakwe būmūja gīkī, "Rabi nani ūyo akīīta shibi nose ū munhū ng'wenūyū ūbyalwa mboku, wei ng'wenekīlī, nūūlū babyaji bakwe?"

3Ū Yesu ūshosha ūhaya, "Ndūhū ūyo akīīta shibi; atī wei nūūlū batī babyaji bakwe. Alīyo kūlwa gīkī, ū mulī we yoolechiwe milīmo ya ng'wa Mulungu.

4Shitwigeleelilwe kwītūmama ī milīmo yakwe ūyo anitūmile aho ītaalī līīmi; būkwingīla būjikū aho munhū ose ose atūdūla kūtūmama.

5Ū nene aho nataalī mu sī, nalī Isana lya mu sī."

6Aho wīhaya ī mihayo yenīyo ūswa mate ha sī, ūbeeja malongo; a malongo genayo umila u bulolo wenubo ū munhū ng'wenūyo kū miso.

7Huma ūng'wīla gīkī, "Jaga ūkilugute kwilambo lya Siloamu;" (makūlū gaho: Watūmagwa). Ng'hana ūja ūūkiluguta, ūshoka alībona.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8A bazenganwa na a babo bamonaga kwīngīīla kale gīkī walī ng'wilombeleja
bandya kūhaya, “Bing'we ū munhū ng'wenūyū atī ng'wene ūyo olikalaga
igashije akwilombelejaga?”

9Bangī būyūhaya, “Hū ng'wene,” bamò, “Yaya atī ng'wene, ikolile nang'hwe
dūhū.” Hūna ū wei ng'wenekīlī ūhaya gīkī, “Nalī ng'wene!”

10Būmūja, “Galoleechaga ginehe a miso gako?”

11Nang'hwe ūbawīla, Ū munhū ūyo akitanagwa Yesu walī wabeeja bulolo
unibila a ha miso gane, hūna ūniwīla gīkī, ‘Jaga kū Siloamu ūkilugute;’ nūja
nūkiluguta, nandya kūbona!”

12Nabo būmūja, “Alī halī ū munhū ng'wenūyo?” Nang'hwe ūhaya, “Natamanile!”

13Ūyo walī mboku ng'wenūyo nose būntwala kū Bafalisayo,

14nguno ū Yesu aho akabeeja malongo ūgafumbūla a miso gakwe, lwalī lūshikū
lo sabato.

15Hūna a Bafalisayo būmūja nabo hangī, ūmo īkajīla nose wandya kūbona.
Nang'hwe ūbawīla gīkī, “Walī wanibila bulolo a ha miso gane nūkiluguta
nandya kūbona.”

16Bamò ba Bafalisayo būyūhaya gīkī, Ū munhū ng'wenūyū atafumile kūlī
Mulungu, h'ī chene atūshidīlīlaga ī shilagīlo sha sabato.” Alīyo bangī būyūhaya,
Ū munhū wa shibi adūgije kūbeeja shimanīkījo shilī gīkī?” Būbiza ho wikīla kīji
a ha gatī yabo.

17Hūna būmūja hangī ūyo walī mboku; gīkī, “Ī gīsī, ū bebe ūlīng'wiganikīla
ginehe ū munhū ng'wenūyo īkī wafumbūlaga miso gako?” Nang'hwe ūhaya,
“Ng'hangi ū ng'wenūyo!”

18A Bayudaya batazunije ī gīkī walī mboku ī kwandya hanuma wandya kūbona,
kūshisha būbitana a babyaji bakwe ūyo akinhwa kūbona ng'wenūyo.

19Būbabūja balīhaya gīkī, “Angū ū ng'wenūyū na ng'wene ū ng'witūnja wing'we
ūyo mukūhayaga gīkī wabyalwa mboku? Al'ī haha yajaga ginehe nose alībona?”

20Nabo a babyaji bakwe būshosha būhaya, “A bise tūmanile gīkī ū ng'wenūyū
ng'witūnja wise, nī gīkī walī mboku kūfuma kūbyalwa kwakwe.

21Alīyo ūmo yajīlaga nose ī haha alībona, tūtamanile. Nū yūyo wagafumbūlaga
a miso gakwe tūtaamanile; mūjagi akūhaya wei ng'wenekīlī īkī ntaale.”

22A babyaji bakwe baalī babogoha a Bayudaya, nguno a Bayudaya baalī balya
gwīnda, bizunīlīja gīkī munhū ose ose ūlū ūlinda ūhabūla kūhaya gīkī ū Yesu hū
ng'wene ū Kilisito, akūkīndīkwa; afunyiwe ū ng'wisinagogi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23H'ī nguno yene a babyaji bakwe bakahaya gīkī, “Mūjagi wei ng'wenekīlī īkī ntaale!”

24Hūna būng'witana hangī lūkangala lo kabīlī ū munhū ūyo walī mboku ng'wenūyo. Būng'wīla gīkī, “Bebe ng'ogohage Mulungu, a bise tūmanile gīkī ū munhū ng'wenūyū alī na shibi!”

25Nang'hwe ūbashokeja alīhaya, Ū nene natamanile ī gīkī alī na shibi, namanile mhayo gūmò dūhū, gīkī naalī mboku; alīyo ī haha nalībona!”

26Hūna būnkomela kūmūja gīkī, “Walī wakwītīla mhayo kī ī gete? Wagafumbūlaga ginehe a miso gako?”

27Ūbashokeja gīkī, “Angū namala kūmuwīla haha dūhū ng'ūlema ū kūnidegeleka, nibūlī mulītogwa kwigwa hangī? Ī gete hamo ning'we mulīkooba kūbiza bahemba bakwe shi?”

28Būnfīkīlīja balīhaya gīkī, Ū bebe angū hū ūlī ng'hemba wakwe ū munhū ng'wenūyo; a bise tūlī bahemba ba ng'wa Musa.

29Tūmanile gīkī ū Mulungu walūngalūngaga nū Musa; lelo ū munhū ng'wenūyo, ū ng'wene tūtamanile nū kūko afumile nīyo!”

30Ū munhū ūyo walī mboku kwandya ūbashokeja alīhaya, “Yee! Alīyo būlī, ū gwenūyū mhayo gwa kūkumya no, gīkī mutamanile ūko afumile, alīyo wafumbūlaga miso gane ū nene!

31Tūmanile gīkī ū Mulungu atabigwaga a banhū ba shibi, alīyo ū munhū ūlū ūng'ogoha Mulungu na ūbiza nshikīlīja wa mihayo īyo ayītogilwe, ū ng'wenūyo akūng'wigwa.

32Kūfuma kwandya na kwandya, gūtaalī kwigwiwa gwa gīkī munhū wafumbūla miso ga mboku kwīngīīla kūbyalwa kwakwe.

33Ū munhū ng'wenūyū ūlū ni walī atafumile kūlī Mulungu, ni atadūgije kwīta mhayo gose gose!”

34Bahayūshosha būng'wīla gīkī, Ū bebe angū nīyo wabyalīlwa mu shibi, nang'ho ūdūgije kūtūlanga mhayo kī a bise?” Būmpeeja, būnkīndīka na kūnkīndīka!

35Ū Yesu akigwa gīkī bampeegije ū munhū ng'wenūyo. Aho wamona ūng'wīla gīkī, “Bebe wanzunije ū Ng'wana wa Munhū?”

36Nang'hwe ūshosha ūhaya, “Ni nani shi baba nanzunye?”

37Nang'hwe ū Yesu ūng'wīla, “Wamonaga nguno ūyo alīyomba nang'ho hū ng'wene!”

38Nang'hwe ūhaya, “Nazunyaga Seeba!” Winama ūnamya.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

39Hūna ū Yesu ūhaya gīkī, Ū nene nizile kūbalekanya a ba mu sī; a babboku bayūbona, abo bakūbonaga babbokule!”

40Bamò ba Bafalisayo abo baalī nang'hwe aho bīyigwa ī yenīyo būng'wīla, “Bebe hū kūhaya gīkī na a bise tūlī babboku?”

41Nang'hwe ū Yesu ūbawīla, Ūlū ni mulī babboku ni mutī na shibi; alīyo ī haha īkī mukwihayaga gīkī, ‘Tūkūbonaga’ mukwikala na shibi shing'we!”

Yohana 10

Ndīmi o wiza

1“Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, ū munhū wa kūbītīla kūngī ūlū alingīla mu Lubigili lwa ng'holo, ūleka kūbītīla ha mīta, ū ng'wenūyo sambo; hangī nyoli.

2Alīyo ū ndīīmi wajo ī ng'holo akabītīlaga ha mīta.

3Ū ng'wenūyo akalugūlīlagwa nū nang'hani o ha mīta, nī ng'holo jikaliigwaga ī lilaka lyakwe, nīyo akajitanaga būlī yene na lina lyayo, wajichilūla.

4Ūlū ūjichilūla akatongelaga, najo jayūnondeela, nguno jilīmanile ī lilaka lyakwe.

5Ū ngeni jitūnondeela, jikūmpeela nguno jitagamanile a malaka ga bageni.”

6Ū Yesu aho wabinha ū lūsumo lwenūlo, bakakīja ū kwīyitegeleja īyo wabawīlaga.

7Hūna lūūlū ū Yesu ūhaya hangī, “Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, ū nene nalī mīta gwa ng'holo.

8Abo baanitanga ū kwiza, pye a bose basambo na banyoli; alīyo ī ng'holo jitabigwile.

9Ū nene nalī mīta, būlī ng'wene ū wa kwingīla kūbītīla mulī nene akūpīla; akwingīla na kūfuma, hangī akūpandīka shilīwa.

10Ū sambo atizaga ūlū ītī kūlwa kwiba na kūbūlaga, na kūkenaagūla. Ū nene nizile gīkī ī ng'holo jipandīke būpanga, nīyo bupanga gete!

11Ū nene nalī Ndīīmi wawiza; ū ndīīmi wawiza akeegaga būpanga bokwe kūlwajo ī ng'holo.

12Alīyo ū ng'witūmamīja wa mheela, ūyo jitī jakwe ī ng'holo, ūlū ūbona mhūge īliza akajilekaga wapeela. Yakūhayūshika ī mhūge yandya kūjibūlaga, yūjitaja jūbbalasana!

13Ū wei īkī ng'witūmamīja wa mheela dūhū, atīko ū kūjidīlīla ī ng'holo.

14Ū nene nalī Ndīīmi wawiza; najimanile ī jane, nī joi ī jane jinimanile ū nene.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Ūmo animanīlile ū Baba, nū nene h'ūmo naamanīlile ū wei; na nalīweega ū
būpanga bone kūlwajo ī ng'holo.

16Hangī nalī najo na jingī, ījo jitīmo ū mu lūbīgīlī lwenūlū; najo īnigeleelilwe
najenhe, lībize idale līmò, ha sīlīlī ya Ndīīmi ūmò. Nī jene jikūyūliigwa ī lilaka
lyane.

17Ū Baba anitogilwe kūlwa nguno yenīyī, ī ya kūweega ū būpanga bone, gīkī
nabūsole hangī.

18Atīho wa kūnitaaja; nene ng'wenekīlī nalībūfunya, nalī na būdūla bo
kūbūfunya, hama nalī nabo nū būdūla bo kūbūsola hangī. Ū mhayo gwenūyū
nagwanukūla kūfuma kūlī Baba."

19A henaho wigela wikīla kīji hangī ū mu Bayudaya kūlwa mihayo yenīyo.

20Bingī būhaya gīkī, "Alīkoyiwa lishibu ū ng'wenūyū; nūwe nsaji, wakī mulikala
ng'wandegelekaga?"

21Bamò būyūhaya gīkī, "Ī yenīyī ītī mihayo ya munhū w'ishibu; ū w'ishibu
adūgije kūfumbūla miso ga babboku?"

Shigukulu sha kwiyeeja

22Ikanza ilebe mu shikū ja mbeho ya mu shiyaga, ū mu Yelusalemu shikabiza
ho shigukulu sha banhū kwiyeeja.

23Lwise lūmò ū Yesu aho akūshimīza shimīzaga mu hekalu, ng'wibīndo lya
ng'wa Solomoni,

24kūhayimanīla Bayudaya bampīndya; bandya kūmūja gīkī, "Alīyo ī gete
ūkwikala watūzwanjaga maganiko kūshisha nanalī? Ū bebe ūlū ūlī Kilisito
tūwīlage hape!"

25Nang'hwe ū Yesu ūbashokeja gīkī, Ū nene naamalile kūmuwīla ng'ūlema ū
kūzunya. Nīyo nī milīmo īyo nakūyītaga mu lina lya ng'wa Baba īkūnikaanīlaga.

26Alīyo a bing'we mutūzunyaga nguno mutī bamò ba mu ng'holo jane.

27Ī ng'holo jane jikaliigwaga ī lilaka lyane, nū nene najimanile; nīyo
jikanilondeelaga,

28nane najinha būpanga butashilaga. Hūna lūūlū ī joi jitūcha kūshisha welelo
bose; na hangī atīho nūūlū ūmò ūyo adūgije kūjipula ū mu nkono gwane.

29Ū Baba ūyo waninha alī ntaale kūtinda pye a bose, na lūūlū atīho nūūlū ūmò
wa kūdūla kūjipula ū mu nkono go ng'wa Baba.

30Ū nene nū Baba tūlī ūmò."

31A Bayudaya būsola mawe hangī gīkī bamponde.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

32Nang'hwe ū Yesu ūbabūja gīkī, “Naamalile kūng'oolekeja milīmo yawiza mingī ī ya kūfuma kūlī Baba; gūlī ginehe ū mu yenīyo ūyo gūlīng'wenheleja kūniponda mawe?”

33Nabo a Bayudaya būnshokeja gīkī, “Tūtūkūpondaga kūlwa nguno ya nīmo gwawiza, alīyo kūlwa nguno ya kwigīmba gīkī ūlī Mulungu; ū bebe ūyo ūlī munhū dūhū!”

34Nang'hwe ū Yesu ūbashokeja alīhaya, “Ī gīsī ū mu shilagīlo shing'we ītandīkilwe gīkī, ‘Nene nahayile, a bing'we mulī bamulungu?’

35Nose ū Mulungu ūlū alībahaya gīkī bamulungu abo mhayo gokwe gūkabizīīlaga, alīyo nī shandīkwa hū shitīko kulamba,

36a bing'we ūyo wejiwa na Baba ūtūng'wa mu sī, hū mulīng'wīla gīkī, ‘Ūlī n'ibengwe;’ īkī nalīhaya nalī Ng'wana wa ng'wa Mulungu?

37Ūlū natūbeejaga milīmo ya ng'wa Baba lekagi ū kūnizunīlīja.

38Alīyo ūlū nalībeeja, nūūlū īkī mutūnisanyaga ū nene, īzunyagi ī milīmo mupandīke kūmana na kwitegeleja gīkī ū Baba alī mulī nene, nū nene nalī mulī Baba!”

39A henaho hangī būgaagaana kūhaya kūndima, alīyo ū wei ūbijimīīja ūbiza wīnga ū mu makono gabo.

Seeba ng'wene bupanga

40Ūja hangī kū nkīlo gwa Yolodani, ūūkikala kwenūko; ūko Yohana akandīja kūbatīīja.

41Aho alī kwenūko bingī būyiza koi, nīyo būyūhaya gīkī, “Ī chene ū Yohana atabeegije shimanīkījo shose shose, alīyo ī mihayo īyo wang'hayaga ū munhū ng'wenūyū, pyī ya ng'hana!”

42Nū kwene būkwīla a ba kūnzunya.

Yohana 11

Kūcha kwa ng'wa Lazalo

1Munhū nebe akasaata, lina lyakwe Lazalo muna Betania, chalo sha ba Malia na ng'wanong'wawe Malita.

2Ū Malia ūyo nsīzaye akasaata ng'wenūyo, hū ng'wene ūyo akang'witīīla maguta ū Seeba, nī mhambala jakwe ūjipyagūla na nzwīlī jakwe.

3Hūna lūūlū a bashīke ba shikūlū na shizuna benabo būntūmīla nhūng'wa balīhaya gīkī, “Seeba ūyo ūntogilwe alīsaata!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Nang'hwe ū Yesu aho wigwa ūhaya, Ū būsaatu wenūbo būtī bo kūbūlaga, ū boi bo kwenha ikūjo kūlī Mulungu, ū Ng'wana wa ng'wa Mulungu akūjiwe mu nzīla yenīyo."

5Ū Yesu walī abatogilwe no a ba Malita nū ng'wanong'wawe, hamò nū Lazalo.

6Alīyo nahene nūūlū aho wigwa gīkī walī nsaatu akalenda shikū ibīlī ūko walī kwenūko.

7Ha numa yaho ūbawīla a bahemba bakwe gīkī, "Tūjagi hangī ī Būyudaya."

8Nabo a bahemba bakwe būng'wīla, "Rabi tūje ko hangī alīyo haaha haaha dūhū a Bayudaya balūkoobaga kūkūbūlaga?"

9Nang'hwe ū Yesu ūbashokeja gīkī, "Ī likanza lya līīmi ū mu lūshikū, līti na sa ikūmi n'ibīlī? Ū munhū ūlū alīshimīza makanza ga līīmi atūdūla ū kwipama, nguno ī lisana lya mu sī līlīntwimīla.

10Alīyo ūlū ūshimīza būjikū, akwipama nguno atī nalyo ī lisana."

11Aho wamala kūhaya gīko ūbawīla, Ū nwani ng'wichiswi ū Lazalo olaalile, alīyo nalīja nakaamishe."

12A bahemba bakwe būng'wīla, "Seeba ūlū gīkī alaalile dūhū, akūmisha."

13Alīyo ū Yesu wahayaga mhayo gwa lūfu lo ng'wa Lazalo; a bene biganika alīhaya mhayo gwa kūlaala tūlo dūhū.

14Hūna lūūlū, nose ūbawīla hape ū Yesu; gīkī, Ū Lazalo wazumalīkile!

15Kwike nalī na būyegi kūlwa nguno ying'we, īkī naalī natīko koi; mupandīke kūzunya. Na lūūlū tūjagi ūko alī!"

16Hūna ū Tomaso, ūyo akitanagwa w'ibasa, ūbawīla a bahemba biye gīkī, "Tūjagi ko nise tūkache hamò nang'hwe!"

Yesu ng'wene buhimbuka na būpanga

17Hūna lūūlū ū Yesu aho washika ko, ūnsanga wamalile shikū ine alī mu shigila.

18Ī Betania yalī hihī dūhū nī Yelusalemu, gītī lūgendo luguhi duhu.

19Na Bayudaya bingī baalī biza ū kūbalangamīla a ba Malita nū Malia, kūlwa kūchīlwa na nsīza wabo.

20Hūna ū Malita aho wigwa gīkī ū Yesu aliza, ūja kūnsūng'wanha; ū Malia ūsaaga mu kaya igashije.

21Ū Malita ūng'wīla ū Yesu gīkī, "Seeba ūlū ni walīho ni atachile ū nsīza wane.

22Alīyo nī haha namanile gīkī, yose yose īyo ūnomba ū Mulungu akūkwinha dūhū!"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Ū Yesu ūng'wīla, Ū nsīzayo akuhimbuka.”

24Ū Malita ūhaya gīkī, “Namanile akuhimbuka mu būjūūko bo kū būkalīkījo w'ikanza!”

25Ū Yesu ūng'wīla, Ū Nene hū nalī buhimbuki na Būpanga, ūyo ūnizunya nūūlū ūcha akūbiza mpanga.

26Na būlī munhū mpanga ūyo anisanije nene atūcha shiku jose. Ūlīgūzunya ū gwenūyū?”

27Ū nshīke ūng'wīla, “Alichene Seeba, nazunije gīkī ū bebe hū ūlī ng'wene ū Ng'wana wa ng'wa Mulungu; ū Kilisito ūyo shiigelile ize mu sī!”

28Aho wamala kūhaya gīko ūja ūūkang'witana ha mhūjo ū Malia, ū ng'wanong'wawe, ūng'wīla, Ūūyū kūūnū ū Nangi, nīyo alīkwitana!”

29Nang'hwe aho wigwa dūhū ī gīko ūbūūka wangū wangū, ūja ū kūlī Yesu.

30Ī likanza lyenīlo ū Yesu osangwa ataalī ūko Malita akansangīla, walī ataalī ū kūshikīīla ū mu chalo.

31A Bayudaya abo baalī nang'hwe mu kaya ū Malia bakūnūngūjaga, aho bamona wabūūka wangū wangū ūfuma hanze, nabo būnkūūbīja; nguno bakiganika gīkī hamo wajaga kū shigila akalīle.

32Hūna ū Malia wahayūshika aho walī ū Yesu, aho wamona ūngwīla mu magūlū, kūnū alīng'wīla gīkī, “Seeba ūlū ni walīho aha ni atachile ū nsīza wane!”

33Ū Yesu aho wamona alīlīla na a Bayudaya abo baalī nang'hwe nabo balīlīla, akasaatwa hataale no, ūkoya ū mu moyo.

34Hūna ūbūja, “Ng'wamīkile halī?” Būng'wīla, “Nzūgū ūlole Seeba!”

35Ū Yesu ūlīla shisoji!

36A Bayudaya būhaya gīkī, “Mulībona ūmo walī antogelilwe!”

37Bangī būhaya, Ūyū angū hū ng'wene ūyo walī wafumbūlile miso ga mboku, ni atanang'hanile nū ng'wenūyo atizūcha?”

38Ū Yesu aho alīja ū kū shigila ūkoya hangī ū mu moyo. Ī shigila shalī gīt'ihalo; a ha mīta lyūpilingītījiwa hoi iwe itaale lyūlugala.

39Hūna ū Yesu ūbawīla, “Lyīnjagi ī liwe!” Ū Malita ū ilūmbūye wa mfu ūhaya, “Seeba ī haha alīnung'ha, nguno ū lwenūlū lūshikū lwa kane agumilwe!”

40Nang'hwe ū Yesu ūng'wīla, “Natakūwīlile gīkī ūlū ūzunya ūkūlībona ī likūjo lya ng'wa Mulungu?”

41Hūna lūūlū būlyīnja ho ī liwe. Ū Yesu ūbūūcha miso ūlangamīla kwigūlya; hūna ūhaya, “Baba nalīkūlūmba īkī ūkaniigwaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

42Na namanile gīkī ūkaniigwaga būlī gwa, alīyo ū mhayo gwenūyū nalīgūhaya
kūlwa nguno y'ibita īlo lyīmīīlaga aha; bazunye gīkī, ū Bebe hū ng'wene ūyo
ūnitūmile.”

43Aho wamala ū kūhaya ī yenīyo, ūhamuka n'ilaka itaale gīkī, “Lazalo, fumaga
hanze!”

44Ūyo walī achile ūfuma akonzeelile myenda ya kūjīkīlwa, na a magūlū gakwe
na a makono gatungilwe; nū kū būshū akundīkījiwe shitambaala. Ū Yesu
ūbawīla gīkī, “Ntaligūlīlagi muneke aje.”

45Bayudaya bingī abo baalī biza kūbalūngūja ba Malia, aho bībona īyo akīyīta ū
Yesu, būnzunya.

46Alīyo bamò babo būja kū Bafalisayo būūkabawīla īyo akībeeja.

47A bagabīji bataale na a Bafalisayo būbilinga ibanza, bandya kwiwīla gīkī, “Ī
gete twīte mhayo kī? Īkī ū munhū ng'wenūyū alīja ongeja dūhū ū kūkwīja ī
shimanīkījo!

48Ūlū tūng'wiloleela gīko dūhū pye a banhū bakūnsanya, nose a Balumi bakwiza
balīkenaagūle ī lipandī lise, nī lihanga lise!”

49Ū ng'waka gwenūyo ū ntaale wa bagabīji walī Kayafa; nang'hwe walī hamò
nabo ū ng'wibanza lyenīlo. Na lūūlū ūbawīla gīkī, “Angū a bing'we mutūmanaga,

50nīyo mutitegelejaga gete, gīkī shiigelile munhū ūmò abachīlīle a banhū;
lītizūyagala ī lihanga ī lyose!”

51Ū mhayo gwenūyo atihayīlile wei ng'wenekīlī dūhū, alīyo īkī ū ng'waka
gwenūyo walī ngabīji ntaale. Na lūūlū akahanga, gīkī ū Yesu akūlīchīlīla ī
lihanga lya Bayudaya.

52Na hangī ītī ihanga lyenīlo dūhū, alīyo abakuminge pye a baana ba ng'wa
Mulungu, abīnje ū mu kūsalang'hana kwabo, abingīje mu būmò.

53Hūna ū lūshikū lwenūlo ū mu gwīnda yabo būgūshesha ū gwa kūmūlaga ū
Yesu.

54Kwīngīīla henaho ū Yesu nang'hwe oya ū kūyeela bo hape hape ū mu
Bayudaya; wīnga ū mu sī yabo ūja nabo a bahemba bakwe kū nzengo
gwitanagwa Eflaimu, ūyikala kwenūko; hihī na matogolo gatī na banhū.

Kwegela ko Pasaka

55Yahayegeela kūshika pasaka ya Bayudaya, banhū bingī kūfuma hose hose ū
mu machalo būlinha ngūlya bajile Yelusalemu, kūja kwiyeeja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

56Aho balī ū mu hekalu būyīmīīla īmīīla bakwilalangījaga balīnkooba ū Yesu, kūnū bakwibūjaga gīkī, “Mulībona ginehe, angū mmho atūleka ū kwiza ū kū shigukulu?”

57A bagabīji bataale na a Bafalisayo baalī babalagīla a banhū gīkī ose ose ūyo alamone ūko alī, abawīle baje bakandime.

Yohana 12

1Hūna aho jasaaga shikū itandatū īshike ī pasaka, ū Yesu ūja Betania ūko walī ū Lazalo, ūyo Yesu walī nhimbucha kūfuma mu bafu.

2Ūbeegejiwa shilīwa, ū Malita ūbiza ntoneeji wabo; nū Lazalo walī ūmò wa babo bakigasha kūlya nū Yesu.

3Kūhayimanīla ū Malia wasola maguta ga mpango ntaale, ga būdito bo kwigela. Ūng'witīīla ū Yesu kū mhambala jakwe, wandya kūjipyagūla na nzwīlī jakwe; pyī ī numba yokala ng'waso gwa maguta genayo.

4Ūmò wa bahemba bakwe, Yuda Isikaliote; ūyo walī n'iganiko lya kūnodeela ū Yesu, ūhaya gīkī,

5“Nibūlī a maguta genaya gatajinjiwe jigela denali magana adatū binhwa bahabī?”

6Akahaya gīko ītī kūlwa kūbiganika bahabī, alīyo īkī walī ng'wibi; walī wamanīīla kwīnja īsho shatūūlagwa ū mu mfuko, nguno hū wei walī nang'hani wago.

7Nang'hwe ū Yesu ūhaya gīkī, “Nekage īkī walī agabīkile kūlwa lūshikū lo kūjīkwa kwane.

8Nguno a bahabī a bene mulī nabo pyī ī shikū, alīyo ū nene natūbiza ning'we gwa gwa gwa.”

9A Bayudaya aho badeeba gīkī ū Yesu walī henaho, biza hoi ibita itaale; kwike ītī kūlwa nguno ya ng'wa Yesu dūhū; alīyo kwiza kūmona nū Lazalo, ūyo walī wanhimbuka na Yesu kūfuma mu bafu.

10Hūna lūūlū kūlwa mhayo gwenūyo, a bagabīji bataale būlya gwīnda ya kūmūlaga nū Lazalo,

11nguno Bayudaya bingī abo bakaja koi, bakanzunya Yesu kūlwakwe.

12Ū kū ntondo yaho ibita itaale lya banhū abo baalī biza kū shigukulu, bakigwa gīkī ū Yesu aliza Yelusalemu.

13Būbūūcha matambī ga mitī ya nhende, būja kūnsūng'wanha kūnū balīhamuka būhaya gīkī, “Hosana, akumīlījiwe ūyo aliza mu lina lya ng'wa Seba, hū ng'wene ū Ntemi wa Israeli.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Ū Yesu ūpandīka mūūga ya nzobe, ūdamhīla wigasha gīt'ūmo gwandīkilwe gīkī,

15“Bebe Sayuni ūtogohage, Managa gīkī, ū Ntemi wako aliza, adamhīlile ng'wana wa nzobe.”

16A bahemba bakwe ū Yesu batayitegelegije wangū ī mihayo yenīyī; alīyo aho wagūngūhiwa, bakizūkwa gīkī yalī yandīkilwe kūlwa nguno yakwe, h'ī chene akīītīlwa pyī ī yose yenīyo.

17Ī libita lya banhū abo baalī nang'hwe aho alīng'witana Lazalo unhimbula kūfuma mu bafu, bakaja balīnkumūcha.

18H'ī nguno yene ibita itaale līkansūng'wanha, īkī baalī bigwa gīkī walī wabeeja shimanīkījo shilī gīko.

19A henaho a Bafalisayo būyiwīla balīhaya, “Angū mulībona gīkī gūtīho ūyo tūlīīta; lolagi īkī pyī ī sī īlīnondeela wei dūhū!”

20Baalīho Bayunani balebe, nabo baalī baja kūlamya ū ng'wikanza lya shigukulu.

21Hūna lūūlū a banhū benabo būng'wegeela Filipo, ū muna Betisaida ya Galilaya, būnomba balīhaya gīkī, “Baba tūlītogwa kūmona ū Yesu!”

22Nang'hwe ū Filipo ūja ūūkang'wīla Andulea; hūna būbīlī wabo gīko, ū Andulea nū Filipo, būūkang'wīla ū Yesu.

23Ū Yesu ūbashokeja alībawīla gīkī, “Lyashikaga ī likanza, ū Ng'wana wa Munhū agūngūhiwe.

24Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī ī mbīyū ya ngano ūlū ītagwile ha sī īkacha, īkwikala iyene dūhū gīko; alīyo ūlū yūcha īkūtwaja matwajo mingī.

25Ū wa kūtogwa būpanga bokwe akūbūjimīīja; alīyo ū wa kūbūkolwa ū būpanga bokwe aho ataalī mu sī, akūbūlang'hana shiku jose.

26Ū wa kūnitūmamīla ni anilondeelage, nīyo aho nalī ū nene, nū ntūmami wane shing'wigelile abize henaho; ū wa kūnitūmamīla akūkūjiwa nū Baba!”

27“Ī haha nalī na makoye mataale no ū mung'holò yane, hīmba nahaye kī? Gīkī nipījage Baba nīnge ū ng'wikanza lyenīlī? Alīyo ningīlaga ū ng'wikanza lyenīlī kūlwa nguno ya mhayo gwenūyū.

28Baba, līkūjage ī Lina lyako!” A henaho liza ilaka kūfuma ng'wigūlū līlīhaya gīkī, “Na ng'hana nalīkūgije, na nakongeja ū kūlīkūja!”

29Bamò ū ng'wibita īlo lyalī lyīmīīla henaho aho bigwa būhaya, “Yahilima mbula;” bangī, “Wayombiwa na malaika!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

30Ū Yesu ūshosha ūhaya gīkī, “Ī lilaka lyenīlī lītilongile kūlwa nguno yane, alīyo kūlwa nguno ying'we.

31Ī haha kwashikīīla ū kūlamulwa kwa sī; nīyo ī haha alīponyiwa hanze ū nsugi wa sī.

32Hūna ū nene ūlū nalabūūchiwe a ha sī nanunjiwe higūlya, nakūbaduta pye a banhū kūlī nene.”

33Ū gwenūyū akagūhaya kūlwa koolecha mbika ya kachīle ako walī hihī kūcha.

34Nalyo ī libita lya banhū lyūnshokeja līlīhaya, “A bise tūmanile kūfuma mu shilagīlo gīkī, ū Kilisito alī wa kūshinga ho shiku jose. Hama nibūlī ū bebe ūlīhaya gīkī, ‘Ū Ng'wana wa Munhū shiigelile anunjiwe higūlya?’ Ū Ng'wana wa Munhū ng'wenūyū ni nani?”

35Ū Yesu ūbawīla gīkī, “Ī lisana mutaalī nalyo ikanza iguhī; ali lūūlū, iguyambījagi ū kūshimīza aho mutaalī nalyo ī lisana, būtizūng'wilīla mukabiza mu giiti; nguno ūyo akūshimīzaga mu giiti atamanile ūko ajile.

36Līsanyagi ī lisana aho mutaalī nalyo, mubize baana b'isana.” ū Yesu aho wamala ū kūhaya ī yenīyo ūbīngīla ūja ūūkibisa.

37Ū Yesu walī wabeeja shimanīkījo shingī no ū mubo, alīyo nahene baalī batanzunyaga.

38Gūbiza gwashikīīla ū mhayo ūyo gūhayiwe na ng'hangi Isaya; gīkī, “Seeba nani ūyo ayīzunije ī mihayo yise? Nū nkono gwa ng'wa Seeba nani ūyo agundūlīlilwe?”

39Hū chene batazunije, nguno ū Isaya alīhaya na hangī gīkī,

40“Wababbokugije a miso gabo, nīng'holòjabo ūjitīndīhaja, gīkī batizūbona na miso, hangī batizitegeleja ū mung'holò bakagalūka nabapīje.”

41Ū Isaya akīhaya ī yenīyī nguno walī walīloleela ī likūjo lya ng'wa Kilisito; hūna lūūlū wang'hayaga wei.

42Alīyo ahene na a basugi bakakwīla abo bakanzunya, kwike baalī batakaanīlaga hape, kūlwa kūbogoha Bafalisayo, gīkī batizūfunyiwa ng'wisinagogi.

43Nguno baalī batogilwe ikūjo lya banhū kūtinda ikūjo lya ng'wa Mulungu.

44Alīyo ū Yesu akahamuka ūhaya gīkī, Ū wa kūnizunya atanizunije nene, alīyo ūyo anitūmile.

45Nū wa kūnibona nene wamonaga ūyo anitūmile.

46Ū nene nalī Isana, nizile ū mu sī gīkī ū wa kūnizunya atizongeja kwikala mu giiti.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

47Ūyo ūyigwa ī mihayo yane alīyo ūleka ū kwīdima, ū nene natūnamula nguno natizile kūlamula ba mu sī, alīyo kūbapīja a ba mu sī.

48Ūyo ūnilema nī mihayo yane ūlema ū kwīyanukūla, alī nang'hwe ū namuji wakwe. Ū mhayo ūyo nakūgūhayaga hū gwene gūkūnamula a ha lūshikū lo būkalīkījo.

49Nguno ū nene natihayīlaga yane ya ng'wenekīlī, alīyo ū Baba ūyo anitūmile, hū ng'wene akūnilagīlaga ī ya kūlūngalūnga nī ya kūhaya.

50Namanile gīkī ī shilagīlo shakwe shilī būpanga butashilaga; hūna lūūlū īyo akūniwīlaga ū Baba, nū nene h'īyo nakwīhayaga."

Yohana 13

Pasaka ya kadatū

1Alho shitaalī kūshika ī shigukulu sha pasaka, ū Yesu walī amanile gīkī ī likanza lyakwe lya kwīnga ū mu sī kūja kūlī Ise, lyalī lyashika. Alīyo a bakwe abo balī mu sī walī abatogilwe no, nīyo walī abatogilwe kūkaja ho.

Ilagila lya kūmalije

2Hūna lūūlū, aho balīlya shilīwa sha mhīndī, ū Shetani osangwa omalaga kūntūūlīla ū Yuda ng'wana Simoni Isikaliote, iganiko lya kūnodeela ū Yesu.

3Alīyo ū wei ū Yesu walī amanile gīkī, pyī ī shose shitūūlilwe na Ise mu makono gakwe, na gīkī ū wei afumile kūlī Mulungu, na hangī ajile kūlī Mulungu.

4Hūna ūbūūka a ha shilīwa; ūzuula ī ng'hanjo yakwe, wītūūla ha mhūjo, ūsola taulo witunga.

5Ūsola na minzī ng'wikalayi, hūna wandya kūbooja ī mhambala jabo a bahemba bakwe, wajipyagūla nī taulo īyo walī witunga.

6Aho washika halī Simoni Petelo, ū ng'wene ūng'wīla gīkī, "Seeba ū bebe hū ūnooje mhambala ū nene?"

7Ū Yesu ūnshokeja alīng'wīla, Ūyo nalīgwīta ūtūgūmana ū bebe ī haha, Ūkūgūmana ha numa."

8Ū Petelo ūng'wīla gīkī, "Yaya ū bebe ūtalanooja mhambala jane welelo bose!" ū Yesu ūng'wīla, Ūlū natakoogije tūtūbiza na būsangī, ū bebe nū nene."

9Ū Simoni Petelo ūng'wīla, "Seeba ūlū chene numho ītī mhambala jane dūhū, alīyo na a makono gane, pyī nū ntwe!"

10Ū Yesu ūng'wīla gīkī, Ūyo wamalaga kooga atī na nguno ya kooga hangī, ūlū ītī mhambala jakwe dūhū. Ū ng'wenūyo welaga pyī ū mīlī. A bing'we mulī beela, kwike mutī a bose!"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Akahaya gīkī, “Mutī beela a bose;” nguno walī aamanile ūyo walī n'iganiko lya kūnodeela.

12Aho wamala ū kūbooja ī mhambala jabo ūzwala ī shizwalo shakwe, wigasha hangī. Hūna ūbabūja, “Ng'wagwitegeleja ūyo namala kūng'wītīla gwenūyū?

13A bing'we mukūnitanaga Nangi na Seeba, mukūtūngīlījaga, nguno ng'hana nalī ng'wene.

14Ali lūūlū, ū nene ūyo nalī Seeba na Nangi, ūmo nang'oogeja mhambala jing'we gīkī, na a bing'we shing'wigeleelilwe kūbiziyooja mhambala bing'we kū bing'we gīko.

15Nguno nang'winha shakulolela, gīkī ūmo nang'wītīla, na a bing'we mubizīīta gīko.

16Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, ū nsese atī ntaale kūnkīla ū ise būgonzo; nūūlū ū ntūng'wa atankīlile ū ntūmi wakwe.

17Ūlū ng'wīdeeba ī yenīyī hūna ng'wīyīta, mukūbiza na lubango.

18Alīyo natūmuhayaga pye a bose, nguno nabamanile abo nabasolile; kwike ū mu gīko shilīshikīlījiwa ī shandīkwa, ī gīkī, ‘Ūyo alīlya shilīwa shane waniigalūkaga!’

19Nalīmuwīla ī haha kūko ītaalī kwilonga, ūlū īlilonge muzunye ī gīkī ū nene hū nalī Ng'wene.

20Zunyagi nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, ū wa kūng'wanukūla ūyo nantūmile nene, wananukūlaga nene, hama ūyo ūnanukūla nene, numho wang'wanukūlaga ūyo anitūmile ū nene.”

21Ū Yesu aho wamala kūhaya ī mihayo yenīyo, wandya kūkoya no no no ū mu moyo; nose ūhaya hape gīkī, “Nalīmuwīla gwa ng'hana, ūmò wing'we akūninodeela!”

22A bahemba bibakīla, bandya kwilola lola boi kū boi, gīkī hīmba nani ūyo wang'hayaga.

23Ūmò wabo, ūyo Yesu walī antogilwe, walī wigasha wihela nang'hwe hihi.

24Hūna ū Simoni Petelo ūnshinyela ū ng'hemba ng'wenūyo, ūng'wīla amūje ūyo wang'hayaga.

25Ūngalūkīla ū Yesu; ūmūja gīkī, “Seeba nani?”

26Ū Yesu ūhaya, Ūyo nalakoje nhonge nang'winhe hū ng'wene.” Wahayūkoja nhonge ūng'winha Yuda ng'witūnja wa ng'wa Simoni Isikaliote!

27Ū munhū ng'wenūyo aho wīlya ī nhonge yenīyo, wingīlīīlwa na Shetani; nang'hwe ū Yesu ūng'wīla, “Gwītage wangū ūyo ūlīgwīta!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28Alīyo pye abo baalī bigasha batagwitegelegije ū mhayo ūyo wang'wīlaga.

29Bangī būyiganika gīkī hamo īkī ū Yuda wikalaga nago ū mfuko, ū Yesu wang'wīlaga gīkī, "Jaga ūkagūle ī shikolo īsho shitwigeleelilwe kūtūmamīla ha shigukulu, nūūlū kūbinha bahabī."

30Hūna ū Yuda aho wīlya ī nhonge yenīyo ūfuma hanze haho na haho; nīyo yalī būjikū!

31Ū ng'wenūyo aho wafuma, ū Yesu wandya kūbawīla gīkī, "Ī haha ū Ng'wana wa Munhū alīgūngūhiwa, hūna ū mulī we akūjiwe ū Mulungu.

32Ū Mulungu ūlū winhwa ikūjo ū mulī wei, nang'hwe ū Mulungu akūnkūja ū Ng'wana mulī wei ng'wenekīlī, nīyo akūnkūja haho na haho.

33Bing'we baana, nataalī nalīho hamò ning'we kakanza kado, mukūnikooba. Alīyo gīt'ūmo naabawīlīlile Bayudaya gīkī, 'Ūko najile a bing'we mutūdūla ū kwiza ko,' na a bing'we h'ūmo nalīmuwīlīla ī haha!

34Nang'winha shilagīlo shipya: Itogagwi, nīyo ng'witogwe gīt'ūmo namutogelilwe ū nene.

35Ūlū ng'witogwa būlī ng'wene na biye, pye a banhū bakūmudeeba gīkī mulī bahemba bane."

36Hūna ū Simoni Petelo ūmūja gīkī, "Seeba ūjile halī?" Nang'hwe ū Yesu ūnshokeja, Ūko najile ūtūdūla ū kūnilondeela ī haha, alīyo ūkūnilondeela ha numa!"

37Ū Petelo ūng'wīla, "Nibūlī Seeba natūdūla ū kūkūlondeela ī haha? Ū nene nūūlū būpanga bone nakūbūfunya kūlwa nguno yako!"

38Nang'hwe ū Yesu ūnshokeja, Ū bebe ūkūfunya būpanga wako kūlwa nguno yane? Nalīkūwīla gwa ng'hana gīkī, ī ng'hungulume ītishokeela kūhīla, aho ū bebe ūtaalī kūnilema ng'hangala idatū!"

Yohana 14

1"Yaya ū kūtawa tawa ū mung'holò jing'we; īkī munzunije ū Mulungu nizunyagi nū nene.

2Ū mu kaya ya ng'wa Baba būlīmo wikalo wingī; ūlū ni ītī chene ni naamuwīlile. Nalīja kūmulonja longeja ipandī!

3Hūna lūūlū īkī nalīja kūmulonja longeja ipandī, nakwiza hangī namusole namutwale ūko nalī ū nene, ībize gīkī aho nalī ū nene na a bing'we mubize henaho.

4Ī nzīla ng'wīmanile, ī ya kūja ūko nalīja."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Tomaso ūng'wīla, “Seeba a bise tūtamanile ūko ūlīja, tūkwīmana ginehe ī nzīla?”

6Nang'hwe ū Yesu ūng'wīla gīkī, Ū nene hū nalī Nzīla na Ng'hana na Būpanga; atīho wa kwiza kūlī Baba ūlū atabītile mulī nene.

7Ūlū munimanile ū nene hū kūhaya muumanile nū Baba; na ng'hana muumanile ū ng'wene ī haha, nīyo ng'wamalile kūmona!”

8Filipo nang'hwe ūng'wīla, “Seeba toolekejage ū Sīswe, tūkūbiza twigeja.”

9Ū Yesu ūng'wīla, “Bebe Filipo, ī likanza ī lyose īlī twikalile hamò lyenīlī, gashi ū bebe ūtaalī dūhū ū kūnimana? Ūyo ūnibona ū nene numho wamonaga ū Baba; nibūlī ūlīhaya, ‘Toolekejage ū Sīswe?’

10Ūtūzunyaga ī gīkī ū nene nalī mulī Baba, nū Baba alī mulī nene? Ī mihayo īyo nakūmuwīlaga natihayīlaga nene ng'wenekīlī dūhū, alīyo ū Baba ūyo alī mulī nene hū ng'wene ūyo akūtūmamaga nīmo gokwe.

11Zunyagi gīkī nalī mulī Baba, nū Baba alī mulī nene; ūlū ītī chene nahene zunyagi kūlwayo ī milīmo yenekīlī.

12Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī ūyo ūnizunya ū nene, nang'hwe akūbeeja ī milīmo īyo nakūbeejaga ū nene; na hangī akūbeeja na mitaale kūtinda ho, nguno nalīja kūlī Baba.

13Nīyo shose shose īsho mukūlomba mu lina lyane nakūshīta, gīkī ū Baba akūjiwe ū mulī Ng'wana.

14Shose shose īsho ng'ūnilomba mu lina lyane nakūshīta.”

15Ūlū ng'ūnitogwa mukūshidima ī shilagīlo shane.

16Hūna nane nakūnomba ū Baba ang'winhe Ngunanhi ūngī, ūyo akwikala hamò ning'we shiku jose.

17Ū ng'wene alī Moyo wa ng'hana; ūyo ītadūgije kūng'wanukūla ī sī; nguno ītūdūla ū kūmona, nūūlū ū kūng'witegeleja. Alīyo a bing'we mung'witegelegije nguno akwikalaga hamò ning'we, na hangī akūbiza mu bing'we.

18Natūmuleka ng'wikale bapīna, nakwiza hangī ū kū bing'we.

19Lyasaagaga ikanza ido, a ba mu sī booye ū kūnibona. Alīyo a bing'we mukūnibona, nīyo īkī nalī mpanga ū nene, na a bing'we mukūbiza bapanga.

20Ū mu lūshikū lwenūlo hū mukūmana gīkī ū nene nalī mulī Baba, nū Baba alī mulī nene, gīt'ūmo nalī mu bing'we ū nene.

21Ūyo alī nasho ī shilagīlo shane na ashidimile, anitogilwe ū ng'wenūyo; hama ūyo anitogilwe akūbiza nganja ū kūlī Baba, nū nene nakūntogwa, hangī nakwiyoolecha ū kūlī we.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

22Ū Yuda (atī ū ng'wana Isikaliote); ūng'wīla gīkī, “Seeba ni ginehe ūlīhaya kwiyoolecha kū bise dūhū, yaya ū kū ba mu sī?”

23Ū Yesu ūnshokeja ūng'wīla, “Ose ose ūyo anitogilwe, akūgūdima ū mhayo gwane; hama ū Baba akūntogwa, hūna lūūlū tūkwiza ū kūlī munhū ng'wenūyo twikale hamò nang'hwe.

24Ūyo atanitogilwe atūgūdima ū mhayo gwane; nīyo ū mhayo ūyo mukūgwigwaga gūtī gwane, gūlī go ng'wa Baba, ūyo anitūmile.

25Ī yenīyī nalīmuwīla aho nataalī hamò ning'we.

26Alīyo ū Ngunanhi, ū Moyo Ng'wela, ūyo Baba akūntūma mu lina lyane, ū ng'wenūyo hū ng'wene akūmulanga na kūng'wizūkīja pyī īyo nalīmuwīla.

27Nalīmulekela mhola; nalīng'winha mhola yane. Ūmo nalīng'winhīla ītī gīt'ūmo sī īkinhīlaga. Yaya ū kūtawa tawa ū mung'holò jing'we, yaya nū kogoha!

28Ng'walī ng'wigwa aho nalūmuwīlaga gīkī nalīja; alīyo nakwiza hangī ū kū bing'we. Ūlū ni munitogilwe ni ng'wayega īkī nalīja kūlī Baba, nguno ū Baba alī ntaale kūtinda ū nene.

29Ī haha nalīmuwīla ng'hana ng'hana kūko gūtaalī ū kūshikīīla; gīkī mulazunye ūlū gūshikīīla.

30Natikala nakūhoyaga ning'we mihayo mingī, nguno ū nsugi wa mu sī aliza, kwike nahene atī na go kwīta ū kūlī nene.

31Alīyo ū nene nakīītaga gīt'ūmo anilagīlile ū Baba, a ba mu sī bamane gīkī nantogilwe. Būūkagi tūje twīnge a henaha!”

Yohana 15

Yesu ng'wene Nzabibu gwa ng'hana

1Ū nene nalī Nzabibu gwa ng'hana, ū Nang'hani ng'wene Baba.

2Būlī itambī īlo līlī mulī nene ūlū lītatwajaga matwajo akalyīnjaga, alīyo būlī lyene īlo līkatwajaga matwajo akalīkongoolelaga lyabeela, lyongeja ū kūtwaja.

3A bing'we ng'wamalile kwela kūlwa nguno ya mhayo ūyo naamuwīlile.

4Ikalagi ū mulī nene, nū nene ū mu bing'we; īlī gītī itambī ūlū lītī h'itina lya nzabibu lītūdūla ū kūtwaja matwajo lyoi lyenekīlī. Na a bing'we īlī gīko ūlū mutikala ū mulī nene.

5Ū nene nalī Nzabibu, a bing'we mulī matambī. Ūyo wikala mulī nene nū nene mulī wei, ū ng'wenūyo akūtwaja matwajo mingī. Nguno ūlū natī nene a bing'we mutūdūla kwīta mhayo gose gose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Ūlū ose ose ūleka kwikala mulī nene, akūbiza gītī itambī ūmo līkaponejiagwa, lyūūma. A matambī ga gīko gakakumingagwa gaponyiwa mu moto gapemva.

7Ūlū ng'wikala ū mulī nene nī mihayo yane yikala ū mu bing'we, lombagi mhayo gose gose ūyo mutogilwe, mukwītīlwa.

8Ū Baba akwinhwa ikūjo ūlū muyūtwaja matwajo mingī, nguno hū mukūbiza bahemba bane.

9Ūmo Baba anitogelilwe ū nene, na a bing'we amutogilwe gīko. Ikalagi mo ū mu būtogwa bone.

10Ūlū ng'ūshidima ī shilagīlo shane mukwikala ū mu būtogwa bone, gīt'ūmo nū nene nakikalaga mu būtogwa bo ng'wa Baba, īkī nashidimile ī shilagīlo shakwe.

11Ī yenīyī nalīmuwīla kūlwa gīkī ū būyegi bone būbize hamò ning'we; hama ū būyegi wing'we būshikane.

12Ī shilagīlo shane shilī gīkī, būlī ng'wene itogwe na biye, gīt'ūmo namutogelilwe ū nene a bing'we.

13Atīho nūūlū ūmò ūyo alī na būtogwa būtaale kūtinda wenūbū, gīkī munhū kweega būpanga bokwe kūlwa banwani biye.

14Ūlū ng'wīta īyo nalīmulagīla mukūbiza banwani bichane.

15A bing'we natūng'witanaga gīkī mulī basese, nguno ū nsese atamanile īyo akwītaga ū ise būgonzo; a bing'we naling'witana mulī banwani bichane, h'ī nguno yene nalīmumanīkīja pyī īyo nakwīyigwaga kūfuma kūlī Baba.

16Mutanisolile bing'we ū nene, ū nene hū namusolile a bing'we, nūng'winha nīmo gwa kūja mukūtwajaga matwajo. Hama a matwajo ging'we gabize ga kūshinga ho, hangī muyūnomba ū Baba būlī shikolo īsho mutogilwe, wang'winha mu lina lyane.

17Alīyo nalīmulagīla gīkī, būlī ng'wene itogwe na biye."

18Ūlū yūmukolwa ī sī, managi gīkī, ī soolo ya mhayo īnikolilwe nene aho ītaalī kūmukolwa a bing'we.

19Ūlū ni mulī ba mu sī, ī sī ni yamutogwa nguno ni mulī baamo; alīyo ī haha mutī ba mu sī, naamalile kūmusolanhya kwīnga mo ū mu sī, h'ī nguno yene ī sī īmukolilwe.

20Gwizūkagwi ū mhayo ūyo namalaga kūmuwīla; gīkī, 'Ū nsese atī ntaale kūnkīla ū ise būgonzo.' Ūmo bakūniluhījaga ū nene, na a bing'we bakūmuluhya gīko, ūlū ni bagūdimile ū mhayo gwane, nū gwing'we ni bagūdima.

21Kwike bakūng'wītīla pyī ī yenīyī kūlwa nguno ya lina lyane īkī bataamanile ūyo anitūmile.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

22Ūlū ni natizile kūbawīla ni batī na shibi, alīyo ī haha batī na nzīla ya kwibūūlīla, ū mu kwikala nasho ī shibi shabo.

23Ūyo anikolilwe ū nene, ankolilwe nū Baba.

24Ūlū ni natīītaga milīmo īyo ataalī kwīta munhū ūngī nūūlū ūmò mubo, ni batī na shibi; alīyo ī haha bakūbonaga, hūna bongeja ū kūnikolwa ū nene, nū Baba.

25Kwike īlībiza gīko kūlwa kūshikīlījiwa kwa mhayo ūyo gwandīkilwe mu shilagīlo shabo gīkī, 'Banikolilwe dalali!'

26Ūlū alize ū Ngunanhi ūyo nakūmutūmīla kūfuma kūlī Baba, ū Moyo wa ng'hana, ūyo afumile kūlī Baba, ū ng'wenūyo akūnikaanīla.

27Nīyo na a bing'we mukūkaanīla, nguno mulī hamò nū nene kūfuma ha wandījo.

Yohana 16

1"Ī yenīyī nalīmuwīla kūlwa gīkī mutizipama mukīnga ū mu kūzunya.

2Bakūyūmupeeja ū mu masinagogi; nīyo līkūshika n'ikanza lya ng'wa munhū ose ose kūmubūlaga, kūnū akwiganikaga gīkī alīntūmamīla Mulungu.

3Pyī ī yenīyī bakūng'wītīla nguno bataamanile ū Baba, nūūlū ū nene.

4Nalīmuwīla ī yenīyī, ī likanza ūlū lyūshika mulizūkwe, gīkī naamalile kūmumanya."

Nīmo gwa ng'wa Moyo Ng'wela

"Ī yenīyī natamuwīlile kūfuma ha wandījo nguno naalikalaga hamò ning'we.

5Alīyo ī haha nalīja kūlī we ūyo anitūmile, kwike atīho nūūlū ūmò wing'we ūyo alīnibūja gīkī, 'Ūjile halī?'

6Ī haha īkī namuwīla ī mihayo yenīyī, īng'holò jing'we jokala būpīna.

7Kwike nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, īkūmubeelela a bing'we ūlū nūja ū nene; nguno ūlū natajile numho ū Ngunanhi atiza ū kū bing'we; alīyo ūlū nūja nakūntūma ize ū kū bing'we.

8Hūna lūūlū, ūlū wiza akūbakaanīlīja a ba mu sī mu mihayo ya, shibi, būtūngīlīja na būlamulwa.

9Ū mu mhayo gwa shibi, kūlwa nguno batūnizunyaga ū nene.

10Ū mu gwa būtūngīlīja, kūlwa nguno nalīja kūlī Baba, na mutūnibona hangī.

11Hama ū mu mhayo gwa būlamulwa, īlī kūlwa nguno ū nsugi wa mu sī alamulilwe īyī wamalaga kulamulwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Nīyo ī ya kūmuwīla nataalī nayo mingī, kwike ī haha mutūdūla ū kwīyitegeleja.

13Alīyo ūlū alize ū Moyo wa ng'hana, ū ng'wenūyo h'ūyo akūmutongeela ū mu ya ng'hana pyī ī yose. Nguno atūhaya yakwe ng'wenekīlī, alīyo akūhaya gīt'ūmo akwigwīlaga; hama akūmumanīkīja īyo īliza.

14Ū wei akūninha nene ī likūjo, nguno akūyūyīsola ī mihayo yane wamulanja a bing'we.

15Pyī ī yose ī ya ng'wa Baba īlī yane; h'ī nguno yene nalīhaya gīkī akūyūyīsola ī yane wamulanga."

16"Mukoya ū kūnibona ng'wikanza ido, alīyo hangī ūlū lyūbīta ikanza ido ng'ūnibona."

17A henaho bamò ba bahemba bakwe būhaya, Ū mhayo gwenūyū alīgūhaya, ni mhayo kī? Ī gīkī, 'Mukoya ū kūnibona ng'wikanza ido?' Nī gīkī, 'Hanuma hangī ūlū lyūbīta ikanza ido ng'ūnibona?' Hama nī gīkī, 'Īkī nalīja kūlī Baba?'"

18Hūna lūūlū būhaya gīkī, "Ī likanza ī lido īlo alikala ūlīhaya lyenīlī, ni mhayo kī? Tūtūgūmanaga ūyo alīgūhaya!"

19Ū Yesu ūdeeba gīkī baalī na ng'hūmbū ja kūmūja; hūna ūbawīla, "Ng'wandya kwibūja būja īkī nahaya gīkī, 'Mukoya ū kūnibona ng'wikanza ido, hama hangī ūlū lyūbīta ikanza ido ng'ūnibona?'

20Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī, a bing'we mukūlīla na kūpīnīhala, alīyo a ba mu sī bakūyega. Kwike ū būpīna wing'we būkūgalūka kūbiza būyegi.

21Ū nkīma ūlū alī ng'wikanza lya kūbyala akasaatagwa no, nguno alīlung'wa būsūngū; alīyo ūlū ūmala kūmyala ū ng'wana, atūgizūkwa hangī a makoye nguno ya būyegi, īkī wamyala munhū mu sī.

22Na a bing'we ī haha mulī na būpīna; alīyo nakūmubona hangī jiyege īng'holò jing'we. Hama atigela ose ose wa kūng'wīngīja ū būyegi wing'we.

23Ū mu lūshikū lwenūlo, mutūnibūja mhayo gose gose. Nalīmuwīla gwa ng'hana gīkī būlī shene īsho mukūnomba ū Baba mu lina lyane akūng'winha.

24Alīyo kūshisha haha mutaalī ū kūlomba shose shose mu lina lyane; lombagi mukwanukūla, ū būyegi wing'we būshikane."

25"Ī mihayo yenīyī nalīmuwīla mu sumo; alīyo līkūshika ī likanza lya kūmuwīla hape hape; natikala nūmuwīla mu sumo ī mihayo ya ng'wa Baba.

26Ū mu lūshikū lwenūlo bing'we benekīlī mukūlomba mu lina lyane, natūmuwīlaga gīkī nakūmulombela nene ū kūlī Baba.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

27Nguno ū Baba amutogilwe īkī munitogilwe ū nene, na hangī muzunije gīkī nafumile kūlī Baba.

28Nafumile kūlī Baba niza ū mu sī; alīyo a ba mu sī nalībaleka nashoke hangī kūlī Baba.”

29Hūna a bahemba bakwe būng'wīla gīkī, “Ī haha lūūlū wayūyomba hape hape, oya ū kūtūmamīla sumo.

30Tūlībona gīkī wīmanile pyī ī mihayo, ūtī na nguno ya kūbūjiwa na munhū ose ose; ū mhayo gwenūyo gwatwinha kūzunya gete gīkī ūfumile kūlī Mulungu.”

31Hūna ū Yesu ūbashokeja gīkī, “Ī haha hū ng'wazunya?

32Managi gīkī līkūshika ikanza lya kūbbalasana, nīyo ī lyene lyashikaga, būlī ng'wene aje lokwe munileke iyene, kwike ahene natī iyene, nguno ū Baba alī hamò nane.

33Nalīmuwīla ī yenīyī gīkī mubize na mhola ū mulī nene; ū mu sī mulī na būluhi, alīyo timbyagi ng'holò, naamalile kwīheeba ī sī.”

Yohana 17

Kūlomba kwa ng'wa Yesu

1Ū Yesu aho wamala kūhaya ī yenīyo, ūlangamīla kwigūlya. Ūlola ng'wigūlū wandya kūhaya gīkī, “Baba lyashika ī likanza; nkūjage ū Ng'wana wako, nang'hwe ū Ng'wana wako akūkūje ū bebe.

2Nguno wang'winhile būsugi higūlya ya banhū bose, gīkī pye abo wang'winhile abinhe būpanga butashilaga.

3Ū būpanga butashilaga wene kūkūmana bebe ūyo ūlī Mulungu wa ng'hana; Mulungu ūmò wike, hamò na Yesu Kilisito, ūyo ūntūmile bebe.

4Ū nene naagūshikīlīgije ū nīmo ūyo ūninhile kūgūbeeja, nūkwenhela ikūjo ū mu sī.

5Ali lūūlū Baba, nigūngūhyage hamò nang'ho ī haha, nabize mo ū ng'wikūjo īlo naalī nalyo hamò nang'ho kūfuma na a haho sī ītaalī kusumvwa.

6A banhū abo ūbasolile kūfuma mu sī ūninha nene, naaboolekegije ī lina lyako. A boi baalī bako, alīyo waninhile nene, nīyo ī haha bagūdimile ū mhayo gwako.

7Bamanile gīkī pyī ī shikolo īsho ūninhile shilī shako.

8Nguno ī mihayo yako īyo ūninhile nene, naamalile kūbinha būyanukūla. Hūna lūūlū, ī haha bamanile gete gīkī, ū nene nafumile kūlī bebe. Na bazunije gīkī ū bebe hū ng'wene ūyo ūnitūmile.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9A benaba h'abo nalībalombela; natūlombelaga banhū ba mu sī, alīyo abo ūninhile, nguno a benaba balī bako.

10Pye a bane balī bako, na a bako balī bane. Na lūūlū nakūkūjiwagwa ū mubo.

11Ū nene ī haha natīmo ū mu sī, naliza kūlī bebe; alīyo a bene bataalī balīmo ū mu sī. Baba ng'wela, balang'hanage mu lina lyako īlo ūninhile, babize mu būmò, gīt'ūmo bise tūlī ūmò.

12Aho naalī nataalī hamò nabo, nalūbalang'hanaga mu lina lyako īlo ūninhile, hangī naalī nabakīngītīīlile, atachile nūūlū ūmò wabo, ūlū atī ū ng'wana wa kucha dūhū; gīkī shishikīlījiwe ī shandīkwa.

13Ī haha naliza kūlī bebe, ī mihayo yenīyī nalīyīhaya mu sī, gīkī babize nabo ū būyegi bone ū mubo; nīyo būbize būshikanu.

14Ū nene naamalile ū kūbinha ū mhayo gwako, hūna lūūlū a ba mu sī baabakolilwe īkī a bene batī ba mu sī, gīt'ūmo nene natī wa mu sī.

15Natūlombaga ūbīnje ū mu sī, alīyo ūbalang'hane ū kūlī Mi.

16A boi batī ba mu sī gīt'ūmo nene natī wa mu sī.

17Beejage mu ng'hana yako; ū mhayo gwako hū yene ī ng'hana.

18Ūmo ūkanitūmīla nene ū mu sī, nū nene h'ūmo nalībatūmīla a boi ū mu sī.

19Naliyeeja nene ng'wenekīlī kūlwa nguno yabo, gīkī nabo babize beejiwagwa mu ng'hana.

20"Natūbalombelaga aba dūhū, alīyo na a babo balanizunye kūlwa mhayo gwabo aba.

21Nabo pye babize balī mu būmò gīt'ūmo bebe Baba ūlī mulī nene, nū nene ūmo nalī mulī bebe. Na a bene babize ū mu bise; ī sī īzunye gīkī ng'hana ūnitūmile bebe.

22Na hangī ū nene naabinhile ī likūjo īlo ūninhile ū nene, gīkī babize balī mu būmò, gīt'ūmo bise tūlī būmò.

23Ū nene mubo nū bebe mulī nene; ū būmò wabo būshikane mu gīko, ī sī īmane gīkī ū bebe h'ūyo ūnitūmile, na hangī gīkī ūbatogilwe nabo gīt'ūmo ūnitogelilwe ū nene.

24Baba, natogilwe abo wamalile kūninha babize hamò nane. Balībone ī likūjo īlo ūninhile, nguno ūnitogilwe kwīngīīla kale, na a haho sī ītaalī kusumvwa.

25Baba ntūngīlīja, a banhū ba mu sī batakūmanile, alīyo ū nene nakūmanile; na a benaba ī bamanile gīkī hū bebe ūyo ūnitūmile.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

26A benaba naabalangile ī lina lyako, hangī nakongeja ū kūbalanga, ū būtogwa wako ūmo ūnitogelilwe na a bene babize nabo, nū nene nabize hamò nabo.”

Yohana 18

Kūlodeelwa na kūding'wa kwa ng'wa Yesu

1Ū Yesu aho wamala kūhaya ī yenīyo wīnga a henaho, ūkīla longa lo Kiduloni; gwalīko ngūnda, ūūkingīla ng'wenūmo hamò na a bahemba bakwe.

2Ū Yuda, ū nodeeji wakwe, olī alīmanile ī lipandī lyenīlo; nguno ng'hangala ningī ū Yesu na a bahemba bakwe bamanhījaga mo.

3Hūna ū Yuda ūsola ibita lya bashilikale na balang'hani ba hekalu, kūfuma kū bagabīji bataale na Bafalisayo. Biza babachaga chenge na tala, kūnū babūūkije na shilanga.

4Ū Yesu olī ayīmanile īyo yizaga kūng'wilongela; hūna ūfumīla ha welekele ūbabūja, “Mulīnkooba nani?”

5Būnshokeja, “Yesu wa Nazaleti.” Nang'hwe ūbawīla, “Nene ūūy'aha.” Nū Yuda, ū nodeeji wakwe, walī wīmīīla hamò nabo.

6Aho wabawīla gīkī, “Nene ūūy'aha,” būshoka bashoka shigongwanuma, bukagwa ha sī!

7Nang'hwe ūbabūja hangī, “Bing'we mulīnkooba nani?” Būhaya, “Yesu wa Nazaleti.”

8Ū Yesu ūbashokeja, “Angū namuwīla hū nene. Na lūūlū ūlū mulīnikooba nene, balekagi aba baje.”

9Akahaya gīko kūlwa kūshikīlījiwa kwa mhayo ūyo walī wagūhaya; gīkī, “Abo wamalile kūninha natanjimīīgije nūūlū ūmò wabo.”

10Ū Simoni Petelo walī na līlūshū, ūlīsopoola ubuta gūtū go būlyo go ntūmami o ngabīji ntaale, gūtīnīka! Ī lina lyakwe ū ntūmami ng'wenūyo witanagwa Maluko.

11Ū Yesu ūng'wīla ū Petelo gīkī, “Bebe, lūshoshage mu shilalo ū lūshū; nibūlī naleke ū kūshing'wa ī shikombe īsho waninhile ū Baba?”

Yesu kū ng'wa ntaale o bagabīji

Mat 26:56-57; Mko 14:53-54; Luk 22:54

12Hūna ī libita lya bashilikale nū ntaale wabo, hamò na a balang'hani ba hekalu abo baalī bafuma kū Bayudaya benabo, būndima ū Yesu būntunga.

13Būntwala kū ng'wa Anasi tame; nguno walī nkwiye o ng'wa Kayafa, ūyo olī ntaale o bagabīji ū ng'waka gwenūyo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Ū Kayafa hū ng'wene ūyo akabawīla a Bayudaya gīkī, “Shiigelile munhū ūmò abachīlīle a banhū.”

15Ū Simoni Petelo nang'hwe ūnkūūbīja ū Yesu, hamò na ng'hemba ūngī; ū ng'hemba ū ūngī ng'wenūyo walī amanīkile a ha ng'wa ntaale o bagabīji, na lūūlū ū wei akingīla nū Yesu ū mu gwalugwa ya ha ng'wa ntaale o bagabīji.

16Ū Petelo wīmīīla hanze, ha mīta. Ū ng'hemba ū ūngī, ūyo olī amanīkile a ha ng'wa ntaale o bagabīji, ūfuma wiza ūyomba nū nang'hani wa ha mīta, ūng'wingīja nū Petelo.

17Hūna ū ng'wanikī ūyo walang'hanaga a ha mīta ūmūja ū Petelo gīkī, “Gashinaga nang'ho ūlī ūmò wa bahemba bakwe ū munhū ng'wenūyo?” Nang'hwe ūhaya, “Yaya ū nene!”

18A batūmami na a bashilikale baalī bapemba moto bīmīīla henaho koota nguno yalī mbeho, nū Petelo ūūkīmīīla ho wandya nang'hwe koota.

19Hūna ū ntaale o bagabīji wandya kūmūgīlīja mihayo ya bahemba bakwe, nī ya kalangīle kakwe.

20Ū Yesu ūnshokeja gīkī, Ū nene nalūbalangaga bo hape hape a ba mu sī; būlī gwa naalūlangaga mu masinagogi na mu hekalu, ūmo bakibilingīlaga pye a Bayudaya, natalangile mu kwibisa bisa na hado yaya.

21Nibūlī ūlīnibūja nene? Babūjage abo baliigwaga īyo nalūlangaga; baaba ūlībabona abo bīmanile īyo nalūlangaga.”

22Aho wahaya gīko, ūmò wa balang'hani ba hekalu abo baalī bīmīīla hihī nang'hwe, ūntūla ipī ū Yesu. Ūng'wīla gīkī, Ūlīnshokeja ginehe ī gīko ū ntaale o bagabīji?”

23Nang'hwe ū Yesu ūhaya, Ūlū nahaya mhayo gūhūbile būkaanīlage ū būhūbi, alīyo ūlū natūngīlīja, numho ūlīnitūlīla kī?”

24Hūna ū Anasi ūntwala atungilwe, kū ng'wa Kayafa.

25Ū Simoni Petelo walī ataalī īmīīlile akootaga moto; kwimanīla bamūja hangī gīkī, “Bebe ūtī ūmò wa bahemba bakwe gete ū munhū ng'wenūyo?” Ūlema no; alīhaya, “Yaya natī ng'wene!”

26Hūna ūmò wa batūmami ba ha ng'wa ntaale o bagabīji ntaale, ndūgūye ūyo Petelo akantīna gūtū; ūhaya gīkī, “Bebe tūngīlījaga; natakūbonile nang'hwe gete ū mu ngūnda?”

27Ūlema no hangī ū Petelo; haho na haho yūhīla ng'hungulume!

28Hūna mu dilū, būng'wīnja ū Yesu a ha ng'wa Kayafa, būntwala kwikūlū. Kwike a boi būleka ū kwingīla ū mu numba ya h'ikūlū, gīkī batizūsosohala, bakaduuma kūlya pasaka.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

29Hūna ū Pilato ūfuma ī hanze aho baalī; ūbabūja gīkī, “Bing'we mulī na mihayo kī ī ya kūmūūla ū munhū ng'wenūyū?”

30Būnshokeja būhaya gīkī, Ū ng'wenūyū ūlū ni atīītile yabūbi ni tūtang'wenhile ū kūlī bebe.”

31Hūna ū Pilato ūbawīla gīkī, “Nsolagi bing'we benekīlī mukaanamule gīt'ūmo shihayīlile ī shilagīlo shing'we.” A Bayudaya būng'wīla hangī gīkī, “A bise tūtazunīlījiwe kūbūlaga munhū ose ose!”

32Īkaja gīko kūlwa kūshikīlījiwa kwa mhayo gwakwe ū Yesu, ūyo walī wagūhaya mu koolecha mbika ya lūfu ūlo akūcha.

33Ū Pilato wingīla hangī ū mu kaya, ūng'witana ū Yesu ūmūja gīkī, Ū bebe, ūlī ntemi o Bayudaya?”

34Nang'hwe ū Yesu ūnshokeja, Ū gwenūyo ūlīgūhaya bebe ng'wenekīlī dūhū, nūūlū bangī bakūwīlaga?”

35Ū Pilato ūshosha, Ūliganika gīkī ū nene nalī Nyudaya? Angū a banhū b'ihanga lyako na a bagabīji bataale hū bene bakwenhaga ū kūlī nene; okenije kī?”

36Ū Yesu ūshosha gīkī, Ū būtemi bone būtī bo mu sī; ū būtemi bone ūlū ni bo mu sī, ni banilwīlīlaga a batūmami bane, natizūtūūlwa mu makono ga Bayudaya, alīyo ī haha ū būtemi bone būtī bo heneha.”

37Hūna ū Pilato ūng'wīla; “Gashinaga hū kūhaya ūlī ntemi ng'hana!” Nang'hwe ū Yesu ūshosha, “Bebe ūlīhaya gīkī nalī Ntemi. Ū nene nakabyalwa kūlwa nguno ya mhayo gwenūyū, nizile ū mu sī ūmu kūlwa kwīkaanīla ī ng'hana; būlī ng'wene ūyo alīmo ū mu ng'hana akwīdegelekaga īyo nakwīhayaga.”

38Ū Pilato ūmūja gīkī, “Ī ng'hana ni kī?” Ū Pilato aho wamala kūhaya ī gīko ūfuma hangī ū kū Bayudaya. Ūbawīla gīkī, Ū nene natūbonaga būbi ū mulī munhū ng'wenūyū.

39A bing'we mulī na shīmīle sha kūtaligūlīlwa munhū ūmò a ha pasaka, hamo namutaligūlīle ū ntemi wing'we Bayudaya?”

40Būyoganya balīhaya gīkī, “Yaya ū ng'wenūyū; ūlū Balaba.” Alīyo ū Balaba olī nsambo!

Yohana 19

Kukong'wa ha nsalaba

1Hūna ū Pilato ūnsola ū Yesu, ūntūla mbooko.

2A bashilikale nabo baalī babeeja ngikili ya ming'hwa, būnzwalīkīja ū kū ntwe, būngumīīla na līshizwalo lya nzulunge.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Bandya kūyūng'wegeela, ūlū bashika bahaya, “Hangamaga ntemi o Bayudaya”; hūna bantūla mapī!

4Ū Pilato akīīta ūfuma hanze hangī, ūbawīla a banhū gīkī, “Leki namufunīje hanze ū munhū ng'wenūyo, mumane gīkī ū nene natūbonaga būbi bose bose ū mulī we.”

5Ūfunyiwa hanze ū Yesu azwalile ngikili ya ming'hwa, nī līshizwalo lya nzulunge; hūna ū Pilato ūbawīla gīkī, “Nolagi ūūyū ū munhū ng'wene!”

6A bagabīji bataale na a balang'hani ba hekalu aho bamona būhamuka balīhaya gīkī, “Nkomage ha nsalaba, nkomage ha nsalaba!” Ū Pilato ūbawīla, “Nsolagi a bing'we muje mukankome; ū nene natūbūbonaga ū būhūbi bokwe.”

7A Bayudaya būnshokeja balīhaya, “A bise tūlī na shilagīlo, hūna lūūlū kūlwa shilagīlo shenīsho wigeleelagwa kūcha, nguno akwigīmbaga gīkī ū wei alī Ng'wana o ng'wa Mulungu!”

8Ū Pilato aho wigwa ū mhayo gwenūyo ogoha no.

9Wingīla hangī ū ng'wibanza; ūmūja ū Yesu gīkī, Ū bebe ūfumile halī ī gete?” Alīyo ū Yesu atanshokegije nūūlū hado!

10Ū Pilato ūng'wīla, Ūtūniyombyaga, ūtamanile gīkī ū nene nalī na būdūla bo kūkūtaligūla nūūlū kūkūkoma ha nsalaba?”

11Ū Yesu ūnshokeja gīkī, Ū bebe ūtī na būdūla bo kūnīītīla mhayo nūūlū gūmò ūlū ni ūtinhilwe kūfuma kwigūlya; na lūūlū ūyo wanenhaga kūlī bebe alī na shibi shitaale kūtinda!”

12Kūfuma ikanza lyenīlo ū Pilato wandya kūkooba nzīla ya kūntaligūla; alīyo a Bayudaya būyoganya balīhaya gīkī, Ūlū ūlantaligūle ū ng'wenūyū, ūkūbiza ūtī nwani ng'wiye wa ng'wa Kaisali; nguno būlī ng'wene ūyo wiyīta ng'wenekīlī kūbiza ntemi, ū ng'wenūyo ng'wilwisha o ng'wa Kaisali.”

13Ū Pilato aho wīyigwa ī mihayo yenīyo ūmfunya hanze ū Yesu, wigasha h'isumbī lya kūlamulīla, lyalī ng'wibīndo lya mawe (ū mu Shihebulania litanwa Gabata).

14Ū lūshikū lwenūlo lwalī lwa kūlonja lonja kūlwa pasaka; ī likanza līkashika gītī sa itandatū. Hūna ūbawīla a Bayudaya gīkī, “Nolagi ūūyū ū ntemi wing'we!”

15Būhoolanīja balīhaya, “Ng'wīnjage, ng'wīnjage a henaha ūkankome!” Nang'hwe ū Pilato ūbawīla, “Nankome ū ntemi wing'we?” A bagabīji bataale būhaya, “A bise tūtī na ntemi ūngī ūlū atī Kaisali dūhū!”

16Ng'hana nose ūntūūla mu makono gabo, bakankome! Hūna būnsola ū Yesu būntwala Hūna būnsola ū Yesu būntwala.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Nūwe waja wibūūkījaga ū nsalaba gokwe, ūūkashika h'ipandī līkitanagwa lūpanga.

18Aho bashika henaho būnkoma a ha nsalaba; na bangī babīlī būkong'wa hamò nang'hwe, ūmò kūūnū na ūngī kūūnū, ū Yesu ha gatī.

19Ū Pilato wandīka wandīke būtūūlwa a higūlya ya nsalaba; boolī būhayile gīkī, “Yesu muna Nazaleti, ntemi o Bayudaya.”

20Bayudaya bingī babūsomaga ū wandīke wenūbo, nguno ī lipandī īlo akakomelwa ū Yesu lyalī hihī nū nzengo; hama ū wandīke boolī ndīmi idatū, Shihebulania, na Shilatini, na Shiyunani.

21A bagabīji bataale ba Bayudaya būng'wīla ū Pilato, Ūtandīkage ‘Ntemi wa Bayudaya,’ andīkaga gīkī, ‘Ū munhū ng'wenūyū olihayaga wei gīkī ntemi o Bayudaya.’”

22Nang'hwe ū Pilato ūshosha, “Īyo nandīkaga namalaga kwandīka!”

23Hūna lūūlū a bashilikale abo banang'hanaga ū Yesu būshisola ī shizwalo shakwe būshigabanhya magele ane, būlī ng'wene ūpandīka shakwe. Ū ng'wenda gwa kūzwala mu gatī gwalī gūtī na būlūngījo ū mu kasumīlwe kago, gwalī gūmò na gūmò dūhū; gūshibanyiwe kwīngīīla kwigūlya kūshisha kū sīlīlī.

24Biwīla gīkī, “Tūtizūgūtandūla, tugutulīlaga mbale tūbone gūkūbiza go ng'wa nani.” Ū mu kwīta gīko shūshikīīla ī shandīkwa īsho shihayile gīkī, “Bakashigabanha ī shizwalo shane, ng'wenda gwane būgwesela mbale!” H'ūmo bakīītīla a bashilikale benabo.

25Ū nina olī wīmīīla haho hihī nū nsalaba; baalī hamò na ng'wanong'wawe, na Malia nke wa ng'wa Kilopa, hamò na Malia Magadalena.

26Ū Yesu ūmona ū nina wīmīīlaga hihī nū ng'hemba ūyo walī antogilwe; ūng'wīla gīkī, “Mayū nolage ū ng'witūnja wako.”

27Nū ng'hemba ūng'wīla gīkī, “Ndīlīlage ū noko!” Na ng'hana kūfuma ikanza lyenīlo ū ng'hemba ng'wenūyo ūja nang'hwe kū ng'wakwe.

28Hun ū Yesu aho wamana gīkī yashikana pyī ī yose shishikīlījiwe ī shandīkwa, ūhaya; “Nakolwa nota.”

29Hihi henaho shalīho shiseme shokolile būgota būlūlū, būsola ibbūpya būlīlobeka ū mu būgota wenūbo, būlītunga kwigito lya ntī gwa husopo, būlīnunja būntūūlīla ū kū nomo.

30Ū Yesu aho wabūng'wa ū būgota wenūbo ūhaya, “Yashila!” Winamya ū ntwe ūgūfunya ū moyo gokwe.

31Ū lūshikū lwenūlo lwalī lwa kūlonja lonja kūlwa sabato; a Bayudaya būja ū kūlī Pilato būūkalomba gīkī abo baalī bakong'wa ha misalaba babīnzwe a

© 2015 Bible Society of Tanzania.

magūlū bīnjiwe ho, ī mibimba ītizikala henaho ī likanza lya sabato; nguno ī sabato yalī nhaale.

32Biza a bashilikale, būmīnza a magūlū ū wa kwandya, ūyo walī akomilwe hamò nū Yesu. Būnsanga nū ūngī, nang'hwe būmīnza.

33Alīyo aho bashika a halī Yesu, būbona gīkī walī wamala kūcha, būleka ū kūmīnza a magūlū gakwe.

34Kwike ūmò wa bashilikale ūnchima n'ichimu lyakwe mu lūbazu; haho na haho gidīka mininga na minzī!

35Ūyo akabona hū ng'wene alīkaanīla, nīyo ū būkaanīji bokwe būlī bo ng'hana. Amanile gīkī alīhaya ya ng'hana, nguno atogilwe ning'we muzunye.

36Ī yenīyī īkaja gīko kūlwa kūshikīlījiwa kwa shandīkwa īsho shihayile gīkī, “Iguha lyakwe lītūbīnzwa.”

37N'ipandī līngī shihayile gīkī, “Bakūng'wiloleela ūyo bakanchima!”

38Hūna Yosefu muna Alimataya ūja ū kūlī Pilato, ūūkanomba agūsole ū mīlī go ng'wa Yesu. Ū Pilato ūnzunīlīja ū munhū ng'wenūyo, ūshika ūgūbūūcha ū mīlī go ng'wa Yesu. Nīyo nang'hwe olī ng'hemba okwe, kwike mu mbisīla kūlwa kūbogoha Bayudaya.

39Nū Nikodemo ūyo ī kwandya walī waja ū kūlī Yesu būjikū, wiza abūūkije būgota winge, būsangije maguta ga ngazu.

40Hūna būgūbūūcha ū mīlī go ng'wa Yesu, būgūlingīīla shitambaala sha ng'wenda gwa kitaani, hamò nū būgota wenūbo; gīt'ūmo shalī shīmīle sha kajīkīle ka Bayudaya.

41A h'ipandī lyenīlo akakomelwa ū Yesu gwalīho ngūnda, ū mu ngūnda gwenūyo shalīmo shigila shipya, gūtaalī kūlaajiwa mo mimba go munhū.

42Na lūūlū īkī ī shigila shenīsho shalī hihī henaho, būntūūla ng'wenūmo ū Yesu; nguno nīyo ū lwenūlo lwalī lūshikū lwa kūlonja lonja kwa Bayudaya.

Yohana 20

Kuhimbuka kwa ng'wa Yesu

1A ha lūshikū lo kwandya nyuma, ū Malia Magadalena akaja ū kū shigila dilū makīngo, ūsanga ī liwe lyīnjiwagwa a ha shigila.

2Wīnga ko alīpeela ajile kūlī Simoni Petelo nū ng'hemba ū ūngī, ūyo Yesu walī antogilwe. Ūūkabawīla gīkī, “Bang'wīnjaga ū Seeba ū mu shigila, tūtamanile hīmba bantūūlaga halī!”

3Hūna ū Petelo nū ng'hemba ū ūngī ng'wenūyo, būbūūka bajile ū kū shigila.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Bandya kūpeela nhambo pyī būbīlī wabo. Alīyo ū ng'hemba ū ūngī ūnshiga ū Petelo, ūbiza o kwandya ū kūshika a ha shigila.

5Winama kūsūūla moi, kūnū akwīlola lolaga ī myenda ya kūjīkīlwa; kwike atingīlile mo.

6Ūshika nū Simoni Petelo a ha numa yakwe, ū ng'wene ūshikīla kwingīla mo ū mu shigila; wībona ī myenda ūmo yalī ītūūlīlilwe.

7Nī shitambaala īsho shalī shikonzeelilwe ū kū ntwe gokwe ūshibona; ī shene shilinga lingilwe shūtūūlwa heeke, shitī hamò nī myenda ī yīngī.

8Hūna nū ng'hemba ū ūngī, ūyo akashika kwandya a ha shigila, wingīla moi; ūbona ūzunya.

9Kūshisha ikanza lyenīlo baalī bataalī ū kūshiitegeleja ī shandīkwa, ī gīkī yalī yigelile ahīmbuke kūfuma mu bafu.

10Hūna būshoka kaya a bahemba benabo.

11Kwike ū Malia ūlekwa īmīīlile haho hanze ya shigila akūlīlaga. Aho alīlīla gīko, winama kūlola hangī ū mu shigila.

12Ūbabona mo bamalaika babīlī bazwalile myenda yape, bigashaga aho gwalī gūlaajiwe ū mīlī go ng'wa Yesu, ūmò walī ūko gaalī magūlū, ūngī ūko gwalī ntwe.

13Būmūja gīkī, Ūlīlīlīīla kī mayū?" Nang'hwe ūbawīla, "Bang'wīnjaga ū Seeba wane, alīyo natamanile ūko bantwalaga!"

14Aho wahaya gīko ūgalūka kūlolela kū numa, ūmona ū Yesu wīmīīlaga, alīyo atang'witegelegije gīkī walī hū ng'wene ū Yesu.

15Nang'hwe Yesu ūmūja, Ūlīlīlīīla kī mayū? Ūlīkooba kī?" Ū wei wiganika gīkī hamo ntūmami wa mu ngūnda. Ūng'wīla, "Baba ūlū wang'wīnjaga niwīlage ūko wantūūlaga, nanjīle ko!"

16Hūna ū Yesu ūng'witana, "Malia!" Ūngalūkīla ūng'witana mu Shihebulania, "Raboni!" Makūlū gaho, "Nangi!"

17Ū Yesu ūng'wīla, "Yaya ū kūnidimala, nguno nataalī ū kūlinha kūja kūlī Baba. Alīyo jaga ū kū bang'wise, ūkabawīle gīkī nalīja kūlī Baba, ūyo alī Sīng'we na a bing'we; kūlī Mulungu wane, ūyo alī Mulungu wing'we na a bing'we."

18Ū Malia Magadalena aho washika ū kū bahemba ūbawīla gīkī, "Bing'we namona ū Seeba ūniwīla ī mihayo yenīyī!"

19Ī mhīndī ya lūshikū lwa kwandya nyuma lwenūlo, a bahemba baalī bilugalīla mu numba, kūlwa kūbogoha Bayudaya. Bahayimanīla ū Yesu wīmīīla ha gatī gatī yabo; ūbagīsha, "Mhola ībi na bing'we!"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Aho wamala ū kūbagīsha ūboolekeja a makono gakwe, nū lūbazu. Bakayega no a bahemba ū kūmona ū Seeba.

21Na ūbawīla hangi gīkī, “Mhola ībi na bing'we; ūmo anitūmīlile ū Baba nū nene nalīmutūma gīko a bing'we.”

22Aho wamala ū kūhaya ī yenīyo; hūna ūbawīla gīkī, “Ng'wanukūlagi Moyo Ng'wela.

23Bose bose abo mukūbakulilwa shibi shabo bakūbiza bakulilagwa, ūlū ng'ūbatungila numho batungilagwa.”

24Alīyo ūmò wabo abo ikūmi na babīlī, lina lyakwe Tomaso, lina līngī witanagwa “Wībasa”, ū ng'wene osangwa atī ho aliza ū Yesu.

25Na lūūlū būng'wīla a bahemba biye, “Twamonaga ū Seeba,” ū wei ūbawīla gīkī, Ū nene natīko ū kūzunya ūlū natagabonile a malanda ga misumali ū mu makono gakwe, nūgakuumya na kūgakuumya na lwala lone; hangī nūtūūla nū nkono gwane a ha lūbazu lokwe!”

26Ha numa ya shikū inaane, a bahemba būsangwa balī mu kaya hangī, nī milyango īlugalilwe, lelo nū Tomaso alī hamò nabo; kwimanīla ū Yesu wīmīīla ha gatī gatī yabo, ūbagīsha hangī, “Mhola ībi na bing'we mhola!”

27Hūna ūng'wīla ū Tomaso gīkī, “Enhaga ū lwala lwako aha ūgalole a makono gane, wenhe nū nkono gwako ūgūtūūle a ha lūbazu lone, ūzunye ooye ū kūhana hana.”

28Ū Tomaso ūnshokeja alīng'wīla, “Seeba wane na Mulungu wane!”

29Nang'hwe ū Yesu ūng'wīla, “Hū wazunya īkī wanibona? Alīyo balī na lubango abo bakazunyaga nūūlū aho bataalī ū kūbona.”

30Ū Yesu wabeeja shimanīkījo shingī no ū kū būtongi bo bahemba bakwe. Īsho shitandīkilwe ū mu shitabo shenīshi, shilīho shingī no.

31Alīyo ī shenīshi shandīkilwe kūlwa kūmugunanha, muzunye gīkī ū Yesu alī Ng'wana wa ng'wa Mulungu, ūlū ng'ūzunya mukūpandīka būpanga ū mu lina lyakwe.

Yohana 21

Yesu kwiyoolecha kū bahemba mpungatī

1Hanuma hangī ū Yesu akīīta wiyoolecha ū kū bahemba bakwe baalī kū nyanza ya Tiberia. Ū mu kwiyoolecha kwakwe ī mihayo yalī gīkī,

2Ū Simoni Petelo walī hamò na Tomaso, ūyo witanagwa “Wībasa”, na Natanaeli ū muna Kana ya Galilaya; hamò na ba ng'wana Zebedayo, na bahemba bangī babīlī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Hūna ū Simoni Petelo ūbawīla a biye gīkī, “Bing'we bagosha, naja kūtega ndīlo ū nene.” Nabo būng'wīla, “Nise tūlīja hamò nang'ho!” Ng'hana būja būūkingīla mu lyato. Alīyo ū būjikū wenūbo batagwashije shose shose.

4Aho wela ī dilū, bahayimanīla ū Yesu wīmīīla a ha ng'walo; kwike a boi a bahemba batang'witegelegije gīkī hū walī ng'wene ū Yesu.

5Na ubawila gīkī, “Bing'we basūmba, mulī na shilīwa shose shose?” Nabo būnshokeja, “Yaya!”

6Ūbawīla, “Tegagi ū ntego a ha lwandī lwa būlyo bo lyato aho, mukūgwasha!” Na ng'hana aho bagūtega, būlemeelwa nū kūgūzubūla kūlwa wingī bo ndīlo.

7Hūna ū ng'hemba ūyo Yesu walī antogilwe ūng'wīla ū Petelo gīkī, “Bebe hū ng'wene ū Seeba!” Ū Simoni Petelo aho wigwa gīkī ū ng'wenūyo walī Seeba, witunga ng'wenda; nguno walī dūūhū, hūna wiponeja mu nyanza.

8Alīyo a bahemba a bangī būshikīīla bo lyato balīgūduta ū ntego go ndīlo, nguno baalī batī kūle nū ng'walo. Boolī bū kūle bo magūlū gītī igana.

9Aho bashika a ha ng'walo būsanga moto gwa makala gobachiwagwa, a higūlya yago īlīho ndīlo na ngatī.

10Ū Yesu ūbawīla gīkī, “Enhagi aha ndīlo ījo ng'wagwasha haha.”

11Ū Simoni Petelo ūja ūūkagūduta ū ntego ūgwenha ha ng'walo; gwalī gokala pa, ndīlo nhaale nhaale igana na makūmi atanò n'idatū. Alīyo nūūlū īkī gwalī gokola gīko, nahene gūtatandūkile!

12Hūna ū Yesu ūbawīla gīkī, “Nzūgi aha mulye.” Alīyo nūūlū ūmò wa bahemba atagimile kūmūja, Ūlī nani?” Nguno bakamana gīkī hū ng'wene ū Seeba.

13Ū Yesu wiza ūgūsola ū ngatī ūbinha; nī ndīlo wīta gīko.

14Ū lwenūlo lūbiza lūkangala lo kadatū ū Yesu kwiyoolecha ū kū bahemba bakwe kūfuma a h'ikanza lya kuhimbuka kokwe.

15Hūna aho bamala ū kūlya, ū Yesu ūmūja ū Simoni Petelo gīkī, “Simoni ng'wana Yohana, ū bebe ūnitogilwe kūbatinda a benaba?” Ūng'wīla, “Alichene Seeba; ū bebe ūmanile gīkī nakūtogilwe.” Ūng'wīla, “Balishage a baana ba ng'holo bane.”

16Ūmūja hangī lo kabīlī, “Simoni ng'wana Yohana, ūnitogilwe?” Nang'hwe ūng'wīla, “Alichene Seeba; ūmanile nakūtogilwe.” Ūng'wīla “Jidīīmage ī ng'holo jane.”

17Ūmūja hangī lo kadatū, “Simoni ng'wana Yohana, ūnitogilwe?” Nose ū Petelo ūpīnīhala, nguno ū Yesu akamūja lūkangala lo kadatū gīkī, Ūnitogilwe?” Na ūng'wīla, Ū bebe Seeba ūmanile pyī ī yose, ūmanile gete ī gīkī nakūtogilwe.” Hūna ū Yesu ūng'wīla, “Jilishage ī ng'holo jane.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Kwike nalīkūwīla gwa ng'hana gīkī, aho ūtaalī ūlī nsūmba ūkūmanitunga bebe ng'wenekīlī waja ūko ūtogelilwe. Alīyo ūlū ūlanamhaale, ūkūgagoloola a makono gako, na munhū ūngī akūtunge akūtwale ūko ūtatogilwe kūja."

19Ū mukūgūhaya ū gwenūyo, akoolecha ūmo akūchīla ū Petelo, kūlwa kūnkūja Mulungu. Aho wamala kūhaya gīko ūng'wīla; "Nilondeelage."

20Ū Petelo aho wikībūka ūmona ū ng'hemba ūyo Yesu walī antogilwe, ūyo h'ikanza lya shilīwa walī wigasha wihela nang'hwe haho hihi; ūmūja na gīkī, "Seeba nani ūyo akūkūnodeela?" Ū ng'wenūyo nang'hwe wakūūbījaga.

21Ū Petelo aho wamona ū ng'hemba ng'wenūyo ūng'wīla ū Yesu gīkī, "Seeba al'ūyū nang'hwe hangī ginehe?"

22Ū Yesu ūng'wīla "Ī gīsī gūlīho mhayo kī ū kūlī bebe, ūlū nūbiza natogilwe ū ng'wenūyū ashinge ho kūshisha nashoke? Ū bebe ng'wene nilondeelage dūhū!"

23Hūna ū mu badūgū gūkumūka gwa gīkī ū ng'hemba ng'wenūyo atūcha! Alīyo ū Yesu atahayile gīkī atūcha. Akahaya dūhū gīkī, "Ī gīsī gūlīho mhayo kī ū kūlī bebe, ūlū nūbiza natogilwe ū ng'wenūyū ashinge ho kūshisha nashoke?"

24Ū ng'hemba ū ng'wandīki wayo ī mihayo yenīyī hū ng'wene ū mbona wayo, na hangī tūmanile gīkī ū būkaanīji bokwe būlī bo ng'hana.

25Na yīngī mingī īlīho īyo wabeeja ū Yesu; ūlū ni kwandīkwa pyī ī yose būlī gwene gūmò gūmò, naliganika nūūlū ī sī yenekīlī ni ītadūgije ū kūshibūūcha ī shandīkwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Shītwa sha Batung'wa

Shītwa sha Batung'wa 1

Kwisagījiwa Moyo Ng'wela

1Baba Teofilo, ī mihayo ya kwandya īyo naamalile kūkwandīkīla, yoolekije pyī
īyo wīyītaga ū Yesu, nī yīyo walangaga, kūfuma ha wandījo wa būtūmami
bokwe,

2kūshisha aho akanukūlwa ng'wigūlū; ū mu lūshikū ūlo akabinha shilagīlo mu
nzīla ya ng'wa Moyo Ng'wela, a banhū abo walī wabasola kūbiza batūng'wa.

3Aho lyabīta ī likanza lya kūluhiwa kwakwe, jikashika shikū makūmi ane
akūmanagiyoolecha ū kū banhū benabo, mu shimanīkījo shabūyaga, īsho
shitīko kūhalalījiwa. Jūkwīla ī ng'hangala akwiyoolechaga gīkī alī mpanga,
wabasomboolela na mihayo ya būtemi bo ng'wa Mulungu.

4Ū ng'wikanza īlo walī hamò nabo, akabakomeleja ūbawīla gīkī, "Mutizīnga ī
Yelusalemu; alīyo shilindīīlagi ī shakwinha īsho wang'wisagīja ū Baba, gīt'ūmo
ng'wigwīlile kūfuma kūlī nene.

5Nguno ū Yohana wabatīījaga na minzī, alīyo aho jitaalī kūbīta shikū ningī, a
bing'we mukūbatīījiwa mulī Moyo Ng'wela."

Kūja ng'wigūlū kwa ng'wa Yesu

6Hūna aho bibilinga hamò būmūja gīkī, "Seeba angū mmho lyashikaga lūūlū ī
haha ī likanza, ūbashokeje ū būtemi a Baisilaeli?"

7Nang'hwe ūbawīla, "Gūtī gwing'we ū gwa kwīmana ī ya kajīle na kagalūkīle ka
makanza, īyo Baba ayītūūlile mu būdūla bokwe.

8Alīyo ūlū alang'wizīīle ū Moyo Ng'wela mukwanukūla nguzu; mubize bakaanīji
bane ū mu Yelusalemu, nī Būyudaya ī yose, nī Samalia; kūshika kū ngelelo ya
sī."

9Aho ataalī ūhaya ī mihayo yenīyo, bahayimanīla obūūchiwa balolile; ilunde
lyūnshīkīja, boya ū kūmona.

10Baalī bataalī bakalalīlile ng'wigūlū, ū ng'wene ūbiza omalaga kūja, kwimanīla
bīmīīla haho nabo banhū babīlī bazwalile shizwalo shape.

11Būbawīla gīkī, "Bing'we bana Galilaya, nibūlī ng'wīmīīlaga ng'ūkalalīla
ng'wigūlū? Ū Yesu ūyo wamala kwanukūlwa ng'wigūlū kūfuma kū bing'we
ng'wenūyū, akwiza hangī gīt'ūmo ng'wamonelaga ajile ng'wigūlū gīko."

Wa kwingīla ha ng'wanya go ng'wa Yuda

12Hūna būshoka Yelusalemu, bīnga ū kū lūgūlū ūlo lūkitanagwa lo mizeituni;
lūlī hihī nī Yelusalemu, gītī lūgendo lwa ha sabato.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Aho bashika bingīla mu chumba sha kū golofa; h'ūko būyikala, baalī ba Petelo
na Yohana na Yakobo na Andulea, Filipo na Tomaso, Batolomayo na Matayo,
Yakobo ng'wana Alifayo na Simoni Zelote na Yuda ng'wana Yakobo.

14Pye a benaba baalī na moyo gūmò gwa būkomeezu mu kūlomba gwa gwa
gwa. Ū ng'wigele lyenīlo baalīmo na bakīma; hamò nū Malia ū nina wa ng'wa
Yesu, na a baana ba ng'wawe ū Yesu.

15Hūna ū mu shikū jenījo, ū Petelo wīmīīla ū ng'wigele lyabo a badūgū, (baalī
gītī igana na makūmi abīlī); ūhaya gīkī,

16"Bing'we bababa badūgū bane, yalī igelile shishikīīle ī shandīkwa īsho
shihayiwe na Moyo Ng'wela kūbītīla mulī Daūdi, kūng'haya ū Yuda, ūyo
akabatongeela abo bakandima ū Yesu.

17Nguno nang'hwe walī abalilwe hamò nise, walī na ngabo ū mu nīmo
gwenūyū."

18(Ū munhū ng'wenūyo akapandīka mheela mu nzīla ya nhūngwa jakwe jabūbi,
wītūmamīla kūgūla itongo; ūūkitaalīka ha sī ng'wenūmo, ūtandūka ī nda,
widīka pyī ū būla bokwe!

19Ū mhayo gwenūyū aho gwamanīka ū kū bana Yelusalemu a bose, būlitana ī
litongo lyenīlo mu lūlīmi lwabo gīkī Akelidama, makūlū gaho itongo lya
mininga.)

20"Nguno ū mu shitabo sha Zabuli handīkilwe gīkī, 'Ū wikalo bokwe būlekwe
dalali, nīyo atizūzenga mo munhū ūngī;' na gīkī, 'Ū nīmo gokwe gūsolwe na
ūngī.'

21"Ali lūūlū, ū mu banhū abo bajaga hamò nise būlī kwene ū ng'wikanza ī lyose
īlo Seeba Yesu wingīlaga na kūfuma hamò nise;

22kwandīja mu shikū ja būbatīīja bo ng'wa Yohana, kūshisha aho watwalīlilwe
ng'wigūlū ūtwīngīla, shiigelile ūmò wabo abize hamò nise ū mu kūbūkaanīla ū
būjūūko bokwe."

23Hūna būsola banhū babīlī, ūmò wabo Yosefu, lina līngī witanagwa Balisaba,
nūūlū Yusto; na Matiya.

24Hanuma būlomba balīhaya, "Seeba ū bebe wīmanile ī myoyo ya banhū bose,
toolekejage ūyo ūlīnsola ū mu babīlī benaba;

25ūyo igeleelilwe agūsole ū ng'wanya gwa būtūmami nū būtūng'wa wenūbū,
ūbo wabūlekile Yuda, ūja kwipandī lyakwe ng'wenekīlī."

26Hūna būbatūlīgīja mbale, yūngwīla Matiya, ūbalwa kūbiza ūmò wabo a
batūng'wa abo ikūmi na ūmò.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Shītwa sha Batung'wa 2

Kwiza kwa ng'wa Moyo Ng'wela

1Lūshika lūshikū lo Pentekosite, būsangwa pye a bose balī hamò, ng'wipandī
līmò.

2Bahayimanīla gwigela mfuutumo, gītī gwa nyaga ntaale gūlīfuma ng'wigūlū;
gūyokaja pyī ī numba ūmo baalī bigasha.

3Jūbilongela ja kūbiza gītī ndīmi ja moto jigabanīkile, jūbikalīla būlī ng'wene.

4Pye a bose bokajiwa na Moyo Ng'wela, bandya kūyomba mu ndīmi jingī,
gīt'ūmo Moyo akabinha kūyomba.

5Ū mu Yelusalemu baalīmo Bayudaya; banhū batūngīlīja ba kūfuma mu sī jose
ījo jilī ha sīlīlī y'igūlū.

6Aho gwigela ū mfuutumo gwenūyo, libilinga ibita itaale lya banhū, bandya
kūkumya. Nguno aho balīyomba, būlī ng'wene obigwaga mu lūlīmi lwa
ng'wawe.

7Banhū būjinjimala būyūkumya baliwīla gīkī, "Bing'we abo balīyomba benaba,
batī bana Galilaya pye a bose?

8Hama nose īlīdūlīkana ginehe pye a bose twigwe būlī ng'wene mu lūlīmi lo
ng'wawe?

9Bapaliti, Bameedi, Baelami, bana Mesopotamia, na a ba mu Būyudaya ūmu, na
bana Kapadokia, Ponto na Asia,

10pye na bana Fulugia na Pamfulia na Misili; na bangī ba mhandī ja Libya kūko
na Kilene; na bageni ba kūfuma Lumi,

11(Bayudaya na a bahembekwa), Bakileti na Balabu, pyī ūmo tūgelelile
tūlībigwa balīyomba mu ndīmi jise mihayo mitaale ya ng'wa Mulungu!"

12A bose bakakumya, nīyo gūbakoya no ū mhayo gwenūyo; būlī bene būyibūja
gīkī, "Bing'we mhayo kī ū gwenūyū?"

13Kwike bamò būyūdalahīja balīhaya, "Mm, bakolagwa walwa!"

Būlomeeji bo ng'wa Petelo

14Hūna ū Petelo wīmīīla hamò na a biye abo ikūmi n'ūmò; ūhamuka n'ilaka lya
higūlya alībawīla gīkī, "Bing'we bababa Bayudaya, na a bangī pye abo
mukwikalaga mu Yelusalemu, nidegelekagi ng'witegeleje ūmo nalīhayīla.

15A banhū benaba batakolilwe walwa gīt'ūmo muliganikīla, nguno mulībona
gīkī ī haha ītaalī dilū no, sa idatū dūhū.

16Alīyo ū gwenūyū hū gwene ū mhayo ūyo gūhayiwe na ng'hangi Yoeli gīkī,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17‘Ū kū shikū ja kū mhelo, alīhaya Mulungu, nakūbitīīla Moyo wane pye a banhū;
a bitūnja bing'we na a bashīke bing'we bakūyūhanga, nīyo a badinha bing'we
bakūyūbona sha koolechiwa, na a banamhala bing'we bakūyūloota shilooti.

18Hama a batūmami bane bagosha na bakīma nakūbitīīla Moyo wane
bayūhanga.

19Hūna ū kwigūlya ū ng'wigūlū, nakoolecha shakūkumya, na a ha sīlīlī ū mu sī
nakoolecha shimanīkījo; mininga na moto, na kūdundumūka kwa lyochi.

20Ī līīmi līkūgalūchiwa kūbiza giiti, ū ng'weji nago gūkūbiza gwaza gītī mininga,
aho lūtaalī kūshika ū lūshikū lo ng'wa Seeba, ū lūtaale na lw'ikūjo.

21Hanuma īkūbiza gīkī, būlī ng'wene ūyo ūlīlīlīīla lina lya ng'wa Seeba
akūpījiwa.’

22“Bababa Baisilaeli, īdegelekagi chiza ī mihayo yenīyī; ū Yesu wa Nazaleti alī
munhū ūyo Mulungu wamalile kūng'oolecha hape ū kū bing'we, mu nzīla ya
katūmamīle ka būdūla, na kūbeeja mihayo ya kūkumya, na shimanīkījo īsho
Mulungu walūbeejaga mulī we aho alī hamò ning'we, gīt'ūmo mumanīlile
bing'we benekīlī.

23Ū munhū ng'wenūyo mukinhwa gīt'ūmo kalī kahelele ka ng'wa Mulungu na
būmani bokwe, ū bo kale na kale. Alīyo a bing'we ng'ūntūūla mu makono ga
banhū babūbi, ng'ūmūlaga!

24Kwike ū Mulungu unhimbula, ūntungūla ū mu nguzu ja lūfu, nguno yalī
ītadūlīkanile lwikale lūndimile.

25H'ūmo nū Daūdi alīhayīla; gīkī, ‘Kūfuma kale nakaamonaga ū Seeba, būlī gwa
alī hamò nane, nguno alī kū būlyo bone, nose natīko kūnengenyiwa.

26Hūna lūūlū, Īng'holò yane īlī na būyegi, nū lūlīmi lone lūlī na būsangabazu. Nū
mīlī gwane gūkwikala mu kwisagīlwa,

27nguno ū būpanga bone ūtūbūleka mu kūlimu, nū Ng'wela wako ūtūnekanīja
ashike mu kūbola.

28Wanoolekegije nzīla ja būpanga, ūkūnokaja būyegi, nguno ūlī hamò nane.’

29“Ali lūūlū badūgū bane, leki namusomboolele mu kwiyagalūla ī mihayo ya
nkūlūgenji wise ū Daūdi. Gūlī gīkī, ū wei akacha ūjīkwa, nī shigila shakwe tūlī
nasho kūshisha lelo īyī.

30Alīyo īkī ū wei olī ng'hangi, na olī amanile gīkī ū Mulungu walī wang'wisagīja,
ūng'wilahīlīla gīkī akūbiza na ng'wingīji wa kūfuma mu būbyīle bokwe, wa
kwigasha h'isumbī lyakwe lya būtemi.

31Akagūloleela ū mhayo gwenūyū, ūhaya mihayo ya kūjūūka kwa ng'wa
Kilisito; gīkī, ‘Atalekilwe mu kūlimu, nūūlū ū mīlī gokwe gūtabolile.’

© 2015 Bible Society of Tanzania.

32Ū Mulungu wanjūūkije ū Yesu ng'wenūyū, pye a bise aba tūlī bakaanīji bago ū mhayo gwenūyū.

33Wagūngūhiwe, alī kū nkono gwa būlyo go ng'wa Mulungu; nīyo wang'wanukūlile ū Moyo Ng'wela kūfuma kūlī Ise, gīt'ūmo kwisagīja kūlī. Hūna washiitaga lūūlū īsho mulīshibona na kūshiigwa shenīshi.

34Nguno ū Daūdi atalinhile ng'wigūlū, alīyo akahaya gīkī, 'Ū Seeba akang'wīla ū Seeba wane, igashaga kū nkono gwane gwa būlyo;

35kūshisha nabīīte a banishi bako kūbiza būtūūlīlo bo mhambala jako.'

36"Nose hū kūhaya gīkī, pye a Baisilaeli shiigelile bamane hape gīkī, ū Yesu ūyo mukankoma ha nsalaba ng'wenūyū, ū Mulungu wang'wītile kūbiza Seeba na Kilisito!"

Banhū shihūmbī shidatū kūzunya

37Aho bigwa ī yenīyo būching'wa ū mu ng'holò, būng'wīla ū Petelo na a batūng'wa a bangī gīkī, "Badūgū bise, ī gīsī lūūlū twīte mhayo kī?"

38Nang'hwe ū Petelo ūbashokeja gīkī, "Galūkagi, na būlī ūmò wing'we abatīījiwe mu lina lya ng'wa Yesu Kilisito, mukūlekejiwa ī shibi shing'we, ng'wanukūle shakwinhwa; ng'wene Moyo Ng'wela.

39Nguno ū kwisagīja kwenūkū, kūlīho kūlwa nguno ying'we na baana bing'we, pye na a banhū a bangī, abo Seeba Mulungu wise alabitane; nūūlū būbiza balī kūle no."

40Akabinha na būkaanīji būngī mu mihayo mingī, ūbakomeleja alīhaya gīkī, "Ipījagi ng'wīnge ū mu shibyalīlwe ī shabūbi īshi!"

41Abo bakagwanukūla ū mhayo gokwe bakabatīījiwa; ū mu lūshikū lwenūlo biyongeja banhū gītī shihūmbī shidatū.

Būsangī bo bazunya

42Bakabiza bakomeezu no ū kwilanga īyo yalangagwa na batūng'wa; hamò na mu kūsangīla, na kūmega ngatī, nū mu kūlomba.

43Pye a banhū būgwīlwa booba būtaale, nguno mihayo ya kūkumya na shimanīkījo shingī shūyigela; būyūbeeja a batūng'wa.

44A bazunya baalī mu kikalīle ka būmò pye a bose, nī shikolo basangīlaga ī shose.

45Nī shikolo shabo būyūjinja bagabanha ī sabo, būlī ng'wene wapandīka ja kūngunanha kūlenganīla na makoye ayo alī nago.

46Būlī lūshikū bibilingaga ū mu hekalu na moyo gūmò; na bajaga bakūmegaga ngatī mu būlī kaya, nī shilīwa basangīlaga na moyo gwa būyegi na būmò,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

47kūnū bakūnkumīlījaga Mulungu, na kūyegelwa na banhū bose. Ū Seeba ongejaga būlī lūshikū abo bapījiagwa.

Shītwa sha Batung'wa 3

Kūpījiwa kwa nemehazu

1Lūshikū lūmò makanza ga sa kenda, Petelo na Yohana bajaga mu Hekalu kūjūlomba.

2Walīho ngosha nemehazu kūfuma mu nda ya ng'wa nina, wabūūchiagwa būlī lūshikū, wiza watūūlwa ha mīta gwa hekalu, gwalīho gwitanagwa "Nsoga." Hūna a banhū ūlū balingīla ū mu hekalu, wayūlomba bang'winhe shose shose.

3Aho wababona a ba Petelo nū Yohana begeela kwingīla ū mu hekalu, ūbalomba bang'winhe shikolo.

4Nabo a ba Petelo nū Yohana būnkalalīla; hūna būng'wīla gīkī, "Bebe alitūlolage!"

5Ng'hana ūbalola, kūnū alisagīlwa kwanukūla shikolo kūfuma kūbo.

6Alīyo ū Petelo ūng'wīla gīkī, "Ū nene natī na sabo nūūlū hela, kwike nakūkwinha īsho nalī nasho. Mu lina lya ng'wa Yesu Kilisito wa Nazaleti, būūkaga ūshimīze."

7Hūna ūndima ū nkono gwa būlyo, ūngūngūmūla; ī likanza lyenīlo ūguzuhiwa ū mu mhambala, nū mu maguha ga mu shing'ongwa shakwe.

8Ūbūūka, wikīndīka; wandya kūshimīza. Wingīla nabo ū mu hekalu akūshimīzaga kūnū ūsata sata na kūnkumīlīja Mulungu!

9Pye a banhū būmona alīshimīza, kūnū akūnkumīlījaga Mulungu.

10Būng'witegeleja gīkī, hū ng'wene ūyo wikalaga igashije akwilombelejaga ha mīta gwa hekalu ūyo gūkitanagwa Nsoga. Bakakumya no, gūbajinjimaja ū mhayo ūyo gūkang'wilongela gwenūyo.

Būlomeeji bo ng'wa Petelo

11Ūyo akapījiwa kūfuma mu būlemehazu ng'wenūyo, akikala abadimile a ba Petelo nū Yohana, nose būshika ng'wibīndo litanagwa lya ng'wa Solomoni. A banhū bakakumya no, pye a bose būyūpeela bajile mo.

12Ū Petelo aho wababona a banhū ūbawīla gīkī, "Bing'we bababa Baisilaeli, nibūlī mulīgūkumya ū mhayo gwenūyū, nūūlū nibūlī mulītūkalalīla a bise gītī twagwītaga na būdūla wise, nūūlū gīkī ū munhū ng'wenūyū twang'winhaga būdūla bo kūshimīza kūlwa wela wise?

13Ū Mulungu wa ng'wa Abulahamu na Isaka na Yakobo; ū Mulungu wa bakūlūgenji bise, wangūngūhije ū Ntūmami wakwe ū Yesu, ūyo mukanodeela,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

na kūnema kū būtongi bo ng'wa Pilato, nūūlū īkī ū Pilato ng'wenekīlī walī wamala kūlamula gīkī antaligūle.

14Alīyo a bing'we ng'ūnema ū Ng'wela na Ntūngīlīja, ng'ūlomba kwinhwa munhū mūlagi.

15Lelo ū Ng'winhi wa būpanga ng'ūmūlaga, alīyo ū Mulungu wanjūūkije kūfuma mu bafu, hama a bise hū tūlī bakaanīji bakwe.

16Hūna lūūlū, kūlwa kūlīzunya ī lina lya ng'wa Yesu, ū munhū ūyū muumanile na kale ng'wenūyū mulīmona waguzuhiagwa mu lina lyenīlo. Ū mhayo gwa kūlīzunya ī lina lyenīlo hū gwene ūyo gwang'winhaga mhola nshikanu gīkī kū būtongi wing'we!

17Kwike badūgū bane, namanile gīkī a bing'we na a batongeeji bing'we ng'wīyīta ī yenīyo mu būtūmana.

18Alīyo ū mu gīko gūkashikīīla ū mhayo go ng'wa Mulungu, ū gwa kūluhiwa kwa ng'wa Kilisito wakwe, gīt'ūmo walī wahayīla kūfuma kale, mu nzīla ya bahangi bose.

19Ali lūūlū, galūkagi ng'wīnge ū mu shibi shing'we, shijimangūchiwe; makanza ga kwifuujiwa gize kūfuma kūlī Seeba.

20Antūme ū Yesu Kilisito, ūyo ahelilwe kūlwa nguno ying'we kūfuma kale na kale,

21ūyo shing'wigeleelilwe kwikala ng'wigūlū kūshisha gashike a makanza ga shikolo shose kūgalūchiwa shibize hangī gīt'ūmo shaalī na kale; ūmo Mulungu ahayīlile kūfuma kale, mu nzīla ya bahangi bakwe beela.

22Nguno ū Musa akahaya gīkī, 'Ū Seeba Mulungu wing'we akūmubūūkīja kūfuma mu badūgū bing'we ng'hangi wa kūbiza gītī nene; ū ng'wenūyo shiigelile mung'wigwe mu yose īyo alamuwīle.

23Munhū ose ose ūyo atūng'wigwa ū ng'hangi ng'wenūyo, akūkenaagūlwa īnjiwe gete ū mu banhū.'

24Pye a bahangi, kūfuma kūlī Sang'weli, na a babo bakalondeela ha numa yakwe, bajihayaga na kūjikumūcha ī shikū jenīji.

25A bing'we mulī baana ba bahangi, na ba būlagane ūbo Mulungu akabeeja na bakūlūgenji bise; gīt'ūmo akang'wīlīla Abulahamu gīkī, 'Pyī ī ng'anda ja mu sī jikwīlūkīlwa lubango mu nzīla ya būbyīle wako.'

26Ū Mulungu aho wanjūūcha ū Ntūmami wakwe akantūma kū bing'we tame, gīkī anekeje na kūmfuha būlī ng'wene ūyo alagalūke kwīnga mu shibi shakwe."

Shītwa sha Batung'wa 4

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Kūding'wa kwa ba Petelo na Yohana

1A ba Petelo nū Yohana aho bataalī būbalomeela a banhū, kūhayimanīla
babasanga ho bagabīji na Basadukayo, hamò na ntaale wa balang'hani ba
hekalu.

2Baalī bapembeka na būpelanu kībi no, nguno babalangaga a banhū na
kūbalomeela mhola ja būjūūko bo bafu, mu lina lya ng'wa Yesu.

3Aho bashika būbadima; kwike īkī yalī mhīndī būūkabalugalīla gīkī
balang'hanwe kūshisha ntondo yaho.

4Alīyo abo bakagwigwa ū mhayo gwabo bakazunya, ī lisaabu lya bagosha
lyūshika gītī shihūmbī shitanò.

5Aho wela ī ntondo yaho ī dilū, a basugi na a banamhala na a balangi ba shilagīlo
bibilinga ū mu Yelusalemu.

6(Ū ntaale wa bagabīji, ū Anasi, walīho; nū Kayafa, na Yohana na Isikanda; pye
a ba lūganda lwa ntaale wa bagabīji).

7Aho babenha būbīmīlīja, hūna būbabūja gīkī, "Ū mhayo gwenūyo mukagwīta
mu būdūla kī, na mu lina kī?"

8Ū Petelo ūbashokeja kūnū okajiagwa na Moyo Ng'wela; ūbawīla gīkī, "Bing'we
basugi ba banhū, na a bing'we banamhala,

9Ī lelo yenīyī ūlū tūlīgīsīlījiwa kūlwa nguno ya mhayo gwawiza ūyo wītīlilwe ū
munhū ūyo walī nemehazu, gīkī wapījiwe ginehe;

10a bing'we pye a bose managi, na a Baisilaeli a bose bamane, gīkī ū munhū ūyo
īmīīlile kū būtongi wing'we ng'wenūyū, alī mpanga wa gīlī gīlī mu lina lya ng'wa
Yesu Kilisito wa Nazaleti, ūyo mukankoma ha nsalaba; alīyo ū Mulungu
wanjūūkije kūfuma mu bafu.

11Hūna ng'wene ūyo alī Iwe īlo mukalīdalaha a bing'we bazengi, īlo lyabizile lya
kwīgoloolela ī numba.

12Nīyo būtīho būpīji mulī munhū ūngī ose ose, nguno ndūhū lina līngī hangī pye
a hose a ha sīlīlī y'igūlū īlo binhwa a banhū, gīkī shitwigeleelilwe kūpījiwa
mulyo."

13Aho babūbona ū būgimu bo ng'wa Petelo nū Yohana, būdeeba nī gīkī baalī
banhū batalangilwe, bakakumya no; alīyo būbitegeleja gīkī bikalaga hamò na
Yesu.

14Bakagayiwa ū gwa kūhaya, nguno bamonaga nū munhū ūyo walī wapījiwa,
īmīīlile hamò nabo a ba Petelo nū Yohana.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Hūna būbalagīla kūfuma hanze, bīnga ū ng'wibanza; a boi būgūhoyela ū mhayo gwenūyo bū maasaga.

16Būhaya gīkī, “Ī gete tūbīīte ginehe a banhū benaba? Nguno pye a bana Yelusalemu bamanile hape gīkī baabeegije shimanīkījo shitaale, īsho tūtadūgije kūshijimangūcha?

17Ī gete tūbalemejagi ū kūyomba na munhū ose ose ū mu lina lyenīlī, ū mhayo gwenūyū gūtizongeja kūsambaala mu banhū bose.”

18Hūna būbitana būbalemeja batizūlīhaya nūūlū hado ī lina lya ng'wa Yesu, nūūlū ni kūlanga dūhū ū mu lina lyenīlo yaya!

19Nabo a ba Petelo nū Yohana būbashokeja būhaya gīkī, “Lamulagi bing'we benekīlī, ūlū gūtūngīlīgije ū kūlī Mulungu ū gwa kūng'wigwa bing'we kūtinda kūng'wigwa Mulungu.

20Nguno a bise dūtūdūla ū kūleka ū kwīsomboola īyo twamalile kwībona na kwīyigwa.”

21Bongeja kūbakanga, hūna būbalekela būja, alīyo batabonile nzīla ya kūbinha nsango, kūlwa nguno ya banhū, īkī pye a bose bankumīlījaga Mulungu kūlwa mhayo ūyo gwalī gwilonga gwenūyo.

22Nguno ū munhū ūyo walī wītīlwa ī shimanīkījo shenīsho walī ntaale, wa myaka īkīlile ha makūmi ane.

Kūlomba kūguzuhiwa

23Aho balekelwa būja ū kū bichabo, būūkabawīla īyo bakawīlwa na a bagabīji bataale na a banamhala.

24Aho bigwa, pye a bose būmūūkīja Mulungu a malaka gabo būhaya gīkī, “Seeba hū bebe ūlī nseemi walyo ī ligūlū nī sī, pye na a manyanza, nī shose īsho shilīmo.

25Bebe ng'wenekīlī ūkalūngalūnga mu nguzu ja ng'wa Moyo Ng'wela kūbītīla mu nomo go ng'wa sīswe Daūdi, ū ntūmami wako; ūkahaya gīkī, ‘Nibūlī a mahanga gakūpelanaga, na a banhū bakūlyaga gwīnda ya dalali?

26A batemi ba mu sī bakūlomanaga; na a basugi bakwibilingaga mabanza mabanza gīkī bilwishe nū Seeba, hamò nū Kilisito wakwe!’

27“Nguno ng'hana ū Helode nū Pontio Pilato, na a Baisilaeli, bakikuminga ū mu nzengo ūyū, hamò na banhū ba mahanga, būnīīla gwīnda ū Ntūmami wako ng'wela, ū Yesu, ū Milwa maguta.

28Būng'wītīla īyo bebe ng'wenekīlī wīhelile na nkono gwako kūfuma kale gīkī īkūbiza ho.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

29Ali lūūlū Seeba, galolage a makango gabo ī haha, a batūmami bako ūbinhe
būgimu wa kūgūsomboola ū mhayo gwako.

30Gūgoloolage ū nkono gwako kūlwa kūpīja, na koolecha shimanīkījo; mihayo
ya kūkumya ībeejiwe mu lina lya ng'wa Yesu, ū Ntūmami wako ng'wela."

31Aho balomba gīko, ī lipandī lyenīlo aho baalī lyūtinginyiwa, pye a bose
bokajiwa na Moyo Ng'wela. Būgūlomeela mu būgimu ū mhayo go ng'wa
Mulungu.

Būsangī mu shikolo shose

32Ū ng'wibita lya bazunya, pye a bose baalī nang'holò īmò, na moyo gūmò; walī
atīho nūūlū ūmò wabo wa kūhaya gīkī ī sabo īyo walī nayo yalī yakwe ya
ng'wenekīlī. Alīyo pyī ī shikolo shalī sha būsangī.

33A batūng'wa baalī na nīmo ntaale gwa kūbūkaanīla ū būjūūko bo ng'wa Seeba
Yesu. Pye a bose baalī ha sīlīlī ya lubango ja ng'wa Seeba.

34Walī atīho nūūlū ūmò wabo ūyo wakoyiagwa makoye ga būgayiwa, nguno
abo baalī na numba nūūlū migūnda bakayūjinja bajenha ī sabo ījo bapandīkaga,

35biza bajitūūla kū būtongi wa batūng'wa jagabanhyiwa; būlī ng'wene
wapandīka kūlenganīla na makoye gakwe.

36Walīho munhū ūmò lina lyakwe Yosefu; wa lūganda lo Balawī, muna Kupulo.
A batūng'wa baalī bang'wilīka lina lya Balinaba, makūlū gaho nūngūja wa
banhū.

37Ū munhū ng'wenūyo walī na ngūnda, ūgūjinja; īsho akapandīka pyī ī shose
ūshenha, wiza ūshitūūla kū būtongi wa batūng'wa.

Shītwa sha Batung'wa 5

Anania na nke Safila

1Alīyo walīho munhū nebe, lina lyakwe Anania na nke okwe Safila; ū ng'wene
ohayūjinja ū ngūnda gokwe,

2ūlekeela ibudīka lya sabo īyo akapandīka, gīkī inong'he wei ng'wenekīlī, nū
nke ūbiza amanile! Ī libudīka īlo līkasaaga ūlīsola ūlītwala kū batūng'wa.

3Alīyo ū Petelo ūng'wīla gīkī, "Bebe Anania, nibūlī ū Shetani okalaga ū
mung'holò yako, nose wabisaga ibudīka lya sabo īyo wapandīkile ū mu mpango
gwa ngūnda, gīkī ūnembe ū Moyo Ng'wela?

4Ī sabo yenīyo, aho yalī mu nkono gwako yalī ītī yako? Na a haho wījinja yalī ītī
mu būdūla wako? Nibūlī wabisaga mhayo gūlī gīko ū mung'holò yako?
Ūtalembile banhū, wanembaga Mulungu!"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Ū Anania aho wigwa ī mihayo yenīyo ūgwa, ūcha! Abo bakigwa bakagwīlwa
booba būtaale no.

6Basūmba būbūūka būngolanya, būmfunya hanze, būūkanjīka.

7Aho lyabīta ikanza lya sa gītī idatū, wiza nū nke, nang'hwe wingīla; kwike
ūsangwa ataalī ū kwīmana īyo yagwaga.

8Ū Petelo ūng'wīla nang'hwe gīkī, “Bebe aliniwīlage, ī sabo yenīyī, h'īyo
ng'wapandīkile aho ng'wagūjinja ū ngūnda?” Nū ng'wene ūhaya, “Alichene, h'ī
yene!”

9Ū Petelo ūng'wīla, “Alīyo nibūlī ng'walomanaga kūngema ū Moyo wa ng'wa
Seeba? Managa gīkī a ha mīta henaho, galīho magūlū ga banhū bajaga kūnjīka ū
ngoshi wako, nū bebe bakūkūbūūcha!”

10Nang'hwe ī likanza lyenīlo ūgwa ha sī ū kū magūlū ga ng'wa Petelo, ūcha!
Bahayingīla a basūmba būnsanga waacha; būmūcha nang'hwe būūkanjīka,
būng'wiheja nū ngoshi wakwe.

11Ī kanisa ī yose yūgwīlwa booba būtaale, pye na a bangī abo bakayigwa ī
yenīyī!

Shimanīkījo na sha kūkumya

12A batūng'wa bakayūbeeja na makono gabo shimanīkījo na mihayo mingī ya
kūkumya ū mu banhū; a bose bibilingaga na moyo gūmò ng'wibīndo lya ng'wa
Solomoni.

13Alīyo ū mu bangī walī atīho nūūlū ūmò wa kūgima kwisangīja nabo; kwike
ahene a banhū babakumīlījaga.

14Hama a bazunya bakongeja ū kūkwīla; nguno mabita ga bagosha na bakīma
gakayūngalūkīla Seeba.

15Nose a banhū būyūbenha na basaatu bababūūkije ha būlīīlī nūūlū ha shilago,
biza babatūūla hihī na nzīla, gīkī ūlū alībīta ū Petelo gūyūbakuumya bamò babo
nūūlū nengeeji gokwe dūhū.

16Bangī būyūfuma na kū mizengo yīngī, īyo yalī hihī hihī na Yelusalemu,
balībenha bababūūkije a basaatu na a babo bakoyiagwa masamva; pye
bapīlaga.

Kūluhiwa kwa batūng'wa

17Hūna ū ngabīji ntaale ūbūūka osaayaga kīngī nasho, hamò na a b'igele lya
Basadukayo abo baalī nang'hwe.

18Būshika būbadima bo hape hape a batūng'wa, būja būūkabasoosela mu jeela.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Alīyo ī būjikū wiza malaika o ng'wa Seeba, ūgūlugūla ū mīta gwa ha jeela. Ūbatongeela abafunije kūja hanze, hūna ūbawīla gīkī,

20"Jagi ū mu hekalu mukabalomeele a banhū pyī ī mihayo ya būpanga wenūbū."

21Aho bigwa gīko ng'hana būbūūka dilū makīngo, būja ū mu hekalu būūkandya kūlanga. Ū ngabīji ntaale aho wiza na a babo baalī nang'hwe, būlībilinga ī libanza, na a basugi ba Baisilaeli a bose būbiza ho; hūna būtūmīja ū kū jeela gīkī bakenhwe a batūng'wa.

22Alīyo a bashilikale aho bashika ko batabasangile ū mu jeela, būshoka biza būjifunya ī mhola.

23Būhaya gīkī, "Ī jeela twīsanga īlugalile chiza no, na a balang'hani bīmīīlaga a ha milyango, kwike twahayūlugūla tūtasangile mo munhū ū mu gatī!"

24Ū ntaale wa balang'hani ba hekalu na a bagabīji bataale aho bagwigwa ū mhayo gwenūyo būzwangana, būyiganika gīkī hīmba bakūbiza bagwīlagwa mhayo kī!

25Wiza munhū nebe ūbawīla gīkī, "Alibalolagi abo ng'walī ng'wabatūūlile mu jeela, babo balī mu hekalu bīmīīlaga balībalanga banhū!"

26Hūna ūja ū ntaale wa bashilikale na balang'hani ba hekalu, būūkabenha; kwike ītī bo nguzu, nguno bakogoha gīkī a banhū bakūbaponda mawe.

27Aho babenha, būshikīla kūbīmīlīja ū ng'wibanza. Hūna ū ntaale wa bagabīji ūbabūja

28alīhaya gīkī, "Bing'we tūtamulemegije tūmuwīla gīkī yaya ū kūlanga hangī ū mu lina lyenīlo? Hama īkī hū mulībona lūūlū gīkī ī haha pyī ī Yelusalemu ng'wīyokajaga mamihayo ging'we ayo mukūlangaga, nose a mininga gakwe ū munhū ng'wenūyo mulīhaya kūtūbilīja bise!"

29Hūna ū Petelo na a batūng'wa biye būshosha gīkī, "A bise ītwigeleelilwe tūng'wigwe Mulungu kūtinda banhū.

30Ū Mulungu wa bakūlūgenji bise wanjūūkije ū Yesu ūyo mukamūlaga bo kūnungeleja ha līntī.

31Ū Mulungu wangūngūhije ū Munhū ng'wenūyo, ī haha alī kū būlyo wakwe, Ntemi na Mpīja kūlwa kūbinha a Baisilaeli būdūla bo kūgalūka na kūlekejiwa shibi shabo.

32A bise tūlī bakaanīji bayo ī mihayo yenīyī, nū Moyo Ng'wela ūyo Mulungu akūbinhaga būlī bene abo būng'wigwa."

33Aho bigwa gīko, būching'wa ū mung'holò jabo, būbona gīkī bababūlage.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

34Alīyo ū ng'wibanza ng'wenūmo walīmo Mfalisayo nebe, nangi wa shilagīlo, lina lyakwe Gamalieli. Ū munhū ng'wenūyo baalī bankūgije pye a banhū. Hūna wīmīīla ūlagīla bafunyiwe hanze a banhū benabo kakanza kado.

35Ūlīwīla ī libanza gīkī, "Bing'we bababa Baisilaeli, ilang'hanagi ūmo mulīhaya kūbīītīla a banhū benaba.

36Nguno aho jitaalī ū kūshika ī shikū jenīji, akilonga munhū nebe; Teuda, ūyūja akwigīmba gīmbaga gīkī shadiima. Na ng'hana akapandīka bahemba, bagosha ba kūshika gītī magana ane; alīyo akabūlagwa, na a bahemba bakwe pye a bose būsalang'hana, gūgaya nū yūyo wagwītaga.

37Aho wabīta ū ng'wenūyo, wigela hangī ūngī ū mu shikū ja banhū kwandīkwa; walī Yuda muna Galilaya. Nang'hwe ūduta banhū, alīyo nū ng'wene akayagala, abo baalī bang'wigwile būsalang'hana pye a bose.

38Nose ū nene nalīmuwīla ī haha gīkī, lekanagi nabo gete a banhū benaba, ng'ooye ū kwikala mukūbakūūbīlījaga. Nguno ī liganiko lyenīlī nūūlū ū nīmo gwenūyū ūlū gūbize gūfumile kū banhū gūkūcha dūhū.

39Alīyo ūlū gūfumile kūlī Mulungu, mutūdūla ū kūgūkenaagūla na hado yaya; ilang'hanagi mutizūbiza mukwilwishaga na Mulungu!" Ng'hana būng'wigwa.

40Hūna būbitana a batūng'wa, būbatūla mbooko; hama būbalemeja ū kūlīhaya ī lina lya ng'wa Yesu, būbalekela būja.

41A batūng'wa bīnga ū ng'wibanza bayegaga no, nguno bakabona bisaabagwa gīkī bigeleelilwe kūgoolwa kūlwa lina lya ng'wa Yesu.

42Bakongeja kūyūja būlī lūshikū ū mu hekalu kūlanga, hama batooyile nū kūja hose hose ū mu kaya ja banhū bakūlomeelaga ya ng'wa Kilisito Yesu.

Shītwa sha Batung'wa 6

Kūsolwa bagunanhi mpungatī

1Ū mu shikū jenījo aho bakwīla a bahemba, būkilonga būdugumi. A Bayudaya ba Shiyunani būyūbadugumīla a Bayudaya ba Shihebulania, nguno a bachīlwa babo bakayūbītīīlwa ū kūgunanhwa ū mu mihayo ya būlī lūshikū.

2Hūna lūūlū ab'ikūmi na babīlī būbitana pye a bahemba būhaya gīkī, "Ītī yawiza a bise tūgūleke nīmo gwa kūgūlanga ū mhayo go ng'wa Mulungu, tūyūlonja mihayo ya shilīwa.

3A bing'we badūgū solanhyagi banhū mpungatī ū mu bing'we, tūbatūūle a ha nīmo gwenūyū. Babize bakūkaanīlagwa gīkī bokajiwe na Moyo, hangī balī na witegeleja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Lelo a bise bene tūkomeeje ū kūgwīta ū nīmo gwa kūlomba na kūgūlomeela ū mhayo.”

5Ī liganiko lyenīlo lyūbayeja pye a badūgū; būnsola Stefano, munhū wa kūzunya na okalile Moyo Ng'wela, na Filipo na Pilokolo na Nikanola na Timona na Palimena na Nikolao, ng'hembekwa wa Antiokia.

6A banhū benabo būbenha ū kū batūng'wa, būbalombela na kūbatūūlīla makono.

7Ha numa ya henaho, ū mhayo go ng'wa Mulungu gongeja ū kūja gūkūsambaalaga; nī lisaabu lya bahemba ū mu Yelusalemu lyongeja ū kūkūla, na bagabīji bingī būyūgwanukūla ū kūzunya kwenūkū.

Kūding'wa kwa ng'wa Stefano

8Hūna ū Stefano kūlwa kokajiwa nguzu na būdūla, ūyūbeeja mihayo ya kūkumya na shimanīkījo shitaale ū mu banhū.

9Kwimanīla bigela banhū balebe ba ng'wisinagogi litanagwa lya Wiyabī, na bana Kilene na Isikandelia, na bana Kilikia, na bana Asia; būyūng'wihalalīja ū Stefano.

10Kwike batawīmīlile ū witegeleja bo kasomboolele kakwe, nū Moyo ūyo walī mulī we.

11Banoga nose būkobya banhū būbahana; bahaye gīkī, “Ū ng'wenūyū twang'wigwile alīnsondagūla ū Musa nū Mulungu!”

12Būbabipya a masala a banhū na a banamhala, pye na a balangi ba shilagīlo; biza būndima ū Stefano būntwala kwibanza.

13Būtūūla bakaanīji balomolomo; būhaya gīkī, “Ū munhū ng'wenūyū alemile gete ū koya ū kūlīsondagūla ī lipandī lyeela īlī, nī shilagīlo.

14Nguno twang'wigwile alīhaya na gīkī, angū ū Yesu wa Nazaleti ng'wenūyū akūlīkenaagūla ī lipandī lyenīlī, ajigalūche nī nhūngwa ījo twalekelwa na Musa!”

15Pye abo baalī bigashije ū ng'wibanza aho banola ū Stefano, būbūbona ū būshū bokwe bobizaga gītī bo ng'wa malaika.

Shītwa sha Batung’wa 7

Būsombooji bo ng'wa Stefano

1Ū ntaale o bagabīji ūmūja, “Angū, ī mihayo yenīyī īlī chene?”

2Nang'hwe ūhaya gīkī, “Bing'we bagosha, badūgū bane na bababa, nidegelekagi! Ū Mulungu akiyoolecha kūlī Abulahamu aho alī Mesopotamia, ataalī nūūlū kūsaamīla Halani.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Ūng'wīla gīkī, ‘Fumaga ū mu sī yako nū mu banhū ba lūganda lwako; ūje kū sī
īyo nalakoolekeje.’

4Wīnga ng'hana ū mu sī ya Bakalidayo, ūja Halani ūūkazenga kwenūko. Aho alī
kwenūko ūzumalīka ū ise, hūna ūsaamījiwa ū mu sī yenīyī mukwikalaga ī haha.

5Alīyo ū Mulungu atang'winhile wingīji moi, nūūlū ni katogolo kado dūhū ka
lūpambala lūmò. Kwike akang'wisagīja gīkī akūng'winha ībize ya wingīji
bokwe, hamò na būbyīle bokwe, nūūlū īkī walī ataalī kūbyala ng'wana ose ose.

6Hama hangī ū Mulungu ūhaya gīkī, a banhū ba būbyīle bokwe balabiza bageni
mu sī ya banhū bangī, balīītwa kūbiza basese kūshisha ikanza lya myaka
magana ane.

7Alīyo ū Mulungu ūhaya gīkī, ‘Ī lihanga īlo līlabīīta kūbiza basese lyenīlo
nalalinha nsango, ha numa ya yenīyo bafume bize ū ng'wipandī īlī bayūnilamya
nene.’

8Hūna ūng'winha būlagane bo kūsaalwa; aho wamyala ū Isaka ūnsaala ha
lūshikū lo kanaane. Ū Isaka nang'hwe ūmyala Yakobo, nang'hwe ū Yakobo
ūbabyala a bakūlūgenji bise abo ikūmi na babīlī.

9“A bakūlūgenji bise benabo būnjinja ū Yosefu nguno bakamonela wilu;
ūtwalwa Misili. Alīyo ū Mulungu walī hamò nang'hwe.

10Ūmpīja ū mu makoye gakwe pye a gose, hama ūng'winha masala na
kwanukūlwa ū kū būtongi bo ng'wa Falao, ūyo walī ntemi wa Misili. Ū ntemi
ng'wenūyo ūng'wīta kūbiza ntaale wa sī yose ya Misili, hamò nī kaya yakwe ī
yose.

11Hūna yūgwa nzala nhaale ū mu sī ya Misili nī Kanaani; a bakūlūgenji bise
būmala ī shilīwa, būbiza na makoye mataale.

12Ū Yakobo wigwa gīkī shilīko shilīwa ī Misili, ūbatūma a bakūlūgenji bise, būja
koi lūkangala lwa kwandya.

13Bahayūshoka koi ū lwa kabīlī, ū Yosefu ūūkimanīcha ū kū badūgūye; ū
lūganda lo ng'wa Yosefu lūmanīka ū kūlī Falao.

14Hūna ū Yosefu ūbatūma būūkang'witana ū ise ū Yakobo, na a banhū bakwe
pye a bose; ū būkūmi wabo baalī banhū makūmi mpungatī na batanò.

15Ng'hana ū Yakobo ūtulumenha kūja Misili; ūūkachīla kwenūko, pye na a
bakūlūgenji bise.

16Kwike bakabūūchiwa būūkajīkīlwa Shekemu, mu shigila īsho Abulahamu
walī wagūla kū bitūnja ba ng'wa Hamoli, mu Shekemu ng'wenūmo.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17“Aho lyegeela ī likanza lya kūshikīlījiwa kwa wisagīja ūbo Mulungu walī
wang'winha Abulahamu, a banhū būsangwa bibyala bakwīla no ū mu sī ya
Misili.

18Wanoga ūtema ntemi ūngī ū mu Misili, ūyo walī ataamanile ū Yosefu.

19Ū munhū ng'wenūyo wandya kūbīītīla nyasala sala a banhū ba lūganda lwise,
ūyūbaluhya na kūbahadīkīja a babyaji kūyūbaponya kū matogolo a baana a
beleele, baachīla kwenūko.

20Ū mu shikū jenījo ūbyalwa Musa; ng'wana wawiza ū kūlī Mulungu,
ūlang'hanwa mu kaya ya ng'wa ise ikanza lya myeji idatū.

21Aho wafunyiwa hanze kūjūlekwa kū matogolo, nshīke o ng'wa Falao ūnsola
ūnela, ūng'wīta kūbiza ng'witūnja wakwe.

22Ū Musa akalangwa pyī ū būmani bo mu Misili, ūbiza na būdūla ū mu
kalūngalūngīle, nū mu katūmamīle.”

23“Alīyo aho washisha myaka makūmi ane, lyūng'wizīīla iganiko lya kūjūbalola
a badūgūye a Baisilaeli.

24Ūmona ūmò wabo aliboneelwa, ūngunīja; ūntūla ū muna Misili ūmūlaga.

25Ū wei wiganikaga hamo a badūgūye bakwitegeleja, gīkī ū Mulungu atogilwe
kūbinha būpīji kūbītīla mu nkono gokwe, alīyo batitegelegije.

26Ha lūshikū lwa ntondo yaho ūbasanga babīlī babo bizwanjaga, ūgema
kūbayangūla gīkī bigwīndanye; ūbawīla, ‘Bing'we bagosha, nibūlī mulikenya
alīyo mulī ba lūdūgū lūmò?’

27Kwike ūyo wang'wiboneelaga ng'wiye ūmpama ū Musa, kūnū alīnfīkīlīja
ūhaya gīkī, ‘Ū bebe ī gete nani wakūtūūlile būtaale na kūbiza namuji wise?

28Ūtogilwe kūnibūlaga nū nene gīt'ūmo ūkamūlagīla muna Misili igolo?’

29Ū mhayo gwenūyo gūng'wenheleja ū Musa kūpeela, ūja ūūkikala mu sī ya
Midiani; aho alī kwenūko ūbyala bitūnja babīlī.

30Yūbīta myaka makūmi ane alī kwenūko, lwise lūmò wilongelwa na malaika o
ng'wa Seeba mu nzīla ya ndali ja moto ng'wisaka, kwitogolo lya kū lūgūlū lo
Sinai.

31Ū Musa aho ogūbona ū mhayo gwenūyo akakumya no; wahayihamba
kwegeela gīkī alole chiza, ligela ilaka lya ng'wa Seeba, līlīhaya gīkī,

32‘Nalī Mulungu wa bakūlūgenji bako, Mulungu wa ng'wa Abulahamu na Isaka
na Yakobo.’ Ū Musa ogoha ūyūdetema, ūlemeelwa ū kūlola.

33Ū Seeba ūng'wīla gīkī, ‘Ūnjaga ī shilatū shako ū kū mhambala jako, nguno aho
wīmīīlaga henaha līl'ipandī lyeela.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

34Naalolile ko ī Misili nūbūbona ū būluhiwa wa banhū bane, nī ng'hūngū yabo
nayigwile. Ali lūūlū, nikaga kūbakomoola, ī haha nzūgū nakūtūme ūje ko ī
Misili.'

35"Ū Musa ūyo bakanema balīhaya gīkī, 'Nani wakūtūūlile būtaale na kūbiza
namuji?' Hū ng'wene ūyo akatūng'wa na Mulungu mu nkono go ng'wa malaika
ūyo akang'wilongela ng'wisaka, ūng'wīta kūbiza ntongeeji na nkomooji.

36Ū munhū ng'wenūyū h'ūyo ūbiza ntongeeji wabo, ūbafunya ū mu Misili; wīta
shimanīkījo na mihayo ya kūkumya ū mu sī yenīyo, nū kū Nyanza Yaza, na haho
balī ng'witogolo ikanza lya myaka makūmi ane.

37Ū Musa ng'wenūyū hū ng'wene ūyo akabawīla a Baisilaeli gīkī, 'Ū Seeba
akūng'winha ng'hangi wa kūbiza gītī nene, wa kūfuma mu badūgū bing'we.'

38Hū ng'wene ūyo walī nayo ī kanisa ū kū matogolo, hamò nū malaika ūyo
akayomba nang'hwe kū lūgūlū lo Sinai, ūyo walī hamò nabo a bakūlūgenji bise
abo bakanukūla mihayo ya būpanga; gīkī batwinhe nise.

39"Hū ng'wene ūyo bakalema ū kūng'wigwa a bakūlūgenji bise; būmpamīla kū
mhelo, būshoka Misili ū mung'holò jabo.

40Būng'wīla Alooni gīkī, 'Tūbeegejage bamulungu bayūtūtongeela, nguno ū
Musa ūyo watwīngije Misili ng'wenūyū tūtamanile īyo yang'wilongelile.'

41Na ng'hana ū mu shikū jenījo būbeeja shiikolile sha ndama; līshiikolile
būyūlīfunīja shitambo, būyegela milīmo ya makono gabo!

42Nang'hwe ū Mulungu ūgalūka, ūbalekanīja būbiza balamya ba mabita ga
kwilunde, gīt'ūmo gwandīkilwe mu shitabo sha bahangi; gīkī, 'Bing'we numba
ya Isiraeli, Ī likanza lya myaka makūmi ane aho ng'walī kū matogolo,
ng'wanifunījaga shitambo ū nene, nūūlū shakwinha shose shose?

43Tūhaya ng'wabūūchaga iheema lya ng'wa Moloki, na sonda ya ng'wa
mulungu wing'we Laifani dūhū, mashiikolile ayo ng'walī ng'wibeegeja gīkī
muyūgalamya! Nakūmponya muje kūle gūkīla Babuloni!'

44"A bakūlūgenji bise aho balī kū matogolo baalī n'iheema lya kūbeejiwa
gīt'ūmo walī walagīīlīla ūyo akang'wīla Musa kūlībeeja, lībize gīt'ūmo shaalī ī
shigemelo īsho akashibona.

45A bakūlūgenji bise būlyanukūla ī liheema lyenīlo, būlyenhanīja aho baliza na
Yoshwa ng'wikanza lya kūdima wingīji mu mahanga, ayo Mulungu akagapeeja
gūbīngīla. Baalī nalyo kūshisha mu shikū ja ng'wa Daūdi,

46ūyo akīlūkīlwa lubango kū būtongi bo ng'wa Mulungu. Nose ūbūja ūlū adūgije
kūnzengela wikalo ū Mulungu wa numba ya ng'wa Yakobo.

47Kwike ū nzengi wayo ī numba yenīyo akabiza Solomoni.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

48Alīyo nahene ūyo alī higūlya no, atikalaga mu numba ja kūzengwa na makono;
gīt'ūmo ahayīlile ū ng'hangi gīkī,

49'Ī ligūlū lyene isumbī lyane, lelo ī sī būlī būtūūlo bo mhambala jane; nose
mukūnizengela numba kī ū nene, nūūlū ipandī kī lya kwifuulīla? Alīhaya Seeba!

50Angū, ū nkono gwane gūtashibeegije pyī ī shose īshi?'

51"Bing'we ba mitwe midiimu, ba maganiko masoso na matū gatigwaga,
bilwisha ba ng'wa Moyo Ng'wela ba shikū jose na jose! Ūmo baalī a basīng'we
na a bing'we h'ūmo mulī.

52Ū gīsī ng'hangi kī ūyo batanuhije a basīng'we? Īkī bababūlagaga abo
balomeelaga ng'hūlū ja kwiza kwakwe ū Ntūngīlīja, ūyo ng'wabizile balodeeji
na babūlagi bakwe a bing'we!

53Angū nīyo a bing'we hū mulī bene a banukūji ba shilagīlo mu nzīla ya
bamalaika, alīyo hū mutashidimile!"

Kūbūlagwa kwa ng'wa Stefano

54Aho bīyigwa ī yenīyo būching'wa ū mung'holò jabo, būng'wilumīla ng'haya.

55Alīyo ū ng'wene walī akalalīlile ng'wigūlū kūnū okalaga Moyo Ng'wela,
ūlībona ī likūjo lya ng'wa Mulungu, nū Yesu wīmīīlaga kū nkono gwa būlyo go
ng'wa Mulungu.

56Hūna ūhaya, "Lolagi nalīlībona ī ligūlū lyakundūkaga, nū Ng'wana wa Munhū
wīmīīlaga kū nkono gwa būlyo go ng'wa Mulungu."

57Būyoganya n'ilaka lya higūlya, bichibīja a matū gabo; pye a bose būbūūka
būng'wihoolekela.

58Būmfunya hanze ya nzengo būūkamponda mawe. A bakaanīji būtūūla ī
shizwalo shabo mu magūlū ga sūmba ūmò witanagwa Saulo.

59Ū Stefano aho balīmponda mawe, ūlomba alīhaya, "Seeba Yesu, gwanukūlage
ū moyo gwane."

60Ūtuja mazwi ūlīla n'ilaka itaale gīkī, "Seeba ūtizūbabalīla ī shibi shenīshi." Aho
wamala ū kūhaya ī gīko ūgwa, ūlaala!

Shītwa sha Batung'wa 8

1Ū Saulo akayega no ū kūbona gīkī, obūlagwa ng'hana.

Saulo nuhya wa kanisa

Ū mu lūshikū lwenūlo ī kanisa ya Yelusalemu īkagwīlwa būluhiwa būtaale no,
pye a bose būsambaala, būja ūko na ūko ū mu sī ya Būyudaya nī ya Samalia;
būlekeelwa dūhū a batūng'wa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Banhū ba logohano kūlī Mulungu būmūcha ū Stefano būkanjīka; bakaanīla hataale nīyo no!

3Alīyo ū Saulo hū ūlinhya kwīkenaagūla ī kanisa, ūyūja akwingīlaga mu būlī kaya wabadutanja pye bagosha na bakīma, kūbatwala mu jeela!

Ng'hūlū Jawiza kū Basamalia

4Hūna, abo bakasambaala, baja bakūgūlomeelaga ū Mhayo.

5Ū Filipo ūtulumenha ajile, ūūkashika kū nzengo gwa Samalia, wandya kūbalomeela ya ng'wa Kilisito.

6Mabita na mabita ga banhū gikuminga na moyo gūmò, kūdegeleka īyo wīhayaga ū Filipo. Aho bashibona ī shimanīkījo īsho wabeejaga būdīlīla kūtinda.

7Nguno bingī abo baalī na masamva gūyūbafuma galīlīla n'ilaka itaale, hama bingī abo baalī na būsaatu wa kūūma būhaama nūūlū būlemehazu būyūpīla.

8Nīyo būbiza būyegi būtaale no ū mu nzengo gwenūyo.

9Walīmo na munhū nebe ū mu nzengo gwenūyo witanagwa Simoni, walī na maleeba ga nyalogi kūfuma kale; na lūūlū walī wabakamaaja pyī ū ng'wihanga lya Basamalia, kūlwa kwigīmba gīmba gīkī ū wei hū walī magaatala!

10Pye a banhū, bado na bataale, baalī bang'ogohile; nguno bahayaga gīkī, "Ū munhū ng'wenūyū hū ng'wene ūyo alī būdūla bo ng'wa mulungu, ūbo būkahayiagwa 'Būdūla Būtaale!'"

11Na ng'hana baalī bang'ogohile no, nguno walī wabahehenaja ikanza ilīhu kūlwa maleeba gakwe ga nyalogi.

12Alīyo ū Filipo aho wabalomeela mhola ja būtemi bo ng'wa Mulungu na lina lya ng'wa Yesu Kilisito, bagosha na bakīma bakayūzunya babatīījiwa.

13Nū wei ū Simoni ūzunya ūbatīījiwa, nīyo ūyikala adimanile nū Filipo; ūyūkumya no ū kūshibona ī shimanīkījo īsho shabeejiagwa mu būdūla būtaale, pyī nī yīngī ī ya kūkamaaja.

14Aho bigwa a batūng'wa ī Yelusalemu gīkī nī Samalia yagwanukūlile ū Mhayo go ng'wa Mulungu, būbatūma ko ba Petelo na Yohana.

15Bahayūshika ko būbalombela bang'wanukūle ū Moyo Ng'wela;

16nguno walī ataalī kwikīīlwa nūūlū ūmò wabo, īkī baalī babatīījiwa mu lina lya ng'wa Seeba Yesu dūhū.

17Hūna būbatūūlīla makono, būng'wanukūla ū Moyo Ng'wela.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Ū Simoni aho wabona bang'wanukūla Moyo Ng'wela mu nzīla ya kūtūūlīlwa
makono ga batūng'wa, ūfunya hela gīkī abinhe.

19Ūhaya, “Ninhagi nū nene ū būdūla wenūbū; nane būlī ng'wene ūyo
nalantūūlīlage makono ayūng'wanukūla ū Moyo Ng'wela!”

20Alīyo ū Petelo ūnshokeja ūng'wīla, “Jīlīīlaga ūko na hela jako ūkache najo
kwenūko; nguno gashinaga ū bebe ūliganika, ī shakwinha sha ng'wa Mulungu
shikapandīkagwa bo hela.

21Ū bebe ūtī na ngabo gete, hangī ūtī na fiilū nūūlū hado ū mu mhayo gwenūyū;
nguno ū moyo gwako gūtatūngīlīgije ū kūlī Mulungu.

22Ali lūūlū, galūkaga wīnge ū mu būbi wako wenūbū, ūnombe ū Seeba, ūlū
yūdūlīkana akūlekeje a maganiko ayo galī mung'holò yako.

23Nguno nalībona ūlī n'isubī lyabūbi no gītī ndūlū yokalile būsūngū, nīyo ūlī mu
būtungwa bo mihayo ītī ya būtūngīlīja!”

24Nang'hwe ū Simoni ūshosha ūhaya gīkī, “Nilombelagi a bing'we ū kūlī Seeba,
gūtizūnigwīla nūūlū gūmò ū mu yenīyo ng'wīhaya!”

25Bahayūmala kūfunya ū būkaanīji na kūgūlomeela ū mhayo go ng'wa Seeba,
būshoka Yelusalemu, būja bakūlomeelaga mu magūngūli mingī ga Basamalia.

Filipo na muna Esiopia

26Alīyo ū Filipo ūwīlwa na malaika o ng'wa Seeba gīkī, “Būūkaga ūje dakama;
ūbītīle ī nzīla ya ng'witogolo ī likalamuku, īyo ītulumenhile kūfuma Yelusalemu
kūja Gaza.”

27Ng'hana ūbūūka ūja; walīho ngosha asoloolilwe, muna Esiopia, nang'hani wa
sabo jose ja ng'wa Kantake, ntemi nkīma wa sī ya Esiopia; ū munhū ng'wenūyo
walī waja Yelusalemu kūjūlamya.

28Ī likanza lyenīlo akasangwa alīshoka kaya, igashije ng'wigogoteni lyakwe
akūsomaga mu shitabo sha ng'hangi Isaya.

29Hūna ū Moyo ūng'wīla ū Filipo gīkī, “Egeelaga ho ūje hamò nalyo ī ligogoteni
lyenīlo.”

30Ū Filipo ūpeela ajile ho, ūng'wigwa alīsoma mu shitabo sha ng'hangi Isaya;
ūmūja gīkī, “Ūlīyitegeleja īyo ūlīyīsoma yenīyo?”

31Nang'hwe ūhaya, “Nadūgije ginehe ū kwīyitegeleja ūlū munhū atanilangile?”
Ūng'wikūmbīlīja ū Filipo ūlinha mo wigasha hamò nang'hwe.

32Ī libudīka lya shandīkwa īlo wasomaga lyalī īlī; “Akatwalwa gītī ng'holo ya
kūsīnzwa, nūwe atafunije nūūlū ilaka lyakwe, walī sele gītī ng'holo kūlī munhū
akwībbutīlaga booya.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

33Kūlwa kūdalahwa atalamulilwe mu būtūngīlīja; nani ūyo adūgije kwīsomboola Ī mihayo ya shibyalīlwe shakwe? Nguno ū būpanga bokwe būkīnjiwa ū mu sī!”

34Ū nsoloolwa ng'wenūyo ūng'wīla ū Filipo gīkī, “Nalīkwikūmbīlīja ūniwīle, ū ng'hangi alīhaya mihayo ya ng'wa nani? Alihaya wei ng'wenekīlī, nūūlū alīng'haya munhū ūngī?”

35Ū Filipo wandīja h'ipandī lyenīlo ū mu shandīkwa, ūnomeela ya ng'wa Yesu.

36Aho bajile ū mu nzīla, bahayimanīla bashika h'ipandī galīho minzī; ū nsoloolwa ūhaya gīkī, “Gaya minzī aha, ī gīsī kī ī sha kūnilemeja natizūbatīījiwa?”

[37Nang'hwe ū Filipo ūng'wīla, “Ūlū ūlīzunya na moyo gwako gose īdūlīkanile.” Ū nsoloolwa ūshosha ūhaya, “Nazunyaga gīkī ū Yesu Kilisito alī Ng'wana o ng'wa Mulungu.”]

38Hūna ūlagīla lyīmīchiwa ī ligogoteni; ū Filipo nū nsoloolwa bika būbīlī wabo, būja ū mu minzī ūūkamatīīja.

39Aho balīfuma ū mu minzī, Moyo wa ng'wa Seeba ūng'hwehula ū Filipo; ū nsoloolwa atamonile hangī, alīyo aho alī mu nzīla waja okalaga būyegi.

40Ū Filipo akīīta ūbonelwa Azota, wajaga akūlomeelaga hose hose ū mu mizengo, nose ūūkashika Kaisalia.

Shītwa sha Batung’wa 9

Kūgalūchiwa kwa ng'wa Saulo

Shī 22:6-16; 26:12-18

1Alīyo ū Saulo walī ataalī afuulile maleewe kūlwa būpelanu na kūbilumīla ng'haya a bahemba ba ng'wa Seeba, hūna ūja kūlī ngabīji ntaale.

2Ūūkalomba nyalūba ja kūja kū masinagogi ga Damasko, gīkī ūlū alabapandīke ko bose bose abo balīmo ū mu Nzīla yenīyī, bagosha na bakīma, abadime abatunge na kūbatwala Yelusalemu.

3Hūna aho ajile, ohayegeela ī Damasko, kwimanīla būpe būng'weku bo kūfuma ng'wigūlū bong'wikīīla būmpīndije.

4Ūgwa ha sī pu; wigwa ilaka līlīng'wīla gīkī, “Saulo Saulo, nibūlī ūlīniluhya?”

5Ūbūja, “Ūlī nani Seeba?” Nang'hwe ūshosha, “Nalī Yesu ūyo ūlīniluhya!

6Alīyo būūkaga ūshikīīle ū mu nzengo, ūkūjūwīlwa ng'wenūmo ūyo gūkwigelile ūgwīte.”

7A banhū abo washimīzaga nabo bīmīīla badedebalile, nguno ī lilaka baliigwaga alīyo batamonile munhū!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Ū Saulo aho wabūūka a ha sī, wahayūloleecha a miso gakwe, atabonile nūūlū hado; būndima nkono būnshikīlīja ū mu Damasko.

9Akamala shikū idatū atūbonaga, hama ndūhū kūlya nūūlū kūng'wa shose shose.

10Ū mu Damasko ng'wenūmo walīmo ng'hemba nebe witanagwa Anania, ū Seeba ūng'witana mu koolechiwa, "Anania;" nang'hwe ūhaya, "Nalīho Seeba."

11Hūna ū Seeba ūng'wīla, "Būūkaga ūje ū kwikūūwa īlo līkitanagwa igololoku, ūlū ūlashike ko ūbūje ha ng'wa Yuda. Alīho hoi munhū akitanagwa Saulo, muna Taso, alīlomba.

12Wamonaga mu koolechiwa munhū ūmò akitanagwa Anania, alingīla na kūntūūlīla makono gīkī abone."

13Nang'hwe ū Anania ūshosha ūhaya, "Seeba ū munhū ng'wenūyo nayigwile mingī ī mihayo yakwe īyo akūbīītīlaga a beela bako ī Yelusalemu.

14Na a henaha alī na būdūla winhilwe kūfuma kū bagabīji bataale, gīkī abatunge pye abo bakūlīkumīlījaga lina lyako!"

15Nang'hwe ū Seeba ūng'wīla, "Jaga ko dūhū, nguno ū munhū ng'wenūyo alī shitūmamīlo shane shisolwa, kūlwa kūlītwala lina lyane kū mahanga na batemi, na kū Baisilaeli.

16Nakūng'oolekeja mingī īyo shiigelile aluhiwe muyo kūlwa lina lyane."

17Hūna ū Anania ūja ng'hana; aho wakingīla ū mu numba, ūntūūlīla makono, ūhaya gīkī, "Ndūgū Saulo, ū Seeba Yesu ūyo walī wakwilongelile mu nzīla aho ūliza, wanitūmaga. Ali lūūlū, anukūlaga būdūla bo kūbona; nīyo okajiwe na Moyo Ng'wela."

18Haho na haho gūlagala kūfuma ū kū miso gakwe, magīnhū ga kūbiza gītī magambala, wandya hangī ū kūbona, ūbūūka ūbatīījiwa.

19Hūna ūlya shilīwa, ūpandīka nguzu.

Būlomeeji bo ng'wa Saulo mu Damasko

Ū Damasko akashinga ikanza lya shikū ndebe, alī hamò nabo a bahemba.

20Atadīlile wandya kūyūlomeela ū mu masinagogi; gīkī, "Ū Yesu hū ng'wene ū Ng'wana o ng'wa Mulungu."

21Pye abo bang'wigwaga būyūkumya balīhaya, "Tūhaya ū ng'wenūyū h'ūyo walūbaluhyaga ī Yelusalemu abo bakūlīlamyaga ī lina lyenīlī, nū kūūnū wizile kūbatunga abatwale kū bagabīji bataale?"

22Alīyo ū Saulo ongeja kūbiza na nguzu, a Bayudaya ba Damasko ūyūbahuumūja hape hape, ūlū alīboolekeja gīkī ū Yesu hū ng'wene ū Kilisito.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Saulo kūpīlīla mu shigabbu!

23Aho jabīta shikū ningī, a Bayudaya būsīgana mhayo gwa kūmūlaga!

24Būyūdīla balang'hanile mu welwa ng'holò a ha mita līīmi na būjikū, gīkī balandime bamūlage! Kwike ū Saulo ūbūmana ū būsīgani wabo.

25Hūna a bahemba bakwe būntūūla mu shigabbu makanza ga būjikū, būnsheepeleja ng'widilisha lya mu ndugu, būng'wicha.

Saulo kwangūhīlwa na Balinaba

26Aho washika ī Yelusalemu ūgema ū kwisangīja ū mu bahemba, alīyo pye a bose būng'ogoha, batazunije ī gīkī walī ng'hemba ng'hana.

27Kūshisha nose Balinaba ūnsola, ūntwala ū kū batūng'wa, ūūkabawīla ūmo akamonela ū Seeba aho alī mu nzīla, na gīkī ū Seeba akayomba nang'hwe; pyī nī ya kūlomeela na būgimu mu lina lya ng'wa Yesu aho walī Damasko.

28Hūna būng'wanukūla ū mu būsangī wabo ī Yelusalemu, wandya kūyingīla na kūfuma hamò nabo; nū kūlomeela ūyūlomeela hape hape mu lina lya ng'wa Seeba.

29Akayūdīla akūbasomboolelaga a Bayudaya ba Shiyunani, na kwihalalīja nabo; nose bandya kūkooba nzīla ya kūmūlaga.

30Alīyo aho bagūmana a badūgū, būntwala Kaisalia; būūkanūmbūlīja kūja Taso.

31Hūna lūūlū ī kanisa yūbiza yalembeela hose pyī ū mu Būyudaya nī Galilaya, nī Samalia. Yongeja kūkūla na kūbiza na nguzu, kūnū īkūshimīzīlaga mu logohano lwa ng'wa Seeba, na kūlūngūjiwa na Moyo Ng'wela.

Kūpījiwa kwa ng'wa Ainea

32Makanza malebe ū Petelo wandya kūja akūbītaga būlī ipandī, nose ūūkashika kū beela bikalaga Luda.

33Ūnsanga koi munhū ūmò, lina lyakwe Ainea; walī na myaka īnaane alī mu būlīīlī kūlwa būsaatu bo kūpola mīlī.

34Ū Petelo ūng'wīla gīkī, “Ainea, ū Yesu Kilisito wakūpījaga, būūkaga ūbūbeeje ū būlīīlī wako.” Ng'hana ūbūūka haho na haho.

35Aho bamona pye a bazengi ba Luda na Shaloni, būngalūkīla Seeba.

Kūjūūchiwa kwa ng'wa Tabiza

36Walīho ng'hemba mu Yopa, lina lyakwe Tabiza, makūlū gaho Dolika; ū nshīke ng'wenūyo walī akangīlīgije ū mu shītwa ī shawiza, hangī walī ng'wiza ng'holò kalalamba!

37Ū mu shikū jenījo ūsaata, ūzumalīka. Aho bamala ū kūng'ooja, būntūūla kū chumba sha kū golofa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

38Ī Luda yalī hihī nī Yopa, na lūūlū īkī a bahemba baalī bigwa gīkī ū Petelo walī
kwenūko, būtūma koi banhū babīlī, būūkang'wikūmbīlīja balīhaya, “Ūtizūdīla ū
kwiza ūko tūlī.”

39Ū Petelo ūbūūka, ūja nabo. Aho washika ko, būntonga ū kū chumba sha kū
golofa, pye a bachīlwa bīmīīla bampīndije, balīlīla kūnū balīng'oolekeja ū Petelo
ī shizwalo nī myenda īyo walī wabeeja ū Dolika aho walī ataalī hamò nabo.

40Ū Petelo ūbafunya hanze pye a bose. Hūna ūtuja mazwi ūlomba, aho wamala
ūgūgalūkīla ū mīlī ūhaya, “Tabiza, būūkaga!” Ūloleecha a miso gakwe; aho
wamona ū Petelo wigasha.

41Nang'hwe ūndima nkono ūngūngūmūla, ūbitana a beela na a bachīlwa
ūng'winha kūbo, wapīlaga.

42Ū mhayo gwenūyo gūkumūka pye a hose ū mu Yopa, būnzunya Seeba.

43Ū Petelo wikala makanza malīhu ū mu Yopa ng'wenūmo, ha ng'wa Simoni
nkomi wa makūnza.

Shītwa sha Batung’wa 10

Malaika na Kolinelio

1Walīho ngosha ūmò mu Kaisalia witanagwa Kolinelio, ntaale wa bashilikale
igana; w'ibita litanagwa lya Italia.

2Ū munhū ng'wenūyo walī ntūngīlīja, nī kaya yakwe ī yose, hangī walī
ang'ogohile Mulungu; nīyo walī ng'wiza ng'holò no ū kū banhū, na wanombaga
Mulungu gwa gwa gwa.

3Lwise lūmò makanza gītī ga sa kenda ya līīmi, ū munhū ng'wenūyo ūmona
malaika hape hape mu koolechiwa. Akingīla ū mu ng'wakwe; ūshika
ūng'witana, “Kolinelio.”

4Ū Kolinelio ūnkalalīla kūnū ogohaga; wanoga nose ūhaya, “Ni ginehe Seeba!”
Ūng'wīla gīkī, “Ū kūlomba kwako nū wiza ng'holò wako shanukūlilwe kwigūlya,
kūbiza shizūkījo kūlī Mulungu.

5Ali lūūlū, ī haha tūmaga banhū baje Yopa, bakang'witane alīko koi Simoni
akitanagwa Petelo.

6Alendile ha ng'wa Simoni nkomi wa makūnza, numba yakwe īlī hihī na
nyanza!”

7Aho wīnga ū malaika ūyo wayombaga nang'hwe, ū Kolinelio ūbitana babīlī ba
batūmami ba ha ng'wakwe, na nshilikale ūmò, ūyo walī ng'wishigwa mu
kūlamya, ūmò wa bashilikale abo bikalaga hamò nang'hwe gwa, kūlwa
kūntūmamīla.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8A banhū benabo ūbasomboolela pyī ī mihayo yenīyo, hūna ūbatūma ī Yopa.

Petelo koolekejiwa na Moyo Ng'wela

9Ū kū ntondo yaho aho balīja, bahayūgwegeela ū nzengo, ū Petelo nang'hwe ūsangwa walinha kwigūlya ya numba mu makanza ga kūlomba, gīkī akalombe kwenūko; yalī gītī sa itandatū.

10Alīyo īkī walī watuuba, wandya kwiganika mhayo gwa shilīwa, kwike baalī bataalī būzugīja; wahayimanīla wahweelwa.

11Hūna ūbona ī ligūlū lyakundūka, na shikolo sha kūbiza gītī nguto gwa ng'wenda ntaale gūlichiwa ha sī, gūdimīlilwe kū mhembeelo jago ine.

12Ū mu gatī jalīmo shiinū ja būlī mbika, ja magūlū ane, nī ja kwigwesa ha sī, na noni ja kūlala ja būlī mbika.

13Lyūng'wizīīla n'ilaka līlīhaya gīkī, “Petelo, būūkaga ūsīnze ūlye.”

14Nang'hwe ū Petelo ūhaya, “Yaya Seeba; ū nene nataalī kūlya shikolo sha sagala nūūlū shisoso.”

15Ī lilaka lyūng'wizīīla hangī lūkangala lwa kabīlī līlīhaya, “Īsho wamalaga kūsheeja Mulungu, ūtashihayage ū bebe gīkī shilī shisoso.”

16Ū mhayo gwenūyo gūshokeelwa ng'hangala idatū, hūna haho na haho ī shiseme shenīsho shūdutwa kūlinhyiwa ng'wigūlū.

17Ū Petelo aho ataalī akwibūja būjaga a makūlū ga mhayo ūyo akagūbona gwenūyo, a banhū abo baalī batūng'wa kūfuma kū ng'wa Kolinelio kwiza kwīkooba ī numba ya ng'wa Simoni, būshika bīmīīla ha mita.

18Būbūja ūlū alīho hoi Simoni ūyo akitanagwa Petelo.

19Ū wei ū Petelo akasangwa ataalī alīgwideedeng'hanya ū mhayo gwenūyo, hūna ū Moyo ūng'wīla gīkī, “Balīho banhū badatū balīkūkooba.

20Būūkaga wike ūje hoi ūkababone, ūtizūsusanya nguno nabatūmile nene.”

21Wika ng'hana ū Petelo ūja aho baalī a banhū benabo; ūshikīla kūbabūja gīkī, “Angū mmho mulīnikooba nene, mulī na mhayo kī?”

22Nabo būng'wīla, “Kolinelio wawīlilwe na malaika ng'wela, gīkī akwitane ūje kū ng'wakwe ūkansomboolele mihayo milebe īyo ūlī nayo. Ū wei nshilikale, munhū ntūngīlīja na wa logohano kūlī Mulungu; nī lihanga lya Bayudaya līkankaanīlaga gīko.”

23Hūna ūbeegeleja bingīla mu kaya, ūlenda nabo.

Būsombooji bo ng'wa Kolinelio

A ha ntondo yaho ūbūūka ūja nabo, hamò na badūgū bangī ba kūfuma Yopa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24Būūkashika ī Kaisalia kū ntondo yaho hangī. Ū Kolinelio olī abalindīīlile, nīyo olī olaalīka na badūgū bakwe, hamò na banwani biye.

25Ū Petelo aho alingīla, ū Kolinelio ūng'wanukūla, kūnū alīngwīla mu magūlū gīkī anamye.

26Alīyo ū Petelo ūngūngūmūla ūng'wīla, “Būūkaga; nū nene nalī munhū dūhū gītī bebe.”

27Aho wamala ū kūyomba nang'hwe, wingīla ū mu kaya ūsanga balīmo moi bingī bibilingaga.

28Ūbawīla, “A bing'we mumanile gīkī ītazunīlīgije ū munhū ū Nyudaya kwisangīja na banhū ba mahanga gangī, nūūlū kūbageniha; alīyo ū nene wanilemegije ū Mulungu natizūng'witana munhū nūūlū ūmò gīkī wa sagala nūūlū nsoso.

29H'ī nguno yene aho nawīlwa natahalalīlile, niza dūhū; nose lūūlū ī haha nalībūja, hīmba ng'wanitanīlaga mhayo kī?”

30Ū Kolinelio ūhaya gīkī, “Jabītaga shikū ine, naalī mu ng'wane ng'wenūmu nalombaga makanza gītī genaya ga sa kenda, kūhayimanīla munhū wīmīīla kū būtongi bone, azwalile myenda yape.

31Ūhaya, ‘Kolinelio, ū kūlomba kwako kwigwiwe, na a manong'ho gako gizūkīlilwe ū kūlī Mulungu.

32Ali lūūlū, tūmaga banhū baje Yopa, bakang'witane Simoni, lina līngī Petelo; alīho alendile ha kaya ya ng'wa Simoni nkomi wa makūnza, īlī haho na nyanza.’

33Na ng'hana haho na haho nūtūma banhū kwiza ū kūlī bebe, wabeeja no ū kwiza. Nīyo lūūlū, a bise tūlīho aha, pye a bose tūlī kū būtongi bo ng'wa Mulungu, twalindaga kwigwa dūhū īyo ūlagīlilwe kūfuma kūlī Seeba.”

Būsombooji bo ng'wa Petelo

34Hūna ū Petelo wandya ū kūbasomboolela alīhaya gīkī, “Gashinaga ng'hana ū Mulungu atī na būsolanhya,

35alīyo pyī ū mu mahanga akanukūlaga būlī munhū ūlū ūbiza ntūngīlīja.

36Ū gwenūyū hū mhayo ūyo akabatūmīla Baisilaeli, ūbenhela būlomeeji bo mhayo gwa mhola mu nzīla ya ng'wa Yesu Kilisito, ūyo alī Seeba wa bose.

37A bing'we mugūmanile ū mhayo ūyo gūkilonga mu Būyudaya, gūsambaala hose pye ū mu sī yenīyo kwandīja Galilaya, aho bobīta ū būbatīīja ūbo Yohana wabūlomeelaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

38Ū Mulungu walī ang'witīīlile Moyo Ng'wela na būdūla ū Yesu wa Nazaleti, ūyo wajaga hose hose akūbeejaga yawiza na kūbapīja pye abo balī mu būhedekwa bo ng'wa Shetani, īkī ū Mulungu walī hamò nang'hwe.

39A bise tūlī bakaanīji bayo pyī īyo wabeejaga ū mu sī ya Bayudaya nī Yelusalemu; ū munhū ng'wenūyo bakamūlaga bo kūnungeleja ha līntī.

40Alīyo ū Mulungu unhimbula ha lūshikū lwa kadatū lwaho, ūng'oolecha hape;

41kwike ītī kū banhū bose, alīyo kū bakaanīji dūhū, abo Mulungu abasolile. H'a bise abo twalyaga na kūng'wa hamò nang'hwe ū mu shikū ja gīkī wajūūkile kūfuma mu bafu.

42A bise hū bene abo akatūlagīla kūja tūlībalomeela a banhū, na kūfunya būkaanīji gīkī ū ng'wenūyū hūna ng'wene ūyo ahelilwe na Mulungu kūbiza Namuji wa bapanga na a bafu.

43Hū ng'wene ūyo bankaanīlile pye a bahangi, hama hū ng'wene ūyo būlekejiwa bo shibi shose būdūgije kwanukūlwa mu nzīla ya lina lyakwe."

Moyo Ng'wela kū banhū ba mahanga

44Ū Petelo aho ataalī wīsomboola ī yenīyo, ū Moyo Ng'wela ūbikīīla pye abo bakagwigwa ū mhayo.

45A Bayudaya abo baalī biza nū Petelo būkumya, nguno na a banhū ba mahanga bakitīīlwa ū Moyo Ng'wela ūyo alī shakwinhwa.

46Būbigwa balīyomba mu ndīmi jingī, hamò na kūnkumīlīja Mulungu. Hūna ū Petelo ūhaya gīkī,

47"Nani ūyo adūgije kūlemeja minzī batizūbatīījiwa a banhū aba, alīyo nabo bang'wanukūla ū Moyo Ng'wela gīt'ūmo bise tūkang'wanukūlīla?"

48Ūlagīla babatīījiwe mu lina lya ng'wa Yesu Kilisito. Hūna būnomba ikale hamò nabo ikanza lya shikū būlebe.

Shītwa sha Batung'wa 11

Petelo kūbasomboolela batūng'wa biye

1A batūng'wa na a badūgū ba mu sī ya Būyudaya ī yose, bakigwa nabo ī gīkī na a banhū ba mahanga bagwanukūlile ū mhayo go ng'wa Mulungu.

2Kwike ū Petelo aho waja ī Yelusalemu, būūkashikīla kūnyogeela abo basendamīlile mhayo gwa kūsaalwa.

3Būhaya gīkī, "Ū bebe wajile kū banhū batasaalilwe, nīyo ūūkalya na kūlya hamò nabo!"

4Nang'hwe ū Petelo wandya kūbasomboolela chiza mu kwihela, ūhaya gīkī,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5“Ū nene naalī mu nzengo gwa Yopa naalombaga, nahayimanīla nahweelwa,
nūbona koolechiwa kwa shikolo sha kūbiza gītī nguto gwa ng'wenda ntaale
gūlichiwa ha sī kūfuma ng'wigūlū, gūdimīlilwe kū mhembeelo jago ine,
gūlenhwa aho nalī.

6Nahayūlola ū mu gatī, nūbona mo shiinū ja mu mapoolu, ja magūlū ane na ja
kwigwesa ha sī, na noni ja kūlala.

7Niigwa n'ilaka līlīhaya gīkī, ‘Būūkaga Petelo ūsīnze, ūlye.’

8Nane nūhaya, ‘Yaya Seeba, nguno ū mu nomo gwane shitaalī kwingīla shikolo
shose shose sha sagala nūūlū shisoso!’

9Ī lilaka lyūshosha lo kabīlī kūfuma ng'wigūlū līlīhaya, ‘Īsho wamalaga kūsheeja
Mulungu ūtashitanage ū bebe gīkī shisoso.’

10Ū mhayo gwenūyo gūkashokeelwa ng'hangala idatū, hūna pyī ī shose
shūshoshiwa ng'wigūlū hangī.

11Kūhayimanīla banhū badatū bīmīīla a hanze ya numba īyo naalī nashikīlile;
baalī baatūng'wa kūfuma kū ng'wa Kolinelio, kwiza kūlī nene.

12Hūna ū Moyo ūniwīla kūja nabo, natizūsusanya nūūlū hado. A badūgū a
batandatū aba nabo bakiza hamò nane, tūūkingīla ū mu numba yakwe ū munhū
ng'wenūyo.

13Ūtūwīla ūmo akamonela ū malaika wīmīīlaga mu kaya yakwe; ūng'wīla gīkī,
‘Tūmaga banhū kūja Yopa bakang'witane Simoni ūyo akitanagwa Petelo.

14Akwiza akūwīle mihayo īyo īkūkwinha būpīji ū bebe na a ba mu ng'wako.’

15Hūna ū nene aho nandya ū kūyomba, ū Moyo Ng'wela ūbikīīla nabo gīt'ūmo
akatwikīīla dūhū a bise a ha kwandya na kwandya.

16A henaho nūyizūkwa ī mihayo ya ng'wa Seeba ūmo akahayīla gīkī, ‘Ū Yohana
wabatīījaga na minzī, alīyo a bing'we mukūbatīījiwa na Moyo Ng'wela.’

17Ī gīsī lūūlū īkī ū Mulungu akabinha ī shakwinha īsho akatwinha na a bise abo
tūnzunije ū Seeba Yesu Kilisito, ū nene nalī nani nose nang'hangīje ū Mulungu?”

18Aho bīyigwa ī yenīyo būfulīka sele; banoga bandya kūnkumīlīja Mulungu
balīhaya gīkī, “Hū kūhaya ū Mulungu wabinhaga kūgalūka nabo a banhū ba
mahanga, bingīle mu būpanga.”

Kanisa ya Antiokia

19Hūna lūūlū, abo bakasambaala nguno ya būluhiwa ūbo būkilonga kūlwa
ng'wa Stefano, bakaja būūkashika Foenike na Kupulo na Antiokia; kwike
batagūlomeelile ū mhayo ūlū ītī kū Bayudaya dūhū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Alīyo baalīho bamò babo, baalī bana Kupulo na Kilene; a benabo aho bashika
ī Antiokia, būjisomboola ī ng'hūlū ja ng'wa Seeba Yesu na kū Bayudaya ba
Shiyunani.

21Ū nkono go ng'wa Seeba gwalī hamò nabo, banhū bingī būzunya, būngalūkīla
Seeba.

22Ū mhayo gwenūyo aho gwahayūshika ū mu matū ga banhū ba Yelusalemu,
būntūma Balinaba kūja ī Antiokia.

23Aho washika ko ūyega no ū kūshibona ī shigongo sha ng'wa Seeba. Hūna
ūbakomeleja pye a bose gīkī badimane na Seeba mu moyo gūmò.

24Nīyo īkī ū wei walī munhū wawiza, na okalile Moyo Ng'wela na kūzunya,
banhū bingī biza ū kūlī Seeba; lyūkūla ī libita.

25Akīīta ūja Taso kūjūnkooba Saulo.

26Aho wampandīka wiza nang'hwe ī Antiokia; būmala ng'waka ngima ū mu
kanisa bakūlangaga ibita itaale lya banhū. Nīyo ī Antiokia h'ūko a bahemba
bakandīja kwitanwa gīkī Bakilisto.

27Ū mu shikū jenījo biza bahangi ī Antiokia kūfuma Yelusalemu.

28Ūmò wabo, witanagwa Gabata, hūna wīmīīla ūhanga mu nguzu ja ng'wa Moyo
gīkī nzala nhaale īlī hihī kwilonga hose pyī ū mu sī; (na ng'hana īkilonga mu
shikū ja ng'wa Kilaudio).

29Hūna pye a bahemba bizunīlīja, gīkī būlī ng'wene ūyo walī na būdūla asooge
sha kūbagunanha a badūgū ba mu sī ya Būyudaya.

30Na ng'hana būshikīlīja, būbatwalīla banamhala ba kwene mu makono ga
ng'wa Balinaba na Saulo.

Shītwa sha Batung'wa 12

Helode kūbalogeja nkono bazunya

1Ū ng'wikanza lyenīlo, ū ntemi Helode ūbalogeja nkono gokwe a banhū ba mu
kanisa; ūbīītīla yabūbi bamò babo.

2Ūmūlaga na līlūshū ū Yakobo, ū ng'wanong'wawe wa ng'wa Yohana.

3Aho wabona gīkī a Bayudaya bayega, ongeja ho; ūndima nū Petelo, (lyalī
ikanza lya shigukulu sha migatī ītī na shibimbya.)

4Hūna lūūlū aho wandima ūmponya mu jeela, ūntūūla ha sīlīlī ya ndīīma ine ja
balang'hani, būlī lūdīīma balang'hani bane. Walī n'iganiko lya kūmfunya ūlū
yūbīta ī pasaka.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Hū kūhaya ū Petelo ūbiza watūūlwa mu jeela gīkī alang'hanwe; alīyo ī kanisa yanombelaga mu welwa ng'holò ū kūlī Mulungu.

Petelo kūfunyiwa mu jeela

6Ū būjikū bo gīkī ū Helode akū Mfunya ha ntondo yaho, ū Petelo walī alaalile ha gatī gatī ya bashilikale babīlī, hama atungilwe na minyololo ībīlī, na balang'hani babīlī balang'hanaga a ha mīta gwa jeela.

7Kūhayimanīla wiza malaika o ng'wa Seeba; heela pe ū mu jeela, ūshika ūnkuumya ha lūbazu ū Petelo. Ūmisha alīng'wīla gīkī, "Būūkaga wangū." Yūlagala ī minyololo īyo walī atungilwe ū mu makono gakwe.

8Ū malaika ūng'wīla, "Itungage, ūzwale nī shilatū shako." Wīta chene ng'hana. Hama ūng'wīla, "Yigumīīlage ī kache mbeho yako ūnilondeele."

9Hūna būfuma hanze alīnondeela, alīyo walī atamanaga gīkī īyo yītagwa nū malaika yenīyo yalī ya ng'hana; ū ng'wene wiganikaga alībona sha koolechiwa dūhū.

10Būbabīta a balang'hani a ba kwandya, na a ba kabīlī. Gwalīho mita gwa chūma gwa kūbīta ūjile mu nzengo; aho bashika ho gūbalugūkīla goyi dūhū, būbīta bajile būūkashika kwibbalabbala līmò; kwitulwa ū malaika waneka.

11Hūna ū Petelo witegeleja; ūhaya, "Ī haha lūūlū namana gīkī, gashinaga ī gete ū Seeba wantūmaga malaika wakwe, kwiza kūnitungūla kwīnga ū mu makono ga ng'wa Helode, kūnīnja ū mu kwisagīlwa kose kwa Bayudaya."

12Aho witegeleja gīko, ūja kū numba ya ng'wa Malia, nina wa ng'wa Yohana ūyo witanagwa Maliko; hū ūko baalī bibilinga bingī bakūlombaga.

13Ūshika ūhoodisha a ha mīta gwa kū būtongi, wiza ng'wanikī ntūmami lina lyakwe Loda, gīkī adegeleke.

14Ūlīmana ī lilaka lya ng'wa Petelo, ūyega no; kwike atalugūlile, ūshoka alībawīla gīkī, "Ū Petelo alī hanze wīmīīlaga."

15Nabo būng'wīla, "Bebe hamo osala shi!" Alīyo ū wei ongeja ū kūhaya gīkī hū ng'wene; nose būhaya, "Numho malaika okwe dūhū ū ng'wenūyo!"

16Nang'hwe ū Petelo ongeja ū kūtūla ī hoodi a ha mīta. Aho balugūla būmona, bakakumya no!

17Ūbahūngīja nkono bahuumūle, hūna wandya ū kūbasomboolela ūmo Seeba akamfunīja ū mu jeela. Hanuma ūbawīla balang'winhe nū Yakobo ī mhola jenījo, pye na a badūgū a bangī. Ū wei ūfuma, wīnga; ūja ipandī līngī.

18Aho wela a bashilikale bakazwangana no, nguno baalī batamanile īyo yalī yang'wilongela ū Petelo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Ū Helode aho wankooba, ūbagīsīlīja na a bashilikale ūngayiwa, ūlagīla babūlagwe! Ū wei wīnga ī Būyudaya ūja Kaisalia; ūūkalenda kwenūko ikanza lya shikū ndebe.

Kūcha kwa ng'wa Helode

20Kwimanīla makanza malebe ū Helode wabapelanīla banhū ba Tulo na Sidoni; hūna lūūlū a boi bizunīlīja kwiza ū kūlī we. Walīho ntūmami ntaale wa ha ng'wa ntemi, witanagwa Būlasto, būshika būng'wikūmbīlīja, gīkī ū mhayo gwenūyo gūhoyelwe ītūūlwe ho mhola; nguno ī sī jabo japandīkaga ī shilīwa kūfuma mu sī yakwe ū ntemi.

21Hūna lūsolwa lūshikū, ū ntemi ūzwalīla myenda y'ikūjo, ya nyatemi. Wigasha h'isumbī lya būtemi, aho pye a bose badūgije kūmona, hūna wandya kūbaloma!

22A banhū būyūnkumīlīja n'ilaka balīhaya gīkī, "Ī lyenīlo ilaka lya ng'wa mulungu, lītī lya ng'wa munhū yaya!"

23Ī likanza lyenīlo malaika wa ng'wa Seeba ūntūla, nguno atang'winhile ikūjo ū Mulungu; ūlyiwa ngino ūcha!

24Alīyo ū mhayo go ng'wa Seeba gongeja kūbiza na nguzu na kūsambaala pye a hose.

25Ū Balinaba nū Saulo aho bamala ū nīmo ūyo gwalī gwabatwala ī Yelusalemu, būshoka; biza nang'hwe ū Yohana ūyo witanagwa Maliko.

Shītwa sha Batung'wa 13

Balinaba na Saulo kūtūng'wa

1Ū mu kanisa ya Antiokia baalīho bahangi na balangi, ba Balinaba, Simioni ūyo witanagwa ng'wilabūzu, Lukio muna Kilene, Manaeni ng'wanong'wawe na Helode mu kūlelwa, na Saulo.

2Makanza malebe baalī bafungile, lwise lūmò aho balīnamya Seeba, ū Moyo Ng'wela ūbawīla gīkī, "Nikomanījagi ū Balinaba nū Saulo kūlwa nīmo ūyo naabitanīla."

3Aho bamala ū kūfunga būlomba, būbatūūlīla makono, hūna būbatūma.

Būlomeeji mu Kupulo

4Aho baatūng'wa nū Moyo Ng'wela, bakaja būūkashika Seleukia; ū kwīnga a henaho, būbuga nyanza bajile Kupulo.

5Bahayūshika Salami bandya kūgūlomeela ū mhayo go ng'wa Mulungu, ū mu masinagogi ga Bayudaya; baalī nang'hwe nū Yohana, wajaga akūbagunanhaga.

6Būbīta pye a hose ū ng'wijinga būūkashika Pafo, būmona Nyudaya nebe, walī nogi na ng'hangi nomolomo; lina lyakwe Bali-yesu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Walī hamò na Seligio Paulo, munhū o masala; nūwe olī nsugi. Ū munhū ng'wenūyo akabitana a ba Balinaba nū Saulo, nguno walī atogilwe kūgwigwa ū mhayo go ng'wa Mulungu.

8Kwike ū nogi ū Elima (h'a makūlū ga lina lyakwe) akabalemeja, nguno walī atogilwe kūng'hangīja ū nsugi atizūzunya.

9Alīyo ū Saulo, ūyo witanagwa na lina lya Paulo, ūnkalalīla ū munhū ng'wenūyo, kūnū okalaga nguzu ja ng'wa Moyo Ng'wela.

10Hūna ūng'wīla gīkī, "Bebe ng'wana wa ng'wa Shetani na ng'wanishi wa būtūngīlīja bose, ūyo okalile būliganya na būbi wa būlī mbika, ūtūdūla ū kūleka ū kūjichaamya ī nzīla ja ng'wa Seeba ī ngololoku?

11Managa gīkī ī haha ū nkono go ng'wa Seeba gūlī higūlya yako, ūkūbbokula ooye ū kūlībona ī līīmi ikanza ho." Haho na haho ūgwīlwa wiija na giiti, wandya kūja alībbabbasha na nkono, akūkoobaga batongeeji.

12Ū nsugi aho wagūbona ū mhayo gwenūyo ūbiza nzunya, ū būlangi bo ng'wa Seeba ūbūkumya no.

Paulo na Balinaba mu Antiokia ya Pisidia

13Hūna ū Paulo na a biye bīnga ī Pafo, būlinhya itanga būbūūka bajile būūkashika Peliga ya Pamfulia. Ū Yohana ūbaleka ūshoka Yelusalemu.

14Alīyo a boi būbīta mo ū mu Peliga būja būūkashika Antiokia ya Pisidia; ū lūshikū lo sabato bingīla ng'wisinagogi bigasha.

15Aho shamala kūsong'wa shilagīlo na shitabo sha bahangi, a bataale b'isinagogi būbatūmīla nhūng'wa būbawīla, "Bababa ūlū mulī na mhayo gwa kūganikīla banhū, somboolagi!"

16Ūbūūka ū Paulo ūbahūngīja nkono; hūna ūhaya gīkī, "Bababa Baisilaeli na a bing'we abo mung'ogohile Mulungu; degelekagi.

17Ū Mulungu wa banhū benaba, a Baisilaeli, akabasola a bakūlūgenji bise. Būūkikala mu sī ya Misili gītī bageni; aho balī kwenūko a banhū benabo ūbagūngūhya, hūna ūbafunya ū mu sī yenīyo alībatongeela na nkono gwa būdūla būtaale.

18Būmala ikanza lya myaka ya kūshika makūmi ane balī kū matogolo, nang'hwe alī hamò nabo mu kwiyūmīlīja.

19Aho wamala kūgīnja mahanga mpungatī ū mu sī ya Kanaani, ūbinha bene ī sī yenīyo kūbiza wingīji wabo.

20Bahayikala mo ikanza gītī lya myaka magana ane na makūmi atanò, ūbinha balamuji, kūshisha ikanza lya ng'hangi Sang'weli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Hūna ū ng'wikanza lyenīlo būlomba ntemi; ū Mulungu ūbinha Saulo
ng'witūnja o ng'wa Kishi, munhū wa lūganda lo ng'wa Benjamini, ūbasuga
ikanza lya myaka makūmi ane.

22Aho wang'wīnja ū ng'wenūyo ūbabūūkīja Daūdi kūbiza ntemi wabo; ūyo
akankaanīla alīhaya gīkī, 'Naapandīkile munhū ūyo alī hang'holò yane, Daūdi
ng'witūnja wa ng'wa Yese, h'ūyo akūshikīlīja pyī īyo nītogilwe.'

23Ng'hana lyūshika nose ī likanza, ū Mulungu ūgūshikīlīja ū mhayo ūyo walī
wang'wisagīja ū Daūdi. Ū kūfuma ū mu lūganda lokwe ūbenhela a Baisilaeli
Mpīja, ng'wene Yesu.

24Aho ataalī ū kūshika ū ng'wenūyo, Yohana wandya kūbalomeela pye a
Baisilaeli mihayo ya būbatīījiwa na kūgalūka.

25Ū Yohana aho wegeela kūmala ū nīmo gokwe ūbawīla gīkī, 'A bing'we
muliganika ū nene hū nalī ng'wene? Natī ng'wene ū nene, alīyo managi gīkī a ha
numa yane aliza ū wei. Ū nene natigeleelilwe nūūlū kūtaligūla shilatū kū
mhambala jakwe ū wei.'

26"Bababa, badūgū bane, ba lūganda lo ng'wa Abulahamu, na a bing'we abo
mung'ogohile Mulungu, ū mhayo gwa būpīji wenūbū gwatūmilwe kūlwa nguno
yise.

27Nguno a banhū ba Yelusalemu na a batongeeji babo baalī batang'witegelegije
ū munhū ng'wenūyū, alīyo aho banamula, būbiza bīshikīlīja īyo īhayiwe na
bahangi abo bakasomagwa būlī sabato.

28Nguno nūūlū īkī batapandīkile mhayo gose gose gwa kūng'wenheleja kūcha
ū Yesu, alīyo nahene bakangaagaanīla ū Pilato gīkī anamule nsango gwa
kūbūlagwa.

29Aho bamala maja pyī īyo yandīkilwe kūlwakwe, būng'wicha a ha līntī, būnaaja
mu shigila.

30Kwike ū Mulungu akanjūūcha kūfuma ū mu bafu.

31Wiyoolecha ikanza lya shikū ningī ū kū banhū abo walī wiza nabo Yelusalemu
kūfuma Galilaya; abo bakūnkaanīlaga kū banhū ī haha.

32A bise nise tūlīmulomeela gīkī, ū kwisagījiwa ūyo bakinhwa bakūlūgenji bise
kwashikīlījiwe.

33Nguno ū Mulungu watūshikīlīgīgije a bise baana, unhimbula ū Yesu, gīt'ūmo
gwandīkilwe mu Zabuli ya kabīlī; gīkī, 'Ū bebe ūlī Ng'wana wane, Ī lelo yenīyī
naakūbyalaga.'

© 2015 Bible Society of Tanzania.

34Nguno wanjūūkije kūfuma mu bafu atīko kūshoka hangī mu būkenaagūku,
gīt'ūmo gūhayiwe gīkī, 'Nakūkwinha bebe ī shikolo sha ng'wa Daūdi, Īsho shilī
sheela na sha ng'hana.'

35H'ī nguno yene alīhaya n'ipandī līngī gīkī, 'Ūtūnekanīja ū Ng'wela wako ashike
mu būkenaagūku.'

36Nguno īlī hape gīkī ū Daūdi aho wamala ū nīmo ū mu shibyalīlwe shakwe,
akacha gīt'ūmo kalī kahelele ka ng'wa Mulungu, ūjīkwa, ūlaala hamò na
bakūlūgenji bakwe, ūbola.

37Alīyo ūyo wajūūchiwe na Mulungu, ū ng'wene atakūbonile ū kūbola.

38Ali lūūlū bababa badūgū bise, managi gīkī ū mulī munhū ng'wenūyū ū Yesu,
mulīlomeelwa mihayo ya būlekejiwa bo shibi.

39Nīyo būlī ng'wene ūyo ūnzunya ū munhū ng'wenūyū, akūbalīlwa būtūngīlīja
nū mu yīngī īyo mutadūgije kūbalīlwa būtūngīlīja mu nzīla ya kūdima shilagīlo
sha ng'wa Musa.

40Nose hū kūhaya ilang'hanagi gūtizung'wizīīla ūyo gūhayiwe na bahangi gīkī,

41'Bing'we badalahi lolagi, na mukumye kūshisha muche, nguno ū mu shikū
jing'we nalībeeja nīmo, nīmo ūyo mutūgūzunya nūūlū munhū ūmuwīla.'"

42Hūna aho bafuma ū ng'wisinagogi, a banhū būbalomba babasomboolele
hangī ī mihayo yenīyo na ha sabato yīngī.

43Lyahayūshila ī libilinga, Bayudaya bingī na bahembekwa abo baalī
bakomeezu mu kūlamya, būbalondeela a ba Paulo nū Balinaba. Bakabahūgūla
na kūbakomeleja gīkī bikale mo ū mu shigongo sha ng'wa Mulungu.

44A ha sabato ī yīngī, hihī pyī ū nzengo gwikuminga kwiza kūdegeleka mhayo
go ng'wa Seeba.

45A Bayudaya aho bagabona a mabita bakokala wilu, bandya kūng'wihalalīja ū
Paulo, na kwīsondagūla īyo wīhayaga.

46Alīyo a ba Paulo nū Balinaba būyomba na būgimu būtaale gīkī, "Ū mhayo go
ng'wa Mulungu gwalī gwigelile gwenhwe kū bing'we tame; kwike ī haha īkī
mulīgūponya, twabagalūkīla banhū ba mahanga. Bing'we benekīlī mulibala gīkī
mutigeleelilwe kūwanukūla ū būpanga butashilaga.

47Hū gwene ū mhayo ūyo atūlagīlile ū Seeba; nguno alīhaya gīkī, 'Nakūtūūlile
kūbiza isana kū mahanga, ūbize wa kūtwala būpīji hose hose, kūshisha kū
ngelelo ya sī.'"

48A banhū ba mahanga aho bigwa gīko bakayega būgūkūja ū mhayo go ng'wa
Seeba. Pye a bose abo baalī babalīlilwe būpanga bo welelo bakazunya.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

49Ū mhayo go ng'wa Seeba gūsambaala pye a hose ū mu sī yenīyo.

50Alīyo a Bayudaya bakabahūmbūūla bakīma balebe, baalī bakūjiwa na bakomeezu mu kūlamya, hamò na bagosha abo baalī batongeeji ba mu nzengo; būbabūūkīja būluhiwa a ba Paulo nū Balinaba, hanuma būbapeeja ū mu sī yabo.

51Nabo bīnga ng'hana, nīyo būlūkung'unha nū lūbuubu ūlo lwalī kū mhambala jabo; būja būūkashika Ikonio.

52Alīyo a bahemba bakokala būyegi na Moyo Ng'wela.

Shītwa sha Batung'wa 14

Paulo na Balinaba mu Ikonio

1Aho balī Ikonio, bakingīla būbīlī wabo ng'wisinagogi lya Bayudaya būlomeela, kūshisha ibita itaale lya Bayudaya na Bayunani būzunya.

2Kwike a Bayudaya abo baalī batazunije būbabipya maganiko a banhū ba mahanga, būbasoba gīkī babakolwe a badūgū.

3Alīyo nahene a ba Paulo nū Balinaba bakashinga mo ikanza ilīhu kūlwa ng'wa Seeba, bakūlomeelaga mu kwisandaala, ū Seeba nang'hwe akūgūkaanīlaga ū mhayo gwa shigongo shakwe; akūbinhaga būdūla bo kwīta shimanīkījo na mihayo ya kūkumya mu nzīla ya makono gabo.

4A banhū ba mu nzengo gwenūyo būgabanīka, bangī būdimana na Bayudaya, alīyo bamò būdimana nabo a batūng'wa.

5Aho gwandya nsambo, a banhū ba mahanga na a Bayudaya na a batongeeji babo, būyūkooba nzīla ya kūbīītīla yabūbi a batūng'wa, na kūbaponda mawe.

6Alīyo būgūdeeba ū mhayo gwenūyo; būnyenyeka, būpeelela Lukaonia, kū mizengo ya Lustila na Delibe, na mapandī gangī ayo gaalī hihī hihī;

7būja bakūlomeelaga Ng'hūlū Jawiza kwenūko.

Paulo na Balinaba mu Lustila

8Ū mu Lustila walīho munhū wikalaga igashije, nguno walī nemehazu ū mu mhambala jakwe kūfuma mu nda ya ng'wa nina, na lūūlū walī ataalī kūshimīza nūūlū hado kūfuma kūbyalwa kwakwe.

9Ū munhū ng'wenūyo walī wandegeleka ū Paulo aho akūlomeelaga; ū Paulo aho wanola chiza, ūmona alī na kūsanya gīkī adūgije kūpījiwa.

10Hūna ūng'wīla n'ilaka itaale gīkī, “Būūkaga wīmīīle na magūlū gako!” Wikīndīka, wandya na kūshimīza.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11A banhū aho bagūbona ūyo akagwīta ū Paulo, bandya kwihamukīla mu lūlīmi lwabo lwa Shilukaonia; balīhaya gīkī, “Bamulungu batūgenihile mu suso ja banhū!”

12Ū Balinaba būng'witana Zeu, lelo ū Paulo būng'witana Helime, nguno h'ūyo walī ntongeeji ū mu kūyomba.

13Ū ngabīji wa ng'wa Zeu wikalaga hihī ū mu nzengo ng'wenūmo, wiza na nzagamba ya ng'ombe, n'ibbipi lya mabonji gahelilwe chiza gūtunganyiwa hamò; ī shenīsho ūshenha ha mita gwa nzengo, gīkī ū wei na a banhū bafunye shitambo.

14Alīyo a batūng'wa, a ba Balinaba nū Paulo aho bagūdeeba ū mhayo gwenūyo, būtandūla shizwalo shabo; būpeela bajile ū kwibita lya banhū, kūnū balīhamuka n'ilaka itaale

15balīhaya gīkī, “Bing'we bababa, nibūlī mulīīta gīko? A bise nise tūlī banhū dūhū gītī bing'we. Tūlīmulomeela gīkī mulekane nayo ī mihayo ya dalali gītī yenīyī, mungalūkīle Mulungu mpanga, ū Meeja w'igūlū na sī na manyanza, nī shose īsho shilīmo!

16Shibyalīlwe na shibyalīlwe īsho shamala kūbīta walī wagaleka a mahanga ga banhū bashimīzīle mu nzīla jabo ja benekīlī gīt'ūmo batogelilwe.

17Kwike nahene atalekile ū kwikaanīla wei ng'wenekīlī, ūyūtwītīla yawiza mu kūtwinha mbula kūfuma ng'wilunde, na makanza ga kūpandīka matwajo; gīkī atwinhe shilīwa, jiyege īng'holò jise!”

18Nūūlū īkī bakahaya mihayo īlī gīko, nahene bakakoya no; ahene nose bakabahangīja kū kale a banhū ū kūbafunīja ī shitambo.

19Alīyo bahayiza Bayudaya ba kūfuma Antiokia na Ikonio, būbahūmbūūla a banhū, būmponda mawe ū Paulo; hūna būndutanja bantwalile hanze ya nzengo baliganika wachaaga!

20Alīyo a bahemba aho bibilinga būmpīndya ha gatī, ūbūūka wingīla hangī ū mu nzengo. Ha ntondo yaho wīnga mo nū Balinaba, būja Delibe.

Kūshoka Antiokia ya Shamu

21Aho balomeela ū mu nzengo gwenūyo, būpandīka bahemba bingī, hūna būbūūka bashokile Lustila na Ikonio na Antiokia.

22Baja bakūbatimbyagang'holò a bahemba, bakūbakomelejaga bikale bahandatīlile ū mu kūzunya; na kūbawīla gīkī, “Shiigelile twingīle ū mu būtemi bo ng'wa Mulungu mu nzīla ya būluhi būtaale.”

23Būlī mu kanisa yene babizaga ūlū bamala kūbasolela banamhala na kūlomba mu kūfunga, babatūūlaga mu būlang'hani bo ng'wa Seeba ūyo banzunije.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24Bahayūmala kūbīta ū mu Pisidia, būja būūkashika Pamfulia.

25Hūna aho bamala kūgūlomeela ū mhayo mu Peliga būja Atalia.

26Kūfuma kwenūko būshikīīla Antiokia, ūko baalī balombelwa na kūtūūlwa mu
būlang'hani bo ng'wa Mulungu, kūlwa nīmo ūyo bakagūmala gwenūyo.

27Aho bashika bibilinga ī kanisa, bīsomboolela īyo Mulungu wajaga akūbeejaga
hamò nabo, nī gīkī a banhū ba mahanga nabo baalugūlīlilwe ū mīta gwa
kūzunya.

28Bakikala kwenūko ikanza ilīhu balī hamò nabo a bahemba.

Shītwa sha Batung'wa 15

Ibanza lya kanisa Yelusalemu

1Alīyo kūhayimanīla banhū balebe batulumenha bizile kūfuma Būyudaya, aho
bashika ī Antiokia būyūbalanga a badūgū gīkī, "Ūlū mutasaalilwe gīt'ūmo shilī
shīmīle īsho tūlangilwe na Musa, mutūdūla ū kūpījiwa!"

2Yūbūūka yombo na wihalalīja būtaale, kwike a ba Paulo nū Balinaba bīmīīla
hīgīyī kwishokeja nabo a banhū benabo; nose yūbonwa gīkī hambū hambū ū
Paulo nū Balinaba batūng'we hamò na bangī, balinhe kūja ī Yelusalemu ū kū
batūng'wa na a banamhala, kūlwa nguno ya halalī yenīyo.

3Aho balagwa nī kanisa, būbītīla Foenike na Samalia, būja bakwīsomboolaga
mu welwa ng'holò pyī ī mihayo ya kūgalūka kwa banhū ba mahanga; pye a
badūgū bakayega no.

4Aho bashika ī Yelusalemu, begelejiwa nī kanisa hamò na a batūng'wa, na a
banamhala; būbasomboolela īyo Mulungu wabeejaga hamò nabo.

5Hūna bīmīīla Bafalisayo, abo baalī bakwanukūla ū kūzunya; bandya kūhaya
gīkī, "A banhū ba mahanga shiigelile bayūsaalwa na kūkomelejiwa kūshidima ī
shilagīlo sha ng'wa Musa!"

6A batūng'wa na a banamhala bibilinga kūgūlola ū mhayo gwenūyo.

7Lyūbīta ikanza balīgūhoyela, hūna wīmīīla ū Petelo ūbawīla gīkī, "Bababa
badūgū bane, a bing'we benekīlī mumanile ūmo Mulungu akasolela makanza
malebe; yabizaga ka kale ho, gīkī a banhū ba mahanga bagwigwe ū mhayo gwa
Ng'hūlū Jawiza kūfuma kūlī nene, bazunye.

8Hūna ū Mulungu ūyo ayīmanile ī myoyo, ūbakaanīla mu kūbinha Moyo
Ng'wela gīt'ūmo akatwinhīla a bise.

9Aho bazunya atasolanije a ha gatī yise na a boi ū mu kūjeeja īng'holò jabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Hama nibūlī lūūlū ī haha mulīngema ū Mulungu, mu nzīla ya kūbatūūlīla ijoki
idito mu nhingo a bahemba, īlo tūlīlemeelilwe a bise ū kūlībūūcha, pye na a
bakūlūgenji bise baalī balīlemeelilwe?

11Nguno a bise tūzunije gīkī, tūlī bapījiwa kūlwa shigongo sha ng'wa Seeba
Yesu, gīt'ūmo īlī nū kū bene."

12Hūna pyī ī libanza lyūhuumūlīja sele kūbadegeleka a ba Balinaba nū Paulo;
nguno bakandya kūsomboola ūmo Mulungu wabeejaga shimanīkījo na mihayo
ya kūkumya ū kū banhū ba mahanga kūbītīla mubo.

13Aho bamala, ū Yakobo ūshosha alīhaya gīkī, "Bing'we bababa, nidegelekagi
badūgū bane.

14Ū Simioni watūsomboolela gīt'ūmo kūfuma kale ū Mulungu abizūkīlile a
banhū ba mahanga, hama nīyo wamala kwisolela banhū kūlwa lina lyakwe
kūfuma ū mubo.

15Ū gwenūyū gwideebelile nū mhayo gwa bahangi ūmo gwandīkīlilwe; gīkī,

16'Ha numa ya mihayo yenīyī nakūshoka, nīzenge būpya ī numba ya ng'wa
Daūdi īyo īgwile, nakwīzenga hangī, yīnge ū mu būsagambūke wayo, nībeeje
būpya yīmīīle hangī.

17Nguno shiigelile na a banhū a bangī bankoobe ū Seeba, pye a banhū ba
mahanga abo bakwitanīlagwa kū lina lyane; alīhaya Seeba ūyo akūyītaga ī
yenīyī,

18Īyo īmanīkile kūfuma kale na kale.'

19"Ali lūūlū, ū būlamuji bone būlī gīkī, tūtizūbazwanja a banhū ba mahanga abo
bakūngalūkīlaga Mulungu.

20Alīyo tūbandīkīlagi gīkī bikomanye nabo ū būsoso bo kwitongeleja kū
mashiikolile, nū būjingi; hama yaya nūūlū kūlya ndimu ja kūnigwa, na a
mininga yaya.

21Nguno kūfuma shibyalīlwe sha kale na kale, ū Musa alī na bahemba bakwe
hose hose ū mu mizengo; būlī sabato akasomagwa ū mu masinagogi."

Būlamuji w'ibanza

22Gūkabayeja a batūng'wa na a banamhala, nī kanisa ī yose, gwa kūbasola
banhū kūfuma mubo, gīkī babatūme baje ī Antiokia hamò nū Paulo nū Balinaba.
Ūsolwa Yuda, ūyo witanagwa Balisaba na Sila, bamò ba banhū bataale ū
ng'wigele lya badūgū.

23Būbinha na nyalūba ya kūja nayo; īhayile gīkī, "Bise badūgū bing'we
batūng'wa, hamò na banamhala: Kū badūgū bise a ba mahanga, abo balī
Antiokia na Sulia, na Kilikia. Tūlīmugīsha.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24Twigwile gīkī bamò ba mu bise baashikile kwenūko, būmukoya na mihayo ya kūmuzwanja maganiko; tūtabatūmile bise a benabo!

25Ali lūūlū, a bise ū kūūnū tūlī n'iganiko līmò, twabonile īlī yawiza kūsola banhū tūbatūme bize ūko mulī, hamò na a batogwa bise, a ba Balinaba nū Paulo;

26banhū abo bifunya būpanga wabo kūlwa lina lya ng'wa Seeba wise Yesu Kilisito.

27Babo kwenūko lūūlū ba Yuda na Sila, twabatūmaga bize ko hamò nabo; bakūmuwīla ī mihayo yenīyī gīt'ūmo īlī.

28Nguno yabonekanile ū kūlī Moyo Ng'wela hamò nū kū bise gīkī, ītīho nguno ya kūmuseseja nigo gūngī gose gose, ūlū ītī mihayo īyī gīkī:

29Yaya ū kūlya ī shitambo sha mu mawitongeleja, na a mininga, pyī nī ndimu ja kūnigwa; yaya nūūlū kwisanja mu mihayo ya būjingi. Ūlū ng'ūlekana nayo ī yenīyo, mukūtūngīlīja. Ikalagi mu mhola."

30Hūna aho balagwa, būja būūkashika ī Antiokia; aho balīkuminga pyī ī libita, būbinha ī nyalūba.

31Yahayūmala ū kūsong'wa bakayega no, hangī būlūngūjiwa nū būkomelejiwa wenūbo.

32Ū Yuda nū Sila būbatimbyang'holò na kūbaguzuhya a badūgū; nguno nabo baalī bahangi.

33Aho bikala nabo ikanza lya shikū ningī ho hado, būlagwa bashoke mhola ū kū badūgū abo baalī babatūma.

[34Alīyo ū Sila ūtogwa kwikala nabo ū ng'wene.]

35Na a ba Paulo nū Balinaba būlenda ī Antiokia, būdimana na bangī bingī mu nīmo gwa kūlanga na kūgūlomeela ū mhayo go ng'wa Seeba.

Wilemeelwa bo ng'wa Paulo na Balinaba

36Aho jabīta shikū ndebe ū Paulo ūng'wīla ū Balinaba gīkī, "Tūshokage ko hangī tūje tūbageniha a badūgū ū mu mizengo ī yose, ūko twagūlomeelile ū mhayo go ng'wa Seeba; tūje tūbalola ūmo balījīla."

37Ū Balinaba ūbona ībeelelile banjane nū Yohana, ūyo witanagwa Maliko.

38Alīyo ū Paulo ūbona īkūbeelela ūlū kūleka kūnsola ū munhū ng'wenūyo, nguno aho balī Pamfulia akabaleka, winogolelwa ū kūja nabo ū kū nīmo.

39Yū, nīyo būbiza ho wizwanja būtaale; kūshisha nose būlekana. Ū Balinaba ūnsola ū Maliko ūja nang'hwe Kupulo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

40Ū Paulo ū ng'wene ūnsola Sila; aho bamala kūlombelwa shigongo sha ng'wa
Seeba na a badūgū,

41ūbūūka ajile. Ūbīta mu Sulia na Kilikia, ūja akūjiguzuhyaga ī kanisa.

Shītwa sha Batung'wa 16

Timotheo kūja na Paulo

1Hūna ūtulumenha ajile ūūkashika Delibe, ūlūmbūlīla kūja Lustila; a henaho
walīho ng'hemba ūmò lina lyakwe Timotheo, ng'witūnja wa nkīma Nyudaya
nzunya, ū ise walī Nyunani.

2Ū ng'hemba ng'wenūyo wakaanīlagwa chiza na a badūgū ba Lustila, na a ba
Ikonio.

3Ū Paulo ūtogwa kūja nang'hwe, hūna ūnsola ūnsaala, kūlwa nguno ya
Bayudaya abo baalī bazengile ī mhandī jenījo, īkī pye a bose baalī bamanile gīkī
ū ise walī Nyunani.

4Hūna aho balībīta hose hose ū mu mizengo, būyūbinha ī shilagīlo īsho shalī
shafuma kū batūng'wa na banamhala ba Yelusalemu.

5Ī kanisa jikaguzuhiwa ū mu kūzunya, nīyo jūyongeja ū kūkūla būlī lūshikū.

Kwitanwa mu koolechiwa kūja Makedonia

6Alīyo ū mu sī ja Fulugia na Galatia bakabīta mo dūhū, nguno ū Moyo Ng'wela
walī wabalemeja ū kūgūlomeela ū mhayo ū mu Asia.

7Aho batumbya Musia, būgema kwingīla mu Bitunia, kwike nū kwene
atabazunīlīgije ū Moyo wa ng'wa Yesu.

8Hūna būbīta balīyikilimbīja ī Musia, būūkashika Tiloa.

9Makanza ga būjikū ū Paulo ūmona mu koolechiwa, muna Makedonia; īmīīlile
alīng'wikūmbīlīja alīhaya gīkī, "Kīlaga wize kūūnū Makedonia ūtūgunaane!"

10Aho wakūbona ū koolechiwa kwenūko, haho na haho twandya kūkooba kūja
Makedonia, nguno akamana gīkī ū Mulungu watwitanaga kūja koi kūbalomeela
Ng'hūlū Jawiza.

Ludia kūngalūkīla Seeba

11Aho twīnga ī Tiloa tūlinhya itanga, tūgoloola kūja Samotilake; aho wela
tūshika Neapoli.

12Hūna ū kūfuma a henaho tūja tūūkashika Filipi, ū kwenūko tūkikala ko shikū
ningī. Ī lipandī lyenīlo lyalī līsugilwe na Balumi, hama ū gwenūyo hū gwalī
nzengo gwabo ntaale.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13A ha ntondo yaho yalī sabato, twīnga ū mu nzengo tūfuma hanze ya mita,
nguno twalī na ng'hūmbū ja kūpandīka ipandī lya kūlamīja. Tūja tūūkigasha ha
ng'hilimva ya mongo, tūlūngalūnga na bakīma bakiza kwibilinga henaho.

14Walīho ūmò wabo, lina lyakwe Ludia, njinja ntaale wa myenda ya langi ya
nzulunge, nshīke wa mu nzengo gwa Siatila, hangī munhū wa logohano kūlī
Mulungu. Ū nkīma ng'wenūyo aho wigwa, ū Seeba wīlugūla īng'holò yakwe,
ūyanukūla īyo yahayiagwa na Paulo.

15Ūbatīījiwa ū wei, nī kaya yakwe; hūna ūtwikūmbīlīja ūhaya, "Ūlū mulībona
gīkī nalī nsanyiwa ū kūlī Seeba, nzūgi ng'wikale ha ng'wane." Nīyo akatūdayīīla
no ū mu mhayo gwenūyo!

Kūponyiwa mu jeela

16Lwise lūmò twajaga kwilomba, tūmanhya na ng'wanikī nsese, walī n'isamva
lya būchūūja, lyang'winhaga būdūla bo kūbapandīkīla solobo nhaale a ba ise
būgonzo kūlwa kūchūūja.

17Hūna wandya kūnkūūbīlīja ū Paulo na a bise, kūnū alīlīla ūhaya gīkī, "A banhū
benaba batūmami ba ng'wa Mulungu ūyo alī higūlya no, balīho ū ng'wenūmu
kūlwa nguno ya kūmulomeela nzīla ya būpīji."

18Jikakwīla ī shikū akūgwītaga ū mhayo gwenūyū, nose gūnkoya ū Paulo;
ūgalūka ūlīwīla ī lisamva gīkī, "Nalīkūlagīla mu lina lya ng'wa Yesu Kilisito,
mfumage!" Lyūmfuma ng'hana ī likanza lyenīlo dūhū.

19A ba ise būgonzo aho babona gīkī bajimīīja ū kwisagīlwa kwabo kwa solobo,
būbadima a ba Paulo nū Sila, būbadutanja babatwalīle kwigūlilū, kū būtongi bo
basugi.

20Būūkabashisha kū balamuji, būhaya gīkī, "A banhū benaba Bayudaya, alīyo
balītūyugagūlīla ū nzengo gwise.

21Bakūjaga būlomeela mihayo ītatwigeleelilwe a bise, īyo tūtūdūla ū
kwīyanukūla nūūlū kwīyīta, nguno tūlī Balumi a bise!"

22Pye a banhū būbazanzamukīla. A balamuji būlagīla bazuujiwe ī shizwalo,
batūlwe mbooko.

23Aho bamala kūbatūlagūla mbooko ningī, būbaponya mu jeela; būnkomeleja ū
nang'hani wa jeela abalang'hane na witegeleja.

24Nang'hwe aho wamala kūkomelejiwa gīko ūbaponya mu chumba sha mu gatī
ya jeela, hama ūlola ūbatunganīja ha mantī a magūlū gabo.

Kūpījiwa kwa nang'hani wa jeela

25Mu makanza ga būjikū ha gatī, ū Paulo nū Sila balombaga na kūngongoola
Mulungu mu mīmbo; a batungwa bichabo badegelekile.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

26Kūhayimanīla yading'hima nyahīnga nhaale; pyī ī jeela yūtinginyiwa, nū nsingi gwayo. Ī milyango yūlugūka pye, nī minyololo īyo baalī batungilwe a batungwa yūtaligūka.

27Ū nang'hani ūmisha, aho wībona ī milyango ya jeela yalugūkaga, ūsopoola lūshū gīkī ibūlage, nguno akiganika a batungwa bapeelaga.

28Alīyo ū Paulo ūhamuka n'ilaka itaale ūhaya gīkī, "Ūtiziyagaja, tūlīho pye a bose!"

29Ūlomba yenhwe tala, hūna wiza wangū wangū kūnū akūdetemaga, ūshika ūgwa ū kū būtongi bo ba Paulo nū Sila.

30Ūbafunya hanze; hūna ūbabūja gīkī, "Bababa, nīite mhayo kī napandīke kūpīla?"

31Nabo būng'wīla, "Nzunyage Seeba Yesu, ūkūpījiwa ū bebe ng'wenekīlī nī kaya yako!"

32Būnsomboolela ū mhayo go ng'wa Seeba, pye na a ba mu kaya yakwe.

33Ī likanza lyenīlo ītaalī būjikū gīko, ūbasola ūūkabooja a machūbagūkīle ga būtūlwa, hama ūbatīījiwa ū wei pye na a ba mu kaya yakwe.

34Ūbingīja mu kaya yakwe ūbabeegeja shilīwa; kaya ngima yokala būyegi nguno bakanzunya Mulungu.

35Aho wela, a balamuji būtūma nhūng'wa ū kū jeela balīhaya gīkī, "Balekelagi a bing'wana benabo."

36Ū nang'hani wa jeela ūng'wīla ū Paulo gīkī, "A bataale bahaya mulekelwe; jagi mhola lūūlū!"

37Alīyo ū Paulo ūnshokeja alīhaya gīkī, "Baatūtūlile mu būtongi wa banhū līīmi nyange, hama būtūponya mu jeela, ndūhū nūūlū kūtūdegeleka ng'wibanza alīyo tūlī Balumi, ī haha hū balīhaya kūtūpeeja mu kwibisa bisa dūhū? Yaya ī gīko, ni bizage a boi benekīlī batūfunye!"

38Abo baalī batūng'wa aho bīshisha ī mihayo yenīyo ū kū balamuji, bakogoha no aho bigwa gīkī baalī Balumi.

39Būja būūkabagwīla mu magūlū; aho babafunya hanze būbiyandīīla bafume ū mu nzengo.

40Aho bafuma ū mu jeela, būja ha ng'wa Ludia; bahayūmala kūbatimbyang'holò a badūgū, būgumha bajile.

Shītwa sha Batung'wa 17

Būlomeeji mu Tesalonike

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Ū mu lūgendo lwabo būbītīla Ampifoli na Apolonia, būūkashika Tesalonike,
lyalīko isinagogi lya Bayudaya.

2Ū Paulo ūshisha sabato idatū akwingīlaga mo wahoya nabo mihayo ya mu
shandīkwa, gīt'ūmo wītīlaga na kale.

3Wabakundūlīlaga na kūboolekeja hape, gīkī yalī īng'wigelile ū Kilisito aluhiwe
na kūjūūka kūfuma mu bafu. Ūbawīla gīkī, "Ū Yesu ūyo nalīmusomboolela
mhola jakwe ng'wenūyū, hūna ng'wene ū Kilisito."

4Bamò babo bakagūloleela bizunīlīja nabo a ba Paulo nū Sila; ū mu benabo
baalīmo na Bayunani bingī, abo baalī balamya ba ng'wa Mulungu, hamò
n'iganda lya bakīma bakūjiwa.

5Alīyo a Bayudaya bakabona wilu, būsoleleja ibita lya banhū bahūnga kūfuma
ng'wigūlilū. Aho balībilinga ī libita lyenīlo, bandya nsambo ū mu nzengo. Biza
ha ng'wa Yasoni badaalulaga, balībakooba gīkī babafunīje hanze kū banhū.

6Aho babagayiwa hoi, būndutanja ū Yasoni hamò na badūgū bangī, būbatwala
kū basugi ba nzengo; kūnū balīyoganya balīhaya gīkī, "Baashikile nū kūūnū a
banhū abo bakūjaga būyugagūla sī;

7ū Yasoni h'ūyo wabanukūlile. Alīyo bashidalahile ī shilagīlo sha ng'wa Kaisali,
bakūhayaga gīkī angū alīho ntemi ūngī Yesu!"

8Būbayuugagūla a banhū na a batongeeji aho bīyigwa ī mihayo yenīyo.

9Būmbiisha ihyū ū Yasoni na a biye, hūna būbalekela būja.

Beloya kūlomeelwa mhayo

10Haho na haho ī būjikū, a badūgū būbafunya a ba Paulo nū Sila, būbatwala
Beloya; aho bashika ko bingīla ng'wisinagogi lya Bayudaya.

11A bene baalī balembeezu kūtinda a bana Tesalonike, bakagwanukūla ū mhayo
na būkalalwa bose, būyūshilola ī shandīkwa būlī lūshikū, babone ūlū īlī gīko ī
mihayo yenīyo.

12Bingī bakazunya, bamò baalī bakīma bakūjiwa ba Shiyunani, na a bagosha
nabo baalī batī bagehu.

13A Bayudaya ba Tesalonike aho bigwa gīkī ū Paulo akūgūlomeelaga ū mhayo
go ng'wa Mulungu nī Beloya, būja nū kwene, būūkabayugagūla na kūbazwanja
a banhū.

14Alīyo haho na haho a badūgū būng'wīnja ū Paulo būja nang'hwe kū ng'walo
gwa nyanza, būneka ū Sila nū Timotheo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Abo bakaja nū Paulo bakajūshika nang'hwe Atene. Aho wamala kūbalagīja gīkī bakabawīle a ba Sila nū Timotheo bangūhe ū kwiza ū kūlī we, a boi būshoka Beloya.

Paulo mu Atene

16Ū Paulo aho alī mu nzengo gwa Atene abalindīīlile a biye, akabona mo mbika na mbika ja shiikolile sha kūlamiwa; ū mhayo gwenūyo gūnkoya no ū mu moyo gokwe!

17Ūyingīla ng'wisinagogi lya Bayudaya wahoya nabo, hamò na a bangī abo bizaga mo kūlamya. Na kwigūlilū wajaga būlī lūshikū wakahoya na a babo baalīko.

18Baalīho na basomi bataale, bitanagwa Baepikuleo na Bastoiko; bamò babo aho bamanhya nang'hwe ū Paulo būyūhaya gīkī, "Ū ng'halahala ūyū nang'hwe ni alīgaagaana kūhaya kī shi?" Bangī būyūhaya gīkī, "Alībonekana kūbiza Nomeejibo mihayo ya bamulungu bageni!" Bakahaya gīko nguno ū Paulo wabalomeelaga ng'hūlū ja ng'wa Yesu na ja būjūūko.

19Nose banoga būndima, būntwala kwinumba lyabo lya kwibilingīla litanagwa Aleo-Pago; būūkamūja kwenūko gīkī, "Bebe a malange ayo ūlīlanga genaya mapya, tūdūgije kūgamana nise?

20Nguno ī mihayo īyo ūlītwenhela yenīyī, migeni gete ū mu matū gise! Na lūūlū tūlī na ng'hūmbū ja kūgamana a makūlū gayo!"

21Nguno pye a bana Atene na a bageni abo bikalaga mo baalī batī na gwa kwīta gūngī, ūlū ītī kwiyinha sūūsū dūhū, nūūlū kūdegeleka mihayo migeni.

22Hūna ūbūūka ū Paulo wīmīīla ū ng'winumba lya Aleo-Pago; ūhaya gīkī, "Bababa bana Atene, nalībona a bing'we mukalalilwe no ī mihayo ya dini.

23Nguno ū mu kūbīta bīta kwane, būlī kwene ūlū nalola nakwībonaga ī mihayo ya kalamīje king'we. Naabītile na kūbona wandīke ha ng'walīlo nebe būhayile gīkī, 'Kūlī Mulungu ūyo atamanīkile.' Ali lūūlū, ū nene nalīmulanja ūyo mukanamyaga mu būtūmana ng'wenūyo.

24Ū Mulungu ū Meeja wa sī nī shose īsho shilīmo, atikalaga mu maduku ga kūbeejiwa na makono, nguno ū wei hū Seeba w'igūlū na sī.

25Nīyo atagongile kūtūmamīlwa na makono gītī gīkī ngayiwa, nguno hū ng'wene ūyo akabinhaga pye a bose ū būpanga nī myūyī, nī shikolo ī shingī pyī ūmo shigelelile.

26Hūna ng'wene ūyo akagabeeja pye a mahanga ga banhū kūfuma mulī munhū ūmò, gīkī bīsambaalīle pyī ī sī, bazenge mo. Ūbatūūlīla na makanza, nī mbīmbī, mihayo īyo īhelilwe kūfuma kale kūlwa wikalo wabo;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

27gīkī bayūbbabbasha bbabbasha, nose bampandīke ū Mulungu, nūūlū īkī atī kūle na būlī ūmò wise.

28Nguno ū mulī we h'ūmo būlī ū būpanga wise, nū kūyeela yeelaga kwise kūlī mulī we. Pyī nū būmunhū wise h'ūmo būlī, gīt'ūmo na bamò ba bīmbi bing'we bakahayīlaga gīkī, 'Na a bise tūlī shiseeng'wa shakwe.'

29Nose īkī tūlī shiseeng'wa sha ng'wa Mulungu, tūtiziganika gīkī ū Mulungu ashikile kūgelanījiwa na shikolo gītī zahabu nūūlū feza, nūūlū mawe ga mpango ntaale ayo gakabeejiagwa na būgaliili bo banhū.

30Ū mu makanza ga būtūmana, ū Mulungu walī abalekile dūhū a banhū, alīyo ī haha alībalagīla pye a banhū hose hose gīkī bagalūke.

31Nguno lūlīho lūshikū alūtūūlile, lo kūbalamula pye a banhū mu būtūngīlīja, mu nzīla ya ng'wa Munhū ūyo ansolile we. Ū Mulungu akanjūūcha ū Munhū ng'wenūyo kūfuma mu bafu, ūboolekeja hape pye a banhū gīkī akūgūshikīlīja ū mhayo gwenūyo."

32Aho bigwa mhayo gwa būjūūko wa bafu, bamò bandya kūneeneleja mu būdalahi balīhaya, "Yū, wigejaga lūūlū, tūkwīdegeleka n'ikanza līngī hangī ī mihayo yako!"

33Hūna ūbīngīla hoi ū Paulo.

34Alīyo bamò na bamò bakazunya būdimana nang'hwe; mu benabo walīmo Dionisio, ūmò wa banhū ba mu Aleo-pago, na nkīma lina lyakwe Damali, na bangī abo baalī hamò nabo.

Shītwa sha Batung'wa 18

Paulo mu Kolinto

1Aho yabīta ī yenīyī ū Paulo wīnga ī Atene, ūja Kolinto.

2Wibona na Nyudaya nebe myalīlwa wa Ponto, witanagwa Akula; akasangwa hū washikile makanza genayo dūhū kūfuma Italia, hamò na nke wakwe Piliskila. Nguno ū ntemi Kilaudio akalagīla gīkī pye a Bayudaya bīnge ū mu nzengo gwa Lumi. Hūna lūūlū ū Paulo ūja ha kaya yabo ūūkalenda nabo.

3Būyūtūmama hamò, nguno baalī bamanile nīmo gwa mbika īmò; baalī babeeja ba maheema.

4Kwike ū wei ū Paulo būlī sabato wajaga ng'wisinagogi kūlanga; ūpandīka Bayudaya na Bayunani ba kwizunīlīja nang'hwe.

5A ba Sila nū Timotheo aho biza kūfuma ī Makedonia, būnsanga ū Paulo gūndadīlile no ū nīmo gwa kūgūlomeela ū mhayo, na kūbakaanīla a Bayudaya gīkī ū Yesu hū ng'wene ū Kilisito.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Alīyo aho balema būyūnsondagūla, akagung'humūla shizwalo shakwe kūnū alībawīla gīkī, “A mininga ging'we ni gabizage ha mitwe ying'we, neelaga ū nene. Kūfuma haha naja kū banhū ba mahanga!”

7Ūbīngīla ūja mu numba ya ng'wa Tito Yusto, yalī hihī nī lisinagogi. Ū munhū ng'wenūyo walī namya o ng'wa Mulungu.

8Ū ntaale w'isinagogi walī Kilispo, nang'hwe ūnzunya Seeba pyī nī kaya yakwe; na Bakolinto bingī abo bakigwa bakanzunya ū Seeba būbatīījiwa.

9Lwise lūmò makanza ga būjikū ū Seeba ūng'wīla ū Paulo mu koolechiwa gīkī, “Ūtogohage; ū bebe yombaga dūhū, yaya ū kūhuumūla.

10Ū mu nzengo gwenūyū nalī na banhū bingī, atīho nūūlū ūmò wa kūkūūbūkīla na kūkwītīla yabūbi, nguno nalī hamò nang'ho.”

11Akikala mo ng'waka na myeji ītandatū akūbalangaga mhayo go ng'wa Mulungu.

Paulo ng'wibanza lya ng'wa Galio

12Ū mu shikū jenījo Galio ūbiza nsugi wa Akaya, a Bayudaya aho babona gīko būnīīla gwīnda ū Paulo, būndima būntwala kwibanza.

13Būūkamūūla balīhaya, “Ū munhū ng'wenūyū akūbalangaga a banhū gīkī bayūnamya ū Mulungu mu nzīla ja hanze ya shilagīlo!”

14Alīyo ū Paulo aho wibeeja beeja gīkī andye kūsomboola, ū Galio ūbawīla a Bayudaya, “Bing'we Bayudaya, ūlū ni gwalī mhayo gwa būkenaagūji nūūlū gwa wibonya wabūbi, ni niyūmīlīja ū kūmudegeleka.

15Alīyo ūlū ya wihalalīja kūlwa nguno ya mihayo na mina ga mu shilagīlo shing'we dūhū, ī yenīyo īlonjagi bing'we benekīlī. Ū nene natatogilwe ū kūbiza namuji wayo ī mihayo yenīyo.”

16Ūbapeeja a h'ibanza.

17Hūna pye a bose būndima Sostene, ūyo walī ntaale w'isinagogi; bandya kūntūlagūla haho būtongi w'ibanza. Alīyo ū mu yose yenīyo, ū Galio atafumilweng'holò nūūlū hado.

Kūshoka kwa ng'wa Paulo Antiokia

18Ū Paulo ongeja ū kūlenda nabo a badūgū. Ha numa ya shikū ningī ūbuga nyanza ajile Sulia, na a ba Pilisikila nū Akula baalī hamò nang'hwe. Aho alī mu Kenkilia ūmooga ū ntwe gwakwe, nguno walī mu shilahīlo.

19Bahayūshika Efeso ūlekana nabo, ū wei wingīla ng'wisinagogi kūjūhoya na Bayudaya.

20Aho banomba gīkī alende ikanza ilīhu ho hado ūlema.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Ūbalaga alīhaya gīkī, “Ūlū Mulungu ūtogwa, nakwiza ikanza līngī ū kū bing'we.” Hūna ūbuga nyanza ajile, wīnga ī Efeso.

22Aho washika Kaisalia ūlinha ngūlya kūja kwīgīsha ī kanisa, hanuma ūtulumenha kūja Antiokia.

23Akikala ko ikanza ilebe; wanoga ūbūūka hangī ajile akūsīngījaga mu sī ja Galatia na Fulugia, alībagīsha na kūbaguzuhya pye a bahemba.

Būtūmami bo ng'wa Apolo

24Nyudaya nebe nang'hwe ūja ko ī Efeso; ī lina lyakwe walī Apolo, myalīlwa wa Isikandelia. Olī ngosha o būdūla mu kūloma na mu shandīkwa.

25Ū munhū ng'wenūyo walī alangilwe ī nzīla ya ng'wa Seeba, hama walī nsebu kīngī nasho ū mu moyo gokwe. Nīyo nūūlū īkī walī amanile būbatīīja bo ng'wa Yohana dūhū, alīyo nahene wīsomboolaga na būdeeba ī mihayo ya ng'wa Yesu.

26Hūna wandya kūlomeela mu kwisandaala ū ng'wisinagogi; a ba Piliskila nū Akula aho bang'wigwa, būnsola būūkananja chiza ī nzīla ya ng'wa Mulungu.

27Wahayūbūūka kūja Akaya, a badūgū būntimbya ng'holò, bandīka na nyalūba kūja ū kū bahemba ba kwenūko gīkī bang'wanukūle. Aho washika ko, akabagunanha no a bahemba abo baalī bamala kūzunya kūlwa shigongo.

28Nguno akayūbahehenaja kīngī nasho a Bayudaya; ūyūbagoola hape hape, akūboolekejaga kūfuma mu shandīkwa, gīkī ū Yesu hū ng'wene ū Kilisito.

Shītwa sha Batung’wa 19

Paulo mu Efeso

1Ū Apolo aho alī Kolinto, ū Paulo wajaga akūbītaga kū sī ja kū magūlya. Hūna ūtulumenha ajile Efeso; ūsanga koi bahemba balebe.

2Ūbabūja, “Aho ng'wazunya mukang'wanukūla ū Moyo Ng'wela?” Būnshokeja balīhaya, “Tūtaalī nūūlū kwigwa gīkī alīho na Moyo Ng'wela!”

3Ūbabūja hangī gīkī, “Hama ng'wabatīījiwa būbatīījiwa kī lūūlū?” Nabo būng'wīla, “Mu būbatīīja bo ng'wa Yohana Matīīja.”

4Hūna ū Paulo ūbawīla gīkī, “Ū Yohana wabatīījaga būbatīīja kūlwa nguno ya kūgalūka; wabakomelejaga a banhū kūnzunya Yesu, ūyo olī gīkī akwiza ha numa yakwe.”

5Aho bigwa gīko būbatīījiwa mu lina lya ng'wa Seeba Yesu.

6Ū Paulo aho wabatūūlīla makono ūbikīīla ū Moyo Ng'wela, bandya kūlūngalūnga mu ndīmi jingī, na kūhanga.

7Baalī bagosha gītī ikūmi na babīlī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Akamala myeji idatū akwingīlaga ng'wisinagogi walūngalūnga nabo mu kwisandaala, kūnū akūbalomeelaga na kūbaduta mu mihayo ya būtemi bo ng'wa Mulungu.

9Alīyo bamò babo baalī bagang'hanazu na badalahi, bandya kwīsondagūla ī Nzīla yenīyo kū būtongi bo banhū. Ū Paulo ūbaleka, ūbīnja a bahemba; wandya kūyūbalanga būlī lūshikū ng'widalasa lya ng'wa Tulano.

10Ūmala myaka ībīlī akūgūtūmamaga ū nīmo gwenūyo, kūshisha pye a bikaji ba Asia, babize Bayudaya nūūlū Bayunani, būgwigwa ū mhayo go ng'wa Seeba.

Bitūnja ba ng'wa Sikewa

11Ī shītwa īsho akayūbeeja ū Mulungu mu nzīla ya makono ga ng'wa Paulo shalī sha kūkumya no, shikīlile kasomboolele!

12Nose na basaatu būyūpījiwa kūlwa kūtwalīlwa shizwalo na shitambaala īsho shalī shakuumiwa ha mīlī gokwe; na a babo baalī na masamva gabafumaga.

13Ū mu shikū jenījo bakigela na Bayudaya balebe, bayeelaga hose hose bakūgemaga kūpeeja masamva mu lina lya ng'wa Seeba Yesu. Balītūmamīlaga ū kū banhū ba masamva balīhaya gīkī, "Nalīmupeeja mu lina lya ng'wa Yesu ūyo akūlomeelagwa na Paulo."

14Ū mhayo gwenūyū bakagwīta na bitūnja mpungatī ba Nyudaya ūmò ngabīji ntaale, witanagwa Sikewa.

15Alīyo ī lisamva lyūbashokeja līlīhaya, "Ū Yesu naamanile, nū Paulo nang'witegelegije, al'a bing'we mulī banani?"

16Ū munhū ūyo walī n'isamva ūbasakamīla, ūbaheeba kībi kībi; ūbatandagūja ī shizwalo! Kwike būpūlūgūka, būpuluka ū mu numba yenīyo, alīyo balī dūūhū, na bajimaga machūbagūkīle!

17Ū mhayo gwenūyo būgūmana pye a bikaji ba mu Efeso; a bose, Bayudaya na a Bayunani, būgwīlwa booba. Ī lina lya ng'wa Seeba Yesu lyūkūjiwa.

18Bingī abo bakazunya būyūfunya būkaanīji bakwīsomboolaga īyo bīyītaga.

19Bamò baalī balogi; bingī babo būshikuminga ī shitabo shabo shūpemva kū būtongi wa banhū bose. Aho gwabalwa ū mpango gwa shitabo shenīsho, shūbonekana shipande shihūmbī makūmi atanò sha feza.

20Ū mu gīko ū mhayo gūkongeja kūbiza na nguzu, na kūsambaala hose pye kūlwa būdūla bo ng'wa Seeba.

Paulo kwītīlwa nsambo

21Aho yabīta ī yenīyī, ū Paulo ūbona ū mu moyo gīkī abīte Makedonia akaje Akaya, hūna akalūmbūlīle kūja Yelusalemu; ūhaya, "Ūlū nalashike ū kwenūko shinigelile naje nī Lumi nakabone nū kwene."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

22Hūna ūbatūma babīlī ba bagunanhi bakwe, ba Timotheo na Elasto, būtonga ī Makedonia; ū wei ūlenda ho hado ū mu Asia.

23Jūbīta shikū kaganda ataalī alīho, kūhayimanīla gwigela nsambo kūlwa nguno yayo ī Nzīla yenīyo.

24Walīho nsuji nebe o feza witanagwa Demetilio, wabeejaga shiikolile sha feza sha hekalu ya ng'wa Alitemi. Ū mu gīko batūmami bapandīkīlaga milīmo mingī a ha ng'wakwe.

25Hūna lūūlū ū munhū ng'wenūyo ūbakuminga abo balīīlaga ū mu nīmo gwenūyo; ūbawīla gīkī, "Bagosha, angū mulībona gīkī ū nīīlo gwise gūlī mu nīmo gwenūyū.

26Alīyo ī haha hū mulībona, nū kwigwa muliigwa, gīkī ū Paulo ng'wenūyū wahūmbūūlile banhū bingī. Nīyo ītī mu Efeso ūmu dūhū, hihī pye a hose ū mu Asia; akūjaga ūhaya gīkī angū batī bamulungu abo bakabeejiagwa na makono.

27Nose hū kūhaya ū nīīlo gwise gwenūyū gūlī mu nhabaala ya kwingīla mu kūdalahwa; hama nī hekalu ya ng'wa mulungu wise ū nkīma, ū Alitemi nī yene īlī mu kwihīga kwa kūbalwa gīkī ītī na solobo. Nī likūjo lyakwe nalyo līkwika, alīyo ī Asia ī yose īkanamyaga; nīyo pyī dūhū a hose ū mu sī."

28Aho bigwa gīko būpelana no, bandya kūyoganya balīhaya gīkī, "Ū Alitemi wa Baefeso ng'wene ntaale!"

29Pyī ū nzengo gūyuugūka, būbahaja biye ba ng'wa Paulo, ba Gayo na Alisitako bana Makedonia, būbatwala kwinumba lya kwiloleelela mabina na mawigusha; pye a banhū būlilimūka nhambo bajile ko.

30Alīyo ū Paulo aho wihamba ū kūja kwigulanya ū ng'wibita, būnemeja a bahemba.

31Hama bamò ba batongeeji baalī banwani biye, būtūma nhūng'wa balīng'wikūmbīlīja atizūkiyoolecha ū kwinumba lyenīlo.

32Abo baalīho hoi, būlī bene bayoganyaga balīhaya mihayo yabo dūhū. Nīyo īkī gwalī nsambo, a bingī baalī batamanaga nī shisho shalī shabenheleja kwibilinga.

33Ū ng'wibita lyenīlo baalīmo na Bayudaya; hūna a bene būnsola Isikanda, būng'wīla abahuumūje a banhū. Ng'hana wandya kūbahūngīja nkono gīkī abasomboolele.

34Kwike aho badeeba gīkī walī Nyudaya nang'hwe, būhoolanīja pye a bose bakūyoganyaga n'ilaka lya higūlya, nose lyūshika ikanza lya sa gītī ibīlī balīhamuka būhaya gīkī, "Ū Alitemi wa Baefeso ng'wene ntaale!"

35Nose kalani ntaale wa mu nzengo ūbahuumūja, hūna wandya kūbawīla gīkī, "Bing'we bababa Baefeso, munhū kī ūyo atamanile gīkī ū nzengo gwa Baefeso

© 2015 Bible Society of Tanzania.

gūkalang'hanaga hekalu ya ng'wa Alitemi ū ntaale, hamò nī shikolo īsho shikagwa kūfuma ng'wigūlū?

36Ali lūūlū īkī ī mihayo yenīyī atīho munhū nūūlū ūmò ūyo ashikile kwīyihalalīja, īlī yawiza muhuumūle; ītīho nguno ya kwīta nsambo.

37Nguno ahene ng'hana a banhū benaba ng'wabenhaga, alīyo batasolile shikolo shose shose sha mu hekalu ying'we, nūūlū bataalī kūndūkagūla ū mulungu wing'we.

38Hū kūhaya ū Demetilio na a batūmami biye ūlū gīkī balī na mhayo gwa kūmūūla munhū ose ose, galīho a mabanza, na a balamuji balīho; ni bajage kwenūko bakīmīīle.

39Hama nūūlū gūbize gūlīho mhayo gūngī gose gose ūyo mulīgūkooba, pyī ī yose yenīyo īkūlolwa ha lūbanza ūlo lūzunīlīgije.

40Al'ī mbika īyo twabeejaga ī lelo īyī, īshikile kūtwenheleja kwinhwa nsango kūlwa kwenheleja nsambo, nguno tūtī na nzīla yose yose ya koolecha ni shikolo kī īsho shatūbilingaga gīkī aha."

41Aho omala kūhaya gīko ūbawīla a banhū kūsambaala.

Shītwa sha Batung'wa 20

Kūja Makedonia na Būyunani

1Aho yabīta ī yose yenīyo ū Paulo ūbitana a bahemba ūbatimbya ng'holò, na ūbalaga ūbūūka kūja Makedonia.

2Waja alībīta hose hose ī mhandī jenījo akūlūngalūngaga mihayo mingī ya kūbakomeleja a banhū, nose ūshika ī Būyunani.

3Akamala mo myeji idatū; aho wahaya kūbūūka kūja Sulia kūbītīla mu nyanza, ūgalūcha a maganiko; ūshoka ūbītīla Makedonia, nguno akabona gīkī a Bayudaya baalī basīgana mhayo gwa kūmūlaga.

4Bakaja nang'hwe bana Tesalonike, ba Sopatilo ng'wana Piliho muna Beloya na Alisitako na Sekundo, na Gayo muna Delibe, hamò nū Timotheo; na bana Asia ba Tikiko na Tulofimo.

5Alīyo īkī a banhū benaba baalī batonga ū kūja, bahayūshika Tiloa būtūlinda.

6Aho shabīta shigukulu sha migatī ītī na shibimbya, nise tūbuga nyanza twīnga ī Filipi, tūmala shikū itanò hūna tūshika ī Tiloa ūko baalī; tūshinga ho shikū mpungatī.

Kwilaga kwa ng'wa Paulo na bana Tiloa

7A ha lūshikū lo kwandya mu nyuma tūkibilinga kūmega ngatī, ū Paulo ūlomeela kūshisha būjikū ha gatī, nguno walī ahelile kwīnga a ha ntondo yaho.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Ū mu chumba ūmo twalī twibilingīla jalīmo tala ja kūgunanha.

9Ndinha nebe, lina lyakwe Yutiko, walī wigasha ha lūgala lw'idilisha, wanoga ūbītwa tūlo, ūtindīla īkī ū Paulo akalomeela ikanza ilīhu. Kūhayimanīla ū ndinha ng'wenūyo wagwa ha sī; būmūcha omalaga gūcha, nguno akagwa kūfuma kū golofa ya kadatū.

10Ū Paulo aho wika ūshikīla kūngwīla ūnkumbatīla; hūna ūbawīla, "Mutogohage ataalī mpanga!"

11Wīnga ho ūlinha hangī ū kū golofa, ūmega ngatī ūlya, ongeja hangī ū kūhoya nabo; nose wela hūna ūja.

12Aho bamūcha ū nsūmba būyega no, nguno bakamona alī mhola.

Lūgendo lwa kūfuma Tiloa kūja Mileto

13Twahayandya ū lūgendo, a bise twingīla mu meli tūtonga kūja Aso, gūkahelwa gīkī tūkūjūnsolela kwene ū Paulo; nguno ū ng'wene akaja lwa magūlū.

14Aho watūsanga ī Aso, tūmbakīja tūbūūka tūjile tūūkashika Mitūlene.

15A henaho twīnga hoi kū ntondo yaho, tūbuga nyanza tūūkakola ha ng'walo gwa Kio; hama a ha ntondo yaho hangī tūshika Samo, ū kū lūngī tūshikīīla Mileto.

16Ū Paulo walī atogilwe kūbītīla Efeso; alīyo walī atatogilwe kūsola ikanza ilīhu ū mu Asia, nguno walī wangū wangū; gīkī ūlū yūdūlīkana ū lūshikū lo Pentekosite lūshike alī Yelusalemu.

Paulo na Banamhala ba Efeso

17Hūna aho alī Mileto ūtūmīja būkitanwa a banamhala ba kanisa ya Efeso.

18Aho bashika ūbawīla gīkī, "Mumanile ūmo nashimīzīlaga ū ng'wikanza ī lyose aho nikalaga hamò ning'we, kwandīja lūshikū lo kūshika kwane mu Asia.

19Nantūmamīlaga ū Seeba mu widohya na kūlīla, nguno ya kūgeng'wa kūtaale, kūlwa kwītīlwa yabūbi na Bayudaya.

20Nīyo hangī mumanile gīkī natamubisile mhayo nūūlū gūmò ūyo gwalī gūdūgije kūmugunanha, gīkī hīmba naleke kūmuwīla nūūlū kūmulanga hape hape kū būtongi wa banhū, na mu būlī kaya.

21Najaga nūbahūgūla a Bayudaya na a Bayunani, gīkī bangalūkīle Mulungu na kūnzunya Seeba wise Yesu Kilisito.

22Alīyo ī haha nalīja Yelusalemu, ū Moyo anitungile; hama īyo nalakamanhye nayo natīmanile.

23Kwike namanile dūhū gīkī, ū Moyo Ng'wela akūjaga ūnikaanīla mu būlī nzengo, ūniwīla gīkī nalindīīlilwe būtungwa na būluhi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

24Alīyo nahene ū nene natūbūbalaga ū būpanga bone gīkī būlī na solobo ū kūlī nene, kūtinda kūlūmalīja ū lūgendo lwane, nū nīmo gwa kūkumūcha Ng'hūlū Jawiza ja shigongo sha ng'wa Mulungu, nīmo ūyo nakagwanukūla kūfuma kūlī Seeba Yesu.

25"Ī haha namanile gīkī, pye a bing'we abo nabītaga nakūmulomeelaga ng'hūlū ja būtemi, mutalanibona hangī ū mu mīlī.

26Hūna lūūlū, ū lūshikū lwa lelo lwenūlū nalīkaanīla kū būtongi wing'we gīkī, ū nene nalī wape. Natīko ū kūsayīlwa nūūlū būgwīlwa nsago a banhū.

27Nguno natalekile ū kūmuwīla pyī īyo ayīhelile ū Mulungu.

28Hū kūhaya ilang'hanagi a bing'we benekīlī, nī lidale ī lyose īlo Moyo Ng'wela amutūūlile kūbiza balang'hani balyo; īdīīmagi ī kanisa ya ng'wa Mulungu, īyo wīpandīka mu kwita mininga gakwe wei ng'wenekīlī.

29Ū nene namanile gīkī, ūlū nalīnge jikwandya kūng'ūbūkīla mhūge ndaku, ījo jitūlīsaatwa ī lidale.

30Hama nū mu bing'we benekīlī bakwandya kwigela banhū ba kūja bakūyombaga mihayo īchaama chaamile, bayūbahūmbūūla a bahemba gīkī babalondeele boi.

31Hūna lūūlū ikalagi miso, ng'wizūkwe gīkī ikanza lya myaka idatū nikalaga nakūlīlaga līīmi na būjikū, natalekile kūng'hūgūla nūūlū ūmò wing'we.

32Alīyo ī haha lūūlū, nalīmutūūla mu makono ga ng'wa Mulungu, na mu mhayo gokwe ūyo gūdūgije kūmuzenga, na kūng'winha wingīji hamò na bose abo bakwejiagwa.

33Ū nene natikūmbilwe na hado yaya hela ja ng'wa munhū ose ose, nūūlū sabo jingī, nūūlū ni shizwalo dūhū yaya.

34A bing'we aba mumanile gīkī naatūmamaga na makono gane aya nene ng'wenekīlī, gīkī napandīke sha kwigunaanīla ū nene, na a babo nikalaga nabo.

35Ū mu yose īyo nīītaga, nang'oolekejaga gīkī shiigelile kūtūmama gīko, tūyūbagunanha abo batidūgije; tūyūgwizūkwa ū mhayo go ng'wa Seeba Yesu; ūyo gūhayile gīkī, 'Ū kwinha kūlī na lubango kūtinda kwanukūla.'"

36Aho wamala ū kūyomba ī yenīyo ūtuja mazwi, ūlomba hamò nabo pye a bose.

37Pye bakalīla no, kūnū balīnkumbatīla ū Paulo, na kūmbipa.

38Gūkabaminya ū mhayo ūyo akagūhaya, ū gwa gīkī batalamona hangī ū mu mīlī. Hūna būnshindīkīla, būūkanshisha a ha meli.

Shītwa sha Batung'wa 21

Lūgendo lwa kūja Yelusalemu

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Aho lyashika ī likanza, tūlinhya itanga tūgoloola tūjile tūūkashika Kosi, ū kū
ntondo yaho tūshika Lodo, ū kūfuma a henaho tūja Patala.

2Tūbona meli ījile Foenike, twingīla ng'wenūmo, tūbūūka tūjile.

3Ī Kupulo twīloleela dūhū, twītūla kū nkono gwa lūmoso, a bise tūja nalo ū
lūgendo tūlolile Sulia; tūūkakola Tulo, nguno ī meli yabbakūūlaga miligo hoi a
henaho.

4Tūbona hoi bahemba, twikala nabo shikū mpungatī; būng'hūgūla na
kūng'hūgūla ū Paulo mu nguzu ja ng'wa Moyo, gīkī atizūja ī Yelusalemu.

5Alīyo aho jashika ī shikū ja kūbūūka, twandya dūhū ū lūgendo; a bose
būtūshindīkīla, pye na a bakīma na a banīgīnī būfuma hamò nise ī hanze ya
nzengo; aho twashika a ha ng'walo tūtuja mazwi kūlomba.

6Twahayūmala ū kwilaga nabo, twingīla mu meli a bise, nabo būshoka kaya.

7Tūja nalo ū lūgendo lwise ū kūfuma ī Tulo, aho twashika Putolemai tūbagīsha
a badūgū, tūlenda nabo hoi lūshikū lūmò.

8A ha ntondo yaho tūshika Kaisalia, tūūkikala ha ng'wa Nomeeji Filipo, ūyo walī
ūmò wa bagunanhi abo mpungatī.

9Walī na bashīke bane bahangi, baalī batatoolilwe.

10A henaho tūkikala ho shikū ningī, kwitulwa washika ng'hangi nebe kūfuma sī
ya Būyudaya, lina lyakwe Agaabo.

11Wahayūshika aho twalī, ūsola ngwasho go ng'wa Paulo, wibohya a magūlū na
a makono; hūna ūhaya, "Ū Moyo Ng'wela alīhaya gīkī, 'A Bayudaya bakūja
bakamohye gīkī ū ng'wenekīlī ngwasho ūyū, bantūūle mu makono ga banhū ba
mahanga.'"

12Pye a bise, a bageni na a baho na kale, twandya kūng'wikūmbīlīja atizūja ī
Yelusalemu.

13Alīyo ū Paulo ūshosha ūhaya gīkī, "Bing'we mulīīta mhayo kī ū gwenūyū,
mulīlīla gīkī munigwishe ng'holò? Managi gīkī ū nene natazunije kūtungwa
dūhū, alīyo nūūlū kūchīla ko ī Yelusalemu, kūlwa lina lya ng'wa Seeba Yesu!"

14Aho twabona gīkī atīko kūgalūchiwa, tūhaya, "Leka īshikīīle īyo Seeba
atogilwe ībize ho; tūhuumūla tūneka."

15Ha numa ya shikū ndebe, tūgolanya lūgendo lwise; tūbūūka tūjile Yelusalemu.

16Bahemba balebe bana Kaisalia biza hamò nise, būtūshikīja ha kaya ya ng'wa
Naasoni, gīkī tūlende ha ng'wakwe. Walī ng'hemba wa shikū ningī, fumo yakwe
Kupulo.

Paulo kūja kwibona na Yakobo

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Aho twashika ī Yelusalemu, būtwanukūla na būyegi a badūgū.

18A ha ntondo yaho tūja nang'hwe ū Paulo kwibona na Yakobo; na a banamhala baalīho pye a bose.

19Twahayūmala ū kūbagīsha, ū Paulo wandya kūbonzoolela gūmò gūmò, pyī īyo yalī yabeejiwa na Mulungu kūbītīla mu būtūmami bokwe.

20Aho bigwa būnkumīlīja Mulungu, būng'wīla ū Paulo gīkī, “Bebe ndūgū wise, ūlībona gīkī a Bayudaya abo baazunije balī mashihūmbī makūmi mingī; na pye a bose balī na būjangīīzu būtaale no ū kū shilagīlo!

21Alīyo hū baamalile kūwīlwa gīkī, ū bebe ūkūjaga ūbawīla a Bayudaya abo balī mu sī ja mahanga, gīkī balekane nang'hwe ū Musa; booye nū kūyūbasaala a baana babo, pyī nū kūshimīzīla ū mu shīmīle shise.

22Ī gīsī lūūlū, gūlīho mhayo kī ū go kwīta? Nguno bakwigwa dūhū ī gīkī wizile!

23Ali lūūlū, leka tūkūwīle gūyū mhayo ūgwīte; balīho banhū bane hamò nise aha balī mu shilahīlo.

24Basolage wiyeeje hamò nabo, ūbafunīje bebe ī sabo ja kūmoogelwa ī mitwe yabo. Ū mu gīko pye a banhū bakūmana gīkī, ī mihayo īyo bakūwīlagwa kūlwa nguno yako ītī ya ng'hana; bakūbona gīkī ū bebe ūkūshimīzīlaga mo ū mu shilagīlo, na hangī ūshidimile.

25Ī mihayo ya banhū ba mahanga ī yene twamala kwizunīlīja kale, tūbandīkīla na kūbandīkīla, gīkī balekane nū būfunya bo shitambo kū mashiikolile, nū kūlya a mininga nūūlū ndimu ja kūbūlagwa na kwitwa mininga yaya; balekane nayo gete ī yenīyo, pyī nū būjingi.”

26Na ng'hana a ha ntondo yaho ū Paulo ūbasola a banhū benabo wiyeeja hamò nabo; hūna wingīla mu hekalu kūbasomboolela ī likanza lya kwejiwa kwabo; na gīkī ūlū lyūng'wa, shikūfunyiwa ī shitambo kūlwa būlī ūmò wabo.

Kūding'wa kwa ng'wa Paulo mu hekalu

27Aho jegeela kūshila ī shikū ījo mpungatī, Bayudaya balebe, ba kūfuma Asia, būmona ū Paulo alī mu hekalu. Būng'haja na makono gabo kūnū balīyoganya, bakwitanaga banhū.

28Balīhaya gīkī, “Bagosha Baisilaeli twangūhīlagi, ū ng'wing'wana ng'wenūyū hū ng'wene ūyo akūjaga hose hose, ūlanga mihayo ya kūlīgomela ī lihanga lise nī shilagīlo; pyī nī lipandī lyenīlī. Nīyo wingījaga na Bayunani ū mu hekalu, kūlīsosohaja ī lipandī lyeela īlī!”

29Bakahaya gīko īkī baalī bamona ū Paulo ū mu nzengo alī na Tilofimo muna Efeso, biganikaga gīkī walī wingīla hamò nang'hwe nū mu hekalu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

30Hūna pyī ū nzengo gūyugūūka ī likanza lyenīlo; yūbiza bbidibbidi a banhū. Būndima ū Paulo, būndutanja bamfunije hanze ya hekalu; haho na haho yūlugalwa ī milyango!

31Aho bataalī būhadīkīja kūhaya kūmūlaga, jūshika ī mhola kūlī ntaale wa mabita ga bashilikale, gīkī yayogooka ī Yelusalemu.

32Nang'hwe haho na haho witana bashilikale na bataale babo, būpeela bajile ū kū yombo. A Bayudaya aho bamona ū ntaale wa mabita, hamò na a bashilikale abo walī nabo, boya ū kūntūlagūla ū Paulo.

33Hūna ū ntaale wa mabita wegeela ho ūndima, ūlagīla atungwe minyololo ībīlī abūjiwe alī nani, hangī wītaga mhayo kī!

34A banhū bandya kūyoganya ū ng'wibita, abo balīhaya kīngī na a babo nabo balīhaya kīngī. Ū ntaale wa mabita ūduuma ū kwīmana īyo yahayiagwa kūlwa nguno ya yombo, nose ūkalīla kūlagīla dūhū gīkī, ū Paulo akingījiwe mu ng'hambī ya bashilikale.

35A bashilikale aho bashika a ha mīta, yūbigeleelwa kūmūcha ū Paulo, ū kūng'wingīja ū mu ng'hambī, nguno ū nsambo gwa banhū gūkongeja ū kūkūla.

36Ī libita lya banhū abo bakūūbījaga bajaga balīhaya gīkī, “Mūlagagi!”

Būsombooji bo ng'wa Paulo

37Ū Paulo aho wegeela ū kwingījiwa ū mu ng'hambī ya bashilikale, ūng'wīla ū ntaale wa mabita gīkī, “Nadūgije kūkūwīla mhayo?” Nang'hwe ūhaya, “Bebe ūmanile Shiyunani?

38Ūtī ng'wene ū muna Misili ūyo walī wenhelegije nsambo makanza malebe ū mu shikū ījo jabītile ījo, ūkuminga n'ibita lya banhū babūlagi shihūmbī shine, ūja nabo kū mapoolu?”

39Nang'hwe ū Paulo ūhaya, “Mm yaya, ū nene nalī Nyudaya muna Taso ya Kilikia, nzengo ūyo gūtī gwa kwibengelejiwa; nalīkūlomba ūnizunīlīje nayombe nabo a banhū.”

40Ūnzunīlīja ng'hana. Ū Paulo wīmīīla ha malinhīlo ga kwingīlīla ū mu numba ya ng'hambī, ūbahūngīja nkono a banhū būhuumūlīja sele. Hūna ūbawīla mu lūlīmi lo Shihebulania alīhaya gīkī,

Shītwa sha Batung’wa 22

1“Bing'we bagosha badūgū bane na bababa, nidegelekagi namusomboolele ū wibūūji bone.”

2Aho bigwa alībayombya mu lūlīmi lo Shihebulania, bongeja ū kūhuumūla. Hūna ūhaya gīkī,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3“Ū nene nalī Nyudaya, myalīlwa wa Taso ya Kilikia. Alīyo naakūlīlaga mu
nzengo gwenūyū ūyū; hama naalangagwa na Gamalieli ī mihayo ya shilagīlo sha
bakūlūgenji bise, nūbiza na būjangīīzu būtaale kūlwa ng'wa Mulungu, gīt'ūmo
mulī dūhū na a bing'we pye a bose ī lelo īyī.

4Abo bakūshimīzīlaga ū mu Nzīla yenīyī naabaluhyaga kūshisha kūbabūlaga;
naabadutanjaga, naakabaponya mu jeela, pye bagosha na bakīma.

5Ū ntaale wa bagabīji adūgije kūnikaanīla ū mu mhayo gwenūyū, pyī na a
banamhala. Nguno nakanukūla na nyalūba kūfuma kūbo, gīkī naje najo
Damasko ū kū badūgū, nakabatunge abo baalī kwenūko, nabenhe Yelusalemu
bize binhwe nsango.

Kūgalūchiwa kwakwe

Shī 9:1-19; 26:12-18

6“Alīyo aho negeela ī Damasko ūko najaga, nahayimanīla mu makanza gītī ga
līīmi ntwe gatī, napīndiwa na būpe būng'weku hataale no, bo kūfuma ng'wigūlū.

7Nūgwa ha sī; hūna niigwa ilaka līlīniwīla, ‘Saulo, Saulo, nibūlī ūlīniluhya?’

8Nane nūshosha, ‘Ūlī nani Seeba?’ Nang'hwe ūniwīla, ‘Nalī Yesu wa Nazaleti ūyo
ūlīniluhya!’

9Na a babo baalī hamò nane bakabūbona ū būpe wenūbo, alīyo batitegelegije
ūmo lyahayīlaga ī lilaka lyakwe ūyo waniyombyaga.

10Hūna nūng'wīla, ‘Nīīte ginehe lūūlū Seeba?’ Nang'hwe ū Seeba ūniwīla gīkī,
‘Būūkaga ūshikīīle ū mu nzengo gwa Damasko, ūkūjūwīlwa ng'wenūmo īyo
īhelilwe kūlwa būtūmami wako.’

11Alīyo īkī nakoya ū kūbona kūlwa nguno y'ikūjo lya būpe wenūbo, abo baalī
hamò nane būnidima nkono būnitongeela nūshikīīla ū mu nzengo gwa
Damasko.

12“Ī Damasko kwenūko walīho Anania, munhū ng'wishigwa mu kashimīzīle ka
mu shilagīlo, pye a Bayudaya ba kwenūko bankaanīlaga chiza.

13Ū munhū ng'wenūyo akiza aho naalī nashikīla; wahayūshika ūniwīla gīkī,
‘Ndūgū Saulo, anukūlaga kūbona!’ Ī likanza lyenīlo nandya kūbona, nūmona.

14Hanuma ūniwīla, ‘Ū Mulungu wa bakūlūgenji bise akūsolile kūfuma kale gīkī
ūbūmane ū būtogwa bokwe, ūmone ū Ntūngīlīja, na wigwe ilaka kūfuma mu
nomo gokwe.

15Nguno ūkūbiza nkaanīji wakwe kū banhū bose, ūbawīle īyo wībonaga, nī yīyo
wigwaga.

16Al'ī haha lūūlū ūliganika mhayo kī? Būūkaga ūbatīījiwe, ūlīlīlīīle ī lina lyakwe
ūshooje ī shibi shako.’

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Kūtūng'wa kū mahanga

17“Aho nashoka Yelusalemu, lūshikū lūmò naalī mu hekalu nakūlombaga,
nahayimanīla nahweelwa.

18Nūmona alīniwīla gīkī, ‘Kangīlījaga wangū wīnge ū mu Yelusalemu, nguno
batūbūzunya ū būkaanīji ūbo ūlīnikaanīla kūbo.’

19Nane nūng'wīla, ‘Seeba, bamanile gīkī ū nene hū najaga ū mu masinagogi
naakabatunga na kūbaponya mu jeela pye abo bakūzunije.

20Na a haho giitagwa a mininga ga ng'wa Stefano ū nkaanīji wako, ū nene ūyū
naalī nizunīlīja mīlī ngima, naalī nīmīīla kūbalang'hanīja ī shizwalo shabo a
babūlagi bakwe!’

21Hūna ūniwīla gīkī, ‘Jaga, nguno nakūkūtūma kūle kū banhū ba mahanga.’”

Kwibakīla kwa ntaale wa mabita

22Baalī bandegeleka sele sele kūshisha ha mhayo gwenūyo; aho wagūhaya
dūhū ī gīkī, pye a bose bandya kūyoganya balīhaya, “Ng'wīnjagi ū mu sī ū
ng'wenūyū, nguno ū munhū gītī ng'wenūyū atigeleelilwe kwikala mpanga!”

23Bakayoganya no, kūnū balītandūla na shizwalo, na kūsaamula lūbuubu
ng'wigūlya.

24Ū ntaale wa mabita ga bashilikale ūlagīja, ū Paulo ingījiwe mu gatī atūlwe
mbooko, abūjiwe chiza īmanwe ī nguno īyo yalī yenheleja nose banhū
banyoganīje gīko.

25Alīyo aho bandya kūntunga gīkī bantūle, ū wei ū Paulo ūng'wīla ū ntaale wa
bashilikale ūyo walī wīmīīla hihī nang'hwe; ūhaya gīkī, “A bing'we gashi
muzunīlīgije dūhū ū kūbatūla na a Balumi, nūūlū ataalī ū munhū ū kūlamulwa
na kūmanīka gīkī ng'hūbi?”

26Ū ntaale wa bashilikale ng'wenūyo aho wigwa gīko ūja ūūkang'wīla ū ntaale
wa mabita; gīkī, “Bebe ūlīhaya kwīta mhayo kī ū gwenūyū? Ū munhū ng'wenūyo
ūmò wa Balumi!”

27Ū ntaale wa mabita ūng'wegeela ūng'wīla, “Bebe aliniwīlage, ūlī ūmò wa
Balumi?” Nang'hwe ūhaya, “Alichene!”

28Ū ntaale wa mabita ūshosha gīkī, “Ū nene nakafunya hela ningī hū nūbiza ūmò
wa Balumi!” Nang'hwe ū Paulo ūhaya, “Ū nene kwīngīīla kūbyalwa kwane!”

29Hūna abo bahayaga kūmūgīlīja bisunda ha mhelo ī likanza lyenīlo; ū ntaale
wa mabita akogoha no aho wabona gīkī gashinaga ū Paulo walī ūmò wa Balumi,
alīyo hū walī wantunga!

Paulo kū būtongi w'ibanza

© 2015 Bible Society of Tanzania.

30Ū kū ntondo yaho, ū ntaale wa mabita ng'wenūyo ūbiza na būkalalwa bo kūmana ni nguno kī a Bayudaya bamūūlaga gīko; hūna ūntaligūlīla, ūlagīja bikuminge a bagabīji bataale nī libanza. Biza kū būtongi bokwe, ūng'wenha ū Paulo kwīmīīla nabo.

Shītwa sha Batung'wa 23

1Ū Paulo ūbakalalīla no no no a b'ibanza; hūna ūhaya gīkī, "Bababa badūgū bane, ū nene ū mu kikalīle kane ka būlī lūshikū ū kū būtongi bo ng'wa Mulungu, nalī na wiyangūji wawiza ū mung'holò kūshisha nī lelo īyī."

2Ū ngabīji ntaale Anania ūbalagīla abo baalī bīmīīla haho nang'hwe bantūle ū kū nomo gokwe.

3Nang'hwe ū Paulo ūng'wīla, "Akūkūtūla ū Mulungu, bebe ndugu ībilile swakala; wigashaga kūnilamula mu ng'hana ya shilagīlo alīyo hū walinhya kūshikenaagūla na kūlagīla gīkī natūlwe!"

4Nabo abo baalī bīmīīla haho nang'hwe būng'wīla, "Bebe ūlīng'wīla mihayo kī ī yenīyo ū ngabīji ntaale wa ng'wa Mulungu?"

5Ū Paulo ūhaya, "Badūgū bane, naalī natamanile gīkī ngabīji ntaale, nguno gwandīkilwe gīkī, 'Yaya ū kūng'haya kībi ū ntongeeji wa banhū bako.'"

6Hūna lūūlū ū Paulo aho wadeeba gīkī abo baalīho, bamò baalī Basadukayo na bangī Bafalisayo, ūhamuka ū ng'wibanza n'ilaka itaale ūhaya, "Bababa badūgū bane, ū nene nalī Mfalisayo, ng'wana wa Bafalisayo, nalīlamulwa kūlwa nguno ya kwisagīlwa kwa būjūūko wa bafu!"

7Aho wahaya gīko yūbūūka yombo a ha gatī ya Bafalisayo na a Basadukayo, lyūgabanīka ī libita.

8Nguno a Basadukayo bakahayaga gīkī būtīho ū būjūūko, na a bamalaika batīho, pye nī myoyo ītīho; alīyo a Bafalisayo bazunije gīkī pyī ī shenīsho, shilīho.

9Aho yakūla ī yombo, bīmīīla nose bamò ba Bafalisayo, a balangi ba shilagīlo. Bandya kūyomba mu kwigambīla balīhaya gīkī, "Nīyo a bise tūtūbonaga nūūlū būbi ū mulī munhū ng'wenūyū. Ī gīsī gūlīho mhayo kī ūlū ūbiza wayombiwe na moyo nūūlū na malaika?"

10Ū ntaale wa mabita ga bashilikale aho wabona gīkī gwakūla ū nsambo, ūbalagīla a bashilikale bang'wīnje ū Paulo; būng'wingīja mu ng'hambī, nguno akogoha a banhū batizūntandagūla.

11Aho wila ū būjikū, ū Seeba wīmīīla aho walī ū Paulo; ūng'wīla gīkī, "Timbyaga ng'holò, nguno shiigelile ūnikaaniīle nī Lumi gīt'ūmo wanikaanīlaga mu Yelusalemu."

Bayudaya kūlomana kūmūlaga Paulo

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Aho wela a Bayudaya būbeeja long'we; biyilahīja gīkī batūlyaga nūūlū
kūng'wa shose shose yaya, kūshisha bamūlage ū Paulo.

13Abo bakabeeja ī long'we yenīyo baalī banhū bakīlile ha makūmi ane.

14Hūna biza ū kūlī ngabīji ntaale, ūko baalī na a banamhala; būng'wīla,
"Twilahīlaga gīkī tūtūlojaga shose shose nūūlū hado, kūshisha tūmūlage ū
Paulo.

15Ali lūūlū, ū bebe nī libanza lyako tūmaga nhūng'wa ū kūlī ntaale wa mabita ga
bashilikale, ang'wenhe; gītī gīkī mulīhaya kūmūgīlīja chiza ī mihayo yakwe. A
bise tūtang'anhīlile gete, tūkūmūlagīla mu nzīla aho ataalī nūūlū kwegeela a
henaha."

16Kwike ng'wipfwa wa ng'wa Paulo ūwigwa ū būsīgani wenūbo, hūna wiza
wingīla ū mu ng'hambī, ūng'wīla ū Paulo.

17Nang'hwe ū Paulo ūng'witana ūmò wa bataale ba bashilikale; ūng'wīla gīkī,
"Ū nyanda ng'wenūyū ntwalage ū kūlī ntaale wa mabita, nguno alī na mhayo
gwa kūng'wīla."

18Aho wantwala ūūkang'wīla gīkī, "Ū ntungwa ū Paulo walī wanitana ūniwīla
nakwenhele ūyū nyanda alī na mhayo gwa kūkūwīla."

19Ū ntaale wa mabita ūndima nkono ūja nang'hwe ha mhūjo ūūkamūja, "Ūlī na
mhayo kī ūyo ūtogilwe kūniwīla?"

20Nang'hwe ūhaya gīkī, "A Bayudaya balomanaga kwiza ī ntondo kūkūlomba
ūlantwale ū Paulo kwibanza gītī kūhaya kūmūgīlīja chiza ī mihayo yakwe.

21Ū bebe ūtizūbazunīlīja, nguno bamò babo, banhū bakīlile ha makūmi ane,
bakūbiza bang'witegeelaga. Bilahīlaga gīkī batūlyaga shose shose nūūlū
kūng'wa yaya, kūshisha bamūlage; nīyo ī haha balīho balindaga kwigwa
kūfuma kūlī bebe dūhū."

22Hūna ū ntaale wa mabita ūneka aje ū nyanda, alīyo ūng'hūgūla ūng'wīla,
"Ūtizūng'wīla munhū nūūlū ūmò, gīkī waniwīlaga ī mihayo yenīyī."

Paulo kūtwalwa kūlī Feliki

23Hūna witana bataale babīlī ba bashilikale ūbawīla gīkī, "Solagi bashilikale
magana abīlī, na badamhīji ba falasa makūmi mpungatī, na bashilikale magana
abīlī ba machimu; bibeeja beeje bamalīīle, nguno lūlīho lūgendo lwa kūja
Kaisalia makanza ga sa idatū ja būjikū.

24Jigele na ndamhī aladamhīle ū Paulo, bantwale kūlī nsugi Feliki bakanshishe
ko mhola."

25Wandīka na nyalūba mu mbika īyī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

26“Kilaudio Lisia, kūlī baba nsugi nkūjiwa Feliki. Nalīkūgīsha.

27Ū munhū ng'wenūyū walī wadimilwe na Bayudaya; baalī batogilwe kūmūlaga, alīyo aho namana gīkī alī ūmò wa Balumi, nūja na bashilikale nūkampīja.

28Nūng'wenha ng'wibanza, wiza wīmīīla nabo īkī naalī natogilwe kūmana ni nguno kī bakūng'wītīlaga īlī gīko.

29Nakabona gīkī alībūūlwa kūlwa wihalalīja bo mihayo ya shilagīlo shabo; mhayo ūyo gūtigelile kūng'wenheleja kwinhwa nsango gwa kūbūlagwa, nūūlū gwa kūtungwa.

30Hama hangī nahayagimanīla nawīlwa gīkī, īlīho gwīnda ya kūhaya kūng'wītīla gwabūbi ū munhū ng'wenūyo; haho na haho nūbona nantūme kūlī bebe. Nabalagīlaga na a babūūji bakwe bize basomboole kū būtongi wako, ī mihayo īyo balīmūūla.”

31Na ng'hana a bashilikale bīīta gīt'ūmo gūkahelelwa, būnsola ū Paulo ītaalī būjikū gīko, būūkashika nang'hwe Antipatili.

32Aho wela ī dilū a bene būshoka kū ng'hambī ya bashilikale, būbaleka a badamhīji ba falasa būshikīīla nang'hwe ī Kaisalia.

33Abo bakaja ī Kaisalia aho bingīla ū mu nzengo, būng'winha ī nyalūba ū nsugi; nū Paulo būneka mu makono gakwe.

34Wahayūmala kwīsoma, ūbūja ū Paulo muna halī; aho wamana gīkī muna Kilikia,

35ūhaya; “Nakwīdegeleka ī mihayo yako ūlū balashike a babūūji bako.” Ūlagīla alang'hanwe ng'wikūlū lya ng'wa Helode.

Shītwa sha Batung’wa 24

Kūbūūlwa kwa ng'wa Paulo

1Aho jabīta shikū itanò, ū ngabīji ntaale Anania ūja ko ī Kaisalia, hamò na banamhala. Bakaja hamò na Tetulo, munhū ndeeba mu kūsomboola mihayo; a benaba hū bakajīmīīla ū kū būtongi bo nsugi kūmūūla ū Paulo.

2Aho witanwa ū Paulo, ū Tetulo wandya ū kūmūūla alīhaya gīkī, “Ū ng'wihanga īlī tūlī mu mhola yabūyaga kūlwa nguno yako; hama nī mihayo īkūjaga yongeja kūbeela kūlwa būloleeji bo maganiko gako

3baba nkūjiwa Feliki. Hūna lūūlū, bose pye ūmo tūgelelile tūkwīyanukūlaga pyī ī yenīyī mu kūlūmba kūtaale.

4Kwike natatogilwe nikale nūkūjimīīgīja makanza; na lūūlū ī haha baba nalīkwikūmbīlīja wiyūmīlīje ho hado ūtūdegeleke.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Nguno ū munhū ng'wenūyū twamonile gīkī nkenaagūji, akūjaga ūbasong'hanya pye a Bayudaya hose hose ūko balī; nīyo ntongeejibo banhū b'igele lya Banazolayo.

6Walī wagemile na kūsosohaja hekalu, tūndima; aho twahaya kūnamula kūlondeela katongeelele ka shilagīlo shise,

7wiza Lisia, ū ntaale wa mabita ga bashilikale, ūshikīla kūng'hulumūla bo nguzu, ūng'wīnja ū mu makono gise.

8Hūna ūlagīla bize kūlī bebe a babūūji bakwe. Nīyo nū bebe ūlū ūlamūje ūkwīmana jigi pyī īyo tūlīmūūlīla yenīyī."

9Na a Bayudaya a bangī bakizunīlīja nayo ī mihayo yenīyo, gīkī yalī chene.

Paulo kūsomboola kūlī Feliki

10Ū nsugi ūnzunīlīja nang'hwe ū Paulo ū kūsomboola; hūna ūshosha gīkī, "Nalī na būyegi ū kūkūsomboolela ī mihayo yane, nguno namanile ūlī namujibo shikū ningī ū ng'wihanga īlī.

11Ūkūbeelela ūmane gīkī naalī naajile Yelusalemu kūjūlamya, nīyo ī haha ī shikū jitaalī nūūlū kūbīta a h'ikūmi n'ibīlī.

12A banhū benaba batanibonile nakwihalalījaga na munhū nūūlū ūmò mu hekalu; nūūlū ni gīkī nabilingaga banhū ng'wisinagogi, nūūlū h'ipandī līngī lyose lyose ū mu nzengo, nī chene batanibonile.

13Batīho nūūlū kūfunya būng'hana wayo ī mihayo īyo balīnibūūla ī haha.

14Kwike nalīzunya mhayo gūmò ū kū būtongi wako; gīkī ū Mulungu wa bakūlūgenji bise nakūnamyaga mu Nzīla īyo bakwīhayaga a benaba gīkī ya nyagomi. Ū nene nīzunije pyī ī mihayo īyo yandīkilwe mu shilagīlo, nū mu bahangi.

15Nagūsanije ū mhayo ūyo agūhayile ū Mulungu, gīt'ūmo na a boi bagūsanīgije; gīkī būkūbiza ho būjūūko wa bafu pye a bose, batūngīlīja na a bakenaagūji.

16Nose ū nene nakūhadīkaga gwa, nabize wape ū mu moyo, ū kū būtongi bo ng'wa Mulungu nū kū banhū.

17"Alīyo yabītaga myaka mingī natīho, naanogile niza; kwenha shakwinha na manong'ho kū banhū b'ihanga lyane.

18Abo balīnibūūla benaba bakanisangīla mu hekalu nalī ng'wikanza lya kwiyeeja; batanibonile n'ibita lya banhū, nūūlū hamo gīkī nalenheleja nsambo.

19Abo bakīīta ī gīko baalī Bayudaya balebe ba kūfuma Asia, abo ni yabeelela ūlū ni babiza balīho aha, bafunye būkaanīji, babūkaanīle ū būbi bone ūmo bamanīlile.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Nūūlū a benaba balīho aba ni babūsomboolage ū būbi ūbo banibonile nabo, kūko nataalī nīmīīlaga kū būtongi w'ibanza gīkī.

21Ūlū ītī kūlw'ilaka īlo nakafunya aho nakīmīīla ha gatī yabo nūhaya gīkī, 'Ū lelo nalīlamulwa kū būtongi wing'we kūlwa nguno ya mhayo gwa būjūūko wa bafu.'"

22Ū Feliki walī ayīmanile chiza no ī mihayo ya Nzīla yenīyī, alīyo wījimangūcha. Ūlīsambaaja ī libanza; kūnū alīhaya gīkī, "Ūlū alize ū Lisia ū ntaale wa mabita ga bashilikale nakwīlamula ī mihayo yako."

23Hūna ūnagīla ū ntaale wa bashilikale igana anang'hane ū Paulo; kwike ang'winhe wiyabī, hama atizūbalemeja a banwani biye ū kūyūngunanha.

Paulo mu būlang'hanwa

24Ū Feliki walī atoolile Nyudaya, lina lyakwe Dulusila. Jahayūbīta shikū ndebe wiza hangī hamò nū nke. Aho bashika ūtūmīja wenhwa ū Paulo, ūndegeleka ū būsombooji bokwe bo mihayo ya kūnzunya Yesu Kilisito.

25Ū Paulo akansomboolela mihayo ya būtūngīlīja na ya kwilang'hana, na ya būlamulwa ūbo būliza. Ū Feliki ogoha; ūnshokeja gīkī, "Wigejaga lūūlū ī haha, jaga nakūkwitana ikanza līngī hangī."

26Alīyo īkī akasangwa wisagīlagwa gīkī ū Paulo akūng'honga hela, akayikala ūnagīlīja kwiza kūhoya nang'hwe būlī makanza.

27Aho yabīta myaka ībīlī ū nīmo go ng'wa Feliki gūkasolwa na Polikio Fesito; kwike ū Feliki walī atogilwe kūbayeja a Bayudaya, na lūūlū ūneka ū Paulo alī mu būtungwa.

Shītwa sha Batung'wa 25

Paulo kūjūdegelekwa na Kaisali

1Hūna ūbiza wingīla Fesito a ha nīmo gwa būsugi ū mu sī yenīyo; aho jabīta shikū idatū wīnga ī Kaisalia ūja Yelusalemu.

2A bagabīji bataale na a batongeeji ba Bayudaya būūkansomboolela ī mihayo ya kūbūūlwa kwa ng'wa Paulo, nīyo būng'wikūmbīlīja

3balīnomba abīītīle shigongo; alagīle ize Yelusalemu, nguno baalī balomana kūng'wibandīīla na kūmūlagīla mu nzīla.

4Alīyo ū Fesito ūbashokeja gīkī, "Ū Paulo alī Kaisalia alang'hanilwe;" na gīkī ū wei ng'wenekīlī walī n'iganiko lya kūja ko ūlū jabīta shikū ngehu.

5Ongeja kūhaya gīkī, "Bamò ba batongeeji bing'we ni bizage hamò nane bakīmīīle nang'hwe ū munhū ng'wenūyo, babooleche ū būkenaagūji bokwe".

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Akikala nabo shikū ja kūshika inaane nūūlū ikūmi gīko, hūna ūtulumenha ashokile Kaisalia; ha ntondo yaho wigasha kūlamula, ūlagīla witanwa ū Paulo.

7Aho washika, a Bayudaya abo baalī biza kūfuma Yelusalemu, bandya kūsomboola mihayo mingī nīyo midito, ya kūmūūla; alīyo nahene būlemeelwa ū koolecha ū būng'hana wayo.

8Ū mu būsombooji bokwe ū Paulo ūhaya gīkī, "Ū nene natīītile mhayo gose gose gwabūbi ū kū Bayudaya, nūūlū ū kū hekalu, nūūlū ni kūlī Kaisali dūhū."

9Kwike ū Fesito akabona abayeje a Bayudaya, na lūūlū ūnshokeja ū Paulo alīng'wīla gīkī, "Hamo ūtogilwe kūja Yelusalemu nakīlamulīle kwene ī mihayo yako?"

10Nang'hwe ū Paulo ūhaya, "A henaha nīmīīlaga kū būtongi w'ibanza lya ng'wa Kaisali, aho hanigeleelilwe kūlamulīlwa. Ū bebe ng'wenekīlī ūmanile hape gīkī natabakenije mhayo nūūlū gūmò a Bayudaya.

11Ū nene ūlū nalī ng'hūbi nūūlū nīītile mhayo gwa kūningīja mu kūcha, natogohaga ū kūcha, alīyo ūlū gūtīho mhayo nūūlū gūmò ūyo balīnibūūla a banhū aba, atīho ūyo adūgije kūnitūūla mu makono gabo. Nalīlomba kūja kūlī Kaisali!"

12Ū Fesito a henaho wandya kūlūngalūnga na a banhū b'ibanza; aho wamala ūshosha gīkī, "Ali lūūlū, īkī walomba kūja kūlī Kaisali, ūkūja ng'hana!"

Paulo kū būtongi bo ng'wa Agilipa na Belinike

13Aho jabīta shikū ndebe, ntemi Agilipa wiza ī Kaisalia hamò na Belinike, kwiza kūngīsha ū Fesito.

14Bakamala ho shikū ningī, nose ū Fesito ūnsomboolela ū ntemi ī mihayo ya ng'wa Paulo; ūhaya gīkī, "Alīho munhū aha walekilwe na Feliki atungilwe.

15Naalī naajile Yelusalemu būūkanisomboolela a bagabīji bataale na a banamhala ba Bayudaya, būnilomba nang'winhe nsango.

16Nane nūbashokeja gīkī, shitī shīmīle sha Balumi kūlamula munhū ose ose aho ataalī kūmanhya nabo a babūūji bakwe būshū kū būshū, nang'hwe afunye būsombooji ū mu yose īyo balīmūūlīla.

17Hūna lūūlū aho biza natadīlile; a ha ntondo yaho nigasha ng'wibanza, nūlagīla ū munhū ng'wenūyo wenhwa.

18Bahayīmīīla kwandya kūmūūla a babūūji bakwe, nūgayiwa mo nūūlū gūmò ū gwabūbi;

19ūlū ītī ya wihalalīja wa mihayo ya dini yabo dūhū, na ya ng'wa munhū ūmò, Yesu, ūyo wamala kūcha; alīyo ū Paulo akūgaagaanaga kūhaya gīkī alīho mpanga!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Ū nene ī mihayo yenīyo īkanizwanja, nose nūmūja ūlū atogilwe kūja
Yelusalemu īkalamulīlwe kwenūko.

21Alīyo ū Paulo ūlomba kūjūlamulwa na Augusto, hūna nūlagīla alang'hanwe
kūshisha līshike ī likanza lya kūntwala ū kūlī Kaisali."

22Ū Agilipa ūng'wīla ū Fesito gīkī, "Ūkūbeelela nang'wigwe nane ū munhū
ng'wenūyo." Ū Fesito ūhaya, "Ntondo ūkūndegeleka."

23Na ng'hana aha ntondo yaho biza a ba Agilipa nū Balinike baamanukaga, baalī
hamò na bataale ba bashilikale, pye na a banhū a bataale bataale a ba mu
nzengo. Būshika bingīla ū ng'wibanza, hūna ū Fesito ūlagīla witanwa ū Paulo.

24Na lūūlū ū Fesito wandya kūhaya gīkī, "Ntemi Agilipa na a bing'we bababa
pye abo mulī hamò nise aha, ū munhū ūyo mulīmona ng'wenūyū, pye a
Bayudaya ba Yelusalemu na a ba henaha bakūnilīlīīlaga būhaya gīkī, shitigelile
ikale mpanga.

25Alīyo ū nene natūgūbonaga ū mhayo ūyo wītile, ū gwa kūng'wenheleja kūcha;
kwike īkī walombile kūja kūlī Augusto, naabonile īlī yawiza nantwale ng'hana.

26Kwike natī nago gete ū mhayo gwa kapanga ūyo nalang'wandīkīle ū ntaale
wane; h'ī nguno yene nang'wenha kū būtongi wing'we. Ū no no no ū kū būtongi
wako ntemi Agilipa. Hamo ū mu kūmūja būja nakūpandīka sha kwandīka.

27Nguno nakūbonekana nalī nchilū chilū ūlū nūtwala ntungwa alīyo
natoolekegije ī ng'hana ya mihayo īyo alībūūlīlwa."

Shītwa sha Batung'wa 26

Būsombooji bo ng'wa Paulo

1Hūna ū Agilipa ūng'wīla ū Paulo gīkī, "Wazunīlījiagwa hayaga ī mihayo yako."
Ū Paulo ūgoloola nkono, hama wandya kūsomboola; ūhaya gīkī,

2"Ntemi Agilipa, ī lelo nibona nalī mu kwīlūkīlwa kūtaale no, nguno napandīka
ng'wanya gwa kūsomboola kū būtongi wako pyī ī mihayo īyo Bayudaya bandije
kūnibūūla.

3Ū mhayo gwa kwandya ū bebe ng'wenekīlī ūjimanile ī nhūngwa ja Bayudaya
nī mihayo yabo īyo īkenhelejaga būyombo; ali lūūlū, nalīkūlomba wiyūmīlīje ū
kūnidegeleka.

4Pye a Bayudaya bajimanile ī nhūngwa jane, nguno nalī munhū wa ng'wihanga
lya ng'wise na mu Yelusalemu kūfuma haho wandījo, ha būyanda bone.

5Ūlū būtogwa badūgije kūkaanīla, īkī banimanile kūfuma kale na kale, gīkī ū mu
nhūngwa jane nalī ūmò wa Bafalisayo, a badimi ba shilagīlo kūtinda pye a
banhū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Nī haha nīmīīlaga kūlamulwa kūlwa nguno ya kwisagīja kwa ng'wa Mulungu,
ūmo wabisagīgīja bakūlūgenji bise.

7Baba ntemi, a Bayudaya balīnibūūla kūlwa nguno ya kwisagījiwa kwenūko,
ūko pye a banhū ba ng'anda jise ikūmi n'ibīlī bakalamyaga mu ng'hana, līīmi na
būjikū, mu kwisagīlwa gīkī bakūbiza mo.

8Ī gīsī nibūlī mukūbonaga gīkī gūlī mhayo gwa kūkumya ū Mulungu ū
kūbajūūcha a bafu?

9Nū nene ī chene naabonaga gīkī shinigelile kūtūmamīla būlī nzīla, kwilwisha
nī lina lya ng'wa Yesu ū wa Nazaleti.

10Ū mhayo gwenūyū nagwītaga ū mu Yelusalemu; ū būdūla ūbo naalī ninhwa
na bagabīji bataale nabūtūmamīlaga no, nūyūbalugalīla mu jeela beela bingī.
Nīyo ū mu būtogwa nī ng'hūmbū jane, naalī natogilwe bamalwe pye gete!

11Būlī gwa najaga hose hose ū mu masinagogi, kūjūbinha nsango, na
kūbahadīkīja kūtūmamīla mihayo ya kūbūsosohaja ū būzunya wabo. Naalī
nabapelanīlile kībi no, pyī nū kū mizengo ī ya hanze najaga naakabaluhya.

Kūgalūchiwa kwakwe

Shī 9:1-19; 22:6-16

12"Lūshikū lūmò nalī mu lūgendo najile Damasko, naalī ninhwa būdūla na
shilagīlo kūfuma kū bagabīji bataale, naje nakīīte gīt'ūmo natogelilwe.

13Aho nalī mu nzīla baba ntemi, nahayimanīla nabona būpe būkīlile a ha
būng'weku bo līīmi; wika kūfuma ng'wilunde, būnipīndya ū nene, na a babo
bashimīzaga hamò nane.

14A bose tūgwa ha sī, hūna niigwa ilaka līlīniyombya mu lūlīmi lwa
Shihebulania gīkī, 'Saulo, Saulo, nibūlī ūlīniluhya? Īlī shilambu ū bebe ū kwikala
ūkūlusaga milambī kū someke!'

15Nane nūhaya, 'Ūlī nani Seeba?' Nang'hwe ū Seeba ūhaya, 'Nalī Yesu ūyo
ūlīniluhya.

16Alīyo būūkaga wīmīīle na magūlū gako; naakwilongelaga kūlwa nguno ya
kūkwīta ūbize ntūmami, na nkaanīji wa mihayo yane yose, īyo wanibonaga
muyo, nī yīyo nakongeja kūkoolekeja.

17Nakūja nakūkūpījaga ū kū banhū na a mahanga ayo nalakūtūme kūja kūbo,

18kūlwa kūbaloleecha a miso gabo; bīnge ū mu giiti, bingīle ng'wisana, bīnge ū
mu nguzu ja ng'wa Shetani, bize kūlī Mulungu banukūle kūlekejiwa kwa shibi,
na wingīji hamò na a babo bamala kwejiwa kūlwa kūnizunya nene.'

Būkaanīji kū mahanga gose

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19“Hūna lūūlū baba ntemi Agilipa, natīlemile īyo nakawīlwa ū mu koolekegeje
ka kūfuma ng'wigūlū kenako.

20Alīyo nandya kūja nakūbalomeelaga a banhū gīkī bagalūke banzunye
Mulungu, bandye kwīta shītīle sha koolecha kūgalūka. Nakandīja Damasko,
nūja nī Yelusalemu, nī Būyudaya ī yose; pyī nū kū mahanga a gangī.

21A Bayudaya bakanidimīla mu hekalu kūlwa nguno ya mihayo yenīyī, baalī
batogilwe kūnibūlaga.

22Alīyo īkī ū Mulungu alī ngunanhi wane, h'ī nguno yene nī lelo īyī nīmīīlaga aha
nalīsomboola hape kū būtongi wa bose, bataale na bado. Natūhayaga mihayo
yīngī, ūlū ītī īyo īhayiwe na bahangi hamò na Musa, gīkī yigelile ībize ho;

23mihayo ya kūluhiwa kwa ng'wa Kilisito, ūyo yalī īng'wigelile abize wa
kwandya kūjūūka kūfuma mu bafu, hama aje akūlomeelaga isana kū banhū
bakwe bose, nū kū mahanga a gangī.”

Paulo kūbalombela bose

24Ū Paulo aho wīhaya ī mihayo yenīyo, kūhayimanīla ū Fesito wahamuka
n'ilaka lya higūlya alīhaya, “Wasalile ū bebe Paulo; lyakūsagije ī lisoma lyako!”

25Nang'hwe ū Paulo ūhaya, “Baba nkūjiwa Fesito natī nsaji, nalīhaya mihayo ya
ng'hana, hangī mu masala madeekanu.

26Leka nayombe mu kwisandaala ū kūlī ntemi īkī ayīmanile ī mihayo yenīyī.
Namanile hape gūtīho ūyo gūng'wibisile, nguno ū mhayo gwenūyū gūtīītilwe
mu mbisīla.

27Ntemi Agilipa, angū mmho ūbazunije a bahangi? Namanile ūbazunije!”

28Ū Agilipa ūng'wīla ū Paulo gīkī, “Ū bebe, ū ng'wikanza ī liguhī lyenīlī ūlīhaya
ūkūnīīta nabize Nkilisto ū nene?”

29Nang'hwe ū Paulo ūnshokeja ūhaya, “Ū nene nalīnomba ū Mulungu gīkī nūūlū
ni lyabiza ikanza iguhī, nūūlū ilīhu, ītī bebe kwike; alīyo pye a bose abo
mulīnidegeleka mubize gīt'ūmo nalī ū nene, kwīnja ho dūhū ī nhendele īji!”

30Ūbūūka na kūbūūka ū ntemi nū nsugi, nū Belinike; pye na a babo baalī bigasha
nabo.

31Aho balīnga, bakaja baliwīla, “Ū munhū ng'wenūyū atīītile mhayo gose gose
gwa kūng'wenheleja kūcha, nūūlū ni kūtungwa dūhū!”

32Ū Agilipa ūng'wīla ū Fesito gīkī, “Nīyo ū munhū ng'wenūyū ūlū ni walī
atalombile kūjūdegelekwa na Kaisali, walī igeleelilwe nūūlū kūlekelwa dūhū.”

Shītwa sha Batung’wa 27

Paulo kūtwalwa Lumi

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Hūna aho gwalamulwa gīkī tūbuge nyanza kūja Italia, ū Paulo hamò na
batungwa bangī būtūūlwa mu nkono gwa ntaale wa bashilikale igana, wa
ng'hambī ya Augusto; lina lyakwe Juliasi.

2Twingīla mu meli ya Adilamuteo, yalī īhelilwe kūja īlīsīngīja īkwīmaga mu
myalo ya Asia. Hūna tūbūūka tūjile; Alisitako ū muna Tesalonike ya Makedonia
wiza hamò nise.

3Ha ntondo yaho tūshika Sidoni, ū Juliasi ūng'wītīla shigongo ū Paulo, ūnzunīlīja
aje kū banwani biye kūjūgunanhwa.

4Aho twīnga a henaho, tūlinhya itanga tūja tūkūsīngījaga hihī hihī na Kupulo,
nguno ū nyaga gwatūfumīīlaga kū būtongi.

5Twahayūbūkīla ū būjiba bo nyanza ya Kilikia na Pamfulia, tūshika Mula,
nzengo gwa Likia.

6A henaho ū ntaale wa bashilikale igana ūbona meli ya Isikandelia yajaga Italia,
ūtūtūūla ng'wenūmo.

7Tūja lūgendo lwa pole pole ikanza lya shikū ningī; aho twegeela kūshika Nido,
ū nyaga gūtūlemeela. Na lūūlū tūbiza gītī tūlījīlīīla Salimoni, tūja
tūkwikilimbījaga ijinga lya Kilete, lītūshīkīgije ū nyaga.

8Ū kwandīja henaho ū lūgendo lwise lūbiza lo makoye mataale no, alīyo nose
tūshika h'ipandī litanagwa Ng'walo Gwawiza, hihī na Lasea.

9Hūna īkī ī shikū jikakwīla nū lūgendo longeja kūbiza lo kwihīga kūtaale, hama
nī shigukulu sha kūfunga, shūsangwa shamalile kūbīta, ū Paulo ūbahūgūla.

10Ūbawīla gīkī, “Bababa nalībona ū lūgendo lwenūlū lūkūbiza na būkenaagūji
hamò na būjimīīja būtaale; nīyo ītī kū miligo na meli dūhū, alīyo nū būpanga
wise!”

11Kwike ū ntaale wa bashilikale igana ūbona īlī yawiza kwīta īyo yahayiagwa
na ntaale wa lūgendo hamò nū ng'wenekīlī meli, kūtinda kūdīlīla īyo īkahayiwa
na Paulo.

12Nose īkī ū ng'walo gwenūyo gwalī gūtī gwawiza ū kwikala ho mu makanza ga
mbeho ya mu shiyaga, a bingī būbona īlī hambū hambū kwīnga ho. Ūlū
yūdūlīkana bashikīīle ha ng'walo gwa Foenike ya Kilete, bakalīmalīle henaho ī
likanza lya shiyaga. Ū ng'walo gwenūyo gwalī gūlolelile dakama ya ng'weli na
sukuma ya ng'weli.

Makoye ga nyaga mu nyanza

13Kūhayimanīla nyaga gwa kūfuma dakama, gūyūhemba hado hado, gītī mu
nyaleele leele. A bene biganika gīkī mmho ī mihayo īlīja gīt'ūmo baalī
batogelilwe; hūna būzubūla ishika, bandya kūja bakwīyikilimbījaga ī Kilete.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Alīyo lītabītile ikanza ilīhu gūbūūka nyaga ntaale, gūkitanagwa Ulokilo; gwiza gwībītīla

15Ī meli, gwījananīja gūkwīheheejaga. Tūkagema tūgemile ū kwīgoba, alīyo nose ū nyaga gūtūnogolecha, tūgwa ng'holò; gongeja kūtūselengetya gūtūtwalile!

16Nose tūshika kwijinga idoololo līkitanagwa Kilauda, lyūbiza gītī lyatūshīkīja ho hado; twalī na lyato, tūhadīkīja kūlītūūla mu meli, tūūkaheeba kū kale.

17Hūna bigunanha kwībohya ngoye ī meli. Ū likanza lyenīlo yaselengetiagwa kūjīlīīla Suliti. Bogoha gīkī īkūja īkichimīje mu maseni, hūna bicha ishika yūbiza ya kūyūtwalwa pole pole.

18Ū kū ntondo yaho a makoye ga nyaga gūbiza mataale kūtinda, nose bandya kwīponya ī miligo.

19Kū lūshikū lo kadatū lwaho būyūponanja boi benekīlī na makono gabo shikolo shimò na shimò sha mu meli.

20Ū nyaga ūyo gwatūkoyaga gwalī ntaale no; hama jikabīta shikū ningī tūtūbonaga līīmi nūūlū sonda, kūshisha tūgwang'holò gete; kūshila ū kwisagīlwa kwa kūpīla!

21Jūbīta shikū ningī a banhū bataalī kūlya shilīwa, nose ū Paulo wīmīīla ha gatī yabo ūhaya gīkī, “Bing'we bababa, ūlū ni muzunye ī yane muleke ū kwīnga ī Kilete, ni būtigelile ū būkenaagūji nū būjimīīja wenūbū.

22Alīyo nahene nī haha nalīmuwīla timbyagi ng'holò, atīho nūūlū ūmò wing'we ūyo akūjimīīja būpanga; gwike ī meli īkūkenaagūka!

23Nguno ū būjikū bo lelo wenūbū walī wīmīīla hihī nū nene malaika o ng'wa Mulungu ūyo nalī wakwe, ūyo nakanamyaga;

24ūniwīla gīkī, ‘Ūtogohage Paulo, shikwigelile ūshike ū kūlī Kaisali, ūkīmīīle ū kū būtongi bokwe. Hama nīyo managa gīkī, ū Mulungu wakwinhaga pye abo balī mu lūgendo hamò nang'ho.’

25Ali lūūlū bababa timbyagi ng'holò; ū mhayo ūyo nawīlagwa gwenūyo gūkūshikīīla, nguno ū nene nansanije ū Mulungu.

26Kwike shiigelile tūponyiwe ng'wijinga ilebe.”

27Hūna lūūlū aho būlingīla būjikū w'ikūmi na būne, tūsangwa tūlī mu nyanza ya Adilia tūkūselengetiagwa kūtwalwa ūko na ūko. Mu būjikū ha gatī a batūmami ba mu meli biganika gīkī begeela kūshika kū sī nyūmu.

28Būponeja lūgoye kūbūlola ū būshimu bo nyanza, būbona būlī gītī makono makūmi abīlī, būja ja ja ha būtongi hado, būponeja hangī; lelo būbona makono ikūmi na atanò.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

29Hūna īkī bakogoha gīkī tūtizipamīja mu mawe, būponeja mashika ane ū kū numa ya meli; hūna bandya kūlomba gīkī wele ū būjikū.

30Lyalīmo lyato ū mu meli, a batūmami būliicha mu nyanza, kūnū bakwigīmbījaga gītī balīhaya kūponeja mashika kū būtongi bo meli, alīyo bakoobaga nzīla ya kūtolokela.

31Ū Paulo ūng'wīla ū ntaale wa bashilikale igana na a bashilikale; gīkī, "A benaba ūlū batikalile ū mu meli ūmu, mutūpīla nūūlū hado yaya!"

32Hūna a bashilikale būjitīna ī ngoye ja lyato lyenīlo būlīlekela lyūselengetiwa lījile.

33Aho wegeela kwela ū būjikū, ū Paulo ūbakomiga pye balye shilīwa; ūhaya gīkī, "Ī lelo lūlī lūshikū lw'ikūmi n'ine mutaalī kūlya shilīwa.

34Na lūūlū ī haha nalīmulomba mulye nguno mukūpīla, atīho nūūlū ūmò wing'we ūyo akūjimīīja nūūlū lūywīlī lūmò dūhū."

35Aho wamala kūhaya gīko ūsola ngatī, ūnūmba Mulungu kū būtongi wa bose, hūna ūgūmeganya ūlya.

36Nabo būzalabana pye a bose, būlya shilīwa.

37Abo twalīmo ū mu meli, twalī banhū magana abīlī na makūmi mpungatī na batandatū.

38Aho balya bigeja, bīgeheja ū būdito ī meli; būjiponanja mu nyanza ī ngano.

Kūpaanagūka kwa meli

39Wahayeela ū būjikū, bījimīīlwa ī sī yenīyo, alīyo būbona ng'walo nebe gwa lūseni, biganika īkūbeelela ūlū bīkoja henaho ī meli.

40Būjitīnagūla ī ngoye, būgaleka mu minzī a mashika, pye na a magobelo; hūna būlinhya itanga līmò gīkī līsole lūyaga; bīlogeja kū ng'walo ī meli.

41Būshika h'ipandī ilebe aho jalī jimanhīgije nyanza ibīlī, ī meli yichimīja ha sī ū kū būtongi yūlemeelwa ū kūsegeja; hūna yūyūtūlwa mahuuli ū kū numa, yandya kūpaanagūka.

42A bashilikale lyūbizīīla iganiko lya kūbabūlaga pye a batungwa, gīkī atizilonga nūūlū ūmò wa kūjiha na kūtoloka.

43Alīyo ū ntaale wa bashilikale igana ūbalemeja ī liganiko lyabo lyenīlo, nguno walī atogilwe kūmpīja ū Paulo. Ūlagīla abo badūgije kūjiha batonge ū kwiponeja bajihe bajile kū ng'walo, bakipīje.

44Abo bakasaaga būyūdima mabudīka budīka ga mbao, bangī mashikolo gangī gangī ga mu meli. Yūdūlīkana kūpīlīla ha sī nyūmu pye a bose mu gīko.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Shītwa sha Batung'wa 28

Ng'wijinga lya Melita

1Aho twapīla tūmana gīkī ī lijinga lyenīlo litanagwa Melita.

2A benekīlī sī būtoolekeja shigongo shitaale no shikīlanīgije; būbacha moto, hūna būtwegeleja pye a bose koota. Nguno twadetemaga no kūlwa mbeho, nīyo na mbula yatūlaga.

3Ū Paulo ūkuminga kuminga matambī ga mantī, wiza ūgatūūla mu moto; gashinaga yalīmo ng'hoboko, yahayūsebelwa yūpuluka mo, yikonzeela a ha nkono gokwe.

4A banhū ba mu sī yenīyo aho balībona ī līshiinū lyenīlo lyanungeelaga a ha nkono, biwīla gīkī, "Ū munhū ng'wenūyū ī gete mūlagi, nguno nūūlū īkī wapūlūgūka ū kūchīla ū mu nyanza, alīyo nahene ū būtūngīlīja būtūnzunīlījaga ū kwikala mpanga!"

5Kwike ū wei ūlīsaasamulīla mu moto dūhū ī līshiinū lyenīlo, lītang'wītile kabi kose kose.

6Alīyo nahene a bene bakamana dūhū gīkī, ikanza lyose lyose akūbimbagana, nūūlū akūhayimanīla wagwa ha sī ache haho na haho. Kwike aho baloleela sele sele nose lyūkūla ikanza gūtang'wilongelile mhayo gose gose gwabūbi, būgalūcha a maganiko, bandya kūng'haya gīkī mulungu.

7Aho tūkashikīla, ī sī īyo yalī hihī hihī henaho gaalī matongo ga ng'wa Pupilio, ūyo walī nsugi wa ng'wijinga lyenīlo. Ū munhū ng'wenūyo akatwanukūla na wiza ng'holò būtaale, ūtūchumbeela ha ng'wakwe ikanza lya shikū idatū.

8Ū ise wa ng'wa Pupilio walī alaalile; wakoyiagwa nswiza na nzoka ja kūpanza mininga. Ū Paulo wingīla kūjūnombela, ūntūūlīla na makono ūpīla.

9Ū mhayo gwenūyo aho gwaja gīko, na a bangī abo baalī basaatu ū ng'wijinga lyenīlo biza pye; nabo būpījiwa.

10Būtwinha manong'ho mingī no kūlwa kūtūkūja; aho lyashika ī likanza lise lya kūbuga nyanza, būtūtungīlīja shikolo sha kūtūgunanha.

Kūshikīīla Lumi

11Ū ng'wijinga lyenīlo tūkashinga mo myeji idatū, hū twingīla mu meli ya Isikandelia, yalī yakola ng'wenūmo pyī ī likanza lya mbeho ya mu shiyaga. Ī meli yenīyo yalī na lūmeng'ho lwa bamulungu b'ibasa, Kastoli na Poluki.

12Tūkaja tūūkashika Silakusa tūkola, twikala ho shikū idatū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Aho twīnga a henaho tūja tūūkashika Legio. Ha numa ya lūshikū lūmò
gūhemba nyaga gwa kūfuma dakama; ha lūshikū lo kabīlī lwaho tūshikīila
Poteoli.

14A henaho tūsanga hoi badūgū būtwikūmbīlīja twikala nabo shikū mpungatī,
hūna tūja ī Lumi.

15A badūgū ba kwene baalī bamala kūjiigwa ī mhola jise; hūna lūūlū
būtūsūng'wanha, būshika Apiofolo na Ng'hambī Idatū, h'ūko tūmanhīja nabo.
Ū Paulo aho wababona akanūmba Mulungu, ūguzuhiwa ū mu moyo.

16Aho twashika ī Lumi, ū Paulo akazunīlījiwa kwikala iyene na nshilikale wa
kūyūnang'hana.

Būlomeeji bo ng'wa Paulo mu Lumi

17Ha numa ya shikū idatū, ūbitana bamò ba batongeeji ba Bayudaya. Aho
bikuminga ūbawīla gīkī, "Bababa badūgū bane, ū nene natabahūbile mhayo
gose gose a banhū, hama natīītile nūūlū mhayo gwa kūgomela shīmīle sha
bakūlūgenji bise. Nakadimīlwa Yelusalemu nūtungwa, hūna nūtūūlwa mu
makono ga Balumi.

18Alīyo aho banibūgīlīja būbona ībeelelile kūnilekela dūhū, nguno gwalī gūtīho
mhayo gwa kūnenheleja kūbūlagwa.

19Kwike a Bayudaya aho babūlema ū būlamuji wenūbo, nūbiza gītī
nahadīkījiwa kūlomba kūshika kū būtongi bo ng'wa Kaisali; nūūlū īkī natī na
mhayo gwa kūbabūūla a banhū b'ihanga lyane.

20H'ī nguno yene nabona nang'witane namusomboolele, gīkī ū nyololo
gwenūyū natungilwe kūlwa kwisagīlwa kwa Baisilaeli."

21Nabo būng'wīla gīkī, "A bise tūtaalī kwanukūla nyalūba yose yose kūfuma kū
Bayudaya kūtūsomboolela ng'hūlū jako; na ataalī kwigela nūūlū ūmò wa
badūgū gīkī ize kūtūwīla, nūūlū kūhoya nise mihayo yabūbi wako.

22Tūlībona yabeelela ū kūkwigwa ū bebe ng'wenekīlī īyo ūkwīyiganikaga;
nguno ī chene a bise ūyo tūgūmanile gūlī gīkī, a kazunīje kenako kakūjaga
kūdalahījiwa būlī kwene."

23Hūna būlagana nang'hwe gīkī bakwiza lūshikū lūngī aho wikalaga. Bahayiza
lelo būbiza bingī kūtinda, nang'hwe ūbonzoolela chiza, kwandīja dilū, nose
lyūloka akūbakaanīlaga ya būtemi bo ng'wa Mulungu; na kūgema no no no
kūbagunanha kūfuma mu shilagīlo sha ng'wa Musa na mu bahangi, gīkī
bang'witegeleje ū Yesu.

24Bangī bīloleela īyo wīhayaga būzunya;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25alīyo bangī batazunije. Na lūūlū bīnga ho bikīla kīlaga. Ū Paulo ūbawīla mhayo
gūmò; gīkī, “Ū Moyo Ng'wela akatūngīlīja ū kūbawīla a bakūlūgenji bing'we
kūbītīla mulī ng'hangi Isaya.

26Ūmo akahayīla gīkī, ‘Jaga ū kū banhū benaba ūkabawīle gīkī, ū kūdegeleka
mukūdegeleka alīyo mutitegeleja, nū kūlola mukūlola alīyo mutūbona.

27Nguno a banhū benaba īng'holò jabo ndito, na a matū ayo bakūdegelekelaga
madito, na a miso gabo bagalilimije. Batūdūla nūūlū hado ū kūbona na miso
gabo, nūūlū ū kwigwa na matū gabo batūdūla; pyī nū kwitegeleja ū mung'holò
jabo, gīkī bagalūke nabapīje.’

28Ali lūūlū, managi gīkī ū būpīji bo ng'wa Mulungu wenūbū, būlītwalwa kū
banhū ba mahanga, abo bakūwanukūla.”

[29Aho wamala kūhaya gīko bīnga a Bayudaya; būja balihalalīja boi bike hataale
no.]

30Ū wei akashinga myaka ībīlī migima alī mu numba yakwe ya kwipangisīja
ng'wenekīlī; wabanukūlaga pye abo bizaga kūmona.

31Hama ī ng'hūlū ja būtemi bo ng'wa Mulungu wajilomeelaga mu kwisandaala
kose, nīyo walī atalemejiagwa nū kūlanga ī mihayo ya ng'wa Seeba Yesu Kilisito.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Balumi

Balumi 1

Kūgīsha

1Nene Paulo nsese o ng'wa Kilisito Yesu, ūyo nitanwa kūbiza ntūng'wa, nguno nakomilwe kūlwa nīmo gwa Ng'hūlū Jawiza ja ng'wa Mulungu,

2Ījo ū Mulungu walī wajiisagīja kūfuma kale mu nzīla ya bahangi bakwe, mu shandīkwa sheela.

3H'ī jene ī ng'hūlū ja Ng'wana wakwe, ūyo ū mu kabyalīlwe ka mu mīlī afumile mu lūganda lo ng'wa Daūdi,

4ng'wene Yesu Kilisito Seeba wise, ūyo kūlwa kūjūūka kwakwe kūfuma mu bafu, akoolechiwa mu būdūla bo ng'wa Moyo wa wela, gīkī alī Ng'wana wa ng'wa Mulungu.

5Hū ng'wene ūyo mulī we twanukūlile shigongo na nīmo gwa būtūng'wa kūlwa mahanga gose; gīkī ū mu lina lyakwe banhū bose bazunye na babize bigwi.

6Na a bing'we mulī bamò babo, abo Yesu Kilisito abitanile;

7bose abo mulī Lumi, abo Mulungu amutogilwe, na wang'witana kūbiza beela: Shigongo na mhola shibize hamò ning'we kūfuma kūlī Mulungu Sīswe, na kūfuma kūlī Seeba Yesu Kilisito.

Ng'hūmbū ja ng'wa Paulo kūgeniha Lumi

8Ū mhayo gwa kwandya nalīnūmba ū Mulungu wane mulī Yesu Kilisito kūlwa nguno ying'we bose pye, nguno ū kūzunya kwing'we kūkūjaga kūkumūchiwa hose pyī ū mu sī.

9Ū Mulungu ūyo nakantūmamīlaga na moyo gwane gose mu nīmo gwa kūlomeela Ng'hūlū Jawiza ja Ng'wana wakwe, alī nkaanīji wane gīkī būlī gwa nakūng'wizūkagwa a bing'we.

10Ū mu kūlomba kwane būlī gwa nakūlombaga gīkī, ūlū yūdūlīka ū mu shikū jenīji, napandīke ng'wanya gwa kūshimīza lūgendo lwawiza gīt'ūmo Mulungu atogelilwe, nize ūko mulī.

11Nguno nalī na ng'hūmbū ja kūmubona nang'winhe shakwinha sha kūfuma kūlī Moyo, mubize na nguzu ja kwīmīīla.

12Hū kūhaya a bose tūguzuhiwe mu nzīla ya kūzunya, ū kwing'we nū kwane.

13Ali lūūlū badūgū bane, natogilwe ng'witegeleje gīkī, jakwīlaga ī ng'hangala ja kūmanūgema ū kwiza ūko mulī, nū kwene napandīke matwajo gīt'ūmo nakūpandīkīlaga kū mahanga gangī; alīyo nataalī nachaamilwe kūshisha nī lelo īyī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Ū nene nalī na būgasa kū banhū bose, babize Bayunani nūūlū ba mahanga gangī; babize ba masala nūūlū bachilū chilū.

15Nose ū nene ī ng'hūmbū jane, jilī kūmulomeela ī Ng'hūlū Jawiza na a bing'we abo mulī Lumi.

Būdūla bo Ng'hūlū Jawiza

16Nguno ū nene natīko kūjibonela minala ī Ng'hūlū Jawiza, īkī ī joi hū jilī būdūla bo ng'wa Mulungu kūlwa kūmpīja ose ose ūyo ūzunya; kwandīja Bayudaya, na a ba mahanga a gangī.

17Nguno ū mujo būkoolechiagwa būtūngīlīja bo ng'wa Mulungu, kwandīja mu kūzunya na kūkalīkīja mu kūzunya, gīt'ūmo gwandīkilwe gīkī, "Ū ntūngīlīja akūbiza mpanga kūlwa kūzunya."

Shibi sha banhū

18Alīyo ū būpelanu bo ng'wa Mulungu būkundūlīlilwe kūfuma ng'wigūlū kūlwa nguno ya būkenaagūji bose, na shibi sha banhū abo bakatūmamīlaga būbi wabo kwīfukīīla ī ng'hana.

19Nguno ī mihayo ya ng'wa Mulungu īyo īmanīkile, īlīho yoolechiwe hape ū kū būtongi wabo, Mulungu ng'wenekīlī ayoolekije.

20Nī mihayo yakwe īyo ītī ya kūbonwa, gītī būdūla bokwe ū butashilaga, nū būmulungu bokwe; ī yenīyo nayo īdūgije kwitegelejiwa hape mu nzīla ya kūshibona ī shikolo īsho ashibeegije kūfuma ha kūseeng'wa kwa sī. Nose batī na nzīla ya kwibūūlīla!

21Nguno nūūlū baamana ū Mulungu, nahene yaya ū kūnkūja gīkī alī Mulungu, nūūlū kūnūmba yaya. Alīyo hū babiza babūdigisīīla gete ū mu kiganikīle kabo, nū būchilū chilū bo mung'holò jabo būkongejaga kūbiza giiti!

22Ū mu kwikumīlīja kwabo gīkī balī na masala, hū bakongejaga kūbiza babbūūlī.

23Nī likūjo lya ng'wa Mulungu ūyo atīko kūkenaagūka, bakalīgalūchaga kūbiza mu suso ya shiikolile sha banhū abo bakakenaagūkaga, na sha noni, na shiinū ja magūlū ane na ja kwigwesa ha sī.

24Hūna lūūlū kūlwa yose yenīyo, ū Mulungu abalekanīgije bashimīzīle mu būsoso wa kwikūmva kwang'holò jabo, bikale bakwikenaagūjaga ikūjo lya mibīlī yabo boi benekīlī.

25A ha ng'wanya gwa kūshimīzīla mu ng'hana ya ng'wa Mulungu, būbiza ba kūshimīzīla mu būlomolomo, mu mihayo ya kūlamya shiseeng'wa na kūshitūmamīla, kūtinda kūnamya ū Nseemi, ūyo alī nkumīlījiwa wa welelo bose: Alichene.

26Kūlwa yose yenīyī, ū Mulungu abalekanīgije bikale mu nhūngwa ja malofu ja kwikūmva kwa minala. Kūshisha na a bakīma babo bagalūcha ī nhūngwa,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

būjileka ī ja kūgūtūmamīla ū mīlī ūmo kalī kasūmbīlwe kaaho na kale, būsola jitī ja kasūmbīlwe kaaho na kale.

27Na a bagosha hū gūmò, nabo bajileka ī nhūngwa ja kūsangīla na bakīma ūmo kalī kasūmbīlwe kaaho na kale, būbiza ba kwiyikūmva boi kū boi. Kūshisha nose bagosha bakwiyītīlaga mihayo ya minala na bagosha bichabo; ū mu gīko bakūbizaga baanukūji ba mheela īyo ībigeleelilwe mu mibīlī yabo boi benekīlī, kūlwa būkenaagūji wabo!

28Hūna lūūlū, kūlwa kūbona gīkī batī na nguno ya kūmana ū Mulungu, nang'hwe ū Mulungu abalekanīgije bikale mu masala mahūganu, bīīte mihayo īyo ītigelile kwītwa.

29Balī banhū abo bokalile būbi wa būlī mbika, būsoso, kwikūmva kwabūbi, wilu, būbūlagi, wilwisha, būlemba lembi, būlembekeja, na būsīgani.

30Hama basong'hanya, nīyo batantogagwa ū Mulungu. Banhū b'ibengwe, badooshi, bikumīlīja, bandya ba mihayo yabūbi, hangī batī na wigwi kū babyaji babo.

31Bachilū chilū, babūlagi ba būlagane, naabo batamanile kūsaatwa banhū, nūūlū kūchīla shigongo.

32Nīyo hangī nūūlū īkī bamanile ūmo ahelelile ū Mulungu, ī gīkī abo bakīītaga īlī gīko bigeleelilwe nsango gwa kūcha, nahene batagelelaga dūhū a ha kwīyīta ī yenīyo, alīyo bakizunīlījaga nabo abo bakīyītaga!

Balumi 2

Mulungu namuji ntūngīlīja

1Hūna lūūlū, ū bebe ūyo ūkūnamulaga ūngī, managa gīkī, nū bebe ūtī na sha kwibūūlīla; nīyo ūdeebe gīkī, ūmo ūkūnamulīlaga ng'wiyo hū ūkwilamulaga bebe ng'wenekīlī, nguno īyo ūkwībalaga kūbiza yabūbi, nū bebe ūkūyītaga.

2Alīyo tūmanile gīkī ū būlamuji bo ng'wa Mulungu ūbo akabūtūmamīlaga kūbalamula abo bakīītaga mihayo īlī gīko, ū wene būlī bo ng'hana.

3Ū bebe ūlī munhū dūhū, ī gīsī īkī ūkūbalamulaga abo bakwītaga mihayo īyo nū bebe ūkwīyītaga, ūkwiganikaga gīkī ūkūgwiliga ū nsango go ng'wa Mulungu?

4Nūūlū hamo ūkūbūdalahaga ū wiza bo ng'wa Mulungu, nū wiyūmīlīja bokwe, pyī nū būlindīīji bokwe? Ūtūmanaga gīkī ū wiza bokwe būlīkūduta wingīle mu kūgalūka?

5Alīyo īkī ūlī ngang'hanazu, nīng'holò yako ītatogilwe ū kūgalūka, managa gīkī ūkwibīkīlaga būpelanu a ha lūshikū lo būpelanu, aho būlamuji bo ng'wa Mulungu būkūkundūlīlwa mu būtūngīlīja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Nguno akūngabīla būlī ng'wene kūlenganīla na nhūmamīle yakwe.

7A biyūmīlīja mu kwīta yawiza, na kūkooba mihayo y'ikūjo na kūkumīlīja, a bachooji ba mihayo īyo ītī ya kūkenaagūka, a benabo akūbinha būpanga butashilaga.

8Alīyo abo bakashimīzīlaga mu nhūngwa ja malofu, a bachooji ba mihayo yabo ya benekīlī dūhū, abo balemile kūshimīzīla mu ng'hana, a bene bakūmalīlwa shiilī mu būpelanu būtaale!

9Būkūbiza ho būluhi na makoye mataale kūlwa būlī munhū ūyo akīītaga yabūbi, abize Nyudaya nūūlū w'ihanga līngī.

10Alīyo būlī ng'wene ūyo akīītaga mihayo yawiza, līkūbiza ho ikūjo na kūkumīlījiwa na mhola kūlwa nguno yakwe ū wa gīko, abize Nyudaya nūūlū w'ihanga līngī.

11Nguno ū Mulungu atī na būsolanhya.

12Abo bakīītaga shibi alīyo batī na shilagīlo, bakūyagala mu būtūbiza na shilagīlo; na a babo bakīītaga shibi alīyo balī na shilagīlo, nabo bakūlamulwa mu nzīla ya shilagīlo.

13Ūkī ū kūlī Mulungu a batūngīlīja bat'abo bakagelelaga kūshidegeleka dūhū ī shilagīlo, alīyo a bīīti ba mihayo īyo yoolechiwe ū mu shilagīlo h'abo bakabalīlagwa būtūngīlīja.

14Nguno na a banhū ba mahanga abo batī ha sīlīlī ya shilagīlo ūlū bīīta īyo yidomanīgije na shilagīlo sha kasūmbīlwe, ū mu gīko babizaga shilagīlo kū boi benekīlī.

15Ū mu kwīta gīko bakoolechaga gīkī, a katongeelele ka shilagīlo kandīkile ū mung'holò jabo, nguno na a maganiko gabo gakabakaanīlaga, nūūlū kūbalwīlīla; īkī būlī ng'wene alī na wiyangūji bokwe ng'wenekīlī ūbo būkankaanīlaga.

16H'ūmo īkūbizīla nū mu lūshikū lo ng'wa Mulungu kwīlamula ī mihayo ya mbisīla ja banhū mu nzīla ya ng'wa Yesu Kilisito, ūmo joolekegije Ng'hūlū Jawiza ījo nakūjilomeelaga nene.

Bayudaya na shilagīlo

17Alīyo ū bebe ūlū ūkahayiagwa gīkī ūlī Nyudaya, na ūsendamīlile shilagīlo, hama ūkikumīlījaga gīkī ūmanile ū Mulungu;

18nī yīyo ayītogilwe wīmanile, nī yawiza ūmanīle ū kwīsola nguno ūlangilwe ī shilagīlo;

19ūmanile na gīkī ūlī ntongeeji wa babboku, n'isana lya ba mu giiti;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20na gīkī ūlī ng'hūgūji wa bachilū chilū, na nangi wa banīgīnī, īkī ūshimanile ī shilagīlo, nī ng'hana wīdeebile.

21Hūna lūūlū, ū bebe ūyo ūlī nangi wa bangī, ūtilangaga ū bebe ng'wenekīlī? Ūkalomeelaga gīkī yaya ū kwiba, alīyo ū bebe ūkibaga?

22Ūkahayaga gīkī yaya ū kūshihya, alīyo ū bebe ng'wenekīlī ūkashihyaga? Ū bebe ūtitogagwa na shiikolile sha kūlamiwa, alīyo ū kūnū ūja ūkwibaga sha mu maduku ga masamva?

23Ū bebe ūkikumīlījaga kūlwa shilagīlo, ū kūnū ūndalaha ū Mulungu kūlwa kūshikenaagūla ī shilagīlo?

24Nguno gwandīkilwe gīkī, "Ī lina lya ng'wa Mulungu līkūsondagūlagwa mu mahanga kūlwa nguno ying'we!"

25Na ng'hana ī chene ū mhayo go kūsaalwa gūlī na solobo ūlū ūbiza ūlī nshikīlīja washo ī shilagīlo, alīyo ūlū ūbiza ūlī nkenaagūji washo ī shilagīlo, ū būsaalwa wako būkūbiza gītī būtūsaalwa!

26Ī gīsī ū munhū nūūlū ūbiza atasaalilwe, alīyo akūshimīzīlaga mu katongeelele ka shilagīlo, ū mu mbika yakwe ya būtūsaalwa atūbalwa gīkī asaalilwe?

27Ū munhū ūyo atasaalilwe ūlū ūshidima ī shilagīlo, akūkwenheleja nsango ū bebe ūyo ūsaalilwe, nī shandīkwa sha shilagīlo ūlī nasho alīyo ūtashidimile.

28Ū Nyudaya higūlya gūlya dūhū atī Nyudaya ū ng'wenūyo, nū yūyo asaalilwe higūlya gūlya dūhū nang'hwe atasaalilwe.

29Alīyo ū Nyudaya wa ng'hana, ng'wene alī wa būmunhū bo mu gatī, nū būsaalwa bo ng'hana būlī mu ng'holò, mhayo gwa mu moyo, ītī mu kūlondeela wandīke dūhū. Ū kūkumīlījiwa kwa ng'wa munhū ūyo alī gīko kūtafumaga kū banhū, kūkafumaga kūlī Mulungu!

Balumi 3

1Nose hū kūhaya īlīho solobo kī ū kūlī munhū ū kūbiza Nyudaya? Nūūlū īlīho solobo kī ū mu kūsaalwa?

2Ūlīho mingī ī yawiza; nguno ī soolo ya mhayo hū bene abo bakinhwa ū mhayo go ng'wa Mulungu.

3Ī gīsī, ginehe hoi ūlū bamò babo būbiza batazunije? Hū kūhaya gīkī ū būtūzunya wabo būdūgije kūbūkenaagūla ū būsanyiwa bo ng'wa Mulungu?

4Ītī gīko na hado yaya! Leka ū Mulungu abize wa kūsanyiwa, alīyo būlī munhū abize nomolomo, gīt'ūmo gwandīkilwe gīkī, "Ū bebe wiyooleche ūlī ntūngīlīja ū mu kahayīle kaako, nū mu kalamulīle kaako ūbize ntindi."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Ī gīsī ū būkenaagūji wise ūlū wenheleja kūkumīlījiwa kwa būtūngīlīja bo ng'wa Mulungu, numho tūhaye ginehe ho a henaho? Gīkī ū Mulungu atī ntūngīlīja īkī akasaayaga? (A henaha nayomba mu kūtūmamīla kiganikīle ka banhū).

6Gūtī gīko na hado yaya! Ūlū chene numho ū Mulungu akūbalamula ginehe a ba mu sī?

7Hama lūūlū ī gīsī, ī ng'hana ya ng'wa Mulungu ūlū īlongeja kūkwīla kūlwa būlomolomo bone, nibūlī ū nene nataalī nūbūūlwa gīkī nalī nkenaagūji?

8Nibūlī natizūhaya ūmo bamò ba basondagūji bise bakūtwilembekejaga gīkī tūkūhayaga, "Twītagi dūhū ī shibi, īkwilonga mo ī misoga!" A benabo ū nsango gwabo gūtūngīlīgije!

Atīho ntūngīlīja nūūlū ūmò

9Ī gīsī lūūlū tūhaye ginehe? Hamo gīkī a bise tūbakīlile pye a bangī? Ītī gīko na hado yaya; nguno twamalaga kūhaya gīkī pye a banhū basugilwe na shibi, babize Bayudaya nūūlū ba mahanga gangī!

10Gīt'ūmo gwandīkilwe gīkī, "Atīho ntūngīlīja nūūlū ūmò,

11atīho ng'witegeleja, atīho ūyo akankoobaga Mulungu.

12Pye batalile, a bose bakenaagūkile, atīho ūyo akīītaga yawiza, ndūhū nūūlū ūmò!

13Ī limilīlo lyabo līlī shigila shikundūkile, Ī ndīmi jabo bakajitūmamīlaga kūlemba lemba; Ī milomo yabo īkafunyaga būsūngū gītī bo ng'hoboko.

14Būlī ng'wene ū mu nomo okalile shidūki na mazumo.

15A magūlū gabo mangū kūsūūsūūba kūja kwita mininga.

16Būlī hene aho būbīta bakalekaga makoye na mayanga;

17Ī shimīzīle ya mhola batīmanile.

18Ū mu miso gabo batī na logohano kūlī Mulungu nūūlū hado!"

19Ali lūūlū, tūmanile gīkī pyī ī mihayo īyo īhayiwe mu shilagīlo, īhayiwe kūlwa banhū abo balī musho, gīkī būlī nomo gūhuumūjiwe, hama pye a ba mu sī bigeleelwe kūbiza ha sīlīlī ya būlamuji bo ng'wa Mulungu.

20Hū kūhaya ū kū būtongi bokwe atīho ū wa kūbalīlwa būtūngīlīja kūlwa kūshikīlīja shilagīlo; nguno ū mu shilagīlo gūlīmo mhayo gwa kūmana shibi.

Nzīla ya kūbalīlwa būtūngīlīja

21Alīyo ī haha, ū būtūngīlīja bo ng'wa Mulungu ūbo būkaanīlilwe mu shilagīlo na mu bahangi, bomalile koolechiwa; kwike ītī mu nzīla ya shilagīlo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

22Ū boi būlī būtūngīlīja bo ng'wa Mulungu, ūbo būlīho kūlwa bazunya bose mu nzīla ya kūnzunya Yesu Kilisito; būtīho būsolanhyiwa.

23Nguno pye a banhū balī na shibi, balebile a h'ikūjo lya ng'wa Mulungu.

24Alīyo bakūbalīlagwa būtūngīlīja dalali kūlwa shigongo shakwe, nguno ya būkomooji ūbo būlī mulī Kilisito Yesu;

25ūyo Mulungu akamfunya kūbiza shitambo sha kwenha būsangī kūlwa mininga gakwe mu nzīla ya kūzunya, ū mhayo ūyo akagwīta kūlwa wiyūmīlīja bokwe, ūboolecha ū būtūngīlīja bokwe ūbo botūmamaga nī kale mu kūleka kūshibalīla nsango nī shibi īsho shītagwa ng'wikanza lyene.

26Ū haha ū Mulungu akūboolechaga ū būtūngīlīja bokwe, gīkī abize ntūngīlīja na wa kūng'wisaabīla būtūngīlīja būlī ng'wene ūyo ūnzunya Yesu.

27Ī gīsī lūūlū, ī haha būlī halī ū wikumīlīja? Ū wene būpamīlilwe hanze. Kūlwa shilagīlo kī, sha shītwa? Na hado yaya, īlī kūlwa shilagīlo sha kūzunya.

28Nose lūūlū tūlībona hape gīkī, ū munhū akabalīlagwa būtūngīlīja kūlwa nguno ya kūzunya, mhayo ūyo gūtafumaga mu kūshikīlīja shilagīlo.

29Ūlū chene numho kolaga ū Mulungu alī Mulungu wa Bayudaya dūhū, atī wabo a banhū ba mahanga a gangī? Yaya, alī wabo na a ba mahanga a gangī!

30Nguno alīho Mulungu ūmò wike; ūyo akūbabalīla būtūngīlīja kūlwa kūzunya pye a banhū; babize basaalilwe nūūlū babize batasaalilwe, bose pye mu nzīla ya kūzunya gīko dūhū.

31Hū kūhaya lūūlū tūshikenaagūle dūhū ī shilagīlo kūlwa nguno ya kūzunya? Gūtajile gīko na hado yaya, ī shilagīlo ī shene tūshidimile gete.

Balumi 4

Kūzunya kwa ng'wa Abulahamu

1Ali lūūlū, ū mu mhayo gwenūyū tūbūhaye kinehe ū būpandīki bo ng'wa Abulahamu, ū nkūlūgenji wise ū mu mīlī?

2Ū Abulahamu ūlū akabalīlwa būtūngīlīja kūlwa shītwa, numho alī nasho ī sha kūng'winha kwikumīlīja, kwike nahene ītī kū būtongi bo ng'wa Mulungu!

3Ī shandīkwa shihayile ginehe ī gīsī? Tūhaya gīkī, “Ū Abulahamu akansanya Mulungu, hūna ūbalīlwa būtūngīlīja!”

4Alīyo ī mheela īyo akinhagwa ntūmami ītabalagwa gīkī shilī shakwinhwa kūlwa shigongo, ī lyenīlo igasa; ū munhū ng'wenūyo shiigelile inhwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Lelo ūyo atī ntūmami alīyo ūbiza ansanije dūhū ūyo akabalīlaga būtūngīlīja munhū nūūlū ng'hūnga, ū kūsanya kwakwe ū munhū ūyo alī gīko, kūkūbalwa kūbiza būtūngīlīja.

6Gīt'ūmo na Daūdi alījihaya lubango ja ng'wa munhū wa kūbalīlwa būtūngīlīja na Mulungu mu būtūsendamīla shītwa; alīhaya gīkī,

7"Balī na lubango abo bakūlekejiagwa būgomi wabo, na a babo shibi shabo shikūkundīkījiagwa.

8Alī na lubango ūyo Seeba akūng'wisaaba gīkī atī na būbi."

9Ī gīsī, ī lubango jenīji jilīho kūlwa basaalilwe dūhū, nūūlū na a babo batasaalilwe? Twamalaga kūhaya gīkī, "Ū kūsanya kwa ng'wa Abulahamu kūkabalwa kūbiza būtūngīlīja."

10Īkaja ginehe nose kūūbalwa gīko? Ng'wikanza īlo amalile kūsaalwa, nūūlū aho ataalī kūsaalwa? Ītī ng'wikanza īlo amalile kūsaalwa, alīyo aho ataalī kūsaalwa.

11Aho wasaalwa akanukūla lūmeng'ho lwa būtūngīlīja, kūlwa kūzunya ūko walī nako na a haho ataalī kūsaalwa. Ū mu gīko alī saabo na a babo bakūzunyaga nūūlū būbiza batasaalilwe; nabo bakūbalīlagwa būtūngīlīja.

12Na a babo basaalilwe alī saabo, abo batagelelile ha kūsaalwa dūhū; alīyo bakashimīzīlaga nū mu kūzunya ūko sīswe Abulahamu walī nako na a haho ataalī kūsaalwa.

Kwanukūla īyo twisagījiwa

13Ū kwisagījiwa ūko akinhwa Abulahamu na Myalwa wakwe, gīkī akūbiza ng'wingīji wa sī, atinhilwe kūlwa kūdima shilagīlo, alīyo kūlwa būtūngīlīja bo mu kūzunya.

14Nīyo ū wingīji ūlū būbiza bo banhū ba shilagīlo dūhū, ū kūzunya kūkūbiza kūtī na solobo, numho nū kwisagījiwa kūtī na ngofyoolo.

15Nguno ī shilagīlo shikenhelejaga būpelanu, alīyo aho shitīho shilagīlo nū būhūbi būtīho.

16Hūna lūūlū, ū kwisagījiwa kūtūūlilwe kūlwa būbyīle bose wa ng'wa Abulahamu, gīkī kūshikanyiwe kū bose mu nzīla ya shigongo; ītī kū banhū ba shilagīlo dūhū. Alīyo nū kū ba kūzunya kwa ng'wa Abulahamu, ūyo alī sīswe pye a bose.

17H'ūmo gwandīkīlilwe; gīkī, "Naakūtūūlaga kūbiza ise wa mahanga mingī". Ū Abulahamu alī gīko ū kū būtongi bo ng'wa Mulungu ūyo akansanya, ū Mulungu ūyo akabinhaga bafu būpanga, na kūshihaya shikolo nūūlū shitīho gītī shilīho.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Nguno nūūlū aho shalī shitīho sha kwisagīlwa, ū Abulahamu akazunya aho wisagījiwa gīkī akūbiza ise o mahanga mingī; gīt'ūmo gūhayiwe gīkī, "Ū būbyīle wako būkūbiza gīko."

19Atalelengetile ū mu kūzunya kwakwe, nūūlū īkī walī amanile gīkī ū mīlī gwakwe gwalī gūchile ng'wila, nguno walī na myaka hihī igana; hama walī amanile nī gīkī ī nda ya ng'wa Saala ī ya būbyīle yalī yamala kūcha.

20Ū kwisagīja kwa ng'wa Mulungu atakwiganikile mu mahane hane, alīyo ū kūzunya kūkanguzunhya, ūng'winha ikūjo ū Mulungu.

21Nguno walī amanile gīkī, ū Mulungu adūgije kūgwīta ūyo walī wang'wisagīja;

22h'ī nguno yene akabalīlwa būtūngīlīja.

23Kwike gūtandīkilwe gīkī akabalīlwa wei dūhū.

24Alīyo na a bise tūkūbalīlwa būtūngīlīja, a bise abo tūnzunije ūyo akanjūūcha Yesu Seeba wise kūfuma mu bafu;

25ūyo akabūlagwa kūlwa būhūbi wise, alīyo ūjūūchiwa gīkī tūbalīlwe būtūngīlīja.

Balumi 5

Matwajo ga kūbalīlwa būtūngīlīja

1Hūna lūūlū īkī tūbalīlilwe būtūngīlīja kūlwa kūzunya, tūlī na mhola ū kūlī Mulungu, mu nzīla ya ng'wa Seeba wise Yesu Kilisito.

2Ū mulī we ū ng'wenūyo, tūlugūlīlilwe mīta gwa kwingīla ū mu wiza ūbo twīmīīlile mubo kūlwa kūzunya; na tūkūyegaga kūlwa kūliisagīlwa ī likūjo lya ng'wa Mulungu.

3Hama nīyo ītī gīko dūhū, alīyo tūkūyegaga nūūlū aho tūkūluhiagwa, nguno tūmanile gīkī ū būluhi būkinhaga wiyūmīlīja.

4Ū wiyūmīlīja būkaguzuhyaga, ī nguzu jikinhaga kwisagīlwa.

5Hama ū kwisagīlwa kūtīko kūtūdimya minala, nguno ū Mulungu wamala kūpumunhīla būtogwa bokwe ū mu myoyo yise kūlwa ng'wa Moyo Ng'wela ūyo watwinha.

6Īkī nūūlū aho twalī tūtaalī bagokolo, alīyo aho lyang'wa ī likanza, ū Kilisito ūcha kūlwa banhū babūbi.

7Ū munhū īlī shilambu no ū kwifunya kūnchīlīla munhū ūngī, nūūlū akabiza ntūngīlīja; hamo ūlū munhū wawiza alīho ūyo ashikile kūgima kwifunya kūnchīlīla!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Alīyo ū Mulungu ū ng'wene atoolekegije ū būtongwa bokwe ūmo atūtogelilwe mu gīkī, ū Kilisito akatūchīlīla a bise aho twalī tūtaalī banhū ba shibi.

9Hūna lūūlū īkī tūbalīlilwe būtūngīlīja mu nzīla ya mininga gakwe, hū kūhaya ū mulī we tūkūpījiwa, twīnge ū mu būpelanu bo ng'wa Mulungu.

10Īkī ūlū aho twalī tūtaalī banishi gūkadūlīka gwa kwītwa a bise kūbiza na būsangī nang'hwe ū Mulungu, mu nzīla ya kūcha kwa Ng'wana wakwe, hūna lūūlū ī haha īkī tūlī na būsangī nang'hwe, tūkūpījiwa ū mu būpanga bokwe.

11Na hangī ītī gīko dūhū, alīyo tūkūyegelaga ū mulī Mulungu kūlwa nguno ya ng'wa Seeba wise Yesu Kilisito, ūyo kūlwa nguno yakwe ī haha twamalile kūbiza na būsangī hamò na Mulungu.

Adamu na Kilisito

12Hūna lūūlū, ūmo shibi shikingīlīla mu sī mu nzīla ya ng'wa munhū ūmò, nī licha līkingīla mu nzīla ya shibi, lyūbakūbanīja pye a banhū; nguno pye balī na shibi.

13Nīyo ī shibi shilīho kūfuma kale, na a haho shalī shitaalī kūbiza ho shilagīlo ū mu sī; nūūlū īkī ī shibi shitabalagwa aho shitīho shilagīlo.

14Alīyo ī licha līsugile kwīngīīla kūlī Adamu kūshisha kūlī Musa, nīyo lyalī lībasugile na a babo batīītile shibi sha kūlenganīla na būkenaagūji bo ng'wa Adamu, ūyo walī būlolelo bokwe ūyo walī ahelilwe kwiza.

15Alīyo ū būhūbi būtī gīt'ūmo shilī ī shakwinhwa; nguno ūlū gīkī bingī bakingīla mu kūcha kūlwa būhūbi bo ng'wa munhū ūmò, ī shigongo sha ng'wa Mulungu nī shakwinha īsho shifumile mu shigongo sha ng'wa Munhū ūmò, ū Yesu Kilisito, kūlwa nguno ya bingī, shilī shitaale no shikīlanīgije.

16Hama ī shakwinhwa shitabizile gīt'ūmo galī a matwajo ga shibi shakwe ū munhū ūyo ūmò; nguno ū būlamulwa ūbo būlīho kūlwa būhūbi bo ng'wa munhū ūmò, būkatwalaga mu nsango; alīyo ī shakwinhwa īsho shilīho kūlwa būhūbi bo banhū bingī, shikwingījaga mu būtūngīlīja.

17Nguno ūlū kūlwa būhūbi bo ng'wa munhū ūmò ī licha līsugile mu nzīla yakwe ū munhū ng'wenūyo, īlī kūtinda no abo bakūshanukūlaga ī shigongo ī shitaale, nī shakwinhwa sha būtūngīlīja; a bene bakūbiza basugi ū mu būpanga, mu nzīla ya ng'wa Munhū ūmò, ū Yesu Kilisito.

18Hūna lūūlū, gīt'ūmo pye a banhū babalīlilwe nsango kūlwa būhūbi bo ng'wa munhū ūmò, īlī gīko nū mu shītīle sha būtūngīlīja ī sha ng'wa Munhū ūmò, a bose bakūbalīlagwa būtūngīlīja wa būpanga.

19Na hangī gīt'ūmo banhū bingī bakīītwa kūbiza ba shibi kūlwa būshitiigwa bo ng'wa munhū ūmò, īlī gīko nū mu wigwi bo ng'wa Munhū ūy'ūmò, bingī bakwītagwa kūbiza batūngīlīja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Alīyo ī shilagīlo shikiza kūlwa gīkī bongeje kūkwīla ū būhūbi; kwike aho shakwīla ī shibi, ī shigongo hū shūkwīla na kūtinda ho.

21Ūbize gīkī ūmo shibi shilī na būsugi mu nzīla ya kūcha, nī shigongo nasho ū mulī Seeba wise Yesu Kilisito shisuge mu nzīla ya būtūngīlīja, kūshisha mu būpanga butashilaga.

Balumi 6

Kūcha kū shibi na kūbiza bapanga mulī Kilisito

1Hū kūhaya tūhaye ginehe ho a henaho, tūdūūke mu shibi gīkī ī shigongo shongeje kūkwīla?

2Na hado yaya; ī gīsī ūlū tūchile ū kū shibi, numho tūkūbiza bapanga ginehe hangī ū musho?

3Nūūlū hamo mutamanile gīkī pye abo tūbatīījiwe mulī Kilisito Yesu, tūbatīījiwe mu kūcha kwakwe?

4Hū kūhaya ū mu kūbatīījiwa tūkajīkwa hamò nang'hwe twingīla mu kūcha; ībize gīkī, ūmo Kilisito akajūūka kūfuma mu bafu mu nzīla y'ikūjo lya ng'wa Ise, gīko na a bise tūshimīzīle mu būpanga būpya.

5Nguno ūlū tūsangījiwe hamò nang'hwe ū mu kūcha kwakwe, tūkūbiza hamò nang'hwe nū mu kūjūūka kwakwe.

6Tūmanile gīkī ū būmunhū wise ū bo kale bomala kūkong'wa ha nsalaba hamò nang'hwe, ū mīlī gwa shibi gūkenaagūlwe, tūtizongeja hangī kwikala mu būsese bo shibi.

7Nguno ūyo achile ng'wene atungūlilwe ū kū mihayo ya shibi.

8Hūna lūūlū, ūlū tūchile hamò nang'hwe ū Kilisito, tūzunije gīkī tūkūbiza bapanga hamò nang'hwe.

9Nguno tūmanile gīkī ū Kilisito wamala kūjūūka kūfuma mu bafu, atīko kūcha lūkangala lūngī, ī licha lītīko kūnsuga hangī.

10Ū mu kūcha kwenūko akashichīlīla ī shibi lūkangala lūmò lwenūlo dūhū, alīyo ī haha ū mu būpanga, alī mpanga kūlī Mulungu.

11Na a bing'we īng'wigeleelilwe ng'wibone gīkī muchile ū kū shibi, alīyo ū mulī Kilisito Yesu mulī bapanga kūlī Mulungu.

12Hūna lūūlū, ī shibi shitizūsuga ū mu mīlī gwing'we ū gwa kūcha, nose ng'wikale mukūzunyaga kūshikīlīja mihayo ya kwikūmva kwa mīlī.

13Na hangī yaya nūūlū kūfunya ibudīka lyose lyose lya mīlī gwing'we, gīkī lībize shitūmamīlo kū mihayo ītī ya būtūngīlīja, kūlwa kwīta shibi. Alīyo ifunyagi kūlī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Mulungu, mubize gītī mulī bapanga kūfuma mu bafu, na a mabudīka ga mibīlī ying'we gabize shilanga sha būtūngīlīja kūlwa ng'wa Mulungu.

14Nguno ī shibi shitūmusuga a bing'we, īkī mutī ha sīlīlī ya shilagīlo, alīyo mulī ha sīlīlī ya shigongo.

Basese kū būtūngīlīja

15Numho hū kūhaya ginehe ho a henaho? Hamo gīkī tūdūgije kwīta dūhū ī shibi, īkī tūlī ha sīlīlī ya shigongo? Ītī gīko na hado yaya!

16Mutamanile gīkī ūlū ng'wifunya kūbiza basese ba kūng'wigwa ose ose, numho ng'wabizaga basese bakwe ūyo mukūng'wigwaga ng'wenūyo? Ni ībizage kwitūūla ha sīlīlī ya shibi īsho shikingījaga mu kūcha, nūūlū ha sīlīlī ya wigwi ūbo būkingījaga mu būtūngīlīja!

17Kwike ū Mulungu alūmve, nguno nūūlū īkī ng'walī basese ba shibi ī kale, alīyo mukidohya ū mung'holò jing'we ng'ūbiza bigwi ū kū mbika ya malange ayo mukinhwa gamutongeele.

18Hūna aho ng'wīnjiwa ū mu būsese bo shibi, ng'wītwa kūbiza basese ha sīlīlī ya būtūngīlīja.

19Nalīlūngalūnga ning'we mu mbika ya kalūngalūngīle ka banhū bose, nguno ya būgokolo bo būmunhū wing'we. Nose hū kūhaya gīkī, ūmo ng'wagafunījaga a mabudīka ga mibīlī ying'we ī kale kū būsese wa būsoso na būbi, gīkī ng'wīte ya malofu, ī haha gafunyagi lūūlū a mabudīka ging'we genayo gabize mu būsese ha sīlīlī ya būtūngīlīja, gejiwe.

20Nguno aho ng'walī basese ba shibi ng'walī mu wiyabī, ūbo būtī bo mu būtūngīlīja.

21Ī gīsī ū ng'wikanza lyenīlo ng'wapandīkaga solobo kī? Tūhaya ī haha ī mihayo yenīyo īkūmudimyaga minala dūhū ūlū ng'wīyizūkwa, nguno ū kū ng'halīlo yaho līlīho icha!

22Alīyo īkī ī haha mutungūlilwe ū mu būsese bo shibi, ng'wingījiwa mu būsese bo ng'wa Mulungu, mulī nayo ī solobo ying'we; hū kwejiwa, ī ng'halīlo yaho būpanga butashilaga.

23Nguno ī mheela ya shibi īlī kūcha, alīyo ī shakwinha sha ng'wa Mulungu, shilī būpanga butashilaga mulī Kilisito Yesu Seeba wise.

Balumi 7

Shigemeng'hejo sha būtoolwa

1Nūūlū hamo shi badūgū bane mutamanile ī gīkī ī shilagīlo shikabizaga shinsugile ū munhū aho ataalī mpanga dūhū? Ū gwenūyū nalībawīla abo bashimanile ī shilagīlo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Īlī gīt'ūmo nkīma akabizaga atungilwe na shilagīlo sha kwikala na ngoshi aho ataalī mpanga, ū ngoshi ūlū ūlinda ūcha, ū nkīma ng'wenūyo wīngaga ū mu shilagīlo sha ngoshi wakwe.

3Alīyo ū ngoshi ūlū ataalī mpanga hūna ū nkīma ng'wenūyo ūneka, ūja ūūkatoolwa na ngosha ūngī, akwitanwa nshihani; ūlū ūcha ū ngoshi akūbiza watungūlagwa ū mu shilagīlo shenīsho, nūūlū akatoolwa na ngosha ūngī atūbiza nshihani.

4H'ūmo īlī nū kū bing'we badūgū bane; a bing'we muchile ū kū shilagīlo īkī mulī mu mīlī go ng'wa Kilisito, mubize ba ng'wa ūngī, ūyo akajūūchiwa kūfuma mu bafu; gīkī tūntwagīje matwajo Mulungu.

5Nguno aho twalī tūtaalī tūlondeela nhūngwa ja mīlī, ū kwikūmva kwa shibi ūko kwatūmamaga ū mu mibīlī yise kūlwa nguno ya shilagīlo, kwalītwagījaga matwajo ī licha.

6Alīyo ī haha tūtīmo ū mu shilagīlo, tūchile ū kū shikolo īsho shalī shitūtungile ī kale, tūdūle kūtūmama mu katongeelelwe kapya ka kūfuma kūlī Moyo, yaya a katongeelelwe a ka kale, a ka kūtongeelwa na wandīke.

Kūzwanjiwa būbi bo mu gatī

7Ī gīsī tūhaye ginehe hangī? Gīkī ī shilagīlo h'ī shibi? Na hado yaya! Nguno ūlū ni ītī mu nzīla ya shilagīlo ni natashimanile ī shibi; nū būbi wa kwikūmva ni natabūmanile ūlū ni shitī shilagīlo kūhaya gīkī, "Yaya ū kwikūmva."

8Alīyo ī shibi shikashitūmamīla ī shilagīlo, ū mulī nene shūtūūla būlī mbika ya kwikūmva; nguno ūlū gatīho malange ī shibi shichile.

9Nose hū kūhaya gīkī, naalī mpanga aho naalī natī ha sīlīlī ya malange; alīyo aho shiza shilagīlo, ī shibi shūpīmbūka,

10ū nene nūcha. Na lūūlū ī shilagīlo īsho shalī shiigelile kūnenhela būpanga, shūningīja mu kūcha ū nene.

11Nguno ī shibi shikapandīka ng'wanya gwa kūnilemba lemba mu nzīla ya shilagīlo, shūnibūlaga.

12Hūna lūūlū a malange galī meela, na gatūngīlīgije, hama gawiza; nī shilagīlo sheela na shitūngīlīgije, nīyo shawiza.

13Hū kūhaya gīkī ū mhayo gwawiza gūkabiza gwenha icha ū kūlī nene? Ītī gīko na hado yaya, alīyo ū mu kwiyoolecha gīkī ī shibi shilī shabūbi ng'hana, shikagūtūmamīla ū mhayo ū gwawiza, shūnenhela icha ū nene. Na lūūlū ū mu nzīla ya shilagīlo, ī shibi shūbonekana gīkī shilī shabūbi kūheeba!

14Nguno tūmanile gīkī a malange galī ga Kiimoyo, alīyo ū nene nalī wa nhūngwa ja kūlondeela mīlī; nagūjiwe kū būsese bo shibi, h'īsho shinisugile.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Nguno natagūmanaga ūyo nakagwītaga, nose natagwītaga ūyo natogilwe kūgwīta, alīyo ūyo nagūkolilwe h'ūyo nakagwītaga.

16Hūna lūūlū īkī nakagwītaga ūyo natagūtogilwe, ū mu gīko nakizunīlījaga na a malange, gīkī galī gawiza.

17Hū kūhaya natī nene ūyo nakīītaga, alīyo ī shibi īsho shikikalaga mulī nene!

18Nguno namanile gīkī ū mulī nene, ū mu būmunhū bone, būtikalaga mo wiza; īkī ū kūtogwa natogilwe, alīyo ū kwīta ū gwawiza nalemeelilwe.

19Nakalemeelagwa gete ū kwīta ī yawiza īyo nītogilwe, alīyo ī yabūbi īyo natītogagwa h'īyo nakīyītaga!

20Hūna lūūlū, ūlū nakagwītaga ū mhayo ūyo natagūtogilwe, numho natī nene ūyo nakīītaga; alīyo ī shibi īsho shikikalaga ū mulī nene.

21Nose nakūbonaga gīkī, ū mulī nene galīmo malange ayo gakūninhaga ng'hūmbū ja kwīta yawiza, alīyo būlīmo na būbi.

22Nguno ū mu gatī ya būmunhū bone, nagayegelile a malange ga ng'wa Mulungu.

23Kwike nakūbonaga! Malange gangī, nago galīho gishishinīkile ū mu mīlī gwane, gakwilwishaga na a malange ga mu maganiko gane, ganīīta kūbiza nsese kū malange ga shibi īsho shilīmo ū mu mīlī gwane

24Aga, nashila būlī! Nani akūniguna nagūpūlūgūke ū mīlī gwa kūcha gwenūyū?

25Alīyo ū Mulungu alūmve ū mulī Seeba wise Yesu Kilisito. Nguno ū būgima bo mhayo būlī gīkī, ū nene ū mu maganiko gane, nakagatūmamīlaga malange ga ng'wa Mulungu. Alīyo ū mu nhūngwa ja mīlī, nalī ha sīlīlī ya malange ga shibi!

Balumi 8

Moyo Ng'wela mu bazunya

1Ali lūūlū, ī haha gūtīho nsango ū kū banhū abo balī mulī Kilisito Yesu.

2Nguno ū mulī Kilisito Yesu, ī shilagīlo sha ng'wa Moyo shanitungūlile, shūnīnja ū mu shilagīlo sha shibi na kūcha.

3Īkī ū mhayo ūyo gwalī gūtadūlīkanile kwītwa mu nzīla ya shilagīlo, īsho shitī na nguzu kūlwa nguno ya būgokolo wa mīlī, ū Mulungu wagwītile aho wantūma ū Ng'wana wakwe kwiza, alī mu suso ya mīlī gwa shibi kūlwa nguno ya shibi; ū mu mīlī gwenūyo ūshinha nsango ī shibi.

4Ū mu bise yūshikīlījiwa īyo īgongilwe na būtūngīlīja bo mu shilagīlo, a bise abo tūtashimīzīlaga mu nhūngwa ja mīlī, abo tūkashimīzīlaga mu nhūngwa ja Kiimoyo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Nguno abo balī na kikalīle ka kūlondeela nhūngwa ja mīlī, bakadīlīlaga ya mīlī.
Alīyo abo balī na kikalīle ka kūlondeela nhūngwa ja Kiimoyo, bakadīlīlaga ya
ng'wa Moyo Ng'wela.

6Ī liganiko lya nhūngwa ja mīlī, lījīlīīlile mu kūcha, alīyo ī liganiko lya nhūngwa
ja kūfuma kūlī Moyo līkenhaga būpanga na mhola.

7Nguno ī liganiko lya nhūngwa ja mīlī līlī lya wanishi ū kūlī Mulungu, līti na
widohya ū kū shilagīlo sha ng'wa Mulungu; nīyo lītūdūla ū kwīta ī gīko na hado
yaya!

8Nose abo bakashimīzīlaga mu nhūngwa ja mīlī batūdūla ū kūnyeja ū Mulungu.

9Kwike a bing'we mutī ba nhūngwa ja mīlī, mulī ba nhūngwa ja ng'wa Moyo,
nguno ū Moyo wa ng'wa Mulungu akikalaga mu bing'we. Alīyo ūlū ose ose atī
nang'hwe ū Moyo wa ng'wa Kilisito, ū ng'wenūyo atī wakwe.

10Hūna lūūlū ū Kilisito ūlū alī mu bing'we, ū mīlī gwing'we gūchile kūlwa nguno
ya shibi, alīyo ū moyo gūlī mpanga kūlwa nguno ya būtūngīlīja.

11Nīyo ū Moyo wakwe ūyo akanjūūcha Kilisito kūfuma mu bafu ūlū wikala mo
ū mu bing'we, ūyo akanjūūcha Kilisito ng'wenūyo akwīyinha būpanga nī mibīlī
ying'we ī ya kūcha, mu nzīla ya ng'wa Moyo ūyo alī mu bing'we.

12Hūna lūūlū badūgū bane, tūlī na būgasa, gwike ītī kūlwa mīlī, gīkī twikale mu
nhūngwa ja mīlī.

13Nguno ūlū ng'wikala mu nhūngwa ja mīlī numho ng'wakūmbūla kūcha, alīyo
ūlū ng'ūshibūlaga ī shītīle sha mu mīlī kūlwa nguzu ja ng'wa Moyo, mukūbiza
bapanga.

14Nguno pye abo bakatongeelagwa na Moyo wa ng'wa Mulungu, balī baana ba
ng'wa Mulungu.

15Ūkī mutanukūlile moyo gwa būsese, gīkī mushoke hangī kwikala mu booba;
alīyo ng'wamalile kūng'wanukūla Moyo wa kūng'wīta kūbiza baana; ū mulī wei
tūkalīlaga "Aba," Baba.

16Ū wei ū Moyo akakaanīlaga hamò nī myoyo yise gīkī tūlī baana ba ng'wa
Mulungu.

17Nose ūlū tūlī baana, hū kūhaya tūlī bingīji, bingīji ū kūlī Mulungu, bingīji hamò
nang'hwe ū Kilisito; ūlū tūluhiwa hamò nang'hwe, gīkī nū kūgūngūhiwa
tūlagūngūhiwe hamò nang'hwe.

Ikūjo īlo līkūbiza ho

18Ū nene nakūbūbalaga ū būluhi w'ikanza lya haha gīkī būtigelile ū
kūgelanījiwa nī likūjo īlo līkoolechiwa kūlwa nguno yise.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Nīyo ī shiseeng'wa shilindanile mu kwisagīlwa kūtaale kūshisha līshike ī likanza lya koolechiwa a baana ba ng'wa Mulungu, bamanīke.

20Nguno ī shiseeng'wa shilī ha sīlīlī ya būsugi bo mihayo ītī na solobo, ītī kūlwa būtogwa washo, alīyo kūlwa nguno yakwe ūyo ashitūūlile a ha sīlīlī ya būsugi wenūbo, mu kwisagīlwa.

21Nī shiseeng'wa nasho shikūtungūlwa, shīnge ū mu būsese wa būkenaagūki, shingīle mu wiyabī w'ikūjo lya baana ba ng'wa Mulungu.

22Tūmanile gīkī pyī ī shiseeng'wa shikūgang'hīlaga na kūsaatwa hataale kūshisha nī haha yenīyī!

23Hama ītī gīko dūhū, alīyo na a bise abo tūlī na matwajo ga kwandya ga ng'wa Moyo, nise tūkūgang'hīlaga ū mu būmunhū wise ū bo mu gatī, nguno tūgūlindīīlile na ng'hūmbū nhaale ū mhayo gwa kwītwa a bise kūbiza baana, hū kūkomoolwa kwa mīlī gwise.

24Nguno tūpījiwe kūlwa kwisagīlwa; ī gīsī ū kwisagīlwa ūlū kwandya kūbonwa, angū numho kūtī kwisagīlwa, nguno ū munhū akūshiisagīlwa ginehe īsho alīshibona?

25Alīyo ūlū tūtūshibonaga īsho tūshiisagīlilwe, tūkūshilindīīla mu wiyūmīlīja būtaale.

26Nīyo hangī ū Moyo akatūgunanhaga ū mu būgokolo wise, nguno a bise tūtamanile ū kūlomba gīt'ūmo shitwigeleelilwe, alīyo ū Moyo akatūlombelaga wei ng'wenekīlī, nīyo mu būgang'hīji ūbo būtadūgije kūsomboolwa.

27Hama ū Ngīsīlīja wang'holò ja banhū alīmanile ī liganiko lya ng'wa Moyo, ūyo akabalombelaga a beela gīt'ūmo Mulungu atogelilwe.

28Tūmanile gīkī, ū kū banhū abo bantogilwe Mulungu, abo bitanwa mu kasolele kakwe, pyī ī shikolo shikatūmamaga mu būsangī būmò kūlwa kwenha yawiza.

29Nguno abo abamanile kūfuma kale hū bene abo abasolile kūfuma kale, gīkī babize mu suso ya Ng'wana wakwe; ū wei ū Ng'wana abize tangi mu badūgū bingī.

30Hama abo abasolile kūfuma kale hū bene abo abitanile; abo abitanile hū bene abo ababalīlile būtūngīlīja, abo ababalīlile būtūngīlīja hū bene abo abagūngūhije.

Būtogwa bo ng'wa Mulungu

31Nose tūhaye mhayo kī ū mu yose yenīyī? Ū Mulungu ūlū alī kū lwandī lwise, nani ūyo akūtūchaama?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

32Ūyo atangugīlile Ng'wana wakwe ng'wenekīlī gete, alīyo akamfunya kūlwa nguno yise pye a bose, akūleka ginehe ū kūtwinha dalali pyī ī shikolo hamò nang'hwe?

33Nani ūyo adūgije kūbabūūla a basolwa ba ng'wa Mulungu? Nguno ū Mulungu h'ūyo akūbabalīlaga būtūngīlīja!

34Al'ū wa kūbasola būbi nani? Ū Nombeji wise ū ng'wene alī kū nkono gwa būlyo gwa ng'wa Mulungu; h'ū Kilisito Yesu ūyo akacha, hama na kūtinda ho a henaho, ūjūūka!

35Nani ūyo adūgije kūtūlekanya nabo ū būtogwa bo ng'wa Kilisito? Hamo ūlū būluhi, nūūlū makoye, nūūlū kūzwangana, nūūlū nzala, nūūlū būzuuka, nūūlū nhabaala, nūūlū līlūshū?

36H'ūmo gwandīkīlilwe; gīkī, "Līīmi ji tūkūbūlagagwa kūlwa nguno yako, tūbalilwe gītī tūlī ng'holo ja kūsīnzwa!"

37Alīyo ū mu yose īyī tūlī batindi bataale, ū mulī we ūyo atūtogilwe.

38Nguno namanile hape gīkī, nūūlū kūcha, nūūlū būpanga, nūūlū bamalaika, nūūlū basugi, nūūlū īsho shilīho, nūūlū īsho shilabize ho, nūūlū mabūdūla;

39nūūlū mihayo ya higūlya no, nūūlū ya kū shimu, nūūlū shiseeng'wa shingī shose shose, shitīho īsho shidūgije kūtūlekanya nabo ū būtogwa bo ng'wa Mulungu, ūbo būlī mulī Kilisito Yesu Seeba wise.

Balumi 9

Baisilaeli basolwa ba ng'wa Mulungu

1Nalīhaya gwa ng'hana mulī Kilisito, natūlomalomaga; nū moyo gwane gūlīnikaanīla mulī Moyo Ng'wela,

2gīkī būlī lūshikū ū mung'holò yane nalī na būpīna, na kūsaatwa kūtaale no.

3Nguno ū nene ng'wenekīlī ni nilombela hambū hambū nūūlū kūzung'wa, nabize hanze ya ng'wa Kilisito kūlwa nguno ya baana ba ng'wise, a badūgū bane ū mu mīlī;

4h'a Baisilaeli, abo mhayo gwa kwītwa kūbiza baana gūlī gwabo, nī likūjo, nū būlagane, nū gwa kwinhwa shilagīlo, na a kalamīje ako kigeleelilwe, nī ya wisagījiwa; pyī ī yose yabo.

5Pye na a bakūlūgenji a basolwa balī babo, hama ū mu kabyalīlwe ka mīlī, nū Kilisito afumile mubo; ūyo alī Mulungu wa bose, na nkumīlījiwa wa shiku jose: Alichene.

6Kwike ahene ū mhayo gwa ng'wa Mulungu gūtachile mpandagīlo, nguno batī Baisilaeli pye abo bafumile mulī Isiraeli.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Nūūlū hangī ītī gīkī pye abo bafumile mu būbyīle wa ng'wa Abulahamu balī baana; nguno gūhayiwe gīkī, “Ū būbyīle wako būkwitanīlwa mulī Isaka.”

8A makūlū gaho galī gīkī, a baana ba mu mīlī batī baana ba ng'wa Mulungu, alīyo a baana ba kwisagījiwa h'abo babalīlilwe ū mu būbyīle.

9Nguno ū mhayo gwa wisagīja gūhayile gīkī, “Nakūshoka ikanza gītī lyenīlī, hūna ū Saala akūpandīka ng'wana.”

10Hama nīyo gūtī gīko dūhū, alīyo nū Lebeka nang'hwe akabūūcha nda ya kūfuma kūlī ngosha ūmò, ū sīswe nkūlū ū Isaka.

11A baana aho bataalī kūbyalwa, bataalī kwīta mhayo gose gose gwawiza nūūlū gwabūbi, yalī gīkī kashikīīle a kasolele ka būgabanhya bo ng'wa Mulungu;

12mhayo ūyo gūtalondeelaga shītīle, alīyo gūlīho kūlwakwe ū Nsoji. Hūna lūūlū ū Lebeka akawīlwa gīkī, “Ū ntaale akūntūmamīla ū ndo.”

13Gīt'ūmo gwandīkilwe gīkī, “Ū Yakobo nantogilwe, alīyo ū Esau nankolilwe.”

14Ī gīsī a henaho tūhaye ginehe ho? Gīkī ū Mulungu atī ntūngīlīja? Ītī gīko na hado yaya.

15Nguno nū kūlī Musa alīhaya gīkī, “Nakūnkūlīlwa ūyo nalankūlīlwe, na nakūnsaatwa ūyo nalansaatwe.”

16Nose ū mhayo gwenūyū gūtakūūbīlījaga gīkī ūyū nganja kūtinda, nūūlū gīkī hamo mpeeji no; ū goi gūlī mu kasolele ka ng'wa Mulungu, ūyo akachīlaga shigongo.

17Nguno ū mu shandīkwa akawīlwa ū Falao gīkī, “Ū bebe nakūtūūlile ho kūlwa nguno ya mhayo gwenūyū, gīkī nabooleche ū būdūla bone ū mulī bebe, na gīkī ī lina lyane līkumūchiwe hose pyī ū mu sī.”

18Hūna lūūlū akankūlīlagwa ūyo ūtogwa kūnkūlīlwa wei ng'wenekīlī, alīyo hangī akang'wītaga kūbiza ngūnu ūyo ūtogwa kūng'wīta kūbiza ngūnu.

Būpelanu bo ng'wa Mulungu na shigongo shakwe

19Namanile ūkūnibūja gīkī, “Hama nibūlī lūūlū ataalī ūsola banhū būbi, nani ūyo adūgije kūgūhangīja ūyo agūhelile?”

20Yaya ītūjaga gīko! Ū bebe ūlī munhū dūhū; ī gīsī ū bebe ūlī nani nose wandye kwishokeja na Mulungu? Ī shibūmva shishikile kūng'wīla ū mūmbi washo gīkī, “Nibūlī ūlīnibeeja gīko?”

21Angū, ū mūmbi atī na būdūla bo kūbūmba shiseme sh'ikūjo nūūlū sha gīko gīko dūhū, ū kwīngīīla ū ng'wibūmba ī līmò lyenīlo dūhū?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

22Nūūlū gūlīho mhayo kī ho, ūlū gīkī ū Mulungu walī atogilwe koolecha
būpelanu bokwe, nī gīkī adūgije kūbiza na wiyūmīlīja būtaale ū kū shiseme
sh'ipelanya, īsho ashibeegije kūlwa kūkenaagūlwa?

23Nūūlū hangī gūlīho mhayo kī ūlū ūbiza walī atogilwe koolecha būsabi w'ikūjo
lyakwe, ū kū shiseme sha kūchīlwa shigongo īsho shibeejiwe kūfuma kale na
kale kūlwa nguno y'ikūjo lyakwe?

24Ī shiseme shenīsho tūlī bise benekīlī, abo wamala kūtwitana; ītī ba kūfuma
mu Bayudaya dūhū, alīyo na a ba kūfuma mu mahanga gangī.

25Gīt'ūmo alīhayīla mulī Hosea gīkī, "Nakūbitana banhū bane abo batī banhū
bane, nū yūyo walī atī na wa kūntogwa nakūng'witana nganja.

26Nū kūko bawīlagwa gīkī, 'A bing'we mutī banhū bane,' bakwitanwa balī baana
ba ng'wa Mulungu mpanga."

27Ū Isaya nang'hwe alīlīla akūbahayaga a Baisilaeli gīkī, "Ū wingī wa Baisilaeli
nūūlū būkabiza būlī gītī maseni ga ha nyanza, nahene būkūpīla būshiigo wabo
dūhū!

28Nguno ū Seeba alībeeja mhayo ūyo akūgūshikīlīja wangū ū mu sī."

29Hama na hangī gīt'ūmo ū Isaya ng'wenūyo walī wahaya a ha wandījo gīkī, "Ūlū
ni atatūlekelile būshiigo ū Seeba wa mabita, ni twabiza gītī Sodoma, ni tūlī
bakūgelanījiwa na Gomola!"

Baisilaeli na Ng'hūlū Jawiza

30Ī gīsī lūūlū tūhaye ginehe? Gūlī gīkī, a banhū ba mahanga abo baalī
batabūkoobaga ū būtūngīlīja, ū būtūngīlīja baabūpandīkile; kwike būtūngīlīja
bo kūfuma mu kūzunya.

31Lelo a Baisilaeli abo bakūgemaga kūkooba būtūngīlīja bo kūfuma mu
shilagīlo, a bene baduumile ū kūshishikīlīja ī shilagīlo.

32Nibūlī? Īlī kūlwa nguno batūtūmamīlaga kūzunya, alīyo bakūgaganījaga
kūkooba mu nzīla ya shītwa; hūna lūūlū bipamile a h'iwe lya kwipamya.

33Īlī gīt'ūmo gwandīkilwe, "Managa gīkī, nalītūūla mu Sayuni iwe lya kwipamya;
shiganga sha kūgwisha, ūyo ūlīsanya atūding'wa minala."

Balumi 10

1Badūgū bane, ī ng'hūmbū jane ū mung'holò yane, nū būlombi ūbo
nakūnombaga ū Mulungu kūlwa nguno yabo būlī gīkī, bapījiwe.

2Nguno ū nene nalībakaanīla gīkī balī na būkalalwa būtaale ū kūnkooba ū
Mulungu, kwike ītī mu witegeleja!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Batabūmanile ū būtūngīlīja bo ng'wa Mulungu, bakūkoobaga kwīmīīla ha
būtūngīlīja wabo boi benekīlī; balemile ū kwidohya gīkī babize ha sīlīlī ya
būtūngīlīja bo ng'wa Mulungu.

4Alīyo ū Kilisito h'ūyo alī būkalīkījo bo shilagīlo, ībize būlī ng'wene ūyo alī na
kūzunya adūle kūbalīlwa būtūngīlīja.

Būpīji kū banhū bose

5Nīyo ū Musa ayandīkile ī mihayo ya būtūngīlīja bo kūfuma mu shilagīlo;
ahayile gīkī, "Ū munhū wa kwīyīta ī yenīyī akūbiza mpanga muyo."

6Alīyo ū mhayo ūyo gūfumile mu būtūngīlīja kūlwa kūzunya gūlīyomba gīkī,
"Ūtizūhaya ū mung'holò yako, 'Nani akūlinha ū ng'wigūlū?'" (Hū kūhaya
kūjūng'wenha mu sī ū Kilisito).

7"Nūūlū, 'Nani akwika kūlimu?'" (Hū kūhaya akanjūūche ū Kilisito kūfuma mu
bafu).

8Nose ī gete gūlīyomba ginehe? "Ū mhayo gūlī hihī nang'ho, nīyo gūlī mu nomo
na mung'holò yako." Hū gwene ū mhayo gwa kūzunya ūyo tūkūgūlomeelaga.

9Nguno ūlū ūnkaanīla Kilisito na nomo gwako, na ūzunya ū mung'holò yako gīkī
ū Mulungu akanjūūcha kūfuma mu bafu, ūkūpīla.

10Ū munhū akūbalīlwa būtūngīlīja kūlwa kūzunya ū mung'holò yakwe, na
akūpījiwa kūlwa kūkaanīla na nomo gokwe.

11Īkī ī shandīkwa shihayile gīkī, "Būlī ng'wene ūyo ūnzunya atūding'wa minala."

12Būtīho būsolanhyiwa a ha gatī ya Bayudaya na a mahanga a gangī, ū wei alī
Seeba wa bose, nsabi kū bose abo bakanīlīīlaga.

13"Nguno būlī ng'wene ūyo ūlīlīlīīla ī lina lya ng'wa Seeba akūpījiwa."

14Ī gīsī lūūlū, badūgije kūnīlīīla ginehe ūyo batanzunije? Nūūlū badūgije
kūnzunya ginehe ūyo bataalī kwigwa ng'hūlū jakwe? Na hangī badūgije kwigwa
ginehe ūlū batalomeelilwe?

15Na bakūlomeela ginehe ūlū batatūmilwe? H'ūmo gwandīkīlilwe; gīkī, "Galī
masoga shido a magūlū ga balomeeji ba Ng'hūlū Jawiza!"

16Alīyo h'ītī gīkī a bose bajizunije ī Ng'hūlū Jawiza; nguno ū Isaya alīhaya gīkī,
"Seeba nani ūyo ayīzunije īyo tūkwīlomeelaga?"

17H'ūmo īlī, ū kūzunya gūkafumaga mu kwigwa, ū kwigwa nako gūkafumaga
mu mhayo go ng'wa Kilisito.

18Alīyo leki nabūje; Angū, bataalī ū kwigwa? Bigwa no nīyo, "Ī lilaka lyabo
līsambaalile hose pyī ū mu sī; nī mihayo yabo īshikile kū būgelelo bo sī."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Nūūlū hamo shi nahaye gīkī, a Baisilaeli batamanile? Alīyo ī soolo ya mhayo ū
Musa alīhaya gīkī, “Nakūmudimya wilu kūlw'ihanga īlo līti ihanga; na
nakūmupelanya kūlw'ihanga īlo līti na witegeleja.”

20Nū Isaya nang'hwe alīhaya mu būgimu; gīkī, “Baanipandīkile abo baalī
batūnikoobaga, naabonekanile ū kū banhū abo baalī batūnikoobaga.”

21Lelo ū kū Baisilaeli, alīhaya gīkī, “Nakūdīlaga līīmi ji nambile makono gane
kūbitana banhū bashitiigwa na bahalalī!”

Balumi 11

Būshiigo wa Baisilaeli

1Kolaga hamo nahaye gīkī ū Mulungu wabaponya gete a banhū bakwe? Gūtī
gīko na hado yaya! Manīlagi dūhū ī gīkī, ū nene ūyū nalī Ng'wisiraeli, wa būbyīle
bo ng'wa Abulahamu, mu lūganda lo ng'wa Benjamini.

2Ū Mulungu atabaponije na hado yaya a banhū bakwe abo abamanile kūfuma
kale. Nūūlū hamo mutamanile ūmo shandīkwa shilīng'hayīla Eliya, aho
wanombaga Mulungu alībahaya Baisilaeli; gīkī,

3“Seeba baabamalile kūbabūlaga a bahangi bako, nī myalīlo yako bīkambagūla,
nene dūhū iyene naasaagile; nīyo nū nene balībūkooba ū būpanga bone!”

4Ī lishosho lya kūfuma ng'wigūlū līkang'wizīīla līlīhaya ginehe? “Nalī na banhū
bane shihūmbī mpungatī nisaagīja, abo bataalī kūntugīja mazwi Baali!”

5H'ūmo īlī nū ng'wikanza īlī, būlīho būshiigo ūbo būsolilwe kūlwa shigongo.

6Nose ūlū īlī kūlwa shigongo, hū kūhaya shitīho shītwa ho a henaho, nguno
numho ī shigongo shitūbiza shigongo hangī.

7Numho lūūlū hū kūhaya ginehe ho? Gūlī gīkī, īsho bakakoya koyaga
kūshikooba na būkalalwa a Baisilaeli, bataalī ū kūshipandīka. Alīyo a basolwa
bashipandīka, lelo a bangī būgūna.

8Gīt'ūmo gwandīkilwe gīkī, “Ū Mulungu wabinha moyo gwa būhūūlū hūūlū, na
miso gatadūgije kūbona, na matū gatadūgije kwigwa nūūlū hado, kūshisha lelo
īyī!”

9Nū Daūdi alīhaya gīkī, “Leka ī shilīwa shabo shibize lūtu, shibagwashe; shibize
mheela yabo na shibipamye!

10Na a miso gabo gabbokule batizūbona, nī migongo yabo bagung'humiwe
ilalī!”

Kūpījiwa kwa banhū ba mahanga

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Nūūlū hamo nahaye gīkī bagwa ilalī, batūbūūka hangī? Gūtī gīko na hado yaya! Alīyo ū būhūbi wabo būkenheleja ū būpīji būshike kū banhū ba mahanga, hūna ū mu mhayo gwenūyū a boi babize na wilu.

12Ī gīsī ū būkenaagūji wabo ūlū wabiza būsabi kū ba mu sī, nū būlemehazu wabo wabiza būsabi kū mahanga, al'ū wiza wa kūshikanyiwa kwabo lūūlū ahene būkūshika ginehe!

13A bing'we ning'we banhū ba mahanga leki namuwīle, ū nene īkī nalī ntūng'wa kūlwa nguno ya banhū ba mahanga, nagūyegelile ū nīmo gwane.

14Natogilwe babize na wilu a banhū b'ihanga lyane ū mu mīlī, ūlū yūdūlīka bamò babo bapīle mu gīko.

15Nguno ū kūponyiwa kwabo ūlū kūlenheleja kwegelejiwa kwa banhū ba mu sī; al'ū kwanukūlwa kwabo lūūlū ū kwene kūkūbiza kī, ūlū ītī būpanga kūfuma mu bafu?

16Īkī a matwajo ga wandījo ūlū galī meela, numho galī meela pye na a gangī, nū nji ūlū gūlī ng'wela, na a matambī gakūbiza meela.

17Alīyo ūlū matambī gangī gakabbutwa gīnjiwa ho, hūna ū bebe ūyo walī nzeituni gwa mu mapoolu wiza ūdimanījiwa hoi, nang'ho wandya kong'heela būnooli hamò nago a matambī a gangī kūfuma ū mu nji gwa nzeituni,

18hū kūhaya ūtikumīlījage kūnū ūkūgadalahaga a matambī genayo. Nguno ū mu kwikumīlīja kwako shiigelile wizūkwe gīkī ūtī bebe ūyo ūgūbūkije ū nji; ū nji hū gūkūbūkije ū bebe.

19Ū bebe ūshikile nūūlū kūhaya gīkī, “A bana matambī benabo bakīnjiwa nūtūūlwa ho nene!”

20Na ng'hana ūlītūngīlīja, alīyo gakīnjiwa ho kūlwa būtūzunya; ū bebe nang'ho wīmīīlile ho kūlwa kūzunya, hūna lūūlū ogohaga; ūtizigīmba gīmba.

21Nguno ū Mulungu ūlū atagalekile a matambī a gaho na kale, nū bebe atūkūleka ho!

22Ū mu mhayo gwenūyo shibonage ī shigongo sha ng'wa Mulungu, nū būkalī bokwe; ū kū bagwile nkalī no. Alīyo ū kūlī bebe, ū Mulungu alī na shigongo, ūlū ūlembeela mo ū mu shigongo shenīsho. Nguno ūlū ītī chene nū bebe ūkūbbutwa ūponyiwe!

23Na a babo ūlū bīnga ū mu būtūzunya wabo bakūshoshiwa, bize badimanījiwe hangī; nguno ū Mulungu adūgije ū kūbashosha ho hangī.

24Manīlaga dūhū gīkī, ū bebe ūkabbutwa kūfuma ha nzeituni gwa kū mapoolu, ūdimanījiwa ha nzeituni gwa kūlīng'wa, gūbiza gwītwa mhayo ūyo gūtī gwaho

© 2015 Bible Society of Tanzania.

na kale; hū kūhaya ū kū boi gūlī nogu no ū gwa kūdimanījiwa hangī a ha nzeituni gwabo na kale!

Kūshoshiwa kwa Baisilaeli

25Nguno badūgū bane gūlīho mhayo gwa mbisīla, ūyo natatogilwe muleke ū kūgūmana, nose ng'wikale mukwikumīlījaga. Balīho Baisilaeli bamò bagūnu, nīyo bakwikala gīko kūshisha līng'we ī lisaabu lya banhū ba mahanga a bingīji.

26Hūna na a Baisilaeli a bose bakūpījiwa, gīt'ūmo gwandīkilwe gīkī, "Nkomooji akūfuma Sayuni, akūng'wīngīja ū Yakobo ū būgomi bokwe.

27Ū wenūbū hū būlagane bone nabo, ūlū nūbīngīja ī shibi shabo."

28Ū mu kajīle ka Ng'hūlū Jawiza, balī banishi kūlwa nguno ying'we, alīyo ū kū mhayo gwa būsolwa, balī baganja kūlwa nguno ya bakūlūgenji.

29Nguno ū Mulungu atī na magalū galū ū mu kinhīle nū mu nhūmamīle yakwe.

30Īlī gīt'ūmo ng'walī bashitiigwa ū kūlī Mulungu a bing'we ī kale; alīyo ī haha mukūchīlagwa shigongo, kūlwa būshitiigwa wabo.

31H'ūmo gūlī nū kū bene ī haha, nabo balī bashitiigwa kūlwa nguno ying'we, gīkī nabo babize ba kūchīlwa shigongo, gīt'ūmo bing'we mukūchīlagwa shigongo.

32Nguno ū Mulungu abatūūlile pye a banhū ha sīlīlī ya būshitiigwa, ooleche gīkī alī nchīīji wa shigongo kū banhū bose.

33Ee, būshimu wa būsabi bo masala ga ng'wa Mulungu na witegeleja bokwe; a kalamulīle kakwe katī ka kūbonwa, nī nzīla jakwe jikīlile kamanīlwe!

34"Nguno nani ūyo walī alīmanile Ī liganiko lya ng'wa Seeba? Nūūlū nani ūyo walī nganikīji wakwe?

35Nani ūyo wang'winha shikolo, gīkī igeleelilwe ashokejiwe nang'hwe?"

36Nguno pyī ī shose shifumile kūlī wei, shilīho kūlwa nguno yakwe, nīyo shilī shakwe. Ikūjo lībize lyakwe shiku jose: Alichene!

Balumi 12

Kashimīzīle ka bazunya

1Ali lūūlū badūgū bane, nalīng'wikūmbīlīja kūlwa shigongo sha ng'wa Mulungu; gīkī, ifunyagi ī mibīlī ying'we ībize shitambo shipanga na sheela sha kūnyeja Mulungu, hū kene a kalamīje king'we ako kigeleelilwe.

2Yaya ū kūlondeela nhūngwa ja mu sī, alīyo galūchiagwi; a maganiko ging'we gītwe kūbiza mapya. Mudūle kwīyitegeleja īyo ayītogilwe ū Mulungu; ī yawiza na ya kūyeja, hangī ītī na shisembo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Nguno ū nene ninhwa būdūla kūlwa kūchīlwa shigongo; na lūūlū nalīng'hūgūla būlī ūmò wing'we gīkī, yaya ū kūbiza na maganiko ga kwigūngūhya kūtinda ūmo īng'wigeleelilwe kwiyiganikīla, alīyo ng'wiganika mu widohya, gīt'ūmo Mulungu angelekelile kūzunya būlī ng'wene.

4Īkī īlī gīt'ūmo tūlī na mabudīka mingī mu mīlī gūmò, hama pye a mabudīka genayo gatī na nīmo gwa mbika īmò dūhū;

5H'ūmo īlī nū kū bise abo tūlī bingī; ū mulī Kilisito tūlī mīlī gūmò, būlī ng'wene alī ūmò wa biye.

6Nguno tūlī na shakwinhwa sha wikīla kīle, būlī ng'wene na kwīlūkīlwa kwakwe; ū wa būhangi ni ahangage gīt'ūmo kūzunya kwakwe kūlī.

7Nūūlū ni būgunanhi abize mo ū mu būgunanhi, ū nangi mu būlangi;

8nū nganikīji abize mu būganikīji, ū ng'winhi inhe mu kwifunya, ū ntongeeji atongeele mu būtūngīlīja, nū nchīīji wa shigongo nang'hwe īīte mu būyegi.

Shilagīlo sha kūbatongeela bazunya

9Ū būtogwa būbize būtī na wibeeleja, bogohagi ū būsoso, mudimane na yawiza.

10Itogagwi mu būtogwa bo nyadūgū, būlī munhū ankūje ng'wiye tame.

11Hama yaya ū kwinogolelwa ū mu kūbiza bagoogo, ntūmamīlagi ū Seeba na moyo gwa būkalalwa.

12Yegelagi ū mu kwisagīlwa kwing'we, bizagi biyūmīlīja nūūlū mulī mu kūluhiwa, lombagi gwa gwa gwa mu būkomeezu.

13Ng'ūbagunanha a beela, bizagi biza ng'holò.

14Abo bakūmuluhyaga ng'ūbalombela lubango, lombelagi lubango yaya ū kūzuma.

15Yegagi nabo abo bakūyegaga, abo bakūlīlaga līlagi nabo.

16Igwīndanyagi ū mu kikalīle, yaya ū kwikala ng'wiganika mihayo mitaale, alīyo ng'wīdīlīla nī mido mido; nū kwikumīlīja yaya.

17Na hangī yaya nūūlū kūshosha yabūbi kūlwa yabūbi; ng'ūbīītīla yawiza pye a banhū.

18Ūlū yūdūlīkana a bing'we koobagi kūbiza mu mhola nabo pye a banhū.

19Yaya ū kwimalīla shiilī a bing'we batogwa, alīyo lekanagi nabo ū būpelanu, nguno yandīkilwe gīkī, "Ū kūmala shiilī gūlī nīmo gwane, nene nakūlīpa," alīhaya Seeba.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Alīyo ūlū ng'wanishi wako atuubile ng'winhage shilīwa, nūūlū akolilwe nota ng'winhage minzī ang'we; nguno ū mu kwīta gīko ūkūbiza ūlīntūūlīla makala ga moto a ha ntwe gokwe.

21Yaya ū kūheewa na būbi, alīyo būheebagi ū būbi mu yawiza.

Balumi 13

Kwidohya kū basugi ba sī

1Būlī munhū shing'wigeleelilwe kwidohya ū kū basugi ba sī, nguno būtīho būsugi ūlū ītī mu kahelele ka ng'wa Mulungu, nū būbo būlīho nabo būtūūlilwe na Mulungu.

2Nose ūyo akūgomelaga būsugi, ū ng'wenūyo akūgūgomelaga mhayo go ng'wa Mulungu; hama abo bakagomaga bakiyenhelejaga boi benekīlī kūgwa mu nsango.

3Nguno a basugi batī na lyogohya kū shītwa shawiza, alīyo kū mihayo yabūbi; ūtogilwe kūleka kūng'ogoha nsugi? Beejaga yawiza akūkūkumīlīja.

4Nguno ū wei alī ntūmami o ng'wa Mulungu kūlwa nguno yako, ū mu shītwa ī shawiza. Alīyo ūlū ūlī ng'wīti wa mihayo yabūbi, ogohaga; atadimile lūshū dalali. Ū wei ntūmami wa ng'wa Mulungu, maji wa shiilī kūlwa kūng'winha nsango ūyo alī na shītīle shabūbi.

5Hūna lūūlū, shiigelile kwidohya; ītī kūlwa nguno ya kogoha nsango dūhū, alīyo nū mu moyo mubize na wiyangūji wela.

6H'ī nguno yene mukatobaga na goodi, nguno a boi balī batūmami bakomeezu ba ng'wa Mulungu, pye a makanza bakagwītaga mu būkomeezu ū nīmo gwenūyo.

7Ng'ūbinha pye a banhū īyo yigelile kūbinha; ū wa goodi goodi, ū wa mheela mheela, ūyo igelile kogohwa ng'ogohagi, nū yūyo igeleelilwe ikūjo nkūjagi.

Kwitogwa nyadūgū

8Yaya ū kūbiza na būgasa na munhū ose ose, ūlū ītī kwitogwa dūhū; nguno ūyo antogilwe ng'wiye, ū ng'wenūyo nshikīlīja wa shilagīlo.

9Īkī ūmo gūhayīlilwe gīkī, "Yaya ū kūshihya, Yaya ū kūbūlaga, Yaya ū kwiba, Yaya ū kwikūmva;" nūūlū shūbiza shilīho na shilagīlo shingī, pyī ī shose shikūbanījiwe mu mhayo ūyo gūhayile gīkī, "Ntogagwe nzenganwa ng'wiyo gīt'ūmo witogelilwe bebe ng'wenekīlī."

10Ū būtogwa būtīko kūng'wītīla yabūbi ū nzenganwa; hū kūhaya ū būtogwa būlī būshikanu wa shilagīlo.

Lūshikū lo ng'wa Seeba lūlī hihī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Hama ūlū mulīīta ī gīko managi gīkī ī haha tūlī ng'wikanza lya kūmisha kwīnga mu tūlo, na kūbūūka; nguno ī haha ū būpīji wise būlī hihī kūtinda aho tūkandīja kūzunya.

12Bojaga ū būjikū, būlī hihī kwangalūka, na lūūlū tūshiponyagi ī shītīle sha mu giiti twitunge shilanga sha līīmi.

13Tūshimīzagi gīt'ūmo shiigeleelilwe mu kashimīzīle k'ikanza lya līīmi, ītī mu būlaku nūūlū būng'wi, ītī mu būjingi nūūlū kwikūmva kwabūbi, ītī mu wilemeelwa nūūlū wilu.

14Alīyo nzwalagi Seeba Yesu Kilisito; yaya ū kwikala ng'wiganika kwīta īyo īfumile mu kwikūmva kwa mīlī.

Balumi 14

Yaya ū kwisola būbi

1Ū ngokolo mu kūzunya ng'wanukūlagi, kwike ītī mu kūnamula a maganiko gakwe.

2Nguno hamo ūngī adūgije kūbiza akalyaga būlī shikolo ū mu kūzunya kwakwe, alīyo ūngī akalyaga makūbī dūhū īkī ngokolo.

3Ūyo akalyaga yaya ū kūndalaha ūyo atalyaga, nū yūyo atalyaga yaya ū kūnamula ūyo akalyaga, nguno ū Mulungu ang'wanukūlile.

4Ū bebe ūlī nani nose ūkūnamulaga ntūmami o ng'wa munhū ūngī? Ū wei akwīmīīla, nūūlū akūgwa kū būtongi bo ng'wa ise būgonzo; na ng'hana akwīmīīla dūhū, nguno ū Seeba adūgije kūng'wīmīlīja.

5Alīho munhū ūngī akūgije lūshikū lūlebe kūtinda lūngī, alīyo alīho ūngī ajibalile pyī ī shikū gīkī jilenganīlile; nose ībeelelile būlī munhū abize nshikanu ū mu maganiko gakwe.

6Ūyo akalonjaga mihayo ya shikū akīītaga gīko kūlwa ng'wa Seeba, nū yūyo akalyaga nang'hwe akalyaga kūlwa ng'wa Seeba, īkī akanūmbaga Mulungu; pyī nū yūyo atalyaga, nang'hwe atalyaga kūlwa ng'wa Seeba īkī akanūmbaga Mulungu.

7Nguno atīho nūūlū ūmò wise ūyo alī mpanga kūlwakwe wei ng'wenekīlī, nūūlū atīho wa kūcha kūlwakwe wei ng'wenekīlī.

8Nose hū kūhaya ūlū tūlī bapanga, tūlī bapanga kūlwa ng'wa Seeba, nūūlū tūcha nahene numho tūlīcha kūlwa ng'wa Seeba. Hūna lūūlū, tūlī ba ng'wa Seeba nūūlū tūkabiza tūlī bapanga, nūūlū tūcha.

9H'ī nguno yene ū Kilisito akacha hangī ūjūūka, gīkī abize Seeba wabo a bafu na a bapanga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10Ali lūūlū nibūlī ū bebe ūkūnamulaga ū ndūgūyo? Nūūlū nibūlī ūkūndalahaga ū ndūgūyo? Nguno pye a bose tūkwīmīīla kū būtongi w'isumbī lya ng'wa Mulungu lya kūlamulīla.

11Gwandīkilwe gīkī, 'Gīt'ūmo nalī mpanga;' alīhaya Seeba, 'Būlī izwi līkūnitugīja nene, na būlī lūlīmi lūkwibūūla hape kūlī Mulungu.'"

12Hū kūhaya būlī ūmò wise akwibūūla wei ng'wenekīlī, ū kūlī Mulungu.

Kwilang'hana na mihayo ya kwipamya banhū

13Nose tūtikalagi twilamula bise bike; alīyo ni yabeelela kūbiza na būlamuji bo kūleka kūchaamīka sha kūng'wipamya nūūlū kūngwisha ndūgūyo.

14Namanile gete, hama nīyo nalī na witegeleja gīkī ū mulī Seeba Yesu, shitīho shose shose īsho shilī shabūbi shoi shenekīlī dūhū. Alīyo ū kūlī munhū ūyo akūshibalaga gīkī shilī shabūbi, numho ng'hana shilī shabūbi ū kūlī we.

15Hūna lūūlū ūlū ūmpīnīhaja ndūgūyo kūlwa nguno ya shilīwa, numho ūtūshimīzīlaga ū mu būtongwa; ūtizūnkenaagūla kūlwa shilīwa shako ū munhū ūyo akachīlīlwa na Kilisito.

16Yaya ū kūwenheleja kūsondagūlwa ū wiza wing'we.

17Nguno ū būtemi bo ng'wa Mulungu būtī mihayo ya shilīwa na būng'wi, alīyo būtūngīlīja na mhola na būyegi mulī Moyo Ng'wela.

18Ūyo akantūmamīlaga Kilisito mu gīko akanyejaga ū Mulungu, na a banhū bakizunīlījaga nang'hwe.

19Hūna lūūlū, tūlondeelagi mihayo ya mhola na kwizenga būlī munhū na biye;

20yaya ū kūgūkenaagūla ū nīmo go ng'wa Mulungu kūlwa nguno ya shilīwa. Na ng'hana pyī īsho shikalyiagwa shilī shawiza, alīyo shilī shabūbi ū kūlī munhū ūyo shikūng'wipamya ūlū ūshilya.

21Īlī chiza ū kūleka nūūlū kūlya nyama, nūūlū kūng'wa mvinya, nūūlū ni shikolo shingī īsho shishikile kūng'wipamya ndūgūyo.

22Ū kūzunya kwako ūko ūlī nako, bizaga nako bebe ng'wenekīlī kū būtongi bo ng'wa Mulungu. Alī na lubango ūyo atibalīla būbi ū mu mihayo īyo ayanukūlile gīkī īlī yawiza.

23Alīyo akūbalīlwa nsango ū wa kūlya mu kūsusanya, īkī atūlyaga mu kūsanya; nguno būlī mhayo ūyo gūtūfuma mu kūsanya shilī shibi.

Balumi 15

Yejaga biyo kūtinda kwiyeja bebe ng'wenekīlī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Ali lūūlū, a bise abo tūlī na nguzu shitwigeleelilwe kūbūbūūcha ū būgokolo wa bagokolo, ītī kwiyeja bise benekīlī dūhū.

2Būlī ūmò wise īīte yawiza kūlī nzenganwa ng'wiye, kūlwa kūnyeja na kūnzenga.

3Nguno nū Kilisito nang'hwe atīītile mhayo gwa kwiyeja wei ng'wenekīlī, alīyo gīt'ūmo gwandīkilwe gīkī, "Ī shidūki īsho wadūkagūlagwa bebe, shanigwīlaga nene."

4Nguno būlī yene īyo yandīkilwe kūfuma kale, yandīkilwe kūlwa kūtūlanga, gīkī tūbize biyūmīlīja, na banhū ba kwisagīlwa kūlwa kūlūngūjiwa na shandīkwa.

5Ū Mulungu ūyo alī ng'wiyūmīlīja na nūngūja, leki ang'winhe kwidīlīla būlī ng'wene na biye gīt'ūmo shing'wigeleelilwe ū mulī Kilisito Yesu.

6Mudūle kūbiza na widomanīja, hama na long'we īmò; munkūje Mulungu ūyo alī Ise wa ng'wa Seeba wise Yesu Kilisito.

Kwīta yawiza kū banhū bose

7Hūna lūūlū ng'wiyanukūla bing'we kū bing'we, gīt'ūmo nū Kilisito atwanukūlile, kūlwa ikūjo lya ng'wa Mulungu.

8Nguno nalīmuwīla gīkī, ū Kilisito akabiza ntūmami kūlwa Bayudaya, ayooleche ī ng'hana ya ng'wa Mulungu, na kwīshikīlīja īyo walī wabisagīja bakūlūgenji.

9Na kūlwa gīkī a banhū ba mahanga nabo bankumīlīje ū Mulungu, kūlwa nguno ya shigongo shakwe, gīt'ūmo gwandīkilwe gīkī, "Hūna lūūlū, nakūkūkumīlīja kū mahanga, na nakūlīkumīlīja ī lina lyako."

10Na hangī alīhaya gīkī, "Bing'we banhū ba mahanga, yegagi hamò nabo a banhū bakwe."

11Hama hangī gīkī, "Banhū ba mahanga gose, nkumīlījagi ū Seeba; leka bankumīlīje we pye a banhū."

12Na hangī ū Isaya alīhaya gīkī, "Gūkūbiza ho Nji go ng'wa Yese, hū ng'wene akwīmīīla kūlwa kūsuga mahanga, a mahanga gakūbiza na kwisagīlwa mulī we."

13Ali lūūlū, ū Mulungu wa kwisagīlwa, leka ang'winhe būyegi bo mbika jose, hamò na mhola ū mu kūzunya; ū kwisagīlwa kwing'we kongeje kūkwīla kūlwa būdūla bo ng'wa Moyo Ng'wela.

Nīmo go ng'wa Paulo gīt'ūmo gūlī

14Nīyo hangī badūgū bane, ū nene ng'wenekīlī namanile hape gīkī, a bing'we mulī nayo mingī ī yawiza. Hama nīyo īkī mulī bitegeleja mu mihayo ya mbika jose, mudūgije nū kwihūgūla bing'we kū bing'we.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Kwike ahene ī yīngī nang'wandīkīlaga mu būgimu būtaale, gītī kūng'wizūkīja
kūlwa shigongo sha ng'wa Mulungu īsho ninhwa.

16Nguno nakīītwa kūbiza ntūmami wa ng'wa Kilisito Yesu kūlwa banhū ba
mahanga; nīmo gwa būgabīji bo kūfunya shitambo sha Ng'hūlū Jawiza ja ng'wa
Mulungu, gīkī a banhū ba mahanga banukūlwe, babize shitambo sheela kūlwa
kwejiwa na Moyo Ng'wela.

17Na lūūlū, ū mulī Kilisito Yesu nalī nayo ī ya kwikumīlīgīja ū mu nīmo go ng'wa
Mulungu.

18Kwike natūgima kūhaya shose shose, ūlū ītī īsho akūbeejaga dūhū ū Kilisito
kūbītīla mulī nene, ū mu nīmo gwa kūbagunanha a banhū ba mahanga kūbiza
bigwi, ībize mu kasomboolele, nūūlū mu katūmamīle;

19nūūlū mu būdūla bo koolecha shimanīkījo na mihayo ya kūkumya mu nguzu
ja ng'wa Moyo. H'ūmo nīītīlile; naajisambaagije hose pyī ī Ng'hūlū Jawiza ja
ng'wa Kilisito, kwandīja Yelusalemu kūjūshika Ilūlīko.

20Nakūgemaga no no no kūjilomeela ī Ng'hūlū Jawiza ūko Kilisito ataalī
kūhayiwa, natizūbiza wa kūja nakūzengaga higūlya ya nsingi ūyo gwamala
kūtūūlwa na munhū ūngī.

21Alīyo gīt'ūmo gwandīkilwe gīkī, "Abo bataalī kūwīlwa mhola jakwe bakūbona,
na a babo bataalī kwigwa bakwitegeleja."

Iganiko lya ng'wa Paulo kūja Lumi

22H'ī nguno yene nakūchaamagwa būlī makanza ūlū nahaya kwiza ū kū
bing'we.

23Kwike ī haha natī na ng'wanya hangī ū gwa kwikala ī mhandī ja kūūnū. Hūna
lūūlū īkī yakwīlaga ī myaka nalī na ng'hūmbū ja kwiza ūko mulī,

24ūlū nalabūūke kūja Spania nakwiza koi; nguno nalī na kwisagīlwa kūbīta ūko
mulī ū mu lūgendo lwane namubone. Nakūlenda ning'we kakanza, ū būsabi
wing'we būnilishe ho hado, hama mulanigunanhe nū kūshikīīla ko.

25Alīyo ī haha nalīja Yelusalemu tame, kūbatwalīla beela shiigunanhīlo.

26Bana Makedonia na bana Akaya bakabona ībeelelile kūsooga shikolo kūlwa
nguno ya beela a bahabī, abo balī Yelusalemu.

27Na ng'hana bakabeeja ū kūbona gīko, nguno ī chene balī na būgasa ū kūbo, īkī
a banhū ba mahanga ūlū bakasangīla ū mu mihayo yabo ī ya Kiimoyo, hū
kūhaya nabo balī na būgasa bo kūsangīla nabo ī shiigunanhīlo sha mu mīlī.

28Na lūūlū, ūlū nalagūmale ū nīmo gwenūyo, nabize naamana hape gīkī
bashanukūla ī shikolo shenīsho, nakūbūūka ū lūgendo lwa kūja ī Spania, nabīte
koi ū kū bing'we.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

29Hama namanile gīkī ūlū nalize ūko mulī, nakūbiza nalī mu būshikanu bose wa lubango ja ng'wa Kilisito.

30Nose ī haha badūgū bane, nalīng'wikūmbīlīja mulī Seeba wise Yesu Kilisito, na mu būtogwa bo ng'wa Moyo, gīkī mukomeele kūlomba hamò nane, ng'ūnilombela ū kūlī Mulungu.

31Napījiwe ū kū banhū ba Būyudaya abo bataalī kūzunya, nū nīmo gwane ū kū bana Yelusalemu balagwanukūle a beela.

32Hama ūlū nūshika ū kū bing'we, nalalende ning'we mu kwifuula na būyegi kūlwa būtogwa bo ng'wa Mulungu.

33Hūna lūūlū ū Mulungu wa mhola abize hamò ning'we bose. Alichene!

Balumi 16

Kūbagīsha badūgū bamò na bamò

1Ali lūūlū, ūūyo kūko ilūmbū lise Foibe naamutūmīla, nang'hwe ngunanhi wa mu kanisa ya Kenkilia.

2Ūkūbeelela mung'wanukūle mulī Seeba, gīt'ūmo ībigeleelilwe beela; īmīīlagi hamò nang'hwe mungunanhe mu būlī mhayo ūyo alamulombe, nguno ū wei nang'hani wa banhū bingī; nū nene nalī ūmò wabo.

3Bagīshagi a ba Piliska nū Akula, a benabo batūmami bichane mulī Kilisito Yesu.

4A banhū benabo bakeega būpanga wabo kūlwa nguno ya būpanga bone. Nakūbalūmbaga no; nīyo ītī nene dūhū, alīyo nī kanisa ī jose ī ja banhū ba mahanga.

5Īgīshagi nī kanisa īyo īlī mu kaya yabo. Ngīshagi nū Epaineto ū ntogwa wane; ū ng'wenūyo al'itwajo lya kwandya kūlwa ng'wa Kilisito ū mu Asia.

6Ngīshagi nū Malia, ūyo walī ngunanhi wing'we ntaale;

7Bagīshagi na a badūgū bane a ba Andiloniko nū Yunia, abo baalī batungwa bichane. A benabo bamanīkile ū kū batūng'wa, hama nīyo batongi ū kūlī nene ū kūbiza mo ū mulī Kilisito.

8Ngīshagi nū ntogwa wane mulī Seeba ū Ampuliato;

9nū ntūmami ng'wichiswi mulī Kilisito ū Ubano ngīshagi, pyī nū ntogwa wane ū Staku.

10Nū Apele ū nkumūku kūlwa wishigwa mulī Kilisito, nang'hwe ngīshagi; bagīshagi a ba mu kaya ya ng'wa Alistobulo.

11Nū ndūgū wane ū Helodiona ngīshagi; bagīshagi na a ba mu kaya ya ng'wa Nakiso abo balī mulī Seeba.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Bagīshagi na a bashīke a bagagaja mu nīmo go ng'wa Seeba, a ba Tilufina nū Tilufosa; nū Pelesisi ngīshagi, nang'hwe nshīke ntūmami ntaale wa nīmo go ng'wa Seeba.

13Ngīshagi ū Lufo, ū nsolwa mulī Seeba, nū nina, ūyo nū nene alī mayū.

14Bagīshagi a ba Asinkilito, Fulegoni, Helime, Patuloba, Helima, pye na a badūgū abo bakikalaga hamò nabo.

15Bagīshagi na a ba Filologo nū Yulia, nū Nelea nū ilūmbūye, nū Olimpa, pye na a beela abo bakikalaga hamò nabo.

16Igīshagi mu kwibbipa kwela. Pyī ī kanisa ja ng'wa Kilisito jilīmugīsha.

Būganikīji bo kūmalīja

17Bing'we badūgū bane, nalīng'wikūmbīlīja mubakangūke a bandya ba mihayo ya wilemeelwa; abo bakūtūūlaga sha kwipamya mu malange ayo ng'wamala kwilanga; lekanagi nabo a balī gīko.

18Nguno a banhū gītī benabo batantūmamīlaga Seeba wise Kilisito, bakatūmamīlaga nda jabo dūhū. Balemba lembi bang'holò ja banhū bawiza, kūlwa kalūngalūngīle kabo kakondooku ka kūlaalīkīja!

19Alīyo a bing'we ī haha ū wigwi wing'we būkumūkile kū banhū bose; nose nalī na būyegi kūlwa nguno ying'we, kwike natogilwe mubize bangū ū kū yawiza, alīyo ū kū yabūbi mubonekane mulī bachilū chilū.

20Nang'hwe ū Mulungu wa mhola akūng'wangūhīla, antobagūlīle kū sīlīlī ya mhambala jing'we ū Shetani. Shigongo sha ng'wa Seeba wise Yesu Kilisito shibize hamò ning'we. Alichene.

Kūgīsha kwa biye ba ng'wa Paulo

21Ū ntūmami ng'wichane ū Timotheo alīmugīsha, na a badūgū bane a ba Luka nū Yasoni nū Sopatilo.

22Nū nene Talitio ūyo nalī ng'wandīki wayo ī nyalūba yenīyī nalīmugīsha mulī Seeba.

23Na Gayo, ūyo nalī ha ng'wakwe nang'hwe alīmugīsha, nīyo h'ūyo anilang'hanile; hama hū nang'hani wayo nī kanisa ī yose. Na Elasto, ū nang'hani wa hela ja mu nzengo, nang'hwe alīmugīsha, hamò na ndūgū Kwalito.

[24Shigongo sha ng'wa Seeba wise Yesu Kilisito shibize hamò ning'we pye a bose, Alichene.]

Ikūjo kūlī Mulungu

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Ali lūūlū, kūlī we ūyo adūgije kūmuguzuhya mu nzīla ya Ng'hūlū Jawiza ījo ninhwa nene, na būlomeeji ūbo Yesu Kilisito akūlomeelagwa, ūmo īloolekeja mihayo ya mbisīla īyo yalī ībisilwe makanza malīhu,

26alīyo ī haha yafumbūlilwe; hama īkoolechiagwa mu nzīla ya shandīkwa sha bahangi gīt'ūmo alagīlile Mulungu wa shiku jose, gīkī pye a mahanga galangwe, gazunye gabize miigwi.

27Kūlī Mulungu ūmò we wike wa masala, lībize ikūjo lya shiku jose mulī Yesu Kilisito: Alichene.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1 Bakolinto

1 Bakolinto 1

Kūgīsha na kūlūmba

1Nene Paulo, ūyo nakitanwa kūbiza ntūng'wa wa ng'wa Kilisito Yesu, kūlwa
būtogwa bo ng'wa Mulungu; na ndūgū wise Sostene.

2Kū kanisa ya ng'wa Mulungu īyo īlī Kolinto, banhū abo beejiwa mulī Kilisito
Yesu, bitanwa kūbiza beela; na a bose abo bakūlitanaga lina lya ng'wa Seeba
wise Yesu Kilisito, ūyo alī Seeba wabo na wise.

3Shigongo na mhola shibize hamò ning'we kūfuma kūlī Mulungu Sīswe, na kūlī
Seeba wise Yesu Kilisito.

4Nakūnūmbaga ū Mulungu wane gwa gwa gwa kūlwa nguno ying'we, kūlwa
shigongo īsho wang'winha mulī Kilisito Yesu.

5Nguno ū mulī we mulī na būsabi būtaale, ū mu kalūngalūngīle nū mu
witegeleja bose,

6gīt'ūmo būkaanīji bo ng'wa Kilisito bomalile koolechiwa mu bing'we.

7Nguno mutī na būgehelwa mu shakwinhwa shose shose aho mutaalī
mulīlindīīlile ī likanza lya koolechiwa kwa ng'wa Seeba wise Yesu Kilisito.

8Nīyo h'ūyo akūmuhandatīja kūshisha kū būkalīkījo, mubize mutī na shilingo ū
mu lūshikū lo ng'wa Seeba wise Yesu Kilisito.

9Ū Mulungu ng'wene nsanyiwa, ūyo wang'witana a bing'we kwingīla mu
būsangī wa Ng'wana wakwe Yesu Kilisito Seeba wise.

Būgabanīki mu kanisa

10Bing'we badūgū bane, nalīng'wikūmbīlīja mu lina lya ng'wa Seeba wise Yesu
Kilisito, gīkī mubize na widomanīja ū mu kalūngalūngīle. Yaya ū kūbiza na
būgabanīki ū mu bing'we! Ni ībizage ho gwīnda ū mu maganiko ging'we nū mu
kalomanīle king'we.

11Nguno badūgū bane, ū nene naamanyiwe na banhū ba ha ng'wa Kuloe gīkī,
būlīho wilemeelwa ū mu bing'we.

12Ūyo nalīgūhaya gūlī gīkī, būlī ng'wene ū mu bing'we akūhayaga, ūyū gīkī, "Ū
nene nalī o ng'wa Paulo," na ūngī, "Ū nene nalī o ng'wa Apolo," na ūngī hangī,
"Nalī o ng'wa Kefa," hama na ūngī hangī gīkī, "Ū nene nalī o ng'wa Kilisito!"

13Bing'we, ū Kilisito wagabanīkile? Ū Paulo akakong'wa ha nsalaba kūlwa
nguno ying'we? Nūūlū mukabatīījiwa mu lina lya ng'wa Paulo?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Nalī na būyegi nguno natamatīīgije nūūlū ūmò wing'we, ūlū atī Kilisipo na Gayo dūhū.

15Hūna lūūlū munhū ose ose atīko kūhaya gīkī mukabatīījiwa mu lina lyane.

16Na bangī abo nakababatīīja baalī ba mu kaya ya ng'wa Stefana; natamanile ūlū balīho na bangī ba kūkīla a ha benabo abo nababatīīja.

17Nguno ū Kilisito atanitūmile ū nene kūja nūbatīīja, alīyo kūja nūlomeela Ng'hūlū Jawiza; nīyo hangī ītī mu mihayo ya masala sala, gūtizūsūūkīlījiwa ū nsalaba go ng'wa Kilisito.

Būdūla bo ng'wa Mulungu na masala gakwe

18Īkī ū mhayo gwa nsalaba gūlī gwa būchilū chilū ū kū banhū abo bajile mu kūyagala, alīyo ū kū bise abo tūlī bapījiwa, būlī būdūla bo ng'wa Mulungu.

19Nguno yandīkilwe gīkī, “Nakūgakenaagūla a masala ga ba masala, nū witegeleja wa bitegeleja.”

20Ali lūūlū, alī halī ū wa masala? Alī halī ū nangi? Alī halī ū ng'halalī ū mu shikū īji? Angū, ū Mulungu atagagalūkije a masala ga mu sī kūbiza būchilū chilū?

21Nguno a ba mu sī balemeelilwe ū kūng'witegeleja na masala gabo ū Mulungu ū mu masala gakwe, īkī ū wei ū Mulungu gūkanyeja gwa kūbūtūmamīla ū būchilū chilū ūbo būkūlomeelagwa kūbapīja abo bakūzunyaga.

22Alīyo a Bayudaya bagongile shimanīkījo, a Bayunani bachooji ba masala.

23Kwike a bise tūkūnomeelaga Kilisito ūyo akakong'wa ha nsalaba, mhayo ūyo gūkūbipamyaga a Bayudaya, hama ū kū banhū ba mahanga gūlī gwa būchilū chilū.

24Alīyo ū kū basolwa, ni babizage Bayudaya nūūlū Bayunani, ū Kilisito alī būdūla bo ng'wa Mulungu na masala ga ng'wa Mulungu.

25Nguno ū būchilū chilū bo ng'wa Mulungu, būlī na masala kūtinda a masala ga banhū, nū būgokolo bo ng'wa Mulungu nabo būlī na nguzu kūtinda ī nguzu ja banhū.

26A bing'we badūgū bane mumanile gīkī, aho mulitanwa baalī batī bingī ū mu bing'we a ba masala ga mu mīlī, na a ba būdūla baalī batī bingī, pye na a babo bigelile kūkūjiwa nabo baalī batī bingī.

27Alīyo ū Mulungu abasolile a bachilū chilū ba mu sī, gīkī abadimye minala a ba masala, nī shikolo ī shigokolo ū mu sī nasho shilī shisolwa shakwe, gīkī ashidimye minala ī sha nguzu.

28Na hangī ū Mulungu ashisolile ī shikolo sha mu sī ī shigokolo, nī shisho shidalahilwe, īsho shitīho; gīkī ashidimye minala īsho shilīho.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

29Ū mu gīko atūdūla kwilonga ose ose wa kwikumīlīja a ū kūlī Mulungu.

30Hūna lūūlū a bing'we mulī bakwe ū mulī Kilisito Yesu, ūyo kūlwa nguno yise wītwa kūbiza masala ga kūfuma kūlī Mulungu, hamò na būtūngīlīja na wela na būkomooji;

31Ībize gīt'ūmo gwandīkilwe gīkī, "Ū ng'wikumīlīja, ni ikumīlījage mulī Seeba."

1 Bakolinto 2

Kūlomeela ya ng'wa Kilisito

1Hūna lūūlū badūgū bane, ū nene aho nakiza ū kū bing'we gīkī namulomeele ī mbisīla ya mhayo go ng'wa Mulungu, natizile kūyomba ning'we mu kalūngalūngīle ka kūgaliila galiila, mu nyasala sala.

2Nguno naalī namala kwizunīlīja nūgūsha, gīkī natizūmana mhayo nūūlū gūmò ū mu bing'we ūlū atī Yesu Kilisito kwike, nīyo mu kūkong'wa kwakwe ha nsalaba.

3Aho naalī hamò ning'we, naalī mu būgokolo na booba, na kūdetema kūtaale.

4Hama pyī ū būsombooji nū būlomeeji wane, walī būtī mu mihayo ya masala ga kūduta banhū; alīyo mu koolecha katūmamīle ka ng'wa Moyo, na mu būdūla.

5Nguno naalī natogilwe ū kūzunya kwing'we kūsendamīle būdūla bo ng'wa Mulungu, ītī masala ga banhū.

Koolekejiwa na Moyo o ng'wa Mulungu

6Na ng'hana ī chene ū kū banhū abo bakomeelile, tūkūlūngalūngaga ya masala; kwike gatī masala ga ng'wikanza īlī, nūūlū gatī ga basugi ba ng'wikanza īlī, abo balījīlīīla mu kūshila.

7Alīyo tūkūlūngalūngaga mu masala ga ng'wa Mulungu mbisīla īyo ībisilwe; īyo kūfuma kale kūko ikanza lītaalī kūshika, ū Mulungu walī ayītūūlile ho kūlwa nguno y'ikūjo lise.

8Ī mbisīla yenīyo, atīho nūūlū ūmò ū mu basugi ba ng'wikanza īlī ūyo ayīmanile, nguno ūlū ni bīmanile ni batankomile ha nsalaba ū Seeba w'ikūjo.

9Alīyo īlī gīt'ūmo gwandīkilwe; gīkī, "Mihayo īyo liso lītaalī kwībona, nūūlū gūtū gūtaalī kwīyigwa; na ītaalī nūūlū kwingīla mu moyo go ng'wa munhū; mihayo īyo Mulungu abalonja longegije abo bantogilwe we."

10Kwike ū Mulungu watūkundūlīlile a bise mu nzīla ya ng'wa Moyo wakwe; īkī ū Moyo akagīsīlījaga pyī ī yose ūmo īgelelile, pyī nī mihayo ya ng'wa Mulungu īyo yibisile.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Angū, alīho nani ū mu banhū ūyo ashikile kūmana mihayo ya ng'wa munhū
ūlū ītī moyo gokwe dūhū ū munhū ng'wenūyo? H'ūmo īlī nū mu mihayo ya
ng'wa Mulungu, atīho ūyo ayīmanile ūlū atī Moyo wa ng'wa Mulungu gwike.

12Alīyo a bise tūtanukūlile moyo gwa mu sī, twang'wanukūla Moyo wa kūfuma
kūlī Mulungu; tūbize na būdūla bo kūshiitegeleja ī shakwinha īsho Mulungu
akūtwinhaga.

13Ūyo tūkwīsomboolaga ītī mu mihayo ya kūlangwa mu masala ga banhū, alīyo
ya kūlangwa na Moyo; ī yoi īlī ya Kiimoyo, na tūkūyideedeng'hanyaga mu
Kiimoyo.

14Kwike ū munhū wa nhūngwa ja mu sī, atīko ū kwīyanukūla ī mihayo ya ng'wa
Moyo wa ng'wa Mulungu. Nguno ū kūlī wei īlī ya būchilū chilū dūhū, na hangī
atīko ū kwīmana; nguno ī yoi īkitegelejiagwa mu Kiimoyo dūhū.

15Nīyo ū munhū ūyo akatongeelagwa na Moyo, adūgije kwīyitegeleja pyī ī
mihayo, alīyo ū wei atīko kwitegelejiwa na ose ose.

16Nguno nani ūyo alīmanile ī liganiko lya ng'wa Seeba, gīkī adūle kūnanga?
Alīyo a bise tūlī nalyo ī liganiko lya ng'wa Kilisito.

1 Bakolinto 3

Būsangī mu kūntūmamīla Mulungu

1Hūna lūūlū badūgū bane, ū nene nakalemeelwa ū kūmusomboolela gītī banhū
ba nhūngwa ja Kiimoyo, nūgelela kūmusomboolela gītī banhū ba nhūngwa ja
mīlī dūhū; gītī banīgīnī ū mulī Kilisito.

2Nakang'winha mabeele, ītī shilīwa shitimbu yaya; nguno ī shene ng'walī
mutaalī ū kūdūla ū kūshilya, hama nīyo nī haha mutaalī ū kūshidūla.

3Nguno mutaalī ba nhūngwa ja mīlī; ī gīsī ūlū būlīho wilu na wilemeelwa ū mu
bing'we, numho mutī ba nhūngwa ja mīlī, gīt'ūmo balī banhū bangī dūhū?

4Nguno ūlū būlī ng'wene akūhayaga gīkī, "Ū nene nalī wa ng'wa Paulo," na ūngī,
"Ū nene nalī wa ng'wa Apolo;" angū, numho mutī banhū ba nhūngwa ja mīlī ī
gīko?

5Ī gīsī ū Apolo ni nani, nū Paulo nang'hwe nani? Tūhaya a benabo batūmami
dūhū abo mukazunya mu nzīla yabo, nīyo būlī ng'wene alī na kinhīlwe kakwe
kūfuma kūlī Seeba?

6Ū nene nakahamba, ū Apolo wiza kwitīīla minzī, alīyo ū Mulungu hū ng'wene
ūyo akajikūjaga ī mbīyū.

7Hū kūhaya ū ng'hambi nū ng'witīīji wa minzī, batī na gwabo ūlū atī Mulungu,
ūyo akakūjaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Nguno ū ng'hambi nū ng'witīīji batikīlile; būlī ng'wene akwanukūla mheela yakwe gīt'ūmo galī a matwajo gakwe.

9Hūna lūūlū, a bise tūlī batūmami biye ba ng'wa Mulungu, a bing'we mulī ngūnda gokwe; mulī nzenga ya ng'wa Mulungu.

10Ū nene ū mu būdūla bo kinhīlwe ako Mulungu anigabīlile gītī ntaale wa bazengi, nakatūūla nsingi; alīyo ūngī akūzengaga a higūlya yago; nose hū kūhaya būlī ng'wene ūyo akūzengaga a higūlya yago ni ilang'hanage.

11Nguno atīho nūūlū ūmò ūyo adūgije kūtūūla nsingi gūngī, kūleka ūyo gūtūūlilwe ho na kale; ū nsingi gwenūyo ng'wene Yesu Kilisito.

12Hūna lūūlū, ūlū ose ose ūzengela zahabu a ha nsingi gwenūyo, nūūlū feza, nūūlū mawe ga mpango, nūūlū mitī, nūūlū mbelele, nūūlū maswa;

13būlī ng'wene gūkūmanīka ū nīmo gokwe. Nguno ū lūshikū lwenūlo lūkūgoolecha hape, īkī lūkūbiza lo moto. Ū moto hū gwene ūyo gūkoolecha ūmo gūlī gete būlī nīmo go ng'wa munhū.

14Munhū ose ose ūlū gūpūlūgūka ū nīmo ūyo alasangwe wagūzengela ho, akwanukūla mheela.

15Alīyo ose ose ūyo nīmo gokwe gūkūnogotela akūbiza wajimīīja, ahene ū wei akūpīla; kwike gītī bo kūpūlūgūka kūfuma mu moto!

16Bing'we, mutamanile gīkī mulī hekalu ya ng'wa Mulungu, nī gīkī ū Moyo wa ng'wa Mulungu akikalaga mu bing'we?

17Ose ose ūyo wīkenaagūla ī hekalu ya ng'wa Mulungu, nang'hwe ū Mulungu akūnkenaagūla ū munhū ng'wenūyo, nguno ī hekalu ya ng'wa Mulungu īlī neela; h'a bing'we.

18Atizigela munhū wa kwilemba ng'wenekīlī; ūlū alīho ose ose mu bing'we ūyo akibonaga gīkī alī na masala ū mu shikū īji, ni ibalage kūbiza nchilū chilū, h'abize na masala.

19Nguno a masala ga mu sī galī būchilū chilū ū kūlī Mulungu; gīt'ūmo gwandīkilwe gīkī, "Ū wei akabagwashaga a ba masala mu masala gabo;"

20na hangī gīkī, "Ū Seeba agamanile a maganiko ga ba masala, gīkī gatikīlile na gūdūhū."

21Nose hū kūhaya gīkī, munhū ose ose atizikumīlīja kūlwa banhū, nguno pyī ī shikolo shilī shing'we;

22abize Paulo, nūūlū Apolo, nūūlū Kefa, nūūlū sī, nūūlū būpanga. Pyī nī licha, nī shisho shilīho ī haha, nī shisho shikūbiza ho ū mu shikū ja kū būtongi; shose pye shilī shing'we.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Hama a bing'we mulī ba ng'wa Kilisito, ū Kilisito nang'hwe wa ng'wa Mulungu.

1 Bakolinto 4

Nīmo gwa būtūng'wa

1Na lūūlū ū mu yenīyī, būlī munhū ni atūbalage a bise gīkī tūlī batūmami ba ng'wa Kilisito, na babilisīlwa ba mbisīla ja mihayo ya ng'wa Mulungu.

2Ūyo gūgongilwe ho a henaho gūlī gīkī, būlī milisīlwa abize nsanyiwa.

3A bing'we nūūlū mukanisola būbi ū nene, nūūlū banhū bangī bose bose būnilamula, ū gwenūyo gūlī mhayo ndo no; ū nene ng'wenekīlī natīko kwisola būbi.

4Nguno natabūmanile ū būbi ūbo nalī nabo; alīyo nahene h'ītī gīkī nakūbalīlwa būtūngīlīja kūlwa mhayo gwenūyo, nguno ū namuji wane ng'wene Seeba.

5Nose hū kūhaya mutalamulage mihayo yose yose aho lītaalī ū kūng'wa ī likanza, kūshisha ize ū Seeba ūyo akwītendegesa ha ng'wape pyī īyo yibisile mu giiti, na a maganiko ga myoyo agooleche hape; hūna ū būkumīlījiwa wa būlī munhū būkūfuma kūlī Mulungu.

6Ali lūūlū badūgū bane, ū mu mihayo yenīyo nitūūlaga ho nene na Apolo kūbiza shigemelo kūlwa kūmulanga, gīkī ū mu kiganikīle king'we ng'ooye ū kwīkīlanhya īyo yandīkilwe, pyī nū kwikumīlīja kūlwa munhū ūyū, lelo ū ūngī ng'wene ng'wandalaha!

7Ī gīsī ū bebe wikīlile mu ginehe nabo a bangī? Nūūlū kī īsho ūtanukūlile ū bebe? Na lūūlū īkī nang'ho ūlī ng'wanukūji dūhū, nibūlī ūkūdoosaga, gītī gīkī ū bebe ūtī ng'wanukūji!

8Ī haha a bing'we ng'wapandīkile ī sha kūng'wigela, ng'wasabile, ng'wabizile batemi nūūlū aho tūtī hamò ning'we; na ng'hana temagi na a bise tūteme hamò ning'we.

9Nguno naliganika gīkī ū Mulungu atūtūūlile ho a bise batūng'wa, gīkī tūbize ba kūmalīja ū mu banhū abo basolilwe kūlwa kūbūlagwa. Tūlībiza gītī shiiloleelo ū mu sī, ū kū bamalaika nū kū banhū.

10A bise tūlī bachilū chilū kūlwa ng'wa Kilisito; lelo a bing'we mulī na masala ū mulī Kilisito, a bise tūlī bagokolo, a bing'we mulī na nguzu; a bing'we mukūkumīlījiagwa, alīyo a bise tūkūdalahagwa.

11Kūshisha ikanza īlī a bise tūkūkoyiagwa būtuubu na nota na būzuuka; tūkūjaga tūkundugwa būlī kwene, tūtī na nzengo gwa kwikala.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Tūkūluha luhaga kūtūmama na makono gise benekīlī; ūlū twadūkwa tūkūlombelaga lubango, nū mu kūluhiwa nū ng'wene tūkwiyūmīlījaga.

13Nūūlū twasondagūlwa tūkūshoshaga mu būlyehu; kūshisha haha tūkūbonagwa gītī tūlī mapalala ga mu sī; gītī būsoso wa būsoso bose!

14Natūng'wandīkīlaga ī yenīyī gīkī namudimye minala, alīyo nalīmuganikīla gītī baana bane batogwa.

15Īkī nūūlū ni ng'wabiza na balangi bingī na ginehe ū mulī Kilisito, alīyo nahene mutī na basīng'we bingī, nguno naamubyala nene ū mulī Kilisito Yesu, mu nzīla ya Ng'hūlū Jawiza.

16Hūna lūūlū nalīng'wikūmbīlīja mubize balondeeji bane.

17Ū Timotheo ū ng'witūnja wane ntogwa, na munhū nsanyiwa mulī Seeba, nalīntūma ize ūko mulī kūlwa nguno ya kūng'wizūkīja ī nzīla jane ū mulī Kilisito Yesu, nū mumo nakūjaga nūlangīla ū mu kanisa pyī ī jose.

18Kwike bamò bing'we bandije kwigīmba gīmba gītī gīkī natizaga ko ū nene!

19Alīyo ū Seeba ūlū ūtogwa nakwiza, nababone ūmo bakūhayīlaga a bigīmba gīmbi benabo; nū būdūla wabo nabūbone.

20Nguno ū būtemi bo ng'wa Mulungu būtī mu mihayo dūhū, alīyo būlī mu būdūla.

21Ī gīsī ni gūlī ginehe ūyo mugūtogilwe? Namusange koi bo milang'ha, nūūlū nize mu būtogwa na moyo mpolo?

1 Bakolinto 5

Ūyo atatogilwe kūlekana na shibi

1Hangī gwakumūkile na gwa gīkī būlīho būjingi ū mu bing'we; nīyo būjingi ūbo būtīmo nūūlū ū mu banhū abo bataamanile Mulungu, gīkī munhū kūnsola nina ng'wīnga!

2Nibūlī mukwikumīlījaga, aho yalī īng'wigeleelilwe kūpīnīhala, na kūnkīndīka ū munhū ūyo wagwītile ū mhayo gwenūyo?

3Ū nene ng'hana ī chene ū mu mīlī natī hamò ning'we ū kwenūko, alīyo ū mu moyo nalī hamò ning'we; hūna lūūlū ū munhū ūyo wagwītile ū mhayo gwenūyo naamalile kūnamula gītī gīkī nalī hamò ning'we.

4Ū mhayo gwenūyo gwigasījagi hamò mu lina lya ng'wa Seeba Yesu, nū nene nakūbiza ning'we ū mu moyo, nū būdūla bo ng'wa Seeba wise ū Yesu.

5Ū munhū ūyo alī gīko ntūūlagi kūlī Shetani, gūkenaagūlwe ū mīlī gwa shibi, ū moyo gūlapījiwe ū mu lūshikū lo ng'wa Seeba.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Ū wikumīlīja wing'we būtī būsoga; mutamanile gīkī ī shibimbya nūūlū
shikabiza shigehu na ginehe shikadudumyaga būsu h'ūmo būkwīlīle ūlū
shūlubanījiwa mo?

7Shīnjagi ī shibimbya sha kale, mubize būsu būpya būlubilwe, ūbo būtaalī
kūduduma. Nguno ū Kilisito, ūyo alī pasaka yise wamalile kūfunyiwa kūbiza
shitambo.

8Hūna lūūlū tūshiyegelagi ī shigukulu; kwike ītī mu shibimbya sha kale, nūūlū
sha būkenaagūji na būbi; alīyo mu būtūbiza na shibimbya, mu ng'hana na mu
būtūngīlīja.

9Naalī nang'wandīkīlile nyalūba ya kūmuwīla gīkī, yaya ū kūbiza na būsangī
nabo a bajingi.

10Natamuwīlile mihayo ya bajingi ba mu sī, nūūlū bikūmvi, nūūlū banyeecha,
nūūlū balamya ba shiikolile; nguno ūlū ng'wīta gīko, numho a bing'we
īkūng'wigeleelwa kūsaama ū mu sī!

11Alīyo ī haha nalīng'wandīkīla gīkī, yaya ū kūbiza na būsangī na munhū ose ose
ūyo akwitanagwa ndūgū, alīyo ū kūnū njingi, nūūlū ng'wikūmvi, nūūlū namya
wa shiikolile. Nūūlū akabiza ndūkani, nūūlū nkolwa walwa, pyī nūūlū nyeecha,
ū munhū ūyo alī gīko, yaya nūūlū kūlya nang'hwe!

12Ī gīsī ū nene nalī na nguno kī nago ū mhayo gwa kūbalamula abo balī hanze?
Alīyo a bing'we, ītang'wigeleelilwe ū kūbalamula abo balī mu kaya?

13Nguno abo balī hanze akūbalamula Mulungu, a bing'we nsūngūlagi ū wabūbi
mung'wīnje ū mu bing'we.

1 Bakolinto 6

Kūlamulwa na banhū abo batī bazunya

1Bing'we, ni ginehe ūlū ūmò wing'we alī na wilemeelwa na ng'wiye
mukūgimaga kūjūlamulwa kū mabanza ga banhū abo batī batūngīlīja, mutūjaga
kūlamulwa kū būtongi wa beela?

2Mutamanile gīkī a beela bakūbalamula a banhū ba mu sī? Hūna lūūlū īkī
mukūbiza balamuji babo a banhū ba mu sī, angū, mutigeleelilwe ū kwīlola ī
mihayo ī mido mido?

3Mutamanile gīkī na a bamalaika tūkūbalamula? Sumva na mihayo ya mu
būpanga ūbū dūhū!

4Hama nibūlī mukūbatūūlaga banhū abo batī na gwabo ū mu kanisa gīkī babize
balamuji bayo ī mihayo yenīyo?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Leki namuwīle gwa kūmudimya minala, hū kūhaya gīkī atīho nūūlū ūmò ū mu bing'we ūyo alī na masala ga kūdūla kwīyitegeleja īyo īkūnkoyaga munhū na ndūgūye;

6nose munhū akwitwalaga na ndūgūye kūjūlamulwa, nīyo hangī kū būtongi bo banhū abo batī bazunya?

7Hama nīyo ū mhayo gwa kwishisha kū mabanza gwenūyū, gūloolecha gīkī būlīho būgehelwa būtaale ū mu bing'we! Nibūlī mutūzunyaga hambū hambū nūūlū kwītīlwa ī yabūbi; nūūlū ni kūnyeekejiwa?

8A ha ng'wanya gwaho a bing'we benekīlī hū mukūbīītīlaga yabūbi a banhū, na kūbanyeekeja, nīyo abo mukūbīītīlaga ī yenīyo balī badūgū mulī Seeba!

9Mutamanile gīkī abo batī batūngīlīja batingīla ū mu būtemi bo ng'wa Mulungu? Yaya ū kūlemva lemva; a bajingi na a balamya ba mashikolo, na a bashihani, na a bagosha abo bakiyītaga kūbiza gītī bakīma, na a babo bakīītīlaga bagosha bichabo mihayo ya minala;

10na a biibi, na a bikūmvi, na a bakolwa walwa, na a badūkani, na a banyeecha, batingīla ū mu būtemi bo ng'wa Mulungu.

11Nū mu bing'we bamò bing'we ng'walī gīko, alīyo mukoojiwa, ng'wejiwa, ng'ūbalīlwa būtūngīlīja mu lina lya ng'wa Seeba Yesu Kilisito, na mulī Moyo wa ng'wa Mulungu wise.

Nkūjagi Mulungu ū mu bing'we

12"Ū kūlī nene pyī ī shikolo shizunīlīgije," alīyo h'ītī gīkī pyī shilī na solobo. "Na ng'hana ū kūlī nene pyī ī shose shizunīlīgije," alīyo shitīko kūnisuga nūūlū shimò shaho.

13"Ī shilīwa shilīho kūlwa kūja mu nda, nī nda īlīho kūlwa shilīwa," alīyo ū Mulungu akūshīnja pyī būbīlī washo. Ū mīlī gūtīho kūlwa būjingi, gūlīho kūlwa ng'wa Seeba; hūna ū wei alī Seeba wago ū mīlī.

14Ū Mulungu ūyo akanjūūcha Seeba, na a bise akūtūjūūcha gīko, kūlwa būdūla bokwe.

15Mutamanile gīkī ī mibīlī ying'we īlī mabudīka ga mīlī go ng'wa Kilisito? Hama ni ginehe nose nīnje mīlī go ng'wa Kilisito naje nakagūdimanīje ha gwa ng'wa malahya? Yaya gete ī gīko!

16Nūūlū hamo mutamanile gīkī ūyo ūdimana na malahya babizaga mīlī gūmò? Nguno gūhayiwe gīkī, "A babīlī bakūbiza mīlī gūmò."

17Alīyo ūyo ūdimana na Seeba, ū ng'wenūyo wabizaga ūmò nang'hwe ū mu moyo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Bing'we, būpeelagi ū būjingi; shibi shose shose īsho munhū wīta shilī hanze
ya mīlī gokwe, alīyo ūlū wīta būjingi, aliyītīla shibi mu mīlī gokwe wei
ng'wenekīlī.

19Mutamanile gīkī ū mīlī gwing'we gūlī hekalu ya ng'wa Moyo Ng'wela, ūyo
mung'wanukūlile kūfuma kūlī Mulungu gīkī ikale mu bing'we? A bing'we mutī
sabo ying'we ya benekīlī.

20Nguno mugūlilwe na mpango ntaale; na lūūlū nkūjagi Mulungu ū mu mibīlī
ying'we.

1 Bakolinto 7

Mihayo ya batooleke

1Ali lūūlū ū mu mihayo īyo ng'wanandīkīlile, īlī hambū hambū ū munhū
atizūtoola nūūlū kūtoolwa.

2Alīyo kūlwa nguno ya kogoha būjingi, būlī ngosha ni abizage na nke wakwe
ng'wenekīlī, na a bakīma gīko; nabo būlī ng'wene abize na ngoshi wakwe
ng'wenekīlī.

3Ū ngosha ang'wītīle ū nke gīt'ūmo shiigelile; nū nkīma ang'wītīle chene ū
ngoshi wakwe.

4Ū nkīma atī na būsugi ū kū mīlī gokwe, alīyo ngoshi; nū ngosha atī na būsugi ū
kū mīlī gokwe, alīyo nke.

5Yaya ū kwilemeja, numho ūlū mu kwizunīlīja makanza malebe dūhū, gīkī
mupandīke ng'wanya gwa kūlomba mu būlembeezu; alīyo ishokelagi hangī, ū
Shetani atizūmugema kūlwa kūlemeelwa kwilang'hana kwing'we.

6Ū mhayo gwenūyū nalīgūhaya mu būganikīji, ītī gītī shilagīlo.

7Ahene ni nayega a banhū pye a bose ūlū ni babiza gīt'ūmo nalī ū nene; kwike
būlī munhū alī na kinhīlwe kakwe wei ng'wenekīlī kūfuma kūlī Mulungu; ūyū
kinhīlwe aka, nū yūyo kinhīlwe ako.

8Alīyo ū kū banhū abo batī batooleke na a bachīlwa, a bene īkūbeelela ūlū
būbiza gīt'ūmo nalī ū nene.

9Kwike ūlū būlemeelwa ū kwilang'hana, ni batoolage nūūlū kūtoolwa, nguno īlī
chiza ū kūtoola nūūlū kūtoolwa, kūtinda kūminyiwa makoye ga kwikūmva.

10Hama a batooleke nalībahūgūla, nīyo natī nene, alīyo Seeba; gīkī ū nkīma
atizūlekana nū ngoshi okwe.

11Alīyo ūlū ūlekana nang'hwe ikale atatoolilwe, nūūlū bishokele nū ngoshi; nū
ngosha atizūneka ū nke okwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Kwike ū kū bangī nalīhaya nene, atī Seeba; ūlū ndūgū alī na nke atī nzunya, alīyo ū nke ng'wenūyo atogilwe ū kwikala nang'hwe, atizūneka.

13Nū nkīma ūlū alī na ngoshi atī nzunya, alīyo atogilwe ū kwikala nang'hwe, atizūneka ū ngoshi ng'wenūyo.

14Nguno ū ngosha ūlū atī nzunya akeejiagwa kūlwa nke, nū nkīma ūyo atī nzunya akeejiagwa kūlwa ngoshi ūyo alī ndūgū; ūlū ītī chene numho a baana bing'we ni batī beela, alīyo ī haha balī beela.

15Kwike ūyo atī nzunya ūlū wīnga ni ajage; ū mu mihayo gītī yenīyo ū ndūgū ū ngosha nūūlū ū nkīma atatungilwe, alīyo ū Mulungu atwitanile kūlwa kikalīle ka mhola.

16Ī gīsī ū bebe nkīma ūmanile kinehe, hamo ūdūgije kūmpīja ū ngoshi wako; nū bebe ngosha ūmanile kinehe, hamo ūdūgije kūmpīja ū nke wako?

Banhū ba ng'wa Mulungu

17Hūna lūūlū, būlī ng'wene shiigelile ashimīze gīt'ūmo agabīlilwe na Seeba, ūmo Mulungu ang'witanīlile. H'ūmo nakūlangīlaga ū mu kanisa pyī ī jose.

18Alīho ose ose ūyo walī asaalilwe aho alitanwa? Atizitūūla mu būtūsaalwa; alīho ose ose ūyo walī atasaalilwe aho alitanwa? Nang'hwe atizūsaalwa.

19Nguno ū būsaalwa būtī na solobo, nū būtūsaalwa būtī na solobo; ū mhayo ntaale gūlī kūdima shilagīlo sha ng'wa Mulungu.

20Būlī ng'wene ni ikalage ūmo walī aho alitanwa.

21Hamo olī nsese aho ūlitanwa? Gūtizūkūkoya ū gwenūyo; kwike ūlū ūlī na būdūla bo kūfuma ū mu būsese, īlī yawiza wīnge mo.

22Nguno ūyo witanwa kūbiza mulī Seeba ūsangwa alī mu būsese, ū ng'wenūyo ntungūlwa ū mulī Seeba; nū yūyo witanwa ūsangwa alī mu wiyabī nang'hwe nsese wa ng'wa Kilisito.

23A bing'we mugūlilwe na mpango ntaale, hūna lūūlū yaya ū kūbiza basese ba banhū.

24Badūgū bane, būlī ng'wene ni ikalage hamò na Mulungu ū mu kikalīle ako witanīlwa.

Būganikīji mu mihayo ya witooji

25Ū kū banhya, natī na būhūgūji kwīngīīla kūlī Seeba, alīyo nalīng'winha būganikīji bone, nguno ū Seeba akanichīla shigongo ūnibona gīkī nashikile kūsanyiwa.

26Hūna lūūlū kūlwa nguno ya wilwisha ūbo būlīho ī shikū jenīji, ū nene nalībona īlī yawiza ū munhū ikale gīt'ūmo alī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

27Hamo ūtoolile? Yaya ū kūkooba kūbūlaga kaya; hamo wamala kūlekana na nkīma? Yaya ū kūkooba ūngī.

28Kwike ahene nūūlū ūtoola hangī, ūtūbiza wīta gwabūbi. Pyī nū munhya ūlū ūtoolwa atūbiza wahūba; alīyo ī chene ū nene natogilwe kūmupīja mutizingīla mu makoye ga mīlī, ayo gakabakoyaga batooleke.

29Ū mhayo ūyo nalīgūhaya badūgū bane gūlī gīkī, ī haha ī likanza lyagubbīng'haga; īlo lyasaagaga ho abo batoolile ni babizage gītī batatoolile.

30Abo bakūlīlaga babize gītī batūlīlaga, na a babo balī mu būyegi babize gītī batī mu būyegi, na a babo bakūgūlaga babize gītī batī na shikolo.

31Na a babo bakūshitūmamīlaga ī sha mu sī, nabo baleke ū kūshitūmamīla būyaga būyaga; nguno ī mihayo ya mu sī īlībīta.

32Hūna lūūlū, a bing'we natatogilwe mubize ba kwikala ng'ūkoya koya, nguno ūyo atatoolile akateeganaga na mihayo ya ng'wa Seeba, akakoobaga ūmo alanyegeje ū Seeba.

33Lelo ūyo atoolile ū ng'wene akateeganaga na ya mu sī, akakoobaga ūmo alanyegeje ū nke;

34nose hū kūhaya ū ng'wenūyo agabanīkile. Nū nkīma ūyo atatoolilwe, pyī nū munhya; nang'hwe akateeganīlaga ya ng'wa Seeba, gīkī abize ng'wela ū mu mīlī nū mu moyo. Alīyo ū nkīma ūyo atoolilwe, ū ng'wene akateeganaga kūlwa mihayo ya mu sī, ūmo alanyegeje ū ngoshi.

35Ū gwenūyū nalīmuwīla kūlwa solobo ying'we, natūmuwīlaga gīkī namuchaamīkīle ishikī lya kūmuhangīja, muleke kūsunang'hīla kūja kū būtongi; alīyo natogilwe mubize na kashimīzīle kasoga, muntūmamīle ū Seeba mutī na sha kūng'wipamya.

36Kwike ūlū munhū imanile na munhya nebe hūna ūbona gīkī alīheewa na kwikūmva kūlwa nguno yakwe, hama ū munhya ng'wenūyo alījīlīīla mu nyakūlīji, ū munhū ng'wenūyo ni abītīlage mu nzīla īyo īzunīlīgije, agwīte ūyo atogilwe kūgwīta; akūbiza atūhūbaga, ni bitoolage dūhū.

37Alīyo ū wa kūtimbyang'holò ūhandatīla mu būtūhadīkījiwa, ūsola wei ng'wenekīlī mung'holò yakwe gwa kūleka kūntoola ū munhya ng'wenūyo, hama ūbiza na būdūla bo kūgasuga a maganiko gakwe, akūbiza alīīta gwawiza.

38Nose hū kūhaya gīkī ūyo alantoole ū munhya akūtūngīlīja, alīyo ū wa kūleka, ū ng'wene akūbiza wīta gwawiza kūtinda.

39Ū nkīma atungilwe kūlī ngoshi pyī ī likanza aho ngoshi ataalī mpanga, alīyo ūlū ūcha ū ngoshi akūbiza watungūlīlagwa, ni atoolagwe na munhū ose ose ūyo alantogwe; kwike mulī Seeba dūhū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

40Alīyo ū mu kūbona kwane nalībona gīkī, ūlū wikala gīko akūbiza na būyegi kūtinda, ū nene nalībona gīkī, nane nalī nang'hwe ū Moyo wa ng'wa Mulungu.

1 Bakolinto 8

Shitambo mu witongeleja

1Ī mihayo ya shitambo īsho shikafunyiagwa mu myatīla ya witongeleja, ī yene pye a bose tūmanile gīkī twīdeebile; kwike ū būmani būkenhaga wikumīlīja, alīyo ū būtogwa būkazengaga.

2Ūlū munhū akwiganikaga gīkī amanile shose shose, ū ng'wenūyo ataalī ū kūmana ūmo shing'wigeleelilwe kūmana.

3Alīyo ū munhū ūlū ūntogwa Mulungu, ū ng'wenūyo hū wamanagwa nū Mulungu.

4Hūna lūūlū, ī mihayo ya kūlya shilīwa īsho shikafunyiagwa kūbiza shitambo mu myatīla ya witongeleja; tūmanile gīkī ī shikolo īsho shikalamiagwa shitī na gose gose ū mu sī, na gīkī atīho Mulungu ūlū atī ūmò wike.

5Nguno nūūlū ni babiza balīho abo bakitanagwa bamulungu, hīmba ng'wigūlū nūūlū mu sī ūmu; gīt'ūmo ng'hana balīho “bamulungu” bingī, na “baseeba” bingī,

6alīyo ū kū bise ū Mulungu alī ūmò wike; hū ng'wene ū Sīswe. Hangī pyī ī shikolo shifumile kūlī wei, na a bise tūlī bakwe; hama alīho na Seeba ūmò Yesu Kilisito, ūyo pyī ī shikolo shilīho kūlwakwe, na a bise tūlīho kūlwakwe.

7Kwike ū būmani wenūbū būtīmo ū mu banhū pye a bose, balīho bangī kūlwa kūmanīīla myatīla ya witongeleja, nī haha ūlū balīlya bakabonaga gītī shafunyiagwa mu mbika ya witongeleja, na lūūlū ū mu gīko bakasosohalaga ū mu myoyo yabo nguno migokolo!

8Alīyo ī shilīwa shitīko kūtwenheleja kūkumīlījiwa na Mulungu, nguno nūūlū tūkaleka ū kūlya h'ītī gīkī tūkūgehelwa shose shose, hama nūūlū tūūlya nahene hū dūtūkūla no!

9Kwike ilang'hanagi, ū būdūla wing'we wenūbū būtizūbiza ishikī ū kū bagokolo.

10Nguno ū munhū ngokolo ūlū ūkūbona ū bebe ūyo ūlī na būmani wigashaga ng'widuku lya kūlamīja masamva, angū, atīko kūgima nang'hwe kūshisha nose alye shitambo īsho shafunyiagwa mu myatīla ya witongeleja?

11Kūlwa būmani wako ū bebe, ūkūbiza wankenaagūla ū ngokolo ng'wenūyo; ū ndūgū ūyo wachīlīlwa na Kilisito ng'wenūyo!

12Nose ūlū ng'ūbīītīla yabūbi gīko a badūgū, ūlū ng'wīlemehaja gīko ī myoyo ī migokolo, mukūbiza mulīng'hūba ū Kilisito.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Hū kūhaya ūlū shilīwa shilīng'wenheleja ndūgū wane kwipama, nūūlū nyama
nakūleka gete ilalī ū kūlya, natizūng'wipamya ū ndūgū wane.

1 Bakolinto 9

Ūyo īng'wigeleelilwe ntūng'wa

1Ī gīsī ū nene natī ntungūlwa? Nūūlū natī ntūng'wa? Ū nene natamonile ū Yesu
Seeba wise? A bing'we mutī nīmo gwane ū mulī Seeba?

2Nūūlū nakabiza natī ntūng'wa ū kū bangī, alīyo ū kū bing'we h'ūmo nalī, nguno
a bing'we mulī lūmeng'ho lwa nīmo gwa būtūng'wa bone ū mulī Seeba.

3Ī lyenīlī h'ī lishosho lyane ū kū banhū abo bakūnibūgīlījaga.

4Angū, a bise tūtī nabo ū būdūla bo kūlya na kūng'wa?

5Tūtadūgije kūtoola nkīma nzunya wa kūja nang'hwe būlī kwene, gīt'ūmo
bakwītīlaga a batūng'wa a bangī, na a bazunaye ba ng'wa Seeba, pyī nū Kefa?

6Nūūlū hamo nalī nene na Balinaba dūhū abo tūtī nabo ū būdūla bo kūleka
kūtūmama?

7Ī gīsī nshilikale kī ūyo akilishaga wei ng'wenekīlī ikanza lyose lyose? Nūūlū
munhū kī ūyo akahambaga nzabibu alīyo ūleka ū kūlya a matwajo gago? Na
hangī nani ūyo akadīīmaga mitugo alīyo a mabeele yaya ū kūgang'wa?

8Nūūlū hamo ī yenīyī nalihayīla nene dūhū kūlwa būmunhū bone? Tūhaya nī
shilagīlo h'ūmo shihayīlile?

9Nguno ū mu shilagīlo sha ng'wa Musa handīkilwe gīkī, "Ū ng'ombe ūlū
īlītūmama nīmo gwa kūtūla būsīga, yaya ū kwītunga ū kū nomo gwayo." Hū
kūhaya ū Mulungu akūdīlīlaga mihayo ya ng'ombe,

10nūūlū alīhaya kūlwa nguno yise? Ūlī kūlwa nguno yise, īkī ū nīmi
shing'wigeleelilwe alīme mu kwisagīlwa kwa kūpandīka matwajo; pyī nū ntūji
wa būsīga nang'hwe gīko.

11A bise ūlū tūkahamba shikolo sha Kiimoyo ū mu bing'we, gūlīkūla no ū gwa
kūpandīka shikolo sha mīlī ū kūfuma ū kū bing'we?

12Ūlū īlīdūlīkana a bangī kūpandīka ngabo ū kūfuma ū kū bing'we, nibūlī a bise
tūtizūpandīka na kūtinda ho? Kwike dūhū ū būdūla wenūbo tūtabūtūmamīlile,
tūkwiyūmīlījaga mu mihayo yose, gīkī tūtizūntūūlīla munhū ose ose mhayo gwa
kūng'wipamya ū kū Ng'hūlū Jawiza ja ng'wa Kilisito.

13Mutamanile gīkī abo bakatūmamaga mu hekalu bakalyaga sha mu hekalu? Nī
gīkī abo bakatūmamaga ha ng'walīlo nabo bakapandīkīlaga ha ng'walīlo
henaho?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14H'ūmo ahelelile ū Seeba nū kū balomeeji ba Ng'hūlū Jawiza, gīkī nabo bayūpandīkīla ng'wenūmo ī shiigunaanīlo sha mu būpanga wabo.

15Alīyo ū nene nataalī ū kwītūmamīla nūūlū kamò ī mihayo yenīyo. Hama nī yenīyī natūyandīkaga gīkī ng'wandye kūnīītīla ī mihayo yenīyo, nguno īlī hambū hambū ū nene nache kūtinda munhū ose ose kūgūkenaagūla ū mhayo ūyo nagūyegelile gwenūyū.

16Ū nene natī na gwa kwikumīlīgīja ū mu nīmo gwa kūjilomeela ī Ng'hūlū Jawiza; nguno nahadīkilwe. Ūlū nūleka ū kūjilomeela ī Ng'hūlū Jawiza nakūgwīlwa makoye ū nene ng'wenekīlī!

17Nguno ūlū nūjilomeela kūlwa kūtogwa nene ng'wenekīlī numho nalī na mheela, alīyo ūlū ītī kūlwa būtogwa bone, numho hū kūhaya nabilisīlilwe sabo ya bangī.

18Ali lūūlū ī mheela yane īlī kī? Īlī gīkī, ū mu kūjilomeela ī Ng'hūlū Jawiza najifunye dalali, natizūtūmama mu kwisagīlwa kwanukūla shikolo īsho nigeleelilwe kūshanukūla kūlwago ū nīmo gwa kūjilomeela ī Ng'hūlū Jawiza.

19Ū nene ng'hana ī chene nalī mu wiyabī kū banhū bose ūmo bagelelile, alīyo nitūūla ha sīlīlī ya būsese wa banhū bose, gīkī nabapandīke banhū bingī.

20Ū kū Bayudaya nalī gītī Nyudaya, gīkī nabapandīke a Bayudaya. Ū kū banhū abo balī ha sīlīlī ya shilagīlo, nakūbizaga gītī nalī ha sīlīlī ya shilagīlo, gīkī nabapandīke abo basugilwe na shilagīlo; (nūūlū īkī ū nene ng'wenekīlī natasugilwe na shilagīlo).

21Nū kū banhū abo batī na shilagīlo, nakūbizaga gītī natī na shilagīlo, gīkī nabapandīke abo batī na shilagīlo, (alīyo h'ītī gīkī natī na shilagīlo ū kūlī Mulungu, ū nene ng'wenekīlī nalī ha sīlīlī ya shilagīlo sha ng'wa Kilisito).

22Ū kū bagokolo nakūbizaga ngokolo, gīkī nabapandīke a bagokolo; nakūbizaga mu mbika jose kū banhū bose, gīkī bamò na bamò nabapandīke.

23Pyī ī yose yenīyī nakwīyītaga kūlwa nguno ya Ng'hūlū Jawiza, gīkī nane nabize na būsangī ū mu nīmo gwenūyo.

24Ī gīsī mutamanile gīkī abo bakapeelaga mu wishiganhīlwa bakapeelaga pye a bose, alīyo ūyo akapandīkaga mheela akabizaga ūmò dūhū? Na a bing'we peelagi gīko mupandīke.

25Hama hangī būlī munhū ūyo alī mu tagambī ya wishiganhīji akilang'hanaga mu yose. A bene bakīītaga gīko kūlwa kwanukūla ngikili īyo īdūgije kūkenaagūka; alīyo a bise ītī ya kūkenaagūka.

26Nū nene nakūpeelaga gīko, kwike h'ītī gīkī natamanile īsho nakwītaga; nakūlwaga bo ngumī, alīyo h'ītī gīkī nakūtūlaga lūyaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

27Nakūgūluhyaga ū mīlī gwane, nakūgūtūūlaga mu būsese ītizūbiza gīkī, ūlū namala ū kūbalomeela a bangī, ū nene ng'wenekīlī nabize o kūleng'wa.

1 Bakolinto 10

Kwilanga kūfuma mu ya kale

1Bing'we bang'wise, natatogilwe ng'wikale mutamanile gīkī, a bakūlūgenji bise baalī ha sīlīlī y'ilunde pye a bose, nū mu nyanza bakabīta pye a bose;

2pye būbatīījiwa mulī Musa, ng'wilunde na mu nyanza.

3Hama pye balyaga shilīwa sha mbika īmò, sha kūfuma ū kūlī Moyo.

4Na hangī pye bang'waga shakūng'wa sha Kiimoyo, nguno bang'waga kūfuma mu shiganga sha Kiimoyo īsho shalī hamò nabo; ī shiganga shene shalī h'ū Kilisito ng'wenekīlī.

5Alīyo a bingī babo batanyegije ū Mulungu, būshilīla kū matogolo.

6Hūna lūūlū ī yenīyī īkaja gīko, būbize ho būlolelo kūlwa nguno yise, tūtizūbiza ba kwikūmva yabūbi gīt'ūmo bīītīlaga a boi.

7Na hangī yaya ū kūbiza balamya ba mashiikolile gīt'ūmo bīītīlaga bamò babo, ūmo gwandīkilwe gīkī, "A banhū bakigasha kūlya na kūng'wa, hūna būbūūka kūbina!"

8Hama dūtizīīta būjingi gīt'ūmo bamò babo bakīītīla, kūshisha lūshikū lūmò būhūlūlūka banhū shihūmbī makūmi abīlī na shidatū!

9Nūūlū hangī tūtizūbiza ba kūngema ū Seeba gīt'ūmo bamò babo bakangema; būyūbūlagwa na mayoka!

10Hama yaya nū kūduguma, gīt'ūmo bamò babo bakadugumīla, būyagajiwa na nyagaja!

11Ali lūūlū, ī mihayo yenīyo īkabilongela a benabo, yūbiza būlolelo; hama yandīkwa kūlwa kūtūhūgūla a bise abo jatūpandīkile ī shikū ja kū būkalīkījo.

12Nose ūyo īmīīlile ni ilang'hanage atizūgwa.

13Kūtaalī kūng'wizīīla kūgeng'wa, ūlū ītī gīt'ūmo kūkabizīīlaga banhū na kale. Kwike ū Mulungu alī ng'wishigwa no, atīko ū kūmulekanīja mugeng'we kūtinda ūmo būlī ū būdūla wing'we; alīyo ū mu kūgeng'wa kwenūko, akūbeeja nī nzīla ya kūpīlīla, mudūle ū kwiyūmīlīja.

Yaya ū kūsangīlīja kalamīje

14Hūna lūūlū badūgū bane, lekanagi nayo ī mihayo ya witongeleja.

15Nalīwīla banhū bitegeleja, īlolagi chiza īyo nalīyīhaya yenīyī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16Ī shikombe sha sangīla īsho tūkanūmbaga Mulungu kūlwasho, angū shitī sha
būsangī mu mininga ga ng'wa Kilisito? Nū ngatī ūyo tūkagūmegaga, nago gūtī
gwa būsangī mu mīlī go ng'wa Kilisito?

17Nose lūūlū īkī ū ngatī gūlī gūmò, hū kūhaya na a bise abo tūlī bingī tūlī mīlī
gūmò, nguno pyī tūkasangīlaga ngatī gūmò.

18Biganikīlagi dūhū nūūlū a Baisilaeli ba mu mīlī, angū abo bakashilyaga ī
shitambo, batī basangīji ba ha ng'walīlo?

19Ī gīsī ū mhayo ūyo nalīgūhaya ni gūlī ginehe? Hamo gīkī ī shitambo sha ha
witongeleja shikagunanhaga? Nūūlū gīkī ī shikolo īsho shikalamiagwa shilī na
būdūla bo kwīta mhayo gose gose?

20Ū mhayo ūyo nalīgūhaya gūlī gīkī, ī shitambo īsho shikafunyiagwa
gakafunījiagwa masamva, atafunījiagwa Mulungu; na lūūlū ū nene natatogilwe
a bing'we mubize na būsangī na masamva.

21Mutūdūla kūng'wa shikombe sha ng'wa Seeba na shikombe sha masamva;
mutūdūla kūsangīla ha meza ya ng'wa Seeba na ha meza ya masamva!

22Nūūlū hamo tūtogilwe kūnsaayīcha ū Seeba! A bise tūlī na nguzu ja kūntinda
ū wei?

Kwīta yose kūlw'ikūjo lya ng'wa Seeba

23"Pyī ī shikolo shizunīlīgije, alīyo h'ītī gīkī ī shose shilī na solobo; na ng'hana
pyī ī shikolo shizunīlīgije, alīyo nahene ī shose shitazengaga."

24Atizūbiza ho munhū wa kwikala akūkoobaga shakwe we ng'wenekīlī dūhū;
alīyo ng'ūbakoobela nī sha biching'wi.

25Lyagi būlī nyama ījo jikajinjiagwa mu sokoni, yaya ū kwikala ng'ūbūja būja
nose kwingīja makoye mu moyo.

26Nguno ī sī īlī ya ng'wa Seeba, nī shisho shokalile mo.

27Hūna lūūlū, a banhū abo batī bazunya ūlū būng'wegeleja ha shilīwa, ning'we
ng'ūbiza mutogilwe ū kūja, lyagi būlī shikolo īsho mulatengelwe; yaya ū
kūbūgīlīja būgīlīja mutiziyenhela makoye mu moyo.

28Kwike ūlū wigela munhū ose ose wa kūmuwīla gīkī, "Ī shenīshi shalī
shafunyiagwa kūbiza shitambo," lekagi ū kūlya kūlwa nguno yakwe ū ng'hayi
ng'wenūyo, na kūlwa nguno ya wiyangūji wa mu moyo.

29Nalīhaya wiyangūji wa mu moyo gwakwe ūyo; būtī wako ū bebe, nguno nibūlī
ū wiyabī bone būlamulwe kūlwa makoye ga mu moyo go ng'wa munhū ūngī?

30Ī gīsī, ū nene ūlū nalīsangīla kūlya shilīwa mu kūlūmba, nibūlī niyenheleje
kūsondagūlwa kūlwa nguno ya shilīwa īsho nalīlūmba kūlwasho?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

31Hūna lūūlū, ūlū mulīlya nūūlū mulīng'wa, nūūlū mulībeeja mhayo gose gose; beejagi pyī ī yose kūlw'ikūjo lya ng'wa Mulungu.

32Yaya ū kūbipamya a banhū; ni babizage Bayudaya nūūlū ba mahanga gangī, pyī nūūlū ī kanisa ya ng'wa Mulungu.

33Ītagi gīt'ūmo nakwītīlaga nene mu mihayo yose. Nakwītaga pyī ī yose ītī kūlwa kūkooba solobo yane nene ng'wenekīlī, alīyo kūlwa banhū bingī, gīkī bapījiwe.

1 Bakolinto 11

1Bizagi balondeeji bane gīt'ūmo nū nene nalī nondeeji wa ng'wa Kilisito.

Kūkundīkīja ntwe ikanza lya kūlamya

2Nalīmukumīlīja īkī mukūnizūkagwa mu yose, nīyo na a malange ayo nakang'winha mugadimile.

3Kwike natogilwe mumane gīkī ū Kilisito alī ntwe gwa būlī ngosha, al'ū ntwe gwa nkīma ng'wene ngosha, hama ū ntwe go ng'wa Kilisito alī Mulungu.

4Būlī ngosha ūlū alīlomba nūūlū alīhanga alīyo ū ntwe gokwe gūkundīkīgije, akūbiza alīgūgoola ū ntwe gokwe.

5Alīyo būlī nkīma ūlū alīlomba, nūūlū alīhanga ū ntwe gokwe gūbiza gūtakundīkīgije, ū ng'wene akūbiza alīgūgoola ū ntwe gokwe, ū mu gīko akūbiza atikīlile nū yūyo amoogilwe.

6Nguno ū nkīma ūlū atagūkundīkīgije ū ntwe gokwe ni asūnzūūlagwe ī nzwīlī jakwe, alīyo ūlū alībona minala ū kūjisūnzūūla ī nzwīlī jakwe nūūlū kūjimooga, ni agūkundīkījage ū ntwe gokwe.

7Ū ngosha ū ng'wene atigeleelilwe ū kūgūkundīkīja ū ntwe gokwe, nguno alī būlolelo n'ikūjo lya ng'wa Mulungu, alīyo ū nkīma ū ng'wene alī ikūjo lya ngosha.

8Īkī ū ngosha atafumile mulī nkīma; ū nkīma h'ūyo afumile mulī ngosha.

9Hama ū ngosha ataseemilwe kūlwa nkīma; ū nkīma h'ūyo akaseeng'wa kūlwa ngosha.

10Na lūūlū kūlwa nguno yenīyī, na kūlwa nguno ya bamalaika, shing'wigelile ū nkīma ooleche ū kū ntwe būlolelo bo kūbiza ha sīlīlī ya būsugi.

11Kwike nahene ū mulī Seeba atīho ngosha ūlū atīho nkīma, hama atīho nkīma ūlū atīho ngosha.

12Nguno gīt'ūmo nkīma afumile mulī ngosha, h'ūmo īlī nū kūlī ngosha; nang'hwe akabyalagwa na nkīma, alīyo ī shose shifumile kūlī Mulungu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Nūūlū a bing'we benekīlī lamulagi, mulībona ībeelelile ū nkīma anombe ū Mulungu alīyo atagūkundīkīgije ū ntwe gwakwe?

14Ī gīsī, a kabūmbīlwe nako katoolekejaga gīkī gūlī gwa soni ū ngosha ūlū ūbiza na nzwīlī ndīhu?

15Lelo ū nkīma ūlū ūbiza na nzwīlī ndīhu, līl'ikūjo ū kūlī we. Nguno ū nkīma akinhwa nzwīlī ndīhu ja kūnkundīkīja.

16Ūlū alīho ose ose ūyo atogilwe halalī, a bise tūtī na shīmīle shilī gīko, nūūlū nī kanisa ja ng'wa Mulungu.

Kwīkūja sangīla

17Alīyo ū mu mhayo ūyū, ū gwene natūmukumīlījaga. Nguno ū kwibilinga kwing'we kūtī na solobo yose yose, ūlū ītī kwiyingīja mu makoye dūhū!

18Īkī ī soolo ya mhayo naliigwa gīkī, ūlū ng'wibilingaga ū mu kanisa mukūbizaga na wisolanhya; nū nene nalīīta nagūzunya ū mhayo gwenūyū.

19Nguno shiigelile būbize ho dūhū ū wikīla kīji ū mu mhayo gwenūyo, hū bakūmanīka hape abo banukūlīlwe ū mu bing'we.

20Hū kūhaya a bing'we ūlū ng'wibilinga, mutibilingaga kūlwa shilīwa sha ng'wa Seeba.

21Nguno būlī ng'wene akūlyaga shakwe dūhū, būtīho ū wilindīīji nūūlū hado, nose ūngī ashikile kūbiza atuubile, alīyo ūngī akūbbīzūkaga ndoso dūhū, okaleebagwa na kūleewa!

22Mutī najo ī kaya ja kwigasha ng'walya na kūng'wa kwenūko? Nūūlū hamo mukwīdalahaga ī kanisa ya ng'wa Mulungu, nose mukūbizaga na ng'hūmbū ja kūbadimya minala abo batī na shikolo? Ī gīsī namukumīlīje, nūūlū namuwīle mhayo kī? Ū mu mhayo gwenūyū natūdūla ū kūmukumīlīja!

Kūtūūlwa sangīla

Mat 26:26-30; Mko 14:22-26; Luk 22:14-23

23Nguno īyo nakanukūla kūfuma kūlī Seeba h'īyo nane nakang'winha a bing'we; gīkī, ū Seeba Yesu akasola ngatī ū mu būjikū ūbo akalodeelwa.

24Aho walūmba ūgūmeganya; hūna ūhaya gīkī, "Ū gwenūyū gūlī mīlī gwane kūlwa nguno ying'we, mulīītage gīko kūlwa kūnizūkwa."

25Bahayūmala ū kūlya, wīta gīko nī shikombe; nasho ūbinha kūnū alīhaya, "Ī shikombe īshi shilī ilagane ipya mu mininga gane, mulīītage gīkī gwa ūlū mulīng'wa kūlwa kūnizūkwa."

26Nguno būlī ikanza ūlū mulīgūlya ū ngatī gwenūyū, nūūlū mulīshing'wa ī shikombe shenīshi, mukūkūkumūchaga ū kūcha kwa ng'wa Seeba kūshisha ize.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

27Nose hū kūhaya būlī ng'wene ūyo ūgūlya ū ngatī, nūūlū ūshing'wa ī shikombe sha ng'wa Seeba mu mbika īyo ītigeleelilwe, akūbiza mu kwihīga kūlwa nguno ya mīlī go ng'wa Seeba na mininga gakwe.

28Alīyo būlī munhū ni igīsīlījage wei ng'wenekīlī hūna agūlye ū ngatī, nī shikombe ashing'we.

29Nguno ūyo akūlyaga na kūng'wa mu būtūgūdīlīla ū mīlī gwa ng'wa Seeba, ū ng'wenūyo akūlyaga na kūng'wa nsango gokwe wei ng'wenekīlī!

30H'ī nguno yene bingī ū mu bing'we balī bagokolo na basedeeku, na bangī bakūchaaga!

31Alīyo ūlū ni twalī twihūgūla bise benekīlī, ni twaleka ū kūlamulwa.

32Kwike ū Seeba ūlū ūtūlamula numho alītūhūgūla gīkī tūtizūlamulwa hamò na banhū ba mu sī.

33Ali lūūlū badūgū bane, ūlū ng'wibilingaga kūlya shilīwa kū būtongi bo ng'wa Seeba, ng'wilindīīla.

34Hama ūlū munhū atuubile ni alīīlage kū kaya, yaya ū kwibilinga kūlwa kūgwa mu nsango; ī yīngī nakwīgolanya ūlū nalize ko.

1 Bakolinto 12

Shakwinha sha ng'wa Moyo

1Bing'we bang'wise, ū nene natatogilwe ng'wikale mutīmanile ī ya shakwinha sha ng'wa Moyo.

2Mumanile gīkī aho ng'walī mutaalī banhū ba mahanga ng'watwalanījiagwa hose hose kū shikolo sha kūlamiwa īsho shitayombaga.

3Hūna lūūlū natogilwe kūmulanja gīkī, atīho munhū wa kūhaya mulī Moyo wa ng'wa Mulungu gīkī, "Ū Yesu azumilwe!" Na atūdūla munhū ose ose kūhaya gīkī, "Ū Yesu alī Seeba;" ūlū ītī mu katongeelele ka ng'wa Moyo Ng'wela.

4Hūna lūūlū, ī shakwinha sha ng'wa Moyo shilīho sha mbika ningī, alīyo ū wei hū ng'wene dūhū.

5Hama nī mbika ja katūmamīle najo jilī ningī, alīyo ū Seeba hū ng'wene dūhū.

6Nī milīmo īlīho ya mbika ja shinabūyaga, alīyo ū Mulungu ūyo akībeejaga ī yose mu bose, hū ng'wene dūhū.

7Kwike būlī munhū akinhagwa gīt'ūmo kalī katongeelele ka ng'wa Moyo, kūlwa kūgunanha.

8Nguno ū mu kinhīle ka ng'wa Moyo, ūngī akwinhwa masala, alīyo ūngī winhwa būdūla bo kwitegeleja, gīt'ūmo alatogelwe ū Moyo ng'wenūyo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Hama ūngī ū mu kinhīle ka ng'wa Moyo akwinhwa kūzunya, na ūngī shakwinhwa sha kūpīja, ū mulī Moyo ng'wenūyo dūhū.

10Na ūngī kwīta milīmo ya būdūla, ūngī būhangi, ūngī kwīyitegeleja myoyo, ūngī mbika ja ndīmi, ūngī būdūla bo kūshomeleja ndīmi.

11Alīyo pyī ī yenīyī akībeejaga Moyo ūmò ng'wenūyo dūhū; akangabīlaga būlī munhū heeke heeke gīt'ūmo atogelilwe wei ng'wenekīlī.

Shigemeng'hejo sha mīlī na mabudīka gago

12Ū mhayo gwenūyū gūbizile gīt'ūmo mīlī gūmò gūlī na mabudīka mingī, alīyo a mabudīka a mingī genayo galī mīlī gūmò; h'ūmo alī nū Kilisito.

13Nguno pye a bose tūbatīījiwe mu mīlī gūmò mulī Moyo ūmò, tūbize tūlī Bayudaya, nūūlū tūlī banhū ba mahanga; tūbize tūlī basese, nūūlū tūlī mu wiyabī, hama pye a bose tūkang'wishiwa shakūng'wa sha ng'wa Moyo ūmò ng'wenūyo.

14Ū mīlī gūtī ibudīka līmò dūhū, gūlī na mabudīka mingī.

15Ū lūpambala nūūlū lūkahaya gīkī, "Ū nene natī wa mīlī īkī natī nkono;" ī yenīyo ītī nguno ya kūlwīta looye ū kūbiza ibudīka lya mīlī.

16Nūūlū ū gūtū ūlū gūhaya gīkī, "Ū nene natī wa mīlī īkī natī liso," ī yenīyo nayo ītī nguno ya kūgwīta gooye ū kūbiza ibudīka lya mīlī.

17Ī gīsī ū mīlī ū gose ūlū ni gūlī liso dūhū, ū kwigwa ni kūlī halī? Nūūlū ni gwabiza gwa nīmo gwa kwigwīla dūhū, ū kūnung'hīlwa ni gūkadūlīkanaga ginehe?

18Alīyo ū Mulungu agatūūlile a mabudīka ū mu mīlī, būlī lyene ūmo atogelilwe wei ng'wenekīlī.

19Angū, ū mīlī ūlū ni gūlī ibudīka līmò dūhū, ū mīlī gwenekīlī ni gūlī ha kī?

20Alīyo ī haha a mabudīka ga mīlī galī mingī, lelo ū mīlī gūlī gūmò dūhū.

21Nose ī liso lītūdūla ū kūgūwīla ū nkono gīkī, "Natī na nguno nang'ho;" nū ntwe gūtūdūla ū kūjiwīla ī mhambala gīkī, "Natī na nguno ning'we."

22Nīyo a mabudīka ga mīlī ayo gakabonekanaga gītī galī malebu lebu, h'ayo gigeleelilwe gabize ho!

23Na a yayo tūkagiganikīlaga gīkī gatī n'ikūjo ū mu mīlī, nago a genayo tūgatūūlīlile ikūjo itaale kūtinda. Nūūlū a mabudīka gise ayo gatī na wiza bose bose, tūgagaliilile no;

24lelo ayo galī na wiza, a gene tūtī na nguno ya kūgakoya koyela. Alīyo ū Mulungu agadimanije pye a mabudīka ga mīlī, ayo galī na būgehelwa ūginha ikūjo itaale kūtinda.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Nguno ya gīkī būtizūbiza ho būgabanīki ū mu mīlī, alīyo būbize ho widīlīji;
būlī ibudīka lidīlīle na lichalyo.

26Ībize gīkī ūlū ibudīka līmò lyūsaata, pye na a gangī gasangīle nalyo ū mu
kūsaatwa; nūūlū līmò lyago linhwa ikūjo, na a gangī gasangīle ū ng'wikūjo
lyenīlo.

27H'ūmo mulī na a bing'we, mulī mīlī go ng'wa Kilisito, na mabudīka ga mīlī
gokwe.

28Ū Mulungu ahelile ū mu kanisa; a ba kwandya batūng'wa, ba kabīlī bahangi,
ba kadatū balangi, hūna babeeja ba milīmo ya koolecha būdūla, na bangī balī na
shakwinhwa sha kūpīja, bangī sha būgunanhi, bangī sha būsugi, na bangī mbika
ja ndīmi.

29Angū, pye balī batūng'wa? Pye balī bahangi? Pye balī balangi? Pye
bakabeejaga milīmo ya koolecha būdūla?

30Pye balī na shakwinhwa sha kūpīja? Pye bakayombaga mu ndīmi jingī? Pye
badūgije kūshomeleja?

31Na ng'hana shikoobagi ī shakwinhwa; kwike ū nene leki nang'oolekeje ī nzīla
ī yawiza kūtinda.

1 Bakolinto 13

Būtogwa bo ng'hana ūmo būlī

1Nūūlū nakadūla kūlūngalūnga mu ndīmi ja banhū na ja bamalaika, alīyo ūlū
natī na būtogwa, nakūbiza gītī shisīnza shikūyoganyaga, nūūlū gītī kazīnzīlī
īkūtūlagwa.

2Nūūlū nakabiza na būdūla bo kūhanga, nūūlū kwitegeleja mbika jose ja
mbisīla, hama nūbiza na būmani bose hamò na kūzunya ūko kūdūgije
kūsaamya na ngūlū; alīyo ūlū natī na būtogwa, ū nene natī na fiilū!

3Nūūlū nakagabanhya bahabī pyī ī shikolo shane īsho nalī nasho, nifunya na
gīkī ū mīlī gone gūpemve mu moto; alīyo nahene ūlū natī na būtogwa natīko
kūpandīka solobo yose yose!

4Ū būtogwa būkiyūmīlījaga, būlī na shigongo, būtī na wilu, būtikumīlījaga, būtī
būdooshi,

5būtabeejaga yabūbi, būtikoobelaga shikolo shabo dūhū, būtasaayaga,
būtadimīīlaga yabūbi,

6būtayegelaga mu būkenaagūji. Alīyo būkayegaga hamò na yabūtūngīlīja,

7būkagunanhaga mu yose, būkasanyaga gwa gwa gwa, būkiyūmīlījaga mu yose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Ū būtogwa būtalebaga na hado yaya; alīyo nūūlū ni būhangi būkūshila ho, nū
būlūngalūngi mu ndīmi jingī nabo būkūshila, pyī nū būmani būkūshila ho.

9Nguno ī haha ū witegeleja wise būlī būnagī, pyī nū būhangi tūkafunyaga mu
būnagī gīko dūhū.

10Alīyo ūlū yūshika ī mishikanu, īkūshila ho ī ya būnagī yenīyī.

11Aho naalī nataalī nīgīnī nayombaga nyanīgīnī, niganikaga nyanīgīnī,
nitegelejaga nyanīgīnī; alīyo aho nakūla nūlekana nayo ī mihayo ya nyanīgīnī.

12Nguno ī haha tūkūbonaga ī chene, alīyo gītī ng'wilole; būlīho wiija, kwike ī
likanza lyenīlo īkūbiza būshū kū būshū. Ī haha ū būmani bone būlī būnagī, alīyo
ī likanza lyenīlo nakūmana gīt'ūmo namanīlilwe nū nene.

13Hūna lūūlū ī haha ī mihayo īyo īsaagile ho īlī kūzunya, kwisagīlwa, na
būtogwa; idatū yenīyo, kwike ū ntaale kūtinda yose gūlī būtogwa.

1 Bakolinto 14

Shakwinhwa sha ndīmi jingī, na būhangi

1Ū būtogwa ū wene būkoobagi mu welwa ng'holò, kwike nī shakwinha sha
ng'wa Moyo mubize na ng'hūmbū nasho; ī no no no ū būdūla bo kūhanga.

2Nguno ūyo akayombaga mu ndīmi jingī atayombaga na banhū, akayombaga na
Mulungu. Atīho ū wa kūng'witegeleja, īkī akayombaga mu moyo mihayo ya
mbisīla.

3Alīyo ūyo akahangaga ū ng'wene akawīlaga banhū, akabazengaga na
kūbagunanha na kūbalūngūja.

4Ūyo akayombaga mu ndīmi jingī akizengaga wei ng'wenekīlī, lelo ūyo
akafunyaga būhangi, ū ng'wene akabazengaga abo balīmo ū mu kanisa.

5Natogilwe na a bing'we mudūle ū kūlūngalūnga mu ndīmi jingī, alīyo ī no no
no mudūle kūyūhanga. Nguno ū ng'hangi alī ntaale kūnkīla ūyo akayombaga
mu ndīmi jingī, numho ūlū ūfunya na būshomeleja kūlwa kwīzenga ī kanisa.

6Ī gīsī badūgū bane, ūlū niza ū kū bing'we hūna nandya kūyomba mu ndīmi
jingī, nakūmugunanha ginehe ūlū natayombile ning'we mu koolecha hape,
nūūlū nūleka kūng'wenhela mhayo gwa witegeleja nūūlū būlomeeji, nūūlū
būlangi?

7Nūūlū ī shikolo īsho shitī na būpanga īsho shikalīlaga gītī nangale nūūlū ndono,
ūlū shitikīla kīlile a kalīlīle, shikūmanīka ginehe īsho shilīfuulwa nūūlū
kūtūlwa?

8Ī gīsī nūūlū ndūlilū ya kūja kū būlūgū yūlīla būyaga būyaga, nani ūyo adūgije
kūbūūcha shilanga kūja kū būlūgū?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9H'ūmo gūlī nū kū bing'we, ūlū ūtafunije mhayo gwa kūmanīka ū mu lūlīmi lwako, gūdūgije kūmanwa ginehe ūyo ūlīgūhaya? Angū ūkūbiza gītī ūkūyombaga mihayo ya kūjimīlīla mu lūyaga dūhū!

10Ū mu sī galīho malaka ga mbika na mbika, alīyo līlīho nūūlū līmò īlo līlī na makūlū galyo.

11Hūna lūūlū ū nene ūlū natūgūmanaga ūyo gūlīfuma ng'wilaka ilebe, nakūbiza nalī ngeni ū kūlī ng'hayi, nū wei ū ng'hayi akūbiza ngeni ū kūlī nene.

12Na a bing'we h'ī gīko; īkī muhahaalīlile shakwinha sha ng'wa Moyo, komeelagi ū kūkooba mushikwīje no no no; mubize na būdūla bo kwīzenga ī kanisa.

13Ali lūūlū ūyo akūyombaga mu lūlīmi lūngī, ni alombage adūle nū kūshomeleja.

14Nguno ūlū nalīlomba mu lūlīmi lūgeni, moyo gwane dūhū gūkūbiza gūlīlomba, lelo a maganiko gane gakūbiza gatī na matwajo.

15Ī gīsī numho ginehe ho a henaho? Nakūlomba ū mu moyo, alīyo nū mu masala gane nakūlomba; nakwīmba ū mu moyo, nū mu masala gane nakwīmba.

16Ūlū ītī chene numho gūkūja ginehe ūlū ūlīkumīlīja mu moyo? Ū munhū ūyo atamanile adūgije ginehe ū kwizunīlīja nū būkumīlīja wako ī gīkī, “Alichene,” ūlū atūmanaga īyo ūkwīyombaga?

17Na ng'hana ī chene ū bebe ūlīkumīlīja, alīyo ū ng'wiyo atūzengagwa!

18Ū nene nalīnūmba ū Mulungu, nguno nane nakayombaga ū mu ndīmi ī jingī, nīyo kūmuheeba pye a bing'we.

19Alīyo ūlū nalī mu kanisa īlī hambū hambū nūūlū nagelele kūyomba mihayo ītanò ū mu masala gane, kūlwa kūbazenga a bichane; kūtinda kūyomba mihayo shihūmbī ikūmi mu lūlīmi.

20Badūgū bane, yaya ū kūbiza baana ū mu maganiko, alīyo ū kū yabūbi bizagi beleele; lelo ū mu maganiko kūlagi.

21Ū mu shilagīlo yandīkilwe gīkī, “A banhū benaba nakūyomba nabo mu ndīmi jingī, na mu milomo ya banhū bangī, alīyo nahene batūniigwa;” alīhaya Seeba!

22Nose hū kūhaya gīkī, ī ndīmi jilī shimanīkījo, ītī kū bazunya, alīyo kū banhū abo batī bazunya; lelo ū būhangi ū wene būtīho kūlwa banhū abo batī bazunya, būlīho kūlwa bazunya.

23Ī gīsī ī kanisa ī yose ūlū yibilingaga, hūna pye a bose bandya kūlūngalūnga mu ndīmi jingī, hama bingīla mo na banhū abo batitegelegije nūūlū batī bazunya, batiganika gīkī ng'wasalaga?

24Alīyo ū munhū ūyo atī nzunya, nūūlū ūyo atitegelegije, ūlū wingīla ūmusanga pyī mulīfunya būhangi, a bose bakūnkaanīla; pye bakūnamula.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Ī mihayo ya mbisīla īyo īlī mung'holò yakwe īkūfunījiwa ha ng'wape; ū mu
gīko akwinama atuje mazwi anamye Mulungu, kūnū alīhaya gīkī, “Ng'hana ū
Mulungu alī hamò ning'we!”

Yose yītwe mu kwihela kwawiza

26Bing'we badūgū bane, ī gīsī tūhaye ho kinehe? Ūlū ng'wibilingaga būlī
ng'wene alī na mhayo; ūyū alī na lyīmbo, ūngī būlangi, ūngī akundūlīlilwe
mhayo nebe, ūngī būlūngalūngi mu lūlīmi lūngī, ūngī būshomeleja! Yītagi pyī ī
yose yenīyī mu mbika ya kwizenga.

27Ūlū balīho balūngalūngi ba mu ndīmi jingī, balūngalūnge babīlī nūūlū badatū
dūhū, nīyo mu kwibalīīlwa, hama abize ho na nshomeleja.

28Alīyo ūlū atīho nshomeleja ū mu kanisa, ū nūngalūngi ahuumūle, ayombe wei
ng'wenekīlī dūhū na Mulungu.

29Banhū babīlī nūūlū badatū bahange, lelo a bangī badegeleke mu kūwitegeleja
ū būhangi wabo.

30Hama ūlū ūngī ūkundūlīlwa mhayo, ū wa kwandya igashe ahuumūle.

31Nguno mudūgije kūfunya ū būhangi pye a bose, kwike ng'wilekela lekela, pye
a banhū balangwe na kūlūngūjiwa.

32Ī myoyo ya būhangi īkabigwaga a bahangi;

33nguno ū Mulungu atī wa nsambo, alī wa mhola. Ūmo bakwītīlaga mu kanisa
ja beela hose pye,

34a bakīma ni bahuumūlage ū mu kanisa; nguno batazunīlījiwe ū kūyomba,
alīyo bidohye gīt'ūmo shihayīlile ī shilagīlo.

35Ūlū batogilwe kwilanga mhayo gose gose, ni bababūjage bagoshi babo kū
kaya, nguno gūlī mhayo gwa soni ū nkīma ū kūyomba mu kanisa.

36Kolaga hamo ū mhayo go ng'wa Mulungu gūfumile kū bing'we? Nūūlū gīkī
gwagelela kū bing'we dūhū ū kūshika?

37Ūlū munhū alībona gīkī alī ng'hangi nūūlū akatongeelagwa na Moyo, ni
ayitegelejage īyo nalīng'wandīkīla gīkī īlī shilagīlo sha ng'wa Seeba.

38Alīyo ū munhū ūlū atatogilwe kūmana, ni ikalage gīko mu būtūmana.

39H'īyo lūūlū badūgū bane, bizagi na ng'hūmbū nago ū mhayo gwa kūhanga,
alīyo nū gwa kūlūngalūnga mu ndīmi jingī yaya ū kūgūhangīja.

40Kwike pyī ī mihayo yītwe chiza na mu kwihela kwawiza.

1 Bakolinto 15

Būjūūko bo ng'wa Kilisito

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Bing'we bang'wise, leki namulanje ī mihayo ya Ng'hūlū Jawiza ījo nakamulomeela ng'ūjanukūla, na ng'wīmīīlile mujo.

2Ū mhayo ūyo nakamulomeela gwenūyo, gūlī gwa kūmupīja ūlū ng'ūgūdima mu welwa ng'holò, numho hamo mubize ng'wazunyaga higūlya gūlya dūhū!

3Nguno ū mu mihayo mitaale īyo nanukūla ū nene, h'īyo nakandya ū kūng'winha na a bing'we; gīkī ū Kilisito akacha kūlwa shibi shise gīt'ūmo shandīkwa shihayīlile.

4Na gīkī akajīkwa, na gīkī ha lūshikū lo kadatū lwaho ūjūūka gīt'ūmo shandīkwa shihayīlile.

5Na gīkī akang'wilongela Kefa, hūna na a babo ikūmi na babīlī.

6Ha numa ya henaho, ūbilongela na badūgū bakīlile ha magana atanò ng'wikanza līmò. Bamò babo bataalī balīho nī lelo īyī, alīyo a bangī bamala kūlaala.

7Hama ūng'wilongela Yakobo, hūna na a batūng'wa a bose.

8Nose nū nene ūnilongela, nūbiza wa kūmalīja wabo, gītī nalī ndebile mu kūbyalwa.

9Nguno ū nene nalī ndo wa bado ū mu batūng'wa; nīyo natigeleelilwe nūūlū kwitanwa ntūng'wa, nguno nīluhyaga no ī kanisa ya ng'wa Mulungu.

10Alīyo kūlwa shigongo sha ng'wa Mulungu nalī gīt'ūmo nalī, hama ī shigongo shakwe ū kūlī nene shitagelelile kūcha mpandagīlo. Nakūtūmamaga kūbatinda pye, kwike nahene natī nene; alīyo shigongo sha ng'wa Mulungu īsho shilī hamò na nene.

11Hūna lūūlū nūūlū nabize nene nūūlū boi, h'ūmo tūkūlomeelelaga; hama h'ī nguno yene mulī bazunya.

Būjūūko wa bafu

12Ī gīsī lūūlū, īkī ū Kilisito akūlomeelagwa gīkī wajūūka kūfuma mu bafu, nibūlī balīho bamò bing'we bakūhayaga būtīho ū būjūūko wa bafu?

13Ūlū būtīho ū būjūūko wa bafu, numho nū Kilisito atajūūkile!

14Hama ū Kilisito ūlū atajūūkile, numho nū būlomeeji wise būtī na solobo, hū kūhaya muzunije dalali dūhū.

15Hama na a bise numho tūkūbonekana kūbiza bakaanīji balomolomo ba ng'wa Mulungu; īkī tūkūnkaanīlaga gīkī akanjūūcha ū Kilisito, ūyo gashi nīyo atanjūūkije, ūlū babize batūjūūchiagwa a bafu.

16Nguno ūlū batūjūūchiagwa a bafu, numho nū Kilisito atajūūchiwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Hama ū Kilisito ūlū atajūūchiwe, būtī na solobo ū būzunya wing'we, hū kūhaya mutaalī mo dūhū ū mu shibi shing'we!

18Numho nīyo na a babo bakūchīlaga mulī Kilisito bakūjimīīlaga dūhū.

19Ūlū gīkī ū kwisagīlwa kwise ū mulī Kilisito kūgelelile mu būpanga ūbū dūhū, numho a bise hū tūlī ba kūpīnīhalīlwa kūtinda pye a banhū!

Ū Kilisito wajūūka ng'hana

20Alīyo ī haha, ū gwa ng'hana gūlī gīkī, ū Kilisito wamala kūjūūka kūfuma ū mu bafu, alī Itwajo lya kwandya mu bose abo balaalile.

21Nguno gīt'ūmo kūcha kūkilonga mu nzīla ya ng'wa munhū ūmò, nū būjūūko wa bafu būlīho kūlwa nzīla ya ng'wa Munhū ūmò.

22Na hangī gīt'ūmo mulī Adamu pye a banhū bakachaaga, h'ūmo īlī nū mulī Kilisito; pye bakwītwa kūbiza bapanga.

23Alīyo būlī ng'wene mu kwihela kwakwe; wa kwandya Kilisito, hama a ba ng'wa Kilisito ūlū washoka.

24Hūna ūlū ūmala ū kūgakenaagūla pye a mabūsugi na a mabūtaale, na a mabūdūla, ū mhayo gwa kūmalīja gūkūbiza kūbūtūūla ū būsugi kūlī Mulungu Sīswe.

25Nguno shiigelile asuge kūshisha pye a banishi bakwe abatūūle ha sīlīlī ya mhambala jakwe.

26Ū ng'wanishi wa kūmalīja kūkenaagūlwa ng'wene kūcha.

27Nguno ū mhayo gūhayile gīkī, “Pyī ī shikolo ashitūūlile ha sīlīlī ya mhambala jakwe.” Alīyo ū mu kūhaya gīkī, “Pyī ī shikolo shitūūlilwe ha sīlīlī yakwe,” īlī hape gīkī ūyo antūūlīlile shikolo shose ha sīlīlī yakwe atī ūmò washo.

28Hūna lūūlū ūlū shamala kūtūūlwa pyī ī shose ha sīlīlī yakwe, ū Ng'wana nang'hwe akūbiza ha sīlīlī yakwe ūyo antūūlīlile shikolo shose ha sīlīlī yakwe, gīkī ū Mulungu abize atang'anhīlile mu shose.

29Ūlū ītī chene numho īkūja ginehe ī mihayo ya banhū abo bakabatīījiagwa kūlwa nguno ya bafu? Ūlū batūjūūchiagwa a bafu, nibūlī būbize ho būbatīījiwa kūlwa nguno yabo?

30Na a bise nibūlī tūlī mu nhabaala ya kūcha būlī ikanza?

31Badūgū bane, ū nene nakūchaaga būlī shikū nguno ya wikumīlīja, ūbo nalī nabo mulī Kilisito Yesu Seeba wise kūlwa nguno ying'we.

32Ī gīsī, ūlū nakoiagwa būmunhū bone dūhū aho nalwaga na shiinū ja mu Efeso, numho nalī na solobo kī? A bafu ūlū batūjūūchiagwa, “Tūlyagi na tūng'wagi dūhū lūūlū, nguno ī ntondo tūkūcha!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

33Bing'we, yaya ū kūlemva lemva; a kashimīzīle kabūbi kakakenaagūlaga nhūngwa.

34Ilang'hanagi mushimīzīle mu būtūngīlīja, hama yaya ū kwīta ī shibi; nguno balīho bangī bataamanile ū Mulungu. Ū gwenūyū nalīmuwīla namudimye minala.

Mīlī gwa būjūūko

35Alīyo ūngī ashikile kūbūja gīkī, "A bafu bakūjūūchiwa ginehe? Na hangī bakwiza mu mīlī kī?"

36Ū wenūbo būbbūūlī! Nguno nūūlū ī mbīyū īyo ūkīhambaga ītabizaga mhanga kūshisha īche tame!

37Hama nīyo īsho ūkahambaga ūtahambaga mīlī ūyo gūlabize ho, ūkahambaga mbeke dūhū; hamo ya būsīga, nūūlū ya shikolo shingī nasho.

38Alīyo ū Mulungu akayinhaga mīlī gīt'ūmo atogelilwe wei ng'wenekīlī, nīyo būlī mbīyū na mīlī gwayo.

39Ī mibīlī ī yose ītī ya mbika īmò, īlīho ya banhū, yīngī ya ndimu, yīngī ya noni, na yīngī ya ndīlo.

40Ūlīho na mibīlī ya ng'wigūlū, na mibīlī ya mu sī. Alīyo ī likūjo lya mibīlī ya ng'wigūlū līlī kīngī, nī likūjo lya mibīlī ya mu sī nalyo līlī kīngī.

41Ī likūjo lya līīmi līlī heeke, nī likūjo lya ng'weji līlī heeke, nī lya sonda nalyo līlī heeke; nguno nūūlū ī sonda na sonda dūhū jikīla kīlile ī likūjo.

42H'ūmo būlī nū būjūūko wa bafu, ū mīlī ūyo gūkahambagwa gūlī gwa kūkenaagūka, ūyo gūkūjūūchiwa gūtī gwa kūkenaagūka.

43Gūkahambagwa mu būdalahwa, gūkūjūūchiwa ng'wikūjo; gūkahambagwa mu būgokolo, gūkūjūūchiwa mu būdūla.

44Ūyo gūkajīkagwa gūlī mīlī dūhū, alīyo gūkūjūūchiwa mīlī gwa Kiimoyo; ūlū gūlīho ū mīlī gwa nyama, nū mīlī gwa Kiimoyo gūlīho.

45H'ūmo gwandīkilwe nīyo; gīkī, "Ū munhū wa kwandya ū Adamu, akabiza mpanga." Ū Adamu wa kūmalīja ng'wene alī Moyo, ng'winhi wa būpanga.

46Kwike ū wa Kiimoyo walī atī wa kwandya, alīyo ū wa mīlī gwa nyama; hūna wiza nū wa Kiimoyo.

47Ū munhū wa kwandya afumile mu sī, wa malongo; ū Munhū wa kabīlī ng'wene afumile ng'wigūlū.

48Ūmo alī ū wa mu sī, h'ūmo balī a ba mu sī, nū mumo alī ū wa ng'wigūlū, h'ūmo balī a ba ng'wigūlū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

49Nīyo ūmo twīsolela ī suso yakwe ū munhū wa mu sī, h'ūmo tūkwīsolela nī suso yakwe ū wa ng'wigūlū.

50Ū mhayo ūyo nalīgūhaya bang'wise gūlī gīkī, ū mīlī na a mininga shitūdūla ū kūbiza na wingīji ū mu būtemi bo ng'wa Mulungu, nūūlū ū būkenaagūku būtūdūla ū kūbiza na wingīji hamò na būtūkenaagūka.

51Leki namugodele kaka kamhayo ka mbisīla, gīkī, tūtūshila kūcha pye a bose, alīyo pyī tūkūgalūchiwa.

52Ūkūbiza ng'wikanza iguhī gītī lya kūgabbya ngohe, h'ikanza ly'ipembe lya kūmalīja. Nguno ipembe līkūlīla, hūna a bafu bakūhimbukila mu būtūkenaagūka, a bise nise tūkūgalūchiwa.

53Nguno ū mīlī gwa kūkenaagūka gwenūyū shiigelile gūzwale būtūkenaagūka, ū gwa kūcha gwenūyū gūzwale būtūūcha.

54Hūna lūūlū ū mīlī gwa kūkenaagūka gwenūyū ūlū gūzwala būtūkenaagūka, ū gwa kūcha gwenūyū gūbiza gwazwala būtūcha, a henaho gūkūbiza gwashikīīla ū mhayo ūyo gwandīkilwe gīkī, "Ū lūfu lwamilagwa na būpyeni.

55Bebe muna kūcha būlī halī ū būpyeni wako? Bebe lūfu lūlī halī ū lūboola lwako?"

56Ū lūboola lwa lūfu lūlī shibi, hama ū būdūla bo shibi būlī mu shilagīlo.

57Alīyo akumīlījiwe ū Mulungu, ūyo akatwinhaga būtindi mulī Seeba wise Yesu Kilisito.

58Hūna lūūlū bang'wise, batogwa bane; īmīīlagi muhandatīle, yaya ū kūtinginyiwa. Gūtūmamagi gwa gwa gwa ū nīmo go ng'wa Seeba, nīyo komeelagi no no no; managi gīkī ū būnoge wing'we būtī bo dalali ū kūlī Seeba.

1 Bakolinto 16

Būsoogi kūlwa kūtwalīla beela

1Ali lūūlū, ū mhayo gwa kūsooga kūlwa kūbagunanha beela, na a bing'we ītagi gīt'ūmo nakajiwīlīla kanisa ja Galatia.

2Būlī lūshikū lo kwandya mu nyuma būlī ūmò wing'we ayūfunya shose shose gīt'ūmo kwīlūkīlwa kwakwe kūlī, ītizūbiza gīkī ūlū nalashike ko hū ng'wandye kūsooga.

3Ūlū nalize ko mukūsola abo mulababone bigeleelilwe nabatūme ī Yelusalemu, baje na nyalūba kūshitwala ī shakwinha shing'we.

4Ūlū yūbeelela nū nene naje, nakūja hamò nabo.

Kūhela mihayo ya ng'endo

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Nalībītīla Makedonia, hūna ūlū nalīnge ko ī Makedonia nakwiza ūko mulī.

6Hamo nīyo nakūlenda hamò ning'we, nūlīmalīla kwenūko ī likanza lya mbeho ya mu shiyaga, mulanigunanhe nū mu lūgendo lwane hose hose ūko najile.

7Kwike ī haha natūtogagwa ū kūmubona ū kūnū najile, nguno nalisagīlwa kūshinga ning'we ikanza ūlū ūzunya ū Seeba.

8Nakwikala Efeso kūshisha ikanza lya Pentekosite;

9nguno napandīkile ng'wanya ntaale gwa kūtūmama, nūūlū īkī balīho bilwisha bingī.

10Ū Timotheo ūlū alize ū kū bing'we nang'hanagi, atizūbiza wa kwikala wisūsa sūsaga kūlwa booba; nguno nū ng'wene ntūmami wa nīmo go ng'wa Seeba, gīt'ūmo nakwītīlaga dūhū ū nene.

11Hūna lūūlū atizigela nūūlū ūmò wing'we wa kūndalaha. Mulangunaane ashoke mhola ū kūūnū nalī, nguno ū nene pye na a badūgū abo balīko ū kūūnū tūnindīīlile.

12Ū ndūgū wise ū Apolo nakanomba no, gīkī ize ko hamò na a badūgū; alīyo jalī jitī ng'hūmbū jakwe kwiza ī haha, akwiza ūlū alapandīke ng'wanya.

Mihayo ya kūlanga

13Ilang'hanagi ng'wīmīile mu kūzunya, hama ipandagi chanda muhandatīle;

14pyī ī mihayo ying'we ībize mu būtogwa.

15Hama hangī nalīmulanja badūgū mumane gīkī, ī kaya ya ng'wa Stefana īl'itwajo lya kwandya ū mu Akaya; nīyo bifunya benekīlī kūlwa kūbagunanha beela.

16Na lūūlū bizagi na widohya ū kū banhū ba mbika yenīyo, nūūlū kūlī ūngī ose ose ūyo akūsangīlaga ū mu nīmo nū mu wilwisha.

17Na hangī nalī na būyegi kūlwa kwiza kwakwe ū Stefana, hamò nū Fotunato; pyī nū Kaiko, nguno banishikīlīgīgije īyo mukaleba ho.

18Baagūzalanije ū moyo gwane, pyī nī ying'we. Hūna lūūlū, a banhū gītī benaba īng'wigeleelilwe mubitegeleje chiza.

19Jilīmugīsha ī kanisa ja Asia; ū Akula nū Piliska, hamò nī kanisa īyo īlī mu kaya yabo balīmugīsha no mulī Seeba.

20Pye a badūgū balīmugīsha. Igīshagi būlī ng'wene na biye mu kwibbipa kwela.

21Nene Paulo namugīsha mu nkono gwane.

22Ūlū alīho munhū atantogilwe Seeba leka azung'we. Malanasa

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Shigongo sha ng'wa Seeba Yesu shibize hamò ning'we.

24Ū būtogwa bone būlī hamò ning'we pye a bose mulī Kilisito Yesu: Alichene.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2 Bakolinto

2 Bakolinto 1

Kūgīsha na kūlūmba

1Nene Paulo ntūng'wa wa ng'wa Kilisito Yesu kūlwa būtogwa bo ng'wa
Mulungu, na ndūgū wise Timotheo. Kū kanisa ya ng'wa Mulungu īyo īlī mu
Kolinto, na kū beela bose abo balī mu Akaya ī yose.

2Shigongo na mhola shibize hamò ning'we kūfuma kūlī Mulungu Sīswe, na kūlī
Seeba wise Yesu Kilisito.

3Akumīlījiwe ū Mulungu, Ise wa ng'wa Seeba wise Yesu Kilisito, Sīswe wa
shigongo, na Mulungu nūngūja mu yose.

4Hūna ng'wene akūtūlūngūjaga ū mu makoye gise gose, ayo gakūtūgwīlaga;
nose ū mu būlūngūjiwa ūbo tūkūlūngūjiagwa na Mulungu a bise benekīlī, nise
tūbize na būdūla bo kūbalūngūja abo balī mu makoye ga būlī mbika.

5Nguno ūmo būluhiwa būkongejaga kūtūkwīlīla kūlwa ng'wa Kilisito, h'ūmo nū
būlūngūjiwa wise būkongejaga kūkwīla kūlwa ng'wa Kilisito.

6Hūna lūūlū ūlū tūlīluhiwa, īlī kūlwa nguno ya būlūngūjiwa na būpīji wing'we;
hama ūlū tūkūlūngūjiagwa, īlī kūlwa nguno ya būlūngūjiwa wing'we ūbo
būkūng'winhaga wiyūmīlīja ū mu būluhiwa gīt'ūbo tūkūluhiagwa na a bise.

7Nīyo tūlī na kwisagīlwa kūtaale no kūlwa nguno ying'we, nguno tūmanile gīkī,
īkī mukūsangīlaga ū mu būluhiwa, mukūbiza basangīji nū mu būlūngūjiwa.

8Nguno badūgū bise tūtatogilwe muleke ū kūmana gīkī, ū būluhi ūbo
būkatūgwīla mu Asia boolī būdito no, būkatūbuna tūmala gete ī nguzu;
kūshisha nose tūgwa ng'holò, tūmana gīkī tūtikala bapanga yaya!

9Nguno nose tūkibona gīkī tūlī mu nsango gwa kūcha; toya ū kwisanya a bise
benekīlī, tūsaaja mhayo gwa kūnsanya Mulungu ūyo akajūūchaga bafu.

10Hūna ng'wene ūyo akatūpīja kūfuma mu nhabaala nhaale gīko, na ng'hana
akūtūpīja. Ū wei h'ūyo tūnsanije gīkī akongeja kūtūpīja;

11nguno na a bing'we mulīmo ū mu būsangī bo kūtūlombela. Nose tūlī na
shakwinhwa kūlwa kūlombelwa na banhū bingī, gīkī būfunyiwe būlūmbi
būtaale kūlwa nguno yise.

Wikumīlīja kūlwa nīmo go ng'wa Seeba

12A bise ū kwikumīlīja kwise kūlī mu būkaanīji ūbo tūlī nabo mu myoyo yise,
gīkī ī nhūngwa jise ū mu sī, ī no no no ū kū bing'we, jalī mu widohya na mu
būtūngīlīja bo ng'wa Mulungu, ītī mu masala ga mīlī; alīyo mu shigongo sha
ng'wa Mulungu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Nguno tūtūng'wandīkīlaga mihayo yīngī, ūlū ītī īyo mudūgije kwīsoma nūūlū kwīyitegeleja; na ng'hana nalisagīlwa gīkī mukwīyitegeleja mu būshikanu bose.

14Nguno ahene mugemile ū kūtūmana, kūshisha nose mukwikumīlījaga kūlwa nguno yise. Na a bing'we mukūbiza nguno ya kwikumīlīja kwise ū mu lūshikū lo ng'wa Seeba Yesu.

15Hūna lūūlū, īkī nakasanya gīkī h'ūmo īlī, nakabiza na ng'hūmbū ja kwiza ūko mulī tame; gīkī ng'wīlūkīlwe lubango ng'hangala ibīlī.

16Ī likanza lya kūja Makedonia nabīte ko, hama na a ha kūfuma ī Makedonia nalabīte ko, munigunanhe na mu lūgendo lwa kūja Būyudaya.

17Kolaga hamo shi nakabiza munhū wa magalū galū aho nagūhela gwa kwīta gīko? Nūūlū hamo ī mihayo īyo nayiganikaga yenīyo, nayiganikaga mu nhūngwa ja mīlī nose nabize munhū wa kūyūsangīlīja mu kahayīle, Ehe na Yaya, ng'wikanza līmò?

18Alīyo gīt'ūmo Mulungu alī wa kūsanyiwa, ū mhayo gwise ū kū bing'we gūtī na būsangīlīja bo Ehe na Yaya!

19Nguno ū mulī Ng'wana wa ng'wa Mulungu, ū Yesu Kilisito, ūyo nene na Silwano na Timotheo tūkamulomeela, jitasangīlīgije Ehe na Yaya, ū mulī ng'wene īlīmo Ehe dūhū.

20Nguno pyī ū wisagīja bo ng'wa Mulungu ūbo abūtūūlile ho kūbītīla mulī wei būlī Ehe, h'ī nguno yene ū mulī wei tūkūhayaga Alichene; gīkī ū Mulungu apandīke ikūjo kūfuma kū bise.

21Alīyo ū Mulungu hū ng'wene ūyo akūtūguzuhyaga mulī Kilisito a bise, pye na a bing'we. Na hangī nīyo atūbilile maguta,

22hūna ūtūmeng'ha; hanuma ūtwinha Moyo Ng'wela ikale ū mung'holò jise, koolecha gīkī tūlī bakwe.

Nguno ya kūleka kūja Kolinto

23Ali lūūlū, nakaleka ū kwiza ī Kolinto kūlwa kūmukūlīlwa; ū mu mhayo gwenūyū nalīntūūla Mulungu kūbiza nkaanīji wa būpanga bose.

24A bise tūtī basugi ba kūzunya kwing'we, alīyo tūlī batūmami biching'wi dūhū kūlwa būyegi wing'we; nguno a bing'we ng'wīmīīlile kūlwa kūzunya.

2 Bakolinto 2

1Hūna lūūlū ū nene nakabona ītī yawiza nize ū kū bing'we nalī mu būpīna.

2Ī gīsī ūlū nūmupīnīhaja a bing'we, numho nani ūyo alaniyeje, ūlū īt'ūyo nalampīnīhaje dūhū ū nene?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3H'ī chene nakagwandīka ū mhayo gwenūyū, ībize gīkī ūlū nūshika ko, batizūnipīnīhaja a banhū abo shiigelile baniyeje. Nguno naalī nasanije gīkī, ū būyegi bone būlī wing'we na a bing'we.

4Aho nang'wandīkīlaga naalī mu shisoji shingī no, kūlwa kūluha kūtaale na kūtawa tawa mu ng'holò; naalī natī na ng'hūmbū ja kūmupīnīhaja, alīyo naalī natogilwe mubūbone ū būtogwa ūbo nalī nabo kūlwa nguno ying'we, nguno būlī būtaale no!

Kūnekeja ng'hūbi

5Nose ūlū munhū wenhelegije būpīna, atanipīnīhagije nene, (natizūmubuna no), alīyo ī lipandī wamupīnīhagije na a bing'we pye a bose.

6Ū munhū ng'wenūyo gwang'wigelile lūūlū ū nsango ūyo winhilwe na bingī.

7Īlī hambū hambū mumonele shigongo na kūnūngūja, atizūminyiwa būdito wa būpīna, nose agwe ng'holò.

8Ali lūūlū, nalīng'wikūmbīlīja mung'oolekeje ū būtogwa wing'we ūbo mulī nabo kūlwakwe.

9Nakang'wandīkīla nguno naalī natogilwe kūmumana ūlū mulī bigwi mu yose.

10Alīyo ī haha, būlī ng'wene ūyo ng'ūnekeja mhayo gose gose, nū nene nanekejaga. Ūlū alī na mhayo gose gose, nanekejaga mu būtongi bo ng'wa Kilisito kūlwa nguno ying'we.

11Tūtatogilwe ū Shetani atwibange nose atūheebe, nguno tūtījimīīlilwe ī nyasala sala yakwe!

Kūdidohelwa mu moyo ha numa kwifuula

12Aho nashika Tiloa kūjilomeela ī Ng'hūlū Jawiza ja ng'wa Kilisito, ū Seeba ūnilugūlīla mīta.

13Alīyo nahene nakabiza natī na kwifuula ū mu moyo gone, nguno natansangile koi ū ndūgū one ū Tito; nūkalīla kūbalaga dūhū, nūbūūka kūja Makedonia.

14Kwike ū Mulungu alūmve, ūyo akatwinhaga būtindi gwa gwa gwa mulī Kilisito, nīyo hangī būlī kwene ūko tūkūbītaga akūjaga ūtūūla ng'waso gwa kūmana wei.

15Ū kūlī Mulungu tūlī ng'waso gwawiza kūlwa nguno ya ng'wa Kilisito, ībize kū bapījiwa nūūlū kū bajimīīji.

16Ū kū bajimīīji tūlī inyema lya lūfu, lya kwenha icha! Lelo ū kū bapījiwa tūlī ng'waso gwa būpanga, gwa kwenha būpanga! Nani ūyo igeleelilwe ū kwīyīta ī yenīyo?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17A bise tūtī gīt'ūmo bingī bakwītīlaga, abo bakūgūtūmamīlaga ū mhayo go ng'wa Mulungu kwikoobela nīīlo; alīyo tūkūsomboolaga mu ng'hana kū būtongi bo ng'wa Mulungu, gīt'ūmo shibigelile banhū ba ng'wa Mulungu mulī Kilisito.

2 Bakolinto 3

Batūmami b'ilagane ipya

1Kolaga hamo tūlandya kwikumīlīja hangī shi? Nūūlū tūgonge nyalūba ja kūkumīlīja jize ū kū bing'we, nūūlū jifume ū kū bing'we, gīt'ūmo bakīītīlaga bangī?

2A bise ī nyalūba yise īlī bing'we benekīlī; yandīkilwe mu myoyo ying'we, pye a banhū bīmanile nguno bakwīsomaga.

3A bing'we ng'wigeleelilwe gete koolecha gīkī mulī nīmo gwise, mulī nyalūba ya ng'wa Kilisito īyo ītandīkilwe na wino, yandīkilwe na Moyo wa ng'wa Mulungu mpanga, hama ītī ha mabalala ga mawe, alīyo mung'holò ja banhū.

4Ū gwenūyū hū kūsanya kwise ū kūlī Mulungu, kūlwa nguno ya ng'wa Kilisito.

5Ītī gīkī a bise twigeleelilwe kūbalīlwa mhayo gose gose gīkī gūlī gwise gwa benekīlī; ū būdūla wise būfumile kūlī Mulungu.

6Hū ng'wene ūyo akatwīta kūbiza batūmami b'ilagane ipya, īlo lītandīkilwe bo nuguta, alīyo lya ng'wa Moyo; nguno ū wandīke būkabūlagaga, alīyo ū Moyo akinhaga būpanga.

7Hūna lūūlū, ū nīmo ūyo gwalī gwandīkilwe ha mawe na gwenhelejaga icha, ūlū gwalī n'ikūjo itaale, kūshisha nose a Baisilaeli būyūlemeelwa ū kūbūlola ū būshū bo ng'wa Musa nguno y'ikūjo īlo lyashilaga,

8al'ū nīmo gwa kwītwa mu nguzu ja ng'wa Moyo gūtūbiza n'ikūjo itaale kūtinda?

9Īkī ū nīmo gwa kwenheleja nsango ūlū gwalī n'ikūjo, hū kūhaya ū gwa kwinha banhū kūbalīlwa būtūngīlīja gūlī n'ikūjo itaale kūtinda!

10Nguno īsho shalī n'ikūjo a makanza genayo, ī haha shitī n'ikūjo, ū kūlenganījiwa nū būtaale w'ikūjo īlo līlīho!

11Īkī ūlū shalī n'ikūjo ī sha kūshila, hū kūhaya ī sha kūshinga ho shilī n'ikūjo itaale kūtinda!

12Hūna lūūlū, īkī ū kwenūkū hū kwisagīlwa kwise, tūlī mu kwisandaala kūtaale no.

13A bise tūtī na nguno ya kwīta ūmo wītīlaga Musa, ūmo wabūkundīkījaga līng'wenda ū būshū bokwe, gīkī a Baisilaeli batizūliiloleela ī likūjo īlo lyashilaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14A maganiko gabo gakagang'hanala, kūshisha nī lelo yenīyī lītaalī ho ī
līng'wenda lyenīlo, līkashīkījaga ūlū lyasong'wa ī Lilagano lya Kale. Bataalī ū
kūkundūlīlwa gīkī ū mulī Kilisito lyamala ū nīmo.

15Nī lelo yene ūlū wasong'wa ū Musa ī līng'wenda lyenīlo līkashīkījaga a
hang'holò jabo.

16Alīyo ose ose ūyo ūngalūkīla Seeba, ī līng'wenda lyenīlo līkīnjiagwa

17Ū Seeba alī Moyo, hūna lūūlū aho alī ū Moyo wa ng'wa Seeba, būlīho wiyabī.

18Pye a bise abo tūkūlīlolaga ī likūjo lya ng'wa Seeba gītī kūlola ng'wilole na
būshū būtakundīkīgije, tūkūgalūchiagwa twabiza mu suso yakwe,
twayūng'weka ng'weka kūlw'ikūjo īlo līkongejaga kūkwīla, kūfuma kūlī Seeba
ūyo alī Moyo.

2 Bakolinto 4

Sabo mu shiseme sha malongo

1Nose īkī ū būtūmami wenūbū tūlī nabo kūlwa kūchīlwa shigongo, tūtīko
kūgwa ng'holò.

2Alīyo tūkwīlemaga ī mihayo ya minala, ī ya nyaguukuubi; pye na a kashimīzīle
ka nyasala sala. Yaya nūūlū ni kūgūtūmamīla ū mhayo go ng'wa Mulungu
kwipandīkīla nīīlo. Ī ng'hana tūkwīyoolechaga ha ng'wape, na a bise benekīlī
tūkwiyoolechaga ha ng'wape, būlī munhū atūkaanīle mu būgololoku bo moyo
gokwe kū būtongi bo ng'wa Mulungu.

3Hūna lūūlū, ī Ng'hūlū Jawiza jise ūlū jibize jibisilwe, numho jibisilwe kū banhū
abo bajile mu kūyagala dūhū.

4Nguno a bene ū mulungu wa mu sī wagabbokuja a maganiko gabo
batizūzunya; ī Ng'hūlū Jawiza jitizūbatiimīla bakalībona ī likūjo lya ng'wa
Kilisito, ūyo alī suso ya ng'wa Mulungu.

5A bise tūtī balomeeji ba mihayo yise ya benekīlī, alīyo ya ng'wa Kilisito Yesu,
gīkī alī Seeba; lelo a bise bene tūlī batūmami bing'we kūlwa ng'wa Yesu.

6Nguno ū Mulungu ūyo akahaya gīkī, “Isana lyake kūfuma mu giiti,” hū ng'wene
ūyo akaaka ū mung'holò jise, ūtwinha isana gīkī tūdūle kūlīmana ī likūjo lya
ng'wa Mulungu mu nzīla ya būshū bo ng'wa Kilisito.

7Kwike ī sabo yenīyī tūlī nayo mu shiseme sha malongo, ū būdūla ū būtaale
būbize bo ng'wa Mulungu, būtizūfuma kū bise.

8Tūkūshitelejiagwa kūfuma mhandī jose, alīyo yaya ū kūkaba; tūlī mu makoye,
alīyo yaya ū kūgwa ng'holò.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Tūkūluhiagwa, alīyo yaya ū kūlekanījiwa; tūkūtaalīkagwa ha sī, alīyo yaya ū kūcha.

10Būlī gwa tūkūbūūchaga kūcha kwa ng'wa Yesu ū mu mīlī, ū būpanga bo ng'wa Yesu nabo boolechiwe ū mu mīlī gwise.

11Nguno a bise nūūlū īkī tūlī bapanga, alīyo tūkūfunyiagwa būlī shikū jose na jose gīkī tūbūlagwe kūlwa nguno ya ng'wa Yesu; ū būpanga bo ng'wa Yesu nabo boolechiwe hape ū mu mīlī gwise ū gwa kūcha.

12Nose hū kūhaya gīkī, kūcha kūkūtūmamaga ū mu bise, lelo ū mu bing'we būpanga.

13Hūna lūūlū īkī tūlī na moyo gwa kūzunya gīt'ūmo gwandīkilwe gīkī, “Nakazunya h'ī nguno yene nakayomba;” na a bise tūzunije, h'ī nguno yene tūkūyombaga.

14Tūmanile gīkī ūyo akanjūūcha Seeba Yesu na a bise akūtūjūūcha hamò nanhgwe ū Yesu, atwīmīlīje hamò ning'we kū būtongi bokwe.

15Pyī ī shikolo shilīho kūlwa nguno ying'we, ībize gīkī ī shigongo shibapandīke banhū bingī no no no, hama bongeje kūkwīla būlūmbi kūlwa nguno y'ikūjo lya ng'wa Mulungu.

Nhūngwa ījo jibigeleelilwe bazunya

16Na ng'hana ī mibīlī yise īkūjaga yongeja kūgogoloha, alīyo tūtīko ū kūgwa ng'holò, īkī ū būmunhū wise ū bo mu gatī būkwītagwa kūbiza būpya būlī lūshikū.

17Nguno ū būluhi bo haha būlī būbbūpu no, hama būkūtūbeegejaga ikūjo lya būja na būja, īlo līlī na mpango ntaale kūtinda.

18Nose tūtūshikalalīlaga ī shikolo ī sha kūbonwa, alīyo īsho shitī sha kūbonwa. Nguno ī sha kūbonwa shilī sh'ikanza dūhū, alīyo īsho shitī sha kūbonwa shilī sha būja na būja.

2 Bakolinto 5

1Nguno tūmanile gīkī, ī numba yise ī ya mu sī ūlū yūsambagūlwa, tūlī na numba ya kūfuma kūlī Mulungu; numba ya ng'wigūlū ya būja na būja, īyo ītī ya kūbeejiwa na makono.

2Īkī ūmo tūlī ī haha tūkūgang'hīlaga, tūlī na ng'hūmbū ningī no ja kūzwalīchiwa nzengo gwise mpya, ū gwa ng'wigūlū.

3Nguno ūlū tūzwalīchiwa, tūtūbonekana tūlī dūūhū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Na ng'hana aho tūlī ū mu numba ya kwengemekeja īyī, tūkūlīlaga kūlwa nguno
ya makoye; ītī gīkī tūtogilwe kūzuula, alīyo tūtogilwe kūzwalīla, ū mīlī gwa
kūcha gūmilwe na būpanga.

5Mulungu ng'wenekīlī h'ūyo atūlonja longegije ū mhayo gwenūyū, ūtwinha na
Moyo Ng'wela kūlwa koolecha gīkī tūlī bakwe.

6Hūna lūūlū tūlī bashisha ng'holò, īkī tūmanile gīkī aho tūtaalī tūlī mu mīlī tūtī
hamò nū Seeba.

7Nguno ū mu kashimīzīle kise tūkatongeelagwa kūzunya, ītī kūbona.

8Na ng'hana tūlī bashisha ng'holò, kwike tūkūbonaga gīkī, īlī hambū hambū
twīnge ū mu mīlī tūje kaya kūlī Seeba.

9Na lūūlū, nūūlū tūbize tūlī kaya, nūūlū tūtī kaya, ī ng'hūmbū jise jilī kūnyeja
we.

10Nguno a bose pye shitwigeleelilwe kwīmīīla kū būtongi w'isumbī lya
kūlamulīla lya ng'wa Kilisito; būlī ng'wene anukūle mheela ya kūlenganīla nī
yīyo akwītaga aho ataalī mu mīlī, ībize yawiza, nūūlū yabūbi.

Nīmo gwa būsangīja

11Nose īkī tūlūmanile ū logohano ūlo lwigeleelilwe kūlī Seeba, tūkūbahūgūlaga
a banhū. A bise tūmanīkile hape ū kūlī Mulungu, hama nalisagīlwa gīkī nū mu
wiyangūji wa mung'holò jing'we tūmanīkile hape.

12Tūtatogilwe kwandya kwihaya hangī ū kū bing'we, alīyo tūlīng'winha nzīla ya
kwikumīlīgīja ning'we kūlwa nguno yise; mupandīke ya kūyūbashokeja abo
basendamīlile mihayo ya higūlya gūlya, ītī ya mu ng'holò.

13A bise nūūlū tūkabiza twahūganile, nahene īlī kūlwa nguno ya ng'wa
Mulungu; hama ūlū tūbiza tūlī batengeke, īlī kūlwa nguno ying'we.

14Nguno ū būtogwa bo ng'wa Kilisito būkūtūkomelejaga tūfunye būlamuji būlī
gīkī, ūmò akacha kūlwa nguno ya bose, hūna lūūlū pye a bose būūcha!

15Akacha kūlwa nguno ya bose, gīkī a bapanga batizūbiza bapanga hangī kūlwa
nguno yabo; alīyo kūlwa nguno yakwe ūyo akabachīlīla, hama ūjūūka.

16Ali lūūlū, kūfuma haha a bise tūtatogilwe kūng'witegeleja munhū nūūlū ūmò
mu nhūngwa ja mīlī; nūūlū īkī ū Kilisito twalī tūmanile mu mbika ya mīlī ī
kwandya, alīyo ī haha tūtang'witegelegije mu gīko hangī.

17Hūna lūūlū, munhū ose ose ūlū alī mulī Kilisito, alī shiseeng'wa shipya; ī ya
kale yamalaga kūbīta, ī haha īlīho mipya.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Ī yose īyī īfumile kūlī Mulungu, ūyo wamala kūtūsangīja hamò nang'hwe wei
ng'wenekīlī mu nzīla ya ng'wa Kilisito; hūna na a bise ūtwinha nīmo gwa
būsangīja.

19Nguno gīt'ūmo ū mulī Kilisito ū Mulungu walī na nīmo gwa kūbasangīja a ba
mu sī hamò nang'hwe, kūlwa kūleka kūbabalīla ū būkenaagūji wabo, na a bise
watwinha mhayo gwa kūtūūla būsangī.

20Nose a bise tūlī batūmami ha ng'wanya go ng'wa Kilisito, hū kūhaya ū
Mulungu alībiza gītī alikūmbīlīja kūbītīla mu bise. Ali lūūlū, tūlīng'wikūmbīlīja
kūlwa ng'wa Kilisito, bizagi na būsangī nang'hwe ū Mulungu.

21Nguno ū wei akang'wīta kūbiza shibi ūyo walī atamanile shibi, kūlwa nguno
yise; gīkī a bise tūbize būtūngīlīja wa ng'wa Mulungu mu nzīla yakwe.

2 Bakolinto 6

1Nose a bise īkī tūlī batūmami biye ba ng'wa Mulungu, tūlīng'wikūmbīlīja
mutizūshanukūla mu būtūdīlīla ī shigongo sha ng'wa Mulungu.

2Nguno alīhaya gīkī, "Naakwigwile ng'wikanza īlo līzunīlījiwe, hama
nūkūgunanha mu lūshikū lo būpīji." Ali lūūlū managi gīkī, ī lyenīlī h'ī likanza īlo
līzunīlījiwe, mumane gete gīkī ū lwenūlū hū lūshikū lwa būpīji.

3A bise tūtūchaamīkaga ishikī lya mbika yose yose lya kwipamya, nguno
tūtatogilwe gūsondagūlwe ū nīmo gwise.

4Alīyo mu būlī mhayo tūkwiyoolechaga mu wiyūmīlīja būtaale gīkī tūlī
batūmami ba ng'wa Mulungu; ībize mu būluhi, mu būgehelwa, nūūlū mu
būpīna.

5Ībize mu kūtūlwa, mu kūtungwa, nūūlū mu kwītīlwa nsambo; ībize mu milīmo
midito, mu kūkeyula būjikū pye na kūlaala yaya, nūūlū mu kūdīla nzala.

6Mu wela, mu witegeleja, mu wigimīlīja, nūūlū mu wiza ng'holò. Mulī Moyo
Ng'wela, mu būtogwa bo ng'hana,

7mu mhayo gwa ng'hana, nūūlū mu būdūla bo ng'wa Mulungu. Pye nūūlū mu
kūtūmamīla shilanga sha būtūngīlīja sha kū nkono gwa būlyo na gwa lūmoso.

8Ībize mu kūkumīlījiwa na mu kūdalahījiwa, mu kūsondagūlwa na mu
kūhayiwa chiza, nūūlū mu kūbalwa gīkī tūlī balomolomo, alīyo tūlī batūngīlīja.

9Mu kūbiza gītī tūtamanīkile alīyo tūmanilwe chiza no, mu kūbalwa gītī tūchile
alīyo mulībona tūlī bapanga, gītī tūkūtūlagwa mu kūhūgūlwa alīyo yaya ū
kūbūlagwa.

10Gītī tūlī bapīna alīyo tūlī na būyegi gwa gwa gwa, gītī tūlī bahabī alīyo
tūkūsabyaga banhū, gītī tūlī bagayiwa alīyo pyī ī shikolo shilī shise.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Bing'we Bakolinto, twalūngalūngile ning'we bo hape hape, nīng'holò jise jilugūkile ū kū bing'we.

12Ū mu bise gūtīho mhayo gose gose gwa kūng'wīngīja ū wiyabī wing'we; a bing'we hū mubūgugīle ū būtogwa wing'we?

13Leki namuwīle gītī munhū alīganīla baana bakwe; galīhagi ning'we ū mu ng'holò, mufunye gīt'ūmo mukwanukūlīlaga a bing'we!

Hekalu ya ng'wa Mulungu Mpanga

14Yaya ū kūtunganījiwa h'ijoki līmò na banhū abo batī bazunya; nguno ū būtūngīlīja būlī na būsangī kī nū būkenaagūji? Nūūlū ī lisana līlī na būsangī kī nī giiti?

15Na hangī īlīho long'we kī a ha gatī ya ng'wa Kilisito na Belieli? Nūūlū ū munhū ū nzunya alī na ngabo kī nū yūyo atī nzunya?

16Ī hekalu ya ng'wa Mulungu nayo īlī na widomanīja kī na shiikolile sha kūlamiwa? Nguno a bise tūlī hekalu ya ng'wa Mulungu mpanga; gīt'ūmo ahayīlile ū Mulungu ng'wenekīlī; gīkī, "Nakwikala hamò nabo, na nakūshimīza hamò nabo, nīyo nakūbiza Mulungu wabo, nabo bakūbiza banhū bane.

17Hūna lūūlū īngagi mo, lekanagi nabo," alīhaya Seeba; "Hama yaya ū kūkuumya shikolo shisoso, hūna nakūng'wanukūla.

18Nakūbiza Sīng'we, na a bing'we mukūbiza bitūnja bane na bashīke bane; alīhaya Seeba wa būdūla bose."

2 Bakolinto 7

1Hūna lūūlū batogwa, īkī tūlī na wisagījiwa wenūbū, twiyeejagi twīnge ū mu būsoso wa mīlī nū wa mu moyo; tūbūshikīlīje ū wela mu logohano lwa ng'wa Mulungu.

Būyegi bo ng'wa Paulo kūlwa Bakolinto

2Galīhagi ū mung'holò jing'we mutwanukūle, nguno tūtaalī kūng'hūba munhū nūūlū ūmò, tūtaalī kūnemba nūūlū ni kūng'wikolosha ose ose!

3Ū gwenūyū natūgūhayaga kūlwa koolecha gīkī mulī babūbi, nguno namalaga kūhaya gīkī mulīmo ū mung'holò jise. Nīyo a bise tūmalīīlile gete ū kūbiza hamò ning'we mu yose; ībize mu kūcha nūūlū mu būpanga.

4Nalī nayo mingī ī ya kūninha kūmusanya, na hangī nakwikumīlījaga no kūlwa nguno ying'we a bing'we. Nalī na kūlūngūjiwa kūtaale no, ū būyegi bone būkūseesekelaga nūūlū aho tūlī mu kūluhiwa.

5Nguno ng'hana aho twashika Makedonia ī mibīlī yise ītifuulile nūūlū hado, twaluhiagwa hose hose; ī hanze twalī na wilwisha, nū mu gatī twalī na booba.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Kwike ū Mulungu ū Shiguna baluhi, akatūlūngūja aho wiza ū Tito.

7Hama nīyo ītī kūlwa nguno akiza dūhū, alīyo nī nguno ya būlūngūjiwa ūbo akanukūla aho walī kū bing'we; nguno akatūwīla gīt'ūmo būlī ū būkomeezu wing'we. Ūtūsomboolela nī ya būpīna wing'we, pyī nī ya būjangīīzu wing'we ūbo mulī nabo kūlwa nguno yane. Pyī ī yose yenīyo īkaniyeja hataale no ū nene.

8Nguno nūūlū īkī nakamupīnīhaja ū mu nyalūba yane, alīyo nahene ī haha natūsunduhalaga, (kwike ī chene nakasunduhala a makanza gene) nguno nalībona ī nyalūba yenīyo ng'hana īkamupīnīhaja, alīyo ng'wikanza iguhī dūhū.

9Ī haha nalī na būyegi, ītī kūlwa nguno īkī mukapīnīhala, alīyo kūlwa nguno mukapīnīhala kūshisha ng'ūgalūcha ī nhūngwa. Mutapandīkile makoye gose gose ū kūfuma ū kū bise, nguno mukapīnīhala gīt'ūmo Mulungu atogelilwe.

10Ū būpīna ūbo būhayiwe na Mulungu būkenhaga kūgalūka na kwingīla mu būpanga, būtazoobaajaga; alīyo ū būpīna bo mu sī, ū wene būkenhaga icha.

11Ī gīsī ī haha ambū mulībona īyo bong'wītīlile ū būpīna ūbo Mulungu abūhayile? Mulībona gīkī ng'wīdeebile ī ng'hana, nū wigunanhi, nū būhūbi ng'wabūbonile, nū logohano ng'walūpandīkile, nū būtogwa ū bo ng'hana, nū būjangīīzu mu kwīta yawiza, nū gwa kūbinha nsango a bahūbi! Ū mu yose yenīyī ng'wiyoolekije kūbiza beela mu būlī mbika.

12Hūna lūūlū nūūlū īkī nakang'wandīkīla, yalī ītī kūlwa nguno ya ng'hūbi nūūlū ū ng'hūwa dūhū. Alīyo twalī tūtogilwe būmanīke ū būkalalwa wing'we ūbo mulī nabo kūlwa nguno yise; nguno h'ūmo tūkang'wiganikīlaga a bing'we ū kū būtongi bo ng'wa Mulungu.

13Nose lūūlū twalūngūjiwe no.

Būyegi kūlwa nguno ya ng'wa Tito

Hama hangī a higūlya ya kūlūngūjiwa kwise, tūlī na būyegi būtaale no, nguno ū Tito alī na būyegi īkī pye a bose mukagwifuuja ū moyo gokwe.

14Natagookile nūūlū īkī naalī nang'wīla ī mihayo ying'we mu kwikumīlīja; nguno gīt'ūmo yalī ya ng'hana pyī ī mihayo īyo tūkamuwīla, nū kwikumīlīja kwise ū kūlī Tito kwabizile kwa ng'hana.

15Ūlū owizūkwa ū wigwi wing'we nū mumo mukang'wanukūlīla, ng'wikūjo na logohano, ū būtogwa bokwe ū kū bing'we būkūbīlīlaga hataale no.

16Hūna lūūlū nū nene nalī na būyegi, nguno nadūgije kūmusanya mu yose.

2 Bakolinto 8

Kafunīje ka bana Makedonia

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Ali lūūlū bang'wise, leki tūmuwīle ī ya shigongo sha ng'wa Mulungu, īsho binhwa ba mu kanisa ja Makedonia.

2Nūūlū īkī baalī mu būgeng'wa wabūbi, nguno ya būluhi kūlwa būhabī būtaale, alīyo nahene ū būyegi wabo waseesekelaga kūlwa wiza ng'holò wabo.

3Nguno nalībakaanīla gīkī bakīīta kūlwa būtogwa wabo benekīlī; gīt'ūmo boolī ū būdūla wabo, na hangī nīyo na kūkīla ho a ha būdūla wabo.

4Būtūlomba mu kūtwikūmbīlīja no no no gīkī nabo basangīle ū mu būfunya, nū mu nīmo gwa kūbagunanha a beela.

5Hama nīyo ū kwifunya kwabo kwalī kūtī gīt'ūmo twiganikīlaga, alīyo baalī bifunya kūlī Seeba tame, hūna nū kū bise bifunya kūlwa nguno ya būtogwa bo ng'wa Mulungu.

6Ali lūūlū, īkī ū Tito wagwandya kale ū nīmo gwa shigongo shenīshi ū kū bing'we, tūkang'wikūmbīlīja agūshikīlīje nū kūgūshikīlīja.

7Nose īkī mulī basabi mu yose, gītī mu kūzunya, mu kalūngalūngīle, mu witegeleja, mu būkomeezu wa mbika jose, nū mu kūtūtogwa; hadīkījagi musabe nū mu nīmo gwenūyū.

8Ū mu kūmuwīla gīko natūng'winhaga shilagīlo, alīyo natogilwe kwīlenganīja ī ng'hana ya būtogwa wing'we nū būkomeezu wa bangī.

9Nguno mushimanile ī shigongo sha ng'wa Seeba wise Yesu Kilisito, ī gīkī nūūlū īkī nsabi, alīyo akihabīpya wei ng'wenekīlī kūlwa nguno ying'we, gīkī ū mu būhabī bokwe a bing'we mubize basabi.

10Hūna lūūlū leki nang'winhe līīlī iganiko; gīkī, ū mhayo gwenūyū shiigelile mugūshikīlīje īkī ng'wagwandya kwīngīīla ng'wakīzo; nguno ī ng'hūmbū jing'we jitagelelile ng'wiganiko dūhū, alīyo nū būtogwa wenekīlī mulī nabo.

11Hū kūhaya īkī ū būtogwa mulī nabo, ī haha shikīlījagi nī shītwa, ītagi gīt'ūmo būdūla wing'we būlī.

12Nguno ū būkalalwa ūlū būlīho, ū munhū akanukūlagwa mu shikolo īsho alī nasho, ītī kūlwa shikolo īsho atī nasho.

13Yaya ī gīkī mubabbūpīje nigo banhū bangī, lelo a bing'we ng'witūūle mu makoye; ī mihayo īje mu būlenganīja dūhū.

14Ī likanza īlī, ū būsabi wing'we būbize bo kūbagunanha ū mu būhabī wabo, hama a ha ntondo ū būsabi wabo būlamugunanhe ning'we ū mu būgayiwa wing'we; ū būlenganīja wigele mu gīko.

15Gīt'ūmo gwandīkilwe gīkī, "Ūyo akakuminga shingī atapandīkile sha kūkīlanīja, nū yūyo akakuminga shigehu nang'hwe shitang'wilebile."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Tito na biye

16Hūna lūūlū, ū Mulungu alūmve, ūyo akang'winha ū Tito moyo gwa kwifunya
kūlwa nguno ying'we.

17Nguno ī chene ng'hana tūkanomba ize ko ū kū bing'we, alīyo īkī amuyegelile
no, ūūyo aliza ko mu būtogwa bokwe wei ng'wenekīlī.

18Ūūyo na ndūgū ūngī twantūmile hamò nang'hwe, būlī kwene ū mu kanisa
akūkumīlījiagwa no ū mu nīmo gwa Ng'hūlū Jawiza.

19Hama nīyo ītī gīko dūhū, alīyo pyī ī kanisa jikansola gīkī ashimīze hamò nise,
abize ng'wichiswi ū mu nīmo gwa būtūmami wenūbū, ūyo tūkūjaga tūgwīta mu
welwa ng'holò kūlw'ikūjo lya ng'wa Seeba.

20Tūtogilwe kūbīngīja mahane hane a banhū, atizigela nūūlū ūmò wa kūgūhaya
kībi ū nīmo gwise ūyo tūkūgwītaga ū mu shakwinha shenīshi.

21Nguno tūkūgemaga no no no kūbeeja yawiza, ītī kūlī Mulungu dūhū, alīyo nū
kū banhū.

22Hama hangī na ndūgū wise ūngī ūūyo aliza ko, nang'hwe twantūmile hamò
nabo. Twanolile makanza malīhu mu mihayo mingī, tūmona gīkī alī na
kwifunya; nīyo ī haha īkī wamusanije, ū kwifunya kwakwe kongegije no.

23Ū Tito ntūmami ng'wichane kūlwa nguno ying'we, lelo a badūgū a bangī, a
bene batūng'wa ba kanisa, alīyo ī likūjo līlī lya ng'wa Kilisito!

24Hūna lūūlū a banhū benabo boolekejagi ū būtogwa wing'we, ī nguno ya
kwikumīlīja kwise īje īkūbonagwa mu kanisa jose.

2 Bakolinto 9

Shakwinha sha kūgunanha beela

1Kwike ahene natī na nguno ya kwikala nūng'wandīkīla ī mihayo ya
kūbagunanha beela yenīyī.

2Nguno nabūmanile ū būgaagaanu wing'we, ūbo nose būkūnenhelejaga
kwikumīlīja kū bana Makedonia kūlwa nguno ying'we. Nakūbawīlaga gīkī, ī
Akaya ī yene īmalīīlile kwīngīīla ng'wakīzo; nose ū būkalalwa wing'we
wabamishije bingī.

3Hūna lūūlū nalībatūma a badūgū benaba gīkī ū wikumīlīja wise kūlwa nguno
ying'we būtizūbiza bo dalali ū mu mhayo gwenūyū, musangwe muligolanya
gīt'ūmo namalaga kūhaya gīkī, musangwe mumalīīlile.

4A bana Makedonia batiziza hamò nane bamusange mutaalī ū kūmalīja ī
milonjo tūkagooka; natūhayaga mukūgooka bing'we, nguno tūmusanije no.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5H'ī nguno yene naabonile īlī yawiza kūbalomba a badūgū batonge ko, bize balonje lonje ī mihayo ya winhi wenūbū, ūbo ng'wamala kwisagīja kūfuma kale; gīkī būbize winhi ng'hana, gūtī mhayo gwa kūhadīkījiwa.

6Ī yoi ījile gīkī, ūyo ūbība mu nyagugīji akūgesa sha nyagugīji, nū yūyo ūbība mu wiza ng'holò akūgesa īsho shiigeleelilwe wiza ng'holò.

7Būlī ng'wene ni afunyage gīt'ūmo alībonela mung'holò yakwe; ītī mu būzongu zongu nūūlū kwibona gītī alīhadīkījiwa. Nguno ū Mulungu akayejiagwa na būlī ng'wene ūyo akafunyaga mu būyegi.

8Ū Mulungu adūgije kūjīīta pyī ī lubango jimukwīlīle, mubize na shikolo sha būlī mbika sha kūng'wigela mu yose būlī lūshikū, shimukwīlīle no no no kūlwa būlī nīmo gwawiza.

9Gīt'ūmo gwandīkilwe gīkī, "Asambagije shakwinha hose pye; hū ng'wene akabanong'haga a bahabī, ū būtūngīlīja bokwe būlī wa būja na būja."

10Hūna lūūlū ūyo akang'winhaga mībi mbīyū na shilīwa sha kūlya, na a bing'we akūng'winha ī mbīyū. Hama a matwajo ging'we ga būtūngīlīja akūgakwīja gabize mingī;

11mubize basabi mu yose, na biza ng'holò mu būlī shikolo; mhayo ūyo gūkwenheleja alūmve Mulungu kūlwa nguno yise.

12Īkī ū nīmo ūyo mulīgwīta gwenūyū gūtagelelile ha kūgunanha beela dūhū, alīyo gūlongeja kūbeela no kūlwa būlūmbi ūbo akūfunījiagwa Mulungu.

13Banhū bakūnkumīlīja Mulungu kūlwa nguno ya kūgūbona ū nīmo gwenūyū, nū widohya wing'we ū mu kūjikaanīla ī Ng'hūlū Jawiza ja ng'wa Kilisito, nū wiza ng'holò wing'we ū mu kūsangīla nabo, hamò na a banhū a bangī.

14Nīyo bakūbiza balombeji bing'we; hama bakūbiza na ng'hūmbū ja kūmubona kūlwa nguno ya wingī bo shigongo sha ng'wa Mulungu īsho shilī hamò ning'we.

15Mulungu alūmve kūlw'inong'ho lyakwe īlo līlī lyawiza kūkīla kasomboolele.

2 Bakolinto 10

Paulo na nīmo gokwe

1Hūna lūūlū, ū nene Paulo nalīng'wikūmbīlīja kūlwa būfula na wiyūmīlīja bo ng'wa Kilisito; nene ng'wenekīlī ūyo nakabonekanaga gīkī nalī ng'ooba wa booba ū kū bing'we ūlū nalī hamò ning'we, alīyo ūlū natīho nalī ngimu!

2Ū haha aho natī hamò ning'we, nalīng'wikūmbīlīja ūlū nalize ko mutizūnenheleja kūgima, nakabūtūmamīla ū būgimu ūbo namanile gīkī nalī nabo kū bamò, abo bakūtwiganikīlaga gīkī tūkūshimīzīlaga mu nhūngwa ja mu mīlī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Na ng'hana ni tūbizage tūlī banhū ba mīlī, alīyo tūtalwaga gītī banhū ba nhūngwa ja mu mīlī.

4Nguno ī shilanga shise shitī mu nguzu ja mīlī, alīyo shilī mu nguzu ja ng'wa Mulungu. Shidūgije kūkambagūla ng'hambī ja banishi, kūgwisha maganiko ga bahalalī;

5na būlī shose shose īsho shikigūngūhyaga kūlwa kūbahangīja banhū batizūmana Mulungu. Na hangī shilī na būdūla bo kūdima būlī iganiko, na kūlītūūla ha sīlīlī ya ng'wa Kilisito.

6Hūna lūūlū, ū wigwi wing'we ūlū būlashikane, a bise tūmalīīlile kūwinha nsango pyī ū būshitiigwa.

7A bing'we mukwībabataga ī mihayo higūlya gūlya gīt'ūmo mukwībonelaga; ūlū alīho munhū imanile gīkī alī wa ng'wa Kilisito, ni agūmanage nū gwenūyū nago, gīkī na a bise tūlī ba ng'wa Kilisito.

8Nguno nūūlū nakabiza gītī naja no ū mu wikumīlīja kūlwa būdūla wise ūbo watwinha Seeba, gīkī tūmuzenge, tūtizūmusambagūla, nahene natūgooka.

9Ū nene natatogilwe niganikīlwe gīkī nakūmukangaga ū mu nyalūba jane.

10Nguno bangī bakūhayaga gīkī, “Ahene ū ng'wing'wana ī nyalūba jakwe jilī na ntili, nīyo jilī na nguzu; lelo ūlū ūmona ū wei ng'wenekīlī, nyangīlīzu o banyangīlīzū, hama nī mihayo yakwe migokolo ya nyaleele leele!”

11Ū munhū ūyo akwiganikaga gīko ni amanage gīkī, ūmo tūlī ū mu nyalūba ūlū tūlī ndūhū, h'ūmo tūlī nū mu katūmamīle, ūlū tūlīho.

12A bise tūtūdūla gete ū kwitūūla ng'wigele līmò na bamò babo, abo bakwikumīlījaga boi benekīlī; nūūlū ni kwilenganīja nabo dūhū yaya. Nguno a boi batamanile; bakūgelelaga kwilenganīja na kwilola boi benekīlī na benekīlī dūhū.

13Alīyo a bise tūtīko kwikumīlīja tūkīlanīje ūmo Mulungu atūgelekelile, nīyo na a bing'we mulīmo ū mu ngelekelo yenīyo.

14Hūna lūūlū aho tūkashika ko kwiza kūmulomeela Ng'hūlū Jawiza ja ng'wa Kilisito, twalī tūtananamīīlaga mu kwihadīkīja.

15Tūtīko nūūlū kwikumīlīja kūlwa milīmo ya bangī, alīyo tūlī na kwisagīlwa gīkī ū kūzunya kwing'we ūlū kūlashikane, ū nīmo gwise ū kū bing'we gūkūbiza gwabeela.

16Hū tūkwandya kūjilomeela ī Ng'hūlū Jawiza nū kū mapandī ayo galī kūle na bing'we, kwike tūtatogilwe kwikumīlīja kūlwa nīmo ūyo gwabeejiwa na ūngī.

17Hūna lūūlū ūlū alīho ng'wikumīlīja, ni ikumīlījage mulī Seeba.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Nguno ūyo akakumīlījiagwa na Seeba hū ng'wene ūyo asanyiwe na Seeba, atī ūyo akikumīlījaga wei ng'wenekīlī.

2 Bakolinto 11

Paulo na batūng'wa ba nyalomolomo

1Nalīmulomba mugeme ho hangī hado ū kwiyūmīlīja nabo ū būchilū chilū bone, gīt'ūmo mukīītīlaga na kale!

2Ū nene nalī na wilu bo ng'wa Mulungu kūlwa nguno ying'we, nguno nakamulūnja kūlwa ngosha ūmò, gīkī namufunye kūlī Kilisito gītī kūng'winha munhya nsūhya, ūyo atī na shilingo nūūlū hado.

3Alīyo nandije kogoha, mutizūbiza ng'wahūmbūūlilwe a maganiko ging'we ng'wīnga ū mu ng'hana, nū mu wela bo ng'wa Kilisito, gīt'ūmo nzoka īkanemba lembela Eva mu nyasala sala!

4Namanile gīkī mushikile kwiyūmīlīja nūūlū munhū akiza alīmulomeela ya ng'wa Yesu ūngī, ūyo tūtamulomeelile bise, nūūlū ya ng'wa moyo ūngī ūyo ng'walī mutang'wanukūlile, nūūlū mbika yīngī ya ng'hūlū jawiza ījo tūtamulomeelile a bise.

5Alīyo nalībona gīkī, a batūng'wa a bataale batanilebije mhayo gose gose nū nene.

6Īkī nūūlū nakabiza nagehelilwe būdūla mu kalūngalūngīle, alīyo ītī gīko ū mu witegeleja; nguno h'ūmo twang'oolekegije mu yose.

7Nūūlū hamo nakahūba ū kūmulomeela dalali ī Ng'hūlū Jawiza ja ng'wa Mulungu? Ū nene nidohyaga gīkī mugūngūhiwe a bing'we.

8Ī mheela īyo nanukūlaga kūlwa kūmutūmamīla bing'we, napandīkaga kūfuma kū banhū ba kanisa jingī!

9Nūūlū ū mu kūgehelwa aho naalī hamò ning'we, nahene natabizile nigo kūlī munhū ose ose, nguno ū būgehelwa bone būkamalwa na badūgū abo bakiza kūfuma Makedonia. Nilang'hanaga natizūbiza nigo ū kū bing'we; nīyo nī haha nataalī nilang'hanile.

10Ūmo ng'hana ya ng'wa Kilisito īlī mulī nene, ū wikumīlīja bone wenūbū atīho wa kūbūhuumūja nūūlū hado ū mu sī ya Akaya.

11Ī gīsī nibūlī? Kolaga hamo muliganika natamutogilwe a bing'we? Ū Mulungu amanile ūmo namutogelilwe.

12Alīyo nakongeja kwīta ūmo nakwītīlaga na kale, nabahuumūje a bigīmba gīmbi; bagayiwe ī nzīla ya koolecha gīkī īyo bakwītaga īlenganīlile nū mumo tūkwītīlaga a bise.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Nguno a bene batūng'wa ba kwigīmbīja, balomolomo ba balomolomo; bakwiyītaga kūbiza batūng'wa ba ng'wa Kilisito.

14Kwike ū mhayo gwenūyū gūtī gwa kūkumya, nguno nū Shetani ng'wenekīlī akiyītaga kūbiza malaika w'isana!

15Hū kūhaya gūtī ntaale no ū gwa batūng'wa bakwe nabo ū kwiyīta kūbiza gītī batūmami ba ng'hana; alīyo ī ng'halīlo yabo īkūbiza gītī h'ūmo īlī ī ng'halīlo ya milīmo yabo!

Kūluha kūlwa nguno ya nīmo gwa būtūng'wa

16Leki nahaye hangī gīkī, atizigela munhū ose ose wa kūniganikīla ū nene gīkī nalī nchilū chilū; kwike nahene nūūlū mubize mukūniganikīlaga gīko, nanukūlagi gīt'ūmo nalī, nane nabonele ho mhayo gwa kwihaya, nūūlū gwa malīngīīla!

17Īyo nalīyīhaya yenīyī ītī gīt'ūmo Seeba atogelilwe; nalīhaya ya nyachilū chilū mu wikumīlīja bo nyagimu.

18Alīyo īkī bingī bakwikumīlījaga kūlwa mihayo ya mu mīlī, nū nene leki nikumīlīje,

19nguno mulī biyūmīlīja nū kū bachilū chilū, īkī mulī na masala.

20A bing'we mukiyūmīlījaga nūūlū munhū ūmutūūla mu būsese, nūūlū ūlya sabo jing'we; nūūlū ūng'wiboneela, nūūlū ūmudoosa, nūūlū ayūmupaala mapī!

21Leki nahaye nūūlū īkī nalīcha soni; gashi ī gete a bise tūkabiza babbomheezu no īkī tūkaleka ū kwīyīta ī yenīyo! Kwike ūlū munhū akwibonaga gīkī alī ngimu, leki nahaye gītī nalī nchilū chilū; nū nene h'ūmo nalī.

22Angū, a boi Bahebulania? Nū nene h'ūmo nalī. Hamo Baisilaeli? Nū nene chene. Balī ba lūganda lo ng'wa Abulahamu? Nū nene nalī chene.

23Balī batūmami ba ng'wa Kilisito? Nahaye gītī natīnīkile ntwe, ū nene na kūkīla ho a henaho! Ng'hangala ningī no nakūbizaga mu milīmo midito, nū kūtungwa mu jeela naho hingī, nū kūtūlwa naho hingī dūhū, pyī nū kūbiza mu nhabaala ja kūcha!

24Ng'hangala itanò nalītūlwa mbooko makūmi adatū na kenda kūfuma kū Bayudaya.

25Ū kūtūlwa ī milang'ha ng'hangala idatū, hama nakapondwa mawe kamò, ū kūtubīla mu nyanza nashisha kadatū. Lūkangala lūngī nakashinga mu būjiba bo nyanza būjikū pe na līīmi tole!

26Natamalaga ī ng'endo, hama nīyo ng'hangala ningī nakūbizaga mu kwihīga, kwihīga kūlwa myongo, kwihīga kūlwa biibi, kwihīga kūfuma kū banhū bane, kwihīga kūfuma kū banhū ba mahanga. Pye a hose kwihīga dūhū, ībize mu

© 2015 Bible Society of Tanzania.

mizengo, nūūlū kū matogolo, nūūlū mu nyanza, nūūlū kūfuma kū badūgū ba nyalomolomo!

27Hama nī milīmo īyo nakūtūmamaga nayo midito, nīyo mu makoye mataale. Ng'hangala ningī būjikū pe, na mu kūkoyiwa nota, hamò na būtuubu kūlwa kūdīla nzala. Nū gwa kūzuuka na kūgayiwa myenda mu shikū ja mbeho nago gūtī ngeni!

28Hama a higūlya ya mihayo īyo īdūgije kūbonwa yenīyo, nakūsheedekejiagwa nigo gwa kūjilang'hana pyī ī kanisa.

29Nani ūyo alakoyiwe būgokolo nane naleke kūkoya? Nani ūyo alipamiwe nane naleke kūpīnīhala?

30Ū nene ūlū yūnigeleelwa kwikumīlīja, nakwikumīlīja kūlwa būgokolo bone.

31Ū Mulungu ū Nkumīlījiwa wa shiku jose, ū Ise wa ng'wa Seeba wise Yesu Kilisito, amanile gete gīkī natūlomalomaga.

32Ū mu Damasko nū ng'wene ū ntwale akalagījiwa na ntemi Aleta kūgūlang'hana ū nzengo gīkī anidime.

33Alīyo nūpīla, nguno nakatūūlwa mu shigabbu nūbītījiwa ng'widilisha lya mu ndugu nichiwa, nūbiza napūlūgūka ū mu makono gakwe.

2 Bakolinto 12

Koolekejiwa kwa ng'wa Paulo

1Shinigeleelilwe ū kwikumīlīja nūūlū īkī ītīho solobo; ali lūūlū, leki nagalūkīle mihayo īyo Seeba akīyoolechaga na kwīkundūla.

2Naamanile munhū nebe mulī Kilisito, ūyo akahwehulwa ūtwalwa kūshisha kwigūlū lya kadatū. Ū haha yabītaga myaka ikūmi n'īne, hīmba olī mu mīlī, nūūlū hīmba olī hanze ya mīlī, natamanile; Mulungu agūmanile ū gwenūyo.

3Na ng'hana naamanile ū munhū ng'wenūyo, alīyo ūlū olī mu mīlī nūūlū hanze ya mīlī natamanile; ū Mulungu amanile.

4Ū munhū ng'wenūyo akahwehulwa ūtwalwa paladiso, ūūkigwa mihayo īyo munhū atazunīlījiwe kwīsomboola.

5Ali lūūlū, nakwikumīlīja kūlwa nguno yakwe ū munhū ng'wenūyo, alīyo ūlū kūlwa nguno yane nene ng'wenekīlī, natūdūla ū kwikumīlīja; ūlū ītī kūlwa būgokolo bone dūhū.

6Kwike nahene nūūlū nakikumīlīja natūbiza nchilū chilū, nguno nakūbiza nalīhaya ya ng'hana. Alīyo nakwilemejaga, nguno natatogilwe munhū ose ose anibalīle mitaale kūtinda ūmo akūnibonelaga, nū mumo akwīyigwīlaga īyo nakwīyītaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Na lūūlū kūlwa nguno ya kūkundūlīlwa mihayo mitaale gīko, nakatūūlīlwa ling'hwa mu mīlī, itūng'wa lya ng'wa Shetani, gīkī līninwamye, natizikumīlīja.

8Nakashisha ng'hangala idatū nakūng'wikūmbīlījaga ū Seeba, gīkī ū mhayo gwenūyo gūnīngīle.

9Alīyo ūniwīla gīkī, "Ī shigongo shane shikwigelile, nguno ū būdūla bone būkashikanaga mu būgokolo!" Hū kūhaya ū nene nakongeja kwikumīlīja kūlwa kūbūyegela ū būgokolo bone, gīkī ū būdūla bo ng'wa Kilisito bongeje kwikala ū mulī nene.

10Hūna lūūlū ū nene nakūyejiagwa na būgokolo, būsondagūlwa, būgayiwa, būluhiwa, na makoye, kūlwa nguno ya ng'wa Kilisito; nguno ū nene ūlū nalī na būgokolo, hū nalī na būdūla.

Būtogwa bo ng'wa Paulo kū Bakolinto

11Ī gete angū mmho nose naachilūhala! Alīyo mulīnenheleja bing'we, abo yalī īng'wigeleelilwe munigaliile. Nguno shitīho gete īsho banilebije a batūng'wa a bataale, nūūlū īkī ū nene natī shikolo.

12Īkī ī mihayo ya koolecha ūmo balī a batūng'wa īkabeejiwa ū mu bing'we mu wiyūmīlīja bose, mu nzīla ya shimanīkījo na milīmo ya kūkumya, na shītwa sha būdūla.

13Ī gīsī mukaleba mu mhayo kī ū kūlenganīla nī kanisa ī jingī, ūlū ītī gīkī dūhū ū nene natamusesegije nigo a bing'we? Nilekejagi ū būhūbi wenūbo.

14Managi gīkī namalīīlile kwiza ko ū kū bing'we. Ū lwenūlū lūkūbiza lūkangala lo kadatū, alīyo nī hangī natūmubuna; ū nene natizaga kūlwa shikolo shing'we, naliza kūlwa nguno ying'we. Nguno ītabeelelile a baana bayūsūmbya sabo kūlwa babyaji, alīyo a babyaji hū bene abo bakabīkaga sabo kūlwa baana.

15Ū nene nalī na būyegi no ū kūshitūmamīla īsho nalī nasho, nū kwifunya nene ng'wenekīlī kūlwa nguno ya būpanga wing'we. Nīyo namutogilwe hataale no, a bing'we hū mugelele kūnitogwa hado dūhū?

16Ū gwene nahene gūtī na mhayo ni gūjage gīko. Kwike ū nene natang'winhile nigo a bing'we. Kolaga hamo naalī na masala no, nakamugwasha mu nyasala sala!

17Nūūlū hamo nakang'wiboneela nūsola shikolo shing'we mu nzīla ya ng'wa ose ose ū mu banhū abo nakabatūma bize ū kū bing'we?

18Nakanomba Tito ize koi, nūbatūma kwiza ko nū ndūgū wise; kolaga hamo ū Tito akang'wiboneela shi? Hamo ī nhūngwa ja kashimīzīle kise jalī jitalenganīlile, nose twalī tūtajīlanījaga ū mu moyo?

19Nūūlū hamo ng'wandije kwiganika gīkī ī mihayo īyo tūkūmuwīlaga īlī ya kwigunīja bise benekīlī? Managi gīkī īyo tūkwīsomboolaga yenīyo,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

tūkwīsomboolaga mulī Kilisito, kū būtongi bo ng'wa Mulungu; hama pyī īyo tūkūyītaga īlī ya kūmuzenga bing'we batogwa bise!

20Bing'we, nalogoha natizūshika ko namusange mutī gīt'ūmo natogelilwe, na a bing'we munibone ū nene natī gīt'ūmo mutogelilwe. Hamo nakūsanga mukūkoyiagwa wilemeelwa, wilu, kwisaayīla, wilwisha, būlwisanya, būsīgani, wikumīlīja na wiyugagūji.

21Nalīnomba ū Mulungu one atizūnidoheleja hangī ū kū būtongi wing'we, ūlū nalize ko! Nguno bingī abo baalī bīīta shibi bakūnilīja būpīna, ūlū nalabasange bataalī kūgalūka na kūlekana nabo ū būsoso nū būjingi, nū būbi ūbo baalī bawīta!

2 Bakolinto 13

Būhūgūji bo kūmalīja na būgīsha

1Ūlū nalize koi, lūkūbiza lūkangala lo kadatū ū lwenūlū; būlī mhayo shiigelile goolechiwe na bakaanīji babīlī nūūlū badatū, hū gūmanīke ū būng'hana wago.

2Naamalile kūmuwīla, nī haha nūūlū īkī natīko koi, nalīhaya gīt'ūmo naalī naalekile nūmuwīla aho naalī nizile koi ū lūkangala lo kabīlī; nalībamanya ng'hana ng'hana abo bakwītaga shibi, pye na a bangī, gīkī ūlū nalize ī hangī, natikūmbīlījaga.

3Īkī mukūkoobaga shimanīkījo sha gīkī ū Kilisito akūyombaga kūbītīla mulī nene, managi gīkī, atī ngokolo na hado yaya ū kū bing'we, alīyo alī na būdūla ū mu bing'we.

4Na ng'hana akakong'wa ha nsalaba mu būgokolo, alīyo ī haha alī mpanga kūlwa būdūla bo ng'wa Mulungu; hama īlī ng'hana gīkī ū mulī wei tūlī bagokolo, alīyo ū kū bing'we tūkūbiza bapanga hamò nang'hwe kūlwa būdūla bo ng'wa Mulungu.

5Igīsīlījagi bing'we benekīlī mubone ūlū mulīmo ū mu kūzunya; hamo mutamanile gīkī ū Kilisito alīmo ū mu bing'we? Numho jibize jimulemeelile ī nzīla jakwe!

6Alīyo nalisagīlwa mukūdeeba gīkī, a bise jitatūlemeelile ī nzīla jakwe.

7Ī haha tūlīnomba ū Mulungu mutizīīta mhayo gose gose gwabūbi; ītī kūlwa gīkī a bise tūbonwe tūdūgije kūshimīzīla ū mu nzīla jakwe, alīyo a bing'we ītagi dūhū ī yawiza, nūūlū tūkabonekana a bise gīkī jitūlemeelile ī nzīla jakwe!

8Nguno a bise tūtīko kwīta mhayo gose gose ūyo gwipūganije nayo ī ng'hana, tūkīītaga īyo yīmīīlile ha ng'hana dūhū.

9A bise tūkūyega nūūlū tūgogoloha, shitange a bing'we mubize na būdūla; nīyo ū būlombi wise būlī gīkī mubize bashikanu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10H'ī nguno yene ī haha aho natīko koi nalīng'wandīkīla ī mihayo yenīyī, gīkī ūlū nalize natizūbūtūmamīla mu būkalī ū būdūla ūbo Seeba waninha; nguno waninha kūlwa kūzenga, ītī kūsambagūla.

11Ū gwa kūmalīja bang'wise ikalagi mhola, ikondelagi, nīyo ng'wihūgūla; bizagi na būsangī ū mu maganiko, na mubize banhū ba mhola. Ū Mulungu wa būtogwa na mhola akūbiza hamò ning'we.

12Igīshagi bing'we kū bing'we mu kwibbipa kwela.

13Pye a beela balīmugīsha.

14Shigongo sha ng'wa Seeba Yesu Kilisito, nū būtogwa bo ng'wa Mulungu, hamò nū būsangī bo ng'wa Moyo Ng'wela, shibize hamò ning'we bose: Alichene.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Bagalatia

Bagalatia 1

Kūgīsha

1Nene Paulo ntūng'wa, ūyo būtūng'wa bone būtafumile kū banhū, nūūlū natatūmilwe na munhū. Alīyo natūmilwe na Yesu Kilisito hamò na Mulungu Sīswe, ūyo akanjūūcha ū Yesu kūfuma mu bafu;

2na a badūgū a bose abo balī hamò nane: Kū kanisa ja Galatia.

3Shigongo na mhola shibize hamò ning'we kūfuma kūlī Mulungu Sīswe, na kūlī Seeba wise Yesu Kilisito;

4ūyo akifunya wei ng'wenekīlī kūlwa nguno ya shibi shise, ūshikīlīja īyo yalī īhelilwe na Mulungu Sīswe, kūlwa kūtūkomoola twīnge ū ng'wikanza lya būbi ī lya shikū īji.

5Ikūjo lībize kūlī Mulungu shiku jose: Alichene.

Jitīho Ng'hūlū Jawiza jingī

6Nalīkumya no ū kūbona gīkī ng'wanekile wangū gīko ūyo akang'witana kūlwa shigongo sha ng'wa Kilisito, ng'ūgalūkīla mbika yīngī ya ng'hūlū jawiza.

7Kwike ī jenījo jitī Ng'hūlū Jawiza; alīyo balīho dūhū banhū balebe bandije kūmuyebenganya, nguno batogilwe kūjihūbya ī Ng'hūlū Jawiza ja ng'wa Kilisito!

8Alīyo nūūlū tūkabiza bise, nūūlū ūbiza malaika wa kūfuma ng'wigūlū wiza kūmulomeela mbika yīngī ya ng'hūlū jawiza ījo tūtamulomeelile bise, ū ng'wenūyo ni azumagwe!

9Ūmo tūhayīlile kūfuma ha wandījo, nī haha h'ūmo nalīhayīla hangī; gīkī, ose ose ūyo ūmulomeela mbika yīngī ya ng'hūlū jawiza kūleka ījo ng'wajanukūla, ni azumagwe!

10Ī gīsī ū nene nalīkooba kī, kūkumīlījiwa na banhū, nūūlū na Mulungu? Nūūlū hamo nalīkooba kūyeja banhū? Ūlū ni nataalī nūkooba kūyeja banhū ni natī nsese wa ng'wa Kilisito na hado yaya!

Paulo na nīmo gwa būtūng'wa

11Leki namuwīle badūgū bane gīkī, ī Ng'hūlū Jawiza ījo nakamulomeela, jalī jitafumile kūlī munhū.

12Natajanukūlile kūfuma kūlī munhū, nūūlū natajipandīkile mu nzīla ya kūlangwa; alīyo mu nzīla ya kūkundūlīlwa na Yesu Kilisito.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Nguno a bing'we ng'wajiigwaga ī nhūngwa jane ūmo jalī a makanza gene, gīkī
aho naalī nataalī nadimile a kazunīje ka Bayudaya, nīluhyaga na kaluhīje kangī
nako ī kanisa ya ng'wa Mulungu, hama nīyo nīkenaagūlaga kībi no!

14Ū mu kazunīje ka Bayudaya naalī kū būtongi; ū ng'wihanga lya ng'wise naalī
nabalebije bingī a b'ilika lyane, nīyo naalī njangīīzu no ū kū malange ga
bakūlūgenji bane!

15Alīyo ūyo walī anisolile kwīngīīla kale, kūfuma mu nda ya ng'wa mayū, aho
gwanyeja gwa kūnitana kūlwa shigongo shakwe,

16akanoolekeja ū Ng'wana wakwe; nūmona. Hūna ūnīīta kūbiza wa kūja
nakūnkumūchaga mu mahanga. Ī likanza lyenīlo natandije kūja nakūbūgīlīja
banhū.

17Natajile nūūlū Yelusalemu, ū kū banhū abo baalī binhwa kwandya ū nīmo gwa
būtūng'wa aho nataalī ū nene, alīyo nakaja kū sī ya Balabu, hanuma nūshoka
hangī Damasko.

18Yahayūbīta myaka idatū hū nūja ī Yelusalemu gīkī nakibone na Kefa; nikala
nang'hwe ikanza lya shikū ikūmi n'itanò.

19Alīyo a batūng'wa a bangī natibonile nabo, ūlū atī Yakobo dūhū, ū nzunaye wa
ng'wa Seeba.

20Managi gīkī ī yenīyī nalīng'wandīkīla kū būtongi bo ng'wa Mulungu,
natūlomalomaga nūūlū hado!

21Nakīīta nūja kū mapandī ga Sulia na Kilikia.

22Nīyo ū būshū bone boolī būtaalī nū kūmanīka ū mu kanisa ja ng'wa Kilisito ī
ja mu sī ya Būyudaya.

23Bakandya kwigwa lūkumo lone dūhū gīkī, “Ūyo walūtūluhyaga ī kwandya, ī
haha alīkūlomeela ū kūzunya ūko walūkūkenaagūlaga”.

24Būyūnkumīlīja Mulungu kūlwa nguno yane.

Bagalatia 2

Paulo na batūng'wa bataale

1Aho yabīta myaka ikūmi n'īne nūja ko hangī ī Yelusalemu, nalī na Balinaba
hamò na Tito.

2Nakaja ko kūlwa nguno nakakundūlīlwa ū mhayo gwenūyo, nūkibona nabo a
batongeeji abo baalī bamanīkile. Nūhoya nabo balī boi dūhū. Nūboolekeja ī
Ng'hūlū Jawiza ījo nakūjilomeelaga kū banhū ba mahanga, nguno naalī
natatogilwe kūbiza hamo naatagambaga, nūūlū nakūtagambaga dalali dūhū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Alīyo ū Tito ūyo naalī nang'hwe atahadīkilwe ū kūsaalwa nūūlū īkī walī Nyunani.

4Kwike būkabiza ho wihalalīja, nguno gashinaga baalī benhwa badūgū ba nyalomolomo mu wiba wiba, kwiza kūbūdata ū wiyabī wise, ūbo tūlī nabo mulī Kilisito Yesu, gīkī batwingīje mu būsese.

5Alīyo tūtabazunīlīgije nūūlū hado ū kūtūyebenganya, īkī twalī tūtogilwe ī ng'hana ya Ng'hūlū Jawiza yikale ho kūlwa nguno ying'we.

6Hūna lūūlū abo bamanīkile gīkī bataale (ū nene natūlonja ūmo babizīle, nguno ū Mulungu atasolanhyaga banhū), abo bamanīkile gīkī bataale benabo, batanongelelegije mhayo gose gose.

7Būgelela kūbona dūhū gīkī ū nene ninhwa Ng'hūlū Jawiza ja kūbatwalīla banhū ba mahanga, gīt'ūmo Petelo winhīlwa ja kūbatwalīla Bayudaya.

8Nguno ūyo wang'winha ū Petelo nīmo kūlwa Bayudaya, hū ng'wene ūyo akaninha nū nene kūlwa banhū ba mahanga.

9Hūna lūūlū a ba Yakobo nū Kefa nū Yohana, abo bamanīkile gīkī hū jene ī ng'hīngī, aho bawitegeleja ū būdūla ūbo ninhwa, būtwinha ū nene nū Balinaba nkono gwa būlyo kūlwa būsangī, gīkī a bise tūje ū kū mahanga, lelo a bene baje ū kū Bayudaya.

10Kwike dūhū būtūlomba tūyūbizūkwa a bahabī; na ng'hana ū nīmo gwenūyo tūkabiza na būkalalwa būtaale ū kūgwīta.

Paulo kūng'hūgūla Kefa

11Alīyo ū Kefa akiza Antiokia, wahayūshika wīta mhayo ūyo gwalī gwigeleelilwe nsango; nūng'hūgūla hape hape kū būtongi bo banhū.

12Nguno a h'ikanza lya shilīwa walyaga nabo a banhū ba mahanga, alīyo bahayiza banhū balebe ba kūfuma kūlī Yakobo, ūbogoha a Bayudaya wikomanya, wisunda ha mhūjo!

13Na Bayudaya bangī būtwalanījiwa nū wibeeleja bokwe; nose nū Balinaba ūjananījiwa ū mu wibeeleja wabo!

14Aho nabona gīkī bafumīla hanze ya būtūngīlīja bo Ng'hūlū Jawiza, nūng'wīla ū Kefa kū būtongi wa bose; gīkī, "Ū bebe ūlū ūlī Nyudaya, alīyo ī nhūngwa jako jilī gītī ja banhū ba mahanga, jitī gītī ja Bayudaya, nibūlī ūlībahadīkīja a banhū ba mahanga kūlondeela nhūngwa ja Bayudaya?"

Būpīji kūlwa kūzunya

15A bise abo tūlī Bayudaya mu shibyalīlwe, abo tūtī banhū ba mahanga, a ba shibi,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16tūmanile gīkī ū munhū atīko kūbalīlwa būtūngīlīja kūlwa shītwa sha mu shilagīlo, ūlū ītī kūlwa kūnzunya Yesu Kilisito dūhū. H'ī nguno yene na a bise tūnzunije ū Kilisito Yesu, gīkī tūbalīlwe būtūngīlīja kūlwa kūnzunya Kilisito, ītī kūlwa shītwa sha mu shilagīlo. Nguno atīho nūūlū ūmò ūyo akūbalīlwa būtūngīlīja kūlwa shītwa sha mu shilagīlo.

17Alīyo ūlū tūlī bakomeezu ba kūkooba kūbalīlwa būtūngīlīja kūlwa ng'wa Kilisito, hūna tūbonekana tūlī ba shibi, angū, hū kūhaya gīkī ū Kilisito alī ntūmami wa kūgaliila shibi? Ūtī chene na hado yaya!

18Kwike ūlū nandya kwīzenga hangī īyo naamala kwīsambagūla, nakwiyoolecha gīkī nalī ng'hūbi ū nene!

19Alīyo ū nene nachile ū kū shilagīlo; shanibūlaga shoi, gīkī nabize mpanga kūlī Mulungu.

20Nakomilwe ha nsalaba hamò na Kilisito; hūna lūūlū ū nene ng'wenekīlī natī mpanga, alīyo Kilisito h'ūyo alī mpanga ū mulī nene. Hama ū būpanga ūbo nalī nabo ī haha ū mu mīlī gwane, nakūbūtūmamīlaga mu kūnsanya Ng'wana wa ng'wa Mulungu, ūyo akifunya wei ng'wenekīlī kūlwa nguno yane.

21Ū nene natīko kūshisundīla ha mhūjo ī shigongo sha ng'wa Mulungu, nguno ū mhayo gwa kūbalīlwa būtūngīlīja ūlū gūbize gūlīho kūlwa shilagīlo, numho ū Kilisito akacha dalali!

Bagalatia 3

Shilagīlo na kūzunya

1Bing'we Bagalatia bachilū chilū, ī gete nani ūyo wamulogile shi? Tūhaya ahene ū Yesu Kilisito akoolechiwa hape hape ū kū būtongi wing'we, gīkī wamala kūkong'wa ha nsalaba!

2Natogilwe muniwīle gūyū mhayo gūmò, ū Moyo mukang'wanukūla kūlwa shītwa sha mu shilagīlo, nūūlū kūlwa kūjiigwa ī Ng'hūlū Jawiza na kūjizunya?

3Hama nibūlī hangī ng'wachilūhalile gīko? Mukandya chiza mulī Moyo, ī haha mutogilwe kūmalīgīja mu nguzu ja mīlī?

4Gashi ū mu būluhi ū bose ūbo ng'waluhaga, ng'waluhīlaga dalali dūhū? Ūlū ng'hana mubize ng'waluhīlaga dalali!

5Angū, ū Mulungu ūyo akūng'winhaga Moyo, na akūbeejaga milīmo ya būdūla būtaale mu bing'we, akwītaga gīko īkī mudimile shilagīlo, nūūlū kūlwa kūgwigwa ū mhayo go ng'wa Mulungu na kūgūzunya?

6Ī mihayo yenīyī ījile gīt'ūmo Abulahamu akabalīlwa būtūngīlīja, kūlwa kūnsanya Mulungu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Hūna lūūlū, managi gīkī a banhū abo balī mu kūzunya, hū bene a baana ba ng'wa Abulahamu.

8Ū shandīkwa shalī shimanile kwīngīila kale na kale, gīkī ū Mulungu akūbabalīla būtūngīlīja kūlwa kūzunya a banhū ba mahanga, h'ī chene shikanomeela Ng'hūlū Jawiza ū Abulahamu gīkī, "Pye a mahanga gakwīlūkīlwa lubango kūfuma mulī bebe."

9Hū kūhaya a banhū abo balī mu kūzunya, basangīlile ī lubango nang'hwe ū Abulahamu, ūyo walī na kūzunya.

10Lelo abo basendamīlile shītwa sha mu shilagīlo, a bene pye balī ng'wizumo; nguno gwandīkilwe gīkī, "Azumilwe būlī ng'wene ūyo atūdūla kūshikīlīja kwīyīta pyī īyo yandīkilwe mu shitabo sha shilagīlo."

11Īlī hape gīkī atīho munhū ūyo ashikile kūbalīlwa būtūngīlīja ū kūlī Mulungu kūlwa shilagīlo; nguno, "Ū ntūngīlīja akūbiza mpanga kūlwa kūzunya."

12Alīyo ī shilagīlo ī shene shitafumile mu kūzunya, nguno gūhayiwe gīkī, "Ū wa kwīyīta ī yenīyī akūbiza mpanga muyo."

13Ū Kilisito akabiza izumo kūlwa nguno yise, hūna lūūlū wamala kūtūkomoola a bise, ūtwīnja ū ng'wizumo lya shilagīlo, nguno gwandīkilwe gīkī, "Azumilwe būlī ng'wene ū wa kūnungelejiwa ha līntī."

14Ījile gīko kūlwa gīkī, ū mulī Yesu Kilisito na a banhū ba mahanga bajanukūle ī lubango ja ng'wa Abulahamu, tūkwanukūle mu kūzunya ū kwisagījiwa kwa ng'wa Moyo.

Shilagīlo na kwisagījiwa

15Badūgū bane, leki namuwīle shigemeng'hejo sha banhū; ūlū munhū ūtūūla ilagane atīho ūngī wa kūlīkenaagūla, nūūlū kūlyongeleleja mhayo gūngī.

16Hūna lūūlū, ū wisagījiwa ūbo akinhwa ū Abulahamu walī kūlwa nguno yakwe na Myalwa wakwe. Atawīlilwe na "Babyalwa" gītī bingī. Alīyo kūlwa ng'wa ūmò dūhū: "Na kūlī Myalwa wako," hū Kilisito.

17Ū mhayo ūyo nalīgūhaya gūlī gīkī, ī lilagane līkatonga ū kūtūūlwa nū Mulungu, hūna lūūlū ī shilagīlo īsho shikandya kūtūmama ha numa ya myaka magana ane na makūmi adatū, shitīko kūgūkenaagūla nūūlū kūgwīnja ho ū kwisagījiwa.

18Nguno ū wingīji ūlū būlīho kūlwa shilagīlo, būtūdūla kūbiza ho mu nzīla ya kwisagījiwa; alīyo ū Mulungu īkī alī na shigongo, akang'winha wingīji ū Abulahamu mu kūng'wisagīja.

19Ī gīsī lūūlū ī shilagīlo shilī na nīmo kī? Ī shoi shikatūūlwa kūlwa nguno ya būhūbi, kūshisha ize ū Myalwa ūyo walī wamala kwisagījiwa. Shikalagīlwa mu nzīla ya bamalaika, shūshikīlījiwa mu nkono gwa nsangīja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Ali lūūlū, atūdūla kūbiza ho nsangīja kūlw'ipandī līmò dūhū, nguno ū Mulungu alī ūmò.

Basese na baana

21Ī gīsī numho lūūlū hū kūhaya ī shilagīlo shiipūganije nū kwisagīja kwa ng'wa Mulungu? Ūtūjaga gīko na hado yaya! Nguno ūlū ni shitūūlilwe ho shilagīlo īsho shidūgije kūtwinha būpanga, ū mhayo gwa kūbalīlwa būtūngīlīja mu nzīla ya shilagīlo ni gūlīho.

22Kwike ī shandīkwa shihayile gīkī, pye a banhū balī ha sīlīlī ya shibi. Ū mu gīko ū kwisagījiwa ūko kūlīho kūlwa kūnzunya Yesu Kilisito, bakwinhagwa bazunya.

23Alīyo aho gūtaalī kwiza ū mhayo gwa kūzunya, twalī ha sīlīlī ya shilagīlo, h'īsho shatūlelaga. Twalī tūlugalījiwe hanze yago ū mhayo gwa kūzunya, ūyo yalī gīkī gūloolechiwe.

24Hūna ī shilagīlo shalī na nīmo gwa kūtūlanga, kūshisha līshike ī likanza lya ng'wa Kilisito, ī lya kūbalīlwa būtūngīlīja kūlwa kūzunya.

25Ali lūūlū, īkī twashikile ū ng'wikanza lya kūzunya, tūtikala ha sīlīlī ya nangi hangī.

26Nguno pye a bose mulī baana ba ng'wa Mulungu kūlwa kūnzunya Kilisito Yesu.

27Īkī pye abo mubatīījiwe mulī Kilisito, munzwalile ū Kilisito.

28Būtīho būsolanhyiwa a ha gatī ya Nyudaya nū w'ihanga līngī, na a ha gatī ya nsese nū yūyo alī mu wiyabī, nūūlū a ha gatī ya ngosha na nkīma; nguno ū mulī Kilisito Yesu pye a bose mulī būmò.

29Hū kūhaya ūlū mulī ba ng'wa Kilisito, numho mulī ba būbyīle bo ng'wa Abulahamu, hūna lūūlū mulī bingīji gīt'ūmo kūlī ū kwisagījiwa.

Bagalatia 4

1Ūyo nalīgūhaya gūlī gīkī, ū ng'wingīji aho ataalī nīgīnī, atikīlile na nsese nūūlū īkī pyī ī shikolo shilī shakwe.

2Alī ha sīlīlī ya baleji na balang'hani basho ī shikolo, kūshisha līshike ī likanza īlo lītūūlilwe nū ise.

3H'ūmo gūlī nū kū bise, aho twalī tūtaalī banīgīnī twalī mu būsese, ha sīlīlī ya būsugi bo mu sī.

4Alīyo aho lyang'wa ī likanza, ū Mulungu akantūma ū Ng'wana wakwe, ūbyalwa na nkīma, ūbyalwa ha sīlīlī ya shilagīlo,

5abakomoole abo balī ha sīlīlī ya būsugi bo shilagīlo, twītwe kūbiza baana.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Nose lūūlū īkī mulī baana, ū Mulungu wantūmile Moyo wa Ng'wana wakwe ū mung'holò jise; ū Moyo ng'wenūyo akwitananaga “Aba,” makūlū gaho “Baba.”

7Ali lūūlū, ū bebe ūtī nsese, ūlī ng'wana gete. Hūna lūūlū īkī ūlī ng'wana, ūlī na wingīji ū kūlī Mulungu.

Paulo kūbasaatwa Bagalatia

8Kwike ī kale aho ng'walī mutaalī kūmana ū Mulungu, ng'walī balamya ba mashiikolile ayo gatī mamulungu!

9Alīyo ī haha īkī muumanile ū Mulungu; ī gete tūhaye gīkī ū Mulungu amumanile a bing'we, nibūlī mulīshoka kū numa hangī kū mihayo migokolo ya kū būnīgīnī, īyo ītī na gwa kūpya gwa kūdūla kūmuzenga? Mutogilwe kūbiza basese bayo hangī?

10Ūkī ng'wandije na kūyūdīlīla mihayo ya kūkūja shikū ndebe na myeji na myaka, na makanza gangī na gangī!

11Ūlū nang'wiganika nalogoha, natizūbiza hamo nanogelaga dalali dūhū, ū mu būtūmami bone ū kū bing'we!

12Badūgū bane, nalīng'wikūmbīlīja mubize gīt'ūmo nalī ū nene, nguno ū nene nalī gīt'ūmo mulī a bing'we, mutaalī kūnikenya mhayo gose gose.

13Mumanile gīkī ī kwandya nakamulomeela ī Ng'hūlū Jawiza kūlwa nguno naalī na makoye ū mu mīlī gone.

14Alīyo nūūlū īkī ng'walī mu būgeng'wa būtaale kūlwa nguno ya makoye ga mīlī gone, nahene mutanidalahile, nūūlū mutaniswile mate na kūnilekanīja! Mukananukūla gītī mulīng'wanukūla malaika wa ng'wa Mulungu, nūūlū gītī nalī Kilisito Yesu!

15Ū būfula wing'we wenūbo, bojile halī? Nguno nalīmukaanīla gīkī ūlū ni yalī īdūlīkanile nūūlū kūkobola miso ging'we, ni ng'wagakobola ng'ūninha nene!

16Hamo nabizile ng'wanishi wing'we īkī nakūmuwīlaga ī ya ng'hana?

17A benabo ī chene bamukalalilwe ng'hana; alīyo ītī mu būtūngīlīja, batogilwe kūmulekanya na a bise.

18Ū mhayo gwa būnwani ū gwene gwawiza ūlū gūlī mu būtūngīlīja, nīyo īlī chiza ū kwīta gīko gwa gwa gwa; ītī kūgonga ūlū nalīho hamò ning'we dūhū.

19Bing'we baana bane, mulīnilumya būsūngū kūshisha ilonge hangī ū Kilisito ū mu bing'we!

20Ū haha nalikūmva na kūgalūcha ī lilaka ūlū ni nalī hamò ning'we; nguno nalīlemeelwa ūmo nang'wītīle!

Shigemeng'hejo sha ng'wa Hagali na Saala

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Aliniwīlagi a bing'we abo mutogilwe kūbiza ha sīlīlī ya shilagīlo; angū,
mutashiigwaga ūmo shihayīlile ī shilagīlo?

22Nguno gwandīkilwe gīkī ū Abulahamu walī na bitūnja babīlī, ūmò walī wa
nkīma nsese, ūngī wa ng'wanisaale.

23Ū wa nkīma ū nsese akabyalwa gīt'ūmo kalī kajīle ka mīlī, alīyo ū wa
ng'wanisaale akabyalwa mu kwisagījiwa.

24Ī mihayo yenīyī īlī shigemeng'hejo sha kūtoolekeja malagane abīlī, līmò lya
kūfuma kū lūgūlū lo Sinai, īlo līkabyalaga baana ba mu būsese; hū nkīma ū
Hagali.

25Nguno ū Hagali alī gītī lūgūlū lo Sinai ūlo lūlī mu sī ya Balabu; akūlenganījiwa
na Yelusalemu ya haha, nguno īlī mu būsese hamò na a baana bayo.

26Lelo ī Yelusalemu ya kwigūlya, ī yene īlī mu wiyabī; hū ng'wene ū niniswe a
bise.

27Nguno gwandīkilwe gīkī, "Yegaga ū bebe ūyo ūlī ngūmba, ūyo ūtabyalaga.
Bebe ūyo ūtaalī kūlung'wa būsūngū, hamukaga no no no, ūtūle na lūpūndū.
Nguno a baana bakwe ūyo atatoolilwe balī bingī, kūtinda a bakwe ūyo
atoolilwe."

28Nose a bing'we badūgū, mulī baana ba kwisagījiwa gīt'ūmo walī Isaka.

29Hūna lūūlū, ūmo ng'wana wa kūbyalwa mu nhūngwa ja mīlī wanuhījaga ū
ng'wana wa kūbyalwa mu nguzu ja ng'wa Moyo, h'ūmo īkūjīlaga nī haha.

30Alīyo ī shandīkwa shihayile ginehe? "Mpeejage ū nkīma ū nsese nū ng'witūnja
wakwe, nguno ū ng'witūnja wa nsese atīko kūbiza na wingīji hamò nū
ng'witūnja wa ng'wanisaale!"

31Hūna lūūlū bang'wise, a bise tūtī baana bakwe ū nkīma ū nsese, tūlī ba
ng'wanisaale.

Bagalatia 5

Wiyabī wa bazunya

1Ū Kilisito watūtungūla gīkī tūbize mu wiyabī, hū kūhaya īmīīlagi muhandatīle,
yaya ū kūshoka kūtungwa ijoki lya būsese hangī!

2Ali lūūlū itegelejagi, ū nene Paulo nalīmuwīla gīkī, ūlū mulayūsaalwa, ū Kilisito
akūbiza atī na solobo ū kū bing'we.

3Hama nīyo hangī nalīnkaanīla būlī munhū ūyo alasaalwe; gīkī, akūbiza alī na
būgasa bo kūshishikīlīja pyī ī shilagīlo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Na hangī nīyo abo mukūkoobaga kūbalīlwa būtūngīlīja kūlwa shilagīlo, ng'wamalile kūpamīlwa hanze ya ng'wa Kilisito, mutīmo ū mu shigongo.

5Alīyo a bise ū mulī Moyo, tūkūlindīīlile mu kūzunya ū kwisagīlwa kwa kūbalīlwa būtūngīlīja.

6Nguno ū mulī Kilisito Yesu ū mhayo gwa kūsaalwa nūūlū kūleka kūsaalwa gūtī na solobo yose yose, ū mhayo ū ntaale gūlī gīkī, ū būzunya wiyooleche mu shītwa sha būtogwa.

7Ahene ng'walūjaga nago chiza ū mhayo, alīyo hīmba nani hangī wamulyile matū nose ng'ooyile ū kwīdīlīla ī ng'hana!

8Ū būlemva lemva wenūbū būtafumile kūlī ng'witani wing'we.

9Managi gīkī ī shibimbya nūūlū shikabiza shido na ginehe, shikabūdudumyaga pyī ū būsu ūlū shūlubanījiwa mo!

10Kwike nalīnsanya Mulungu gīkī mutīko kūgalūcha a maganiko ging'we, na gīkī ūyo akūmuyebenganyaga ng'wenūyo akūgwakūla nsango, h'ūmo abizile.

11Ī gīsī badūgū, ū nene ūlū nataalī nakūlomeelaga mhayo gwa kūsaalwa, nibūlī nataalī nūluhiwa? Nguno ūlū gūlī chene, numho gūtīho mhayo gwa kūgwipamya ū nsalaba!

12Ū nene nalībona ni bichembage boi dūhū abo balīmuyebenganya benabo!

13A bing'we badūgū ng'wamala kwitanwa kwingīla mu wiyabī, kwike yaya ū kūbūtūmamīla ū wiyabī wing'we mu kūyeja mīlī, alīyo ng'wigunanha mu būtogwa.

14Nguno pyī ī shilagīlo shikashikīlījiagwa mu mhayo ūyū gīkī, “Ntogagwe nzenganwa ng'wiyo gīt'ūmo witogelilwe bebe ng'wenekīlī.”

15Alīyo ūlū ng'wikale mukwigombagūlaga na kwilumagūla bing'we bike, lang'hanagi mutizimala!

Mīlī na Moyo shiipūganije

16Na lūūlū nalīmuwīla gīkī, shimīzīlagi mulī Moyo, hū mukoya ū kwīta ya kwikūmva kwa mīlī.

17Nguno ū kwikūmva kwa mīlī gwipūganije nī nhūngwa ja ng'wa Moyo, ī nhūngwa ja ng'wa Moyo najo jipūganije nū kwikūmva kwa mīlī. Ī mihayo būbīlī wayo yenīyī yipūganije no, nose mutūdūla ū kwīta gīt'ūmo mutogelilwe.

18Alīyo ūlū ng'ūtongeelwa na Moyo, shitūmusuga ī shilagīlo.

19Hūna lūūlū, ī shītīle sha mīlī shimanīkile; shilī mu mihayo gītī, būjingi, būsoso, būmalahya,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20witongeleja, būlogi, wanishi, būyombo, wilu, būpelanu, wikenya, halalī, wisambaaja,

21ibūba, būng'wi bo shikoji, būlaku; nī yīngī īyo yikolile na yenīyo. Ī mihayo yenīyo nalīmuwīla ng'hana ng'hana gīt'ūmo nakamuwīlīla nī kwandya, gīkī abo bakīītaga mihayo īlī gīko, batingīla ū mu būtemi bo ng'wa Mulungu.

22Alīyo ī litwajo lya ng'wa Moyo līlī, būtogwa, būyegi, mhola, wiyūmīlīja, wiza ng'holò, būdīlīji, kūzunya,

23wilang'hani, būlyehu; ū kū mihayo gītī yenīyī shitīho shilagīlo.

24A ba ng'wa Kilisito Yesu bamala kūshikoma ha nsalaba ī shīmīle sha mīlī, pyī nū būhahaalīzu nū kwikūmva kwago.

25Hūna lūūlū ūlū tūlī mulī Moyo, nū kūshimīza tūshimīzīlagi mulī Moyo.

26Tūtadooselagi midūhū, kūnū twiyūbūkīla na kwiyītīla wilu bise benekīlī na benekīlī.

Bagalatia 6

Kwigunanha mu makoye

1Badūgū, ūlū munhū ose ose ūgwa mu būhūbi būlebe, a bing'we abo mulī ba nhūngwa ja kūtongeelwa na Moyo, ngalūchagi mung'wīnje mo. Kwike ng'wīte mu moyo gwa widohya, kūnū na a bing'we mulilang'hana mutizingīla mu kūgeng'wa.

2Ng'wibūūkīja miligo bing'we benekīlī na benekīlī, mushishikīlīje ī shilagīlo sha ng'wa Kilisito.

3Nguno ūlū munhū akwiyiganikīlaga wei ng'wenekīlī gīkī alī shikolo sha solobo alīyo gashi atī chene, ū ng'wenūyo akwilembaga wei ng'wenekīlī.

4Būlī munhū ni ilolage kūfuma mu milīmo yakwe wei ng'wenekīlī, hūna ikumīlīje mu nzīla ya milīmo yakwe wei dūhū; yaya ū kwikumīlīja kūlwa milīmo ya bangī.

5Nguno būlī ng'wene akwibūūkīja ifulushi lyakwe wei ng'wenekīlī!

6Ū nangwa ūyo akūlangagwa mhayo, ni asangīlage nū nangi wakwe pyī ī shikolo ī shawiza.

7Bing'we, mutilembage; ū Mulungu atī wa kūgīmva nyachilū, nguno būlī munhū akūgesa gīt'ūmo akūbībīlaga.

8Ūyo akūbībaga sha kūyeja mīlī gokwe, akūgesa būkenaagūku ū mu mīlī gokwe gwenūyo. Ūyo akūbībaga mu kūtongeelwa na Moyo, akūgesa būpanga butashilaga kūfuma kūlī Moyo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Yaya ū kwinogolelwa ū kwīta ī yawiza, nguno ūlū tūtagwile ng'holò, tūkūgesa ng'wikanza lyayo.

10Hūna lūūlū tūbīītīla yawiza pye a banhū ūlū tūlī nago ū ng'wanya, ī no no no a bazunya bichiswi.

Būhūgūji na būlangi bo kūmalīja

11Natogilwe mubone ūmo nang'wandīkīla nene ng'wenekīlī na nuguta nhaale nhaale.

12Pye abo batogilwe kūbonekana mu mihayo ya mīlī h'abo bakūmuhadīkījaga kūsaalwa, nguno batatogilwe ū kūluhiwa kūlwa nsalaba go ng'wa Kilisito.

13Alīyo nahene, nūūlū abo basaalilwe batashidimile ī shilagīlo; kwike batogilwe musaalwe a bing'we, gīkī babonele ho mhayo gwa kwikumīlīgīja ū mu mīlī gwing'we.

14Alīyo ū nene natī na sha kwikumīlīgīja, ūlū ītī nsalaba go ng'wa Seeba wise Yesu Kilisito; nguno ū kūlī nene ī mihayo ya mu sī īchile kūlwa nsalaba. Nū nene ū kū ya mu sī nachile kūlwa nsalaba gwenūyo.

15Nguno ū mhayo gwa kūsaalwa nūūlū kūleka kūsaalwa gūtī na solobo yose yose, ū mhayo ū ntaale gūlī kūbiza shiseeng'wa shipya.

16Mhola na shigongo shibize hamò nabo a Baisilaeli ba ng'wa Mulungu, abo bakūtongeelagwa na mhayo gwenūyū ū mu kashimīzīle kabo.

17Nalīmalīja mu kūhaya gīkī, atizilonga munhū ūngī wa kūnikoya hangī, nguno ū mu mīlī gone ū nene, nalī na malanda kūlwa nguno ya ng'wa Yesu.

18Shigongo sha ng'wa Seeba wise Yesu Kilisito shibize hamò ning'we badūgū: Alichene.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Baefeso

Baefeso 1

Kūgīsha

1Nene Paulo ntūng'wa wa ng'wa Kilisito Yesu, kūlwa būtogwa bo ng'wa
Mulungu. Kū beela ba Efeso, abo banzunije Kilisito Yesu.

2Shigongo na mhola shibize hamò ning'we kūfuma kūlī Mulungu Sīswe, na kūlī
Seeba wise Yesu Kilisito.

Mbango ja Kiimoyo mulī Kilisito

3Akumīlījiwe ū Mulungu, ū Ise wa ng'wa Seeba wise Yesu Kilisito; ūyo mulī
Kilisito atwīlūkīlile lubango jose ja Kiimoyo, kūlwa kikalīle ka ng'wigūlū.

4Nguno ū mulī ng'wenūyo, ū Mulungu atūsolile kūfuma kale kūlwa būtogwa
bokwe; kūfuma aho sī ītaalī kūseeng'wa, atūsolile gīkī tūbize banhū beela, na
batī na shilingo kū būtongi bokwe.

5Kūfuma kale ū Mulungu ahelile gīkī, tūbize baana bakwe mu nzīla ya ng'wa
Yesu Kilisito, kūlenganīla nū wiza bo kasolele kakwe.

6Ū gwenūyo agūhelile kūlwa kūkumīlījiwa kw'ikūjo lya shigongo shakwe, īsho
shikang'winha kūtūgaliila no no no gīko ū mulī we ū Ntogwa.

7Ū mulī wei ū ng'wenūyo, tūlī na būkomoolwa kūlwa mininga gakwe; hū
būlekejiwa bo shibi shise, gīt'ūmo būlī būsabi bo shigongo shakwe,

8Īsho akatwīlūkīla, shigongo shitaale no, shikīlile witegeleja na kiganikīle kose!

9Nī mbisīla ya kahelele kakwe ūtūmanīkīja, kūlenganīla nū mumo būlī ū wiza
bokwe, ūbo awiganikile ū mulī Ng'wenūyo.

10Ū kūlenganīla na a kalongeje kakwe ahelile gīkī, ūlū lyūshikana ī likanza, pyī
ī shikolo akūshitūūla ha sīlīlī ya ng'wa Kilisito; pye shibize mulī we, īsho shilī
ng'wigūlū nī shisho shilī mu sī.

11Hama nīyo ū mulī wei tūsolilwe kūfuma kale, kūlenganīla na kahelele kakwe
wei ng'wenekīlī, ūyo akatongeelagwa na kalamulīle ka maganiko gakwe.

12A bise abo tūlī batongi kūng'wisagīlwa ū Kilisito, tūsolilwe gīkī tūbize ho
kūlw'ikūjo na kūkumīlījiwa kwakwe.

13Nū kū bing'we īlī gīko ū mulī we, aho ng'wagwigwa ū mhayo gwa ng'hana, ī
Ng'hūlū Jawiza ja būpīji wing'we ījo mukajanukūla hūna ng'ūnzunya,
mukameng'hwa na Moyo Ng'wela wa kwisagījiwa.

14Hū ng'wene ūyo alī lūmeng'ho lwa wingīji wise kūshisha būshikīīle ū
būkomoolwa wa banhū bakwe kūlwa kūkumīlījiwa kw'ikūjo lyakwe.

Kūlomba kwa ng'wa Paulo

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Hūna lūūlū, īkī nane naajiigwile ī mhola jing'we ūmo munsanīgije ū Seeba
Yesu, nū būtogwa wing'we ū kū banhū bose,

16nakūlūmbaga gwa kūlwa nguno ying'we. Nīyo ū mu kūlomba kwane nataalī
gete ū kūng'wība.

17Nakūnombaga ū Seeba w'ikūjo, ū Mulungu wa ng'wa Seeba wise Yesu Kilisito,
ang'winhe moyo gwa witegeleja, na amukundūlīle, mundeebe gete ūmo alī.

18Na a miso ga mung'holò jing'we gatiimīlwe, muwitegeleje ūmo būlī ū wisagīja
bo kitanīle kakwe, nū mumo būlī ū būsabi w'ikūjo lya wingīji bokwe ū kū beela.

19Mubūmane nū mumo būlī ū būtaale wa būdūla bokwe ū kū bise abo tūlī
bazunya, ūbo būkūtūmamaga kūlenganīla na katūmamīle ka nguzu jakwe,

20Ījo akajitūmamīla ha kunhimbula Kilisito kūfuma mu bafu, ūng'wigasha
ng'wigūlū kū nkono gwakwe gwa būlyo,

21kwigūlya no no no kūkīla mabūsugi gose, na mabūtaale, na mabūdūla, na
mabūtongeeji; na būlī lina lyose lyose īlo līkahayiagwa, ītī ng'wikanza īlī dūhū,
alīyo nī līlo līliza.

22Hūna ū Mulungu ūshitūūla pyī ī shose ha sīlīlī ya mhambala jakwe, hanuma ū
ng'wene ūng'wīta kūbiza Ntwe gwa shose kūlwa kanisa,

23Īyo īlī mīlī gokwe, hū būshikanu bokwe ūyo alī nshikanya wa yose mu shose.

Baefeso 2

Kwīnga mu kūcha kwingīla mu būpanga

1Kwike a bing'we ng'walī muchile ī kwandya, kūlwa būkenaagūji na shibi
shing'we;

2mihayo īyo ng'washimīzaga muyo a makanza gene, aho ng'walondeelaga
nhūngwa ja mu sī, na ng'watongeelagwa nū nsugi wa mabūdūla ga myoyo
misoso, ūyo alī Moyo nsoso ng'wenekīlī, na akūtūmamaga nī haha ū mu baana
ba būshitiigwa!

3Pye na a bise ī kwandya twalī mu lūkwa lūmò nabo, twashimīzīlaga mu mihayo
ya kwikūmva kwa mīlī gwise, na hangī īyo twabeejaga yalī ya kūyeja mīlī na
maganiko gise dūhū; ū mu nhūngwa jise twalī baana b'ipelanya gīt'ūmo balī a
bangī.

4Alīyo ū Mulungu īkī nsabi wa shigongo, hangī atūtogilwe na būtogwa būtaale,

5nūūlū aho twalī tūchile kūlwa būjimīīji wise, akatwīta kūbiza tūlī bapanga
hamò na Kilisito, (mupījiwe kūlwa shigongo).

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Ūtūjūūcha hamò nang'hwe ū Kilisito Yesu, hūna ūtwigasha hamò nang'hwe mu mapandī ga ng'wigūlū,

7gīkī ū ng'wikanza īlo līliza atoolekeje ūmo būlī ū būsabi bo shigongo shakwe ūbo būtī na sha kūgelanījiwa, kūlwa wiza ūbo alī nabo kū bise ū mulī Kilisito Yesu.

8Nguno mupījiwe kūlwa shigongo, kūlwa kūzunya; ū mhayo gwenūyū gūtafumile mu bing'we benekīlī, līl'inong'ho lya ng'wa Mulungu.

9Hama nīyo gūtafunyiwe kūlwa nguno ya shītwa, nose atizilonga nūūlū ūmò wa kwikumīlīja.

10Nguno tūlī shiseeng'wa sha ng'wa Mulungu, tūbeejiwe mulī Kilisito Yesu kūlwa shītwa shawiza, īsho ashilonja longije kūfuma kale gīkī tūshimīzīle musho.

Būsangī mulī Kilisito

11Hūna lūūlū, a bing'we banhū ba mahanga ū mu shibyalīlwe, abo mukahayiagwa gīkī mutasaalilwe, na a babo basaalilwe būsaalwa bo mu mīlī, bo kwītwa na makono;

12izūkagwi gīkī ī kwandya ng'walī mutī na Kilisito, ng'walī babisa ū kwihanga lya Baisilaeli, hangī ng'walī mutamanīkile ū mu malagane ga wisagījiwa, ng'walī mutī na sha kwisagīlwa, hama ng'walī mutī na Mulungu ū mu sī!

13Alīyo ī haha ū mulī Kilisito Yesu, a bing'we abo ng'walī kūle ī kwandya, ng'wegelejiwe kūlwa mininga ga ng'wa Kilisito.

14Nguno ū wei h'ūyo alī mhola yise, hū ng'wene ūyo wabīīta a babīlī kūbiza ūmò. Ū lisenge lya wanishi īlo lyalī lītūlekanije ūlīkambagūla mu mīlī gwakwe.

15A malange ga mu shilagīlo ūgīnja, pyī nī mbika ja kahelele ījo jalī jitūūlilwe ho; ūbeeja munhū ūmò mpya mulī we ng'wenekīlī, a ha ng'wanya gwabo abo baalī batī na būsangī; ūbiza watūūla mhola.

16Ūbūbūlaga ū wanishi kūlwa kūtūsangīja kūlī Mulungu pye a bose mu mīlī gūmò, mu nzīla ya nsalaba!

17Wiza akūlomeelaga mhola ū kū bing'we abo ng'walī kūle, nū kūbo abo baalī hihī nū kwene mhola.

18Nguno ū mulī we, pye a bose tūdūgije kūshika ū kūlī Sīswe mu nzīla ya ng'wa Moyo ūmò.

19Ali lūūlū, mutī babisa na bashimīzi, alīyo mulī bazengi hamò nabo a beela. Mulī banhū ba mu kaya ya ng'wa Mulungu gete.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Muzengilwe ha nsingi gwa batūng'wa na bahangi, ū Kilisito Yesu ng'wenekīlī alī Iwe lya kwīgoloolela ī numba.

21Ū numba ī yose īkūbanījiwe chiza mulī wei; nīyo ū mulī wei īkongejaga kūkūla na kūbiza hekalu neela mulī Seeba.

22Na a bing'we muzengilwe hamò ū mulī wei, mubize wikalo bo ng'wa Mulungu mu nzīla ya ng'wa Moyo wakwe.

Baefeso 3

Paulo kū banhū ba mahanga

1Kūlwa nguno yenīyī, ū nene Paulo nalī ntungwa wa ng'wa Kilisito Yesu kūlwa nguno ying'we a bing'we banhū ba mahanga.

2Nalisagīlwa ng'wagwigwa ū nīmo ūyo ninhwa kūlwa nguno ying'we; ū gwa kūshoolecha ī shigongo sha ng'wa Mulungu.

3Nguno ū nene nakakundūlīlwa, noolekejiwa mihayo ya mbisīla, gīt'ūmo nang'wandīkīlile mu shiguhī.

4Ū mu kwīsoma ī yenīyī, mukūbūbona ū witegeleja bone ūmo nīmanīlile ī mbisīla ya ng'wa Kilisito.

5Ū yoi yalī ītamanīkile ū kū banhū ū mu shibyalīlwe ī sha kale, alīyo ī haha yafumbūlilwe ū kū batūng'wa na a bahangi bakwe beela, mu nzīla ya ng'wa Moyo.

6Ī mbisīla yene īlī gīkī, a banhū ba mahanga nabo balī na būsangī ū mu wingīji, nū mu mīlī; hama ū mulī Kilisito Yesu nabo banukūji ba wisagījiwa mu nzīla ya Ng'hūlū Jawiza.

7Ū nene hū nakīītwa kūbiza ntūmami wago ū nīmo gwenūyū, gīt'ūmo kalī kanong'hele ka shigongo sha ng'wa Mulungu, īsho nakīlūkīlwa kūlenganīla na katūmamīle ka būdūla bokwe.

8Na ng'hana ī chene ū nene nalī ndo wa bado ū mu beela pye a bose, alīyo nakinhwa ū nīmo gwenūyū kūlwa shigongo, gīkī nabalomeele a banhū ba mahanga ī mhola ja būsabi bo ng'wa Kilisito, ūbo būkīlile kamanīlwe.

9Na hangī nooleche ūmo īkūtūmamīlaga ī mbisīla yenīyo, īyo yalī ībisilwe kūfuma kale na kale mulī Mulungu, ūyo alī nseemi wa shose.

10Gūhelilwe gīko kūlwa gīkī, ū ng'wikanza lya haha, ū wingī bo masala ga ng'wa Mulungu būmanīke mu nzīla ya kanisa, ū kū basugi na a batongeeji ba mu mapandī ga ng'wigūlū.

11H'ūmo kalī a kalongeje kakwe ka shiku jose, mhayo ūyo wagūshikīlīgije mulī Kilisito Yesu Seeba wise.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Ū mulī we ū ng'wenūyo, tūlī na kwisandaala kūtaale, na tūdūgije kūshika ū
kūlī Mulungu mu būshisha ng'holò kūlwa kūnzunya.

13Ali lūūlū, nalīmulomba mutizūgwang'holò īkī nakūluhiagwa kūlwa nguno
ying'we. Ī yose yenīyo īlī kūlw'ikūjo ling'we.

Kūwitegeleja būtogwa bo ng'wa Kilisito

14Nose lūūlū kūlwa nguno ya mhayo gwenūyū, nakūntugījaga mazwi ū Sīswe,

15ūyo shibyalīlwe shose shifumile kūlī we; ī shose īsho shilī ng'wigūlū nū mu sī.

16Nakūnombaga gīkī ūmo būsabi w'ikūjo lyakwe būlī, amuguzuhye na nguzu ja
ng'wa Moyo wakwe ū mu būmunhū wing'we ū bo mu gatī.

17Ū Kilisito ikale ū mung'holò jing'we kūlwa kūzunya; nīyo nakūmulombelaga
gīkī mukome miji, ng'wīmīīle ū muhandatīle mu būtogwa.

18Musangīle nabo pye a beela ū kūwitegeleja ū būtogwa bo ng'wa Kilisito; ūmo
būlī ū būgalī galī wabo, nū būlīhu, nū būgūngūhu, nū būshimu wabo.

19Muwitegeleje ū būtogwa bo ng'wa Kilisito ūbo būliganije masala ga banhū;
hama mushikanyiwe mu būshikanu bose bo ng'wa Mulungu.

20Ali lūūlū, ū kūlī we ūyo adūgije kwīta būlī mhayo mu nzīla ya būdūla bo
katūmamīle kakwe, kūkīla ūmo kalombele kise kalī, nūūlū ūmo tūkiganikīlaga;

21ū kūlī we ū ng'wenūyo lībize ho ikūjo ū mu kanisa nū mulī Kilisito Yesu,
kūshisha shibyalīlwe shose sha shiku jose: Alichene.

Baefeso 4

Būmò wa mīlī go ng'wa Kilisito

1Nose lūūlū nalīng'wikūmbīlīja ū nene ūyo nalī ntungwa kūlwa ng'wa Seeba,
mushimīze gīt'ūmo kalī kitanīlwe king'we ako ng'witanwa mubize mo.

2Bizagi bidohya no no no na balyehu, na mubize biyūmīlīja; ng'wikondele
bing'we kū bing'we mu būtogwa.

3Mukalalwe ū kūbūlang'hana ū būmò ūbo mulī nabo kūfuma kūlī Moyo,
būdaamiwe mu nguzu ja mhola.

4Gūlīho mīlī gūmò, na alīho Moyo ūmò gīt'ūmo nū kwisagījiwa kwa kitanīlwe
king'we kūlī kūmò.

5Alīho Seeba ūmò, kūzunya kwa mbika īmò, būbatīījiwa būmò;

6na Mulungu ūmò, ūyo alī Sīswe pye a bose, hangī alī higūlya ya yose, na
akatūmamaga mu bose, nūwe alī mu bose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Alīyo būlī ūmò wise winhwa shakwinhwa kūlenganīla na kanong'hele ka ng'wa Kilisito.

8H'ī nguno yene ū mhayo gūhayile gīkī, “Aho walinha kwigūlya ūdima nding'wa, ūgabanhya banhū shakwinha.”

9(Ī gīsī ūyo akalinha, nani ūlū atī ng'wene ūyo akika kū mhandī ja kū sīlīlī ya sī?

10Ūyo akika ng'wenūyo hū ng'wene ūyo akalinha kwigūlya kūkīla pye a mapandī ga ng'wigūlū, gīkī okale mu shose pye hose hose).

11Hū ng'wene ūyo bangī akabinha kūbiza batūng'wa, bangī bahangi, bangī balomeeji ba Ng'hūlū Jawiza, bangī badīīmi na balangi,

12kūlwa nguno ya kūbashikanya a beela, būbize ho būdūla bo kūgwīta ū nīmo, ū mīlī go ng'wa Kilisito gūzengwe.

13Kūshisha pye a bose tūbize na būmò ū mu kūzunya, nū mu kūmana ū Ng'wana wa ng'wa Mulungu; kūshisha tūkūle tūshike mo ū ng'wilika lya būshikanu bo ng'wa Kilisito.

14Twīnge ū mu būnīgīnī, tooye ū kwikala tūpelengetiwa na kūtwalanījiwa na miyaga ya malange ga būlī mbika, nūūlū kūjananījiwa na banhū mu nyasala sala na būlemba lembi wabo.

15Alīyo tūbize ba kwīhaya ī ng'hana mu būtogwa, hama tūkūle mu yose ū mulī Kilisito ūyo alī Ntwe.

16Ū mulī we ū ng'wenūyo pyī ū mīlī gūdimanyiwe hamò, gūkūbanījiwa mu nzīla ya nge ja būlī mbika ījo jilīho. Hūna lūūlū gūkūkūlaga na kwizenga mu būtogwa kūlwa būgunanhi wa būlī ibudīka, kūlenganīla na būdūla bo katūmamīle kalyo.

Shimīzīle ya kale na shimīzīle mhya

17Hūna lūūlū nalīmuhūgūla mu lina lya ng'wa Seeba gīkī, yaya a bing'we ū kūshimīza gīt'ūmo banhū ba mahanga bakashimīzīlaga; mu būbi bo maganiko gabo.

18A bene a masala gabo galī mu giiti, nīyo bakomanyiwe, batīmo ū mu būpanga bo ng'wa Mulungu kūlwa nguno ya būtūmana wabo na būgang'hanazu wang'holò jabo!

19Bazunije mīlī ngima kūshimīzīla mu nzīla ja minala, na kūbeeja milīmo misoso ya kwikūmva kwa malofu kwa būlī mbika; nguno bagūnu, īng'holò jabo jitiyigwaga!

20Alīyo a bing'we mutilangile gīko ū kūfuma ū kūlī Kilisito,

21ūlū mubize ng'hana ng'wigwa, nū kwilanga ng'wilanga kūfuma kūlī wei, gīt'ūmo īlī ī ng'hana ya ng'wa Yesu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

22Lekanagi najo ī nhūngwa jing'we ī ja kale, ī ja mu būmunhū bo kale, ījo jikongejaga kūkenaagūka kūlwa nguno ya būlemba lembi wa kwikūmva;

23Mugalūke mubize bapya ū mu nhūngwa ja maganiko ging'we,

24muzwale būmunhū būpya, ūbo būbeejiwe gīt'ūmo Mulungu atogelilwe; ūbo būkabonekanaga mu shītwa sha būtūngīlīja na wela bo ng'hana.

Kashimīzīle kapya ūmo kalī

25Nose lūūlū lekanagi nabo ū būlomolomo, ng'wiwīla ya ng'hana būlī munhū na nzenganwa ng'wiye, nguno tūlī mīlī gūmò go ng'wa Kilisito.

26Nūūlū mukapelana, ilang'hanagi mutizīīta shibi; ī līīmi litizūgwa mutaalī mupelanile.

27Yaya ū kūng'winha ng'wanya ū Ng'wanishi.

28Ū ng'wibi ni oyage ū kwiba, hambū hambū atūmame na makono gakwe milīmo misoga, apandīke sha kūbagunanha abo balī na makoye.

29Mhayo nsoso gose gose gooye kūfuma ū mu milomo ying'we, alīyo ū gwawiza gūhayagi kūlwa kūzenga aho būlīho būgehelwa, gūbazenge a badegeleki.

30Yaya ū kūmpīnīhaja ū Moyo Ng'wela o ng'wa Mulungu, nguno ū mulī we mumeng'hilwe kūlwa lūshikū lo kūkomoolwa.

31Pye ū būkalahu nū būpelanu, nū būyombo nū būdalahīja, nīyo pyī ū būbi bose na bose būponyagi wīnge gete ū mu bing'we.

32Ilyehelagi, mubize biza ng'holò na banhū ba kwilekeja, gīt'ūmo Mulungu wamala kūmulekeja a bing'we mulī Kilisito.

Baefeso 5

1Kūlwa yose yenīyo, bizagi balondeeji ba ng'wa Mulungu, nguno amutogilwe īkī mulī baana bakwe.

2Mushimīzīle mu būtogwa gīt'ūmo Kilisito atūtogelilwe a bise, kūshisha wifunya kūlwa nguno yise kūbiza shakwinha, na shitambo sha ng'waso gwawiza kūlī Mulungu.

3Alīyo ū būjingi na būsoso bose bose, nūūlū kwikūmva; shitizūhayiwa gete ū mu bing'we. A bing'we shimīzagi gīt'ūmo shibigelile beela.

4Yaya ū kūgaya ikūjo nūūlū kwimanīlīja mihayo ya maneene ga nyachilū chilū nūūlū wimeji, nguno ī mihayo yenīyī ītagunanhaga; īlī hambū hambū bizagi banhū ba kūlūmba.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Managi gīkī būlī njingi nūūlū munhū nsoso mu nhūngwa, nūūlū ng'wikūmvi, (ūyo alī namya wa mashikolo), ū munhū ūyo alī gīko atī na wingīji ū mu būtemi bo ng'wa Kilisito na Mulungu.

Shimīzīle ya ng'wisana

6Yaya ū kūnzunīlīja munhū nūūlū ūmò amulemba lembe mu nzīla ya mihayo midūhū, nguno ū būpelanu bo ng'wa Mulungu būkabikīīlaga a bashitiigwa kūlwa mihayo gītī yenīyī.

7Hūna lūūlū, yaya ū kūbiza na būsangī nabo.

8Nguno ī kwandya ng'walī giiti, alīyo ī haha mulī isana ū mulī Seeba; hū kūhaya shimīzagi gītī baana ba ng'wisana.

9(Ūkī ī litwajo lya ng'wisana līlī mu wiza bose na būtūngīlīja na ng'hana).

10Ng'ūyitegeleja īyo ayīyegelile ū Seeba.

11Yaya ū kwisangīja mu milīmo ya mu giiti īyo ītī na matwajo, īlī hambū hambū kwīhama.

12Nguno ī mihayo īyo bakīītaga mu mbisīla īlī ya minala nūūlū kwīhaya.

13Alīyo pye ī mihayo īyo īkahūgūlagwa ng'wisana, īkafunījiagwa ha ng'wape.

14Būlī gwene ūyo gūkitendaga ha ng'wape gūkabizaga isana, h'ī chene ū mhayo gūhayile gīkī, “Mishaga bebe ūyo ūlī mu tūlo; būūkaga wīnge ū mu bafu, ū Kilisito akūkūtiimīla.”

15Hūna lūūlū deebelagi chiza ū mu shimīzīle ying'we, yaya ū kūbiza gītī mutī na masala, alīyo bizagi banhū ba masala.

16Ng'ūlītūmamīla chiza ī likanza, nguno ī shikū jenīji jabūbi.

17Nose kūlwa nguno yenīyī yaya ū kūbiza bahūnga hūnga, alīyo shiigelile ng'wīmane ī mihayo īyo ayītogilwe ū Seeba.

18Na hangī yaya ū kwikala ng'ūkolwa walwa, nguno ū mu mhayo gwenūyo būlīmo būsoso; alīyo okajiagwi na Moyo.

19Hama ng'wihoyisha mu nzīla ya mīmbo ga kūgongoola, na kīmbīle ka kūtongeelwa na Moyo. A kīmbīle king'we kabize ka kūnkumīlīja Seeba ū mung'holò jing'we.

20Ng'ūnūmba gwa gwa gwa ū Mulungu Sīswe kūlwa būlī mhayo, mu lina lya ng'wa Seeba wise Yesu Kilisito.

Mihayo ya batooleke

21Ng'wilyehela bing'we na bing'we mu logohano lwa ng'wa Kilisito.

22A bakīma ng'widohya ū kū bagoshi bing'we gītī kūlī Seeba.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

23Nguno ū ngosha alī ntwe gwa nke wakwe, gīt'ūmo Kilisito alī Ntwe gwa kanisa, ūyo gūlī mīlī gwakwe; hama hū ng'wene ū Mpīja wayo.

24Hūna lūūlū a bakīma ni babalyehelage a bagoshi babo gīt'ūmo kanisa īkīītīlaga kūlī Kilisito.

25A bing'we ning'we bagosha, batogagwi a bake bing'we, gīt'ūmo Kilisito ayītogelilwe ī kanisa mu būtogwa bo kwifunya wei ng'wenekīlī kūlwa nguno yayo.

26Akīīta gīko kūlwa kwīyeeja, ībize neela yejiwe na minzī mu nzīla ya mhayo,

27ipandīkīle kanisa y'ikūjo, īyo ītī na kabbado nūūlū būka, nūūlū mhayo gūngī gwa mbika yenīyo, alīyo ībize neela ītī na shilingo.

28H'ūmo shibigelile na a bagosha kūbatogwa a bake babo, gītī mibīlī yabo benekīlī. Ūyo antogilwe nke wakwe, itogilwe wei ng'wenekīlī.

29Atīho ūyo agūkolilwe mīlī gokwe we ng'wenekīlī, alīyo būlī ng'wene akagūlishaga na kūgūgaliila chiza, gīt'ūmo nū Kilisito akayītīlaga ī kanisa,

30nguno tūlī mabudīka ga mīlī gokwe.

31Kūlwa nguno yenīyī ū ngosha akūneka ise na nina, adimane na nke wakwe, ū mu būbīlī wabo bakūbiza mīlī gūmò.

32Ū gwenūyū gūlī mhayo gwa mbisīla nhaale, alīyo ū nene nalīhaya mihayo ya ng'wa Kilisito na kanisa.

33Kwike h'ūmo īlī nū kū bing'we, būlī ng'wene antogwe ū nke wakwe, nū nkīma abize na logohano ū kūlī ngoshi wakwe.

Baefeso 6

Baana na babyaji

1A bing'we baana ng'widohya kūlwa ng'wa Seeba ū kū babyaji bing'we, nguno ū mhayo gwenūyū gūtūngīlīgije.

2Ī shilagīlo sha kwandya īsho shilī na wisagījiwa shihayile gīkī, “Nkūjage so na noko,

3h'ikūkūbeelela ī mihayo; hama ūkūbiza na būlamu būlīhu ū mu sī.”

4Na a bing'we basaabo yaya ū kūbasaayīcha a baana bing'we, alīyo ng'ūbatongeela mu kalangīle na kahūgūlīle ka ng'wa Seeba.

Basese na basaabo būgonzo

5Ning'we basese ng'widohya ū kū basīng'we būgonzo mu mīlī; bizagi n'ikūjo na logohano, nū mung'holò jing'we mubize na kwifunya gītī kūlī Kilisito.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Yaya ū kūtūmama chiza ūlū balīmubona dūhū, gītī mulī na ng'hūmbū ja kūyeja banhū. Alīyo ītagi ī milīmo gītī mulī basese ba ng'wa Kilisito, ng'wīyīta nang'holò īmò īyo yīnyegije Mulungu.

7Tūmamagi na moyo gwape gītī mulīntūmamīla Seeba, ītī gītī mukūbatūmamīlaga banhū.

8Nguno mumanile gīkī būlī ng'wene akwanukūla mheela kūfuma kūlī Seeba, kūlwa milīmo yawiza īyo akwītaga; abize nsese nūūlū alī mu wiyabī.

9Na a bing'we basaabo būgonzo bīītīlagi gīko a basese bing'we, yaya ū kūbadūkagūla. Managi gīkī ū Seeba wabo ūyo alī ng'wigūlū, ūyo na a bing'we alī wing'we, atīītīlaga banhū mhayo mu būsolanhya.

Wilwisha wa bazunya

10Hūna lūūlū, ū gwa kūmalīja gūlī gīkī, handatīlagi ū mulī Seeba nū mu nguzu ja būdūla bokwe.

11Zwalīlagi pyī ī shilanga sha ng'wa Mulungu, hū mukūdūla kwilwisha nayo ī nyasala sala ya Ng'wanishi.

12Nguno ū wilwisha wise būtī bo kwilwisha na banhū ba mīlī, nūūlū shikolo sha kūbonekana. Tūlī na wilwisha na mabūsugi, hamò na mabūdūla mataale. Tūkūlwaga na basugi ba mu sī ī ya giiti īyī, mabita ga myoyo misoso ya mu mapandī ga ng'wigūlū!

13Hūna lūūlū, shizwalīlagi pyī ī shilanga sha ng'wa Mulungu, mubize na būdūla bo kwīmīīla hīgīyī ū mu lūshikū lwabūbi; hama ūlū ng'wamalamaja ū kwīyīta pyī ī yose, handatīlagi.

14Na ng'hana īmīīlagi hīgīyī, ī ng'hana ng'wīyitunge gītī nshipi mu mikīmbīlī ying'we. Nū būtūngīlīja mubūzwalīle; ū wene hū būkūmulang'hana gītī shizwalo sha chūma kū shikuba.

15Nīyo mubize mumalīīlile, ī mhola ya Ng'hūlū Jawiza ng'wīzwale gītī shilatū kū mhambala jing'we.

16Mu būlī mhayo gose na gose bizagi na kūzunya, mukūdime gītī lūmūda, hū mukūdūla ū kūgajimya pye a masonga ga moto a ga Ng'wanishi!

17Hama būdimagi ū būpīji, nguno ī lyenīlo līl'ihima ling'we; nū mhayo go ng'wa Mulungu, ūyo gūlī lūshū lo ng'wa Moyo Ng'wela.

18Lombagi būl'ikanza mu nguzu ja ng'wa Moyo, mu kalombele kose na kwikūmbīlīja kwa būlī mbika. Nīyo bizagi miso ū kū mhayo gwenūyo, mukomeele ū kūbalombela pye a beela.

19Nū nene ng'ūnilombela ninhwe mhayo, nongeje kūgūtūmamīla ū nomo gwane mu būgimu, nīkumūche ī mbisīla ya Ng'hūlū Jawiza.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Nguno ū nene ī haha nalī ntūmami ntungwa kūlwa nīmo gwenūyo. Nilombelagi nabize na būdūla bo kūlomeela mu būgimu gīt'ūmo shinigeleelilwe kwīta.

Būgīsha bo kūmalīja

21Ū ndūgū Tikiko ng'wene ntūmami ng'wishigwa wa ng'wa Seeba, h'ūyo akūmumanīkīja pyī ī mihayo yane, ning'we mumane ūmo nakūjīlaga.

22Nalīntūma kūlwa nguno ya mhayo gwenūyo, gīkī amumanīkīje ī mihayo yise; ning'we mulūngūjiwe ū mung'holò jing'we.

23Mhola na būtogwa na kūsanya shibize hamò ning'we badūgū, kūfuma kūlī Mulungu Sīswe na Seeba Yesu Kilisito.

24Shigongo shibize hamò na bose abo bantogilwe Seeba wise Yesu Kilisito, mu būtogwa būtī bo kūkenaagūka.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Bafilipi

Bafilipi 1

Kūgīsha

1Nene Paulo na Timotheo, basese ba ng'wa Kilisito Yesu: Kū beela bose abo balī
mulī Kilisito Yesu, abo bazengile Filipi; hamò na a baasikofu, na a bagunanhi.

2Shigongo na mhola shibize hamò ning'we kūfuma kūlī Mulungu Sīswe, na kūlī
Seeba wise Yesu Kilisito.

Būlūmbi na būlombi bo ng'wa Paulo

3Nakūnūmbaga ū Mulungu wane būl'ikanza ūlū nang'wizūkwa a bing'we;

4nīyo būlī gwa ūlū nalīlomba nakūmulombelaga na būyegi,

5nguno ya būsangī wing'we, ū mu nīmo gwa kūjilomeela ī Ng'hūlū Jawiza,
kūfuma ha wandījo kūshisha nī haha.

6Namanile hape gīkī ūyo wandya nīmo gwawiza ū mu bing'we akongeja
kūgwīta kūshisha kū būkalīkījo, ū mu lūshikū lo ng'wa Kilisito Yesu.

7Ū nene īnigeleelilwe kūng'wiganikīla gīko pye a bing'we ū mu mhayo
gwenūyū, nguno mulī ha moyo gwane gete; īkī pye a bose mukūsangīlaga hamò
nane ū mu būtungwa bone nū mu kūjilwīlīla ī Ng'hūlū Jawiza, pyī nū mu
kwīyoolecha ī ng'hana yajo.

8Nīyo ī haha naamukūmbūlile no kūlwa būtogwa bo ng'wa Kilisito Yesu; ū
Mulungu nkaanīji wane ū mu mhayo gwenūyū.

9Hama nakūlombaga gīkī ū būtogwa wing'we bongeje no no no ū kūkwīla,
mushike mu būshikanu wa būmani na witegeleja bose.

10Mubize na būdūla bo kwīkomanya ī mihayo, banhū batūngīlīja abo batīko
kūdalahwa ū mu lūshikū lwa ng'wa Kilisito.

11Nīyo ū mulī Kilisito mubize na matwajo mingī ga būtūngīlīja kūlw'ikūjo lya
ng'wa Mulungu, na kūlwa kūkumīlījiwa kwakwe.

Kilisito mulī nene

12Badūgū bane, natogilwe mumane gīkī ī mihayo īyo yanilongelile yenīyī,
yabizile ya kūjitwala kū būtongi ī Ng'hūlū Jawiza.

13Nose ū būtungwa bone bomanīkile ū ng'wikūlū, pyī nū kū bangī, gīkī
natungilwe kūlwa nguno ya ng'wa Kilisito.

14Nīyo ū būtungwa bone wenūbū boguzuhije banhū bingī ū mulī Seeba, na lūūlū
bandije kūgūlomeela na būgimu ū mhayo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Ahene balīho bangī bakūnkumūchaga ū Kilisito kūlwa nguno ya wilu na wilwisha, alīyo bangī mu moyo gwape.

16A benaba bakūlomeelaga mu būtogwa, īkī bamanile gīkī natūūlilwe ho kūlwa nguno ya kūjilwīlīla ī Ng'hūlū Jawiza.

17Alīyo a bangī abo, a bene bakūnkumūchaga ū Kilisito kūlwa nguno ya wilwisha, ītī mu būtūngīlīja, balī na maganiko ga kūnongegeja makoye ū mu būtungwa bone.

18Kwike nahene gūlīho mhayo kī ho? Ūlū alīkumūchiwa Kilisito ū nene natūlonja, ni ībizage mu wibeeleja nūūlū mu ng'hana. Ū Kilisito ng'wene ni alomeelagwe dūhū; ū mu mhayo gwenūyū nalī na būyegi ū mu moyo gwane, hangī nakongeja no ū kūyega.

19Namanile hape gīkī ū mhayo gwenūyū gūkūgalūka gūbize gwa kūnipīja; ū Moyo wa ng'wa Yesu Kilisito akūnigunanha, nguno na a bing'we mukūnilombelaga.

20Ū nene ī ng'hūmbū jane ī nhaale, nū kwisagīlwa kwane kūlī gīkī, shitizilonga shose shose sha kūnenheleja kūgwa mu magooke. Alīyo ū Kilisito akumīlījiwe ū mu mīlī gwane mu būshisha ng'holò bose, ībize mu būpanga, nūūlū mu kūcha.

21Nguno ū kūlī nene ū kūbiza mpanga ng'wene Kilisito, hama ū kūcha īlī solobo.

22Hūna lūūlū ūlū gīkī ū kwikala mu mīlī gakwigela matwajo, numho natūgūmanaga ū gwa kūsola.

23Ūlīnishiteleja būbīlī wayo, nguno nalī na ng'hūmbū ja kwīnga naje nakikale na Seeba, ū gwene gūlī gwawiza no kūtinda.

24Alīyo hangī ū gwa kwikala ū mu mīlī, gūlī ntaale no kūlwa nguno ying'we.

25Nose īkī nazunije gīkī h'ūmo īlī, nalīmana nakūbiza mpanga, nikale hamò ning'we pye a bose, gīkī ng'ongeje kūsunang'hīla kūja kū būtongi, mubize na būyegi ū mu kūzunya kwing'we.

26Ū mu kūbiza hamò ning'we ū nene, mukūpandīka nguno ya kongeja kwikumīlīja ū mulī Kilisito Yesu.

27Kwike dūhū shimīzagi gīt'ūmo jilangīlile Ng'hūlū Jawiza ja ng'wa Kilisito. Ūbize gīkī ūlū nūshika ko, namusange mukwītaga gīko. Nūūlū nūlemeelwa ū kūshika ko, nahene najiigwe ī mhola jing'we, gīkī ng'wīmīīlile na moyo gūmò; mukwigunanhaga nang'holò īmò ū mu wilwisha ūbo mulī nabo kūlwa kūjizunya ī Ng'hūlū Jawiza.

28Nīyo mutī na shose shose sha kogoha kūfuma kū bilwisha bing'we. Ū gwenūyū gūlīboolekeja hape a bene gīkī balī mu kūyagala, alīyo a bing'we mulī mu būpīji, nīyo wa kūfuma kūlī Mulungu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

29Nguno ū mhayo gwenūyū mutinhilwe gīkī mugelele kūnsanya dūhū ū Kilisito,
alīyo nū kūluhiwa kūlwa nguno yakwe.

30H'ūmo ng'wanibonelaga ū nene ū mu wilwisha ūbo naalī nabo, ūbo nī haha
mukwigwaga gīkī nataalī nabo.

Bafilipi 2

Bazunya shibigelile kwidohya

1Hūna lūūlū ūlū būlīho būganikīji bose bose mulī Kilisito, nūūlū būtogwa bose
bose ūbo būshikile kūlūngūja, nūūlū būsangī bose bose mulī Moyo, nūūlū
kwisaatwa na kwikūlīlwa;

2būshikīlījagi ū būyegi bone. Bizagi na widomanīja ū mu maganiko, hama
mubize na būtogwa bo mbika īmò; nīyo hangī mubize nang'holò īmò na long'we
īmò.

3Yaya ū kwīta mhayo mu kūkooba ikūjo nūūlū mu wikumīlīja, alīyo mubize
bidohya, būlī ng'wene ibone gīkī alī ha sīlīlī ya biye.

4Hama yaya kūyūdīlīla būlī munhū yakwe dūhū, ng'ūdīlīla nī ya bangī.

5Ning'we bizagi nalyo ī liganiko īlo walī nalyo ū Kilisito Yesu;

6ūyo nūūlū īkī alī Mulungu waho na kale, alīyo ū mhayo gwa kūlenganīla na
Mulungu atagūbonile gīkī gūlī gwa kūmīīlwa.

7Akizuula wei ng'wenekīlī ī likūjo lyenīlo, ūsola kūbiza nsese, ūbiza mu suso ya
banhū. Ūbonekana alī munhū.

8Ūbiza ng'widohya no, hangī ng'wigwi; kūshisha ūzunya kūcha lūfu lo ha
nsalaba.

9H'ī nguno yene ū Mulungu akangūngūhya higūlya no no no, ūng'winha lina īlo
līkīlile mina gose;

10gīkī ī shiseeng'wa shose na shose, Īsho shilī ng'wigūlū nī sha ha sī, nī sha mu
gatī ya sī, shilītugīje mazwi ī lina lya ng'wa Yesu.

11Na būlī lūlīmi lūhabūle hape gīkī Ū Yesu Kilisito alī Seeba, kūlw'ikūjo lya
ng'wa Mulungu Sīswe.

Kwaaka gītī isana mu sī

12Nose hū kūhaya gīkī badūgū bane batogwa, ongejagi ū kūbiza bigwi, gīt'ūmo
mukwītīlaga na kale, ītī kūgonga nabize nalīho dūhū ū nene, alīyo ī no no no ī
haha aho natīho; būlwīlīlagi bing'we benekīlī ū būpīji wing'we, mu logohano na
kūdetema.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Nguno ū Mulungu akūtūmamaga ū mu bing'we, hū ng'wene ūyo akūng'winhaga būkalalwa, hamò na būdūla bo kwīta īyo yīnyegije.

14Hūna lūūlū ng'ūbeeja pyī ī yose mu būtūduguma nūūlū halalī.

15Mubize mutī na shilingo nūūlū būbi, baana ba ng'wa Mulungu abo batī na shisembo, nūūlū ū ng'wikanza īlo mukwikalaga hamò na shibyalīlwe shikenaagūkile na shilyūngūmile; īsho mukūng'weka ng'wekaga musho gītī kūng'weka kwa sonda mu sī.

16Hangī nīyo gūhandatīlagi ū mhayo gwa būpanga, nalapandīke sha kūyegela a ha lūshikū lo ng'wa Kilisito, gīkī gashinaga natanogile kūtagamba dalali.

17Alīyo ī haha nūūlū būkitwa ū būpanga bone gītī shitambo na shitūmamīlo kūlwa nguno ya kūzunya kwing'we, nalī na būyegi; hangī nalīyega hamò ning'we pye a bose.

18Na a bing'we shing'wigeleelilwe kūyega, na ng'hana yegagi hamò nane.

Timotheo na Epafradito

19Ali lūūlū, nalī na kwisagīlwa mulī Seeba Yesu gīkī, nakūntūma Timotheo ize wangū ū kū bing'we, nane nīmane ī mihayo ying'we, nayege.

20Nguno natī na munhū ūngī wa kūlenganīla nang'hwe, ūyo adūgije kwīdīlīla mu welwa ng'holò ī mihayo ying'we.

21Pye a bangī bakwikoobelaga yabo dūhū, ītī ya ng'wa Kilisito Yesu.

22Alīyo ū wei muumanile ī nhūngwa jakwe, nī gīkī ū nene nū wei twalī hamò ū mu kūgūtūmama ū nīmo gwa Ng'hūlū Jawiza, gītī munhū na ng'witūnja wakwe.

23Hūna lūūlū, nalī na ng'hūmbū ja kūntūma wangū ūlū nalamane ūmo īlījīla ī mihayo yane.

24Alīyo nalī na kūsanya mulī Seeba gīkī, nū nene natūdīla ū kwiza ko.

25Kwike ī haha īlīnigeleelwa nantūme atonge ū kwiza koi ū ndūgū wane ū Epafradito, ū ntūmami na nshilikale ng'wichane; ūyo alī ntūng'wa wing'we kūlwa kūnigunanha.

26Nīyo wamukūmbūlile no pye a bose, hama akūkoyaga ū mu maganiko īkī ng'walī ng'wigwile gīkī walī wasaatile.

27Na ng'hana walī wasaatile no, nīyo lya mandetendete hihī na kūcha, kwike ū Mulungu akankūlīlwa, hangī nīyo ītī wei dūhū, alīyo nū nene ng'wenekīlī, gīkī natizūpīnīhala nakakīlanīja.

28Hūna lūūlū, ī haha nalīntūma hangī ū kū bing'we, mu kwisagīlwa kūtaale gīkī mukūyega ūlū mulamone, nane būnigehele ū būpīna.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

29Hū kūhaya ng'wanukūlagi mulī Seeba na būyegi bose; nīyo a banhū ba mbika
īlī gīko ng'ūbakūja.

30Nguno walī wendil'ūcha kūlwa nīmo go ng'wa Kilisito, akaweega ū būpanga
bokwe gīkī ayīshikīlīje īyo mukalebya ho a bing'we ū mu kūnigunanha.

Bafilipi 3

Būtūngīlīja bo ng'hana

1Ū gwa kūmalīja badūgū bane gūlī gīkī, yegelagi mulī Seeba; ū nene natīko ū
kūnoga ū kwikala nishokeela kūng'wandīkīla mihayo h'ī yenīyo dūhū, nguno
īkūmulang'hana.

2Bakangūkagi a banhū a bahūnga, a ba nhūngwa gītī ja mva, abo basendamīlile
mhayo gwa kūsaalwa.

3Nguno a bise h'abo tūsaalilwe, a bise abo tūkalamyaga mu kūtongeelwa na
Moyo wa ng'wa Mulungu, na tūkayegelaga mulī Kilisito Yesu; abo
tūtasendamīlile mīlī.

4Īkī ūlū mhayo gwa kūsendamīla mīlī dūhū, nūūlū ū nene nagūdūgije; ūlū alīho
munhū asendamīlile mihayo ya mīlī, ū nene nalī kū būtongi ū mu yenīyo.

5Nakasaalwa nataalī ng'weleele wa shikū inaane, nalī w'ihanga lya Bayudaya
gete, wa lūganda lo ng'wa Benjamini. Ng'hebulania wa Bahebulania, ū mu
kashimīzīle ka mu shilagīlo naalī Mfalisayo.

6Ū mu būjangīīzu naalī nuhya wa kanisa, hama ū mu būtūngīlīja ūbo būfumile
mu shilagīlo, naalī natī na shilingo!

7Alīyo ī mihayo īyo yaninhaga solobo, ī haha nakwībalaga kūbiza ya būjimīīja
kūlwa ng'wa Kilisito.

8Hangī nīyo na kūtinda ho a henaho, nguno pyī ī mihayo nakwībalaga kūbiza ya
dalali kūlwa wiza būtaale wa kūmana Kilisito Yesu Seeba wane, ūyo kūlwa
nguno yakwe naajimīīja pyī ī shikolo. Nīyo nakūshibalaga kūbiza gītī maashi,
gīkī nampandīke ū Kilisito,

9na nabonekane nalī mulī we, ītī kūlwa būtūngīlīja bone bo mu shilagīlo; alīyo
kūlwa kūnzunya Kilisito, kūlwa būtūngīlīja bo ng'wa Mulungu ūbo būfumile mu
kūzunya.

10Natogilwe naamane wei ng'wenekīlī, pyī nū būdūla bo kūjūūka kwakwe, nū
būsangī wa kūluhiwa hamò nang'hwe. Nū nene nabize gīt'ūmo alī ū wei ū mu
kūcha kwakwe;

11gīkī ūlū yūdūlīkana, nane nalawanukūle ū būjūūko bo bafu.

Kūnanamīīla ya kū būtongi

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12H'ītī kūhaya gīkī ū nene naamalile kūheeba, nūūlū gīkī naashikile a ha ngelelo
ya būshikanu, alīyo nataalī nakūzegejaga, nane nagūdime ūyo Kilisito Yesu
anidimile kūlwa nguno yago.

13Badūgū bane, ū nene ng'wenekīlī natibalaga gīkī namala kūdima, alīyo gūlīho
gūmò dūhū ūyo nakūgwītaga, kwība ī ya kū numa, na kūnanamīīla ya kū
būtongi.

14Ū būlīngīsīji bone būlī gīkī nashipandīke ī shakwinhwa sha kwigūlya, gīt'ūmo
kalī kitanīle ka ng'wa Mulungu mulī Kilisito Yesu.

15Hūna lūūlū pye abo tūlī bashikanu tūbizagi nago ū mhayo gwenūyū; hama
nūūlū mukabiza mulī n'iganiko līngī, ū Mulungu akūmukundūlīla nī lyenīlo
nalyo.

16Kwike ī haha tūshimīzīlagi ū mu mhayo ūyo twamalile kūgūpandīka.

17Bing'we badūgū, bizagi balondeeji bane; ng'ūbitegeleja abo bakūshimīzaga
gīt'ūmo būlī būlolelo ūbo tūkamulekela.

18Nguno nakūmuwīlaga gwa gwa gwa; hangī nī haha nalīmuwīla, nīyo mu
kūlīla, gīkī balīho bangī ū mu shimīzīle yabo balī banishi ba nsalaba go ng'wa
Kilisito.

19A banhū benabo ī ng'halīlo yabo īlī kūyagala, ī nda jabo hū mulungu wabo, ī
mihayo īyo yigelile kūbadimya minala h'īyo bakīkumīlījaga, a maganiko gabo
galolile kū shikolo sha mu sī.

20Alīyo a bise ū būjigajiga wise būlī ng'wigūlū, hama nīyo ū kūfuma ko ū
kwenūko, tūnindīīlile mpīja Seeba Yesu Kilisito;

21ūyo akūgūgalūcha ū mīlī gwise ūyo gūtī n'ikūjo gūbize gīt'ūmo gūlī gwakwe ū
gw'ikūjo, kūlenganīla na būdūla bokwe ūbo akatūmamīlaga kūshitūūla ha sīlīlī
yakwe pyī ī shikolo.

Bafilipi 4

1Hūna lūūlū badūgū bane abo namusaatilwe, abo mulī būyegi bone na ngikili
yane, handatīlagi batogwa ū mulī Seeba.

Mihayo ya būkomeleja

2Nalīng'wikūmbīlīja ū Eudia nū Sintike babize na būsangī ū mulī Seeba.

3Alichene, nū bebe ntūmami ng'wichane ntūngīlīja nalīkwikūmbīlīja
ūbagunanhe a bashīke benabo, nguno nabo balī hamò nane ū mu nīmo gwa
kūjilwīlīla ī Ng'hūlū Jawiza; pyī nū Kelementi, na a batūmami bichane a bangī,
abo mina gabo galī mu shitabo sha būpanga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Yegelagi mulī Seeba gwa gwa gwa; nalīhaya hangī gīkī yegagi.

5Ū wiyūmīlīja wing'we būmanīke kū banhū bose, ū Seeba alī hihī.

6Yaya ū kwikala mukwiganīlījaga mu mhayo gose gose, alīyo īyo mukwīkoobaga manyagi ū Mulungu mu kūlomba kose na kwikūmbīlīja, hamò na kūlūmba.

7Hūna ī mhola ya ng'wa Mulungu īyo īkīlile witegeleja bose īkūjilang'hana īng'holò jing'we na a maganiko ging'we mulī Kilisito Yesu.

8Badūgū, ū gwa kūmalīja gūlī gīkī, yose yose īyo īlī ya ng'hana, yose yose īyo yigeleelilwe logohano, yose yose īyo ītūngīlīgije, yose yose īyo yigeleelilwe kūlwa wela, yose yose īyo īdūgije kūkumīlījiwa, yose yose īyo īdūgije kwanukūlwa; ūlū būlīho wiza bose bose, ūlū līlīho ikūjo lyose lyose, yideedeng'hanyagi ī mihayo yenīyo.

9Ng'wīta īyo mukilanga na kwīyanukūla, īyo mukayigwa na kwībona kūfuma kūlī nene; nang'hwe ū Mulungu wa mhola akūbiza hamò ning'we.

Mihayo ya winhi wa Bafilipi

10Ī haha nalī na būyegi no ū mulī Seeba, nguno ng'wagūbūūkīlīgije hangī ū mhayo gwing'we ū gwa kūniganika, mhayo ūyo mulī nago kwīngīīla kale; kwike dūhū ng'walī mutaalī ū kūpandīka ū ng'wanya.

11Natūhayaga gīko īkī nalī mu makoye; nguno ū nene naagūbītīla ū gwa kūbiza mu mbika jose na jose ja kikalīle.

12Nabūmanile ū būbi wa būgayiwa nū wiza wa būsabi, būlī mhayo naagūbītīla, pyī ī yose nīmanile; nalūmanile ū lwigūto, nū lūtuubo nalwitegelegije. Nagūmanile ū gwa kūkwīlīlwa, nū gwa kūgehelwa nagūmanile.

13Nadūgije kwīyīta pyī ī yose mulī we ūyo akaniguzuhyaga.

14Kwike ahene ng'wabeegije no ū kūsangīla hamò nane ū mu būluhi bone.

15A bing'we Bafilipi mumanile gīkī kūfuma a ha wandījo wa nīmo gwa Ng'hūlū Jawiza, aho nīnga Makedonia yalī ītīho kanisa yīngī īyo yasangīlaga hamò nane ū mu mhayo gwa kūfunya na kwanukūla, ūlū ītī bing'we bike.

16Nguno na a haho naalī Tesalonike mukanitūmīla kamò nūūlū kabīlī gīko, kūlwa kūnigunanha.

17Ītī gīkī nalī nchooji wa shakwinhwa, alīyo nalīgayegela a matwajo ayo galongeja kūkwīla kūlwa kūng'wenhela lubango a bing'we.

18Ī shose īsho nalī nasho shinigelile na kūtinda ho. Aho nanukūla nī shisho akenha Epafradito kūfuma kū bing'we nongeja ū kūkwīja; ī shoi shilī ng'waso gwa kūnung'ha chiza, shitambo shizunīlījiwe sha kūnyeja Mulungu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Ū Mulungu wane akūng'winha pyī īyo īng'wigeleelilwe kūbiza nayo gīt'ūmo
būlī būsabi w'ikūjo lyakwe mulī Kilisito Yesu.

20Ikūjo lībize kūlī Mulungu Sīswe kūshisha shiku jose: Alichene!

Būgīsha wa kūmalīja

21Būlī ng'wela ngīshagi mulī Kilisito Yesu. Balīmugīsha a badūgū abo balī hamò
nane.

22Nīyo pye a beela balīmugīsha, ī no no no a ba mu kaya ya ng'wa Kaisali.

23Shigongo sha ng'wa Seeba Yesu Kilisito shibize hamò na myoyo ying'we:
Alichene.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Bakolose

Bakolose 1

1Nene Paulo ntūng'wa wa ng'wa Kilisito Yesu kūlwa būtogwa bo ng'wa
Mulungu, hamò na ndūgū Timotheo.

2Kū badūgū beela na batogwa mulī Kilisito, abo balī Kolose. Shigongo na mhola
shibize hamò ning'we kūfuma kūlī Mulungu Sīswe.

3Tūkūnūmbaga ū Mulungu, ū Ise wa ng'wa Seeba wise Yesu Kilisito, būlī gwa
ūlū tūkūmulombelaga.

4Nguno twajiigwile ī mhola ja kūzunya kwing'we ū mulī Kilisito Yesu, nū
būtogwa ūbo mulī nabo ū kū beela pye a bose.

5Ū yose yenīyo mulī nayo kūlwa wisagījiwa ūbo mubīkīlilwe ng'wigūlū, na
ng'wamalile kūwigwa mu mhayo gwa ng'hana; ī Ng'hūlū Jawiza,

6Ījo jamupandīkile, na jikūjaga jūtwaja matwajo na kongeja kwigalīhīja hose pyī
ū mu sī, gīt'ūmo jikwītīlaga nū mu bing'we, kwandīja lūshikū ūlo mukajiigwīla,
nī shigongo sha ng'wa Mulungu ng'ūshimana mu ng'hana.

7H'ūmo akamulangīla nū ntogwa Epafra, ū ntūmami ng'wichiswi mulī Kilisito
kūlwa nguno ying'we.

8Ū ng'wenūyo hū ng'wene watoolekegije ū būtogwa wing'we ūbo mulī nabo ū
mulī Moyo.

9H'ī nguno yene na a bise tūtaalī ū koya ū kūmulombela kūfuma lūshikū ūlo
tūkandīja kūjiigwa ī mhola jing'we. Tūkūnombaga ū Mulungu ang'okaje būmani
būshikanu ū mu yose īyo ayītogilwe, ng'wīmane mu masala gose na witegeleja
wa mu moyo.

10Mudūle kūshimīza gīt'ūmo īng'wigeleelilwe kū būtongi bo ng'wa Seeba,
munyeje mu yose, mubize na matwajo mu būlī nīmo gwawiza; hangī mukūle ū
mu kūmana ū Mulungu.

11Nīyo ū Mulungu amuguzuhye mu būdūla bose, gīt'ūmo jilī ī nguzu j'ikūjo
lyakwe, mu būshisha ng'holò bose, na wiyūmīlīja, hamò na būyegi.

12Mubize banhū ba kūnūmba ū Sīswe, ūyo wang'winhile kwigeleelwa kūbiza na
ngabo ū mu wingīji wa beela abo balī ng'wisana.

13Nguno hū ng'wene ūyo wamala kūtūkomoola kūfuma mu nguzu ja giiti,
ūtūtūūla mu būsugi wa Ng'wana wakwe Ntogwa,

14ūyo mulī we tūlī na būkomoolwa; hū būlekejiwa wa shibi shise.

Butale wa ng'wa Kilisito

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Ū ng'wenūyo hū ng'wene ūyo alī suso ya ng'wa Mulungu ūyo atabonagwa,
Myalwa wa kwandya, ūyo alī higūlya ya shisumva.

16Pye ī shose shiseemilwe mulī we ū ng'wenūyo, īsho shilī ng'wigūlū nī shisho
shilī mu sī, īsho shikabonagwa nī shisho shitūdūla kūbonwa, gabize masumbī
g'ikūjo, nūūlū mabūtaale, nūūlū mabūsugi, nūūlū mabūdūla; pyī ī shose
shiseemilwe mu nzīla yakwe na kūlwa nguno yakwe.

17Walīho kūfuma na a haho ī shose shitaalī kūbiza ho; hangī nīyo pyī ī shikolo
shisangījiwe mulī we.

18Ū wei alī Ntwe gwa mīlī, h'ī kanisa. Alī wandījo, Myalwa wa kwandya, ūyo
akajūūka kūfuma mu bafu, gīkī abize ntaale mu shose.

19Nguno gūkanyeja ū Mulungu gwa gīkī, ū būshikanu bokwe ū bose wikale mulī
we ū Ng'wana.

20Na gīkī ū mulī we, ū Mulungu ashisangīje kūlī wei ng'wenekīlī pyī ī shose, īsho
shilī ng'wigūlū, nī shisho shilī mu sī. Ūbeeja mhola mu nzīla ya mininga gakwe
ayo gakidīka ha nsalaba gokwe.

21A bing'we ī kale ng'walī babisa, ng'walī banishi ū mu maganiko ging'we kūlwa
nguno ya shītwa shing'we shabūbi!

22Alīyo ī haha ng'wamalile kūsangījiwa mu mīlī gwakwe kūlwa kūcha kwakwe,
hama ng'wejiwe gīkī mubize mutī na shilingo, banhū abo batīko kūsolwa būbi
kū būtongi bokwe.

23Kwike ikalagi mo ū mu kūzunya muhandatīle na būkomeezu, yaya ū kwīnjiwa
a ha wisagījiwa ūbo ng'wawigwile mu Ng'hūlū Jawiza. Ī Ng'hūlū Jawiza jenīji
jikūlomeelagwa hose pye ū kū shiseeng'wa īsho shilī ha sīlīlī y'igūlū; mhayo ūyo
nene Paulo nalī ntūmami kūlwa nguno yago.

24Ī haha nalī na būyegi ū mu būluhiwa ūbo būkūnigwīlaga kūlwa nguno
ying'we; īkī ū mu mīlī gwane nakwīshikīlījaga īyo īsaagīīlile ū mu būluhiwa bo
ng'wa Kilisito kūlwa nguno ya mīlī gokwe, h'ī kanisa.

25Ū nene nakatūūlwa ha nīmo gwa būtūmami kūlwa nguno ya kanisa, hū gwene
ū nīmo ūyo waninha ū Mulungu kūlwa nguno ying'we; gīkī namushikīlīgīje ū
mhayo gokwe.

26Ū mhayo gwenūyū īlī mbisīla īyo yalī ībisilwe ū kū shiseeng'wa a makanza a
ga kale. Alīyo ī haha waboolekegije a beela bakwe.

27A benabo ū Mulungu atogilwe booleche ū kū mahanga ūmo būlī ū būsabi
w'ikūjo lya mbisīla yenīyī, hū Kilisito ūyo alī mu bing'we, ūyo alī kwisagīlwa
kw'ikūjo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28A bise hū tūkūmulomeelaga ng'hūlū jakwe ū ng'wenūyo; nīyo tūkūng'hūgūlaga būlī munhū na kūnanga mu witegeleja bose, gīkī būlī ng'wene ajaame ū mulī Kilisito, tūdūle kūnshisha kū būtongi bo ng'wa Mulungu.

29H'ī nguno yene nakūtūmamaga milīmo midito gīt'ūmo būlī ū būdūla bokwe ūbo būkūtūmamaga mulī nene.

Bakolose 2

1Hūna lūūlū, natogilwe mubūmane ūmo būlī ū būdito bo nīmo gwane ūyo nalī nago kūlwa nguno ying'we, hamò na a bana Lodikea, pye na a bangī abo bataalī kūnibona būshū bone.

2Nalī na ng'hūmbū balūngūjiwe ū mu ng'holò jabo, hangī babize na būsangī ū mu būtogwa, nū mu būsabi ū bose ūbo balī nabo kūlwa kūbūmana mu ng'hana ū witegeleja, nū mu kūmana mu būshikanu bose ū Kilisito, ūyo alī mbisīla ya ng'wa Mulungu.

3Ū mulī ng'wenūyo h'ūmo būbisilwe pyī ū wibīkīja bo masala nū witegeleja.

4Nalīmuwīla ū mhayo gwenūyū nguno natatogilwe ilonge munhū wa kūmulemba lemba mu kalūngalūngīle ka kūmuduta.

5Nguno nūūlū īkī natī hamò ning'we ū mu mīlī, alīyo ū mu moyo nalī hamò ning'we; nīyo nalī na būyegi ū kūbūbona ū būgaliili bo kalongeje king'we, nū kūhandatīla kwing'we ū mu kūnzunya ū Kilisito.

Būshikanu bose bo ng'wa Kilisito

6Hūna lūūlū ūmo mukang'wanukūlīla ū Kilisito Yesu Seeba, shimīzagi mulī we gīko.

7Komagi miji ū mulī we, ng'wizenge na mujaame ū mu kūzunya gīt'ūmo mulangīlilwe; ng'ongeje kūkūla ū mu mhayo gwa kūlūmba.

8Ilang'hanagi atizilonga wa kūmujananīja kūlwa malange ga nyasala sala, na mihayo midūhū ya nyalomolomo, ya kūlondeela nhūngwa ja mu sī na mihayo ya kūlekwa bakūlūgenji, īyo ītī mu kahelele ka ng'wa Kilisito.

9Nguno pyī ū būshikanu bo ng'wa Mulungu būlī mulī we mu suso ya mīlī.

10Na a bing'we mushikanyiwe ū mulī we ū ng'wenūyo, ūyo alī Ntwe gwa būsugi na būdūla bose.

11Na hangī ū mulī we musaalilwe mu būsaalwa ūbo būtī bo kūbeejiwa na makono mu nzīla ya kwīnja ikoba lya mīlī; alīyo musaalilwe būsaalwa bo ng'wa Kilisito.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Ū mu kūbatīījiwa mukajīkwa hamò nang'hwe, na hangī kūlwa kūbiza ū mulī we, mujūūchiwe hamò nang'hwe kūlwa nguno ya kūbūzunya ū būdūla bo ng'wa Mulungu ūyo akanjūūcha kūfuma mu bafu.

13Na ng'hana ng'walī bafu kūlwa būkenaagūji, na būtūsaalwa ū mu nhūngwa jing'we ī ja mīlī; alīyo akang'wīta kūbiza bapanga hamò nang'hwe, ūmulekeja pyī ū būkenaagūji wing'we.

14Wabūjimangūcha ū būbūūlwa wise ūbo walī wandīkilwe mu shilagīlo īsho shalī shitūchaamile; ūbūbūūcha ūwīnja ūūkabūkomeela ha nsalaba.

15Mabūsugi na mabūtaale ūgazuuja magaka, ūgagwesa kūja ha nsalaba, akūboolechaga ū būtindi bokwe kū bose, ūgapyenela henaho, ūgaleka galī buyīkī gitendegesaga!

16Hūna lūūlū mutizūnzunīlīja ose ose ūyo akūmulamulaga kūlwa nguno ya shilīwa nūūlū shakūng'wa, nūūlū mihayo ya kūkūja shikū ndebe, nūūlū makanza ga ng'weji mpya, nūūlū sabato.

17Ī mihayo yenīyo īlī nengeeji dūhū gwa mihayo īyo īliza; alīyo ū gwa ng'hana ng'wene Kilisito.

18Mutizūnzunīlīja ose ose ūyo akūmudalahaga, kūnū ūng'wenhela mihayo ya wibembu bo higūlya gūlya, na ya kūbalamya bamalaika ūmo abonelile wei ng'wenekīlī. Ū ng'wenūyo adooshiwe maganiko ga mīlī gokwe dūhū, lekanagi nang'hwe nguno alī dalali; atizūng'wenheleja kūjimīīja mheela ying'we.

19Atadimanile nago ū Ntwe, ūyo pyī ū mīlī gūdimanyiwe hamò kūlwa nguno yago, mu nzīla ya nge na matimba; nose gūkūlishiagwa gīkī gūkūle mu kakūlīle ka kūfuma kūlī Mulungu.

20Ī gīsī ūlū muchile hamò na Kilisito ū kū mihayo ya mu sī, numho mulī na nguno kī hangī ū kūbiza gītī mulī banhū ba mu sī, nose mukwikalaga musugilwe na shilagīlo sha mu sī; gīkī,

21"Ūtizūkuumya, ūtizūloja, ūtizūdima?"

22Ī yenīyo ūlū yūlinda yūtūmama īkamalaga ū nīmo, nguno ū ng'wihando gwayo gūlī ha malange ga banhū.

23Na ng'hana ī chene ī yoi īkilongaga gītī mitengeke, ūlū munhū atogilwe kwihedeka wei ng'wenekīlī mu mbika ndebe ya kalamīje, nūūlū mu wibembu bo higūlya gūlya, nūūlū mu mhayo gwa kwiluhya mīlī; kwike ī yoi ītī na būdūla bose bose bo kūhangīja kwikūmva kwa mīlī.

Bakolose 3

Kikalīle kapya mulī Kilisito

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Hūna lūūlū ūlū ng'wamala kūjūūchiwa hamò na Kilisito, īkoobagi īyo īlī kwigūlya, ūko alī ū Kilisito, igashije kū nkono gwa būlyo go ng'wa Mulungu.

2A maganiko ging'we galogejagi kū mihayo ya kwigūlya, yaya ū kū ya mu sī.

3Nguno a bing'we muchile, nīyo ū būpanga wing'we būbisilwe mulī Mulungu hamò na Kilisito.

4Ūlū lyūshika ī likanza lya koolechiwa ū Kilisito ūyo alī būpanga wise, na a bing'we hū mukwilonga ū ng'wikūjo hamò nang'hwe.

5Ali lūūlū, jibūlagagi ī nhūngwa jing'we ī ja kashimīzīle ka mu sī, gītī, būjingi, būsoso, būhahaalīzu, kwikūmva kwabūbi, kwikūmva sabo, (ūyo gūlī mhayo gwa kūlamya shikolo).

6Nguno ū būpelanu bo ng'wa Mulungu būkabizīīlaga a bashitiigwa kūlwa mihayo yenīyo.

7Na a bing'we h'ūmo ng'washimīzīlaga aho ng'walī mutaalī ū mu mihayo yenīyo.

8Alīyo ī haha īponyagi gete ī mihayo gītī, būpelanu, būkalī, būbi; nū mu milomo ying'we wīnge ū būsondagūji nū būdūkani.

9Yaya ū kwilemba, nguno ng'wanzuulile ū munhū wa kale hamò nī shītīle shakwe,

10ng'ūnzwala munhū mpya, ūyo akongejaga kūbeejiwa būpya ū mu witegeleja, ongeje kūbiza mu suso ya nsūmbi wakwe.

11Ū mu mhayo gwenūyū atīho wa kūbalwa gīkī ūyū Nyunani nūūlū Nyudaya; ūyū asaalilwe nūūlū atasaalilwe, nūūlū gīkī ūyū misa, ūyū muna mahanga, ūyū nsese, ūyū ntungūlwa, alīyo ū Kilisito alī shose mu bose.

12Hūna lūūlū a bing'we basolwa, abo mulī beela na batogwa ba ng'wa Mulungu, zwalagi nhūngwa ja kwisaatwa, kwichīla shigongo, widohya, būlyehu na wiyūmīlīja.

13Ng'wiyūmīlīja būlī ng'wene ū kū biye, nīyo ng'wilekeja ūlū alīho munhū alī na mhayo gwa kūnsaayīla ng'wiye, na a bing'we ng'wiyītīla gīt'ūmo wang'wītīla a bing'we ū Seeba.

14A higūlya ya yose yenīyo tūūlagi ho būtogwa, nguno ū wene būkūbanīgije pyī ī yose mu būshikanu bose.

15Hūna lūūlū ī mhola ya ng'wa Kilisito īsuge ū mu ng'holò jing'we, gīt'ūmo kitanīlwe king'we kalī mu mīlī gūmò; na bizagi banhū ba kūlūmba.

16Nū mhayo go ng'wa Kilisito gūbize mo ū mu bing'we, nīyo gūmukwīlīle. Mudūle kūyilanga na kwihūgūla bing'we benekīlī na benekīlī mu witegeleja

© 2015 Bible Society of Tanzania.

bose, mu Zabuli na mīmbo, na mīmbo ga mu moyo; hamò na kūng'wīmbīla Mulungu na būyegi ū mung'holò jing'we.

17Nīyo būlī gwene ūyo mukūgwītaga, ībize mu kayombele nūūlū mu shītwa; pye yītagi mu lina lya ng'wa Seeba Yesu, kūnū mukūnkumīlījaga Mulungu Sīswe mulī we.

18A bing'we bakīma ng'widohya ū kū bagoshi bing'we gīt'ūmo shiigelile kūlī Seeba.

19Na a bing'we bagosha batogagwi a bake bing'we, nīyo yaya ū kūbakalīhīla.

20A bing'we baana ng'ūbigwa mu yose a babyaji bing'we, nguno ū mhayo gwenūyū gūlī gwawiza ū kūlī Seeba.

21Na a bing'we bababa yaya ū kūbasaayīcha a baana bing'we batizūgwa ng'holò.

22A bing'we basese ng'ūbigwa mu yose a basīng'we būgonzo mu mīlī, ītī ng'wikanza īlo balīmubona dūhū, gītī bachooji ba kūyeja banhū, alīyo ng'ogohagi Seeba nang'holò īmò.

23Būlī gwene ūyo mulīgwīta gwītagi kūfuma mu gatī ya ng'holò, gītī mulīntūmamīla Seeba, yaya ū kūbiza gītī mukūbatūmamīlaga banhū.

24Managi gīkī mukwanukūla mheela ya wingīji kūfuma kūlī Seeba, nguno mukūntūmamīlaga Seeba Kilisito.

25Alīyo ūyo akwītaga yabūbi, akwanukūla īyo yigeleelilwe būbi wa nhūmamīle yakwe, būtīho būsolanhyiwa a ha gatī ya banhū.

Bakolose 4

1Na a bing'we basaabo būgonzo, ng'ūbīītīla a basese bing'we mihayo ya būtūngīlīja na ya longe. Managi gīkī ning'we mulī na Seeba ū ng'wigūlū.

2Bizagi bakomeezu ū mu kūlomba, nīyo ilang'hanagi gete ū mu mhayo gwenūyo, na mubize banhū ba kūlūmba.

3Na a bise ng'ūtūlombela, ū Mulungu atūlugūlīle mīta tūgūlomeele ū mhayo gwa mbisīla ya ng'wa Kilisito, ūyo nalī ntungwa ī haha kūlwa nguno yago.

4Nabize na būdūla bo kūgoolecha gīt'ūmo īnigeleelilwe kūgūhaya.

5Bizagi bitegeleja ū mu kashimīzīle king'we ū kū banhū abo balī hanze ya kūzunya; nī likanza ng'ūlītūmamīla chiza.

6Būl'ikanza bizagi na shigongo ū mu kalūngalūngīle king'we, kabize kasandūku gītī kasanjiwe munhu, mumane ūmo īng'wigeleelilwe kūnshokeja būlī munhū.

7Ī mihayo yane pyī ī yose akūmumanīkīja ndūgū ntogwa Tikiko, ū ng'wenūyo nang'hwe ntūmami ng'wishigwa; nīyo hangī nsese ng'wichane ū mulī Seeba.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Nalīntūma ū kū bing'we kūlwa nguno ya mhayo gwenūyū, gīkī mumane ūmo tūkūjīlaga, mulūngūjiwe ū mung'holò jing'we.

9Balī na ndūgū Onesimo, munhū ng'wishigwa. Ū ng'wene alī ūmò wing'we; hūna lūūlū a benabo bakūmumanīkīja pyī ī ya kūūnū.

10Ū ntungwa ng'wichane ū Aristako alīmugīsha, nū Maliko ū ng'wifwa wa ng'wa Barinaba (ū ng'wene ng'walanjiwe ī ya kūng'wītīla; ng'wanukūlagi ūlū alize ko).

11Nū Yesu, ūyo akitanagwa Yusto, alīmugīsha. A batūmami bichane ū mu nīmo gwa būtemi wa ng'wa Mulungu balī benaba dūhū a Bayudaya; nīyo h'abo baabizile balūngūja bane bataale.

12Alīmugīsha nū Epafra ū nsese o ng'wa Kilisito Yesu, nang'hwe ū ng'wenūyo alī ūmò wing'we. Akūmulombelaga gwa na būkomeezu no no no, gīkī ng'wīmīīle mu būshikanu, hangī muyitegelegije īyo Mulungu ayītogilwe.

13Nguno nalīnkaanīla gīkī akūtūmamaga na būkalalwa būtaale no kūlwa nguno ying'we, hamò na a bana Lodikea, na a bana Hierapoli.

14Nū ntogwa Luka, ū mfumu, nang'hwe hamò na Dema; nabo balīmugīsha.

15Bagīshagi a badūgū ba Lodikea; nū Nimfa, hamò nī kanisa īyo īlī mu kaya yakwe ū nshīke ng'wenūyo.

16Ūlū mulamale ū kūsomelwa ī nyalūba yenīyī, ītwalagi Lodikea īkasong'we nū kū kanisa ya kwene; na a bing'we musomelwe ī ya Lodikea.

17Ū Arikipo ng'wīlagi akalagane ū kūgūshikīlīja ū nīmo ūyo wagwanukūla kūfuma kūlī Seeba.

18Ū būgīsha ūbū nawandīka nene Paulo na nkono gwane; ng'ūnizūkwa ū mu būtungwa bone. Shigongo shibize hamò ning'we. Alichene.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1 Batesalonike

1 Batesalonike 1

Kūgīsha

1Nene Paulo, hamò na Silwano na Timotheo; kū kanisa ya Batesalonike īyo īlī
mulī Mulungu Sīswe na Seeba Yesu Kilisito. Shigongo na mhola shibize hamò
ning'we.

Kūkumīlījiwa kwa kūzunya kwa Batesalonike

2Tūkūnūmbaga Mulungu gwa kūlwa nguno ying'we, nīyo tūkūmuhayaga būlī
lūshikū ūlū tūlīlomba.

3Nī shītwa shing'we ī sha mu kūzunya gwa tūkūshizūkagwa ū kū būtongi bo
ng'wa Mulungu Sīswe; pyī nī milīmo ī midito īyo mukūlwaga nayo kūlwa
būtogwa, nū wiyūmīlīja ūbo mulī nabo kūlwa kūng'wisagīlwa Seeba wise Yesu
Kilisito.

4Badūgū, tūmanile gīkī ū kūlī Mulungu mulī baganja na basolwa bakwe.

5Nguno ī Ng'hūlū Jawiza jise ū kū bing'we yalī ītī mihayo dūhū, alīyo
jikamupandīka mu būdūla na mulī Moyo Ng'wela, hamò na shimanīkījo shingī;
gīt'ūmo mukatūmanīla aho twikalaga hamò ning'we kūlwa nguno ying'we.

6Ning'we mukabiza balondeeji bise na ba ng'wa Seeba, nguno mukagwanukūla
ū mhayo mu makoye mingī; alīyo hangī na būyegi mulī Moyo Ng'wela.

7Kūshisha nose ng'ūbiza būlolelo ū kū bazunya ba Makedonia, na a ba Akaya.

8Nguno ū kūfuma ū kū bing'we, ū mhayo go ng'wa Seeba gūtakumūkile mu
Makedonia na Akaya dūhū, alīyo ū kūzunya kwing'we ūmo munzunīgije ū
Mulungu kwasambaalile hose hose; nose a bise tūtī na nguno ya kūhaya nūūlū
mhayo.

9Nguno boi benekīlī bakūjaga būlomeela ūmo mukatwanukūlīla aho twashika
ū kū bing'we. Bakūkumūchaga ūmo mukangalūkīla ū Mulungu, ng'ūlekana
nayo ī mihayo ya kwitongeleja kū mashiikolile, ng'ūbiza batūmami ba ng'wa
Mulungu mpanga na wa ng'hana.

10Ī haha mukūnindīīlaga Ng'wana wakwe ūyo akwiza kūfuma ng'wigūlū, ūyo
akanjūūcha kūfuma mu bafu, ū Yesu, ūyo alī mpīja wise kūfuma mu būpelanu
ūbo būliza.

1 Batesalonike 2

Nīmo go ng'wa Paulo mu Tesalonike

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Nguno a bing'we badūgū mumanile gīkī ū kwiza kwise ū kū bing'we
kūtagelelile kūbiza kwa dalali.

2Mumanile gīkī aho twalī mu Filipi twalī na makoye no, na gīkī
twasondagūlagwa kībi no. Alīyo nahene nūūlū īkī twalī mu makoye mingī, twalī
na būshisha ng'holò kūfuma kūlī Mulungu wise; h'ī nguno yene tūkamulomeela
ū mhayo gokwe.

3Nguno ū būganikīji wise būtī mu nyalemba lembi nūūlū mu būsoso, nūūlū mu
nyasala sala.

4Alīyo īkī ū Mulungu akatūbona gīkī twigeleelilwe kwinhwa nīmo gwa
kūlomeela Ng'hūlū Jawiza, h'ūmo tūkūhayīlaga. Ītī gītī bayeja ba banhū, alīyo
ba kūnyeja Mulungu, ūyo akabonaga mung'holò jise.

5Nguno a bing'we mumanile gete, nīyo nū Mulungu nkaanīji wise, gīkī aho twalī
kū bing'we tūtatūmamīlile mihayo ya kūlaalīkīja banhū, nūūlū tūtikūmbilwe
shikolo shose shose mu mbisīla.

6Twalī tūtakoobaga ikūjo kūfuma kū banhū, ībize kūfuma kū bing'we nūūlū kū
bangī.

7Na ng'hana twalī tūdūgije kūmubuna, nguno tūlī batūng'wa ba ng'wa Kilisito.
Alīyo twalī bidohya ū kū bing'we gīt'ūmo neji akadīlīlaga baana bakwe.

8Hūna lūūlū īkī twalī tūmusaatilwe no no no gīko, tūkayega ū kūng'winha, ītī
Ng'hūlū Jawiza ja ng'wa Mulungu dūhū, alīyo nū būpanga wise gete, īkī
mukabiza batogwa bise.

9Nguno badūgū izūkagwi ūmo twatūmamīlaga, nū mumo twanogelaga;
twatūmamaga līīmi na būjikū, gīkī tūtizūmuna nūūlū ūmò wing'we, ū
ng'wikanza lya kūmulomeela ī Ng'hūlū Jawiza ja ng'wa Mulungu.

10A bing'we benekīlī mulī bakaanīji, nū Mulungu nkaanīji, gīkī ī shimīzīle yise ū
kū bing'we a bazunya yalī ya banhū beela na batūngīlīja, abo batī na shilingo.

11Mumanile gīkī kū būlī ng'wene ū mu bing'we twalī gītī munhū na baana
bakwe.

12Twamuganikīlaga na kūmutimbyang'holò na kūmuhūgūla, gīkī mushimīze
gītī banhū abo bigeleelilwe koolecha ikūjo lya ng'wa Mulungu, ūyo wang'witana
kwingīla ng'wikūjo na mu būtemi bokwe.

13Hūna lūūlū a bise nise tūtaalī ū koya ū kūnkumīlīja ū Mulungu. Nguno aho
mukagwanukūla ū mhayo go ng'wa Mulungu ūyo mukagwigwa kūfuma kū bise,
mutagwanukūlile gītī mhayo gwa banhū, alīyo mukagwanukūla gīt'ūmo gūlī
ng'hana, mhayo go ng'wa Mulungu. Ū mhayo gwenūyo h'ūyo gūkūtūmamaga ū
mu bing'we abo mulī bazunya.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Nguno a bing'we badūgū yang'wilongelile īyo īkūbilongelaga ba mu kanisa ja ng'wa Mulungu, ījo jilī mulī Kilisito Yesu, ī ja mu sī ya Būyudaya. Nguno na a bing'we mukaluhiwa na banhū b'ihanga ling'we, mu mihayo gītī īyo bakūluhiagwa nabo ū ng'wihanga lya Bayudaya;

15abo bakamūlaga Seeba Yesu na bahangi, nīyo na a bise bakūjaga būtwayīga būlī kwene. Batī na gwa kūnyeja Mulungu, na hangī batī na būsangī na banhū bose.

16Batatogilwe tūje tūkūbalomeelaga a banhū ba mahanga, nguno batatogilwe bapījiwe. Bakūshishikīlījaga gwa ī shibi shabo; kwike nose ū būpelanu bo ng'wa Mulungu wabidīkīlile.

Paulo kūkūmbūla kūbabona hangī

17Alīyo badūgū, a bise aho twalekanyiwa ning'we ikanza ido ū mu mīlī, ītī mu ng'holò, tūkabiza na ng'hūmbū ningī no ja kūmubona ū būshū wing'we.

18H'ī nguno yene tūkakooba no no no kwiza ūko mulī; nīyo ū nene Paulo ng'wenekīlī nakashisha ng'hangala ja kūshika ibīlī gīko nalīgema, alīyo ū Shetani akatūhangīja.

19Ū gīsī ūlū ītī bing'we, numho ū kwisagīlwa kwise kūkūfuma he hangī, nū būyegi wise nī ngikili ya kūyegela ū kū būtongi bo ng'wa Seeba wise Yesu ūlū ūshoka?

20Nguno a bing'we hū mul'ikūjo lise, na būyegi wise.

1 Batesalonike 3

1Nose īkī tūkalemeelwa ū kwiyūmīlīja, tūkabona īlī hambū hambū nūūlū kūlekwa iyene ī Atene.

2H'ī nguno yene tūkantūma ū ndūgū wise ū Timotheo, ūyo alī ntūmami wa ng'wa Mulungu kūlwa Ng'hūlū Jawiza ja ng'wa Kilisito, ize ko amujaamye na kūmulūngūja ū mu kūzunya kwing'we;

3atizigela nūūlū ūmò wing'we wa kūtala kūlwa būluhiwa wenūbū. Nguno a bing'we benekīlī mumanile hape gīkī shitwigeleelilwe kūluhiwa.

4H'ūmo tūkamuwīla kūfuma haho wandījo aho twalī ning'we, gīkī tūlī hihī kwingīla mu būluhiwa; na ng'hana īkaja chene gīt'ūmo mumanīlile.

5Hūna lūūlū ū nene īkī nakaduuma ū kwiyūmīlīja, nakabona natūme munhū, namane ūmo mulījīla ū mu kūzunya kwing'we; atizūbiza wamugemile ū ngemi, gūbize gwachile mpandagīlo ū nīmo gwise.

6Alīyo ī haha ū Timotheo wamalile kūshoka kūfuma ū kū bing'we, ī ng'hūlū ja būzunya nū būtogwa wing'we ījo watwenhelile jilī jawiza no, nīyo ūtūwīla nū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

gwa gīkī būlī gwa mukūtwizūkagwa; na hangī mulī na ng'hūmbū ja kūtūbona gīt'ūmo na a bise tūlī na ng'hūmbū ja kūmubona a bing'we.

7Nose badūgū, aho twajiigwa ī mhola ja kūzunya kwing'we twalūngūjiwe no ū mu būpīna wise, na a makoye ayo gakatūgwīla kūlwa nguno ying'we.

8Īkī ī haha hū tūlī bapanga, ūlū ng'ūhandatīla kwīmīīla ū mulī Seeba.

9Nguno hīmba tūkūnūmba na kalūmbīle kī ū Mulungu wise, ū mu būyegi ūbo tūlī nabo kū būtongi bokwe kūlwa nguno ying'we!

10Līīmi na būjikū tūkūlombaga na būjangīīzu būtaale gīkī tūmubone ū būshū wing'we, tūmugoloolele īyo īligoma goma ū mu kūzunya kwing'we.

11Ali lūūlū ī haha ū Mulungu Sīswe ng'wenekīlī, nū Yesu Seeba wise, leka atūtonge ī nzīla ya kwiza ūko mulī.

12Na a bing'we, ū Seeba ang'winhe kūbiza na būtogwa wingī bo kūseesekela na kūseesekela, ng'witogwe a bing'we benekīlī, pye na a banhū a bangī, gīt'ūmo tūkwītīlaga a bise ū kū bing'we.

13Amushikanye ū mung'holò jing'we, ū ng'wikanza lya kwiza kwa ng'wa Seeba wise Yesu hamò na beela bakwe bose, musangwe mulī beela mutī na shilingo ū kū būtongi bo ng'wa Mulungu Sīswe.

1 Batesalonike 4

Nhūngwa ījo jinyegije Mulungu

1Hūna lūūlū badūgū, ū gwa kūmalīja gūlī gīkī, tūlīmulomba na kūng'wikūmbīlīja mulī Seeba Yesu, mushimīzīle mu nhūngwa ja kūnyeja Mulungu, gīt'ūmo mukanukūlīla kūfuma kū bise. Shimīzagi gīko, nīyo jangīīlagi no no no.

2Mukamanile a kahūgūlīle ako tūkang'winha mulī Seeba Yesu.

3Nguno ū būtogwa bo ng'wa Mulungu būlī gīkī ng'wejiwe, ng'wīnge ū mu būjingi.

4Būlī ūmò wing'we amane ū kūgūlang'hana ū mīlī gokwe mu wela n'ikūjo.

5Ītī mu kwikūmva kwa nyahahaalīzu gīt'ūmo balī banhū ba mahanga, abo bataamanile Mulungu.

6Atizigela munhū wa kūng'hūnga ng'wiye ū mu mhayo gwenūyo, nguno ū maji wa shiilī ū mu yose yenīyī alī Seeba, gīt'ūmo tūkamuwīlīla hape kūfuma haho wandījo.

7Īkī ū Mulungu atatwitanile a bise gīkī twingīle mu būsoso, alīyo kwingīla mu wela.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Hūna lūūlū ūyo alayīleme ī yenīyī atūlemaga ya ng'wa munhū, alīlema ya ng'wa Mulungu ūyo wang'winha a bing'we Moyo Ng'wela wakwe.

9Kwike ī mihayo ya kitogelwe ka nyadūgū, natī na nguno ya kūng'wandīkīla ī yene, nguno a bing'we benekīlī ng'wamala kūlangwa na Mulungu ū kwitogwa.

10Īkī ī mihayo yenīyo mukūbīītīlaga na kale pye a badūgū ba mu Makedonia ī yose; kwike badūgū tūlīng'wikūmbīlīja ng'ongeje na kūtinda ho.

11Hangī gemagi no no no ū kwilang'hana, būlī munhū ayūbeeja milīmo yakwe, ng'ūtūmama na makono ging'we gīt'ūmo tūkamuwīlīla.

12Ū mu gīko hū mukūdūla kūgoloola a kashimīzīle ū kū banhū abo balī hanze ya kūzunya; nīyo mutūgwa nū mu makoye ga būgayiwa.

Kwiza kwa ng'wa Seeba

13Ali lūūlū badūgū, tūtatogilwe ng'wikale mutīmanile ī mihayo ya banhū abo balaalile, nguno tūtatogilwe mupīnīhale gīt'ūmo balī a bangī, abo batī na kwisagīlwa.

14Īkī tūzunije gīkī ū Yesu akacha na kūjūūka, h'ūmo akūbīītīla ū Mulungu na a babo balaalile mulī Yesu, akūbenha hamò nang'hwe.

15Leki tūmuwīle ūmo gūlī gete ū mhayo go ng'wa Seeba ng'wenekīlī; gīkī, a bise abo tūkūsangwa tūlīho a h'ikanza lya kwiza kwa ng'wa Seeba, tūtūbatanga abo balaalile.

16Nguno ū Seeba ng'wenekīlī akwiza kūfuma ng'wigūlū n'ilaka itaale lya kūlagīla, ilaka lya ng'wa malaika ntaale, n'ipembe lya ng'wa Mulungu; hūna abo baachīla mulī Kilisito bakūtonga ū kūjūūka.

17Ha numa nise abo tūkūsangwa tūtaalī tūlī bapanga, tūkūhwehulwa hamò nabo tūje mu malunde kūjūmanhīja kwigūlya nū Seeba. Hūna tūkwikala nang'hwe ū Seeba welelo bose.

18Na lūūlū ng'wilūngūja mu mihayo yenīyī.

1 Batesalonike 5

1Alīyo ī mihayo ya shikū na makanza, ī yene badūgū natī na nguno ya kūng'wandīkīla.

2Nguno a bing'we benekīlī mumanile, gīkī ū lūshikū lo ng'wa Seeba lūkūshika gīt'ūmo ng'wibi akizaga būjikū.

3Ū ng'wikanza īlo bakūsangwa bakūhayaga gīkī mhola na kaholele, bakūhayimanīla bisanganījiwa na būkenaagūji, gīt'ūmo būsūngū bo kūbyala būkansangaga nkīma ūyo alī nda; batūpūlūgūka na hado yaya!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Kwike a bing'we badūgū, mutī banhū ba mu giiti, nose ū lūshikū lwenūlo lūng'wisanganīje.

5Nguno pye abo mulī baana ba ng'wisana mulī ba ng'wikanza lya līīmi. A bise tūtī ba ng'wikanza lya būjikū nūūlū tūtī ba mu giiti.

6Hūna lūūlū, tūlekagi ū kūlaala gīt'ūmo balī a bangī, alīyo twilang'hanagi tūbize na masala madeekanu.

7Nguno a balaaji bakalaalaga būjikū, pye na a baleevi nabo bakaleebagwa būjikū.

8Alīyo a bise tūlī ba ng'wikanza lya līīmi, hū kūhaya tūbizagi na masala madeekanu, tūzwale kūzunya na būtogwa, shibize shizwalo shise sha chūma sha kūlang'hana shikuba; hama n'ihima lya kwisagīlwa kwa būpīji.

9Nguno ū Mulungu atatūsolile kūlwa kūgwa mu būpelanu bokwe, alīyo kūlwa kwanukūla būpīji mulī Seeba wise Yesu Kilisito,

10ūyo akacha kūlwa nguno yise; gīkī tūbize bapanga hamò nang'hwe, ū ng'wikanza īlo tūlī bapanga nūūlū tūlaalile.

11Hūna lūūlū ng'wilūngūja na kwizenga, būlī ng'wene na a biye gīt'ūmo mukwītīlaga na kale.

Būkomeleja na būgīsha bo kūmalīja

12Ali lūūlū badūgū, tūtogilwe mubitegeleje a batongeeji abo bakwītaga milīmo mitaale kūlwa nguno ying'we, na kūmuhūgūla mulī Seeba.

13Ng'ūbinha ikūjo itaale mu būtogwa kūlwa nguno ya nīmo ūyo bakūgwītaga, hama na a bing'we ng'wikale mu mhola būlī ng'wene ū kū biye.

14Na hangī badūgū tūlīmukomeleja muyūbahūgūla abo batadīlīlaga; na a babo bakūgwagang'holò ng'ūbagunanha, na a bagokolo ng'ūbaguzuhya. Hangī bizagi biyūmīlīja kū banhū bose.

15Lang'hanagi atizilonga wa kūyūshosha yabūbi kūlwa kwītīlwa yabūbi, mubize na nhūngwa ja kwiyītīla yawiza gwa a bing'we benekīlī na benekīlī; pye na a bangī.

16Yegagi gwa gwa gwa.

17Lombagi būlī lūshikū, yaya ū koya.

18Lūmbagi mu būlī mhayo, nguno h'ūmo būlī ū būtogwa bo ng'wa Mulungu ū kū bing'we, ū mulī Kilisito Yesu.

19Yaya ū kūnjimya ū Moyo;

20hama yaya nū kūbūdalahīja ū būhangi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Ng'wīlola chiza pyī ī mihayo mu būdeeba, ī yawiza ng'wīdima;

22alīyo lekanagi nayo gete pyī ī yabūbi.

23Hūna lūūlū leki ū Mulungu wa mhola ang'weje wei ng'wenekīlī, na amulang'hane ū mu myoyo nū mu ng'holò, pyī nī mibīlī ying'we. Mubize banhū bashikanu, batī na shilingo ū mu lūshikū lwa kūshoka kwa ng'wa Seeba wise Yesu Kilisito.

24Ūyo wang'witana ng'wene nsanyiwa, akūshikīlīja dūhū.

25Badūgū, ng'ūtūlombela na a bise.

26Bagīshagi mu kwibbipa kwela pye a badūgū.

27Nalīmukomeleja mulī Seeba gīkī, ī nyalūba yenīyī basomelwe pye a badūgū.

28Shigongo sha ng'wa Seeba wise Yesu Kilisito shibize hamò ning'we. Alichene.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2 Batesalonike

2 Batesalonike 1

Kūgīsha

1Nene Paulo, hamò na Silwano na Timotheo; kū kanisa ya Batesalonike, īyo īlī
mulī Mulungu Sīswe na Seeba Yesu Kilisito.

2Shigongo na mhola shibize hamò ning'we kūfuma kūlī Mulungu Sīswe, na kūlī
Seeba wise Yesu Kilisito.

Lūshikū lo kwiza kwa ng'wa Yesu

3Badūgū, shitwigeleelilwe kūnūmba Mulungu būlī gwa kūlwa nguno ying'we.
Īlī yawiza twīte gīko nguno ū kūzunya kwing'we kūkūjaga kongeja kūkūla na
kūbiza na nguzu; nū būtogwa wing'we ūmo ng'witogelilwe būlī munhū na
ng'wiye būkūjaga bongeja kūkwīla.

4Nose twabizilikumīlīja ū kū kanisa ja ng'wa Mulungu kūlwa nguno ying'we. Ū
gwenūyo tūlīgwīta kūlwa nguno ya wiyūmīlīja na kūzunya kwing'we nūūlū aho
mukūluhiagwa na kūkoyiwa.

5Ī yenīyī īloolecha hape gīkī ū būlamuji bo ng'wa Mulungu būtūngīlīgije. Hūna
lūūlū a bing'we mukūbalwa gīkī ng'wigeleelilwe kūbiza mo ū mu būtemi bo
ng'wa Mulungu ūbo būkūng'wenhelejaga kūluha.

6Alīyo īkī ū Mulungu alī ntūngīlīja, akūbamalīla shiilī abo bakūmuluhyaga.

7Lelo a bing'we abo mukūluhiagwa, akūng'wifuuja hamò nise ū ng'wikanza lya
kwiza kwa ng'wa Seeba Yesu, kūfuma ng'wigūlū hamò na bamalaika bakwe ba
būdūla.

8Akwiza mu ndali ja moto abinhe nsango abo bataamanile Mulungu, na a babo
batatogilwe kūjanukūla ī Ng'hūlū Jawiza ja ng'wa Seeba wise Yesu.

9Bakwinhwa nsango gwa kūyagala welelo bose, bīnjiwe gete ū kū būtongi bo
ng'wa Seeba, nū ng'wikūjo lya būdūla bokwe.

10Ū ng'wikanza lya kwiza kwakwe lyenīlo, a beela bakwe bakūnkumīlīja, nīyo
pye a bazunya bakūnyegela; na a bing'we mukūbiza mo, nguno mubūzunije ū
būkaanīji wise ūbo tūkang'winha.

11Ū mu mhayo gwenūyū tūkūmulombelaga gwa, gīkī ū Mulungu wise amubale
kūbiza ng'wigeleelilwe ū kūbiza mo ū mu witanwa, na gīkī ū mu būdūla bokwe
amushikīlīgīje būlī mhayo gose, ūyo gūlī gwawiza mu katūmamīle ka kūzunya
kwing'we.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Ū mu gīko ī lina lya ng'wa Seeba wise Yesu līkūkumīlījiwa ū mu bing'we, na a bing'we ū mulī wei, gīt'ūmo shilī shigongo sha ng'wa Mulungu wise na Seeba Yesu Kilisito.

2 Batesalonike 2

Kwiza kwa ngomi ntaale

1Hūna lūūlū badūgū, ū mhayo gwa kūshoka kwa ng'wa Seeba wise Yesu Kilisito, na a bise ū kwibilinga kūlī wei, tūlīmulomba

2mutizūlelengetiwa wangū wangū ū mu maganiko ging'we. Na hangī yaya ū kūzwanjiwa nūūlū na moyo nebe. Nūūlū īkabiza mihayo ya mbika kī, nūūlū yūbiza nyalūba īlīhayiwa angū yafumile kū bise, īlīyomba gīkī ū lūshikū lo ng'wa Seeba lwamalile kūshika!

3Munhū ose ose atizūmulemba nūūlū hado; nguno shiigelile tame wilonge būkenaagūji būtaale, na ngomi ntaale iyooleche ha ng'wape. Ū wei alī ng'wana wa kūyagala,

4ūyo ashilemile būlī shikolo īsho shikitanagwa mulungu, nūūlū īsho shikalamiagwa. Nīyo akwigūngūhya higūlya ya shose shenīsho. Nū mu hekalu ya ng'wa Mulungu akūja akigashe, kūnū akwigīmbaga gīkī ū wei hū Mulungu!

5Ī gīsī mutizūkīlaga gīkī aho naalī hamò ning'we nakamuwīla ī mihayo yenīyo?

6Nī haha mushimanile īsho shihangīgije, kūshisha līshike ī likanza lya kwiyoolecha kwakwe ha ng'wape.

7Kwike ahene nūūlū ī haha ū būgomi būlīho būkūtūmamaga; alīyo mu mbika ya mbisīla, nguno shitaalī shilīho īsho shihangīgije. Ūlū shilīnjiwe,

8akwiyoolecha ha ng'wape ū ngomi ng'wenūyo. Alīyo ū Seeba Yesu akūnkenaagūla bo myūyī ya mu nomo gokwe, anyagaje n'ikūjo lya kūshoka gokwe.

9Ū kwiza kwa ngomi ng'wenūyo kūkwiyoolecha mu būdūla bose bo katūmamīle ka ng'wa Shetani, na mihayo mitaale ya kūkamaaja kūlwa kūlemba lemba;

10na mu mbika jose ja mihayo yabūbi, ya kongeja kūbajimīija a bajimīiji, nguno batatogilwe ū kwīyanukūla ī ng'hana gīkī bapījiwe.

11Kūlwa nguno yenīyo ū Mulungu akūbatūmīlaga nguzu jabūbi, bayūzunya ya būlomolomo.

12Ū mu gīko abo batīzunije ī ng'hana, abo bakayejiagwa na mihayo yabūbi, bakūgwīlwa nsango.

Abo babalīlilwe būpīji

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Alīyo badūgū batogwa ba ng'wa Seeba, a bise shitwigeleelilwe kūnūmba Mulungu gwa gwa gwa kūlwa nguno ying'we, īkī ū Mulungu wamusola kūfuma ha wandījo gīkī mupījiwe mu nzīla ya kwejiwa na Moyo, na kūlwa kwīzunya ī ng'hana.

14Akang'witana mu nzīla ya Ng'hūlū Jawiza ījo tūkūjilomeelaga, gīkī ng'wanukūle ikūjo lya ng'wa Seeba wise Yesu Kilisito.

15Hūna lūūlū ī haha badūgū, handatīlagi, ng'wīdime ī mihayo īyo ng'wamala kūlangwa mu nzīla ya būlomeeji wise, nūūlū mu nyalūba jise.

16Nang'hwe ū Yesu Kilisito, ū Seeba wise ng'wenekīlī nū Mulungu Sīswe ūyo atūtogilwe, ūyo hangī wamala kūtwinha būlūngūjiwa butashilaga, hamò na kwisagīlwa kwawiza kūlwa shigongo,

17leki ayīlūngūje ī myoyo ying'we, hangī amuguzuhye mu kalūngalūngīle na mu katūmamīle kose, ako kalī kawiza.

2 Batesalonike 3

Kūkomelejiwa kūlomba

1Ū gwa kūmalīja badūgū, tūlombelagi, ū mhayo go ng'wa Seeba gūsambaale wangū, hangī gwinhwe ikūjo gīt'ūmo īkūjīlaga kū bing'we.

2Na gīkī tūpījiwe ū kū banhū a bibonya na a bahūnga; nguno a banhū batī bazunya pye a bose.

3Alīyo ū Seeba īkī nsanyiwa, akūmuguzuhya na kūmulang'hana a bing'we ū kūlī ng'wanishi.

4Tūlīnsanya Seeba gīkī īyo tūlīmukomeleja yenīyī mukwīyīta, na hangī mukwīta na kūtinda ho.

5Nang'hwe ū Seeba leki ajitongeele īng'holò jing'we mu būtogwa bo ng'wa Mulungu na mu wiyūmīlīja bo ng'wa Kilisito.

Būhūgūji kūlwa boolo

6Hama tūlīmukomeleja badūgū mu lina lya ng'wa Seeba Yesu Kilisito gīkī, lekanagi nang'hwe būlī ndūgū ūyo alī na nhūngwa ja boolo, ūyo atūshimīzīlaga mu malange ayo ng'waganukūla kūfuma kū bise.

7Nguno a bing'we benekīlī mumanile gīkī shing'wigelile kūtūlondeela, īkī twalī tūtī boolo aho twalī hamò ning'we.

8Tūtanukūlile shilīwa sha dalali kūfuma kūlī munhū ose ose, alīyo līīmi na būjikū twalwishaga milīmo midito, nguno twalī tūtatogilwe kūmuna nūūlū ūmò wing'we.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Twītaga gīko ītī kūlwa kūbiza tūtī na būdūla bo kūlagīja, alīyo kūlwa nguno ya kwitūūla a bise kūbiza būlolelo wing'we, gīkī ning'we muyīta gīt'ūmo tūkwītīlaga a bise.

10Nguno na a haho twalī hamò ning'we tūkamuwīla gīkī, ūlū munhū atatogilwe kūtūmama milīmo, nū kūlya atizagūlya!

11Twandije kwigwa gīkī bamò na bamò ū mu bing'we bakūjaga būsīngīja mu kaya ja banhū, ndūhū nūūlū kūtūmama nīmo; batī na gwabo gete ūlū ītī kūja bakwishatya shatyaga dūhū!

12Na lūūlū a banhū ba mbika yenīyo tūlībakomeleja na kūbahūgūla mulī Seeba Yesu Kilisito balembeele, batūmame milīmo yabo; nabo bayipandīkīla shilīwa shabo benekīlī.

13Alīyo a bing'we badūgū, yaya ū kūgwang'holò ū kwīta ī yawiza.

14Ūlū aligele wa kūlema kūgwigwa ū mhayo gwise ūyo tūlīng'wandīkīla, mpambūkagi ū munhū ng'wenūyo, yaya nū kwisangīja nang'hwe, ading'we minala.

15Kwike yaya ū kūnola gītī ng'wanishi, ng'ūng'hūgūla gītī ndūgū.

Mihayo ya kūmalīja

16Hūna lūūlū ū Seeba wa mhola ang'winhe mhola mu yose gwa gwa gwa. Seeba abize hamò ning'we bose.

17Ūbū wene būgīsha mu nkono gwane nene Paulo ng'wenekīlī, hū lūmeng'ho ūlo nakūtūūlaga mu nyalūba jose; h'ūmo nakwandīkīlaga.

18Shigongo sha ng'wa Seeba wise Yesu Kilisito shibize hamò ning'we bose pye. Alichene.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1 Timoteo

1 Timoteo 1

Kūgīsha

1Nene Paulo ntūng'wa wa ng'wa Kilisito Yesu, kūlwa shilagīlo sha ng'wa
Mulungu mpīja wise, na Kilisito Yesu ūyo alī kwisagīlwa kwise.

2Kūlī Timotheo ng'wana wane gete ū mu kūzunya; shigongo na wiza na mhola
shibize hamò nang'ho, kūfuma kūlī Mulungu Sīswe na Kilisito Yesu Seeba wise.

Būhūgūji kūlwa malange mabi

3Ikalaga mo ū mu Efeso gīt'ūmo nakakūkomelegeja aho najaga Makedonia,
nguno balīmo bangī balīyūlanga malange gatatūngīlīgije; ūbahūgūla booye.

4Na hangī batizimanīlīja kwikala būponya makanza gabo bakūdegelekaga
ngano, nūūlū mahoya ga mihayo ītī na būkalīkīle ya makwihela ga shibyalīlwe.
Ū mihayo yenīyo ītagunanhaga nūūlū hado ū mu kūntūmamīla Mulungu mu
kūzunya, ūlū ītī kwenheleja halalī dūhū.

5Ī nguno ya kūkwinha ū būhūgūji wenūbū īlī gīkī, būbize ho būtogwa ūbo
būfumile mung'holò neela na wiyangūji wawiza, na kūzunya kwa ng'hana.

6Bamò na bamò bakwījimīījaga pyī ī yose īyī bayūgalūkīla mahoya ayo gatī na
solobo!

7Batogilwe kūbiza balangi ba shilagīlo, alīyo batīmanile nūūlū hado īyo
bakīhayaga, nūūlū īkī bakigambīlaga kūlomeela na būgimu būtaale.

8Tūmanile gīkī ī shilagīlo shilī shawiza kūlī munhū ose ose ūyo wizunīlīja nasho
ūmo shihayīlile.

9Kwike īlī yawiza kwitegeleja gīkī, ī shilagīlo shitatūūlilwe kūlwa nguno ya
ntūngīlīja, shilīho kūlwa nguno ya bashitiigwa na a babo balemile kūhang'wa;
kūlwa basoso, bakenaagūji, banhū ba malofu na badalahi; na kūlwa babūlagi ba
basaabo na baninaabo, hamò na babūlagi ba banhū bose bose!

10Shilīho kūlwa nguno ya bajingi, na bagosha abo bakiyītīlaga ya minala na
bagosha bichabo; na kūlwa babisi ba banhū na balomolomo, pye na a babo
batashikīlījaga būlagane wabo. Shitūūlilwe kūlwa mihayo yose īyo
īkachaamaga malange masoga,

11ayo gizunīlīgije nī Ng'hūlū Jawiza ja ng'wa Mulungu nkumīlījiwa; ījo waninha
nene.

Būlūmbi kūlwa kūchīlwa shigongo

12Nakūnūmbaga no ū nguzuhya wane ū Seeba wise Yesu Kilisito; nguno
akanibona nigeleelilwe, ūnitūūla ū mu nīmo gokwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Ū nene ī kwandya naalī nsosohaja wa lina lya ng'wa Mulungu, hangī naalī
nuhya wa banhū, na ng'wibonya! Alīyo nakachīlwa shigongo nguno pyī ī yenīyo
nayītaga mu būchilū chilū, kūlwa būtūzunya.

14Hūna ū mulī Kilisito Yesu nitīīlwa shigongo shingī, na kūzunya, hamò na
būtogwa kūfuma kūlī Seeba wise.

15Ū mhayo ūyū gūtūngīlīgije gete, hangī gwigeleelilwe kūzunyiwa na banhū
bose; gīkī: Ū Kilisito Yesu akiza ū mu sī kūpīja ba shibi. Ū mu benabo, ū nene
nalī wa kwandya!

16Alīyo ī nguno īyo īkenheleja nachīlwe shigongo yalī gīkī, ū mulī nene ūyo naalī
nkenaagūji ntaale, ū Yesu Kilisito abooleche pyī ū wiyūmīlīja bokwe. Būbize ho
būlolelo kū bose abo batogilwe kūnzunya we, na kwingīla mu būpanga bo
welelo bose.

17Hūna lūūlū, ī haha akumīlījiwe na kūgongoolwa ū Ntemi wa welelo bose, ūyo
atī wa kūyagala, nūūlū kūbonwa, ū ng'wene h'ūyo alī Mulungu ūmò wike.

18Bebe Timotheo ng'wana wane, ī mihayo yenīyī nalīkūlagīla gīt'ūmo būhangi
būkafunyiwa kūlwa nguno yako, gīkī ūdūle kwilwisha mu kalwīle kawiza.

19Ūbize na kūzunya, na wiyangūji wawiza ū mu moyo; nguno ī haha balīho
bangī balī mu nhabaala ya kūtubīla, kūlwa kūleka kūkūdīlīla ū kūzunya.

20Nīyo bamò, gītī ba Humaneyo na Isikanda, naanekelile Shetani balangwe,
booye ū kwikala būsosohaja lina lya ng'wa Mulungu.

1 Timoteo 2

Būkomeleja kūlwa kūlomba

1Ali lūūlū, ū mhayo gwa kwandya nalīkomeleja gīkī kūbize ho kwikūmbīlīja na
kūlomba na kūlombela, hamò na kūlūmba kūlwa banhū bose.

2Kūlwa basugi na batongeeji bose, gīkī twikale mu mhola na būlembeezu,
n'ikūjo mu wela bose.

3Ū mhayo gwenūyū gūlī gwawiza, na gūzunīlījiwe nū Mulungu ū mpīja wise,

4ūyo atogilwe pye a banhū bapīle, na bashike mu kwīyitegeleja ī ng'hana.

5Nguno alīho Mulungu ūmò, na Munhū ūmò, ūyo alī ntūūji wa būsangīja ha gatī
ya banhū na Mulungu, ng'wene Kilisito Yesu;

6ūyo akifunya wei ng'wenekīlī kūbiza shikomoolelo kūlwa nguno ya bose,
mhayo ūyo gūkaanīlilwe ng'wikanza lyago.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Ū nene nakasolwa nūtūūlwa kūbiza nkumūcha wa mhayo gwenūyo, na ntūng'wa wa kūlanga banhū ba mahanga; gīkī bingīle mu kūzunya, na babize batūngīlīja; nalīhaya ya ng'hana natūlomalomaga.

8Ali lūūlū natogilwe gīkī, būlī kwene a bagosha bayūlomba babūūkije ng'wigūlya makono meela, yaya ū kūsugwa na būpelanu nūūlū halalī.

9A bakīma nabo ū kwigaliila kwabo kūbize mu kazwalīle kalongile; nīyo mu būkoonu na būdeekanu bo masala, ītī mu kūshiba nzwīlī na kūzwalīla zahabu na luulu, nūūlū myenda ya mpango ntaale.

10Alīyo babize mu shīmīle īsho shibigelile bakīma ba nhūngwa jawiza, mu kashimīzīle ka logohano kūlī Mulungu.

11Ū nkīma ni ilangage mu būlembeezu na widohya bose.

12Natūnzunīlījaga ū nkīma kūnanga nūūlū kūnsuga ngosha, alīyo abize nembeezu.

13Nguno ū Adamu hū ng'wene ūyo akabūmva kwandya hūna wiza nū Eva.

14Hama ū Adamu atalemba lembilwe, alīyo ū nkīma h'ūyo akalemva lemva, ūgwa mu būbi.

15Kwike akūpījiwa kūlwa kūbyala baana, ūlū wikala mu kūzunya na būtogwa na wela na kwilang'hana.

1 Timoteo 3

Balang'hani ba kanisa

1Ūlū munhū ūkalalwa nīmo gwa būlang'hani bo kanisa, akūbiza wikūmbagwa nīmo gwawiza; ū mhayo gwenūyū gūlī gwa kūsanyiwa.

2Hūna lūūlū shing'wigelile ū nang'hani wa kanisa abize atī na shilingo, abize ngoshi wa nkīma ūmò, ng'wilang'hani, ng'witegeleja, ngaliili na ng'wiza ng'holò, hangī amanile kūlanga.

3Atizūbiza nkolwa wa shikoji nūūlū ntūji wa banhū, alīyo abize ng'wiyūmīlīja, atī nyombo, atī ng'wikūmvi wa sabo.

4Abize amanile kūsuga kaya yakwe, a baana bakwe babize bidohya, hangī banhū b'ikūjo.

5(Ūlū munhū atamanile kūsuga kaya yakwe wei ng'wenekīlī, akūdūla ginehe ū kwīsuga ī kanisa ya ng'wa Mulungu?)

6Atizūbiza mpya ū mu kūzunya, nguno adūgije kūdoosa agwe mu nsango go ng'wa Shetani.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Na hangī shing'wigeleelilwe abize akūkaanīlagwa chiza na a banhū abo balī hanze ya kūzunya, atizūbiza wa kūyūsaayīlwa mihayo, nguno akwitulwa wagwashiwa na lūtu lwa ng'wanishi.

Bagunanhi ba mu kanisa

8Na a bagunanhi nabo shibigelile babize banhū abo bigeleelilwe ikūjo, batī na magalū galū, batizūbiza bakolwa walwa, nūūlū batizūbiza bayegelile sabo ja būnyeecha.

9Babize bagūdimile ū mhayo gwa mbisīla ya kūzunya mung'holò neela.

10Nabo a benaba shibigelile bayūgeng'wa tame; ūlū būbonekana batī na shilingo, bagūtūmame ū nīmo gwa būgunanhi.

11Na a bake babo gīko; nabo babize bigeleelilwe ikūjo, batī basong'hanya, babize balembeezu na bishigwa mu yose.

12Būlī ngunanhi īng'wigeleelilwe kūbiza atoolile nkīma ūmò, na būlī ng'wene abize amanile kūbalang'hana chiza a baana bakwe, pyī nī kaya yakwe.

13Nguno a bagunanhi bawiza bakapandīkaga isumbī lyawiza, hama bakigalīhījaga ū mu mhayo gwa kūnzunya Kilisito Yesu.

Mbisīla ya kūzunya kwise

14Ī mihayo yenīyī nalīkwandīkīla, nūūlū īkī nalisagīlwa kwiza wangū ū kūlī bebe.

15Natogilwe gīkī nūūlū nūdīla ū kwiza, wikale ūmanile ūmo shiigelile kūshimīzīla ū mu numba ya ng'wa Mulungu, ī kanisa ya ng'wa Mulungu mpanga, īyo īlī ng'hīngī na shiganga sha būtūngīlīja.

16Ī mbisīla ya logohano kūlī Mulungu īlī nhaale no, a henaho ītīho halalī. Akabonekana mu mīlī, oolechiwa na Moyo gīkī alī ntūngīlīja, wiloleelwa na bamalaika; ūkumūchiwa kū mahanga, wanukūlwa mu sī, hama ūtwalwa kwigūlya ng'wikūjo.

1 Timoteo 4

Shikū ja kū būkalīkījo

1Alīyo ū Moyo akūkaanīlaga hape gīkī, ū kū shikū ja kū būkalīkījo bangī bakūkūleka ū kūzunya, bayūshimīzīla mu malange ga masamva na myoyo ya kūjimīīja,

2mu wibeeleja wa banhū balemba lembi na bagūnu, abo wiyangūji bo mung'holò jabo botīndīhala, bobiza gītī būchuumīlījiwe chūma sha moto.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Bakūyūlemeja na mihayo gītī ya witooji, nūūlū kūlya shilīwa īsho shibeejiwe
na Mulungu, gīkī shanukūlwe mu būyegi na a bazunya abo bayīdeebile ī
ng'hana.

4Nguno būlī shiseeng'wa sha ng'wa Mulungu shilī shawiza; shitīho sha
kūponyiwa ū mu shose īsho shikanukūlagwa mu kūlūmba.

5Ū shose shikeejiagwa na mhayo go ng'wa Mulungu na kūlomba.

Ntūmami akūlile mu kūzunya

6Ūlū ūboolekeja a badūgū ī mihayo yenīyī ūkūbiza ntūmami wa ng'wa Kilisito
Yesu, ūyo akūlile mu mihayo ya kūzunya na ya malange gawiza, ayo
ūkūgalondeelaga.

7Alīyo būlemage pyī ū būsoso, nī ngano ja nyagikūlū; ū bebe imanīlījage mu
mihayo ya wela dūhū.

8Nguno ng'hana ī chene īlīho solobo ū kūgūmanīlīja ū mīlī kūtūmama, kwike ītī
nhaale. Alīyo ū wela būlī na solobo mu būlī mhayo, hangī būlī na kwisagīlwa ū
mu būpanga bo haha, nū ng'wikanza īlo līliza.

9Ū mhayo gwenūyū gūlī gwa ng'hana, na gwigeleelilwe kūzunyiwa.

10H'ī nguno yene tūkūtūmamaga mu wiyūmīlīja būtaale kūgūlwīlīla, īkī ū
kwisagīlwa kwise tūntūūlīlile Mulungu mpanga, ūyo alī mpīja wa banhū bose; ī
no no no a bazunya.

11Balagīlage na kūbalanga ī mihayo yenīyī;

12atizigela nūūlū ūmò wa kūbūdalaha ū būdinha wako. Ū bebe boolekejage
būlolelo a bazunya, ū mu kalūngalūngīle nū mu kashimīzīle, nū mu būtogwa;
pye nū mu kūzunya, nū mu wela.

13Gūdīlīlage ū mhayo gwa kūbasomela a banhū ī shandīkwa, ūbakomeleja na
kūbalanga kūshisha aho nalize ko.

14Yaya ū kūshilekanīja ī shakwinhwa īsho ūlī nasho, īsho ūkinhwa mu nzīla ya
būhangi na kūtūūlīlwa makono ga banamhala.

15Ī mihayo yenīyī īgoyelage, hangī wifunye gete kūlwa nguno yayo; ūboolekeja
hape pye a banhū ī nhūngwa ja kashimīzīle kako.

16Hama ū bebe ng'wenekīlī ilang'hanage, pyī nī yīyo ūkwīlangaga. Handatīlaga
mo ū mu mihayo yenīyo, nguno ūlū wīta gīko hū ūkwipīja ū bebe, pye na a
badegeleki bako!

1 Timoteo 5

Mihayo īyo shiigelile kūbīītīla banhū

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Ū munhū ūlū namhala, ntongage mu kwidohya n'ikūjo gītī so. A basūmba lūngalūngaga nabo gītī baana bang'wing'we.

2A bagikūlū gītī banoko, lelo a bashīke gītī balūmbūyo mu wela bose.

3A bachīlwa abo batī na munhū wa kūbagunanha, ūbagunanha.

4Ū nchīlwa ūlū alī na baana nūūlū bizūkūlū, a benaba ni bilangage tame kūjīītīla yawiza ī kaya jabo, bayūbīītīla yawiza a bataale babo, nguno ū mhayo gwenūyū gūzunīlījiwe nū Mulungu.

5Alīyo ū nchīlwa ūyo atī na wa kūngunanha gete, ū ng'wenūyo antūūlīlile Mulungu pyī ū kwisagīlwa kwakwe makanza gose; līīmi na būjikū akadīlaga mu kūlomba na kūlombela.

6Kwike ū nchīlwa ūlū akikalaga mu mihayo ya kūyeja mīlī gokwe dūhū, ū ng'wenūyo achīle nūūlū īkī akweshemaga!

7Nī yenīyī balangage, batizūgwa mu būbi.

8Hama ūlū alīho munhū atabalonjaga a banhū bakwe, ī no no no a ba mu kaya yakwe, ū munhū ng'wenūyo abūdalahile ū būzunya bokwe, nīyo alī wabūbi kūtinda ūyo atī nzunya.

9Ū nchīlwa atizūtūūlwa ū mu shitabo sha bachīlwa ūlū ataalī kūshisha myaka makūmi atandatū, nīyo abize walī nke wa ngosha ūmò dūhū.

10Hangī nīyo ū nchīlwa abize akūkaanīlagwa gīkī alī na shītwa shawiza mu mihayo gītī ya kūlela baana, kūgunanha bageni, kooja mhambala ja beela, kūgunanha baluhi; abize nondeeji wa būlī mhayo gwawiza.

11Alīyo a bachīlwa abo bataalī bashīke, balemage a benabo; nguno ū kwikūmva kwabo ūlū kūbaheeba bashikile kwīnga ū mu kwifunya kwabo ū kūlī Kilisito, bikūmva būtoolwa.

12Ū mu gīko bakūgwa mu nsango, kūlwa nguno ya kūlekana nū kūzunya kwabo ū kwa kwandya.

13Nguno nīyo ū mu gīko bakwilanga boolo, būyikala bakūsīngījaga mu kaya ja banhū. Hama batūgelela ha mhayo gwa boolo dūhū, alīyo bakūbiza basīgani na bishatya shatya, hangī bakalomo njoocho.

14Hūna lūūlū natogilwe a bachīlwa a bashīke bayūtoolwa, babize banisaale, babyale baana. Yaya ū kūng'winha ng'wanya gwa kūtūsondagūla ū ng'wanishi.

15Nguno nīyo nī haha balīho bamò bamala kūgalūka būbiza balondeeji ba ng'wa Shetani.

16Ūlū alīho nshīke alī na bachīlwa ni abagunanhage, atizīseseja nigo ī kanisa. Ī kanisa ībagunanhe a bachīlwa abo batī na wa kūbagunanha.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17A banamhala, abo bamanile kūsuga, shiigelile binhwe ikūjo idito ho, ī no no
no abo bakwītaga nīmo gwa kūlomeela na kūlanga.

18Nguno ī shandīkwa shihayile gīkī, “Ī ng'ombe ūlū īlīīta nīmo gwa kūtūla
būsīga, yaya ū kwītunga ū kū nomo gwayo.” Na gīkī, “Ū ntūmami shing'wigelile
kūpandīka mheela yakwe.”

19Yaya ū kwanukūla būbūūlwa bo namhala, ūlū batigelile bakaanīji babīlī nūūlū
badatū.

20Ūbahūgūla hape hape abo balī mu nhūngwa ja shibi, babize na logohano a
bangī.

21Nalīkūtonga mu welwa ng'holò kū būtongi bo ng'wa Mulungu na bo ng'wa
Kilisito Yesu, na kū būtongi bo bamalaika basolwa; balangage chiza ī mihayo
yenīyī, hama yaya ū kūfumaasī wafunyaga būlamuji, na hangī yaya ū kūbiza na
būsolanhya.

22Hama yaya ū kūtūūlīla makono munhū wangū wangū, nīyo yaya ū bebe ū
kwisangīja mu shibi sha banhū; alīyo ilang'hanage wikale ūlī ng'wela.

23Oyaga ū kūgelela kūng'wa minzī dūhū, bizagūng'wa na mvinya ya malīngīīla,
kūlwa nguno ya makoye gako ga mu nda, pye na a gangī ayo gakikalaga
gūkūshokela gwa gwa gwa būlī makanza.

24Ī shibi sha banhū bamò shilī ha ng'wape, nīyo shibatongeelile ū kūja ū mu
nsango; alīyo ī sha bangī shilīho a ha numa yabo shibalondeelile.

25H'ūmo īlī nū mu milīmo ī yawiza, nayo īlī ha ng'wape, nī yīyo ītaalī ū kūmanīka
nayo ītikala ībisilwe makanza gose.

1 Timoteo 6

1A basese ni babisaabage a basaabo būgonzo gīkī bigeleelilwe ikūjo lyose,
lītizūdalahwa ī lina lya ng'wa Mulungu, nū būlangi wise.

2Abo balī na basaabo būgonzo bazunya, yaya ū kūbibengeleja īkī balī badūgū,
alīyo ni babatūmamīlage chiza kūtinda. Nguno a bazunya abo bakatūmamaga
chiza, bakabizaga na būsangī ū mu solobo īyo īkigelaga, īkī balī baganja.
Balangage ī mihayo yenīyī, nīyo ūbakomeleja gete.

Būhūgūji kūlwa malange

3Ūlū munhū ose ose wandya kūlanga mihayo yīngī nayo, ūlema kūdimana nayo
īyo yideebelile na ya ng'wa Seeba wise Yesu Kilisito, akūbiza wagalemaga a
malange a meela.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Ū ng'wenūyo ndalahi, na atamanile mhayo gose gose. Alī na makoye ga
būhalalī na būyombi bo mihayo īyo īkenhelejaga wilu, wilemeelwa, būgayīlīja,
kwitīng'wa kwabūbi,

5na wiyugagūji bo shikū jose ū mu banhū abo bahūganile masala, abo baamala
kwījimīīja ī ng'hana, nose bakiganikaga gīkī ū wela īlī nzīla ya kūpandīkīla
solobo!

6Na ng'hana ī chene ū mu wela īlīmo solobo nhaale, ūlū munhū ūzunya
kwigelwa nī shikolo īsho alī nasho.

7Nguno ū mu sī ūmu tūtizile na shikolo, nose tūtīko kwīnga na shose shose.

8Alīyo ūlū tūpandīka shilīwa na shizwalo, tūkūbiza twapandīkaga īsho
shitwigelile.

9Īkī abo bakakoobaga būsabi bakagwīlaga mu būgeng'wa na mu mbeto, na mu
kwikūmva kwa nyachilū chilū kwa būlī mbika ja nyakenaagūji, mihayo īyo
īkabenhelejaga banhū kūjimīlīla mu kwihīga kūtaale, nose kūshika mu
kūyagala!

10Nguno ū kūtogwa sabo īlī mbūūkī ya mihayo ya būbi wa būlī mbika, bangī
balīho bakwīngaga ū mu kūzunya kūlwa kūgūhahaalīla ū mhayo gwenūyo, nose
bakwiyenhelejaga kūkenaagūka, kūlwa kūgwīla mu makoye mingī ga
kūpīnīhaja!

Kalwīīle ka nyazunya

11Alīyo ū bebe munhū o ng'wa Mulungu, īpeelage ī yenīyo; londeelaga
būtūngīlīja, wela, kūzunya, būtogwa, wiyūmīlīja na būfula.

12Lwaga kalwīīle kawiza ka mu kūzunya; būlang'hanage ū būpanga butashilaga
ūbo ūkitanīlwa aho ūkafunya būkaanīji būsoga kū būtongi wa banhū bingī.

13Nalīkūkomeleja kū būtongi bo ng'wa Mulungu, ūyo alī ng'winhi wa būpanga
kū shose īsho shilī na būpanga; na kū būtongi bo ng'wa Kilisito Yesu, ūyo
akafunya būkaanīji wawiza kū būtongi bo ng'wa Pontio Pilato.

14Shihandatīlage ī shilagīlo shenīshi, yaya gete ū kūshileka nūūlū hado.
Ūtizūbiza na shilingo, kūshisha līshike ī likanza lya kwilonga kwa ng'wa Seeba
wise Yesu Kilisito.

15Ū mhayo gwa kwilonga kwakwe akūgūshikīlīja ng'wikanza īlo līhelilwe na
Mulungu, ūyo we wike alī nkumīlījiwa wa būdūla bose; Ntemi wa batemi na
Seeba wa baseeba.

16Hū ng'wene ūmò we wike, ūyo atī wa kūcha, na apīndiwe būng'weku ūbo būtī
bo kwegeelwa. Ataalī kūbonwa na munhū nūūlū ūmò, na hangī atīho wa
kūmona na hado yaya. Ikūjo na būdūla shibize kūlī we shiku jose: Alichene.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17A basabi ba ng'wikanza īlī bahūgūlage batizūdoosa, nūūlū batizūtūūla kwisagīlwa kwabo ha būsabi ūbo būtī wa kūshinga ho; alīyo bang'wisagīlwe Mulungu, ūyo akatwinhaga shikolo shose mu wila gīkī tūshiyegele.

18Bah57ugūlage babize bīīti ba mihayo yawiza, babize basabi mu shītwa shawiza, bazunye kūyūgabīla na bangī ī shikolo; babize biza ng'holò.

19Ū mu kwīta gīko bakūbiza balibīkīla sabo boi benekīlī, bakūbiza balītūūla nsingi gwawiza kūlwa shikū ījo jiliza kū būtongi, balanukūle būpanga bo ng'hana.

20Bebe Timotheo, shilang'hanage gete īsho ūbīkījiwe; lekanaga nayo ī mihayo ya malofu, ī midūhū na ya halalī; īyo īkakumīlījiagwa gīkī ya nyamani, alīyo gūtīmo nū gwa kūsola.

21Balīho bangī bakūtalaga bīnga ū mu kūzunya bayūshimīzīla muyo. Shigongo shibize hamò nang'ho. Alichene.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2 Timoteo

2 Timoteo 1

Kūgīsha

1Nene Paulo ntūng'wa wa ng'wa Kilisito Yesu, kūlwa būtogwa bo ng'wa
Mulungu, gīt'ūmo kūlī kwisagīlwa kwa būpanga ūbo būlī mulī Kilisito Yesu.

2Kūlī Timotheo ng'wana wane ntogwa. Shigongo na wiza na mhola shibize
hamò nang'ho kūfuma kūlī Mulungu Sīswe, na kūlī Kilisito Yesu Seeba wise.

Wishigwa kūlwa nguno ya Ng'hūlū Jawiza

3Nakūnūmbaga Mulungu ūyo nakanamyaga nang'holò neela, gīt'ūmo
bakūlūgenji bane bīītīlaga. Nataalī ū koya ū kūkwizūkwa ūlū nalīlomba līīmi na
būjikū.

4Na hangī nataalī nūshizūkwa ī shisoji shako, hūna lūūlū nalī na ng'hūmbū no
ja kūkūbona nayege.

5Nū kūzunya kwako ū kwa ng'hana nakūkwizūkagwa, ūko kwalī mulī mamayo
Loisi ī kwandya, na mulī noko Eunike; ūko namanile hape gīkī nū mulī bebe
kūlīmo.

6Hūna lūūlū kūlwa mhayo gwenūyū, nalīkwizūkīja gīkī, ī shakwinha sha ng'wa
Mulungu īsho ūkanukūla kūfuma aho nakakūtūūlīla makono, shizalabanyage
shandye kūtūmama.

7Nguno ū Mulungu atatwinhile moyo gwa booba, alīyo gwa būdūla na būtogwa
na masala madeekanu.

8Hū kūhaya yaya ū kūding'wa minala ū kūnkaanīla ū Seeba wise, nū nene ūyo
nalī ntungwa kūlwa nguno yakwe; alīyo zunyaga ū kūbiza mo ū mu būsangī bo
kūluha kūlwa nguno yajo ī Ng'hūlū Jawiza, mu būdūla bo ng'wa Mulungu,

9ūyo watūpīja. Hangī watwitana mu kwitana kwela, ītī kūlwa wiza bo shītīle
shise; alīyo kūlwa kasolele kakwe na shigongo shakwe, gīt'ūmo atwinhīlile mulī
Kilisito Yesu kūfuma kale, kūko ikanza lītaalī kwandya kūbiza ho.

10Ūsho ī haha shamalile koolechiwa kūlwa nguno ya kwilonga kwakwe ū
Kilisito Yesu mpīja wise, ūyo wakwīngije ū kūcha, wenha būpanga na būtūūcha
mu nzīla ya Ng'hūlū Jawiza.

11Ū nene nakatūūlwa kūbiza nkumūcha wajo ī Ng'hūlū Jawiza jenījo, na
ntūng'wa na nangi wa kūjilanga kū banhū.

12H'ī nguno yene nakūluhaga gīkī, alīyo natūding'wa minala īkī nandeebile ūyo
nansanije, hama namanile hape gīkī adūgije kūshilang'hana īsho nashibīka kūlī
we, kūshisha lūshikū lwenūlo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Īyūmīīlage ī mihayo īyo wa kūfuma kūlī nene, nguno īlī mu kwihela kwa kūgunanha, ilang'hanage mu kūzunya na būtogwa mulī Kilisito Yesu.

14Ī shawiza īsho ūbīkījiwe, shilang'hanage mu nguzu ja ng'wa Moyo Ng'wela ūyo akwikalaga mu bise.

15Ūmanile gīkī pye a bana Asia banipeelile, a ba Figelo na Helimogene balī bamò babo!

16Ū Seeba ni īchīlage shigongo ī kaya ya ng'wa Onesifolo, nguno ng'hangala ningī walūniifuujaga, hama nū būtungwa bone atabūbonelile minala.

17Nguno na a haho wiza Lumi akashikīla kūnikooba mu būkomeezu, kūshisha ūnipandīka.

18Ū Seeba ni ang'winhage kūchīlwa shigongo ū kū būtongi bo ng'wa Seeba ū mu lūshikū lwenūlo. Nīyo nū bebe wīmanile ī mihayo īyo wanibeegejaga ī Efeso.

2 Timoteo 2

Nshilikale wa ng'wa Yesu

1Hūna lūūlū, ū bebe ng'wana wane handatīlaga kūlwa shigongo īsho shilī mulī Kilisito Yesu.

2Ī mihayo īyo waniigwaga nakwīhayaga kū būtongi bo banhū bingī, binhage banhū basanyiwa, abo nabo badūgije kūbalanga bangī.

3Iyūmīlījage ūbize mo nang'ho ū mu būluhi, gīt'ūmo īng'wigeleelilwe nshilikale wawiza wa ng'wa Kilisito Yesu.

4Atīho nshilikale ūyo atogilwe kūnyeja ūyo wantūūla mu nīmo, alīyo ū kūnū wisangīlīja na mu milīmo yīngī hangī.

5Nūūlū ū munhū ūlū wingīla mu wigusha kūlwa kwitinda na biye, atūpandīka ī mheela ūlū atigushije kūlondeela ūmo shilī ī shilagīlo sha wigusha wenūbo.

6Ū nīmi ūyo akūkoya koyaga na nīmo, shiigelile apandīke matwajo ga kwandya ū mu nīmo gwenūyo.

7Gwiganikage chiza ūyo nalīgūhaya, nguno ū Seeba akūkwinha witegeleja mu yose.

8Ng'wizūkagwe ū Yesu Kilisito, ū wa lūganda lo ng'wa Daūdi, ūyo akajūūka kūfuma mu bafu; gīt'ūmo jihayīlile ī Ng'hūlū Jawiza jane,

9Ījo jikūnenhelejaga kūluha mu būtungwa gītī nalī nkenaagūji. Alīyo nahene ū mhayo go ng'wa Mulungu gūtīko ū kūtungwa.

10H'ī nguno yene nakwiyūmīlījaga mu mihayo yose kūlwa basolwa, gīkī nabo ū mulī Kilisito Yesu banukūle ikūjo lya shiku jose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Ū mhayo gūtūngīlīgije, “Nguno ūlū tūcha hamò nang'hwe tūkūbiza bapanga hamò nang'hwe.

12Ūlū twiyūmīlīja tūkūsuga hamò nang'hwe; ūlū tūnema nang'hwe akūtūlema.

13Nūūlū twīnga ū mu kūzunya a bise, ū wei akongeja kūbiza ng'wishigwa, nguno atūdūla ū kwilema wei ng'wenekīlī.”

Ntūmami nsanyiwa

14Ūbizūkīja gwa ī mihayo yenīyī, hama ūbahūgūla mu welwa ng'holò kū būtongi bo ng'wa Mulungu, gīkī yaya ū kwihalalīja kūlwa nguno ya mihayo īyo ītī na fiilū. Ū gwenūyū gūtī na solobo ū kū badegeleki, ūlū ītī kūbasambagūla dūhū.

15Ū bebe ng'wene komeelaga, wiyooleche gīkī ūlī ntūmami azunyiwe na Mulungu, ūyo atī na nguno ya kūding'wa minala; ūgūgoloola chiza ū mhayo gwa ng'hana.

16Alīyo ī mihayo ī midūhū na ya nyachilū chilū, yihūngage; nguno īkongejaga kūbingīja mu būbi abo bakīkūūbīlījaga.

17Nīyo ū mhayo gwabo gūkongeja kūlandaala, gūbize gītī ilonda līmholela kūlimu; ū mu banhū ba mbika yenīyo balīmo na a ba Humaneyo nū Fileto!

18A banhū benabo bījimīīgije ī ng'hana, bandije kūja bakūkenaagūlaga kūzunya kwa banhū bamò; bakūhayaga gīkī ū būjūūko bomala kūshika!

19Alīyo nahene ū nsingi go ng'wa Mulungu gūtaalī ū kūgalūka ūmo gwīmīīlīlile, ū lūmeng'ho lwago lūhayile gīkī, “Ū Seeba abamanile a bakwe,” na gīkī, “Būlī ng'wene ūyo akūlīhayaga lina lya ng'wa Seeba ni alekanage nū būbi.”

20Kwike ū mu kaya ja banhū shitabizaga mo shiseme shiteemagīzu dūhū, gītī sha zahabu na sha feza, nī sha mantī shikabizaga mo, pyī nī sha malongo; shingī shikabizaga sha milīmo y'ikūjo, shingī sha milīmo ya gīko gīko dūhū.

21Hūna lūūlū ūlū munhū wiyeeja, wīnga ū mu mihayo īyo ītī y'ikūjo, akūbiza shiseme sh'ikūjo, īsho shibeejiwe na kwejiwa kūlwa nguno ya ng'wa Seeba, gīkī shiigeleelwe kūtūmama būlī nīmo gwawiza, ūyo shibeejiwe kūlwago.

22Alīyo ū bebe gūpeelage ū kwikūmva kwa shaalūki, ūdimane na būtūngīlīja, kūzunya, būtogwa na mhola; ūbize na būsangī na banhū abo bakūlīhayaga lina lya ng'wa Seeba mung'holò neela.

23Īlemage ī mihayo ya nyachilū chilū īyo īfumile mu būtūmana, nguno managa gīkī ī mihayo yenīyo īkabyalaga wilemeelwa.

24Ū ntūmami wa ng'wa Seeba atigeleelilwe kūbiza nyombo, alīyo shiigelile abize nembeezu kū banhū bose, abize adūgije kūlanga na ng'wiyūmīlīja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

25Abize amanile kūbatonga mu widohya abo batogilwe halalī, nguno hamo ū
Mulungu adūgije kūbinha moyo gwa kūgalūka na koya ū būbi, bayitegeleje ī
ng'hana yose,

26bingīle mu masala madeekanu. Bīnge ū mu ntego go ng'wanishi ūmo walī
wabagwasha ūbataligīnja na kūbatūūla mu būsese bo kwīta īyo atogilwe wei
ng'wenekīlī!

2 Timoteo 3

Banhū mu shikū ja kū būkalīkījo

1Na mhayo gūngī gūyū gūmanage, ū mu shikū ja kū būkalīkījo gakūbiza ho
makanza ga kwihīga.

2Nguno a banhū bakwitogwa boi benekīlī dūhū, hama bakūtogwa sabo; nīyo
bakūbiza bikumīlīja, badooshi, badalahi, bashitiigwa kū babyaji babo,
batamanile kūlūmba, na batī beela.

3Bakūbiza batamanile kūsaatwa bichabo, batalekejaga, balembekeja, batī
bilang'hani, bakalahu mu lūlīmi, batatogilwe mihayo mitengeke.

4Bakūbiza bijomboki, bibonya, bikumīlīja, batogilwe mihayo ya kwiyeja boi
benekīlī kūtinda kūntogwa Mulungu.

5Ū mu kūbalola ba kūbiza gītī balī beela, alīyo ī nguzu ja wela bajilemile. A
benaba lekanaga nabo gete!

6Nguno bamò babo h'abo batogilwe kūguukuuba kūja mu kaya ja bakīma
bachilū chilū; balī banhū abo bakatongeelagwa na kwikūmva kwa būlī mbika,
nguno babunilwe shibi!

7Ahene ū kwilanga bakomeezu, alīyo balemeelilwe ū kūshikīīla a ha ng'hana
yenekīlī.

8Gīt'ūmo Yaane na Yambule bakalema būtongeeji bo ng'wa Musa; na a benaba
nabo bīlemile ī ng'hana, nguno a masala gabo gamala kūbipa, batīmo ū mu
kūzunya.

9Alīyo nahene batūsegenela, nguno ū būbi wabo būkūmanīka kū banhū bose,
gīt'ūmo īkajīla nū kū bangī abo.

Kūhūgūlwa kwa ng'wa Timotheo

10Alīyo ū bebe wīmanile īyo nakwīlangaga ū nene, pyī nī nhūngwa jane
ūjimanile; nī yīyo nakwīkoobaga, nū kūzunya kwane, nū būshisha ng'holò bone,
nū būtogwa bone, nū wiyūmīlīja bone;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11pyī nī ya būluhiwa ūbo būkanigwīla nalī Antiokia na Ikonio na Lustila. Ūbūmanile pyī ū būluhi ūbo nabūbītīla kūlwa kwiyūmīlīja, nū mumo wanipīgīja ū Seeba ū mu yose yenīyo!

12Na ng'hana pye abo batogilwe shimīzīle ya wela mulī Kilisito Yesu bakūluhiwa.

13Lelo a banhū babūbi na a bibeeleja, a bene bakongeja kūkūla ū mu būbi, bakongeja kūlemva, na a boi kūlemba banhū!

14Alīyo ū bebe shimīzīlaga mo dūhū ū mu mihayo īyo wamala kwilanga na kwīyanukūla; nguno ūmanile ūkilanga kūfuma kūlī nani.

15Na hangī ūshimanile kūfuma ha būdo wako ī shandīkwa sheela, īsho shidūgije kūkwīta kūbiza ng'witegeleja kūshisha kwingīla mu būpīji, kūlwa kūnzunya Kilisito Yesu.

16Pye ī shandīkwa shihaahīlilwe myūyī ya ng'wa Mulungu, hangī shibeelelile ū mu nīmo gwa kūlanga, kūhama, kūhūgūla, na kūtongeela mu būtūngīlīja;

17gīkī ū munhū wa ng'wa Mulungu ashikanyiwe, abize amalīīlile kū būlī nīmo gwawiza.

2 Timoteo 4

1Nalīkūkomeleja kū būtongi bo ng'wa Mulungu na bo ng'wa Kilisito Yesu, ūyo akūbalamula pye a banhū, a bapanga na a bafu, ū ng'wikanza lya kwilonga kwakwe mu būtemi bokwe.

2Gūlomeelage ū mhayo, bizaga ūmalīīlile būlī ikanza, lībize ūlīhelile nūūlū īlo ūtalīhelile; hamaga, hūgūlaga, ganikīlaga mu wiyūmīlīja na kalangīle kose.

3Nguno līkūshika ikanza bakoya ū kūdegeleka a malange a masoga, bakūyikala bakwalīlījaga balangi ba būlī mbika, ba kūyūbabaabaata ū kū matū na mihayo ya kūlenganīla na kwikūmva kwabo!

4Nīyo bakūgasaamya a matū gabo ū kū ya ng'hana, bagagalūche gabize ga kūdegelekela sūūsū dūhū!

5Alīyo ū bebe bizaga na masala madeekanu mu būlī mhayo; ūbize ng'wiyūmīlīja nūūlū mu makoye; gūtūmamage ū nīmo gwa kūjilomeela ī Ng'hūlū Jawiza, ūgūshikīlīje ū nīmo gwako.

Paulo kūsomboola mihayo yakwe

6Nguno ū nene naamalile kūfunyiwa gītī shitambo, ī likanza lya kwīnga kwane lyashikaga.

7Naabūlwishije chiza ū būlūgū mu kūkūlang'hana ū kūzunya, naalūkalīchaga ū lūdīīma lwane.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Ū kū ng'halīlo ya yose ū mu lūshikū lwenūlo, īlīho mheela ya būtūngīlīja, īyo natūūlīlilwe; ngikili ya nyatemi, īyo akūninha ū Seeba, ū Namuji ntūngīlīja. Hangī nīyo ītī nene dūhū, alīyo pye na a bangī abo bakūyegelile ū kwilonga kwakwe.

9Ītaga wize ū kūūnū wangū,

10nguno ū Dema wanilekile, watogilwe ya mu sī, wajile Tesalonike. Ū Kulesite wajile Galatia, ū Tito nang'hwe Dalimatia.

11Luka dūhū h'ūyo alī hamò nane. Ūlū ūlabūūke kwiza ng'wizanage nū Maliko, nguno akūnigunanha hataale ū mu nīmo.

12Ū Tikiko nantūmile Efeso.

13Ī kabbuudi ya mbeho īyo nakīleka Tiloa ha ng'wa Kalipo yenhanījage ūlū ūliza, pyī nī shitabo, ī no no no ī sha ndīlī.

14Ū Isikanda ū nsuji wa chūma wanīītīla mihayo mingī ī yabūbi, ū Seeba akūng'winha mheela ya kwigeleelwa shītwa shakwe.

15Nū bebe nkangūkage, nguno a bise watwihalalījaga kībi no īyo twīhayaga!

16A ha būsombooji wa kwandya ū ng'wikanza lya būbūūlwa bone, atigelile nūūlū ūmò wa kwīmīīla hamò nane, pye bakanileka; ū Seeba ni atizagūbabalīla būbi ū mu mhayo gwenūyo.

17Kwike ū Seeba akīmīīla hamò nane ūniguzuhya, kūlwa gīkī ū būlomeeji wa Ng'hūlū Jawiza būshikīlījiwe kūbītīla mulī nene, pye a banhū ba mahanga bigwe, h'ī chene nakapījiwa kūfuma ū mu nomo gwa shimba.

18Nīyo ū Seeba akongeja ū kūnipīja kūfuma mu būlī nīmo gwabūbi, na akūnishisha mhola ū mu būtemi bokwe ū bo ng'wigūlū. Ikūjo lībize kūlī we shiku jose: Alichene.

Būgīsha bo kūmalīja

19Ngīshage ū Piliska nū Akula, hamò nī kaya ya ng'wa Onesifolo.

20Ū Elasto akasaaga Kolinto, alīyo ū Tulofimo ū ng'wene akasaata nūneka Mileto.

21Angūhaga ū kwiza kūko ī mbeho ya mu shiyaga ītaalī kwandya. Alīkūgīsha ū Eubulo nū Pude, nū Lino, nū Kilaudio, pye na a badūgū a bangī.

22Seeba abize hamò na moyo gwako. Shigongo shibize hamò nang'ho: Alichene.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Tito

Tito 1

su Kilisito, kūlwa kūbagunanha basolwa ba ng'wa Mulungu mu kūzunya kwabo; bayitegeleje ī ng'hana īyo yigwīndanije na wela,

2kūlwa nguno ya kwisagīlwa kwa būpanga wa shiku jose, ūbo Mulungu, ūyo atīko kūlomaloma, watwisagīja kūfuma kale, kūko ikanza lītaalī kwandya kūbiza ho.

3Hūna aho lyang'wa ī likanza ūgoolecha ū mhayo gokwe mu nzīla ya būlomeeji ūbo nakinhwa nene gīt'ūmo shilī shilagīlo sha ng'wa Mulungu mpīja wise.

4Kūlī Tito, ng'wana wane gete mu būsangī wa kūzunya; shigongo na mhola shibize hamò nang'ho kūfuma kūlī Mulungu Sīswe, na kūlī Seeba Yesu Kilisito Mpīja wise.

Babīkījiwa ba ng'wa Mulungu

5Nakakūleka ko ī Kilete gīkī wīgolanye ī milīmo īyo yigelile kwītwa, na gīkī ūyūtūūla banamhala mu būlī nzengo gīt'ūmo nakakūtongeelela.

6Ūyo igeleelilwe kūtūūlwa ha būnamhala abize atī na shilingo, atoolile nkīma ūmò. A baana bakwe babize bazunya, na batī na lūkumo lwa būlūūlū, nūūlū būlambu.

7Nguno ū nang'hani wa kanisa ng'wene mīkījiwa o ng'wa Mulungu, hūna lūūlū shing'wigelile abize atī na shilingo, atī wa kwiyeja wei ng'wenekīlī dūhū. Atī ng'wangū kūpelana, atī nkolwa walwa, atī ntūji banhū, nūūlū atī nchooji wa shikolo mu nzīla ja minala.

8Alīyo abize ng'wiza ng'holò, munhū ūyo atogilwe mihayo yawiza, ng'witegeleja, ntūngīlīja, ng'wela, ng'wilang'hani.

9Abize agūdimile mu wishigwa ū mhayo ūmo gūhayīlile; ū mu gīko h'akūdūla kūganikīla mu kalangīle kawiza, na kūbahuumūja a bahalalī.

10Nguno balīho bingī a bashitiigwa, bayombi ba mihayo ītī mu nzīla, na balomolomo ba balomolomo; ī no no no a ba ng'wigele lya basaalwa.

11Shiigelile bayūhuumūjiwa a benabo, nguno bakūhūmbūūlaga kaya ngima ja banhū, kūlwa kūlanga mihayo ya kwipandīkīla solobo mu nzīla ja minala, mhayo ūyo gūtigelile bagwīte.

12Ūmò wa bahangi babo ahayile gīkī, “A bana Kilete bene balomolomo pyī ī shikū, shiinū ja malofu, balaku ba balaku, nīyo hangī boolo!”

13Ū būkaanīji wenūbū būtūngīlīgije. Hūna lūūlū bahamage na būkalī bagoloole ū kūzunya kwabo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Booye ū kwikala būdegeleka ngano ja Bayudaya, na shilagīlo sha banhū abo
bakwīhūbyaga ī ng'hana.

15Pye ī shikolo shilī sheela ū kū beela, alīyo ū kū basoso na bashitiigwa shitīho
ī sheela, nguno a maganiko gabo masoso, pyī nū wiyangūji wa mung'holò jabo.

16A banhū gītī benaba batogilwe ū kwihaya gīkī bandeebile ū Mulungu, alīyo ū
mu shītīle shabo banemile. Banhū ba malofu na bashitiigwa, nīyo batigeleelilwe
mu nīmo gose gose ū gwawiza!

Tito 2

Malange ayo gatūngīlīgije

1Alīyo ū bebe hoyaga nabo mihayo mitengeke, ya malange magūmūngūku.

2A banamhala babize na masala madeekanu, banhū abo bigeleelilwe kwinhwa
ikūjo. Babize bitegeleja na bapanga ū mu kūzunya nū mu būtogwa, pyī nū mu
wiyūmīlīja.

3Gīko na a bagikūlū, nabo babize na nhūngwa j'ikūjo, batī balembekeja,
batizūsugwa mhayo go būng'wi, babize balangi ba mihayo ya longe.

4Bayūbalanga a bashīke kūbatogwa a bagoshi babo na a baana babo;

5hamò na kūbiza bitegeleja, beela, bakomeezu ū mu milīmo ya mu kaya. Babize
bawiza na bidohya ū kū bagoshi babo, gūtizūdalahwa ū nīmo go ng'wa
Mulungu.

6A basūmba nabo ūbahūgūla babize balembeezu.

7Ū bebe ng'wenekīlī ū mu katūmamīle kako ka milīmo yose boolekejage
būlolelo būsoga, ūbize ūtī na shilingo, nū mu kalangīle kako ūbize n'ikūjo.

8Hangī ūbize na mihayo īlongile, īyo ītūdūla kūdalahījiwa; ū munhū ūyo
atogilwe kūtūhaya kībi agayiwe ū gwabūbi, agooke.

9A basese ni babizage bidohya mu yose ū kū basaabo būgonzo, babayeje, babize
batī ba kwikala bishokeja nabo mihayo.

10Hangī batizūbiza banyeecha ba shikolo, alīyo booleche mu yose gīkī balī
basanyiwa na bawiza, a kalangīle ka ng'wa Mulungu mpīja wise kakūjiwe mu
yose.

11Nguno ī shigongo sha ng'wa Mulungu shilīho kūlwa kūbapīja pye a banhū.

12Shikūtūlangaga kūbūlema ū būsoso nū kwikūmva kwa mu sī, ū ng'wikanza
lya haha; na tūbize bitegeleja na beela,

13aho tūtaalī tūkūlindīīlaga kwisagīlwa kwa kūyeja na kwilonga kw'ikūjo lya
ng'wa Yesu Kilisito, ūyo alī Mulungu na mpīja wise ntaale.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Ū wei akifunya ng'wenekīlī kūlwa nguno yise, gīkī atūkomoole kwīnga mu
būbi bose, ibeegeje banhū bakwe ba wikomangīle, beela, na bakalalilwe kwīta
yawiza.

15Hoyaga nabo ī mihayo yenīyī, ūbakomeleje na kūbahūgūla mu būdūla bose.
Nīyo ūtizūng'winha munhū nūūlū ūmò ng'wanya gwa kūkūdalaha.

Tito 3

Kikalīle ūmo kalī

1Ūbizūkīja babize bidohya ū kū batongeeji, na bigwi ū kū basugi; babize
bachagūku kū būlī nīmo gwawiza.

2Yaya ū kūbiza badūkani nūūlū bayombo; babize biyūmīlīja, hangī booleche
widohya būtaale kū banhū bose.

3Nguno na a bise ī kale twalī bachilū chilū, na bashitiigwa. Twalī mu būlemva
lemva wa kūtūmamīla būlī mbika ja kwikūmva, na kwiyeja mu mihayo ya
malofu. Na twalī banhū ba wilu na ba kwikala twikolagwa bise benekīlī na
benekīlī.

4Alīyo ū wiza nū būtogwa bo ng'wa Mulungu Mpīja wise aho wilonga,

5ūtūpīja. Kwike ītī kūlwa nguno twalī twabeeja shītīle sha būtūngīlīja, alīyo
kūlwa shigongo shakwe. Ūtūpīja mu nzīla ya kūtooja kūlwa kūbyalwa būpya,
nakwītwa kūbiza bapya mu nzīla ya ng'wa Moyo Ng'wela,

6ūyo akatwitīīla mulī Yesu Kilisito Mpīja wise.

7Nose yūbiza gīkī, ū mu kūbalīlwa būtūngīlīja kūlwa shigongo shakwe, tūbize
bingīji gīt'ūmo kūlī ū kwisagīlwa kwa būpanga butashilaga.

8Ū gwenūyū gūlī mhayo gwa kūsanyiwa. Hūna lūūlū natogilwe wīsomboole mu
būgaliili pyī ī yose yenīyī, abo banzunije Mulungu bakalalwe kūgatūmamīla a
makanza gabo mu shītwa shawiza. Ī mihayo yenīyī pyī ī yose īlī yawiza, hangī
īlī na solobo ū kū banhū.

9Alīyo ī ya būhalalī wa nyachilū chilū na ya kwihela kwa mashibyalīlwe, nūūlū
ya wilemeelwa na kwikenya kūlwa nguno ya shilagīlo, lekanaga nayo ī yenīyo,
nguno ītī na solobo na hangī midūhū.

10Ū munhū ūyo atogilwe mihayo ya wilemeelwa ng'hūgūlage kamò nūūlū
kabīlī, hama lekanaga nang'hwe!

11Managa gīkī ū munhū gītī ng'wenūyo akwītaga yabūbi nguno ahūganile, nīyo
akwilamulaga wei ng'wenekīlī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Ūlū nalantūme Alitema nūūlū Tikiko kwiza ūko ūlī, ū bebe nzūgū wangū Nikopoli; nakūbiza kwenūko nguno naabonile nakūlīmalīla kwene ī likanza lya mbeho ya mu shiyaga.

13Ū Zena ū mani wa shilagīlo nū Apolo, batūmage bize wangū, na hangī balola lolelage sha kwigunanhīla mu nzīla, batizūkoya.

14Nīyo a banhū bise ni bilangage kwīta yawiza, bayūgunanha aho būlīho būgehelwa, batizūbiza batī na matwajo.

15Pye abo balī hamò nane balīkūgīsha. Bagīshage abo batūtogilwe mu kūzunya. Shigongo shibize hamò ning'we bose: Alichene.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Filimoni

Filimoni 1

Kūgīsha

1Nene Paulo ntungwa kūlwa ng'wa Kilisito Yesu, na ndūgū Timotheo. Kūlī
ntūmami ng'wichiswi ntogwa Filimoni,

2n'ilūmbū lise Afia, hamò na nshilikale ng'wichiswi Alikipo; nī kanisa īyo
īkibilingaga mu kaya yako.

3Shigongo na mhola shibize hamò ning'we kūfuma kūlī Mulungu Sīswe, na kūlī
Seeba wise Yesu Kilisito.

Būtogwa na kūzunya kwa ng'wa Filimoni

4Nakūnūmbaga ū Mulungu wane, būl'ikanza ūlū nalīkūhaya ū mu kūlomba
kwane.

5Nguno nakūjiigwaga ī ng'hūlū ja kūzunya kwako, nū būtogwa wako ūmo
ūntogelilwe ū Seeba Yesu, na a beela pye a bose.

6Na lūūlū nalīkūlomba ū būzunya wako ūbūtūmamīle mu būsangī, hūna
ūkwīdeeba mu ng'hana pyī ī yawiza īyo īlī yise mulī Kilisito.

7Naayegile no, hangī naalūngūjiwe no ndūgū wane, kūlwa būtogwa wako;
nguno ojizalabanije īng'holò ja beela.

Paulo kūnombela Onesimo

8Hūna lūūlū, nūūlū īkī ū mulī Kilisito nalī nabo ū būgimu bo kūkūlagīla īyo
yigelile wīyīte,

9alīyo īlī yawiza nakūlombe, kūlwa nguno ya būtogwa. Ū nene Paulo na
būnamhala bone gīkī, ūyo ī haha nalī ntungwa kūlwa ng'wa Kilisito Yesu.

10Nalīkūlomba kūlwa nguno ya ng'wa Onesimo, ū ng'wana wane mulī Kilisito;
ūyo naamyalile mu būtungwa bone.

11Na ng'hana walī atī na solobo ū kūlī bebe ī kwandya; alīyo ī haha alī na solobo
ū kūlī bebe nū kūlī nene.

12Ū munhū ng'wenūyo nūūlū īkī nalīkūshokeja; alīyo ī chene ū wei alī būpanga
bone gete.

13Nīyo naalī natogilwe kwikala nang'hwe nene, ayūnigunanha ha ng'wanya
gwako ū mu nīmo gwa Ng'hūlū Jawiza, aho nataalī natungilwe.

14Kwike naabonile ītī chiza nīīte mhayo gose gose aho nataalī kūgamana a
maganiko gako; ūtizīīta mhayo gwawiza mu būhadīkījiwa, alīyo wīte mu
kwifunya.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Nguno hamo h'ī chene akakwīngīla ng'wikanza iguhī, gīkī abize wako shikū
jose ja shiku jose;

16alīyo ītī mu būsese. Ī haha akīlile a ha būsese; ū kūlī nene alī ndūgū ntogwa,
lelo ū kūlī bebe na kūtinda ho, ū mu mīlī nū mulī Seeba!

17Hūna lūūlū, ūlū ūlīnisanya gīkī nalī ntūmami ng'wiyo, ng'wanukūlage gītī
ūlīnanukūla nene.

18Hama nūūlū wakūhūba mhayo gose gose, nūūlū hamo alī na būgasa kūlī bebe,
būbalīlage kūlī nene.

19Nene Paulo nandīka na nkono gwane ng'wenekīlī gīkī nakūlīpa, natī na nguno
ya kūhaya gīkī ū bebe hū ūlī na būgasa ū kūlī nene.

20Alichene ndūgū wane, nigunanhage mu gīko ū mulī Seeba, ūbūyeje mulī
Kilisito ū būpanga bone.

21Nalīkwandīkīla mu kūsanya gīkī ūkwīta na kūtinda ūmo nalīkūwīlīla, nguno
nabūmanile ū wigwi boko.

22Hama nīyo nalisagīlwa nakūshoshiwa kū bing'we kūlwa kūlomba kwing'we;
ali lūūlū, nilonja longejage na ha kūshikīla.

Kūgīsha kwa kūmalīja

23Ū Epafra ū ntungwa ng'wichane mulī Kilisito Yesu alīkūgīsha,

24na a batūmami bichane a ba Maliko nū Alisitako nū Dema, hamò nū Luka,
nabo balīkūgīsha.

25Shigongo sha ng'wa Seeba Yesu Kilisito shibize hamò na moyo gwako:
Alichene.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Bahebulania

Bahebulania 1

Mhayo go ng'wa Mulungu kū banhū
Wan 27:12; Kūb 24:11

1Ī kale ū Mulungu walūngalūngaga nabo a bakūlūgenji bise ng'hangala ningī mu
nzīla ja mbika na mbika, kūbītīla mu bahangi.

2Alīyo ū mu shikū ja kū būkalīkījo īji, walūngalūngile nise mu nzīla ya Ng'wana,
ūyo antūūlile kūbiza ng'wingīji wa shikolo shose; nīyo ī shiseeng'wa shose pye
akashibeeja mu nzīla yakwe ū ng'wenūyo.

3Ū wei alī kwaaka kw'ikūjo lya ng'wa Mulungu, na suso yakwe ūmo alī gete;
hama pyī ī shikolo ashidimile na mhayo gwa būdūla bokwe. Aho wamala
kūtūūla nzīla ya kweja shibi, wigasha kū nkono gwa būlyo; kwikūjo lya būsugi
bo ng'wigūlū.

4Hū ng'wene ū ntaale kūkīla pye a bamalaika, nguno ū wei alī ng'wingīji wa lina
itaale kūtinda lyabo.

Ng'wana na bamalaika

5Ū gīsī ū Mulungu wabīta kūng'wīla malaika kī gīkī, "Ū bebe ūlī Ng'wana wane,
Ī lelo īyī naakūbyalaga?" Nūūlū hangī gīkī, "Ū nene nakūbiza Ise; ū wei akūbiza
Ng'wana wane?"

6Na a haho wang'wenha mu sī ū Myalwa wa kwandya ūhaya gīkī, "Pye a
bamalaika ba ng'wa Mulungu banamye wei."

7Lelo ū kū bamalaika alīhaya, "Hū ng'wene akīītaga bamalaika bakwe kūbiza
myoyo, a batūmami bakwe kūbiza ndali ja moto."

8Alīyo ū kūlī Ng'wana alīhaya gīkī, "Ū lisumbī lyako lya būtemi Mulungu,
līl'isumbī lya welelo bose; nū nang'ha gwako gwa būtemi gūlī nang'ha gwa
būtūngīlīja.

9Ee Mulungu, ū būtūngīlīja ūbūtogilwe, alīyo ū būshitiigwa ūbūkolilwe; h'ī
nguno yene ū Mulungu wako wakūbilile maguta ga būyegi kūtinda a biyo."

10Alīhaya na gīkī, "Seeba a ha wandījo wa yose ūkagūtūūla bebe ū nsingi gwa sī,
nī ligūlū līlī nīmo gwa makono gako.

11Ū shenīshi shikūbīta, alīyo ū bebe ūlī wa kūshinga ho; Ī shingī pyī
shikūkūlūhala gītī shizwalo.

12Nīyo ūkūshilingalinga gītī myenda, na shikūgalūchiwa gītī shizwalo. Alīyo ū
bebe ūlī gīt'ūmo ūlī dūhū, nī myaka yako ītī ya kūshila."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Na hangī ong'wīla malaika kī ikanza lyose lyose gīkī, “Igashaga kū nkono gwane gwa būlyo, kūshisha nabatūūle a banishi bako ha sīlīlī ya mhambala jako?”

14Angū, a bamalaika a bose batī myoyo mitūmami, īyo īkatūmagwa kūlwa nguno ya babo bakūbiza bingīji ū mu būpīji?

Bahebulania 2

Shiigelile kwilang'hana

1Hūna lūūlū, a bise shitwigelile kwīdīlīla na būkalalwa būtaale ī mihayo īyo twayigwile, tūtizūselemiwa tūkīleka.

2Nguno ūlū gwalī na nguzu ū mhayo ūyo gūkahayiwa mu nzīla ya bamalaika, na būlī būbi nūūlū būshitiigwa wanukūlaga mheela mu būtūngīlīja;

3hū kūhaya a bise tūkūpīla ginehe, ūlū tūleka kūbūdīlīla būpīji būtaale gītī wenūbū? Ū boi būkandya būsomboolwa na Seeba ng'wenekīlī, hama ū kū bise būkaanīlwa na a babo bakang'wigwa.

4Ū kūnū ū Mulungu nang'hwe akūjaga oolecha būkaanīji bokwe mu kwīta shimanīkījo na mihayo mingī ya kūkumya na ya būdūla, na kūntūma Moyo Ng'wela mu kagabanhīje ka mbika ningī, gīt'ūmo atogelilwe we ng'wenekīlī.

Ng'wenhi wa būpīji

5Nguno ī sī īyo tūkwīhayaga gīkī īkūbiza ho, atītūūlile ha sīlīlī ya būsugi bo bamalaika.

6Alīyo alīho ūmò akaanīlile ng'wipandī ilebe alīhaya gīkī, “Ū munhū nang'hwe alī shikolo kī, nose ūng'wizūkwe? Ū ng'wana wa munhū alī kī, nose ūnole?

7Ūkang'wīta kūbiza ha sīlīlī ya bamalaika ng'wikanza ido, ūnzwalīka ngikili y'ikūjo na būkumīlījiwa.

8Pye ī shikolo ūshitūūla ha sīlīlī ya mhambala jakwe!” Nguno ū Mulungu aho washitūūla pyī ī shikolo ha sīlīlī ya būsugi bokwe, atalekeelile nūūlū shimò gīkī shibize shitī ha sīlīlī yakwe. Kwike ī haha tūtaalī ū kūshibona pyī ī shikolo kūbiza ha sīlīlī yakwe.

9Alīyo tūlībona gīkī, ng'wikanza ido ū Yesu akīītwa kūbiza ha sīlīlī ya bamalaika, hūna ūzwalīkwa ngikili y'ikūjo na būkumīlījiwa; nguno akaluhiwa mu kūcha, ībize gīkī ū mu shigongo sha ng'wa Mulungu, alīloje ī licha kūlwa banhū bose.

10Ū wei ūyo shose na shose shilīho kūlwa nguno yakwe na mu nzīla yakwe, gūkanyeja ū gwa kūnshikanya mu nzīla ya kūluhiwa ū Ng'winhi wa būpīji, na Ntongeejibo baana bingī kwingīla ng'wikūjo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

11Nguno ū wei na a babo bakwejiagwa balī na fumo īmò, h'ī nguno yene atīko
kūding'wa minala ū kūbahaya gīkī balī baana ba ng'wawe.

12Gīt'ūmo alīhayīla gīkī, “Nakūlīkumūcha ī lina lyako ū kū baana ba ng'wise,
nakūkwīmbīla ha gatī y'ibita kūlwa kūkūgongoola.”

13Hama hangī, “Nakūntūūlīla we ū kūsanya kwane;” na hangī gīkī, “Nene nalīho
aha hamò na a baana abo Mulungu waninhile.”

14Hūna lūūlū īkī a baana balī banhū ba mininga na mīlī, nū ng'wene akabiza na
būsangī ū mu yenīyo, gīkī ū mu kūcha kwakwe adūle kūnyagaja ū Shetani, ūyo
alī na būdūla bo lūfu.

15Abatungūle pye abo mu būlamu wabo bose balī mu būsese kūlwa kogoha
icha!

16Nguno atasolile nīmo gwa kūgunanha bamalaika, alīyo gwa kūgunanha
būbyīle bo ng'wa Abulahamu.

17H'ī nguno yene akabiza gīt'ūmo balī a baana ba ng'wawe mu mbika jose, gīkī
abize Ngabīji Ntaale wa shigongo, ūyo alī nsanyiwa ū mu mihayo ya ng'wa
Mulungu; abize shitambo kūlwa shibi sha banhū.

18Ū wei īkī akaluha aho akageng'wa, hū kūhaya adūgije kūbagunanha abo
bakūgemagwa.

Bahebulania 3

Yesu na Musa

1Hūna lūūlū badūgū beela, abo mulī na būsangī ū mu kwitanwa kwa ng'wigūlū,
ng'wideedeng'hanyagi ū Ntūng'wa na Ngabīji Ntaale ng'wenūyo; ū Yesu ūyo
tūkūnkaanīlaga.

2Ū wei walī ng'wishigwa ū kūlī Mulungu ūyo ansolile, gīt'ūmo walī nū Musa ū
mu kaya ya ng'wa Mulungu.

3Kwike ū Yesu abalilwe kūbiza n'ikūjo kūtinda Musa; gīt'ūmo meeja wa kaya
shiigelile akūjiwe kūtinda ī kaya yenekīlī.

4Nguno būlī kaya īkabeejiagwa na munhū nebe, alīyo ū meeja wa shose ng'wene
Mulungu.

5Hūna lūūlū ū Musa walī nsanyiwa mu mihayo yose ū mu kaya ya ng'wa
Mulungu, gītī ntūmami kūlwa būkaanīji bo mihayo īyo yalī yigelile kūhayiwa kū
shikū ja kū būtongi.

6Alīyo ū Kilisito ū ng'wene Ng'wana, nsugi wayo gete ī kaya ya ng'wa Mulungu;
a bise hū tūlī ba mu kaya yenīyo, ūlū tūbūhandatīla kūshisha kū ngelelo ū
būshisha ng'holò, nū wisagījiwa ūbo tūkūbūyegelaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Kwifuula kwa banhū ba ng'wa Mulungu

7Nose h'ī nguno yene ū Moyo Ng'wela alīhaya gīkī, "Ī lelo ūlū muliigwe ilaka lyakwe,

8yaya ū kūgang'hanaja īng'holò jing'we; gīt'ūmo ng'wītīlaga mu būshitiigwa wing'we, aho ng'walī kū matogolo ng'wikanza lya kūnigema.

9Aho banigemaga a bakūlūgenji bing'we gīkī banibone; ng'hana bakashibona ī shītwa shane, kūshisha ikanza lya myaka makūmi ane.

10H'ī nguno yene nakashipelanīla ī shibyalīlwe shenīsho; nūhaya gīkī, 'A benaba balī babūbi gwa ū mung'holò jabo, nī nzīla jane batajimanile!'

11Nose nakilahīla kūlwa būpelanu bone gīkī, 'Batīko kwingīla ū mu kwifuula kwane!'"

12Ali lūūlū badūgū, ilang'hanagi atizilonga nūūlū ūmò wing'we ūyo alī nang'holò yabūbi, ya būtūzunya, nose īnge ū kūlī Mulungu mpanga.

13Ng'wihūgūla būlī lūshikū ūlo lūkūhayiagwa gīkī lelo; atizilonga nūūlū ūmò wing'we wa kūgūna kūlwa shibi.

14Nguno tūkūbiza tūlī na būsangī ū mulī Kilisito ūlū tūdimana nako ū kūzunya kwise ū kwa ha wandījo kūshisha kū ngelelo.

15H'ūmo gūhayīlile ū mhayo gīkī, "Ī lelo ūlū muliigwe ilaka lyakwe, yaya ū kūgang'hanaja īng'holò jing'we, gīt'ūmo ng'wītīlaga mu būshitiigwa wing'we."

16Ī gīsī abo bakigwa alīyo hū būbiza bashitiigwa baalī banani, ūlū batī pye abo bakafuma Misili ha sīlīlī ya būtongeeji bo ng'wa Musa?

17Al'abo bakampelanya ikanza lya myaka makūmi ane baalī banani, ūlū bat'abo bakabiza bakenaagūji, abo mibimba yabo īkagwīla kū matogolo?

18Al'abo akabilahīlīla gīkī batīko kwingīla mu kwifuula kwakwe baalī banani, ūlū batī abo baalī bashitiigwa?

19Hūna lūūlū, tūlībona gīkī a benabo bakalemeelwa ū kwingīla kūlwa nguno ya būtūzunya!

Bahebulania 4

1Nose īkī ū wisagījiwa bo kwifuula būtaalī būlīho, togohagi atizilonga nūūlū ūmò wing'we wa kūleba ū kwingīla mo.

2Nguno na a bise tūkūlomeelagwa ī Ng'hūlū Jawiza gīt'ūmo yajīlaga nū kūbo; kwike ū mhayo ūyo bakagwigwa gūtabagunanhile, nguno gūtamanhije na kūzunya ū mubo a badegeleki.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Alīyo a bise abo tūzunije tūlīmo ū mu kwifuula, gīt'ūmo ahayīlile; gīkī, “Kūshisha nakilahīla kūlwa būpelanu bone nūhaya, ‘Batīko kwingīla ū mu kwifuula kwane.’” Ū milīmo ī yene yamala majiwa kūfuma kale ha kūseeng'wa kwa sī.

4Nguno līlīho ipandī ilebe alīlūhaya lūshikū lwa mpungatī gīkī, “Hūna ū mu lūshikū lwa mpungatī ū Mulungu akifuula pyī ī milīmo yakwe.”

5Alīyo hangī na a henaha alīhaya gīkī, “Batīko kwingīla ū mu kwifuula kwane!”

6Hū kūhaya ītaalī īdūlīkanile bamò na bamò kwingīla moi, nūūlū īkī abo bakalomeelwa ī kale bakaduuma ū kwingīla kūlwa būshitiigwa wabo.

7H'ī chene atūūlile lūshikū lūngī hangī ūlo alīlūhaya gīkī, “Lelo,” gīt'ūmo akahayīla mulī Daūdi ha numa ya kūbīta ikanza ilīhu. Ūmo ahayīlile kūfuma kale gīkī, “Ū lelo ūlū muliigwe ilaka lyakwe, yaya ū kūgang'hanaja īng'holò jing'we.”

8Nguno ū Yoshwa ūlū ni wabifuuja, ū Mulungu ni atahayile mihayo ya lūshikū lūngī hangī a ha numa ya henaho.

9Hū kūhaya ītaalī ho sabato ya kwifuula kūlwa banhū ba ng'wa Mulungu.

10Nguno ūyo alingīle mu kwifuula kwa ng'wa Mulungu nang'hwe akwifuula ū mu milīmo yakwe.

11Hūna lūūlū tūdīlīlagi, nise twingīle ū mu kwifuula kwenūko; atizilonga wa kūgwa gīt'ūmo bakīītīla kūlwa nguno ya būshitiigwa.

12Ū mhayo go ng'wa Mulungu gūlī mpanga, na gūlī na būdūla; hangī ng'ūgī kūtinda līlūshū lyose lyose, nūūlū līkabiza lya būūgī būbīlī. Gūkachimaga gwingīla mu gatī kūshisha kūlekanya ng'holò na moyo, nūūlū būlūngīlo na mhongo; hama gūdūgije kūgamana a maganiko nū kwikūmva kwa mu ng'holò.

13Nīyo shitīho shiseeng'wa nūūlū shimò īsho shiibisile ū kū būtongi bokwe, ī shose shilī ng'waje; shiitendile ha ng'wape ū kūlī we, ūyo shiigelile twibūūle kū būtongi bokwe mu yose ī ya kikalīle kise!

Yesu Ngabīji Ntaale

14Hūna lūūlū īkī tūlī na Ngabīji Ntaale, ū Yesu Ng'wana wa ng'wa Mulungu, ūyo wamala kwingīla ng'wigūlū, tūbūhandatīlagi ū būkaanīji wise.

15Nguno tūtī na Ngabīji Ntaale ūyo atabūmanile ū būgokolo wise, īkī nang'hwe akageng'wa mu būlī mhayo gīt'ūmo tūkagemelagwa a bise, kwike ū wei atīītile shibi.

16Nose hū kūhaya tūbizagi bashisha ng'holò, twegeele ū kwisumbī lya būtemi ī lya shigongo, tūkachīlwe shigongo; na kwanukūla nguzu ja kūtūgunanha ng'wikanza lya makoye.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Bahebulania 5

1Nguno būlī ngabīji ntaale akasolagwa kūfuma mu banhū kūlwa nīmo go ng'wa Mulungu, gīkī īme ha ng'wanya gwabo, abize mfunya wa shakwinha na shitambo kūlwa nguno ya shibi.

2Ū wei adūgije kwiyūmīlīja nabo abo batamanile, na a babo bajimīīlile, nguno nū wei alī na būgokolo.

3H'ī nguno yene shing'wigelile nang'hwe kūfunya shitambo kūlwa shibi shakwe, gīt'ūmo akafunījaga kūlwa nguno ya banhū bangī.

4Na atīho ūyo akisolelaga ikūjo lyakwe wei ng'wenekīlī ūlū atitanilwe na Mulungu, ūmo akitanīlwa ū Alooni.

5H'ī nguno yene nū Kilisito atigūngūhije wei ng'wenekīlī, kwitūūla kūbiza Ngabīji Ntaale; alīyo akatūūlwa nū yūyo akang'wīla gīkī, "Ū bebe ūlī Ng'wana wane, Ī lelo naakūbyalaga."

6Na ng'wipandī līngī alīng'wīla gīkī, "Ū bebe ūlī Ngabīji wa welelo bose mu mbika ya būgabīji bo ng'wa Melikizedeki."

7Ū mu shikū ja kikalīle kakwe mu mīlī, ū Kilisito walombaga mu kwifunya kūtaale na kūlīla shisoji, akūng'wikūmbīlījaga ūyo adūgije kūmpīja kūfuma mu kūcha; na ng'hana akigwiwa kūlwa logohano lokwe.

8Nīyo nūūlū īkī alī Ng'wana, nahene akilanga wigwi kwīngīīla mu mihayo īyo akaluhiwa.

9Hūna lūūlū aho washikanyiwa, ūbiza ng'winhi wa būpīji butashilaga ū kū bigwi.

10Nguno asolilwe na Mulungu kūbiza Ngabīji Ntaale mu mbika ya būgabīji bo ng'wa Melikizedeki.

Būhūgūji kūlwa būhūbi

11Tūlī nayo mingī ī ya kūmuwīla kūlwa nguno yakwe ū ng'wenūyo, kwike īkī mulī badīzu ū kwitegeleja, īlī shilambu ū kwīsomboola.

12Nguno ū kūlenganīla nī likanza īlo lyabītile, a bing'we ni mulī balangi ī haha. Alīyo mutaalī dūhū mugongile munhū wa kūmulanga hangī ī mihayo ya kwandya, ū mu malange ga kwandya a ga mhayo gwa ng'wa Mulungu! Hū kūhaya mutaalī ng'wigeleelilwe mabeele, ītī shilīwa shitimbu yaya.

13Nguno būlī ng'wene ūyo akang'waga mabeele ataalī ng'weleele, ataalī ū kūgūmanīīla ū mhayo gwa būtūngīlīja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Alīyo ī shilīwa ī shitimbu, ī shene shilī sha banhū bataale, abo bilanga kūfuma mu nzīla ya kūbona mingī; a masala gabo gūmana ū kwīkomanya ī yabūbi nī yawiza.

Bahebulania 6

1Nose hū kūhaya twīngagi ū mu malange a ga kwandīja ū mu mhayo go ng'wa Kilisito, tūsegejagi twingīle mu mihayo ya nyataale; yaya ū kwikala twishokeela kwilanga mihayo h'iyene dūhū, gītī ya kūgalūka kwīnga mu nhūngwa jichile, na ya kūnsanya Mulungu;

2Nūūlū malange ga mihayo ya būbatīījiwa na ya būtūūlīlwa bo makono, nūūlū ya kūjūūka kwa bafu na nsango gwa shiku jose.

3Na ng'hana ī yenīyo nayo tūkwīyīta ū Mulungu ūlū ūtūzunīlīja.

4Kwike abo bamala kūtiimīlwa, būshiloja nī shakwinhwa sha kūfuma ng'wigūlū, būbiza na būsangī nang'hwe nū Moyo Ng'wela;

5būbūloja nū wiza bo mhayo go ng'wa Mulungu, pyī nī nguzu ja ng'wikanza īlo līliza;

6a benabo ūlū būlinda būtala, ītadūlīkanile ū kūbashosha būpya hangī gīkī bagalūke, nguno bakongejaga kūnkoma hangī boi benekīlī ū Ng'wana wa ng'wa Mulungu, na kūndimya minala bo hape hape!

7H'ūmo īlī nūūlū ī sī, nayo ūlū īkūtūlagwa mbula gwa gwa gwa yang'wa minzī, īkūbagunanha a balīmi bayo ūlū yūzwisha īsho shikalīmagwa; ū mu gīko īkwanukūla lubango kūfuma kūlī Mulungu.

8Alīyo ūlū yūbiza ya kūyūzwisha ming'hwa na kūponeka mo shokolo dūhū, īkūdalahwa; nīyo īkūbiza īlī hihī na kūgwa ng'wizumo; ī ng'halīlo yaho īkūpemva nose!

9Kwike nahene badūgū nūūlū īkī tūlīhaya gīko, tūlī na kūsanya gīkī a bing'we ī mihayo ying'we īlī yawiza, īlīmo ū mu būpīji.

10Hūna lūūlū īkī ū Mulungu ntūngīlīja, atūdūla ū kwība ūmo shilī ī shītwa shing'we nū būtogwa wing'we ūbo mukoolechaga kūlwa lina lyakwe ū mu kūbagunanha a beela.

11Alīyo ī ng'hūmbū jise jilī gīkī, būlī ng'wene ū mu bing'we ooleche būkomeezu wa mbika yenīyo mu kwisagīlwa kūshikanile, kūshisha kū ng'halīkījo.

12Yaya ū kwinogolelwa, alīyo bizagi balondeeji babo abo bakwingīlaga ū mu wisagījiwa mu nzīla ya kūzunya na kwiyūmīlīja.

Wisagīja bo ng'wa Mulungu būtūleba ho

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Ū Mulungu aho wang'wisagījaga ū Abulahamu walī atīho ntaale ūngī kūtinda we, wa kwitonga mu lina lyakwe; na lūūlū akitonga mu lina lyakwe wei ng'wenekīlī.

14Akahaya gīkī, “Nakūkūfuuha ng'hana, nū būbyīle wako nakūbū kwīja.”

15Ali lūūlū ū Abulahamu īkī walī ng'wiyūmīlīja, akapandīka īsho walī wisagījiwa.

16A banhū bakitongaga mu lina lya ntaale kūtinda boi; hūna nūūlū būlīho wihalalīja būkūshila, ūlū shūlinda shūtūūlwa ho shilahīlo.

17Na lūūlū ū Mulungu akatūūla ho shilahīlo, nguno walī atogilwe no no no kūbamanīkīja a bingīji ba mu wisagījiwa, gīkī ū mhayo gwakwe ūyo wamala kūgūhela gūtī gwa magalū galū.

18Hūna ū mu mihayo īy'ībīlī yenīyo īyo ītī ya kūgalūka, īyo Mulungu atūdūla kwīhaya mu būlomolomo, a bise tūkūlūngūjiagwa no no no; a bise abo tūkūpeelaga kūja kū būtongi kūjūwanukūla ū wisagījiwa ūbo būtūūlilwe ko.

19Ū wisagījiwa wenūbo hū yene ī ng'hīngī ya kūzunya kwise, mhayo ūyo gūkūtwinhaga mhola na nguzu ja kwingīla mo ū mu gatī, ū kū mpīndo y'isenge.

20H'ūko watonga kwingīla ū ntongeeji wise ū Yesu; alī kwenūko kūlwa nguno yise gīkī abize Ngabīji Ntaale wa shikū jose ja shiku jose, mu mbika ya būgabīji bo ng'wa Melikizedeki.

Bahebulania 7

Būgabīji bo ng'wa Melikizedeki

1Ū Melikizedeki ng'wenūyū walī Ntemi wa Salemu, na Ngabīji wa ng'wa Mulungu ūyo alī higūlya no. Ū munhū ng'wenūyo, akamanhya nū Abulahamu ūmfuuha lubango. Ī likanza lyenīlo, ū Abulahamu wafumaga kwilwisha būlūgū na batemi balebe, abo akabapyena ūbabūlaga.

2A henaho ū Abulahamu nang'hwe ūng'winha īmò ya ng'wikūmi ya shikolo shose; ū kūshomelejiwa kwa lina lyenīlo “Ī Melikizedeki,” ī soolo ya mhayo, Ntemi wa būtūngīlīja, hama hangī Ntemi wa Salemu, makūlū gaho Ntemi wa Mhola.

3Atī na ise nūūlū nina, na atafumile mu lūganda lūlebe, hama ī shikū jakwe jitī na wandījo, nū būpanga bokwe būtī na būkalīkījo. Atūūlilwe kūbiza Ngabīji wa welelo bose, gīt'ūmo alī Ng'wana wa ng'wa Mulungu.

4Hūna lūūlū nolagi ūmo alī ū būtaale ū munhū ng'wenūyo, ūyo sīswe Abulahamu akang'winha īmò ya ng'wikūmi ya shisonzwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Alīyo ūmo gahayīlile a malange, a ba lūganda lwa ng'wa Lawī abo bakanukūlaga nīmo gwa būgabīji, h'abo batūūlīlilwe shilagīlo sha kūsola īmò ya ng'wikūmi kūfuma ū kū banhū. Hū kūhaya kūfuma kū badūgū babo, nguno pye bafumile mu būbyīle bo ng'wa Abulahamu.

6Kwike ū Melikizedeki walī atī wa kūfuma mu lūganda lwabo, ūyo akanukūla īmò ya ng'wikūmi kūfuma ū kūlī Abulahamu; nang'hwe ūmfuuha lubango ū Abulahamu, munhū ūyo walī wamala kwinhwa mhayo gwa kwisagījiwa.

7Ali lūūlū, ūyo gūmanīkile gūlī gīkī, ū ndo h'ūyo akafuuhagwa lubango na ntaale; ndūhū ī halalī ū mu mhayo gwenūyo.

8Kwike a henaha galīho mapandī abīlī, ū kwipandī ī līmò tūlībona gīkī īy'īmò ya ng'wikūmi īkanukūlagwa na banhū abo bakachaaga. Alīyo ī lipandī ī līngī, ū ng'wanukūji alīkaanīlwa gīkī atī wa kūcha.

9Nose hū kūhaya gīkī, nū Lawī ūyo akasolaga īmò ya ng'wikūmi, nang'hwe wamala kwīfunya kūbītīla mulī Abulahamu.

10Nguno walī ataalī ū mu mīlī gwa nkūlūgenji wakwe, aho akamanhya nū Melikizedeki.

Būgabīji būpya

11Ū mu shikū ja būgabīji bo lūganda lwa ng'wa Lawī, a banhū baalī binhwa shilagīlo sha kūbasuga. Hūna lūūlū ū būshikanu ūlū ni boolī būdūgije kwigela mu nzīla ya būgabīji wenūbo, nibūlī hangī būtūūlwe ho būgabīji būngī bo mbika ya ng'wa Melikizedeki, būleke kūhayiwa gīkī bo ng'wa Alooni?

12Hū kūhaya ū būgabīji ūlū būgalūchiwa, nī shilagīlo shiigelile kūgalūchiwa.

13Nguno ūyo alīhayiwa ū mu mihayo yenīyī afumile mu lūganda lūngī gete, ūmo atīmo nūūlū ūmò ūyo walī wabīta kwifunya kūbiza ntūmami wa ha ng'walīlo.

14Īlī hape gīkī ū Seeba wise afumile mu lūganda lwa ng'wa Yuda; alīyo hangī ū Musa h'atahayile mhayo gose gose gwa bagabīji ba mu lūganda lwenūlo.

15Nose ū mhayo gwa kūbiza ho ngabīji ūngī wa mbika ya ng'wa Melikizedeki, gūlongeja kūyoolecha hape īyo tūlīyīhaya.

16Īkī ū ng'wene atīho kūlwa kūshikīlīja malange ga shilagīlo sha mu mīlī, alīyo mu būdūla bo būpanga ūbo būtī bo kūkenaagūka.

17Nguno gūhayiwe hape gīkī, "Ū bebe ūlī Ngabīji wa welelo bose, mu mbika ya būgabīji bo ng'wa Melikizedeki."

18Hūna lūūlū ī shilagīlo īsho shalī shatonga ū kūbiza ho, shikīnjiwa kūlwa nguno ya būgokolo na būgaya solobo washo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

19Nguno shitenhile būshikanu bose bose. Alīyo ī haha tūdūgije kūng'wegeela ū Mulungu kūlwa kwisagījiwa kwawiza ūko kwenhilwe.

20Hama hangī nīyo shitalekile kūbiza ho shilahīlo, alīyo a bangī abo, a bene binhagwa dūhū ū būgabīji; baalī batalahīlīlagwa.

21Lelo ū ng'wene mu kūfunyiwa shilahīlo, kwīngīīla kūlī we ūyo akang'wīla gīkī, "Ū Seeba wamala kūlahīla, atīko kūgalūcha maganiko hangī, 'Ū bebe ūlī Ngabīji wa welelo bose.'"

22Ū mhayo gwenūyū gūlīng'wīta ū Yesu kūbiza ng'hīngī y'ilagane lyawiza kūtinda.

23A bagabīji a bangī abo baalī bingī, nguno ī licha lyabahangījaga ū kūshinga ho a ha nīmo.

24Alīyo ū ng'wene, ū būgabīji bokwe būtī bo kwilekela lekela, nguno ū wei alī wa kūshinga ho welelo bose.

25H'ī nguno yene adūgije kūbapīja gete abo bakwizaga kūlī Mulungu mu nzīla yakwe, nguno alī mpanga welelo bose, gīkī abize Nombeji wabo.

26Na ng'hana ībeelelile tūbize na Ngabīji Ntaale wa mbika yenīyo, Ng'wela na Ntūngīlīja; ūyo atī na shilingo nūūlū shibi gīt'ūmo balī banhū bangī, nīyo alī higūlya kūtinda pye a mapandī g'igūlū.

27Ū wei atī gīt'ūmo balī a bagabīji bataale a bangī abo; atagongile kūfunya shitambo būlī lūshikū kūlwa nguno ya shibi shakwe ng'wenekīlī tame, hūna nī sha banhū; ū wei wamala kwifunya ng'wenekīlī kamò dūhū.

28Nguno ī shilagīlo shikatūūlaga ha nīmo gwa būgabīji būtaale banhū abo balī na būgehelwa, alīyo ū mhayo gwa shilahīlo, ūyo gūkiza ha numa ya shilagīlo, ū gwene gūkantūūla Ng'wana a ha nīmo, ūyo alī nshikanu pyī ī shikū shiku jose.

Bahebulania 8

Ngabīji ntaale w'ilagane lyawiza

1Ali lūūlū, ū būgima bo mihayo īyo tūlīyīhaya būlī gīkī, tūlī na Ngabīji Ntaale wa mbika yenīyo, igashije kū nkono gwa būlyo gw'isumbī lya būtemi; kwikūjo lya būsugi bo ng'wigūlū.

2Ū wei alī ntūmami wa ng'wipandī lyeela no no no, na wa ng'wiheema īlo līlī lya ng'hana, na lya kūbeejiwa na Seeba ng'wenekīlī, līti lya kūbeejiwa na munhū.

3Nose īkī būlī ngabīji ntaale akatūūlagwa kūlwa kūfunya shakwinha na shitambo, h'ī chene nū ng'wenūyū yalī īng'wigeleelilwe abize na shikolo sha kūfunya.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Alīyo ūlū ni alī mu sī, ni atī ngabīji yaya, nguno balīho abo bakafunyaga shakwinha ūmo shihayīlile shilagīlo;

5abo bakatūmamaga ng'wipandī īlo līlī shigemeng'hejo na shiikolanījo sha mihayo īyo īlī ng'wigūlū. Nguno ū Musa aho wahaya kwandya kūlībeeja ī liheema akahūgūlwa; ūwīlwa gīkī, "Ilang'hanage gete, būlī shikolo ūshibeeje gīt'ūmo ūkoolekejiwa aho ūlī mu lūgūlū."

6Ū Kilisito ī haha alī mu būtūmami būsoga no, nguno alī Nsangīja wa ng'wilagane lyawiza kūtinda, īlo lyīmīīlile ha wisagījiwa būsoga kūtinda.

7Nguno ī lilagane ī lya kwandya ūlū ni lyalī līti na shilingo, ni yalī ītīho nguno ya kūkoowa ilagane lya kabīlī hangī.

8Alīyo īkī akabona balī na shisembo akahaya, "Managi gīkī jiliza shikū, alīhaya Seeba; nakūbeeja ilagane ipya nayo ī numba ya Isiraeli, hamò nī numba ya Yuda.

9Lītūbiza gītī ī lilagane īlo nakabeeja na bakūlūgenji babo aho nakabadima nkono nūbatongeela kwīnga mu sī ya Misili; nguno batikalile mo ū Ng'wilagane lyenīlo, nane nūbaleka; alīhaya Seeba.

10Ūlī hū lyene ī lilagane īlo nakūlagana nayo Ī numba ya Isiraeli ūlū jūbīta ī shikū jenījo, alīhaya Seeba, kūbatūūlīla shilagīlo shane ū mu maganiko gabo; na kūshandīka ū mung'holò jabo, na nakūbiza Mulungu wabo, nabo bakūbiza banhū bane.

11Hūna batūbiza na nguno ya būlī munhū kūkooba kūnanga nzenganwa ng'wiye; nūūlū būlī ng'wene kūng'wīla ndūgūye gīkī, 'Manage Seeba;' nguno pye a bose kwandīja bado kūshisha bataale, bakūnimana.

12Īkī nakūbalekeja ū būsobya wabo, nī shibi shabo natūshizūkwa hangī na hado yaya."

13Ū mu kūlīhaya ī lyenīlī gīkī līlī ilagane ipya, hū kūhaya ī lya kwandya alībonile gīkī lyakūlūhalile. Ali lūūlū, ī shikolo ūlū shūkūlūhala numho shakwīgije ī shikū, shilījīlīīla kūshila.

Bahebulania 9

Kalamīje ka ng'wiheema lya mu sī

1Ali lūūlū, nī lilagane ī lya kwandya lyalī nayo ī milonjo ya kalamīje ū mu sī; lyalī nalyo nī lipandī ī lyeela.

2Nguno ī liheema īlo līkabeejiwa lyalī na mapandī abīlī, ī lipandī ī lya kwandya litanagwa lyeela. Ū ng'wenūmo yikalaga mo tala na meza, na migatī ya kūtūūlwa kū būtongi bo ng'wa Mulungu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Alīyo ī lipandī ī lya kabīlī, ū kū mpīndo y'isenge, ī lyene litanagwa lyeela no no no.

4Ū ng'wipandī lyenīlo gwalīmo ng'walīlo gwa zahabu, lyalīmo n'isandīko ly'ilagane līnaagīlilwe zahabu kose kose. Ū ng'wisandīko lyenīlo yalīmo shinje ya zahabu yokalile mana, gwalīmo na nang'ha gūfulumile, gwa ng'wa Alooni, gaalīmo na mabalala ga mawe ayo gaalī gandīkilwe ī lilagane.

5A higūlya y'isandīko gaalīho makelubi g'ikūjo, galīfīkīgije ī Lisumbī lya shigongo. Kwike ī haha tūtūdūla ū kūmuwīla pyī ī mihayo yenīyo gūmò gūmò.

6Aho shamalīīla ū kūbeejiwa ī shikolo ī shose īshi, a bagabīji bakayingīla gwa gwa gwa ū ng'wiheema kūja kūshikīlīja milonjo ya būtūmami wabo, ū ng'wipandī ī lya kwandya.

7Alīyo ū ng'wipandī ī lya kabīlī, ū ng'wene wingīlaga Ngabīji Ntaale iyene, nīyo kamò dūhū ū mu ng'waka; hama walī atingīlaga ūlū atī na mininga ga kūfunya kūlwa nguno ya būhūbi bokwe nū wa banhū, ū bo kwītwa mu būtūmana.

8Ū mu gīko ū Moyo Ng'wela oolechaga gīkī, ī nzīla ya kwingīla ng'wipandī lyeela no no no yalī ītaalī ū kwigela; aho lyalī lītaalī lyīmīīlile ī liheema lya kwandya,

9Īlo līlī shigemelo sh'ikanza lya haha. Ū ng'wenūmo shafunyiagwa shakwinha na shitambo īsho shitadūgije kūshikanya wiyangūji bo namya.

10Nguno ī yenīyo īlī mihayo ya malange ga mu mīlī dūhū; īlī mihayo ya shilīwa na shakūng'wa, na mbika jingī na jingī ja kūkooba wela. Ī mihayo yenīyo yalī yigelile ībize gīko, kūshisha līshike ī likanza lya mihayo kwītwa kūbiza mipya.

Mininga ga ng'wa Kilisito

11Alīyo ū Kilisito akiza kūbiza Ngabīji Ntaale wa mihayo yawiza īyo īlīho, wingīla ng'wiheema itaale na lyawiza kūtinda, īlo līti lya kūbeejiwa na makono; nīyo lītabeejiwe kwīngīīla mu shiseeng'wa sha mu sī.

12Nīyo hangī ū wei atingīlile na mininga ga mbūli nūūlū ga ndama, alīyo na mininga gakwe we ng'wenekīlī. Aho wamala kūpandīka būkomooji butashilaga, wingīla lūkangala lūmò lwenūlo dūhū ū ng'wipandī ī lyeela no no no.

13Nguno abo batī beela ūlū baseeseebelwa mininga ga mbūli na ga nzagamba, na mabu ga ndogoosa, bakeelaga babiza batī na shilingo ū mu mīlī.

14Hū kūhaya a mininga ga ng'wa Kilisito ūyo atī na shilingo, ūyo akifunya wei ng'wenekīlī kūlī Mulungu mulī Moyo wa welelo bose, a gene gadūgije kūweja na kūtinda ho ū wiyangūji bo mung'holò jise twīnge ū mu milīmo īyo īchile, tūbize batūmami ba ng'wa Mulungu mpanga!

Nsangīja wawiza kūtinda

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Hūna lūūlū, ū ng'wene alī Ntūūji w'ilagane ipya, gīkī a bitanwa banukūle ū wisagījiwa kūlwa wingīji butashilaga; nguno akacha kūlwa kūbakomoola kūfuma ū mu būhūbi ūbo walī wītwa ng'wikanza ly'ilagane lya kwandya.

16Īmanīkile gīkī, aho līlīho ilagane kūlwa nguno ya wingīji, nū kūcha kwa ntūūji walyo shiigelile koolechiwe.

17Nguno ī lilagane lya wingīji līkabizaga na nguzu ūlū lūfu lwigela; alīyo ūlū ataalī mpanga ū ntūūji walyo lītabizaga na nguzu.

18H'ī nguno yene nī lilagane lya kwandya lītatūūlilwe dūhū mu būtidīka mininga.

19Nguno ū Musa aho wamala kūbawīla a banhū pyī ī shilagīlo ūmo gahayīlile a malange, akasola mininga ga ndama na ga mbūli, hamò na minzī; ūsola na booya wa ng'holo yaza, n'itambī lya ntī gwa husopo, ūshiseeseebela ī shitabo, na a banhū.

20Ūhaya gīkī, “A genaya galī mininga g'ilagane lya ng'wa Mulungu īlo wang'winhaga.”

21Nī liheema akalīseeseebela, pyī nī shiseme ī sha kūtūmamīla mu myatīla ya būlamya.

22Na hangī ū mu shilagīlo hihī būlī shikolo shikeejiagwa na mininga, nīyo ūlū mininga gatidīkile būtīho būlekejiwa!

Kwifunya kwa ng'wa Kilisito

23Hūna lūūlū, ī shiikolanījo sha shikolo sha ng'wigūlū shalī shiigeleelilwe kwejiwa na shitambo shenīsho, alīyo ī shikolo sha ng'wigūlū shenekīlī, shilī sha kwejiwa na shitambo shawiza kūtinda shenīsho.

24Nguno ū Kilisito atingīlile ng'wiheema lyeela lya kūbeejiwa na makono, ipandī īlo līlī shiikolanījo dūhū ū kū shikolo ī sha ng'hana. Alī ng'wigūlū henekīlī, ī haha alī kū būtongi bo ng'wa Mulungu kūlwa nguno yise.

25Na hangī ītī gīkī ikale akwifunyaga ng'hangala na ng'hangala gīt'ūmo Ngabīji Ntaale akingīlaga ng'wipandī lyeela no no no būlī ng'waka, nīyo na mininga ayo gatī gakwe.

26Nguno ūlū ni chene, numho ū Kilisito ni yang'wigeleela kūluhiwa ng'hangala ningī ū kūfuma a ha kūseeng'wa kwa sī; alīyo ū wei akilonga aho lyang'wa ī likanza. Ī haha wamalile kwingīla lūkangala lūmò lwenūlo dūhū, kūlwa kwīnja shibi mu nzīla ya kwifunya wei ng'wenekīlī kūbiza shitambo.

27Hūna lūūlū, ūmo banhū bahelelilwe icha kamò dūhū, hūna a ha numa ya henaho būlamulwa,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

28h'ūmo nū Kilisito wamala kūfunyiwa kamò dūhū gīko, kūlwa kwīnja shibi sha bingī. Ū lūkangala lwa kabīlī akwilonga, ītī kūlwa nguno ya shibi; alīyo kūlwa kūbenhela būpīji abo banindīīlile we.

Bahebulania 10

1Nguno ī shilagīlo shilī nengeeji gwayo dūhū ī mihayo yawiza īyo īkwiza; ī shoi shitī suso yenekīlī ya mihayo yenīyo. Shitūdūla kūbashikanya abo bakegeelaga kwiza kūfunya shitambo sha mbika h'ī yene dūhū gwa gwa gwa būlī ng'waka!

2Ī gīsī ūlū ni chene, ī shitambo shenīsho ni shitooyile kale ū kūfunyiwa? Nguno ūlū ni bakeejiagwa mu gīko a balamya, ni batikalaga būshokeja hangī na hangī kūkoyiwa na shibi ū mung'holò jabo.

3Alīyo ī shitambo īsho shikafunyiagwa būlī ng'waka shenīsho, shilī na nīmo gwa kūbizūkīja shibi a banhū.

4Nguno a mininga ga nzagamba na a ga mbūli, gatūdūla ū kwīnja ī shibi.

5H'ī chene akiza ū mu sī alīhaya gīkī, "Shitambo na shakwinha, walī ūtī na ng'hūmbū nasho, alīyo ūkanilonja longeja mīlī nene.

6Ī shitambo sha kūpemva shitakūyegije, nī shakwinha īsho shikafunyiagwa kūlwa shibi!

7H'ī nguno yene nakahaya gīkī, 'Lolaga, ū nene nalīho, ū mu shandīkwa handīkilwe kūlwa nguno yane; nizile kwīta īyo ūtogilwe bebe Mulungu.'"

8Akandya ūhaya gīkī, "Ī shitambo nī shose īsho shikafunyiagwa walī ūtī na ng'hūmbū nasho; nī shitambo sha kūpemva, nī shisho shikafunyiagwa kūlwa shibi shitakūyegije;" nūūlū īkī shikafunyiagwa ūmo shihayīlile shilagīlo.

9Hama hangī ūhaya gīkī, "Lolaga, ū nene nizile kwīta īyo wītogilwe". Hū kūhaya alīlyīnja ī lya kwandya, alīguzuhye ī lya kabīlī.

10Hūna lūūlū, tūkwejiagwa kūlwa kahelele kenaka; mu nzīla ya mīlī go ng'wa Yesu Kilisito, ūyo gūkafunyiwa lūkangala lūmò dūhū.

11Alīyo a bagabīji, būlī ng'wene akīmīīlaga ntondo na ntondo kūlwa kūtūmama na kūfunya shakwinha na shitambo sha mbika h'ī yenīyo dūhū; īsho shitīko kwīnja shibi!

12Lelo ū ng'wene aho wamala kūfunya shitambo shimò sha būja na būja kūlwa shibi, akigasha kū nkono gwa būlyo go ng'wa Mulungu.

13Kūfuma ikanza lyenīlo alindīīlile, kūshisha a banishi bakwe bīītwe kūbiza ha kūtūūla mhambala jakwe.

14Nguno ū mu kwifunya kamò gīko, akabinha būshikanu wa būja na būja abo bakwejiagwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Nū Moyo Ng'wela akūtūkaanīlaga, nguno alandya ūhaya gīkī,

16“Īlī hū lyene ī lilagane īlo nakūlagana nabo ūlū jūbīta ī shikū jenījo; alīhaya Seeba. Nakūbatūūlīla shilagīlo shane ū mung'holò jabo, nū mu maganiko gabo nakūshandīka.”

17Na gīkī, “Ī shibi shabo natūshizūkīla hangī na hado yaya, pyī nū būhūbi wabo.”

18Nose aho būlīho būlekejiwa ū mu yose īyī, ītīho hangī nguno ya kūfunya shitambo kūlwa shibi.

Būkomelejiwa na būhūgūlwa

19Hūna lūūlū badūgū, īkī tūlī na wiyabī kwingīla ū ng'wipandī lyeela no no no kūlwa mininga ga ng'wa Yesu,

20kūbītīla mu nzīla mhya na mhanga, īyo watūbeegegije ya kūbīta ng'wisenge, ūyo gūlī mīlī gwakwe wei ng'wenekīlī,

21nīyo hangī īkī ū mu kaya ya ng'wa Mulungu tūlī na Ngabīji Ntaale gīko,

22hūna lūūlū, twegeelagi nang'holò ngololoku, hamò na kūzunya kūshikanile. Ūng'holò jise jibize jaseeseebelilwe na kwejiwa, jīnge ū mu maganiko a mabi; nī mibīlī yise ībize yoojiagwa mu minzī meela.

23Tūbūdimagi mu būkalalwa ū būkaanīji bo kwisagīlwa kwise, nguno ūyo atwisagīgije ng'wene nsanyiwa.

24Tūbizagi banhū ba kwiganika mihayo īyo īdūgije kūtūgunanha kūbeeja milīmo yawiza, ya koolecha būtogwa būlī ng'wene kū biye.

25Yaya ū kūgūleka ū mhayo gwa kwibilinga hamò, ūmo shilī shīmīle sha banhū bamò, alīyo twikomeleja; nīyo ī no no no īkī mulībona gīkī lwegeelaga kūshika ū lūshikū lwenūlo!

26Nguno ūlū tūlinda twīdeeba ī ng'hana hūna tūshoka hangī kwīta shibi bo makaala, shitīho shitambo shingī īsho shisaagile ho kūlwa nguno ya shibi;

27ūlū ītī kūlindīīla dūhū nsango gwa kogohya, na moto ūyo gūkūbakenaagūla a banishi.

28Ose ose ūyo ūdalaha shilagīlo sha ng'wa Musa atachīlagwa shigongo; ūlū ūkaanīlwa na banhū babīlī nūūlū badatū akabūlagagwa.

29Al'ū wa kūmpandagīla Ng'wana wa ng'wa Mulungu na kūgadalaha a mininga ayo gakūng'wejaga, na kūnsondagūla ū Moyo wa shigongo, angū, ū ng'wenūyo atigeleelilwe nsango ntaale kūtinda?

30Nguno tūndeebile ūyo ahayile gīlī, “Ī shiilī yene īlī yane, nakūlīpa nene.” Na gīkī, “Ū Seeba akūbalamula a banhū bakwe.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

31Gūlī mhayo gwa kogohya no ū kūgwa mu makono ga ng'wa Mulungu mpanga!

Lyasaagaga ikanza ido

32Jizūkagwi ī shikū ja wandījo ūmo ng'waluhīlaga, a makanza gene ng'wandyaga ū kūlyanukūla ī lisana.

33Nguno makanza gamò a bing'we benekīlī ng'wasondagūlagwa na kūluhiwa bo hape hape; makanza gangī ng'wasangīlaga nabo abo bīītīlagwa ī mihayo yenīyo.

34Nū mu būtungwa ng'wabizaga hamò nabo, ng'walī muzunije nūūlū kūtaajiwa sabo jing'we bo kwiboneelwa. Nīyo ū mhayo gwenūyo ng'walī mugūyegelile, nguno ng'walī mumanile gīkī a bing'we mulī na sabo ya ng'hana, na ya kūshinga ho.

35Hūna lūūlū, yaya ū kūbūponya ū būshisha ng'holò wing'we wenūbo, nguno būlī na mheela nhaale no.

36Shiigelile mubize biyūmīlīja, ng'wīshikīlīje īyo ayītogilwe ū Mulungu, hū mukūpandīka mheela.

37Nguno lyasaagaga ikanza ido no, hūna ūyo aliza, akwiza; nīyo atūdīlaga.

38Kwike ū ntūngīlīja wane akūbiza mpanga kūlwa kūzunya; lelo ūlū ūtawa tawa, ū moyo gwane gūtūnyegela!

39Alīyo a bise tūtīmo ū ng'wigele lya banhū ba kūtawa tawa, abo bakūjimīīlaga; tūlī bamò ba babo bakūzunyaga banukūla būpanga.

Bahebulania 11

Kūzunya kwa banhū ba ng'wa Mulungu

1Ali lūūlū, ū kūzunya kūlī kūbūsanya ū būng'hana bo mihayo īyo tūkwīyisagīlagwa, kūmana gete gīkī īlīho, nūūlū aho tūtaalī ū kwībona.

2Nguno a bataale hū bakaanīlilwe mu mhayo gwenūyo.

3Kūlwa kūzunya tūmanile gīkī pyī ī shiseeng'wa shikabeejiwa mu nzīla ya mhayo go ng'wa Mulungu, hū kūhaya ī shikolo īsho shikūbonagwa shitafumile mu shikolo sha kūbonwa.

4Kūlwa kūzunya ū Abeli akamfunīja shitambo shawiza ū Mulungu, kūtinda īsho akafunya Kaini, ū mu mhayo gwenūyo ūkaanīlwa kūbiza ntūngīlīja, nguno ū Mulungu ng'wenekīlī akashikaanīla ī shakwinha shakwe. Hūna lūūlū, ū mu mhayo gwenūyo ū Abeli ataalī akūlūngalūngaga, nūūlū īkī wamala kūcha.

5Kūlwa kūzunya ū Enoka akīnjiwa atabītile mu kūcha. Atilongile nguno ū Mulungu akang'wīnja, īkī aho ataalī kwīnjiwa wakaanīlagwa gīkī walī anyegije ū Mulungu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Alīyo ūlū ītī mu kūzunya, ītūdūlīkana ū kūnyeja ū Mulungu. Na lūūlū abo batogilwe kwiza kūlī we, shibigelile kūzunya gīkī alīho, na gīkī akabinhaga mheela abo bakankoobaga.

7Kūlwa kūzunya ū Noa akabeeja ngalaba nguno akahūgūlwa na Mulungu, nūūlū īkī ī mihayo īyo akawīlwa yalī ītabonekanaga; wīpīja ī kaya yakwe nguno walī na logohano. Ūbiza wingīla mu būtūngīlīja kūlwa kūzunya, alīyo ī sī ūyenheleja kūgwisījiwa nsango.

8Kūlwa kūzunya ū Abulahamu aho wawīlwa kūja kwipandī īlo alanukūle kūbiza wingīji bokwe, akazunya ūja nūūlū īkī walī atamanile ūko wajaga.

9Kūlwa kūzunya aho alī ū mu sī ya kwisagījiwa yenīyo walī gītī nshimīzi; wikalaga mu maheema, pye nū Isaka nū Yakobo, abo nabo baalī bingīji ū mu wisagījiwa wenūbo.

10Nguno walī agwisagīlilwe ū nzengo ūyo gūlī na misingi; ūyo meeja na nzengi wago alī Mulungu ng'wenekīlī.

11Kūlwa kūzunya nū Saala nang'hwe īkī akansanya ūyo akabisagījaga, akapandīka būdūla bo kūbūūcha nda, nūūlū īkī a makanza gakwe gaalī gamala kūbīta.

12Hūna lūūlū ū kūfuma ū mulī munhū ūmò ng'wenūyo, ūyo nīyo walī sumva na mfu, wilonga būhī na būhī bo banhū, ū wingī wabo gītī sonda ja ng'wigūlū, nūūlū gītī maseni ga ha nyanza.

13Pye a bose benaba bakachīla mu kūzunya, ī shikolo īsho baalī bisagījiwa bashiloleelaga bū kūle būyūshiyegela. Alīyo būūcha bataalī ū kūshanukūla, būbiza bakaanīji gīkī baalī bageni na bashimīzi ū mu sī.

14Abo bakahayaga mihayo īlī gīko, bakoolechaga hape gīkī balī bachooji ba sī yabo ya wikomangīle.

15Nguno ūlū ni bikale bakūgwiganikaga ū nzengo ūyo baalī bafuma, nose ni bapandīke ng'wanya gwa kūshoka ko.

16Alīyo bakasangwa balī na ng'hūmbū ja kūbiza mu nzengo gwawiza kūtinda, h'ū ng'wigūlū; h'ī nguno yene ū Mulungu atī na minala ū kwitanwa gīkī alī Mulungu wabo, nguno wamala kūbalonja longeja nzengo.

17Kūlwa kūzunya, ū Abulahamu akamfunya ū Isaka aho wageng'wa; ū wei ūyo walī winhwa wisagījiwa, ūzunya kūmfunya ū ng'wana wakwe ūyo walī ūmò dūhū ng'wenūyo, gīkī abize shitambo;

18nūūlū īkī walī wawīlwa gīkī, “Ū būbyīle wako būkwitanīlwa mulī Isaka.”

19Akabala gīkī ū Mulungu adūgije kunhimbula kūfuma mu bafu; na ng'hana ūbiza gītī wang'wanukūla kūfuma mu bafu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Kūlwa kūzunya, ū Isaka nang'hwe ūbafuuha a ba Yakobo nū Esau,
akūbalombelaga lubango kūlwa mihayo ya shikū ja kū būtongi.

21Kūlwa kūzunya, ū Yakobo aho wegeela kūcha akamfuuha būlī ng'witūnja o
ng'wa Yosefu, kūnū alīlamya widimīlījaga ha nang'ha gwakwe.

22Kūlwa kūzunya, ū Yosefu aho wegeela kūcha akabizūkīja a Baisilaeli ī mihayo
ya kwīnga mu Misili, ūbalagīla nī mihayo ya maguha gakwe.

23Kūlwa kūzunya, a babyaji ba ng'wa Musa aho wabyalwa, bakamisa ikanza lya
myeji idatū, nguno bakamona gīkī walī ng'wana wawiza; būleka ū kūshogoha ī
shilagīlo sha ntemi.

24Kūlwa kūzunya, ū Musa aho wakūla ūlema ū kwitanwa gīkī ng'witūnja wa
nshīke wa ng'wa Falao.

25Ūbona īlī hambū hambū kūluhiwa hamò na banhū ba ng'wa Mulungu, kūtinda
kūyegela mu shibi ng'wikanza iguhī.

26Nguno akabona gīkī, ū būsondagūlwa bo ng'wa Kilisito būlī sabo nhaale
kūtinda būsabi wa mu Misili, īkī walī waloleela mheela ū kū būtongi.

27Akīnga ī Misili kūlwa kūzunya, ūleka ū kūbogoha ū būpelanu wa ntemi;
wiyūmīlīja nguno walī wamona ūyo atabonagwa.

28Kūlwa kūzunya, akabeeja pasaka ūseeseebela na mininga, gīkī ū nyagaja wa
babyalwa ba kwandya atizūbakuumya a babo.

29Kūlwa kūzunya bakabīta ū mu Nyanza ī Yaza balīshimīza, gītī balī ha sī
nyūmu; aho bihamba a Bamisili yūbamila.

30Kūlwa kūzunya, ī ndugu ja Yeliko bakajipīndīīla ikanza lya shikū mpungatī,
jūgwa.

31Kūlwa kūzunya, ū malahya ū Lahabu atayagalile hamò nabo a bashitiigwa,
nguno akabanukūla mu mhola a badati.

32Ī gīsī nahaye mhayo kī hangī? Nguno lītūniigelaga ī likanza lya kūbahaya
banhū gītī: Gidioni, Balaka, Samusoni, Yefuta, Daūdi, Sang'weli; pye na a
bahangi,

33abo kūlwa kūzunya baalī bapyeni, būyūpyena mabūtemi na kūbeeja ya
būtūngīlīja, banukūla īyo baalī bisagījiwa. Hangī būbiza na būdūla bo
kūyūkundīkīja na milomo ya shimba,

34na kūjimya būsebu wa moto; būyūpūlūgūka na kūbūlagwa bo malūshū. Bangī
būyūguzuhiwa kūfuma mu būgokolo, bapandīka būdūla bo kūheeba mabita ga
banishi mu būlūgū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

35Na bakīma babīta kwanukūla bafu babo, abo bakayūjūūchiwa. Bangī batūlagwa kūshisha kūbūlagwa, alīyo ū gwa kūlekejiwa baalī bagūlemile, nguno baalī bamanile gīkī bakwanukūla būjūūko būsoga kūtinda.

36Bangī bagwaga mu būgeng'wa būtaale no bo kwineenelegejiwa na kūtūlwa, hamò na kūyūtungwa baponyiwa mu jeela.

37Bangī bapondagwa mawe, na bangī bakeleshiagwa na misumeno; bingī baacha bo līlūshū. Bangī ū mu kūpeela kwabo bajaga bakūyūngaga hose hose, bazwalile ndīlī ja ng'holo na ja mbūli. Baalī mu būgayiwa na būluhiwa būtaale no; īyo bīītīlagwa yalī yabūbi no!

38Ū sī yababonaga gīkī batī na ngofyoolo nūūlū hado; bajaga bakūyūngaga mu matogolo, na kwisweng'ha mu mahalo ga mu ngūlū na mu myobo ya ha sī!

39Pye a benaba bakaanīlilwe chiza ū mu kūzunya kwabo, alīyo batawanukūlile ū wisagījiwa.

40Nguno ū Mulungu walī atūbīkīlile a bise mhayo gwawiza no; ībize gīkī ū būshikanyiwa wabo būjīlanīje nū wise.

Bahebulania 12

Kwilanga kūfuma kūlī Yesu

1Hūna lūūlū īkī tūpīndiwe n'ilunde itaale gīko lya bakaanīji, hū kūhaya tūlekanagi na būlī mhayo gose ūyo gūkūtūdidohyaga, nī shibi īsho shitwitaligīngije. Twiyūmīlīje ū kūpeela ū mu wishiganhīlwa ūbo tūtūūlīlilwe;

2ū kūnū tūnkalalīlile Yesu, ū ng'winhi na nshikanya wa kūzunya kwise, ūyo akiyūmīlīja kūluha ha nsalaba, wīdalaha ī minala kūlwa būyegi ūbo walī atūūlīlilwe; ī haha igashije kū nkono gwa būlyo gwī Isumbī lya būtemi lya ng'wa Mulungu.

3Ng'wideedeng'hanyagi ū ng'wenūyo, ūyo akiyūmīlīja mihayo ya būdalahwa būtaale gīko kūfuma kū banhū ba shibi, yaya ū kwinogolelwa nūūlū kūgwa ng'holò.

Mulungu akahūgūlaga baana bakwe

4A bing'we a mininga ging'we gataalī kwidīka kūlwa nguno ya kwilwisha na shibi.

5Hamo mukūgwībaga ū mhayo gwa būganikīji ūbo būkūmuwīlaga gītī mulī baana; gīkī, “Ng'wana wane, ūtizūbūdalaha ū būhūgūji bo ng'wa Seeba, na hangī ūtizūgwa ng'holò ūlū ūkūhama.

6Nguno ū Seeba akang'hūgūlaga būlī ng'wene ūyo antogilwe; na akantaalaga manasu būlī ng'wene ūyo akang'wisaabaga kūbiza ng'wana wakwe.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Hūna lūūlū bizagi biyūmīlīja ū mu būhūgūlwa, nguno īyo akūng'wītīlaga ū Mulungu akūng'wītīlaga īkī mulī baana; angū, alīho ng'wana kī ūyo atahūgūlagwa na ise?

8Alīyo ūlū ng'ūbiza mutīmo ū mu būhūgūlwa ūbo pye a baana basangīlile, numho mutī baana ba mu kaya, mulī baana ba kū mabbaala!

9Hama hangī a higūlya ya yenīyo, aho tūtaalī nabo a basīswe ba mu mīlī tūkabigwaga ūlū balītūhūgūla; angū, ū kwidohya ū kūlī we ūyo alī Sīswe mu myoyo yise gīkī tūpīle, gūtī gwawiza kūtinda?

10Na ng'hana a bene bakatūhūgūlaga ng'wikanza lya shikū ngehu gīt'ūmo babonelile gīkī īlī yawiza, alīyo ū ng'wene akīītaga kūlwa solobo yise, gīkī tūbize na būsangī ū mu wela bokwe.

11Pye a banhū gūtabayejaga ū mhayo gwa kūhūgūlwa ū ng'wikanza īlo gūlītūmama, nguno gūkaminyaga; alīyo ū kū shikū ja kū būtongi gūkatwajaga matwajo ga mhola na būtūngīlīja, ū mu banhū abo bakilangaga kūfuma mugo.

12Hūna lūūlū, gaguzuhyagi a makono a manogoleku, na a mazwi ayo gayogomile.

13Nī nzīla ūmo mhambala jing'we jikūbītaga mujigoloole, ū nemehazu atizūtūnga kūngī, alīyo agunaanwe apīle.

Kūgoyela shigongo sha ng'wa Mulungu

14Bizagi na ng'hūmbū ja kwikala mu mhola nabo pye a banhū; na mushimīzīle mu wela, ūbo munhū atīko kūmona ū Mulungu ūlū atī nabo.

15Ilang'hanagi gete, atizilonga wa kūleba ū kūshika ū mu shigongo sha ng'wa Mulungu, na lītizilonga ijinji lya būsūngū mulī ose ose, līkandya kūfuluma; nose līsosohaje banhū bingī.

16Atizilonga njingibo se ose nūūlū ng'hūnga, gītī Esau, ūyo akaponya būtaale bokwe bo kūbyalwa kwandya, kūlwa nguno ya shilīwa sh'ikanza līmò dūhū.

17Nguno mumanile gīkī, ū kū shikū ja kū būtongi akagema ū kūbiza na wingīji ū mu lubango, alīyo ūleng'wa nūūlū īkī akagūkooba na shisoji ū mhayo gwenūyo; atapandīkile gete ū ng'wanya gwa kūgalūka!

18Nguno a bing'we mutizile kū lūgūlū ūlo lūdūgije kūkuumiwa, gītī ūlo lwabakaga moto, mutizile kū giiti na būpi, nūūlū kū nyaga ntaale.

19Mutizile kwilaka ly'ipembe lya kūdetemya, na mihayo ya magaka gīt'ūmo bakigwīla a bene, bandya kwikūmbīlīja gīkī batizongeja kūwīlwa mhayo gūngī!

20Nguno bakalemeelwa ū kwiyūmīlīja ū kūgūdegeleka ūyo gwahayiagwa; ī gīkī, “Nūūlū shiinū dūhū ūlū yūlūkuumya ū lūgūlū īkūpondwa mawe!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Ūyo gūkabonekana gwenūyo gūkabiza gwa magaka no, kūshisha nose nū
Musa ūhaya, “Nogoha, nayūdetema!”

22A bing'we ng'wizile kū lūgūlū lo Sayuni, kū nzengo go ng'wa Mulungu
mpanga, Yelusalemu ya ng'wigūlū; kū būhī na būhī bo bamalaika.

23Ng'wizile kwibita, na kanisa ya babyalwa ba kwandya, abo bandīkilwe
ng'wigūlū; ng'wizile kūlī Mulungu Namuji wa bose, kū myoyo ya batūngīlīja abo
bashikanyiwe.

24Ng'wizile kūlī Yesu Nsangīja wa Ng'wilagane ipya; kū mininga ayo gakidīka,
ayo galī na būsombooji bowiza kūtinda ga ng'wa Abeli.

25Hūna lūūlū ilang'hanagi mutizūnemeela ūyo akūlūngalūngaga; nguno ūlū
bakaduuma kūpūlūgūka abo bakaanemeela ūyo wabahūgūlaga mu sī, gūlī
mhayo gwa kogohya no ū kū bise ūlū tūndalaha ūyo akūlūngalūngaga nise
kūfuma ng'wigūlū;

26ūyo akītinginya ī sī a makanza gene. Kwike ī haha alīhaya mu kwisagīja gīkī,
“Ū lūkangala ū lūngī natūtinginya sī dūhū, alīyo nakūlītinginya nī ligūlū!”

27Hūna lūūlū ū mhayo ūyū gīkī, “Ū lūkangala ū lūngī,” gūlī na makūlū ga
kwīnjiwa ī shikolo īsho shiseemilwe, īsho shidūgije kūtinginyiwa; shisaage
dūhū īsho shitūdūla kūtinginyiwa.

28Ali lūūlū īkī tūlī banukūji ba būtemi būtī bo kūtinginyiwa, tūbizagi na
kūlūmba; mhayo ūyo gūkūtūgunanha kūntūmamīla ū Mulungu chiza, mu
kwifunya na logohano.

29Nguno ū Mulungu wise alī moto ūyo gūdūgije kūkenaagūla!

Bahebulania 13

Būtūmami būsoga kūlī Mulungu

1Ū witogwi bo nyadūgū ni būlamage.

2Yaya ū kūgwība ū mhayo go wiza ng'holò ū kū bageni, nguno bangī babīta na
kūchumbeela bamalaika mu būtūmana.

3Ng'ūbizūkwa a batungwa, ning'we mubize gītī mulī batungwa bichabo, na a
babo bakūluhiagwa; mubize gītī mulī hamò nabo ū mu būluhi bo mu mīlī.

4Ū mhayo gwa nhoola shiigelile gūkūjiwe na banhū bose, nū būlīīlī bo batooleke
yaya ū kūsosohajiwa, nguno ū Mulungu akūbinha nsango pye a bajingi na a
bashihani.

5Na hangī yaya ū kwikala mukūhahaalīlaga sabo ū mu būpanga wing'we, ni
shing'wigelagwe īsho mulī nasho. Nguno alīhaya gīkī, “Natīko kūkūleka nūūlū
kūkwība na hado yaya.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Nose tūkūhayaga na būgimu gīkī, “Ū Seeba alī ngunanhi wane, hūna lūūlū natī
na sha kogoha, ū munhū akūnīītīla mhayo kī?”

7Ng'ūbizūkwa a batongeeji bing'we abo bakūmulangaga mhayo go ng'wa
Mulungu, hama ng'ūgalola a matwajo ga nhūngwa jabo, nū kūzunya kwabo
ng'ūkūlondeela.

8Ū Yesu Kilisito ataalī kūgalūka; ūmo walī igolo h'ūmo alī nī lelo, kūshisha shiku
jose.

9Yaya ū kūjananījiwa na malange mageni ga būlī mbika, nguno īlī yawiza
īng'holò jiyūguzuhiwa mu nzīla ya shigongo, ītī mu nzīla ya shilīwa; ī shoi
shitīko kūbagunanha mhayo gose gose abo bakashikoya koyelaga.

10Tūlī na ng'walīlo ūyo batazunīlījiwe kūlīīla ho abo bakatūmamaga
ng'wiheema.

11A mininga ga mitugo ījo jikasīnzagwa, Ngabīji Ntaale akagatwalaga
ng'wipandī lyeela no no no, kūlwa nguno ya shibi. Alīyo ī mibimba ī yene
īkatwalagwa hanze ya ng'hambī yakapemva.

12H'ī nguno yene nū Yesu akajūluhījiwa hanze ya mita gwa nzengo, kūlwa
nguno ya kūbinha wela a banhū bakwe mu nzīla ya mininga gakwe.

13Hūna lūūlū, tūbūbūūchagi ū būsondagūlwa bokwe tūje ī hanze ya ng'hambī
ūko alī.

14Nguno ū ng'wenūmu tūtī na nzengo gwa kūlama; ūyo gūliza hū gwene ūyo
tūkūgūkoobaga.

15Ū mulī Yesu tūmfunījagi gwa ū Mulungu shitambo sha kūkumīlīja; h'a
matwajo ga milomo īyo īkūlīkaanīlaga lina lyakwe.

16Alīyo mutizība ū kwīta ī yawiza, nū kūtūmamīla mu būsangī ī shikolo. Nguno
ī shitambo sha mbika yenīyo shinyegije ū Mulungu.

17Ng'ūbigwa a batongeeji bing'we, hangī ng'widohya ū kūbo, nguno bakikalaga
nzūgūlū matū, īkī shibigelile kūfunya būsombooji kūlwa būpanga wing'we. Īlī
yawiza bagwīte ū nīmo gwenūyo mu būyegi, ītī mu kūzwangana; nguno numho
mutūpandīka solobo.

18Na a bise ng'ūtūlombela, tūmanile hape gīkī tūlī na wiyangūji wawiza ū mu
myoyo yise, nīyo ī ng'hūmbū jise jilī gīkī tūshimīze kashimīzīle kawiza mu yose.

19Nalīmulomba no no no mugwīte ū mhayo gwenūyū, nangūhe kwenhwa ūko
mulī.

Mihayo ya kūmalīja na būgīsha waho

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Hūna lūūlū, ū Mulungu wa mhola ūyo kūlwa mininga g'ilagane lya shiku jose akang'wenha kūfuma mu bafu ū Seeba wise Yesu, ū Ndīīmi Ntaale wa ng'holo,

21leki amushikanye mu būlī mhayo gwawiza, mudūle kūbeeja īyo yīnyegije; nū mu bise agwīte ūyo gūlīnyeja mulī Kilisito Yesu; ūyo ikūjo līlī lyakwe we, shikū jose ja shiku jose: Alichene.

22Badūgū nalīng'wikūmbīlīja ng'wiyūmīlīje nago ū mhayo gwa būkomeleja wenūbū, ū mu mihayo migehu īyo nang'wandīkīla yenīyī.

23Managi gīkī ū ndūgū wise ū Timotheo walekelilwe, ūlū alangūhe ū kwiza, nakwiza nang'hwe ko, twize tūmubone.

24Bagīshagi pye a batongeeji bing'we, na a beela pye a bose; a bana Italia balīmugīsha.

25Shigongo shibize hamò ning'we bose: Alichene.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Yakobo

Yakobo 1

Kūgīsha

1Nene Yakobo, nsese wa ng'wa Mulungu na wa ng'wa Seeba Yesu Kilisito, kū
ng'anda ikūmi n'ibīlī ījo jisambaalile hose hose: Nalīmugīsha.

Kūzunya na masala

2Badūgū bane, ūlū ng'ūgwa mu būgeng'wa bo mbika yose yose, balagi gīkī
būyegi ū wenūbo.

3Nguno mumanile gīkī, ū būgeng'wa bo kūzunya kwing'we būkenhaga
wiyūmīlīja.

4Ū wiyūmīlīja shiigelile būbize na nīmo gwa kūmushikanya, mubize bashikanu
na banhū bajaamu, abo batī na būgehelwa mu mhayo gose gose.

5Alīyo ūlū ūmò wing'we ūgehelwa masala, ni anombage Mulungu akwinhwa,
nguno ū ng'wene akabinhaga pye a bose mu būtūgugīla, hangī ataayīhīlaga.

6Kwike alombe mu kūzunya, yaya ū kūsusanya; nguno ū nsusanya abizile gītī
ihuuli lya mu nyanza, īlo līkalibangūlagwa na kūselengetiwa nyaga.

7Ū munhū ūyo alī gīko atiziganika gīkī akwanukūla shose shose kūfuma ū kūlī
Seeba.

8Nguno ū wa magalū galū atalembeelaga ū mu nzīla jakwe pyī ī jose.

Būhabī na būsabi

9Ū ndūgū ūyo adalahilwe ni ayegage, nguno ū kūlī Mulungu ngūngūhiwa ū
ng'wenūyo.

10Alīyo ū nsabi ni ayegelage mu būdohelejiwa, īkī akūbīta gītī bonji bo maswa.

11Nguno ī līīmi ūlū lyūfuma līkapembekaga lyagoocha a maswa, bolagala ū bonji
wago, gaamala ū wiza wago ūbo būkabonagwa; h'ūmo alī nū nsabi, nang'hwe
akūūmila mo ū mu myatīla yakwe!

Mihayo ya būgeng'wa

12Ūlū munhū wiyūmīlīja mu būgeng'wa, akūbiza na lubango, nguno ūlū ūpyena,
akwanukūla ngikili ya būpanga, īyo Mulungu abisagīgije abo bantogilwe.

13Kwike munhū ose ose ūlū ūgeng'wa atizūhaya gīkī, “Nalīgeng'wa na
Mulungu,” nguno ū Mulungu atīko kūgeng'wa na būbi, nū wei atagemaga
munhū ose ose.

14Alīyo būlī munhū akagemagwa na kwikūmva kwakwe, kūnū akūdutagwa na
būlemva lemva.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

15Hūna ū kwikūmva ūlū kūbiza nda kūkabyalaga shibi, ī shibi nasho ūlū shūkomeela shikenhaga icha.

16Yaya ū kūlemva lemva badūgū bane batogwa;

17būlī kanong'helwe kawiza, na būlī inong'ho ishikanu līkafumaga kwigūlya, kūlī Sīswe w'isana, ūyo atī na magalū galū nūūlū hado; ndūhū nūūlū nengeeji gwago ū mhayo gwenūyo.

18Akatūbyala mu mhayo gwa ng'hana kūlwa kasolele kakwe wei ng'wenekīlī, gīkī ū mu shiseeng'wa shakwe tūbize mbika ya matwajo ga wandījo.

Kwigwa na kwīta

19Bing'we badūgū bane batogwa, natogilwe ng'witegeleje gīkī, īlī yawiza būlī munhū abize ng'wangū ū kwigwa, alīyo atizūbiza ng'wangū ū kūyomba, nūūlū ng'wangū kūpelana.

20Nguno ū būpelanu bo ng'wa munhū būtīko kūbeeja mhayo mu būtūngīlīja bo ng'wa Mulungu.

21Nose hū kūhaya lekanagi nabo pyī ū būsoso bo kashimīzīle, nī mihayo ya malofu īyo īkasosohajaga. Ū mhayo ūyo gwahambilwe mu bing'we gwanukūlagi mu widohya, nguno gūdūgije kūbūpīja ū būpanga wing'we.

22Bizagi bashikīlīja bago ū mhayo, ītī badegeleki dūhū; kūnū mukwilembaga bing'we benekīlī.

23Nguno ū munhū ūlū ūbiza ng'wigwi wa mhayo dūhū, alīyo atī ng'wīti wago, ū ng'wenūyo atikīlile na munhū ūyo akilolaga ihanga lya būshū bokwe ng'wilole.

24Wa kūhayūmala ū kwilola, ūlū wīnga ho wība na kwība ūmo alī!

25Alīyo ū wa kūshilola chiza ī shilagīlo sha wiyabī ī shishikanu, hūna ūshimīzīla musho akūshishikīlījaga, ūbiza atī wa kūgelela kwigwa dūhū na kwība, ū munhū ng'wenūyo akūbiza na lubango ū mu īyo akwīyītaga.

26Ūlū munhū akwiganikaga gīkī alī na dini, alīyo ūbiza atadūgije ū kūlūlang'hana ū lūlīmi lokwe, ū munhū ng'wenūyo akwilembaga ū mung'holò; ī dini yakwe ītī na solobo.

27Ī dini neela, īyo ītī na shilingo kū būtongi bo ng'wa Mulungu ūyo alī Sīswe, yene īlī gīkī, kūja kūbalola bapīna na bachīlwa, na kūbagunanha mu makoye gabo. Na kwilang'hana ng'wenekīlī ūtizūsosohajiwa na būbi bo mu sī.

Yakobo 2

Būhūgūji kūlwa mihayo ya kwisolanhya

1Badūgū bane, ū mhayo gwa kūnzunya Seeba wise Yesu Kilisito, ū Seeba w'ikūjo, mutabizage nago mu kūbasolanhya a banhū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Nguno banhū babīlī bashikile kwingīla ng'wisinagogi ling'we; ūmò azwalile pete ya zahabu kū lwala, na shizwalo sha nyasabi; ūngī kunese, azwalile ng'wenda gūshila shilile.

3Ūyo azwalile shizwalo sha nyasabi ūlū ng'ūng'wīla gīkī, "Igashaga a ha soga aha ū bebe." Lelo ū kunese ng'wene ng'ūng'wīla, "Ū bebe jaga ūkīmīīle wishishinīke aho." Nūūlū gīkī, "Nzūgū wigashe ha sī, hihī na mhambala jane aha!"

4Angū, ū mu gīko numho mutisolanhyaga bing'we bike, na kūbiza balamuji ba maganiko mabi?

5Alidegelekagi badūgū batogwa, ū Mulungu atabasolile a bahabī ba mu sī gīkī babize basabi ū mu kūzunya, na babize bingīji ba mu būtemi ūbo abisagīgije abo abatogilwe!

6Alīyo a bing'we mundalahile ū ng'habī! Tūhaya a basabi hū bene abo bakamuluhyaga, na kūmudutanja kūmutwala kū mabanza?

7Batī bene abo bakalīsondagūlaga nī lina ling'we ī lyawiza īlo mukitanīlagwa?

8Hūna lūūlū ūlū ng'ūshishikīlīja ī shilagīlo sha nyatemi ūmo shandīkwa shihayīlile gīkī, "Ntogagwe nzenganwa ng'wiyo gīt'ūmo witogelilwe bebe," mukūbiza mulītūngīlīja.

9Alīyo ūlū muyūbasolanhya a banhū, mukūbiza mulīhūba; ū mu gīko shikūmukaanīla ī shilagīlo gīkī mulī bakenaagūji.

10Nguno ū wa kūshidima ī shilagīlo ī shose alīyo wipama mu mhayo gūmò, wabizaga nkenaagūji wa yose.

11Īkī ūyo ahayile gīkī, "Yaya ū kūshihya," hū ng'wene ūyo ahayile nī gīkī, "Yaya ū kūbūlaga." Nose hū kūhaya ūlū ūtī nshihani alīyo ūlī mūlagi, ū bebe ūlī nkenaagūji wa shilagīlo shose.

12Hūna lūūlū, ūlū mulīyomba nūūlū mulīīta mhayo, bizagi gītī banhū abo bakūlamulwa mu nzīla ya shilagīlo sha wiyabī.

13Nguno shitīho shigongo ū mu būlamulwa bokwe ūyo atachīlaga shigongo; alīyo ī shigongo shilī na nguzu kūtinda būlamulwa.

Shītwa na kūzunya

14Ī gīsī lūūlū badūgū bane, īkūbiza ho solobo kī ūlū munhū akwihayaga gīkī ū wei alī na kūzunya, alīyo atī na shītwa. Ū kūzunya kwakwe kwenūko kūdūgije kūmpīja?

15Ūlū ng'wanong'wing'we ngosha nūūlū nkīma alī na makoye ga būzuuka hama alī nzala;

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16hūna ūmò wing'we ūng'wīla gīkī, “Jaga mhola ong'wise, ūkūlūngūja dūhū, nīyo ūkwigūta!” Ūlū mutang'winhile ī sha kwigunanhīla ū mu mīlī, īlīho solobo kī ū mu mihayo yenīyo?

17H'ūmo īlī nū kūzunya, ūlū kūlī iyene gīko dūhū na shītwa yaya, kūkūbiza kūchile!

18Hūna lūūlū munhū ūngī ashikile kūkūwīla gīkī, “Ū bebe ī chene ūlī na kūzunya, ū nene nalī na shītwa;” alinoolekejage ū kūzunya kwako ūko kūtī na shītwa, nane nakoolekeje ū kūzunya kwane mu nzīla ya shītwa!

19Na ng'hana ūzunije gīkī ū Mulungu alī ūmò wike, ūtūngīlīgije gete; alīyo na a masamva gagūzunije ū mhayo gwenūyo, nīyo gakadetemaga na kūdetema!

20Bebe mbūūlī, hamo ūtogilwe kūmana gīkī ū kūzunya ūko kūtī na shītwa kūtī na ngofyoolo?

21Ī gīsī ū sīswe ū Abulahamu atabalīlilwe būtūngīlīja kūlwa nguno ya kūntūūla ha ng'walīlo ū ng'witūnja wakwe ū Isaka, gīkī amfunye kūbiza shitambo?

22Ūlībona gīkī ū kūzunya kwakwe kūkatūmama hamò nasho ī shītwa shakwe, nī gīkī ū kūzunya kwakwe kūkashikanyiwa mu shītwa?

23Ū mu mhayo gwenūyū shilīshikīīla ī shandīkwa īsho shihayile gīkī, “Ū Abulahamu akansanya Mulungu ūbalīlwa būtūngīlīja.” H'ūmo īkajīla nose witanwa gīkī nwani ng'wiye o ng'wa Mulungu.

24Na lūūlū managi gīkī, ū munhū akabalīlagwa būtūngīlīja kūlwa shītwa, ītī mu kūzunya dūhū.

25H'ūmo īkajīla nī mihayo ya ng'wa Lahabu, ū nkīma ūyo walī malahya. Ī gīsī nang'hwe atabalīlilwe būtūngīlīja kūlwa shītwa, īkī akabagunanha abo baalī batūng'wa, ūbafunya būja, būbītīla nzīla yīngī?

26Gīt'ūmo mīlī gūlī, ūlū gūtī na moyo gūkabizaga gūchile; nū kūzunya h'ūmo kūlī, nako ūlū kūtī na shītwa numho kūchile!

Yakobo 3

Kwihīga kwa lūlīmi

1Bing'we badūgū bane, lekagi ū kūkwīla ū mu nīmo gwa būlangi, managi gīkī ū nsango gwise a balangi gūkūbiza ntaale kūtinda.

2Nguno pye a bose tūkipamaga mu mihayo ya mbika na mbika; ūlū alīho munhū atipamaga mu kayombele, ū ng'wenūyo nshikanu; hangī ashikile kūgūlang'hana pyī ū mīlī gokwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Manīlagi dūhū a ha gīkī tūkatungaga mu nomo gwa falasa tūlijamu tūdoololo twa kūjilyehya gīkī jitūlyehele; na ng'hana ī falasa na būtaale wajo tūkajitongeelaga mu gīko.

4Nūūlū hangī jiganikīlagi na meli, najo nhaale no; nīyo jikaselengetiagwa na miyaga mitaale. Alīyo jikagobagwa na kagobelo kadoololo, jatwalīīlwa ūko atogelilwe ū ngobi.

5H'ūmo lūlī nū lūlīmi; ū loi lūlī kabudīka kado no, alīyo lūkihahambūlaga mihayo ya magaka mataale! Gwiganikīlagi hangī na moto, nago nūūlū gūkabiza ndo na ginehe, alīyo gūkabachaga mapoolu na mapoolu!

6H'ūmo lūlī nū lūlīmi, nalo lūlī moto. Ū lūlīmi lwenūlo, ūlo tūtūūlīlilwe mu mīlī gwise, lokalile būkenaagūji. Lūkagūsosohajaga pyī ū mīlī, lwajikenaagūla ī nhūngwa pyī ī jose. Nose ū mīlī gwigeleelwa kūpemva mu moto ū gose, nū loi ū lūlīmi kūponyiwa mu nsango gwa moto!

7Nguno shiinū na shiinū ū mu sī jikasugagwa na banhū, hangī jamala kūsugwa, jibize noni, nūūlū ja kwigwesa ha sī, nūūlū ja mu nyanza.

8Alīyo ū lūlīmi lo banhū atīho ūyo adūgije kūlūsuga, lūlī shikolo shabūbi īsho shitalembeelaga, hangī lokalile būsūngū wa kwenheleja icha!

9Tūkalūtūmamīlaga kūnkumīlīja Mulungu Sīswe, alīyo hangī hū loi lwike tūkalūtūmamīlaga na kūzuma banhū, abo babeejiwe mu suso ya ng'wa Mulungu!

10Mu nomo gūmò gwenūyo dūhū īkafumaga mo mihayo ya kūkumīlīja na ya kūzuma! Badūgū bane, ī mihayo yenīyo ītigelile īje gīko!

11Angū, ū mu lwinzī ū lūmò gadūgije kūfuma mo minzī mapolo na malūlū?

12Badūgū bane, ū ntini gūdūgije kūtwaja mizeituni, nūūlū ū nzabibu kūtwaja matwajo ga ntini? H'ūmo īlī nū lwinzī, ū lo minzī masalazu lūtūdūla kūfunya minzī mapolo!

Masala ga kūfuma kūlī Mulungu

13Ī gīsī ū mu bing'we nani ūyo alī na masala na witegeleja? Ū munhū ng'wenūyo ni oolechage a masala gakwe mu shītwa sha widohya ū mu kashimīzīle kakwe.

14Alīyo ūlū mulī na wilu na wikolwa na wilwisha ū mu myoyo ying'we, yaya ū kwikumīlīja nūūlū kwībisa bisa ī ng'hana!

15A masala ayo galī gīko gatizile ū mu sī kūfuma kwigūlya, a genayo galī ga mu sī na kale; gafumile kūlī Shetani.

16Nguno aho būlīho wilu na wilwisha, a henaho nū wiyugagūji būlīho, pyī nī yīngī ī ya sagala sagala.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Alīyo a masala ayo gafumile kwigūlya, ī soolo ya mhayo galī meela na hangī ga mhola. Galī na wiyūmīlīja, galī na wigwi, gokalile shigongo na matwajo masoga; a goi gatī na būsolanhya, galī ga ng'hana.

18Ī litwajo lya būtūngīlīja, īlo līkahambagwa na babeeja ba mhola, lyene mhola.

Yakobo 4

Būnwani na sī

1A mabūlūgū na a mawilwisha ayo gakūmukoyaga, ni gakūfumaga halī? Gatenhelejiagwa na malusu ga mbika na mbika ayo gakalwaga ū mu bing'we?

2Mukikūmbagwa, alīyo mutapandīkaga; nūūlū ng'wabona wilu na kūbūlaga, nahene ū kūpandīka ī shikolo yaya! Ng'wakwīta ng'wikenya na kwilwisha būlūgū, alīyo nahene ndūhū dūhū ū kūpandīka, nguno mutalombaga!

3Mukīītaga ng'walomba alīyo mutanukūlaga shose shose, nguno mukalombaga kībi, gīkī mupandīke sha kwiyeja bing'we benekīlī dūhū!

4Bing'we bashihani, mutamanile gīkī ū kūbiza na būnwani na sī būlī wanishi ū kūlī Mulungu? Ali lūūlū managi gīkī, būlī ng'wene ūyo ūnwana na sī, ū ng'wenūyo wiyītaga kūbiza ng'wanishi wa ng'wa Mulungu!

5Nūūlū hamo mukwiganikaga ī shandīkwa shikwihayīlaga dūhū ī gīkī, "Ū Mulungu ankūmbūlile mu wilu būtaale no ū Moyo ūyo alī mu bise?"

6Alīyo akūtwinhaga būdūla būtaale no kūlwa shigongo shakwe, h'ī nguno yene ī shandīkwa shihayile gīkī, "Ū Mulungu akabahangījaga a bikumīlīja, alīyo a bidohya akabīīlūkīlaga lubango."

7Hūna lūūlū idohyagi ū kūlī Mulungu, alīyo ū Shetani ng'hangījagi, akūmupeela.

8Ng'wegeelagi ū Mulungu, nang'hwe akūng'wegeela. Bing'we banhū ba shibi, kalabagi a makono ging'we; bing'we banhū ba magalū galū, jeejagi īng'holò jing'we.

9Pīnīhalagi mulīle na kūtūla ng'hūngū, ī seko jing'we jigalūke kūbiza ng'hūngū, nū būyegi wing'we būgalūke kūbiza būpīna.

10Idohyagi ū kūlī Seeba, hū nang'hwe akūmugūngūhya.

Kūnsondagūla na kūnamula ndūgū

11Badūgū bane, yaya ū kwisondagūla bing'we bike. Ūlū munhū wandya kūnsondagūla ndūgūye nūūlū kūnamula, numho alīshisondagūla na kūshilamula shilagīlo. Hūna lūūlū, ū bebe ūlū wandya kūshilamula shilagīlo, numho wabizaga ūtī nshikīlīja washo, ūlī namuji washo.

12Ū ng'winhi wa shilagīlo alī ūmò, nīyo hū ng'wene ū Namuji, ūyo adūgije kūpīja na kūyagaja. Al'ū bebe nang'ho ūlī nani nose ūnamule nzenganwa ng'wiyo?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Būhūgūji kūlwa wikumīlīja

13Ali lūūlū degelekagi a bing'we abo mukwikalaga ng'ūhaya gīkī, “Ī lelo nūūlū ntondo tūkūja mu nzengo nebe tūkamale mo ng'waka tūkūsūlūjaga, tūkūgwasha dūhū ī solobo!”

14Ī yenīyo mukwihayīlaga dūhū, alīyo mutīmanile īyo īlang'wilongele ū mu būpanga wing'we a ha ntondo. Nguno mubizile gītī gabugabu, īyo īkilongaga ng'wikanza ido dūhū, hama yasambaala haho na haho!

15Ūlī hambū hambū muyūhaya gīkī, “Ūlū Seeba ūtogwa tūbiza ho, tūkūgwīta ū mhayo gwenūyū, nūūlū ūyo.”

16Alīyo ī haha mukūdooshiagwa wikumīlīja wing'we dūhū; kwike pyī ū wikumīlīja ūbo būlī gīko būlī shibi.

17Hūna lūūlū ūyo amanile mhayo gwawiza ūyo shiigelile agwīte alīyo ūleka ū kūgwīta, ī shenīsho shilī shibi ū kūlī we!

Yakobo 5

Kūhūgūlwa kwa basabi

1Degelekagi ning'we a basabi, līlagi na mutūle ng'hūngū, kūlwa makoye ayo galamugwīle.

2Nguno ū būsabi wing'we būlībola, nī shizwalo shing'we shilīmalwa fufuuji!

3Mukwibīkījaga sabo kūlwa shikū ja kū būtongi, alīyo pyī ī zahabu jing'we nī feza jing'we jilīkenaagūlwa būkelebu. Ū būbi ūbo būlīfuma musho būkūmukaanīla; nīyo būkūmukenaagūja ī mibīlī ying'we, ībize gītī ībabūlilwe mu moto.

4Nguno managi gīkī ī mheela ja batūmami jilīlīla, ī ja bagesi ba mu migūnda ying'we abo mukūlemaga kūbalīpa; ī ng'hūngū ya batūmami benabo yashikile mu matū ga ng'wa Seeba wa mabita.

5Ū mu būpanga wing'we bo mu sī mukwiyejaga na kwīta gīt'ūmo mutogelilwe; kwike managi gīkī mukwilishaga mugīne kūlwa lūshikū lo kūsīnzwa!

6A bing'we ū ntūngīlīja mukūnamulaga ng'wamūlaga; alīyo ū wei atī na būdūla bo kūmulemeja ī ying'we!

Wiyūmīlīja na kūlahīla

7Hūna lūūlū badūgū, bizagi biyūmīlīja kūshisha ize ū Seeba; ilangīlagi halī nīmi, ū ng'wene akalindīīlaga mu wiyūmīlīja gīkī a matwajo ayo agasanije gatūlwe mbula kwandīja ya kwandya kūshisha ya kūmalīja.

8Na a bing'we bizagi biyūmīlīja muhandatīle ū mung'holò jing'we, nguno ū kwiza kwa ng'wa Seeba kwegeelaga.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Badūgū, yaya ū kwikala ng'widugumīla, mutizūgwa mu nsango; nguno ū namuji wegeelaga, alī ha mīta wīmīīlga.

10Iganikagi ūmo baluhīlaga a bahangi abo bahayaga mu lina lya ng'wa Seeba, ilangagi kūfuma mu wiyūmīlīja wabo.

11Managi gīkī a biyūmīlīja tūkababalaga kūbiza balī na lubango. Ī gīsī angū mubūmanile ū wiyūmīlīja bo ng'wa Ayobu? Ū kū ng'halīlo yaho angū mulībona ū Seeba ūmo alī, gīkī nchīīji wa shigongo, na nsaatwa ntaale wa banhū!

12Nīyo hangī a higūlya ya yose yenīyo badūgū bane, yaya ū kwilahīla, ībize bo kūlīhaya igūlū, nūūlū sī; yaya nūūlū kūtūmamīla shilahīlo shingī na shingī, mutizūgwa mu nsango, alīyo ī Ehe ying'we ībize Ehe, nī Yaya nayo ībize Yaya.

Nguzu ja mu kūlomba

13Alīho ose ose alī na makoye ū mu bing'we? Ni alombage. Nūūlū alīho ose ose ūyo alī na būyegi? Ni īmbage lyīmbo lya kūkumīlīja.

14Hamo nūūlū alīho ūmò wing'we akūsaataga? Ni itanage banamhala ba kanisa bize banombele na kūmila maguta mu lina lya ng'wa Seeba.

15Ū būlombi bo mu kūzunya būkūmpīja ū nsaatu, ū Seeba akūngūngūmūla; nūūlū akabiza wīta shibi akūlekejiwa.

16Hūna lūūlū ng'witambūlīla ī shibi shing'we būlī ng'wene kū biye, na ng'wilombela bing'we kū bing'we gīkī mupījiwe. Ū būlombi bo ng'wa munhū ntūngīlīja būlī na nguzu na būkagunanhaga.

17Ū Eliya walī munhū gīt'ūmo tūlī bise, ū mu kūlomba kwakwe akalomba ītizūtūla mbula; na ng'hana ītatūlile ī mbula ū mu sī, kūshisha yūbīta myaka idatū na myeji ītandatū.

18Aho walomba hangī, ī ligūlū lyenha mbula, nayo ī sī yūtwaja matwajo gayo.

19Badūgū bane, ūlū ūmò wing'we ūtala wīnga ū mu ng'hana, hūna wigela ūmò wa kūnshosha,

20managi gīkī ū wa kūngalūcha munhū wa shibi īnge mu būbi bokwe, akūbiza wabūpīja ū būpanga bokwe; nīyo akūkundīkīja būbi wa mbika ningī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1 Petelo

1 Petelo 1

1Nene Petelo ntūng'wa wa ng'wa Yesu Kilisito, kū basolwa abo bakwikalaga mu
sī gītī bageni, basambaalile hose hose mu Ponto, Galatia, Kapadokia, Asia, na
Bithinia;

2abo basolilwe kūfuma kale kūlenganīla na būmani bo ng'wa Mulungu Sīswe,
gīkī beejiwe na Moyo; na babize bigwi kūlwa kūseeseebelwa mininga ga ng'wa
Yesu Kilisito. Shigongo na mhola shibize hamò ning'we na shimukwīlīle.

Kūlūmba kūlwa kwīsagīlwa kwa Būpīji

3Akumīlījiwe ū Mulungu, Ise wa ng'wa Seeba wise Yesu Kilisito; ūyo kūlwa
shigongo shakwe shitaale watwingīgije mu kwisagīlwa kūpanga, ūtwīta
kūbyalwa būpya mu nzīla ya būjūūko bo ng'wa Yesu Kilisito kūfuma mu bafu.

4Ū mu gīko watūtūūlile mu wingīji ūbo būtī bo kūkenaagūka, būtī bo
kusosohala nūūlū kūkūlūhala. Ūbo būbīkilwe ng'wigūlū kūlwa nguno ying'we;

5a bing'we abo mulang'hanilwe na nguzu ja ng'wa Mulungu mu nzīla ya
kūzunya; gīkī mubize mo ū mu būpīji ūbo būlindīīlile koolechiwa, ūlū lyūshika
ha būkalīkījo ī likanza.

6Ū mu mhayo gwenūyo mukūyegelaga mo, nūūlū īkī ū ng'wikanza ī liguhī īlī
mukwītaga ng'waluha ūlū yaja chene, kūlwa nguno ya būgeng'wa bo mbika na
mbika,

7ūbo būkūng'wizīīlaga kūlwa kūkūgema ū kūzunya kwing'we, ūko kūlī kwa
mpango ntaale, kūtinda zahabu, ījo jikagemagwa bo kūbītiwa mu moto,
jimanīke ū mpango gwajo, nūūlū īkī jilī ja kūkenaagūka. Na a bing'we
mukūgemagwa ī haha, gīkī ūlū lyūshika ī likanza lya koolechiwa kwa ng'wa
Yesu Kilisito, ū kūzunya kwing'we kwigengeleke gīkī kwigeleelilwe mu mhayo
gw'ikūjo na kūkumīlīja na kūgongoola.

8Nguno muntogilwe nūūlū īkī mutaalī ū kūmona, na munsanije nūūlū īkī
mutūmonaga ī haha. Nīyo mukūyegaga na būyegi būtaale w'ikūjo īlo līti na
kasomboolele.

9Nguno ī ng'halīlo ya kūzunya kwing'we īlī kūpījiwa kwa būpanga wing'we.

10A bahangi bīkoobaga na kwīgīsīlīja ī mihayo ya būpīji wenūbū; būshihanga ī
shigongo īsho shilabize ho kūlwa nguno ying'we.

11Baalī batogilwe kūlitegeleja nī likanza, balīmane līkūbiza nanalī na lya mbika
kī, īlo waboolekejaga ū Moyo wa ng'wa Kilisito ūyo walī mubo, aho
akūbamanīkījaga ī mihayo ya būluhiwa bo ng'wa Kilisito, kūko ītaalī kūshika,
nī ya makūjo ayo galabize ho a ha numa yaho.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Bakoolekejiwa gīkī baalī batitūmamīlaga boi benekīlī, alīyo batūmamaga kūlwa nguno ying'we. Basomboolaga mihayo īyo mukūwīlagwa ī haha na a babo bakūmulomeelaga Ng'hūlū Jawiza, mu nguzu ja ng'wa Moyo Ng'wela, ūyo wenhilwe kūfuma ng'wigūlū. Ī mihayo yenīyo na a bamalaika balī na ng'hūmbū ja kwībona.

Kwikala mu nhūngwa ja wela

13Hūna lūūlū, ikalagi mumalīīlile ū mu maganiko ging'we, nīyo mubize balembeezu; mushiisagīlwe mu būshikanu ī shigongo īsho shikwenhwa kūlwa nguno ying'we ng'wikanza lya koolechiwa kwa ng'wa Yesu Kilisito.

14Bizagi baana bigwi, yaya ū kūlondeela nhūngwa jing'we ja kale, ja kwikūmva; ūmo ng'washimīzīlaga aho ng'walī mutaalī kūmana mhayo gose gose.

15Alīyo īkī alī ng'wela ūyo wang'witana, ning'we bizagi beela ū mu nhūngwa jing'we jose.

16Nguno gwandīkilwe gīkī, “Bizagi beela īkī ū nene nalī ng'wela.”

17Nose ūlū mukūng'witanaga Baba, ūyo akalamulaga būlī munhū gīt'ūmo shilī shītīle shakwe mu būtūsolanhya, shimīzagi na logohano ū ng'wikanza lya būgeni wing'we aho mutaalī mu sī.

18Nguno mumanile gīkī mutakomoolilwe mu nzīla ya shikolo sha kūkenaagūka, gītī, feza nūūlū zahabu, ū kwīnga ū mu nhūngwa jing'we ījo jitī na matwajo, ījo ng'walī ng'wanukūla kūfuma kū bakūlūgenji bing'we.

19Alīyo mukomoolilwe mu nzīla ya mininga ga mpango ntaale, ga ng'wa Kilisito, ū Ng'wana wa Ng'holo ūyo atī na kabi nūūlū shilingo,

20ūyo atūūlilwe ho kūfuma kale kūko sī ītaalī kūseeng'wa; nīyo ī haha ū mu shikū īji oolechiwe kūlwa nguno ying'we.

21A bing'we ū mulī we munsanije Mulungu ūyo akanjūūcha kūfuma mu bafu; ūng'winha ikūjo, gīkī ū kwisagīlwa kwing'we kūbize kūnsendamīlile Mulungu.

22Nose īkī ū būpanga wing'we wamalile kwela kūlwa kwīzunya ī ng'hana, itogagwi mu būtogwa bo nyadūgū ūbo būtī na wibeeleja, itogagwi mu ng'hana kūfuma mu gatī ya ng'holò.

23“Nguno ng'wamalile kūbyalwa būpya, ītī kūfuma mu mbīyū ng'henagūku, alīyo īyo ītī na kūkenaagūka, mu nzīla ya mhayo mpanga go ng'wa Mulungu, ūyo gūlī gwa kūshinga ho.

24Nguno pyī ī mibīlī īlī gītī maswa, nī likūjo lyayo ī lyose līlī gītī lya bonji bo maswa; a maswa ūlū gūnyaala būkalagalaga ū bonji.”

25Alīyo ū mhayo go ng'wa Seeba gūlī gwa kūshinga ho. Ū mhayo gwenūyo h'ī Ng'hūlū Jawiza ījo ng'walomeelilwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1 Petelo 2

Iwe ipanga n'ihanga isolwa

1Hūna lūūlū lekanagi nayo ī yabūbi nī ya būkūng'ūnhi, nū wibeeleja, nū wilu, nū
būsīgani bo mbika jose, ū bo kwisondagūla mu mbisīla.

2Bizagi gītī baana beleele, mukūmbūle no no no kūpandīka mabeele masoga,
ayo gadūgije kūmugunanha kūkūla ū mu būpīji.

3Nguno ng'wamalile kūbūloja ū wiza bo ng'wa Seeba;

4ng'washikile ū kūlī we, ūyo alī Iwe ipanga, īlo banhū balīdalahile, alīyo ū kūlī
Mulungu isolwa, hangī lya mpango ntaale.

5Na a bing'we ī haha mulī gītī mawe mapanga, ayo gakūzengagwa kūbiza
numba ībeejiwe mu kazengele ka ng'wa Moyo, ng'wingīle mu būgabīji wela
kūlwa kūntūmamīla Mulungu mu katongeelelwe ka ng'wa Moyo, ako
kazunīlījiwe mulī Yesu Kilisito.

6H'ī nguno yene nū mu shandīkwa gūlīhaya gīkī, "Lolagi nalīntūūla ū mu Sayuni,
ūyo alī Iwe isolwa na lya mpango ntaale, lya kwīgoloolela ī numba; ūyo ūnsanya
atūding'wa minala na hado yaya."

7Hūna lūūlū, ū kū bing'we a bazunya alī wa mpango ntaale, alīyo ū kū banhū
abo batī bazunya, "Ī Liwe īlo līdalahilwe na bazengi, lyabizile lya kwīgoloolela ī
numba.

8Hangī nīyo ū wei alī Iwe lya kwipamya, na shiganga sha kūgwisha."
Bakwipamaga nguno batatogilwe ū kūgūlondeela ū mhayo, īkī batūūlilwe ho
kūlwa mhayo gwenūyo!

9Alīyo a bing'we mulī būbyīle bose wa būsolwa, būgabīji bo nyatemi, ihanga
lyeela, banhū bakwe ba wikomangīle kūlwa kūkumūcha wiza bokwe ūyo
wang'witana kūfuma mu giiti kwingīla ng'wisana lyakwe īlo līlī na wiza
būkīlanīgije.

10A bing'we ī kale ng'walī mutī banhū, alīyo ī haha mulī banhū ba ng'wa
Mulungu; ng'walī mutachīlilwe shigongo, alīyo ī haha muchīlilwe shigongo.

11Batogwa nalīng'wikūmbīlīja gītī bashimīzi na bageni, īpeelagi pyī ī mihayo ya
kwikūmva kwa mīlī, īyo īkwilwishaga nang'holò jing'we.

12Bizagi na kashimīzīle kawiza ū kū būtongi bo banhū abo batamanile Mulungu,
ībize nūūlū balīmuhaya kībi gīkī mulī bīīti ba mihayo yabūbi, alīyo ū mu
kūshibona ī shītwa shing'we ī shawiza balankumīlīje Mulungu, ū mu lūshikū lo
kūsangwa.

Widohyakubatale bose

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Hūna lūūlū, bizagi bidohya ū kū būtongeeji bo mbika jose ūbo būtūūlilwe na banhū, kūlwa nguno ya ng'wa Seeba; ū ntemi nkūjagi īkī alī munhū ntaale.

14Na a basugi a bangī bakūjagi, īkī balagīlilwe kūmala shiilī kūlwa bakenaagūji, na kūbakumīlīja a batūngīlīja.

15Nguno ū būtogwa bo ng'wa Mulungu būlī kwīta yawiza; ū mu gīko būkūhuumūjiwa ū būchilū chilū bo banhū abo batī na būmani.

16Shimīzagi gītī banhū abo balī mu wiyabī, alīyo ū wiyabī wing'we yaya ū kūbūtūmamīla kūbisa yabūbi; ū mu shīmīle shing'we iyoolechagi gīkī mulī batūmami ba ng'wa Mulungu.

17Bakūjagi pye a banhū, būtogagwi ū būdūgū, ng'ogohagi ū Mulungu, ū ntemi nkūjagi.

Būtūmami gītī umo būlī

18A bing'we batūmami bizagi bidohya mu logohano lose, ītī kū bawiza na balyehu dūhū, alīyo nū kū badaki.

19Nguno gūlī mhayo gwa kūkumīlījiwa ūlū munhū wiyūmīlīja mu makoye aho akūluhiagwa mu kwiboneelwa, alīyo alīnsanya Mulungu.

20Angū, ī gīsī būlīho wiza kī ū kwiyūmīlīja ūlū mulītūlwa mapī kūlwa nguno ya būkenaagūji? Alīyo ūlū ng'wiyūmīlīja ū mu būluhiwa ūbo mukūluhiagwa kūlwa nguno ya kwīta yawiza, ū mhayo gwenūyo gūlī gwa kūlūmbīlījiwa ū kūlī Mulungu.

21A bing'we ng'witanwa kūlwa mhayo gwenūyo, īkī nū Kilisito nang'hwe akaluha kūlwa nguno ying'we; ūmulekela būlolelo, mulondeele a kashimīzīle kakwe.

22Ū wei atīītile shibi shose shose, nūūlū būlomolomo būtafumile ū mu nomo gokwe.

23Akasondagūlwa, alīyo atashokije mhayo gose gose gwa būsondagūji. Nūūlū aho waluhiagwa nahene atahayile mihayo ya kogohya, alīyo akiyinha kūlī we ū Namuji Ntūngīlīja.

24Wei ng'wenekīlī akashibūūcha ī shibi shise mu mīlī gokwe ha līntī, gīkī tūche ū mu shibi, alīyo ū mu būtūngīlīja tūbize bapanga; mukūpījiagwa mu nzīla ya magulagīje gakwe.

25Nguno ī kwandya ng'walī gītī ng'holo jijimīīlile; alīyo ī haha ng'wanshokelile ū Ndīīmi, ūyo hangī alī Nang'hani wa būpanga wing'we.

1 Petelo 3

Mihayo ya batoolekebagosha na bakīma

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Ning'we a bakīma abo mutoolilwe shiigelile kwidohya ū kū bagoshi bing'we,
ūlū balīho bamò batagūzunije ū mhayo, ūlū yūdūlīka badutwe kūlwa nhūngwa
ja bake babo, nūūlū īkabiza shilambu ū mu nzīla ya mhayo.

2Nguno bakūyūbūbona ū wela wa nhūngwa jing'we ja logohano.

3Ū būlenji wing'we būtizūbiza wa kūkoyiwa mihayo ya higūlya gūlya gītī
kūshiba nzwīlī na kūzwalīla zahabu, nūūlū myenda ya mpango ntaale.

4Alīyo ū wiza wing'we būbize būbisilwe mu ng'holò, mu būmunhū ūbo būtī bo
kūkenaagūka, mu moyo gwa widohya na būlembeezu, ūyo gūlī gwa mpango
ntaale kūlī Mulungu.

5Nguno h'ūmo jalī nī nhūngwa ja bakīma ba kale a beela, abo baalī bidohya kū
bagoshi babo kūlwa kūnsanya Mulungu.

6H'ūmo walī nū Sara; walī ng'widohya ū kūlī Abrahamu, kūshisha
wang'witanaga, baba! Mukūbiza bashīke bakwe ūlū ng'ūbeeja yawiza, ng'ūleka
kūsugwa na booba.

7Na a bing'we bagosha ning'we ikalagi chiza nabo a bake bing'we, a kalombele
king'we katizūhangījiwa; managi gīkī ū nkīma alī gītī shiseme shigokolo.
Binhagi ikūjo, nguno nabo balī bingīji hamò ning'we ū mu shakwinhwa sha
būpanga.

Shigongo sha nyazunya

8Ū mhayo gwa kūmalīja gūlī gīkī, bizagi na gwīnda pye a bose ū mu kiganikīle,
mubize banhū ba kwisaatwa na kwichīla shigongo, na kwitogwa nyadūgū;
hangī mubize bidohya ū mu maganiko ging'we.

9Yaya ū kwishokeja yabūbi kūlwa yabūbi, nūūlū shidūki kū shidūki, alīyo
ng'wilombela lubango, nguno a bing'we ng'witanwa kūlwa mhayo gwenūyo,
mubize na wingīji mu lubango.

10"Īkī ūyo atogilwe būpanga na kūbona shikū jawiza, ni alūlemejage ū lūlīmi
lokwe ū kūyomba yabūbi, nū nomo gokwe ū kūhaya ya būlomolomo.

11Na hangī shiigelile alekane nayo ī ya malofu; Īīte yawiza, akoobe mhola, na
ashimīzīle muyo.

12Nguno a miso ga ng'wa Seeba gabalolile a batūngīlīja, na a matū gakwe
gakigwaga ū būlombi wabo. Alīyo ū Seeba atabatogilwe a bakenaagūji."

Kūluhiwa na shilolelo sha ng'wa Kilisito

13Ī gīsī nani ūyo alang'wītīle yabūbi ūlū ng'ūbiza bakomeezu mu kwīta yawiza?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Alīyo nūūlū mukaluhiwa ūlū īlī kūlwa nguno ya būtūngīlīja, mukūbiza na lubango; kwike yaya ū kogoha īyo bakūyogohaga ba mu sī, yaya nūūlū kwikala ng'wibakīla.

15A bing'we bene nkūjagi Kilisito ū mu myoyo ying'we, nguno alī Seeba ng'wela. Būl'ikanza mubize mumalīīlile kūnshokeja ose ose ūyo alamubūje mhayo kūlwa kwisagīlwa kwing'we.

16Kwike mubize na widohya hamò na logohano, hangī mubize beela ū mu myoyo ying'we; nūūlū bakigela banhū ba kūmuhaya kībi mu kūkasondagūla a kajīle king'we a kawiza ū mulī Kilisito, bayūding'wa minala.

17Īkī īlī hambū hambū kūluhiwa kūlwa nguno ya kwīta yawiza ūlū būlī būtogwa bo ng'wa Mulungu, kūtinda kūluhiwa kūlwa nguno ya kwīta yabūbi.

18Nguno nū Kilisito akacha lūkangala lūmò dūhū kūlwa shibi shing'we; ū Ntūngīlīja ūcha kūlwa nguno yabo abo batī batūngīlīja, gīkī ang'wenhe a bing'we kūlī Mulungu. Akabūlagwa ū mu mīlī alīyo ū mulī Moyo wītwa kūbiza mpanga.

19Hūna ū mu mbika yenīyo, ūja kwīlomeela ī myoyo ya banhū abo balugalīlilwe mu būtungwa.

20A benabo hū bene abo baalī batazunije mu shikū ja ng'wa Noa, aho wiyūmīlīja bo ng'wa Mulungu walī būlindanile ū ng'wikanza lya kūbeejiwa kwa ngalaba, īyo īkabapīja bo minzī banhū bagehu, banaane dūhū.

21Ū mhayo gwenūyū ī haha ū kū bing'we gūlī būlolelo ū mu būbatīījiwa ūbo būkūmupījaga, ītī kūlwa kwīnja būsoso wa mīlī, alīyo kūlwa kūnūmba Mulungu mu moyo gwape; kūlwa būjūūko bo ng'wa Yesu Kilisito,

22ūyo alī ng'wigūlū ī haha kū nkono gwa būlyo go ng'wa Mulungu, higūlya ya bamalaika na mabūsugi na mabūdūla.

1 Petelo 4

Mihayo ya kwilang'hana

1Nose īkī ū Kilisito wamala kūluhiwa ū mu mīlī, na a bing'we līsolagi ī liganiko lyenīlo lībize shilanga shing'we; nguno ū munhū ūlū ūlinda ūluhiwa mu mīlī akūbiza oyaga ū kwīta ī shibi.

2Ī likanza īlo lyasaagaga ū mu būpanga bo mīlī, atīko kūlītūmamīla hangī mu mihayo ya kwikūmva ūko kūkabakoyaga banhū, akūlīmalīla mu mihayo ya kūnyeja Mulungu.

3Nguno ligelile lūūlū ī likanza īlo lyabītile mulī mu nhūngwa ja banhū ba mahanga; gītī shimīzīle ya saasa boya, kwikūmva kwabūbi, būsoso, būkolwa

© 2015 Bible Society of Tanzania.

walwa, būlaku, malika ga būng'wi būngī na būngī, na būlamya bo mashiikolile ūbo būtī mu nzīla.

4Ī haha balīyūmukumya kūnū būmusondagūla, īkī balībona gīkī ng'ooyile ū kwikala mukūseesejaga hamò nabo kūja ū kū mihayo ya būyaga būyaga yenīyo, īyo ītī na būkalīkīle.

5Alīyo īyo bakwīyītaga yenīyo bakwīsomboola ū kū būtongi bokwe ūyo alindīīlile kūbalamula a bapanga na a bafu.

6H'ī nguno yene na a bafu bakalomeelwa Ng'hūlū Jawiza, gīkī nabo balamulwe gītī banhū ba mu mīlī, alīyo ū mu moyo babize bapanga kūlī Mulungu.

7Ali lūūlū, ī ng'halīlo ya yose yegeelaga; bizagi balembeezu na ba masala madeekanu mu ū kūlomba.

8Ū mhayo ū ntaale itogagwi mu būtogwa bo ng'hana, nguno ū būtogwa būkakundīkījaga shibi sha mbika ningī.

9Ng'wigunanha ītī mu kwidugumīla.

10Būlī ūmò wing'we alī na kinhīlwe ako wanukūla; ng'wigunanha īkī mulī babīkījiwa bawiza ba mbika jose ja kinhīle ka ng'wa Mulungu.

11Būlī ng'wene ūlū alīyomba, ī mihayo ībize gītī ya ng'wa Mulungu. Nū yūyo alītūmama, abize gītī alīfunya kūlī Mulungu ū būdūla. Ū mu gīko ū Mulungu akūkumīlījiwa mu mihayo yose mulī Yesu Kilisito, ūyo ikūjo na nguzu shilī hamò nang'hwe shikū ja shiku jose.

Ikūjo lya kūluhiwa kulwa ng'wa Kilisito

12Bing'we batogwa, mutabūkumyage ū būgeng'wa ū būsebu gītī moto, ūbo būkūmugwīlaga. Mutabizage gītī mukwilongelagwa mhayo ngeni.

13Alīyo a bing'we yegagi īkī mukūsangīlaga mu būluhiwa bo ng'wa Kilisito, nguno ū ng'wikanza lya koolechiwa kw'ikūjo lyakwe mukūyega na būyegi būtaale no.

14Ūlū mulīsondagūlwa kūlwa lina lya ng'wa Kilisito ibalagi gīkī mulī na lubango, nguno ū Moyo w'ikūjo na wa ng'wa Mulungu alī hamò ning'we.

15Kwike atizilonga nūūlū ūmò wing'we wa kūluhiwa kūlwa būbūlagi nūūlū wibi, nūūlū wishatya mu mihayo ya bangī.

16Alīyo ūlū ūluhiwa īkī alī wa ng'wa Kilisito, ni ankumīlījage Mulungu ū mu lina lyenīlo; yaya ū kūcha soni.

17Nguno ī likanza lya kūlamulwa lyashikaga, nīyo ū mhayo gwenūyo gūkwandīja mu kaya ya ng'wa Mulungu. Nose ūlū gwandīja mu bise, īkūbiza ginehe ī ng'halīlo yabo abo bakūjiisaasamulaga ī Ng'hūlū Jawiza ja ng'wa Mulungu?

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Na hangī ū ntūngīlīja ūlū ūpīla bo kūpūlūgūka, a bahūnga na a bakenaagūji
bakwilongela halī a bene?

19Hū kūhaya abo bakūluhaga kūlwa kwīta īyo Mulungu atogilwe, ni bongejage
ū kwīta ī yawiza, babūbīke ū būpanga wabo kūlī Nseemi nsanyiwa.

1 Petelo 5

Būhūgūlwa kū Banamhala

1Ali lūūlū, a banamhala abo balīmo ū mu bing'we nalībakomeleja, ū nene ūyo
nalī namhala ng'wichabo; hangī nalī nkaanīji wa būluhiwa bo ng'wa Kilisito, na
ūmò wa basangīji ba ng'wikūjo īlo līlakundūlwe.

2Līdīīmagi ī lidale lya ng'wa Mulungu, īlo līlī mu makono ging'we. Ītī kūlwa
kūhadīkījiwa, alīyo mu kwifunya gīt'ūmo Mulungu atogelilwe. Nūūlū ītī kūlwa
kwikūmva sabo ja būnyeecha, alīyo mu būyegi.

3Na hangī ītī mu kwigūngūhya, gīkī mubize bashadima babo abo balī ha sīlīlī
ying'we, alīyo mulyoolekeje būlolelo ī lidale.

4Hūna ū Ndīīmi Ntaale ūlū wiza mukwanukūla ngikili y'ikūjo lītī lya kūshila.

5Na a bing'we badinha ng'widohya ū kū banamhala, nīyo ū widohya būzwalagi
nū kū bing'we būlī ng'wene ū kū biye. Nguno ū Mulungu atabatogagwa a
bikumīlīja, alīyo a bidohya akabīīlūkīlaga lubango.

Būhūgūlwa būtaale

6Hūna lūūlū idohyagi, mubize ha sīlīlī ya nkono gwa būdūla go ng'wa Mulungu,
nang'hwe alamugūngūhye ng'wikanza īlo ligeleelilwe.

7Ntūūlīlagi we pyī ū kūzwangana kwing'we, nguno amudīlīlile no.

8Bizagi na masala madeekanu, ng'wikale nzūgūlū matū; nguno ū ng'wanishi
wing'we ū Shetani akūjaga hose hose ūkūngīla kūnū akūzuumīlaga gītī shimba,
akūkoobaga ūyo alampule!

9Ng'hangījagi mu nguzu ja kūzunya, nguno mumanile gīkī ū būluhi wenūbū
būkūbagwīlaga na a badūgū bing'we a bangī abo balī mu sī.

10Alīyo ūlū ng'ūlīkalīcha ī likanza lya kūluhiwa īlī, ū Mulungu wa shigongo
shose, ūyo ang'witanile a bing'we mulī Kilisito gīkī ng'wingīle ng'wikūjo lyakwe
lya shiku jose, wei ng'wenekīlī akūmushikanya, amujaamye na kūmuguzuhya
mudūle kūhandatīla.

11Būdūla wene būlī bokwe shikū jose, kūshisha shiku jose: Alichene.

Būgīsha bo kūmalīja

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Ī mihayo ī migehu yenīyī nang'wandīkīla mu nkono go ng'wa Silwano, ūyo
nang'wisaabile gīkī ndūgū nsanyiwa; nalīmukomeleja na kūmuwīla gīkī, ī
shenīshi ng'hana shilī shigongo sha ng'wa Mulungu, īmīīlagi mo muhandatīle.

13A basolwa biching'wi abo balī Babeli, hamò nū ng'witūnja wane ū Maliko,
balīmugīsha.

14Igīshagi būlī ng'wene na biye mu kwibbipa kwa būtogwa. Mhola ībize hamò
ning'we pye abo balī mulī Kilisito.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2 Petelo

2 Petelo 1

Kūgīsha

1Nene Simioni Petelo, nsese na ntūng'wa o ng'wa Yesu Kilisito; kū banhū abo
kūlwa būtūngīlīja bo ng'wa Mulungu na Mpīja wise Seeba Yesu Kilisito, bamala
kwanukūla kūzunya gītī kwise, ūyo gūlī mhayo gwa mpango ntaale.

2Shigongo na mhola shibize hamò ning'we mu wingī bo kūseesekela, kūlwa
kūng'witegeleja mu būshikanu bose ū Mulungu nū Yesu Seeba wise.

Kwitanwa na kūsolwa kwa nzunya

3Ū būdūla bo ng'wa Mulungu, watwinhile pyī īyo ītwigeleelilwe kūbiza nayo
kūlwa būpanga na wela, tūng'witegeleje mu būshikanu bose; tūmane gīkī hū
wei ū ng'witani wise kwingīla ng'wikūjo na mu wiza bokwe.

4Ū mu mihayo yenīyo watwinhile kwisagīlwa kwawiza na kwa mpango ntaale,
gīkī ū muyo, mubize na būsangī ū mu nhūngwa ja wela bo ng'wa Mulungu,
mupīle ng'wīnge ū mu būsoso bo mu sī ūbo būlī kūlwa kwikūmva.

5Hūna lūūlū, gemagi no no no kongeja wiza a ha kūzunya kwing'we, a ha wiza
ng'ongeje witegeleja.

6A ha witegeleja wilang'hani, a ha wilang'hani wiyūmīlīja, a ha wiyūmīlīja wela,

7a ha wela kwitogwa kwa nyadūgū, a ha kwitogwa kwa nyadūgū, būtogwa.

8Nguno ī mihayo yenīyī ūlū ng'ūbiza nayo mutūbiza binogolelwa; nīyo ūlū
ng'wīkwīja mutūgayiwa matwajo ū mu kūng'witegeleja ū Seeba wise Yesu
Kilisito.

9Ū munhū ūyo atī nayo ī mihayo yenīyo mboku, atabonaga ī kūle; ū ng'wenūyo
wība ī gīkī wamala kwejiwa ī shibi shakwe.

10Hūna lūūlū badūgū, īlī yawiza mukomeele no no no ū kūbūguzuhya ū witanwa
nū būsolwa wing'we; ūlū ng'ūyīta ī mihayo yenīyī, mutūgwa na hado yaya.

11Nguno ū mu gīko, mukūlugūlīlwa mīta ngalī gwa kwingīla mo ū mu būtemi
butashilaga, ū bo ng'wa Seeba na Mpīja wise Yesu Kilisito.

12H'ī nguno yene ī ng'hūmbū jane ū nene jilī kūng'wizūkīja gwa ī mihayo yenīyī
nūūlū īkī ng'wīmanile, nū būtūngīlīja ūbo mulī nabo ī haha mubūdimile na
nguzu.

13Na hangī ū nene ūlū nataalī mo ū ng'wiheema lya mīlī gwenūyū, naliganika īlī
chiza ū kūmanūmusatūla kūlwa kūng'wizūkīja.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Nguno ū Seeba wise Yesu Kilisito wanoolekegije hape gīkī lyegeelaga ī likanza lya kūlīzuula ī liheema lyenīlī.

15Hūna lūūlū, nalī na ng'hūmbū no no no gīkī, nūūlū nalīnge, ī mihayo yenīyī muyūyizūkwa būlī gwa.

Kūhangwa kwa ng'wa Kilisito n'ikūjo lyakwe

16Nguno aho twamulangaga ī mihayo ya būdūla bo ng'wa Seeba wise Yesu Kilisito nī ya kūshoka kwakwe, twalī tūtalondeelaga ngano ja nyasala sala, bise benekīlī gete tūlī bambona bago a magaka gakwe genayo.

17Ū wei akanukūla ikūjo na būgūngūhiwa būtaale kūfuma kūlī Mulungu Sīswe, aho ilaka līkang'wizīīla ng'wikūjo no no no; līlīhaya gīkī, "Ūyū ng'wene Ng'wana wane Ntogwa ūyo aniyegije hataale."

18A bise twalī nang'hwe ū mu lūgūlū lwela, tūkaliigwa nī lilaka lyenīlo aho lyenhwa kūfuma ū ng'wigūlū.

19Hū kūhaya ū mhayo gwa būhangi ūyo tūlī nago, gūlī gwa ng'hana gete. Hūna lūūlū mukūtūngīlīja no ūlū ng'ūgūdīlīla gītī tala īyo īkwaakaga ng'wipandī lya giiti, kūshisha wangalūke; kūshisha ī sonda ya dilū īng'wakīīle ū mu myoyo ying'we.

20Kwike gūmanagi tame ū mhayo ūyū; gīkī, pyī ū būhangi ūbo būlī mu shandīkwa būtīko kūshomelejiwa gīt'ūmo munhū atogelilwe wei ng'wenekīlī.

21Nguno ū būhangi būtenhilwe ikanza lyose lyose kūlwa kūlondeela katogelwe ka ng'wa munhū, alīyo būkenhwa na Moyo Ng'wela kūbītīla mu banhū, abo basomboolaga ya kūfuma kūlī Mulungu.

2 Petelo 2

Bahangi na balangi balomolomo

1Kwike ahene na a bahangi a balomolomo baalīho ū mu banhū, gīt'ūmo nū mu bing'we bakwandya kwilonga balangi balomolomo; bayenha mu nyasala sala malange ga, nyakenaagūji, biyenhele wangū boi benekīlī mihayo ya kūbakenaagūla kūlwa kūnema ū Seeba ūyo wabagūla.

2Bingī bakūyūlondeela nhūngwa jabo ja malofu, ū mu gīko ī nzīla ja būtūngīlīja jikūyūsondagūlwa kūlwa nguno yabo.

3Na bakūyūtūmamīla mihayo mikondooku kūlwa nguno ya kwikūmva kwabo, bipandīkīla solobo; ū nsango gwabo a benabo gūtūūlilwe kūfuma kale na kale, nūgo gūtūdīla ū kūshika, nū kūkenaagūka kwabo kūtatindīlile!

4Ū Mulungu atūbaleka gīko dūhū; gīt'ūmo atabalekile a bamalaika abo bakīīta shibi, abo akabaponya mu kūlimu, ūbalugalīla mu machongo ga giiti balang'hanwe ng'wenūmo balindīīle nsango.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

5Nī sī ya kale atīlekile gīko dūhū, akīkenaagūla n'ihūūma; ūbayagaja pye a banhū, nguno baalī na nhūngwa ja malofu, ūneka Noa dūhū ūyo walī ntangaja wa būtūngīlīja, na bangī mpungatī.

6Hama ī mizengo ya Sodoma na Gomola, nayo akīgwisīja nsango, wīpemba. Wīgalūcha kūbiza mabu, yūbiza būlolelo wa mhayo ūyo akūbīītīla abo batogilwe kwikala mu nhūngwa jabūbi.

7Ūmpīja Lutu, ūyo walī ntūngīlīja; munhū ūyo boolī bompīnīhaja ū būsoso bo nhūngwa ja bakenaagūji benabo.

8(Nguno īkī walī ntūngīlīja ū munhū ng'wenūyo, aho wikalaga hamò nabo a bakenaagūji benabo, walī waluha no ū mung'holò yakwe, ū kwikala ūjibona na kūjiigwa būlī lūshikū ī nhūngwa jabo ja malofu).

9Nose hū kūhaya ū Seeba amanile chiza no ū kūbapīja a beela, bīnge ū mu kūgeng'wa. Alīyo abo batī batūngīlīja, a bene abalang'hanile kūshisha līshike ī likanza lya nsango, ū mu lūshikū lo kūlamulwa.

10Bakūluha no ū mu nsango gwenūyo abo bakisosohajaga kūlwa kūkūūbīlīja mihayo ya kwikūmva kwa mīlī, na a badalahīja ba būsugi. Nguno a banhū benabo bagimu, nīyo bikumīlīja; hangī batogohaga nūūlū kūbasondagūla abo bigelile kūkūjiwa.

11Bakīītaga īyo nūūlū bamalaika batagimaga kwīyīta, nūūlū īkī a bene balī na nguzu na būdūla kūtinda. A boi batababūūlaga a benabo ū kū būtongi bo ng'wa Seeba mu kūbasondagūla.

12Alīyo a benaba balī gītī shiinū ījo jitī na masala, ījo jikabyalagwa kūlwa kūding'wa na kūkenaagūlwa dūhū; nguno bakasondagūlaga mihayo īyo batayitegelegije nūūlū hado. Ū mhayo ūyo bakagwītaga gwenūyo gūlī gwa kūbakenaagūla boi benekīlī; na ng'hana bakūkenaagūka.

13Bakwanukūla mheela yabūbi kūlwa nhūngwa jabo ja malofu, nguno bakwītaga mihayo misoso na līīmi hose, kūlwa kwiganika gīkī balīīta ya kūyeja. A banhū benabo balī mabbado ga kūdimya minala. Ūlū balī hamò ning'we mu makanza ga būyegi ba kwikala bakwilembagūlaga mihayo yabo ya kwikumīlīja!

14Banhū ba miso gokalile būshihani, nū kwikūmva kwabo kwa kwīta ī yabūbi kūtashilaga. Balemba lembi ba banhū abo bataalī kūbiza na nguzu ū mu kūzunya. Balī nang'holò jimanīlījiwe mhayo gwa kwikūmva shibi; baana ba ng'wizumo!

15Batīmo ū mu nzīla ī ngololoku nūūlū hado, bahūbīkile; balī balondeeji ba nhūngwa ja ng'wa Balaamu ng'witūnja o ng'wa Beoli, ūyo akatogwa mheela ya nyabbūūlī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16Alīyo ū mu būhahaalīzu bokwe wenūbo ūhang'wa, nzobe īyo ītayombaga yūnyombya n'ilaka lya banhū; yūbiza yakaga lūtūga lo ng'hangi!

17A banhū benaba balī nzwinzī ng'halamuku jitī na minzī, malunde mabbūūpu, ga kwikala gakūhūhūūjiagwa nyaga; balindīīlilwe giiti sha gamha, īsho batūūlīlilwe.

18Bakikumīlījaga kūnū bakūyombaga mihayo mitaale alīyo midūhū, nūūlū īkī īkadutaga maganiko ga banhū abo kwikūmva kwabo kwa mīlī kūbaheebile; hūna ū mu gīko bayūbagwasha abo bakūpūlūgūkaga kwīnga mu makono ga banhū ba nhūngwa ja malofu.

19Bakabisagījaga wiyabī, alīyo a boi benekīlī balī mu būsese wa shibi, nguno ūyo aheebilwe na mhayo gose gose, ū ng'wenūyo nsese ū kū mhayo gwenūyo.

20Īkī ūlū gīkī bakapūlūgūka bīnga ū mu būsoso bo mu sī aho bang'witegeleja ū Seeba na Mpīja wise Yesu Kilisito, alīyo hangī ī mihayo yenīyī yūbaheeba yūbitaligīnja, ī ng'halīlo yabo īlī yabūbi kūtinda ū wandījo wabo.

21Nguno īlī hambū hambū ūlū ni baalī batīmanile gete ī nzīla ya būtūngīlīja, kūtinda kwīmana hūna būgalūka na kūlekana nasho ī shilagīlo sheela īsho bakinhwa.

22Ū mu gīko bakwīshikīlījaga ī mihayo ya lūsumo lwa ng'hana ūlo lūhayile gīkī, "Ī mva īkashokelaga malūki gayo!" Na gīkī, "Ī ngulubī nūūlū yoojiwa īkashokaga hangī kūgalagala mu tembe!"

2 Petelo 3

Kūshoka kwa ng'wa Seeba

1Batogwa, ī nyalūba yenīyī ya kabīlī lūūlū nalīng'wandīkīla. Ū mu jose būbīlī wajo nalīng'wizūkīja, nguno natogilwe ng'wīnje a mahane hane ū mu maganiko ging'we.

2Natogilwe muyizūkwe ī mihayo īyo yamala kūhayiwa na bahangi beela; na a malange ga ng'wa Seeba na Nkomooji wise, ayo mukinhwa na a batūng'wa abo mukatūmīlwa.

3Ī soolo ya mhayo managi gīkī, ū kū shikū ja kū būkalīkījo bakwilonga badalahīja ba kwikala bakūsondagūlaga, kūnū būlondeela mihayo ya kwikūmva kwabo;

4na kūhaya gīkī, "Hama kūlī halī lūūlū ū kwisagīja kwa kūshoka kwakwe? Nguno kūfuma kūko bachīla a bakūlūgenji bise, pyī ī mihayo ītaalī gīt'ūmo īlī na kale kwīngīīla kū wandījo wa kūseeng'wa kwayo!"

5Bakwijimīījaga bo makaala ī gīkī, ī ligūlū līlīho kūfuma kale kūlwa mhayo go ng'wa Mulungu; nī sī īkabeejiwa mu minzī, yūbumbūka kūfuma mu minzī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

6Alīyo ī sī ya makanza gene īkatubījiwa minzī, yūkenaagūlwa.

7H'ūmo īlī nū kwigūlū lya haha nī sī; nasho shilīho kūlwa mhayo hū gwenūyo dūhū, shibīkilwe kūlwa kūkenaagūlwa na moto ū mu lūshikū lo kūlamulwa na kūyagajiwa kwa banhū abo batantogilwe Mulungu.

8Kwike a bing'we batogwa yaya ū kūgūjimīīlwa ū mhayo ūyū, gīkī ū lūshikū ū lūmò ū kūlī Seeba lūlī gītī myaka shihūmbī, nī myaka shihūmbī īlī gītī lūshikū lūmò.

9Ū Seeba atī ndīzu ū kūshikīlīja ū kwisagīja kwakwe, gīt'ūmo bangī bakwiganikīlaga gīkī wadīlile; alīyo alī na wiyūmīlīja kūlwa nguno ying'we. Ū wei atatogilwe nūūlū ūmò ayagale, atogilwe pye bagalūke booye ī shibi.

10Ū lūshikū lo ng'wa Seeba lūkwiza mu shībya gītī ng'wibi, ū mu lūshikū lwenūlo ī ligūlū līkwīnjiwa ho mu shilundumo shitaale; ī shiseeng'wa shamo shikwabiwa na moto shishile, pyī nī sī nī milīmo ī yose īyo īlīmo īkwabiwa īshile ho!

11Ali lūūlū īkī ī shikolo shenīshi shikwabiwa gīko, a bing'we shiigelile mubize banhū ba nhūngwa ja mbika kī ū mu wela, nū mu kūnkūja ū Mulungu?

12Nguno ū kwiza kwa lūshikū lo ng'wa Mulungu ūlo mulūlindīīlile kūtūdīlaga; ū mu lūshikū lwenūlo ī ligūlū līkūbaka moto līshile ho, nī shiseeng'wa ī shingī shaabe!

13Alīyo ūmo kūlī kwisagīja kwakwe, a bise tūlindīīlile igūlū ipya na sī mhya, ūmo būkūbiza būlīmo būtūngīlīja.

14Hūna lūūlū batogwa īkī ng'wīlindīīlile ī mihayo yenīyī, komeelagi mubize mutī na būbi nūūlū shilingo ū kūlī Mulungu, musangwe mulī mu mhola.

15Hama ū wiyūmīlīja bo ng'wa Seeba wise Yesu Kilisito, būbalagi gīkī būlī būpīji; gīt'ūmo na ndūgū wise Paulo wamalile kūng'wandīkīla kūlwa witegeleja bokwe ūbo winhwa.

16Nīyo pyī ū mu nyalūba jakwe akwīhayaga ī mihayo yenīyī; na ng'hana yīngī īyo īlīmo milambu ū kwīyitegeleja. Nose abo batamanile na a balelengetu bakwīchaamyaga, gīt'ūmo bakīītīlaga dūhū nū mu shandīkwa ī shingī; alīyo ū mu gīko bakwikenaagūlaga boi benekīlī!

17Hūna lūūlū badūgū, īkī ng'wīmanile na kale ī mihayo yenīyī, ilang'hanagi mutizūhūbiwa na būshitiigwa bo banhū abo bahūbīkile, nose mutajiwe ng'wīnge ū mu kūhandatīla kwing'we.

18Alīyo kūlagi ū mu shigongo sha ng'wa Seeba na Mpīja wise Yesu Kilisito, pyī nū mu witegeleja. Ikūjo lībize kūlī we kwandīja haha kūshisha shiku jose. Alichene.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1 Yohana

1 Yohana 1

1Ī jenīji ng'hūlū ja Mhayo gwa būpanga, ūyo gūlīho kūfuma haho wandījo, ūyo twagwigwile nū kūgūbona tūgūbona na miso gise, nīyo tūgwiloleela; na a makono gise gūgūkuumya.

2Ū būpanga boolechiwe tūbūbona. Hūna lūūlū, a bise tūlī bakaanīji abo tūlīng'wigwīlīja ī ya būpanga butashilaga, ūbo twamalile koolekejiwa kūfuma kūlī Sīswe.

3Tūlīng'wigwīlīja ūyo twagūbonile na kūgwigwa, nguno tūtogilwe ning'we mubize na būsangī nise; nīyo ū būsangī wise būlī hamò na Sīswe, nū Ng'wana wakwe ū Yesu Kilisito.

4Hūna lūūlū tūlīng'wandīkīla ī yenīyī gīkī ū būyegi wise būshikane.

Mulungu ng'wene isana

5Ī ng'hūlū ījo twajiigwile kūfumīīla kūlī wei h'ījo tūlīng'wigwīlīja ning'we; gīkī, ū Mulungu alī Isana, nīyo ū mulī we shitīmo giiti nūūlū shido.

6Ūlū tūhaya gīkī tūlī na būsangī nang'hwe alīyo ū kūnū tūkūshimīzīlaga mu giiti tūkūbiza balomolomo, numho tūtītaga ya ng'hana.

7Alīyo ūlū tūshimīzīla ng'wisana gīt'ūmo wei alī ng'wisana, tūkūbiza na būsangī bise benekīlī na benekīlī, hūna a mininga ga Ng'wana wakwe ū Yesu Kilisito gakūtweja twīnge ū mu shibi shise pyī ī shose.

8Ūlū tūhaya gīkī tūtī na shibi, tūkūbiza tūlilemba bise benekīlī na benekīlī, hama numho nī ng'hana ītīmo ū mu bise!

9Ūlū tūshitambūūla ī shibi shise, ū wei ng'wene nsanyiwa, hangī ntūngīlīja, akūtūlekeja ī shibi shise na kūtweja gete twīnge ū mu būhūbi wise.

10Ūlū tūhaya gīkī tūtaalī kwīta shibi, tūkūbiza tūlīnsola ū Mulungu būlomolomo; nīyo numho ū mhayo gokwe gūtīmo ū mu bise.

1 Yohana 2

Būlyehu wene būkanji wa Būsangī

1Baana bane, ī yenīyī nalīng'wandīkīla gīkī mutizīīta shibi; alīyo ūlū munhū wīta shibi tūlī na Nombeji ū kūlī Sīswe, ng'wene Kilisito Yesu ū ntūngīlīja.

2Ū wei h'ūyo alī shitambo kūlwa shibi shise, hama nīyo ītī kūlwa shibi shise dūhū, alīyo sha bose pyī ū mu sī.

3Ūlū tūshidima ī shilagīlo shakwe hū tūkūmana gīkī tūndeebile.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Ū wa kūhaya gīkī andeebile alīyo ūbiza atashidimile ī shilagīlo shakwe, ū ng'wenūyo nomolomo; hama nū būtūngīlīja būtīmo ū mulī we.

5Alīyo ūyo agūdimile ū mhayo gokwe, ū ng'wenūyo ntūngīlīja, nū būtogwa bo ng'wa Mulungu būshikanyiwe ū mulī we. Ū mu gīko hū tūkūmana gīkī tūlī mulī we.

6Ū wa kūhaya gīkī alī mulī wei, shiigelile nang'hwe ashimīzīle mu nhūngwa gītī jakwe.

Shilagīlo shipya

7Batogwa, natūng'wandīkīlaga shilagīlo shipya, alīyo shaho na kale; īsho mulī nasho kūfuma kale na kale. Ī shilagīlo sha kale shenīsho hū gwene ū mhayo ūyo ng'wamalile kūgwigwa.

8Alīyo hangī nalīng'wandīkīla shilagīlo shipya, ū mhayo gwa ng'hana ūyo gūlī mulī wei, hamò nū mu bing'we; nguno ī giiti shilībīta, ī lisana lya ng'hana līkwaakaga ī haha.

9Ūyo akwihayaga gīkī alī ng'wisana alīyo ūbiza ankolilwe ndūgūye, ū ng'wenūyo ataalī mu giiti nī haha!

10Ūyo antogilwe ndūgūye alī ng'wisana, nīyo ū mulī wei shitīmo sha kwipamya.

11Alīyo ūyo ankolilwe ndūgūye alī mu giiti, nīyo akūshimīzīlaga mu giiti; atamanile nūūlū hado ūko ajile, nguno ī giiti shimbokugije a miso gakwe!

12A bing'we banīgīnī nalīng'wandīkīla, nguno mulekejiwe ī shibi shing'we mu lina lyakwe.

13A bing'we bababa nalīng'wandīkīla, nguno muumanile ūyo alī waho na kale, kūfuma wandījo. A bing'we badinha, nalīng'wandīkīla, nguno mumpyenile ū Mi.

14A bing'we banīgīnī, nang'wandīkīlaga, nguno muumanile ū Sīswe. A bing'we bababa, nang'wandīkīlaga, nguno muumanile ūyo alī waho na kale kūfuma wandījo. A bing'we badinha, nang'wandīkīlaga, nguno mulī na nguzu, nū mhayo go ng'wa Mulungu gūlīmo ū mu bing'we, na hangī mumpyenile ū Mi.

15Yaya ū kwītogwa ī sī, pyī nī sha mu sī; ūlū munhū ūtogwa sī, ū būtogwa bo ng'wa Sīswe būkūbiza būtīmo ū mulī we.

16Nguno pyī ī sha mu sī, gītī kwikūmva kwa mīlī, kwikūmva kwa miso, na kūdoosela būpanga; shitafumaga kūlī Sīswe, ī shoi shilī sha mu sī!

17Alīyo ī sī īlībīta, hamò nū kwikūmva kwamo; lelo ū wa kwīta īyo yīnyegije Mulungu, ū ng'wene alī wa kūshinga welelo bose.

Būhūgūlwa kū lwa ng'wilwisha wa ng'wa Kilisito

18Bing'we baana, ī likanza īlī līlī lya kū būkalīkījo; hūna lūūlū gīt'ūmo ng'wamala kwigwa gīkī akwiza Ng'wilwisha wa ng'wa Kilisito, nī haha balīho

© 2015 Bible Society of Tanzania.

bingī a bilwisha ba ng'wa Kilisito. H'ī nguno yene tūlīmana gīkī tūlī ng'wikanza lya kū būkalīkījo.

19Bakūfumaga mu bise, alīyo ī gete a boi batī bichiswi, nguno ūlū ni baalī bichiswi ni bikala hamò nise, kwike ī haha īlīmanīka hape gīkī batī bichiswi pye a bose!

20Alīyo a bing'we ng'witīīlilwe Moyo Ng'wela kūfuma kūlī we ūyo alī ng'wela, nose hū kūhaya ng'wīmanile pyī ī yose.

21Natūng'wandīkīlaga īkī gīkī mutīmanile ī ng'hana, alīyo īkī ng'wīmanile; na hangī īkī būtīmo būlomolomo bose bose ū mu ng'hana.

22Ī gīsī ū nomolomo alī nani, ūlū atī ūyo alemile kūzunya gīkī ū Yesu hū ng'wene ū Kilisito? Ū ng'wenūyo hū ng'wene ū Ng'wilwisha wa ng'wa Kilisito, h'ūyo anemile ū Sīswe pyī nū Ng'wana!

23Būlī ng'wene ūyo anemile ū Ng'wana, nū Sīswe atī nang'hwe; ū wa kūkaanīla gīkī alī nang'hwe ū Ng'wana, ū ng'wenūyo alī nang'hwe nū Sīswe.

24A bing'we ikalagi ū mu mhayo ūyo mugwigwile kūfuma ha wandījo. Ū mhayo ūyo mugwigwile kūfuma ha wandījo gwenūyo ūlū gwikala ū mu bing'we, ning'we mukwikala mo ū mulī Ng'wana nū mulī Sīswe.

25Ū mhayo ūyo atwisagīgije gwene ūyū, būpanga bo welelo bose.

26Nang'wandīkīlaga ī mihayo yenīyī kūlwa nguno ya banhū abo bakūmuhūbyaga.

27Alīyo a bing'we ū Moyo Ng'wela ūyo ng'witīīlilwe kūfuma kūlī Kilisito alī hamò ning'we, nose mutī na nguno ya kūlangwa na munhū ose ose. Hūna lūūlū ikalagi mo dūhū ū mulī we, gīt'ūmo Moyo Ng'wela akūmulangaga mu yose. Ū mhayo gwenūyū gūlī gwa ng'hana, gūtī gwa būlomolomo.

28Hūna lūūlū ī haha baana, ikalagi mulī wei. Ūlū ng'wīta gīko tūtūbiza na booba ūlū oolechiwa, tūtūgooka ū kū būtongi bokwe a h'ikanza lya kūshoka kwakwe.

29Ūlū mubize mumanile gīkī ū wei ntūngīlīja, managi nī gīkī būlī munhū ūyo akīītaga ya būtūngīlīja abyalilwe na ng'wene.

1 Yohana 3

Bana ba Mulungu

1Mulībūbona ū būtogwa bokwe ū Sīswe ūmo atūtogelilwe, gīkī twitanwe tūlī baana ba ng'wa Mulungu, na ng'hana h'ūmo tūlī! H'ī chene ī sī ītīko ū kūtwitegeleja, nguno yalī ītang'witegelegije ū wei.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Batogwa, ī haha tūlī baana ba ng'wa Mulungu, kwike gūtaalī ū koolechiwa hape
ūmo tūkūbizīla; alīyo tūmanile dūhū gīkī ūlū oolechiwa tūkūbiza gīt'ūmo alī ū
wei, nguno tūkūmona ūmo alī gete.

3Kūlwa yenīyī, būlī ng'wene ūyo alī nako ū kwisagīlwa kwenūkū mulī we,
akwiyeejaga ng'wenekīlī abize ng'wela gīt'ūmo alī ū wei ū mu wela.

4Būlī ng'wene ūyo akīītaga shibi akīītaga mhayo gwa būgomi, nguno ī shibi būlī
būgomi.

5Hangī tūmanile gīkī ū wei akilonga kūlwa kwīnja shibi, na gīkī ū mulī wei
shitīmo shibi.

6Būlī ng'wene ūyo akikalaga mulī we atīītaga shibi, alīyo būlī ng'wene ūyo
akīītaga shibi ataalī ū kūmona, na hangī ataamanile na hado yaya!

7Bing'we baana, yaya ū kūlemva lemva, nguno ūyo akīītaga ya būtūngīlīja
nang'hwe ntūngīlīja gīt'ūmo wei alī ntūngīlīja.

8Ūyo akīītaga shibi ng'wene wa ng'wa Shetani, nguno ū Shetani ng'wene wa
shibi kūfuma haho wandījo, h'ī nguno yene ū Ng'wana wa ng'wa Mulungu
akilonga, gīkī ayīkenaagūle ī milīmo ya ng'wa Shetani.

9Būlī ng'wene ūyo abyalilwe na Mulungu atīītaga shibi, nguno ū mulī we būlīmo
būdūla bo ng'wa Mulungu, atūdūla ū kwīta ī shibi īkī abyalilwe na Mulungu.

10Ū mu mhayo gwenūyū a baana ba ng'wa Mulungu bamanīkile, na a baana ba
ng'wa Shetani nabo bamanīkile. Būlī ng'wene ūyo atīītaga ya būtūngīlīja, nū
yūyo atantogilwe ndūgūye, atī o ng'wa Mulungu!

Kwitogwa būlī ng'wene na biye

11Hū kūhaya itogagwi būlī ng'wene na biye, nguno hū mhayo ūyo ng'wamalile
kūgwigwa kūfuma ha wandījo.

12Yaya ū kūbiza gītī Kaini ūyo walī wa Mi, kūshisha nose ūmūlaga nzunaye. Ī
gīsī nibūlī akamūlaga? Angū akamūlaga īkī ī milīmo yakwe yalī yabūbi, lelo ī ya
nzunaye yalī ītūngīlīgije.

13Hūna lūūlū badūgū, yaya ū kūkumya ūlū yūmukolwa ī sī.

14A bise tūmanile gīkī ī haha tūtīmo ū mu kūcha, tūlī mu būpanga īkī
tūbatogilwe a badūgū; ūyo atī na būtogwa akwikalaga mu kūcha!

15Būlī ng'wene ūyo ankolilwe ndūgūye alī mūlagi, hama a bing'we mumanile
gīkī būlī mūlagi atī na būpanga ū mulī we.

16Ū būtogwa tūbūmanile mu mhayo ūyū, gīkī ū wei akafunya būpanga bokwe
kūlwa nguno yise. Hūna lūūlū na a bise shitwigeleelilwe twifunye ū būpanga
wise kūlwa nguno ya badūgū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

17Ī gīsī ūlū munhū alī na shiigunanhīlo sha mu sī, hūna ūmona ndūgū alī na makoye, alīyo ūleka ū kūnchīla shigongo, angū numho ū būtogwa bo ng'wa Mulungu būkūbiza būkwikalaga ginehe ū mulī munhū ng'wenūyo?

18Bing'we baana, yaya ū kūtogwa mu mihayo nūūlū ha lūlīmi dūhū, alīyo mu shītwa na mu ng'hana.

19Ū mu mhayo gwenūyū tūkūmana gīkī twīmīīlile ha ng'hana; nū booba ū kūlī we tūkwīnja ū mung'holò jise,

20nūūlū jūbiza jikūtūbūūlaga īng'holò jise. Nguno ū Mulungu alī ntaale kūjitinda īng'holò jise, hangī ayīmanile pyī ī mihayo.

Wiyabī kūlī Mulungu

21Batogwa, īng'holò jise ūlū jitūtūbūūlaga tūkūbiza na wiyabī ū kūlī Mulungu.

22Nīyo shose shose īsho tūlalombe tūkwanukūla nguno tūshidimile ī shilagīlo shakwe, na tūkwītaga īyo yīnyegije.

23Ī shilagīlo shakwe shilī gīkī, tūlīzunye ī lina lya Ng'wana wakwe ū Yesu Kilisito, na twitogwe bise benekīlī na benekīlī, gīt'ūmo shilī ī shilagīlo īsho watwinha.

24Abo bashidimile ī shilagīlo shakwe bakikalaga mulī we, nū wei akikalaga mubo. A bise tūmanile gīkī akikalaga ū mu bise, nguno tūlī na Moyo Ng'wela ūyo wamala kūtwinha.

1 Yohana 4

Kwīchagūka myoyo

1Batogwa, yaya ū kwizunīlīja na būlī munhū ūyo akūhayaga gīkī alī na moyo gwa kūfuma kūlī Mulungu; alīyo ng'wīgema ī myoyo ng'wabona ūlū īfumile kūlī Mulungu. Nguno ū mu sī baakwīlile no a bahangi a balomolomo.

2Ū moyo ūyo gūfumile kūlī Mulungu mukūgūmana, nguno ū moyo ūyo gūzunije gīkī ū Yesu Kilisito wamala kwiza mu mīlī, h'ūyo gūfumile kūlī Mulungu.

3Būlī moyo ūyo gūtanzunije ū Yesu gūtafumile kūlī Mulungu; ū gwenūyo gwene gwa Ng'wilwisha wa ng'wa Kilisito, ūyo ng'wang'wigwa kūfuma kale gīkī akwilonga Ng'wilwisha wa ng'wa Kilisito, na ng'hana ī haha alīho ū mu sī.

4Bing'we baana, a bing'we mulī ba ng'wa Mulungu; nīyo mulī bapyeni nguno ūyo alī hamò ning'we ng'wene ntaale kūtinda ūyo alī mu sī.

5A bene ba mu sī, h'ī chene ī sī īkabadegelekaga, ūlū bayomba ī ya mu sī.

6A bise tūlī ba ng'wa Mulungu; nose ūyo aamanile Mulungu akatwigwaga, alīyo ūyo atī wa ng'wa Mulungu atīko ū kūtwigwa! Ū mu mhayo gwenūyū hū tūkang'witegelejaga ū Moyo wa ng'hana, nū moyo ū nemba lembi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Mulungu ng'wene būtogwa

7Batogwa twitogagwi, nguno ū būtogwa būfumile kūlī Mulungu. Nīyo būlī ng'wene ūyo alī na būtogwa abyalilwe na Mulungu, na hangī aamanile ū Mulungu.

8Ūyo atī na būtogwa ataamanile ū Mulungu, nguno ū Mulungu alī būtogwa.

9Ū Mulungu atoolekegije a bise ū būtogwa bokwe nguno akantūma ū Ng'wana wakwe mu sī, gīkī ū mulī we tūbize bapanga.

10Ū wenūbū hū būtogwa, ītī gīkī a bise hū tūntogilwe ū Mulungu, alīyo ū wei h'atūtogilwe a bise; kūshisha nose ūntūma Ng'wana wakwe kwiza kūbiza shitambo kūlwa shibi shise.

11Badūgū, ū Mulungu ūlū atūtogilwe gīko, na a bise shitwigelilwe kwitogwa benekīlī na benekīlī gīko.

12Atīho munhū ūyo wamala kūmona Mulungu ikanza lyose lyose, alīyo ūlū twitogwa, ū Mulungu akwikala ū mu bise; nū būtogwa bokwe būkūshikīlījiwa ū mu bise.

13Tūmanile gīkī tūkwikalaga mulī we, nū wei ū mu bise, nguno ya ng'wa Moyo wakwe ūyo wamala kūtwinha.

14Nīyo tūzunije, na tūkūkaanīlaga gīkī, ū Sīswe wamala kūntūma ū Ng'wana wakwe kūbiza Mpīja wa ba mu sī.

15Būlī ng'wene ūyo akūkaanīlaga gīkī ū Yesu alī Ng'wana wa ng'wa Mulungu, ū Mulungu akikalaga mulī we, nū wei ū mulī Mulungu.

16A bise tūbūmanile, na tūbūzunije ū būtogwa ūbo Mulungu alī nabo kū bise. Ū Mulungu alī būtogwa. Ū wa kwikala mu būtogwa akwikalaga mulī Mulungu; nū Mulungu akwikalaga mulī we.

17Hūna lūūlū ū būtogwa wise a bise būshikanyiwe mu gīko; nose ū mu lūshikū lo kūlamulwa tūtūbiza na booba, nguno ū mu sī tūbizile gīt'ūmo alī ū wei.

18Ū mu būtogwa būtīmo booba, alīyo ū būtogwa ūbo būshikanile būkabūpeejaga ū booba, nguno ū booba būlī na nsango, hūna lūūlū ū wa kwikala ogohaga, ū ng'wenūyo ataalī ū kūshikanyiwa ū mu būtogwa.

19A bise tūlī na būtogwa, nguno ū Mulungu h'ūyo akandya ū kūtūtogwa a bise.

20Ūlū munhū ūhaya gīkī, “Nantogilwe ū Mulungu;” alīyo ūbiza ankolilwe ndūgūye, ū ng'wenūyo nomolomo. Nguno ūlū ūlemeelwa kūntogwa ndūgūye ūyo akūmonaga, atūdūla ū kūntogwa ū Mulungu ūyo ataalī kūmona.

21Ī shilagīlo shenīshi twanukūlile kūfuma kūlī we, gīkī ūyo antogilwe Mulungu shiigelile antogwe nū ndūgūye.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1 Yohana 5

Kūpyena ya mu sī

1Būlī ng'wene ū wa kūzunya gīkī ū Yesu alī Kilisito, ū ng'wenūyo abyalilwe
kūfuma kūlī Mulungu; hama būlī ng'wene ūyo antogilwe ū myaji shiigelilwe
kūntogwa nū myalwa.

2Ūlū tūntogwa ū Mulungu, hūna tūbiza tūkūshishikīlījaga ī shilagīlo shakwe, ū
mu gīko tūkūmana gīkī tūbatogilwe na a baana ba ng'wa Mulungu.

3Nguno ū būtogwa bo ng'wa Mulungu būlī gīkī, tūshidime ī shilagīlo shakwe;
nīyo ī shilagīlo shakwe shitī shilambu yaya.

4Nguno būlī ng'wene ūyo abyalilwe na Mulungu ayīpyenile ī ya mu sī, hama ū
būpyeni wise būlī ūbū, ū kūzunya kwise.

5Ī gīsī nani ūyo ayīpyenile ī ya mu sī, ūlū atī ūyo azunije gīkī ū Yesu alī Ng'wana
wa ng'wa Mulungu?

Kūkaanīlwa kwa Ng'wana

6Ū ng'wenūyo na ng'wene ūyo wamala kwiza mu nzīla ya minzī na mininga; ū
Yesu Kilisito. Atizile mu nzīla ya minzī dūhū, alīyo mu nzīla ya minzī hamò na
mininga. Ū Moyo hū ng'wene ū Nkaanīji, nguno ū Moyo alī wa ng'hana.

7Nose ū būkaanīji ūbo būlīho būlī bo mbika idatū.

8Kūfuma kūlī Moyo, na minzī, na mininga; ū būkaanīji būdatū wenūbū būlī mu
būsangī būmò.

9Ū būkaanīji wa banhū tūkawanukūlaga, alīyo ū bo ng'wa Mulungu būlī būtaale
kūtinda. Nguno ū wene būlī būkaanīji bo ng'wa Mulungu, ūbo akūnkaanīlaga
Ng'wana wakwe.

10Ū wa kūnzunya Ng'wana wa ng'wa Mulungu, alī nabo ū būkaanīji wenūbū;
ūyo ūlema kūnzunya, akūbiza alīmona būlomolomo ū Mulungu. Nguno
atabūzunije ū būkaanīji ūbo Mulungu akūnkaanīlaga ū Ng'wana wakwe.

Būpanga butashilaga

11Ūbū wene hū būkaanīji, gīkī ū Mulungu watwinhile būpanga butashilaga; ū
būpanga wenūbo būlī mulī Ng'wana wakwe.

12Ūyo alī nang'hwe ū Ng'wana alī nabo ū būpanga; ūyo atī nang'hwe ū Ng'wana
wa ng'wa Mulungu atī nabo ū būpanga!

13Ū mihayo yenīyī nalīng'wandīkīla a bing'we abo mulīzunije ī lina lya Ng'wana
wa ng'wa Mulungu, mumane gīkī mulī na būpanga butashilaga.

Wiyabī kūnomba Mulungu

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Ali lūūlū, ū kūsanya ūko tūlī nako kū būtongi bokwe kūlī gīkī, ūlū tūnomba mhayo gose gose ūyo gwizunīlīgije nū būtogwa bokwe, akūtwigwa.

15Nose īkī tūmanile gīkī akatwigwaga mu yose ūlū tūnomba, hū kūhaya tūmanile nī gīkī tūlī nasho īsho tūkūnomba.

16Ūlū munhū ūmona ndūgūye alīīta shibi shitī sha kūbūlaja, ni anombelage, ū Mulungu akūmpīja. Nalībahaya abo bakwīta shibi īsho shitī sha kūbūlaja; nguno shilīho na shibi sha kūbūlaja, natūhayaga gīkī alombe kūlwa nguno ya shibi shenīsho!

17Na ng'hana pyī ū būkenaagūji būlī shibi, alīyo shilīho ī shibi īsho shitī sha kwingīja munhū mu kūcha.

Mulungu nang'hani wise

18Tūmanile gīkī būlī ng'wene ūyo abyalilwe na Mulungu atīītaga shibi, būlī ng'wene ūyo abyalilwe kūfuma kūlī Mulungu alang'hanilwe atizūkuumiwa nū Mi.

19A bise tūmanile gīkī tūlī baana ba ng'wa Mulungu, alīyo pyī ī sī īlī ha sīlīlī yakwe ū Mi.

20Hama tūmanile gīkī ū Ng'wana wa ng'wa Mulungu wamala kwiza kūtwinha witegeleja, gīkī tūūmane ūyo alī wa ng'hana; nīyo na a bise tūlīmo ū mulī we ūyo alī ng'hana yenekīlī, ū Yesu Kilisito ū Ng'wana wakwe. Ū ng'wenūyū hū ng'wene ū Mulungu wa ng'hana, nīyo hū ng'wene ūyo alī būpanga butashilaga.

21Bing'we baana, ilang'hanagi ū kū mawitongeleja. Alichene.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2 Yohana

2 Yohana 1

Kūgīsha

1Nene namhala, kūlī nkīma nsolwa, hamò na baana bako abo nabatogilwe mu ng'hana; nīyo ītī nene kwike, alīyo na a babo bītogilwe ī ng'hana.

2Nguno ī ng'hana īlī hamò nise, hama īkūbiza nise welelo bose.

3Shigongo na wiza na mhola kūfuma kūlī Mulungu Sīswe na Yesu Kilisito Ng'wana wa ng'wa Sīswe, shikūbiza hamò nise mu ng'hana na būtogwa.

Ng'hana na būtogwa

4Naayegile no ū kūbona gīkī bamò ba mu baana bako bakūshimīzīlaga mu ng'hana, gīt'ūmo shihayīlile ī shilagīlo īsho twanukūla kūfuma kūlī Sīswe.

5Hūna lūūlū mayū, ītī gīkī ī haha nalīkwandīkīla shilagīlo shipya, alīyo īsho tūlī nasho kūfuma ha wandījo; nalīmulomba tūkomeele ū mu kwitogwa.

6Ū būtogwa wene būlī gīkī, tūshimīze mu katongeelele ka shilagīlo shakwe; na ng'hana shimīzagi musho ī shilagīlo gīt'ūmo ng'wigwīla kūfuma ha wandījo.

7Nguno ī haha bakwīlile a balemba lembi ū mu sī, abo batazunije gīkī ū Yesu Kilisito wamala kwiza mu mīlī. Ū gwenūyū gūlī nīmo gwa Nomolomo, ū Ng'wilwisha wa ng'wa Kilisito.

8Ilang'hanagi mutizīlekanīja īkajimīīla īyo ng'wībeegije; alīyo īkūbeelela ng'wanukūle mheela nshikanu.

9Būlī ng'wene ūyo akitūūla tūūlaga dūhū alīyo ūbiza atīmo ū mu kalangīle ka ng'wa Kilisito, ū ng'wenūyo atī nang'hwe ū Mulungu. Ū wa kwikala ū mu kalangīle kenako alī nang'hwe ū Sīswe, nū Ng'wana.

10Ūlū munhū wiza kwisanja ning'we alīyo atūng'wenhelaga kalangīle ka mbika gītī yenīyī, yaya ū kūng'wanukūla ū mu kaya jing'we, nūūlū kūnyegela; nīyo yaya nūūlū ni kūhoya nang'hwe.

11Ū wa kūhoya nang'hwe mu būyegi, akūbiza alīsangīla ū mu milīmo yakwe ī yabūbi.

Kūgīsha kwa kūmalīja

12Nalī nayo mingī ī ya kūkwandīkīla, alīyo natūhayaga kūtūmamīla lūbbapula na wino; nguno nalisagīlwa kwiza ko tūhoye būshū kū būshū, ū būyegi wise būshikīlījiwe.

13Balīmugīsha a baana ba nkīma ū nsolwa, ū ng'wanong'wing'we.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3 Yohana

3 Yohana 1

Kūgīsha

1Nene namhala; Kūlī ntogwa Gayo, ūyo nakūtogilwe mu būtogwa bo ng'hana.

2Ntogwa, nalīkūlombela wīlūkīlwe mu yose, na hangī ūbize nzubūku wa gīlī gīlī, gīt'ūmo ūkwīlūkīlagwa mhola mu būpanga wako.

3Nīyo naayegile no, nguno baalī bizile badūgū bīkaanīla ī ng'hana yako, ūmo ūkūshimīzīlaga ū mu ng'hana yenīyo.

4Natī na mhayo gwa kūniyeja kūtinda kwigwa gīkī a baana bane bakūshimīzīlaga mu ng'hana.

Gwīnda mu kikalīle

5Ntogwa, wabeegije ū kwīta īyo wabīītīlile a badūgū mu wishigwa, nūūlū īkī walī ūtabamanile.

6Baabūkaanīlile ū būtogwa wako ū mu kanisa; hūna lūūlū ūkūbeeja ūlū ūlabalage mu nzīla īyo yigeleelilwe kū būtongi bo ng'wa Mulungu.

7Nguno ū lūgendo lwabo baalūbūkije kūlwa lina lyenīlo; batasolile shose shose kūfuma ū kū banhū ba mahanga.

8A bise ītwigeleelile kūbanukūla a banhū ba mbika gītī yenīyo, tūbize na būsangī ū mu kwīlwīlīla ī ng'hana.

9Naamalile kūyandīkīla ī kanisa, kwike ū Diotilefe ū ng'wishatya shatya alemile ū kūtūdegeleka!

10Nose ūlū nalize ko nakwītenda ha ng'wape ī mihayo yakwe īyo akwīyītaga, pyī nī ya kwikala ūtūsondagūla; nguno nīyo atūgelelaga kwīta gīko dūhū, alīyūlema nū kūbanukūla a badūgū, hama na a babo batogilwe ū kūgwīta ū mhayo gwenūyo alīyūbahangīja, wayūbafunya ū mu kanisa!

11Alīyo ū bebe ntogwa yaya ū kūjilondeela ī nhūngwa ī jabūbi, londeelaga jawiza. Nguno ūyo akīītaga yawiza ng'wene alī wa ng'wa Mulungu, ūyo akīītaga yabūbi, ū ng'wenūyo ataalī ū kūmana ū Mulungu.

12Ū Demetilio ū ng'wene bakūnkaanīlaga chiza pye a bose, nī ng'hana īkūnkaanīlaga, hama na a bise tūlī bakaanīji bakwe; nīyo nū bebe ūbūmanile ū būkaanīji wise gīkī būlī bo ng'hana.

Kūgīsha kwa kūmalīja

13Nalī nayo mingī ī ya kūkwandīkīla, alīyo natūtogagwa kūkwandīkīla na kalamu ya wino,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

[14]nguno nalisagīlwa kūkūbona tūhoye būshū kū būshū.

[15]Mhola ībize hamò nang'ho! Balīkūgīsha a batogwa. Bagīshage a batogwa būlī ng'wene mu lina lyakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Yuda

Yuda 1

Kūgīsha

1Nene Yuda nsese wa ng'wa Yesu Kilisito, na ng'wana wa ng'wawe wa ng'wa
Yakobo. Kū batogwa abo balī bitanwa, hangī balang'hanilwe na Mulungu Sīswe
mulī Yesu Kilisito.

2Shigongo na mhola, hamò na būtogwa shongejiwe kū bing'we.

Būlamulwa wa bahūbya ba banhū

3Batogwa, naalī na ng'hūmbū ja kūng'wandīkīla mihayo ya būpīji ūbo būlī wise
pye a bose. Alīyo nabona īnigeleelilwe nang'wandīkīle ya kūmuguzuhya ū mu
kūkūlwīlīla ū kūzunya, ūko benhelilwe beela lūkangala lūmò na lūmò dūhū.

4Nguno balīyigungumalīka moi mu wiba wiba na banhū abo bahelelilwe nsango
kūfuma kale, abo bakūshigalūchaga ī shigongo sha ng'wa Mulungu wise kūbiza
mhayo gwa būsoso. A boi batī na logohano ū kūlī Mulungu, nīyo bakūnemaga
nū Seeba wise ū Yesu Kilisito, ūyo alī Seeba we wike.

5Na ng'hana ng'wīmanile pyī ī mihayo, alīyo nalībona īlī yawiza nang'wizūkīje
gīkī, ū Seeba ūyo akabafunya a banhū mu sī ya Misili, ūbapīja, ū kū būjiiwa
akabakenaagūla abo bakaduuma ū kwiyūmīlīja ū mu kūzunya!

6H'ūmo walī wabīītīla na a bamalaika abo bakalemeelwa kūlembeela h'ipandī
lyabo, bīnga ū mu nhūngwa ījo jaalī jibigelile. A benabo abalugalīlile mu giiti sha
būtungwa butashilaga; balindīīlilwe būlamulwa bo mu lūshikū lūtaale.

7Na a bana Sodoma na Gomola, hamò nī mizengo īyo baalī babīmbīkanilwe
nayo, nabo akabagwisīja nsango kūlwa nhūngwa ja būjingi, na būsoso wa
mbika ngeni ū mu kikalīle ka mīlī. Ū nsango gwabo būlī būlolelo wa moto gwa
shiku jose, ūyo gūbalindīīlile abo bakīītaga mihayo īlī gīko.

8H'ūmo bakwītīlaga nabo a banhū benaba, balooti na basosohaja ba mibīlī yabo,
hangī badalahi na basondagūji ba bataale!

9Alīyo nūūlū ū Mikaeli, ū malaika ntaale, aho wilwishaga na kwihalalīja na
Shetani kūlwa nguno ya mīlī go ng'wa Musa, atagimile kūng'hama mu
būsondagūji; akang'wīla dūhū gīkī, “Seeba akūhame.”

10Lelo a benaba, bakūsondagūlaga mihayo īyo batayitegelegije nūūlū hado!
Alīyo ī mihayo īyo bīmanile na kale kūlwa kasūmbīlwe, gīt'ūmo na ndimu jilī,
hū yene īkūbasosohajaga.

11Balī mu kwihīga, nguno bakūshimīzīlaga mu nzīla ya ng'wa Kaini; banhū ba
kwikala bihuutīīlaga milīmo ya kūbapandīkīla mheela, gīt'ūmo boolī būhūbi bo

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ng'wa Balaamu. Balī mu nhabaala kūlwa nguno ya būgomi gīt'ūbo boolī bo ng'wa Kola.

12A banhū benaba bakabizaga mabado masoso ūlū balī hamò ning'we ū mu shigukulu shing'we sha būyegi, nīyo batachaaga na soni nūūlū bakwizaga kwisangīja hamò ning'we kūlya shilīwa. Banhū bahuhu ba kwikalabadīlīlile gwa kwilisha boi benekīlī dūhū, babange malunde madūhū, ayo gakūhūhūūjiagwa nyaga, balī gītī mitī yaminyiwa chū, ītī na matwajo; nīyo yūma yūkīlanīja, yūkadubbūlwa na kūdubbūlwa!

13Balī gītī mahuuli ga mu nyanza gakūfuluutaga ifulo, lyene minala yabo. Babange gītī masonda mayeeji ayo gabalīlilwe kūjimīlīla mu giiti sha gamha welelo bose!

14Nū Enoka, ūyo walī munhū wa mpungatī kūfuma halī Adamu akahanga, ūbahaya a banhū benaba gīkī, "Lolagi, ū Seeba alī na mabita ga banhū bakwe shihūmbī makūmi na makūmi.

15Aliza kūbalamula pye a banhū na kūbakaanīlīja pye a bahūnga kūlwa shītīle shabo shabūbi, īsho bakūshītaga mu būbi wabo; na kūlwa mihayo ya malofu ī yose īyo bang'hayaga a bahūnga na a bīīti ba shibi benabo!"

16Bang'ung'uuji ba bang'ung'uuji na bilīja līja, banhū ba shimīzīle ya kūtongeelwa na kwikūmva kwabo; ba milomo ya kwikala īkūyombaga mihayo ya magaka, na ya nyadooshi, ba kwikala bakūbakumīlījaga banhū kūlwa nguno ya kwipandīkīla nīīlo!

Būhūgūji na būkomeleja

17Alīyo a bing'we batogwa, yizūkagwi ī mihayo īyo mukandya kūwīlwa na a batūng'wa ba ng'wa Seeba wise Yesu Kilisito.

18Ūmo bakamuwīlīla gīkī, "Ū kū shikū ja kū mhelo bakwilonga basondagūji, bakūyūlomeela mihayo mibi no, kūlwa kwikūmva kwabo kwabūbi."

19A benaba h'a benheleja ba wilemeelwa, banhū ba nhūngwa ja mu mīlī dūhū, batī nang'hwe gete ū Moyo!

20Alīyo a bing'we badūgū bane, ng'ūlomba mu nguzu ja ng'wa Moyo Ng'wela, mukūzenge ū kūzunya kwing'we ūko kūlī kwela no no no.

21Ilang'hanagi, ng'wikale mu būtogwa bo ng'wa Mulungu ū ng'wikanza lya kūshilindīīla ī shigongo sha ng'wa Seeba wise Yesu Kilisito, kūlwa kūng'winha būpanga būtūshila.

22Ng'ūbasaatwa abo bakūhana hanaga.

23Hama bangī ng'ūbahwehula kwīnga ū mu moto ng'wabapīja; nīyo ng'ūbasaatwa mu logohano. Shikolagwi nī shizwalo sha būsoso wa kūfuma mu nhūngwa ja mīlī.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Mihayo ya kūmalīja

24Hūna lūūlū ī haha, ū kūlī we ūyo adūgije kūmulang'hana mutizipama, na kūmutūūla ng'wikūjo lyakwe we mubize mutī na shilingo, alīyo mubize na būyegi būtaale;

25ū kūlī we ng'wenūyo ūyo alī Mulungu ūmò wike, na mpīja wise mulī Yesu Kilisito Seeba wise, lībize ikūjo na būtaale, na nguzu na būdūla shikū jose; kwandīja haha kūshisha shiku jose. Alichene.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Kūkundūlūlwa

Kūkundūlūlwa 1

Mbūūkī na kūgīsha

1Ū wenūbū būlī būsombooji bo mihayo īyo Yesu Kilisito akinhwa na Mulungu,
kūboolekeja a basese bakwe īyo yigelile ībize ho wangū. Wīkundūla na
kwīyoolecha mu nzīla ya kūntūma malaika wakwe kūlī ntūmami wakwe
Yohana,

2ūyo walī nkaanīji wa mhayo go ng'wa Mulungu, na wa būkaanīji bo ng'wa Yesu
Kilisito mu yose, gīt'ūmo walī wībonela.

3Alī na lubango ūyo akwīsoma ī mihayo ya būhangi wenūbū, na a badegeleki
abo bakwīdima īyo yandīkilwe mo; nguno ī likanza lyegeelaga.

4Nene Yohana: Kū kanisa mpungatī ījo jilī mu Asia; shigongo na mhola shibize
hamò ning'we kūfuma kūlī we ūyo alīho, ūyo walīho, na akwiza. Na kūfuma kū
myoyo mpungatī īyo īlī kū būtongi wī Isumbī lyakwe lya būtemi.

5Na kūfuma kūlī Yesu Kilisito ū Nkaanīji Nsanyiwa, Myalwa wa kwandya, ūyo
akajūūka kūfuma mu bafu, na Ntaale wa batemi ba mu sī. Hū ng'wene ūyo
atūtogilwe, ūyo akatūtungūla ūtwīnja mu shibi shise mu nzīla ya mininga
gakwe;

6ūtwīta kūbiza būtemi, na bagabīji kūlwa nguno ya ng'wa Ise Mulungu. Ū kūlī
we ū ng'wenūyo lībize ikūjo na nguzu kūshisha shiku jose: Alichene.

7Managa gīkī, akwiza na malunde, na būlī liso līkūmona, pye na a babo
bakanchima. Hama a ba mu sī ng'anda jose, bakūlīla kūlwa nguno yakwe. Ee,
alichene!

8"Ū nene nalī Alufa na Omega," alīhaya Seeba Mulungu: "Hū ng'wene ūyo alīho,
na walīho, na akwiza; ūyo alī Ndūji wa shose."

Kwiyoolecha kwa ng'wa Yesu

9Nene Yohana, ndūgū wing'we na ng'wiching'wi mu būluhi, nū mu būtemi; pyī
nū mu wiyūmīlīja kūlwa nguno ya ng'wa Yesu. Naalī ng'wijinga līkitanagwa
Patimo, kūlwa nguno ya mhayo go ng'wa Mulungu, na kūlwa kūnkaanīla Yesu.

10Mu lūshikū lo ng'wa Seeba nakikīīlwa na Moyo, nahayimanīla niigwa ū kū
numa yane ilaka itaale gītī ly'ipembe.

11Lyūhaya gīkī, "Ūyo ūlīyībona yandīkage mu shitabo wītwale kū kanisa
mpungatī: Efeso, na Similina, na Peligamo, na Siatila, na Salidi, na Filadelifia, na
Lodikea."

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Nane nūgalūka gīkī nalīlole ī lilaka īlo līkūniyombyaga. Aho nagalūka, nūbona makīndīkīlo mpungatī ga tala ga zahabu,

13na ūmò wa kūbiza gītī Ng'wana wa Munhū alī hamò nago a makīndīkīlo ga tala genayo. Walī azwalile ng'hanjo ya būlīhu bo kūshika kū mhambala; ū mu shikuba walī witunga nshipi go zahabu.

14Ū ntwe gwakwe gwalī gwape, pyī nī nzwīlī, gītī booya bo ng'holo yape, gītī mawe ga mbula; alīyo a miso gakwe gaalī gītī ndali ja moto.

15Hama ī mhambala jakwe jalī gītī chūma shipembilwe mu moto, hūna shūguuswa sheela pe. Ī lilaka lyakwe lyalī gītī ng'huutumo gwa minzī mingī.

16Ū mu nkono gokwe ū gwa būlyo olī na Sonda mpungatī; ū mu nomo gokwe lyafumaga mo līlūshū lya būūgī būbīlī, ū būshū bokwe boteemagīlaga gītī kūteemagīla kwa līīmi ūlū līlībaka mu būdūla bolyo pyī ū bose.

17Aho namona, nūgwa ū kū magūlū gakwe, nūbiza gītī naacha! Alīyo ū wei ūnitūūlīla nkono gwakwe gwa būlyo; ūniwīla gīkī, "Ūtogohage, ū nene nalī wa Kwandya na wa Kūmalīja,

18na nalī Mpanga; na ng'hana nakacha, alīyo managa gīkī nalī mpanga kūshisha welelo bose. Hama hū nene nalī najo ī fungūlo ja lūfu nī ja kūlimu.

19Ali lūūlū, ī haha yandīkage ī mihayo īyo ūlīyībona yenīyī, īyo īlīho ī haha, nī yīyo īkūbiza ho ūlū yabīta ī yenīyī.

20Ī mbisīla ya Sonda mpungatī ījo wajibonaga mu nkono gwane gwa būlyo, na a makīndīkīlo mpungatī ga tala a ga zahabu, yīyī, ī Sonda mpungatī balī bamalaika ba kanisa mpungatī, alīyo a makīndīkīlo ga tala ayo mpungatī, a gene h'ī kanisa mpungatī jenekīlī.

Kūkundūlūlwa 2

Nyalūba kū kanisa ya Efeso

1"Ū malaika wa kanisa ya Efeso ng'wandīkīlage gīkī, 'Ī mihayo īyī alīyīhaya ūyo ajidimile ī Sonda mpungatī mu nkono gwakwe gwa būlyo, na alī hamò na a makīndīkīlo mpungatī ga tala ga zahabu:

2Nīmanile ī milīmo yako na a makoye ayo gakakūkoyaga, pyī nū wiyūmīlīja wako, nī gīkī ūtadūgije ū kwiyūmīlīja kwikala na banhū babūbi. Namanile nī gīkī wabagīsīlīgije chiza abo bakwihayaga balī batūng'wa, ūbabona batī batūng'wa, bakūlomalomaga dūhū.

3Nīyo namanile nī gīkī ūlī ng'wiyūmīlīja kūlwa nguno ya lina lyane, hama ūhandatīlile, na ūtaalī kūgwa ng'holò.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Alīyo nalī na mhayo gwa kūkūhūgūla; gīkī, wabūlekile ū būtogwa wako ū bo kwandya.

5Hūna lūūlū, izūkīlaga aho wagwīlile ūgalūke, wandye hangī kwīta ī milīmo īyo wītaga ī kwandya. Ūlū ītī chene nakwiza ū kūlī bebe, nalyīnje ī likīndīkīlo lyako lya tala a ha lwandī lwalyo.

6Kwike ū mhayo gwawiza ūyo ūlī nago gūlī gīkī, wīkolilwe nang'ho ī milīmo ya Banikolayo, īyo nīkolilwe nū nene.

7Ūyo alī na matū ni ayigwage īyo Moyo alījiwīla ī kanisa. Ū wa kūpyena nakūnzunīlīja kūlya a ha ntī gwa būpanga ūyo gūlī mu ngūnda go ng'wa Mulungu.'

Nyalūba kū kanisa ya Similina

8"Nū malaika wa kanisa ya Similina ng'wandīkīlage gīkī, 'Ī mihayo īyī alīyīhaya ūyo alī wa Kwandya na wa Kūmalīja, ūyo akacha, alīyo ūbiza mpanga hangī:

9Nabūmanile ū būluhi wako nū būhabī wako, kwike ūlī nsabi. Nabūmanile nū būsondagūji wabo abo bakihayaga gīkī Bayudaya, alīyo batī bene; a boi balī isinagogi lya ng'wa Shetani.

10Ūtizūbogoha ū būluhi ūbo būlīhaya kūkūsanga, managa gīkī ū Shetani alī hihī kūmugema; bamò bing'we akūmuponya mu jeela, na ng'hana mukūluhiwa ikanza lya shikū ikūmi. Alīyo handatīlaga, ūbize ng'wishigwa nūūlū kūshisha mu kūcha; nakūkwinha ngikili ya būpanga.

11Ūyo alī na gūtū ni ayigwage īyo Moyo alījiwīla ī kanisa. Ū wa kūpyena atūkuumiwa nī licha ī lya kabīlī.'

Nyalūba kū kanisa ya Peligamo

12"Nū malaika wa kanisa ya Peligamo ng'wandīkīlage gīkī, 'Ī mihayo īyī alīyīhaya ūyo alī na līlūshū lyūgī lya būūgī būbīlī:

13Namanile gīkī aho ūkikalaga h'aho līlī ī lisumbī lya būtemi lya ng'wa Shetani; alīyo ū bebe ūlīdimile ī lina lyane, ūtaalī ū kūkūleka ū kūzunya kwako ūmo ūnizunīgije ū nene, ūtalekanile nago nū mu shikū ja kūbūlagwa kwa ng'wa Antipa, ū nkaanīji wane ng'wishigwa, ūyo akabūlagīlwa mu nzengo gwing'we, ūmo akikalaga Shetani.

14Alīyo nalī na mihayo ya kūkūhūgūla; nguno ūlī na banhū balebe ū ng'wenūmo, abo badimile malange ga ng'wa Balaamu, ūyo akananga Balaki mhayo gwa kūbatūūlīla Baisilaeli sha kūbipamya. Ūbalanga na kūlya shitambo sha kūfunyiwa kū shiikolile, hamò na kwīta būjingi.

15Hama ūlī nabo na bangī abo badimile malange ga Banikolayo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

16Hūna lūūlū galūkaga; ūlū ītī chene, nakwiza wangū ū kūlī bebe, nize nilwishe
būlūgū nabo na līlūshū lya mu nomo gwane.

17Ūyo alī na gūtū ni ayigwage īyo Moyo alījiwīla ī kanisa. Ū wa kūpyena
nakūng'winha mana īyo ībisilwe, nakūng'winha n'iwe lyape lyandīkilwe lina
ipya, īlo atīho wa kūlīmana, ūlū atī ū ng'wanukūji walyo dūhū.'

Nyalūba kū kanisa ya Siatila

18"Nū malaika wa kanisa ya Siatila ng'wandīkīlage gīkī, 'Ū mihayo īyī alīyīhaya
ū Ng'wana wa ng'wa Mulungu, ūyo alī na miso gītī ndali ja moto, na mhambala
ja kūbiza gītī chūma shipembilwe mu moto hūna shūguuswa sheela pe:

19Nīmanile ī milīmo yako, nū būtogwa wako, nū kūzunya kwako, na a
katūmamīle kako, pyī nū wiyūmīlīja wako. Namanile nī gīkī ī milīmo yako ī ya
haha īkīlile a ha ya kwandya.

20Alīyo nalīkūhūgūla, nguno ūzunije mihayo ya ng'wa Yezebeli, ū nkīma ūyo
akihayaga gīkī ng'hangi; ūyo akabalangaga na kūbahembeka batūmami bane,
wabalemba lemba, wabingīja mu būjingi na mu kūlya shilīwa īsho
shikafunyiagwa shitambo kū mashiikolile.

21Naang'winhile ng'wanya gwa kūgalūka, alīyo atatogilwe ū kūgalūka abūleke
ū būmalahya bokwe.

22Hūna lūūlū managa gīkī nakūmponya mu būlīīlī; na a babo bakashihyaga
nang'hwe nakūbaponya mu makoye ūlū batagalūkile bakalekana nasho ī shītīle
shakwe.

23Hama a baana bakwe nakūbamala kūbabūlaga! Ū mu gīko pyī ī kanisa
jikūmana gīkī ū nene hū nalī ng'wene ūyo nakagīsīlījaga ng'holò ja banhū na
maganiko gabo. Hama hangī nakūng'winha būlī ūmò wing'we gīt'ūmo
īng'wigeleelilwe kwanukūla kūlwa nhūmamīle yakwe.

24'Alīyo pye a bangī abo mulī mu Siatila, abo mutagadimile a malange genaya,
abo mutī nayo ī mihayo ya ng'wa Shetani īyo bakīkumīlījaga gīkī mishimu; a
bing'we natūmutūūlīlaga nigo gūngī.

25Kwike dūhū shūmīīlagi īsho mulī nasho kūshisha nize.

26Ū wa kūpyena, wīlang'hana chiza ī milīmo yane kūshisha kū būkalīkījo,
nakūng'winha būdūla higūlya ya mahanga,

27Akūbadīīma na nang'ha gwa chūma, akūbabelagūla ūmo shiseme sha
malongo shikabelagūkīlaga.

28H'ūmo nū nene waninhīla būdūla ū Baba. Nakūng'winha na sonda ya dilū.

29Ūyo alī na gūtū ni ayigwage īyo Moyo alījiwīla ī kanisa.'

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Kūkundūlūlwa 3

Nyalūba kū kanisa ya Salidi

1“Nū malaika wa kanisa ya Salidi ng'wandīkīlage gīkī, ‘Ī mihayo īyī alīyīhaya ūyo
ayīdimile ī Myoyo mpungatī ya ng'wa Mulungu, nī Sonda īji mpungatī: Nīmanile
ī milīmo yako, nguno ūlī na lina lya gīkī ūlī mpanga, alīyo ūchile!

2Lang'hanaga wīgunanhe īdaame ī mihayo īyo īlīhaya kūshilīlīkīīla. Nguno
natūbonaga gīkī ī milīmo yako īshikanile ū kū būtongi bo ng'wa Mulungu wane.

3Hūna lūūlū, yizūkagwe īyo wamala kwīyanukūla na kwīyigwa, īdimage gete,
hama ūgalūke ooye. Ūlū ūtalang'hanile nakwiza gītī ng'wibi; ūtūdūla ū
kūlīmana ī likanza lya kwiza kwane.

4Alīyo ūtaalī ūlī na mina magehu ū mu Salidi, banhū abo bataalī kūsosohaja
shizwalo shabo. A benabo h'abo bakūshimīza hamò nane bazwalile shizwalo
shape, nguno bigeleelilwe ū mhayo gwenūyo.

5Ū wa kūpyena akūzwalīkwa shizwalo shape gīko, hama natūlījimya na hado
yaya ī lina lyakwe ū mu shitabo sha būpanga; na hangī nakūlīkaanīla hape ī lina
lyakwe ū kū būtongi bo ng'wa Baba, nū kū bamalaika bakwe.

6Ūyo alī na gūtū ni ayigwage īyo Moyo alījiwīla ī kanisa.’

Nyalūba kū kanisa ya Filadelifia

7“Nū malaika wa kanisa ya Filadelifia ng'wandīkīlage gīkī, ‘Ī mihayo īyī
alīyīhaya ū ng'wela, ūyo alī Ng'hana yenekīlī; ūyo alī na lūfungūlo lwa ng'wa
Daūdi. Ū wei h'ūyo akalugūlaga na atīho wa kūlugala; nūūlū ūlugala atīho wa
kūlugūla:

8Nīmanile ī milīmo yako, hūna lūūlū managa gīkī naamalile kūkūlugūlīla mīta,
ūyo atīho wa kūgūlugala; nguno nūūlū īkī ūlī na nguzu ngehu, alīyo nahene
ūgūdimile ū mhayo gwane; nī lina lyane ūtaalī ū kūlīlema!

9Managa gīkī a ba ng'wisinagogi lya ng'wa Shetani abo bakūlomalomaga bihaya
gīkī Bayudaya alīyo batī bene, nakūbīīta bize batuje mazwi kū mhambala jako;
hama nakūbīīta bamane gīkī nakūtogilwe.

10Nīyo ū bebe īkī ūgūdimile ū mhayo gwane ū gwa wiyūmīlīja, nū nene
nakūkūlang'hana ū bebe ū ng'wikanza lya kūgeng'wa, īlo līlī hihī kwiza mu sī,
kūlwa kūbagema pye a bikaji ba mu sī.

11Nizile wangū, shūmīīlage īsho ūlī nasho, atizilonga wa kūkūtaaja ī ngikili yako.

12Ū wa kūpyena nakūng'wīta kūbiza ng'hīngī ya mu hekalu ya ng'wa Mulungu
wane, na atīnga mo na hado yaya; nīyo ī lina lya ng'wa Mulungu wane
nakūlyandīka a halī munhū ng'wenūyo, nī lya nzengo go ng'wa Mulungu wane,

© 2015 Bible Society of Tanzania.

ū gwa Yelusalemu mhya ūyo gūkwika kūfuma ng'wigūlū kūlī Mulungu wane, nī lina lyane ī lipya.

13Ūyo alī na gūtū ni ayigwage īyo Moyo alījiwīla ī kanisa.'

Nyalūba kū kanisa ya Lodikea

14"Nū malaika wa kanisa ya Lodikea ng'wandīkīlage gīkī, 'Ī mihayo īyī alīyīhaya ū Alichene yenekīlī, ū Nkaanīji nsanyiwa na wa ng'hana, ū Ntaale wa shiseeng'wa sha ng'wa Mulungu:

15Nashimanile ī shītwa shako, gīkī ūtī nedeku nūūlū ūtī nsebu; hambū hambū ūlū ni wabiza nedeku nūūlū nsebu.

16Hūna lūūlū īkī ūlī nūngūzu, ūtī nsebu nūūlū ūtī nedeku, nakūkwigafula nakūswe wīnge ū mu nomo gwane!

17Nguno ūkwigīmbaga ūhaya gīkī, "Nalī nsabi, naasaba natī na būgehelwa bose bose!" Alīyo ūtamanile gīkī ūlī na makoye, ūlī kunese wa bakunese wa kūpīnīhalīlwa; hangī ūlī mboku, na ūlī dūūhū!

18Nalīkūyangūla wize kūlī nene, ūgūle zahabu ījo jejiwe bo kūbītiwa mu moto nang'ho ūsabe; ūzwale na shizwalo shape ūkundīkīje ī minala ya dūūhū yako, wibile na būgota bo miso ū kū miso gako wandye kūbona.

19Pye abo nabatogilwe ū nene nakabahamaga na kūbahūgūla, hūna lūūlū dīlīlaga ūgalūke.

20Ī haha nīmīīlaga ha mīta nalītūla hoodi; būlī ng'wene ūyo ūliigwa ī lilaka lyane ūgūlugūla ū mīta gwakwe nakwingīla nalye nang'hwe, nū wei hamò nū nene.

21Ū wa kūpyena nakūnzunīlīja kwigasha hamò nane a hī Isumbī lyane lya būtemi; gīt'ūmo nū nene nalī mpyeni na nigashije hamò na Baba hī Isumbī lyakwe lya būtemi.

22Ūyo alī na gūtū ni ayigwage īyo Moyo alījiwīla Ī kanisa.'"

Kūkundūlūlwa 4

Isumbī lya būtemi lya ng'wigūlū

1Yūbīta ī yenīyo; alīyo aho nataalī nalolile, nahayimanīla nabona mīta gūlugūkile ū ng'wigūlū. Nūliigwa hangī ī lilaka ī lya kūbiza gītī ly'ipembe, īlo naalī naliigwa a ha wandījo. Lyūniwīla gīkī, "Linhaga wize kūūnū nakoolekeje mihayo īyo yigelile ībize ho ūlū yabīta ī yenīyī."

2Haho na haho ningījiwa mu nguzu ja ng'wa Moyo; nūbona Isumbī lya būtemi lītūūlilwe ū ng'wigūlū, na ūmò aligasīgije.

3Ūyo walī aligasīgije wabonekanaga gītī iwe ilabagīzu lya yaspi na kalinelio, n'ita lya baashi lya kwikola na zumalidi lyalī līlīpīndije ī Lisumbī lya būtemi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Na masumbī gangī makūmi abīlī na ane g'ikūjo gaalī galīpīndije ī Lisumbī lya
būtemi lyenīlo; a ha masumbī genayo baalī bigashije ho Banamhala makūmi
abīlī na bane, bazwalile shizwalo shape na ngikili ja zahabu ū kū mitwe yabo.

5A hī Isumbi lya būtemi henaho jafumaga ho ndabi na mihilimo na būpalalūki;
hama ū kū būtongi wī Isumbī lya būtemi jalīho tala mpungatī jabakaga, ī yenīyo
Myoyo mpungatī ya ng'wa Mulungu.

6Na nyanza ya kūng'weka ng'weka gītī ilole yalīho ū kū būtongi walyo ī Lisumbī
lya būtemi. A ha gatī gatī shalīho Shiseeng'wa shipanga shine shilīpīndije ī
Lisumbī lya būtemi; shalī na miso mingī ū kū būtongi nū kū numa.

7Ī Shiseeng'wa shipanga ī sha kwandya shabonekanaga gītī shimba; ī
Shiseeng'wa shipanga ī sha kabīlī shabonekanaga gītī ndama, ī Shiseeng'wa
shipanga ī sha kadatū shalī na būshū gītī bo munhū, ī Shiseeng'wa shipanga ī
sha kane shalī gītī mbeshi īkūlalaga.

8Ū Shiseeng'wa shipanga shine shenīsho būlī shene shalī na manana atandatū,
nīyo shalī shokalile miso hose hose, pyī nū mu gatī ya manana; hama
shitifuulaga līīmi na būjikū, shikikalaga shilīhaya gīkī, "Ng'wela, Ng'wela,
Ng'wela; Seeba Mulungu Ndūji wa shose, ūyo walīho, ūyo alīho, na akwiza!"

9Ī Shiseeng'wa shipanga ūlū shilīngongoola na kūnkumīlīja na kūnūmba ūyo
igashije hī Isumbi lya būtemi, ūyo alī mpanga kūshisha welelo bose,

10a Banamhala abo makūmi abīlī na bane bakagwaga ū kū būtongi bokwe ūyo
igashije a hī Isumbi lya būtemi, kūnū balīnamya, ū wei ūyo alī mpanga kūshisha
welelo bose. Hama ī ngikili jabo bakajiponejaga ha sī ū kū būtongi wī Isumbī lya
būtemi, ū kūnū bakūhayaga gīkī,

11"Ū bebe Mulungu na Seeba wise wigeleelilwe kwanukūla ikūjo na
kūkumīlījiwa, na būdūla. Nguno hū bebe ūyo ūkashibeeja pyī ī shikolo, nīyo
shibeejiwe na shilīho kūlwa nguno ya būtogwa wako!"

Kūkundūlūlwa 5

Ng'wana wa Ng'holo na shitabo

1Hūna nūbona shitabo ū mu nkono gwakwe ū gwa būlyo, ūyo walī igashije a hī
Isumbi lya būtemi. Shalī shandīkilwe ū mu gatī na a higūlya, hama shūtungwa
matungījo mpungatī.

2Kūhayimanīla nabona malaika wa nguzu alīhamuka n'ilaka itaale alīhaya gīkī,
"Nani ūyo igeleelilwe kūgataligūla a matungījo gasho ī shitabo, na
kūshikundūla?"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Atigelile nūūlū ūmò, pye hose na hose ū ng'wigūlū nū mu sī, nūūlū ni mu gatī ya sī; atilongile wa kūdūla kūshikundūla ī shitabo shenīsho, nūūlū kūshilola dūhū yaya!

4Nakalīla no nguno akagaya nūūlū ūmò, ūyo igeleelilwe kūshikundūla ī shitabo shenīsho, nūūlū kūshilola!

5Alīyo ūmò wa Banamhala ūniwīla gīkī, ūtalīlage; nolage ūyo alī Shimba ya lūganda lo ng'wa Yuda, ūyo alī Nji go ng'wa Daūdi. Ū ng'wenūyo hū mpyeni, hū ng'wene akūgataligūla a matungījo mpungatī ga shitabo shenīsho, ashikundūle!

6Hūna a ha gatī gatī yī Isumbī lya būtemi nūmona Ng'wana wa Ng'holo wīmīīlaga, walī apīndiwe nī Shiseeng'wa shipanga ī shine, hamò na a Banamhala. Wabonekanaga gītī gīkī walī wasīnzwa, na walī na mapembe mpungatī na miso mpungatī. Ī yenīyo h'ī Myoyo ya ng'wa Mulungu īyo īkatūmagwa kūja hose pyī ū mu sī.

7Ūshika ūshisola ī shitabo ū mu nkono gwa būlyo gwakwe ūyo walī wigasha hī Isumbi lya būtemi.

8Aho washisola ī shitabo, ī Shiseeng'wa shipanga ī shine na a Banamhala abo makūmi abīlī na bane būgwa ū kū būtongi bokwe ū Ng'wana wa Ng'holo. Būlī ng'wene walī na ndono; na baalī na nzweso ja zahabu jokalile ngazu go ng'waso gwawiza, hū būlombi wa beela.

9Bandya kūhelelekeja kwīmba lyīmbo ipya; balīhaya gīkī, “Wigeleelilwe ū bebe kūshisola ī shitabo, nū kūgataligūla a matungījo gasho, nguno ūkasīnzwa. Hūna kūlwa mpango gwa mininga gako wankomoolelile banhū ū Mulungu, kūfuma mu ng'anda na ndīmi jose, na mahanga gose.

10Wabīītile kūbiza būtemi kūlwa ng'wa Mulungu wise; ūbīīta kūbiza bagabīji, na bakūbiza basugi ū mu sī.”

11Hūna nūbona, hama niigwa n'ilaka itaale lya bamalaika baalī balīpīndije ī Lisumbī lya būtemi, nī Shiseeng'wa shipanga na a Banamhala. Ī lisaabu lyabo baalī būhī na būhī, makūmi ga mashihūmbī, ng'hangala mashihūmbī makūmi!

12Bahamukaga n'ilaka itaale balīhaya gīkī, “Ū Ng'wana wa Ng'holo ūyo walī wasīnzwa igeleelilwe kwanukūla būdūla na būsabi na masala, na nguzu. Hangī igeleelilwe ikūjo na kūgongoolwa, na kūkumīlījiwa!”

13Hama pyī ī shiseeng'wa īsho shilī ng'wigūlū na mu sī, nū mu gatī ya sī, nī sha mu nyanza, pye gete ī shose īsho shilī musho nūshiigwa shilīhaya gīkī, “Ū kūlī we ūyo igashije hī Isumbi lya būtemi, nū kūlī Ng'wana wa Ng'holo, shiigeleelilwe kūbiza ho būkumīlīja, n'ikūjo, na būgongooji, na būdūla; kūshisha shiku jose!”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

14Nasho ī Shiseeng'wa shipanga ī shine shūhelelekeja shilīhaya, “Alichene.” A Banamhala abo makūmi abīlī na bane būgwa ha sī būnamya.

Kūkundūlūlwa 6

Kūtaligūlwa kwa matungījo

1Hūna nūmona ū Ng'wana wa Ng'holo walītaligūla līmò lya matungījo mpungatī genayo. Ū mu shiseeng'wa shipanga ī shine, niigwa shimò shayomba n'ilaka gītī lya kūpalalūka kwa mbula; gīkī, “Nzūgū!”

2Kūlola ī gīkī, nūbona falasa yape. Ū ndamhīji wayo walī na būta; winhwa ngikili, hūna ūja alīpyena nyapyeni.

3Ū Ng'wana wa Ng'holo aho wataligūla itungījo lya kabīlī, niigwa Shiseeng'wa sha kabīlī ū mu Shiseeng'wa shipanga shenīsho; shūhaya, “Nzūgū!”

4Yūfuma falasa yīngī, ī yene yaza, ūyo walī ayīdamhīlile winhwa līlūshū itaale, winhwa būdūla bo kūyīnja ī mhola ū mu sī; a banhū bandye kwibūlaga boi bike!

5Aho wataligūla itungījo lya kadatū, niigwa ī sha kadatū ū mu Shiseeng'wa shipanga; shūhaya, “Nzūgū!” Kūlola ī gīkī, nūbona falasa yapi, ūyo walī ayīdamhīlile walī n'ipimīlo ū mu nkono gokwe.

6Niigwa gītī ilaka lyafuma a ha gatī ya Shiseeng'wa shipanga ī shine shenīsho; līlīhaya gīkī, “Ngelekelo īmò ya ngano kū denali īmò, na ngelekelo idatū ja shayili kū denali īmò; a maguta a gene galekage gīko, pyī nū walwa!”

7Aho wataligūla itungījo lya kane, nūliigwa ī lilaka lya Shiseeng'wa shipanga ī sha kane; shūhaya, “Nzūgū!”

8Aho nataalī nalolile nūbona falasa ya būshīni; ūyo walī ayīdamhīlile ī lina lyakwe witanagwa Lūfu, wakūūbījiagwa na Kūlimu! Binhwa būdūla bo kūja balībūlaga na līlūshū, na nzala, na mahūūya, na mashiinū ga mu mapoolu; bamale lobo ya banhū ba mu sī.

9Aho wataligūla itungījo lya katanò nūbona a ha sīlīlī ya ng'walīlo myoyo ya banhū abo baalī babūlagwa kūlwa nguno ya mhayo go ng'wa Mulungu, na kūlwa nguno ya būkaanīji ūbo baalī babūdimile.

10Baalīlaga n'ilaka lya higūlya balīhaya gīkī, “Ūkwikala ūlindīīlile kūshisha nanalī Seeba ng'wela na Ntūngīlīja? Ūtūbalamulaga a bikaji ba mu sī ūbamalīle shiilī kūlwa mininga gise?”

11Hūna binhwa būlī ng'wene shizwalo shape, būwīlwa bifuule ho kakanza kado, kūshisha līng'we ī lisaabu lya batūmami bichabo, abo nabo balī hihī kūbūlagwa, gīt'ūmo bakīītīlwa a boi!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

12Aho wataligūla itungījo lya katandatū nūbona yabiza ho nyahīnga nhaale; ī
lītmi lyūhīndīhala, lyūbiza gītī igūnīla lya booya būhīndīhazu, nū ng'weji
gwalalūka pyī ū gose, gūbiza gītī mininga.

13Ī sonda jūyūmodagūka ha sī, gīt'ūmo ntī gūkalagagījaga maholoosha gago ūlū
gūtinginyiwa na nyaga ntaale.

14Ī ligūlū nalyo lyīnjiwa ho, lyūbiza gītī shitabo shilingilwe; na būlī lūgūlū, na a
majinga a gose, shīnjiwa a ha wikalo washo!

15A batemi ba mu sī na a batongeeji, hamò na a bataale ba mabita ga bashilikale,
na a basabi, na a banhū ba makaya; pye na a basese na a babo balī mu wiyabī,
bandya kwibisa mu ngūlū, mu mapilinga ga mawe.

16Būyūjiwīla ī ngūlū na a mawe gīkī, "Tūpondejagi mutūbise twīnge ū kū būshū
bokwe ūyo igashije hī Isumbi lya būtemi, nū būpelanu bo Ng'wana wa Ng'holo
tūwibise!

17Nguno ū lūshikū lo kūpelanīlwa kwabo lwashikaga; nani ūyo akūgema kwīma
ho?"

Kūkundūlūlwa 7

Baisilaeli abo bameng'hilwe

1Hūna a ha numa ya yenīyo nūbona bamalaika bane bīmīīlaga kū mhandī ja sī
būne wajo. Baalī bīdimīīlile ī miyaga ya sī būne wayo, bīhangīja ītizīhuuyembela
ī sī nī nyanza; nūūlū ītizūhuuyembela ntī gose gose.

2Nūmona na malaika ūngī aliza kūfuma kū būfuma lītmi, walī n'imeng'helo lya
ng'wa Mulungu mpanga; ūbahamukīla n'ilaka itaale a bamalaika a bane, abo
baalī bazunīlījiwa kwīkenaagūla ī sī nī nyanza.

3Ūbawīla gīkī, "Mutizīkenaagūla ī sī nī nyanza nī mitī; kūshisha tūbameng'he kū
būshū a batūmami ba ng'wa Mulungu wise!"

4Hūna nūliigwa ī lisaabu lyabo abo bakameng'hwa; baalī shihūmbī igana na
makūmi ane na shine (144,000) ba kūfuma mu būlī lūganda lo Baisilaeli.

5Ū mu lūganda lo ng'wa Yuda, būmeng'hwa 12,000. A ba mu lūganda lo ng'wa
Lubeni 12,000. A ba mu lūganda lo ng'wa Gadi 12,000.

6A ba mu lūganda lo ng'wa Asheli 12,000. A ba mu lūganda lo ng'wa Nafutali
12,000. A ba mu lūganda lo ng'wa Manase 12,000.

7A ba mu lūganda lo ng'wa Simioni 12,000. A ba mu lūganda lo ng'wa Lawī
12,000. A ba mu lūganda lo ng'wa Isakaali 12,000.

8A ba mu lūganda lo ng'wa Zabuloni 12,000. A ba mu lūganda lo ng'wa Yosefu
12,000. Na a ba mu lūganda lo ng'wa Benjamini 12,000.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Būhī na būhī wa banhū

9Ha numa ya henaho, aho nataalī nalolile nūbona ibita lya banhū itaale no, atīho
nūūlū ūmò ūyo adūgije kūbasolooja; baalī ba kūfuma mu mahanga gose, na
ng'anda jose, ba ndūgū jose na ndīmi jose. Baalī bīmīīlile ū kū būtongi wī Isumbi
lya būtemi, nū kū būtongi bo Ng'wana wa Ng'holo, bazwalile shizwalo shape. Ū
mu makono gabo baalī babūūkije matambī ga mitī ya nhende.

10Bahamukaga n'ilaka itaale balīhaya gīkī, "Ū būpīji būlī bo ng'wa Mulungu wise
ūyo igashije hī Isumbi lya būtemi; hamò na Ng'wana wa Ng'holo."

11Hūna pye a bamalaika abo baalī balīpīndije ī Lisumbī lya būtemi, na a
Banamhala nī Shiseeng'wa shipanga ī shine, būgwa bachimīgije ū kū būtongi wī
Isumbi lya būtemi, būnamya ū Mulungu.

12Būhaya, "Ee kūkumīlīja na kūgongoola na masala na kūlūmba, n'ikūjo na
būdūla na nguzu; shiigeleelilwe kūlī Mulungu wise shiku jose: Alichene!"

13Hūna ūmò wa Banamhala ūlūngalūnga; ūniwīla gīkī, "Banani abo bazwalile
shizwalo shape benaba, na hangī bafumile halī?"

14Nane nūng'wīla, "Seeba wane; ū bebe h'ūyo ūmanile!" Hūna ūniwīla gīkī, "A
benaba hū bene abo bafumile mu būluhiwa ū būtaale; ī shizwalo shabo
baashifula mu mininga ga Ng'wana wa Ng'holo.

15H'ī nguno yene balī kū būtongi wī Isumbi lya būtemi lya ng'wa Mulungu,
bakūntūmamīlaga līīmi na būjikū mu hekalu yakwe. Nang'hwe ūyo igashije hī
Isumbi lya būtemi akūbafīīkīja n'iheema lyakwe.

16Batalatuuba hangī, nūūlū nota batalakolwa, nūūlū līīmi lītalaboocha, pyī
nūūlū miyaga yose yose ītalabakoya hangī.

17Nguno ū Ng'wana wa Ng'holo ūyo alī ha gatī yī Isumbi lya būtemi, akūbadīīma
na kūbatongeela kū nzwinzī ja minzī mapanga. Ū Mulungu akūshipyagūla ī
shisoji shīnge pyī ū mu miso gabo."

Kūkundūlūlwa 8

Itungījo lya mpungatī

1Aho walītaligūla ī litungījo lya mpungatī hūbiza sele sele ū ng'wigūlū, ikanza
gītī lya nusu sa!

2A bamalaika mpungatī abo baalī bīmīīla kū būtongi bo ng'wa Mulungu,
nūbabona binhwa mapembe mpungatī.

3Na malaika ūngī wiza wīmīīla ha ng'walīlo; walī winhwa ngazu ningī mu shinje
ya zahabu, gīkī azuukīje hamò na būlombi wa beela bose, a ha ng'walīlo gwa
zahabu ūyo gwalī kū būtongi wī Isumbi lya būtemi.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Hūna ī lyochi lya ngazu nū būlombi wa beela bose, shūfuma ū mu nkono go ng'wa malaika ng'wenūyo, shilīdundumūka shilinhile kū būtongi bo ng'wa Mulungu.

5Hama ū malaika wīsola ī shinje ūyokaja makala ga moto kūfuma a ha ng'walīlo henaho, ūgūponeja mu sī; shūbiza ho būpalalūki na mihilimo na ndabi na nyahīnga.

Kūng'ang'aajiwa kwa mapembe

6Hūna a bamalaika mpungatī abo baalī na mapembe, bibeeja beeja gīkī bandye kūgang'ang'aaja.

7Ng'hana ū wa kwandya ūlīng'ang'aaja ī lipembe lyakwe; yūgwa a ha sī mbula ya mawe, na moto gūsangīlīgije na mininga; selusi īmò ya sī yūbakīla, na selusi īmò ya mitī yūjiga, na a maswa a madoto gūjiga pye.

8Nū malaika wa kabīlī ūlīng'ang'aaja ī lipembe lyakwe; līshikolo itaale lya kūbiza gītī lūgūlū lyūponejiwa mu nyanza līkūbakaga moto. Selusi īmò ya minzī ga mu nyanza yūgalūka kūbiza mininga.

9Hūna selusi īmò ya shiseeng'wa ī sha mu nyanza īsho shilī na būpanga shūshila kūcha, na selusi īmò ya meli jūkenaagūka.

10Nū malaika wa kadatū ūlīng'ang'aaja ī lipembe lyakwe; yika Sonda kūfuma ng'wigūlū īlībaka moto gītī līchenge itaale. Yūgwīla ha selusi īmò ya myongo, nī nzwīlo ja minzī.

11Ī lina lyayo ī Sonda yenīyo īkitanagwa Būlūlū. Selusi īmò ya minzī gūlūla; banhū bingī būshila kūcha kūlwa nguno ya būlūlū bo minzī.

12Nū malaika wa kane ūlīng'ang'aaja ī lipembe lyakwe; selusi īmò ya līīmi yūtūlwa, na selusi īmò ya ng'weji, na selusi īmò ya sonda ī jose. Selusi īmò ya shose īshi yūbiza mu giiti; hū kūhaya selusi īmò ya makanza ga līīmi yūbiza mu giiti; na a makanza a ga būjikū naho gīko.

13Kūhayimanīla nabona mbeshi īlīlala ng'wigūlya, nūyigwa īlīhamuka n'ilaka itaale īlīhaya gīkī, “Bagwīlwa makoye, bagwīlwa makoye a banhū abo balī mu sī kūlwa nguno ya malaka ga mapembe ga bamalaika a badatū, ayo gashiiga ū kūng'ang'aajiwa!”

Kūkundūlūlwa 9

1Nū malaika wa katanò ūlīng'ang'aaja ī lipembe lyakwe; nūbona Sonda yika kūfuma ng'wigūlū, yinhwa lūfungūlo lwa h'ishimayenze.

2Yūlīkundūla ī lishimayenze lyenīlo, lyūfuma mo lyochi līlīdundumūka gītī līlīfuma h'ibībī itaale; pyī ū ng'wilunde hūbilūhīja kūlwa nguno ya lyochi īlo līkafuma ng'wichongo lyenīlo, nī līīmi lyūhīndīhajiwa.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

3Hūna ū mu lyochi lyenīlo jūfuma mo njige, jiza ha sī; jalī jinhwa būdūla gītī
būdūla bo ng'homi ja ha sī.

4Alīyo jalī jalemejiwa ū kūgakuumya a maswa ga ha sī, nūūlū shikolo shose
shose ī shidoto, yaya nūūlū ntī gose gose, ūlū ītī banhū dūhū, abo batī na
lūmeng'ho lwa ng'wa Mulungu kū būshū wabo.

5Nīyo hangī jalī jalemejiwa ū kūbabūlaga, alīyo jibaluhye dūhū ikanza lya myeji
ītanò. Ū būsūngū wajo walī gītī būsūngū bo ng'homi ūlū yūnuma munhū!

6Nīyo ū mu shikū jenījo a banhū bakūyūlīkooba ī licha, alīyo batūlīpandīka,
bakūlwikūmva no ū lūfu, alīyo lūkūyūbapeela.

7Ī njige jenījo jabonekanaga gītī falasa jimalīīlile kūja mu būlūgū; ū kū mitwe
yajo jalī jitūūlīkījiwe shikolo sha kūbiza gītī ngikili ja zahabu, ū būshū wajo walī
gītī būshū wa banhū.

8Jalī na booya gītī nzwīlī ja bakīma, a mino gajo gaalī gītī ga shimba.

9A ha shikuba jalī n'ibbapala lya kūbiza gītī lūmūda lwa chūma. Ū ng'huutumo
gwa manana gajo gwalī gītī nundumo gwa magogoteni mingī ga falasa
jilīpeelanya kūja kū būlūgū.

10Na hangī jalī na mikīla ya lūboola gītī lo ng'homi; ū būdūla bo kūbaluhya a
banhū ū mu myeji īy'ītanò yenīyo boolī kū mikīla yajo.

11Jalī na ntemi wajo ūyo walī malaika wa ng'wishimayenze; ī lina lyakwe ū mu
Shihebulania witanagwa Abadoni, ū mu Shiyunani Apolioni.

12Būbiza bobīta būluhiwa būmò, alīyo a ha numa yaho boolī būtaalī wiza būngī
būbīlī.

13Nū malaika wa katandatū ūlīng'ang'aaja ī lipembe lyakwe; niigwa ilaka
kūfuma a ha mapembe ane ga ng'walīlo gwa zahabu, ūyo gūlī kū būtongi bo
ng'wa Mulungu.

14Ū malaika wa katandatū ūyo walī n'ipembe lyūng'wīla ī lilaka lyenīlo gīkī,
“Balekelage a bamalaika a bane, abo batungilwe kū līmongo, ī Līfulati.”

15Na ng'hana būlekelwa a bamalaika benabo, abo baalī batūūlwa ho kūshisha
līshike ī likanza nū lūshikū, nū ng'weji nū ng'waka, gīkī babūlage selusi īmò ya
banhū.

16Ū būkūmi wa bashilikale ba kūdamhīla falasa walī shihūmbī magana abīlī
ng'hangala shihūmbī, h'ūmo nakigwīla.

17Ū kūbonekana kwajo ī falasa na a badamhīji bajo, ūmo nakabonela ū mu
koolekejiwa kwane, kwalī gīkī, ū kū shikuba baalī na mūda ja chūma ja būza
būbalalūku gītī bo moto na bo manjaano. Ī mitwe ya falasa jenījo yalī gītī ya
shimba, ū mu nomo jafuupaga moto na lyochi na būgota bo shibiliti.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

18Selusi īmò ya banhū yūshila kūbūlagwa nī shikolo ī shidatū shenīsho, ū moto nī lyochi nū būgota bo shibiliti, īsho shafumaga ū mu falasa jenījo.

19Nguno ū būdūla wajo ī falasa jenījo būlī mu milomo na kū mikīla yajo. Ī mikīla yenīyo jikītūmamīlaga kūyagaja, nguno īlī na mitwe gītī ya nzoka.

20Alīyo a banhū abo bakasaaga ho, abo batabūlagilwe nī shikolo shenīsho, batagalūkile na koya ī milīmo ya makono gabo. Batooyile ū kūgalamya a masamva nī shikolo ī shingī ī sha zahabu na feza na chūma, na mawe na mantī; shikolo īsho shitabonaga nūūlū kwigwa, hangī shitīko nūūlū kūshimīza!

21Na hangī batagalūkile gīkī balekane nū būbūlagi wabo, pyī nū būlogi, nū būjingi, nū wibi wabo!

Kūkundūlūlwa 10

Malaika na shitabo shido

1Kūhayimanīla namona malaika ūngī wa makaya alīfuma ng'wigūlū; walī azwalile ilunde, ū kū ntwe gokwe olī n'ita lya baashi. Ū būshū bokwe bong'wekaga gītī līīmi, hama a magūlū gakwe gaalī gītī ng'hīngī ja moto.

2Ū mu nkono gwakwe walī na shitabo shido shikundūlilwe. Wīmīīla ūpanda ha nyanza ū gūgūlū gokwe ū go būlyo, ū go lūmoso ūpanda ha sī nyūmu.

3Hūna ūhamuka n'ilaka itaale gītī lya shimba īlīzuumīīla; aho ohamuka gīko mihilimo mpungatī yūyomba na malaka gayo.

4Ī mihilimo yenīyo aho yayomba, ū nene nibeeja beeja gīkī nandye kwandīka; alīyo niigwa ilaka kūfuma ng'wigūlū līlīhaya gīkī, “Ī mihayo īyo yahayiwa na mihilimo mpungatī yenīyo ībisage gete, wībambīle, ūtizūyandīka!”

5Ū malaika ūyo nakamona wīmīīlaga ha nyanza na ha sī nyūmu ūbūūcha ū nkono gokwe ū gwa būlyo, oolota ng'wigūlū.

6Hūna wilahīla mu lina lyakwe ūyo alī mpanga kūshisha shiku jose; ū nseemi w'igūlū na shose īsho shilīmo, nī sī nī shose īsho shilīmo, pye na a manyanza nī shose īsho shilīmo; ūhaya gīkī, “Lyashilaga ī likanza.

7Alīyo ū mu shikū j'ilaka lya ng'wa malaika wa mpungatī, ūlū wegeela kūlīng'ang'aaja ī lipembe lyakwe, īkūshikīīla ī mihayo ya ng'wa Mulungu īyo ayībisīle, īyo wabawīla a batūmami bakwe a bahangi.”

8Ī lilaka īlo nakaliigwa kūfuma ng'wigūlū nūliigwa hangī līlīhaya gīkī, “Jaga ūkashisole ī shitabo īsho shikundūlilwe, īsho shilī mu nkono go ng'wa malaika, ūyo wapandaga ha nyanza na ha sī nyūmu.”

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9Nūja ho a halī malaika ng'wenūyo, nūkang'wīla aninhe ī shitabo. Ūninha kūnū
alīniwīla gīkī, “Shanukūlage ūshilye; ū mu nomo shikūkūnonela gītī būūkī, alīyo
ū mu nda shikūkūlūlīla.”

10Nūshisola ī shitabo ī shido shenīsho nūshilya ng'hana, ū mu nomo gwane
shikanona gītī būūkī, alīyo aho namala ū kūshilya nandya kwigwa būlūlū ū mu
nda.

11Hūna būniwīla gīkī, “Shiigelile ūfunye hangī būhangi kūlwa banhū ba
mahanga na ndīmi ningī, na kū batemi.”

Kūkundūlūlwa 11

Bakaanīji babīlī

1Ha numa ninhwa idete lya kūpimīla, lya kūbiza gītī nang'ha; nūwīlwa gīkī,
“Būūkaga wīpime ī hekalu ya ng'wa Mulungu nū ng'walīlo; na a balamya baamo
ūbabale.

2Alīyo ī gwalugwa ya hanze īlekage ūtizīpima, nguno ī yene binhilwe banhū ba
mahanga; bakūgūtobanga ū nzengo ng'wela ikanza lya myeji makūmi ane
n'ībīlī.

3Bakaanīji bane babīlī nakūbinha būdūla bahange ikanza lya shikū shihūmbī na
magana abīlī na makūmi atandatū, kūnū bazwalile shizwalo sha magūnīla.”

4A benaba hū yene ī mizeituni īy'ībīlī; h'a makīndīkīlo ga tala ay'abīlī, abo
bakīmīīlaga kū būtongi bo ng'wa Seeba, ū ng'wenekīlī sī.

5Ūlū munhū ūkooba kūbīītīla yabūbi, gūkafumaga moto ū mu milomo yabo
gwabakenaagūla a banishi babo; h'ūmo shiigelile achīle ū wa kūgaaganha
kūbīītīla yabūbi.

6A boi balī na būdūla bo kūlīlugala ī ligūlū ītizūtūla mbula ū mu shikū ja būhangi
wabo. Na balī na būdūla bo kūgagalūcha a minzī gabize mininga; na badūgije
kwītūla ī sī na mahūūya ga būlī mbika ng'hangala jose jose, gīt'ūmo būtogelwa.

7Hama ūlū būmala kūfunya ū būhangi wabo, īkūgulumūka shiinū kūfuma
ng'wishimayenze, yize kwilwisha būlūgū nabo; īkūbapyena ībabūlage.

8Ū mibīlī yabo īkūlambalala hanze ng'wibbalabbala lya nzengo ntaale, ūyo
gūkahayiagwa Sodoma na Misili, ū mu kitanīle ka kūfuba; h'ūko akakomelwa
nū Seeba wabo.

9Banhū ba ng'anda jose na ndīmi jose na mahanga gose bakwīyiloleela ī
mibimba yabo ikanza lya shikū idatū na nusu; nīyo batūzunya gīkī ījīkwe mu
shigila ī mibimba yenīyo.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

10A bikaji ba mu sī bakūyega na kayegele kataale kūlwa nguno yabo a bahangi benabo, bakūyinong'ha kūlwa kwihoja boi benekīlī na benekīlī, nguno a bahangi benabo baalī babaluhya no a bikaji ba mu sī.

11Alīyo aho jabīta shikū idatū na nusu, moyo gwa būpanga kūfuma kūlī Mulungu gūkabingīla, būbūūka bīmīīla na magūlū gabo! Abo bakabona bakagwīlwa booba būtaale no.

12Hūna a bahangi benabo bigwa ilaka itaale kūfuma ng'wigūlū līlībawīla gīkī, "Linhagi ng'wize kūūnū!" Būsolwa ilunde būlinha kūja ng'wigūlū, kūnū a banishi babo biloleelile.

13Ī likanza lyenīlo yilonga nyahīnga nhaale; īmò ya ng'wikūmi ya nzengo yūkenaagūka, banhū shihūmbī mpungatī būyagala ū mu nyahīnga yenīyo; abo bakasaaga ho bakogoha na kogohele kataale no, būng'winha ikūjo ū Mulungu wa ng'wigūlū.

14Būbiza bobīta nū būluhiwa bo kabīlī; alīyo managi gīkī ū būluhiwa bo kadatū būliza wangū.

Ipembe lya mpungatī

15Nū malaika wa mpungatī ūlīng'ang'aaja ī lipembe lyakwe; gūhamuka malaka mataale kūfuma ng'wigūlū galīhaya gīkī, "Ū būtemi bo mu sī bobizaga bo ng'wa Seeba wise na Kilisito wakwe, akūsuga shikū ja shiku jose."

16Hūna a Banamhala abo makūmi abīlī na bane, abo baalī bigashije ha masumbī gabo g'ikūjo kū būtongi bo ng'wa Mulungu, būgwa bachimīgije kūnū balīnamya Mulungu

17balīhaya gīkī, "Tūlīkūkumīlīja Seeba, bebe ūyo ūlī Mulungu wa būdūla bose, ūyo ūlīho, na walīho kūfuma kale. Nguno wabūsolaga ū būdūla wako ū būtaale, hūna ī haha ūlī Nsugi.

18A mahanga gaalī gapelanile, na lūūlū nang'ho lyashikaga ī likanza lya būpelanu wako, nī lya kūlamulwa kwa bafu, na kūbinha mheela a batūmami bako, a bahangi na a beela, na a bangī pye a bose, abo balīkūgije ī lina lyako, bado na bataale; na kūbakenaagūla a bakenaagūji ba sī!"

19Hūna yūlugūlwa ī hekalu ya ng'wa Mulungu ū ng'wigūlū, lyūbonekana isandīko lya būlagane bokwe, īlo līlī mu hekalu yakwe; jūbiza ho ndabi na mihilimo na kūpalalūka, na nyahīnga na mbula nhaale ya mawe!

Kūkundūlūlwa 12

Būpelanu bo Līshing'weng'we

© 2015 Bible Society of Tanzania.

1Hūna shūbonekana shiiloleelo shitaale ū ng'wigūlū, nkīma azwalile līīmi, al'ū kū sīlīlī, ū kū mhambala jakwe gwalīko ng'weji; lelo ū kū ntwe walī na ngikili ya sonda ikūmi n'ibīlī.

2Nīyo walī nda; kūhayimanīla wandya kūlījiwa būsūngū, nguno līkashika ī likanza lya kūbyala.

3Na shiiloleelo shingī shilonga ū ng'wigūlū, Līshing'weng'we lyaza itaale, lyalī na mitwe mpungatī na mapembe ikūmi; a ha mitwe yalyo jalīho ngikili mpungatī.

4Ū nkīla gwalyo gūyooleleja selusi īmò ya Sonda ja ng'wigūlū, lyūjiponeja mu sī. Hūna ī lyoi ī Līshing'weng'we lyenīlo lyūng'wīmīīla ū kū būtongi bokwe ū nkīma ūyo walī hihī kūbyala, gīkī ūlū alabyale līnūmbūlīje kūngabbula ū Ng'wana wakwe!

5Ūbyala Ng'wana ngosha ūyo akūgadīīma pye a mahanga na nang'ha gwa chūma; haho na haho ū Ng'wana wakwe ng'wenūyo ūhwehulwa ūtwalwa kūlī Mulungu, kwī Isumbī lyakwe lya būtemi.

6Hama ū wei ū nkīma ūpeelela kwitogolo, ūūkikala kwipandī ilebe walī wabeegejiwa na Mulungu, gīkī banang'hane kwenūko ikanza lya shikū shihūmbī na magana abīlī na makūmi atandatū.

7Būkabūūka būlūgū ū ng'wigūlū, ū Mikaeli na a bamalaika bakwe būūlwa nalyo ī Līshing'weng'we; nalyo ī Līshing'weng'we lyūūlwa nabo, līlī na bamalaika balyo.

8Alīyo lītapyenile, nū wikalo wabo ū ng'wigūlū batabūpandīkile hangī.

9Ī Līshing'weng'we ī litaale lyenīlo lyūponyiwa, ī Liyoka lya kale na kale, īlo līkitanagwa Lyanishi na Līshetani, Ilemba lembi lya sī ngima; lyūponejiwa mu sī hamò na a bamalaika balyo!

10Hūna niigwa ilaka itaale ū ng'wigūlū līlīhaya gīkī, "Ī haha wilonga ū būpīji, nū būdūla nū būsugi bo ng'wa Mulungu wise, nū būtaale bo ng'wa Kilisito wakwe; nguno waponyiwa ū mūūji wa badūgū bise, ūyo akababūūlaga kūlī Mulungu wise līīmi na būjikū.

11Bampyenaga kūlwa mininga ga Ng'wana wa Ng'holo, na kūlwa mhayo gwa būkaanīji wabo; na hangī nguno batabūsaatilwe ū būpanga wabo nūūlū kūshisha mu kūcha.

12Ali lūūlū, ū bebe igūlū yegaga; na a bing'we abo mukwikalaga mo. Alīyo a bing'we sī na nyanza ng'wagwīlwa makoye, nguno wang'wikīīla ū ng'wanishi; nūwe apelanile no, īkī amanile gīkī alī n'ikanza iguhī dūhū!"

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13Ī Līshing'weng'we aho lyabona gīkī lyaponyiwa mu sī lyūng'wihuutīīla ū nkīma ūyo akabyala Ng'wana ngosha.

14Alīyo ū nkīma ng'wenūyo winhwa manana abīlī ga mbeshi nhaale, ūlala ajile kwipandī lyakwe kwitogolo, kūjūlishiwa ikanza na makanza na nusu y'ikanza, alyīngīle ī Liyoka.

15Nalyo ī Liyoka lyūswa minzī kūfuma mu nomo gwalyo; gūbiza gītī mongo ū kū numa yakwe ū nkīma ng'wenūyo, gīkī apulwe līmongo.

16Alīyo ī sī nayo yūngunanha ū nkīma, nguno īkatandūka yūlekana, yūgūmila ū mongo ūyo līkagūswa ī liyoka kūfuma mu nomo gwalyo.

17Akalīpelanya no ū nkīma ī Līshing'weng'we lyenīlo, lyūbūūka lījile kwilwisha būlūgū na a baana bakwe abo bataalī balīho, abo bashidimile ī shilagīlo sha ng'wa Mulungu, nū būkaanīji bo ng'wa Yesu balī nabo.

18Hūna ī Līshing'weng'we lyūja lyūkīmīīla ha maseni ga ha nyanza.

Kūkundūlūlwa 13

Shiinū ibīlī

1Kūhayimanīla nabona shiinū yabumbūka kūfuma ū mu nyanza, yalī na mapembe ikūmi na mitwe mpungatī. A ha mapembe gayo yalī na ngikili ikūmi, alīyo būlī ntwe gwalī na lina lya būsondagūji.

2Ī shiinū īyo nakībona yenīyo yalī ībange sūbī, lelo a magūlū gayo gaalī gītī ga ndūba, alīyo ū nomo gītī gwa shimba. Ū būsugi walyo ī Līshing'weng'we lyīyinha ī shiinū yenīyo, pyī nī lisumbī lyalyo lya būtemi; lyīyinha na būdūla būtaale.

3Ī shiinū yenīyo ū ntwe gwayo ū gūmò gwalī n'igulagīje lya kūdūla kwenheleja kūcha; alīyo ī ligulagīje lya kūdūla kwenheleja kūcha lyenīlo, lyalī lyapīla. Pye a ba mu sī būjinjimala bandya kwīlondeela ī shiinū yenīyo.

4Būyūlīlamya ī Līshing'weng'we, nguno līkayinha būdūla ī shiinū yenīyo. Nī yoi ī shiinū būyūyīlamya, ū kūnū balīhaya gīkī, “Nani ū wa kūlenganīla nayo ī shiinū yenīyī? Nani ūyo adūgije kwilwisha nayo?”

5Ī shiinū yenīyo īkinhwa būdūla bo kūhaya na nomo gwayo mihayo ya magaka na ya būsondagūji; yinhwa ikanza lya myeji makūmi ane n'bīlī, lya kūbūtūmamīla ū būdūla wayo ū kwīta ī gīko.

6Hūna yandya kūgūtūmamīla ū nomo gwayo kūnsondagūla ū Mulungu, na kūlīsondagūla ī lina lyakwe nū wikalo bokwe, pye na a bikaji ba ng'wigūlū.

7Yinhwa na būdūla bo kwilwisha nabo a beela kūshisha kūbapyena, na būdūla higūlya ya ng'anda jose ja banhū, na ndīmi ja mahanga gose na gose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Hūna lūūlū a bikaji ba mu sī bakwīlamya ī shiinū yenīyo; pye a bose, būlī ng'wene ūyo lina lyakwe lītandīkilwe mu shitabo sha būpanga ī sha Ng'wana wa Ng'holo ūyo wasīnzwa kale, kūfuma ha kūseeng'wa kwa sī.

9Ūyo alī na gūtū ni igwage!

10Ūyo alī wa kūding'wa nding'wa, akūja mu būding'wa; ū wa kūbūlagwa bo līlūshū, akūbūlagwa bo līlūshū! Ū mu mhayo gwenūyū shiigelile a beela babize na wiyūmīlīja ū mu kūzunya.

11Kūhayimanīla nabona shiinū yīngī yagulumūka kūfuma mu gatī ya sī, yalī na mapembe abīlī gītī ga Ng'wana wa Ng'holo, kwike a kayombele kayo kaalī gīt'ūmo līkayombelaga ī Līshing'weng'we!

12Nayo yatūmamaga mu būdūla bose ūbo yalī nabo ī shiinū ī ya kwandya; yūyīta pyī ī sī na a bikaji baamo kūbiza balamya bayo ī shiinū ī ya kwandya, īyo igulagīje lyayo lya kūdūla kwenheleja kūcha lyalī lyapīla.

13Yandya kūbeeja maleeba mataale; yūyenha na moto kūfuma kwigūlū gwika mu sī a banhū balolile.

14Yūyūbalemba lemaba a bikaji ba mu sī kūlwa nguno ya maleeba ayo īkinhwa būdūla bo kūgabeeja, kūlwa kwītūmamīla ī shiinū ī ya kwandya; yūyūbawīla kūbeeja shiikolile sha shiinū īyo yalī n'igulagīje lya līlūshū, alīyo yalī ītaalī mhanga.

15Yinhwa na būdūla bo kūshinha myūyī ī shiikolile sha shiinū, gīkī ī shiikolile shenīsho shidūle kūyomba. Na hangī yūbiza na būdūla bo kūbenheleja kūbūlagwa pye abo bakūlema kūshilamya ī shiikolile sha shiinū.

16Yūlagīla gīkī pye a banhū batūūlīlwe lūmeng'ho ha nkono gwa būlyo, nūūlū ha būshū wabo; pye a bose bado na bataale, basabi na bahabī, babize balī mu wiyabī nūūlū mu būsese;

17na gīkī atizilonga ose ose wa kūgūla nūūlū kūjinja ūlū atī nalo ū lūmeng'ho; ūlū atī nalyo ī lina lyayo nūūlū ī lisaabu lyayo ī shiinū yenīyo.

18Ū mu mhayo gwenūyū galīgongwa masala madeekanu; ūyo alī na witegeleja ni alībeejage ī lisaabu lyayo ī shiinū yenīyo, nguno līlī isaabu lya ng'wa munhū. Ī lisaabu lyenekīlī līlī magana atandatū na makūmi atandatū n'itandatū (666)!

Kūkundūlūlwa 14

Lyīmbo lya basolwa

1Aho naalola hangī nūmona ū Ng'wana wa Ng'holo wīmīīlaga ha lūgūlū lo Sayuni; hamò na banhū shihūmbī igana na makūmi ane na shine (144,000) abo baalī bandīkilwe a ha būshū wabo ī lina lyakwe nī lina lya ng'wa Ise.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

2Niigwa n'ilaka kūfuma ng'wigūlū, gītī lya ng'huutumo gwa minzī mingī, na gītī
lya ng'hilimo ntaale gwa mbula. Ī lilaka īlo nakaliigwa lyenīlo lyalī gītī lya batūji
ba ndono bakūtūlaga ndono jabo.

3Bīmbaga lyīmbo ipya ū kū būtongi wī Isumbi lya būtemi, nī Shiseeng'wa
shipanga ī shine, na a Banamhala. Atīho nūūlū ūmò ūyo adūgije kūlīmana ī
lyīmbo lyenīlo, ūlū ītī abo shihūmbī igana na makūmi ane na shine (144,000)
dūhū, abo bagūlilwe kūfuma mu sī.

4A benaba hū bene abo batisosohagije na bakīma, nguno balī beela; hama hū
bene abo bakanondeelaga ū Ng'wana wa Ng'holo būlī kwene ūko alīja. Hū bene
abo bagūlilwe kūfuma mu banhū gīkī babize matwajo ga kwandya kūlī Mulungu
na kūlī Ng'wana wa Ng'holo.

5Balī banhū abo būtilongile būlomolomo nūūlū hado ū mu milomo yabo; nguno
batī na shilingo.

Bamalaika badatū na būlomeeji wabo

6Hama nūmona malaika ūngī alīlala kwigūlya mu malunde; walī na Ng'hūlū
Jawiza ja welelo bose kūlwa kūbalomeela pye a bikaji ba mu sī; banhū ba
mahanga gose, na ng'anda jose, na ndīmi jose.

7Walomeelaga alīhaya gīkī, "Ng'ogohagi Mulungu, na nkūjagi we; nguno ī
likanza lya būlamuji bokwe lyashikaga. Namyagi we ūyo alī meeja w'igūlū na sī
na manyanza, pyī nī nzwīlo ja minzī."

8Na malaika ūngī wa kabīlī ūkūūbīja; wiza alīhaya gīkī, "Yagwaga, yagwaga ī
Babeli ī nhaale, īyo yalī yang'wisha mahanga gose mvinya ya būjingi wayo bo
kūpelanya!"

9Na malaika ūngī hangī, wa kadatū; ūbakūūbīja, wiza alīhaya n'ilaka itaale gīkī,
"Būlī ng'wene ūyo alayīlamye ī shiinū nī shiikolile shayo; nū lūmeng'ho lwayo
ūzunya kūtūūlīlwa ha būshū nūūlū ha nkono gokwe,

10nang'hwe akwīng'wa ī mvinya ya būpelanu bo ng'wa Mulungu, īyo ītatūjiwe
minzī nūūlū hado; īyo īswīzilwe hūna yūtūūlwa mu shikombe sha būpelanu bo
ng'wa Mulungu! Akūluhiwa mu moto gwa būgota bo shibiliti, kū būtongi bo
bamalaika beela na Ng'wana wa Ng'holo.

11Abo bakwīlamyaga ī shiinū nī shiikolile shayo, pyī nū wa kwanukūla
lūmeng'ho lwayo, batī na kwifuula na hado yaya līīmi na būjikū; ī lyochi lyabo
līkwinunga ng'wigūlya welelo bose!

12Ū mu mhayo gwenūyū būlīgongwa wiyūmīlīja ū kū beela abo bashidimile ī
shilagīlo sha ng'wa Mulungu, na kwīmīīla ha kūzunya kwa ng'wa Yesu."

13Hūna niigwa ilaka kūfuma ng'wigūlū līlīhaya, "Andīkaga gīkī, 'Balī na lubango
a bafu abo balīchīla mulī Seeba kwīngīīla haha: Alichene, alīhaya Moyo; gīkī

© 2015 Bible Society of Tanzania.

bifuule ū mu milīmo yabo ī ya makoye, nguno ī shītwa shabo shikūbiza hamò nabo!'"

Kūgeswa kwa sī

14Aho nataalī nalolile gīko kwimanīla nabona ilunde lyape; a h'ilunde lyenīlo walī wigasha ho wa kūbiza gītī Ng'wana wa Munhū. Ū kū ntwe walī na ngikili ya zahabu, ū mu nkono gwakwe walī n'igeselo lyūgī.

15Wiza na malaika ūngī alīfuma mu hekalu, ūng'hamukīla n'ilaka itaale ūyo walī wigasha h'ilunde; ūng'wīla gīkī, "Lītūmage ī ligeselo lyako lyandye kūgesa, nguno lyashikaga ī likanza lya kūgesa, gaashikile a magesa ga mu sī."

16Ng'hana ūyo walī wigasha h'ilunde ūlīponeja mu sī ī ligeselo lyakwe, yandya kūgeswa ī sī!

17Na malaika ūngī hangī ūfuma ū mu hekalu ya ng'wigūlū, nang'hwe walī n'igeselo lyūgī.

18Hama na malaika ūngī hangī, ū ng'wene ūfuma ha ng'walīlo, walī na būdūla higūlya ya moto, ūng'hamukīla n'ilaka itaale ūyo walī n'igeselo lyūgī; ūhaya gīkī, "Lītūmage ī ligeselo ī lyūgī wīkuminge ī mikūngo ya nzabibu gwa mu sī, nguno yapile ī mizabibu yago."

19Ng'hana ū malaika ng'wenūyo ūlīponeja mu sī ī ligeselo lyakwe, wīkuminga ī mizabibu, wīponeja ng'wikamīlo itaale lya mvinya ya būpelanu bo ng'wa Mulungu.

20Ū mizabibu yūpandagīlwa ng'wikamīlo lya mvinya, hanze ya nzengo. Gūfuma ū ng'wikamīlo lya mvinya lyenīlo mininga mingī ga kūshisha falasa ha lijamu, gūhūūma ng'hūūmo gwa kūshika bū kūle bo mailo gītī magana abīlī.

Kūkundūlūlwa 15

Sha kūluhya luhya sha bamalaika mpungatī

1Hūna nūbona shiiloleelo shingī ū ng'wigūlū, shalī shitaale no sha kūkumya. Bamalaika mpungatī baalī na sha kūluhya luhya mpungatī sha kūmalīgīja; nguno ū Mulungu akūmalīgīja musho ū būpelanu bokwe.

2Hama hangī nūbona gītī nyanza y'ilole īsanganīkile na moto; nūbabona na a bapyeni abo bakīpyena ī shiinū nī shiikolile shayo nī lisaabu lyayo; baalī bīmīīla bīpīndya ī nyanza yenīyo, balī na ndono ja ng'wa Mulungu.

3Bīmbaga lyīmbo lya ng'wa Musa ū ntūmami wa ng'wa Mulungu, na lya Ng'wana wa Ng'holo. Bīmbaga balīhaya gīkī, "Ee Seeba Mulungu wa būdūla bose, Ī milīmo yako mitaale no, na ya kūkumya. Bebe ūyo ūlī Ntemi wa mahanga, Ī nzīla jako jitūngīlīgije, hangī ja ng'hana.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

4Seeba, nani ūyo atīko kogoha na kūlīkūja ī lina lyako? Nguno bebe wike h'ūlī ng'wela, pye a mahanga gakwiza, gakwiza kū būtongi wako gakūlamye, Īkī ī shītīle shako sha būtūngīlīja shamalile koolechiwa hape!”

5Aho yabīta ī yenīyo nūbona yalugūlwa ī hekalu ya ng'wigūlū, ūmo būkikalaga būkaanīji.

6Būfuma a bamalaika mpungatī abo baalī na sha kūluhya luhya mpungatī; baalī na shizwalo shilabagīzu sha kitaani yape; ū mu shikuba baalī bitungile mishipi ya zahabu.

7Ūmò wa Shiseeng'wa shipanga ī shine ūbinha a bamalaika mpungatī benabo nzweso mpungatī ja zahabu; jokalile būpelanu bo ng'wa Mulungu, ūyo alī mpanga kūshisha welelo bose.

8Ī hekalu yokala lyochi ly'ikūjo lya ng'wa Mulungu na būdūla bokwe; walī atīho nūūlū ūmò wa kūdūla kwingīla ū mu hekalu, kūshisha shishile ī sha kūluhya luhya mpungatī sha bamalaika mpungatī benabo.

Kūkundūlūlwa 16

Nzweso ja būpelanu bo ng'wa Mulungu

1Hanuma niigwa ilaka itaale kūfuma ū mu hekalu līlībawīla a bamalaika abo mpungatī benabo gīkī, “Jagi mukashipumunhīle mu sī īsho shilīmo ū mu nzweso ja būpelanu bo ng'wa Mulungu!”

2Ū wa kwandya ūja ūūkashipumunhīla mu sī īsho shalī ū mu lweso lokwe; pye abo baalī na lūmeng'ho lwa shiinū na a babo bashilamyaga ī shiikolile shayo būgulumūkīlwa malonda mabi no, hama masaatu kīngī nasho!

3Ū wa kabīlī ūūkashipumunhīla mu nyanza īsho shalī ū mu lweso lokwe; a minzī gūgalūka gūbiza gītī mininga ga mfu! Pye ī shiseeng'wa shipanga ī sha mu nyanza shūshila kūcha.

4Ū wa kadatū ūūkashipumunhīla īsho shalī ū mu lweso lokwe mu myongo na mu nzwīlo ja minzī; gūbiza mininga!

5Nūng'wigwa ū malaika ū ntaale wa minzī wahaya gīkī, “Watūngīlīja ū bebe ng'wela, ūyo ūlīho, na walīho kwīngīīla kale; Īkī ū wenūbū hū būlamuji wako!

6Nguno a benaba bitagūla mininga mingī no ga beela na ga bahangi, h'ī nguno yene ūlībinha nabo mininga bang'we; ū mhayo gwenūyū gūbigeleelilwe!”

7Hūna nūgwigwa ū ng'walīlo gūlīhaya gīkī, “Alichene Seeba Mulungu wa būdūla bose, ū būlamuji wako būlī bo ng'hana, hangī būtūngīlīgije!”

8Ū malaika wa kane ūshipumunhīla ha līīmi īsho shalī ū mu lweso lokwe, linhwa būdūla bo kūbabbisha a banhū.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

9A banhū būbbishiwa būsebu būtaale no, bandya kūlīdūkagūla ī lina lya ng'wa
Mulungu ūyo akalagīla shibize ho ī sha kūluhya luhya shenīsho; na batagalūkile
nūūlū hado, gīkī bandye kūng'winha ikūjo!

10Ū wa katanò ūshipumunhīla īsho shalī ū mu lweso lokwe h'isumbī lya būtemi
lyayo ī shiinū; ū būtemi wa shiinū būbiza mu giiti; būyiluma ndīmi a banhū
kūlwa makoye ayo gakabilongela.

11Bandya kūndūkagūla ū Mulungu wa ng'wigūlū kūlwa nguno ya makoye gabo,
nū būbi wa malonda gabo ayo gabakoyaga. Alīyo batagalūkile gīkī booye ī
shītīle shabo!

12Ū wa katandatū ūshipumunhīla īsho shalī ū mu lweso lokwe mu līmongo ī
litaale, ī Līfulati; gūkama a minzī gamò gīkī ībeejiwe nzīla ya batemi ba kūfuma
kīya.

13Hama nūbona myoyo idatū misoso ya kwikola gītī madanga; yūfuma ū mu
nomo gwa Līshing'weng'we, nū mu nomo gwa shiinū, na mu nomo gwa
ng'hangi nomolomo.

14Ū yoi īlī myoyo ya mashetani īyo īkabeejaga mihayo ya kūgekemaja; īkajaga
hose hose ū kū batemi ba mu sī, īkūbalaalīkaga kūja kwilwisha būlūgū ū mu
lūshikū lūtaale lo ng'wa Mulungu wa būdūla bose.

15“Managa gīkī, naliza gītī ng'wibi, alī na lubango ū wa kūsangwa alī miso
ashilang'hanile ī shizwalo shakwe, atizūsangwa alī dūūhū manyegu, bakībona ī
minala ya dūūhū yakwe!”

16Ī myoyo yenīyo īkababilingīla kwipandī īlo līkitanagwa ū mu lūlīmi lwa
Shihebulania gīkī Alimagedoni.

17Ū malaika wa mpungatī ūshipumunhīla kū lūyaga īsho shalī ū mu lweso
lwakwe; lyūfuma ilaka itaale ū mu hekalu līlīhaya gīkī, “Yashila!”

18Hūna jūbiza ho ndabi na mihilimo na kūpalalūka, yūding'hima na nyahīnga
nhaale, ītaalī kūbiza ho hangī nyahīnga nhaale gīko kūfuma aho banhū bandīja
kwikala mu sī.

19Ū nzengo ū ntaale gūgabanīka mapandī adatū, ī mizengo ya mahanga nayo
yūkenaagūka gete; ū Mulungu ūgwizūkwa kūgwinha shikombe sha mvinya ya
būpelanu bokwe ū nzengo ū ntaale ū gwa Babeli.

20Pye a majinga gūjimīīla, nī ngūlū joya ū kūbonekana.

21Mbula ya mawe yidīka kūfuma ng'wigūlū; gaalī mataale ga kūbiza na būdito
bo kilo gītī makūmi atanò būlī lyene. Yūbatūla a banhū, nabo būyūndūkagūla ū
Mulungu kūlwa nguno ya kūluhiwa nī mbula ya mawe yenīyo. Ī sha kūluhya
luhya shenīsho shalī shabūbi no!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Kūkundūlūlwa 17

Malahya ntaale, na shiinū

1Hūna ūmò wa bamalaika abo baalī na nzweso wiza, ūniwīla gīkī, “Nzūgū nakoolekeje ū nsango gokwe ū malahya ntaale, ūyo igashije higūlya ya minzī mingī;

2ūyo batemi ba mu sī balikalaga bakwijingīlaga nang'hwe, pye na a bikaji ba mu sī walī wabaseeseeja mvinya ya būmalahya bokwe.”

3Na lūūlū ūnibūūcha mu mbika ya Kiimoyo, ūnitwala kwitogolo; nūkamona nkīma adamhīlile shiinū yaza yokalile mina ga būsondagūji; yalī na mitwe mpungatī na mapembe ikūmi.

4Ū nkīma ng'wenūyo walī azwalile shizwalo sha nzulunge na shaaza, hama hangī azwalīlile na būlenji bo zahabu na mawe ga mpango ntaale na luulu. Ū mu nkono gwakwe walī na shikombe sha zahabu shokalile mihayo ya malofu na būsoso bo būmalahya bokwe.

5Ū kū būshū bokwe walī andīkilwe lina; gīkī, MBISĪLA, BABELI, NINA NTAALE WA BAMALAHYA, NA WA BŪSOSO BO MU SĪ.

6Ū nkīma ng'wenūyo nakamona walī aleebilwe mininga ga beela, na mininga ga bakaanīji ba ng'wa Yesu. Aho namona nūkumya na kakumīje kataale no!

7Alīyo ū malaika ūniwīla, “Nibūlī ūlīkumya? Nakūkūwīla ī mbisīla ya nkīma ng'wenūyū nī ya shiinū īyo wīdamhīlaga, īyo īlī na mitwe mpungatī na mapembe ikūmi.

8Ī shiinū īyo wībonaga yalī īlīho ī kwandya, ī haha ītīho, alīyo īlī hihī kūpuluka kwīnga ū ng'wishimayenze īje mu kūyagala. A bikaji ba mu sī, abo mina gabo gatandīkilwe mu shitabo sha būpanga kūfuma ikanza lya kūseeng'wa kwa sī, bakūkumya ūlū bībona ī shiinū yenīyo, īyo yalīho, alīyo ī haha ītīho, hama hangī īlilonge.

9A henaha lyagongwa iganiko lya masala; ī mitwe īyo mpungatī jilī ngūlū mpungatī ījo ajigasīgije ū nkīma ng'wenūyo, a benabo batemi mpungatī.

10A batanò bamala kūgwishiwa, ūmò ataalī alīho, lelo ū ūngī ataalī ū kwilonga, ūlū wilonga shiigelile ashinge ho kakanza kado.

11Ī shiinū īyo yalīho kwandya alīyo ī haha ītīho, ī yene ya kanaane, īlī mu lūkwa lūmò na a babo mpungatī, nayo ījile mu kūyagala.

12A mapembe ikūmi ayo wagabonaga, a bene batemi ikūmi; kwike bataalī ū kwanukūla ū būsugi. Alīyo bakwanukūla būdūla bo kūsuga hamò nayo ī shiinū ikanza lya sa īmò.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

13A boi balaganile mhayo gūmò, gwa kūyinha būdūla na kwīguzuhya ī shiinū yenīyo.

14Bakwilwisha būlūgū nū Ng'wana wa Ng'holo; alīyo ū Ng'wana wa Ng'holo akūbapyena, nguno ū ng'wene alī Seeba wa baseeba na Ntemi wa batemi, nīyo abo balī nang'hwe balī basolwa na basanyiwa."

15Hangī ū malaika ūniwīla gīkī, "A minzī ayo wagabonaga agigasīgije ū malahya ng'wenūyo, a benabo banhū; būhī na būhī wa mahanga ga būlī ndīmi.

16Ī shiinū īyo wībonaga yenīyo īkwīta īnkolwe ū malahya. Na a mapembe ayo ikūmi nago gakūnkolwa; hūna lūūlū bakūnkenaagūla banzuuje baneke buyīkī, nū mīlī gokwe bagūlye; hūna bampembeele na moto ashile ho gete!

17Nguno ū Mulungu wabinhile ū mung'holò jabo iganiko līmò lya kūbūlekela shiinū ū būtemi wabo kūshisha īshikīīle ī mihayo yakwe gīt'ūmo ayīhelelile.

18Ū nkīma ūyo wamonaga ng'wenūyo, h'ī līnzengo ī litaale īlo lībasugile a batemi ba mu sī!"

Kūkundūlūlwa 18

Kūgwa kwa Babeli

1Aho yabīta ī yenīyo, nūmona malaika ūngī wa būdūla būtaale alika kūfuma ng'wigūlū; ī likūjo lyakwe lyūyakīīla ī sī.

2Ūhamuka n'ilaka lya nguzu alīhaya gīkī, "Yagwaga, yagwaga ī Babeli ī nhaale. Bobizaga wikalo wa masamva, n'ihalo lya myoyo misoso ya mbika jose, n'ipandī lya būlī noni jabūbi na ja malofu.

3Nguno pye a mahanga gīng'wile ī mvinya ya būjingi bokwe, īyo īkaseeseejaga. A batemi ba mu sī baalijingīlaga nang'hwe, na a basūlūja ba mu sī balūsabīlaga ū mu būdūla bo būsabi bokwe ūbo wadoosha!"

4Hama niigwa ilaka līngī kūfuma ng'wigūlū līlīhaya gīkī, "Bing'we banhū bane, fumagi ng'wīnge mo, lekagi ū kwisangīja ū mu būkenaagūji bokwe, mutizūgwīlwa nsango gokwe ning'we.

5Nguno ī shibi shakwe shaseesekelile kūshisha ng'wigūlū; nū Mulungu owizūkilwe ū būkenaagūji bokwe.

6Ng'winhagi nang'hwe gīt'ūmo olūbinhīlaga ū wei, ng'winhagi ng'hangala ibīlī Īyo yigeleelilwe katūmamīle kakwe. Ngelekelagi ū mu shikombe Īsho olūbagelekelaga bangī, nīyo na kūtinda ho!

7Ng'winhagi būluhi na būpīna ū mu shikolo īsho shalūng'winhaga kwikumīlīja na kūdoosa. Nguno olikalaga wiwīla ū mung'holò yakwe gīkī, 'Ū nene nigashije gītī nalī ntemi nkīma, natī naachīlwa, hangī natalabona būpīna!'

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Hūna lūūlū, ū būtūlwa bokwe būkūngwīla mu lūshikū lūmò, icha na būpīna na nzala. Hanuma akūpemva moto ashile ho gete; nguno ū Mulungu, ū Namuji wakwe, alī Seeba wa nguzu.

9“A batemi ba mu sī abo baalijingīlaga nang'hwe na kūyegela mu būdooshi bokwe, bakūlībona ī lyochi lya kūpemva kwakwe bandye kūtūla ng'hūngū bakūnīlaga.

10Kūlwa kūbogoha ū būluhiwa bokwe, bakwīmīīla kūle balīlīla būhaya gīkī, ‘Babeli wagwīlwa makoye, bebe nzengo ntaale gwa nguzu, wagwīlwa makoye. Nguno ū kūlamulwa kwako gwakwikīīla ng'wikanza līmò!’

11“Na a basūlūja ba mu sī bakūmpīnīhalīla bandye kūnīla, nguno atīho ūngī wa kūbagūlīla ī miligo ya shikolo shabo;

12miligo ya zahabu na feza na mawe ga mpango ntaale na luulu, na myenda ya kitaani yawiza, na ya nzulunge na ya halili, na yaza; na mitī ya būlī mbika na shikolo sha kūbeejiwa kūfuma mu mapembe ga mhūlī, na sha mitī ya gembe, na sha chūma shibbūpu, na shisīnza, na sha mawe gape;

13na shisanjo sha mu shilīwa na maguta ga kwibila, na malaashi, na mvinya na maguta ga kūzugīla shilīwa, na būsu na būsīga, na ng'ombe na ng'holo na falasa na magogoteni, na mibīlī ya banhū, nū būpanga wabo!

14Bakūnīla balīhaya gīkī, ‘Nī litwajo īlo būpanga wako walūlīhahaalīlaga lyakwīngaga; pyī nī shikolo ī shose ī shawiza na sha mpango ntaale shakūkenaagūkīlaga, shitalabonwa hangī na hado yaya!’

15A basūlūja ba shikolo shenīshi abo walī wabasabya, bakwikīga kūle bakūdetemaga, bagogohaga a makoye ayo gangwīlaga. Bakūlījiwa būpīna

16balīhaya, ‘Gwagwīlwa makoye, gwagwīlwa makoye ū nzengo ntaale, ūyo gwalikalaga gūzwalīlile myenda yawiza ya kitaani na ya nzulunge, na yaza. Nzengo ūyo gwalikalaga gūkūlabagīlaga kūlwa zahabu na mawe ga mpango ntaale, na luulu!

17Nguno ū būsabi ū bose ūbū bojimīīla ng'wikanza lya sa īmò dūhū!’ “Na hangī būlī ntaale wa meli na būlī ng'wene ūyo akashimīzīlaga mu meli, pye a batūmami ba mu meli, abo milīmo yabo īlī mu nyanza, bakwikīga kūle

18bakūlīlaga ūlū būlībona ī lyochi lya kūpemva kwa nzengo gwenūyo; bakūlīla balīhaya, ‘Nzengo kī hangī ūyo gūshikile kūlenganījiwa nū nzengo ū ntaale ūyū!’

19Hama bakwandya kwisaamagūlīla lūbuubu ū kū mitwe yabo, kūnū balīlīla ng'hūngū kūlwa būpīna būtaale; balīhaya, ‘Gwagwīlwa makoye, gwagwīlwa makoye ū nzengo ū ntaale, ūyo kūlwa būsabi wago gwalūbasabyaga pye abo balī na meli mu nyanza; gwabiza buyīkī ng'wikanza lya sa īmò dūhū!’

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Bebe igūlū yegaga kūlwa nguno yago, pye na a bing'we beela, na a batūng'wa
na a bahangi; Īkī ū Mulungu wagūgwisījaga nsango ū nzengo gwenūyo, kūlwa
nguno ying'we!”

21Hūna malaika wa nguzu ūsola iwe itaale gītī lya kūshela, ūlīponeja mu nyanza
kūnū alīhaya, “Ū nzengo ū ntaale, ū gwa Babeli gūkūgwishiwa na shiligityo
shitaale gīkī, na gūtalabonekana hangī na hado yaya!

22Lītaliigwiwa ilaka lya batūji ba ndono nūūlū lya bīmbi, nūūlū batūji ba
ng'oma, nūūlū mbiilūlū, nūūlū mhembe ītaliigwiwa na hado yaya; nūūlū koolī
wa kūbeeja shose shose atalilonga mo ū mulī bebe na hado yaya, nūūlū
ng'hilimo gw'iwe lya kūshela gūtaliigwiwa ū mulī bebe nūūlū kamò.

23Nūūlū ka būng'weku ka chenge katalang'weka gete ū mulī bebe; nūūlū ilaka
lya ntooji lītaliigwiwa ū mulī bebe na kamò yaya, nūūlū lya ntoolwa ndūhū;
nguno a basūlūja ba mu ng'wako hū bene abo baalī bataale ū mu sī. Walikalaga
ūgalemba lemba pye a mahanga ga mu sī kūlwa būlogi boko!

24Ū mulī we gaabonekanile mininga ga bahangi na ga beela, na a bose a ba mu
sī abo babūlagwa!”

Kūkundūlūlwa 19

1Aho yabīta ī yenīyo niigwa ilaka itaale gītī ly'ibita itaale lya ng'wigūlū līlīhaya
gīkī, “Halelūya, būpīji n'ikūjo na būdūla shilī sha ng'wa Mulungu wise;

2nguno ū būlamuji bokwe būlī bo ng'hana, na būtūngīlīgije. Īkī wang'winhaga
nsango ū malahya ntaale, ūyo walī wīsosohaja ī sī kūlwa būmalahya bokwe. Na
hangī ū Mulungu wagamalīlaga shiilī a mininga ga banhū bakwe, ayo wagiita na
nkono gwakwe ū malahya ng'wenūyo!”

3Bongeja kūhaya hangī gīkī, “Halelūya, nī lyochi lyakwe līkwinunga kūja
ng'wigūlū shiku jose!”

4A Banamhala makūmi abīlī na bane, nī Shiseeng'wa shipanga ī shine būgwa
balīnamya Mulungu ūyo igashije hī Isumbi lya būtemi, kūnū balīhaya;
“Alichene, Halelūya!”

Būkombe bo Ng'wana wa Ng'holo

5Hūna liza ilaka kūfuma a hī Isumbi lya būtemi līlīhaya gīkī, “Nkumīlījagi ū
Mulungu wise pye a bing'we batūmami bakwe; na a bing'we abo mung'ogohile,
bado na bataale!”

6Hangī niigwa ilaka gītī ly'ibita itaale, gītī ng'huutumo gwa minzī mingī, gītī
kūpalalūka kūtaale; nūliigwa līlīhaya, “Halelūya, nguno ū Seeba Mulungu wise,
ū wa būdūla bose, hū ng'wene ū Nsugi!

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7Tūyegagi tūsangabale, tūng'winhagi ikūjo, nguno lyashikaga ī likanza lya
būtooji bo Ng'wana wa Ng'holo, nū Ntoolwa wakwe amalīīlile.

8Azwalīchiwe shizwalo shape shilabagīzu sha kitaani yawiza." Nguno ī kitaani
yawiza īlī shītīle sha būtūngīlīja, Īsho bakwītaga beela.

9Hūna ūniwīla, "Andīkaga gīkī, 'Balī na lubango abo balaalīkilwe kūja kū
shigukulu sha būtooji bo Ng'wana wa Ng'holo.'" Hama ūniwīla hangī gīkī, "Ī
yenīyī mihayo ya ng'wa Mulungu, īlī ya ng'hana."

10Nūgwa kū magūlū gakwe gīkī naanamye; alīyo ūniwīla, "Lekaga ū kwīta gīko,
nū nene nalī ntūmami ng'wiyo dūhū, hamò na a badūgū bako abo balī na
būkaanīji bo ng'wa Yesu. Namyage Mulungu, nguno ū būkaanīji bo ng'wa Yesu
gūlī moyo gwa būhangi!"

Falasa yape na Ndamhīji wayo

11Aho nataalī nalolile kwimanīla nabona haalugūka hangī ū ng'wigūlū, na falasa
yape yīmīīlaga, ūyo walī ayīdamhīlile akitanagwa Nsanyiwa, nīyo h'ūyo alī
Ng'hana yenekīlī; ūyo kalamulīle na kalwīle kakwe mu būlūgū kalī ka
būtūngīlīja.

12A miso gakwe gaalī gītī ndali ja moto, ū kū ntwe gokwe jalīho ngikili ningī;
walī andīkilwe lina īlo atīho munhū wa kūlīmana, ūlū atī wei ng'wenekīlī dūhū.

13Walī azwalile shizwalo shidabbiwe mu mininga; ī lina lyakwe akitanagwa
Mhayo go ng'wa Mulungu.

14A mabita ga bashilikale ba ng'wigūlū ganondeelaga gadamhīlile falasa jape,
hangī gazwalile shizwalo shawiza sha kitaani yape.

15Ū mu nomo gokwe lyafumaga mo līlūshū lyūgī lya kūbūlagīla mahanga; na
hangī akūbadīīma na nang'ha gwa chūma, na akūlīpandagīla ī likamīlo lya
mvinya ya būkalī na būpelanu bo ng'wa Mulungu wa būdūla bose.

16A ha shizwalo shakwe na a h'itango walī andīkilwe ī lina lyakwe; gīkī, NTEMI
WA BATEMI, NA SEEBA WA BASEEBA.

17Hama nūmona na malaika wīmīīlaga ha līīmi alījihamukīla pyī ī noni ījo
jikalalaga ng'wigūlya, alījiwīla gīkī, "Ikumingagi ng'wize kū shigukulu shitaale,
shigukulu sha ng'wa Mulungu.

18Nzūgi mulye nyama ja mibīlī ya batemi, na ya bataale ba bashilikale, na banhū
ba nguzu; na nyama ja falasa na badamhīji bajo, na nyama ja mibīlī ya banhū
bose, babize balī mu wiyabī nūūlū mu būsese, bado na bataale."

19Hūna nībona ī shiinū, na a batemi ba mu sī na a mabita gabo. Baalī bikuminga
kwilwisha būlūgū nang'hwe ūyo walī adamhīlile falasa nī libita lya bashilikale
bakwe.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

20Yūding'wa ī shiinū, hamò nū ng'hangi ū nomolomo, ūyo yantūmaga kūja wīta shimanīkījo akūbalembagūlaga a balamya ba shiikolile, abo baalī banukūla lūmeng'ho lwayo ī shiinū. A babīlī benabo būponyiwa balī bapanga gīko, mu nyanza ya moto ūyo gūkūbakaga na būgota bo shibiliti.

21A bangī bene ūbabūlaga ūyo walī adamhīlile falasa; akababūlaga na līlūshū īlo lyafumaga mu nomo gokwe. Pyī ī noni jikalya jilile ī mibimba yabo, jigūta!

Kūkundūlūlwa 20

Kūtungwa myaka shihūmbī (1,000)

1Hūna nūmona malaika alika kūfuma ng'wigūlū; ū mu nkono gwakwe walī na lūfungūlo lwa h'ishimayenze na nyololo ntaale.

2Ūlīdima ī Līshing'weng'we, ī Liyoka lya kale, ī Lyanishi na Līshetani; ūlītunga ikanza lya myaka 1,000.

3Ūlīponeja ng'wishimayenze ūlīlugalīla ng'wenūmo ūkanda na kūkanda a ha mīta, lītizikala lyūlembagūla banhū, kūshisha īshile ī myaka īyo 1,000; alīyo ūlū yūbīta ī mihayo yenīyo shiigelile lītaligūlīlwe kakanza kado.

4Kwimanīla hangī nabona masumbī g'ikūjo ga kwigasīja abo baalī binhwa būlamuji; nūjibona nīng'holò ja banhū abo baalī babūlagwa kūlwa nguno ya būkaanīji bo ng'wa Yesu, na kūlwa nguno ya mhayo go ng'wa Mulungu. Na a babo baalī batīlamije ī shiinū nūūlū ī shiikolile shayo, abo batanukūlile lūmeng'ho lwayo kū būshū nūūlū kū nkono gwabo. Bakabiza bapanga, būsuga hamò nang'hwe ū Kilisito ikanza lya myaka 1,000.

5A bafu a bangī batapīlile kūshisha īkalīke ī myaka īyo 1,000; ū wenūbū hū būjūūko bo kwandya.

6Balī na lubango, na balī beela abo bakūbiza na ngabo ū mu būjūūko bo kwandya. Ī licha lya kabīlī līti na nguzu ū kūbo; bakūbiza bagabīji ba ng'wa Mulungu na ba ng'wa Kilisito, bakūsuga nang'hwe ikanza lya myaka 1,000.

Kūpyenwa kwa ng'wa Shetani

7Ī myaka 1,000 ūlū yūshila, ū Shetani akūlugūlīlwa ū mu shifungo shakwe.

8Ūlū ūfuma moi akwandya kūgayeelela pye a mapandī ga mu sī, Gogi na Magogi; aje alīgalemba lemba a mahanga gīkī bibilinge kū būlūgū. Ū wingī wabo būlī gītī maseni ga ha nyanza.

9Bakaja hose hose ū mu sī, bahayūshika ha ng'hambī ya beela, a ha nzengo ntogwa, būgūgobanīja; alīyo gwika moto kūfuma ng'wigūlū gwiza gūbalya.

10Nū ng'wanishi ūyo wabalemba lembaga ūponyiwa mu nyanza ya moto gwa kūbaka na būgota bo shibiliti; h'ūmo yalī nī shiinū hamò nū ng'hangi ū nomolomo. Bakūbiza ng'wenūmo bakūluha luhiagwa līīmi na būjikū shiku jose.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Būlamulwa kū būtongi wī Isumbi Lyape

11Hanuma hangī nūbona Isumbī lya būtemi lyape itaale; ī sī nī ligūlū shūpeela kwīnga ū kū būtongi bokwe ūyo walī aligasīgije, lītabonekanile hangī ī lipandī lyasho.

12Hama nūbabona a bafu, bataale na bado bīmīīlaga ū kū būtongi wī Isumbi lya būtemi, na mashitabo gūkundūlwa; na līshitabo līngī lyūkundūlwa, ī lya būpanga. A bafu būūlamulwa kūlwa kūlolwa īyo yalī yandīkilwe ū mu mashitabo genayo, kūlenganīla nū mumo yalī ī milīmo yabo.

13Ī nyanza yūbafunya a bafu abo baalī muyo, nū kūcha pyī nū kūlimu shūbafunya a bafu abo baalī musho. Būūlamulwa būlī ng'wene kūlenganīla na shītwa shakwe!

14Ū kūcha nū kūlimu shūponyiwa mu nyanza ya moto; ī lyenīlo icha lya kabīlī.

15Na ose ose ūyo akaleka kūbonekana andīkilwe ū mu shitabo sha būpanga akaponyiwa mu nyanza ya moto!

Kūkundūlūlwa 21

Igūlū ipya na sī mhya

1Hūna nūbona igūlū ipya na sī mhya; nguno ī ligūlū lya kwandya nī sī ī ya kwandya shalī shamala kūbīta, nī nyanza yalī ītīho hangī.

2Nū nzengo ng'wela ū gwa Yelusalemu mhya nūgūbona gūlika kūfuma ng'wigūlū kūlī Mulungu, gūbeegelejiwe gītī ntoolwa wigolanyaga kūlwa nguno ya ngoshi wakwe.

3Niigwa ilaka itaale kūfuma a hī Isumbi lya būtemi līlīhaya gīkī, “Managa gīkī, ū wikalo bo ng'wa Mulungu būlī hamò na banhū, akwikala hamò nabo, babize banhū bakwe; nū wei ng'wenekīlī ū Mulungu akūbiza hamò nabo, abize Mulungu wabo.

4Akūshipyagūla ī shisoji shīnge pyī ū mu miso gabo, na kūtalabiza ho kūcha hangī, nūūlū būpīna, nūūlū ng'hūngū; pye nūūlū kūluha kūtalabiza ho, nguno ī ya kwandya īkūbiza yamalaga kūbīta.”

5Hūna ūyo walī igashije a hī Isumbi lya būtemi ūhaya gīkī, “Managa gīkī, būlī shikolo nalīshīta shibize shipya!” Hangī ūhaya, “Andīkaga gīkī, ‘Ī mihayo yenīyī īlī ya kūsanyiwa, na ya ng'hana.’”

6Hama hangī ūniwīla, “Yashila! Ū nene nalī Alufa na Omega, Wandījo na Būkalīkījo; ūyo akolilwe nota nakūng'winha ang'we dalali kūfuma mu lwinzī lo minzī mapanga.

7Ū wa kūpyena akūbiza ng'wingīji wayo ī yenīyī, hama ū nene nakūbiza Mulungu wakwe, nū wei akūbiza ng'wana wane.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

8Alīyo a booba na a bagomi, na a basoso, na a babūlagi, na a bajingi, na a balogi, na a balamya ba shiikolile; pye na a balomolomo, a bene ū ngabo gwabo gūlī mu nyanza ya kūbaka moto na būgota bo shibiliti, hū kūcha kwa kabīlī."

Yelusalemu mhya

9Hama wiza ūmò wa bamalaika mpungatī abo baalī na nzweso jokalile sha kūluhya luhya mpungatī. Aho washika ūniyombya; ūniwīla gīkī, "Nzūgū nakoolekeje ū Ntoolwa, ū nke wa Ng'wana wa Ng'holo."

10Hūna ūnibūūcha mu mbika ya Kiimoyo, ūnitwala kū lūgūlū lūtaale hangī lūlīhu, ūnoolekeja ū nzengo ng'wela ū gwa Yelusalemu, nūgūbona gūlika kūfuma ng'wigūlū kūlī Mulungu.

11Gwalī n'ikūjo lya ng'wa Mulungu, ū būlabagīzu wago walī gītī w'iwe lya mpango ntaale, gītī iwe lya yaspi, gītī būpe w'ilole.

12Gwalī gūpīndīlījiwe ndugu nhaale hangī ndīhu no; hama gwalī na mibita ikūmi n'ībīlī na bamalaika ikūmi na babīlī baalīho a ha mibita yenīyo, na a mina ga ng'anda ikūmi n'ibīlī ja Baisilaeli gaalī gandīkilwe ho.

13Ū kū lwandī lo kīya yalīko mibita idatū, nū lo sukuma mibita idatū, nū lo dakama mibita idatū, nū lo ng'weli mibita idatū.

14Ī ndugu ya nzengo yalī na misingi ikūmi n'ībīlī; na a mina ga batūng'wa ikūmi na babīlī ba Ng'wana wa Ng'holo gaalī gandīkilwe ho.

15Ūyo waniwīlaga walī n'idete lya zahabu lya kūpimīla, agūpime ū nzengo nī mibita yago, nī ndugu yago.

16Ī mhandī ja nzengo būne wajo jalī jilenganīlile, ū būlīhu boolī būlenganīlile nū būgalī galī; aho wagūpima nī lidete lyenīlo gūbiza na būlīhu gītī kilomita 2,400, pyī nū būgalī galī, nū būgūngūhu ū kūja ū ng'wigūlya.

17Aho wīpima ī ndugu ū būgīnu wayo būbiza gītī magūlū makūmi atandatū na atandatū, ū kūlenganīla nī shipimo sha banhū, īsho watūmamīlaga ū malaika ng'wenūyo.

18Ī ndugu yenekīlī yalī īzengilwe na yaspi, alīyo ū nzengo, ū gwene gwalī gwa zahabu yawiza ndabagīzu gītī ilole.

19Pye ī misingi ya ndugu yalī ītūūlīlilwe būlenji bo mawe ga mpango ntaale, ū nsingi go kwandya yalī yaspi, ū go kabīlī safilo, ū go kadatū kalikedoni, ū go kane sumaladi.

20Ū go katanò salidoniko, ū go katandatū salidioni, ū go mpungatī kilisolito, ū go kanaane belilo, ū go kenda topazio, ū gw'ikūmi kilisopulaso, ū gw'ikūmi na gūmò yakonto, ū gw'ikūmi n'ibīlī ametisto.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Ī mibita īy'ikūmi n'ībīlī yenīyo jalī lūūlū ikūmi n'ibīlī; būlī mita lūūlū īmò, hama ī libbalabbala lya mu nzengo lyalī lya zahabu yawiza ya kūng'weka ng'weka gītī ilole.

22Natabonile mo hekalu, nguno ū Seeba Mulungu wa būdūla bose, nū Ng'wana wa Ng'holo hū ng'wene alī hekalu yamo.

23Na hangī ū nzengo gwenūyo gūtī na nguno ya būpe bo līīmi nūūlū bo ng'weji, nguno ī likūjo lya ng'wa Mulungu hū lyene īlo līkagwakīīlaga, hama ū Ng'wana wa Ng'holo hū ng'wene ūyo alī tala yamo.

24A mahanga gakūbiza ga kūshimīzīla ng'wisana lyago; na a batemi ba mu sī bakwenha mo ī likūjo lyabo.

25Ū mibita ya nzengo gwenūyo ītīko kūlugalwa na hado yaya pyī ī shikū, nīyo būtīho būjikū.

26Hama ikūjo lya mahanga na būkumīlīja shikwenhwa mo.

27Būlī shikolo sha malofu shitingīla mo na hado yaya, na a babo bakīītaga ya būsoso, pye na a balomolomo. Bakwingīla mo dūhū abo bandīkilwe mu shitabo sha būpanga ī sha Ng'wana wa Ng'holo.

Kūkundūlūlwa 22

1Akīīta ūnoolekeja mongo gwa minzī mapanga mateemagīzu gītī ilole; gwalī gūfumīīlile a hī Isumbi lya būtemi lya ng'wa Mulungu na Ng'wana wa Ng'holo.

2Gwahūūmaga kūbītīla a ha gatī gatī y'ibbala bbala lyamo. Ū kū ngegu ja mongo gwenūyo, ī lipandī īlī nī lipandī īlī, gwalīho ntī gwa būpanga, gwatwajaga mbika ikūmi n'ibīlī ja matwajo; mu katwagīje ka būlī ng'weji. A madūūtū gaho ga kūlagūlīla mahanga.

3Nīyo lītūbiza mo izumo na hado yaya ū mu nzengo gwenūyo; ī Lisumbī lya būtemi lya ng'wa Mulungu na Ng'wana wa Ng'holo līkūbiza ng'wenūmo, hama a batūmami bakwe bakūbiza balamya bakwe.

4Bakūbūbona ū būshū bokwe, nī lina lyakwe līkūbiza lyandīkilwe ū kū būshū wabo.

5Būtūbiza ho būjikū na hado yaya, na ītīho nguno ya kūbiza na būpe bo tala nūūlū bo līīmi, nguno ū Seeba Mulungu ng'wenekīlī h'ūyo akūbiza Isana lyabo, bakūsuga shikū ja shiku jose.

6Hama ūniwīla gīkī, "Ū mihayo yenīyī īlī ya ng'hana, nīyo shiigelile īsanyiwe. Hūna lūūlū, ū Seeba Mulungu wa myoyo ya bahangi, wantūmaga malaika wakwe kwiza kūboolekeja a batūmami bakwe, ī mihayo īyo shiigelile ībize ho wangū."

Kwiza kwa ng'wa Kilisito

© 2015 Bible Society of Tanzania.

7“Managa gīkī naliza wangū, alī na lubango ū wa kīdima ī mihayo ya būhangi
ūbo wandīkilwe ū mu shitabo shenīshi!”

8Ū nene Yohana hū nalī ng'wene ūyo nakīyigwa na kwībona ī mihayo yenīyī. Ī
mihayo yenīyī aho nīyigwa nū kwībona nībona, nakagwa kū magūlū gakwe ū
malaika ūyo wanoolekejaga, nūgwa gīkī naanamye!

9Alīyo ū wei ūniwīla, “Lekaga ū kwīta ī gīko, ū nene nane nalī ntūmami ng'wiyo
dūhū, hamò na a badūgū bako a bahangi, na a babo bīdimile ī mihayo ya mu
shitabo shenīshi, namyage Mulungu!”

10Hūna ūniwīla gīkī, “Yaya ū kwībisa ī mihayo ya mu shitabo shenīshi, nguno ī
likanza lyegeelaga.

11Ūyo atī ntūngīlīja ni ongejage kwīta īyo ītī ya būtūngīlīja, ū nsoso nang'hwe
ongeje kwisosohaja; nū ntūngīlīja ni ongejage kwīta ī ya būtūngīlīja, ū ng'wela
nang'hwe ongeje ū kwiyeeja.

12Managa gīkī naliza wangū, nalī nayo nī mheela yane. Būlī munhū
nakūng'winha mheela ya kūlenganīla na shītwa shakwe.

13Ū nene nalī Alufa na Omega, nalī wa Kwandya na wa Kūmalīja, Wandījo na
Būkalīkījo.

14Balī na lubango abo bafulile shizwalo shabo, gīkī banukūle būdūla bo kūbiza
na ngabo ū kū ntī gwa būpanga, hama badūle kūbīta a ha mibita, bingīle ū mu
nzengo.

15Alīyo a hanze jilīho mva, na balogi, na bajingi, na babūlagi, na balamya ba
shiikolile; na a balomolomo, abo batogilwe kwīta ya būlomolomo.

16Nene Yesu nantūmaga malaika wane kwika kū kanisa jose, ize kūmukaanīla.
Hū nene ūyo nalī Nji go ng'wa Daūdi na wa lūganda lokwe; nalī Sonda ng'weku
ya mu makīngo.”

17Ū Moyo nū Ntoolwa balīhaya, “Nzūgū!” Hama ūyo aliigwa ni ahayage gīkī,
“Nzūgū,” nū yūyo akolilwe nota ni izage. Ūyo alītogwa ni anukūlage dalali minzī
mapanga.

18Ū nene nalīng'hūgūla būlī munhū ū wa kwīyigwa ī mihayo ya būhangi wa mu
shitabo shenīshi gīkī, ose ose ūyo ongeja mhayo a higūlya ya yenīyī, ū Mulungu
akūng'ongeja ū būluhiwa ūbo wandīkilwe ū mu shitabo shenīshi.

19Hama nūūlū ose ose wīnja mhayo ū mu yose īyo yandīkilwe ū mu shitabo sha
būhangi wenūbū, ū Mulungu akūng'wīngīja ū ngabo gwakwe a ha ntī gwa
būpanga, nū mu nzengo ng'wela.

20Ū Nkaanīji wayo ī mihayo yenīyī alīhaya, “Ee naliza wangū.” Alichene, nzūgū
Seeba Yesu.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

21Shigongo sha ng'wa Seeba Yesu shibize hamò na banhū bose a ba ng'wa Mulungu. Alichene.

© 2015 Bible Society of Tanzania.

Esclarecimento

Trata-se de iniciativa particular, com os seguintes objetivos: (i) colaborar para divulgação dos diversos textos bíblicos disponíveis, e, (ii) facilitar o acesso a esses textos, inclusive por meio de download.

Todo esforço em tornar a Palavra de Deus acessível a todos, em quaisquer localidades e falantes das mais diversas línguas, precisa ser um objetivo de todos os que são guiados pelo Espírito Santo. Ele inspirou o profeta Jeremias a dizer "não ensinará jamais cada um ao seu próximo, nem cada um ao seu irmão, dizendo: Conhece ao SENHOR, porque todos me conhecerão, desde o menor até ao maior deles, diz o SENHOR" (Jer. 31:34).

Jesus, também, falou assim: "e será pregado este evangelho do reino por todo o mundo, para testemunho a todas as nações" (Mat. 24:14).

Muitas organizações foram constituídas com o propósito de fazer a Bíblia disponível nas diversas línguas. Não é uma tarefa simples. Anos de trabalho, dedicação e entrega são necessários para esta tão extraordinária missão.

O texto deste trabalho está disponível na internet, em páginas eletrônicas de organizações que produzem ou divulgam bíblias, sem acréscimos de notas ou comentários. Assim, reconhecendo e respeitando os direitos que possuem sobre seus trabalhos, incumbe a todos os que amam a Palavra de Deus, o esforço em contribuir para amplificar sua divulgação.

Se possível, faça download do texto, para que sejamos, também, guardiões da Bíblia, e, com isso, preservando-a para as futuras gerações.

Divulga a Palavra de Deus, ela mostra o Caminho e permite a todos, que se conheça Sua vontade, em todos os lugares e épocas.

Marcel da Glória Pereira

2021, Vitória/ES - Brasil

Capa: Pôr do sol. Trata-se de imagem disponibilizada na internet, dentre as que não informam haver restrição ao uso.